

NICOLAI NICOLI

FLORENTINI DE

MATERIA

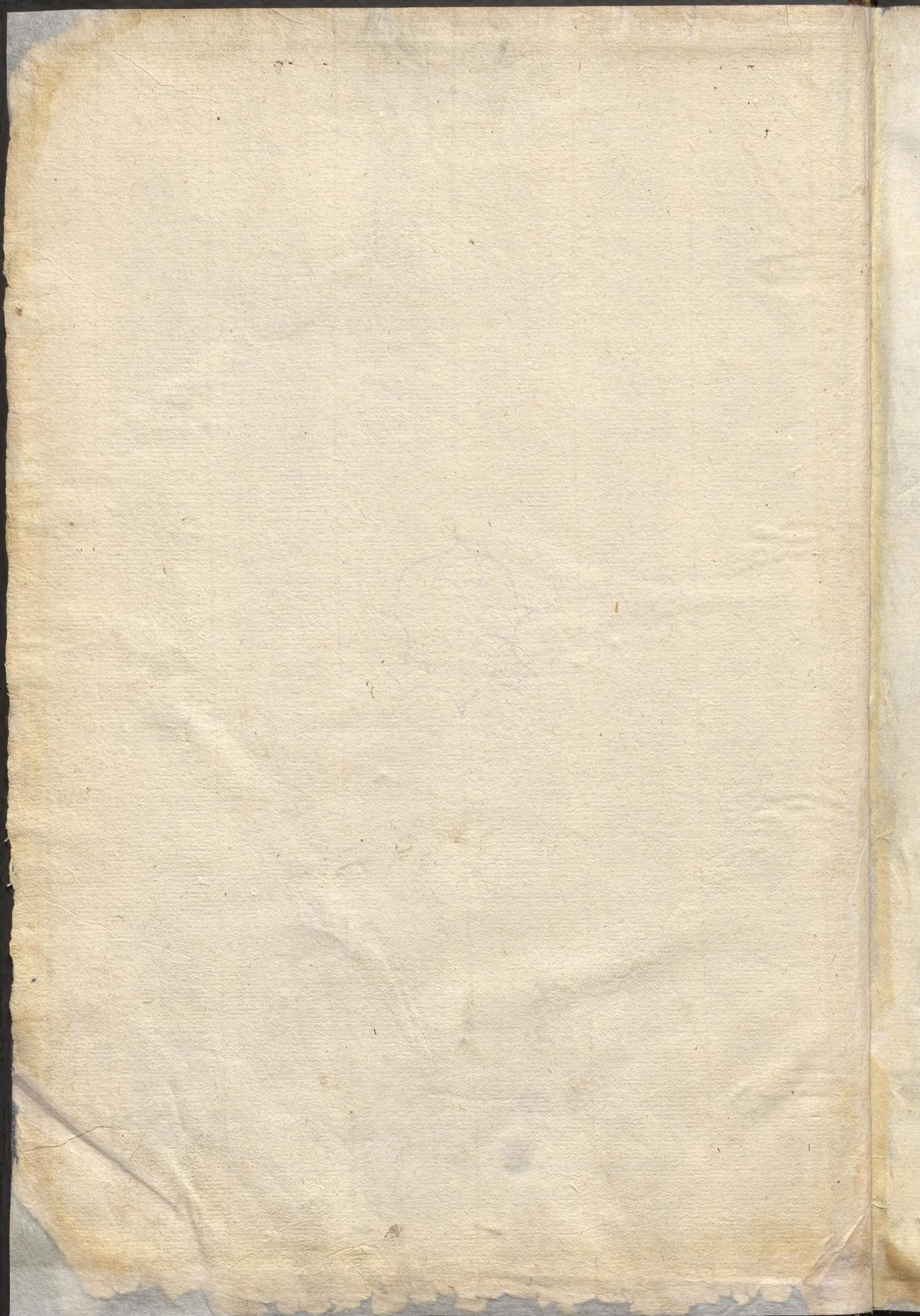
MEDICAE SERMO 7

CIMELIA 8317

Medic. 6600
Cim F 8317

1881. D. 3.

*Datus est mihi doctor Sylvester Regius pro summi-
ma regina polonia anno 1586*

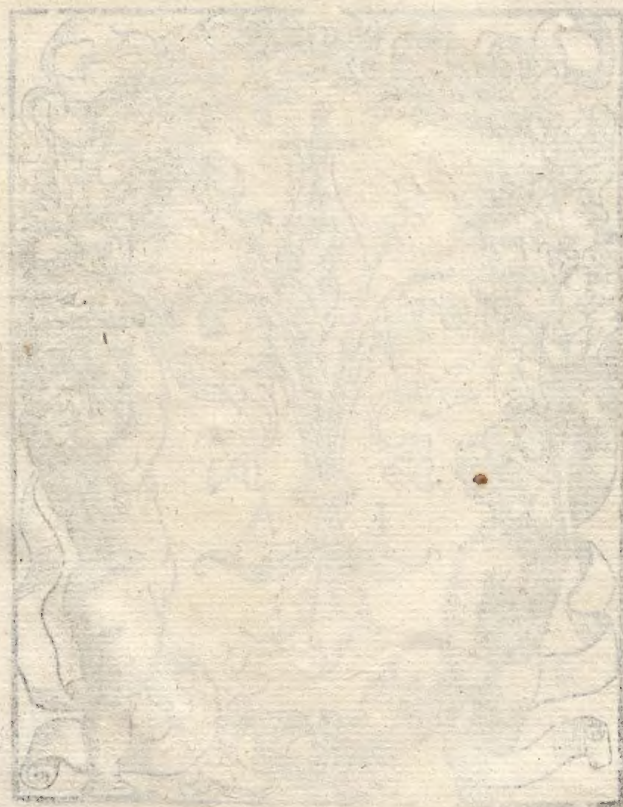
Nicolai Nicoli Florētini phi-
losophi medicique prestā-
tissimi Sermo septi-
mus de Chyrur-
gia ⁊ de deco-
ratione.

Additus est index nunq̃ antea ex-
cusus copiosissimus.

Iste est liber primus
 in quo continetur
 omnis doctrina
 necessaria ad
 salutem anime
 et corporis
 in hac vita
 et in futura

In nomine domini Amen
 Anno domini millesimo quingentesimo

Cum F. 8317.

Capitulum

Index

Incipit tabula sermonis septimi.

Tractatus primus septimi sermonis de anatomia

membrorum exteriorum duas continet summas, in quarum prima tradetur de anatomia membrorum organicorum exteriorum: et erunt his ambabus summis capitula. 58.

De anatomia in generali: et de necessitate anatomie.

De anatomia ossis in generali.

De anatomia cartilaginis.

De anatomia ligamentorum.

De anatomia nervorum sub compendio.

De anatomia carnis in generali.

De anatomia adipis et pinguedinis.

De anatomia musculorum in generali.

De anatomia chondrorum in generali.

De anatomia panniculorum.

De anatomia cutis.

De anatomia carnis glandose.

De medulla ossium.

De pilis.

De unguitibus in qua terminatur summa prima.

Et est initium summe secunde quod est de anatomia capitis in generali.

De anatomia ossium capitis.

De anatomia mandibularum.

De anatomia gingivae matris.

De anatomia cutis capitis.

De anatomia faciei in generali.

De anatomia musculorum moventium partes faciei in generali.

De anatomia oculi in generali.

De humoribus oculi.

De tunicis et panniculis oculi.

De anatomia pinguedinis et musculorum oculi.

De anatomia palpebrarum.

De anatomia auris.

De anatomia nasi.

De anatomia oris.

De anatomia labiorum.

De anatomia dentium.

De anatomia lingue.

De anatomia colli faucium et gutturis.

De anatomia epiglottidis.

De anatomia pectoris in generali.

De anatomia ossium pectoris.

De anatomia musculorum pectoris.

De anatomia mammillarum.

De anatomia myrach et syphach.

De anatomia spine et spondilium in generali.

De anatomia colli.

De anatomia dorso.

De anatomia spatularum.

De anatomia manus in generali.

De anatomia adiutorij.

De anatomia cubiti et asced.

De anatomia manus in speciali.

De anatomia ossium rascete et pectinis manus: siue carpi et metacarpi.

De anatomia ossium digitorum manus.

De anatomia musculorum moventium rascetam et pecten manus.

De musculis moventibus digitos manus.

De anatomia cruris in generali.

De anatomia ossium femoris coxe genu et cruris.

de anatomia pedis in generali.

de anatomia ossium pedis.

de anatomia musculorum moventium iuncturam scie et genu.

et ultimum. de anatomia musculorum moventium pedem et articulos eius.

Tractatus secundus septimi sermonis qui est de doloribus membrorum exteriorum potissimum iuncturarum dividitur in capitula. 20.

De doloribus iuncturarum.

De causis dolorum iuncturarum.

Ad sciendum quibus magis accidit dolor articuloz.

Ad sciendum quibus temporibus dolor magis accidat.

De determinatione dolorum articuloz.

De signis dolorum iuncturarum.

De uniuersali cura iuncturarum per dietam.

De uniuersali cura dolorum iuncturarum per euacuationem et diuersionem.

De curatione dolorum iuncturarum per alterantia interius sumpta.

De curatione dolorum iuncturarum per alterantia localia.

De curatione dolorum iuncturarum per medicinas conferentes a proprietate.

De cura dolorum iuncturarum in speciali et proprie sciatici.

De dolore spine et dorso.

De curatione dolorum iuncturarum per cauterium.

De sedatione dolorum iuncturarum et curatione accidentium superuenientium.

De lapideitate iuncturarum et recitatione quorundam casuum contingentium.

De conseruatione sanitatis iuncturarum.

De preseruacione a doloribus iuncturarum.

De dolore iliorum et laterum.

De dolore ventoso musculorum et nervorum.

Tractatus tertius de dislocationibus et contusionibus iuncturarum et quibusdam alijs

egritudinibus. continet summas duas in quarum prima dicitur de chirurgia in communi et dislocatione iuncturarum. Et continet hec summa capitulum. 18. Summa

vero secunda tractat de pluribus egritudinibus de quibus non est dicta curatio in sermonibus precedentibus per instrumentum chirurgie: exceptis vulneribus et apostematibus: et continet summa secunda capitulum. 32. et sic erunt

cap. 50. totius huius tertij tractatus.

De chirurgia in generali.

De quiditate solutionis continuitatis.

De diuisione solutionis continuitatis in suas differentias generales.

De dislocatione in generali.

De causis dislocationis et facilitatis siue difficultatis ipsius.

De signis dislocationis in generali.

De curatione dislocationis in generali.

De dislocatione mandibule.

De dislocatione furcule.

De dislocatione humeri siue adiutorij.

De dislocatione cubiti.

De dislocatione rascete manus.

De dislocatione digitorum manus.

De dislocatione spondilium.

De dislocatione anche.

De dislocatione genu et rotule eius.

De dislocatione iuncturameli et ossium pedis ac digitorum pedum.

Capitulum

De apertibus euenientibus in articulis.	224.
De napa.	225.
De almismar.	225.
z vltimum summe secunde. De botho: siue pustulis.	225.
z est primum summe tertie. De medicina incarnatiua, que si-	
ma est de virtutibus medicinarum pertinentium ad chi-	
rurgiam: z causa quibus suas implet curatiuas inten-	
tiones.	225.
De medicina generatiua carnis.	226.
De medicina consolidatiua z sigillatiua.	227.
De medicina diminutiua car. siue corrosiua eius.	228.
De medicina absterfuiua.	228.
De medicina attractiua.	228.
De medicina repersuuiua.	228.
De medicina resolutiua.	229.
De medicina maturatiua.	229.
De medicina mollicatiua siue lenitiua.	230.
De medicina eruptiua apostematum z cauterizatiua.	230.
z vltimum. De medicina sedatiua doloris.	231.
Tractatus sextus z vltimus septimi sermonis con-	
tinet summas tres continentes capitu-	
numero. 33.	231.
De extenuatione z impinguatione corporis in generali.	231.
De extenuatione particularium membrorum.	233.
De extenuatione corporis pinguis.	233.
De infectionibus cutis in generali.	234.
De permutatione coloris cutis in generali.	235.
De pustulis euenientibus in cute in generali.	235.
De scabie z pruritu.	236.
De sudationibus.	238.
De impetigine z serpigine.	239.

Index

De verucis poris cornibus z tincosati.	240.
De pulchrificandis cicatricibus.	240.
De sanguine mortificato sub cute z delendis vestigijs per-	
cussionum.	241.
De scissuris siue fistulis euenientibus in quibuscumq; parti-	
bus corporis.	242.
De morphea z albaras.	242.
De gutta rosacea faciei.	244.
De panno maculis z asperitate faciei.	244.
De coloranda facie.	245.
De lentiginibus.	245.
De prohibitione rugarum z curatione factarum.	246.
De saphari tinea, z alijs pustulis capitis.	246.
De furfuribus.	247.
De dispositionibus capillorum.	248.
De priuatione z diminutione capillorum z caluitie.	248.
De coloribus capillorum z canitie.	249.
De tingendis capillis z pilis flauificandis rubificandis de-	
albandis denigrandis z pulchrificandis.	250.
De crispandis planandis z ingrossandis z subtiliandis z p-	
longandis capillis.	251.
De scissuris z syronibus capillorum.	251.
De retardatione ortus pilorum z ortorum depilatione z pro-	
hibitione renascentie eorum.	251.
De alopecia z tyria.	252.
De pediculis z lendinibus.	253.
De dispositionibus vnguium in generali.	254.
De speciali curatione z dispositione vnguium.	254.
z vltimum. De fetore corporis assellari z pedum.	255.

CLaus deo.

Index

Index eorum que notam digna toto hoc volumine continentur.

Anatomia p sola voce aut scripturam sciri non potest. 4.a
An tenendus sit locus apertus z quo. 67.b
An arteria possit vere consolidari. 73.a
An a tpe vulneris sumat indicatio curatiua. 96.b
An oino sedatis fluxu z apate tēpāda est reolo. 111.b
An neruus incisus sit suendus vel oplete incidendus. 121.b
An ex supfluitate cuiuslibet humoris possit fieri apā per viā congestionis. 158.b
An oē membrū possit apari. 159.a
An in sedando dolore apatis sit applicanda aqua calida z olea mollificantia. 168.a
Antrax quid sit z qd bz nomina. 182.a
An acetū ab extra plus offerat mēbris dēsis an raris. 195.b
An appōne medicināz localū o3 fieri ppatio loci. 243.b
Articulor dīa est magna infirmitate. 5.b
Alguatu z cōtorio semper precedunt dislocationē. 58.a
Alius modus albucatis. 64.b. Alius modus. 65.b
Aliqñ accidit solō pūnitatis ossis absqz solōne cui. 131.b
Alia opinio. 135.b
Alius modus. Alia potio. 137.a. z b
Als siue ab interiora siue ab exteriora. 156.a
Aliqđ apā dicit siens z aliqđ factū duplī. 159.b
Alteratio z rectificatio complexionis. 199.b
Albis. 235.a
Auris partes sunt sex. 19.b
Auricula exterior quare fuerit cartilaginosa. 19.b
Applicanda in mala cōplexione sine materia. 44.a
Applicanda in mala pplone cū mā in pñ. 44.a
Applicanda in augmēto. applicanda in statu. applicāda in declinatione. 45.a
Apā vlceri cōiunctū prius est curādū q3 vlcus. 110.a
Apā pōt dici morbus infālis z cōsimilis. 157.a
Apata vnde dicant simplicia vel composita. 159.a
Apā quatuor modis terminatur. 159.b
Appōnēda in augmento. 184.b
Apata in glandulis euenientia triplī accipiunt. 185.b
Apata frigida qñq3 componant adinpicē. 187.b
Applicāda indicatione sumpta a mēbro vñdimiōso. 189.a
Apā qđ nāpta a vulgo dīr est de genere nodi. 190.a
Apā oubelet z exitura qñ differunt. 205.b
Apā cū spargit versus oculū difficulter curat. 215.a
Apertio siue perforatio. 220.a
Applicanda in saphati sicca. Applicanda in saphati hūida recenti z in corporibus mollibus. 247.a
Applicanda in saphati humida antiqua z in corporibus duris. 247.b
Applicanda in saphati mala que est tinea. 247.b
Applanantia capillos. 251.b
Aduerte diligenter quālī non est faciēda flōmīa pedis in sciatico dolore: nisi precedat eūo basilice manus. 47.a
Ad incisionē arterie sequit incisio vene z nō ecōtra. 71.a
Administratio sex rez nō nālium. 125.a
Aduerte in quo loco vulnez o3 fieri sectio ad hoc vt sanies li bere possit egredi. 131.a
Administratio sex rez non naturalium. 143.b
Ad excoiationē ex calciamēto. ad excoia^{nem} ex itinē. 148.b
Ad excoiationē ex resupin^{ne}. ad excoia^{nem} ex hūore. 148.a
Ad casum sup ventrē. ad casuz sup epar. 150.b
Ad phibendū apostema. 153.b
Administratio sex rez non naturalium. 201.b

Ad scabiē sedā faciem deturpantem. 238.b
Ad puritum vbiq3 fuerit. 238.b
Ad impetiginē recentem. ad impetiginem mediū tps. 238.b
Ad impetiginē antiquā. ad vlceratā excoiticiatā. ad vlcera/ tam antiquatam. 239.b
Ad ruborem postulosum. 244.a
Ad furfura antiqua. 248.a
Ad furfura cum vlceribus. 248.a
Ad plactulas. ad pediculos sub cute siue pediselloz. 254.a
Ad excrecentia carnis circa vngues. 255.a
Ad inflationem est puritum. 255.a
Ad pelliculam circa vngues. 255.a
Ad infira sub vngue. 255.a
Accētia vulnerib⁹ applicata a qb⁹ sumit idica^o curatiua. 96.a
Accidentia pūna vulnera z puncturas neruoz. 118.a
Accidentia difficiliora accidunt in punctura nerul: deinde in incisione fm latum prius modū infitura zē. 118.b
Agrimōia z succ⁹ solide p solidat ossa fracta si potē. 154.a
Aquo incipiendū sit qñ necessarij fuerint tractus pulsus z transmissus. 164.a
Aqua granatoz. 180.a
Aqua neq3 calida neq3 frigida conuenit. 188.b
Aqua argenti sublimati. 199.b
B
Barba viris oris z non mulieribus duplici de cā. 11.b
Bregma quid sit. 12.b
Brachium duplī sumitur. 30.a
Bubo sumptus pro apate sumit tribus modis. 186.a
Bubonis tres sunt spēs. 186.a
Botium dupliciter sumitur. 217.b
C
Caput diuidit in duas ptes. s. anteriore z posteriore. 12.b
Cartilago z tarsus an sint idem. 19.a
Canon ad euitandū erroz in signis. 40.a
Canon in quatuor intentionibus. 41.b
Canon in vomitu z solōne ventris in pncipio. 42.a
Canones in approximatione localū primus. 43.b
Canon in eūone quecūq3 sit. 47.b
Canones in cauterigatione. 50.b
Cauterium actuale sicce cū igne laudabilius est. potenciali si/ ue cum medicina. 67.a
Cauterium aliud est superficiale aliud pfundū. 67.b
Canon in cauterigando. 67.b
Canon in abscissione particule faciēda. 69.a
Cauterium in collo ad oēs egrit^{ne} capitis māles pferit. 70.b
Cauteriu nō solū puenit i egritudib⁹ fridib⁹ sed et calis 70.b
Cauterigatio venarū z arteriarum frontis timpoz z post au res qbus egritudinibus cōferat. 70.b
Canon in approximatione medicaminis digestiui mundifica tiui z carnis generatiui. 102.a
Cauē ne vlceri superueniat apā q3tū est tibi possibile. 110.a
Cause immediate fluxus sanguinis de venis sut tres que z alī causas mediatas habent. 112.b
Cauē ne stringas vulnus factū cū fractura: siue vt faciunt sto lidi medici. 130.a
Canones circa curationem apostematū. 167.a
Carbunculi nō resoluunt s3 maturadi sunt semp. 172.b
Canon in administratione resolutiuozum. 195.a
Canon in administratione mollificatiuozum. 195.a
Cancri vlcerati tres sunt spēs. 196.b
Cancer pōt dici incipiens duplī. 196.b
Cancer magis sit mulieribus q3 viris: z in quibus membris fiat magis. 196.b
Cancer differt a sephyras. cancer differt a flegmone. 197.a
Causa antecedens. causa cōiuncta. 200.b
Causa cōiuncta lepre semper est humor melicus anē potest esse quilibet humor. 200.b

Index

<i>Causa materialis.</i> 211.a	<i>Causa efficiens. cā finalis.</i> 212.b	<i>Cura hernie ventose.</i> 84.a
<i>Camomilla maior dispergit sanem.</i> 217.a		<i>Cura facte ab humiditate. cura facte a ventositate.</i> 85.a
<i>Cafeatio lactis dupl'r dicit.</i> 218.a		<i>Cura per cauterium.</i> 85.a
<i>Capitella.</i> 228.a		<i>Cura melancolicarū & flāticarū. cura p incisionē.</i> 88.b
<i>Caliditas medicine resolutiue pōt dupl'r p'siderari.</i> 229.a		<i>Cura per incisionē. cura per putrefactionē.</i> 90.a
<i>Causa p se gñonis cicatricis est deperditio cutis nō carnis.</i> 240.b		<i>Cutis qualis fuit regenerari nō pōt sed caro indurata stat lo/</i>
<i>Causa cōcavitatis cicatricis.</i> 240.b		<i>co eius.</i> 98.b
<i>Canities & pilorū dealbatio est duplex. s. nālis & nālis.</i> 250.a		<i>Cura istorū vlcerū d'z esse velox absq tarditate.</i> 104.b
<i>Causa materialis.</i> 253.b		<i>Cura per dietam. 113.b. Cura p potione.</i> 114.a
<i>Causa formalis. causa efficiens. causa finalis.</i> 253.b		<i>Cura per chirurgiam.</i> 116.b
<i>Cause coadiuvantes ad gñonem pediculorū.</i> 253.b		<i>Cura qñ cū vulnere a quo fuit sanguis p'ungit āpā.</i> 117.b
<i>Chirurgia & chirologia vnde d'scantur.</i> 54.b		<i>Cura fluxus sanguinis ex venis vel arterijs intrinsecis.</i> 117.b
<i>Chirurgia est vere scientia & nō solum ars.</i> 55.a		<i>Cura fluxus sanguinis ex vulnere vbi deficiat medicus aut</i>
<i>Chirurgia duorū morborū genera cōprehendit.</i> 55.a		<i>medicina.</i> 117.b
<i>Cicatrificatio nō d'z fieri nisi cōpleta carnis gñone.</i> 98.b		<i>Cura fluxus sanguinis p defudationē facti.</i> 117.b
<i>Cibaria conuenientia & potus.</i> 125.a		<i>Cura fissure nerui. cura incisionis nerui.</i> 121.a
<i>Circa eruptionē intus est p'seruāda cū cibis bonis.</i> 210.b		<i>Cura pūcture nerui. 121.b Cura doloris in p'tusione.</i> 122.a
<i>Citrinus color.</i> 235.a		<i>Cura cōtusionis cum vulnere cutis.</i> 122.a
<i>Correctio accidentium.</i> 185.a		<i>Cura cōtusionis neruorū. cura cōtusionis p'tensione & duritie</i>
<i>Cōmissure ossium cranei sunt duplices vere & nō vere.</i> 13.a		<i>neruorū.</i> 122.b
<i>Cornea est parua absq colore. cornea caret nutri'o p'se.</i> 18.a		<i>Cum inceperis restaurationē cōpleas eā nisi fuerit prohibēz</i>
<i>Cornea est composita ex quatuor tunicis.</i> 18.a		<i>& tunc dimitte. cura fracture cum vulnere & eius acciden/</i>
<i>Collū dupl'r sumit. ceruix dupl'r sumitur.</i> 22.b		<i>tibus.</i> 126.b
<i>Concauitas pedis pp tria facta est.</i> 35.b		<i>Cura contusionis siue cum vulnere siue nō. 131.b & 134.a</i>
<i>Cōfortātia mēbra taz mādātia qz recipiētia & p'hibētia gene/</i>		<i>Cura fracture cranei dissimilis est cure fracture aliorum os/</i>
<i>rationem materie ab intus sumpta.</i> 43.a		<i>sum.</i> 134.b
<i>Conuenientia in oi dolore articulorū ēt a proprietate.</i> 48.b		<i>Cura fracture cranei cū cōtusione fm theodorū.</i> 137.b
<i>Cōueniētia in vnaquaqz cōplexione ex cibis & potibz.</i> 52.b		<i>Cura nō penetrantis.</i> 142.a
<i>Confortantia iūcturas ab extrane recipiāt supfluitates.</i> 53.a		<i>Cura vulnerū pectoris facilior est ea que pulmonis.</i> 143.a
<i>Conuenientia doloribus ex labore & itinere.</i> 54.b		<i>Cura fm vgonem & eum sequentem.</i> 143.a
<i>Correctio accidētū post reductionem.</i> 63.b		<i>Cura vulneris.</i> 143.b
<i>Correctio accidentū.</i> 87.b		<i>Cura vulneris intestinorū quatuor intentiones.</i> 145.b
<i>Contra diminutū sanguinis fluxū. cōtra superflūū sanguinis</i>		<i>Cura qñ per vulnus cūbus egreditur.</i> 146.a
<i>fluxum.</i> 87.b		<i>Cura qñ vesica est vulnerata. Cura quando matrix est vul/</i>
<i>Contra sanguinem coagulatum.</i> 87.b.		<i>nerata.</i> 146.b
<i>Conditiones facientes ad facilitatem vel difficultatem cura/</i>		<i>Cura sanguinis retēti inter mēbra intrinsecā & siphac.</i> 146.b
<i>tionis vulnerum.</i> 93.a		<i>Cura. 147.a Cura p'seruantia. Cura inflationis.</i> 147.a
<i>Compositio cōplexionis mēbz cū complexione totius multi</i>		<i>Cura vlcerationis.</i> 147.b
<i>p'l'r fieri potest.</i> 95.a		<i>Cura per potionem.</i> 150.a
<i>Confortatio mēbz a receptione materie.</i> 107.b		<i>Cura contusionis intrinsece.</i> 150.a
<i>Contusio dupl'r potest considerari.</i> 111.a		<i>Cura fracture mandibule cum vulnere.</i> 151.a
<i>Completa extractione ossis quid faciendum.</i> 139.b		<i>Cura apatis cum febre coniuncti. Cura apatis cum vlcere</i>
<i>Colera cū sit duplex innaturali rarissime sit āpā.</i> 173.b		<i>coniuncti.</i> 167.b
<i>Colera innaturalis est multiplex.</i> 173.b		<i>Cura accidentū ex incōuenienti vsu rep'cussiorū.</i> 168.a
<i>Cōuenientia in p'n. cōueniētia in augmēto.</i> 179.b		<i>Cura vt soluat dietā. Cura facta cā primitiua.</i> 170.b
<i>Conuenientia in declinatione. cōuenientia in statu.</i> 180.a		<i>Cura facta a cā intrinseca per influxū.</i> 171.a
<i>Consideranda circa apertionē exiture.</i> 211.a		<i>Cura ascakilos & estioni. Cura herpetis de abscissione mē</i>
<i>Color bonus qualis sit. color rubeus.</i> 235.a		<i>bri corrupti.</i> 181.b
<i>Correctio disponūz corrigibilū cicatricum.</i> 241.b		<i>Cura cancrene.</i> 181.b
<i>Cura mendosa.</i> 243.b		<i>Cura per potionem.</i> 183.b
<i>Color faciei malus p'eter nām multas h'z causas.</i> 245.a		<i>Cura febris in antrace.</i> 185.a
<i>Color capillorū ex diuersis variationem recipit.</i> 249.b		<i>Cura venenosorū. Cura nō venenosorum p'ictā.</i> 186.b
<i>Cura sanguinee.</i> 47.a		<i>Cura per potionem.</i> 186.b
<i>Cura sanguinee cui alij humores p'miscens. cura colice.</i> 47.b		<i>Cura p'p'ia excitationi.</i> 189.b
<i>Cura flāticē. cura melice. cura facte a mā mixta.</i> 47.b		<i>Cura scrophularū diuersificat fm diuersitatē eay in magni/</i>
<i>Cura dislocationis humeri.</i> 61.b		<i>tudine & paruitate.</i> 193.a
<i>Cura dislocationis ad anteriora.</i> 63.a		<i>Curatio cū causticis tutior reputat qz cū ferro.</i> 193.b
<i>Cura dislocationis ad posteriora.</i> 63.a		<i>Cura particularis respiciens causam coniunctam. Cura p</i>
<i>Cura dislocationis cum vulnere. cura facte ab humiditate in</i>		<i>chirurgiam.</i> 203.a
<i>trinseca.</i> 66.a		<i>Cura exiture facta apertione & sanie educta.</i> 212.a
<i>Cura dislocationis antique.</i> 66.a		<i>Cura apatis huius cum incipit exitura. Cura post apertionē.</i>
<i>Cura dislocationis ossis pectinis pedis & digitorū ei.</i> 66.b		<i>Cura fistule.</i> 215.b
<i>Curationes obseruande in cauterificatione & incisione dietaz</i>		<i>Cura fistule recentis. Cura fistule medie & antique.</i> 216.a
<i>venarum.</i> 71.a		<i>Cura exiture in mamillis. Cura vlceris post exiture eruptio/</i>
<i>Cura carnosae vel humerosae.</i> 80.b		<i>nem.</i> 219.a
<i>Cura per incisionē. cura per cauterium.</i> 81.b		<i>Cura scissure papillarū. Cura fistule in mamilla.</i> 219.a
<i>Cura per cauteriū. cura per incisionē.</i> 83.b		<i>Cura male cōp'osita calide. Cura nodorū ex glādulaz.</i> 219.a

Index

Lura ulcerosi siue cancerosi.	220.a	De substantia nasi. de utilitatibus.	20.a
Lura ulceris corrosiui siue cancerosi.	221.b	Dentes ab alijs ossibus in sex differunt.	20.b
Lura penetrantis.	223.a	De numero et ordine et officio dentium. de radicibus dentium.	21.b
Cutis regenerari non potest cum sit membrum spermaticum.	227.b	De substantia. de iuuamentis lingue.	22.a
Lura mendosa.	244.b	De suba vire que et gargareo siue gargaleo dicitur. de suba dua/	22.b
Lura caluitiei euenietis per opifone pororum ab humiditate	249.a	rum amigdo. de situ.	23.a
grossa.	249.a	De osse habente quatuor latera exite in gutture.	23.b
Lura adustionis. aut ulcerationis pilotri.	252.a	De utilitate epiglottis. de musculus epiglotti q fit duodeci.	24.a
Lura ad euellendum vngues leprosos malos in substantia et co/	254.	De furcula superiori. de rostro corni.	24.a
lore maculatos.	254.	De costis mendosis. de musculus dilatantibus. de musculus co/	24.b
		stringentibus.	24.b
De necessitate anatomie. 4.a De quantitate.	4.b	De musculus dilatantibus et costringentibus simul.	24.b
De substantia. 4.a De numero.	4.b	De suba mamile. 25.a de utilitate mamillay ad cor.	25.b
De complexione. 4.a De forma siue figura.	4.b	De suba siphac. 25.b de vidimis. de utilitatibus siphac.	26.a
De situ. De iuuamento.	4.b	De situ et suba mirach. de diuisione mirach. de musculus ven/	26.a
De diuersitate in multitudine et magnitudine.	5.a	tris.	26.a
De coacuitate et porositatibus. de colligantia siue cocatena/	5.a	De iuuamentis mirach.	26.a
tionem.	5.a	De iuuamentis musculo ventris. de utilitatibus in speciali	26.a
De dispoñe ad egritudines. De cooñitione. de suba.	9.a	musculorum ventris. quia de longitudinibus et latitudi/	26.b
De opone. de cooñione. de qñtitate. de cooñione. de numero.	9.a	nalibus et transversalibus.	26.b
De figura. de situ.	9.a	De additamentis. spondilium.	26.b
De iuuamentis. de suba. de cooñione. de fora. de quantitate.	9.a	De fora siue figura spine siue doñi. de spondiliu i eñtitate.	27.a
De iuuamentis.	9.b	De motu siue mobilitate doñi et spondilium. de foraminibus	27.b
De suba. 10.a de cooñione. de utilitate. de situ. de opoñib.	10.b	spondilium.	27.b
De opone. de utilitatibus. de substantia.	10.b	De cartilagine et ligamentis spondilium. de anatomia partis	27.b
De utilitatibus. de ca mali pili. de ca efficiente q est duplex.	11.b	carneose ipsius spine.	27.b
De utilitatibus.	11.b	De utilitatibus.	27.b
De forma. de mo gñationis pilorum.	11.a	De utilitatibus pñe spondili. de motibus capitis et colli et de	28.a
De situ. de utilitatibus. de mo originis gñionis eoy.	12.a	musculus eorum.	28.a
De cooñitione ossium cranei. de qñq utilitatibus pp quas	12.a	De musculus collu mouentibus sine capite.	28.b
fuernnt facte vere coñissure. de suba cranei qualis sit. de	13.a	De spondilibus lumbi siue alchatim.	28.b
foraminibus manifestis cranei. de figura nali cranei.	13.a	De osse lunio siue sacro aut lato. de alofos siue osse caude aut	29.a
De cooñione. de iuuamentis. de substantia.	14.a	ossario.	29.a
De musculus fronte mouentibus. de musculus gena superio/	14.b	De ossibus anche. de osse femoris. de musculus doñi.	29.a
rem mouentibus et mandibulam. de musculus maxillam	14.b	De utilitatibus ossium sputu. ra.	29.a
inferiorem mouentibus.	14.b	De forma siue figura ossis spatule. de musculus spatule.	29.b
De anatomia musculo labij qui pñe sunt quatuor.	15.b	De utilitatibus et operationibus manuum.	30.a
De quantitate de numero. de forma. de situ. de utilitate.	15.b	De osse adiutorij. qñe vñcu fuit de forma eius. de iunctura	30.a
De substantia cristallini.	15.b	humeri	30.a
De situ cristallini. de forma cristallini. de utilitate et opone cri	16.b	De musculus. 30.b de iunctura cubiti. de musculus.	31.a
stallini.	16.b	De utilitate manus.	31.b
De substantia vitrei humoris. de situ humoris vitrei. de sub/	16.a	De numero digitorum et eoy sufficientia. de carne digitorum.	33.a
stantia humoris albuginei.	16.a	De causa quare in reflexione man? non sufficit vna corda: neq	33.b
De situ eius. 16.a De complexione digitorum humor.	16.b	vnus musculus.	33.b
De numero tunicarum diuerse sunt opiniones.	16.b	De osse core. de ossibus tibia. de iunctura genu.	34.b
De origine tunicarum oculi. de retina: quare sic dicat et de sub/	16.b	de calcaneo. de canilla.	35.a
stantia eius.	16.b	De osse nauali. de rasceta pedis. de pectine et digitis.	35.b
De iuuamentis et opoñibus tunice retine. de aranea quare sic	17.a	De musculus iunctura genu mouentibus.	36.a
dicatur et de suba eius. de utilitatibus et opoñib.	17.a	De cute pedis. de mouentibus digitos.	36.b
De vnea quare sic dicat et de substantia eius.	17.b	De cooñione iuncturarum. dolor iuncturarum potest fñ duplex.	37.a
De secundina quare sic dicat et de substantia eius.	17.b	Dolor iuncturarum due sunt spēs: eñtiales. s. et accñtales.	37.a
De colore vne.	17.b	De spēs? dolorum accidentalibus in iuncturis.	37.a
De tunica seliotica. de tunica cornea: quare sic dicat et de sub	18.a	De causis extrinsecis.	37.b
stantia eius.	18.a	De causa materiali dolorum iuncturarum.	38.a
De situ eius. de cooñiunctua quare sic dicatur de substantia eius.	18.a	De mo generationis dolorum iuncturarum.	38.a
De situ.	18.a	De modo determinationis dolorum iuncturarum.	39.a
De utilitatibus. de cooñiunctibus tunicarum.	18.a	De signis ab vña sumptis. de accidentibus consequentibus	40.b
De musculus qui fm diuersos diuersificantur in numero.	18.b	ad dolores iuncturarum.	40.b
De adipe.	18.b	De vino. dieta in facto a sanguine. dieta in facto a colā.	41.a
De carne glandosa et foraminibus nasi circa angulū lachri/	18.b	dieta in facto a flāte. dieta in facto a melancolia.	41.b
malem.	18.b	De flōmā. de vomitu.	42.a
De palpebra inferiori. de pilis et eoy utilitatibus.	19.a	De eñone humoris colerici tam per vomitum qñ per solutio/	42.b
De utilitate palpebrarum. de cooñione palpebrarum.	19.a	nem ventris.	42.b
De forma et suba. de foramine auris. qñe tortuosus fuit.	19.b	De eñone humoris flāci tā p vomitū qñ p solonē ventris.	42.b
De figura ossium cooñiunctiu ad cooñiunctionem nasi. de cartila	20.a	De eñone humoris melici tā p vomitū qñ p fluxū vētris.	42.b
ginibus.	20.a	De euacuatione materierum compositarum. de chñstribus. de p.	43.a
De musculus nasi. de meatibus siue foraminibus nasi.	20.a	uocatione vñne.	43.a

Index

Deoluerentibus materiae	43.a	apostematibus guttulis	76.b
de repressis iterum. de phibentibus que differunt a repel-	44.a	de apatibus amigdalay. de incisione vulue. de extractione in	77.a
lentibus.	44.b	fixorum guttuli.	77.b
de repellentibus siue reperiuntibus.	46.a	de extractione sanguisugarum.	78.b
de attrahentibus manum ad exteriora.	47.b	de foramine virga infantis. de foramine vulue puelle.	79.a
de choleribus. de puocantibus vinam.	48.a	de hemoroidibus ani.	79.b
de localibus.	48.b	de modis extractionis hemoroidarum. de hemoroidibus	80.a
de rubificantibus et exsiccantibus.	48.b	matricis.	80.b
de appositione ventosay in dolore sciatico.	49.a	de ragadiis. de speciebus eius.	81.a
de terminat de cura doloris dorsi a mala copione pura et ma-	49.b	de dieta. de potione.	82.a
teriali.	49.b	de reductione girbi vel intestini.	82.b
dieta. de euacuantibus.	50.a	dieta.	83.a
de alterantibus. de modo cauterij ad iuncturam anche.	50.b	de hernia aquosa. de cura per cauterium.	83.b
de narcoticum administratione.	50.b	dieta.	84.a
debilitas et laxitudo iuncturarum. durities mor? et agemena.	51.a	de hernia varicosa. de hernia carnosa.	84.b
doximitatio iuncturarum.	51.a	de causis.	85.a
de aere. de accidentibus anime de motu et quiete.	52.a	de modo imponendi huiusmodi instrumenta per foramen vir-	85.b
de balneo. de somno et vigilia.	52.a	ge in vesica.	86.a
de cibis. de vitiis. de inanitione et repletione.	52.b	de digestionem et eunone.	86.b
de coitu.	53.a	de localibus. de causis. de preseruatione.	87.a
de speciebus dislocationis.	53.b	de extractione huius vene.	87.b
de causis disponentibus ad dislocationem.	54.a	de consolidatione membrorum mediorum. an possit fieri.	88.a
de dislocatione cum fractura ossis. de dislocatione cum apate.	54.b	de stomia et ventris solutione et vomitu.	88.b
de dislocatione simplici.	55.a	de causis cogentibus dissoluere ligaturam et detegere vuln?	89.a
de dieta. de potione quatuor habz intentiones.	55.a	de causis generationis puris siue saniei in vlcere.	89.b
de modo reductionis mandibule fm Brunum et Rogerium.	60.a	de dieta.	90.a
de dislocatione furcule ex parte humeri.	60.b	de cura per potione.	90.b
de dislocatione ad latera. de dislocatione rostri corni.	61.a	de causis mundicie vlcere aliarum differentiarum eorum.	91.a
de regimine post reductionem adiutorij in locum suum.	61.b	de causis difficultatis consolidationis vlcere.	91.b
de modo reductionis facili dislocati. de modo reductionis	62.a	ossium inter mundificationem maiorem et minorem quam opz.	92.a
pectinis manus.	62.b	de administratione medicinarum abstergentium.	92.b
de causis. 63. b. de signis. de cura.	63.a	de modo injiciendi siue firringandi medicinas.	93.a
de gravitate membri ad motum post reductionem.	63.b	de medicinis injiciendis ad lavandum et exsicandum.	93.b
de reductione cum fractura.	64.a	de medicinis localibus.	94.a
de causis mouentibus medicum ad cauterizandum.	64.b	dieta.	94.b
de vtilitatibus cauterij.	65.a	de manuali operatione vbi medicamina non sufficiunt.	95.a
de modo cauterizandi in loco profundo.	65.b	de ossis corruptione in fistula.	95.b
de causis extrinsecis. de causis intrinsecis.	66.a	de cura mendosa.	96.a
de causis tam extrinsecis quam intrinsecis.	66.b	de medicinis ad reponendum faciem tam intus quam extra appli-	96.b
docet quo diligenter debemus attendere circa incisionem mem-	67.a	candis.	97.a
bri usque ad partem faciendum quod si cum cauterio potest fieri	67.b	de vernibus.	97.b
melius est.	68.a	de sedatione apatie in vulneribus nervorum.	98.a
de abscissione ossis corrupti cum ferro et fit duobus modis.	68.b	de mundificatione et absterfione vulnerum nervorum.	98.b
de abscissione ossis corrupti cum cauterio.	69.a	de phibitione putrefactionis nervorum. de cura accutia.	99.a
de iuuantibus cauterij in ceruice siue commissura coronali.	69.b	de medicinis conuenientibus vulnere nervorum.	99.b
de modo cauterizandi in commissura coronali.	70.a	de simplicibus conuenientibus.	100.a
de cauterio in dolore cronico totius capitis	70.b	de ligatura quotiens solui dicitur in die. de lumbicis terre quorum	100.b
de cauterio in dolore cronico partis capitis tam cum medicina	71.a	sint viles.	101.a
quam cum ferro.	71.b	dolor cauendus est iuxta posse in reductione ossium.	101.b
de modo cauterizandi in apopleia. de modo cauterizandi in epilepsia.	72.a	de modo extrahendi frusta ossium fractorum.	102.a
de modo cauterizandi in obliuione. de modo cauterizandi in me-	72.b	de dolore. de fluxu humorum ad locum. de puritu. de putrefactio-	102.b
lancolia.	73.a	ne accidente in loco. de duritie membri post restauratio-	103.a
de modo incidendi venas paruas. de modo incidendi venam ma-	73.b	nem.	103.b
gnam et arteriam.	74.a	de subtilitate superflua membri restaurati. de mala figura me-	104.a
de sanie in oculo.	74.b	bri restaurati.	104.b
de cadentibus in aurem ab extra.	75.a	de cura pforationis ossis siue fractura.	105.a
de opilatione foraminis auris naturali vel accidentali.	75.b	de puluillis et eorum forma. de ligatura que fit per exprimere for-	105.b
de hemoroidibus cancro et polipo.	76.a	ditiem.	106.a
de theil et est sic post? de nodo labij. de fissuris labiorum.	76.b	de ligatura que fit ad continendum medicamenta. de diuersitate	106.b
de hemoroidis labiorum. de fistula in ore. de carne addita sup	77.a	ligature propter accidentia.	107.a
gingiuam.	77.b	de tempore soluendi ligaturam.	107.b
de commotione dentis.	78.a	de ligatura in contusionibus.	108.a
de casu dentis. de dolore dentis.	78.b	de tempore appositionis astellarum. de mala fistularum longitudi-	108.b
de supfluitatibus et malo colore dentium. de extractione den-	79.a	ne et latitudine.	109.a
tium.	79.b	de qualitate puluillorum. de qualitate astellarum et earum longitu-	109.b
de eminentia dentium.	80.a	dine.	110.a
de ligamento sub lingua prohibente loquelam. de ranula. de	80.b	de modo ligationis in processu. de situatione membri fracti	110.b

Index

post ligationem.	129.b	De signis.	177.a
De solutione ligature quando fieri debeat.	130.a	De ulceratib ⁹ puenientib ⁹ in pñ ^o non vlcerate.	177.a
De mō ligadi fracturā factā cū vulnere carnis vel cutis.	130.a	De convenientibus in pñcípio vlcerate.	177.b
De quantitate punctorum taz continua q̄ discretā. de future stricture z pfunditate.	130.b	De signis.	178.b
De solutione future siue punctorum eius.	131.a	De formica puerorū. de formica verucali siue de veruca for- micali.	178.a
De diuersione. de repellentibus z resoluentib ⁹ z locū cōfor- tantibus.	136.a	De flōmia. de digōne z solōne vētris. de exctōne cāe cōiūcte per eruptionem ampularū aut scarificationē loci. de loca- libus.	179.a
De cura cū incipit vuln ⁹ apari. de cura fracture cranei absq̄ manuali operatione.	136.b	De causis. de cura. 180.a de causis.	180.b z 182.b
De modo curandi vulnera per potiones.	137.a	De aere.	183.a
De modo faciendi sectiones supra fracturā ossis.	137.b	De accidentibus anime. de motu z quiete. de somno z vigilia.	183.b
De osse extrahendo z mō extractionis.	138.a	De cibo.	183.b
De q̄titate ossis extrahēdi. de loco cranei trapanādo.	139.a	De potu. de inanitione. de eūone. 183.b de diuersione.	183.b
De tpe i quo pōt os exibi. de virtute patiētis cōsiderāda.	139.b	De localibus in pñcípio maligni.	184.a
De apate in fractura penetrante.	140.a	De maturantibus antracē z rumpentibus.	184.b
De pāniculi denigratiōe. de carne mala sup dura mife.	140.b	De cauterisatione loci q̄ ēt in pñ ^o cōuenit z quōd	194.b
De cōmōtione cerebri ex pcussioe siue fractura cranei.	140.b	De consolidatione vlcis.	185.b
De administratione sex rerū nō naturalium.	142.a	De flōmia z solutione ventris.	186.b
De flōmia z diuersionib ⁹ . de dissoluētib ⁹ sanguinē coagulati dandis per os.	142.a	De administratione localium in pñcípio in quo repercussiva non conueniunt.	186.b
De cōglutinationis z viscosis p os exhibēdis. de apponendis ab extra in pñ ^o z de reliq̄s approximādis ab ex.	142.b	De apate post aures i spālī. 187.a de apatib ⁹ flāticiis.	187.b
De vulne ⁹ pulmōis. 143.a. b signis. 143.b de cura. 143.b	143.b	De apatib ⁹ melicis. de apatibus aquosis. de apostematibus ventosis.	188.a
De diuersione. de dissolutione sanguinis coagulati.	143.b	De localibus ab extra in pñcípio.	188.b
De vulneribus epatis z splenis. de signis.	144.a	De causis. 191.b de signis. 192.a de causis.	198.b
De pma intētiōne que est reductio mēbri egrediētis.	144.b	De flōmia. de solōne vētris. de vomitu. de diuersione.	192.b
De scda intētiōne que est vulnus suere.	145.a	De intētiōne ad cām cōiūctā ad intra. de localibus applicā- dis ab extra.	192.b
De distantia punctoz in suitione. de acu z filo qualia debent esse.	145.b	De localibus applicandis in pñcípio.	194.b
De pfundatione pñctoz. de 3 ^a intētiōne que est applicatio medicaminum cōueniētū. de 4 ^a intētiōne que respicit acci- dentia.	145.b	De medicinis lenificatiuis z resolutiuis.	195.a
De fissuris manū z pedū ex cōfractōne per terras.	147.b	De medullis z adipibus magis z minus resolutiuis.	195.a
De pma intētiōne que est p̄hibere vlicationem.	147.b	De medicinis cōpositis. 195.b de causis.	196.a
De 2 ^a intētiōe q̄ est locū vesicatū z vlceratū rectificare.	148.b	De spēsbus accidētālibus cancri. 196.b de cura.	197.b
De vtrazq̄ intētiōne sūt exequenda. 149.a Dieta.	150.a	De eūone. de flōmia. de eūone p̄ farmacias. de medicinis sim- plicibus valētib ⁹ ēt a p̄prietate in hac intētiōne.	198.a
De mō ligandi. 151.b De speciebus sagittarū.	154.a	De mineralibus. de limacijs ranis z cancriis z vnguentis ex eis.	198.b
De extractione sagitte per impulsione.	155.a	De medicinis cōpositis in hac intētiōne.	198.b
De sagitta infixa in lachrymali z partibus oculi. de sagitta in- fixa in aurem vel iuxta ipsam. de sagitta infixa gutturi siue gule. de sagitta infixa naso.	155.b	De resolutione post p̄fortationē mēbri. 199.a de aere. 200.a	200.b
De sagitta infixa ventri. de sagitta infixa dorso.	155.b	De visib ⁹ possib ⁹ . 200. si de spēsbus lepre.	202.a
De simplicibus tam interioribus firmandis q̄ exterioribus appli- candis.	156.b	De vñ tyrie z viperaz. de vino z sale viperarū.	202.b
De compositis. 156.b dissō apatis p̄ substantia.	156.b	De flōmia. de solōne ventris. de digōne humorū.	202.b
De scriptio apatis per accidētalia.	157.a	De eūone p̄ vomitum. de cristeribus. de euacuatione in lepra confirmata.	203.a
Dolor nō est in omni apate. de causa materiali apostematis.	157.b	De signis. 203.b de cura ampullaz z vesicaz.	204.a
De causa formali. de causa finali.	157.b	De causis z spēsbus eius z de signis.	204.a
De causa efficiente que est multiplex. dolor est causa attractio- nis per tres causas.	157.b	De electione medicinarū. de medicinis apostematis ventosis sine dolore.	204.b
De causis p̄mititiuis. de causis antecedentibus. de causa con- iuncta.	158.a	De medicinis inflationis a causa antecedēte. de medicinis apo- stematis ventosi cum dolore.	205.a
De litescentia apostematis est duplex.	160.a	De causis causaz tardationis sanationis.	206.b
De aere. de accidentibus anime. de motu z quiete.	162.a	De signis velocioris z tardioris sanationis resolutionis z eruptionis.	206.b
De somno z vigilia. de cibo z potu. de inanitione z repletio- ne.	162.b	De diuersitate bonitatis aut malitie exituraz.	206.b
De flōmia in apostematibus.	165.a	De diuersitate contentoz in exituris z de causis eoz.	207.a
Digestio in mā apostematis est duplex.	166.a	De diuersitate exiturarum sumpta a situ.	207.a
De approximatione repellentiū fm tempora anni z quantū sunt continuanda.	166.a	De causis difficultatis comprehensionis saniei.	207.b
De causis. 169.b de tēporibus flōnis.	170.a	De signis laudabilis z illaudabilis saniei.	207.b
De causis.	172.a	De signis laudabilis z illaudabilis exiture.	207.b
De cura. 172.b de causis. de signis.	173.a	De signis exiturarum intrinsecarum.	207.b
De causis.	173.b	De tēporibus exiturarum. de cura exiture incipientis in pñ- cípio per repercussiva.	207.b
De signis qbus distinguit apā colericū a sanguineo.	174.a	De eūone z digestionē fienda in exituris.	208.b
De causa.	176.b	De maturatione z q̄les. debent esse medicine ad ipsas.	209.a
		De mē ⁹ exituris apatib ⁹ . de aptiōe exituraz cū ferro. 210.a	

Index

De hora incisionis.	210.b	de conseruatione capilloꝝ a casu.	249.b
De aptione exiture cu ferro z medicina simul.	212.a	de causis pꝑrijs caniciei. de causis extrinsecis caniciei.	249.b
De modo extrahendi saniem in perforatione exiture.	212.a	de modo applicandi psilotrii. de his que pilos a proprietate	252.a
De correctione accidentium.	212.a	abijciunt.	252.a
De modo sedandi dolorem inductum p incisionem.	212.a	de attritione vnguuium ex casu vel percussione.	254.b
De apate duro. de dubeleth z nodis.	213.a	de causis.	255.a
De causa eius. de causis.	214.a	digitorum ossa. differunt. de inequalitate digitorum. de poli-	32.b
De causa. de signis. de diuisione eius in spem.	214.b	ce z loco eius.	32.b
De causis. 215.a de cogone ossis corrupti z ei cura.	215.b	digestiua z euacuatiua in preseruatioue.	53.b
De cauterio actuali in rectificatione ossis corrupti.	216.b	dislocatio non attribuitur nisi iuncturis que voluntarie mo-	57.a
De signis. de causis. de cancro in facie. de cancro in gengiuis	217.a	uentur.	57.a
z palato.	217.a	digitus appositus super orificium vulneris quando conferat	114.a
De inflatione vniuersali faciei. de apostemate in extremitate	217.b	z quando noꝝ z quomodo zc.	114.a
nasi. de causis.	218.b	digito appposito orificio vulneris paret medicame zc.	114.b
De causis. de percussiuus in principio.	219.b	diuersio sine exitu alio quatũ coferat z a quo membro incipi	116.b
De causa. de percussiuus.	220.b	debeat propinquo fm vel remoto.	119.a
De localibus in principio calidi.	220.b	dieta siue administratio sex rerũ no naliũ in cura zc.	119.a
De emplis conuenientibus. de apostemate ex percussione in	220.b	diuersificat extractio sagittay fm diuersuz modũ infirmita	154.a
virga. de inflatione virge.	221.a	earum z fm diuersitatez membrorum zc.	166.a
De apostematibus circa radicem virge. de pustulis bothoꝝ	221.a	digestio in materia apostematis est duplex.	188.b
libus in virga.	221.a	dieta.	188.b
De carne mortua z bothoꝝ super virga. de inflatione pellis	221.b	diuisiones in petiginis.	232.a
preputij vt retrahi no possit zc. de cura vlceꝝ virge. de ve-	221.b	differentia inter ambas morpheas. de dieta.	248.a
ruca super virga.	221.b	discit q omnes saphati perducunt ad casum capilloꝝ pꝑ cor	246.b
De vlceribus in foramine virge.	221.b	rosionem inductam.	250.a
De cura. de percussiuus in principio. de sedantibus dolore in	222.a	differentia inter canitiem nale z no nalem.	252.a
apostematibus ani.	222.a	differentia inter alopetiam tyriam z tineam.	252.a
De condilomatibus moro. sicu porro. z verucis in ano.	222.a	dieta. de euone. de p ^a intetioe q est mudificatio cutis.	252.b
De vlceribus ani. de fistulis in ano.	222.b	dieta. de euone. de dissolutione materie coniuncte.	254.a
De hemorrhoidibus sanguine repletis z extensis. de incisione	224.a	doꝝ sum duplr sumitur. de vtilitatibus ossium spine. de vtilita	26.b
hemorrhoidaruz vulue.	224.a	tibus spine z spondilium.	26.b
De carne addita in collo matricis. de ragadijs vulue.	224.b	dolor diuersi mode sedandus est fm diuersa tempora in qui	168.a
De complexione medicine maturatiue. de electione medicine	229.b	bus fit.	168.a
maturatiue.	229.b	dubeleth triplr inuenit sumptũ ab auctoribus.	190.a
De complexione medicine mollificatiue.	230.a	duplex est modus fm quem ma apans efficit in cupũ.	206.a
De causis extrinsecis. 231.a de causis intrinsecis.	231.b	duplex modus curatiõis fistule penetratis p incisione.	223.a
De acre. de accitibus aie. de motu z gete. de fricatione.	232.a	duplici de ca medicina maturatiua oꝝ esse viscosa.	229.b
de inunctione post fricatione. vel cu ea. de balneo.	232.a	duplex in petigo ad rubedinẽ. s. z ad albedinẽ delinas.	239.a
de somno z vigilia. de cibo z potu.	232.b		
de sex rebus no naturalibus. de cibarijs.	234.a	E	
de extenuatione membri particularis.	234.a	Egritudo per cauterium sanata: aliqñ reciduat.	68.b
de prohibitione magnificationis testiculoꝝ z mamillarũ.	234.b	Eradicatio corrupti z indurati in fistula.	107.b
de cais pmutationis coloris nalis ad innale. de cura.	235.a	Epiglotum ex tribus cartilaginibus componitur.	23.a
de cura punctoꝝ rubeoꝝ aut citrinoꝝ in mebris.	235.b	Epiglotũ mebranosum est: z buidũ viscosũ z pingue.	23.b
de cura punctoꝝ nigroꝝ z alioꝝ vestigioꝝ nigroꝝ.	235.b	Ex parte sexus. ex parte etatis. ex parte complexionis. ex par	38.b
de punctis viridibus.	235.b	te habitudinis.	38.b
De materiabus adustis. de planta noctis. pustula. de vesicis	236.a	Ex parte coytus z regiminis in sex rebus non naturalibus.	38.b
duris.	236.a	Ex parte hereditatis in semine. ex parte egritudinũ.	38.b
de vesicis siue bothoꝝ iuncturarũ. de granulis paruis rubeis	236.a	Exempla quorundam casuum.	51.b
in toto.	236.a	Exempla.	69.b
De pustulis paruis siccis in facie. de pustulis faciei dictis	236.a	Ex quibus cura fiat facilioꝝ aut difficilioꝝ.	86.a
gossi.	236.a	Extractio ossis fit fm duos modos.	138.a
de causis primitiuis. de cais aũtib. de cais purit.	236.b	Extracto osse residuũ equari debet z quomodo.	139.a
de euone. de digone in mæbus acutis adustis.	237.b	Euacuatio ta fluẽtis in mæ q fluxe fit duobus modis.	161.b
de balneis. de linimentis z vnguentis.	238.a	Extractus quid fit z quot modis fiat.	163.b
de causis.	249.a	Extractus quando fit necessarius.	165.a
de modis faciendi pulchram cicatricez in p solidatiõe.	240.b	Euacuatio a toto precedere debet euone a parte.	165.b
de modis turpitudinis cicatricis.	240.b	Emplastra z vnguenta in principio.	179.b
de coloribus cicatricum.	241.a	Extractio nodorum cum velamine siue folliculo per incisio	190.b
de correctione mali coloris cicatricis. de multiformi figura	241.a	nem cutis zc.	190.b
cicatricis.	241.a	Experimenta ad cognoscendũ leprosum.	201.b
de magnitudine cicatricis.	241.b	Exitura dicif fieri duobus modis. s. incipiendo z sequendo	206.a
de euone z rectificatione membrorum.	248.a	apostemata.	206.a
de localib. ad cam coniuncta. de cauterificatione loci.	243.b	Emplastrum maturatiua.	209.a
de digone mæz z earũ euone. de diuersione.	244.a	Exempla in exituris colericis.	209.a
de localium appositione.	244.a	Exempla maturatiua in exituris flaticis fridis z duris.	209.a
De albania facie. 245.b de causis.	246.a	Exitura eruptio duobus modis fit.	209.b
		Experimentum ad omnem fistulam.	223.b

Et talia

Index

Et talium per se tres sunt species.	227.b	In excrecentia carnis lachrymalis. in sebel. in carne rubea	72.b
Exemplum de pice.	233.a	orta in oculis.	72.b
Eburneus.	235.a	In eructione vne. in mollificatione. in grandine siue lapidosi-	72.b
		tate.	72.b
Faux quid sit.	22.b	In porro siue acrocorchie. in saraach. in affactati z est phibita	73.a
Facilius sit dislocatio humeri in macilentis q̃ in pinguib? ecō	61.a	clausio palpebrarum. in cōiunctione siue inuiscatione pal-	73.a
uerfo in pinguibus.	61.a	pebrarum.	73.a
Facientia cadere escaram.	185.b	In carne rubea orta super palpebra. In silac. in pilorum in	73.b
Facta maturatione prius tēptanda est saniei dissolutio q̃ ap-	209.b	auersatione.	73.b
rio exire.	209.b	In multiplicatione superflua pilorum.	74.a
Facientia capillos renasci.	253.a	In fetore narium.	75.a
Facientia nasci vnguem pulchrum.	254.b	In humiditatibus canalio pulmonis. in tussi.	77.b
Facientia fetorem egōnis in vīna z ipsuz remouētia.	255.a	In pleuresi. in mala cōplexione humida z frigida stomachi.	78.a
Febrem in spasmo esse bonā quō intelligitur.	118.b	In dolore apostematis.	78.a
Festina da est cōsolidatio vulneris huius ne fiat fistula.	143.a	In exitura epatis. in egritudinibus splenis.	78.a
Febriū que antecedit bubonez deterior est q̃ seq̃r eū.	186.a	In ventris relatione. in dolore renū in debilitate vesice.	78.a
Figura innaturalis cranei duplex aut triplex.	113.b	In mala cōplexione matricis. in mollificatione cutis testicu-	78.b
Fistularum multi sunt modi.	106.b	lorum.	78.b
Fissura siue fractura ossis q̃q̃z sit cum solutione cutis z car-	123.b	In hermosfrodita.	82.b
nisi quandoq̃ nō.	123.b	In tractatu de hernia gentilis sic scribuntur doles.	85.a
Forma nasi p̃ter longitudinem est triplex.	20.a	Instrumenta vīnatiua sunt quatuor.	89.b
Fortiter resoluētia vitanda sunt.	166.b	In quibus mēbris etatib? z regionib? magis eueniat.	95.b
Formice due sunt species.	176.b	In cura solute continuitatis inter res non nales maxime aer	96.a
Folliculus generari nō pōt ex materia melancolica quia non	190.b	est considerandus.	96.b
est viscosa.	190.b	Indicationes sumpte a loco morbi.	162.b
Furcula tribus modis frangitur.	151.a	In carnatio quid sit.	104.b
Flos yperico decoctus cum semine suo in vino si bibat. 40.	49.a	In membris multi sensus: z in intrinsecis nō debet applicari	118.b
diebus sanat sciaticam.	49.a	medicamen forte.	120.a
Fluxus sanguinis duobus modis impedire potest curationē	96.a	In sedado dolore vulnez nervoz vitada est aq̃ calida.	126.a
solate cōiunitatis.	96.a	In apostemate calido. in apostemate frigido.	135.b
Fluxus sanguinis magis vel minus est timorolus fm diuersi	113.a	In fractura cum vulnere z sine vulnere vbi frusta pungentia	154.b
tatem membrorum a quibus fluit.	113.a	remanerit quō sit pcedendū in operatione.	156.b
Flegmon vnde dicitur z q̃ quinqz modis sumit.	169.b	Intentiones tres in cura vulneris cum fractura cranei ha-	164.a
Flegmon quid sit: z quō generetur.	169.b	bende.	164.b
Frons quid sit.	12.b	Instrumenta qbus sagitte exbunt sūt multa z diuersa.	165.a
Fracture cum debent discooperiri illud fieri debet iuxta ignē	125.a	Incantatio ad extrahendū sagittas.	171.b
aut in aere calefacto.	125.a	In principio principiante apostematis a causa primitiua rep-	172.a
Frigidū actu pōt iuuare generationē saniei duplr.	209.a	cussiva semper conueniunt.	175.a
Frigida aliquādo paccidens maturare.	229.b	In apostemate congestionis recursus fieri potest in tribus	177.a
		casibus.	177.a
Gipseus.	235.a	In apatibus emunctoioz nō cōuenit recursus.	178.a
Gula duplr sumitur. guttur multis modis accipit.	22.b	In apatibus membrorū ignobiliū que non sunt emunctoia	180.b
Gutta rosea est trium specierum.	244.a	recursus conuenit si m̃a nō fuerit maligna.	182.b
Glandula dupliciter sumitur. glandula z scrophula cōueniūt	191.b	In apatib? crenicis aut venenosis recursus nō puenit.	183.a
z differunt.	191.b	In apostematibus decrepitorum z debiliū recursus nō cō	184.b
		uenit.	188.b
Iunctura anche. siue scia aut vertebrum.	34.b	In principio. in statu z declinatione.	189.a
Iunctura sumi pōt tripliciter.	37.a	In augmento.	199.b
Iunctura genu inter oēs facilius dislocat.	57.a	In augmento.	204.b
Iunctura humeri sequit iuncturam genu.	57.b	In declinatione.	204.b
Iunctura que facile dislocat facile reducitur: z ecōtra.	57.b	Infrigidatio conuenit in pncipio z vsq̃ ad quē ter ^m .	
Iunctura humeri triplr dislocari.	60.b	In suma spēs formice sunt duodecim.	
Iuuamenta que sequuntur ex debita approximatione reper-	165.a	In augmento z statu.	
cussiuorum.	165.a	Inflationes duobus modis fiunt.	
In genio z naso quare pili nō reducuntur.	12.a	In quibus mēbris antrax sit periculofior.	
In sanguinea. in colerica.	44.b	In quibus temporibus magis generez antrax.	
In statica. in melacolica. in materia mixta.	45.a	In quo differt antrax a formica igne perfico z pruna.	
In dolore humeri. in dolore podagre. in dolore genu.	50.a	In pncipio nō maligni. in statu.	
In doloribus manuum.	50.b	In facta per viam de fluxus.	
In vere potissimuz euacuandū sunt vt p̃seruent z quō.	53.a	In augmento. in statu. in declinatione.	
In quibus cōplōnibus conueniat.	67.a	In vndimia facta p viam congestionis. in vndimia que sequi	
In quo tempore anni z in qua hora dieit: etiam in qua etate	67.b	tur ad egritudines cronicas. in vndimia pregnantium. in	
fiendum sit cauterium.	67.b	vndimia a causa primitiua.	
In paralyfi. in spasmo. in tremore. in tortura. in stupore.	71.b	Intentio ad corrigendum accidentia.	
In aqua descendente ad oculos.	71.b	In inflato facto a cā primitiua. in facto a cā afite.	
In fluxu lachrymarum. In fluxu catarrhi ad oculos. in vn-	72.a	In facta a causa primitiua intentio ad cām cōiunctā.	
gula.	72.a		

Index

- I**
Instrumentum ad incidendum exituras melius est de ere q̃
de ferro. fm Aris. cōmunis vsus est in cōtrarium. Incisio
fienda est egro in scio. 210.b
In apostemate calido. 218.b
In frigido. in melancolico z duro. 219.a
In augmēto. in statu. in declinatione. in p̃n° frigidi. 220.b
In augmēto. in statu. in principio calidorū. in principio fleg
maticorum. 220.b
In principio melancolicorum. 221.a
In augmento. in statu. 222.a
In ragadijs saniosis. in apostemosis. in profundis virulen
tis. 224.a
In sanguineis. in colericis. in flegmaticis. in melicis. 235.
In quo tempore magis multiplicatur scabies. 237.a
In materia flegmatica falsa. 237.b
In materia melancolica z vsta. 238.a
In cicatricibus hoium non nascuntur pili. 240.b
In dispositionibus capillorum sex sunt consideranda. 248.a
In crispando capillos. 251.a
Ingrossantia z substantia capillos. 251.b
Interficiantia pediculos. 254.a
Incisio vngulū i die iouis asscurat a ruptura vngulū. 254.b
Ignis perfcus siue carbo dupliciter sumitur. In quo differat
ignis perfcus z puma. 178.a
Impetigo: volatica lothia: gerna: serpigotignis saluaticus: in
quo differant. 239.a
- L**
Larinx laringa z epiglottū idem sunt. 22.b
Lac in mamillis generatur ppter duplicem finem. lactis ge
neratio pōt fieri in virgine z in viris. 25.a
Lepia aggregat tria genera malorum. 200.a
Lepia est duplex acquisita ex generatione z acquisita ex tem
pore. 200.b
Lepia duplex est vlcera z nō vlcera. 201.a
Lentigines ex qua materia fiant z quare magis in vno loco
q̃ in alio. 245.b
Lingua vertit cibum in ore. 15.a
Lingua est membrū duplex. lingua mouet ad omne partem
ideo musculos ad omnes motus necessarios habuit z fue
runt nouem. 22.a
Ligatura vulneris qualiter fieri debeat. ligatura non debet
esse dolorosa nisi forte in vehemēti fluxu zc. 114.b
Ligamentum fortiores medicinas tolerat q̃ nervus z choi
da. 122.b
Ligatura in omni osse fracto fit pp tres vtilitates. 128.b
Localia applicanda. 54.b
Locus cauterizatus aliqñ facit pus. 68.a
Locus cauterizandus in ceruice quō inuenitur. 70.a
- M**
Manus tripliciter sumitur. 30.a
Musculi in planta manus sunt. xvij. 33.b
Mala complexio duobus modis est causa solute continuita
tis. 94.b
Manualis operatio. 125.b
Manualis operatio in sola ligatione requiritur. 189.b
Maturatiua. 215.b
Maturatio. 219.b
Materie morpheez materie albaras differunt. 242.b
Medicine trahentes flegma z coleraz. similiter meliores sit
trahentibus alterum tantū. 43.a
Medicamina rumpentia iūcturas lapideatas vbi opz. 51.b
Medicamina confortantia z materiam consumentia siue re
soluentia. 53.b
Medicamina de via nicoli. 54.a
Membrum reductum ligandum pp tres causas. 58.b
Metalla nota ad cauterizandum. 67.a
Medicine simplices ad constringendum z consolidandum
loem. 81.a
Medicine composite intus sumende. medicine composite ab
extra applicata. 81.a
Medicine ab intra appproximande. medicine ab extra appro
ximande. 82.b
Medicamen continuandū est tribus diebus ad plus: vt cō
gnoscatu iuuamentū vere nocumentū eius. 102.b
Membra vlcera quiescere debent. 102.b
Medicine exiccantes vlcera virulenta. 103.a
Medicine abstergentes vlcera sordida. 103.b
Medicine administrande debent esse in forma ligda. 104.a
Medicine conuenientes. 106.a
Medicine a proprietate valentes in fistulis. 108.b
Medicina caustica corrosiua z putrefactiua differūt. 109.a
Medicine remouentes carnem superflua. 109.a
Medicina sanguinis cōstrictiua quas condiciones habere
debet. 114.b
Medicamen apponi debet officio vulneris sedato aliquali
ter fluxu sanguinis. 114.b
Medicine simplices sanguinem cōstringentes. 115.a
Medicine composite sanguinem constringētes. 115.a
Medicine caustice qñqz sunt necessarie vt cū glutinatis z
stipticis misceantur. 115.b
Medicine narcotice quandoqz sunt necessarie: vt alijs mi
sceantur. 115.b
Medicine caustice pure qñqz sunt necessarie: tamen non est
tutum eis vti. 115.b
Medicine sanguine stringentes a proprietate. 116.b
Medicine expellentes siue dissoluentes sanguine interi⁹ re
tentum ex vulnere. 117.b
Medicamen confusionis neruorum debet esse siccissimum z
molliū vebementer obsunt. 122.a
Medicine amouentes corruptionem ossis. 123.b
Medicamina fracturam cōsolidantia in intrinseca q̃ extrin
seca. 125.a
Medicina solidatiua qualis debet esse. medicina solidatiua
quo tempore debeat administrari. 125.b
Membrum debile semper paratum est recipere superfluita
tes. 157.b
Medicamina composita ad sedandū dolorē apatis. 168.a
Membrū natura multiplex est consideranda. 168.b
Medicamina conuenientia in principio. 168.b
Medicamina in augmento conuenientia. 176.a
Medicamina in statu conuenientia. 176.a
Medicamina conuenientia in declōne. 176.a
Medicine cauterizatiue conuenientes. 185.b
Medicine simul mollicantes z resoluentes. 192.b
Medicine resoluentes. 193.a
Medicine apatū duorum sunt duorum modoz. 194.b
Melancolia adusta faciens cancrum potest esse duobus mo
dis. 196.a
Membra pp duas causas parata sunt cancerari. 196.b
Medicine saniem dissoluentes. 209.b
Medicine acute corrosiue complentes p̃m̃ regimē. 216.a
Medicina a proprietate valentes. 216.b
Medicine simplices. 224.b
Medicine composite. 224.b
Medicinas generare carnē p accis est duob⁹ modis. 226.a
Medicina carnis generatiua debet habere quatuor conditio
nes prima q̃ sit exiccatiua z quō. 226.a
Membrū positiō consideranda est in administratione medici
ne carnis generatiue. 227.a
Medicine simplices carnē gñantes. medicie cōposite. 227.a
Medicine cicatrizantes quedam sunt tales per se z quedam
per accidens. 227.b
Medicine cicatrizatiue simplices. medicine cōposite. 228.a
Medicamina ad vlcera corrosiua siue depascētia. 228.a

Index

Medicine simplices attractiue.	228.b	doloris iuncturarum.	37.b
Medicine maturatiue simplices.	229.b	Omnes species formice ad quatuor reducunt.	177.a
Medicine mollificatiue diuersificatur fm diuersitatem mem- brorum z humorum.	230.b	Os vulneribus fortibus colligationibus copulatur.	29.b
Medicine vesicatiue. medicine cauteriatiue.	230.b	Ossa carpi siue rascete sunt octo. z secundū. A. z Ba. sunt se/ ptem.	32.a
Melongianus.	235.a	Ossa pectinis sunt quatuor.	32.a
Medicus multipl'r pōt errare in cicatrizando.	241.a	Ossa vnus cuiusq; digiti sunt tria. ossa digitorum non habēt medullam.	32.b
Mirabilia ex vulneribus.	156.a		
Minus pōt alterare cor: z corpus res que adurif q̃ que pu/ trefit.	182.b		
Motus voluntarij qui sunt in corpore.	9.a	Palpebra superior preter pilos habet septem ptes.	19.a
Motus oculorū sunt quatuor.	18.a	Paroxysmi diuersificatur in longitudine z breuitate ex parte materie.	39.a
Modus cauterizandi in dolore dorsi z lumborum.	50.a	Panni calefacti nō debent superponi loco reducto.	58.b
Mollentia materiam lapideatam.	50.a	Paralisis consequi pōt vulnera nervorum z quō.	118.b
Modus albucalis. Modus Auicē. quasi idem.	64.a	Pedis partes sunt sex.	35.a
Modus epi z theodoici.	64.b	Pernixtio rationis quō cōsequitur vulnera nervorū.	118.b
Modus cognoscendi p quas venas materie fluant.	71.a	Perforatio exiturarum penes diuersitatem mēbroz.	211.b
Modus reducendi os fractum.	126.b	Pili in corporibus mortuorū conseruant z augentur.	111.b
Modus ligandi variatur propter quatuor.	127.b	Pili z vngues abscissi celerius crescunt.	111.b
Modus extractionis ossium laudatus fm Alb.	139.a	Pili antea per accidens producti.	12.a
Modus reductionis fracture adiutorij ad locum suum est duplex.	152.a	Pili super ciliorum aliquando superflue augentur proprie in senectute.	249.a
Modus quo fit āpa per viam defluxus.	158.b	Post predictā intentionē primā alie due intentiones.	98.b
Mollificantia etiam in principio sunt applicanda ad sedan/ dum dolorem.	187.a	Potio.	107.b
Modus faciendi capillos flauos z splendidos.	250.b	Potio.	125.a
Modus faciendi capillos rubeos.	250.b	Porus sarcoides siue arosbot quid sit z q̃ habet causas.	45
Modus palliandi canitiem.	150.b	Pus siue fuerit grossus siue subtile in vlceribus dupl'r pōt eō siderari.	103.a
Modus faciendi capillos nigros.	251.a	Punctura nerui est duplex.	121.b
Multis modis āpa componit ex diuersis materijs.	205.a	Pleura est duplex.	9.b
Multis modis sit attractio nutrimenti ad membrum exte/ rius.	233.a	Planities capilloz dupliciter sumitur.	251.a
Multe sunt species scabiei distincte fm manu	236.b	Propter quid in craneo mulieris est vna cōmissura tm.	13.a
		Propter quid homo inter animalia oculorum minimam bz distantiam.	15.b
Nā vulnera parua per se glutinare pōt magna xō nō.	97.a	Prima opinio.	18.b
Nervus non est complete incidendus: nisi spasmus incepe/ rit.	121.b	Propter quid nulli animalū lingua est pinguis.	22.a
Niger.	235.a	Prima intentio est remotio male complexionis.	41.b
Nonem consideranda in doctrina anatomie cuiuslibet par/ ticule.	4.a	Prohibentia lapideationem materie.	51.b
Nota causam varietatis firmitudinis articulationū.	5.b	Primus modus reductionis humeri.	62.a
Nocumenta que sequent ad incisionem vne.	22.b	Pronostica.	64.a
Non semper qd generatur ab agente calido z ex materia cali/ da est eis calidus.	25.a	Primus modus cōmunis.	65.a
Nocentia z iuuantia ex parte sex rerum non naturalium in generali.	40.b	Pronostica.	65.a
Non quilibet manualiter operans in egritudinibus dōici chirurgicus.	54.b	Pronostica.	84.b z 87.b
Non est caro generāda nisi post mūdificationē vlcey.	100.b	Primum.	91.a
Nota qualiter fm diuersitatem membrorum debemus vti dī/ uersis resolutiuis.	166.b	Pronostica.	107.a
Nota qualiter nicolus videbat vesicam de quibus loquunt auctores in filio Bartholomei lozini.	180.b	Prima intentio est generalis in cura vlcery.	98.b
Nodorum species que sint.	190.a	Propter quid eunuchi crura habēt vlcerosa.	100.b
Nodorum nullus peruenit ad exituraz nisi mellinus.	190.b	Prima intentio que est digestio.	102.a
Nodi maxime molles sunt aggregati in panniculo sine folli/ culo.	190.b	Prohibentia carnes nasci in vlceribus.	109.a
Notificat medicinā corrosiuam.	228.a	Prima intentio de phibentibus fluxum materie.	111.b
Non semper ex multa comestione in bona digestione impin/ guatur corpus.	231.b	Prima opinio. S. et. A. z aliorum antiquorum.	134.b
Nocumenta sequentia superflua pinguedinem.	233.b	Pronostica.	144.a
		Pronostica.	143.b
Occiput quid sit. ossa capitis sunt numero. 23. z fm Haly.		Primus modus suendi in mirach cum siphac.	145.a
Oleum aliter conuenit in nervo cooperto: z aliter in disco/ operto.	177.b	Prima intentio que est vt labia vulneris cōiungant.	145.b
sunt. 15.	12.b	Pronostica.	147.a
Omnia mala complexio simplex vel composita potest esse cā		Pronostica.	149.b
		Propter quid calidū curat vna ab igne.	149.a
		Prima scda 3 ^a 4 ^a 5 ^a diuisio.	196.a
		Primus canon obseruatus in extractione sagittarū.	154.b
		Nico. Ser. vij.	AAA h

Index

Pronostica.	183.a	Quando est cum mala complexionem frigida.	110.a
Pronostica.	192.a	Quare liuor accidit in loco confuso.	111.a
Pronostica.	194.b	Quarta intentio. de facientibus sanie in confusione.	112.a
Pronostica.	201.b	Quinta intentio. de mudificantibus et carne gignantibus.	112.b
Prima intentio est ad causam ante euacuando et digerendo eam in lepra incipiente.	202.b	Quo ingenio secundum sit os superfluum in fracturis.	126.a
Pronostica.	213.b	Que fractura sit magis periculosa et que minus.	132.a
Pronostica.	243.a	Quarta opinio conueniens cum prima et soluens argumenta.	135.a
Puritus et scabies conueniunt et differunt causis.	236.b	Quemplum sit melius a motione ossis.	135.b
Preparatio et dealbatio cerusse.	246.a	Que sint considerata circa extractionem ossis.	139.a
Prolongantia capillos. pilotra.	251.b	Quo ex incisione nuce membra supposita patiantur in sensu et motu.	141.a
Prohibentia pilos renasci.	252.a	Quatuor intentiones quando intestinum vel aliud ex membris intrinsecis egreditur.	144.a
Pronostica.	252.b	Quartus modus suendi.	145.a
Quare ossa non sentiunt preter dentes.	4.b	Quando cum vulnere ventris intestina sunt vulnerata.	145.b
Quare parietes sub craneo positi sunt duriores ipso craneo et quare posterior partes fuerit durior.	12.b	Quando utraq mandibula est fracta.	151.a
14. sunt ossa mandibule superioris.	14.a	Que ex sagittis non sunt extrahende sed dimittende.	154.a
Quare vestigia passionum anime magis et melius representantur in facie quam in aliquo alio membro corporis.	14.b	Quo apata est morbus compositus ex omni genere morborum.	157.a
Quid sit oculus.	15.b	Quo apata potest dici morbus simplex.	157.a
Quarta opinio.	19.a	Que natura principaliter peccat in apate.	157.a
Quare palpebra inferior non habuit motum per se sicut superior.	19.a	Quo in apate est mala complexio.	157.b
Quare inferior palpebra fuit minor superiori.	19.a	Quedam possunt dici causa primitiua et causa antecedens.	158.a
Quare aures sint immobiles. quare aures ab extra sunt gibbosa et sei.	19.a	Quinqz modis apata facit mutationem in pulsu.	161.a
Quare auris posita fuit magis in latere quam in parte anteriori faciei.	20.a	Quo et per quam regionem euacuatio fieri debeat in apostemata.	165.a
Quare dentes a principio non producantur in homine.	21.a	Que eumonia species sit conuenientior in apatibus.	165.b
Quare dentes deperditi renascantur in pueritia.	21.a	Que implent pulsum: que transmissum. que implent extractum.	165.b
Quare dentes continue usque ad finem vite crescant.	21.a	Quot sint considerata circa extracta.	166.b
Quare dentes soli inter ossa sensum habeant.	21.a	Quid sit embozisma et quo generetur.	173.a
Quo dentes habeant medullam.	21.b	Quid sit antrax et unde dicatur et quod sortis etiam alia nomina.	182.a
Quare dentes euulsi aut fracti non restantur.	21.b	Quo et quo humore fiat antrax.	182.a
Quare mamille in hominibus in pectore fuerint posite in pluribus aut animalium in ventre.	25.a	Quare antrax non perambulat. effluuium autem sic.	182.b
Quartus casus. de percussis ante euacuationem. et casus. de resolutionibus.	44.a	Que species sit saluior sine minus mortalis.	182.b
Que oporteat chirurgicum cognoscere.	55.a	Quod sint species antracis.	182.b
Quo solutio continui est morbus communis.	55.b	Quare de istis apatibus tractetur in summa calidorum.	186.a
Que solutio continuitatis sit simplex et que composita.	56.a	Quando suppurat. quando durescit.	187.b
Quid sit dislocatio.	56.b	Quare apata ventosa dicuntur frigida et ventositas currit cursu humido. frigidorum.	187.b
Que iuncture sint difficilis dislocationis.	57.b	Quid sit sepheros purus et quod sit non purus et non certus.	193.b
Quartus modus.	62.a	Quare dicitur cancer. quatuor sunt species canceris essentielles.	196.a
Que membra sint cauterizanda et que non.	67.a	Quo intentio repositionis locum habeat in cancro.	198.a
Quandoque cauterizatus locus eger quicquid prope ipsum.	67.b	Quarta intentio est cancerum ulceratum curare.	199.a
Quibus egritudinibus capitis conueniat cauterium.	70.a	Queliber species habet duas species ratione materie.	201.a
Quid faciendum in coniunctiua valde dura.	72.a	Quo differt apata inflatum ab exitura.	202.b
Que eminentia sit curabilis et que non.	80.a	Que membra apriora sunt ut in eis fiat exitura.	206.a
Quid sit gibbus.	84.a	Quare natura quicquid indiget auxilio artis in maturatione et eruptione. exiture.	206.b
Queliber species spasmi potest in vulneribus superuenire.	91.b	Que apata velocius aut tardius maturantur.	206.b
Quo omne vulnus sine vlus indiget exiccatione et quo aliquid ipsorum intelligitur esse siccum.	93.b	Quatuor conditiones cogentes exiture apertionem fieri ante perfectam maturationem.	210.b
Quatuor intentiones exiguntur ad hoc quod vulnus conglutinetur.	96.b	Quatuor cause assignantur saniei.	212.a
Quo implentur predictae quatuor intentiones.	97.a	Quartum regimen est generatio carnis.	216.b
Quo intelligatur complexionem conservari debere in cura solute continuationis.	97.b	Quintum regimen est consolidatio.	218.b
Quarta intentio que est consolidatio.	102.a	Quarta conditio quod esse temperata in actibus et quo.	226.b
Quare idem medicamen non conuenit in omni corpore et in omni membro.	102.a	Quo tempore sint administrande medicine cicatriciae.	227.b
Quid medicamen non est mutandum o die in aliquo casu.	102.b	Quo medicina mollificatiua diuersis duritiis opposita.	230.a
Quarta intentio.	108.b	Quo fiant apata dura et a calido et frigido.	230.a
Quando est cum mala complexionem sicca.	109.b	Que custodiunt et efficiunt colorem bonum tam interius quam exterius applica.	235.a
Quando fuerit cum mala complexionem humida. quoniam fuerit cum mala complexionem calida.	110.a	Que scabies sit deterior.	237.a
		Quo cicatricis quantitas proportionetur quantitati ossis deperditi.	241.a
		Quatuor male dispones cicatricis incorrigibiles.	241.b
		Quare materia non penetrat in membrum ad generandum	

Index

pilos 2 de causis caluitiei.	248.a	colie.	39.b
Quare caluities nō accidunt nisi in aīriōi pte capitis.	248.b	Signa materie aduste. signa materierū pmixtarū.	39.b
Qui sint aptiores ad caluitiem.	248.b	Signa pmixtiōis sanguinis cū colera. signa materie sola q̄ti tate peccantis.	40.a
R		Signa mae aggregate p viā cōgōnis. sig ^a mae fluētis.	40.a
Resoluentia simul 2 attrahentia ad exteriora.	48.a	Signa materie ventose.	40.a
Resoluentia lapideari incipient materiam.	51.b	Signa dissolutionis dolorū iuncturarum.	40.b
Regimen in sex rebus non naturalibus.	52.a	Sy. digestiui mae. secundus cañ. de actu frigidis.	43.b
Regimen post reductionem.	63.a	Signa male cōplōnis pure. signa male cōplōnis cū mā.	49.b
Regimen post reductionē spondilium.	64.b	Signū q̄ nō sit dislocatio. signa q̄ sit dislocatio.	57.b
Reductio facte ad interiora.	65.a	Signa an dislocatio sit integra vel non.	57.b
Reductio facte ad exteriora. reductio facte ad aīriōia.	65.b	Signa dislocationis mandibule facte a causis intrinsicis 2 extrinsicis.	59.b
Reductio facte ad posteriora.	65.b	Signa reductionis bone 2 perfecte mandibule.	60.a
Reductio rotule.	66.a	Signum pprium dislocationis adiutorij integre.	61.a
Remotio escare.	67.b	Signa cōmuniā dislocationi integre 2 non integre. significa tio ex motu est fallax in cognitiōe dislocationis.	61.b
Regimen post depositionē cataracte.	71.b	Signa dislocationis humeri ad latera.	61.b
Restauratio fracture tardari nō p̄z nisi sit p̄hibens apostema aut dolor vehemens.	126.b	Signa facte ad posteriora. signa facte ad anteriora. signa fa cte ad interiora.	65.a
Reductio fieri debet ad formā mēbri in sanitate sua.	153.a	Signa facte ad exteriora.	65.a
Recurfus tribus modis impleri potest pulsus transmissus 2 tra ctus.	163.a	Signa reductionis 2 regimen post ipsam.	65.b
Recurfus aliqñ fieri nō pōt: 2 aliqñ p̄hibet.	164.b	Signa reductionis 2 regimen post ipsam.	66.a
Repulsio mae dicit̄ incōueniēter facta multis modis.	166.b	Signa eminentie cirbose 2 in quo differt ab alijs.	80.b
Rarissime fit a p̄a ex puro sanguine.	168.b	Signa dilatationis. signa cirbalis. signa in intestinali.	82.a
Repercussiva frigida qualia debent esse.	175.b	Signa vērtofe. signa aquose. signa carnose. sig ^a varicose.	82.a
Repercussiva non debent applicari frigida neq̄ multum ca lida.	188.b	Signa humoralis siue saniofe.	82.a
Regimen in sex rebus non naturalibus.	197.b	Signa solutioni p̄tuitatis in cerebro 2 panniculis eius. si gna eius in corde.	91.a
Repercussio nō cōpetit exituris sequentibus.	208.b	Signa eius in diafragmate. signa eius in stomacho. signa ei ⁹ in intestinis.	91.a
Regimen irregulare circa eruptionem exiture.	210.b	Signa eius in epate. signa eius in splene.	91.a
Repercussiva. Resolutiva pura. Rumpentia.	215.b	Signa eius in pulmone. signa eius in renibus. signa eius in vesica.	91.b
Repercussio sumitur dupliciter.	228.b	Signa vlcērū calidorū frigidorū siccorū 2 humidorū.	100.b
Repercussiva simplicia 2 composita.	229.a	Signa mali sanguinis descendētis ex corpe ad vlc ⁹ .	100.b
Res dura dicitur quatuor modis.	230.a	Signa bone carnis in vlcēribus.	101.a
Remouentia malum colorem 2 puncta vnguium.	254.b	Si fuerit pp malā cōplōnē. si fuerit pp malitiā sāguis.	106.b
S		Si fuerit pp virulentia 2 sorditiē. si fuerit pp corruptionem aut corosionem.	106.b
Sanies laudabilis 2 illaudabiliter fiat. 2 aqua causa.	98.a	Si fuerit ppter varicē. si fuerit ppter obstracositatem aut si stulam aut corruptionem ossis. si fuerit propter additionē carnis.	106.a
Sagitte duobus modis extrahuntur.	154.b	Signa peruenientis ad neruū. signa peruenientis ad os. sig ^a peruenientis ad venam.	107.a
Saniatio nō fit sine pulsatione nō tamen pulsationem semp sequitur saniatio.	207.b	Signa peruenientis ad ligamentum. signa nō transeūtis car nem. signa humorum descendētis ad fistulam. signa an fistula sit vna vel plures. an p̄funda an tortuosa.	107.a
Sanies nō pōt nutrire. sanies laudabilis.	212.b	Sig ^a ad cōgicēdū qñ p̄fusio est in carne. aut in neruo.	111.a
Sanies illaudabilis.	213.a	Signa.	113.a
Saphaath quedam humida: quedam sicca: 2 humida est tri plex.	246.a	Signa pronostica.	113.b
Secunda opinio.	18.b	Sincopis confert fluxui sanguinis.	116.b
Secunda intentio est euacuatio.	42.a	Signa pronostica.	124.b
Sextus cañ. de calefacientibus 2 subtiliantibus.	44.a	Sig ^a restauratiōis siue replasmatiōis p̄ueniēter facte.	126.a
Sedantia dolorem anodina.	50.b	Signa fracture cranei penetrantis.	132.b
Secundus modus.	62.a	Signa lesionis panniculorū cerebri. signa fracture in qua pā niculus grossus remouet a craneo.	133.a
Secundus modus.	65.a	Signa a plicatura ossis ad interius siue ruptura cutis vel cra nei.	133.b
Septem sunt spēs ramicio sine hernie.	82.a	Signa.	142.a
Secunda opinio.	95.b	Signa infixionis sagitte in membris p̄ncipalibus.	154.b
Secunda intentio que est mundificatio.	102.a	Si sagitte infixa fuerit capiti penetrans cranium.	155.b
Secunda intentio. de sedantibus dolorem.	111.b	Signa terminationis ap̄atum. signa suppurationis.	161.a
Secunda opinio.	135.a	Signa indurationis. signa permutatiōis. signa corruptio nis mem̄bri ppter apostema.	161.a
Secundus modus suendi.	145.a	Signa apostematis frigidi.	169.a
Secundus. tertius quartus cañ.	155.a	Signa q̄ apostema peruenit ad exiturā. signa terminationis	
Sephyros dupl ^r pōt sumi.	193.b		
Secunda intentio est ad p̄hibendum vnguentum.	199.a		
Secunda intentio est ad rectificationē mem̄broz.	203.a		
Secūdū regimē est abscisio materiez fluētū ad locū.	216.b		
Secunda conditio q̄ debet esse abstersiva.	226.b		
Sinciput quid sit.	12.b		
Siphac dupliciter sumitur.	25.b		
Sicut man ⁹ est organū organoz. ita ratio est ars artū.	30.a		
Signa male cōplōnis sine mā. sig ^a male cōplōnis cū mā.	39.a		
Signa ad cognoscendū materiā peccantem.	39.a		
Signa sanguinis. signa colere. signa flatis. signa melan			

Index

- apostematia. 170.b
 Signa herisipille in generali et in particulari. 174.b
 Signa distinctiva iter herisipillae et flonae. signa pnostica. 174.b
 Signa et cura dubeleth interiorum. 190.b
 Si remaneat aliquod portuicula folliculi et ca reditiois nodi. 191.a
 Signa sephyros puri facti a melia feculenta. signa facti a ma
 flegmatica quod est dupl. 194.a
 Signa facti a ma mixta. signa sephyros non puri. 194.a
 Signa cancri ulcerati. 197.b
 Signa leonine. signa elephantie. signa alopetie. 201.b
 Signa inceptiois exture. 207.a
 Signa saniei cae facte. signa subtilitatis et grossitiei saniei con
 tente in exituris. 207.b
 Signa loci exture intrinsece. signa pplete maturatiois. 208.a
 Signa eruptionis exture intrinsece. 208.a
 Signa bona post rupturam. 208.b
 Signa aquose. signa flegmaticae. signa melancolicae. 213.b
 Signa quae medicina carnis gratia debito modo operatur. 227.a
 Signa pnostica et demonstrativa. 231.b
 Sola continuitatis non habet species vnde oia vulnera sunt cae spe. 55.b
 Solutio continuitatis composita potest esse multis modis. 56.b
 Solutio continuitatis in membris organicis est duplex. 92.b
 Sola continuitas arterie difficilioris est curonis quam vene. 113.a
 Sub qua forma sit administranda haec medicina. 227.b
 Summa curonis poietas. 232.b Submissus. staneus. 235.a
 Sciatica quid sit. sciatica differt a dolore anche. 46.b
 Sciatica et dolor anche et genu in cura differunt ab alijs dolori
 bus iuncturarum. 47.a
 Scalpellandas est locus et quoniam. 185.a signa. 187.a
 Scabies est duplex: sicca et humidare utraq est triplex. 237.a
 Spasmus duplex: proportionatus ad materiam et non pro
 portionatus ad materiam. 118.a
 Studendum est in educioe mae multiplicatae in corpore. 53.a
 Stante apate in vesica aut meatibus eius si est siringadu. 85.a
 Stupefacientia et actu frigida supra locum vulneris non autem
 super locum conferunt. et etiam intus sumpta. 116.a
 Tertia opinio. 18.b
 Tertius canon de approximandis ante euonez. 44.a
 Tertius tamen Haly. dicit ab interiori. 60.a
 Tertius modus. 62.a Tertius modus albucasis. 64.b
 Tertius modus. 65.a
 Tertia intentio quae est carnis generatio. 102.a et 108.b
 Tertia intentio. de exheretibus sanguine effusu in loco. 111.b
 Tertia opinio. 135.a Tertius modus luendi. 145.a
 Tempore in apate triplex possunt distingui. 160.a
 Tertia intentio est ad prohibendum ulcerationem. 199.a
 Tertia intentio est correctio accidentium. 203.a
 Tempore incisionis approximante ad subtiliandum est regi
 men et corpus mundificandum. 210.b
 Tertium regimen est mundificatio. 216.b
 Tertia conditio quod non debet esse stipica. 226.b
 Tempus administrationis medicine facientis nasci carnem
 est quoniam mundificatus est locus a sordibus. 227.a
 Tumor iuncturarum post dolores. 51.b
 Tumor non est de essentia apostematis. 157.a
 Thorax dupliciter sumitur. 24.a
 Tres intentiones principales in construendis pticulie. 4.a
 Tres sunt species carnis glandose. 10.b
 Triplex exaltatio ex humido terre surgit: et sicut ex corpore. 11.a
 Triplex carere a seculo duo habuit ossa. 31.a
 Tres intentiones principales siue tria principia in cura solute
 continuitatis. 96.a
 Trepana sunt duplicia. 138.b Tractatus duplex sit. 162.b
 Tribus modis a principijs generationis potest fieri lepra. 200.b
 Tres species exituray expienday cum ferro et non cum me. 209.b
 Trocisci andarom. Troc. de assodelia. Troc. de calce. Troc.
 calidicon. 228.a
 Tres intentiones ad materiam coniunctam. 252.b
 Uena duplex scinditur: ut ex ea fluat sanguis. 112.b
 Vene aut arterie incisae sui non debent. 116.a
 Vene vel arterie torio. 116.b Vene vel arterie ligatio. 117.a
 Vene vel arterie incisio. 117.a
 Vene vel arterie combustio cum cauterio actuali. 117.b
 Verificat condiciones saniei laudabilis. 122.b
 Verucarum tres sunt species. 140.a
 Utinande in vnaquaque complexione. 52.b
 Vide hic quae sunt membra quae oportet cauterizare: quod non et qualiter
 timor est in sba scellis et in inguinibus vire et icidere. 67.b
 Vide curam quoniam aqua vel aliud simile ingreditur aurem. 74.b
 Vide qualiter varices accidunt habentibus splene grossum et
 vlt post egritudines melancolicas. 88.b
 Vide cas quare ossa vere non coagulantur. 93.a
 Vide empiriam quod maxime est conueniens in formica in qua dubi
 tatur ne fiat corrosiva. 177.b
 Vide hic quod tyriaca multum laudatur in morbis pestilentialibus
 sed non quomodo et quando. 185.a
 Vide hic quod medicine quae deficiant multum non conueniunt in cura
 sephyros. 194.b
 Vide hic tempus in quo coiter omnis cancer: et incipit. 197.a
 Vide hic quod cancer in magnitudine eleuatus nullus nunquam sa
 nauit sine chirurgia. 197.b
 Uinum interius et exterius confert vulneribus oib. 226.a
 Vide hic quare leuigines habentibus multotiens accidit scissura
 labiorum. 245.b
 Vide hic modum albificandi capillos. 250.b
 Qua facit ad modulationem vocis: et eius abscisio facit ad eius
 magnitudinem. 22.b
 Ulcera habent quatuor tempora. 101.b
 Ulcus magnum curari debet cum medicinis vehementioris exic
 cationis quam vlcus paruum. 102.b
 Unguentum de ramis. 46.a
 Undimie due sunt species distincte secundum materiam. 188.a
 Unde pcedat laudabilitas et illaudabilitas saniei. 212.b
 Unguenta consolidatiua duorum modorum. 227.b
 Unguentum ofaponifilicon. 228.a
 Unguentum de gumis. vnguentum aploz. vnguentum egiptiacum. vnguentum rubeum
 siue grecum. Unguentum de succis herbarum. 229.b
 Unde ptingat rugositas cicatricis: et de eius correctioe. 241.b
 Utrum oes dicti tres humores sint membra. 116.b
 Utrum dentes sint ossa. 20.b
 Utrum in corporibus et membris naturaliter siccis sicciora
 regantur medicamina quam in humidis vulneratis. 95.b
 Utrum prius debeamus curare malam complexionem existentem
 in ulceribus quam ipsa ulcera. 109.b
 Utrum fractura cranei possit curari absque amotioe ossis. 134.b
 Utrum vulnera pulmonis sint sanabilia. 142.a
 Utrum eius per foris duciat maeia fluxu et collecte in apate. 161.b
 Utrum flos duciat. 183.b Utrum eius per farmacia duciat. 184.a
 finis.

Fiat voluntas tua.

Eriam medicinalius onere sermone exur⁹. Septimū aggredior in quo de disponib⁹ membrorum exteriorum humani corporis tractare propo⁹ fui. Pro huius ergo initij facilitate mediij fecunditate et finis terminatione felicit⁹ summi medici dñi nři Jesu xpi patrocinij: cui quo me sempiterni humiliter implo⁹ ro. Sub cuius confidentia hunc 7^m sermonem in sex

diuido tractatus.

Tractatus primus erit de anatomia membrorum exteriorum.

Tractatus secundus erit de doloribus membrorum exteriorum potissime iuncturarum.

Tractatus tertius erit de dislocationibus et contusionibus iuncturarum: et quibusdā alijs egritudinibus.

Tractatus quartus erit de solone et inuentione membrorum extrinsecorum.

Tractatus quintus erit de apertibus quā in exteriorib⁹ accidunt membris.

Tractatus sextus et ultimus erit de decoratione et membrorum ornatu.

Tractatus quoque primus duas continet sumas in quas prius trader⁹ anatomia membrorum organicorum exteriorum. Et erunt his ambabus sumis capitula. 38.

anatomie.

De anatomia in generali: et de necessitate

Anatomia ab ana grece dicit⁹. qd latine significat sursum: siue circū circa: et tomos grece qd latine est sectio siue diuisio: qñ supra mēbra vel circū circa mēbra diuisio: vel vt dicunt alij. dñ ab anos grece

qd signat latine rectū: et tomos diuisio: qñ recta mēbrorum diuisio: p quā certa et recta mēbrorum et particularium oīum totius corporis p diuisione hñ cognitio. **S**al. medicorum princeps primus extitit oīum eorum q certā huerunt de anatomia sciam: oīum pdecessorum suorum correxit errores: nec in doctrina eius quā de anatomia tradidit inuētus est error: aut diminutio: sed eā firmā semp⁹ et custoditā seruauit. **D**ixit quoque in pluribus suorum librorum caplis Sa. sciaz anatō corporis humani necessariissimā fore medicis querētib⁹ rectā noticiā morborum humano corpori supuenientium hñe: et inuenire methodū rectā curationis eorum. Et scie anatomie necessitates p multa exēpla hinc inde in suis libris inserta monstrauit. Et inter alia de interiorib⁹ exēplū adduxit: et ait. Quidā romā pgens de mula cecidit sup lapides: ex quo casu vna de spondilibus lesa fuit: ex quo casu digitus auricularis et medius ad tps grauiter et duriter mouebat⁹: qbus digitis medici empla supponebāt: ex qb⁹ eger nullū sumebat auxiliū: qd cernēs Sal. illā eandē medicinā spōdilibus colli applicuit: qñ per anatomiam sciebat ad illos digitos a spōdilibus colli neruos dirigi: qb⁹ ibi appositis in breui tpe sanar⁹ extitit eger ille. **E**t qñ oībus medicis oīum mēbrorum fir anatomie scia opportuna. Exteriorū tñ mēbrorum noticiā maxie chirurgicis extitit oportua. Et q de chirurgia in h sermone tractabitur: iō in eius pñ exteriorū mēbrorum anatomia ponere proposui sen tētis auctorum et pbatōrum expōnibus roboratā. **E**t q hōrū mēbrorum exteriorū noticiā sit maxie chirurgicis necessaria ostēdit Sal. 6° de inge. sani. dicēs neciū est medico

De necessitate anatomie.

secatori apatū. sup. et vulnerū scire anatomiam: ne credat latū ligamētū fore pelliculā: et rotūdū fore neruū. Et Aui. 4ª pmi. ca. 26ª dixit. opz q secator sciat ex anatomia anatomiam neruorum venarū et arteriarū: ne erret et incidat aliqd ex eis: ne sit sicut cecus errans scissione lignorum. Nullus. n. artifex in subiecto qd ignorat pōt reguli opari: vñ cōsili neqz chirurgicus in corpore humano sili subto ipsius pibus ignoratis rōnabil⁹ exercere valebit: dñ itaqz chirurgic⁹ oī studio celeri et industria oī ad anatomia discendā sollicit⁹ p perare. **S**ciat quoque oīs medicus d anatomia membrorum per solā vocē viuā: et p solā scripturā pfectā nō posse haberi noticiā: sed exigat ad plenariā de ea informationē et tactus et vīsus. **E**t enī anatomia est de reb⁹ de qbus loquēs Sal. 1° de vtilitate partium. ait. melius esset pñibus q apparēt fieri oñsione. Et sermones eorum sūt. Nō. n. sufficit designare sermo aliqz: ita certitudinal⁹ aliqd eorum q apparent sicut tactus et vīsus. **I**n doctrina autē anatomie de particularib⁹ qbuscūqz cōsiderāda sunt nouē. s. suba: pplexior: quātitas: numerus: figura: situs: colligātia: opatio: et iuuamētū: et dispō: qbus egritudines patiunt⁹. **Q**uidā tñ p dicta nouē sub notitiā qtuor carū cuiuslibet particule cōprehēdūt. s. malis formalis efficientis et finalis. Nō. n. est in corpore ptecula: cui nō sit ppius finis. Nō vtiqz dixit Sal. 1° de vtilitate partium. a casu et fortuna pstituta sē particule aialis: sed arte mirabili et sapiētia creatoris. De cuius nāe arte in pstruēdis aialis pteculis admirandū est. De qua admirans **I**poc. semp eā iustā noiauit. Diuine. n. opus iustitie est. Adinuenit que opz et tribuit vnicuiqz qd fm dignitatē: et neqz supflūū qd opari decet. **C**habuit at nā et creatoris sapia in pstruēdis pteculis aialis: vt ibidē dixit Sal. in 1° 4° de vtilitate pteculi. intēssiones primas tres: qñ aut grā viuendi fecit eas: sicut mēbra principalia: aut grā bñ viuendi vt oculū et alia sensitua: aut grā successio: nē gñis: sicut pudibunda testiculos et matrices. **E**t in oībus aialis pteculis: vt in. ii. eiusdē ipse dixit nā maxie intēdit: q semp aspicit ad ea que actuz sunt et vtilitatis. **P**riā n. intēssio oīum pstructionis ptecularū est vtilitas. **E**t ei sup abundans de pulchritudine puidit nā: sicut. n. boni conditores. **A**rtifices post equalis aliquā eorum artis oñsione facientes in supeminētib⁹ et clypeis et multis in manicis enfiū: et aliqñ in fialis decorē aliqñ et imagines vltra vtilitatē edērā aliquā vel vitē vel cypressum: vel aliqd tale figurātes: sic nā ex supabūdātī oīa mēbra: et maxie que hoīem decorauit. **C**hñt aut aialis particule iuuamēta qdam ppiā: et quedā cōia de qbus et alijs supradictis in qbuslibet ptecularū assignatiōe inferius apparebit.

De anatomia ossis in generali.

Sunt mēbra spermatica vere simplicia. qñ ex vna simplici sunt suba: et nō ex plurib⁹ substantijs pmixta. **E**st aut ossis suba terrea grossa: in qua tñ est d humiditate glutinosa dāte sibi in suis pteculis cōtinuitatē. Et q terrea et grossa effecta est solida et dura. De cuius duritie dixit Sal. scdo theozice. Ossa oībus corporis mēbris in aialib⁹ solidiora sunt et fortiora et p multa sua duritie implicabilitatē adepta sunt. **E**st aut ossis cōplexio frigida et sicca: et in vtraqz qualitate est multū a tēperamento remotas: ita vt in siccitate excedat oīa mēbra: qñuis pilus q est in particula supflua sicca sit osse. **P**riā pñm. **E**t sili in frigiditate excessu accepit sup alia mēbra: qñuis enī priā pñm. slegma et pili posita sunt osse frigidiora: tñ sunt mēbra corporis. **E**xcessus tñ complexionis in siccitate vltior est excessu eius in frigiditate. **E**t os qdē qñuis fuerit pductū a caliditate forti assatiua: vt **A**p. voluit: tñ remanēt frigide cōplexionis i effectu. **E**t hac rōne sua mā que terrea existens terreas retinuit qñitates: ac et q calidū assatiū in agendo magnā partē subalis humiditatis

Nico. Ser. vij.

AAA 4

Anatomia p totā vocem aut scripturā sci ri nō pōt.

Nouē pñs deranda in doctrina anatomie cuiuslibet particule.

Tres intēssiones principales in pstruēdis pteculis.

De suba.

De cōplexione.

De q̄stia
re.De nume
ro.De foia si
ue figura.De ossa si
sentit p
ter dices.

ipsum mae excludit: per cuius exclusionem facta est magna diminutio in ipso: nali caliditate: vñ frigida remansit. **Q**uā-
titas ossis fm̄ molē maior est quolibet alio p̄simili mēbro:
q̄uis enī caro maioris q̄tatis appareat: non est tñ ita ut
referat qdā. Et adhuc tota caro nō est vere simplex: ut de
carne musculoſa dices. Et ad maiore molē sube ossis aspi-
ciens. **A.** p̄ p̄mi. cap° de mēbris dixit. q̄ os est p̄mū p̄simū
mēbroz. Nō enī aliter pōt dici p̄mū cū nō sit p̄mū rōne no-
bilitatis vel dignitatis: neq̄ p̄mū rōne gñatiōis ut notuz
est. **N**umerus aut ossū corporis humani. dixerūt **Daly.**
et **Auer.** auctoritate **Sal.** q̄ est. cccxviij. exceptis ossib⁹ par-
uis que replent spacia iuncturaz que dicunt sifamiaz: sic
dictas: q̄ sunt in q̄titate sifia granis sifamiz: sunt. n. parua
et q̄si rotūdaz: fere sifia ossibus cerasoz: et replent p̄causta
tes iuncturaz digitoz maxiez: repertunt h̄mōi ossa in pe-
dibus porcoz q̄ comedunt. Et excepto osse epiglottis et
osse cartilaginoso: q̄ dicunt qdā reperiri in cordib⁹ quo-
rūdā h̄mōi: et quorūdā aialū. Nō tñ inueni aliq̄e q̄ tale
os in corde alicuius h̄ois viderit. Et quot sunt in vno: et
quot in alio in p̄p̄is capitis dices i p̄cessu. **N**ō aut fuit
in corpore aialis creatū os vnū: sed multa. dixit **Almā.** q̄
vnā corporis p̄tē sine alia moveri necesse fuit. **I**osq̄ non bñ
vnū os in toto corpore fecit creator: sed multa: neq̄ fecit ea
multa in q̄titate equalia: sed valde diuersa: quedā enī ma-
gna sunt: et quedā parua: et qdā inter ea sunt media: in lati-
tudine tñ magna in qua quedā magis magnis appropin-
quāt: et quedā magis paruis. Et in hac ēt approximatione
sunt valde disparia in plus et minus: dixit **Auer.** coll. 3. di-
uerſitas i paruitate et magnitudine ossū est: sicut ossa que
sunt in digitis: que. s. sūt parua. et ossa cruris et core: que. s.
sunt magna. sup̄. et ossa costaz et rascete et multa alia: q̄. s.
sunt iter illa media. **E** fuerūt in corpore ossa posita nō cō-
tinua: sed discōtinua. Continuant. al. b. p̄tiguant tñ et ad in-
uicē iungunt. dixit **Daly.** vbi supra duob⁹ modis. s. aut mō
disgregationis. i. iuncture: aut mō solidatiōis. Et disgrega-
tionis mō sunt p̄tinua: alia flexibilia: et alia firma. **E** foia
aut siue figura ossis oibus vna data nō fuit: s. sicut multa
sunt ossa: sicut dixit **Alexā.** multas et diuersas traxerūt si-
guras: fuerunt enī ex ossibus creatas: quedā plana: quedā cō-
rūdā: quedā lata: qdā stricta: qdā breuia: qdā lōga: quedā
p̄caua: qdā nō p̄caua: qdā h̄ntia additamēta: qdā nō h̄ntia
ea: qdā grossa: qdā gracilia: Et qdā terminata sunt ad car-
tilaginē: et quedā nō. Et insup ossiū: quedā sunt deferētia:
et qdā delata. Et deferētia maiora sunt et grossiora: et for-
tiora delatis. **Ait** **Auic.** p̄ p̄mi. qdā deferētia deferēte leuius
ē opz: cū placuerit ut mor⁹ sint fm̄ sapiētia. **E** et oē qdēz
os est īsensibile exceptis dētib⁹. **I**psi. n. sentiūt: ut suo caplo
dices. **Dixit** **Sal.** 7. affo. sup̄ p̄asso. **Q**uecūq̄ in frigiditate
sunt zē. **O**ssa nō sentiunt: q̄ cū sint fundamētū et corporis
sustentatio si forent sensibilia p̄p̄ fricationes: et pōderosita-
tē frequēter et intense dolorē paterent. Et ossa qdē nō ha-
buerunt sensuz: q̄ nō egerūt custodia eo q̄ in p̄fundo po-
sita: et desup vestita: et duriora sunt et minus passibilia cete-
ris mēbris oibus: neq̄ ēt debilita de se sunt: ut sint īst̄m
virtutis sensitivē. **E** tñ sit ut dcm̄ est eoz cōplexio a tēpera-
mento remota: sensus vero sit ut patuit in sermone 3. me-
diocritas excellentiū q̄litarum. **S**intq̄ ossa p̄p̄ porosa et
p̄p̄ trāspirantia: et p̄ hoc inepta suscipere sp̄m̄ sensitivuz:
et cū hoc ut iam dictū est fuisset eoz sensus aiali nociuus.
Nā p̄p̄ motū laborē et cōpressionē et fricationē nimīū et fre-
quēter paterent dolorē. **I**mproprie tñ ut dicūt reperit ali-
q̄ ab auctorib⁹ ossa sentire et dolere: sicut cū dixit p̄rio de
crysi **Sal.** dolere costā: per costā nō intelligēdo os: s. p̄-
miculū ipsum tegentē. Et sicut ēt dixit **Auicē.** 2. tertij. de
tortura oris q̄ h̄o inuenit dolorē in ossibus faciei itelligēs
per ossa nervos faciei. Et ut dicunt. fuerunt auctores vñ ta-
li mō loquēdi: q̄ p̄p̄ p̄tigationē et appropinquationē ner-

uoz et p̄miculoz cū ossibus: q̄n dolent vñ ipsa ossa dole-
re: et enī inquit **Sal.** 3. de regimine sanita. musculi p̄fudio-
res cū dolent in ossibus ipsis dispō et dolor esse vñ. **E** zoar
tñ solus posuit ossa sentire: q̄uis sensu obtuso: et quasi oc-
culto. Et id qdē mouit eū ad hoc ponēdū fuit: q̄ sicut ossa
recipiunt sp̄m̄ nālē sine venis: ita debēt recipere spiritum
aialē sine nervis: cū nō sit in hoc virtus nālis fortior aialē:
tandē tñ zoar p̄clut hoc esse de rebus q̄bus remansit ad
eū dubiū. **E** aut. dixit **Sal.** ossa īpassibilia fore nō in-
tellerit oīno absolute: s. sic dixit. q̄ ossa a mō sue sube sue
pōnis ceteris mēbris sunt minus apta pati. **E** Sitis autē
et ossis positiō vñ patuit in p̄fundo est mēbrū in quo ē.
Et dixit **Auic.** p̄ p̄mi. cap° de sermone vñ de ossibus: oia
ossa vicina sunt et p̄iuncta: neq̄ inter aliq̄ os et os qdē ipm̄
sequit magnū interuenit spaciū: inter aliqua tñ eoz iterue-
nit spaciū parū: qdē cartilaginosa implēt lagnaia: aut car-
tilaginibus sifia que p̄p̄ iuamentū fuerunt creata: p̄p̄ qdē
et cartilaginez: et ista ossium vicinitas: et adinūcē p̄iunctio
vocat iunctura de q̄ infra dices. **E** De ossiū aut iuamen-
tis et vtilitatibus oibus cōibus. dixit **Sal.** 16. de vñl. p̄ica-
ossiū suba multoties qdē velut firmatio et sedes alijs mē-
bris submissa ē multoties velut p̄m̄issio et murus: h̄e. n.
due sunt vtilitates ossiū: ita q̄ vna est ad sustentādūz cete-
ra mēbra mēbris: et 2. est ad tuēdū ea. Et p̄p̄ has duas vti-
litates fuit eoz suba scā dura. **E** Inquit. n. **Sal.** theozice 2.
ossa solidiora et fortiora scā sūt duplici vtilitate: vna ut sint
fundamentuz et firmitas q̄bus cetera muniant et firmen-
t mēbra cū sup ossa oia posita sint: sicut sup fundamētū ge-
rens ea. **Q**d aut aliud gerit firmius eo qdē fert: et fortius
esse oiz: et duritie in hac parte cōpetēti qdē aliud est: quasi di-
cat nihil. **E** 1. est. q̄m pluribus necesse fuit in locis īterio-
ra illis defendis: quēadmodū cerebrū per craneū: et cor per
ossa pectoris et sifia. Et qdā huius est solidū qdē necesse ē
ē: ut possit pati icōmodoz obuiā: sitq̄ p̄cula passionib⁹
eorum. Et sic appet qdē p̄m̄ de dictis iuamentis omnibus
ossibus est cōe. 2. vero q̄busdā est p̄p̄iū. **E** Dixit **Auer.**
2. collm. 2. iuamentū est ad custodiendū et defendēdūz
maxie mēbra nobilia: sicut sunt ossa capitis et pectoris. Et
A. dixit. alia sunt ossa corporis ad tuēdū: sicut clypeus
sic sunt ossa cranei. Et addidit qdē predictis duo alia iua-
menta: q̄busdā ossibus tñ propria: quoz vnū est ad bellan-
dū: sicut arma q̄bus bellatores īpedientes repellunt: sicut
ossa vocata sifemia que sunt sup spōdiles doris: sicut spine
q̄ sunt inter duas spine spatulas. Aliud est ad mēbra suspē-
dēdū que suspēsiōne indigent: sicut est os laude h̄ntis sifū:
tudine lē laude quo musculi gutturis et lingue suspēdūt.
E Dixit **Auer.** 2. coll. 3. maius iuamentū ossiū est ad for-
tificādū et stabiliendū. Et in sūma ossa sunt fundamēta to-
tius corporis: et ut p̄ ea corpus sustentaret: et rectificaretur
creator sublimis diuisit ip̄sa: ut dixit **Almā.** p̄rio. **A**d cor-
poris tñ sustentationē et fundamētū quedā sunt magis p̄-
p̄ia q̄ alia. **E** Dixit **Auicē.** p̄ p̄mi. quedā sunt sicut fun-
damēta: q̄m sup ea est corpus fabricatum: sicut spondiles
doris: ip̄se enī spōdiles sunt corporis fundamentuz: sup q̄s
corpus fabricatū est: quēadmodū naui sup lignū fabrica-
tur: qdē p̄mū in ea ponit. **S**ubdit tñ oia corporis ossa su-
stentaculū sunt et erectio. Et p̄p̄ hoc ut oit per oia ossa cor-
pus et ipsa mēbra ad motū debītū disponunt. **I**nquit enīz
Aristo. in oī motu necessariū qdē firmū fixū super qdē mo-
bile mutat: tale aut fixum ut dictū est in corpore nō sunt
ossa. **I**n mēbris. n. sustentātia sunt ea sup que cum moneri
opus fuerit mēbra mouentia sustentātur. **S**i. n. corpus so-
luz carniforme fuisset sua supflua humiditate et mollitie ca-
reret inherētie firmitate: et sic iēptū motui extitisset. **E** Di-
xerūt ossa sifemia in spōdilibus ossiū sunt: sicut additamē-
ta ip̄sa: spondiliū et pauca repertunt in aialibus: p̄ quoz
spondiles transit nuca. **I**n alijs aut sicut in p̄sibus in q̄

De bitu
frate i
multit
dine m
gnitud

De fin.

De luna
mentoDe p̄ca-
tate et p̄-
rositab

De diuer
sitate ut
multitudi
dine et ma
gnitudine

bus non est medulla siue nuca per spondiles eorum transiens multa et manifesta reperiuntur homini ossa. **C** Dixit **Haly**. 2° theoricè diuersitatis ossium in multitudine. scilicet eorum et sollicitudine et magnitudine ipsorum causa secundaria fuit. 1° motus causa. 2° dissolutionis supfluitatù vaporosarum. 3° incommodorum que ossibus supueniunt. 4° magnitudinis et paruitatis membrum. 5° fortitudinis et firmitatis. Et 6° motus leuitatis. **C** Motus quidè causa quoniam cum animal motione indigeat quibusdam partibus membrorum quorundam sine alijs ut manu et pedum vel capitibus et in quibusdam et partibus indigeat motione quarundam partium membrorum siue alijs partibus eorum ut manu sine brachio digito sine palma. **C** Dissolutionis vero causa supfluitatù vaporosarum est quoniam. n. supfluo vaporosorum sit ad inferiora descendere et dissolui occulta dissolutione fecerunt in ossibus iuncture quedam quibus exeat quod est videre in osse cranei. **C** Propter incommoda autem est pluralitas ossium quoniam infirmitas et incommodum si acciderit alicuius membri parti per totum diffunderetur et ideo in pluribus locis loco vni ossis duo aut tria aut et plura facta sunt ut si quicquid vni ledatur alter saluum sit aut sit hic quidem aliter alterius loco in actione ad quam utrumque paratum est quoadmodum maxille superioris factum est et in ossibus nasi et ossibus pectinis palme et pedum. **C** Diuersitas vero in magnitudine ossium propter membrum magnitudinem aut paritatem quoniam membra que sunt magna magnis egent ossibus et que parua paruis. **C** Firmitas vero et stabilitas causa non est modica diuersitas ossium. Itaque quibusdam necessario soliditas data est in ossibus maxille superioris. **C** Leuitatis vero motus utilitas obseruata est quoniam ea que hac indigent huic membra precauiora ceteris composita sunt ut femora. i. coxarum ossa et brachia que et magna sunt et multitudini motus dedita ac celerati precauiora facta sunt et in concavitatibus eorum medulle sunt quibus pascuntur. **C** Dixit **Auer**. colliget 2° multitudinem ossium iuuamenta sunt. Nam multitudo eorum in corpore fuit propter motus particulares et multos quoniam manus. Vbi gratia non posset moueri per se nisi esset discontinua ab osse brachii cum prignitate amboz ossium. scilicet manus et brachii et ita est de quolibet alioz membrorum discontinuorum. Et 2° iuuamentum dixit **Auer**. fuit ut posset fieri resolutio supfluitatù vaporosarum sicut sunt commissure que sunt in osse capitis. Et dixit. potest et esse per alia iuuamenta. scilicet quod si eueniret aliquid leuio alicui ossi non transiret ad aliud os alterius membri quod discontinuatum est ab illo. Et subdit **Auer**. fuit et necessitas multoz ossium propter diuersitatem figure eorum et qualitate ipsorum scilicet fuit illud propter quod ordinata sunt. Et dixit. quod os quod de necessitate habet esse forte et graue fuit scilicet durum et clausum. i. non concavum. Et illud quod fuit in motu ut esset leue fuit scilicet perforatum. i. precauum. **C** Dixit **Aui**. ossa que ad sustentandum corpus tantummodo sunt aut defendendum non existunt ad mouendum membra solida facta sunt non precaua. Non enim egebatur leuia fieri fuerunt tamen in ea concavitates non intrinsecus et foramina parua et pora que necesse fuit esse in eis quoniam ossa perforata creata fuerunt nutrimenti causa et precauitatis et foramina facta fuerunt alicuius rei causa que necesse est ut in ea vel per ea penetret sicut odor quod cum aere attrahitur in osse colatorio similis et cerebri supfluitates que per ipsum expellantur. Et dixit iuuamentum additionis et precauitatis intrinsece est ut sit leue et iuuamentum unitatis precauitatis est ut sit durum. Et iuuamentum duritiei sui corporis in hora fortissimorum motuum rupatur. Concavitas itaque ossis intrinseca est minor cum firmitudo est necessaria magis et euerfo. **C** Dixit **Sal**. 11° de utilitate particularum. nullum paruorum ossium habet medullam quoniam nec concavitatem aliquam ratione dignam et magnam sed syringas. i. cauernas solas et has paucas et strictas. si. n. cum hoc quod paruum esset esset et concavum omnipharia esset debile. Si aliquid magnorum plenum esset et spissum summe uterque esset graue et difficile portabile. Si enim et nunc maximis indigerent motibus musculus coxa crura et illa vlna et oia talia

quod oporteret extimare si neque concavitatem haberent ita magna neque rara consistentis facta fuissent. Et huius maximū est iudicium hoc quoniam debilibus oia vniuersis laxiora et magis concava fortioribus vero spissiora et magis plena facta sunt ossa. Laeuente ut puta natura debilibus organis applicare pondera magna. Itaque canis et lupus et leopardus et vniuersa quecumque musculis et nervis sunt robusta porcis et ouibus capris spissiores et duriores habuerunt ossium substantiam et oium validissimam et robustissimam aliam leuio ab eis medulla creditur omnia habere ossa. Ad musculorum namque imbecillitatem et robur aspiciens nam proportionabiliter eis operata est ossium pondera quoniam enim duplex erat et totius constructionis intentio ossium. scilicet ad propriam infallaciam eorum durities et ad aliam motum leuitatem et non erat conuenire ambo hoc petens vna enim ex spissitudine et duritie alia vero ex contrariis fiebat. Manifestum est quoniam et commodius eorum eligere melius erat. Commodius autem aialibus motus est sed fuit subam eorum existens. Non enim inquantum est vix passibile animal est sed inquantum mobile ex seipso. In quibusdam tamen propter compactionem musculorum et totius corporis robur possibile erat ambo preparare his vniuersis spissam et dura velut lapides aliquos fecit ossa. Et hoc sicut in oibus aialibus custodiuit quare nedum gressibile solus animalium sed nec volatile nec aquatile aliter habet. Etenim aquilis spississima et densissima est ossium concretio. Consequenter autem eis alimnis astutibus et falconibus et silibus. Demum vero iam et alijs gallinis vero et anatibus et anseribus laxiora quidem et concava et lenis est ossium consistentia. Si autem homo non habet sicut leo robur nec musculorum nec totius corporis rationabiliter ei maxima ossium non solum et concava sed et laxa sunt facta. Sed si concava facta sunt non debebat ea vacua dimittere natura sed medullas propter reparationem nutrimenti familiaris eis reponere. Et omnia quidem ossa quecumque sunt concava epiphases. i. tenationibus et desinentiis alicuius nervi in eis propter ossa geruntur. **C** Dixit. n. **Sal**. ibidem epiphases capitis non mox vniuersa quecumque medullam habent possident. Etenim inferiora gena habet aliquam medullam in seipsa epiphasim autem non habet spissior namque est quod ut epiphasi indigeat. **C** Quidam autem exponunt ut melius epiphases. i. tenationes ossium in aliquod caput durius ipso osse. Et sic videtur intellexisse **Sal**. ibidem cum dixit. Conuenientibus in osse laxitate et concavitate confestim ei caput aliquod secundum finem epiphasiat ut videtur quoniam eget aliquo epiphasiantem et hoc spissum oportebat esse et firmum quando ad articulationem terminatur duris enim indiget ossibus qui articulantur seu frequenter debentibus moueri et ad se invicem fricari. Omnia quoque ossa cum adinuicem coniunguntur aut vniuntur ut dixit **Auer**. coniunctione ferre similis aut coniunctione similis que nodorum. **C** Et quod de iunctura in generali hic dicendum est ideo sciendum quod iunctura a **Sal**. dicitur articulus vel articulatio. Et quandoque collum dicitur ab alijs vero dicitur disgregatio a quibusdam et concatenatio dicitur. Dixit enim **Sal**. 2° de iuuamentis membrorum. dico generaliter quod in quolibet loco ubi ponitur iunctura inter duo ossa indiget quod vnum os intret ad aliud os indiget enim osse recipiente ipsum quod recipitur et creator posuit eadem capita orientia ex ipsis ossibus et in quibus applicauit ipsa ex alijs ossibus et posuit capita intrantia in foueas conexa rotunda circūquaque et capita in quibus sunt foueae posuit rotunda concava. **C** Dixit **Alma**. in 1°. vniuersis ossibus concavitatem in extremitatem posuit alterius additionis capacem ut in eo collocaretur ut ex homini collo catione ossium prouenirent iuncture ex quibus apta fuerunt membra moueri quandoque simul quandoque separatim et dixit. ossium ligamenta. scilicet per iuncturas non prohibeant quin membra ipsa simul iuncta ac si vni tamen essent. Nam

De colla
gatis siue
concavita
tione.

De fin.

De luno
mento.

De precaui
tate et po
rositatibus.

cū totā manū mouere voluerimus eā cū iunctura humeri: ac si in ea tñ vñ positus esset os motu vno mouebimus: ita q in ea a iunctura cubiti nō prohibebūt: neq rascete. fuit aut ista ossiū cōcatenatio optime cōposita. Dixit enī Sal. p̄io de vtilitate partiu. z mirabilis est iplantatio articulorū z eorū inuicē cōuersionis: siue p̄nerio. Et nullus sermo est sufficiens ad enarrandū certitudinaliter ea q sensibus ossis cognoscunt: in qb̄ d̄bis admonet Sal. medicos dislocatorū restauratores: vt studeāt visu noscere iuncturā p̄neriones. Et nō sint p̄tenti solū scripturas discere. Et enim indicibilis z incredibilis est iuncturā doctrina p̄fecte. Tentādū tñ dixit Sal. discere qualiter se hñt: nō enim decet ammirari de nā ante q narret cōstructio. ¶ De mō itaq articulationis ossiū. dixit Sal. q est sicut fenestrarū: scrophigēs: sicut enī iste ita articuloz vñ quicqz eminentias ingrediētes in p̄cavitatibz hz. Etenī si p̄sideras ossiū corporis ordinationē iuenies eminentias eq̄les semp suscipientibus p̄cavitatibus. Si. n. magis ampla qz oportuerit p̄cavitās fieret laxus esset: nō firmus articulus. Si enim strictior difficulter fieret motus nullam reuersionēz bñs z periculū esset: nō parū eminentias ossiū frangi aptas. Et subdit Sal. oēs ossiū p̄cavitates: q̄i eminentia aliq circueunt ad infallaciā maximā articuloz: ne aliq̄ excidant absqz magna necessitate. Et subdit: qm̄ iterū exiit infallacia z cōstructione periculū erat motiones difficulter fieri: z eminentias ossiū frangi: bonū inuenit ad hoc nā auxiliū. cartilaginez post subiungēs alterutri ossiū sup̄infundēsqz eius sup̄a cartilaginez aliq̄ humectuosus z viscosus hūmorē. s. flegma vt patuit in sermone 5. cap. de flāte: q̄ est velut oleū p̄ quē facile mobilis filz: incontribilis. ois articulationis ossiū facta ē p̄ flexurā hāz articulationū. ¶ Dixit Haly. theoricē 2. flexibilis iunctura motui necessaria fuit factūqz est altep duoꝝ ossiū in capite hñs exuberās augmētū rotundū: in alterius vō ossis capite p̄cavitās z fovea fm̄ alterius augmētū q̄ntitatē z figurā: z ad certificādū disgregationē hanc: circa illud augmētū acūmē qdā factū est in circuitu filz egredienti zone muri. Et ne forte egredere augmētū illud ad inferiōra fovee alterius: z p̄tinuare ei motus: q̄ inde corūperet. s. per p̄fricationē z collisionēz ipsoꝝ adinuicē: additū ē ēt firmitati eorū qdā caput augmētū z circuitus fovee corporee inducta sunt cartilaginosa: z sup̄a cartilaginē humiditas posita est vinctuosa: vt sit ista disgregatio celerioris z faciliōris mot⁹. ¶ Et dixit Sal. vbi. s. erit ingeniatio nāe que fm̄ p̄cavitates labiorū sufficiēs p̄uidere excidētias articuloz: sed tñ videns q̄ multas motiōes multotiēs appressura erant aialia: nō illi soli cōmisit custodiā: sed vt vñdīqz certitudinalit̄ ois articulationis custodiret colligationes quasda ossiū p̄duxit ex altera pueniēs ad alterū. Et hāz colligationū alie sicut nervi rotunde z grosse sunt: z vocant ligamēta. Et alie sunt mēbranose plonge z subtiliter fm̄. caloz articulationē tales facit. Et que ex eis maxime sunt z grossissime p̄cipalissimis articuloz p̄ducte sunt. relique vō in p̄ncipalissimis z minimis. ¶ De his colligationibz. dixit Halya. oriz̄ d̄ cuiusqz extremo corpus neruolum. i. filz neruoso qd alteruz alteri alligat: vt inuicē firma: z ne augmētū egrediat̄ a fovea cū moueret fortius fiatqz emulsiō. ¶ Dixit Haly. n̄ sunt oēs fovee z augmēta disgregationū ipsarū equalia: quozūdā. n. augmēta breuia sunt: z fovee nō pfunde: vt q̄ scapularū disgregatio: quozūdā. n. sunt augmēta longa: z eaz fovee pfunde: vt anche vertebz: quozūdā aut augmēta minime sunt rotūda z filēs illis sunt eorū fovee: vt spondiliū disgregationes: quozūdā ēt augmēta nō ex ipsi⁹ ossis substantia: sed adherētia: z copulata: quēadmodū est qd ad heret copulatis extremitati vmbilici inferiori. ¶ Et subdit Haly. iuncture stabiles motui necessarie non sunt z scē sunt eaz alie cōplicitiōis modos: alie aut sicut infixē aut vt

tanqz copulate. Cōplicitiōis qdē d̄r mō: vt cranei ossiū cōtinuatio alteri⁹ cū altero: hōz. n. cuiqz augmēta sunt in filitudine dentiū ferre: aut falcis dentate. Ingredditurqz alterius augmētū inter alterius augmētū: locaz fit iter ea quasi quedā p̄p̄lo. Cōtinuaf aut que tanqz infixa facta est vt d̄z tñ infixio mamille superiori z inferiori: que aut q̄i copulata facta est disgregatio vt duo ossa inuicēz p̄iungant. sicut vt illud vñi altep alteri p̄tinuati fuerit nequa q̄z iter ea spatium aliq̄ inueniat: quēadmodū est p̄tinuatio z copulatio duoz ossiū maxille sup̄ioris craneo capitis: copulatioqz quoz ossiū inferioris adinuicē. ¶ Et sic apparet firmitatis articuloz adinuicē ēē d̄ria magna. De quoz d̄ria. dixit Aui. vicinītatē que iter ossa existit mltis fieri modis. Sūt n. ossa quoz vicinītas iuncture laxa est vicinītas. Et sunt alie quoz vicinītas ē iuncture nō laxa: neqz multū stricta. Et est eorū quozūdā vicinītas stricta: aut modicus: aut multisach. Et iunctura qdē laxa est: cuius vñ ossiū suozū suis motibus facile pōt moueri: ita q aliud os nō moueat: sicut iunctura rascete cū asseid. Et iunctura dura nō valde stricta est illa: cuius vñ ossis mot⁹ p̄ se nō est facilis: nec qdā est nisi modicus: sicut iunctura q̄ est inter rascetā z pectinē: aut iunctura q̄ est inter oia duo ossa pectinis. Iunctura vō valde stricta est illa: cuius nullū ossiū vñ mō p̄ se moueri pōt: sicut iunctura toracis. Et iunctura qdē fixa est illa: cui⁹ vñ ossiū hz additāmētū: z aliud hz foramē in quo figitur illud additāmētū fixiōē q̄ nō mouet: sicut dētes in suis originalibus. Et admodosus qdē est cū vñ qdā ossium hz vacuitates z dētes: sicut ferra z dētes vñ talis sūt p̄parati q̄ alterius ossis vacuitates ingrediunt: quēadmodū ferrarij tabulas eris opponūt. Et hec qdē iunctura vocat serzen z terfin: sicut sunt iuncture ossiū cranei. Et iunctura qdē multisach est duplex: vna est que in lōgitudine est cōnexionis: sicut iunctura que est iter duo ossa asseid: z alia est q̄ in latitudine p̄tinuaf: sicut iuncture spōdiliū inferiori cū spōdiliibus dorsi que sunt in spina. ¶ Cām aut varietatis firmitudinis articulationū reddēs Sal. 2. de vtil. p̄ticu. dixit. Cur nō oēs articulationes infallāter p̄parauit: qm̄ pugna hēret necessariā varietas motuū ad infallaciā p̄structionis. Et si erat polis in idē ambō puenire: sequitur qdē illa laxationem articulationis: illa vō cōnexionēz vñdīqz p̄structionēz: vbi q̄ nō est periculosa varietas sup̄flūū erat z vanū ibi ingeniarī aliq̄ ad infallaciā: vbi vō periculosa z fallax vix passibilis eius eligit. Et declarās exēplariter d̄ hac varietate articulationū dicit duplici cā in articulis infallaciā operante nā. s. fortitudine colligationē z certitudinē p̄pōnis ambe in cubito: z carpo sūt: vna vō in digitis manūū: neutra vō in humero certitudinalit̄ existit: vbi vō mot⁹ articulationē fortibz z multis actibz familiari dēbat: z timor erat ab eorū violētia exarticulationē aliquā fieri vñdīqz bñmōi articulationis p̄stricta ēz z determinē multis ab extra colligationibz: nō grossis: aut mēbranosis solū: sed ēt rotūdis z cartilaginosis coronata. Eminentias aut que itrant in cōcavitatibus filz qdē equales eis vt cuiusqz sit aliq̄d lapsū: simul aut ab extra i grossioribz qbusda: z q̄i labijs certitudinalit̄ hz dētetās. Vbi aut v. g. paucorū z nō violētorū facta est articulationis motuū ibi nā ceu nil timēs subriles qdē z mēbranosas colligationes: laxā quoqz totā ossiū opata est coadunationē: z adhuc in spālī vey ibidē loquēs Sal. dixit. scēz manus qdē fortiores z plures act⁹ agim⁹ eāqz fm̄ cubitū z carpū mouentes articulationē: vñ z infallaces facit sunt fm̄ ipsaz applicationē ossiū: z fm̄ appellātes eā musculos nō grossos solū: sed ēt duos vñdīqz factos. Que vō scōm humerū articulos seu raro fortes actus operās: vt plm̄ aut oino exis in ocio: aut absqz violētia mot⁹ laxā z ipsoꝝ ossiū hz p̄plonē. Adhuc aut magis z mēbranaz que sunt circa eā: n. cartilaginosa ipsoꝝ: neqz grossos: neqz ois. nō duos: s. sufficiēter molles z tenues faciūt ad plm̄ extē

Articulū
rū d̄ria
maguan
firmitatē

De sub

De p̄p̄
ne.

Hō: cū
varietatē
firmitatē
nis articu
lationis

De mē

De op
nibus.
De mu
nctis.

di potentes nā fecit. In articulationibus vō fm cubitū z fm carpum nō, grosse solum: sed et pure quedā facte sunt colligationes vndiqz cōtrahentes z p̄hibētes plm abinvicē, ac cedere z distare ossa q̄ fm articulationes ipsas. quocirca: q̄z uis plm cogant agere violēter: tñ minus occupant articulationibus. Nō enim est potē p̄mutare aliqd ossium absqz qd distet vsqz plm distare aut ex colligationū imbecillitate z laxitate sit: z ex ipsa ossium cōpōne qm cotilarū itiles supine cōstruuntur nullū labiū accipiētes. Qm autē z cotilarū habentiū ingressiora aliqua in violentis motibus cōfractē: multotiens labioz itiles nō confestim solum ab articulis cōcidunt: sed z re manifestū est: qm vt nō exarticulē facit nō parua bz portione rectitudo articulationis. Et ossa qdē hūmerum sicut z alia mēbra cōsimilia virtutes. habent nāles qbus opōnes nutrimentū sui iplent: attrahūt. n. nutrimentū z retinēt: digerūt illud z in se digestū cōuertunt z eius superfluitates expellūt. **C** Et dixit Aui. q ossium habentium cōcavitatē cōcavitās ipsa facta fuit via: z in medio posita: vt corpus eius receptaculis: als receptionibz nutrimenti p̄uis z separatis indigeret: qm inde laxum: imo durū factum est eius corpus, z ipsius nutrimentum qd est medulla in ipsius interiore est aggregatum.

C De anatomia cartilaginis.

Cap. iij.

Cartilaginis substantia est grossa terrea sicca dura: minus ta-
men q̄z suba ossis ppter quaz remissionē ab osse remansit qm qz potens multiplicari. Et ex hoc dixit Haly. 2° theoricē. Cartilaginez hūi-
de z tenerrima ossa sunt z similia fetuū ossibz cū nascuntur facta tñ est cartilaginē sba durior z sicior reliqz corpis mēbroz substantijs, z est eius suba spermatica vere simplex nulli permixta sube. **C** Et eius efficiēs caliditas fuit fortis: remissior tñ efficiēte ossis: quare remāsit eius p̄plo frigida z sicca: remissior tñ cōplone ossis: z cartilaginez. dixit Sal. in lib^o de vtilitate anhelit^o fm plm pducunt ab ossibz: q̄z uis nō oēs. **C** Quāritas aut cartilaginis q̄ritatē ossiuz cōparatione parua est: ligamentis tñ cōparatione est magna. **C** Numerus tñ eius multiplicatus est sup numerū ossium multū. vt qdā dicūt: qm situs cartilaginis reperit in extremi-
tatibus oium ossiuz: z pluribus locis corpis de qbus in p̄cessibus dicet p̄ncipalibus. **C** Et forma qdem cartilaginis nō est vna, sed multiplex: qdā. n. lata est. qdā stricta: qdā oblonga. qdā breuis: qdā rotūda: qdā ferratilis: qdā grossa: quedā subtilis. **C** Et opōnes qdē cartilaginis ad nutrimentū eadē sunt q ossiuz z alioz mēbroz. **C** Cartilaginis autē iuuamēta p̄ncipalia sunt. dixit Sal. 1° de vtili. partic. quia subiungūt quasdā eaz p̄tes leuitatis cā, sicut in articulis: vti turqz eis aliqñ nā sicut reddētibz moderate corpibz. **C** Dixit Haly. vbi. supra cartilaginosa ossa facta sunt: vt si qñ ab exterioribus corp^o qdlibz illis fuerit obuiū. aut subito suo moueant motu fori nō rumpant nec corūpant: sed duplicata z flexa in suū postea repiēnt sitū nālem. Et qm vt dixit Sal. 1° de vtili. parti. vnire sibi inuicē cōtraria nā despexit. Amicitia vō aliqz intristabile cōuersationē membrorum ingeniata est cartilagine. s. vtrāqz subiungens velut aliquā colā ossibus q̄ lata ossium replens eas q̄ sunt infinibus siringas z leniens asp̄ritates. Dura vō circūeffusa ab extra ligauit ea adinuicē: z p̄iunxit per seipsas mediantē: ita bene q̄ nisi quis coherit vel sicauerit ea lateat p̄positio. **C** Dixit Aui. p̄ma p̄mi. ca^o de mēbris. Iuuamētū cartilaginis in creatio-
ne fuit: vt ossium cū corpibz mollibus. s. carniformibz melior fieret cōtinuatio: z durū cū molli absqz medio cōpone-
ret: z esset cōpositio ordinata: a durō. n. molle ledere: z p̄cipue in hora p̄uisionis z cōfricationis: sicut est in osse spa-
tule z hypocōndrioz: z ossibz costaz: z sicut est epiglotalis cartilago: z illud qd est sub torace. Et vt p̄ipaz ēt fieret me-
lior iuncturaz se adinuicē cōfricantiū vicinitas: ne sua duri-

tie separent: z ēt vt cū aliqs musculus se extēdēdo ad aliqd perueniret mēbrū in quo os nō existit cui iniat cōfortē: sic palpebrarū musculi sit sustentaculū z defensio corpis eozū. Et plerūqz etiā in multis locis est necesse rem aliquā rei ali-
cui inniti q̄ nō in vltimo sit dura sicut epiglōtū. Et quidam suppleat q̄ aliqñ cartilago creata fuit in corpore: q̄ sit ali-
qua mēbra que necessario per se habebant sustētari: z cūm hoc aliqñ plicari z superimplicari: vt aures z nares: q̄ oia nō potuissent fieri in eodē mēbro: nisi cartilagine mediantē. Et aliqua ēt fuit creata cartilago ad defensionē quorūdā in-
trinsecorū: q̄ qua simul seruaret ipsoz extēsiō vt cartilagi-
nes toracis: z pomū granatū qd est supra os stōi situm.

C De anatomia ligamentorum.

Cap. iij.

Ligamentum vocat a Sal. colliga-
tio: vocat etiam aliqñ cōnexio. Et Auer. colliget. p̄mo dixit. ligamēta noiata sunt a Rabi nehalbat. **C** Suba ligamēti est grossa terrestis solida z dura: minus tñ qz suba cartilaginis: ppter qd facta est magis plicabilis illa: terrestrior tñ ceteris alijs mēbris est p̄ter ossa z cartilagi-
nem. Et est eius substantia vere spermatica simplex z impermixta. **C** Dixit Sal. ligamēta fm plm sunt dura z grossa: z aliqua ligamentoz sunt inter neruū z cartilaginē. Et Haly. dixit. ligamentoz substantia inter neruoz z ossiuz est me-
dia subam. Et subdit Sal. neqz chorda: neqz neru^o: neqz pellicula in aliquo locorum: sunt fm duritiē ligamentū. **C** Liga-
menti q̄ritas minor est q̄ritate cartilaginis. **C** Et numerus ligamentoz est mult^o: z sit^o eoz est fm loca a qb^o vel in qb^o hnt originē. **C** Et origo eoz est ex ossibz. Et iō cōplo eozū frigida est z sicca: z remissior sit cōplexione ossis z cartilagi-
nis. **C** Et forā ligamētū nō est vna: imo dixit Sal. 6° de inge-
sanita. due sunt spēs ligamentoz: qdā. n. sūt lata subtilia sy-
phachia. i. p̄ncipalita. i. panniculis filia: que maxie sunt ea qb^o viscera alligant dozo sicut renes z matris: z filia. Et qdā sunt rotūda oblonga: z ista sunt. dixit ipse. filia in suba: cō-
plexione: colore: figurā: neruis. Nō intelligēs de silitudine totali: qm substantia ligamentoz vt est dictū solidior est. Et p̄plo frigidior z sicior. Color etiā nō est eque alb^o neruozū: s̄ est cū qdā linedine. Et figura ēt breuior est z f3 plm gros-
sior: p̄p hac tñ silitudinē. dixit Sal. rotūda ligamēta z cho-
das vident q̄ nō est sapiēs in anatomia esse neruoz. Et nos ad cognitionē cuiuslibet ipsoz nō venim^o nisi exercitio qd habuim^o in anatomia. Et subdit Sal. ista ligamēta. s. rotū-
da sūt duplicia: qdā. n. sunt qb^o musculi alligant ossibus z maxime musculoz capita. Et alia sūt qbus ossa adinuicē ligant in cōcavitatibus. Et differunt a p̄mis per maiore so-
liditatē z duritiē. Et istud dictū pōt ad duo referri. p̄mo q̄ ligamēta scde speciei differunt a ligamētis p̄me speciei per maiore soliditatē z duritiē. 2° q̄ ligamēta scdi mēbri diuisio-
nis 2° spēs eoz differāt a ligamētis p̄mi mēbri eiuldē diuisio-
nis scde spēs sūt per maiore soliditatē z duritiē z vterqz mo-
dus est verus. Et de hac scda spē ligamentoz loquēs Auer. p̄mo colliget dixit. corpus ligamētū est mediū inter corpus ossis z corpus musculi: q̄ sicut inter os z ligamentum me-
diat cartilago q̄ est mollior osse: z durior ligamentoz: ita iter ligamētū z musculū mediat chorda que est durior musculo z mollior ligamēto. **C** De hac ēt spē ligamentoz loquēs Aui. p̄ p̄mi. ligamēta sunt corpa neruo filia: quoz quedaz sunt que absolute noiānt ligamētū: z quedā noiānt kalaba-
rab. Illud enim ex ligamētis qd ad musculū. s. alligatū euz osse extendit nō nominat nisi ligamētū. Sed illud qd inter ossium extrema cōtinuat: aut inter alia mēbra: z vñā rē alte-
ri firmiter annectit p̄ter hoc q̄ ligamētū vocat appropriat ei nomē halabarab. Et sic halabarab vñ de p̄ma specie z de p̄mo mēbro scde spēs. De p̄ma spē dixit Sal. p̄mo de vti-
litate particularū q̄ fm colore articulationū facta est: q̄ f3 colore album. **C** Dixit Alimā. p̄mo ligamētū est corpus al-

De quāti-
tate. De nume-
ro. De situ.
De cōple-
xione.
De forma.

De suba.

De p̄plo,
ne.

De q̄ritate.

De numero.

De forma.

De opō-
nibus.
De iuuā-
mentis.

De summa
inuentio.Septē sunt
inuamen-
ta pp que
facta sūt,
rune liga-
menta.

dum durum nō habens sensus. Et Gal. pmo de utilitate pri-
cularum dixit. alba et exanguis est colligatio: et sine cōcavita-
te et est oisaria insensibilis: et mouere aliquid nō potens. Et
ligamentū quidē sensus nō habuit ne ppter multū motum
et fricationē doleret. Et Haly. dixit vbi supra qz ligamētū
origo ex ossium est extremitatibus: ideo sensus expers est.
Cū ergo dixit ipse 9° theo. qz vna cā grauis doloris iunctu-
rarū est ppter virtutē sensus que in ligamentis est et nervis:
per ligamenta intellexit chordas operationes aut natura-
les circa nutrimentum in ligamentis sunt quales ossibus et
cartilaginibus et alijs etiā membris. Cuiusmodi iuuamenta
possunt reduci ad. 7. pmo est vt colligant ossa diuersa ad in-
uicem. de quo dixit Gal. pmo de utilitate particularū: quāuis
esset labiorum que sūt concatenationes ingenatio nature
sufficiens phibere excidentias articulorum: nō tñ cōmisit
ei custodiā videns multotiens qz multas motiones appre-
hensura sunt animalia: vt ergo vndiqz omnis articulus cu-
stodiret colligationes quas dā ex ossibus produxit ex altero
provenientes ad alterum. Dixit Haly. scda utilitas ligamē-
ti est vt interligentur ossa in locis disgregationū: oritur enīz
ab extremitate cuiusqz ossium duorum que cōtinua sunt bu-
iusmodi corpus. s. ligamentū: quo alterū alteri vniatur quē
admodū ligna funibus alligant. Et subdit Gal. que maxie
quidē et grossissime sunt colligationes pncipalissimos arti-
culorum qz maxime custodiunt. Reliquē 7° et in pncipalissi-
mos ipsoz et minimos: et hec omnia et cōmuniter in omni-
bus machinata est natura articulis: fuit autē predicta articu-
lorū colligatio: maxime necessaria propter motum ipsoz:
et vt maxime vnum os preter aliud articulorum inuocatur:
propter qd maxime flexibile factum fuit ligamentum. Non
tamen dixit Gal. 12° de utilitate particularū. potuit colli-
gatio motū organorum fieri: cum generationem nō ex mo-
uente animal. s. cerebro vel dorsali cōsimiliter nervo: sed ex
osse accipiat. Non potuit quoqz natura colligationibus so-
lis vti ad motus qui sūt imperium: qm nec sensus eius nec
motus adest: sed tñ copulatio loco qui continet ignem scū
anime. C Colligatio tñ dixit Gal. nō est inutilis: sed ad gene-
rationē motus necessaria. alio. nō est vitiosa nec ad generatio-
nem motus necessaria. sed tñ ad bñ eē motus est vitilis. Nisi
enim per colligationes tenerent articulata ossa nil vniqz p-
hiberet ea sūt quēlibet motū egredi a ppria sede alteri pmi-
tata: vt autē nil aliqd tale fiat natura omnium ossium articu-
lationē in circuitu cōprehendit ligamentis fortibus. Et sub-
dit mirabilis quis de hoc ipso pmo nature opere seu adin-
uenientis corporis substantiam ad multum differentes vti-
litates idoneum: vt enim simul certitudinaliter ligentur et
detineantur ligata et nō facilliter scdm violentos motus scin-
dantur. i. separentur vel soluantur ab inuicem que sunt arti-
culata dura: vt possibile est maxie et vix passibile oportebat
fieri colligationem: sed vt a musculis tractis ossibus parate
sequantur motus mollē rursus oportebat esse eas: et h3 hoc
debile: et tamen cōtrariū est forte debili: inuenit ergo natu-
ra corpus vtilitatem alterutram sufficienter possidens et ef-
fugiens nocuentū: inuenies autem per anatomia omnez
colligationem duram intranter vt infallanter quod colligit
non phibeat excolligari neqz scindi facilliter ab Hippo. dixit
enim Gal. octum est. qz quēlibet humiditas subnuita am-
plius infundit corpora que esse articulos facilliter his egre-
diuntur colorum capita. Eas vō que pre duritie earum cur-
uate sunt: nō puto telatere videre inquantū impediunt mo-
tum: sed euz sūt nām se habent certitudinaliter imoderatio-
ne alia corpora que cause articulorū: et maxime tenants et
colligationes ad facilitatem motus sunt: et vt nil patiant.
C Secundum iuuamentum est vt cum ligamento sustenten-
tur quedā viscera que suspensione indigent: vt iam patuit.
C Tertū iuuamentum est. dixit Haly. qz ligant ligamenta.
musclos cum ossibus: et iam est etiā de eo dictum C Quar-

tum est vt veniat ligamentum cū nervo ad cōpositionē cho-
darū et panniculorū: vt inferius patebit. C Quintum est vt
eueniat cū nervo simul et carne ad pportionem muscutorū:
vt etiam dices inferius in capto muscutorū. C Sextum est
vt sit ligamentum quorundam nervorum sedes requies et
velut culcitra in iuncturis. At enim Al. Quedam ligamen-
ta sunt et tenuia et panniculis similia que ad defensionē ner-
uorū et venarū parata sunt cum per ossa transeunt lacertis
nudas: vt est cubitoz extremū. Chorde etiam que producun-
tur ex lacertis qui in manifesto sunt brachij vel ad mouen-
dem rasetam omnibus ex partibus aperte sunt operimentis
que ligamentorū sunt in genere que oriunt a cubiti vtriusqz
extremo et eas vestiunt ac eas ab incōmodis defendunt ex-
trinsecis superuenientibus: ac etiam intrinsecis vt ossiū so-
litate: et siccitiam est in omnibus alijs similibus membris.
C Et septimum vt ex quibusdam ligamentis pellicule oriā-
tur vestiētes lacertos: de quo dixit Gal. expōtis pmo supra
opinionem Hippo. et Plato. vt dixit Rabi in pma particula
suorū affo. ligamenta quibus colligant lacerti cum ossibz pel-
liculas generant operientes lacertos. Et mittunt ex se pel-
liculas interius: et in carne lacerti. C Dixit Haly. inter liga-
menta est dicta dīa: qm ligamenta rotunda colligunt ossa
que nō sunt stricte colligata. Ampla vō et lara ad ossium li-
gamenta sunt necessaria que firmiter sunt cōtinuata: ista. n.
ossa que ligant fortius et firmiter tenent qui dixit qz est mē-
bruz p simile simplex spermaticū proximū in duritie cartilagi-
ni fridū et sicū flexibile insensibile oriēs ab ossibz qz colligat.

C De anatomia nervorum sub cōpendio.

Cap. v.

Anatomia nervorum sufficienter tradita
est in sermōe 3° qui est de dis-
positionibus membrorum animatorum. In hoc autē
loco quedā brevia et vtilia: maxime chirurgicis
pertransibo. Cum enim nervi quidam oriuntur
a cerebro: et quedā a nucha. C De primis dixit Gal. 11° de
utilitate particularum pmo nervorum oibus qz sūt faciem
sunt musculos. 3° cōiungatio est nervorum qui a cerebro qz
alijs fere vniuersis qz sūt pncipales et apud temporales et ma-
sticatorios musculos. s. eos qui sunt intus in ore et dentibus
oibus: et versus labia et narem et vniuersa que circa faciem
cutim predicti nervi distributi sunt perforatis ipsis ossibus
et locū tenētibus. s. cartilaginibus. C Nervorū 7° a nucha
orientium. 31. sunt paria et unus nervus qui caret pari: quo-
rum octo a spondilibus colli oriuntur et 12. a costarum spon-
dilibus nascuntur. Et tria ab eis que renibz subsunt: et alia
tria ob osse nascuntur caude: et a caude sumitate nervi carēs
pari ortum habet. C Primi autē paris egressio a duobz fora-
minibus spondilis pme est qz in capitis solus musculus spar-
gitur: et est parvū et minutum. C Par autē 2° a foramine qd
est inter pnam et scdā spondilē oris: cuius maior trāsuer-
sa ad cutē capitis ascendit et emendat illud qd pmo par pus
efficit sua paruitate: et musculus colli et maxillarū cōiungit
dans eis motū. C Et par 3° exit inter scdā spondilē et ter-
tiam: et statim in duo diuidit in vtraqz parte: quarū vna p
musculis per quas maxille movent transmittit. Et etiaz cū
musculis mīscet temporū: et cum musculis aurium in quadru-
pedibus: et etiaz qm in qm dā hominibus in quibus aures
motū habent. Et alia eius p p musculos dispgit qui inter
vtraqz locant spatulas. C Et par 4° par inter 3^{am} et 4^{am} oris
spondilē: et partit in duos: sicut pcedens. Sed ps eius ascen-
dens pauca est: et ad superiora reflectit: et in fundo musculo-
rū pfundat donec ad suprema vadat musculorū qz inter ca-
put et collū sunt oēs et ramos mādāt. Et ptis inferioris ra-
mis: sicut tela aranea extēsi penetrāt sup venā donec ad dia-
fragma pueniāt et separāt iter duo latera diafragmatis et pe-
t^o in duo media: et qdā dixerūt qz ex illa pte ad dorsūz descē-
diram. C Et par 5° inter spōdile 4^{am} et 5^{am} oris h3. Et in
tres diuidit ptes: et minor pars puenit ad musculos qz caput

De me-
bris ven-
tribus
ad d. 1st
gma.

De ner-
uis, venis
et arteriis
ad os infu-
sionis.

anterioribus conuertuntur: et ad alios et musculos qui capiti sunt
communes et collo. Et alter ramus ad musculos spatularum
dirigitur et miscetur cum eo quod dicitur sexti et septimi paris. Et 3°
ramus cum dicto ramo quinti paris mixti cum parte sexti.
Et 7° miscetur ut ad me^m penetret diafragmatis. Et 6° par exit
inter quintam et sextam spondilam. Et 7° par inter sextam et septi-
mam. Et 8° par inter septimam et octavam spondilam. Et horum
trium parium unumquodque in multas diuidit partes que adinuicem
valde commiscetur: verumtamen plura paris sexti diuidit per spatule su-
perficie: et una ex eis partibus puenit ad diafragma: et illa
pars est maior parte quarti paris que ad diafragma mittitur: et
est minor ea parte que ex 5° pari mittitur ad diafragma. Et ex
7° etiam pari puenit ramus ad diafragma. Sed ex 8° nul-
lus ramus ad ipsum puenit: plura tamen 7° paris puenit ad adiuto-
rium. Et quidam etiam de ramis eius associati cum ramis 5° ad
caput ad collum et ad dorsum vadunt. Octauum autem paris rami
post permutationem superadictam omnia ad brachium: et ad seipsum perue-
niunt: et sic 6° paris rami non pertrahunt spatulam. Et septimi
paris non pertrahunt adiutorium: sed rami octauum paris descendunt
ad brachium et manum. Quidam dicunt per anatomiam inuenisse
se quod ad singulum brachium ex spondilibus colli procedunt quatuor
nerui magni manifesti: unus procedit ad intras: alius ad ex-
tras: alius ad supra: et quartus ad infra brachium. Et nervus
exterior venit usque ad iuncturam humeri simplex impmixtus
gracilis: et debilis tamen insensibilissimus existit. Cuius super iun-
cturam transit admiscetur ei quedam pars ligamenti ab ipsa iun-
ctura procedentis et efficitur chorda. Et ista chorda cum procedit
versus brachium: et ad ea iunctura perlonga spacio trium digito-
rum vel circa diuidit per villos subtilissimos quod villis car-
nis simplicibus permiscetur et conficitur ex eis musculus. Et par
9° inter octavam et nonam spondilam: et in duas diuidit partes: et
que maior est in omnibus musculis spargit costarum et in muscu-
los dorsum. Et pari eius minor super primas costas extensa pro-
cedit et 8° pari superadicto obuiat: et simul cum eo procedit dor-
sum nec ad spatulam et adiutorium pueniat. Et 10° vero par inter no-
nam existit et decimam spondilam: et pars eius tendit ad adiutorium
superficie dante ei sensus. Et altera eius pars diuidit. Et pars
eius cum ramis sociata puenientibus ad spatulam tendit et mo-
tum iuncture spatule prebet. Et pars altera ad anteriora pe-
ctus pcedit: et in musculos qui inter costas sunt: et supra
pectus miscetur. Et par 11° inter 11^{am} et 12^{am} spondilam.
Et par 12° inter 12^{am} et 13^{am}. Et par 13° inter 13^{am} et 14^{am}.
Et par 14° inter 14^{am} et 15^{am}. Et par 15° inter 15^{am} et 16^{am}.
Et par 16° inter 16^{am} et 17^{am}. Et par 17° inter 17^{am} et 18^{am}.
Et par 18° inter 18^{am} et 19^{am}. Et par 19° inter 19^{am} et 20^{am}.
Et par 20° inter 20^{am} et 21^{am}. Et par 21° inter 21^{am} et 22^{am}.
Et par 22° inter 22^{am} et 23^{am}. Et par 23° inter 23^{am} et 24^{am}.
Et par 24° inter 24^{am} et 25^{am}. Et par 25° inter 25^{am} et 26^{am}.
Et par 26° inter 26^{am} et 27^{am}. Et par 27° inter 27^{am} et 28^{am}.
Et par 28° inter 28^{am} et 29^{am}. Et par 29° inter 29^{am} et 30^{am}.
Et par 30° inter 30^{am} et 31^{am}. Et par 31° inter 31^{am} et 32^{am}.
Et par 32° inter 32^{am} et 33^{am}. Et par 33° inter 33^{am} et 34^{am}.
Et par 34° inter 34^{am} et 35^{am}. Et par 35° inter 35^{am} et 36^{am}.
Et par 36° inter 36^{am} et 37^{am}. Et par 37° inter 37^{am} et 38^{am}.
Et par 38° inter 38^{am} et 39^{am}. Et par 39° inter 39^{am} et 40^{am}.
Et par 40° inter 40^{am} et 41^{am}. Et par 41° inter 41^{am} et 42^{am}.
Et par 42° inter 42^{am} et 43^{am}. Et par 43° inter 43^{am} et 44^{am}.
Et par 44° inter 44^{am} et 45^{am}. Et par 45° inter 45^{am} et 46^{am}.
Et par 46° inter 46^{am} et 47^{am}. Et par 47° inter 47^{am} et 48^{am}.
Et par 48° inter 48^{am} et 49^{am}. Et par 49° inter 49^{am} et 50^{am}.
Et par 50° inter 50^{am} et 51^{am}. Et par 51° inter 51^{am} et 52^{am}.
Et par 52° inter 52^{am} et 53^{am}. Et par 53° inter 53^{am} et 54^{am}.
Et par 54° inter 54^{am} et 55^{am}. Et par 55° inter 55^{am} et 56^{am}.
Et par 56° inter 56^{am} et 57^{am}. Et par 57° inter 57^{am} et 58^{am}.
Et par 58° inter 58^{am} et 59^{am}. Et par 59° inter 59^{am} et 60^{am}.
Et par 60° inter 60^{am} et 61^{am}. Et par 61° inter 61^{am} et 62^{am}.
Et par 62° inter 62^{am} et 63^{am}. Et par 63° inter 63^{am} et 64^{am}.
Et par 64° inter 64^{am} et 65^{am}. Et par 65° inter 65^{am} et 66^{am}.
Et par 66° inter 66^{am} et 67^{am}. Et par 67° inter 67^{am} et 68^{am}.
Et par 68° inter 68^{am} et 69^{am}. Et par 69° inter 69^{am} et 70^{am}.
Et par 70° inter 70^{am} et 71^{am}. Et par 71° inter 71^{am} et 72^{am}.
Et par 72° inter 72^{am} et 73^{am}. Et par 73° inter 73^{am} et 74^{am}.
Et par 74° inter 74^{am} et 75^{am}. Et par 75° inter 75^{am} et 76^{am}.
Et par 76° inter 76^{am} et 77^{am}. Et par 77° inter 77^{am} et 78^{am}.
Et par 78° inter 78^{am} et 79^{am}. Et par 79° inter 79^{am} et 80^{am}.
Et par 80° inter 80^{am} et 81^{am}. Et par 81° inter 81^{am} et 82^{am}.
Et par 82° inter 82^{am} et 83^{am}. Et par 83° inter 83^{am} et 84^{am}.
Et par 84° inter 84^{am} et 85^{am}. Et par 85° inter 85^{am} et 86^{am}.
Et par 86° inter 86^{am} et 87^{am}. Et par 87° inter 87^{am} et 88^{am}.
Et par 88° inter 88^{am} et 89^{am}. Et par 89° inter 89^{am} et 90^{am}.
Et par 90° inter 90^{am} et 91^{am}. Et par 91° inter 91^{am} et 92^{am}.
Et par 92° inter 92^{am} et 93^{am}. Et par 93° inter 93^{am} et 94^{am}.
Et par 94° inter 94^{am} et 95^{am}. Et par 95° inter 95^{am} et 96^{am}.
Et par 96° inter 96^{am} et 97^{am}. Et par 97° inter 97^{am} et 98^{am}.
Et par 98° inter 98^{am} et 99^{am}. Et par 99° inter 99^{am} et 100^{am}.
Et par 100° inter 100^{am} et 101^{am}. Et par 101° inter 101^{am} et 102^{am}.
Et par 102° inter 102^{am} et 103^{am}. Et par 103° inter 103^{am} et 104^{am}.
Et par 104° inter 104^{am} et 105^{am}. Et par 105° inter 105^{am} et 106^{am}.
Et par 106° inter 106^{am} et 107^{am}. Et par 107° inter 107^{am} et 108^{am}.
Et par 108° inter 108^{am} et 109^{am}. Et par 109° inter 109^{am} et 110^{am}.
Et par 110° inter 110^{am} et 111^{am}. Et par 111° inter 111^{am} et 112^{am}.
Et par 112° inter 112^{am} et 113^{am}. Et par 113° inter 113^{am} et 114^{am}.
Et par 114° inter 114^{am} et 115^{am}. Et par 115° inter 115^{am} et 116^{am}.
Et par 116° inter 116^{am} et 117^{am}. Et par 117° inter 117^{am} et 118^{am}.
Et par 118° inter 118^{am} et 119^{am}. Et par 119° inter 119^{am} et 120^{am}.
Et par 120° inter 120^{am} et 121^{am}. Et par 121° inter 121^{am} et 122^{am}.
Et par 122° inter 122^{am} et 123^{am}. Et par 123° inter 123^{am} et 124^{am}.
Et par 124° inter 124^{am} et 125^{am}. Et par 125° inter 125^{am} et 126^{am}.
Et par 126° inter 126^{am} et 127^{am}. Et par 127° inter 127^{am} et 128^{am}.
Et par 128° inter 128^{am} et 129^{am}. Et par 129° inter 129^{am} et 130^{am}.
Et par 130° inter 130^{am} et 131^{am}. Et par 131° inter 131^{am} et 132^{am}.
Et par 132° inter 132^{am} et 133^{am}. Et par 133° inter 133^{am} et 134^{am}.
Et par 134° inter 134^{am} et 135^{am}. Et par 135° inter 135^{am} et 136^{am}.
Et par 136° inter 136^{am} et 137^{am}. Et par 137° inter 137^{am} et 138^{am}.
Et par 138° inter 138^{am} et 139^{am}. Et par 139° inter 139^{am} et 140^{am}.
Et par 140° inter 140^{am} et 141^{am}. Et par 141° inter 141^{am} et 142^{am}.
Et par 142° inter 142^{am} et 143^{am}. Et par 143° inter 143^{am} et 144^{am}.
Et par 144° inter 144^{am} et 145^{am}. Et par 145° inter 145^{am} et 146^{am}.
Et par 146° inter 146^{am} et 147^{am}. Et par 147° inter 147^{am} et 148^{am}.
Et par 148° inter 148^{am} et 149^{am}. Et par 149° inter 149^{am} et 150^{am}.
Et par 150° inter 150^{am} et 151^{am}. Et par 151° inter 151^{am} et 152^{am}.
Et par 152° inter 152^{am} et 153^{am}. Et par 153° inter 153^{am} et 154^{am}.
Et par 154° inter 154^{am} et 155^{am}. Et par 155° inter 155^{am} et 156^{am}.
Et par 156° inter 156^{am} et 157^{am}. Et par 157° inter 157^{am} et 158^{am}.
Et par 158° inter 158^{am} et 159^{am}. Et par 159° inter 159^{am} et 160^{am}.
Et par 160° inter 160^{am} et 161^{am}. Et par 161° inter 161^{am} et 162^{am}.
Et par 162° inter 162^{am} et 163^{am}. Et par 163° inter 163^{am} et 164^{am}.
Et par 164° inter 164^{am} et 165^{am}. Et par 165° inter 165^{am} et 166^{am}.
Et par 166° inter 166^{am} et 167^{am}. Et par 167° inter 167^{am} et 168^{am}.
Et par 168° inter 168^{am} et 169^{am}. Et par 169° inter 169^{am} et 170^{am}.
Et par 170° inter 170^{am} et 171^{am}. Et par 171° inter 171^{am} et 172^{am}.
Et par 172° inter 172^{am} et 173^{am}. Et par 173° inter 173^{am} et 174^{am}.
Et par 174° inter 174^{am} et 175^{am}. Et par 175° inter 175^{am} et 176^{am}.
Et par 176° inter 176^{am} et 177^{am}. Et par 177° inter 177^{am} et 178^{am}.
Et par 178° inter 178^{am} et 179^{am}. Et par 179° inter 179^{am} et 180^{am}.
Et par 180° inter 180^{am} et 181^{am}. Et par 181° inter 181^{am} et 182^{am}.
Et par 182° inter 182^{am} et 183^{am}. Et par 183° inter 183^{am} et 184^{am}.
Et par 184° inter 184^{am} et 185^{am}. Et par 185° inter 185^{am} et 186^{am}.
Et par 186° inter 186^{am} et 187^{am}. Et par 187° inter 187^{am} et 188^{am}.
Et par 188° inter 188^{am} et 189^{am}. Et par 189° inter 189^{am} et 190^{am}.
Et par 190° inter 190^{am} et 191^{am}. Et par 191° inter 191^{am} et 192^{am}.
Et par 192° inter 192^{am} et 193^{am}. Et par 193° inter 193^{am} et 194^{am}.
Et par 194° inter 194^{am} et 195^{am}. Et par 195° inter 195^{am} et 196^{am}.
Et par 196° inter 196^{am} et 197^{am}. Et par 197° inter 197^{am} et 198^{am}.
Et par 198° inter 198^{am} et 199^{am}. Et par 199° inter 199^{am} et 200^{am}.
Et par 200° inter 200^{am} et 201^{am}. Et par 201° inter 201^{am} et 202^{am}.
Et par 202° inter 202^{am} et 203^{am}. Et par 203° inter 203^{am} et 204^{am}.
Et par 204° inter 204^{am} et 205^{am}. Et par 205° inter 205^{am} et 206^{am}.
Et par 206° inter 206^{am} et 207^{am}. Et par 207° inter 207^{am} et 208^{am}.
Et par 208° inter 208^{am} et 209^{am}. Et par 209° inter 209^{am} et 210^{am}.
Et par 210° inter 210^{am} et 211^{am}. Et par 211° inter 211^{am} et 212^{am}.
Et par 212° inter 212^{am} et 213^{am}. Et par 213° inter 213^{am} et 214^{am}.
Et par 214° inter 214^{am} et 215^{am}. Et par 215° inter 215^{am} et 216^{am}.
Et par 216° inter 216^{am} et 217^{am}. Et par 217° inter 217^{am} et 218^{am}.
Et par 218° inter 218^{am} et 219^{am}. Et par 219° inter 219^{am} et 220^{am}.
Et par 220° inter 220^{am} et 221^{am}. Et par 221° inter 221^{am} et 222^{am}.
Et par 222° inter 222^{am} et 223^{am}. Et par 223° inter 223^{am} et 224^{am}.
Et par 224° inter 224^{am} et 225^{am}. Et par 225° inter 225^{am} et 226^{am}.
Et par 226° inter 226^{am} et 227^{am}. Et par 227° inter 227^{am} et 228^{am}.
Et par 228° inter 228^{am} et 229^{am}. Et par 229° inter 229^{am} et 230^{am}.
Et par 230° inter 230^{am} et 231^{am}. Et par 231° inter 231^{am} et 232^{am}.
Et par 232° inter 232^{am} et 233^{am}. Et par 233° inter 233^{am} et 234^{am}.
Et par 234° inter 234^{am} et 235^{am}. Et par 235° inter 235^{am} et 236^{am}.
Et par 236° inter 236^{am} et 237^{am}. Et par 237° inter 237^{am} et 238^{am}.
Et par 238° inter 238^{am} et 239^{am}. Et par 239° inter 239^{am} et 240^{am}.
Et par 240° inter 240^{am} et 241^{am}. Et par 241° inter 241^{am} et 242^{am}.
Et par 242° inter 242^{am} et 243^{am}. Et par 243° inter 243^{am} et 244^{am}.
Et par 244° inter 244^{am} et 245^{am}. Et par 245° inter 245^{am} et 246^{am}.
Et par 246° inter 246^{am} et 247^{am}. Et par 247° inter 247^{am} et 248^{am}.
Et par 248° inter 248^{am} et 249^{am}. Et par 249° inter 249^{am} et 250^{am}.
Et par 250° inter 250^{am} et 251^{am}. Et par 251° inter 251^{am} et 252^{am}.
Et par 252° inter 252^{am} et 253^{am}. Et par 253° inter 253^{am} et 254^{am}.
Et par 254° inter 254^{am} et 255^{am}. Et par 255° inter 255^{am} et 256^{am}.
Et par 256° inter 256^{am} et 257^{am}. Et par 257° inter 257^{am} et 258^{am}.
Et par 258° inter 258^{am} et 259^{am}. Et par 259° inter 259^{am} et 260^{am}.
Et par 260° inter 260^{am} et 261^{am}. Et par 261° inter 261^{am} et 262^{am}.
Et par 262° inter 262^{am} et 263^{am}. Et par 263° inter 263^{am} et 264^{am}.
Et par 264° inter 264^{am} et 265^{am}. Et par 265° inter 265^{am} et 266^{am}.
Et par 266° inter 266^{am} et 267^{am}. Et par 267° inter 267^{am} et 268^{am}.
Et par 268° inter 268^{am} et 269^{am}. Et par 269° inter 269^{am} et 270^{am}.
Et par 270° inter 270^{am} et 271^{am}. Et par 271° inter 271^{am} et 272^{am}.
Et par 272° inter 272^{am} et 273^{am}. Et par 273° inter 273^{am} et 274^{am}.
Et par 274° inter 274^{am} et 275^{am}. Et par 275° inter 275^{am} et 276^{am}.
Et par 276° inter 276^{am} et 277^{am}. Et par 277° inter 277^{am} et 278^{am}.
Et par 278° inter 278^{am} et 279^{am}. Et par 279° inter 279^{am} et 280^{am}.
Et par 280° inter 280^{am} et 281^{am}. Et par 281° inter 281^{am} et 282^{am}.
Et par 282° inter 282^{am} et 283^{am}. Et par 283° inter 283^{am} et 284^{am}.
Et par 284° inter 284^{am} et 285^{am}. Et par 285° inter 285^{am} et 286^{am}.
Et par 286° inter 286^{am} et 287^{am}. Et par 287° inter 287^{am} et 288^{am}.
Et par 288° inter 288^{am} et 289^{am}. Et par 289° inter 289^{am} et 290^{am}.
Et par 290° inter 290^{am} et 291^{am}. Et par 291° inter 291^{am} et 292^{am}.
Et par 292° inter 292^{am} et 293^{am}. Et par 293° inter 293^{am} et 294^{am}.
Et par 294° inter 294^{am} et 295^{am}. Et par 295° inter 295^{am} et 296^{am}.
Et par 296° inter 296^{am} et 297^{am}. Et par 297° inter 297^{am} et 298^{am}.
Et par 298° inter 298^{am} et 299^{am}. Et par 299° inter 299^{am} et 300^{am}.
Et par 300° inter 300^{am} et 301^{am}. Et par 301° inter 301^{am} et 302^{am}.
Et par 302° inter 302^{am} et 303^{am}. Et par 303° inter 303^{am} et 304^{am}.
Et par 304° inter 304^{am} et 305^{am}. Et par 305° inter 305^{am} et 306^{am}.
Et par 306° inter 306^{am} et 307^{am}. Et par 307° inter 307^{am} et 308^{am}.
Et par 308° inter 308^{am} et 309^{am}. Et par 309° inter 30

Caro pū
ta hūc sim
plex ē dū
pīcā.

his eius respectu illius. Et hanc dixit Auer. esse minoris q̄ti
tatis alijs speciebus. **T**ertia aut spēs est caro glandosa.
De carne musculosa dicit in caplo de musculis. Et de glan
dosa in caplo de glandulis. **I**n hoc aut caplo restat ut di
cat de carne pura et simplici. De qua sciēdū est q̄ duplex est
vna que vere est simplex et impmixta alijs substantijs que
sūt Sal. peristhima siue infusa vocat: et dicit infusāq; fre
quenter humiditatibus infundat: quā qdā corrupte carnes
vocant et cōfusam. Et talis est caro multorū viscerū ut pulmō
nis epatis splenis renū intestinoz et siliuz. Et hanc quidā
dicunt spēs cōdistinctā alijs tribus speciebus dictis. Auer.
tū hanc carnē sub specie carnis glādose cōprehēdit. cū dixit.
huius spēs est caro que est intestinoz. De hac tū carne visce
rū satis dictum est in precedentibus sermonibus in suis lo
cis. **A**lia est caro que lz vocet pura et simplex nō tū sic est
verē sed est pmixta villis nervoz paucis pp quos facta est
sensibilis. quā estimaverūt qdā esse mediū sensus tactus. Et
h est illa que ingredit cōpōnē musculi de qua dixit Haly. q̄
est sicut caro que in cōris posita est in vnaquaq; corā et late
re extraneorū: que etiam dicit caro natis que nō est pars la
certi et est caro que de se nō movet: q̄uis moveat motu alio
rum. Et eius iuamētū est. dixit Haly. ut sit velut culcitra sū
pra quā regescant ossa corāz sessionis tēpore. Et dixit. et est
sicut caro que est in exterioribus et interioribus spine. Et q̄
ab interioribus spine necessaria fuit ppter duas vtilitates
vna p ea calor augeat spine cuti dominans cum sit in ea fri
giditas. eo q̄ pposita sit ex ossibus nucha et nervis: quorum
oium nālia cōplexio frigida existit. Et altera est ut sit quasi
culcitra et firmamētū vene cōcaue sursum ascēdētis et p̄tib
arteriarū que ad inferiora descendunt. Que nō ab extērio
ribus est spine necessaria fuit: ut pari mō calefaciat spinam
et ut frigidi pellat aeris nocumētū: et maxie que inter spon
diles posita est: et dixit Haly. ex ea est caro que est inter den
tes: que qdē necessaria fuit ut dentium firmarent radices: et
a labefactione arcerent eos. Et dicūt. qdā hanc carnis spēm
esse inter spēm carnis mollē tactui respectu carnis musculo
se et glandose. **C**arnis aut iuamēta cōia sunt. dixit Pla.
in Thimēorū. Sal. refert pmo de vtilitate particulaz carnē
defensivum esse estuū hyemū. adhuc aut et casuum: sicut
spondiles corporibus mollitius suaviter cedentes esse de
bent. Et carnē qdē intra seipsam habere estate qdē hūme
ctationē et resudationē. ab extra vō in frigidationē secundū
totū corpus prebere ppriaz. hyeme vō egra ad instar ignis
ad illata ab extra: et circūstante frigiditate meri moderatē.
C Dixit Sal. ibidē: qm est velut defensivum qdā p̄stibi
libus est caro rebus simili sermone nō indiget. apparet enī
ita sed qd calidū bz in seipsa eam que a sanguine est humidi
tatem. supple. et sermone nō indiget: qm notū est. Sed q̄ ta
lis moderata humiditas qualis est ea que carnis p̄qualiter
in vtriusq; moderationibus. s. caliditatis et frigiditatis ne
quaq; multi cōcedunt. Sz si p̄mū balneoz meminerō vir
tutem: deinde et ipsaz rei naturāz exposuero forme credent.
Neq; enī aliqd in frigidare magis sufficiens est. valde oc
cupatus neq; calefacere promptius valida frigiditate affe
ctus inveniet q̄ p̄ter balneū humidū qdē natura modera
tē calidum humiditate quidē que ex caliditate nocuit remo
uet siccitatē: caliditate vō eam que ex gelu finit frigiditatem.
Et dixit itēz Sal. 1. 2. eiusdē carnis composite vtilitates
animali prebent. Cadēte enī vel aliter discumbente: et mol
le substraneū sit: percussio vō molle regimē: vulnerato nō
premissorū. et est calefaciens in frigiditate: et obumbrans in
estu. Et est cooperimētū ad oēs p̄cipuas partes ad oēs p̄cia
cens nocumētū carnosā genus. dicunt. caro. est locus me
diorū impletio que inter mēbra corporis existunt: et est ipso
rum fortitudo que sustentant: et defensivus ne adinuicem
cōfricent sine medio existētia. Et cū his ad plurimā facit ha
bitudinis formā: ut enim patuit precedente natura in gñone

embriōis facit sicut pictor quī prius suam figurā lineat: et
deinde coloribus interlineat. et sic nā prius mēbra spermati
ca pducit que sunt sicut lineę: et deinde intestina et spacia q̄
sunt inter ipsa replēt carnē. **E**t caro qdē: ut patuit sermo
ne pmo: q̄ membrum nō spermaticū sed sanguineū est. si
deperditur vere regenerari et restaurari potest.

C De anatomia adipis et pinguedinis.

Cap. vij.

Rassities

ut dicitur videt esse sicut genus
quoddā ad pinguedinem: ad
pemtassungiamisagimē et sepū. Et oia hec sub
vinctuositate reponuntur. Et est sicut genus ad
grassitēz et oleū: reperit tū sepius p vinctuosi
tate. et cōverso. Et sūt dictarū specierū grassitici vna ponit
pro alia: dicunt tū differre ab invicē: qm pinguedo adeps et
assungia p̄prie dicunt dum sunt partes animalis vivētis.
Et iste namq; partes si abscindant ab animali vivente vel
mortuo: dicunt sagimen vel sepū: p̄prie qm igne dissolu
te et colate servant. Et dicunt qdam q̄ adeps et assungia si
sint sumpte ex corpore humano aut alio animali nō ruminā
ti dicunt sepū. Differunt enim sagimen et sepūz inter se qm
sagimen est comestibile et humidius lentius et vinctuosius
q̄ sepū. Sepū vō est siccus et durius et minus vinctuosus:
et nō est comestibile. **E**t substantia quidem pinguedinis
adipis et assungie est mollis humida. Est enim membrū cō
simile carnis forme simplex pluribus impermixtū substantijs
cuius generatio est ex subtili et vinctuosa pmixtione sangui
nis: ppter qd reddit mollior et humidior q̄ substantia car
nis. **C** Dixit Sal. 16. de vtilitate particularū. q̄ adeps et pin
guedo generant ex eo qd est pingue in sanguine p̄ter fuso
ex subtilibus venis. et appositio sicut rob. Et 4° de simplici
medicina dicit. pinguedo gūatur ex permixtione humidā
parte sanguinis cum ipsius aqueo. Et ppter hanc eam ne
cesse est omnē pinguedinē esse membrum exangue nō in
tellexit per hoc qd nō generet ex sanguine: q̄ generatā
non participat eo mediantibus venis ad ipsaz cōferentibus
sanguinē pro nutrimento. **C** Dixit Auer. p̄ma p̄mi. capitu
lo de membris mēbra que carnis forme vocant generantur
ex sanguine menstruato: sed tū inter ipsa est differentia: qm ta
ro generat ex sanguine spisso in cōparatione ad eū: ex quo
generatur adeps et pinguedo: ipsa enim generant ex aquosi
tate et vinctuositate sanguinis inefficiens tamen pinguedinis
adipis et assungie est caliditas diminuta que ppter sui dimi
nutionē ab auctoribus frigiditas est vocata. Et ut sic dicūt
pinguedinē et adipez a frigido generari et humiditatem aquo
sam vinctuosaz sanguinis a frigido in pinguedinē et adipem
et assungia cōdensari. Et signum huius dixit Auer. est quia
dissolvit ea caliditas intelligens de caliditate intensa igni
tatem: nam caliditas remissa nō dissolvit ea sed cōservat. Et quā
vis adeps et assungia in calidioribus partibus corporis ge
nerent q̄ pinguedo: ab interiori tū calido siue intensiori fri
gido generant q̄ ipsa: cuius signū est spissitudo substantie
adipis et assungie maior spissitudine pinguedinis: que maior
spissitudo intensiori frigiditate magis cōdensante demon
strat. Et signum etiā huius est q̄ in adipe et assungia nō re
perit aqueitas: sicut reperit in pinguedine: qd non ex alio
est nisi q̄ adeps et assungia sunt magis coagulata ab inten
siori frigido q̄ pinguedo que minus coagulata: et a minori
frigido aqueitates in se retinuit. Cuius humiditatis in pin
guedine retente signū est: q̄ pinguedo posita in patella sup
ignem stridet: cuius stridor p̄cedit ab aqueitate illa cadente
super patellam sicca ignitaz: sicut aqua p̄iecta supra ferrum
ignitū stridet: adeps vō et assungia: quia tali carent humidi
tate posita in patella sup ignē nō strident. Et ut sic ex dictis
apparet q̄ cōplexio pinguedinis adipis et assungie in anima
li vivente respectu cutis frigida est et humida. Et q̄ adeps et
assungia frigidior est pinguedine. **C** Dixit Haly. 2° theorice
pinguedo adeps amplior est super panniculos et sup mēbra

Adip
sangu
pingu
sunt
bra v
tio.

De op

De iuuas
mentis.

Et qd
adeps est
sūgia sūp
ab intesti
ni frigidit
te q̄ pin
guedo.

De m

De p̄p̄t

De gñis
re.

neruosa propter eorum complexionis frigiditatem: humidum enim vile et vinctuosum quod in sanguine cum ad membra pervenerit calida cibis illis est: sic calori quædam modum igni oleum. Si autem ad membra coagulatæ que ex nervorum sunt genere et panniculorum transseat coagulatus sup illa propter complexionem eorum frigiditatem. Ideoque inuenitur adeps super huius multus: eo quod huius membri maior pars sit pannicularium pinguedinis que super carnem inuenitur non nisi super panniculos est qui lacertos operiunt propter complexionem panniculorum frigidam. Inter villos vero carnosos non est eam inuenire: quoniam qui carnis inest partibus calor adipem liquefacit vinctuosam pasciturque ea quædam modum ignis que in pingui. Verumtamen adeps et pinguedo in multis calidis membris et locis corporis generari reperitur: sicut circa cor circa renes et inter ambas partes. Et in his locis non generatur ab efficiente calidiori siue minus frigido: sed solus ratione finis. Ideoque non provenit ibi eius generatio actione membrorum calidiorum ibi existentium: sed fortasse actione aliquorum frigidiorum membrorum in circuitu ibi locato: ut panniculorum vel ossium et similia. Ceterum quidam adipem affungia et pinguedinem superfluitates fore: et non membra viventia. Ceterum si augeatur in corpore non est earum augmentum verum neque proveniens actione crescitue virtutis: sed solum per appositionem partis ad partem: sicut aliæ corporis augentur superfluitates: hi tamen a membris auctorum secesserunt. Et ideo tenendum est quod non sunt superfluitates: sed membra viventia nutrimentum recipientia: sicut alia membra: ad que non terminantur vene ex coactione virtutis crescitue augmentum recipiunt verum. Ceterum adeps quidem et pinguedo sunt colore albe et sunt insensibiles. Alii tamen Sal. ubi supra neque adeps indiget nervis cum ad instar oculi pinguis posita sit membris nervosis et nervosis aialis particulis: similiter neque pinguedo indiget cum sit ad instar oculi mixta sit inter partes carnis: et sub cute similiter neque affungia cum etiam sit ad instar oculi interius locata circa renes et intestina: et a carne sit oino separata. Ceterum quidam Sal. ibidem pinguedo et adeps facte sunt ne membra exiccatione patiantur: ne cito indurent in cibationibus longis laboribus vehementibus et estibus fortibus: et similibus: quæ exiccationem prohibent: quia sua vinctuosa humiditate illa irrorant et humectant: et dicunt animalia vultum motuum propter hanc causam: circa cor et renes pluri abundant pinguedine. Et ideo dicunt quidam onagrum inter cetera animalia habere cor pinguisimum. Ceterum Alm. utilitas partis adipis et pinguedinis est super panniculos: et membra exilia ut illa infrigidet et temperet: et humectet humiditate vinctuosa. horum enim complexio sicca est membrorum acceleratque ad siccitatem et desiccando ea minus sit motus et obvia sunt calori nimio: et cibi abstinentia. Et dicunt quidam est etiam eis alia utilitas: quoniam membra circumstantia sustentant et ad actiones fortificant.

De anatomia musculorum in generali.

Cap. viij.

Aro musculosa

siue musculus et caro lacertosa siue lacertosa pro eodem supponunt membra. Et dicitur musculus. i. parvus mus. quoniam ut patebit similitudinem habet parvi muris. Et dicitur lacertus: quia similitudinem lacerti animalis habet: ut etiam patebit.

Musculus est membrum cõmille non simplex sed compositum ex tribus substantiis diversis: quarum una est carnifera siue sanguinea: et alie sunt spermaticæ. Et propter huiusmodi compositionem dixerunt potius musculus vocari et poni fore membrum organicum: maxime quia instrumentum est anime non nature. ut dicitur. Ceterum dicit Sal. in tegni musculi sunt compositi ex simplici carne et nervis: per nervos intelligens nervos veros et ligamenta que ut supra patuit. possunt vocari nervi propter similitudinem ibi dictam quæ habent ad nervos. Dicit Sal. primo musculus ex carne nervo et ligamento poni

dicimus. Et Haly. 3º theozice. dicit. lacertus est corpus compositum ex carne nervis et ligamento: et addidit operimento quod illud circumdat non intelligens quod operimentum sit de substantia musculi: sed sic dicit. quia lacertus sine operimento summi non potest ex corpore neque ab eo separari. Et propter hanc causam etiam Avicenna. primo primo. posuit panniculum inter componentia musculi. cum dicit. musculus est membrum ex nervo et ligamento: et prodest villis et carne replente et panniculo cooperiente compositum. Maior enim pars est ut patet ad sensum est caro. Et ut dicit Avicenna. est caro rubra. Et post carnem est ligamentum. Et nervus est minor pars ipsius. Ceterum modus compositionis musculi est. Nam ligamentum et nervus ad villos minimos et visum effugientes dirigitur. Inter quorum intestina villi carnis: similiter ad ultimam parvitatem deducti et inserti replent. Et in hac compositione ad tantam divisionem omnes ipsi villi deducti sunt. quod pluri vni? pluri alteri? contingit ita quod in composito alter non potest ex altero discerni: sed quilibet pars compositi recipit denominationem totius ut quilibet pars musculi signata dicatur. et sit musculus. Et predicta divisione multa dixerunt quidam. ipsum vocari lacertum quasi lacertum in divisione componentium. Ceterum ad musculus quidem perveniunt vene et arterie portantes ei virtutem naturalem et vitalem. Ceterum villi quidem ligamenti et nervi sic et carne inter replent in musculo usque ad ipsius finem procedunt. Ceterum in predicta tamen compositione diversificati sunt musculi ab invicem quando omnes carne et nervis vera compositi sunt. et propter nervos componentes facti sunt sensibiles: non tamen facti sunt acuti sensus ne nimis moribus doloribus cruciarentur: sed tamen non omnes ligamentis compositi reperiuntur. Dicit Haly. in quorundam compositione caro nervi et ligamenta non miscentur: de nervis intelligens in quantitate notabili. Et ideo quidam eorum carnes sunt a loco in quo incipiunt usque ad locum ad quem finiunt. Et sunt illi in quorum extremitate chorda consolidata et non protensa oritur sicut sunt lacerti qui supra ventrem sunt.

Ceterum dicit Avicenna. quidam lacerti sunt: quorum caro non permiscetur cum nervo: per nervum intelligens ligamentum. Dicunt enim. quod omnes musculi qui non terminantur in chorda non componuntur ex ligamentis: propterea quod non egerunt firmitate magnam: sicut alii. Et propterea ut dicit Sal. in tegni. ponens compositionem ligamentorum: ut supra habitum est non nominavit ligamentum. Et dicit Haly. quod ex eorum extremitatibus quoddam os corpus quod chorda vocatur: sicut in suo dicit capitulo. Ceterum est substantia musculi mediocritate tenens in duritie et mollietate: non est mollis sicut caro. neque duras: sicut nervus et ligamentum et flexibilis est et contrahibilis: et est extensibilis siue relaxabilis propter iuvamenta quod dicitur. Ceterum complexio quæ musculi consideratis portionibus componentium relinquitur calida et humida: quia videtur esse in compositione eius partes carnosæ predominant ligamentibus et nervosis. Quia autem dicit Sal. 3º affo. in commento affo. egritudines vero in pluvialibus et ceteris quod membra motus de quibus sunt musculi quanto sunt sicciora tanto sunt fortiora: non oportet referri ad siccitatem preter naturam. Nam talis siccitas reddit infirma motus debilia. et ad movendum ineptas: et referri ad complexionem naturalem in qua complexionem musculi sunt humidis: sed quanto in eo sunt magis siccis siue minus humidis tanto ad movendum aptiores et fortiores existunt. Ceterum quantitas autem musculorum in corpore magna est. et superans quantitatem omnium aliorum membrorum ossibus exceptis. secundum tamen singularitatem eorum ab invicem quantitate differunt: quoniam ut dicit Haly. quidam sunt magni. sicut qui ad magna movenda membra deputati sunt ut lacerti ossi anche superpositi. et ossi femoris et similes. Et quidam sunt parvi qui ad parva deputati sunt membra movenda sicut lacerti palpebrarum et quæ parvas disgregationes movent. propter quorum parvitatem multi eos exponentium non agnoscunt pertransiunt. super et quidam sunt mediocres in medio

De complexione.

De figura et ceteris.

Adeps affungia et pinguedo sunt membra viventia.

De operatione

quod quod epa talia sunt in ceteris frigidioribus. et per se.

De indole.

propter

et ceteris

De numero

De forma

De situ.

De agone

eritate: tñ multū habētes distantia in plus z minus. C Dixit Haly. musculi magnitudo est fm mensuram mēbrū qd ipsum moueri dicitur. Si ergo qd mouetur mēbrum magnum erit z grossum sic z musculus mouens eum magnus erit z grossus: z e cōuerso musculus qui parū mouet membrum paruum est z subtilis. Et dixit Haly. qdaz lacertoz sunt tenues vt qui vētri suppositi sunt. sup. z qdā grossi: z qdā mediū tenētes. C Et dixit Haly. qd musculi q in toto corpore perierunt: cum fm Salenum numerati fuerunt diuisim qngenti z viginti nouē inuenimus. Et idem dixit Auer. quorum. 45. sunt in facie: de quibus viginti quatuor sunt deputati ad motū oculorū z palpebrarū z duodecim ad motum mādibule inferioris: z nouem ad motum aliarū partium faciei que volūtariē mouentur: quorū. 9. vnus est qui est sub cute frontis: cuius auxilio magna fit oculi apertio: z duo sunt qbus nariū mouet extremitas: z duo q supius labiū mouent sursum. z duo q labiū inferius deorsum mouēt. Et duo q mouent maxilla: z qui linguā mouent sunt. 9. z gulam z epiglōtū mouētes sunt. 32. Et musculi mouentes colūm z caput sunt. 23. quorū quidā mouent caput solum: z quidā cum capite collum z spatulā mouentes in omni latere. 7. Et ab vnoquoqz ē latere sunt quatuordecim mouētes adiutorii: z sup adiutorio ab omni latere sunt quatuor. Et in vnoquoqz brachio sunt. 17. quorū. 10. sunt in parte siluestri: z. 7. in parte domestica mouētes manū: z in vnaqz manu ab vnaquaqz parte sunt. 28. a qdā digiti mouent. Et pectus mouentes sunt. 8. z. 7. musculi: quorū dilatant qdāz ipsum z qdā cōstringunt. Et dorsum mouentes sunt. 98. Et 8. qui sunt locati super vētrem z mirach. Et ad motum testiculorū quatuor sunt locati: z quatuor ad motū virge. Et vnus est qui collū vesice cōstringit. Et quatuor sunt ad motum longationis: Et mouentes coram sunt. 26. supra ipsas locati. Et mouētes crura sunt locati in ipsis coris. 20. Cruribus vero suppositi sunt. 28. ad mouendū pedes: z quodāz eorū digitos. Et super pedes sunt. 22. locati ad motum reliquorū digitorū. C Et forma quidē musculi est oblonga cuius pars media grossior est extremis extremūqz primūz qd est principiu sui ortus: z dicitur caput musculi grossius est extremo alio: ad qd musculus terminat: z dicitur finis siue cauda musculi. Et ppter hanc figurā: quia similis est figure parui muris: vt dictū est: est musculus: qz est similis lacerte dictum est hoc mēbrum lacertus. In hac tamē figura diuersitate habent musculi adinuicē. C Dixit Haly. diuersi figura sunt lacerti: quoniam eorum fm q oportebat diuersē facie sunt figurē: fm membrorum ossa quibus superpositi sunt: quidā nāqz velut triangulati sunt: vt qui super pectus sunt: quidā rotū dixerūt qui circa vesicam z circa pedes: quidā oblongi: vt qui sunt supra ventrem. C Alman. tamen dixit. q figure eorū fm suozū diuersitatem locorū prout eis necesse est diuersificātur. Et musculus. Dixit Haly ab. est positus super ossa illis astrictus ligamētis ab illis ossibus originē trahētibus. C Dixit Sal. in tegni. musculi sunt oibus ossibus circūuoluti: q nullus est os qd non circūuoluatur musculis vel pportionali musculis. Et intellexit de ossibus facientibus ad esse corporis. Nō autē de faciētibus ad bene esse qualia sunt dentes q non sunt musculis circūuoluti. Et pportionalē intellexit cutē qua operiunt ossa cranei in locis vbi nō sunt musculi. C Dixit Auer. colliget pmo. musculus ppter induēs est ossa. supple. tu aut pportionalē ossi vt cartilaginē vt patebit de musculis palpebrarū. C Dixit Al. situs musculi est in parte versus quez motus mēbrū ab ipso mouēdi sit. Et idē vt dixit Haly ab. positione differūt: qm q ad mouendū in rectū parati sunt aliqd mēbrū vbi est dilatatio z constrictio recta est super mēbrū longitudine positio eoz. supple. z qui ad obliquū parati sunt mouere mēbrū: z positio eoz obliqua ē. C Dixit Sal. pmo motū lacertoz. Et ponit a Rabi in pma pticula suoz affoz. sicut oēs modi

motuuz lacertoz sunt quatuor: quoz vnus est retractiuus z alius intensiuus. z tertius est aggregatiuus. z quartus tēsus spissus. Et motus lacerti ad suū pncipiū est retractiuus siue coadunatiuus. Et Moyles ait ibidē. sūmarie colligi ex dictis Sal. de dictis quatuor motibus q volūtas cū mittit virtutē aialē ad neruū versus lacertū suū volēs plicare aliqd mēbrū retrahit lacertus versus suū pncipiū z statūz plicatur mēbrū. Et sicut qn voluerit q extēdat mēbrū z erigat z tēdit volūtas illud mēbrū cū lacerto sibi opposito alio. extendit illū lacertum cū neruo opposito z tendunt simul. Et cū cessat operatio voluntatis vltēr neqz mittit ad lacertum virtutē omnino remanet lacertus similis rebus alijs cōgelatis z tēdit cū suo osse cui adheret. ppter sui ponderositatem nālē ad inferius tanqz inortuū. Et hic motus nō denominatur ab illo lacerto: nec ex operatione illius lacerti procedit: nec inter motū voluntarios cōputat. Sed motus extēsiōis est volūtariū: est motus in lacerto p longitudinē. Cum itaqz voluntas voluerit extendere mēbrū plicatū facit cessare virtutē aialē a lacerto qui se extraxerat z mittit eandē virtutē ad lacertū sibi oppositū: z statim plicat ille oppositū: z extēdit pmo q mēbrū plicauerat: q nō remanet in eo virtus phibēs. Et cū voluerim sūmā mēbrū tensionē: operatur tunc virtus aialis extensionē in sūmo. C Dixit Alma. cau. se mēbrū q volūtario mouent motu musculū hz quo mouetur. finis enim musculi ipsius vtilitatis fuit vt mediante chorda a musculo orta mēbra motū haberēt. Nō si mēbrū ad partes mouet p trarias. dixit Alman. musculos hz sicut ab vnoquoqz quoz ad suā trahit partē: q vnus tñ mouet z musculus cōtrariū a sua quiescit actione. Cū autē glibet musculus in situ p trario positus suā sū pferat actionē: mēbrū tūc erectū erit in nullā declināz pte. v. g. manū cū a musculo q est in domestico brachij trahit iterū curuā. Si vō a musculo in siluestri posito exteriū flectit. Si vō ab vtroqz equalit trahat inter illos manebit erecta. C Dixit Auicē. pma pmi. motū volūtariū mēbris nō cōplet virtutē. s. motiua z spiritu aiali. s. motiua ex cerebro illis neruis medianribz adueniēte. C Dixit Sal. vbi supra. z sicut ponit a Rabi. supra. ois lacertus q plicat aliqd mēbrū plicat illud cuz est extensū. Et mēbrū qdē plicat per lacertū interiorē z extēditur p exteriorē. Et idē si incidat aliqz eoz cessabunt ipsi duo motus sicut qm nō remanet retrahens z extēdēs: sed tñ remanet in vnā positionē fm lacertū euadentē qui operatur illā positionē. C Et operatio qdē lacerti nō solū in vigilantibus z dormiētibus demonstrat: vnde Sal. vbi supra. ait. figure inter vltimā figurā z mediā sunt ppter mēbrū nostrorū dum dormimus. Et operatio lacerti non cessat in eis: sed in dormiēte ex ebrietate. aut forti labore: aut defectione oia mēbra corporis sui sunt dissoluta sūma dissolutiōe. in tantū vō lacertus est in figura mediā: z mēbra sunt pfecte geta. C Et dixit Sal. in 2º eiusdē. z ponit a Rabi ibidē. qui cōseruat in manu dum dormit aliqd significat manifeste q motū retractiuus remansit in lacertis digitorū collectorū supra paruum corpus. Et cōiunctio maxillarū tempore somni sanorū signat verā operationē retractionis lacertoz ipsarū. Et sicut significatur lacertus circūdans expulsiū supfluitatū cū opōnem suā valida virtute in dormiētibus operatur. Et dixit Sal. in pmo eiusdē. z ponit a Rabi ibidē. quilibet lacertoz defert os sibi cōiunctū: ac si deferret lapidem. Et dum existit fortis nō fatigatur ex eo. Et multoties ē nō sentit pondus eius ēt sensu modico: sed cū est debilis sentit pondus eius: z grauat eum pondere adeo q desiderat eius dispositionē a se: z affectat mouere illud de figura in figurā. Et hoc est qd egz. puocat mutare figurā mēbrū suoz in tempore minimo: z nō pmittit tenere in figura vna mēbra sua: quāuis motus habeat fieri per neruum: nō tamē dixit Aui. vbi supra. erat cōueniēs vt nerui ossibus cōtinuarent: quāuis sint p certo mēbrū nobiliū radices in motu: z hoc ppter itēsonē pma. s. quia ossa

De b
nead
tudineDe b
litar
funt
pore.De p
tionē.

De l

q̄ ossa sunt dura & nervi sunt subtiles. i. molles: & moll eā duro lederet: vt supra habitum est: p̄pterea misericorditer egit deus & ex ossere nervo simile extraxit: que iunctio ligamentū vocat: & ipsa nervo adiunxit: & ex eis q̄ si recte faciendū quasi rem vnā effecit. Et propterea q̄ corpus q̄ ex nervis & ligamentis cōponit promptius fuit subtile: q̄m corporis nervi augmentū cū ad mēbra peruenit nō est tñ qd ab ipsius corpore & grossitie cū est in sui ortu remouet tante longinquitatis: de qua sit curandum: tunc si nervus mēbrorū affirmaret in sua corporeitate poli existentibus: & proprie cū diuidunt: & partiunt: & ramificant in membris. Et si q̄des illud qd ex eis accidit vni mēbro elongat esset in hoc corruptio manifesta: quapp sua sapientia deus ipm gubernavit grossitie ei tribuēdo que puenit ex eis: & corpore ligamēti compositi villos & fusione: quorū vacuitates impleuerunt. & hoc ipm p̄niculo textit: & hoc cōpositū: vt supra patuit est musculus. Et dixit Sal. p̄ motū lacertorū. Et ponit a Rabi vbi supra. lacertus manū & pedis & faciei cū tendit fit gibbosus p̄duritie ossiū sub eo existentium faciens eminentiā in medio coadunationis: & dū soluit & retrahit applanat. Et accidit lacerto pectoris & ventris p̄rium huius: q̄ hic cū tendit applanat: q̄ reperit sub se corpora mollia q̄bus cōpressis tpe tensionis abscondit gibbositas in locis p̄cauis. Et cū laxat fit gibbositas: q̄ apparet eius eminentia & egredit. Et Almā. prius nūmerauit oēs motus qui sunt in corpore nro. Et dixit. motus voluntarij q̄ sunt in corpore nro. hi sunt. s. motus q̄ est in cute frontis motus oculorū & palpebrarū & motus summitatis nariū & labiorū: & motus lingue & epiglottis: & motus mandibule inferioris: & motus capitis & colli & humeri & iuncture spatule: & motus adiutorij & brachij: & iuncture scollum: & rasete & motus digitorū: & vniuscuiusq̄ iuncturā eorū & motus mēbrorū que sunt in guttore: & motus pectoris qui fit in attractione aeris. Et motus virge & vesice q̄n pro retinendo vinā claudit: & motus summitatis recti intestini qui fit vt stercus prohibeat exire: & motus mirach & iuncture que fit in ancha & coxe & motus genu & motus pedis cū crure & motus digitorū pedis & iuncturā ipsorū: & dixit. si oēs musculos inuestigare & distinguere volumus: verbo pueniemus ad illud ex quo nō magna puenit vilitas. Nō enim possibile est vt musculorū forma ita auditorū mentibus nostris infigat sermonibus: quēadmodū in venis nervis & arterijs sed in his scilicet musculis frequēs necessarius est visus & studium multum.

De anatomia chordearū in generali. Cap. ix.

Chorda a Sal. thenon vocat & d̄r chor: da: q̄ cū trahit inchorat & retrahit mēbrū: sicut chorda retrahit arcū: & est mēbrū spermaticū nō simplex: sed p̄mixtur ex villis nervorū & ligamentorū. Et chorde ortus ex inferiori extremitate est musculorum. Et dixit Almā. ex musculorū extremitatibus qdādam orit corpus qd chorda vocat. Nā dixit Haly. q̄ vbi nervorū villi in musculo cōpositi ad inferiorē lacerti extremitatem perueniunt illic cū ligamēti partibus que erāt in musculo sigillatiz carnis amissionē: fitq̄ ex eis corpus qd chorda vocat. Et Sal. dixit p̄ de vtilitate particularū. Hi quos antiqui vocāt nervos q̄ mouēt mēbra tenātos sunt: quorū ḡno est ex his dissolutur nervus & colligationibus rursus ad seinuicē puenientibus. Et dixit Sal. p̄io motuum lacertorū. chorda mollior est ligamēto & durior nervo. Et dixit Haly. chorde sub media est ligamentorū & nervorū. Est enī eius origo a nervis ad lacertos eūtibz: & a ligamētis que ex ossibus nascunt: remansit itaq̄ chorde suba terrestis grossa & sicca minus q̄ suba ligamentorū. Jōq̄ minus dura & magis flexibilis: fortis tñ est & tenax. Et ex villis nervorū sensibilis: tē acquirit: q̄uis non sit ois chorda eque sensibilis: q̄ que

dā plus fm q̄ plus participat nervosis p̄tibz: & quedā minus fm q̄ plus participat ligametalibus. Et dixit Aui. chorde sunt corpora que ab extremitatibz oriunt musculorū & nervis similitū. Et sunt cōpositę ex nervis q̄ ad lacertos reuoluntur & ligamētis & ab altera parte musculi egrediuntur. Et Sal. quoq̄. 12. de vtilitate particularū dixit. vbi necessitas fuit motus qui fm electionē fit ibi sunt ligamenta & nervi. Nervus quidē illud qd ab excogitationē. i. cogitativa v̄tute p̄ceptū est portans & motus p̄m dāns: Ligamentū v̄o robur ad sustinendū que mouent a nervis p̄bēbz: nō enim erat posse nervis solis vti potentibus existētibz mouere & transferre magna pōdera: p̄mixti ergo ex duobus oportebat ad aliqd motū organū qd mō dēbat esse nervo durius: colligationē v̄o mollius: & idcirco participare sensu minus tñ q̄ nervus: magis tñ q̄ colligator. Et roboris ē imbecillitate & alia p̄rietatum que colligationibus insunt & nervis in medio existere: p̄pterea q̄ participat vtriq̄ facietibus ipm substantijs que in cōpōne ad tantā diuisione deductę q̄ in p̄posito vna nō pōt ab alia discerni vel separari. Subdit enī Sal. nil alicubi p̄fundi pōt non p̄fractū prius ad minimas particulas. incidere q̄ alterutrā ad subtiles ynulos necessariū fuit: deinde eos adinuicē copulare ad ḡnionē s̄be medij eorū organi motiui: & p̄p̄orūz p̄pōnē. nō simplex: sed cōpositū chorde mēbrū est: & p̄p̄ip̄ forū adinuicē in p̄pōne p̄fusione p̄sile mēbrū existit: quā cūq̄ enī p̄tē eius signaueris est & d̄r chorda. Et Cuius cōp̄lo frigida est & siccaminus tñ q̄ p̄p̄lo ligamēti & magis q̄ p̄p̄lo nervi. Et dixit Haly. q̄ntitas magnitudinis corporis chorde est q̄nta magnitudo ligamēti & nervi filis: & multis locis corporis lacerti chorde: & inueni decuple q̄ntitatis corporis nervi ipsi lacerto in capite iuncti. Et ex quo inferat ad p̄pōnē chorde multo maiore p̄ortionē ligamēti venire q̄ nervi dicunt. n. tres fore vtilitates p̄p̄ q̄s ligamēti cū nervo ad p̄pōnē chorde nā deduxit: quā vna est vtilitatis sua q̄ntitate suppleat nervi paucitatem. sc̄da est vt i sensibilitate excellēs sensus nervi quē oportebat multiplici fatigari motibus reprimere. & 3. est vt duritie & fortitudine sua p̄firmaret mollitiē & imbecillitatē nervi: ipotens. n. esset & debilis nervus solus ad motionem opa exercenda. Et numerus chorde in corpore fuit fm numerū nervorū in corpore receptorū. Et dixit Haly. chorde figura varia est quēadmodū & ligamētorū: sunt. n. eaz quedā rotunda quedā late: & qdā ampliores & tenues & p̄niculo filitudine. Et dixit. n. Sal. q̄ oēs chorde nō sunt rotunde sicut nervi oēs: sed quedā est lata & quedā rotunda. Et rotunda qdē. est dixit Haly. que illo est in loco quo lacertorū oriunt capitibus primorū disgregatio quā mouet. Et hoc iō sc̄m est vt remotiores essent ab incōmodorū susceptioibz: latius vero chorde ad ipm est qd disgregationē p̄tinuat: q̄bus necessariū fuit ipsaz magnā implectere p̄tes. Et dixit Haly. est oblonga & p̄tendit quousq̄ extremitati inferiori membrū qd p̄ipm moueri d̄z p̄iungat. Et Situs. n. chorde est a fine musculi a quo exit vsq̄ ad os membrū qd d̄z mouere. Chorda enim dixit Sal. iungit ossi & p̄cedit vsq̄ ad ipm faciens sup carne mollī q̄ sustentat eā. Si. n. dixit ipse 12. de vtilitate particularū. fecisset nā chorde solū absq̄ qd implet intermedias regiones suba mollī velut p̄culatioe. ak̄. culcitra aliqua factura est sede infallaci nō vtiq̄ esset posse ynulos illos inquassabiles & infrangibiles custodiri. Et p̄culcatio siue culcitra hic simul frigiditatis & caliditatis regimē & chorde substramē. Et chorda quidē v̄a singularis non semper singulari orit musculo. Et dixit. n. Auer. variant musculi in chorde orientibus ex ipsis: q̄n tales ex ipsis sunt q̄ ab vnoquoq̄ oriunt chorde due vel tres. Et Haly ab. dixit chorde quedā a duobus quedam a tribus origine trahunt lacertis: quēadmodū grossa chorde que venit ad talum. heceniz a duobus orit lacertis. Et

Nico. Ser. vij.

BBB

De operatione.

De cōpōne. De quātitate.

De p̄pōne

De n̄ce.

De figura.

De situ.

De dispositione.

De motu voluntarij q̄ sunt in corpore.

De p̄pōne.

De suba.

sunt ex lacertis qdē a qbus due oriuntur chorde: aut tres vlt plures: quēadmodū medius septē lacertorū q in anterioribus cruris positi sunt. ex eo. n. quatuor oriuntur chorde vt suo loco patebit: et ff ex lacertis a qbus vna chorde oritur. Et ff ex lacertis a qbus chorde nō oritur: quēadmodū dixit Hal. q super anū sunt lacerti et sup vesice collū. Et dixit Sal. vt ponit a Rabi in p^a parti. lacertus mouēs linguā et mouēs labia et mouēs oculos nō inuenit in aliquo ipsoꝝ chordarū qz nō mouent ossa. Et dixit Rabi fm magna mēbra mouēt tur voluntarie: et ipsius ossa ff imobilis nō indigētia chorde ad motū ipsoꝝ. Cōpationes cordis nāles circa alimētū ff sicut alioꝝ similitū mēbroꝝ. Cuiusmōda autē eius ff ad mouendū pncipalr. Dixit. n. Sal. 12° de vtilitate pticula. tñ nō p^m est motus organū musculus aut gñatio/ nis eius grā fit: et sic musculus est mot^o instrū mediatiuū. C Dixit Almiā. mēbz p chordā mouet sic. colligit. n. chorde ad sue radicis partē. f. ad musculū retrahit: vñ totū mēbz ad illā retrahit partē ad quā colligit musculus. ex parua. n. retractionē quā musculus vsus partē sue radicis trahit fortit chorde retrahit: et sic mēbz cū sua totalitate mouet. C Dixit. A. iuuamēta chorde ff vt sua retractione retrahant mēbra pp musculi pctionē et aggregationē: et pp retractionē reductionē. Et quāqz ēt laxat mēbra laxamēto suis: pp qd musculus dilatat cū ad suū redit sitū: aut cū. s. mēstrā quā sua hz lōgitudō: et. s. dispōnē quā hz cū i suo est nāli sitū: addit hz ēt chorde vltra p dcm iuuamētū pncipale als vtilitates: qz ex suis pponētibus pxit. Ait. n. Sal. p d vtilita. particu. vtilitas chordarū est fm cōponētū naturā. Et enī sentiunt et mouent et colligūt musculos ossibus. Et sentire qdēz et mouere palā est: qm a nervis hnt: colligere vō a colligationibz. C Et Haly. dixit. chordarū ex ligamētōꝝ actozibus et nervoꝝ cōposita est vtilitas. Et enī earūz nāe est sentire et mouere et lacertos ligare cū ossibz. Et lo/ quēs de vtilitatibus chorde nō pncipalibus dixit. extensa chorde tribus necessaria est de causis. p^a est vt mēbro det tact^o et iudicij bonitatē: vt dat chorde q cuti medij palme subcernit. hoc. n. mēbz organū datū est ad pbādū oium que tenent q̄litates. scda ē vt duritiē pariter addat nervis et alijs mēbris: quēadmodū est chorde que sub plantarūz cute pedū strata est. hec enī cutis cū diligētia tact^o necesse habuit duritiē hēre vt ei ad ambulationē esset tolerātia in duris et asperis locis. Et 3^a est vt operiret et dēfenderet opē rimēta oia: quēadmodū que a duobz latis oriuntur chorde lacertis ventris. hec. n. solidat cū soliditate siphac super ventrē extensa augetqz eius consolidatē.

De anatomia panniculorum.

Anniculus pellicula tela cooprosū opimētū mēbzianū tegmē hymē: et siphac vocari reperit. Siphac tñ dupl^r reperit sumptū. Vno mō large p oi pāniculo. Alio mō stricte p solo pāniculo coopēriente mēbra vētris inferioris: cuius ponet anatomia ife/ rius: pāniculus ēt dupl^r reperit sumpt^o. vno mō p oi pāniculo. alio mō stricte pro extrinseca cute pāniculo silt aliq q totū cooperit corpus. C Suba pāniculi grossa est et ter/ rea nō simplex: sed pposita ex filis. f. nervoꝝ et ligamētōꝝ. Quā qdā dixerunt pāniculū cordis: et fortasse ēt capsulaz eius ex solis filis nervoꝝ esse ptextā. Qd affirmat: qz eozū generatio est an ligamēti et ossis a quo ligat^o pcedit gnō/ nē qlibet: tñ nō credid. Nā vt sic pāniculus ēt epatis et ce/ rebz ex solis causaret nervoꝝ filis: cū ēt ante illoꝝ existat gñationē: esset que pāniculus cordis et capsula eius nimis acutū sensus: et debilis ēt sube. Et p hoc aptus patietiaz a qualibet leui cā. Sube aut ipsa nervoꝝ et ligamētōꝝ in cōpōsitiōe pāniculi ad tantā diuisionē deducta ff: et sic adinuicē inuoluta et in modū tele ptexta q alteꝝ nō pōt ab altero dīscerni neqz signari siue dīiudicari hoc nerueū ēē illud vō

ligamētale: pp quā cām membz cōsile ponit quecūqz enīz pars pāniculi signata recipit denoiatiōē totius: et est que libet pars pāniculi pāniculus: qzuis pāniculus fm qdā suas opationes pōderatus possit vocari et poni mēbz offi/ ciale: et est vere mēbz spermaticū: vey ex cōponētibus fa/ ctū est forte et tenax et solidū i soliditate et duritiē qm mediū tenens pñlt chorde: quāuis fm plin reperiat mollior ea. Et enī dicūt in pōne pāniculi villi nervoꝝ fm plin supe/ rant villos ligamētōꝝ pp qd factus est pāniculus multi sensus. C Quidā tñ pcedunt in quozūdā paucorūz pōne villos ligamentorū superare villos nervoꝝ: et sunt illi qui eguerunt paucō sensu facti plus pp ligare qz pp sensum da/ re vel hēre: sicut sunt pāniculi ligātes ossa digitoꝝ adinuicē. Et dicunt fortasse est reperire in corpore pāniculū ex so/ lis filis ligamentorū cōtextum: euz. f. q iuxta iuncturas est pp ligare tñ talē scm dolorē nō patiat. Ex quouis dictorū modorū pāniculus ptextus sit ipse est flexibilis et plicabilis extensibilis et phibilis. C Et eius cōplexio pzia pūmi po/ nē frigida et sicca: media inter cōplexionē nervi et chorde: cū latitudine tñ magna: in qua vnus altero frigidius ma/ gis et siccius poni pōt. in quo. n. villi nervoꝝ superantes sē minus frigidus et minus siccius est: et ecōuerso. C Et vt di/ cunt. nō veniunt ad cōponē pāniculi villi carnis vt non in grossaret nec humectaret nimis: imo factus est subtilis et levis nullā inferens mēbris grauedinē: ppea dixit Rabi in p^a parti. oēs pellicule ff in statu subtilitatis et mollitiei. i. flexibilitatis. f. in gñe mēbroꝝ corpis. C Dixit Haly. 1° theorū pāniculi siue operimenta sunt corpora tenuia et dura neqz in toto corpore est iuenire mēbz tenuius nec durius illis. Et facta est eozū suba dura ne forte passionibus cito subij/ ciat: et tenuitas eius data est vt multū occupent eius locūz ne alioꝝ artarent loca mēbroꝝ. C Et insup forma pāni/ culi lata fm magnitudinē mēbz quod cooperit. C Dixit Auic. pāniculi sunt corpora ex filis nervoꝝ ptexta nō sen/ su percepta: et hic p nervos ēt intellexit ligamēta: quozūz spissitudo tenuis existit alioꝝ corpōꝝ superficies coopientia et pñtentia ea. C Et pāniculoꝝ qzitas: et ēt nūerus est fz qzitate mēbroꝝ et ipsoꝝ numez que cooperiūt. Sūtqz vt dicunt pāniculi duo pncipaliores a qbus pāniculi alij oēs originē trahunt. C Dixit Auic. p^a pmi. oium iterioꝝ que sunt inuoluta pāniculis. ex 4° pāniculo pectus aut vētrē inferiorē cooperientū nascit: s; eozū que in pectore ff sicut dyaphragma et venarū et arteriarū et pulmonis. ori/ go ex pāniculo est interiori q costas tegit et est pleura. Et mēbroꝝ qdē et venaz que sunt in ventre inferiore pānicu/ li oriuntur ex siphac qui interioris ventris cooperit. Qd aut dixit Auic. 3^a tertij. oia mēbra pāniculosa ff hunc pānicu/ lū a pāniculo cooperiēte musculos ventris intrinsecus. dz exponi ut dicunt a pleura. pleura autē est duplex. f. maior et minor. Et maior est siphac et minor est pāniculus iterioꝝ pectoris ppea vocatus pleura: mō in ocis Auic. pleura ma/ iorē explanās sub ea minorē ēt intellexit vel ut dicunt alij p oia pāniculosa mēbra intellexit ea tñ: que sunt ventris interioris. C Dixit Haly. mēbroꝝ quedā duo habēt ope/ rimenta: et quedā unū tñ: et que vnū hnt lacertū sunt. lacer/ toꝝ. n. quisqz unico operit tñ: ultime tenuitatis circūposi/ to operimēto circūdanti et pcludenti illū ex oi parte pglu/ tinato sibi: sic q neqz facile cito nudari et strahi pōt. Mē/ bra vō qbus duo sunt operimēta ff mēbra iterioꝝ. cuiqz enim iterioꝝ mēbroꝝ ambiens operimētū est ipsi pro/ priuz. Et sup hoc alio operimēto: nō tñ adherenti neqz cō/ solidato: sed ab eo seiuncto: ita q inter ea separatū est. Et istud operimētū seiunctū: ut notat alibi est vnū ut in cerebro et mēbris pectoris: et alibi est duplex. vt. s. stōm/ supra quez est zirbus et siphac. C Dixit Haly. 2° de pñtibz aialium. pāniculi q circa nobiliora sunt mēbra ut cor et ce/ rebz fortiores ff pp custodiā illoꝝ. C Dixit Auic. coll. 3. 2.

De iuuamētis.

De pñtibz.

De fozis.

De quali/ tate.

De pñtibz dupl^r.

De iuuamētis.

De suba.

De iuuamētis.

panniculi fuerunt facti p[er] abscōdere et defendere: et ē susti-
nere mēbra que sunt suspēsa et retinēt ea: quia hoc iuuam
tū fit magis p[er] uū ligamētū. Et dicit haly. dixit q[ue] p[er] paniculi
mēbroz necessarij fuerunt tribus de causis: vna vt aggre-
gant oēs mēbroz ptes: et ab alijs seiuengerent. 2^a est vt si
aliqui mēbra allidant p[er] motū. sup. vel aliud: alia ab alijs
nō patiānt. 3^a vt si aliqui incōmodū aliqbus accadat mem-
bris ad alia nō trāseat. Et dixit. q[ue] s[un]t operimētū mēbroz
hūitū duo neciū fuit vt vnuq[ue]q[ue] defenderet mēbra et
custodiret atq[ue] ligaret illis qbus vicinānt. Et dixit Aui.
facti sunt p[er] paniculi p[er] iuuamētā: ex qbus ē vt sūma mēbro-
rū q[ue] cooperiūt et p[er]tinet in sua figura custodiāt et factura.
Et ex eis est vt ea ab alijs corporib[us] suspēdat: et eis anectāt
mediātib[us] neruo et ligamēto q[ue] fila scā fuerūt: et ex quibus
texti fuerūt vt renē dorso. Et ex eis vt mēbra s[un]t subaz suā
sensu nō hūitā p[er] ipsos hēant sup[er]ficiē sine eētie sentientes
q[ue] illud qd ei occurrit sentit. et accitāt sentit qd in corpo-
re accidit qd eis inuolutū est: que mēbra sunt epar pulmo
renes splen. h[ic] enī in sua suba nullo mō sentiunt: et neq[ue] sen-
tit illud qd in ea p[er]cussione facit nisi qd de p[er]paniculis sup[er] ea
existit. cūq[ue] accitāt in ea v[er]tus aut ap[er]ta sentit. S[ed] tū v[er]tus
sentit accitāt p[er]paniculus p[er] extēsiōne que p[er]tingit in ipso.
Ap[er]ta v[er]o sentit p[er] p[er]paniculi: et eius appēsiōne accitāt: eo
q[ue] mēbrū laxat ap[er]tis grauitate. Et ex iuuamētis p[er]ani-
culi. dixit Aui. est vt vnu mēbrū vt lacertū vnu ab alio sepa-
ret ne si alteri accadat nocumētū aliq[ui] cōicet: et ne motu ei[us]
ablato alter patiānt musculus. Et ex eis est vt separet inter
mēbrū durū et molle ne ledat molle a duro: sicut p[er]paniculus
inter carnē et os positus: et ex eis est vt p[er]seruet quedāz mē-
bra ab extrinsecis nocumentis: sicut cor p[er]seruat capsula
ipsius. Et ex eis est vt intret cōstructionē alioz mēbrozū:
sicut kistis fellis vesice intestinoz carne p[er]similiū. Et ex eis
est vt plura inuicem coniungant mēbra: sicut gingiua plura
capitis ossa coniungit et ligat.

De anatomia cutis.

Cap. xj.

Cutis sepe ab auctorib[us] pellis vocat[ur]: cui[us]
suba media est iter terrestrē et aquo-
sam cū declinatiōe sui ad terrestrē itatē. Et pu-
tauerūt qdā. q[ue] suba eius sit cōposita: cui[us] p[er]p[er]o
ex villis neruoz est et carnis dominantib[us] in-
pōne villis neruoz supra villos carnis: quia i qbusdam
cuti p[er]ibus plus: et in qbusdā minus: et in qbusdāz medio
mō. In cute. n. labioz est notabilis q[ui]tās carnis: et maxie
respectu cutis mirach: in q[ue] est de carne minus: et cuti capi-
tis et manus mediū et inter p[er]dictas. Et dicūt. q[ue] p[er] neruea
in cute domina[n]t. posita est cutis mēbrū spermatīcū. Et q[ue]
cutim p[er]ponētia ad tantā diuisione p[er]uenerunt vt nō possit
inter ea discerni nec de ipsoz altero iudiciū fieri q[ue] h[ic] sit h[ic]
iō posita est mēbrū cōsumile. q[ue] n. pars ei[us] signata recipit
dominationē totius: et vt d[icitur] cutis l[icet] ipsa s[un]t quasdā opa-
tiones ipsius p[er]siderata posset dici mēbrū officiale. Et facta
est eius suba ex p[er]mixtione neruoz fortis solida tenax et fle-
xibilis: et i duritie et mollitie mediocris et valde sensibilis.
Et dixit haly. 1° theorice. facta est cutis in hoīe tenuior q[ue]
in ceteris aialibus saltē quadrupedib[us]: et ē alioz brutoz
et mollior et carētiōz pilis v[er]teq[ue] debiliōz. Et tenuis: quia
mollis ac pilis priuata scā est p[er]p[er]iligētiā que illi necia est
sensus. Si enī grossa esset et dura quēadmodū que sup[er] alia
aialia est: nō sentiret qd obuiū hēret et ipsa t[ame]n t[ame]n. Si at
et multoz eēt piloz: quēadmodū coriū asini bouis et pecu-
dū: piloz copia a bonitate sensus p[er]hiberet eā. Inde q[ue] scā
est palmar[is] cutis media: et magis pilis priuata reliq[ue] q[ue] in
corpore s[un]t cutis et mollior atq[ue] tenuior p[er] maximā que illi
necia erat sensus tactus diligentiā. Et dixit. scā est hoīs cu-
tis ceteris ceteroz aialū coriis debiliōz q[ue] nā s[un]t s[un]t h[ic]
que p[er]posita sunt in ea p[er]posuit vt receptiua eēt sup[er]fluitatū
ad ipsa defluentū: quas oia repellunt ad illā vicinā mem-

bra. Cōdita tū est cutis manifestissimis p[er]forata foraminib[us]
bus inuicē p[er]imis p[er] totū corpus quo p[er] ea exirent q[ue] a mē-
bris exsoluunt vaporose sup[er]fluitates dicent[ur] foramina h[ic]
p[er]forata et ab his egrediunt[ur] pili. Et dixit haly. nō est qd oīs
equalis in tenuitate cuti in grossitie duritie et mollitie p[er]
loz p[er]ductiōe et priuatiōe: s[ed] et nec p[er]tinetiōe ad ea q[ue] sub-
sunt mēbra. In tenuitate qdē et grossitie: q[ue]m quedā ei[us] p[er]
est tenuis vt cutis faciei q[ue] sic facta est p[er] sensib[us] q[ue] erat ei ne-
cessarius coloris pulchritudinē atq[ue] claritatē: q[ue]m que te-
nuis his cōpetentior est cutis q[ue] grossa: cū a cuti tenuitate
foras mag[is] emittat sanguis color q[ue] a grossa. Et dicūt qdā.
et sic cuti labioz. Et p[er] subtilitatē cutis faciei et labiozū est
qd celeriter p[er]mutat color ipsoz. Et subdit haly. quedā at
est grossa sic plantarū pedū cutis: et maxie que calcanei h[ic]
que ad eā vtilitatē q[ue] necessaria ē nōnullis i eodē t[em]p[or]e sup[er]
corpore: in qbus acūia s[un]t: que cū cutim intrauerunt nō le-
dant nec p[er]forant. supplēt. et quedā iter eas est mediocris:
cū latitudine tū: sicut que plura alia cooperit corporez mē-
bra. In duritie v[er]o et mollitie diuersa est cutis. Dixit ha-
ly. q[ue]m quedā ex ea mollis est vt mediū palmarū cutis q[ue] ta-
lis instituta est q[ue] celeritate mutatiōis egeret et alteratiōis
in eozū q[ue] sentiunt nā. Et q[ue] est dura vt q[ue] plantarū cutis: eo
q[ue] necessariū sit eā in ambulādo hēre tolerantia per aspera
et dura loca. Et dixit haly. in p[er]ductiōe v[er]o piloz et p[er]uatiō-
ne eius cutis diuersa: q[ue]m quedā cutis pilis caret et nuda ē
vt palmarū mediū et plantarū pedū que loca nudata sunt p[er]
lis p[er] sensum. Et quedā sunt q[ue] pilis abundant vt que cap[er]
tis barbe et ciliorū p[er] utilitates in tractatu de pilis dicen-
das. Supplēt: et quedā media est iter eas. Et dixit ha-
ly. p[er]tinetiō quoz cutis ad ea q[ue] sub s[un]t nō eadē est ubiq[ue]:
q[ue]m quedā cutis mēbris sibi suppositis p[er]tinuata et p[er]solida-
ta est vt nec euelli possit neq[ue] excoari: q[ue]m lacertis cōsol-
data est: quēadmodū frontis: et genarū cutis maior q[ue] p[er]
faciei: et que in labijs est: et que in extremitate ani: et q[ue] cōst[itu]-
tuata est p[er] chordas vt volarū cutis et plantarum pedis: et
frontis qdē cutis p[er]tinuata est lacertis et p[er]solidata: que su-
per frontis os extendunt: neq[ue] diuelli p[er]tinde nimia sui
p[er]solidatione: sicq[ue] et genarū cutis. At v[er]o labioz et extre-
mitatis ani cutis mixta est cū lacertis int[er]mut inter cutē et
lacertū nulla sit d[ist]ia que sub cute est nisi in sup[er]ficie tantū.
Cuius v[er]o vole p[er]solidata est chordis que sup[er] planū pal-
m[is] extense sunt optia p[er]solidatione. Et hoc scā est p[er] villi-
tates: quaz prima ut esset palma p[er]fecta in sensu iudicij. 2°.
vt pilis careret p[er] cāz superius dictā. 3°. vt p[er]mixtiōe cho-
dis duritie cū cutis mollitie fieret tēperies quo diligētie
sensus cōpetentius esset organū. Et dixit haly. de p[er]p[er]oni-
bus: palma manus duob[us] attributis iuuamētis: vnu est
sensus: et alterū est retentionis: et palma qdē mollis p[er]cu-
tationi sensus melior est et aptior. dura v[er]o aptior est reten-
tionis: et p[er] hoc facta est cutis media iter extremitates: nō
qdē cutis q[ue] est dura callosa et lapidea: sed q[ue] remanet scōm
dispōnē nālem. Et dixit haly. filis est rō in plātaz pedū
cute. que v[er]o est in reliquis partib[us] corp[or]is cutis subest illi
operimētū tenue sile araneaz telis: et determinat cutez et
lacertū que cū trahit excoari facile se p[er]mittit. Et subdit.
q[ue] q[ue] h[ic]mōi est nāe cuti cū sibi inuicē p[er]siles hēre ptes: et p[er]
p[er]siles mēbrū p[er]sile. sup. q[ue] vero nō est h[ic]mōi nō est h[ic]mōi p[er]siles
ptes non est p[er]sile mēbrū s[ed] organicū. Et rursum cutis
quedā est mobilis: qdā imobilis. Dixit haly. de v[er]i. p[er]ti.
q[ue] cutis que s[un]t frontem melius moueri fuit iō subredit ei
creator musculosam quādā subaz et subtilē. Et solūmō hec
vna est cuti musculosa suba. Et rursum. alia est cutis cum
musculis ad eā terminatis sicut i labiozū musculis eozūq[ue]
corpore: vt ita dicat q[ue] et p[er] totū cōitatis cutis: et alia nō: vt
que alioz mēbrozū. Et iterū: alia ē laxa: et alia nō. Dixit
haly. vbi. s. que s[un]t frontē facta est laxa cutis: et nisi laxa
esset nō posset moueri s[un]t electionē: cum. n. subiecte sube

Nico. Ser. vij.

BBB 2

sibi musculose vnita p totū. Et ps ei? cū ea q̄ supficietē?
alī. supficientes: absolute tñ est a subiectis ossibz: ac cū of-
sali mēbra^a diafractata: neqz coadunata eis: s; p subtile
quosdā ynulos coadiūctas: neqz alibi in corpe talis nā cū
scā est: qm̄ neqz vtilitas erat. **C**Dixit Sale. fm poma ma-
xillaz ptribus q̄ iuxta oculos musculoz subam nequaqz i-
uenies submissam: s; p̄sili toti cuti laxāz: adhuc circūossa
le hñtē submissū mēbranū: s; tñ eo qd inferior eius ps ma-
xillis est coadunata. Et supior vna ē sūmille fm frōtē mu-
sculose nāe sū moueri cū his potuit: fm tñ p̄p̄ia ydeaz. i.
p̄p̄onis sube nihil differt ab ea cute q̄ fm totū aial ē. **C**Et
dictis satis pz q̄ p̄plo cutis est tēperata mediū tenens iter
p̄plōnē neruū z carnis: qz nō est ita frida z sicca sic neruus
nec ita calida z humida sic caro. **C**Dixit Sal. p de p̄ploni
bus. ca^o vlt^o. repimus cutē hoīs mediā vere iter oēs extre-
mitates. s. iter calm z fridū: durū z molle. Et tēperamento
plexionis. **C**L^o vtilitas fuit vt tēperate sentiret: z iō que
magis tēperata est ex cutibz melior p sentiēdo existit. Et
talīs. dixit Sa. ibidē. p̄cipue est cutis iterior palme man?
q̄re de hac cute iudicat vt sit r̄la oīum corpoz sensibiliuz:
qm̄ palma posita est instīz sensus sapiētissimo aialū z p̄u-
dētissimo ipoz. Et pp̄ h oportuit vt sit elōgatio cutis eius
ab oibz extrematibz eglis. Et pp̄ h facte sū in ea ex oibz
extremis ptes eglēs z nō pmixtura eaz adinuicē tñ: s; cō-
mixtiōe toti^o corz p totū. Et pp̄ h sū in cute intrinseca palme
duricies z mollicies caliditas z friditas fm eglitātē cū nō
dū p̄secutū est ipsaz aliqd duriciē: sic p̄sequit cutis palme
arantiū z nauigātium: dictū est aut q̄ facta est talis vt tē-
perate sentiret: s. n. cutis excellēter sentiret vt neruus sim-
plex frequēter nimīū ledere a frigore z alijs extrinsec^o oc-
currētibz. **C**Situs aut cutis est vt sit exterius ambiēs to-
tū corpus. **C**Dixit Aue. 2° collz. cutis vī vt sit p̄p̄ desēde-
re z abscondere: fuit cā sicut sū cooperimēta mēbris extri-
secis lesiuis. **C**Et vt ex dictis. s. pz de nā cutis est suscipe
z patit: pp̄ hoc interioz mēbroz supflua recipit: z ab ex-
trinsecis sensibilibus operat.

CDe anatomia carnis glandose.

Cap. xij.

Aro glādose siue glādula a. S. vocat ade-
na s; q̄ carne. dixit Ba. 2° theo. q̄ eius
tres sunt spēs: vna eaz gñoni hūiditatis facta
est vtilis vt q̄ testiculi z māmille z q̄ in radice
est lingue. **C**2° aut spēs scā est pars eius vt lo-

ca repleat vacua: z vt stramētū venis sit z neruis cuiqz mi-
te z c. sicut sū glādule q̄ sū in p̄cordijs: z glādula q̄ mox vo-
cat: z ea q̄ est inter mediū cerebri z posteriorē vētriculū.
Et qdā eius ps scā est vt supfluitates recipiat a mēbris de-
fluxas: z ad eas depulsas vt sunt glādule q̄ in illis sunt z
iguinibus: z post auriculas z in collo. **C**Et 3° eius spēs ē
q̄ in p̄cavitāte q̄ est in intestino: circuitu: z est mesenteriu:
qm̄ vena ad stōm ab epate missa q̄ porta dī p eū rēdit q̄ ē
inter stōm z intestina locū illic q̄ in circuitu ītestinozū dī-
uidit. Arterie quoqz q̄ a corde descēdūt ad inferiores par-
tes in multas ēt diuidunt ptes cū hac vena sicqz z ps ner-
ui ad inferiora descendēs q̄ diuidit in intestina diuidit in
eadē qua vene z arterie diuidit: vadit ēt z cū his ad lō-
ca meatus p̄ quē sit colere fluxus ad ītestina: fuitqz oīs hoīz
iter h loca nō firmū: nec solidū: eo q̄ q̄si suspēsa sint iō mo-
lita est nā illis aliqū subcernere carnis glandose replētis
iter ea z i circuitu ne forte labefiat: aut scindant: aut nimio
rūpanē motu. Et h caro mollis facta vt stramentū ēēt me-
lius z vtilius his q̄ dicta sunt vasis: vt sicqz illis accidat
opp̄ssio imergant carnī huic ne accidar ab inde ei? ruptu-
ra: z corruptio. **C**Quidā tñ spēs carnis glandose tantū
duas ēē dixerūt cōprehēdentes sub vna 1^a z 3ª spēm ab
haly. positas z distinctas. **C**Dixit. S. 6° de vit. p̄ti. ade-
naz nā q̄ g dē velut firm^o existit scissiois vasoz non idiget
neruis. qm̄ nō sensu nō motu q̄ fm impū. q̄ vō ad humidi-

tatū p̄structa ē vtiliū gñonē sicut arterie z vene sensibiles
existit. **C**Dixit Aui. caro glādosa aut hz sensus sicut caro
māmille: z q̄ in origine ligue supplēt: z que ītestinozū: z
z que colli vesice: z similia: z qdā nō habent sensus: sicut
q̄ in emūctorijs. **C**Lex tñ 12° tertij. dixit. vacuitatez māmille
replet caro glādosa cui nō est sensus. Ad qd aduertētes q̄
dā dixerūt. q̄ nulla caro glādosa p se sentit: qz ad p̄ponem
eius nō veniūt uili i neruoz. Aliq̄ tñ glādosa caro. dicūt ip-
si. sentit p accūs quēadmodū caro infusa visce: sentit per
accūs: z istd p accūs sentire eā. dñt ēē aut mediāte aliq̄ p̄ni
culo vestiēte siue tegēte eā: aut mediāte aliq̄ carne lacertosa
illi vicināte: z isto mō dñt intellexit Aui. p accūs sentire cuz
sensuz hēre dixit māmillaz carnes. **C**Quidā vō aliq̄ dixe-
rūt. q̄ oīs caro glandosa sentit p se: eo q̄ ad ipam aliq̄ uilli
neruoz q̄qz pauci ad ipsi? ueniūt p̄ponē p̄ q̄s ei sensus ē:
vex tñ dixerūt. q̄ iter carnes glandosas in sensibilitate est
oīa q̄ magna fm q̄ pls uel min^o de villis neruoz partici-
pat una q̄ alia: quā maiorē p̄ticipatiōē uel minorē s; no-
bilitatē vel ignominia actionē ei? pp̄ qd dixerūt: testiculo
rū carnes pls oibz alijs glādosīs carnibz sentire. Et post
eas māmillaz carnes: q̄s sequunt^r carnes q̄ in radice sunt
linguez post eas i sensibilitate sū carnes emūctorioz: z se-
quunt^r eas carnes glādose villis op̄onis: sic q̄ solū ad sub-
stramē vasoz posita ē. Qñ aut Aui. dixit. vt. s. pz. carnem
emūctorioz sensū nō hēre: dixerūt nō intellexisse euz vt l̄ra-
sonat. s. q̄ nullū hēat sensū cū ipsa sit māifestissime sensibif
vt in emūctoriozū apatibz supueniēs dolor oñdit: sed sic
ptulit: qz caro emūctorioz cōpata carni testiculozū z mā-
millarū: z ei q̄ est in radice lingue q̄ iter carnes glādosas sū
multi ipsa est pauci sensus. Et pp̄ ipsius sensus paucitatē.
dixit Aui. eā fore sine sensu. Et dixerūt. q̄ qñ Aui. dixit. va-
cuitatē māmillaz replē carnē cui nō est sensus itellerit de
ea q̄ pēdet in vacuitate māmille: quā mulieres spōgias uo-
cāt: q̄ est op̄o ignobilis z valde magis glādosa q̄ ipsa ca-
ro māmillarū alba q̄ ē cū tā paucio sensu ut fere īsensibilis
appeat tāgēti pp̄ ei? multā vsus obtusiōē: Aui. ptulit eā
fore sine sensu: pp̄ quā ēt cām circa ipaz cū appet in vlceri-
bus māmillarū p̄fundis decipiunt ignari chirurgici putā-
tes ipaz fore carnē supadditā malā ipis vlceribus: q̄ ad
ei? festinat amotionē curātes. Et h qdē carnis: ut dixerūt.
nulla ē op̄o gñonē lacq̄. **C**Ex dictis dñt. patere fore varias
glādose carnis vtilitates: q̄z altera est gñō hūiditatis vtilis
z necie in p̄seruatiōe spēs i diuidui: q̄lis ē gñō sp̄mag z la-
cā: alia est gñō grūdā hūiditatis de gñe flaticay vtiliuz ad
exigeatiōē phibendā z acuitatē remittēdū: sic est gñō hu-
miditatis i collo vesice z miferio. Alia ē ad saluē gñonēz
q̄ in radice gnatur lingue. Alia est receptio supfluitatis in
raritate sua sicut recipiunt in carne emūctorioz. Alia est
sustētatio z p̄firmatio vasoz sic est caro miferij sustēta-
tiōē ipsoz faciēs z glādula in cerebro sita z glādula mo-
rū vocata circa auriculā cordis dextrā locata.

CDe medulla ossium.

Cap. xij.

Edulle ossiū suba mollis est z vinctuosa
c^o p̄plo cala ē z hūida. Dixit. n.
A. 2° de p̄ti^o aialū. q̄ medulla ossiū vī ēē q̄
dā sāguis nā. Cū g sāguis cals sit z humid^o
z ipsa cala erit z hūida. Errauerūt g q̄ dixerūt
medullā fore supfluitatē nutrimentī ossiū: quū ossa sint fri-
da z sicca: z sū nutritiēs ipz frī erit z siccū. Et nō est super-
fluitas p̄ria ei c^o est supfluitas: sed bñ dixit A. 2° ibidē. qd
ipsa est nutrimentū sanguinei supflūi. s. debēt ossa nutrire
ex grossa z vinctuosa ei? pte pueniēs. Et q̄ h mōi sāguis
sit supfluitas apparet ex eo: qz oē aial abundās i sepo abū-
dar ēt in medulla. Et q̄ qñ puer est in ossibz ei? reperit sā-
guis. vex pcedēte etate z inualescēte in eo inato calore z
bona decoctiōe sāguis ille albefcit: z pz ex his q̄ errauerūt
dicētes medullā fore mēbz z viuere: qm̄ ipsa est superflui-

De cōplo
ne.

De vtili-
tate.

De situ.
De opo.
nibus.

Deo sunt
spēs car-
nis glan-
dose.

De opo.
ne.

De v-
tandus

De cā-
lipili.

De vtili-
tandus.

De suba

Triplē
eratur
ex hū-
terre
Sū: z
ex corz

De villis
scribus.

De cămă
li pîl.

Cap. xiii

De calesfi-
cière que
é duplex.

De fofo

De villis
ratibus.

De subh Triplex
exaltatio
ex hūdo
terre sur
git: ⁊ sū
ex corpe.

Defect

De mō
gnātiōis
pilorum.

orobū. Et p hūc modū pōt p pilos eē iuuamētum corpori.
CDixit ha. vbi. s. maior piloz orit⁹ in corpore est in me⁹
 iuuentutis pp calorē hac in etate vntē: z pp eādē cāz ma
 ior est eoz oritus in pōnib⁹ calidie: z in sexu calidiori vt
 in viris: pp quā cām p^a pⁱ. dixit. A. in infantib⁹ z mulieri
 bus z eunuchis nō sunt pili multi. Et addiuat ad pauci
 tatē piloz in eis multitudo humiditatis respectu calitatis
 ipsoz: in quā q̄uis calim ipsoz agat z exaltationē ex ea fa
 ciat: nō tñ pōt eā ad tātā exiccationē adducere q̄ efficiat
 idonea pili mā. **C**Dixit Arist. 1° de gñone aia. q̄ pili z co
 gnata e⁹ vt vngues q̄ diu vtiq̄ extiterint augent⁹: z max⁹
 vtiq̄ in egris z senescētib⁹. z detrimētū. als. decremētum
 patiētib⁹. Et h⁹ pp relinq̄ in eis supflū plus minozē in pū
 cipalia expāso pp senectutē z egritudines. **C**Et dixerunt.
 iā qdā pilos in corpibus augeri mortuoz q̄z in eis dō no
 nō oziant⁹. **C**Et Locil. dixit. nō esse incōueniēs p⁹ mor
 tē in multis corpib⁹ pseruari capillos pseruato hūido i eo
 rū porositatib⁹: z glutinoso facto: ita vt retineant⁹ in eo ca
 pilli q̄i in colla idurata: z pseruent⁹ sic pānū z vltra. **C**Et
 qdā dixerūt. cā aug⁹ piloz in mortuis pōt esse calim refer
 uatū in porositatib⁹ eoz ad ip̄s: z vapor p̄lī referuat⁹ in
 ip̄is. **C**Et pili qdē p̄lī vngues absēsi celerius crescūt nī
 absēsis. q̄ fumositas veniēs ad radices eoz facili⁹ ppel
 lit absēsis. Et dicit Michael scot⁹. q̄ absēsi pili in aug⁹
 luminis lune celerius: z magis augent⁹ absēsis in diminu
 tione ei⁹. **C**Dixit ha. 2° theo. capilloz z vnguiū incremē
 tū nō est quēadmodū mēbroz: singula. n. mēbra augeri in
 lōgo z lato z p̄fundo oicim⁹: piloz vō z vnguiū augmētū
 in longitudine fit tñ in loco in quo eoz filis mā cōtinuat
 sua vna post aliā sp̄ z iremissenēq̄ est illis. dixit Bal. augē
 di z crescēdi meta q̄ diu nālis est vita: qd iō fēu est: vt euz
 supēēt tpe recētes z noui testa vtereturq̄ qd imunitū esset
 z p̄factū. **C**Et dixit ha. ibidē pductio piloz in corpe q̄
 dā a nā. ppo⁹ fit pp vtilitatē: z qdā p accēs puenit: quos
 pilos. dixit Auer. 2° collz. puenire plus rōne mēis q̄ rōne
 alicuius finis. s. notabil⁹ vtilitatis: q̄z. n. piloz pductio in
 corpe ē ad aliqū finē vt dicef. **C**Et subdit. ha. quozūdā
 pposuit nā gñōis piloz duas vtilitates: q̄rū altera est ab
 interiorib⁹: z est interior expulsiō supfluitatū z eaz pur
 gatio ab interiorib⁹ corpis tanq̄ q̄ nocēt. Et h⁹ est pncipal⁹
 vtilitas gñōis piloz in quocūq̄ mēbro orioz. Altera vti
 litas est ab exteriorib⁹. z est q̄ p pilos ornamētū z pōnē nā
 pposuit atq̄ defensionē: piloz. n. quosdā nā ad pōnē cō
 didit fil⁹: z defensionē: z quosdā solius defensionis grā. Et
 pili quos ad pōnē fil⁹ ac defensionē p̄didit pili sūt ciliozum
 capitis z palpebray iuuamētū. n. ipsoz. dixit Aue. vbi. s.
 est: q̄ defendūt. Et h⁹ manifestū est: q̄ videm⁹ q̄ pili capij
 defendūt cere^m a frigore z calore: z supple a pluua z alijs
 multis nociuis extrinsecis. Et pili supcilioz defendūt a re
 bus descēdētib⁹ a supiori pte capitis. Et pili palpebray
 adiuuāt ad defendēdū oculos a reb⁹ extrinsecis. Dixit. n.
 Haly. palpebray pili arcēt q̄ ad oculos p̄iciunt⁹ exterius
 z ab oī pte: si qdē. n. a supiorib⁹ supuenerit supior ppulsat
 palpebra ne oculū igrediat⁹. Et si ab inferiorib⁹ subtolat⁹
 inferior pellis palpebra ab i gressu: poro z si ab oculo op
 posito qd afferaf claudūt palpebre z oclōs celāt ne aditret
 eos. Et dixit Bal. oue sūt i palpebray pil⁹ adite bitudines q̄
 neq̄ in capillis sūt: nec in reliqs corpis pilis: vna est: qm̄ ex
 tēdunt in aīriora nō ad supiora vel inferiora: alia est: qm̄
 vite aialis p̄fomes sūt z nō plōgant⁹: nec crescūt. als. ces
 sant. **C**Extēsiō qdē eoz ad aīriora est: vt icōmoda arceat⁹
 q̄ oculis ab exteriorib⁹ adueniūt. Et ne forte oculis iplue
 ret imber phiberef q̄ visus. Si quoq̄ q̄ in palpebra supio
 ri sunt ad inferiora pduceref oculū opirent z visui noce
 rēt. Si vō q̄ in inferiori sūt palpebra supius porigerent⁹ oclū
 operiētes visū phiberēt. Et si ad inferiora nequaq̄ que
 ad oculū ascēderent ab inferiori phiberēt accēderef z nō

oculi cū necesse foret sup apponerent⁹. Stāt aut palpebra
 rū pili eq̄les toto vite spacio: sed nō sic capitis: z barbe pi
 li. Nā. n. palpebray pilos gñōis tpe pduxit cū radicib⁹
 mēbris: z ea q̄ necia sūt illis in q̄titate: posuitq̄ in palpe
 bray extremitatib⁹ illos: factūq̄ ē extremitatis palpebra
 rū corpus solidū: ne forte emitti possit fumosus corpus qd
 pili mā est ab interiorib⁹ ad exteriora: s̄ vt firmi stent pili
 z recti in neutrū inclinati. Si. n. palpebray extrema mol
 lia eēnt: quēadmodū ois alia est cutis nō starēt ei⁹ pili re
 cti: s̄ ad iferiora declinarēt: z. s. oculos caderet aq̄ plunā
 rū: quēadmodū q̄ in mollib⁹ hūidifq̄ nascunt⁹ terris citi⁹
 plongant⁹: z in latus iclinant⁹: s̄ q̄ in solida duraq̄ nascūt⁹
 terra plāte nō multū crescūt: s̄ pue breuifq̄ pmanēt z ere
 cte inire terre nec facile euellunt⁹: hac ḡ de cā extrema pal
 pebray dura creauit nā. Et dixit Haly. sicut ēt pilos cilioz
 in cute pduxit extremitatis palpebray p̄xia in soliditate.
 Nō. n. neciū est cilioz plongari pilos z crescere: plōgant⁹
 tñ tps lōgitudine: s̄ parua q̄titate fm̄ qd eoz cūq̄ ab ex
 tremitatib⁹ palpebray oīa cadit. **C**Dixit Sa. 11° d vtil⁹ p̄i.
 nō eos q̄ in supcilijs pilos neglexit: s̄ solū qdēz hos z eos
 q̄ palpebris eq̄le sp̄eruātes magnitudinē opata est. In pi
 lis. n. palpebray z supcilioz si addideris z non absēderis
 aliqd corūpes eoz vtilitatē: p̄cepit. n. creator nī his pilis
 eq̄le sp̄ seruare magnitudinē. Et ipsi vntes deū obseruant
 illud: sicut fuit mādātū eis: qm̄ sic eē eos erat ad meli⁹. Et
 q̄ sit recte stare eos q̄ i palpebris pilos filq̄ pmanere ma
 gnitudine eq̄les: z nūero erat melius i cartilagiōso eos ifi
 xit corpe. Et subdit. hī in oib⁹ narijs eq̄les exiūt: z calidis
 z frigidis z humidis z siccis. **C**De pilis aut factis ad de
 fensionē z pōnē. dixit Sa. vbi. s. qd fm̄ barbā pili nō so
 lū coopunt genas: s̄ et ad decorē pserūt: honestius. n. q̄
 masculi^m appz: z max⁹ in pcedēdo fm̄ etate: si vndiq̄ bñ
 hī circūfaceat. Et pp h̄ vocata poma. s. maxillay z nasum
 nuda pilis nā relinqt. Si. n. alt⁹ foret feral⁹ tota facies: z ne
 quaq̄ pueniēs māsuetō z politico aial. Et nō h̄ erat neciū
 pp coopirū: z defensionē: qm̄ ad coopimētū p̄mis: ipa gros
 sices ossium puenit: nālo vō ea q̄ ex expirationē calitas: q̄
 h̄ nō sūt oīno nuda. Et dixit. mulieri totū corpe⁹ molle hūit
 z infantile z nudū pilis nō erat faciei nuditas nō decoza.
 Et alt⁹ nō hūit morē honestū: sicut masculus: q̄ nō sp̄e ho
 nesti ei erat opus: s̄ neq̄ opimēto aliq̄ egebat supfluo fe
 mineū genus. s. circa ptes faciei cūcte aduersus frigus do
 mi manēs vt plm̄. Et dixit. capite tñ egebat tegmēto femi
 neū genus grā ornat⁹: z h̄ est eis iā cōe: z ad masculuz. Et
 subdit hoc ēt pp aliq̄ aliā vtilitatē necia sūt nobi barbay
 pilis: z capitis: q̄. n. hūoib⁹ q̄ ex alatio ad caput refert ma
 xime grossiorib⁹ ei⁹ supfluitatib⁹ ad nutrimentū piloz nā
 vti⁹: q̄ vō in viris inq̄tū sūt nā calidiores mulierib⁹: intm̄
 z he supfluitates sūt p̄les: duplicē his eūonē iuenit nāeā. s.
 q̄ ex pil⁹ capij: z eā q̄ ex his que fm̄ barbā. **C**Dixit ha. q̄s
 aut pduxit nā solū pōnē z coopture sūt barbe pilis: hec. n.
 pulchritudo z venustas viro scā ē: z faciei cooptura. Onē
 aut viris z nō mulierib⁹ barba duplici de cā: vna est qm̄ in
 viroz corpib⁹ fortior est q̄ in muliez calor vaporēsq̄ fu
 mosi: q̄ mā piloz sūt plures i viris: nec sufficit nā illos vno
 tñ mō pducere: s̄ duob⁹ disposuit altero i capite pilis: al
 tero in barba: vñ z p̄les est inuenire mulieres: q̄ est p̄lo
 calā qbus pili in mēti loco pducunt⁹: nōnullos ēt viros
 qbus p̄lo frida dominaf carere barba: hīc ēt est q̄ eu
 nuchis nō pducunt⁹: eo q̄ frida sit eoz p̄lō cum ex eis sit
 mēbrū erimij calorē iminutū. s. testes. **C**Alterā cā est: q̄
 mulieres semp in domibus puerant⁹: nec attinet illis bar
 bas pducere mēbras: q̄ eaz nuda sunt: z pilis nō indigēt
 ornatōes. n. sic sūt z p̄petiores. Et dixit ha. vbi. s. frons
 nō habuit pilos: coopit. n. pilis capitis: qm̄ voluerim⁹: q̄
 uō egebat pil⁹ p̄p̄ijs: z frequēter ēt vtp̄to tonsiōe indige
 remus si pduxisset nā in fronte pilos seu supiacente oculū.

Pili i cor
 poribus
 mortuoz
 pseruant⁹
 z augent⁹.

Pili vñ
 guēs ab
 scisi cele
 rius cre
 scunt.

De vtili
 tatibus.

Barba
 ris out
 nō mul
 ribus p
 puctio

De fi
 de v
 tatibus

In gēis
et naso qđ
pili nō re-
ducunt.
Pili an-
te perac-
cōis pro-
ducit.

Dicitur. n. in facie maxie in pomis et lepore eius et fronte
nō pducunt pili p p duos fines: quorū vnus ē ne visus ipe/
dirēt: et alter ne facie def. parēt. Et iō si iplis locis pducunt
pauci sūt et breues: et max^{ie} in mulierib^{us}. **P**ili autē qui ex
accēti nēcitate mae oriunt^{ur}: et nō ex nāe pposito. s. pncipali
dirit Hal. s. pili alax: et pectinis: et toti^{us} corpis pili reliq:
vt q pectoris brachiorū. et crurū: h. n. sic gñant^{ur}: qm si mē
brū calm sit et hūidū gñantur in eo fumosi vapores: pili qđ
nā expellit: et ex eis in eo pili sūt. Jōqz hos magis oriiri vide
mus in pectine: p p hmoi vicinia mēbz. et testū: qruz p p lo
cala est et hūda: dehinc i ventre et pectorē: et illis p p cordis
calore et epatis: et q in hoz vicinia posita sūt mēbz. Sūt
n. loca hec i calidaz: p p lōmū corpib^{us} p p lōmū piloz. Et e
cor^{is} p p lōmū fride nuda pilis sūt. Et hi qđ pili in oib^{us} cor-
poris p p t^{ib} oriiri iuenire est p p t^{er} qđ in volis manuū et
plantis pedū: cuius cām vt. s. patuit. Sal. 2° de vit. pti. affi
gnauit musculū chordosus fridū et p p actū sub eis exntēz:
p p c^o p p actionē nō pōt vapor grossus idoneus p mā pili
trāsire p p cū: qzuis hoc sit p p finē melioris sensatōis dictay
p p tū vt. s. patuit: p p cū ē pili qzuis i oib^{us} p p t^{ib} ocis p p duci
possint: nō tū in eis eq lter p p ducūt: imo i anriorib^{us} magis.
Ait. n. A. 10° p p lēu^m. p p lēu^m 54. anteriora i hoib^{us}
pilosiora esse posteriorib^{us}. 2° cā est maior calitas partūz
anteriorū et maior ipsoz poroz raritas. Et dixit. 2° d p p t^{ib}
aialū. hō est i p p dūmū aialū circa caput. Et eadē. 10° p p
bleu^m. 63°. p p lēu^m dixit. caput hoīz pilosū est magis alio
corpe. Et cā est exalatio fumosa multa ad caput ascēdens.
Caput. n. est tanqz corpis carminū calori toti^{us} corpis sup-
posituz ex directo fumos. p p inde toti^{us} corpis recipiēs: nec
obstat multiplicatōi capilloz in capite cranei suppositioz
qm craneū et ipsa euē capitis sūt porosa. Et sūt in craneo cō-
missurēz porositates manifestēz qđ fumositas ad cutē
egredi pōt: nec obstat cerebri friditas et hūditas: qm plus
facit ad receptionē supfluitatū de sup capis sitis qđ faciat
ad p p bitionē receptionē ear: de cā cerebri p p lo. Et melius
qđ fuit Sa. vbi. s. alia et alia facere piloz corpis mag^{is} 1°.
nō. n. p p lter operimēto egem^{us} fm hozas anni vel regiones:
aut cor^{is} dispōnes: nō. n. p p lter viro et mulieri et infanti et se-
ni pueniēs ē comā hēre: nec estate et hyeme: nec in calā re-
gione et frida: sic nec obthalmiā patiēti vel caput dolētē: et
certitudinalē sanohāc aut diuersitatē arte facē possumus
cū voluerimus. Nā tū i qbus mēbz pili lōgiores sūt: in
capite. n. lōgissimi sūt p p ples ad ipm vt dcm ē ferri su-
mosos vapores: et max^{ie} in capite lōgissimi sūt in mulieri-
bus in qđ āplius p lōgan^{us} qđ in viris: et cā hō fuit: qz mā
piloz i mulierib^{us} plus de hūdo glutinoso retinet qđ i vi-
ris: vñ scā est magis extēibilis: et sic p lōgab^{il} plus assignat^{ur}
et alia cā qđ est qđ mulieres barba carēt vt dcm est: qđ reco-
pōratio ei^{us} sit in capillis capitis. Et dixērūt. variari p p
los in grossicie et subtilitate fm raritatē poroz: maiorē vel
minorē. **O**ibus et p p dū. est vna vtilitas vltra predicta
eōs qđ est cor^{is} ab eis calefactio: ipsi. n. qzuis p p lōnis sūt
frigide cor^{is} per accidēs calefaciunt calozē quē recipiūt
in ipsum reflectendo: ac etiam vt dcm est ipsum ab extrin-
seca infigidantibus defendēdo.

De vnguibus in qua terminat summa prima. La. xv.

Vnguis est cor^{is} extēsus et expāsum sup
digitoz extrema. Dixit Haly. 1°
cheo. vnguis digitoz vltimis p p tūat^{ur}. ē dacti
alligat^{ur} carni cui otigu^{us} est. Et cū sup qđ ē li-
gamētis qđ ex chordaz sūt gñe. Et est vnguis si-
ta in pte siluestri digitoz. **E**dixit. S. p. de vit. par. cū sint
ea que apphēdunt multiformia: qđā. n. itagis: et qđā
mū^{us} mollia sūt ad oia fec nā oportuna digitoz p p tūctio:
nēz nō solū digitoz manuū: p p ea sūd. Sa. n. simplr. ex-
tremitas digitoz: n. carne sola: s. ex vtriqz optmaz p p o-
nē accipiētib^{us} p p oita ē. Carniū. n. ipsoz in vtriqz flectit

p p t^{ib}: quaz sumitab^{us} venari dēant: vnguis vō ab et vt
firma^m eis appo^m. Si. n. dñt. fuisset vnguis in intrinseca
et domestica digiti pte posita^{us} tactū illius ipedisset: s. in fil-
nestri posita^{us} i^{am} ab extrinsecis nocumētis qđ ipsa magis
est expōita p p tūdit: et subdit Sal. mollia cor^{is} p p oia sō^m car-
neis p p tibus digiti apphēdūt: qđāqz vō sūt duri: et p p duriciē
carnis nām pellūt et violētāt nō possum^{us}. p p p hēdē absqz
vnguib^{us}. firmamēto. n. eget tūc caro reflexa. Rursus etiā
vnguib^{us} solis nō erat pōt apphēdē aliqd taliū: durentz
exntes a duris p p terea lederent: p p ea igit^{ur} carnea est suba i
digitoz sumitab^{us} vnguū lapsuz corrigētē: vnguib^{us} vō
carniū euerfionē sustētādo sanātib^{us} organū p p p hēfionis
oīz puoz sūt: et duroz cor^{is} fact^{us} est digiti^{us}: et subdit. dī
cēs aut euidēt^{ur} qđ dico aspiciēs imoderatōis vnguū qđ
qz excellent sūt magnez: p p ea se iūcē p p angūt: neqz spinam
parua: nec pilū: neqz aliqd tale apphēdere possē. Quēcūqz
vō p p puitatē ad sumitātē digitoz nō pueniūt p p p p firmi-
tate p p uates nām carneā ipotētē ad apphēdēdū faciunt.
Quēcūqz vō ad equant^{ur} sumitab^{us} digitoz he sole vtilita-
tib^{us} quaz gñā scē sūt optie p p bēnt. Jōqz Hyp. dicebat. neqz
vngues supabūdare: neqz deficē a digitoz sumitab^{us} pue-
nit. Multa quoz dixit Sa. et alia vtilia vngues ad artes sūt
puta si radē oz vel scalpe vel excoziare vel euellē: sere. n. i to-
ta vita et fm oēs artes: et max^{ie} in qđ sūt certissime manuū
opōnes his talib^{us} idigem^{us}: s. tū vt sustētatiua organum
man^{us}: et ad minoz sūt et duroz cor^{is} p p venationē vnguib^{us}
max^{ie} idigem^{us}. **E**dixit Aū. collz 2°. vngues fuerūt sci p p
duo iuuamēta: quoz vnū ē cōe: et est p p p serationē exte-
mitat^{is} digitoz: sic ponit ferrū. i. annulus ferre^{us}: vel manu
briū ferreū in extremitate lācerz istō iuuam^{us} est mag^{is} p p p
vnguib^{us} manuū: vnguib^{us}. n. mediātib^{us} digiti res vñstio:
res capūt: et eas firmē retinet: et est cōe hoī: et alijs aiali-
bus iuuam^{us} p p m: qzuis vngues i qbusdā aialib^{us} ē sūt sic ar-
ma dēfensiois apphēfiois: et venatiois. Dixerūt. nō solū p p
iuuamēta deā fore p p ductos vngues: s. et ad decorē: ipsi. n.
sup extremis digitoz exnt: sic auz: et velut ebū sup exte-
ma artificiatoy: vñ pulchriora aspectu reddunt. **E**dixit
Sa. vtilitas ad quā vngues parati sūt est extremoz cōfor-
tio digitoz: auxiliūqz illis p p feres ad oia tenenda atqz pul-
chriorēs sūt et vñstiores aspectu. **E**t vngues qđ duri sci
sūt. dixit Sal. vt tenerent eoz duritie firmē apphēfias: tū
nō nimis duri sūt. n. magis duri qđ nūc sint forēt facti ad in-
star ossiū: neqz parū plicari potētes rūperent citissime: atqz
sic et alia cranea. i. dura diuersa. De eoz igit^{ur} p p suationē nā
puidēs: et moderate fecite eos duos: vt neqz vtilitas cuius
gñā sci sūt in aliq noceat: n. ipsi patiānt parate. **E**t dixit
Sale. circūferētiales vndiqz sci sūt vngues i fallacie gñā. s.
vt meli^{us} resistāt extrinsecis nociuis. Et vt dñt flex^{us} vngu-
is fuit: vt res meli^{us} ad p hēdat: sic acus curua: et vt hō se scal-
pat qđ purit radat rumpat atqz findat quēcūqz opz. Et vt
dñt p p dicta vnguū iuuamēta oia sūt extrinseca. Et iō aliud
est eoz iuuamētū intrinsecū qđ ē cor^{is} mūdificatio a sup-
fluitatib^{us} ex qbus ipsi gñant^{ur} et augent^{ur} ipsi. n. gñantur ex
grossa et terrestri supfluitate actione caloris in fumū puer-
sa: et in digitoz extremitatib^{us} retēta et idurata. **M**ad^{us}. n.
origis eoz est: quēadmo^m et pilo p p dēā. n. supfluitas grossa
ad extrema veniēs digitoz ibi retēta a frigiditate aeris
p p dēfat et indurat: quā postea p p tūo ei^{us} 2ª adueniēs p p pel-
lit in antea: et sic 3^a 1^a. et 4^a 3^a. et sic vltra donec vnguis
cōpletionē recipit quā extremitas ipsa digiti sup qđ sit ex-
postulat. **E**dixit Sa. vbi. s. qm scalpētib^{us} nobis cū vñ-
guib^{us}: et tal^{is} qual^{is} agētib^{us} dēbat extremitates solas has
p p tūctas nā i maiālib^{us} crescere potētes p p tūit. **E**dixit
Haly. ad vngues tēdūt neruū vene: et arteriē ad quos cibū
deferūt: quo augent^{ur} nisi qđ nō eos crescere facit in longū
latoqz et p p fundo sūt: quēadmodū alia mēbz: s. in longū
tū: quēadmo^m in pilis est dictū. **D**icit^{ur} sigdē d oib^{us} p p uis
Tico. Ser. vij. BBB 4

De mō-
originis
et gñatio-
nis corū

De situ.
De vñsti-
tate.

In extremitatibus digitorū manūū z pedum deperdit ibi de vngues nō crescūt: sicut neq; pili deperdita cute. Ex oīs dicunt patere q; vngues participāt regimine nature: z de ipsius proposito sunt producti: quē admodum pili ciliorū palpebrarū: atq; capitis capilli.

De anatō capitis in gnālī: z est in itū 2° sūme. Ca. xvj.

Aput qd sit: z qre fuerit creatū quō ē dī uidit i pres pntētes z cōtētas: z q sint ille: q ē sit anatō illaz partiū pntentū: z q rūdā pntētū extrinsecā: dcm est in sermo nē 3° q est de dispōnib⁹ mēbroz aiatoz. Nūc

aut in b sermone dicēda ē anatō ipsaz ptiū extrinsecarū. Et si aliq d illic dicit hic repetant nō erit inutile. Ad ha rū aut ptiū anatō^{am} plenarie hndā aī oīa pmittēdūz est q cap. in duas diuidit ptes magnas: q rū vna est anterior: z alia posterior: z aī rior qdē ps facies vocat z incipit ex pte eius supiori a loco vbi terminant radices capilloz in senci pite. Et pte dī vscq; ad finē piloz barbe sub mēto. C dī

Ap. p de hīstōiis aīalium. q facies pprie in hoīe sub craneo reperit aīrius. Et facies qdē ps magna aīrioz capiti exns est mem^m organicū nō solū ex siliabus: s; ēt ex plibus organicis in eo pte pstitūtū: vt. v. g. frōte: oculis: narib⁹ z oīe: z mēto. C posterior vō ps capitis est tota ps capitis capillata q incipit a loco vbi. s. dicit faciem icipere: z tendit vscq; retro ad locū: z est ptiū mem^m organicū ex plib⁹ alijs organicis pstitūtū: pntet. n. sinciput bregma: siue interci putz occiput z duo tympora. C Sūt autē pdicta mēbra organica pposita ex multis ptilibus. v. g. osse cartilaginei: gamēto: carne pinguedine nervis: arterijs venis musculis chordis pāniculis: z cute: vey nervoz venaz: z arteriarū anatō^a oīa est in pcedētib⁹ sermōib⁹: q rēstāt vt b alioz dictoz ptilūz in oīs organicis pntentoz anatō^a tradat. ip soz nō minus declarādo ptes q z quot sint: z eoz īferēdo opōnes vtilitates z iūua^{la}. Et vī mibi incipiendū fore ab anatō^a ossiū capitis. C Scire tñ aī oīz q frons ē ps supior facie: lōgitudo ē fm trāuersus corpis z capitis: pten dī ab vna aure vscq; ad aliā: z ei⁹ latitudo ē ab extremitate capilloz aīrioz: z tēdit vscq; ad oculū: z nasūz exclusi ue: ita q pntet inferior pte ei⁹ latitudinis supilia. Et dī uidit fm lōgitudinē eius in tres ptes: q sūt ei⁹ due extremi tates: q tympora vocant. Et ipi⁹ mediū qd vocat testa: z testa bz duo extrema: q vocant duo cornua frōtis: z tota q dē frons locata est sup os cranei anterioris cooptū gingia matre. Et est pposita ex ipso osse: z pāniculo: z carne lacer tosa: z cute. C Sinciput vō est ps aīrioz ptiū capillate cap ptiū incipies a loco supiori frōtis: z tēdit vscq; retro vscq; ad bregma: z est sitū sup osse cranei coopto gingia īnfe ppo^m ex ipso osse: z gingia: z cute exteriori. C Bregma vō est ps capitis capillata incipies ab extremo sincipitis: z tēdit vscq; ad occiput: fm q inuit Sal. est sitū sup ossa cranei supioz ra in pre in q ipsa ossa sūt subtiliora: in q pte iungit cōmissura coronāl cū sagittālī: z sūt ipsa ossa coopta gingia mīez licq; est ppositū ex iphis ossib⁹ z gingia mīez z exteriori cū te. C Occiput vō est posterior ps capillata capitis incipies a ptiū supiori ossis laude ad qd dcm est terminari bregmas: z durat vscq; ad collū. s. ad locū vbi craneū posteri⁹ cōiunz gī cū p^a spōdili supioz: z est sitū. s. ipm os coopertū gin/ gia mīez est ppo^m ex ipso osse z gingia: z cute exterioris duo vō latera sunt ptes capitis capillate site: vna in dī rior z alia in sinistro sup osse cranei ēt gingia coopta: z eoz īnī tiū est supius vbi os cranei incipit īngrossari: z īferius ter minas ad post aures in loco in quo terminas craneū: z īci pit os petrosūz. Et ista latera ēt tympora qnq; vocant. Et sūt cōposita ex ipso osse z pāniculo z exteriori cute. Et ex oī ctis pz q cutis capiti alicubi coopit gingia sine mediā z ali cubi carne musculoīa mediāte vt in fronte z tymporibus. C De anatomia ossiū capitis. Cap. xvij.

Caput di uidit in duas ptes s. aīrioz z posteri orem.

Frons qd sit.

Sinciput qd sit. Bregma qd sit.

Occiput qd sit.

Irit daly. 2° theo. ossiū capitis: qdā sunt cranei: z qdā maxille supioz: qdāz maxille īfe: īozis: z qdā sunt dētiū. C Et Aū. de eis dixit p collū. q oīa ossa capitis sūt absq; dētib⁹ nūero. 23. quoz sex appropriata sūt cra neo: z. 14. sunt in mādibula supioz: z duo sūt in mandibula inferiori: z vñ qd noīas gethe qd est os qd est sub craneo qd diuidit iter craneū: z supiozes mandibulas. C 2° vero theo. dixit daly. oīa q in craneo sūt ossa. 15. sunt: quoz sex craneo sunt ppia q sūt duo ossa vīctis: z duo ossa sup tym pora: z os pter z os puppis. Et nouē sunt picipata ipiū: z mādibule supioz. Et vltra b sūt ossa cauille ossa qtuor exte riora nō ei vnitaz: q sunt ossa pariū. C Sa. vō. 11° de vtili pti. dixit. ossa que bregmatis noīas duo sunt z pntētū vndiq; a duris ossibus: z densis a retro qdē: z ab eo q est fm fronte: z alterutruq; ab eis q sunt tympora: z sic sunt sex. 7^m vō vltra hoc ē. dixit Sal. id qd est fm palatū: qd q dā supioz gener: z qdā capitis ē existimāt īniacens ābo bus ad instar cunei. Alia vō vniuersa supioz gene nūero sunt nouē: z duo sunt īferioz gene. In b tñ ca^a de anatō cranei dicit. C Aūic. innuit ossa cranei qtuor fore: z post hec oīa dixit. caput. 5. bz ossa quoz qtuor sunt vt parietes: z vñ ē sicut basis. C Notāt qdā ossa cranei qtuor fore. s. os frōtis: os laude z duo lateralia. Et. n. nō nisi ista qtuor veris cōmissuris directe penetrātib⁹ ab ex ad intra separā tur. C Hoy tñ qdlibet in plures diuidit partes. Os enim frōtis diuidit in duas ptes. s. superiorē vscq; cōmissurā co ronālē in qua subtilius est: z inferiorē que pntuat cū osse mādibule supius i cōmissura qd ē sup supilia: z extremita tē nā supioz: q cōmissura vt multi dnt nō ē vā. Et ego vī di in plibus craneis qd nō apparentes penetrat z pp hanc cāz dixerūt qdā supioz ossa mādibule pntuata ē ipi ossi frontis: z eius pte existere. Est aut huic ossi frontis in pte inferiori grossicies notabilis. Et est ei terminus supior cō missura coronālī: z inferior. s. dicta cōmissura que est. s. supercilia z extremitatē nā: z a laterib⁹ pntendit ab vno tpe ad aliud cū ossibus lateralibus bincinde mediante cō missura iunctūz vocat os pter os vō laude vocatur os puppis: siue os posterior a parte supioz terminatū ad cō missurā laude: z ab inferiori ad primū spōdilem collī cū q iungit: z a duob⁹ lateribus terminat ad duo ossa latera lia. Et ipsa ossa lateralia ex parte supioz terminant ad cō missurā coronālē: z ab inferiori terminant sub aurb⁹ ad partē ossis mādibule supioz cū quo alligant: z a pte an teriori cū osse frontis: z a posteriori cū osse laude. Amp. p dicta ossa in duas diuidunt ptes. s. in partes q sūt superio res: z cōmissuris īmagis ppinquē: z partes inferiores que sunt sūt parietes sustinētes supiozes. Ista tñ diuisio dictoz ossiū nō discernit p cōmissuras: sed solū p diuersūz mo^m substantie: qm suba partiū supioz rarioz z subtilioz est: z inferiorū suba densior est z grossior z durior: z ipse partes subtiliores dictoz ossiū vocat sunt ossa bregmatis. C Dī xit Aūic. p^a p^a doctrina 3^a. ca. 3° de anatō eius. qd est sub craneo. parietes duriores facti sūt eo q casus z percussio nes ad eū fm plurimū tendūt. Et de parietib⁹ qdem poste rior durior sūt: eo q a sensu custodia est remotus: qz ma gis aptus sūt pati. Et iste ptes duriores grossiores i duo bus laterib⁹ ossis vocat sunt ossa petrosa: z vocat sunt ossa mēdosa. C Dixit Aūic. duo parietes q a dextra sunt z sinistra sunt ossa in qbus sunt aures: z vocant petrosa pp sui duricie: quoz vñ qd qz terminat superius adherē co ronālī: z īferius adherē que puenit a sumitate adherēz laude: z pntendit vscq; ad coronālē: z ab anteriori pars co ronālī z posterior para adherē laude: z īferius adherēz que est cōis inter caput z parillū z coniungit iter duo ex tremā laude. Supradcā ēt ossa lateralia dīr mēdosa: qz in eis cōmissure sunt mēdose vt apparebit. Et dnt q par

Ossa capi tis sūt nu mero. 15. z bz ossa sunt.

De pte oī cranei cōmissuris nō vñ pntes z nō vñ sūt cōmissure vñ sūt cōmissure

De q vilita b p p fuerit de cōmissure.

Et pntes sūt neo ptiū supioz res ptiū qd ptiū eior ptiū rior.

ries posterior est inferior: et subterior est ossibus mandibule superioris mediante osse parillari. Et dicunt predicti cranei parietes in ipso p[ar]tibus grossioribus in tres p[ar]tes diuiduntur que tres tabule vocantur. Et harum diuisio est secundum ipsarum p[ar]tium ditatem siue grossiciem: pars. n. exterior siue superior eorum dicitur tabula prima: et inferior dicitur tertia: et que media est dicitur secunda. Et dicunt non differunt iste tres tabule ab invicem nisi secundum situm diuersum: et secundum maiorem vel minorem duriciem siue raritatem earum.

De osse autem quanto quod parillu siue parillare vocatur: siue melius basilare, dicitur Aui. quod est basis cerebri omnia alia sustinens ossa cranei predicta. Et dicunt quidam quod hoc est os quod Gal. dicit esse secundum palatum: et quod apud Auer. vocatur gethem. de quo dicit Aui. quod fuit semel duru per duo iuua: quorum vnu est: quod duricies ad potandum inuatur: et aliud est: quod durum minus suscipit putrefactionem supfluitatum: hoc. n. os sub superfluitatibus que super ipsum semper descendunt positum est: idcirco melius fuit ipsum esse duru.

Craneum per oibus dictis p[ar]tibus eius sumptum est os magnu magne concavitatis: quod multas et magnas habuit p[ar]ticularitates: et presertim cerebri: quod qui de magnu est: non fuit autem craneum vnu os creatu: sed multa se contangencia mediantibus commissuris. Et dicit Auer. ubi supra ossa capitis ossa coniunguntur adinuicem coniunctioe serrati: p[ar]tibus propter duo ossa inferioris mandibule que coniunguntur coniunctione nodatili. Et iter predicta cranei ossa duplices coniunguntur commissuris: quedam enim sunt vere: et quedam mediose. Et vere dicitur: quod ad interius directe penetrant. Et mediose dicitur: non quod ad interius non penetrant: ut quidam putauerunt. quod imo penetrant ut sensu percipit in ossibus cranei exsiccatis: verum in non exsiccatis ipsarum penetratio non comprehendit sensum: est directatimo a p[ar]te exteriori incipit ab inferiori: et terminatur in p[ar]te interiori superius: et p[ar]te dicte sunt mediose.

Et vere quod commissure tres sunt: quarum vna dicitur coronalis sic dicitur: quod est in loco capitis super quo reges coronas portant: et est ad modum semicirculi: siue arcus a dextro p[ar]tibus ad sinistru vel e converso. Et alia dicitur sagittalis sic dicitur: quod scilicet capitis p[ar]tibus p[ar]cedit longitudine ad modum sagitte. p[ar]tibus ab anteriori osse p[ar]tibus versus ad os lauder: et in quibusdam craneis iaz vna est processisse super ipso laude osse: et locus ubi cruciatur predicta due commissure: grece bregma vocatur: arabice vero iafet: vulgo vero la fontanella. Et tertia dicitur lauder: sic dicitur: quod in figura sua l[icet] grece sitat que talis est figure. a. cuius figuratio est eadem dicta fuit in smone 3o.

Mediose vero commissure due sunt. In vno quoque. n. osse laterali vna posita est. s. aures p[ar]tibus in modum arcus tendens. Et mox autem p[ar]tibus ipsarum commissurarum p[ar]tibus verarum posuit Gale. 9o de utilitat. p[ar]tibus. ingenis. ossu que pueniunt ad gnem future alterutrum p[ar]tibus p[ar]tibus h[ab]ent eminentiam apertam ad p[ar]tibus p[ar]tibus alterutrum: et est eminentia filis max[ill]e figure vnguib[us] digitorum: concavitatis autem certa est sedes h[ab]ent figure singulorum. n. ossu suscipiens in p[ar]tibus p[ar]tibus eminentia alterutrum tuta figura articulario: et simillima opas duas serras intrantibus ad se invicem secundum dentes diligenti p[ar]tibus. Et manifestu est. dicitur Gal. quod pro infallacia sic secundum est ne aliqui motu fortiter. s. caput distent. Ita namque carpentarii frequenter p[ar]tibus p[ar]tibus p[ar]tibus paginates organa aliquod difficile solubile operantur armonia eorum.

Facte sunt autem commissure predictae p[ar]tibus p[ar]tibus. dicitur Hal. 5. utilitatibus: quarum prima est ad supfluitatu exitu vaporum: s[ecunda] ut sit nervis et arterijs que a cerebro egrediuntur via ad superiora cranei parata: et eis que cerebrum ingreditur venis: et tertia ut sint p[ar]tibus cooperientibus cerebrum loca quibus exaltent et ligentur quod subleuati a cerebro s[ed] illud minime grauentur.

Et si quoniam alicubi cranei incommoditas aliquod acciderit non in o[mn]es diffundat p[ar]tes. Et si est quoniam os craneum in anteriori p[ar]te h[ab]et molliorem in posteriori soliditatem: solidu autem et molle non p[ar]tibus coadunata inesse: et quod addunt alibi utilitates. s. ut medicamina virtus necessitatis p[ar]te exterioris applicatorum per eas ad interius cranei valeat pervenire: et ut

melior cerebri fiat figuratio: et capitis craneo in frusta diuisio. Et suba quod ossium cranei rara et spongiosa est: et aliquod h[ab]ent foramina. Et cum h[ab]ent facta sunt dura: plus in vna p[ar]te quam in alia. Et dicit Gal. 9o de vti. p[ar]tibus ossa que p[ar]tibus mirige cerebri multorum sunt foraminu: et spongiosa: varia. n. sunt perforationibus sicut spongia: et non rectarum perforationu: neque secundum rectitudinem sibi invicem poris extrinsecus quibus aliquod sunt tales: p[ar]tibus t[ame]n obliquis: et circumferentialibus ut aliquod alia loca: et frequentem viam oporteat ambulare: post siquidem p[ar]tibus ea itineras ad cerebrum ire: facta sunt autem velut spongia p[ar]tibus foria gra infallacie que secundum cerebrum: aqua. n. plerumque in eis contenta neciu h[ab]et semper deorsum reperi: et hac fieri via: t[ame]n nihil effluit quibus ex istindis. alb. in stradis organis effluit cōfessum: ac et si vaporos supponant: et hos prohibet venire quod sunt spongiosa forma p[ar]tibus ascendere que sunt infallacia. i. in rectitudine h[ab]ent foramina. Et dicit in 9o eiusdem si na craneum depressu sit et subtile fecisset non e[ss]et ad infallacia subiacentiu his que voluerunt id facili intus puenire poterunt p[ar]tibus breuitate vie. Si vero densum sit et grossu fecisset onus e[ss]et toti aiali velut si quod supligatus capiti onus quodcumque nunquam auferat: relinquitur igitur quod neque subtile: neque densu: s[ed] grossu et rari et syragosus oparetur id na. ita. n. neque graue debet: neque via que ad cerebrum p[ar]tibus id breues oparitate igitur factu est p[ar]tibus predicta et transpirationis gra: spongia foraminibus. n. ossibus illis extrinsecus inspirationis et expirationis actus bene complent.

Et dicit A. meatus raritatis et spongiotatis cranei est duplici causa: vna ut vapores inde egrediantur. s. liberius qui resoluuntur. s. a mēbris inferioribus humius et ascendunt ad ipsum vel qui resoluuntur ab ipso. Et alia est ne cerebro grauamē inferat: quod inferret si eius suba fuisset spissa et solida. Et quod addunt utilitate tertia que est ut in his porositatibus reseruetur sanguis qui cranei nutrimentu existit: hic sanguis est qui apparet in abrasione: et maxie circa secundam et tertia tabella.

De foraminibus tamen manifestis duo sunt in osse p[ar]tibus ad oculos tendentia ad vnum quibus oculu vnus. Et duo et alia ad nasum ventientia: s. ad vnaquaque narē vnu. Et duo ossa lateralia duo h[ab]ent etiam foramina: s[ed] singulu vnu ad aurem in eo locata tendens. Et os puppis in subteriori parte eius foramen amplius h[ab]et p[ar]tibus supra dictu est per quod exit nucha. Et os quod basilare plura h[ab]et foramina parua: et minuta per quorum quedam tendunt nervi portantes sensus et motus lingue vultus et alios p[ar]tibus oris: et p[ar]tibus quedam descendunt reumatice gutte inferioribus p[ar]tibus influentes.

Et dicit Gal. 9o de vti. p[ar]tibus. Na de excretionē supfluitatis cerebri p[ar]tibus p[ar]tibus palatum: et os: et p[ar]tibus sensibilia ossificat: et magna eructat superfluitates sensibiles et grossas.

Et dicit Hal. 2o theol. craneu est rotundu figura acutu a[n]te et retro. Et intellexit de naturali figura eius: h[ab]et. n. caput siue craneu figuram naturalem et innatam. Et de naturali. dicitur Alma. craneu naturale: non ex toto rotundu est: s[ed] p[ar]tibus t[ame]n anteriori: s[ed] in parte p[ar]tibus et posteriori in p[ar]te p[ar]tibus eminens est. De ipsa et naturali figura. dicitur A. quod est h[ab]et tres commissuras supradictas que in craneis viros manifestissime apparetur in craneis vero feminariis aut non sunt: o[mn]es aut non manifeste apparetur secundum. n. A. 3o de hystoria. in craneo mulieris non est nisi vna commissura. s. sagittalis tendens a superiori parte nasi versus ad posteriorem. Et id in craneo eius non sunt os p[ar]tibus os puppis: s[ed] solu duo lateralia. Duplex autem assignat h[ab]et rei causa: vna: quod mulier non habuit cerebrum calidius: vnde vni pauci sumi in ea surgunt ad cuius exaltationē vna sufficit commissura: et quod commissura cranei mulieris est magis p[ar]tibus extrui vaporu: eo quod est magis cute discoopta: s[ed] a. n. directe diuidit super ipsa commissura crines suos.

Et dicit Hal. rotunditas cranei non necessaria fuit ut longius a suspitione amoueret incommodum que exteriorius sunt cum sit rotunda figura exterioru incommodum minus ceteris susceptibilis: et si sube cerebri in ea multa dilata

De suba cranei quod sit.

De foraminibus manifestis cranei.

De figura naturali cranei.

Propter quod in craneo mulieris est vna commissura tantum.

De pluribus ossibus cranei. Commissuræ ossium cranei: nec sunt duplices vere: et non vere. Et commissuræ vere sunt tres.

De quibus utilitatibus h[ab]et quod fuerit scilicet de commissuris.

De p[ar]tibus tesibus cranei: quod p[ar]tibus res: p[ar]tibus cranei: quod p[ar]tibus eior: p[ar]tibus fuerit: p[ar]tibus rior.

ref. q̄titas. **C** Dixit. A. ossis cranei nālis figura est vt sit rotūda: et hoc pp duas res et duo iuuamēta: vna ē in cōpōne eius ad interius: figura. n. rotūda est maioris. s. dimētio nis ea quā recta linea p̄prehēdūt fig^a cū eay p̄p̄ressiōes eq̄les sūt. Et alia est in p̄pōne ad exterius: qm̄ fig^a rotūda pp̄ ipulsiōes nō parit: quēadmodū hñtes angulos patiunt. Et dixit Aui. q̄uis ipm̄ sit rotūdū in lōgitudine tñ sc̄m ē: qm̄ origines neruoy a cerebro in lōgitudine sūt posite: sic opz vt nō coangustent. **C** Dixit Ba. acūmē cerebri fuit antērius pp̄ partis p̄cedētis cerebri cām q̄ p̄ora cerebri dīa q̄ nerui oriunt̄ sēnsus p̄sterius vō acūmē fuit qd̄ puppis dī: qz ab ea nucha orit̄. **C** Et. A. dixit. duas hñt craneuz eminētias aū et retro: vt neruos defendat q̄ descēdunt ad nuchā et frontē. Est igit̄ et nālis fig^a cū rotūditate oblonga q̄ si fuerit b̄f̄ p̄ressa ab vtraqz pte pp̄ eius p̄f̄siōne tumo/ rositates aūrioz et p̄sterior p̄cellerūt: qm̄ sic vētriculorū cerebri dīstinctio: ac ē sēnsitiuoy orit̄ antērius melius p̄uenit. **C** De fig^a aut̄ cranei in nāli notauerūt q̄ ipsa 2^a p̄t p̄tingere: vno mō fm̄ q̄ remouet debitā formā et numerū dimissuray p̄dictay ei². Alio mō solū put̄ remouet debitā formā tñ siue remouet numey cōmissuray debitū siue n̄: p̄ mō dñt. dīstīxerūt ipm̄ auctores in tres. q̄rū due sūt fm̄ plices: et vna p̄posita: de qb² loquēs Sa. x^o de iuuamēti. c^o 6°. dixit tres sūt oīuz figure. s. ināles. v. z. ea q̄ opponit̄ totat̄ ei q̄ fm̄ nām se hz qm̄ ambas qd̄ p̄diderit eminētias caput̄ eā q̄ fm̄ occipitiū: et eā q̄ fm̄ frontē. egle aut̄ vndiqz et velut certa s̄pera: et b̄ est innālis figura cōposita. Due vō aliē dixit Sa. h̄ qd̄ eā que fm̄ frōtē solū: h̄ vō eā q̄ fm̄ occipitiū nō hñt eminētia. fig^a aut̄ innālē hñt eminētiam a dextra pte in sinistra lōgiore negauit fore Sal. polēm: qm̄ cū ea nō staret vita. has tres innāles figuras dñt esse monstroas. **C** De qb². A. dixit. non nāles cranei fig^a sūt tres: vna est vt antērior eminētia minuatur: et p̄pter h̄ de adērem amittatur de adērem coronalis: et alia est vt p̄sterior eminētia minuatur: et p̄pter h̄ de adērem perdat̄ de adērem laude: et tertia ē vt utraqz p̄dant̄ eminētias: et fiat caput̄ vt s̄pera longitudinē et latitudinē hñs equales. Et de hac qd̄ fig^a. s. 3ª sūmus medicorū dixit Sale. q̄ p̄pterea q̄ dimēsiōes in ea sūt egle oportuit fm̄ eq̄tatē q̄ diuisiōes adere sūt egle. S. diuisiōes adere in p̄mis erat̄ tres in lōgitudine vna: et due in latitudine. Et erit qd̄ adere latitudinis i me^o latitudinis ab aure ad aurē: sic lōgitudinis adere in me^o lōgitudinis. Et dicit itē Sa. ipolē est caput̄ aliā figurā 4^a nō nālē h̄f̄e. s. vt sit lōgitudō minor latitudines nisi de vētriculis cerebri: aut aliqd̄ d̄ ei² corpe dimissuray. qd̄ qd̄ vīte est p̄riūz et p̄pōnis p̄hibēs bonitatē. Et s̄dit. A. h̄ qd̄ p̄mi medicorū hyp̄. deā p̄cedūt q̄ dixit capitis figurez q̄tuor existere tñ: ego at̄ vidi craneū nō hñs. ab eē nec ab intra cōmissurā sagittalē: h̄bat aut̄ coronalē: et eaz que laude. **C** Si aut̄ sc̄do mō dīstīguant̄ figure. ināles p̄ nālē: tunc dñt eas posse fore q̄ plurimas de qb² ē: vt sit caput̄ in sursū longū: quēadmodū est fig^a eius q̄ in ensē vel offe polito se speculat̄: vel qz sit lōgius q̄ oz in aū et retro: vel qz sit nimis p̄minēs aū vel retro. **C** Pro noticia quoqz ossiū cranei ponā hic q̄ dixit Bal. vbi. s. cranei ossa diuidūtur in septē: quoy duo sūt ossa in capitis vīce q̄ p̄tinuat et copulat adinuicē cōplosū: s. cōmissurā sagitte silez. Et dñr hēc duo ossa vīcis q̄ q̄drāgulate sūt fig^a et sube tenere: q̄ tenera fuit pp̄ dissolutionē vapoy: et duo alia ossa a laterib² capitis q̄ sepant a vīce duo p̄plosa tenuia. i. mēdosa: q̄. s. aures sūt: et hēc duo ossa sup̄ tympoy dñtur ossa et fig^a eoy est triāgulara: et cuiuscūqz eoy suba in tres diuidit̄. p̄ter vna est sua soliditate lapidi sile: que iō lapides dñt: et in ea auditus est foramē factūqz est talis audit² cautele cā ab i/ cōmodoy occurru. 2^a ps est augmētū qd̄ ex ista orit̄ caput̄ manē sile: et facta est ad p̄hibēdū a loco suo in superiorēz exire maxillā in exteriora: qm̄ dīsgregatio ei² flexibilis est:

Figura in
nālis cra-
nei du-
plex aut
triplex.

et h̄ ps silest lapidea in soliditate. 3^a vō ps est q̄ tymp² of̄ eiusqz soliditas duab² subest alijs p̄mis facta q̄ sūt hēc ossa suba solida et dura: quo remōtiora forētab incōmodoy receptiōe. Et est os in capitis p̄ra qd̄ a vīcis sepāt ossibus cōplosūz coronē sile: et of̄ os frontis eiusqz figura sile est semicirculor: et suba eius tēperata est iter soliditate et molli ciē. Et h̄ iō factū est: qm̄ incōmoda illi sepe nō accidūt cuz sint oculi i capitis p̄ora positi cauetes ab incōmodoy iprobitatib². Estqz et os in capitis puppi diuisūz et separatū a duob² vīcis ossib² mediāte eo qd̄ sile est līe grece cōplo/ for: et of̄ puppis capiti: eiusqz for^a est varia et suba solida: h̄ aut̄ q̄ solidioris est sc̄m sube q̄ qd̄ est os frontis: nō est quo incōmodoy auertat iprobitatē cū in puppi mime sint oculi. **C** **P**redēā ossa in vītate sūt tñ q̄tuor nuō: et additamētūz q̄ maxilla inferior p̄tinet in loco suo. Et dixit Bal. in craneo sūt alia qnqz ossa vñū est qd̄ of̄ cauilla: et est craneo: et maxil le cōe. Et est os qd̄ p̄tinuat ossi puppis capitis in loco q̄ d̄ basis capitis: et est infirū ossi maxille supioris: et h̄ iō factū est pp̄ duas vtilitates: vna est vt ipleret vacuitas q̄ est iter ossa cranei: et ossa supioris maxille. 2^a vt p̄iungeret et esset p̄tinuata firma: et h̄ os est qd̄ ab. Aui. parillare vocat̄: et liq⁴ ossa sūt posita sup̄ tympoz lacertis in singulo latere ossa duo subtilia sup̄ suū lacertū p̄tinuata adinuicē cōplose sup̄ tympoz medio et hōy duoy ossiū alterū est eoy q̄ s̄a quunt capiti puppim: et solidat̄ qz ossi sup̄ tympoz sup̄ ossi bus capitis: et alterū est eoy q̄ sequunt capiti p̄ora p̄tinua tā sup̄ciliū extremo qd̄ est a pte exteriori oculi: et vocantur h̄mōi ossa paria: q̄rū qd̄ sup̄ lacertū tympoz est vt exte rius aduētiētia incōmoda p̄pulsent eo q̄ ab h̄mōi sunt lacerti dolore incōmoda magna sūt. hēc ossa. A. vocat ossa paris. Et dixit. in vnaqz tympoz parte sūt duo ossa dura q̄ cooperiūt neruū. i. lacertū q̄ trāsīt in tympoz: q̄rū situs ossiū ē h̄z lōgitudinē cerebri alē. et meli² tympoz ex trās uerso. In osse q̄qz aūrioz sub cilijs ab vtraqz pte ē p̄cauitas q̄ orbita ē vocata i q̄ alterutra alter oculus est locatus.

C De anatomia mandibularum.

Lap. xvij.

Scunt hoiez 4° h̄ere mādibulas duas superiores et duas inferiores: h̄ at̄ dixerūt qz tā mādibula superior q̄ inferior dñt vīsiōne h̄z in medicinis suoy ossiū vt patebit. Dixit Bal. maxilla superior craneo cōtinuata est: et venit ista p̄pletio incipiēs a p̄plosō coronato in loco ossi tympozis: et ad oculoy tēdit locū trāsītqz per mediū inter duo supercilia donec ad aliā attingat extremitatē coronati cōplosi. Et inferior dixit Aui. termināt ea dentū origines. **C** Et ipa superior maxilla ex multz p̄posita est ossi bus duab² vtilitatib²: q̄rū vna est vt si qn̄ alteri parti eius incōmoditas acciderit cetera illese maneāt. Altera est qm̄ neciū erat eoy suba diuersay eē partū in mollicie: et duricie. Et dixit. qz h̄z ossa octo: q̄rū duo sūt in qbus sūt oculi: et duo sunt genariū: et duo nasi et os in q pares sunt dētes: et q̄drupli superiores. Et ossa duo dixit Bal. in qbus oculi sunt singulū eoy p̄n^m h̄z a termino cōpletiōis quā dixim² et craneū a maxilla supiore separare: finiūtqz ista duo ossa cōpletiōne q̄ ipsa et duo genarum ossa diuidit̄: dīsgregatqz h̄ duo ossa abinuicē p̄pletio a medio incipiēs superciliorū per mediū nasi per abulāsqz ad duplices dētes: diuiditurqz horū duoy ossiū qd̄qz in 3ª ossa q̄ vñt illis p̄pria cōpletiō. **C** Genarū vō duo. dixit Bal. spissa sūt incipiētia ab oculorū ossium terminis: et pertingit vtrūqz vsqz ad dētes caninos: et in his duob² ossib² sunt dētes maxille superioris excepti duplicib²: et q̄druplicib². Seiungunt hēc duo ossa: et aliō os p̄pletioes due incipiētes a ciliorū me^o: sumit queqz lat² nasi: et porrigit vsqz ad terminos aūrioz. Et h̄ duo ossa sūt spisse solideqz sube: et spissitudine hñt ad cauēdū incōmodoy difficil^m. **C** Duo vō ossa nasi incipiūt a cor nu ciliorū: et tēdūt vsqz ad locū q̄ duplicib² sup̄est et q̄drup-

ia. s. mādibula superior.

14 ff ossa
mandibulae
le supio-
ria.

plicibus terminantur ea et ab alijs sciuntur ossibus completio-
due quae diximus: et a cornu incipit cilio: et ne per duo nasi late-
ra: et usque ad duplices prelaet. Completioque alia in fine ossis
nasi in narium loco continuatur: quod duobus lineis quae diximus incipit
a duobus nasi lateribus. Segregat autem duo ossa nasi completio
redens ad supercilio: cornu usque ad medium duplicium. Est autem
horum ossis suba tenuis. et tamen si acciderit illi incommodum non plerumque
obest. At vero illud in quo foramen est nasi. dixit Gal. est sub-
tile et in duo paria diuiditur: ossaque ossibus nasi subsunt duobus
terminantur ista completio quae est sub nasi ossibus: et in his quae est fo-
ramen redens in cranium interiora. C. Dixit Gal. 11. de vit. pri.
pforatio quae est a naso ad palatum scilicet est: ut non secundum rectitudinem
tracheae arterie sit secundum respiratiois: sed flexio aliaque circinuo-
lutio fiat per ad eum venientes spiritus: et aere: et duplex bonum debet
fieri. scilicet ut non infirigidarentur aliquando ea quae sunt pulmonem frido
valde fiente continere nos aere: et ut permixtus ei cibum vel pul-
uis vel quod aliud tale non veniat usque ad arteriam. In hac autem
flexione spiritus potest ad id quod ante ferri quod talia detinentur antici-
pata incidere ad ea quae circa flexiones sunt corpora humida:
et mollia extiterunt quod viscosus huiusmodi: et per hec omnia potest deti-
nere ea quae occurrunt. Si vero processerit usque ad ossibus detine-
bit secundum palatum: et columnas vocat. n. sic gargareon. Et de mo-
stratio huiusmodi maxilla est in his quae quotidie luctant in pulvere mul-
to: et eis quae per viam tale pergit: cum mucillagine. n. expuunt ex-
cretae puluerem. Sed si prius dixit Gal. mor. poxi illi quae sunt
nasum non referentur ad caput. i. versus caput huiusmodi ad palatum redi-
ret oblig. Et succederet eis inibi possideret gargareone: ma-
nifestum est: quoniam nil prohiberet ad arteriam incidere omnia talia.
Et tamen si sit huiusmodi: si aliquis respirauerit per os: videtur. n. athletas
multos per hec hoc ipsum maxilla victos: quod suffocati peryclita-
bant: eo quod per os inspirauerat puluerem: puerunt autem ad huiusmodi
quod magna inspiratio eguerunt repetere. C. Et subdit Gal. os
denique in quod duplices sunt et quadruplices superiores et in superioris
maxille extremitate: diuiditurque ipsius in ossa duo quae termi-
nantur et segregantur ab ossibus genarum completioes due incipientes
a cornu superciliorum: et pergitur ad duplices: et quadruplices dis-
gregantur ista a nasi osse completioes quae in fine sunt nasi: quae con-
nuant duas completioes laterum nasi. Et per hec omnia huiusmodi. facili-
potest intelligi textus. A. de his ossibus et completioibus. Et dixit
Gal. vniuersa quae ossa superioris mandibulae sunt. 14. f. sex oculorum
duo genarum: duo foraminum nasi: duo duplicium: et duo quadru-
plicium. C. Dixit huiusmodi. inferior maxilla quae et faux dicitur ex duobus
posita est ossibus: quod alteri alteri copulat in sua extremitate
te in quod duplices inferiores et quadruplices continuatioe soli-
datina. C. A. autem dixit serrati dicitur loco huic continuatiois
metu. C. Dixit Gal. 11. de vit. pri. inferioris gene os vna so-
la huiusmodi in ipso diuisione non omnino manifesta secundum extremitates
barbe. Reliquum vero tota alterutrinque per nullam huiusmodi diuinctio-
nem. Cauete ut puta nam ad multa ossa frangere inferioris genam.
Et non secundum vehementes motus facili dissoluatur: et perat. Ma-
gna. n. debet esse et fortes huiusmodi gene motus in mordendo: et
frangendo quod dura. Et dixit. de articulis inferioris mandibulae
diligenter puidit nam: et sufficienti alteri quod est extremitas vo-
cat iugalitate supponens: et maxilla implans tympanalis
musculus tenet: reliqua vero vteri formas vocatas explata-
tioes capitis infallacem supponens custodiam: ut non aliquando
in violentis motibus a subiacente precauitate labatur. Et subdit.
rationaliter ex posterioribus partibus ex ea quae est secundum articulum extre-
mitas ista recta suprendit: clausione enim oris cam istam et
tympanalis musculus huiusmodi suprendens totam genam. Anterioris
vero posterior articulus quae est secundum veriformes explatioes:
et mouentes eum musculi tympanalis oppositi: huiusmodi insup col-
ligatioes quod sunt fortes circa eum. Et adhuc cartilaginem multam
in circuitu circinuosam articulationem istam. C. Ha. quoque dixit.
inferioris maxille alia extremitas duo huiusmodi diuisa et furcula-
ta: et altera est acuti capitis positum sub duobus ossibus parium
et continuatur illis: defenditque tympanalis lacertum per quem oris sit

clausio. Aliud vero diuisum grossius est et rotundum capitis po-
situm in precauitate sub aug. quod capiti manie fide est in osse su-
per tympano: et per hac disgregationem fit inferioris maxille
motus. C. Et. A. dixit. quod in sumitate cuiusque duorum extre-
morum eorum. scilicet ossium mandibulae inferioris secundo scilicet est serratu-
ra curva quae cum additameto igeniose preparato ponitur quod ex
osse nascitur quod ad eam puenit: quae vnaqueque ligamentis fuit
ligata. C. Dixit Auer. coll. p. oia ossa capitis coniunguntur
coniunctioe serratili per duo ossa inferioris mandibulae quae con-
iunguntur coniunctione nodatili. Coniunctio autem ossium serratili co-
missura vocatur a Sale. satura: ab ha. coplotio. Et ab Aui.
adheret dicitur. C. Dicit mandibula superioris in oibus aialibus coco-
drillo excepto esse immobile: et cum immobilitate ei dicitur esse: vna
est ipsa guttas quod difficilis fuisset motus: alia est ipsa ad cere-
brum propinquas: ne forte ipsum in motu illi lederet: inferioris
vero dicitur in omnibus aialibus fore mobilem: ipsa. n. leuis
est: et inde facile mobilis et a cerebro distans est non in moti-
bus illi inocumtum prestans.

De anatomia gingie matris.

Cap. xix.

Gingia m. 10. de vili. p. ricu. pamineum.
als. pacraneu vocat. Et est pan-
culus densus durus exterioris super craneo ime-
sub cute locatur: et ipsi craneo vehementer adhe-
rens: ita ut eius separatio sit difficilis ab eo: et

et ut super osse quatuor partium superioris maxille extendatur: et
ibi non sub cute immediate: sed sub musculo carne locetur.
C. Et eius prolo sicut aliorum paniculorum frigida est et sicca.
C. Quis iuameta 3. esse dicitur vnu est ne membrum mollescit
caro siue cutis a membrum duro. scilicet craneo sine medio tangatur:
ne illius duricie ledatur: est ut mediante ipso paniculo cra-
neum sentiat que nocua sunt: et 3. est ut mediante ipso panicu-
lo dura mater craneo suspensatur. Contextus est enim paniculus
iste ex filis ligamentorum: et nervorum a dura matre procedenti-
bus: et ad ex craneum per commissuras eius pdeuntibus: et in
gingia matre contextis: quibus filis mediatis ipsa dure ma-
tre suspensam uersus craneum continet: ut non cecidat super cere-
brum: et cecidendo ipsum grauet. Et in hoc iuameto vir su-
perat mulierem: cum in muliere minus dura mater suspensatur. p-
pter pauciores esse commissuras cranei eius.

De prolo-
ne.
De iuuas-
mens.

De anatomia cutis capitis.

Cap. xx.

Cutis capitis suba grossa est satis: quoniam est si-
cut cooperimentum et clypeus in tute-
la cerebri et cranei creatum ad incommodum euita-
tionem: et ut capilli ei infixi: magnas et grossas
radices habentes in ea sua grossitie firmiter tene-
ret: cum sua tamen grossitie et soliditate porosa satis creata fuit:

ut possit per ea ipsa capillorum mae penetrare. C. Et ipsa qui
deest ut dicitur. 13. ubique sicce complexionis existat in anterioribus
capitis sicciore extat: in posterioribus vero humidior siue
minus sicca eorum coplonia cerebri existit. Cerebrum. n. ut in
sua patuit anatomia antierius humidius posterius vero mi-
nus humidum est: cutis vero in posteriori humidior: quod eo
in loco plus de carne obtinuit. minus autem de ea in antio-
ri: vnde sicciore ibi redditur: quod ideo factum est ut prohibeat cutis
posterior indebita et superflua posterioris cerebri exiccatio-
nem ab extrinsecis alterantibus exiccando. Et ut cutis anterior an-
terioris cerebri: quod de se humidum est indebite ipsius ab extrin-
secis humectantibus prohibeat humectari. Et hac de causa
caluices in anterioribus non in posterioribus prouenit capitis
ut suo capitulo patebit.

De suba

De prolo-
ne.

De anatomia faciei in generali.

Cap. xxi.

Facies dictum est quod facies: et quod organa pri-
net: et similiter quod sit frons. Et que
sint partes eius. Et dictum est de ossibus eius
sufficienter. C. Et in facie quidem passionum
anime vestigia magis et melius quam in alio alio
rum membrorum corporis representant: gaudij: tristitiae: irae

Et vesti-
gia passio-
nū anime
magis et
melius re-
pōnt in
facie q̄ in
aliq̄ alio
mēbro
corpore.

timoris: verecūdie: et siliū: qđ iō est: qđ ad facie rōne orga-
noꝝ multoꝝ sensuū in facie existentū multi spūs ad eā ve-
niunt qui motionē multā percipiūt fm vnāquāq; anime
passionē. Et pp multitudinē spiritūū in facie et eius parti-
bus existentū est qđ facie irrorata aqua ros. et similibus ca-
lore et ipsis spiritibus ad interiora reuocatis virtus robo-
ratur et excitatur et a sincopi resurgit.

De anatomia musculorum mouentium partes faciei in
generali. Cap. xxij.

Asculi facie mouētes: alij frontē mouēt:
alij oculos: alij nases: alij genā su-
periorē: alij inferiorē: et alij labia. In hoc autē
capitū de mouentibus frontē genas nasum et
labia dicet. De mouētibus frontē dixit Aui.

pmi p^a. frons p musculū tenuē dilatātū et pāniculārē mo-
uet q sub cute frōtis dilatāt. Et cū ipso adeo mīscet donec
sit qđ essentia cutis p̄s: et fiat ipokē: vt. s. patuit ipsaz ab eo
excoiari. Cuius sit? in capitis latitudine: et nō fm longitu-
dinē est: et ipse qđ nō definit in chordā: imo dixit Auicē.
mēbz qđ per ipm mouet sine chorda obuiat: qm illud qđ
p ipm mouet cutis est dilatata leuis: et mouere qđ ipm est
p chordā nō est bonū. i. nō est necessariū: hmoi qđ muscu-
li motu eleuant sup̄cilia: et est et cū ad eleuandū vel claudē-
dū oculos iuuat pp suaz virtutū dimissionē et sui relaxatio-
nē. Cām. n. mor^o frontis: et cutis que est circa oculos. s. de
vili. pti. Sa. dixit. esse motū oculorū: aperiri. n. mltū opor-
tebat eos cū multa eoz que ex sunt conantē videre. Et rur-
sum stringi et clausos certitudinalr colligi ab oibus circū-
adiacētibus qm timent aliqd allatū aduersus eos. Et Hal.
theo. 3° dixit. lacertus frontis necessarius fuit: vt oculorū
clausione fortē adiunaret eiusq; similitē apertione. C pro-
pter noticiā aut anatomie musculorū supiorē genā mouen-
tū: sciendū est qđ sicut. A. dixit. pⁱ p^a. maxilla supior duos
h3 motus: quoz vnus est sequēs motū mandibule inferioris.
Et alter est ei cuz labio cōis ipsa aut dese vt. s. patuit ē
imobilis. Et musculi qđ qbus mouet motu mandibule
inferioris sunt musculi ipsi inferioris mandibule q dicen-
tur. Ait. A. motus cā que est motū alterius mēbz sequens
sunt musculi illius mēbz. De musculis aut mouētibus
supiorē mādibulā sūt cū labio. dixit Sal. 11° de vtilit. pti^m.
Et motus labiorū nō solū soli: sed cū his qui fm maxillas
efficiant musculū amplū: et subtilē extroisuz nā substandit
vnū fm alterutrā partē. s. genā dextrā et sinistram: vsq; ad
spinā que fm collū extroisuz est: referunt aut et eoz innuli
q sunt a pectorē: et ab vtraq; clauū q̄tūcūq; est diunctuz
pectori versus inferius labiū: q̄cūq; vero sunt a residuo cla-
uium iam obliq versus lateralia clauū: obliq vsō magis
his q a scapulis ascēdētes veniunt apud lateralia labioꝝ.
Et quicq; maxillaz his est p̄tinuū. Qm residuū oīuz ma-
xillaz totū retro versus aures tēdunt. Aliqui qđ innuli:
et h3 musculus ex colli fere oibus partibus: et spōdiliū re-
cipit: et sic in dictis vbi innuit Sal. q musculus mouens
genas simul cū labijs ex quatuor p̄ticulis cōponit: et est in
vtraq; gena vnus: et est nominatus musculus lat^o. De
quo dixit Hal. duo musculi genas separate et figillatiz mo-
uet hīq; separant: et abinuicē remouent labia dicunturq;
duo lati lacerti. Et eoz quisq; quatuor p̄ponit partibus.
prima pars est villi eius pductio a spinis spondiliū colli: et
extremitate gene. s. posteriori cōtinuat: et hec pars mouet
vtraq; et in hominū nōnullis q̄q; aures hāc partē Aui.
posuit 4^{am}: et dixit q̄ oritur a sineris colli et transit circa
terminos aurium: et cōtinuatur cū sine maxille: et mouet
maxillā motu manifesto: quē sequit labiū: et fortasse val-
de appropinquat loco. vbi est auris ingressus et in qbusdam
hoibus p̄tinuat cū ea: et mouet aurem: et subdit Ba. 2^a par-
tis villus incipit ab osse qđ in medio stat ossis spatularuz:
et ad collum ascendens tendit donec continuatur extremi-

De muscu-
lis frontē
mouentibus.

De mus-
culis ge-
nā supio-
rē mouē-
tibz mā-
dibulam.

tati labioꝝ: alter qđ ad ex: et alter a sinistra. Cuz g vtraq;
ps mouet istius: et os mouet in nullā inclinantis p̄ez. Si
vō eaz altera pars mouet: et os cōmotū inclināt in illd in
quo est lat^o: hāc p̄tē. A. posuit tertiā: et dixit q̄ orit ab os-
se: qđ rostro corui i spatula sūt: et p̄tinuat inferius p̄tinua-
tione ipsius musculi: et trahit labiū in duas p̄tes attractiōe
sili. Subdit Daly. 3^a partis villis initū est a furculis ascē-
ditq; et labijs p̄tinuat: ac os i trāuersuz ad inferiora trahit:
et hāc p̄tē posuit Auic. p̄mā. et dixit. q̄ ei^o origo est ex furcu-
la cuius finis cū extremitate labioꝝ p̄tinuat ad inferiora et
trahit os inferius ex trāuerso. Subdit Hal. 4^a p̄tis villis
p̄m^a est a pectoralis furculis: et labijs ipsis p̄tinuat p̄tinua-
tione nō vnaf sed sese p̄modū diuident in sili. 7. lfe nre vl^o
grece: et sic eius villus a dextro orit^o sinistro desert lacertos:
et a sinistris orit^o dextro p̄tinuat labijs in latere: si g hi re-
ducunt villi p̄hūnt q̄gregatq; et in exteriora acunt: quē
admodū accidit ombilicos hāc p̄tē posuit. A. 2^{am}. et dixit q̄
eius origo existit inter toracē et furculā a duab^o p̄tibz et
ipsaz villi trāuersi p̄cedunt. Et ille q a dextris orit cū eo
q a sinistris nascit trāuersando iungit et penetrat et conti-
nuat ille q nascit a dextris cū inferiori p̄te extremitatis si-
nistri labij: et ille q a sinistris nascit eōrio. Cūq; villus iste
colligit angustat os. et ipm ad anteriora p̄trahit sicut in
bursa efficit corigā q burfz claudit. Ab hmoi aut muscu-
lo lato nec aliq suaz partiū nō posuerunt auctores oriri te-
nante: sed vñr mēbro mouēdo sine tenante p̄iungi. De
musculis aut inferioris maxille Sal. 11° de vti. pti. p̄ponēs
siliuz tymporalis musculi: et ei^o custodie cām dixit: hoi ceu
paruā genā hūti et oētes ad solā comestione idoneos tym-
poralis musculus rōnabit p̄uus fact^o est. Et cū ipse mus-
culus in ossibus capitis occultus his qđ suscipiētib^o. s. i.
ossib^o cranei in p̄tib^o tympoz aliquat^o p̄cauitatis in q cō-
cauitate ipse musculus situat^o recipit: his at in circuitu cō-
prehēdētib^o ipm. s. ossibus posita vt pauca ps ei^o sup-
appareat fm frontis finē: et nō iste solus: s. et musculus oculoꝝ
occulat^o est: et cā vtriusq; cōis est: qz max^o hī omniuz
musculorū cū patiunt spasmos: et febrez et stupores: et de-
sipiētiās inferūt: vt igit mime patiant ab eis q extroisum
occurrūt eis quēcūq; q̄ssare uel incidere nata sunt: vt sepe
quādā i alterutrisq; nā circuitu appositū os siue duritiez:
cur aut max^o nocēt cū patiunt est: qz p̄ncipio neruoz val-
de p̄pingit. Et solū vnū os p̄hibet ne tangat cerebrū: tym-
poz tñ musculis pp magnitudinē suā his q fm oculos sūt
magis inest nocere cerebro: ac et qz vnū initū neruoz ad
oculoꝝ musculos venit: p̄la vō ad tymporales: quapp nā
nō negligēs de tuitiōe tymporaliū tutā eis creauit regionē
vt polis erat. Et maxie p̄cauū primū susceptiū eoz eis ve-
lut antrū qdā preparā: et ossiū circūadiacētū intrinsecas
sup̄ficies simas velut calamos aliq; opans sup̄ioribz qz si-
nib^o eoz margines apponēs vsus musculos illos cōuer-
sos: vt ex oib^o vt polis erat custodirent max^o: et breue qđ
oisariā eoz sup ossiū circūadmissorū emineat: reliq; aut et
hec nō totalr discooptū: s. ex sup̄iacētib^o ossib^o capitis: et
eis que sunt in finibus sup̄ciliōꝝ explantationez alteru-
trinq; ossis prolongi gibbosi qđ ab extra concavi vero ad
musculū superappositū operans. Et h qđ ex superioribus
altitudinem sufficientem extollens: et deinde fm me^m ipsa
copulās fortificationē hanc ossuosam alteruter musculo-
ruz p̄misit prius qđ pcuti illis debēt et quassari: et omni-
no laborare si aliqd alioꝝ q ex obuiant musculis violētuz
vel dux. Et dixit Sal. finies alteruter musculorū ad vnū
tenante magis tymporaliū iplantat sumitati inferioris ge-
ne ne sup̄uēllēs eā si tendat: et in h claudat os aial. Opz igit
alios ei inesse musculos q p̄iāt eō vellētes ad p̄ria: et hos
in inferiorib^o locari gene oz: demonstratū. n. est a nob vnū
quēcūq; musculorū ad seipm trahē particulā ad quā iplātaf.
Et hī qdēz musculi duo sunt sicut et tymporales alteruter

De muscu-
lis man-
dibulam
inferioris
re mouē-
tibz.

Ingu-
er cib-
inore.

fm inferioris gene alterutra parte oppositi: p^m in gionis hnt ex posterioribus p^{rib}? capitis. vbi sunt caluiformes explatationes: ita. n. p^uerudo est anatomicis noiare eas q fm has partes subtiles ossu germinationes: implantant aut iferiori gene post flexione mor vsq ad regione que est anterior annexus vnus alterutroq ex intrinsecis p^{rib}us: hi igit cu tendunt aperiunt os. Et dixit Sal. alij qdem ad eas que in masticationibus circualationes gene a na sci ff duo muscoli q maxillaz quide carnosus est opant horu vero quelz no vnu musculu: sed tres qdez esse putant: qm tres sunt ipsoz velut pncipia: quedā eneruationes vel tenātes vel deplantationes ad genas. Est aut no in repugnātia h anatomicis: s; in mō doctrine triangularis est quodā mō vterq musculoz horz velut sumitātē quādā triaguli. Alia vō versus iferiorē genā: tertia velut quedā basis ambas supiungens predictas costas totis p^mis iferioris gene p^{ti} bus sup tendit fm longitudinē eius. Et subdit. est aut neruossissimus sui p^{ti}us fm locū q est sub ponis muscul? ille: z nō hz illud qd velut sumitās: mouet aut z circūducit genā aliā ab inuicē z deplantationib? operatis a nā vt sibi nūc succedentib? motib? q in masticationib? act? multi formis fact? decēter igit nomināt hos masticatozios quātis z tymporales maxie pncipēt hac denoatione: hi enim nō nisi solū vnu actū in masticatiōe p^bēt. s. vebemēter ad inuicē applicari dētes ad qd segtur frangi qcad in iternēdio adiacet. Sed hec. s. ceu a molēdino a molaribus lenitū cibū masticatozū opus est musculoz: hi. n. ipsi z transmutant cibaria: z que a dentib? excidūt rursus egrediunt tēsi z circūtracti tymporalib? musculis nihil ad hoc pferentibus. Sed lingua qdē nō parz operat adhuc actū velut manus p^mutās z vertens eū qm in ore cibū: vt ois eius ps sūt pterat. Et rursus vero minus ex alterutra pte masticatozios hīs musculis velut quedā alia manus adiutrix lingue mutās maximū auxiliū sibi p^bēt adhuc inferiores finēs maxillaz q sunt catarris: q sūt versus labia ad q pueniūt subtiles z ampli muscoli vñ fm alterutrā ptem toti collo circūappositi: mouent. n. ab hīs gene cū labijs: z si oisariā imobilis sit gena. De his musculis. dixit haly. vbi. s. q inferiorē mouēt lacerti maxillā qtuor sūt paria. Paria duo maxillā ad supiora mouēt q z tympoz sūt lacerti duo. Et duo alij sunt itra os positi. Et tertij paris origo retro post aures est: sed tñ sub ipsi paulatiz ad collū descēdit z ascēdit ad mentū illiqz p^{ti}nuat trahitq ad inferiora maxillaz. quartū vō par duo sūt lacerti sup genas positi q maxillā in duo mouēt latera: dñqz z hi duo lacerti masticātes: eo q nō parz in masticādo cōferūt: fuerūt aut necij musculi p^{dc}i pp mouere maxillā ipsaz motib? necijs. C Nō fuerūt aut. vt dixit Aui. pⁱ p^a. i. mādibula iferiori motus necij plures qz tres. s. mor? apiendi os: z mor? claudēdi: z mor? masticādi z molēdi. Aperiens aut ad iferiora mādibulā descēdere facit z claudēs ipaz eleuat z molēs ipaz circūire facit z duas ptes dclinare: manifestū est igit q oz q mod? claudēdi sit p musculos q a supiorib? descēdūt: z ad supiora re trahuntur z apiēdi ēz z molēdi cū trāuersiōe: quappad claudēdi duo tympora musculi vocant: quoz qzitates i hoie parue facte fuerūt: qm mēbz qd p eos mouēt in hoie pue existit qzitates: z i medio est vacuitatē hīs: z est in pōdere leue. Nam mor? q in h accidūt mēbro in hoie p hos duos veniētes musculos magis sūt leues. In ceteris aut aialibus alijs iferior mādibula est maior z grauior qz i hoie: vñ moueri in eis p eos in motu morēdi: z res comedēdi duras: z incidēdi z eradicādi est difficilis. Et hi qdez duo musculi. dixit. A. sūt molles p^{pea} qd iux p^m exūt qd est cerebro qd est mēbz in vltio molle: z neqz iter ipsoz z cerebzū est nisi vñ os: vñ tū pp h: tū pp illd qd timef ex societate cerebzū cū eis nocumētis si acciderēt: z in doloribus si euenirent adeo q illi qbus accidissent ad frenesim puenis

sente: z ad alias q ei sūt siles ex egritudinibus sepeliuit eos creator apd eoz originē: z egressione a cerebro in osse paristz in ipsos penetrare facit in cooptura q filis est canaliz que est pposita ex duob? ossib? pis z torturis foraminū p q transit q cū eis vadūt eoz nesciētes extrema magno spacio: donec parz ptransēūt vt eoz suba paulatim iduref: z a loco vbi pns ori fuerāt paulatiz elōgent: vnicuiqz at horz duoz musculoz magna gñat chorda q sup mādibule inferioris extremitatē icidit: z ipsaz cū trahit eleuat: z hi duo musculi ab alijs duob? adiuti fuerūt musculis: q in interioribus buccē cedētes ad mādibulā descēdūt iferiorē i forā vitte: qm in eleuādo graue est neciuz ipz ingeniōse regere: z sollicitari p ipso qten? plus hēat fortitudinis. C Dixit Sal. vbi. s. musculi tymporales z illi q aperiūt os diffiles sūt oibus alijs musculis. Tymporalib? n. medijs. s. dictis tenātos explatāt. Nō. n. iuenies fm aliquē aliū musculūz explatationē talē tenātis: vterqz aut oppositoz eis a pte q est retro capitis explatationē hīs postqz aduocata p^{ria} z flexione puenit iferioris gene nō adhuc ē muscul? s; terius tenōz z nud? ab oī suba carnosa. S; h qdez alijs inest musculis. s. ad tenōtē definē: qd aut ē p^{riū} p^{ciū} vterqz horz qd nulli alioz musculoz inest ē q tenātus horz alteruter modicū pcedēs. Nō adhuc tenō ē: s; mor musculis sit in iferiori gene iferius implantat vt antea dcm est. igit carnose sūt ptes: z in p^m: z in fine: z i me? vō carnose z neruofez qd in nullo alioz musculoz existit: sic neqz s. s. ex medijs tymporaliū ori tenōtē. Lā at explatatiōis tenōtis a me? tymporaliū. dixit. S. ē qm me? si p^{si}deras ipoz pōnē ferū est s; rectitudinē idigētis motu sumitatis gene. Lā vō ori? tenōtis a me? musculoz apiētū genā ē: qm nō potuerūt pueniēt ab aniori collo hīe origine: vt s; rectitudinē pncipij p^{riū} alterut trahēt iferi? genā: qz si sic fuisset locati occupassent locū multoz alioz organoz locatoz in pte aniori colli: z fuisset ad detrimētū aialis: itoz nō ab ossib? q fm collū sūt explatati: s; retro capiz vt dcm ē. Et vbi plēa ē maxie organis regio multz nudis carnib? in p^{rib}? q fm parifina alterut eoz tenō subtiliat? ē grossiores. n. si eēt nō hūissent trāsitu p angustatiōes. Si at fuissent hi musculi facti tenues sic hi sūt sufficientē grossi vtiqz fuissent ibecilles: qz circa difficile passibiles oportuit eos fieri: z strictos rōnabilr nā abstulit totā eoz: fm b tñ carnē: solū aut inuolos pducēs tenōtis: qm aut p^m an angustationē pstituit. tē iā paulatiz puerēs carnosos musculos resumī opata est. C Dixit at musculoz apiēdi z mādibulā descēdē facientū villi ex additamētū nascūt alubeti q retro post aures creata fuerūt z descēdūt z vniunt: z sit vñ muscul? postea se parant z sūt chorda: vt firmitudinē augeāt: dñde itez. s. rarificat chorda: z carne replet: z sit muscul? ne pp sui tē sionē ad nocu? recipiēda sint pparati: deinde mādibule reflexio mēto obuiat: z cū p^{hi} trahit mādibulā retro: z descēdit pculdubio. C Et subdit Sa. vbi. s. tria gñia musculoz ad ois motū nā pstituit hīs qdē apiētib? hīs vō claudētib? z alijs multiformit circūadiacētib? dñt at inf se s; magnitudē eoz. Marcos. n. iustū fuit fieri eos q velut depēdētē z suspēdā ex eis totā iferiorē genā sustinet z portāt. Oppositos vō eis ab iferi? seu vsus illas ptes mouentes ad qz z nālī repit oē graue: miores fieri mltū: medios vō eē magni? medijs pōne exūt: q supius tēsi apd illū qd s; caput hi adiutores tympozib? dati sūt supius euellē: z ipsi potētes genā. oppositi vō dixit. A. qz nālīs gñitas in descēdēdo iuuat duo suffecerūt musculi: neqz auxiliō egerūt. C Et dixit Aui. masticandi musculi duo sūt ab vnaqz pte vni musculo triagulato in ei? capite positi? fuerit angul? q ex suis angul? i facie existit duo p^{ti}edūt latera: vñ ad mādibulā descēdit iferiorē: z altez ad pte ois ascēdit. z inf ea basis p^{ti}nuat recta z cōmiscet qsqz angul? eis qd an ipm existit p^{pea} vt musculus iste in p^bedo diuerfas hēat ptes:

Dentes
humani
la inter
re motu
cibus.

Lingua
et cibum
in ore.

De anatō
mia mu-
sculorū
labij quippe
sūt quatuor.

et nō sit ei mor⁹ equalis: sed diuersis possit inclinare declina-
tionibus: ut p⁹ eos mollitio et masticatio p⁹pleat. **De**
musculis labioꝝ. dixit Aui. ex musculis labij sunt eis: et ma-
xime oēs q⁹ dicti sunt. s. Et ex eis sūt q⁹ sūt ipsi p⁹ p⁹ q⁹
p⁹ p⁹ s. dixit Sal. 11. de vti. p⁹ p⁹. q⁹tuor musculi ad labioꝝ
subam pueniunt euidentes et manifestissimi anteq⁹ p⁹misceā
tur cuti. s. labioꝝ cōcreti vō oisariā sunt et euidentes et isepa-
rabiles sunt ab illoꝝ nā. tota enī musculosa nā p⁹creta to-
ta ei que est cutis facta sūt aialij labia: fuerūt autē musculi
q⁹tuor: q⁹ q⁹tuor oportebat esse p⁹ mor⁹ labijs. s. alteru-
tri duo. vñ qdē ad sinistru: alteru⁹ vero ad dextru ducētē:
duo vō hoꝝ musculorū ab inferiori. siue inferioris gene inci-
piunt. Reliq⁹ vō duo parū supius: depēdent autē capita su-
perioꝝ desup⁹ versus poma: obliquoꝝ. n. dēbant eē duces
motuū alterutri p⁹ labij. inferiorū vō obliqua est vniuersa
positio: obliq⁹ vō et mor⁹. **Et** dixit Sal. sapia creatoris p⁹
quatuor musculos p⁹dictos octo mor⁹ opata est. q⁹tuor q⁹
dē obliquos sūm alterutrā partē labij duos: cū his autē et
alios rectos q⁹tuor duos qdē q⁹ certitudinalit⁹ sunt recti: vt
q⁹ plurimū abinuicē distant labia: hoc qdē supius vñ
nasus sensus: hoc autē tractu inferius vñ sensus mentis: et p⁹gerū
tur adinuicē q⁹ qdē est. s. inferius: q⁹ vero est infra sursum
allatū. Sicut. n. infra in carpo et vulua ostēdet ex obliquis
motibus fieri rectos: ita in labijs hz vno qdē opante mu-
sculo sūm vñ qdē eoꝝ ad obliquū q⁹ sit motū. Si vō am-
bo edunt sic tā totū labiū supenellit a supiorib⁹ musculis:
subtus autē trahit ab inferiorib⁹: s. et extrinsec⁹ inulit tēis
extra vti ptingit labia. Intus autē vti et subplantari ab in-
trinsecis. **Et** dixit. A. q⁹tuor musculi sufficiūt adhuc vt la-
biū moueat vnaqueq⁹. n. ps eoꝝ cū mouet ad illā partem
mouet. Cūq⁹ duo et duas mouent ptes ad duas dilatant⁹
pressadit⁹ igit ei ad p⁹lemētū mor⁹ ad q⁹tuor partes: neq⁹
vñ hz motū: nisi istos. In his igit q⁹tuor adest sufficiētia.
Et isti qdē q⁹tuor musculi. dixit Aui. et sūma et musculorū
cōmū cū corpore labij miscēt talit⁹ q⁹ sensus a suba labij
p⁹ria discernere nō vñ: et hoc ideo sūm est p⁹pterea q⁹ labiū
est membrū molle carneū os non habens.

De anatomia oculi in generali.

La. xxiij.

Oculus dī ab h⁹ vō oculo oculis quod
signat occultare vel abscondē. Et dī
sic. q⁹ in loco sit sit⁹ occulto et tecto sup⁹clio: et
alijs p⁹ib⁹ vt patebit: vñ sic dī q⁹ lumē occultū
intra se hz. **Est** at oculus mēb⁹ officiale ex

Quid sit
oculus.

plurib⁹ p⁹lib⁹ p⁹stitutū. s. hūiorib⁹ pāniculis venis et arte-
rijs neruis musculis pinguedine: et carne alba. Et qdā iter
pres oculoꝝ noiant palpebras. **Charū** autē p⁹icula: qdā
sūt p⁹incipales et vñ p⁹stituētēs oculū que sūt septē tunice: siue
pāniculi et tres humores. Et de his p⁹ib⁹. dixit Zoar. ptes
oculi multe sūt: q⁹ decē vt dī est. Et scire p⁹parationē et vñ
litate cuiuscūq⁹ earū erat difficile tpe Sal. intm q⁹ Sale. p
posuit in corde suo nō reddere rōne singul⁹ d⁹ eis. Et Aue.
dixit. q⁹ iudicia de eis sūt arbitraria. Et p⁹pea dicūt. nō ē mī-
rādū: si de eis aliq⁹ p⁹trouersia reperit in dīis auctorū. Et
qdā sūt ptes coadiuuātes: siue circūadiacētes de p⁹ib⁹ p⁹nci-
palib⁹: tunice sūt tanq⁹ p⁹tinētes. Et hūiores sūt tāq⁹ cōtēte.
Et de p⁹ibus coadiuuātib⁹ nerui optici sūt deferētēs vñtū
visuū: et spm visibilē in sūm ei⁹. Cui⁹ vñtū ocul⁹ ponit⁹
esse organū siue ist⁹. **Et** dixit. A. tertij 3⁹ vñtū visuū. i. or-
ganorū visus. s. oculorū vel virt⁹ visuū. i. visua apud eos
sūm quos visio fit in oculis: vel virtus visuū. i. oculorū que
cūq⁹ vñtū sit circa visionē opans et mā. i. suba spūs visibil⁹
pcedit et penetrat ad oculū p viā duorū neruorū. s. optico-
rū. quorū anatō⁹ habita est in sermone 3⁹ qbus mediātib⁹
oculi cerebro colligantur cū ipsi a cerebro originē habeāt
Et de partibus coadiuuantibus sunt vene et arterie por-
tantes ad oculū spiritum vitālē a corde: et ab epate natura-
lē: et mām alimēti. Que vene et arterie ramificant ex venis

et arterijs in pāniculis cerebri disseminatis: et p⁹teritis q⁹
mediātib⁹ oculi ipsi cerebro et colligant⁹. **Quā**titas at
oculoꝝ sensu nota est: q⁹ tñ cū latitudine est multa: in q⁹ qdā
magnit⁹: qdā parui: et qdā mediocres inter eos exūt. **Et**
numerus eorū est binari⁹. Dixit Haly. 3⁹ theoz. oculi duo
organa sūt qbus visus p⁹cipiat. q⁹ ea de cā duo facti sunt: vt
si forte alteri eoꝝ incōmodū accidat: alter in visu eius loco
stet. **Et** oculi figura rotūda est cū aliq⁹ declinatione ad
lōgitudinē parūā. **Et** alteruter eorū in alterutra orbita
q⁹ orbita ab orbe p⁹ eius rotūditatē dēcā est: in q⁹ oculus fir-
miter alligat⁹: vt apparebit situat⁹ est ad infallaciā: et incō-
modorū euasione. **Et** dixit Sal. 12. de vti. p⁹icu. oculū mē-
brū esse diuinū. Et Aui. dixit. p⁹ sui de aialibus. q⁹ inter oia
mēbra corporis oculus maxie signat mores aie: et fortasse
cā est: q⁹ p⁹ alijs saltē organis sensuū anime famulat⁹ ad p⁹-
fectiōis acq⁹sitionē. **Et** Zoar dixit. q⁹ oculus ē mēbrum
subtiler et delicatū p⁹ ceteris mēbris. **Et** A. qdē p⁹bleu-
matū. 10. 15⁹ p⁹bleumate q⁹rit. p⁹ qd hō inter aialia mimaz
hz distātiā oculoꝝ sūm magnitudinē sui corporis i alijs nāq⁹
aialib⁹ iter vñ oculū et aliū iterponit⁹ frons: in hoie autē
solus nasus. **Et** assignat Ari. duas cās: q⁹ vna est: q⁹ i
ter cetera aialia hz oculos sūm nāz: et hoc tā rōne p⁹ectiōis
q⁹ cognitiōis. Rōne autē p⁹ectiōis subcollocauit eos nā in
fra p⁹cauitatē p⁹ alijs p⁹bens eis eminētiās. Rōne vero co-
gnitiōis: q⁹ sensus p⁹culos facit ad sciēdū multas reruz
dīas. Situauit g⁹ eos nā p⁹pinquos vt p⁹fectius pueniret
ex eis videndi act⁹ p⁹ quā et cām nerui optici cruciant⁹: et
ap⁹ p⁹ iunctione p⁹ungunt⁹ q⁹ in alijs aialibus. Dixit
quoq⁹ Ari. q⁹ in quo loco corporis est motus in illo dī eē: et
p⁹uidētiā: s. motus sit i anteriorib⁹. plus g⁹ et ibi debuit eē
et p⁹uidētiā. p⁹uidētiā autē p⁹culos est q⁹ quāto maior fue-
rit distātiā oculoꝝ tāto magis visi erūt in latere et quāto
magis erūt in latere tāto visiōes magis lateralit⁹ disp⁹unt:
q⁹re neq⁹ ydola p⁹ duos app⁹bēsa oculos eē q⁹ p⁹it in vñuz
p⁹incta sensui rep⁹itare cōi: quātū vō minor fuerit oculoꝝ
distātiā tāto magis erūt visus anterior: et tāto minus dis-
pergent⁹: s. et ydola p⁹ duos oculos app⁹bēsa meli⁹ p⁹it in
vñuz p⁹ungi: et cōiuncta sensui rep⁹itari cōi: q⁹re magis erit
minor oculoꝝ distātiā: sūm nām. **Et** scōa cā fuit: q⁹ alia
aialia excepto pigmeo manus nō hnt qbus possint app⁹-
bēsa nociua vitare et ad p⁹la seruitia vñ: hō autē habuit ma-
nus: vt infra dicet. que sunt organa ad vitādū sibi nociua: et
ad p⁹la exequēda seruitia. Et vt dicūt iter oia aialia: maxie
oium oculi distāt a se. Sunt. n. oues aialia humilia et man-
sueti: vt plm gressus suos p⁹cumbunt in terram.

De humoribus oculi.

Cap. xxiij.

Omnes p⁹sent auctores q⁹ hūiores sunt
tres. s. vitreus cristallinus et al-
bugineus: cristallin⁹ qdē iō dīc⁹ ē sic a cristal-
lo dī ēt glacialis a glacie: et dī gradine⁹ a grā-
dine et sic dīc⁹ est p⁹ silitudinē quā hz cū dīcis
rebus in suba sua clarus: sicut grādo et Sal. dixit. 10. de vñ
litate p⁹icularū. h⁹ hūior clarus alb⁹ et lucidus est. **Et** No-
tant. n. q⁹ suba cristallini est aquea cū qdā fixione: et maxie
respectu sube aliorū duorū doctozū humorū: que est aquea
absq⁹ fixione: q⁹re nō est terminabilis p⁹ria terminatione
quare neq⁹ p⁹ria hūis figurā siue formā: suba autē cristalli-
ni sua fixiōe fuit suis p⁹rijs terminis terminata: q⁹re et pro-
p⁹riā recipit figurā: vt dicet. **E**quit autē cristallinus solidita-
te fixione faciente: vt spēs p⁹cepte in eo aliqualit⁹ retinerent⁹
vt possit de eis in mora iudiciū ferri: aut saltē sūm aliquos
posset fieri ipsarū spērū redditio ad sensum cōmū: que qdē
minime fieri potuissēt nisi fixiōne quādā et duritiē accepissēt:
fuitq⁹ eius suba clara et puia: vt bñ posset oium visibi-
liū suscipe spēs: q⁹re vocauit eum Aue. quasi speculum me-
diū inter nām aeris et aque fortasse: quia recipit spēm ab
aere exteriori mediātē albugineo: et reddit eam sensui cōi

De q⁹it
te. De mē-
ro.

De i⁹lo
De sū.

De fo-
cristall.

Propter
qd dōm-
ter aialia
oculorū
minime
hz dīcis
tiaz.

De sub
cristall.

De vñ
tare co-
ne crist
lūi.

De fitneiꝝ

pti^m inō solū vt oisset z nō tangatur cristalloides a cornea tunica vey ē vt nō sicet cristalloides. Dixit Auer. coll. 3. z. albugineus fuit ad hūectādū cristallinā z ad custodiēdū eā ab aere extrinseco ab ibub^o z caumatez: ne tāgat vūcā tunicā. C. A. dō dixit: qd albuginei sit^o cā duplex est. vna aīis: z alia ppletina: siue vt dicit: vna ē ppletina final^o z pncipal^o z imediata z alia ē nō ita finalis z pncipal^o s; mediata quā vocauit aīte: z ista ps siue cā aīis dixit Aui. est qñq; cū sit supfluitas nutrimentū cristalline debuit opponi parti nutrimentū eius ne ipm corūperet nutrimentū: q; cristalline aduenit nutrimentū a posteriori oportuit ei^o supfluitatē. s. albugineū situari in opposito. s. in aīioxi. Cā autē cōpletina finalis dixit Aui. est duplex vna vt sit gradatio luis sup glaciē. h. n. ē pncipalis cā creationis albuginei. Et vtilitas quā facit in visu: z famulat^o quē facit cristalline ē vt gradatim z nō subito deferant^o: z lumē z spēs visibiliū ad cristallinā. Si. n. lumen subito ad cristallinū supflueret spūs visibiles disgregaret: z faceret in visioe nocumētū. C. 2^a cā est vt sit ei quasi clypeus defendēs ipm dixit Haly. factus ad hūectādū cristalloides ne forte aer eā exicare: z vt prohibeat eā ab incurfu tunice q vūcā dicit: ipsa. n. vt patebit ab interiori pte sui aspa est: z sua aspitate lederet cristallinū si sine medio ei occurreret. C. Dicunt hūc p dci tres humores z psertim cristallinus qdā in qli peccātes super fluitates vey ipse subtiles sunt z in vapores trāscentes re solunt. Et hec qdē vt dicunt sub forma imaginationum apparēt in acute vidētibus: vt cā^o de imaginationib^o patuit sermone tertio. C. Dixerūt qdā. ex his humorib^o cristallinū solū esse vere mēbrū. Alios vō esse hūores nō mēbra. de vitreo pbāt: q vitreus humor nutrit cristallinū: s; qd nutrit nō est mēbrū. Nō. n. est vey dicere q vñū mēbrū efficiat nutrimentū alterius. Et q vitreus nutriat cristallinū p3 q. Sa. 10. de vtilitate particulay. dixit. idiger cristallinus nutriri: q ipolē erat eū a sanguine imediate nutriri multū a sanguine in qualitatib^o distāte. Jō ad idoneū nutrimentū parat^o ei fuit vitriformis hūor q quātō grossior z albiōr est sanguine tāto a cristalliformi hūore deficit in albedine z hūiditate a grossitie. C. Et Haly. dixit. pata est vitrea hūiditas vt humorē pasceret cristalloides cū cibo suo egeat primo nāe vt facilis fiat illi eius imutatio z ad suay trāformatio nām: qñ aut. oia mēbra sāguine pascunt^o: sanguis aut a cristalloidis remotus est lōge nā: s; vitrea facta est hūiditas: vt sanguinē alteret z trāsmutet in nām suam quo nāe fiat cristalloidis. primus eo q pascat. Silr etiaz Aui. dixit. q aduenit vitreus hūor vt nutriat cristallinū: z factū est hoc vt inter cristallinū z sanguinē pūz fiat gradatio. C. Dicit q isti q vitreus est verus humor: q vna ē scōis humiditatib^o. s. p^o in qua adhuc remanet de dispōnibus sanguis z spālī aliq rubedo: z sic vitreus iter sanguinē pūz z cristallinū q est vere mēbrū gradationem efficit. Qd aut albugineus sit supfluitas quanti z benigna supra patuit: qre nec ipse est mēbrū. C. Alij aut dicit q predicti tres humores sunt vere mēbra: qd pfirmāt aucte. Gal. in lib. homiomera ptiū: vbi enumerās mēbra pfilia homio merū s; os dens cartilago tene cerebrū vnos. i. iuuli seu vil li pinguedo grando. Adhuc aut cū his in oculo vitreum humidū: z cristallinū: z corne z vūcā tunica: z q pprie nominant^o porū z hūiditas pposita cristalline. s. albuginea: d hac tñ oculi humiditate loyca sit qd an sit oīm eā esse particulā. i. mēbrū an non sicut de sanguine z spū: ita q ē tpe Gal. de humoribus oculi erat dubiū loyca. i. argumentatiū ad ptes hincinde. C. Sed vere vt dicit. predicti sunt mēbra: z nō voluerunt auctores supradicti: qd vitreus humor vere nutrit cristallinū: s; q dicat nutriri: q pparat ei nutrimentū sic dī q stōus z epar nutriunt alia mēbra qa pparat nutrimentū p oibus mēbris. Et in hac pparatiōe dī fieri gradatio. i. gradata pmutatio in nutrimento cristal-

lini. Et q ita voluerint p3. Zoar. dixit. grādineo a pte interiori vsus cranez: hūiditas vitrea appodiat amplectens illū circulariter ex ista pte deferens ei nutrimentū. Et hysus haly. dixit sanguis nō potuit esse imediate sine trāsmutatiōe nutrimentū cristallini: cū cristallinus sit vltie clarus: z purus: cuiusmodi nō est sanguis: qre ordinauit nā q ne cristallini claritas oportuna turbaret sanguis non pueniret ad ipz cū turbiditate z rubedine sua fortasse ne oia appareret turbida. S; ordinauit q prius puerteret ad claritatem que puerio sit mediāte humore vitreo. Et Auer. colligit. 3° dixit humiditas vitrea facta fuit ad nutriēdū humiditatem cristallinā p viā irroziatiōis: s; tali via oia mēbra irrozant cū nutriunt. Et sic nō voluerūt pdicti auctores q suba vitrei nutriat cristallinā: q trāsmutet in ipsaz: sed q pparat ei nutrimentū sit aut talis pparatiō: qñ vene z arterie: que portāt sanguinē nutritū vitreū z cristallinū: que sunt in tunica retina agūt in ipm aī aduētū eay supra cristallinū: z dū sunt corā vitreo nō iducunt in ipm claritatez pueniētē cristalline: z h faciunt in virtute: humoris vitrei agētis pp finē: sicut ē alioy mēbrōy vene trāsmittūt sanguinē ad hunc finē ut pueniēs fiat p nutrimento mēbrū p quo agūt: hūc aut sanguinē sic alteratū irrozāt ipse vene retine tunice ipsi cristallino quo irrozato nutrit: hunc g modū intellexit. A. cū dixit. humor vitreus nō puenit ab eo ce rebroz: vt iterponat inter ipm z cristallinū. s. solū: nisi quia mittit cristallino sanguinē veniētē: z h mediante reti. i. retina tunica: h etiā mō d; intelligi q dixit hysus haly. qñ dixit. vtilitatem vūcē esse vt nutriat albuginez. Ex dictis dicit quidā patere: quare in cristallino nō remāsit vestigiū rubedinis: q nutrimentū ad ipm veniēs venit depuratum z clarificatū. Qūo aut albugineus nō sit supfluitas supra patuit. Et iō peludūt pdicti q isti tres humores: s; humores nō sunt humores vereis: s; sunt vā mēbra generata ex mā gnōis cuius māe ex qua ipsi humores oculi generant^o sunt pte diuersitate partiū eius tres partes ex qua vna humor vitreus ex 2ª cristallinus. Et ex 3ª albugineus. Et dicit sunt mēbra cōsimilia qñ dicit qdā: qd cristallinus nō sit mēbrū vere cōsimile: sicut caro simplex: nec ēt vere organicū: sed pōt dicit qd mediū teneat inter nām cōsimile: z organicū aggregans rōne sumat^o hz eādez substantiā z claritatem quā hz totū eius z rōne sue figure situs z quantitatis pcurrentiū ad opationez eius aggregat nām mēbrū organici. Nā nō quelz ps eius hz figurā quantitatem z sitū regitas ad opationē eius. C. Sūt aut pdicti humores oēs cōpati ad cutē cōplexionis. frigide z humide: sunt enī oēs aquee nāe: z nō solū vt putauerūt qd vitreus z albugineus: imo ēt z cristallinus pp qd vocauit eū Arist. humidū absolute. Cristallinus tñ cōparat^o ad alios duos humores pōt poni cōplexionis sicet: sic eū cōparans hysus haly. dixit q nā cristallini frigida est z sicca: vey vitreū cōparat^o ad cristallinū est minoris frigiditatis: eo q iudicat rubedo ab eo picipata. Et iō errauerūt qui cōparauerūt humorē vitreū flegmati vitreo in frigiditate cōplexionali. C. De tunicis z panniculis oculi. La. xxv.

Unica siue panniculus quātū ad oculū spectat pōt sumi dupl^r: uno: nō large p quocūq; capiēte siue cooperiēte: q ei submissus est siue aī siue retro siue scōm totū siue fm pte qñis cū hoc heat als vtilitates. Et fm hāc assūptionē tunice oculi ab auctoib^o ponūt septē dixit Haly. oculi sūt ppositi ex septē tunicis. Silr Almā. dixit. oculus composit^o est ex septē tunicis: z cōiter oēs sic dixerūt. Alio mō. ppe p eo q solū hz coopire totū sibi submissus z nō hz als utilitates. Et istō mō pnderate varie fuerūt ab auctoib^o numerate. Quidā. n. sex eas esse dixerūt: qñ nō adnumeuerūt iter tunicas retinā: eo q pncipaliter:

Et p oēs
dicti tres
humores
sunt mem
bra.

Deo
tunica
oculi.

De
humoribus

De
ma: q
dicat:
suba

De
ro tu
rū: dū
se fū
nōnō

dispaliter ut patebit ad nutriendum humores et non ad cooperiendum facta est. Et quodam posuerunt eas quoniam non solum retinam propter dictam cam: sed et araneam relinquunt: eo quod pars retine sit et cum hoc cooperiatur non nisi partes crystallini: ut dicitur. Quidam vero quatuor eo quod cum predictis duabus abijciunt et cooperationem: quam magis ad colligendum quam ad cooperiendum fecerunt. Quidam vero duas quod predictas quatuor considerauerunt quod essentiam: in qua vix non sunt nisi due: sed sunt quatuor nomine. Qui dicit autem tres. nam isti secundum vix vix vix dixerunt esse et scleroticam aliam et corneam aliam. Aui. vero posuit duas esse telas siue tunicas: et posuit tres paniculos: quoniam considerantur tres subas eorum et posuit eos quoniam quoniam considerantur secundum eorum iuuentiam. Has itaque diuersas auctorum considerationes aduertens Azaravius dixit. discordes sunt auctores in tunicis oculi: quoniam alij hinc quod sunt septem: alij sex: alij quoniam: alij quatuor: alij due verumtamen eorum disceptatio non est in re: sed in nomine. Et At quod cois locutio tam telas quam paniculos tunicas appellat et asserit eas esse septem: hoc omnino est quod in re tunice oculi sunt quatuor nomine sunt septem. Quare prima quod est ab exteriori re vix et ipsa dicitur coniunctiva. Alia vero que post ipsam re quod est vix nomine vix due nam ab anteriori parte oculi vocatur cornea a posteriori vocatur sclerotica. Alia vero que est post eam est sicut re vix nomine autem due quoniam a parte anteriori vocatur vix a posteriori secundum. Et alia est post predictam est et re vix nomine vix due: quoniam ab anteriori parte vocatur aranea et a posteriori retina. Et cum mouens auctores ad notandum predictas tunicas varijs nominibus est diuersitas sube earum secundum situm earum a parte anteriori et a parte post oculi. put in declinatione cuiusque patebit manifeste. Modus autem puentus et originis harum tunicarum talis est. Nervus et caro quod a cerebro primus egreditur ad sinum oculi. s. orbitam tendens craneum egreditur: et in suo exitu duobus cerebri velas paniculis. Quos craneum egreditur: et ad sinum puenit oculi ibi ab eo egressus separatur paniculus scilicet ille qui est a duramatre quod in vestimentis: et in totius superficie oculi transit paniculum: et hic paniculus a chirurgicis vocatur sclerotica. Et subsequenter ab ipso nervo paniculus separatur subtilis scilicet quod est a piamatre: et sub sclerotica in aliud transit vestimentum et paniculum que secundum vocatur dilataturque et nervus ipse et sub predictis duobus fit ex eo paniculus quod dicitur quod rethina vocatur. Et subdit. cornea a sclerotica oritur et vix a secundum et aranea ex retina: coniunctiva vero ex cute. i. gingia inferi: quod craneo supponitur ortu hinc. Dicitur Aui. cum nervi. s. optici et paniculi quod eis associantur tegere ipsos ad orbitam descendunt extremitas cuiusque eorum dilatatur et repletur. s. ipsa concavitatis orbite. Et ampliat. s. cuiusque eorum extremitas in dilatatione sua intantum quod comprehendit humores quod sunt in pupilla. s. oculo.

De origine tunicarum oculi.

Nunc autem particulariter exequendum est de vnaquaque earum. Et per duram matrem quod sic dicta est dicitur Aui. quod comprehendit sicut rete. Et id ab Halpa. dicta est retialis. Hal. vero. 10. d. vitell. partim. dicitur. vocatur tunica retina: sed non propter assilam tamen retinam in figura. Et dicit. tunica quod non est neque in colore neque in substantia: sed quod comprehendens id posueris solum seorsus aggregas manifeste putabis cerebri parte aliquid ablatum videre: tamen sic apparet ipsa tamen dicitur Aui. nervosa est: imo ex nervo producta: ut. s. patuit. Ait. quod ipse nervus mollis est: et ipsa sicut mollis est: venit autem ut dicitur nervus opticus sicut foramen nervi usque ad partem extremam humoris vitrei quod est ex parte cranei: et ibi definit esse nervus. et transit in aliam formam: quod textitur ea tunica retina: et hinc nervum intellexit Aue. cum dicitur. ortu hinc fore ex aia musculi extensus in cerebro quod est oculus: et hec tunica dicitur Aui. comprehendit vitreum et glaciale usque ad terminum quod est iter glaciale et albugineum. Et terminum ad quem puenit est ad coronam. s. crystallinum: ut. s. patuit: et quod retina ex nervo optico orta puenit ad crystallinum: hoc reperit aliqui oculi quod nervus opticus puenit ad crystallinum: vix non sub prima foras: ut dicitur. Et quod quis Aui. dicitur. quod suba retina sit nervosa: non tamen hinc totummodo preterita est ex suba nervi et

venis et arterijs puenientibus ei ex piamatre. Dicitur enim Sa. vbi. s. appetit hinc tunica plena venis et arterijs multo pluribus et maioribus quam secundum primam mole. oibus. n. nervis quod ex cerebro sunt coexplatae aliquid portio piematis arteria defrens et venas: ac et dicitur Sa. ex piamatre. a. ex tunica orta ex piamatre quod est secundum quod continet hinc retinam corpus subtiles et araneiformes explationes ad id pretere colligationes sicut ei fuerunt in nutrimentum ipsi deferunt. Et fortasse has duas explationes intellexit Alm. cum dicitur. quod retina componitur ex nervis et duobus corporibus: vel p duo corpora intellexit venas et arterias. Et hyesuthaly. dicitur. quod componitur ex duobus corporibus. s. nervo optico: et vix subtilissimis: quod dicitur vitridis. i. portio miscens. n. vix ad eentiam nervi: deinde ibi retinetur ad invicem. Et Zoar. dicitur. nervus dividitur spissus et distenditur et subtilis et coniungitur cum venis pulsantibus super. et non pulsantibus: ex quibus est retina preterita diuine puidencie precepto. De iuuentutis autem operationibus hinc tunice dicitur Hal. vbi. s. p. et mar. vtilitas per quam de super missa est alterationes sentire crystalliformis: ita autem de deferre nutrimentum vitriformi. dicitur. n. quod hec tunica hinc portare post nervum opticum virtutem visivam ad crystallinam: et hinc humor vitreum continere per suam substantiam: prebere humoribus oculi virtutem aialem per arterias in ea diffeminatas: et eis nutrimentum preparare per venas.

Aranea vero tunica sic dicta est: quod tenuissima est in modum tele aranee. Et nominatur dicitur Auer. i. arabico haantebuta. Et cum tate subtilitatis fuit ne cum grossicie phibet lumem venire ad crystallinum quoniam sit diasofina sui subtilitate manens: tamen si esset grossa non esset diasofina: quod nervosa est suba cum sit pcedens ex retina: et nervosa suba non hinc diasofinitate per primam nam suam nisi ex alia dispone ei acgras. Nec obstat si crystallinum grossius extens hinc diasofinitate: quod per primam nam cum sit nate aquee diasofinitate hinc. Dicitur Aui. subtilis non fuit sic tela araneam nisi quod si esset spissa erecta in facie glacialis non elogaretur quoniam accideret ex ea per suam grossicie quod velaret lumem a glaciale ex via albuginei. Dicitur Sale. vbi. s. non solum velut cortex cepe iacet: sed et subtili aranea per telam est subtilior et albor. Et Auer. dicitur. quod est in vltimo claritatis et tentionis: et ut dicitur est levis et micans super oia speculatio: et pupille idolum siue homunculus quod in pupilla repositus in hac: sicut in speculo quodam persistit: et dicitur. aranea aranea nec tela filima subtilis et transparentis sube albisime et minus diffusa: ut gradineus in concavitate exteriori non lederet extens illa grauedinis parte accepit quam vitreus humor discoopit reliquit. Dicitur Sal. vbi. s. non extendit circa totum crystallinum: imo per eius quod vehit in vitriformi oino discoopit est et nuda tunica. Uniri. n. secundum hoc melius erat humores: per vix tota quod eminet a dextra non tagens vitriformem subtili hac lucida iducta est tunica: itaque sit ei? ex parte exteriori est iter crystallinum et albugineum: oritur. n. ex retina. s. dicta in loco quod est medius siue est corona crystallini ad quem locum terminatur retinam: ita quod a parte posteriori retina coopit medietate crystallini: tamen medietate vitreo. Aranea vero a parte anteriori coopit aliam ei? medietate. Et sic. s. patuit retina et aranea eadem sit re: tunica tamen quod diuersa facta est in suis partibus ut diuersas exerceat utilitates posita est nomine: diuersitas. n. sube ei? est: quod quod diu durat nomine retina suba ei? grossior est: et densior: sed ubi effecta est aranea suba ei? tenuissima est ut patuit. Et ad hanc tunica peruenit in finem sui ortu? a retina puenit quodam extremitates a tunica secundum: quod Aui. futuras appellat: quod sunt in modum futurarum: et redpit illas futuras et non permittit eas venire ad crystallinum: et ad albugineum. Et per hoc dicitur Aui. quod ipsa separat iter secundum et albugineum. Et apparet future ille: ut dicitur. subtili aspiciendi in anatomia oculi magni bovis vel magni equi. De utilitatibus aranee. dicitur hyesuthaly. quod vna utilitas eius est quod dividit iter crystallinum et albugineum. Et ista distinctio facta est dicitur Aui. ut iter subtile. s. albugineum, et grossum. s. crystallinum sit aliquid medietas phibens

De tunica mentis et opomb? tunice retine.

De aranea que sic dicitur et de suba ei?

De vitell. ratiobus et opomb?.

subtile a tactu spissi neledat. Et de utilitatib⁹ eius est de ferre nutrimentū albugineo: qd nutrimentū recipit pro pte a nervis retine z p pte a venis scdine mediātibus futuris pdictis: z p hūc modū fm quē recipit albugineus nutrimentū dixerūt qdā: q ipse nutrit ab aranea: qdā a retina: qdā a scdina. qzuis ē ab vnea recipiat. Dixit Aui. q ipsa separatur iter cristallinu: z albugineū: ē vt adueniat albugineo nutrimentū a pte aīriori ipsius penetrās nō qdē ex pte exterioris: sed posteriori: qd ps aīrior nutrimentū siue vie per quā venit nutrimentū humoribus oculi. Et ipm qdē venit ex pte cerebri p venas retine z secundine.

De scdina
qre sic di
catur z de
suba ei⁹.

Secundina

De tunica dixit Gal. sic dca est: qz mī cerebri tenuis sic dca est scdina a q h oris vel dī scdina: qz est 1^a tunica in me⁹ prime z tertie. Et Auer. dixit. q vocat i arabico alnusia. Et illa tunica cum alijs sequētib⁹ vocant ab Aui. pāniculi: z est profundior eoz a pte posteriori. Dixit Gale. vbi. s. scdina est de tunica z cooperimentū: z certū appositōiū subtis corpib⁹: c⁹ p^m est ex subtili miringa cerebri: z ē iā. s. patuit: z in ea vene z arterie multe disseminant: sicut disseminate sūt i ipsa pia matre a qbus ramificate sūt. Et pp hāc cām dixerunt: q ab ista tunica penetrat nutrimentū ad oculū. Et ita est vitas d plimo eius. Et hoc iō dī: qz ab his venis ramificant aliq porū ad retinā: z ataneā tēdētes z nutrimentū portātes magis decoctū z depuratū: vt magis sit idoneū nutrire hūo res oculi. Dixit Aui. q ipsa facit penetrare nutrimentū fm veritatē: vey nō opz q sūt oēs eius ptes preparate ad suamētū nutribile. i. nutritiōis: s. solū ps eius. s. totius istius scdine est ista q ē ppata. Dixit Auer. scdina facta fuit ad nutriendū retinā p venas q sūt in ea ē: z iuuat ip sam pp calore nālem p arterias que sūt in ipsa supplem z ad defendēdū ipsam tunicā retinā a nocuentis.

De vnea
qz sic dī
catur z de
suba ei⁹.

Auca

De tunica sic dīctā: qz assilata est. dixit. Gal. vbi s. racemo. i. grano vne pp lenitatē que est ab ex: z asperitatē q est ab intra in hac tunica: sic ē in tunica grani vne. Et vt dīct qdā assilata ē ei in hoc q hz foramen arctū sile foramini ipsi⁹ grani vne qn auferē ab eo suspēso riū eius. Et vt dīct ē. aliū similat ei i colore: qz siliū est co lozi corticis grani vne nigre: z ē qz similat ei in soliditate subebanc ē tunica dixit Sa. vocari iris forte pp varieta tes coloris. Et dīct q vocat riana a riano colore. vt hz. Et dixit ē. q vocat comoydeat: qz stat aī hūores vt coro na. Et Auer. dixit. q vocat mādiuaniū: z vocat ē pupilli na: qz in medio eius est foramē qd vocat pupilla: z ortus eius est ex alnusia. i. scdina. ipa. n. est aīrior ps eius: z inci pit a loco vbi scdina emittit futuras araneas vbi scdina fini tur z suba ei⁹ est spissa respēu scdine: qzuis nō respectu cor neis: s. n. retina cū pūit ad terminū suū subtiliat z fit aranea: ita scdina cū puenit ad lminū suū inspissat: z fit vnea. Dixit Aui. illud d pāniculo p q est scdina qd ptrahit ter minū dcm scdine ad anteriora inspissat: z fit tunica. s. vnea vscad grossitudinē. s. aliquā. s. q ē maior grossitudinē scdi ne. Et dixit Gal. q tunica debēs ab intus pte albugineū humorē aspera est: hūida tū z mollis velut spōgia exis sic in tagedo pp vicinitatē ad cristalloydē humorē: i. tristabil eni ei ēē debat: ab ex vō dēsa est fm qd puerfat cū dura tu nica carniformi ne patiat ab ea. Dixit Aui. in aīriori pte tunice vnealis ē rugositas vbi obuiat glaciali. als. albugi neor: vt p h sit magis siliū raro leni vt minoret nocumētū tactus eius. Dnt. q i hmoi rugositatib⁹ ibibit albugine: z lenit duriciē eius z remouet supficiē illā a sua aspitatē: q re nō pōt ledere ipm. Et vt vnea quāto plus pcedit ad pte aīriorē z recedit a cristallino qz fm medietatē aranea me diate coopit z tegit magis inspissat vt sit vix passibilis ma gis. Et dixit. A. durior priū eius est aīrior vbi obuiat tu nice corneae dure: z vbi finit. als. pcedit: vt sit illud qd cō prebēdit foramē ei⁹ z durius. Dixit Sa. ipsa hz foramē

qd ē fm pupillā: pforauit. n. nā ibi hāc. tunicā. Et fm h so lū foramē inter cristallinā z corneā nulla tunica est in me⁹: z h fm ēū q araneā nō posuit ēē tunicā. Et hoc factūz fuit dixit tpe vt uelut p valde subtile z albū cornu lucis q itus est ad eā q ē fieret cōio z cōcretia. Dixit Aui. vne cō prebētio nō plet ab aīriori pte ipsi⁹ vt nō phibeat aduē tū formaz: s. dīmittit in aīriori pte ei⁹ fenestrā z foramē sic relinqt foramē in vna. i. i grano vne qn tollit ab eo sus pēso riū eius: z in isto qdē foramē cadūt adueniētia. s. spēs veniētes de foris. Et iō qn claudis z opilat phibet visūz. Et in hac tunica disseminate sūt vene pueniētes ex vīs scdine qb⁹ nutrit z hz q nutrit ē albugineū: vt dixit hye sualy. Et dixit Aui. nutrit corneā cū eoz qd aduenit ipsi scdina. s. de venis. Quid g dixit Aui. q ipsa nō ē ppata iūua mēto nutritiōis nō dixit: qz nō nutrit: s. qz nutritio nō ē pncipalis ei⁹ utilitas: s. i ipsa est pncipalis utilitas scdine. dixit. Sa. vbi. s. vt aut fm foramē nō tageret cornea cristalloydē puidit creator vt plm adduxit pte corneae q inibi. s. foramine est. Nā fecit eā pminere exterius vt plus distaret a cristallina. Et cū h dixit Sal. hūorē subtilē z pur. s. albu gineū supēfundit cristalloydē: z cū h ethereo z lucido spū ipleuit totā regionē pupille. Spūs tū iste dixit Sa. q in re giōe pupille ē aī corneā qz luciformis ē maximā vtutez ad acie oculoy. s. ad visionē pferit: z nō ē solūz vt phibeat cri stalloydē a tactu corneae i pupillā. Et dixit Sal. q iter cri stalloydē z vneā pteineas hūiditas subtiliz z spū plenus ē locus q est hz pupillā. Scies p: qm tēfuz certitudinalr vi dee in aialib⁹ oculū z plenū vndiqz z nūqz corrugatū vel relaxatū aliqz ei⁹ pticulā. Si vō mortuo aiali volueris ana tomizare eū videbis rugosiorē eo q hz nāz ē aī anato^m. icidēte vō te corneā tunicā pfectis effundet subtili humor q in pūctiōib⁹ multū appet exiēs p foramē z pfectis tor⁹ oculi⁹ p⁹ fit z rugosus z laxus: distēdēte at te z segregante tunicas a cristalloydē iter media regio qz plima apparet va cua. Ac ēt si altez oculū clauderis aptū custodiētes alterū āplificatā z dyastolatā seu iflatā videbim⁹ pupillā. Et i h mani^m ē qm ipleta spū sic dispōit. Et Aui. dixit. foram plenū ē hūiditate: z spū qd signit extenuatio: q ē corā fora mine apud ppingtatē: morqz si. n. mors adueniat pgelatio nē talis extenuatio. i. rugatio: z depfio appet in cornea in loco vbi opponit foramini: z h p p dēlationē q a pgelatio ne accidit in humiditate: z spū. qre obtinēt minus de loco: z sic cornea depmif. Et si mors aduenit p viā resolonis z extenuatiois h manifestius appet pūptis hūiditate z spū tib⁹ in vnea pteitis. Dixit Auer. color ei⁹ variat in cor poib⁹: eo q alicui ē valde nigra z alicui min⁹: z alicui est coloris calcedonij. Sa. aut dixit. q est coloris nigri. Et ha lyā. dixit. q est in suo colore iter nigr z uenetiū: aliū viridē. A. vō dixit. q hz colorē celestē iter albedinē z nigredinez mediū. dīct tū q color eius cū luciditate existit. Dixit Sa. nigra ē vt cōgreget lucē z ad pupillā mittat. Et haly. dixit lumē pgregat vidēs. i. spūm visibilē: q ab iterioribus mittit suo colore ne forte illū aer aspgeret exterior. Cū ni gri sit coloris lumē aggregare: albi at ēō disgregare. iōqz si aliqū obtūdit visus hoi eoz speculatioē q plm lucida sē palpebras claudis: ut ad iteriora lumē pueratur. Dixit A: celestis coloris scā est ut aggreget visū. i. spūm visūū: z vt equet lumē. s. ab ex ueniēs cū colore suo: ut. s. n. sit lumē extrinsecū sic disgregatiū visū spūs sua ipsiōe remittēdo ipm. Et ēt equet lumē opatione sua q cooperit visū. i. q spūm visūū sub se retinet apud eius laxitudinē idigētē te nebris: q laxitudo ei ptingit apud multā eius resolutionē z hoc facit ei⁹ unīdo subam: q unīta melius resolutionē ex trinsecū aeris resistit: uidemus. n. q laxati z resoluti in spū uisūo claudis oculos. ut mediātib⁹ tenebris uniat z non resoluat vltēri⁹: h g facit pōne luminis z tenebray qz p eā mediate suo colore sit pō luminis: z tenebray p luminis. s. ex

De m
tatione
oponē

De tal
cornea:
re sic di
catur z de
suba ei⁹.

De h
vne:
lue app
tēfuz
mitem
rugosū

Cornea
quia ab
qz color:

De m
vne

Cornea
cū m
trimento
per se.

De h
vne

inseci: et tenebrarum. s. intrinsecarum. pueniēte ex colore suo: p quā cōpōnē phibet spūs visiuus a resolone: vel vt qdā dicit facit hoc cōpōnē lumis: et tenebrarum: qz in ea cōpōnē lumen et tenebrarum: qz lucida est: et tenebrarum: celestis coloris. Et mediāte luciditate pforat spūs visibilis p silitudinē et cōueniētiā quā hz cū luce cū ipse lucidus sit: et mediāte tenebra pforat: qz vniē et phibet a resolone. C Dixit Aui. qz cā huius ei? supradicti est: vt distinguat iter humores: et inter for te: vebemētis duritie: qd est tunica cornea: quare stat inter ea: sicut mediatrix iustitia.

Tunica sclerotica sic dicta est a scleros qd signat duritiā. Et iō Aui. dixit qz noiaf tunica dura. Aue. aut dixit. qz noiaf tunica fortis. Et in arabico alnochaalha et ipsa qdē oīf ex dura matre: vt supra dictū est. Et iō lūba ei? solida est et durat: est ps posterior sedī pāniculi hz Aui. cui? vtilitas dixit Haly. est oculū a duritie ossis pūtiētis: oculū defendere: et ipsum ipsi ossi alligare: et supplet: et omnia ei in oculo supposita firma et stricta continere.

Tunica cornea sic dicta: qz similis in paruitate cor nu limato subtili. C Dixit Sa. vbi supra. vide bit tibi assimilari hāc comib? ad subtilia incisis. vñ carni formē eā piti vocauerūt ipsa est anrior ps scōi pāniculi hz Aui. et cōprehēdit ab anriori pte vneā: et coopit pupillā. Et iō in foramine vne obuiat albugineo: imēdiatē vel mediāte spū vt supra patuit. C Dixit Sal. hēc est subtilis dura et de/ sa. dixit Auer. qz ipsa est grossa et fortis: et dixit Sal. dēsa est vt nō ledat ab extrosus occurrētib? ipsa. n. an oēs sola. re iacet ad oēs labores sumi et pulueris frigiditatis et calitat/ tis: et quantū et incidētū recipit obuiatiōes. C Et dixit Aui. totus iste scōi pāniculus tā in anriori qz in posteriori est strict? valde. i. dēpsus in poris suis et solidus in textura sua: et est et strict? i. stricte aplectēs et retinēs ea q sūt de sub tus: qd factū est vt lōga. sit ei? retētio. C Et dixit Sal. subtilis est ne ipediat ei? visus: et dixit est splendida. Et Haly. i. xit. alba et itelligūt p hēc q ipsa sit diafona trāspārēs abfz colore qz si esset colorata phiberet visus: vt dixit Aui. et pp illud est in colore cornu subtilitate limatione: et abrafioe. Et clarioz ptiū eius est illa q est anrior: et pprie supra pupillā: pres aut circūferētiales magis aliquo colore ptiapāt vt dī cunt: qz appet subtili inspicit. Et hēc qdē dyafoneitas: et trāspārētia inest ei ex sua nā pp cās dictas quam intellexit Auer. cū dixit. qz est clari coloris celestis siltis celo facta ad modū cornu albi: vñ ipsa colore supposito colorata appa ret. Et iō dixit Auer. qz color ei? appet ad modū coloris ei? qd est sub ipso: de h plene dictū est in sermone 3? de colo ribus oculor. C Et dixit Sal. in pdicta cōstructione carni/ foris tunice tria mala acqsiuit: p^m est carere nutrimentō: qm nec potēs est a longinquo trahere sibi nutrimentū: nec in se/ ipsa recipe venas pp densitatē et duritiē suā: et suā subtilitā/ tē: p^m est tristare cristalliformē sui duritiā: et 3^m est disperge re et diaforare vtutē eius visiuā. i. instrm eius suo splēdore. Sed hēc oia creator correxit mediante vneā tunica: puidit eniz nā coror deā. i. vneā tunica pdictas tres vtilitates pbe re debētē. s. nutriturā p iuxta pōnē carni formē: et phibitūā incidere cristalliformi ad lesiū: et sanaturā oculū laborātē cū suo colore: vñ vt puto nālī oēs cū laboram? in spēdiāis ludib? mor claudin? palpebras ad inatā curā pperantes. C Dicit. locus cōiunctionis corneae cū alijs tunicis in loco q est supra mediū cristallini vocat a Sal. vbi supra corona et iris: vbi et dixit. carni formis tunica fm illud qd applica/ tur iri ppe cristalliformē humorē apparet tibi seu oib? hu morib? et tunicis que in oculo sunt p iuncta fm hanc regio nē. Exterius vñ. s. versus ante pueniens semp magis acce/ dit ab eis: sicut in anatomia est videre et supra dictū est. Et apparet etiā in apprehēsiōib? suffusorū: id est cataractas depositionibus. In media. n. regione corneae et cristalloidis cōiunctibus suffusionibus instrm quidē imittit: vt abdu/

cat eas p multū spatiū sursum et deorsum: et hac et illac: et oīo in circuitu et oīo ad latū nullū tangit predictorū corporum seu sufficiente existente in magnitudine eorū distantia. C Et cornea qdē lz apparenter vna sit tunica: ipsa tñ potest poni quadruplex. C Dixit Haly. cōposita est ex partib? que si ab inuicē decorricent sunt tanqz laminule: sunt eniz subtilissi/ me: et vna est supposita alteri. C Dixit Aui. qz fm veritatem ipsa est sicut cōposita ex tunicis subtilib? quatuor: que sunt cortices suppositi: vñ ex cortice vnus nō fiat alteri nocu^m et hoc ingeniatū nā in defensione eius: et ipsa sit exposita extrinsecis occurrentib?. Et hēc talis eius cōpositio. pprie est in anteriori parte ei? vbi opponit pupille custodiā eguit maxime vix passibile fieri: et ideo Aui. dixit. et de ea est scilz de cā dictē cōpōnē: qd id est: qz opponit pupille vel ex ea est id est ex ea tunica cornea est cōpositum ex quatuor corticib? illud qd opponit pupillā: alibi aut nō: qz altere partes eius non egerunt tanta ad custodiā fortitudine.

Tunica cōiunctiua siue cōsolidans: vt dixit Haly. sic est dicta dixit hyesusalz. qz corneae cōiungitur vel vt dixit Haly. qz cōsolidat in rotunditatis circuitu cor/ nee: et cōsolidat oībus lateribus oculi: et est tertius pāni/ culus fm Aui. qui est exterior oēs alios ambiens et nō va/ riat nomen eius fm ptes anteriores et posteriores: sicut alie tunice supradictes: sed dixit Aui. totū ei? vocat cōiunctiua. Et eius ortus vt patuit est a gingia matre: et cōtexunt in ea vene ramificate a venis disseminatis in gingia: a qbus reci/ pit nutrimentū: et fortasse et vene que sunt in sclerotica pber ei nutrimentū. C Et dixit Haly. qz est alba tenuis: et est ocu/ li albū. et nō opit totā tunica corneā: sed in eius cōsolidatur circuitu. verū nō solū coopit tunica hanc et alias: et humo res: sed et lacertos mouētes oculos qui dicunt lacerti. pu/ pille: ac et pinguedinē et carnes que est sub ea. Dixit Auer. colliger. 2° cōiunctiua facta est ad custodiendū oculū a duri/ tie nerui: et etiā ad alligandū oculū cū offerat ad mouendū secum musculum qui mouet oculū. C Et oēs oculi tunice cōparate ad cutem frigide sunt et sicce complexionis: qm pā niculose sunt et neruose: cōparate aut inter se ex eis min⁹ fri gida est secundina: deinde vneā ppter venas plures et arterias quas habet: et inde sclerotica: et post eā retina aranea et cor/ nea et cōiunctiua est frigidior aliarū: qm ortū hz a pāniculo minoris calitatis: in siccitate vñ dicunt qz magis sicca est cō iunctiua: et post eā sclerotica et cornea: et vñ retina et aranea.

De anatomia pinguedinis et musculorū oculi. Cap. xxvj. **Iris** Sal. 10° de vtilitate particularū. qm nō ex oī positione qd lz est visibilis ocu/ lis: sicut audibile aurib? mō eniz ex obliquis: neqz ex posterioribus: nec ex superiorib? vel inferioribus: neqz aliter nisi fm rectitudinem pupille est visio oculi: ideo motū habuerunt. Si. n. imobi/ les totaliter. et hz rectitudinē solū vidētes facti fuissent ocu/ li oīfariā vñqz viderem? modicū: pp hoc igif potētes vñqz plm circūdūci: et cū eis totū facit mobile operatus est crea/ tor collū. Et idcirco maxie duo oculi facti sunt distātes ab/ inuicē oīgnā rōne: qui nāqz altero sunt ceci ista que secus oculū nō vident et si approximauerint: et qz habebāt oculi moueri fm nostrā electionē: iō circūappositi fuerūt eis mix/ sculi. C Et qz motus oculorū sunt quatuor: vnus cū intus versus nasū adducunt. Alius vñ cū extra versus parūz cantū. i. angulū: et tertius cū tendunt superi? versus supci/ lia: et quartus cū trahunt inferius versus poma. s. maxilla: rōnabile fuit numero motū egle musculos fieri numero. Itaqz facti sūt duo qdē ex obliquo. vñ. s. fm alterū tānū: et alij duo ab inferi? qdē vñ. et supi? alter. annumerati vñ oēs vñū circūlū efficiūt tenētis ampli ad iridē definētis. Et sub/ dit. qm aut et circūdūci oculos melius erat alios creatū nā duos musculos obliquos pōnē. vñ. s. fm alterā palpebrā desupz et ab inferi? versus pū cantū extēfos: quocirca et p

Nico. sermo. vij.

CCC ij

Cornea 2
posita. et
dicitur qd
gicia.

De videri
us qre sic
dicatur d
suda ei?

De hui.

De vili
mabus.

De cōplo
nibus tu
morum.

De hui
oclorū sūt
quatuor.

De m
ratione
opōm

De talia
cornea: q
re sic oia
tur et de
suda ei?

De vili
mabus
lū app
re hui
morum
rugulū

Cornea 2
quia abs
q colore.

De m
vna

Cornea
cū m
trimento
perle.

De hui
eius.

hos nihilominus ubiqz oculum prompte convertimus: et circūducimus. Motus autem oculi non est nisi ut pupilla debite situetur ad res visas.

De musculis qui sunt in oculis, et quod dixerunt, significant in numero.

Et dixit, est autem quod dicitur magnus musculus a circa radicē eius, et tringēs quod est custodiens nervū molliorē. Optici ipsi latitatio nē, supradēs vō et allemias sursum et adhuc convertēs. Oculū scindere cū pmpre molliis ille nervus in vebemētibus circa ra put decidētibus? comōt? violēter nisi vndiqz gubernaret? et qd phebēderet et vno custodiret. Et idē dixit Sal. si vidisti vñqz alicui? pminētē totū alterū oculū si adhuc videt? et si nō per cussioe fuerit passio facta extēsus ēē scias huic mollē nervū illū in palyfimi musculi nequaquā resistere nec retinere nec con stringere ipz potētē. Si autē in percussione fortī cōtigerit p minētē fieri oclū si adhuc videt musculū ipse solus in vō nequaquā. f. videt nervus rupt? est. Ad hāc igit vtilitātē musculū ipse fact? est in circuitu phebēdēs totā radicē oculi. Quidā autē anatomicorū triplex qbusdā duplex et q busdā simplex ēē vtr? fm quasdā immissiones inulorū et ex plantationes ita ipsuz distinguit. Sz sine vñqz ipse cōpo situz ex pluribus siue duos siue tres voluerit dicere. vñā est vtilitas ipsaz illa. f. qd dicitur est. Sic g vtr? dixit Dally et etiā Anī. musculi oculū mōuēt ea sex sūt quoz qtuor i qtuor ei? laterib? cōsistūt sursum et deorsuz et duo almatheniz et vñus qsqz ad suā partē mouet? sūt duo musculi ex trāsuerso in cedētes qui fm rotunditatē mouent. De musculo autē 7o qui nō est motiuus sed sustentati? nervi optici dixit Hal. qz nervū pfirmat per quē fit visus ne forte sue mollietie cā il li accidat rūpi et amputari in diligētī magna et graui intui tione. et Anīc. dixit. q ab oculo posteri? est musculus qz ner num cōcauū sustentati ppterea qz retinet ipsum cum inten te intuetur. Et hi dēs musculi sub diunctua tunica vt supra dictū est locati sūt. Ad vñū quēqz musculorū venit ner nus ex scōo pari neruorū cerebri oritus dixit Sal. 4o de inte riorib? et rursum sub ea locata est caro alba de genere car nis glandose et adeps solidus de qbus supra dixit Sal. ad faciilitatē motū oculi duo adenes facti sūt fm quēqz vtro rūqz oculorū vñus ex superioribus partibus et alter ex su perioribus poris sensibilibus ad eos effundentes humidi tatē sicut eāque in ore saliaz extra ruminant rinamade nes qui sūt secus radicē lingue et subdit. qm aut nec in ia centē oculis adipem alterius alicuius gratia natura prepa raut ourities eius ostendunt difficile liquabiles enim ex h siens fup madesacere eos pōt vt vinctuosa et hoc totuz est vt phibeat oculos a siccitate maxime ex motib? eorū mul tis et vebemētibus accidere potente. Dixit Aristo. in de sensu et sensato. in aialibus habentib? sanguinē albū oculi est multū pingue vt permaneant oculi humidi et incoagula ti. Et dixit. qz aialiu exanguiu oculi nō habent pinguedinē facta fuit dura pellis super oculos eoz qz facit ptectionem eoz. Et dixit Sal. tegimen foraminis qd est apud nares appositū nā fm magnū cantū. i. angulū lachrymalē carneū corp? qd ē caro lachrymalis et vtilitas illi? foraminis fuit 2o vñā est ista qd cā est vbi de neruis cēbri fuit fimo alia est qz pfluūt per foramina hec ad nares oēs oculorū supfluitates et farma demū opthalmica. i. oclorū multi plerūqz post vn ctionē. i. immissionē expuerūt. Et alij sicut mucillaginē expue runt et multi saporē vt noui farmacorū illoz in ore senserūt. Eo. n. mō dixit Sal. porus q a canto dicto ad nasum pfora tus est quo et nasus ipse ad os vt igit nō effluat p cantos la chrymales supfluitas et semplachryme coadunate sūt pre dictis poris ibi carne plicule phibentes per cantos eiaz ri oculorū supfluitates vñ medici abijcientes inde plus qz cōuenit effluere faciunt ab inde supfluitates et vocant hanc passionē tyaydā. Et cū his adhuc Sal. dixit subtilia valde sūt foramina q sūt f3 os et palpebras parū extra magnū cantū. terminata. n. vsqz ad nasū hūiditatē subtilez dant et accipiūt in pte vtilitas aut nō parua est vt dent qd qm abū

De carne glandosa et foraminibus nasi circa angulū lachrymale

dam et recipiat qm egent ad hoc q saluet ea q fm nām cū moderatia ad motū pmpitudine. Siccitas enim superce dens ppter siccitatē difficile flexibilia et difficile mobilia na ta est efficere ea hūiditatis autē multitudo infirma et mollia atē. immobilia; sola autē media constitutio optima est ad omnes qui fm naturam actus.

De complexionē autē oculi auctores varie sen serunt. Aristo. nāqz. 31 pbleu manū pbleumate. et solvens ppter qd oculus non rigescit dixit. nō riger oculus qz est de nā ignis sicut dixit Plato et ppter hanc causam dicunt oculum naturā habere lumen intinsecū qd in his inferiorioribus participat per naturā ignis et hoc voluerunt q fm Plato et fm Aristo. cōplexio oculi sit calida et sicca. Aristo. et in de sensu posuit lumen ēē oculis cōnaturale. Et ppter ea qbusdā percussis in bello cir ca tempora ita q post oculorū. i. nerui optici abscissi fuerūt accidit tenebrarū sicut si extinguerent lucerne. Et ppter hoc etiam in tenebris apparent quedā luminis fantasie. Dally. quoqz theoricē quarto. dixit. q oculi complexionē calida est et sicca. Et vt dicunt qdā rōnabile fuit in oculo ignē do minari cū sit in aliis aliis elemētis et per hoc melius inuiz yrtutis sensitiue imātionis. f. visus. Et dicunt hoc etiā pos se persuaderi eo q ad oculū descendit ex cerebro multitu do magna spiritū. Et q habeat oculus multas venas et ar terias qre et multū dz habere calorē ppter eū? calorē mul titudinē discoopertus ab aere nō leditur frigido. Ceteruz Aristo. in de sensu voluit q cōplexio oculi frigida sit et hu midarū? signū est q erupto oculo effluit aqua. Et merito videtur est de nā aquē qm cū oculus sit visiois instm opoz tuit ipsuz esse diafonū cum densitate substantie diafonū qdē qz nō pōt fieri visus nisi mediāte re diafona cū densitate vō subez qz nisi res diafona haberet aliquāle dēitatē nō fieret retētio formaz quāru retētio necessaria est ad hoc vt possit de eis cōpleri iudiciū. Et q necessaria sit densitas ppter etētio nē formaz pater in aere et in vitro speculati? eniz nō appo neret ei plumbū nō retineret in eo spēs neqz reuerberarē tur vt pz in vitro sine plumbō mō ita est q nullū elemētū diafonū h3 sube dēitatē nisi aqua q cū diafoneitate sua h3 quādā substantie dēitatē ppter quā Ap. ibidē dixit. ma gis seruabilis est aq aere supplet et multo magis igne qre ppositū in oculo elemētorū aquaz dñari et per dñō. q sit cōplexio aque frigidus et hūidus. Amplius dicunt non fuisse aer vñqz visiois instm sicut fluat et alteret? et facit p turbet. Et q frigide sit cōplexio et hūide persuadēt ex eo qd plura sūt cōponētia in eo frigida et humida frigida qdē vt tunice humores et tunice venaz et nō est in eo de car lidia nisi spūs et pap sanguinis quoz caliditas vincit a fri giditate illoz. humida vō vt humores et spirit? et sanguis quoz humiditas vincit siccitatē tunicap. Açarani aut et hysualy. voluerunt q cōplexio oculi sit calida et hūi da. Ita q Açaranius dixit. oculi cōplexio manifesta est in caliditate et humiditate hysualy. dixit. nā oculi appropia ta sibi est calida cōplexio aut naturalis est humida et q sit calide complexionis declarat pp multas venas et arterias ad oculū veniētes deferentes corpa calida. f. sanguinē et spi ritū et pp faciliē motū eius qui ad caliditatē pertinet. Di cunt qdā. q auctores ponētes cōplexionē oculi calidā et hū midā sumpterūt oculū pro collectione oium partiū suaz tā cōstituentiū qz coadiuuantiū qz et circūadiacentiū simul et spiritū oium ad oculū venientiū. Et fortasse est q vt sic de elinet ad calidū et humidū sed plus ad calidū qz ad hūidū quā humiditatis paucitatē significant ponētes cōplexionē eius esse calidā et sicca. i. parū humidā. Qui vō dixerūt eaz esse frigidā et humidā sumpterūt oculū solū pro partibus cō stituentibus et hoc pncipalr quātū ad vtrāqz cōplexionē quā etiā coadiuuantiū nō aut circūadiacentibus. Et fm hoc dicunt apparet q fm diuerfas partes eius oculi est

De oculis

Schola

De palpebris

De oculis

Quarta opinio.

diuersarū cōplexionū. Quidā tñ dicunt q̄ oculus consi-
deratus fm̄ omnes partes simul declinat parūper ad frigi-
dum et humidū: et est fortasse et verius et c.

De anatomia palpebrarum.

Cap. xxvij.

Palpebra dicitur a palim p̄t significat mo-
tū: et hoc p̄pter frequētē eius
motū: et est sinus oculorū in quo oculi sunt loca-
ti. Est aut palpebra duplex. scilicet superior et inferior.

Et superior qdē h̄z partes septē p̄ter pilos.
Et sunt dixit Aui. coopertoriū. i. cutis exterior q̄ tenuis est.
Est enim dixit Aristot. 2. de partib⁹ aialiu. pellicula sine car-
ne: deinde est vna tunicarū: p̄niculū: deinde ipse p̄niculus
dixit Aui. cū palpebris ponit qdā sile p̄niculo q̄ similis
cartilaginū: est. n. subtilis cartilago: et p̄ sui subtilitatē pōt
vocari panniculus. Et ei⁹ opō est dixit Aui. vt eaz pilorū
statio sit bona et firmat: nō cadat p̄ debilitatē eius in quo
fixi sunt. Est enīz hec cartilago in extremitate palpebrarū:
fuit ēt facta ista cartilago p̄ musculos oculorū. i. palpebra-
rū. iō dixit Aui. vt lacert⁹ oculi habeat sustētaculū: sicut os
vt bona fiat ei⁹ motio. In oi enīz motu egē aliquo fixo su-
per quo inītat. Nō aut potuit in palpebra decenter esse os:
iō loco ei⁹ fuit cartilago: dixit Gal. 10. de vtilitate particula-
rū: q̄uis palpebra ossuosa si ēt magis defenderet corneaz:
tñ cartilaginosa facta est: vt facili⁹ moueretur et intrinsecus tā-
geret corneā. Et dicit qdā. q̄ iste p̄niculus: siue ista car-
tilago sunt idē cū tarsorū: tarsus aut est p̄ extrema palpebra-
rū iuxta pilos h̄z Gal. et qdā dicit. q̄ differūt q̄uis ex ver-
bis Aui. dictis videant ponit idēz. Gal. aut vbi supra. dixit
creator circumossale mēbranū adducēs: et perducēs per eaz
que h̄z ciliū est rotunditatē in tantā longitudinē in quantā
oportebat extēdi palpebras sup adduxit p̄ inferiores p̄tes
palpebre in tbi idē in extremitatibus palpebrarū ponens
sicut scutū aliq̄ bīplicatū quēadmodū qdā putant: et hoc
Gal. tarsus vocauit. dixit enīz circumossale incipit durior qdā
q̄ fm̄ mēbranū nā sustensa et tarsus noiata claudēs et com-
prehēdēs et stringēs qd gibbosat ex duplicatione ei⁹: et hec
est pars illa: que grossior appēt in extremitatib⁹ palpebrarū
deinde est ei⁹ adeps: quā vt dixit Gal. gr̄a molliendī palpe-
bras nā operata est: deinde sunt musculi et vltimo est altera
duarū tunicarū p̄niculi dicti: que est inferior versus oculū
palpebre suba que a musculis ei⁹ est extēsa. Et dixit Sa.
inferior palpebra p̄portionata huic p̄stitutioni facta est ve-
rū circumossale suū ab osse qd est h̄z poma adduxit nā. Et sup-
ple. p̄ter qd nō habuit inferior palpebra lacertos. Et hoc
ideo: qm̄ ipsa p̄ accūs possit moueri et moueat ad motum
musculorū faciei siue genarū: tñ nō habuit per se motū volun-
tariū q̄ lacertos sit. solū aut superior palpebra p̄ se moue-
tur. Et iō lacertos habuit. dixit Aui. p̄mi p̄ma. palpebrarū
inferior motū nō indiget. Intentio nāq̄. s. p̄ quā palpebre
motū habuerūt peruenit et cōplect motū superioris solū: eo
enim cōplect oculi clausura et aspect⁹ q̄ sit intēte: bi enīz duo
sunt effect⁹ q̄ p̄ motū oculi palpebrarū intendūt: sed solum
superior palpebra motu suo ad eos sufficiebat. Et meli⁹ fuit
vt superior moueret. q̄ inferior q̄ magis est p̄p̄inqua p̄n-
cipijs mot⁹. s. neruis motiuis: volūtas enī dei fuit dixit A.
vbi supra vt inīsta quāto plus potē fuerit sint pauciora cuz
nō puenit impedimentū ne ex multiplicatione eorū pueniat
ipeditmentū. Et pōse qdē erat: vt palpebra supiore geta ma-
nente inferior moueret. sed factoris volūtas est vt opōnes
suis app̄oximēt p̄ncipijs: et causas ad suos eleuet fines tē-
peratori viā et rectori semitā: superior aut palpebra neruo
rū originē p̄pingor existit: vñ nerui cū ad ipsas tendunt re-
flexione et reuolutione nō indiget. Et dixit Aui. q̄ palpe-
bra supior duob⁹ idiget motib⁹. s. eleuationis cū aperit: de
pressionis cū claudit. Et clausura indiget musculo trabēte
ad inferiorē: et p̄pterea ei fuit necessariū vt musculus ei adue-
niret ad inferiorē declinans et ipellens: qui et si vnus fuisset

tunc impossibile foret vt cōtinuaret nisi aut cū extremitate
palpebre: aut cū eius medio: sed si cū palpebre medio conti-
nuaret cooperiret pupillā cū ad ipsas eleuaret: et si cū extre-
mitate palpebre cōtinuaret nō cōtinuaret nisi cū extremita-
te vna: et nō perueniret palpebre coopertura equalit̄z trās-
ueraret: et clausura in parte vbi esset chorda cōstringeret
p̄mo: et ab alia debilitaret partē: et sic coopertura nō esset eq̄-
lis: sed esset filis cooperture palpebre hoīs torturā patien-
tis. Et p̄ hoc nō vn⁹ ei creatus fuit musculus p̄strictiuis:
s. duo q̄ p̄tib⁹ duo almathana: idē angulorū sunt nascent-
es et palpebras ad inferiora sili deponūt actione. In aptio-
ne aut palpebre vnus sufficiebat musculus: q̄ ad mediū per-
ueniret palpebre: et ei⁹ chorda extremitas sup palpebre dila-
taretur extremitate: et cū strabere aperiret: et p̄pterea vn⁹
creatus fuit musculus ad hoc q̄ fm̄ rectitudinē inter duos
descēdit p̄niculos: et dilatat et cōtinuat cū corpe cartilagi-
ni simili: et expandit sub pilorū palpebre origine. Et Sal. di-
xit. vbi supra in hoīe inferior palpebra minor est supior: qm̄
si longior facta esset q̄z nunc est nō vtiq̄ esset bene stans. s.
firmas: sed ad seipsas defluens corrugaret: et laxa fieret et di-
staret ab oculo. Et qd est his maius acruaret in ipsa diffi-
culter excreabilis lippitudo et lachryma: et oē qd tale. vñ
melius fuit ei parua fieri: talis enīz facta semp̄ circa oculum
p̄stringit cōfigurata ei: et circūadiacēs diligētē: et facili⁹
expellit oēs supfluitates. Et dixit Sal. perforat⁹ fuit tar-
sus q̄busdā foraminibus subtilibus: ex q̄b⁹ palpebrarū pro-
deunt pilis: sed et positionē rectitudinis h̄ntes p̄ duritiā
tarsi. Sicut enīz pilos supcilioz super se cadere meli⁹ erat:
ita hos rectos et sup̄tēlos custodiri. Cūtilitatē eius cuius
gratia facti sunt p̄ncere debebat: maxime per nunc existēre
eis positionē: p̄hibent enim eis cadere intus araneā et pul-
uerē et minima volantiū animalia. Et administrandū est de
cōmēsuratiōe diuisionis eorū: si enīz plus distātes foret mul-
ta oculos lederēt: que nūc p̄hibent. Si x̄o tangerent se in-
uicē obtenebrarent multū vīsz: sed et de pilis eaz ampli⁹
supra habitū est. Et dixit Auer. in suo d̄ sensu et sensato. pal-
pebre fuerūt supposite oculis ad p̄seruandū cōplōnē eorū a
rebus extrinsecis: sicut vagina gladij: et dixit. qui maiore h̄z
palpebra magis respiciet a remotorū: cōseruat oculū a calo-
re extrinsecō et frigore. et iō multa aialia respiciūt a remoto-
plusq̄ h̄o p̄pter grossitiē palpebrarū. et idē dixit h̄yefu aly.
Et dixit Aui. fuerūt palpebre create. vt expellant qd apud
oculū volat. et hoc maxime faciūt cū pilis earū. et ad expel-
lendū qd descēdit ad oculos ex capite. s. ex parte superiori.
et vt equent lumen sua nigredine quā inducit per se cū clau-
dit et per pilos suos. et pili hoc faciūt cū clausione. ac etiāz
suo colore. et color eorū melior est color niger quē multi ha-
bent. Cōplexio aut palpebrarū frigida ponit esse et sicca.
Dixit Gal. vt supra. cognoscēs creator nobilitatem oculi eū
oīno fortificauit cilijs. et palpebris que sunt in circuitu cuti
palpebrarū pilos seu sepe aliquid gratia partuorū corporū p̄-
mittens: vt facili⁹ nō occurrant apertis oculis a pilis earūz
p̄hibita. palpebras vō ipsas coapplicari potētes. et claudē-
tes oculos si qd maiorū afferat. Et ad maiorū obuiatio-
nē desuper cilia premisit. ab inferiori autē poma. fm̄ vō ma-
gnū cantū nāsum. fm̄ vō parū cōgonitatis explantatio-
nē. A. q̄bus oibus p̄us suscipientib⁹ obuiationē maiorūz
corporū ipse oculus in circuitu locatus nihil patitur. coad-
iuuante etiam parū. aut vix passibilitate oculi motu cutis.
vnde quaq̄ enim hec collecta stringit intus oculū ad mini-
māz. vt possibile est regione cōgregans. ipsa enim cū mul-
tis plicationibus ibi siens simul cū palpebris si aliqd ossiū
conueritatem excedens ferat intus aduersus oculos p̄mo
recipit violentiam. p̄mo patit periclitat et corrumpit. scōo
vero palpebre quassant. et inciduntur cōfunduntur. et oīmo
do patiuntur sicut aliquo minime corne p̄missio.

Nico. kermo. vij.

CCC lū

Quare in
ferior pal-
pebra fuit
minor su-
perior.De pilis
et eorū vili-
tate.De vili-
tate palpe-
brarum.De cōplō-
ne palpe-
brarum.Palpe-
bra supior
p̄ter pilos
h̄z septē p̄-
tes.Cartilago
et tarsus an
sint idē.De palpe-
bra inferiori.Quia pal-
pebra infe-
rior nō ha-
bet motū
p̄ se sic
superior.Et enī
opinio.

De anatomia auri.

Cap.xxviii.

De for-
a suba.Auris p-
ecost lex.De for-
amine au-
ris: qd for-
amē fuit

Auris ab hauriendo dicta est quali sonos
et voces hauriat. Et sumitur dupli-
ter: uno modo pro toto instrūto auditus cū oībus suis
partibus cōstituentibus: et coadiuantibus et cir-
cūadiacentibus: alio modo solum pro partibus extrin-
secis. **De aure itaq;** dixit Auerro. p. colliger. forma auri
via est in osse petroso et in ipso sūt vie oblique: et talitē tēdūt
per viā totā donec iungant musculo. i. nervo 5° orto a cere-
bro a quo orit pellicula extēsa sup os petrosū: sed corpus
cartilaginōsum: extēsus extērius est auricula noiātus: et istud est
manifestū. **De iis qd aq;** qd auri sumpta p pte extrinseca
est mēbra officialē substantia cartilaginōsa: nervosus: pli-
cabile: cōplexione frigidū et siccū extra caput a laterib⁹ emi-
nens. **Et dixit qd aq;** ptes auri alie sunt pncipales et cōsti-
tuentes: et alie singulares et coadiuantes. De pncipalibus
dixit Auer. 2° coll. 3. ca^o de iuuamēto instrūti audit⁹. p^o mem-
broz in quo inest audit⁹ est nervus q venit ad aures q co-
operat foramē auri. Dixit Aui. 4. tertij ca^o pmo. hic neru⁹
in dispōnib⁹ audit⁹ est: sicut glacialis in dispōnibus visus.
Et superficies eius domestica est strata villis nervis auditus
puenit⁹ a pari 5° nervoz cerebri: vix in hoc erravit aq;
rauius: q dixit ipm puenire a pari quarto. **De reliquis autē**
ptrib⁹ subdit Aui. reliq mēbra auri sunt: sicut reliqua mē-
bra que circūdat glacialē vt seruiant ei et custodiāt ipsum et
adiuuant eū. **Sūt autē ptes oēs auri sex.** i. nervus pnci-
palis pncipalis pars ei⁹ de quo dictū est: et pellicula ab eo or-
ta pncipale. n. nervus postq puenit ad ptē ossis petrosi magis
intrinsecū versus cerebrū vbi recipit et pcepit voces subtilia
sur et dilatat: et trāsit in quādā pelliculā: sicut in oculo neru⁹
opticus trāsit in tunicā reti nā vt supra dictū est: et illa pel-
licula dilatat quousq; cooperiat in circuitu totū asamach: et
postea iterū dilatat vt cooperiat totā cōcavitatē auri: do-
nec ēt dilatē ad cooperiendū foramē auri extrinsecū: et to-
tū aurē extrinsecū cartilaginōsū. **Et de ptrib⁹ eius est ipz**
asamach: et est foramē ossis petrosi: et ipm qd dixit Aui. est
auri ad audiendū: sicut foramen vtee oculo ad videndū: et
ipsa qd ē in via trāitus sonoz et vocū ad instrūti pncipale au-
dit⁹ mediātē extrinsecū auri foramine: et hoc qd foramen
nō recte: sed tortuose pcedit vsq; ad neruū dicium. **Dixit**
Aui. factū est auri ostracū anfractuōsum. i. foramē pcedēs
ad modū ostraci anfractuosi et tortuosi. Dixit Auer. nō fuit
foramē h auri tortuosū nisi vt aer frigidus nō intret tali
modo vt ledat auditū et melius est dicere q fuit tortuosū: ne
virtus auditus esset lesa a fortissim s vocibus. **Et Aui. di-**
xit. q tale factū est vt sentiat oēs voces: et faciat. i. suscipiat
tinnitū earū necessariū. i. qui necessari⁹ est in receptione vo-
cis: et subdit foramē incipies in osse petroso est inuolutum
anfractuōsum: vt sit anfractuositās ei⁹ elongās aeris spatiū
ad interiora cū abbreviatōe sub eo: ad qd si factū fuisset fo-
ramen penetrās directē abbreviaret spatiū ad ipz: exponūt
qd. i. vt aer q interi⁹ est in aure qer⁹ manifeste quo voces
recipiunt⁹ hiet spatiū qd esset breue elongatū ppter inuolu-
tionē: q si esset directū esset illud spatiū breue: alij autē et me-
lius dixerūt qd factū est anfractuōsum: q breue est cerebri
ad aurē spatiū si recto tramite intraret aer exterior ad cere-
brū sui qualitate. et substantia lederet ipm. **Et ppter hoc anfra-**
ctuōsum est ei meatus per tam breue spatiū piongare: ne si
cut dixit Aui. subito pueniant ad interiora calor et frigus
supflua: imo veniant sup ipz gradata ad ipsū et remittant⁹
et nō ledant. incipit autē foramē hoc tortuosū in osse petro-
so: et in ipso osse est anfractuositās ei⁹: facta ēt vt varie vo-
cum differentie pceptant⁹: et in ipsa pficiant⁹ tinnitus necessa-
rij ad vocū distinctionē qui nō pcepterent⁹: eo q nō fierent si
directus esset trāitus: et sic voces nō distinguerent⁹: et aer q/
dē getus dictus a plurib⁹ cōplantatus est stans in fine for-
minis pdicti in loco ad quē terminat⁹ nervus audit⁹ adhuc

stans sub forma nervi. **Dixit Aui.** foramē auri peruenit
ad cōcavitatē dictā samach in qua est aer stans. i. getus: q
qdē oī motu caruit ad hoc vt oēs vocū motiones recipere
posset. Cū enim puenit vnda vocalis idest aer inūdādo pce-
dens ferens vocē ad illud qd illic est. i. ad ipsū aerē getū: et
ipz neruū: tunc cōprehēdit eā auditus. **Et ex ptrib⁹ au-**
ris est foramē extrinsecū pcedēs ad cōcavitatē eius: per qd
aer extrinsecus ingredit⁹: in quo et ipsa cōcavitatē aer ipse ēt
aliquāl⁹ a suis qualitātib⁹ remittitur et ipsū foramē cum
ipsa cōcavitatē in re cartilaginosa coopertū pellicula sup⁹
dicta. **Et de ptrib⁹ eius est ipsa auricula extra peminēs.**
cui⁹ substantia cartilaginosa existit etiaz. Et facta est talis vt
seipsa sustentet⁹ et vt plicabilis existat. **Dixit Sal. 11° de**
utilitate pliculaz. eaz suba facta fuit cartilaginosa. cū eniz
vnde plicule sunt radiacētes que extorsūz incidūt tali sub-
stantia eguerūt q neq; quassari neq; frangi facili⁹ pōt appa-
ret aut aures supimPLICARI nil inde patiētes: et aliqū pileuz:
aut galeā capiti imponi: et in nullo eo q cōprimant⁹ aures
apparēt nocite. Et stant sicut ille sub cuculla et vitta: et capu-
teo: eo q molles sint moderates: et ppter ea facili⁹ cedētes eis
que incidūt et soluunt violētia eoz. **Si. n. dixit Sal.** dure ef-
sent sicut ossib⁹ vel molles cōsicut carnib⁹ duoz aliez eēt⁹
aut frangeret⁹ aliqd eoz facili⁹ aut oīno quassaret⁹. **Et**
Aui. dixit. creata est auri cartilaginosa: qm si foret creata
carnea vel nervosa aut pānicularis nō seruaret figurāz for-
nicis: aut anfractuositatis q est in ea: et si crearet⁹ ossē le-
deret in oī casu: q. i. in oīni casu et percussione scinderet⁹ et
frangeret⁹ ppter nimiam duritiā: sed creata est cartilaginosa ha-
bens pseruationē figure in leuitate cū reflexiōe. Non ergo
est mollis: sicut caro vt debita sibi possit retinere figuram:
neq; dura sicut os vt possit flecti nō frangi. **Et dixit Sal.**
q auditus organū pmo eaz que fm lapidiforme os elicere
poti fecit: vt nihil ab extra incidētib⁹ noceat. **Dixit Aui.**
et supflua duritiē factū est durū: vt nō sit debilis passibilis a
percussione aeris: et qualitate eius. **Et dixit Sal.** sicut oculis
nā pilos supci ioy superposuit suscipiētes prius si qd a ca-
pite ad ipsos defluat eodē modo voluit qd auri⁹ pponere.
Sed oculis qdē hoc magnū pmissoriū facere ne tenebraret
eos nō erat melius. In auditu xō totū priū est: nō. n. solum
phibere debet pmissiē plicule vocis incidētis: sed et quo
ad sonare qd eminētie enim auri extra caput cū eleuatiōe
utilitas est vt soni qui sunt fluxibiles valde sub eius vmbra
laterēt donec ab audit⁹ organo fuerint cōphēsi. **Et maximū**
hui⁹ testimo⁹ est. dixit Sal. Adrian⁹ grecoz ipator: q. n.
nocit⁹ erat hoc sensu ptebat aures ad retro ad an repetēs
cōcauas man⁹: vt facili⁹ audiret. Ita at⁹ et A. dicebat equos
asinos et canes: et qūq; alia aialia magnas hnt aures circū
ducere eas et vertere semp versus sonos: et voces a nā edo-
cta utilitate plicularū. hnt. n. pdicta aialia musculos ipsoz
mouētes aures. hoies autē eis caruerūt et facte sūt ipsoz au-
res immobiles ppter paucos eoz: in qb⁹ aures mouent⁹: vt su-
pra patuit. **Et dixit Sal.** hoib⁹ inutilis esset tāta magni-
tudo auriz: qm cingere caput pileis: et galeis vel aliquibus
alijs talib⁹ sicut nō raro debet facere. Cū domū et bellicis
equis qzuis multo minores asinis hntib⁹ aures inutilis exi-
stat magnitudo: qm idigēt tegi caput intrū itaq; sup tēdi et p
eminere poris inqzū nūc sup tēse sūt meli⁹ fuit: ita qdez fil-
lisonant et cooperiūt por: hnt autē et nō ipediūt suppositoria
toti⁹ capitis. **Et dixit Sal.** rōnabil⁹ vel nō oīno mo-
uent aures in hoib⁹: vel aliqū parū et obtusū hnt mo-
tū. cū. n. extētes parue paz oīno vel total⁹ vel debili⁹ iuuare
nos puerse potētes. **Et Auer.** vbi supra dixit. in sūma scias:
q hec figura hnt iuuamētū in receptiōe vocis. Et alia aia-
lia hnt hoc p alio iuuamēto hoc est vt recipiāt voces veniē-
tes ex oīni pte: et ppter ea plus in eis egrediūt⁹ foras et mo-
uent eas. **Et dixit Sal.** extorsūm gibbose et ab intra cō-
caue existūt aures: vt nō incidat aliqd poro: neq; ipse patiā

Auricula
exterior
que fuit
cartilago
nosaDe figu-
ra oīli
p
rentū
cōpōne
nati.De car-
laginib⁹Quasi
res
finit
mobileQuasi
res
ab
tra
gibboDe me-
tallis

Quasi autem posita sunt maxillae laterales et anteriores faciei. tur propter: et cum multis circūvolutionibus alterutra earum facta est eiusdem utilitatis gratia. magis. n. sic supplicari possunt et duplicari in seipsis quod si simpliciter uniformis esset alterutra earum. Et auris quod a latere posita est et non in anteriori parte sicut visus: quod inuolutio visus directe praecedit: sed inuolutio auditus indifferenter. Item ex hoc quod nervi auditus a media cerebri cellula praecedunt: et propter hoc sub illa laterali posita est. Et Aui. dixit. aures create sunt a lateribus: quoniam anteriori fuit melius visui: ut supra patuit. Et creata est sub tonsura capillorum in homine non sit sub tegimento capillorum: neque sub tegmento vitæ: et propterea non impediatur auditus.

De anatomia nasi.

Nasus est membrum officiale ex pluribus constitutum: copione frigida et sicca figura oblonga in medio faciei ex peminens situatum. **C** Dixit. A. tertij. anatomia nasi praebetur anatomo ossibus eius et cartilaginibus ipsius et lacerti motus extremitate eius super et cutis cooperietis extrinsecus: et panniculi tegentis intrinsecus. Et quod addunt carunculas cerebri quae sunt partes eius sicut capitibus mamillarum: ratione quare nasus ponitur esse odoratus: insit in ipse. n. sunt principales partes nasi: et maxime constitutivae insitri odoratus: et omnes aliae partes nasi sunt coadiuvantes ei in circūadiacetes. Et he carunculae ut patuit in sermone: in cerebri anatomia locatae sunt in summa parte nasi intra os cranei supra os vocatum colatorium. Nullum autem aliorum sensitivorum locatum est intra craneum propter istud. **C** Dixit. Sal. de utilitate plicularum odoratus sensitivum intra craneum factum est solū oium in ipsis anterioribus cerebri ventriculis vaporosum spiritum continetibus: et causa fuit: quod oportebat huius sensus proprium obiectum alterare cerebri partem. **C** Et Aui. dixit. insit in quo fit odoratus sunt duo additamenta mamillaria: quae sunt in anteriori cerebro: et extenduntur. i. pueniunt et exeunt a duobus ventribus anterioribus cerebri: ut in sui anatomia patuit. **C** Et dixit. Sal. ubi supra oportebat ipsi sensitivum odoratus aliquid tegimen praemittere tale quod custodire ipsam esset sufficiens: et non prohiberet transitum obiectorum: et si oportebat eorum transitum non prohibere rari: oportebat ad fieri tamen tegimine auditus stricti: quod obiectum eius obiecto quod illius grossioribus partibus. i. grossiorum partium erat: fere. n. quod deficit a subtili parte aeris a luce tato et vapor ab aere. Et sic obiectum odoratus tato est grossius obiecto auditus: quanto obiectum auditus est grossius obiecto visus. Et propterea os cranei: quod in illa parte est quod colatorium vocatur positi sub duabus carunculis dictis: et velamentum. s. duramater perforatum est. **C** Dixit. Aui. craneum foramine colatorij perforatum est: ut in ipsius penetret odor. Et sub osse isto et puniculo perforato est quod praecavitas siue fovea ad quam partes nasi coadiuvantes terminantur: et hanc partem anatomia est: namque pars ossuosa earum: dixit. Aui. p. pmi. ex duobus est posita ossibus ad modum duorum triangulorum: quorum duo anguli superi occurrunt: et bases apud unum angulum se coniungunt et in duos separantur angulos: et unusquodque duorum ossium unicuique duarum adierem extremarum dictarum in anatomia mandibule superi supponit. Et ut dicunt extremitates horum ossium acute in magis superiori parte nasi coniunguntur cum osse cranei. s. cum osse frontis. **C** Et dixit. Aui. super duas dictorum ossium extremitates inferiores duas cartilagineas molles. i. tenere sunt: et inter eas sunt longitudine aderes. i. commissure diuiditis inter eas media vel est cartilago ei superior pars inferior durior est. ipsa tamen tota durior est alijs duabus cartilaginibus: et huius medie cartilaginis iuuamentum est ut nasus in duas partes nares propter causas quod dicent. **C** Duarum vero cartilaginum extremarum. dixit. Aui. iuuamentum tres res existunt. una est iuuamentum oibus cartilaginibus commune: quae super omnes ossibus existunt extremitates: ut supra in anatomia generali cartilaginis patuit. 2. est ut expandantur et dilatentur si necesse fuerit aerem attrahere superflue vel expellere. et 3. est ad vaporem excutendum cum suo motu et quassatione: tremor iuuat cum exufflatione: et due extremitates inferiores nasi vocantur ale. **C** Dixit

Sal. ubi supra. inferiores partes nasi mouentur. s. motu voluntario. Dixit. n. quod ale nasi in repentinis inspirationibus: sicut autem et expirationibus motus non parum conferunt: et propter hoc facte sunt mobiles: et motus eorum sunt electionis est: non propter motum arteriarum: quare musculos ad eos oportuit venire: quorum musculorum explantationis sunt sub pomis sit maxillae. propter sunt descendunt ad labia musculorum quibus visus ad aliquid conuersati semper et magis accedunt versus nasum oblique: et parui sunt proportionali partibus quae mouentur ab eis: de quibus dixit Aui. cum extremitate leporis duo qui continentur musculi fortiter: puitas eorum consistit ne super alios musculos plus necessarios coagustatio fieret: quoniam membrorum maxillae et labiorum plures sunt numero et frequenter sunt et plus perseverant et plures sunt necesse quod motus extremitatis leporis: fortes autem creati fuerunt: ut eorum fortitudine id quod eis defuit per ossis defectum emendaretur: quorum aduentus ex parte gene maxillae adducti fuerunt insitri ipsius ad eam non moueat. pellicula autem interior oritur habuit dixit Auer. p. colliget. ex pellicula oris. Cutis autem exterior nota est sensui. **C** Et adueniunt naso nervi dantes ei sensus et vene portantes ei nutrimentum et arterie et portantes vitale spiritum. **C** Et forma quod est nasi propter longitudinem eius in genere est triplex: quoniam alia est aequilina alia sima: et alia media inter istas. **C** Et Aui. quod est quatuor. 3. plicula pbleumatum pbleumate. 18. propter quod sunt crispi et in capillis tortuosi ut ad multum sunt magis iuxta hunc nasum. s. quod plani et recti sunt capillos. **C** Et solues dixit. quod crispitudo causatur a calido exiccato et deorsum sitate. Nam durum corpus calidum extat: et ubi viget caliditas non accidit supfluitas. consumit. n. ipso calido. Itaque cartilago quae est de natura ossis cum genere a supfluitate. i. impuriore materia rationabiliter sequitur quod accidit defectus eius et ipsi diminutio: et maxime circa nasum: quod est maxime cartilaginosa in eius extremitatibus: quod appetit: quod pueri fere omnes sunt simi plus imperfectas huius partes extensione. **C** Contra hoc dicitur Aui. est expertia quod inuenit quod crispi plini sunt aequilini non simi. Et calidum est quod extensivum est causatur aequalitate non similitudine: sic videmus quod calidi copione et habitates in calida regione sunt aequilini. **C** Propter praedicta notant quod simitas capitur a calitate: aut excedente assuamente non relinquente de materia tamen: quod possit in loco cartilaginoso sufficiens generari: aut a calitate debili multo humido iuncta: quod non potest debite extendere. Et propter hanc causam dicitur. frigidum nam hunc cerebrum et loca nasum: ut multum sunt simi: et e converso calidi circa praedicta sunt plini sunt aequilini: causatur. n. aequalitas a calido iuncto humido temperato quod potest sufficienter extendere. **C** Sic itaque intra nasum duo relinquuntur meatus: quod duo nares dicitur. s. dextra et sinistra. fuerunt autem meatus isti duo ut si unus accideret noco alter suppleat vicem eius. Dixit. Aui. in duabus extremitatibus nasi duo sunt transitus ad duos lachrymales: et propter hoc gustus sapor alcohol in lingua: ut supra est patuit in anatomia oculorum. Sunt et in eis duo foramina quae penetrant ad palatum et guttur: ut supra est dictum est. **C** Fuit autem nasus cartilaginosa propter praedictas causas eis quod dicte sunt in aurium anatomia. Et Sal. dixit. ubi supra. quod cartilaginosa facte sunt nares: quod difficile quassabilis et difficile frangibilis est hec suba. nude. n. sunt et reiascent eis quae extrorsum incidentia: et ideo tali eguerunt suba. **C** Eminet autem et praecavitas nasi utilitas multiplex est: quod tamen principalis et quod scolaria. Sunt autem omnes quatuor de tribus: quare dixit. Aui. pmi. p. nasi iuuamenta manifesta sunt 3. unus est: quoniam cum foramine quod est in eo in odorazione iuuat donec plus aeris in eo continetur et tunc per se ipsam in cerebrum penetret: et enim plini aeris qui attrahitur ad pulmonem vadat: magna tamen eius pars ad cerebrum tendit: et cum aeris attractione cum quod odorare vult multus in uno loco aer coram insitro odoratus adiungit: ut sit apprehensio odoris plus et copiosior: in primo ergo iuuamento sunt tria iuuamenta. dixit. n. ipse tertij. 5. ex duabus extremitatibus nasi reapiunt cerebrum: et duo additamenta nata ex eo. s. carunculae olfactus odoratus cum attractione aeris. Cerebrum. n. inest aeris attrahit

Nota nasi: propter longitudinem et triplex.

De meatibus: siue foraminibus nasi.

De suba nasi.

De vitiis: tactibus.

etio: vt pferuet aer calorem inatū in ipso sic pulsus. Quia xō dicit Aui. augmētā. s. idigētia attractiōis aeris apō clamo rē: z apō pfoca^m aeris: z euētationē ad supiora. Exposuit Dyn^o. i. apud phibitionē euētatiōis. Et dicit A. pmi p^a 2^m iuuamētū est: qz ad lras iuuat distinguēdas: vt eay extus sit facilis in scissione: z ne tot^o aer apud locū cui lras acci. sit incisio cōpimā: sed sit fm mēsurā. Et hec duo iuuamenta in vno cōcant iuuamēto: z tāū est qd facit nasus in cōmēsuratiōe aeris hāz lras qd id qd facit forāmē pfo ratū absolute post fistulā qd nihil obturat. C3^m iuuam^o est. dicit Aui. vt supfluitates a cerebro egrediētes tegimētū z defensionē a viūb^o habeāt. tegit. n. nasus z celat mucillagi nes a cerebro exeuntes: ne qd fedū z abominabile inspicien tīb^o appareat. Et cū hoc dicit Aui. nasus est instm iuuatiū ad cerebri supfluitates excutiēdas cum ex sufflatione. C Sal. vbi supra dicta iuuamēta nasi tetigit: vt ostēderet necessitatē expurgatiōis supfluitatis cerebri pptes nariū. dicit qd maxia fides raritatis hui^o sensiterij. i. foraminū du re matris z ossis colatorij ē tegiminis ei^o est qd multotiēs sit desup supfluitatū repentina eūo quas bregmas z coriāz antiq noiant: mucillagines aut minores. i. puriores. Et sub dit. z supra ē positū est qd hoc est nāe pfueta ingeniatio. f. nunq^o dimittere alicui^o organi actū aut vtilitatē qn possibi le est multos ab vno effici bñ. Et n. z hoc cū vētriculi q sup facient fm cerebri z suscipiūt de necessitate multas supflui tates ex pñētib^o eos corpibus frequēter vtiqz a populis occuparet aial: nisi aliqū z hoc nā ad effusiōē viā idoneā cōiecturaret: sed neqz excogitare polē erat aliqū melioz amplā simul z versus deorsūz. Ab intus igit extra p poros qui fm nares supfluitates ferunt. ab extra vero intus sensi bilia vtutis odoratiue. Et his duab^o vtilitatib^o vnū orga nū famulat: quāz vna ad ipz viuere est necessaria: z alia ad meli^o viuere. C Et dicit Sal. qz qñ totat bene cerebri se hz z dominat^o nutrimēto suo sufficiunt ei duo rui deorsūz ten dentes eructuātes p palatū ad os oēs supfluitates ei^o: qua re pma vtilitas cerebri eay que ad nares foraminū ei^o gra maxime facta sunt: nō est supfluitatis excreatiua: sed hoc ex supabundāti factū est malignato cerebro auxiliū: pus autē est odorū dignotio. Et hac adhuc antiqoz z ad ipsūz viuere necessaria est q ad cerebri inspiratio. Et pp hoc solū sensus odorat^o hz cerebri fact^o est. C Sz qm oportebat eē tegimē eius multoz foraminū: sil aut z rarū p mpte mittere debēs ad cerebri aerē qdē respiratiōis gra: vaporē vō dignotio nis odorū gra: ac ē eūare repēte sil si aliqñ opus fuerit mul titudinē supfluitatū: necessario sequebat magna ipsi^o tegmi nis facilis politas z magnū cerebri noc^o. Apposuit nā os varie pforatū: sicut spōgia: vt neqz aliud qd incidat extroz suz corpōz duroz: neqz sincera frigiditas ispiratib^o nobis fm rectitudinē vētriculōz cerebri eat: nō enīz debebamus semp inspirare aerē moderate frigidū. Aer at valde frigid^o si fm rectitudinē allat^o fuisset ad cerebri infrigidaret ipm imoderate. Et piculū induceret de tota vita. Itaqz aer in cō cūitate nasi recept^o aliquali cōtēperat^o: vt nō ledat sua qli tate frigida vel calida cerebri. Et sil vapor odoriferus cuz aerē sil in ea receptus disponit vt meli^o ab odorat^o organo sentiatur. C Et 4ª vtilitas fm Sal. vbi supra pōt poni: qñ odorū dignotio nō modicū iuuat respiratiōē nō pmittens latentes paruos vapores coingredi cū puro spiritu. contri status. n. ab eo sensus cogit duoz alterū facere. s. aut fugere qz citissime ab eis: aut afferre narib^o aliqd tale quale pbi beat vapores: mittat aut aerē. Et hinc est q cū puenerim^o ad aliqū locū fetidū illū currēdo subito ptranhimus: z na res obturam^o. C Et dicit Sal. 11°. de vtili. pticul. nasus z spiratiūoz organū esse pmi ordine: os vō nulla passiōe co gente aial nullatenus: sanis enim existentib^o certitudinat^o poris nasi nō egent aialia ore ad respirādū: imo nō egent eoz nisi flegmone aliquo vel scilro gñato: vt aliqua alia dispōne

obstruente poros nasi cogant^o tunc pos respirare: aut nisi ppter aliqd asma multū vehemēs. C Et ex supradictis p3z quare nares semp fuerunt patule aperte qzuis aliqua alio ru sensitiūoz fuerint aliqñ clausa vel in occulto polita: z est vt cū os claudis^o p eas semp fiat ad cor aeris inspiratio.

De anatomia oris.

Cap. xxx.

S de se nihil significat positiuū: sed soluz qdā indicat cōcūitatē: circa quā z in qua diuerfa existunt mēbra que sunt labia dentes gingiua lingue z palatū verūtū os fre quēter sumit^o pro ipsis mēbris. Et vt sic sum ptum est mēbrū organicū ex dictis organis ppo^m. C Dicit Auer. coll3. pmo. extremas oris tendit vsqz ad vias q sūt canna pulmonis z meri. s. exclusiue: z sic inter cōponētia os existeret vna: z due amigdale z algasmach. Sz mihi appa ruit illa reseruare inter mēbra gutturis. Et in lacumine su perioris palati est cōcūitas pp duas vtilitates: quāz vna est vt fiat ad ipsam intonatio vocis. C Et 2ª est: vt possit fie ri facilis z bona reuolutio cibi qñ dētib^o molli^o. Dicit A. tertij. 6° os est mēbrū necessariū ad hoc vt pueniat cib^o ad cōcūitatē inferiorē. s. ad ventrē mēbroz nutrimētū: z est cō ueniens adhuc: vt pueniat aer ad cōcūitatē superiorē. s. ad ventrē spūaliū. Et cōuenit etiā in expulsiōe superfluitatū aggregatarū in ore stōi cū elongat^o: z difficilis sit eay expul sio ad inferiora. C Et est os vas vniuersale mēbroz locu tionis in homine z vociferationis in alijs animalibus vociferantibus cum exufflatione.

De anatomia labiorum.

Cap. xxxi.

Labia sunt officialia multū lacerto sa: quoz lacertoz anatomia supra habita est: z ea vestit pāniculus ortus ex pāni culo vestiente mēbra oris qui ex pāniculo oris stomaci originem trahit. Et hinc est quod cum ore stomaci cōmunicant labia in passionibus eius: quare cum futurus est vomitus tremat labium inferius z nūciat illum. C Dicit A. tertij. 8° duo labia creata sunt ad coope riendū os z dentes: sicut. n. dicūt labia sunt oris: sicut hostiū domui: z easdē vtilitates quas hostiū prebet domui pben t labia ori. Et subdit Aui. sunt et ad decorē: turpe enim aspi ciētib^o foret os amotū labijs. Et subdit. ad retinēdū saliuā. supplent: z ad phibendū ipfaz z cibaria de ore egredi: doz nec optime masticent. Et subdit Aui. z adiuuādū hoies ad loquendū: qñ adiuuant in pferendis vocibus: z sūt de or ganis vocalibus. Et A. qdē voluit. 35° pbleumatū. pbleu mate 7° q labia inter partes faciei maxime titillant. i. mo uentur: titillatio. n. motus est z merito: qñ labia inter mē bra faciei sunt abscisa z dependētia z maxime labiū inferi^o. Et cū hoc sunt sufficienter carnosā non oīno dura: nec oīno mollia: z per oīs facilius titillabilia z mobilia.

De anatomia dentum.

Cap. xxxij.

Dentes sunt mēbra que lz fm aliqū cōsi derationē sint dicenda cōsimilia: fm aliā possunt dici instralia: sunt. n. instra ad incidendū frangendū z molendū: siue mastica dū alimentū creata: z cū hoc iuuam^o sūt pstantia in platione vocū. C Nouus cōmētator voluit dentes fore magis de nā carnis qz de nā ossis: z hoc iō qd sentiūt. Et iō vidēt fieri de mā magis ppinqua nāe sanguis qz sperma tis: z hinc est qd deperditū pnt regnari: verūtū dixit ipse qz dentes sunt ab ossibus mādibularū. s. ex supfluo alimentū ipfaz iō tenent similitudinē ossis: C Hoc aut dictū est dissonū sententijs auctoz q posuerunt dentes esse ossa. Et ē dictūz suū nō vī vey: qñ supfluo alimēti mādibularū: ex quo ipse dentes decessit fieri magis est pportionale superfluo alimēti mēbroz spermaticoz qz sanguineoz cū sint mādibule mē brū spermaticū. C Et iō oīm est cū auctorib^o qd dētes sūt ossa z mēbra spmatica: verūtū nō qñ alia ossa. Dicit enim

Arist. 2° de generatione animalium. accidit neque eadem hinc nāz alijs ossibus dentes differunt. n. ab alijs proprietatibus primis: quia p^a est quod omnia alia ossa in p^a constitutione sunt: et nullum eorum fit posterius: dentes autem sunt posterius. 1ª est. quod dentes deperiti possunt renasci: alia autem ossa non 3^a est: quod dentes usque ad finem vite crescunt: alia autem non post augmentum etate. 4^a est. quod dentes sentiunt: alia autem ossa non sentiunt. 5^a est. quod ossa quodam medulla habent: dentes autem non habent medullam. 6^a. quod dentes dislocati reduci non possunt: neque fracti restaurari: sicut alia possunt ossa.

De dentes a principio non produci in pueritia.

De p^a hanc proprietatem dicitur coiter quod non produciuntur dentes in hominibus in p^a generationis: neque in utero: neque extra uterum per aliquod tempus: cum sint ut patuit ad alimentum incidendum: aut frangendum: vel molendum creati homines eo tempore non eguerunt: cum non nutrantur: tunc alimentis regeruntur: incidunt frangi vel moliri. Nā autem: quod non sufficit non gnat membrum: nisi cum sit necessaria: postea in processu cum equit alimentum indiget: incidunt: et moliri illos gnat. C. S. Et illic quoque dixit. quod quodam hominibus habuit caput valde magnū respectu aliorum membrorum: conuersa in p^a in ossa capitis quod magna sunt tota materia: ita quod et suffluu nutritum mandibularum: id est a p^a hominibus non fuerunt dentes produci: sed post natiuitatem caput non crescit: cōfili alijs membris: quare suffluu alimentum mandibularum non pueris in ossa capitis: sed in eis remanens efficit a nā idonea materia dētiū: et tunc produciuntur: produciunt autem quibusdam citius: quibusdam tardius secundum quantitatem materiae idoneae quae operis quibusdam cito: quibusdam tarde. C. Et dixerunt quodam quod lactatio facit oriri dentes: sed non est ita: calor enim lactis inuat ad citius natiuitatem dētiū: et id in pueris quod lactant lacte calidiori citius oriuntur dentes. Calor. n. creat et format dentes. Dixit A. 9° de animalibus.

De dentes deperiti renascuntur in pueritia.

De scda proprietate. dixit Auicenna. p^a prima. capitulo de membris: quod dentes sunt a sanguine: in quo adhuc est virtus spermatice: si inter ipsos et sperma non fuerit multum tempus si cadunt possunt renasci: sic dentes renascuntur in etate pueritiae: sed si fuerit multum tempus et sanguis conuersus fuerit ad aliam dispositionem: tunc si cadunt non renascuntur. C. Dixerunt autem quodam quod Auicenna in his voluit quod sicut sperma in utero habet virtutem faciendam membrum spermaticum: ita talis sanguis post natiuitatem habet virtutem gignendi dentes: quod sunt membrum spermaticum cum ille sanguis habeat virtutem spermatis. C. Hanc autem exponit nouus commentator improbat dicens: si sic foret idem esset effectus et mater: ex quo idem sanguis efficit dētes: et est materia eius. Et id dixit ipse. quod dentes sunt ex suffluo quantum alimentum mandibularum: in quo ipse mandibule agētes inspissant ipsos: et in dentem conuertunt. Et dixit. quod in prima etate post eorum casum possunt regenerari: in illa etate alimentum eorum est multum: et multum ex eo suffluit: et ipsos virtus est fortis potēs agere in ipsum: et in dentem conuētere. In sequentibus autem etatibus non regitur per suffluu alimentum paucitatem. C. S. Et illic 8° dixit. quod A. intellexit in verbis predictis dentes sunt ex sanguine in quo est virtus spermatis. i. ex sanguine qui potest disponi: sicut si fuerit in utero in quo si fieret sanguis quod esset eorum materia a sperma: te disponeret et dealbare. Et sic est de ipsa extra uterum: quia mandibule in suffluu sui alimentum agētes sanguinem ipsos dealbat: et in dentes conuertunt. C. Quidam autem alij dixerunt. quod in verbis dictis voluit Auicenna. quod in sanguine illo sit non virtus spermatis neque spermas: sed sic dixit: quod op^a quod materia ex qua sunt dentes conuertitur ad materiam silem illi ex qua sunt membra spermatica: et quod in prima etate abundat materia humiditas in mandibulis quae potest ad tale dispositionem conuēti: id est si cadit in ea possunt regenerari. C. Quidam 8° alij asserunt humiditatem vere spermaticam in foraminibus mandibularum referuari: secundum debitam proportionem calidi in primis etatibus transmutari in dentes. C. Et alij dixerunt. quod dentes generantur ex humiditate affilata spermati in foraminibus mandibularum cōtēta cum agit in ea caliditas quasi affans humidum grossum: quod postea a calitate derelictum cōplete congelat a frido: sicut et alia ossa generantur. C. Et alij imaginantur ad foramina trahi mandibularum aliquam humiditatem sanguineam quae vigore mandibularum et aliarum prius spermaticarum circumstantiū ad nām spermatis

reducit. s. quod dealbat vigore ossium: et a calido ipsorum vigore to in tempore inspissat: et in tempore determinato transmutat in dentes. Et ex isto dicitur: sequi non uniformem esse ortum dētiū: nec in vno tempore in quolibet corpore: non seruari eandem proportionem calidi ad ipsos humidum in quolibet corpore: et quolibet tempore. Et hec dicitur. est causa quare in quibusdam corporibus referuntur aliqui dentes produci: et in etatibus alijs sequentibus: ita quod etiam quibusdam in senectute noui oriuntur dentes. C. Et dicunt. cadunt dentes primi in hominibus: et alij renascuntur post loco eorum: quod in p^a ortu eorum mandibula est mollis sic quod primi dentes non potuerunt generari duri sufficienter. Et hoc ex ordine est nā cum illis temporibus non nutrantur homines nutrimentis solidis resistētibus: incisioni fractioni et mollitioni: vñ non erant tunc temporis dentes duri necessarii: sed postea in processu: quod debebat tunc homo vti cibis solidis et duris: idcirco nā tunc dentes primos tanquam inuálidos et in sufficientes operationi ciborum expellit: vñ cadunt: et maxime cum mandibulis adhuc mollioribus exstitibus nodum firmiter habeant: et alios loco illorum succedere facit ex humiditate magis indurata in mandibulis magis exiccatis genitos quod eis firmiter herent: neque ab eis facili defluunt. C. Et dicunt. contingit quibusdam post etatem pueritiae si rursus cadant dentes regenerari: ite rursus eos renasci referunt in eis ad generationem dētiū humiditate idonea sufficienti per humiditatem nā eorum: et ego audiui a si de digno quod in comitatu pistorijs erat homo hñs. 90. annos cui oēs dentes deciderant circa 70^m annum etatis suae: et rursus alij ferre oēs renati postea fuerunt: et dicitur. in quibusdam quibus non oēs dentes in pueritia orti fuerant: postea in adolefcentia vel iuuentute: et in quibusdam in prima senectute dentes de nouo ortos fore: donec sufficienter eorum numerum cōpleant. Et dicunt. dentes sic produci: et post renatorum casum cum eis renatos dentes sapientie nūcupari. C. Solinus quoque de mirabili mundi. narrat natum cum oibus dentibus: et propterea dentatum fuisse vocatum. C. De 3^a autem dentium proprietate: dixit Aristoteles. 17° de animalibus. dentes inter omnia ossa hoc singulare habent. scilicet semper crescunt usque ad finem vite: per continuam enim eorum operationem in molendo cibum ordinavit nā continuū cōmentū ipsorum: si non enim semper crescerent cito cōsumpti et attriti deficerent. C. Dixit Auicenna. tertij 7° dentes creati sunt recipiētes augmentum et additionem semper: ut sit eis illud loco eius quod cōterit. Et signum huius est. quod videmus quod dens oppositus loco eius qui cecidit: aut qui eradicatus est augmentatur in longitudine cum sit additio eueniens ei: et non opponatur ei cōtētiō: quod non est illi dens oppositus conterens eum.

Quia p^a casu dentes renascuntur denuo alij renascuntur.

De dentes p^a pueritiae vñ q^a ad finem vite crescunt.

De dentes solent inter ossa sensus habere.

De 4ª autem proprietate dixerunt dentes sensus habere: vñ Auicenna. vbi supra. dentes sunt ex summa ossium quae habent sensum: et primi prima ait. Nullum ossium sentit propter dētes: et Galenus dixit. quod experimētum demōstrat dentes habere sensum: de quo nā sollicita fuit et fecit: ideo cum virtute quae de cerebro puenit: id est ipsi inter calidum et frigidum discerneret. C. Et Auicenna. dixit. tertij 7° aduenit ei sensus per illud quod aduenit eis ex nervis a cerebro pcedētib^{us} leuib^{us}: et per hunc sensum incurrunt dentes dolore: et praecipue stupefactioni. Et dixit Auicenna. quod dōlet sentiūt id quod accidit in eis de percussione et saltu. et quicquid sentiūt frictione suā et commotione suā. C. Alexā. dixit. quod dicitur dolore esse in dentibus profundo. Alij vñ negant. quod dens est os: et id sine dolore: oēs enim os est insensibile. quod lima eis adhibita declarat. cum non doleat a maiori causa quod est doloris. s. a solone continui mali vñ quod non habent sensum. C. Propter predicta quod dixerunt dentes per se et immediate non sentire. sicut os carne sentire. et hoc quod non habet subas nervos facientē ad sensum tactus: sed habet subas terre stre sicca et durā. quod non cōuenit cum tēpamēto requisito ad sensum tactus. ut voluit A. de anima 3°. Sed sentiunt dicitur ipsi dentes per accidens. s. inquantū associantur alteri partem sentienti. s. gingivae et nervo venienti ad radices eorum. sentiūt enim perinde sicut dicitur carne epatis sentire: quod associatur pāniculo velanti ipsam qui sentit: et ideo frigidum ingēs dentes sentiunt cum peruenierit ad radices eorum: et in nervum eis assor

De dentes alio modo produci.

De dentes alio modo produci.

clatum impellerit: et similiter calidus. Alia autem ossa non sic associantur nervis: et ideo non sentiunt calidum et frigidum: sicut dentes: non sentiunt autem solutam continuitatem a lingua inductam: quia soluta illa continuitas non pervenit usque ad nervum eorum radicibus sociatur: sicut pervenit ad ipsos calidum et frigidum. Conciliator vero dicit. 43° dixit. dentes per se sentire: et hoc tunc per nervos venientes ad ipsos: et tertio pari nervorum cerebrum: tunc etiam per finem et curam quam natura erga eos habuit maxime ut tueantur a nocivis: et alliciant sibi pueritiam: sensus tamen eorum debilis est: et hebes valde per eorum siccitatem et duriciem: quam oportuit eos habere per incisionem et fractionem ne frangantur et doleant. Verum tamen quod sunt magis porosa lucida et diafana alijs ossibus: hinc habilia sunt recipere spiritum aialem et virtutem sensitivam. Et quod eorum sensus hebes est: non dolet solone continuitatis eorum sufficientem: et quod minime percipiunt obiecta terrestrii occurrentia. Qualitates autem primas et precipue excellentiores. scilicet caliditatem et frigiditatem: et maxime intensas sentiunt: et dolet ex eis patiuntur mori alterutrum occurrentibus. Et hoc quod hebetitates sunt spiritualiores et penetrabiliores in quibus et ratio actionis per proprietatem inuenitur. Et dixit. sentiunt dentes non ex seipsis: sed ex transmissione ac irradiatione virtutis aialis sensitivae pueritiam gratia nervorum ad ipsorum radices: sicut caro post operationem ipsorum generata sensum totum ex hoc acquirit emanationem. Qui ergo dicitur ex auctoribus dentes non sentire intelligunt sensum acutum: sensum autem hebetem bene volunt eos sentire: vel intelligunt non sentire eos ex ipsorum natura: sed bene per aliud ut dictum est. Zoar autem dicit. de sensu dentium remansisse apud eum dubium. C. Dixit Conciliator. si dicatur quod sensus dentium sit acutus non hebes: quoniam acutus et integer patiuntur dolorem: idem est dolor ipse acutus non dentium est: sed nervorum aut paniculorum lingularum. C. Constantinus quoque voluit quod dentes tenent medium aliquale inter membra spermatica et carniformia quibus ut spiritualibus ossibus dedit naturam privilegiu sentiendi. C. De quantitate autem dentium proprietate est sciendum quod quod dentes dicantur a vulgaribus medulla habere: et medulla eorum dolere: et medulla in dolore dentium: uti debere: ipsi tamen vere medulla non habent: quemadmodum supra dictum fuit: quedam ossibus medulla habere. Sed per medulla dentium intelligi debet ipsorum medium: et parte centrale que pars centralis minus siccata et dura est circumferentiali. Et ob hoc medulla vocatur. Et hinc est quod dicuntur dentes cavari: et in medulla evacuari: quod pars ipsa centralis potest a circumferentiali amoveri et corrodii: sic coactum remanere. C. De 6^a proprietate. dixit Conciliator libri sectarum. ossa a suis locis educta revocantur: siue revocari possunt: dentes autem a suis locis remoti reduci non possunt. Quidam tamen conati sunt loco euulso mortuorum dentes reponere accipietes euulsos equales: et lima coaptantes ita ut strictos inter non euulsos maneat. Et iam inuentum est hoc ad tempus valuisse: et per plures annos in loco mansisse illos. C. Dixit Sal. 11°. de utilitate. 32° dentes universos habemus in uno ordine sed alterutram generam. 16. locatos. Et subdit. anterior quod incisivus notatos acutos et amplos: ut mordentes abscondat: posterior autem dentes caninos amplos secundum inferiorem basin: acutos autem secundum superiorem finem: ut si non abscondat aliquid ab illis prederit hec habere frangere possint: hoc vero posterior pronchios quos et molares vocat asperos et amplos: et duos ac magnos: ut incisiva ab incisivis vel fracta a caninis terere possint certitudinaliter. Neque enim si certitudinaliter levis facti essent idonei ad proprium opus existeret ab inequilibrium enim et asperis melius terunt omnia. Et per hoc molares quod molunt triticum quoniam in tempore terentes lenes sunt rursus incidunt et asperant: neque si asperi quod essent: non autem duri quod plus amplius eis essent anticipantibus illis operi quod minuere cibaria. Quoniam autem et si duri facti essent non autem amplius. Quid plus si demum oportet quod cominui in amplius firmari basibus: in incisivis enim et caninis nihil est potius cominui per strictitatem: ac et si hec omnia haberent: parum autem essent: nonne et in hoc solo aliorum utilitas corrumpitur plurimo tempore indigentibus nobis ad cominationem cibariis: sic enim est de incisivis et

acutis quod sunt post eas. C. Aul. autem primus primus. cap. de anatomo dentium dixit. dentes sunt. 32. est tamen cum contingit homines non habere vegetandos quod sunt quatuor extremi. et tunc non erunt nisi. 28. Eorum vero duo sunt duales: et duo quadrupli superius: et totidem inferius ad incidendum: et duo canini inferius: et duo superius ad frangendum. et molares ad molendum ex utraque parte superiore et inferiore quatuor aut quonque. Et dixit. vegetandi sunt plures nascuntur in medio tempore augmenti. scilicet post spermatis emissionem: et ante consistentiam. Et hoc isti dentes: dentes sensus vocantur. C. Dixit Sera. 1° breviori. ca. 16° non sunt facti duales et quadrupli plures numero quam canini. nisi quod administratio eorum in cibis quod incisione indigent est plus quam administratio eorum in eis quod indigent frictione. C. Et Sal. dixit. ubi supra. homini vnum sed alterutram partem produxit naturam caninum dentem. Et iuniorum leonibus lupis et canibus multos alterutrumque habentibus. Sed hoc rursum sciebat naturam eundem masetum et politicum aial plasmam fortitudo digne non ex corporis robore: sed ex sapientia debere: quod tamen igitur erat necessarium ad frangendum aliquid durorum a nobis poterat fieri: quare et rationabiliter duos fecit incisivos: quod inutilitas eorum erat maior. Et his adhuc plures molares: plura est hominum utilitas. C. Dixit Sera. facti sunt molares plures numero per multitudinem necessitatis usus eorum in cibis. Et Ap. quod voluit numerum dentium secundum sexum augeri vel minui. Et enim sexum mulieribus sunt pauciores et raro transcendunt numerum. 28. In viris autem secundum plures sunt. 32. vnum de aialibus. masculina sunt plures dentium quam feminina. C. Dixit Sal. ubi supra. non fuit numerus hominum dentium separatim molariis: sed longiores quod habentibus generas alterutrumque quonque facti sunt: pauciores autem quatuor: et tamen plurimis quonque. Et dixit. numerus quatuor a sinistris: et quonque a dextris vel everso. vel ab inferio: ibi quatuor a superioribus quonque vel everso. Et dixit. vltra aialia examinans inuenies quod quod in mordendo est fortitudo his os est magnus et plenus acutis: quibus autem ad masticandum cibaria: et certitudinaliter leniendum est utilitas dentium admodum eis collectus est os multos ita id habens molares: acutos autem et non oinos: aut secundum alterutram partem vnum. C. Dixit Sera. anteriores sunt latius: radices eorum est vna. caninorum vero capita sunt acuta et radices sunt late et radix cuiusque eorum est vna: et dicitur canini per similitudinem eorum cum dentibus canis. Et molariis superioribus radices sunt plures radicibus inferioribus: quoniam superiores sunt suspensi pendentes et inferiores sunt super fundamento fixi: et duo dentes postremi: in pluribus hominibus sunt habentes quatuor ramos desuper et tres ramos inferius. C. Dixit Aul. dentes habent radices et capita acuta que in foraminibus figuntur ossibus duarum mandibularum in quibus consistunt. Et super marginem cuiusque foraminis additamentum magni rotundi osis quod dente circumdat et stringit: ubi fortia existunt ligamenta: et dixit. unusquisque dentium preter molares vnum habet caput: molariis vero in inferiori mandibula fixorum quod ad minus duo habet capita: et est etiam quod habet plures: precipue vegetandi quod tria habent capita: sed fixorum in mandibula superiori quod ad minus tria habet capita: et fortasse plures: et precipue vegetandi et habent quatuor capita. Et dixit. capita. id est radices molariis multa facta sunt: quoniam sunt magni. Et quoniam operatio earum. scilicet multa: et quod superioribus addita sunt eo quod sunt suspensi: et quod gravitas facit eos ad oppositionem partis declinare capitum suorum: inferioribus vero ponderositas eis contra: non existit. C. Dixit Aristo. 2° de aialibus. omne aial cum senescit nigrescit dentibus. equus autem albescit. C. Singula a Sera. guraur vel algumer vocatur: et est caro os mandibule intus et extrinsecus inferius immobilis existens: et dentes constringens circa ipsas radices: et sic in ipsorum firma fixatione coadiuvatur. C. Utilitates dentium supra patuerunt: Homerum: ut refert Aulus Silius de noctibus atticis: contra Ulixem loquacem dixit. luculente ad coercendum verborum inanem multitudinem velut vallum lingue oppositum esse dentium cohortem. Quidam autem adhuc etiam auxilium: siue utilitatem labia coadiuvantia fore dixerunt.

Quo dentes
eius habent
medullas.

Ex dentes
euulsi aut
fracti non
restaurantur.

De numero
et ordine
officio de
num.

De anatomia lingue.

Cap. xxiii.

Lingua
est
duplex.

Lingua etiam vocata: dicitur Aui. ter-
tij⁶. ut supra et patuit de mem-
bris oris. Et ipsa quod fuit Sal. est membrum du-
plex: vñ Rabi in pma pte. lingua quous appa-
reat vñ in aspectu ipsa in veritate sunt duo: vñ
1° de utilitate pte. dicit Sal. q. quous qbusda aialiu diui-
sa sit lingua: vt serpentib⁹ ihoibus aut nō erat hoc melius:
neqz ad masticationē: neqz ad locutionē: sed rōnabiliter venit:
sunt et pueniunt in vñ pte. Evidenter tñ ex his est du-
plex. Non enim a dextris et sinistris puenit aliquis musculus
vel vena vel arteria vel nervus: neqz ex singulis ad extra. s. z
vtriqz medietati eius p longitudine cōiungunt^r vene pulsati-
les et nō pulsatiles: et neru⁹ spalis. Et subaliquē. dicit. A.
est caro mollis alba quā cooperiūt vene parue intrātes san-
guinee rubee ex colore eius: quapz alie sunt vene et alie arte-
rie. Et in ipsa sunt nerui plures pcedentes ex neruis qtuor
venietib⁹ ad ipsaz. s. ex neruis reuerſiſ. Et ſunt ſub lingua
due vene magne virides ex qbus pcedūt vene plures. Et vo-
cāt^r due ranine: qz colorē habēt ſilem coloris viridi ranarū.
Et dicit. in lingua est ex venis et neruis vltra qz credat^r eſſe
in ſuo ſili. Dicit. n. Auer. colligit pmo. ſunt vene et arte-
rie in ipsa et musculi. i. nerui in qtitate maiori vltra qz ſue
magnitudini videat^r cōuenire. Et Haly. 3° theozice. dicit.
q. eius caro ſpongie eſt ſilis: qm̄ eſt rara poroſa. Et dicit. q.
puruſ color carnis lingue rubeuſ minime eſt: imo alb⁹: ſed
color eius rubeuſ apparet: qm̄ vene ei⁹ ſubtileſ ſunt et ſan-
guine plene ex quapz ſanguine multuſ cauſat^r in ea rubor.
Et eſt lingua cooperta pellicula: de qua dicit Aui. q. cutis
ſupficie ei⁹ iſeriuſ cōtinua eſt cū cute meri et interiori par-
te ſtomaci. Et cutis. ſ. dicta ſtrata eſt. ſ. ſuper ſupficie lingue
ſuperiorē. Et pāniculuſ. ſ. qui eſt in circuitu eius coniunct⁹
eſt cū pāniculo toti⁹ oris vſqz ad meri et ſtomacū. Et di-
xit Auer. ſub lingua ſunt duo foramina inungētia vſqz ad
carnē glanduloſaz ipſiuſ que poſita eſt ſub radice ipſiuſ.
Et Aui. dicit. q. ambo illa duo oriſicia ingredit^r ſtiluſ: hec
aut oriſicia Sal. poroſ vocat^r: vnde vbi ſupra dicit^r: qm̄ q
de lingua deſiccata difficile mobilis eſſicit^r: ſicut in artiſuiſ
oſtēdit^r febrib⁹: et eis diſponib⁹ in qb⁹ tota lingue frixat^r hu-
miditaſ. Jō mirabil^r nā puidit^r vt nō facili tali occupet^r paſ-
ſione: iō ſm̄ linguā alterutrimqz adenē vñ appoſuit a qb⁹
pori per obliquaſ et iſeriuſ ptes eoz eructuāt ſlegma hu-
midū. i. humiditatē ſilem ſlegmaticē hūiditati intingens lin-
guā. Et in inferiora et lateralia et q ſunt in circuitu oris oia.
Superiora aut eius hñt poroſ qui a cerebro qb⁹ humectā-
tur. ſ. mediātē hūiditate deſcēdente de ſuper. Et fuit ſub lin-
gue laxa et rara vt in ea ibibereſ humiditaſ ab adenis pre-
dictis generata: et in ea digerat^r mediante calore ſanguinis.
Aui. tñ dicit. q. locus dictoz oriſicioz noia^r gñatio ſaline
conſeruans rorem lingue. Et dicit Sal. vbi ſupra. q. lingue
moles certitudinali adaptat^r ori: vbiqz enim peruenit faci-
liter que ſi minor eſſet nō vtiqz hoc hñt. Nuſqz aut pre an-
guſtatione qd facili vtputo pateret^r magnitudine imodera-
tior exiſtens. Et ipſa qd fortis facta et magna ſm̄ baſiſ fir-
mitatiſ gratia. ſubtiliſ aut ſm̄ finē. i. cuſpidem vt moueat^r
cito. Et ipſa qd alligata eſt ligamēto fortiſ: de quo dicit
Sal. vbi ſupra. ligamētū qd ab iſeriuſ eius eſt nō paruam
oſtēdit^r puidētiā. Nā cū vnuſqzqz musculoz trahere hñt
p ſui nām ad ppiū ſm̄ neceſſarium eſſe linguā a musculis
attractā implātatiſ eiſ ſm̄ radice ad ſeipſoſ colligi: et quaſi
ſperica fieri ab eiſ tenſam: quare nō pueniret ad anteriorē
partē et labia: et cū hoc neqz ſedem haberet infallacem vn-
diqz abſolutaſ: ppter hoc igit^r nā preparauit ligamētū cuſ
admirabili quadā cōmeſuratione. Si enim ad vltiorē
partē perueniret lingue: an citra dentes ceſſaret deteriuſ ſie-
ret vocis articulatione: nō minus quoqz: et ad motū qui in ma-
ſticatione impediret. Loſert aut ad ambo h. ſ. vt baſiſ eius

ſit firma: et vt ſiniſ faciliſ pueniat vbiqz: at vñ et ſi hoc mo-
dicū pcederet ligamētū hoc minus qdē: ſiſt aut ac ſi non
oīno fact⁹ fuiſſet neceſſe lingue. Si vñ vſqz pſm̄ perueniret
nequaqz apud palatū: neqz ſuperioreſ dentēſ: neqz multas
alias particulaſ oris pmitteret extēdi. Dicit Haly. tota
lingue pſ que in ore eſt a ſuperiori eſt manifeſta: ab inferio-
ribuſ aut minime pars ois: ſed illa tñ que a ligamētis trā-
ſit que inter ipſam et maxillā ſunt inferiorē. Nōnqz autem
intātū ptenſūſ hec ligamēta vt nō permittāt linguā variis
mouere motib⁹: neceſſe eſt tū incidere ligamēta hec: et lin-
guā a nimia ſoluere firmitate q poſſit in omneſ dilatari p-
teſ: et oris ſuperiorib⁹ occurrere eiſqz lateribuſ. Et dicit.
radix lingue continuatur oibuſ illiſ vicinantibuſ corpibuſ
pauciſ exceptiſ indumēto cōi ipſi: et oibuſ reliqz partibuſ
oris. Dicit A. 10^a pbleumatuz. pbleumate 19° lingua
nulli animaliu eſt pinguiſ: qm̄ dicit ipſe: omne pingue eſt
denſuſ ſpiſſuſ: lingua aut ſm̄ nām eſt rara nō denſa: ad h
vt humoreſ diſcernat. i. ſaporeſ in humiditatib⁹ pciat^r: h
aut nō poſſet facere ſi eſſet pinguiſ: qm̄ incidens pinguedo
et denſando linguā et eiſ panniculū guſtatiū velando eaz
redderet imperceptibilē. Dicit Sal. vbi ſupra. ad omneſ
partē prompte mouet^r lingua et ſm̄ animalis electionē et nō
involuntarie. aliter noſtrū nō eſſet maſticare opuſ tranſglu-
tire et loqui. Et ppterea a musculis motuz habuit. Et qm̄
verſuſ palatum oportuit eam referri et iſeriuſ deſerri: et ad
latera circūduci: iō musculoſ oportuit habere multoſ aliuſ
et aliuſ: aliaſ et aliaſ lationē prebentē. Et ppterea et alioſ
oportuit habere musculoſ ex ſuperiorib⁹ partibuſ: et alioſ
ex inferiorib⁹: et alioſ ex lateraliſ partibuſ eiſ implan-
tari: ppiū enim eſt musculiſ ſinguloru eoz verſuſ eiſ pñ
cipiū referre particulam: quare qui ſuperiuſ eiſ implantant^r
ſuperiuſ habēt mouere eā: qui vero ab inferiorib⁹ infer-
riuſ. Et qui lateraliter: ſiſt lateraliter mouent eam. Dicit
Aui. pma pmi. ca^o de anatomia musculoz lingue musculi
linguā mouenteſ ſunt nouem. h. 3. n. binos et binos ſinguliſ
motib⁹ ſeruienteſ: non enim tanti et taz varij ab vno muscu-
lo motuſ poſſent perfici: duo ergo dicit Aui. ſunt latitudi-
naleſ ab additamentis ſiſaminis. ſ. ſpondiliū colli venietēſ
et cū duob⁹ ipſiuſ laterib⁹ cōtinuant^r. Et duo longitudina-
leſ a ſupremo oſſiſ laude naſcēteſ qui cū medio lingue con-
tinuant^r et ſubintranteſ ipſuſ faciūt motū circūuolutioniſ
lingue: ſicut duo pmi a latere ſubintrāteſ tā faciunt motuz
dilatationiſ eiſ. Et duo alij qui in tranſuerſo mouent^r et na-
ſcuntur a latere qd eſt inferiuſ ex duob⁹ oſſiſ laude lateri-
buſ et penetrant in linguā inter longitudinaleſ et latitudi-
naleſ. Et duo musculi linguā reſuplnāteſ et eā cōuertēteſ:
quoz loca ſub iſtoz lociſ quos noiaui^m exiſtūt: et ipſozū
villi iam expāti fuere ſub eiſ in latitudine: et cū roto oſſe mā-
dibule cōtinuati fuerūt: pp quā cōtinuationē. dixerūt qdaz
ipſoſ ab oſſibuſ inferioriſ mandibule ortum habere vñ
ab vna parte: aliuſ ab alia. Et dicit Aui. in ſuma musculo-
rum lingue. noiant quidā musculū ſolitariū: qui inter līn-
guam et oſ laude cōtinuat^r: et vñ ad aliud trahit^r: et non eſt
longe: qm̄ musculus qui linguā ad exteriora mouet longi-
tudinaliter moueat^r eam ſic: in eſt enim vt in extensione in ſe-
ipſa moueat^r. Et cū aut diuiſionis lingue in duas medietateſ
eſt: vt ſi forte paralytica fiat vna medietateſ reliqua motū
ſuum et ſenſuſ nō amittat. Iuuamēta vñ lingue ſm̄ Ari. 2°
de aia duo ſūt: ipſa. n. pgruit in duo opa vñ. ſ. in guſtare et
loq. Aui. vñ tertij⁶. air. lingua eſt de iſtriſ ouerſionis
cibi maſticator: eſt. n. ſicut man⁹ molēdinarij in ducēdo cibū.
Et eſt iſiſio vocis et exctio ſap. Et ad ipſaz pñet diſcretio
guſt⁹. Et dicit. melior linguaſ h. 3. po^{am} loquēdi eſt illa q cō-
meſurata eſt in lōgitudine ſua et latitudine q eſt ſubtiliſ apō
extremitatē ſuā exteriorē. Luſ aut lingua eſt magna. i. lōga
et lata valde: aut parua. i. breuiſ ſicut ſpasmata hñt eā non

Propter
qd nulli
animaliu lin-
gua eſt pi-
guis:

Lingua
mouet ad
oēſ pteſ: iō
musculoſ
ad omneſ
mot⁹ ne-
ceſſarioſ
habuit et
fuerūt no-
uē.

De lingua
mētiſ lin-
gue.

est potes log. s. recte. Et sicut dicunt q. q. hnt lingua nimis acu-
tannau t nimis obtusam peccat in formatione vocis.

De anatomia colli faucium z gutturis. Cap. xxiiij.

Colla du-
plicitur.

Cervix in libris auctoruz ista

Cervix
dupl. su-
matur.

Gula du-
plicitur.

Guttur
malo mo-
do accipi-
tur.

Faux qd
sit.

Larinx la-
ringa rept
glotia ide
funt.
De suba
vuc que z
gargareo
sive garga-
leo dicit.

Inueniuntur in libris auctoruz ista
noia. s. collum cervix
gula guttur faux z larinx sive laringa. Et
collu qd aliqn sumit large pro toto eo q coti-
netur inter caput z spatulas: z inter metū z tho-
racē cū oib? intus z extra in circuitu existētib? particulis.
Et aliqn sumit stricte. s. solū p partibus posteriorib? dicta-
rū partiū colli large sumpti que a pte superiori incipiunt a
iunctura ossis cranei cū pma z superiori spondiliz: termi-
nant ad iuncturā que est inter septimā z octauā spondiliz:
ita q pntinet spōdiles septē z musculos positos supra ipsas:
z in circuitu ipsaz. Cervix etiā dupl? sumpta reperitur:
vno mō pro capite toto alio mō pro collo stricte sumpto. Et q
dā putauerūt q cervix dīcat de quadā mā carnosa fm lon-
gū alterutrumq? iacente immediate sup latera dictaz spondi-
liū septē: qzuis ē f3 eos i? substantia ē iaceat sup latera alia
rū spondiliz oīum. Gula aut dupl? sumpta reperit: vno
mō p oib? partib? anteriorib? colli large sumpti: vñ Sal.
ait. pars anterior colli appellat gula. p vō posterior cervix
Alio mō solū p ptiū colli large sumpti lateraliū. q a par-
te posteriori terminant ad partes musculoz in collo stricte
sumpto positoz mixta: quos vene z arterie magne hincin-
de ascēdūt ad caput: z a pte anteriori terminant ad epiglo-
tū nodū scilz sub mēto positū Sal. tñ 4° de interioribus oī-
rit. per gulā intēdo cōcauū qd est sub ore vsq? ad extremū
gutturis. Guttur quoq? silr plurib? modis dī. 6°. nāq? d
interiorib? guttur est cāna pulmonis. Et dixit. cū nomino
istū vocis itelligo cāna pulmonis gutt. s. siphac: z siphac qd
est intra guttur z intra cānam pulmonis: qd siphac solidūz
est z grossūz. Et ibidē ptes gutturis parissimā vocauit. A.
vero tertij 9° dixit. per guttur itelligimus spatium in quo
sunt meatus anhelit? z cibi. Et de gutture sunt additio que
est vua z due amigdale: z guasamach. Et vt sic cōprehendit
gnq? particulas. s. pñ cāne: sive epiglotū. pñ meri. vnam.
duas amigdalas: z elguasamach. Et pro istis etiā gnq? parti-
culis sumit pnoticoz 3° cōmēto. 15°. Qñq? etiā reperitur
guttur sumptū pro aggregato ex epigloto z meri: qd in tras-
glutione mouet sursum z deorsūz: sic sumit pñ pma. ca°
de anatomia musculoz gutturis. Et qñq? sumit solū pro pñ
cipio cāne pulmonis: vt tertij 9°. caplo de sgnātia in lra gi-
rardi extra. Faux. vō dixit Sal. 4° affo. in cōmēto altior.
Si a febre habito tumore nō existēte in faucib? z c. est locus
vbi guttur z meri versus os iungūtur: qui locus ore apto
bñ videri pōt certissime: de gutture aut. s. sumpto p epiglo-
to nō talr sit: qz. s. nō pōt manifeste videri ore apto. Jsidor?
quoq? dixit: fauces dicunt a scindendis vocib?: vel qz ipse
mediātib? famur voces: z pinde ēt faringe vocant. Et la-
rinx hō sive laringa. dixit Sal. 7° de vtilitate partiu. voca-
tur bronchiū. i. trachee arterie caput: est epiglotum.

Qua a Sal. 10. de vtilitate parti. gargareo: z qdaz dīcunt
gargaleo vocat: dicit etiā ab ipso colūna de qua dī-
xit Aui. tertij 9°. vua est substantia carnosa pendēs supra su-
premā pte: epiglotis: sicut velamen pender a palato supra
viā epiglotis: cartilagīnē cimbalare z supra viā meri: est
eius suba plena venis z arterijs: z est mēbrū in modū papil-
le māmille superi? amplū z grossūz: z inferius stricte z acu-
tūz: z in qñtitate z figura est satis simile grano vuc: vñ vua
sive vuula dicta est. Et qdā dīcūt q existēs in parte superio-
ri gutturis fere supra mediū meatū declinat aliquātulum
ad partē anteriore ozis: ita q plus pēdet supra meatū aeris
qz cibi: z hoc iō vt pseruet plus a nocumētis mēbra pecto-
ris qz stomachū. Nō enī habuerūt mēbra pectoris meatū:
per quē possit libere z facilt mūdificari: sicut habuit stoma-
cus: quare maiori egerūt custodia. Et ipsa qdē visu pende

repcipit supra radicem lingue apto ore: z dimissa lingua.
Ad eā aut frequēter cerebri supfluitates dīcēdūt. Et hoc
a qbusdā ponit vñ de iuuamētis vuc: qñ recipiēdo illas
supfluitates phibet eas ad pulmonē z stomachū confluere.
De alijs aut iuuamētis. dixit Sal. vbi supra. gargareo cō-
uenit ad pulchritudinē vocis: qz facit ad modulationē ei?
qñ stat supra foramē anhelitus: sicut digit? fistulatois su-
pra foramē fistule: vñ dixit Aui. vua est vt sit pcutiēs voce:
quo cōfortet z magnificet: quasi ipsa sit porta custodiēs su-
per exitū vocis quātitate sua. Et Auer. 2° colliget dixit. ap-
paret vt habeat intētionē in esse vocis. Dīcūt. vua facit
ad magnitudinē vocis. put magnitudo iporat perduratio-
nē eius in longo spatio cū decore z modulatione: vñ theo.
3° dixit Halyab. cā vuc est magnitudo vocis z decor: verūti
vuc carentia facit ad magnitudinē. i. grossitiē vocis: qz per
eius ablationē pōt plus de aere trahi: z ad palatū repercuti
eua nō impediēte. Et ob hāc cāz nō verū est qd dīcūt: plures
cantores iam vuā sibi abscondi fecerunt. Et dixit Sal. ibidē.
vua est vt incidat prius qz ingredit aer z frangat vebemen-
tia impetus ei? z etiā frigiditas ipsius. Et Haly. dixit. vuā
aeri occurrere ad eam ab exteriorib? intranti mitigatq? ca-
loris grauitatē. s. cum humiditate sua z ipsius frangit hu-
miditatē. s. cū caliditate. Et Auer. dixit. defendit ne aer fri-
gidus igrediat ad membra anhelitus. Dixit Aui. vuc iu-
uamētū est gradatio aeris: vt nō pcutiat suo frigore pulmo-
nē subito. Dīcūt: nō fecerūt aliq auctores pīeter Haly. mē-
tionē de cōtēperātia caliditatis aeris per vuā: qz illud fieri
opostere raro cōtingit. Et dixit Haly. vuc est vt phibeat
puluerē z sumū: aliaq? hñ ne ad guttur perueniāt. Dixit
Aui. vuc est vt phibeat puluerē z sumū sicut appet in lu-
ctantibus z itinerantibus in puluere qui postea expuūt spu-
tum lutosum. Et sunt qdam qui vt supra patuit: addunt
aliud iuuamentū vuc: est q phibeat materias reumaticas
per palatū descendētes subito transire ad stomachū vel pul-
monem: qñ remanent in vua aliquo tēpore in quarum mo-
ra contingit vt sentiant z conscreando spuant. Et dixit
Sal. vbi supra. qdam qbus abscessa fuit vua vsq? ad basim
nō solū nociti fuerunt ad vocē manifeste: sed etiā inferio-
rem fenserunt inspirationē. Ac etiā qñ infrigidati hīs que
fm thoracē z pulmonē multi perierunt. Quapropter non
opz temere abscondere eā: neq? vt cōtingit: sed relinquere ali-
quā basim partē: sed put dīcūt est in sermone quarto: z pri-
mo caplo. Et dixerunt quidam. q abscessi vnam nō pos-
sunt pati calorem z frigus intensas neq? sitim: z facilliter cir-
ca spiritalia ab omni causa leduntur: quare plurimi ex eis
ptylici intereunt.

Buc autem amigdale sunt duo membra carnosa q/
bus admixti sunt nerui in forma oblon-
ga sita post vnam ante pncipiū meri a duobus lateribus: z
sunt velut quedā auriculae quendā includentes inter se cibū
quasi in viamedia declinet ad alterā ptem: sed liberius in-
tret in meri: de quibus dixit Aui. due amigdale sunt due
carnes nate in radice lingue. idest supra radicē lingue ex su-
periori parte: ac si ipse sint sicut due auricule parue: z sunt
carnose nervose. idest de substantia carnosa nervosa vt sint
fortes: z sunt sicut due glandule. s. in figura non in substan-
tia: sunt enim rotunde cum quadā longitudine: z ambe sūt
quodāmodo sicut due radices duarum aurium: z sunt site in
loco itineris ad meri: qz sunt propinque pncipio meri. Et
fm hoc videt velle q situs earum sit post vnam. scilz inter
vnam z meri a lateribus: z apparent visui cūz aptantur z
ingrossantur ore aperto z lingua depressa: non aliter. Di-
cunt. fore etiā in gutture ante vnam versus os a laterali-
bus quasdam carnes glandosas de quibus auctores non
expresserunt: que etiā visui patent: z ore aperto z lingua
depressa z tangi digito possūt: quas etiā qdā amigdale vo-
cant: sed nō sūt vere amigdale: de quibus auctores intellex

Quasi
ad modum
lacionis
cio: z cu
abscessi
cur ad el
magnu
dum.

De offi-
bñe q
nos le-
m et
guttur

Propter
ca qd
tur ad
clonem
vuc.

De sub-
duarum
amig-

Epiglo-
ex trib
cartilag
nibus
positus

De fin-

rerunt: que etiam apostemant et ingrossant: et has Mundinus per veris amigdalas assignabat et errabat: cuius error ex duobus manifeste monstratur: primo quoniam iuuamentum verarum amigdalarum sicut dixit Aui. est ut adiuuent aerem circa caput canem: sicut in archa: et non expellat aer penitus cum sit attractio cordis: et deficiat aial: id est in eis: sicut in archa retineat per aeris attractio: ut cum eorum trahit non penetret totus ad ipsos: sed remaneat in eis pars eius: et si expediat aliqui vadat ad pulmonem et cor et non deficiat aial per carentiam aeris: et per hanc causam sunt apud caput canem: i. epiglottis. Sed amigdale per Mundinum assignate non sunt apud caput canem: nec in loco in quo possent aerem retinere. et quoniam amigdale per Mundinum assignate non incidunt eo modo secundum quem Aui. precipit incidere amigdalas tertij. **Alguasimach** autem dixit Aui. est caro paniculosa annexa palato sub vna pendens cooperiens caput canem: dicitur scilicet per paniculum coeque et ipsi capiti canem. Subiacet autem vna due pellicule que alguasimach vocant iuuantes ipsam in sua operatione. et dixit Aui. supra. Alguasimach est alfabach quod interpretatur extendere: et os habet quatuor latera: duo superius et duo inferius: et istud os est os per se non coe alteri ossi: et vocatur os laude: quoniam simile est sibi abo duo extrema litera. a. grece: et hoc est signum eius. **De quo** dixit Haly. theoz. tertio super guttur in extremitate superiori cartilaginis clypeo filis est os quatuor hinc costas: quarum quatuor due similes laude grece litera sunt. Et hoc os extensum est per colli longum: et linea que in medio eius est dorsum cartilaginis prime terminant: lineam vero que ab inferioribus est lingua. i. terminatur costae due superiores porrigunt ad augmenta superiora duo prime cartilaginis terminanturque alio continuant cum duabus primis cartilaginibus ab utroque eorum latere cum ligamentis que veniunt a prima ad secundam et alij operimentis. Costae vero due inferiores alligatae sunt augmentis sagitte filibus. Et dixit Aui. c. d. anatomia musculorum epiglottis ubi est epiglottis: et coram ipso est os triangulatum lauda vocatur. Et lauda grece significat literam. Et subdit. in creando vero os huius existit iuuamentum: ut sit osigo et primo: ex quo villi musculorum epiglottis oriantur. Et dixit Aui. c. lauda musculos huius qui sunt sibi proprii et musculi in quibus ad membrum cum ipsa coeant. Et laude propriorum sunt paria: vnum precedit a duobus mandibule marginibus. i. inferioris marginis: et cum linea recta que super hoc os existit continuatur et ipsius est quod os ipsum ad mandibulam trahit. Et par quod os sub mento et incedit inferius sub lingua ad extremitatem superiorem huius ossis: et istud et trahit hoc os ad partem mandibule. Et tertium par oritur ex additamentis siminis que est apud aures et continuatur cum extremitate inferiori linee recte que est supra hoc os. De musculis autem laude coib. et aliteri membro apparebit in sequenti capitulo.

De anatomia epiglottis.

Cap. xxv.

Epiglottis ex tribus cartilaginibus composita.

Epiglottis vel epiglottis a Sal. laringa et bronchium vocatur. Ab Hal. vero iugulum. Et a quibusdam absolute guttur vocatur vel supra. **Dixit Sal.** de utilitate ptic. laringa caput est trachee arterie que bronchium vocatur: et consistit ex tribus cartilaginibus magnis non assimilantibus eis quod sibi trachea arteria sunt: neque magnitudine neque figura. **Et maxima cartilagini eius est quanta ab antea ab extra tangimus existens convexa. i. ab extra: ab intra vero existens concava scuto maxie filis non rotundo vndique. sed oblongo vocatur proprie scuto. Et nomen huic cartilaginis secundum situm dicitur quia huius adhuc scuti positum est vocantibus ea scuti foras.** **Secunda vero cartilago** dixit Sal. quoniam minor est. hac tanto maior est tertia: et in intrinsecis quod locata est partibus ubi stomachus. i. meri est: quoniam autem deficit a magna. i. cartilagine epiglottis: ut finaliter ad circulum. i. circulari figuram duca: epiglottis tamen hec ipsa. i. figura. i. secunda cartilago addit: et sic ostendit quod figura epiglottis est rotunda: et quod a parte meri sit cartilago eius sibi non est in tota trachea arteria: imo et patuit

in sermone 4. trachea arteria a parte anteriori gulae est cartilaginosa: et a parte posteriori meri est paniculosa. Et ideo subdit hic. Sal. non enim sicut trachee arterie toti membranosae est id quod appropinquat stomacho: id est meri secundum eundem modum est et laringe. Et docens modum huius duarum cartilaginum dicitur: ea vero que est sursum et deorsum earum cartilaginum positio ita habet. Cum finit trachee arterie cartilago ultima: primo quod secunda cartilago tota tangit cartilagine secundam vel secundum omnes partes que secundum ante et retro: et ex obliquo: pariter vero supra anteriores partes eius sicuti formis incipit cartilago: accidente versus retro secunda: articulantur sibi invicem. i. prima et secunda cartilago sibi oblique: quod laterale secundum longum. Et ultra articulationem colligationes quedam membranosae et nervosae ex prima perveniunt ad secundam. Et volens Sal. declarare tertia cartilagine et articulationem eius cum alijs dicit. ubi minor cartilago. i. de duabus dicitur: et que. i. ab intra est definit due superiacent parve convexitates. Incipit autem ab inde cartilago. i. tertia conveniens certitudinaliter hinc concavitates eminentis illius: secundo ut coapplicatio huius duarum cartilaginum. i. secunda et tertia duplicem operetur articulationem. Et subdit. est autem strictior in inferiori basi secunda cartilago: quare et propter hoc totius laringe inferioris finis quod tangit tracheam arteriam magis amplius est superiori osticio quod definit ad faringam. Et tertia cartilago. i. strictior valde: et definit ipsa culus superior terminum anteriores plurimi noiantes convexa autem est: et huius cartilaginis. i. tertiae concavitas ad partem spiritus: id est meatum anhelit: ut velut fistula quodam fiat: quod compositum est ex his tribus cartilaginibus. **De quo** Haly. theoz. tertio dixit componitur guttur ex tribus magnis cartilaginibus: quarum prima est ab anterioribus: et est gibbosa ab exterioribus: et concava ab interioribus: secunda sub prima est in magnitudine: et est posita retro post ea que meri sequuntur: ut coaleantur. que cartilagini deficientur prime in rotunditate. Et est secunda prime continuata cum disgregatione et ligamentis ut per ea mollior fiat gutturis et restrictio. Et ab inferioribus quod continua tur illi per disgregationem superioribus: non continuata est per consolidationem: et prima est clypei similitudinis figure oblonga. Et tertia cartilago minor est secunda ea quantitate qua secunda est minor prima. Et est secunda superposita et dicitur trachee filis in qua due sunt concavitates in quas duo cartilagini secunde ingreditur augumenta: suntque abinde due inter eas disgregationes per quas apertio fit gutturis et reclusio. et dixit. secunda cartilago loco quo tertia occurrit strictior est suo fundamento inferiori: ut sit inferior gutturis extremitas que canali iungit pulmonis largiori et superiori que curgulioni iungit: et tertia cartilago ad strictiorem pervenit magnam. et subdit. est autem in hac tertia cartilagine concava ubi meatus iungit spiritus: sic ut sit quod ex harum trium cartilaginum oppositione sit cavum simile fistule in qua est clavus qui ante percutit. **Dixit enim Sal.** ubi supra. quod in ipso poro laringe iniacet corpus in figura sicut lingue fistule: et in proprietate. suba vero est tale quale nullum corpus aliud est eorum que secundum corpus: etenim membranosum simul est et adiposum: et hoc corpus vocavit Haly. clavunculus clavi substantia nulli membrorum corporis similis est: etenim est substantia quasi comparata ex adipe opimietis et glandula: et dixit Sal. ubi supra. quod ab intra laringis est tunica quod cois est tunice trachee arterie et stomachi: id est meri. **De epigloto quoque** dixit Aui. c. prima primi capitulo de anatomia musculorum epiglottis: quod ex tribus est compositum cartilaginibus: una est cartilago quam sensus apprehendit coram gula: et sub mento que vocatur peltalis et clypealis: quoniam eius venter est concavus: et dorsum gibbosum pelte similis et clypeo: et secunda est cartilago post illam posita ad partem colli cum ea ligata: et vocatur ea que nomen non habet. Et tertia est super illas cooperiens que cum ea que nomen non habet continuatur: et obviat peltali absque continuitate: et inter ipsam et eam que nomen non habet est iunctura dupla propter duas concavitates que sunt in ipsa in quas duo additamenta non habentis nomen

Quaeritur ad motum rationis: et ab his qui ad magnitudinem.

De osse huiusque: quod laqueum ex parte gutture.

Utrumque caqueque: tur ad rationem vna.

De subduam amig.

De fin.

De vitiis
te epiglo-
tia.

Epiglota
membra-
tis est hu-
midus vi-
scosus et
pinguis.

De mu-
sculis epi-
gloti qd sit
duodecim.

decenter ingrediuntur ch eis ligamentis annexa, et vocatur
coopturalis et cimbalaria: et dixit, ppter ea qd peltalis qñq
adiungit nō habēti nomē: et qñq elongat ab ea est epiglo-
tis amplitudo: et eius coangustatio: et ppter ea qd cimbala-
ris cooperit clypealē: et ipsa comitat: et ppter ea qd ab ipsa
sepat est epiglottis aptio et ipsi clausio. ¶ Dixit Sal. vbi su-
pra. qd duplices oportebat esse fm gen^o articulationes et mo-
tus. Alios qdē qd distolant et fistolant: et alii qd claudūt et ape-
riunt: pp pmas pme ad scdaz facta est articulation: et pp 2^a
et ad 3^{am} et qñq egebat. 3° motu fm gen^o nō fuit articu-
latio tertia: et p pñs: neq 4ª pñcula. ¶ Dixit Aui. 10ª tertij
ca^o p. epiglottis fuit creata: vt vocis sit instrum^o: et dixit Sal.
vbi supra. in laringa sit vox pmo. et ipsa distolat et fistolat
fm vsq 3as pñs: et aperit et claudit totalit^{er} superi^{or} osticiū ei^{us}:
neq contingebat meliorē ostructionē ei fieri ea qd dicta est:
neq ex alia suba cōstrui vocis organū: sed ex cartilaginosa
substantia meli^{or} fuit: nō tñ ex cartilaginosa nulla de articula-
tionē in seipsa hñte: immobilis. n. eēt: neq aperiret et clau-
deret: neq distolaret: neq fistolaret oino: qre ex plibus filis
copulatis adinuicē cartilaginibus facta fuit. Motus enim
ei^{us} nō est nālis: sicut q arteria: s; fm aialis sit electionē ad
inspirationes et expirationes: et detentiones toti^{us} respiratio-
nis: et exsufflationes et voces esse o; vtilis: quare meli^{or} fuit
mot^{us} eius a nostra incipere electione: et rōnabile fuit ei mo-
tū spontaneū: et fm voluntate fieri aialis. ¶ Et dixit Sal.
mēbrū supra dictū qd in pmo iacet laringe pncipalissimum
est vocis organū: assimilaf aut lingue fistule maxime ab in-
ferius ad superi^{or} aspicientib^{us}: vbi aut inferius vbi copula-
tur adinuicē trachea arteria et laringa: desup vo fm orifi-
ciū qd sit a finib^{us} qui ibi sunt antinoy de cartilaginib^{us} et scu-
tiformib^{us}: et subdit: melius aut esset nō assimilare hoc corp^{us}
fistulaz linguis: sed illas huic corpori: et enim pus tēpore et
sapientius est nā. q; ars. mō hoc corp^{us} nāe opus existit: ars
vo illud qd fm fistulas: et hoc corpus glutinā et linguā no-
mine laringe. ¶ Est aut hoc corp^{us} mēbranolum factūz licet
vt impletū a spiritu nō rūpat: et vt pro eo qd aliqñ amplifi-
cat tota laringa: aliqñ aut cōtrahit: vt in strarijs eius cir-
cūstātis nō perueniat aliqñ ad periculū rptionis. ¶ Hu-
midū aut est hoc corpus nō simplr: s; cū hoc viscosū et pin-
gue aliqualr: vt madesiat semp propia humiditate: et nō sit
cut fistulaz lingue siccitate frequēter acq̃sita aliqua humi-
ditate indigeat: et sic hoc extrinsecus egeat iuuamen. Sub-
tile enī et aquosū humidū diaforatur facillit^{er} in vapores
resolutū et effluit cōfestim: et maxime qñ fuerit pous pendi-
notus: qd vo est viscosū simul et vinctuosum sufficit tēpore
multo: neq effluit facillit^{er}: neq siccif: ideoq in perarden-
tibus febribus vitta nāli dispēsatōe exiccata glaciā: et his
quo fm laringam nō possunt loqui hoies anteqz infundat
laringa. Et sūt quicūq per estū validū viā faciunt. ¶ Et di-
xit Sal. ibidē. ad oēs motus laringe supradicti muscoli pre-
parati sunt a natura: mouet aut laringa fm eius cōpositio-
nē a masculis duo decim: et fm ea que adiacentia mēbra cō-
munionē alijs octo: quatuor itaqz muscoli sūt qui pma car-
tilaginē scdē copulant in aialibus magnā vocē habētib^{us}:
quorū est hō. Alij quatuor in oibus aialibus scdaz tertie co-
pulant: et alijs duo pma tertie: deuiant aut ex pma cartilagi-
ne scutiformi ad scdam: ita qualr fm finē inferiorē vtriusqz
cartilaginū: vbi tracheā arteriā attingūt: et adinuicē ex ma-
gna cartilagine pueniunt ad scdam. Ab extra qdē duo mu-
sculiz ab intra duo fm alterutram ptem equales certitudi-
nāl^{it} q extra ei qui ē: et q intra ei q intra. Et hi certitudinalr
angustant inferiorē partem laringe coadducentes pma car-
tilaginē scdē. Alij vo quatuor qui scdaz tertie copulant ape-
riunt superiorē finē laringe resupinantes antenoidam carti-
laginē illi qui sunt retro: ad obliqua vo descēdentes ad plu-
rimū quib^{us} sunt. Oppositū vo his quatuor actū: et pōsi-
tionē habentes reliqui duo claudunt eam certitudinalr os

superius laringe versus spatiofitatē que est intra euellētes
pñs: predicti itaqz decem muscoli cōes sunt trium cartila-
ginum. sunt aut alijs duo in basi antinoy de nō existentes in
animalibus parua vocē habētib^{us}: quorū vnus est sumus.
Et alijs omnes muscoli predicti sunt multo maiores his.
¶ De musculorū aut epiglottis explatatione subdit Sal. de
propijs scutiformi duo ex minoribus vel eximioribus late-
ribus ossis hyodis. idest laude explantationē habent: dein
de toti longitudini pime cartilaginib^{us} ab ante positi sunt:
duo vo alijs explantationē a cartilagine faciētes: veniētesqz
ad pectus alijs duobus permiscēt fm ista sola animalium
quib^{us} magna est tota laringa. et scutiformis cartilago. Re-
liqui vo duo muscoli trāsuerfi ex obliquis explantati par-
tibus scutiformis. deinde in circuitu stomaci. idest meri cō-
prehēdētes in idēz inuicē perueniunt. ¶ Haly. 8° de his
musculis dixit. Epiglotti muscoli fuerunt necessarij qui cly-
peati nomē nō habenti applicent. et muscoli qui cimbalarē
ab eis elongent vt epiglottis aperiat. Et ex musculis epiglo-
ti aperiētib^{us} est par qd ab osse laude nascitur: et vadit ad
interiora vel anteriora peltalis et cōtinuat et extendit super
ipsam: et cū cōtrahit coangustat cimbalarē ad interiora pel-
talis: et cōtinuat ad inferiora et dilatat epiglottis. Et est dixit
Aui. par qd noiat inter musculos gule ad inferiora trahē-
tes: de quo infra in fine huius capituli dicet. Et sunt duo
alia paria: quorū vnū ad cimbalarē peruenit posterius: et
continuat cum ea: et cum cōtrahunt cimbalarē eleuant: et
eam ad posteriora trahunt et separat ab applicatione sui cū
peltali et dilatat epiglottis. Et alterius paris muscoli ad
duos cimbales margines veniunt q cum cōtrahuntur
ipsam a peltali separant: et in latitudine extendunt: et in di-
latando epiglottim adiuuant. Ex musculis autē qui epiglo-
tim coangustant est par qd a parte laude venit: et continua-
tur cum peltali: et postea dilatat et cingitur super illam que
nomē nō hz: donec duo extrema duorū impariū ipsius post
illā que nomen nō hz eniunt et cūz contrahit coangustat.
Et ex eis sūt quatuor musculiz fortasse extimaf q sint duo
musculi dupli cōtinuantes peltales extremitates cū extremi-
tatibus eius: que nomē nō hz qui cūz cōtrahunt ad inferio-
ra epiglottim coangustant. Et sunt qui extimaf: q vnus par
ipsoz sit occultū. idest intus: et alterum manifestū. i. extra
fuit Sal. vt supra patuit. ¶ Et dixit Aui. ex sinibus muscu-
lorū qui claudunt melius fuit: et in anterioribus vel in inte-
rioribus epiglotti creati fuissent: ita vt cum cōtraherent cim-
balarē ad inferiora traherent: et eam trahendo cooperire
facerent. Et pp hoc par creati fuerunt qd de radice peltalis
nascitur: et eleuat interiorē ad duo cimbalaris extremitates: et ad
radicē eius que nomen nō habet et dextra et sinistra et cum
contrahuntur iuncturaz stringunt: et epiglottim tali clausu-
ra claudunt qd musculi pectoris et diafragmatis resrenare
valeat in phibēdo aeris attractionē. Qui qdē parū creati
fuerunt: ne in interioribus epiglottis coangustationē face-
rent et fortes vt fortitudine cū impediti fuerint in clauden-
do epiglottim: et phibēdo aeris attractionē defectus mult^{us}
corrīgat qui eis ex paruitate puenit. Et ipsoz via est fm re-
ctitudinē ascendentiū cū declinatione parua ppter quam
sit cōtinuatio cōueniens inter peltales et nō habentē nomē.
Et subdit. est etiam cum duo reperiant musculi sub cimba-
lari positi qui predictū adiuuant par. ¶ De musculis autē
cōibus epiglotti et alijs: et qui sunt muscoli gutturis: prout
guttur sumitur p aggregato ex epigloto et meri. Dixit. A.
guttur in suma duo habet paria musculorum: que ipsū ad
inferiora trahunt. Et vnum eorum est par: de quo tactum
est supra qd noiat inter musculos gule ad inferiora trahē-
tes: cuius origo est interius in thorace et vadit ad peltales
ei et in multo aialiū motu aliud associatur par. Et alteruz
est par ex thorace nascens qd eleuatur: et cū lauda pntinuat
pñs: et postea cum gutture et trahit ipsū ad inferiora. Et

Thorax
duos
mus.

De su-
cula sup-
riori.

subdit. musculi gutturi sunt duo musculi gutturosi qui sunt duo apud gulam positi in transglutendo iuuantes.

De anatomia pectoris in generali.

Lap. xxxvj.

Ectus ut dixerunt quidam dicitur a pecto

pectis: quia supra ipsius querebant mulieres pectere capillos suos vel dicitur a plecto: quia plectatur. id est flectatur ad latera inter mamillarum partes: vel dicitur a specio quod est aspe-

ctui patere: licebat. n. huius pectus ratione plenius aspiciebatur patere non latere: quod admodum aliorum animalium pectus latet ad terram oppressum: membrum organicum est et plura organa complectens. Et est spualium: siue vitalium membrorum. clybanus siue tutamen: anhelitus infirmis in euentatione cordis ordinatum. et ipsum quidem scilicet venter dicitur propter concavitatem quam habet in qua spualia continentur membra. Et eius spatium est anterius a furcula gule usque ad locum dyaphragmatis inclusive: de quo dicitur Halya. theophrastus. scilicet. pectus super dorsum positum est: et est super ipsum rotundum: et in eo est magna concavitas quod necium fuit: ut custodiret et conservaret membra que in eius sunt concavo. factum est autem rotundum et concavum ut cor et pulmones contineretur: essetque ad dilatandum pulmonem locus. Et est autem pectus compositum proprie ex partibus intrinsecis: quarum anatomia habita est in sermone quarto. Et ex partibus extrinsecis. Et iste semel subactus dividitur in partes ossuofas cartilaginofas musculofas paniculares glandulosas que sunt mamille: et cutaneas. Et semel situm dividitur in partes anteriores: siue medias que vocantur thorax: et in partes laterales et sunt duo latera. id est dextrum et sinistrum: que etiam vocantur loca costarum: et de his partibus intellexerunt auctores cum absolute protulerunt locum lateris: vel loca laterum: totum tamen compositum ex partibus extrinsecis semel Halya. pectorale vocat. Et notant quod thorax reperitur dupliciter sumptus: uno modo large ad omnes partes pectoris extrinsecas anteriores: et laterales: que pectorales vocantur. De quo ut sic sumptus. dicitur Gale. 6. de utilitate. partium. quod a costis determinatur in alterutris partibus: tante quidem versus pectus: et frenas puenientibus: retro autem versus dorsum flexis: totum enim hoc spatium assueverunt medici vocare thoracem. Et subdit Gale. ubi magnitudinem intrinsece concavitatis ostendit quod ab extra apparet: paulo minus. n. est equalis magnitudinis thoracis que ab extra apparet: et spatiositas que ab intra parua quando dicitur accedente corpore costarum eo subtili osfariam existentem. Alio modo stricte pro sola parte extrinseca pectoris anteriori. Et sic sumptus in tres dividitur partes. id est in superiores que pres furculam superioris dicitur et partes medias que proprie thorax vocantur: et partes inferiores que partes inferioris furcule et epiglottales vocantur.

De anatomia ossium pectoris.

Lapi. xxxvij.

Artis pectoris ossuofe alia est pars furcule superioris: et de hac furcula intelligitur cum furcula absolute perfect.

Et alia est pars media thoracis: alia est os epiglottale: et alia est ossa costarum.

Et furcula quidem superior quoniam furcula gule vel pectoris dicitur: quoniam catena gule vel pectoris: et quoniam tabula gule vel colli et ipsius ossa: ossa clavis dicitur: et ipsorum iunctura clavi articulatione notatur. furcula dicitur ab osse eius quod est scriptum ad modum furcule: cuius radix inferior quoniam quidem manubrium vocant subintrat: et pedes habet in quadam paxide: siue concavitate que est in medio anterioris partis ossium thoracis medij. Et ab utraque parte huius manubrij procedit os unum velut ramus quidam qui ad duos humeros. hincinde protenditur: ita quod ad singulum humerum singulum protenditur os. Et coniunguntur isti rami furcule hincinde cum osse singulorum humerorum. et est cum osse singulorum adiutorium: ut eorum iuncturas fortes efficiant. De furcule osse dicitur Halya. primo theophrastus. furcule os exterius gibbosum est: interius autem concavum. Cuius unum duorum capitum humeris continuatur: et capitum ossis

quod adiutorium vocatur: alia vero extremitas summum pectoris. continuatur: ubi est paxidis gule. Et Avicenna. dicitur. furcula est os positum super unamquamque duarum partium eius quod in thorace est supremum: et est curvatum coram ambrat. id est partes exteriores versus latera: et propter sui concavitatem accedit foramen vel spatium in quo penetrat vena ad cerebrum subiens: et nervi ab eo descendentes: et declinat ad partem sinistram: et continuatur cum capite spatule: et cum ipso spatula ligatur cum dictis ramis ossium furcule ad dictas iuncturas fortificandas veniunt duo parva ossa similia rostro avis: ad singulum enim humerum singulum perveniunt ossa. Et ista ossa similia rostro avis infiguntur inter ossa spatule: et extremitates ossium furcule: sic quodlibet esset a medio locum firmas: de quibus dicitur Halya. in superiori colli loco est os corui rostro simile: per quod scapula furcule colligatur prohibetque brachij caput ab evulsione ad superiora. Et de eis dicitur Avicenna. in capitulo de anatomia spatule. spatula duo habet additamenta: unum est ad superiora et posterius et vocatur destructum et rostrum corui: et per ipsum ligatur spatula cum furcula: et ipsum est quod prohibet ne adiutorium ad superiora de suo loco moveatur: et caput adiutorij disloquetur. Furcula quoque dicitur Halya. necessaria fuit ut brachium vinceret: et ipsum brachio superaret: ne forte manus arceretur motu. Et dicitur. quod spatula furcule alligatur ab anterioribus pectorali. et posterioribus a scapule parte ossi alligatur corui rostro simile: et alligatio eius illi est per os cartilaginosum quod dicitur caput scapule: quod necessarium erat: ut maior esset disgregationis brachij firmitas.

Thorax autem scilicet propriissime sumptus. dicitur Halya. ex vii. componitur ossibus. scilicet sitis semel longitudinem eius: et in quorundam extremitate est cartilago mediante qua ipsa ossa sibi invicem appodiantur. Et ipso principio est a paxide gule. finis vero est inferius parum sub mamillis qui locus est angustior omnibus locis quod sunt in ventrem autem cum palpanus mollia inveniunt non habent ossa.

Et Avicenna. dicitur. thorax ex septem ossibus est compositus: ex uno autem osse non fuit creatus proprie iuamentum quod in alijs sciuitur: scilicet ut si vni accideret lesio alijs non comunicetur: et est non fuit creatus ex uno osse: ut sit lapsus ut conveniens sit ei quod colligitur ex membris attrahendi aerem in dilatatione: ideoque creata fuerunt hec ossa non solida cum cartilaginibus continua: ut in ipsorum occulto interiore modo adiuvant: sed sunt ipsorum iuncture firmæ. Que etiam septem. dicitur Avicenna. creata fuerunt semel numerum costarum que cum eis iunguntur. ut apparebit. Et dicitur. in osse superiori thoracis est concavitas: siue paxidis in qua manubrium furcule: ut dictum est situm est et fundatum. Osses autem epiglottales: sicut dictum est: eo quod epiglottis similis sit: ut dicitur Avicenna. dicitur etiam gladiale: quia gladio simile sit: ut dicitur Halya. dicitur etiam pomum granatum ad similitudinem corticis granati: et est os cartilaginosum quod a medio inferioris ossis thoracis egreditur: et pedet supra osficius stomachi: de quo dicitur Halya. in extremo pectoralis cartilago est similis gladio extensa supra os stomachi que est facta: ut stomachus et dyaphragma et cor defendat. Avicenna. vero de eo dicitur. cum inferiori parte thoracis os cartilaginosum latum continuatur: cuius inferior extremitas rotunditati attinet: et ipsum quod est tutamen oris stomachi: defendit enim ipsum ab extrinsecis lesivis: et est medium inter thoracem. id est inter eius ossa dura: et membra lenia. musculi vero tres: ut continuitas duri cum leni sit melior. Scilicet fuit autem cartilaginosum: ut sit pliable: et cedat stomacho tempore saturationis et repletionis et tempore vacuitatis super ipsum inclinetur.

Coste vero dicitur Halya. sunt. 24. Nam ex unoquoque latere sunt. 12. Et earum quedam sunt proprie pectoris: et quedam sunt membrorum posteriorum. id est posteriorum ab inferiori sub pectore locatorum. Et que sunt proprie pectoris sunt. 14. ex omni latere septem. Et omnes iste coste. 14. integre sunt: et alie sunt decem ex omni latere quoniam: et iste non sunt integre: et ideo

De rostro corui.

Thorax dupliciter sumptus.

De furcula superior.

dicta sunt mēdofe. Et oēs costę a posteriorib⁹ cū. 12. spōdīlibus dorsī sūt p̄iunctę. s. cū quolqz spōdili vna costę. Costę autē integre sūt nouę costę supiores q̄ pprie costę vocant⁹: z de qbus intelligit⁹ cū absolute pferunt⁹ que ab aīriori pte hincinde cū septē ossib⁹ thoracis p̄iungunt⁹. Et sic iste costę integre mediātib⁹ illis ossib⁹ circūiūt totū pect⁹: vt circūcirca defendāt mēbra in p̄cauitate pectoris p̄tenta: vnde dixit Aui. p̄. a. p̄. ca. de anatō. costay: p̄p̄ea q̄ pectus circū dāt cor z pulmonē: z qđ est cū eis: vt p̄aniculos nečia sui cautela vehemētissima in eoz defensione: qm̄ nocumētōz ip̄ressiones q̄ eis accidūt sūt maiores. s. q̄z alioz mēbroz. Et cū hoc eoz minutio vndiqz n̄ ea angustat⁹: n̄ eis nocet. Et iō septē costę supiores create fuerūt p̄tinentes id qđ i eis est apud casum obuiātes: z mēbrum circūdantes p̄cipiale ab oibus p̄tib⁹. ¶ Et hāz costay fig⁹. dixit Ha. est figura semicirculī: z cū duo semicirculi iungunt⁹ faciūt vnū circulū: z sic pectoris figurā sp̄ericā reddūt. ¶ Dixit Aui. ostēdens modū istius fig⁹. q̄ costę supiores integre in p̄mis supia sui gibbositate ad inferiora inclinant⁹: deinde q̄si redeundo ad supiora incedūt z p̄tinentes cū thorace: iō vt sit eay cōprehensio in locis amplior. ¶ De decē vō costis inferioribus z mēdofis: dixit Aui. q̄ ipse existunt in p̄re mēbroz nutritiōē: z creat fues: sicut posteriori minūtē: vbi sensus nō puenit vīsus. s. ad defendēdū illa loca posteriora z fugiēdū a nociuis occurrētib⁹. ¶ Et Ari. dixit. scđo de p̄tib⁹ aīaliūz: q̄ antēius remāserūt deficiētes z nō p̄ple te pp̄ intumescētiay ventris inferioris tpe p̄gnationis: vt cedāt eis: z sūt vt p̄strictioni z inanitioni mēbroz ipsi⁹ vētris facilliter obedirēt: ac ēt vt pp̄ eay p̄licationē paucā resistētiā tardius frāgeret. ¶ Et Aui. dixit aīrius nō fuerūt p̄tinentes: imo paulatim ordinate fuerūt cū sectiōe. Et fuerūt ex eis supiores p̄pinquius hñtes sp̄atiū inter duo extrema egrediētia: z inferiores longinquus p̄mis. p̄. enī istay qnqz costay que supior est longior est scđa: z scđa tertia: z sic deiceps. Et iō longiora extrema magis appropinquāt: z minus sp̄atiū derelinquūt iter se. Et illud iō fuit. dixit Aui. vt cū tutela mēbzū nutritiōē ampliādo loco sto maci iungeret: ne cū ipleret nutritiuis z inflatiōib⁹ cōp̄imere. Et dixit. costis falsis. i. mēdofis capita creata fuerūt cū cartilaginib⁹ p̄tinenta: vt sūt secure a fractura cū p̄cusionē aduenerint: vt nō occurrāt mēbris lenib⁹. s. laceratis ad quos terminant⁹: n̄ ēt vā fragmati cūz sua duritie: sed occurrant eis cū corpe qđ inter eas z mēbra leuia existit mediū: z inter duritiē z leuitatem mediocritatē hēat: z talis ē cartilago vt. s. patuit suo ca°. ¶ Costę autē supiores nō hñt se in longitudinē z breuitatē eay. s. in ordinē inferiorū dixit Aui. q̄ supiorū septē due que sūt in medio maiores sunt z lōgiores z ille qđ sūt in extremis atit⁹. s. s. z infra illas duas medias sunt breuiores. Et ex hoc fit vt fig⁹ iparū sit cōprehensum vndiqz melius cōprehendēs.

De anatomia musculorum pectoris.

Cap. xxxviii.

Ectus mouentes

Dilatādū tm̄: qdā ad stringēdū tm̄. Et qdā ad
vtrūq; facti sunt filii. ¶ Dilatātes autē pect' tm̄
nouē sunt: quoz; alig sunt dyasfragmatis. Et
duo sub furcula sunt: z cuiq; eoz; origo est ab ea furcularū
pte que vsq; ad os ptendit vocatū scapule caput: z prime
ctinuant costaz; pectoris. z trahūt illā ad supiora que pe-
ctus dilatatiōis adiunēt tpe. Sūtq; z tria lacertoz; paria
quoz; principiū astringit illud par qd oxiri dixim' a spōdi
li 2° qd ad qntā z sextā descendit. Et qsq; h^o paris lacertoz;
2° est. 2^m par incipit a loco ossis spatule conitor: z extēdunt
vsq; ad costā posteriorē. Et tertij paris ortus est a 7^a collē
spōdili. ¶ De his musculis dixit Aui. ex dilatātib; sunt
musculi dyasfragmatis: z est par qd sub furcula positū a pte
nascit que ad caput ptendit spatule: z est ctinuū cū costa

pria a dextra z a sinistra: z cū ipso vnū par e? vnū qd q in par est duplās ipm: z faciēs ipz duas pres: quaz superior cū collo p̄tinuat: z ipm mouet: z inferior mouet pectus z miscet cū musculo q est p̄tinuus cuz costa qnta z sexta. Et est par qd est in loco spatule p̄cauū infusus. als. p̄cauo ifu/ so cū quo p̄tinuat par qd a spōdilibus ad spatulā descen/ dit: z sunt sicut musculus vnus: z cū costis p̄tinuat poste/ rioribus: z est par tertiu qd nascit a sexta spōdiliū collis: z a pria z scda spōdiliū pectoris z p̄tinuat cuz costis thora/ cis. ¶ De musculis aut stringētibz tñ. dixit Hal. q duo sunt extēsi p costaz radices: z hi p̄gregāt z arctāt pect? Et sunt alia tria paria que tres vltimas trahūt costas a d/ supiora: z duo lacerti p longū pectoris vsq ad lat? cartila/ ginis extēsi pectoralis q enī filis est: z vsq furculas hicq lacertus lacerto p̄tinuat recto. ¶ Et Auic. de his dixit. q alij sunt q pectus in latitudine pstringūt: z est dyasfragma cū quiescit. ¶ Et alij sunt q fm eēntiā pstringūt: ex istis est par qd sub radicib? costaz est extēsus supior: cui? opa/ tio est pstringere z aggregare. Et aliud est par apud extre/ mitates illi? cū thorace inter epiglottale z furculā p̄tinua/ tū: z p̄tinuat cū musculis vētris q sūt recti: z alia duo pa/ ria que ipm cooperiūt. ¶ De musculis aut sit? dilatantib? z pstringētibz pect? dixit Hal. qd iter pectus sunt z co/ stas. iter. n. duas costas lacert? est posit? e? villi diuisa est positio eiusq actio fm eū q in eo est villū. Qui g horuz in dorsalibus est costaz pectoris villus pectus suo dilatat vil/ lo z q in exterioribus est stringit: aut in interiorib? q vero est in pte cartilaginosa villis q in exteriorib? est stringit: z reducit pectus: q vō in interiori dilatat pect? villus. ¶ Et Auic. dixit. musculi q sit? stringunt z dilatant sunt musculi q sunt inter costas: verū tñ pscrutatioē cognosce? p̄sideran/ do q pstringētes alij sunt a dilatantib?. Inter. n. oēs duas costas sunt ex eis qtuor p certo musculis: lz qdā extimant q sit vnus musculus. Et qdā que vnū extimant musculuz ex villis p̄textus est transuersis: quoz quidā sunt intrinse/ ci: z qdā sunt q cooperiūt. s. costas. z sunt extrinseci. Et eo/ rū q cooperiunt qdā sunt q sunt ad partē extremitatis car/ tilaginose costē: z qdā sunt q sunt ad prē alterius extremit/ ratis que est fortis. Qd vō interius existit totū in situ a co/ opiente est diuersus: z illud qd est in extremitate costē car/ tilaginose diuersum est in situ ab eo qd est sup aliā extremit/ tatē. Et qm hi quatuor hñ villi numero oz q musculi nu/ mero sint qtuor. Et q ex eis supius sunt positi sunt dilata/ tes: z q ex eis sunt interius sūt pstringētes. Et pl? sit oīuz musculoz pectoris numerus octuaginta octo musculi. Et subdit Auicē. est ēt cū musculis pectoris duo alij adiūuāt musculi q a furcula ad spatule caput veniētes ad p̄mū ei? p̄tinuant latus: z ipm sursum eleuāt: z in dilatādo pectus adiūuant. ¶ Dixit Ga. 6. de iuuamētis mēbroz eius qd ē inter costas nō currūt fila neruosa in eo fm longitudines: sicut currūt i alijs musculis: s currūt ex vna costa ad altā: z processus eoz nō est rect? sed declinans ad dyagonalita/ tē partiū z fila neruoz in istis musculis nō sunt eq̄lis: s i/ uenies q fila interiora currunt e?rio filis exteriorib? z in/ uenies illa que vicinātur furcule in locis cartilaginosis co/ staz e?rio filis q sunt in locis magnitudinis costaz. Et i/ ter hos musculos pectus mouētes est panniculus densus cōfirmās eos: z alligās ipsos costis: ex quo orit? pāniculus costas tegēs: maxime z manifeste ab iteriori preipsozū. ¶ De anatomia māmillarum. De mu/ culis p/ stringē/ tibus De mu/ culis p/ stringē/ tibus Pānic/ lus oēs p/ riorū mēbru/ tuū octo. Lab. xxxix.

Manimalia que per ouificationē generantur: & multa etiā alia aialia ipfecta māmillis caruerūt: qm̄ nō eguerūt lacte p nutrimento ipsoꝝ. Sed aialia q̄ generat̄ ex femine i mīrice: & ppecta sūt māmillas habuerūt eo q̄ lacte eoꝝ noui nata p ipsoꝝ eguerūt nutrimento. Eguerūt autē nutrimento

**De conſe
médofis.**

De mus-
sculis or-
latibus.

De mltis
cultis et
stringen-
tibus.

De me
culis
tātibus
struē
bue

Lacini
millie g
nerat q
duplice
finem.

Multis
 oēs po
 rie fuit
 merari
 tuagium
 octo.

Lactio
gnatio
fieri in v
gine t in
viris.

Lectio
gnatio p
fieri in vir
gine et in
virgin.

De suba
normale.

Et mād
le in hoī
bus in pe
ctore fue
rūt posite
in pībua
aut aīad
in ventre.

ex istis aialib? nō gñat nisi vñū aut duo hz duas mamillas
in pectore r residuas in inferiori pectoris. In hoie aut dixit
Sal. 7. d vtilitate pti^m. mamille in pectore rōnabilr adiacēt.
p qdē: qm oīum familiarissim⁹ est ei hic loc⁹ si nībī aliqd p
hibz. 2° qm cūz cor subiaceat pectori tegimen aliqd ei sit ex
mamillis alterutringz ei appositis: 2° qm supfluitas beni-
gna nutrimēti ibi plm in hoib⁹ alterat. Et Daly. dixit. in pe-
ctore site sūt. h. n. magis fuit cōpetēs rei ad quā nēcie sunt: 2°
sunt ornātes magis mulieres 2 subdit Sal. est aut loc⁹ b. fa-
miliarissim⁹. si. n. grā lactis facte sunt: 2 hāc pma 2 maximā
vtilitatē pbt aialib⁹. lac. n. certitudinalr elaborat⁹ cib⁹ ē: qre
sz illā maxie regionē oportebat locari eas vbi facilissime sit
2 citissime multitudo lactis certitudinalr elaboratū p̄stere
posset: q̄ igit regio alia est sufficiētior fieri inata calitate aia-
liū circa cor est fons ille q̄ reiacet mamillis in hoib⁹. Quid
aut magis mamillis sanguinē elaboratū in arterijs 2 venis
suscipit. q. d. nullū. nōne vides dixit Sal. qm cū posset nā ex
ea q̄ ab epate sursum ferf p frenas. i. diafragma venā maxi-
mā quā p̄cauā noiant facere aliqz apofisim ad mamillas nō
fecit eas q̄uis ppe eas sit. s. vena illa cōcaua: sz ad cor redu-
xit pus: 2 p totū eleuauit ipsaz venā: deinde cū iā eēt ppe cla-
ues abinde germina duo faciēs venaz dignaz rōne simulqz
cū ea alia duo germina arteriaz deduxit oia germina q̄tuor
p totū pect⁹ inferi⁹ deducēs: oemū ita iplātauit duo hz vñā
quāqz mamillā nīl aliud puidēs p̄ta lōgā viā q̄plm in va-
sis ita digerāt sanguis. Allat⁹. n. sanguis sursum p trāsit cor:
2 rursus deorsuz latus assuescit ei 2 pcutit itaqz semp a mo-
to toracis. Et caletit fm hui⁹ enarrationē in sp mobili parti-
cula. Et hec vniuersa ad diligētē digōnē pferūt ei. C Et Da-
lya. dixit: oportebat ad h⁹ vt sanguis fieret lac multā pus fie-
ri decoctionē. Jōqz in pectore posite sunt mamille: vt p̄pinq
cordi eēt q̄ calor is est colla 2 fornax nālis: vt illa ad deco-
ctionē adiuuet celebrandā in sanguie q̄ ad eas venit a cōca-
ua venā: cōcaua. n. vena postqz puenit ad cor mittiturqz ab
eo ad pectus: 2 sit furculis prima 2 duo ab ea pcedūt ramī
magni eodēqz mō oriunt⁹ ex mēbris venaz pulsantibz q̄ ad
hec mittunt loca due pulsantes vene: descenduntqz h̄ q̄tuor
vsqz ad mamillaz locū 2 p̄tinuant cuiqz mamille vena 2 ar-
teria: diuidunturqz in singulis plurib⁹ ramis 2 retorquēf
ac circulant p mamillaz carnē. Sanguis ergo q̄ ad mamil-
lā venit p has venas optime decoqz: trāsitqz p̄cauā venaz
ad cor ascendēs a quo ad ptes mittit pectoris rursusqz de-
scendit ad cor: 2 illud scdō trāsiens motu sp mouet pecto-
ris: sic ad mamillas igredit⁹. C Circuitqz eaz reflexiones
venaz in qb⁹ imozat p̄trāsiēqz de loca decoqz: plena
decoctione: 2 alterat in lactis p̄ximā nām. Et dehinc ab il-
lis fundit venis in mamillas in q̄rū carne foramina sunt: in
qb⁹ q̄scit: 2 plena imutat alteratione in suba ipsaz: sic in
subaz lacteā cū sit eaz nā eadē fere q̄ lactis. C Et dixit Sa.
eodē 7° nā vñū qdē organoz grā alicuius vtilitatis aialis
factoz mor 2 ad aliqd aliud ingeniat vtile opari: qd igitur
iuuant⁹ aliqd iusti⁹ si tā magno cōmodo a corde patietes
mamille pbeāt ei retributionē q̄dā breuē quā solā pnt ma-
mille p̄bere cordi: pnt aut illud tegere ab extra. Nā enī eaz
adenosa est sibi ip̄latis edificijs: q̄re sit qdā velut p̄misso-
riū qdā tegimē sūt cordis: sit aut recalcaciūt illd p̄sili hīs
que ab extra apponunt nobis indumētis de lana q̄ frigida
apposita corpib⁹: deinde ab ipsis calefacta parū post ecōtra
calefaciūt: fm eundē itaqz modū qui fm mamillas adeno-
sa suba. tegmē qdē cordis est sit 2 calefacta ab eo. eē calefacit
ipsuz. Et in mulierib⁹ qdē ad tumorē eleuate magnū ambo
hec iuuamēta magis qz in viris pbt cordi. Et adhuc subie-
cta hz hypocūdrū viscera iuuāt min⁹ qz in viris extia cali-
da. Et subdit Sal. qm neqz ad crines colli vel dētes vel cor-
nua neqz ad aliqd tale cōsumebat q̄ supra toracē nutrimētū
p̄bere debebat in feminis supfluere copiose: quocirca 2 pp
hec optimā hnt in hoibus positionē mamille: fm vō plura

De vtilita-
te mamil-
larum ad
cor.

aialū carentiā nutrimētū: nā veri⁹ trāspoluit eas necessario
ad hypocūdrū. sit aut 2 cōmoditate quā videbat in eis mi-
nus indigerere cor in illis. Nō. n. erecta sicut hō sp duo stāt
cruras: pna ambulant oia cōsist aialib⁹ q̄ serpūt. C Dixit
Auer. collz 2° mamille colligatiā hnt cū vuluarz id qm men-
strua pp aliquā cām nō veniūt ad vuluā currunt ad mamil-
las: sicut est in mulierib⁹ lactātib⁹ q̄ nō hnt mēstrua: 2 si ha-
bēt paz hnt. Et itez cū mēstrua descēdūt ad vuluā p̄uant a
mamillis: 2 Aui. dixit cōitas iter mamillas in venis iter eas
cōtextis est res scita in anatomia venaz. Et itez habita est
in sermone pcedēte. Quo aut mamille sentiant infra in hoc
sermone patebit. cap. de apatib⁹ glandularū.

C De anatomia mirach 2 siphach.

Cap. xl.

Enter inferior

q̄ et vt frequēter venter absolute vocat⁹. Et de
eo cū absolute p̄ferf intelligit⁹. Et durat a dia-
fragmate inferi⁹ vsqz ad pectinē. Et est cōposit⁹
ex mēbris exteriorib⁹ 2 interioribus. Interiorz tñ anatomia
habita est in 5° 2 6° pcedētib⁹ sermonib⁹: q̄re restat vt exte-
riorz anat⁹ hic ponat⁹. C Diuidit⁹ gēi⁹ exteriorz ps in duas
pncipales ptes: quaz vna est iterior 2 vocat⁹ siphacalia ex-
terior 2 vocat⁹ mirach. Siphac tñ duplr apud auctores sū-
ptū repit. vno⁹ large p oī pāniculo. pāniculi. n. oēs siphac
vocat⁹. Alio⁹ stricte 2 pprie p iteriori pte exterioris p̄tis in
ferioris vētris q̄ est pāniculus subtilis ex subtilissimis filis
ligamētis: ac ēr neruoz cōtext⁹: qb⁹ subtilis reddit⁹ coope-
ries oia mēbra nutritiua 2 siphū. C De q̄ dixit Dal. Siph-
ach mēbrū pāniculare spmaticū subtilis 2 tenuis est pāni-
culus in suba tele aranee sūlis q̄ posūt⁹ est sub lacertis q̄ su-
pra vētrē sunt ab extremitate cartilaginis q̄ supemient stōi-
ori 2 vsqz ad pectinis os. Et hoc opimētū sup oia extēditur
mēbra q̄ in vētre sūt stōm. s. epar splenē renes 2 vesicā mīf-
ce: testes siphū venas pulsantes: 2 q̄ sine pulsu 2 oia mem-
bra q̄ inter diafragma 2 os pectinis rotundatū a supiorib⁹
superās. ab inferiorib⁹ aut substratū sup spine ossa qb⁹: vt q̄
dā dicūt alligat⁹. Et dixit. opimētū istd in loco q̄ incipit a stōi-
ore grossius est neqz desistit descēdēs attenuari vsqz ad os
pectinis. Jbiqz reliqs oib⁹ p̄tib⁹ sui tenui⁹ est. Consolidat⁹
aut a supiorib⁹ diafragmati cū duab⁹ lactis lacertis q̄ sup
vētrē sūt altera dextris 2 altera sinistris: 2 ab inferiorib⁹ cū
os pectinis: neqz facile est hūc excarnare pāniculū vt san⁹.
id est integer auferat⁹: 2 maxie locis his qbus diafragmati
cōtinuat 2 duob⁹ dictoz lacertoz locis: orit⁹ nāqz ex duob⁹
bus his lacertis chorda qdā pua 2 subtilis: q̄ cū hoc cōsolī-
dat⁹ operimētū: 2 intrin ei vnif vt difficillimū sit alterū ab al-
tero extorquere. C Aui. aut tertij. 13^a ca^o p. de eo dixit. sup
siphū pāniculare est siphac noiātū alberdrion. Et sup ipsuz
est mirach 2 lacerti vētris pingues oēs. Et ille due tunice. s.
siphac 2 mirach: vel. s. siphac 2 siphac cōiuncte sunt in sup-
mo ambaz apd velamē. i. diafragma 2 segate sūt ab inferio-
ri pte eaz 2 a posteriorib⁹ dozi extēdit⁹ sup ipz vena pulsa-
tilis magna calā pp multitudinē calitatis spūs 2 sanguis.
Et associat⁹ ei vena magna calā pp calitatē multitudinis san-
guinis sui. Et siphac qdē ex summa hoz est pāniculus p̄mus
q̄ cōphēdit viscera 2 nutritiua oia. ipz eniz tegit ea 2 decli-
nat ad interiora: 2 aggregat⁹ apud dozuz a latere suoz cō-
tinuat velamini a supiori pte sui: 2 p̄tinuat inferius vesicē: 2
duob⁹ p̄lijs ab inferiori pte sui. Et dixit Aui. qm cōtinuat ve-
lamini: 2 obuiāt due extremitates ei⁹ apd dozuz tūc ligat⁹
illic: 2 exinde est initū ei⁹. Eius nāqz initū est supfluitas: p̄-
scēdēs ex velamie ad os stōi 2 obuiat ei. s. ibi supfluitas ei⁹
qd ex ipso ascēdit ad dozuz 2 obuiāt sibi. s. ipse due supflui-
tates 2 vniunt⁹. C De siphac quoqz dixit Sal. 4° de vtilita-
te p̄ricularū. siphac colligat⁹ ad spinā 2 ex eo formant⁹ siph⁹
2 pellicula cooperiēs epar 2 pellicule splenis renū 2 vesicē
2 intestinoz. p^o tñ de v̄trib⁹ nālib⁹ dixit Sal. q̄ pellicula

De dī-
nīe.

De vtili-
tate mē-
brū p̄-
pac.

Siph-
ach.

De dī-
nīe.

De sū-
ba mē-
racp

De dī-
nīe mē-
racp i p-
ica.

vesice exterior ab omēto siue a siphac trahit originē. Et hoc
 id dicitur, qz qirb? frequēter vocat siphac: nō tñ ois ex qirbo:
 sed ex vō siphac de quo hic agit. **C**Dixit Hal. cū siphac ad
 inguinis puenit locū transmittunt ab eo duo mear? qsqz p
 inguē vnūz vsqz ad testiculos descēdēt illos opunt pri/
 mūqz dilatant: vt fiat ex eis opimētū: qd testiculū circūdu/
 at diciturqz testū saccul? **E**t dixit Aui. adueniūt ei duo
 foramina apud duo inguina q sūt due vicin qb? penetrant
 vene z suspensoria. s. testiculorū q sūt vasa spermatica: z ista
 foramina cū dilatant descēdūt p ea intestina. s. aut qirb? aut
 vtragz. Et siphac in loco isto q descēdit ad testiculos z conti/
 net eos vocat didim? **C**De siphac dixit Alim. q ē pāniculus
 rugosus. Et Mūdin? dixit q qzuis sit subtilissim? est tñ val/
 de durus. Et fuit neruosus vt possit dilatari z cōstringi ad
 dilatationē z pstrictionē p tētoz sub eo: z fuit subtilis ne ea
 aggrauaret: z fuit durus ne facili rūperet. **C**De vilitatib?
 siphac dixit Haly. q sunt qnqz p? est qd ipse cūctis tāqz ope/
 rimētū est mēbris q sub diafragmate sunt. 2^a qm lacer tos q
 supra vētrē sūt sup viscera pphibet z vesicā cadere. 3^a qm ipe
 descensuz facilitat supfluitatū cibi siccaz. 4^a n. supfluitates
 opphioe siphacis ab anriozib? z diafragmatis a posteriori/
 bus expmunt z foras expellūt: quēad? si man? aliq cōpri/
 mūt hūidū qd a sub manu fugit z egredīt. 4^a est ne forte di/
 fūngant z aperiant leuiter stōac? z intestina ab his q infla/
 tionē pariūt. vētositas. n. soluit cū a siphac pprimūt iuuāte
 diafragmate. Et 5^a est vt oia q sub diafragmate sūt mēbra li/
 get z adinuicē vniri faciat: cludatqz oia z opiat qd eoz si
 gillatim opimēto qd ab ipso ois z circūdet ipz ac sit eis lo/
 co cutis. **C**De his dixit Aui. vbi. s. iuuat? ei? sūt tutamen/
 dictoz viscep z distinctio iter intestina z lacertū mirach vt nō
 cōpmat ea z nō pxturbent opōnes eoz: z cōcāt ēc ei ista q fē/
 in vētre nota. s. alia mēbra. Et ipz qdē ligat oia viscera adin/
 uicē z cū dorso z sit eoz aggregatio firma. Et dixit in suo d/
 aialib? in ca? de anato? stōacis: qd p ptractionē ei? vsus dor/
 suz cū q alligat expellit qd in stō intestinis z mīce cōtinet: z
 hoc facit fil cū diafragmate cū q cōtinuat z alligat intestina
 dorso z oriunt ab eo oēs pāniculi alioz mēbroz sub eo cō/
 tētoz. **C**Et dixit Aue. coll. 2°. q pphibet intestina egredi ex/
 locis suis: sicut accidit herniosis. **C**Dixit Hal. vbi supra q
 oritur ex siphac cōcauitas q inter siphac est z intestina ex q
 qirb? pphibet. Et pcauitas qdē est opimētū circa intestinorū
 circuitū p quā vene trāsēunt z arterie z nerui q ad intestina
 tendūt. Et ex eo iterū sunt opimēta q inter singulas sunt ve/
 nas z neruos z intestina qb? adinuicē colligant.

Mirach quozqz est exterior ps dicti vētris cui? sit? est
 a pte anrioz? lateris? nō. n. cōrīdēt ei aliq
 ptes nutritiuoz a posteriori. Et est mēbrū organicuz ppo?
 ex plurib? pphibet. s. cute pinguedine musculus z chordis eo/
 rū z pāniculo carnosus. Dixit Aui. cutis z pāniculus qui est
 post ipfaz: z est carnosus z lacertosus posit? in tunica q est
 infima tunica: lacerti vētris cū pāniculo subtili q est f3 vir/
 tutē siphac est ex sūma mirach: z mirach qdē nō fuit ossuo/
 sus: sed carnosus: f3 qz b3 cōtinere mēbra q pp assumptionē
 cibi z pot? z fer? augmētationē z supfluitatū ac inflationū
 retētionē necio h3 extēdi vt possit dilatari fm intumescētā
 illoz: qd neqzqz posset si ossuosus fuisset. **C**Diuidit quoqz
 mirach fm sitū pncipalr in ptes duas. s. in anriozes siue me/
 dias z laterales z anriozes ptes f3 quosdā diuidunt in ptes
 tres z fm quosdā in qtuor: qru p? z supior est ista vbi est os
 epiglottale: cui de p tētis cōrīdēt os stōi z definit ad furcu/
 laz inferiorē: z vocat stomacalis a stomos greco: qd est os
 ventris. 2ª est imēdiate sub p dicta incipiens ab ipsa furcula
 z descēdit fere vsqz ad vmbilicū p qtuor digitos: z ei cōrī/
 det vēter: z id vētralīs dī. Quidā tñ p dictas duas vnam fa/
 ciūt z vocāt ipfaz stōacalē. 3ª est imēdiate sub p dicta 2^a z cō/
 tinet in circuitu vmbilici circa qtuor digitos z vmbilicalis
 vocat: cui de cōtētis cōrīdēt magna ps intestinoz. Et 4^a in

cipit sub vmbilico p qtuor digitos: z durat vsqz ad pecten z
 cōrīdēt ei magna ps intestinoz grossorū z matrix z vesicaz
 z vocat ps hec sumē: z sub ea est ps pectinis q est pilosa cir/
 ca genitalia. **C** Pars 2^a lateralis mirach diuidit in partes
 duas. s. in hypocūdria z ylia: z hypocūdria sūt ptes latera/
 les supiores mirach incipētia a loco originis lacer toz iph?
 mirach supiorē z terminant dextrū ad ter^m inferiorē epies?
 z sinistrū ad ter^m inferiorē splenis: z illic incipiūt ylia: q sūt
 sūt duo dextrū z sinistrū z terminant ad pecten: z ylia que
 nostro idiomate flanebi vocat. **C** Et cutis qdē sita est extrin/
 secus: sicut in ceteris sita est mēbris: z sub cute imēdiate est
 pinguedo sita: pphibet porco z sub pinguedine posit? est pānicu/
 lus carnosus q sic dī: nō qz sit carnosus vt musculus: sed qz
 nō est neruosus: est tñ cōposit? ex pāniculo z carne z sub h
 pāniculo sūt musculi z choide ipoz. **C** Et lacerti sūt vētris.
 dixit Haly. 8° sunt nūero: z ex his octo dixit Aui. p? pmi. c?
 de anato? est vnū par rectū qd fm rectitudinē ab epiglota/
 li descēdit cartilagine: cui? villus in lōgitudine vsqz ad femur
 extēdit. Et Hal. dixit q descēdūt extēdi p longuz fm vētris
 mediū: z vsqz ad pectinis pueniūt ossa: z cōtinuant pectinis
 ossi chordis duabus opimētalib?: z qz eoz villi pcedūt fm
 longū: s. lōgitudinales. vocant z choide eoz: nō sūt magnes
 sed ligamētales. Et dixit Haly. sunt z qtuor lacerti: quoz
 est trāsuerfa positio sita sub lacertis duob? q p lōgū ferunt:
 z villi eoz in trāsuerfo tēdūt. Eozqz ab osse ylioz or? est
 p trāsuerfum vsqz ad costas posteriores: z p solidant illis
 in pti? ei? carnosus. Et ex his lacertis duo sunt positi in la/
 tere dextro: z duo in latere sinistro q sese inuicē ad hūc inci/
 dunt modū. **C** Et Aui. dixit. sunt z duo paria q p trāsuerfū
 vadūt: quoz vnūqzqz est a latere a dextro z a sinistro: z vnū
 qd par ex duob? existit musculis sese ad modū crucis secā/
 tibz a cartilagine costas nō cōpletaz extremitate vsqz ad
 femur: z ab ylio vsqz ad epiglottale. Et duoz parū extēmi/
 tates sibi a dextra z a sinistra apud femur obuiāt: z alioz
 duoz extremitates apd epiglottale q sup carnosaz ptes ab
 vnaquaz pte duoz musculorū latitudinaliū sunt posite. Et
 hec qdē duo paria dixit Aui. semp carnosā incedūt donec
 rectos musculos cū chordis latitudinalib? tātāt: que choi/
 de pāniculis sitant. z sic appet q musculi trāsuerfales dex/
 xtri nō ptingant cū trāsuerfalis? sinistris ad cruciandū se:
 vt qdā iā putauerūt. S3 dextri cruciāt scīpsos z sūt sinistri
 ois. n. cuiusqz trāsuerfaliū dextroz z sinistroz alter a supio/
 ri: z descēdēdo pcedit: z alter ab inferiori z ascēdēdo pcedit:
 z cū obuiāt sibi in me? cruciāt se: z q sit q chorda musculi
 orti a supiori pte dextra sui lateris terminet ad sinistra eius/
 dē lateris. z e? chorda orti ab inferiori pte sinistra eius dē la/
 teris terminet sup? ad pte dextra eius dē lateris. **C** Et dixit
 Haly. q ex lacertis vētris sūt aliq duo lacerti sub qtuor p dē/
 ctis in lato positi corpis: z eoz villi in latū ferunt operiūtqz
 opimētū qd siphac dī ab oī latere: alter qdē a dextro alter
 a sinistro: eozqz singuloz or? ab osse ylioz z aug^m spōdi/
 liū renū est: ptingūtqz costas postē extremitates in medioz
 ptingunt cū chordis q ab ipsis oriunt opimētis siliū. z cō/
 solidant cū siphac tāta p solida? vt ab inuicēz disīungi ne/
 queāt. Et Aui. dixit. cū lōgitudinalib? sequūt in latitū: qz
 loc? est sub pāniculo q sup totū extēsus est vētrē. s. sub pāni/
 culo supradicto sub cute z ping^m locato. Et est loc? latitudi/
 naliū sub duob? lōgitudinalib?. Et sectio dixit Aui. q in/
 ter illoz duoz z duoz pmoz. s. longitudinaliū villus existit
 est fm angulos rectos. Et Mūdinus dixit. q or? in appa/
 rētia eoz est magis iuxta dorsū vsus sup? **C** Dixit Aui. in
 tunica extrin^a q est mirach sūt iuuat^a. cū eis. n. expmit slo/
 macus p motū lacerti. z pp hoc qd ipse mouet eū. Et litera
 exterior exponit. i. q lacert? mouet stōm. z stōm mouet la/
 certū. extēdit q totū mirach sup vasa. de qb? sūt corpa qru
 ppietas est vt expellāt expresseione quadā adiuuātē ad ex/
 pulsionē. **C** Et dixit. q oia ista mēbra. s. qirb? siphac z mī/
 Tico. sermo. vij. DDD ij

De mus
culis ven
tris.De tun
mētis mē
rach.

Desider
metu
dum.

De spōd
liū unēli
tate.

Intrinfeca eoyz amplitudinē grossitie dorſalisq; aut dorſa
lis: maxia est apd pmos spōdiles rōnabilr eoyz amplitudo
maxia facta est: fecit aut eos leuiorez oib⁹ alijs: eo q supia/
ret alijs qre z subtiles eos eē oportuit. **C** Et Aui. dixit. qd
colli spōdiles z ad ſumū ſupiores ſt de late ſup eas q ſūt dor
ſiz z q ſūt ſub eis oportet vt fuerūt minores: qd. n. deſerē de/
ferēte leni⁹ eē opz: cū placuerit vt mor⁹ ſint h³ ſapiētie ordi
nē: verūtū oportuit in ſpōdilib⁹ colli foramia intrinfeca mag
is ampla fore: qz oportuit p^m nucheq; in eis p^m tines groſ
ſius eē z mai⁹: r z qz puitas ſpōdiliū colli z āplitudo forami
nū eoyz attenuauerūt corpa ipſoyz: oportuit fortitudis inter
tione ibi aſſuiſſe q illd qd ille due res debilitauerūt emēda
ret. oportuit g eas oib⁹ alijs duriores creari. Et qz cuiuſq;
eoyz corp⁹ fuit ſtile creata fuerūt eoyz ſimenia pua: magna
eni ſi creata fuiſſent ſpōdiles eēnt expoſite fracturis z nocu
mētis: eo q eayz ſimenijs occurrēt res fortes: z qz eoyz ſi
menia fuerūt pua facie ſūt eayz ale magne duo hñtes capita
duplicia. **C** Et vidz. S. vbi. ſ. qz oportebat ſpōdiles ſil⁹ velut
vnū corp⁹ effice dorſuz ſil⁹ firmū z forte z mobile: admirari
dignū eſt de ingeniatōe nāe ad ābas vtilitates: q̄uis p^mas
exñtes ydoneū opantis dorſuz. Quia. n. vnuerſos ſpōdiles
p^mter duos p^mos ex añſorib⁹ p^mib⁹ fecit inuicē colligatos:
articulatos vō retroformitate in poſte⁹ figurationib⁹ pp
añſorē articuloſū acq^m ſuerūt: moueri vō nō fuerūt p^mbi
biti: qm nō ſūt coadunati ex poſte⁹: ſ; nō p^mis articulis ſūt
diſtincti. p^mea igit⁹ qdē añ ſlecti poſſe eſt nobis p^mlm: retro vō
neq^mq; Rūpes. n. ſi coegeris alteri⁹ ligamētū: qd ita qdē eas
colligit adinuicē vt nil deſiciāt a p^muñctōe: additamētū vero
bzeue ſuſcipere pōt h³ eas q vſus retro flexiōes dorſi: nō. n.
erat poſſe ſil⁹ qdē forte exiſtere id z ſil⁹ multū extēdi: q̄uis z
hic inq̄tū poſſe fuit mirabilr p^mpat⁹ ſit a nā: mucillaginoſuz
eni h³ ligamētū ſicut Hyp. noiauit. **C** Conſiderare inſup opz
dixit Gal. qm ad act⁹ q h³ vitā oēs meli⁹ erat id ſlecti añ:
ē eis q ſupiacēt ab añ vāſis magne arterie z cōcaue vere lō
ge erat hec inſtabili⁹. Rūperenſ. n. ſi p^mlm extēderenſ z ver
terenſ circa totā vñſionē dorſi: ad id qd retro. rōnabilr igit⁹ qz
ſm añ oportebat dorſuz certitudinalr p^mſtringi ſpōdilib⁹: vn
uerſe artic⁹ a retro facie ſūt. **C** Et Aui. dixit. qz mor⁹ ma
gis fuit neēi⁹ ſpōdilib⁹ colli q; ſi ſiō: eo q ipſa nō multa fue
rūt oſſa: ſicut q ſūt inferi⁹ laxē facie fuerūt ipſayz ſpōdiliū
ſuncture cōpōne iuncturayz q ſūt inferi⁹. Et qm q̄tū deſuit
eis ex firmitate pp laxitatē tātūdē recupaſ eis aut plus eo
ex pte ei⁹ qd eas circūdat z ſup eas gradit⁹ de neruis muſcu
lis z venis: iōq; nō fuit neēia multa firmitudo in iuncturis
eayz. Et qz nō fuit neēiuz multū firmare iūcturayz eayz: ſ; ſuffi
cit eis mēſura q a nā eis attributa fuit: iō eoyz addita⁹ cōi
ctionalia ſurſū aſpiciētia nō fuerūt creata magne z multe la
titudis: quēad^m illa q ſūt ſub collo: verūtū eayz baſes p^mpor
tionate p^m logiozes: z eayz ligamēta laxiora neruoyz egreſſio
nes in eis polite fuerūt cōes p foramē cōe duab⁹ ſpōdilib⁹.
C Dixit Aui. qz ſpōdiles p^mter foramē me^m alia hñt forami
na p^mpter illud quod ab eis egreditur de neruis: z qz in eas
ingreditur de venis. Et iſtoꝝum foraminum quedam com
plent in vna ipſi⁹ ſpōdilis eminētia. Et quedā complent in
ter duas ſpōdiles cōiteriz loc⁹ eoyz cōis eſt termin⁹ q inter
eas exiſtit. Et eſt cū ſup⁹ z inferi⁹: ſideſt in ſupiozi z inferio
ri ſpōdili exiſtūt eq̄litz: eſt cū aliqui in vna pte ideſt ſpōdili
plus exit z in altera min⁹. Et plerūq; eſt id in vna pte. Et eſt
cū in vnaquaq; ſpōdiliū eſt ſemicirculus. ſ. ipſi⁹ foramis.
Et eſt cuiz in vna eayz eſt maior z in altera minor. foramina
igit⁹ iſta cōia facta fuerūt in ſpōdilib⁹ colliz ſupiozib⁹ qm
nō fuit poſſeret in vna q̄q; illayz ſpōdiliū: eo q ſit ſubtilis z
pua: z foramē p qd trāſit nucha amplū eē foramē p^muiuz.
Et hec foramina dixit Auiab viriſq; laterib⁹ ſpōdilis po
ſita fuerūt: z nō retro pp defectū defenſionis illic ei⁹ qd egre
dit⁹ z qd ingredit⁹ ſcs nerui z vene: eo q p^mcuſſionib⁹ eēnt ex
poſitū: nec fuerūt poſita anteri⁹: qz fuiſſent in locis ad que

De motu
sive mobi-
litate cor-
pi & spōdi-
lium.

De foraminibus
venditum

corpus sua nali pōderositate: z sine ēt nālib⁹ motib⁹ decli-
nat. iōq⁹ debilitat⁹ mor⁹? z nō sūt pole vt essent stricti liga-
mēti si anteri⁹ egredierent⁹: z postea retro redirēt. Et sūt im-
pole qm̄ declinatio eēt ēt sup⁹ neruoz egressiōes q̄ eis face-
ret coangustationē z noc^m. ¶ Dixit Sal. vbi sup⁹ra. cartila-
go adiacet plūma spine spōdiliū z cooperimēta z pmissoria
subiacētū organoz: z huic rursus cartilagīni colligatiōes
neruosas amplas z fortes z grossas implantauit custodiē-
tes z colligētes totā spinā: vt vnū corp⁹ fiat qd̄ ex oib⁹ ex-
plātionib⁹ existit z nimirū spōilat. n. abinuicē nō modicū.
S; neruosa hec cartilago cā est qua velut vnum aliqd̄ facit
sūt oēs explātiōes spōdiliū: sit aut⁹ ad multa mouent⁹: du-
ra. n. est intm̄ colligatio ista: vt extēdat⁹ facili⁹ cū flectit⁹ dor-
suz. mollis aut⁹ intm̄: vt neq⁹ scindat⁹ neq⁹ oīno patiat⁹ cū ex-
tēdit⁹: ita ēt z colligatio dixit Sal. que aūtoria spōdiliū cō-
pulat diligētē cōmodationē acq̄uit duritiē illis ptribus
pueniētis: z hec est anatomia p̄tis ossuofe spine in generali.
¶ Anatomia aut⁹ p̄tis carnosē dicit⁹ in spālī anatō⁹ p̄ticula-
riū p̄tū ipsius spine. Ipsa. n. dixit Haly. vbi sup⁹ra in q̄tuor
diuidit⁹ p̄tes: sunt. n. qdā p̄tes cervicis idest collē: z sunt p̄tes
spine supiores. Et qdā sunt dorsū. s. p̄prie sumpti. Et qdā sūt
renū q̄ a quibūdā vocant⁹ lumbi. Et 4ª est p̄p̄e anū. Et o⁹ os
latū qd̄ est os clunū. Et a Sal. 12. de vtili. p̄tic. vocat⁹ os sa-
crū. z arab. vocat⁹ agitab. Ali. tñ ossa alba: z vocat⁹ os siue vt
dixit Almā. alba os. Haly. aut⁹ dixit. q̄ vocat⁹ os ani siue ossa
num nomīne deriuato ab osse z ano.

De anatomía colli. Cap. xlii.

Collum large. s. sumptum dixit Sal. 8° de
utili. p. t. c. v. r. temp. parere pulmo-
ni. sup. z pp hoc adesse oib⁹ aialib⁹ pulmonez
hñtib⁹. Et ppea dixit Sal. piscib⁹ oib⁹ non est
collū: qm̄ nec pulmo: qb⁹ aut aialibus est pul-
mo: his ē oīno collū est. nō vocitat aialium aliqd cui nō est
collū: pp faringā itaqz collū factū est: cū. n. cōtineat in tora-
ce pulmo pcedit ab eo trachea arteria: vt dñat nēcio ad os
id qd est in me⁹ oīum finīū toracis: z oris illius gr̄a factum
est: qz vō separati fuerunt abinuicē z distincti: torax z os in
mediū totū factū est via eoz: que desuper ferunt inferi⁹
z ab inferius sursum. Collū itaqz gratia faringe factū est vo-
calis sil⁹ z respiratiui organi. Verūtñ nā ingeniosa existēs in
vitendo: eo qd pp aliud factū est ad aliqd aliud multis aia-
liuz vilitatē man⁹ pbitur collū opata est. Et pp hoc qz tor-
ore cibū de terra sumit longū intrñ hñt collū inquatūz col-
la. hō vō z quecūqz ei sunt filia collū hñt pp faringā. farin-
gaz aut gratia vocis z respirationis hñt: vñ z magnitudo
ei tam magna colli est quāta nēcia erat faringe gr̄a pdicto-
rū actūz: ¶ De utilitatib⁹ colli dixit Haly. 2° theozice colli
hoī duab⁹ factū est ex causis: pma est pp vocis necessitatem
boneaial eniz qd collo caret aut oīno vocē nō hz vt piscis:
aut nequa qz bonā vt rana: z scōa est ppter capitis circūfle-
xionē i añ retro. Et Aui. dixit collū creatū fuit pp tracheā:
z sic vey est pñ^m. als. pncipalr. ¶ Dixit Sal. vbi supra. qd
oportebat eas que fm humeros z vlnā pticulas: z adhuc
brachiū z extremā manuū a dorsali: qz est hz lōguz accipere
neruos: quocirca z ppter hñt nervoz gr̄ionē necessariū fuit
in intermedio capitis sil⁹ z toracis alios poni spōdiles: ex q-
bus collū conserit: spōdiles aut ex qbus cōpositū est collum
dixit Haly. septē sunt: que ceteris oib⁹ minores sunt quātē-
tate: subtiliores: z durioris substātie: z maioris pcauitatis:
z pma colli spondilis que capitis craneo cōtinua est minor
est oib⁹ alijs: z amplius pcauat: z tenuior z spissior: z spon-
dilis dehinc scōa qzitate maior est pma z pcauitate artior:
Et sic tertia ea q pcedit. Et deinceps 4^a 3ª intrñ vt vltima
remū spondilis artior cōcauitate sit z nucha in eo subtilior.
¶ Dixit Aui. spondiles colli septē sunt: hui⁹ nāqz mensura
in longitudine z numero fuit equalis. Et queqz earuz dixit
Aui. xi. hñt additāmēta. s. simenia preter pñiāz duas alas:

De carne
lagine 1
gamento
spol um.

De mu
mia gra
carnose
fide sp

De vitiis
causibus

De pp
tibus p
spodhu

et quatuor additamenta conjunctionalia sursum aspicienda et quatuor inferius aspicienda. Et una quaeque ala duos habet ramos. Et circulus egressionis nervi inter oes duas spondiles: que in duo dividit media. **C**Dixit Gal. 13. de util. pte. solum pme spondilis perforationes per quas traheunt nervi dorsales non solum modo alijs spondilibus colli sculpte sunt: illis enim solum per copulationem adinvicem ex lateralibus partibus semicirculo illis est perforatio per longa usque ad dorsale perveniens: ut ex ambabus una regio fiat tam ampla quantum grossus est quod per eas nervus prima vero spondilis neque in eius partibus: que ad primam articulationem neque in multo magis in superioribus que versus caput habuit aliquam talem perforationem. melius enim fuit hic solum perforari si mul cum nervis infallacissime. Et sunt sub radicibus ascensuarum et descenduarum explanationum ipsa foramina: et per ea explanationi nervi melius vnumquodque custodiunt melius alibi locari nequeantes deponit aut explanatione adducere ipsos nervos non erat totum seu longum debentibus facere via ab anterioribus partibus. alio. ad anteriores partes alio: et o custodiam carere debentibus: transire vero os magis antequam nunc sint ipsis spondilibus noceret profundis foraminibus sculptis: et colligatio ipsa debiliore foret: et suppositis organis que sunt solum has partes noceret. **E**t dixit Gal. 12. eiusdem pme spondili duplicem coactionem gibbositates carnes comprehendere alterutrumque una natura opata est. Et dixit. in. 13. prima spondilis caret explanatione posterioris: eo quod musculus qui supeminere faciunt totum caput quod sunt recti et breves tota eius comprehendunt articulationem convenienter igitur solum hac parte explanationis non fuit facta prima spondili anticipatio: ea comprehendisse musculus. Non enim erat bonum presummittere musculus acuta ossium explanationem: non enim solum priuaret eos a sua sede: sed et cum mouerent impedimento eis esse quassans: et pungens et vulnerans et oino nocens. **C**Dixit Haly. primus spondilis capiti continuus est: et alligatur ei duobus augmentis: que pendent ex capitis craneo quod duas intrat spondilis coactiones alterum a dextro: et alterum a sinistro latere. Et hac disgregatione est capitis in dextram et sinistram parte motus. **E**t solum aut spondilis continua ligamento forti capitis: et hac disgregatione capiti est in ante et retro motus: spondilium vero reliquorum fit alio: cum alijs per augmenta continuationis: suntque ab eis inter quosque spondiles disgregationes ne alius alij noceret: et prohiberet a motu. **E**t dixit Aui. dixit. prima spondilis et secunda quasdam habent proprietates: quas non habent alie. In primis. n. est tibi sciendum quod motus capitis a dextris et a sinistris fit iunctura que est inter caput et primam spondilem. Et ipsius motus anterior et posterior fit iunctura que est inter primam et secundam spondilem. Et subdit. dicimus quod super primam spondilem parte pme a duabus partibus: que sunt superius create fuerunt due vacuitates: in quas duo ossis capitis additamenta ingrediuntur: et cum vnum eorum eleuatur alter depressum: declinatque caput ad depressum: et quod in hac spondili alia fit iunctura impossibilis fuit. ibi igitur alia facta fuit spondilis: que est secunda ex qua creator ex parte eius anteriore additamentum longum et durum oriri fecit: quod pertransit: et ingreditur foramen primo coram nucha foramine inter eas costas. s. foramine quod a posterioribus ad anteriora est longius quam dextra et a sinistras: quam inter anterior et posterior sunt duo ingredientia. s. additamenta ossis: et nucha que maiorem occupant locum quam vnum ex ingredientibus occupet. latitudo vero mensuratur solum vnum ingredientem quod est maius. s. nucha: et hoc additamentum vocatur dens: a quo quidem occultata fuit nucha ligamentis fortibus quatenus dentis extremitas a nuche extremitate separatur: ne dens suo motu ipsas percutiat: et ei coangustationem faciat: deinde additamentum hoc a spondili prima eleuatur: et vacuitatem que est in osse capitis anterior et posterior circumdat. Et hic quidem dens non est anterior factus nisi propter duo iuameta: quorum vnum est: ut amplius sit custoditum. Et alterum est ut latus spondilis quod est magis subtile sit interius: et non exterius. **E**t subdit Aui. prima quidem spondilis proprietas est ne sinemina habeat: ideo ei inferat

grauamen: et ne per ipsa nocumens sit exposita. **A**dditamentum namque quod repellit in quantum est fortius ipsummet fracturam et nocumens affert ei quod est debilius: et et ne musculos et nervos multos qui in eius sunt circuitu positi lederet. Et quod et indigimus parum habet spinis custodientibus: hec. n. spondilis est quasi submersa: et sepulta in custodiis scode: que ipsas a nocumens custodiunt. Et propter has intentiones non ei proprie facte fuerunt alie: ne uorum enim et musculorum plures in duobus eius lateribus positione spissa positi sunt: propterea quod in principio sunt propinqui. Ideoque alie locum non habuerunt. **A**mplius dixit Aui. ex proprietatibus huius spondilis exit quod nervi ab ea non per duo eius egrediuntur latera: neque per foramen coes sed per duo foramina: que in ea posterius ad partem tendunt posterior et alias superior. Si enim nervorum egressiones essent ubi duo capitis additamenta coactionis iunguntur suis: et ubi motus eorum sunt vehementes vehementi impedimento caput impediret. Similiter quoque si essent ubi secunda deglutio deglutit ad deglutitionem secunda sua additamenta: et deglutit suis additamentis: aut et melius ubi secunda deglutit sua additamenta que ingrediuntur in ea ex suis duobus additamentis que super ea incedunt: et ubi inter ea et prima iunctura fit laxa: que anterior motus et posterior: neque fuit conueniens: ut anterior et posterior egredere propter eas quas in declaratione aliarum spondilium dicimus. neque a duobus lateribus propter ossis ibi existentis subtilitatem cauentis. Quapropter fuit necesse ut par sub iunctura capitis essent posteriora duabus partibus. i. in medio eius: quod est inter illud quod est posterior et latus: oportuit ergo ut duo foramina essent paria. quapropter fuit necesse et nervos fuisse paros. **E**t dixit Aui. quod in spondili secunda ipse fuit nervorum egressionem superius fuisse. sicut est pollex in hac. eo quod in ea essent suorum nervorum egressionem: sicut in prima timeret ne coquassarent et ruperent motu pme spondilis super ea. cum caput anterior et posterior mouet. neque fuit pollex ut anterior egredere. et posterior propter illud quod dictum est. neque fuit pollex ut a duobus egredere lateribus. quoniam si ita esset. esset cum prima costas. sed quod inter eas oriret esset valde subtile neque primorum corrigeret puritatem. Et quod comprehendere esset paria. alio paria debilia simul iuncta. Et si cum prima esset costas iam cognouimus cam pme. et que esset corruptio si ea a duobus perforaret lateribus. ergo oportuit foramina esse in secunda ante duo latera sinemina duobus pme opposita lateribus quoniam corpus pme cum eis associabitur non lederet eos. Et dens quidem quod a secunda oritur bene pme est annexus ligamento forti. **E**t dixit Aui. iunctura capitis cum prima spondili et iunctura capitis cum prima ambe cum secunda laxiores sunt quam aliarum spondilium iuncture. quod motus qui per eas sunt valde sunt necessarii. **E**t dicunt. quod septima spondilis que est ultima colli cum prima spondili docti coniungit etiam laxa. et quod dictarum iuncture ligamenta subtilia sunt et debilia. tamen sunt plura. Et ea debilitatis ligamentorum earum fuit. quod necessarium est caput sine collo ei caput sine dorso multipliciter moueri. et hoc in iuncture supradictis fit. fuerunt autem ipsa ligamenta multa. quia sunt debilia. Et non fuerunt pauca et fortia. quod non sic facilius motui multiplici obediret. **E**t subdit Aui. cum caput mouet iunctura vnius spondilis alia inseparabilis remanet in sua iunctura sicut opposita. et cum caput anterior mouet. et posterior stat cum prima spondili ac si ambo essent vnum os. Et cum ad duo latera sine transuersione mouet fit spondilis prima cum secunda sicut vnum os. **D**e anatomo autem partibus carnosae colli. dixit Haly. tertio theoz. lacerti totum caput mouentes. duplices sunt altera eorum species caput proprie mouere sine alijs. secunda autem communis est ipsi et collo. **C**Dixit Aui. caput motus habet proprios. et habet motus cum quibus spondilibus colli communes per quos est motus compositus ex declinatione capitis. et colli sit. Et vnumquodque duorum motuum capitis. s. proprius et costas. aut erit curuans anterior et posterior. aut inclinans ad dextram. aut ad sinistram. Et inter ipsos quidem solum circumdadi formam motus generant conuersionis. **E**t subdit. musculus qui caput

De motibus capitis et colli et de musculis colli et de musculis co-

Tico. sermo. vij.

DDD

liij

De pte
tribus pte
spondilis.

De con
lagimen
gament
spondilis.

De motu
capitis
et de musculis
colli.

De pte
tribus pte
spondilis.

ad inferiora pprie curuāt sunt duo musculi: q a duobus descendūt partib⁹. s. dextra ⁊ sinistra: q cū villis suis miscent⁹ retro post aures a supiorib⁹: ⁊ ab osse toracis eleuant⁹ ab inferiorib⁹: sicut p̄tinui. Est tñ dixit Aui. q de istis musculis qdā extimāt q sunt tres musculi. duo nāq vnus eorū extre marumificant⁹. ⁊ sūt duo capita. Cūq vnū illoꝝ caput mouet caput ad inferiora curuat⁹: ⁊ cū ambo mouent⁹ caput ad anteriora tēperate curuat⁹. **C** Musculi vero dixit Aui. q caput ⁊ collū sūt antierius curuant⁹ sunt par sub meri post⁹: qd a pte spondilis p̄me ⁊ scde vadit: ⁊ cū eis miscetur. Cūq pars ipsius que est ad pte meri cōtrahit⁹ curuat⁹ caput solū ad inferiora. Et si pars cū duabus spōdilib⁹ p̄tinuata operat⁹ curuans ipsū ad anteriora ē collū. **C** Sed musculi qui caput solū ad posteriora curuāt qtuor sunt paria supposita que noiaui⁹ posita: ⁊ hōꝝ qdē partū origo supra iuncturā. s. collū cū capite existunt. Et eorū ē sunt que ad finem perueniūt. Et ipsorū origo est longinquior medietate q est posteri⁹. Et ex eis. s. musculis caput solū ad posteriora curuāt⁹ sunt q ad alas p̄me ⁊ scde spōdilis pueniūt quorū origo est a me⁹. s. cranei supra dictā iūcturā. Et ex istis. s. a medio ortis est par qd ad duas p̄me spōdilis alas puenit sup par qd ad 2^m finem puenit. Et est par cui⁹ villus ex ala p̄me spōdilis orit⁹: ⁊ vadit ad finem scde ⁊ istius pprie tas est vtracūq declinationē cū ad ipsū curuat⁹ ad nālem eleuet disponē sui partis transuersione. Et ex eis est par 4^m qd a superiorib⁹ incipiens penetrat sub tertio cū transuersione ad partē siluestre: ⁊ comitat⁹ p̄me spondilis alā. Sic ergo sunt qtuor paria hōꝝ musculorū qui caput solū ad posteriora curuant⁹: quorū duo paria p̄ma dixit Aui. caput sine declinatione aut declinatione pua valde curuāt. Et tertiu declinationis rectificat torturā. Et 4^m transuersione manifesta ad posteriora curuat. Et qcuqz tertij ⁊ quarti paria solus declinauerit inclinabit caput ad suā partē. ⁊ cū ambo retrahent⁹ mouebit⁹ caput ad posteriora cōuersum absq declinatione. **C** Musculi vō dixit Aui. q caput cū collo curuat⁹ sūt paria tria. p̄fuda: ⁊ par vnū coopēs. Et vnūqzqz par eorū est sic triangulus cuius basis est posteri⁹ os cerebri. Et q ex eo remanet ad collū descendit: triū parū sub eo expāso: vnū sup duo latera spondiliū descendit ⁊ alterū multū declinat ad alas: ⁊ aliud per mediū trāsit inter duo spondiliū latera, ⁊ duo alap extrema. **C** Musculi aut q caput ad duo inclinat latera sunt duo paria capitis iuncturā comitatia. Et vni⁹ par is locus est antierius: ⁊ ip̄m est qd inter caput ⁊ spondilem cōtinuat scdam: eius vnū impar est a dextra: ⁊ aliud a sinistra. Et par 1^m eorū est cui⁹ locus est posteri⁹ ⁊ cōiungit iter spondilē p̄mā ⁊ caput: ⁊ vnū impar pcedit a dextra: ⁊ aliud a sinistra. Et qdūqz ex istis cōtrahetur caput declinabit ad pte ipsius cū transuersione. Et qcuqz duo ab vna pte p̄trahent⁹ declinabit ad eos caput absq transuersione. Et dixit. q si anteriores mouebunt⁹ iuuabūt in curuādo caput ad inferiora. Et si posteriores mouebunt⁹ reducēt caput ad posteriora. Et si oēs qtuor sūt mouebunt⁹ stabit caput recte. Et dixit Aui. bī qtuor musculi alijs musculis. s. caput mouētib⁹ sunt minores. verū tñ loco ipsorū in bonitate: q sub alijs descendūt musculis restauratū fuit qdū alij per magnitudinē hnt. **C** Sunt insup ⁊ lacerti collū solū sine capite mouētes: de qb⁹ dixit Daly. collū lacerti mouentes sine capite qtuor sunt: quorū duo in latere dextro vnus posit⁹ est ab anterioribus eius: que vtilitas est collū ad latus retorquere dextrū ⁊ in anteriora inclinare. Alter aut retro posit⁹ est: cui⁹ vtilitas est: inclinare collū ad latus sinistrum ⁊ retro replicare. Duo aut alij lacerti positi sunt in sinistro latere vnus ab anterioribus inclinatqz caput in latus dextrū. s. in anteriora: alter aut in exterioribus collūqz in latus declinat sinistrū ⁊ ad posteriora. Et Aui. dixit q musculi mouentes collū pprie duo habent paria: vnū par a dextra: ⁊ aliud a sinistra: sed quicūqz eorū solus cōtrahet⁹ collum ad eius partē trans-

De muscu
lis collū
mouētib⁹
sine capite

uerse mouet. Et quicūqz duo eorū qui sunt ab vna pte sūt cōtrahunt⁹ trahet⁹ collū rectū in pte illa nō cū transuersione: imo cum rectitudine. Et cū oium quatuor sūt erit opō stabit collū absq cōuersione aliqua. **C** Dixit Sal. 8° de vtili. pte. vasorū. s. in collo repertoꝝ scissiones adenes replent ⁊ membrana quedā ⁊ colligationes copulant predicta simul ⁊ custodiunt. Cōmune aut oium regimen cutis premissa est.

C De anatomia doxi.

Cap. xliij.

Irit haly. theori. scdo. doxi. s. s. stricte sum p̄m. 12. cōponunt spondiles que in quā tate collū spondilib⁹ maiores existunt: ⁊ maioris spissitudinis: ⁊ strictioris p̄cavitatis. Et magnitudo qdē q̄tatis eorū necessaria est duplici ex cā: vna qm̄ coste super illos edificate sunt: ⁊ illis colligante: ⁊ p̄ eas est colligantia: qm̄ viscera super eos sunt posita: ⁊ spissitudo eorū vtilis est magnitudini. Arcaturqz eorum vacuitas. s. intrinseca: qm̄ nuche pars que circūtenetur his spondilib⁹ subtilior est ea pte que collū spondilib⁹ includit. **C** Spondiliū qdem doxi tres superiores dixit Aui. pectoris spondiles vocant. Et sunt ille cum qbus tres iungūtur coste superiores. s. ⁊ ad attractionis aeris mēbra cōprehendunt⁹ ⁊ cōtinent. Et dixit. ex spondilib⁹ doxi. xj. sunt fimenia. Et earū fimenia nō sunt equalia: que. n. ex eis corā mēbris que sunt nobiliora maiora sunt ⁊ fortiora. Et dixit. spondiliū pectoris alie alijs fortiores existunt: ⁊ duriores p̄pterea q cū eis coste iungunt⁹ sup̄ deū est. Septē itaqz supremay spondiliū fimenia sunt magna: ⁊ ipsay ale grosse vt cor fortissime tueat. Et ideo qz eay corporeitas in hoc fuit diminuta facta sunt ipsorū additamenta cōiunctionalia curta ⁊ lata illay: ⁊ que sunt supra quartā additamēta cōiunctionalia: que sursum tendūt sunt ista in qb⁹ est vacuitas buccelle. Et ista que inferius tendunt sunt illa ex qb⁹ egrediunt⁹ gibbositates: que vacuitates ingrediunt⁹: quorū fimenia ad inferiora curuant⁹: decime vō finemū est erectū ⁊ nō curuū: ⁊ eius additamēta cōiunctionalia vtrinqz habēt vacuitates: que corāz bucellis existunt cū superi⁹ ⁊ inferi⁹ simul bucellarū sit receptio: post ea vō illay que sub decima sunt bucella sunt ad superiora ⁊ eay vacuitates ad inferiora: ⁊ earū fimenia ad superiora curuant⁹. duodecima vō spōdilis alas nō hz: qm̄ necessitas multa costarū que mediat est diminuta: sed firmitudo alio mō est ingeniata in quo firmitudo cū alio iungit⁹ iuuamēto. Et dixit. huius qdē existit declaratio: q spōdiles alkatim nimia indigerūt magnitudinē ⁊ iuncturay fortitudine multa: qz ferunt totū qd est supra ipsas: ideo necesse fuit: q in iuncturis earū vacuitates ⁊ buccelle plurime nūero fierēt: fuit necesse vt pars duodecime que fuit versus pte illay sūt illi fieret: qpp ei⁹ additamēta cōiunctionalia duplicata fuerunt in his. que igit additamētis destructa fuit res ex qua dignū erat vt ale eis fieret. Et post hoc amplissime fuit dilatata: ⁊ qd ex ea ampliatus fuit fere ale sile existit. duo igit iuuamēta in hac creatura sūt cōiuncta fuerunt: ⁊ hec vndecima spōdilis est cūz qua diafragmatis extremitas cōiungitur. Ille aut que supra hanc existūt spondilē nō hac indigerūt multitudine neqz multiplicatiōe additamētorū cōiunctionaliū: imo qd in eis orit⁹ de finemij ⁊ alijs magnificatū fuit. Et dixit Aui. p̄p̄ea q pectoris spondiles maiores fuerūt spondilib⁹ collū nō fuerūt posita foramina inter duas spondiles cōia eq̄lt diuisa sed paulatim fuerunt ordinata: qm̄ in illis que sunt sup̄ fuit factū augmē: ⁊ in illis que sunt inferi⁹ facta diminutio: donec totū foramen in vna remāsit: ⁊ huius qdē finis in decima existit spōdili. Earū vero que ex spondilib⁹ pectoris remanēt. s. vndecime ⁊ duodecime spondiliū alkatim corpora tolerare potuerunt a dextris ⁊ a sinistris: vt in eis fiat foramen cōpletū vt nervus ab eis egredere. **C** Dixit Sal. 13° de vtili. pte. in lūbi spōdilib⁹ apoxim est videre magnā: ⁊ sūt in vltimis duab⁹ toracis in custodia nervorū ab illis p̄deuntū: in reli-

De offi
clunio
ne faci
ant lac

Dealo
sine of
caude
officio

De offi
ancha.

De lib
lib⁹
sine of
clunio

quis vero spōdilib² toracis hō vtilitatem nervis laterales apofixas: qb² supascēdūt z articulant ossa costarū. C Et de spōdilib² lūbi vel alkatim dixit Aui. q sunt qnqz spōs sunt fineniaz: z ale late. Et ipsay additamēta cōiunctionalia iseriora dilatant: z silant alia defēdētib². C Et Haly. dixit. renū os cōpō^m est ex qnqz spōdilib². q spōdilib² dōsi maiores sūt: z spilitudis maioris. sūt. n. valde grosse z magnē: cū sint fūdamētū z sustētamētū oīuz aliay supiorū. Et sūt minozē habētes intrinsecā cōcavitatē. sic ergo spōdiles q pprie sūt spōdiles a cranco vsqz ad hūc locū sunt. xxiij. Et dixit Auer. p colliger. aliq sūt q hnt vnā plus: z sūt. xrv. z aliq vnā min² z sūt. xxiij. C Post spōdiles renū seqz os qd os clunium: z os sacrū z os amplū siue latū dicūt. Et ab Auer. agit d quo dixit Haly. clunū os cōpō^m est ex duab² pūib²: quaz altera pprie vocat^r os clauū qd est os latū: z hoc os pprie ptiua rur spōdili vlti² ex spōdilib² renū. Et est cōpō^m ex trib² ossib² sūb² spon dilib² renū. Et duo eoz latiora foueas habēt onas: sed minime pfundas in qb² anhay ossa ptiuan tur. Et insup dixit Haly. in vnoquoqz eoz foramine a q neruus egredit. nec est hoc foramē a laterē: sicut spōdiliū renū foramina. Et n. disgregatiōes anchay ab vtroqz latere sūt: sed in medio factū est. Et hoc os ab Hal. z sūt ab Aui. abahus vel abahū vocat^r: sicut dictū est: dixit Almā. q est in finē: z ob hoc vetula dī: qz tēdit ad finē. Et Aui. dixit q os ei² sunt magis igeniose cōiuncta qz oēs spōdiles: z eoz iuncture sunt firmiores: z ipsoz ale sūt magis ample. C Et dixit Aui. q alkatim cū alabū sunt sicut basie toti² dōsi. z sūt que sustinēt z deferūt os femoris: z a qb² nervi pedū oriuntur. Et dixit. neru² q de foramine spōdiliū alabum egredit nō exit a certitudine duoz latez: ne anche iunctura ipz oppri māt: sed est magis remot^r: z multo plus missus ad antriora z ad posteriora. Et dixit. ossa alabuz ossib² alkatim filia existunt: dicūt tñ qdā. q ipsa sunt minora eioz maxie q ad iseriora sūt: qz debēt ptiuari cū osse caude cui² spōdiles sunt valde pte. Et hoc qd os pprie sitū est in plicature que est a dorso ad caudā. C Dixit Haly. 2^a ps ossis clunij: qm nobis nomē ppriū deficit ossaniū dicat cōpositio noie ex anī noie z ossis vocabulo. hodie aut dī caude os. Et ab Almā. z ab Aui. vocat^r alosos. de quo dixit Alm. q est cartilago ossuosa. Et Aui. dixit. q cōponit^r ex trib² spōdilib² cartilagiōis que nō hnt additamēta. Et neruus qd a foraminib² illarū cōib² orit^r: sicut est in collo: ppter q sūt ptes d a foramine tertie eaz neruus orit^r impar. C Dixit Hal. 14° de vtili. pte. de mira cōpōne predictoz ossiū interpretari nō est facile. submissa. n. sunt in fine dōsi amplū z sacrū os noiātū: z ab vtroqz parte ex laterib² eius implantant duo ossa magnitudine multiplicia: z figura multiformia apd inguina: qd sūt per tēsa in maria pte ipsoz ad lateralia vō z iseriora modicū pcedētia. Et fm anteriores ptes circūvolubilib² explātationib² dignis rōne z magnitudine ad se inuicē euntia vbi z copulant^r z coapplicant^r per cartilaginez vniuersa pdicta intrinsecā eoz sufficiens qd hoc magis: hoc vō min²: oia tñ qñ simas z cōcavas z leues hntia z magnas ptes. Et operatur vnā fortificatione ossuosa coopientē sil^r z custodientem vniuersas que cōprehēdūt per intrinsecā eius cōcavitatem pteculas ēt als qz vasa spermatis. Et eniz vesica pmo subiacet pubis. cōsequēter aut sūt z matricee feminis: z sup mīrī cē intestinū rectū. Et in viris vasa spermatis per hāc maxie descendūt regionē. C Haly. 10° hec ossa cū ossib² pedis cōnumerat^r: z ait. ancha cōtinuat^r clunū ossi. ab vtroqz. n. latere duo ossa magna altera a latere dītro z altera a sinistro. Et hay qd in duas diuidit^r ptes. p^m eoz est ipsuz sup bis qd subseqz clauis os ab exteriori. z dī ancha. Et in ea est fouea filis semispre. Et dī vertebū anche: 2^a aut est istd qd ista duo sequunt^r ossa ab vtroqz latere: z est os tenue z subtile: diciturqz os ylij. tertiū aut est os ab anteriori pte z dī os penis vel pectinis vel pubis. Et dixit. neciūz aut fuit anche os

De osse clunio siue sacro aut lato.

De alosos siue osse caude aut ossuoso.

De ossib² anche.

De ossib² lib² siue clunio.

ad disgregationē coray. Sz vtilitas ossis penis z ylij est: qz ea que sub sunt ylij custodiūt. f. vesicā mīricē spermatis vasa: z intestinū rectū. C Et Aui. dixit. q ossa anchay q alligant^r cū osse albosos vocant^r cora vel albauū. Et sunt dixit ipse duo ossa a dextris z sinistris: q in medio firma ptiuan tur iuctura. De qb² dicūt qdā. q vltus os caude ipsa sūt cartilaginosay: z gracilia magis qz versus pectinē. Et dixit Aui. q ipsa sūt sicut oīum supiorū ossiūz fundamētū: z sūt portātia z mutātia localr inferiora. Et vnūqz ipsoz dixit ipse in qtuor diuidit^r ptes: z illud qd est ad pte siluestre albarefā dī z est os ylij: z illud qd est ad anteriora vocat^r os femoris z illud qd est ad posteriora vocat^r os anche: z domēsticū qd est ad supiora vocat^r pxis coxay: in eo est cavitās quā caput coxe gibbosuz. f. vertebū ingredit. Istud tñ quartū os qd hic ab Aui. ponit^r est pars ossis clunij: vt patuit ex Hal. C De osse quoqz femoris dixerūt qdā: q ipsuz est os distinctū per se nō silē alijs. Et de eis qdā dixerūt. q est os vniūz: z qdā q est duo ossa simul iuncta. Et dixit Aui. supra os. f. qd est pxis coxe mēbra sūt posita nobilia: sicut vesicā matri z spermatis receptacula in viris: z ficteris z intestinū rectū. C Partū aut carnosay dictoz locoz anatomia est: qm dē musculis dōsi dixit Aui. q alij sunt q ipsū ad posteriora flectūt: z alij curuāt ad anteriora. Et ex istis duob² oēs alij oriunt^r motus dōsi. Ad posteriora itaqz flectentes musculi sunt illi musculi: q pprie dōsi vocant^r musculi z sunt musculi duo de qbus extimat^r q vnusqz eoz ex vigintiquatuor cōpositi existūt musculis: qm vnicuiqz eoz ab vnaqz spon diliū aduenit musculus: ab vnaquaqz. n. spondili aduenit villus transversus ei nisi a prima. Et illi quidem musculi cum in rectitudine equaliter tenduntur stat dōsum: z cum tenduntur. superflue declinat ad posteriora. Et cum illi. qui ab vno existūt latere mouentur dōsum ad illud inclinat^r. C Musculi 10° dōsum curuātes dixit Aui. sunt par de sup² positis: que sunt ex musculis caput z collū mouētib²: qui a duob² veniūt laterib²: quoz iseriores extremitates cū qnqz spondilib² pectoris supiorib² cōtinuat^r in aliqb² hoib²: z in plurib² hoibus cū qtuor. Et eoz supiores extremitates ad caput perueniunt z collū. Et est par qd sub istd est positū: z vocat^r renale: que ambo. f. eius imparia a decima z vndecima pectoris incipiunt spondili ad inferiora descendunt. Et plerūqz curuāt flectentes. Et subdit. z medio qdēz in suis motib² hoz musculoz sufficit inuentio: qm in curuatione z declinatione dōsi a dextra z a sinistra duay extremitatū sequit^r mot². C Et sub ossib² alkatim est caro villosa: in q locati sūt renes ex oī latere: z vocat^r caro ista pprie lumbus. Et dī a qbusdā lumbus interior: sicut caro supiacens ossib² ipsis alkatim ab eis lumbus vocat^r exterior. C Caro vō cooperiēs sacrū os z ossa ei alligata supradicta diuidit^r infiriorē z posteriorē. Et ps anterior ptiuet ylia: pectinē z inguina. Et q coopit ylia ptiuat a latere vtroqz eoz carne musculosa vētris: q coopit ossa penis est caro ptiuet plos in circuitu vge z oris vulue tā sup² qz circū latera z inguina sūt plicature q sūt iter pectē z ylia. z coras q hnt intra se spaciositate magnā i q caro glādosa lata z spōgiōsa ptiuet q caro emictoriū epis ponit^r fm qdā ēt testiculoz. Ad ipsam. n. epar z testiculi suas expurgāt supfluitates: ps vō posterior cooperit ossa clunij: z ossa anchay. Et sūt ibi musculi de qb² in anatomia cruris dicit^r ps tñ inferior huius pte posterioris sup qua sedet inatū siue sessus vocatur.

De osse femoris.

De musculis dōsi.

De anatomia spatularum.

Scapula scapula humerus: z hōplata sūt noia synonyma supponētia pte corpis q est ptesa a collo ex vtroqz latere ad singulā vlnā supra supiorē pectoris partē cōposita ex pte ossuosa: z pte carnosa frequēt tñ ab auctorib² ponit^r solū p ipi² pte ossuosa. C De q pte ossuosa dixit Haly. theorice 2^a. ossa scapularū necia fuerūt duarū de

De vili. tatiōe os. siū spatul. umora

causa utilitatis: una est ut pectus ab incommodis q̄ a posteriori
ribus p̄tib⁹ eueniūt dēfenderet. Et alia est ut alligarent eis bra
chia ossa. Aui. aut dixit. q̄ spatula creata fuit pp̄ duo inua
mēta: vñū est ut adiutoriu⁹ z man⁹ ab ea suspēdat: ne adiu
toriu⁹ cū pectore sit p̄inuuz: qm̄ facilitas mor⁹ vnus cuiusq̄
duarū manū ad alterā destrueret: z coāgustatio fieret. Ipa
vō fuit a costis sepata: z ptes motuū fuerūt ad eā ampliāte.
Et alter est ut sit defensio firma mēbroz q̄ intra pect⁹ exi
stūt. Et ut eleuet in loco fimentū spōdiliū: z alay ipsaz vbi
nō sunt spōdiles: q̄ p̄cussionē repellāt: neq̄ sensus q̄ eas p̄ci
piāt. **C**Dixit. Gal. 12. de vtil. p̄tic. nā nō frustra in hoīe lon
gissime a torace adduxit articulu⁹: q̄ h̄z humer⁹: neq̄ in q̄dru
pedib⁹ p̄tine posuit: qm̄ hō manib⁹ vti debbat: z mul
tiformi egebat motu: z p̄p̄a spatiosa positione in alijs ho
ialib⁹. qm̄ nō sunt man⁹ anteriora colla: z p̄stia posterior
rib⁹ ad ambulationē solā famulānt: p̄p̄a familiari thoraci
milius fuit crura: p̄p̄a ergo ad pectora alijs q̄dem amplā
alijs acuta: alijs stricta facta sūt. Et si qdē z p̄trafacta fuit
senthoies ad p̄dictas manū opōnes ip̄edirent: vñdīq̄ sic
z nūc si supponeres portatori p̄logū lignuz a collo vsq̄ ad
ypocūdria pueniēs. Alijs vō aialib⁹ si essent ampla phibe
rent supiacere pectori anteriora colla. Iuste ḡ bipedi z recto
aial. amplū toracē faciēs nā articulu⁹ q̄ h̄z humer⁹ valde pō
sūt: quadrupedib⁹ vero acutā faciēs thoracē copulat ei hō
moplastas: subfirmās aut crura. z ex eadem puidētia heret
clauis ḡno. q̄ enīz p̄ueri oportebat versus ex hōplatas al
terutrā eaz nā inter os qdē h̄z pect⁹ z finē dorū q̄ in illis est
p̄tib⁹ posuit. lōgū ergo cū sit pect⁹ puenit. n. a sagis vsq̄ ad
ypocūdria: nō vtiq̄ inuenies magis idoneā regionē articu
lationis. q̄ apud clauē meliorē aliā q̄ que nūc existit: ei. n.
amplissimū est: h̄ est fortissimū z nulla costaz ei articulat.
Et fm̄ h̄ q̄ ad hōplatas eoz cōiugatio idoneissime facta est.
Est. n. ad bñ reuertēdū exēz ad custodiēdū articulu⁹ q̄ h̄z hu
merū: z ad phibēdū excidere surū. Cōueniēter igit hō: neq̄
si voluerit ambulare sup̄ q̄tuor colla poterit recte cū addu
cti sint ei a longe a thorace articuli q̄ fm̄ humeros. Et dixit
Gal. cur aut nō rectā a pectore clauū ad hōplatas nā exten
dit: s̄ apud ipsaz sagē cōuēx: quedāz ea q̄ extrā intrinseca
ho cōcaua. p̄nter aut ep⁹ extroisuz qdē parū cōcaua: ab in
tra vō p̄teriora: neq̄ enīz h̄z vllū vane z frustra a nā factū
est: s̄ q̄ qdē sunt p̄p̄e sagē p̄p̄e eandē pectori vtilitatē: si ei cō
caua fm̄ interiora facta sunt cōcauitatē idoneā z spaciōsa
tem exhibitura eis q̄ desup̄ interius z ab inferi⁹ surūz per
collū ferunt organis: qm̄ aut accedere cepit a sagē redit pau
latine tñ ad anteriorē partē vsq̄ ad acromiū: q̄tū accessit. re
tro finis curuare p̄ticule fm̄ eā: qm̄ si demū solum retro iret
ad latera collī allatā eā que apud thoracē distantē dignam
rōne non vtiq̄ haberet. Colligit. n. humera dorso hōplate
parū os cartilaginofum. **C**De figura ossis spatule. dixit
Almā. p̄mo spatula ex pte q̄ dorso supponit est lata: cū qua
caput cartilaginofuz cōtinuat: a pte vō q̄ furculē appropin
quat est rotūda in qua est p̄xis quā caput ossis qdē noīa ad
iutoriu⁹ ingredit. Et Haly. dixit scapule ossis figura conica
est ab anteriori pte z gibbosa ab exteriori: neciuz. n. fuit in
concationis loco costas ponere. Et dixit. est in eo aug⁹ ma
nife⁹ sile gladio: qdē. s̄ pect⁹ dēfendit: q̄ ē oculus spatule d̄r.
Et est dictū h̄ noīe eo q̄ tāq̄ oculus sit cuz q̄ v̄r ab hoīe ab
anteriori q̄ ei nocet vñ cauet: aut ppulsat: s̄ hoc aug⁹ q̄ pe
ctori a posteriori p̄perat nocitura ppellat. **C**De hoc aug⁹
ossis spatule. dixit Aui. spatule os supra sui dorū additamē
tū h̄z sicut triagulu⁹: cui⁹ basis est ad partē siluestre: z ipsius
angulus ad partē domesticā: ne dorū sup̄ficies fricet. Si. n.
foret basis ad pte domesticā eleuaret cutē: z cū p̄cussiones
essent efficerent dolores. Et hoc qdē additamētū est sibi: si
cut sumentū spōdilib⁹ creatū ad defendendūz vocat spatu
le oculus. **C**Et dixit Haly. est scapule ossi fovea in eius ex
tremo in loco q̄ d̄r scapule collū in qua aug⁹ ingredit bra

chiaz Aui. dixit spatula a pte siluestri subtiliat z a pte do
mestica ingrossat. Et sup̄ extremitatē ipsius siluestre sit va
cuitas rotūda: quā rotūda adiutorij extremitas ingredi
tur: postea sine intermissione dilatat quāto plus accedit ad
partē domesticā: v̄t eius cōprehēsiō sit magis defendēs: z
ultima spatule dilatatio est: vbi est cartilago cū qua cōtinua
tur: cui⁹ cartilagis. s̄ extremitas est rotūda: q̄ cū ea cōtinuat
pp̄ eam pp̄ quā alie cartilagines cōtinuant alijs extremita
tibus ossum. s̄ v̄t nō sit duri cū molli cōtinuatio sine medio.
h̄ enīz extremitas ossis spatule est v̄sus spinā: z est lata z te
nuis sita inter costas supiores z lacertos carnis exterioris.
CDixit Gal. 2. de vtil. p̄tic. in articulo q̄ fm̄ humerū non
solū extēdere z flectere: sed vbiq̄ circūducere circūl decet
vlnā: z iō caput eius circūferētiāle est z colligatiōes laxez
cōcauitas colli hōplate supina: z vñdīq̄ filis p̄stia capiti. s̄
vlnē: z dixit in scōo eiusdē. Cur aut caput vtile factū est cir
cūferētiāle: z p̄cauitas hōplate sup̄ficiali s̄līr z supine causa
est manifesta. Multis. n. s̄līr z diuersis motib⁹ tota man⁹ p̄
parata caput vlnē indigebat circūferētiāle h̄re: hac. n. nullā
inuenimus aliā magis idoneā figurā ad p̄mptitudinē mo
tus ipsaz ho submissaz ei cōcauitatē in p̄funda sufficienter:
neq̄ in margines magnas definēte: si. n. clausus eēt pua cō
cauitate vlnē articulus. p̄strict⁹ aut in circuitu magnis mar
ginib⁹ nequaq̄ vbiq̄ circūferri posset facili⁹. neq̄ eēt ei ma
gis infallacie vtilitas. hui⁹ enī ḡra z tota man⁹ facta est. pe
riclitat ergo paulo min⁹ ex articulatione fieri caput vlnē sp̄.
seu sup̄ita pua p̄cauitate alatu⁹ vt excedēs ei⁹. v̄t p̄tina pars
inde firmata pendeat. quat⁹ aut nō excedit semp inuenienti
bus motib⁹. q̄tū. n. rōne p̄dicte cōstructionis oportebat hec
ei oīno inesse miraberis rursus z hui⁹ de arte nāe. si vide
ris ei⁹ ingeniatiōes. tres. n. colligatiōes fortes os vlnē col
lo hōplate copulat. z adhuc cōi oīuz articuloz circūferētiā
lis oīo enīz apofixes curue hōplate custodiūt eū: z ex alteru
tra parte h̄z sunt musculi maximi stringētes: ampla ḡ col
ligatio qua mēbranosos oib⁹ articulis existit explat⁹ ex la
bijs cōcauitatib⁹: q̄ est in hōplate totā p̄currēs in circuitu
articulationē. z ad p̄m implantat capitis vlnē: aliāz ho triū
due certitudinali sunt rotūde: sicut nerui ampla vō parum
triaz z explantant qdē p̄ ex fine anchoriferis apofixeos. 2.
vō q̄ est maior ista ex collo hōplate fm̄ istā maxie p̄tē vbi su
periacētes ei cōcauitatis ciliū est altissimū: huic ergo caput
brachij ascensuz infallacē p̄bet tātū magnū in supiorib⁹ z
anriorib⁹ p̄tib⁹ ei⁹ h̄ntē cōcauitatē descēsiue incliōi ample
silem q̄tū magna est ipsa colligatio. Alia vō p̄me dicte ex
intrinsecis partib⁹ vlnē circūfendit: reliqua vō 3. ex eadez
qdē regione cū scōa explantat: obliqua vō ei sub explatata
implantat. Et ipsa ad p̄m p̄m vlnē capitis s̄līr ample q̄ totū
in circuitu p̄prehēdit artū. Est. n. aliquat⁹ ps illi⁹ p̄dicte: q̄
due colligatiōes pueniūt ad supiacētē ei vlnē musculū q̄ ker
kidi implantat: huic ergo articulu⁹ stringētes colligatiōes p̄
dicte p̄tinentes excidere phibēt. **C**De lacertis aut scapulā
mouentib⁹. dixit Haly. q̄ sūt septē: quoz duo lacerti a spon
dilib⁹ oriunt⁹: z p̄ trāuersuz descēdūt: z alter eoz oculo cō
tinuat scapule: z puenit vsq̄ ad scapulāz caput z furculas:
eiusdē opō est scapulā ad capitis eleuare ptes. Alter aut de
scēdit inferi⁹ a loco p̄meradici z cōtinuat scapule ei⁹. Et
huius vtilitas est attollere versus caput scapulas. Tertius
ho lacert⁹ incipit ab aug⁹ qdē in latere est p̄mī spondilis. z
ei⁹ cōtinuatio capiti sit oculi scapule. Eiusq̄ vtilitas est sca
pulā trahere a colli latere. quartus origo est ab osse lauder z
cōtinuat costē q̄ sup̄ scapulā est in augmētū p̄m: qdē sile ē cor
ui rostro cui deputata est vtilitas scapulā in capitis iclinare
p̄tē: duo vō lacerti. s̄ 5. z 6. oriūt h̄nt a spinis spine q̄ sumentia
d̄r. Et ali⁹ lacert⁹ ori⁹ a brachij osse z ascēdēs sustollit ad
scapule disgregationē: donec p̄tib⁹ occurrat inferiorib⁹ q̄ sūt
iuxta costā inferiorē: tāgitq̄ eā ab inferiorib⁹ z anriorib⁹. Et
hui⁹ lacerti vtilitas est scapulā inferi⁹ trahere: z anri⁹ s̄līq̄ tē

De figura
ossis spa
tule.

De
trib⁹
bus
col
ligati
collo
pulan

De
sculis
tule.

De vtili
tate
trib⁹
m
num.

dit etiam cum lacertis ad posteriora et inferiora.

De anatomia manus in generali.

Cap. xlv.

Manus
dupl. su.

Manus tripl. sumpta reperit: vno modo lar-
ge p spatula et toto eius qd conne-
tur sub ea p brachiu deicēdo vsq ad extre-
ma digitor. Et aliqū sumit stricte p toto eo q
est sub spatula vsq ad extrema digitor. De q
dixit Gal. 1° de vili. pti. quare in tres magnas ptes manus
diuidit: vna qd est vna. Et scdo de iuuamētis mēbroy: et
ab Aui. et multis auctorib⁹ dī adiutorij. Et 1° est brachiū.
Et 2° de iuuamētis dī asseid. Et ab Aui. asseid. Et dixit. S.
q est mēbryū qd est hz articulationē q est hz carpū z cubitū.
Brachiū tū dupl. reperit sumptū: vno modo stricte p dicta pte
scda man⁹ stricte sumptū: qd est scdo de vili. pti. qnqz repe-
riat sup tū solū p focili maiori ossiūz asseid. Alio modo sumit
brachiū large p toto eo de mēbryū qd depēdet a iūctura hū-
meri vsq ad vngues digitor. Et vt sic sup tū est idē qd ma-
nus stricte sumpta. Et 3° ps man⁹ stricte sumpta. dixit Gal. vo-
cat acrochira. Et 1° de iuuamētis vocat palma: et est mēbryū
inter asseid. et extrema digitor locatū: q tertia ps man⁹ pāi-
cta aliqū absolute man⁹ vocat sumēdo manū 3° mō. s. stri-
ctissime. Et. S. qd scdo de vti. pti. sepe hāc pte extremā ma-
nū vocat: sicut adiutorij siue vlna: s. vocat sumā manū: et
braciū siue asseid manū intermediā. C Dixit. S. p de vili.
ptic. hoiqz sapiens est aial. Et sicut dixit A. est sapiētissi-
mus aialij: z solū eoy q in terra diuinū: p oibz defen-
sio: z armis man⁹ dedit creator instm ad oēs artes pacifi-
cū: z nō min⁹ ptra piliatū: nō. n. cornua idiguit hūe hō in-
nata: arma meliora cornib⁹ i suis manib⁹ qnqz vellet po-
tēs accipere. Et. n. enis z telū meliora arma z meliora ad in-
cidēdū pniptiora sūt qz cornua: z neqz soleare in pedib⁹ sic
indiguit hō vt equus. Et. n. oī soleari lapis z lignū quassat
fortius. Et cornua qdē z soleare aīqz sil pueniāt agere non
pnt: hoiis vō a lōge arma nō min⁹ qz ad ppe agūt telū. n. z
sagitta magis qz cornua z lignū z lapis magis qz soleare.
Et si dicat qz velocior est hoi leo. Dm q hō equū doma-
uit sapiētia z motib⁹ q est veloci⁹ leone aial: quo vtes hōsa
fugat psegutqz leonē z sedēs in alto pcutit eū q i imo. Nō
ergo nudus est hō: neqz facile iuauibilibis: neqz inermis: neqz
abiqz calciamētis. Sed est ipsi thorax ferreus qnqz volue-
rit oib⁹ corijs difficilis pforabilis. Est et z calciamētis: uz
multimoda spēs: z armorū z coopimētū. Nā nō thorax so-
lū z dom⁹ z turris sunt illi coopimētū. Si aut innatū esset
cornu in manib⁹ hoiis nō potuisset vti manib⁹ ad dom⁹ cō-
structionē: vel lancee vel toracis: vel alicui⁹ alteri⁹ filis. Di-
cūt. caruit hō cornib⁹ solearib⁹: pennis squamis: z hō que
circa qdā aialij sunt pp paucitātē supfluitatis in eo: ex qb⁹
ista gīant in alijs aialib⁹: z pp eandē rōnē cauda et caruit
ac ēt iō: qz cū hō stature sit erecte qescere hz sedēdo: cui cau-
da sessione impediret. Et dnt arte oī nā caruit hō nullā. n. ha-
buit a nā insitā artē vt ceteroy aialij multat: vt apīs aranea
z hō. Et hoc iō vt oī piciparet artes: si eni vnā artē a nā hūet
insitā oī alia arte careret: quē ad^m alia oīa aialia que artē ha-
bēt insitā a nā oib⁹ alijs carent artib⁹. C Dixit Gal. vbi. s.
hō manib⁹ vestē texuit: rethe cōplexit: z cooproz ū z conti-
naz z velū: quare nō solū hīs q in terra sūt aialib⁹: sed eis q
in terra aq z aere onaf. Et talia sūt ad securitatē ei arma ma-
nus: vt aut pacificū z politicū est aial hō manib⁹ leges scri-
psit: tēpla z simulacra dijs: erexit: nauē pstruxit z fistulā: z
lyrā z scarpellū: z tenaculū z alia vniuersa artū organa: z
libros z speculationes eoy in scriptis reliquit. Et tibi lz ad
huc per literas ex manibus: nunc loqui Platoni Aristoteli
hōp. z alijs veterib⁹: itaqz manus sunt organa sapiētī aiali
cōueniētia: z sunt manus hoi organa: sicut cythara est mu-
sicor: tenaculū fabro: artifex eniz est artifex p rōnē q est in
eo: sed agere nō pōt fm artē absqz organis. Ita et z quedā
aialia que pp ppiā subaz quasdā hnt virtutes efficere que

apta nata sunt sine organis est impossibile. sensum quoqz hz
oē aial indoctū earū que in eius aia sunt potētia: z excellē-
tiarū que in particulis sunt eius: nāe enim aialium indocte
sunt. ait hōp. z ideo mihi vī q alia aialia nā magis qz rōne
artē aliquā operant: plasmāt eniz apes talamos quosdā: z
laberinthos facientes: z formice vebunt. Et texunt araneae.
Et vt cōiecturo oīa indoctes hō aut sicut in corpore nudus
est armis: ita z aial artibus est carens. Et ppter ea p corpis
nuditate manus assumpsit: per eaz aut que fm aiaz inartifi-
ciositate rōnē qbus vtens armauit: z custodiuit corpus oī-
moder: z ornat aiam oibus artib⁹. Sicut ei si innata hūet ar-
ma aliqua sola ei adessent semper ita z si aliquaz haberet ar-
tes innatā reliquas nō vtiqz haberet. Qd xō meli⁹ erat oī-
bus armis z oib⁹ artibus vti: ppter ea hoi nullūz innatum
datur est: bñ ergo Arist. velut organū aī organū. s. organū
organoy dixit tūc man⁹: bene ēt z alijs vestrū illū imitās
quasi artē ante artē. i. artē artū dicet esse rōnē: sicut eniz ma-
nus ex nullis existēs organoy que fm ptemitū qz bene oīa
nata apta est recipere oib⁹ est organū: ita z rō nulla existēs
earū que fm pte artū: sed omne in seipsa suscipere apta na-
ta ars erit pte artib⁹: hō ergo solus ex aialibus oib⁹ artem
hnt ante artes. s. rōnē in aia z in corpore organū ante orga-
na rōnē acqūit. C De manu aut sup tū pmo mō dictū est in
precedēti ca^o qz tū ad prem ossuofaz z carnosaz: deinceps at
de manu 1° mō sup tū dōm est: z pmo de anatō manus sup
mesue adiutorij. Attū pus sciendū est. q man⁹ 1° mō sum-
pta diuidit in duas ptes. s. domesticā z siluestre siue familia-
rem z extraneā: vt dixit Haly. Qui z subdit. familiarē dico
partē que a corporis est parte ante: iōi que z domestica ab
Aui. vocatur extraneam vero. dixit Haly. dico q dorso cōti-
gua est z spine: q ab Aui. dī siluestris. Et a Gal. ps dī extri-
secas: sicut familiaris z domestica ab eodē intrinseca dicit.

De anatomia adiutorij.

Cap. xlvj.

Ars ossuosa

brachij. s. adiutorij seu
vlna os vñ est magnū
z cōcauū. Et vt qdā dicit. z grossū z rotundū
in figura conicū a familiari pte: ab extranea at
gibbosū. Et est huic ossi. dixit Haly. In extre-
mitate que ad scapulā puenit augmētū rotundū intrans in
fouea que in vltimo est colli spatule. Et per hec cōficiat vif-
gregatio ossis spatule. Alia vō extremitas. dixit ipse que cu-
bito contigua est duo hz capita cōiuncta altey in extranea
pte qd z minus est: z est in eo fouea in quā extremitas cubi-
ti intrat inferioris. Alterū aut in familiari qd maius est pī-
mo: neqz colligat illi aliqz os: sed est factū ad diuidendum
neruū: z venas z arterias. Et inter hec duo capita pars est
quedā filis canule exterioris: in qua due sunt pcauitates: vna
ab anterforibus: alia a posteriorib⁹ in quas duo ingreditur
cubiti exterioris augmētū. cōglutinatqz hoc mō cubiti in-
ferioris disgregatio. C Aui. at dixit adiutorij os est creatū
rotundū: cuius superior extremitas est gibbosa: vt spatule
vacuitatē ingrediat: z est a parte domestica cōcauū: z a pte
siluestri gibbosū. Et dixit. super inferiorē adiutorij extre-
mitatē duo additāmēta cōtinuata fuerunt: ex quibus id qd
est ad interiora est longius z subtilius: cu nulla re habens
functurā: qm nō est: nisi venarū z neruoy defensio. Sed cū
eo qd est ad exteriora cōpletur iunctura cubiti: sicut dicitur
per bucellā que in ipso existit. Et inter ea pculdubio subti-
litas existit: z in duabus huius subtilitatis extremitatibus
due sunt vacuitates superius ad anteriora z inferius ad po-
steriora. Et earū superior domestica cōcauitas. dixit Auicē.
est lenificata: z nō existit super eaz separatio. Et siluestris
pcauitas est maior ea. Et qd ad finē siluestris cōcauitatis tē-
dit non est lenificatus: neqz est ipsius perforatio. rotunda:
sed est sicut paries rectus: ita vt cum additāmētis asseid in
ipsa ad pte mouet siluestre: z ad eā puenit: sct. Et has duas
pcauitates vocauit hōp. limites duos. C Dixit Haly. edifi-

Sicut ma-
nus est or-
ganū: ita
rō est ars
artium.

De vili-
trib⁹ fac-
bus col-
ganon-
collo-
pulari.

De vili-
trib⁹ fac-
bus col-
ganon-
collo-
pulari.

De vili-
trib⁹ fac-
bus col-
ganon-
collo-
pulari.

De offe
adiutorij:
qñ vnica
fuit: z de
foia eius.

catio adiutorij ex vno tñ offe fuit: qñ ei⁹ pñuatio i scapu
la in vna tñ est disgregatio: magnitudo vñ facta est ad po
tadū cubitū z palmā. s. manū intermediā z extremā: ac tñ
lacet⁹ cubitū mouēs: z palmā sup hoc posit⁹ est os: rotun
dū āt est vt remon⁹ sit ab incōmodoz recep⁹: z dñt grossi
ties ei⁹ fuit vt sic circa ipz possint musculi meli⁹ situari. Et
pcauū fuit vt eēt leue: z in ei⁹ pcauitate est medulla: z sui le
uitate factū est magis obediēs motui musculoz mouētium
ipz. Et S. dixit 1° dñt. pri. q os vñerōnabit in extrise
cis gibbosū fuit: z in intrinsecis simū: qñ meli⁹ fuit adinuicē
se pñert man⁹. Si āt sic est pñera ossiuz seinuicē aspice⁹ me
li⁹ fuit: z auertere a se gibbositates: z subdit Sal. Vox aut
pñstructio hui⁹ fecit ad amplectēdū pñera corpa vñna magis
idoneas pparādo cū h locū valis. s. venis arterijs z neruis
q ad totā manū ferūt. Et qñ musculus q brachiū mo
uet. i. asseid. meli⁹ erat coopire os brachij. i. vñne egēs tegmi
ne qdā: z pñectiōe nō aduersus solū frig⁹ z estū: s. ad durōz
corpoz apporxi⁹: vt manifest⁹ est. Nō. n. erat sufficiēs cutis
sola absqz carnib⁹ vlli hoz assistere. Eget g vñna coopiri vn
digz carnib⁹: z vt sic musculos debētes mouere brachijz in
seipsa locatos hñe de nēcitate: z nō seorsuz carnes ociosas:
z seorsuz musculos. Et Baly. dixit. conatio lateris hui⁹ offis
fuit vt celet venas arterias: z nervos pñspaz trāseuntes ad
cubitū. Et sic pz ex dictis q ad pñone iūcture hñeri duo
ossa pñcurrūt pñcipalr. s. os spatule hñis pcauitatē: z os vñne
hñis caput rotūdū: qd in dictā pcauitatē igredī: ad pñone
aut ei⁹ firmā os furcule cū offe fili rostro corui pñueniūt. Et
est vt ex Sal. patuit in ca⁹ pñcedēti. iūctura ista d se laxa: 4^{or}
tñ firmata est ligamētis: pñde dixit Auic. iūctura ista laxa
est nō multū firma. Et laxitatis cā iūcture hui⁹: accidit etiā
frequēter dislocatio: iuuā⁹ tñ qd in hui⁹ existit laxitas est
dueres. s. nēcitas z securitas. Et nēcitas est facilitas motio
nū ad oēs pñes. Et securitas est: qñ l3 adiutorij sit nēcū: vt
diuersis motionib⁹ ad diuersas possit mouere pñes: motio
nes tñ ei⁹ neqz sūt multe: neqz pñdurant vsqz quo timeat: ne
ei⁹ rūpanē ligamēta: z disloce⁹: imo adiutorij in pñib⁹ mo
tionib⁹ est getū. Et aliud qd est ex manu est mobile. Et pp
hoc alie iūcture man⁹ firmiores facte sunt qz q adiutorij.
Et adiutorij quoqz iūcturā qñtuor amplectunt ligamēta.
Et vñū eoz est dilatātū pñicularē iūcturā circūdās: sicut
oēs alie circūdant iūcture: z duo alia ligamēta q a rostro
corui descēdūt: quoz vñū est extre⁹ hñis dilatātā: z circun
dat adiutorij extrenū. Et alter est min⁹: s3 duri⁹ descēdēs
cū ligamēto 4°. qd ēt descēdit ab additāmēto rostrali in te
nuitatē eis pparatā: quoz figura ad latitudinē trahit: z p
pñie cū adiutorij tīgūt. Et ipsa qd solēt occultari sub adiu
torio z cōtinuari musculis q in occultatiōe adiutorij sūt se
quētes z in ei⁹ iterioz extēli sūt. De musculis aut iūctu
rā humeri hac cubiti z adiutorij mouētib⁹ dixit Sal. 2° de
vñl. pri. implantant offi vñne fines musculoz qdē supi⁹ mo
uētes: collū qdē iferi⁹ vellentes. Alij vñ ducētes ad pñer⁹:
z qdā eoz circūlt pñertētes ad pñer⁹. g circūducit muscul⁹
q ex ea q pñ mamillas regionē pñedit moderat⁹ magn⁹:
mor aut z sub⁹ vebit vñnā vñsus iferiozē pñe qescibit: vt sit
imiozis additiōis cā. Ali⁹ vñ eoz ex altris pectoris pñib⁹
pñdiēs alte adductiōis est cā. Ali⁹ vñ z terti⁹ q binat⁹ dñ vel
duo coadunati: vñtrūqz. n. de eis l3 verū dicere explantant ex
toto offe qd est f3 pñer⁹: adducūt aut ad pñer⁹. s. vñne totum
egrepēs qñ ambo tendunt. Si vñ alter eoz opes solus si q
dē q ex iferiozib⁹ pñib⁹ pectoris pñdit. imā opas adductionē:
si vñ alter altiozē: nō tñ ita altā sicut scōs dictoz: nec ita imā
sicut pñ⁹ dictoz. Succeditqz in pñimo dictoz qñtuor mu
sculoz puus q a regionib⁹ q sec⁹ mamillā surū ferūt. Alti
sine vñ alia portio musculi q f3 epimidas q clauī applicat:
duo. n. h3 capita musculus iste ex intrinsecis qdē pñib⁹ epi
mide clauī applicat⁹: ex extrinsecis aut applicat⁹ doiso hñ
plate in imiozib⁹ ei⁹ pñib⁹: sed opō hui⁹ soli⁹ cū tēdis ad re

De ista
rahumeri

De mu
sculis ad
iutorij.

gionē p ex tēdis vñnā pñay a media: z certitudinalr recta retē
tione declinās vñsus lat⁹. Alteri⁹ vñ q vñsus clauē pñuenit ad
intrinsecā regionē filr inclinatrēsis aut ambob⁹ eqpoten
ter rectā certitudinalr, z mediā retētiōne accipit vñna nūsqz
declinās. Ac ēt alij duo musculi ex alterutra pte dozi qd in
hñplate filēm pñdicto actū hñis. Si. n. filr tendunt adiuuant
certitudinalr altā vñnā seorsuz in vno alteruter modicū ad la
tus declinabit. Octauus vñ ali⁹ vñtra pñdictos pñdiēs muscu
lus ex pñima pte in homoplate costē ad extrinsecā regionē
adducit collū opposit⁹ eis q f3 pñer⁹ sūt: q adductiōis alte
erāt pñdiores: duo vñ pñter his musculoz mor⁹ sūt circun
uertētes vñnā vñsus eā q ex z inferi⁹ regionē. S3 vñplz qdēz
adducit vñsus ex: q ex iferioz sine pñdit pñne costē, q in hñpla
ta, ali⁹ vñ simā ei⁹ pñe totā pñbēdēs min⁹ qdē. pñm vñ in se
rius circūduxit vñnā. Reliquus vñ alius qdē musculus est
trahēs iferi⁹ vñnā cū ea q ad id qd retro latioē, cui pñdict⁹ mu
sculus puus succedit indeclinabiles opans lationes vñne vñ
sus iferi⁹. Sufficiēter. n. habuit de hoc nā qñuis minim⁹ eēt
oium pp man⁹ rectionē ad nālē ad iferioz, fortis. n. vñtutis
est supēdere manū, deorsum vñ tendi pñer oē ēt corp⁹ aiali
actu, qñ. s. sola gñitate, adiuuat aut ad hñc. s. musculū parū
vñplm z ymi eoz q a pectore seu z binatā decli⁹ hñtes eo
rū. Laddiuuat aut z aliqd his q ab iferiozib⁹ pñib⁹ metafo
ni, tēlis. n. filr qñtuor ad aliquos act⁹ spōdiliū man⁹ trahit in
feri⁹ violēter, vbi aut nulli⁹ act⁹ vebemētis est opus puus
musculus sufficit solus. Et dixit Sal. q circūuertunt arti⁹
musculi in oib⁹ articulationib⁹ ipñ sūt robusti, z tenōtes
hñt neruosiūsimos, qñ violētissim⁹ motū est iste multiplex
pñ vñtutē exñtes simplici. Et dixit. musculus q ab iferiozib⁹
pñib⁹ metafreni surū ferūt, iō magn⁹ qñuls vñnā differt tra
here iferi⁹, qñ vñtra hñ duos alios pñbet mor⁹ aiali circūuer
tēs retro vñnā, vellēs āt deorsū totā hñplate. Et Sal. posuit
hos musculos eē. xij. A. āt dix. q ex musculis mor⁹ adiuto
rij sūt illi q mouēt spatule iūcturā. Et sūt tres musculi qui a
pectore veniūt, z ipz mouēt ad iferioz z musclis q iferi⁹ sub
mamilla orit⁹, z cū pte adiutorij ante pñnuat apō ante pñes
margis pcauitatis, z ipse ē q adiutorij ad pñer⁹ applicat cū
cōitate, qñ spatula ipñ seq⁹. Et musclis q a supmo thoracio
nascit⁹ z efficit vt domesticū caput adiutorij coopiat, z ē ap
plicās ipz ad pñer⁹ cū ipulsiōe pauca. Et musclis duplus ma
gn⁹ q a toto orit⁹ thorace pñnuat⁹ cū ifimo ancessiōis adiu
torio, q cū opas cū villo q in ipñ supioz est adiutorij ad pe
cr⁹ ducit ipz eleuādo. Et cū alia pte ducit illū ad ipz faciens
ipz ad iferioz descēdē. Et cū eis abob⁹ ducit ipz ad pñer⁹ f3
recti⁹. Et duo alij musculi a pte nascūt vñl. z magis iferi⁹
tēdētes, z pñnuati qñ sit pñnuitas magni musclis q a thorace
ascēdit. Et vñ⁹ eoz ē magn⁹ veniēs a loco q ē apō vñlū, z a
costis poste⁹ z trahit adiutorij ad costas poste⁹ directe,
z alter ē sñilis q nascit⁹ a cute vñl. z nō ab ei⁹ offe, z declinat
magis ad medietatē qñ ille, z pñnuat cū chorda ei⁹ q a pte
mamille ascēdit z pñudat. Et hi qdē opōnē pñmoz efficiunt
f3 motū adiutorij, s3 tñ ad post⁹ parūp declinat. Et qñqz
musclis q ab offe spatule nascūt, z vñ⁹ musclis eoz orit⁹ ē ab
offe spatule, z iplet qd ē iter spatulas z costā supioz villis,
z penetrat ad pñe supioz capij adiutorij siluestrez declinās
parūp ad domesticā. Et ipe ē cū dñl⁹ penetrat ad domesti
cū, z duoz musclib⁹ ex istis qñqz origo ē a latē supioz spatu
le, qñ vñ⁹ ē maior, z vadūt ipñ villi ad iferiores sepantis,
z iplet qd ē iter sepans z lat⁹ iferi⁹, z pñnuat valde cū ca
pīte adiutorij in pñe siluestri, z penetrāt cū decli⁹ ad silue
strē. Et alter est cū hñ pñnuus adeo qñ est qñ ps eius, z cuz
ipso penetrat z ipñ efficit opōnē. Iste tñ nō mñrū pñdet a su
pñmo spatule, z ei⁹ pñnuitas est f3 trāsfueriōne in manife
sto adiutorij z declinat ad siluestre. Et 4° musculus de pñdi
ctis qñqz est ille q locū cōcauū offis spatule iplet: cui⁹ chor
da cū pñib⁹ interioribus lateris domestici capitis adiutorij
pñnuat. Et ei⁹ opatio est efficere vt adiutorij poster⁹ circū

cat. Et alter musculus. s. gntus est: q ab inferiori extremitate lateris spatule inferioris nascit: cui? chorda sup? continua? fm? cōtinuitatē magni musculi ab ylio ascēdētis. Et cui? opatio est trahere supmū capitis adiutorij ad supiora. ¶ Et dixit Au. adiutorij hz aliū musculū duo hñtē capita: q. duas efficit opōnes: p opōnē cōem. Et ipsa qdē sup furcula venit z a collo degluties p capitis adiutorij bucellā puenit vsqz in gta locū cōtinuitatis chordē musculi magni a pectore ascēdētis. Et qdā dīcūt. q vnū capitū ei? interi? est sup manifesto spatule apud ei? inimūz declinat ad exteriora cū trasuersione pauca. Et cū opat cū duob? pib? eleuat f3 rectitudinē. Et dixit. sunt homiuz qdā q duos addiderūt musculōs. s. musculū puū q a mamilla venit: z aliū q in spatule iūctura est sepulcris: z fortasse ponūt musculōs cubiti. i. cubitū mo: uētes cū eis habere cōmunitatem.

De anatomia cubiti & afeid. Cap. xlvij.

Alleid est brachij pars ossuosa q̄ a cubi-
to vsqz ad manum existit. Et
sūt duo ossa vocata facilia. Et alleid q̄dem ab
haly. cubit⁹ vocat⁹: z cōponit ex duob⁹ ossib⁹
q̄ noie toti⁹ cubiti vocant⁹. Et si cubit⁹ inferior
z cubit⁹ superior. Et inferior est vsus p̄tē siluestre: z superior vs⁹
sus p̄tē domesticā. z vn⁹ est maior reliquorū: inferior enī supio-
re maior est: z vocat⁹ facile mai⁹: z superior vocat⁹ facile min⁹.
Et iferi⁹ q̄dē mai⁹ est. qm̄ dixit haly. oportuit ip̄z portare
superiore. Et cōdecēs est: vt qd̄ desert sit mai⁹ z forti⁹ delato.
Et dixit Aui. qd̄ facile mai⁹ ēt grossi⁹ est: z vadit a cubi-
to ad digitū auricularē. i. vsqz ad iūcturā man⁹ ex ea pte in:
qua est digit⁹ auricularis. Et min⁹ est subtili⁹: z p̄tē disp⁹
p̄tē domesticā: siue superiozē a cubito vsqz ad pollicē. Et Aui.
dixit. superioris faciliū iuuat⁹ est: vt p̄p̄z sit mor⁹ alleid ad se
torquēdū z resupinādū. Et inferioris faciliū iuuat⁹ est: vt sit
mor⁹ alleid ad p̄stringēdū z dilatādū. Et dixit Aui. cuiusqz
duorū faciliū me⁹ attenuatū est: qm̄ grossitudine nō idiget
pp̄ illud qd̄ de muscularis grossis sup̄ eis iacet. Et ipsoz duorū
extrema ingrossata fuerūt p̄p̄ea q̄ sup̄ ipsa multa ligamē-
tū origo est eis neciā: q̄ frequēter eis accidit vbera. z p̄-
cussiones fortes cū motus est iuncturaz: z p̄p̄ea q̄ carne de-
nudant⁹. Et Sal. xō. 2⁹ de vtili. p̄nc. facile mai⁹ siue inferius
brachiū vocauit: min⁹ vō z superi⁹ vocauit kerkidā. Et di-
xit. q̄ positio kerkide. rōnabilr facta est obliq̄ fm̄ qd̄ z ea q̄
brachij. i. faciliū maioris facta est: recta: fm̄. n. nām motuū
eaz vniuscuiusqz oportuit eē pōnē: sed mor⁹ colli q̄ hz exten-
sionē z flexionē est fm̄ longitudinē ei⁹ sit⁹ q̄ nō vsus imūz
pronū z supinū obliq̄. Et p̄p̄ea obliq̄ est kerkida: rectum
aut̄ brachiū: hec enī rētionib⁹ z flexionib⁹: illa xō puerfio-
nib⁹ q̄ ad obliq̄ famulant⁹. Elegit aut̄. dixit Sal. in kerkida
pōnē obliquā eā q̄ ab itra icipit: z ab extra desinit: eo q̄ mo-
tuū toti⁹ man⁹ ad latera q̄ vsus supinū ad pauciores ē act⁹.
q̄ xō ad imū pnū ad multo plures: z necios sunt vtilēs. Et
p̄p̄ea kerkide pōnē paratiōz ad obediendū motib⁹ q̄ ad p-
nū. nā opata superiozē finē ei⁹ vsus extrinsecū caput vlne iun-
gēs: inferiorē vō vsus magnū extēdēs digitū. Ecōuerso at̄
si h̄ret facili⁹ vsus supinū q̄ vsus pnū moueret. Supiacet
aut̄. dixit Sal. kerkida brachio: qm̄ est longior eo: z plū ar-
ticularionis q̄ ad vlnā ipsuz obtinet rōnabilr fuit vebi bre-
uius os supra lōgi⁹. Sūtzqz vtrorūqz ptes medie stiliōzēs:
q̄ xō hz cubitū z carpū grossiores q̄nqz oportebat medias
muscularis p̄bere locū: alias vō īgrossari in applātatiōib⁹: si-
nis tñ brachij: q̄ fm̄ cubitū est grossior: z kerkidis grossior
est q̄ fm̄ carpū: z ambob⁹ est articulatio carpi: hz ea q̄ hz cu-
bitū brachiū abūdare neciūz erat a kerkida intātū in q̄tz
articulatio faciliū vtilior in oib⁹ existit actib⁹. Et Aui. di-
xit. sup̄i⁹ facile est tortū: q̄ si veniat a pte domestica z paulu-
lum tortuose ad p̄tē siluestre gibbosuz fiat z iuuat⁹ in h̄ pre-
parātis existit bonitas ad motū torquēdi: hz facile iferius
est rectū: qm̄ h̄ ad stringēdū z dilatādū meli⁹ existit. Et Lā

quoq; qre affeida duo habuit ossa triplex assignatur: vna vt
hec ps fter capiti oculis ceterisq; mēbris in necessitatibus:
sicut clypeus defendēs hāc. n. pte porrigit hō aduersus ict?
pcussioēs: z casus: z cetera occurrentia nociua in defensam
alioz mēbroz. scda est. vt vno osse leso altez illesū maneat:
z tertia. vt tpe lesionis vni? eo? alterū os sanū remanēs sit
illi in sustētamētū. ¶ Juntura quoq; cubiti. dixit Aui. ex
Juntura facilis iferioris z supioris cuz adiutorio cōponit.
In iferiori. n. cubito. i. in focili maiori in extremo ei? qd cō
iungit brachio. i. vlne ossi. dixit Haly. aug¹ duo sunt q gra
nata duo dñr rotūda capitib?. Alte? tñ altero mai? est. Et
b ē q ptigit vltra toti? cubiti supiora z iferiora: hocq; gra
natū anter? inuitato noie cubit? dñ: alte? vō min? iterior
ra attingēs toti? cubiti z supiora. Et hec duo granata cū cu
bit? extēdit duas intrat pcauitates: q in pte ea sūt quā silez
parti dicim?: duplicatōnis aut cubiti tpe a pcauitatib? egre
diunt: positio aut cubiti hui? eqles est. p ipsū. n. sit cubiti
extētio z duplicatio. Et hi duo mor? eqles sūt z recti: nec
in pte inclinānt. At vō cubiti supioris positio distorti z in
curuati pp eū q in vtrāq; pte necius est mor?. Et in q pte at
tingit brachiū aug¹ est qd intrat foucā mino: is partis eius
ossi: brachij. i. adiutorij. Caputq; ei? qd palmā attingit mi
nus est qz qd brachiū: eo q necius erat copulari duob? cu
bitoz capitib?: cū aug¹ qb? glutinat ossi rascere ad disgre
gationē palme: vt q pariter oriēnt exinde ligamētaz hāc
ligāt disgregationē. Aui. quoq; dixit. supi? focile in sua ex
tremirate hz vacuitatē ingeniose factā in quā bucella silue
stris extremitatis adiutorij igredit: z ligat cū ea. Et ex iph?
circuitu in vacuitate puenit mot? resupin? z tortiois: iferi?
vō focile duo hz additamēta iter q existit tenuitas q grece
līe. c. filat. Et hui? qdē tenuitatis cū torque? supficies illa
q est in iph? tenuitate: vt bñ sit fact? ei? itrois? in tenuitate q
est in extremo adiutorij qd cōcauū existit: siue pcauitatis
figura gibbositati circuli filat. Ex bona igit igressione sub
ilitatis q iter duo additamēta iferioris facilis existit in illā
iferiorē tenuitatē iūctura pponit cubiti: Quq; tenuitas sup
tenuitatē ad posteriora mo? z iferi? extēdit man?. Et cū pie
tatis tenuitas illa refrenata vacui? bucella rz eā z phibet
a dilata? supflua. al. s. a vacuitate bucellā tenēte tz eā z phī
bet rz c. Et dñ. A. stat adiutorij z affeida fz recti^{em}. Cum
ho duaz tenuitatu sup aliā ad anriora: z sup? mo? ostrigif
man? donec affeida tūgit adiutorij a pte domestica z ab an
riorib?. Et dixit. duo facilia sup? sit iungunt: sicut res vna.
z accidit in eis vacuitas apliatiois: cui? plm in focili existit
iferiori: qd vō supfluit ab hac vacuitate remanet gibbosus
lenificatū: vt sit lōginquū a nocumētoz receptioē. Et post
ri? qdē ex vacuitate facilis iferioris ossi additamētū qd ad
lōgitū^{em} quādā trahit. C. Dixerūt qdā. q in pte extremita
tis supioris facilis maioris est additamētis: qñ rostrū qd su
pat vl? qñ egat supmā iūcturā cubiti: z cōfirmat cubiti acē:
siue acuitatē qñ brachiū ad iteri? plicat. Et vtilitas huius
addita? supra iūcturā cubiti fuit vna vt ipsaz iūcturā defen
dat ab extrinsecis nocu^{ia}. Alia vt phibeat brachijz plicari
ad posteri? ne motu nimio fatiget. Et dixerūt. q p dicta duo
facilia sūt sibi inuicē ita iūcta q vñ puū subintrare mai?: z
in ipz ifigiti: ita in iūctura cubiti piūgif cū osse adiutorij me
diatib? foratib? ligamētis. C. De musculis at mouētib? cu
bitū. dixit. A. ex musculoz brachiū mouētū alij sūt q ipsuz
phāt alij sūt q ipz dilatāt: z isti sūt positi sup adiutorij. Et alij
sūt q ipz girāt. Et alij q ipz resupināt: z nō sup adiutorij.
C. Sal. vō dixit. qd vñ. pti. si oīno immobilis qz custodierit sū
mā manuū māifeste videbit 4^{or} brachij mor? ab his apd vl
nā motib?: z dearticulatioib? fieri. Et. n. extēsus z flexus z
circūductū ad pnū z supinū videbit gēscere tota summa ma
nu. Et dñ. necius fuit mor? flexiois ab it? duce musculi: z ex
tēsiōis ab eē locari: z vt n. oēs itērmedie regiōes vlne sup?
z ife?^o: nude oīo relinqrēt. vt eē nō fieret caro aliq ociosat

Triplex
est: quare
efficidono
pūit offa.

**De fūctū
re cubiti.**

De m...
sculis.

et ut non incustodita et nuda relinquere pericula collis fortiores filii et infallaciores motus opata est duplicis multitudinis musculorum fortiores. n. sunt quatuor moneres quod duos et terti b est ut duo p vno sunt: quod si alter patitur alter sufficit mouere collu. Nam si duos solos opata fuisset nam musculos: et sibi inuicem supiacete posuisset roburque eis et tuitione prebuisset motibus: non tamen tenuisset intermedias vnde regiones. Si vero singule eorum obliquum in collu fite. x. grece lre ex phit sibi inuicem et tenatos cum huius utilitatibus foris: et adhuc et tegi defuit vnde. Et nimirum si quod rectis motibus deberet mouere collu extendentes filii et flectentes articulatione quod fuit cubitu. non solum non esset utilis eis obliqui positio: sed totum prius oparetur. Et hec est maxima admiratio constructionis eorum: quoniam binis motibus obliquis vnum rectum opantur. **M**usculi cubitu mouentes alij positi sunt super adiutorio: et fuit huius. sunt quatuor transuersus fuit. x. lre grece figura quod nequius fuit: ut cum vterque mouetur alter alter non patitur in pre filii cum cubito inclinari. Et huius quatuor duo sunt in anterioribus positi: et isti cubitu restringunt: quorum ille quod est maior incipit ab exterioribus brachij a partibus interioribus lacerati quod super scapula est. Alter vero quod minor est incipit ab exterioribus brachij partibus posterioribus: et versus cubitu tendit: et maior laceratu incidit sub dicta figura. x. Et duo alij sunt posteriores quod cubitu extendunt: quorum alter quod maior est ab interioribus brachij oritur ab interiori latere: quod ale. i. ascelle subest et ad cubitu tendit. Aliter vero est minor: et incipit in superioribus brachij: et ad posteriora extendit: et cubito continuatur inferiori: et huius cum iuncuntur chorda chordis primorum continuatur. Alij siti sunt in circuitu cubiti. de quibus dixit huius. lacerati positi in latere extrinseco brachij decem sunt: vnum eorum positum est in manifesto cubiti in medio: cuius oritur a capite extrinseco brachij est. Et in huius latere lacerati alij sunt illi continuatur: et a lateribus huius trium tres alij lacerati. Et super cubitu superiore huius decem laceratorum: lacerati est alij obuii illi. i. p. q. e. in medio a parte extrinseca: origo a partibus capitis brachij est. Et si huius duo sunt alij lacerati transuersi cubitu: inuersates retro. **D**e his musculis dixit. A. facientes brachium: facit superius sit par: et vnum ex ipis est po in extre duorum foci llium: et obuiat foci superiori absque chorda: et alterum foci est ploratum et nascitur a superiori parte adiutorij ab eo quod est maius legat et maior pars est: vadit i ascelle et penetrat: donec periquum fiat iuncture rascete: et venit ad partem occulta foci superiori: et continua tur cum eo chorda panicki. **D**e his duobus musculis dixit. S. 2. de iuuas mebrox. Redeamus ad igitur pp qua fuerunt duo musculi iuncturates brachium super dorsum: et pp qua non oriuntur chorde ex istis musculis vnum vno illorum. dico quod non sufficit in motibus oibus isti fociis vnum musculum continuatur: i me loco ei: pp quod fuerunt duos: fuit vnum eorum continuatur: cum locis superioribus pp quod adiutorio: et alij continuatur: et cum locis inferioribus pp quod rascete: fuit autem continua eorum cum fociis i multis locis: ut sunt magis fixi: quoniam retentio mebrox carnosorum: et fixio eorum cum eo quod coniungit et debilis: et fuit nequius ut occurreret isti fociis i multis locis: quoniam carerent virtute chorde cui sufficiebat i bonitate retentiois vnum loco: et pp huius fuit datu ei loco ei: quod deest ei ex virtute chorde multorum illorum: quoniam non est proprium ori chorde ab illo musculo. Et dixit. A. girantes seu reflectentes musculi sunt par positi exteriori. Cuius vnum ex duobus ipis a supremo domestico capitis adiutorij incipit: et continuatur cum superiori fociis sub iuncture rascete. Et aliud est magis curuatu eorum: et villus ad latum est declinatus: et extremas est plus nervosa: et incipit ab ipomet superiori fociis: et continuatur cum ei extre superiore apud rascete iunctura. Sunt autem et super ascelle huius vnum quod quod facile musculi mouetur debet iuncture manus et digitorum quod quod dicitur i sequenti capitulo. **D**e anatomia manus in speciali. Cap. xlvij.

De vtilitate manus

Anus in tres diuiditur partes. scilicet in carpum metacarpum et digitos. Et iuncture quod carpus a Sal. p. 2. de vtil. pti. dicta: et ab eo p. 2. de iuuameti: et ab Aui. rasceta vocat. Et iuncture a ab eo dicta metacarpum. ab Aui. pecten manus

vocat. **D**e diuisione quod manus loquens Sal. vbi. s. dixit. manus ut multiformes figuras prebendere posset melius fuit diuidi multiplex: sic nunc est diuisa. Cum huius. n. oiuus optie adiutorio: rui organorum vnde est constructa: et teni circa sphericum pre sphericum: rui vndique prebendens et recta: et caua infallaciter capit. Et quoniam multa corpora maiore mole habent quod huius vna manu capienda: coradiutricem alteram nam fecit: ut vtriusque ex oppositis partibus prebendens ea in nullo deficiat ab vna manu magna. Et idcirco ad se inuicem inclinans inuicem: cuius gratia facte sunt. Et oisaria sunt equeles. Et n. et huius pueniebat organo filii age debetibus. **E**xco gitas. n. maximu corporum: quod huius prebendere: puta lapide aut lignu: et rursum puissimu ut milium: aut aliquem pilum: deinde quia sit latitudo iter maximu et minimu: ita huius ipsa prebendere huius inuenies: sic si vniuscuiusque illorum gratia facte fuissent manus: puissima. n. duobus digitis prebendit: v. indice et magno. Ea vero quod sunt par maioribus his eisdem prebendit: sed non extremis. Quacumque vero sunt: et his par maioribus circa ea tribus digitis agit. scilicet pollicem: et me. Et si quod his adhuc maiora quatuor: deinde prebenter et quoniam: et deinde tota manu: deinde huius et altera in his quod si amplexu maiora adducit: quod nullu est pole apud digitos fieri: nisi multiplex esset diuisa. **E**t dixit. S. non sufficiebat ea solu huius se esse diuisa: nam si nullus digitus apponeretur 4. sic nunc sunt: sed prebenter oes filii sub vna recta linea essent: nonne manifestum est quod in utilis esset eorum multi: opz. n. quod apprehendit diligenter: aut vndique huius circulu: aut non ex duobus locis prebendit: aut prebenter si huius vna recta prebenter essent linea oes saluatur aut nunc certitudinaliter vno opposito alij: neque est oportebat simpliciter duos digitos sic oppositos in parum reuocantibus eorum summatibus opari: sed eos tales esse quales nunc sunt: sic molles sic circumplicabiles: et ita huius vnguib: neque. n. si non carnea esset eorum extremitas. sed osses: et nunc quod pole apprehendit puissima corpora: sic spinas et pilos: neque est si carnea fidez mollior: aut huius carnea: neque. n. vti quod pole esset maxie amplexari quod prebendit: ut tuta apprehensio fiat. **A**mplexari. n. nullu duorum aut osses: sed ea quod sunt moderate mollia: et quod fusiua plusque decet subtilibus: et duris cedentia facili ab eis desuunt: quod quod igitur sunt in me nam imoderate mollia et duorum: sic digitos summatibus hec vti quod erunt optia infallacis prebendens organa. **E**t dixit. Sal. cur diuisa est in digitos manus: et cur 4. eorum opponit magnus declans huius. dixit. digitorum idoneitas est magnu esse eu quod in me: et op. e. idici magnu. **A**dhuc. n. quod distent digiti ab inuicem multifarie vnde extis diuisione illorum scia est. **C**onuenienter igitur quod id est gratia facti sunt agunt oino max huius constructione idoneissima esse ait: pp hac igitur opponit magnus digitus alij: quoniam diuisa esset manus: sic si tamen plus ab alij distaret magnus non vti quod opponeret eis: hinc quod dixit. S. pp pauca vba docet huius. eos quod pnt discere de ea est. Ita. n. se huius oia quod p eos opant huius fient. **N**ihil. n. aliud est mebrox pulchritudo quod optia corporis constructio qua actibus iudicabis: optia. n. corporis constructio ea est quod oes huius pericula: et ea quod ab ipis utilitate sufficentem ad actus organorum prebet. sic. n. perfecta et idem est constructio. **N**on enim albedibus vnde molliciebus: vnde alij talibus verax ostendit pulchritudo. **E**t de his apli: infra i anato digitorum manus dicitur.

Componitur autem manus ipsa ex parte ossuosa et musculosa, et ossa plura fuerunt. Non enim dixit Sa. vbi. s. fieret manus extensio, nec ei precautio si ossa ei cedere non possent. Non autem cederet si essent oia vnum in compositum. quare eo quod ex multis facta sunt ossibus transponere acqretia precaua ad plus, et rursum recta opant manu. Et oino vti quod altera prebendens prebendere si non essent facte ex pluribus. Et non soluz ad actu manus, sed ad infallaciam iuuat huius constructio. Si. n. iter digitorum et brachium simpliciter os vnum esset locatu precaua ab intra, ouerit huius ab extra, ita nudu, sic huius decet nuda esse ab oio duro pcutiente facili rumpere, et rumpere filii fractu mor totu vti quod pter nam huius vnum existens. **N**unc autem quod duodecim facta sunt duodecim partes constructionis corruptis passo vno: et vno oino non patitur melius fuit ex multis componi: et maxie ita duos: ce

Ossa
piuue
scere
octo
21. 12
septem.

dena. n. eis q̄ incidit fm̄ de articulationes ossiū exsoluūt il-
la violentia: ita nāq; z sagitta z lancea: z q̄cuq; talia facilius
p̄trānt tēsa coria q̄ laxa: eo q̄ illa trāseunt: ita h̄o cedentia
paulatim violentia exsoluūt icidētū. Itaq; igit̄ acquirit horū
ossiū ordinatio. s. q̄ in cōi oium est vix passibilitatē: z hoc ex
multitudine eorū: z cā q̄ vnus cuiusq; seorsum: z h̄ ex duritie
accipiēs: hāc ē multiformitas figuratiōe ad cōem vix pas-
sibilitatē valde p̄ferūt: multiformiter. n. cedit eis q̄ ex oibus
locis icidūt. Si ei vniformis cōpō ipsoz facta eēt vix passi-
bilis nō vtiq; eēt: qm̄ neq; cedere oino posset. pp̄ hec igitur
multa sunt: ita cōposita. Silt̄ z ps̄ musculosa in multos z
varios diuisa est musculos pp̄ varios mot̄ articulationuz
manū. Et de vtraq; pte manū ossuosa: z musculosa p̄ticut
dōm est. Et p̄ de pte ossuosa rascete z pectinis manū i vno
ca°. Et p̄ter in alio ca° de pte ossuosa digitorū.

De anatomia ossiū rascete z pectinis manus siue carpi z
metacarpi. Cap. xlii.

Irit Sal. 2° de vit. p̄t. tres ordines ossiū
intermediū fuerūt brachio z scissioib⁹
digitorū pus vsus brachiū ex trib⁹ cōstās ossi-
bus est. Qui h̄o p̄ter ex q̄tuor vsus metacar-
pū. Et hi duo ordines articulationē carpi cōpo-
nunt: articulas aut̄ metacarpi q̄ est ordo tertius ex q̄nc̄ facit
est ossib⁹ quorū vnū magnū est digitū: z alia q̄tuor p̄tē sūt
metacarpi. Et loquēs ibi Sal. de p̄ 2° ordine. s. de ossi-
bus carpi dixit. fm̄ carpi octo sūt ossa: z nullū eorū alteri
ex his sile in spē: nec magnitudie egle in tāta armonia deue-
niunt cōpōnis vt difficile sit inuenibilis eorū nūer⁹: nisi cum
diligēter abraferis colligatiōes: z denudaueris mēbranas
coopientes vnū tibi oia videbūt. Et dixit Daly. ipsa ossa
nulla sūt h̄ntia medullarē cōglobata sūt alia cū alijs: vt eēt
firmissima z dura: z medulla carētia facta sūt: q̄ lacertis fa-
cta sūt nuda: q̄re ad ea frigus puenit celeriter diuersa quocq;
figura facta sūt: vt p̄nectant in sua cōtinuatiōe alia cū alijs:
alia. n. illoz facta sūt cōcaua conica: alia gibbosa: alia recta:
vt facta p̄tinuatiōe eorū cū alijs tāq; vnū os eē videāf. Et
Aui. dixit. rascete ex multis cōposita est ossib⁹: me nocu⁹ si
acciderit cōe fiat: z vt p̄ ipsa plāta cōtinuata cōcauari cū cōti-
nēdi rotūda volūtas affuerit. ac ē cū ligda currentia retine-
re voluerim⁹. Et dixit. ligamētū fortiter stringit vnū horū
ossiū cū alio: s. tñ in eis existit pay obedientie ad puā p̄stri-
ctionē: ex q̄ puenit vt interi⁹ plāte cōclauet. als. cōcauetur.
C Subdit Sal. hoc carpi existit a multis z multiformib⁹
cōpō ab intra qdē p̄cauū in q̄tū manui puenit fieri: puerū
q̄ ab ex̄ in q̄tū cōuenit habuitq; pueritatē in p̄tib⁹ supiori-
bus q̄ apud brachiū talē z ita magnā: q̄lis z q̄ta maxie de-
bebat de articulationē eē an̄ locatoz ossiū in iferiori aut̄ pte
carpi q̄tuor inuenies p̄cauitates deinceps sibi inuicē p̄uicē
articulans ossib⁹ metacarpi. Et dixit cartilago nō has solū:
s. ē eas q̄ in carpo cōcordationes ossiū oēs subiūgit. Et
dixit Sal. 2° aliq; poterit fm̄ carpi nūerare os: s. nō est nu-
meratū ab anatomicis: sicut nec aliqd̄ fīfami nodoz voca-
toz q̄ multis eorū q̄ fm̄ manū z pedes articulationē nā ex
opposito circūoppoſuit infallacie grā. Et dixit. curue iplan-
tationes ossiū q̄ sūt h̄z kerkidā z brachiū q̄ in carpo articu-
lant vocant̄ iplantatiōes: z vocant̄ aliqñ capita z codilli. Et
Sal. loquēs dixit. oino osse carpi ex̄tē diligēti armonia in
oib⁹ ossib⁹ carpi. Nā carēs loco in q̄ p̄dictū os infallaciter
firmaret iferiorē ei⁹ finē s̄tīlē certitudinali opata ē. Et. n. al-
tū ducēs lapsuz: z cartilagiosū p̄parās locū idoneū ad am-
pliatiōē tenontis q̄ flectit h̄z eūdē carpi. Et Aui. dixit. 8^m
os nō p̄stīit in duab⁹ rascete acieb⁹: s. fuit creatū ad defen-
dēdū neruū q̄ est in plāta. C Juntura itaq; rascete ex. vij.
est cōposita ossib⁹ de ossib⁹ carpi: q̄ q̄tuor sūt in vna acie: z
tria sunt in alia acie. Et acies triū posita est ex pte brachij: z
cū ossib⁹ brachij: siue asseid iuncturā cōponūt q̄ iuctura bra-
chij noīat. Et acies q̄tuor ossiū sita est ex pte palme manū:

z cū ossib⁹ metacarpi cōponūt iuncturā q̄ est in pectine ma-
nus. C Dixit. n. Sal. vbi sup̄atq; oportebat carpi articula-
ri brachij z kerkide finib⁹ pueniēter alterutriū os: siue sup̄
implatationē habuit gibbā qdē: z circūferētiā ab ex̄: z cō-
cauā qdē ab itra: s. ea q̄ vndiq; labiū h̄z circūes a q̄ certitu-
dinalit̄ stringit termin⁹ carpi: q̄ est ibi: ea h̄o q̄ brachij non
adhuc silt̄: s. id qdē est intra: z vsus kerkidā ei⁹ aspiciē est ta-
le. Altera h̄o extremitas q̄ fm̄ lōgitudinē: z rectitudinē to-
tius colli ad circūferētiā caput finit q̄ certū igrediē locatū
ibi os carpi suauit̄ p̄cauitate: vt duplex sit articulatio h̄z car-
pū: quāz altera est sup̄ iplantationē igrediētū in ipso carpi
siue ad p̄cauitatē q̄ est iter kerkidā z brachiū. Altera h̄o est
ossiū cōphēdētis puā explatationē brachij. Et hec qdē grā
v̄fiois manū ad p̄nū z sup̄inū facta est: q̄ z minor est alia:
s. pp̄ aliā magnā extēdit z flectit q̄ h̄z carpi articulus: pp̄
hec igit̄ gibbositates facte sūt finitū brachij: z kerkide. Et di-
xit Sal. carpi lar⁹ qdē brachio articulaf ex trib⁹ ossib⁹ factū
est: strictissime. n. debēte carpo brachio articulari. C Dixit
Daly. disgregatiōes due q̄ sūt rascete: z duob⁹ brachij capi-
tis altera est magna: z altera puā. Et magna qdē est p̄ntroī
tū p̄tinuationis ex ossib⁹ ossis rascete: q̄ sūt in supiori ordie
in foueā q̄ in osse ē p̄tinuato duob⁹ capitib⁹ ossiū vtriusq;
cubiti: z dī cuba. Et hac disgregatiō ei⁹ sit dilatatio palme:
z ei⁹ p̄striction. At vō minor disgregatio p̄glutinat p̄ aug^{ti}
introitū p̄tinuati p̄iuctiz extremitati cubiti supioris: vbi au-
ricularis iūgit̄: vō caturq; querlua in cōcauitate ossiū illi op-
positi de ossib⁹ rascete: q̄ sūt in ordie 2° inferiori. Et hac dis-
gregatiō sit palme mot⁹ in an̄ z retro. i. pne z supine. C Et
Aui. dixit. vij. ex ossib⁹ rascete in duab⁹ p̄stīit acieb⁹: vna
acies est ad pte asseid: cui⁹ ossa sūt. ia: qm̄ p̄p̄ea q̄ est ad pte
asseid oportuit vt eēt plus subtilis z alteri⁹ p̄tē p̄tē
tuor q̄ sūt ad pte pectinis: z digitorū: vñ pp̄ hoc oportuit vt
essent magis ampla. Et tria qdē ossa ordiata fuerūt: eo. n.
capita q̄ sunt a p̄e asseid sunt subtiliora: z adinuicē collecta
meli⁹: z plus p̄tinuata. Et eorū capita que sūt ad pte aciei
alteri⁹ sūt latiora: z minus bñ collecta z p̄tinuata. Et dixit
Aui. acies 2° sit extremitas in cōiuctiōe capitū ossiū ei⁹: z in-
grediē vacuitates q̄ est in extremitate duoz faciliū sit q̄ ibi
iunctura dilatatiōis z p̄strictionis: z additāmētū p̄dictū qdē
est in facili iferiori vacuitatē ossiū rasceti igrediē: z sit inde
resupinatiōis z toriōis iuctura. C Dixit. n. Sal. vbi. s. gib-
bositatib⁹ factis h̄z fines kerkide z brachij vti nā vltra vti-
litate eorū p̄dictā: sicut affuerit ad aliqd̄ qdē benignū: eo q̄
aliud factū est p̄uerti m̄tōiēs ad alia. Cap. ta. n. tenētū mo-
uētū digitos ad it̄media h̄az eminētiāz p̄cauitatē d̄po-
suit custodiā tutā: quē ad^m mur⁹: aut turris hāc eis faciēs.

De ossibus aut̄ metacarpi iuxta se inuicē ossa vsq;
ad digitos ferunt: distāt aut̄ abinuicē
z nō sūt oino p̄iucta sicut q̄ carpi. h. n. p̄m̄ abinuicē distāt
bus organis egleb⁹ digitis debebat articulari. Et h̄z figurā
qdē p̄uexa: pay h̄o sima ab it⁹ facta sūt: oportebat. n. p̄ter
ea carpo locata illoz spēz imitari. Et qdē in tātū eis affilata
sūt: vt coadunatio q̄ est ex oibus duplices sup̄ficies planas
opef̄: simā qdē q̄ it⁹: p̄uexā vō q̄ ex̄. metacarpū q̄z ex q̄tuor
ossiib⁹ p̄p̄o fecit nā: q̄ magn⁹ digit⁹ in carpo: z alioz 4^{or}
vnusq; q̄z in metacarpo articulaf. C Dixit Daly. palma in
duas diuidit̄ p̄tes. s. in ossa pectinis palme: z digitos. Et pe-
cten palme p̄ponit̄ ex q̄tuor ossib⁹ gradiorib⁹: media. n. h̄z
posita iter ossa rascete z digitorū. Et est factū ex q̄tuor ossi-
bus: vt si qñ incōmoditas vni accidat p̄tī relique illeſe p̄ma-
neāt. C Dixit Aui. ossa pectinis plāte 4^{or} sūt p̄p̄ea q̄ cū 4^{or}
p̄tinuant̄ digitis: z sūt p̄iucta ex pte q̄ est ad rascetaz. Jō vt
cū ossib⁹ q̄ sūt distincta z sepata bñ p̄tinuent. Et fuerūt ad
interiora curuata pp̄ illud qdē iā sciūisti: z dcm̄ est sup̄at: ra-
scete h̄o iunctura cū pectine p̄ponit̄ p̄cauitates que in ex-
tremitatibus ossium rascete cōsistunt: in quas bucelle ossiū
pectinis que iā cartilaginibus inuestite fuerunt ingrediunt̄

Ossa car-
pi siue ra-
scete sunt
octo: s. fm̄
2. z 2. 2. 2.
septem.

Ossa pec-
tinis sūt
quatuor

tur. **C**Subdit Gal. oia octo carpi ossa seinuicē pstringunt: magis tñ pstricta ea q̄ sūt vsus brachiū z min⁹ ea q̄ sūt vsus metacarpuz: hec. n. velut vnum oportuit fieri debētia velut vñū articlari apd brachiū: moueri. n. multis z violentis motib⁹ dbebat: oēs. n. act⁹ z mot⁹ articlū q̄ h̄z carpū fortes sūt. Illa aut nō vt vno erat neciuz appproximare ossib⁹ metacarpi cū distēt abinuicē: z in nullū vehemēti motu debebat moueri. Et ad vix passibilitatem multo vtilius erat eis lapsē cōponi: magis enī ita exsoluunt violentia incidentium.

CDe anatomia ossium digitorum manus. Cap. j.

Alenus pmo de vtil. ptic. ait. ossiuz gen⁹ in digitis factū ē: q̄ moueri eos multiformiter iest: si. n. spine ossib⁹: siue polipodib⁹ firmitatē in actib⁹ vnq̄ hērem⁹ carentes sustētatiua dura pticula. Ossa igit a creatore data sunt digitis sustētatiua h̄z oēs figurā eis. **C**Et. A. dixit. digitū sūt infra q̄ ad colligēdū res iuuāt. Et ipsi qdē nō fuerūt creati carnei ab ossib⁹ vacui: q̄uis cū hoc diuersis motib⁹ possent moueri: quēa^m multi vermiū z pisciū po^a debili. Et h̄o ne eoz opōnes fierēt dbeles: z et debiliores q̄ vms. **C**Et subdit Gal. q̄ vltim⁹ erat digitis: multiformiter figurari ex plib⁹ ossib⁹ vnusq̄q̄ digitus pposit⁹ ē nō potēte h̄ fieri si ex vno solo foret creati. Et. A. dixit. neq̄ ex vno ē creati fuerunt osse: ne eoz opōnes difficiles fierēt: quēad^m accidit patiētib⁹ cūq̄. i. thetanū. **C**Dixit Gal. theo. 2° digitū sunt qnq̄z quoz q̄q̄z pposit⁹ est ex trib⁹ ossib⁹: quoz qdēz vācūlū eo q̄ noie caream⁹ possum⁹ vocare adinuicē p̄tinuitas disgregata p̄tinuitatē cū augmētationib⁹ q̄b⁹ igrediūt dactilo p̄ 1° z sic sequētes: z colligunt adinuicē. Et Gal. dixit. ex trib⁹ vnusq̄q̄z digit⁹ fact⁹ est ossib⁹ fm articulū adinuicē copulatis: z p̄p̄ea ad oēs p̄mpte opōnē figurā: p̄lica. n. oib⁹ articulis: ita opant eis: sic sine ossib⁹ facti ēnt. Extenfis at oib⁹ sicut si ex vno eēnt osse solo: multā aut neq̄ oib⁹ curuatis idigētes multoties qdē p̄m solū vel 2^m vel 3^m artim sil exidētes vel flectētes fm dīas opantur figurap̄: z fm vnāquāq̄ eaz magis vel min⁹ in q̄tū extēdit dicere ipōse est: ex cogitare at facile: totalis. n. tētio z flexio idiuicibilis: est in magis z min⁹: medi⁹ aut eoz mot⁹ articuloz nō pūū nūmex opat⁹: qm̄ qnq̄z qdē magis: qnq̄z aut min⁹ flexis z extēsis eis. **C**Dixit quoq̄. S. tria oportuit fieri digitoz ossa: si plura. n. essent cū eo q̄ nō iuuaret actū aliq̄cū sufficēter fieri possum⁹ p̄ tria z cōpleri oēs fortasse nocerēt totale extēfionē firmā man⁹ quā nūc opant⁹: q̄. n. ex plurib⁹ pticulis cōposita sūt facili⁹ frangunt⁹ q̄ si ex pauciorib⁹: pauciora h̄o si eēnt diuersitate figurationū nō vtiq̄z h̄ret tāta vt vtiq̄z mouerēt multiformiter z effugerēt passibilitatē: tertian⁹ ossiū nūer⁹ fuit sufficiens. **C**Aui. aut dixit. ipsi tria suffecerūt ofsa: qm̄ si in eoz nūero adderet in augmēto numex motuū ipsoz iuuaret. s̄z debilitas pculdubio in tenēdo illd qdē ipos supflua firmitate opz tenere pueniret. Qz si ex paucioribus duob⁹ eēt qdē firmitudo maior: s̄z mot⁹ minueret ab eo q̄ sufficit: z nos qdē idigem⁹ plus motib⁹ diuersis q̄z augmēto firmitudis ter^m trāseūtis. **C**Et subdit Gal. differūt ossa magnitudie z figura in magnitudie qdē: qm̄ opz illud qdē p̄ locatū est supare illd qdē est post ipz: vt manifestū est oibus: qm̄ illd est qdē vehit: z illd est qdē vehit: mai⁹ aut oz esse qdē portat q̄z qdē portat: vt ēt supra patuit in gñali ca^o ossiū. In figura aut qm̄ ab ampliori supiori basi eoz instructionē termināt ea q̄ iferi⁹. circūferētiales. i. rotūdi quoq̄z sūt vt vix patiant⁹. Cur aut vnūq̄q̄z extroisuz cōuerū: ab itra vō certitudinali: z h̄ grā melioris est. Eis. n. q̄ ab intra sūt ptib⁹ digitū z p̄ctāt z terūt: z accipiūt oia: dēteri⁹ aut fieret h̄ p̄ueris eis factis ossib⁹. Eis h̄o q̄ sunt ab extra ptis nihil hōz erat op⁹ nullū aliū actū agētes ad solā vix passibilitatē certitudinali p̄structe sūt in laterib⁹ q̄ hēbāt: h̄. s. vt vix pate/rent seinuicē custo. diētes: hēbāt at ēt vt qn̄ colligūt nullaz relinquāt regionē vacuā: p̄p̄ea ḡ nō oportuit eas curuas fieri: fides aut firma ad p̄dicta credēdū est id qdē est magni ob/ giti z pui. Ille. n. s. magn⁹ digit⁹ h̄z supiorē. Ille vō puus h̄z exteriorē piferiā q̄ est vsus latera digitoz curui certitudinaliter facti sūt: neq̄. n. custodirent hinc: neq̄ puenirēt alteri digito. **C**Et dixit Gal. dura z spissa z sine medulla sūt ossa digitoz: q̄ nuda sūt oisariā z q̄ facile passibilia. Eis aut q̄ ob idigētiā q̄ ab ex sūt opimētoz sūt facile passibilia vna sola restauratio est maxia p̄ p̄structionis. i. vix passibilitas. Et Aui. dixit. scā fuerūt dura nō h̄ntia p̄cauitatē: neq̄ medullā: vt eēnt fortiora ad figēdū i motib⁹ z attrahēdū z fuerūt interi⁹ curua: z exteri⁹ gibbosa: vt qdē tenēt meli⁹ teneāt: z meli⁹ fricēt: z meli⁹ p̄māt id qdē fricāt: z p̄mūt: z inē vnūq̄q̄z nō fuit po^a p̄cauitas: n̄z gibbo^a vt bñ q̄ si res vna p̄tinua ref q̄ nēciuz fuerit: vt ex eis ossis vni⁹ iuuat^m h̄ēat. Et eoz extremi. s. pollex: z auricularis gibbositate ad ptē q̄ nō est digit⁹ h̄z vt sit eoz sūma cū applicant^r silis figure rotūde que a nocumētis tuet. **C**Et dixit. S. nullaten⁹ eē ossiū digitoz labia cūlis: s̄z ab ex qdē eē multo maiora: ab itra vō minora maxia est nāe i digitoz p̄structione igeniatio. Si. n. eēnt pua ab ex vltra vltimā extēfionē flecti pcederēt articulos: maiora vō si eēnt ab intra phiberēt vtiq̄z ad plm̄ flecti: q̄re nocerēt alterūtrūq̄ extēfionis. s. firmitudinē auferēt: z flexio nis multiformē. **C**Et subdit in his q̄ fm digitos articulationes machinata est nā sic pueniebat: z maxie colligationes: pue. n. sūt colligationes: s̄z diligēter ornate: subtilib⁹ h̄o vti diuisibus vndiq̄z coronate: z cartilaginib⁹ tenuib⁹ alternatiz copulationib⁹ mēbranosis copulate. **C**Et. A. dixit oia digitoz ossa cōtinuata fuerūt cū tenuitatib⁹: z p̄cauitatib⁹ itratib⁹ iter q̄s h̄ūor existit viscosus: quoz iūcturas ligamenta p̄prehēdūt fortia. q̄ sibi obuiāt cū pāniculis cartilaginosis. Et dixit. vacuitates iplēt q̄ iūcturis existūt pp̄ aug^m firmitudinis ossa minuta q̄ lifamina vocant. Dixit. n. Gal. q̄ inter disgregatiōes hōz ossa sūt pua filia lifamo q̄ vt loca iplerēt facta sūt vacua. **C**Dixit quoq̄ Gal. digitū qdē magnū vocant pmanū seu p tota manu eo existēt: videt. n. act⁹ manus p̄ditos: siue h̄ solus abscondat digit⁹, siue alij quoz. Et dixit. ineq̄les oēs facti sūt digitū z lōgior q̄ medi⁹, aut q̄z sūmitates hōz digitoz egle ptingere iustū erat in apprehēdēdo corpulētiā aliquas magnas in circuitu z in conādo tenere qdēcūq̄ vlt h̄ūidū vel minimū in seipsis. In maximis. n. corpulētijs ad apprehēdēdū certitudinali: z ad emittēdūz fortiter eglis vndiq̄z cōprehēsis multū pfert. Apparet at in vnā circuli piferiā pueniētes qnq̄z digitū, s̄z hui⁹ actio qm̄ certitudinali corpa spica cōprehēdūt. In his vtiq̄z cognoscet euidentissime qdē qdē euidenter vndiq̄z equali sūmitates digitoz se opponētes cōprehēfionē illoz ifallaciōē z p̄iectionē fortiorē opant. Sicut puta in manib⁹ extremitates remoz ad egle pueniūt nō exn̄tib⁹ oib⁹ eglis, z. n. z ibi medios z maxios faciūt p̄p̄eadē cām. Qm̄ aut in conādo claudere manū qm̄ vel minimū corp⁹ p̄phēdere certitudinali vel h̄ūidū voluerim⁹ digitoz equa ita euidentē q̄z vtilitatez. Et dictis pz, qm̄ magnū digitū supascēdēt idici, sicut sup appōnē aliq̄a fieri supioris spaciofitatis iferi⁹ ondef. **C**Et. A. dixit. medi⁹ digit⁹ ex lōgiorib⁹ fact⁹ est iūcturis, deinde annularis, deinde idex, deinde auricularis, vt ipsoz extremitates apud p̄phēfionē equeñt, z nō remaneat aptio. z cū h̄ vt digitū ei plate suprotūdū p̄cauent cū colligūt. **C**Pollex h̄o. dixit Aui. oīuz quoz digitoz iustitia existit. q̄ lū suo nō ponere loco ei⁹ iuuat^m destrueret, z toti⁹ man⁹. Si. n. int⁹ in plāta ponere plm̄ opōnū q̄s p̄ plantā habem⁹ destrueret in nobis. Et si ad ptē poneret auricularis vna man⁹ ad aliā ad tenēdū illud in quo iungit nō pueniret. Et adhuc qdam remoti⁹ existit, qm̄ si retro ponere, z pectini man⁹ pollex nō alligare lōgitudo iter ipm̄ z alios digitos nō angustaret, cū q̄ quoz digitū re aliq̄a ab vna pte cōphēderet, z pollex ab aliā pte eēt, sicut applicās illud qdē plāta pstringit, z itz z auricularis z annularis sic cooptuū posterū. **C**Dixit Gal.

Ossa vni/
ulcūm
digitū sūt
tria.

Digitorū
ossa differ/
unt.

Ossa
totū
habē
dū

Denier
digitoz
eoz suffi/
cientia

Den
totū
totū

De cam
digitoz

Den
totū

Sal. 2.º de iuuamētis mēbroz. pollex nō fuit posīt in vna acie cū alijs q̄tuor: sicut in pedibz: qm̄ pes est īstrz ad ambulādū: man⁹ vō est īstrz ad retinēdū: quappoigiti pedis fuerūt positi in vna acie vt eēt magis fixi sup̄ terrā. Sz pollex in manu fuit opposīt q̄tuor digitis: vt sit pueniētiō re tētiōni modis diuersis. Et non fuit ei⁹ oppō in me⁹ loco. ne corrūperēt opōnes quas opāmur in domestico palme: cū p vna palmā: sive p duas sit. Et cū in palma fuerūt due pres: vna vsus indicē: et alia vsus auricularē: fuit pollex posīt in latere qd ē vsus indicē: qm̄ cū ē vsus indicē: due man⁹ directe sūt oppositē adinuicē. Et pueniētiōz loco pollicis est loc⁹ in q̄ ligat p m̄ iūctura ei⁹ cū ossē seqnti ipz ex ossibz rascet: qm̄ si acciperet ossa palme fieret modicū spātiū iter ipz z idices. Et si sepatū fuisset paucū iā eēt diminuta opō pollicis cū idicez alijs digitis. Et dixit Sal. eodē p de vti. pti. digiti si forēt pauciores q̄ nūc sūt idigēti multa actū ferēt: plūb⁹ aut nullo idigēti. Qz at si pauciores eēt facti plūb⁹ actibz noceret discēs facili: magno nāqz pēunte oēs itaqz pūissent pte. absqz illo. n. nullus alioz pōt aliqd bñ facere. Alioz vō idēz: et medi⁹ sicut ordie sūt scōi post magnū ita z vtilitate sūt scōi: puoz. n. oīz corpoz apphēsiō z oēs fere q̄ bz artes actiōes. Et si aliqd violētū opz agere oia his appent egētia. Ille vō q est post mediū z pu⁹ minorē alijs bz vtilitate. Appet tñ eoz vtilitas manifeste in qb⁹ bz circulū ege mus apphēdere cōprehēibile. Si. n. hūidū aut puū fuerit flecti opz digitos. Et in hoc vtilim⁹ qd ē pu⁹ velut sup̄ apposito aliq alioz fines: scōbz vō po am i h bz scōs. Si vō durū z magnū fuerit apphēbile distātes abinuicē q̄ plūb⁹ digi tos opz apphēdere. Et in h bz plures meli⁹ apphēderēt plurib⁹ illi⁹ pti⁹ approximātes. Magno qdē digitoz int⁹: z oib⁹ alijs ex circūductis ptingit bz circulū vndiqz apphēdi corpulētā: z si qdē bz circulū manū est: qm̄ si ples eēt sup̄ pūi eēt: sufficiūt at in h bz q̄z frustra at nā nihil opat: sollicita. n. ē eq̄tr nā: vt neqz deficiat aliqd: neqz supflūū creet: deficiētū. n. in pstruētiōe deficiēt oñdūt actū: supflūoz aut ipedimētū est hīs q̄ sufficiēt agūt z on⁹ alienū adiacēs: z hūc nocēs. Et cui pter nām lēx⁹ digiti⁹ p dūt attestat ser moni. Et dixit. in 2.º eiusdē articulatio digitoz motū bz sic ea q̄ bz humer⁹: nō tñ pstr ad multū pcedēt. Et nimiruz circūiacēt eis colligationib⁹ mēbranosis z subtilib⁹. Sz ipsoz ossiū plasmatio diuersa ē oīno ab ea q̄ bz hūer⁹: nō. n. sūta sūt vndiqz capitaz eo neqz certissime rotūda: z suscipiētū ea pcauitatū labia in subtile margins definetia stringūt ab exifallaciter vndiqz vocatōz sūstaminoy ossiū apofises accipiētes: vt me⁹ q̄ lām se hēat pstruētiōe vnaqz articulationū q̄ bz digitos: q̄tū. n. deficiūt ab ea q̄ bz cubitū z fm̄ carpū ad ifallaciā: tñ abūdāt ab ea q̄ bz hūer⁹: nā h rōnabi liter opante: l. n. pua corpa apphēdāt qñ opant sole: tñ in apprehēsiōib⁹ nimir⁹ q̄ bz cubitū z carpū nō pāz coopant. Et qm̄ mltro plūb⁹ actib⁹ familiāres q̄ alie artic⁹ sūt oisariā. Et dixit Sal. in p eiusdē in digitis nā igeniata est carnis gnōnē: sz in extēriorib⁹ ipsoz pti⁹ supmittere. l. augmētare eā nō egebat: supflūū. n. ita on⁹ eēt: intrinsec⁹ vō oib⁹ sup nutrit carnē vt qñ d3 aliqd apphēdere circūtr mollis. f. ca ro vel man⁹ p carnē bz pstruētiā extē: z suauiter cedēs reb⁹ q̄ approximāt corrigat ossiūz certitudinē: sz ppea in eis art culis valde modicā: plūmā vō in pti⁹ q̄ sūt in articuloz flecti nā sit. Et adhuc cū eo q̄ nullā cōmoditatē eis pberet ipedimētū fieret motui eū grauās vt supflūa: cū ēt eā q̄ itus est spaciōsitate claudēs. Et dixit. adnāci fecit ea iā: z in laterib⁹ digitoz tantā carnē q̄ta replere debebat eoz iterme dias regiōes vacuas: vt exide man⁹ nō solū: vt diuisa i mltā organa: sz ēt vt oisariā idiuisa agē possit: aggregat⁹. n. ad se īnuicē digitis ita itermedia regio pstrigīt a carne: vt z si qd liqdoz corpoz voluerit tenere. pñ opans manū nō pmitret efflūi. Et subdit. cū pdictis bonis a carne manu pueniētib⁹

sūt z alia adhuc bona. f. malaxare z terere q̄cūqz malaxa bñ lia z terebilia malaxatiuis z teritiuis organis egent. Et Ac Aui. dixit intrinseca man⁹ ps posita fuit carnosā: vt sustēter eos: z vt cederet sibi obuiatib⁹ cū ea strinxerint. A foris āt nō talr factis fuerūt ne grauarent: z vt pugnū eēt arma do lorē faciēs: verūtū i auenul. i. in pte itermedia digitoz plus carnis posītū fuit: vt bñ apd puerluz qñ pūcti applicent.

De anaro muscloy mouētū rascetā z pectē man⁹. Cap. līj. **M**uscloy mouētū rascetā mouētū qdā solū rascetā mouētū: qdā vō of gitos. Et mouētes rascetā musculi sup brachio positi sunt: sz mouētū digitoz: alij sūt in brachio: z alij in planta man⁹. Dixit Sal. pmo de vti. pti. act⁹ man⁹ est apphēsiō: apphēdere aut nihil pos set immobilis extē: p m̄ ergo act⁹ eius organū est musculus p quē est ei motus. Et dixit. in 2.º eiusdē. numerus oīz musculoy q̄ fm̄ brachiū z extremā manū ad. xliij. puenit: quoz vij. sūt in extrema manu pui. Et totidē alij magni iteriorem regiōē brachij totā pprehēderūt. Et nouē reliq extēriorēz totā. Et subdit. quator extētib⁹ motib⁹ carpi. f. extēsiōne: fle xione: ea q̄ ad pñū ductionē: z ea que ad supinū duo tenon tes: z musculi sūt duces flexiones: z duo alij extēsiōis. Et ipi eas q̄ ad obliquū sunt versiones regulāt. Et Aui. dixit musculoy rascetē z iūcturā mouētū: qdā sūt pstringētes: z qdā dilatātes: z qdā girātes: z qdā resupinātes sup collū. Et subdit Sal. flectentiū carpū: z tenontū ab intrinseca bra chij parte locatoz: alter ad eā que supra parūū digitū: z al ter ad eā q̄ supra magnā regiōē peruenit. Et dixit Aui. cō stringētes musculi sūt par sup latus brachij siluestre: quoz i ftingētes incipit ab interiori duoy capitū adiutorij: z pue nit ad pectinē man⁹ corā auriculari: z superior incipit alti⁹ q̄ ille z puenit ibi. Et subdit Aui. est cū his musculus q̄ i ci pit ab inferiorib⁹ adiutorij pti⁹ loca pdictoy mediās q̄ duo bz capita: quē ad m̄ crucis trāuersant: postea cū loco q̄ est iter mediū z pollicē ptiuant: cūqz ambo mouent pstri gunt. Et subdit Sal. extēdentiū ab extrinseca parte brachij locatoz: qdē supra parūū: hic vō supra magnū digitū im plāta. Et si qdē vtiqz tendant q̄ intus flectunt manū: z si q̄ extra tendunt eam. Et dixit Aui. ex dilatantib⁹ est vn⁹ mu sculus cū alio cōtinuus: ac si ambo vnus esset musculus. Et isti origo est a me⁹ facili inferioris: cui⁹ chorda cū pollice ptiuat: p quā pollex ab idice elōgat. Et alteri⁹ origo a faci li superiori est: cui⁹ chorda cū p ossiū rascetē cōtinuat. f. posito corā pollice. Cūqz illi duo sil mouent dilatāt rascetā cū gi ratione pauca. Et cū scōs solū mouet ipsaz facit iacere resu pinā. Et cū pms mou. f. solus plongat iter pollicē z indi cē. Et est musculus q̄ iacit sup facile supi⁹ a pte siluestri. cui⁹ or⁹ est ab inferiori pte capitis adiutorij a quo pcedit chor da duo hīs capita: quoz vnū cū medio pectinis corā idice z medio ptiuat. z alteri⁹ capitis chorda est caput iferi⁹ su per facile supius apud rascetā: z dilatāt rascetā expandēdo cū giratione. Et dixit Aui. musculi cōstringētes z ipsz dila tantes girationē efficiūt: z resupinationē. cū duo opposita ex eis bz trāsfuersionē mouēt. v. g. sicut dixit Sal. musculus extēdēs q̄ est fm̄ magnū intus. z is qui est fm̄ parūūz ex. z ecōuerfo. sed cū musculus cū pectine man⁹ cōtinuus corāz auriculari solus mouet girat plantā. Et cū musculus polli cis quē noiābimus ipm̄ adiuvat plenariē plantā resupinā facere facit. z cū ille q̄ est in rascetā cōtinuus corāz pollice solus mouet girat ipsaz parūper. Et cū auriculari quē no minābimus. f. mouet efficit girationem completam.

De musculis mouentibus digitos manus. Cap. līj.

Suentes digitos manus musculi hi q sūt in brachio mouent eos motu dilatatiuo z pstruētiuo. Qui vō sūt in plāta man⁹ mouēt illos motu obliq. f. ad la tera. Et de musculis aut pstringētib⁹ eos sūtis Nico. sermo. vij. **EE**

In brachio: vt notat: sūt tres: quorū vnus ⁊ maior est magis
p̄fundus: alii vō minor eo est illi supposit⁹. Et ex istis duo/
bus dīcēdū: chorde a maiori qnq; ⁊ a minori qtuor: a 3° ac
nō descēdit chorde pstringēs. De qb^o trib^o. dixit Aui. q sūt
tres: quorū vn^o s3 acie in medio sup aliū positi⁹ est: ex qbus
nobilior est inferior qiferi⁹ est sepult⁹ ⁊ cū osse facili infer/
rioris p̄tinuus: qm̄ ei⁹ opō nobilior existit: quappoportuit:
vt locus ei⁹ esset custodit⁹. cui⁹ p̄m^o est a medio capitis ad/
lutorij siluestris ad interiora: deinde penetrat: ⁊ dilatā⁹ eius
chorde: ⁊ in qnq; partib⁹ chorde: quaz queq; ad interiora
digiti puenit. Illaz vō que ad qtuor: pueniūt digitos quelz
iuncturā ei⁹ p̄mā pstringit ⁊ tertiā: p̄mā qdē p̄p̄ea q est ibi
cōnexa ligamēto qd sup eā est curtū: ⁊ tertiā pp qd ei⁹ caput
puenit ad eā: ⁊ cōtinuat cū ea. Que vō ad pollicē vadit dor/
sus scōz ⁊ tertiā pstringit iuncturā: q nō cōtinuat nisi cū
eis. Et recr⁹ qdē musculus q est supra istuz est minor illo: ⁊
incipit a capite igrediete qd est vnū de capitib⁹ ad lutorij ⁊
cū facili inferiori parūper cōtinuat: ⁊ trāsit p ter^m cōez: q est
inter latus siluestre ⁊ domesticū: ⁊ est supior sup̄ficies foci/
lis supioris: ⁊ cū ad ptē puenit pollicis: dclinat parūper ad
interiora: ⁊ in iuncturis medijs qtuor digitoz mādat chor/
das: vt eas pstringāt. Ad pollicē vō nō puenit: nisi ramus
p̄uus q nō est ex hac chorde ei⁹: imo ex alio loco factū. est. g
vt pollex vno musculo in sui p̄strictione sit p̄ter⁹: s3 qtuor di/
giti duob⁹ pstringunt musculus: qm̄ nobilior ex qtuor ope/
rationib⁹ est p̄strictio: ⁊ ex opōnib⁹ pollicis nobilior est vt
dilatet ⁊ ab indice elōget. C Dixit Gal. 1° de vtil. p̄ti. muscu/
lus magis p̄fundus maior est: qz ei⁹ tenōtes sunt maiores.
Qui vō ex est multo minor eo q ei⁹ tenōtes multo sūt mi/
nores. Et sic rōnabilr musculus: cui⁹ tenōtes p̄m^o ⁊ 3^m art^m
digitorū mouēt maior ē. Is q vō 3^m art^m mouet: multo mi/
nor est. Etenim s3 tenōtē moles est musculorū magnitudo.
Terti⁹ vō musculus dixit Gal. minor alijs duob⁹ existit. Et
putauerūt qdā q flectat qnq; digitos: s3 fm veritatē nullus
motus alicui⁹ digitorū cōmissus est ei. Et Aui. dixit. tertius
musculus nō est ad p̄stringēdū: s3 ei⁹ chorde interi⁹ in plan/
ta penetrat: ⁊ dilatā⁹ desup ad hoc vt in eam adipisci faciat
scōz: ⁊ in sentiēdo iuuā^m p̄beat: ⁊ pilos in ea nasci p̄hibeat:
⁊ ad sustētādū id qd est in interiorib⁹ plantē: ⁊ vt fortis fiat
ad suas opōnes peragēdas. C Dixit Gal. vbi sup̄a: explan/
tatio medijs musculi q si mouet aliquā articulationē sup̄ficie
tenus sup cute locat⁹ mediā colli regionē cōprehēdēs: p̄dit
aut eis aq; ad carpi articulationē veniat ⁊ dilatari incēpit
illo: p̄mū indeq; appet velut aliq cutis 1^a alba: ⁊ exanguis
sub tota cuti locat⁹ fm totā manū ⁊ digitos. Reliq vō cutis
tota q est s3 corp⁹ totū excoari pōt. Et p̄pauit corū recrea/
ri ipsaz: eā vō q est in manib⁹ int⁹: ⁊ sūt q pedū iferi⁹: ⁊ sūt
que fm frontē: ⁊ pulmonē totā faciē: ⁊ qdā ptes q fm aial
nō est polē excoiare pp tenōtē: ⁊ musculos ad eas deriuā/
tes. Et hoc qdē totū factū est vt tradat certiorē sensum: aut
motū: aut difficile v̄sibile: aut decēter: aut sine pilis opes cu/
tim: decebat. n. man⁹ vtp̄to ex cōprehēsiuis organis existē/
tes difficile v̄sibile h̄re eā ad aliqua qdā: ⁊ maxie ad puorū
corpōz certā: ⁊ infallacē p̄phēsiōnē: qm̄o ⁊ ad sensibilio/
rē tota alia cuti. Nō. n. oportebat adesse organū cōprehen/
siuū: neq; ad accipe singulū eorū q ex eleuādorū afferēdorū:
oīno ptractādorū: ⁊ aliud post h iudicare de acceptorū calita/
te: ⁊ frigiditate ⁊ duritiē ⁊ mollitiē ⁊ alijs tāgibilib⁹ dīijs:
sed mox cū apphēdit aliqd meli⁹ fuit cognoscere qle sit nā.
Et subdit. neq; decentius fuit alijs corpis organo dignoscere
qz manu ⁊ ipsi⁹ man⁹ nō oib⁹: sed it̄nsecis p̄tib⁹ ei⁹: qbus
et est apphēsiuū organū. Si igr pp tactiū oportuit eē eāt
qm̄ est ⁊ apphēsiua rōnabile fuit vt glibet qb⁹ p̄tib⁹ est ap/
prehēsiua eis dē ip̄az effici ⁊ tactiū. Confert aut nō pap ad
certitudinalē cognitionē oīum tāgibiliū q̄litatū: ⁊ nō pilo/
sam eē cutē q est ita a p̄ductione tenōtis p̄nominati amplia/
ti facti: sicut. n. si pilosa certitudinalr eēt: nequa qz vtiq; tan

geret approximata eis anticipatib⁹ p̄pellere pilis: q i ea ita
⁊ certitudinalr nūc pilis nuda facta nullū reliquit tangibile
effugere alicui⁹ approximatiū: sed oib⁹ ip̄is incidēs totūz
corp⁹ approximās ei sentit. Qz aut ⁊ duritiē cutis q est ibi
tenōtis p̄ductio opat⁹: manifestū est oibus vtile esse: ⁊ b ad
multos act⁹ debēs eē. Et pp hoc tenōtē ad manū p̄duxit
virtutē. C Musculi quoq; extēdēs digitos: sūt positi sūt
sup brachia. Dixit Aui. oēs musculi dilatātes digitos super
brachia sunt positi: ⁊ ex eis est musculus q est in me^o mani/
festi brachij positi⁹ nascit⁹ a pte sup̄rema capitis adiutorij in/
ferioris: ⁊ qtuor digiti chorde q ip̄os dilatāt mittit. C Di/
xit Gal. 1° de iuuamētis mēbroz. vnus. vii. musculorū q sūt
in siluestri brachij extēdit oēs digitos p̄ter pollicē. Et dixit.
cā pp quā nō sufficit in reflexione man⁹ vna chorde: ⁊ vnus
musculus est triplex. Prima. qm̄ si esset vn^o musculus nō p̄/
heret sil iunctura p̄ctiōe cōpleta: sed debili. Scda. qm̄ nō ha/
bēt locū vacuū sup̄fluū si esset vnus: qm̄ domesticū asseid est
occupatū cū musculis extēdētib⁹ ip̄z. Et 3^a est. qz man⁹ idi/
get alijs que incuruēt ipsaz sup dorzuz. Et dixit. 1° de vtili.
ptic. qd hic musculus sup̄ficiet⁹ sub ipsa cute locat⁹ ē me/
diā colli regionē cōprehēdēs. Dixitq; Gal. in p^o euīdē. Cū
aut ita lōgo tenōtes creauit spatio ⁊ nō fecit iuxta nasci car/
pomusculus est: qz leuē sil ⁊ tenues meli⁹ erat esse extremā
manū qz allebratā turba carniū grauē sil ⁊ grossuz fieri:
multa enī deteri⁹ ⁊ tardius ageret eorū que nunc p̄mpte ⁊
bene agit. Si. n. oēs musculi in plāta cōiungerent pp carnē
multā grauaret: ⁊ qz erat necessariū a lōge venire tenōtes: ⁊
periculū erat in mūda carniū: regio ei⁹ p̄fos si mundi essent
opp̄imi: in auxiliū eius ingeniauit nā mēbranofaz subam
qbus duris extētib⁹ circūambiens vndiq; nō eorū q extrin/
secus incidūt solū: s3 et ip̄orū ossiūz approximationē intri/
stabilē opata est. Et dixit. a musculis vtiq; ad articulationē
vnusq; s3 tenōtū rotundus est: vt sit vix passibilis: vbi vō
applicat⁹ debēti moueri ab eo acie ibi ampli⁹ fit sic. n. faci/
li⁹ debet mouere eā plurib⁹ trabēs app̄hensionib⁹. Et
dixit. ex his q fm brachiū musculis nā p̄ducēs tenōtes: fm
rectitudinē digitorū dixit: tenōtes. n. oēs q fm carpū appa/
rēt ab his q s3 brachiū musculis ad digitos nā extēdēs ap/
plicauit articulis singulū nō vtiq; ad ipsaz copulationē of/
fūm̄il. n. eēt ita vtile. s3 ⁊ neq; ad ossis p̄locati finē artic⁹.
Et neq; esset ita alicuius cōmoditatis. s3 ad caput et ossiūz
debētis moueri fm modū vtp̄to quo se h̄nt idola q a chor/
dulis mouent. Eteniz in his sup̄ trāsēutes articulationē ad
p̄m^o suplocataz p̄ticulaz applicāt chordulā vt tracta ea fa/
cili⁹ sequet idola. Et sigdē qd dico vidisti vnq; apte iā intel/
lexisti q̄st ab vno quoquoq; tenōtū vnusq; s3 eorū q s3 digi/
tos articuloz mouet. extendit nāq; ob qm̄ os qb⁹ intra est
trahit tenō. C Sūt ⁊ alij musculi i brachio mor⁹ obliquos
cōplētes de. vii. n. musculis q sūt in siluestri brachij duo ob/
liquāt oēs digitos ad ptē siluestre. ⁊ qrt⁹ musculus mouet
solū pollicē vno motu motuū q sunt ad ptē siluestre man⁹.
⁊ maioris tortuositatis. Et hic musculus mouet pollicē alio
motu ad siluestre palme equare illi parti ad quā mouet p̄ce/
dēs musculus: ⁊ extēdit et rascetā extēsiōne modica. ps aut
de dictis octo est illa. de qua dictū est q extēdit oēs digitos
p̄ter pollicē. Et alij duo vltimi de dictis. vii. extēdūt rascetā
extensiōne forti. ⁊ duo residui incuruāt facile sup̄ius. ⁊ per
illā incuruationē tota manus diuidit⁹. vt dixit Gal. 1° de iu/
uamētis. C De musculis vero sitis in planta manus. dixit
Haly. rheorice 3° nūerus est. xvii. in duobus positi ordib⁹.
Et eorū. xij. in superiori ordine in parte medijs palme. quorū
qnq; inclināt digitos ad sup̄iora. Quinq; ex singulo chor/
da pua q cōtinuat disgregationi p̄me iuxta pectinē. Et est
ex eis vna que pollicē disgregat ab alijs digitis. ⁊ alia que
idem in articulari operatur. in ordine vero inferiori. xj. sūt
lacerti. Et est quibusdā ex ip̄is actio cōis pectini. ⁊ palme
⁊ rascete. Et quibusdā siue alijs actiones sunt proprie ip̄is.

De o
in re
ne nu
nō fā
vna d
damp
mulup̄p
tuor cā
facit
tueret
cic.vni
in p
mar
xvi

Et Aui. dixit musculi qui sunt in plāta manus sūt. xvij. in duab⁹ acieb⁹ ordiati adinuicē sibi suppositi. Et vna acies est ad inferiora et interi⁹ et altera acies est sup⁹ cutē exteriorē. Qui aut in acie existūt inferiorē numero sūt. vij. quoz. 4. digitos ad superiora incuruāt. Et q⁹ ex eis delegat⁹ est pollicis a p⁹ ossis nascere nascit⁹. Et sextus est curtus et lat⁹ et ei⁹ vil⁹ lus est trāuersus: et ipsius caput pendet a pectine man⁹: do nec peruenit in rectitudine medi⁹: cuius chorda cū pollice cōtinuat et ipsuz ad inferiora. Et septimus est apud auriculā rē incipiens ab osse pectinis: qd in ipsius rectitudine existit et auriculā ad inferiora inclinat. Nulluz quoq⁹ hor⁹. dixit Aui. est ad stringendū: sed qnq⁹ sunt ad eleuādū et duo ad flectēdū inferi⁹. Illi vō q⁹ sunt in acie supiori sub musculo sup plantā expāso q⁹ dē est musculus quē solus cognouit Sal. sunt musculi. xi. ex qb⁹ sunt octo: quoz qnq⁹ cū pma iūctu/raz qtuor digitor⁹ duo ptiuant. s. vn⁹ supra aliū: vt hāc cōstringāt iūcturā. Sed q⁹ ex eis est inferior stringit cū depre/ sione et reflexione. Et ei⁹ q⁹ est ex eis supior est statura cū mo dico eleuationis: et ipse ad superiora ascensionis: cū cōiuncti fue/ rint directe. Et eoz tres pollicis sūt ppij: quoz vn⁹ pma cō/ stringit iūcturā: et duo scdaz. **C** Dixit Sal. vbi supra. muscu/ lis mouētib⁹ digitos ad latera nō solū pp distare digitos ab inuicē: eguim⁹: qm hoc facere pnt musculi in brachio sitis: s⁹ pp multū eos distare. Et dixit motuū q⁹ ad latera qtuor digi/ tor⁹ ibecillioz opz esse eū q itra. Magni vō digiti ibecillioz mot⁹ est his q interior: qūis in alijs digitis sit fortissimus vehemētissim⁹: q⁹ trāuersus qūis in alijs sit debilis: et silt tenōtē tenuissimū est q int⁹ ex eis q sūt magni digiti: grossif sumi aut sūt trāuersales ecōuerso q⁹ in alijs digitis.

De anatomia cruris in generali.

Cap. liij.

Rus cictū est: q⁹ supipz currit. Et reperit sumi triplr. vno mō large p toto eo q⁹ est ab ancha vsq⁹ ad pedē: et vt sic sumptū diui/ dit i tres ptes magnas. s. in corā: tibia: et pedē. Alio mō ppiet: et sic sumit Sa. solū p corā: 3° mō ipropie pro tibia: vt patebit ex Aui. duplicibus locis. Crus quoq⁹ pmo mō supitū vocat ab Aui. rigil. Et quocūq⁹ mō sumat diuidit in pte ossuofaz: et carnosaz. **C** hō statu/ re erecte fact⁹ est pp quatuor cās: p⁹ rōne sue mae: que inter mās oium alioz aialū est leuissimā: eteniz aerea et spirituo/ sa est pte ceteris: et hinc ad superiora facile eleuabilis. scdō rō/ ne sui inati caloris q ceteroz aialū calore est amplior: et sua multitudine et virtute potēs est subiectā sibi mām in altū eri gere: tertio. q⁹ hō inter cetera aialia rōne sue forme q pfectif sima est: vt pmo patuit sermo. siltudinē h⁹ cū intelligentijs supiorib⁹. Et iō figurā ad illas pteplādū: et in sursum aspiciē dū habuit: vñ Pronaque cū spectet aialia cetera terras. Os hoīz subline dedit: celūq⁹ videre Jussit et erectos ad sidera tollere vultus. 4° q⁹ cū hō formā hēat intellectuā et a crea/ tore ad intelligendū deputatā. Et ad intelligēdū sensus de/ seruiunt: et maxie sensus visus oportuit in hoīe sensitiuū vi/ sus: vt vniuersa apprehēdere posset in alto loco situari fm melioz: et ad speculandū aptioz figurā: et talis figura est q erecta est. Et fm figurā erectā solus hō est inter aialia pedi/ tantia. **C** Dixit Sal. de vtili. pte. 3° bipes factus est: et recte ambulantiū: hō. n. nō eguit ppea velocitate debens domare aial puta equū sua sapiētia et moribus. Et meli⁹ valde fuit ei anq⁹ velocitatē organa hēe ad oēs artes nēcia puta ma/ nus. Cur aut nō habuit qtuor tibias et manus vltra eas: sic centauri: qm nāe ipole est intm dīaz corpoz mixtio. Non eniz sicut pictores colores solū et figuras debebat pponere: s⁹ subas totas pmiscere ipermixtas: et increatas exētes sibi. Nō. n. si copulatio aliqua venerei hoīs ad equū fiat pfiens matrices sperma: neq⁹ qdē hō fuisset meli⁹: s⁹ eni pcessū fue rit sic gigni posse aial: vt ex hoīe et equo natum. Nil plus ei tribuere ex hac cōstructione: nisi velocitas. nec hoc simplr nec in oib⁹ locis: sed in planis et lenib⁹ soluz campis: si vō

aliqui opus eēt sursum currere vel deorsum: vel per obliquuz: siue equale ea q nūc est cōstructio humanaz tibiāz est multo melior. Ita aut et salices et petras acutas et rectas ascēdere: et oīno oēs difficultates ptrāire melior est hō monstruoso centauro. Reliquū aut videre cū vel fabricantē vel nauigan tē vel particulare hui⁹ supra lineā nauū pcedentē: vel oīno aliqui nauigatiuoz opēz ptractantē: qm inormis valde in oib⁹ eēt: et oīno in multis impotēs: et maxie ad oēs artes in qb⁹ sedere opz. Inter. n. oia que hō precipue h⁹ est hoc. s. se dere vtiliter: vertebū eniz soli hōi inest: latet aut et hoc mul tos q extimāt hoīem solū stare erectū nō pēpiētes: qm et se dē solus h⁹. In hoc. n. qd flectunt fm genu colla cōiuncta vertebis sedere sit: qd multi quadrupedū inesse ponūt: oia eniz ad id qd ante h⁹ flexiones anteriorz tibiāz. Anteriora eniz homoplati eoz copulata sunt: quadrupedibus. n. eis existētib⁹ melius fuit ad se inuicē flexiones cōueri hōi: aut hōplatis copulata cola manus facta sunt: vtiliter aut ad id qd an decurua flectit: rōnabilr aut et tibiē q fm genu fle/ xiones versus posteri⁹ hnt: solū. n. sibi leue sedere pole erat. Quocirca: qm in vna rectitudine fuerit dorsum cū tibijs ad tres dīas figurationē ducit aial: si eniz ipsuz dorsū in terra discubuerit supinū certitudinalr sit. Si vō firmat pedib⁹ tūc certitudinalr sit rectū. Si vō aliquē angulū fecerit ad dorsū tibiē ponebat est: qm multa figurarū dictaz certitudinalr est quare rōnabilr dicem⁹ hoīem soluz stare rectū. Alia q/ dē aialia: alia qdē magis: alia vō minus. Attamē pna sunt oia aialia ambulantiā p silt infantib⁹ q serpunt manibus: vñ vt ipse. Ait. 15° de vtili. pte. simia sic h⁹ crura sicut hō in fantulus nūc p⁹ eis conans vti. Et. n. qtuor colis: sicut qua/ drupedes ambulant: et aīriorib⁹ sicut pedib⁹ ambulant: s⁹ hō actus nō agit aīrioribus colis vt pedib⁹. **C** Et dixit Sal. in 5° eiusdē. oia aialia quecūq⁹ sunt breuiū cruriū totalr sūt pna, tangit. n. ipsoz vter terrā semper quous. n. et leo et bos et canis et siltia sunt inter et certitudinalr pna. et oīno recta. Ita aut et aues qūis bipedes sunt. neq⁹. n. et he in vna recti tudine cū dorso hnt ambulationis organa: qre solus aialū hō rectus vtiq⁹ stat. et solus seder. manū nāq⁹ act⁹ oēs q fm artes his duab⁹ egent figurationib⁹. hec. n. recti. hec. n. se/ dentis ptractamus. Nil aut quis operare pronus vel supi/ nus, qre nullū alioz aialium recte stare vel sedere pparauit nā, qm neq⁹ cōtractare aliqd debebat. Opinari autem dixit Sal. pp hoc recte stare hoīez vt ad celū pmpre respiciat di/ cendo ad celū verti illaboriose facit hoīz qdē est. qui nūq⁹ vidit celi spectorē vocatū piscē: hic tñ si nolit ad celū semp aspiciat. hoc aut nisi collū flexerit ad posteri⁹ nūq⁹ respiciet. hoc aut flectere nō soli hōi inest: sed et nihil hoīb⁹ siltib⁹ ei/ vt relique aues lōgū collū hntes qb⁹ nō solū facile est sur/ sum si voluunt aspiciere. sed vtiq⁹ et circūducere pmpre ocu los. Lū aut hō. v3. supradicti opinātes platonē intelligūt dē centē: qm nō est sursum aspiciere qm supinū pars seipz recli/ nat oscitans. s⁹ qm vtpote mēte nām entiū piderat. sed ver sute negligat. **C** Et dixit Sal. 15° eiusdē crura aialib⁹ nā or gana ambulationis creauit. Cruriū. n. alicui⁹ gfa facta sūt ambulatio est et cursus, et statio. s⁹ ambulatio qdē et cursus ecōuerso adinuicē dispositis cruribus. statio vō eis hntib⁹ sit. Scdm stationē. n. firmatio est in terra alterutrū similr et tensuz. In ambulādo vero vel currēdo hec qdē oīs firma/ tū est hec vō trāsserf. Et dixit. maior est labor ei qd gescit. qd. n. trāsserf seipm solū mouet qd vō firmatū est nō seipz inclinātū extēdit. s⁹ etiā vniuersuz vebit corp⁹ duplex por/ tans onus respectu ei⁹ qd prius ambobus stātib⁹ porta/ bat. Sed in trāsserfēdo qdē corpus q flectit id musculi plus agūt. stātib⁹ aut extēsiōis cōditores musculi fortiter tensi permanēt. et si demū paz flexi fuerint ad periculū peruenit casus totū corp⁹. De vtrazq⁹ at pte ossuofa et musculosa dōz est. et p⁹ de ossuofa de qua in vno capto dicit de ossib⁹ coxe genu et tibiē. et in alio capto de ossibus pedis et c.

Nico. sermo. vij.

EEE

ij

De anatomia ossium femoris coxe genu z cruris. Ca. liiij.

Super os femoris fabricate sunt oēs spō/
diles porfir: p pñs totū corp: z in
pte inferiori hz pixedē quādā: in cuius pcauita
te ligata est extremitas rotunda ossis coxe que
vocat vertebzū: vt superi? iam dictū est. ¶ In
crure itaqz dixit Sal. 3° de vit. pñc. est vnū os qd est maxi
mū oium q fm corp? z rōnabile qdē. Et. n. est p^m firmatiū/
cotile z p^m oiu supiacētis corpis molē vebit. ¶ Dixit Hal.
coxe os integrū est z oib? reliqs ossib? corpis mai?. Et ei?
magnitudo duas hz vtilitates: p^m vt deferat oia q illi supsūt
mēbra. 2^a. qm lacert? mouēs pedes in eo posūt? est: z lacert?
est integer. Et Aui. dixit. q est integrū: qz est mutās ēt id qd
est sup ipso. ¶ Dixit Sal. figura cruris gibba est ab extra z
fima ab intra. Sūt aut? z magis est fima a retro: ab aū? at nō
magis gibba. ad sectionē. n. idonee sic se hz: z ad multa ope
ra q agim? sedentes: sicut est scribere extēdēdo vsus crus li
braria aut? z qd cūqz aliud penes gibbositatē eoz extēden
te vtiqz facili? qz si aliter eēt facta. Et subdit. a vō z infirmā
do in vno crure corp? in multis. n. scimus existere hoc vtile
in vita tota: z fm artes melior fuit recuba figura ipsa recta.
¶ Et Haly. dixit. os coxe est paulū flexū a supiori pte ad pte
extēnā: z ab inferiore palari familiare: z est a posteriorib? co
nicū. z ab iteriorib? gibbosū. f. par valde pp ei? paucitatē
Sal. dixit. q nō est ab aū? magis gibbosū. Et sic de ea nō fe
cit mentionē. Et dixit Hal. inflexio ei? extremitatis supioris
in lacertū extēnū ē vt lacerto in eo posito loc? sit larg? cū la
cert? h magn? sit. Si. n. fuisset hic in familiari pte vtiqz iuge
rent iūicē coxe. Ampli? nec sit neruis venis z arterijs: q in
eo posite sūt. firmitas z in corpe. Si. n. a familiari eēt late
reicōueniēs foret. At hō reflexio in inferiorib? ad familiari
ptē est pp ei? in extēnū posse flecti lat? vt sit abinde corp? po
situm bñ z firmatū: si. n. in vnā tñ inclinaret pte nō posset pfi
stere corp? oia q supstāt illi in eadē pte inclinarent. At vō co
natio ei? a poste? z gibbositas ab aū?iorib? nēcio fuit quo
sup terrā z sup alia quēvis loca posset fieri sessio. ¶ Aui. vō
dixit. q est gibbosū ad pte siluestre z curuā ad pte dome
stica z ad posteriora: si. n. ipz eēt fm rectitudinē posītū z pi
xidīs egdistatiā accideret: inde aliqz claudicatōis mor?. f.
ad pte intrinsecā: quēad? accidit cui talis ē creatio: neqz bñ
defederet musculos magnos z neruos z venas: nec ex h to
to recta res regiaret: neqz sedēdi for? eēt bona. Et subdit.
ampli? si curuū ad pte domesticā nō fuisset reductū puenit
set inde alteri? modi claudicatio. f. ad pte extrinsecā: neqz sta
tio. f. illi pti domesticē media foret z nō fieret ei cōis declina
tio: neqz eēt eqlis statio. ¶ Dixit quoqz Hal. hz os hec duo
addita? allex supi? z allex inferi? z supi? est rotūdū z in
tromissūz anche vertebzū. i. pixedi vel fouee: quā Haly. xte
bzū iproprie vocauit. Et Aui. dixit. supior ei? extremitas fa
cta fuit rotūda: vt in pixedē aū? bñ ingrederet. Et ex supiori
hui? ossis extremitate rotūda: cū pixede ossis anche in quā
intrat sit iūctura vocata scia: q cū tota carnositate ipsaz cir
cūdāte vocat ancha. Et notāt. q tota ista iūctura aliqñ vte
bzū inuenit vocari: z ob h dō iūctura vtebzū: qñ tota vte
bzū in sua versioe hoc mō sumit a Sal. dicente. 6. affoz. in 3°
affo^m. Quibusqz a sciatia molestānt zc. Et Aue. p colli
get. dixit. os coxe vocari os testiculoz: fuit aut? hoc os coxe
interi? pcauū: z medullā plm hñs: vt ea bñ posset nutriri z
remolliri: cōcauū fuit: vt qz magnū est nō fieret nimis gra
ue. ¶ Dixit Aui. in ipsius extremitate inferiori sunt addita
mēta duo pp poplitis iūcturā. Et Haly. dixit qd hōz addi
tamētōz allex est supius: z alterū inferi?. Et aug^m supi? nō
qdē vnū tñ est: sed duo. Et ex istis duob? additamētis cum
istis duob? pcauitatib? ossis maioris tibie sit iūctura ge
nu. ¶ Sunt. n. dixit Sal. in tibia ossa: z qd maius est tibia
noia? qd vō min? perona: ab Haly. aut? vocant arūdines: z
ab Aui. cām. Et dixit Sal. perona subtilis est z multo d est

ciens a tibia z est ab ex circūtesa tibie. Arundo. n. maior. di
xit Haly. posita est in latere. Dixit Aui. crus est: quēad? as
seid ex duob? cōpositis ossib?: quoz vnū est mai? z lōgi? z
ipz est domesticū: z vocat cāna maior. Et aliū est min? z bre
uius: nō. n. puenit vsqz ad corā. i. os coxe: qm vt dixit Haly.
nō ptingit vsqz ad genu disgregationē. Ab inferiori tñ eqlis
est arūdini maior: qm puenit hz lōgitudinē ad locū ad quē
puenit os mai? vocat. dixit Aui. cāna minor. Dixit. S. pero
na aialib? vtilitatē pbet binā. pma z nēciaz: z re supabūdā
ti aliā tertiā. Et p^m vtilitas ei? ē articulatiōis q est ad astraga
lū quā extēdere z flectere dicūt pedē. Et. n. pte mediā huius
articulatiōis. f. q ex opat totā: sicut tibia ea q int? opat. Al
tera vō vtilitas perone ē hec: qz appo^m est maxie: vbi ab ex
tro: sūz icidētib? debebat ledi oiu: cā z musculi q sūt fm ti
bia. Dixit Aui. hz neruos z venas q sūt iter arūdies coop
re. Et 3^a vtilitas est: qm ab ex vbi est caput cruris subfirma
ta est ad ifallaciā z ad firmationē nō pay pfert. Aial. n. di
xit Aui. sustētātū fuit z forti? factū cū cāna minore. Et olz
res pp quā scā fuit minor ē facilitas ad motū. ¶ Dixit Hal.
in disgregatione genu iterpo^m ē os rotūdū cartilagiōsū: in q
sūt pcauitates qz igrediūt q gibbosa sūt loca: in ossib? co
xe z cruris dō q hz os poples: z a qbusdā polus: ab Aui.
aut vocat rasga. i. rotula siue patella z poplitis. i. genu oeu
lus. Et a Sal. mola vocat. ¶ De iūctura genu: dixit Sal. hz
genu nō fecit nā duplicē arti^m apd crus alterutriusqz ossiū
seorsūz qdē tibies: seorsū aut? z perones: sic fecit in manu apd
vlnā. f. in cubito brachij qdē vnā: z kerkide vnā: neqz dista
re fecit abinuicē fines tibie z perones: ex vtraqz pte pūxit.
S; geminatiōes ossis qd est hz crus ipsi collo toti mirabilr
se bñt ad pcauitates q in tibia: vt neqz lapsē sit supgressio ea
rū: neqz vix mobilis ab angustatiōe. Et dixit. circū appositū
musculū vndiqz in fallacia custodiūt: z pñet artic^m vt fle
ctētib? taliqñ aut extēdētib? plm nō elabaf a tibia crus. Et
mola a qbusdā genual? noiata cartilagiōsū exñs os ptes oēs
aū?iores artic^m pphēdit pphibēs ipz crus elabi ad ptes q
aū? hz illas maxie figuratiōes q vocat galz z oclax. Et vt nō
cadāt: z maxie i decliuio locis: cū pclue vsus aū?i? nñz cor
pus sit factū nō modicū pphēs vtilitatis: hz aut expiētiā. oi
xit Sal. habuim? in qdā adolescēte eoz q circa palestrā elu
ctātē euulsa a colligatiōib? mola a genu qdē accessit z re
currēs vsus crus. Et erāt huic ambo fallacia. f. pphē z ambu
lare in decliuib?: vt sustētaculo egerēt p talia trāsfiens loca.
¶ Et dixit. S. in artic^m genu vltra alīs colligatiōes q p pfi
dū: z i circuitu pphēdūt totā artic^m als qdā nō rotūdas:
robustas tñ sufficiēter hāc qdē extrinsecas ptes ossiū colli
gant: hāc aut intrinsecā opata est nā supapponēs in aū?io
rib? molā: vt vndiqz certitudinalr stringat artic^m qtuor. n.
exñtib? regionib? genu aū?iori. f. z posteriori dextra z fini
stra: z maxie qdē aū?iori exñte fallace. 2° vō ea q extrosum
ceu his q obuiāt collo qdēqz pquassare z vulnerare pñt hāc
magis eā q inter molestātib?: plus aut eā que est posterior
laborare qz pati debēt pme qdē molā apponūt: scōbe vō ro
bustā z rotundā colligationem sit flui ampli musculi: tert
cū alterā colligationē: vep neqz os: neqz colligationē appo
nunt ppiā preter has amplas z subtiles qbus oīs articu
lus capiebat. ¶ Et Aui. dixit. q iūctura poplitis puenit
pp ingressūz duoz ligamentoz que sunt super extremitatez
coxe in duas vacuitates que sunt in capite ossis cruris: que
firmata fuit ligamēto cingēter: z alio ligamēto tendente in
pfundū z duob? ligamētis fortibus duab? ptrib? cui? ps
anterior facta fuit cū rasga hoc est poplitis oculor? est os ad
rotūditatē trabēs: cui? iūua^m est os refrenare illud de qua
timef cū est necesse sup digitos pedis curuātū stare: z suspē
sūz sedere ex ruptura z dislocatione. Et iūctura qdē labo
riosa sustētata fuit: ppea q suo motu dferit corp?. Et posūt
fuit locus eius ad aū?iora: nō. n. hz ad posteriora declinatio
nem laboriosaz. Ad duas tñ ptes rem modicā declinatiōis

De ossē
coxe.

Funeraria
ache: siue
scia aut v
tebzū.

De ossib?
tibie.

De
regu

Pedito
pica su
ex.

hystoria vo ei? declinatio est ad antriora. Et accidit ibi labor in hora incedendi z stadi sup digitos pedis: z cu alijs qñ su/ spesus qñ curvus stat z hox siluiz. **C**Dixit Sal. eodē 3° de vi. pti. facta est uenietis habitudinis tibia ad actū ambulationis z mor? deputata. Si. n. deceter grossior facta fuit/ set pp supflua grauedine ipediret z corruperet velocitatem mor?. Si xō plm extenuata facili euerteret z caderet: z maxime si cito remoueri elegerint hnt aut tibiae sic: sicut est fm nam sufficiens portare q subiacet: z moueri facili ab eo. **C**Dixit Aui. duo cruris ossa sunt qñtas repata adeo q si vñ os adderet accideret de duritie mor? illud qd hnti elefantia z duritie mor?: z de ipo? deferendi illd qd est supra ipaz illud qd accidit crura hntib? de nā subtilia. **C**Et Sal. rōna bile fuit ptes tibiae superiores q sunt post genu vsus ex accide repay inferiores aut q sunt vsus cauilla puerione iter face re. Et pp b pculaz pedis q altiora fieri: q inter vt pñmet receptione que ibi est intrinsecay pñm tibiae. Reban itaqz tibia fecit nā pp infallacē firmitate quā firmitates inde esse ostēdūt q plūqz opz rēbari sunt tibijs: firmiorē. n. z diffici le pueribile hnt firmitates: sed nā nō solū de infallaci firmi/ tate tibiaz z ipsaz cōfractione pñcturauit: nō iter vt pos simus currere cito: si aliqñ expedit ad plm eas peruerit/ recauit z rēban intm ostēdit: vt z infallaciam firmitatis ba berent z velocitas cursus: sic aliquo nō lederet.

CDe anatomia pedis in generali. **Cap. lvi.**

Irit Sal. de vit. pñc. 3°. hōi nō fuisset vitile duritie hnt in: pedib? que ad m eq hnt soleares: s3 ad nocu? multoties essent eis: z sup/ fluū on? nō pñerēs ad velocitatē. Si. n. intm ha beret calciamētū qñle eg? z boues mor qd pate/ ret elaudicare esset neciuz: s3 qñ nūc est idonea est hōi per/ dis structio: s3 ad difficultates oēs. Et si egeam? in altis acce dere muristat arborib? aut lapidib? potēti sibi fm vnā/ quāqz rez circūstātia idoneū inuenire calciamentū. Et pñt patiēte calciamēto aliū nouuz pñllo apponere facere. Et qz et aliqñ nudis pedib? vñ idigebat meli? fuit ei eos eē deter ctos oisariā. Et dixit. pedes in cui? imitantes multiformes in articulis facti sunt. z cōcaut fm illas ptes fm quas ascēde/ repugillia turres debebāt i oioz loco bñ firmari pñt: discēs aut euidenti? si videris aliqñ plōgas z subtiles scalas hoies ascēdere: cōprehēdit. n. sibi cōcauitate pedis gibbositatē li/ gnoz q sunt in scala: deinde alterutru amplexētes pea que fm digitos z totū calcaneū: vt pole est basi opaf. rotunduz ad instar man? cōprehēdētis citi? qd subiacet z oportebat ergo hūanū pedē nō simplicis formationis. alio. firmatiōis gñā sicut eqs: s3 apprehēsiōis fieri. **C**uz. n. nō possit pñuere sibi in eodē vñsqz bonitas oportuit pedes fieri: aut vt eqn? aut velut man? sed si sicut man? facti fuissent magnū digitū oportebat opponi alijs: ita vñqz perisset firmatio. Si vo pñi z duri z rotūdi oino: vt equi corrupta fuisset apprehensio. Solūmō gñā oportebat eligere vñqzqz cōmoditatē z vi/ tare nocu? sic nā creauit hūanos pedes cōsitr manib? oñi/ fos in multa z multoz articuloz: nō tñ oppo? alijs digitis hñtes magnū: s3 in vno ordie pñter oēs hñt aut pes in hoie cōsitr man? id qd est sile carpo qd vocaf tarsuz: z id qd me/ tacarpo qd vocaf planū z habuit digitos digitis man? si/ milantes sufficēter. **C**Et sic diuisit Sal. pedē in tres partes absqz pñtib? calcanei. **D**aly. xō 2° theo. pñmā pñt calcanei diui sit in tres: z sic pedē diuisit in plures ptes. s. sex in calcaneuz cauilla: os nauale rascā. i. rascetaz pedis pectinē z digitos. **C**De pte aut calcanei dixit Sal. subiacēs tibiae ps pedis cui totū crus supiacet s3 rectū cōpositū ex trib? ossib? noia ha bentib? astragalū calcaneū z nauiforme astragalū vocauit **D**aly. cauilla qbus tribus multa est in manu. pportionalis parti. s3 sunt simplr basis ceteri organi. Alie vo oēs pñcu/ le sunt basis apprehēsiōis organi: s3 cū neqz tarsuz: neqz pla

nū simplr sunt vna pñcula: sed sicut corpū z metacarpiz ex multis ossibus duris z paruis cōposita sūt. Quēcūqz itaqz h3 pes vt apprehēsiū organū: pñlir manū facta sunt: z ad dictū de manu opz remittere sermonē. Quēcūqz vo h3 vt ambulatiū hoc pertrāsire decet. **C**Ex multis itaqz ossib? z multiformiter articulatis adinuicē: z varie copulatis: vt apprehēsiūis organi cōponi inest: pedib? z pp b est z mul titudo digitoz z q fm vnūqueqz eo? q s3 articulationē nu merus: in vna aut cōadunatione situatos eē oēs digitos nō vt apprehēsiūis: s3 vt firmationis organi inest pñlū pedī bus z pñlir hos minores effici eis q in manib? apprehensio. n. organo solū magnitudo fuit pñuētis: fm vo qd am bulatiū z apprehēsiū factū est talis magnitudo qñs nūe rus sufficiens est. **C**Et dixit Sal. intrinseca peduz altiora: extrinseca vo minora facta sūt s3 qd vt apphēsiūoz orga/ noz apphēdat z occupēt terminū gibbū aut z vt firmi/ tudinis organoz: qñ. n. in ambulādo alterū crurū mouet: alterū vo in terra firmat totā portat corpis molē altiorē ra tionabilr ei interiorē sedē opata est. Si. n. eqñ certitudinalr pñb? et pes versus sublimē cruris pñt repet vñqz ipse pñm z maxie cū eo crus totū. Si vo hoc manifestū est. qñ caderēt vñqz facili ambulātes: aut currētes. Aliqñ aut ambulātes in ineqñlib? locis evertunt. **C**Et dixit. pes quoqz apud pñū digitū ascēdere vñ magis: si. n. sicut erat retro grossuz z am/ plū tale manēs ad anteriora pedis extēdere: quō fieret in/ trinseca ps: vbi pñcaua rōnabilr ergo hoc multum grossitief eius z amplitudinis abstulit: z pñca ad pñū digitū vñ exten di. Et pp hoc ē astragalū os intus magis cōuerti vñ: s3 s3 posteriora eius fm mediū calcanei sit firmatū: sed eo q pñt/ cti? sp z magis in antriorib? fiat calcanei os z ab extrinsecis abscedere vñ: rursus extrinseca rōnabilr astragalū ab intra calcaneū ibi: qñ suspensuz apparet: quātr aut alr intrinse/ ca pñcauitas pedis: qñ si subiacēs os int? z stricti? extrinse/ cis partib? factū fuisset qd vo subiacet quale fuit a pñ custo dito. Calcaneū vo ceu subfirmatū toti collo semp robustuz oportuit in terra firmari: supiacēs vo os sublime pēdere: z ea q corroborante his ossa. s. qd calcaneo qd taliforme vo/ cat qd extrinsecis pedib? partib? frenum: in terra positus astragalo aut tianiforme vocaf ipsi sublimē est: z a terra al/ tū z intrinsecis pñtib? locatū est pedis. **I**ra aut dixit Sal. z terateri ossa q hñc cōordinatus fm eūdē modū: z ipsa sub limia apparēt. z ab extrinsecis pñtib? iacent pedis: ab extra qdē firmū z imū os qd taliforme iuxta ipsaz locatus est qd ad ipsuz calcaneū dicebat articulari. **C**Dixit Aui. pes crea tus fuit vt eēt instm figēdi: z facta fuit figura ei? ad antrio ra: vt figura longa: vt in stādo z appodiando sup ipsuz auxi liū prebeat: z in pre domestica tenuitas creata fuit vt sit pe/ dis declinatio in hora stadi z pñt vacillāti ad pñt strariā parti pedis eleuati qñtenu refrenet qd opz cōstringi ex vñ supra pñt bene leuādi pedē eleuātā: z vt statio sit tēperatā: z et vt sit facile calcare sup res exeuntes sine magno dolore: z vt pes bene circūderet illud qd gradibus extremitatibus eo/ rum per que sit ascensio similatur.

CDe anatomia ossium pedis.

Cap. lvj.

Alcaneum dixit Sal. maximū fm pro portionē factū ē z bñ ab in feri: retrozū aut: z ex alijs aut circūferētiāle z p longū vsus exteriora pedis. Maximū z enim est qz subiacet toti collo: bñ aut ab inferi? firma tiōis infallacis gñā versus extrinsecas vo ptes subtiliatū pp pñcauitatē q itrapedē. Et rotūdū est. dixit **D**al. q opponi remoti? fieret: oblogū vo est a pte exnea: z subtiliatio ei? co nitiōis illi? a familiari pte cā. Et latū est duab? de cāis: vna quo solidet z roboret sup terrā: altera vt sit his q supra ipz sit corpis mēbris firmamētū solidi. Et durities eius necia fuit q robusti? ea q supra ipz posita sunt ferret: neqz ceteris noceat solidis duris q cū tetigerit ea corporibus. **C**De ca/ Nico. sermo. vñ. **EEE** iij

De calca neo.

De canila.

Pedio pñca sunt.

nilla que ab Anic. vocat cohab et chahab vel albahab. dicitur. S. astragalus fm eade rone no subtiliatur: s. manes subline altu alto collocatu nauiformi forice silem ibi opari si gura. C. Dixit Haly. cauilla est os ossi suppositu calcanei: et cu calcaneo alligatu retro ligamentis teneris. Et osiunt ex eo ligameta duo: aliter ex latere familiari qd igreditur fouea que in arundine logiori est duo: cruris ossiuz: et aliter ex latere extraneo qd ingreditur fouea q in extraneo est breuioris arundinis: et sic iunctura cauilla osi. fuit aut neia cauilla. Dixit Haly. inter crus et calcaneu quo eet crus ipsuz fortius sup calcaneu formatu: qm si crus eet ipm alligatu calcaneo turbatio fieret: neq pole eet illi firmari. C. Dixit Aui. chahab humanu est magis subtiliatu ad exteriora et magis ingrossatu ad interiora qz chahab oium alioz aialiu: ipsuz est qm nobili ossib pedis in motu iuuatib: sicut calcaneus est nobili ossiuz pedis infigen adiuuatiu. Et positu est. dicitur. Aui. inter duo extrema a duab canis cruris egredien tia. C. Continuat. n. vtraz cana in iunctura pedis. Et dicitur. co cauitas cane minoris in iuctura hac est velox vt fortis fiat mor dilatatiois et tortiois pedis. Et dicitur. ipa canay extrema sut a suis prib chahab circudatia. s. a supremo ipi et a suo talloz duab suis partib. s. a siluestri et domestica. Et duo ipi extrema in duas vacuitates q sut in dictis cana fixa ingrediunt. Et dicitur. alchahab inter crus et calcaneum me existit: ipi. n. meli cotinuat et iuctura in terra firmatur et secuta sita dislocatione. Et chahab ipi p certo in medio est positu: et extimat qda q ad domestica sit declinas pp coauitatis tenuitate. C. Haly. dixit. os nauale oem estio h noie q figura eius nauis silis sit cotinetq cauilla a supiorib extremu et a laterib et retro vincit cu illa et ab anriorib li gamine disgregata quo pedis sit mor venietisq ab vtroq latere cu calcanei osse. Et ab extremo latere situatu est sup calcanei osse quo a familiari eleuat sup terra fueritq hoc in latere subsunt conica: factus est aut loc h conic dicitur Haly. duay ca vtilitatu: vna est vt si ho aliq sup aliq steterit gibbosuz aut acutu qd illi inbelerat pferat. Si. n. pes plan eet et no conicus ho si qn sup aliq gibbosuz staret firmari non posset s. caderet. et est: vt sit pes leuis et ad motu facilis: dicitur Aui. ad alchahab os nauiculare cotinuat ligat: et h qd nauiculare cu calcaneo posteri cotinuat et anri cu tribus ossib rascete ex pte siluestri. C. Dixit Sa. his ossib detis pnter iacet q tarfi q nauiformi colligant. 4m vo qd calcaneo et h vdictu est positu in terra frenu ex extrinsecis pti bus pedis. Alia vo paulatiz extollunt et oiu ipsoz altitatu est ho: vt sil qd hcat p q firmet hec ptiacula q vocat tarsus. sil aut et altiora fiat intrinsece ptes pedis. Et Haly. dixit. rasce ossa qtuor sunt tria eoz ptinua et iucta cu nauali osse. 4m aut os est sex anguloy vocatu gladiosum q calcaneo vniat aug quoda suo foueam ossis calcanei ingrediente. C. Dixit Aui. qtuor sunt ossa rascete cu qb pecten cotinuat ex qb vnu est os gradinosuz exagono sile positu ad pte sil nestre: pp qd ps illa sup terra lene figit. Et dicitur. nauiculare os anri cu trib ossib rascete cotinuat: et a pte siluestri est os gradinosuz qd si mai vocat os solitariu. Et si volueris pone ipm 4m ossu rascete. C. Dixit Haly. neitas et vtilitas ossu rasce pedis magna est eade qz q man: nisi q rasce pedis ex qtuor: et no ex octo coposita est ossib sicut rasca manus. Mor eteniz palme man maior est motu pedis. Et ossa rasce palme breuia sunt: q vo pedis maiora: qd eoz eorum duoy obtines locu ossu q in palme rasca sut. Et Aui. dixit. rasceta pedis a rasceta palme est diuersa: qm h est vna acies et alia est due acies: qz h ossa sut nueri multuz minoris. Et in h qd iuu existit: qm in palma mor fuit plus neius et apprehensio vlr qz in pede. C. Dixit quoz Sa. pnter ossib tarfi sut ossa plani tagentia terra post astragalum et nauiforme et cotinua sut eis tria ossa his q tarfi. Et Haly. dixit. tria rasce ossa ab anriorib coneta sut trib ossib pectinis q in

latere sunt familiari ei. 4m aut os rasce pedis cotiglit auriculari digito. C. Et dicitur. S. eode de vtil. pti. post ossa plani sut digiti. Et hoc maxim est ab itra no ex trib aciebus. sicut reliq phistes: et duab: et qz alta et ocaua debebat ee ps pedis intrinseca ronabile fuit alterutruqz ei adiacere magnoz ossiuz infallaces firmitudines. A retro qd iam erat aliud qd calcanei: ab an aut nisi magn digit multo simul alijs maior factus fuisset: et duab coponeret aciebus nulla vtiqz eet sublimib ossib infallacia: q circa no est fact tato alijs maior magis q i pede digit qto ille q in manu: s. multo plus: et no ex trib ossib sic ille et alij oes: et ex duobus ceu vtputo magis rei egēs na ossib apponedis vitauit dilaniare ea in pta multa. Et dicitur. At vo et ipsi pti plani q p situata est magno digito duo appent psubiacere ad inferius velut substatatio qda: et firmitudo vt p os magni digiti copular pti pti plani tota i terra ia firmate vndiqz vt pu to huic pti pedis ad acgrete na infallacia ceu sufficiet la borare debeti pp plocata ei coauitate. Et dicitur in pede ceu i vno ordie oib iacetib digitis qtuor est eoz nuer tat et ronabil est q ossu in plano. C. Dixit Haly. pectis pedis co posite et ex qnq ossib ptiugis his q rasca faciunt: et hoc tria a pte sut familiari cotinua tria rasce ossib: et duo iungunt gladio ossi. Et. n. pectinis pedis vtilitas e vti palme: nisi q pectinis palme ossa qtuor sut: qm ei poples cotinu e rasce pp opponis ei ad alios digitos: vt supradictu est neitate: pectis aut pedis ex qnq est ossib: qm poples e cu oib alijs in ordie vno q sit pes ab anriorib et sup terra firm: que admodu a posteriorib p calcaneu. Et dicitur Haly. poples tui ex duob pposit et ossib et reliqs maiorib: qz io ex duob fact: est qm pes conic fact: est i hac pte. Et magnis at qm p magis q policis pte terre iprimat: ar at ples et qnq digitis ca tenedi. s. que ad man digitis queqz corpea tenedis eode mo pedis ar pes ipse locis iprimat et tenet gibbosus et viles qz ambulat q possit firmari et ad ea ascedere et descendere q voluerit loca. In pedib dicitur Aui. fuit firmu magis neia qz ophelio. C. Dixit quoz Sa. v ex pti astragalus pti palu pti neri ad motu pedis ossu et calcaneum vo eoz q ad firmitate: ppea igr illu ad circuferetias qda bsi nere debebat: et ipz leue ee ab ifirmis ad iferi immobile mar et recte firmu ad adiacetia ossa. Et qm mag multu excede re oportebat illd: no aut solu: et ipz astragalus qzuis. n. et h magnu sit ceu maximis ossib sup articulatione nec tn pu ad id qd an facies apofixim: vñ coordinate nauiforme: et tn cu h multo mai est calcanei os: vñ supercedit no solu ipz astragalus: et ipaz tibia: et ad illud qd an vlsq plz pcedit et longu amplitudinē pportionē hñs et his ambab p fuditates: subiacet. n. rectitudi tibia et fere ipaz tota h solu portat: et pp hre crus: et p h supiacēs corp: et marie qn salire volueri mustant marie pgre. Magnitudinē igr dig opoztuit ee ossi calcanei: aut nequa qz comississet ei pōdera ita magnas et pp hac cam firmā meli fuit ee ibi pōne et no fallacē: et erat ei fieri. S. si qda perone et tibia ordiare oino: itaqz eet infirmabilis et lapsus: hre. n. icipies pes ifiniete pōri collo et maximā debebat oiu qz ipz articulatione: et motionē habere pp hoc igr astragalus locat est in medio tibia et calcanei. S. qm huic coordinari debebat calcaneu timēs rursus na ne aliq accipies pp vacuitate et vebementē motionē ad firmitudinis ifallacia nocetis: pmo qd vt iaz dictu e duas quasda apofixes iuifcauit ad illas ocauitates: deide aut plurimas colligationes duras et cartilaginosas taz amplas qz rotundas copulauit no astragalo solu eas: et ossib vniuer sis q adiacet vndiqz adaptas gra custodiēdi pueniēte firmi tudinē et laborare eu in his oib scia durā ei vltie subam ppiā opata est. C. Et dicitur. q coauitas pedis pp tria vñ ee facta: p gra altitudinis intrinsecay ptiū pedis. et pprehensionis. et leuitatis: quoz p ad infallacia firmitatis est: ad vrietate ambulationis: et ad velocitate mor ptinget.

De osse nauali.

De rasce ta pedis.

De pecti ne et digi tis.

Com tas p p m aud

De anatomo musculorum mouentium iuncturam scie et genu. Ca. lviij.

Datus core alius est extensor et alius retractor et alius elargitior et alius ditor et alius giratior. de qb. Dixit Sal. 15. de vili. pti. q. in motu reflexiois et extensiois marie consistit pceptitas iterduc. core minor. n. est vilitas iterduc. vsus alterus cruris et accessiois exteri. et ad huc magis circūuersionis vsus alterutras ptes. Et sedit. coce det vsiqz mor qz grauas in ea qz hz magni. et nueru ofia musculor artz. nāe qz maxias qdē et plures qz extēdūt et fle etunt colla operata est. pnter aut hīs multitudine et magnitudine eos qd ad lateralia mouēt. deinde hīs minores eos qz circūuenerūt collū. Et dixit. minores hī qz flectunt eis qz extēdunt facti sunt et magnitudine et nueru. et hī qz adducunt extra hīs qz adducūt intra. qz vō circūuertūt in circuitu coraz. quodamō egparabiles sūt. Et Aui. dixit. musculus core maior est ille qz ipsaz extēdit deinde qz a trahit vel re colligit. ex suis nāqz opōnibz meliores sunt isti duo moti. verūtū extēdio vel expātio nobilior est cōtractio. qm statio nō cōtingit. nisi ex extēsiōe et expulsiōe. Et postea sūt musculi qui elongāt. deinde illi qz appropinquāt. et postea illi qz circūuere faciūt. Dixit Haly. coras mouentes lacerti. qdā sunt sup ylior ossa positi. et qdā sup anche ossaz. et eoz cōtinuate sūt anche disgregationi chorde. Et ex musculis autē core iuncturā explicātibz extēdendo. dixit Aui. est vnus qui est oibz corpus musculis maior. ipse est musculus qz os femoris et achā coopit. et sup totā corā voluit ab anriozibz. vī ab iterio. et exteri. et postea donec ad poplitē pueniat. Qui villi diuersa hnt pti. qz pti opōnes hz diuersas specificas spēs. Et ipse nāqz villis est qz ab ifimo ossis femoris nascit et declinādo ad domesticū dilatāt. Et ali ex villis est est cuius ortus est pax altior ortu istius qz coraz tñ ad superiora eleuat. Et ex eis alius est. cui ortus est valde altior ortu istius qz corā tñ eleuat. Et ex eis alius est. cuius ortus est valde altior ortu illi qz corā ad supiora eleuant. et ad domesticā eleuat. Et ex eis est alius cui origo est ab osse anche qz solus corā hz rectitudine eleuat et dilatāt. Et ex eis est musculus qz totā anche incturā priore cooperit tria hīs capita et extrema duo. Et ei qdē capita ab ylio et anche et balofas nascunt. quoz duo sunt carnosā et vnus est pāniculare. duo hō ei extrema cū posteriori capitis core pte cōtinuant. Et si cū vno traxerit extremo cū declinatione ad ipz dilatabit. Et si cū duobz traxerit extremis hz rectitudine dilatabit. Et ex eis est musculus qz tota ossis ylij superficie oriatur. et cū supremo maioris additamentū cōtinuat et vocat da tramatra maior et pax ad anteriora extēdit. et cū declinatione ad domesticū dilatāt. Et est musculus alius talis qz istis qz in primus cū ifimo additamentū minoris cōtinuat deinde descendit. et illi opōne opat. verūtū ei pūā dilatationem et multā efficere declinationē cui origo est ab ifimo superficie ossis ylij. Et est ex eis musculus qz ab ifimo ossis anche orit ad posteriora declinās et dilatāt ipsaz et ad posteriora parūper declinare facit. et ad domesticā sufficēter declinare facit. Et ex musculis vō core iuncturā pstringentibz est musculus vnus qz cū declinatione ad domesticū pua pstringit. et est musculus rectus qz a duobz descendit originibz. quaz vna cū fine lumbor et altera cū osse ylij cōtinuat. Et ipse qdem sūt qz cū minore additamentū domestico pstringunt. Et musculus qz ab osse femoris nascit ad duo latera ipse trāuerse extensus qz est sicut ps maioris. Et 4. est qz a re pparata stante post os ylij orit. et ipse cruris pbit colligēdo corā. Et ex musculis vō qz ad anteriora declinare faciūt qdā noiati fuerunt vbi pstructionis et dilatationis musculor mētiōe fecim. Et hec qdē spēs mouēdi musculū hz qz ab osse orit femoris. et adeo fit longus vt ad pollicē pueniat. declinare vō ad anteriora faciētes sunt duo musculi. quoz vnus a siluestri osse femoris. et alter ab ipso orit domestico. et cū sibi obuiant

transuersant. et sunt carnosī apud locū pfundū circa postēriora additamentū maioris. Et qz eoz solus traxerit corā ad sui pte cū aliqua declinatione trahit. Dixit Sal. et recti musculi simplici motu trahūt colla ad illas ptes fm rectas lineā trahētes versus qz eoz accedūt capita. Qui vō vel totis eoz corpibz vel tenontibz circūuoluunt circa aliqd circulare magis. et nō rectū opat motū. De musculis autēz mouētibz iuncturā genu dixit Sal. vbi supra qz sunt nouē nueru. Et Haly. dixit qz sunt positi super coras et eoz choz. de disgregationi genu cōtinuant. Et sūt musculi nouē quoz tres dixit Sa. qz fm anteriore pte cruris maximi exntes eoz qui sūt ibi fm rectitudine genu ferunt. Et hōz vnus implantat mole carnosis apprehensionibz. duo aut reliqui vnū generāt maximū tenontē. Amplificat aut iste subinplatatus toti mole stringēs eā et certitudinali retinēs eum subiectis. deinde supascēdēs articulū implantat anriozibz pti. et tibi supendēs eā si iubeat. et oēm extēdēs articulationē qz fm genu. Et Aui. dixit ex musculis iuncturaz poplitis mouētibz sunt tres in anriozibz core positi qz musculi in ipsamet corā positi sunt maiores et eoz opo est dilatare. vnus aut eoz trius est sicut duplus duo hīs capita. quoz vnū ab additamentū incipit maiore et alterū ab anriore vel interiore core et duo hz extrema. quoz vnus est cartilago et rasage idest patelle anqz chorda fiat cōtinuat. et alter est panniculare cū domestica duaz core extremitate pstringunt. Alioz vō duoz. post dictos tres dixit Aui. vnus est ille quē inter corā cōstringētes noiāim. siā separātē qd est in osse ylij nascēs. et alter additamentū siluestri qd est in cora orit. Et isti qdē duo pstringunt et vniunt et giānt ex eis chorda vna qua dilatāt et circūdat rasagā ipsaz cum eo qd est sub ea cōueniēter affirmat. deinde cū capite cruris cōtinuat et poplitē dilatāt et cruris extēdit. Dilatatio vō vnus hz musculū qui ab obulatione ossis femoris nascit et incedēdo descendit in latus corē domesticū fm trāuerfione. deinde euz parte venosa supreme pti cruris cōtinuat et cruris declinās ad domesticū dilatāt. Et musculū aliū a qbusdā anatomie libris ei oppo in pte siluestri qz incipit ab osse anche fm trāuerfione. et in latere siluestri tendit donec puenit ad locū venosū nec est musculus maioris trāuerfiois istorz cū dilatatiō qui ab osse siluestre dilatāt et cū ambo dilatant est dilatatio recta. Et his vō qz cruris trahūt dixit Aui. est vnus musculus angustus qui ab osse ylij orit et femoris circa originē dilatantis ingrediētis a separātē qd est in medio ylij. deinde fm trāuerfione penetrat ad interiora duaz extremitatum poplitis postea egredit exteri et vadit ad eminētā que est in loco poplitis venosoz et cum ea vniūt. Et ipse qdē est quo cruris ad siluestre trahit declinās cū pede ad ptem inguinis. Et dixit. Aui. tres musculi. domesticus et siluestris et medius cū declinatione ad siluestre cōtrahunt et siluestris pbit cū declinatione ad domesticū. Et domesticus qdē orit a basi ossis anche deinde trāuerse incedit per posteriora corē dō. nec peruenit ad locū cruris venosū in pte domestica. et vniunt cū eo cuius color ad viriditatem trahit. Et alioz duorum origo est a basi ossis anche. sed declinant vt cū loco venoso lateris siluestris cōtinuant. Et dixit. in iunctura postea poplitis est musculus sicut in flectuositate poplitis sepultus qz opōne efficit qz hō medi existit opo. Et dixit. qdā extrinsecus qz p eminēs musculi dilatatis dupli a sepante est cum ipse poplitē accidentaliter cōstringit. Et est cum ab eius origine greditur chorda que per anche pxi dē tendit. et cum ea et cum ipso quod sequitur continuatur.

De anatomo musculorum mouentium pedē et articulos ei. Ca. lviij. **A**certi pedē mouētes et articulū ei. Alii in crure sunt positi et alii in ipso pede. Et in crure positorum numerus est. 14. septem ab anterioribus et totidē a posterioribus. Sal. vō 3. de vili. pti. dixit qz fm tibiā tredecim sūt Nico. sermo. vij. EEE liij

De musculis iuncturaz core et anriozibz.

capita tenentia: a retro qdē ferit: ab añ septē: z h iō dixit: qz ab vno musculorū z positoy nō ouit chordas: sed carnes cauille iplātat? vt patebit. Et dixit Sal. q mouet pedē hz pueniētes ei mor? Dixit. n. Aui. q ex musculis iūcturā pedis mouētib? sūt qdā q ipz ad supiora leuāt z hī sūt añiores: z q ipz descēdere faciūt: z sunt posteriores. Hoz aut posterior dixit Hal. duo a capite incipiūt core z calcaneo pti nuant cū magna chorda vna cui? est vtilitas calcaneū cruri alligare: vñ z si aliqñ accidit huic chorde passio pedis sit pctio z claudicatio. De his duob? dixit. A. qd faciētū pedē descēdere est vñ par e? origo est i core capite qd postea descēdit z cruris vētrē carne replet: ex qb? chorda vna nascit? q ex maiorib? existit chordis: z ipsa qdē ē chorda nerui quz osse alchabab pti nuat: z ipm ad posteriora trāsuertē trāhit ad siluestre. Et ē h cā fixiōis pedis sup terrā. Ista tñ chorda nō nascitur nisi ab altero eoy: vñ Sa. vbi. s. q nā a poste? Duas musculorū gñones apposit: qz minor a musculo per fundū ferē pñes ad eā q est ad digitū magnā regionē ab inferi? implantatis. Altera vō q est maior manifestus tenō est q ad calcaneū retro iplantat? sufficiēter exñs robustus z maxim? q solus: z si aliqñ patiat? claudicare neciuz est pedē. Calcaneū. n. maximū z fortissimū existēs oīz ossiūq sūt in pedib? tenon iste ad se trahens firmat ita totū collū vt si altero pedū stare aliqñ volueris eleuās alterū nō vtiqz com moueris: neqz cada: neqz si aliqñ alioz tenontū patiat? ita magnā z egpollētē. alijs hz virtutē. Quatr aut nō debebat talis eē dixit Sal. cū iplantat? ad pñū z pñcipaliū organū: z bafz. i. calcaneū. Et copulat id solus tibiē vsqz ad pñē. i. re ctā cui cōmissus est p totū pportionalr hñs tenontū: q in/ plātāt. ab intra apud parūū digitū man? Et dixit Hal. est ali? musculus ex poste? q ad viride declinare vñ cui? or? est ab eē nec arundinis capite z calcaneo pti nuat neqz sit ex eo chorda. Cui? est vtilitas duos pños i actiōib? suis adiu uare lacertos. i. ex posteriorib? iā dictos: vt si aliqñ eoy al/ teri incōmodū aduenerit hic eis locū suppleat. vñ Aui. dixit q illis adiunat musculus q a capite siluestri cāne ouit cuius color ē melūgtan? z descēdit donec ipsemet sine chorda quā mādēt: i. carne remanēs pti nuat cū posteriori pte alchabab sub pti nuitate quā añ dixim? i. sub pti nuat? pñictoy duoy musculorū. Et dixit Hal. q de septē poste? sunt tres alijs: quoy vñ? ouit ab eēneo arūdinis capite eiusqz chorda me/ dios reducit digitos: scōi at or? ē a cruris poste? a q chor/ da ouit q in latas extēdit pñes diuiditurqz i duas chordas z auricularē reducit in idicē. Terti? xō ouit ab arūdis fami/ liaris capite eiusqz chorda rasce pti nuat disgregatio ab ife/ riorib? añrioris pñis pollicis totalitatēqz reducit pedes ad poste? z in lat? declinat familiare. hoz q triū lacertoy vtili/ tas est dixit Hal. vt articulos reducat piterqz toti? disgre/ gationē pedis. Et dixit lacerti septimi posterioris origo ab augmēto est magno ossis cruris: z ad calcaneū vsqz ptingit ex q chorda ouit q me? plāte pedis subcernit datqz illi exten/ siōe soliditatē planiciēz sensus bonitatē. Et dixit qz Sa. pe/ dis cutis ouera qdē certitudinalr facta est subis oib? pñictis vt nusqz circūuertat? facit. Serme aut ad totā ipsa: dissemi/ natū est tenōis q fm calcaneū vt nō ouertat? facit: z vt suf/ ficiētē sp? sumat. hz aut cōmoderate iter duritiē z mollitiē accis ab vtroqz excessu inqñtū oportebat: neqz valde passi/ bilē neqz valde dissensibilē fecit eā sūme durū ppe insensibi/ litatē venire neciuz est: sicut sūt soleares: cōchile cancroz: z cataboz z balneaz elephantiū coria. Sūmū vō molle inqñ? bona sensibilitate: intm z facili passibilitate pcipere neciuz est. vt igi? neqz insensibilis sit: neqz pñipte passibilis excessuz vtriusqz nā vitauit z mediā certitudinalr creauit eā iter mol/ lē z durā. Et subdit. sicut durā vltime pñiā subaz ossis cal/ canei opata est sūt z durā eā q defubr? cutē ydoneā ad pmo/ uedā z pexoluedum molle corpis z durum iuatiōes. Et De musculis at añriorib? dixit Hal. maior musculus reliqz cru/

De cute
pedis.

ris ab añriori familiaris ouit arundis a pte a q lat? seq? ex/ neū z ad crus descēdit ouiturqz ex eo chorda q pñib? illis cō/ tinuatis: q sūt pollicē sūt: extēditqz pedis totalitatē ad supe/ riora z a terra subleuat. Et Aui. dixit. q est musculus magn? q est posit? a pte añ cāne domestice cui? pñ? est pā siluestris capitis cāne domestice. Et ipse qdē cū ad exteriora egredit? iclinat? sup crus ad pte pollicis vadēs. z pti nuat cū eo q radici pollicis est pti nuat? z pedē ad supiora eleuat. Et alter dixit Aui. ouit a capite siluestri ex q nascit? chorda q cū eo q est iuxta radicē minimū pti nuat? z pedē ad supio/ ra eleuat: z pñie qñ cū eo ps puenit musc? z fuerint h fm eqliatē z rectitudinē. Hic Hal. posuit 7^m z idē de eo dixit. Et dixit Hal. 3° ex eis posit? ē inter cruris arūdis vtraqz z iter eas extēdit? ouiturqz ab ea chorda pollicis pti nuat? p eo niger explicatqz illū. Et 4^a a capite incipit arūdinis eēnee ab eis q arūdinē stringūt eēneiz: z in hoz est posit? me? lacer/ toy in articuloz terminis. Et ex eo qtuor ouit? chorde: qz est vtilitas singularis singulos explicare digitos pollice ex/ cepto. Et septimi est ab eēnea arūdinē origo. z chorda pdu/ cta pollicē reducit sexti. initū est a qñti loco z est lacert? sub/ tilis cui? chorda auricularē in eēneū declinat lat? Et septi/ mi est or? ab arūdie eēnea ex quo orta chorda pñib? q sup/ sunt auriculari pti nuat? ē vtilitas pedē ad añriora exten/ dere. Et dixit Sal. 3° de vñl. pñi. rōnabilr qtuor mot? vñius cuiusqz pedis digitoy sūt a maximis tenōtib? flecti pten/ tiū: a minimis aut iteruerit. Et i vñsqz est magnitudo his q extēdūt z extra circūducūt: nō tñ ita magni sunt tenontes q flectūt: sicut q sunt in manib? qñ nō pñl? illis apprehen/ siū orga? oportebat extēdi pedē. Et qñis loc? iplātatio/ nis ei? custodierit eadē pp cās qz i manib? dixim? phibuit tñ eoy nā mag? nō. n. sūt tñ maiores: sicut z pedes: i. mi/ nores multū: q minor est eoy vtilitas z fortiori z frequēti/ ri actu egēs digitis q in manib? rōnabilr gēs? hñt magni/ tudinē nedū digiti solū: sūt q circa eos sūt tenōtes in pedi/ bus z manib? qñto. n. pes sūma manu est maior tot? tota tāto digiti digitis z tenōtes tenōtib? sūt minores. Nō ergo fuit neciuz qtuor pñes tenontū mouētū digitos pedis a mu/ sculis q in tibia gñari: sicut in manu ab his q i brachio: sed duas solū. i. eā q extēsiōne opat? z ea q flexiōne pñi z tertij eoy q int? mot? g articuloz digitoy ordinauit pedū nā q tuor z pñ? eoy qñqz: sicut z in manib? i. nō ex eis dē ppor/ tionalr pdeūta regionib? vt apparuit a musculis pñis q sūt in eis solū pñierūt q sūt duces obliq mot? alijs oib? a bra/ chio delatis. In pedib? aut nō ita se hñt tres ex ipsis pedi/ b? incipiūt z duo ex tibia pñerūt. Et dixit Hal. q Sa. retulit sciaz lacertoy pedū mltro lat? se explanātē. Et Aui. s. qbus dā pedis musculis visus loq dixit. in h anato? decepti fue/ rūt: i. pñs q sciuit eos fuit Sa. Et dixit Hal. lacertoy nūer? q in pede sūt nūer? est. 27. qz qñqz sup pedē sūt a qb? qñqz pducte chorde singule singulis deputant? digitis qz in lat? inclināt. Sūtqz viginti vñ? lacerti ab iferiorib? qz septē in pedis pectine sūt positi. Eorūqz vtilitas fuit q illoy qui i pe/ ctine manus sunt. Et septē alioz quinqz quicqz quāqz depu/ tatū lat? in sinistrū declinat articulū. Sextus aut z septim? auricularē admouēt z pollicē ab alijs. Sūtqz qtuor late/ ra dixit Hal. in rasca positi quoy qñqz pñā reducit disgre/ gationē singuloz digitoy excepto pollice. Reliqua vō posi/ ta sūt añ cui? articuloz pñā reddūt disgregationē quoyz duo lacerti hñt vtilitatē silez paruozy vtilitati lacertoy: que in palma sūt. Eteniz si moueant? ambo duo sūt reducūt digi/ ti pñā disgregationē siue inclinationē. Si vō vñ? eoy mo/ ueat? disgregationē reducit illā cū in lat? suū iclinatiōe. Aui. vō dixit. de musculis pedis q decē sūt qb? sit? sup pedis plā/ tā z ipsi cū qñqz pti nuant? digitis. i. cū vnoquoqz duo lacer/ ti velati ad eē z a sinistra: z mouēt vt pstringāt hz rectitudi/ nē si sūt mouerintz vt declinēt si vñ? mouerit. Et ex eis qdē sūt 4^{or} sup rascetā: quoy vñ? vñcuiqz digito delegat? z duo

De
scul
uic
glus

In
cru
sum
pā
upfr.

De
pñ
ne
iūct
tarū.

qui pprie sunt ad pstringendū pollicē z digitum minimoz. Et isti qdē musculi tō sūt pmixti vt cū vni ipsorū acciderit nocumētū puenit inde vt alioz opatio debilitet q remāserunt in eo qd eis est ppriū: vt vice istius aliquo mō gerāt in eo qd huic est ppriū. Et hac de cā difficile est vnū digitorū pedis pprie sine alijs contringere. Et ex musculis pedis dixit Anī. sūt qnq suppedē positi: q ad siluestre declinare solent. Et qnq sub eis positi quoz vnusqzqz digitū ad id qd ipsuz sequit trahit a pre domestica ipsuz cū motu ad prē eleuat domesticā zc. Et sic est finis huius pmi tractatus septimi sermonis. Nicholi qui est de anatō extrinsecorū membrorum dei auxilio qui viuit per infinita secula benedictus Amen.

Incipit tractatus scdus qui est de doloribus membrorum exteriorum potissime iuncturarum.

De anatomia extrinsecorū membrorum dei auxilio totū cōpleui sermones: nunc in hoc tractatu de ipsorū exteriorū membrorū z presertim iuncturarum doloribus ipsius dei gratia interueniente tractabo. Diuidaz hunc tractatum vt facilius sit inuenire qd queritur. partiar itaqz hunc tractatum in capitula viginti.

De doloribus iuncturarum.

Cap. j.

Iunctura vt supra patuit vocat articulus cōcathenatio disgregatio z a Sal. colum. Et pōt sumi triplr. Vno mō pprie p duoz ossiuz adinuicē cōnexionē. Cō mō minus pprie pro duoz ossiū adinuicē cōnexionē z colligatione: mediante aliquo ligamento solido vel pāniculo. Cō mō large p ossiuz cōnexionē z colligationē: z alioz membrorū puta cutis z musculorū chordis neruis venis z arterijs imixtoz cōpositorū in circuitu eorū: z hoc 3° mō sumit in hoc tractatu. in quo de dolore iuncturarū tractat. Manifestū est. n. q iunctura pmo mō z scdo sūpta nō patit dolorē cū sit dolor mala sensatio z ossa z ligamenta iuncturā cōponētia nō sentiant: vt in pcedēti tractatu patuit: qre restat vt dolor in iuncturis sensatus in mēbris sensibilibz ipsas circūdantibz pstat: que q valde sensibilia sunt: iō intensuz frequēter incurrunt dolorē: ita vt aliqui venenosus ab auctoribz sit dictus: qm z virtutē vehemētia sua valde vebilitat z curatiua: cāp vtutes aspernat. Et aut iuncturarū cōplexio pmo mō z scdo mō sumptaz frigida z sicca: frigida qdē ne in motibz excessiuis nimii caleficerent: z sicca vt essent solide z dure z attritioni in motibz resisterēt: z ne motus nimii eas exiccaret: nā ad eas portione flegmatis direxit ad remolliendū eā z humectandū: vt patuit in sermone 5° cā de flāte. Cōplexio aut eaz 3° mō sumptaz ad paruā declinat frigiditātē z siccitatē: z cū hac cōplexione sunt plime earū remote a fonte caloris innati: qre z debiles oēs facte sunt: quapp prone facte sunt z ad in se ipsas mās cōgerēdas supfluas z ad influētes ab alijs membris suscipiēdas: ad qd adiuuat viarū q ad ipsas sunt largitas z ipsarū vacuitas z concauitas in q facili cōgregant z multo amplius vt dictū est nā ad eas pp finē dictuz flāticas dirigit supfluitates: q in eis frequēter supfluunt z ledūt. qre passibiles valde reddunt: z rursum ipse exposite sunt ledi a causis extrinsecis. Quapp egritudines oium modorū pati pnt z simplices z cōpositas z pprias z accomodatas p cōitātē ab alijs z ipsarū accidētia oia maxie debilitatē ad oēs opōnes suas maxie ad motiones z dolorē: oibus tñ earū egritudibz hic postpositis solū de dolore tractabit. Et do-

lor quoqz iuncturarū: sicut z alioz mēbrorū onobz pōt sumi modis. s. ppe z put est sensatio mala in mēbro: z vt sic est merū accidēs. Et pōt aliqñ tñ intendi q dirigit ad se curaz curatione egritudinū que seqt ptermisā. Alio mō iproprie p egritudinibus quas seqt que vt patuit in sermone 3° sūt mala cōplo diuersa: aut solō cōtinuitatis mēbz aut vtrqz fil: z vtroqz modo sumit in hoc tractatu. Et pōt sic diffiniri dolor iuncturarum est mala sensatio earum ex mala cōplo: ne: aut cōtinuitatis solone eis accidente pueniens.

Diuiditur aut in spēs dolor iuncturarū bifarie. s. fm quēdā modū magis essentialē: z fm modū accidentālē. z qzuis dolor absolute fm modū magis essentialē in. xv. gñia siue spēs pmi 1^a ab Anī. diuidat. de illis tñ gñibz siue spēbz dolor iuncturarū solū attribuunt extēsiu dolor z ppressiu z fragitiu z stupefactiu z pulsatiu fatigatiu z mordicatu siue corrosiu. Et tūc dices in eis fore dolorē extēsiuū qñ hūor aliqz aut grossa vētositas inclusa neruū vel musculū aut chordā supra iuncturā vel in ei⁹ circuitu positiū fm aliquā sui prē extendit. Et tūc dices in eis fore dolorē cōpressiuū qñ humor aliqz grossus aut grossa vētositas musculū circūdatē iuncturā cōprimat vel in loco orto co angustat. Et tūc dices in eis fore dolorē fragitiuū qñ mā aliqua hūoralis vel vētosa igredit inter ossa ipsaz z pāniculū tegētē ipsa z sepantē inter ea z musculū suppositū z tūc appet patiēti: qd ista frangunt vel debeāt fragi. Et tūc dices in eis fore dolorē stupefactiuū qñ in mēbro circūdante iuncturā erit mala cōplo frida valde: q cū hoc qdolo rē facit sensuz tñ in mēbro obtūdit cui⁹ obtusiōe dolor picipi remissi⁹ cū quodā remisso mō stuporis: aut qñ fuerit in ipso mēbro aliq mala cōplo vel solō cōtinuitatis faciēs dolorē: sed tñ via trāit⁹ spūs sensibilis ad ipsuz oppilationē patiet: qua phibet trāit⁹ sufficiētis qzitatē ipsi⁹ spūs regit te ad bonā sensationē ei⁹: qre nō picipiet dolor in illo nisi cū remissione multa. Et dolor pulsatiuus tūc dices iesse iuncturis: qñ cūz dolore fil eger pulsationē picipit: qd iō sit qñ mā multa carnē in circuitu iuncture extēte replet z coartat. vñ coangustant arterie in ea extētes: q coangustate pulsare cogūt: vt p pulsationē satisfaciāt necessitati euētatiōis eaz. Et tūc dices in iuncturis iesse dolorē fatigatiuū cū eger mēbra sua potissimē in locis iūcturaz fatigata sēt: aut p nimie tate laboris corpe aut pp hūorē extēdētē vñ mordicatē aut vēto⁹ iūcturā. Et tūc dices eis eē dolorē mordicatuū qñ hūor acut⁹ mēbra sensitiua iūcturis supposita ledit mordicādo vñ corrodēdo: qre paties putat hūorē illū p ipa mēbra incedē mordicādo z corrodēdo. Diuidit⁹ et dolor 3z moduz magis eēntialē penes cās med⁹ ipsi⁹ q sūt cās imediatariū cāp suaz: de qb⁹ i seqnti cā⁹ dices. Diuidit⁹ aut dolor iūcturaz 3z modū accidentālē: maxie penes duo attēdit. s. penes diuer⁹ locorū: z et modorū ipsaz iūcturaz: z penes mō⁹ p uet⁹ ei⁹ 3z loca iūcturaz. Joānit⁹ diuidit eū i tres spēs. nā aut occupat iūcturas supiores: z vocat chiragras: aut ife⁹: z vocat podagra: aut medias: z vocat dolor dorfi siue dor⁹ salis. Multi tñ sūt q hūc dolorē 3z hūc mō⁹ diuidūt i tot spēs quot sūt corpis iūcturaz: z singulis singla iponūt noiat vñ vocat collagrā hūectagrā cubitagrā chiragrā doragrā sciaticā gēuagrā, z podagrā. Et et 3z loca diidit dolor iūcturaz: qz ali⁹ occupat gñalr oēs iūcturas supiores medias z ife⁹ iūcturaz: aut successiue vnā p⁹ aliā aqz teriet aut saltē plēs eaz. Et vocat tūc dolor iste artetica z gutta artetica qdē: qz in ar⁹ accidit a qb⁹ artetica driuat. Dix. n. Sal. 10. meimur in oib⁹ eueniēs ar⁹ dī: z est artetica. h at q i vno ē si qdē 3z sciaz scia⁹: z 3z pedē podagrica. sup. z pñlt i alijs: z gutta qz cāt a mā in iūcturaz vacui⁹ guttatiz i mō⁹ rēum⁹ dīcēdēter: vt sic gutta solū a mā influēte fieret: artetica vñ siue ab influēte siue a gēstatiue. Repit qz podagra 2ª sumit vno⁹ ppe p dolore iūcturaz pedū. Alio⁹ large p artetica siue gutta: siue quis dolore iūcturaz: z hūc largū mō⁹. 5° aff:

Dolor (a) curaz pñt si dūpl.

Dolor iūcturarum due sunt spēs: essentialis. s. z accidentalis

De spēs doloris accidentalis: bus in iūcturis.

Iunctura sumi pōt triplr.

De ppo, ne iūcturā.

In pluribus affo. ut infra patebit ab hyp. sumis. **C**Scd3 vo modū iūcturay in qb3 sit: diuidit: qz ali2 euenit in iūcturis magnā cōcauitatē hūitib3 z magis pfūdis. Et ali2 in iūcturis eo3 se hūitib3: z fm hūc mo3 auctores plm pcellerūt fa ciētes ca3 de podagra. **C**Scdm ho mo3 puer2 ei2 diuidit dolor iūcturay in dolore piodicū z nō piodicū vey piodic2 est h3 plm. **C**Et Silib. dix. q ali2 est vagatiu2 ali2 gescena ali2 nodosus ali2 inofat2. Et vagatiu2 sit ex hūorib3 fluidis liqdis z subtilib3 aut veyo3 subtili: qre ppterea facit accessio nē mō in vna iūctura mō in alia: sicut mō in vno pede mō in alio: z gescēs dī q nō vagat: s3 fixus stat in mēbris: qd in uadit nō trāsies de vno in aliud: z hoc iō qz mā ip3 cāns est grossa aut viscosa aut in ipso ibibita. **C**Et nodosus dī qn hūor ip3 causans igrossat intm vt membrū ēt post doloris amotionē a bona flexione siue cōplicatione: z sit a debita reflexiōe siue extēsiōe phibeat. **C**Et iofatus dī qn mā in gipsat z ex toto iūcturā ab oi motiōe phibet. **C**Et ex diui sione modoz sūptiōis doloris pz ei2 alia diuisio. s. q dolor iūcturay qnq3 est morib3 qnq3 est accidens morbi z qnq3 est cā morbi. ipe. n. qnq3 ancedit morbū z sit cā ei2: z qnq3 ē accēs: qm comitatur morbu3 z incipit cum ipso: z qnq3 su peruenit ei2: z est hoc vplurimum.

De causis dolorum iuncturarum.

Cap. ij.

De causis extrinsecis.

Alexander lib. pmo. inqt q dolor a ca tartico vicina. i. a cā exteriori aut senecticio z a cā intrinseca fit. **C**Et de cau sis extrinsecis sunt casus z pcussio siue obuiatio incidēs vel cōtūdēs siue cōterēs z oē malū regi mē. in. 4. reb3 nō nālib3 vel aliq siue aliqb3 eay sic si obuia uerit corp2 aeri in aliq qilitatū distēpato: vñ fiat p suā frigi ditatē malā cōplonē frigidā gñans pgelās z idurās vel per suā caliditatē malā cāns pplonē calidā rarificans z dissol uēs: aut p suā siccitatē malā cōplonē siccā facies z exicādo psuetū h3 nām fluxū flaticay hūiditatū ad iūcturā phibēs: aut p suā hūiditatē igrossans supflue: z sic replonē z relaxa tionē facies vel cāns. **C**Aut si fuerit corp2 i exercitijs mul tis z laboriosis: z maxie supra repletionē cibale aut hūora/ lē factis corpeis maxie: s3 ēt aialib3. **C**Aut si fuit in somnis multis: z maxie diurnis z gete z ociositate multa: maxie q seq3 post exercitiū mltor3 z fortū psuetudinē. Aut fuerit in vigilijs multis debilitatib3. **C**Aut si fuerit vsus cibis z potib3 difficilis digōnis aut gnātiuis hūor3 fluidor3: z pci/ pue potu aceti: aut ēt vini maxie puri subtilis z potētis: z p/ cipue post cibū nōdū oigestū bibiti: q est cā gñonis multor3 hūor3 crudor3 in epe z in mēbris: q postea defluūt ad iūctu ras. **C**Et nauseatiua satietas: z ois imoderata replō capu/ la z ebrietas z venereor3 vsus imoderat2 z ipsi2 ēt frequēter psueti subita dimissio sūt ex causis doloris iūcturay. **C**Et Dal. 8o practice. Lōcarbēnaco3 dolores sepi2: z maxie ex replōnis assiduitate de cibis z potib3: z ex frequētia ebrie/ tatis z fastidiositatis eor3 q vsu diurno z maxie in replōne cibi z pot2 cū ocio z gete exercitijs z abiectiōe: z balneor3: z sūb3 his cāis: ex qb3 supfluitates in corpib3 multiplicant fieri h3. **C**Et ad istas cās reducūt retētiō ois psueti fluxus siue nālis siue pter nāz: sicut est retētiō emorroyday z men struor3 z flux3 sanguis nariū vomit2 z vētris flux3 aut vi/ ne siue sudatiōis multe. Et sicut cū restringit catarrus fluēs ad pect2 vel ad stōm cronic2. Et solidatio vleris cronici antiq3: z ois psilis flux3 diurni cōstrictio. Et in hoc exēplari ter loqns Raf. 25. otiñ. posuit cañ. z dixit. Albuc. patiebat difficilē coricā z vigiliās: ita q nunq3 vidi difficiliorē mor/ bū isto: z maior ps māe fluebat: ad pect2 z educebat cū tuf si z screatu z multas vigiliās. hēbat bñ mundificari z qlz die mūdificabat in meridie z nihil ide sentiebat mali in pe/ ctore: iurrit tñ dolorē iūcturay. Et h3 fuit put narrat Gal. qz expulsio supfluitatū nō est aliqñ p manifestos meat2: sed p mēbroz iūcturas: sicut fuit i isto casu cū mā nō flueret ad

pectus declinabat ad iūcturas z in illis dolorem causabat. **C**Dictay cāy pcatarticay qdā sunt imediate cāe cāy ime/ diatay doloris iūcturay. sicut casus pcussio z obuiatio cau santes imediate solonē ptiuitatis in ipsis: z ois alterat2 in vlti2 aer: z qdāq3 alia res de pdictis: z sūb3 causis imedia te pducētib3 malā pplonē in mēbris iūcturay. **C**Et qdāz sūt me2 cāe cāy imediatay doloris eay. Et de his dixit Se rap. 4o breuiarij. c. 23. cāe q gñant supfluitates sūt satietas z paucitas digōnis z trāqllitas lōga: z ociositas assidua: z coyus trālies mēsurā z ebrietas z paucitas eūonū: cū qb3 pcurrit psuetudo. nā cū phibet qd currebat ex eo replet cor pus. z mor2 post cibū inordinatiō: z balneatio admistrata fm multitudinē illi2. s. mor2. s. qz fiat iordinata. Et ois res gñans malitiā digōnis ē iuyās sup multiplicationē supflui tatū in dolorib3 iūcturay z pot2 vini multū ēt z puri an ci/ bū: qm absolute est nociu2 neruis pp velocitatē siue penetra tionis ad ipsos. Multū. n. ex eo z purū mutat cōplonē ner uor3 velociter z ipsoz minuit calitatē innatā. **C**Et Aui. 21o tertij. ca. de dolorib3 iūcturay dixit. q de cāis cāy efficiētiū sūt qdā cāe pterite: z ex eis sunt catarrī z coricē. Et cura tio colice h3 modū in q ofortant itestina. s. z nō recipiūt po stea māz q faciebat colicā: s3 expellūt illā a se vñ expellit ad extremitates. Et de cāis cāe efficiētis sūt cibi gnāntes gen2 illō māe3 z paucitas digōnis z trāqllitas z ges z dimissio exercitijs z coy2 plm2 z frequētia ebrietatis z retētiō eūonū cōsuetay sanguis mēstrui z anī z alioz de illis quor3 psue/ tudo iā icurrit aut flōia aut solonē vētris: q iā dimissa ēt. z itey exercitiū supra replonē z cibū z coy2 sup replonē z ci bū z vinū plm in ieiunijs. ipm. n. ledit nervos. Et hūores crudi cū retinent in corpore: deide nō eūant p nāz in egōne vñ vīna. sup. vel alia via vel partē. Nō. n. est lōginquū qn fa ciāt euenire dolores iūcturay si expellant ad eay pres: z si remāserint putrefiāt. Et signū q nā expellit eos in egōne z vīna est qd tūc inuenis vīnā grossāz nō subtilē crudā: qre tūc foritā est securitas ab eoy malitiā. Dixit aut foritā: qz solū qn sufficiētī qntitate expellunt z subseq3 bo3 regimēs z iō illa vīna grossa o3 durare p plēs dies inuēta grossa erit vñ eoy q dixim2. s. q vel expellent ad iūcturas vel retine/ bunt z putrefiēt: vñ fiet febres vel alie ex eis succedēt egri/ tudies. Et subdit. A. si adinuerint mās crudas ad h. s. ad ifluēdū ad iūcturas mor2 earuz laboriosus. aut pcussio seu casus: aut addiderit in debilitate earū ira z vigiliē debilita/ tes virtutes z trabentes mās ad ipsas z fiant penetrātes sua ppuetate dolores iūcturarum euenient.

De causis aut intrinsecis dixit. A. q aliq earuz est cā paties. z ista est mēbzū ip3 qd suscipit alte rationē z lesionē a cā efficiēte: z cū hoc dixit ipse ip3 mēbzū suscipiēs est cā vt eueniāt in eo dolores. h aut est aut pp de/ bilitatē sui. s. accñtalē. pueniētē pp malitiā pplōnis pñrma te in ipso z pprie fride: aut pp debilitatē ei2. s. nālē pueniē/ tē ex creatiōe. z nō ex pte pplōnis. s. nālīs sup. tñ: nā ppter pctm pplōnis pōt mēbzū ēē dñile ex alia cā z nō ex pplōnis pte. s. accñtalis eueniētis. nā mēbzū sola dñilitate nāli absq3 oi accñtali pplone pōt ēē cā euer2 doloris in ipso. Aut hoc erit pp vehemētiā calitatis: z pprie cū accidit in ipso vehe/ mēs calitas pp motū aut dolores aut alias cās extrinsecas: s3 ista diuisio. s. pueniēs a dñtis cāis extrinsecis nō sit lōginq a diuisiōe p. s. pueniētē a mala pplone in hūo qz nō nisi me/ diatē cōplone iducta illud faciūt aut mēbzū suscipiēs est cā: q dolores in ipso eueniāt. Dixit Aui. rōne sui situs vt qz si/ tuatū est sub alijs mēbris: z vbi ad ip3 currūt māe p nām: aut ex aliq cāy extrinsecay. **C**Dixit. Aut cā est efficiēs z h3 gñis sūt pplones. s. male simplices vel ppositae pure vel non pure. i. cū mā z māe male. sua qllitate vel qntitate vel vtray. Et mala qdez pplō calā vel frida vel siccā pōt ēē cā doloris simplr z cōposite pure z non pure. Mala ho pplō simplex hūida z pura non pōt esse cā doloris: vt in sermone patuit

De causis malitiorum iuncturarum.

De causis malitiorum iuncturarum.

tertio. cōposita vō nō rōne suis: rōne sue applicate et ipsa sim-
plex nō pura bñ pōt eē cā doloris. Et mala pōlo qdē pōt
esse cā doloris in q̄tū efficit ip̄z et in q̄tū debilitat mēbz:
vñ parat ad recipiēdū mās: et itēz aliq̄ de malis pōlōnib⁹:
vt calida pōt esse cā attractionis ad mēbz et p̄pationis mās
ad fluxū meat⁹ dilatādo poros ap̄iēdo et ozificia. Et aliq̄ p̄t
eē cā p̄gregationis mās in loco vt frigida p̄hibēdo in ea bo-
nā digōnē fieri et bonā maturationē et supfluitatū nutriti-
ti expulsiōnē. Ois p̄terea mala cōpō pōt esse cā debilitatis
mēbz: et sic mās supfluat p̄gregationis in ip̄so. Et mala et
pōlo toti⁹ corpis aut alicui⁹ mēbz p̄ncipalīz: vt cordis
cerebri: vel epatis pōt eē cā doloris iuncturarū: et p̄prie cuz
ei admisceat humiditas extranea quā dissoluat mala cōpō
calā vel p̄stringat et exp̄imat mala cōpō frigida vel sicca.
Et de causis efficientib⁹ est fortitudo in aliquo mēbz
nobiliū in quo p̄tinet p̄geste vel ad ip̄z defluxū mās exube-
ratis q̄ntitatis: aut male q̄litas ledē: is ip̄z. q̄r expellit eas.
Et in hac expulsiōe p̄fit ad iūcturas deuenire. Et dixit Aui.
et cā instālis. s. est cā coadunatiōis mās in mēbz: et ista est
cā dilatationis meatū q̄ sunt ad ip̄z. Et eoꝝ dilatatio aut
est accīnalis aut ex creatione. et ex causis istalib⁹ dixit ip̄s
est vacuitas siue p̄cavitās exis in mēbz sicut est in iunctu-
ris et raritas. i. laxitas mēbz accīnalis: aut ex creatiōe sicut
in mēbz existit et emūctorijs. Et cās Raf. in li. de iūctu-
ris reducit ad tres. Et ait cās passiōis iūcturarū sunt tres: s.
aggre¹⁰ hūoꝝ fortis mēbz p̄ncipalīz et potētū expellē
supflua et debilitas recipiētū. Et Sera. vō f̄duxit eas ad duas
et ait. in dolorib⁹ iūcturarū sūt et in alijs mēbz p̄paratis vt
in eis siat egritudo neciō aggregant eis iste due cās. s. multi-
tudo hūoꝝ fluētis et debilitas mēbz recipiētis: et nō sufficit vna
eaz vt sit cā egritudinis. nā si ponim⁹ q̄ cā eius sit debilitas
tūc op̄z q̄ egritudo sit in eo semp̄ dū p̄manet debilis. Et
fidoicam⁹ q̄ cā egritudinis sit mās tūc op̄z vt nō aggreget
in iuncturis tūc egritudo: sed eueniat etiā reliqs mēbz eē
liter. Et subdit Sera. p̄paratio mēbz ad recipiēdū mās
q̄ effundunt: aut est p̄ raritātē subē viāz in q̄b⁹ currunt et
amplitudinē eaz. Aut p̄ multitudinē attractionis: aut p̄ lo-
cū nālē. Et q̄ de istis sunt ex amplitudine viāz et raritate ea-
rū suberant sunt nāles sicut caro mollis et glādūle q̄ sunt in
collo et titilicis inguinib⁹: aut accītales sicut q̄ sunt in iū-
cturis exteriorib⁹. Effusio autē que appropriata est motui et
multitudini attractionis sit aut a nā sicut in carnea ut p̄
eides sicut in iuncturis. Et illud in eis est aut p̄ dolorē ve-
hemētē qui accidit in eis vel alio mēbz: et excitat mām et at-
trahit eā: aut ex motu laborioso: et iste due habitudines in-
ueniunt in iuncturis: q̄m sunt multi motus imo sunt instā-
motū. Cū q̄ accidit in eis egritudo q̄ moueat dolorē tūc at-
tractio eaz sit fortis p̄ locū recipiētis nālē q̄m mēbz: q̄
sitū est in inferiorib⁹: sicut pedes facilia sūt ad recipiēdū
qd̄ effundit ad ipsas: et p̄ illud s̄m p̄m accidit podagra his
q̄ nō regunt regiminē: qd̄ est neciū: q̄m de p̄prietate humi-
ditatū est descēdere ad inferiora nā et p̄ nām si nō resistat eis
in corpe mēbz aliud vehemētē paratū ad recipiēdū eas.
Et Materia autē q̄ facit dolores iuncturarū dixit Sera. for-
tassis est calā sanguinea aut colerica et fortassis est frida: sic
humor crudus: q̄m nō digerit q̄m aggregat in iuncturis et in
essentia sua silat saniei grosse et cū manet in iūctura tpe lō-
go nō solū ingrossat: sed acq̄rit viscositātē multā sicca et for-
tasse est cā eaz humor mellicus ē. Et sūt vba Sal. 10. mie-
mir ca⁹ p̄. vbi ait cōis: cā eoꝝ est abūdātia hūoꝝ cōp̄eben-
dēs patientē iūcturā qua ipleta p̄tingit extēsiōnē fieri ad
oēs nervos p̄tulas circūstantes: et ex his fieri dolorem.
Et dixit. aliq̄ is q̄ puenit humor est sanguineus: vt p̄m
aut flegmaticus vel p̄mixt⁹ ex colera et flāte: et cū his q̄q̄z
et sanguine. Diligent⁹ aut q̄ oēs nō flāticū humores: sed
noiatū p̄prie crudū dicet noiarī in artetica vt p̄m. est aut si
miles saniei in grossitie. cū aut in iuncturis morat nō solū

grossior: et viscosior sit: et ista gnatio noiatōꝝ poroꝝ sit: et
hec est ois p̄ petrificatiōis: que postq̄ facta fuerit nūq̄ spes
est. Dixit Sal. q̄ ad p̄stīnū statū certitudinalr reuertat iū-
ctura. Nō dixit aut Sal. de humore mellico q̄ rarissime ab-
eo sunt Aui. aut addidit q̄ mā aliq̄ est ventositas. Et Ait
Raf. in lib. de iuncturis dolores iuncturarū sunt p̄ maiori
pte a flegmate et sepe a sanguine raro de colera et rarius de
melia. Et q̄m cōponunt humores p̄ maiori pte cōiungit co-
lera cū flegmate subtili: q̄m diēta plurimoz boiūz est gros-
sa p̄ quā hūoꝝ grossi augent: qui ad iūcturas discurre
nō p̄t nisi subtilient⁹ p̄ aliquo calore vel exercitio vel vsu
reꝝ calidaz cū ipsi de nā sui sint cōpacti et inepti ad fluxūz
p̄ hoc videm⁹ in illis q̄ dolorē patiunt⁹ ex crudis hūoꝝ
ipsas getes inter duas accessiones breuiari cuz vigilant vel
laborāt vel vtunt⁹ reb⁹ calidis. Alijs aut sit p̄riū. Modo co-
lera cū p̄misceat flegmati illū subtiliat et fluere facit. Et Aui.
voluit q̄ p̄m fiat a flegmate cū colera. deinde a flegmate cru-
do deinde a sanguine postea a colera et raro a melia. Et Di-
cūt. inter hūoꝝ simplices sit plus a flegmate: q̄ de ea plus
in corpib⁹ abūdāt et fluidū est rōne sue humiditatis: et q̄ nā
ip̄s ad iūcturas mādāt: vt supra patuit. Colera aut q̄uis
sit magis mobilis nihilomin⁹ nō fluit ad iūcturas: s̄ ma-
gis dispargit et euaporat. Sanguis vō me¹¹ et inter flegma
et colerā. Et postea que est a flegmate cū colera frequēt⁹ sit
a flegmatico sanguine: et deinde a sanguine colerico: me-
lācolia aut cū grossa sit rarissime p̄tingit: q̄ difficile est mo-
bilis: et si aliq̄ ex ea fiat tūc erit illud s̄m p̄m p̄ viā cōgōnis
eius in iūcturis: q̄m ossa cartilagine et ligamēta nutriunt
sanguine grosso mellico: cuius supflūū cū nō expellit p̄gerit
et sapit nām humoris mellici. Materia. n. facit dolores iū-
cturarū aliq̄ nō frequēter in ipsaz vacuitatib⁹ p̄gerit. vey
s̄m p̄m per viā defluxus a toto vel a particulari mēbz sit
Et iste defluxus aliq̄ sit: et vt p̄z per meatus manifestos. s.
venas et arterias: et aliq̄ sit per meatus occultos: ita q̄ ali-
q̄ defluit humor ad eas in viā catarrī et reumatismi. Ait. n.
Sal. vbi supra h̄ passionē. si dolores artetici sunt germia
reumatū deueniētū ad regiones iūcturarū: et deflux⁹ qd̄
humorū ad iūcturas aliq̄ sit per viā expulsiōis cretice.
Dolor. n. iūcturarū frequēter est crisis febriū et aliarū egrit-
udinū quarū dāt et maxie colice. Et Multiplicant⁹ aut dolo-
res in iuncturis plus q̄ in alijs mēbz: sicut dixit Sal. 2. p̄
nosticoꝝ in omēto illi. Si apate vō vel in vesica in pede et c.
Et ponit ab ip̄so Aui. tertij. et. nō multiplicant dolores in
iuncturis: nisi qui p̄s sūt magis vacue q̄ reliq̄ mēbz et plu-
ris motus et debilitas p̄lōnis et frigidioris et situs earum
est in extremitatib⁹ lōgings a regimine p̄mo. i. p̄ncipali qd̄
est in corde. als. a regimine p̄mi. s. mēbz. puta cordis: ac ē
q̄ vt supradictū est: nā ad eas delegat hūoꝝ flegmaticos.
Modus autē gñonis doloris iūcturarū est q̄m mā illos
factura si fuerit per viā paulatīne cōgōnis in resoluta et in
expulsa post nutrimentū earū appositionē in ipsaz p̄cavitā-
tib⁹ adunat donec eas repleat et p̄cavitatib⁹ repletis am-
plius aucta mēbz circūstātia replendo extēdit et in tumorē
elevant. Et eodē mō et mā per meatus occultos defluens fa-
cit que per meat⁹ defluit manifestos venas et arterias p̄ ex
eis magnas replet: deinde aucta replet minores pueniens
vsq̄ ad capillares: et deoq̄ visui in circuitu apparēt replete q̄
tpe sanitatis nō apparebāt: deinde per ozificia et poros eaz
ad p̄cavitates effluit iūcturarū et misceat humiditātē flāticā
ad eas a nā delegate et illas replet. Amp. aut ad aucte ipel-
lunt hinc inde p̄catenationē ossūz querēs ip̄soꝝ facere dis-
gregationē: ipellunt et p̄niculū colligāt eaz et eū qui inter
ossa et musculos sepat ipellūtq̄ et musculos in circuitu assi-
stēs et eos replent: et ip̄soꝝ extendendo p̄tinuitatē solūnt:
et ip̄soꝝ alterāt p̄lōnē ad id qd̄ p̄ter nām est et sic tumores
et dolorē causant. Quidā dixerunt. q̄ predictē mās nervos
sūt et chondas replent extendunt et solūnt: et in eis dolorē

De mō
gnationis
dolorum
iuncturarum

De causa
māli dolo-
ri iunctu-
rarum.

De causa
māli dolo-
ri iunctu-
rarum.

causant. **E**t Ras. 13. p. 1. in. aucte Sal. dixit. apa. i. dolor & tumor in podagra fit ex supfluitate descēdente ad articulos pedū: & ex excessu supfluitatis in loco articuli seq̃r necessa- rio q̃ extendant ligamēta p̃tinetia ipsos articulos extrinse- cus: s̃z nerui & chorde nō inflant in laborante podagra: in eis tñ accidit dolor cū extēsiōe eorū facta cū articulis tātū. Et habet signatio sup hoc qd nulli podagrico in ultimo ac- cidit spasmus: & spasmus maxie accidit penes apa accūs in neruis & chordis. Quidā tñ dicūt. q̃ cōtingēs est illā mām neruos & chordas replere: & inde dolorē minimum causare quē sequit̃ spasmus: verū tñ q̃uis tūc sit etiā dolor ibi arte- ticus: nō tñ dī egrū dolorē pati arteticū: sed solū neruorum vel chordarū: & hoc idē: q̃ dolor neruorū & chordarū dolorē arteticū obūbrat sua intēsiōe & malitia vehemēti. Et vt nō- tant mā replēs & cāns dolorē iuncturaz. fm plm nō est apo- stemās. dicūt qdā ita q̃ cupū faciat: & ad sanationē deduca- tur: imo in qbusdā appet aliqñ cupū fieri in quo tñ sanies nō cōtinet̃. **E**t ait Sal. sup sexto epidimiaz. & ponit a rabi- in. 14. p̃cula ex hūiditate mucillaginosa in corpore aggre- gata: aliqñ circa iuncturas apata sūt iilia apatib⁹ patietisū ydropiaz: q̃ apata vacillare fecerūt aliquos medicorū: adeo q̃ appuerūt ea credentes in eis sanie esse: nec inuenerūt eā: s̃z inuenerūt totā carnē circa iuncturas extēte mucillagine plenā. Quisq̃ tñ est ipsa mā apans veres: s̃z hoc raro ptingit. **E**t dicit. Aui. multoties inuiscant mā iter iuncturas: & hūt sicut gipsū & pprie que ex eis sūt nude. Et dicit. multoties ois sup iuncturas caro pprie inter digitos: qñ cōiugantur digiti & cōstringunt: & fit dolor fortis qñq̃. Et plm huius nō fit nisi hoib⁹ cōplexiones calidas habentib⁹. Et plm ori- tur caro cum materia est sanguinea.

Et ad sciendū qb⁹ magis accidit dolor articuloz. Cap. iij.

Amuis hō cuiusq̃ sexus: cuiusq̃ eta- tis: cuiusq̃ complexionis & habi- tudinis articuloz dolorē possit incurrere: tñ ad eū patiendum alter altero dispositus est magis. **E**t scdm sexū. n. vir multo magis est disposit⁹

& eo maxime q̃ inordinatiois est regiminis q̃ mulier ipsa eniz sicut custoditua domus mulier meliori regit regimie: & maxime eo qd est fm motus corporeos & aiales & eo qd fm coyū. **E**t amplius mulier expurgat fm nālē purgationes que p̃mēstrua fit: stante. n. hac purgatione in ea fm debitas q̃ritatē & tpe cōdecēti nō p̃gregant in muliere supfluitates apte fluere ad iuncturas: p̃inde dicit Hyp. 6. affo. mulier nō podagricat nisi mēstrua deficiat ei: nō intelligēs defectū eo- rū fm nām sicut post. 50. annū vel tpe p̃ceptionis seu lacta- tionis: s̃z defectū mēstruorū p̃ter nām p̃sis ē p̃ter nām defi- cientib⁹ cōgregant in muliere supfluitates apte fluere ad iū- cturas & cāre dolorē in eis: & hoc maxie nisi regimine bono & bona p̃uisione de eūone & alijs vsa fuerit. p̃nt insup mulie- res mēstruis stātib⁹: sed pauciorib⁹ aut abundātorib⁹ in- currere dolorē iuncturaz: imo ē stantib⁹ eis debite q̃ritatē: si malo regimine in sex nō nālibus reb⁹ regant. **E**t scd̃z etatē vō senes sūt magis dispositi ad dolorē iuncturaz: alijs etatib⁹. **A**it. n. Hyp. affo. 6. puer nō podagricat asī affodi- siam. i. an spermatis emissionē. s. an. 14. annū. Ista aut̃ ine- p̃tudo pueris inest pp fortitudinē suā virtutū nālū. Be- ne eniz digerūt & superflūū quātū in augmētū trāsit eorū su- perflūū vō qualia p̃debitas regiones expellūt. Iuuenes vō mediū in hoc tenēt inter senes & pueros. **E**t scd̃z vō cōplo- nes corpa flegmatica paratioz sunt ad hos dolores: alijs qm multa in eis flegmata ad iuncturas mittūt: & postea sūt corpa sanguinea: deinde colērica & vltio melica sunt ad hos minus parata. **E**t scd̃z habitudinē vō: qm corpa pingua magis apta sunt incurrere eos q̃ macra & corpa dilatatoz meatū & latāz venaz paratioz sunt ad eos q̃ es. se habē- tia. **E**t dicit Hyp. 6. affo. eunuchi nō podagricat & assigna- tur cā: q̃ nō vnt̃ coyū: & p̃pterea notant q̃ vntes coy-

tu tēperato minus incurrūt dolores iuncturaz q̃ eunuchi abstinētes a coyū oino: qm in abstinētib⁹ & eunucis mul- tiplicant supfluitates apte defluere ad iuncturas: & potissi- me in eunuchis: quorū virtutes debilitant: & ipsi ēt lassant fm iuncturas vniuersū corpus. Indebito aut̃ vntētib⁹ coyū: supfluitates ipse cōgrue expurgant. Assignat̃ ēt aliā cām: & est q̃ eunuchi tpe Hypocratis maxime deputabant ad seruicia nobilia dñaz: vñ tpe suo debito vtebant̃ regimi- ne. sup cōmēto aut̃ hui⁹ affo. dixit Sal. q̃ patietes dolores iuncturaz tēpore Hypocratis fuerūt viri ex regimento & bona dieta & ex cōtinetia: s̃z q̃ hoies nostri tēpore ad dele- ctationes fuerūt decliues: idcirco podagricant seu podagri- ci sūt innumeri: ṽputa nūmū exercitātū & mādūcates plusq̃ digerere possint & vino inebriati: & qui forte vinū. i. potens ieiuni bibūt & abūdātes in coyū: ex cuius abūdātia est q̃ multo plures nō eunuchi q̃ eunuchi abstinētes a coyū ve- xant̃ dolorib⁹ iuncturaz. Et subdit Sal. q̃ si hoies oia p̃e- dicta peccata nō incidāt. sed duo vel tria: sūt tñ eis nociua. Quāuis ergo tēpore Hypo. pauci podagricarent nō mulie- res d̃bite mēstruate nō pueri ante ap̃roditiaz nō eunuchi. Hodie dicit Sordo. aliter vadit negociū: q̃ eunuchi & mu- lieres & ois sexus: & ois etas pp malū regimen podagricat. **E**t dicit Aui. de hūitib⁹ dolorē articuloz. qdā sunt q̃ eos su- peruenire faciūt pp malitiā sui regiminis: & sic pp dispōnez accidētalē & extrinsecā. Et de eis sūt quos euenire facit cor- ruptio forme mēbroz eorū & dilatatio meatū venaz eorū: & gnatio malorū humorū in ipsis p̃pter malitiā mēbroz: ra- dicaliū: in qb⁹ mali generant̃ humores: & si bono vtant̃ re- gimine: & sic pp dispōnē nālē & intrinsecā h̃y ad dolores iun- cturaz parati sūt. **E**t amplius ṽt ipse dixit p̃mī scd̃a. doctri- na p̃ma. ca. 8. dolor articuloz est de egritudine: q̃ heredi- tant̃ in semine. quare nati ex parentib⁹ podagricis parati sūt incurrere podagras. **E**t dicit qdā. cū cōceptio facta fue- rit tēpore infestationis dolorū articuloz. tunc talis p̃ceptus magis dispositus est incurrere illos dolores q̃ p̃ceptus tpe interpolationis eorū: & hinc est qd dicit q̃ aliqñ nullus ge- nitus ex parentibus articulosus efficiat̃ articulosus. Et aliqñ Et aliquando omnes geniti efficiuntur articulosi. Et aliqñ qdā eorū sic & qdā nō. **E**t dicit Sal. in cōmēto dicti affo. eunuchi zc. Ex hereditate ēt podagra cōicā: sperma. n. q̃ ma- culatū fuerat nēcio pedes filioz debilitat. **E**t Sera. dixit 4. breuiarij. ca. 23. adiuuat sup euentū egritudinis podag- gre hereditatio ex patre & auo: q̃ hec egritudo malā: qm ef- fundit eū spermate ponit ipz p̃patū ad recipiēdū eā valdet qm vt dicit Aui. sperma est fm p̃p̃lōnē gūantis. **E**t dicit Aui. tertij. 22. aptiores ad h̃ vt in eis multiplicent̃ isti dolo- res sūt senes & hūtes egritudines cronicas & p̃ualescentes cū nō regant̃ cū rectificatione: illud iō qm virtutes eorū debi- litant̃ a digōne bona. **E**t dicit qdā. intellexit Aui. de patiē- tibus ipsaz egritudinē articulosaz cronica p̃ualescētib⁹: ex ea. i. nō verē: & iō subdit. & pprie cū sūt curati cū sedatione. i. cū stupefactione absq̃ eūone sufficienti: & expulsiōe vltimas: si tñ refert̃ ad alias egritudines cronicas: tunc exponit̃ cū sedatione. i. cum alteratione absq̃ expulsiōe & euacuatio- ne materie facientis illas egritudines.

Et ad sciendū qb⁹ ipib⁹ dolor magis accidat. Cap. iij.

Amuis dolor articuloz oī tpe anni: & omni aeris p̃stitutione euenire possit. Dixit tñ Hyp. 6. affo. affo. 55. q̃ podag- rica passio vere & autūno mouet̃: vt in pluri- bus. i. fm plurimū. Et cā est: q̃ illis tēporibus reperit̃ in corpib⁹ māe magis apte fluere ad iuncturas: ideoq̃ 3. affoz. artetica inter egritudines vere aptas euenit̃ re enumerauit. Deinde dixit. in autūno est sciades. i. sciatica sumens sciaticā. p̃ quocūq̃ dolore articuloz. In hyeme vō humores p̃gregant̃ & quieti vere supueniēte dissoluntur &

Ex parte
xua.

Ex parte
etatis.

Ex parte
cōplexiois.

Ex parte
hitudinis
Ex parte
coyū & re-
gimio n
sex reb⁹ nō
nālibus.

Ex parte
reditatis
in semine

Ex parte
egritudi-
num.

De mē-
termi-
ne do-
lunt

fluunt. In autūno vero virtutes sunt debilitate et vie amplifi-
cate tepus est inordinatū humores sunt subtiliati: quia apti-
tudine hnt ad fluendū: et ideo dicitur Aui. q. aptiora tepora ad h
ut in eis eueniat dolores iuncturarū et podagre sūt ver pp mo-
tū sanguinis et humorū in eo. Et autūnus pp malitiā hūorū
et dignitē: et aīcessionē dilatationis pororū in estate: et ex ca-
lore q fortis sit in die. Et. S. qdē in comēto affo. supra posi-
ti. f. eunuchi et dicit. q. apti ad hos dolores p^m fuerūt po-
dagrici: deinde arterici. Et Aui. dicit. illi cui accidūt dolores
iuncturarū accidit podagra in p^mis: et rō est q. pedes sūt p^lz
sunt magis in motu et sūt in loco infimiori et remotiores a fo-
te caloris: qre ad eos magis hnt moueri supfluitates. Et ve-
rificat hoc dictū fm p^mis: nō semp: q. in qbusdam incipit a
manu: et in alijs a genu: et aliqua alia iūcturā. Et sūt p^lz cū
incipit podagra a pede incipit a digitis eius et spālī a polli-
celi: qbusdā incipiat a calcaneo. Et dicit Sal. 10. mēmir. ca.
p^mo. podagra incipit in articulo vno: et est vey fm p^mis: q.
qñqz incipit a duob⁹ vel plurib⁹: sup. tu. et ad illū articulu
redit cū porisimat: et qñqz antiquat in illo arti⁹ p^logā morā.
sup. vel reditū spālī: dicit Sal. tūc extēdit in oib⁹ articulis.

De determinatione dolorum articulorum.

Cap. v.

Dolor articuloz est egritudo cronica fm re-
ditus suoz porisimat: ipse aut postqz
plures trāierit piodos adeo postea fit māsiu⁹:
ut et lz multas beat interpolationes: patientes
in comitat⁹ vsqz ad finē vite fm p^mis. Et Parti-
culares aut porisimat: aliq sunt breues: aliq sūt longi: et aliq
inter eos medij. Et sequunt⁹ hāc diuisionē a diuersitate ma-
terie faciētis eos fm p^mis. Nā si mā eoz fuerit subtilis cali-
da et acuta porisimat terminabit⁹ in 4ª die vel ante illū: et de
his loquēs Aui. tertij. 22^a. ait. Attēde crises et que sit in die
4^a et 7^a: et in 11^a. et hora crisis melior eis est. 14^a. qñ vt ap-
paruit in fermone 2^a. 14. dies est termin⁹ morboz: absolute
acutoz: de quoz nūero est dolor articuloz a mā calida acu-
ta: et raro talis dolor terminat⁹ añ. 14^m. qñqz qñqz: raro tñ
ptingat ipm p^mis terminari. Et ideo Aui. dicit. Melior crisis
ei⁹ est q in 14ª accidit. Et si mā dolor iuncturarū non
fuerit oīno calida acuta: sed media q. mixta ex humore cali-
do et frigido: et est illa q inuenit⁹ vtp^lz: sicut dictū est in c^o. 1°
tūc ei⁹ porisimat terminabit⁹ in 40ª die: aut añ illū: et raro
ptransibit ipz: nisi aduenerit in curatione error. Mā. n. talī
mō medio se hñs est mā morboz pueruoz acutoz: quoz
crisis est. 40. dies: et de his loquēs Hyp. 6° affo. dicit. Qui-
buscūqz podagrice egritudines sūt he in 40. dieb⁹ deferue-
scētes residēt. Et Raf. dicit. 9° pti. auctoritate Sal. q. dispo-
sitiō hui⁹ apatis nō trāit. 40. dies: et in eis dissoluet⁹ et sana-
bit⁹ si medicus seq⁹ totā opōnē recte. Et dicit fm variā mī-
xtionē humoris calidi cū frigido sit variatio dierū crisis ei⁹
infra. 40^m diē. Nā qto plus de hūore calido erit in mixtio-
ne tāto citior erit terminatio: ita vt terminet⁹ in 20. Et si hu-
mor calidus nō in tāto dñabit⁹ supra fridū teriabit⁹ in 24. Et
si adhuc min⁹ teriabit⁹ in 27. Et si eq⁹ bñ illi teriabit⁹ in 32.
vel 34. et si dñabit⁹ humor frigidus supra calidū teriabit⁹ in
37. vel 40. Et dicunt notāter. dicit Hyp. deferuescētes resi-
dent. p^mo: vt ostēdat q. nō loq⁹ de podagra pueniēte a mā
pure frigida: qñ talis podagra nō hz residere deferuescēdo.
scdō ad denotādū q. talis podagra nō semp in dicto termino
cōpleto residet per totale resoluē māe facientis ipsaz: licet
qñqz sic terminet⁹: vey qñqz determinabit⁹ p solā deferuescē-
tiā caliditatis et molestie: et hoc aut multū paucificata: vel to-
talē psumpta mā calida: aut resoluta subtili remanēte gros-
so infrigidato nō potēte calefacere neqz dolorem causare.
Et si aut mā dolor iuncturarū fuerit mā frigida: tūc crisis
eius fiet post. 40^m diē: et variabit⁹ eius crisis fm qd ei⁹ mā
fuerit magis vel min⁹ grossa et cōpacta: ita vt aliqñ extēdat⁹
ad. 60^m diē: aliqñ ad. 80^m diē vel ultra. Et egritudines quoz
māles iuncturarū terminant⁹: aut p resoluē insensibilem: et

hic est melior modoz resoluē ei⁹: aut p resoluē subtilis
remanēte grosso qd idurat⁹ et scitotizat⁹ i loco: et aliqñ petri-
ficat⁹ et ingipiat⁹: aut q. eaz mā suppurat⁹ et in sanie puerit⁹:
qd tñ raro ptingit pp debilitate caloris in iuncturis. Aut
eaz mā pmutat⁹: et tūc aut de vna iunctura in aliā iuncturā:
aut de iunctura ad aliud mēbrū: et tūc si pmutatio ipsa fue-
rit ad mēbrū ignobile pmutatio illa erit laudabilis. Si vō
ad mēbrū nobile erit illaudabilis et mala. Et dicit Raf. 12°
pti. ex 2° libro de nā humana. vidim⁹ de pluribus hūorib⁹
manātib⁹ ad iūcturas: aut ad pedē in podagra q. si trāsmu-
tant⁹ de eis ad aliqua mēbra nobilia moriet⁹ patiēs: spha-
tur tñ ipsius sanatio in vno tātum. f. q. attractio ipsoz scdō
fieri pōt ad articulu vbi erat. Aut terminat⁹ eoz mā per sen-
sibile eūonē spontaneā: vel artificiale vomitu vel fluxu ven-
tris: vñ eodē. 12° pti. ait Raf. dico q. qdā amicus me⁹ expe-
ctādo digēnē cū eūone putabat: sicut multi imperiti faciunt
q. mā sanaret⁹ et eruperet⁹: et duz esset in dolore vehementi
valde ipsius nā in expellēdo mām illāz assellauit. xx. sellas
de col. ra excoziantē intestina sua vehementer: ex qb⁹ mitiga-
tus est dolor statim et pulsatio penit⁹: et sanata passio iph⁹:
nō in spatio longioris tps alijs teporib⁹ cōsuetis. Et dicit
quoqz Raf. ibidē. deterior dolor iuncturarū erit qñ accidit
in eo: cuius p^r aut auus illo laborauerūt. Et deterior est do-
lor eueniēs in inferiorib⁹: eo q. pp litū plus sūt supfluita-
tes ad inferiora: qre et magis diuturnat⁹ et frequēt⁹ inuadit⁹
chiragra aut et superior articuloz artetica cū curat⁹ et eius
eradicat⁹ mā nō velociter redit⁹: et nō nisi a cā magna et inor-
dinato valde regimine. Sciatica vō et podagra et inferiorū
iuncturarū dolor velociter redit ex qualz cātē dicit Seraf.
Et. 12° pti. Et de dolorib⁹ iuncturarū inferiorū deterior
est sciaticus: et post eū genuagricus: et vlti⁹ podagric⁹. Raf.
tñ vt dicere q. podagricus sit intensior et molestior: et maxi-
mē cū mā ad pollicis iuncturā trahit⁹ et daly. assignat cām:
q. iunctura parua est: et nō sufficit capere multā supfluitatē.
Cū igit⁹ multa supfluitas fuerit illa vehementer dscēdit: et tūc
dolor molestior sit. Et dicit daly. D. si fuerit artetica in la-
tere sinistro deterior est: vñ filagorū vt ponit. 12° pti. scia-
tica difficilis est: si fuerit in ancha sinistra. dicit. A. in parte
sinistra est difficilis: q. sinistra est debilior dextra. Et dicit
Raf. in diuisionib⁹ si accidat in ancha sinistra est sup egruz
vehementior qz sit cū est in dextra. Et dicit Aui. sciaticus est
de vehementiorib⁹ doloribus iuncturarū. Et filagorū dicit.
q. eueniens in corpib⁹ humide cōplexionis: et eueniens in
hyeme est difficilis. Dicit. post eā est que accidit in autūno:
et pprie versus finem eius: deinde que accidit in vere: et vlti-
mo minus difficilis est que euenit in estate.

De signis dolorum iuncturarum.

Cap. vi.

Signa generis: et signa speciez distinctarū
fm loca dolentia nota sunt ad sensū
et habent relatione infirmū vel astantiuz.

Signa vō spēz distinctarū fm causas sunt
alia malitie complexionis pure sine mā: et alia
non pure: et cum materia.

Et signa pure sunt dolor absqz tumore: et absqz gravitate
sensata in parte dolente: et absqz pmutatione coloris ab eo
q est fm nām. Dicit Aui. dolor iuncturarū a mala cōplone
pura raro accidit et parūper et dolor sit absqz grauedine: et
absqz inflatōe: et nō est i ea alteratio coloris: neqz sig^m māci.
Signa aut q. cū mala cōplone sit mā grauatiua sūt sensus
grauitatis in loco et apparitio tumorū: tumor enī apparēs
in loco semp mām signat. verū ipsius absētia nō semp signi-
ficat puationē māe: pōt. n. mā in pundo vacuitatū iunctu-
rarū retineri: et adhuc nō extēdere: nec in altū leuare ptes ex-
trinsecas. vey grauitas semp signat p^rsentia māe hūoralis.
Et de signis māez est coloris loci pmutatio et pmutatis do-
lorib⁹ de loco ad locū signat mām ventosāz. aut humoralē
Signa vō p^ricularē significantia mām et distinguētia in-

Signa mā-
le p^rsentia
sine mā.

Signa
male p^rso-
na cū mā

Signa
ad cognō-
scēdū mā-
le et p^rec-
cātem.

Poris-
mat⁹ dicit⁹
in lō
giudice
et euenit
recepta
materie.

Ex pte
redicū
in tem

Ex pte
egritud-
num.

De mō-
termina-
tio dolor-
iuncturarū

Tractatus.ij.

per eas multa sunt. De quorū quibū dā dicit Gal. 10. mitemir. p
ca^o facile dignoscibiles sunt tristatū hūorū dñe p colores: z
synthomata z p expientia farmacoꝝ que offerūt. Et digno
tio eorū q a colore oibus nota sunt: q vō a synthomatib⁹ ilz
nō oib⁹: neqz pmpre sit euident⁹: tñ nō est difficilis. Et subdit
ad cognitionē ē tristatis humoris pferit tibi pcedēs dieta p
exercitiū: aut ē p balneū supra cibos: aut añ cibos: que ad^m
exercitiū z ciborū qñtitas z qlitas in hora anni z situs re
gionis: z sic ē z etas z habitudo corpis. Et Sera. dicit.
significat sup mām ex causis que pcellerunt: z ex eo qd est:
z ex eo qd sequit ipm. Ab eo qdem qd pcellit sit qñ tu que
ris de regimie pcedēte. Ab eo vō qd est ppiū qñ tu exqui
ris illud a pñone infirmis: z hora anni z etate z reliqs cāis:
ab eo aut qd seqt: vt ex iuuamētis z nocumētis z reb⁹ que
administrant cū curatione z adiungaz ad illud signionez ex
colore loci. Et addit qdā signiones supras ex pulsū z ex ere
untibus. Ampli⁹ qdā addit q hūorū q est in cā cognoscit ex
hora doloris z doloris additione ex cibo vel repletionē. Et
ex priuatione tumoris vel eius apparitione cita vel tarda.
Signa si
guinis. **C**Mām itaqz sanguineā fore dicit Aui. signat rubedo loci
si nō fuerit vehemētis. pfunditatis: vt in sciatica: qz scia mul
tuz distat a cute: ideoqz aut nūqz rubet locus: aut nō nisi tar
de in pcessu vñ dicit Aui. aut nō est: aut nō appet adhuc. Et
dicit. signat ipsaz intensio vehemēs. dicit. min⁹ tñ qz in fle
gmatica. z pulsatio z grauitas: que etiaz est minus qz in fle
gmatica. z preteritū regimē generaliuū sanguinis: totum
illud qd scit de dispōnib⁹ corporis sanguine: z forte est
corpus grossuz carnosuz pingue. Et qdā addit. q si tumor
fuerit in loco erit cū duritie mediocri. Tunc dicit Sorb. in
illo vñ est rubea spissa z pulsus plenus z magis affligit
in hora matutinali cōplexio est sanguinea z etas adolescen
tie z tps vernale z regimen pcellit gñatiūū sanguinis cū vi
ta suauī z retētiōe minutionis vel eūonis sanguine: pñe.
Signa co
lere. Et dicit. dolor est satis intensus z caliditas ad tactū intēsa
percipit. **C**Mām vō colericā. dicit Aui. signat caliditas
vehemēs que ledit tactū cū puitate qñtatis in egritudine. si
in inflatione: qz tumor in ea est puus dicit fm plm. Aliqñ
enim pp colere subtilitatē z mobilitatē multū de ea subito
effundit: z tunc tumor fit magnus. Et est. dicit Aui. cū pui
tate grauedinis z tensionis: z puitate rubedinis: nā rube
do in ea est clara z fm plm color est citrinus: z est cū decli
natione doloris ad id qd appet de cute: qñ est superficialis nō
pfundās: z est cū trāquillitate doloris ex frigore: qñ medi
cine frigide actu z potētia remittunt dolorē a colera pueniē
tē. Et dicit. q preterit de regimie z dispō corpis colerici
signat illā. Quidā dicit. q dolor est intēsus valde z moridi
catus. Et dicit Sorb. vñ est colorata: qz vt dicit Suill⁹
est rubea clara: qñqz tñ ēt apparet citrina z pulsus est ma
gnus z velox cōplexio est colerica z etas iuuētutis z tēpus
estiuū z regimē colere generatiūū pcellit in labore z fa
stidijs: z affligit plus in horis colere. **C**Mām aut flegma
tica signat. dicit Aui. q nō alterat color: aut alterat ad plū
beitatē: z hoc est fm plm qñqz. n. efficit magis albus qz co
lor corpis: z signat flegma subtile: vt dicit Raf. in diuisioni
bus. Aut dicit Aui. erit illic payz inflammationis: z hoc qz do
lor ex acuit mās: z que pus currūt ad locū sūt calide: z ideo
tūc erit color nō albus nec plūbeus: s; aliquatū declinabit
ad citrinū. Et dicit Aui. est cū adherētia doloris. Dolor. n.
est adherēs fere fm vñā dispōnē. tñ dolor est remissius z
grauatiū⁹. Adest in ea puatio signorū sanguinis z colere. s.
rubez z nigre. Et dicit. fortis est intensio doloris in latūs z
extēdit in circuitu ad plures ptes: z corp⁹ est nō carnosum:
imo est adipe plenū. Et ad sunt alie signiones hui⁹ cōpñonis.
Et addat q tumor est magn⁹: sed est cū mollitie in qua per
cipit frigiditas ad tactū: aut saltē tēperātia. Et dicit Raf. q
qñ eger sentit q mēbrū trahit z spasmes signat frigiditatē
māe vehemētē: z nō est calor in mēbro. Et dicit. dolor in fri

Sermonis.vij.

gido erit fm qñtate multitudinis māe z qñtate tensionis
eius. Et apā z tumor erit fm qñtate multitudinis vel pau
citis materie. **C**Dicit Sorb. vñ est remissa incolore z
spissa: aliqñ tñ rōne doloris pōtē tincta: z maxie i sciatica:
z egestio mucillaginosa z cōplexio flātica z etas senectutis
z tps hyemale z regimē preteritū multiplicatiūū flegmatis
z indigōnis z affligit i horis eius. **C**Et māz melicā signifi
cant. dicit Aui. doloris occultatio: z hoc iō qñ est remissus.
z qz est pfundus nō superficialis. z paruitas tēfionis: qñ tu
mor in ea est puus: s; tñ cū sua paruitate est durus paucitas
iuuamētis: cū curatione ē recta z regulari: qñ humor melā
colicus sua grossitie resistit z inobediēs est resoloni z ipres
fionis medicinarū z attenuatio loci: qñ subtiliat z macrescit
vel qz nō multū eleuat in tumorē: z in tumorē nō est molli
ties: que. s. est in flātica: z nō est in colore ei⁹ claritas: s; qñqz
tendit ad tenebrositatē. **C**Dicit Raf. in diuisionib⁹. color
dcliuus ad nigredinē nō significat simplr q sit ex melia: qñ
talis color aliqñ sit in fine apatū calidoꝝ. aliqñ sit ex suffo
cato sanguine: s; si cū nigro colore fuerit mēbrū frigidū. z
nō pcellit ipz calor. tūc ex melia est. Et signat eā. dicit Aui.
cōpñō viri q est melica: z dispō splenis ei⁹. qñ fm plm tume
scit: z indurat z appetit⁹ supflu⁹. qñ a splene multū mēhe
mittit ad os stōi q exerciat appetitū z regimē preteritū. s. ge
neratiūū hūoris melici z ad iunt relique signiones hui⁹ cō
pñonis. Et dicit Sor. vñ erit remissa tenuis z habitudo
extenuat z tps autūnale: z pcellit regimē gñatiūū. als. mul
tiplicatiūū mēhe z affligit in horis ei⁹. **C**Mām vō adustā
dicit Aui. signat caliditas vehemēs pcepta ad tactū: z ēt a
patiēte q est cū dispōne q est qñ pūrit⁹. Et noc^m vehemēs a
reb⁹ calis z iuuamētis vehemēs a frigidis cū qd est stipticitas
qdā. Et hec vt dicit sunt pñe signa māe colerice adustē: z
posuit sig⁹ ei⁹ tñ: qz ex humorib⁹ adustis ista est q frequē
tius facit dolorē iūcturā. Si tñ aliqñ ptingat ab alijs ma
terieb⁹ adustis ipz fieri tūc illa signa erūt remissiora in cali
ditate z pu. itū z perceptione iuuamenti ex frigidis.
CMās vō pmixtas. dicit Aui. signat tensio vehemēs qñ
mā aut est multa: aut mā frigida: aut calida resoluit in va
porē q extēdit. Et paucitas iuuamētis cū curationib⁹ calis
z frigidis. Et diuersitas horarū in qd iuuat. Iuuat eniz ali
qua medicina hora vnaz hora alia cuz ea q est illi pñia. Et
plm accidit hoc corpib⁹ calide cōpñonis: aut colice nāe que
vtunt regimie infrigidatē z hūectatē gñatiūū flātis z hu
moris crudiz balneis z motib⁹ supra replōnē. quare pmi
scēt duo hūores z expellit ad iuncturas qd ex eis grossuz
est. ppea qd submergit ipz subtile sanguineum z colicū. Et
horū qdē plm iuuant z qescūt dolores cū manib⁹ pluribus
cōpressionē. s. moderatā faciēdo. qñ humor resoluit z ma
turat p eā. Et iuuant cū inunctionib⁹ tēperate caliditas z
cū qete. mor⁹. n. phibet a maturatione. **C**Dicit. post pre
dicta corpa accidit artetica a mā pmixta corpib⁹ flāticis vtē
tib⁹ regimie calefaciēte z desiccātē gñatiūū multe cole. aut
vtente regimie calefaciēte z humectātē gñatiūū multi san
guinis. **C**Dicit. tumor cito apparēs mām subtilez signat.
tarde vō apparēs grossaz. Et dicit Silib. tumor nō appens
mām grossaz z durā signat. aut māe paucitatē dicit. qñti
tas tumoris qñtate māe signat. **C**Et dicit Sili. asperitas
mēbri signat siccitatē māe. z ei⁹ lenitas humiditatē nisi p
cellerit a cā extrinseca. vbi gñā. asperitas a medicina stipti
ca exasperatiua. Et lenitas ab iunctione cuz oleo. **C**Dicit
Raf. in lib. de iuncturis pcellio. i. pulsatio z pūctio signant
caliditatē. verū pcellio signat mām calidā spissaz z pfundā
in carne. z iō signat sanguinē. sed pūctio signat mām cali
dā subtile z nō pfundā. z sic colerā. Et dicit. debem⁹ distin
guere an colera seruet qlitatez colere nālis. an si humor est
magis acutus z vehemētioris qlitatis illo. vt vbi gñā. q sit
adusta. sup. aut si sit minoris. vt qz sit innālis p admixtionē
flātis. vt colera citrina vel vitellina. Et si qdē. dicit Raf. sig⁹

Signa
lācolle.

Signa
māe
sanguinis
cū colore

Signa
erie
quā
pec. d.

Signa
terica
uile.

Signa
erie
grega
via co
stione
Signa
erie
tis.

Signa
māe
māe

Signa
māe
iole.

Signa
cū
māe
māe
signa

Signature
lancol.

Signa p/
mitione
sanguinis
cū colera.

Sig^a ma
teriale sola
quadrata
etc. d. lo.

Sig^o me
erend
etc.

via coger
fionte.
Sig^a ma
terle fluid
tie.

Signa
māe ven.
108.

Canō ad
cultādū
errores in
fignis,

calida z inde applicam? calida: z dolor tñ remittit? z erit b
in corpore nō repleto paucē maei: quā calida applicata recti
ficādo z resoluēdo cōsumūt. Et qz calida iuuāt putamus q
mā fit frigida. Et aliqñ ēt decipiunt: qz mā flegmatica a pñ
cīpio fluxus erit multa z cōdominās: tñ ei associabif portio
colere fluentis cū illa: aut qz trabať ad locū pp dolorē que
cū fit levis z calida leuigabit ad supficiē z dolore z intendet
cutē calefaciet z citrinabit vel rubificabit: que signa qz sunt
magis manifesta z prius occurrētia faciunt cōiecturari to
tā mām calidā fore: cū ipsa a multo p̄dominīo fit frigida.
pp hoc dīcunt qdā. q ex signo sumpto a iuuantib? z nocer
tibus nō pōt hñi rectū z certū iudiciū de morboz cā eius
q̄uis fit sūptū a posteriori. scab effectu a quo oīs actio con
probat: sed frequenter per ipsum cadit in iudicio error: nisi
sciatur qualiter eueniat effectus illi. ¶ Pro quo sciēdū est.
q in cognitione doloris iuncturaz z cāe ei? pōt accidere er
ror ex pte duoz. scilicet ex pte doloris z cāe ei? z ex pte medicine
applicatē: ex parte doloris z cause eius: qm̄ cuz mā fit nālī
frigida erit cuz multa inflammatione p̄ter qz sufficienter resol
uat de cā ipsa. Et in b casu frigida vident iuuare extinguen
do inflammationē z calida obesse. Aut erit cū multa inflāma
tione faciente de ea sufficientē resoluēdo: q̄uis mā fit cala: z
tūc calida iuuāt z frigida obfunt. Ex parte vō medicine ad
ministratē pōt cadere error duplī. scilicet aut rōne pprietatis sue:
aut sue cōplonis: rōne sue pprietatis sicut si nō fuerit ppria
speciei doloris cui approximaf: aut mēbro dolēti: quare nō
ip̄imit iuuam: sed vel poti? nocu? pp contrarietatez que erit
inter ipsaz z mēbz cui approximaf. Inest enīz vnicuiqz mē
bro vt ab vna patiat medicina: z nō ab alia: vel z si patiat
nocu? rōne vō cōplonis medicine. Et hoc aut qz calida que
attrahēdo z sic magis replēdo q̄ resoluēdo augeat in dolo
re: q̄uis mā fit frigida: aut ēt qz medicina calida māz frigi
dā in v̄tositatē cōuertit: que postea extēdēdo augeat dolo
rē: aut qz fit frigida que stupefaciēdo sensus minuat: aut tol
lat a mēbro: z sic dolorē eius minuat vel abscindat: vñ p̄fer
re vñ: q̄uis mā fit frigida. Aut qz medicina frigida īspissan
do pozos vapores calidos int? includat: z sic calorē augeat
z dolorē: q̄uis mā fit calida: pōt ēt hoc idē cōtingere p acci
dēs ex accidentali īp̄essione medicine vt pz de aqua frigida
in his dolorib? approximata: q̄ p̄fert ēt si cā fit frigida vt in
ferius in cura patebit. ¶ Ad euitādū aut errorē dixit. Aui.
opz vt tu cōsideres in oib? alijs signis sumptis ex colore lo
ci z ap̄ate z cōtactu z ex dolore z accidētib? doloris si fit cū
inflammatione vehemētī z pulsatione aut cum inflammatione
eq̄li. scilicet moderata z extēsiōne: aut cū extēsiōne tñ: z ex hora
doloris z additione eius. aut est in vacuitate aut repletionē
nā vt dīcūt dolor frigidus aut acutus in vacuitate stōi signat
colerā. z in eius repletionē flegma. Et in dispōne incipiente
cū ap̄ate. aut tarditate ei? aut p̄uatione ap̄atis oīno. quare
signat humores malos subtilēs calidos. aut p̄positos. z sūt
inter vīscosus z humorē crudū purū. Et ex dispōne grauita
tis. scilicet subito vel paulatiz euenientis. grauitas. n. in materijs
subtilib? de qb? est pōt vt aggreget plus vice vna est plus.
scilicet eueniēs pp suā subtilitatē faciēre ad subitū fluxū. z tūc
si grauitas fuerit cū alijs signis calidis significabit hūores
calidos. maxime sanguinē colericū. Et si fuerit cū signis frī
gidis signat humorē flegmaticū fluidū. grauitas vō eueniēs
paulatine signat humorē grossūz sūm plm. Et dixit Aui. qñ
qz cognoscit in plurib? horis ex vniis illud qd vnicuiqz sup
īp̄z. Et regeſtione. an fit colerica. an fit mucosa. Et cognoscit
qñqz ex etate z cōsuetudine z regimine p̄cedente comestis z
ebibitis z exercitio z requie z contrarijs eoꝝ. Et ex cōitate cō
plexionis reliqz corpis. ¶ Amplius. dixit Sili. Caue in co
gnitione ex calore ad tactū ne mēbzñ fit calidus ex aere vel
balneo vel medicina calida vel in dormitione supra latus il
lud: aut nō fit infrigidatū ex his cōtrarijs. Et caue ne remā
ferit supra mēbzñz color alicius medicine. qñ vis iudicare

De signis
ad vna
sumptis.

De acci-
tib' psequi
tib' ad do-
lores iun-
cturarum

per colore. Et ad indicandū per cōtactū caueat tāgēs ne hēat
manū infrigidatā. Cū ergo sic cautus tetigeris mēbrū z in-
ueneris ip̄s calidū z cōplexio:etas: z p̄suetudo z tēpus aer
z regio z ars cōueniant in caliditate p̄babilr dici pōt q̄ mā
sit calida. Et ecōuerso. si mēbrū inuentū fuerit frigidū z par-
ticularia p̄ueniūt in friditate. **C**Dixit Sili. q̄ vīna tenuis
z alba cū resolutionib' albis z rotūdis velut atomi arteti-
caz signiat. Et Sgidius in versib' dixit. q̄ cū fuerit in vīna
sedimen atomosum nō alioz duoz deerit. s. qn vel p̄ceptus
adsit vel languor ineptus. i. dolor articulorū. Et dixit Silib.
cū vīnus mēbroz iūcturaliū deficit in digerēdoz: z humores
ad articulos dcurrūt: tūc apparēt in vīna resolones parue
z albei: q̄ ex flegmate vel q̄ a mēbris spermaticis albis: ro-
tunde ex cōtinua reuolutione quā hnt in descēsu. Et sedimē
qdē atomosum signiat guttā in supiori medio vel iseriori cor-
poris fm sitū quē t3 in vīna supremū me^m vel infimū. Qui
daz dicūt. q̄ resolones atomose nō sūt semp albei: s. solū qn
mā est flegmatica. In alijs aut māeb' retinēt colore q̄ māe
peccati attestat. Et dixit Sili. vīna liuida spissa: cui⁹ liuidi-
tas est in supremo in artetica apparēs significat cām ei⁹ fo-
re reumaticā. **C**Dixit Raf. 12° p̄ti. aucte Sal. forte pueniet
doloris vehemētia in podagra ad tibiās genu vesicā z stōm
z in qbusdā longi fiunt testiculi. Et Sor. dixit bursa testicu-
lorū plengat. Et dixit Sal. plengato isto morbo inflant ti-
ble z core. Et plures qdē dolorū articulorū infēiores sūt nō
apparēte tumorē: z tumorē in eis accidēte remittūt: qm mā
que cōcauitatē repleuerat z dolorē nimīū causabat extēden-
do ad lacertos expulsa: z eos in tumorē eleuās nō sic exten-
dit: vapor ēt eius inde euaporare magis est apt⁹ vñ extēsiō
minuit: z sic dolor remittit. Aliqñ tñ apparēt strariū: vt cū
mā esset tāta q̄ cōcauitatē sil z lacertos extēdere sufficeret.
CEt Raf. dixit. in diuisionib'. q̄ dolorū iūcturarū p̄pūū
est q̄ ap̄a eoz nō sit saniofuz: z nō facit collectionē sanie: si-
cut alia ap̄ata. Et hoc intellexit Haly. in Clastico tñ dixit: q̄
in podagra nō est tumor. s. cū cupo colligēs mām ad sania-
tionē: sed aut resoluūt: aut ingrossat: z sit lapis z rūpūfex
eo digiti z egrediunt ex eo res diuerse in sicco z humido.
Qñq3 eniz egredit res in suba existēs: sicut sanies: z qñq3
res exsiccata. sicut gipsuz z lapis. **C**Et dolor qdē iūctura
rū: qñq3 p̄duxit ad dislocationē iūcture mediāte hūiditate
in iūctura diutius retenta mollificāte ligamēta eius. Et ac-
cidit hoc vtrūq3 in sciatica. In hoc. n. differt sciatica ab alijs
dolorib' iūcturarū: z ēt differt in hoc q̄ color ei⁹ nō stat si-
xus solūmō in iūctura: s. expandit maxie p̄ partē siluestre
inferius per corā vsq3 ad genu: z vsq3 ad pedes z digitos eo-
rū: q̄uis hoc ēt insit dolori humeri: s. nō sit sepe: qñq3 tñ ex-
tēdit dolor ipse per ptē siluestre vsq3 ad cubitū z manū z di-
gitos extremates. Cōtingit aut hoc in dictis duab' iūctu-
ris p̄pter sinū. al. situm eaz z motū q̄b' facit sit cōicatio
doloris eaz ad mēbra inferiora eis alligata z cōiuncta. Et
qñq3 p̄ducit dolor iūcturarū ad dislocationē eaz: qm mā mul-
ta in eis coadunat z exiccat z indurat: z ingipfat z separat
vnū os ab alio: z qñq3 perducit ad ipotetiā cōtrahēdi iūn-
cturaz mediāte mā in ea cōgelata z inodata: quare p̄cta re-
manet implicabilis z inextēibilis. Et qñq3 perducit ad de-
bilitatē: z lapitudinē eaz: z maxime in pedib': q̄re z q̄uis
nō sit in eis dolor: neq3 tumor nō p̄nt in opōnes tolerādi cor-
pus z ambulandi: s. si surgere tēptant statiz aut dolent: aut
corpus nō tolerāt neq3 se super terram vel res solida firmare
p̄nt. ex his accidētibus guttosus frequēter p̄ducit ad hoc
vt egeat cibante ipsuz z deferente z pudēda abstergēte z si
milia faciente. De cuius silibus dixit Sal. q̄ q̄ mollis fuerit
nāe oz centies mori eligere q̄ tot incōmoda tolerare. **C**Dixit
Aui. qñq3 cōmouent dolores iūcturarū in febrib' z eo-
rū eleuatio. i. incrementū: sicut ipsi qñq3 eueniūt in febrib'.
De h̄y humorib'. dixit Raf. 12° p̄ti. si in arteticosis accidit
colica tollit dolorē articulorū. Et Sal. dixit. polē erit: qm do-

lor vehemētiōr occultat miorē: q̄re nō sentit. Et ēt polē erit
q̄ humor manans ad articulos deriuat ad intestina. **C**Dixit
Aui. oē mēbrū in quo est dolor iūcture macrescit z exte-
nuat. s. qñ dolor sit diuturnus in eo p̄pter debilitatē quā in-
ducit in ipsuz: vñ nō bñ attrahit ad se nutrimentū: neq3 bene
digerit: neq3 bene apponit z cōmutat. Et adiuuat ad macre-
dinē mēbri p̄hibitio ei⁹ a p̄suetō exercitio: sicut. n. apparuit
in sermone scōo. derelinquētes exercitiū ethicā icurrūt. Et
videmus plures quoz iūcture indurate: z inodate fuerūt
z facta velut arida. **C**Dixit Aui. qñ apparēt varices in ha-
bentib' dolores iūcturarū z podagrā est eoz sanatio. **C**In
dolorib' iūcturarū vīna superueniens multa z spissa: z ve-
lut subiugaliū solōnē eoz signiat. **C**Et d̄r in 5° dinamidio.
rū. vīna rubea z nubilosa dolorū cessationē signiat: s. arteti-
corū. vīna sanguinea z tenuis: z intēperata acriorē dolorē
iūcturarū nūciat. **C**Dixit Suilla. qñ cū dolore articulo-
rū vehemēti incipiunt apparere tremor cordis z anhelitus
malus significat mortē subitanā. Si h̄o alienatio mētis: z
turbatio eius: z tremor cordis supuenerint paralytim futu-
rā significat: aut subitā mortē. Et artetica frigida si cōfuescat
redire in hoīe se multū cibis replēte repētina eius mortē in-
dicat. **C**In quodā libro de p̄nosticatioē attributo Rafi d̄r.
qui piger est ad motum p̄nostica in eo dolorē iūcturarū.
Ibidem dolor iūcturarum in iuuentute eueniens breuem
foze vitam significat: z sic in pluribus vidē.

CDe vli cura iūcturarum per dietam. Cap. vij.

Alexander inquit. q̄ podagra morbus
laboriosus est: cuius curaz
medici nequeūt inuenire: z h̄y hoc verū quād
inueratur. Et Sal. testat difficilē esse curatio-
nē eoz q̄b' hec passio roborata est vino fructi-
bus z coytu. Et intelligens de inueterata rabi posuit eā in-
ter morbos qui nō sanant vt posuit Raf. 12° p̄ti. **C**Dixit
Haly. dolor arteticus grauis est duab' de causis: vna p̄p̄
vehemētiā sensus neruoz z musculorū loci alia: q̄ postq3 sup
fluitas in foueā ceciderit que intra disgregationē est nō cito
dissoluūt p̄pter duritiē mēbroz: neq3 superfluitati illi est lo-
cus ad quē tendit: neq3 ad quē trāfferat: sicut in mollib' est
mēbris. Et addunt. de causis fore iūcturarū p̄funditatē z
eaz frigiditatē: ac ēt remotionē eaz a fonte caloris: z ab ap-
proximatione medicinarū siue intus: siue extra approximat:
qm eaz debilitat v̄tutes aq̄q3 ad locū faciētiū eū pueniāt.

Cura

aut dolozis iūcturarū tam ea que est polis q̄ ēt
ea que refrenat z p̄hibet aug^m in eo triplici p̄ficiē
medicinali instro. s. diēta potionez z chirurgia: in hoc autēz
caplo solū de cura eius per dietā indicētur. **C**Q̄ aut cura
per dietā sit necessaria apparēt ex Serapione cū dixit. Non
opz vt sis cōtentus fm prudentiā in regimine medicinarū
tantū: imo opz vt administres sile eius in eis que comedun-
tū z bibunt: z vlr in reliquis regiminib'. **C**In ordine aut
diēte prius ponent nocētia vt vitenē. Et 1° afferent iūuātia
vt approximent. z p̄mo in generali. 2° in spālī.

CDe nocētibus itaq3 sunt aer grossus z humidus qualis q̄
circa lacunas z stagnat: qm relaxat iūcturas: z eas paratas
reddit ad supfluitates recipiendas. Et etiā aer q̄tūcūq3 sub-
tilis si ad intensaz aliquā qlitatē alteret calidā vel frigidaz.
Sicca aut aeris qualitas q̄uis possit esse doloris imālis ef-
fectiua imāli semp que in cōseruādo z p̄seruādo: z etiam
in curādo nō nocet. **C**Et ex nocētibus est ira z furor: z ēt
longa z fortis tristitia: z oē insup accidēs aīe ad indigōnem
faciens. **C**Et ex eis est labor z exercitiū z oīs fricatio for-
tis iūcture dolētis z p̄prie facta post cibū: z in p̄n^o aīe eua-
cuationē: s. cōuenit tenere patientē iūcturā in oī tranquil-
litate: z quiete z p̄prie vsq3 ad bonā declinationē: tuc. n. lē-
uiter mouere z moderate eā fricare puenit. **C**Et dixit Aui.
balneatio cū aquis calidis z humidis nocet eis p̄pter illud
q̄ calefacit z dissoluit de hūozib' z dilatat de poris. sup. z
pro eo

Sig^o in
lunatione
topiūm
rard.

De vli

Hocce
z mudo
ex p̄p̄
rep vbi
lūm
merall

Diēta
facto-
gūm

pro eo q*uod* iuncturā relaxat: vñ sit cā defluxus multarū mæz ad locū. Et quidā phibēt hanc balneationem oī tpe morbi malis. Quidā vō cōcedūt eā in declinatione maxime in colerica: sed vñ dicit nō cōuenit indicatione sumpta a morbo z cā eius: indicatione autē sumpta ab accidētē: aliqñ pōt puenire: vt cū dolor fuerit valde fortis: tunc enīz puenit inducēdo delicia: z sic mitigādo dolorē: balneatio vō cū aq*ua* exiccanti bus sulfureis marinis z silib*us* in declinatione cōfert: z maxime qñ mā fuerit frigida. Et silib*us* dixit. A. balneatioes sicce cū fricatione cū nitro z sale z sepiliri in arena calida. Et ex nocentibus est somnus diurnus: z maxime si precesserit nocturnus sufficiens. Et nō minus nocet vigilia imoderata: que si aliquando intensa fuerit corrigenda est z somnus facientia danda sunt etiāz in oīe. Et de nocentibus sunt omnes cibi z potus digonīs difficilis: aut multe q*ui*tatis: z qui sunt ēt multi nutrimenti z multū hūectantes. Dixit Aui. op*er*z vt deuitet caro in eo q*uod* factū est i hac egritudine. o*mn*is infestat egritudo. Q*ui* si necesse fuerit vti carnea vt ppter debilitatē vel aliā cām: tunc def caro auis montane: vt p*er*dis z alia*z* auicularū bonaz degentiū in locis siccis z caro leporis ēt g*ra*gelis. i. caprioli z oīe caro pauca*z* supfluitatū. Et caro h*uius* si digestiua fuerit potens melius cōcedit assa vel cocta in testiculis: aut pastillo q*ui* elixa. Et si nō fuerit q*ui* p*er*hibeat cōdiat cū puluere sp*eci*z iuuatū digestionē z ericcantū: loco autē carnis cōcedūt kist orde*is* z farris z panis decoctus z olus factū ex bliti z spinachijs feniculo z petrosilino z boragine z silib*us*: z sit panis eius bñ fermētatus z coct*us* z aliquatū salis hñzimo z oīe cibi modicū quid habeāt salis plus. Et de fructib*us* cōcedunt passule z carice z amigdale: z si coquant cū lacte eaz cōuenit. Et Raf. auctoritate Hyp*ocrit*es in 12*a* p*ar*ticula. aq*ua* decoctiois cicetū nigroz cū mel lebibita trib*us* dieb*us* cōtinuis sanat forte*z* dolorē podagre. Et hoc q*uod* dē p*er*cipue cōfert in flatica post eūones: z cū tps ad est educēdi mām p*er* vinū. Est tñ q*uod* dixit q*uod* cōtingit cū pro prietate. Et dixit Aui. op*er*z vt oīmittat vinū oīo vsq*ue* quo sanet ex eo sanatione integra z veniat sup ipsuz quatuor tēpora. i. dum trāseāt z cōpleant quatuor tēpora morbi: verū tñ op*er*z vt oīmittat vinū cōsuet*us* bibere ipm fm gradationez. hoc dictū q*uod* dā intelligūt tēpore afflictionis: z volūt q*uod* cū cōsuetus bibere vinū inceperit dolere q*uod* in p*ri*m*o* bibat vinū vtrū min*us* q*uod* a*n*te: deinde bibat minus quotidie de vino: donec cū venerit ad aug*mentum* vel vsq*ue* ad mediū augmēti fm diuersaz cōsuetudinē in potādo ipm: tūc autē oīmittat ipz in totū vsq*ue* ad integrā sanitatē. Et dicūt vinū posse p*re*cedi oī tēpore morbi: si virtus debilis fuerit z vinū exegerit. Quidā autē illud dictū intelligunt pro tpe p*re*servationis: q*uod* q*ui* voluerit se p*re*seruare ab insultu dolor*is* iuncturar*um* p*er* dimissionē vini nō d*icitur* subito si cōsuetus est ipsuz dimittere: s*ed* paulatim cū gradatione. Et ad hunc intellectū adducūt illi q*uod* a p*ri*ncipio insultus phibēt vinū z in declinatione p*re*cedūt: vñ dixit Sordo. corpore exñte plectonico. i. repleto nullo mō cōpetit vinū: q*uia* mām currere facit ad locū. In declinatione autē pōt cōpetere corpe mūdificato: in parua tñ quātitate: loco autē vini. dixit Aui. affiduet aqua orde*is* vsquequo appareat maturatio. oī eunt hoc bz veritatē in mā calida: maxime in colica. Dicūt ex mō loquēdi Aui. innuit q*uod* post q*uod* appuit maturatio pos sit loco aque orde*is* p*re*cedi vinū claz debile z subtile. q*uod* Gal*enus* vocat pauciferuz. in mā autē frigida dicunt. vñ patiens aq*ua* mellis. Et dixit Aui. cū oīmittit vinum vñ diureticis. i. electuarijs fm mām peccātē: vñ in mā calida cōferret decoctio capil*is*. ve. z seminū cōiuz frigidor*um* aqua lupulor*um* alkekēgi: z silium. Et in mā frigida cōferret aqua radicum quinq*ue* oīum vel quarūdā: z cice*z* nigroz vel rubeoz z silium. Et de hac mā intellexit ipse Aui. cū dixit. vinū de melle z ydro mel*is*. i. aqua mellis cū diureticis p*er*fert eis.

Dieta in facto a sanguine.

sanā ppina cum succaro: z vtriusq*ue* aqua granati. s*ed* dulcis z mu*lti*z: z morbu*z* illū rege regimine acuto*rum*. Si vō fuerit sine febre: aut cū parua valde. dixit Raf*ael* in libro de iunctur*is*. in p*ri*ncipio. cibaria sint subtilia inspissantia sanguinē ex infri*gi*datibus z declinēt ad acra z stiptica. Et bibat aqua frigida clara cū oximelle acetosor*um* z per hoc q*uod* duplicauit intellexit de multū acetoso: z intellexit de facto ex succaro nō ex melle apū: aut bibant aqua frigida cū rob de succis fructuū macianor*um*. i. acetosor*um*: aut acumen pomi citrini. i. acetositate citri z agresta. sup*er* vel silibus: aut rob citrangulor*um* limonū ribes granator*um* z berberor*um*. Et in diuisionibus dixit. cibus sit omne acetosus stipticus. sicut granata agresta ribena z spinachia. Et dixit Raf*ael* de iuncturis caueant a car*ni*bus z vino z reb*us* dulcib*us* z acutis z putrefactiuis: z oīmittant balneū z coytū oīno: donec cesset cursus humorū: z cesset dolor: tunc vtantur balneo z motu illius iunctur*is* re mediocriter. In colica autē dixit Haly*scius*. patientē subtilibus pasce cibis: vt spinachijs blitis atriplicibus cucurbitis z silibus. Et si illic aliqua fuerit febris oportebit in refrigeratione addere z regimine febricitantiū vti donec calor probibeatur. Raf*ael* quoq*ue* de iuncturis dixit. dieta sit frigida z hūida: sicut aqua orde*is* z cucurbita z cucumeres z atriplices z silia. Et caue a calidis oīno. Et in diuisionib*us*. sit illud q*uod* ingrossat sanguinē: sicut illud q*uod* congelat. i. geladia sine sp*eci*b*us* z almosos cib*us* z gelat*us* fact*us* cū sandalis z ataffa etiā est cibus cōgelatus fact*us* cū acetosa: z alkeli z est cib*us* factus sil*ic*i cū acetosis in qua ponit de croco. Et declinet cib*us* eor*um* ad illud q*uod* humectat cū infri*gi*datiōne: sicut cucurbita citrulli cucumeres z mellones indi z sauich cum succaro z aqua orde*is*. Dicunt q*uod* dā. z bene q*uod* ille textus: sicut illud. q*uod* cōgelat z c*on* vsq*ue* ad illam partē. z declinet z c*on*. est textus trāsp*er*positus: z est de textu diete cōueniens in sanguinea. z bene dicitur. De dieta quoq*ue* doloris iuncturar*um* a mā calida: siue sanguinea: siue colerica. dixit Alexāder nutrimentū melius erit de oībus frigidis euītatis oībus acutis dulcib*us* z vinctuos*is* z salis. Et dent eis carnes auiaz bonaz. sup*er* in casu vbi regrat caro z p*is*ces parui. Et plures sunt q*uod* b*on*e runt nutrimenta grossa z frigida: sicut ventres vaccar*um*. i. uenculaz cū aceto z pprie si mā fuerit calida ex radice: z isti sūt in q*uod* san guis est subtilis z meat*us* sūt lati z ampli z vñ digestiua fortis q*uod* b*on*e multi p*re*cedūt cibaria facta de pedibus agnoz edoz z porciz iuuenū. Et carnes lactantis vitule z edinas. Et subdit Alexāder. vtant p*is*is dure carnositatē nō vebemētis dulcedinis z persicis: z prunis: z granatis: z balneo vti debēt i aq*ua* dulci post cibū. q*uod* multiplicat flegma z mitigat colerā. Hoc tñ dictū d*icitur* balneo vñ magis referri de bere ad curā p*re*servationis. Et dixit. ifundere d*icitur* articulos in aq*ua* frida in balneo a*n*te igressionē ei*us* in media. conca. i. domo ei*us*. Et in igressu ei*us* fiat effusio aq*ua* fride sup*er* eos p*er* bo*na* vñ bonā. Et bibat post exituz balnei de aq*ua* orde*is* z comedat de cibarijs dictis: in medio suo cibo bibat de aqua frigida. Hoc vñ Alexāder suscipiēs Aui. dixit. in artetica calida op*er*z vt curent cū eis q*uod* infri*gi*dat z hūectat ex olerib*us* z car*ni*b*us*: z cibis z fructibus z balneent in aq*ua* dulci post q*uod* effusio super extremitates eor*um* aq*ua* frigida in domo p*ri*ma z ad ministretur tina: deinde in aq*ua* tepida semel z subito submergant z fundant sup*er* pedes eor*um* aq*ua* frigida. Et dixit Aui. isti iuuant p*er* mām a cibis frigidis z grossis: sicut q*uod* sit de lentibus cū aceto z reliq*ui*s cibis infri*gi*datib*us* z ingrossantibus sanguinē: sicut qui sūt de acetosa z vñres cū aceto z acetosus carnis vaccine. Et q*uod* iuuant p*er* mām cū exiccantib*us* cibis: sicut cū herbis. Alex*ander* autē dixit. nō vtant siccis oīno: q*uod* generat colerā rubeā. dicunt q*uod* Aui. intellexit p*er* exiccantibus cibos pauci nutrimentū: q*uod* p*er* pillū q*uod* explicauit de herbis. Et dixit Aui. eis q*uod* dē p*re*cedit. s*ed* ab Alexādro. vt patuit vti p*er* r*is* pprie z prunis z granatis z p*is*cis. Sed ego. dixit Aui. abhorreo eis ea q*uod* sunt sicut p*is*ca crisomilla z que replent

Nic o. sermo. vij.

fff

Dieta in facto a colerica.

sanguinē: aquositate plurima. Dicūt persica in pua q̄titate cōcedi p̄nt colericis: vel fortasse persica in patria Alex. erāt min⁹ aquosa. ¶ Dixit Aui. nō opz vt ieiunēt plm. sup. imo cū appetitus excitat cibē: vel saltē in horis cōsuetis. Et dicit Sera. si vir⁹ indiget cibatione multa tūc si ipsa est sana incolumis dem⁹ cibū vice vna: z si virtus est debilis: tūc in multis vicib⁹ in infirmitate aut pay cibi est neciuz. ¶ Dixit Alex. nō supabūdātē sequant⁹ motū: neqz fastigiū oīno: qm̄ nocēt: s; vtant⁹ eis paulatim si solliciti fuerint. s. moueri z ab sp̄ labore oīno. qm̄ mot⁹ ḡiat colaz rubeā z eā attrahit ad articulos. Et Aui. dixit. exercitens cū eq̄litate. Et intellexerunt p̄dicti de exercitio tpe declinatiōis: qm̄ ante nō cōpetit eis exercitiū: si ēt fuerit t̄patū. ¶ Pro declaratiōe dictorum auctorū de cibatione patiētū dolores iūcturaz a cā cala. nō tant q̄ in p̄n⁹ regimē in frigidās z ispiissans cōuenit: z quo/ usqz sedat⁹ sit flux⁹. vep in colica dz eē magis isfrigidās z ispiissans q̄ in sanguinea fm q̄ colera est sanguie calidior z subtilior. Et sedato fluxu z in p̄cessu regimē dz ab ispiissatione illa remitti multū: min⁹ tñ dz remitti. s. in sanguiea q̄ in colica: s; ab isfridatiōe dz magis ēt remitti in sanguiea q̄ in colica: ita q̄ in mā sanguinea in p̄cessu z fluxu sedato regimē opz eē declinās ad frigidū z exiccatiū: in mā hō cole rica dz eē declinās ad frigidū z hūidū. Dixit Aui. balnea q̄ eis nocēt sunt balnea calida: frigida vō q̄qz iuuant z p̄for tāt z sedāt doloz. ¶ Dieta vō in dolore iūcturaz frigido. dixit Hal. in flatuca an purgationē cibū minue z a fouētib⁹. id est cibis mlti nutritiōe arce z ciceris aq̄ illū refice cū oleo loto. post purgationē hō. s. sufficiētē patiētē carne refice frā quiliūz z filuz. ¶ Dixit Raf. in lib⁹ de iuncturis: in flegmatica diēta sit subtilis: z comedat vna: dicit qdā semel: alij hō dicūt bis. s. in p̄adio z cena: z altera die nō cibē: s; vta tur sōno absqz cibo z nō dz sumere cibaria vsqz ad repletio/ nē neqz vt satisfaciāt appetitui: s; famē tolerare vt digerantur humores q̄ remāserūt in corpore: non dz satiari in aq̄. i. potu q̄qz fuerit ille. Aquā. n. purā bibere nō dz: s; quoti/ die z tēperate bibat aquā mellis cū sp̄b⁹ q̄olent⁹: vel sim plice maxie in p̄n⁹. Et dixit. qm̄ cessauerit fluxus: z ap̄a non ampli⁹ augmētaz: z corp⁹ est bñ mūdū ab hūorib⁹: z tunc vtaf exercitio: z balneo calido z reb⁹ puocātib⁹ vīnaz. Et dixit sp̄alr. in sciatica frigida. Luceat a cibis multā carnē generantib⁹: s; patiat famē q̄tū potuerit: z sumat cibū in tāta quātitate q̄ fiat minor restauratio q̄ facta sit depditio. Qz si in fine x̄t⁹ fuerit debilis dābim⁹ cibaria multi nutritiōe pauce supfluitatis sicut erit panis calidus bñ fermētatus z bñ coctus: z vitellus ouoz z carnes auū. s. bonaz: z vinuz clarū tēpatū in q̄litatib⁹. Et dixit. caueant ab ambulatione z eq̄tatione z balneo z retētiōe vīnez z egōnis: vt nō declinent supfluitates ad anchā. Dicūt panis sit vt dictū est. Et si v̄tus fuerit fortis: tūc puenit panis de tota farina: aut panis furfuris hñs cōueniēter salitus. Et ex herbis pueniūt feniculus: borago. petrosillinus: apiū: nepita: origanū: sparagi: z filēs. Et ex fructib⁹ carices: z passule: z dactili maturi z pī neez: s; siccici: z filēs. Et ex radicib⁹ radix q̄ comedif: z porrū in pua q̄titate: z alia coctaz: z puenit mel. Et cū fuerit neces saria caro: tūc def caro auū bonaz: z caro castrati annua/ lis: z pipionū volare incipiētū: z querētū cibos p seipsoz: z caro leporis z caprioli. Et cōdianf cibaria cū sp̄b⁹ calis digonē cōfortātib⁹. Et pot⁹ eoz sit aqua mellis simplex: vel facta cū speciebus: z herbis ad hoc vtilib⁹. ¶ Et si mā fuerit melica couertat totū regimē ad calefactionē z humectatio/ nē. Et caueat oē regimē exiccatiū: qm̄ mām exiccādo in/ durat: z a resolūone p̄hibet. ¶ Dixit qdam in oi arthetica in p̄n⁹ regimē dz verti ad grossitiē vt p̄hibeat ne humor faci le ad locū defluat: verūtū in colerica dz verti ad grossitiē in/ tenfiorē: deinde in sanguiea: z 3⁹ in flegmatica: z min⁹ oīuz in melica. In nulla tñ dz eē regimen tāte grossitiē vt opila/ tionez cruditatē vel indigestiōne faciat. ¶ Et dixit Raf. de

functuris. cū mā indurat ex eis que mollescant est balneuz intrare: z cibis subtilib⁹ z mollibus vti. Et cauere ab eis q̄ inspissant sanguinē: z vterius ab oibus cibis viscosis z sic cis: sicut ordeo z lente z filibus. Et cauere ab eis que adu/ runt sanguinē: sicut alijs salis z filibus: z ab oib⁹ q̄ sangui nez inspissant. sicut vinū nouū: panis agimusz oua dura: sufficiāt eis oēs aues parue z edi: z arietis: z oua mollia cū sale mixta z panis fermentatus cū multo sale z vinū subti/ le. Et nō cesset vti istis: dōec dissoluaf ap̄a. i. inflatio z tumor.

¶ De vli cura doloz iūcturaz p̄eūonē z diuersionē. Ca. viij.

Irit Aui. cū succurrit doloz iūcturaz in p̄mis cū appetit: qm̄ in p̄ vice. 2⁹ z 3⁹ eoz sit cura facilis q̄ sic p̄firmēt aut p̄fuecāt scilz plurib⁹ vicib⁹ reuertētes in q̄buscūqz iun cturis hoc acciderit p̄prie illi q̄ generati fuerūt ex humorib⁹ diuersis nō curant. s. qn̄ redeant ēt q̄tūcūqz bona vtant⁹ patientes p̄uisione: vel fortasse ēt non curant ab ipsa inuatiōe. s. p̄fecte qn̄ remaneat in iūctura dolor. aut debilitas: aut innodatio p̄hibens eā a suis d̄bitis opōnib⁹: z tūc maxime cū p̄firmata fuerit solū cura blandiēns cōpe tit. ¶ Et tam p̄fecta cura q̄ blanditiua p̄ instm̄ portiois cōplef scdm̄ qnqz intētiōes: quaz p̄ma cāz imediatā dolo ris abijcit. 2⁹ mām peccātē diuertit z eūat p̄hibēdo eā a flu xu ad locū. 3⁹ corpus totū vel sp̄ale mēbz mādās rectificat. 4⁹ mēbzū suscipiens cōfortat: z fluentē mām repellit. vt nō recipiat. Et 5⁹ eradicat z p̄sumit q̄ in mēbz influxū est vel cōgestū. ¶ Prima intētiō respicit malā cōplonē z cōtinui so lutionē: vep de solonis p̄tinuitatis cura nō pertinet ad hūc tractatū: sed de ea dicef in sequentibus. De cura aut malitiē cōplonis qm̄ est pura vel cū mā hic dicef. Et ad hāc potissi/ me dirigit cū fuerit pura prima intētiō: nā qm̄ ipsa fuerit cū mā ipsa tollif per remotionē mae circa quā alie p̄dicte intē tiones versant. Dixit ergo Aui. mala p̄plo si fuerit pura fa cile est regimen ipsius: qm̄ regimē ipsius est opponere se illi cū p̄trario: siue illud fuerit p̄iū p̄ se siue p̄ accidēs. igit si fue rit inflamatio pura sufficit p̄mutatio p̄plonis illi. s. cū fri/ gidis: qz alterant ipsaz p̄se. Et subdit mai⁹ quo indiget in tali cura est eūatio colere fil⁹ z sanguis: sed ēt semel colere si fuerit corp⁹ colicū. sanguis si fuerit sanguineū: alia lra hz si mulz: hoc iō sit ne p̄p inclinationē hōz humorū ad motum ipsi reumatigent ad locū dolentē. Et qz he eūones isfrigidāt corpus p̄ accidēs: in q̄tū in eis educit hūoz calidus: ad cui⁹ eūationez sequit⁹ isfrigidatio. ¶ Et silt dixit Aui. qnqz est cōgelatio z frigus dolorē faciēs: z sufficit in cura p̄muta/ tio cōplonis. s. cū frigidis: z mai⁹ quo indiget est eūatio fle gmatiz. sup. vel melie. qnqz. Et hoc vt calefiat sanguis: qm̄ euacuato humore frigido quo sanguis reddebaf frigidior: ipse remanet min⁹ frigidus: z p̄ hoc d̄r calefieri. ¶ Et dixit. si cā fuerit siccitas exasperās vel exiccans vel p̄tristans: tūc necia est hūectatio cū medicinis lenientibus z hūectātib⁹. ¶ De alijs aut q̄tuor intētiōib⁹ loquēs in gnali Sera. 4⁹ breuiarij. c. 25. dixit. opz vt cōsiderem⁹ in p̄mis: an effūda tur ad mēbzū mā: an nō. Deinde cōsideremus qz humor est q̄ effundit⁹: z vñ effundit⁹: deinde cōsideremus curationē ei⁹ sm̄ duos modos: quoz vn⁹ est incisio ei⁹ qd̄ currit: z ipsi⁹ p̄hibitio. Alter est p̄fortatio mēbzū recipiētis. Et p̄mus ho rū modoz cōplef cū duab⁹ dispōnibus. s. cuz p̄hibitione a cibis q̄ faciūt accidere repletionē in corpore z p̄prie a cibis ge nerantib⁹ sp̄em illā humoris nocentis: z cū eūone nocētis humoris: q̄ est cā illius egritudinis. Et postea. vt admistres res que p̄ferūt illi humori z locis ei⁹. Et Aui. dixit. cū in cā est mā: tūc opz vt p̄hibeat qd̄ effundit⁹ p̄attractionē ad cō trariū z ei⁹ minorationē: z p̄fortet mēbzū vt nō suscipiat z resoluať qd̄ inuētū est. s. in loco z p̄uef. i. in totū eradiceť z p̄sumat z p̄uef. s. dolor: qz cesset p̄illas curatiōes. Et p̄ iplē dis dictis q̄tuor intētiōib⁹ in gnali Aui. remittit ad canones vles positos p̄ p̄: ac ēt terti⁹ p̄. c. cū māj eūare voluerim⁹.

Dieta in
facto a fle
gmate.

Dieta in
facto a me
lcolia.

Prima
intētiō
remoti
male co
plonis

Secunda
quatuor
intētiō

Sera in
unio est
dolo.

De flōia.

Pulm
in dolo
remoto
male co
pletur.Lani
druon
tēron.

In speciali aut pmo incipiedū est ab eūone. ait enīz Sal. 10. miemr. pñ cure sit tibi tristitū humoz eūone inde vt dīz Sera. ponim? studiū in mēbro gnāte mām: donec rectifi- cet malitia pponis peccatis i eoz: gñantis mās q effudit: deinde post illud redim? ad pfortādū mēbrū lesūz cū linimē tis z emplis: de quoz ppietate est vt pfortēt ipz z incidat supfluitates: z ita vt eūet illud qd collectū est in eo. Et dixit curatio hāz egritudinū per eūonez fm cōitatē est vt eūone humoris ledētis ex qbuscūqz modis sit. fm ppietate xō. dixit Sal. vbi supza. si plectorū fuerit corp? cū flōia p: deinde purgatione alioz humoz p pueniētia pharmaca. sup. z si fuerit corpus kakochimū pmo eūatio fiat hūozis kako/ chimia facientis: deinde si necia fuerit flōia fiat. C Dixit. itaqz fm ppietate loquēdo de eūone Serap. 4. bzeuatiū. caplo 1. ab eūone sanguinis. si fuerit sanguis in cā. Et ad/ sint cāe quas ad eūonē sanguis te opz cōsiderare vt vt etas tēpus z filia: tūc nō opz vt tardes extractio sanguinis: sed flobotomemus fm sitū mēbrū qd est lesūz: z ponemus attra ctionē semp ad loca que opponunt ei vt declinet illd qd re/ manfit in corpore ex humore ledente post eūonē ad ptrariū: vt qescat mēbrū qd est lesūz per illuz. Et Raf. in libro de iun cturis dixit. incipimus minuere ex latere ptrario pp duo cō modas: quoz vnū est declinare mām a suo loco. z 2^m est rerar dare cursū māe ad locū doloris. in podagra igit sanguinea. dixit Serap. flōiamus ex iunctura opposita pedī infirmo. C Dixit Aui. si mā fuerit sanguinea. aut cū dñio sanguinis oportebit: vt administres flōmā ex latere ptrario. Et si fue rit dolor cōis iuncturis corporis: tūc ex vtriusqz partib? simul flōmia sit. Dixit Alm. eger si dolo in dextro pede ex dextra manu est flōmāduz. Et eo^o dicunt. fiat flōmia ex basilica in manu: qua nō inuenta fiat ex mediana. Cephalice vō flōmia parū cōfert. Et in pede fiat ex vena arterica q est sub talo in latere siluestri pedis. C Dixit Hyp. 8. affo. qbuscūqz dolo/ res ex dorso ad cubitū transeūt flōmia soluit. Et Aui. dixit. si euenerit dolor in dorso z pmutat ad man? tūc flōmia ex manu. si ad quā trāsmutat dolor vt egrediat humoz sangui nis pmutus ex parte sue declinationis. Et dixit Raf. in diui sionib?. nō opz vt dimittat flōmia in calida: scilz sanguinea pp ppingtarē tēpis flōmie. s. ppterite: s. opz vt fiat cū incipit apa z dolor z pulsatio in iuncturis cū caliditate: precipue si est apa magne q̄tatis: z rubei coloris. In faciendo tñ fle/ botomia ex latere ptrario opz duo cauere: p^m est ne tractus māe fiat super mēbrū pncipale: ait Raf. de iuncturis: opz at tendere etiā in eūone: ne mā trahat super mēbrū nobile: aut q non sequat inde lesio in alio mēbro lesō vel apato. 2^m est: ne iunctura apata sit debilis. Ait enīz Raf. ibidē. Cū mi nuis de manu opposita vel pede opz cōsiderares: si in manu illa vel pede p̄uenit eger dolere. Et si sic nō flōmē inde: ne trahat inde mā illuc. Et dixit. hic semp opz seruari z cōside rari: donec fiat tunc flōmia ex alio loco in quo nō p̄uenit esse dolor: q̄uis nō sit sic opposit? Et si fuerit cōsuetus eger dolere fm oēs iuncturas: tunc p̄sideret: z si fuerit locus op positus vilior fiat flōmia in ipso. Si vō nō fuerit in corpore locus vilior loco patientis: tunc flōmia est dimittēda z locus patiens alijs curet remedijs. Et dixit Raf. opz p̄siderare ēt in eūone si cū dolore iuncture cōiungit alius morbus: peri/ culosior ipō vt apa in epate: qm tunc opz: vt flōmia fiat fm exigentia: morbi periculosioris. C De quātitate aut flōmie fiende. dixit Raf. in diuisionib?. in apate nō magne quātita/ tis: nec vehemētis rubedinis z caliditatis: tñ est cū hoc ca/ lidū necessaria est flōmia: s. opz q extrahat sanguis min? s. qz si fuerit eo^o: vñ Sil. ait. minuere debem? sanguinē s. ma gnitudine doloris z vigore v̄tutis z magnitudine apatis z pulsationis caloris tensionis z ruboris. Et facimus hoc in multis vicibus: qm iam p̄bau hoc z inueni ipsuz p̄fectum in declinando mām a loco: z attrahendo: qd euēnit ad ipz. Et dixit. qnqz euēnit q in trahendo mām ad diuersuz acci/

dūt due operationes. v. g. in muliere deficiente mēstruis pa tiente chiragrā facimus flōmā d pede q diuertit ad oppo^m man? z puocat mēstrua. C Dixit Sera. in cura sanguinee facta flōmia eūamus cū medicamine solutio cōformi hūo/ ri vincti in sanguine. Et qz talis humor vincens fm plm est colera: ideo dicit Halya. post flōmā in sanguinea exhibe cucurbite aquā z solatri z filius coctā z despumatā in q̄tate. 3. iij. in q cassiē. 3. v. fricueris. s. z colaueris. sup. z si fue rit alius humor a colera illū cōpetēti medicina solue. C Qz si alius humor a sanguine peccauerit fil cū eo sit qd euacua tiū sit illius humoris: tūc dixit Ser. sup. 9. Almā. nō incipi mus a flōmia: qm subtiliat humores: z facit illos currere: s. pmo incipimus ab eūone illius humoris: siue vnus sit: siue plures: deinde si oportuerit flōmā facim?. Et hz hoc ve rū si hūoz ille peccauerit in quali. secus si peccauerit in q̄to fil cū sanguine: maxime si victoria illius humoris nō fuerit supza sanguinē vehemēs. Ait enīz Raf. de iuncturis. si mā fuerit fm p̄portionē humoz in corpore: z nō appet victoria multa aliquoz: nec in dolore: nec in colore: nec in tactu: tūc scias q dolor est ex plenitudine humoz z multitudie: z tūc incipe curā cū minutioe sanguinis: z postea p fluxū vētris: cū medicinis que possunt euacuare diuersos humores: sicut pillule Sal. kochie. Et subdit Raf. in hoc cā. nō d̄bes po/ nere sup mēbrū aliquā medicinā: donec purget corp? s. de bes minuere d cibarijs ei? z facere cibū paucū z subtilē: z nō indiget alio regimine p̄ter istud. C De eūone aut mae colericę z aliāz cpz scire q ipsa cōplef vomitu. z fluxu ven tris: z fluxu v̄nē: sed maxime p vomitum z fluxū ventris: Dixit Sera. si alius triū reliquoz humoz a sanguine in cā fuerit: opz euacuemus ipsuz cū reb? cōueniētib? illi. z p̄pie per supius z inferi. Et de vomitu. dixit Raf. de iuncturis. vtentur vomitu: est enim valde bon? cū egritudo fuerit in iuncturis iseriorib?: aut in ancha. Et Aui. dixit. administra vomitū. z p̄pie qñ dolor est in inferiorib?: vomitus enim magis iuuatiuus est ei. s. dolenti in inferiorib? qz ventris so lutio. sup. z ecōuerso. vt ventris solutio magis iuuatiua est habenti dolore in superiorib? corporis qz vomit? z cā est: qz vomitus magis diuertit ab inferiorib?: z est elatio magis opposita illis z solutio vētris ecōuerso. C Dicunt. q vomit/ tus in pñ intentionē hūdo ad diuertēdum in minoratione mae magis iuuat dolori inferiori v̄z in p̄cessu: cū fuerit intentio ad eradicandū plus cōfert dolori superiori: ipse. n. vt patuit sermone qnto. ab inferiorib? diuertit: z a supiori/ bus eradicat. Et ecōuerso. itelligēdū est de solone ventris. C Dixit Guills. scire puenit q nihil est meli? in podagra z dolorib? articuloz qz vomit? siue sit medicinalis: siue spon taneus. v̄z dictū h maxie verificat in cura p̄seruatiua non sic. Et id auctores post administrationē vomit? docēt ven trē soluere vt appebit. C Et tā in vomitu qz in solone ven tris auctores posuerunt cā. q in pñ z añ maturitatē inci/ piendū sit cū leuiter z facilliter euantib? dixit Serap. inci/ piem? z dem? qd moueat vomitū quadā motioe. i. facit z qd soluit mām cū facilitate: sicut sūt cassiē. z tamarindi: z filia. Et post illud qñ incipiūt hūozes vincētes digeri. tunc opz vt administrem? illd qd facit duas p̄prietates. s. vomitū z fluxū vētris cū v̄tute. s. potēti: z nō cū facilitate: vt i pñ cīpio. C Dixit Haly. cauēdū est ne medicinis vtaris q forti ter laxant añqz maturitatis signa appeant: qm si sic faceres qd subtile foret emitteres grosso supstite: vñ nec eius fieret maturatio. i. tps p̄lix? Et nōnūqz in habitu d̄ferē res incurabilis scā: eo q abinde hūoz durecat: z qñ lapis fiat. Et id dixit Sera. nō opz vt faciam? istd. s. exhibere solutiū forte: nisi post terminationē hore. s. digōnis mae: z tūc fiat fm q opz cū administratioe q̄tatis: cui? mētura puenit: z q alia opz nos p̄siderare: qd est: qz ois spēs curationis p eūonē q administrat fm aliā viā a p̄dicta aut ponit egritu dinē difficilis sanationis: aut faciūt in eo puenire illud cui

De vōitu

Canon in
vomitū z
solone vē
tris in pñ
cīpio.

Nico. sermo. vij.

fff 4

penitus nō est sanatio: et fortasse generat egritudinē aliā ad quā opz studiū puertere: donec remoueat: et maxie dirigūt pdicta ad eūonē hūoris frigidi. **C**Alexāder aut vī aduersa ri pdictis: dixit. n. vt ponit. 12. p. tūētis. q. si mā fuerit frigi da laxatio fiat cū eo qd educit flegma cū violētia. Et noli fa cere illud qd faciūt aliq q dāt in potu medicinas modice vir tutis ad educēdū flegma: qm talis me^{na} calefaciet flegma: et nō educet illū. et auget ei noc^m. **C**Aui. aut cōsiderās sup pre dictis: et vidēs q in qz tū mā peccās nō eēt inepta eūoni: qz ipsa multa esset: indicaret de cita et multa eūone. Et fortasse aduertēs q nō sp est mā flātica sic inepta educationi: quin possit sufficēter eūari in pⁿ. ait. incipe a re forti: si nō pbi/ bet ab eo priuatio maturitatis et grossitudo materiei. q. d. q grossa sit et crudā: et in hoc inuit q si mā esset flātica sub/ tilis fluida q ipsa eūet cū medicina forti in principio: verū/ tū raro inuenit: sed plm est grossa et viscosa et multa. Et iō **Aui.** subdit. q facilis solo: id est facta p medicinas faciles est incolumior: et gradatio in eūatione. f. de facili ad fortē est cōueniētiō: et p inde sequēdū est cū medicinis eūantib⁹ mū dīfīcātibus fm gradationē. **C**Et subdit **Aui.** sunt de ho/ minibus. fauorib⁹ medicie q describūt. i. dicūt inītiū solo nis esse siēdū cū facili post facile: qz nō sunt pnti q vna so la mūdificatio facilis pmittat an fortē: sed due et plures vna post aliā: deinde sigillant. i. cōplent eūationē cū medicia for/ ti: et hoc post maturationē. f. cōpletā. isti nō erant pētī vna facili eūatione: pp qd mā fm plm est multa ad quā minora/ dam nō sufficit vna facilis eūatio: iō plures fore necessaria dicebāt. Dicūt qdā. p eūationē facili intellexerūt: aut vomī tū leuē: aut medicīnā lenitiuā. Quidā vero dicūt. q intel/ lerūt medicamē forte debile: qz dicūt ipsi lenitiuū nō suffice ret minozare māz crudā grossā et viscosā: qz pbiēt me/ dicina fortis a pⁿ. Et aliq dicūt. et bñ inītiū dōz fieri a vōitu leuē: vel a me^{na} lenitiuā: et subsequēter deueniēdū est ad me/ dicinā minozatiuā fortē debile: et hāc plies iterādū: qm mā flātica multa est viscosa: in cui⁹ pte cadit digō in puo tpe q dōz expellit: et iō plēs et frequētes debēt fieri in ea tales mino/ ratiue eūones: et h bz vitatē mīsi passio diuturna fiat: tūc. n. est a frequēti eūone cessandū. **C**Dixit. n. **Haly.** nō o3 eūonē fieri nīmiū frequēter: et maxie si morbi tps diuturnū fuerit: qm hoc debilitatē pareret mēbz: et morbi faceret maiores morā: tū ptiua eūo q subtilia sūt eūaret grosso supstite. vñ in cōcatenatiōe hūor indurecit et dissolui deinceps nequit. **C**Ponētes aut me^{na} spāles appropriatas: p circa vomitū. dixit **Haly.** si colica fuerit mā opz p^m patiētē vomitū purga re post repletionē ciboz et potus: quoz est colerā purgare: vt atriplicis decoctio et oz dei cū aq infusiōis rafanī: et sale et cū pēne et digitoy intronmissiōe olei sisamini ifusoy: nec ali/ qd dimittat cibi. silli⁹ quē supsit p vomitu fiendo faciatqz boc: donec hūores exeāt singulares sine aliqua admixtione cibiz: vñ h die p et 12. Et postea dixit. eūone vñ. f. p flu/ xū ventris dādo olez aquā cū cassia. Et subdit. et cū trāse/ rint dies. 14. pdictis adde feniculū: et cū dies trāserint. xx. olez aq adde yerepig. 3. j. xxx. āt pplej dieb⁹: si adhuc mor/ bi remāserint reliq: post pdictā decoct^m da pillas de aloē. **C**Sera. aut eūone hūoris colici dixit. incipim⁹ postqz hu mectam⁹ et tēpam⁹ acuitatē ei⁹: et ipsi⁹ mordicationē: et eūa/ mus eā nō vna vice: s3 vicib⁹ multis qm indigem⁹ illo: dōc mundificet ex supfluitatib⁹ et mā nam hoc seruat iuncturas q nō aggregat in eis aliqd. **C**Dixit **Raf.** 12. pti. aucte **Sa.** Cura hūoris colici: in p dōz fieri cū eo qd laxat colerā: sic cuz luleb⁹ et scamonea: tū cū citonijs pfecta maxie puenit. **C**Dixit **Haly.** si stōac⁹ fuerit debilis: et docet facere diacitonitē so lutiuū: sic. fume citonia qnqz mediocria: et gna ab eis remo/ ue scamonee. 3. j. pone. et frustroz qd pus cauafti. reduc. et lo co suo suppone: et totū postea cooperi. et in rēpato ignis ca/ mino pone. donec pfecta ei⁹ fiat decoctio: deinde in lapideo tere mortario: et cuz melle distēpera de spumato: et in vase re

ponere: cuz opus fuerit dabis coclearia duo aut tria iuxta: qd in portione vna intelliges obulos duos aut tres diagri/ dij eē ista esset nimis magna dosis. Et iō subdit. iuxta patiē tis vires: qm pfecte est vtilitatis. **C**Et de medicinis poda/ gre calide sūt elaria de succo rosaz: et trifera saracena: et pil/ lule de hermod. minores. Et pillē mibi in hoc experte q sic fiūt. **R.** mac. spic. rosaz ru. vio. yue maiorane. añ. 3. 5. sanda loz alboz et ru. et citrinoy. mirabil. citrinoy. añ. 3. j. diagri/ dij elactery. añ. 3. j. reub. 3. j. 5. aloes epatici ad pondus oīuz pñiant cuz succo yue. dōf. eay est a. 3. j. vsqz ad duas. Et cū volo vt educat colerā adustā addo ad predicta sene. et epithi mi. añ. 3. j. tunc cōficiant cum infusione ellebori nigri. **C**De eūone humoris flāctici p vomitū qd dixit **Haly.** si estas fuerit patienti vomitū ipera vel tēpora cū subtiliatib⁹: et in cidētib⁹ flegma: et hoc post cibū. Et sit vomit⁹ aneti aq et ra fani et mel et sangebi melleū. Dixit aut. si estas fuerit. sup. et in pⁿ autūni et fine veris: qm flegma tēporib⁹ frigidis dif ficulter educit p vomituz: et maxie illud qd fuerit in ptibus remotis a stō et fuerit patiēs incōsuetus vomere: in qbusdā tū pñiet: et facile vomētib⁹ posset vomit⁹ cōcedi et tēpori bus frigidis. Et pōt addi ad vomitū supradictum decoctio sinapis. et loco squingibin poni oximel compositū: imo et in multa flegmatis viscositate pōt poni sglitici. Et sunt q ad/ dunt in corporib⁹ robustis infusione ellebori albi ligati in petasita q sola virt⁹ ellebori albi sit in vomituo: et nō suba ei⁹: huic eniz vomituo in dolore sciatico nulluz equat⁹: ma xime si fiat post repletionē stōi. ex cibis acutis incisui: et in potu vini subtilis acuti. Et decoctio radicū q comeduntur in vomitū est mirabilis iuuamēti. **C**Sera. 4. breuiarij. ca pitulo. 29. in vomit⁹ puocatione patiētī artericaz flāctica di/ xit. administret vomit⁹ in pñis post comestione ciboz mul toy et diuersoy: et potu vini dulcis. Et pñimus infirmo vt accipiat ex eis supra saturitatē et intronmittat in os suoz pe/ nā: et moueat eā donec euomat. Et si nō sit vomit⁹ ei facilis submergat pēnā in oleo sisamino: et intronmittat in os digi/ tos suos: et euomat et faciat istud bis: aut ter: et faciat in hoc die: et de die nō. q. d. interponat diē inter vomitū et vomitū: et post istud moue vomitū cum rafano infuso in secaniabin facto cuz aceto sglitico: aut cū elleboro. **C**De eūone antez per fluxū vētris. dixit **Haly.** pus calengiabin opz dare mel/ leum cū aq in q ciminū coxeris. Deinde nām mollifica cum turbit et yera. añ. exagio vno distēperatis cuz melle. Deinde vinā intuerē. et si crudā inueneris radicū ppina aquā: et po stea purga. Et si post hanc eūonē adhuc vinā cruda fuerit aquā da radicū in qua sint calefaciētia et subtiliantia: iuxta qd opus fuerit ex mēsurā qz titatis frigidior et qz titatis hūo ris grossi. Et vbi digestus fuerit humor pillis vtēre laxati/ uis: et yeris et magnis et pprie hyera hermetis quā iam ma xime laudauit **Aaron.** vt ponit 12. pti. Dixit **Sera.** bibat pillulas fetidas vel de hermodactilis. f. maiores et similia. **C**Dixit **Aui.** cū cōplet maturitas: tunc euacua cū hermo/ dactilis et bugiden: et pillis eoy. Et dixit. intēde in hoc cum facilitate: imo et caue ne potu des in pⁿ mīsi medicīnā debi le: qm ipsa. f. medicina fortis: data in pⁿ mouet māz: et nō faciat currere. i. eūari ex ea aliqd de quo sit curādū: imo for/ tasse subtiliat mās pgelatas et alias: et facit eas currere ad mēbz. f. dolēs. **C**De medicinis quoqz cōpositis appropa tis in flātica sūt pillē pdictē et yera diacollogntidos et bñdi cta. Et tragea siue medicamen de turbit: qd sic fit. **R.** tur/ bith. electi. 3. j. hermodactil. 3. 5. gīngi. anisi. añ. 3. j. succari albi. 3. j. 5. et sunt dosis. j. Et ex eis est elariū indū et alia mul ta posita in antidotario. **C**Pillē experte qb⁹ vsus suz mul/ toties et sunt pficiui magni sic fiūt. **R.** colloqn. diagridij. sera pini hermod. salisgēme yue. añ. ptes eqles. aloes epatici ad pōdus oīum pñiant cum succo ruthe vel cū sirupo de sti/ cados. Et sūt puenientes et in mā mixta dōf. a. 3. 5. ad. 3. j. 5. **C**De eūone vō in mā melica auctores nō fecerunt mētiōē

De eūone
hūoris co
lerici et p
vomitū q
p solonez
ventris.

De eūone
humorū
flāctici
p vomitū
qz p solonez
ventris.

Medic
na p
hūoris
colici
et p
vomitū
qz p solonez
ventris.

De eūone
hūoris
colici.

De eūone
humorū
flāctici
p vomitū
qz p solonez
ventris.

de vomitu. melia. n. difficulter nimis euat pipz. Q. si aliqui in ea vomitu egueris recurre ad simonē 5^m. c. de vomitu. ¶ In euone vo ei? p fluxū vētris dixit Sera. euam? solutiuis factis ex epithimo polipodio z ellō nigro. Pilke expte educētes hūorē melicū a mēbris remotis sic fiūt. ¶ Epithi. sene la pidis. laguli loti. añ. 3. j. camepit. came dreos seīs feni. yue ci/mini ellī al. elacteri. añ. 3. 5. polip. stic. bzionie salis idi agari cilkebul. z idoz. añ. 3. ij. gar. croci. añ. 3. 5. pficiant cū gele/niabin in q̄ ifusus fuerit ellus niger. da a. 3. 5. vsqz ad. 3. j. 5.

¶ De euone at māez ppo^a dixit. A. si mā fuerit ppo^a facit solu^a sint ppo^a vt. s. educat vtrāqz mās. meli^o tū ē dīx ipe vt bland tractet i pñ^o. i. cū facili solone educat. Et dīx. nō fiat flōia. s. si nō fuerit admixtio cū sāguie: qm̄ si nō ē admixtio cū sāguie flōia accrescē fac hūores: z facit eos currere i corp^o qz euat frenū eoz z nō exhit illd qd̄ nece ē vt exha^o sup. z cūz h debilitat vtutē. Et subdit Aui. Et silr facit euō. s. fortis p^o blādā tractōne ei^o in pñ^o sicut dcm̄ est in euone hūoris simplicis. Et inuenit hīc alia lra neg^a dīcēs: z silr nō fiat euō. s. eradic^a vel forz pñ^o ei qd̄ dcm̄ est in euone hūoris simplicis. Et dicit. cū aut declinare icipit. s. mā ad locuz egri^o: qz agitata a leui farmaco tūc nō declines. s. ad dictā leuem euō. nēqz nō debes pseq euando cū farmaco leui: s. euā. s. cū forz qm̄ fortasse mouebit hūores a locis suis ad egri^o. s. locū egri^o. s. ipsa leuis euō: z sic additio fieret in egri^o z cā ei^o. vel expone vt dīcūt alij cū declinare icipit. s. āpa vel inflatio loci dolorosi z h sine euone debita pcedēte tūc nō declines. s. nō desistas ab euone pp illud qd̄ credas mās fore in declinatōe s. euā qm̄ fortasse. s. declinādo. s. ab euone mouebit hūores a locis suis ad egri^o. z hāc expōne subdit Aui. Attende crīses z q̄ sit in die 4° z q̄ in 7° vel xi^o z i 14°. ad hoc. s. vti recte in euone pcedas. Et dicit. si pōt est vt cesses ab euō ne vsqz ad maturatiōe. sup. cessa ab ea z noli euare z h erit tibi pōtē si attēdes crīsi: futurā in 4° vel fortasse i 7° z mā nō fuerit in toto corpe multiplicata: vel ēt si pp aliq̄ alia cognosces posse cessare añ maturatiōe ab euone z fac hoc. s. cessa ab ea. Et dicit. si repletio exigit. dīcūt qdā. s. intestinox vt fiat expulsio tūc fiat cū eo qd̄ facit assellare semel aut bis ex eis q̄ bibunt sicut cū aq̄ endiuie solatri cū cassia. z h ppetit in mā cala. vt supra p baly patuit sic cū alijs q̄ cōpetūt in mā frida vt cū iure galli antiq̄ cū polipodio z cartamo. Alij hō dīcūt. si repletio exigit. s. totius vt fiat expulsio. s. quoti/ diana: tūc iterū vtare eo qd̄ dcm̄ est in pñ^o. s. euone q̄ d̄ fieri cū medicamine facili. ¶ Raf. in li^o de iuncturis. me^a q̄ tra hūt flegma z colera sūt meliores sūt eis q̄ trahūt flegma tā/ tū aut colaz tñ. Et hoc hz vitatē nō in mā mixta ex flate z colā tñ: vey ēt in māebus simplicib^o. Attñ si colica fuerit egri^o me^a trahēs colera d̄ ē pōtēs valde supra trahētes flegma: z eo^o. Et Aui. dīxit. opz vt in eis nō educat solone flegma solu eis. s. dolorib^o iuncturaz a mā flaticaz: imo cum colā. s. educat nā cū in eis flegma educit. s. solū iuuant sta/ tim: s. redit postea colaz: facit currere ad mēbrū flegma vi/ ce alia colā redit z mouet: qz amotū fuit flegma frenū ipsi^o: z facit tūc currere flegma vice alia: qz ipz dissoluit z subti/ liat z reddit ipsuz paratū fluxui. ¶ De euantib^o tā fortiter qz debilitat silr z de diuertētib^o sūt clysteria: imo dīxit Aui. in expulsioe facili q̄ ipsa sūt certiora. s. qz exhibitio farmaci p supi^o: qz nō timef ex clysterib^o exagitatio mae: sicut est eb/ bitis fiāt ḡ clysteria pueniētia dispōni z mae. Si. n. egemus replonē iestinox expellere fiāt lenitiua: z si egem^o replonē toti^o expellere fiāt clysteria mediocria iter leuia z acuta cūz eis q̄ respiciūt replētē mās. Et in pñis fiāt mitiora z in pcel/ su acutiora. De qb^o auctorib^o loquēs. Sera. dīxit. ēt euem^o inferi^o p clystere factū ex decoctioe cetauree aristol. baurach z nitro z oleo sisamio z melle collato. Qz si hūor p̄tēt in iū/ cturis est grossus viscosus: z silr in reliq̄ corpe opz vt proij/ cias in clysteri cucumerē asininū z decoctioe colloquide. ¶ Ingt Theodosius: z ponit. i. 5. pti. q me^a soluentes ad

collēdū podagras in potu sumē nitif mēne eas bibēdo nul/ lā cōestione faciat: nisi post 4^{or} horas post ipsoz bibitionē: deide comedat de pane cū vīno z modica aq̄ aur. iij. deinde post. vij. horas inggrediat balneū ad lauādū se cūz aq̄ cala. Et nutriet deinde cū carnib^o auinis z gallicellis. Et euitet totū illud in q̄ est z carnes venatiōis vsqz ad. 16. dies nulla comedēdo nisi hūida modice. Et vitent fruct^o z olera oia tā hūida: qz sicca ēt cucumeres z melones capita auinū z ale ip/ sarū. Pro his dīxit Aui. expedit ei q̄ vult sumere me^a. s. so/ lutiua i sumo mane sumat: z tardet cibū deide sumat. s. cibū post horas tres. dīcūt qdā. nō ab assuptioe me^a: s. ab eius ppleta opōne. xx. aur. panis cū vīno z aq̄ pauca vt pfortet vt^o: z stous vt sit potēs itrare balneū. Dīxit. n. q̄ post sex ho/ ras: silz ab assuptioe dicti panis igrediat balneū. s. dulcis aq̄ z egrediat. s. velociter. qz nō balneet nisi ad lauādū: dein/ de cibet cū eo qd̄ cōueniēs est. ¶ De euone p vīnā sciē^o q̄ ipsa nō d̄ fieri in pñ^o neqz añ bonā minoratiōe. Et iō dīxit Aui. deide scz post euōne sufficiētē administra. s. puocatio/ nē vīne. Añ. n. dictā euōne diuretica nocēt adurēdo sangui/ nē z dissoluēdo mās z faciēdo eā fluere ad locū doloris: sed sumptū post euōne dictā cōpetit delicādo mām dolo^o iun/ cturaz z eā cū vīna educēdo: qm̄ mā illoz dolo^o est ex su/ pfluitate epatis z venaz q̄ pōt educi p vīnā: z p p̄ie ppetit in mā cala: qz cū sit subtilior meli^o educit p vias strictas q̄/ les sūt vie vīne: verūtñ dīxit Aui. ples hūitū dolores iuctu/ rarū frigidos z pplones frigidus nō iuuat cū solone plīma facta z potioe. s. soluēte z clysteri. s. pfecte. qz nō pplete curā tur p ea ēt rōne approximata: z cū medicant cū diureticis. sa/ nanf. ¶ Debet aut diuretica eligi hz dispōne mae in calita/ te z friditate z hz bitudine corpis z hz pñ^o exhibitiois eoz z pcessuz hz mām qdē: qm̄ mā cala educēda est p me^a diu/ reticas pue calitatis qb^o admixta sint aliq̄ diuretica frida. Et hz sūt sicut aq̄ feniculi. z cētrigalli siluestris z portulace z capil. ve. alkekēgi endiuie cicoree. z seminū cōinz fridoz: z vīnū qdē album clarū subtile decoctio seuiz alkekengi est vehemētis iuu^o. Scōz hō hūiditate corpis dīxit Gal. 9° te/ rapē. z ponit. 12. pti. sit vsus medicīnaz q̄ attenuat in vltio z puocat vīnā in vltio: vtēdū est in hūitib^o grossa corpa z copiosa. qm̄ ples macilēti z mediocres. ēt illos sequētes pas/ si sunt ex eis detrimētū: qm̄ sanguis in eis inde cōbust^o est: s. eos secuti sūt qz viderūt aliquos illis. vti qb^o sanatus est dolor articuloz ignorātes pplonē illoz q̄ erat solida z fleg/ matica. Qui ergo hz corp^o grossuz z pingue nō hz dubita/ re noc^o ipsoz: z dīxit Gal. vt ibidē ponit in podagra cala opat cū seib^o puocatib^o vīnā nō calefaciētib^o abundāter: sicut. v. g. seuiz melonū z citruloz hermod. al. radicia gra/ nati siluestris naiturtij. añ. p. j. se. apij qrtā pte vni^o: dosis. 3. iij. cū tātūde succari. mitigāt. n. dolorem z pferunt statim. ¶ Dīxit Aui. de corpib^o extenuatis sūt q̄ nō tolerāt solones z puocationē plīma. z p qz gñat ex ipsis in eis adustio san/ guinis: ista sunt corpa multū colica. ¶ De puocatib^o aut vīnā in mā frigida sūt aq̄ radicū cū spica z medicamē Aui. qd̄ sic sit. ¶ camepitheos came dreos gētiāne. añ. 3. vij. fo/ lioz ruthe sicce. 3. viij. cribellens. dos oīdie coclear. i. in ie/ iunio post digōne cibi p̄teriti cū. 3. iij. aq̄ fride. z alia plura dicta in ser. 5. ca^o de straguria: z remotioe vīne. Scōz ini/ tiū vō exhibitiois diureticoz z pcessuz est qm̄ in pñ^o inci/ piū^o a debiliōib^o: z gradatiz pcedim^o ad fortiora. ¶ Am/ pli^o diuersio mae a locis iucturaz p̄t fieri p appōne vētosaz cū scari^o z sū ea. z sāguil^o z puo^o mēstruo^o z hemor/ roidaz: z cū frica^o z ligaturis z p̄p^o z alijs: de qb^o dīcet in tractatu. 5. ifra. de attractioe mae apatū ad diuersuz.

Ertia 4^a z 5^a intētiōes curatiue supradī/ cte oplens p alterātia interi^o z exte/ ri^o admistrata. vey de 3^a z 4^a parū hic dīcet: qm̄ iferi^o in tractatu. 5. plene dīcet. ¶ Hic autē Nico. sermo. vij. fff iij

De puo/ caniservie

De diuer/ tentibus. materias.

Cōforan/ tia mēbra tā mādā/ tia q̄ rec/ piēna z p/ hībentia gnōnem mae ad in/ tuo supra.

ad est p vt dixit Sera. de podagra frida cū eūat corp⁹ z nō est in eo mā cui⁹ cursus ad mēbrū iūrmū noceat opz vt solliciti sim⁹ de mēbris ipsis leſis. cōiter z pprie. cōiter qm dam⁹ pfectiones ad hāc egritudinē vt sit per eas intētiō nō ſtra cōfortatio mēbroz q debilitata ſūt. z facta ſūt ppata ad recipiēdas ſupfluitates: z vt faciam⁹ ea acgrere vtutē q ex pellāt ipſas: z vt phibeam⁹ vt hō hūoz gñet in corpe. Et iſte cōfectiones ſunt ſicut metridaturū z hō. C Dixit Haly. poſt eūones exhibe electuaria calefaciētia metridaturū tyriacaz: z ſilia: oia iſta elaria ſunt pueniētia in artetica de mā frigida. vñ Aui. dixit in frigidis puenit z pprie poſt eūonē. Jpla. n. mundificat reliqas māz cū facilitate z reſoluit eas z pfoz tat oia mēbra: z nō tm poſt ſufficientē eūationē pdicta pue niunt: ſz et poſt bonā minorationē ipſius vñ Raſ. de ſuctu ris. in dieb⁹ ſin qb⁹ nō vtunt vomitu neqz potione danius ſingiberatū. i. diagiñgi. z diatrionpipereon z tyriacaz de q tuoz ſpēb⁹: z ſirupū ſubtiliātē mām: verū in mā calida cōpe teret rubea troc. ſermētata z antiqua z reges: z diarodon abatis cū triafandalis z ſilia. pprie aut debem⁹ eſſe ſolliciti dixit Sera. q opz vt ſolliciti ſim⁹ de pedib⁹ ſup. z alijs iun cturis cū emplis: z alijs linimētis z hō. de quoz pprietate eſt vt ſubtilient z reſoluāt. ſ. tpe quo puenit reſolō: de hoc tm diceſ in ſequēti capitu. Debem⁹ et attēdere z conſiderare ſi in corpe fuerit aliqd mēbrū mādans z debem⁹ ſtudere ipſi⁹ rectificare plexionē z leſionē ab eo auferre ne ampli⁹ mās gñet ſupflūā quā expellere hēat z ad dolentē mittere iunctu rā. C Et qz auctores pſupponunt eūationē premitti debere digonē maxie poſt medicinas leniētes. Et iſta que mām di gerūt ſunt alterātia: z ſm plm per interi⁹ ſumēdario ad hoc caplz de eis dicere reſeruauit. Et qz ſia talia digeſtiua multa ſint. hic tm ponā quōſdā ſirupos appropriatos cuilibet mae qui ſunt experti z cōprobat. C Sirupus digeſtiū māe ſleg maticē pte in iuncturis: z mēbris lōginqz z digerit mās frigidas ſtāticas ledētes nernos ſic ſit. R. polij ſticados ara. maiorane origani yue floz roſiſmarini betonice calamēti ſtuualis z montani yſſopi thimi ſaluie artetice herbe parā lyſis capilli ve. recētis. añ. M. j. ruthe ſicce acozi ſecacul⁹ ra dicū ſeneculi petroſolij z apij yreos ariſ. rotūde bionie. añ. 3. j. ſ. ſeis leuiſtici ſiſeleos granoz z radicū peonie ſeis viti ce ſaxifragie caſſiel. ſeis iuniperi. añ. 3. j. piretri cardamomi añ. 3. j. paſſulaz enucleataz. 3. j. infundant hec oia in aqua ſufficienti poſe z noctē. deide decoquant quſqz radices bñ cocte fuerint: deinde colent z in colatura ponat mellis qzū ſufficit z clarificet z decoquant ad pfectionē aromatizādo ipz cū nucemuc. cubebis z cinamomo. Et Sera. ſup. 9. Alim. digeſtiū māe frigide dz eſſe calim ſtipticū dū mā ſluit: ſz in mā fluxa dz eſt ſubtiliatiūū incīſiūū. Sunt q addūt acetū ſql lidici. 3. j. Acetū ſo ſimplex nō dz addi digeſtiuis māz con tentay in iūcturis: qm ſm plm ledit iūcturas. vñ dixit Aui. oximel. alb. ſirup⁹ acetofus pp ſui acetofitatē nō eſt magni ſuamēti. Dixit Sili. ſi mā eſt reumatica z ſi eſt in fluxu ori mel acetofus nocet: ſed ſi nō eſt reumatica nō. C Sirup⁹ ali⁹ digeſtiuus māz melicaz ptentay in iūcturis ſic ſit. R. thimi camedreos ſcolopēdrie citrach radices peonie bionie. añ. 3. j. maiorane bugloſe floz roſiſmarini calamēti polij cuſcute. añ. 3. j. radicū ſeneculi petro. bruſci ſparagi apij bu gloſe garioſilate. añ. 3. j. polipodij. 3. j. decoquant poſt in fuſionē eoz die z nocte in aq ſufficienti: z ſiat ſirupus cū mel le z acetofes cū aceto ſgilitico z aromatizet vt ſupior addito croco. C Sirupus digeſtiuus in mā colica cōtēta in iunctu ris ſic ſit. R. capil. ve. pollitrici diātos endiuie cicoree lactu ce ſcariole. añ. M. j. violaz floz nenufaris roſ. rub. añ. 3. j. ſeminū cōiuz frigidoz ordeĩ exorticati. añ. 3. j. liqr. abraſe. 3. j. infundant vt ſup⁹ z decoquant: z ſirupus ſiat cū ſuc caro albo z nō acetofes: ſz pōt aromatizari cū ſandalis z cā phoza. Et ſi dolor fuerit vehemēs addant pdictis in deco ctione ſemen papaueris albiſimo et nigri ſi oporuerit z ra

dit mandragore z ſilia. Qz ſi mā fuerit multe acuitatis z ſt rilitatis addant pdictis portulaca ſolatrū ſempuina z lenſi cula aque. C Sirupus pueniēs ad mām aduſtā contentā in ſuncturis z mēbris remotis ſic ſit. R. ſumiterre ſcabiōſe la patij acetofe capil. vene. dianthos pollitrici citrach cicoree endiuie. añ. M. j. floz boraginis bugloſe violaz roſiſmarini cuſcute. añ. 3. j. radicis yringi rapicis bugloſe z ſeneculi apij. añ. 3. j. z ſiat ſirupus ſm ſupiorē doctrinā cū ſucca ro albo ſolido z nō acetofes. Et ſi mā aduſta fuerit colā addā tur pdictis ſeia cōia frigida z ſemen papaueris albi z ſilia. C Sirupus digeſtiuus in mā pmixta ex colera z ſtāte cōpo ni dz ex ſirupis ambob⁹ ſupradictis cōpoſitis equalr z ine qualr ſm q māe ipſe fuerint equalr vel inequalr cōpoſite. Inquit Sera. ſi humor fuerit ppoſit⁹ pmixt⁹ opz vt ſiat cu ratio ſilr. Et vñ dixit ipſe qm vincit mā frigida: opz q appo nant ea que calefaciant z reſoluāt. ſ. vincant ſup inſrigidā tia z buectātia. Et ſi mā nociua z qualitas ei⁹ fuerit calida eutemus cū eo qd inſrigidat z extinguit. ſ. faciēdo ipz vin cere ſup id qd calefacit. C Sirupus appropriat⁹ permixtis morbis ex colera z ſtāte vincēte ſtāte in mixtione ſic ſit. R. yue origani polij calamēti beto. yſſopi thimi camepitheos camedreos capil. ve. endi. cuſcute cicoree ſcariole lactuce ſo latri boia. z bugloſe floz dendrolibani liqr. añ. 3. j. radicis peonie acozi yringoz. añ. 3. j. paſſul. enuel. ordeĩ mundi ſe minū cōiuz frigidoz. añ. 3. j. infundant z decoquant z ſiru pentur cū ſuccaro albo ſolido z acetofes cū pauco aceto ci tonioz. doſis dictoz ſirupoz eſt. 3. j. poſt pfectā decoctionē cuz aqua ſimplici decocta vel cū aqz ſublimaris ad mās cō ferentib⁹. C Sirupus. alius pferēs in mā mixta ex colera z ſlegmate vincente colā in mixtione ſic ſit. R. radicū ſeneculi apij petroſolij endiuie cicoree z bugloſe z ſecacul. añ. 3. j. capil. vene. endiuie roſtri porcini poru. ſcariole z lactuce. añ. M. j. lupuloz ſalſie ſilueſtris. añ. M. 5. ſemis ſeneculi ameos endiuie ſeminū cōiuz ordeĩ mundi. añ. 3. j. infundan tur z decoquant: z ſiat ſirupus cuz ſuccaro mō ſupradicto. C Sirupus in mā mixta ex colera z mēlia ſic ſit. R. thimic melliffe boraginis bugloſe ſumiterre lupuloz ſcariole ro ſtri porcini endiuie lactuce camepitheos: z camedreos ſti cadus polipodij. añ. M. j. paſſul. ordeĩ mundi ſeminū cōiuz frigidoz. añ. 3. j. floz roſiſmarini floz camomille viol. añ. 3. j. liqr. peonie. añ. 3. j. ſiat ſirup⁹ mō ſupradco cū ſuccaro

De curatiōe doloꝝ iuncturaz palterātia localia. Cap. x. **Edicina** locis iūcturaz dolentib⁹ exteri⁹ applicāda maxime ex tribus di uerſificat. Prio ex diuerſitate cāe faciētis doloꝝ re. Secdo ex diuerſitate tempoz ipſius doloꝝ. Tertio ex diuerſitate ipſi⁹ in doloꝝis vehemen tia z remiſſione. C Ex diuerſitate qdē cāe faciētis doloꝝem variat medicina localis ſm q dolor pceſſerit a mala cōplo ne pura aut nō pura: ſed mālitz ſi a mala cōplōne pura ſm q eſt ſimplex vel cōpoſita. Et ſi a mala cōplōne mālī ſm q eſt ex mā calida ſanguinea vel colica aut frigida ſtātica vel melica: aut ſm q mā eſt ex illis mixta. C In appꝛoximatio ne quoqz medicīnaz localīū dant cañ. quoz vnus eſt qd ali qñ nō egem⁹ auxilio taliū medicīnaz: z tūc nō debem⁹ eis vti. Et h eſſe poterit cū tā faciēs fuerit debilis z dolor fue rit remiſſus: etiā ſi cā ſit mālīs. Dixit. n. Raſ. de iuncturis ſi viderimus q āpa ſit pauce māe z dclinas ad ſupficiē corpo ris dimittemus ipſuz nature: qm nā per ſe curabit ipſum. C Alius eſt q nulla eaz actu frigida doloꝝi iuncturaz eſt applicāda. Ait. n. Hyp. 5. affo. frigidū eſt inimicuz nervis oſſibus zc. z h bz veritatē niſi ad actualē frigiditatez vocet vehemētia inſtāmationis aut doloꝝis intensio: z et intolera bilitas eius: in quibus caſibus vti poſſimus actu frigidis. Ait. n. Hyp. 5. affo. in articulis tumores z doloꝝes ſine vl ceratione z podagra hoz plurima frigida aqua multa ſup inſuſa refrigerat z attenuat. ſ. tumores z doloꝝes ſedar. ſtu

Sy. dige.
ſiut ma.
terierā.

Canon
in app
xumatio
localis
primus

Scho
nō. det
tu ſit

De
cul
ter

3° can. de
aproximi-
tudinē an
eūonē.

4° can. de
reperculsi-
one ante
eūonē.

5° can. de
resoluti-
one.

Canon
in app-
roximati-
onem
pauca

Secū-
do de
reper-

De reper-
culsi-
one.

por enim mediocri dolore minuit. Dixit autem Hyp. horum plu-
rima quod sedat dolores a mala copione cala inflamata pura.
vel cum ma colica acuta aut sanguinea subtili actu fluente. nam
in tali casu aqua frigida supinfusa refrigerat mala copione
calida et ea destruit attenuat tumores inam calam replendo.
et sic dolore sedat et stupefaciendo. In mala aut copione fri-
gida pura sp noceret sed in mali lz p se habeat nocere. tñ p
accns iuuat interi⁹ reuocando calore nāle: vñ vñit et fortifi-
cat et mām frigida resoluit: vñ dolor sedat qñuis etiā dolor
a cā frigida aliqñ per ipfaz sopiat et sedet mediāte stupefa-
ctione ab ea inducta: hoc tñ fiendū non est nisi raro. et nisi in
homie carnoso iuvene. et robusto et tpe estiuo. **C** Si quoq;
medicina localis sit approximanda ante corpis eūonē du^m
vñ fñi auctoz dicta. Et qñ sic dicit Aui. si polē est qñ cesses
ab eūone vsq; ad maturationē sup. cessa. et sis pētus embro-
cis cū aqua frigida et calida et tepida sz can. fac. et incipe ab
aqua frigida. Dicit qdā vtendū est in dispōne calida. et cala
in frigida. et tepida in mixta vel tēperata. Et qñ dicit Aui.
epithimata calida et narcotica: id est frigida oia sunt nociua
calida qdē ppter attractionē quā faciunt. Narcotica vñ pp
cōgelationē vel retentionē et cruditatē. Epithimata. n. infri-
gidantia grossuz faciunt crudū. i. mām frigida ingrossant
et mortificant subtile. s. mēbzū: quāuis mā sit calida prolon-
gant egritudinē. Et aqua calida nociua est eis qñ hūctat.
id est mollificat iuncturas et reddit eas paratas ad recipien-
dū. **C** Dicunt nō est vtendū medicinis reperculsiuis neq; re-
solutiuis applicadis loco dolēti ante eūonē: qñ vt ait Ras.
empla et vngūta reperculsiua fortasse addēt in dolore: et hoc
erit qñ fuerint posita supra mēbzū dolorosuz et mā fuerit
multū fluēs: quā repellere cū nō pñt a loco in eo pstringunt
et a resoluēne phibēt. Et ppter ea dicit Ras. ponēdo canonē
debemus intueri qñ reperculsiua hoc faciūt et tūc statim aufe-
ramus ea et nō ponamus ipsa sup loco: sz supra locū aliqua-
liter distantē expte vñ fluit mā ad locū vt iphius phibeāt flu-
xuz et nō phibeāt dissoluēne et qñ pētus est. v. g. si dolor fue-
rit in genu nō ponemus medicinas sup genu. sz pax sup co-
xas ita qñ finis medicie reperculsiue attingat pñm loci dolorosi
exclusiue: et sñr in alijs fiat mēbzis. Si aut dolor nō crescit p
appositionē dictaz medicinz. tūc ponēdo eas sup loco p-
sequemur et nō indigem⁹ apponere ea in loco superiori ab
ipso. **C** Et dicit nō esse vtendū resolutiuis an eūonē timen-
do attractionē: nisi corpus fuerit mundū et mā in loco fue-
rit pauca quā resoluere possint.

C Dixit Aui. nō opz vt approximēt ei resolutiua an eūonē
fortia in pñm reitqñ facient euenire mās plurimas: deinde
resoluent subtile eaz et inspissabunt residuū et retinēt ipsuz.
et subdit Aui. opz vt obseruet istud sz plm iterū oī tpe mor-
bi et nō solū in pñm et pprie qñ mā est viscosa aut multa. Di-
cunt tñ resolutiua mēbzū collectaz in iuncturis debere esse
fortiora resolutiuis mēbzū locatarū in alijs mēbzis exteriori-
bus. Cū iuncture vt supra dictum est sint pñonis frigide et
cōpositionis solide et in pfundo posite. Et qñ fm plm mate-
ria que in iuncturis colligit⁹ est grossa cōpacta difficulter in
vapore pueribilis hoc maxime attēdi debere dicit in iuctu-
ra scie: deinde genu. et 3° spatule: gradatiz tñ psequendū est
cū eis a leniorib⁹ inchoando: et ppter dictas cās dicunt re-
perculsiua frigida nō debere esse eque fortiaz min⁹ reper-
culsiua que pñt approximari alijs mēbzis exteriorib⁹ qñuis in
repercussione mēbzū a iuncturis nō sit timor tantus quāt⁹ est in
repercussione mēbzū ab emunctorijs: eo qñ mā a iuncturis re-
pulsā nō sic ad pñcipalia regurgitat sicut illa sed potius in
vicinis dispergat mēbzis: et qdā dicit a reperculsiuis abstinē-
dū esse in dolore spatule: qñ ppter positionē ei⁹ supra cor-
et pulmōne nō descēdat: et sit cā mortis aut grauioris. mor-
bi. **C** Dixit Sili. vñ debem⁹ reperculsiuis donec cesset dolor.
et apatis pulsatio. et tūc cessabimus ab eis: qñ si vltari⁹ vñ
fuerimus ingrossabit⁹ mā. et indurabit⁹ et reddet dissoluēne

difficilis. **C** Sal. quoq; phibuit reperculsiua applicari scie.
vñ in miemr dicit. In manib⁹ et pedib⁹ reperculsiuis vtenti-
bus nobis farmacio in iunctura qñ fm scia cauētib⁹ nobis
illud facere: qñ enī est in pfundo compellit sanguis qñ est in
pñtētib⁹ vñis et musculis ad eā. Mitigatiuo⁹ igit⁹ est op⁹
farmaco⁹ in dolore scie in pñm et nō multū infriigidatiū aut
calefacientiū fortiter qualiū indiget pes. **C** Dixit Aui. rep-
cussio mēbzū a mēbzis: nō opz qñ fiat mā existēte fortis effusio
nis plurime resūptionis. i. redditus: qñ illud facit duas res
malas. quaz vna est qñ facit mām inobedientē. s. resoluēne
et eūationi ipsam cōgelando in loco. Est. n. strarium motui
eius: quare accidit dolor magn⁹. Cū ergo errasti. dolor acci-
dit inde maior tunc cessa. s. a reputiēdo: et occupare cū le-
nificantibus. et scda res mala est qñ fortasse puerit⁹ mā ad
mēbzū pñcipalia et nobilia: quare accidit timor: sed cū mā
nō erit plima aut nō est taz magne restorationis: qñ est par-
ue qñtatis ad restaurandū et psequēdū fluxū tunc non est
malū repellere eam in pñm cū est fluēs: nisi in sciatica. nam
repercussio in ea retinet mām in pfundo: qñ opz vt reperculsiua
fiat paulatim et debilitet aut dimittat in sciatica: et sit cū eūa-
tione occupatio. **C** Dixit Haly. nō opz vt medicaminib⁹ ca-
lescentib⁹ et subtiliantib⁹ nisi post digōne et corpis purga-
tione: qñ si aliter fiat corpis adurit humor et indurescit et
difficilis fit sanationis et dissoluēne. Cū vñ humor matura-
tus fuerit et subtiliatus et mēbzū rarificatum in quo humor
occlusus est et corp⁹ purgatū et humor in eo diminutus tūc
medicaminibus vtere calefacientib⁹ et electuarijs pfor-
tibus et pro bis pfortantib⁹ intellexit theriacā metridatū et
silia: qñ sic reliquias euacuabunt et ab eius malo securus
eris si tēpus etas pplexio egri vsum dederit opportunum.
Similr aut dicit Haly. nō expedit eoz vsum imoderatū fie-
ri: qñ idē facerent et mēbzū deficcarent et calefacerent et nō/
nūq; spasmum inducerent aut febres acutas.

Post considerationē aut in oib⁹ predictis can. videndū
est de pñcipalibus remedijs variatis fm tēpora
doloris et diuersitate cāe. Cū enī cā doloris fuerit mala cō-
plexio pura sine mā simplex vel pposita ipsa alterāda est cū
ptario applicato loco dolenti icipiēdo a leniorib⁹ nisi fortio-
ri vñ cogaris pp cās supradictas. Dicit tñ strariū applicā-
dū cuiuscūq; qualitatis existat debere hñe vtutē stipticā si-
ue a se siue a re illi permixta qua pfortet mēbzū et phibeat
ipsuz a receptiōe mēbzū que facilius possent trahi ad ipsuz
pp dolore pterq; in iuncturis ppings mēbzis pñcipalibus
vel nobilib⁹. Et opz strariū istud fieri saltem in plurib⁹ ap-
positionib⁹ equatū gradui illius male pñonis quā altera-
re intendis. Curet ergo mala pñlo calida cū frigidis notis
linimentis fomētationib⁹ emplis et alijs dicēdis in cura do-
loris malis calidi. Et mala pñlo frigida sñr curet cū calidis
dicēdis in cura doloris malis frigidis. Et sñr mala pplexio
sicca cū humectantib⁹ curet sicut cū embrocatione decoctio-
nis humectatiū tepida et cū linimentis et emplastris et alijs
factis ex humectantibus.

C Cū vñ cā doloris fuerit mala pñlo cū mā tunc in pñm vt ex-
iam dictis hñi pñt aut intendēdū est ad repulsionē mēbzū fluē-
tis et qñ iam in loco colligit⁹ aut ad phibendū ne de materia
amplius fluat. Et si qdē ad expulsionē fuerit intētio tunc re-
pellentia debēt sup loco doloris apponi. Si vñ ad phibitio-
nē tūc nō sup loco sed sup loco sano supra locum dolentē ex-
parte fluxus existēte phibētia sunt apponēda. **C** Et phibē-
tia qdē a repellentib⁹ differūt in h⁹ qñ phibētia debēt esse
pure stiptica. Ait Serar. sup. 9. emplm ponēdū circa locum
dō esse totali stipticū. Et posuit emplm ad hoc vtile in mā
calida qñ sic fit. R. sumach. mirtilo⁹ boli ar. añ. 3. 5. sandal.
albo⁹ et ru. acatie gallaz psillij balaustiaz. añ. 3. j. olei ros.
et aque ros. et plantaginis. añ. 3. iij. farinē lentū vel ordeī. 3.
ij. officiantur adinuicē moze emplastri. **C** Emplm aliud pro
hibitiū flux⁹ in mā frigida sic fit. R. gallaz et folio⁹ cypsi
Tū co. sermo. vij. fff liij

6° can. de
calefaciē-
tib⁹ et sub-
tiliatiōib⁹.

Applicā-
da in ma-
la pñone
sue mā.

Applicā-
da in ma-
la pñone
cū mā in
pñcipio.

De phib-
ētib⁹ qñ
dñt a re-
pellētib⁹.

myrrhe masticis thuris. añ. 3. iij. gūmi arab. sandarace. añ. 3. ij. farine cicerū aut orobi. 3. ij. pficiant cuz aq ferrarij in q decoquant fauina z folia mirti. **C** Tepore aut phibitionis interiz d3 apponi sup loco in mā cala illud qd malā pplōne alteret z dolorē mitiget sicut cū linimēto facto ex mucilla/ gine pñlij z altee z malue z oleo ro. z vīo. z pinguedie gal/ line z pauco aceto. **C** Et in mā frida fiat linimētū ex mucil/ lagine fenu greci z seīs lini z altee butyro sine sale oleo sifa/ mino z masticino z nardino z anatis pinguedie. Et qdā ad dūr pdictis cinerez radicū cauliez farina oroboz: z cōpo/ nūt ex eis empl3. Sacellus plen9 seie lini z flouib9 camomil le in aq bulliat deinde sumat: z fortiter expmat z calid9 lo/ co applicet. Et emplm factū ex hermodactilis est pueniēs. **A**it Rabi in 12. pñcula hermod. spālitate quā bz dissoluit āpa podagrici emplata ex illo. fiat ergo emplm ex puluere hermod. z vitellis ouoz z supponat. **C** Qz si mā fuerit cō/ posita fiat emplā phibitiua mixta ex supradictis. **D**ix Rāf. ex supradictis de iuncturis fiat vng9 ex acatia z myrrha p/ tes sumēdo eqles z aggregent cū aq mirti aut folioz cypli fm pdominātē māz. Aliud valēs sifr. R. aloes: myrrhe: ma/ sticis: lithi: acatie: z gallaz. añ. ptes eqles. Et si mā frigida vi/ cerit in pplōne adde me99 calas supra fridas z eo9. si vice/ rit cala mā. Et interim dū per pdicta phibet fluxus sup lo/ co ponit emplm qd sic fit. R. mucillagis: se. lini: fenu gre/ ci: altee: z pñlij: olei sifamini: ros. pinguedis anatis z galline añ. 3. j. farine ordeī z farine orobi. añ. 3. ij. cōponant adinu/ cem decoquendo sicut conuenit.

De repel/ lē ib9 siue repellē/ tibus.

C Qz si intentio fuerit ad repulsionē mae z tādē ad ei9 reso/ lutionē de loco patiete. **D**ixit Rāf. in lib. de iūcuris. In pñ/ cipio vtimur frigidis stipticis: z postea. s. in fine mollificati/ uis z dissolutiuis: z in medio. s. in augmento z statu ex illis cōpositis qzuis diuersimode. z eniz in augmēto debēt vince/ re repellētia supra resolutiua: z qzto plus aug9 appopin/ quat pñ9. In status No pñ9 debēt equari z qzto plus prece/ dit status tāto plus in resolutionis fiat additio. vey in gradu tam repellētū qz et resolutionis d3 fieri variatio fm māz do/ lorē causantē: z hoc tā in mā simplici qz pposita. Et n. si mā colica fuerit repellētia in frigiditate debēt sumi intēstiora: in stipticitate z siccitate remissiora: z ad huc remissiora in siccit/ tate debēt sumi in mā melica z cū hoc remissiora debēt esse in frigiditate: z in mā sanguinea debēt esse frigida: s3 nō sic in colica. Et in flātica debent eē remisse frigida: sed in siccita/ te tam in sanguinea qz in flātica debent esse intensiora qz in alijs. Et sifr variat gradus in mā mixta. **D**ixit Sera. op3. vt fiat ppositio medicinar fm qzitatē illius spēi mae q vincit dū cōponunt. Et si itaqz vincēs de būozib9 est sanguis op3 vt eligant res infrigidātes plusqz humectātes. Et si vincēs est colera citrina op3 vt eligant pstraria illaz. s. hūectatione: qz op3 eas esse magis būidas qz in sanguinea. qzuis ē ma/ gis infrigidātes z si vincēs est flegma aut melia dicit Sera. tūc indigēt curationib9 calefaciētib9. z minus infrigidāti/ bus in pñ9: sed nō op3 vt sint desiccātes aut humectātes in forma vna: qz mā flātica indiget medicina calefaciēte z de/ siccante: z melica hūectāte. nā res desiccātes desiccant mām melicā z indurāt vñ sit eius resolutio difficilis z ei9 eūatio etiā sed res humectātes faciūt acgrere velocitatē resolutionis z facilitatē eūonis. Et dixit si būoz faciēs egritudinē est per mixtus ppositus oz vt pponas medicinas fm qzitatē ppo/ nis humoz. Si n. fuerit adinuicē ineqles oz vt fiat multi/ plicatio medicine pstrarie būoz. vincētū supple. Et fm equa les pponat equaliter. **C** In principio itaqz doloris iūctura rū ad repulsionē mae calide sanguie. **D**ixit Hal. cōcathe/ nationē molesta sandalis cataplasma cū cucube aqua: z coriā dri: solatri: z sempuier: z rasura cucurbite citrulli: z sili9. z dixit. lini pñū suppone in aqua ifusum ros. z vīni aceto cū cāphora refrigeratis z quotiēs pñus exiccat9 fuerit imu/ ta aut micā pñis cū lactuce aqua z sempuier: z ordeī alfito

In sagui/ nea.

Id est farina cū oleo ro. pauco impasta: z superpone. Et dīz. si frigidā fuderis aquā sup mēbra: z maxie in podagre pas/ sione in pñ9 dolorē mitigat. **C** Dixit Rāf. in diuisionib9. in apatib9 magne qzitatatis rubei coloris cū tale sit sanguinēū in epithimate sit frigiditas z stipticitas. Itaqz puenit epithi/ ma factū ex aqua rosaz aqua plantaginis z oleo mirtino. Et si caliditas fuerit amplior addat aqua virge pastoris. z semperuiue: z camphora: z modicū acetū vīni. **C** Dixit Ale. illimitio cū solatro portul. iusquiamoz: z succarā semperuiua aut iuscula z terat farina ordeī cū aliquo succoz dictaz her/ baz. **C** Dixit Aui. embroca sedatiua iuuatiua expta sumat galla z ordeū z lactuca z coqñt cū aceto dōec discoqñt z dis/ soluant z fiat cū eis embrocatio. R. seīs pñlij itegri z in pe/ ria liga linea. z in aceto bullire fac deinde pñū illo aceto in/ fusuz: z expressuz vel aliū loco dolenti suppone. z sepe reite/ ra qñ dolorē cito tollit si corpus eūatū fuerit. Alij mucilla/ ginē pñlij cū aceto vīni miscent z illiniūt. Ingt Sera. 4. bre/ uiarij. c. 7. qzuis stipticitatē facit acetū aut sex eius: tñ qñ p/ miscet cū philio sit ex vtrifqz empl3 magni iuuamētū: qñ ace/ tū pp vehementiā sue virtutis z sue subtilitatis non phibet ipsuz a penetratione vsqz in pfundū mēbz donec reputiat z extinguat z exiccer. Et pñliū pviscositatē suā phibet ace/ tūz a mordicatione pp grossitudinē suā vt sit opatio ei9 for/ titer qz illud qd appet de corpe. Et dixit Sera. posse est vt in/ spisset acetū cū mucillagine altee donec ex eis fiat emplm cōferēs podagre parue caliditatis. s. in pñ9. **E**t et hoc pfe/ rēs in pñcipio augmētū podagre multe caliditatis z posuit Sera. emplm de folijs vitis recētib9 cū farina sauich ordeī. Et ego sum expert9 eo cū ipsa farina ordeī: z sumach: z in/ ueni iuuamē valde. Et si dolor sit fortis z ledat infirmū admi/ nistramus qd infrigidat plus sicut Xga pastoris foliū sola/ tri z mucillago pñlij. **C** Dixit Aui. cū tolerat. s. patiētes in/ frigidantia z nō est aliqd. s. pferēs sicut aqua endiuie z sola/ tri z sempuine z blitox z cucumeris z cucurbite z silia. Et mucillago pñlij est fortis infrigidationis. Et dixit de exper/ tis est succ9 canne būide. i. recētis tenere z cū ex eo fit lini/ mentū sedat dolor statim. **C** Dixit Guil. vngaz cū oleo ros. mirtino. vel de nenufare: z epithimef cū succo solatri plan/ taginis z sempuue. Et subdit. hoc fiat vsqz ad cessationem vel mitigationē doloris: z nō intellexit vltimatā: qñ eēt ier/ ro: tam diu cū predictis pcedere. **C** Dixit Rāf. in diuisioni/ bus. accidit iuncture disrptio ex supfluo studio infrigidā/ do āpata calida: quare nō op3 vt maximū studiū adhibeat in hoc z ppxie in eo qd est magni spaci9 z pauce caliditatis: sed dimittit infrigidationem eius cum videris ipsum iaz eri/ gi z stare z non additur.

C In pñ9 aut artetice colerice. dixit Alex. pcedere debes re/ gulariter sup infrigidationē loci: qñ si dimittis ipz ita calm attrahit abundanter: oleū itaqz rosatū pcussuz cū albumine oui aut cū lacte valet. **A**it Rāf. dico hoc mitigat dolorem: qñ est leuis obuiationis absqz asperitate. **C** Et dixit in lib9 de iuncturis in colica artetica apponim9 emplm factuz qd attineat humiditati paz vel cū eis que nō multū desiccant mām in iuncturis donec cesset vehementia doloris. Et dixit in diuisionibus. colicū infrigides qzū potes. nō eniz times ex eo dispōnē iuncture. Et dixit. in apatib9 colicis iunctura ruz vt ere infrigidatib9 post eūonē colere fm qzitatē multi/ tudinis mae z paucitatē ei9 z vehemētā doloris z fm qziti/ tatē magnitudinis ei9 z tēfionis ipsius absqz re fm qzitatē qua sedat dolor integre. **C** Dixit Aui. scias q qñ linimēta z alia sunt frigida stiptica sicut sandali tūc fortasse ledunt. s. qñ mā est colica: qz imo op3 dixit vt sint scientia tepozē. i. re/ mittentia caliditatē z leniant. Qñ itaqz calor nō fuerit in ea vehemēs cōuenit oleū violatū z nenufarinū mixta cū lacte mulieris nutritis puellā. Et conuenit epithima ex ags la/ ctuce portulace malue z violarie. **C** Et dixit Hal. z ponit. 12. pñ. si in articulis fuerit āpa calidū cū rubedine vehemētū

Infridica

In meli/ colica. In mā/ mixta.

Incol

Applica/ da in au/ gmento.

costices cucurbitate recētis posite super illud mitigabūt ipsuz
vehementer supple. et sūt costices cucumeris et citrulli et me/
lonis. q. si calor intensissim⁹ et igneus fuerit in loco tūc sume
radicē mādragoze et tere ipsaz et misce cū aceto. et in eis pone
ordei farinā et decoque et suppone. Et n. vtile mirabilē eū/
ciens calozē illū et doloze sedās. Idē faciūt folia eius et filia
pparata. Idē folia iusqamī sub prunis lenibus decocta et su
perposita. sedāt. n. dolozes calidos pulsatiuos. Et de vtilib⁹
est epithima ex succis sempuine et vermicularis aut emplm
factū cū eis et farina ordei. et oleū rosatū. et sūt emplm factū
ex florib⁹ aut folijs aut ex mullione seīs papaueris albi vel
nigri cū oleo ro. et farina ordei. **C**Dixit Sal. in. 7. d. simplici
medicina. pñdero q. portulaca valde pñfert dolozibus articu
loz calidis et inflāmatīs. valde cū qbus nō erit magnū apo/
stema vnde fiducialiter procede cū ea in cura.

Inflātica **C**De cura aut flātica in pñdō dixit Raf. in lib⁹ de iuncturis.
In flātica debem⁹ pñfortare mēbrū in pñdō vt nō recipiat sup
flua multa: s. cū medicis frigidis nō debem⁹ pñfortare oino.
quidā exponūt nullo mō. Alij. exponūt ly oino cū ly medi/
cinis frigidis. i. nō debem⁹ pñfortare iuncturas cū medicinis
frigidis puris: sed dixit ipse aliquātulū calefaciem⁹ s. expo
sitionē pñmā. dixit Raf. ibidē ponem⁹ sup mēbra a pñdō vsq⁹
ad finē emplastrā calefacientia: sed a pñdō sint deficcatiua. i.
stiptica et in fine sint mollificatiua et deficcatiua fortiter: fm
expōnē xō scōdaz Aui. innuit approbationē eius cōponens
emplm pueniēs in pñdō: q. quis ē in augmēto pñmiscet acetū.
Et puto q. hoc sit veri⁹. Linimētū bo⁹ in pñdō artetice flātica
x. olei. rof. et mastici. añ. 3. j. mumiē olibanī calami aro/
matici. añ. 3. j. farine ord. 3. j. vini. ru. pontici et succi mente.
añ. q. tū sufficit ad pñficiendū emplm. et si nō volueris linimē
tū facere trabe farinam ord. **C**Q. si dolor fuerit fortis: tūc
cōfert emplm hoc. et est Raf. in diuisionib⁹. Inquit. empla
ipsuz ex eis q. sunt lenis calefactionis: sicut sunt vitella ouo
rū et rob. et medulla panis de simula cū croco: et lacte dulci et
filib⁹. **C**Emplm. Aui. q. cōfert in pñdō et augmēto. in pñdō
augmētū sumat fenugrecū et pñficiat in vase testeo et pñficiat
desup acetū pñmixti. s. cū aqua q. tū sufficit et coquat sup pñ/
nas vsquequo dissoluat in decoctione: deinde pñficiat desup
mellis q. tū sufficit et bulliat 1⁹. et referuet. hoc emplm de fe
nugreco et melle ponit. 12⁹ pñ. auctoritate Sal. Et ait Raf.
fiendū est sic in pñdō negocij: linimentū aliud ex iunipero. et
myrrha cū aqua decoctionis gallaz et est cōueniens.

In mēla **C**In pñdō vō artetice melice tale puenit linimentum. x. aceti
colica. vini olei keirini et liliatici. añ. 3. j. laudani cere. añ. 3. j.
In mēla **C**Q. si mā mixta fuerit: tūc linimentū vtile in pñcipio si q.
mista. dē fuerit humor calidus vincens pñferunt linimēta stiptica
in qbus vincit frigiditas. Et cōuerso si vincens fuerit hūor
In col. frigidus in qbus vincit caliditas: vincente igitur humore
calido fiat linimentū: siue epithima ex oleo rosato myrrino
et masticino in quibus dissoluatur myrrha litum et acatia.
Et vincente humore frigido fiat cum oleo masticino abscein
tileoz et myrrhino vel camomellino in quibus dissoluatur myr
rha et aloes et crocus et acatia.

Applicā **Cura** xō in tēpore augmētū in sanguineo q. de conuenit
da in au. emplm factum ex hermodactil. oleo rof. et farina
gmeto. ordei. **C**Aliud bonū. x. olei. ro. aceti. añ. 3. j. olei liliacei. 3. j.
vini rub. 3. j. croci. 3. j. farine ordei. 3. j. farine seīs lini. 3. j.
CIn colico vō puenit linimētū factū ex oleo viol. nenufari
no. et de camomilla: et cera alba. Et decoctio q. de ranaz decol
latarū et euisceratay embrocata sup loco vtiliter apporima
tur in augmento dolozis calidi: siue sanguinei: siue colerici.
Et pñfert illinitio cū aqua sublimationis limatiarū. **C**In do
loze aut flegmatici augmēto conuenit emplm q. sic sit. x.
mucillaginē fenugreci: et seminis lini: oleum sisaminū: et ro/
satū et crocū: et cōcute bene adinuicē: donec ingrosset et sup/
pone: hoc enī mitigat dolozē. **C**Aliud ē cōueniēs. x. fa/
rinā ordei. et fenugreci: et oleū rolet de camomilla et crocū: et

componē inde emplm et suppone. Aliud q. mirifice pñdest.
x. artemisie et duo folia edere: et cū aceto pñtunde: donec em
plastrū inde fiat: et suppone. **C**Et Aui. dixit. q. vbi dolor
nō est fortis. valet emplm de caulibus et apio: et valet hoc in
pñcessu augmētū. Et sūt cinis radicū caulis pñfecti cū adipe. s.
anatis vel anseris vel galline et ceroto facto cū oleo cama/
mellino. **C**Et de pñferentibus est fomētatio facta ex florib⁹
camomille: et melliloto aneto rof. viol. fenugreco: semine li
ni decoctis in aqua sufficienti in qua ponat modicū acetū.
CEt cū pñcesserit augmētū et appropinquat status. x. saluie: et
mucillaginē seminis lini butyrū assungā anatis oleū masti
cinū olibanū: et cerā: et simul bullire fac: donec fiant sicut vn
guētū: et tūc sup adde puluerē bacca. lauri. sauiue: et roisina
rinis: et n. vtile in fine augmētū: et in stat⁹ pñcipio. **C**Et sūt
emplm Aui. q. sic sit. x. pñcis de minera. lib. ij. fecis aceti
sicce aduste lib. j. baurach. lib. j. gummi pini cere. et sulfuris
adustū et staphisagrie. añ. lib. j. piretri. lib. 5. cordumeni kist
vnū. **C**In augmēto aut dolozis melici duri puenit emplm
q. sic sit. x. radicū euiscē. lib. j. floz camomille. seīs aneti: et
seminis lini. añ. 3. j. bulliant in lixitio dulci: donec bene mī
sceant: deinde addant dialtee. lib. j. et bñ misceant. **C**Aliud
x. ro. et lac caprinū nouiter emulctum et permisce cum mu/
cillagine fenugreci in oleo sisamino: vitellis ouoz et croco.
CIn augmento xō cū mā mixta fuerit fiat cōpositio reme
diorū cōuenientiū vtriq. equalr vel inequalr fm variā mī/
xtionē mae. **C**Linimentū bonū in mixtione mae calide cū
frigida. x. adipē anatis et galline: oleū sisaminū: et ro. et lau
rinū adipis ardeat: siue malinotte. als marmote: butyrū et re
cens: et lac mulierū et optime misce. et line cū eo qm vtile est.

Cū q. dolo: mā sanguinea fuerit cōueniunt ea que
sunt lenis resolutionis pñmixta cū paucis infrigidatibus: sicut
est emplm siue lenimentum factū cū mucillagine pñlij altee
seīs lini fenugreci camomille et adipe galline et anatis.

CQ. si mā fuerit colica resolutiua in emplis et linimentis
debent esse plura et fortiora: sicut emplm factū de farina or/
dei: cū mucillagine pñlij et seīs lini et altee et oleo vio. et adi/
pe galline. **C**Et si mā flātica fuerit puenit vngm factū cum
oleo sisamino laurino storace et mucillagine fenugreci et
bdellio. **C**Aliud q. inueni vtile. x. olei anetini. 3. j. aque
vitis. 3. j. et aliquādo loco aque vitis facio apponi de vino
maluatie. 3. j. et duos vitellos ouoz et croci. 3. j. et pñmisce. et
vtere. **C**Si vō mā fuerit melica fiat illinitio ex armoniaco.
et bdellio dissolutis in aceto: deinde pñmixtis cū mucillagine
fenugreci. et medulla cruris vituli yssopo hūda et cera.

Cum vero affuerit declinatio: tūc si mā fuerit calida
colerica. Dixit Rasis de iuncturis dimit/
temus tūc oia: q. nō est necesse tunc desuper ponere resolu/
tiua. Materia enim ista non solet petrificari: neq. indurari.
Et dixit. declarans de qua mā colerica intellexerit si est ex
colera pura istis. s. dissolutiuis nō indiget. Et dixit in diui/
sionibus. a. p. calidum paucē intensionis colericū nō indiget
post declinationē dissolutiuis: et si indiget: indiget eis que
sunt parue resolutionis. **C**Dixit Raf. 17⁹ pñ. dico hec est il/
linitio ad finē podagrecalide. s. colerice. x. cere albe: et olei
rof. añ. partem. j. et liquefac ea cum adipe anatis et cola. et
inunge. qm dissoluit et expandit.

CSed a. p. sanguineū indiget illis fm q. titatē sue capacita
tis. et magnitudinē vel paucitatē sue calitatis. Et s. 3. ceptio
nē declinationis eius ad tumorositatē. als. tenebrositatē et
duritiem: et iō dixit ipse. sit tua operatio fm illd. i. in resoluē
do ne remaneat durities in eo ex qua distrūpaf iūctura. Et
dixit in libro de iūcturis. cū fuerit a. p. sanguineū in statu et
calor fuerit aliquātulū fortis. x. sandalū rubeum et crocū.
añ. pñce cū succo coriandri viridis: vel. x. aloes bolū arm.
crocū et myrrā: et pñce cū aqua coriandri in declinatiōe xō
vtere surfure bismalua et floribus camomille cū aqua surfu

Applicā
da in au.
mista.

Applicā
da in de.
clinatione.

Tractatus.ij.

fiat autem fenugreco et aneto cum succo caulium. **C**emplum Sui. bonum sit ex farina fenugreci: semine lini aneto maluauiusco: et pinguedine anseris et galline: quoniam dolorē sedat et mām re- soluit nō trabēdo. **C**Dixit Aui. de eis que iuuāt in fine re- fiduorū dolorū iuncturaz calidoz est vt sumant aloes: et cro- ci et myrrhe. añ. ptes eq̄les: et liniant cū aq̄ caulium: aut endi- mie fm q̄titate caliditatis: qm̄ si est pauca liniant cū aq̄ cau- liuz. Et si multa cuz aqua endiuier: est hoc vtile et exptum. **C**Et de vtilib⁹ est diaglon dissolutū cū oleo camomellino. Et q̄q̄ in hac hora: et in statu applicant loco sanguisu- ge: donec ex eo educat sanguis s̄z qd̄ puenit q̄titati apatis. **C**Si vō mā fuerit frigida. dixit Raf. in diuisionib⁹. cuz pue- nit ad statū: et incipit declinare. tūc incipe cū resolone. i. pura et stude in ea valde vt mā nō fiat lapis: et iō nō vna vice: stu- deas resoluerē subito: sed resolue ipsaz dū nō inuenis p reso- lutionē addere duritiē. Et in libro de iuncturis dixit. debes cauere ne mā lapides in iuncturis: qm̄ ista mā est obediens lapideitati: et totū hoc debes facere cuz multa cautela: non sicut faciunt multi medicorū qui ponūt medicinas fortes ad dissoluēdū: vñ subtiles ptes dissolunt et remanent grossio- res et petrificant: ita qd̄ vix poterūt dissolui: et sic destruit in firmus qd̄ nō poterit mouere mēbrū lesuz. Et iō dixit ipse. de- bemus ponere vna vice mollificatiā. et alia vice dissolutiua. sup. vel debemus ea pmiscere adinuicē. Et qm̄ videm⁹. dixit ipse. qd̄ apa minuit multū respiciam⁹ vtz durities pmaneat. sicut pus: et si sicut nō ponem⁹ dissolutiua oīnos sed poti⁹ mollificatiua: donec mā reddat bñ mollis: et postea appo- nemus dissolutiua. **C**Et dixit Raf. cū cessauerit dolor et fue- rit in declinatione vtetur medicinis dissolutiuis: vtz si mā fuerit grossa et dura: q̄ melica vtetur medicinis fortiorib⁹. Et si mollis et subtilis: q̄ de flāte aquoso ligdo vtetur de- biliorib⁹. Et dixit. in debiliorib⁹: pcedēdo in cura fm dictū modū potē est: vt non remaneat in loco aliqd qd̄ fiat lapis. **C**De emplis resolutiuis est emplm̄ Sal. x. aristo. lōg. bac- cay lauri: gentiane et bituminis iudaici. añ. 3. x. armoniaci aloes myrrhe. añ. 3. ij. et 5. ztere diligētē et cū carnabi aq̄ di- stēpera et locū emplastrica. Et cū emplm̄ a mēbro tolles: la- ua locū cū aqua in qua camomillā mellilotū: anetū centau- reā: et trifoliū coxeris. Et subdit. si p̄dicta iacerrimo coxeris aceto et cataplasmaueris cū eis locū pdest. **C**Dixit Seraf. pferūt empla facta de camomilla et melliloto. et fenugreco: et semine lini: folijs lauri: armel: folijs caulis radice: adiun- gat gūmi albotim et oleo de spica. **C**Linimētū bonum. x. myrrhe. 3. ij. aloes. 3. ij. croci. 3. j. folioz lauri. 3. v. costiaris. rotū. añ. 3. ij. terant et cribellent et pficiant cū careno et vi- no. **C**Emplm̄ ex caule trito posituz sup iuncturas lesas ex flāte cōfert iuuā manifestū. **C**Dixit Sal. 2. de simplici me- dicina: et ponit a Rabi in. 22. particula. qd̄ simus colubinus tritus et cribellatus quo fricant mēbra diu egra calefactiōe indigētia est eis bonus. Et s̄lī est bonus dolorib⁹ frigidis diuturnis sicut est podagra emigranea soda. Et est bonus dolorib⁹ vētris spine renū et iuncturaz. **C**Et Aui. dixit qd̄ emplatio cū stercore vaccino est fortis valde in dolorib⁹ iun- cturaruz et dozi et genuum: et est quasi de melioribus alijs. **C**Siliber. dixit. qd̄ sterc⁹ ciconie cū adipe porci mixtum est eis vtile. Ego aut inueni vtile stercus pauonis solū. **C**Em- plastrū aliud. A. x. olei antig. lib. j. 5. nitri alexandrini glu- tinis albotim. añ. lib. j. euforbij. 3. j. yreos. 3. ij. farine fenu- greci. lib. j. 5. et fiat ex eis emplm̄. **C**Et iterū euforbiū terat cū oleo de lilio fiat illinitio cū eo et emplm̄ de cinere ciclamī nis cum aceto et melle est mirabile valde: et dixit. de oleis cō- uenientibus est oleū de colloqntida: oleū de castoreo: oleum de sinapi: oleū de cherua: et oleū de costo est vltimū et pprie cū storace: aut cū assa. et oleū in quo coq̄ vipera: et oleū de serpentibus est ex eis que sanant sanatione integra: et ex eis oleū vespertilionū: et oleū vulpinū: et ista olea ponent in an- tidotario: et de embrocis puenientib⁹. **C**Dixit Aui. maio-

Sermonis.vij.

ranā anetū et folia lauri: et rutha ciminū coquant. s̄līn aqua vel lixiuio vel vino fm necessitatē calefactionis et embroce- tur cū eo. **C**Sord. posuit emplm̄ vtile qd̄ sic fit. x. armonia- ci oppoponaci galbani euforbij. añ. 3. 5. temperent in aceto fortissimo: et adde postea cerā oleū lilioz et picem naualem. **C**Emplm̄ fortiter resolutiuum. x. armoniaci oppoponaci bdellij galbani nitri sinapis p̄iretri sulfuris. añ. 3. ij. litargi- rij quātū de oib⁹ et fiat sic. litargiriū coquat i oleo antiquo donec inspisset: deinde relinqua apponant et bulliant: donec fiat emplm̄. **C**Loquat succ⁹ ebuli radicū vel sambuci: do- nec inspisset: deinde pmisceat cū adipe et medulla cervi: et inū- gat cū eis: et qd̄ dicūt succū bullire faciūt cū sanguine por- ci et linunt cū eo. **C**Inunctio facta cū fellibus vaccinis bul- litis cū tātūde vine patietis d̄ multū pferre. **C**Ung^m opti- mū. x. oleū de radicib⁹ cucu. asi. olei de serpētib⁹: olei de ve- sperilionib⁹: olei vulpini: olei de hedera: olei de laureolae medulla cervi et vituli: fellis vaccini. añ. ptes eq̄les: olei ter- bentine. olei de laterib⁹. añ. p. 5. aq̄ vitis. p. vni⁹ sextā misceā tur oia et inunctio fiat cū eis: et pōt apponi cū eis cere q̄tum sufficit. h. n. mās p̄fundas fridas et grossas optie resoluit. **C**Ung^m optimū. qd̄ d̄ ab asclepio fuisse inuētū sic fit. x. s̄lle ruthe agrimonie: radice vrtice sauiue abinthij: saluie fortissimarum: radice ebuli. et altee oīuz viridiū rubee tincto- rū: et fenugreci. añ. 3. j. olei veteris. lib. ij. aq̄ marine. lib. ij. co- coque ad aq̄ p̄sūptionē: tūc cola. et exp̄me bñ torquēdo: et li- li oleo exp̄so adde cere. 3. ij. et assūgie vulpis vel vñ vel ana- tis. 3. ij. nitri sulfuris et euforbij: et baccaz lauri: ellī nigri et castorei. añ. 3. ij. et agitādo bñ cōmisce: deinde adde galbani et terbentine: armoniaci opoponaci serapini: gūmi edere mir- rhe. añ. 3. ij. et bñ adinuicē ptere. **C**Dixit Raf. 12. p̄tū. dico audiui notū ismaelē dicētē. qd̄ dolor eius nō mitigabat nisi cū oīo sambucino cū sigia illinito sup eū: et mirabilr agebat in h et dolor ei⁹ erat fridus flātic⁹. **C**Dixit Seraf. si ponis emplm̄ subtiliatū calefactiū et resolutiū: et non inuenis iuuā sedatiōis doloris: cogeris tūc admistrare embrocā subtiliatū resolutiū ex d̄coc^m alhafi origani calamēti fo- lioz lauri camomille melliloti et siliuz: et effūde ipsaz sup lo- cū nō vna vice tm̄: sed multis si idiges illo. **C**De vtilib⁹ est epithima ex vino d̄coctiōis bzionie vel radice cucu. asi. qd̄ opz apponi calz q̄tū pati poterit: et pferūt pāni i calefacto succo ruthe iusi et suppositi. **C**Dixit Raf. in li^o d̄ iucturis. medicamē dissoluēs apa molle. x. cinerē vitis et q̄r^o et po- ne in aq̄ et dimitte die ac nocter: postea cola et mitte cū tātū dē aceti et inūgez pānū suppone: et dixit. salgēma molle et cō- fice cū oīo et frica locū et cretā: aut alumē pfice cū aceto et su- ppone. **C**Alex. dixit. ad apa molle qd̄ p̄cauū reddat digit⁹ valet adhesio cū allio: et calefactio facta cū sale et balneū cale- factiū et d̄ficcatiū et p̄fert valde si cutis post calefacta fue- rit cū nitro trito et sale et alijs me^{is} q̄ attrahūt hūiditatē d̄ poris: ait Raf. dico sex aceti et adeps vetustus: et calx vitia in ēplo posita pferūt valde apati mollit: et magni iuuā^{is} erit: si fuerit sup genu. **C**Emplz d̄ limacijs p̄tusis cuz ostrachis suis app^m optie d̄ficcat: et mās p̄sumit solū vñ cū faria ordei: et h ē medicamē pauli. et dix qd̄ d̄bēt eē crude et dimitti: d̄oc p̄feremoueant: et Sal. dix. difficilē h̄nt remotionē: eo qd̄ de- ficat violētē: et iō d̄bēt dimitti d̄oc p̄se cadāt: et p̄fert eua- poratio cū aceto fortis: in q̄ d̄cocte sint me^{is} cale et fomē^{is} ex vino cū sale bullito vñ alumē. **C**Qz si mā melica fuerit. dix Sera. tūc nō oz. vt admistrent me^{is}: de p̄petate q̄rū ē vt ca- lefaciāt et exsiccēt: vt nō addat siccitatē supra siccitatē: et fiet difficilis resolutio: et nō sit ei sanatio. Et ideo dixit. ipse nos postq̄ effūdīm^{us} sup locū aquā calidā ponim⁹ de sup empla ex medicinis q̄ calefactiūt cū eq̄litate et leniūt locū et resoluūt sic ē atriplex siluestris et bdellii: et cepe siluestre et de p̄ferēti- bus ē radix narcisi cū melle emplata et inunctio ex oleo d̄ ra. cucu. asini. et medulla cervi et vitelli. Si vō mā mixta fuerit misceat et i mā mixta d̄: qd̄ piguedo canis vñ catuli pui inū-

eta mirabiliter valetis: qd sic accipi canis abiectis capite et pedi
b² et iteraneis visceribus: f. uitatiz icidat: et vsqz ad solone sue
sube dcoqz in aq: deide pmitat ifrigidari: et piguedo q sup/
narat colligat: e. n. vtilis. et pferunt cortices radicū vlni i vio
bullite et cataplasmate. vng^m agrippa inuctū ex balneo d/
coctiois ruthe saluie rosmarini prassij calamiti et polij exeu
te fumo ē mirabile valde. **¶ Alio vtile.** R. pullū cicōie añ qz
cōplete crescat i pēnis et depellatū icide minutissime cū cul/
tello et pōe i vase nouo cū lib. j. olei dulcis: vel sisamini: et su/
paddle medullaz vulturis: et medullā asini masculi et bullire
fac cōpletā decoc. postea cola et vttere. **¶ Linimētū vtile exp/
tū.** R. olei laurini. 3. ij. adipis viti anaj et galline. añ. 3. j. bdel
lij armōiaci dissolutū p aceto. añ. 3. s. yreos floz keyri citri/
ni. añ. 3. ij. misceat optime. **¶ S3 ego iueni medullā cerui cū
pmisset cū oleo hyrino et laurino et croco sufficēte pferre.**

De attra
bentibus
mām ad
exteriora.

Quod si cōtingat curationē nō pferri pēa q dicta sūt: et
maxie qz mā ē grossa cōpacta et pfunda: tūc
opz vt mā subtiliet pāpli: et icidat: et ad exteriora trabat.
Adhuc dixit Aui. i fine ei² scz factis i medijs supra dictis oz
vt occuperis: si opz cū eis q resoluūt et subtiliāt et extrahunt
māz ex pfūdo ad illū qd appet: qz ad cutē et supficiē saltē cū
vētosīs cū icidōe. i. scarificatiōe: et b cōpeteret i sāguinea et in
mā cū sāguie mixta: sic ē. i. in illi casu cōpeteret sāguisugaz
appositio: aut cū vētosīs cū suctiōe: qz cū multo igne: vt bñ
exsuccādo attrahāt n scarificādo. **¶ Et cū cauterio.** i. actua/
li vel potēiali: et cū rubificatiōe et vesicatiōe p qz. i. vesicas:
siue causticatiōes currūt et effluūt ad ex mās: et n pōlidēt vsqz
ad tps: verūtū i b caplo solū pnetoe rubificatiōe dicere in
qz apporū^m ponēs Aui. can. dixit. opz vt administret cū
absteruio. i. rubificatiūo et vesicatiōe limitū. i. mollificatiūū.
Et si nō. i. pmisset pducit. i. rubificatiūū et vesicatiūū nō p/
mixtū cū mollificatiūo ad lapideitātē iūcturaz. Et rō est: qz
vesicatio. i. et rubificatio est sicut resolo p id qd timef de in
grossatione. i. ptiis grosse subtili resoluta. Et dixit. pferunt
vesicatis. i. vesicatiūis medicinis si misceat de ingrossatio/
ne. i. de medicis ingrossantib² eas. Et dixit. cōfert vesicās
medicamē si misceat cū resolutiūis et adipib². Et deuitet ve
sicatus frigus. i. pati in loco vesicato. **¶ Dixit Raf.** in libro
de iūcturis. vtunt^r medici vtiuis medicis post purgationē
in egritudinib² cronicis et magis in egritudinib² iūcturarū
ad attrahēdū qd est in pfundo eaz ad supficiē corpis p p ve
hemētā aduersionis istaz mediciaz attrahit mā ad supficiē
cutis: et forte ampullas loc²: et in illis ampullis aggregat to
tū venenū: vñ forti² attrahit mā: qñ qzto magis debilitat
ps ipsa plus declinat mā ad ipsaz: et dixit ipse: medicie sūt val
de fortes: et iō nō debes eis vti nisi post plenā purgationē.
¶ Dixit Aui. de vesicantib² sūt allia et cepe. sup. et ppe cepe
sqle. Et nō ē qd sic fit sic mel anacar^m et p² ipz ē lac titimalliz
lacfici. Et qdā vesicat locū cū vitica ad rubificādū. et vesi/
cādū. Rubificatiūū vtile ē iter² colūbaz siluestriū cū seie na
sturtij tritū et appositū. **¶ Emplm Raf.** in li² de iūcturis at
trahēs ex pfūdo iūcture et anche cōburēs. R. nasturtiū pte
trū et radicē capparis. añ. et pice cū aq cineris ligni sic² et po
neligatū sup loco donec cōburat postea solue. Et si non mi/
grescit loc² iterū appone. Et si ampullauerit apiant ampul
le et lava locū cū aq calida vt cesset dolor et vnge locū cū bu
tyro: et nō pōlidēt vulnera: qz qzto diuti² fuerit apta tāto
meli² erit. **¶ Aliud vtile vnge eū locū melle anacardino do
nec āpulle.** **¶ Dixit Alex.** et ponit. 12° pti. ego vidi dolores
frigidos mitigari celeriter cū ceroto pfecto cuz euforbio et
nitro eo q attrahit et dispergit dolores vehemētes. Et vidi
ipsas mitigari cū emplō sinapis et ficus mirabiliter posito eo
frequēter sup loco donec rubescet. Et meli² erit qñ cum eo
fuit ampulle et emanat ad modū aq: hoc tñ faciūt emplā ru
bificatiūa in qb² ponunt sinapis et catarides dixit. allia sūt
si in emplō ponant. Et dixit. ego nō laudo hanc curā qzuis
dolorē mitiget: qñ dissoluēdo pte subtilē residuā reddit so/
lidiorē faciēs hoc ad modū ignis: et nō sicut faciūt calā et le
uia q maturāt et digerūt. **¶ Et dixit.** qz i cura podagre bis
solis vti² absqz alijs lenitiūis appositis cū eis podagricum
redit in fine vite ipsi² ad foiaz penatoz² hoīuz q nō pnt sur/
gere. **¶ Si ex violētia doloris cura oīno fieri oporteat cū eis
pone ea cū lenificatiūis ad quertēdū articulos ad nāz ipō
rū.** **¶ Et dixit.** qz poni pnt loco medisciāz rubificatiūaz: vt
nō iferāt malū vestigiū emplā scā cū oleo venusto euforbio
armoniaco bdellio galbano castoreo nitro: et adipe anatio.
¶ Dixit Quibasi². ego vtor emplō rubificatiūo sup podagras
si ibi nō sit putrificatio. Et dixit. R. oleū vetustū et coque il/
lud donec igrosset et misce cū eo vitriū et suppone articulis.
¶ Ingt Sera. in apate iūcturaz sāguieo sit emplū et estate
fridū: in hyeme tepidū: et sūt in colico. sup. in apate frido oī
tpe ponit calz: plus tñ i hyeme qz in estate. Et in apate eaz
mixtio sit estate tepidū: hyeme vō calz. Et dixit. si nō tolerat
ifirm² emplū qd grauat mēbrū lesuz: tūc fiat curatiōes aliez
sic linimētū et sūta. Et fiat i calo apate linimētū. dixit Suil.
bis aut ter in die cū pēna nō fricādo: neqz tāgēdo locū cum
manu. sup. s3 in frido pmitat linimēto lenis fricatio cū ma
nu vñ pāno blāde tractādo locū. **¶ Si dolor a vēto² pcesse/
rit supponat eplū q sic fit.** R. salis cōis triti cimini baccay
lauri: seīs ruthe et armoniaci. añ. 3. j. terant et officiat adiu
cē. **¶ Dixit Raf.** 12° pti. qz sarach dixit. quē penatū reddit vē
tositas et surgere nō pti duat pellē ouis hora sue excoziatio/
nis iuoluēdo se cū ea vñā sumēdo post aliaz: et sic plies: qñ
pferet. **¶ Pul.** hermodactiloz. Et dixit. R. hermod. 3. v. ma
torane sicce. succari. añ. 3. x. terant et sumat ex b puluere pa
tiens. 3. iij. sup ieiunum stomacū et vltime vtilitatis erit. Et
dixit Raf. qz Symeon dixit. sedeat patiens in fouea calefa
cta ad sedandum in ea et liberabitur.

De curatione dolorum iuncturarum per medicinas confe
rentes a ppietate. Cap. xj.

Sic humana vsta vt ponit. 12. pti. pferunt
laborati artetica. Dixit Aui. extimaue
runt qdā. qz de exptis q non diuerificānt oīno
est: vt in potu dētur ossa cōbusta. Et iam
vñ fuerūt eis qdā de psumptuosīs et sanati sunt
cū eis ex podagra et dolorib² iūcturaz oīno. **¶ Ingt kira/
nus.** si qz accipit iuuenē ranā in noie dolētis: qñ nec sol nec
luna fuerit sup terrā: et cū soifice duos post² pedes absci/
derit et ligauerit in pelle ceruina et dextrū dextro pediz et sinis/
trū sinistro alligaueris podagricos sanabit sine dubio. Et
dixit Raf. in li² de iūcturis. **¶ Doctoz dixit hic de rana vi
ridi est q curabit p tres dies: et idē dixit de pede testudinis.**
¶ Dixit Sil. qz sola vñ herba pferat arteticis oib² et vicib²
et recēs et sicca: et hoc vt dicit. facit cū ppietate quā h3 ad
iūcturas: qzuis ē cum q̄litate manifesta sit pueniēs arteticē
frigide flātie. **¶ Dixit Dios.** et ponit. 12. pti. qz si vñ bellu/
le. i. mustela siluestris: sicut est et cū cinere ipsi² et aceto fiat il
linitiū sup podagrā pferat valde. **¶ Dicit qdam.** qz si vesica
apz cū vñ i ea pte tollat et sicce: deide cū vñā q remāsit
in ea igrossata et i mo^m vng^m reducta sup iūcturā hora dēlt/
natiōis doloris illiniat qz dolorē tollit et mām i loco igrof
sari et lapidificari nō pmittit: s3 mēbz post dolorē i sua nālī
dispone dimittit. **¶ Ung^m d rano vlt^m.** R. ranay fluuiāliū
euiscerata et excocticata qz volueris et lava eas nouies in
aq dulci et in olla lapidea i solo oleo sufficēti coquat vsqz ad
p̄sūptionē vel dissolōnē carniū eaz: postea colent p pānuz
ray fortiter manib² expmēdo carnes eaz. añ. n. olz pedib²
inuctū et iūcturis optie pferat et locis cācrosis inuctū. **¶ Di
xit figine² qz p̄posuit lib^m d lapidib² qz si magnes liget in
pede podagrici curat. Et qdā dixit. cū iura¹⁰ qz si accipiat cal
canei aqle et ponat dexter sup dextrū et sinister sup sinistruz
pedē podagrici curat. **¶ Dixit Apuleg² in lib². 31. herbaz
masculinay: qz p radices peonie. i. masculi alligata circa ve
nes cū filo lineo est res saluberrima: et alig expti sūt ea i seia****

Unguentū
de rano.

tica: et dicunt eē dissimū qñ vna radícula accingit iuxta lūbū: ita q̄ radícula iaceat ex loco doloris: et q̄ sanat i trib⁹ vlt⁹ dieb⁹: et q̄ est exptū et mirabile in multis absq̄ alio auxilio. **C**Dixit Orban⁹: et ponit. 12. pti. egovideo q̄ laborātes dolore articuloꝝ comedūt caules: qm̄ hñt pprietatē in p̄ietate hui⁹ morbi. puto q̄ maxie pueniūt in pñ: et donec mā ē in fluxu. **A**it Raf. ibidē. dico q̄ lētes et caules et acetositas ci⁹ trop⁹ et oēs me⁹ p̄ie ebrietati et igrossantes sanguiez viles sūt dolorib⁹ articuloꝝ: qm̄ phibēt catarra et nō expellūt hu more. s. mēbra. **C**Dixit Dios. q̄ radix m̄ficarie comesta cū melle tā cito dolorē podagricū sanat: vt nō credi possit eā tā tā h̄re virtutē. Quidā dixerūt. q̄ oꝝ comedi post cenā: et qdā q̄ sumat in sero loco cener⁹ h̄ est meli⁹. Dios. dixit. de sciatica in simplicib⁹ suis. ca⁹ de artemisia. cui⁹ tria ponit gñas: et est 3⁹ spēs q̄ noiat tegetes. Dixit aut sic. dolorē pedū graui⁹ ter veratis radices ei⁹ da cū melle manducare: et ita cenato purgabit vt vix credi possit eā tantā virtutem habere.

CDe cura dolorū iūcturay in spālī et pp̄ie sciatici. La. xij.

Cia grece d̄r ācharācha quozq̄ 2⁹ sumi repe- rit: vno mō large p toto qd̄ est de nate et p̄hēdit iūcturā et corā. Alio⁹ stricte p sola iūctura cōposita et osse anche et osse core: nā in osse anche ē p̄xis in q̄ extremitas supior ossis core q̄ xrebrū d̄r igredit⁹: et ea voluit. Et ipsa qd̄ sup̄a large p p̄i⁹ d̄r ācharāch sup̄a stricte dicim⁹ scia. et h̄z h̄ volūt qdā q̄ scia differat ab anchaz: sūt dolor sciatic⁹ differat a dolore anche: ab auctorib⁹ āt vt frequēt⁹ ācha ponit p scia et eo⁹. **C**Dixit Sera. 4⁹ breuiarij. ca. 26. dolor āchaz q̄ noiat scia tica est de gñe dolorū iūcturay. et nō ē nisi in reuolutiōe duarū anchaz in locis pp̄ings duob⁹ emūctorijs et duob⁹ iguinib⁹ et radicib⁹ coray. Et fortasse extēdit vsq̄ ad genua et terios pedū. **C**Et Raf. dixit i li. d̄ iūcturis. q̄ hec iūctura est dolor forij lōg⁹ pedis ex ancha vsq̄ ad extremitates digitorū pedis sūtis chore extēse. Et forisā nō puenit ad pedē. s̄z teriat ad iūcturā chaub. s. calcaneū: aut in me⁹ cruris: aut apud genu. **C**Dixit. A. sciatica est de sumā doloris iūctura rū et ē dolor q̄ incipit a iūctura āche et d̄scēdit retro ad corā: et qñq̄ extēdit vsq̄ ad genu et ad calcaneū. et qñq̄ extēdit vsq̄ ad digitos pedis. **C**Dixit Cōstā. et ponit. 12. pti. sciatica in sui pñ nō p̄tinuat cū genu et tibia: deinde p̄tinuabit: q̄ nūq̄ p̄tinuet cū i se⁹ mā ei⁹ erit modica: aut erit i suo pñ: s̄z qñ p̄ticipat cū inferiorib⁹ mā erit supabūdās. Et dixit Aui. q̄to plus plōgat spatiū ei⁹ tāto addit ei⁹ d̄scēsiō ad iūcturā et fm̄ mām in paucitate et multi⁹ sua. s. si diuersificatiua. s. ad dat⁹ et minora ei⁹ d̄scēsiō: qm̄ q̄to mā fuerit āplior tāto ad p̄les ptes et magis remotas extēdit et eo⁹: et vt dicūt q̄uis extēdat: sp̄ tñ dolor fix⁹ remanet in scia: neq̄ pp̄ suā extēsiō nē ab ea d̄scēdit. Si tñ ab ea d̄scēdere p̄tingat et d̄scēdat bo⁹ erit signis declinationē: et mā p̄sup̄a est in loco scie. **C**Ait. n. Raf. dico cogitā d̄sp̄siō sup̄fluitatis in ancha si inseparabilis fuerit dolor in ea et nō regescet penit⁹. **C**Distin- guētes dolorē sciaticū a dolore āche dicūt. q̄ cū dolor fix⁹ p̄manet in loco iūcture siluestri vel posteriori d̄scēdit p corā et ad genu et i ferī: tūc ipse ē dolor sciatic⁹. 3⁹ p̄se. n. incipit a loco brachij: et vadit d̄scēdēdo p corā ad modū vni⁹ linee: s̄z qñ dolor est fixus in iūctura anche: siue in pte exteriori siue in interiori ex latere inguinū et nō descendit p pte dome- sticā: neq̄ p siluestre ad inferiora: tunc ipse d̄r dolor anche. **A**it Raf. in diuisionib⁹. cū dolor est in ancha et nō remoue- tur ab ea: donec extēdit ad corā: tūc ipse est dolor anche pu- rus. Et qñ extēdit vsq̄ ad corā et lacertū cruris et pedis: tūc ē sciatica. **C**Dixit. A. dolor anche ē et ille in q̄ ē dolor fixus in ancha et nō d̄scēdit: nisi cū pmutat ad sciaticam.

Cause sciaticę sunt ille eedē q̄ sūt cāe arteticę q̄ sup̄a sūt posite: et sūt aut mala p̄p̄o pura: aut cū mā: et mā aut est cala sanguinea vel colica: aut mā est frigida flatica vel melica. Scdm̄ p̄lm mā doloris anche est flaticas: deinde san-

guinea: raro autē est colica et rarissime est melica. **C**Et cause deflux⁹ māex ad anchā: et frequēter est debilitas ipsi⁹. **D**ixit Raf. et ponit. 12. pti. excitat sciatica sessio facta sup̄ res du- ras et supabūdātia coy⁹: et iō nō accidit infantib⁹. s̄z iuueni- bus et decrepitis. **C**Et Raf. dixit. dolor anchaz fit ex sup̄ abūdātia more in sole. sup̄. aut in alijs locis multū calis: vñ exsiccat hūiditates anchaz. **C**Dixit Aui. qñq̄ accidit. aut ex debilitate p̄nte anchā cā sessionis sup̄ duro: et cā p̄cussio- nis p̄nte eā et cā assiduationis egādī. **C**Dixit Raf. in libro de iūcturis. hec iūctura fit ex repletionē vene veniētis ad vtrūq̄ pedē ex pte inferiori duarū p̄tium venientū a gibbo epatis. Et fo- te repletio erit eius ex sanguie puro: sicut ali⁹ sanguis q̄ est in corpe. Et forte erit ex sanguie grosso nigro. Et forte erit ex hūorib⁹ d̄scēdētib⁹ ad inferiora corpis. Et primus modus. s. ex sanguine puro accidit corpib⁹ multi s̄a guinis qñ vtunt ablutionē. i. balneo et ingestationē. et carni- bus et vino et alijs reb⁹ dulcib⁹. sup̄. et oī regie sanguis gñas- tiuo. Et innuit ibi q̄ scds modus accidit corpib⁹ vtētib⁹ re- gimine ingrossante sanguinē et repletē ip̄z hūore melico et corpib⁹ in qb⁹ restricte sūt hemorroides p̄sue te sanguinez emittere grossuz melicū: et sūt mulierib⁹ qb⁹ restricta sunt mētrua p̄ter nām. De 3⁹ at mō dixit. q̄ sepe p̄tingit et inuit q̄ accidit corpib⁹ vtētib⁹ regie multi flātis crudī gñatiuo: aut multe colerubee. **C**Dixit. n. Tabi. q̄ multotiēs fit ex corruptionē colē rubee: aut regie gñatiuo hūorū diuersorū ca- lidorū et frigidorū. **C**Dixit Aui. qñq̄ fit a materijs calis et p mixtijs et a repletionē venay anche ex sanguie. Et ab apati- bus intrinsecis in p̄fūditate locorū: verūtñ nō appent pp̄ p funditate scie. s. iūcture anche sicut appent reliquay iūcturay apata: q̄ nō sūt sic p̄funde: vt possint sensui occultari. **D**ixit Aui. et multotiēs pmutat. i. pmutatio fit ad dolorē āche do- lorib⁹ m̄ficis remanētib⁹ tpe lōgo: ita vt sint decē mēses: et sūt vba Raf. i. p̄ expōnis sexti epidimiaz. inuit ibi: vt ponit. 12. p̄tinētis. qdā spēs doloris āche mulierib⁹ ex dolore m̄i- cis si passio ei⁹ diuturna erit trāseūdo p. x. menses. **C**Dixit Aui. mā sciaticę p̄lm est in iūctura et p̄cedit ea in nervo lato. i. ligamēto aut p̄cedit in vena magna: vt dixit Raf. in iūctura. Et qñq̄ accidit vt non sit mā in iūctura: imo in nervo lato. sup̄. aut vena magna. Et dixit Aui. cū dolet an- cha preparat ex eo effusio materię ex toto corpe desup̄ ad ipsam p̄ter materias coartatas in p̄ncipio rei.

Signa gñis nota sūt ex rellone egrotantis et narratione astantiū. Et sig⁹ spēs diuersificatay p̄ mās. oī rit Raf. in lib⁹ de iūcturis. Signa māex in ista iūctura nō sunt diuersa a signis māex aliaj iūcturay: s̄z in mō cogitā di- et cura est et aliq̄ diuersitas. Et pp̄ h̄ de ea locut⁹ sūz sepa- tim⁹: et dico q̄ ista iūctura ē p̄fūda coopta multitudine car- nis. vñ medicus nō pōt bñ cognoscere mām ex calore: neq̄ ex colore loci. Si aut appuerit in eo aliq̄ figum manifeste signat q̄ maior est in duplo q̄z appeat pp̄ p̄fūditate isti iū- cturę: s̄z p̄ maiorē pte nō manifestat: neq̄ colore: neq̄ in ta- ctu. Et dixit. p̄ticulari⁹ qd̄ i p̄ mō sciaticę sentit iūcturā calo- re itēluz cū extēsiōe doloris. Et forte sentiūt calozē in loco p̄ quē extēdit ipsa vena q̄re p̄culcat s̄anguis et spūs et fit putre factio. Et de 2⁹ l̄z nō scripserit sig⁹ possum⁹ dicere q̄ in loco caloz q̄ sentit aut p̄cipit tact⁹ sit remissus. Et dolor si appet pmutat⁹ ē d̄clīnās ad fuscēdinē. Et signa tertij modi sūt. **D**ixit Raf. q̄ sentit mordicationē vel frigus i pede. mordica- tionē s̄etit si passio fuerit a colā: frig⁹ nō si fuerit a flāte. Et allegās. dixit Raf. fame siti motu et sudore et augmētaz. al̄z ag- grauaz multo cibo et nimia pota⁹ aq̄ et vino lymphato. **D**ixit Raf. i li. signorū et pōit. 12. pti. Accidit laborāti sciatica do- lor in ancha pōderolitas et tarditas mor⁹ et tact⁹ d̄bills pu⁹ et d̄dēsius valde. Et forte accidit ei febris et nō poterit inersa- ri sup̄lat⁹. s. neq̄ sup̄ dolēs: neq̄ sup̄ sanū. Et forte puenit do- lor d̄ ancha ad genu: et forte ad calcaneū: et forte nō d̄scēdit in iguie. Et dixit. si diuturn⁹ efficit morb⁹ iste extenuabit illib-

Sciatica
qd̄ sit.

Sciatica
differt a
dolorē an-
che.

pono.

Sciatica
et dolor
āche et g-
nu in cu-
ra d̄nt al-
tā dolor
rib⁹ iūct-
uray.

Bono.

membru vebementer cum dolore et molestia vebementi et resoluet
veter et vebementior efficiet solo in primo passiois. Et dixit. quoniam
compositum super loco iuenit infirmum abundante gerere. Et quodam eorum am
bulat super capita extremitatum digitorum: quod idem iueniunt aliena
tione et extendendo dorsum et spinalem non poterunt incuruari: et in
curuari abulatur non potentes rectum tenere corpus. Et hoc fit dixit
ipse ex duritie exire in musculis coxe spinalis et inguinum: et
hoc tages. dixit. A. extenuant ex eo pedes et coxa: et in fine ei
delectat passiois et de abulatur pauca super extremitatem digitorum suo
rum: et fit ei difficilis incuruatio et equitio erectiois: et quoniam soluit
in eo nam et iuuat pillis. Dixit Rasi. ibidem, dico si dolor accidit
ancha ad pedem ad modum huius extense vena anche est repleta sa
guine: et dolores quoniam latius est maior longitudine ex humoribus
grossis et flatibus erunt. Et dolores ex quibus opportunum erit fieri
incuruatione ex apate erunt duro. Et quod erunt ex violentia erectio
nis dorsum et extensiois ei ex duritie quod est in musculis quod sunt supra:
hoc non possit patiens erigere dorsum ex causa doloris. C. 12. p. 1. ex li
bro de morte veloci in quo fuerit dolor anche et appuerit in
coxa rubedo vebementis in modum trium digitorum absque dolore in
ea cum puritu vebementis: et cum hoc fuerit appetit comedendi ole
ra elixa morietur in 25 die. hoc aut adduxit Aui. dixit Rasi.
12. p. 1. dico quod dolor sciaticae acutior est alijs. Et Aui. dixit.
quod sciatica est ex vebementioribus doloribus iucturay. Dixit Al
legorius. et ponit 12. p. 1. sciatica difficilis est cura ei: si ac
cidat in hyeme aut in corpore humide plonis: et in ancha si
nistra. C. Dixit Hipp. 6. affo. quibusque a sciatica molestatis
resistit vertebrae et rursus resistit in locum suum bis mucilagines
sunt. i. facte sunt quod relaxant et mollescent ligamenta vertebrae.
C. Dixit Rasi. in libro de iucturis illud quod decurrit ad istam iuctu
cturam sunt humores flatibus. s. in primo quod claudunt ibi chor
de diuoluunt: quapp relaxant multoties ligamenta ista iun
cture propter humiditatem in tunc quod vertebrae resistit a scia: et hoc est mai
malum quod possit accidere in hac egritudine. C. Dixit. A. mul
toties multiplicat humiditas viscosa in pixide: quare mollescent
ligamenta quod est iter additamentum. i. vteb et pixide. quod obre
dilata. i. dislocat anche a an illud accidit dispo iter firmitu
dinem et dislocationem: et ista dispo est ut sit vertebrae velocis erit
a pixide: et velocis redit in ipsas et sic fit ingeta valde. Et di
xit. quoniam pducit ad dislocationem. i. vltima extremitatis coxe
ei: et est semenetum huius vitate. i. primo gressus ut dicit Rasi extra.
C. Dixit Rasi. in libro de iucturis lapiditas non efficit vnquam
in hac iuctura: quare nec ego vidi: nec aliquem magnum vidi
audiri. Ma in hac iuctura non lapidescit propter ipsam situm pro
ditatem et ei amplitudinem: et post hoc in iuctura spatulae et post
illa in iuctura genu. In oib aut alijs frequenter repit ma
perrificari et precipue in iuncturis digitorum manuum et pedum.

Curatio sciaticae est difficilior curatione doloris oium
aliam iuncturarum propter sui profunditatem et ampli
tudinem: et post hac genuagre propter sui profunditatem cum sit posita sub
patella et sit cum hoc satis remota a primo caloris inati. Et propter ipsam
curatio spatulage est: quod satis profunda: et cum hoc ipsa est dterior
propter pinguitatem ei ad primo vite: Et post hac difficilior est cura
tio podagre et ei quod in talo: et post ea quod in cubito: et vltimo in
difficilis est quod in manu. Et dicit quodam. difficultas est curatio scia
ticae propter situm ei propter quod sepe reumatizat mae ad ipsas. C. Dixit
Aui. sit difficilis curatio sciaticorum in frigore et in regione fri
gida: et in tpe frido: et in pigui corpore: et in pre sinistra est difficilis.
C. Dixit Aui. cura sciaticae et doloris anche et gentium dicit a cu
ra aliorum dolorum iucturay: nam repussio quoniam nocet eis in primo fa
cto nocu vebementi: quoniam ma profunda est et repussio retinet ea
illius: et ponit ea tale quod difficilis sit resolo ei: et propter pat ea ad hoc
ut dislocet iucturas absque repussioe filis. et ca est: quod propter pfun
dum suum mae me repussiva non pot puenire ad ea cum virtute
que possit ea a loco repellere: quare ea strigit et sculcat in loco
et ingrossat ea et maz ad resoluendum ea claudit et opilat et calo
re loci minuit nalem: quare dixit Aui. ut fiat paulatim et obli
aut dimittat: imo dixit Aui. o. ut si volueris sedationem in primo

doloris ut sedes eum cum mollificationis et lenificationis. sup. et non
repussioe: nisi accidat ut sit ma subtilis valde: quod scilicet o. ut
sedes dolore cum euntibus. C. Dixit. A. quoniam et exponit: imo
huius passio: si tunc predicti dolores fuerint de ma colica subtili in corpore
colico macro: et in regione et tpe calis tunc repussio pot puenire
re: quoniam et sit tunc fieda cum cautela paulatim incipiendo a obli
ribus. C. Ingt Sal. 10. memir. ca. 2. taq ad curam hnt in hac
passioe maxima virtute in eione: incipiendo et hoc est huius regulis
si tunc dolor exegerit ut sedare possim uti sedationis ei: et an
eione vte nulla me causa cum attractione an eione appone
da est loco. ait. n. Sa. ibidem. in oi sciatica maxie in ea quod sit pro
multitudine: si an quod alijs euer totum corpus vte acris: iacu
farmacis difficile curabile opabit dispo: eo quod icuneat ibi
multitudo et difficile sit solubilis: Inter alia. n. et ingrossat et
viscosa sit calitate et sicci. acris farmaco patiens afflati quod
fite. C. Curatio itaq sciaticae pficit huius itetioes dictas in cap
curatiois doloris articulo. Et ipse quod dirigunt aut ad cam
antet aut ad pucta. Et quod ad cam antet maxie pueniunt eio et
diuersior et eutio quod variat fm varietate mae peccantis.
C. Si. n. ma sanguinea fuerit sanguis ex hndus est non solu a
cruribus: et a brachio. Dixit Rasi. in libro de iuncturis pmi
modi sciaticae quod est ille quod fit a sanguine puro. Cura est minue
re sanguinem ex vena anche vbi quod appuerit in pte siluestri
cruris: si vno non appuerit minue aliquem ex ramis quod sunt supra
dorsum pedis in pte extrinseca. s. in pte auricularis et pte me
digitorum pedis: quoniam rami quod sunt in ista pre ramificat ab illa ve
na: et melius est minuire ex hac vena: aut ex ramis ei quod ex sa
phena quoniam ambe diuidant ab vna vena quod in genu est propter
medici vnt minutione ista vene propter expietia: et nos pldera
uim et expti sum multoties et iuenim: et sic dixim et labo
rauim multum in iueniendo rone in ipso et credim quod ia iue
ta est: et non dicenda hic. Et dixit. debem minuire ex ista ve
na post minutionem ex basilica et ex manu oppo pedis: et max
quod corpus fuerit plenum et postea stihabim dietam et phibebi
mus motum et eqtationem: et non idiget cura alia. C. Dixit Aui.
in sciatica sanguinea de reb magis pferetibus est floia et iuuat
in dispo. i. statim p floiaz et primis ex manu: deide ex pede et
non idiget floia ex pede: nisi propter floiam ex manu: et scias. dixit ipe
quod floia vene sciaticae magis est iuuat i sciatica quod floia saphene
ne plis: nisi sit dolor leuior extensus in siluestri: quod tunc dicitur vtu
domesticu: imo et quod sit pur rube. i. sanguis cuius extensio fit
ex domestico: et ad domesticu: quare erit ut saphena magis pfe
res ei quod sciatica: quoniam ipse abe sint duo rami vene vni vte
dixit Aui. Sa. rememorat saphene et vene curuature popli
tis tunc. Et floia vene curuature poplitis magis iuuat est quod
vene sciaticae et saphene filis: quod an ppingor et grossior plus
eiat ab ancha: et non tunc diuertat. Et dixit Aui. quod ex venis quod
floiam. s. in hac passioe est vena quod est iter minimu et 2. digitu
pedis et floiam post ipsas vena sciatica. Et dicit. Sa. Rasi. vt. s.
quod hec vena magis iuuat est quod sciatica saltu diuertendo: quod
remotior sic saluatella est magis iuuat quod basilica et egri epis
et splenis. C. Dixit. A. d bono regie et vt ieiunet duobus diebus
deide floiam. C. Dixit Sa. et xi. p. 1. ponit. vidi dolores exci
tari in cora et tibia cum calitate iuenta in tactu ipsorum locorum: et
hoc accidit in qualescuntibus magis et pferit illis si fuerint iterio
res. i. in pte domestica minutio saphene. Et si fuerint exterio
res. i. in pte siluestri minutio sciaticae. Et dixit. 10. memir et
ponit a Rasi. in 12. p. 1. cum egritudinis sciaticae ca est sanguis
multus noli ichoare cum aliquo an sanguis eione: neque et sis co
tet eione sanguis a pede: et ex iterioribus brachij eua illu. Et
dixit in li de floia. et ponit a Rasi. ibidem extracto sanguine a
pede die propter minutionem vene saphene vel ei quod est in genu scio
sciaticae curata fuisse. Et ait Rasi. hoc sanu est cum egritudinis
ipsi ca est repletio: non tunc cofert ei scarificatio quod fit ibi. C. Lo
uenit et floia quoniam sanguis in ca non sit pur: et hbeat pmixtio
ne alicui aliorum humorum. vte si sanguis dnu habuerit tunc inci
piendu est a floia et seq o. eio humoris cum eo peccatis. C. Dixit

Cura san
guinee.

Aduerre
diligenter
quod non est
facienda
floia pedis
in sciatico
dolore: nisi
si precedat
eio basili
ce manus

Sciatica
et dolor
anche et ge
nu in cu
ra dicit ad
alios dolo
rum iuctu
raram.

Sera. si cā sciaticē ē multū^{do} sāguis seculēti aduisti: tūc o3 vt pperet infirmus cū flōia: sup. z post flōiaz seq̃r eūo fecis vel aduistiōis sāguis: z sūtr itelligēdū ē si ali^o hūor fuerit pmixt^o sanguini. **C**Dixit Sera. z ponit. 12. pti. si fuerit ex sāguine grosso sanabit cū minutioe vene sciaticē. Et hī iuuat^o p istā venā magis q̃z p saphenā: qm̃ hec vena submersa ē z pcaua: z sūtr hec mā submersa ē z pcaua: z dixit. p̃sidera si sustinet paties abstinentiam cibit z fiat per biduū saltē per vnu diē: deinde fiat minutio in ipsā venā: qm̃ erit magnū iuuamen/ tum valde z mitigabitur dolor statim.

Cura san/ guis cui/ aliū hūo/ reo gmi/ scetur.

CSi vō ali^o hūor in pmixtioe cū sāguie dñius habuerit tūc icipiēdū est ab eūone illi^o hūoris: deinde si ēda est flōia: z hic est mod^o curatiōis scbi modi sciaticē f3 Rafim. hūor aut p/ dñans eūē sicut mō dñr: z est mod^o cure tertij modi sciaticē. f3 Aui. **C**Eūē aut hūor solone vētris vomitū z puocatio hē ei^o p vinā. **C**Uz dixit Sal. 10. mēmīr. q̃ vomitus iuuat sciaticū magis q̃z eūo. p inferiōre pte p̃stipās hūorē qui repit ad lferi^o: z iō vt dicūt a vomitu icipiēdū ē. Ait. n. Raf. in li^o de iūcturis. modicū icipiē^o curare cū vomitu: deinde eūabi mus cū laxatib^o. f. iūcturā. **C**Dixit Aui. iuuat^o fit i eis p vo mitū: vētris at solo q̃qz in eis vsqz ad finē postponit^o z est sufficiētia cū vomitu fortit^o vt nō trahat solo vētris mām ad inferiora nisi sciat q̃ sit pua. **C**Dicūt. q̃ vomit^o iuuatior est in sciatica q̃z vētris solo: qz vētris solo mouet mās ad locū doloris: s3 vomit^o mouet mās ab illo. **C**Dixit Costā. vomit^o p̃fert ei cū p̃petate. dixit Sa. x. mēmīr. faciēdū ē eos mo uere post cibū. f. in p̃mis: postea vō p̃pharmaca vomitiua ic/ piēdo a moderatiōib^o. h. dicta Sal. afferēs Rabi i 9^a p̃ticu la dixit. in dolore scie magis p̃fert vomit^o q̃z secessus: qz tra/ hit hūores ad supiorē: z sp eo vtē post cibū: z ad puocatio nē vomit^o p̃ p̃pina me^o vomitiuas molles z leuiores. Eli gāt tñ tā vōitiua q̃z secess^o pharmaca ea q̃ p̃nēiūt peccāti mae.

Cura cō lericē.

CSi itaqz mā fuerit colica. siue sola: siue cū sāguie dñans ei fiat vomit^o cū dco^o se. atriplicis cōmixtū ei addit sirupus acetosus simplex z eūo fiat ei^o post p̃tinuationē vomit^o cū electuario de succo ros. Et cōuenit electuariū Alex. qd sic fit f3. succi ros. ru. lib. ij. mellis vel succari. lib. iij. scamonee asse in citonio. f. j. cuius dosis est a. 3. ij. vsqz ad. iij.

Cura flā/ uice.

CSi vō mā fuerit flātica p̃tinuet vomit^o cū dco^o rafani in q̃ baurach ponat^o z acetū: aut de f̃ dcoctio se. radicū q̃ come dunt cū aq̃ in q̃ modicū salis ponat^o z acetū aut oximell^o cō/ positi vel gallitici: z post hū^o vomit^o frequētiōne eūē mā p̃secessūz cū educētib^o flegma: z d̃ appropriat^o ad h̃ dix. A. sūt pillē d̃ hermod. z pillē iuuamēti q̃s d̃scribit in 5° cañ. z pillē fetider z pillē de p̃stissia. vey pillē iuuat^o sūt meliores: z de bñ p̃fer^o sūt pillē de sarcocolla: z maxie q̃ sic fiūt. f3. sar/ cocolle. 3. ij. turbit. 3. j. colloq. 3. j. salisgēme. 3. j. sarcocolla z colloq̃ntida cū olo nucū ṽl amig. liniat^o. Deinde pillē p̃ficiā tur dos. a. 3. 5. vsqz ad. j. 5. Et qdā mīstrāncū eis aloē ad pon dus oīuz: z sūt tūc securiores. vey in dca dosi est addēdū.

Cura me lcolice.

CEt si mā fuerit melica. dixit Raf. in li^o d̃ iūcturis. da me^o laxatiuas: sic epithimū polipo^o. mirabola. nigros agaricū z hmoi. **C**Si materia fuerit adusta cum sene fumoterre aga rico z epithimo. z similibus euacuatio fiet.

Cura fē/ a mā mī/ xta.

CSi vō mā mixta fuerit eūē cū pillis q̃ sic fiūt. f3. mirab. citrinoy. 3. ij. reubarb. 3. j. hermod. agarici turbit. aii. 3. j. 5. diagredij mastiē. gariof. aii. 3. 5. p̃ficiāt cū succo ro. z maxie cōueniunt vincēte colā. **C**Alia q̃ cōueniūt vincēte flāte. f3. mirab. citrinoy z emblicoy turbit. aii. 3. ij. rof. succari. f3. anif. hermod. aii. 3. j. pipis lō. stica. aii. 3. 5. gar. croci. aii. 3. 5. diagridij. 3. j. aloes. 3. j. 5. p̃ficiant cū succo yue z ros.

De clyste ribus.

CDixit haly. vomitū z purg^o reiterare op3. f. p̃lies z plu/ ries si nō ptulerint nec epla tūc clysterib^o vtere. Dixit Raf. in li^o d̃ iūcturis. post eūonē maior cura sūt cristeria fortia q̃ trahūt mās talī attractiōe q̃ vulnerāt itestina z exire faciūt sāguinē: z tūc cessat dolor eadē die q̃ egovidi plusq̃ in mille hoib^o: z nūq̃z vidi aliq̃ē q̃ vteret eis qn ex toto sanaret ṽl

ex eis alleviare: nisi ita eēt fortis q̃ egeret ṽstioe. **C**Dixit Aui. cū accidit mūdificatio p solonē vētris z vomitū z plō gaf egri^o: tūc tibi p̃uenit ṽti suppositorijs. f. z cristerijs ex me^o faciētib^o excoziationē z solone educētib^o sāguinē: sic est dcoctio cucu. asf. z colloq̃n. z fel vaccinū: z p̃iretrū z cen taurea z nasturtiū: z p̃stissia z elixatura pisciū salsoy: qm̃ l5 oia sūt iuuatiua eis in hac hora bone eūonis corpis z fortas se sanāt. Et subdit. multotiens aduenit excoziation p se absqz opōne medicie: z euenit cū ea sanitas. Et dixit. q̃qz ponit i cristerib^o euforbiū: s3 d̃r q̃ illd̃ ē nociuū valde p̃hibēs a reli q̃s p̃uersiōib^o. In fine vō ē iuuatiuū z p̃pē q̃n seq̃r vesicatio. **C**Cristerie Sil. ad sciaticā. f3. radicū hyreos. lib. 5. z tūde z in trib^o lib. aq̃ dcoq̃ donec ad vnā redeat z cola ex ea fume. 3. iij. z oli cēbā. 3. ij. z mell. 3. ij. 5. z gario. 3. 5. z cristeria te pidū. Et dix. cristerie cū dco^o se. nasturtij: fece colata: z olo oliue modico stō valz z dolori lūboz. **C**Cristerie Raf. f3. cor ticū radicū capparis z corticis colloq̃n. z cetauree mioris z cucunie. asf. z corticū agarici. aii. 3. v. coq̃ in trib^o libus aq̃ donec remaneāt due 3°: tūc cola z appone miel z olenz z fac cristerie qd tolerēt q̃to magis poterit. **C**Aliō. f3. nasturtiū z anisū z mitte in aq̃ vna nocte z die: postea calefac: z cū ea fac cristerie z ē optimū. **C**Et Sil. dix. A. decoquat colloq̃n. z nasturtiū z cucu. asf. z cetaurea. z radicū capparis z ta/ p̃sia z rubea. f. tinctoy: z fiat criste cū aq̃ dco^o ipsoy: z cū fece emplet ancha. **C**Cristerie fit vtile cū dco^o pisciculoy salioy nō lotoy: sit ēt ex aq̃ marina: aut ex aq̃ sulfurea: z q̃ dā faciūt cristerie ex decoctiōe alioy. dixit Sal. vt ponit. 12. pti. Cristeria debēt fieri violētā z acuta z scō cristeri cale/ fiat annus ad retinēdū cristerie p̃ hora lōgā: qm̃ si emitteret p illd̃ hūores grossi mucillagiosi sāguinolēti dabūt maximūz iuuat^o ipso die. **C**Pro cristeri at siēdo debēt dcoq̃ cetaurea nasturtiūz: succ^o cucu. asf. in aq̃ salia q̃ colat a piscib^o salitioz z aq̃ oliuay p̃ditay cuz sale: Dixit Raf. 12. pti. aliq̃n criste violētuz o3 fieri criste ad lauādū itestina d̃ suba. f. feniculi. **C**Dixit Raf. in li^o d̃ iūcturis. d̃bes iterponē aliq̃s dies iter purga^o z purg^o. f. siue fiat vōituriue fluxu vētris: siue ēt p̃ cristeria acuta: vt gescat iterz corp^o z resumat^o z p̃pēf reidū mā ad eūonē: z maxie i fine h^o egri^o: qm̃ tunc o3 iterponi spatū lōgū: qz tūc ṽt ē d̃bilis. Et de eūantib^o eli/ ges fortiores: aut d̃biliores f3 for^o ṽl d̃bilitatē mae. Et n in calā d̃bēt eligi d̃biliores. z ifrida fortiores. z q̃to mā fu/ rit grossior z p̃pactior tāto me^o o3 ē fortior: z ex dictis ape parēt q̃ an eūonē o3 mā d̃igeri z p̃pari vt valeat sine multa molestia educi: fiat at dig^o cū eis q̃ dca ff supra gñali pur^o. Et tpe interpolationū ab eūonib^o p̃ueniūt cristeria lenitiua z suppositoria z an cristeria acuta p̃mittēdū ē criste lenitiuū. **C**Dix. A. admittet post eūonē ex diureticis ebibij d̃ qb^o est medicamē hermetis p̃pēnā est mirabile valde: qd sic fit. f3. camedreos z gētiāne. aii. 3. fr. ari. ro. ij. seis ruthe. lib. j. te ranf z cribellē subitū. dos ei^o ē cocleariū vnu cū vino sub tili. **C**Aliō vtile qd multū puocat p vinā. f3. folioy oqimi gariofilati siccoy. aii. 3. j. pipis myrrhe. aii. 3. 5. dos est. 3. ij. cū vino subtili. **C**Dixit Raf. 15. pti. q̃ sanc^o d̃ magnatib^o baldach patiebat dolorē sciaticū. z medic^o suus exhibuit fi bi pillas fetidas z scitaragij: qz vīna ei^o erat alba z corpus plectoricū z vsus fuerat grosso regie. Et hac cura augmēta tus ē morib^o z fortificat^o: ita q̃ nō poterat sedē nec mouere se. Et fuit cristerigat^o: z ex h̃ additū fuit ad morbi malitiā: tūc me p̃suluit z puocauit ei vōitū p̃lies p̃ purg^o. Et post hoc emplauit sciaticā ei^o cū sinapi vsqz quo loc^o fuit ampul/ latus z ex hoc dolor fuit mitigatus z alleviatus: deinde cri sterigatū cum cristerijs acutis vsquequo ad oisinteriam de/ uenerit z liberatus est. **C**Et dixit iterum. q̃ fator patieba/ bat dolorē anche z vene sciaticē: z querebat sumere medicī nā solutiū: z ego feci cristerigari cū aqua pisciū: z ob hoc puocata est oisinteria z liberat^o est. **C**Dixit Sera. si infir/ mo accidat post cristerigatiōē inflāmatiō ex acuitate eoy cri

elocali/

Cura/ eūor/ cūq̃

De p/ cūtib/ nam.

sterisq; iterum in successione cum cristeri leni extinguente postquam tu euaporas anu euaporatione calefacietes donec remaneat intus crises. Dixit Hal. si ex cristeri acuto subsequens ardor et icterus diu cristeri sibi e leni ex decocione iuuuabatur sebest. diacos. i. capil. ve. viol. siccarum ordeithuris altee et silis cum oleo viol. De medicinis autem localibus et maxie respicientibus cam diu etiam dicunt oportere obseruare tempora et eunone. Dixit Ras. in lib. de iucturis. non ponas super ancha emplum neque vnguentum animum eunone corporis. i. sufficere. vix si dolor augmentetur aliquid quatuor ante purgationem ponemus medicinas habentes calorem temperatum quod habet sedare dolorem et non attrahere maius ut camomilla semine lini et silis et inungentur cum oleo de alkana vel aneto. Alia autem epithimata et emplasma. que sunt calitatis attrahentis quoniam corpus fuerit repletum multis humoribus attrahunt humores ad iuncturam et nocent multum quoniam magis attrahunt quod dissolunt. Et dixit. emplis frigidis non indigemus in passione huius iuncture quoniam coburnat ex calore quoniam nulla medicina est tam fortis quod possit expellere maius a suo loco sed inducit maius malum quoniam claudit poros et retinet maius et facit maiorem accidere dolorem et sollicitudo nostra non debet esse nisi circa attractionem eius quod est in profundo huius iuncture ad superficiem corporis. Et de hoc et supradictum est. Et Sera. dixit. postquam euauerim totum corpus opus ut redeam ad iuuameta pricula laria ex eis que comedunt et bibunt et ex quibus fit emplum. Et caueas cum cautela ab omnibus rebus de proprietate quoniam est ut deficiat humor et tunc iucturis et iste sunt res in quibus sunt due virtutes. i. due qualitates actiue in ultimo quod est quoniam res que calefaciunt in ultimo cum administrant ante horam in qua digerit maius corpus est plectorici aut administrant supra mensuram equalitatem. aut in loco ubi non conueniunt tunc ipse adurunt et incidunt humorem quod fecit egritudine donec ponant eum difficilis resolutionis. Et ille que ifrigidat ipse cum hoc quod ipse ingrossat et ifrigidat ipsum acquirunt mebro leso stupore et difficultate mori et paucitate sensus. Opus ergo dixit Sera. ut deuteretur proprie administrationi harum rebus ad dolorem ancharum et sciaticum quod est quoniam humor nocuus in profundo mebro indiget ut acquirat ei facilitas cursus et subtilitas et velocitas resolutionis et non acquirat ei primum istam nam cum attenuat humor subtilitatem et resoluitur comensuratur tunc mebru in quo est retentus. Dicunt tamen quod si adeo dolor fortis fuerit ut resoluat virtutem quod in hac iunctura et qualibet alia possumus repugnare appropinquare eligendo quod melius sit maius in crudari et codinari quod finire virtutem pstermi. et dicunt. resolutionem in hac iunctura oportere esse fortiora in suba subtiliora quod in alijs quod requirit ipsi maiorem profunditatem et hoc ut valeat ad ipsi profundum puenire. Et Auic. dixit. quod illi humores qui sunt flatu ex eis currunt cursu apertu grossorum in verificatione curatiois et per hoc non opus ut sit presumptio ad ministrandum resolutionem fortiora an eunone in emplis. n. quod administrant in hoc loco. dixit Auic. diligens. i. eriger acuitas per duas intentiones quoniam una est resoluere et altera attractio ad exteriora et aboret acuitas per quadam intentionem et est quod ipsa exsiccat maius et in lapideitate ouertit et dimittit eam non recipiente medicationem quod obre opus ut non dimittat lenificationem quoniam imo si cum resolutione fortis administrari debet dicunt itaque quod an eunone si dolor exigit sedationem sui et ad hoc conueniunt calida ipsa debent esse talia que absque attractione resoluant. Si itaque maius calidum fuerit. dixit Daly. aqua temperata caloris distilla et oleo inunge sisami. et in balneis induc per hebdomadam aqua temperata caloris infundes. Et post maius miorationem locum cum carnio emplabris trito mugato et oui vitello in passionis principijs et post cum lupinis tritis diligenter mixtis cum squingibin. Et cum declinauerit adhibe emplum de melliloto ros. flozib. camomille et silis quod matabi aquam dissoluti distemperas et cum emplum ab eo tolles supinstillabis aqua calidam in qua coxeris camomilla mellilotum centaurea radice apij saturigia belsen et similia. Et postea hec decocta cataplasmaueris manifeste pderit. Emplum quod lenit scia

ticu dolorem calidum. et mucillagis altee et se. malue et psylli et se. lini et adipis galline et olei violacei et aceti. an. ptes equaliter et cōfice cum farina ordeis et si calor fuerit magnus abluant oleum et adeps. Et circa finem passionis addant in predicto emplum flores camomille et mellilotum semine aneti et fenugrecum. In sciatice de frida maius in primo an eunone si dolor exigit mitiget cum linimento facto ex oleo aneti et camomille et adipe anseris et mucillagine fenugreci et se. lini. Ingt Asclapiades et ponit a Sa. io. miemir. Epithima sciatice et arterice pselliz iuuans ponet fenugrecum in vase figuli et pmiice et elicca tunc quatuor sufficit et pone super prunas et coque usque ad dissolutionem. Cum autem dissolutum fuerit et ite coque deinde aufer ab igne duc diligenter et in pano extendens pone super locum. et cum binda circūuolues dimitte et hoc fac duobus vel tribus diebus. Cum autem siccatum fuerit farinam addere de liquore quatuor sufficit quod addet tunc quatuor ut cataplasma sit forti. Cumque processerit eunone et dolor non sedat fuerit tunc utendum est resolutionis fortioribus. Quod si non potuerint accipiant quod resoluunt cum attractione ad exteriora. Et his non contenti apponant et rubificationem et vesicationem. Et de resolutione et attrahentibus ad exteriora vtilibus est resina pini mixta cum pice et embrocel cum vino decoctionis thimi abrotanis saturegie et ruthe. Et ex bonis est ut inungat locum cum melle et supasgat puluis nasturtij et ex eis sunt folia enule decocta cum vino et emplata. Emplum valde vtile sic fit. et olei costini et hyrini. an. 3. ij. olei terbetine yssopi humide armoniaci. an. 3. j. galbani piguedis castorei croci euforbij. an. 3. ij. centauree minoris piretri. an. 3. j. succi yue succi maiorane. an. 3. ij. vini maluatici. 3. vij. olea succi et vini bulliat aduiscit eum aliquid herbis calis ut calameto salua origano acoro assa ra polipodio et silis usque ad vini consumptionem postea colent et ad ignem ponant et supadant armoniacum galbanum et yssopum humida et cum dissoluta fuerint addant euforbium et quod cum eo addit de gummi edere ad quantitate ei. Et post paululum sponatur ab igne et addant oleum terbetine et castoreum et postea oia aqua diu agitando icoxpenf. De quod si litargirium diu teref cum vicia et melle et inungat eo locum quod eade die facit egrum de lecto surgere. Et de quod spuma quod adheret canis vel iunctis aut alijs virgulis siue herbis in aqua applicata loco multum pferit. Et de pferentibus est emplum de radice cucumeris alini decocta in aceto. Et facellatio loci cum herbis calis ut calameto metastro organo thimo serpilio et silis. Et emplum semine farina lolij cum mellilato. Dixit Ras. 12. pti. et apij diu fuerit reces et vel estate quoniam in hyeme erit debile et terat illud subtili cum adipe cum sit difficile ad terendum et pone ipsi super pulpam anche et pedem totum et liga et dimitte per horas 4. usque ad. vj. Deinde intro mitte in balneum et cum hūectat ei corpus ex sudore ingrediat pilam deinde remoto emplum ab acha ponant super eam lana ad cooperiendum eam. Et hoc medicamentum sufficiens erit ei absque alia re. Quod si aliquid passionis residua fuerit iteratio silis fiat in vice 2. tunc sed in maiori parte nil remanebit de ea neque subuerteret nisi post quatuor dies. super et si subuertit reitera. Et uti debet gete in media parte ipsorum. Dixit Sil. oleum a veteri cucurbita olearia coburnedo ipsas ad ignem trahat et inungat eo quoniam optimum est. Et dixit. vicia pssata cum sale supponat si si minor ardor fuerit ponat non pssata. Et dixit suffumiget locum cum vino decoctionis bardane aut tapfi barbatij et eo emplet locum. Dixit Aui. emplum resolutionis maius ex profundo ad illud quod appet. et se. ruthe siluestris baccarum lauri aniude nitri secha armoniaci. an. p. vij. besart au. v. opopanaci sulfuris quod non tetigit ignis amborum. an. aur. iij. et ponant adinuicem. An dromacus et ponitur a Sal. io. miemir. malagma forte calefactum et attractiuum et seminis ruthe siluestris. an. 3. iij. silij. vaccarum lau. affronitri colloqu. cordumeni ameos. an. 3. vij. ruthe recentis octaua parte mine vnius adipis tauri tantum galbani. 3. vj. opo. sulfuris viui. an. 3. iij. Et ut fiat emplum addere picem rasinam terbeninam ceram et armoniacum.

Resolutio
tia fit et attrahentia
ad exteriora.

De rubifi-
candis et
exiccandis

Dixit Aui. administrant etiam vaporaciones et embroce re solatiue et aque termay. Et de cōferētib⁹ est oleū petroleū et albu et nigrū. Et de linimētib⁹ pferētib⁹ sunt oleū de lateri bus oleū euforbij: oleū de piperib⁹ et de enula et de castoreo simplicia et cōposita et cū cera et sine cera. Quia si p̄dicta non remoueat dolor affertur medicina violēter attractiua cū ru bificatione. **I**ngt Sal. in de simplicib⁹ medicinis. enula valz ad rubificandū anchāsicut alie medicine rubificatiue: et valēt ad h folia ei⁹ p̄tusa: et silt radix et vidisti sandarū p̄ rettri: māsi in bina appōne radicū enule liberatū. Et apū ri sus suppositū silt operat. **D**ixit Raf. 12. p̄ti. dico q me lior res quā de⁹ creauit p remedio in isto tēpore subueniēs loco vñionis est illinitio facta cū melle anacardino sup an chaz: dū inde fiat ampulle q̄ p̄forari debēt et p̄hiberi a cōso lidatione: vt ex eis fluat hūiditas aquosa dū mitigabit do lor affligēs in anchā: hōc. n. vitez vñionis gerit: vñ illinitio fiat supra cartā pergameni et supponat loco spatio duarum horay dū faciat ampullas: iterato fiat. **D**ixit filagorius. R. rapia et coque in aq dū cōcipiat aqua vtutē ipsi⁹ et igros set: deinde infundē lanā in ipsa aq et suppone anche dū fue rit calida dimittēdo eā morari ibi per horā inquatū infrigi das hic iterado dū locus rubescat: deinde suppone picē par ticule pergameni ad modū anche factā et calefaciēs eā super ignē suppone anche: et dimitte p̄horas q̄q̄staut p hebdo madā: qm sanabit eā: q si nō sanauerit suppone sinapiū dū ampullas faciat. Et p̄x qdē apponi possēt silt post qdē qz rubificatiū. Et dixit. vng^m fuscū qd vlcera in hoc est me lius alijs in faciēdo ampullas: sed perforande sunt ampulle et supspargendū est eis desiccatiū qd nisi cōtulerit iteratio fiat. Et dixit filagorius. iuro p deū q nullus est curat per hoc medicamē qui nō sanaret. **A**aron dixit. cōferūt dolo ri anchaz emplastra calida attractiua violēta cōfecta cū sa turegia sinapi sulfure et siltib⁹ de illis que ampullosuz faciūt corpus in balneo. **A**it Raf. 12. p̄ti. dico. hoc emplm est violētū ad anchā. R. picis ligderotul. iij. fecis aceti. rotul. ij. baurach rufi rotul. i. s. sulfuris staslagrie. aii. rotul. i. pire tri. rotul. s. nasturtij. rotul. i. s. cere qd sufficit. liquefiat ce ra et p̄x et terant allia et cribellent: et cū illis ministrent: et di xit. emplz sufficiens sine alia cura fit ex sinapi et ptasia. **D**i xit Pau. illinitio stercozis caprini cū aceto forti sup anchaz sciaticae facit: sicut facit sinapis: s; erit melior. Et Aui. dix. si li nias sciatica cū stercore caprino et aceto forti: erit sicut medi camē de sinapi et meli⁹ eo: et mai⁹ iuuat facit qz ipz. **D**ixit Sal. si iueterauerit passio sinapis sumat et cū fimo colūbino eiusdē q̄stitatj terat et apogimate ficuū pficiat et coxe suppo nat: et tā diu dimittat: donec vesice aq̄ plene fiat: q̄ scindant vt exeat aq̄ q̄ in eis est et loc⁹ p̄ano aq̄ calā isuso euaporet: et hoc fit vt dolor sedet. **D**ixit Sera. nasturtiū sedat dolorē scie et qz egitudine quā calefacere opz qm misce cū saue orde et aceto: et fiat emplm et qm aliqd mēbrū patiat dolorē antiquū: sic est dolor podagre et sciet: et vngif cū melle et pul uerigat desup puluis nasturtij ouenit et aufert dolorē. **D**i xit Sal. 10. miemir. in qb⁹ facta ē icuratio fortis et difficul ter solubilis mā a medicis q in ipa vñ sūt farmacijs acrib⁹. sup. vel alia de cā vñiosa est maximū auxiliū. **D**ixit baly. si nō mitigat passio. s. p̄curas dictas ficiā cū igne vtebro an che pone. **E**t dixit Sal. et ponit. 12. p̄ti. q̄ ponit cū scari ficatione et sine. Et subdit baly. p̄yndines applica loco qm plm p̄sūt māz trabētes a cōcatenatione ad anche extrema. dixit Aui. deide. s. factis eūonib⁹ et alijs p̄dictis et nō p̄tule rint administrant vñiosa sup anchā cū incisione et sine ea.

De appo-
ne vñiosa
rū in do-
lore sciati-
ca.

Dolor humeri p̄siltib⁹ signis ipsi⁹ spēs dignoscit. Et cō silt curat. Notat tñ q qm nēcia fuerit flōmia pp sanguis dñus soli⁹ vel mixti cū alijs hūorib⁹: q p̄ d3 fieri flōmia p̄antipistatiz eūans. s. ex opposito brachio: aut ex pe de eiusdē lateris: et postea d3 fieri ex saluatella eiusdem bra chij in manu iter auricularē et annularē digitū. **E**t de ap-

propriatis huic dolori humeri si mā fuerit cala: et in p̄n⁹. est oleū roseū cōquassatū cū succo portulacetaut solatri s; non p̄tinet nisi per diē vñ: aut p̄ duos ad plus: et nō apponat actu frigidū. Et postea fiat linimētū cū bleo ros. et de melli loto mixtis eq̄l̄r vel ineq̄l̄r s; m exigentiā. Et in fine fiat lini mētū cūz adipe anatis oleo camomel. et sambucino mixtis cū cera pauca: et si cā fuerit frida in p̄n⁹ fiat linimētū ex oleo masticino: absintileo: nardino: et siltib⁹ simplr vel cōposite. Et in p̄cessu ad ianē eis resoluētia calida vt oleū costinū ru thaceū et siltuz. Deinde deueniat ad resoluētia pura. Et de appropriatis expertis est aq̄ nitri illinita sola: aut cum alijs mixta. Quqz nō cōtulerint apponēda sūt attrahētia rubificā tia et vesicātia vñiosa et s; agnifuge sic in cura sciaticae dñi est.

Et dolor genu et tali cōsiliis est p̄dictis in cāis et signis et mō curationis. Quedā tñ in eis appropria uerunt auctores. **I**ngt. Dios. folia ppli arboris trita et sup posita in emplō genib⁹ in qb⁹ est apā calm p̄ferūt mirabilr et alleuiāt ea. Et Rufius dixit. q folia iusgami p̄ferūt valde dolori calo genu. **D**e appropriatis dolori frido genu. di xit Raf. 12. p̄ti. ex libro absq̄ auctore inuctio cū oleo costino bōm est ad dolorē genu de friditate et flāte semicrudo. Et fiat illinitio ex stercore vaccino cū aceto: qm h3 vtutē mirabilē ad attrahendū qd est cōtentū in articulis genuū ad cutis su pficies. **E**t dixit Raf. ad apā genuū. R. stercois ouū et fa rina orde et tere ea cū aceto: et fac illitioē cū eis: qm dissol uet id qd in eis est. **D**ixit Sal. et ponit. 12. p̄ti. medica men p̄ferēs dolori genuū ex frigiditate. R. bdellij. 3. j. opo panacis adapis liquefacti. aii. 3. s. aggregent et supponatur. **D**ixit Pau. ad dolorē genu. R. myrrhe aloes armoniac et thuris. aii. p̄ti. j. dissoluant cū vino cocto: et cū eis fiat illi nitio. **A**aron. euforbijz tritū mixtū cū ceroto facto ex oleo narcissi: aut lilioz p̄fert dolori genuū frigidū. **I**ngt Raf. dico q qdā laborās dolore genu antiquo supsit medicinas in potu de stomaticon fere quaquagelies: ac cristeri vñs est cū centaurea nō solū vna vice: cū cōsului q̄ frequēter acci peret medicinas attenuatiuas ex puocātib⁹ vñiam: et eo q̄ etat hūmide cōplexionis et frigide suauit ipsi⁹ frequēter factis spacio longi t̄pis. **A**d dolorē genu misce sel tauri nū cū pice et melle et suppone. **E**t Sal. vt scribit. 12. p̄ti. fecit emplm qd p̄fert dolori sciatico et oium articuloz. R. senu grecū et coque eū cū aceto lymphato cū aq̄: et bulliat dū dis soluat: et suba tollat: et distemperet cū melle cū modica pre aque et supponat: et dimittēda est sic vsqz ad triduum. Et ait Raf. dico hoc d3 fieri in p̄ncipio negocij.

Amplius quedā sunt spālia sumēda interius cōueniētia cō muniter in dolore articuloz. **D**ixit Sera. et ponit. 12. p̄ti. R. succi portul. trite et oppresse. 3. j. et misce quartā p̄tē ipsi⁹ olei amig. cū ea: et da in potu p̄ hebdomadas: et sanabit pas sio articuloz oino. **I**bidē ex li absq̄ auctore cōburat panis porcini: et cū cinere eius fiat emplm cū aceto: aut detur in potu cū aqua mellis: et est speciale ad sciaticā. **D**ixit Sal. et ponit ibidē. medicamen cōfectum cū keiri citrino pluries dissoluit apā dura accidētia in articulis: inquit Dios. hec est descriptio medicaminis keiri citrini qualr d3 fieri: et d3 intelligi de flore eius: qui ē appellat keiri ruffum et appel latur basad. R. reusē peonie mare spiceraii. 3. ij. folij idi. 3. j. gario. grana. xv. nūero floris keiri ruffi. 3. s. vñiusqz aristol. aii. 3. viij. dosis kirat sex. postqz digestū fuerit bñ cibariū et incipiendū est in potu ipsius de equali tpe autūni: et sumi d3 vsqz ad. 30. deinde per. xv. dies sequētes nullus fiat de eo po tus. Et talis cōditio d3 sequi de potu eius semp. s. bibendor postea etiā. 30. dies: et deinde iterū desistendum per. xv. dies dum cōpleat annū. 366. diēru: sed nō d3 fieri sumptio ipsius in omnibus diebus canicularib⁹: et d3 hoc fieri euitatis car nibus grossis salitis piscibus salitis almuri blitis pastina cis mēta cucumeribus et melonibus et sumariē oibus gene rantibus humore aqueum: et vino et proprie nigro cum su perabundantia

Contra
na in o
dol. art
culorū
ppuati

perabundantia. Et ad minus patiens balneari o3 qualibet die z exercitio vti motu z eqtatione: ac si mā eius fuerit sicca: z si regat h regie z cautela non nocebit ei. **C**Dixit Gal. theriaca viperay si qualz die post digonē cibiz in estate nō successe: sed p interualla cessare faciet morbu z cām ei? in illis. i. quoz nā est frigida z hūiditates sūt abūdantes: z dicit in libro de theriaca ad cesarē, frequēter operemur theriaca cam: qm radicibus educit mām ipsi? cū dissolone ex corpo re. Et dixit Raf. dico q faciūt ad podagrā cū pprietate sati rion hermodac. tassus barbasus: per corui: passus colūba: rūcentaurea z colloqntide. **C**Dixit Dios. cortex radic. cap paria bibi? cū aceto z melle cōuenit dolori ancherz forte fa cit descēdere aliqua sanguinea: aut mingere sanguinē: vñ al leuat dolor statim. **C**Bymmasui dixit. pprietate sparagi est cōferre dolori frigido dozi. Et qdā dicit q confert et oi dolori articuloz assidue bibita. radix celidonie bibita cū aq in cā calida expellit mām p vīnā: z magnū pbet effectū. Et cardus asininus cōfert podagre frigide. Et dixit Bymma sui q tassus barbasus pferit laborati podagraz: z arteticar: illi cui? digiti ipediunt cū pprietate eius valde. Et dixit. q lignū aloes nō hz sile ad cōferendū in podagraz: vōsotari bus grossis in dozi genu z sili? **C**Albugerig. hermoda cil. boni sunt dolori articuloz dati in potu: aut apogimater: qm retinent reumata descēdētia ad articulos in pñ pallio nis. sed in tēpore sue supabūdanste petrifiāt supfluitates: vñ qui eis vñ supabūdanste z frequenter opari o3 cū supabū danti aqua calida oleo z lenitiuis effusione sup articulos. Et Gal. dixit. q hermodacili boni sunt dolorib? articuloz: tñ sunt stōaco mali generātes angustias z appetitū cibi dei: cientes: tñ educit celeriter illū humorē z cessare faciūt reu ma ad minus post bīduū: z dolorē penitus: ita q paties cō seque? sua negocia: sed coquēdi sunt: z apogima eoz dandū est in potu cū seminib? puocatib? vīnā: z erūt viles absq aliquo nocumēto p dīcto: z pfortandus est stomachus cū eo qd hz ipsuz pfortare: post opōnē ipsoz: z calefieri o3 modi certū pes corui est melior eis in hoc: z nō nocet stō. **C**Dixit Aui. in hermodac. credis pīm esse iuuamēti: ppea q ipsi sol uunt statiz humorē frigidū: z in ipsis est res alia: qm faciūt succedere soloni stipticitatē: z pfortāt mēbra: quare non est pole cū eis vt redeāt supfluitates: liquefacte p medicinā: qb? non accidit vt eūant z phibeāt illud itex qd subtiliatū est per vtutē medicīne currere in meat? z hoc ex opōne hermo dactilo? pstrarium est reliqz resolutiuis z eūatiuis calidis. Plurima. n. hoz sunt q dilatāt meat? z oimittūt eos dilata tos: vñ hermodac. sunt stō nociui: quare opz vt misceant cū eis q sunt. sicut piper z cīc. z cīmīnū. Et qnqz administrā tur cū eis que sūt sicut aloes z scamonea: vt pfortet eoz so lutio. Et dixit Aui. dixerūt qdā. q pedi coruino iest opatio hermodac. z nō est ei nocere stomacho: dixerūt chusci q tur bith educit flegma crudū d genib? **C**Ait Raf. dico pillas elchus q bone sunt pannū vñū dolori dozi: z genuū antiq. **R**. pulpe colloq. 3. j. quartā turbith boni. 3. j. centauree mi noris. 3. 5. cīc. 3. ij. castorei. 3. j. quartā serapini dauich. ij. me dulle cartami. 3. j. tertias duas fiant pillule pannū. **C**Dixe runt Dios. z et Gal. q gallus vetustus sicut est in ca. colice cuz cartamo z polipodio confert dolori articuloz qm indu citur in vsu laxatio ei? qm humorē educit crudū z nigrum. **A**it Raf. dico opz poni in hoc in re aliqd qd faciat ad hanc passionē: sicut hermodac. z pes corui. **C**De libro hermetis si cū adipe vulpis vngat podagra sanabit. **M**edicamē aliō de keiri citrino: z ponit a Raf. 12. pti. **R**. keiri citrini an. j. 5. gar. 3. v. myrrhe peonie seīs aneti. an. 3. j. polij maioris. 3. ij. aris. ro. z lō. an. 3. ij. detur in potu cū aqua mellis doz. 3. j. nulla facta comestione: postea vsqz ad nonā hozāz sumat p 10. dies inseparabiles: qm tollit vehemētes dolores. **C**Et di xit. hoc est medicamē de ossibus bibedū in quolibet triduo semel per totū annū: z qnqz per cōtridū: z eradicabit do

lorē articuloz humidoz. **R**. camedreos. 3. j. aris. 3. vij. gen tiane. 3. ij. cetauree minoris. 3. j. apij. montani. 3. iij. fu. bde/ lij agarici. an. 3. ij. metu. 3. j. teraf z distēperet cū melle despu mato. doz. 3. j. vsqz ad. ij. iuxta modū morbi: z si fiant ex eis pillē sumant cū aqua mellis: sed nulla comestio o3 fieri po stea per. 10. horas. **C**Et de appropriatis est decoctio radi cis papaueris cornuti decocta in aqua vsqz ad mediū. cū bi bitur: z radix rubee tinctoz bibita cū mellicrate: z radix be tonice bibita in vino permixto. **C**12. pti. nētis. ypericon est ex pferentib? **Q**uidā dicit. q flos ypericon cū semine suo decoctū in vino si bibit. 40. dieb? sanat sciaticā: z aliqui ab solute dicunt de ypericon itelligētes de herba: z qdā dicit. q flos z folia z fructus debēt sumi cū vino vel mellicrate: z similr camepitheos bibitū. 40. diebus: z decoctio assari: si ue infusio eius puenit dolori articuloz: z maxie scie bibita. **C**Herba iusgami albi cū stercore ouino confusa: z modico aceti tumorē genuū z oīuz locoz tollit. **C**Ait Gal. 10. pti. de simplici medi. ego vsus sum in habēte in genu cronicum dolorē: z difficile sanabile farina ordeacea mixta cū sterco recapino: z mirabilr est hō intus. Erat aut ruficus: sed ēt in oib? cōsiliib? partib? z cōsiliib? tumorib? vsus sum eo cō similiter z multiplr profuit. **Q**d accipies Sera. dixit. scie? caprarū est calidū resolutiū: z cōuenit apatib? fraudulen tis: sicut sunt apata genuū z dolor iuncturay z scie qm mi scet cū farina ordeā z cōficiat cū aceto z ponit sup locum: z maxime in corporib? duris z solidis: sicut ruficor. Et qdā in emplo ponunt myrrham z est vtile conferens celeriter. **C**Dixit kiranus. **R**. seīs psilij z vne z extrabe ab eo mucil laginē decoquēdo ipsuz integrū in duob? rotu. aquez per panū pme z feces abijce z mucillagini adde cere. 3. ij. olei. 3. vj. z ipsis dissolutis cōtere diutius in palma. **E**mplm. confe res dolori iuncturay calido: z phibēs fluxus humoray ad lo cum cōficiat ex citonio in aceto cū farina ordeā: z cōuenit si militr illinitio ex succo papaueris cū lacte mulieris. **C**Fo mentatio q vtilis est dolori iuncturay calido fit cū aq in qua decoquunt rane fluuiales euiscerate z decapitate quousqz dissoluant. Et qdā vtiliter decoquūt cū eis folia salicis: aut rasurā cucurbite. **A**deps vñ mixtus cuz stercore caprino z croco puenit dolorib? iuncturay frigidis: z silt senacū con tusus appositū. Et qdā dicit. q tormētilla mixta cū oleo z inuncta in triduo tollit dolorē fridū iuncturay. **E**t fert emplz factū de cinere sic? mixto cū vitello oui aceto croco z cera. **C**De dolore spine z dozi. **Lap. xij.**

Dolor spine qnqz occupat: l3 raro totā spi nā: z qnqz partē eius tm: z est hoc f3 plm: z tūc aut occupat ptes superiores: z vocat dolor colli: qnqz occupat ptes spondiliuz colli: aut occupat ptes medias spine: z vocat absolu te dolor dozi: aut occupat ptes spine inferiores: qz occupat ptes. xj. spōdiliū inferioray vel qūdā eay: z pōt denoiari ab ipsis spondilib? quas occupat. **C**Dixit Gal. put ponit. 12. pti. dolor dozi in musculis intrinsecis z extrinsecis z spōdili bus erit: z sumpsit doziuz large pro spina. Et. A. dixit. do lor dozi fit in lacertis z chordis intrinsecis z extrinsecis clau sis in dozi. **C**Et qzuis dolor dozi nō semp eueniat cōcate nationib? spondiliū: tñ qz vtpm in eis acciditio de eo au ctores tractauerunt in tractatu de doloribus iuncturaruz. **E**t causa doloris dozi: qnqz est intrinseca: z qnqz ex trinseca: z que est intrinseca: aut est in dozi ppria: aut est in mēbro vel mēbris cōicātib? ei: z q est ppria aut est interclusa in cōcatenationib? spondiliū: aut in muscu lis intrinsecis: aut extrinsecis: aut in oib? ipsius pti bus vel plurib? sil. Et quocūqz sit ppria: aut erit mala ppo diuersa calida frida vel sicca: aut nō pura: s3 cū mā. **C**Et fm plm cā eius est mala ppo frida malis. **A**it. n. Raf. in diuisionib? fit vt plm ex frigore z hūore crudo: f3 plm qdē humor flati cus intercludit in iuncturis spōdiliū: z locis medijs eay: z **Nico. sermo. vij. 555**

flos yperico
decoctū cū
semine suo
in vino si
bibat. 40.
diebus sa
nat sciaticā.
cam.

edificat lacertis et nervis in circuitu extantibus. Et si ma aliqui est fluida ligda remolles mollicias et relaxas ligamenta spo diluui: vñ accidit spondiles dislocari no itegre: s; aliqñt aliqñ interi: aliqñ exteri: aliqñ ad dextru: aliqñ ad sinistru: vñ aliqñ accidit gibbus: aut pcuritas aut arc: et elevatio et ali qñ torsio: et ego vidi torsionē magnā in quodā puero cū ma gistro Christoporo georgij: et qñq; est nō fluida: s; grossa. Et qñq; cā ei? est mā vñtosa. **¶** Dixit Theodosi: dolor dorsi est de gñe dolor articuloz: et ex eadē mā fit. Et Constant. dix. pgregat in spinali et spondilib? eius supfluitas ex satietati bus nausatiuis excitās dolorē vehemētē: et forte gñat gib bus. **¶** Dixit Auic. q; qualiscūq; sit dolor dorsi ipse: aut acci dit pp frigus cōplonis. s. pure et flatis crudis: aut cū mā fleg matica cruda. s. fm plm: vt dixit Raf. et qñq; sit pp cām fa cientē gibbositate cū nodū est pfirmata. **¶** Que nō est p cōi tatē: aut est p cōitātē quorūdā viscerū: sicut fit pp debilitatē: et maxie renū: et pp replonē vene magne posite sup dorsum: aut pp vuln? in cāna pulmonis. Et qñq; sit pp cōitātē mri cis sicut fit cū accidit pp apa in aliquo dicto loco faciens cōicare dolorē dorsi: aut alicui pti ei? et qñq; sit pp cōitātē totius in crisi. **¶** Dixit Aui. dolor dorsi qñq; ē ex signis cri sis: vt accidit pp mām declinatē ad venas dorsi vt eñer p ve nā inferiōrē. **¶** Cā nō extrinseca est. dixit Gal. vt ponit. 12.º pñtē. qñq; accidit ex reflexione corpis sup foueas: et ex one re pōderoso. s. delato sup caput vel sup spatulas eius elevato violenter. Et accidit. vt dixit Aui. ex multitudine coytus: aut ex percussione: aut casu sup spina: vñ accidit spina in aliqua suarum spondiliūz dislocari: aut torqueri: aut accidit in par tib? eius apostema: aut ex similibus causis.

Signa generis sunt nota narratione infirmi et relatiōe astantū. Et dixit Gal. ipse qdē qñ sit accidit q; laborans eo nō pōt inclinari: neq; bñ extēdere spinale et vt plm dolor iste est diurnus: et qñq; nō est diurnus. **¶** Et si gna spēs sunt q; fact? a mala cōplone pura est absq; graui tate senata. Et cognoscit spēs male pplonis pprijs signis: et maxime calida ex pceptiōe caloris et frigida ex sensatiōe frigoris. Et sicca pprie cognoscit ex ascessione cāp; erican tiū vt febres acute vel cronice flux? vñ cronici ieiuni la boris vigiliay coyt? supflui et siliuz: et ex cita ericcatiōe olei quo inungit loc? **¶** Et si fuerit mala cōplo mālīs percipit grauitas manifesta: et q; vt in plurib? mālīs cōplo est cā h? doloris: iō vt plm dolor sensat? est aggregatiū: et aliqñ cuz aliqñ extēsiōe: et max? si mā fuerit flatica cruda. **¶** Dixit A. illū q; est ex frigore: et q; ex hūore crudo deābulatiuo: et exer citiū sedat s; pñz: qñq; n. excitat et cōmonet ipz hūorē cru dū: vñ nō sedat dolor: s; acuit et intēdit: et est ictio ei? dix. Aui. paulatim et nō subito. Et qñq; sentit cū eo frigus. s. ab infirmo et forte a tāgēte qñ mā ē in mēbris exterioribus. **¶** Et dolorē qdē dorsi factū a cōitate nō iuenit tāgēs locuz: neq; excitat p tactū aut pssionē: et adfūt signa lesiōis in mē bro cōicāte: sed eū q; est pp ppietatez in dorso: qñq; inuenit tact? et maxie cū cōp; imit super hoc: et qñq; ē nō inuenit. **¶** Dixit Sa. si fuerit apa. i. cā doloris in musculo exteriori: s; extrinseco manifeste sentiet dolor qñ tāgit dorsuz. Et qñ est in musculis occultis nō sentit: s; sentit tact? doloris interi? filis dolori renū. **¶** Dixit Aui. cū man? inuenit dolorē: tūc cā est in dorso. s. in exteriorib? dorsi. Et si nō inuenit: tūc cā est in vñtre. i. in pfūdo dorsi. s. intra spōdiles. Et cognoscunt spēs facti p cōitātē. dixit Aui. qñ fact? cā renū est apud al katim. et debilitat cū eo desiderū coeūdi: et fit cū vna cāp; re rū notay. **¶** Et fact? cā repletionis venay q; adheret dorso significat extēsiōe doloris in dorso fere toto. q; fm exten suz est ipsay venay que ascēdūt: et est cū caliditate et inflāma tione et pulsatione et repletione corpis. et regimīne preterito repletio. **¶** Et fact? cōitate pulmonis signat ex lesiōe pce pta in ipso pulmōe. **¶** Et fact? cā mricis signat ex ppinga te aduēt? porisimi suffocatiōis ei? vel exit? mēstrui vel par

tus. **¶** Et fact? cā gibbositate signat ex eis q; dicent in cā ei? **¶** Qz si mā facies dolorē dorsi fuerit apa sentiet dolor grauius fixus in loco apatis: et cōicatio lesionis mēbris intrinsecis sub eo extantib? et qñq; ad ipsuz febris segf: sed si est nō apans dolor nō erit fixus: sicut nec grauis: sic neq; cōi cabit mēbris suppositis lesionē de qua sit curādū: et nō segf ad ipsuz febris nisi leuis aut effimera. **¶** Et fact? cā ventosi tatis erit extēsiū? absq; grauitate. **¶** Et fact? a cā extrinse ca significat ex ascessione alicui? cāp; primitiua: vt coyt? laboris delationis. aut eleuationis oneris pcussione vel ca sus. **¶** Dixit A. dolores dorsi aut egēt incuruatiōe aut ere ctione. Et indigētes incuruatiōe sunt illi in qb? est cā spasm? ex apate dorsi. aut alijs causis gibbositatis. Et indigētes ere ctione sūt illi in qb? nō est necessariū q; diuersificet reductio nē. i. reduplicationē anhelitus et exincolumitatis lacertoz a reclinatione retro et incuruatiōe nō faciētib? dolorē.

Cura doloris dorsi variat diuersitate suay cāp;. Et si qdē fuerint extrinsece abijciant. Deinde si qd de ipres sione mala dimiserint corrigat pñū ipressiōi relicte auferē do cū regimie bono in cibis et potib? sedādo dolorē cū ano dinis. **¶** Si nō cāe fuerint intrinsece. si qdē fuerint male cō plexiones pure curent cū pñis calide cū frigidis. et fride cū calidis. et sicce cū hūectatib?. **¶** Si nō fuerint mālēs dixit Aui. q; patit? dolorē dorsi pp māz frigidā nō tardet ei? cura tiōe. Et si patit? ipsuz pp replonē venay dictay q; si tar dauerit. aut incurret morte subitanē. aut paralyz apople xiā in breui tpe forte in eadē die vel hora. **¶** Et cura qdē. di xit A. est filis cure dolor iuncturay et cure gibbositatis et vñtositatis faciētis gibbositatē. sup. et filr est filis cure alioz morboz ad q; dictū est ipz seq. **¶** Dis. n. dolor dorsi eueniē s a cōitate bz curari cura mēbz patietis. cui? cōitate dolor ac cidit in dorso. et cuz hoc toto tēpore quo fit curā. et rectificatiō mēbz cōicantis. **¶** Locus doloris dorsi inungi debet vt epithimari seu emplastrari cū sedatib? dolorem anodinis. **¶** Mālīs vñ inde existēay ppietatez dorso. aut cā replonis venay curat? dieta portione et chyrgia. Et dieta qdē eligen da est ex his q; dicta sunt in caplo curationis iuncturay per dietā. hic qdē alia spālta ponent. Spinachia nāq; comesta. et ē emplastrata ppietatez hñt in dolore dorsi calido. et pro prie sanguineo et sparagi in frigido. **¶** Ait Rabi in 4.º pñcula sparagi sua spālitate sunt vñles dolori spine ex flate d vñto sitate gñato. Et brodiū cicey ppe rubeoy vel nigroy et ma xime cū decoquent cū eis radices feniculi petrosilij vel apij. et filr panis in quo ponunt seia anisi et fenugreci. Et ex car nib? caro pipionū et passy in domib? nidificantū. et caro ericiy est eis ppa. et veniunt eis radices pastinache baucie dauci et enule et vinū subtile potēs ac maluaticum pay lym phatū pfert ei. sic maxie nocet dolori dorsi calō in quo vita ri d; oē vinū. et maxie potēs et loco vini d; bibere patietis ipz aquā ordeī. aut aquā decoctā cū succaro. aut vinū gñatoz. aut iulep cū aq; frida. Et si appeit vinū bibat vinū albū pau ciferū et aquosuz. **¶** Et pfert in frido deambulatio et exer citiū moderatū et morari in aere calō et accūbere in plumis. sicut in calō pfert ges et mora in aere frido. in estate accubi tus in eo. et in hyeme in loco tepato. Et vñt patietis dolorē dorsi fridū cū suis cibarijs spēb? q; sic sūt. R. gar. cinamo mi electi. gic. albi. añ. 3. añ. cardamomibēil galange. añ. 3. ja croci macis. añ. 3. s. et qdā addūt succay ad pōdus oium.

Per instm vñ potiois curat? dolor dorsi mālīs cū eūone māe peccatis. et alteratiōe ab in tus et ab extra. Et si qdē mā fuerit sanguinea. et pprie replēs venas pñctas. tūc necesse est vt fiat stōmia copiose. et pprie ex basilica. aut ex ambabus saphenis vel sciaticis et in pedi bus. aut in curuatura genu. ipa. n. dixit A. in dispōne sanat eay. aut fiat scarificatio multa in naticis et coxis et crurib?. Et puenit hemorrhoiday puocatio. ac ē mēstruoy in mulie re. **¶** Et si mā fuerit colica etier cū eo qd. puenit ex multo

Signa male cōplonis ppu re.

Signa male cōplonis cū materia.

Bealtera nūm.

Bealtera de cur doloris dorsi la pñla pura curat.

Dica.

Bealtera nūm.

Bealtera de cur doloris dorsi la pñla pura curat.

dens dictis p vomitu vel secessu: et maxie p vtriusq: et bibat alteratia frida: et inungat loc? vel epithimet cum frigidis. **C** Si vo dolor fuerit frigidus, dixit. **A.** dolor fridus in qtu fridus est oz vt curet cu ebibitis et emplis et vinctioib? .i. calesciatib? et in qtu est hūor crudus: oz vt fiat eūo. .i. digone pmissa cu eis q sūnt sicut hyera hermetis: et est oueniēs valde qm digrit et stiliat et eūat hūorē crudū. Et dixit. costa. pferūt ei pille sapinis: et laxatio facta cu pulpa collogn. et oi eo qd laxat hūorē crudū: et fiat ei? purgatio cu reiteratione: et reiteratione s? necessitate. Et pferūt ei cristeria subtilian/ tia et carminatia et educetia sūa. et ppe cu fuerit in pte iferio/ ri lūboy. **C** De alteratib? vo ppijs est semē sileris motani sūptū: et decoctio radice ei? bibita. Et decoctio radice filipe dule: et decoctio radice sparagi et seis ei? et decoctio radice acori. Et de potioib? expis ad ipm est theriaca diateseron. Et pferūt ei theriaca vipay et diatrion et diagalaga est ppiū. **C** De alteratib? vo ab ex appropriatis. dixit **Aui.** est admi nistratio olei de euforbio solius: et oleo de lilio. a.s. bdellio est ppietas mirabilior ex eis ē oleū vrtice: oleū maiorane: et sepū vli. **C** Unctio utilis valde. .i. olei laurini nardini et ymini. an. 3. j. cere bdellij. an. 3. ij. succi maiorane. 3. j. 5. galage et cimini. an. 3. j. croci. 3. j. coponans adinuicē: et fiat vng^m. **C** Dixit **Bymmasui** et ponit. 12. pti. ponat desup pix liqda cu carta iieparib? et p oies des in potu aq cicerū nigrozum. **C** Si p oicta curā nō tollat dolor rubificatia desup appo nat: aut vesicatia ad attrahēdū māz ad supficiē cutis. **C** Et **Aui.** qdē ponēdo cañ. in administratiōe dixit. meli? est vt cale fiat dorsus in pms fricādo locū cu manu calā: aut pāno ca lesfacto ad apendū poros: deide inungēdo cōprimendo siue fortiter fricādo cu ipso vngueto: qm sic cōprimēdo vt vng^m meli? penetrat ad pfundū et melius fit māci resolu. **C** Et d vtilib? et laudatis ad dolorē dorsū humeri et moluboy eue niētis ex frigiditate aut humiditate nō grossa est: vt permi sceat aliqd de oleis subtilis sube cu vino maluatico vel alio vino subtili et calefiant: et ex eis fiat lōga fricatio sup loco. **C** De curatione dolorū iuncturarū p cauteriū. Cap. xiiij.

Aannon curat dolor articuloz p oietas neq per potione: ita q nō suf ficiūt medicinetū si dolor ipse est a mā frigida ppiie flatica necessaria est cauterizatio. De bo nitate. n. cauterij vt in sequētib? tractatib? dice tur: est vt curent egritudines māles cronice cōsumēdo māa tales egritudines faciētes: et eas educēdo de loco maxie cū tenet aptū tpe cōdecēti. **C** Et scias q qm mā cōseruās dolo re in iunctura aliqua est reumatizās ad illā ex superioribus: tūc neciūz est cauteriū supia locū p. vij. digitos vel circa ex pte qua reumatizāt mā. Et aliud sup loco iūcture vel infra eū pay. Si vo mā nō sit reumatizās: s? fixa in loco: tūc nō est necessariū cauteriū ponere supia locū: s? solū sup eo: aut ifra ipz pay. **C** Sciendūqz q cauteriū maxie neciūz est qm mā in iunctura cōtēta nō pindurationē et ingipsationē: s? pexu beratā ei? et remollitionē ligamētoz dislocat iūcturā: vnde spālū loquēs hyp. de sciatica. 6° affo. dixit. Quibuscūqz a sciatica molestatis vertebz foris resilit his tabescit crus et claudicat si nō vianē. .i. cauterizent. **C** Dicūt aut q tabescit crus pp phibitionē a motu: et q obilitat ex dolore: et q mu cillaginez obrūdūt calū nāle ei?. Et q vt qdā dicūt claudif p pte via transitus nutrimenti ad ipm cōpressa a pte q a suo nālī situ semota est. Claudicant aut. qm iunctura hec supia quā d? fieri mot? deambulationis nō est firma: neqz figi bñ pōt ad bonitatē deambulationis. In oi. n. motu locali: vt di xit **Alex.** requir aliqūa pūcula fixa sup quā fiat ipse motus. **C** Et q in hac iunctura frequētius occurrif: et magis neces sariū est occurrere cū cauterio: iō d mō cauterizādi ipz pus dicā. **C** Dixit **Raf.** in li^o de iuncturis in ancha. cauterizatur multis modis: s? leuior eo? est vt accipiat instfz fm modū coclearis ferri: et fiat diametrū ei? sicut est palmi medietas

et fiant in circuitu ei? qnqz eminetie ad formā ossiuz dacti/ loz: et mittat in ignē donec rubeat: deide ponat sup pixidē anche: et eger iaceat sup lat? sanū: et cauterizabit qnqz caute rijs vnica appōne instf. Et subdit. cū volueris ipz cauteri/ zare debes egrū tali mō situate: vt appeat acūmē anche: de/ de fac sup ipz circulū. .i. demonstratē locū cauterizādi: et deide cauteriza. **C** Sera. 4° breuiarij. ca. 26. dixit. q opz q caute/ rizef sup ancha in trib? locis aut qtuor: et hic mod? cauteri/ zādi sufficit qm dolor est firm? in ancha: et nō extēdit ad co/ rā crus vel pedē: nā qm extēdit nō solū cauterium fieri d? in anchas: s? et in locis ad q dolor extēdit. Et ad hūc dolorē in tēdes **Raf.** 12° pti. aucte **Simeōis** dixit. si nō mitigat dolor cū medicinis vraf locus cū cauterio: et fiat vna vltio in an/ cha vbi sentit dolor ppe in loco doloris: et in tibia fiat alia vltio in loco vbi sentit in latere siluestri: et alia vltio fiat te/ nuis et pfunda in capite digiti pui: qm sanabit. **C** Dixit **Al buca.** qn accidit dolor in pixide anche: et sūt cā ipi? frig? et hūiditates: et curat paties cū eo qd dixim? in diuisione: et nō pferūt curatioz antiquas dolorū: tūc oz vt soluas infirmū ab hūorib? grossis: deide cauteriza ipz. Et modus cauterij ea est s? duos modos: aut cauterij cū medicis adurentib? aut cū igne. Cauteriū aut cū igne est fm modos multos: vn? est vt cauterizes sup pixidē anche trib? cauterijs triagularib? et cadētib? fm figurā triaguli et faciat ei? triagulationē pfun dationē bonā vel magnā: et sit qzitas spaciū q est iter oē cau teriū qzitas grossitudinis digiti: et sit cauteriū oliuale. .i. in fora grani oliue mediocri qzitatatis. Et qnqz sit cauterium 4^m in medio sup cap. anche ipi? et sic sūt qtuor cauteria: et si vis cauteriza cū circulo: cui? pcessit foza in cauterizatiōe dislocationis anche: et est vt sit circulus cōphēdes anchā to tā et cōbure spissitudinē cutis totū: et iste est mod? cauterij in sciatica qm dolor est adherēs anche ipi? et nō extēdit vsqz ad corā et crus: si aut extēdit vsqz ad corā et crus: tūc caute riza duob? cauterijs sup corā sup locū ad quē inuit iste isir mus in quo est dolor et cauterio vno sup cauculā qtuor di/ gitis ad pte siluestre parūp: et sit cauteriū cultellare: et sit pro funditas cauterij fm qzitate spissitudis cutis. q si infirm? in nuit q dolor extēdit vsqz ppe digitos pedis: tūc cauteriza ipz illic vbi inuit cū cauterio pūctis trib? aut qtuor v? pluri bus si indigenz et si inuit dolorē eē sub genu v? sub crus: tunc cauteriza ipz illic cauterio vno cultellari. Et dixit. caue tibi in oi cauterizatiōe tua vt nō vltimes cū cauterio ad hoc vt cōburas neruū: aut arteriā magnā: et accidat pillō sup isir/ mū noc^m malū aut pōctio. **C** Dicūt qdā. q cauterij in ancha nō d? puenire vsqz ad iūcturā. s? bñ vsqz ad ppe eā. **C** Dei/ de **Albuc.** narrat aliū modū q est silis mō dicto. **Raf.** s? est cū trib? eminetijs tm. q si dolor fuerit in vtraqz ancha. cau/ terizef vtraqz. Deinde posuit modū cauterizatiōis anche cū medicinis. **C** In dolore at dorsū et lūboy. dixit **Albuc.** fiant sup dorsū vbi est dolor tres linee s? latitudinem almediaci ipsius postqz signas cū encaustro in oi linea fac qnqz caute/ riaz: aut pla fm qzitate tolerātie isirmi et vrtutē ei? et fiat cau terizatio cū cauterio pūctualiz: et si vis cauteriza trib? aut q/ tuor cauterijs cū cauterio clauali mediocri: qdā dicūt q de/ bent fieri tria cauteria sub loco doloris. **C** Et dicūt qdā. q in dolore humeri d? apponi cauteriū tribus digitis iūctis inferi? sub humero: et nō sup ipso ne spasmū vel pōctionē in/ ducat. Et dicūt. q si ptingat vt dislocef iunctura humeri pp humiditatē relaxationē faciētē: sicut ptingit vt dictus est in anchas: tūc fiat cauteriū cū instfio triagulationis: ita vt pfozet cu tē ad aliū lat? et ponat in foramine isto laque? pus tm dis/ locatio ei? reduci d? et reducta pseruari: put meli? fieri pote rit. **C** Dixit **Albuc.** in dolore podagre cauteriza in circuitu iuncture pedū cauterijs multis: et sit cauteriū oliuale: et si in diget vt punctes sup faciē pedis: tūc fac cū cauterio puncti. Et qdā dicūt. pferre cauteriū supia talum ex pte siluestri. **C** Et dixit **Alb.** in dolore genu cauterizent ipm trib? cau/

Modus
cauteriza
di in dolo
re dorsū
et lūboy.

In dolo
re humeri

In dolo
re poda
gre.
In dolo
re genu.

In dolo-
ribus ma-
ioribus.

Canones
in cauteri-
zatione.

teris aut quatuor cū cauterio olivali: z si necia sunt tibi pū-
cta tūc fac: z dixit nō submergas manū tuā cū cauterio. oli-
vali: imo sit circiter spissitudine cutis tū. Quidā dicūt. qd
d3 fieri cauteriū trib⁹ digitis sub genu ex pte filuestri in fon-
tanella q̄ ibi repit inter duos musculos p quā vene inferius
deferunt. C In dolorib⁹ aut manū dixit Albuc. cauteri-
ca in circuitu focillū cauterio pūctualit⁹ z si remanet ex dolori-
bus in digitis: tūc pūcta cū sup oēm nodū z sup pectinē ma-
nus. Et si dolor fuerit in cubito aut hūero cauteri-
ca vtrūq³ ab oi pte. C Dixit Sera. nō dimittant cauteria solidari ve-
lociter. s3 fricem⁹ ea dieb⁹ multis cū medicis apertius q̄ cor-
rodūt carnē donec currat tota sanies virulēta aggregata in
iuncturis. C Cōuenit. n. cauteriū in his dolorib⁹ articuloz:
qm̄ mām inucillaginosā in eis reclusā excludit z cōsumit
totalit⁹ aut saltē multū diminuīt z cū hoc facit vt mā. aīis si
quā est ad fluxū in articulos diuertat ad locū ipsū cauteri-
ca efficiat: vñ sit vt vītus fortificata supra mās diunctā sic pau-
citate z nō ampli⁹ ab aīte cā pseruatina eā insensibilē re-
soluat z cōsumat. C Dixit Aui. de cauteri-
catione bona sciati-
cis: z q̄ surgūt loco cauteri-
ca est vt iaceat infirm⁹ fm figuram
quā opz z p̄hibeat ei mor⁹: z p̄seruet circuit⁹ doloris. s. li-
gnādo ipz z iplēat me^m ei⁹ sale z ponat desup pānus: z sint
pūta cauteria diuersa z igniā cauteria: z admittēt in p̄mis
saltē vt nō sētiāt calā: deide sētiāt cū ea: deide fiat fortia dōec
nō possit tolerari. Cū q̄ p̄transierint vītutē p̄forēt massa. s. d.
pāno supposito. z dicat ei vt inclinē q̄tenus egrediant sal
z oleū: deide cooperiat cū lana z liget. Et dixit. o3 vt tunc
sit supra cap infirmi vas plēnū aq̄ ro. cū q̄ abstergat facies
eius: z refrigeret z refocilet virtus eius vt valeat tolerare.
Caueat tñ ne caro adurat z vlceret. Et dixit. si fuerit in an-
cha sanguis q̄ moret in ea cauteri-
catio vebemētis: vt currat sanguis ex ea. C Dixit
Bil. incendant tria grana olibanī: z cū vino cauteri-
cat vena que nobilior est supra scia z c. z cum alijs duobus cauteri-
centur alie due vene sub scia.

C De sedatione dolorum iuncturarum z curatione acciden-
tium superuenientium. Cap. xv.

Aescenna dicit. cū fortes sunt dolores z
nō tolerant non est excusatio
morib⁹ qn tribuant sedatiua doloris. s. etiam in pñ. z
ante euātionē sedant aut cū subtilitate resolo-
nis mae: aut cū stupefactione. Et tibi qd̄ inest
tentare sedare ipm cū subtili resoluētib⁹ mām: z q̄uis non
possit cōplere mām resolvere z dolozē sedare: tñ nō debētis
cū narcoticis sedare dolozē: nisi in casu vebemētis doloris.
Ait. n. A. nō admittēs stupefaciēs: nisi apud necessitatē:
vt cū dolor est vebemēs valde iminēs periculū: aliqñ eni vt
supra patuit vebemēs dolor articuloz est cā mortis subito.
Et ideo Ras. in libro de iuncturis dixit. si dolor augmētā
intātū q̄ timeat de egri defectu: tūc appone de sedatib⁹ do-
lozē. s. narcoticis: in approximatione tñ subtili resoluētūz
in p̄mis vtendū est sedatiuis dolorz cū p̄prietate: ipsa enim
p̄rogatiua sup alia hñt: qm̄ noc^m nō inferūt ēt si in cogni-
tione cāe fuerit erratū: neq3 timor in ipsoz approximatione
perisistit de repulsiōe mae ad articulū: nisi in q̄litate fuerint
excessiua. Que aut sint hec habitū est supra in suo ca^o que si
nō inueniant: aut nō sufficiāt approximāda sūt anodina tē-
perata vel pay a tēperamēto recedētia: qm̄ ēt in eis nō exi-
stīt timor q̄cūq3. n. hoy sūt tēperata vel pay ad caliditatem
declinātia cōueniūt in mā frigida. z ēt calida: nisi calida ni-
mis in gradu caliditatis excederint: illa. n. malā cōplōnē re-
mittēt p̄forato pip̄sa calido nālī p̄ticule cui⁹ est q̄cūq3 etiā
mām sua tēperata calitate resoluūt: neq3 ad locū attrahūt:
quare plura ēt eoz mēbz dolētis p̄tes leniūt z remoliūt z
dilatatiōi z extēsiōi apparant: q̄re magis tractabiles facit
mēbz dolētis p̄ticule extēsiōē a mā doloris p̄cedētē miti⁹
z benigni⁹ tolerāt z sic dolozē. C Ex sedatiuis at p̄dictis q̄

Sedatiua
dolorum
modum.

In tēperamēto p̄sistūt sunt fenugrecū cū aceto tritū z messe
supaddito coctū de quo habitū est supra post coagulationē
supra mēbz emplātū duob⁹ vel trib⁹ dieb⁹ sup eo dimissū.
Ait. n. in toto illo tēpe exicef: z nō p̄ferat exiceatū sup in-
fūdēdū est aliquoties oleū rosaceū. Et ex eis est vitellus ouis
cū oleo ro. z florib⁹ camomille: aut corone regie z annidū dis-
solutū cū oleo yriuo keirino vel alio sili. z mica panis s3 simi-
la panis de simila calā ifusa in lacte mulieris asine vel capre
z oleo ro. addito oui vitello. C Et ex sedatiuis doloris q̄ ad
caliditatem declināt z sūt p̄ferētia in dolore frido sūt emplm
p̄fectū de caulib⁹ z apio recētib⁹ z p̄fectū ex farina fenugre-
ci se. lini melliloro aneto: z florib⁹ camomille. Et si friditas
fuerit maiorana folia lauri: z folia caulii z p̄fectū ex cinere
tirioz caulii cū oleo camomille z p̄fectū ex farina fenugre-
ci: se. lini z cicez cū oleo yriuo vel alio sili. C Et ex sedati-
bus dolorē declinātib⁹ ad friditatem pauca q̄ cōueniūt in mā
calā sunt mucillago psili cū oleo viol. vel de encurb. vel bu-
tyro recētū sine sale: z lac calm actu embrocātū vel ab vbere
mulluz z supinfusū z oleū ro. vel vio. vel nenusarinū mix-
tū cū pinguedine pulli vel porci recētē: z incorporātū cū vitel-
lo oui z albumine z pauco sale. C Ung^m mitigatiū dolo-
ris articuloz z alioz puenientūz a caliditate sic sit. R. olei
amigd. d. z camomille z aneti. aī. 3. j. mucillagis altee z se.
lini z fenugre. aī. 3. j. pinguedinis pulli: z anatis recētū z
butyri recētis z adipis porci recētis z cere albe. aī. 3. j. con-
ficiant. Quidā aut in oi sūmo dolore z maxie in cā calā sup
apponūt pulmonē arietis calm: aut pullū galline vel colū-
binū: aut catulū cāis scissuz p̄dori mediū adhuc eo viuentē:
aut mēbz in aiali nouiter occisoz adhuc tñ bñ calo exite
dū operit ponunt: bñ cū diaforeticis faciūt tumore z nodo-
sitate dissoluūt mēbz p̄forāt z dolozē tollūt. C Si quoq3
necia fuerit doloris sedatio p narcotica. dixit Sera. q̄ admi-
nistratio hayz medicinarū est cōis istis egritudib⁹ apd vebu-
mētā doloris z cū puenit infirm⁹ ad sincopiz z timorē: verū-
tñ opz q̄ ministrēt cū eq̄litate terminata z regie artificiali
cū p̄udētia: qd̄ est qz in egri^m scā ex hūorib⁹ calidis subtili-
bus q̄uis acuitate eoz ifrigidātia ifrigidēt tñ ipsa nocēt ex
pte altera: qz ingrossant qd̄ effundit q̄re faciūt eos acgrere
tarditate in penetratione z diminutionē submersionis. Hu-
morib⁹ No grossis nō acgrit aliqd̄ subtile ex istis medicis:
z nō pueniūt eis: nisi vno mōz qz stupefaciūt sensuz sedat
illud qd̄ timebat ex vebemētā doloris. Et p̄p̄ illd̄. dixit Se-
ras. si p̄mices cū eis ad istos dolores cū medicis calis: z es-
p̄ter⁹ in eis illis q̄ faciūt p̄rāsire vītutē eaz q̄ minuāt de no-
cumēto illaz. C Dixit Ras. in li^o d̄ iūcturis. si dolor augmē-
tāt intñ q̄ timeat de egri defectu appone de sedatib⁹ dolo-
rē z vnge mēbz cū mortificationib⁹: bñ fiat in apatib⁹ calis
sine magno timore: z maxie in colicoz in fridib⁹ aut z mēbz
spissis fiat cū timore z cautela magna. C Dixit Aui. mēsu-
ra illd̄ qd̄ sedat malitiā sūmā doloris. i. solare z corrigē ipz
nō. n. approximāda sūt sola sine p̄mixtiōe corrigentiū ea. Et
vtere eo cū audacia z timiditate plus. s. q̄ ē correctū. als. z
mēsurā illd̄ qd̄ sedat malitiā. s. doloris sūmā doloris. i. cū q̄-
titate doloris: z bñ p̄telligi sine illd̄ sedet subtili resoluēdor
sine stupefactōe in nullo. n. o3 p̄rāsiri mēsurā ēt eq̄lis ter-
minata: z maxie in stupefactiōe vt dixit Sera. z dixit Aui.
multoties p̄fert stupefactiū in q̄tū igrossat mās p̄cedētēz
z fluētē: q̄re nō fluīt: z sic tadē sedat dolor: bñ tñ p̄p̄ie facit z
puenit in mā colica z subtili. C Et rursum stupefactiōz ad
ministratio nō o3 diu cōtinuāre neq3 ab itra: neq3 ab extra.
Ingr Alex. qñ coact⁹ fueris ex vebemētā doloris vti potes
narcoticis: tñ nō cū lōga opōne ipsoz: s3 remotis ipsis d̄beas
tūc trāsmutare ad leniētā velociter. Et Baly. dixit. si cōfor-
tat dolor z oīno tumultuat sup loco emplā opz ponere dōz
mitantia: nō tñ expedit cū frigidis p̄sistere cataplasmatibus
qm̄ humore refrigerāt z inspissant: vñ difficilis sit eius dissol-
utio z euātiō: z si apā illic fuerit duritiēz eius faciūt: z p̄p̄ie

De ne-
ticiā
nūtrā

Accituz
coicetio.

Debit-
tas z laxi-
tudo iun-
cturarū.

Duritia
motu z
accitio.

domitantia iuncturas intuendum est: et cum par acceperit ad aduertere
ris calore et dolore emplis ipsis dissoluta aduige. De co
uenientibus aut narcoticis sunt qui posuit Ras. 12° pti. aucte Sa.
R. opij croci. an. aut. iij. terant in lacte vaccino: et misceat cum
eis mica panis albi dum fuerit in liquore decetis: et empla cum
eis: et ungere de officinis manu cum oleo ro. et ponere super illud
de folijs betay vel lactucay ad pseruandum illud: quoniam huius medica
men erit mirabile. **C**A. aut ponit de croco in huius eplo aut. j.
et dixit. q. pot. officii cum croco absque medulla panis. **E**t ce
rotum. dixit illic Ras. fit de oleo ro. aut dixit Ras. R. sigle. ij.
aut. opij aut. j. et facit. **A**ut. R. se. iusgami aut. v. opij cro
ci. an. aut. ij. s. vini dulcis quantum sufficit ad distendendum comi
secant cum ceroto olei ro. **C**Dixit Ras. in li^o de iuncturis. me
dicame forte quod uti debes cum magna fuerit necessitas. R. opij et
corticu madragore. an. j. v. mole et officii cum aqua portulace vel
lactuce vel iusgami et in fora seia: siue grana: et cum opus fuerit sol
ue cum aqua portulace vel lactuce et illine. **E**t dixit. in dolore fri
gido utemur me^{nis} sedantibus dolore mixtis cum illis me^{nis} q
alterat. additione mordificatorum. als. mortificatorum: vñ. R.
opij et castorei. an. pte. j. croci. p. s. et aggrega cum aqua. **D**ixit Sil.
pulueris. s. j. opij cum. s. ij. croci et. iij. aut. v. vitellis ouoy
et oleo ro. et fiat eplo: h. n. poterit mitigare dolore et repercutit.
CDixit qd. q. radix iusgami albi decocta sub cineribus cal
dis pistata et mixta cum oleo camomille pauco et vitilis valde.
CPille optie qd. an. in sedatione doloris articuloz veheme
ter: et pcpue qui ma reumatizat. R. storacis ligde laudani
masticis olibani et opij. an. pres. eqles: officiant cum succo pla
taginis: et exhibeant sero cum itur dormitum cum vino rubeo:
multum et valde in oreumate descendet a capite ad spualia.
CDixit Alex. post pueniente vsuz stupefactiuoy pmuta te
ad lenitias: sic camomilla malua uiscu semen lini ferugrecu et
silia: et qd. dicunt pmuta te ad medicoriter calefacientia et vi
uificatia: Et locum empla cum mica panis decocta additis vitel
lis ouoy et oleo camomille. **E**t dicunt. si coacti applicas loco do
leti narcotica an eunone in pñ: ita q. timeat pilla redit: ma
ad pñ: vñ nobilia mebra: tunc illis appositi statim debes arte
dere diuersionibus: et ma repulsa non ad pñ: mebra vñ nobi
lia: sed ad vilia deriue. **C**Dixit Sera. si ex vsu narcoticoy
psequat in mebro stupor: et difficultas mori opz vt admini
stremus emplm ex felibus dissolutis cum oleo camomille: qm
istud acquirit iuuam et maturat et facit redire caliditate: ad
membrum quod infrigidatum est ex illo.

Accidentia quoque et dispones q. ista sequunt post do
lores iuncturarum ppe sunt dislocatio eaz et
cum h. acciderit opz recurrere ad ea q. dicunt in trac. seq. h. p
pria capla dislocatiois eaz. **E**t est obilitas et laxitudo ea
rum: et succurrit ei cum reb^{us} confortantibus ab int^{us} et ab ex^{ter} appropi
matis. ab int^{us} cum theriaca vel metridato et silibus: ab ex^{ter} vo cum
embrocatione vel balneatione cum aqs aluminosis vel salis: q. si
nati tales non beant artificiali coponant faciendo decoq. i. aq
alumis: et sal et herbe alie puenientes: vt yua salua sticados
artetica palytica iuniperus sauina et cyssus: et hec eade pnt
decoq. in vino ru. et lixiuio: deinde post ablutione exicent et
inungant cum oleo de signato et masticino vel nardino: et aut
absintileo. **E**t pdicta fiat si ma q. fecit dolore fuerit frigidat
si aut fuerit cala def. rubea troscata: et ablutio vel embroca
tio fiat cum aqs eneis vel ferreis nalis vel artificiali factis
per extinctione eris vel ferri ignitoz in aq multoties: vñ pue
nit aq in q. fabri extinguit sua ferramenta et decoquant et ta
lia in aq ro. folia myrti et grana ei^{us} et folia rubi. et bacce ano
cisbaci: et grana myrti trita et emplata confortat et pstringunt
iuncturas relaxatas ex cala: et huius illinitio scilicet cum oleo ros.
vel myrtino i. q. dissoluta sunt luta. s. sigillatim et armenu tenea
tur mebru obilitatim in vino albo decoctionis gallay et alumi
nis vel in aq decoctiois alumis et ros. **E**t ex accitibus ipsis
est durities mori et agemena qd. est gressus puatio et dormi
tatio et fornicatio: siue stupor: et de duritie mori iuncturay.

dixit Aui. 3° q. rti. q. q. q. accidit iuncturis durities phibes
moueri iuncturas cum facilitate et non destruit sensu. s. vtpm: na
q. q. destruit et fit in eis stupor et dormitatio: et q. q. non de
struit neq. diminuit de sensu: et ca ei^{us}. **D**ixit Aui. q. q. q. est
nervus cum q. est stupore q. est ca q. iuncture non moueant cum fa
cilitate. **A**lia fra h. et q. q. est in nervis. **S**illa durities q. est ca
difficultatis mori iuncture cum aliqli stupore et diminutione sen
sus loci: et q. q. est ipsa durities ca difficultatis mori in iun
cturis ipsis: et q. q. est carnosior. i. q. q. est in pte magis carno
sa. et sic inuit tres spea ei^{us}: vna q. est in iuncture. scilicet q. est in
nervis: et 3^a q. est in carne: et istamet durities cum auget pot
est ca agemena et pctionis mebru. **E**t ca dormitatiois siue stu
poris iuncturay: h. vtpm est opilo euenies i transitu spūs aia
lis phibes venire ipz in sufficiens q. tate ad iuncture: et q. q.
est ca ei^{us} paucitas ipz spūs puenies post eunone fortet aut
abstinencia nimia: aut vehemencia doloris cum diuturnitate. in
quod li^o de pnosticatione q. attribuit Ras. d. in cui^{us} corpe
accidit sepe dormitatio pnosticare ipz cito moriturum ex pau
citate spūs in corpe. succurrendu est igitur durities et enodati
tiois euenies: et post dolore in iuncturis remaneti cum eis q. mol
liscat et dissoluit. **C**Dixit Haly. sume vulpē viuā: et in oleo
coq. onfacinoz et patietē in h. oleo statue tepido: qm iuncture
rum et mebroz dissoluit vetustate. als. nodositates: decoctio et
vulpis mitigat dolore iuncturay: et fit ad h. decoctio ei^{us} fm
Pau. bulliat aq. vehemeter valde dum pueniat ad me^{ntem}: et plus
scz bulliat: deinde ponat in ea vulpis occisa cum suo sanguine et
coquat dum liq. fiat et colet: et ipsa aq. misceat cum oleo: et pof
mebru dolo in ea: aut sedeat in ea paties: qm dissipet maz to
ta faciet dolore. **E**t dixit Haly. linias locu cum oleo cattē
atq. galline et herbe ppuma: et dixit. emplm bonuz ad h. fit
cum lilamino et seie lini tritis et cum arietis cauda liquefacta di
stoperatis: et sup. nodositates applicatis: qm eos emollit et
dissoluit. **C**Theodorus Prescian^{us}. ad noda soluēda que in
manib^{us} sunt bitumē cum oleo ro. trita: ita vt spissus fiat: et fri
cādo illinias nodos: et suppone lana siccatā: et linea fascia li
gabis: et dixit: ferule radices in aq. ad 3° decoquas: et illam
aqua cum vi^o bibat: et oēs nodi dissoluent. **C**Dixit Quibasi^{us}
radice keiri trita cum aceto supemplam: et pferit. cinis caulū
cum adipe vetusto: radix narcissi cum melle vel oleo emplam^{us}
optie opaf: et armoniacū emplm cum pice et melle vñ cum melle
et oleo suppositū eū ppe emollit et nodositates iuncturay dis
soluit. **C**Aliud vtile. et Bartolomei de varignana mollifi
cās durities iuncturay: et spāl^{is} nouas dissolue diaglo cum olo
nard: et cum petijs suppone pmissa embrocatione cum aq. decoctio
malue et altee camomille et extremitatū ab sinthij. **C**Lura ho
agemena: et pctionis iuncturay. dixit. A. qd. oleū d. andachoca
qd. ipse describit in h. ca^{pitulo} potado ex eo et inūgēdo cum ipso est
res magis pferēs ei. **E**t ex eis q. expta sunt ad pñ est: vt su
mas pellis ouis hora q. excoziat et pone sup. ipz: et linat cum
lacte vaccino dulci. **E**t iuuat. dixit. A. cum administratione bal
nei siccat: sudare in fumo: aut in fouea cala iuuatiua sunt.
CAng^{us} valde vtile ad iuncturas q. non pnt comode plicari ex
tēdi vel moueri. R. opop. serap. galb. an. s. s. terbe. s. j. rois
marini saluie mris silue. an. M. s. officiant cum carne vulpis
subtili icifa: et ponat totū in ansere pingui ad assandū: et illud
qd. ex ansere cadit recolligat et inūgat. **C**Aliud. R. pingue
dinis vulpis marmote medulle cerui et vituli et viñ et pin
guedis galline et anatis et olei antiquolei laurini. an. s. j. sera
pini opopa. bdellij galb. armon. fellis vaccini terbe. an. s. j. ij.
gūmi. edere refine aloes. an. s. j. s. piguedis castorei. s. j. et pfi
cial ex eis yng^{us}. **D**ixit. q. sterc^{us} porci et ppe siluestris mix
tū in cerof^{is} pferit oib^{us} durities et otosisib^{us} nervoy. **C**Dor
mitatiois aut iuncture cura est vt pmissis eunonib^{us} fiat fricatio
nes mediocres sup. corpe toto et extremitatib^{us}: et maxie sup
extre^{mitatibus} in q. remaserit dormitatio vel stupiditas cum manu vñ
pāno mediocriter aspero: deinde lauent mebra illa cum lixiuio
in quo decocta sint salua betonica sticados organū calame

Tumor
iuncturaz
post dolo
re.

tum metastru kalendula z filia. Et dū lauant fricent bñ mē
bra ipsa cū dictis herbis decoctis: deide bñ exiccent: z post
exiccationē inūgant cū oleo costino. Et si acciderit cū cōi
tate cerebri regat regie stuporis dicto in sermōe 3° ca^o d^o stu
pore. Et ex accitib⁹ illis est tumor remanēs p^o cessatōez
doloris: z tollūt eū fricatio cū oxirodio addito sale z spōgia
noua isusa in aceto z exp̄ssant vet^o abluta cūz lixiuio sale
nitro z modico aceti: farina vō ordeī mixta cū carne citonij
z aceto illū spargit. Et herba senatiō p̄tusa cū assūgia veteri.
Et sterc^o muris cū assūgia veteri tritū z malaxatū oēz tu
morē fridū soluit. Et filr stercus colūbinū decoctū in vino.
Aliū vtile suffumiget mēbrū cū aceto. p̄iecto sup̄ia lapi
dē molarē: deide lauet cū vino pōrico pax lymphato in quo
bullierit cuscute cinis ostracop z cinis spōgie cōbuste Raf.
dixit. R. cere olei anetini pt. v. adipis anatis pt. ij. floz camo
mille sbr̄it puluerizatoz pt. j. s. fiat vng^m: deide teneat mē
brū bñ calz donec rubeat: tūc inūgat z dimittat. p. vj. ho
ras: tūc itez ponat in aq^a calā dū rubeat: z itez inūgat: z sic
pcedat de. vj. horis in. vj. horis. Et p̄fert emplāre locuz
cū pulvere yreos mixto cū melle: aut cū folijs radicū p̄tusis.
Et ex accitib⁹ remanētib⁹ sunt lapidatio ingipsatio seu
petrificatio mae in iūcturis: s; de h^o dicef in sequēti caplo.
De lapideitate iuncturarum z recitatione quorundam ca
sum contingentium.

Petrificatio mae z ipsius ingipsatio in
iuncturis vt dixit Aui. ac
cidit hoib⁹ cōplones calas z mās hūtib⁹ q^o in
eis subtile qd est in mā cito resoluit z remanet
grossuz qd actione caloris petrificat z indura
tur. Et accidit filr qñ imoderate z incōgrue medicamina re
solutiua acute calitatis approximant. Et dixit Sal. io. mie
mir. quotiēs gñant in articlis lapides nulla spes fiet q^o ar
ticuli puerant ad nāz suā. Et loc^o qdē petri ficat^o qñqz rū
pif z vlcerat z egredit^o ex eo res lapidosa gipsat^o qñqz et
egredit^o ide cū illa sanies virulēta. Et dixit Raf. 12. pti. q^o cō
gregationē apatū petrificatoz phibet farina lupinoz cū si
rupō acetoso: aut cū aq^a z aceto supposita z radices assodili
bone sunt. Et dixit. mitigatis dolorib⁹ oino si restat apaz
du^m fuerit ne petrificet ep̄lef cū bulbo dissoluto trito z mī
xto cū farre z aq^a. Et Aui. dixit. emplēf cū bulbo dissoluto i
aq^a ipsa phibet lapidationē. Et dixit Raf. epithima fiat cū
dco^m regie corone camomille maluaufci z cētauree. Et q^o
si nō phibet: s; icipit mā ingrossari: tūc dixit Raf. in li^o de
iūcturis vtere mollificatiōe s; duritiē apatis: z tādū donec
videris mollificari z rarefieri: z i lat^m augeri: z tūc reuer
tari ad dissolutiua: z ex eis vtaris. Et ex p̄nt ē filr mollificā
tia z resoluētia apponi. Et dixit Aui. o3 vt isti nō resoluāf
sine lenificatiōe: imo opz vt leniant z resoluāf fil. Et de vti
lib⁹ ad h. R. serapini galbani terbetine aspalti castorei myr
rhe bdellij colosonie picis liqde: refine mūmie cere albe. añ.
bulliant adinuicē z fiat cerotū. Et dixit Raf. abluē mēbrūz
cū aq^a calā dōec isluet: postea vnge cū cera z p̄mitte sic. x. ho
ris: z quotidie filr fac dōec appeat mollificatio: aut radices
maluaufci z cucu. asini. decoq in olo: z fac vng^m z vtere eo.
Aut. R. pinguedis galline nigre z anatis z medulle cruris
vitule z cere z olei. añ. pueniētes ptes: z misce sicut o3 z fac
vng^m: z pone desup vna nocte z die: z postea abluē: z iterū
appone: z itez abluē: qñ fortificat z mollificat. Et Aliū qd
est fortius. bdelliū armoniacū z storacē liqda misce cū oleo
yrino: z suppone. Et Aliū. R. cere. 3. v. medulle cruris vituli
armoniaci storacis liqde bdellij z galbani. añ. 3. x. dissoluā
tur cū modico olei yrini: z cū ea oia alia pficiant. Et Aliud
mollificās z dissoluēs. R. armōiaci bdellij z storacis liqde
z galbāi. añ. 3. x. p̄ireri z fenug. añ. 3. v. oli yrini. qñ suffic
ad mollificadū gumas: z postea pficiat cū ficub⁹. Et dixit
Raf. cura p̄pa ad lapideitatē abluē cū aq^a in q^o coctē sūt radi
ces maluaufci anetū cāomilla dōec rubeat qd ē in circuitu

Prophi
bētia la
pideatio
nē mae.

Resoluz
tia lapide
ari icipit
mām.

Bollen
tia mām
lapideatā

lapideitatis: qñ qñ est fortis lapideitas locus lapidat^o nō
ruber: deide ponēde sūt pinguedies z medulle vna die ac no
cte: postea accipe lapidē marchasite z pone in igne dōec ru
beat: postea irroza eū cū aceto forti calō: z pone mēbrū desu
per z stet sup vaporē vna hora: postea laua cū aceto forti ca
lido: z fiat oino cura ista p. viij. dies: postea reitēra z sic seq^o
re donec resoluat. Et Quidā at mollificāt duritiē q^o disponi
tur vt petrificet: z eā q^o est in circuitu igipsatiōis lauādo cū
dco^m altee z seīs lini z absinthij: deide inūgēdo cū oleo de
anig. z butyro: z desup emplando cū altee mixta cū adipe
anseris anatis z galline: deide post mollificatiōē inūgāt cū
oleo de iunipero vel cū ep̄lo facto cū resina z oleo de eufor
vel inūgūt cū olo d^o laterib⁹ vlt^o de terbē post qz fomētāt locū
cū vino dco^mis yue saluie z altee. Et Mollificatiū bo^m cū
resolone tēpata. R. yfopi cerotū z assūgiā anseris vel anag:
z pone cū armon^o z bdellio dissolutis i succo ruthe. Et
lapidationes qdē iūcturaz cōplete nō p̄nt p̄me^{as} mollifica
ri z dissolui: vey qñqz extēdētē mā petrificata rūpif cutis:
et qñqz p̄se nō rūpif: et qñ p̄se nō rūpif bo^m ē vt artificiali
rūpaf. Et Ad h^o aut faciēdū. dixit Sal. xi. de simp. me^{as}. La
seus vet^o terat^o: et cū aq^a dco^mis cruriū porcoz salitoz pona
tur: et ex eo fiat sup nodositatib⁹ z duritiēb⁹ iūcturaz ep̄l:
nā rūpif z ex hīr illud qd est sile gipso sine ipedimēto: z dīx
expt^o sum eo: et fuit casens vaccin^o pinguis et acris pp pin
guedinē et vetustatē. Et In li^o at de iūcturis Raf. addidit na
sturtiū. et ait dixit Sal. q^o accepit caseū antiquū lōgi t̄pis et
nasturtiū et puluerizauit filr et postea accepit pedes porci an
tiq^o et equoz sallos: et decorit in aq^a. miscuit nasturtiū et ca
seū: et fecit emplm sup iūcturas lapidatas et rūpebat cutis
et exhibat hūorositās ois: et sic postea sanabat^o: et expt^o suz
illud sepe. Hoc idē medicamē posuit Raf. 12. pti. et ait. dixit
Dios. ego distēpero caseū vetustū pluriuz annoz hūitē in se
acuitatē vebemētē: et cū apogimate pedū salitoz et vetusto
rū emplō cū eo articulos in qb⁹ erūt durities et petrificatio
nes: ac fixa cute exinde ipse petrificationes egrediunt^o absqz
nocu^o et labore. Et Ait Raf. dico. R. vltra posse caseū acu
tiorē et vebemētioris acuitatis et vetustiorē: deide misce cū
adipe vetustiori vltra posse: et salito: et coquēdo eos cūz eis
emplam^o: et erit p̄fectionis vtilitatis alio: qdā aut dicunt q^o
antiqu^o gratular^o: et postea pistat^o et optie cū oleo cōi icoz
porat^o dolores iūcturaz cito lenit supposit^o: et durities ea
rū. Et Dicūt. si ex loco rupto egredit^o mā gipsea supponēd^o
est puluis cyperi mixtus cum assungia anseris. Si vō egre
ditur sanies virulenta mundificetur locus sicut conuenit: z
sicut in tractatu vlcēū virulentoz dicitur.

Rafis 12° pti. posuit plures casus quos placuit mihi in
serere hic. ex qb⁹ vn^o est. vidi quēdā pati dolore
articuloy ac seq^o getē magnā qñ antiq^o articuli erāt oppressi
cū t̄pē cū manu calā et leuig^o qñ passio ei^o erat ex inanitione
supabūdātī. s. hūoy facta ad articulos pte exñte. sanguinea
et pte colica et pte stātica. Et Ali^o est. dico q^o excitatus est in
quodā vicino meo cui^o cōplō erat colica dolor podagre in
pede: et facta minutioē i manu altera mitigata est maior p̄
doloris: et post bidnū cōualuit p̄fecte. Et Amplius est dixit
Raf. audiui notū yfinaelē dicentē q^o dolor ei^o nō mitigaf:
nisi cū oleo sambacino cū figia illinito sup eum: et mirabilr
agebat in hoc: et dolor eius erat frigidus stātic^o. Et Ali^o est.
dixit Raf. vidi quēdā laborantē podagra. et statim adueniē
te vē emittebat de pedib⁹ pres sanguis coagulati et sicci ex
pellēte eas nā: et sanabat^o ide p totā estatē: tū subuertebat in
hyeme: max^o qñ ābulabat sup terrā hūectatā et fridatē erat
ex vebemētī p̄strictioē illata ei. Et dixit. dico q^o erat qdaz
corpulēt^o frequētis getis et supabūdātis comestiois q^o pas
sus est ex motu dolore articuloy cui p̄cepi q^o in qbusz no
naginta dieb⁹ faceret minutionē: et in qualz hebdo^a laxa
tione leuē faciētē assellare q̄ter aut qugeset in qbusz duo
bus mētib⁹ laxationē potētiorem faceret laxatiōē illa: et in

Bedin
mina rō
pētū iū
cturaz
pideatā
vbi opz.

Exemp
quotid
casuū.

qualibet die hñet semina puocantia vinnā: ita tñ q nullo bñ
neo vteret oino. **E**t dixit. ego vidi in qbusdā q statim q
corp^o eoz rubesit ex vini potu: aut alia cā statiz mitigabat.
Et cura eoz sit euitatis reb^o q hñ excitat. **E**t dixit. in qdā
factū fuit in cora apā calz pulsatiū cui supposito emplō p
hibitiūo lenitiūo mitigat^o ē dolor: et dissolutū ē apā. S; tñ
pñderare dñes q si mitigat^o illatio: et dolor iminet ac mēbz
extēdit. pcedē dñes i cura cū resolutiūis et lenitiūis. **E**t
dixit. qdā abiafer chzian^o patiebat^o dolorē dñsi cui pcept^o vt
vngeret ipz cū oleo lilino post calefactionē dñsi cū igne et
fricatiōe dormiēdo sup h p vñā noctē et balneādo ipsaz ma/
ne et sic faciēdo sanāt^o ē p tres noctes. **E**t dixit. podagre ve/
hemētis pulsatiōis pñert h. p. dñmini et se. apij. et. sig. añ. 3. j.
pigis et masticiis. añ. 3. j. hermod. 3. s. puluerisē et dof. sit
aut. j. cū vino et aq cala et mitigabit^o ide dolor. **E**t dixit. di/
co q tortura digitor^o accidit hñtib^o pñones vehemētis calz
tatis: vñ q istoz patit^o podagra digiti torqñt^o ex itēsa ericca/
tiōe ipsi^o articuli: vñ frēqñter dñem^o opari lenificatiūis in
eis cū eis q nō calefaciūt oio. aut cū tēperie calefaciāt. **E**t
dixit. si videris laborātes cala podagra pati nocu^m p empla/
frida: aut laborātes frida pēpla cala hñt ex tetanorvñ tūc
supponā mollific^o et pñenit eis vinū coctū: aut oleū rof.
mixtū cū cera liqfacta. **E**t dixit. vidi pñes pingues labo/
rare artētica qb^o ipolē erat vñ exercitiō: et hñt custodiri
de dolorib^o articuloz p laxa^m eis factā qñz hebdomada:
qui ergo ipsos hñt nō patiet^o dolorē iterato: qñ nō erit in
corpe eius residuū qd possit moueri et expelli ad articulos.
Et dixit filagor^o qdā spēs podagre sit ex siccitate nerui
cū hñiditate pauca mala tenui et pñituiar^o sanatio bui^o sit
p balneū frequēs. **E**t quidā extenuat^o scabiosus passus est
dolorē articuloz: et fuit curat^o cū sirupo q sic sit. p. succi. bu/
glosse lib. ij. succi endiuie et lupuloz et boragis et feniculi et
apij. añ. 3. iij. et sint oēs hñ succi dñpurati et ifundati in eis sol/
liculoz sene. 3. iij. polipodij seia anisi. añ. 3. ij. turbit. 3. j. ci/
namomi electi. 3. s. et sñt poiē deide bulliāt vsq ad pñupio
nē medietatis succoz: et si nimis ispissarent^o succi addat^o aq
buglosse lib. j. et postea sirupet^o lib. j. succari albi dof. 3. ij.
Et de pñseruatione sanitatis iuncturarum. **Cap. xvij.**

Conservatio sanitatis iuncturarum mai/
xime pñstet in recto regi/
mine. 6. rex nō nāliūaer nāqz dñ ad calitates et
aliquale siccitatē declinare: et fugiendus est aer
fridus et hñidus. Et si pñtingat in tali aere mo/
raz facere o3 vt ab ipso custodia fiat cū igne pñtis et calcia/
mētis et alijs ad hoc requisitis vt nō recipiāt ipressiōnē iuctu/
re illi^o aeris. **E**t op3 vt custodiāt ab oib^o aie passiōib^o q
corp^o hñt externuare et iucturas exiccare. **E**t vt custodiāt
tur a supfluitate sñi et vigiliāz. vtraz. n. imoderata iuctu/
ras debilitat. **E**t custodiāt ab imoderatiōe getis: qñ iun/
cturas relaxat: et ad patiēdū parat. Et sñr ab oimoderato
exercitiō. ipz. n. iucturas exiccat supflue et dñbilat et ad ipas
hñores attrahit. et maxie si factū fuerit sup replōnē et cibū.
Et custodiāt a supfluis fricatiōib^o locoz iucturar^o et ab
vñ balneoz hñectatiū: ac ēt nimīū siccatiū nullo mō exerci/
tel post replōnē: nec aliq mō sumat cibū imediate post exer/
citiū maxie forte nisi pus reqescat anelir^o ei^o. Et sñr nō ilico
post exercitiū forte qescat s; paulatine ab eo desistat: neqz ēt
post exercitiū in loco reqescat frido vel hñido: neqz ilico dor/
miat. s; i loco tēpato qescat. Inqz hyp. cū ex motiōe corpis
ceperit qd dolere reqescē statiz remediū ē. **E**t oēs cibi dñsi/
cillis digonis vitari dñbēt: et oēs igluuies nauseatūa satietas
et ebrietas. Et nullo mō vñ i fine mēse n; p cōestione añ
cibi digonē cibis et potib^o seu me^o sñrilib^o apiētib^o vt non
deponēt i digestū ad iucturas: neqz p digonē cito dormiāt:
neqz dñe iuxta posse corp^o vitēt supfluitatē: et oēs ēt fortes
etiones: ampl^o ēt i seqñ. c. mēta ponēt iuua^m qb^o i pñsa
mitat^o iucturar^o vñ o3: et sñr multa noctiua q vitare pñenit.

Et de pñseruatione a doloribus iuncturarum. **Cap. xvij.**

Sapientes dixerūt q facili^o est puidere
et pñseruare a dolorib^o iunctu/
raz qñ iā pductis subuenire sñt facili^o est cāz so/
lā auferre qñ cām sñt morbu et accūs. **E**t dixit
rūt. maxie a dolorib^o iucturar^o sñt puidere de/
bere ne eueniāt qñq3 appropriati sñt ad illos ex hereditate
vel alia qñq3 de cā de qb^o dictū ē supra. Et sñr sñt puidere
debēt qñq3 iā eos icurrerūt et postea liberati sñt ne ad eos
redeāt. **E**t cōstitit aut pñseruatio in approximiatiōe triū medi/
cinaliū inñst^o o3. s. diete potiōis et chirurgie: et oia hec tria in
strumēta ad duas dirigunt^o intētiōes: quaz vna est pñserua/
tio nālis pñlonis et cōpñis iucturar^o. pñseruate. n. fortes p/
durāt et pñortate qñq3 nociua depellūt: et hñ fieri o3 toto p/
ñseruatiōis tpe. **E**t scda intētiō est pñhibitiō cāz iprimētiū in
iuncturas: et extrinsecaz et intrinsecaz aut saltez magnifica/
tiōes eaz sic vt in eas iprimere nō possint. **E**t pñia itaqz itē/
tiō in inñst^o o3 diete sic pñficiat^o qñq3 sñt pñlonis fride et hñide
aerē sñt eligāt ad calitatē et siccitatē declinūt tā vñz qñ pñicu/
larē: et si talē vñz nō habuerint ad regiōnē calā et siccā se/
trāsmutēt pñicularis at aer pñt artificialr corrigi igne et alijs
calefaciētib^o et desiccātib^o fumigatiōib^o et stramētis. Qui
ho pñlonis sñt calē et sicce aerē sñt eligāt tēpatū vel ad cali/
ditatē pauca declinatē in hyeme. estate ho ad pauca frigidi/
tatē abiqz hñiditate maxie in loco sue pñerfidiōis mortalis ac/
cubir^o. **E**t abstineāt oēs a tristitia et sollicitudine multa et
ab ira et furore: et max^o calas et siccitas pñlonis hñtes. **E**t in/
qt Ruffus. nō ē eis res vñlior motu: vñz o3 gradatiz eo vñ
paulatiz: qñ nemo o3 subycti oneri subito qd icōfuetū esset
eis: vñ o3 eo gradatiz paulatiz: qñ ipz on^o in vñsuz inductū
sustinebit^o l3 fuerit vehemēs. et hñ est iuxta sñiaz hyp. i affo.
Assueti assuetos ferre labores: et si ibecilles et senes fuerint
iuuenib^o et fortib^o facili^o ferūt. **E**t dixit Aui. deuītēt supfluitates
in labore et exercitiō si fastigiū sequunt^o vehemēs inde extē/
dent mēbra ipsoz valde: et iducēt ad podagra manantqz
ad articulos supfluitates si corp^o fuerit repletū si sustinerit
labore magnū i motu: s; hñ dictū Ruffi Aui. dixit. vñat exer/
citiō tēpato et vñtatione: et nō supfluat in eis: qñ excitat po/
dagra et dolores: et nō adhibeat illd. s. de exercitiō ad qd nō
est pñuet^o subito sine gradatiōe: et maxie nocet supra replō/
nē siue hñoz siue ciboz. **E**t dixit Aui. deuītēt supfluitates
in labore et exercitiō et pñe sup replōnē: et sñr exercitiō no/
cent fricatiōes fortes in locis iucturar^o et ipsaz stricatiōes si/
ue cōpñsiōes nō dolorose sint s; leues et moderate fricatio/
nes blādis manib^o facte iuuāt. **E**t dixit Ruffus cū caute/
la debēt vñ balneo minerali saluo qñ in tpe calō: si tñ dolor
arteticus fuerit acur^o balneū hñant de aq dulci. **E**t haly. at
multū cōmēdauit balneū siccū factū ad sepeliēdū in barena.
Et dixit Aui. minozent in balneationib^o: qñ ipse liqfaciūt
hñores: et faciūt eos currere ad iucturas: et itellexit de bal/
neationib^o cū aqz dulcib^o: qñuis ēt oia balnea noceāt eis fa/
cta supra replōnē. Et sñdñt Aui. vñz aqz termaz pñerūt illis
in hora egri^o. s. in declinatiōe: et oia pñdicta nocētia de exer/
citiō fricatiōe et balneo magis nocēt facta pñzie. als. añ ad/
uentū porisimū doloris. **E**t dixit Raf. in diuisionib^o. ex eis
q nocēt oib^o hñtib^o dolorē iucturar^o. i. patis ad ipz sunt la/
bor pñpinqu^o porisimo: et calciamēta stricta. et subdit. caueāt
a balneo añ hora porisimū. **E**t dixit. A. et ex illis q pñerūt
eis cū balneant^o: et ēt post expletionez balneimo in medio
ei^o est effusio aq fride sup iucturas si nō est aliq q pñhibeat
ex debilitate neruoz: et dixit deuītēt annihilationē. s. exerci/
tij. i. getē et ocū vñtū. **E**t op3 dixit. A. vt nō dormiāt sup
cibo oino: qñ est ex reb^o nocibilliorib^o eis: et itellexit de fa/
cto sup cibū imediate: vel ēt de pñpinquo añqz trāseāt hose/
tres vel ad min^o due. maxie nocet hic sñn^o sup cibū fact^o flā/
ticiō: deinde sanguineis: sñr aut debēt vitare imoderantiaz
vigiliāz: et maxie ex eis q sunt colici cibos et deuītēt q sunt

Regimē
in sex reb^o
nō nāliūo
De aere.

De accūs
bus aie.
De motu
et quiete.

De bal/
neo.

De sñno
et vñsuz.

De cibis.

difficilis digonis: et panis acinus et non bene coctus et panis de seib⁹ minutis: et oia cibaria de pasta et fila et risu: et oia grana leguminu: et de leguminib⁹ dixit Galen in comento affo. ubi indigetia. q⁹ eleni cum pp indigetia legumina comedebant secuta est: eis pedu debilitatio. cu. n. a famelicis comedunt de bilitant pedes eor⁹ q⁹ gñant humore grossu q⁹ ut digeratur eget multo calore: et q⁹ in famelicis nalis calor pedu est os minutus non pot⁹ regulare pte nutrimenti leguminu transmissam ad eos: vñ debilitant: et alia qñ non resoluta pte illa superfluitas in tumore eleuat. Et carnes deuitet grossas bouinas hircinas capnas ceruinas aprinas porcinas et carnes auu degentiu in aquis et carnes multas buidatu et supfluitatu et agninas et capita qdrupedu et oia viscera et iteriora eor⁹. Quidam aut cōcedunt eis pedes aialiu dicentes q⁹ pfor tant mēbra illis filia: tñ lz sic sit sunt tñ digonis difficilis: vñ meli⁹ est ab eis abstinere: et si alia qñ comedē di ea licetia das sit illud et sint adiuta cu vehemētia decoctiois ipsoy et condita cu iuantib⁹ digonē. Inq⁹ Rufus carnes oēs nociue sunt eis cu sint humide abūdatis nutrimentu vñ in minori qñtitate eis vtendū est: et siciorib⁹ ipsoy vtant⁹: qñ ex nutrimenti. si ipsoy carniu multiplicat ipsoy supfluitates que nō mutata ad sanguinē sunt in mā quā expellunt mēbra ad articulos et deuitet copia ouoy sorbiliu et frixa nō sumant. Et deuitet lac et caseu et oia que ex lacte sunt. qñuis pauco caseo in fine mēse vti possent. Et deuitet pisces lacuna les oēs et anguillas cācros et gubetos: de piscib⁹ tñ paruus squāmosis marinis vel de flumine petroso currētū raro et in parua qñtitate pcedi pñt. Sic dixit Rufus cauere debēt nutrimenta būda velocis corruptiois. Et de his sūt oēs fructus horarij sicut cerasa pruna mora persica grifomilla pira et mala vernalia vel estiuia et vne et et ficus recētes vitade sunt et nucibus pay est vtēdū: et oēs fruct⁹ añ ipsa maturitate vitent. De fructib⁹ tñ cōcedunt frigidis cōplones habētib⁹ dactili passule et carices: tñ et carice dent in gua qñtitate: qñ mās deferūt ad extrema et iuncturas: et concedunt eis auellane optime masticate et pinee pistachia cu succaro. Filagori⁹ dixit pira bona sūt podagres: et alij fruct⁹ mali sunt ei. calidas et cōplones būtib⁹ cōcedunt in gua qñtitate mala decocta et citonia decocta et amigdale et pauca pruna matura: et cōcedunt eis in parua qñtitate pepones citrulli cucurbita et cucumeri et hi maxie dent colicis. Et ex cibis humidis sūt herbe crude oēs: qñ humiditates generāt putrescibiles: et olera etiā oia qñuis cocta nō cōcedant frigidis būtib⁹ cōplones. calidis vñ cōcedunt lactuca blitis spinachia et filia: et fridis cōcedunt maiorana saluia rosmarinus yfopus origanū et filia. Et melicis cōcedunt pprie buglossa borago et melissa et phibent pastinache et baucie et rape et napones et caules: et phibent oino fungi et tubera. Ampli⁹ sanguini deuitent qñcuq⁹ sanguinē multū gñant: et qñcuq⁹ calida sūt et būda: et colici deuitent colerā gñantia et exacuētia et ambo deuitet oia dulcia: et statici deuitet quecuq⁹ flegma multiplicat et q⁹ frigida sunt et būda. Et melicis cibaria deuitet q⁹ colam gñant nigrā: et q⁹ frigida sūt et sicca. Pro pñdictis dixit Raf. in li⁹ de iucturis. in colicis cauemus q⁹ gñant colerā et a reb⁹ onlcib⁹ et grossis sicut est vinu coctū mel et succay butyrū oleū nuces et filēs: et dixit q⁹ pseruatio a sanguinea est abstinentia a cibis q⁹ gñant multū sanguinē. Et si a mā fuerint frigida caueāt acibis multe supfluitatis a carnib⁹ arietinis ouinis lacte et vino nouo piscibus et fructib⁹ būdis. Dixit Sera. opz vt sit intētio nra in toto regie vt sint būores q⁹ fiūt in eo tēperati sp laudabiles: cu cibo et regie sano: q⁹ pmissio cautele et custodie ab egritudinib⁹ factis a supfluitate et replone nō est nisi s⁹ hāc dispōnē tñ: vt ergo tales būores tēpati et laudabiles fiāt cibis et potib⁹ vtēdū est faciliis digonis boni nutrimenti gñatini pauca rū supfluitatū: et sint electi ex eis q⁹ cōueniūt fm varietatem pplonū. Cōueniūt calidas pplones būtib⁹ carnes edine: et

Et adatn
vna qñ
cōplone.Cōueniūt
via in vna
quaq⁹ cō
plone ex
cibis et po
tibus.

Interdū vituline lactātes: et carnes pullay paruay auu bonay et pñcu et salianoy alauday et alia quay auu bonay pter q⁹ passerū et oua in aqua decocta quousq⁹ icipiāt coagulari. Cū in colicis alterent⁹ cibi cu reb⁹ frigidis et būdis et pñpue cu seib⁹ cōtib⁹ frigidis decoctis cu eis. Dieta. n. colericoy dz eē būdior q⁹ sanguineoy: et pcedunt sanguineis lētes cocte in acetoz vtant⁹ sanguinei cu cibarijs suis acetoz et agresta et vino de piris et s⁹ herbis et acetositare citri limonu et citraguloy et granatoy acetosoy. Colicis vñ dixit Raf. de iuncturis pñmittim⁹ eos vñ acib⁹. i. austeris: et sūt succi pñdicti: et maxie ouenit eis succ⁹ granatoy mucoy. qñuis. n. h⁹ acria dixit Raf. exicēt tñ fumositatē colere pñmūt et morificāt eius acumē tñ cōcedit ambobus pñsana ordeacea et far et panis de simila bon⁹ est eis. Frigiditas vñ pplones habentibus pceduntur caro annualis castrati agni et caro pulloy et gallinay salianoy pñcu coturnicu pipionū vota reincipiētū turturū turdoz et alia auu paruay et passay in domib⁹ et agris cōmoratiū et caro capreoliz et interdū leporis et caro erici est eis bona: et oua ouenit eis: et maxie melicis. Et his oib⁹ vtant⁹ assis et raro elixir. Et cōdiant cibaria ipsoy cu bonis aromatib⁹ digonē iuuatib⁹ et vtositate diggerib⁹. oī eniz studio pcurādū est ne cib⁹ corrupas: aut indigest⁹ a stō egrediat⁹ s⁹ pfecte digerat. De potu at vini dixit Raf. n. pñ. abstinentia pot⁹ vini sanat podagraz. Ego. n. dixit ipse: vidi plures patiētes relinquere potū vini et sanati sunt de podagra oino: aut ad min⁹ debilitata est in de passio valde bū. Cōsidera tñ dixit ipse q⁹ si de retentione potus vini patiēti nō euenerit detrimētū euiter⁹ ei⁹ potus oī tpe vite ei⁹: q⁹ si nō poterit abstinentia potus vini fieri toto tpe vite sue saltē fiat p duos annos vt passio tollat⁹: et dei de reuertat ad vsu eius paulatiz: et relicto potū vini vti debent ei⁹ loco decoctione seminu pfortatiū stōm: et hoc cōuenit frigidis pplonib⁹. Et cōtter das eis loco vini aq⁹ mellis simplex: vel cu decoctione cinamomi solus: et qdā decoquūt in aq⁹ saluiā rosmarinū maioranā betonica et filēs herbas simples et cōposites: et in calidis pplonib⁹ loco vini das aqua ordeai aq⁹ cu succaro pauco: aut iulep cu multa aqua: q⁹ si a vino abstinerē nō possint: qñ nolint vel qñ ex ei⁹ abstinentia detrimētū incurrūt debilitatē virtutis: aut debilitatē digonis stōi et multiplicationis ventositatis aut debilitatis digonis epatis: et cōuertant ad caceas tñ cōcedit eis vinū pauco: ouenitēter adquatū. Et Raf. in lib⁹ de iucturis pcedit vinū antiquū staticis. melicis aut concedit mediocrem: et bū limphatū. calidis vñ pplonib⁹ vinū pauciferū. deuitent potare vinū plm et grossu: imo oē vinum. Et Raf. phibet mustū. et acerū nō cōcedit eis: et maxie qñ appropinquat tēpus poris: et alijs tñ tēporib⁹ cōcedit et eis alia pñ cōdiant melis ciboy. Dicūt. si in cōsuetudine habuerint malis vefci cibis: aut multo vino vtant⁹ alijs. nocētib⁹ supradictis: paulatineret nō subito dz a tali mala cōsuetudine remouerit: et pñpue si multū appetat vinū: aut mala cibaria pñueta. Et dicūt nō bibāt teiuno. stōm: qñ in pñ mēse: et ante qñ bibitiō incipiat pus satis comedat saltē quarta pte sui cibi vel plus si pot. Dicūt pcedit eis vinū in sapore amenū ad stipticitatē quādā declinās in suba mediocre in colore aureū vel rubēū clarū. Dz oīs cupiēs se ab articuloz pseruare dolore cibū suū diligēter masticare et eē vnico pter cibario vñ oibus ad plus et nō dz in comedēdo ad multū tps. plōgares nec dz cibū aut potū indigestū mittere. Dixerūt sapientes. fugere debēt oēs copia ciboy et pot⁹ replonē nauseatū: et satietatē et ebrietatē: et si alia errare ptingat in supabūdā: et ciboy et pot⁹ dixit Raf. puocet vomitū q⁹ si nō potuerit vel noluerit statim q⁹ cib⁹ a stō descēdit: cristere sibi supponat qd illū educat q⁹ si neq⁹ illuz eduxerit: et comestioe et potu abstineat: exercitio vñ in balneo sudet vt tota ei⁹ supfluitas exsoluat. Supfluitates pñe et scēde digonis omni die deponat qñ spōte nō exeat arte. expellant suppositorio.

De cibis

De cibis
et de
necipiat
supfluita
ta.Et adatn
vna qñ
cōplone.De cibis
et de
necipiat
supfluita
ta.

In de por-
tissimum
eundem
ut pferu-
tur a quo.

propterea

Esforam
na iactu
reus ab ex
acceptione
supfluita-
te.

Simadad
est in edu-
cione mae
ri multi-
plicatarum
in corpore.

De iu-
eide m-
plone.

vel cristeris itaq; in h pcedat vt saltē cenā nō sumat nisi pus
egōnis sufficiētis q̄ntitatis z vinā expulerit. **C**Dixit Sera.
z ponit. 12. pti. coy^r in oib⁹ p̄p̄onib⁹ in qb⁹ accidit poda-
gra est malus valde exiccat corp⁹ in frigidādo ill⁹ z replēdo
mēbra debilia z deiccādo residua. s. mēbroz p̄tū illis in qb⁹
accidit ex repletioe. s. z ex coy^r p̄sueti abstinentia nō nocet
maioris tū nocumētū erit in quo accidit podagra nouiter: z
maxie nocet coy^r supra replōnē cibi: aut maloz chimoz.
CIngt Judeus. coy^r post refectionē ḡnat dolorē arteticū
q̄d accidit ex eo q̄d inde calefit corpus q̄re replet. **A**it Raf.
dico q̄ post ebrietatē est peior: z coy^r q̄dē melicis lōge de-
terior. 2. colicis. 3. flaticis. z vlt⁹ sanguineis. **C**Dixit Raf.
in libro de iuncturis. coy^r oib⁹ patiētib⁹ in iuncturis est no-
cūus: z si aliqñ sit añ cibū z potū. Et dicūt. in actu coy^rus
moueāt q̄ minime. **C**Dixit Raf. in dicto li^o cū adhibueri-
mus circa in firmū p̄dictā p̄siderationē. s. in regie. s. p̄ dietā:
z ipse fuerit obediēs nō aggregabunt in corp⁹ ei⁹ supflua. s.
q̄bus possit p̄dicare podagraz: z maxie si vtenē elariis siue
p̄fectionib⁹ q̄ hñt supflua ex alimēto relicta in digōne 3. cō-
sumere de q̄bus est theriaca z reliqua de q̄bus dices z ma-
xime si vñ fuerint circa loca iuncturaz medicinis stipticis
cōfortantibus eas ne recipiant: sed q̄d trāsmisus est a se re-
pellant. De q̄bus est dixit Raf. 12. pti. fricatio eoz cū sale tri-
to z oleo dixit Aui. nisi adlit siccitas vehemens.

Dixit alexander patiēns sanatus a dolore vti d³
cautela p̄ illinitiones stipticas
positas sup articulū: z illinitio h est magni iuuamētū. **R**e. aca-
tie hypogistidos memithe z litij. añ. fiat cū eis illinitio tpe
sanitatis ad corrobōrandū locū vt nō recipiat reumata faci-
liter: abluant iuncture p̄ interualla nō lōga cū decoctioe gal-
lay: q̄ de p̄p̄ietate eaz est fortificare mēbra lassa z debilia:
z stringere vias ductuū z sua siccitate deiccāre fluētes ma-
terias: z sic phibere oēs egri⁹ q̄ p̄fluxū fuerit dissolutū
rū humoz. **E**t myrtus sifr opat z oleū myrtinū z coraninū
p̄ueniūt in dispōnib⁹ ad arteticā calidā z masticinū nardinū
z absinthileon in dispōne ad frigidā: z oleū camomellinum
ēti⁹ est debilis z cōuenit eis ablutio cū vino pontico soloz
aut decoctioe abrotani z nucū cypressi. **C**Qz si erratū fue-
rit z multiplicata sint in corp⁹ hūiditates supflue ad cōp̄e-
hendendū oī industria d³ medicus studere inspiciēdo sepe
ereuntia: z p̄cipue vīnā: z tāgendo eius pulsz: z cū incur-
rerit aggregationē supfluoꝝ euacuerilla. s. flōmia solone vē-
tris vomitu z vīne puocatione z sudoriz: z añ eūonē eozū.
ois medicina stiptica cōfortatiua iuncturaz: z repulsiua ma-
teriez cursaz ad eas admoueri d³ nullo mō eis est vīdū
q̄ phibeāt hūozē ad eas descēdere. **A**it. n. Sal. in li^o de the-
riaca ad Cesare. z ponit a Rabi in 9^a p̄tic^a. oēs medicine q̄s
bibūt podagraci vt phibeāt fluxū hūoz descēdētū ad pe-
des eoz: z ipse nō purgāt hūozes in mēbris retētos sunt de
peiorib⁹ medicinis sibi: q̄ hūozes q̄ nō currūt ad locū cur-
runt supra totū corp⁹: z forte faciūt suffocationē: z hoc sepe
vidi: z iō p̄sulo patienti h⁹ dolores vt nullo mō bibat tales
medicinas sup. nec ad extra app̄oximet. **E**t Aui. dixit mul-
toties sit curatio doloꝝ iuncturaz z p̄fortatio eaz vt nō re-
cipiāt: z expulsio māez ab eis cā ad pernitē. **E**t maxie dixit
Raf. in suo li^o de iuncturis. qñ corp⁹ fuerit plectonicū vel ca-
chochimū: qñ dixit Aui. ille supfluitates q̄ p̄sue sunt super
fluere z p̄uenire ad iuncturas currūt alibi facientes cadere
hñtes eas in timorē. in tali. n. casu z oī fili dixit Raf. de iun-
cturis fortitudo p̄ncipaliū mēbroz nobiliū nō d³ p̄sterni s³
seruari in sua dispōne: z debilitas iūcturaz nō d³ curari nisi
fortitā post mundificationē corpis postq̄ fueris securus q̄
supflūū nō discurrat ad aliq̄d mēbz nobile: z iō Aui. dixit.
cū acci. s. i. eūo: si p̄ q̄ iam facta est: tūc ex illis q̄ rectoria sūt
est cōfortatio membū iuncture cum stipticis vt non recipiat
supfluitates: z p̄p̄ie cūm: dest q̄ nō time^r cōuersio. eaz ad
mēbra p̄ncipalia cā a fessiois: mūdificationis: z ista sunt

sicut acatia balaustra z similia. **C**Lautus ergo debes esse: di-
xit Raf. 12. pti. q̄ replō nō sit in corp⁹ eūando hūozē: quo ex-
citaf passio: z maxie in vere. **P**sidera ḡ dixit ipse in li^o de iun-
cturis. pulsz quotidie z colorē corpis z faciei. sup. z alia si-
gna augmētū sanguis: z si fuerit p̄p̄ multitudinē cibi minui-
mus ex eoz: si fuerit p̄p̄ q̄litate cibi mutabim⁹ eū ad aliū
cibū: z si fuerit ex multo sōno z q̄te renouabim⁹ eū ad mo-
tū z vigilias. z dixit. 12. pti. si sit articulus dolor ex supabun-
dātia sanguis minutio fiat: deinde regēdus est paties cū eo
q̄ nō multiplicat sanguinē: z multiplicat ipz carnes dulcia
vina z pauci exercitiū: q̄ si possint hec oia euitari oīno bo-
nū erit: si aut aliq̄d min⁹ cauēda sūt in vē z in estate. **C**Dix-
it Sorb. q̄ suspecti sūt ad hāc egritudine debēt in vere face-
re flōmiā p̄ de basilica: z postea si p̄icularia coindicant de
vena artetica. **C**Qz si mā fuerit colica. dixit Raf. in diebus
getis dabim⁹ q̄ alterat p̄p̄onē sicut est sirup⁹ acetosus aq̄
ordei viscositas philij succ⁹ granatoꝝ z oīs dieta frida z hu-
mida: z strat⁹ in q̄ dormit sit frigidus z humidus: z si fuerit
hyems coopiat caput z totū corp⁹: z fugiat vigilias cogita-
tionē z irā. Deinde purget cosa cū educētib⁹ ea. **C**Et dixit.
si sit de mā flatica: z viderim⁹ q̄ multiplicat eius supfluitas
eūabim⁹ eā: z p̄p̄ie p̄p̄e tps accessiois: z similr si mā fuerit
melica ipsa q̄ multiplicat eūanda erit: z q̄l mā eūat⁹ cū eo
q̄ sibi p̄uenit. **C**Dixit Sal. in li^o de flōmia. ego multis an-
nis iam trib⁹ vel q̄tuor curauī molestos dolozibus pedū:
vel purgās supabūdātē hūozē in p̄n⁹ veris vel sanguinē au-
ferēs. **C**Et vt nō credāt inobediētes z errātes: q̄uis purgē-
tur vel flōmen⁹ per illud sanari: qñ nō sanant p̄pter errorē
z inobediētia eoz: ostēdit Sal. quales sunt illi qui sanati
sūt z sanarent⁹. **E**t dixit q̄ manifestū est q̄ moderati sunt hi
tales quos curauī in tota dietaz: intēpatos vini potatoꝝ
res z gulosos nullo iuuabis magno iuuamēto farmacana-
vel flōmās: aceruāt. n. cibis multitudinē hūoz crudoz imo-
derate dietari. hos. n. neq; satagere opz eūare. q̄cūq; at obe-
diētes sunt iuuabis eos maxime fm p̄n⁹ veris p̄eueniās
q̄d p̄mū: et deinceps ad exercitationē et dietam adducens:
maxime aut eūatio necessaria est his qui errantes phibue-
runt materias fluētes: et fluere paratas descēdere ad iunctu-
ras. **C**Ait enī Raf. in diuisionib⁹. cū accidit dolores iun-
cturaz: deinde recedūt et nō veniūt: aut p̄transēūt terminūz
porisimi preter q̄ eueniat hoc ei malitia dispōnis ex dimi-
nutione cibi: aut supfluitate laboris et silib⁹. ex eis q̄b⁹ alleuia-
tur corp⁹ in hora porisimi. s. qua solebat euenire eūē in ho-
ra porisimi ex hūoz: q̄ p̄suet⁹ est facere porisimū: et nō obli-
uiscaris huius: qñ q̄q; perducit ad mortē subitaneaz aut
asma: et signū hui⁹ est q̄ incipit tremor cordis aut strictura
anbelit⁹: et q̄q; facit incurrere paralytim aut appoplexiaz
cuius signū est cū tremore cordis p̄turbatio sensuū: et q̄q;
accidit subito: neq; illi q̄ dicto mō p̄seruāt. q̄uis p̄ plures
annos steterint debēt postea errare: aut ab eūonib⁹ desiste-
re: ne itez recidiuēt. **C**Dixit ē Raf. loquēs in exēplo. ego
curabā hoiez ex passione iūcturaz cala cui solebat accessio
euenire in fine veris: et p̄seruauī ipz ab accessioe trib⁹ annis.
4° anno contigit eū itez aggredi: q̄re nō potuit sibi cauere a
hrijs: et postea vidi ipz: et dixi ei q̄ si nō minueret veniret si
bi accessio: ipse at credebat se sanū ēē ab egri⁹ et nō curauit
et in nocte arripuit eū dolor fortis post paucos dies: et ma-
ne veniēs ad eū extraxi s sanguie lib. 5. et p̄mis eū sic q̄tuor
horis: et posui desup sandalos acetū et aquā rosaceā: et ex-
traxi itez de sanguie lib. 5. et addidi in emplō p̄dicto balau-
stias: et nocte illa cessauit dolor p̄ maiori p̄te: et 1^a die extra-
xi de sanguie lib. j. et oīno cessauit dolor. **E**t multoties dixit
Raf. sile huic mihi accidit. **C**Dixit Aui. oīno opz q̄ si cā in
eo q̄ acci. s. i. ei sit multitudo hūozis vt nō dimittat eos mul-
tiplicari cū eo q̄d euacuat: et q̄d minorat ex cibo. et cū eo q̄d
administat ex exercitio bono: et si cā sit corruptio hūoz op-
ponat illi eū eūone ei⁹ q̄d oīz: et cū oppōnere regis: et oīz p̄t an

Tractatus.ij.

Sermonis.vij.

Digesti-
ua et curati-
ua in pfer-
natione.

estione cū farmaco hūor digerat: colla tñ si subtilis et acuta
fue: it pōt añ digōne eū. **C** Ingt. **A**. recti? ē si mā ē sibilis
colica festinare eūonē cū vī maturatio. **C** Incepta: q̄uis non
sit opletat: qm̄ ipsa pp sui subtilitatē et mobilitatē est aptior
educi a farmaco q̄ sit flā vel melia: neq̄ ē tūc seq̄ noc^m ex
eūone colē sibilis idigēte sic ex eūone alioy hūoy idigēto/
rū. **E**t subdit. **A**. si colla fuerit grossa nō ē malū pmittere qd
eā subtiliet et maturet et ppet ad h vt expellat ad pte eūonis:
et tu itex allēua cū solone sibili. i. facili. **C** Tu at ex supradi-
ctis eligere potes sirupos digestiuos cuiuslibz hūois: vñ tñ
h notauit **Suif.** et q si tps future accessiois appropinqt tē
abstinēdū ē ab assup^m oximellis vī sirupi aceto. qm̄ sua sibi
liatōe idicōe et aptiōe mās excitat et cōmouet et ad iūuēdū in
lūcturas parat: vñ sit q frequēter post vsuz ei? dolor in iun-
cturis excitat. **E**t digestiua et oia alteratiua multū subtiliati-
ua q̄uis pueniāt corpib? carnosis: et grossis: nocēt tñ exte-
nuatis: vñ **Sal.** in de reg. sani. dixit. corpa grossa et repleta si
patiant arteticā nō debēt opōnē medicinay attenuatiuay ti-
meret: si fuerint macilēta eis vti nō debent ne ipsoy corpa
exide dīccēt: et forte icurrāt dispōnē peiorē. **C** Quāuis su-
pra in ca^o vīs curatiōis doloris articuloz et in. c. spālis
curatiōis eoy multa sint posita medicamina eūantia q̄ et in p-
seruatiōe sūt pueniētia: h tñ qdā alia asserā. **C** Dixit **A**laro-
vera hermetis mag^m iūua^m dat i podagra et dolore anchay-
bibita: et dixit: q bibit eā poies si ceperit sudare pedes et ar-
ticulos dolētes mirabilē vtilitatē hēbit in h. **A**ir **Raf.** dico
q h est medicamē subtile. i. debile valde ad laxādū: s3 tñ pur-
gat corp? p vīnā: vñ pcedē firmiter cū eo. **C** Dixit **A**lex. in
dolore colico p̄sidera q nō laxet cū eo qd ē calz: s3 cū eo qd
nō est calz. i. cū elario de succo ros. qd sic sit. **R.** succi ros. ro-
tul. y. mellis rotu. j. guccari rotu. iij. scamōee asse. i. in cito-
nio. 3. j. dof. est. 3. ij. vsqz ad. iij. et possit acui cū reubar. valet
et et meli? elariū de succo ros. cōe. **C** Puluis mirabilis effi-
cacie? mās flātica cruda indurata in iūctura. **R.** eufozbiy. 3.
liij. farine oīs. et mucillagis dragātī. añ. 3. ij. pponant et cō-
miscēat sū cū vīno al. optio: et fiat magdaleō et iuoluat pasta
et coquat i furno vsqz ad pfectā decoc. paste. deide et hā et
pulueriget qd interi? est: cuius dof. est ad q̄titatē. 3. 5. vsqz
ad. 3. j. ad plus: et h puluis d3 sumi iuolūt? i nebula madesa
cta in vīno in q bullierit tassus barbassus vel saltes in vīno
cōi. **C** Pille salernitanoy q vocat pille arteticē valētēs i ar-
teticā fridat: et i mixta et sic sūt. **R.** hermod. et turbith aga-
rici. añ. 3. iij. cassief. nardi gar. carpobal. xilobal. macis. q̄s.
galāgemacis asse maratri anisi saxifragie se. brusci et spagi
mili sol yue salisgēme. añ. 3. ij. aloes ad pōdus oīuz victoīuz
diagridij. 3. j. oficiat cū succo yue vel feniculi. **C** Dixit **Raf.**
in li^o de iūcturis. in mā frida flātica humida cruda et patiens
fuerit debilis laxabim? cū seie vīce aq mellis et baurach: et
si fuerit fortis laxabim? cū colloqntida cētaurea et siliib? et
eē debēt vices lara^m s3 q̄titatē mae. **C** Et dixit. sirup? la-
xatiuus flātic? pueniēs eis q odiūt me^m. **R.** turbith lib. j.
et mitte in trib? lib. aq fride et moret trib? oīb? ad solē: de in
de cola et vide si amisit saporē: et si sic p̄ice et aquā refuar: et si
nō ēt referua aquā: s3 et sup turbith ifūde aliā: et iterū ad so-
lē pone donec turbith amittat saporē: postea aggredes am-
bas aq̄s: et in eā mitte lib. j. guccari et decoq̄ donec fiat iulep.
et si volueris citi? facere coq̄ ad ignē: qm̄ nō est debiliōz p̄is:
nō erit ita clar. **C** Sirup? ali? solutiū? et ē **Sal.** **R.** kebul.
turbith. añ. 3. j. hermod. 3. ij. agaf. radicz capparis. añ. 3. 5.
q̄s. pipis lō. añ. 3. ij. spice. 3. j. pteraf et ponat in madesactiōe
aq̄ sufficiētis p tres dies nāles: postea totū ponat in alēbico
et distillet: et distillatū sirupet cū melle despumato. dof. ē. 3.
ij. vsqz ad. iij. **C** Pille optie. **R.** turbith hermod. añ. 3. 5.
colloqn. bdellij. añ. 3. 5. q̄s. spice masticis. añ. 3. j. oficiant cū
melle. **C** Pille alie. **R.** turbith. 3. ij. q̄s. masticis. añ. 3. j. her-
moda. mirabol. citrinoy et kebuloy. añ. 3. ij. aloes ad pōd?
oīum: lauet aloes cū aq dragagātī et bdellij et iformet cū suc-

eo solatri. dof est a. 3. ij. vsqz ad. v. **C** Potio bona. **R.** bñdi-
cte. 3. 5. turbith. hermod. añ. 3. 5. q̄s. 3. j. cūz vīno lymphato
vī cū brodio pulli. **A**ut. **R.** turbith. 3. j. hermod. q̄s. añ. 3. j.
guccari ad pond? oīuz et sumat cū vīno. **C** Elariū solutiū.
bonū. **R.** acori sticados. añ. 3. ij. passulay radicz feniculi et
petrosilij. añ. 3. 5. fiat droctio in lib. iij. aq vsqz ad me^m. colēf
et decoquant cū lib. j. mellis quousqz reducat ad formā ela-
rij. et tūc supponant bespēs. **R.** turbith. q̄s. añ. 3. j. spice. 3. 5.
et fiat elariū. **C** Sirupus solutiū? hūoris melici. **R.** mirab.
indoy. 3. ij. 5. polipodij. stica. añ. 3. vj. sene epitbi. añ. 3. ij. spi-
ce. 3. j. cinamo. 3. iij. decoquant. in. iij. lib. aq donec remāet
lib. j. pter epitbimū qd d3 poni in sine deco^m. et colēf et cū
lib. j. guccari sirupet. **C** Pille alie in educōe hūorē colicū.
R. aloes. 3. j. scamō. gra. iij. ros. rub. 3. 5. hermod. 3. 5. et sūt
dof. j. **C** Dixit **Sera.** si replō ē ex hūore colico acuto o3 deco-
ctionē facias duoy mirab. sili. citrinoy et indoy et aquā de
coctionis absinthij et fumiterre passulay pūonoy tamarin:
et siliuz. **C** Cōfectio bona in eūone colē et flātis. **R.** galange-
gario. nucis mus. añ. 3. j. cinamomi electi. 3. 5. elarij de succo
ros. 3. j. guccari lib. j. fiat pfectio et ponat i morellis. **C** Pil-
lule ad idē optime et secure. **R.** spey hyere hermetis. 3. j. 5.
corticuz mirabol. citrinoy et kebul. absinthij agarici pulpe
colloqnti. añ. 3. ij. diagridij. 3. j. oficiat cū succo citonoy. i.
succo betonice. dof. 3. 5. **C** Clystere optimū in oi. artetica et
sciatica. **R.** mercurialis et blitis. añ. 3. j. furfuris fenugr.
ameos Larui cētauree minoris folioy camomille. añ. prem-
vnā: decoquant in aqua: et colent: et in colatura ponant be-
nedicte. 3. j. serapini. 3. j. salisgēme. 3. 5. mellis. 3. ij. olei camo-
mille. 3. ij. Suppositoriū vtile sit cū pulpa colloqntide sarco-
colle et ponit. **C** Dixit **Raf.** in li^o de iūcturis. me^m q attra-
hūt flegma et colāz sili meliores sūt eis q attrahūt flā tñ aut
colerā tñ: et hoc h3 vītātē nō i mā mixta tñ: verū etiā in mā
simplicia: tamē si egritudo colica fuerit et medicina soluens
colam d3 eē potēs valde supra soluentē flegma et eo^o: et per
hunc cañ. **Raf.** et **Aui.** in frigidis mēbz: nō opz vt educat
flegma tñ: imo cū colera. i. educat. nā cū in eis flegma edu-
cif. i. solū iūuāt statim s3 redit colā et facit currere ad mēbz
vice alia. **C** Melioz eoy p̄seruatio est vomit? p̄ipm. n. dixit
Raf. eūat flegma et p̄sumit: s3 tñ nō d3 q̄s frequēter eo vti
ne stomachus debilitet. **C** Dixit **Anathagorius.** et ponit. 12.
pti. dissoluif dolor arteticus si laborati eo hemorroyde aut
varices aut fluxus sanguinis vētris aut exitura in inferiori
pte euenerit: cōueniūt quoqz inter eūonē et eūonē cōfectiōes
et electuaria et medicine p̄fortates digōnē et oia mēbra et ma-
teriā cōsumētēs. **C** **Sal.** in li^o de theriaca ad. cesarē dixit: o3
q frequēter ioperemur theriaca q radicitus educit cāz ip̄i?
cū dissolutiōe ex corpore. **E**t **Cōstā.** theriaca viperay si quo-
libet die bibat in hyeme post digōnē et in aestate sed nō suc-
cessiue cessare faciet morbz et cām passionis illoz valēt illis
quoy nā est frigida et supfluitates abundātes. valet quoqz
et metridatū et diacorus et pliris arcoticon et silita. **C** Et dixit
Cōstā. assay puenit sciaticē. **E**t **Dios.** dixit si ponunt aur. iij.
de assaro in. l. viij. musti p mēses duos: et postea colēf: et da-
tur in potu sanat licitatē. **E**t dixit **ypericon** si bibit per. xl.
dies inseparables sanat sciaticā. **Dixit** **Judeus.** d̄r q aristol.
in quātitate. 3. ij. bibita cū. 3. 5. mellis poies in mense tollit
podagrā. et **Aui.** dixit de ea qñ est apā flegmaticum et bibit
hñs ipsuz. 3. ij. aristol. rotūde aliquotiens in vere et hyeme
tūc fortasse phibet periodus eius. **C** Dixit **Raf.** 12. pt. hec
est medicina laudata ad tollēdū penitus dolores arteticos
et sciaticos si frequēter sumit in potu per spaciū vñ? anni
stōm p̄fortat: acuit vsuz: tollit obliuionē remittit supfluita-
tes p vīnam: mūdat ep̄ar et splenem durum sed dolore
arteticum dissoluit omnino. **R.** camedreos. 3. viij. centau-
ree. 3. iij. aristol. longe gentiane romane noue. añ. 3. vj. ype-
ricon. 3. v. apij montani. 3. iij. serapini. 3. iij. agar. boni et al-
bi. 3. ij. myrrhe. 3. j. debēt triturari et cribellari cū cindeto cū

Medica-
mina de
manicoli

Medi-
cinalis
et
recolat

cautelaret fiant inde trocisci. dos. 3. j. post tres horas diei: et post ipz faciat motu modicu paulatim: sed nō sumat stante cibario in stōaco aut reliquo cibarij ex ponderositate et nūlam faciet comestione nisi post horas tres duz liquefiat me/ dicamē: postea cōcedat cibū lau^m cuitata replone oīno. Et icipiat ipz bibere in hyeme: aut in fine autūni: et estate beāt ipz vsu: qñ ariditas seminiū in estate malū est valde eo q li quefaciūt corp^o valde. Et medicine huius medicamēis dōbēt eē mōtane et noue vt sint fortiores. **C**Dixit Theodosi^o. sta/ tiz q podagra pūgē icipit bibat h medicamē hora sue dor/ mitiōis in q̄titate. 3. ij. cū aq cala: et cessabit oīno. **R**ermo/ dūc malicis et cūcari albi. añ. ptes eqles. **C**Q si patiens fuerit frīde p̄p̄onis adde ciminū et siq̄. **E**go quoqz ppo/ sui duo medicamina: qz vnū est solutiū māez flaticaz cru/ daz: et aliud est digestiū eaz: et adiuuās digōnē mēbroz: et p̄suptiū supfluitatū ipsoz et voco ea medicamina de yuar: et sic fiūt. **R**ue recētis s̄tillissime iciserz cū melle reseruate: h hac pserua lib. 3. j. herbe palytice s̄till reseruate in melle deco/ era pserua. 3. vij. nardī gar. pipis lōgi nucisimū. siq̄. albi liq/ ri. abraze. añ. 3. j. herbe arretice camepitheos sticados ara/ radicuz acori maiorane saluie floz anthos. añ. 3. ij. et fiat ex eis elariū dosis ei^o. 3. 5. mane ieiuno stō et nō comedat post ipz nisi trāsierint hore tres: de q̄ sumi pōt p̄tib^o frigidis sin/ gulis dieb^o. p̄tib^o vō calis s̄t in septimanā: medijs at p̄tib^o bis aut ter. Et h est nō solutiū: s̄z tñ p̄par māoz p solutiū educant: qd sic fit. **R**ue palytice incūfay et reseruatay in melle: vt supra. de ip̄sis pseruis. añ. 3. vj. turbitb electi. 3. vj. herimod. 3. ij. efule. 3. ij. diagredij. 3. j. siq̄. albi nucisimū. ma/ sticis. añ. 3. j. radicū assari sticados maiorane arretice origa/ ni saluie camepitheos acori. añ. 3. 5. fiat elariū. et dos ei^o sit a 3. ij. vsqz ad. vj. et def cū aq yue aut cū vino limphato calo. **C**Ait Raf. 12. p̄ti. dico vidi qm accūs qz vīna supabūdane aut sanguiea puocata ptes ad hoc faciētes eradicat dolorē arreticū et anches: tñ h opari debem^o qdēs puenit. s̄. in cali/ da et sicca extenuata. **C**Dixerūt qdā. qz qñ patiens vti^o assu/ due infusione genestre pseruat et curatur a doloribus iun/ cturaz: qz educit ab eis materias.

CDe dolore iliorum et laterum.

Cap. xix.

Apra patuit qz illū est ps laterali s̄ in ferioz mirach sub ypo/ cūdio: hic tñ accipit p tota laterali pte mirach dextra vel sinistra: ita qz pphēdit ypodūdiū et ipz illū p̄p̄ie sup̄tū. **L**at^o vō intelligit ps late/ ralis dextra vel sinistra pectoris et icipit a pte sup̄ioz titilici et descēdit vsqz ad mirach vbi incipit ypodūdiū et est psi n qua sunt cutis et musculi laterales pectoris et p̄aniculus te/ gens costas et ipse coste et cōrūder ei ab extrinsec^o p̄anicu/ lus dicit^o pleura: et tā illa qz latera p̄nt pati dolorē p p̄p̄ie/ tatē et p cōitatē et p̄p̄ie ad mēbra intrinseca illis supposita.

Et cura doloris lateris et iliorum p cōitatez est cura mēbri cōicatis: sic dixit. **A**. Lū vō patiūt p p̄p̄ietatē est aut p̄p̄oluta cōtinuitatē aut p̄p̄apa eueniēs i p̄tis p̄tib^o. **E**t cura est cura illoz put in seq̄ntib^o dices tractatib^o: aut p̄p̄ malā cōplōnē simplicē vel cōpositā purā vel cū mā hūo/ ralis: aut vētosa aut hūorali q̄ ouertit^o facit in vētositate. **C**Dixit enīz. **A**. plm dolor ilioz. s̄. et lateris est vētosus flari cū et par sit dixit ipse p̄p̄ malitiā p̄p̄onis calē sicce pure aut cū mā nisi fm semitā cōitatis mēbroz vīne: et intestinoz sup. aut mēbroz spūaliū: et cāe eoꝝ sunt aut intrinsece: aut ex trinsece. **E**t signa gñis vā habent relatiōe egri et seruien/ tiū. **E**t signa sp̄ez dixit Auic. nota sunt ex dictis et maxie in trib^o sermonib^o p̄cedētib^o. **E**t s̄t curatiōes dixit. **A**. ma nifeste sūt ex dictis: et appropinquāt dixit ipse cure doloris dorū: et max^o q̄tū ad regimē p̄diētā et potiōez: et ibi regat^o. **C**De appropiatas tñ ad dolorē ilij dixit. **A**. est vt sumat fe nugreci: et gñoz arafed: et seis ap̄ij: et ameos. siq̄. et cinamo/ mi. añ. ptes eqles: et serapini q̄tū oia: et fiat ex eis pillē sicut

auellane sine cortice et admistrent: vtilis in h est inieccio cuꝝ oleo in q bullierit succus affodilloꝝ. **C**Q si frigiditas for/ tis fuerit fomētes loc^o bñ cū pānis calefactis: deinde frices cū pipere et pulegio s̄t tritis: et in potu def. 3. ij. betonice cū mulla. **C**In dolore vō lateris appropiat^o saccellatio sup lo co q sic fit. **R**. floz camomille melliloti rub. añ. 3. 5. milij tor/ refacti. 3. ij. recludant i sacculo et calefiat cū bono vino et su perponat. **C**Suido dixit de aretio. **R**. pipis. 3. ij. costi. 3. j. fenugreci. 3. ij. terant et in vino bulliāt: et de illo vino bibat paties. **C**Saccellatio alia pferēs in dolore vētoso. **R**. floz camomille p̄tē. j. furfuris et milij. añ. p̄tē. 5. calefiat et ponat sup loco. **C**Dixit Auēcoar in ypodūdijs accidit dolor q arabice vocat caçaf. et cā hui^o est mor^o vapor q mouentur motu violēto et forti q oziunt a flāte subtili. **E**t cura ei^o est eūatio. s̄. illi^o hūoris a q surgit vapor ille: et da eis me^o ca/ lidas puocātes vīnā: et inunge locū cū oleo s̄sāmio et pin/ guedie anatis. **E**t subtilia regimē et vta^o passeribus et p̄uis auib^o degētib^o in arborib^o vel in agris patis in caslea et as/ satis in veru. **C**Ung^o sedās dolorē mēbroz neruoz sp̄a tular^o renum vētris et matricis. **R**. butyri tñe sale. lib. 3. j. olef vīo. lib. 3. affugie galline anat^o anseris et aini et medulle cru/ ris bouini oīuz recētū. añ. 3. j. cere qd sufficit. **C**Q si dolor fuerit ex hūore frīdo loc^o qñ p̄horā cū aq tepida et oleo em brocet: deinde bene exiccetur et inungatur cum martiaton agrippaz et oleo laurino: et muscellino: deinde cuꝝ stappa vel lana carminata fascietur: et sepe mutetur.

CDe dolore ventoso musculorum et neruorum.

Cap. xx.

Sed dolor accideret pōt in oib^o neruis et musculis vbicūqz in cor/ pore locatis vep fm plm aduenit in musculis et neruis existentibus in adiutorio et assid. et in musculis coxaruz et tibiaram.

Et causa eius est vel esse pōt mala p̄p̄lo simplex et ppo sita pura et cū mā et solo p̄tinuū et ap̄a: vep de facto a solone cōtinuū et ap̄ate in sequētib^o dices q aut sit a mala cōplōne fm plm sit ab ea nō pura: s̄ cū mā v̄plm est frigida vētosa: et est illa de qñ in h. ca^o ponit cura. accidit etiā frequēter a cā extrinsecar^o p̄p̄ie cū laborant supflue. **C**Et accidit dolor in musculis qñqz in superficie x̄sus cutē: et p̄ci/ p̄t tūc dolor ad tactū cū p̄stringit^o aut p̄mit sup loco: et qñqz in musculis pfundis. **C**Dixit Sal. 2. ad Glauco. et ponit. 8. p̄ti. locant vētositates grosse et vaporose in mēbris post pan niculos circūferētes ossa et musculos: et inflat musculus de hō vētositate et si fuerint frīde gñabūt dolorē vehemētē ex cōdensatione co: poꝝ q p̄nt et p̄hibēt ne resoluant ipse ven tositates sup. et si fuerit i musculis exteriorib^o dolor nō erit ita vehemēs: qz hñt ipse vētositates vīā paratam resoluōi. **C**Et dixi scōo de interiorib^o sicut ponit a Rabi in 12^a p̄tic. cū dolor est in pelliculis ossa circūdatib^o paties sentit sensū doloris in interiorib^o corpis et in pfundo mēbri in quo est. **E**t imaginat q dolor sit in interiorib^o ossū suoz: et plures iō vocāt p̄foratiōes ossūz hūc dolorē: et fm plm non p̄cipit aug^o dolor ex p̄strictiōe et cōp̄siōe facta sup loco: imo qñqz ex moderata cōp̄essione sentiūt alleviationē et nō p̄cipit in loco calitas neqz pmutat color mēbri ab eo q fm nāz: qñqz tñ pmutat color et sentit calitas ad tactū qñ fuerit a mala p̄plone cala: vñ Sal. et ponit. 12. p̄ti. ait. vidi dolores excita ri in corā et tibia cū calitate inuēta in tactu ipsoꝝ locoꝝ: et hoc accidit in p̄ualescētib^o magis. **E**t dixit Sal. et ponit a Rabi in 12^a p̄tic. qz qñ in mēbro est sp̄als dolor corpis arte rie et vene v̄t q dolor ei^o sit dolor corpis tenū fm lōgitudi/ nē mēbri ad modū chorde et differt a dolore exīte in carne: qz dolor carnis nimia lōga tensione nullatenus inuenit.

Curatio horū dolorum variatur fm causas suas. mala enim cōplexio alteranda est cū p̄trario: et mā euacuanda est cū eo q cōuenit. et p̄p̄ie sicut dictū est supra in curatiōe doloris articuloꝝ. **E**t dixit Sal. q si fuerit a ma

Localis
applican-
da.

Conueni-
tia dolori
bus ex la-
bore et in-
nata.

la cōplone calida cū dominio sanguinis vel colē mixte san-
guini p̄fert flōmīa. Et si qdē dolor fuerit in musculis brachij
post flōmīa factā in pte opposita fiat flōmīa ex pte eadē. Et
si qdē fuerit in brachio in musculis exterioribus flōmē in
manu rami? cephalice inter pollicē et indicē: et si fuerit in mu-
sculis in pte domestica flōmē vena saluatella inter auricula-
rē et ānularē digitū. Et si dolor fuerit in corā vel tibia: et fue-
rit in musculis p̄tis domestice flōmīa fiat de saphena. Et si fue-
rit in musculis p̄tis siluestris flōmē vena artetica. **¶** Si vō
fuerit a mala cōplone frigida et v̄tositatē nullo mō fiat flō-
s digera et eūē ipse humor put superius dictū est in cura
doloris articuloz frigidū. **¶** Tunc facta eūone deueniēduz
est ad localia remedia. **¶** Dixit Sak. 1. ad Blauc. et ponit. 8.
pti. cū fiat p calefactionē ipsoz musculoz et attenuationem
v̄tositatis et pterqz act? adiungit in calefactione euz suba-
tenuit: et hoc fiat iuxta modū mēbroz nāe. Et subdit. si fue-
rit dolor vehemēs medicina v̄tositatis fiat cū mitigatiuis.
scilz cū anodinis. Et de cōueniētib? est vt vaporē loc? euz
sacello furfuris solius: aut furfure et semine feniculi calefa-
cto q loco pluries applicet: et si nō sufficit post admotionē
sacelli vngat loc? cū olo laurino et anetino sū mixtis. **¶** Et
de vtilib? ēmplz factū ex furfure cū caulib? et apio bullitis
in vino albo v̄ ex furfure paritaria et berberna: et pfer sacel-
lario cū seie fenī. et sale aut cū pānis vel spongijs infusis in
decoctione feniculi et folioz lauri et cētauree minoris: qd
mitigātib? est radix altee cū assungia veteri emplata. farina
quoz fabaz cū oximelle cocta et cataplasmata neruoz do-
lorē et ptractiones eoz et ligamētoz ex materijs in eis p̄tē-
tis sanat. **¶** Dixit Sak. in. 7. de medicina. qd dānt succū
cētauree minoris bibere patiētib? in neruis eo q incessan-
ter mouet ab eis mās. Et decoctio sticados bibitis sanat do-
lores eoz. R. resine pinguis. 3. iij. et picis liqde picis naualis
an. 3. j. castorei costi euforbij. an. 3. ij. mastice. 3. iij. armonia
ci bdellij dissolutoz in vino. an. 3. j. fiat emplm et extēdat su-
per corio: b. n. valet in mā valde frigida in decoct. **¶** Dixit
kiran? mustellaz mortuā quā inueneris accipe et in oleo do-
nec dissoluat decoque et cū oleo illo et cera vng? fac: et est me-
dicamē magnū ad oēz dolorē neruoz et articuloz: et ē mu-
sculoz. m̄ficaria cataplasmata mirifice facit: et vt dicit qdā
radix ei? et ēt ipsa herba trita cū assungia et aceto in triduo sa-
nat dolorē musculoz core supposita. **¶** Et de vtilib? ad do-
lorē musculoz cū fuerit fortis ē vt inūgat cū oleo camomil-
lino et myrra et mastice. et pap opij thebaici: qm mirabilē se-
dat eū. **¶** Aliō vtile ad mitigādū dolorē musculoz: et p̄prie
coxaz et cruriū. R. succi aneti et succi caulii et mucillaginis
fenuz. et seis lini. an. 3. ij. olei vio. 3. iij. cere. 3. 5. et pficiat ex
eis vng? quo inūgi oīz loc? dolēs. **¶** Dolorē aut pueniēte
in musculis et articulis. dixit. filagori? vt ponit. 12. p̄tū. q
oleū camomille inunctū mitigat eū. dixit Dio. m̄ficaria ca-
taplasmata dolores oīuz mēbroz neruoz mirifice sanat:
et sū sanat eos betonica trita: et more ēplz supposita. **¶** Di-
xit Cōstā. q sal mixtū cū oleo dolores accētes in neruis sa-
nat ex labore. **¶** Dixerūt qdā. de vtilib? ēēt inūctio scā cū sa-
lina cū q dissolutū fuerit aloes caballinū qm inūgit cū ea lo-
cus musculoz et articuloz: s3 qz ille cui? salina sumit pus
teneat in ore sal tūz: et donec illa salina bñ salita fiat et cū ipa
distēpet aloes dēst: et dicit q p v̄sū p̄tinuum sanat dolores
iūcturaz. **¶** Dī q si qz secū portauerit arthemisiā nō sētiēt
stineris labores: et dī q vinū decoctiōis betonice bibitū p-
hibet itinētes ab excoīatiōe iter coxas. Et labori eueniē-
ti ex itinere in pedib? valet oleū anetini cū ipso inūctū pedi-
bus et oleū laurini inūctū laxitudinē ex labore abiicit et idē
gnationē neruoz cōpescit et si pedes laxant ex itinere et tur-
ment supeponantur folia sambuci calefacta: et plantago cō-
tusa et cum aceto supposita vtiliter conuenit. Et dicit q si fa-
tigatus ex itinere radicem arthemisie vespere biberit statim
recedit fatigatio vt vix aliquis posset credere.

¶ Incipit tractatus tertius de dislocationib? et cōtortionib?
iūcturarum et quibusdam alijs egritudinibus.

¶ Restante deo suffra-
giū icipiā
tractatū tertii hui? sermōis
septimi qui continet sūmas
duas: in quarū p̄ma dicit de
chirurgia in cōmuni et dislo-
catione iūcturaz. nā postqz
dictū fuit in tractatu p̄cedē-
te de dolorib? eaz rectus est
vt in hoc de reliqs eazū dis-
positionibus tractet. Et cō-
tinet hec sūma. c. 18. Sūma
vō scda erit de plurib? egrī-
tudinibus de quibus nō est
dicta curatio in sermonib?

precedētib? per instrumētū chirurgie exceptis vulneri-
bus et apatibus. Et cōtinet scda sūma capitula. 31. Et prima
capla. 18. et sic erunt capla. 50. totius huius tertij tractatus.

¶ De chirurgia in generali.

¶ Chirurgia dī a chiros grece qd latine
est manus et ago latine qd ē
operor siue facior: et dī chirurgia dī manualis
operatio actio siue factio. Et chirurgia aliqñ
dī chirolugia a chiros qd est man? et logos q
est sermo vel ratio qñ rōnalis sermo de operatione manib?
restringit tñ ista noia ad sermōnē dī manuali opōne ad sciaz
me? p̄nēre. Et a chirurgia denotatiue dīcedit chirurgie?
Et a chirolugia chirolugus. i. medic? rōnabil? agēs facies
vel opans manib? suis ad curādū egrī? in qz curatiōib?
necia est opō manualis: qñuis q p̄dicta noia de dīute sūmo-
nis ipotēt rōnabilē opōne manualē circa qz cūqz rēnihilō-
minus restricta sūt solū ad opōnē manualē rōnabilē in cu-
rationib? quarūdā egritudinū. Et s3 hoc p̄m? rōnalis inuē-
tor hui? māualis opōnis dicit fuit chirōn a q rōnabil? ope-
rātes manib? dicti sūt chirurgici: et h mō chirurgia p̄sidera-
ta posita est 3^m instm de instris quibus medicus operatur.
¶ Et ex dictis p3 falsitas eoz q dicebāt oēm opantē mani-
bus in curatiōib? egritudinū fore chirurgicū. nō enī qz
opator idiota v̄ muliercula: qñuis fecet apata aut suat vul-
nera: et silia faciat opera oīz vocari chirurgie? s3 ab hō opa-
tionibus sunt eiciēdi vbiqz terraz: et a curis egroz fugādī
sūt cū erronee et idebite operent: et si aliqñ effectū sospitatis
psequat: nō est ex eoz bñ meritis gestis s3 fortune: s3 vt p̄lm
vt dixit Almā. trac. 7. ca. p. ex eoz stoliditate et stolida opō-
ne multe egritudines in hoibus causant. Intentiones. n. et
sūme que regunt ad hāc artē cū nā cōgrue obseruant p̄m
mūz accidit et fortissimū ifortuniū cui nemo succurrere pōt.
Et dixit qui eas nō obseruat egrū vehementer impediunt.
¶ Et hōz idiotaz et empiricoz opatoz nostris diebus co-
pia magna viget et nō solū diebus nris: sed et tēpore Al. et
Albu. et Auēsoar: vt p3 ex eoz lib. et maxie in curādis solu-
tionibus p̄tinuitatis ossis vel ossiuz et dissolōnib? iūctura-
rū. Alit. n. Al. pleriqz eoz q hāc artē exercēt: et dicunt restau-
ratores nō bñ exercēt eā: neqz sapiēter neqz sub certa radice
ad quā reditio fiat imo maior ps eoz casualr opat: et sicut
ab alijs fuerūt edocti: et raro inuenies aliquē eoz q huius
artis libros legerit: aut qui eā a magistro qui nouerit litte-
ras. i. sciam chirurgie didicerit: imo q eā maxie exercent sūt
idiote et rustici et stolidi. **¶** Inq Albu. operatio cū manu
prostrata est in regione nra: et tpe nro puata oimodo donec
fortasse perijt scia ei? et abscissuz est vestigiū ei? et nō remā-
serūt ex ea nisi descriptiōes pue in libris antiquoz: qz mu-
tauerūt manus. i. scriptoz: et accidit in eis error et hesitatio
donec clausē sūt itētiōes ei? et elōgata est ipsi? scia: sūt et Zoar
q nō inuenit suo tpe chirologū q sciret recte opari. Ad hāc

Chir-
gia
rolu-
gus

Chirur-
gia est de
scia et non
soli are.

Chir-
gia
rolu-
gus

Chirur-
gia est de
scia et non
soli are.

ergo operatione admittendi sunt illi soli qui recte nouerunt in-
tentiones eius et maxie qui habuerint additiones que inferi descri-
bunt. Et ad tale chirurgicum spectat huius ministros idoneos
qui habiles sunt manibus exercere qui precipit si voluerint ipsi ma-
nibus operari. Dixit Zoar de cura fracture ossium scias quod omnia
pertinent medico nobili et honorato. scilicet ad sciendum tamen manuum
operationem dimitto ministris medici sicut est flebotomia et cau-
terium incisio palpebrarum et eleuatio venarum que oriuntur in albe-
dine oculorum et prostratio cataracte sicut et his similia omnia
pertinent seruatoribus medicis. Medico autem honorato nihil aliud
dicimus pertinere nisi ut consiliarius prestat solummodo cibi et medicina
rum infirmis absque aliquo operatione manuum sicut non uenit ei face-
re sirupos et elixiria manibus suis nisi esset in magna necessitate.
Et per me dixit Zoar fuit ex illis qui temporibus vite sue omnibus
permisit sic sine aliqua operatione exercendo quod si voluisset aliquid fa-
cere sciuitset et ego quibus esset in animo passibilis amore tamen
artis et desiderio quod habui in ipsa volui hec omnia exercere et per
vidici facere sirupos electuaria et volui et scire per experientiam
operationes medicinarum et ingenium electionis virtutum earum et operationis
vni earum ad alteram et tamen scire volui et non solum scire sed et per
proprios manibus exercere et hoc cum appetitu maxio et studio et fuit
secutus per viam illam quibus sit vilis et contempta apud medicum hono-
ratum. Et qui rememorat sum de his feci causa promouendi aliquez
honoratum medicum ad exercendum predicta opera manibus suis sed si
fuerit necesse in seipso veli aliquod dignissima vel carissima perso-
na quod sciat facere et exercere et ex misericordia dei et pietate
alicui pauperi. Tales autem quilibet fuit Zoar. quod non solum scia sed
et manibus operantur propriis meo iudicio valde laudandi sunt. Illi
enim veri sunt chirurgici qui recte sciunt et congrue suis manibus ope-
rantur. Et quibus chirurgica sumpta modo superaddito solum habeat. x.
intentiones et canones recte operationis cum manuum nihilominus aucto-
res de ea tractantes non solum ea sic tradiderunt sed cum ea sit egritu-
tudines in quibus ipsa conueniunt docuerunt et alijs duobus medicis
liberis instruitur dieta. scilicet per potione curare quod id maxie fecerunt quia
sepe contingit egritudinem plurimam in quibus recta manualis operatio
erigit per alia duo dicta instruitur vel eorum alterum tolli et amoueri
ac et quod si sic non contingat saltem proferunt ad alleviationem earum et
per manuale rectam operationem facilius et celerius curant. Dicit tamen per quod
chirurgicus his omnibus vres instruit non sit purus chirurgicus sed
et physicus. Quod si non fuerit tamen scia de purus chirurgicus per phy-
sicum duocare ad curam et maxie in casibus periculosis et fortibus
ac et si tamen fuerit scia et cum hoc fuerit physico sociatus de physico
cum dimittere ordiare de dieta et potione et ipse se solum ad recte
et congrue manibus operandum sponat. Et hoc quod chirurgicum instruit
sicut reliquod duo circa theoricam et practica medicine scilicet et est
vel scia et non solum ars ut quidam putauerunt. sicut. n. dieta circa sex
res non tales scilicet et eis annexas et circa debitum modum admi-
nistrationis earum et sicut potio circa medicinarum cognitionem et
earum debitam applicationem ad corpus ita et chirurgica scilicet circa
noticiam membrorum circa quam manualis operatio affert cognoscendo ipsa
sed anatomo. scilicet in proprio tractatu habet finem promissum et circa con-
gruam ipsarum operationem quod per subiectis theoricam et practice meam sicut et
alia duo. Quod autem fuit egritudo in quibus manualis erigit operatio et quod
sit modus recte ipsi inferi in multis capitulis periculat appetit.

Conditiones

aut quibus de manualis operator vere
chirurgicus vocari et recte operari de-
sideras insigniri sunt hi. Nam primo de membrorum eorum maxie circa
quod contingit ipsi manuali operari noscere copione copione scilicet
sunt colligantur operationes et iuuameta quod omnia noticia poterit
habe perfectam anatomiam quam non solum ex librorum lectione imo et
et visu et non tamen scilicet plures videre de a valenti anatomista ostē-
dente ei seriatim singula membra in corpore mortuorum sine scia cuius
anatomus non contingit ipsi recte operari posse. vñ ait Albu. quod non ē
scies anatomus non euadet quicquid cadat in errorem quod interficit homines.
Et de scia huius canonum et regularum regulatiū ipsius in
suarum manuum opus rectum et debitum quod scire de ex libris aucto-
rum et intellectibus et maxie in processu patebit seriatim in sin-

gulis egritudinibus curatiōibus pcedē. Inqt. n. Albu. 7. q. et chi-
rurgicus habet sumas et intentiones curatiuas et eas itas me-
dicat fuerit et eis imixt fuerit maximū egritis pber iuuamē-
cū de annuerit. Et quod non omnia possit periculat tradidit in libris sic
Sal. dixit. scilicet quod multa relinq discretiōi medici operantis et ip-
sius bone extenuatiōis de chirurgicū eē prudēs discretus et
sapies diligēs studiū frequentare in libris auctorum et per bonos ut
illis multoties plectis et intellectis valeat singulas opōnes
suas sine errore psequi et quod maxie antequam ad curatiōes pcedat
expedit ei adhibere valenti chirurgico quē viderit non solum scilicet
sed multoties operari in singulis egritudinibus curis et maxie in opō-
nibus arduis difficilibus et timorosis et ipse iterdū sub pntia va-
letis magis sui de suis manibus operari vtilis naqz ē opō et vi-
sionimo ut ita dicā necia quoniam ois scia operatiua ex visu circa per-
cularia gerenda maxie habituat et pntia. Et quod visio et opō fre-
quentata plurimū valeat in hac parte manifestat ydiora manuali equi-
bus opans sic sciētificū non expet et maxie cum per visu et visu asse-
cures in opando quod securitas necia est chirurgico. nō. n. de eē
timidus et pusillanimis sed securus et audax non tamen temerarius siue
psumptuosus sed cum matura deliberatiōe pcedēs non tardet non
festinet nec i eo quod necius fuerit de icthione vitiōe vel alijs opō-
nibus. als. opōb. definat nec ultra necessitate pūpat. non sece-
rit nisi quod secādū est non vñ mēbz per alios nec in locis timoro-
sis et a sapientibus phibitis se. are psumet sed noter quod a sapienti-
bus tradita sūt. Et Inqt Albu. ego excitauit in ois loco mem-
bra mei in quod venit opō in quod est error et timor quod necesse est vobis
ut caueatis illud et dimittatis ipsi ut non veniat stolidi ad loquē-
dū et debonestādū vobis et subdit. accipite aīas vestras cum ois
solicitudine et ptectione et infirmos vestros cum facilitate et fir-
mitudine et vñimū via meliori et pducete dei grā ad salutē
et successiōe laudabilē. Dixit Hal. pract. 9. dico quoniam chi-
rurgicus scire volēt pntia inest et maximū illi loca frequēta-
re in quibus periti sūt chirurgicorum et eorum diligēter attendat actio-
nes et specules opera et cognoscat opera et reglas eorum et quilibet sit
eorum executio in quibus chirurgie spēs debinc at ipse cum illis
floribus. als. pōib. et peritis exerceat in ois spēs chirurgie quē
admodū ituit est. Et 4. nō de chirurgicū se in curatiōibus
malay et incurabiliū egritudinū intronittere on curatiōis ef-
fectus ne nōne subeat medici mali. Et 5. opz chirurgicū esse
manibus expeditū potēs eas ducere quātū ois et figere vbi ois.
sit levis in tactu ne ex difficili et graui tactu dolor emergat
et graue egror. Et 6. cōuenit chirurgico ut sit morigeratus.
modestus. honestus. atqz pudicus non quies pudēda tāgere vñ
videre nisi instāter requisit fuerit secretaqz cūcta quod sibi reue-
lant in scrutinio cordis cōtineat non reuelet. Et 7. ois ut penes
chirurgicū sit copia chirurgicalium instrūtorum ad manuales opō-
nes et ex quibus sint ipsa instrūta non solum diuersa et varia spe-
foia siue figura sed et in quibus ipsorum spe sint varia quātitate ita
ut in vna quibus spe habeat sic dixit Albu. habeat quod sint pua et quod sint
magna et quod iter ea media ut valeat in corpore seu mēbro et puo
et magno et mediocri cum eis congrue operari. Et insap. ois eū
multa et varia medicamēta habe penes se spata empla vn-
guēta pla et alia huius ut cum euenerit valeat sine dilata egritis
indigētib. subuenire. Et atqz sic apte notat ex processibus au-
ctorum de chirurgia loquētiū: chirurgica potissime duorum mor-
borum genera cōphēdit. scilicet gen. egritudo cōis quod dicitur euenire in nā cōis
quod est vnitas quod egritudo dicitur solo cōtinuitatis siue vnitatis et in
paris dissolū tūc gen. egritudo cōposita. scilicet eius quod est apā et si
aliqui dictū repia quod chirurgica sit gen. egritudo instrūtiū quod
est in nā sit cōphēdit hoc ideo dicitur est quod egritudo sit po-
tissime ad illa duo genera sequi quibus maxime ad gen. egritudi-
nis cōis idcirco in hoc sermone de chirurgia tradere volēs
tradā ex quibus de vtriusque dictorum duorum egritudinis genex. Cū
quod egritudo cōis est egritudo simplex et simplex pcedit cōpo-
sitiū et idcirco de cōtinuitatis solone tractabo et subsequēter
de egritudine cōposita quod est apā quibus aliqui auctores et Alu.
potissime alijs respectibus a traditione apatū inchoauerint.

Chirurgia duorum morborum genera cōphēdit.

Quo solo
sumat est
morbos
communis.

De quiditate solutionis continuitatis.

Cap. ij.

Continuitatis solo est morbus simp-
cois, q̄ mēbra corpis
hūani p̄tinui^m hūita i ptes diuersas sp̄e v̄ sal-
tiz nūō sepant, z ipe qd̄ morbus ē, q̄ immediate
le. d̄it opōnes corpis seu mēbri cui accidit z sim-
plex est, q̄ nō est composita ex pluribus generibus morbo-
rū sicut ap̄a, z est cois, q̄ accides in nā cōmuni cōsimilib⁹ z
officialib⁹ mēbris: verūm de cōitate ei⁹ dissenserūt abinūicē
doctores: siue auctores. qd̄a. n. voluerūt vt Sal. p̄ de acciti-
solone p̄tinuitatis eē morbū cōez: q̄ accideret in nā cōis in q̄
cōicat p̄tia mēbra z officialia: q̄ est qd̄a p̄tinuitas cōnexio
siue p̄iunctio ip̄soy. Si itaq̄ p̄tinuitas ip̄soy mēbroy est cois
p̄silib⁹ z officialib⁹ mēbris: tūc solo p̄tinuitatis eoy erit et
cois v̄triscq̄. sunt enī ḡia lapsuū eadē bis q̄ v̄tutē mēbroy
cōplent: vt Sal. dixit in tegni. quoy enīz tēperies est sanitas
eoy intemperies erit egritudo: vt patuit in sermōe p̄. q̄ aut
p̄tinuitas mēbroy sit cois eis v̄triscq̄ appetit: v̄nū qd̄q̄ mē-
brū siue p̄sile sit siue officiale p̄dicat v̄nā opōnē in q̄tū v̄nū z
p̄tinuū ē. z d̄it iterū Sal. 4. de ige. sani. notū ē q̄ sepō iunctu-
re q̄ ip̄itaḡio solo v̄ ē morbus v̄nicuiq̄ mēbro eueniēs. oē. n.
mēbrū est p̄tinuitatē h̄is q̄ separi z d̄strui pōt: z q̄ ita sit p̄z:
q̄ oē mēbrū pōt ap̄ari q̄re oē mēbrū pōt pati solonē p̄tinuita-
tis: cū in oī ap̄ate vt suo loco dicet: repiat soluta p̄tinuitas:
q̄ aut ap̄a p̄silib⁹ z organicis pueniat mēbris inferi tracta-
tu. 5. q̄ est de ap̄atib⁹ apparebit. C. haly. No theorie 6. vo-
luit q̄ solo p̄tinuitatis iō dicat morbus cois: q̄ indifferēter
pōt occurrere nūc mēbris cōsilib⁹: nūc officialib⁹: z nūc oī-
bus: nūc alicui: nūc aliq̄: ex eis: v̄nū aliq̄ pōt attingere sic in
carne p̄stitutia alic⁹ officialis: q̄ nō in ossē ligamēto chor-
da vel neruo vel aliq̄ alia p̄ticula de p̄stituentib⁹ ip̄z mēbrū
officiale: z aliq̄ pōt attingere plurib⁹ vel oib⁹ ip̄is mēbris
p̄silib⁹ p̄stitutis: ipsius officialis: z aliq̄ pōt attingere ipsi
toti mēbro officiali vt cum abscindat tota man⁹ vel tibia.
C. Aui. aut scda p̄mi. doctrina p̄ma. ca. 2. voluit q̄ solo p̄ti-
nuitatis sit morbus cois. z hoc iō: q̄ pōt attingere idifferēter
mēbris p̄silib⁹ z officialib⁹ ait. n. abi. gen⁹ egritudinū: q̄m
est eay que mēbris accidit: quoy p̄tes n̄lant: z accidit etiā
instrālib⁹. q̄ accidat cōsilib⁹ in q̄tū sunt p̄tia. A. nō decla-
rauit: q̄ notū reliquit: q̄ sic eē oēs affirmant: sed q̄ accidat
instrālib⁹ de quo dū^m v̄ ip̄e declarauit dicēs q̄ accidat in-
strumētalib⁹ in q̄tū sunt instrālia: q̄ nō seq̄ eā instrālib⁹
accidere p̄p̄ea q̄ simplicib⁹ accidat. Nā solo cōtinuitatis ple-
rūq̄ accidit iuncture ita q̄ simplicib⁹ mēbris accidat: z ple-
rūq̄ accidit iuncture: ita q̄ simplicib⁹ mēbris ex qb⁹ est cō-
posita iunctura nullo mō accidat. C. Auer. aut colliget. 3.
dixit. nō est solo p̄tinuitatis: vt dixerūt medici egritudo. que
cōicet mēbris p̄silib⁹ z officialib⁹: z stat rō ei⁹ in hoc: q̄ nō
est dare nām q̄ sit sanitas cois p̄silib⁹ z organicis. ergo non
est dare morbū illis cōez: z hec est ei⁹ rō directe opposita oī
ip̄obātū opōnē medicoy sup̄dictā. p̄ tato ē v̄ez: q̄m si aliq̄
nā eēt illis abob⁹ cois: tūc illa eēt vnitas: cū illa alia videat
posse dari: si vnitas nō ē illis abob⁹ mēbris cois: q̄ mēbra
p̄silia sūt p̄tinua. organa No sūt p̄tinua. s̄z p̄tigua. p̄tinuo
āt z p̄tiguo nulla ē nā cois: z iō d̄it Aue. q̄ gen⁹ egritudo qd̄
est p̄tū p̄tinuitati nālī q̄ noiat p̄tinuitatis solo duob⁹ ē mo-
dis: vn⁹ est solo p̄tinuitatis veracis vt cōtinuitatis p̄tis cuz
p̄te in mēbris p̄silib⁹: z hoc gen⁹ accidit magis in cōsilib⁹
q̄ officialib⁹ p̄p̄ea q̄ h̄z cōtinuitatis solo accidit mēbris of-
ficialibus prout sūt cōposita ex cōsilib⁹: z nō ex parte qua
sunt officialia. Altera est solo p̄tinuitatis termini a termino:
z hec solo p̄tinuitatis nō veraciter appellat: q̄ hec p̄tinui-
tas sit p̄ modū p̄tigni. aut p̄ modū penetrationis mēbri in
mēbrū: vt appet in p̄tignitate feratili: aut per viā ligamēti:
z hoc gen⁹ solonis cōtinuitatis. dixit Aue. ponere possum⁹
In ḡie egritudinū officialiū q̄ cōicat conjunctioni z sepōnī.
C. Pro cōcordia dissensionis p̄dicte dixerūt qd̄a q̄ p̄tinuitas

pōt sumi dupl̄r. vno mō stricte z vere de q̄ locut⁹ est Auer.
tanq̄ p̄s q̄ solū puenit p̄silib⁹ mēbris: quoy extrema sūt
vnū: alio mō large z nō sic vere z p̄p̄ie de q̄ loquūt⁹ medici
z talis p̄tinuitas cōuenit et mēbris officialib⁹: s̄z tñ meli⁹ z
p̄p̄i⁹ d̄t anexio siue anodatio qd̄a z nō p̄tinuitas. C. Qui-
dā vō alij dixerūt q̄ h̄z officialia in seip̄is cōsiderata vt iun-
ctura ei⁹ rōne ossiūz ei⁹ sūt cōtigua: ipsa tñ re⁹ totū corp̄is
sūt cōtinua: q̄m oīa mēbra corp̄is officialia colligant z cōti-
nuant mediāte cute coop̄iete z mediātib⁹ neruis chordis li-
gamētis z alijs cōsilib⁹: quā cōtinuitatē Sal. cōsiderauit. q̄
uis. n. officialia vt iuncture q̄tū ad aliq̄s p̄ticulas eas cōpo-
nētes: vt q̄tū ad ossa cōtigua sūt: ipsa tñ cōtinua sūt h̄z oēs
alī p̄ticulas eas cōstituētes vt cutē carnē z filia. C. Alij vō
dixerūt opōnē Sal. z medicoy verā fore. Auer. eis p̄iāse
tāq̄ aduersus medicos litigia suscitās: z p̄bat q̄ mēbrū or-
ganicū h̄eat verā p̄tinuitatē ex v̄bo Ari. 6. meta⁹ vbi Ari.
voluit q̄ q̄cūq̄ h̄nt v̄nū motū h̄nt vnitatē z cōtinuitatē: sed
mēbrū organicū puta oculus h̄z v̄nicū motū: q̄ h̄z solū vi-
dere. q̄ h̄z cōtinuitatē z vnitatē. C. Et alij qd̄a dixerūt q̄ de
mēte medicoy fuit q̄ solo cōtinuitatē sit morbus cois v̄triscq̄
mēbris: s̄z nō cōitate v̄niocatiōis: neq̄ equocatiōis: s̄z ana-
logie: q̄m cōtinuitas p̄ pus d̄t de cōtinuitate p̄siliūz q̄ de cō-
tinuitate officialiū: q̄m cōsiliūz cōtinuitas est verax: officia-
liū vō nō verax. C. Et qd̄a alij dixerūt q̄ q̄q̄ solo cōtinuita-
tis possit accidere officialib⁹ in q̄tū sūt officialia p̄ter qd̄ ad-
ueniat p̄silib⁹ vt d̄it Aui. nō tñ sic absolute d̄z itelligi sic q̄
nil adueniat cōsilib⁹: s̄z qd̄ nō adueniat ex eis: illd̄ de q̄ sit timē-
dū. nā dicūt isti in officialib⁹ nō pōt cōtinuitatis solo eueni-
re: nisi pus cōtingat alicui cōsiliūz: q̄m sicut cōpō inseq̄ cō-
plonē: ita ē z qd̄ debet cōpōnī inseq̄ p̄ncipalr id qd̄ debet
cōplonē: s̄z nā cois p̄ncipalr debet cōplonē. q̄ z morbus in ea
eueniēs z cōfirmat: q̄m sicut officialia h̄nt eē p̄ cōsilia: ita ē
z passio officialiū p̄ passionē cōsiliūz eē habebit. C. Quidā
quoq̄ dixerūt q̄ solo cōtinuitatis est cois ambobus dictis
mēbris: q̄ p̄p̄ia ledi pōt v̄trūq̄ ip̄soy: z q̄ d̄ p̄sili possit le-
di notū est: z d̄ officiali d̄clarat. nā si ligamētū vel chorda vt
aliud p̄sile colligās iuncturā: vel aliud mēbrū organicū si to-
tū abscindat tūc totū illud mēbrū cuius illa p̄ticula abscisa
erat colligat: z cōtinuitatē p̄dit: z fortasse sic accidit q̄ non
amplius v̄nū remanet: sed duo efficiūt ex eo: z quocūq̄ ac-
cidat in suas non poterit operationes.

De diuisione solonis p̄tinuitatē in suas d̄fias ḡiales. Ca. iij.

Aenus

primo de acciti. z Aui. 1. p̄mi
inuūt q̄ solo cōtinuitatis nō h̄z
p̄p̄ie sp̄e. vñ 3° d̄ ingenio sani. Sal. ait q̄ vul-
nera oīa in q̄tū vulnera sunt eadē sp̄e: p̄p̄ q̄ no-
tant q̄ solo cōtinuitatis nō diuersificat in sp̄e
distinctas diuersitate nā: sicut diuersificant egritudo cōple-
xionalis z cōpōnalis q̄ essentialr distingūt: cōplō. n. z p̄pō
in diuersas nās diuidūt vt i sermōe p̄ patuit. neq̄ h̄z p̄tinui-
tatis solo sp̄e siue d̄rias sup̄tas a cā a q̄ depēdeat in eē z cō-
seruari cū sit morbus fact⁹ depēdēs in eē a cā. q̄tūcūq̄. n. cā
eā efficiēs amoueas. ipsa tñ remanet. verūm solo cōtinuita-
tis diuersificat in sp̄e ip̄op̄ie sup̄tas. q̄ pot⁹ debet dici q̄
dā varietates siue modi qd̄a. Et Sal. loco dicto denotiatiōes
vocat. q̄uis sint sup̄te ab accitib⁹ q̄busdā. z hi modi siue
denotiatiōes vocat. q̄uis sint accitales. distincti tñ sūt in h̄
q̄ alij sūt magis subalib⁹ adherētes. z alij magis accitāli-
bus. C. Et modi magis appropinquātes subalib⁹ sūt illi q̄
sumūt penes diuersitatē mēbroy. Et hoc p̄ in cōi magis h̄z
q̄ vna ē solo p̄tinuitatis eueniēs p̄silib⁹ mēbris. z alia orga-
nics z pōt esse 3^m membrum. s. q̄ accidit v̄triscq̄ simul. Et
scdo in cōmuni minus prout solutio cōtinuitatis alia acci-
dit mēbris intrinsecis z alia mēbris extrinsecis. z alia v̄triscq̄
simul. Et 3^m in particulari magis fm q̄ solutio cōtinuitatis.
Alia accidit mēbris carniformib⁹ siue molli⁹ cute carne z
pinguediez: alia mēbris sp̄maticis siue duris: vt ossib⁹ car-

Que solo
p̄tinuita-
tis sit
plect qu
cōposita.

Solo
inuūt
nō h̄z
p̄p̄ie
sp̄e
eadē

inlagini ligamentis quibusdam: et alia quae accidunt membris spmatis
medijs tñ i duritie et mollitie: vt arterijs et venis: neruis: chor
dis paniculis: et quibusdam ligamentis. vnicuique. n. mēbro pñli
euenire pñt pñuitatis solò: vt dixit Auer. coll. 3. 7. Et alia est
quae accidit oib⁹ vel quibusdam ex eis sñt. Et solo pñuitatis eue
niēs mēbris officialib⁹ pñt diuidi diuisione ipsorū: qm̄ alia
accidit in capitalia in pectore: alia in mirach: et alia in aliq
mēbro officiali: et alia est quae accidit plurib⁹ sñt. Et fm̄ disti
ctionē penes mēbra seqt solonis pñuitatis diuersitas in p
cedēti ca⁹ tacta: qd est qd alia est vere ppe dicta qd est illa que
mēbris accidit pñlib⁹ et alia nō sic vā neqz pñia: et est ista qd
mēbris accidit officialib⁹ qd pñie dici debet disgregatio: cō
tinuitatis qd est duplex vna est qd disgregat vnū pñle ab alio
pñli diuersa tñ ab eo in spe vt cutē a carne: neruū vel venaz
a carne: et sic de alijs: et alia est qd disgregat vnū pñle ab alio
eodē eiusdē spēi vt os ab ossib⁹: pñie accidit iucturis: et hec
spēs spālī noie dislocatio noiaf. Et Modi aut min⁹ adherē
tes subalib⁹ et magis accitales sñt qd sumunt ab ipsamet cō
tinuitatis solone pñiderata in qñtū solo est: et nō in qñtū in ta
li mēbro est. Et isti qdē multiplices sñt: qm̄ a multiplicibus
sumunt reb⁹: et pñius modus siue pñia diuersitas est: qm̄ so
lutionis pñuitatis: alia est simplex: alia pñposita. Et Sal. di
xit. 3. de ingenio sani. qd morib⁹ simplex a quibusdam est dictus
pñius: et a quibusdam singularis: et nihil in hoc differt. qd. n. est
simplex est pñ: et ē singularis: et eo. et sic solo pñuitatis sim
plex pñt dici pñ: et pñt singularis dici: hāc diuersitatē tāgēs
Aui. 4. pñi. ca. 18. dixit. et dicem⁹ qd oia vlcera sumēs hic
vlcus pñi solone pñuitatis: aut sñt simplicia aut pñposita.
Et Quae aut sit pñuitatis solo simplex pñ pñ Sal. eodē 3. di
cētē. sola. i. simplicia ēt vulnera dico cū qd nec morib⁹ neqz
accñs: nec cā cū eis est sup. et pñ oppm̄ illa ēē pñposita: dico cū
qd aligs morib⁹ vel aliq accidēs: vt cā cū eis est. Et Dicūt
quēcūqz res pñt nām ponēs in numerū rerū pñt nāz pñ pñ
nuitatis solonē repta cū ipsa fuerit reddit eā pñpositā: et eo
simplicē: si nulla talis res cū ea repta sit: ita qd quib⁹ alie dis
positiones vel additiones siue res nō exītes de nūero rerum
pñt nām cū solone pñuitatis repte fuerint. nō. n. iō pñposi
ta dicef: sed simplex erit. Et Alij nō dixerūt qd pñdicta habēt
vītātē. et Sal. sic intellexit qm̄ morib⁹ ille cōplicat cū solone
pñuitatis seu actionis seu cāe talis pñditionis extiterit: qd di
uertit ad se curā et addat aliā pñsiderationē curatiuā siue exi
git aliqā cām curatiuā ab ea qd intēdit siue exigit in cura
tione solonis pñuitatis: in qñtū solo pñuitatis est: vt non
haberet secū aliā rē pñt nām cōplicatā. Et de nūero istorū
sunt qd addūt nō solū hoc debere sumi a re pñt nāz: sñt et a re
nālī et nō nālī talis pñditionis qd adderet aliā intētionē cura
tiuā. nā dicūt ipsi qd a diuersitate intētiōis curatiue et ipsius
idēitate sumit simplicitas et cōpositio solute pñuitatis: et
sic fm̄ istos nō quilibet morib⁹ aut accidēs: aut cā repta cū
solone pñuitatis reddit ip̄z cōpōm̄. nō. n. qñz pñia mala cō
plexio neqz carnis diminutio: neqz paruus sanguis fluxus:
neqz quēcūqz pñia hūiditas repta in solone pñuitatis: quib⁹
sint res pñt nām: reddit eā cōpositā cū nō diuertāt ad se in
tentionē medicaminū: sñ sola actione nāe tollant. Et maxie
hoc declarāt de diminutiōe carnis cū soluta pñuitate pñli
cata: ex eo maxime qd caro deperdita eadē cā curatiua vt me
dicina desiccatiua hēat gñari: qd sñl ēt pñsolidabit cōtinuitatē
solutā: sed si pñdicte res pñt nām magne fuerint reddēt solu
tam pñuitatē pñpositā pp cām assignatā. Et exēplificātes d
reb⁹ qd reddūt cām cōpositā de morbo dixerūt sicut mala cō
plexio aut carnis additio: aut pñcussio: aut apā et de accidēte
dixerūt sicut fluxus sanguinis magn⁹ aut dolor intensus.
Et de cā dixerūt sicut hūiditas mala: aut lōga expositio mē
bri soluti ad aerē vñ alteref. Et dixerūt de re nālī sicut si so
lute pñuitati secte fuerunt cōplicata cōpō nālīs vel acqñ
ta hūmida aut eo. Et de re nō nālī dixerūt. sicut si solute cō
tinuitati secte fuerit cōplicata dispo aēris hūmida: aut eo.

Et Pater ergo ex dictis istorū qd qñ soluta pñuitas fuerit
cōiuncta cū aliqua re nālī: vel pñt nām variante: vel pñmutā
te modū curationis ipsi⁹ solute pñuitatis ipsa est pñposita.
Si vō ipsa est cōiuncta cū aliquo vel aliqua re nō variante
modū curationis ipsi⁹ ipsa est simplex. Et Sunt ergo accñ
tia cōia cū sunt intēta ea que reddūt solutā pñuitatē cōpo
sitā. accñtia aut pñia qd nō diuersificāt intētionē: neqz cām
curatiuā reddūt eā simplicē. Et ipsē res qd nō reddūt eā cō
positā sed simplicē sñt reducte ad senariū nūez. s. ad qñtitatē
formā siue figurā eqñlitatē et ineqñlitatē tēpus sitū et locū: et qd
dā addunt septimū. s. nūerū fm̄ enīz istas septē res solo cōti
nuitatis diuersificāt. nā sñz qñtitatē alia dñ pñia alia magna:
et alia mediocris. Et notāt qd solo pñuitatis quibus accidit
mēbris et nō accipit dñ differētijs qñtitatis lineā aut supficiē:
sed semp accipit corpus siue pñfunditatē: pp qd nulla est dif
ferētia fm̄ hāc pñsiderationē linealis neqz supficialis: sñ ois
est corpea siue pñfunda: sñ sñz aliā pñsiderationē aliqua dicat su
perficialis: vt appebit. Et Scdm̄. n. figurā diuersificāt. Et
dixit Aui. 4. qñti. c. 3. de sermōe vñ. in cura vulnez. loquēs
in spālī de vulnere carnosio. vulnus carnosūz nō ēuā: qñ sit
aut sectio plana recta. s. ducta fm̄ corporis lōgitudinē: aut sit
rotūda aut habēs latera. s. curua siue tortuosa: aut triangu
laris siue quadrangularis vel quouis alio mō transuerfa. et
vulnus rotūdū hñs latera pp deperditionē carnis in eo siue
pp distātiā labiorū: sub tñ figura erit. Et Differētia vō supia
penes eqñlitatē et ineqñlitatē est. dixit Sal. 3. de ingenio. qd cō
cauitati vulneris. i. cōcauo vulnere pñinet et fm̄ hāc pñsidera
tionez alia dñ supficialis: et alia pñfunda et supficialis est illa
cuius fundus dicit equalis. i. pñe supficiē exīēs: et pñfunda
dicit eo. Et de pñfundis alia dñ penetrans ad vacuitatē vē
tri. s. supioris medijs vel inferioris. et alia nō est penetrans et
de nō penetratib⁹ alia est hñs abscoñtiōes et cauernas: et alia
nō hñz eas ēt de hñtib⁹ abscoñtiōes et cauernas: alia est hñs
eas. occultas: et alia manifestas sensui patētes: et fm̄ hñ dixit
Aui. vulnus carnosūz quib⁹ est pñfundū penetrās et quib⁹ est
discoopertū et aptū. Et Dñia vō supia a situ est: qm̄ vñ. g. si
vulnus fuerit in aliquo mēbro: vt cora polē est vt supior pñ
ipsi⁹ sit magis cōcaua qñ inferior: qd erga genu est: et eo: et
cū bñ aliqñ vulnerās aliqñtū supficiē scindit: sñ sub cute tor
quet: et itra carnē et cutē trāsīt: vñ vuln⁹ pñt vñsibile: et pñt
inuisibile reddīt: et aliqñ nō torquet: sñ recte pñcedit: et totūz
vñsibile reddīt: et vuln⁹ qdē quib⁹ ab iferiori ad supiora: et ali
qñ eo a supiori ad iferiora: et aliqñ pñlatitudinē trāsīt: et fm̄
hāc dñia qdā dixerūt aliā ēē solutā pñuitatē lōga: aliā cur
tā et breuē: aliā latā. aliā strictā. aliā penetratē. vñqz ad pñfun
dū. aliā nō vñtra supficiē. verūtm̄ Sal. vñ. s. hec oia dñt qñti
tati pñtinere vñ. Et Dñia vō supia a tpe ē sñz quā alia pñui
tatis solo dñ ēē recēs. et alia antiq: et alia media. et dñ recētib⁹
alia est adhuc cū sāguie suo. alia nō. sñ iā in ea aliqñ gñata est
sanies. Et Et dñia supia a loco ē sñz quē alia dñ in supiorib⁹
corpis ēē. et alia in iferiorib⁹. et alia in medijs. et alia dñ ēē in
vnō mēbro. et alia in alio. et tūc aut sñz pñt. seu pñtes alie mē
bri. aut sñz totū ipsi⁹. sic accidit in amputatiōe man⁹ vel pe
dis i mēbris i officialib⁹. vel alie tot⁹ ossis vel nerui in mē
bris pñlib⁹. Et Dñia vō sñz nūez. qm̄ alia ē singularis. siue
vñi nūeri. et alia ē multiplex. siue pluris nūeri. Et Si acci
derit mēbris carnosus. et pñe lacerat vocat pñtusio. siue attri
tio. ista. n. noia ab auctorib⁹ sinonime accipiūt. quib⁹ Aui.
inuat qd pñtusio pñe dicat qñ accidit in mē lacertī. et attri
tio qñ accidit in extremitatib⁹. Et Dixit. A. pñ. 1. ca. dñ solo
ne pñuitatis. pñtusio ē solo pñtui accñs lacerto sñz nūerū
mñtū: et pñ dñt a vulnere qd ē singulr et vnica solo. et pñtusio
qdē iō ē solo multi nūeri. qd nō fit a re icidēte vel pñforātē. sic
fit vuln⁹. sñ fit a re obtusa pñt dēte qd soluit pñt mēbri dila
cerādo pñtes. ex cui⁹ dilaceratiōe accidit solo nūeri. qd multe
pñes soluit i dilaceratiōe. s. illa dñt. qd pñtusio large supia pñt
ē accidē alijs mēbris. s. spmaticis et medijs et duris. et nō so

Quae solo
pñuitatis
re si sim
plex que
cōposita.

Solo
nūm
nō dñ
vnde
vnde
cadit

lā carniformib⁹ z mollib⁹. Et vuln⁹ qdē simp⁹ nō solū f⁹ vnā dicta p rerū diuersificari pōt: s⁹ ē f⁹ multas. Dixit Gal. 3° ingenio vuln⁹ qdē interi⁹. i. qd se pfūdauerit necessario magnū erit: z si in carne multū penetrauerit: z in longitudi- nē tetēderit magnū duobus modis erit.

Solo cōti-
nuitatis
cōposita
pōt ee mlti-
tis modis

Solutio quoq; cōtinuitatis pposita diti dī pōt. dixit Gal. practice 4° pposita vlcera alia cū cāis: alia cū morbis: alia cū accidētib⁹ pponūf. sup. z alia cū duob⁹ ex hīs: z alia cū oi- bus trib⁹. Et que cū cāis hēc sūt ad q mae influūt z sup- fluitates q sūt vt cāe efficiētes: aut augētes: aut pseruātes: dixit Gal. 4° de ingenio. si vulnus hēat malos hūores: aut q mā mala ad ipm defluat: aut hēat qd corrosiuū ostēditur cāz morbi cū morbo cōponit. Et q cū morbo cōponunt: aut cū morbo q est de mala cōplone. i. cōicata toti corp⁹: vt in febrib⁹: aut ipsi soli mēbro vulnerato: aut cū mēbro orga- nico: vt dīminutione vel additione mēbra: aut cū sepatione cōtinuitatis: siue in ossē: siue in neruis: siue in venis: vel arte rijs: aut alijs fuerit. siue illa separatio fuerit singularis: siue multi numeris: vt cōfusio: aut cū morbo cōposito vt apate: z que cōponūf cū accidēte hoc accidēs est dolor grauis: aut aliud diuertēs ad se curā. Dixit Gal. 4° de ingenio sani. q eoz que vulneri applicant. alīs. cōpanē qdā sūt q vulneri cō- parant: vt cā efficiēs: augēs vel pseruās: z qdā pparant eiz vt i. d. sine cui⁹ curatiōe vulnus curari nō pōt: vt mala cōplor: vel apā. supplēt: z alia cōpāf ei vt dispō maior z malignior: z p hēc tria rect⁹ ordo curatiōis vulneris dīsturbat. Et dixit eodē 4° q cū vulnere cōponunt: aliqui cū vulnere sūt cōtingūt: z incipiūt: z aliqui vulneri iam facto supueniūt: z dixit Gal. q a pdictis reb⁹ sumunt dīte vulneris cōpositi: z nō simplicis. Dixit. q res pdictae pter nām habit⁹ qdaz sunt p se subsistētes: qdā aut p se subsistit nō pōt aliud: nisi seipsū denotare: vulnus. n. apā z putrefactio corruptio mē- bri z h⁹ per se pnt eē: z iō seipsa denotāt: z nō solutā cōtinui- tatē cui adiungunt: quare ipsaz cōpositā reddūt: qzitas aut z figura: z alia sūt supradicta p se nō subsistūt: s⁹ sūt accide- tia pter nām supra ipsaz: sed solū denotāt ipsaz sub diuersis differētijs: siue modis denotiatur: z iō nō reddūt ipsaz cōpo- sitā. Dixit qdā. l. 3 simplex solutio pcontinuitatis nō hēat dif- ferētiās specificas essentielles: cōposita tñ pōt dici hēe illas in qzū morbo cā z accēs cū simplici cōtinuitatis solone cō- plicada differūt specie. Rursū solo pcontinuitatis tā simplex qz cōposita nō dī rōne siue malitiae vel bonitatis. Et vt sic dī. q alia est mala siue pessima: z alia bona vel nō mala: z alia ieter ea mediocris. Et mala siue pessima: aut est talis absolū- tē sicut qzūq; suspecta est ad mortem: siue suspecta sit rōne di- gnitatis lese actiōis: vt q mēbro pncipali vel nobili accidit: siue rōne leuōis vtutis dispētatis totū corp⁹ vt vtutis vita- lis ad quā seqq lipothomia z sincopis: siue rōne siue magni- tudinis: de q nō spāf q sanari possit. Aut nō est talis abso- lute: s⁹ cōpātiue ad talia vulnera: sicut dī q solo pcontinuitatis rotūda mala est. i. in cōpōne ad rectā quadratā vel alterius figure: aut difficulter cōsolidat: vñ Gal. eodē 4° ait. vulnera q quodā respectu curant diligenter: z nō sanant a medicis pessima vocari debēt. Et itēz solo pcontinuitatis alia dī for- tis: alia debilis: siue nō fortis: z fortis dī ad quā seqq accēs seuū vt dolor vehemēs: flux⁹ sanguis pternēs vtutē: casus appetit⁹ alienatio sincopis z silia. Et ista sūt vulnera accē- tia in mēbris pncipalib⁹: z nobilib⁹. aut in membris multi- sensus: sicut q accidūt in lacertis. pprie in pncipijs z finib⁹ eoz: qm sunt multe sensatiōis pp chordas z nēruos ibi mul- tos exātes: vñ ad illaz ptiū vulnera seqq dolor itēsus: vñ z fortia valde sunt: solo vō pcontinuitatis debilis est forti oppo- sita: ad quā nō seqq aliquod accidēs forte aut timorolus. **Vulnera** insup ab Hypocrate alia vocata sunt laxa: alia cruda: z laxa dicuntur illa in quibus abundat sanies: z fluit ab eis: maxime si sanies extiterit laudabilis: z talia bona in effusissimo sunt dicta. z dicuntur laxa ad silitudinē vētris flu-

xibilis: q z laxus dī: cruda vō dīr a qb⁹ nihil emanat: aut pap qd z dicunt cruda ad silitudinē crudoz fructuū: quoz hūidū est cōpactū z pp sui cōpactionē nō est fluxibile qzuis exprimat. Dixit Hyp. in afforiz. laxa bona: cruda mala: z re- ducunt cruda ad difficulter curabilia. Et rursūz solo cō- tinuitatis diuidi pōt p sientē factā z futurā fieri: z siēs qdēz hz cām presentē q efficit illā: vt gladiū actu incidentē sagit- taz actu pforantē humore acutū actu corrodentē: z similia. facta vō z futura fieri nō hnt cām pntē: sed facta est illa solo pcontinuitatis: cui⁹ cā efficiēs iaz cessauit ab actu opandī: siue soluēdi. Et futura fieri dī q qzuis cā actu nō soluat: neq; sol- uerit: est tñ psto parata iā soluere. Dixit. q solo pcontinui- tis siēs: l. 3 dicat siēs ab actuali opōne cāe faciētis illā ipsa tñ f⁹ medicū dī scā: qm est idēpēdēs a cā z nō cessat p amo- tionē eius. De pdictis tñ differētijs solutiōis pcontinuitatis in hoc tractatu solum de illa tractabo que nec rōne neq; p- prie cōtinuitatis solutio dī. i. de dislocatione.

De dislocatione in generali.

Cap. iij.

Dislocatio iuncture quandoq; dī dis- gregatio: siue euulsiō: siue se- paratio iuncture qzuis sepatio iuncture a Gal. qnq; sumat p vera solone pcontinuitatis: z qnq; dī disunctio. Est aut dislocatio. dicit Albu. exitus alicui⁹ iūcturay a loco suo: qre phibet a motu suo: z sedat figura mēbrū: z facit accidere sup infirmū dolore: z le- siones vehemētes. Et Aui. dixit. dislocatio est egressio of- sis. i. sit in iunctura ex loco suo: z situ suo q est ei fm nām ad illud. i. ad illū locū vel sitū vel ad illud. i. mēbrū qd ei vi- cinū existit. Est. n. dislocatio discontīnuitatiō ossiū: p quā ossiū alterū cōtiguat⁹ a nālī cōtiguatiōne cū altero sepat⁹: z re- mouet. Dixit Haly. euulsiō ossis est egressio a sua fouea in q cōpositū est. Diuersificat aut dislocatio in spēs siue mo- dos fm magis z min⁹ sic. nā alia est cōpleta z itēgra: z alia est incōpleta z nō itēgra: s⁹ partialis: z itēz alia est q est in- tegra fm locū z sitū: z alia q est itēgra fm locū: z nō fm si- tū. Et itēgra qdē fm locū z sitū ab auctorib⁹ pprie vocat⁹ dislocatio: z est illa cui pprie puenit dīfō dicta Aui. ex q pz q dislocatio dupl⁹ dī: vno large put denotat oēz disloca- tiōē itēgrā z nō itēgrā: alio mō stricte put denotat solū egressiōē ossis de loco z situ suo itēgrā: z fm hāc denota- tiōē erit sermo de ipa iferi⁹ in h tractatu. Egressio vō ossis itēgra de loco suo: l. 3 nō sitū ab Aui. vocat⁹ guatui siue al- guatui. Egressio vō ossis iperfecta: z nō itēgra. dixit Haly. nō vocat⁹ euulsiō: s⁹ disgregationis sepatio: z. 15. pti. dī q qz os dīfūgīf iperfecte z modice appellat⁹ sepatio articuli: ab Aui. vō vocat⁹ torziō: z fm hoc nomē erit sermo de ea in- feri⁹. Sūt ergo dislocatiōis tres spēs: dislocatio siue euul- siō: torziō. z alguatui. Et. 5. quoq; dixit. z ponit. 15. pti. ar. accidit: aut declinatio. i. torziō: aut dislocatio. Et torziōē ibi dīfinit in duas spēs ibi differētes fm magis z min⁹: z p m q dē distorturā vocat⁹: z dixit q distortura dī qm mēbrū sepa- tur a suo loco in modica qzitate. i. nō itēgre. i. minori qz in dislocatione pfecta: z scdaz vocat disunctionē z est qn seqq mēbrū sepationē min⁹ qz distortura. Dixit Raf. in arti- culis. accidit dislocatio distorturaz z disunctio. Dixit Auicē. torziō est egressio ossis ad interi⁹: aut ad exteri⁹: z Aui. dī. q est ad pte pfundā. i. interiōrē aut pcedētē. i. exteriōrē: z subdit q ps ad quā egressio sit cognoscīf sensu. i. visu vel ta- ctu vel vtroq; Dixit qdā. q in torziōe aliq ps pfundat⁹ z pcauat. i. illa a qua fit egressio: z alia eminet z pcedit siue p tendit. i. illa ad quā fit egressio: siue ad quā os accidit. Al- guatui vō est sepatio pcontinuitatis ossis itēgra fm locū: s⁹ nō fm sitū in qua nō fit egressio ad aliquā pte interiōrē vel ex- teriōrē dextrā vel sinistrā: s⁹ solū egredit⁹ a suo nālī loco de- scendēdo fm lōgitudinē mēbrū: vñ accidit mēbrū elongari vltra suā lōgitudinē nālēz tñ: z nō declinare ad aliquam partē: quare nō euenit in ea cōcauitas: neq; eminētia. Et ac- cidit

De nota-
no nō ar-
tributū nī
siūcturis
q volūta
re monē
mā

De dislo-
catione

De pti-
dislocati-
ōis.

De cāte
disponē-
b⁹ ad dis-
locatiōē

Adit aliquid ex elongatione ligamenti ligatis ossa iuncture cui accidit et elongatio ligamenti pcedit ex ipsi humectatione sup sua. **A**it enim **Rab.** 15° p^oti^o. dico forte mollis fiet ligatura articuloz et longi fiet mebru absqz dislocatione. al^os declinatione aliqz ipsi remouete a rectitudine sua: et q^oqz accidit q^o euenit ligamento iunctio totalis fm latu. Et dixit **Aui.** cu ergo est lesio iuncture q^o non mouet os. s. a rectitudine sua ad aliquam dictam p^oti^oz: s. attrahit q^o p^oti^oz s. p^oti^oz. s. ligamentu. s. elongat ligamentu: ac si foret violenter attractu ad iferi: tunc e aliquati vel aliquid: et io no e ex g^one torsiois: si tali itaqz ossa semoti^o ad iferi: os b^o d^o semotu a loco suoz factu e magis distas ab alio osse sibi p^oti^oz: s. t^o no d^o esse extra situ suu: cu a. huc sit in directa oppone ad illud os cu q^o p^oti^oz abas: no g^o est aliquid torsio aut dislocatio: s. b^o est disp^o p^oparatiua ut facili fiat ibi dislocatio. Et dixit **Aui.** q^o aliquid multo r^oes accidit adiutorio: et coze: q^o iste due p^otes magis oib^o recipiunt elongatione. Et dislocatio q^o de no attribuit oib^o iuncturis: s. solu nodatilib^o q^o p^oti^oz moueri motu. volutario: **S**implicib^o autz alijs q^o no e mor^o fm iperiu volutatis no attribuit: et fm hoc appet q^o motio d^octis in madibulis et alia hmoi no d^ont p^orie dislocationes fm iuncturas q^o ac cedere p^oma alia accidit madibule: alia spatule: alia scie. et sic de alijs ut apperbit: et diuersificans fm b^oitate et malitia p^o q^o notat q^o dislocatio d^o p^orior vel min^o p^oraua: et r^oe eminetis p^oculi: magni doloris. v^o mortis: sicut e dislocatio sp^odiliu: et p^orie eoz q^o sut i collo: ut ifra suo cap^o patebit: aut r^one sue difficultatis reductionis ei^o i locu suu: sicut e dislocatio cubiti: et digitor: aut r^oe difficultatis p^oseruationis eius reducte in locum suum: sicut est dislocatio scie: ut p^o p^ois patebit capitulis.

De causis dislocationis et facilitat: siue difficultatis ipsi. **L. v.**
Aufarū dislocationis alie sut primitiue et extrinsece: et alie sunt intrinsece: et alie sunt p^oti^oz. **E**xtrinsece q^o de siue p^oti^oz sunt: sicut casus et p^ossio: et fortis distractio mebru cu fune vel alia res: sicut accidit patibulu funis sustinetib^o et filia: et ex extrinsecis causis est incisio siue fractura ligamenti ligatis in iunctura os cu osse. **I**ntrinsece sut humiditates plurime in corpore vel aliquo mebro multiplicat: vel in ipso p^ogeste: et ad locu iuncture defluxu q^o ligamenta ipsi remolluit: et relaxat: q^o relaxata no p^oti^oz mebru q^o in ipsa iunctura mediate suo osse collocat p^oti^oz quare mebru sua grauitate nali ter iferi: descēdes a suo loco semo nē: et aliq^o et a situ suo dislocat: aut q^o humiditates supradicte no ad iunctura fluētis: s. ad nervos et musculos eis iuncturis circūstātes q^o iuuamētū p^oti^oz in sua retētiōe iuncture in eis q^o remolluit et relaxat: et remolliti et extēsi no p^oti^oz iuncture d^octi retētiōis p^obere iuuamētū: q^ore amoto iuuamētū p^odicta iunctura no p^oti^oz i loco suo: s. dislocat. **C**ausa rū q^o hoies reddunt dispositi ut facili currat dislocatione in iuncturis suis sut s^o q^o dā intrinsecet et q^o dā extrinsecet: et intrinsecet q^o dā se tenēt ex pte ossi iuncture: et q^o dā ex pte ligamenti colligatis eaz q^o dā se tenēt ex pte ossi p^oti^oz: sicut p^oti^oz seu p^ocauitatū in qbus ossa illis p^oparia p^oti^oz nent: et q^o dā se tenēt ex pte ossi p^oti^oz: sicut vertebroz: siue rotunditatū q^o in p^oti^oz sunt locatē: et q^o dā se tenent ex pte vtroiqz. s. p^oti^oz et p^oti^oz: et q^o se tenēt ex pte p^oti^oz dū sunt: aut ipsi latitudo amplior q^o op^oz: aut ei^o p^oti^oz minor q^o op^oz: vñ sit ipsius planities: siue p^oti^oz sita ext^o rius maior q^o op^oz: aut ipsi eleuatio circūferentiā: siue marginū minor q^o esse debeat fm naturā: et q^o se tenent ex pte ossi sunt: aut paritas eius: q^o no est grossa vertebroz: sicut op^oz: aut no est lōga sicut op^oz: aut no est eque in alijs figurata: et q^o se tenēt ex pte vtroiqz: aut e ipsoz nimia leuitas vel torsio reddēs ea nimis polita in capitib^o eoz. Et q^o sunt ex pte ligamenti sunt aut debilitas substantie eius sequēs raritatē texture ipsius: vñ efficiē laxū no firmiter li

gans ossa: q^o debilitas eius sequēs raritatē texture: et laxitas ligamenti: aut est ex creatiōe sua: aut est acq^oita in tpe ex humiditatib^o supfluis in iunctura p^ogestis: aut ad ipsam trasmissis q^o subam ligamenti ibibūt: et ifandūt et relaxat: vñ ligamentū: q^ouis fuerit forte in creatiōe sua reddi^o laxū extēsi^o le: et p^oti^oz non firmās ossa colligata adiucet: et q^o sit ut os p^oti^oz a p^oti^oz facili^oz: et leui cā resiliat: et dislocet: tū c^ota: aut est ipsi ligamenti supflua lōgitudō: p^o quā no b^o herere p^oti^oz os p^oti^oz cū p^oti^oz: s. a lōge itās facili^oz egredif. **C**āe vero extrinsece sunt vel esse p^oti^oz q^oqz extremi^o tates: siue circūferētiās: seu margines p^oti^oz: aut et rotunditatē vertebroz: siue bucellā ossa p^oti^oz fm totū: aut fm p^oti^oz frāgerēt: et amouerēt: et q^oqz ligamēta inciderēt: aut super siue humectarēt. **D**e istis causis. dixit **Sal.** in de accide^o ti et morboz: ponit sic. 15° p^oti^oz. si humiditates p^oti^oz lōgū p^oti^oz in articulo humectāt ligamēta ipsius: et ea demo^o liunt: vñ articulus sit leuis separatiōis: et dislocationis val de aut forte frangēt p^oti^oz in qbus sunt capita ossium: vñ efficiunt postea leuis dislocationis val de aut forte sūt ex creatiōe p^oti^oz vero et ap^oti^oz sūt articuli: tunc ad dislocationē. **E**t **Aui.** dixit. de hoibus est q^o dā q^o est p^oti^oz ad dislocationē in iuncturis suis: q^o p^oti^oz p^oti^oz ossi iuncturaz suarū no sunt p^oti^oz: et bucella q^o ingreditur eas sunt non intrātes. s. in eos q^o tū est necesse: q^ore no retinet eas: sed resiliunt ab eis: et ligamētū dixit **Aui.** q^o ordinatū est inter ea no est firmū. i. solidū: imo est debile: et in creatiōe sua minūtū. i. subtile: aut humidū suscipiēs extēsiōe: aut iam effuse sunt ad ipm humiditates viscosae lubricare facientes illud: aut fracte sunt margines p^oti^oz ossium in quas ingreditur de ossib^o iuncturaz: q^ore sūt p^oti^oz p^oti^oz et ap^oti^oz p^oti^oz sup quas no est distinctio. s. additamētū circūferētiā q^o p^oti^oz os p^oti^oz ab egressione: sicut prius erat an fractionē. Et dixit **Aui.** q^o ista est p^oti^oz oium causaz siue dislocationū. s. q^o abscondunt capita: siue additamēta illa q^o cōglutināt: et firmiter tenēt os cū ossi: et p^oti^oz est q^o reuertant ad dispōnē suā nālē: q^o no p^oti^oz regenerari: nisi i pue ritis: et p^oti^oz huius cāe sit in capite anche. i. i capite p^oti^oz ossis eius: et deinde in capite adiutorij. i. p^oti^oz in q^o p^oti^oz bucella adiutorij: et in duob^o focalib^o duoz pedū apud calcaneū: q^o in iunctura tali. **N**otāt q^o vna eadēqz iunctura p^oti^oz esse facilis dislocationis ex pte vnius dictaz cārū. ut ex pte ossi et difficilis dislocationis ex alia cārū: et ex pte ossi facili^oz est dislocationis: et difficilis est dislocationis ex alia cārū: ut ex pte ligamenti: vel e cōuerso. et hinc accidit q^o de aliqz iunctura repet^o q^o ipsa est debili^oz et laxa ligata et cōiuncta: et q^o eadē est fortiter ligata et p^oti^oz. **D**ixit **Sal.** 12° de vili. parti. quotiēs abūdat humiditas in pte anche: vel alicuius articuli et ligamenti ipsius dislocabit facili^oz: sed quotiēs d^oti^oz sup ligamenta siccitas ut sup p^oti^oz difficilior erit motus ossis de loco suo. Et notāt. q^o cāe p^oti^oz p^oti^oz sūt cāe difficultatis dislocationis et egressione vertebroz a p^oti^oz: et sunt p^oti^oz p^oti^oz: et ipsi arctitas vel stric^o turaz: et additamētū eius circūferentiā altitudo et fortitudo: et d^oti^oz siue bucella grossities et lōgitudō sufficiēs: et vtriusqz ossis aspitas et siccitas: et ligamēti fortitudo: et breuitas et humiditātū relaxatiū p^oti^oz: siue iuncture exiccatione: et ipsaz cāe medie sunt cāe dispōnē medie iter facilitatem dislocationis et ipsi difficultatē. **A**mpli^o iuncturaz. dixit **A.** q^o dā sunt facilis dislocationis: q^o dā p^oti^oz. i. difficilis et q^o dā medie: et hoc erit fm q^o p^oti^oz p^oti^oz causis intrinsecis. **D**ixit **Hyp.** in sua cyrurgia: ut ponit. 15. cōtinētis: articulus genu exitū bz leuē. i. facili^oz dislocat. Et **Aui.** dixit. facilis dislocationis est iunctura poplitis p^oti^oz lenitatē ligamenti ei^o: nā ut patult p^oti^oz ca^o ista iunctura fuit creata leuis ligamēti: et no solidi p^oti^oz iuuamēta q^o sunt dicta ibi: et p^oti^oz lenitatē sui ligamenti creata sūt. dixit **A.** pila. i. rotula siue patella: ut sustētare^o p^oti^oz et p^oti^oz a dislocatione frequēti.

Nico. ser. vij.

b b b

Iunctura
genu iter
oēs facili
us dislo
catur.

Et Hyp. dixit. articul⁹ genu fact⁹ ē ex plano ligamētōz: iō egredit⁹ ex modica cā. q̄re supposita ei empla ad phibendū de exitu: z nisi b eēt iā egredere⁹ de leui: qz Aui. dixit p̄t mi p̄ia. in anatomia poplitis q̄ hec iunctura ē ligata ligamētis fortib⁹: iō qdā dixerūt. q̄ ligamēta p̄t esse fortia ad strigēdū: z leuia ad plicādū z flectēdū. Et dixit Aui. q̄ iūctura hūeri est p̄p̄inqua iūcture poplitis i facilitate dislocatiōis in corpib⁹ macilētiis: s; nō in p̄guib⁹: nā i macilē ab exitu: ad qd adiuuat p̄p̄inquoior occurrus hui⁹ iūcture in macilētiis ad eām extrisecā obuiatē ei ad dislocādū: s; in carnosib⁹ q̄s Aui. intellexit p̄p̄igues est ecouerforz in eo non sit pata dislocari. Et dixit. vbi supra. q̄ articul⁹ adiutorij s; a parte inferiori ei⁹: qz in iūctura cubiti nō pōt dislocari p̄p̄ fortitudine ei⁹: z q̄tēs dislocat⁹ dubitādū ē de forti po⁹ ligamēti ei⁹: s; articul⁹ digitor⁹ dixit Hypo. nō dislocat⁹: sed fragil⁹ aq̄q̄ dislocet⁹: z hoc qdē non est ex pte fortis z firme cōiūctiōis ossiū eoz adinuicē: cū ossa eoz debilit⁹ z laxē cōiūgant⁹ vt apte voluant⁹: z moueant⁹: s; est ex pte ligamētōz ipsoz q̄ sūt breuia z fortia valde. Et dixit Aui. de iūcturis difficilis dislocatiōis sūt iūcture digitor⁹: fortasse enim nō dislocant⁹ imo fragunt⁹ aq̄q̄ dislocant⁹. alb strigant⁹. s; adinuicē. s; q̄ nō pōt dislocari. Et de difficiliorib⁹. dixit Aui. est iūctura cubiti. Medie vō inter p̄dictas. dixit Aui. sūt sicut iūctura ancheripsa eniz h; vñ cāz p̄ quā facilliter dislocat⁹. s; rotunditate vertebū: z largitate p̄ixidis: z aliā oppositā. s; fortitudine ligamēti ei⁹: z inter has medias nūerari p̄t q̄ cūq̄ alie iūcture cōsimiles iūcture anche hūites vñ cām facilitatē ip̄as: z sūt q̄cūq̄ h; cās mediocres inter cās facilitatis dislocatiōis z cās difficultatis ei⁹. Et dixit Hyp. vbi supra. quotiēs dislocatio articuli fuerit difficilior. difficilior erit restō eius cū sit firma z breuis ligamēti. Et Aui. dixit. q̄ facilitas reditiōis iūcture in locū suū est fm q̄titatez facilitatis dislocatiōis: z difficultatio reditiōis est fm q̄titatez difficultatis ei⁹: qm̄ q̄cūq̄ os facilliter resilit nō ipedit exire a p̄ixide a ligamētō: z nō h; os p̄ixidis arcūs: sed amplū sūt: z facilliter redibit nō inueniēs qd phibeat vel diffici liter ip̄i⁹ reditū: cū p̄eadē reducā⁹ loca p̄ q̄ exiuit. Et dixit itaq̄ Hyp. q̄ articul⁹ cubiti non restituet⁹: nisi cū violētia z difficultate: s; articul⁹ genu reducā⁹ facilliter: z nō est dubitādū de debilitate ligamēti ei⁹. Et Aui. dixit. q̄ dislocatio poplitis est facilis reductiōis: s; reductio cubiti est p̄auē. s; difficilis. Et dixit Aui. q̄q̄q̄ accidit vt fiat iūctura q̄ nō est facilis dislocatiōis vel medie facilis dislocatiōis pp̄ aliquā cām faciētē ad facilitatē dislocatiōis supradictaz: z cū hoc accidit ei vt sit ēt facilis reductiōis: sicut cū accidit vt fiat iūctura anche facilis dislocatiōis: qm̄ replet⁹ p̄ixis eius humi ditate lubricatē z relaxatē: q̄re z tūc facilis sit reductionis: imo cū multa fuerit lubricitas: z relaxatio sic facilitat⁹ ad dislocādū q̄ dislocat⁹ oī hora: z redit p̄ quēlibet labore q̄z: tūcūq̄ paruū q̄ fiat in reducēdo ip̄am: s; non p̄manet imo step dislocat⁹: z itez reducā⁹ facilliter. Et fm hāc cōsideratiōē. dixit Snul. q̄ aliqui dislocat⁹ anche p̄ modū q̄ in eternū nō pōt reduci. s; sic q̄ reducta p̄stat in loco suo: z hoc idem potuit intelligere qm̄ dislocat⁹ p̄ incisionē ligamēti eius. Et anche qdē est magis pata huic dislocatiōi oī hora iunctura pp̄ maiorē capacitatē sue p̄ixidis q̄ cōtinet multā humi ditate lubricatē z relaxatē vltra oēs alias. Et post eā est iūctura humeri: z p̄p̄ea magis accidit adiutorio z coxe q̄ re cipiāt elōgationē magis oibus alijs: z iō iste due iuncture q̄q̄q̄ a leui q̄cūq̄ cā dislocantur ēt a puo motu: imo z multoties nihil agēte hoies: s; iacēte aut q̄scēte dislocant⁹: z ancha qdem magis pata est suscipe fracturā circūferentiarū p̄ixidis eius z huic facilliter suscipe dislocatiōē magis irre parabilē q̄cūq̄ alia: z illud iō qz h; ip̄as circūferētiās magis eleuatas: z eminentes: z cum hoc est magis parata casibus z percussionibus. z alijs casibus frangentibus.

Factura
humeri se
quit un-
ctura ge-
nu.

Que sunt
eure sine
difficilis
dislocatio
no.

Factura
que facile
dislocat
facile re-
ducit: et
econtra.

De signis dislocationis in generali.

Capi. vi.

Ignorū cōsiderādoz i dislocationib⁹: qdā denotāt dislocationē non fore in loco de q̄ dubitat⁹: an sit in eo: z qdā de notāt reductionē ei⁹: z qdā sūt signa p̄nostica in ea cōsiderāda. Et signū denotās iūcturā nō fore dislocatā est illud. dixit Sal. vt ponit. 15. p̄tinē. oīs articulus mor⁹ ad oēs p̄tes. s; p̄ seipsum ad ip̄erū volūtatis ad q̄s solet moueri nāliter in se nō h; vitiū. s; dislocationis: tñ signū p̄trariū reptū solū nō denotat dislocationē fore neca: riorcū posset p̄tigere articulū nō posse moueri ad oēs p̄tes ad q̄s nāliter mouet⁹ pp̄ alias cās q̄ pp̄ dislocationē: vt pp̄ spasmū vel pp̄ cōgelationē: vel intēsus dolorē: z alia s̄ilia: sed iūctū hoc signū cū alijs signis significātib⁹ dislocationē certificar⁹ z affirmat ipsam fore sic. Et hoc signū primūz. s; in ip̄so motu iūcture ad p̄tes ad q̄s nāliter mouet⁹: z fm q̄ nāliter moueri d; Alioz at signoz: qdāz significant dislocationē integrā: vel non integrā: z quedā significāt aliquid: z q̄ significāt dislocationem sunt duo: primum est p̄cauitas apparēs in aliquo loco iūcture p̄ter solitū: z scdm̄ est emi nētia sūt solita apparēs in loco illi opposito. Et dixit Bū nus significatio dislocationis vñ est p̄cauitas: solita i vna pte: z ex alia pte eminētia: z fit cū hoc motus mēbz diffici lis. De dictis duob⁹ signis dixit Sal. vt ponit. 15. p̄tinētiis exitus articuli de loco suo erit māsifest⁹ ad vñz: z ad tactū: eteniz loc⁹ ad quē declinabit erit gibbosus: z loc⁹ de quo declinabit erit cōcavus. Et de oib⁹ dictis tribus signis dixit Aui. accidit in iūctura inclinatio: qm̄ inclinā⁹ vt nō possit in opatiōes suas: z motus suos: z iō bñ dixit lra extra. s; infirmatio: qz infirmat⁹ z non pōt motus solitos exercere: z subdit. z accidit p̄fūditas. i. p̄cauitas in solita vñz vel ad tactū reperta. s; in loco a quo secessit: z accidit ip̄sa p̄fūditas z cōcavitas sicut accidēs. s; aliud accidit apparēs in magnitudine carnis: z in eleuatiōe eius: nā magnitudo eleuatiōis siue eminētia appet in carne i loco illo ad quē secessit os in egressione sua: z subleuauit ibi carnē cōpingēdo eam z ista eminētia nō in oib⁹ iūcturis equaliter appetet in mēbz carnosib⁹ z p̄guib⁹ apparēt min⁹: z i macris apparēt max⁹: z ob hāc cām dixit Aui. q̄ eminētia ē magis apparēs in dislocatiōe spatule: z i dislocatiōe iūcture pedis. s; iūcture tali. Et posuerūt auctores canones ad euitādū errozē di gnitiōis dislocatiōis ex signis p̄cedentib⁹ i mēbz pib⁹ z duplicib⁹: z est: qz opz cōsiderare formā z sitū mēbz cōparis sani. nā p̄ ei⁹ cōsiderationē digices. an iūctura mēbz: c⁹ q̄rē dīspō sit dislocata an nō. vñ dixit Aui. q̄ p̄p̄atio. s; mēbz sa ni ad suū cōparē est ex illis q̄ extrahūt illud extractiōe sana i. trita: z modus qdē p̄paratiōis est: vt tu cōsideres iūcturaz infirmā cū forore sua sana: z hoc nō est fiēdū i diuersis hoib⁹ bus: sed in eodē: z iō dixit Aui. cū forore eiusdē infirmū: z nō alterius. z hoc notāt. q̄ hec p̄paratio h; vñ iudiciū qm̄ iūctura sana. i. nō existēs dislocata fuerit fm qd esse d; fm nām in magnitudie figura z sitū: nā si sic nō fuerit p̄tingēs erit cadere fallaciā i iudicio: accidētali autē est q̄ iūctura so roz nō dislocata sit ex principijs gñationis: vel ex tpe mali sitis: vel nō p̄decētiis figure z magnitudinis: z tunc cōparatio eius nō excluderet errorem. Et p̄dicta q̄ signa cōsiderata fm intentionē z remissionē distinguūt inter dislocationem integrā: z nō integrā. Nā vt dixit Sal. z est positū. vbi supra. quotiēs mor⁹ articuloz cessauerit oīno dislocate sunt p̄fecte: z si hoc accidit cū minoz cōditione dislocata erit. z Aui. dixit. cū videris iūcturā non moueri posse aliquo mōt tunc iudica q̄ dislocata erit dislocatione integrā: sicut qm̄ mouet⁹ motu suo. s; q̄ inest illi fm nām ad oēs p̄tes: z per uenit in motu illo ad oēs fines suos nō est in ea egritudo cū separatione. s; ossis de loco suo: z sic nō est dislocata: z ē vñ sicut dicit⁹ est supra si p̄ncipio motus eius nālīs non fuerit p̄pter alias cās supradictas z s̄iles eueniētes in ner/

Signū
nō in
loco

Signū
in
loco

Signū
dislo-
catis
vel

aliquantū
z cōtōstic
sp̄ p̄cece-
dūt dislo-
cationes

nis: et musculis: aut in principio motus. si in cerebro: aut acha-
 sis in dislocatione non integras: siue torsione aliquis motus est possibi-
 lis: et hoc propter offitium quod remanet non dislocata integre: et hic
 motus erit illi plius vel minus secundum quod in torsione egressio ossis fue-
 rit maior vel minor: et sicut cautitas apparens in torsione mi-
 nor erit ea quod appetit in dislocatione integrare: et sicut eminentia
 minor erit: et sicut et cautitas et eminentia appebit minor
 plus et magis secundum maiorem et minorem ossis egressionem. Dixit
 Auicenna. prius sensu et augmento. i. augmento in sensu quod fuit
 sensatum ad interiora in huiusmodi. supple. et ad exteriora
 huiusmodi: quod in dislocatione integra.

Signa autem algnatui et elongationis membri posuit
 Ras. 15. continetis. sub exemplo tali. vidit. in
 quatuor pueris quodam cuius cubitus erat quasi suspensus: et elevato
 brachio ad eum cum adiumento sicut cubitus efficiebat ad
 modum sicut nali forme: quotiens torquebat ad iuuamentum
 extendebat cubitus et separebat in illud digitus: et dixit. ac-
 cidit et huiusmodi sicut in ancha et longior erit pes: et accidit hoc
 et in manibus in humeris. et longior erit manus. Et Albu-
 cas. addidit signum aliud: et dixit: quod si fiat restauratio et liga-
 tio puenieter. et soluat ligatura post. 7. dies et non firmet iun-
 cturam: et reducat emplastrum et stricturam super ipsas aliquotiens:
 et non firmet: sed cadat ad inferiora et non possit eleuare ipsas:
 et locutus est exemplariter in iunctura humeri: tunc scias dixit
 ipse quod nervi qui sunt ad caput humeri iam incisi sunt: aut exte-
 ri: aut mollificati. De his signis. dixit Auicenna. signa eius sunt
 ut sit iunctura sicut suspensa. i. pars tota prius: et postea elon-
 gata sicut si esset alteri prius suspensa: et non si sit affixa et al-
 ligata stricte: et subdit: cum copinxis. i. parte illa suspensam
 ad superiora versus os quod continebat illam cum proximis qui ipsius
 quirit reductionem redit ad mensuram suam: et locum suum laborat: et
 facit: quod os semotus non est a situ suo nali: imo est directe in
 opposito pixidis: quare redit facit in ipsas: maxime cum in Al-
 gnatui nullum sit phibet a reditu: quod n. in pixide illa con-
 neat humiditas viscosa: siue vetustitas: non potest phibere re-
 ditum illius ossis: eo quod redit ei et cum ingressu in pixidem sua du-
 ritate proximam: verum quod quies redeat in locum suum nali si di-
 miseris ea et non tenueris ea firmam in loco suo per oppressionem:
 nec et ligationem reddit mensuram suam accidetale: et itepegredif
 et cadit membrum: et elongat: quod ligamentum incisum vel remollitum
 non continet ipsum in loco suo nali: ad quem reductum fuit per co-
 pressionem ad superiora: et accidit ut dixit Auicenna. profunditas. i.
 spatium in quo potest aliquid imitti: ac si ibi esset profundum: et hoc in
 ter ossa iuncture elongata: quod profunditas: quod est parua: et quod
 est magnasita quod fortasse in ea ingreditur digitus maxime au-
 ricularis: vel indexta: aut aliquis ex reliquis quod erit secundum quantitatem
 elongationis: et hoc maxime contingit in iunctura in qua est modi-
 ca caro: quod si esset in ea caro multa impediret digitum vel
 aliud ab ingressu inter illa a multitudine carnis. Et ex di-
 ctis dicunt patere quod non potest fieri dislocatio nisi fiat torsio: et
 algnatui nec nisi prius os de loco suo secundum partem exeat: et sit
 prius torsio: verum algnatui et torsio precedentes dislocationem
 non in omni dislocatione percipiunt: sicut in ea quod accidit re-
 pte in tpebeui: et hoc propter breuitatem: in quibusdam tamen per-
 cipunt. ut cum prius sit algnatui post tempus deducit ad torsio-
 nem: et tade ad dislocationem: tamen algnatui aliqui potest fieri sine tor-
 sione: et aliqui perducit ad ipsas absque quod sequat dislocatio.
 potest enim tortura fieri sine dislocatione.

Signa autem reductionis ossis in locum suum sunt quod non re-
 manet cautitas aliqua: nec eminentia aliqua in loco
 iuncture: neque potest digitus vel aliud imponi inter ossa iuncture: et
 potest membrum moueri ad omnes partes ad quas mouebatur prius: et naz.
 Et dixit Auicenna. multoties et secundum plerumque vel in plerumque reductione
 nibus significat illud. i. reductionem ossis in locum suum vox. i.
 sonitus: quod auditur: et ab infirmo: et ab assistantibus: quod sonitus: catur
 eo quod bucella quod ingreditur fricatur cum ossuali circūferentia pixi-
 dis: sicut causas sonitus ex frictione duorum corporum durorum

et siccorum: et causas et ex percussionem bucellae ad intrinsecam super-
 ficie pixidis: quod percussio accidit ex violenta impulsione bucellae cum
 compressionem ad interiora pixidis: et ex tali percussione causas soni-
 tus: sicut causas sonitus ex collisione duorum corporum siccorum ad-
 inueniunt tamen sonitus: aliqui et in bona et perfecta reductione non ca-
 tur: et hoc erit: aut cum os reducendum perfecte opponitur pixidi:
 ita quod non habet in ingressu fricari cum circūferentia eius: et cum potest
 introduci paulatim absque impetuosa impulsione: quare cum sic intro-
 mittitur non allidit subito et fortiter ad circūferentiam pixidis: quod
 re non causat in percussione sonitum saltē perceptibile: et cum in pixi-
 de est humiditas viscosa remollescit: et quasi vinctuosa reddens
 superficiem et circūferentiam pixidis: vnde phibet quod bucella in ingre-
 ssu non fricet cum corpore sicco duro: nec allidat in ipsum: quare
 re non causatur sonitus: et propter istas causas est quod in al-
 gnatui non percipitur sonitus cum sit ipsius reductio.

Signa autem pronostica sunt: quoniam quod caro et membra alia circū-
 stantia alicui iuncture remollescent: et debilitant in
 sensu suo: et perdurat sic longo tempore inde incipit iunctura debi-
 litari in suo motu: tunc pronosticari potest futurum algnatui.
 Dixit Auicenna. dislocatio sit fedior et turpior et appetit visui
 quod fractura ossis: cum nec redit dislocatio: neque restaurat fra-
 ctura: et intellexit secundum plerumque: aliqui tamen fractura potest remanere
 fedior et turpior aspectu propter causas supuenire potest: quod
 dam autem dicunt: quod non intellexit fedior ad aspectum: sed quantum
 ad lesionem opponi. nam in dislocatione leduntur operationes
 membri organici et consimilis simul: sed in fractura leduntur
 operationes membri consimilis tantum.

De curatione dislocationis in generali.

Cap. vii.

Dislocatio pueniens ab incisione liga-
 menti curatione non habet. Et dis-
 locatio est cum fractura prius circūferentia
 pixidis est praua: et fortasse non restaurat sic quod
 remaneat in loco suo: et dislocatio cum longo tem-
 pore non reducta fortasse non redit in quod: aut redit: cum diffi-
 cultate mollificatione loci multa premissa: quare paratū est
 ut cito reducat: nisi fuerit quod prius phibet ipsam a cita re-
 ductione statim in principio: ut est quod ei iunctum fuerit vulnus:
 aut apas: aut fractura ossis: aut dolor intensus valde: per cuius
 additionem ex reductione timeat supuentus spasmus: aut disso-
 lutionis virtutis et mortis: quod ergo nil horum fuerit stude cum
 festina reductione eius. Dixit Albuca. quod accidit alicui dislo-
 catio: tunc opus statim ut ad reductionem eius intendat: neque tar-
 det ea oinomā si tardat apas locus: et fortasse sit difficilis
 cum eo reductio dislocationis: si autem fuerit cum ei iunctum fuerit ali-
 quod periculis impediret tunc oportet providere sibi hunc modum. Dixit
 Gal. et ponit. 15. continetis. firma linea lata est quod quotiens disloca-
 tio facta est cum vulnere si articulus restituitur ad locum suum erit
 spasmus: et hoc propter intensum dolorem quod sequitur: et intellexit quod
 reductio erit valde difficilis: et dixit Auicenna. quod quod dislocatio
 fuerit posita cum vlcere vel cum vulnere: tunc opus ut tu provide-
 res: nam si dislocatio ex illis fuerit quod redeunt cum infusione me-
 bri leui non faciente dolore vel vlcere. i. partes ulceratas dolore
 vehemēti quod pducatur ad apas intolerabile. Et dicunt quodam: aut
 ad spasmum. ut dixit Gal. et tunc fac redire dislocationem. i. prius
 et postea cura vlceris. Quod si res fuerit contraria. i. quod non sit fa-
 cilis reductio: imo non possit reduci: nisi cum extensione fortis
 inducete dolore vehemēti: vnde possit supuenire: aut spasmus:
 aut apas: aut aliud magnū et timorofum sint homa: tunc dixit
 Auicenna. ut cures in primis vlceris: siue vulnus: et deinde cura dis-
 locationis: et ppe in iuncturis strictis: et difficilis reductio-
 nis dictis supra. Nam si volueris curare dislocationem requirere
 extensionem fortē in primis: tunc fortasse pducet ad spasmum maxi-
 mum secundum plurimum: et ppe cum dislocatio est in membris quod sunt
 proxima principalibus propter lesionem que illis coicatur.
 Si vero dislocatio fuerit posita cum fractura ossis dixit.
 Auicenna. si fuerit tēso in parte vna pmittere regimē vtriusque rei. i.
 dislocationis et fracture fieri fiat. i. reductio dislocationis: et re-

Nico. ser. vii.

b b b ij

De dislo-
 catione cum
 fractura
 ossis.

De dislo-
 catione cum
 apas.

algnatui
 et torsio
 ipse proce-
 dat dislo-
 cationes.

De dislo-
catione sim-
plicis.

restauratio fracture: h̄ est si iste due dispōnes sic se h̄uerint q̄
cū vnica extēsiōe os dislocatū reducatur ad locū suū: z os fra-
ctū s̄it: qd̄ maxie p̄tigit qm̄ in fractura ossa declinat ad eā
de p̄te: ad quā declinat os dislocatū vt curz vbi ḡra. vtrūq̄
declinat ad p̄te dextrā vel sinistrā: inferiorē vel superiorē: tūc si
mul z semel curet dislocatio z fractura: qm̄ tūc cura fractu-
re nō ipedit curā dislocatiōis. Si at̄ res se h̄uerit ecōuerso.
tūc curet fractura in primis: z ea curata curet dislocatio.
¶ Et si dislocatio fuerit p̄posita cū ap̄ate. dixit Aui. q̄ p̄s̄it
est dispō in ap̄atib⁹ in q̄b⁹ est regimē. s. diuertēdū ad ip̄s qd̄
erit: aut q̄ sit magnū valde: aut i mēbro multuz subtili: aut
p̄p̄inquo p̄ncipalib⁹: z p̄p̄e si ap̄a illud fuerit calidū dolo-
rosū: nā p̄rio d̄z curari ap̄a: deinde dislocatio. si vō ap̄a eēt
de illis ad q̄ nō expedit diuertere regimē: aut rōne siue puita-
tis: aut i dolorositates: siue remissioris doloris ex sua māvt ē
ap̄a vidimōsus: aut durz flaticū: aut ex p̄te mēbz i q̄: vt q̄
sit obtusū s̄esus: tūc i p̄mis d̄z curari dislocatio: z deinde ap̄a.
nā dixit Aui. h̄z qd̄ nos expimur si res fuerit facilis. i. si ap̄a
fuerit facile z p̄uū: z nō p̄mouet ex ea dolor: neq̄z reductio
cū ea re p̄iuncta ē difficilis: aut q̄ sit nō itegrata: aut q̄ est i iū-
cturis facilis reductiōis vel saltē medie restauram⁹ disloca-
tionē: z nō curam⁹. s. curare p̄u⁹ ap̄a. Et si dolor accidit. s.
vehemens: tūc op̄z vt nō p̄sumam⁹. s. restaurare dislocatio-
nē an curationē ap̄atis: z si pur eā fecerim⁹: tūc op̄z vt de-
struam⁹: aut amoueam⁹ ligaturā q̄ post reductionē disloca-
tiōis sit si illa fuerit dolorosa ad h̄ vt nō fiat attractio ad lo-
cū: z augeat ap̄a. s. si os dislocatū igrediat cū facilitate cu-
rabim⁹. s. post reductionē dislocatiōis ap̄a itez z vlcus qd̄
cūq̄ fuerit cū ea p̄positū. ¶ Auctores nō posuerūt hic quō
bēat curari vlcus: siue fractura: siue ap̄a: q̄z relinquunt hec
nota ex curis eoz: z ad illas redire ōz. Alb. tñ de ap̄ate ali-
qd̄ tetigit: z dixit. nō op̄z vt moueat: neq̄z extendat mēbz
dislocatū in hora ap̄atis ei⁹: qm̄ fortasse facit accidere spas-
mū z dolores ledētes: vey qm̄ accidit illico: tūc op̄z vt p̄pes
flōmā isf̄miz: deinde dimittat donec q̄scat ap̄a: deinde em-
brocat mēbz cū aq̄ calida: z oleo s̄i mixtis: deinde reducatur
dislocatio cū facilitate: vides ḡ q̄ i casib⁹ dislocatiōnū p̄po-
sitaz d̄z h̄i medic⁹ q̄ sit sapiēs bone extimatiōis potēs eli-
gere: an sit dislocatio reducēda in primis: an sit tardanda.
¶ Inq̄t Albu. qm̄ accidit vt sit dislocatio cū vulnerē: aut cū
fractura: aut cū vtrūq̄z s̄i s̄i conaris reductionē ei⁹: z ip̄s
restauratiōē multotiēs succedit mors. z p̄ illud nō ōz vt
p̄sumat sup̄ curationē ei⁹ q̄ ē hmōi: nisi q̄ ē p̄ndēs lōgi vsus
misericoz: pius tard⁹ nō audax: nō p̄s̄umptuosus: z vtat in
iceptiōe cure medicis q̄ sedāt ap̄a calim⁹: z dimittat isf̄miz
diuio iudicio: nisi adsit cui sp̄as salutē a p̄ditiōe cū leuitate
egritudis in q̄ appet qd̄a sp̄es. ¶ Et ad declarādū neciū fo-
re in hmōi medicū sapiētē Raf. 15. p̄ti. adduxit qd̄a exēplū
sūptū ex qd̄a li⁹ attributo Sal. z ait. cadēte saxo sup̄ extre-
mitatē h̄ueri cuiusdā rupte s̄t cūq̄ z caroz ita q̄ appebat ex-
tremitas adiuuamētū nuda: z z dislocatū est cap. fūrcule: q̄
re qd̄a empici cyrurgici rectificādo os z restituēdo carnē: z
cutē sup̄ illud emplā fecerūt: z ligaturā sup̄ ilico: z cū eēt in
3° die ferebat caro. z virescebat os: s̄z cura p̄ueniens erat: q̄
debebat tota caro icidi z cōburi cū oleo buliētī. ¶ Hoc idē
exēplū afferēs Aui. dixit iqt sapiēs q̄ cecidit lapis sup̄ ex-
tremitatē h̄ueri hois: z vulnerata z disrupta ē cutis z caro
dōec appeat extremitas lacertī nuda ēt dislocatū erat s̄bz
eā caput fūrcule. Tūc ḡ qd̄a stolidoz expimētatoz occupa-
tus est in quassando. al̄s. eq̄z do os: z reduxit sup̄ ip̄s carnē:
z cutē: z emplāuit z strinxit: q̄re accidit vt feteret caro: q̄z
corrupta fuit: z p̄p̄ suā vicinitatē corruptit os: z fūm est viri-
derz nō sciuit ille stolid⁹ q̄ ōz vt hmōi caro. s. fetida absin-
dat z coquat ille loc⁹ olō seruēt: z h̄ sibi accidit: q̄z errauit
z reduxit dislocationē an curationē vulneris z p̄tusionis:
z q̄z emplāuit cū emplis p̄strictiuis: z phibitiuis q̄b⁹ egef
isf̄mationē reducte iūcture: q̄re phibita fuit trāspiratio i lo-

co vlcis: vnde arrepta est caro a calore extraneo: z putre-
facta est z facta fetida.

Simplex itaq̄z dislocatio cū q̄ nō est qd̄ ip̄s phibeat
reductionē exigit: vt medic⁹ p̄sideret z sciat
ex p̄dictis os dislocatū semotū motū eē a suo nālī loco: q̄re
expedit vt conet reducere ip̄m ad illa: z p̄ ad suū sitū nālē:
z h̄ qd̄ faciet si mēbz extēderit extēsiōe sufficiētī p̄ se: vel
mistrū aut mistros ei⁹ q̄ cū sufficiētē extēderit d̄z p̄mire
sup̄ ip̄m ex p̄te eminētē ibi apparētis: z ip̄ingere ip̄m vsus
cōcauitatē z p̄te a q̄ declinauit. ¶ Inq̄t ē Sal. z p̄oif. 15. cō-
ti. ois articūl⁹ extēdat z eleuet. s. a loco i q̄ ē ad p̄te p̄iā p̄i
ad quā declinauit: h̄ tñ sapiētē agere d̄z ita vt cū deduxerit
ip̄m ad sitū suū: z i directo p̄ixidis tūc stet: z nō vltra ip̄igat
s̄z tūc ōz vt ip̄m ad suū locū reducat: qd̄ sit sola impulsio ip̄i
ad os p̄ixidis: z dōec igrediat i ip̄a itegre. z vt dñt ad redu-
ctionē ossis ad suū nālē sitū: aliqñ sufficit sola extēsiō: z ma-
xime i toriōe: z aliqñ sit cū extēsiōe necia ē p̄pulsio vt dñm
est. ¶ De hmōi ḡ curatiōe. dixit. A. dislocatiōis simplicis re-
gimē. s. curatiōis reductiū ei⁹ ē: vt tēdat mēbz ad p̄iū p̄-
tis a q̄ separātū ē: donec opponat extremitas ossis. s. dislocati
extremitati ossis alteri⁹. s. p̄ixidis: z tunc dixit. A. reducatur
ad locū vñ exiuit: qm̄ tūc redit scā reductione. ¶ Dixit. A.
deinde liget. s. ligatura decet: z put i p̄po ca⁹ de ligatura in
sequētī tractatū dices: z auctores cōiter nō fecerūt mētiōē
in caplis ḡnālīb⁹ de curatiōe locis: dāte deo de hmōi em-
plis isf̄ri⁹: fiet caplī sp̄ale: ligatura at̄ in h̄ loco d̄z fieri vt h̄
qd̄ reductū est firmū teneat i loco: ne itez ex q̄libet leni cā
de p̄ixide egrediat: z itez descēdat z dislocef. ¶ Et d̄z fieri.
dixit. A. q̄z i ipsa ē securitas ab ap̄ate. i. q̄ nō eueniat i loco
nō cū ligatura sit fm̄ mēsurā suo loco dicēda: ip̄a. n. phibet
ne descēdat sup̄fluitates ad locū q̄ possent ap̄are locum seu
mēbz: z si nō est in totū securitas de ap̄ate: tñ dixit Aui.
adiutorz ne ap̄et. s. ap̄ate magno multū lesuo de q̄ sit curā
dū: p̄p̄ q̄le nō erit desistēdum a ligatura: nisi si accideret ap̄a
notabil⁹ magnū i q̄ ligatura nō d̄z fieri: z si scā foret d̄z tol-
li vt supra dñm fuit: qm̄ dixit. A. necessitas ad phibendum
ap̄a laboriosū est maior q̄ sit necessitas firmādi mēbz re-
ductū: z iō in tali ap̄ate nō d̄z fieri. sit ēt ligatura p̄p̄tinere
emplā z alia medicācia in loco: sicut suo ca⁹ dices. ¶ Et q̄z
qd̄a stolidoz post reductionē dislocatiōis an ligationem: z
postea supra ligaturā apponēbat p̄anos calefactos sup̄ lo-
cū qd̄ poterat esse cā ap̄ationis loci: iō hoc facere phibuit.
Raf. 15. p̄ti. z ait. p̄ani ficci carētes epithimate. z nō infusi.
supple. z calefacti suppositi loco calefaciūt mēbz cui super
ponunt admodū ignis: vñ augebūt calitatē: z isf̄mabunt
illud: z fiet in cām ad adducēdū mās ad illd̄: qm̄ cū isf̄mā-
tiōe illa trahūt mās: z ap̄iūt eis vias: z hec maior cā ad idu-
cēdū ap̄a. Et. A. dixit. scā reductiōe nō debēt supponi p̄ani
calefacti: imo phibet: qm̄ calefaciēdo addūt in ap̄a: z iō ōz
vt sint infusi i ceroto. s. scō ex oleo ro. vel alio s̄i z cera: z hoc
maxie in estate: vel i vinō p̄oticoz: hoc p̄p̄e i hyeme: z vtrū
q̄z eē isf̄rigidatū. q̄z d̄z fridū sup̄ p̄iū: s̄z tñ pl⁹ i estate: z di-
cta p̄anoz suppositio iō sit vt mēbz p̄fortet p̄eos: z nō su-
scipiat fluētē mās: s̄z magis iā fluxā repellat z trāsmutat: z
ad dñm finē. dixit. A. q̄ i iceptiōe. s. curatiōis. vel i iceptiōe
flux⁹ mās ad locū idiget embrocis. aut epithimatib⁹ p̄for-
tatib⁹: z dixit meli⁹ ē vt admistrent hmōi stiptica p̄fortan-
tia sup̄ stricturā. p̄culdubio. i. in loco in q̄ ligatura sit magis
arcta vel sup̄ stricturā. i. i loco q̄ magis q̄rit p̄strigi. z est lo-
cus ossis reducti q̄ vltra p̄dicta futamēta adiuuat ad p̄for-
tationē ei⁹ i loco suo. dñt. hāc embrocationē intellexit. A. de
bere fieri p̄ ligaturā: nisi q̄z velit ip̄as solui nō deberet qm̄ i
solbone ei⁹ existit timor iteratiōis dislocatiōis: s̄z supra ip̄as
ligaturā q̄ tādū fieri d̄z q̄ penetret vsq̄ ad ip̄m mēbz: z h̄
maxie d̄z fieri si sub ligatura nō fuerit positū emplū stipti-
cū p̄fortatiuū: aut z si positū fuerit foret ericcatū: vel vt dñt
qd̄a sup̄ stricturā i mēbro sup̄i⁹ vsus corp⁹ a p̄te a q̄ possent

De h̄
curatiōe
p̄li.De h̄
reductiōe
ḡnālī
tractatūDe h̄
reductiōeDe h̄
reductiōe
p̄liDe potē
ne quos
d̄m

fluere mae sup stricturā. i. pte strictā et ligatā. s. et nō sup eaz. Et oēs iste expōnes sūt ad eūdē finē: vltia tñ ē melior: et qdā in estate embrocāt vel epithimāt cū aq frida: et in hyeme cū vino pōtico tepido. p̄t ēt fieri loco embrocatiōis iunctio cū aliq ex oleis stipticis. et dicit. A. qd eodē mō et oib⁹ sup dicit. casū. curatio curat: et dectat ossis: siue tortura: siue distortura.

Alguatui vo curet. dicit Raf. 15. pti. cū ligatura eleuāte illud os ad locū suū et ege⁹ q impellat illud in locū suū: cū. n. alguatui os dissolutū sit i situ suo. nā si non egetur extensione membrorum aut expressiōe que ipingat ipsum ad situm suum naturalē: s. solū ege⁹ q impellat illū in locū suū. s. in p̄xidē: siue fiat h ab inferiori p̄pingēdo ipm ad supi⁹: et ipellēdo in p̄xidē: siue fiat ligādo ipz ab inferiori et trabēdo supi⁹ vsus p̄xidē: Et scā reductiōe. dicit Raf. cū ref cū reb⁹ stipticis cū calitate: qm̄ efficiat mām q fecit relaxationē. Et dicit. A. o. vt reducat os mollificatū. i. p̄molificationē elōgatū: et egressū sepatū: et post reductionē eius emplē⁹ cū emplis i qb⁹ est vt stiptica p̄mixtis cū eis q hnt vtutē calefactiua: sicut simiscēat galla: balaustia: et acatia cū aliquatulo castorei croci et vīne: et itez sufficiat ad emplān dū qd ē sicut nux cyp̄ssit: et iunipus et reliq q cadūt in emplis rupture. s. siphac. deinde dicit. A. stringat sic caput. s. cū ligatura tenēte emplm: et os in locū reductiōis firmūne resiliat: qd si nō supradicta curaples iterata ptulerit: s. distocat mēbrū ex oi motu. et quoties redit itez distocat: et tūc dicit A. indiget cauterio: verū q alguatui vt patuit pluries accidit adiutorio et coresideo i capitulis eoz de cauterio qrat.

Et quāuis auctores sub breuitate locuti sūt de cura dislocationū p̄nstra diete et potiōis: ipsa tñ necia sūt in ea. Dieta eniz p̄siderari o. in oi dislocatione et sūt potiō: et maxie in alguatui. In dislocatione. n. et tortione o. vt in p̄n⁹ eger subtili⁹ dietet cū phibitiōe carnis: et vini: et oīz replētū corp⁹ nutrimento p̄b qdū fuerit polē: et pcedat ei cibaria subtilia: et pauci nutrimenti: et an reductionē: et p⁹ qdūq securitas fuerit de apate: aut qdūq sedatus fuerit apā si p̄fuerit: et scā securatiōe d apate: tūc grossiorib⁹ dieta dus: et maxie ex eis cibis et potiō⁹ qb⁹ sit stipticitas: vt generet eis nutrimentū solidū p̄ferēs in retētiōe et firmatiōe ossis reducti. Et de dieta in hoc tpe loquēs Aui. dicit. o. vt sit cibatio dislocationis: seu in dislocatis cū eo qd p̄fortat cū sua stipticitate: nā illud est qd p̄fortat iūcturā: et ligat eā fm firmitudinē necitatis: et i sūma est p̄stis diete dicēde i caplo fracture ossiū: et in alguatui o. vt dieta tota vta⁹ ad subtiliationē et p̄prie sic dcm ē i smōe 3. in capitulo de paralyti. Et potiō sūt h. p̄sideratiōe: et maxie h. qdūq itētiōes qd p̄ia ē ad euandū: et vo ad diuertēdū. 3. ad alterādū. et 4. ad corrigēdū accidētia. Et p⁹ qd itētiō i dislocatione et tortiōe p̄plet flōmias: et maxie si cā inducēs eā fuerit fortis: et eger replet⁹ fuerit. Et qd si flōmia fieri nō potuerit fiat scari ficatio vel sanguisugaz appositio: et totū hoc fiat h. canoz p̄les iteratos de siēda flōmia. Qd si necia fuerit p̄ flōmiam: alia eūo p̄farmaciā fiat. Et qdā dixerit. flōmia fieri debere aūq reductio fiat: s. nō ē hoc neciariū nisi in magnis casibus: et cū medic⁹ h. inducias ad reducēdū: in alguatui vero fiat eūo būditatis remolliētis: et p̄pe sicut dcm ē in tractatu p̄cedēte in cura sciaticae. De diuersio vo cōplet vbi necia fuerit cū his q in dicto tractatu deā sūt et pueniūt maxime clysteria leuia: et ēt acuta qd maxie necia sūt i alguatui. De alteratiōe vo p̄localia vt dcm ē: et dicit in p̄ticularib⁹ caplis. De correctiōe vo accidētū ē sciēdū qd aliqñ accidit in dislocatione dolor fortis: et o. qd mitiget cū eis q deā sunt lenire dolorē iūcturaz in dco tractatu p̄cedēte. 15. pti. qd ad articulos sepatos: et incidēdū dolorē accidētē in eis cepe narcisci misceat cū melle: et supponat et qd terant radices cānaz et folia eaz: et misceant cū olo sūmam modico et supponat: et cū in dislocatōe fuerit p̄stis: tūc tere carnē p̄culaz et ossa eaz: et suppōe p̄stis: et magnū erit iuuamētū eaz: et pigue

do vñ puenit valde dislocatiō: et torture: et nodul⁹ diuturnis: et p̄stis nervoz et subtiliat valde grossitiē eoz: et cū ea fiat fricatio in sole moderata ad leniēdū ossa cū sit in vltima limitio: et dicit Sal. vt ibidē pōit: puenit torture articuloz: et p̄stis lana succida infusa in oleo si suppōat ei: aut si inuictio fiat cū gera et oleo ro. et epithima fiat cū aq dulci tepida dū mitiget dolor p̄ fricationē et p̄stis. Et aliqñ remanet p̄ sanationē dislocatiōis vel tortiōis grossitudo iūcture phibēs mēbrū ab ip̄s extēsiōe: et reflexiōe. de c⁹ cura dicit Raf. 15. pti. ego pcedo in ea sic est in cap⁹ scilicet. s. leniēdo: et lenitiua sūt hēc. v. 3. bdellii: armoniacū sigia: medulla vacce: piguedo thauri galbanū: oleū alkāne: oleū lininū: oppoponacū pinguedo lane: cera citrina p̄ticirops mucilagines sicut fenugreci: et se. lini suba ablutiō: suba granorū p̄rada: ctali: et cauda. s. arietis: et pinguedo caude ei⁹. Abūdās aut epithima cū aq calida: et oleo tepido: et mot⁹ frequēs mēbris calefaciūt p̄fecte: et extēdūt neruū. Et dicit. si vitū fuerit cro nicū fiat cura cū marchasita calefacta: et extincta cū aceto: et fumigiū ad locū recipiat: et fiat limitio cū limitius: qm̄ hēc ē vltima cura ei⁹. Dicit Alb. in caplo dislocatiōis hūeri. si accidit p̄ sanationē grauitas in mēbro et tarditas mot⁹ ei⁹ vta⁹ tūc infirm⁹ balneo multoties: odec leniat illa grauitas et redeat ad nāz ei⁹ p̄māz Aui. dicit. qm̄ remanet post reditiōē dislocatiōis: aut sepatiōi. i. tortiōi durities: et qdā apā ad ministra embrocas: et epithimata lenificatiā. Et qm̄ remanet mēbrū ifridatū: tūc dicit Raf. vbi. s. suppōe ei serapinū galbanū: et castoreū: qm̄ calefaciūt mēbrū: et extēdūt neruos.

De dislocatione mandibule.

Cap. viij.

Auctores p̄cedētes p̄tulerūt i restauratiōe ne dislocationū inceperūt a iūcturis supiorib⁹: et eaz p⁹ et supior est iunctura mādibulaz inferior de q sciēdū. vt. s. patuit q iūctura mādibulaz ē duplex: vna ē seratilis et p̄iunctio mādibule dextre cū sinistra: et ecōuerso in mēto: siue in loco barber: et in tali iūctura nō p̄tingit eā dislocari posse: et de tali iūctura itellerit Sui. cū narrauit iūcturā mādibulaz iter eas q nō p̄t dislocari: alia ē notabil⁹ quā mādibulaz tā dextra q sinistra p̄iungit ossi petroso: et in hac iūctura p̄tingit mādibulas dislocari: et ei⁹ dislocatio aut ē vni⁹ mādibule tñ. s. dextre vlt⁹ sinistra: et qdūq est ambaz sūt vñ Raf. 15. pti. ait in dislocatiōe qdūq dislocat barba vna: et qdūq dislocat vtraq. et tā in vna tñ qd in ambab⁹ sūt raro p̄tingit dislocationē euenire. Ingt eni Haly. p̄tice 9. raro accidit hēc iūctura dislocari: et rō ē: qd supior p̄stis illi⁹ p̄pmit capita: et fm plm: siue vna: siue abo dislocat⁹ dislocatio eaz fm plm erit nō integra. ait. n. Haly. vbi. s. euulsiō. i. integra dislocatio pay accidit: et siue in vna: siue in abab⁹: et siue integre: siue nō integre p̄tingat dislocationē fieri ipsā: aut erit vñ: et tēti⁹ siue aūri⁹: aut erit vñ: siue interi⁹ siue posterius: auctores tñ de dislocatiōe mādibule loquētes solū locuti sunt de ea q est ad interi⁹ siue exteri⁹: qm̄ ipsa est q fm plm accidit: et qd eueniens ad interiora siue posteriora raro valde p̄tingit: p̄p qd ipediūt ab osse petroso ossa mādibulaz ire vñ⁹ posteri⁹ iō d ea nō fecerūt mētiōē: qdā tñ modernorū de ea dixerūt: vñ ait Sui. aliqñ dislocat ad interiora: et aliqñ ad exteriora. p hīs dicit A. qñ cadit dislocatio in latere vno: qd p̄t p̄tingere p̄p cām offendentem alteram mandibulaz p̄ter alteraz. et p̄t euenire qdūq in dextra: et qdūq in sinistra. supple. et qdūq p̄t euenire in vtraq: et dicit. accidit mādibule inferiori: vt dislocet ab ordine suo. s. a suo loco et situ nali. s. integre qdūq sit illud de eis q pay sūt: qd raro p̄tingit mādibulā dislocari integre p̄p qd sorti nextu anodas ossi petroso ēt p̄ligamē: et vt in anathomia ei⁹ patuit: et p̄pē ēt qd mādibula nō mō uef p̄ se motib⁹ violētis: nō eniz est motus eius: nisi ad masticandum et loquendum fm naturam ordinatus: et subdit Aui. et non accidit. s. dislocatio mādibule casu completo. s. qdūq et in hoc innuit qd quandoq non integre dislocatur.

Nico. ser. vij.

b b b lly

Et cāe dislocatiōis mādibule alie sūt extrinsece vt casus: p-
pcussio: aut violēta distractio: ⁊ uehemēs oris ap-
tio i oscitatioe: ⁊ clamore: vel magni boli masticatioe: ⁊ sū-
bus: vt saltu sup pedes suos in q̄ex uehemēti allisiōe pedes
ad terrā accidunt: vt moueāt motu forti mādibule ossa: ⁊ di-
locēt. vñ. A. dixit. q̄ dislocatio accidit ei apud saltū. s. qñ.
q̄: ⁊ sūt p̄t accidere apō scissione violētā lapidū vel lignoꝝ
cū violētē pcutit sup ea. Et alie cāe sūt intrinsece. s. rela-
xātes. s. hūiditates ligamēta: ⁊ musculos: ⁊ nervos q̄b mā-
dibula in suo nāli loco pseruas. Intrinsecas at et extrinsecas
rāgēs sub breuitate Raf. 15. pti. ait. dislocat qñq̄ pfecte: et
alia accidit ex lassitudine musculorū penes masticationem
abūdātē: aut penes ap̄tionē oris. s. violētā: et vt plm̄ puenit
cā intrinseca. s. relaxāte ligamēta nervos et musculos hāc
sūcturā pstrigētes: q̄ mollificatio cū accidit facit h̄t ei⁹ dislo-
catio. Ait. n. Haly. accidit hec dislocatio cā lacertorū eaz p̄ti-
nētū mollitiē: cū enī accidit mollities ipsis lacertis facili
dislocat: et sic facili dislocat ita facili reducitur. Ait. n. Raf.
vbi sup̄a puenit ad dispōnē suā p seipsam absq̄ cura alia:
et subdit. dico. s. q̄ si alia cura necessaria fuerit: tūc attraba-
tur barba. i. menū ad p̄tē posterorē: et cōstringat. s. op̄in-
gendo ad p̄tē p̄riam declinationi eius: qm̄ restituetur.

De signis ^ā difflocatiōis alia sūt signa gñis. f. ipedi-
mētū eueniēs in oponib⁹: et maxie in mo-
tu ei⁹: et pcutitas apparēbit. f. eminētia hz ea qd cā sūt in
cap⁹ gñali signoz. **C** Et alia sūt signa spērūz boz aliqñ si-
gnant vtrāqz mādibulā fore difflocatā: z aliqñ solū alterā.
Et d signis difflocatiōis vtriusqz. dixit Raf. 15. pti. si difflocat
vtrāqz erit eminētia mādibule maior: z vebemētiōz: nec po-
terit patiēa apte claudere os ei⁹: f. hī erit vitiiū magnū. f.
difflocatio itēgra fuerit: f. si nō fuerit itēgra erit vitiiū puū: qz
hz aliqd poterit claudē os suū: l. nō itēgre z dētes nō erūt op-
positi. f. supiores cū iferiorib⁹: z hoc i vtrāqz mādibula: sic
f. i difflocatiōe vni⁹ eaz: qz qñqz vna difflocat: l. z dētes illi⁹ la-
teris sibi opponūt. **C** De his signi⁹ dix. A. remāet os aptū:
ra satis: vñ musculi tēdūt q hñt mādibulā ad supi⁹ eleuare:
qre nō pñt aliā ad supi⁹ trahere qñsqz cū supiori pñgaf ad
clausiōē osis. Et dixit. A. accidit i ea ista egressio. f. ossium
mādibule ecōtrario ei⁹: qd accidit apd mollificatiōē eius. f.
ligamētōz z lacertōz pñetiū mādibulas: nā i mollifica-
tiōe eoz declinatio mādibulz nō fit ad añriora siue exteriora:
ra: f. ad iferiora. **C** Et ex his vbi⁹ accipit distinctio diffloca-
tiōis hz cās: nā qñ fuerit a cā intrinseca os remanēt aptū cū
declinatiōe mādibule iferioris ad iferiora: z vt appet ex pdi-
ctis ex reductiōe ei⁹ ad supiora claudet os: z fiet ei⁹ reductio
facilī: f. qñ fuerit cā extrinseca os remanēt aptū cū declina-
tiōe mādibule iferioris ad añriora: neqz erit ei⁹ reductio fa-
cilis: z qzuis pñmāf ad supiora nō ppea pñgaf mādibule
supiori. neqz claudet os: et enī dixit. A. applicatio vni⁹ ad al-
terā difficilī: l. nō pñet. f. mandibula oīno motu cū lacertis
suis: q veniūt ei a posteriorib⁹ p qñ aliqlīf adhuc pñcipat
motū: l. fit puata eo ex pte lacertōz tēporaliū. Et qdam
putat. qd hoc sit signū torziōis: siue difflocatiōis nō itēgre in
q vt supra patuit in ca⁹ signoz difflocatiōis aliqs remāet mo-
tus: vt dicit. in torziōe mādibule ē difficilī applicatio iferio-
ris cū supiori: f. in difflocatiōe est impossibilī. **C** Dixit Halv.
euulsiōis pfecte signū est: qñ videbis fauē iferiorē ad ife-
riora declinātē: z os ad posteriora declinat. f. qñtū ad mādī-
bulā supiorē: nō qz ipsa exñter declinet ad posteriora cū sit
imobilis: z nō possit moueri de loco suo: f. solū apparenter
ad posteriora declinat: qz cū iferior mandibula ad añriora
declinet: ita qd dētes ei⁹ anponunt dētib⁹ supiorib⁹: z den-
tes supiores postponunt hinc ē qd supior mādibula appet z
credit ab aspiciētib⁹ ad posteriora declinasse: z dixit. vide-
bis ossis extremū apparens in supiori maxilla. f. videbis qd
cap⁹ ossis mādibule difflocate appebit eminēs in supiori ma-

zilla. s. iuxta locū cui p̄iūgit in osse petroso: ⁊ erit ibi eminē-
tia māifesta. Et vt dicit qdā: q̄ magis apparēter p̄tingit in
dislocatiōe mādibule pueniēte a mollificatiōe ⁊ hoc iō ē q̄
cū dislocat p̄p mollificatiōē: vt dixit Alb. mādibula inte-
rior sit magis eminēs ad interiora. ⁊ magis descēdēs ad in-
feriora. Et cū sic sit accidit tūc q̄ extremū ei⁹ sup̄ior⁹ magis p̄-
pellat ad exteriorē maxillā. i. carnē maxille sup̄ior⁹ ē: ⁊ iō ibi
maior appēt eminētia. C Dixit Albu. ⁊ currit salua ex ore
ei⁹: vt nō possit tenere eā. s. ⁊ fluit p̄ ap̄tione oris. Et dixit.
iuoluit lingua ei⁹ cū fmōe. i. nō recte p̄fert fmōē: ⁊ hoc iō
q̄ i eo labia ⁊ dētes q̄ sūt duo de istis faciētib⁹ ad rectā p̄-
lationē fmōis sūt ex locū suū nālē: ⁊ impedita in motu ipsorū
vñ nō p̄t vox bñ modulari. C De signis at̄ dislocatiōis alte-
rius mādibule soli⁹. Dixit Ras. vbi. s. dētes ipsi⁹ p̄tis erunt
tortis⁹ eminebit mādibula ipsa. Et. A. dixit. q̄ for⁹ siue figu-
ra significās hāc dislocatiōē est declinatio. s. p̄tis mādibu-
le dislocate ad anteriora cū trāsferione. s. densū ipsi⁹ p̄tis
a dētib⁹ p̄tis alterius ⁊ iō dixit Ra. eos esse tortos.

Be cura dixit Raf. 5. pti. fieri d3 velocior restō vtriusq3
barbe qñes dislocat: cū ipa fiat de leui melior
s. qñ cito fit: qñ si cū tarditate fit ex soliditate z robore ipo
rū excitabit febres pñuinas: z dolorē capitis ex violēta extē
siōe musculor. s. timporis: ex q. s. violēta extēsiōe dolor ac
tūdes vehemē: aut eorū sequit tractū multaz māey ad ipos
musculos q apābūt coar2: Ide sequit dolor capitis: febīs
pñuina: z subdit Raf. z qñq3 soluet ei ex supfluitatib3 colē
ricis absq3 aliq3 omixtione scā tū eis. s. ex alijs hūoib3: qñ
pp dolorē z febē pñuā exacuit colera: z mouet: vñ furio
sē z simthomatice expellit: z subdit. z qñq3 paties moris in
becia die. **C Et. A.** dca vba Raf. ponēs dixit. bec cura ē sū
ma curay in qb2 est necē vt festinet: z si nō festinat: ad redu
cēdū eā pducet ad egritudies z nocumētaz: cū hmoi redu
ctio casus fiet praua. i. officil3: magis dolorosa: egritudi
nes at z nocumenta ad q pducit sūt. dixit ipse. q indurat z
apat: z tēdit lacertos: z cōmouēt febres isepabiles: z do
lor capitis stās: z hic dolor erit ex cōitate pp illud q3 asfo
ciat ei de vehemētia tēsiōis lacertor: z subdit. z fortasse res
praua sit dōec iterficiat in. s. o2 dicit aut illud: aut post illud
paz: qñ nā nō potuit tantā violētia vlti2 tolerare: qñq3
sit vt soluat ei vēter cū supfluitatib3 multis colēricis puris:
z q euomat filēs ei. **C Et Alb.** dixit. q qñ dislocat in hora
aliq3 z nō ouertit ad loca sua. s. festine tūc multotiēs accidūt
inde febres: z foda assidua: z fortasse euomit colerā purā: cū
g vides tūc scias q est pdictio. s. mors futura i pximo: z mul
totiēs morit cui accidit istud in decē dieb3. Et nō intellere
rūt pdicti de dislocatiōe pueniēte a cā intrinsecā mollifican
te: qñ in ista nō accidit dolor: aut pu2 valde: q nō est cā at
tractionis: z p pñis nec egritudinū z nocumentor. Op3 g
dixit Auic. vt festinet ad curā eius: nā facili2 ei2 reductio
est illa q est velocior. **C Cura g eius f3 Raf.** vbi supra. ē q
aliq ferulēs teneat caput infirmī: z chyrurgicus imponat
pollices manus sue oñ infirmū cōmoueāt barbā ad partes
oēs sinistroz sūz: z destroisū remissa mādibular: z dimissa per
horā: deinde extēdat barbā subit2: z ouertat ad locū souz
ipsa expulsa ad prē posteriorē. q si solidat. i. idurat loc2: z
difficilis fit reductio ei2 calefactio fiat ei2 z epithima curā aq
calida z oleor3 balneetur affluētē dū mollescat: deinde se
deat chyrurgic2 p2 patietē: z attrahat mādibulā ad inferi2.
C Haly. addidit. q cū chyrurgic2 iposuerit pollicē in ore in
firmi iperet ei q maxillā laxet z pmittat vt illā cōcutiat. Et
sitr. dixit Alb. p̄cipe infirmo vt mollificet mādibulas suas: z
absoluat eas ad ambulādū ad oēs ptes. z dixit. mittat pol
licē manus vnus si dislocatio fuerit i duab3 pibus vsq3 ad
radices mandibular: reliq3 digiti sint extra os: qbus equet
mādibulā. **C Dixit.** de hac cura. A. teneat caput egri vnus
mister: deide itromittat vnus restaurator pollicē suū in os
z puenit infirmo mollificare mādibulā suā ex oi mō: z nō o3

Signadiff
locatiōis
mādibule
fcēa cāis
intrīsecis
t extrīse
cis.

Signa i
ductioni
bone r p
fecte ma
dibile.

De mōre
ductionis
mādibul
f3 Brun
t Roger
rūm.

voluntarie p[er]tinere eā: et hoc s[ic] ut valeat restaurator: bñ et s[ic] suffi-
cienter ducere mādibulā: donec reducat in tali deductione et
p[er]cussio[n]e et inferius tractio[n]e reducere capita mādibule dislo-
cata ad sitū suū. Qd facere nō posset si infirm[us] voluntarie p[er]be-
ret. nā dixit. A. ibi sūt lacerti q[ui] trāversati sūt et tēsi p[er] vehe-
mentia[m] dislocatiōis: q[ui]re nō sinerēt siue p[er]hiberēt et difficulta-
rēt reductionē capitū mādibule ad locū suū maxie si infir-
mus ēt voluntarie rēderet eos: o[mn]i[us] q[ui] vt relaxet eos: et iuamē-
tū p[er]ter p[er] hoc op[er]ib[us] restauratoris q[ui] d[icit] mouere et p[er]tine-
re mādibulā ad dextrā: et sinistrā: deinde cū p[er] talē p[er]motio-
nē deducta fuerint capita mādibule ad sitū suū. dixit. A. ex-
tēdat eā subito. s. trahēdo eā inferi[us]: nā p[er] talē tractionē si
dislocatio fuerit incōpleta: q[ui] torsio solū: redibit mādibula
ad locū suū: et vt dicit qdā et bñ li. deide. in d[icit]o Raf. et. A.
nō tenet ordinariē. s[ed] copulatiue: q[ui] s[ic] p[er] semel d[icit] fieri cōtu-
sio mādibule ad p[ar]tes: et ad inferius tractio in q[ui]tū possibile
fuerit. Q[ui] si dislocatio fuerit integrā: tūc d[icit] op[er]o soluz fiat
ad deducēdū capitū mādibule ad sitū suū: et rectā opone[n]s ad
loca q[ui] gredi debēt: et tūc necia alia op[er]o. s. reductio eorū
in loca sua: et hoc facit restaurator ipellēdo ipsa. Et hoc vo-
luit Alb. cū dixit. medic[us] equet mādibulā. i. deducat capita
offiū ad rectā opone[n]s ad pixides suas: et ipellat eā. s. tūc do-
nec redeat ad locū suū: et in tali ipulsiōe: imo ēt et in equatio-
ne nō declinet trahēdo v[er]sus exteriora: aut ipellēdo ad exte-
riora: imo ad posteriora: vt dixit Raf. Op[er]o vt dixit Alb. fan-
cē interiorē ad posteriora repellere. Et. A. dixit. q[ui] ipsa non
intrat ad locū suū a q[ui] sepata est: nisi retro. i. in posteri[us] p[er]pul-
sat: q[ui] posterior est p[ar]tis ei[us]: q[ui]re d[icit] vt restaurator extendat
mādibulā ita vt equet s[ic] illā p[er]pationē. s. q[ui] ē ad posteri[us]:
vt cū suū fuerit ingressa locū claudat: et exire nō p[er]mittatur.
Et signū reductiōis bōe et p[er]fecte mādibule est. dixit. A.
equatio q[ui] druploz. s. d[icit]iū: et clausio oris: nā sicut in disloca-
tiōe dētes nō equabant: s[ed] supponebant: et os stabat ap[er]tū:
ita reducta mādibula dētes equant: et os claudit et p[er] opo-
nē q[ui] druploz. nō intellexit absolutā et oimodā: s[ed] talē q[ui]lem
hēbat paties t[em]p[or]e sanitatis: qdā enim in sanitate sua dentes
h[ab]ent suppositos: nā et scā reductione dixit. A. sustenter cum
puluillis in ceroto et cera et oleo ro. infusus et linitis ligatu-
ra decēti[us] et dimittit eā: q[ui]m sanabit q[ui]cūq[ue] fuerit possibi-
le cito enī sanat vt in duob[us] dieb[us] vel tribus: c[ui] cite sana-
tionis cā est strictura p[er]xidū in q[ui]b[us] voluunt capita mādibu-
le: p[er]dictū cerotū p[er]glutinat et p[er]stringit mās et reputit et re-
pellit et dolorē sedat. Et Haly. huic ceroto addidit aquā fri-
gidā: et hoc ad forti[us] p[er]stringēdū et reputiēdū. Et si vero.
dixit. A. nō festine fiat reductio mādibule: s[ed] tardē: et iam
accidit durities in locis: tūc d[icit] vt incipias et lenias duritiē
cū embrocis cū aq[ua] calida: oleo in balneo embrocatiōe pli-
ma. supple. et si nō sufficit hoc facere vna die fiat duob[us] vel
plūb[us]: donec lenias duritiē q[ui] lenita fedeat restaurator post
infirmū: et trahat mādibulā eius ad posteriora: donec decē-
ter locet: et decenter locata stringat puluillis: et ligatura: q[ui]
vt dixit Alb. fiat cū facilitate et ligamēt[is] molli[us]. i. lenib[us].
Et scā ligatura o[mn]i[us] vt infirm[us] resupinet sup[er] puluinarē: imple-
tio sit leuis: et de pluma: et teneat vnus minister caput eius
firmū sup[er] puluinarē: vt nō moueat: donec p[er]pleat eius sanatio:
aut fiat sicut dixit Alb. sit somn[us] infirmi sup[er] dorsum suū: et
caput ei[us] sit stās inter duo puluinaria: vt nō moueat ip[s]e ad
dextrā: nec ad sinistrā: et nō conet masticare aliqd: imo po-
nat cib[us] eius sorbilis lenis donec remoueat dolorē: et
noctē. i. bñ firmet mādibulā: tūc cōcedat qd vult: s[ed] tñ ad
ministres illud cū facilitate: et nō laboret sup[er] aptiōnez oris
sui apud comestione[m] et potū: et oscitationē. supple. et alia vt
cantū et clamorē et siliā: donec donec mādibula et sanet et c.
Et Bruno aut de mō reductiōis mādibule dixit. duo capi-
ta mādibulā auriculis capiant: si in vtraq[ue] p[ar]te fuerit dis-
locatio: aut vnū caput accipiat tñ in vna p[ar]te tñ fuerit
dislocatio. s. caput p[ar]tis ipsi[us] dislocatē: et debet capi manib[us]:

deinde cū facilitate ad exteri[us] ducant: donec creditio p[er]pleat
fm nām suā: et sic vt dissonare a mō auctoz. Et Rogeri[us] q[ui]
cōsilt Bruno dixit. et subdit: tunc accipiat fascia et eleuetur
sursus. s. ducat a mēto ad caput superius: et itez: cū alia fa-
scia a mento liget ad collum: ita tñ q[ui] dentes vtriusq[ue] mole
fm consuetudinem proportionaliter se habeat.

De dislocatione furcule.

Cap. ix.

Sfurcule vt patuit in anatomia ex p[ar]te
q[ui] iungit pectori absq[ue] iunctura
nodatili ei iungit vñ Sal. vt ponit. 15. p[ar]t[is]. ait.
furcula nō dislocat ab osse pectoris cū p[er]tinuat
cū eo absq[ue] aliq[ui] articulo mediante: s[ed] si p[er]cussio
vehemēs sup[er] ea fiat separabit a pectore: et eleuabit ab eo.
Silt et Haly. dixit. furcula ab interiori. alt et melius. ab ife-
riori. s. vbi iungit pectori nō euellit: q[ui]m pectori p[er]tinuat nō
disgregata: o[mn]i[us] ab hoc nō mouet laterē: aut ab exteriori
bus grauis fiet p[er]cussio nō euellit. dixit. A. furcula nō dislo-
cat a laterē inferiorē: q[ui]m ipsa est p[er]tinuata cū pectore non
separat ab eo. Silt Raf. 15. p[ar]t[is]. et Alb. dixerūt: et nō intelle-
xerūt q[ui] sit p[er]tinuata cū pectore vera p[er]tinuatiōe: s[ed] sic dixe-
rūt: p[er] firmā p[er]tiguatiōē quā h[ab]et cū eorū vt patuit in ana-
tomia eius ipsa situata est in qdā fovea: siue p[er]cauitate q[ui] est
in sup[er]mo osse thoracis: et ita est in ea firmiter collocata q[ui]
separari ab ea non p[ot]est neq[ue] dislocari. Et cura eius. dixit
Sal. q[ui] d[icit] supponi ei pallotula pluriū inuolutionū et liga-
turā: et Haly. dixit. cura eius est ac si frāgat. S[ed] tñ dixit. A. ac-
cidit ei de foris p[er]cussio fortis: et stringat tunc ipsa equat et
curat curatiōe q[ui] curat si frāgat. Et dixit Alb. q[ui] dislocat
ad exteriora qd declarat sensui p[er] eleuationē suā p[er]pingen-
tem carnē et cutē v[er]sus exteriora: tūc restauratio eius est vt
iaceat infirmus sup[er] dorsū suū: et extēdat brachia sua: de in-
de coarcta locū cū palma tua coartatiōe fortis: nā ipsa redi-
bit: deinde p[er] se sup[er] ipsa emplm et puluillos et stringe eam.
Et Raf. dixit. sit emplm p[er]strictiū: et fiat p[er]pressio sup[er] liga-
turā semp. Et extremitas aut furcule q[ui] p[er]iungit ad hūm[er]is dis-
locari p[er] se tñ dixit Sal. et p[er] se vbi. s. nō separabit abūdāter:
i. p[er] se: imo raro accidit ei vt disloceat cū p[er]hibeat ad dislo-
cationē eius caput spatule: ac ēt muscul[us] h[uius] duo capita: nā
iste muscul[us] sicut patuit in anatomia ei[us] vñ caput suorum
ascēdit ex furcula ad caput hūm[er]is: et sic firmiter et alligataz
extremitatē furcule ad spatulā. Et silt dixit Haly. et addidit
ipsa ēt nō dislocat multū: q[ui] furcula nō mouet motu graui.
Et dixit. A. extremitas eius q[ui] sequit hūm[er]is et separat ab
eo nō dislocat p[er] hūm[er]is: et vt ex mō loquendi eius: q[ui] p[er] ly. p[er] hūm[er]is.
nō intellexit p[er] hūm[er]is siue sepe: s[ed] intellexit multū: s[ed] tñ vtroq[ue]
nō h[ab]et veritatē: et assignādo cām. A. dixit. q[ui]m lacert[us] q[ui] h[ab]et
duo capita p[er]hibet ab hoc: et p[er]hibet itez eā caput spatule:
et nō mouet itez furcula motu vehemēti: q[ui]m ipsa nō est po-
sita: nisi vt sup[er] pectorē et amplificet ip[s]e: et adiuvat ad hāc
p[er]hibitionē os puū vocatū rostrū corui qd etiā ligat eaz: et
firmiter et c. Si tñ dislocat aliq[ui] eius dislocatio est ad ex-
teriora et cura eius est filis p[er]dicte. Et dixit Sal. debet sup[er]
poni pallotule grosse et p[er]stringi cū ligatura. Et dixit Ali.
si accidat ei dislocatio ex luctamine vel alia re sili hūic: ipsa
equat et redit ad locū suū cū manu: aut cū puluillis plimis
q[ui] ponunt sup[er] eā cū ligatura: q[ui] necia est. s. ad cōprimendū
fortiter puluillos: vt sic cōpressa furcula descēdat ab eleua-
tione sua: et ingrediat locū suū. Et dixit Alb. iaceat infir-
mus sup[er] dorsū suū: et extēdat sua brachia. s. quātū p[ot]est: si tñ p[er]
se nō posset suffiēter extendere d[icit] brachiū lateris disloca-
ti vehemēter a ministro trahit: vt p[er] bonā aptiōnē brachioz
iunctura furcule cū osse spatule bñ apiat. Et hoc scō. Dixit
Alb. circūcirca locū. s. furculā sepata cū manu tua d[icit] ergo
fieri ligatura talis et tāta: q[ui]lis et quāta est ad bonā p[er]pressio
nē furcule necessariā: variāda est enim in plus et minus fm
q[ui]tate[m] separatiōis spatule: et fm dispōnē corporis patientiū:
nā in p[ar]te separatiōis in corporibus molli[us] d[icit] ligatura le-

Nico. ser. vij. b b b liij

Signa re-
ductionis
bone et p[er]
fecte man-
adibule.

De mō re-
ductionis
mādibule
f. Bruno
et Rogeri[us].

Text[us] tñ
Haly. d[icit]
est ab inte-
riori.

De dislo-
catione
furculæ
ex parte
humeri.

uior fieri: et cōtrario in magna sepatiōe: et in corpibus du-
ris dicitur fieri fortior. et strictior. **C** Dicitur ex dictis patere: et ex
his q̄ dē sunt in anatomia furculæ: q̄ furcula non p̄ti-
guat spatulæ mediāte articulo ipsa nō v̄e dislocat: s̄ potius
remouet de loco suo nālī: att̄n auctores hāc sepatiōē dis-
locationē vocauerūt large sumētes dislocationē. **C** Dixit
Sal. vt ponit. 15. p̄ti. os p̄tū positū sup̄ cap̄ cubiti vel hūe-
ri siue adiutorij: et est furcula si sepat̄ a loco suo et extimat
chirurgicē nō exercitat: q̄ adiutorij sit dislocatū: qm̄ vide-
bit̄ tūc caput furculæ esse acutū: et loc⁹ q̄ est inferior eo esse
p̄cau⁹: et q̄ ex ista falsa extimationē curaret ip̄s cura disloca-
tiōis adiutorij: et esset nō rectū. subdit Sal. q̄ curari d̄z ad
modū cure furculæ cū pallo tūc et stricturis et ligaturis strin-
gētib⁹. **C** Et A. hūc errorē recitat. dixit illud q̄ ligant fur-
cula et hūer⁹ est os cartilaginosū: et ip̄m ingrossat in maci-
lētis. i. appet magis grossū in eis pp̄ paucitatē carnis in lo-
co illo in pinguib⁹ at nō sic appet pp̄ mltā carnē: et qm̄ hoc
os. s. furcula. dixit. A. remouet a loco suo extimat ille cui
nō est experientia q̄ caput adiutorij sepatū sit vt exierit de
loco suo: et sic iudicat q̄ dislocatio sit in hūero: cū nō sit nisi
in furcula: et cā h̄ male extimationis est in eo qd̄ cap̄ spatu-
le v̄t tūc acutū. i. oblongū cū subtilitate stricta. et nō rotūdū:
vt d̄z appere in sanitate: et loc⁹ q̄ est inferior capite spatule
v̄t p̄cau⁹: et iste est loc⁹ ad quē p̄tiguabat furcula: q̄ ab ea
remota apparet ibi p̄cauitas. Acuitas aut̄ capitis spatule
iō appet: q̄ furcula sepata caput spatule declinat inferi⁹ v̄t
superior p̄t ip̄s appet acutior: vt nō interueniat errorē predi-
ctus. dixit. A. ōz vt distinguat inter dislocationē. s. adiuto-
rij et eā q̄ furculæ cū significationib⁹. s. duab⁹ p̄dictis. s. cū
acuitate ossis spatule: et p̄cauitate loci inferioris: qm̄ ista duo
sūt signa dislocatiōis furculæ: et signa dislocatiōis adiuto-
rij dicent̄ in sequenti cap̄lo. **C** Dixit Tab. 1. et pōit. 15. p̄ti. si
subuertat cap̄ furculæ: et ex pte iuuamētī p̄strigat: s̄z d̄z fie-
ri cū strictura erecta: et int̄t̄io cū strictura erecta est q̄ cō-
stringat adiuuamētū ad costas: qm̄ pp̄ hoc adderet id sub-
uersum hūer⁹: quoties incidit p̄ mediū nō sic d̄z p̄strigi: qm̄
hoc inducit q̄ emineat magis: q̄z primū dictū Tabi est
erroneū: iō dixit Raf. ibi. deinde ego extimo: q̄ erecta stri-
ctura sit ad p̄ctm̄ qm̄ erectio eleuat caput furculæ: et illud
emittit: et per remotionem adiuuamenti de costas applana-
batur furcula: et hec applanatio est que p̄fert in restituēdo
furculā in locū suū: hūc et errorē remouēs. A. dixit. de cu-
ratione eius bona: est vt nullo modo applicet ad costas.

C De dislocatione humeri siue adiutorij. **Cap. x.**
Auūis auctores in cap̄lis de dislocatione
hūeri abutant̄ his noib⁹. s. spatu-
la hūerus adiutorij: siue adiuuamētō vnū p̄
alio ponētēs fm̄ plm̄: tñ hec noia singulariter
sumunt. s. spatula p̄ offe hōplatez adiuuamētū
pro offe adiutorij: et superior extremitas p̄ suū vertebrū i gre-
diē p̄ixidē q̄ est in offe homoplate. et hūer⁹ sumat p̄ ipsa
iūctura ossis homoplate: cū offe adiutorij. Duo tñ alia ossa
veluti suffragiū exhibētia huic iūcture p̄currūt: vt anatō-
mia mōstrauit. s. os furculæ: et rostrū corui: et q̄ de offe fur-
culæ iā dictū est in hoc cap̄lo de alijs trib⁹ dicet. **C** Est aut̄
fm̄ q̄ spatula sup̄ta p̄ offe homoplate nō d̄z dici pp̄rie dis-
locari: qm̄ q̄uis deueniat ad p̄positionē iūcture humeri:
vt d̄cm̄ est aduenit ad ipsaz tāq̄ p̄tinet: et nō tāq̄ p̄tentuz:
sed os qd̄ p̄tinet ē illud cui aduenit vt disloceat vt supra pa-
ruit: et sic et est de mente Sal. q̄ dixit in exēplo loquens: vt
ponit. 15. p̄ti. quotiens d̄z q̄ distracta est coxa notādū est.
q̄ dislocatū est caput adiuuamētī de p̄ixide spatule: dislo-
catione tñ nō vera: homoplate in pte eius posteriori i qua
est eius notabilis latitudo et nullo mō dislocat: de qua pte
intelligens Aui. dixit. q̄ est de illis quoz casus. s. in dislo-
cationē nō est: nō enim accidit ei vt disloceat: siue vere: siue
nō vere: et hoc pp̄ter fortē alligationē suā: et firmā opposi-

tionē eius inter musculos: q̄ nō sinunt eā a p̄prio suo nālī
loco secedere. q̄tū vero ad pte eius strictiorē in qua est p̄-
xis p̄ quā venit ad cōpositionē iūcture humeri p̄tingit eaz
interdū dislocari nō vere: q̄ nō vera dislocatio est aliqualis
eius remotio a nālī suo loco eueniēs pp̄ fortē p̄cussionem
seu obuiationē ad rē durāz ista sepatiō eius p̄t eueni-
re ab adiutorio tñ: et a furcula tñ: et ab ambob⁹. Et ista
separatio spatule nō fuit clare cognita apud antiquos: v̄t
Raf. 15. p̄ti. recitat qd̄ Hypo. dixit. q̄ nō dislocat: et simili-
ter Sal. dixit. vt Aui. inuit pp̄terea Aui dixit. de eis q̄ mi-
nuunt vel mirant̄ ex eo tales q̄les fuerūt Hyp. et Sal. id est
diminuti fuerūt i hoc q̄ nō asseruerūt de firmo q̄ disloceat:
aut nō mō dicto. Raf. vero asseruit firmiter hāc dislocatio-
nē spatule. 15. p̄ti. vbi z p̄posuit curā eius. **C** Sequēdo aut̄
de vtrazq̄ dislocatiōe est sciendū hāc iūcturā posse triplici-
ter dislocari: vno mō offe adiutorij egrediēte de p̄ixide ho-
moplate: homoplate remanēte i suo nālī loco. secūdo offe
homoplate egrediēte vel recedēte adiutorio remanente in
suo nālī loco. tertio vtroq̄ offe semoto a nālī loco eoz: dis-
locatione q̄z vera adiutorij qm̄q̄ dislocat integre: et qm̄q̄
nō integre: et qm̄ dislocat integre nō dislocat: nisi ad partē
inferiorē: sed qm̄ dislocat nō integre p̄t dislocari ad partē
inferiorē: et ad pte domesticā et siluestre: et sic ad tres partes
p̄tingens est hāc iūcturā dislocari. **C** Dixit Sale. et ponit.
15. p̄ti. caput adiutorij nō dislocat ad superi⁹: qm̄ eminen-
tia homoplate ip̄m phibet: neq̄z cū dislocat ad pte sup̄io-
rem dislocat ad interi⁹: cū musculus hūis duo capita pro-
hibeat: et caput humeri silr: sed dislocat ad pte sinistram: et
ad pte siluestre. modice tñ: q̄z nō nisi incōplete: et nō itegre
z dislocat ad partē ascelle inferius abundanter. i. integre z
p̄plete. **C** Et Alb. dixit hūerus nō dislocat nisi h̄z tres mo-
dos. quoz vnus est vt disloceat ad pte pectoris: titilici ad in-
feriora. 2. est vt disloceat ad pte pectoris. i. ad pte dome-
sticā. 3. est q̄ fortasse dislocat ad sup̄iorē pte vel exteriorē
pte hūeri: et exponit ad pte siluestre: et silr a dicat ad partē
superiorē intellexit de nō vā dislocatiōe hōplate q̄ est ad su-
periora. et subdit istud sit raro: et dixit nō dislocat ad poste-
riora pp̄ spatulā: nec ad an̄riora pp̄ neruos. **C** Et Aui. lo-
quēs de dislocatiōe hūeri integra. dixit. q̄ dislocatio ei⁹ est
res q̄ nō cadit in eo q̄ scim⁹ nisi fm̄ vnā pte ei⁹. s. c. appa-
rēs. s. sit plm̄. ipsa enī nō dislocat ad sup̄iora: qm̄ eminen-
tia hūeri phibet ip̄az: neq̄z ad posteriora qm̄ spatula phi-
bet ip̄az: neq̄z ad pte vētris. s. ad partē domesticā: qm̄ lacer-
tus duo hūis capita ab an̄iori nō p̄mittit eā cū phibitione
capitis hūeri: qm̄ caput hūeri silr cū illo lacerto phibet ip̄-
sam dislocari v̄sus partē pectoris vel vētris. ad lat⁹ aut̄ in-
ferius titilici egredit̄ exitu plm̄: qm̄ nō est qd̄ phibeat ad
iutorij descendere sicut est qd̄ phibet ip̄m ascendere et decli-
are ad posteriora et an̄iora. **C** De dislocatiōe aut̄ non itegra
hūeri. dixit. A. v̄z nō dislocat. s. dislocatiōe nō itegra nisi
ad lat⁹ domesticū aut siluestre: et sepat̄ ad illud sepatiōe par-
ua: q̄ nō itegra. qdā tñ dixerūt. q̄ hec iūctura ad hec dicta
duo latera itegre p̄t dislocari: v̄z raro: et difficulter: et tūc
est talis dislocatio praua valde: et de hac intellexit Sal. cū dixit
vt. 15. p̄ti. ponit articū hūeri: eo q̄ firmat⁹ est cū ligamē-
to firmo. i. cū re phibēte ip̄m ab egressiōe: vt iā dictū ē. nō
egredit̄ cito ad aliquā dictaz p̄tiū: et si egredit̄ nō egredit̄
velociter: et itez dixit. vt ibidē ponit. quoties articū mo-
uet dislocat. s. ad dē latera dubitādū est de vehemētī v̄io-
lētia et difficultate. **C** Et dislocatio qdē nō vera q̄ est hōpla-
te et q̄ est humeri vā: s̄z nō itegra q̄ est ad partes nō titilici
nō sit sepe nec facilt̄ seu a leui cā: imo nō nisi raro: et difficul-
ter et a magna cā: q̄ v̄o dislocatio est ad partē titilici tā inte-
gra q̄z nō itegra sepe facilt̄ et a leui cā p̄tingit. **C** Dixit. n.
Sal. 12. de vtilitate p̄ticulay. et pōit. 15. p̄ti. sic articū spa-
tule. i. hūeri dislocat magis q̄z alij articuli: cū p̄ixis ei⁹ nō
sit rotūda. s. ad interi⁹ p̄caua. q̄z nō h̄z p̄cauitatē p̄fūdā: et

facilis
in disloca
tione
in macilē
tis q̄ ipi
guib⁹ ecō
uero ipi
guibus.

fractio
humeri
petri
citer
locan.

ligamēta ei⁹ sunt tenuia et leuia: et scā sūt ad istā formāz ad
ornamētū motuū: q̄re vertebri adiutorij facili⁹ resiliūt a pi
xiderz p̄cauitate nō p̄fuda. Et p̄cipue dixit Albuc. in illis
q̄ carnes sūt pauce. Et Aui. dixit p̄p̄e accidit ei⁹ exit⁹
plimus extremitatis in macilētis. in istis enim: dixit ipse
cadit dislocatio adiutorij: et ei⁹ reditio p̄ quālibet cām: qm̄
sicut facili⁹ accidit in extenuatis egressio adiutorij a loco
suosita facili⁹ sit eius restitutio in ipm. qm̄ non est in eis
caro que prohibeat: sed in pinguib⁹: dixit ipse: vtrāq; res
f. exitus plurimus et reditio facilis sunt parue valde: pro
pterea q̄ caro multa impedit. inuenitur littera que dicit.
sunt prae valde: et etiam est vera in cōparatione etiam ad
macilētos: maxime qm̄ pueniret dislocatio a cā extrinseca:
qm̄ multitudo carnis p̄hibet cām extrinsecā peruenire ad
funiculā cū fortitudine: q̄re nō impellit ab ea plim⁹: et coad
iuuat vt exitus nō sit plimus: q̄ multa caro multuz replet
de loco ad quē sit exitus: sed tū q̄uis exitus nō sit plimus:
eius tñ cōstrictio in loco ad quē exit et in via exitus est plu
rima: et ppter hāc cām difficulter et prae reducitur in lo
cum suū: qm̄ nec sic cedit extensioni et iupulsioni. Si tamen
dislocatio accideret a cā intrinseca remolliente ligamenta
fortasse facili⁹ in pinguib⁹ fieret exitus: et reditio qm̄
haberet ligamenta magis leuia: et humiditatem plurimam
qua magis sunt preparata remolitioni et lubricationi.

Et cause dislocationis tā intrinsece q̄ extrinsece sūt vel
esse p̄nt q̄ dicte sunt sup. in. c. de causis dislo
cationis in gñali. vey in spālī ptingit hāc iūctura: et sūt iū
ctura scilicet dislocari in ptu difficilis: aut et post partū tpe in
fanti⁹: de quo loquit⁹ Sal. 15. pti. vbi dixit. si dislocat adiu
uamētū penes ptū: aut in tpe augmētī corporis: et nō resti
tuit nō erit adiuvamētū longū vt d̄z s̄z breue. i. nullo adh̄
bito ipedimētō in ip̄suo opone⁹: et subtiliabit⁹ cubitus: et
sūt si dislocat coxa mō dicto nō erit pes lōgus: vt oz. Et
dixit Aui. q̄nq; aduenit adiutorio dislocatio in hora ptus
difficilis apud sectionē ad embriōnē. f. in embriōne nō in
pariēte: et sūt accidit vt dislocet coxa eius q̄nq; n. ptus sit
difficilis p̄p̄ exitū inālē fetus: aliqñ prius exeūte manu ali
qñ pede: q̄re oz vt obstetrix laboret i reducēdo mēbra illa
ad interiora: et q̄nq; i attrahēdo ea. Eū ergo sit hōy mēbro
rū violēta attractio: tūc ptingēs est adiutorij vel coxā dis
locari: si nō reducī⁹ velocit⁹: s̄z tardat⁹ ei⁹ additio: tūc dixit.
Aui. nō crescit post illud in longitudine. f. adiutorij vel co
xā: sed remanet cubitus: aut pes p̄uus: q̄uis rectificet. i. re
ducet dislocatū. f. post lōgū t̄p̄s: qm̄. f. multū debilitata fue
rint adiutorij vel coxā: et cā nō crescit ē est opilatio viarūz
nutrimētī pcedēs ab ossib⁹ alijs p̄tib⁹ q̄ sunt extra locūz
suūz: et opilat⁹: q̄re nō pōt trāsire nutrimentū qd̄ sufficiat ad
augmētū: et de causis ē nō crescit ē est debilitas v̄tutis nu
tritue in ip̄sio mēbris pcedēs ex resōtione caloris nālīs se
quēte ad dolorē loci: et ex suffocationē eius sub materijs q̄
ad illa mēbra trāsmitunt⁹ et fluūt et subdit Aui. et q̄nq; nō
recipit pculdubio in q̄busdā eoy. f. ista dislocatio reductio
nē: imo remanet. f. puer brevis: cōminutus. i. breue et tenue
h̄is illud mēbrū: et hoc erit in eis in q̄bus p̄xis lōgū die
t̄p̄is replet⁹. et applanat⁹: et in q̄bus p̄tes ille inflant⁹ et indu
rant⁹. Et subdit. in plib⁹ ē eoy recipit reductionē. f. i eis
in q̄bus nō erit p̄dicte cāe ipediētes reductionē: et sit bōe
disponis in plib⁹ eoy. f. ad motus iūcture h̄: s̄z tñ erit s̄z
dispositiones breues simile pedi mustelle. f. in breuitate sua.

Signoz aut qd̄ significāt dislocationē nō verā offis
spatulez qd̄ significāt dislocationē adiu
torij ad inferiora: et qd̄ significāt dislocationē rostri cor
uiz qd̄ significāt dislocationē a cā intrinseca pueniētē:
et qd̄ dislocationē integrā et qd̄ nō integrā. Dixit tñ. A.
q̄ in dislocationē spatule ambigif. et hoc id qd̄ nō sūt signa
v̄e istiguetia iē dislocationē spatule: et dislocationē adiu
torij. dicūt tñ q̄ signū p̄p̄iū dislocationis nō v̄e spatule pre

ter q̄ adiutorij sit dislocatū est q̄ spatula eleuat⁹ et v̄f fieri
magis extra et magis supra. et hoc significauit Aui. cū di
xit. q̄ magnificat. apparet. n. magnificari: q̄ eius eleuatio
est maior et minor: et eius exitus est v̄sus exterius. supple⁹:
et sūt ambigif in dislocatione adiutorij. et h̄ ambiguitas
est in hoc qd̄ nō cito scif certe q̄ ps sit extra locū suū: an spa
tula: an adiutorij: an rostrū corui. et hoc id qd̄ qdā signoz
sunt cōia dislocationibus: q̄ cū apparent reddūt medicum
dubiū in indicādo qd̄ illoz offiū sit extra locū suū: et id nō
d̄z pilla statim certā et firmā suam ferret: s̄z d̄z s̄z tenere
suspensam donec p̄p̄ia p̄quirat signa p̄ q̄ possit affirmare
qd̄ illoz offiū dislocatū est. et Raf. dixit. 15. pti. q̄ medici rō
nales p̄nt hoc signū cōphendere celeriter: qm̄ ea celeriter
capunt ex nā eoy neq; indigent extimatione sub dubio.
C̄p̄mū de signis cōib⁹ ponit p̄cauitas inuēta in hūe
ro: de qua dixit Sal. p̄ catrion. vt ponit loco dicto. q̄ in fir
mitas et cōcauitas scā in amphora spatule dat significatio
nem dislocationis adiutorij et v̄itu offis parui qd̄ appellat
spatule: et ipm est rostrū corui. Et dixit Aui. q̄re v̄f p̄caui
tas apud caput humeri p̄ter solitū et infirmitas est signum
dislocationis humeri alia l̄ra h̄z infirmitas. i. debilitas ad
mot⁹. sed p̄ia l̄ra est melior: et p̄cordat cū l̄ra Sal. d̄cā. et de
debilitate ad motus ponet in alio signo. Et subdit. A. hoc
signū nō est p̄p̄iū illi dislocationi: imo est itez p̄ p̄uersio
nē. i. separationē de loco suo capitis spatule. i. rostri in v̄trius
q̄. n. separationē de loco suo apparet p̄cauitas: q̄ l̄ oc⁹ aquo
secessit os remanet vacu⁹. Et qdā hoc signū extēdūt et ad
dislocationē v̄ez offis spatule. nā qm̄ eleuat⁹ supi⁹ remanet
sub eo vacuitas et p̄cauitas. Et fortasse hoc ē significauit
Aui. cū dixit. imo est etiā ppter conuersionē capitis spa
tule. C̄p̄mū cōe est. dixit. Sal. q̄ tu debes inspicere i ca
pite spatule sane. et cognoscere modum eleuationis ipsius:
deinde rōcinare modū membri dolentis. i. dislocati: iuxta
modū illius. f. spatule sane. et si inuenitur. f. spatula egra ex
tra modum naturalem: q̄. f. sit magis depressa q̄ sana. hu
merus enim sanus semp est eminentior dislocato. per hoc
tunc cognitio habet sup dislocationē: sed per ipm nō sit
certitudo: an sit dislocatio adiutorij: an rostrum corui: qm̄
in v̄trāq; appet eminentia in sano maior: et hoc h̄z verita
tē si nō fuerit lesio in v̄troq; humero: sed si fuerit aliter v̄e
et nō solū apparēter sanus. et hoc signo dixit Aui. dicitur
extremitas humeri alteri⁹. f. non dissoluti altior hac extre
mitate: et hoc si nō acciderit ei iterū separatio in seipso scilz
adiutorio eius: aut in osse qd̄ est caput eius. f. rostri corui
per offensionem. i. obuiationē ad aliqd̄ durū: aut per aliū
vt per percussionem. et sic oēs auctores volunt q̄ non so
lum in dislocatione huius iuncture: sed et in qualibet alia:
qm̄ sit cōparatio dislocate ad aliā opz q̄ illa alia sit sana nō
dislocata: nec quolibet aliter male cōpositionis siue figure.
Et docuit Aui. in hoc evitare erroz qui posset cōtingere:
et est q̄ qm̄ in humero qui apparet sanus est dislocatus ro
strū corui: qm̄ medicus q̄rit humerū istū p̄cedit cū manu
cōprimēdo. et q̄nq; sedat cū curatiōe. i. cū cōp̄ssioe ista q̄ est
curatio eius lesio d̄ci rostri corui extimat medicinas per il
lud qd̄ non sit ibi lesio cum tñ sit: et p hoc male iudicat de
humero dislocato vel alit⁹: et melius. Aui. voluit oñdere qd̄
aliqñ sit dislocatio rostri corui simul cum adiutorij disloca
tione: vel sine illa et non perpenditur aliqñ a medico: et hoc
ideo: q̄ sedatur cum compressionē facta a medico cūz que
rit inuenire dislocationem. nam illa compressio reducit ro
strum corui ad locum suum. C̄p̄mū aut p̄p̄iū dislo
cationis adiutorij integre est dixit. S. cūz caput adiutorij
efficiet subiacens ascelle. maior. n. significatio et leuior sup
dislocationē adiutorij habet p̄ cognitionē et inuentionem
eminentie rotunde solide in ascella: qm̄ impossibile est q̄ illa
fiat absq; dislocatione capitis adiutorij et descēsiōe ei⁹ fa
cta ad locū ascelle. Et notāter dixit q̄ eminentia d̄z esse rotū

Signum
p̄p̄iū dis
locationis
adiutorij
integre.

Signa cō
muna dif
locationi i
tegre z nō
integre.

Significa
tio ex mo
tu est fal
lx in co
gnitione
dislocatio
nis.

Signa dif
locatiois
hūeri ad
latera.

da solida. i. dura z firma: qm̄ qñqñt eminētia apātū i ascel
la: s; aut nō erit rotūda: aut nō erit solida dura: z scrophula
nō erit firma. de hoc signo dixit. A. vñ capitis adiutorij dif/
locatio eminētia p̄ima in pte ascelle: z iō statiz qñ medicus
suspiciat de dislocatōe adiutorij oz ipōere digitos suos sub
titilico z q̄rere an iueniat eminētia ibi mō dco an nō. naz si
dislocatū fuerit repiet ad tactū ibi eminētia in magnitudine
parue pile vel out ad inferiora descēdētē. z hoc qd ē signū
qd sepat dislocationē a dislocatōe ossis spatule rostri corui.
C Signoz at cōiū dislocatōi adiutorij integre z nō itegre.
Primū dixit Sal. vbi. s. q nō pōt ad iuuamētū appropinq
re costis: nisi cū dolore vehemēti. C Dixit Hal. h^o man^o dif
locate cubit^o a costis remotus est: vt cū illū costis appropi
quare volueris nō possis nisi cū difficultate z graui patien
tis dolore. Et. A. dixit. vñ caput adiutorij nō bñ anexū late
ri. s. suo bonitate anexionis man^o sane. i. sicut anectit man^o
sana ad lat^o suū. C^o signū cōe dislocatiōis adiutorij itegre
z nō integre. dixit Sal. est q nō poterit man^o eleuari ad ca
put s; rectitudinē ad pte auris: nec tāgere eā sicut pōt cum
manu sana: z reddēs cām dixit. q qñ nos leuam^o ma n^o ad
caput egredif caput adiuuamenti ex toto a p̄xide spatule.
Cū ḡ est egressū ab eo sine integre siue nō itegre: nō p̄t rein
gredi nisi reducat pus: z iō man^o nō p̄t eleuari ad superi^o.
Dixit. A. si desiderat eleuare manū suā ad supiora: z tāge
re aurē suā nō p̄p̄at ei. C^o signū cōe eis ambabus est dixit
Sal. q nō p̄t euenire adiuuamētū in oib^o eis motib^o cōsue
tis. z. A. dixit. q oēs alij mot^o adiutorio p̄sueti sūt: z diffi
ciles. C^o tū in trib^o dictis signis nō est p̄sidentū: z p
ea nō iudicet de dislocatiōe adiutorij integra vel nō integra
qm̄ p̄nt ex alijs causis puenire: z nō ex dislocatiōe. Ait. n.
Sal. vbi supra. minor significatio h^o dislocatiōis sup. z nō
solū h^o: s; cuiuscūq; alteri^o iūcture est illa q̄ inuenit in mo
rib^o. s. in potētia vñ debilitate ipsoz motuū: qm̄ accidit hōi
q nō p̄t eleuare adiutoriū ad caput sursum. sup. neq; costis
adherere illud: neq; alios mot^o p̄suetos exercere quotiens
accidit musculo q est ibi. s. hñti mouere iūcturā hūeri: quo
quo motu distēso: aut tetan^o: aut apāz quoties p̄terit aut
incidit in sup̄a musculi aliq̄ p̄cula nervosa p̄tenta in eo: z
Alb. fortasse accidit qbusdā hōib^o p̄cussio: aut casus: z apā
tur humer^o apate calido: z putat p̄pillud q dislocatus sit
s. q nō pōt in solitos mot^o. z. A. dixit. ista signa iterū qñq;
accidit p̄p̄ torsionē: aut apāz: aut p̄cussione: quapp oz vt me
dicus cū viderit p̄dicta signa: vt dixit Alb. expiat z ingrat
diligēter dōc̄et sup̄ certitudinē: an illud sit p̄p̄ dislocatio
nē: an p̄p̄ apā. sup. an p̄p̄ alij morib^o: z nō subito p̄illa iudi
cet: q̄ hec ē dislocatio sic icauti medici iudicāt. C Et p̄ hec
ē signa qñ p̄cedūt ex dislocatiōe adiutorij: z nō ex alijs mor
bis distinguif dislocatio ipi^o a dislocatiōe ossis spatule z ro
stri corui: qm̄ dixit Sal. i eo i q̄ ē dislocatū os spatule aut ca
put ei^o. s. rostrū corui remouebif adiuuamētū ei^o a costis:
nz difficil^o erit eleuatio man^o ei^o ad caput. z circuitio ipsius
fm̄ alios mot^o. oia. tñ p̄dcā signa in dislocatiōe adiutorij ad
inferi^o nō itegra erūt miora: qz cū miori difficultate adhēbit
adiuua^o costis: z man^o eleuabit^o: z alios mot^o faciet. minor
ērit p̄cauitas i hūero: z mior erit ei^o difficultas ab hūero
sano: z minor eminētia iueniet in subascella: z min^o ad infe
riora descēdēs. C De signis at dislocatiōis ad latera itegre
vel nō itegre. Dixit Alb. si dislocat^o dñus pect^o aut sursum. s.
q̄tū ad os spatule sup. aut ad pte siluestre: tūc tu iuenis ma
nifestū tactū. s. inuenis eā māifeste p̄ tactū: z nō occulte
tāgeti. Et. A. dixit. eger nō p̄t sine labore vehemēti adherē
manū egrā ad sanā sicut p̄t tpe sanitatis. z si dislocatio fue
rit p̄pleta nō poterit manū egrā ad sanā adherere q̄tū cūq;
laboret. z hoc dislocatio cū fuerit integra nō forte possibile
est in infantib^o vt eque caput adiutorij eoz. s. restitua^o sine
magna difficultate nō itegra: aut in infantib^o: z ē in alijs
dūmō recēs sit: vt dicūt qdā. reducif celerit: z sine labore, si

gnū at q dislocatio adiutorij p̄cesserit a cā intrinseca remol
liete ligamēta ē. dixit. Aarō. vt pōit. 15. pti. si nō dolet iuuamē
tū dislocatū q̄tēs tāgē. s. dolore notabil^o: z inuenit lene
z molle: z ampli^o hūiditas in eo erit q̄ remolliuit: z fec̄ ipz
egredi de loco suo: z p̄firmat ista significatio si nō p̄cesserit
dislocationē aliq̄ cā p̄mitua: z tale adiuuamētū erit facili
restōis: s; nō diu morat^o: qñ ēt egrediat^o z disloce^o. Si vñ
dixit Aarō. adiuuamētū fuerit sicū dux: z solidū difficilis
restōis erit sup. s; tñ restitutū nō postea egrediet^o a suo lo
co nisi a magna cā. C Pro p̄sideratiōe dcoz signoz notādū
est exēplū: qd adduxit Raf. 15. pti. ingt cogico viz in q̄se
paratū ē os spatule de loco suo. deinde p^o tps lōgū disloca
tū ē fm̄ accides adiuuamētū ei^o de māu altera ipi^o. cūq; vi
deret illū chirurgic^o in vtraq; amphora vtriusq; spatule eē
eq̄le iudicauit q articū iuuamēti nullū vitū ē secut^o: s; q
illud accēs erat ex p̄tusiōe: z eo q dolor erat vngebat in eo
mēbzū cū oleo abūdātū ponēdo cū pila z p^o exitū ponebat
sup̄ illud lanā infusā in ceroto liqdo faciēdo eū iacere z vñ
ocio. q̄ pacto cū dormisset vocat^o ad eū vidi locū eleuationē
ē in spatula ei^o q̄ dolebat: z vidi locū spatule in q̄ scā erat i
spatula patietē: z vid q̄ ista iō spatule patientis augebat^o:
tūc inq̄ui spatulā quā extimabat eē sanā cū studio magno
z vidi q os spatule ipi^o sepatū fuerit ad supi^o z auxiliū su
scepi de eo q̄ pauca erat vñlitas in cura scā ei^o z imponēdo
digitos ascelle ipi^o spatule inflatē tetigi q caput adiutorij
erat māifestū in ea: z ita toto studio posui digitos alteri as
celle: z nō iuenit ibi eminētia. s. illi q̄ inuēta erat in illa: z di
xi tūc q̄ adiuuamētū erat dislocatū. ipe vñ chirurgic^o qz ne
sciebat q cap spatule erat sepatū d māu alia mēsurabat spa
tulā dolētē admodū illi^o q̄ extimabat eē sanā: vñ dixi ei iter
roga iā patietē si i p̄terito tpe p̄tusiōe sup cap spatule ma
n^o alit^o hūit^o p̄fess^o ē p^o recordationē q̄ ipse ceciderat d iu
uamētū sup ipz locū z mitigat^o fuit ei dolor p lanā infusā i olo

Circa

curā dislocatiōis hūeri siue itegre siue nō: oz p̄
derare p̄ an ipa sit recēs an antiq̄. z an sit in cor
porib^o lenib^o sic infantib^o pueris z mulierib^o z eunuchib^o:
z silib^o: an corporib^o duris z si filz: an sit in macilētis: an in
pinguib^o. nā q̄ fuerit recēs in qbuscūq; corporib^o: z q̄ fuerit
in corporib^o mollib^o aut in macilētis ē facil^o reductionis. q̄ vñ ē
antiq̄ z in corporib^o mollib^o difficilis ē cū latitudine magna
in q̄ vna difficilioris curatiōis ē altera fm̄ potētiā causarū
difficultatiū reductionē ossis dislocati. C Dixit Sal. vt po
nit. 15. pti. si accidat hūmōi dislocatio in pueris: aut infatib^o
puulis z hūidi corporib^o: z extēsi adiuuamētū ei^o occupādo
ascellā ei^o. nā q̄ alij infatiz aut cū manu p̄strictis z occupatis
ipi^o man^o digitis in pugnū z ipellis p̄articulū me^o medij
digiti ipi^o man^o ad modū p̄cussiois cū eo ingenio igrediet^o
articulus. s. adiutoriū ad locū suū: z iste mod^o reductionis
pōt. vt posuit. A. fieri dupl^o. vno mō cū duab^o manib^o: cū
q̄rū vna medic^o eleuet brachiū ad supiora: deinde manū aliā
iponat ascelle: z ipellat cū ea cap adiutorij supi^o ad locū suū
z dū cū hac manu ipellit ip m cū altera māu q̄ brachiū ere
xit trahat adiutoriū inferi^o sic enim cū vna manu trahēdo
adiutoriū inferi^o: z cū altera ipellēdo cap adiutorij de sub
ascella ad supi^o redibit facile ad suū locū: z cū hūc modū sic
tetigit. A. extēdat cū manu z intromittat sub titilico apō
ppingtatē capitis adiutorij: deinde teneat illā ppingtatē: z
ipellat eū ad supiora: z man^o alia extēdat adiutoriū ad infe
riora. alio mō p̄t fieri cū vna sola māu: s; tñ nō facile adiplef
nisi fortasse i infatib^o z valde mollib^o fortasse. n. dixit. A. ē
possibile i infatib^o vt eque cap adiutorij cū digito medio. s.
vni^o man^o posito subascella ipigēdo cū cuspidē ipi^o medij
digiti adiutorij cap ad supi^o z extēdēdo. s. adiutoriū ad infe
ri^o cū illa eadē māu: q̄ extēsiō sit mediātib^o pollice z indice.
C Alb. qz tetigit aliū modū q̄ sit mediātē adiutorio mini
stri: z ait. reductio ei^o ē vt euellat. i. eleuet minister manū in
firmi ad supiora: deinde pōt tu pollice tuos sub titilico ei^o

Primus
modus
ductio
humeri.

Circa
locatio
humeri.

Secundus
modus.

Tertius
modus.

et eleua iunctura. i. adiutorium cum fortitudine ad sursum ad locum eius
 et tunc mister euellat et extēdat manū eius ad sursum: et deinde ex
 tēdat et pōat eā inferius: quā sic redit facilius velociter. Et corru
 dē hi tres modi reductōis tribus modis reductōis facilius. nā est
 modus ppetit ei q̄ iter faciles ē min⁹ facili⁹: et 2⁹ ppetit ei q̄ ē fa
 cilior ceteris. et 3⁹ ppetit ei q̄ iter pdictas ē mel⁹. Et si se re
 ductio h⁹ iūcture difficili penes diūfos grad⁹ sue difficul
 tatis diūsi modi curationis seu reductionis ipsi corruident.
 Et 3⁹ ppetit ei q̄ iter facili⁹ ē ut consideret an talis dislocatio sit
 recēs: an cronica: et si qdē cronica fuerit ut ex q̄ accidit. Dis
 locatio sunt dīca multi: sicut dixit Alb. tūc dixit Sal. et pōit.
 ubi supra. balnearioe vtae patiens: et embrocatoe abūdātī cū
 aq̄ calida: aut decoctiois radices altee fenugreci: mellilotis
 ut dixit Alb. et qdā apponūt p embrocationē emplm mol
 lificatiū sup eo. si vō nō fuerit cronica: s; recens difficil⁹ tñ
 pporitū: aut pigredinē corpis in q̄ tūc nō eger balnea
 tioe: et mollificatioe pdeat: s; fca mollificatioe i cronica: et i re
 cētī q̄ pdeat si iudicauerit eā fore neciā rōnabil⁹ medicus: aut
 nō fca si nō fuerit neciā: tūc dixit Sa. iaceat infirmus sup pe
 de suū: et supponat medic⁹ ascelle: et dislocatē pallotulā siue
 pilā de lana plenā bñ: ut bñ sit solida et durā ut nō cedat cō
 pressioi sup eā si de et sit coopra lana eius corio aut pāno. et
 dixit Sa. sit eqli⁹ modi vel in q̄litate: q̄ lenis nō aspa: et i q̄
 titate: q̄ neq̄ nimis magna neq̄ nimis pua: s; tāta ut decē
 ter corruideat q̄titati ascelle cui suppōit. d; ē eē mediū mo
 di in duritie: et mollitie: ut dixit Alb. Et dixit. A. ista sit pi
 la sicca si nō fuerit i ascella apā: et iūcta si fuerit i loco apā:
 nō intelligēs de apate magnorū vehementer doloroso: qd
 diuerteret ad securā. nā si tale apā fuerit pūctū cū disloca
 tioe reductio eius nō d; fieri nisi illo apate pus sedato: ut su
 pra patuit: s; intellexit de apate pūo pauci doloris: siue de q̄
 dā inflatōe loci cū qdā mala pōne: q̄ frequēter in disloca
 tionib⁹ euenire solet: d; iūctio pile fieri cū aliq̄ ceroto adi
 pe oleo illi apati cōueniēti: pila tñ sicca magis adheret et fir
 mitus tenet i loco q̄ iūcta si tñ ibi esset apā lederet locum
 aspitare suā et dolore inferret: et pila iposita dixit Sa. sedeat
 chirurgicus corā eo et declinet aliq̄t ad pte dolētē pōnē
 do calcaneū ipsius sup pollotulā: et extendat manib⁹ suis
 adiunamētū dolēs ad eū: et ad pte pedis. s; egrū: et stringat
 calcaneū cū ascella: pti q̄ d; stringat calcaneū sedeat aliq̄
 minister sec⁹ cap⁹ patiens ad ipellēdū cap⁹ ad pte diuerfā. i.
 vltus pte sanā ne declinet cap⁹ ad pte ad quā extēdit chyrur
 gicus. teneat enī dixit Albu. cap⁹ egrī firmū. ut nō moueat
 ad inferiora: q̄ si moueret ipediret debita ppressio calcanei:
 et nō rediret adiutorū ad locū suū. Et dixit. A. q̄ restaura
 tor fortis trahat manū infirmā: si velle eradicare eā ex spa
 tula: et in trahēdo declinet manū aliquat⁹ ad interiora siue
 ad anteriora vltus pte. nāq̄ sic faciēdo adiutorū redit sta
 tū in locū suū. voluit ē. A. q̄ hic mod⁹ reductiois ē: pos
 sit fieri aliq̄t solo calcaneo iposito sub ascella ab ipā pila. et h
 bñt locū q̄ reductio nō esset multū difficil⁹. Et q̄ si p pmi
 modū dictū adiutorū nō redeat in locū suū tūc denediūz
 est ad 1⁹ aut ē ab h⁹ mō icipiēdū si coguerit medic⁹ a pñ
 difficultatē reductiois magnā fore. Et iste scōs modus fm
 Daly. et A. est ut q̄rat vir fortis lōg⁹ lōgior infirmo q̄ inuēto
 fiat ut ipse itromittat hūe suū sub ascella infirmī dislocat⁹
 et eleuet infirmū a terra suspēdū ab hūero suo: et iā extendat
 manū egrā ad vētrē ipsius: ut i tali suspēhione ex gravitate
 corpis infirmī supra hūe viri illi hūeris ei⁹ ipiget adiuto
 riū egrī in locū suū. q̄ si infirm⁹ fuerit levis pōderis ei⁹ corp⁹
 nō grauet sup manū. i. hūe. eius viri tūc dixit. A. suspēdat
 egrō q̄ grauet ipm cū eo: q̄ si nō grauet nō posset hūer⁹
 illius ipigere adiutorū in locū suū. Et 2⁹ mod⁹ est silis pdcō: et
 silis pferēs: et nō differt a 2⁹ nisi q̄ ubi in 2⁹ mō accipit. vir in
 isto mō accipit lig⁹ tate lōgitudis q̄ suspēdat infirmū a ter
 ra: et pōit ab Alb. et A. et dixit. figat lig⁹ in terra lōgū: et
 cap⁹ sit rotūdū in figura sic mācha mortarij. i. sicut pistellū

q̄d nō sit grossū neq̄ subtile deinde pōat hōc lig⁹ sub infir
 mo. i. sub ascella dislocata: et hoc postq̄ ponunt sup caput
 ligni pāni lenēs ut nō ledat lig⁹ carnē ascelle infirmī: et infe
 rius sit stās. i. erect⁹ s; lōgitudinē ligni: et suspēdat infirm⁹
 cū eo a terra: ut stet i opone loco viri lōgioris: et cū suspēsus
 fuerit extēdat man⁹ eius ad inferiora a pte altera: et extēdat
 corp⁹ ei⁹ ab altera pte cū fortitudine. Et dixit. A. grauet me
 dicus vlt⁹. i. infirm⁹ si neciū erit ei cū pōdere aliq̄. nā sic agēdo
 iūctura ad locū suū redibit cū velocitate. Et Quart⁹ aut mō
 dus ponit ab Alb. et A. et est pueniēs q̄ pdicti modi nō
 sufficiūt pp maiore difficultatē in reductioe dislocatiōis. vñ
 dixit. A. q̄ q̄ sit pūuū. i. difficile valde reducere eā: et plō
 gat tps. i. in approximatioe pmoj modorū: et nō pūterit
 vel plōgatū. i. plōgatū ē tps. i. q̄ fuit fca dislocatio: et p pū
 turnitate eis sit difficile: ut dcm ē reducere ipāz supple: aut
 p alias cās difficultates reductionē: et maxie pp multā carz
 nē: et pigredinē tūc fortasse dixit ipse idiges eo q̄ ē fortis. i.
 q̄ ea q̄ dca sūt in trib⁹ modis pdictis: q̄ vt dū ē p embroca
 tioe: et balneatioe. s. remolliētes duritiē i loco acq̄sitā aut
 ex lōga moza adiutorij ex locū suū: et lōga fixatione ei⁹ i loco
 nō suo icuneat pdeat s; iduratis. Et dixit. A. fortasse ex q̄
 dā suo mō loquēdi et nō vt inuat dubitationē: qm i dca casti
 bus hoc semp ē neciū et mod⁹ iste ē: qm neciū ē ist⁹ s; hūe
 nubrio sarculiz ē vga breuis: et lōgitudō sit lōgitudō adiu
 torij: aut pl⁹: aut min⁹: ut dixit Haly. et Alb. d; ē lignū: et
 lōgitudō sit duorū brachiorū et ei⁹ latitudo q̄tūas q̄tūorū di
 gitōrū: cui sit cap⁹ rotūdū ut allenies itroir⁹ ei⁹ i pfūdū titili
 ci deide liget sup cap⁹ ei⁹ pāni lenēs ut nō ledat lignū infirmū
 A. dixit. q̄ sit spa siue pila sup cap⁹ ei⁹: et bñt g illi pāni redu
 ci i modū pile. deide ponat sub titilico infirmī extēdat ma
 nus aut brachiū sup lignū vsq̄ ad inferiora. et dixit. A. ipeat
 cū eo spa. i. pila posita sub ascella: et cū volūtas ē vt fiat red
 uctio: tūc d; vt anectat. i. illi ligno vir fortis. i. vñ: aut duo: si
 nō fuerit pñs fortis viri: et ipellat siue extēdat ipm ad supiora
 et d; ista ipulsiō ad supiora ita ē violēta dōec resistat restau
 ratori extēdēti manū ei⁹. i. trahēti eā ad inferiora q̄tū pōr:
 tūc q̄ reductio sit ipulsiōne ligni a viro fortis: et p tractio
 nē man⁹ ad inferiora p medicū restauratē d; q̄ teneat vir ali⁹
 hūe: infirmī altez firmiē oprimēdo ad inferi⁹ ut nō sepef su
 bito. s. eger p dolore: ut nō possit fieri ex sepatiōe fortis ipul
 sio: et cū hac ē retētiōe humeri et ipulsiōe ad inferiora inuat
 vir fortis ad ipellēdū lignū ad supiora: inuat ē p b restau
 rator q̄ trahit manū ad inferiora: qm d; trahē eā tā fortis et
 violēter: ac si de volūtate ei⁹ sit vt separet eā a spatula eradi
 cādo. q. d. d; trahere eā inferi⁹ cū q̄ta violētia p: et ista tra
 ctio man⁹ ad inferiora d; parūp dcliare ad anriora: vltus ven
 trē: sic fuit dcm 2⁹ mō. et h. iō q̄ sit nā adiutorij ē parūp de
 clinās pl⁹ ad anteriora q̄ ad posteriora sic. n. faciēdo adiu
 toriū. cadit in iūcturā suā. Et q̄ si nō hēat vir fortis ipellēs
 tūc fiat: sic dixit Alb. i. vt fca extēsiōe brachij sup ligno liget
 lignū sup adiutorio. i. brachio: et extremitate man⁹: et sic in
 trib⁹ locis: deide pōat brachiū sic ligatū cū ligno sup gradū
 scale p latitudinē et extēdat man⁹ ad inferiora: et dimittat rel
 quū corp⁹ suspēsus a pte altera p erectionē scale. iūctura. n.
 tūc igredit statū. Hūc ē modū vel silis reductiois adiutorij
 cū scala. tetigit. A. et dixit. cū q̄q̄ medicat cum scala ita vt
 pōat cap⁹ adiutorij. i. qd descendit sub titilico sup qdū scale
 postq̄ qd⁹ iste lenificat⁹ ē et pparat⁹ cū inuolūtiōib⁹. i. pāno
 rū vel coopertorū leuiū ut nō aspet qd⁹ infirmū: et fiat talis
 pparatio qd⁹ s; formā pueniētē: q̄ sic q̄ remaneat grad⁹
 mere rotūd⁹ et posito capite adiutorij sup gradū scale ppa
 tū ex vno latē scale suspēdat vir. i. ipse eger p erectionē sca
 le ita q̄ nō attigat ad rā: et ex alio latē trahat man⁹ ad inferio
 ra cū fortitudine: qm trahit adiutoriū in locū suū: vñ tñ di
 xit. A. d; q̄ sit suspēsiō et qdus scale ppe cap⁹ adiutorij imo
 directe sub eo q̄tū polē fuerit: et h vt p qdū bōa fiat ipulsiō
 eius et nō frāgat adiutoriū in suspēsiōe. et tractiōe manus si

Quartus
modus.Primo
modus
ducione
pūerit.Cura
locan
humeri.Secundus
modus.Tertius
modus.

sz alia pte eius qz sz caput fuerit positu sup gduzet fortasse pp hac cam Alb. docuit ligare brachiū ad lig^m. vt patuit in pcedenti mō. A. at ad euitādū hoc qz nō frāgat. dixit fortasse positū ē loco grad^o scale i loco vbi d3 pōi s3 capite adiutorij i. pōi z ligari res glomerata spica. f. pila scā de lana pāno vlt corioz. vt. s. dcm ē. q pila sit firmit ligata z nō moueat de loco suo qd iō pōi vt ea mediāte fiat impulsio a gradu scale: z vt nō immediate grad^o scale: sz ppar^o sit attigat ad cap adiutorij: sz hūc modū sit phibitio qz adiutorij nō possit frāgi sz aliqz pte a gradu scale. C. Alij dō dicūt. A. inuise qz loc^o grad^o scale in qd3 situari titilic^o siue cap adiutorij d3 dimittit ppar^o i me^o grad^o: z extra illū locū ab ea pte d3 annecti: z alligari res glomerate pēdēs. f. circularit^o ipi gradu vt p ta lē rē abe ptes grad^o sint eleuatiores pte ei^o i qd3 situari cap adiutorij: z d3 res illa glomerata eē lenis vt nō ledat ifirmū nā p hac pparationē grad^o phibet adiutorij moueri ad locū suū. f. ipi rei glomerate ab eo. f. loco i q erat positū. nā cuz sit suspēio possit facili moueri de loco suo si n fuerit phibēs i q remotōe possit tige adiutorio fractura. Et dixit. A. qz et curat. i. curari p alij mōis dnuatis ex istis qz p te potes p siderare. C. Et dixit. A. qz melior modoz dcoz ē mod^o fm^o: z ē rector: z lenior: rector ē: qz nō p t ex eo pūire ifirmo icomodū mag^m sic ex alijs modis: z maxie de fractura ad lutoz: z ē lenior: z apd medicū z apd ifirmū: apud medicū: qz cito z facili z si mīlta ex qstōe p t sz modū illū opari: apd ifirmū dō qz cū mīori labore z dolore tolerat p t: z maxie qz eo iacēte refugio nō sic resoluif nec p sternit vt ei^o sicut in alijs modis. C. Dislocatio at hūeri nō itegradus ascellā re ducit facili fm alioz modoz reductionis facilis. C. Que dō dislocatio ē ad latera si ē integra est difficil valde: z si nō est integra reducit facili: z mod^o reductionis ei^o. dixit Sal. vt ponit. 15. pti. est vt p sideret si declinatio ei^o fuerit ad an^o firmet man^o sup facie ei^o z si ad posteri^o firmet sup dorz: sz ipi^o sup p le a medicor: ipellat cū ea adiutorij ad pte oppositā ei ad quā declinauit: z extēdat ad iunamētū: z hūer^o ex vtraz pte diuersa. f. p duos mistros: quoz vnus trahat adiutorij z subleuet hūer^o ad sup^o qstū pnt dōec eleuet os: deinde intro mittat a medico manib^o suis equantez cōpzi mēte. dixit. n. Jpo. qz si extēdat hūer^o z ad iunamētū vehemēter redibit os ad ppiū locū suū. C. Et Alb. dixit dislocatiois qz sit vt p pect^o z mamillā aut ad posteriora reductio sit cū ipsiū dō extēsiōe cū mīb^o dōec redeat. Et dixit Alb. qz extremitas hūeri. f. ossis spatule qn sepat a loco suo reducitur: tñ cū ppariōe qz reducitur furcula. C. Et sūr curat: i. reducitur rostrū corui cū egredit a loco suo de c^o reductioe. dixit. A. nō d3 vt extēdat tēsiōe forti als. tēsiōe fracti. i. ea tēsiōe qz extēdis os fractū cū restauratiōe sup. sed valde minor: z coartat z pstringat cū digitis: z inclinet ad locū suū: deinde stringat sicut stringit furcula cū puluillis. nā ipsa ligatura ē qnqz facit ipm redire in locū suū violenter: z nō curat de illo qd est de vehemētia illi^o ligature z pseruatiōe ei^o i eoz sicut curat de eo in furcula. q. d. nō est nēcia in hac ligatura ista stricta: neqz tāto tpe seruata sicut in furcula: in q opz qz fiat strictior z diu seruet. C. Et Sa. dixit. z ponit. 15. pti. ligatura ei^o d3 fieri qz supponat et ascella. f. scā fm formā loz: cū pstringat dū adhereat z nulla cura alia erit vtilis. i. ne cessaria ei. i. neqz strictura pter istū modū: sz ei^o ligatura fiat sup os. f. rostri corui occupās sub cubito cū vna ligatōe: ita qz mēbrū adherēs sit cū latere: z si vis circuire potes euz ligare vsqz ad inferiorē pte alterius ascelle: z ligatura fiat firmior: z quoties ligatura hec soluit d3 chirurgic^o suppone re manū suā sup caput suū zirkā rostri corui in loco in quo ptiuat extremitas ei^o cū hūero: qm nisi hoc instm fuerit timēdū est ne excidat os: qm ex strictura non adherebit ad huc z eleuari poterit. Et dixit Sal. qz hec p ditiō erit obferuāda in q litate ligature. C. Dislocatio aut hūeri qz pcedit a cā intrinseca remolliēt ligamēta ei^o curat sicut i cura dis-

locatiois anche a fili cā pueniētis dicet. C. Dixit Alb. cuz pplet introit^o adiutorij in locū suū sz quēcūqz modū: tunc d3 vt ponat sub titilico spera. f. pila eqilis qstutatis ex lana scā. C. Et. A. dixit. z anectat sub titilico annexiōe forti. f. fir miter liget sustētado caput adiutorij ad supiora: z hoc iō vt phibeat ne post reductionē itez egrediat adiutorij de loco suo: z dislocef: qm vt patuit facilis dislocatiois ē: z maxime est hoc nēciū facere in mollitiōe ligamētoz. Deinde dixit Alb. pde desup emplm pparatū ex puluere molēdini oli bano: z albumie oui: vel aliū sile: qd teneat sup hūer^o totuz sicut reuoluif desup: deinde strige sub titilico strictura dōcētū z reuoluat. f. ligatura sup emplm desup. C. Dixit. A. melior ligatura est vt liget pila cū hūero ligatura scā cū vittis latis phibētib^o sepiationē ei^o qd redijt. i. adiutorij reducti z qdā dicūt. qz ista ligatura d3 venire ad modū crucis sup hūero: z sup pila ad hūer^o aliū. nā d3 dixit A. vt penetret vitta sup ipsaz. f. humer^o aut vitta alia: desup fm modūz crucis vsqz ad hūer^o aliū: z qnqz cadit crux sup humer^o ifirmū: z d3 fieri ligatura hūis p ditiōes qz dicent in cap guali de ligatura. z cū illis p ditiōib^o in hoc loco nō d3 ēē ligatura nimis mollis neqz nimis stricta: sz mediocris z pueniētis stature: vt teneat ossa reducta tenaciter firma. dixit. n. Jpo. vt ponit. 15. pti. ligatura mollis est vehemēter mala z nulli^o vtilitatis: sz si ifirmam ptes vltie digitoz modice z fentit modic^o doloz p p ligaturā. nā tūc ligatura erit moderata z bōa: qz nisi inflet vola man^o penitus noscas qz ligatura ē mollis: z nō pferit. vñ dissoluat z stringat p^o modice: tñ tñ qstū suffice re debeat z h^o strictura z firmitudo ligature d3 fieri i p^o tenactor: z vsqz ad 7^m vel p^o pax ex eo qz iuctura nouit redurcta si nō tenaciter ligaret z firmaret posset iterato dislocari z ex eo ē qz in p^o iā mae aliq ad locū fluxerūt: z aliq itez sūt pate fluere: qpp tunc firma z tenax ligatna est nēcia: vt fluxā repellat mām: z fluētē z paratā fluere p pscat. C. scā itaqz pueniēt ligatura. Dixit. Alb. annectat manus ei^o ad collū ipsi^o. Dixit. A. ligat adiutorij cū latere. i. iuxta latere: qz hic sit est ei magis nālis: z p tāto min^o dolorosus ad inferiora: z ligat cubit^o z extremitas man^o ad supiora: ex pte colli. f. cū fascia lata: aut caput purgio p pbedēte cubituz z totā manū z cubitus sic ligat vt adiutorij sustentet: z extremitas man^o. f. totū qd ē a cubito vsqz ad digitos: z sic ligat vt sua granedine nō descēdat: z trahat secū adiutorium inferi^o ne ex illa tractione iterato dislocef. De ista suspēio ne manus ad collū. C. Dixit Sal. nō d3 esse expāsa. f. nimis vltus mediū pectoris: neqz infima nimis. f. vltus vētrē. ne declinet ad eā mae: neqz eleuata valde ad thocacine iō doleat sz aptet pueniētē vt declinet ad pueniētē locum. C. Dixit Alb. scā ligatura: z aptatiōe man^o ad pect^o dimittat sic nec moueat man^o eius nec soluaf. vij. dieb^o supple: aut parum plus: aut parū min^o. f. qz n3 man^o moueat neqz ligatura soluat: z rō est: qz nō d3 solui nisi in tāto tpe in qstō aliq lta cōfirmatio ossis dislocati reducti possit fieri: qz quis in diuersis sit diuersū pp diuersitatē dispōnum corporoz: z dislocatio nū: tñ cōster extimauerūt auctores in septē dieb^o aliq lte pfirmationē ossis adiutorij dislocati factā fore: z iō hic termin^o nō ē pūctualis: sz variat variatiōib^o p ditiōib^o: z maxie fm qz varia ē totalis pfirmatio dislocatiois isti^o. De q dixit Sal. vt ponit. 15. pti. hūer^o refirmat in. 7. aut. 15. dieb^o: aut forte refirmabit in. 28. dieb^o. iuxta modū diuersū corporoz. nā quoties vt i corpe fuerit fortis: z sāguis grossus refirmatio ei^o erit velocior: z tard^o erit in infantib^o z senescētib^o. In senescētib^o ex paucitate sāguis eoz: z in infantib^o eo qz penetrat supabūdāter nutrimentū in augmētū ipsoz. igit in qb^o refirmatio ossiū est breuis d3 ligatura dimitti pax min^o septem dieb^o: z in qb^o ē mediocris septē dieb^o. C. Dixit Alb. soluta ligatura in dco tpe si nō mollificat z nō descendit adiutorij: tūc iam sanat: z post dictū tps puenit vt paulatim ligature tenacitas minuat. z similiter post tēpus refirmationis

De dislo-
catione ad
latera.De dislo-
catione ro-
stri corui.De regl-
mine post
reductio-
nē ad iuto-
rij in locū
suū.Cura dis-
locationis
ad ante-
riora.

ei^{us} assueſcat iunctura hec potui paulatiz paulatiz. ¶ Dixit Aaron. vidit puellā in qua remāſit cho^rda ei^{us} extenſa poſt fracturā ⁊ nō reflectebat^{ur} cubit^{us}? ci^{ui} ꝑcepi vt ſuſpenderet manu ei^{us} in collo alicui^{us} reſtringēdo ſuſpēſionē paulatim paulatim donec reſtingat^{ur} bñ: qm̃ ſi reſtringeret in primis ⁊ ſubito ſuſpenſo efficeretur exinde dolor vehementior.

De dislocatione cubiti.

Σαρ.χί.

Alis dixit. 15. sti. aucte Sal. q. articul^o cubi
ti difficil^o dislocatiois z difficil^o restonts
est ex violēta strictura ligamentoyz: z breuitate
ipsor^u z pixidis pfūditate. z Hal. dixit h^o exir^o
tard^o z z restauratio difficil^o pp^oposito^o spissi/
tudinē. Et dixit Sal. tā dislocat^o mod^o. i. n̄ itegre z dislocat^o
pfecte: z h̄ ad oēs pres. Et Albu. dixit p̄cipue ad an̄iorē z
posteriorē. ¶ Et Haly. dixit. in hoc nō vnq̄s tor^o egreditur:
acciditq; illi sub p̄lib^o figuris maxie q̄ ad an̄iora ē z poste
riora. ¶ Dixit. A. plurima dislocatio cubiti nō accidit nisi
in focili inferiori: z ē turpior z fedior pp̄ illud qd̄ accidit de
occlinatiōe. als de reditiōe. focili āt sup̄iori paruz accidit: z
nō est cū seditate dislocatiois focilis inferiori: qm̄ ipm̄ ē ve
hemētiore p̄tinuitatis cū vola. i. man^o. z est lōginquus ad
hoc vt moueat. z dixit nō est possibile vt dislocet^o vnū duo/
rum focilū nisi elongetur a secundo elōgatione aliqua.

De signis dixit Sal. noticia dislocatiōis ei⁹ lenis erit eo q^d attrahit vnapatiū: ⁊ ocaua p^a residue māifeste eēt valde. Et Alb. dixit. q^d ei⁹ dislocatiō nō occul-
tatur qm̄ ē cadēs sub visu ⁊ sub tactu s^z quācūq^z figurā dis-
loceat: ⁊ qñ piūgis cubitū dislocatū cū sano declarat tibi il-
lud manifeste, ocaua^r enim sūctura: ⁊ nō p^t duplicare bra-
chium neq^z tangere cum eo humerum suum. ¶ Dixit Sal.
cognoscitur per tactum ⁊ per eminentiam vbi esse nō cō-
suevit ⁊ per prohibitionem motus illi iuncture cōsueti.

Be cura dixit Gale. q^d curari statim añq³ accidat ei
ap^a calm: qm̄ tūc si extendere^t inde accideret
vitiū piculosū z carebit sanatiōe. z Alb. dixit o³ vt operes
z reducas dislocationē statiz añq³ accidat ei ap^a calidiū. nā
si accidat ei difficil^{is} fit ei⁹ reditio: z fortasse nō sanat oīno.
p^{ri}cipue qñ est ad posteriora. ip^a. n. deterior ē oib⁹ spēb⁹ dis-
locatiōis ei⁹ z vehemētiōis doloris: z multotiōis descēdit
cū ea moris: z est hoc v^{er} siue dislocatio ad posteriora sit in
tegra siue nō integra ceteris pib⁹. Et dixit itē Alb. disloca-
tiōis cubiti ad posteriora curatio erit laboriosa: z i minori
pte fiet cū ibi sint nervi: z vene z cartilagies: tūc accidunt ex
declinatiōe offis i eis vitia mltā. ¶ Dixit. A. si ei⁹ dislocatio
ē ad añriora ē ei regimē vnū: z si ē ad posteriora ē ei regimē
aliū. ¶ De regimie ad añriora. dixē^t Haly. z Alb. q^d si sepa-
tio cubiti fuerit modica extēdi⁹ z brachiū modice: qm̄ pu⁹
rece^{ss} pua curat extēsiōe. si vō itēgra sepatio ad añriora: tūc
dixit Alb. extēdat man⁹. i. brachiū totū duab⁹ māib⁹. s. ma-
nu mistri trabētis adiutorū ad sup⁹ z māu trabētis bra-
chiū ad iferi⁹: z brachiū sit expāsū: z man⁹ medici sint vna
sup cubitū: z altera sub eo: z ipellat fūcturā ad locū suū. cu³
pollicib⁹ mānū suay siliant cū radice palme sue dōec redeat
ad locū suū. nā si dislocatio ē ad añriora: tūc redit ita vt du-
plice manū ei⁹. s. egrā cū māu sua. s. sana dōec pcutiat cū ra-
dice palme sue hūe⁹ q ē i latere suo opposito. Et. A. dixit. il-
la q ē ad añriora redit ad locū suū q pcutiat vola suū hūe⁹
q oppōit ei pcessionib⁹ aliqb⁹ māu iā p^{ri}pata. z adiunq³ ma-
nu altera z igredit⁹. ¶ Dixē^t Brun⁹ z eps cremen^{si}s. o³ vt
brachiū a duob⁹ mistris extēdat: deide duplicet⁹ man⁹ cu³
māu dōec hūer⁹ pcutiat cū palma. sic. n. eq³ bⁱf statiz. Idē ē^t
eps z Rolād⁹ posuer⁹ aliū modū: z ē: q^d medic⁹ sup plicatu-
rā brachij fasciā vel vittā iponat: z ex ea tāq³ stafā pēdētē fa-
ciat i quā pedē mittat: z ad iferiora trahat cū pede duobus
mistris brachiū extēdētib⁹ z medic⁹ cū palma restauert: z
manū z brachiū ad hūe⁹ eleuet: sic os ad p^{ri}u⁹ locū re-
ducat. Guil. q³ posuit aliū modū vtilē: z ē vt accipiat restau-

rator: brachii egrī circa rascetā cū māu dextra: z cū sinistra
regat: z pphēdat acutare cubiti h̄ scō moueat brachii: qđ
t3 cū manu dextra añ z retro extēdēdo ipm: z plicādo sua
uif: z hōctādiu q locatio ei? fiat ppleta. ¶ De regimie vō
dislocatiōis cubiti ad posteriora dixit Alb. oz vt extēdat bra
chiū extēsiōe vehemēti: deide pcutiat eā. i. pphmat eā a poste
riori ad añri? z si nō obedit illō teneat adiutorii z brachii
duo fortes viri: z linat restauratōr manū suā cū oleo: z in
piat absterge dō inūgē cubiti cū vehemētia dōc igrediat
¶ Et Hal. retulit qđ Ipo. dixit. q qđ ē ad posteriora euulsiō
cū forti extēsiōe reducitur: z graui qđr in fracto imperat Ipo.
mēbro. Alb. vō vī inuere q qđr ei? reductio sicut fit in dis
locatiōe adiutorij ad añriora: z q si nō obedit ista aut illa dō
locatio pillū modū ad reductionē: tūc dixit ipse ad sinistra ex
tēsiōe vehemēti forte valdesita vt extēdat duo mistri bra
chiū z teneat ipm. s. egrū duo mistri ēt vt nō remoueat a lo
co suo apđ extēsiōe: deinde reuoluat brachii ad oēm ptez
postq3 inuoluit sup man? ei? pān? duplicat? lōg? aut ligatū
latū z qñ tāgīt medic? manu suā iūcturā ipaz cū aliq oleo vt
sit illud ex eis q adiunāt in lubricitate iūcture cū facilitate
deinde ipellat iūcturā ipulsiōe vehemēti donec redeat. ¶ Et
Rolād? i dislocatiōe difficili posuit aliū modū: z dix. extēdat
brachii sup planā terrā: z cū calcaneo iux lesionē posito p
mo apphēnsa a medicō manu reducāt iunctura ad locum
¶ Post reductionē ei? dixit Alb. oz pōat sup ipm emplm
in q sit stiplicitas z exiccatio. z Sui. docuit ponē s̄b emplie
strictiuis petiā ifusā in oleo ros. tepido: z sup emplm fal
dellas de suppis plies: vt bñ pphēdāt locū: deinde liget z
stringat strictura decēi z suspēdat brachii collo ifirmū de
hac suspēsiōe dixit Alii. pōat brachio suspēsozii dimittē
cubiti angulatū fm qđtate quā tolerabit in pia hora: de
inde nō cesset stringere suspēsozii paulatim dōec stringat
angul? Hīs ppletis dimittat pōies aliquos. s. quatuor aut
qñq: deinde soluat. Si ḡ firmat. i. firmata ē iūctura in loco
suo solue ligaturā ab ea: z dimitte ipam: z si vides iūcturā
nō bñ stringi: tūc itera ep̄z z ligaturā: z dimitte dōec stringat
deide solue ipsaz. ¶ Dixit Alb. si accidat ei grauitas p? re
ductionē iūcture z dispō grauitatis ei? sit i motu: tūc admi
nistra bñectionē in balneo. s. i stussa z fricationē subtile: z
p̄ssionē dōec leniat: aut pōe sup iūcturā pinguedinē illōz
arietis: z liga: z dimitte eā die ac nocte: deide aufer eā: z in
tromitte eū in balneo. Lū ḡ sudat tūc frica iūcturā fricatiōe
tpata: deide itera appōnē pinguedis vice alia vna z 1^a z 3^a
cū itroitu balnei z sit illud vaccinū hūidū. i. recēs calefactū
cū butyro: z stringe sup ipz: z fac illud aliquoties. iūctura nā
q3 linif z redit ad dispōnē suā nālē. ¶ Sui. docuit iūgē eaz
cū vng^o d bellio: z ē bonū vald si affuerit ibi signa finitad
¶ De dislocatione rascete manus.

Λαυ. χίι.

 Dislocatio rascete quāq; accidit i ossibꝫ q̄
piūgūt ex brachio ad duo ossa
a de ossibꝫ rascete: 7 quāq; accidit in ossibꝫ q̄ piū
gunt ad q̄ttuoꝝ ossa pectinis manꝫ: 7 hāc iūctu
rā vocat Alb. mahasā. i. almahesen. 7 dixit ma
hesen manꝫ multotiēs dislocat: 7 reductio dislocatiōis eiꝫ ē
facil. Et Brunꝫ filr dixit: iūctura manꝫ dislocatio: 7 eiꝫ redu
ctio facil ē. 7 dixit Hal. q̄ emulsiōis horꝫ modꝫ reductio nō
ē facil. A. āt dixit. q̄ iūctura rascete ē facil dislocatiōis: sꝫ
difficilis curationis. Et filr Guil. dixit. dislocatio rascete fit
faciliter a q̄libet leui cāse: sed cū difficultate restaurat: 7 hoc
est ppter ossa minuta rascete q̄ a medico tractari non pūt: 7
ēt q̄ capita faciliū multum subtiliter p̄tignatꝫ cū ossibus
rascete: 7 cū ossibus pectinis manus ego aut puto q̄ dislo
catio faciliū ab ossibꝫ rascete fit faciliꝫ 7 reductio diffi
cilis. ¶ Et vt videatꝫ q̄o intellexerunt auctoꝝ. cum dixe
runt. q̄ iunctura rascete faciliꝫ dislocat. nota q̄ dixit Hal. cō
parās inter hāc iūcturā: 7 iūcturā cubiti in facilitate dislo
catiōis Dixit. n. 2º de utilitate p̄ticularꝫ. vt pōss. 15. p̄ti. arti

cul⁹ rascete est fortitū ligamētōz: et fortitū locatiōis. Et tñ his duob⁹ sit violēta dñatio cuiuslibet articuli: et iō accidit dislocatio in articulo cubiti magis. qm articulus cubiti caret his duab⁹ pñitiōib⁹. s. firma locatiōe: et soliditate fortitū ligamētōz: et in rasceta min⁹ accidit: eo qd sit firmioris creatiōis: et iō nō dislocat in maiori parte. i. nō dislocat sepe zc.

CDixit Albu. o3 vt velocitas sit in reductiōe eius in hora in qd dislocat anqz apes loc⁹ aut accidat in eo apa calin. Et A. dixit. ei⁹ bucellatio est praua: qm qd pñetipaz de apati bus corpib⁹ apas tgre phibet bonitatem vnitionis eius.

CDe reductiōe facili dislocati. dixit Sal. vt pñit ibi sup. eleuet brachiū p viz robustū ad attrahēdū ipm ad supioraz: et attrahat cyrurgic⁹ manū fm rectitudinē: deinde eleuet facile donec rectificet: deinde supponantur ei astelle: et emplā pñictiua: deinde extēdat digitos ipsi⁹ man⁹ vnū p⁹ aliū incipēdo a pollice. Dixit tñ Daly. qd o3 illa mēbra sine molestia extēdi z in sua reduci loca. dōcēpōz reformetur figura. **C**Et Aui. dixit. qd modus curationis eius est vt extēdat vir fortis facile ad posteriora: et extendat restaurator volā manus ad pñiū illius ptis: imo ad interiora: et extēdat vnūquēqz digitū: et incipiat a pollice: et pueniat ad minimū nāq̄tur pillud pplete. **C**Dixit Suil. hēat medicus ministru q teneat manū infirmi firmā pprehēdēdo pectinē manus: et digitos firmiter: et aliū ministru hēat: q teneat brachiū: et postea medic⁹ equet totū pprimēdo ptes eminetes: et hoc sine dolore. **C**Et Rolād⁹ dixit. si iūctura manus exierit a pprio loco brachiū cū vna manu: et cū alia medic⁹ manū infirmi accipiat: et leuiter ac suauiter ad ppriū locū os tanqz a pñio loco reducat. hoc tñ facere esset difficile sine ad iutorio ministri vni⁹: vt dixerūt Sal. z Aui. cē. vel duoz: vt dixit Suil. nisi in torsione seu in dislocatione non integra.

CDe reductiōe aut ossiū pectinis man⁹. dixit Alb. ponat mahafem man⁹ infirme sup tabulā. s. planā z politā: et extēdat medicus manū eius z ponat palmā suā. s. radicē palme sue sup eminetiā iūcture: et impellat eā donec redeat: pside: res ergo z si recessit iūctura ad vētrē manus. s. vñs palmā tūc ponat dorsum manus sup tabulā: et si dislocatio est pcedēs ad dorsum manus: tūc sit positio ptis man⁹ intrinsece. s. vole sup tabulā vt cadat man⁹ apud reductionē sup eminetiā iūcture. Lū ergo iā redit. dixit Albu. tūc pone super ipsaz emplz pñictiū dictū: et pstringat: et dimittat z exercitet manus: puto tñ qd meli⁹ sit iterare emplm z ligaturā.

CSui. dixit. sub emplō pōatur peria infusa in oleo rōf. z post emplm faldelle in aq̄ infuse z expse z liget cū ligatura: cui⁹ lōgitudo sit triū digitoz: et firmet bñ cū acu: et filo.

CDe hac aut dislocatione. dixit Aui. opz vt in ea fiat qd possibile est de eq̄tione z impulsionē ois declinatiōis: z eminetiē ad pñiū pñiū illius z positionē astellaz z strictura eaz desup: et vt dimittat loco astellaz. s. qñ remoueret plūbum supeā eq̄tū sicut loco puenit z pseruet locū cū grauitate sua vep o3 vt anqz ponat desup astella vel plūbū emplēs locū cū emplō pfortatiuo z nō moueat. **C**Dixit Albu. si p modū dictū nō redit z supuenit ei apas: tūc ipsam euz emplō sedate apa emplā z nō reiteres reductionem si nō tolerat nisi postqz pterierint ei dies. **C**Et dixit. si facta reductiōe pñat aut debilitat mot⁹ ei⁹: et accidit in ea aliqd grauitatis: tūc leni eā cū aq̄ calefcat: et cū fricatiōe aliquoties donec sanet. Et dixit cū iūctura remouet. s. tortuositate suā: et non nocet infirmo aliqd: qz. s. nō infert ei dolorē: s. mollificatur man⁹ z nō pñit stringere aliqd: tūc scias qd nervi sunt abscessi aut attriti: et nō est ingeniū in eaz nisi vt succurras cū cāterio p pecasuz ei⁹ fortasse nō pfert illud aliqd. s. qñ nervi sunt abscessi. **C**Dixit Sa. vt pñit vbi supza. qdā restaurator habuit dislocationē rasete: et ifra. 15. dies apparuit tortuosa: vnde Sa. dixit. chirurgico qd leniret eaz pñies: et lenitio fiebat p dactilū: z oleū sisaminū: et lenitiōe facta in predeclinatiōis eius postea facta fuit strictura cū astellis supeā cū pdomi/

Demore
ductionis
facilis off
locati.

Demore
ductionis
ossiū pe
ctinē man⁹

Correctio
accidit
post redu
ctionem.

nabili ligatura: dñ declinatio facta fuit ad aliā partē. et restituta fuit forma eius ad venustatē remota turpitudine ipsius.

CDe dislocatione digitorum manus.

Igiti manus dixit Sa. z ponit. 15. pñit. quoties dislocat in interiorē pte manus ingrediunt: qm nō dislocant ad supficie manus: s. videbit capita ipsoz i interiori pte manus z pcauitas erit i supficie ipsi⁹: et filr dixit.

A. qd qñ dislocant digiti ad anriora appet eminetia in interioribus manus: et pcauitas in dorso eius Albu. vñ dixit. qd qñqz dislocant ad oēm pte. s. intrinsecā: et extrinsecā: z ad latera. Et dixit Sal. digiti parui quotiens ad partem interiorē vole manus declinabunt breuiores fient. **C**De reductiōe at dixit Sal. restō eaz erit difficilis: et optia erit i eis violētia. z. A. dixit. qd i reductiōe eoz est difficultas qdam.

CDixit Sal. i reductiōe nō o3 fieri extēsiō p rectitudinē: s. capiat z eleuet cū digito. 2. polici. s. cū medico q erit sub ea qñ capis quā si eleuent de loco suo ad supi⁹: qñ ingrediens i locū ipsoz cū voce ifirma z sonitu puo. z Aui. filr dixit. nō o3 vt extēdant digiti extēsiōe eq̄li: imo opz vt expectes sup os: et eleues idicē in manu tua sub q cadit radix ei⁹. s. eminetia dislocatiōis qñ strigis supeā ad supiora. ac si tu eradices ipaz ex loco suo. q. d. cū fortitudine eleua ipam vt reducat: et tūc videbitis dislocationē. i. os dislocatū iā itrasse i locū suū z clausse. i. sonū fecisse i gressiōe ei⁹. **C**Albu. at dixit. qñ dislocat digiti⁹ ad dorsū palme ad vētrē ei⁹: alia lra h3 a dorsū palme ad vētrē ei⁹: qd quis sit bōa nō tñ implet itētiōez ei⁹: qm vt paruit dixit. digitos posse dislocari ad dorsum. z ad vētrē tūc dixit ipse extēde digitū: et ipelle dislocationem digitis tuis dōec redeat. z filr fac qñ dislocat ad alias ptes. Deide dixit Albu. susteta caput digiti. z suspēde ipm vñs pte ad quā dislocat. z dimitte ipz duob⁹ dieb⁹. deide solve ipz z extēde eū dōec eq̄tur rect⁹ i ista die. cū g fuerit vox ligā ipm fm narrationē dictā nō cesses ipz soluere die. z nō exercere cū motu. z itez ligare ipz i nocte: et sic fac dieb⁹ aliquot donec strigat. **C**Dixit Sa. vt pñit. 15. pñit. qd ipe pcepit q nulla fiat extēsiō i manib⁹ z pedib⁹: neqz restituat articuli⁹ dislocatiōis ad locū ei⁹ vt ad 3^m z 4^m diē: z nō assigna uit alr quā dislocat. z dimitte ipz duob⁹ dieb⁹. deide solve i to cuiusdā amici mei i vltia pte articuli ei⁹ ita qd qñ volebat eū reflectere difficile erat sup eū postea ipsi⁹ extēsiō: s. opus erat ei qd palia manū eū extēderet cū sonitu z stridore in oibus articulis oimqz digitorū: s. ipe erat pplōnis hūide z frige. tñ i articulis nulla grossitudo erat penit⁹ apparēs. vñ extimauit qd emplm sinapis o3 pferre huic vitio finalr. sed o3 fieri lenitio loci an illō cū emplō violēte lenitiōis ad modū armoniaci b. dellij figie olei lilij piguedis tauri z leonis qd nisi ptulerit vtēdū est sinapis: z stercore colūbino. qm ista pñt trahere illā humiditatē de profundo articuli.

CDe dislocatione spondilium.

Cap. xliij.

Spondilibus accidit dislocatio qñqz vñi qñqz plūb⁹ z qñqz supiorib⁹ sicut colli vel dorso. z qñqz inferiorib⁹ sicut renū z albosos. z siue supiorib⁹ siue inferiorib⁹ accidat: siue vñi siue plūb⁹: qñqz dislocatio ē cōpleta. z qñqz nō ē qd ē ppleta. qdā ē pua: z qdā est multa.

Et qñqz eaz sit aut h3 cām intrinsecā: aut extrinsecā. z itrinseca qdē ē ois cā dicta ifra in caplo gibbositatis. z cā extrinseca est pcssio casus siue obuiatio. z pñt fieri dislocatio spōdiliū ad qttuor ptes scz ad dextrā vñ si nistrā: antrozuz siue ab anteri⁹ z extrozū siue ad posteri⁹.

De signis dixit Sal. si dislocant spōdiles ad anteri⁹ supple siue ad itrozuz infim⁹ fiet ipse loc⁹ ad modū illi⁹ i quo cathene. i. simenta frāgunf. **C**Et Aui. dixit. signū dislocatiōis spōdiliū est qd vides illic aut eminetiā aut arcuationē: ac si fractū sit simentū siue dislocatio ē ad exteriora siue ad posteriora: z vides arcuationē si dislo/

caso fuerit ad lat^{us} dextrū vel sinistrū. ¶ Dixit Sa. et ponit
vbi supra. quoties accidit de pria spōdili colli dislocatio ali
q̄ mors sequit^{ur} statim ex p̄uatiōe anhelit^{ur}. ¶ Dixit Hal. spō
dilib^{us} si grauis acciderit euulsio mors subsequit^{ur} velox pp
eā q̄ hac i habitudine nuce accidit cōp̄sione et ex nuce cōp̄
sioe hois fit velox iterit^{ur} i tñ vt si ēt q̄ ex nuce oriū^{tur} neruis
cōp̄mi acciderit mors acceleret. ¶ Dixit Alb. qñ accidit ali
cui spōdiliū colli aut dozi dislocatio p̄pleta aut remouent^{ur}
spōdiles multe a locis suis: tūc nō ē i ea curatio: qñ mors
ppat ifirmo et signū illi^{us} ē q̄ egestio ifirmi egredit^{ur} absq̄ vo
luntate. et nō p̄t tenere eā: et mollifican^{te} q̄dā mēbra ei^{us} multo
tūc: aut duo crura. s. qñ dislocatio accidit spōdilib^{us} inferiori
bus infra spondiles dozi aut adiutoria. s. qñ dislocatio est in
spōdilib^{us} colli: aut dozi supiorib^{us} aut vnu ipsoz. s. crurium
vel adiutorioz. et hoc erit p̄m p̄t ad quā dislocatio p̄l^{us} dcli
nat sup. et qñq̄ duo crura: et duo adiutoria vel vnuz crus et
vnu adiutoriu qñ dislocatio ēēti spōdilib^{us} colli. ¶ Alii. at
dixit. q̄ qñ dislocat^{ur} spōdilis dislocatiōe p̄pleta iterficet pro
culdubio. Et nō p̄pleta itez qñ remouet remotōe p̄ma: q̄
nis sit min^{us} q̄ p̄pleta: ē mortales: qñ p̄culdubio coartat nū
cā coartatiōe forti si resistit et nō obedit. Et si ē spōdilis pria
colli et q̄ sequit^{ur} eā p̄uat aial anhelitū et morit^{ur} statim: qñ ner
ui anhelit^{ur} coartant^{ur} q̄re nō faciūt opone suā. Et si ē de spō
dilib^{us} dozi. et dislocat^{ur} ad p̄tē iteriorē nō ē pōtē vt curet^{ur} et ē
de illis q̄ iterficiūt velocit^{er}. Dixit. n. S. et pōit. 15. p̄ti. sup. 3°
epidinnaz. q̄ qñ dislocant^{ur} spōdiles spinalis ad iferi^{us} in
festabūt vesicā et iferēt a p̄a i ea: et retētiōe v̄rine. et a p̄a i te
stino rector: et retētiōe stercois. Et subdit Alii. si morat^{ur} et
nō coartat nūcā coartatiōe vehemēti. aut coartat^{ur} s. nō ap̄at
aut sedat^{ur} q̄d ē cū ea de ap̄ate nō ē excusatio qñ nocumētūz
igrediat^{ur} nūcā: et neruos q̄ sūt sub illo loco. et facit supfluita
tes egredi iuolūtariē. ois. n. dislocatio q̄ accidit spōdili aut
ledit nūcā: aut ip̄az ifestat. vt ait Sa. et dixit. si sepat^{ur} spōdili
ad vētrē. i. ad iteri^{us} nō sp̄at cura penit^{ur}. dixit. A. si disloca
tio ē ad p̄tē posteriōrē. i. exteriorē tūc nocumētū q̄d facit nu
ce ē min^{us}. v̄ez neciū ē nocumētū itez. s. seq̄: q̄uis sit min^{us}.
q̄re debilitat pedes: et debilitat ē lacertos vesice et ani. ¶ Dix
it Sui. dislocatiōe spōdiliū colli sequit^{ur} amissio vocis. et
anhelit^{ur} et collū iclinat^{ur} ad dextrā vel sinistrā aut cadit a nri^{us}
vel posteri^{us}: q̄ s. p̄tē illā ad quā scā ē dislocatio. Et dixit.
dislocatiōe spōdiliū dozi sequit^{ur} anhelit^{ur} p̄u^{us} et frequēs: q̄
lesio neruis ābelit^{ur} ip̄edis pulmo i motu suo: et finalit^{er} mors
seq̄. Et dixit. dislocatiōe qñq̄ spōdiliū renū seq̄ nocumē
tū in renib^{us} et vesica et dolor i illis mēbris: et difficultas mi
gēdi seu ip̄edimētū i v̄ijs v̄inalib^{us} et a p̄a in locis illis: et fe
bris et mors. ¶ Notat q̄ q̄to dislocatio ē i magis supiori
spōdili tāto nocumētū ē p̄culos^{us} et vicini^{us}. ¶ Et notat q̄
cōpleta dislocatio penit^{ur} ē mortales: et icōpleta ē si ē multa
si medic^{us} nō fuerit p̄ns aut nisi cito succurrat et reducat. s. si
ē mortalis q̄q̄ nō sic cito. si aut p̄ns fuerit et cito succurrat
fortasse p̄tiget euasio. ¶ Dixit Sal. vt. 15. p̄ti. ponit. forte
frāguis cathene dozi. et p̄cauū fier sp̄iale: et aliq̄ extimāt q̄
sit dislocatio spinalis ad iteri^{us}. et nō sic erit. mō ḡ et maxime
pp̄ p̄noscationē. nā dixit Sal. disloca^{ur} spōdiliū ad iteri^{us} pi
culosa ē: vt. s. dcm̄ ē: s. i fractura cathēaz spōdiliū nō ē timor.

De cura

i. v̄sus pect^{us} nō ē igeniū: n̄z sanatio. et sūt i ista
q̄ ē ad duo latera: et i dislocatiōe q̄ accidit a pueritia nō ē cu
ratio n̄z ē sanatio o. o. ¶ Restat ḡ vt cura q̄ pōit dislocatio
nis spōdiliū sit ei^{us} q̄ ad posteriora siue exteriora. si sit p̄uē^{us}
ei^{us} a cā extrinseca casu: et p̄culsiōe: vt dixit Hal. Incipiedo ḡ a
cura dislocatiōis spōdiliū supiorz. et p̄ colli dixit Sa. vt pōit
15. p̄ti. iaceat patiens sup dozi: de iñ extēdat caput ei^{us} ad su
pi^{us} moderate dōc rectificet^{ur} spōdilis p̄absteriōne: et frica
tionē: et opp̄ressionē. deide sup̄oe ei empl^{us}. s. p̄fortatiuū
supi^{us} dcm̄: et i pleat^{ur} cū p̄anis. s. i circuitur: et supponat^{ur} ei stri
ctura lōga de vltia p̄te occipitiū vsq̄ ad vltias spōdiles col

li: et fiat ligatura sup caput: ne cadat ligatura sup epiglōtū:
et dissoluat^{ur} i q̄libz triduo. ¶ Et. A. dixit o3 vt resupiet i fir
mus et extēdat cap ei^{us} ad supiora cū facilitate: et eq̄tur spō
dilis ei^{us} cū p̄p̄siōe et absteriōe: et qñ eq̄t pōat^{ur} sup locū em
p̄m p̄fortatiuū. et vela sup ip̄m cū p̄anis et strige d̄sup astel
lā cū mēsurā colli et lōgitudine ei^{us} et liga eā ad cap et adiuto
riū ne cadat ligamētū ad guttur. et dissoluat^{ur} i nūero diez. i.
añ nūez diez q̄ o3 tenere ligatura. et ponant^{ur} fila cu3 qbus
stringit^{ur} nō rotūda: s. fm formā dictaz ex marginib^{us} p̄ano
rum. et hec vt sint lata et fortia: qñ illa q̄ rotundant^{ur} ledūt.

De curatiōe

at spōdiliū dozi et alioz iferiorz dislo
catorz i ḡnali. dixit Sal. q̄ ifestat^{ur} ad
modū ifestatōis balneatorz: ita q̄ sup̄oeat medic^{us} ḡnū i dozi
so patiens ad ipellēdū emētia ad iteriora cū vehemētia:
et fortitudine: deide iaceat itez medic^{us} supra ip̄m palpando
et p̄mouēdo cū māu dōc reformet^{ur}. ¶ Dixit Alii. q̄ idiget
p̄p̄ressiōe cū genub^{us} cū fortitudine sicut ē opatio balneatorz:
et p̄mat^{ur} sup eā cū fortitudine aut faciat ip̄m iacere sup ven
tre suū: et stet sup eū cu3 calcaneis suis. ¶ Qz si sepan^{ur} ad
aliquā p̄tē in pulsiōe eo3 ad inferiora. dixit Sa. sup̄oe stri
cturā in ipsa p̄te vt nō ipellat^{ur} ad ip̄az p̄tē: et meli^{us} q̄ suppo
nant^{ur} ei due stricture in vtraz p̄te spōdiliū. ¶ Albu. tñ po
suit modos in reductiōe ho3 spōdiliū. et p̄m^{us} est vt extēdat^{ur}
ifirm^{us} sup facie suā sup podiū eq̄le. i. sup disco eq̄li. et l^{us} sit p
pe parietē aliq̄ vt extēdat^{ur} sup podio vel disco stramentū
humidū. i. leue vt nō ledat^{ur} pect^{us} ei^{us} donec pōat^{ur} lignū vnu
rectū fixū in fouea scā in terra in extremitate podij siue di
sci p̄pe caput ifirmi: et lignū aliud sūt fixū in fouea iuxta ex
tremitatē aliā penes pedes ifirmi: et sint ministri duo: quo
rū vnus teneat lignū vnu et alter altez: deinde inuolue sup
caput ifirmi: et sup̄tibias ei^{us} ligamētū leue et firmū et extēde
extremitatē ligamētū ad lignū q̄d ē ad ei^{us} caput: et liga ip̄m
cū eo: deinde stringe ligamētū aliō sup anchas ei^{us}: et supra
genua ei^{us} et ap̄d caniculas ei^{us}: deide aggrega hīc ligamēta
oia: et liga ea i ligno altero: q̄d ē ap̄d pedes diuisū: deinde
extēdat^{ur} ministri oēm p̄tē ligni. s. vtraz v̄sus suā p̄tē: s. non
remoueāt ea ex foueis in q̄b^{us} nō debēt ēē firmata. nā p̄ istā
extēsiōne lignoz extēdent^{ur} vtraz p̄tes spōdiliū dislocatoz:
et tūc medic^{us} pōat^{ur} palmas suas sup spōdile dislocatā cū for
titudine. s. p̄mēdo cū fortitudine et violētia dōc redeat: aut po
nat tūc si p̄ssio cū palmis nō sufficeret sup eā spōdile tabulā
s. lenē: et deinde anectat sup tabulā pedes suos dōc redeat.
¶ Alii. q̄ hūc modū posuit aliq̄ modificando. et dixit. q̄ si
res fuerit vehemētior illa. s. ita q̄ si redeat h̄z modū p̄m tūc
si fuerit recēs p̄oc. p̄cipit vt suat^{ur} lignū. i. tabula siue disc^{us}
et lōgitudine et latitudine sint tāte q̄ntitatis q̄ capiat in firmū: et
terminet^{ur} ita vt sit h̄z h̄c mēsurā positū p̄pe pietē extēsiū ad
lat^{us} pietis in lōgitudine parietis: et nō sit elōgatio ei^{us} a pa
riete p̄ls q̄ntitate vnus pedis: et ponat^{ur} supra ip̄z strāt^{ur} pla
nus. s. et lenis ad corp^{us} ifirmi. s. tuēdū a lesiōe ligni: deinde
balneet^{ur}. s. ifirm^{us} et embroce^{ur} loc^{us} dislocatiōis: et ap̄planet^{ur}
s. ifirm^{us} supra ip̄m lignū: aut ip̄m podiale. s. discū sup fa
cie suā: deinde inuoluant^{ur} sup pect^{us} ei^{us} ligature. i. fascie āple
duab^{us} vicib^{us}. i. duab^{us} iuolutiōib^{us}: et eaz extremitates egre
diāt^{ur} d̄ subascellis: et ligent^{ur} inter duas spatulas: et ligent^{ur} ex
tremitates ligaturaz. i. fasciaz lataz ad lignū lōgū sūt ma
nubrio mortarij. i. pistelli: et eleuet^{ur} h̄z ligamē sup lignū dcm̄
positū ad podiale. i. discū. s. sec^{us} ip̄z et def ministro stātī ap̄d
cap ifirmi vt teneat ip̄m: et fiat extremitas inferior inuolu
ta ad aliq̄d: et ligent^{ur} itez pedes ābo sūt cū ligatura āpla: et
alia sup genua: et alia sup duas coras itez ligādo loca: q̄ ele
uent^{ur} ex loco in quo aggregāt^{ur} due coxe cū ligamēto alio et
aggregēt^{ur} extremitates ho3 ligamētoz et ligēt^{ur} ad lig^{um} aliō
et sūt mānubrio mortarij: sic ē lignū et p̄cessit narratio sup
pler^{us} istud lignū sit ex altera p̄te disci eleuatū h̄z eleuationē
ligni p̄m: et def sūt hoc lignū ministro stātī iuxta pedes in
firmi vt teneat ip̄m: et l^{us} vt extēdat vnusq̄q̄ ministro lignū

¶ Bodus
albucahis.

¶ Bodus
Zuicene
qñ idem.

suū cū op^o fuerit: deide p^ocipe mīstris vt extendāt cū hoc li-
gno. s. vt rēp cū sua extēsiōe q̄ ē ad p^ouū. Et dixit. A. de hoi-
bus sūt q̄ faciūt hāc extēsiōe cū istis q̄ sūt sicut sagitte su-
p lignū erectū ap^o extremitates hui^o ligni magnū aut. i. po-
dialis siue disci. s. duas extremitates q̄ sequunt^o caput z pe-
des: z q̄n reuoluunt iste sagitte inoluunt cū eis ligature q̄
extēdūt. i. extēsiōe faciūt spōdiliū ifirmū: z o^o q̄n sit exten-
sio isti^o vt impulsio fiat apud gibbositate. i. eminentiā spōdilis
dislocatē cū radice volaz manuū. Et subdit. q̄ si fuerit necē
nos sedere sup ip^oz. s. mediāte tabulaz vt dixit Alb. faciem^o
illōz: z nō timebim^o. C. Ep^o q̄z cremēs: z Theodor^o: po-
suerūt vnū modū silez p^odictis: z q̄d o^o tali casu medicus
pare duas astellas lōgas q̄ p^oducāt: z teneāt a spatulaz vsq^o
ad nates: z sit latitudo eaz q̄ttuor digitoz: z sint firme sic
doge barilis: vt sint fortes: s. sint recte z nō curue: q̄ debēt
talr adaptari. v^oz. vna ex vna pte spie: z altera ex alia: z sint
valde iuxta spinā siue spōdiles posite iter astellas spōdilib^o
in medio remanētib^o: z anq̄z p^odicte apponant^o astelle fiat
puls siue emplm b^o mō. R. sterc^o vaccini: z cū bono vīo po-
nat^o i patella vel caldariolaz sit tñ vīni q̄ possit bullire: z
cum bullierit apponat^o de sale bñ trito pugill^o vn^o. Theo.
tñ addidit q̄ post ea addat cribratura fursuris i tāta q̄ntita-
te q̄ puls sit q̄si solida z postea addat mel i tāta q̄ntitate q̄
puls fiat media iter mollitiē z duritiē: z b^o scō extēdat sup
petia q̄ sit lōgior q̄ sint astelle: z lata sit i tāta q̄ntitate q̄ plī-
cata p mediū extēdat puls sup ip^oz valde calida p totūz po-
stea ps petie q̄ iferi^o plicata ē reuoluat sup pultrē ita q̄ puls
iter duas petias remaneat q̄si i sacculo extēso: z postq̄z p^odi-
cta fuerit bñ pata in p^optu ponat^o ifirm^o sup tabulā planā
facie v^osa v^osus tabulā: z p^o sit ligat^o ifirm^o cū latis fasciis
in subascellis: z i spatulaz iteri^o p coras circa anchas: z
extremitates fasciaz pueniāt i vnū ex p^osupiori z iferiori
z trabant^o fortit^o a duab^o p^orib^o. Et q̄d fuerit ex spōdilib^o
eminēs pellat^o: z capita extremitatū ligamētōz dictōz li-
gent^o cū duob^o lignis vt bñ possint trahi fortiter a mīstris:
z q̄n sit extēsiō fiat impulsio apud gibbositate. i. eminentia. s.
sup eā cū radice duaz manuū. z cū calcaneis z ipellat^o emi-
nētiā v^osus iferiora donec redeat ad locū suū: z si fuerit necē
sedere desup ifirmū fiat: z nihil ex b^o timeat. C. Subdit Al-
bu. si nō redit p hūc modū dñ tūc accipe tabulā cui^o lōgi-
tudo sit circa tria brachia: z p^ocaua i pariete de q̄ dixim^o q̄ ē
iuxta ifirmū locū: i quā p^ocauitatē igrediat^o extremitas tabu-
le deide pone mediū tabule sup spōdilem eminentē z p^oat me-
dicinā pedes suos sup extremitatē alterā z strigat bñ donec
coartet^o spōdilem z redeat ad locū suū. C. Hal. ponēs ē hūc eū
dē modū dixit hoc ē ēt si dñ si patiens fuerit cōpressionē to-
lerās: z q̄ fouea siue p^ocauitas q̄ sit i pariete sit altior spōdi-
lib^o patiens: neq̄z demissior multūz sic ēt p^ocauat^o dñ. A.
C. Et subdit Alb. si vis opari cū turno q̄d voluit manu fac
hoc mōz: z vt figas itra apud caput ifirmū i postremo po-
dij siue disci duo ligna q̄rū lōgītudo sit brachij vnus apud
pedes ei^o ēt i postremo podij ligna duo: z sit lōgītudo q̄ est
inter oē lignū palm^o vn^o: z iā factū in oī ligno foramē in q̄
currit turnū: z firmet^o oē lignū i terra multū ne moueat^o: z
itromittat lignū rotūdū: z ē cornu in q̄ reuoluūt ligamētū
in duob^o foraminib^o duoz lignoz: z i extremitate ei^o ē fo-
ramē in q̄ firmat^o lignū cui^o lōgītudo est palmi cū eo q̄d re-
uoluūt z i duob^o lignis alijs est sile illi^o: deide strigat liga-
mētā q̄ strixisti i pectore ifirmū in turno q̄d ē ap^o caput ei^o:
z ligamētā q̄ strixisti i crurib^o ei^o i turno q̄d ē ap^o pedes ei^o:
deide ster ap^o oē turnū mīster vn^o q̄ torq̄at manuū. s. suā cū li-
cinio i q̄ reuoluūt turnū: z medic^o equet spōdilem fm q̄ dixi-
mus. C. Et s^oz ep^oz z theodor^o cū tabula p^o fieri reductio
cōp^omē cū ea v^o spōdilem eminentē strigēdo ambas extremi-
tates tabule. nec expedit q̄ altera extremitas tabule ponat^o
in muro v^o pariete: nisi q̄m ē op^o p^opressionē valde forti. dixit
rūt Haly. z. A. z Jpoc. dixit. p^opressionē solā b^o refrenare zc.

Modus
epi theo-
doric.

Modus
mod^o al-
bu casio.

Terminus
mod^o al-
bucasio.

De dislocatiōe spōdiliū albosos dixit. A. albosos
q̄n dislocat^o tūc illud scit fm ma-
gnitudinē dislocatiōis: scies p sensū itez: z q̄d eger nō exp^o a-
dit pedē neq̄ i loco dislocatiōis neq̄ apud genu: imo z pli-
catio genu ē ei laboriosior. C. De cura hui^o dislocatiōis di-
xit Sal. si p^ocauū fuerit os kabal ad anteri^o itromitte digitū
tuū in ano ad p^omedū ad extra z eleua eū violēter: z rectifi-
cet ēt ps exterioris mēbi. Et. A. dixit. cū vis egrē illud o^o
vt tu itromittas digitū tuū in anū. s. mediū digitū vsq̄quo
opponat^o loco deide p^ome cū eo ad supiora cū fortitudine: z
obserua cū manu tua altera locū albosos donec equas ip^oz.
C. Dixerūt Albu. ha. z. A. cū reduxerit spōdilis: z equat^o
loc^o tūc o^o vt ponas empl^oz ericcatiū. i. s^opticū cū albumi-
ne ouis: sicut ē empl^oz Sui. q̄d sic fit. R. oli. ro. z. i. mumie ma-
sticio boliar. dragagati gūmi arab. mirtilloz. añ. 3. s. cribel-
lata icorpozēt cū oleo p^odictoz: z ouoz albumie tāto q̄ em-
plm fiat valde ligdū currēs: z ponat^o sup locū: deinde pone
stuppā: z deide astellā: cui^o latitudo sit triū digitoz: aut cir-
ca eos: z lōgītudo ei^o sit tāta q̄ gibbū. i. locū dislocatū p^oli-
neat^o: z in q̄sdā alias trāseat spōdiles sanas ab oī tpe: z sup
ip^oz pone pānos lineos. s. i circuitu: aut stupas lenes ne for-
te dura sit. z dixit Snil. astella sit lenis z plicabilis. C. Teo-
do. vero z ep^oz p^odictus dixerūt. q̄ ponant^o astelle magne vt
barilis: deinde liget^o cū ligamēto q̄d est neciū. C. Scā liga-
tiōe. dixit Snil. flōmet^o d vena p^orie p^orie: aut fiat scarificatio:
z Theodo. dixit: q̄d ēt 3° die minutio sit vtiliter: z regatur
vsq̄ ad tres dies cibis subtilib^o: deinde cibis tēperatis ad
grossitudinē declinatib^o fiat clysteria z suppositoria s^oz exi-
gētiā. C. Dixit Albu. si remāsit q̄dā eminentia in fine sana-
tiōis. i. curatiōis p^odictis: opz vt admistrent^o medicinē q̄
mollificet^o z leniat cū administratiōe tabule quā narrauimus
tpe lōgo: aut admistrent^o in illo lamia plūbi. id ēt. A. di-
xit. ad leniēdū aut eminentiā illā. dixit Rogeri^o. q̄ vngat^o lo-
cus cū dialtea z martiatō cū lana succida z fiat oīum frica-
tiones. z Snil. posuit empl^oz q̄d sic fit. R. olei. 3. vi. cere. 3. i.
resine. 3. iij. boryri. 3. ij. farine fenugreci thuris bdellij op^o
poponaci. añ. 3. s. pignedinis anseris z galli. añ. 3. s. dissol-
uant^o oia ad ignē. z cū dissoluta fuerint colent^o z oīmittant^o
infrigidari z vsut^o reseruent^o. C. Dixit. A. si dislocet^o spōdi-
les ad aliq̄d latez equet^o. z astella vel astellis duab^o p^ostrin-
gant^o. Dixit Albu. q̄n accidit eminentia in postremo spōdiliū
dori^o z putat^o p^oca dislocatio z illud est os q̄d iā eminet. s. ad
gibbositate faciēdū: q̄re nō o^o q̄ p^osupitio fiat ei cū hac me-
dicina. i. cū curatiōe dislocatiōis p^odicta: cū nō sit disloca-
tio sanabilis: z si fiet fortasse accidere facit mortem.

C. De dislocatione anche.

Ca. xv.

Ache dislocatio dixit Sal. vt ponit. 15. cō-
tū. aut sit ad anteri^o. v^oz. ad p^ote ven-
tris aut ad posteri^o. v^oz. ad p^ote dorsi: aut ad iteri^o
v^oz. ad p^ote v^otris. aut ad exteri^o. v^oz. ad p^ote silu-
strē. Et Alb. dixit iūctura anche dislocat^o s^oz q̄t
tuor ptes: q̄d ē q̄ dislocat^o ad iteriora z ad exteriora z ad an-
teriora z ad posteriora. Et s^oz dixerūt Haly. z. A. b^o ēt testant^o
oēs moderni de dislocatiōe tractātes Snil. excepto q̄ dixit.
q̄ n^o p^o accidere nisi trib^o mōis: q̄n ad exteriora nllō mō p^ot
dislocari ppter os anche z ligamētū eius: z nescio qd mo-
uerit Snil. ad hoc ponēdū: nisi q̄ fortasse nō vidit. C. Dixit
Sal. z ponit vbi supra. anche magis dislocat^o ad exteri^o z
min^o ad interiora. Et. A. dixit s^oz. minorat^o eius dislocatio
ad iteriora: z plm eius dislocatiōis est ad exteriora. Theo-
d^o dixit. oppositū. s. q̄ plm eius sit ad iteriora: z puto q̄ ter-
tus sit corruptus. Dixit Jpoc. in lib. articu. z ponit. 15. cōtū.
q̄ raro accidit q̄ dislocet^o cora ad p^ote posteriorē. Et s^oz d^o
xit Albu. q̄ par^o dislocat^o ad posteriora: z puto q̄ fortasse
sic occurrit ei i experiētiā. Haly. quoz dixit. q̄ ad āteriora
trāsitus raro fit: non intelligens respectu transitus ad an-
teriora vel exteriora.

Causa

Causa dislocationis anche quicquid est extrinseca. s. humidi-
tas multa delata ad hanc iuncturam: quā remolliuit
ligamēta: vñ sunt plōngata debilia nō potētia cōtinere in lo-
co pprio pīdē anchē: vñ resilit et ad loca nō ppria transit.
Et dicitur. A. a cā extrinseca casu vel p̄cussione. Et dicitur et. A.
q̄ quicquid accidit in dispōne ptus et strictura sup embriōne q̄
dislocat illi pes: sicut ē dictū fuit de adiutorio in. c. suo. et di-
xit exterior lra q̄ in hoc loco pes sumit. p oib⁹ mēbris am-
bulationis q̄ sunt a corā inclusiue vsqz ad digitos pedū. nā
in quacūqz iunctura dictorū mēbrorū pōt ex dispōne partus
accidere dislocatio. Et qñ accidit dislocatio anche ex cā par-
tus dixit. A. tūc facit crus habere minutū deficiens a dela-
tione corpis q̄re debilitat et nō corrūpit et accidit h̄ pp cām
et h̄z modū dictū supra in dislocatione adiutorij a fili cā.

Be signis signa generis nota sunt ex dictis. nā repe-
ritur eminetia in pte in qua nō d̄z reperit i
et lesio in operatione gressus.

Signa fa-
cie ad po-
steriora.
C Signa vñ spēs sunt qm̄ ei⁹ que est ad posteriora: vt dixit
Sal. 6. de interior. et ponit. 15. pti. sic. in qbus dislocat caput
coxe ad prem posteriorē nō pnt extendere pedē in loco dislo-
cato. s. in ancha neqz in loco reflexiones genu: cū hui⁹ inten-
sio fiat vehemens ipedimētū eis. nā dixit Sal. 13. articulus
genu nullā patiā molestiā in femō tñ poterit extēdi ex cōi-
catione inguinis. C Dixit qdā. signū dislocationis ad poste-
riora est q̄ nō pōt extēdere tibiā neqz flectere nisi flectat in-
guen modice: et pes erit breuior aliorū: et inguē molle erit et ca-
put coxe in loco nō pprie manifesto. Et Albuc. dixit. nō ex-
pandit genu neqz pōt duplicare genu nisi pus duplicet in-
guen: et id crus ei⁹ breuius est alterorū: et inguē est mollificatū
et caput coxe est apud locū illij. Et Haly. idē dixit. sed dixit q̄
videbis manifeste cap coxe inatū loco. C Dixit Suil. q̄ pes
infirmi inclinā ad anteriora et curat cū hoc crus ita q̄ cal-
caneū nō applanat in terrā: et est eminetia māi feta in poste-
riori. Et qdā dicit. q̄ caput coxe declinat ad obliquatio-
nē genu. C Sius aut q̄ est ad anteriora signa sunt. dixit Al-
buc. q̄ extra expādit crus suū fm cōplemētū suū: vñ nō du-
plicat ipz abiqz dolor: q̄ est in genu et si conat ad ambulan-
dū nō pōt sup illū ad anteriora. Et filr dixit Haly. cui anche
euulsiō est ad anteriora qdē pōt extēdere pfecte. duplicare aut
nō pōt: qm̄ accidit abinde genu dolor et languor: et sic ambu-
lare nō pōt sup illū ad anteriora. Et filr dixit Haly. cui an-
che euulsiō est: ad anteriora qdē pōt extēdere pfecte. dupli-
care aut nō pōt: qm̄ accidit abinde genu dolor et languor: et
si ambulare voluerit nō pōt sup illud ad anteriora: et qdā ad-
dū: q̄ in i⁹ retinet vīna et inflat inguen.

Signa fa-
cie ad an-
teriora.
C Sius vñ q̄ ad interiora dixit Sal. et ponit vbi supra. pes dis-
locat⁹ erit lōgi⁹ alio pedesano et genu erit emines magis
q̄ aliud nec poterit patiē pedē reflectere de loco inguinis:
et inguen erit inflatū et tumēs eo q̄ caput coxe fixū est in eo.
C Et Albuc. dixit. qñ tu cōiūgis crus infirmū sanū cū infir-
mo infirmū est lōgi⁹ et est genu emines plus q̄ sanum: et filr
dixit Ba. et. A. et subdit Albuc. nō pōt infirm⁹ duplicare pedē
suū apud inguen: et est loc⁹ q̄ seq̄ inguen apat⁹ apate calo pp
qd caput coxe iā puenit illuc et retinet vīna ei⁹ et apant in-
guina ei⁹. Et filr dixerūt Haly. et. A. et addit Haly. et videbis
nates eius qñ spāsmo affectas. C Dislocationis vñ q̄ est ad
exteri⁹ signa fm Sal. vbi supra. qm̄ pes est breuior sano: et
inguen erit p̄cauū: et qd̄ p̄ximū est ei⁹ de pte exteriori erit infla-
tū et erit genu p̄cauū ad interi⁹. Dixerūt Alb. et Haly. et illa
dislocatio signis denotat p̄rijs eis q̄ dicta sunt in dislocatio-
ne ad anteriora. dixit. A. si dislocat ad exteriora breuiat pes
et apparet in inguine pfunditas et accidit ei⁹ qd̄ opponit ei⁹ a
posteriorib⁹ eminetia et inflatio et genu eius est ac si ipsum
sit submersus ad interiora. C Dixit Sal. et ponit vbi supra.
dislocatio et fractura si fiant in ancha euadere laboras non
poterit eis q̄ nō sit claudicās l̄z reformatio in eis fuerit bo-
na: et oīno pes breuius erit: et d̄z restaurari cū hoc vt notifice

tur: et pprie si senex fuerit aut infans. C Dixit Sal. in quo
accidit hui⁹ articuli dislocatio in infantia p̄ps longū mo-
rans sic carebit cura. vñ d̄z fieri h̄ cura velociter. C Et Hal.
filr dixit. si in pueris corā euelli p̄tigerit: et sic aliquāto fue-
rit tpe ad locū nō redibit os suū. in oib⁹ aut reliqs hoib⁹ si
euulsiō h̄ apud eos nō veterascēs s̄ cito curat⁹ redit in locū
suū et sanat. cū aut dicit⁹ morat⁹ nō redit et oīno nō sanat.
Festinatū est igit in reductione dislocationis anche cuiuscūqz
sp̄ei fuerit dislocatio. C Dixit enī. A. ad curandū sit festina-
tio. nā si nō redit velociter fortasse effundent⁹ ad eā hūidita-
tes et putrescent et pducēt ad putrefactionē toti⁹ mēbri et se-
quet⁹ illud de timore qd̄ scis imo dixit Suil. q̄ si h̄ os dislo-
cat⁹ fuerit lōgo tpe et induratū remaserit et nō restaurat⁹ nō
intromittere se in ei⁹ cura magis honorabile et pueniēs mī
hi vñ q̄z intromittere. Et Albuc. dixit. opz vt p̄sideres si dislo-
catio est vetusta q̄ iam antiquat⁹ cū hūte ipsaz et deinde ad-
ministra reductionē suā. et remanet fm dispōnē suā. s. dislo-
catā nō est in ea curatio oīno. nō ergo opz vt p̄sumptio fiat ei⁹
p̄culdubio posita. C Dixerūt Ro. et Rolādus. si vertebz ca-
su vel p̄cussione aliq̄ resiliēta scia vel pp̄hūorē illuc d̄cedē
tē si nervus q̄ ossa cōiūgit. i. ligamētū qd̄ cōiūgit vertebz
cū p̄xiderūpat in eternū fiet claudus neqz meliorari pōt: et
hoc idē est de incisione ligamēti adiutorij: et cuiuscūqz alte-
rius iuncture: qm̄ si incisus fuerit nō est ampl⁹ ei⁹ spēs cure.

Cura itaqz cōis q̄ oib⁹ cōpetit euulsiōis anche sp̄eb⁹. di-
xit Haly. ea est quā posuit Hyp. et est h̄: vt corā ap-
prehēsa disgregationē. i. iuncturā dextrosūz et sinistrosūz
cōcutias: et sic vertebz in foueas reducas. et Albuc. dixit. in
illa q̄ est recēs et est altera q̄ tuor spēs cui⁹ p̄pera vt voluas
iuncturā et extēdas ipsaz ad interiora et exteriora et moueas
eā dextra et sinistra. fortasse. n. redibit et nō indigebit alia cu-
ra. Si aut nō redit h̄ mō. dixit Albuc. tūc opz vt p̄pares minī-
strū fortē q̄ extēdat crus ei⁹ a pte inferiori aut cū manibus
suis aut cū ligamēto q̄ ligat supra crus ei⁹ et supra genu. Et
nota q̄ h̄ ligamētū d̄z eē latū: et p̄pares ministrū aliū q̄ extē-
dat man⁹ suas d̄sup ita vt intromittat man⁹ suas sub titili-
cis egri. et p̄pares aliū ministrū q̄ stringat cū ligamēto leuī
supra radicē coxe et teneat extremitatē eius ligamēti et extē-
dat cū eo. Et sit extēsiō ei⁹ ab interiori pte inguinis ad prem
furculē aut a posteriori a pte dorsū: et sit eoꝝ extēsiō oīz triū
vna. s. sit donec eleuet infirm⁹ cū corpe suo a terra et remane-
at pendēs: et medic⁹ tūc conet⁹ ad reducēdū ei⁹: et idē in finia
dixit Hal. C Est et alia curatio cōis modernorū: et est vt mi-
nister fortis fortiter extēdat crus infirmū ad inferiora cū ma-
nib⁹ suis: aut cū ligamēto lineo amplo. s. genu ei⁹ positor⁹
sit ali⁹ minister q̄ corp⁹ infirmū fortiter teneat: deinde posi-
to d̄subtus ligamēto alio siue fascia medic⁹ sit ex latere infir-
mo et teneat vnā extremitatē ipsi⁹ ligamēti siue fasciē: et sit
ali⁹ minister ex alia pte q̄ teneat aliā extremitatē: et sic ambo
equalr extēdēdo stringāt iuncturā. medic⁹ vñ sit sollicitus
ex latere suo qd̄ ipellat eā pedib⁹ ac manib⁹ suis donec ad
locū ppriū reducat. C Rogeri⁹ aut et Rolādus posuerunt
aliā curationē: et est qd̄ p̄iaceat supin⁹ infirm⁹: et medic⁹ se
deō ei⁹ opposit⁹ manib⁹ et pedib⁹ p̄tra ipz ip̄imēdo inter
vnā corā et aliā extēdat crus infirmū: dū ali⁹ vir fortis te-
neat firmiter corp⁹ ad supiora: aut ipz attrahat: et medic⁹
manibus trahendo et pedibus premēdo vertebz ad pro-
prium locum deducat.

Be speciali aut mō reductionis anche fm spēs suas
dixit Albuc. in reductione ei⁹: qñ dislo-
cat⁹ ad interiora opz vt resupinet infirm⁹ sup lat⁹ suū: deinde
ponat ligamētū supra radicē ei⁹ in eo loco q̄ est inter caput
coxe et locū q̄ est sub inguine: deinde extēde ligamētū ad sur-
sū a pte inguinis ad altiorē pte corpis ad pte furculē: deinde
accipiat ministrū ali⁹ fortis tibiā: et brachiū: et moueat me-
dic⁹ locū grossūz coxe infirmē: et extēdat ad exteriora extē-
sione vehemētī: ipsa. n. redit ad locū suū. C Et dixit Albuc.

Alio. sermo. vij.

333

h̄ modus
cōmunic.

Sec⁹ mo-
dus.

3⁹ modus

Reduct⁹
facit ad
interiora.

Alio mo.
duo.

Alio mo.
duo.

Alio mo.
duo.

Reductio
facile ad
exteriora.

Alio mo
Jus.

q̄ h spēs curationis est facili⁹ reliq̄s q̄b⁹ reducīf h mēb⁹.
Et Haly. de hac spē dixit. opz cū ad interiora sit enulsiō liga
mētoꝝ medicamē sup coꝝe ponē radicē inter coras vtrāsq̄
loco quī sub inguinibus est ⁊ furculis ipsi⁹: p̄cipiesq̄ viro
forti p̄mēre corāꝝ locū grossūz cū vtrūq̄ cubi⁹. i. brachi⁹:
⁊ ad exteriora extēdas: qm̄ sic redibit diligētiatio ad locūz
suū. C Et subdit Albu. si aut excusat sup ter: ⁊ nō obedit tibi
ad introitū cū hac spē curationis oīno: tūc oꝝ vt ligent duo
pedes infirmi sū cū ligamēto forti leni: ⁊ sup duos calcancos
⁊ sup duo inguina: ⁊ sit lōgītudo cuiusq̄ cū cōpare suo q̄ti
tas q̄tuor digitōꝝ ⁊ sit crus infirmū extēsum altero q̄titate
duoꝝ digitōꝝ: deide suspēdat infirm⁹ sup caput ligni qd sit
in domo: ⁊ sit lōgītudo ei⁹ a terra q̄titas duoꝝ brachiōꝝ: deide
de p̄cipe iuueni forti: vt moueat cap coꝝe: ⁊ suspēdat cū infir
mo iuuenis ali⁹ mouēs corā cū forti: nā iūctura redit i lo
cū suū cū velocitate. C De h mō curatiōis. dix. A. est mod⁹
ali⁹ cū q̄ egredīf caput coꝝe absq̄ extēsiōe infirmi sup lig⁹. i.
sup tabulā: ⁊ est mod⁹ quē laudauit hyp. ⁊ ipse extimat: qd
opz vt ligent man⁹ infirmi sū cū ligamēto forti ⁊ leni ⁊ lato:
⁊ ligent pedes infirmi ambo cū ligamēto lato forti ⁊ leni sup
duos calcaneos: ⁊ sup duo genua: ⁊ sit lōgītudo cuiusq̄ a p̄pa
ri suo q̄titas q̄tuor digitōꝝ: ⁊ sit crus infirmū extēsum plus al
tero q̄titate duoꝝ digitōꝝ: ⁊ suspēdat infirm⁹ sup cap ligni:
⁊ sit lōgītudo ei⁹ a terra q̄titas duoꝝ cubitoꝝ: deide currat
adolescēs hñs adolescētia. i. forti⁹. als. expiētia hui⁹ opo
nis puber cū brachijs suis ⁊ attrahat corā infirmā i grossio
ri loco ei⁹: vbi est caput coꝝe itē: ⁊ suspēdat cū infirmo subi
to: nā iūctura cū factū fuerit illd cū ea i grediet ad locū suūz
cū q̄l3 studio: ⁊ iste mod⁹ ē facili⁹ alijs: qm̄ nō eget opōne
p̄lima: verūtū p̄les medicatū nō bñ op̄nt i eos: qm̄ ipi sper
nūt eū pp suā facilitatē. C Posuit ē. A. aliū modū reductio
nis dislocatiōis: ⁊ vt extēdas pedē: deide fac eū redire cūz
violētia. als. cū vebemētia. i. forti⁹ tūc: ⁊ h post q̄ moueris
eā dextra ⁊ sinistra: dōcē opponat ei ad qd redit: ⁊ pone pe
di q̄i staphā. ⁊ strige d̄sup. C Dixit Guil. ordiet medic⁹ tres
medicos h3 modū dictū. s. in curatiōe cōi. z infirmū sup tabu
lā larā ponat coꝝe supino: ⁊ ponat medic⁹ mātile inuolutū
iter corā ⁊ testiculos ⁊ sit medietas mātilis tracta x̄sus spi
nā: ⁊ alia ei⁹ medietas v̄sus vmbilicū i pte domesticā: ⁊ me
vō ipi⁹ mātilis sit locatū sup os cōtētū in loco: ⁊ h fecō d3 re
staurator p̄ p̄cipere ministro q̄ tenet genu: ⁊ illi q̄ regit crus
violēter: vt cū minoꝝ tñ dolore q̄ pōt fieri h3 qd requit opō
ialis trabas os coꝝe dislocatū ad inferiora ⁊ ipz moueat: ⁊ cū
restaurator sentit q̄ motū fuerit os violēter cū mantili hora
motionis trabat ipz ad supiora ⁊ reducat ad locū suū. oꝝ
hic suppleri q̄ terti⁹ minister firmiter teneat coꝝp infirmi.
aut anche ad exteriora. dix. Albu.
q̄ opz vt faciat infirmus sup podio
fm q̄ narrauim⁹ supra in hñte gibbositate. i. emētia spon
diliū: ⁊ stringat ligamētū sup crus ei⁹ infirmū pp̄ie ⁊ super
pect⁹ ei⁹: deinde ponant ligna duo: vñ apud pedes eius: ⁊
alterū apud caput: deinde lig⁹ additū in me⁹ podij fixū bñ
sup qd inuolutū sūt pāni hūidi. i. lenes vt nō ledāt infirmū: ⁊
sit lig⁹ iter coras ei⁹ vt nō attrahat ad inferiora apd extēsiō
nē: deinde extēdat ois minister ad p̄tē suā: ⁊ medic⁹ equet re
ductionē manu sua. si q̄ obedat reductionē bñ erit: ⁊ si nō
pone sup ipsaz tabulā: ⁊ p̄me ipsaz. sic dixim⁹ in gibbosita
te eq̄l3: verūtū oꝝ vt faciat infirm⁹ sup locū suū sanū. C Aui.
aut dixit. oꝝ q̄ extēdat infirm⁹ h3 qd dixim⁹ cū ligatura q̄ est
sup alkafagi inguinis: ⁊ furculā: deinde neciuz est medicatū:
vt eleuet vertebū de foris ad interiora postq̄ posuerit ex
trematē tibie in aliq̄ pte fouee quā dixim⁹: vt stringat sup
eā: ⁊ sint aliq̄ ministroꝝ ex pte sane ipellētes itē: ⁊ oppona
tur ipulsiōni medicatiōis: vt nō ipellat p̄lm. C Et itēz posuit
Aui. aliū modū curatiōis hui⁹ dislocatiōis: ⁊ dixit. qm̄ dislo
cat ad exteriora opz tūc vt restaurator affirmet extremitatē
coꝝe q̄ est cap genu: ⁊ moueat eā e⁹ mot⁹ p̄dicti: ⁊ sit alijs

tenēs ab extremitate alia mouēs eā e⁹rio mot⁹ p̄mi: ⁊ iā il
gauit ad eā vittā aut fanē. C Dixit Raf. 15. pti. venit infans
qdā ad mare scā: cui⁹ ancha dislocata erat ad exteri⁹: ⁊ pes
ei⁹ fact⁹ est dolēs ⁊ breui⁹: vñ feci eū iacere sup lat⁹: ⁊ ele
uauit caput genu ad p̄tē. i. v̄sus p̄tē exteriorē: ⁊ posui ma
num sup locū in quo caput anche fuerat gibbosum impelle
re illudāta q̄ submersum est cum violentia.

Dislocationis anche ad aīriora curatio est. dixit
Haly. ⁊ ponit vbi. s. vt extēdat cū
fune forti in radice vritidis p̄ forte vix eleuātē cū violētia ⁊
retinētē patiētē dū extēdit pes ipi⁹ ad exteri⁹: ⁊ ipellere oꝝ
chirurgic⁹ cū manu ipi⁹ corā penes genu ad interi⁹ cum
violētia: qm̄ igrediet. C Dixit Albu. opz vt extēdat crus
infirmi velociter h3 eādē narrationē dictā sup podiū: ⁊ po
nat medic⁹ palmā man⁹ sue d̄tre sup iguen infirmū: deinde
coarter ipz cū manu altera: ⁊ cū coartatiōe illa ponat ipz ex
tēsum ad inferiora v̄sus genu. C Et Aui. dix. oꝝ vt extēdat in
firm⁹. deinde ponat vir fortis radicē vole man⁹ sue dextre
sup iguen infirmū: ⁊ coarter ipz cū manu altera: ⁊ s̄dit. ⁊ ipe
cū h ponat coartatiōē extēsum ad inferiorē ad p̄tē genu. Et
Haly. dixit. opz crus duplicare fortiter: donec pes iteri⁹ tan
gar iguina: ⁊ sic os i fouee reduces. C Et Aui. dixit. p̄cipiat
vt flectat genua: ⁊ teneat vir fortis eū ex pte emūctorij: ⁊ re
staurator manu sua cap coꝝe apd genu trahat ipsā ad iterio
rasita vt ipellat ad exte^{tem} alia ⁊ ipellat ipz ipulsiōe tēdēte
ad supiora ⁊ exteriora: ⁊ si adunat eū ali⁹ ab exte^{tem} alia p̄rio
mot⁹ ei⁹: ⁊ iā ligauit eā cū vittā: aut cū fune erit bonū.

Dislocationis vō anche ad posteriora curatio ē.
dixit Albu. opz vt nō extēdat in
firmus ad infe^{tem} cū est eleuat⁹ sup terrā hyp. opz vt sit po
sit⁹ sup rē durā: sic oꝝ eū cui⁹ dislocat anche ad exte^{tem} h3 illd
qd dixim⁹ de accubitu ei⁹ sup duas anchas: ⁊ ē sup faciem
suā ⁊ ligamēta extēsa sint: sic dixim⁹ nup: ⁊ fiat h3 q̄ dcm est
in dislocatiōe ad exte^{tem}: ⁊ oꝝ vt admittet p̄ssio cū tabula
sup locū ad quē egrediet iūctura. C Aui. quoq̄ dixit. nō oꝝ
vt infirm⁹ extēdat ad infe^{tem} eleuat⁹ sup terrā hyp. oꝝ vt sit po
sit⁹ sup aliq̄ durū: sicut itēz oꝝ q̄ anche ei⁹ dislocat ad ex
teriora. oꝝ q̄ vt extēdat inferi⁹ infirm⁹ sup lignū aut podiale
sup facie suā: ⁊ sint ligamēta stricta nō sup corā hyp. super
crus: ⁊ oꝝ itēz admittare p̄ssionē cū tabula sup albasagi. i.
ad locū ad quē egrediet iūctura. C Et posuit itēz. Aui. vnaz
curā cōez pueniētē dislocatiōi anche ad aī ⁊ post. ⁊ dixit.
in illa q̄ est ad aīriora: aut posteriora strigat restaurator ra
dicē coꝝe cū ligatura lata: ⁊ capiat sup hūep ad p̄tē quā oꝝ
h3 dectōne dislocatiōis: ⁊ accipiat duo viri duas extremita
tes ligature aple: deide extēdat eā oēs sū extēsiōe q̄ extēdat
infirmū in aere. ⁊ cū h3 ē pole vt redeat modi p̄dicti ad recti
ficationē. C Et sig^{tem} reductiōis anche. dixit Albu. nō occultat
tibi: ⁊ vt extēdas duo crura infirmi: ⁊ qū vides ea eq̄lia ⁊ in
firm⁹ strigit crus suū ⁊ expādit ipz absq̄ excusa: tūc scias
q̄ iā rediit mēb⁹ h3 q̄ opz. C Dixerūt Rog. ⁊ Rolād. mē
surēf pedes vt scias vtz bñ stet: ⁊ v̄tā ē infirm⁹ vt medic⁹
nō decipiat ⁊ mēsurant calcaneis: si abē nates eq̄l3 fuerint
bñ erit. C Dix. Albu. cū q̄ p̄plef reductio h3 q̄ oꝝ p̄iuge du
as coras ⁊ pone emplz ⁊ strige ita vt nō moueat anche ad
aliq̄ p̄tēz adbereat infirm⁹ geti trib⁹ dieb⁹ aut 4^{or} ⁊ qdaz
dixerūt. vsqz ad 5^m diē vel 7^m. deide solue ligaturā: ⁊ emplz
⁊ cōpara crus cū altero: ⁊ si videbis ea eq̄lia i statu: tūc scias
q̄ iā dislocatiō firmata ē. absolue q̄ infirmū ad ābulādū: si
vides aliqd mollificationis tūc redit: ⁊ ēplā illd ⁊ strige illud
h3 stricturā tuā p̄mā ⁊ p̄mīte eā trib⁹ dieb⁹: deide solue il
lud ⁊ fac ipz tardare i ābulatiōe sup vtrūq̄ crus donec p̄for
tes bñ. C Dixit Raf. 15. pti. ligari feci genua: ⁊ cū akabr
cū pollicib⁹ pedū sū. Et. A. dixit. strige sup corā ⁊ sup genu
strictura q̄ fuit eā. C Et dixit itēz Raf. si dislocat anche ad
exteri⁹: iaceat patiēs sup p̄tē dislocat⁹: ⁊ sedeat sup vtrūq̄
cubiū: qm̄ h subueit sup bonā reuersionē: ⁊ stabilitatē ipi⁹

In loco p̄prio phibēdo q̄ nō egrediat̄ ab eo post ei⁹ restitu-
tione. **C** Dixit Suil. scā eq̄tioē p̄ponat̄ ep̄l̄z strictionū sup̄ius
narratū cū petia p̄phēdēte totā anchā z inguē: z nullo sup̄
locū lesū p̄oat̄ oīz ro. nec p̄ senec cū petia: q̄uis h̄ fiat i plu-
rib⁹ alijs locis sup̄a narratis: q̄m h̄ mēbz magnitu⁹ sua z
difficultate sue locatiōis idiger p̄strictionē forti z durabili: z
nō mollificatiōē aliq̄. sup̄ petia xō ep̄l̄i ponant̄ faldelle d̄ stu-
pa in mō pueniēti vt tot⁹ loc⁹ cū inguine ab ip̄s p̄phēdāt
z inuoluāt̄ faldelle ip̄s in ep̄lo scō mollī valde. z i pleat̄ loc⁹
inguinis cū petia vt stupa vt vacuitas loci nō ip̄ediat ligatu-
rā: z liger p̄ h̄ mēbz cū binda cui⁹ lati⁹ sit plusq̄ palmū
vni. z repleat̄ binda sub inguine: z sup̄ nodū z p̄uertat̄ ad
ptē sanā vsus vmbilicū z spinā: z firmet̄ q̄lz reuolutio bin-
de cū filoz acū ita vt possit durare p̄terq̄z moueat̄ aliq̄ reuo-
lutio vsq̄ ad t̄ps z ligat̄ scā ligat̄ z bñ firmata vngat̄ lo-
cus circa bindā cū defensiuo scō ex oleo ros. aceto boloar. z
filib⁹: z locet̄ ad iacēdū corpe sup̄ino. **C** Et dixit Suil. q̄ si cū
dislocat̄ anche fuerit vuln⁹ magnū regres p̄ducturā p̄riū iū-
dica ip̄s dislocat̄ in tali loco eē incurabilē: tū p̄ difficul-
tatē locat̄: tū p̄ mag⁹ mēbz q̄ ip̄ediret firmat̄. at̄. sa-
nationē loci cū vulnere: z vulnus ip̄ediret eq̄tione z molli-
ficaret locū: ita q̄ nō posset firmari: s̄z tū p̄ h̄ nō d̄stas ab
opōne bona z laudabili: z facias p̄ posse q̄ mēbz p̄ reduca-
tur ad locū z liget̄ z ep̄l̄et̄ cū incinōe petie: z ep̄l̄i ad modū
vulneris: z cū ligatiōe scā fenestrita q̄ vuln⁹ appeat̄: z po-
stea suat̄ vuln⁹: z sup̄ futurā ponat̄ puluis p̄uatiū: z iure:
q̄d sic sit. R. sanguis draco. masticio: z gūmi arabici. añ. 3. 5.
z sup̄ puluerē ponat̄ ep̄l̄z mūdificatiū z curet̄ vuln⁹ z mū-
dificet̄ oī die. **C** In h̄ casu sūt qdā medici q̄ añ deductionez
sunt locū vulneris: z p̄cedūt cum cura vulneris vsq̄ ad 3^m
diē: z 3ª die equat̄ dislocat̄: q̄z tūc saguis p̄stric⁹ ē: z labia
sūt applicata qdā mō: z tūc reducūt mēbz dislocatū ad locū
suū. **C** Dixit Suil. h̄ mod⁹ cure q̄uis possit aliq̄ p̄cedit̄
sic nō mibi placet̄: q̄z timeo ne si sic dimittat̄ q̄ p̄ dolorē q̄
nō cessaret̄ ex ip̄fecta opōne intm̄ inflaret̄ loc⁹ z aparet̄ p̄
ptinuū cursū bñoz: z restauratio postea nō posset fieri: z sic
infirm⁹ remaneret in infirmitate suā: z fieret incurabilis.

In cura aut̄ dislocatiōis pueniētis a cā intrinseca mol-
lificate sic p̄cedēdū est vt reducat̄ os ad locū
suū: z teneat̄ firmū in loco cū ligaturā: z emp̄lo multe dislo-
cationis: z notat̄ p̄tinue regie exiccatio: s̄m ē: t̄ex rex oīa
gia nō nālū: z fiat purg⁹ p̄les: z frequētes cū mē^{te} edu-
cētib⁹ hūi^{te} flāticis a mēbris remoz: z ē sic p̄tinuādū p̄ mē-
ses oī mēse soluēdo ligaturā q̄ter vel q̄nges: z p̄sideret̄ tūc
si iūcura d̄stet̄: z mēbzū firmet̄ i loco suo: z sic p̄cedat̄ tūc
cū h̄ regie vsq̄ ad finē cure. **C** Si vō nō d̄stet̄ z nō firmat̄
tūc necē ē vt loc⁹ v̄iat̄ siue cauterizet̄. **C** Aut. n. hyp. 6° aff.
q̄buscūq̄ a sciatica molestatis resilit̄ vertebri. z rursus inci-
dit in locū suū h̄is mucilagines sūt. i. facit̄ sūt q̄ remolliūt
ligamētū: z h̄is tabescit̄ crus: z claudicat̄ si nō v̄iant̄ z mo-
dus cauterizatiōis fieri d̄z sic d̄m̄ ē in cap^o in sciaticae cura.
C Rursū q̄rūcūq̄ v̄tebrū p̄ multū t̄ps aut̄ p̄ anū ē: si a cā pue-
nerit extrin^{ca} cure onus nō suscipe honorabilē: est: q̄m raro
evenit̄ vt in suū possit redire locū: ita q̄ firmet̄ in eo: cū p̄di-
ctiōe tū cura suscipiēda est: z loc⁹ p̄ balneo z ep̄lis mollifi-
cādus ē: deinde vt d̄m̄ ē v̄tebz ad p̄p̄iū locū reducat̄ liget̄
z emplet̄: sic sup̄radictū est: z p̄dicto mō curat̄ oīs iunctura
mollificata z elōgata: siue alguatū: cū cura d̄x Raf. 15.
pti. curet̄ cū ligatura eleuātē illd̄ z reb⁹ stipit̄is cū calitate.
scz ep̄l̄atis sup̄ locū. Et si chirurgi⁹ p̄cepit̄ puero h̄nti cu-
bitū dislocatū elōgatū ad p̄strigēdū brachiū ad sup̄i: z ad
ip̄ellēdū cap̄ adiuua^{te}: vt nō adhereat̄ bñ cū cubito. **C** Dixit
Aui. reducat̄ os mollificatū. s̄. z p̄p̄ mollificatū elōgamz: z
egressuz a suo loco nālū ad inferiora illi⁹ in q̄ gescit̄. i. gescere
d̄z h̄z nāz: z a quo mollificatū est. i. p̄p̄ mollitiē egressuz est.
Et post reduc^{tem} ei⁹. dixit Aui. emplet̄ cū ep̄lis q̄b⁹ est v̄t
stipica cōmixtis cū eis q̄ h̄nt̄ v̄tutē calefactiua: sic si min⁹

strant̄ galler: z balaustie z acatia z filia: cū aliquātulo casto-
rei additi z vsnez: z itez subijciat̄ qd̄ est sic nux cypsi: z iū-
nigi z reliq̄ q̄ cadūt in empl̄is rupture. s̄. siphac: deinde strin-
gat̄ sic cap. s̄. cū ligatura. **C** Empl̄m optimū in h̄ sic sit. R.
mirtilloz gallaz p̄sidie balaustie: acatie sumach spodij: ka-
rabe thurj saune cypi castorei capij rosaz fruct⁹ tamarisci.
añ. 3. 5. farine molēdini z siliginis. añ. 3. 5. p̄ficiant̄ postq̄ cri-
bellata sūt cū v̄io rub^o stipitico z albumib⁹ ouoz z supponat̄.

C De dislocatione genu z rotule eius.

Lap. xvj.

Enu dixit Sal. vt ponit̄. 15. p̄ti. dislocat̄ ad
diuersas p̄tes p̄terq̄z ad p̄tē an̄riorē:
iū oculus genu. i. rotula illud phibet tūc dixit
declinabit ad interi⁹ in dislocatiōe: z ad exteri⁹
nō: eo q̄ phibet eū capula ei⁹. **C** Dixit Albuc.
genu dislocat̄ h̄z tres modos. s̄. ad exteriora z ad interiora. i.
ad p̄tē siluestre z domesticā: z ad infe^{ra} siue poste^{ra}: z nō d̄st
locat̄ ad an̄riora. Et. A. silr dixit. q̄ genu dislocat̄ ad oīz p̄-
tē p̄ter q̄z ad an̄riorē p̄ rotulā: z adiutoriū ei⁹. i. ligamētuz
ei⁹. Dixit. A. genu est velocis dislocat̄. s̄. ē a cā extrinseca.
C Dixit Sal. q̄ dislocat̄ penes lentū motū in aliq̄ disloca-
tione. **C** Dixit Aui. fortasse sunt absq̄ cā p̄ter deambula-
tione velocē: aut lubricat̄ parū: sicut carnalis. s̄. ps vt dixit
fra extra. z multotiens dislocatur absq̄ cā p̄ter saltum.

Dixit Albuc. signū dislocationis eius est vt p̄cipias in-
firmo q̄ applicet̄ crus suū ad corā suā: z cum nō
adheret̄ cū corā: tunc scias q̄ genu est dislocatum.

De signis

Dixerunt qdā q̄ sicut dislocatio poplitis de facili fit:
ita z facili restaurat̄: nā p̄ se cū hō erigitur
violētē sup̄ crus z sup̄ genu redit̄ ad locū suū p̄ter q̄ medi-
cus op̄e aliqd̄. Si at̄ nō rediret̄ sit vn⁹ minister q̄ teneat̄ crus
egri fortiter: z medic⁹ ipe palpādo genu in latū z in lōgū re-
ducit̄ ipsuz quo facto ponat̄ desup̄ petia ifusa in oleo ros. z
exp̄ssa: z desup̄ ponant̄ faldelle de stupa in aqua pus infuse
z bene exp̄sse: z post exp̄ssione intincte in empl̄o cōstri-
ctiuo: z liger cū fascia q̄tuor digitoz lata. Et bñ firmet̄ z di-
mittat̄ sic vsq̄ ad 4^m vel 5^m diē. **C** De reductione genu.
dixit Sal. z ponit̄ vbi sup̄a. q̄ curari d̄z per extensionem z
mollitiē z restitutionē: z restituti cōstrictionē cū ligatura q̄
nō soluat̄ ad plures dies. Et dixit. quotiēs restituere volue-
ris articulū genu sedeat̄ patiens sup̄ scamnū. deinde eleuet̄
pes eius modice: deinde duō viri auxiliū dent ad extenden-
dūz manibus ip̄soz de p̄te sup̄iori z inferiori violenter: de-
inde chyrurgicus intromittat̄ articulū in loco suo restituen-
do ipsuz ei⁹: deinde liger̄ condurabilr. alā. cōdominabiliter.
C Dixit Albuc. restitutio omniū modoz dislocationis ge-
nu est vt facias sedere infirmū rectū: ita vt iā extendat̄ crus
suū sup̄ illud: z adhere dorzūz tū ad faciez eius: z pone pe-
des ei⁹ inter pedes tuos: deinde adherere fac genu ei⁹ cū
palmis ei⁹: z rectifica eū inter digitos tuos. deinde applica
cū palma tua sub genu cū fortitudine. et minister alius tra-
hat̄ pedem tuū et extēdat̄ donec redeat̄ genu ad locū suū.
C Et Aui. dixit. sedeat̄ sup̄ sedē p̄pinquā terre et eleuet̄ur
pedes ei⁹ parūper: deinde extēdat̄ vir fortis manū suā d̄sup
et desubtus extēsiōne forti et reducat̄ restaurator iuncturaz
ad dispōnē suā et liget̄ ea. **C** Dixit Albuc. sig^m reductionis ei⁹
est vt adheret̄ cū corā in leuitate nō laboriose: deinde em-
plastrā ip̄z: et adherere fac crus suū cum corā: deinde fac ea
sū cū vitta trib⁹ diebz stare aut̄ q̄tuor: deinde solue ip̄saz: et
nō v̄tat̄ infirm⁹ ambulatiōē aliqb⁹ diebz donec p̄fortet̄. Si
aut̄ excusat̄ tibi reductio ei⁹ p̄dictū modū: tūc dixit Albuc.
administra extēsiōne fortē cū ligamētis: quoz p̄cessit narra-
tio in reductiōe anche zc. **C** Et aliq̄n dislocat̄ rotula genu.
et dixit. A. opz tunc vt ponat̄ pes plane in terrā: et reducat̄
rotula. deinde impleat̄ curuatura genu p̄anis phibētib⁹
a duplicatione: et ponant̄ desup̄ astelle resisētes ei⁹ in p̄re ad
quā declinat̄. cūq̄ stringit̄: et adheret̄ et firmat̄ nō duplicat̄
genu cū festinatiōe. s̄. paulatiz donec alleuiet̄ ei⁹ duplicatio.

De cura.

Signare
ductionis
z regimē
post ip̄sas

Reductio
rotule.

De dislocatione iuncture tali z ossium pedis ac digitorum pedum.

Cap. xvij.

Dislocatur

quāqz iunctura tali apud cal-
caneū. z dixit Suil. q. cum
difficultate restituitur hec iunctura: z sicut iunctu-
ra rascetur z pectinis pedis: z difficultas restitu-
tionis eius trahit ex positione ossium rascetur: z
alioz ossiuz puoz pedis z dislocatio taliz qñz ē integra: z qñz
nō integra. **C**Dixit Albu. dislocatio ei? fit aut ad interiora:
aut ad exteriora: aut ad pte? domesticā: aut ad pte? siluestre.

Et signum

dislocationis ei? est. vt videas calcaneū
inflatu ad partē ad quā dislocatur. sup.
z in alia parte concavum.

Et cura

eius est prima cure dislocationis sui cōparie
in manu. **C**Dixit Aui. si dislocat calcaneū in
diger extēsiōne forti: z curatione. als. coartatione z cōpres-
siōe vehemētē: z ipulsiōe cū forti? vt redeat: z h? qñ disloca-
tio ē integra: deide oz vt dimittat deambulationē circiter. 40^a
dies. vt nō dislocef? 1°. **E**t dixit. inquit antiq? oz vt extendat
infirmū sup dorsū: sup terrā: ab eo q? est inter coxas eius
z albasagi parillus figat: aut resupinet infirmus sup dorsū
sup terrā: sic parillus lōgus intrās pfūditate terre nō per-
mittēs corp? eius moueri cū pcedit pes ei? ad inferiora: q?
si pñs tibi fuerit lignū magnū in cui? medio dixim? eēt aliū
lignū fixū: tūc opz vt sit minister tenēs corā: z extēdēs eā: z
minister ali? extēdēs pedē: aut man? ei? aut ligamētū fm
strariū extēsiōis pñit: z equet tūc medic? manu sua sepōnēs:
z teneat minister alius pedē aliū ad inferiora. **E**t opz. dix. A.
vt post eqñtionē liget ligamētis fortib? z vadat cū pte liga-
mētī ad pectinē pedis: z cū pte ei? ad calcaneū: z liget illic
opz tñ vt caueat ex nervis: z venis q? sunt sup cauellā poste-
rius. ne sit sup eis strictura vehemēs: z vt phibeat infirmū
ad ambulationē. 40ª dieb? istū. n. si conantē ambulare aqñ non
sana: f? fm pplemētū: z dissoluēt in eis mēbrū z corūptur
curatio. **D**ixit tñ Suil. q? extēsiō fiat paulatine cū puo dolo-
re fm q? fuerit pole: z q? facta restauratiōe ponat sup loco
petia in oleo rosaz z expstaz: sup eo emplm cōstrictionū cum
faldellis de stuppa z liget nō nimis stricte: vt nō mortificet
loc? z sup crus ponat phibitiū flux? hūoz ad locū. **E**t
dixit. A. si separet os tali ex saltu: nā illū accidit multoties
aut accidit huic mēbro a pā calz opz tūc vt pparet h? mēbz
cū resupinatione infirmi sup faciē suā: z extēdat mēbrum: z
equet: z cū embrocis q? sedat a pā calm embrocef: z admini-
stret ligamētū forte: z qescat infirm? z nō moueat: donec
rectificet mēbrū integre. **E**t dixit. ligatura oz vt sit ad digi-
tos. i. vsus digitos z admittat talus apt? **E**t dixit Auicē. q?
in sepōne tali pauca sufficit qñz extēsiō qñ debilis ad h? vt re-
ducas. **A**lbu. ēt posuit modū reductionis dislocationis tali
queqz poteris videre si volueris. **C**Dixit Gal. vt ponit. 15°
ptifi. vtrūqz calcaneum z ossa pua in manu z pede dislocata
eleuent. i. deducant sp ad pte? pñā ptis ad quā declinauerūt:
z si fuerit eminētia in supficie man?: aut pedis alicuius ptis
noli dimittere eā sic: z suppone ei plūbū z insepabilis liga-
tura fiat ei p duas hebdomadas: aut tres donec tollat oīno
z strictura fiat subuersio ei?. **E**t itez. dixit Gal. si dislocef
aliq? os pedis z emineat ad sursum qd sit quoties paties ca-
dit sup pedē. surgat itaqz paties. i. erect? stet. suppone ei pe-
dē tuū z supponēdo pedī pānū duplicatū opprime dū intro-
mittat. attrahant digiti: sicut attrahūt in manu z emplet.
CDixit Albu. oz vt equet qd dislocat ex eis cuz extēsiōne
pauca absqz labore: z istud qd nō est difficile: imo est facile:
z istud dictū retulit ad dislocationē digitorū pedis si disloca-
tio est in qbusdā nodis dozi pedis: tūc oz vt facias sedere pe-
dē suū sup locū eqle terre aut tabulā: z est stans sicut ambu-
lās. Deinde sta z pone pedē tuū sup id qd exiuit ex illis iun-
cturis: deinde calca illud cū pede tuo cū vtute. f. fortiter: do-
nec redeat z videas ipz eqtū: z q? nō appeat in loco eminegi

Cura dislo-
cationis os-
sū pectis
pedis z di-
gitoz ei?.

tiā: deinde pone sup ventrem pedis eius tabulam. i. astellam
latā q? teneat totū pedē cui sint duo capita. s. vnū a pte calca-
nei: z aliud a pte digitorū: deide strige ipz strictura decētī fir-
ma trib? dieb?: deide solue ipsaz z fac eū qescere ab ambula-
tione dieb? multis: donec stringat z vites a reciduatione.
CDixit A. dixit. q? regimē dislocationis ossis calcanei: z fortasse suffi-
ciē vt eques: ita. f. vt calces cū pede tuo sup ipz pāno exite iter
eos donec equet: deide emplā z stringe fm modū quē scio:
digiti quoqz pedis eisdē modis dislocari pñt qb? digiti ma-
nus. z sicut reductio eoz est sic reductio illoz. **D**ixit Gal. at-
trahant digiti donec pueniēter reducant ossa ad locū suū.
CDixit Suil. dislocatio digitorū pedis nō requirit nisi equa-
tionē z postea supponat emplm qd sic fit. f. farine cicercu-
le. aut faris: aut auene seu filiginis. lib. 5. sanguis drac. ma-
sticia. dragagani gūmi arabici. añ. 3. j. boli. armeni. mūmie.
añ. 3. 5. puluerigata icorpen? cū albumie ouoz in tāta qñtita-
te q? ligdū fiat. z sic liget suauiter supra eqñtionē. h. n. epm
fortiter stringit p se modica ligatura addita. z oī die soluat.

**De correctione quarūdam disponū malaz que remanent
post cōfirmationē reductionis dislocaliū.**

Cap. xvij.

Apra patuit q? dislocatio qñqz est dedu-
cta in man? medici stolidizant igno-
rantis: qre remanēt disponēs qdā male in mē-
bris post reductionis pñm. z maxie ēt rema-
nēt qñ eger nō est obediēs z nō seruās q? seruā-
da sunt ēt si medic? rōnabilr pcesserit. **E**t inter alias dis-
ponēs maxie de q? est h? sermo est qñtas in mēbro ad mo-
tū. nā debilitat z nō mouet: nisi motu debili aut tardo. z hec
tarditas ad motū qñqz remanet nulla grossitudine in mēbro
exite: sed pcedit ex qdā duritie: siue spissit? orelicta in ner-
uis z lacertis z chondis hūib? illud mēbrū mouere: de qñs
pone dixit Albu. in ca? de dislocatione humeri q? si accidat
post sanationē gravitas in mēbro z tarditas in motu ei?:
tūc vtat infirmū balneo multoties: donec leniat illa gravitas
z redeat infirm? ad disponē suā pñā z puenit in h? casu cū
aq? decoctio floz camonille melliloti fenug. stica. floz keyri
citri: z qñqz remanet in mēbro grossitudo phibēs ipm a
debito z consueto motu. **C**Dixit Aui. qñ remanet post redi-
tionē dislocationis seu sepōnis. i. torziōis durities: z qñ a pā.
administra embrocās z epithimata lenificatiā. **C**Ait Raf.
15. pti. ego pcedo in cura articuloz difficilis extēsiōis ex gros-
sitie remanēte in eis cū lenitiuis put ēt in ca? scleros. **E**t dix.
lenificatiua sūt h. v3. bdelliū armoniacū figia medulla vaccei
pinguedo tauri: galbanū oleū alcanne. oleū lilinū opopa-
nacū pinguedo lane cera citrina z cetrops. i. fordities alua-
rij z mucillago fenugreci. z seio lini z suba albilbon. z suba
granoy pētaactile z cauda. i. pinguedo caude. s. arietis. **E**t
dixit. he sube. i. me? calefaciūt pfecte z extēdūt neruū. f. epi-
thima abūdās cū aq? calida z oleo tepido. z mot? iuncture
frequēs. **O**z si vitii sit cronicū fiat cura cū marcasita calefa-
cta z extincta cū aceto: cui? s. enapozatio recipiat ad iunctu-
rā induratā: z fiat illinitio ei? cū lenitiuis hec. n. est vltia cu-
ra ipst? **E**t posuit Raf. vngm bonū ad iuncturā pfundā in-
duratā: sic est ad iutoriū z ancherz maxie ad vitii claudica-
tiōis z grossi? anche. **E**t quoties vitii fuerit cronicū: z nō
pñt articuli extēdi: z est violētū pfecte. f. olei veteris rotul.
ij. olei lilini rotul. 5. cere citrine rotul. 5. gūmi gnoz vridiū.
3. 4. euforbi. 3. ij. armoniaci. 3. ij. castorei piperis opopana-
ci. añ. 3. ij. medulle ossiuz. s. cerui vel vituli. 3. iij. li qñt q? liq?
fieri debēt: z cū eis misceant sicca trita. z vtire eo. **E**t dix.
Raf. si mēbz fuerit infriigidatū suppone ei serapinū galba-
nū: z castoreū: qñ calefaciūt neruos z extēdūt mēbz. **C**Dixit
Aui. qñ accidit adiutorio fractura in latitudine sua. si ca-
pite ipst? qd ingreditur pixede spatule: aut ppe ipz: deinde re-
staurat os: si postea accidit ei dislocatio nō ē pole reducere
eā: nisi itez frāgat restauratio: z h3 h? v3 si fractura ei adue

De gū-
tatione
ad motū
post redi-
ctionem.

De mē-
bra ad ca-
lūm adu-

Canterii
actuāle si
ne cū igne
laudabitur
et potētia
hūne cuz
medicina.

De redi-
ctione
fracturā

nerit post etate tenera postquam non potest os restaurari huiusmodi via per
 initiationis: sicut fit in etate tenera: et huiusmodi contingeret cuiusque
 alteri iuncture: et ea est: post etate tenera non potest fractum restau-
 rarum nisi per viam seditionis. s. mediate poro sarcoide: et poro
 sarcoides ingrossat parte ossis in quo os est: et aut ingrossatum in capi-
 te: et non potest ingredi pixide: quare non potest reduci in locum suum: sed
 ad huiusmodi reducat: opus ut denovo per restaurata fraga: in in ta-
 li fractioe poro ille destruit: vna remota grossitudine ei: a ca-
 pite ossis: potest tunc ingredi pixide: et reduci in locum suum: nalis: imo
 scias ut dixit Ras. 13. 2. q. quoties fracture accidit: propter
 que articulis nocebunt motu ipso: eo quod inferunt in locum ar-
 ticulorum grossitudines quoties ibi firmat poro sarcoides: et
 fractura aut in loco dicto accidit: plures adiutorio quod ossibus
 alioque mebro. Et ait Ras. ibidem. quoties accidit. s. frangit pe-
 nes dislocatione capiti prout quare muscoli adherent cum mu-
 sculo: et ossis adherent cum osse non reuertit illud penitus ad
 dispoitionem suam: nisi huiusmodi magis accidit in ancha et capite adiu-
 torij et in utroque focili man: et penes utrumque calcaneum pedis.
 De cauterio in generali. Cap. xix.

Cauterium quicquid sumit per cauterizationem
 fert huic mebro vel illi: et quicquid sumit pro infirmitate
 quo ipsa cauterizatione perficitur: sive illud infirmitas fue-
 rit actualis: sicut ferri ignitus: sive po-
 tentialis: sicut mebra caustica. Duobus modis contingit caute-
 rizatione fieri. s. aut cum aliquo metallo: aut ligno ignito: et
 vocat hoc cauterium actuale: aut cum medicina huiusmodi: v. m. vsti-
 na: aut coburent: et vocat hoc cauterium potetiale. Et huiusmodi potetia-
 le cauterium a quod plures caustici sunt: ruptio: et noia. De
 tallis aut apta ut cum eis cauterizatione fiat ponunt esse quatuor. s.
 aurum argenti: et sive aurum et ferrum. Et inter ista metalla
 est differentia in bonitate cauterizationis. Dixit. A. p. 4.
 ca. 29. res que cauterium sit melius est aurum. dicitur quod a post ipsum
 est argenti: deinde est: ultimo ferrum. dixit Albuc. aliqui dixerunt
 quod cauterium cum auro est melius: quod cum ferro: et non dixerunt illud:
 nisi propter quantitate auri: et sublimitate sue: sive: et propter eadem causas: di-
 citur sequi in bonitate argenti post aurum: et post argenti: et sive:
 rursus dixit Albu. quod ista ita sit quod aurum sit melius: tamen quod tu ignis
 cauterium ex auro factum non declarat tibi quod ignis per quantita-
 tem. s. debita propterbedine auri: et quod propter ad ipsum frigus. Et
 sicut dicitur. accidit de cauterio facto ex argento: vel ex ere: et si
 addis supra ipsum aurum in ignitione. dixit Albu. liquefit igne:
 et convertit in laminas: et sive huiusmodi accidit de argento: et ere: quod
 cadit artiter. s. cauterizatione in occupatione: et non potest operari:
 et propter illud fit cauterium cum ferro apud nos velocius: et propter quod
 ex rectitudine ad operandum. Dixit Suil. propter quod in cauteriza-
 tione palpebrarum: inuersione: caliditas: et quod est supplet in an-
 gulis oculorum: quod eligi aurum: aut aliquid dictorum horum: propter
 ferrum: et huiusmodi: in cauterizatione dictarum partium non exigit: nisi
 propter igne: et inuersione: quod in his locis melius est iterata opus
 quod vna ex quibus propter notabilem sensibilitatem et tenerationem oculi:
 eligi et cauterium cum auro in facie et locis in quibus querit ut
 magis decora remaneat cicatrix: quod contingit propter leviores impres-
 siones quam efficit propter quam non sic corrumpit operandum mebris: sicut fa-
 cit ferrum quod est multe impressionis. Et comparas Albu. inter
 cauterium actuale et potetiale. dixit. quod bonitas cauterij cum
 igne ad curandum supra cauterium cum mebra: propterbedine: quod ignis
 est simplex: cuius actio non puenit: nisi ad mebra: quod cauteriza-
 tur: et non nocet mebro alteri: coniuncto cum eo: nisi nocet propter
 mebra. Propterbedine actio puenit ad illud ex mebris quod elon-
 gat et fortasse facit accidere in mebro egrius: et difficilis sana-
 tionis: et fortasse interficit: ignis autem per sublimitatem suam et bo-
 nitatem subie sue non facit illud nisi supfluat. Sunt et alie
 cause propter quas cauterium cum igne est melius: cauterio cum mebra: quod
 cum cauterio cum igne possumus propterbedine puenire usque ad illam pricu-
 lam in longum latum: et profunditate usque ad quam volumus pue-
 nire: cum cauterio autem cum mebra non sic possumus operari. Et cau-

terium cum igne ad hoc ut imprimat minus tempus a multo requirit
 quod cauterium cum medicina: quare et minus extensum dolore causat quod
 illud: vni et minus propterbedine vni: et de supfluitatibus ad
 locum transmittit: sive trahit quod in cauterizatione cum medicina.

Bue autem ponunt esse cause mouentes medicum ad cau-
 terizationem: quarum una est. necessitas: et altera
 utilis. Et causa que de necessitate est: quoniam quoniam curas egrius aliquam cum
 recto regie ex parte dietarum: et potestis: et non proferat ei curatio tua:
 tunc deuenire debes ad ultimum instrumentum medici quod est chirurgia
 propterbedine ad partem eius: quod est cauterium: quoniam ipsum est magis postremum:
 de cuius postremitate nota quod dixit Albuc. cum dicitur quod cauterium
 est postremum mebra non est aliter nisi quod quoniam nos admittimus mo-
 dos curatiois in aliquo egrius propterbedine. sup. et est admistrato de
 bito regie propterbedine: et non proferunt ei ille mebra: deinde in finere
 admittimus cauterium: et proferat ei: et tunc inde cadit quod cauterium
 est postremum mebra: et non est postremum: sicut intelligit vulgus et
 stolidi medici qui credunt quod non est curatio que proferat cum mebra: nec
 cum alio ut dicta post casus. i. admistracione cauterij: quoniam non est
 ita. dicit. quod tunc non sufficit dieta et potio ad curandam quoniam mebris
 vel mebris sunt adeo debilitata et male dislocata: quoniam continue
 nam mala gignat: et operari et suscipit: aut multiplicat et bono
 obsequio regie: aut euasione factis comensuratis: et multoma-
 gis huiusmodi erit quoniam fastidit: est stous: neque potest comode suscipe ci-
 bum: neque tolerare medicinas: neque. nisi propterbedine sufficit patiens mebris
 magis in se collecta expellere vel resolvere: aut propterbedine mebris obli-
 litate: aut propterbedine nimia multi. grossi vel visco seu incune-
 tionem: propterbedine si mebris patiens fuerit in profundum positus: aut
 in sua copione solidum. La vero utilis est: quoniam cauterium profer-
 uat a futuris egrius. et proferuat ab incommodis: quod ad egrius co-
 sequuntur: nam cauterium suo calore mebris proferuat manum subti-
 liat: poros aperit: et magis resoluit et consumit. Volens itaque
 Alu. 4. pmi. ca. 29. declarare iuuameta cauterij. dixit. caute-
 rium est medicamentum valde utile iuuas ad prohibendum ne corruptio
 scilicet eueniens in aliquo mebro spargat. s. ad alia mebra vicina: et
 hoc facit: quod corrugat et stringit et desat: et quod proferat ad cosor-
 tadum mebris: cuius propterbedine volumus rectificare: et ad resolu-
 dum mas corruptas in mebro retetas: eo quod consumit magis illam
 mala propterbedine manu tenet esse: et iuuat ad restringendum fluxum
 sanguinis. Dixit Albu. cauterium puenit vltimo in propterbedine. s. ma-
 le quod est cum ma et absque ma exceptis duabus propterbedine: quod sunt co-
 pio cala et copio sicca absque ma. sup. et mixta ex eis. s. cala et
 sicca sit absque ma. In propterbedine aut cala et sicca. s. singulari vel
 coposita et sicut cum ma cala et sicca. Dixit Albu. dicitur quod ad
 dixerunt quod cauterium non est utile in eas: quoniam non est pueniens ut cu-
 ref egrius cala et sicca cum cala et sicco: nam calum et siccu magis manum
 calam magis subtiliat inflammata agit et ad furiam deducit.
 Quidam vero dixerunt. quod cauterium sit iuuam in omni egrius cala et
 sicca quod accidit in corpore hominis: quoniam quoniam tu coparas corpus
 hominis et humiditates ipsius ad propterbedine ignis inueniens corpus ho-
 minis frigidum. s. et humidum. Et ego. dixit Albu. affirmo ser-
 monem istorum: quod exprimentum istarum detexit mihi illud aliquotiens
 quodcumque enim mala propterbedine fuerit in corpore hominis coposita cum ma re-
 cipit a cauterio iuuam: quod resolut magis illa: que ipsas inesse
 tenebat et proferuabat quod resoluta destruit illa mala propterbedine quod ab
 illa ma dependebat. Verum dixit Suil. huiusmodi veritate cum cau-
 terio cum igne: propterbedine. n. resolut magis frida aut calas: non autem huiusmodi
 veritate de cauterio potetiali: propterbedine. n. nullo est pueniens: nisi
 in ma frigida et propterbedine frida valde et humida. Nam cauterium
 cum mebra ex nam sue propterbedine propterbedine mebris destruit: et ei propterbedine
 nemini propterbedine forte eueniat in corpore. ut est frigidum intellus: et propterbedine
 hac causa non dicit fieri cauterium cum medicina. nisi in corpore frido in
 quo est ma frida et humida: et in hyeme cum corpore robusto. et in
 mebro login: a pmi. et huiusmodi dicitur veritate in quibus fuerit pole-
 curare egrius sine ipso. verum propterbedine pluri egrius pusillanimitate
 et timiditate ducti aiorum suorum non tolerat ut eis approximet
 cauterium actuale. quare in his et similibus opus operari cum cauterio
 potetiali. Sunt autem mebris quod a quod cauterizare: et quod non.
 Nico. sermo. vij.

De causis
 mouentibus medi-
 cum ad cau-
 terizationem.

De vtilita-
 tibus caute-
 rij.

In quibus
 casibus
 conueniat.

Que me-
 bra sint ca-
 uterizanda:
 et que no.

Uide h q
sunt me-
bra q opz
cauteriza-
re: q nō
z quatrū
mor est in
fascellis
z in igni-
bus vire
z incidere

Uide qd
cauteriza-
re lo-
cus eger
qz ppe
ipsum.

Caute-
riza-
aliud est
suppliciale
aliud pro
fundum.

De modo
cauteriza-
di in loco
profundo.

Aristo. qdē pma. pbleumatū. pbleumate. 33. qdūit q mē-
bra opz incidere aut virere: q nō. Et rñdet. q ea q sūt sub-
ascel. z pudibūda. i. inguinalia. als. inguib⁹ talia opz medi-
camīnib⁹ curare nō incidere nec virere: cū est multitu-
do sensus ptiū istaz pp quē nō tolerāt vstionē neqz incisionē si-
ne piculo spāsimi: z debilitas quā inde pseq^r mēbrū pncipa-
le: cui⁹ est emātorū p viā cōpassionis. in subascellis insup-
est timor incisionis vel vstionis venaz magnaz arteriaz: z
neruoz in loco subascellaz penetratiū: ex q accipiat docu^m
q nō solū in mēbris pdictis: s. et in qbuscūqz alijs acuti sen-
sus: aut multū ppings pncipalib⁹ z in mēbris in qb⁹ sunt
vene magne arteriez: aut neruū aut choide: aut ligamēta ab-
stinēdū est a cauterizatione: z intelligit Arist. z sic intelligi
deberet reguli: z inqz tū pōt fuerit alicui ipsoz egritudies
curare: sin aut nō fuerit illō pōt tū coacte possum⁹ z debe-
mus pdicta mēbra: z qdūqz alia cauterizare. Et qdā dñt. eli-
gi debere cauteriū actuale in oib⁹ mēbris i qb⁹ debet vstio
mēbroz. als. neruoz venaz aut arteriaz. **E**dixit Gal. sup
6° epidⁱ. z ponit a Raf. in 13ª pti. cauterizatio cū ferro cā-
dēt: aut cū medicinis adurētib⁹ opz fieri in locis in qb⁹ ad
sūt egritudies fortes ex fluxu hūoz: aut ipsoz malitia: quē-
admodū sūt vlcera mala. sup. z alie egrⁱ ex multitudine bu-
moz: aut ipsoz malitia: siue defluxoz. siue cōgestoz. **E**t
dixit. 6. sup. 2° medicinaz: z ponit a rabi ibidē. mēbrū ven-
triculātū: z cōcauū cauterizari nullaten⁹ ē necesse. Et in cor-
pore nō est mēbrū aliqd qd nō sit cōcauū exceptis manib⁹ z
pedibus z neruis. i. musculis. Et dixit Moyses huic dicto
nō p dicit xbu ei⁹ qd dixit sup. 6° affo. de cauterio pectoris
in empimater: dixit tibi. nō debere fieri h nisi cui est despe-
ratio ex ipsoz. **E**dixit Auic. cauterizator sibi cauere dz: ne
fortitudo cauterizationis ipsius ad neruos pueniat: neqz ad
choidas: neqz ad ligamēta. **E**t cauteriū qdē sit qñqz sup
mēbro egro: z qñqz sit in mēbro sano z ppinqz: aut supra ad
ipm: aut infra ad ipz: z qdē sup mēbro egro fieri dz qñ mā fa-
ciēs egrⁱ est in ipso cōgesta: aut fluxa: ita q ampli⁹ non
fluit: dūmō sit tū in loco apto educationi illi⁹ mēbrū nō se-
quat in ipso turpitudine in cicatrice: aut lesio in mēbro pnci-
pali vel nobili sibi ppinquoz in mēbro vō sano supra ad egrī-
tudine posito qñ mā est i fluxu ad mēbrū egrū vel debile: nā
mā fluētē lz cauteriū ponere sup mēbra p q fluit illa mā vt
tollat illa via descēsus ad mēbrū egrū: imo z sup mēbro mit-
tēte si nō potuit alr rectificari: z corrigi: ne trāsmittat. sup mē-
bro aut sano infra mēbrū exite egrū: lz z dz cauteriū fieri qñ
qñt oīuerfio mēbrū a mēbro egro: aut a mēbro mittēte: aut qñ
mēbrū egrū nō est aptū eūoni mēbrū in eo exītis: z mēbrū sū-
eo exīs est aptū ad eūonē ei⁹: vel qñ est vtile: z in loco sup q
nō curat de turpitudine cicatricis. **E**dixit cauteriū qñqz sit
sub cute tñ: z qñqz puenit ad carnē capiens de ipsa plus: z
min⁹ s. s. s. mēbrū faciētis egritudinē supliciale vel pfūdā: z
fm dispōnē mēbrū in grossitie z subtilitate. Et qd vrit cutez
tñ vocat supliciale: z qd pūit ad carnē vocat pfūdū. **E**t
fortasse. dixit Auic. neciuz erit tibi cū carne cauterizare eos
qd est sub ea supra ipz os morari. s. cū cauterio ipm mēbro do-
nec tota ipm destruat corruptio. Et subdit Auic. q cū fuerit
os corruptū q eger cauterizatione os qd sit sic craneū: tūc sū-
tilr. i. cū cautela: z pūitione in ipso opare vel subtilr. i. cum
igne debili cū nō multū ignito cauterio: ita vt cerebrū non
ebulliat: neqz ipm⁹ pāniculi corrugent⁹: z in alio osse ab ipso
scz craneo nō cures pgrere sic subtilr. **E**dixit Auic. loc⁹ qui
cauterizat aut est manifestus: z ponit sup ipz cauteriū sen-
sibilr: aut est pfūdus iteri⁹ in mēbro: sicut i naso aut ore aut
ano: z iste loc⁹ pfūd⁹ idiget forā aliq vt cānulla ferrea: vel
enea p quā sicut p canale ignitū imittat q sic paref. i. q lo-
cus cauterizadus ei. s. cānule bucella fiat. q. d. ita ponat sup
pte cauterizadā: z ita pphēdat eā in circuitu: vt cauteriū ad
ipfāz solā pueniat z nō ad aliā z dixit ad h vt cauteriū ad lo-
cū pueniat: z in circuitu nō ipediat si sit cauteriū subtili⁹ qz

forme vacuitas ne laterib⁹ forme obuiet. **E**dixit tpe pueniē-
ti ad cauteriū faciēdū. Dixit Albu. dissenserūt. s. qdāz a no-
bis ponūt. n. meli⁹ tps veris: nā dicebāt isti ver mouet hūo-
res: z adiuvat cauteriū ad resoluēdū eos. Sed ego dico. di-
xit Albu. q cauteriū pferit oī tpe pp qd noc^m q accidit pp
tps submergit sub iuuamēto q attrahit ex cauterioz pze-
cipue si cauteriū est neciuz dolorib⁹. i. egrⁱ fortib⁹ festinis
q nō tolerāt tarditatē. i. nō dant inducias medico ad curan-
dū. z expectadū tps magis aptū qz illud pp qd timet ne ac-
cidat ex illis egrⁱ sup patiete malitia q est maior qz puum
nocu^m intrās pter tps. dñt. si egritudo dat inducias: z tole-
rat tarditatē: tūc ad cauterizadū meli⁹ est tps veris: z de in-
de me^m autūni. **E**t hora ptiarior melior est cū stōus nō ē
cibus z potib⁹ grauat⁹. neqz ē inanit⁹ z aer diei magis tē-
perat⁹: vt in estate de mane: z in hyeme d fero. **E**t dñt. nō
fiat cauteriū añ 7^m añū: neqz ē post 7^m vsqz ad 14^m nisi egrī-
tudo fuerit fortis valde: z tūc ē nō fiat multū pfūdū. **E**dixit
cū reguli cauteriū fiēdū nō ēē nisi pmissa subtiliatione re-
gimis z pgrua eūone: z maxie b attēdēdū est in cauterio po-
tentiali: qñ ipz est potēter attractiū māex ad locū. **E**lti-
mū qz bonitafē vt cauteriū fiat sine dolore p posse: iōqz pce-
dūt vsqz narcoticoz: aut piteri⁹ aut pexteri⁹ appropiatioz:
vt sensus in mēbro cauterizadū stupefiat: z maxie qñ pluri-
ma ps mēbrū cauterizadū erit. z spm cauteriū plies iteradū.
Edixit aut cauterizationis situer infirm⁹ fm illā figurā fm
quā cauteriū mēbro cauterizadū leuius z facilius appropi-
ximari possit. z tūc in circuitu mēbrū. vt voluit Alu. pbi-
tiū apponat. sicut qd sit ex magna vel boloze. cū aceto mix-
to. aut cū pānis ifusis in aq ros. vebementer ifrigidata. aut
alijs succis fridis. In circuitu qz cauterij po^l fiēda ē co-
rona. de pasta aut de petijs in albumine ouoz ifusis. vt nō
possit diffundi ad pres circūstātes. z desup ēt ponant petie
in albumine ouoz infuse z supliget. aut man⁹ supposita fir-
miter teneat. vt de loco nō moueat. z tāto tpe in loco dimit-
tat. donec ipressione fecerit vsqz ad locū ad quez attingere
dz. h aut tps est lōgi⁹ z breui⁹ s. po^l s. siue acuitate medi-
camis suppositi. dū aut actu cauterizatio fiat. siue cū igne.
siue cū me^m eger blādis dñbis hortet. aq ro. sup ei⁹ faciē ir-
roret odorabile sibi delectabile narib⁹ applicet. z si neciuz
fuerit bonis pfectiōib⁹ cōfortet. vt toleradū leuius toleret.
E Cauterizatione at facta z ppleta itētio remanet ad abijciē-
dū escarā pēinductā. h at fiat supponēdo eis in mane. z se-
ro res vinctuosas. sicut assungia. butyrū. z oleū ro. aut epz
factū ex malua vel e visco multa pinguedie mixta. z filia d q
bus aliqñ dicit in ptiarib⁹ caplis. cū istis. n. pcedēdū ē
a p die vsqz ad totalē escare remotionē. **E** Remota at esca-
ra. dñt qdā iponat multū ei⁹ pila cerea grossa fm qd exigit
magnitudo loci cauterizati. z supponat ei foliū edere. z h
fit vt nō cito claudat. s. possit teneri loc⁹ aptus. donec tota
mā in loco retēta resoluat. z hoc maxie bz vitatē qñ caute-
riuz sit ad pseruationē faciēdā: aut qñ sit sup mēbro sano in
circuitu mēbrū egrī ad diuersionē faciēdā. pōt ēt teneri aprū
medicinas supponēdo acutas. q sui acuitate pphēbat a pso-
litione. **E** Alij aut dixerūt. q nulla violētia fiat vlceri cum
ipōne pile ceree vel alicui⁹ me^m acute. s. dimittat p se pso-
dari. nullū tñ pso-lationi vlceri apponēdo. qñ opō cauterij
in pso-latione mēbrū est festina. si aut lōgo tpe aptū teneret. locū
debilitaret. dolore in loco iduceret. z sic mēbrū disponeret.
vt ad ipz mēbrū fluēt z fluētē recipet: z h pncipue bz verita-
tē qñ cauteriū sit sup mēbro egro mā tota ente fluxa z cau-
teriū sufficiēter deuenit ad pfūdū. **E** Az. quoqz vbi s.
pbleumate. 33. qñt pp qd adustiones siue cauteria citi⁹ sa-
nant in mēbris nutritiuis: intelligēs psta mēbra carnosa.
dixit q citius sanant in eis. qz in eis magis viger ēr⁹ nutri-
tiua qz in mēbris solidis. s. spmaticis. q ipfā rariora sunt z
min⁹ corpea. i. min⁹ terrestria sicca. iō quā in eis citi⁹ ipm-
mat calor cauterij ēt cito ab eis exalat. cui⁹ opposituz est in

In quo
tpe dñt
in q dñt
dicitur
q cauteri-
dū sit
cauteriū

Egritudo
p caute-
sanata. al-
qñ recidi-
uat.

Caute-
riza-
do.

Putrefa-
cio vitz
tollit: dñt
trib⁹ mōia

Remo-
tione

An
duo
cus
quo

mēbris solidis terrestribus. vt. n. ipse dixit. 4° meta. rax cito recipit: et cito dimittit: spissū vō eē. **¶** Dixit Albu. q. dixerūt qdā. s. antiquorū q. nō facit pus loc^o cauterij. **¶** Q. nō est illū absolute: qm̄ ego iaz pbauī et inueni q. nō facit illud nisi in qbusdā corpib⁹ absq³ alijs: et in qbusdāz nō facit pus: vt in pponib⁹ sicciorib⁹ et bñ mūdificatis et subtili regie vtētib⁹. Et in qbusdā facit pus et in corpib⁹ p̄dictis oppositis. **¶** Et dixit nō credat q. credit vulgus et stolidi medici. s. q. illi egri tudini q. sanat p. cauteriū nō est reditio: nā pōt est q. redeat egri^{do} hora aliq³ tps fm̄ pponē isirmi et locationē egri^{nis} et virtutē isirmi et hz illū qd ppat in corpe ei⁹ de aggregatiōe supfluitatū: et hz illud qd puenit ad spūz. s. mēbz ex agitiōe sua ex cibis et sili⁹ causis aut alijs reb⁹ nō nālib⁹ nisi sit egri^{do} in q. admistrat cauteriū egri^{do} subtilis et in membro paucay supfluitatū et humiditatum: sicut cauterium dentis ppter dolorem et similitum membrorum ei: possibile est enīz vt redeat in eo ille dolor: sed istud fit in paucis.

¶ De icitiōe mēbz corrupti siue scachilos et estiomēni. **L. xx.**

Corruptio de qua hic agit est putrefactio vitā tollēs a mēbz cui accidit nō p. viā exiccatiōis mēbz: s. p. viā buectationis et remolliētiōis facte a calitate exneat q. cū supuenit mēbz alicui potēs est sequirare humidū a siccor etiam humidū ad superficiem traheret quare linitur et mollescit membrū: q. uis finalr illud hūidū exiccet et mēbz icinere: oē. n. membrum qd hac putrefactiōe corrupit p. reddit tactui mollicatū: s. finalr icinere. **¶** Et hz ista putrefactio duos grad⁹: quorū vn⁹ ē ipse et⁹ et incōplet⁹: est tñ in viā p. vt pficiat et ppleat: nisi sibi s. ueniat: alter vō est pplet⁹ cui subueniri nō pōt. **¶** Vocat āt h. corruptio anacra: tñ inuenit dicit de tribus: p. de mortificā sanguis in mēbz p. p. a. calm: aut aliā cāz: q. nisi ei subueniat: et inde de mēbz exha⁹ sensibilt vel insensibilt dispo nit mēbz in quo est ad corrup^{tem} p̄dictā recipiēdū. 2° d. mēbz qd occasiōe dicit sanguis: vel p. aliquā aliay cāz p. trefactiōis p̄dicte iā tēdit ad corrup^{tem}: et iā acq. uit p. gra dū ip̄s: nōdū tñ est corrup^{tem}. 3° d. putrefactio p̄dicte. s. de mēbz iā corrupto et mortificato: vñ 3° aff. dicit Gal. q. mor bus q. appellat anacra erit quotiēs mortificat caro: et p̄fici tur in eo corruptio: vñ insaniabilis erit. **¶** P̄m⁹ grad⁹ pu trefactiōis p̄dicte hz duas mōiōes. s. p̄mā q. est adhuc remis saicipiēs: et 2^a q. ē pcedēs et cōtinue itēdit et magnificat: et iste p̄m⁹ mod⁹ putrefactiōis vocat cancrena: cui⁹ expō est quasi mortua caro. **¶** Scōs ē grad⁹ putrefactiōis q. grece dñ ascachy los. et a qbusdā noia⁹ crisi hz duas spēs: quay vna ē putre factio gambulās corrupēdo ptes vicinas nō p. viā corrosio nis: s. p. viā corrup^{tem} pponis mēbz et mortificā spūs vita lis: et caloris inati: et dñ ista spēs ab Aui. estiomēn⁹. **¶** 2^a hō spēs nō est ambulatiua: neq. pcedit corrupēdo ptes vicinas saltē ad tps: s. n. p. multū tps staret absq³ dubio corrupēdo pcederet: et ista spēs ab Aui. dñ ascachilos: et in vtray spē mēbz est vere putrefactū et mortificatū: q. uis dicant qdā q. in ascachilos in p̄n. s. mēbz sit redditū insensibile et deni gratū: adhuc tñ uiuit et nō est mortuū: qm̄ q. uis sit puatum spū aiali: et p. ois vtute sensibili: nō tñ est puatū spū vitali q. adhuc uiuit. et putat q. ista sit cāz q. re ei⁹ putrefactio nō ē am bulatiua corrupēdo mō p̄dicto: et q. adhuc sibi possit subue niri et possit curari. **¶** Quilz p̄dicto modoy corruptionis pōt acc. dere alicui mēbz organico: ita q. oib⁹ cōsili⁹ ppo nētib⁹ ip̄z: et tūc maxie accidit mēbz extremis: vt manib⁹ et pedib⁹ naso et sili⁹: et pōt acc. dere alicui: vel aliqb⁹ d. mē bzis p̄sili⁹ et exnibus in organico p̄ter illa: vñ qñq. accidit mēbzis mollib⁹ vt carni: cuti: et sili⁹bus: et qñq. accidit mem bzis duris vt ossibus: et qñq. medijs vt neruis: panniculis et similibus. Et ex p̄sili⁹bus fm̄ plurimū accidit carni et cuti.

Causarū p̄dicte corruptionis: alia est imediata: et alia mediata: et imediata ei⁹ cā ponit esse triplex:

alia simp⁹: et alia pposita. Et simp⁹ est 2^a: q. vna ē corrup⁹ pponis corpis: aut mēbz cū q. aia opaf opōnes. Et 2^a ē pbf bitio aduētus spūs vitalis ad ip̄z: siue pua⁹ ip̄s spūs vitalis in ip̄sōnā spū mediātē p̄lō mēbz: actu et ad opandū: que cūq. n. dictay cāz duay mēbz acciderit cū aia in ip̄sō suas nō valeat opōnes exercere ab ip̄sō diuertit. et ip̄z a suo regie derelinqt: q. re arripit a calitate exnea. q. est cā corruptiōis et putrefactionis ip̄s mō supradicto: et cā cōposita est ex illis duab⁹ s. p̄iunctis. **¶** Pro his dixit Aui. 4° 3^a cā de estio meno. dico q. mēbz: o. accidit corruptio et putrefactio p. cāz corrupēte cōplōnē ei⁹ et spūz aialē. i. vitalē. Aui. nāq. p. p̄. vtutē aialē dixit p. vitali: et sic ēt hic spm̄ aialē noiauit p. vi tali: vel vt exponūt qdā et bñ corrupēte spm̄ aialē. s. ab aia pcedētem: aut eidē deseruiētē ita q. h. supponit p. quocūq. spū. et nō p. spū aiali. p. p. sup̄to. vt patuit in fm̄oe 4° p. trac. h. facit ad eē seu ad vitā mēbz: s. solū ad bñ eē: et hic ē q. q. uis mēbz tali spū aiali puef. nō tñ iō corrupit. n. mortifica tur vt pōt appere in stupidis ogelatis: et mollificatis. aut ac cidit. dñ. A. p. p. aliq. phibēs spm̄ vire ad mēbz. s. vitalē: et q. phibet ip̄z venire in mēbz. **¶** Et cā vtrayq. itētiōes cō ples qñq. ē eadē: et qñq. ē alia et alia: s. n. patuit i fm̄oe p. vita p̄sistit in mēbz p. pmanētiā siue pponis inate i nālitate sua: et p̄sistētā ei factā a corde. de vtute vitali mediante spū vitali vnicūq. ab eo ifluxu. q. si altera deerit vitā nō p̄sistit. et multo magis si vtrayq. d̄structa erit v. corrupta nāli mēbz p̄plone. et ei⁹ inato spū. aut phibito aduētū spūs vitalis ad ip̄z a corde. aut vtroq. supueniētē mēbz. nō āpli⁹ viuet. sed corrupet et p̄sistit. **¶** Et vt dñt. altera duay cāz ad corrup tiōnē mēbz sufficit: d̄structa nāq. nāli p̄plone mēbz mēbz reddit inceptū ad suscipiēdū spm̄ vitalē a corde: q. uis cor illū supra ip̄z ifluat ibi: aut a corrupta p̄plone corrupit: aia aut tādū mēbz ifozat q. diu pōt in eū debitas opōnes exer cere: s. h. si in aliq. inata p̄plō mēbz nō corrupat: tñ si puef ifluxu spūs actuātis eācū illa p̄plō nō sit. p. opōnib⁹ vite cō ueniēs aie inifz: m̄i actuef tūc ab aia relinquet et corrupet et mortificabit. **¶** Cā āt mediata p̄dicte putrefactiōis q. ē mortificā spm̄ vitalē: aut phibēs ip̄s ifluxū sup mēbz: et d̄stru ens inatā mēbz p̄plonē. Dixit Albu. alia ē extr^a: et alia intrin secat: vtrayq. ē mixta: vñ de cā extr^a loqns Alb. dñt. q. qñz accidit a p̄cussioe. i. morbi: vñ p̄catura aliq. venenosoy aia liū: s. scorpionis marini. vipe rutele: et sili⁹z: q. p̄petas est mēbz p̄plonē qd pcutiūt exneare totalr: et corrupet. sup. aut a p̄cussioe seu vulneratiōe alic⁹ inifz venenati. **¶** Et ex cāis extrinsecis ē vehemētia frigoris aeris mortificās: et extin guēs calozē nālē in mēbz: sic accidit frequēter iter agētib⁹ et regiōib⁹ et t̄pib⁹ fridib⁹: q. extrema corrupit: et mortifi cant max⁹ si p̄ter solitū tale iter egerūt. **¶** Et ex eis ē ligatu ra fortis scā in mēbz: q. phibet trāsitiū spūs vitalis ad ip̄m siue talis ligatura phibēs fiat a re pōderosa supposita: siue manu stringēte: siue fune vñ sili⁹ re illaqueate et suffocatiōe faciēte et max⁹ d. hac cā accidit corruptio: et mortificatio corz ad tps fortis p̄seuerat. **¶** Et ex eis ē error medicū vel isirmi in curōne vlcey cū diuti⁹ sup ea q. ericca⁹ idigēt admistrāt medicamīa calā et hūida remolliētiā: et putrefactiōem inducētiā aut supflue admistrāt in rep̄cussioe et alter^a apatū medica mīna frida p̄strigētiā aut stupefaciētiā destruetiā p̄plonem spūs vitalis in mēbz sup quo admistrant. **¶** Et ex cāis ex trinsecis ē res p̄tūdes mēbz: ex cui⁹ cōtusiōe sanguis in lo co cōculcat et intrāspirat: et putrefacit mēbz. **¶** De cā aut in trinseca. dixit. A. p. 4° q. accidit p. malitiā pponis cū ma teria: et sine mā. Et mala p̄plō sine mā pōt eē simplex et ppo sita: nā q. l. excessiua mala p̄plō: siue simplex: siue pposita p. esse. et est cā corruptionis pponis innate: et spūs in mēbz cōtēti cui ip̄s accidit: calā ēt pōt eē cā dispositiua inq̄tū vir tutē mēbz d̄bilicat spm̄ resoluēdo: et hūida p̄nt eē cā dispo sitiua inq̄tū hūiditates mēbz disponūt ad recipiēdū putre factionē. Et q. uis q. l. dictay malay pponi possit eē cā p. u.

Albu. sermo. vij.

333 liij

De causis extrinsecis.

De causis intrinsecis.

De causis
causarum in
ficio qd in
infectio.

refractionis cū fuerit excessiua mō dicto: nihilomin⁹ q̄cūq;
fuerit illa mala cōpō finalit̄ deducit mēbrū ad malā p̄plonē
dependētē ab hūiditate eius corrupta. **E**x dictis aut̄ ma-
lis p̄plonib⁹ putrefactionē inducētib⁹ ab intrinseco potis-
sime ⁊ sepius occurrēs ē mala p̄plō calā ⁊ hūida: maxie cū
hūiditas supauerit calitatē, mala aut̄ cōpō cum mā aut̄ erit
cū mā apante aut̄ opilate sine apate aut̄ cū mā male q̄litas
cū mā apante, sicut frequēter p̄tingit in apatib⁹ magnis flā-
ticis: aut̄ flegmonicis q̄ multitudīne māci suffocāt calz nāle
mēbrū: ⁊ vias transitus spūs coarctāt. **M**ā aut̄ opilate cō-
tingere pōt: aut̄ q̄ opilat sua multitudīne vel viscositate: a
mā aut̄ male q̄litas: sicut sepe p̄tingit sua venositate in an-
tracē: ⁊ sua acuitate ⁊ mala putredine in igne p̄lico: flegmo-
ne herisipilato: formica vlcera tūa: cancro: lepra: ⁊ filib⁹: ⁊
alijs vlcērib⁹ putrefactiuis: ⁊ q̄ncp̄ erit cā eius mā egressa a
loco nālī inelusa in loco p̄ter nām: sicut q̄ncp̄ p̄tingit a san-
guine venas egresso: ⁊ ineluso ⁊ cōculcato in porositatibus
mēbrū p̄fundis in q̄bus nō debite trāspirat: de q̄ dixit Sal.
in 3^a ad glauconē. **A**nacra fit ex supabūdātia sanguinis in
mēbro inelusi expiratiōe carētis: ⁊ arterie mēbrū nō p̄nt tūc
extēdi p̄e angustia loci ⁊ infestatione ipsi⁹ q̄d ipsas infestat:
⁊ hoc fiat ex eo q̄d remanet de ipso sanguine q̄ nō pōt pe-
netrare. **D**e dictis q̄cā cāis tā intrin⁹ q̄ extrin⁹ dixit. **A.**
4^a 3^a. q̄ sunt sicut venena calā vel frigida: vel opantia a tota
suba ab ex corpore vel mēbro occurrētia. **E**t sūt dixit ipse sicut
apā: ⁊ pustule male corrupētes p̄plonē ⁊ spm̄ cū excellentia
q̄litas sue: aut̄ venenositate ei⁹: ⁊ sicut vlcera mala ambula-
tūa venenose sube q̄ rōne sue venenositatē corrupūt: dato q̄
nō sit in eis excellēs q̄litas: de quoz nūero sūt vulnera illa:
ta a sagittis: aut̄ alijs instris venenatis: ⁊ sunt sicut apata ⁊
vlcera: q̄z de se nō sūt excellētis q̄litas: neq; venenose sube:
efficiunt tñ corruptiua ⁊ putrefactiua p̄perore in curatio-
ne cōmissuz: sicut dixit. **A.** infūdēdo oleū in vlcērib⁹ p̄fun-
dis. **I**nordinate. q̄re putrefit caro p̄ hūiditate olei: caro. n.
vlcera ⁊ p̄cipue p̄fūda d̄z exicari. si q̄ hūectat p̄ indebitā
p̄p̄roximationē olei putrefit: ⁊ sic errat. dixit ipse cū ifrida-
tiōe vehemētī sup apata calā: q̄re corrupit p̄plō mēbrū q̄ est
in ipso: ⁊ igrossat ⁊ ifrigat spūs ⁊ opilant vic trāsit ipi⁹:
⁊ dixit q̄ ex dictis cāis est opilatio q̄cūq; eueniēs in trāitu
spūs vitalis ad mēbrū: siue ipsa opilo eueniat ab extrinseco:
siue ab intrinseco: ab extrinseco dixit. **A.** sic est p̄strictio fortis
quorūda mēbroz in radice suā: siue p̄primat manu: siue re-
pōderosatiue fringat funem: q̄ talis p̄strictio p̄leuat cor-
rūpit mēbrū p̄p̄retentiōē spūs aialis ab eo. aut̄ p̄ vel p̄. i.
retentiōē v̄tutis. i. vitalis sparsē ⁊ refulgētis sup ipz. i. spm̄
q̄ est in ipso q̄ expādīt a corde ad mēbra ex aia vel ex socie-
tate: retēto. n. spū retinet ipsa v̄t⁹ vitalis sparsa ⁊ refulgens
in ipso: nā ipsa v̄t⁹ mediāte spū spargit. i. deferit a corde ad
mēbra: ⁊ mediāte ipso spū refulget. i. māifestat in opōnib⁹:
q̄pp̄spūs d̄z a corde: siue aia ire ad mēbra cū societate. i. di-
cte v̄tutis vitalis. **S**i q̄ phibeat trāsit ipi⁹ v̄tutis illi so-
riate ⁊ nequa q̄z sine ipso trāfire potentis: neq; oparit: aut̄ vi-
tā dare: q̄re corrupit mēbrū. **E**t ab intrinseco v̄o dixit Auic.
p̄uenit opilo sic accidit apā calz malū fixū magnum grosse
māe opilas meatū: ⁊ introitū anhelit⁹. i. spūs: q̄. i. introitu si-
ne meatu ipse spūs idiget vt possit ire ad mēbra q̄re clauso
meatu spūs nō vadit ad mēbrū: s̄z retinet vñ mēbrū corrupi-
tur ⁊ morit⁹: de q̄ at grossa mā. dixit Auic. intellexit in trac. 5°
hui⁹ fmois. ca^a de cācrena dicef. **E**t corruptio q̄dē p̄dcā ac-
cidēs ab intrin⁹ q̄uis possit fieri incipiēdo b̄z plz: tñ sit seqn-
do als egri^o vlcera mala ⁊ apata p̄dcā. **E**t q̄ sit ab extrin⁹
plz sit a vehemētī friditate aeris: aut̄ casu vel p̄cussioe. **E**t q̄
cūq; sit p̄pus ⁊ citi⁹ accidit mēbris mollib⁹ q̄ duris.

Signa

haz corruptionū sūt: nā dicūt. q̄ corruptio. tūc
d̄z ee in p̄n^o q̄n in mēbro incipit deficere sensus

acuitas: siue bonitas ⁊ remittit⁹ ⁊ obrūdīt ⁊ mēbrum stupi-
dū reddīt: ⁊ q̄n corruptio seq̄ ad apā ⁊ āncedit ipz apā ma-

gnū cū dolore vehemētī in q̄ nulla sig^a maturatiōis appēnta
neq; acuit⁹ in aliq̄ pte ei⁹ vt sig^a exiture ostēdat. **E**t cū p̄ce-
dit mēbrū fit stupidū ⁊ minorat⁹ dolor ⁊ pulsatio p̄xritēs ⁊
incipit mēbrū p̄mutari a colore suo nālī. siue a colore p̄xriti
ad colore malū liuidū viridē: violacēū aut̄ fuscū. siue nigrū:
⁊ incipit remitti tēsiō q̄ in mēbro erat ex apate: q̄ incipit hu-
mectari ⁊ remolliri: ⁊ oia p̄dicta sūt cū p̄ gradu corruptio-
nis: q̄ vocat cācrena: cū v̄o mēbrū p̄uat sensu oino: ⁊ cū pū-
gic nō sentit: siue sit cū colore nigro: siue nō: tūc est scōs gra-
dus corruptiōis: ⁊ tūc stat corruptio ⁊ nō p̄cedit est dispō-
dicta ascachilos. **C**ū v̄o corrupit caro in circuitu ei⁹. tūc est
dispō ei⁹ que d̄z est iomen^o. **E**t q̄dā dicūt. q̄ corrosio festi-
na ⁊ ipetuosaz lata cū sanguinolēto ⁊ lōgo rubore cū feruo-
re magno punctiōe ⁊ arsurā. i. in mēbris circūstātib⁹: vt pe-
nitus videant ardere sūt sig^a est iomeni. **O**ñt aut̄ corrosio siue
corruptio festina ⁊ ipetuosaz ad d̄rias illoz vlcēz corrosio-
rū ⁊ se comedētū. quoz corrosio ⁊ corruptio est paulatina
⁊ tarda nō impetuosaz: neq; festina. **D**e signis haz corru-
ptionū. dixit Sal. 1^a ad glauconē. nōiat cācrenas eas q̄ p̄
magnitudīne flegmonis mortificationes nō iā mortificatas
factas: s̄z fiētes adhuc: ⁊ sic est corruptio in mēbro fiēs ⁊ nō
facta: ⁊ p̄p̄ea nō dixit sensus in totū amissus est: ⁊ s̄dit. **S**a.
finalis: aut̄ multiplicata p̄ricula: aut̄ puravelut incisa vel vsta
insensibilis q̄dē existit eoz q̄ patit⁹ q̄ sic disposita est p̄ricula
nigra fit. **D**e signis scōi gradus corruptionis. dixit Alb.
q̄ denigrat mēbrū: donec p̄utef q̄ ignis cōbussit ipz: ⁊ p̄ua-
tur oino sensu. ⁊ nō ampl⁹ viuūt. **E**t Pau. dixit. in cōdñabili
putrefactiōe nō sentit mēbrū oino: s̄z denigrabit⁹ ⁊ quotiēs
deficit sensus in mēbro p̄fecte mortificabit⁹. **E**t Auic. dixit
q̄ cācrena est ex dictis corruptionib⁹ illd̄ q̄ est in p̄n^o ⁊ nō
corrupit cū ea sensus. i. mēbrū sensibilis. ⁊ maxie est illd̄ ex
eis q̄d seq̄ apā flegmonides. **E**t dicūt q̄dā. q̄ p̄ flegmonez
intellexit oē apā calm. **A**lii dicūt. q̄ intellexit oē apā magnū.
q̄uis fm̄ plm̄ seq̄ apā calm ⁊ raro frigidū. **E**t dixit. q̄ can-
crene aliq̄n sūt cā ascachilos. imo sūt vie p̄me ad ipz. ⁊ oīz
q̄ ex eis illud est ascachilos q̄d sic est p̄firmatū. vt destruat
sensus in mēbro sensibilī. ⁊ destruit⁹ ⁊ corrupit caro ⁊ q̄d
ipsaz seq̄. i. de venis nervis arterijs ⁊ filib⁹ v̄sq; ad os. i. in-
clusiue. q̄m oia ipsa mēbra mortificant⁹: ⁊ sicut cācrena est
in via in scachilos: ita scachilos est via in est iomenū. **E**t
est iomenus de p̄dictis corrup^o est illud. dixit Auic. cū cor-
ruptio cū incipit pambulationē in mēbro apat⁹ q̄d est in cir-
cuitu corrupti: ⁊ fortasse pducit ad corruptionē toti⁹ ei⁹ q̄d
est in circuitu corrupti: imo pducit nisi succurrat⁹ ⁊ siue cor-
rūpat siue nō: q̄ resistit corruptioni tota illa dispō d̄z est i-
omen^o: nā dicit Auic. q̄ totū accūs fit. i. q̄d corrupit in circui-
tu d̄z est iomen^o ⁊ d̄z ē dispō p̄tis. i. d̄z de dispōne p̄tis. i. q̄
iaz mortificata est. **O**ñt in ascachilos ⁊ est iomeno cū vlcēat
est fetor intolerabilis ⁊ horribilis, sic fetor cadauer. **S**i
gna aut̄ corruptiōis in osse dicent in tractatu 4° ca^a de fistu-
lis. **E**t Auic. assignat cām p̄p̄ quā in ascachilos ⁊ est iome-
no ps corrupta ⁊ mortua nō sepas a pte viuēte, ⁊ cadit, ⁊ in-
nuīt q̄ cā est ei⁹ grossities māe, ⁊ ait. nisi esset p̄pter grossi-
tiē māe sue nō adhereret est iomen^o. i. ps corrupta mortua
mēbro. sed expelleret. i. a nā vel. i. caderet per seipsaz tanq̄
nō amplius existēs particula corporis viuētis. s̄z sui grossi-
tie inuiscat⁹ ⁊ tenaciter heret parti viuēti. vñ nō cadit.

Cura

corruptionis incipiētis, ⁊ ē p̄cedētis cū p̄manē-
tia sensus, ⁊ nō est p̄fecta mortificatio mēbrū. dixit
Sal. 2^a ad glauconē. mēbrū q̄ p̄fectā sanationē nō patit⁹ sa-
nationē recipit, siue recipere pōt per minutionē. i. p̄us factā
ex pte opp^a. deinde ex pte p̄p̄a si fuerit in eo aliq̄ vena nigra:
⁊ per scarificationē. i. factā sup loco ⁊ p̄ medicas phibiti-
uas putrefactiōis. sup. tu. ⁊ oib⁹ alijs modis requisitis ad hāc
curā de qua sufficiētē dicef in trac. 5°. ca^a de cācrena. **E**t
si per curā ipsaz corruptio nō potuerit phiberi s̄z p̄cesserit,
⁊ vlcimata fuerit, ⁊ iam mortificauerit mēbrū, tūc dixit

De in-
fectione
p̄mle fa-
cunda.

Docet
quod dū
p̄ter de-
ben^o attē-
dere circa
infectionē
mēbrū v̄t-
q̄ ad p̄tē
siue fecerit
ipz cū ca-
uērio pōt
fieri me-
lus est.

Sal. ubi. s. mortificato mēbrioz eo carēte sensu oīno quo-
 ties punget incidi o3 celeriter. Et intellexit siue dispō fuerit
 scakilonica siue estiomēnetica: z cā q mouet medicū ad inci-
 dendū aliq3 mēbz organicū saltē est. dixit Albu. vt euadat
 infirm⁹ pillud a morte: aut a malitia q est maior defectu mē-
 bri. z ista malitia maior est: qm nisi incidat putrefaciet sibi
 vicinante: putrefit. n. dixit Albu. post nigredinē donec inci-
 dat illa putredo vsq3 ad aliud mēbrū: qd seq3 ip3: z caput in
 totū cor⁹ corripēdo ptē post ptē: vt ergo hoc nō accidat
 eligat mēbri abscisio. dixit Albu. ibidē. mēbz putridū aut
 mortuū cū incidis h facies tu cautela: z timore: q cautela cō-
 sistit in hoc ne incidat mēbrū nisi fuerit pfecte mortificatū:
 z iō subdit opare pns medicinas: nā sicut dixit Rabi in. 15^a
 pticula cū inspicias xba Sal. cognoscis q aliq3 tpi⁹ cura-
 tio cū medicinis est vtilis z aliq3 tpi⁹ curatio cū ferro est
 vtilis. C Dixit Sal. 14^a terapētica. z ponit a Rabi. 15^a pti^a.
 cū pponis aliqd incidere ex corpe ad tria attēdas. p^m est vt
 tua opō in minimo tpi⁹ cōpleat. q. d. in minozi tpe fm tuaz
 politatē ablationē mēbri opare. 2^m ē vt nō sit pntia doloris.
 q. d. fiat illud absq3 dolore vt cū minimo dolore p posse: z
 q: incisio vt patebit h3 puenire ad ptē sanā: ne illa magnuz
 patiat dolorē qdā stupeficientia appropinquat: vt dices. Ter-
 tiuz est vt sis securus q opus tuū habebit finē bonū: ista
 securitas boni in trib⁹ attēdit. p^o vt sis securus q opus tuū
 firmiter cōpleat. 1° vt z si aliqua cā cōpleri nō possit saltē ab-
 opōne tua nō accidat illi malo aliud malū ex loco altero: vt
 apā in pte sana. 3° vt sis securus q ex opōne tua egritudo nō
 reciduat: z hoc fiet nihil penit⁹ de pte corrupta dimitten-
 do. C Dixit enīz Pau. incide totū illud qd mortificatum est
 vsq3 ad ptē sanā. C Et Albu. dicit. incide vsq3 vbi pteq3 cor-
 ruptior: z hoc intelligit maxie de alijs mēbris ab offemā: z si
 aliqñ verifiet de osse corrupto: tñ aliqñ est necesse abscinde-
 re os supra ptē corruptā in iunctura ei⁹: vt appetit sit aut ē
 partis corrupte abscisio aut incisio cū ferro: aut cauteriza-
 tione cū igne: aut medicinis causticis: z cōparās Aui. inter
 hos pdictos duos modos abscindēdi mēbz. dixit pmi 4^a.
 ca^o 2^a. meli⁹ qd est vt fiat incisio sine ferro: si polē fuerit:
 qm plerūq3 ferruz inuenit⁹ tunicas musculoz. s. z neruoz z
 venaz pulsatiū piculose. s. ne incidat musculus aut neruus
 ex transuerso: aut ne incidat arteria: z sequat flux⁹ sanguis
 magn⁹ q pericula nō sic cōtingunt in cauterio: multi ēt pte
 timore refugiūt incisionē cū ferro: z tolerāt cauteriū saltē cū
 medicinis causticis. C Dicūt ēt q cauteriū cū igne est meli⁹
 q nō sic repētina z subitā mutationē efficit in mēbro sicut z
 ferrū: vñ z minor seq3 dolor expedit aut aliqñ abscindē car-
 nē cū mēbris seqntib⁹ eā: z aliqñ os: z aliqñ totū ip3 mēbz
 organicū: cū ergo fuerit necē abscidere carnē: tūc pus tēpta
 de qritate eius abscindenda. C Dixit Aui. pmi 4^a. ca^o alle-
 gato. cū icidēdi. s. cutē aut carnē z mēbra sequētia ip3az vsq3
 ad os exclusiue volūtas affuerit: tēta pus imittēda erit in cir-
 cuitu ossis illi carni suppositi voluēdo ip3az donec q sane. s.
 carni tenta retineat z repiat: z vbi est fortior dolor cuz tēta
 imittit⁹: qm ibi est termin⁹ sanitatis. Et. n. vbiq3 tēta inue-
 nerit laxitatē: z retētionis debilitatē totū illud erit ex colle-
 ctione eius qd est icidēdū: caro. n. corrupta nō sentit imis-
 sionē tenerē: z tenta nō retinet in ip3a: aut valde debili reti-
 net. ita q nō phibet a penetratiōe ip3az imo facili pene-
 trat: aut cū pua ipulsiōe pp mollificatiōē z discōtinuatiōē.
 ergo loc⁹ vbi est termin⁹ sanitatis signādu est: z vsq3 ad il-
 lud abscisio corrupti faciēda est. Cū g dispō corrupti fuerit
 scakilonica: q ad tps dat inducias abscisionis: q corrupten-
 do nō pcedit qzuis festinare in ei⁹ abscisiōe sit meli⁹ vt dcm.
 est: si tñ pp aliquā cām nō poterit festine fieri abscisio: tūc ite-
 rim medicine supponēde sūt fortis exiccatiōis vt phibeant
 putrefactionis malitiā augerineq3: qz abscisiōne possit fa-
 cere querta in estiomēnū: z in hoc casu dixit Aui. tūc op3
 vt polueriget sup ip3uz aristo. rotū. z galla in eqli mēsurā;

donec deficet loc⁹. z filr dragantū z colcotar sunt bona z
 pprie cū aceto pfecta: z ēt qñ sit linimentū cū eis dissolutis
 in vino z folia nucū. dixit Aui. pueniūt: z filr folia cucume-
 ris asinini: z succus ei⁹ epithimado: z dragantū rubeū ē pul-
 uerificatio bona sup molliē z putrefac^{tem}. C Quidā tñ sūt
 q dicūt. q Aui. pdicta dixit. puenire in dispōne q est finis cā-
 crene z p^m scakilos: z est cū ptrafit dispōnem apatis: z h
 aut qz vlcere: aut qz mollificet nō sicut in sanatiōe: aut qz p
 transeat dispōne corruptiōis coloris eius. z est nihil dicere.
 Cūq3 poteris abscisiōne facere. tūc dixit Aui. si ps carnis.
 sup. aut mēbroz pntiū eā incipit corripī incide eā. z fac eaz
 cadere cū medicis causticis q sunt sic trocisci andaron. z q
 forti⁹ eis est calcadion. z nō expsit hic de cauterio actuali.
 qz religt notū cū meli⁹ sit cauterio cū medicis. s3 expsit de
 isto cauterio. qz est illd qd frequēt⁹ eligi saltē ab infirmo: z
 ēt de hoc expsit. qz loq⁹ vt dcm est in scakilos q dat indu-
 cias ad opandū. qm si nō daret iducias sicut nō dat estio-
 nus: tūc abscisio cū cauterio potēiali ēt icōuenies. z rō est.
 qz nō puenit ad finē corruptiōis in opōne vna vel in duab⁹.
 imo idigeret plib⁹ z plib⁹. iō in dispōne scakilonica cū cau-
 stico potēiali debes sic pcedere. s. q cū tu apposuiisti medi-
 camē causticū p^a vice tu debes pcedere ad remotionē escare
 ab eo iducere. z cū feceris cadere ordinē vñ. i. ptē vñ car-
 nis putrefacte. tūc succurre cū butyro ponēdo ip3 desup vel
 aliō ei sile in retētiōe escare. donec facies cadere ordinē 2^m. i.
 scdaz ptē. z sic deiceps pcede donec deuenias ad finē putre-
 facti z ad ptē sanā. C Qz si facis remotionē carnis corru-
 pte cū incisione cū ferro: tūc dixit Aui. pmi 4^a. necesse est.
 vt loc⁹ incisiōis oleo seruente adurat. sup. aut alio medica-
 mine caustico. s3 de oleo seruente expsit maxie. qz est de cau-
 sticis min⁹ horribilib⁹ z magis domesticis z faciliozib⁹ ad
 tollerādū. z cū h ē penetratiū ad pfūdū. vt p ip3 ois mala
 dispō q ēt acquisita in pte sana absciat z tollat ab ea. z ex
 hac causticatione dixit Aui. puenit securitas ab acuitate
 malitie alie ip3 ne. s. vlti⁹ trāseat. restringit ēt. dixit Aui.
 p hoc sanguis exit⁹. z de hoc iseri⁹ magis dices. C Si dispō
 fuerit estiomēnica: tūc nō puenit caute^m potēiale. qz in hac
 dispōne putredo ambulādo pcedit. qre anq3 vñ ordinē pu-
 trefacti cū cauterio potēiali remoueris putredo estiomēni-
 cā p multū ambulasset. z iō dixit Aui. cū appet putredo. s.
 ambulatiua nō expellas cū incisiōe z cōsumptione. s. ptis post
 ptē. s3 expelle totū mēbz sit. siue pñle fuerit. siue organicuz
 illud qd fuerit putrefactū. nō. n. dat dispō estiomēnica indu-
 cias ad ambulatiōne corrupti pp ip3 festinū trāsitiū de pte
 ad ptē. qm si cū incisiōe z cōsumptiōe ptis post ptē pcederet in
 cura. dixit Aui. magnificaret malū. s. qm plures essent ptes
 q putrescerēt qz ille q ex putrefacto amouerent⁹: z hec est ve-
 ra intētiō Aui. in hoc loco. qzuis aliq alia somniauerint.
 C Deinde Aui. remouet aliā falsā opinionē quorūda qui
 male vtebant emplo sauleb. s. ordeī pfecto cū succo iusga-
 mi albi. z qdā supponebāt ip3 sup loco putrefacto. z hoc di-
 xit Aui. apud me nō est bonū ei. qm nō o3 hoc nec ei sile re-
 percussuū in estiomēno supponi in loco putrefacto. qz ma-
 gis adderet ad malitiā cōculcādo mām malā z caliditatem
 extraneā intus cōtinēdo opilādo poros. s3 o3 z pōt poni su-
 per pte sana. vñ sciēdū est q in cancrena scakilos z estio-
 me nō debēt apponi supra ptē egrā in circuitu. s. eius in pte sana
 ea q phibeāt ip3az ptē sanā ab ipressiōe. z receptiōe putrefa-
 ctiōis. z multi pntent iuenisse in appōne pdicti epli mō di-
 cto efficaciā magnā in phibitiōe ambulatiōis putrefac^{tem}.

De abscissione aut ossis est sciendū. q os aliqñ o3
 abscindi. qz cū frangitur diuidit in
 frustū vl frusta. q nō pnt i suo loco obite poni. vt cū suis cor-
 porib⁹ vniant⁹. z de talis ossis ablatiōe dices ifra ca^o d giali
 coratione fracture ossiūz qnq3 est necesse abscindi os: quia
 est corruptū z mortificatū: tūc si corruptio est pua z supfi-
 cialis aliqñ remouet cū medicis: z aliqñ p frictionē cū fer

De abscis-
sione ossis
corrupti
cū ferro
fit duobus
modis

Fori patebit in 5° trac. ca^o de curatione vlcēz difficilis cu-
rationis. **C** Si vō corruptio fuerit magna si nō fuerit i me-
mbris sed in extremitate ipsi⁹: tūc dixit Albuc. añ oia detege
carnē ab oib⁹ p^{ri}b⁹ ossis corrupti totā z facta sepōne carnis
z osse detecto: tūc deueniat ad abscissionē toti⁹ p^{ri}s ossis cor-
rupti ita vt pueniat ad p^{ri}te sanā: imo dixit Albuc. opz vt fit
ferratura supra locū corruptū parūp. s. in parte sana vt non
fit in cōcavitate. s. pfūditate ossis corruptio. q nō appeat sen-
sui z cogat postea ad ferraturā sui vice alia. Ossis aut corru-
pti abscisio qñqz fit ferro: z qñqz cauterio z in abscisioe ei⁹
cū ferro: z Aui. pmi 4ª innuit duos modos: qñ vn⁹ est cu-
p^{ri}oratione ei⁹ circūquaqz ita vt mediāte ista circa p^{ri}fora^m
rūpaf p^{ri}ferat cū adiutorio medici cū raspatorio vel alio cō-
uenienti instro iter foramen z foramē icidētis z sepationē fa-
ciētis vt factis ipsis sepōnib⁹ os corruptū de loco tollat: vñ
dixit Aui. qñqz p^{ri}foras id qd circūdat os. s. ps sana ad-
quā nō puenit corruptio: ita vt foramina ipz circūdet. g factis
ipsis foraminib⁹ in circuitu rūpaf p seipz aut icidēt: z illa fo-
ramina pūt z debēt fieri p trepanū. **C** Ali⁹ mod⁹ cū secatioe
sine ferratiōe cū ferra. Et de isto dixit Aui. z qñqz ferrat z
dictis ad ferraturā seu ferrationē dixit cū h⁹ facere volueris
separa inter icidētē z p^{ri}foratē: z inter carnē vt non redeat.
Et mod⁹ sepōnis fm Sa. vt ponit ab Aui. qñ 4^a est vt ele-
uet ab osse caro: ita vt ponat in extremitate ei⁹. s. carnis fi-
lū cū quo tēdat ad supiora vite: z extēdat cū eo membrū: z
aliud. s. filū ponat in 2^a extremitate: vt ex illo loco ad inferio-
rā trahat vt nō affociēt eis. s. extre^b carnis dentes ferre: z
tūc ferra ipz. **C** Albu. quoqz istū modū clari⁹ tradēs dixit.
si puenerit corruptio: z inficeret os mod⁹ icidēdi aut ferrā-
di ipz est vt stringas ligamēto in inferiori loco quē vis icide-
re z stringe ligamēto aliū supra locū: z extēdat vn⁹ ligamēto
ad inferiora: z miter ali⁹ ligamēto supius ad supiora: z tūc sepa-
carnē qd est iter duo ligamēta citi⁹ spatimātuli latu donec de-
tegar caro tota: ab osse remoueat: deide icidat os vt ferre-
tur. Et subdit Albu. oz ab oib⁹ p^{ri}b⁹ dicte icisionis carnis
ponere pānū lini vt nō tāgat ferra locū sanū: z eueniat inde
infirmitas additio: z apā calz. **C** Et dixit vbi. s. Aui. au-
toritate Sa. si caro fuerit sup totā rotūditatē ossis discoop-
ta: tūc ferra ipz: qñ nō ois sup os qd iā discooptū est ab oi-
latere ei⁹ caro. Et dixit si ptes ossis corrupte fuerint p^{ri}xime
iūcturē: tūc e^bhe ipz totū iūctura. Et Alb. dixit. si corru-
ptio est in iūctura. s. in osse p^{ri}teto nō in p^{ri}tinete: tūc icide ipz
iūctura corruptam: z ferra os vbi cōtinuat ex pte altera: z si
corruptio est in p^{ri}tinuatiōe duay iūcturay: qz in vitroqz osse
tūc nō est in ea igeniū nisi abscisio. **C** Si aut os fz aliquam
p^{ri}te fuerit corruptū: z nō pcessit fm rotūditatē ei⁹ in circui-
tum: qz vqz ad oēz pfūditatē ei⁹ curari poterit cū fricatiōe
ei⁹ vqz ad p^{ri}te sanā ei⁹. **C** Dixit Albu. de cura fistulay si est
os mag^m qd recipit corruptionē: sic ē os adiutorij aut corae
z qd corruptū est ex eo est facies ei⁹ tñ tūc rade ipz ratiōe
bona multa dōc auferat tota nigredo z corruptio: z silt fa-
ciēdū est in osse puo. **C** Si vō ex osse magno dixit Albu. q
corruptū est: est ps magna: z corruptio iā secuta est medullā
ei⁹: tūc neciūz est secare ipz totū vqz ad locū vbi puenit cor-
ruptio. **C** Et dixit Alb. loqñs in p^{ri}culari. si corruptio ē in
pectine man⁹: aut in pectine pedis: tūc res illa est difficilis
valde: vep opz vt ingras corruptionē qñt appeat tibi z ab-
rade eā: z mūda eā fm qñqz dispōnē pōle est tibi qñ nō fe-
cerit tibi p^{ri}etate venarū: aut nervus. **C** Et Aui. in p^{ri}culari
loquēs de ferratione costē dixit. qñ est tibi necē secare costaz
aut os sub quo est iūctura: aut aliqd nobile mēbz sicut est
tunica. s. panniculus costaz z neca: tūc pone sub ferra lami-
nā. s. de ligno vel ere vel alia re q pseruet illud mēbz nobile
z nō ledat a dētib⁹ ferre. **C** Abscisio aut ossis cu-
z cauterio fit p ferrū ignitū positū sup ipm donec psequat totā corru-
ptionē ei⁹ ad quā pñdā si necia est iteratio fiat. **C** Et scias
q cauterisatio p medicinas causticas in osse paz. p^{ri}ficit nisi

De abscis-
sione ossis
corrupti
cū caute-
rio.

forte corruptio sit superficialis valde. **C** Ampli⁹ de curatione
ossis corrupti: z signis sufficiens remotiōis ei⁹ dices in cu-
ra fistularum. **C** Qz si corruptio perueniat ad oia p^{ri}stia ali-
cui⁹ organici sic p^{ri}z p^{ri}ngit in estomeno: tūc cura ei⁹ est illi⁹
totius mēbz abscisio. **C** Dixit Albuc. si corruptio erit in
extremitate digiti man⁹: tūc icide digitū. s. festine: z nō des
spaciū corruptioni: z icidat in reliqz manū z silt si corruptio
est in manu icide eā ex radice focalis z nō des spaciū corru-
ptioni donec capiat in focile brachij. Et si intuat brachij:
tūc icide ipz apd cubitū. s. in adiutorio: tūc in illo ē mors in-
firmi. Et silt dixit Albu. fac in pede: qñ qñ accidit corrup-
tio in digito ei⁹: z tūc icide ipz apud vnū nodū ipz. s. vltra
quē nō trāsiuit corruptio. z si corruptio cadit in pectine pe-
dis: tūc scinde pedē totū: z si ascēdit vqz ad genu: tūc icide
crus a iūctura genu. q si corruptio iā puenit supra genu: tūc
nō ē ei ingeniū: nisi dimissio ei⁹ nāe z relinquere infirmū mor-
ti. **C** Et Aui. dixit pmi 4^a. si os corruptū fuerit tale qle ē os
corae. z fuerit magnū. s. sicut est os adiutorij: z fuerit nervis
aut arterijs. s. magnis p^{ri}pinquū. z fuerit ei⁹ corruptio. s. de
qua sperat qd nō possit remoueri: nisi p abscissionē illi⁹ mē-
bz: tūc debet medic⁹ ab eo fugere: qñ nō sperat q in ab-
scissione tā magni mēbz vita pmaneat: z medic⁹ nō oz ma-
lay egritudinū onus cure suscipere: post abscissionē at mē-
bz oz ps sana remanēs cauterisari pp cās assignatas supra
in effusione olei feruentis: z q vt ibidē. Dixit Aui. postea
remota escara cauterij nascit sup incisionis locū caro: z supra
carnē cutis extranea. s. diuersa ab ea q erat tpe sanitatis z nō
ppportionalis ei. s. oino: qz cū cutis sit mēbz spermaticū nō
pōt regiari. s. illa cutis q gñat est res qz magis existit filia
carni. s. cuti p^{ri}opter suam duritiem: qñ loco cutis regiāf
caro dura callosa q gerit vicē illi⁹. z hec qdē cauterisatio: lz
possit fieri cū igne tñ sepi⁹ z intellorabilis fit cū medicinis
causticis: vñ dixit Sal. 2° ad Glauconē. cū incideris ipsā pu-
trefactā z mortificatā p^{ri}culaz in fallacie g^{ri}a p^{ri}dicis vt
farmacijs. s. causticis de qb⁹ dixit: in qz vñ. dixit Sal. aspi-
cere debes ad corpis nām silt: z patiētis p^{ri}culae: qdā eniz p^{ri}-
cule citissime putrefiūt: z indigēt causticis fortiorib⁹. z dixit
attēde mente ad corpus laborātis. rustico caustico. n. ex nite
eo: z nā duro fortissimis idiget farmacijs. in femineo aut vñ
infantili: aut molli ex nite cope ibecillib⁹: bis ē causticis far-
macijs aliqñ opus ē vt in ipso actu incisionis mēbz max^m si
flux⁹ sanguis obstiterit. **C** Alr Alb. si accidat flux⁹ sanguis
interim dū oparis cauterisā locū velociter: aut appone sup
ipz puluerē abscindētē sanguinē: deinde redi ad medicatio-
nē tuā donec ppleat: post causticationē vō dixit Sal. vt
farmacijs faciētib⁹ cadere escarā: deinde cura locū curatione
ne alioz vlcerū. **C** Ad rectā aut icisionē faciēdā p^{ri}grua opz
h⁹re instā. z iō dixit Albu. scias q icisoria z ferre ad icidē-
dū z secādū ossa sūt multa z varia fm sitū ossiū z p^{ri}pōnē eo-
rū z ipsoz grossitiē z subtilitatē magn^m: z puitatē. z duri-
tiē ipsay z raritatē: quapp opz vt p^{ri}pare tibi in oi spē opo-
nis instāz pueniēs ad illā opōnē: z scias q opōnes ipse signi-
ficāt tibi sup spēz instā quo idiges qñ tecū est studiū lōgū.
z cognitio h⁹ artis z testimonij modoz egr^m: tūc. n. iam
fueris p teipsoz illō qd puenit ex instā ad oēz infirmitatē.
C Et p^{ri}noticia maiori adduxit Alb. ex^m tale. ego narro ti-
bi q accidit viro de nigredine cū adustione q afficit p^{ri}ustio-
ni ignis: z illa corruptio p accidit in digito suo: donec cepit
pedē totū. z p^{ri}parauit vir ex seipso postqz vidit corruptionē
illā icidē mēbz cū vehem^a ei⁹ qd iuenit de dolore. z p^{ri}ustio
nō ei⁹ z incidit ipz iūcturā: z sanat⁹ ē: z postqz p^{ri}terijt ei sps
lōgū accidit ei illa eadē corruptio in digito indice man⁹ suet
venit ergo ad me z conatus sum repercutere illā super flui-
tatē: cum eo q posui super manū ex medicinis post mūdifi-
cationē corpis ei⁹ z nō rep^{ri}ussit ē: z cepit icidē in digito aliū
donec icidit in manū: z vocauit me icidē manū ei⁹: z nolui
sperās ex me rep^{ri}ussionē illi⁹ supfluitatis: z timui ē sup ipz

Cum
fione
bu
ma
natu

Quib⁹ e-
gritudi-
bus co-
p^{ri}at co-
briam.

Xoc ca-
tergadu-
m corru-
p^{ri}o mē-
bz.

Exm

apud incisionē man⁹ ei⁹ mortē qm̄ vī⁹ viri erat sup casu:
z postq̄ desperauit de me transiit ad terrā suā: z puenit po
sta ad me de eo q̄ pparauit z incidit manū suā totā z sana
tus est. Et dixit Albu. nō attuli hāc narrationē nisi vt sit ad
intoriū sup illud qd cadit de gñe hui⁹ egrit⁹: z vt sit signa
tio q̄ significet: z fz quā agat. Quō stupefiat mēbrū vt do
lorē nō pēpiat in sermone seq̄nti de mē⁹ narcoticis dicef.
C De curatione quarūdā egritudinum capitis per manuale
operationem. Cap. xxj.

Auuis qdā dicta sint in pcedētib⁹ sermo
nib⁹ de curatione quarūdā egrit
tudinū: ad quā cōplēdā qñq̄z regit⁹ instrūm chi
rurgie siue manualis opō in picularib⁹ capitis
ipsaz egritudinū: vifuz tñ fuit mihi cōgruū sci
re in hoc sermone: q̄ pncipali⁹ de manuali opōne ptractat:
vt sermo cōplet⁹ fieret dato q̄ hic ex illis dictis aliq̄ repetat⁹
adiungēdo hic de curis q̄rūdā egritudinū p oia mē⁹ instrū
de qb⁹ curatio in ipsis pcedētib⁹ pmonib⁹ nō pcessit: z vifuz
fuit mihi cōgruū fore ab egrit⁹ capiti⁹ curōne p manuale opō
nē p⁹ facere z subseq̄nter ad eadē manuale curōne egrit⁹
alioz mēbroz pcedere: vsq̄ ad egrit⁹ extremoz: siue ipsa
manualis opō ppleat⁹ cauterizādo siue icidēdo. C An tñ oia
scidēdū est manuali opōne vtēdū nō fore in eaz curōne nisi cū
pcesserit eaz curatio p dietā z potione q̄ neget pducere ad
salutē. Itaq̄ qñq̄z ipsaz egrit⁹ p curāda erit p regimē dietē
z potiois: vel saltē potiois in qbusdā picularib⁹ egrit⁹: z
in qbusdā picularib⁹ casib⁹: z maxie regimē potiois qd im
plet⁹ p curōne. an. n. manuale opōne pmitti o3 eūatio corpis
siue ipsa egrit⁹ q̄ curari o3 p manuale opōnez fuerit mālū:
de q nō o3 eē dū⁹ siue imālū: z b iō: qm̄ mālū opō p caute
riū vel incisionē dolorē loco infert: q est eā deflux⁹ mālū: ad
ipz: vñ posset in eo gñari apamisi eūo pcesserit hūis para
ti ad locū defluere. C Egritudines aut capitis qb⁹ manualis
opō ofert⁹ sūt qñq̄z sūt fride z hūide z pncipue mālū: z ma
xime cū antiq̄te fuerint: z manualis opōnis in ipsis pferen
tiā: cōstitit aut in cauterio facto supra caput in vno loco vel
plurib⁹: aut in incisione siue cauterificatione arteriaz timpo
rū: aut eaz q sūt post aures. C Et cauteriū qdem sup caput
qñ vnū in plurib⁹ sufficit: z est illud qd sit sup bregmo in lo
co fontanelle siue in loco vbi cōmissura coronalis iungit sa
gittali. Et locus qdē iste cōgiscit⁹ z vno p appōnē radicis
palme. vel man⁹ supra extremitatē nasi supiorē: z qñq̄s qdā
auctoz videant⁹ exprimere de manu medicū. Veritas tñ est
q o3 in hoc expir⁹ cū manu infirmū: z modus est iste. Dixit
Raf. pone radicē palme tue supra radicē nasi sui inter ocu
los suos: z vbiq̄z puerit digit⁹ tuus medi⁹ ibi est loc⁹:
signa g ipz: z mēsurēf. Mēf. in de appropriatis sūt dixit. ca
plo de catarro. loc⁹ cauterizatiōis est vbi teriat⁹ maior digi
tus man⁹. f. medi⁹ postq̄z eger radicē man⁹ in extremo na
riū posuit. Raf. aut p pti. ca. 8. dixit inueniēf loc⁹ iste b mō.
pone extremū vole man⁹. f. ex pte rascere in extremo nasi. f.
iuxta supcilia: z mēsurā cū tota manu extēdēdo eā i directo
sup frontē z caput: z vbi erit finis man⁹ addito osse digit⁹. f.
maioris qd addit⁹ cū replicatiōe pmi nodi sui. ibi est loc⁹. A.
aut tertij p. dixit. cauterij intētiō. f. qñtū ad locū vbi pncipa
lius o3 fieri p m intētiōne auctoz de cauterificatione loquen
tiū est vt fiat sup capite vbi puenit index aut auricularis. alio
z meli⁹ annularis. mēsurādo ab extremitate nasi. Et qz aliq̄
discordia inter auctozes vñ eē: vt p3 ex dictis eoz in inuētiōe
b⁹ loci: qd pnt doctozes. q talis discordia potuit pcedē ex
diuer⁹ foiaz siue figuraz capiti⁹ i eadē regiōe. fz max⁹ apō re
giōes diuerfas. z iō dixerūt: q o3 medicū in b bonā extrema
tione hie sup foia siue figura capitis z sup qñtitate man⁹. nā
in capite cui⁹ figura est oblōga z nasus curtus: z man⁹ bre
uis inueniēf locus iste cū replicatiōe digit⁹ medi⁹ vt dixit
Raf. Et in capite cui⁹ figura est magis rotūda z nasus ma
gnus z man⁹ lōga inueniēf cū extremitate idicis vel annu

laris z cū dicta mēbra mediocria se habebūt: tūc inueniēf
cū extremitate digit⁹. vt dixit Mēf. z hūc modū cōiter piaz
cūcates obseruat. C Modus aut ali⁹ inueniēdi locū p dcm̄:
dixit An. vbi. 8. est. vbi puenit medietas lōgi⁹ fili. cui⁹ lō
gitudō est ab aure ad aurē: de cui⁹ fili mēsurā dicūt. q filū z
ipz o3 extēdi ab aure ad aurē ducēdo ipz filū sup. nasū: de in
de o3 duplicari ipz: z o3 extremitas ei⁹ poni in extremitate
auris vni⁹ z duci sup caput directe vsus aliā pte auris: z vbi
teriat⁹ extre⁹ ei⁹ aliā est ibi loc⁹. C Quidā aut dicūt. q in
mēsurādo cū filo filū o3 extēdi nō supra nasū: fz supra cap
de aure ad aurē: deinde o3 duplicari z deduci vt ocm̄ est. Et
dñt. q sicut in mēsurā cū digito est deuiatio: vt patuit ita z
pp eadē cās pōt eē deuiatio in mēsurā cū filo: z pp deuiatio
nē in ipsis mēsuris aliq̄. ptingētē pp in aduertētiā medicū
aut pp formā capitis multū a nālī deuiatē: euenit q aliq̄ nō
repiūt inuari ex b cauterio: qñq̄s ex nā sui z egrit⁹ debeat
pferre: eo q nō puenit cauteriū ad cranei cōmissurā. Et dñt
q mod⁹ inuētiōis loci p dicti pambos dictos modos ē bñ⁹
p expiētiā. nec p t in b aliq̄ assignari cāz iō dñt. q ad vtrāq̄
expiētiā faciēda opz caput eē abrafuz vt nō ipediant capillā
iustitiā dictaz mēsuraz. C Dñt. q cā iuuā⁹ cauterij b⁹ loci
est eūo q sit de mā sub craneo. ptera mediāte illa. cōmissura
cū fuerit debite pūctiōis. nā in aliq̄b⁹ cōmissura ista est val
de stricta z in talib⁹ iuuā⁹ b⁹ cauterij nō est multū. C Raf.
tñ p pti. adducit aliā cām iuuā⁹ hui⁹ cauterij dicēs. q in lo
co p dicto est qdā vena iafet q in ipso cauterio cogit⁹ cui⁹ co
cture iuuā⁹ magnū sequef. Iuuamēta aut hui⁹ cauterij. Di
xit Mēf. ca⁹ de pseruatione ab egrit⁹ oculo3 sunt multa z
sublimia: z ppe ad oēs egrit⁹ capiti⁹ fridas z hūidas sic fo
da z ouū: z icotomia z vñgo: z gñitas sōni z gñitas sensuū
z palyis. z tortura z pluralitas catarris z corripē: z lapsus
ei⁹ ad oculos: z nares z aures z vuulā z fauces z ad oculo
rē dentū z gingiua3 z dolorē gutturis. z ad oēm difficul
tatē catarris z sup pulmonē z ptes pectoris z stōm z ptes vi
cinas z gñalr ad oēs egritudines catarris fridas z hūidas.
C Et modus opōnis ei⁹ est. dixit Mēf. vt radat⁹ loc⁹ z si
gnēf ibi z cauterizet⁹ cū cauterio ignito cui⁹ forma sit sicut
nucleus oliue maioris z pcedat cauterizatiō vsq̄ ad super
ficiē cutis ossis. C Albuc. de mō faciēdi b⁹ cauteriū. dixit p
cipias infirmo in pmi3 q eūef cū medicina solutiua mun
dificāte caput. f. ab hūore in eo peccāte trib⁹ vicib⁹ aut qua
tuor fm̄ q exigit⁹ vt infirmi z etas ei⁹ z cōsuetudo. sup. z q
eūef ē totū corp⁹: z si fuerit in eo pleni⁹: z cōiter auctozes
p supponūt eūonē puenientē debere pcedere: deide pncipe ei
vt radat caput suū cū nouacula. i. rasorio: deide fac eū sedere
iter man⁹ tuas qdratū. i. bñ directū: nō obliquū fz aliq̄d la
te3: puerfū ad ter: z ponas man⁹ suas ad pect⁹ suū. sup. tu. z
ligent⁹ aut bñ teneat⁹ a mīstris: z sig⁹ cū encaustro locū quē
inuenisti p mō⁹ supradcm̄ deide igni cauteriū: z pone ipz su
pra locū signatū cū distēsiōe cū q pstrigat⁹ man⁹ tua paulatiz
z reuoluat⁹ cū paulatina ppsīōe. pcedē a superficie cutis vsus
p fūdū ei⁹. in hac paulatina ppsīōe reuolue cauteriū circu
lariter: deide. f. cū putaueris cū eo sufficiēter dscēdisse eleua
manū tuā velociter z aspice locū. q si videris iā tñ detegi ex
osse cranei q sit sic extre⁹ capiti⁹ affoel. i. clauū aut sic qñtitas
grani eleua manū tuā z nō pcedas vltra. Si vñ nō sit itera
manū tuā: cū ferro ipso aut cū alio ab ipso si fridat donec vi
deat⁹ ex osse qd dixim⁹: deide solue aliq̄d d sale i aq̄ z ibibe
in ipa d coto z pone cotū sup locū z dimitte ipz trib⁹ dieb⁹:
deide ibibe cotū in butyro z pone sup locū z dimitte ipz do
nec destruat⁹ escara ignis. C Et dixit Alb. Quidā dixerūt.
q cauterizet⁹ cutis vsq̄ ad os z teneat⁹ cauteriū sup eo dōec
adurat⁹ qdā spissū⁹ ossis: deide radat⁹ illd qd ex eo ē p bu
stū: z aliq̄ dixerūt. o3 q pueniat⁹ cū cauterio ad vlt⁹ dōec im
primat⁹ in os ipressiōne fortē donec cadat os: qd sit sic sofa
kirate. z extimāt⁹ isti. q expirat⁹ ex b loco vapores capitis fz
mibi vñ. dixit Albu. q nō fiant he due spēs cauterij oino qñ

De iuuā
mēris cau
terij i cer
uice siue
cōmissura
coronali.

De modo
cauterizā
di in com
missura co
ronali.

Quib⁹ e
gritudib⁹
capitis cō
pū at ca
uterium.

Loc⁹ cau
terizatiōis
in ceruice
qñtū iuuā
mū.

Exempl

in hostib⁹ qbusda. f. valde robustis & multu indigentib⁹ aut forte hntib⁹ commissura valde stricta: tuc et in eis fiat hz via timoris: & dimittere ipsas fm me est meli⁹: & pcpue qn caput est obite na. Quidam aut apponut cauteriu potetiale: s; no est eq bonu & quocuq; fiat. dixit Mes. obseruet vt re maneant aptu vt emittat vsq; ad tps in quo manifestabit tibi ex toto pus diminui & egr⁹ catarrales tolli: deinde sanet.

De caute
rio in do
lore croni
co totius
capitis.

Dixit Albuc. q si in toto capite dolor fuerit cronic⁹ & p longat: & no pferut ei enones & pcpue si iaz cauterigat⁹ est cauterio pcpio: & puenit ei aliqd tuc considera: & si caput isfmi videris forte in coratioe sua: & no est debile & inuenit frigus vehemens tuc cauteriga ipz cauterio alio sup illo paruz: deinde cauteriga ipz sup oē cornu capitis donec ptraseat cutis & discoopiat⁹ de offe qstas oobi & cauteriga ipz cauterio vno in occipitio in loco in quo noiaf vas: & est loc⁹ in q ponit vtrorsu & eleua manu tua in h & no discooperias os. Infirm⁹ eniz inuenit p hoc cauteriu dolorē vehemētē diuerfuz a dolore reliquoz cauterioz oiu: & credo q sit pp oznu nuce & nervoz illic. & dixit. oz vt sit cauteriu quo cauterigat cornua capitis & occiput ei⁹ subtili⁹ cauterio q cauterigat mediu ei⁹.

De caute
rio dolo
re cronic
o totius
capitis
cu ferro.

Et dixit Albu. qn accidit in pre capitis dolor & sorda & emigranea: aut extēdit dolor vsq; ad oculū & no valet alia curatio tuc cauterigatio in ea est fm duos modos. f. aut cu me⁹ acuta adurēte aut cu ferro. Et cauteriu cu medicina est vt accipias dentē vnū allij & excoia ipz & abscede extremitates ei⁹ ambas: deinde scinde locū doloris cu floboto mo lato donec fiat loc⁹ sub cute in q dens allei capiat⁹ & in tromitte ipz in eo sub cute occulter. Deinde stringe sup ipz cu puluillis & strictioe deceti & dimitte ipz qstitate. xx. hora: rudoide solue & ete ipz & dimitte vuln⁹ duob⁹ dieb⁹ aut tribus postea pone sup ipz cotū infusuz in butyro donec loc⁹ faciat pus: deinde curet⁹ & sanet. Et si vis fac illud cu qbusda alijs medicis coburentib⁹.

Cauteriu vo cu ferro est hz huc modū. igni cauteriu clauile cui⁹ caput est sic for⁹ clau in qē qddā curuitatē: & in ei⁹ me⁹ est eminetia qdā pua & pone ipz sup locū doloris & retine manu tuā. f. a pūdatioe & reuolue cauteriu cu velocitate & sit qstas q adurif ex spissi⁹ cutis sic medietas ei⁹ & eleua manu tuā vt no aduraf arteria q est iseri⁹ & accidat flux⁹ sanguis: deinde ibibe cotū in aq salis & ponaf supra locū & dimitte trib⁹ dieb⁹: deinde pone cotū cu butyro donec cadat escara: deinde curet⁹ & sanet. Et si vis cauteriga hanc emigraneam cu extre⁹ cauterij cultella: & caue ne icidas arteria & ppe in emigranea q no ē antiq. q si no pueit & fuerit emigranea antiq: tuc igni cauteriu cultellare postq; sig⁹ sup locū doloris cu lanacui⁹ logi⁹ sit sicut medietas digiti aut qsi illud & depone manu tuā vice vna & stringe ea donec icidas arteria & puenias vsq; ad os. Uerū tū meo est tibi vt te caueas i cauterigado a pūna mādi bule q mo⁹ apd masticationē ne aduraf lacert⁹: aut neru⁹ qui mouet ipsaz ne accidat spasm⁹. Et esto sup custodiā & caute lā a fluxu sanguis q ibi subest: qm in absctioe ei⁹ est timor. & pcpue apd eū q ignorat qd facit. & dix. q cauterigatio cu cauterio hntē duos cultellos ē melior i h loco: & q si no sufficit ē h cauteriu. fiat ē cauteriu i me⁹ capij. dnt. in h dolore emigraneo puenit scarificatio auris eius de pji: & pfora⁹ ipi⁹.

De modo
cauterizadi
i apoplexia.

Et dixit Alb. cu antiquaf apoplezia: & curaf cu eo qd pueit & no pualet: & infirm⁹ no hz febre tuc cauteriga ipm 4^{or} cauterijs. f. sup oē cornu capitis sui vno: & vno in medio capitis: & vno in occipite: & cauterigaf cauterio sup os stōi: & est magis vltimū. f. qn esset per coitate ad stomacū.

De modo
cauterizadi
in epilepsia.

Epileptic⁹ aut nō cauterigaf nisi ille: cui⁹ epilepsia est pp flegma: & hoc post cūrōnes alias: & fiant cauteria quatuor i cuti dēi est in apoplezia: & si infirm⁹ fuerit fortis toleras cauteriga ipm ē sup spondilib⁹ colli & dors: & sit cauteriu oliuare resu tū infirm⁹ fuerit puer sit cauteriu stōle. i. oliuare min⁹. Et dixit. in obliuione post eūones pone sup caput rasū emplastrū de sinapi & itera ipsuz multoties: & si no cōmulerit fac

ei cauteria tria in posteriori pre capitis vsq; ad inferiorē par tē colli: & pone inter oē cauteriu grossitudinē digiti.

Et in melia ex humiditatib⁹ corruptis q flate grosso sunt tuc cauterigaf sic dices in palys in seqnti. c. f. in melia cuius supfluitas est decliuis ad meliaz: & est corp⁹ isfmi hūectatū tuc post eūonē pueniētē rade caput isfmi: deinde fac tortellam decēter factā ex lino in mo⁹ circuli: & si vis cauteriga in me⁹ capitis. f. sup. tu q fontanella capitis sit in me⁹ ipi⁹ circuli: & isfmi sedēs qdrat⁹ teneaf ab oi pte: deinde pnta. linimētū ex butyro ouiu antiquo & calefac. ipz sup ignē & calefactio: ne tēpata cū mēfura quā tolerat digit⁹ qn itronmittit in ipz: deinde infude ipz in me⁹ capitis ei⁹ in circulo & dimitte ipz donec infrigides: & fac illud cu isfmo oi hebdomada semel cū reliq; regie ei⁹ bono donec sanet⁹: & si vis cauteriga ipz faciēdo punctura pua fm plm ei⁹. f. medij capitis: s; oz vt teneas manu cū cauterio. f. & no pūdes ipz: imo sic odorādo. q. d. sup. valde supficiale. nā hec spēs cauterij hūectat cerebri cū eqilitate: deinde pone sup ipz totū ibibitū cū butyro cū adipe galline. Et scias q qnq; sit cauteriu i collo & ponit in eo filū nodosuz qd oz duci oi tpe: & diu teneaf apertū & puenit oib⁹ egr⁹ mālīb⁹ capitis: & retrahet mās fluētēs ad anriora capitis: & oculis puenit suua⁹ manifestū. Et dixit Sili. i. dolore capij iueterato facio duo cauteria sub crurib⁹ & qnq; facio duo decim cauteria circa caput: dicuntq; cā iuuat⁹ cauterij capij egr⁹ pcpio: & maxie illi q depēdet ex reumatismo siue d fluxu maei ad aliqd de mēbris supra dictis: siue depēdeat ab ipso in eē & pūari: vt qz sint facte a mā reumatigāte ad mēbz & pūet in pūdatioe ab eo p cōtinuā renouationē deflux⁹ ipi⁹ siue depēdeat ab ea in pūari lz no i eē: vt qz pcellerint a mā reumatigāte: s; postea mā no reumatigās sit cā pūerātē: & durabilitatis eaz est eūatio illius mae reumatigātis si ei⁹ d flux⁹ fuerit ab eēneo. qz vsq; ad illū locū. oz cauteriu deuenire aut est diuersio ei⁹ & ei⁹ de flux⁹ fuerit ad itra craneū: & h mediāte pmissura & poroib⁹.

Et dicit. q qzuis in egr⁹ fridus & de mā frida iuuat⁹ cauterij sit sp appens & in pū & in pēssu nibilomin⁹ iuuat⁹ ei⁹: est ēt manifestū in egr⁹ mālīb⁹ calis: vñ Aui. tertij p⁹ dix. illū in quo hūoz diuerse mae cōicāt. f. in recipiēdo iuuat⁹ est cauteriu verūm lz in egr⁹ de mā cala no ite appeat in pū: in pēssu tū appet iuuat⁹ eius: & fortasse plusq; in egr⁹ de mā frigidat⁹ hoc iō qz cala mā est faciliōis retractiois. & ci rionis diuersionis: qzuis aliqñ in pū appareat in eis nocu mentū ex quadā ignitione in loco sequente cauterium.

Extractio x. siue incilio: & cauterigatio venaz siue arteriaz q sūt post aures: aut in timporib⁹ seu in fronte pferit: vt innuit Albu. qn catarrī a capite fluūt ad oculos: aut ad pectus: aut qn accidit emigranea antiq: aut catarrī acuti pp la chrymales hūiditates in lacertis timporū aut sorda antiq; vehemēs: & dicunt pcpue. & puenit in egr⁹ ex coitate qn ex mājis hūoralib⁹ vel vaporatib⁹ a corpe vel singulari mēbro pcpue stō & epate ascēdētib⁹ ad caput egr⁹ hūit⁹ & pūerant in ipso: & hz boc veritatē qn descēsus catarrī siue ascēsus mae fuerit p venas aut arterias exteriores: in qb⁹ pole est incisionē siue cauterigationē fieri. nō aut qn foret p venas & arterias interiores: qn illas icidere aut cauterigare est im pole. Dicit tñ q incilio siue cauterigatio exterior⁹ qn fluxus est p interiores per se nō pferit: pōt tñ p accēs cōferre. & hoc duob⁹ modis. vno⁹ qn loc⁹ iciliois vene vel arterie exterioris diu teneaf aptus: qm tuc ab intrinsecis ad extrinsecas fieret diuersio & mūdificatio siliex q sequeret in fluxu diminutio. & finalit⁹ egritudinis sanatio: maxie qn loc⁹ iciliois vene extrifere eēt valde ppinqu⁹ mēbro cui reumatigaf vt in reumatismo oculi: qm tunc pp loci ppingtatē pole est q fiat sufficiens diuersio & mūdificatio: & h qnq; vifū fuit i expiētia mās. Alio⁹ qm pext⁹ vene icisionē sbrabit⁹ d nutrio mēbro cui reumatigaf saltē si ppiquū fuerit: tē illū mēbz cōuertit se. s. māj sibi reumatigātē: & cā aut puerit i suū nutrio.

De modo
cauterizadi
dii mē
colia.

Cauterij
i collo
oē egr
rudis
puta
leo colia.

Cauterij
nō solū
uenit
gritudo
fridus
et calidus.

Cauterizatio
vna
nap
riap
tuo
rū
aurea
egritudo
nib⁹ pū
rat.

De modo
cauterizadi
ve
nae pua.

Ad ictho-
ne arterie
segit inel-
ho vne e
nostru.

De mod
causam
dit mag
cola.

Causeri
i collo
oec egu
rudies
partu m
leo conu

Modus
cognosc
de p qd
ve
nas mae
fluant.

Causeri
no solui
uenit
grauit
fridus
et calid

Curones
obseruan
de in cau
ernatioe
e incisione
dictay ve
naray.

Causeri
zatio ve
naray
riay
tio tim
ru et pol
aurea
egritud
nib
rat.

De mo in
cidendi ve
nas pua

antefoluit et sumit: cōiter auctores mētionē fecerūt de ic-
sioe et cauterificatiōe arteriarū dictorū locorū. Et dicit qdā
q si q de venis locuti sūt itellexerūt de pulsantib⁹: et sic di-
cūt: q itellexit Asaravi⁹. cū dixit. incidant vene timpoz: et
sūt. Raḥ. cū illd dixit. 20. sti. Alij 30 dnt. q b oem pt itelli-
gi de venis et pulsantib⁹: qm p vtrasqz pt mā dferri. Aucto-
res verūtū expiesserūt de pulsantib⁹: maxie pp duas cās qz
vna est: q ad icisionē arterie segit icisio vene: 3^a est: q rō ē:
q ad qz cūqz pūculā mittant arteriarū rami mittunt et rami
venarū: 3^a arteria ē subtilior et situata in pfūdo sub venarū:
re nō pōt icisio sic distigui iter vnā et aliā: qn icisio arteria in-
cidat venarū: qz vna ē pōt iteruenire pp tres cās. 1ª est: qz vt
dictū ē vena ē situata supra arteria: et pōt accipi sine illa. 2^a ē
q maior est et magis appens sēfui. 3ª est: qz ples rami vena-
rū distribuit in pūculas qz arteriarū: vñ est qz multior ramis
venarū nō associant rami arteriarū. et hi pnt icidi sine ramis
arteriarū. 2^a cā est magis pūcū asceſui māep ad caput: et est
qz māe asceſdētes vtrūqz sūt caler et calis vaporib⁹ mixter et ta-
les māe calē apti⁹ fluūt p arterias qz p venas: pnt tñ et p ve-
nas et asceſdere: qz vna p eas 3^a p 3ª influat māe frigide siue
min⁹ calide: qre pp dictas cās incisio qn qz puenit fieri in ar-
terijs. et hoc vtrūqz qz qz in venis: et hoc vt rari⁹. Et do-
cuerūt aut auctores cogſcere et discernere qn flux⁹ māep est
p venas intrinsecas vel extrinsecas: et b qz qn posito sup ve-
nas vñ arterijs extrinsecis eplo strictione eoz nō segit iuuam:
tūc dflux⁹ est p intrinsecas. si at segit iuuam⁹ ziuuam⁹ sit mltū: tūc
dflux⁹ est p extrinsecas. si aut sit puū tūc aut est p vtrasqz sil⁹
et docuerūt discernē vel distigui. p quā venarū vel arteriarū
locorū dictorū dflux⁹ fiat: vñ dixit Sal. 13. terapē. Opz radē
tē caput tāgere arterias q posteri⁹ fm alterutraz aut et q in
fronte et 3ª timpora sūt: et qz eaz appuerint tibi calidior
res eē et magis pulsare illas icides: qz pillas ferf mā: qz itel-
lexit de mā calā. Ceterū qz aliqñ ferf p arterias mā frida: et
tūc nō posset cogſci arteria p quā ferf p pdeā sig⁹: 3ª ozt co-
gſcat p plen⁹ maior⁹ arterie: et p iph⁹ maior⁹ dilata⁹:
et sūt maior⁹ plen⁹ et maior⁹ dilatatio repta in aliq venarū
dictorū locorū idicat qz p ipsaz deferf mā qz si tact⁹ illi⁹ ine-
nit calitatē tūc ipsa est frida. Et ad icisionē aut faciēda au-
ctores notauerūt qdā adiciones eē obſuadas. Et 1ª est.
q nō fiat nisi pcedēte curatiōe pueniēti et nō pſuerit. Et 2^a ē.
vt nō fiat icisio nisi cor⁹ sit sufficiēter eūatū ne pp dolorē et
cōmotionē mā plima p alias venas trabat ad locū: vñ dixit
Raḥ. 2. sti. qz hec incisio venarū ozt fieri post eūonē toti⁹ cor-
poris. Et 3ª est. qz tūc nō sit in capite soda fortis ne pp vtrūqz
dolorē māe plurime trabant ad caput: vñ. 2. sti. ait Raḥ. cū
soda accidit fortis in morbis oculorū nō curet paties cū ex-
tractione venarū timpoz nisi mitiget soda: qz iducet infirmo
magnum nocum. Et deinde intueūdū est. dixit Aui. qm arte-
riarū et venarū que portāt māe alie sūt magne et alie sūt pue-
qz pueniat in icisioe ad finē in exētiōe ei⁹ si est ex eis q extir-
pant et tales sūt q sūt pue. nā de pūis pōt fieri extirpatio et
ciendo ēt magnum fructū. si vñ sūt magne nō pnt extirpari: qz
qz magnarū est pnt aliorū mēbroz rarorū. qre ex iph⁹ inci-
sione magnum inferret capiti nocum. phibito sanguie et spū ar-
teriali ab illis ramis. Et itā qz de magna vena nō possit fru-
stū magnum extirpari nisi cū labore multo et magno dolore:
3ª sufficit qz incidat absqz extirpationē fructū. Et de mo inci-
dēdi venas nō pulsantiles pūas: dixit Sal. 13. terapē. qz cūqz
gete sūt et in cute. i. in supficie posite si qd eaz incidēs pte vt
in crurib⁹ in varicib⁹ sic meli⁹ opaberis: et. Al. hoc ēt appli-
cans ad arteria pūa dixit. in pua arteria sufficit vt in pfūdo
scarificet qtenus currat qd in ea est ex sanguine. istud est. n.
qz qz pūmū iuuamēto vērōsarū in nuca. i. collo cū scarifi-
catiōe et iuuamēto sanguisugay sup frōte. Et Albu. hūc mo-
dū vñ magis adaptare venis et arterijs q sunt post aures et
dans modū dixit: opz qz vis incidere eas vt radat infirmus
caput suū: deinde frica locū cū pāno aspero vt appeant arte-

rie deinde stringat infirm⁹ collū suū cū quolz pāno suo: de-
inde pſidera vbi pulset venarū nota vbi sūt arterie: sūt loca
q sunt post aures depſa et raro occultant nisi in qbusdā bo-
minib⁹ vt in valde pinguib⁹: deinde signa cū incaustro: de-
inde incide sup eā cū spatulum vtrin⁹ acuto incisioe pue-
niēte ad os: et fiat illud p latitudinē capitis. et si vis itromit-
te spatulum sub arteria et incide tñ incisione ad supiora et
sit lōgitudo incisionis qz duo digiti iuncti. et pōt hoc itelligi
de incisione q sit in cute: et ēt de ea q sit de extirpationē fructū
arterie. et qn incidit egredit sanguis egressionē pulsantī cū
pulsu frequēti. si aut arteria nō appet sensui. tūc dixit Albu.
opz vt mēſures ab aure qzritatē triū digitorū cū incaustro.
et hinde vsqz ad os. et dixit. illud qd opz emittēte de sanguie
est sex vnciez fortasse emittēs ex eo pls vel minus et totū b
fm qzritatē q appet tibi de xute infirm⁹ et replōne arterie. et
tūc cōsidera vuln⁹ et si remanet sup os et ex lipbac. i. gingia
aliqd. tūc incide illud vt nō accidat apā calm. deinde stringe
vuln⁹ cū licinijs ex pāno lini et cura ipz sicut opz donec sane-
tur. Et de incisione aut vene magne aut arterie magne. dixit
Sal. 13. terapē. si appet tibi magnū vas aut magne pulset in
fallat⁹ ei hoc. si erit broncū. i. vinculū vel ligamētū imittēte
pūis. et ita abscondere qd mediū. Et in his verbis innuit
vinculū debere fieri in duab⁹ pti⁹ arterie magne vel vene
magne deinde qd incidat i medio duarū ligaturay. et sic ēt
voluit Med. debēt aut fieri hec vincula ex mā difficile pu-
trescibili sicut de serico. nā facile putrescibilia cito defluūt a
vasis. s. an bonā pſolidationē. et ēt i illo timor de fluxu san-
guinis nimio. nos aut volum⁹ circūcuratis vasis decidere
vinculū et nō pus. nā tūc caro supiuncta incisis pti⁹ vasoz
suppositio sit et claudit os eoz. ita qz nō pōt sanguis ab eis
fluere et cū puenit tps hoc tūc vinculis est i periculose deflue-
re. Aui. aut dixit. qn incidit vena sup timpus: ozt vt liger in
pms. deinde abscondat. et ozt vt ante absconione stringat eaz
filo siricino. qd est cū ea inferi⁹ in longitudie. et dimittat li-
gatura in ipsa: deinde incidat qd post ipsaz est. s. versus mē-
brū ad qd portat mā et cōputrefactū tūc aut auferat stric-
tura: et sic innuit qz fiat vna ligatura tñ ex pte trūci arterie: pp
qd notant qdā. qz in arteria pua nō est necia ligatura: sed qz
scarificando incidat. in arteria autē mediocri est necessaria
vna ligatura ex pte trunci: vt dixit Aui. in arteria aut magna
est necia duplex ligatura: vt dixerūt Sal. et Med. et in oi li-
gatura ozt dimitti filū longū vt pendeat extra vuln⁹. Et Al-
buca. aut de absconione arteriarū timpoz. dixit. opz vt radat
infirm⁹ pilos q sunt in timpozib⁹. ipse nāqz ostēdunt tibi ex
pulsu suo: et raro occultant nisi in paucis hoib⁹ aut in vehe-
mētia frigoris q si occultant tūc stringe caput. als. collum
suū cū qz panno: deinde frica loca cū hq calā donec appeat
tibi arteria appitione manifesta deinde excozia cutez cū spa-
tulum cūz facilitate donec puenias ad arteria: deinde piice
in eaz vncinū et trabe eā ad supiora donec extrahas eā ex cu-
te et facias eā euadere a tunicis q sub ea sunt ex oi pte: et si ar-
teria est subtilis tūc inuolue eā cū extremitate vncini et inci-
de ex ea pte fm qzritatē qua elongent extremitates ei⁹ et cō-
trahant donec accidat fluxus sanguinis. nā si incidat et ab-
scondit nō abscondit sanguis penit⁹ deinde attrabe ex san-
guine a trib⁹ vncijs: vsqz ad sex. et si arteria est magna: tūc
opz vt liges eā i duob⁹ locis cū filo duplo forti ex sirico aut
ex chordis albobos vt nō pperet ad ipsaz putrefactio an cō-
pſolidationē vulneris et accidat flux⁹ sanguis: deinde incide
supfluitatē q inter duo ligamēta est et fac illd in illa hora aut
hora alia post illā: et opz post attractionē arteriarū vt i pleat
vulnus coto antiquo et ponant sup illd puluillū dēcter factū
post solonē et curet cū medicis faciētib⁹ nasci carnē. qdā aut
cauterifāt has arterias post incisionē eaz: et qdā post icisio-
nem factā in cute tātū: et qdā nulla scissione pmissa. Et dixit
Albu. si vis cauterifā eā cū cauterio cultellari donec incidā
tur extre⁹ ei⁹ et stabit loco opōnis incisionis eius: et est me-

De mo in
cidēdi ve-
nam ma-
gnā et ar-
teriam.

lino opus nisi infirmus habuerit febrem aut nisi sit calide pro
nis: quoniam cauterium est ex eis quod iuuat ad finiendas humiditates. quod
est melius in iuuamento. Et melius est ut cauteriges eam cum cultello
habeat duos cultellos: quorum acuitas sit minor multum acuita
te cultelli: quoniam si sunt acuti sicut cultelli propter utriusque fluxum
et non incidunt carnem cum velocitate: sed cum in eis est aliquantulum
grossitudinis tenet in eis calor ignis et abscondit caro velo
citer: et ideo hoc opus est melius et leuius omni tempore et facilius. et dicitur sit
spatium quod est inter duos cultellos huius cauterij quantitas gros
situdinis digiti postquam tu signas duo loca cum encaustro et de
pone utrosque ignitos valde donec pueniant ad os et incidant
venam in duobus locis et elonget quod est iter extremitates eius.
nam non solidat. scilicet extremitates vene cum hoc cauterio penitus.

De cura egritudinis nervorum per cauterisationem. Cap. xxij.

Egritudines nervorum cum non possint sana
ri per regimen cum cibis et
medicinis tunc curari debent per cauterium: verum
dixit Albuc. quod cura per cauterium non convenit nisi
illis que accidunt ex flegmate et devent in eis que
accidunt ex excitatione.

In paraly. Et dicitur in paralyti cauterisa ipsa in medio capitis et super os
cornu et super posteriorem capitis et tribus cauterijs super spondiles
colli et stringe cauterium donec coburnat de cute pluri eius: et non
indiges pluribus cauterijs: quia egritudo est fortis in infirmo
est tolerans tunc cauterisa ipsam quantum cauterijs super spondiles
dorsi. et dicitur quod quod puenit cauterium factum. scilicet in fine spine super
osse cauterizet quod in paralyti particulari alicuius membri puenit
cauterium factum super ipso membro in uno loco vel pluribus: sed dis
positione et quantitate ipsius membri et egritudinis vehementiarum
maxime convenit in paralyti particulari cauterium appositum super
nervum a quo veniens ad illud membrum habet originem.

In spasm. Et in spasmico convenit cauterisatio super membro capitis et in
posteriori eius: et quod dicitur. quod puenit ei sicut in paralyti et in eis
de locis. ergo dixit Albuc. quod devent in spasmico. dicitur quod
quod intellexit de spasmico in aliis. et quod dixerunt. quod non convenit in
presentia spasmici: sed in preservatione ab eo multum puenit: et ipse
innuit dixisse illud in tortura eueniente a spasmico.

In tremore. Et dicitur. quod puenit cauterium puenit in tremore. et Albuc. dixit.
quod accidit alicui tremor ex frigore in nervo: aut ex febre quod
tana: aut alio: tunc oportet ut cauteriges ipsam quantum cauterijs: aut
quod super spondiles dorsi inter omnem spondile cauterio uno et in
pectore alio cauterio: et alio super stomum eius et cauterio oliuari.

In tortura. Et in tortura dixit. oportet ut cauteriges ipsam cum uno cauterio
apud radices auris et alio parum inferius a timore suo: et alio
apud coniunctionem duorum labiorum: et dixit: pone cauterium unum tamen
ex prioribus in infirmo. scilicet quo appet infirmus quod fieri pre que
appet sana: et quod laudant et cauterium super collo. Et deponet
dixit Albuc. manum tuam cum cauterio donec pburnat medietas
spissitudinis grossitie cutis.

In stupore. Et dixit Albuc. quoniam stupet aliquod membrum et non valet alia cura
tior cauterisa ipsa cum cauterio quod meret magnitudo membri
aut puitas eius: et sit cauterium tuum intras spissitudinem cutis
parumper. Et ideo cauterisat quod stupor quod accidit manui aut
pedi in spondilibus dorsi apud exitum nervorum quod movet illud mem
brum et remouet stupor. vix non presumat in his nisi quod est sapiens
in anatome membrorum et ingressione nervorum movetur corpus.

De cura quarundam egritudinum oculorum per manuales operationem. Cap. xxij.

In multis egritudinibus oculorum cadit cu
ratio per manuales operationes: et
nos de ea dicemus in hoc cap. Et in aqua descendente
te ad oculum dixit Albuc. cauterisa ipsam cum cau
terio in medio capitis: et duobus cauterijs super
duo tempora si inceptio descensus aque fuerit in ambobus
oculis sicut in uno tempore si in uno oculo tamen: et absconde
cum cauterio ipso omnes venas et arterias que sunt sub cute sint
cauteria in eo longa in latitudine temporis. Et cave ex hoc

In aqua de
scendente
ad oculum.

a fluxu sanguinis: quod si videris eum absconde ipsam statim: et dixit
quod cauterisat in ceruice duobus cauterijs ultimo productio.
Et si cum cauterijs his et alio regie bono curatio non perfici
tur et steterit aqua et descenderit tota et fuit parumper igrossata et
facta obediens dispositioni eius cum instro: quoniam quod subtilis est valde aut
grossa valde non obedit ei. Et signa signantia illud posita sunt
in ser. tractatu 4o in proprio capitulo. Tunc dixit Albuc. si volun
tas fuerit ut deponas eam cum instro oportet ut facias sedere infirmum
inter manus tuas quadratum oppositum luminis: et si intellexit
Medic. cum dixit. locet in domo temperati aeris iaceat supinus pro
pe solis non in radijs solis. Dixit Aui. non sit iuxta fenestram
neque in loco vehementis luminis et liga oculum eius sanum et stringe
eum valde deinde eleua palpebram oculi manu tua sinistra si
oculus in quo est aqua est oculus dexter aut manu tua dextra
si oculus est sinister. deinde accipe manu tua dextra almagda.
id est instum aptum ad deponendum aquam et voca acus: si
est oculus sinister: aut manu tua sinistra: si est oculus dexter.
Et tunc dixit Avicenna. precipe infirmo aspicere ad lachryma
le domesticum et ad nasum et conservetur secundum illam figuram:
deinde pone extremitatem almagda in albedine oculi et a parte
lachrymalis minoris: quod tamen precipit quod medicus masticet se
men feniculi aut cimini et insufflet in oculum pluries deinde
ponat instum. Deinde dixit Albuc. ipelle almagda cum virtute. id
discretionem cum reuolutis cum eo manum tuam. id est ipsam cum manu tua:
quia oportet pcedere inter tunicam et tunicam cum leui reuolutione instum
donec penetret tota albuginem oculi. Dixit Aui. coram forami
ne. scilicet pupillae: inuenit illic sicut spatium et fumositatem. id est du
sentias quod almagda iam puenit ad rem vacuam. Et dixit Aui. intro
mittat ipsam usque ad terminum diffinitum. Dixit Albuc. oportet ut sit
mensura itineris almagda ad profundum mensura spacii quod est a
pupilla usque ad finem nigredinis in cornea oculi. videbis enim
in ipsa pupilla visionem oculi per claritatem tunice. deinde pone
almagda usque ad locum in quo est aqua: deinde preme eam infer
rius vna vice post aliam. Dixit Aui. non cesset deponere aquam
donec clarificet locum. scilicet non descendat aqua statim infirmo: viderit
lud super quod aperit oculum et almagda in oculo suo: deinde gese
paululum non excedo almagda: et tunc si reascendit aqua deponere eam.
et dixit Medic. obseruet cum oculo industria: ne quod deponit ex aqua
et si sit occultado et sepeliendo eam quantum potest est ne redeat tene
do per spatium almagda supra ipsam. Dixit Aui. quod occultet post
corneam desub: et si dicit. quod si non obedit aqua et non currit ad partem
ad quam fecisti descendere tunc declina eam ad partem alteram et expelle eam
ad partem ad quam ipsa declinat et sepeli ipsam in ea. Et dixit Aui.
quod si videris aquam redire in diebus in quibus curas: ut 1a vel 3a
die: et as solidationem pforationis coniunctive reduc instum in il
lo eodem foramine. ipsum non permanet et non consolidat: si non paucis
diebus. Dixit Albuc. cum videris aquam figi: et non ascendit tunc
extrahere almagda cum facilitate: et tu reuolue in excitatione eius
manum tuam paulatim: deinde dissolue in aqua aliquod ex claro salge
ma et ablue cum ea oculum infirmum: deinde pone eum oculum totum vel
stuppam aut lanam infusam oleo ro. et albu. oui: et liga oculum. Sed
nos et quod sunt nisi tempus ponimus supra oculum ciminum tritum cum al
bumine oui. et Medic. dixit vitellum oui cum oleo ro. appone. et di
xit. oportet ut opilec oculum sanum ut non remoueat. scilicet ad videndum et
sequeat eum oculus infirmus. scilicet in motu: et sic appet quod quod fieri
operatio oculum sanum: et eum clausum et strictum: ut dixit Albuc.
et et dicit teneri sic post operationem: ut dixit Avicenna. et oportet ut non seque
in motu sanum oculum infirmum et accidat ex motu eius commotio in
disposita: et iter supascendat: et iter ut non phibeat ex motu oculi
coniunctiva a solidatione pforationis in ea facte et propter eius dormi
tium deceter factum in quod dormiat super dorsum suum in domo tene
brosa et phibeat ab omnibus motibus et tussi et non moueat caput
suum a dextra neque a sinistra omnino: et sit ligamentum factum super
secundum dispositionem suam usque in diem 3um: deinde solue ligamentum in illa domo
tenebrosa et expire visum et fac eum videre res: deinde reduc li
gametum usque ad diem 7um et non oportet ut facias illud in hora curantis
aut post ictionem statim: oportet ut alienes illud prope aqua et aqua

clauda fa
ciliu i co
nactum
valde du
m.

In fluxu
lachryma
tum.

Regim
post op
eratione
cauteri

dit velociter p aspectu vehemeter. ⁊ Aui. dixit fac eū doz /
mire. i. accubere trib⁹ dieb⁹ sup collū in tenebris sup. deide
solue ligamētū. Et subdit. qñqz neēie sunt iterationes opo-
nis pñme hui⁹ emplatationis. s. cū vitello oui ⁊ oleo ros. ⁊ ob-
seruationes hui⁹ pparamēti ⁊ resupinatiois p vnā hebdo-
madā: ⁊ istud qdē est neēiuz qñ fuerit illic āpa aut soda aut
aliud. s. accidēs regres getē ⁊ obscuritate: verūm āpa supue-
niēs facit neēiuz vt soluat ligatio fortis ⁊ mollificet vt non
fiat attractio māez p ligaturā strictā fortē ⁊ augmētet āpa:
⁊ penit⁹ meli⁹ est vt obseruet eger ppatioē suā dictā vsqz/
quo remoueat dolo: ⁊ nō soluat interim ligatura in oib⁹ tri-
bus dieb⁹. **C**Dixit Albuc. si accidat āpa calm: tūc opz vt
soluas oculū añ 7^m die: ⁊ rectifica cū eo qd sedat āpa. ⁊ dixit
Aui. opz. vt fiat vaporatio in tpe resolōnis ligature cuz aq
cucurbitē ⁊ virge pastoris: ⁊ siliū. **C**Dixit Albuc. qñ seda-
tur āpa. s. aut dolo: tūc absolute visus eius sed pone sup fa-
ciē eius ozale pñū coloris viridis aut nigri quo tegat vi-
sus ei⁹ sub eo dieb⁹ aliquot ipso exite in illa domo tenebro-
sa: deinde ingrediat a domo gradatiz ⁊ pseruet in cāis suis.
Dixit Mes. pferant ad locū hūc. s. si neēiuz fuerit ea q dixi-
mus de cura vulnez oculoz. **C**Dixit Albuc. q ex hoibus
sunt quoz oculus est valde durus si in eis non obediēt tibi
almagda ad introitū: q. s. nō potes cū eo pforare pñctiuaz
pp sul duritiē: tūc opz vt accipias spatumule qd noiat albo-
rid: ⁊ est instm acutū sicut acus cū qua sinitur ⁊ pfora cū ea
cōiunctiua tātūz nō vltimes manū tuā in foramē: qñ non
fit hoc nisi vt facias viā ad almagda locū. s. subtiliz: deinde
facta hac viā intromitte almagda: ⁊ fac vt dictū est. Similr
⁊ Aui. dixit Albuc. iam puenit ad nos de qdā medico ex illis
qui sunt de alaynerb. q dixit: q facta fuit pforatio quo fun-
dit aqua extra oculū: vey ego nō vidi aliqñ in terra nostra
q fecerit illd ex libris antiquoz: ⁊ est pole vt sit aliqd nouū:
⁊ Aui. dixit hoies qdē hñt vias diuersas in exercēdo curaz
aque que fit cū instro ita vt qdā eoz sint qd rñpūt inferio-
rē pte corneae ⁊ extrahūt aqua p ea: ⁊ b est in quo est timor:
qñ cum aqua qñ est grossa egredit ēt albugineus. **C**Dixit
Albuc. almagda fiat ex ere pprio ⁊ sint extremitates ei⁹ cū
subtilitate triangulata ⁊ extremitate acuta.

CIn cura lachrymar. dixit Albuc. qñ lachryme oculoz sūt
antique assidue: ⁊ sunt p venas ⁊ arterias q sunt in mani-
festo capitis exteri⁹ ⁊ verificat illud ex supfluitatibus
frigidis flegmaticis: tūc cauteriza ipz cū cauterio in medio
capitis ⁊ duob⁹ cauterijs in ceruice sub duob⁹ ossib⁹ ⁊ duo-
bus cauterijs sup duo timpoz: ⁊ si indiget additione caute-
rioz: tunc cauteriza ipz in oi latere caude oculi sup extemi-
tate supcilij cū cauterio puo. **C**Et si nō cōfert ⁊ vides faciē
infirmi deo rubere ⁊ sentit in fronte sua deambulationem
sicut est deambulatio formicaz q oculi sunt extenuati hūidi-
ta q iā corrosi sunt pili eoz cū corrosiōe ⁊ calefacte sūt pal-
pebre eoz ex acuitate lachrymar. Dixit Albuc. antiqui in-
digerūt in curatione eaz opōne quā noiauerūt curationē
cū enē: ⁊ est vt pcpia infirmo radere pilos q sunt in fronte
sua. deinde incide in fronte sua tres fixuras eq distātes s3 lō-
gitudine frontis: ⁊ sit lōgitudō fixure qñ duo digiti: ⁊ fixu-
ra vna sit eq distās longitudini nasi in medio frontis: ⁊ scda
sm longitudinē parūper a notu lacertoz qui sūt in lachry-
mali remotā: ⁊ 3^a in pre altera. Et caue ab incisioe arteriarū
que sunt in duob⁹ lateribus ⁊ elōga manū tuā a pñuatio-
ne duaz mandibular: sit quātitas cuiusqz incisio- is quā-
titas triū digitoz pñuatoz ⁊ sit tibi frustū spongie ppara-
tū aut panni sicci multi cū qb⁹ exices sanguinēs: deinde in-
tromitte spatumule duaz acutaz extremitatū ab incisioe
que est a pre timpoz vsqz ad incisioē scdam ⁊ excarna cū
eo totā cutē que est inter duas incisioes cū siphac: qd est su-
per os: deinde fac illud etiā ab incisioe media vsqz ad inci-
sionē tertiā deinde extrabe hoc spatumule ⁊ intromitte in
incisioē pñuatiē: instm aliud qd noiat cultellare acutuz

ab vna pte ⁊ ab alia pte lene: ⁊ pone lat⁹ diu acutū versus
carnē annexā cū cute ⁊ latus eius leue vsus os ⁊ ipelle illud
donec pueniat ad fixurā mediā: ⁊ absconde cū eo oia vasa q
descendūt a capite vsqz ad oculos preterqz cōtinuet incisio
vsqz ad illud qd appet de cute deinde fac illud a fixura me-
dia vsqz ad fixurā aliā. Et post qz currit ex sanguine qñtitas
equalis exprime loca a sanguine coagulato: deinde pone in
omne fixurā lixiuū ex coto veteri ⁊ pone desup puluillos
intinctos in vino ⁊ oleo aut aceto. ⁊ vide vt nō accidat āpa
calidū ⁊ in die tertio solue ligamētū ⁊ administra infusionē
multā cū aqua tepida: deinde cura illud cū vnguento basil-
con ⁊ oleo ros. ⁊ relis qb⁹ curant vulnera donec sanent.
CEt dixit Albuc. qñ accidit catarri acuti assidui ad oculos
⁊ vides eos extenuatos puos ⁊ iam debilitatus est aspect⁹
eoz ⁊ palpebre vlcerate sunt ⁊ cadūt pili ex eis ⁊ in pfūdo
capitis est dolor acutus ledēs ⁊ sternutatio pñs: tunc scias
ex istis accidētib⁹ qñ ille mae ⁊ catarri nō veniūt nisi ex ve-
nis intrinsecis: ⁊ melior curatio eoz est vt precipias infirmo
radere frontē suā: deinde incide in ea fixurā vnam in medio
frontis aut alteri⁹ parū fm latitudinē: ⁊ incipe cum fixura
a timpoze sinistro vsqz ad dextrū ⁊ sit incisio vsqz ad os. Et
elonga manū tuā a lacertis timpoz q mouent apud masti-
cationē: ⁊ qñ detegit os ⁊ ericcas totū sanguinē tūc separa
inter duo labia fixure cū coto vteri aut ex licinys de linor:
deinde stringe desup cū puluillis imbibitis in vino ⁊ oleo:
vt nō accidat āpa calm. Et dicūt qdā. sit oleū ros. in estate: ⁊
in hyeme oleū cōer: cū tu soluis illd ⁊ vides q āpa calz iā
minuit: tūc opz vt frices os donec incipiat in eo nasci caro:
deinde cures curatione vulneris.

CDe amotione aut vngule p manuale opōne. dixit Aui. q
tres sunt modi denudatiōis ei⁹ a tunicis: quoz pñm est le-
uioz: ⁊ 2° ⁊ 3°. ⁊ dixit de p: opz vt eleuet cū vncinis: ita vt si
spēdat a pñctiuaz: q suspēsiō ei⁹ incisioē eius facit efficit
imo ipsa suspēsiō cū vncinis: qñqz est sufficiēs ad denudatio-
nē totalē ei⁹: ⁊ qñ nō est sufficiēs saltē pparat ad facit inci-
sionē ei⁹ ⁊ dixit Aui. de 2° mō q si phibet ei⁹ suspēsiō ⁊ de
nudatio cū vncinis: ⁊ nō pōt eis denudari: tūc excoiet cum
capillo aut sirico penetrare sub ea cū acu aut cū radice pēne
⁊ sit penna colūbi: vt dixit Hal. Imuit ergo Aui. q accipia-
tur acus aut pēna ⁊ cū altero eoz fiat vt penetret sub vngu-
la pilus aut filū s3 sirico: ⁊ nō est neēiuz: dixit pñs: vt hoc fiat
nisi in vno loco aut in duob⁹ s3 q videbit prudēt opoziti.
⁊ sic cū filo vel pilo excoiet. Et dixit d 3° mō: q si istd nō suf-
ficiz: ⁊ nō pōt denudari: tūc neēia est excoiatio subtilis cum
ferro nō acuto: s3 obtuso vt nō abscondat qcqz s3 cornea vel
pñctiuaz: ⁊ iō qdā opatores illud faciūt cuz denario paruo.
CDixit Albuc. mod⁹ opandi incisioē est vt ponat infirm⁹
caput suū i sinu tuo: deide aperi oculū ei⁹ ⁊ eleua palpebrā
manu tua: deide collige vngulā cū vncino pauce duplicatio-
nis: ⁊ extēde eā ad supiora: deinde accipe acū ⁊ intromitte in
eā pilū s3 pilis eq vacce vel bouis: aut filū fortē ⁊ duplica ex-
tremitatē acus parūp sige eā in me⁹ vngule. s. a latere eius ⁊
penetra eā cū acu: ⁊ liga cū filo vngulā extēde eā ad exteri-
orē: ⁊ excoia cū filo lat⁹ vngule: qd est vsus pupillā: ac si tu
ferres eā cū pilo vsqz ad postremū ei⁹: ⁊ deinde incide resu-
duū ex pte lachrymali cū spatumuli s3 tili: aut forficib⁹ pñs:
⁊ dimitte carnē nālē: ⁊ nō accidat ei⁹ exicōe ei⁹ cursus la-
chrymar assiduus. Et qñqz dixit Albuc. extēdit vngula cuz
vncino aut cū filo sic dixim⁹: ⁊ deinde excoiat cū spatumu-
li leni ⁊ caue ne spatumule tēgat tunicā corneā ⁊ accidat i ea
ruptura ⁊ pforet pupilla. **C**Dix. A. oz vt eradicet vngula
qñ pōt ē pter qd accidat carnē lachrymā: noc^m s3 incisioe ⁊
miutiōe ei⁹: vt accidat lachrymā cursus: ⁊ nō solū ē cauedū ab
icisioe carnis lachrymā: s3 ēt pellicule ei⁹: ⁊ ob hāc cāz tuti⁹ ē
qdē paz relinq vngule qz exqñtissime eā icidere: ⁊ vt nō er-
res respice ad colorē carnis: nā dix. A. color distiguit iter vn-
gulā ⁊ carnē lachrymalis: ⁊ suba eaz: ēt distinguit in eas.

In fluxu
catarrhi ad
oculos.

In vngula

Alid fa-
ciedā i cō-
muniū
valde ou-
ra.

In fluxu
lachrymar.

Regit
post opo-
rationē
caractē

nam caro lachrymalis est magis lenis et magis rubea: et vngula est magis dura et magis alba. Ait Iesus Daly. vngula est dura alba nervosa: et caro lachrymalis est rubea lenis carnosissima. C Dixit Albu. post abscisionem vngule pice in oculum aliqd salis contriti. Et Des. dixit. et sicut Aui. ciminu masticatu cu sale aut hief factu ex cinia: et dimitte ipsuz vsqz ad dies aliu. h aut io fit: qz sal per se solu: aut et masticatu cu ciminu: aut et ipm hief. phibet adherenti palpebre ad oculu cu3 residu ei: qd remansit de vngula: et ipz et residu sumit: si aut no distillaret aliqd horz vel siliu in oculu adhereret palpebra cu residuo vngule: et pp hac cam et pcepit Aui. q eger moueat oculu suu oi hora. i. sepe. dz aut ciminu et sal masticari. s. optie et no triturari: qz in masticatione fit eis qda per mixtio saluie qua salis acuitas obtundit et qda calor quo dolor mitigat: verum ad maiore mitigatione doloris ne supueniat oculo apa. dixit Des. cataplasma exteri cu vitello oui et oleo violato et rosato vt qescat dolor. s. et mordicatio inducta a sale. et sicut dixit Aui. C Et quis Sal. videt innuere q supposito cataplasmate p dicto fiat ligatura et dimittatur vsqz ad tres dies. No intellexit q pmaneat ligatum vsqz ad tres dies absqz solone: quimo dz vt oi die soluat. Ait enim Daly. mane facto solue ligaturam. Et Iesus Daly. dixit. in crastino dissolue ea: et sicut in die 3. et eni dz solui ligatura ne p pnuu ligatione oculus inflammet vel coturbet et apes: et voluit Aui. dicere. q anq aliqd innouet in cura expectet vsqz ad 3. die ad min. imo et plus. s. quousqz oculus sit getatus et dolor get. hoc aut plm est: et in 3. die getato oculo et sedato dolore aperiat oculus et ipiciat: et si qd residu vngule affuerit. dixit Aui. administrent colliria acuta: vt illud residu extirpet. C Dixit Albu. si vngula est nervosa et no potest introritti in ea acus no figit in ea vncinus: tuc multoties curat cu medicinis q si vis incidere ea tuc aperit oculus et accipe spatumule subtile lene debilis acuitatis et rade vngula de suprasione cu subtilitate: q si vides q ipsa rarificatur. s. in suba et strigis. i. minora et iprimis in ea ratio: tuc distilla in oculu eius ex ore tuo ex hief de cinia: aut ex hief ru. beor aut ex sale contrito et opila oculu vsqz ad die aliu: et deinde itera sup ipsaz opone donec remoueas totu eius nisi contrariu sit tibi in oculo apa calin: tuc dimitte ipm et cura apa donec mitiget. deinde itera opone sup ipsaz cu ratione doce sanet. C Caro quoqz lachrymalis aliqn excrescit et supeminet et si no nocet oculo nocu magno dimittat. si aut nocet noeu magno. Dixit Albucasis. suspendat cu vncino et incide ex ea pte eius et no vltimes in ea incisione vt no accidat lachrymaz cursus assiduus: deinde distilla in lachrymale hief rubeum aut factum ex cinia donec sanetur.

In excre.
scencia car.
nis lachry.
malis.

In sebel.

C In cura aut sebel. dixit Albu. nece est in pms vt consideret q si oculus in quo est sebel est fortis: et no est in eo egritudo alia nisi sebel tunc collige sebel ei sic. pcipe infirmo vt ponat caput suu in sinu tuo: deinde subscinde illas venas cu3 vncino vno aut duob. fm prudentia tua: et sit vncin no st. tilis duplicationis aut sint duo vncini qdrati in corpe vno: deinde collige cu forcib. subtilib. illas venas cu subtilitate: et absterge sanguine hora post hora donec videas venas illas remoueri ex oculo et q resoluat et caue ne ledas oculu cu extremitate spatumulis. et dixit Albu. opo tua sit in meri die cora sole: et tu sis firmus in opone tua valde vt no icidas nisi illas venas. C Aui. at docuit collectione venaz fieri cu filis. s. de sirico vel cu pilis equinis sicut est in vngula et sint pili seu fila plurima q penetrer sub venis sebel: deinde oia illa fila siue pili colligant in vnu et trahant sup. vt eleuet sebel. Et dixit Aui. q ista est melior opo qz cu vncinis. Et dixit. q incisio fiat cu muradi. i. cu forcib. acuti capitis. s. et subtilis: et icidas sic q no remaneat ex venis illis aliqd penit. C Dixit Albuca. cu tu coplexeris opone tua: tuc distilla in oculu hief rubeu aut viride. Et sicut dixit Aui. et h io vt no valeat adherere palpebra residuis illaz venaz: ac et vt i. refi.

dua corrodant et psumant donec oculus ab eis totalit mundus remaneat. Et dixit Aui. q melior horaz anni ad curatione sebel est ver et autu. C Dixit Albuca. postea empla oculu cu eo qd sedat dolore oculi. s. cu vitello oui et oleo ro. vt dictu est in vngula. Et sicut psequedu est in sebel sicut in vngula cu reiteratione si neuius fuerit. C Dixit Alb. qnqz nascitur in qbusda oculis hoiz caro rubea pposita donec cooperiat pupilla aut appropiet ei aut stringat sup palpebras: et fortasse puerit palpebras ad exteriora et affiat rose balaustie: et operatio in ea est vt ponat infirm caput suu in sinu tuo deinde aperit oculu ei et collige illa in circuitu cu vncinis puenitib. ad illud et tene illud cu forcice vno aut cu gestio: deinde incide carne in pms donec incidas totu ei cu ra so. io. Et caue ab oculo vt no ledas ipz apud opone: et sit incisio tua q ipaz incidis aut cu spatumuli aut cu forcib. paruis cu qb. colligis sebel. cu ergo pplef incisio tua et remouetur tota tuciple oculu ex sale contrito aut distilla in eu puluer. re rubeu vel lile ei ex medicinis corrosiuis et pone sup oculu deforis cotu cu albumine oui vt secures ab apate calb. Et si remanet ex guadenegi aliqd et tu times apa calin tuc dimitte ipz et cura apa donec sedes ipz: deinde itera sup guardene gi opone donec sanet. Et dixit sicut fac in carne addita q accidat in oculis ex hac spe. C Deinde Albu. posuit canones in qb. oculis opatio manualis debeat fieri. et dixit. opz vt alie nes curatione ois oculi debilis ex via nali aut ex via accita li in opando cu ferro et no itromittas manu tua in aliq baru oponu donec videas illd mebz. s. an oculus sit tolerans ista opone. C Et dixit Albu. qnqz accidit eruptio in tunica vuea: deinde eminet et pcedit de palpebris sicut granu vue et ledat forma oculi pillud: et si vis incidere illud tuc intro mitte acu in radice vue ab inferiori vsqz ad superficiali pte: deinde introritte acu3 alia in q sit filu dupli a pte lachrymalis et fac ea penetrare. et dimitte acu pmi fm dispoie sua: deinde incide locu fili dupli et liga cu ea pte vue in circuitu acus et stringe eu multu: deinde extrahere acu et pone sup locu lanam infusaz in albumine oui: et dimitte eu donec cadat filu cum vuea: deinde cura oculu cu eo qd pfortat ipz donec sanetur vuln. C Et dixit Albu. qnqz stringit ipz ab oi pte cu circulo de pano donec addat oculus eminetia magnaz: deinde pforet cu spatumuli subtili qd pueniat ad pfudu oculi et curat huiditas albuginea et descendet oculus: et tuc igredis statim. deinde stringe eu donec sanet. C Et dixit qnqz aggregatur sanies in oculo silis aq. dscendetis: non est ipsa et modus opandi in ea est vt facias sedere infirmu sup sede pparata: deinde accipe caput ei. manib. tuis a pte duab. et moue ipz donec videas sanie puenire ad inferiora oculis tuis deinde figat et no dscendet amplu et absoluat lumē et videat infirmu hie videbat. Dixit. si no dscedit infirmu scias qz est aq. Si aut non pparat dscetus saniei cu eo qd dixim. tuc fac sedere infirmu inter man. tuas: et deinde accipe spatumule subtile et scinde cu eo sup cornea paruper apud pnuatione puctiue cu cornea in corona donec egrediat sanies. cu egredis tuc distilla in oculu aqua calida i q miscuisti mel aut aqua in q bullisti fenugrecu et mel deide roret cu reliq curatioe doce sanet.

C De curatione egru palpebrar p manale opone. Cap. xxiij.

Alpebre

qnqz accidit mollificatio ex humiditate: et tuc dixit Albu. cauteriza palpebra cauterio vno cu cauterio lunari: et no vltimes manu tua: s. solu s. qstitate q adurat 3. ps palpebre. s. d spissitudine eius et si vis cauteriza ipz supra duo supcilia par duob. cauterijs in oi pte. s. si ambe palpebre fuerint mollificate et vna tri super supcilio illius lateris fiat: et sit logitudo ois cauterij logitudo supcilijs: et tunc elonget a duob. pteb. C Si x. nod. siue grando aut lapiditas accidat palpebre siue supiori siue inferiori. dixit Albu. opz vt psideas si est pcedes in eo qd aparet de palpebra inter oem ptem: et tuc res est facilis. fige ergo super

In ca.
ruba
ta ma
lio.

In porro
fue acro
condane.

Caro

In larma
ip.

In
ne ru.

De la
inoma

In
ficat

In
ne furo
pidon

sup ea fixura plogitudinē: deinde excoxia ea ab oi pte cuz
facilitate donec euadat. i. extra exeat: deinde suspēde eā cuz
vincino z absconde ipsaz: z si nō pparat tibi eius abscondio ni
si postq tu penetras palpebrā cū incisioe parū: tūc nō no
cet illud infirmo in aliq q si fixura fuerit magnatūc aggre
ga labia cū futura: deinde cura vt oz. Qz si fixura fuerit pua
nō supuenit tibi ide malū in aliq z linimentū rectificat illā: sz
si grādo sit declinū ad anteriora oculi vsus supficie palpe
bre intrinsecā tūc inuēsa palpebrā z suspēde eā cuz vincino
pter q tu idigeas incisioe z pme eā ab oi pte qm eribit de in
de abluē oculū cū aq salia z cura postea locū cū eo qd incar
nat. Suilielm^{us} aut dixit: si vis eū extrahere ex pteteriori sci
de palpebrā fm rogatiōes intrinsecas z extrahet: z postea lo
cū liga cū albumie onī denuo z solidabit^{ur} z iste mod^{us} ob
seruat a modernis. Dixit Alb. si post incisionē elōgat pal
pebra nō nocet in aliq. Et qñqz accidit palpebre alce siue
porp vel acrocoridines. Dixit Alb. in cura opz vt teneas cū
tenaculis aut cū vincinis z incidas eū cū spatumuli a radici
bus suis: deinde pone sup locūz aezitricū: z si fluit ex eo san
guis cauteriza eū cū cauterio lēticulari subtili: z cauteriza
re eū est meli^{us} post incisionē. multoties enī redit qñ remāet
de radicib^{us} suis aliqd: z qñ cauterizat cū igne z cōburunf
illeradices nō redit. Si at accidit palpebre afarnach. di
xit Alb. pōat isirm^{us} caput suū in sinu suo. Et A. dixit. sede
sup scāno z inclinet caput ad posteriora: z teneat a mistro sic
tractū z inclinat z tendat cutis frōtis aī oculum z supra
oculū vsus ciliū vt eleuet palpebra multū ad supiora: qñ in
hac eleuatiōe est securitas a nocumēto oculi apud incisionē.
Dixit Alb. ppara tibi liciniū ex pāno lini: z fac ex eo cir
culū sz qñtate q pteineat afarnach i me^o circuli. Et A. di
xit accipiat medic^{us} afarnach iter duos digitos idices pme^m
fuit z cōpmat pay: deinde idicib^{us} suis aliqz tūlū fricare adinuē
cē sup afarnach vsus digitū me^m vni^{us} manuū suaz qñ sic fa
ciēdo aggregabit mā afarnach ad illd qd ē iter duos digi
tos z faciet ibi eminētiā z supilla eminētiā q appet iter ra
dices vel i circulo liciniū oz fieri scissio. Dixit Alb. scidet
in mēbro illi^{us} cū spatumuli icidēte fixurā plantudinē: z nō
sit fixura maior fixura q sit i flōmia in pfūdo at opz vt scin
das totā cutē neqz puenias ad afarnach. nā i plib^{us} dispoñi
bus pcedit z egredit^{ur} afarnach z fixura sz forma frusti p
guēdis albe. Et he^{re} q ea capiēdo ipaz cū pāno quē ppasti itra
digitos tuos ad exteriora: z tu dū trabis eā reuolue manus
tuā ad dextrā z ad sinistrā donec dispgat: z si nō appet tibi
afarnach in p^{ri} fixura: tūc oz vt addas i fixura pay cū facili
tate dōec pcedat afarnach: z tūc trabe eā sicut dixim^{us}. La
ue tñ cū tu addis i fixuris ne puenias cū spatulis ad oculū
z ledas ipz. Et A. dixit. icidat medic^{us} sup cutē scissioe suffi
ciēti. subtili tñ nō pfūda. z cautela in h^{is} necia est z ē vt incisio
nē faciat p^{ri} incisionē p^{ri} icidēdo pay: deinde si nō sufficit iterū
pay: z sic dōec sufficiat: z nō trāscēdat metā in pfūdādo inci
sionē. h^{is} enī tuti^{us} est qz audacter vnā subito faciēdo incisionē
si enī appeat afarnach in p^{ri} incisionē bonū ē z si nō fiat additio
in incisionē dōec appeat: z tūc si inuenerit eā separatā sup manus
suā iuoluat pānū siricū sup digitos vt cū pāno possit eā me
lius cape z tenere z nō defluat a digitis suis: z tūc trahat eā
suauiter a dextra z a sinistra: z sz modū vt euellat z separet^{ur}
q si remāserit aliqd ex ea pōe salē pstritū in pcauitate fixure
vt liqñat residuū qd remāsit ex illa: deinde pōe sup locū pā
nū infusū in aceto z hoc ad deficcādū z ad phibēdū supuē
tū apaz. qd si euenerit sēda ipaz dōec sedet: z sedato apate
cura ipm cū glutinatiois. i. solidatiuis in qb^{us} sielutū z hief
memitthe. z croc^{us}. nā ista solidat z pfortat z dolorē sedāt.
Et dixit. afarnach si nō obedit eductiōi cū pāno iuoluto ad
digitos: tūc medic^{us} pcedat icidēdo z detegēdo z excarnā
do suauiter cū ferro vel cū pēna: deinde capiat eā cū hamis
seu vincinis: z cū eis trahēdo moueat ipaz a dextra z a sinis
tra z sursum z deorsū donec separet: oz tñ vt adhibeat cau

tela magna in pfūdādo: ita vt res cadat in pfūdū. nā si sit
pcessus in pfūdādo tādū dōec incidat cutis pāniculi q est
sub afarnach nocet. nā si incipit appere adeps est labor ma
gnus in reponēdo ipm qñ p^{ri}mit digitis loc^{us} q ipm circū
dat z puenit inde dolor ē: z qñqz apā calidū: z remanēt re
lige dure pfūde q sūt deteriorēs qz afarnach. nā in tali inci
sioe pfūda cū sit icarnatio z solidat remanet palpebra in
durata i loco qz ē ibi pānicul^{us}: q iduratio ledit postea plus
qz faceret afarnach: z fortasse incidit aliqd de lacerto mouē
te oculū. i. palpebrā z debilitat ide palpebra ab opone hac.
Et nota hic pp suspicionē de incisionē lacerti palpebre vt non
cadat error in icidēdo: qd Daly. 9. practice. dixit incisionē oz
fieri plantudinē palpebre. Et silt dixit Raf. 2. pti. z postmo
dū eodē libro. dixit Raf. q oz fieri in lōgitudine corpis: pp
qd notat q latitudo palpebre p^{ri} duplū sumi. vno mō a la
chrymali ad lachrymale: sic nō sumūt auctores. Alio^{us} a pi
lis palpebre vsqz ad aliū: z sic sumūt eā: z tunc ista latitudo
cōicat ad lōgitudinē corpis z sz talē lōgitudinē oz fieri inci
sio: qz sz talē lōgitudinē sanat muscul^{us} palpebre: z incisio oz
fieri sz sitū musculi alt^{er} fieret in eo incisio p^{ri} trāsuersū nociua.
Et accidit oculo z palpebris passio vocata affracati: z est
qñ palpebre in clausiōe nō coopit^{ur} oculū: z iō vocat lepori
na: z ē ppe curuitas palpebray: z p^{ri} decurtari palpebra su
perior: absqz inferiōi z inferior absqz supior: z p^{ri} decurtari
vtrāqz sil. Et in qñqz palpebra acciderit. dixit Alb. q aut
est nālī aut est accñtalī: z dixit: q accñtalī sit aut ex pso
lidatiōe vlcis aut sectiōis aut cauterij aut filij. Et modus
oponis in palpebra supior est vticidas illā solidatione: z
vt separet. als. secures labia ei^{us}: z pōe iter ea pānū ex linor
z liges eā dōec sanet: z nō oz vt vtaris in p^{ri}nuatiōe ei^{us} re
bus q deficcāt z pstrigūt. nā si tu feceris illd reddi^{us} affracati
deterior qz fuit: imo vtere in ea reb^{us} q mollificāt sic senū
grece: z embroea eū aq in q sunt altea z semen lini z vng^{um}
diakilo qd dissolutū sit cū aliq ex oleis z inuolue i eo liciniū
z cura cū eo. z thesaur^{us} curatiōis tue est vt teneas vtinge
nō nō solidet sz formā q fuit in p^{ri}mis. Uia aut oponis in
palpebra inferior ē. dixit Alb. vt accipias acū in q sit filum
duplū z figas eā in carnē z facias eā penetrare a lachryma
li sinistro vsqz ad lachrymale dextrū dōec pueniat filū i duo
bus extremitatib^{us} carnis: deinde extēde carnē ad supiora cū
acu z icide eā cū spatumuli lato. Si g^o redit figura palpebre
fm q oz est bonū: z si nō accipe radiū z pone eū in fixurā z
puerte eū eo palpebrā z finde duas fixuras in latere interio
re palpebre: z sint extremitates duay fixuray a duob^{us} an
gulis incisiōis quē incidisti dōec pcutiāt z fiat ex eis angul^{us}
donec qñ aggregant^{ur} fiat figura eozū figura λ littere grece.
deinde aufer illā carnē p qñtate qd latus acutū ē iferi^{us} ab
eo qd sequit^{ur} palpebray: deinde aggrega ptes separtas z sue
eas filolane: deinde cura eos cū eo q dixim^{us} de medicinis
mollificātib^{us} i licinijs dōec sanet: z si affracati fuerit in pal
pebra inferior ex futura sectiōe vel cauterio tunc opz vt scin
das z facias vt ocm est de supior. Et dixit Alb. q suma ser
monis de curatiōe affracati siue supioris siue inferioris est
vt redeat ad formā nālē q p^{ri} erat aut ppe ipsam: z qñ in fi
gura nālī est penes oculos hoium diuersitas. Jō prudens
opator studiū suū pōere oz in hoc quō fuerit ei magis polt.
Et accidit palpebre vt aglutinent^{ur} z inuiscēt line p^{ri}nu
atiōe q aut est palpebre cū ipso oculo z cū oculo p^{ri}ungit^{ur} z
aglutinat aut cū p^{ri}uctina aut cū cornea aut cuz vtrāqz aut
est p^{ri}uctio z aglutinatio vni^{us} palpebre cū alteraz hoc fm
p^{ri}nt accidit in angulis oculi: qz ibi palpebre adinuēc mā
gis se ptingūt: z maxime in angulo lachrymali. De p^{ri}ia cō
iunctiōe. Dixit Alb. qñqz accidit multis hoib^{us} vtrōsolidet^{ur}
palpebra supior cū albedie oculi z phibet eū a facilitate mō
tus z ab oponib^{us} suis nālīb^{us}. Et A. dixit. qñqz accidit pal
pebris vt aglutinet^{ur} z ista aglutinatio aut est cū p^{ri}cauitate
i. ex pte p^{ri}cauitatis. i. ex pteteriori ipsi^{us} palpebre z cū huius

Nico. ser. vij.

k k k

In affracati
crati z est
prohibita
clausio
palpebrarum.In cōsum
ptiōe siue
infectio
ne palpe
brarum.

adherēt: dicit ipse aut sūt vlcera accētia in tunicis oculi. s. pūctiua vel cornea aut intrinseca pte palpebre aut est ruptu-
ra. i. vuln⁹ vel loco pūctiuitatis faciētis alcosol. i. pueniēs a
faciēte alcosol. s. medico oculista qñ detegit vngulā ab oculo
aut qñ colligit sepe z errat i opone sua: aut pueniēs in
palpebra ab ipso medico qñ fricat scabiē ei⁹ deide nō caute
rizat eā cū vncino z alijs q dicit sicut d3: aut qz nō pside-
rat medic⁹ oī hora illud qd opz psideare in ipso. s. si ism⁹
mouet oī hora oculū z palpebras sicut pcepit i cura vlcerū
oculi z palpebrarū z scabiē eay: z pp pācā accidit vt palpe-
bra cū oculo pglutinet. **De scōa at pglutinatioe palpebra-
rū.** dicit. A. qñqz sit i vno duoy latez lachrymalibz qñqz sit
pueniēdo ad mediū eoy: z qñqz sit oīs. s. toti palpebre: z tā
h⁹ pūctiōis est eadē cū pācā. s. vlc⁹ aut vuln⁹ eueniēs in ex-
tremitatibz palpebrarū aut altera eay cū nō curat vt pūct.
De cura pūctiōis palpebre cū oculo. dicit Albu. opz. vt
itromittas extremitatē radij sub palpebra z eleues eā sursum
aut extēdas eā in sursum cū vncino: deide incide adherētiā cū
spatūmuli subtili: qd nō sit cū acuitate spatūmuli cōi: imo sit
obtusū parūp vt nō igerec ism⁹ apud opone z remoueac
spatūmle z ledat oculū cū acuitate sua z sit icisio tua qñ tū
extorticas illā adherētiā cū facilitate dōec reddat palpebrā
fm so mā suā nālē z cū sanat adherētiā. i. cū remota est iaz
tūc fūde in oculū aquā salaz: z cū illa aq abluē ipm aut fū-
de in ipm ex hief scō ex zīmar dissoluto in aq: deide sepa iter
palpebrā z oculū cū licinio lini z pōe sup locū lanā ifusaz in
albumiēz postea vtēre hief p solidatiuis vlcēz donec sanet.
De cura pzie z scōe. dicit Zoar. ex carne palpebra vna
ab alia vel palpebra ab oculo suauit valde cū ferro. idē etiā
voluit yhs Daly. S3 tñ d3 in vtriusqz cura p⁹ ex carnationē
esse ablutio cū aq salia z alia. dicit Alb. Azarai⁹ tñ voluit
qz hec cura aliqñ p⁹ fieri p medicinas: z maxie cura pūctiō
n⁹ a palpebrarū adinuicē. s. vt supponant oculo medicine dis-
soluētēs z remollietēs scō cū mucilagīne: se. alteese. li. mal-
uez: sūbb⁹. Nā qñ fuerit remollitū vnculū pūctiōis frāgīē
z eo scō palpebra sepa a pūctiōe illar verūtū opz vt p⁹ fri-
cationē ei⁹ sequat⁹ cura cū aq salia: z sūbb⁹ phibeac. iterare
pūctiō. **Et accidit vt nascat⁹ sup palpebrā qdam caro ru-
bea cui⁹ rubedo.** qñqz est clara sicut ē rubedo fruct⁹ celi cūz
pcedit ad maturitatē: nō tñ est pfecte matur⁹: z ppter dictā
silitudinē vocat⁹ celsus siue moy: vocat⁹ ē sic: qz eius figura
est: vt dicit yhs Dalya. sicut figura mozi. Et Azarai⁹ voca-
uit eā apā alcuchub. i. celsuz: z ista caro est relaxata pēdēdo
a palpebra sicut pēdet fruct⁹ celi ab arbore sua. **Aui. p⁹xi-
t.** qz est caro pāniculosa addita in oculū. i. in palpebra. z
fm pūmū accidit in palpebra inferiori: qz ē magis apta vt i
ea eueniat pp suā getē: tñ aliqñ ē ptingit in superiori: z ista
caro qñ addit palpebre a pte eius intrinseca: tūc adheret tu-
nicis oculi: z vocat⁹ tūc moy oculi. Et dicit. A. qz caro pā-
niculosa: aut qz h3 in supficie qñ qsdā pustulas puas ppter
corruptionē sanguinis in ea: aut qz senp ab ea aliq effluit
virulēta putredo siue sanguis. **De cura ei⁹ q adheret tu-
nicis oculoy.** dicit Aui. qz est sicut cura vngule. Cura autez
eius q est in palpebra nō adherēs oculi tunicis. Dicit. A. qz
pōt aliqñ fieri cū medicinis fortis exiccatiōis qñ corrosiuīs
q psumūt carnē illā sicut est alcohol basilicū qd ponit. s. can.
z pōt ē fieri cū ferro. **Dicit Aui.** si fuerit apud lachryma-
lē. sup. ē aut alibi in palpebra: z nō sit ab itus adherēs oculo:
tūc rectius est vt scindat. i. cū ferro amoueac: z deide ad-
hibeat cura algarab. s. cū medicinis fortiter exiccatiuis in
algarab. **Et accidit palpebris filac siue vt dicit Azarai⁹**
ad filach z Aui. dicit. qz est grossities palpebrarū pueniēs
a mā grossa male dīspōnis nitrosa pp quā rubefiunt palpe-
bre z cadūt pili z adducit ad ptiū vlcationē in qb⁹ fixi sūt
pili z sequerēt eā corruptio oculi. s. qñqz: z hoc forte cū illa
mala mā attingeret ad pūctiua: z exasperaret vel vlceraret
illā. mā. n. vicissā z grossa est adustiuā vlceratiua z attracti-

In carne
rubea or-
ta super
palpebra.

In filac.

ua materiez calidaz: vñ rubefiūt palpebre. vñ. z. pti. d3. qz
silac est grossities palpebrarū cū vebemēti rubeitate z puri-
tu in angulis assiduo. dicit qz mā faciēs silac semp est gros-
sa. verūtū grossities diuersificat fm tpa eius: nā in pncipio
cū est recēs est min⁹ grossa: z qzto plus pcedit tāto ampli⁹
ingrossat: z rōne sue grossitiet ingrossat palpebras. Et dicit
hec materia pōt ē sanguinea colerica flegmatica vel melan-
colica: qñqz aliqā acqierit adustionē p cuius adustionez
d3 nitrosa atqz salia: z inquantū est grossa cū adustioe z acui-
tate adurit corrodit z vlcerat: verūtū ē qz vtpm cū ista mā
grossa pnticef mā colica subtilis faciēs puritū magnū in
loco: cura silac p manualē opone est cū cauterio subtili i lo-
co. vbi est ipsa mā z qñqz conuenit in ea cura scabiē.

**De euulsione pilorum palpebrarum z prohibitionē ornus
eorum.** **Cap. xxv.**

Accidit qñqz vt pili palpebrarū inuersionē
z pcedat vñus oculū z pūgāt ipm:
vñ plures pnt puenire passioēs. dicit Albu. sic
lachryme assidue z palpebre mollificatio z ab-
bugor: deinde sit istud cā destructiōis oculi nā
si pūdeat⁹ z vocat⁹ hāc passionē carmir. Et cā inuersionis
pili palpebrarū. dicit. A. aut est obliquitas pori p quē exit q
por⁹ est obliquat⁹ vñus intra aut est out⁹ pili sub alio piloy
vñ phibet pilū. qz oit⁹ sub eo recte pcedere: s3 necella-
rie obliquat⁹ nō inueniēs trāitū rectū. aut est dicit Aui. pp
pili magnitudinē. s. fm lōgū. sup. aut pp ipsius subtilitatem:
vñ plicat⁹ z nō stat erectus: z accidit ei vt plicet⁹ vñus oculū
z cognoscat inuersionis pili p visum z rēlonē patiētis. Et cu-
ra inuersionis pili. dicit. A. est fm qñqz modos: quorum
vnus est inuiscatio siue adherētiā pili inuersioni cū alijs pilis:
z ista pili inuiscatio est vtilis qñ pili inuersioni sunt pauci et
erecti sunt multi potētes sustētare supra se pilos paucos in-
uersos aliter est nocius: qñ esset cā inuersionis erectoy: z
ista inuiscatio sit. dicit. A. vt eluenet pili inuersioni z euenet
cū erectis inuiscado eos cū ipsis cū aliq medicamie inuiscā-
tiua tenēte eos sit equatos. Medicine aut inuiscatiue sunt
sicut mastix gūmi pini armoniacū visc⁹ glutinū qd egrediet⁹
de vtribz ostracoy aloes sarcocolla thuy: z sūbb⁹. qñ singlt
vel pposite dissoluunt cū aliq oleo vel albumie ouis: qd ē me-
lius: z terebētina est vtilis ad inuiscadū. glutē aut ostracoy
sumit⁹ qñ limacie cū stilo pungunt in aliqbus locis: qñ tūc
ab eis emanat qdā viscositas de q dicit Ras. qz qñ ponit in
loco pili inuersioni rectificat locū eius: z facit ipm adherere
cū alijs z nō nocet oculis. Thuy aut qd ad inuiscadū valet
est illud qd est pingue nō antiquū nec multū siccū. **De scōs
mod⁹ hui⁹ cure.** dicit Aui. qz pōt fieri cū cauterio: de q dicit
Alb. qz pōt fieri cū igne aut cū medicina acuta. De mō cau-
terij cū igne. dicit. A. qz fiat cū acu hūte caput curuatum: z
igneat⁹ z extēdat palpebra z cauterizet⁹ cū eo loc⁹ pili ipso
tñ pri⁹ euulso: z nō redibit penit⁹: qñ p cauterizationē clau-
dit trāitus vaporis q est mā pilis: z maxime nō redit penit⁹
qñ cauterizat⁹ bis aut ter. post cauterizationē ponat⁹ desup
bolus armē⁹ cū albumine oui mixt⁹ vsqquo p solidet⁹ lo-
cus. Cauterizatio at loci: maxime pili vñ⁹ difficilis valde: z
iō meli⁹ est vt cū igne fiat. **Terti⁹ aut modus est reducere
pilū inuersioni ad ordinē erectoy cū acuz: est vt acuz pene-
tret pforādo palpebrā ab interiori pte eius ad exteriores in
loco vbi est pilus: deinde ponat⁹ pilus inuersioni in foramine
acus vt egrediat⁹ pil⁹ ad lat⁹ aliud: z tūc remanebit nō inuer-
satus ad intra: vñ opz vt pilus tūc stringat⁹ vt nō possit re-
tro reuerti donec foramē factū ab acu sit sufficiēter contrit⁹
etū qz si difficilis sit introitus pili in foramē acus: tunc fiat
hoc ingeniu. s. qz ponat⁹ extremitas capilli mulieris in fora-
mine acus z extrahat⁹ acus sit cum illa extremitate capilli.
Deinde alia extremitas capilli d3 reduci in circulū p modū
qz possit nodari z stringi: qz nodus ab. A. vocat⁹ anfa: z in
illo circulo ponat⁹ pilus inuersioni z stringat⁹ z nodet: deide**

In pili
in uer-
tione.

extrahat extremitas capilli extraeducta cū acu. dōec pene-
tret pilus ille cū capillo ad extra: qdā ad hoc faciendū du-
plicat capillū mulieris: hūc modū accipit. **A.** ab Antali:
z pōit scdo pti. vltio. z dixit. **A.** si nēcia fuerit iteratio acus
aut p plogitudinē pilū aut qz pilus dū trahēbat nō transiuit:
aut si trāsiuit retro redijt nō intrōmittat acus p illud met fo-
ramē sed qrat loc^o ali^o illi ppinqu^o: qm scdario pforatiōis
acus dilatat foramē: ita q postea nō retineret pilū. **C.** Mo-
dus at qrt^o. dixit. **A.** sit psectionē: z est vt absceidat a palpe-
bra origo ei^o. s. pili inerti. Et dixit qdā pceptū vt absceidat
loc^o noiat^o egena. dixit lra exterior. vas rotūdū quē locum
paul^o scutellā vocauit z est extremitas palpebre supioris ab
angulo ad angulū. i. a lachrymali maiori ad maiore: q loc^o
hūc piderati appet sicut medietas scutelle: z d3 hic loc^o scin-
di cū pilo incipiēdo a lachrymali maiori pcedendo vsqz ad
minore qm sub pilis pti inuersata palpebra: s3 nō fiat cisio
multū pfūda z fiat hūmōi scisio: qz iter labia scisūre orit ca-
ro q erit cā q pili sursum vsant^o: pti ē incisio fieri absceidēdo
pte palpebre maxie de cute exteriori. Nā cū ab exteriori de-
curtat^o pti pti interior post polidationē eleuat in cuius cūqz
elevationē pilus inuersus erigit^o: z est mod^o haly. 9. practice.
C. De mō at pincione. dixit Alb. oz vt ponas caput ifirmi
in sinu tuo: deinde puer te palpebrā manu tua sinistra: z si cō-
uertat bñ est: z si nō intrōmitte acū in eā in q sit filū ab inte-
riori pte palpebre: z fac penetrare acū cum filo desup: z fac
hoc ppeillos pilos z trahi filū ad supiora cū palpebra z cō-
uertat eā cū radio: deinde inde in interiori pte palpebre sub
pilis cū spatumuli incidēte a lachrymali maiore vsqz ad mi-
nus. Deinde extrahē filū z pone sub palpebra puluillū ex
coto aut pāno. Deinde signa sup palpebrā cū encaustro: qd
sit sicut figura folij mirti. Verūm opz vt sit figura fm qti-
tate quā vis eleuare de palpebra: qm iā diuersificat illud in
hoib^o. Ex eis eniz est q indiget vt incidat ex palpebra eius
quātitas magna: z ecōuerso: deinde inde cū spatumuli sup
duas lineas qd signasti a lachrymali maiori vsqz ad minus
z fixura vna sit. ppe pilos nāles sicut est grossitudo radij: de
inde intrōmitte vncinū in vno duoz anguloz ei^o: z deinde
excoria ipsaz totā: z deinde aggrega duo labia fixure cū su-
tura cū acu z filo lane subtili z absterge sanguinē: z fac ad-
herere qd supfluit ex filis sup duo supcilia cū qb^o rebus in
instātib^o si vis facere illud fac: z si nō nō cures: deinde dimi-
te suturā cū filo vsqz ad tres dies vel qtuor: z postea cura il-
lud: z si vis dimitte vuln^o absqz sutura z cura ipm cū eo qd
exccat z pstringit. nā palpebra eleuat apd sigillationē vul-
neris z aggregationē eius: s3 sutura ē melior. **C.** Et subdit
Alb. est et mod^o ali^o. s. vt signes sup palpebram figurā folij
mirti. Deinde eleua palpebrā cū trib^o vncinis sepatim. De-
inde incide qd supfluit cū forcib^o pti fm hāc formā incisi-
nis cū equalitate. Si at nō est possibile tibi tenere vncinos
z nō equal^o: tūc accipe acū in q sit filū z intrōmitte eā in me-
dio figure z intrōmitte filū aliud ppe lachrymale maius: z
aliud ppe lachrymale min^o: z aggrega inter digitos tuos si-
la cū equalitate. deinde eleua cū eis manū tuā elevatione eq-
lū: z eleua cutē totā sup q est signatū. Deinde aggrega duo la-
bia vulneris z cura suturā z cura sicut oz. z dixit. q hic mo-
dus incisiōis z future est magis artificialis in tamir. i. in pi-
lis inuersatis pcanis. Et posuit Alb. et aliū modū absceisio-
nis siue decurtatiōis palpebre q sit cū canis: z est vt pueras
palpebrā z findas fixurā q est deint^o fm q narrauim^o. de in-
de arte fac duas cānas aut duo ligna subtilia: quoz lōgitu-
do sit fm lōgitudinē palpebre z latitudo eaz sit minor lati-
tudine spatumuli: z tu iā incidisti in extremitatib^o vtriusqz
ab vtriusqz pti^o vbi tenes fila. deinde aggrega vtrāqz extre-
mitatē cū subtilitate sup illud qd supfluit de palpebra z stri-
ge duas cānas ab vtriusqz pti^o strictura forti: z dimitte eaz
dieb^o aliquot. cutis eniz stricta moriet^o: z denigrabit^o: z tūc
incide eā cū forcib^o: deinde cura eā sicut opz donec sanet^o.

Lum eniz p solidabit eleuabit palpebra. **C.** Et Suil. in hoc
posuit hūc modum q accipiant due acus z intrōmittat ab
vtrōqz latere vna z fortiter liget palpebra ab vtrōqz capite:
ita q cutis cōprehēsa inter has denigret z cadat. Nā hūmōi
ligatio retrahit palpebrā: z sic remouet inuersatio pili vsqz
ad dies qtuor vel qnqz i qb^o duob^o ptiuat^o pellis. **C.** Qu-
tus aut mod^o cure inuersatiōis piloz est euulsio pili inuer-
sati. z phibitio regnationis eius p medicinas. **C.** Dixit. **A.**
euulsio est vt euellat pil^o: z deinde ponat sup locū medica-
men ex eis q phibēt ortū piloz. De qbus dicit in cura mul-
tiplicationis piloz palpebray. nā qnqz addunt fm numez
in palpebris pili: z cū multiplicat in instro sup numez eo-
rum nālē deturpant palpebrā: z qnqz sūt cā inuersationis
eaz. **C.** De cā multitudinis eoz. dixit. **A.** q nascunt^o ex mul-
titudine hūiditatis putride aggregate in palpebris z nō in-
tellexit q sit putrida vā putredine q acqsiuerit acuitatem z
corrosionē: sed putredine improprie supia q est in illa hūidi-
tate qdā ingrossatio z terrestritas: qre eūat ab ea multitu-
do vaporis terrei grossi q ē cā multiplicatiōis piloz. **C.** Et
cura h^o est rectificatio regimio z mūdificatio corpis z capi-
tis z oculi ab illa hūiditate ingrossata. z deinde dixit. **A.** ad
ministra alcohol acuta mūdificatiā palpebrā a mā illa: quā
mūdificatiōe faciāt resoluēdo z exccādo: ac ēt pfortando
palpebrā ne ampli^o mām aliunde recipiat: de qru colliriōuz
numero est colliriū basilicō. positum in. 5. cān. z rascenū de
granat^o z rubeū acutū: z filia. q cū sui acuitate nō solū attra-
hūt mām: sed tractā z pexntē resoluūt z exccāt z cōsumūt:
ēt puenit colliriū mirab. z istud pprie puenit cū sua stiptici-
tate: maxime qm fuerint illic lachryme: aut aliqd accitūm
humoz acciderit. s. q fluit aut parati sunt fluere ad oculū.
q si pdicta cura nō sufficit dixit. **A.** curā adhibe euulsionis
eoz. sup. z phibitionis regnationis ipsoz. euellant ergo z
ppeuulsionē linia sup origine ipsoz sanguis ericij vel fel
arietis z fel capinū z fel vulturis. z vt dixit Judeus fel aq-
le z loco fellis capraz: alia lra h3 fel dāmaz: z qnqz permi-
scens fella ista z sanguis pdict^o cū euforbio: z sūt ex eis col-
liria pua sicut squame piscis q administrēt cum necessitas
fuerit dissolute cū salina hois. verūm dixit Alii. q vti hoc
collirio media hora expectet sup ipm. s. aūqz amoueāt vel
abstergat palpebrā ab eo vt bñ iprimat: z hoc iō q fortasse
pua ipressio hui^o medicaminis ēēt cā attractiōis mae piloz:
z sic multiplicationis eius: aut fortasse nō sufficeret in phi-
bitione eoz. **C.** Et ex curis bonis est vt sumat fel ericij z fel
vulturis z castorei equal^o z aggregent cū sanguine colūbe:
z fiant inde trocisci q dissolui debēt vt supra cū salina hois.
Et ex eis q narrant bona est sanguis tinee z pprie sanguis
tinee cunis: quetinea ē aial paruū adherēs aialibus vt egs
z bob^o: s3 maxie canib^o qd corodit z dilaniat coriū eoz: z
hoc inuenit narratū ab Haly. 5. practice. z Constan. 5. pte
gni. qdā dicūt pilos nō vltra nasci si radice eoz iaz extracta
vngunt loca sanguine testudinis vel cū lēdinib^o caninis: q
lēdines sunt tinee pdictē q tineosaz reddūt cutē canis. z de
narratis bon^o est sanguis ranay: verūm dixit. **A.** q de san-
guine ranay nō verificat expimētum: hoc eniz exptus fuit
Sa. z nō inuenit vez. vñ ait. 10. de simplicī medi. Qz aut de
sanguine puay ranay qdā bresces vocāt dcm ē q postqz
euulsi fuerint pili supcilioz si eo fuerit loca inūcta nō apli^o
eos oriri cū experiētie subdirecto inueni falsum. Et dixit. ru-
bigo. i. limatura ferri eruginosi cū salina hois est vltima qz
uis dolorē faciat: vñ yhs Haly. dixit pulueriget loc^o. s. cū li-
matura ferri: facit aut dolorē pp sui acuitatē z exicationē
multā: z de phibētibus ortū piloz sunt medicine multe fri-
giditatis stuporē faciētes in mēbro: nā cū stupefit z in frigi-
dat locus nō nascunt ibi pili: nā stupefactiū vapores q fo-
rent mā pili repellit eos surgere phibet phibēdo calidū ab
actiōe in mēz euaporabilē: vias ēt eoz trāsit^o pstringit: qre
pili nō gnan^o. z ex eis q narrauit Haly. z pōit ēt hic ab. **A.**

In mul-
plicatiōe
superflua
pilozum.

est medica^m scū ex spuma maris p̄mixta cū mucillagie p̄siliij.
Ampli^o de medicinis p̄hibētib⁹ generationē pilorū dice
 tur in tracta. 6. huius sermonis in capitulo primo.

De curatiōe egritudinū aurū p̄ manualē oponē. Ca. xxvj.

Annalis opatio in egritudinib⁹ auris p̄
 apue attēdit in reb⁹ q̄ ab extra
 cadūt in aure z in vermib⁹ in ea gñatis z in opi
 latiōe auris natua aut ex verruca z carne addi
 ta pcedēte. **D**e reb⁹ cadentib⁹ ab extra in au
 re. dixit Alb. oē qd̄ i aurē cadit est vna q̄ttuor sp̄z. i. aut la
 pis mineralis: aut silē lapidis: aut vitū aut est ex planta. sicut
 cicer z faba: aut est res fluxibilis sic aq̄ z acetum z eis silia.
 aut est aial. Qñ at dixit Albu. cadit in aurē lapis: aut aliud
 rez ex eis q̄ nō addunt: meq̄ crescūt in aure: tūc oppone au
 rem soli z si videris lapidē: tūc distilla i ea aliqd̄ ex oleo vio
 lato aut sisamino. Deide admissa extractionē ei⁹: z fac ster
 nutare eū cū odifi: z opila nares añ aduētuz sternutationis
 postq̄ tu posueris in circuitu auris frusta de pānis: aut la
 na z extēdis aurē ad supiora: nā multotiēs egredif cū cura:
 si aut nō egredif sicut admistra extractiōem eius cū gestis
 subtilib⁹. i. cū picikarolis seu tenaculis acutay extrematū
 z si egredif cū eis est bo^m. **E**t si nō tūc admistra extra
 ctionē ei⁹ cū vncino subtili pauce duplicatiōis: vt nō possit
 ledere aurē: z si nō egredif pillud tūc fac cannulā ex ere: z
 intromitte extrematē canule in foramie auris multū z opi
 la qd̄ est in circuitu canule cū cera mollificata cū oleo vt nō
 sit vētus in via canule: deide extrabe cū vēto tuo extractiōe
 forti: z hoc fit sugēdo p̄ canulā suctione forti multa: multo
 tiens eniz egredif cū ea. q̄ si sic nō egredif: tūc pcurē extra
 ctio ip̄i cū reb⁹ inuiscatiuis. R. g. ex alimbat. i. terbentina
 aut visco p̄parato cū quo capiunt aues z pone ip̄z in extre
 mitate radij postq̄ tu inuoluīs sup eū cotū decēter positū:
 deinde itronmitte ip̄z in foramē auris cū facilitate: postq̄ tu
 exiccasti aurē ab hūiditatib⁹: qm̄ in aure p̄hiberet adhesio
 nē visci z intromitte ip̄m: donec pueniat ad lapidē: nā lapis
 adheret visco: z multotiēs egredif cū eo. z si nō egredif cuz
 oib⁹ narratis: tūc dixit Alb. p̄pea ad incidēdū añq̄z accidat
 ap̄a calin: v. spasm⁹. z mod⁹ scindēdi est: vt flōmes i primis
 egrū de cefalica: z extrabe ei sanguinē h̄z mēsurā v̄tus ei⁹.
 Deinde fac federe infirmū iter man⁹ tuas z puerie aurē eius
 ad supiora: z inde fixurā puā in radice auris ap̄o adipē ei⁹
 in loco dep̄sori ip̄i: z sit fixura lunaris figure: z profunda cū
 ea donec puenias ad lapidē: z tūc extrabe cuz eo qd̄ est tibi
 possibile ex inst̄is: deinde sue fixurā ab hora tua cū veloci
 tate: q̄ statim extracto lapide: z cura ipsam donec sanetur.
Si aut res q̄ ceciderit in aurē fuerit ex eis q̄ augent z cre
 scūt in aure: sicut sūt semina seu grana: tūc admistra extra
 ctionē ei⁹ oib⁹ modis dictis: z si nō obedit ad exitū: tūc acci
 pe spatulum subtile z admistra cū eo scissionē illius gra
 ni. Sed nō facias hoc nisi qñ tu cogitas q̄ illud granū sit iā
 mollificatū pp̄ vaporē auris: donec ponas eū in frusta mul
 ta: deinde extrabea cū vncinis: aut cū gesti subtili: aut cuz
 suctiōe p̄ canulā z sic alleuiq̄ extractio ei⁹. **E**t si res q̄ ce
 ciderit in aurē fuerit res fluida. dixit. A. q̄ ipsa ledit aurē: z
 q̄ qñq̄ ap̄as ex hoc radix auris z vehemētē incurrit dolo
 rem. Nā dixit ip̄s aq̄ imota in aure putresit z putrefacta p̄t
 esse cā doloris z ap̄atis. De cura. dixit Alb. o. vt v̄tas infir
 mus sternutatione cū odifi in primis cū iā ipleuit aurē suay
 toto verustor: cū est iacēs sup illa aure in qua est aq̄: si ergo
 egredif pillud bonū est: z si nō: tunc accipe lapides multos
 lōgitudinis digiti tenues lenes z calefac eos cū igne parūp
 z intromittat infirmus vnū ex eis in foramē auris sue z saliat
 sup pedē vnū ex illa pte. i. capite ielinato v̄sus illā pte z p̄cu
 tiat cū lapide alio sup lapidē q̄ est in aure z non cesset facere
 illud cū lapide post lapidē donec egrediat tota aq̄. **E**t dixit
 q̄ iā egredif aq̄ hoc mō vt accipias ex papiro: aut iūco vnū
 intromitte in extrematē ei⁹ in aurē z accēde extremitates

aliā igne donec p̄burat p̄lmū ei⁹. i. donec pueniat ignis p̄
 pe aurē. z deide itera iūcū vel papiy aliū: z fac illud multo
 tiēs donec egrediat tota aq̄ p̄ caliditate eius attrahentem
 aquā: qd̄ tñ dñt: q̄ medietas papiri ex vna pte o. z imbibi
 oleo: z alia medietas o. z remanere sicca: z ista ps sicca o. z po
 ni in aurē. z ps ibibita oleo o. z remanere foris z o. z accendi.
 Nā tūc attrahet aquā z p̄sumet eā. Inq̄. fundat in aurē do
 nec repleat: deinde iuersef cū velocitate z excludet tota. **E**t
 dixit. imittat radi⁹ subtilis in aurē aure exñte inuersa z cō
 moueat caput suū frequēter z descēdat p̄ gradus velociter z
 tussiat z sternutet: qm̄ ista faciūt egressionē aq̄ facile. Dixit
 Aui. qñq̄ excusat in ea q̄ est pua effusio oleo: aut lactiū. i.
 capre vel ouis vel alteri⁹ aialis tepido: z continue z pp̄ie qñ
 remanet dolor remota cāin ea at q̄ multa est qñq̄ extrahit
 eā tussis aut sternutatio. dicit qd̄ q̄ in sternutatiōe fiat ob
 tusio oris z nariū: z maxime qñ est eo: motio fortis. **E**t di
 xit. A. ponat in aure ebulia. i. canula. vt dixit Alb. z sugat
 ore z extrahat subito: aut accipiat lacunū seu lignū de ane
 to aut scissio. i. frustū papiri fm̄ quātitate palmi vni⁹ sup cu
 sus vnā extremitatē q̄ttum est tertia sui inuoluat de coto z
 submergat in oleo z igeniose alia medietas in aurē mittat
 z iaceat paties z extremitas in q̄ est cotū inflāmet igne z oi
 mittat inflāmarī vsq̄quo pueniat caliditas ad interiora au
 ris: z tūc extrahat subito: qm̄ subito egrediet cū ea qd̄ ē in
 aure de aq̄. **E**t qd̄ imittūt auri pap̄ spōgie ligatē cum filo
 vsq̄ ad aquā z extrahūt eā totā. **E**t qñq̄ extrahit cū clifa
 torio qd̄ est inst̄m qd̄ pueri ponūt in aquā z attrahūt ip̄z
 p̄ inst̄m: deinde p̄pellēdo expellunt ipsas. **E**t dixit. A. post
 extractionē aq̄ fundat in aurē oleū dulcū amēdalarū. z si
 dolet vehemētē euapozet auris cū corticib⁹ papaueris: z
 melliloto z camomilla z violis z malua z se. li. z faria ordei
 cū lacte mulieris p̄fectis in modū empl̄. **E**t q̄ si aial aliqd̄
 ab extra intrauerit aurē. dixit. A. accidit qñq̄ vehementia
 doloris aut anxietas z mor⁹ sentit fm̄ q̄ttitate aialis: in ver
 me at gñat in aure sentit agitatio. dixit Alb. si sit aial ma
 gni corpus qd̄ appeat sensui cū aspici⁹ q̄ intravit aurē: tunc
 admistra extractionē eius cū gessu subtili: aut cū vncinis.
 z sicut fiat in verme gñato in aure si apparet aliqd̄ ex eo. q̄ si
 nō appet ex aliq̄ illo: sensui: tūc accipe canulā: cuius forma
 est stricta inferi⁹ z ampla supi⁹ z intromitte extremitatem
 subtile in aure fm̄ q̄ttitate q̄ tolerat infirm⁹: deinde sūge cum
 ea suctiōe forti: z fac illud multotiē donec egrediant oēs
 vermes: z si sic nō obediūt: tūc opila in circuitu canule cum
 cera: sicut dē fuit i extractionē lapidis: q̄ si sic nō egrediat
 tūc admistra distillationes interficiētes vermes: z distilla
 eas cū inst̄o stricto inferi⁹ z amplo supius in quo mittatur
 distillatio. Inueniturq̄ ad p̄dēdū in aurē cū coto inuoluto ra
 dio z intromisso inst̄o qñ p̄primis ip̄m manu tua p̄pressio
 ne t̄patata q̄ sentiat illā infirmus iam cadere in aure sicut
 dicit q̄ effudit in aurē calefactū ad ignē parūp: imo caue
 ne res q̄ distillat in aurē sit frigida valde: auris enī nō to
 lerat illud: de reb⁹ aut ad hoc pueniētib⁹ sūt oleū amēdala
 rū amaray: aut nucleoy p̄sico: z oleū absinthij: z succus
 nepite: aut fumiterre z succ⁹ folioy p̄fici: aut absinthij: aut
 p̄assij: cētauree minoris: aut cucumeris asinini: aut elleboi
 albi: aut raphani: aut abrotani: aut sentonici z similiū: z se
 mē iusquiamī p̄ embotū suffumigatū z salina hois ieiuni i
 tromissa occidit vermē z extrahit. **E**t sicut v̄na pueri bulli
 ta in cortice granati z sella oia z pp̄ile cū aliqd̄ boz calefit
 in p̄cauitate granati cuz pulpa sua: vt dixit Aui. z ex eis est
 aloes cū aq̄ tepida: aut costū. i. amay: aut p̄retrū: aut succus
 maratri. i. mellisse fm̄ Sak. in lib. de secrete. z sicut que fluit ab
 assatura carnis vaccine. vñ dixit. A. q̄ ex bonis est vt distil
 let in aurē qd̄ fluit in carne vaccina affata: z de succis melio
 ribus ad vermē est succus radicū capparis z radicū alfasar
 dū: z succus folioy alkok: z succus radicū. alb. folioy p̄u
 noy vel ferētū moras: z de p̄ferētib⁹ dixit. A. est distillatio

De cadē
 tribus i au
 rem ab ex
 tra.

De ch
 ra qñ aq̄
 vel aliud
 sit ingre
 dit aures.

De opila
 none forā
 nature au
 rem natura
 li vel acci
 dentali.

In fetore
 marum.

De mor
 rodybus
 capro et
 polipo.

De opila
none for
mone au
pionatura
li vel acci
dentali.

fucci cucumeris asinini soli? aut pmixti cu scamonea: & ex
bois est sulfur & aris. longa & calcadis. Et ex bois e vt sumas
calx viua & sulfur & terant & fiat ex eis troscisci cu melle & di
stillet ex eis in aure cu aceto: qm inest eis opo fortis in ne
rado vmes. Et ex vtilib? est iniection aloes: aut agarici: aut
amboz sil cu succo absinthij & oleo amigdalaru amaray.
C Dixit Alb. qnqz egrediunt qda infates ex vtrib? mrum
suay non pforati in aurib?. C Et accidit in qbusda hoibus
oplo i auris meatu ex vulnere: aut carne nata i ear: hec opi
latio qnqz fit in pfudo ei? qua no pprehedit sens? & qnqz ac
cidit terminas ad exteriora & psequit ea vis?. Dixit. A. qnqz
fit pp paniculu catuz sup forame auris. f. a giione: & qnqz fit
pp carne pgelata. ats. & meli? pp sanguine pgelatu: sic dixit
Iude? & qnqz fit pp carne addita vel verruca. C Dixit. Al.
illa q accidit in pfudo: qua no sequit vis? siue fuerit natua
siue acqfita in plib? disponib? est difficil? cure. Et. A. dixit. i.
q est ex paniculo: aut carne pfuda est difficil? cure. f. respectu
manifeste: & hoc qz difficil? pot amoueri. C De cura. dixit
Alb. in illa qua psequit vis? ponas aure ifirmi in sole & aspi
cias in ear: tuc si videas opione appente api ea cu spatumu
li subtili in c? extremitate sit qda latitudo pua. c? qda ps sit
acuta & reliquu spatumule sit duoz latez leniu vt non ledat
aure. Dixit. A. q in intrinsec? & pfuda ingeniū inuenit cum
inistro minuto. i. subtili secate ipsaz. C Si at dixit Alb. opi
latio est a carne addita i auris meatu: tuc tene ea cu vincino
subtili & icide ea cu facilitate vehemēti donec auferat tota.
caro. Qz si oplo est in pfudo auris: tuc accipe radiu subtilē
lenē & calefac ipsz cu igne parū: pdeide mitte eū in meatu au
ris. Si g senseris opione cu q inuenit ifirmus cu gravitate
audir? conare aptione ei? cu facilitate. Et caue ne vulneres
nervos auris: deide pone in aure liciniū fm qstare ampli
tudinis foramis qd involuisti in yngto egiptiacoz & fac illud
aliqt dieb? donec sis secur? de pfoliatione vulneris. f. bona.
aut accipe liciniū & iside ipm in aq rosata & puluerisa ipm
tritū & vtere ipso. Et. A. dixit. tenta aut bucella iponas sup
qua puluerigatu sit sicut colcotar aut q currut cursu ei? ex
eis q phibēt natuitatē carnis. C De succurrendo accitib?.
dixit Alb. si videris aure ia apari. tuc oz vt exhas licinum
hoc. f. acutu: qd dcm ē & pmuta ipz cu licinio alio qd invol
ues in ceroto fco ad sedadu apa q sedato itera cura doer pfe
cte sanet. C Qz si accidat flux? sanguis ex opone tuat: tuc ac
cipe spogia aut panū & submerge in aqua frigida & pde sup
aure: & vtere et reliq curatioe ex distillatib? curatib? fluxum
san. Et. A. dixit. in opione fca pp carne addita vel verruca:
ablua auris in aq cala & nitro & distillet i ea es vstu & arse
nicum rubeum trita valde cum aceto. ita vt adurant carnē:
deinde cura vlcus.

C De cura egritudinū nariū p manuale oponē. La. xxvij.
Egritudinibus nariū capitis cā pcedēs: de c? cura. di
xit Alb. si nō pfert alia curatio: tuc rade caput
ipm & cauteriza ipm i medio ei? cu cauterio oli
uari: deinde cauteriza ipm clauillis sup duo supclia sub ca
pillis pay & in cauterigado custodi te ab arteria ne incidās
illā. C Dixit. A. qnta tertii. tractatu scdo caplo de cura feto
ris nariū ex his q expta sūt in cura ei?: & pprie qn est in cere
bro: aut in antrio: pte ei? putredo: sūt duo cauteria a dextra
pte calde: & sinistra ei? corā aurib? q sequunt ad ambo tipo
ra: aut cauteriū vnū sup mediū capitis. C Et ex eis est emor
royz nascēs in naso & polip? q ab. A. vocat alkarnabat pp
situtudinē quā bz ad vme multoz pedū q qn tāgīf rotūda:
q vocat alkarnabat: & tā emorroyz qz polip? est caro addita
in naso. dixit Alb. qnqz nascunt in naso. f. iteri? carnes di
uerse addite: & qnqz nascunt in vna nare: & qnqz in ambab?
& qnqz multū in pfudo nasi vsus supi? & qnqz nō sūt in p
fudo: & qnqz excrecūt donec egrediant ex naso & pendeant

extra: & sūt ex eis q hnt pedē in modū fic? q est radix earū:
qdā nō hnt illū: & sūt ex eis q sūt multe inuolutiois: & qdā
nō sūt inuolute. Et dixit Alb. ex eis ē aliud qd assimilaf scoi
piōi multoz pedū: & ex ea est q est cācrofa dura lapidea su
sci seu nigri coloris: & ex ea q est leuis nō fucci coloris: f. de
clinās albedini & q lenis est pprie vocaf emorroyz siue po
lip? q vero est dura est cācer. C Dixit. A. emorroydes sūt
carnes addite nascētes: & qnqz sūt carnes molles & nō est in
eis dolor: & qnqz sūt rubee aut fusce vehementis doloris. f.
illatiue in nasu: ipsay at qdā sūt insensibiles: & qnqz est ex
eis illud qd cācer rūpēs figurā nasi & dolorē facies cu extē
sione sua vehemēti: & est fucci coloris male giōnis valde in
pfuditate plima. vey iter cācrū & emorroydas malas q sūt
vehemētis doloris differt: qm si est caro nata sic post egritu
dines in capite & catarros est emorroyz: & si nō est fm illud
imo accidit post claritatē nasi & priuationē cursus. f. hūidi
tatū & mucoz ē cācer & pprie si fuerint an aduētū ei? i cere
bro egritudies melācolice: & fuerit picipiū eius: sicut cicer
aut auellana & inceptit augmētari & i palato duricies accide
rit. & dixit. cācer in plib? nō ē hns sanie & cursuz hūiditatz
ad palatu: imo est fice? dur? qnqz tñ emanat ab eo vir? ni
grū aut viride: qd forte caret fetore malo horribili. C Dixit
Hal. caro dura de giie cācri curā nō suscipi nisi blādituam.
Dixit. A. cura ei? ē blādimētū sine incisioe & rasioe. f. saltē
cu ferro. qre nō opz vt psumas curare eū. C Et dixit Haly.
q mollis est curaf: cu difficultate tñ & cu cautela magna &
maxie si pfuda est multū. & intellexit de inferēte dolorē ma
gnū: de q dixit. A. q est difficil? cure pcpue cuz ex ea currit
sanies fetida. q vō est sine dolore. dixit Aui. est facilis cure:
in c? curatioe qnqz sufficiūt medicine. C Dixit. A. oēs medi
cine q pferūt alkarnabat. i. emorroydibus malis dolorosis
pferūt emorroydib?. vey qnqz est necariū vt frāgat earuz
vir?. Et de medicis pueniētib? i ea est succus hedere nigre i
missus in narib?: psumit eniz polipū & valet vlcerib? nasuz
ex eis est granatū acetofuz: qn cu sua totalitate pistaf & ex
his succ? eius: deinde bullif succ? cu melle vsqz ad spissitudi
nē vnguētū & imittit in nasuz: nā carnē supflua sanat & poli
pū: & ex eis est lana intincta in succo seminiū serpētarie ma
ioris vel minoris narib? imissa: polipū eniz & corruptā car
nē corrodit & attenuat: & valet et puluis ipsoz seminum:
oleū ē decoctiois radices serpētarie puenit imissum. Dixit
Aui. iā dcm est q semē serpētarie sanat emorroydas nasuz:
si fuerint cācrofētūc expmas vna q est. s. extremitatē luf. i.
serpētarie: & est semē ei? qd est in modū botroz vne: & ibi
bas i succo ei? lana q imissa lana destruet carnē additā & cā
crū: & dixit. xilocarate nabachie hūide. i. recētes iā experte
sūt: nā cu ipse iplent lana & itromittunt in nasum corrodūt
alkarnabat: sicut corrodūt verrucas. C Qz si medicine non
sufficiūt ad curatū: tuc dixit Aui. emorroydes q sūt ex diuisione
p. f. q sūt molles & albe sine dolore icidant cu cultello puo
deide rade cu rasorio multū. f. qusqz tollunt: f. q sūt ex di
uisione. f. q sūt rubee vel fusce cu putredie & dolore meli? est
vt coquant: aut cu medicis: aut cu igne: aut cu cauterio puo
subtili. f. p? icisionē ei? q p? icidi cu rasorio extrahēdo qd in
naso ē: & ex additiōib? & supfluitatib? illi? carnis & meli? ra
soriū ad incidēdū eas ē illud qd ē vt ebula. Deide p? icisio
nē effūdat in nares acetū & aq. C De mō at incisionis. dixit
Alb. oz vt facias sedere ifirmū iter man? tuas oppo soli &
api nares ei? & pūce vncinū i illas carnes: & extrabe eas ad
exteriora. f. fm totū: aut fm pte tibi possibilē: & qdā conant
eas extrahere capiēdo eas cu tenaculis acutis: deide incide
qd pprehēdisti ex eis cu spatumuli subtili acuto a pte vna: &
reitera extractionē et incisionē dōec scias q caro illa tota iā
ablata est: q si remanet ex ea aliqd c? abscissio nō est polis:
tuc rade illud cu aliq iffoz subtiliū cu facilitate: dōec nō re
maneat ex ea aliqd. Nā si finē ei? pseq nō potueris pperro
rē vel negligētā vel ifiltrationē et pfudationē ei? tuc scias

Nico. ser. vij.

k k k iij

In fetore
narium.

De emor
roydibus
cetro et
polipo.

q̄ egritudo redibit: si q̄ obstat ad totale lēsiōē flux⁹ sanguis
aut a p̄a calmit: tūc appōe de illis cū eis q̄ restrigūt sanguinē ⁊
sedāt a p̄a: de iñ itera opōnē: si tñ fuerit ex carnib⁹ malignis
⁊ accidat flux⁹ sanguis: tūc p̄p̄a ⁊ cauteriza: qm̄ cauteriza-
tio restrigit sanguinē ⁊ aufert oēs carnes illas malas. **C** Dixit
Alb. ⁊ qñq̄ admistrat i emorroydib⁹ iñstr⁹ iñfiois ⁊ abrafiois
⁊ medicie corrosiue oz vt sternutent p̄ illud: dōec destruat
ois putredo ⁊ serratura. i. oē qd̄ remāsit putridū p̄ iñfioē
⁊ serrationē. Et hāc medicinay qd̄ sunt leuiores p̄ferētes
emorroydib⁹ albis sine dolore: sūt sicut tēta scā ex cortice
granati p̄trito cū aq̄ dōec p̄fidat. i. p̄fici possit ex eo tēta et
admitret sine cessatiōe: ⁊ n. exptū ē: s̄ ē tardi iuuamētū: aut
tēta scā cū pulpa colloquide seu nucē cyp̄si cū aliq̄tulo si
cū siccat⁹ ⁊ admistret aliqb⁹ dieb⁹: aut tēta infusa in succo
ozimi solo: aut si pulueriset sup̄ ip̄s siccū ei⁹. s. ozimū siccū:
aut tritū. Et de fortioib⁹ medicis ē iñfufflatio i nasū ex arse-
nico ⁊ calcato p̄tritis cū aceto: ⁊ postea exiccatis. Et d̄ p̄ferē-
tib⁹ ē cronice sūt tēte ⁊ pulueres ⁊ vnguēta scā cū eis q̄ sūt
sicut anetū ⁊ myrrha ⁊ cortex ei⁹ ⁊ radix lilij albi ⁊ calcātuz
colotar ⁊ atrametū ⁊ nitru cū p̄ficiunt cū vino. aut succo
ozimi: aut aq̄ aboy granatoy. s. dulciū ⁊ acetosoy cū pul-
pis ⁊ corticib⁹ p̄trito: ex qb⁹ sūt tēte aut iñfufflatiōes: ⁊ o-
fert vng⁹ viride ⁊ rubeū egyptiacū. **C** Dixit Alb. p̄cedēs ad
medicinas fortiores. si nō p̄ferūt p̄dca fiat tēta i p̄dictis aq̄s
s. ozimi vlt̄ duoy granatoy ifusa sup̄ quā pulueriset res plū-
ma d̄ calcadis ⁊ colotar alkali: ⁊ flore ē ⁊ atrametū ⁊ alu-
mine s̄z eqlitatē: ⁊ si nō p̄uēit admistrent troscisci alkalidiō
q̄ ponūt. **9.** Almā. ca. de cārenis gingiuar⁹: ⁊ ponūt ē ⁊ a
Dei. cap. de polipo. s̄z addit ad illos colotar ⁊ flore eris.
C Dixit Alb. si p̄ iñfioē ⁊ mūdificatiōē dictā apiat na-
sus ⁊ p̄cedit hūiditas vsq̄ ad palatū: ⁊ egredit hūiditas at-
tracta p̄ nasū ad os. sup. tu. ⁊ meliorat ābelitus: vt dixit. Alb.
tūc remota ē op̄b⁹ ⁊ bonū ē: si vō nō currit scias q̄ remāse-
rūt in p̄fudo relige in sup̄ioib⁹ naris ossib⁹ ad q̄ nō puenit
cū iñfioē iñstr⁹: ista caro p̄permanet i foramib⁹ q̄ trāseūt
a naris ad palatū q̄ remanēt op̄lata: ⁊ tūc oēs in h̄ p̄cor-
dāt auctores q̄ illa caro q̄ remāsit sece p̄ hūc modū oz vt i
tromittas i nasū filiū linis: aut serici cui iñt qd̄ grossitudo ⁊
noda in eo nodos mltos ⁊ p̄e iter oēm nodū q̄titate digi-
ti aut min⁹: ⁊ vocat h̄ filiū ferra filosa. Et qd̄ faciūt eā d̄ ca-
pillis mltis: ⁊ qd̄ de capillis caude egnez ē meli⁹: in qb⁹
ēt ponūt nodos mltos: vt illis mediātib⁹ possit serere: ⁊ p̄
emissionē h̄ extremitatis h̄ pili vel fili in nasū igeniet iñfir-
mus ⁊ attrahat odoratū suū dōec pueniat vsq̄ ad canale: ⁊
egrediat sup̄ gutt suū: ⁊ mltoties faciūt fili hūc actiōi pue-
ri in scolis: res ē facilē ei q̄ vult: ⁊ si p̄ hūc modū nō puenit
filū ad guttur iromittat extremitas ei⁹ i foramie ac plū-
bee curuate ⁊ iromittat p̄ narē dōec pueniat ad palatū: de
inde p̄e duas extremitates fili vel pili fil. s. extremitates: q̄
remāsit in naso: ⁊ eā q̄ trāsiuit ad palatū ⁊ os. Deinde serret
cū eo illud residuū carnis trahēdo eā a duob⁹ laterib⁹. s. ad
supi⁹ ⁊ inferi⁹ sic fit de ferra: ⁊ fac illd̄ donec scias q̄ carnes
ille iā sūt fecate cū nodis fili: de iñ extrabe fili ⁊ p̄e in nasū
p̄ absterfiōē sanguis liciniū ibibitū in vng⁹ egyptiaco: aut
sic dixit. Alb. Re. embulā ex plūbo aut pēnā ⁊ volue sup̄ eā pā-
nū ⁊ puluerisa sup̄ eū medicinas emorroydaz. s. corrosiuas
⁊ p̄p̄ie sic medicamē andarō ⁊ iromittat in nasū: ⁊ fac h̄
dieb⁹ aliq̄t donec sanet: ⁊ remaneat loc⁹ anhelit⁹ ap̄: ⁊ si i-
diget curatiōē q̄ deficiet p̄ illud vt ere illa: vt ē tēta infusa in
vino decoctiōis myrrhe ⁊ nucū cyp̄si: ⁊ qd̄ sūt q̄ añ extra-
ctiōē polipi vngu t nasū trib⁹ dieb⁹ oleo ro. ca. ⁊ iuuat i
ap̄tiōē nariū cū iromissioē tēte de spōgia vel radice aristolo-
gie: cotū ē ⁊ pueniēs est. Et añ h̄mōi opationē fiat corporis
eū ⁊ mūdificatiō s̄z q̄ puenit patiētis: sūt stiliē regimē.
C Et ex eis ē theil nasū: ⁊ sic por⁹ vel verruca ⁊ magnifi-
cat vel augmētat. **9.** dieb⁹ dōec fiat sed⁹ aspect⁹ ei⁹: ⁊ ē ex eo
duy tactui fusci coloris: de c⁹ cura dixit Alb. p̄sidera si ē la-

De theil
⁊ est sicut
porcus.

pideū tactui fusci coloris pauci sūt: ⁊ tūc nō tāgas ip̄m cur-
ferro: qm̄ est a p̄a cācerosū: multoties enī q̄ icidit h̄mōi a p̄a
fac accidē maliciā sup̄ illū q̄ ip̄s custodit. s. ne augeat ⁊ cu-
ra cū cura blāditiua. Et ē ex eo qd̄ est lenis tact⁹ nō fusci co-
loris: tūc si vides q̄ iñfio possiblis sit in toto: tūc ena-
cua iñfirmū ⁊ minue ipsum: ⁊ postea incide ipsum sine timo-
re: ⁊ sine pauore: deinde cura eorum est sicut aliorum vlcer⁹
cum eo quod deficiat ⁊ constringit donec sanetur.

C De cura labioz giginay ac dētiū p̄ māualē opōnē. Ca. 28.

Alb. mltis hoib⁹ nascit in iterioib⁹
labioz suoy a p̄a duy filē grano oro-
bi: aut mai⁹: aut min⁹ ⁊ vocat nod⁹ labij: ⁊ sit
aut ex flegmate grosso igipfato: aut ex melāco-
lia idurata: ⁊ ex nodis labij ē q̄ p̄tinet in folicu-
lo: ⁊ cedit tactui: ⁊ ē q̄ est iñftrat⁹ in carne: ⁊ nō mouet nisi
cū difficultate: ⁊ ei⁹ attractio p̄t fieri sic dēn est in palpebre
nodo a p̄e exteriori ⁊ interiori. ⁊ h̄ erit s̄z q̄ pl⁹ declinat ad
p̄e interiorē: ⁊ iō sūm plūm a p̄e interiori extrahit. **C** Dixit
Alb. op̄z vt puertas labiū. s. ⁊ capias nodū totat⁹ iter polli-
cē ⁊ indicē man⁹ iñfistret cōpime ip̄m ad exteriora: ⁊ scin-
de ip̄az pellē coopientē ip̄s cū rasorio: ⁊ cū tibi apparuerit
nod⁹ suspēde cū vncino ⁊ incidēdo eradica ip̄m ex oi parte
ei⁹: deinde i ple locū ex gezi trito: dōec abscondat sanguis:
aut cū alumine succarino mixto cū albumie ouis: ista. n. san-
guinē p̄stringūt ⁊ mūdificāt locū a reliquijs ⁊ folliclo si re-
māserit: deinde cures loc⁹ cū eo in q̄ ē stipticitas ex eis que
sanāt vulnera. **C** Et dixit. multoties accidūt in labijs fixu-
re q̄ vocant pili: ⁊ a qbusdā vocant situle: ⁊ p̄cipue labijs
pueroy: ⁊ cū nō valet i eis curatio cū medicis: tūc ignā cau-
teriū cultellare subtilē: ⁊ sit subtilitas acuitatis ei⁹ p̄m sub-
tilitatē cultelli. deinde p̄e ip̄m ignitū festināter donec pue-
niet ad p̄fudū ip̄az: deinde cures cū ceroto donec sanetur.
C Et accidūt in labijs emorroydes ⁊ ip̄az curatio: melior ē
cū iñfioē p̄ quā sequat cauterizatiō: qñq̄ sufficit eis li-
gatura stricta: sicut dicit in emorroydib⁹ añ. Et si in eis re-
manēt reliqe medicinis corrosiuas finiant. **C** Et dixit Alb.
qñ accidit i radice vulture: aut in palato: aut in radicib⁹ dē-
tiū a p̄a qd̄ facit pus: ruptura postea antiquat ⁊ currit ex
ea pus ⁊ sit fistula ⁊ curas ip̄az: ⁊ nō puenit curatio cū me-
dicinis: tūc oz vt ignias cauteriū s̄z q̄titate q̄ capiat in fi-
stula: de iñ mitte ip̄m ignitū in foramie fistule ⁊ tene manus
tuā dōec pueniat fery ignitū ad fistule p̄fudū ⁊ vltimū ei⁹:
⁊ fac illud sēt aut bis: deinde cura locū sic oz. si q̄ abscondat
sanies ⁊ curat bonū ē: si vō nō. tūc necesse est decere locū
⁊ auferre os corruptū. **C** Et dixit Alb. mltoties nascit sup̄
gingiua caro addita: quā antiq̄ noiant albulutim: ⁊ cura est
vt suspēdas eā cū vncino: aut teneas eā forficib⁹: siue tena-
colis: ⁊ incide eā apud radicē suā ⁊ dimitte saniem currere
aut sanguinē: deinde p̄e sup̄ locū gezi tritū: aut alios pulue-
res stipticos desiccatiuos: ⁊ si redit illa caro p̄ curatiōem
tuā: q̄ multoties redit: tūc incide eā ⁊ cauterisa ip̄az: nā
nō redit p̄ cauteriū. **C** Et dixit. q̄ qñ mūdificat gingiua ⁊
mouent dētes: tūc cura aut sit cauterio: aut ligatiōe: cū cau-
terio sit sic. **C** Dixit Alb. p̄e caput iñfirmi in sinu tuo ⁊ igni
cauteriū ⁊ p̄e cānulā sup̄ dētē ⁊ iromitte in eā cauteriū se-
stināter ⁊ tene manū tuā parūp: dōec sentiat iñfirm⁹ calidita-
tē ignis iā p̄uēisse ad radicē dēt⁹ dñ eleua manū tuā: ⁊ itera
cauteriū aliq̄tēs s̄z q̄ vis: deinde i pleat iñfirm⁹ os suū aq̄ sal
⁊ teneat ipsam hora vna ⁊ expuat eā: oēs. n. mor⁹ firmat ⁊
gingiua mōlificata stringit ⁊ desiccāt hūiditas corrupta.
C Mod⁹ ātligature maxie puenit qñ accidit dētib⁹ añrioi-
bus p̄cussio ⁊ cōmotio ex p̄cussioē vel casu: ⁊ nō p̄t iñfirmus
strigere sup̄ eis illd̄ qd̄ comedit: vt nō cadāt ⁊ cū curasti eos
cū stipticis: ⁊ nō valuit curatio: tūc ingeniū in eis ē vt strin-
gas cū filo auris: qñ argētū sit viride ⁊ putrescit p̄ dies. sed
aux nūq̄ mutat ⁊ sit filiū mediū in grossitie ⁊ subtilitate s̄z
q̄titate q̄ capiat iter dētes: foia āt retētiōis siue ligatiōis i

De labij.

De casu
p̄cissio

De dolo-
re dētis.

De fū-
rio labij
rum.

De emor-
roidib⁹
labij.
De fū-
rio in ore.

De sup-
stutib⁹
malis co-
lore den-
tum.

De carne
addita
p̄ gingi-
uam.

De cō-
rione
labij.

De extra-
ctione
dētis.

modū retis est vt capias filiū z itromitte duplū ei⁹ iter duos
dētes. Deide teras cū duab⁹ extremitatib⁹ filiū iter dētes mo
tos. si vn⁹ sit aut ples: dōec pueniat cū tela vsq; ad dētē sanū
alteri⁹ pti⁹: deñ itera texturā vsq; ad ptē q̄ icepisti z strige
manū tuā cū subtilitate z sapiā: dōec nō motieat. p̄sus: z sit
p̄stricō tua q̄ strigas filiū apud radicē dētū vt nō inuadat.
f. filiū a dētib⁹. Deide icide supfluetes extremitates fili cū
forficibus z aggrega vtrāq; z puer te eas cū geili z occulta
eas iter dētē sanū z dētē motū vt nō ledāt liguā: deinde di
mittat ita stricta dū remaneat: si vō soluit aut incidit strin
ge eos cū filo alio z stabit cū eo tpe longo. **C** Et dixit. qñ sit
vt cadat dēs a loco suo artifex prudēs aptat aliqd ex ossib⁹
vaccinis z faciet ex eo sic foramē dētis z pōit ipm i loco i q̄
minut⁹ est dēs z strigit ipm cū filo. put dictū ē: z sic remāet
z feruat cū eo tpe lōgo. **C** Et dixit Alb. qñ dolor dētis ē pp
friditātē: aut i ipso est frig⁹ aut neruū: z nō p̄fert curatio cū
medicis: tūc cauteriū i ipso ē f3 duos modos: aut cū butyro
ro: aut cū igne. z cauteriū cū butyro est vt accipias butyru
vaccinū z buli ipz in cocleari ferreo aut eneo. Deide accipe
cotū z iuolue ipz sup extremitatē dētis: deide submerge ipz
in butyro bullito z pōe ipz sup dētē doloroso festinanter: z
tene ipz: dōec pueniat vt ignis ad radicē dētis. **A.** hoc ipm
dixit de oleo bullito solo: aut cū medicinis resolutiuis: z dīx
qñq; sumit acus. i. stilū z ignis z ignitū submergit in ipso
oleo bullito: z fac vt penetret i vacuitatē embule. i. canule
igeniose sup dētē doloroso dū pueniat ad dētē z cauteriget
ipm: z qñq; ad securitatē dētū circūstatiū z gingiue ponit
in circuitu dētis cera: aut massa. f. pān⁹ aut aliud sile distin
guēs inter ipz z alios: z p hoc distillet p embulā oleū fer
uēs sup dētē: z qñq; est neciū vt p̄forat dēs p̄foratorio mi
to vt penetret in ipso vt cauterij. **E**t dixit. qñ nō valēt p̄dca
cauteriget dēs cū acu ignita: dōec pueniat ad vltimū in cau
terizatiōe ei⁹. fortasse eni sedabit tibi dolor z frāget dēs z
dixit. si vis submerge lanā aut cotū i butyro frigido: z pone
sup dētē dolētē z pone ipz fer⁹ ignitū: dōec pueniat ignis ad
p̄fūdū p̄cauitatis dētis. **C** Cauterizatio at ei⁹ igne ē: vt ha
beat cānulā eris vel ferri: z sit in ea aliqd grossitudis vt nō
pueniat acuitas ignis ad os infirmū: deide igni cauteriū z po
ne ipz p cānulā sup dētē z tene manū: dōec infrigidet caute
riū z fac illud aliq̄tēs: nā dolor remouebit⁹: aut die eodem:
aut die alio: z o3 p̄ ipressiōe cauterij vt impleat infirm⁹ os
sūū butyro bono z teneat ipz hora vnā: deinde expuat ipm.
C Et dixit Alb. qñq; aggregant in sup̄ficie dētū ab exte
riori pte z iter gīguas cortices aspi turpes: z qñq; dñigrāt
dētes in circuitu: aut sūt virides dōec puenit ex illis corru
ptio ad gīguā z sedi sūt dētes pp illud z cura ē vt facias se
dere infirmū iter man⁹ tuas: z caput ei⁹ sit in sinu tuo z rade
molā z dētes in qb⁹ apparēt tibi cortices z siles res arene
dōec nō remaneat ex eis aliqd z silt fac nigredie z viriditate
z citrinitate: z alijs dōec mūdēt. si itaq; auferunt a p̄cipio
tertiōis bonū est: z si nō: tūc itera abraseōe sup eis die alio:
z scdo z tertio: donec ad vltimū pueniat studiū in eo qd vis.
Et scias qd dētes indigēt istis diuersay formay z multarū
figurarū f3 qd p̄pat opōni tue qd debēt esse apud te p̄parata.
C Et dixit Alb. o3 vt cures dētē a dolore suo cū oī ingenio:
z tardes in eradicatione ei⁹: nā nō ē qd vicē illi⁹ suppleat qñ
eradicat⁹: qñ g nō est excusatio de eradicatione ei⁹ z cogit infir
mus eradicare ipz: tūc añ oia o3 vt firmet⁹ z rectificet apud
te dēs dolēs: multotiēs. n. decipit infirmū dolor z putat qd sit
in dētē sano: z eradicat ipz: deinde nō recedit dolor: donec
nō eradicat dēs infirm⁹. **C**ū at rectificat apud te dēs dolens:
tūc o3 vt rectifies i circuitu dētis cū spatium lū i qd sit qddā
vtutis dōec resoluat gīguā ab oī pte. **C** D3. n. eradicari. di
xit. **A.** p̄ detectionē aut decorticationē ei⁹ ab eo qd tenet cū
radice ei⁹. verūtū o3 vt attēdas añ eradicationē z p̄sideres
an egritudo sit in ipso dētē: nā si nō sit in eo q̄uis in eo dolo
res sentiant⁹: nō oportebit vt eradicet⁹ z n̄ eradicet cū cā fue

rit i gingiua: aut fuerit in neruo qd ē sub dentes: istud. n. q̄uis
parūp alleniet⁹: z pp illud qd resoluūt de mā in eradicatione
dētis: z p̄p̄ea qd vt mediciaz meli⁹ puenit ad locū materie.
als. nerui eradicatione dētis: n̄ dolorē ei⁹ z cām nō destruit oī
nō imo redit dolor. **C** Dixit Alb. scā scarificatiōe moue dē
te digitis tuis: aut cū forficib⁹ subtilib⁹ in primis paulatim
dōec pcutias ipz: nā dixit. **A.** in eradicatione dētū q nō pmo
uent⁹ ē tumor ex qbusdā nocumētoz plimoz: qñq; n. stegit⁹
a mādibula. i. cū mādibula: qñ. f. aliq ps mādibule cū dente
euellit⁹ z putrefit ps sbe ei⁹: z qñq; excitat eradicatione dētis
q mouet dolorē vehemētē: z qñq; excitat dolorē oculi z fe
brē: cū itaq; sciueritis. dixit. **A.** q eradicatione dētis ē difficilī:
aut nō tolerat eā infirm⁹: tūc nō ē rectū vt moueat⁹: neq; era
dicet⁹ cū violētia: nā ē ex eis q i dolore augmētū faciūt. cū g
egritudo ē i ipso: z ē facil⁹ eradicatione ei⁹: qz p̄mouet. tūc era
dicatione ē pueniēs. Loca g in eo dixit Alb. forficē. i. coronaz
magnā locatiōe bda: z caput infirmū sit iter genua tua qd iaz
bñ tenuisti: ita qd nō moueat⁹. Deinde trabe dētē fm rectitū
dinē: vt nō frāgas ipz: si at nō egredit⁹: tūc accipe infirmū ali
qd pueniēs: sic ē qd leue vocat⁹ z itromitte ipz sub eo ex oī
pte cū facilitate z conare motionē ei⁹: sicut fecisti in primis.
C Si at dēs eradicad⁹ ē p̄forat⁹ aut corros⁹: tūc o3 vt im
pleas illud foramē pāno z strigas ipz i eo cū extremitate ra
di subtilis vt nō frāgat dēs in hora p̄stricōis tue sup ipm
cū tenaculis: z cū dēs ē p̄forat⁹ o3 vt bñ exq̄lite agas cū sca
rificatione in circuitu gingiue ab oī pte multū z custodi forti
tudie tua vt nō frāgas ipz: z remaneat ps ei⁹ z redeat sup fir
mā malicia magna qd ē maior dolore ei⁹. **C** Et caue ne fa
cias illud qd ignorātes faciūt slobotomatores in festinātia
sua z audacia ipsoz superadicationē ei⁹ p̄ter qd admittrent
id qd enarrauim⁹: vñ multotiēs faciūt euenire sup infirmūz
egritudines magnas: qre difficiliores sūt vt frāgant⁹ z rema
neat radices ei⁹: oēs: aut aliq ex eis: aut attrahāt ipz cū ali
qb⁹ ossib⁹ mādibule: sic multotiēs testificati sum⁹: deide p
eradicationē ei⁹ abluat os cū vino aut aceto z sale: qd si acci
dar flux⁹ sanguis ex loco: sicut multotiēs accidere p̄suevit
tūc tere aliqd ex gezi i ple cū eo locū: z si nō p̄fert tibi caute
riza ipz. **C** Et dixit Alb. qñ remanet p̄ eradicationē dētis
q frāgit aliqd: tūc o3 vt ponas sup locū cotū cū butyro die
vno aut duob⁹: donec mollicet loc⁹: deinde intromitte ad
illū gezi aut tenaculas: q̄rū extremitates siltant⁹ ori ciconies
z sint extremitates eay scē sic luna dēit⁹: z si nō obedit tibi
ad exitū cū istis tenaculis: tūc o3 vt caueas sup radicē z de
tegas carnē totā z itromittas infirmū qd noiat armili qd est
breuis extremitatis: f3 grosse parūp z nō sit ibibitū. i. nō sit
tpatū in aq vt nō frāgat. Si g egredit⁹ radix pillud est bo⁹:
z si nō. iuua te cū istis sic opo tua dictabit tibi. **C** Si vō frā
gat os mādibule: aut ex alijs ossib⁹ oris: aut puteat scutata
sup ipz in loco suo vbi ē cū infirmis cū eis qd pueniūt ei ita vt
teneat⁹ z strigat os illud z nō euadat ab eo donec egrediat⁹.
Deinde restaura locū cū medicis pueniētib⁹ ad illud: z si in
osse fuerit putredo p̄uat tūc rade ipz a putredie sua z nigre
dine sua: deinde cura dōec sanet. **C** Et qñq; accidit vt dicit
Alb. vt dētes emineāt d f3 cursū nālē: z feda sit pillud for⁹.
z p̄cipue qñ accidit i m̄lrib⁹ z puellis: qre o3 vt p̄sideres:
z si dēs ē nat⁹ p̄ dētē aliū z fractura ei⁹ vel limatura nō est
p̄lta: tūc eradicā ipz: z si anex⁹ ē cū dētē alio: tūc incide ipz
cū infirmo qd ē silt rostro puo scō ex ferro ido. f. azario. i. acu
te extremitatis valde: z sit incisio tua qd ipz incidis nō sēl sed
in dieb⁹ mltis p̄p̄duritiē dētis z nō p̄moueat ali⁹ ex dētib⁹.
C Si at ē emines obediēs limature: tūc lima ipz cū lima ex
ferro indo tota qd sit multoz p̄ctoꝝ: sic lima cū qd sūt acus
cū qd limet dēs paulatim dieb⁹ multis cū facilitate vt nō cō
moueat ipse dēs: z cadat. deinde leni ipm in fine z rade cū
qbusdā rasorijs z dixit. qd si ex dētē. f. in limado vel icidēdo
frāgat aliq ps vt ledat linguā: tūc o3 vt lime dōec auferat
aspitas illi⁹ fractiōis z equef z applanet ita vt nō ledat lin

Nico. ser. vij.

k k k iij

De em
bula den
tium.

De cal
p̄tis

De dolo
re dētis.

De fillo
rio labio
rum.

De em
bula den
tium.

De sup
fluetib⁹
malis co
lore den
tium.

De em
bula den
tium.

De em
bula den
tium.

De em
bula den
tium.

De liga-
mento sub
lingua phi-
bente lo-
quelam.

De ranu-
la.

guā: nec corūpat smonē. **C** Et de egritudinib⁹ oris i qb⁹
exigit manualis opō est ligamētū sub lingua qd phibet lo-
qūā. De q dicit Alb. qñq accidit liga^m sub lingua: aut nāle
cū q nascit bō aut accitale a vulnē qd iaz p solidatū ē. dicit.
Aut. qñq accidit pūuatiō ligamētū qd ē sub capite lingue
z extremitatē ei⁹ abbreviatio z nō pmittit linguā dilatarī z
z accidit qñq cā spāsmi. dicit Alb. opō i cura ei⁹ ē vt apias
os infirmī capite ei⁹ depheō in sinu tuo z eleua linguā ei⁹
z icide illd ligamētū neruōsū p latitudinē: dōec soluat lingua
a retētiōe sua. Dicit. A. cura ē icisio illi⁹ ligamētū ex latē ex-
tremitatē ei⁹ parūp. q si in eo fuerit qdd duriciē z noda-
tiōis: z fuit illd ex p solidatiōe vulneris: tūc pice in illud vn-
cinū z inde illud p latitudinē dōec incidas ligamētū z sol-
uat nodatiō. Et caue ne sit fixura in pfūdo carnis z icidas
arteriā illc z accidat flux⁹ sanguis: z iō colluat os i vestigio
incisiōis. i. statz p incisionē cū aq ro. aut cū aceto: aut cum
aq frida vt restringat sāguis. Et si nō sufficīl: tūc succurre
loco vt dicit. A. cū diagāto. i. vitreolo vsto vt abscindat sā-
guinē z abscisso sāguine pōe sub lingua liciuū ex lino q vt
neat infirm⁹ oī nocte: vt nō p solidet scdō. z opz dicit. A. vt
eleuet sepe linguā ad supiora. **C** Et ranula qd ē nod⁹ siue
eminētia siue apatio qdā nascēs sub lingua apō dētes añrio
res. dicit. A. q ē filis glādule dure exīs sub lingua: z ē plm
eminētia illa pua filis rane pue q cū apit os z eleuat lingua
apper qñ altera lingua. Et dicit. A. color eius est filis colorī
pposito ex colore supficiē lingue z venaz q sūt in ea: z phi-
bēt linguā ab opone sua. Uex dicit Albu. qñq magnificat
adeo vt ipleat os: z tūc ifert dolorē in loco vehemētē z seqf
febris z apaf lingua z accidit cū ea timor de suffocatione z
morte. **C** De cā ei⁹. dicit. A. ē hūiditas viscosa pgesta vlt de
fluēs ad locū. z h scdō plz: z qñq ē ei⁹ mā melica mala: z est
tūc vehemētis duriciē fufci coloris de gñe cācri hz plz: z nō
recipit curationē. Ait. n. Alb. q si vides ipam fufci coloris
aut nigri durā cui nō inuenerit infirm⁹ sensū: tūc nō tangas
ipz: qm ē cācer: q vō nō ē talis z ē pua: curatio ei⁹ pti fieri qñ
qz p medicinas: z qñq p manualē opone. vey a medicis ē in
choādū. Dicit. A. expiant in ipsa medicie corrosiue siue in
cisiōe resolutiue in qb⁹ ē supflua exiccatio: sic ē sal armolacū
z acetū z sal z fricatio ei⁹ cū floze eris z diagāto. i. vitreolo
z attramētū vstū mixtū cū h⁹ i applicatū ei⁹ ē medicamē vti-
le valde: z qñq miscenē cū albumie ovi z applicanē z pue-
niūt medicie acute. Et ex laudat dicit. A. ē vt sumat origa-
nū pficu z cortex gñatoz z sal z fricet cū eis ligua infantis
patiētis ranulā: qm sanat cū eis. In ea vō q magna lingua ē
opz vt pcedat eūo corpis cū flōnia z scarificatiōe in spatul
z mūdificatiōe corpis z capiti ab hūorib⁹ flāticis. Deīn ad-
ministrent medicie pdcē q si nō valuerit: tūc nō ē excusatio
ab opone man⁹. Dicit Alb. si ē declinūs ad albedinē in q est
hūiditas: tūc pice. in ipaz vncinū. s. z cape eā firmif z inci-
de ipaz cū spatumuli z libera ipz oī pte: deīn pmitte aliqz tu-
lū sāguinis exire: deīn ablue locū cū aceto z sale. Et si q po-
nūt sup locū gezi tritū: aut alumē cūccarinū aut sal aliquot
dieb⁹: deīn curet cū aceto vt vīo dcoctiōis myrrhe aut oliba-
ni ad dñccādū residuū si qd remāferit. **C** Dicit Alb. si i opo-
ne tua dū icidis vicat te sāguis flux⁹ pōe sup ipm gezi tritū:
dōec abscindat: deīn itera oponem tuam donec extrahas
eam cum complemento sui.

C De cura egritudinū gutturis p manualē opone. La. xlix.

Peratio

manuali aliqñ exigit i apatib⁹
gutturis ouay amigdalaz z
vuce z in exctiōe infroz gutturi vlt meri. **C** In
ipate gutturis. Dicit Alb. q antiq dixerūt. se-
ctionē oīe fieri in epiglotoz: nō vidi aliqez in
terra nra q eā fecerit: z bec ē snia smois eoz in hñtib⁹ squi-
nātiā. als. sinātiā opz vt euitet sectio epiglotoz: cūz non fiat
iuuamētū pillud pp qd oēs vene pulmoīs sūt in fine. In illis
vō q bñt apa calm in ore: aut gutture: aut duab⁹ amigdalis

De apati-
bus gut-
turis.
De squi-
nantia.

qñ nō est egritudo in cānali. s. meri: opz vti sectiōe epiglotoz
ad fugiēdū pditionē q sit ex pforatiōe: opz ergo qñ volum⁹
illud vt fecem⁹ epiglotoz sub trib⁹ circulis ex circulis epiglo-
tis. i. cāne pulmoīs: aut sub qtuoz pputādo a supiori sectiōe
pua platiudinē in eo qd est inter duos circulos in qñtate
q sit sectio in syphac. i. pāniculo cānez z nō in cartilagine: z
iste qdē loc⁹ est pueniēs sectioni: qm est priuat⁹ carne z va-
sa sanguinis ab eo sūt lōginq q si medicatoz fuerit timidus:
opz vt extēdat cutē gutturis dōec cū vncino ipaz capiat: de-
inde scindat cutē gutturis donec qñ venerit ad egle deuiter
vasa sanguinis si viderit ex eis aliqd: deinde fecet syphac. vt
dcm est. z dicit. signat sup sectionē canalis ex flāte qd egre-
dit ex ea cum eo. s. instro qd distrūpit z ex abscissione vocis.
C De hmoi sectiōe loquēs Raf. 3. pti: dicit. oīco vidi Albu
siu medicū graui cura vti ad sgnātiā. als. sinātiā: qre non est
vtēdū: nisi cū mozo fuerit iudicata. Et. A. dicit. cū credis q
pditio sit futura z cura dz sic fieri. dicit Raf. qz scindi dz pā-
niculus exīs inter annulos canal pulmoīs ad vū anhelit⁹:
z possibile est q ide liberef paties hmoi cura dz patiētis cu-
ra extēdi retroz: z tūc capiat cutis z extēdat z scindat
post ei⁹ scissionē vna ps cutis cū filo ibi posito extēdat sur-
sum: z alia ps cū alio filo extēdat deorsuz: dōec apparuerit
canale pulmoīs. Deinde scindēdū ē inter duos anulos cāna-
lis pulmoīs in medio pāniculi vt locū hēat futoz cū necesse
fuerit fuere ipm. **C** Dicunt. ista cura est possibilis: z dz fieri
fm rōnē in casu in q curatio cū medicinis z eūonib⁹ nō suf-
ficeret: z positi⁹ est p hoc infirm⁹ in casu despatōis: qñis bec
cura horribilis videat pmo aspectu z maxime apud vulgū:
pp qd disuētudo faciēdi eā: eā reddit horribilez: tñ si dz fieri
nisi postqz alia nō ptulerint z ptestatiōe q nō sit alia via sa-
lutis nisi bec. **C** Et scias q incisiō pdicta ē tenēda apra pti-
nue: vt pipsaz anhelet paties z nō suffocet: vt utū bec cu-
ratio nō valet si cōicatū fuerit apa ipm cāne pulmoīs: z pti-
pue in loco incisiōis siēder: qm tūc ista scissio nō sufficeret ad
sufficiētiā anhelit⁹: s. cū tota scissura suffocaret: pp casū ma-
teriez in pulmonē a quaz casu ipsa scissura non excusaret.
Un ad hāc intētiōez dicit. A. qñis nō cadat. i. sufficiat ad
hāc intētiōē. s. ad quā facit scissuraz: hoc iō: qz scā scissioē
in cāna pulmoīs adhuc suffocat infirm⁹: maxime si apa fue-
rit magnū z cōicatū pāniculis z ligamētis ipm: cāne pulmo-
nis. **C** Dicit Alb. dimittat vuln⁹ agtū tpe aliq. s. vt anhelet
pēz: z hoc qusqz interim siāt medicamina qb⁹ apa ipm: aut
curef: aut multū diminuaf vt valeat anhelare p os z nare:
z remoneaf cura in q timef pforatio: z tūc aggrega duo la-
bia cutis z sue ipsaz solā absqz cartilagīnib⁹: deīn admini-
stra medicina p solidatiua vsqz sanet. **C** Inqt Albu. sūme
hui⁹ sermōis expositio nō est nisi q qñ viderit q aliqd apa-
tū hoz gutturis iā opilauit gutt infirmī z sublimaf infirm⁹
sup mortē: z vult inter secari anhelit⁹ ei⁹: tūc vadūt ad scdm
epiglotoz vt respiret infirm⁹ p locū vulneris qñ respiratiōe
saluet a morte. Et pp hoc pceperit dimittere vuln⁹ aptū: do-
nec psumet malitia egritudinis: z ē malitia ei⁹ trib⁹ diebus
vel qñ: z tūc pceperit fuere vuln⁹ z curare ipz. Itē dicit in
snia scdō practice. Et. A. tertio. **C** Dicit Alb. p affirmatio-
ne h⁹ curatiōis ē illd qd vidi p meipm q ancilla qdā cultel-
lū accepit z misit in gutt suū z incidit pte canalis pulmoīs
z vocat⁹ fui ad curatiōē z inueni eā murgire sicut ē murgi-
tus mortui dexteri g vuln⁹ z inueni sanguinez q egress⁹ fue-
rat ex vulnē paucū: qre qñtū q ipsa non inciderat venas:
neqz guidez z vēr⁹ egrediebat ex vulnē. sui qz qdē vuln⁹ z cu-
raui ipz dōec curatiū ipam z nō accidit ancille illi aliqd malū
nisi raucedo in voce q nō fuit abdita: s. redijt p dies ad me-
liorē dispōnē: z pfirmat hāc curatiōē expimēto illi⁹ q cre-
dēs interficere inimicū suū iā desperatū de salute pp sgnan-
tiā forte vulnerauit eū in gutture suo credēs interficere eū:
z cecidit vuln⁹ inter anulos cāne pulmoīs: vñ habuit respi-
ratiōē z tādē sanat⁹ est: qre dicit Alb. q in sectiōe epiglotz

De apati
b' amig-
dalarum.De inci-
sione vu-
lae.

nō est timor: an tñ hanc curationē dīpuenire igeniū in fra-
ctione h' apatis z apatū oīuz q̄ eueniūt in mēbris gutturis
cū ferro aut cū alio instro scō ex ligno aut cornu vel osse vel
cū digiti oblōgis seu vnguib' ipsoy digitorū quocūqz rūpi
possint aut cū medicis rūpētib' apata postqz scē sūt exiture
p' bonā maturationē. **C** Dixit Plato. maturato apate apia-
tur. qd̄ sit aliqñ itromittēdo instz lignū bñ polituz: aut ex
osse vel cornu scñ ēt ferreū: cū cautela tñ h' scēdū ē. Et sub-
dit. in vehemēti suffocatiōe z loqle amissioe nō expectet ma-
turationē ad apiedū z scindēdū apas: s3 subito fiat. **C** In spali
ārde cura apaj amigō. Dixit Albu. si apā est dur' fuscū colo-
ris pauci sen' tūc nō tāgas ipz ferro: z silt si ē rubei colo-
ris z radix ei' est grossa: tūc nō tāgas eū ēt qm̄ timef' idē flu-
xus sāguis imoderat' s3 dimitte eū dōec maturef' z tūc aut
pforabis ipz: aut rūpē p se. s3 si ē albi coloris r otūdūz z est
ei' radix subtili: tūc istud ē qd̄ oz incidi z opo in eo ē vt cōsi-
deres si tā qeuit apā calin: aut ē dimīnutū dimīnutiōe qdaz:
tē fac sedē infirmū corā sole: z cap' ei' sit i sinu tuo z api os ei'
z accedat hūies it man' tuas z pmat liguā ei' i feri' cū instro
ex argēto v' ere qd̄ sit subtili: sic cultell' z cū pmit cū eo lin-
guā z ondis ibi apā z cap' sup ipz in amigdala z trabe eā ad
exteriora q̄tū p' pter q' trahas cūz ea aliqd ex tunicis. i. ex
pāniculis illic in circuitu exstib'. Deīn icide eā cū instro cui'
for' est filis forficib': verūtñ extremitates ei' sūt curuatae: ita
q' orificiū cuiusqz eap' est in directo alteri' acute valde qd̄ sit
ex ferro indo. i. calibe z si nō fuerit pns hoc instz: tūc icide
eā cū spatumuli acuto a pte vna z non acuto a pte altera: z
postqz icidisti amigdala vñ icide alterā si fuerit oportūnū:
deīn gargariget infirm' cūz aq̄ frida aut aceto z aq̄. Et dixit:
silt incidunt alia apata q̄ nascuntur in locis gutturis alijs.

In incisione

āt vuule oz cōsiderare vt tardet ei' in
cisio q̄tū possibile fuerit: ex incisione
eniz ei' pueniūt nocumēta. vñ Sal. 3. de accidētī incisio vu-
lae q̄nqz est nocitiua trāsituū loqle: z deinde infrigidantur
pulmo z pect'. **C** Dixit Pau. qñ vuula extēdit z igrossat
vel mollificat: z nō p' p medicinas reuerti ad locū suū: tūc
si lōga fuerit z subtili: aut cauda muris z p' fuerit lingue: z nō
fuerit coloris rubei aut nigri: tūc incidi p' sine piculo. S3 si
fuerit rotūda grossa coloris rubei: aut nigri icisio ei' erit cū
piculo. Inq̄t enim Hypo. vuula tumidā rubētē timēdū est in-
cidere. At. n. Sal. si vuula fuerit rubea pforatū incisiōis est
fallax: qm̄ inde sequunt' apata nigra z inanitiō sāguinis ni-
mia: maxime āt accidūt apata qñ apā vuule q̄ incidit nō fue-
rit matur': qm̄ pte dolore nimio pp quē defluunt hūores ad
locū magnificātes apā p' exstēs: aut aliud gñans: accidit ēt
inde timor ne materie fluētes ad pulmonē vel stōm descen-
dāt z causent in eis egritudines. **C** Ex ipi' insup incisione
pdunt oia iuuamēta pp q̄ creata sunt. Dixitqz. ex vuulis ē ag-
gregata rotūda z nō est ei' lōgitudine z est sanguinei vel fuscū
coloris: aut nigri: z nō est ei' sens' deuita incisionē ei': qā in
ea cōsistit moros: s3 si vides eā lōgā albā z gracilē in radice v'
palatū vel vrgētem ad aliqle liuorē. Et tā signa maturitatis
apatis ei' apparēt medicine nō pualuerūt aduerf' eā: sed tū-
mef' pp grossitiē eius in extremitate ei' p'dicte de suffocatio-
ne: z eā q̄scit apā calidū: tūc ipsa est apta incisioni. Verūtñ
vt dixit Sal. bonū est vt pri' mūdificet corp'. **C** Et mod'
incisionis ei' est vt facias sedere infirmū coram sole z pmar
minister linguā ei'. Tu vō p'ice vncinū in vuulā z trabe eā
inferi' z incide eā cū vno duoz instroz dictoz in incisione
amigō. verūtñ dixit Albu. opz vt non incidas ex ea nisi illud
qd̄ addit supra terminū nālē sine additiōe: nā si tu icidis ex
ea pl' ledis vocē z sermonē suū z sine dimīnutione: qm̄ si tu
abscinderes in pua quāritate iuuamētū z post incisionē ei'
fac vt dictū est in abscisiōe amigō. z i vtriusqz incisiōe dixit.
paties teneat os aptū vt sāguis extra fluat z nō ad interio-
ra: si tñ flueret ad pectus mūdificet p' tussim: z si ad stōm p'
vomitu. **C** Sūt āt qdā q̄ vuula apata post apatis eius ma-

turationē pcutiūt eā cū flebotomo in pte maioris. matura-
tionis: vt inde sanies z sāguis fluat. Et sunt q̄ cauterizant
eā cū stilo ignito intromisso p cānulā donec pueniat ad eam
cū iteratione imissionis eius donec cauteriget. Et quidā fa-
ciūt cānulā hñtē extremitatē cōcauam in q̄ pōt vuula capi.
Deinde intromittūt p cānulā instz incidēs ignituz vsqz ad
vuulā z incidūt eā silt z cauterizāt: z nō sequit' tūc flux' sā-
guinis: z vuula icisa recipit in pcauitate cānule z extrahit'.
C Dixit Alb. si teref' infirm' ab incisiōe ei'. sup. z cauteriza-
tiōe cū ferro: tūc oz vt vtaris ingenio in causificatiōe ei' cūz
medicinis absqz timore z pauore z modus nō est nisi cū aq̄
acuta z ē vt pōas caput infirmū in sinu tuo: deīn pme liguā
ei': deinde accipe de aq̄ acuta z p'ice cū ea calcē nō extinctā:
z pōne eā nō spissā: neqz subtilē fluidā z imple ex ea in cō-
cauitate instz: cuius extremitas sit sicut pcauitas coclearis
radij: z pōe instm cū hac medicina sup vuulā: z infirm' sit
iacēs sup lat' suū vt currat salua ex ore ei' z nō descēdat ad
guttur ex ea aliqd qd̄ ledat ipz cū ex medicina ipsa ēt nō de-
scēdat aliqd: deinde tene manū tuā cū medicina: z expme eā
sup vuulā q̄tū tatemēdiētiōis hore dōec videas eā iam deni-
gratā z sedatā mordicationē. Et dixit. si vis accipe cotū z in-
uolue ipz sup extremitatē radij: z infūde cotū in medicina:
z intromitte radiū cū coto in cānulā: dōec adhereat cotū su-
p vuulā: z fac illud multoties donec cōsequaris illd qd̄ vis
de cauterizatiōe: qdā sunt q̄ applicāt cānule pillulā pfectā
ex assa fetida auripig. vitreolo sale ar. z alumie cū aceto sgl
litico. z hec faciūt cū instro apto ad tenēdū pillulā sup eam
p spatū vñ hore vel circa donec incipiat denigrari: postea
dixit Alb. dimitte eā qm̄ arefiet post tres dies: aut q̄tuor: z
post cām ei' si indiges iterare medicinā itera ipsaz p' caute-
rizationē absterge in circuitu vuule cū coto imbibito in bu-
tyro z mūdifica cū eo. q̄ est in circuitu ei' ex medicina z col-
luat os cū aq̄ frigida: deinde curef' exteri' cū embrocis. i. in
frigidatib' z interi' cūz gargarismis. Et post casuz vuule z
toti' escare gargariget cū vino decoctiōis myrrhe donec sa-
niet. **C** Dixit Sal. 14. therapē. z pōif. 3. pti. q̄ incisio eius cū
ferro melior est qz cū medicinis causticis. Alb. aut dixit. q'
spēs curatiōis cū cauterio ē saluior icisione z lōginqz a ti-
more: z intelligit de cauterio cū igne. Et dixit Albu. qm̄ cu-
rat' vuula cū eo qd̄ est subtili'. i. z meli' qz cauteriū z icisio:
qz curat' cū suffumigatiōe fm hūc modū. sume calamētum
p' opū oziganū ruthā sceba caniomillā abrotanū z silia eis.
Et aggrega oia aut qdā ex eis in olla z submergāt cū aceto
z bulliāt i olla sigillata cū luto decēter z sit i medio olle fo-
ramē sup qd̄ pōat instz pcauū ex argēto: aut ere z itromit-
tat' extremitas in q̄ ē gnatū i ore infirmī: dōec ascēdat vapor
ad vuulā p cānulā dōec obfuscet' vuula multū: deīn itera sup
ipaz multoties dōec arefcat: s3 caue ne facias hanc opōnē in
pn' aduerf' apatis. Plerūqz. n. accidit i apate augmētū: imo
nō oz vt facias illd nisi apud declinationem apaj ei' calidi.
Si āt nō ē pns tibi h' instz. accipe cānā z pōne in extrema-
te ei' corticē oui vt nō oburat' os infirmī: qm̄ cortex oui p'hi-
bet vapore oburē os z dixit. q' h' ē ex bōa curatiōe cū salute.

De spina

gutturē retēta. Qñqz figit i gutture spina
p'icis: aut frustū ligni vel ossis: aut bol' ali-
qs nō masticat': aut os alicui' fructuū: aut aliud silt. opz vt
cōsideres si appet sensui z conare extrahere illud: aut trāspo-
nere ipm ad inferiora. **C** Dixit Alb. extrahas illud qd̄ ap-
paret in gutture z sup qd̄ cadit vis' tu' postqz pms liguā
cū instro apd solē vt declaref' tibi qd̄ ē in gutture. **C** Dixit
Aui. si sens'. i. visus cōphēdit illud inspiciēdo i gutture de-
pssa lingua: aut pprehēdit ipm tact' si esset in p'ib' supiori-
bus: aut mediāte pēna missa: aut pphēdit ipz curuitas car-
zarā. i. cuiusdā istri rectori apti vt imittat' in guttur: aut me-
diāte acu tota dupla scā de plūbo vel alia replicabili: tūc ex-
pellat' cū illo ad inferiora: aut extrahat' z extrahat' rectior
tñ cura ē extractio cū vncino vel pizicarolis. z modus ex-

De extra-
ctione in
fixorum
gutturū.

trahēdi dicet iferi? in de exctioe sāguisuga: q si sens? defi-
cit a pprehēdēdo infixū z occētū. aka occultatū tibi: tūc ige-
nare in exctioe vel in trāspiratiōe ei? **C** Et si qdē infixū fue-
rit acus aut ferrū. dixit Ser. q magnes est bon? .i. retēt? in
ore vel iuxta os donec ascēdat ferrum vel acus ad magnetē.
C Si fuerit os aut nucle? fructuū: aut bol? nō malitcar?
retētus in meri: tūc dixit Haly. collū suū fortiter pcuter: qnq
eni exibit. i. trāsbibit iferi? si dō fuerit spia aut frustū infixū: o
ut p? ipz sorbeat sorbitōes viscosē ut inmiscat spia cū ipis z
descēdat cū eis. q si nō valēt tūc excitēt singult? z vomit? cū
digij vl pēna z medicis. Et dixit Alb. fac vomē infirmū aū
qz digerat cib? i stō vt cū sua soliditate magj ipellat infixū: z
ex eis q expta st ad vomitū puocādū. dixit. A. ē vt bibat oi-
cie. j. j. nauturij p triti cū aq cala z euomat illud. n. expellit
qd retiet. Singult? ē z ris? z tussis pnt ē tā trāspōitiōis
spine pp vehemētiā mot? eoꝝ. **C** Et d remedijs exctiois aut
trāspōitiōis infixi ē qd dixit Sal. i suis secrej. i. q deglutiat
frustū carnis. bonie pelliculose n supsue cocte pus cū filo for-
ti z lōgo ligatē. Et psta. dixit. q sit caro assata: z p? deglutio-
nē fursū subitō trahat: qz adhēbit ei infixū. Et dix. idē opaf
frustū spōgie. i. sicce z leuis. i. ligatū z deglutitū z attractū.
Idē dixit et Albu. de spōgia. Et. A. dixit. qnq ligat cū filo
forti. i. aliqd deglutibile z igredit. i. deglutiedo ipz: deīn ex-
hibet trahēdo p filū: sic egredit vl trāspōit q retētū ē i gut-
ture. Dicūt. z silt fac sic? sicca ligata cū filo qn paululū ma-
sticat. Deīn glutit vt dixit Haly. **C** Et de his q cōferit. dixit
Haly. ē vt gargarizet eger aquā i q sic? siccas decoreris cuz
modico rob vini. i. sapa. Et. A. dixit. qn sit gargarism? cū
rob vuule i qb? decocte sūt sic? sicce: tūc illud qd retinet aut
mouet a loco suo: aut ex? expellit aut iferi? trāspōit. Et psta.
ad h dixit. gargarizet aquā decoctiois ficuū cū modico fer-
mēto. **C** Si pdcā n ptulerint dixit Alb. tūc vtē instro de
plūbo qd sit grossi? radio parūp z in extremitate ei? sit sicut
curuitas qz itromittat. i. paties i gutt? suū cū facilitatē: ipe
hēat cap suū eleuatū fursū z caueat i trāsmissoe ei? a tactu
epiglotti ne accadat ei tussis z ipellat cū eo os aut spinā: aut
qd cūqz fuerit infixū: aut intromittat ipz instz medic? māu-
sua. vey q infirm? itromittat ipz ē meli? pp sciaz quā hz de
loco rei ānere: z ipellat infirm? huc medic? instz: z silt retra-
hat manū suā ab eo hz qz itatē q ppat odec egrediat qd est
ānere. verūtū loco dci insti de meliorib? reb? ē vt accipiat
cādela cerea eqlis grossitie z lōgitudis sufficiēz z calefiat i
aq calida vsqz ad sufficientē mollificationē z intromittat in
gutt? hz modū supdicti insti. **C** Et de pueniētib? i extractio-
ne fixoꝝ st qdā faciētia illd cū ppetatēde qb? hz psta. ē ster-
cus gatte recēs p tritū solū inuctū vl illinitū faucib? qm sūt
difficiltate exbit infixa gutturi. **C** Dixit. A. q qnq appōit
emplm gutturi in q emplō st maturatio z aptio subtilis: vt
apiat loc? z egrediat spina z q cursu spine pcedūt. Et l? tūc
dz fieri qn spia vl aliqd sile sic ifigere gutturi q cuspis ei?
veniret vl? cutē exteriorē: vñ ibi fieret āpa. nā tūc intēdēdū
ēē ad murationē: vt p inde exheret spia. Et de emplis bo-
nis ad illd. dixit. A. ē illd qd pficit ex faria ordeī oleo z aq.

De extra-
ctioe san-
guisuga-
rum.

Dixit. A. qnq ptingit vt sint qdā aq hntes sāguisugas
puas occultas: qz occultatio difficile fac caue ab
ea: qre deglutitūne a bibētib? z sāguisuga qdē qnqz adheret
z pēdet i māifesto gutturi: z qnqz suspēdit in interiori pte
merit? qnqz puenit ad stōm: z qnqz ē ita pua vt aspiciēs nō
videat suspētiōē ei? s? tñ cū pmaferit sup hora de q curat
z sugit ex sāguie qz itatē magnā crescit corp? ei? z tūc vt qz
est ei qz itas. **C** Si signa suspētiōis sāguisuge. dixit. A. qnqz
accidit ei in q suspēdit tristitia z āgustia z inqetudo: qz qn
sentit in loco pūcturā z igrat cāz tristat z āgustiat maxime
cū alijs mēbris sentiat se sanū: z accidit sputū sāguinis: z l? m-
xime accideret post casū sāguisuge: qzuis ē aliqn ptingat
ipsa adhuc stāte suspēsa: z tūc maxie ē sāguis subtilis aque?
Lū igi dixit. A. vides hoiez sanū spuētē sanguinē subtilē si

ue pūmuesiue interpolaret: tūc pñdera dispōnē gutturi: qm
fortasse ē in ea sāguisuga: z maxie si pcessit pot? aq de q du-
bitet q in ea fuerint sāguisuge. **C** De cura p manualē opo-
nē. dixit Haly. si irūdo ore apto vt cū forficib? educat. q si
sensui nō appar: aut nō ē tibi possibile vt cū forficib? ejcias
ipaz: tūc dixit Alb. accipe cānulā pcauā z intromitte eaz in
gutt? infirmi vsqz ppe gutt. Deīn intromitte cānulē ferrum
ignitū: z fac illud multoties: z abstineat infirm? ab aq to-
tar: deīn accipiat vas vitreū plenū aq frida: z apiat os suū in
eaz: colluat os suū cū ea: s? nō deglutiat ex ea aliqd z moueat
aquā vna hora p? aliā a naso suo: sāguisuga enī illico cū sen-
tit aquā cadit. supple tu z vēit ad aquā ex. **C** Dixit. A. qnqz
sit ei hoc ingentiū. i. vt submergat se paties cū aq calida: aut
moret in aere calido: z maxie p? medicinas vtiles qz assūm-
pserit: z postqz diu steterit in colore illo z desinēt aquā fri-
gidā infrigidatā in ore sumat: hora p? hora: donec descēdit
sāguisuga q in ipso suspēsa est fugiēs a calore z declinās ad
p? frigiditā: z si neīū fuerit: z expectet sup illū calozē vsqz
teneat sincopim z expectet sup illdē. n. regimē valde bonū
in exbēdo ipaz. **C** De medicinis at pueniētib? in expulsiōe
sāguisuge. dixit Dio. osaliū gargarizatiū excludit sāguisuga
medulla citri in aceto cocta z comesta in magna qz itate eā
exbit: z pfert sal tritū deglutitū cū succo rute folia sic? ma-
sticata z trāsglutita eā exbit. **C** Dixit. A. gargarisma cum
succo folioꝝ salicis inest ppetas in exbēdo ipam. **C** Dixit
Haly. acetū patiēti porrige acerrimū. dicūt q acetū calin bi-
bitū exbit eā: nā illinitū in qz cūqz pte fuerint sāguisuge ex-
bit illas si sal tritū puluerizet in loco q adheret statim de-
dūt. Dixit. A. qn fuerit suspensa ppe gutt? qnqz curat cura-
tiōe gargarismaj z ē q sit cū aceto: aut cū sinapi: aut cū ou-
plo ei? ex baurach: aut cū sinapi z nigella: aut cū aceto in q
decocta sint allia z seba z lupini z siles medicīne amare vl
acute vel salite false: qm stimulat sāguisuga ad exitū. Dixit
Alb. suffumiga infirmū cū cūmicib? : aut cū alia cū instro di-
cto in suffumigatiōe vuuluez fiat illd mltoties: qm ipsa ca-
dit. **C** Dixit. A. si fuerit ppe nasū curat cū cappurgijs fa-
ctis cū aceto z nigella z succo cucu. asi. z elleboro z siltb? : z
si fuerit stās in pfudo: z i stō curat vomitū z solone vētiat:
z cū eis q educit vmes: qb? est l? medicamē. **C** Lupinoꝝ
sebe abrotani absinthij nigelle costi nauturij z mentastri.
aū. ptes eqles sumant ex eo cū aceto: z ex iuuatib? ē succus
folioꝝ ebuli bibi? : qm occidit eā z educit. Dixit Haly. pa-
tiēti allia porrige z comedat ea. dicūt. n. qdā q allū crudū
comestū solū sufficit: aut cū aceto: z comedat et cepas z por-
ros z mēastriū z sinapin cū aceto z oleo calido: z si pt post
ipz euomat: z comedat et res salitas z acutas. Dixit. A. mo-
dus qz accipiēdi sāguisuga. supp. aut aliud infixū gutturi
dū cadit sub aspectu visus ē vt ster ille q deglutit sāguisuga
in sole z apiat os suū z pmas lingua ei? ad inferiora cuz ex-
tremitate insti chirurgici q ē sic coclear. i. cū spatula siue cū
extremitate lata pizicarolaz cūqz appet sāguisuga ponat
instz capiēdi. i. forfices vl? tenacule subtiles i radice colli sā-
guisuge z nō icidat vt remaneat ps? ei? infixa: s? itegra exbat.
C De curatiōe egritudinū mēbroꝝ spūaliū. **Cap. xxx.**

Crit. Alb. qn vincūt hūiditates sup cānale
pulmois: z pceptue qn istud ē cū frigi-
ditate pplonis: tūc oz vt eues infirmū in pms.
Deinde cauteriza ipm in nuca apud radicē gut-
turis in loco depfso. Et caue ne venias cū cau-
terio ad guttur ne cōburas ex cute nisi qdā ei? Deīn caute-
riza ipm cauterio alio apd iūcturā colli in vltio spōdili eius
vl timando: z fiat cum cauterio clauili. **C** Et dixit. qn tussis
z egritudo pulmonis est ex humoribus frigidis: z infirm?
non hz febre: neqz tussis est antiquata: tunc cauteriza ip-
sum duobus cauterijs supra furculam in locis depressis le-
uibus vacuis z cauterio alio in medio pectoris inter duas
māmillas z sit cauterium clauile: z si vis fac vt cauterizatio

In pte
re.

In mal-
copione
būda z
frida hōi

In bol-
spatio.

In exitu
capituli.

In hūi-
ditate
nas pul.

In egrit-
udine
pulmonis.

In tussis

tua sit cum cauterio puncti pūctando z sint puncta vsqꝫ ad xxx. z sit cauteriū pūcti habens tres ramos: z alleniatuꝝ cū eo cauterizatio: qm̄ tu facis cū vno i vna vice tria cauteria. **¶** Dixit Alb. antiqꝫ dixit qꝫ ad pleurelim factā fiat cauteriū hūc modū. accipe ex radicibꝫ aristol. lōg. sicce radice vna lōgiorē qꝫ ex ea inuenit z sit eiꝫ grossitudo sicut digiti. **¶** Deinde submerge eā in oleo z accēde eā igni deide cauteriza cū ea cauterio vno in eo qd̄ ē inter pūctationē furculē collo z duobꝫ cauterijs in eo qd̄ ē inter qntā costā z sextā declinatibꝫ ad posteriora parūp z cauterio alio in medio pectoris: z alio supꝫ stō z tribꝫ cauterijs a posterioribꝫ. i. vno i eo qd̄ ē inter duas spatulas z duobꝫ a duobꝫ lateribꝫ pectoris inferi sub cauterio qd̄ ē iter duas spatulas: z non opꝫ vt cōprimas manū tuā cū cauterio: imo sit in manifestio cutis odorādos. i. solū superficialiꝫ crucificādo. **¶** Et iā dixerū qdā antiqꝫ ex hoibꝫ sunt qꝫ vntur cauterio ex ferro sili radio z igniū ipm̄ intromittūt ipm̄ in eo qd̄ ē inter costas donec pueniatur cum eo ad ipm̄ apāz egrediat sanies sic dices in apate epatis: verūtū in hac opone de timore psumit qd̄ nō moriat infirmꝫ statiz: aut accidat i loco fistula cui nō ē sanatio. **¶** De curatione egritudinū stomachi epatis z splenis per manualem operationem.

Cap. xxxj.

¶ Et ad accidunt in stō frigus z hūiditates donec extrahūt ipm̄ a plexiōe sua nali z multiplicat catarrhi ad ipꝫ: z tu assiduas curationē eiꝫ cū medicinis z nō pferit: tunc opꝫ vt resupinet infirmꝫ supꝫ dorsū z extendat crura sua z manꝫ suas: deinde cauteriza ipm̄ tribꝫ cauterijs. i. vno cauterio sub clavi pectoris qntitate vniꝫ digiti cū cauterio clauili z duobꝫ cauterijs inferi a duobꝫ lateribꝫ donec veniat figura cauterioꝝ triagulata z elongata inter vtrūqꝫ vt nō pūgant qm̄ faciet pus z sit pūditas cauterij qntitas tertiāz grossitudinis cutis. Et subdit. si vis cauteriza ipm̄ supꝫ medio stōi cauterio magno hꝫ formā circuli z cauterizet itōac pūctādo ei qꝫ tereꝫ ex isto cauterio. i. circulari. **¶** Et qm̄ accidit i epate dolor ex hūiditate z frigiditate aut vēositate grossa donec egrediat a plexione sua nali egressiōe supꝫ sua z nō pferit ei alia curatiō opꝫ vt resupinet infirmꝫ supꝫ ceruicē suāz signa cū encaustro qtuor cauteria fm̄ formā circuli supꝫ epar inferi sub hypocōdrijs vbi puenit cubitꝫ hois. i. supinꝫ z sit spaciū inter oē cauteriū fm̄ lōgitudinē rectā corpis z cōprimas manū tuāz cū cauterio multū. vt sit qntitas qꝫ vnt ex cute quantitas mediocritatis eiꝫ nō addas imo custodi te vt nō vltie pcedas in cauterizatione z adurat spissitudo cutis tota: qre adurat corpꝫ eius totū: z pueniat ad itestina: qm̄ cutis illic est subtilis. Scias qꝫ illud. **¶** Si at accidat exitura in epate: z illa fatigauit medicos: eiꝫ curatio: tūc opꝫ vt resupinet infirmꝫ: deide signa locū apatis cum encaustro. Deinde igni cauteriū qd̄ affilaf radio z cauteriza cū eo cauterio vno dōec cōburaf cutis tota z pueniat ad siphac. i. epatis z egrediat sanies tota. Deinde cura ipm̄ curatiōe exiture donec sanet: sꝫ nō opꝫ vt hac spē cauterij vtaꝫ nihillesc: studiū in arte medicine plōgat z pꝫ manꝫ curate erūt egritudines iste cū expimēto aliquē: z tūc audeat supꝫ hac opationē: verūtū dimittere ipsam apud me est meliꝫ. **¶** Et dixit Alb. cauteriū in splene est fm̄ tres modos qꝫ oēs sūt recti: quoz vnꝫ est vt tu facias tria cauteria aut qtuor lineādo hꝫ lōgitudinē splenis hꝫ figurā cauterioꝝ epis z sit iter oē cauteriū qntitas grossitudinis digiti: aut plꝫ pax: z sit modꝫ isti cauterij quē diximꝫ in cauterio epis equalitꝫ z nō cōprimas manū tuā cū cauterio z sit infirmꝫ supinꝫ supꝫ dorsū suū. **¶** Et modꝫ aliꝫ est vt ignias cauteriū hūis duo verua fm̄ qd̄ dcm̄ est in cauterio dislocatiōis hūeri z eleua cutē qꝫ ē in directo splenis vbi puenit cubitꝫ infirmi finister: z sit eleuatio tua qꝫ eleuas cutē fm̄ latitudinē corpis vt cadāt cauteria fm̄ lōgitudinē corpis. Deinde itro mite duo verua ignita valde dōec cū eis penetres cutē a pte

altera: deinde extrabe cauteriū z sient cauteria qtuor. Et si vis cauteriza cum cauterio habente tria verua: deinde cura circa cauterium postqꝫ dimittis ipsum emittere pus diebꝫ multis: est. n. magis conferens qꝫ relique curationes.

De cura hydropisis.

Cap. xxxij.

¶ Hec dictū sit de manuali opone cura tūis hydropisis in sermone qnto tractatu de dispōnibꝫ epatis. placuit mihi hic asserre qꝫ de hūmōi cura dixit Alb. qꝫ maxime puenit a scilicet. Ipsa nāqꝫ pūctat aut cauterio: aut icisiōe. z de cauterijs dixit. qm̄ nō pferit alia curatio: tūc oꝫ vt cauterizes ipꝫ qtuor cauterijs in circuitu vmbilici z cauterio vno spꝫ stōm: z cauterio vno supꝫ epar z cauterio alio supꝫ splenē z cauterijs duobꝫ pꝫ dorsūz inter spondiles: vno in directo pectoris: z alio in directo stōis: z sit quātitas pūdatiōis cauterij pūctat spissitudinē cutis: deinde dimitte cauteria apta dōec emittāt pus tpe lōgo: z nō oꝫ vt euacues infirmū a curatiōe pꝫ cauteriū cū eo qd̄ opꝫ vt aggreget due intētiōes eiꝫ z festinabit ad ipm̄ sanatio cū auxilio dei. Et forma cauterij qꝫ cauterizat vter sit clauilis z qꝫ cauterizat dorsūz sit oliualis. **¶** Et dixit qm̄ apat pes in hydropico z repellit aqꝫ citrina oꝫ vt cauterizes supra dorsū pedis in loco qꝫ est inter auricularē z annularē digitū: z eleua manū tuā: z nō lites ipꝫ: resudat. n. aqꝫ citrina: deide fac supꝫ crura duo cauteria i oi crure cū extremitate cauterij cultellari: z fiat fm̄ lōgitudinē cutis vni sub genu: z aliud inferi circa mediū cruris z supꝫ oēm corā cauteriza duo cauteria: z dimitte cauteria apta sine curatiōe tpe lōgo z resudabit ex eo aliqd̄ aqꝫ. **¶** De cura. dixit Alb. hydropisis qꝫ curatur cū ferro nō est nisi a scilicet sola: z nō appropinquet cū ferro spēi pposarche neqꝫ tympanitis penit: nā illud mortale est. **¶** In a scilicet at medicāda cū ferro pūdera: nā si infirmo psequuta est iā debilitas: aut ē cū ea infirmitas alia pter hydropisim: sic si sit cū ea tussis: aut vētris solō z siliat: tūc caute ne medicies cū ferro: qm̄ illud est timoroso. Si at vides infirmū exuberātis vntū: neqꝫ est cū eo egritudo: nisi sola hydropisis: z nō ē puer: neqꝫ senex: tūc modꝫ oponis in ea este vt eleues infirmū statē inter manꝫ tuas z ministe post ipꝫ expmat vētrē eius manu sua ipellēdo aquā ad interiorē pte pectinis z tūc accipe spatulum spinosū qd̄ sit duapꝫ ptiū acutaz lōgū z acute extremitatis: verūtū sit in eo apd̄ opationē tuā vsqꝫ ad intestinū z ledas ipꝫ: deinde pūdera. **¶** Itaz si est gūatio hydropisis ex pte intestinoꝝ: tūc opꝫ vt elongaris cū sectiōe ab vmbilico quātitate triū digitōꝝ ad inferiora i directo eiꝫ supra pectinē. Si vō sit pp epar: tūc sit sectio tua sinistra ab vmbilico tribꝫ digitis. Et si fuerit pp splenē: tūc sit sectio tua pūst in dextro latere: z non oꝫ itēz vt sit sectio supꝫ qꝫ vult facere iacere infirmū vt nō currat humiditas ad illū locū debile: deinde pfora cū infirmo cutē totā: deinde intromitte in illā sectionē z eleua manū tuā cū spatulum inter cutē z siphac: qm̄ tu excoies ipꝫ z sit qntitas qꝫ excoiat qntitas vnguis vel circiter illud. Deinde pfora siphac donec pueniat spatulum ad locū vacuū z est locꝫ aqꝫ. Deide extrahe ipm̄ z intromitte in foramine sile cānule de argento: aut ere subtile lene z terfuz cui in inferiori pte sua sit foramē puū vni ab vna pte: z vni a pte altera z facta sit extremitas eiꝫ incisa fm̄ incisionē calami z in extremitate eiꝫ supiori sit armillā. **¶** Itaz qm̄ h infirm puenit ad aquā tūc ipa statiz ascēdit supꝫ istꝫ. Eleua qꝫ tūc ex aqꝫ i hora qntitatē mediā: qm̄ si eūas ex ea plusqꝫ oꝫ in hora fortasse moriet infirmꝫ pp resolōne sui spūs aialis: aut accidit ei sincopis qꝫ appropinquat morti: verūtū eūa ex ea hꝫ qntitatē vntus eiꝫ: z hꝫ qꝫ significat tibi di spōnes infirmi ex vntute pulsus eiꝫ. Deide extrahe infirmū z retine aquā: qꝫ retinet statiz pp cutē qꝫ remāsit z remanet supꝫ foramē qd̄ est in siphac: deide itera infirm die altera si videris infirmū tolerātē illud: z extrahe etiā ex aqua quātitatē paruam diebus aliquot. Et tu caue super timorem z custo/

In plen.

In mala opone hūida z frida stōi.

In dolor epatis.

In exitu epatis.

In hūiditate caribꝫ nali pul.

In egritudine splenis.

In cuti.

di ab errore: donec nō remaneat ex aqua nisi parū. Si autē tu timeres super infirmū z dimittis i vētre ex aqua rē multā tunc cura ipsum cum sepultura in arena calida z sudore multo in balneo z sole z expectet super situm z cura ipsum cū medicinis exiccatis donec sanetur. Et dixit. post attractionem aque cauteriza super stomachum z epar z splenem. De cura quarūdam egritudinum renū vesice z matricis per manūalem operationem.

Cap. xxiii.

In vētris
solone.

Lbucasis qdē dixit. qd qñ est resolutio vētris ex frigore ex hūiditate donec debilitet virtutē retentiā z digonē qñ sit i stō z intestinis: z nō pferat ei curatio p medicinas: tūc si vides infirmū exuberantis virtutis tolerantem cauterium cauteriza ipz cauterio magno supra stōz cū cauterio circuli qtuor alijs materijs in circuitu vmbilici cū cauterio clauili subtili z cauterio vno sup alkatiū z sup albosos magnos aut duobus cauterijs: z si vides humores exuberantes z infirmū toleratē aliud: tunc cauteriza ipm cautio magno sup pectinē z cauterio sup oē illū. Et fortasse addes duo cauteria pua sup stōm prope cauterium magnū dictum: est. n. hec curatio proficiēs: cui iuuamētū nō errat. Et dixit. qñ accidit i renibz dolor ex frigore aut vētositate grossa: z minuit pp illud coy? infirmū: tūc oz vt cauterizes cū cauterio oliuari sup oēm renez. Et fortasse cauterizabis ipz scō sup ipm almeidatu. i. in medio spōdilis vsus caudā z eueniet cauteria triagulara: z erūt magi vlt^a i iuuamēto.

In dolo
re renū.In debili
tate vesiceIn mala
cōplone
matricis.In molli
ficatione
cursu test
iculorum.

Et qñ euenierit in vesica debilitas z mollificatio a frigore: ab humiditatibz donec nō retineat infirmus vrinam: tū cauteriza ipm in anteriori parte suminis supra vesicam: vbi incipiunt pili pectinis z cauteriza vno cauterio a dextra pte z alio a sinistra ipsius z sit lōgitudō cauterij oīs lateris pp quātitatē nodi pollicis: z cauteriza ipm cauterio i inferio ri pte dorsū: aut duobz si indiges illorū sit cauteriū clauile. Et dixit. qñ accidit i matrice frigus z hūiditas phibet illud impgnatio z corrupit mēstrua eius: z tardat puo/ catio earū. Et qñ accidit apud aduētum dolor eorū: tū opz vt cauterizes ipsam tribus cauterijs in circuitu vmbilici: si cut diximus i curatione vesice. Et cauterio vno sup alkatiū inferius dorsū: aut duobus cauterijs: z sit cauteriū clauile. Et dixit: qñqz mollificat cūqz testiculorū. i. bursa i qbusdā hoibz pp qd mollificatū carnes q sūt iteri? z fedat aspectū ei. Ergo necesse ē ei q cogat i curatiōe ei? vt faciat iacet infirmū sup dorsū suū: z incide totaz cutē q mollificata est sup cutē nālē: deinde aggrega duo labia eius cū sutura: z si vis sue in pnis quātitatez cutis mollificate tribus futuris: aut qtuor: z firma sutura: deinde incide infra futuras. Et deinde cura curatiōe reliquorū vulnerū vsqz quo sanet z cadat fila. De castratiōe viroz z hermafroditorū.

Cap. xxiiii.

Cias dixit Albucasis. qd castratio i lege nostra excōicata ē: z pp hoc liceret mihi vt nō rememorarer eius i hoc lib. z nō ē necia ei? rememoratio nisi pp duos modos: quorū vn? ē vt illū sit i sciētia medicā qñ iterrogat de ea: vt sciat curationē ei? cui accidit. Et modus scōs ē: qñ nos multoties idigem? castratiōe quorūdā aialū pp iuuamētā nra sicut arietū hircorū z porcorū z aliorūz similitum. Dixit ergo Albuca. qd castratio fit fm duos modos scz aut attritionē: aut pfigurationē z sectionē. In attritione aut via ē vt facias sedere aial i aq calā: donec mollificet testiculi eius: z leniatur z pēdeat: deinde ptere eos manu tua: donec resoluant z nō appareāt sub tactu. In castratione aut psectionē oz vt teneas aial z pntas cutē testiculorū cum manu sinistra: deinde liga suspensoriū z seca supra oē ouū: z sectionē vna donec extra pcedūt duo oua: tūc incide ea. Post qz excarnaueris vtrūqz i circuitu: z nō dimittas super ea ex si/ phac aliqd pter si phac subtile: qd ē sup vasa: z iste modus castratiōis ē melior eo qñ p attritionē: qñ attritio fortasse

relinquit aliquid de testiculis: quare desiderat postea aial coytum: deinde cura vulnus donec sanetur.

Et dixit Albu. hermafrodita ex viris est fm duos modos: vn? est qz appet in eo qd sequit spatū: aut in cute testiculorū: aut in eo qd ē iter duos testiculos signū quali vulue mulieris in qua sunt pili. Et quādoqz currit vrina ex eo qd est in cute testiculorū. Et in mulieribus est spēs vna: z est vulua mulieris: z sup pectinē sicut testiculi viri parui oīno emittentes ad exteri? quorū vn? ē sicut priapus viri: z duo sicut duo testiculi. Et qz curatio duarū specierū ex viris z speciei in mulieribz est: qz opz vt incidas illas carnes aditas: deinde fugiat impressio earū: deinde cura curatione reliquorū vulnerū: in specie aut que est in viris ex qua egreditur vrina q est in cute testiculorū nō est opatio: neqz est curatio oīno. De infantibus in quibus nō est meatus vrinē: z mulieribus palleanibus meatum vulue.

Cap. xxv.

It Albucasis qñqz egredit aliqd in fantum ex vētre matris sue: z caput mictionis eius nō ē pforatu: vn? hz vrinā emittere: aut est foramē strictū: aut nō suo loco. Et oportet vt pforat statim cū nascit cū spatū muli subtili valde: deinde pone in foramine clauum subtile ex plūborū liga ipm tribus diebz: aut qtuor: qñ vult vrinā emittere remoueat z mingat: deinde reduc ipsū. Et dixit. si tu nō ponis plūbū: iter? post est vt vrina q icedit sup locū nō pmittat illud foramē claudi. Ille cuius foramē ē strictū medicat cū plūbo: sicut dcm ē diebz multij: donec amplificet foramē. Illi aut cui? ē foramē i nō suo loco qd ē qz ex eis est q nascit: z foramē est ei apud finē capitis virge: qre non pōt mingere ad anteriora donec eleuet virgā manu sua ad supiora. Et dixit modus curationis ē vt resupinet infans sup dorsū: deinde extēde caput virge sue manu tua sinistra extēsiōe vehemēti: deinde incide caput capij vge ex loco papi cū acumine aut spatū muli acuto: sicut est incisio calamitū: aut sicut radas aliqd vt mediū eius veniat file capiti virge vt cadat foramen in medio fm q opz. Et dixit. caue tibi apud operationem tuā a fluxu sanguinis.

Cognoui puellā. xv. annorū aspectu pulchrā: cuius foramen vulue erat in qtitate vni? parui denarij. Et dixit Albu. altarca. i. velata ē vt sit vulua mulierū non pforata: vt sit ei foramē puū: Et ē aut nālis aut accitālis: z accitālis ē ex egrit? q pcessit: z sit aut ex carne nata addita: aut ex si phac subtili: aut spisso: hāc mulierē vocat Aui. clausam. Et dixit. clausa est mulier sup os matricis cuius egredit aliqd quod phibet coytū ex re addita lacertosa. i. carnosa: aut pānicula ri forti. i. dura z spissa. sup. aut tenui: aut ē incarnatio ab vl cere: aut est excreatio. Et hoc fit dixit Albu. aut in pfundo matricis: aut in lateribus eius: aut supiori eius: aut in inferiori eius: z phibet a coytu z impgnatiōe: z fortasse phibet mēstrua. Et Aui. dixit. q est aut iter os vulue: aut iter os mricis. Et dixit Alu. q quocūqz pdictorū modorū fuerit aliqd impedit impregnatiōē: z exitū mēstruorū: ita vt accidat virgini cū incipit menstruari vt non inueniat menstrua meatum ad exitū pp aliquā dictarū causariū. quare accidit ei dolores vehemētes z egritudo maxima. si ergo non ingre nief vt currat sanguis eius mēstruus z effluat denigratur mulier z pforat z moitur: z qñqz accidit vt q clausa est retineat p accidens cōceptionē: z hoc quidē nō est possibile nisi aut sit illud qd opponitur ori matricis de clausura rare texture aut habes foramina plura: ita q possibile sit matri ci attrahere de spmate aliquid. I3 enim parū sit: tñ possibi le est vt ex illo fiat cōceptio si pars eius est veritas: q visum est pho Ari. z pars eius qd visū est Sal. medico: de quorūz intētionibz apparuit sufficiēter in sermone pcedēte. qui est de dispōnibz mēbroz generationis. Et dixit Albuca. cōgnitio clausure fit per aspectūz obstetricis si opilatio est ap parens propinqua: si autem non est apparens tunc que/

Inbo
mole
ta.De for
mine
geitauDe for
minera
acpau

re ea digitis tuis: aut cū radio. **C** Dixit. **A.** curatio clausē ē cū ferro nō cū alio. Si itaq; dixit **Alb.** oplo ē ex siphac subtili: et est ppinq; duob; labijs tūc ppera et distrūpe ipaz: et distractio est vt ponas iter duo labia vulue puluillos: deinde pones idices tuos duay manuū sili: et mulier sit sup dorsum expāsis crūtib; suis: deinde extēde duo labia cū fortitudine donec distrūpat siphac illud subtile et apiat oplo. Deinde accipe lanā et ibibe eā cū oleo et pōe ipsaz sup locū et coeat mulier oī die vt nō pōlides locū vice alia. **C** Et. **A.** 31. tertij. tractatu 3. cap. p. dixit. si clausura appet tūc modus est vt distrūpan; labia vulue ita vt ponat inter vnū qd; labioy vulue pila: et muniant pollices manū pānoy: et tendant cū eis inter missis labia donec distrūpan; ab eo qd; est inter ea. **C** Dixit **Alb.** si āt siphac claudēs est spissū et grossū: tūc opz vt seces ipm cū spatumuli lato fili folio mirti. De hac loquēs **Aui.** dixit. Iuuate cū slobotomo obtuso et incide siphac: et dixit. Incide et carnē additaz si est sup ipm siphac paulatim ita vt nō remaneat de ea addita aliqd; nec ēt sumas de carne radicali aliqd; et fiat ista incisio cū instrō de calibe scō. Et dixit. **O**ria inter siphac et carnē est: q; siphac nō sanguinat: s; caro sanguinat. Deinde pōe inter labia lanā infusam in oleo et vi noy: et dimittat trib; dieb;: deinde administra supea aquā melis si ea indiges: et administra vnguēta mordicātia cū cautela et solidatiōe et glutinatiōe: et ppe qd; si illud qd; incidisti est caro. siphac enī p pceptū solidatiōe post scissuram eius. **C** Dixit **Alb.** si oplo fuerit ex carne nata. s. pfūda tūc suspēde eā cū vncinis tuis: et incide eā: deinde administra cā nūlā ex plūbo latā vt nō pōlides vulū velociter: et teneat eā dieb; aliquot: et administra liciuū ex lino sicco: deinde curet aliq; curatiōe vulnerū donec sanet. **C** Et. **A.** dixit. si clausura fuerit pfūda tūc pueniat ad ipm vncin; et si est siphac scindat scissione vna nō cū illa eq̄litate. s. in q; inuenies: s; maiori. nā fortasse coopit vesicā et alia. s. q; egēt discoopiri vel nō cū rā illa eq̄litate. idēst nō totū. Nā fortasse illud siphac cooperit vesicā et alia: et opz vt caueant et custodiant ne ledantur. Et dixit. incidat sicut caro paulatim. s. vt sufficiēter incidat et nō supfluat incisio: deinde adhereat incisioni lana ifusa in vino sūpticoy: et deinde post illud sedeat in aguiū qd; decoctū sunt res mollificatiue: et postea curet cū vnguētis rectificati bus vlcera. s. exiccatiuis et mūdificatiuis: et deinde cū solidatiuis. et cū appet sanitas opz vt supaffidues coy. **C** Et dixit **Aui.** opz vt caueant apud hāc scissionez et incisionem oueres. s. abbreviatio et incidēdo et in findēdo q̄titate additā. nā si feceris oppositū et nō incideris totū qd; est sup additū: tūc facies possibilitatē ceptiōis ad coytiū: sed facies difficultatē ptiū: pparāsq; fetū et pgnātē morti. Et caueat etiā ne ptransēas vltra q̄titate additā: et capiat de sba matricis aliqd; qre apēf matrix et doleat: et incurrat tūzes et spasmi et egritudines pntiosas. Cū igit dixit **Aui.** feceris hoc: tūc opz vt absoluas eā a frigore: et nō appropinques ei medicamē frigidū. alis. medicinā frigidā actu oīno: imo opz vt sint oēs distillatiōes et iniectiones et suppositoria expoliata frigore. **C** De mō āt faciēdi sectionē hāc. dixit **Aui.** pparet mulieri sedes corā lumine sup q; sedeat cū pauco sustētaculo ad posteriora q̄ sit ppinq; resupinatiōi. Cū ergo adequat adherere fac crura sua coris suis: et adiūgat ea vētrū suoy: et liga manus suas sub curuatura poplitū suoy: et liget s; hāc formā fortit. medicā admistret scissione siphac et incisione carnis: et qnq; idiget medicā vt admistret speculū: et ppe in eo qd; est intra matricē. cū ergo extēdit siphac cū radijs et vncinis extēsiōe cū q; non exprimit matrix et collū vesice et siphac eius cōpfiōe nocēte his mēbris: i primis cū manu: scō si nō excusat pcessio cū ābab; māib;: dōec aduēiat ei de acumie ferri. Et speculū qd; te videre facit q; efficias arte inde: et facit cognoscere illud qd; associat siphac subtili de mēbris dictis vesica et alijs: et tunc fac scissione in siphac et carne addita si est ibi q; si supfluit attractio tua siphac: tūc dixit **Aui.** dimitt

te illud donec redeat qd; vehemētius est attractū eo q; est necessariū: deinde subleua siphac clausure cū facilitate: deinde scide ipm fm obligatē vt nō psequat vesicā: deinde psidea in pñ cū scindis: et si inde egreditur sanguis pauc; cū opone tua penetra sine timore: et si accidit cursus sāguis: tūc scide paulatim vt non accidat sincopis et paucitas anhelit. Et dixit. qnq; est neciū vt dimittas instrū cū q; incidis in ea vsq; mane inuolutū in lana ligata cū pānoy. Et cū fuerit mane psidea in v̄tute ei: et si fuerit forq; cura eā curatiōe itēgra. et si nō dimittas eā vsq; in diē tertij: et remoue tunc instrū et psidea disponē scissure cū digij ponēdo sub vmbilico eius vt signi ficef tibi mēfura siue summa quā necesse est te incidere post: et cū soluit mulier ab eo q; curat opz vt sedeat in aq; in q; decocta sūt lenitiua cū est cala: et ppe si appet apā et melius est. s. post quietē doloris et apatis: et administrant sup eā vnguēta incisiva phibētia solidatiōe et meli; est id qd; est pcauū hīs foramē vt egrediant in eo supfluitates et ventositates. Et dixit **Aui.** q; qn incisio accipit nālē carnē: tūc fortasse accidit cursus v̄tute q; nō curat. **C** Dixit **Alb.** cū incisio tua cadit in carnē: multoties accidit inde flux; sanguis multus psterne v̄tute: aut ipediēs curatiōe: nō sint tecū medicine q; phibēt fluxū sanguis sine inordinatiōe sicut acatia et sanguis dracōis et th; et aggrega cū albumie oīi et vtere vbi oz. **C** De emorroydibus condilomatibus sicutibus bothor moris eminetibus in vulua aut ano. **Cap. xxxvj.**

Ma matrice accidunt aliqñ. dixit. **A.** emorroydes: et qnq; accit in ea mox: et spēs ēt bothor diuerse: quoy qdā dicunt alafce: qm sūt filēs capitib; alafce: et qnq; fiunt albe. sup. et qnq; rubee v̄l alteri; coloris: et qnq; apparēt sup eā bothor sic veruces: aut clauī successiōe raga: diaz et succe ssiōe apatū duroy: et qnq; accit in ea sic et cōdilomata: hmoi ēt spēs egritudinū accidunt qnq; in ano viroy et mulier. **C** Et sic qdē est eminetia hīs pedē et figurā in modū ficus et nō emittit sanguinē neq; humiditatem. Et p̄dilomata sūt qdā tuberositates aliqñ dure: aliqñ molles nō hntes pedes a qb; qnq; emanat hūiditas subtilis siue virus: et moxus similes fructui celli i figura et colore. **C** Et emorroydes sunt eminetie euenientes in orificijs venarū ad ipsa loca terminatay. **C** Dixit. **A.** qnq; segtur illā mulierē mēstrua retinent aut multū minuunt apparitio emorroyday in ano suo et in eo qd; appet de matrice sua: et spaf q; aperiant et mūdificent: et fiat cū eis securitas ab egritudinib; difficilib;: q; facit euenire mēstruoy retentiō. **C** Et emorroyday tā eay q; sunt in ano q; et extētiū in vulua qdā sūt eminentes subleuate acute. Et quedam sunt late et plane ample. et que ex eis sunt ample late non debent curari p manualē operationem. **C** Dixit **Aui.** si fuerint emorroydes ample late tūc non labores in incidēdo eas: s; curent p medicinas put dcm est in pcedētib; sermonibus. **C** Et eminentiū acutarū qdā sunt site in pfūdo nō apparētes si tui vel sensui: et de his dixit **Albuc.** emorroydibus que sūt in pfundo matricis et nō apparēt sensui nō est curatio cum ferro. Et **Aui.** dixit. nō est possibile vt sanētur emorroydes vulue nisi que ex eis sunt extra matricē. que vero in pfundo parū sanant: et similitr emorroydibus q; sunt in pfundo ani non est possibilis curatio cū ferro nisi exterius trabāf. **C** Et cura emorroydarū per manualē opationē tripliciter pōt perfici: vno mō per ligationem: alio modo per cauterizationē: et tertio per incisionem: quomodo curetur si cōfuerit ex eis fluere sanguis ex tempore multo et fuerint plures: tunc nunq; debent omnes curari totaliter. **Ait** enim hypo. in affo. emorroydas sanari antiquas: nisi vna relicta fuerit periculum est ydropem fieri aut maniam aut aliam egritudinē melicam aut malarū et incurabilium. **C** Dixit **Aui.** 17. tertij. cap. de regimine incisionis emorroydarum. cū sunt emorroydes plures numero: non oportet vt incidā

De emorroydibus ani.

De mōia
extractio
nis emor
roydā.

tur oia simul: imo opz vt audiat pceptū ypoiz dimittat vna
ex eis. Et recti⁹ ē vt curent icidēdo vna post vna si tolerat
illū ab infirmo z i finere i dimittat vna vt currat ex ea sāguis
corrupt⁹ ē exit⁹ puer⁹ ē ei i nā. Et pparās. A. i. pdcōs mo
dos curatōis eaz dixit. recti⁹ ē vt radix emorroyde liget⁹ cū
filo sirici vel lini vel pilo forti ex cauda eq vel bouis: z tūc
si cadit pillud bene erit: z si nō expiat sup ea icisio cū medi
cinis iciliuiz: z si nō pferūt icidas cū ferro: aut cū cauterio.
Cū itaqz pponis curare emorroydes anistūc si qdē fuerit i
pfūdo ani o3 vt ex educant. C. Et modi extractiōis eaz sūt
multitoe qb⁹ ē sicut Alb. vt pcpias infirmo vt assellet z exp
mat⁹ dōec egrediat anus z appareat. C. Et. A. dixit. extra
ctio eaz qnqz fit cū infro. sicut. n. fit vctofatio cū igne supra
amū dōec egrediat: z egressa retineat foris cū aliq infro. Et
si timef velocitas reditiōis ei⁹ iteri⁹ dimittat vctofa vna ho
ra dōec apet⁹ z inflet loc⁹: z nō redeat phibēte opone redi
tu. Et qnqz loco vctofe ligant⁹ emorroyde velocit⁹ cū filo li
gatiōe apante istationē i loco faciēte pp defluxū hūo3 ad lo
cū pp dolorē ligatiōis: z iō o3 ē ligatiō ista valde stricta: vt
dolorē faciat vt tumescat z tumefactē exteri⁹ remaneat. Et
qnqz fit extractio emorroydaz cū medicis exbētib⁹ sicut si
sumat succ⁹ cetauree z aneti hūidi. i. recētis: z staphisagria
z pficiant cū melle z linat⁹ cū eis anus: qm facit eas exire
pp mordicationē quā iferūt ano: vñ conant⁹ ad expfionem
vehemētē: aut admistrat⁹ nitrū z fel thauri: aut nitrū z pip
cū aliq liquore. C. Cūqz foris fuerint z volueris ligare eas
aut incidere aut cauterizare: o3 p⁹ mūdificationē corporis
pmisisse cū flōmia: z purgationē fm qd requirit corpis dispō.
C. Dixit. A. ex bōis. i. oponeb⁹ in curatiōe flōmia basilice
an incisionē z curationē vt phibeat⁹ p ea apatio loci. C. Di
xit. A. si itaqz volueris vt cadat emorroydes: tūc liga puaz
ex radice sut: z magnā ex medietate sut: aut liga magnā fm
diuisionē aliā. i. aut supra medietatē ei⁹ aut ifra ipi⁹ medie
tatē z liga: vt dixit Serap. cū filo sete aut lini fori⁹ z fiat li
gatura stricta si tolerat infirm⁹ in vnica vice: z si nō tolerat
augeat⁹ strictura vice⁹ vice: z dimittat⁹ donec areseat z ea
dat. Inq⁹ Judeus. Et si ligaueris emorroydas piderare ve
lis q nā sit lenis: qm siccitas ei⁹ gnat apā z dolorē vehemē
tē. C. De mō at incisiōis eaz. dixit Alb. cū apparuerint tibi
emorroyde ppera z suspēde eas cū vncinis: aut tene eas cū
vngue tuo apud radices suas: z si nō retinerent in eis vnci
ni pp humiditatē eaz z ipsaz mollificationē tūc cape eas cū
pāno aspo aut cū coto z dispoloyde linea sūpto: z extrabe
eas cū digitis tuis. Deide incide eas z p⁹ incisionē pulueri
za sup eas qdam pulueres calidos. i. acutos vt stēt ei loco
cauterij: aut cauteriza eas: deinde cura reliq curatione dōec
sanent⁹. C. Dixit. A. scā incisiōe dimittat sanguis fluere vsqz
quo tmeat⁹ debilitas: deinde retineat sanguis cū medicinis
pstrictiuis ei⁹ aut cū acutis vel cauterio: vt dixit Alb. Et si
nō fluit sanguis sufficiēter z tolerat infirm⁹ vt sanguis edu
cat⁹ cū medicinis aperitiuis ozificiō3 venaz fiat: qm erit re
ctū: z si nō timef q cadat virt⁹ ex nimio dolore fiat vt fluat
sanguis cū medicis acutis sicut cū succo cepei: qm sufficit in
hoc q si nō tolerat infirm⁹ z nō fluit sanguis sufficiēter tunc
multiplicet flōmia basilice. Dixit. A. fac incisionē cum acu
tiorē z penetrabiliorē. i. cū infro veloci⁹ incidente: z fac
incisionē ex radice ei⁹ z nō incidat aliqd ex eo qd est ifra ip
sum: qm pducit hoc ad nocumēta z apata magna: z qnqz
pducit ad malitiā. i. corruptionē loci z difficultatem. i. cura
tionis: aut fortasse retētiōis sanguis. C. Dixit Alb. si nō to
lerat eger aut abhorret incisionē cū ferro: tūc opz vt admini
stres futurā eaz fm hūc modū. Accipe filū inuolutū. i. tor
tūz: z intromitte ipm in acū. deinde trabe emorroydas ad su
periora digitis vel vncinoz: fac acū penetrare p ea in rad
ice ei⁹ ex pre altera: z inuolue has duas extremitates fili i in
feriori pte acus sup latitudinaliter: z stringe emorroydā stri
ctura forti: deide nō da filū z extrabe acū: z fac hoc idē oib⁹

emorroydib⁹ vna dimissa: vt supra dcm est. Deinde pone de
suppānū ifusū in oleo ro. aut aceto: z pcpie infirmo vt quie
scat: z dimitte ipsum donec cadat: deinde cura donec sanet⁹.

Incisio at emorroydaz mīcis sic o3 fieri. dixit Albu. De emorroydā mīcis
intromitte mulierē in domū fridā z ibi fac inci
sionē: z cū volūtas fuerit incidēdi eas extēde eas ad exteri⁹
cū aliq infro: aut cū pāno aspero: z incide eā vel eas ex ra
dicib⁹ suis nō accipiēdo de carne ppia: z qz ad incisionem
pfluenterit seq duo accidētia ad q o3 intendere. i. fluxus san
guinis: z dolor itēsus ad phibēdū ne supueniat fluxus san
guinis supflus. Dixerunt pulueriza sup locū puluerē inci
siū sanguis sine mordicationē. Dixit. A. pulueriza attramē
tū alumē z corticē thuris: z mulier tūc impellat pedes suos
ad parietēz aliqualiter subleuatos z sustentet sic vna hora
aut duab⁹: deinde fac eā sedere in aq frigida aut fac adhere
re dorso suo pectini z mīci pānos infusos i aq stipticis i
frigidatis in niue: z accipe dixit Alb. farinā ordeiz confice
eā cū melle z aceto z fac adherere dorso ei⁹: z si cū his absi
dit fluxus sanguis bñ est z si nō fac adherere dorso. i. oīu vē
tosas sine scarificationē z māmillis ē: deinde accipe lanam z
submerge eā in succis stipticis z vino pōtico sicut in succo
arnaglose cozigiole millefolij z similiū. z fac eā adherere lo
co incisiōis: z rege eā oī alio regimine flux⁹ sanguinis men
strui aut emorroydaz supflui. si at supuenit dolor vehemēs
incisioni emorroydaz ani vel mīcis emplastref. Dixit Ju
deus cū ponis z butyro. Rasit at z. A. dixerūt cū cepe aut
porro elixato pfecto cū butyro z Jude⁹ z filz. A. suffumige
tur cū bdellio z adipe gibbi cameli: aut suppone emplm fa
ctū cū pane andache. i. de qdā pta: aut alio pane similaceo z
vitello oui z pauco oleo: z fiat ei encatissima in aq in qbus
decocta sunt semē lini z altea z semē ei⁹ z porroy z similia
his: pnt ē fieri alia remedia oca in sermōe. 3. ex his q hnt se
dare dolorē emorroydaz: q si nō sedat dolor z vides hūo
res fluere ad locū: z times aduētū apatis: tūc fac eā sedere i
aq stipticis: z vt ere repcussiuus fm necessitatē curationum
emorroydaz tā ani qz matricis. Cū cauterio p⁹ fieri cū igne
z p⁹ fieri medicis acut. C. De cauterio cū igne. dixit. Al. cū
nō valet alia curatio tūc cauteriza trib⁹ cauterijs supra infe
riorē spōdile dorzi sub almeidā paz cauterio triangulari: z
vno cauterio sub vmbilico: qsi duob⁹ digitis: z si cogitas q
stomach⁹ ei⁹ infrigidat⁹ sit: z q dū ei⁹ non digerat⁹ z facie
eius vides apari tunc cauteriza ipm sup stomacho cauterio
magno circulari: de quo supra dcm est de cauterio stomachi:
z sūt cauteriza ipm supra epar z supra splenē cauterio clau
culi: z dimitte cauteria apta tpe aliq: cauteriza ē aliq ipa
emorroyz post incisionē de ea factā: vt supra dcm fuit: z qn
qz cauteriza pter q pcedat incisiō igni erga cauteriū z pōe
sup ipsaz z vltima manū tuā dōec pueniat cauteriū ad orifi
ciū vene ex q fluit sanguis aut vsqz ad radicē ei⁹. C. De cau
terio aut cū medicinis sciēdū est q qdā sunt fortiores: z qdā
debiliores. Dixit Ras. ii. pti. dico ad deficcādū emorroy
des hec decoctio bōa erit. 3. fructuū fauine corticis thuris
extremitatū tamarisci panis porcini ciperi z cornu spineid
est fruct⁹ rubi canini: z coque in aq. z fac q paties in apozī
mate hoc frequēter ingrediat⁹ z ipso egrediēte ab eo sparge
sup eas de galla z sale armoniaco: z expectet trib⁹ horis: z
z itez ingrediat⁹ apozīma: z sic sequat⁹ dōec mortificabunt⁹:
z tūc tollant⁹ cū infro scindēte: aut emplastref cū porro aut
butyro: donec cadāt p se. C. De medicinis aut fortib⁹ est cal
cidicon. Dixit Aaron spargendum est pluries super emor
roydas calchidion donec vianur: z ipsis vstis mitigetur
dolor earum cum sisamo vsto z illinitione olei ros. Dixit
Sot. abluatur locus z fomentetur cum aqua in qua deco
cti sint porri fermentum alumen: z calx viua: quoniam pro
culdubio facit eas cadere. C. Dixit. A. puluerize sup emor
roydā medicina acuta: qm ipsa corodit eam z mundificat
ipsaz z apparebit caro sana. i. post mundificationē: z dixit:

nō sit medicamē acutū corrodēs nisi cū exiccatiōe. i. paratū in forma sicca vt in puluere: qm̄ est leui⁹. i. securi⁹ q̄ in for/ ma hūida: z illud iō q̄ magis adheret z nō extēdit ad loca vicina: z de medicinis acutis est dabardich q̄ sit ex bdellio z armoniaco dissolutis z incorpatis cū flore eris: z ex eis ē alchalchidion factū de calcāto vel arsenico. In fine aut opa/ tionis medicamē acutū denigrat res: z cadit: verūtm̄ q̄q̄ sequit̄ ad eū dolor vehemēs attrahēs apā: q̄re opz vt sedet dolor z phibeas apā. **C** Dixit. **A.** si dolet pp illud sedeat in aq̄ stipiticiis: z curet illud añ q̄z doleat fortiter: z liniaf apā cū butyro plimo posito sup loco: q̄q̄z tñ nō resoluit̄. i. nō sedat̄ dolor absq̄z administratiōe medicinae acutē. i. fortis z po/ tētis in sedāto dolore sic est medicina stupefactiua: q̄re opz vt admistret sedato dolore: z phibito apate sup locū deni/ gratū. Dixit. **A.** elixet z nō h̄r qd sit elixādū sed oīz intelligi de porro z oīz elixari cū oleo z supponi z reitert̄: qm̄ sedat̄ dolorē z facit eas cadere. Deinde curet loc⁹ curatiōe alioz vulnez donec sanet̄. Eisdem etiam modis. s. ligatiōe incl/ sione z caustificatione curant̄ scus z mori z omne genus bo/ thoz que oriuntur in anoz aut vuluis mulierum.

C De ano non pforato z ragadijs ani z vulue. **Ca. xxxviij.**

A pueri nascunt̄ z ani eoz nō sunt pfora/ ti q̄s opilat siphac subtile. Dixit **Alb.** cōuenit obitetrici vt pfozet ipm̄ digito suoz: z si nō pfozet ipz cū spatumuli acuto: z caueat ne i/ pforatiōe tāgat locū ani. Deinde pone sup ipm̄ lanā infusam in vino z oleo. Deinde cura cū vnguentis dōc̄ sanet̄: z si times ne itez opilef z p̄solidef siphac: z tūc pone in foramine saginē de plūbo dieb⁹ aliquot seu multis h̄z ne cessitatē z auferat qm̄ puer vult egerere. Et dixit. qm̄ accidit opilo ani ex p̄solidatione vulneris aut apatis opz vt seret̄ illa p̄solidatiō: deinde curet cū cannula de plūbo: vt dcm̄ est. **C** Ragadie vero ani z matricis tā exterioris q̄ interioris curant̄ cū medicinis: vt dcm̄ est in sermonib⁹ p̄cedētib⁹. ve/ rūtñ q̄q̄z antiquaf z gñaf in fixuris ipsis cortex qdā ph/ bens imp̄sionē medicinae in ipsas: z ipsaz p̄solidatiōnē: z in tali casu dixit **Alb.** opz vt radas cū pūcta spatumuliant vnguetō donec auferat̄ cortex ille supposit⁹ eis q̄ phibet a p̄solidatiōe: z fiant humide donec aliq̄ humiditas ab eis e/ manat in illa ratiōe. Deinde cura eas fm̄ q̄ opz donec cō/ solidentur. Si tñ non consolidentur per hoc tunc itera sup eas ratiōem vehementiorēz p̄ima donec sanguinent̄ mul/ tum z excoientur: z deinde cura eas donec sanentur.

C De cura eminentie vmbilici. **Cap. xxxviij.**

A accidit in mirach vētris inflatio: z tumor supucniēs q̄ q̄q̄z acci/ dit vmbilico: z circa ipm̄z q̄q̄z accidit in reli/ quo vētre vt hypocūdrijs ylijs z sumierz qū o/ cūq̄z in aliq̄ dictoz locoz euenierit ab auctorib⁹ vocaf̄ eminentia siue augmentū siue acumē vmbilici: z q̄q̄z accidit in inguinib⁹ ambob⁹ vel altero eoz: z vocaf̄ ab eis eminentia: augmentū vel acumē inguinis: z hoc q̄q̄z est cū descēsu inflatiōis ad bursam testiculoz: z dicet̄ de ea in se/ quētī caplo. z q̄q̄z est sine descēsu aut puo descēsu de quo dicet̄ in hoc ca⁹. **C** Et eminentia qdē vmbilici vel inguinis multas h̄z spēs. Est eniz qdā ex ea apostemosa apate molli vel duro: z ei⁹ cura tradet̄ in tractacn. s. hui⁹ sermonis. cuz de alijs tractabit̄ apatib⁹. **C** Et ex ea est q̄ ē ex hūiditate aq̄ sa frigida: q̄gelata inter siphac z mirach: quēadmodū aquo/ sitas p̄gregat̄ intra siphac in loco vacuo vētris in ydropi/ si: q̄ hūiditas aquea q̄uis sui liq̄ditate sit apta descēdere ad inferiora mirach. tñ aliqñ cōp̄sione scā a mēbris nutritiuis in inferiorib⁹ mirach appet̄ eius ipressio in supiorib⁹ eius: q̄ in supiorib⁹ a cōp̄ressiōe illoz detinet̄. Et ego hāc eminē/ tiam vidi lucet̄ ēt vidi eā hic in qdā dñā de pallaiconibus. **C** Et ex ea est a carne addita intra in ipso mirach: aut inter siphac z mirach in vlcētib⁹ eius: aut sine vlcere. **C** Et ex ea

est q̄ est ex vētositate coadunata inter siphac z mirach ipel/ lēte ptes mirach z in tumorē elevāte. **C** Et ex ea est q̄ acci/ dit ex ruptura alic⁹ arterie siue vene magne in ptrib⁹ mirach absq̄z ruptura sine p̄tinuitatis solōne eueniēte in cute ipsius mirach: quēadmodū in q̄busdā alijs corpis locis aliqñ con/ tingit̄ z vocaf̄ talis eminentia i q̄cūq̄ pte p̄tēgerit corporis emborismaz dicet̄ de eo in tractatu apatis. **C** Et ex ea est q̄ ex ruptura accidit siphac: aut ei⁹ mollificatione z texture relaxatiōe: q̄re ingredit̄ p eā z irb⁹: aut intestinum z p̄pellit mirach: z in ipso eminentia facit̄: z ista spēs q̄uis in q̄libet pte mirach euenire possit: potissime accidit in inguinib⁹ vl/ tra alias spēs. **C** Et his spēs⁹ dixit **Pau.** aliqñ rūpitur si/ phaci loco vmbilici sup. aut relaxat̄ z igredit̄ rupturā ei⁹ sup. aut relaxationē z irb⁹ aut intestinū. Et aliqñ accidit absq̄z ruptura siphac sup. z relaxat̄ de ei⁹ ex frida hūiditate p̄gre/ gata sibi sic ē dispō ydropisiaz: aut forte onit̄ ibi vētositas ex/ pellēs siphac. i. mirach: aut forte erit ex ruptura alic⁹ arterie vel vene magne a ruptu: a egredit̄ sāguis exiēs iter ptes mirach: ex c⁹ exitu ptes extrisece p̄pellit̄ extra z eminent. **C** Et **Alb.** tres spēs ei⁹ tetigit. i. factā ex ruptura vene: z fa/ ctā a vētositate cāta in mirach aut siphac. **C** Dixit. **A.** q̄q̄z accidit h̄z semitā rupture note. s. iph⁹ siphac p quā egredit̄ z irb⁹: aut intestinū: z q̄q̄z est h̄z semitā ydropisiaz. s. ascitis aut tympanitis: ita vt aggreget̄ in loco illi⁹ eminentia aquo/ sitas vel vētositas. Et q̄q̄z sit cā vene aut arterie. s. fracte in loco illo faciētis currere ad ipz sanguinē z q̄q̄z sit cā apat̄ duri. sup. aut nō durizant cā additionis carnis sub cute mi/ rach. **C** Sūt ēt eminentie vmbilici z inguinis alie spēs magis accitales dñr: quaz aliq̄ sunt aq̄ritate ei⁹ h̄z quā aliq̄ dñr pua aliq̄ magna: z aliq̄ mediocri: z aliq̄ sumis a tpe ei⁹ fm̄ quā aliq̄ dñr recēs: aliq̄ atiq̄: z aliq̄ iter eas media: z aliq̄ sumis a p̄plone z p̄pone infirmi h̄z quā dñr q̄ aliq̄ euenit in corpib⁹ grossis duris: z aliq̄ in corpib⁹ molli⁹ teneris: z aliq̄ sumis a etate patētis h̄z quā alia dñr euenire infatib⁹ z pueris: z aliq̄ adolefcētib⁹ z iuuenib⁹ z alia senescētib⁹. **C** Et h̄z oēs has diuersitates diuersificat̄ ipsa in facilitate z difficultate curationis ipsi⁹. Et eniz q̄ est pua z recēs z in corpe tenero z etate puerili z facili curatiōis: ita q̄ ēt curet̄ p medicinas absq̄z manuali opone. Que vō est e⁹ magna atiquata in cor/ poze duro z etate senectutis nū q̄z p medicinas curaf̄: z for/ te vix sanat̄ p manualē opone z nō sine timore z p̄cilo. Que vō est iter p̄dictas media mediocrit̄ se h̄z: curabilis eni ē p manualē opone: l̄z nō sine p̄iculo. p medicinas vō raro aut nunq̄z curaf̄: nisi fortasse fuerit ex relaxatione siphac: z nō ex iph⁹ vā ruptiōe. De intētiōe eniz auctoz vā disruptio si/ phac p̄ etatē puerit̄e p medicinas p̄solidari nō p̄t. **C** Inq̄t **Dalya. 8.** p̄acti. itestioz eruptio q̄ est scissura accidit siphac medicaminib⁹ curabilis nō ē. Et itelligūt auctores p̄ etatē puerit̄e qm̄ iā siphac ē indurātū: qm̄ siphac ē subtile nerueū nō carneū vel carnosū inep̄tū scm̄ vniōi z p̄solidatiōi. Que at̄ ex dilatatiōe siphac puenit̄ z meatus aut ex raritate sube ei⁹ q̄ ex hūiditatib⁹ puenit̄. dixit **Dalybab.** facile p medica/ mia sanat̄ strigētia. s. iteri⁹ sup̄ta z emplata. s. exteri⁹ appo/ sita: z freni. i. ligature astrictionēz hanc curantes qdā cuz medicinis putant verā siphac disruptionē curasse z errātē z ex hoc errore procedunt affirmantes se cū medicinis oēz siphac rupturā curare posse. mentietes in hoc: z in hunc e/ rore deueniunt: qz non p̄nt distinguere inter verā disruptio/ nem siphac z iph⁹ relaxationē siue ratiificationē: maxie cuz difficile sit iter eas distinguere pp cōicantiā earuz in signis. **C** Quidā tñ dixerunt. q̄ vera disruptio siphac tā magna q̄z parua in corporibus humidis z etatis puerilis añ affro/ disiam curari p̄t per medicinas: z maxime q̄ recēs est z nō diuturnat̄: vey q̄tū est recētior z quāto fuerit in corpe ma/ gis hūido z tenero qd in etate min⁹ p̄cesserit tanto est abi/ lior susceptiōi curatiōis: s̄z q̄cūq̄ fuerit illa siue magna siue parua in corporibus multū duris z nō in etate puerili cura

Que emi/ nentia sit curabilis z q̄ non.

tionē nō suscipit p̄ medicinas: s; ad curationem eget opone manuali. **C** Et ex his dicunt appet q̄ sit cā q̄re vna ruptura aliqñ curat in p̄uectis p̄ medicinas: et alia ē q̄ si minor sit i pueris nō sanat: et q̄re vna pua nō sanat in p̄uectis: et ma/ gna sanat in pueris. Et p̄p̄ea dixerūt. q̄ sapiēs medic⁹ an q̄ cure onus p̄ medicinā suscipiat d; ad oia p̄dicta aduertere: et cū his p̄siderare d; regimē patientis p̄teritū an fuerit hu mectatiūūan defecatiūū: et t̄ps. s. anni p̄is et p̄stōne eius: et hec oia in mente sua p̄ferat: et ex horū collatiōe iudicet q̄s patientiū sit curādus p̄ medicinas: et q̄s sit relinquendus.

Signa e
mimentie
zirbole et i
quo dñt
ab alijs.

Signa gñis nota sūt ex sensu visus et tactus et relatiōe patiētis. **C** Signa aut sp̄rū sunt. dixit Pau. si ipellēs. s. mirac et faciēs eminentiā: fuerit zirbus: tūc color eius erit ad modū coloris corporis. s. q̄tū ad ipm locū qui est filis coloris q̄ est in locis circūstātib⁹ eius: dē dixit Alb. et p hoc nō differt ab ea in q̄ egredit̄ intestinu; in q̄ et color est filis coloris corporis. Dixit enī; Aui. q̄ in augmento qd̄ est cā egressionis zirbi aut intestini color est sicut color corporis ipsius: neq; ē p hoc differūt ambe a scā a ventositatē: in q̄ etiā color ipi⁹ nō pmutat a colore ipi⁹ corporis: s; p hoc si/ gnū differūt p̄dictē a scā ex humiditate in q̄ color corporis declinat ad albedinē magis et luciditatē q̄ luciditas maxie cōphendit̄ cū aspiciat̄ in ipsa lumine cādelet̄: et differūt a scā ex ruptura arterie vel vene in q̄ pp sanguinē ad lo. cū currē/ tē. Dixit Pau. q̄ color loci est deliuis ad nigriore. i. ad rubo rē obscur⁹. Dixit. n. Auicē. q̄ est sanguinei coloris et nigri. **C** Et q̄ est ex zirbo est lenis tactui: et p hoc non differt a scā ab intestino: q̄ ē lenis tactui: s; tñ min⁹ q̄ in scā ex zir/ bo. Et s̄lir nō differt a scā ex ruptura vene vel arterie aut ab hūiditate aut a carnositate. In his enī; oib⁹ repit lenitas in tactu: s; aliqualr differūt p̄dictē p hoc signū a scā ex vētosi/ tate in q̄ tact⁹ inuenit aliqualē resistētiā. **C** Et dixit Pau. q̄ est ex zirbo est diuersi situs. i. in tactu. nā qñ tāgis longius inueni⁹ diuersitatē in maiori lenitate et minori: et s̄lir in mi/ nori eleuatiōe et maiori fm ptes diuersas eminentier et s; hoc signū nō differt ab intestinali nisi q̄ in intestinalis diuersitas p̄dicta est maioris diuersitatis. et A. dicit. sit loc⁹ diuisus p̄ p̄ie in ruptura ex intestino. Et ambe p̄dcē differūt ab alijs in qb⁹ nō est diuersitas i situ p̄tiō. **C** Et dixit Pau. q̄ est ex zir/ bo est sine dolore: et p hoc signū differt ab intestinali: in q̄ vt dicit. A. vt pl⁹ associat̄ dolor qdā. et s̄lir in alijs sp̄eb⁹ aliq/ lis dolor repit vt in apostemosa. **C** Et dicit Pau. tumor in zirbali nō est multe rotunditatis: et s̄lir ē rotunditas tumoris in alijs. **C** Et in scā ex zirbo vel intestinis dixit Pau. accidit vt magnificet penes itroitu balnei et fricationē. s. cū molli/ ficatiūis: et hoc h; veritatē tā in vā disruptionē siphac q̄ in relaxatiōe ei⁹: vep maior sit additio in intestinali q̄ i zirbali. Et p̄p̄ea auctores hoc signū in intestinali appropriauerunt. Et A. addidit. q̄ ē mor⁹. s. corporei fortes addūt ei magni tudinē: p̄parāt. n. mollificatiua et balneū ad maiore aptiōne et relaxationē: et mor⁹ ad maiore disruptionē: et p hoc signū differūt p̄dcē sp̄es ab oib⁹ alijs in qb⁹ p̄dcā nō faciūt aug/ mētū. **C** Et dixit Pau. cū p̄mit manu sup zirbalē redit zir/ bus ad iteri⁹: et tollit̄ eminentia et ei⁹ redit⁹ est sine rugitu. et p hoc differt ab intestinali et vētosa in qb⁹ redit⁹ est cū aliqñ rugitu: abscofio tñ intestinalis nō erit semp. q̄ aliqñ phibet ipi⁹ abscofio pp repit̄nē intestialē. s. intestini ex fecib⁹ vt alijs. Et iō dicit Pau. q̄ cū p̄mit digitis forte absentabil⁹: p hoc signū distigunt̄ p̄dcē sp̄es a scā ex hūiditate et apate vel car ne orta q̄s cū digitis p̄ssio nō occultat. scā enī ex hūiditate nō occultat op̄ressio nec eius q̄t̄itatē altera cōp̄ressio scā cā occultatōis: q̄ semp remanet apparēs. Et s̄lir dixit Pau. q̄ q̄ est ex carne orta aut apate duro ē sequēs magnitudinē et formā certā. s. fixā nō pmutabilē. Et zirbalis cū reuertit̄ fa/ cilit̄ absentat̄. Intestinal⁹ vō difficulter et tardē vētosa vō fa cilit̄ et celeriter ē si fuerit magne q̄t̄itatis. **C** Et in scā ex ventositatē. dicit Raf. ii. p̄ti. si pullatio desuper facta fuerit

audietur q̄si sonitus tympani cū fortitu die. Dixit. A. q̄ est ei sonitus tympani et vox: et dixit: q̄ est leuior oibus alijs.

Cura eius q̄ est ex carne addita aut hūiditate humorali vel aquea. dicit Alb. opz vt p̄caues. s. cū spatumu/ li ap̄a. i. tumorē et extrahe carnē vel hūiditatē quā inuenis in eo: et s̄lir dixit Hal. 9. p̄actice. si caro supaddita fuerit: aut hūiditas opz mediū ap̄aj p̄cauare: et sic q̄ extra siphac circūpositū est vmbilico educes. Deide incarnua et cōsolida. Quidā modernorū carnē additā excoctāt i circuitu. et extra hūt ipsaz. **C** Et in scā ex hūiditate p̄forāt totū mirach vsq; ad locū aq̄ et extrahunt eā. Ego aut vidi hūc casuz et nō scā aptiōne post t̄ps est scā aptio sp̄otē: et post dies p̄les multa aqua egressa facta est cōsolidatio. Et inuentiones adduxit. A. q̄ regimen eius est albezei. i. perforatio et incisio et suitio post illud. Et deide cōsolidatio fm curationē aliorū vulnez.

Anteq̄ aut cura zirbalis. i. intestinalis ponat̄ scienduz q̄ ipi⁹ sūt cāe intrinsece et extrinsece: et intrinse ce qd̄ sūt multa stomaci et intestinorū reptō ex cibarijs aut fecib⁹ aut vētositatē q̄ rarificat̄ extēdēdo siphac: et qñq; frā gunt aut multa humiditas ad siphac: et pres circūstātes de fluxa q̄ relaxat et mollificat ipm. Extrinsece sūt labor multus vociferatio clamor cār⁹ risus mult⁹ s̄let⁹ casus vel percussio pōderis grauis eleuatio aut delatio vt tactatio sicut lapidis vel ferri scissio lapidū vel lignorū salt⁹ insuauis egatio mul ta exp̄ssio in emittēdo fecū egōnē aut vinā multa sternuta/ tio frequēs tussis mult⁹ coitus multus et frequēs vsus cibo rū vētosoꝝ multa anbelit⁹ retētiō: et filia his vt vētus fortis cōp̄ressio scā ab hoīe violēter aut a re graui et subita et yebe mens cōmotio nutritiuorū vt in patibulo sepe p̄tingit et ma xime dixit Raf. ii. p̄ti. Accidit ruptura siphac qñ p̄dcē cāe occurrūt corpori post multā repletionē. tūc enī; accidit si/ phac scissio sicut accidit vesice inflatē et tēse qñ sit sup eā vio lenta cōp̄ressio: et hec qd̄ passio plimū accidit pueris ppter multā humiditatē eorū mollificantē et relaxatē et multā ven tositatē eorū extēdētē: q̄ humiditas et vētositas in pueris p pter gulositatē multiplicat et indigestiōne ad qd̄ coadiuuat inordinat⁹ motus ipsoꝝ. **C** Et cura hui⁹ egreditur i gñā li tripliē p̄fici i s̄tfo. s. oīeta potiōe chirurgia. **C** Et oīeta q dem p̄stitit in abstinentiā ab aere frigido vētosoꝝ aut grosso et extremer frigiditate et ab oī forti motu aiali et corporeo: et maxime ab eis q̄ dicti sunt in causis hui⁹ egreditur i a balneis mollificatiuis. vt enī; supra patuit mollificatiō oīa augmētant hāc rupturā et ab oib⁹ cibarijs digōnis diffici/ lis: et his oibus qbus mollificat̄ vētositas aut humiditas ventosabilis aut nauseatiua satietatē gñantibus: et a cibis multū vinctuosus relaxatibus mēbra: et a piscibus lacunali/ bus et anguillis et a lacte et caseo: et quāuis oīa debeant esse humefactiua: hoc erit maxime cū fuerit ex cibarijs mult⁹ et boni nutritiōis. i. nō multe q̄t̄itatis qm oēm repletionē vi/ tare opz et abstinere oīno a potu aque et acetis: s; sit pot⁹ ei⁹ vinū rubeū clarū ad pōticitatē declinē parūper limphatū: et abstineat ab acutis et multū salis et declinet ad pōrica et s̄i p̄tica nisi vētris p̄stipatio affuerit: quā sūmō ope vitare oꝝ: sint etiā cibaria parata assa in vertu vel in testulis aut pastil la nisi natura ente stricta qm elixa tūc pueniūt magis. Loy tus ē fugia q̄tū possibile est. Et si aliqñ p lōga intervalla ad eū accesserint nō sit illud supra cibi repletionē: et fiat a p dictis oib⁹ custodia oīmoda: qm si inducere p̄nt rupturam in nō ruptis q̄to magis augere p̄nt iaz factā et a sanatione phibere: **C** Cura vō p potiōne qñq; vertit̄ ad cām qñq; ad morbu: et qñq; ad accidēs. Et que vertit̄ ad cām extrinsecā qd̄ si affuerit abijcit et phibet. intrinsecā vō diuertit̄ di/ gerit et euacuat. Et ex diuertētib⁹ simul et eūantib⁹ maxi me vtilib⁹ est vomitus mediocris si nō cū multa difficulta/ te puocer. est enim vomitus mult⁹ difficilis vīandus pp agitationē et cōmotionē quā efficit̄ et ex diuertētib⁹ simul et eūantib⁹ sunt clisteria q̄ in principio debēt fieri leuia: et in processu

Cura
nō
hōm

Medici
simplice
ad p̄tū
gñū et cō
solidatū
lo: d.

De p̄ti

Medici
p̄tū in
tus famē
de.

De p̄ti
nr.

processu acuta: et ex diuersis sunt fricationes superiorum ex
tremis et appones ventosam in spatulis et dorso et nati-
cis. Digeres mas est sirupus possissime: sic fit. R. came-
dros serpili pprie montani et radice celidonie cyperi ru-
the menthe mellisse nepite giutarie qua nro ydiomate her-
ba trena dicitur radicem serpeticarie maioris vel minoris. an.
M. j. decoquant in aq vsq ad medietate et colent et ad oes
duas libras p dte decoctionis ponat lib. j. mellis: aut que-
cari et decoquant ad pfectione sirupi dosis ei est. 3. ij. cu toti
de decoctionis camedros. C Sirupo aut p plures dies sum-
pto et digesta ma eue pprie cu elatio indo qd euat mas hu-
midas et viscosas et vetos as a pibis et intestino. Et rei-
tere ista euatio fm necessitate et in fine coueniunt diuretica
medie acuitatis. C Et post diminuta bñ mas in cōsuptione
reliquia pueniunt opiata fermetata: et maxie shiriaca p in-
terualla supra cu vino rubeo aut cu vino decoctionis serpi-
lij. Et scias q euatio maxie neia est in eminentia relaxatio-
nis. In eminentia vo disrupsionis no sic neia est nisi cu qris
in eminentia curatio p citione. C Intetio vo q respicit mor-
bu aut ptes siphac relaxatas pfortat et pstringit aut partes
ei solutas vnit et p solidat: et ipse ista intetio cu medicis et
interi sumptis et exteri applicatis: et iste sunt simplices et
coposite. C Et iste simplices medie sunt sumede p os. s. co-
solidata maior et minor et media et pprie radix eay reces et
seca cu comedie aut bibie: et succus ei sñr bibie. et succus
burse pastoris bibie: et puluis stipticus. als. stiptu serpili
montani est multu vtilis: et sñr succus barbe hyrcine sñptus
cu vino stiptico et acacia sñt et fruct rubicantini in vino bul-
lit: cu bibie vinu illud et fruct comi et succus camedros
bibitur crudus sicut exprimitur: sñr aq decoctionis bibita.
C Medicine simplices appropriate que coueniunt intus et
extra sunt cauda egna. qñ qñ folia ei bibunt cu aq: et fit em-
plastru cu eis curat rupturam. Et sñr succus ei et radix ipsi
est melior et pilosella et nux cypressi viridis cu bibie pistata
cu modico vino et acacia sñt et fruct rubicantini in vino bul-
lit: et radix bursae maioris valet bibita et emplata: et radix si-
gilli salomonis et radix iactee sñe cordis potissime radix
pice: et herba gerens fragra et edera terrestres: et sñr radix
sigilli sancte Marie: et pili leporis incisi minutatim et pfecti
cu melle multu cocto et cu sumunt reducti in formam pillula-
rum: et et exteri applicati mirabiliter sanant rupturas. C Et
ex cōferentibus interi et exteri sunt mumia et mastix: et squi-
nantu et galla imaturas et gummi arabicu et sanguis draconis
et bolus armen: et terra sigillata: et lapis ematit: et alia si-
milia istis. C Et medie simplices puenientes exteri appo-
ximate sunt cicuta. na cu folia cicute fetide trita toirefacta su-
per tegula cala et emplata spatio triu diep a. x. vsq ad. xx.
curat oem rupturam. Et lumbici terre. na qñ cu eis fit empl:
multis dieb sanant ea: maxie si tuc sumant pille facte de p-
lis leporis supraposite et celidonia. Nam dixit Ras. q qñ fit
sessio in aq decoctionis ei sanat exitu vmbilici. Et dicitur
dix cōburat lupini. s. amari cu petijs pani lini postea cinis
ille sumat et cu vino rubeo stiptico misceat et sup stuppis po-
nat: et sic loco applicet. C Medicine int sumede coposite
multe et varie sñt. Dixit Dio. cōfice elatium stercore leporis
cu melle multu cocto: et da ex eo frequenter ad modu fabe. na
mirabiliter cōsolidat rupturam. C Electuariu de anaglico sil-
vestri multe vtilitatis sic fit. R. radicis ei bñ decoctay in vi-
no austero: et postea optime stritay et mellis dispumati. an.
lib. ij. et coquant lento igne vsq ad pfectione: et tuc suppona-
tur puluis: q sic fit. R. san. dra. 3. j. mastice: et piloy leporis
incisoy. an. 3. ij. et gummi arabici. 3. ij. lapidis ematit. 3. j. nu-
cis cypressi. 3. ij. gar. macis cinamomi nucis mus. an. 3. iij. pi-
peris sigi. et croci. an. 3. j. et bñ incorporent. dos ei mane et
sero. 3. s. cu vino rub. C Sentilis coposuit pillas quas dicit
esse mirabiles i cōsolidatione inuiscatione et pgregatioe pñu

disiunctarū que terminant curationē tanq̄ exite interi? ali-
quo manuali opante q sic sñt. R. rasure vel limature ferri
scilz calibis. 3. s. piloy leporis minutissime incisoy. 3. ij. nu-
cis cypressi mumie san. dra. ypoctidos olibani acacie. an.
3. ij. nasturtij dragagati myrrbe ciperi. an. 3. j. terant et cōfi-
ciant cu succo p solide maioris vel lecteo. als. iactee nigre et
est cameleonta nigra: aut cu aq fluente ex viridi ligno cerui
cu aduric: q est pcpui iuuameti. Dos. eay est a. 3. ij. vsq ad
sñj. sumunt de sero sine cena: 3. oz vt in nocte q sumunt tene-
re sup loco fracture magnetē sufficiētis magnitudie lenē et
applanatā sup carne nuda nullo mediare. na ipse magnes su-
perpositus ipso cōtactu spūs inficit fluētes et resuētes p me-
bra adinuicē cōspirationē hñtia et cōtinuat ei? et attracti-
ua p eos tanq̄ p mediū vsq ad ferrū q in dictis pillis cōti-
net: qre inficit ipz: vñ mouet quocūq̄ mō vt iungat ma-
gneti vt pficiat ab ipso et comitant ipz ferrū relique medi-
cine pponē ipsay pillulay igrēdiētes ex pñtia bone mixtio-
nis ipsay cu illo. Cūq ad locū pueniūt solatū opant i eo so-
lutā adherētia. q nec tā velociter nec tā pfecte delegarent
na ad locū ipz sñe a pēdiculo magnetis: et bis pillis cu ap-
plicatione magnetis pluries vtendū est donec pfecte cures
locū. C Et dixit Sētilis pille valētiores predictis sic sunt.
R. limature ferri. 3. j. piloy leporis puluerisatoy. 3. s. nucū
cypressi. 3. ij. mumie san. dra. olibani. an. 3. j. officiant cu suc-
co millefolij et approximent vt supradicte. C Electuariū
fm Sētilis optimū. R. garo. cinamomi sig. macropipis.
an. 3. s. thuris mastice sang. dra. nucis cypressi balaustie. an.
3. ij. p solide maioris et medie iactee nigre sicce. an. 3. s. seīs pla-
taginis lētiū mirri. an. 3. j. cypersi. 3. s. succari qd sufficit dos.
a. 3. ij. vsq ad. iij. C Aliud elatū boni saporis et multe ope-
rationis sic fit. R. radice p solide maioris acori. an. lib. j. ra-
dicis sigilli salomonis vel bursae maioris et radice caude eg-
ne. an. lib. 5. mellis lib. iij. sñt radices decocte bñ in vino si-
ptico et strite optie et cu melle decocte et in fine decoctionis
misceat cu eis spēs q sic sñt. R. nucū cypressi. 3. ij. piloy lepor-
is. 3. s. mastice corallis. mumie. terre sigil. cinamomi. an. 3.
ij. gummi nudis indie calami aroma. cassiellig. an. 3. ij. dos a.
3. ij. vsq ad. iij. cu vino decoctionis nucis cypressi. C Elatū vti-
le et expū. R. succoy millefolij p solide maioris et medie cor-
ligiole plantagis cameleonte nigre caude egne pimpinelle vo-
lubilis minor. sigilli sancte Marie. an. 3. iij. mellis. lib. iij.
5. decoquant succū p dte depurati cu melle vsq fere ad suc-
coy p sñptioes. postea pponant ab igne et supimisceat pul-
uis: q sic fit. R. fauciū lucij piscis magni p bustay. san. dra. la-
pidis ematit olibani mastice mumie piloy leporis nucis
cypressi boli ar. coralloy sgnati gar. macis. an. 3. ij. cum vino
pontico. et de pferētib? est puluis: q sic fit. R. radice p solide
maioris et minoris sicceay et radicū sigilli sancte Marie sic-
eay et radicū bursae maioris sicceay millefolij sicci pimpinelle
sicce. an. 3. ij. boli ar. piloy leporis nucis cypressi rof. gummi ar.
dragagati gar. macis. an. 3. ij. mastice mumie cina. an. 3.
5. et dos ei est. 3. j. cu ouo sorbili aut cu vino pōtico vel cu aq
plantagis. C Medicine vo pposite approximate ab eis mul-
te valde sñt. 3. ego elegi ex eis qdā mihi magis appropia-
tas. als. appropriate ex eis q ptes relaxatas pstringūt et so-
litas pglutināt ex qb? est ēplz qd sic fit. R. gummi ara. draga-
gati mastice boli ar. san. dra. glutis pisciū glutis de corho
bou. an. 3. ij. thuris. 3. ij. picis grece. 3. j. picis naualis. 3. ij.
mumie. 3. ij. glutis carpētaroy. 3. s. liqñat pñ nauat et gre-
ca ad ignē et cu liqñate fuerint addant glutina. et eis liqñat-
ctis et incorpatis depōnant ab igne et supponat puluis āba-
rū reay et bñ incorpēnt et cu isidari ceperint fiat ex eis mag-
daleon manib? pus ol. ro. iunctis et cu nece fuerit extēdat
ex eo sup corio vel pāno firmo tāte qñtatis q pteat totū
locū et aliqñtū salis in circuitu ipsi. C Aliud emplz sic fit
ptere semē pilij. et infunde ipz in aq pluniali calefacta aut in
aq decoctionis caude egne et p solide et dimittat in ea donec

Medicie
si osire eb
extra ap-
pade.

Medicie
molle in
masumē
de.

Depos-
no.

Ingrosset et pinguescat et cum ingrossata fuerit aqua supradde puluerem squinari gallarum balauit. psidie et nucum cyperi et emplastre locum cum eo. Aliud bonum. R. arnioniaci. 3. s. sarcocolle. 3. s. gummi ara. 3. iij. pigule alberatine pini picis grece. an. 3. s. infundant in oia in aceto acerrimo et dimittant per dies. iij. postea dissoluant ad ignem semper cum spatula miscendo et cum dissoluta fuerint ab igne remoueant et cum spatula ducantur usque ad infrigidationem. Aliud. R. puluis ambrosie caude equine et solide domesticie et siluestris. an. par. iij. mumietheruris mastice. an. par. iij. opponat et emplant cum eo oia die usque ad. xv. vel. xx. dies et interim oia die mane et sero bibat riatum unum vini bullitum cum puluere supradictarum herbarum. Aliud emplum bonum et utile. R. arnioniaci galbani mastice terbenfine gipsi litargiri gallarum lubricorum terre picis nautalis coloronie myrrhe olibani visci quercini aloes aristol. lon. et rotum boli ar. solide maioris psidie balauit. an. 3. s. vine puero rum lib. 1. septem. yrcini lib. 1. pellis arietis recens in aqua et aceto fortissimo decoctis usque ad totale liquefactionem lib. 1. y. cere rubee. lib. 5. dissolue da dissoluant in uina et eis dissolutis addas glutem pellis psidie et misceant. postea ab igne deponantur et addas puluis aliarum rerum et malaxet donec infrigident. Predicta emplastrum supponi debet tota pars cirbo vel intestino ad interiorem uentris intromisso et deorsum ligatura fieri firmiter illud teneat et bonum est interius ut iaceat resupinus vel saltet iaceat otio et quieti iuxta posse. Amplius in sequenti capitulo ponentur emplastra alia utilia ad herniam intestinale quam ad hunc locum prout afferuntur quod in hoc capitulo posita sunt illi et conueniunt dicent et in sequenti capitulo quod implent intentionem curatiua habendam erga accidens quoniam hec et illa in unum communicant.

Cura per incisionem.

Cura vero eminentie umbilici et inguinalis per chirurgiam quoniam impletur per incisionem et quoniam per cauterium et modus incisionis eius est iste. Dixerunt sapientes. Paulus Antilis Haly. Albu. et Aui. Precipe infirmo ut surgat et stet erectus et extedat totum corpus inclinando se retrorsus quantum potest et retrahat anhelitum de se et contineat ipsum tantum donec appareat augmentum linee eminentie quoniam iuxta dictam figuram melius manifestabit totum illud et cum manifestum fuerit tunc signa in uniuerso circuitu eius cum attramento fuge encaustro. Deinde percipe ei ut iaceat sup dorsum suum. si sup dorsum liga ipsum aut habeas duos ministros fortes quorum unus stet super crura sua et teneat ea firma et alter stet super brachia et pectus ut non ualeat se mouere cum opponere feceris. tunc incide cum spatulum lato slobotomo vel pilo mirach per totum circuitum signi quod fecisti propter quod incidas aliquid de siphac quod est sub mirach. Deinde insige in medio mirach illius in circuitu cui incidisti sarmata. i. musculum vel uincinum et insige ipsum super mirach solum. quasi dicat. non pfundes in infirmitate uicini ut non accipias cum eo quod sub siphac est. In quibus cirbu neque intestinum. Deinde accipies duas acutissimas longas hanc quoniam ita te ipsum peris mirach circuncisi et plus et intromitte in unam quaque acutissimam duplicatam prout forte aut cordula de serico et intromitte acutissimam unam in ipsius mirach ex una parte incisionis quam fecisti in circuitu et fac ea penetrare hanc rectitudine ad aliam partem illius incisionis oppositam partem in qua intromisisti acutissimam deinde intromitte eodem modo acutissimam aliam ex altero latere et fac sicut penetrare ut obuient sibi acutissimae siue fila ipsa hanc crucis figuram et intromissio ipsarum acutissimarum sit sub ipso mirach solum cauendo ne acutissimae obuient alicui ostento sub ipso mirach. si neque siphac neque cirbo neque intestino et ad hoc ut magis caute hoc facere possis subleua per te ipsum mirach circuncisas trabendo eam superius cum uicino que in ipsa infigisti et extrahere acutissimam et dimitte quatuor extremitates filii vel cordule equeles. Deinde liga cum eis in circuitu dimissis se peris subleuate ligamento stricto. sit tamen nodus ligamenti ar. cocati. ut dixit Haly. nodo currenti quem non ydiomate ad riores foris dicimus et fac ut cadat ligatio ad lacertum iuxta lacertum quantum plus fuerit poler et hic nodus id sit ut si uoluntas fuerit solue di ipsum facit soluere possis. facto nodo dicto incide ex una parte illius peris mirach circuncilate facies fixuram tunc

quoniam ita te ipsum possis intromittere digitum tuum indicem et intromitte ipsum per eam et quere an inuenias cirbum aut intestinum cum si lo alligatis. quod si inuenieris illic intestinum solve ligaturam et repelle intestinum ad interiora uentris deinde stringe filum nodo firmo. Si autem inuenias cirbum non repellas ipsum iterum sed liga ipsum et amputa quod superuenerit ex eo et siue quibus sunt uene magne aut arterie cauendo sanguis fluxum et cauterizando si necius fuerit deinde dimitte locum ligatum stricte donec mundificet caro ipsa ligata et cadat per seipsam aut incide ipsam quoniam subtilia et mortificat. Deinde cura locum cum eo quod opus est uinguetis et alijs donec solidet. caue tamen ne fiat solidatio dum vulnus fuerit adhuc coctum. si non sufficiens repletum ne remaneat cicatrix caute. sicut stude ne solidet anque sic procedas ad exteriora ne sedum remaneat sicut eminens reliquo uentri. Quidam autem modernorum dixerunt. quod signato loco et ligato institis patiente aut a uirga fortiter retento ponat minister suum digitum super locum rupture tenendo firmiter ut non exeat intestinum et tunc incide cum spatulum vel pilo cutez mirach super loco signato totum equum donec peruenias ad rupturam siphac et ea inuenta sue siphac prout dices in cura vulnere mirach penetrantius et postea cura eam cura illorum. Quod si eminencia vel ruptura fuerit in inguinibus propter quod descensus fiat in buras testiculorum aut pua ualde tunc modus curationis eius per incisionem hanc intentionem ipsorum auctorum est ut facias infirmum ambulare et si necesse est saltare ut tibi manifestet bene totum locum eminencie eius et signa locum deinde fac infirmum iacere sup dorsum suum inter manus tuas et percipe ut liget vel teneant a ministris deinde locum seca rupture eminencie sectione per latitudinem teneat per quoniam ita te triu digitum deinde excoria mirach donec siphac vel didimus appareat et tunc si aliquid ex intestinis extra siphac fuerit reduc illud in locum suum et si nihil ex eo ex fuerit aut si reduxisti ipsum sit peris aliquid minister quod iponat extremum instri radij siue in egressu usque super siphac ut intus contineas intestinum et prohibeat ipsius ab exitu deinde opus ut suas utrumque latus siphac siue didimi sutura firmas et hoc facias tenete ministro continue dictum instri. cumque fuisti tunc extrahere instri et non incidas ex siphac aliquid oino deinde cura vulnus cura vulnere mirach penetrantium. prout dicitur enim tunc siphac et non addet in inguinis rupture. toto tamen tempore cure opus ut iaceat infirmus resupinus donec sit perfecte sanatus.

Cura vero eminentie umbilici vel inguinis per cauterium actuali sit per hunc modum. Dixerunt sapientes. cum accidit rupturam in umbilico aut reliquo ventre et est incipiens et vis ut non addas tunc cauteriza rupturam cauterio rotundo per quoniam ita te rupture et sit illud quod adurit ex cute mirach sicut tertia pars eius. Deinde cura vulnus sicut opus quia non ultra addetur. Dixit Albu. quod iam dixerunt quod primo auctorum quod cauteriza rupturam cauterio triangulato. signat enim locum cum encaustro et ponit lineam que est per latitudinem trianguli in latere superiori rupture et linea altera ad inferius deinde disponet manum tuam in medio cum cauterio clauili sed cauterium primum est leuius et melius. Eodem modo potest cauterium fieri super eminentiam in inguinis. Et dixit Albu. quod cura dictarum eminentiarum per dictum cauterium est melius et securius ea que sit per incisionem. Quod si infirmus ferrum timuerit et ignem tunc cures eminentiam umbilici cum cauterio potetiali prout hanc formam circuli ut dictum est in actuali. De modo autem cauterizationis eminentie umbilici cum cauterio potetiali dixerunt quod signa locum cum encaustro deinde in loco ubi signasti sub ruptura pone mentem cauterizat donec oburat cutis deinde procede cum mollificatibus donec escara cadat deinde respice et si necius est itera medicamentum et hoc toties siendum est donec os pectinis asquies bonum est tamen ut quantum necius fuerit iterare medicamentum ut aliquid de prout escara dimittat ne cadat medicamentum acutum super carne uiaa penit et hoc ut leuius toleret et escara ultima sublata totaliter cura vulnus cum carne generatibus. quod citius illud facere poteris deinde locum cauteriza interius tamen continue eger supinus iaceat ut et supradictum est.

Signa in inguinibus

Cura per cauterium

Signa in latere

Signa in balio

Signa in inguinibus

De curatione hernie siue ramice.

Cap. xxxix.

Hernia siue ramex: ut dicit Sa. in lib. d. apa-
tib⁹ et ponit a Rabi. 23^a particula. a
modernis appellat^r oē apa siue vis tumor: et ista
tio accēss iuxta testiculos sup. s. nō recte. et ppea
ab eis gīrbalis et intestinalis descēsus in oīseuz
siue burfuz testiculoy⁹ hernia vocat^r et nos pcedam⁹ de her-
nia fm hūc vsuz q saltē ad pīs cōis est oīb⁹. Sciendū est
igīr q septe ponit^r ēē spēs ramice siue hernie. s. gīrbalis in
testialis aqsa hūoraz siue saniosa vētosa carnosā et varicosa.

De gīrbali

et intestinali. dixit Aui. tertij. 22^a ruptura
q a qbusdā dīr crepatura sit per solonem
pāniculi et didimi singularitate sua siue talis solo sit vā dīr
ruptio pīnuitatis siue sit solo iproprie dicta q est dilatatio
et amplificatio meat⁹ iph⁹ didimi q dīr esse stric⁹ s. nām. et
ppea subdit Aui. q illa solo singul^r didimi sit aut pp fixurā
et quē. s. fixū et ruptū exīte penetrat. i. ad penetratiōē pa-
rat. vel quē. i. pp quē. s. meatū penetrat. i. descēdit corp⁹ qd
fuit cōprehēsus in eo. i. supra eū aīr scissurā. s. gīrb⁹ aut inte-
stinū: aut sit illa solo didimi pp dilatatiōē stricture in mea-
tu iph⁹ didimi aut solone. i. relaxatiōē ei⁹. et subdit. q qd
cūqz dictoy⁹ modoy⁹ penetratiōis sit gīrb⁹ vel intestinū pue-
nit ad testiculos tūc noīat^r ramex aut hernia. Qz aut. s. de tu-
more burse testiculoy⁹ aut stāte iuxta testiculū est pter hoc. i.
pter dictū modū noīat^r hernia. s. ramex noīe cōitatis. i. cōi-
ter et gīalr hernia testiculū et varices ei⁹ et durities iph⁹. et lo-
quēs Aui. de spēs⁹ hernie et cāis eay. dicit. q durities fol-
liculi. s. pāniculi testiculoy⁹: q dīr didimus cadit in gīrbo. i. ac-
cidit pp descēsiōē gīrbi in ipsuz sup. aut intestinū. nāz qīqz
accidit vt dilatent^r duo foramina q sunt in iferiori siphac in
loco inguinū. sup. aut alterū tū pp debilitatez ipsoy⁹ loco-
z aut vt dīfrūpanē et egrediat^r qd seq^r ea de hūiditate glutino-
sa aut hūorosa aut mollificatiua. s. q facit ad dilatatiōē et
relaxatiōē et facilitatē descēsus: aut accidit illud pp adiu-
torū ex pūssione aut casu aut motu aut retētiōe sperma-
tis moti in coytu vel sine coytu et phibiti ab expulsiōe: aut
ab ascēsiōe mulierū sup virū: aut labore anhelitus in coy-
tu et ppea sup repletiōē ventositatis aut egestiōis sicce in
vētre in actu coytus. qre descēdit aut gīrb⁹ aut velamen. i. si-
phac et intestinalis et intestinū qd maxie et frequētius descen-
dit est monocolū. qm pū apparet in anatomia eozuz ipsuz
est solum nō ligatum sicut alia intestina.

Signa

gīis hāz duay rupturay siue crepaturay sunt
ad ditiō appens ad sensuz. s. tumor et inflatio re-
perra in bursa testiculoy⁹ cū qua dā duritie q sentit^r et pcepit^r
ēē in ipsa bursa cū tangit^r inter siphac ei⁹ intrinsecū et int. r
mirach et intrinsecū cutē ei⁹ burse et addit ei⁹ appitio et ma-
gis manifestat^r apud motū et pphōnē et tussim. Et dixerunt
qdā. q ad cognoscēdū vtrū patiens sit ruptus siue crepatus
fiat vripse ieiunet pōnū: vī duos dies: deinde fortiter tussiat
tunc. n. si siphac fuerit ruptū statiz intestina descendunt.

Signa vō spēs sunt: qm ei⁹ q est pp dilatatiōē meatus
fig^m est q appet paulatiz in oseo absqz motu laborioso voci-
feratiōe et alijs similibus causis et est ramex testiculū: q ista
magis est similis hernie ex alijs causis que vt apparuit dīr
potius hernia testiculū qz. s. intestinalis.

Et subdit Aui. q q est ex gīrbo pp illud qd supra. fallō qd
dictū est. s. qd nō appet paulatiz: sed magis repente et absqz
motu laborioso et vociferatiōe et alijs sīlīb⁹ cāis: tunc ipsa
est pp disrūptiōē et fixurā pculdubio. Alij dicūt. et bñ: q q
appet et euenit paulatiz absqz cāis extrinsecis fortib⁹ est pp
dilatatiōē meat⁹ sed q appet subito et post cās extrinsecas
fortes est pp disrūptiōē pculdubio. Et dixit Aui. q nō cō-
uenit ei. s. q est pp disrūptiōē exiccatio. s. cū me^m int⁹ et ex
approximatis: et tū ista exiccatio pfert in facta pp dilata^m
puentē ex mollificatiōe facta ab hūiditatib⁹ relaxatib⁹.

Et dixerūt qdā. q gīrbalis nō reuertit^r dato q infirm⁹ iaceat

resupin⁹ s. intestinalis egro iacēte resupino reuertit^r satis fa-
cili nī in intestinum descēderit vētositas aut egestio sicca.
Et dixit Aui. fig^m ei⁹ qd est ex itestinis penetrantib⁹ in fixu-
rā est reductio ei⁹ cū velocitate qm resupinat^r et sensibilitas
rugit^r ppea qm cōprimūt sup ea vt intromittat^r. Et dixit
Aui. q illa q sit ex gīrbo aut siphac signat^r aduē^r ei⁹ paula-
tim: et est ad pfundū cū eq̄litate in situ et nō sentit^r in ista ra-
micerugit^r: et fm plm est q̄titas pue in q̄titate pfundita-
tis: qz fm plm nō multū descēdit ad pfunditatē osei: q̄uis
qīqz totalr egrediat^r gīrb⁹. i. fm magnā ptē et bz pfunditatē
magnā: qz. s. multū descēdit ad pfundū osei: et nō est motus
ei⁹ diuersus a tactu hernie intēini et vētositatis: et h est: ga-
tact^r ei⁹ est eq̄lis sicut in illis. dixit. gīrbalis et intestinalis: et
maxime intestinalis auget^r ex dolore qm multiplicat^r vētosi-
tas in ventre et qm resoluūt vētositas dolor earū alleviat^r.

Et dixit Aui. q ambe p̄dictē differūt a vētositatē ambarū
reditio est difficilior qz vētose. Vētosa. n. redit abiqz cōpres-
sione plurima et dolore ita q qīqz redit in dispōne. i. statim
et nō eger vt resupinet^r eger ad hoc vt redeat. nā resupinatio
nō facit eā velocioris reditus qz hora alia. s. in qua nō est re-
supinus: sed fm aliū sitū. iudiciū enī in resupinatione et nō
resupinatione sile est cū nō sit gravitas ei neqz lubricitas: s. in
ea q est in intestinis: et ē sup. in gīrbali est hoc diuersum:
qm est apud resupinatiōē parū facilior: et qīqz accidūt ex
intestinali maxie dolores vehemētes pter q extēdat oīseuz:
et qīqz cōprimūt testiculū: et inflatio et vētosa manifesta est
ad tactū et cū percutitur desuper sonat vt tympanum.

Hernia vō aquosa. Dixit Aui. cognoscit^r p tactū qm cedit
tactui et cognoscit^r per tensionē osei: et ipz splendor et leuio-
rē bonitatē et qm apostema. nō redit interius nec ingredit^r
per cōpressionē in quocūqz situ eger maneat.

Et carnosē fig^m. dixit Aui. q est in ipso oseo et nō itra ipz:
et est cū duritie et grossitie et diuersitate vie. i. meat⁹ didimi:
q nō est durities illa et grossities in toto meatu. Et dicūt q
dam. q in carnosā testiculū vī augeri absqz dolore et absqz
apate: testiculū tū q̄tū ad subam suā nō augetur.

Varicosa vō. dixit Aui. cognoscit^r ex venis in oseo reple-
tis et ex torione vucali. alā. mutali. h est: qz appet in ea emi-
nētia ad modū botroy vuc: et vt dicūt qdā: varicalis est sic
virga oblonga dura: cui⁹ grossitudo qīqz inuenit^r fm grossi-
tudine dīgiti. Et Aui. dixit. q est cū mollificatione testiculo-
rū et phibitiōe a cursib⁹ et motibus. i. ipsoy⁹: et qz repletio
venay qīqz est pulsatiū qīqz nō pulsatiū. Dixit Aui. q il-
la q est in arterijs tactu cū dīgitis pphēdit^r. sup. et distingui-
tur: sed eam que est in non pulsatilibus tactus non compre-
hendit et non distinguit.

De humoralis siue saniosa nō fecerunt auctores mētiōez:
aut qz raro euenit aut qz reposuerūt eā in ca⁹ aquose. cū co-
dē mō curet. Distinguit^r tū ab aquosaz ei⁹ mollities non
est tāta sicut in aqsa: s. ipa est sine dolore et nō redit sicut illa.
vex saniosaz p̄cesserūt aut exitura in locis illis ppingz aut
vcleraz: qz sanies fluēs fluxit in oseo. Et ego vidi hāc ac-
cidere in qdā q curabat^r cū cauterio ex impitiā iph⁹ medici.
hernie intestinalis vel gīrbalis ei⁹ desz p̄fici^r instis

Cura

eminētie vmbilici ex sīlīb⁹ causis. De diēta nāqz
dixit Aui. q regimē est dimittere repletiōē et motū plm et
saltū et incessuz subitū et coytū et oīa his sīlīa: et qz deterio-
hāz dispōnū est illa q est sup repletiōē: et opz vt dimittat cī-
bos inflatiuos et nō multū vtat^r potu aqz: qz inflat et molli-
cat: et opz vt dimittat oēs res mollificātes: ita qz et balneaz
et opz q cū comederit resupinet^r vt nō accidat tūc descēsiō
vel nō augmētet^r et ppeandē cām cū sedet sit p̄strictus. s. fm
coras: qz dīr sedere coris strictis: et sit p̄strict^r apud coytuz
ppea: et sit coytus ei⁹ s. lenitatē eius vētris et nō sup reple-
tiōē. Et potio in his duab⁹ hernijs sīlīr aut respicit cām
et implet^r p̄t dictū est in eminētia vmbilici cūz diuersiōe
māez iph⁹ dīgōne et eūone: aut respicit ipsam dispōne siue

Nico. sermo. vij.

111 ij

Signa vē-
tose.Signa
aquose.Signa
carnose.Signa
varicoseSigna
humora-
lis siue sa-
niosa.

De diēta

De portio-
ne.Signa sīlī-
rū ramice
siue
perit.Cura et
cauterioSigna dī-
latatiōisSigna gī-
rbalis.Signa in
intestinali

De redu-
ctione sir-
bivel inte-
stini.

Medicte
ab intra ap-
proximan-
de.

egritudine, et tunc huius tres intentiones, quarum prima est in ea que est ex disrptione prout rupturam agglutinationem et consolidationem in ea que est ex relaxatione prout laxam distensionem et aggregationem. Quod si predicta prima intentio non fuerit posita, tunc insurgit secunda que est perhibitionem augmentacionis ipsius, quod est disrptum aut mollescatum. Et tertia est reductio eius quod descendit ex sirbo aut intestino in burfas testiculorum ad interiora ventris: et ista intentio via executio nis dicitur esse prima, nullo modo dicitur medicus intendere consolidationem nisi prius reduxerit quod descendit. Cuius reductio in hac ruptura siue sit sirbi siue intestini: sit posita, est tamen difficilis huius comparatione reductiois amborum. scilicet sirbi vel intestini in ruptura que est desuper, in ventre vel in inguibus: et spatium in ventre, nam in ea que est in ventre sit facilis reductio cum resupinatione et aliquid opus sione cum manu: sed in ista non est sic: imo eget auxilio reducens te, id est resupinate et resublevatione eius quod descendit et sublevati impulsionem: que tamen dicitur fieri cum facilitate et absque dolore per posse et sic ista reductio ut in plurimum melius facilius et citius ab ipsis patientibus quam a medicis. Quod si difficilis fiat eius reductio: quod multum est quod descendit, et via sit apta: tunc dicitur Raf. xij. de sedate patiens in aqua calida et emplet donec lenificetur: deinde itromittatur. Et Aui. dicit: cum sit inobediens aliquid ad redeundum: tunc se deat patiens in aqua calida et emplet locum rupture cum lenitione aut vaporibus cum panis calido tandem donec redeat. Et quicquid est necesse quod descendens est intestinum et descendit in ipsum fex et exiccat: ut cristerices patiens donec fex illa exibat et iuuat fiat in exctioe eius mollescatio fecit illam cum brodijs vinctuosis et sessione in aqua mollescatibus et emplatatione cum illis: et si fuerit intestinum reple- tum vetustate extendere et prohibere regressum resoluat vetositas illa putrescit in hernia vetosa. Et scias quod quod difficilis fuit egressus intestini non dicitur medicus laborare ut violenter introducatur illud nisi prius remoueat prohibens, nam cum violenter at- temptauerit illud facere sequitur inde dolor fortis et quicquid moris. Et facta autem intromissio sirbi vel intestini tunc si ruptura est curabilis per medicas dicitur medicus illas admistrare eligendo ex eis huius quantitate et disponere rupture et corporis patientis debiliores vel fortiores inter vel ex approximadas vel inter et ex fil. Dixi. Senti. medicus cum bona prouidentia pcedat in curis non omittens necia neque transgrediens in superfluis inuaniens prout tamen est et se curi abundare cautela suades in medicaminibus ad exquistissimam sanationem quam consistere ignorat lapsu vel inaduertentie seu festinatione precipitio vel temeritate prout dicitur deficere, quicquid n. credunt rupture perfecte curate que adhuc fragiles copagines habites derelinquente medico psequi vel per ignoratiam vel negli- gentiam vel patientium lassitudinem facile reciduant, quare melius est non subtrahere remedia neque soluere retinencia celeriter et im- punitissimo nec prout et manifeste consolidationis indicijs scilicet et postquam continuare remedia paulisper dicitur: quoniam est prout ad ostentiam et robur prout pnerarum et conexione earum et ad cure certitudinem et tutelam non solum habiendum est in cura huius rupture per medicas: imo et in ea que sit per chirurgiam. Ait. n. Albuc. quod quoniam eger curat per cauterium vult surgere post sigillationem vlcis siue post. 40. dies: tunc admistra ligamentum deceter factum et te- neat ipsum. xl. diebus alijs. Et eaueat a labore, et alijs que nocere sunt dicta. nam quoniam quod hoc regimine vti sanas sanatione integra. De medicinis itaque approximadis ab intra est elarius quod sic sit: quod dicitur esse optimum et vtile valde. R. radicem cicute fetide ra- dicis solide domesticis et siluestribus, an. quantitate quam vis: et eis abrasis et mundis et lotis fac eas bullire in vino rubeo auste- ro donec perfecte coquantur. postea munda eas a parte olei lignea et dura et incide eas minutatim. Deinde pista subtiliter: postea misceas cum eis tamen de melle quantum ipse sit in pondere et decoque eas ad perfectionem: deinde deponere ab igne et supermitte spiritus: que sic sunt. R. cinamomi electi masticeis olibani mumie calami aromatici rosarum coralloz rubeoz. an. p. j. piloz leporis mi- nutatim incisoz nucum cypsi gallarum cupularum glandium caude egne sanguinis dra. an. par. ij. pistetur subtilissime et ponan- tur ex eis spiritus ad lib. mellis. ij. dof. 3. j. vel minus cum. 3. ij. aqua

distillationis solide dictarum. Et de prout est sagenea cum bibis ex ea oimane. 3. j. cum vino stiptico. Et ex prout bus est potus vini stiptico decoctionis nucis cypsi et gallarum viridiu. Pentasilon: ut ponit xi. prout. prout datu in potu et positu in emploro maxie valz in ruptura ex dilatatione per mollescationem. Ait. n. Gal. ut ponit. 2. prout. quod radix pentasi- lon desiccatur violenter absque putrefactione. Et ait Raf. ex li. sine auctore. quod si pugillus vnus arthemisie coquantur in rotulo vno aqua et dimidio in olla petre bini obturato capite eius in cli- bano per noctem vna donec remaneat rotulus vnus et bibas ma- ne et non comedat patiens postea vsque ad vespertas. hoc fiat donec stringat ipsa ruptura et eminetia penit: ac si non est. Quod si cum ruptura intestinali fuerit vetustitas grossa in ipsis intestinis tunc da in potu de nuce cypsi et ameos in aqua calida, et nasturtium quod assuetum cum bibis prout rupture et vetustitatem: quoniam ponit ex nasturtio albo trito in lacte nutricis et dat infanti rupto sanat ipsum. De medicis vero ab ex approximatis vel approximadis huius Senti. p. et proutu emplum extolledum et ex- pertum super oia alia est huius quod sic sit. R. picis naualis. 3. j. litargi- rij cere albe et rubeae colofonie armoniaci galbani. an. 3. v. 5. visci quercini thuris myrrhe gipsi. an. 3. ij. 3. ij. boli ar. nucis cypsi. an. 3. j. 3. ij. aloes caballini solide maioris et mino- ris masticeis. an. 3. 5. 3. ij. arist. lon. et rotu. an. 3. ij. 3. ij. 3. ij. galle. 3. ij. 2. 3. ij. terbetine cum aceto lote. 3. ij. 2. 3. ij. sanguis humani. 3. ij. acacie sanguis dra. mumie. an. 3. 5. 2. recipe illa pellis arietine depilata et incisa minutatim: fac ea bullire in aqua donec liquefiat et liquatis eis addant glutinis carpeta- riorum. id est cum quo ligna, onectunt adinuicem, et glutinis scriptorum, glutinis piscatorum. id est colla de piscibus. et glutinis licodemoni. id est cum quo lapides et vicei agglutinantur. an. 3. j. et cum adinuicem li- quata fuerint addant alia supradicta: et fiat ex eis emplum. de quo extendat super sufficiency syndone vel corio subtili et ruptu reapplicet et liget. Et aliud huius siue predicto in virtute huius tamen singularitate super eminetias et rupturas habites figiones ve- tositatum et gurgulationis assidue: quod sic sit. R. picis ligde ce- re colofonie arist. lon. et rotu. vermiu terre aloes. an. 3. ij. 3. ij. litargi armoniaci galbani masticeis bdellij sumac terbetini ne serapini solide maioris et minoris. an. 3. j. visci quercini lapidis ematris apolonici olibani gipsi myrrhe thuris. an. 3. v. 5. san. dra. 3. v. 5. sanguis humani lib. j. deinde accipe pellis arietis remoris pilis incisam et in aqua bullire fac donec tota liquet postea mitte aqua spatio trium horarum residere. deinde accipe gummas predictas et species cribellatas et in fortissimo ace- to et cum predicto sanguine permixtas et permisce cum colatura aque pellis in cacabo: fac ut bulliat oia donec ad spissitudinem deueniat et nigredinem: deinde reserua et vtere ut predicto. Et aliud vtile: de quo quod sanat rupturam spatio. xv. diebus ita ut nullum vestigium rupture remaneat: sic sit. R. picis naualis cere albe. picis grece. an. 3. ij. aloes caballini. 3. v. visci quercini. 3. ij. armoniaci galbani litargij masticeis. an. 3. ij. boli armeni gipsi. an. 3. v. radices arist. lo. et rotu. ramoz et folio- rum mirti. an. 3. v. myrrhe thuris. an. 3. v. radices maratri et anisi. an. 3. ij. san. humani recetis lib. j. 3. at sic fac. R. pelles arietina cum pilis et coque in aqua donec liquefiat, deinde cola: et de inde adde ei viscum et ad certam partem coque paulatim mouedo po- stea adde ceram et picem grecam in alio vase liquefactas: et iterum decoque multum: deinde adde terbetinam: deinde litargium et fun- dit: moueant ne adhereat cacabo. Deinde mastice thuris et myrram post paululum deponant ab igne et addant xmes bini triti et gipsuz et bolus armeni et incorpent. postea reducan- tur ad ignem et addant oia alia prout aloz quod dicitur poni in vltimo: et coquant vsque ad consumptionem aqua. pbabis autem vtrum sit coctum vel non sic. pone gutta ex eo in vase et infrigidat: malaxat: quoniam non multum adheret est coctum. Et de prout est emplum quod sic sit. R. armoniaci galbani masticeis terbetine gipsi litargij gallarum lubricorum terre picis naualis colofonie myrrhe olibani visci quercini arist. lon. et rotu. boli ar. sang. dra. psidie

Medicte
ab extra
apposita
mande.

In tractu
tu debet
na genit
lis sic in
bitur de
teo.

Correctio
additum

Cur per
uallone.

balauftie. añ. 3. j. vine hois lib. j. sepi pinci liquefacti lib. j. pellis arietis recētis decocte in aqua z aceto fortissimo vsqz ad liquefactionē lib. ij. z misceant cū lib. 3. cere rub. itaqz liquefacta vna cera sepo z gūm pulueres alioz misceant z fiat emplm: z si sit nimis liqđū addat de pulueribz semp cō tundendo z malaxādo. **C** Aliud de quo dī qđ sanat ēt crepaturas equoz. R. rafinā pini z armoniacuz. añ. z infunde in aceto forti die z nocte. ita qđ acetum supemineat eis vno digito. postea abijciat acetū qđ totū: deinde coquat in patela ferrea supra ignē vsquequo cū tangit cū digitis fortiter illis adhereat. tūc extēdat suppetia lini tensa z dimittat infrigidari z ex ea in forma serici frustū scindat z reductis intestinis applicet z lambare superponat: z qđā addunt huic emplastro pulueris gallay z nucū cypssi vey b vebemēter adheret. cū ergo volueris eleuare ipz suppone ei petiā cū assūgia porci z dimitte donec mollescat emplm: z tūc remouebis sine dolore. **C** Dixit Aui. qđ de emplis pueniētibz est illud qđ sit ex sauina z nuce z folijs cypressi: qm ista sunt emplastro radices sup plm iuuamenti quoz est pueniētia.

C Apposito emplō rupturę d3 supponi brachale cū pluma ceolo: aut d3 fieri ligatura pseruas emplm sup locū z pbi/bens elongationē rupturę siue dilatationē. z plumaceolus nō d3 esse rotundus ne ingredi possit in locū rupturę: sed d3 esse triangularis habēs in cuspidē corrigiā cū qua retro firmiter alligent z ligatura nō d3 habere inuolutiones sphericas z rotundas. dixit Aui. qm ipse dilatāt rupturas: s3 fiat strictura cū inuolutionibz ppatas ad aggregandū labia scis sure. sup. z ad aggregādū ptes dilatatas. z d3 ligatura satis stricta fieri nō tñ sic vt causet dolorē. z d3 talit ppari vt non impediat egōnē exire vt nō sit necessē soluere eā tpe surrectionis ad fellā. z d3 dimitti plus z minus fmi dispōnē emplōz. ad min? xō nō d3 solui añ qntū diē nisi añ relaxaret. si enī ante qntū diē relaxaret debet itez cōstringi.

C Intēto aut ad corrigēdū accidētia cōplef fmi diuersitatez accidētū ex qbus sūt remanētia girbi aut intestini in loco rupturę cū qb? nō pnt intromitti: z de hoc accīte dictū est supra. Verū cū supradicta nō stulerint ad reingressuz tūc p pte in intestinali accipe duas mataffas filati de lino crudas z coque eas in aq cū cinere sicut fit qñ d3 albificari z cū cocte fuerint tūc sitas infirmū pti? inferioribz magis subleuatis supioribz z applica ad locū vnā de pdictis mataffis calidā qđ tolerare possit z cū applicuisti cōprime paulatine tuis manibz intestinū ipellēdo ad interi? z cū ceperit infrigidari aliā applica z reitēra vnā post aliā donec ingrediat. z qđā hoc faciūt cū spōgia infusa in decoctiōe mollificatiuz resolutiuoz tñ pluries iteraf. **C** De accitibz ipse est dolor cū fuerit vebemēs: qm tūc opz vt sedet. **C** Et ex eis est pti/patio vētris z venay opilatio mēseraicay epatis z alia q sequent ex vsu pstringentiū z cōstipatiū iteri? assūptoz maxime in appropriatis. Et opz vt vētris pti/patio tollat cum molliētibz cristericatis z bibitis z venaruz opilatio aperiat cum aperientibus fmi exigentiam.

C Cura vō p chirurgiā aut sit p incisionē aut p cauteriū. De ea aut q sit per incisionē. dixit Albu. in curatiōe spēz hui? egritudis cū ferro est timor: qre opz vt caueat casus in ea. cū g volūtas curadi ipsaz cū ferro affuerit duplex ponit eē modus. vn? ab antiquis cū extractiōe testiculi z ali? a qbusdā modernis siue extēdiōe ei?. **C** Et mod? pmius dixit Albu. est vt pcpias infirmo vt reducat intestina sua ad interiora ventris. sup. aut reducant p medicū: z sit istud post eductionem supfluitatū. z resupinet inter man? tuas z iter dorsuz suū in disco firmo: z eleua crura ei? z liga ipsuz aut teneat a ministris fortibz: deinde extēde cutē q sequet inguina siue q in guinibz. ptiua est ad supiora: aut qđ meli? est pcipe ministro vt extēdat eā. deinde reduc testiculū illi? lateris vsqz ad locū rupturę z pcipe tūc ministro vt teneat manū vel digitū suū supra locū rupturę vt nō exeat intestinū: z tu seca cū pi-

lo cutē siue pellē p longitudinē corpis vsqz ad pelliculā pti/nentē intestinū z sit sectio tanta q sit pole vt egrediat ex ea ouū. id est testiculus: z cū feceris sectionē infige in duobz labijs sectionis vncinos fmi q indiges vnū vel plures ad apertiedū sectionē digitis tuis facias: deinde excozia siphachia q sūt sub cute quā incidisti: z girbū ēt si inueneris: z hoc dīz Daly. fac cū obtuso nouaculo z plures modernoz excoziāt cū vnguibz suis z excoziāt intm donec qñ detegit siphac albū durū q est didim? ab oī pte possis imittere digitū tuum indicē in eo qđ seqz testiculū. i. in posterioribz ei? z absolue cū eo oēz adherētiā q est a posteriore pte oui quāto plus posterioris: deinde moue cū manu tua dextra ad interiorē cutē intestinoz. z tūc extēde siphac albū. i. didimū ad sursum trabendo cū manu tua sinistra euellēdo sit testiculū cum siphac ad pte. i. ad pte sectionis quā fecisti. deinde pone hoc in man? ministri vt extēdat tātū ad sursum. z tūc tu solue siphacē z oēz adherentiā q est a posteriore testiculi solōne cōpleta vt non phibeas totalis ei? extēsiō ad supiora: z post hoc qre digi/tis tuis locū didimi z duces circūquaqz. z caueas ne illic ali qd supsit intestini iplicitū z inuolutū in didimo: z si inueneris in eo ex eo aliqd impelle illū in vētrē iteri?. Deinde accipe acū in qua ipouisti filū grossuz factū licinē ex decē filiis hoc est q sit grossuz z duplicatū vel asfaltū forte. z acus sit magna z qdrata z intromitte ipsaz apd postremū siphac qđ est sub cute testiculoz q sectionē seqz. i. in pte siphac q seqz sectionē iuxta inguen z siue cū eo siphac. Deinde icide extremitates q eminet ex filo donec sint qtuor fila. i. qtuor extre/ma fili. deinde ppone qđā ex eis nodādo sup qđā figura q sit in mo^m crucis. z liga cū eis siphac ligamēto vebemēti. do/nec nō possit aliqd ex vasis q nutriūt eos mittere ad eos ali qd: vt nō accidat inde apa calim: z post h pone itez ligam^m ex ligam^m p^m lōginquū ab eo min^m duobz digitis. z post ista dimitte ex siphac qđ est sub cute testiculoz qtitatē mag^{ia} digitū z icide reliquū totū ex didimo s3 rotunditatē z aufer ouū: pus tñ qz icidas appone tabulas latas qz qđā tanabas vocāt. z strige cū eis. Deinde icide vt dcm est. tūc z tūc cū ferro lato bñ ignito vno vel plib? loc? cauterifet. Et qđā modernoz didimū icidūt cū pdicto ferro igneo. z nō min^m poftea ēt cauterifāt cū alijs duobz ferris optime ignitis caue/ do ne icidat. aut oburat aliqd ex ligamēto scō: z his pactis seca siue pfora cū flobotomo in inferiori pte burfe testiculoz sectionē siue pforatōe ex q currat. i. exire possit sāguis z sanies q gñabit z nō retineat in ea z faciat herniā saniosa: z licimū illi sectionē siue pforatiōi iponas: vt nō claudat: s3 remaneat exit? sanguini illi z saniei. Deinde tñ suppone vulneribus illis lanā s3 necitatē imersaz: aut in oleo solo ad mitigādū dolorē: aut in oleo ro. mixto cū albumie oui ad mitigandū z phibēdū z fluxū sāguis cohibēdū. Deinde liga ligamēto pueniēti z dimitte extrema fili ex pēdere. deinde solue patiētē a ligam^{is} qb? ligasti eū. Deinde portet sic cadauer inferioribz sp aliquātuluz eleuatis: z ponat in lecto molli z bñ parato: ita vt eo locato pedes sint aliqstulū capite altiores. Deinde pueniēter coopiat: z a frigore bñ custodiat: z ab oībus accitibz aie optime sibi caueat: z sic dicit. dimittat donec ligam^m cadat p seipz: interiz ponēdo cibū suū lubricuz. vt nō egeat cōpssione in assellādo q si cū hoc egestio ficca fuerit mollificet cū cassia z sili b? zc. **C** Dixit Daly. q b tpe antiq patiētē in concha. i. tina oblōga sedere. i. iacere faciebāt in qua erat aq cala septē singulis dieb? bis: maxie aut phēros: z sic de hac via repellēbāt apa calim: z h qz mitigabant dolorē: z phocēt vincula. i. ligam^{is} cū astrictis pea corpibus cū? cadebāt: hic aut modus hodie nō est in vsu dicit tñ modernū q si p^m. vij. vel. viij. dies escara z ligam^m pte nō ceciderit: q tūc lz embrocare locū cuz aq cala z oleo. donec cadat qđ rectū est: z vtimur interim quaqz vice q curat vngant inguinā z loca circūstātia cū oleo simplici vel oleo ro. sepefacto. Deinde post casuz ligamēti z escare cura locū reliqua curat

stione vulnerū donec sanet. Ex his hñ q q egrū post qtuor
vel quinqz dies surgere z ambulare faciūt stulti sunt:z nō mī
nus q se in manibz eoz cōmittūt. ¶ Scds aut mod⁹ sine ex
tractione testiculū. dicūt qdā modernoz inter quos fuit Gui
liel. q situato infirmo sup disco:z cōueniēter ligato cruribz
aliquāntulū eleuatis z apertis vt loc⁹ bñ videat: tūc medicus
accipiat cū manu sinistra pellē q est sup locū infirmū z scin
dat eā fm rugationē loci:z psequat cū incisione sua foramē
z locū vñ exēit intestina: post de foramine experiri si in hora
incisionis eleuauerit minister testiculū illi⁹ partis vsqz ad lo
cū q incidit:qz per istā viā statim manifestabit foramē:qz p
eandē viā descēdūt intestina p quā testiculus ad supiora ele
uatur:z cū cert⁹ fueris de foramine dimittat tūc testiculū de
scēdere ad suū locū:z nullo mō psumat testiculū extrahere:
sicut stolidi z nībil sciētes faciūt:sz accipiat neruū. i. pānicu
lū z viā per quā descēdūt intestina:z liget neruū ipsum vel
viā cū filo blando subtili qdruplicato in duobz locis supi⁹
z inferi⁹:z sit inter duas ligaturas distantia vnus digiti:z
illud spātiū scindat p mediū ex trāuersore: postea cauterige
tur optime: postea ipleat vulnus pul. sanguis dra. z albumi
ne oui z firmet bñ loc⁹ ligādo cū plumaceolis z binda:z dī
mittat sic per diē integrā z plus z sp vsqz ad finē infirmita
tis iaceat eger supino corpore. Et sepe clysterices z intestina
sint sp vacua a supfluitatibz z vtoitate: vt nō ipleat z leda
tur loc⁹. Et dixerūt. q puluis sang. drac. apponēdus in isto
loco cū albumine oui sic fit. R. sang. dra. 3. s. masticis dra
gant. aii. 3. ij. pistent z cribellent. z cū firmat⁹ fuerit locus
z mūdificatus ab escara z ligamētis incarnet z solidetur.
¶ De cura aut p cauteriū. dicūt q pōt fieri p cauteriū actua
le cū igne: z per potēiale cū medicinis. De cauterio actuali.
dixit Albu. qñ accidit ruptura in inguinibz:z descēdit inte
stinū aut gīrbū ad testiculū:z est illud incipiēs ppinquus z
nō antiquū: tūc opz vt pēpicias infirmū dimittere comestio
nē in diē suoz: vt vñat clysteribz vt descēdat stercus de ven
tre suo: deinde infirm⁹ resupinet sup dorsum suū:z pēpice ei
vt teneat anhelitū suū: donec egrediat gīrbū aut intestinū.
Deinde reduc ipz digitis tuis z signa cū encaustro sup ru
ptura sup os pectinis cū signo. cui⁹ extremitas sit filis me
diatati circuli ad supiora corpis. Deinde habeas cauterium
ignitū multū: donec proiciat scintillas: z reducto pus testi
cū: aut gīrbū ad pēcūtatē vētris: z posita postea manu mi
nistri sup locū vt nō vltra egrediat gīrbū aut intestinū: z liga
to infirmo: aut detento a ministris deponē cauteriū sup sig^m
ipz cū manu tua te stante erecto z tene intus ipz: donec cō
sequaris cū eo os: aut itera cū eo vice alia si nō fuisse psequi
tus in p^a vsqz ad os: z prudēter obserua ab exitu intestini in
hora cauterisationis tue ne cōburas ipz: z euemat p illud
sup infirmū aut mors aut malitia magna. Et scias. Dixit Al
bu. q qñ tu psequeris cū cauterio tuo os nō pferat curatio
tua:z opz vt sit cauteriū infantiū subtile fm mēsurā eoz. i.
magnoz: z opz vt sit infirm⁹ iacēs sup dorsū. xl. diēbz: do
nec sigilles vulnus:z opz vt ponat nutrimentū eius fm lon
gitudinē tēporis curatiōis ei⁹ illud qd leniat ventrē eius: vt
nō exeat intestinū apud conamē z egestionē. ¶ Cura xō p
cauteriū potēiale fit eodē pēcise mō qui dictus est in caplo
precedēti de cura eminētie vmbilici z inguinis. Deinde cura
locum cauterij z vulneris sicut oportet.

Deber
na aquo
sa.

Hernia aquosa dixit Albu. nō est nisi aggregatio hūi
ditatis aquee in siphac alborqz est sub cute te
sticuly pēnētie ouū. i. in didimo: vep qñqz est aqua pgre
gata in quodā pāniclo pērio quē pparauit ei nā in pte oui
donec putet: qz est ouū aliud: est tñ cutis testiculū iter siphac
albū dictū: z nō inuenit istud nisi raro. Et dixit. q gñatio z
eā hui⁹ ramices est ex debilitate q accidit testiculū alteri vl
ambobus. qz effundit ad eos mā aquosa:z maxime effun
dit in corpibz caceticis. z in hydropicis asclitibz: z qñ iam
egredis aqua multa in ventribz eoz:z qñqz accidit ex per

cussione sup ipsos testiculos: aut cōpressioe ipsoz:z dicit q
hūi humiditas est hñs colores multos. Nā aut est color ei⁹
declius ad citrinitatē: aut est sanguineus rubens: aut secu
lentus niger: aut est aqūs alb⁹: z est illud qd est fm plus.

¶ Et eius gñis signa posita sūt supra: signa aut spēz sūt: qñ
ea qbz scit vbi. i. in quo pāniculo pēnet aqua sūt ista: nā si
est in siphac albor tūc aqua est rotundū ad longitudinē parū
per sicut figura oui z nō appet q sit testiculus: qñ hūiditas
pēnet ouū ab oi pte. Et si est in pāniculo pērio nbi: tūc aqua
est rotundū cū pte:z pp hoc extimat hō q est ouū aliud: z si
humiditas est inter cutē testiculoy z siphac albū: tūc cadit
sub sensu. ¶ Qñ aut vis cognitionē hñe colorū hūiditatis il
lius: tūc intromitte acuz qdratū vsqz ad locū. z extrahē. Et
fm id qd egredis iudica de illo qd est intus. ¶ Et cura eius
p diētā z portione est filis cure hydropicis asclitis. ¶ De ap
propriatibz tñ ad hūc locū resoluētibz z psumētibz humidi
tate est inunctio cū oleo de costo vel cū oleo de lateribz:z
suppositio emplī qd sic fit. R. baccaz lauri. 3. v. nitri. 3. x. fi
mi colūbini. 3. ij. 5. olei de lilio z cere rubee qd sufficit ad in
corporādū. Aliud. dixit Daly. R. calce viuā: z in aqua forti
ter pcutē. z excola aquā: deinde calcē cū oleo misce lilioz. z
cera rubea liquefacta: z suppone. ¶ De cura vō ei⁹ per cbi
rurgis. dixit Albu. cū vocaris ad curationē ei⁹ cū ferro: tūc
pēpice infirmo vt flebotomet z eūē si pole est illud z vides
corpus eius plenū. Deinde resupinet infirmus sup dorsum
suū sup rē altā parūper: z pone sup eo pānos multos. Dein
de sede tu apud sinistrā ei⁹: z pēpice ministro vt fideat a de
xtra ei⁹: z vt trahat virgā eius z extēdat ad vnū duoy late
rū cutis testiculoy: z ad pte mirach ventris. Deinde accipe
spatumule latū z seca cutē testiculoy ad pte ex medio p lon
gitudinē vsqz ppe pectinē: z fiat sectio hz rectitudinē egdi
stantē lineē q diuidit cutē testiculoy. ita q nō fiat sup ipsa sz
a latere: z fiat p fūda donec pueniat ad siphac albū. z si aq
est extra ipz exbe aquā totam: z si est intra ipm pfora ipm z
extrahe eā: z si est in pāniculo sibi excozia ipm z obserua in
excoziatione ne seces ipz. Et sit excozatio tua q ipz excozias
ex pte q suspēdit cū ouo plus: z subtili scrutare cū excozia
tione fm qñtatē fm quā tibi pole est: deinde pfora siphac
plenū aq pforatione ampla donec extrahas totā aquā. Dein
de separa inter duo labia sectionis cū vncinoz: z extēde illū
pāniculū ad supiora cauēdo ne tāgas: aut cōprehēdas cutē
testiculoy: z incide ipz qual cūqz est tibi pole incidere ipz:
aut cū totalitate sua: aut frustatim: z pēpice latus ei⁹ subti
lenā si tu nō exqñte pscrutari incisionē ei⁹ nō sit securitas
q aq nō redeat. Qz si testiculus pcedat exteri⁹ a cute sua in
hora opōnis tue: tūc qñ pplereris sectionē siphac reduc ipz
q si inueneris testiculū corruptū: tūc opz vt liges. vasa que
sunt suspensoriū ei⁹ timēdo fluxū sanguis. Deinde absconde
testiculū cū suspēsozior: z extrahē testiculū: qdā aut incidunt
suspēsoziorū testiculū cū ferro ignito: z exbūt ipz: nā si dimitti
tur testiculus corrupt⁹ egritudo patit recidiuā. Deinde ag
grega duo labia vulneris cū sutura z cura locū sicut opz q
si nō fuerit necia sutura intromitte in sectionē lanā intinctā
in oleo ro. z pone lanā aliā de foris quā submersisti in vino
z oleo: z expone ea sup duos testiculos: z sup mirach ven
tris z sup eā puluillos ex pāno duplicato: z liga eos desup
cū ligamēto qd est hñs sex. s. capita. Deinde accipiant duo
pāni z suant z impleant lana carminata: aut coto fm hanc
silitudinē: z fiat extremitates qbz nectunt ex coto aut ex la
na humida z aggregent cū strictura in lūbari brachay z
vna extremitatū accipiat sup anū vsqz ad dorsū: z alia acci
piat ad pte pectinis: z due extremitates alie sup duo ingui
na z aggreget strictura in lūbari brachay. Et dixit Albu.
q si aqua aggregata fuerit in duabus ptribz simul. tūc scias
q sunt duo ramices. seca ergo partē aliā fm q fecisti in pri
ma equalr. z si potes fac vt opera tua vna sit.

¶ Et dixit. qñqz artificialr medicat⁹ ramex cū cauterio loco

Signu

Cura

Cura p
incisionēCura per
necroticēDeber
na aquo
sa.Deber
na aquo
sa.

sectionis cū ferro. Et modus est ut accipias cauteriū cultel-
lare subtile et igneū et seca cū eo cutē testiculorū donec qñ de
regis siphac albu continēs aquā: tūc accipe cauteriū sile lre
grece: et sit ignitū et pfoia cū eo illud siphac, donec egrediat
humiditas tota: deinde extende siphac. s. ppiū sibi si affue-
rit cū vncinis: et excoia eū cū cauterio subtili ignito. et inci-
de ex eo qd est pole tibi: donec radices ipsuz totū: et caue ne
tangat ouū ignis: et apertio qdē cū cauterio est saluioz et lon-
ginqsioz ne accidat fluxus sanguis: et melioz qd opo cuz se-
ctione: verū qd p dicit opōnes sunt difficiles ad tolerādū
si infirmus est timidus, et nō expectat sup eas pp horribilita-
te eaz: tūc administra pforationē hoc mō. s. vt facias sedere
elevatā: deinde pfora inflationē in inferiori pte eius fm lon-
gitudinē corpis apertione amplā: donec currat tota aq: de in-
de pone sup locū cotū: et dimitte ipm donec currat residuum
aque, et ista est cura: quā moderni cōiter faciūt: deinde aqua
tota egressa cura locū sicut opz. **Et dixit Albu.** si pūetas
sit tibi de egressiōe aque in hora q pforasti: nō sit illud nisi
pnea q pāniculus albus p trarietate facit stās in orificio vul-
neris pphibēs exitū aque: tūc opz vt introrittas in vulnus
pēnā: aut infirmū quo extrahis aqua hydropicoz. s. cānulā:
aut adde in sectione parūper. ista tñ cura non est eq bona vt
supiores: et fm plm eā seq recidua. **Et dixit Albu.** scias q
aqua redit et aggregat post sex menses: aut circiter eos a die
curationis p dicit, s. cū aggregat: tūc pforet fm eundē mo-
dū. et sic pertrahit infirmus dies suos: qdā tñ conat pphibe-
re saltem ad tēpus reciduationē eius ponēdo sup locodefē-
sus ipsi empla pstrictina cū ligatura adherētiam faciente.

Et eisdē modis curat hernia humoralis: siue saniosa.
Hernie No ventose cura per dietā et potionem est filis
cure hydropitis timpanitis. Emplm oueniēs
ei. **R.** cimini carmeni baccarū lau. simi colubini castorei. añ.
pñce cū oleo rutaceo et cera et superpone. **Aliud** qd pfert
in vētosa et aquosa. **R.** baccarū lauri. 3. j. ruthe sicce. 3. ij. bdell
lij. 3. ij. aggregent oia cū oleo laurino. **Aliud** et bonū. **R.**
bdellij. 3. j. 3. ameos cimini carmeni baccarū lau. añ. 3. iij. ag-
gregent sil cū oleo laurino: aut anetino, et qdam dissoluant
bdellū cū salina hois ieiunij: et ficiūt cū allie. **Aliud** bo-
nū in ventosa. **R.** pulueris baccarū lau. lib. j. farine fenugre-
ci. 3. j. et incorporent cū vino qd sufficit et modico aceto: de in-
bulliat donec fiat puls: tunc supadde puluerē ameos amo-
mi vel loco eius cimini dauci ciperi et leuistici: et adde sex vel
octo spicas allij cocti bñ pistatas: et diu incorpa: et superpo-
ne ex eo, qdā tñ addunt in curatione cū perforatione perue-
niente ad locū in quo ei? vētositas pñet: deinde curant lo-
cū put opz: verū tñ fm plm recidiuāt. **Et dixit Albu.** in hac
spē nō vidi aliquē gausus fuerit curationē ei? cū ferro: qdā
tñ antiquoz dixerunt q cura ei? sit sicut in hernia varicosa.

Ethernia varicosa dicta vitis est inflatio eueniēs in
pelle testiculorū inuoluta inuolutiōe sibi bo-
tro vne cū mollificatione testiculorū: et sit difficilis super in-
firmū motus et exercitium et deambulatio.

**Et cura eius per dietā et medicinā est filis cure varicū cru-
riū.** s. vt dixit Daly. cū medicamine laxante colerā nigram, et
vomitu. s. euante colerā nigrā: b frequēter faciēdoz facies
minutiones de vena basilica: et postea emplastrabis infirmū
cū emplis mollientib? et dissoluentibus: et ipz a cibis colerā
nigrā gūantib? arte temperatis aut refice calidis et hūidis.

Cura aut ei? p chirurgiā fm antiquos. dixit Albuc. est vt
facias sedere infirmū sup sedē elevatā: deinde ipelle suspēso-
riū testiculorū ad inferiora, deinde tene cutē testiculorū cū di-
gitis tuis cū vasis q sunt ppinqua vgerz teneat ea minister
ali? et extēdatea extēsiōne vehemēti, deinde incide cū spatū
mulato acuto sectiōe trāuersa i directorū vasorū donec dete-
gant vasa, deinde excoia ea ex oi pte, sicut excoiant arterie
temporis cū debet extirpari: et postea fige in eis acuz in qua
sit filū duplū: et liga cū eo in ppro loco in quo accidit varix

sue vitis. Deinde liga iterū inferi? in altero loco vltimo ea-
rū: deinde seca ea in medio sectione recta fm longitudinē cor-
poris: et extrabe qd aggregatū est in eis ex humiditatib? se-
culentis corruptis: deinde cura vuln? sicut fit in vulnerib?
in qbus vis generari sanies vt cadant vasa que nutriūt vñū
testiculum: nō enim est malum, si vitis fuerit in oibus vasis:
tunc opz vt extrahant testiculi nutrimenti ex incisione vaso-
rum: qre tabescūt et arescunt et nō remanet iuuamētū in eis.

Hernia No carnosā. dixit Albu. fit ex supfluitate que
descēdit ad testiculos. s. que ibi manēs cōuer-
tit in mām durā carnosā: cui? cā qñq est et pculio vel at-
tritio accidēs de foris, et est inflatio ista fm colorē alterius
corpis: et est dura grauis cui nō est dolor: et ex multo tpe p-
uenit, et cū digitis tangit mouet totū qd est inter testiculos:
et nullo mō minuit: et dicit Albu. fortasse est apa b lapideū:
cuius color est fuscus, et nō est ei sensus, et qñq fit ex noda-
tione venarū et inflatione ipsarū.

**Et q fit ex nodatione arteriarū cognoscit p dispōnē apatis
qñ cōpimis ipz digitis tuis et qd fit ex nodatione venarū
nō dispargit ex eo aliqd apud cōpressionem cum digitis.**

Et cura ei? p dietā et potionē. dixit Daly. est filis cure apa-
tis duri testiculorū. **De cura eius p incisionē.** dixit Albu.
scias q in sectiōe sup hāc ramicē est ex timore pducente ad
pñitiē in plurib? dispōnib?: et cū hoc ē nō sit nisi cū difficul-
tate: quapp dixit ipse inde vt q dimissio huius cure est me-
lior. et dixit. factā denodationē arteriarū non opz vt tangas
prosus: sup alias aut spēs pole est vt fiat sectio. Et modus
sectionis est vt seces cutē testiculorū: deinde extēde testiculū
in sursum ad locū sectionis: et extrabe ipz ex didimo et libera
suspēsoiū ex vasis, et liga vasa et incide suspēsoiū postq tu
liberas ipz ex oi pte ex pñib? ei?: et si ouū solidatū est cū il-
lis carnib? natis: tūc opz vt exhas ouū et incidas ipm, et si
adherētia aliquā haberet iter ipz et siphac aut qd est inter va-
sā tūc opz vt liberes totā illā adherētia: et incide ipz incisio-
ne rotūda. Si aut est adherētia natiuitatis carnis in loco q
est retro: opz vt incidas totū et exhas ouum sicut dictū est.

**Quidā aut modernoz dixerūt cū volūtas fuerit operadi
mollifica pñe carnositate illā p posse cuz dyaglon dissoluto
in oleo nardino et silib?: et corp? eūa cū flōia et solone vētris
vel vomitu fm necessitate, deinde incide cutē testiculorū cuz
pilo: donec inuenias carnositate, q inuēta libera ouū ab ea
quāto facili? poteris, et si testiculus est solidus nō lesus di-
mitte ipz: et si fuerit lesus exhe eū cū illa carnositate tota: nā
si dimitteres corrueret in pcessu tps aliū. deinde si necesse
est suere vuln? fac illd, et si nō: suppone lanā infusaz in oleo
ro. et vino calefactis: deinde psequere curam sicut opz.**

De gibbositate. Cap. xl.

Gibbus siue gibbositas est remotio spon-
diliū dorū vni? vel plm ex locuz
nālē: et ista remotio aut sit ad pte exteriorē: aut
ad interiorē: aut ad latera, qñq ad dextrum.
Et dixit Gal. 4° de interiorib?, si distiunctio spō-
diliū sit ad exteri? vocat gibbus exterior: q si sit ad interioris
vocat gibbus interior. sup. et si sit ad latera dī lateralisiō
pprie dī gibb?: qñ gibb? p supponit tumorē siue eminētia:
nō qñ spōdiles trahunt ad latera nō appet tumorē: bñ dī-
storquet spinale exinde: et ego vidi hāc distorcionē ad latera
in puero quē mihi et plib? alijs offidit magi Chiofor? geor-
gij q valde notabiliserat, et vocat hec attractio spōdiliū ad
latera ptozio. De hac aut ptoziorie nō determinauerūt au-
ctores in caplo de gibbositate: s. pōt reduci ad ca^m de disto-
catione spōdiliū: de exteriori igit et interiori hic psequēdū
est. **Et dixit Gal.** vbi supra. et ponit 1° pti. sic gibb? est attra-
ctio spondilis ad interioris aut exteri?: vñ quotiescūq attra-
hit spondilis vna et spondiles alie nō psequunt manifesta-
bit tunc gibbus. Ingt Aaron. gibb? aut aut sit in dorso aut
in pectorē: et q sit in dorso absolute vocat gibbus: et q sit in

Nico. sermo. vij.

111 liij

De her-
nia carno-
sa.

Quid sit
gibbus.

pectore vocat. **Aruma.** Alii **Raf.** 2° pti. dico gibbi oēs sunt qñ ps spōdiliū in rotūda for^a fiat: et in pte media aliq pars eoz manet illesa. **C** Dixit **Aui.** 21° tertiū. gibbositas est re- motio spōdiliū ad interiora dozi. i. vsus pect^o aut p. i. ad in- teriore pte aut ad exteriora dozi. i. ē gibbositas posterioris partis, aut ad latera: et dñ incōtorior est gibbositas ante- rioris pti quā qdā noiant arcuationē, cū eniz accidit cum cōitate ossiūz calli. i. pectoris vocat cōcauatio et arcuatio.

De causis

Causarum

gibbositas alie sūt ex natiuitate: qñuis eniz gibbositas nō numeret inter egri- tudines que hereditant in semine, tñ bñ cōsiderādo successo- res gibbosoz numerari possent: ego nāq in plurib⁹ pñsidera- ti et vidi ex gibboso auo vel patre vel patruo nasci gibbosū filiū vel nepotē, et alie sūt ex tēpore acqñsiter et sunt ex tpe alie sunt extrinsece pñmitiue, et alie intrinsece añtes et cōiun- ctas: pñmitiue qñ sūt, sicut mala plasmatio in pñ natiuita- tis, aut mala ligatio facta de infante vel ab oblietrice vel nu- trice: aut casus vel pñssio: aut delatio ponderis grauis vel ipsius eleuatio. **C** Dixit **Aui.** cāe ei⁹ pñmitiue sunt pñssio: aut casus, et q currūt cursu eoz: et que pprie sunt cāe ei⁹ q sit ad anteriora vsus pect^o, aut est delatio pōderis: grauis, aut ipñ eleuatio. **C** Cāe aut intrinsece siue corporee sūt: aut ex humiditate aquosa falsa lubricatiua q mollificat ligamenta spōdiliū: qñ mollificatio et relaxatio sepant a suo loco ver- sus aliquā dictā pñiū: aut sit ab hūiditate limosa, i. grossa q sua grossitie cū multiplicat ipellit spōdiles. **Sa.** nāq 3° de vitilita. partic. voluit q inter iuncturas spine cū adinuicē se- parant inuenit qdā hūiditas alba viscosa nāt ad ipsas trās- missa: sicut ad alias trāsmissit iuncturas pp remollire eas ne nimis ericcent in motu et fricatione: cū aut spōdilibus vltra quātitate pueniēt ex hūiditate supinfundit si fuerit subtilis aquosa mollificat ipsos ligamētā, et si fuerit grossa extēdēdo ipellit eos. **Aut** dixit **Aui.** sit ppāpā. i. magnū ex- tēdēs tunicas. i. pñiculos: et pñde ipellens spōdiles: aut mollificās eos mediāte mā ab eo resudāt: et ista apata ad- dūt in interiorib⁹ pectoris: et qñq in interiorib⁹ vētris: de his dicit **Aui.** q qñq declarant hā apata per sanguinē vel sanie egredientē cū solone vētris significāt maturationem opatis: et ipsius eruptionē. **C** Et qñq sit gibbositas pp vē- tositatē aliquā pñtiētē. i. ipellētē spōdiles. **C** Dixit **Arō.** q hūiditas et vētositas fm plm cōsequunt cibaria q nō di- gerunt. **Et** **Aui.** dicit. q in infantib⁹ accidit gibbositas et vē- tositatē qñ cibant añ horā: et hoc in infantib⁹ pñtiēt qñ nimis cito remouent a lactatiōe: et cibantur alijs cibarijs: aut qñ sumunt cū lacte alia cibaria añ ipz tem- pus, et in pueris sit qñ comedūt añ horā, et ponunt cibū su- pra indigestū cibū. **C** Dixit **Simon.** q gibb⁹ qñq sit ex vi spasmis aut siccitate musculi. **Et** **Aui.** dicit. qñq sit pp spā- mū ligamētōz. i. neruoz lacertoz: et itelligūt de spāmo ex- siccitate: et ppea dixit **Aui.** q est pauci casus. i. rari euentus, s3 cū euenit est velocis interfectionis, sicut spasmus ipse sic- cus velociter interficit, et si confirmat nō sanat. **C** Dixit **hyp.** 6° affo. qbuscūq. i. infantib⁹ gibbi sunt ex asmate: aut tussi añ iuuentutē pereunt. i. nō multo tpe viuunt. **Et** **Raf.** 11° cō- tinē. hūc affo. i. asferēs dicit: qbuscūq sūt gibbi ex asmate aut tussi añ ortū piloz in pectine pereunt: qñ dixit **Raf.** qñ gibbi sunt absq pñssione vel cā manifesta erunt ex nascentia interiori expellētē spōdiles spinalia q nascētia si fuerit ex vltima grossitudine bñoz indigestibilis erit oinoz: et iō inter- ficit in tali cōditōe: qñ accis in pñcto tpe non pñmittit pe- ctus extēdi et dilatari, vt quātitas oportuna aeris frigida et pulmōni et cordi psequat: et ex hac anhelitus necessitate et stricture interficit: et ipsa nascētia maturet: tñ crediē tpe sue maturationis et ruptiois: siue emanationis saniei interfi- cere patientē cū magna sit, et sunt verba **Sa.** in cōmēto di- cti affo. et ait **Raf.** q sūma verbor **Sa.** in ipso cōmēto. hec est. qbus sit aut ex pñssioe: et eius siliū aut exitura intra spi-

Pro- no- nica.

nale dura et grossa extrahente ad se spondiles. **Et** **Aui.** addu- cens pñctū affo. dixit. cui accidit gibbositas ex asmate: aut tussi añq expuat. i. mā asma siue tussim facientē ipse mori- tur. **Et** illud est qñ signat māci faciētis asma: aut tussim per- mutationē ad spōdiles: et facit in eis accidere exiturā fortez apparētē eueniētē a mā grossa: nā si nō eēt ei⁹ grossitudo nō accideret gibbositas ab ea: qñ si esset subtilis poti⁹ resolueretur qñ gibbositate faceret. **C** Dixit. et pñt siliū fieri ali⁹ affo. i. qñ si iuuenib⁹ ex dictis causis fiat gibbositas qñ senectutē vel saltē añ senū pereunt, qñ nō multo tēpore viuunt: et vt di- cunt affo. iste verificat de gibbositate interiori. **Nā** dicit. **A.** cū ita sit nō sit pparatio pectori, vt dilate^r pulmōni sufficiē- ter, quare retinet anhelit⁹. i. retrahit a bonitate sua: imo ap- pare^r vt malus fiat et pducatur ad pñtionē: et hoc maxime pereūt illi qñ ex attractione spondiliū ad intra nō cōicatur nocū^m ossib⁹ pectoris: ita qñ nō pceeminēt anteri⁹: qñ tunc anhelit⁹ pñctio est magna et pua est pparatio pectoris vt dilate^r pulmō sufficiēter: cū aut cōicaret^r nocū^m ossib⁹ pecto- ris: ita qñ exteri⁹ peminuerint: tūc pectori remanet pcauitas sufficiens ad dilatationē pulmōnis, nec accideret cito inde mors: sicut neq accidit cito in gibbo posteriori: vt experien- tia declarat. **C** Dixit. **A.** totū illud. i. qñ dictū est de causis gibbositatis: aut est cā. i. remotiois cōicantis spōdilib⁹ plu- rib⁹ nūero: aut duob⁹ vel trib⁹ vel plurib⁹ pñ gradationē. i. qñ nō oēs eā separant a loco suo: aut nō est ita. i. qñ nō cōicāt plurib⁹: sed vni tm. **C** Dixit **Sa.** in cōmēto dicti affo. exitu- ra accis in infantib⁹ dū attrahit spōdiles ipedit pect⁹ et co- stas qñ nō augeant: vñ stricture fiet pulmōnis et eo: dis cele- riter cū stricture anhelit⁹. **C** Dixit **Sera.** in pñmo. breuiarij. hec egritudo plm accidit infantib⁹: et cū accidit in infantib⁹ dixit. **A.** pñber penit⁹ incedere in dilatationē, et amplifica- tionē sui: quare diuersificat mēbra anhelit⁹: nocumētā pñtrin- gētia sup anhelitū. et dixit. gibbositas pprie ea q est ad inter- riora pñstringit locū sup pulmōnē: qñ facit accidere malitiā anhelit⁹: qñ pulmō pñstrictus nō pōt sufficiēter dilatari. vnde accidit vt fiat in eo anhelitus paruus velox et spissus.

Signa

gnis nota sūt ad sensuz. **Et** dicit **Aui.** subtilianē crura habētis gibbositate ppillud qñ facit gib- bositas de opilone quozūdā meatū. i. venaz siue viarū in quib⁹ penetrat cib⁹: qñ nō penetrat de nutrimento sufficien- ter ad crura: vñ gracillan^t et signa replōnis eius in pueris. dixit **Albu.** sunt qñ accidit supē stricture in anhelitu apud eleuationē et motū. **Et** inuenis in vltima spōdiliū dozi et no- dis eius qñ inde cepit eminere sup alias spōdiles. **Signa** spe- ciey. dixit **Aui.** signa facte a cāis pñmitiuis sūt casus eay. i. qñ pñssit aliqua eay: et signū facte ab hūiditate. dixit. **A.** est signū forme a qualitate corporis. i. et habitudinis. i. molis: et signū tact⁹: qñ tact⁹ indicat corp⁹ et loca spōdiliū hūmida mollia relaxata: et qñ loc⁹ pax ericcat oleuz. quo inungit^r et tarditas ei⁹ in exiccādo ipz: et qñ pñsserit reginē humecta- tiuū. **C** Et signū facte ab apate est tactus loci: qñ cū tangit dolet si puenit ad exteriora, et est tact⁹ eius tactus apatis: et odor eius est pprie in pñculis: et accidit ei febres sequē- tes illud apā. **C** Et signū facte a siccitate est signatio siccita- tis toti⁹ corporis: et pñsserit cāe exiccātes, sicut tolerātia fe- briū acutay. sup. aut valde cronica: et tolerātia eūonū et si- milis: et cū sit inunctio sup loco ex oleo velociter et multum ericcat. **C** Et signa facte a vētositate sunt signa vētositatis significatiua multiplicantiā in partibus pectoris et vētris. **C** Et pñssio regis gñantis vētositatē. facte ab humiditate: et facte a siccitate. dixit **Aui.** est curatio paralytis et spasmū hūmidi. i. qñtū ad factā ex hūmi- ditate. **Et** curatio spasmū siccū. i. qñtū ad factā ex siccitate, et hoc qñtū ad dietā: et qñtū ad potionē in necessitate eūonū: et in hūmida dimissionis et egestionis in siccā: et in qualitate administradi emplastra et embrocay: et alia. i. vt sint ericcan- tia in hūmida: et humectantia in siccā: et qñ gibbositas raro

Cura scē
no hūm
dita.Cura scē
no hūm
dita.Cura scē
no hūm
dita.Cura per
cauteriz.

Cura scilicet
ab humi-
ditate.

fit a siccitate: ideo auctores non pesserunt pliculr de cura eius: et facit ab apate cura est cura apatis dictoy locoꝝ maxime apatis difficilis ad resoluēdū seu maturādū et rūpēdū: et q̄ plm sit ab hūiditate mollificāte pesserūt spāl̄r auctores in cura ei⁹. **C**Dixit Aui. cañ. medicinay in ea q̄ non est cū siccitate est vt sint stiptice. i. exiccative vt exiccent et stringant ligamēta q̄ mollificata sūt. q̄obzē. i. pp quā mollificationē inclinate sūt spōdiles: et sint calefactiue vt pfortēt ea. i. ligamēta: et sint et resolutiue et cōsūptiue illi⁹ hūiditatis: vt stringant. i. exiccent hūiditates tā mollificātes q̄ adiuuant res ad mollificādū. i. et fluētes et fluxe: et maxie fluētes stringant. i. phibeant a fluxu. nā dixit ipse. cū cadit sufficiētia super stiptica. i. et calida resolutiua pole est vt pfortent ligamēta: et exiccent: et nō inclinent ad intus vel ex et tollat gibbositas. **C**Et dixit Aui. cū nō resoluit et exicat illa mā hūmida in locis spondiliū manēs ptrafit vt pmutet ad mēbrum aliud. et plm permutat ad mēbra inferiora. i. ad pedes: et facit in eis accidere paralyfim: et siles egritudines fm nāz ip̄i hūmiditatis in subtilitate et grossitudine sua: et fm moduz pmutationis eius ex imbibitione ei⁹: aut infusiōe paulatim facta. nā si est subtilis et ibibit inducit paralyfim. et si est grossa et infundit pōt inducere spasmū aut tetanū aut stuporez. **C**Et posuit. A. cañ. in tpe vsus stipticoy: et dicit: cū ancessit mūdificatio et purgatio corpis nō est malū. imo est bonū vt tunc stipticis. i. exiccatiuis calefactiuis et resolutiuis: et iste tres qualitates q̄q̄ reperit in vna medicina singulari. si cutin nuce cypressi et folijs ei⁹: et folijs lauri et calamo aromatico et alusinati et enula. et q̄q̄ sunt necessarie medicine cōposite in q̄b⁹ sit stipticitas: et hec erit iuncta aut cū frigiditate sicut in ros. et acatia et balauftijs: et silib⁹: et q̄q̄ cū caliditate in p̄dictis. et q̄q̄ est neciuz vt cōponant medicine stiptice frigide cū calefactiuis: vt p̄dictet siles cū folijs lauri castorei: folijs oleandri et acoro et silib⁹: et hec necessitas foret q̄ talis gibbositas foret in corpe cōplonis nātr calide: aut cū illi hūmiditati quoquo mō esset coniuncta caliditas. **C**Dixit Aui. olea pferētia gibbositati hūmide. i. sine caliditate sūt olea rerū stipticay caliday: sicut oleū rute: et oleū cypressi. et oleū de castoreo et p̄iretro et euforbio: et q̄q̄ sunt cū dictis oleis vel aliquo eoy empla q̄ miscent medicine fortis resoldnis. sicut folia oleandri et castorei et rute et silia. **C**Emplm bonū ad hūmidā sumant acoro et enula: et decoquant in aqua cypressi. et emplastres cum eis locus.

Cura scilicet
ab humi-
ditate.Cura per
cauteriz.

CFacit vo a v̄tositate curatio est curatio v̄tositatis et inflatōis v̄tris quo ad dietā et p̄tionē: et adducant spondilibus et pectori medicine localis v̄tositatē resoluētes: et de ap̄ropriatis in hoc loco fm. A. est emplm q̄ sic fit. i. x. stozas liq̄de et costi et sauiue et calami aromatici. añ. 3. j. eufor. 3. j. olei nardini quātū necesse est. **C**Emplm pueniēs ad hūmidā et v̄tositatē sil. i. x. sauiā et seca. et armoniacū et nucez cypressi et p̄iretrū et sanlicū et cordumenū et quinātū. et casiaz. i. lignea: et decoquant cū aqua decoctiōe optima. i. multa et ordinata et effundat desup de oleo quātū est aque medietas et decoquat et iteret in hoc multoties: postea p̄iciat in illo oleo castoreū et euforbiū et sauiā p̄rita et administretur in ipso est carminatio v̄tositatis et resolo hūmiditātū extraneay grossay. **C**Aliud cōferēs v̄triq̄ sumant enula et sauiā et acoro: et decoquant in vīno donec dissoluantur: postea dissoluant cū eis bdelliū donec fiat sicut vnguētū et administret. **C**Dixit Aui. q̄ nō valēt curationes cū eis que bibunt cū emplis. et alijs. tūc administret cauterium et remoueat mollificatio et induref et exiccef locus. **C**Scias tñ q̄ sicut medicatio cū medicinis non valet in inueterata et p̄firmata gibbositate. imo nō valet nisi in incipiente et recentita neq̄ medicatio cū cauterio. **C**Et modus cauterizandi in p̄n⁹ gibbositatis. dixit Albu. est vt cauterizet illud cū cauterio q̄ sit circulus vt capiat cauteriū sup oēm p̄tē spondilis equalr: et si vis cauteriza in circuitu spondilis cū caute

rio puncti duas lineas aut tres. et sint puncta propinqua ad inuicē: caue tñ ne administres cauterium in gibbositate que sit ex sp̄asmo nervi: qm̄ vt patuit talis sp̄asmus est ex siccitate facto cauterio: et ad t̄ps retento apto curef sic opz. **C**Auterū nāq̄ cū reliqua curōne: aut sanata: aut phibet augm̄ eius. **C**De manuali opōne in egritudinibus vesice. **C**ap. xli.

Peratio manualis in egritudinib⁹ vesice q̄q̄ requirit in extractiōe lapidis: et dicit de ea in sequēti ca⁹ et q̄q̄ requirit in curatione retentionis vrine et curatione scabiei excoiationis et vlceꝝ eius. et dī ista opō nringauo siue clysterizatio vesice que sit cum intromissione alicuius instr̄oy dicēdoꝝ p̄foramen virge quousq̄ pueniat ad vesicā. **C**Ista tñ manualis opō nō est siēda stāte apate in vesica collo eius vel virga p̄tib⁹ adiacētib⁹ vesice. **C**Aut enim **Raf. x.** p̄tñ. q̄ affuerit apatio vesice aut ani nolo iponere instr̄m v̄natū: qm̄ adderet in apate et dolore. **C**Et Aui. dixit. caue ne administres ea. i. instr̄a v̄natū q̄ apā est in vesica: aut in coartatione ani p̄ime: nā intromissio eoy augmetat apat. i. apā augmetat et addit in dolore: sed p̄cedo dixit **Raf.** pus ad sedādū dolores cū oleo et aqua calida et curo pus apā. **C**Quidā ē phibēt administrationē eoy stātib⁹ vlcerib⁹ in meatu virge q̄ est ad vesicā maxie si vlcera illa fuerint dolorosa: qm̄ addendo in dolorem puocat apā: et neq̄ est deueniendū ad hāc opōne nisi postq̄ p̄cesserit administratio medicinay et auxilioꝝ dicēdoꝝ et nō cōtulerint.

Stante
apate in
vesica aut
meatus
eius si est
stringādūInstr̄a v̄t
natūa sūt
quatuor.

CDixit Aui. q̄ nō p̄ferūt medicine nō est excusatio alteri⁹ ingenij et administrationis alkakatis. i. instr̄i p̄ q̄d attrahit aer aut aqua et administrationis instr̄i quo mingit. **C**Ut potui aut cōprehēdere ex dictis: et in intētionib⁹ auctorum instr̄a q̄b⁹ medic⁹ v̄t h̄z quatuor sunt: que oia ḡialr vocantur v̄natūa. et vocant siringa: siringa tñ q̄ accipit p̄prie solū accipit p̄ altero eoy vt patebit. **C**Prīmū eoy est quo v̄t opz in retētiōe vrine q̄ cā retētiōis eius fuerit aliqd opilās stans in meatu vrine p̄prie in collo vesice: siue fuerit lapis: siue sanguis coagulatus. siue pus. aut hūor grossus vel viscosus. et tale instr̄m d̄z ē sicut stilus: nec est necesse vt sit cōcauus: qm̄ nō est ad exēhendū ex vesica: neq̄ ad iponendū aliqd in ea: quāuis ista opō ēt ipleri posset si esset p̄cauū. nō tñ d̄z medicus deuenire ad operādū cū eo nisi pus p̄miserit hec duo ingenia: p̄m̄ est. dixit **Raf. 4.** p̄t. si fuerit retētiō vrine cā lapidis in collo vesice p̄cipe patēti q̄ iaceat sup dor suz suz: et eleua pedes ei⁹ et crura dū fuerint bene eminetes: et tūc cōmoue ip̄z diuersimode ad pres. i. dextrā et sinistram multis vicib⁹. deinde p̄cipe ei q̄ studeat ad mingēdū: q̄ nisi minxerit iterato fac illud: et pluries q̄ p̄suevit lapis ex hoc descēdere i vesicā. v̄t remouet opilō et vrina egrediet. **C**2m̄ ingenū est. dixit Albu. si vides retētiōē vrine fieri ex lapide q̄ iaz ingressus est collū vesice: tūc opz vt instr̄m ster sup genua sua: deinde cōponant pedes ei⁹ sup dor suz ei⁹: et extēdat v̄trē suū a supiori p̄te dor si ei⁹: et stringat instr̄m anhelitū suū q̄rū pole est. nā cogit tūc collū vesice ad expulsionē lapidis ad posteriora. i. ad p̄fundū vesice. et s̄r ista duo ingenia q̄q̄ p̄ferunt in remotione sanguis coagulati puris vel humoris grossi: retēti⁹ facta expulsiōe illi⁹ absoluit vrina. s̄z sic nō absoluit sed vehemēs sit res sup instr̄m: tunc opz vt administres exctiōē ei⁹ de loco illo cum instr̄o v̄natūo. **C**2m̄ instr̄z est quo ore sugit postq̄ intromissus est vsq̄ ad vesicā: vt mediāte ista suctiōe attrahat vrina ad os: et attrahat expuat: et ista suctiō d̄z fieri ab aliq̄ vilī p̄so. et istū instr̄z d̄z ē p̄cauū h̄is in fundo vnū foramen: aut ēt plura in circuitu p̄fūdū: et de hoc instr̄o et mō exctiōis vrine. dixit Aui. 19. tertij. adiuuef ad v̄natū cū exufflatiōe facta cū rachatir in xga posita et exufflat nō aerē emittēdo: s̄z attrahēdo ad semā cū trahit aer ne detur vacuum: sequit vrina et eūatur. **C**3m̄ instr̄m est intus cōcauū vnū solū habens in fundo foramen directū: q̄d quidem foramen directe claudit: cum re

tamen que possit per supiorē ei⁹ partē extrahi, nā cū trahit^r ad superi⁹, seq^r ipsuz vna ne de^r vacuūz istud implens si ne claudēs foramē instriat est stilus p^r supi⁹ orificiū instri imissus perpendicular^r vsq³ ad foramen inferi⁹ q³ d³ h^re ex superiorē pre ei⁹ manubziū quo possit capi z trahi ad supius de quo dixit Aui. q³ illud q³ implet vacuitatē illius instri: aut est stilus p^rpendiculare penetrans in eo h^ris suspensiones. i. additamētū sup^r ip³: quasi manica cū qua possit cōprehēdi: z cū qua remouet^r. i. extrahat^r: aut iplens foramen instri est lana aut cotū: q³ qdē ligari d³ cū filo duplicato z forti p^rposito ex plurib⁹ ordinatis filis factis de lana: aut de serico cū quo filo forti extenso. i. plicato medio. i. per mediū ip³ to^r tius liget^r firmiter illa lana vel cotū ita vt cū volūtas fuerit attrahere filiū: attrahat^r cū eo simul illa lana vel cotū z nō remaneat in meatu: d³ aut filiū esse ita oblongū: vt cum ligata fuerit lana vel cotū in medio ipsius ambe ipsius extremitates excedant quāritatē longitudinis instri palmo vno aut plus: z cū volūtas fuerit opari cū ipso per foramē fūdi mittant ille ambe ipsius extremitates donec exeant p^r foramen supius: z trahat^r quonq³ lana illa ligata vel cotū ingrediat^r foramen fundi instrumētū: z qdē ex ea extra remanserit forficib⁹ incidat^r: postea instriū intromittat^r vsq³ ad locū vrine. Deinde trahant^r superius extremitates fili equalit^r: vt trahat^r cū eis lana vel cotū vt trahat^r illud q³ seq^r. i. seq³ d³ ex vrina vel alio vt sanguine pure vel humiditate: z est hoc instriū simile instro quo vtunt^r pueri ad projiciendū aquas ad longinquū: q³ nostro ydionate vocat^r schizatorium q³ pueri cū ponūt in aquā fm pfundū ei⁹: z attrahūt ad se parū per stilū aqua insequens stilū ingredit^r instriū deinde eleuant instriū ex aqua: z cū volūt aquā illā attractā projicere impellunt inferius stilū: cuius impulsione aq³ violentata cū fortitudine exit ex instro: ideo hoc instriū etiā esset cōueniēs cū vellet medicus ponere in vesica aliquē liquorē cum violentia z fortitudine: nā inijciē liquor in instriū. Deinde impellit^r cū stilo in vesicā: cū aut vrina vel alia humiditas insequit^r lanā attractā extrahet^r eā z dimitte vrinā currere. Deinde si necesse est itera instriū: donec tota vrina euacuet^r. Et scias q³ stilus est melior iplens vacuitatem instri q³ lana vel cotū: qm cū necessariū fuerit iterare instriū nō est necessariū ipsuz extrahere ex virga: z iterū intromittere sicut est necessariū cū implet^r ex lana vel coto. hoc instriū assimilatur Albucasis clepsedre cum qua p^ricif^r nata in preliis maris. Quartū instriū est illud q³ pprie vocat^r siringa q³ est interius cōcauū h^ris fundū obtusū nō p^rforatū, sed in circuitu fundi instri foramina plura. Et Albuc. dixit: tria ex vna p^rte duo ex alia vnū: z ista pluralitas foraminū: iō fit. dixit Aui. vt cū retinet^r eo³ aliqd³: z phibet ab ingressu liquoris in vesicā aliqd³ arene: aut sanguinis aut humoris grossi sit ei⁹ q³ vertit^r de medicina: aut puocat^r de vrina penetratio aliar⁹ nō egeat extractione z intromissione frequētē: z sup hoc instrumētū q³ p^rparat^r ad hoc vt cū eo clysterizatio fiat z iniectione liquoris in vesicā sit eminetia lata aperta rotunda alt^r quātulū alta in qua sit sicut funis in qua liget^r aliqd³ q³ sit sicut vagina siue bursa cōfirmata ei⁹: z cōfirmata ligamento forti: z sit facta pprie ex vesica arietis: aut ex aliquo corio leni subtili: aut ex pergamenosita q³ sit similis canelle cū qua inijciē enema in qua infundit^r liquor inijciendus: liquor aut d³ aliquat^r calefieri sup ignē: z sic calefactus poni in vesicā: deinde stringe manū tuā sup vesicā z liquorē in ea cōtētum strictura decēti^r impelle liquorē sicut liquor enematis: do nec sentiat instriū q³ illa humiditas iam puenit ad vesicā: suā: z h^r instro cōter vtunt^r medici ad remouendū opilationes ad extrahendū vrinā sugēdo: aut attrahendū in vacuūz stilo intromisso: z ad clysterizadū siue inijciendū medicamē aliqd³ ligdū in vesicā: verū hoc instriū d³ haberi multiplex diuersū: in grosse eius vt sit apud medicū instriū pueniēs oī hoi fm virgā eius: fm ipsius amplitudinem z strictu-

ram. Dixit A. meli⁹ hoi⁹ instro⁹ est illud q³ est ex lenioribus corporib⁹: z magis susceptibilibus flexionis: z iam inueniunt^r qdā aialia marina: z qdā coria aialiu siluestriū: q³ cū aliquo mō preparant^r noto apud preparatores. Deinde sumit^r ex eis aliqd³. i. z reduc^r fm formas predictas: z aglutinant^r glutino casti in hoc cōferunt^r p^rlenitatem z flexibilitatem suā: z qm sit instriū ex plumbo vel lianno z est bonū: z si fuerit plumbū lenitatis. i. multe flexibilitatis fiat forte cum aliquare piecta sup ipm ex massacumia. z marchalita: aut cū multitudine liquefactionis z infusionis: z p^riectionis su per ipsuz sanguis yrcinū: nā yrcinus sanguis est fortis in p^ruocatione vrine: z cū hoc stringit plumbū vt sit supflue p^rcabile: cōter ista instriū sunt ex auricalco. Et modus iponēdi siringā quā pauci chirurgici sciunt q³ modus est. Aui. in 3°. Et modus iponēdi h^r instriū p^r foramē vge z velicam est: vt cū puenias in mollificādo velicā vel vga cū balneis: z tinis embrocis z vnctionib⁹ z vnguētis maxie factis ex eis que pueniūt ad intētionē tuas. Deinde p^rcipe vt sedeat eger sup sedē sup extremitatē caude sue z cōprimat anū sustētat^r retro ab aliquo ministro: z eleuet^r genua sua par^r vsq³ sup inguina sua cū apertione inter ipsa. Deinde intinge instriū cū oleo: aut butyro cum albumine oui mixto: aut ex aliquo oleo vel ceroto ex p^rportionalibus ad intētionē tuā: deinde intromitte ip³ p^r foramē vge cū facilitate: z tarditate sine dolore ne excoziationē facias cū eo, donec pueniat ad radicez vge nō qdē ad collū vesicę: z ad radicē q³ est iuxta supiorē p^rte bursę testiculor⁹ q³ est qm medietas vge. z cū puenit illuc instriū: tūc p^rpet^r vga eqlis sic stās cū inclinatioē ad sumē. i. ad p^rte vmbilici ducēdo vga sup^r: deinde subtiliet^r. i. subtilit^r ingeniet^r medic⁹ in expulsiōē instriū in meatū vesicę quāritate vni⁹ nodi. i. digiti, aut duo³: z donec pueniat ad vacuitatē vesicę z sentiat eā instriū: iā puenisse ad rē vacuā: z sentiat p^r eā q³ sedat^r dolor: aut minorat^r q³ an erat: aut q³ iāz puenit ad remouēdū aliqd³ opilas de loco: z nō sit hoc. dixit Albu. fm hūc ordinē: nisi q³ meat^r virgę in q³ vadit instriū est meatus in quo est tortuositas in radice vge p^rditat^r: ad vlti^m vō cū p^retratio ei⁹ in vesicā est sensata: tūc reduc^r vga ad p^rte inferiōrē ad suā p^rma dispōnē in p^rparatione tua cū intromissit^r instrumētū: aut vehemētē i^rferi^r: cū ergo feceris illud: tūc extrahet^r ex vesica aliqd³ si vis: aut ipellē aliqd³ in ipsam si vis: z q³ meat^r virgę vsq³ ad p^rcauitatē vesicę est satis lōgus: z cōuenit vt p^r instriū extra maneat: iō dixit Albu. q³ lōgitudine siringę sit sicut lōgitudine palme vni⁹ z medijs: sūt aut^r qdā falsi siringatores ignorātes modū imissionis instriū cū puenit ad radicē virgę: vt ostēdāt totā siringā introisse accipiūt pel^r le virgę z trahūt ipsaz vsq³ ad extremū siringę: quē ad^r vidi^r f^rac^r siringatorē facē: z dūt sufficēter iposuisse siringā.

De curatione lapidis viroz per incisionē. Cap. xliij.

Irit Serap. 4° breuiarij. cap. 11° lapides q³ est in renib⁹ qdā antiquor⁹ sapientuz extraxerūt cū ferro p^rforationē facientes retro sup^r lat^r duor⁹ ilior⁹ in loco renū. i. sup latere renis patietis lapidē: ego dixi Serap. video q³ hec est audacia difficilis vehemēs sublimis sup mortē in firmi p^radministrationē huius curationis: z iō hūi⁹ curatione est penitus dimitiēda. Dixit Aui. sunt qdā q³ laborat^r extrahere ipsuz per incisionē vlij: z p^r d³ osuz sed est timor in eo magnus: z est h^r opō eius q³ rōnē nō h^rz: z in lapide vesicę q³ vis sit timor: tū si nos administram^r curationē eius cum incisione nō est in opone ista. Dixit Sera. vehemētia timoris similis illi: qm euadūt qdā: imo plurimi si nō ceciderit error in cura ex eis ex qb⁹ extrahitur lapis ex vesica: ex eis enim sunt in qbus nō cōsolidat^r: sed remanet in loco ex quo p^rtrahit^r lapis via ex qua exit vrina semp^r: q³ est: q³ illi qb⁹ apertur locus iste absq³ hoc q³ sequat^r apa magnū euadūt z cōsolidant^r vulnera eo³. Reliq³ vō. i. qbus nō cōsolidant^r vulnera illa indigēt eo quo calefcat. i. z indurent^r labia vulner

ergo cu
re facit
hor: aut
offic. hor.

et non ledant ex effusione vine super ea. Et facilitas quidem et difficultas curationis ex lapide per incisionem dependet: aut ex conditionibus patientis ex ipsius complexionis etate compositio-
ne, et consuetudine patendi a lapide. Et complexionis quidem: quoniam si fuerit calide et humide complexionis radicalis facilius sanantur et eo quod fuerint frigide et sicce, quoniam in his complexionibus vulnera per se facilius solidantur. Et etate vero dixit Serapion. pueri sanantur cum facilitate propter humiditatem corporis suorum et facilitatem solidationis vulnerum eorum: et propter in eo ex pueris: cuius etas est, 14. annorum, quod toleratio eorum est propter virtutes ipsorum. Et Paulus dixit. lenis est sanatio infantium: dum erunt in etate, xiiij. annorum, ex leuitate corporis ipsorum. Verumtamen pueri non in qualis etatis parte sunt equales in facilitate curationis istius: sed ut dixit Rasis. 4. propter. convenientiores ad illud sunt quod ultra etatem quatuor annorum sunt et ultra usque prope annos. 20. et quod sunt in medio dictorum annorum sicut sunt quod sunt. 14. annorum ut dixerunt ceteri omnes aetates convenientiores sunt omnibus aliis. Infantes vero pueri dixit Rasis. ibidem valde moriuntur si in eis fixura facta fuerit per lapidem ex debilitate virtutis ipsorum: decrepiti vero, quorum iam caliditas diminuta est: et si fixus sanguis eorum iam diminutus est, sunt difficilius sanationis: quoniam vulnera eorum non corrumpuntur ad consolidationem. Et dixit Paulus. difficilis est sanatio in senioribus ex siccitate corporis ipsorum, sed in iuuenibus et illis quod sunt in prima etate senectutis facilius est sanatio quod in decrepitis: quoniam adhuc habent multitudinem sanguinis, quoniam complexionis eorum sunt adhuc calide: aut propter caliditatem. De primis senibus dixit Rasis. ibidem. quod sanantur cum velocitate, respectu decrepitorum et iuuenum: quoniam in fixura non accidit eis apertio caliditas quoniam non sunt multe caliditatis, neque multi sanguinis, neque ipsorum corpora sunt frigida tantum in quibus non possident vulnera ipsorum. Et dixit Paulus. sanatio illorum quod sunt mediocres inter etates puerorum et decrepitorum iuxta modum illorum erit. scilicet quod quanto plus appropinquat etati puerorum: tanto facilius recipiunt sanationem: et quanto magis appropinquat etati senum: tanto erit difficilius eorum sanatio. Et dicit quidam. quod quibus iuvenes sunt facilius digressio vulnerum suorum quod primi senes: in ipsis tamen vereda est magis curatio lapidis per incisionem, ut quod dixit Rasis. 4. propter. ipsi moriuntur propter apertam caliditatem quod eos sequuntur propter dolorem incisionis. Et ex complexionis vero et corporis habitudine quoniam pingues difficilius inciduntur gracilibus. meatus et vesice in eis arctus est: et non deducit in ipsum lapidem conditione sufficienti ad incisionem faciendam in eorum carnosum tamen et medie habitudinis convenientiores sunt alijs lapidis incisioni. Et ex consuetudine vero patendi a lapide. dicit Serapion. illi in quibus fit lapis asper magis sunt tolerantes dolorem accidere ex incisione ferri ad exhibendum lapidem: et propter illud fit facilius eorum sanatio: quod est: quoniam consueti sunt tolerare illos dolores et apertio: et illi in quibus fit lapis lenior sunt minus contrarii illi: quod est, quod isti dolores et apertio non accidunt eis multum: sed non expectant, scilicet non tolerant dolores quod sunt in incisione. Et conditiones vero ex parte lapidis superius sunt ex quantitate eius propter continua et discretam et figuram eius: ex quantitate quidem continua. Dixit Serapion. quod ex lapidibus magnus est fit difficilis et ipsi retentio, et ipsius extractio. At Paulus. in quo fuerit lapis magnus: et accidit magna erunt. Sed parui lapidis. dixit Serapion. difficultis fit sensus. scilicet ipsi inuentio. scilicet fit facilis ipsi extractio quoniam sentit locum eius. scilicet quoniam inuenit. et deducit ad locum incisionis: et dicit. equalis in magnitudine et puritate est medius inter illos duos: quantitate vero discretus, quoniam quoniam sunt in vesica duo vel tres: et quoniam plures ut patuit in sermone quanto, et quanto plures tanto sunt difficilius curationis. Et figura vero: quoniam dicit Serapion. rotundus est facilis egressio, scilicet seratilis. scilicet ramosus est etiam illi: quoniam ut dicit Paulus. ex asperitate. scilicet ramositate lapidis accidunt dolores: et celeriter accidunt apertio propter dolorem: et oblonginquus est eius introitus in collum vesice. egressio est cum facilitate lapidis vesice multa sunt. dixit Rasis. in diuisione posita. signa eius sunt albedo vine et subtilitas eius: et sex arenosa post conturbationes eius. Dixit Rasis. propter de interioribus. habebit vinam claram et aquosam quod prius fuerat arenosa, et dicit Serapion. cognoscimus hoc ex effusione vine aquose, et sedimine arenoso quod est in ea. Aui. dixit vinum est declinans ad albedinem et sedimem. scilicet arenosum: quod subsistit in ea non est rubeum sed ad albedinem tendens, aut cineritatem, alia lra habet citrinitatem, et non est bona nisi per citrinitatem intelligat albedinem non oimoda. Ceterum dixit Aui. quoniam est vinum grossa oleagine fecis. scilicet grosse: et mucillaginosae hypostasis, et hoc est quoniam non peruertit in augmentum lapidis, et non est in collo vesice opilatio, ut quod plim collum in his patientibus opilat ab illa materia: aut ab eo quod iam factum est de lapide. Quia vinum quod distillando egreditur non penetrat nisi quod de aquositate est subtile: id dicit Aui. quod plim est subtilis: et propter in primo. scilicet quoniam detinet materiam feculentam quod conuertitur in lapidem aut propter in primo quoniam lapis est purus: quoniam magis opilat quod magnus. Et scias quod quoniam vinum appetit aquosum, et residet in eius fundo arena signat quod lapis grossus: aut grossus: et in tempore gignit eius aliquod emittit vinum aqueum cum sedimine arenoso, et aliquod grossa absque sedimine arenae, cum vero confirmat lapis et grossus est: tunc vinum est vehementius claritatis, et non residet in eius profundo arena: aut si residet est quod paruum valde. Et dixit Bimasius. si laboras lapide mungit arenam signat quod lapis est mollis dissolubilis per medicinas inueteri: et exteri appropinquat: si est vehementius claritatis valde significat super lapidem confirmatum durum: et inconuenienter dissolutioni cum medicinis. Et post quod mingerit appetit mingere. Dixit Antilis. quod vesica excitat ad expellendum id quod in ea est. scilicet lapidem. quoniam volendo ipsum transmittere cum vinum multum: et fortasse post mictum mingent sicut. Dixit Aui. quoties etiam ex vinum quam mingit desiderat iterum mingere statim: et agens illud est lapis expellens. scilicet cogens virtutem ad expellendum ipsum expulsiue vine aggregate. scilicet cum vinum aggregata et multa. Et dixit Paulus. signat super lapidem vesice per difficultatem exitus vine. scilicet quoniam eueniens. Dixit Aui. quoniam perducit ad difficultates. scilicet vine ut dicit lra extrahit hoc quod illud quod egreditur. scilicet de vine egreditur cum fortitudine propter compressionem suam. scilicet cum fortitudine expressiois. scilicet facta a virtute mediastinis musculis latitudinalibus ventris: aut facta ab infirmo vel medico cum manu: aut alia re super mitrach in loco vesice attrita: tunc. scilicet relaxato officio vesice ab ipellente post ipsum vinum quoniam mungit patiens in fine eius. scilicet fortis expressiois vinum quam vult. Accidit autem illa difficultas mingendi per plim. prope quod lapis opilat meatum vine non perfecte: et quoniam accidit propter quod vesica superflue replet vinum antequam expellat: unde eget compressione super ipsam ad expellendum ipsam. Et dixit Rasis. in diuisionibus de signis eius est retentio vine. scilicet interdum et difficultas exitus eius. Et dixit Aui. quoniam est cum arenositate exire a lapide vesice in vinum sex furfurea. scilicet hypostasis hinc preter furfureas: quod exiret a vesica per abrasionem eius factam a lapide abstergere: et abradere superficiem eius intrinsecam. Et multoties dixit Aui. mingit sanguis per rascationem lapidis. scilicet factam a lapide maxime in meatu colli vesice. Et propter dixit Aui. quoniam lapis est magnus asper. dixit Antilis. si lapis fuerit longus. scilicet ramosus: aut magnus multoties mingit laboras eo sanguine: ex quo vero et a plano non mingerit sanguinem. Et dixit difficultas mingendi erit cum pro lapide plus quod cum magno: quoniam posse est quod cadat prius super os vesice. scilicet super meatum colli eius. Et dixit Antilis. in plim laboratibus lapide vesice egreditur anus eorum. Et Aui. dixit. quoniam perducit lapis ad exitum anis: maxime cum est magnus propter in intestinum rectum cum vicinitate eius: unde propter pressus descendit et egreditur. Rasis. tamen 4. propter. ait dico quod exprimitur sum: et ut extores lapidum dicitur. quod propter signatio lapidis in vesica erit propter egressum anis. Et quoniam dixit Aui. perducit lapis vesice ad retentionem. scilicet egonis ut dicit lra ex: et hoc erit: aut propter coartationem factam in intestino recto: aut quoniam na refugit ab expressione in emissio fecis vitando augmentum doloris. Etenim in lapide vesice quocumque sit dolor cum sit membrum nervosum cito patiens a lapide: verumtamen dolor iste est prius reus doloris quod est in lapide renu. Dixit n. Aui. quod non est dolor lapidis vesice: sed dolor lapidis renu: quoniam lapis vesice tenetur in spatio. scilicet magno respectu illius

Signa

et p[ro]p[ri]us p[ro]stat[ur] dicit Pau. lapis vesice n[on] excitat dolorē: n[on] q[uam] retinet in ore veret[ri]teriori: et retinet v[er]inā. Et Aui. dicit. n[on] cū lapis retinet v[er]inā: q[uam] tūc eius dolor vehemēs fit: q[uam] tūc ingredit[ur] collū et soluit p[ro]tinuū. ipsa. n. v[er]ina retēta sua q[ui]tate extēdēdo soluit vesice p[ro]tinuū: v[er]ū fit dolor et p[ro]p[ri]us p[ro]stat[ur] itē. C Dicit Antilis. q[uam] mouet laboras lapide vesice ambulādo: et laborādo vehemētior fit dolor ei: et cū regescet dolor alieniabit[ur]: q[uam] n[on] adheret lapis cum vesica. C Et dicit Antilis. dolebit veret[ri] cū puritus in eo ex cōica tione vesice in eo sicut dolet vnguis. i. extrema p[ar]te digiti cū affligit[ur] digitus. Et Aui. dicit. q[uam]q[ue] est cū lapide vesice assiduatio purit[us] et doloris in virga, et in radice eius: et in p[ar]te cōitate virge ad vesicā. Et dicit Pau. q[uod] est puritus et in loco testiculo: et p[ro]p[ri]us purit[us] illū puer patiens: vt dicit Raf. in diu[er]sib[us]. p[ro]p[ri]us calpit virgā, et laborat cū ea p[ro]p[ri]us q[uod] extēdit veret[ri]. Dicit Pau. et erigit[ur]: deinde deficit ab erectio ne. Dicit Sera[phim]. sunt purit[us] p[ro]tinuus in canali virge: et ere ctio ei: et mollicatio ipsi[us] supra mēsurā. Et Aui. dicit h[uius] lapidē vesice multiplicat cōtractionē xge sue: et p[ro]p[ri]us cū est puer et assidua sit eius erectio. Pro his oib[us] signis. dicit Al māfor. cū eger sepe virgā fricat[ur] manu tractat[ur] ipsa quoq[ue] erigit[ur] frequēt[er] et subito, et arefcit et v[er]ina difficulter: et cum dolore egredit[ur] in qua egritudine lōgo t[em]p[or]e q[uam]q[ue] extiterit la pis in vesica esse signat. C Dicit. Sal. p[ro] de interiorib[us]. si in firmus puer est: et habebit v[er]inā clarā et aquosā: et pus erat arenosā: et pectē sic calpit: et virga sine cā erigit[ur] et inclinā: et tandē v[er]ina p[ro]stringit[ur] dico n[on] moueri a veritate dicent[ur] in collo vesice ei[us] lapidē h[uius]. C Et multoties q[uod] descēdit la pis ex renib[us] in vesicā: et n[on] expulsus: neq[ue] emissus remanet ibi: deinde magnificat[ur] et lig[ur] huius est q[uod] p[re]cesserit dolor in renib[us] et inflatio: q[uod] post descensu[m] lapidis sedat[ur] est et sequū tur: deinde p[re]dicta signa lapidis vesice q[uod] pus n[on] aderat. C Si gnū at q[uod] p[re]dicta signa p[ro]firmat et rectificat et certificat est in uentio ei[us] p[ro]sensu tact[us]. Et ipse q[uod] q[uam] p[ro]tinet in collo vesice: q[uam]q[ue] repit[ur] p[ro] tactū factū exteri[us] sup[er] loco q[uod] est inter anum et bursā testiculo. q[uam] v[er]o est in p[ro]cauitate vesice op[er] vt inq[ui] rat cū digito intromisso in anū infirmū: et modus ingredi p[ro] Pau. est vt iacet patiens sup[er] dorsu[m] suū: deinde vngat digito index si fuerit puer vel paruus: aut digito medi[us] si fuerit iu uenis aut magn[us] oleo vel butyro vel aliquo ceroto seu mu cillagine: et intromitat[ur] in ano infirmū: et ipellat medic[um] cum eo intestinū versus vesicā: et ingrat de lapide: an sit vnus vel plures. et si sic n[on] inuenerit expellat cū digito intestinū v[er]sus collū vesice, donec eminet[ur] in loco illo exteri[us] appeat, et tūc t[ra]gat cū manu altera eminet[ur] illā vt mediāte tactu interio rū et manus exteri[us] certificet de lapide: an sit an nō. Hanc t[ra]q[ue] inq[ui]sitionē d[icit] p[re]cedere clystere lenitiuū: vt totā egōnē ex pellat et p[ro]p[ri]us dicit Paulus. si sentis q[uod] in intestinis eius sit stercus siccū: q[uam] n[on] expellat forsan ipediret tactū lapidis: sed euatis intestinis ab eo q[uod] in eis fuit facillit[er] fiet tact[us] ei[us]. Et dicit. p[ro] q[uod] inq[ui]sitiō de lapide nō d[icit] fieri patiēte stante ere cto: aut sedēte. q[uam] sic stando extendunt. dicit Pau. muscoli cū vesica: et vnctionē faciūt inter ingrentē et lapidē: sed patiē te iacente super dorsu[m] suū muscoli n[on] extendunt cum vesi cat[ur] et non impeditur inde tactus lapidis.

Becura lapidis vesice p[ro] medicinas et p[ro] dietā dictū est in sermone q[ui]ntor[um] de cura lapidis renū: et si milr ibi dictū est de ingenijs ad remouēdū lapides de collo vesice: et meatu v[er]ine. q[uam]vis et d[icit] hoc dictū sit in p[re]cedēti. ca[us]a. Nūc aut[em] o[mn]iū est de extractione lapidis p[ro] incisione. Sciēdū tū pus est q[uod] lapis exhendus p[ro] incisione est ille sup[er] quē non potuit p[ro]ualere regimē p[ro] medicinas: et talis lapis p[ro] incisionē extrahēdus: aut p[ro]tinet in p[ro]cauitate vesice, vel ei[us] collo, aut p[ro]tinet in meatu v[er]ge: si ergo p[ro]tinet in cōcauitate vesice: op[er] vt deducat[ur] ad collū ei[us]. et si cōtinet in collo op[er] vt in eo p[ro]tineat: donec incisio fiat et exbat[ur] cōtentus aut in cōcauitate vesice, et maxie in p[ro]te sup[er]ma eius ad collū vesice descen

dens fit p[ro]cussione et saltu: cōcussione q[uod]dē. naz si puus fuerit egrotas p[ro]cipe ministro q[uod] amplexet[ur] eū accipiens eū sub bra chijs suis et suspēdat ip[su]m a terra et cōmoueat eū vehemēt[er], et p[ro]cutiat dextra et sinistra, q[uod] si fuerit magn[us] iaceat sup[er]ioribus eleuatis: et inferiorib[us] declinib[us]: et tūc capiat pedibus suis: et p[ro]cutiat: et moueat: et vehemēt[er] teneat: tūc ab ali quo ministro captus subascellis ne in cōmōtione et p[ro]cussioe pedes ad terrā descēdat. Saltu v[er]o q[uam] p[ro]cipere debes egrotā ti vt saltū pluries faciat de loco alto ad locū depressu[m]. et tūc digitū suū indicē vel mediū: vt. s. o[mn]iū est et inunctū manus tue sinistre in anū mittere q[uod]dē si lapidē in p[ro]cauitate vesice in ueneris ad collū ei[us] reduces: et si i collo ei[us] inueneris eū in eo loco ip[su]m firmiter teneas in reducēdo tū ip[su]m de p[ro]cauitate ad lo cū aliq[ui] necesse est, vt extrema digit[us] tui flectas: q[uam] cū tali flexioe meli[us] et facili[us] deduces eū: op[er] aut ad hoc faciēdū: vt si q[uod]dē puus fuerit egrotas, aut puer vt facias sedere vnū quēdā v[er] sup[er] scānū, ita q[uod] e[ss]et in altitudine genua sua inguinib[us]. Deinde sedeat patiens sup[er] genua illi[us]. Si v[er]o fue rit magn[us] debet sup[er] scāno sedere duo viri restringēdo ip[su]m: rū anchas ne separent[ur] adinuicē: deinde sedeat patiens super genua ip[su]m. cūq[ue] sic sederit patiens ponat v[er]ū minister bra chia patiens sub genib[us] ipsi[us] retinēdo manus suas vnā su pra aliā. C Dicit Aui. p[re]paret sedes et sedeat eger sup[er] eaz et si puer est retineat ip[su]m vnus minister: ac sedeat sup[er] coxas suas: deinde intromitat[ur] minister ali[us] man[us] suas sub genib[us] eius sub renib[us]. s. ista l[itu]ra n[on] est bona, et op[er] vt sint alij duo ministri: v[er]ū a dextris: et alius a sinistris: q[uod] teneat eū eleua tū et firmū: vt n[on] moueat hora opōnis tue, et op[er] vt anq[ue] de liberes opōnē tuā attenues regimē egroti: et euēf flōmia far macia: aut vomitu vel salē cū clysterijs fm exigētiā v[er]tutis, et plenitudinis infirmi. Nā n[on] est q[uod] ita assecuret ab euentu apatis ex incisione: sicut attenuatio cibi et euatio corp[or]is: et op[er] vt cena p[re]cedas opōnē tuā minores: et clysteriget[ur] an[te] vt n[on] ipediat egestio opōnē: et op[er] vt ante intromissionē digitū in anū infirmi calefacias vesicā ei[us]: et circuitū ipsi[us] cū p[ro]p[ri]us calefactis, et inungas cū oleis mollificatiuis calidis: et scias q[uod] aliq[ui] neciū est: vt post intromissionē vnus digit[us] intro mittas et aliū ad meliōrē inq[ui]sitionē de lapide: et ad meliōrē deductionē eius ad collū vesice: et p[ro]cipue ad firmiōrē reten tionē eius in ip[su]m dū incisionē feceris sup[er] eo. C Dicit Pau. deducat[ur] lapis ad collū vesice, et expellat[ur] digito in ip[su]m dōc expelli n[on] p[ro]t plus vltra: et toto studio retine ip[su]m firmū: vt non transgrediat[ur] et eriat q[uod] scindis p[ro] eo et n[on] habeas que rere p[ro] lapide post scissione. v[er]ū q[uam]q[ue] dicit. Pau. detinet la pis p[ro] magnitudine sua in loco n[on] bono ad scindēdū, super eo: vt q[uam] n[on] bñ intrat in collū vesice: et op[er] vt p[ro]deres hoc, et n[on] facias fixurā ibi. Cū ergo vis lapidē firmiter tenere ex pelle eū cū fortitudine ad exteri[us] vt bñ adhereat cuti exteri o ri colli vesice: cūq[ue] sic firmiter tenueris lapidē p[ro]cipe mini stro: vt cū sua manu dextra teneat testiculo eius remotos a pte in qua vis incisionē faceres: subleua tū eos v[er]sus supiora ad pte pectinis: et cū sua manu altera remoueat cutē que est sub testiculis ad pte diuersaz ei[us] et in qua vis sectionē facere, et p[ro]cipe alteri ministro vt p[ro]mat vesicā manu sua p[ro]mēdo cū ea sup[er] femur ei[us] ad inferiora: et tūc tu cū manu dextra scinde sup[er] lapidē cū instr[um]to amoydin. i. cū rasorio: vel spatumuli op time incidēti scindēdo cū cuspidē ei[us] in eo q[uod] est inter anū et testiculo: bursaz: n[on] q[uod]dē sup[er] medio siue grassura: sed ad latus natis sinistre. Inq[ui]t. n. sared. caue ne scindas sup[er] derē: q[uam] erit malū: s. fiat fixura in pte sinistra derē remota ab ea ad modū vni[us] gran[us] ordē: q[uam] si in derē eēt perneabis: et si fieret in pte dextra esset peior. s. q[uam]q[ue] in sinistra. Et Aui. d[icit] stude vt expellas lapidem ad collū vesice taliter vt remo ueat a commissura quātitate vnus pili. i. q[ui]tate grossitiei p[ro]is pili obtuse in qua n[on] incidit, et caue ne findat sup[er] cōmis surā: q[uam] est malū: cōmissura. n. fm necessitate est loc[us] mor talis ad incidēdum: et ego puto q[uod] hoc sit p[ro]p[ri]us vasa et nervos

quod veniunt illuc: fac. dicit Aui. sup locū ipz scissurā tenden-
te ad trasuerfuz parūper: d3 eniz fieri incisio aliquatū ob-
liqua: qz tūc fit fm rugatiōes loci illi: 2 fac eā. dicit Aui.
bono igenio vt nō cōtingas neruū: studēdo ē vt cadat incisio
in collo vesice tñ. Nā si accideret in corpe vesice nō p̄solida-
bit oīno: 2 fac scissurā fm q̄ritatē lapidis exbēdi. nisi fuerit
magnus valde. Ingt Pau. scinde p lapide puo equali. sup.
scissura: 2 p̄o mediocri. s. eq̄li scissura. Magnus vō indiget
scissura amplaz dūmō nō transcēdat ter^m colli vesice: qm̄ di-
xit ipse est lapis magn⁹ valde: qre nō est pole vt scindat fm
magnitudinē suā z eo maxie: qz nō pōt deduci ad locū bonū
ad scindēdū. Dicit. n. Pau. si lapis fuerit magn⁹ valde incō-
gruū est scindere cū fixura magna: ne excitet inde dissuriā: 2
nō p̄solida: oīno: 2 tūc expelle cū digito vel digitis cū egre-
diat aliqua ps ipz⁹ p locū fixū: 2 tūc tene eū firmiter cū di-
gitis dū frangant: 2 egrediant p̄res ei⁹. C De mō aut fran-
gendi ipz⁹ dicit Aui. opz vt cōprehendat cū tenalibz: 2 rū-
pāt paulatim. Et Albuc. dicit. opz vt ingenies sup ipz⁹ aut
vt stringas sup ipz⁹ cū gesti decenter: cuius extremitas sit de
kana. i. tenalia q̄ stringit sup lapidē: vt nō euadat ab ea: aut
vt intromittas subito infirmū subtile curuātē extremitatis: 2
extrahe eū eo: 2 si sic nō poteris sup eū tūc amplifica foramē
parūper: qdā eniz eligūt poti⁹ parū dissuriā z fluxū viue su-
per incisione illa q̄ dolores z angustias lapidis remanētis.
Et sile opz fieri. dicit Albu. in lapide cui sunt anguli z mar-
gines: 2 sit p̄ eos difficilis exitus ei⁹ ex fixura parūper de-
centi: qm̄ opz vt frangat aut vt addas in fixura parūper.
Cūqz frangis lapidē. dicit Aui. assumat qd frāgīl z extra-
hat: 2 nō remaneat ex eo in vesica aliqd nā si remāserit ma-
gnificabit z fiet magn⁹. Dicit Albu. si pars minima fuerit q̄
remāsit: 2 fac vt fixura tua quā facis sit ampla exteri⁹ z stri-
cta interi⁹: donec pueniat sup lapidē: tūc impelle lapidem
digitis tuis: nā si puus fuerit egrediet sic p̄ fixurā. Qz si p̄ im-
pulsionē tuā egredi nō pōt: tūc intromitte infirmū qd vocat
vncus: qd d3 ēē subtile nō acurū: neqz incidēs: 2 hic hñs in
cuspidē qdā curuitatē z situa eū iter lapidē z digitos tuos
z trabe cū eo lapidē exteri⁹. C Dicit Aui. lapis magn⁹ for-
tasse indiget infirmo. s. extrahēte qd ipz trahāt. Dicit Aui. si
qn lapis exteri⁹ expellit cū videris fixurā nō penetratē: tūc
pfora. s. vel amplifica: 2 hoc fac. dicit ipse si opō hñ q̄ritatis
nō p̄ducit ad dolorē vehemētē: 2 puenit inde paties ad cō-
tortionē collis: casuz 2 tutis: 2 destructionē mot⁹: 2 sermo-
nis p̄strictionē z depositionē palpebray z oculi. nā si pdu-
xerit nō ad illud: tūc pfozes: nā si pfozaueris ipz⁹ z amplifi-
caueris vuln⁹ moriet statim. C Dicit Pau. si lapides fuerint
vltra vnū expelle maiorē prius ad vesicā. i. ad collū vesice: 2
scinde sup eū z extrahe eū: 2 deinde expelle aliū: 2 aliū post
aliū: donec oēs extraxeris: 2 liberaueris ex eis vesicā: 2 oēs
hāc opōnē studiose accelera: 2 nō tardes iuxta posse tuum.
Ait eniz Pau. stude ad restringēdū lapidē ad locū incisōis. s.
z ad incidēdū ipz⁹: nā si remissus fueris opō tua erit inanis.
C Et Aui. dicit opz vt cadat in expulsionē lapidis abbrevia-
tio. i. festinatio. alia litera est negatiua: 2 dicit vt nō cadat ab
abbreviatio. i. pigritia z remissio. Et iō dicit Pau. si h̄ erit diffi-
cile p̄cipue seruētū qd infestet pectinē: 2 eū opprimat: 2 pre-
ripe alteri qd extendat veretruz ad sursum eleuādo illud cū
hoc ad partem diuersā fixare vt supra dictum est.

De extractione

lapidis cōtēti in meatu vge. dicit
Aui. multoties accidit vt pueniat
lapis ad collū vesice: 2 cōsequat virgā: 2 figit in ea: 2 pbi-
bet exitū viue: tūc dicit Albu. cura ipz cū eo qd narro anqz
deuenias ad sectionē: multoties eniz excusaris p hāc cura-
tionē a sectionē: iam. n. p̄bauit illud z est vt accipias pforato-
riū ex ferro triāgulato extremitatis acutū qd sit fixū i ligno:
deinde accipe filū: 2 liga virgā sub lapide. s. ex pte radicis vir-
ge: vt nō redeat lapis ad vesicā: deinde intromitte ferrū illud
pforans in virgā cū facilitate: donec pueniat pforatoriū ma-

nu tua in ipso lapide paulatim z conare pforationē ei⁹ dōed
facias ipz penetrare a pte altera: viua nāqz absoluit statim
deinde preme manū tuā sup illud qd remāsit in interiori pte
vge: ipse eniz frangit statim z egredit cū viua z sanat infir-
mus. C Qz si nō p̄p̄t tibi hec curatio p̄ aliqd qd ipediāt
tūc expedit vt seces: scias tñ qz an dicta opōnē: 2 an sectionē
ingeniandū est vt trāseat pforamē ad caput virge: 2 egre-
diat vel extrahat inde. Et modus hui⁹ ingenij est: vt dicit
Aui. incessanter inungas pecten: 2 vnge ētū oleis mollifi-
catis calidis z fiat cōpressio in virga supra lapidē ipingen-
do eū ad interiora ligādo p̄us antelapidē cū filo: vt redeat
ad vesicā. 2 si sic penetrat ad locū p̄pinquū virge. s. capite
ei⁹ 2 si pōt extrahi cū facilitate exbat: sinat nō opz vt labo-
ret ad exbēdū ipz ex illo loco illico z violēter. Nā si feceris
fortasse faciet accidere in loco vuln⁹ qd nō p̄solidabit: imo
opz tūc vt vtaris mō p̄dicto ab Albucasi. aut vt liges super
lapidē: vt dictū est ne retro redeat: 2 postea extēde cutē vge
ad anteri⁹ z liga eā an lapidē vt stet sic tensa: 2 tracta ad an-
teriora: nisi vt postqz extraxeris lapidē soluas illā ligaturā: vt
redeat cutis ad locū suū z cooptat vuln⁹. 2 factis dictis liga-
turis seca sup lapidē in ip̄sa vga ex pte inferiori ei⁹ inter duas
ligaturas: 2 exbe ipz: deinde solue ligaturas z mūdifica lo-
cū a sanguine cōgelato q fuerit supra vuln⁹. C Cū ergo cō-
pleueris opōnē tuā: 2 nō fuerit sequutū aliqd malū accidēs:
tūc dicit Albu. imple vulnus thure: 2 aloē: 2 sanguine drac-
mixtis stringe sup ipz: 2 pone desup pānū infusuz in oleo. 2
vino z oleo ro. 2 aq̄ frigida vt sedet āpa. Quidā aut iponūt
puluerē mastice boliar. 2 dragagātū mixtū cū albumie ouis
z qdā suū vuln⁹ si fuerit magnū ponēdo in me⁹ p̄cutū vnū:
deinde dicit Albu. resupina infirmū sup dorsū suū: 2 nō sol-
uas ligaturā vsqz ad diē tertiū. Dicit Aui. ille cui⁹ scissura: 2
vulnus nō ita. s. nō multū dolere faciunt vt inde curet soluit
in diē 3°. 2 cū solueris ipz embroca locū cū aq̄ z oleo multo.
Deinde cura donec sanet cū vnguētō basilicon. qz si nō cōso-
lidat vulnus suppone ei puluerē factū de mastice z mumias
ipse eniz appropriat⁹ est p̄solidatiuus vulnēz hui⁹ loci. Et
dicit Gal. 2 ponit 4° p̄ti. si vuln⁹ nō p̄solidat: qz vuln⁹ fa-
ctū est strictū in pte ipsius exteriori: 2 interiori remanet am-
plū: tūc dilata pte exteriorē: 2 si opus fuerit fac illud bis. 2
ter. als. post mēlez vnū: 2 sanatus est: stude tñ inq̄stū pote-
in p̄solidādo vuln⁹: 2 si interim appetit mingere nō surgat
z nō obliuiscaris oī vice qm̄ mingit ponat manū suā supra
vulnus z impingat medicinas z plumaceolos: vt nō obso-
uant: 2 nō egrediat viua per vuln⁹: viua nāqz ledit valde
pforatos z p̄p̄ hāc cām toto ipso tpe d3 paties vti diēta tem-
perata cū puo potu vtēdo vino stiptico: 2 nō albo subtili: 2
abstinēdo ab oibus diureticis. 2 opz. dicit Albuc. in horis
curationis tori⁹ vt liges duas coras ad inuicē ad meliores
retentionē medicinis. C Si vō aliquod malū accēs supuene-
rit inspic qz sit illud: 2 oppone ei cū eo qd puenit. Accidit. n.
dicit Gal. 2 ponit 4° p̄ti. ex scissione lapidis 2 debitū facta
aliqn flux⁹ sanguis supflu⁹: vt qm̄ fuerit scā incisio sup arteria:
aut flux⁹ viue frequēter: qm̄ incisio q puenit ad pte neruo-
saz vesice nō adheret z nō p̄solidabit: 2 aliqn dicit ide gñoz
et maxie qm̄ scissio fuerit facta sup vasa spmatica. Et fm Al-
buca. et Aui. aliqn seq̄ dolor vehemēs et āpa et aliqn fluit
ex sanguine in vesicā: et gēlat in ea: et aliqn accidit in vulne
re corosio: et aliqn mortificat caro in circuitu ei⁹. C Et dicit
Aui. cū feceris in lapide oia q sūt de illo dicta et extraxeris
eū fortasse accidit ex p̄ssione vētris cū fortitudine: et ex dolo-
re scissionis āpa: et est tūc res timorosa: ex eis aut q nō pmit-
tūt enenire āpa dicit ipse sūt vt clysterices egrū et exbas fecē
ei⁹. s. an curōnē et scissionē: et post illico. s. post opōnē des ei
in potu aliqd leniēs nāz: et nō cibēs eū nisi re puaret nāz le-
nificāte et si idigueris flōiaz: qz sit i pectore plectoria vt alle-
uiet ex mioratioe. i. cū mioratioe fac eā. et s̄dit qz si volueris
vt vehemētē alleuiet: et p qz appuerint signa āpatis. et do-

Correctio
accidit.Contra
āpē.

lor sit vehemētor valde tunc ad sedandū dolorē vt nō trahant mae ad locū: et apostement: opz vt sedeat eger in tina plena aq̄ in qua decocta sūt lenificatiā: sicut malochia idest altea vel malua: et semē lini et furfur: et filia: et cū illa aqua sit mixtū oleū plm bñ cōquassatū cū ea: et sit actu tepida cūq̄ extraxeris eū de tina inunges partes virget: et in circuitu cū oleis mollificantib⁹ vt camomellino: et anetino et filibus: et pones sup vulnus butyrū tepidū: et funde ex eo in ipsum: et pone sup ipsū cotū infusū in oleo rosate, et paucō aceto: et si cū his magnificat apa fac ipz assidue sedere in tina p̄dca: aut in decoctione fenugreci et semē lini. et si adhuc dolor fiat fortior fac ipz sedere scdo et tertio in aqua et oleo tepidis: et opz vt assidue calefactionē vesicē cū oleo de rutha. Cū. n. calescit sit rectioris dispōis, et minoris doloris et paucioris vine. C. Ampli⁹ dixit Auicē. nō pōt esse qn in incisione: aut currat de sanguine. s. supfluor: et accidit fluxus sanguis: aut nō currat de sanguine quātitas q̄ necia est, et est tunc timor apatis et corruptionis mēbris: cui⁹ signū est quod altera corlor ei⁹ a rubedine. s. versus liuiditatē vel nigredinē: et in hoc casu viso signo p̄dicto incidat. i. scalpelle vel scarificet loc⁹ eius illico: vt currat sanguis sufficienter: et desup ponat emplastrū ex aceto et sale in pāno lini tādiu donec p̄bebeat corruptiones: et in sūma regat regimine cancrene. Et si accidat vulneri corrosio regat regie vlcis corrosiui. C. Qz si supfluat fluxus sanguis. dixit Aui. recti⁹ est vt sedeat in aq̄ si p̄tici⁹: et pone sup locū thus: et atramentū: et sup ipsa pone cotū infusū in aceto et aq̄: et si sciueris q̄ vena magna: aut arteria sit incisa adde in curatione ei⁹ cōstrictionē: et sit sanguis inobediēs p̄strictioni: et nō cessat et nō sanat: tūc fac eū sedere in aceto forti, et fortasse indiges vt flobotomes eum vt attrahat. s. sanguis ad dīuersū. et fortasse neci⁹ est vt ponas sup pect⁹ et inguina narcotica. C. Et fortasse dixit Aui. accidit vt currat frustū sanguis ad vesicā. cui⁹ signū est q̄ mingit vrinā sanguinolentā, et coagulet sup osificio: et collo vesice et p̄bebeat vrinā: et tūc neci⁹ est vt intromitat digitus in foramine vulneris, et auferat qd est ibi coagulatum.

C. Defectui aut gñonis nō est igeniū curatiū. C. Dixit Aui. signa mala que cū venerint in incisione vel post eā expectat medicus mortē egri sunt vt fortis fiat dolor sub vmbilico: et infrigident⁹ extrema et acuat⁹ febri⁹: et accidat rigores. s. incidētes et calūs virtutis: cūq̄ addit vehemētia doloris loci perforati: et accidit singultus et mouet venter motu exne sintomatico: tūc iā appropinquat mors. C. Signa vō indicantia salutē sunt salus rōnis et sanitas appetitus. et vt sint colores corpis, et forma sicut sani valde et c.

C. De extractione lapidis mulierum.

Cap. xliij.

Libucasis pax generat lapis in mulieribus. s. in vesicis eaz, si aut accidit alicui eaz, tūc difficilis est ei⁹ curatio: et p̄bebat pp modos multos, et vn⁹ eoz est qd fortasse mulier est virgo, et alius est: qz tu nō inuenis mulierē q̄ detegat se ipsam medico qn est casta, aut ex hñtib⁹ maritos: et terti⁹ est, qz nō inuenis mulierē sciētē bñ hāc artē p̄cipue opōnē cū manu, et quart⁹ est qz loc⁹ sectionis in lapide in mulierib⁹ est longinquus a loco lapidis, quare indiget sectione pfūda et in illa est timor. C. Qz si necessitas puocat te ad illud, tūc opz vt accipias mulierēz medicā bñ scientē, et talis pax inuenit, si vō tu p̄uaris ea tūc quere medicū castū subtilē: aut mulierē obstetricē bñ doctā in re mulieris, aut mulierē q̄ in hac arte innuit p̄tē artis, et fac eā p̄sentē: et p̄cipe ei q̄ faciat totū q̄ mandaueris ei ex ingitōe in p̄mis sup lapidē vt aspiciat si mulier est vgo. Nā si est virgo opz vt imittat digitū suū in anū ei⁹ et querat lapidē, et cū inuenit ipz coartet eū sub digito suo, et p̄cipe ei vt secet sup eū. Si vō nō est virgo tūc p̄cipe ei vt intromitat digitū suū in vuluā ei⁹ et ingrat sitū suū in vuluā ei⁹ et ingrat sup lapidē postq̄ ponit manū suā sinistrā sup vesicā, et cōprimat eaz:

cōpressionē bona. Si ergo inuenit euz tūc opz vt gradatim moueat eū ab osificio vesice ad interiora ei⁹ cū sūma v̄tutis sue, donec pueniat cū eo ad radicē coxer: deinde secet sup euz apud oppōnē medietatis vulue apud radicē coxer in q̄cūq̄ p̄cipat ei vt sentit lapidē i illa pte: et digit⁹ ei⁹ nō remoueat a lapide sub eo coartato: et sit sectio in p̄mis pua: deinde intromitat radiū sup illā sectionē fm q̄tātē q̄ lapis egrediat⁹ ex ea. C. Et dixit Alb. si in opōnē tua vincit te sanguis tūc pone sup locū egi tritū et tene ipz hora vna dōec abscedat: deinde redi ad opōnē tuā donec egrediat⁹ lapis: et si vincit te fluxus sanguinis ex arteria incisa tūc pone puluerē sup per locū, et stringe eū cū puluillis strictura decēt et dimitte lapidē: et nō extrahas ipm. fortasse. n. moreret infirma. cum aut sedat acuitas sanguis post dies et putrefit. i. saniat loc⁹: tūc reddi ad opōnē tuā donec egrediat⁹ lapis.

C. De egritu. bouina siue verme gñato sub cute. Cap. xliij.

Egri. Albu. hec egri⁹ apud nos noia⁹ egri tado bouina p̄p̄ea q̄ multoties accidit bobus, et est vermis p̄uus vn⁹ q̄ nascit iter carne et cutē et vadit in corpe toto ascēdēdo, et descendēdo. et ostēdit⁹ sensui ac si eēt serpens q̄ mouet sub cute sicut vermes et serpentes. s. ascarides et lūbici in vētre: et tmet⁹ ex malitia ei⁹, qz qñqz ipse vadit in corpe et ascendit ad caput: et cū puenit ad oculū tūc fortasse aperit in eo, et egredit⁹ ex eo et destruit oculū, et accidit iā illud multoties. C. Si ḡ vis curare eū tūc nō pōt fieri illud nisi apud ambulatiōē ei⁹: et apparitiōē ei⁹ sensui: opz ergo tūc vt stringas q̄ est supra: et infra eū vt nō possit vltra aut citra ire, et ligas p̄strictione forti: deinde seca sup ipz, et exhe eū: et qd putridū ibi inuenieris. q̄ si pfundat⁹ in carne, et nō inuenis ipz tūc pone sup cauteriū cū igne donec moriat⁹. C. Quidā etiā vtunt⁹ cauterio potēiali cū medicamine acuto, vel oleo feruētis: s. actuale est melius. Deinde cura locū donec sanetur. C. Dixit Albu. si vō vides eū iā puenisse in capite p̄p̄e oculū: tūc stringe sub eo supra supciliū strictura bona, deinde seca supra ipz et exhe ipm, et dixit. opz ad p̄seruationē et vtat eger mūdificatiōē sui corpis cū medicinis soluētib⁹ hūiores putridos malos. cōpeteret et s̄omia: si corpus ei⁹ fuerit plectozicū: et caueat sibi a cibis gñantib⁹ putrefactionē.

C. De egri⁹ vel dolore q̄ pmutat⁹ d̄ mēbro ad mēbz. C. xlv.

Egri tado hec noia⁹, dicit Alb. naker: et est dolor q̄ accidit in qbus dā mēbris. deinde pmutat⁹ de mēbro ad mēbz: et ego vtor in ipso fm q̄ narro tibi. Vocat⁹ fui ad mulierem infirmā in qbus dā villis q̄ dextit brachiū suū et vidi istationē quādā cedere sicut cedit v̄mis ascēdēdo ad hūez veloci⁹ q̄ eē pōt vt sit sic argētū viuū qñ currit de loco ad locū et recessit dolor de illo loco et fixus est in hūero. Deide sedi hora vna et currit in reliquū corz do: nec puenit ad brachiū aliud. Deinde narrauit mibi q̄ reuo: luebat in toto corpe suo hz illd qd vidi et mirat⁹ suz de velocitate pmutatiōis ei⁹ de mēbro ad mēbz: et an illd nō viderat oculis me⁹ hāc egritudinē hz hunc modū. Querūt vidi multoties q̄ inueniūt dolorē pmutari de mēbro ad mēbz: et ego nō cogito illd fecisse in illa muliere: nisi p̄p̄ea q̄ mulier illa fuit ex illis q̄ sūt i villis siccis corpis d̄rectay venay: q̄re apparuit s̄sui illa vētositas pmutari: et ē necē vt nō appeat hz hāc rōnē i illis q̄ sūt d̄litiōsi cū carnib⁹ hūidis venay occultay. C. Dñt. q̄ hic dolor cāt ex fumis eleuatis ex mēbz: malis venenosis q̄ currūt p̄ venas de mēbro ad mēbz i mo v̄tēti: et efficiūt i mēbro i q̄ h̄gūt dolorē vehemētē cū calore et ardore i eo. Cū ḡ vis curōnē ei⁹: et patiens s̄t illd: tūc si ē apparēs tibi oclō strige. s. ipz: et ifra ipz velociter strictura forti et seca supra ipz iter oēs ligaturas donec egrediat⁹ sum: siue vētositas illa coartata: et cauteriga locū post sectionē: et qdā cauterigat tñz: et dicūt. q̄ est via melior. si at nō vides ipz oculis tuis: tūc cura ipz cū enone corpis cū eo qd expellit ven-

Costa de
minutū sū
gularis flu
xum.

Costa su
perfluū
sanguinis
fluxum.

Costa san
guine coa
gulatū.

Priono
tica.

positates: et carminat eas sicut cum pillulis fetidior: et pillulis de serapino: et similibus: et abstineat a cibis corruptibilibus: et generatiuis malorum humorum venenosorum.

De extractione fetus mortui.

Cap. xlvj.

Cando est necesse uti opone cum manu in extractione fetus mortui: tunc dicitur Albu. opz vt consideres si mulier est sane vir- tutis: et non est cum aliquo ex accitibus: ex qb? time- tur sup ea peditio: qm? si sic est dimittere eam est melius. Sin aut opz vt resupinet mulier suplecto sup dorsu suu: ita qd caput eius sit inclinatu inferi: et crura ei? sint ele- uata: et opz vt teneat a ministris seu obstetricibus fortib?: aut vt liget sup pect? ei? ad lectu sup quo est cu ligamentis fortib?: vt no attrahat corpus ei? apud extentione fetus. De inde humecta os matricis ei? ex oleis humectantib? mixtis cu mucillaginib? sicut altee fenugreci: et seisi lini. Deinde ac- cipiat obstetrix cu dextra manu collu mricis: et inungat euz dictis oleis manu sinistra tota: et itromittat ea in os mricis cu facilitate digitis oibus manus aggregatis sit in vnu fm tñ longitudine ptenis vt dilatet ipz fundendo et sup ipz de oleis ipzis: et eo dilatato impingat manu in mricis: et qrat cu ea locuz fetu in quo figat vncinos et loca ppata ad illud. Ad cognoscendu aut illa loca opz vt consideres si fetus est pre- paratus vt descēdat sup caput suu: et si sic tuc figat vncinos in oculis eius aut in collo ei? aut in ore ipz? aut in palato: aut sub barba ei? aut in furcula ei? aut in locis ppinqs co- stis aut sub hypocōdrijs eius. Si aut descensus est sup pe- des eius: tuc figat eos in pectine et costis medijs: et furcula inferiori. Et opz vt obstetrix teneat vncinu cu manu sua de- xtra a parte no curua: et extremitate eius curua ponat inter digitos sue sinistre manus: et cu facilitate intromittat hanc extremitate curua cu ipsa manu in mricis: et infingat ea in ali- quo loco: dicto donec pueniat ad re vacua. Deinde figat in oppone eius vncinu alteru. vt sit attractio eqilis et no de- clinet ad pte aliquaz: si indiges infinger et tertiu. Deinde exte- dant extentione equali trahendo ipz cu illis vncinis: no tñ sit extensio fm rectitudine tñ: imo moueat et trahat ad oēs pte et alleniet exitus ei? sicut fit cu dente apud eradicationem eius: et opz vt in eo qd est inter illud: et oū extēdit et trahit fetus vt mollescat extensio. i. no violēte: et ptenue extēdat sed paulatine: et si dum trahit retinet ps eius: tunc opz vt inun- gat obstetrix quosda digitos suos ex oleo et itromittat eos in mricis ex pte inter matricis: et parte q retinet: vt moueat et renouat cu eis illa parte: cu ergo egredit fer? fm pte ei?: et sequit exitus eius: tuc opz vt pmutent vncinia vnus post aliū ad locū altiorē fer? ex eis que dicta sunt: et tuc et exten- dēdo mō dicto trahē ipz. Deinde iterū pmuta eos: et extēde donec egrediat fer? totus. **C** Si aut egrediat man? vna aū alia et no est pole reducere ea intus pp coartatione: tuc opz vt inuoluat supra ea panus vt no lubricet et trahat tādū do- nec egredit tota. incide ea in spatula si potes: aut in iunctu- ra cubiti aut platis: et ita opz vt facias in manu altera si am- be egrediunt: et no seq? os fer? tuc incidant in linguib? aut genib?. **C** Si aut caput fer? est. i. magnū: aut accidit ei coar- tatio in exitu: aut est in capite ei? aq aggregata: tuc opz vt in- tromittas inter digitos tuos spatulum spinosū. i. pilū vel cultellū spinosū. i. acutū bñ incidēt: et findas. cu eo caput et extrahas aqua vt detumescat: aut disrūpe ipz caput si non est ibi aq cu instro apto ad illud: et si est necessariū extrahat cerebrū ei?. Deinde ossa: et sili si fetus est magni capitis fac vt seces ipz: et extrahes ossa ei? cu tenalijo. **C** Qz si egrediat caput: et postea coartet fer? apud furculā et pectus: tuc fin- de loca q sunt apud furculam donec puenias ad loca vacua vt effundat hūditas q est in pectore. si aut no cōplicat p h: et no obedit ad exitū tuc incide caput frustatim: fm q pole est tibi: deinde abscondat et auferat furculā: mā cu auferatur obedit postea. **C** Qz si fuerit iferi? vtrius apozus: aut est in

eo hydropisis: tuc oz vt pfores ipz vt currat hūditas ex eo et si necesse est eū qd est in ocuitate ei?. **C** Si aut est fer? sup pedes suos tuc attractio est facilis et directio ei? ad os mricis est leuis q si egressio pedib? coartet apud vtrē vel pectus: tuc opz vt attrahas ipz cu pāno que inuoluisti sup manu tuā: et findas vtrē: aut pect? vt egrediat qd ē in eis. **C** Si aut reliqua mēbra absoluant: et exeat caput: aut reti- neas tunc intromittat obstetrix manu suā sinistra si inuenit os mricis aptū intromittat ea vsqz ad pfundū mricis: et q- rat caput cu eo et attrahat ipz cu digitis vsqz ad os mricis: et deinde itromittat in eo vncinū vnu aut duos: et attrahē ipz cu illis. **C** Qz si os mricis in qcuqz dictaz opōnū coarta- tū fuerit pp apa calm qd accidit ei: tuc no opz vt laborez sup illud. i. attrahendū fetū vel pte ei? p opōnē manualē pdictas imo intēdēdū est ad apa. opz q tuc vt admittres effusioes re- rū hūidaz pinguiū: et admittas empla mollificatiaz: et sessio- nē in tina decoctioe re: hūectatū: et cu sedas apa et apif os mricis tuc redi ad opōnē tuā. **C** Qz si fer? est sup lat? suū: tuc si pole est equet et dirigat ad exitū aut sup pedes: aut su- per caput. q si no fuerit illd pole tuc incidat frustatiz et ex- trahat. **C** Qz cōpleueris opōnē tuā: opz vt tuc admittres ea q pueniūt in phibēdo aut sedādo apa calz ex eis q dñr in ea? apatis mricis: et si accidat flux? sanguis curet euz eo q dictū est in ca? suo. **C** Albu. dixit. ego iaz vidi mulierem in cuius vtre mortu? erat fer? deinde ipregnata est sup ipz vi- ce altaz postea mortuus est fer? ali? accidit q ei post longū tps apa in vmbilico suoz inflatu est donec aptū est et cepit emittere pus et vocat? fui ad curōnez ei?: et medicat? sum ei tpe lōgo: et no solidatu est vlcus. Posui q sup ipz ex qbus- dā emplas fortis attractioes: et exiuit ex loco illo os et inde p- terierūt ei dies aliquot et exiuit aliud os. Mirat? q sup inde cū in vtre no sit os. Lognouit q q erat ex ossib? fer? mortuiz et tuc inqsiui vuln?: et extraxi ex eo ossa multa muliere exi- stēte in meliorib? dispōnib? suis: et iam vixit mulier talitē- pote longo: et emisit ex loco pus parū. **C** Ego quoq? a fide digno audiui q filia casus euenit florētē in qda muliere cu- sus fer? fuit in vtre ei?: et detumuit tuc vter eius emissis plurib? supfluitatib? fetu remanēte interi? ex q extimauit se no fuisse pgnatē: et inde ad nēses facta est aprio in vtre eius: et extracta sunt ossa fetus: et remāsit sana. Dixit Albu. ego no affirmāui h extraneū nisi qz in eo est sciatz adiuto- riū ad illud qd admittat medicus ex opōnē cū manu.

De varicibus.

Cap. xlvij.

Varices a Galeno sarso vocant: et dicunt vitis pp tortuositate eaz in qua inulant viti. Et Zoar dixit. q simulant radici- bus arborū et sunt vene q dilatant: et ingrossan- tur: et extra pēminent. Dixit Aui. hec egritudo est dilatatio venaz in crure: et pede sumēdo pedē etiam pro- tibis. Et Raf. dixit. 12. pti. q in maiori parte accidunt vari- ces in tibijs: et accidunt etiam in ventre.

Et causa

eaz est multitudo eius qd descēdit ad eas ex sanguine. et sanguis qdē qui descendit ad eas qnqz ē nālis. dic. 6. et pōif. 12. pti. in qbusdā abūdās sit san- guis bon? et san? ex q sūt varices i eoz crurib? et vtre: eo q ipse vene sūt obiliores alijs p nāz. Et Raf. dixit ibidē. q se- pe aplicat be vene: et ad eas no manabit sanguis niger: s. ruf- fus. i. nālis: qd sit ex obilitate et largitate ipsaz: verūtū fm plm sanguis manās ad eas ē inālis. i. melic? vel flatic?. Plm tñ sanguis decurrētis ad eas. Dix. A. ē melic? et qnz ē sanguis mūd?. et qnz ē grossus flatic?. Verūtū qcuqz mō sit ille san- guis ē in q no ē putrefactio s. plm. Si. n. in eo eet putrefa- ctio no saluarent ab eis pes: et crus. i. et vter ab vlceratione: et apatib? malignis: qnqz tñ putrefit illd qd est in eis de san- guine: et tuc pducit ad vlcationē illoz locoz. **C** Et cā qdez pdictae manatiōis sanguis aū est repletio sanguis nālis vt inālis in corpe toto que expellit nā aliqñ ceticet et aliqñ fin-

vide qd
varices ac
cidunt ha
bitudine
splem
grossū z
vltro egri
tudines
melicas.

thomae cretice qd dicitur dicitur Aui. multoties accidit post
egritudines cronicas z melicas in fine eay. z pprie in fine ea
rū egritudinū melicay z spālī melie aut egritudinū splenis.
Ait Raf. 12. pti. Dico. put vidi epilia in q fuit splen copio
sus. i. grossus plen⁹ sanguie melico accidit varices aut ele
phātia. aut bolachia q ē spē sanguis mortui. i. egritudis p
ueniētis a sanguie mortificato. Et Aui. dixit. multoties acci
dūt habētib⁹ splenē. i. grossū mortificatū magnificatū. z cū
sic accidūt cretice sunt sig^m bonū. z cā curōnis dictay egritu
di. sicut dicit hyp. z tūc cū sic veniūt dñr fieri sequēdo. ve
rū. dixit Aui. multoties accidūt incipiēdo sic accidūt qñq
dolores iūcturay incipiēdo cū pcedēte aliq egri^m. cui⁹ ipse
sint crisis. z tūc dñr sint ho⁹ euenire. maxie si emanatio mul
ta z subita fuerit. Cā vō exterior siue pmitina est assidu⁹
vltus nauseatiue satietatis. z indigōnis. z plm⁹ vltus eiba
rioz grossoz z melicoz. z vni nigritz lōga statio corpe ere
cto. z mor⁹ mult⁹ pprie deābulatiuoz z delatio pōderū gra
uiū. Et ppea dixit Aui. q plm⁹ accidit cursorib⁹. z multū iti
neratib⁹. z onera portantib⁹. z corā regib⁹ z pncipib⁹ assi
stētib⁹ pp morā longā quā phūt corā eis corpe erecto.

Signa gñis nota sunt ex sensu. dicitur Sal. z ponit vbi su
pra. varix ex sanguie bono cogit⁹ p colore cor
poris bonū. z colore varicū. i. tendentē ad rubēū. sup. z per
minore gravitatē tybiay. C Et facta ex sanguie flātico co
gnoscit⁹ q habitudo corpis tota est flātica. z color varicum
tēdit ad hūilitatē. C Et scā a sanguie melico cogit⁹ ex bitu
dine melico. z colore varicū nigro. z plima gūitate. Dīz. S.
z pōit vbi. s. si lōg⁹ sit hic morb⁹ nigrescit cū ipfay vena.

Cura varicū triplici pñcif instro. i. diēta. z potione z chi
rurgia. C Et diēta qd cōsistit in abstinētia dīctay
cāp pmitina. z cū diminutione ēt ciboz. z bonoz potuoz. z
denitiatione motuū maxie post ciboz assūptionē. dicitur Aui.
rectificet regimē. z deuiter oē ingrossatiū. C Regimen vō
p potione est. qm ait Raf. 12. pti. dico q varices rubez. z lau
dabiles. i. de sanguie laudabili cū minutione curant⁹. z dimi
nutione nutrimēti. Et dixit. Relatū fuit mihi q sanate hūnt
p flōmā solū vna vice. factā tñ post flōmā opz vt aperiat⁹ z
flōmē vena ipsa varicis in loco ppiquo loco flōmie saphē
ne z extrahat totū qd in ea est. Et post hoc scā ptabescētia
in vena ipsa o3 paties abstinere a motu z vti qete oīno z o3
vitare replōnē z cibos multi sanguis gñatiuos. z si aliqñ re
pletionē sensit flōmē ex basilica. C Qz si varices q sunt ex
sanguie laudabili p hāc viā nō curant tūc veniēdū est ad chi
rurgā. Et scias q in cura eay pñcisionē dicitur Sal. nō acci
dit melia. i. egritudo melica. Et Aui. dixit. q sanguis mūd⁹
est cā varicū tūc. z si eradicent⁹ z auferant nō timef tūc q ac
cidat melia. Ex eis aut q sūt melice cū incidūt z phibent a
defluxu hūoz melicoz in eis accidūt egri^m melice. z melia
pprie. Et sūt ex incisiōe flegmaticay accidūt egri^m flāticē.
z hoc bz veritatē nisi subsequat regimē pueniēs z eūo cor
poris frequēs ab illis hūozib⁹. C Cura vere melicay z fleg
maticay p potione est vt pcedat flōia de basilica z in melica
pprie de sinistra. Deinde fiat eūo corpis ab hūoz peccāte p
farmacū pueniēs ei. z fiat ista eūo pluries iterata. z sūt flōia
fm corpis dispōnē z vtutis tenorem. C Dixit Aui. opz vt
eūef corp⁹ ex venis man⁹. i. ex basilica z saluatella. qm eua
cuant z diuertūt z eūent hūozes grossi. z melici. i. flāticī
fm indigentiā. deinde dixit pueni ad ipsas venas varicales.
z flōia eas in fine saphēne z exbe totū qd in ipsis est de sā
guie grosso melico vel flegmatico. z postqz eūaueris eas ab
eo. dicit Raf. vbi supra. ipsis deniqz ptabescētib⁹ suspēdāt
pes p oīs plures ita vt sit altior reliquo corpore ipso iacen
te. z iterū postea cū voluerit surgere vtaf. dixit Aui. ligatu
ra institis sup pedes. z tibias incipiēdo ab inferiori pte. i. a
calcaneo. z pcedēdo ad supiorē. i. vsqz ad genu. vel ēt supra
genu si appuerūt varices in corā. vt si ligatura sufficienter
stricta vt phibeat dilatari eas z suscipi hūozē si qd descen

derit z sub ligatura administra epithimata stiptica. Et dicit
Raf. frequēter exbat sanguis de manu. z purget corp⁹. z
subdit ipsis purgatis subuertētib⁹ iterata fiat cura. z sic per
mēses pcedat cū iteratiōe donec sanent⁹. z firma fiat ipsoz
sanatio q nisi ptulerit ad chirurgiā deueniēdū. z maxime si
fuerint post splenē. ait. n. de ipsis Aui. q ipse nō curant. i. p
diēta z potione absqz chirurgiā. qdā tñ referūt b dictū ad
oēs varices eueniētes post egri^m qscūqz melicas. z expo
nūt. nō curant. i. nō curari debēt. i. p chirurgiā. z hoc vt non
redeāt aut nō de nouo accidāt egri^m melice. vt supra patuit.
Ait. n. Raf. vbi supra post scissurā varicū vsualr o3 eūari bu
mor melicus in qualz modico tpe. si nāt dubiū erit ex ipsis
morbis fieri melancolicos. Et Sal. dixit in lib. de colera ni
gra. q qbusdā incise sunt varices. z passi sunt. inde meliam.
C Modus aut curatiōis eay p chirurgiā est duplex. quozū
vnus est incisio eay fm longitudinē tñ de quo dixit Aui.
incide carnē. i. pellē supra varicē z fac incisionē tuā appere
vitē. i. venā ipsay varicalē. z scinde eā fm longitudinē suam.
Ante tñ qz scindas cutē debes signare sup ipsā cū encaustro
fm decursu suū varicis ipsi⁹ vt nō possis errare. z ptingat
eā icidi latitudinē. z ppea dixit Aui. caue ne scindas eā lati
tudinalr aut ex transuerso ne fugiat. i. ne ptabant extremi
tates eius z noceat pillud ipsa scissura. qz ex illa pñcione nō
poteris bñ pcedere in eūone ei⁹ qd in ea pñet qre posset
postea derelictū a regie nō putrefieri. aut fortasse posset seq
fluxus sanguis imoderatus. de quātitate aut z loco scissiois
varicū bz lōgitudinē. dixerūt qdā. q ista incisio o3 fieri in pte
supiori cruris. z o3 protēdi vsqz ad inferi⁹ per totū crus. z
ista incisio esset satis difficilis. Et istis aliq dixerūt. Excarne
tur deinde ipsa vena tota q scissa est fm longū. z incidat de
sup per trāuersuz z ptabat tota z abijciat. Quidā vō dī
xerūt. q pñcta incisio o3 tñ fieri in pte varicis inferiori spa
tio quatuor digitorū. aut par plus. z post scissionez o3 fieri
ppressio sup eā desup pcedēdo in ppressionē ad inferi⁹ quo
vsqz totū qd in ea pñet egrediat⁹ p scissurā illā. C Et mo
do scds est incisio eay fm latitudinē p trāuersuz. z ista in
cisio pōt fieri aut cū ferro icidēte vt cū pilo aut cū cauterio.
Et. A. dīc. q meli⁹ ē caute^m qz ferrū incidēs. caute^m tñ o3 fie
ri cū ferro obtuso icidēte. ita vt semp acriorē faciat in tota
vena per ipsius latitudinē. z hec incisio quocūqz fiat o3 fie
ri in supiori pte ipsius varicis. z sub genu si fuerit solū in ti
bia. aut in corā si varix fuerit in eardū nō fuerit multum
pfunda. nā in corā aliqñ pfundat⁹ z tūc ista o3 dimitti z nō
incidi. z modus faciēdi incisionē hāc est vt signes sup ea cū
encaustro qñtitate quatuor digitorū. deinde cursu manu capia
tur in medio signi. z trahat ad supius qñtū pole est eā suble
uare. Deinde tū cape cū manu tua sinistra cutē illam ex vna
parte signi qd fecistis. minister capiat eā ex pte altera. ita q
signū in medio remaneat. z tūc fm sināz Sal. in de accidētī
z morbo. scinde cutē illā sup ipso signo donec appareat va
rix. z si qd sup eā aut in circuitu ei⁹ remāserit excarnādū ex
carna. deinde mitte sub ea castū siue hāmū. i. vncinū obtuse
extremitatis z subleua eā cū eo. z si qd ē ex pte supiori ei⁹ re
manfit excarnādū excarna. cūqz bñ z vndiqz sepata fuerit
a carne trabe eā cū vncino illo. vel cū digito tuo sub ea intro
misso ad supiora quātū potes. deinde liga eā in pte supiori
z ēt inferiori cū filo fortis. z sit in medio ligaturay qñtitas
digni z plus. z tūc incide venā z cauteriza eā in medio spa
cij illius donec tota recidat z claudē vulnūs. z demitte ipz
sic. In crastinū vō solue ligaturā inferiorē. z si incidisti expri
me varicē ab inferiori ad supius donec totus ille sanguis pñ
tus egrediat⁹. z si multus fuerit extrabe ipz in plures vices.
qdā tñ faciūt flōmā latā in inferiori pte varicis. z pprimen
do ad inferiora extrahūt sanguinē. z hec est via melior z fa
cilior. z maxie si cauterio scidisti eā. vt nō habes expectare
casum escare cauterij. Antilis tñ dixit. an opōnē mēbz esse
balneādū. deinde o3 supra locū vbi vis facere incisionē ligari
vt varix

ara me
polica
z flātic
am.

vt varix vehemēter appareat. **C** Dicit scissio p longitudinē melior est: eo q p ea nō cōtabescit crux: et est vix si nō exbit varix: tota in incisione aut p lōgitudinē. Dicit Sal. extenuatur mēbrū eo q remanet remotū a meatib? nutritiōis: verū tñ cū curat cū incisione p latitudinē varix nō redit. Lū autē curat p scissione in longitudine frequenter reciduat, et eget iterata curatione nisi vtaf paties qeter: et suspēione pedis: et ligatione cū institutis: et regie bonor: et eūone frequēti. q aut dixerūt auctores, q qñ incidunt penitus p trāuersus: opz vt eradicent et extrahant: nō intellexerūt de suba eaz: vt q dā putauerūt: qui auferūt eas de tybijs: sed intellexerūt de eis pro cōsento in eis: qñ opz vt extrahant et eradicent penitus: et si sic nō fiet nocebūt, qñ putrefier et putrefaciet mēbrū. Lūqz incisione eaz feceris cura vulnus sicut opz. **C** Et scias q si accidat vlcus ppe varices illud vlcus fm pīm est difficilis p solidationis pp illud qd refudat ex ea ad ipsū ex humiditatib? malis: ita q ad sanationē ei? qñqz necessariū est vt incidat et euacuet qd in ea est: et post illud vulnus consolidat de leui. **C** Et dicit Sal. in li° de colera nigra. et ponitur. 12. cōtinentis. a quodā extracte sūt varices: cuius vulnus difficilis p solidationis factū est p annū vnū cū medicinis cōsolidatiuis: et postqz venit ad cōsiliū mēi ipsūz minui feci: et postqz emisit abundantia sanguis in p 2° 3° et 4° die cū apertione vene basilice oi die: et laxavi eū ter cū eo qd educit colera nigra curata est vlcera cū modico p silio. Et Aui. dicit. qñqz accidit vt nō sanet vlcus per incisionē vancū nisi ad vltimū pueniat in mundificatione. **C** Dicit Zoar. loquēs de hā cura passionis p medicinā. Scias q hec passio est difficilis curationis: cū tñ magna ac longa sollicitudine cōtinuat: et cura poterit ad meliorationē et curationē deuenire, et pp h nō est salus p mittenda infirmo: nec spes cite liberationis ex bibēda est ei. q si feceris p certo decipieris. **C** Dicit qdā. q varices cōfirmate nō recipiūt curā per medicinas. nō cōfirmate vō recipiūt curā: hoc mō: q post eūone corpis sufficitez emplet locus sub genu per qñor digitos: aut tres cū emplastro pstrictiui facto ex gūma arabica: dragagana aloemumia bolo ar. et terra sigillata puluerificatis: et incorporatis cū albumine ouor: de quo extēso sup petia circūdet totum ipz crus in dicto loco spatio quatuor digitos: et dimittat p aliquot dies: et postea flōmes vena ipsa flōmia lata in loco qui est supra talū pedis p tres vel qñor digitos: et inde sanguis exire p mittat premēdo a supiori supra venā vt bñ tot? eūet: quo euato liget supra vulnus flōmie: et totū crus ab inde supra vsqz ad genu cū p dicto emplastro: et fiat vt tūc iaceat infirmus vsqz ad duos vel tres dies supra dorsum suū pedibus et cruribus eleuatis.

De elephanta.

Cap. xlviii.

Irit Auenzoar. accidit pedibus grossitudo preter nām que dicit elephanta et hoc ideo, qz limilat crurib? elephātia in grossitudine. Et dicit Aui. q elephātia est additio in pedib? et ingrossat inde pes cū qualitate id est equalitate suar: qz vndiqz fm oēs pres eū ingrossat.

Et causa eius, dicit Zoar. est exuberantia hūoris grossi multa grossitudine q descendit ad pedem pp pondus ipsius. Et intellexit fm pīm. dicit Aui. q fit h mo dū q accidit in venis varicū: qz qñqz fit ppter humorē melā colicū, et hoc est fm pīm: et qñqz ppter humorē grossūz fleumaticū: et qñqz fit ex sanguine bono. cū plurimū descendit ad pedē et nutrit eo pes nutritiōe aliquo. **C** Et de causis accidētib? est vehemētia repleōis: et debilitas mēbrū et vehemēs caliditas in mēbror: et inflāmatio ei? qre est cā vehemētis attractionis ad ipm. **C** Et cāe pmitiue sunt que sūt cāe varicū. **C** Dicit Aui. adinuāt ad illud dispōnes adinuātes ad varices: et ppter hāc cām dispositi ad elephātia: et qbus pprie et magis accidit sunt qui sūt dispositi ad varices: et humor melicus q est cā elephātie qñqz est cōiunctus cū

caliditate et qñqz nō. **C** Et elephātia qdē qñqz est incipiēs nō pfirmata: et qñqz est pfirmata. Et oīs elephātia pfirmata est maligna: de qua dicit Zoar. q qñ est ipolis sanationis. Et Aui. dicit. q maligna pap sanat et pap sperat q pbi beat. s. aug^m eius. Et de incipientib? nō pfirmatis: de qbus sperat q pbi beat. i. remoueat: et curent aut q pbi beat tur. i. ab additione, magis incolumis. Dicit Aui. est sanguinea rubea. s. qz magis qz flā: et magis qz nigra. Et nigra et nō pfirmata. dicit Sal. in li° de colera nigra. non est intense malitie nisi cū ea sit caliditas. que eniz est cū caliditate. dicit Aui. festinat ad scissione, vlcera et alie aut non.

Signa generis sunt. dicit Sal. in libro dicto elephātie ex humore declinatē ad colera nigra color in pncipio eius est declinans ad rubedinē: sed tñ si antiquatur nigrescit color eius. Facte aut ex sanguine laudabili color est vehemētius rubeus: et cū antiquat: nō tñ denigrat: et flāte in pñ color declinat ad albedinē: et cū antiquat fit plumbeus color eius. Et melica tendit ad duritiem: et flātica ad lenitatem: et sanguinea est inter eas in h mediocritas: et ceteris paribus in melācolica est grauitas maior: deinde in flātica: et sanguinea est illis grauis minus. **C** Nō opz vt intromitatas te in cura elephātie pfirmate: sed dimittat: dicit ipse. A. cū dispōne sua si non addit. si aut videris eā augeri stude in phibēdo aug^m ei?. Cōfirmata et difficillime curat: et nō nisi cū tps diuturnitate. dicit Zoar. nō mireris de plangatione alleuiationis hui? egritudinis: qñ in tpe lōgo et cū optima curatione nō pcept melioratio: et iō non est p mittenda spes de cita liberatione infirmo: et si illud feceris decipieris.

Et cura eius duplici perficit instro. s. dieta et potione. Dicit Sal. 11° ad Glaucone: et ponit a Rabi in 9° pte. sic elephātia in instro pōt curari p frequēte euacuatione: et potietā sanguinē laudabilē generantē: et dieta in hā egritudine est qd melius operat. Nā inuenimus elephātia in terra egypti inuadere sup plures boies pp malā dietā et calozē regionis dominātē: et inuenimus eam in aliamania plures occupare pp falsamētā qbus vtunt. minus tñ qz in terra egypti. in peria aut et in qbusdā puincijs: in qbus lac est cibus nullus detentū ab hac egritudine inuenimus: attñ sit a sanguine laudabili multo cura est tibi et laudabilis diminutio: et qñ fit ex humore flegmatico cura est flegma generantiū cibor euasatio: et oīs indigōnis et nauseatiue satietatis. Et qñ fit ex humore melico cura est cibor meliaz generantiū custodia. Et dicit Sal. vt vbi supra ponit a Rabi. cū patientiū melica elephātia fm magis sint farina ordeī, et aqua casei ex herbis malua attriPLEX blitie: et cucurbitar et expiscib? hi q pascunt circa lapides: et oēs aues pter degētes in aqs. et dicit comestio carniū tyror patientib? elephātia est mirabilis medicina: s. opz vt comedat eos abscessis capitis: et caudis et mūdificatis vētrib? eor excoziatos et coctos cū multa aqua et modico oleo: et cū anetis et porris vsquequo incipiant eliquari.

Et cura p potione cōsistit in digōne et eūone mæez p flebotomia vomitū vel secessum et in resolone mæei locate in pte et in correctione accidētū. **C** De eūone, dicit Ansel. vt ponit 12° pñ. laborantib? vitio elephantie cōuenit minutio vtriusqz saphene. Rā. tñ in diuisionibus. dicit. dico q si fit in pedibus minuaf basilica: et fiat flōmia ex manu: et ista dō fieri si elephātia fuerit in pncipio. s. si passio fuerit antiqua dicit Rā. vtracqz saphena minuaf. Et flōmia qdē sola ex basilica in pñis: et deinde ex nigra: et vltimo de saphenis sanat elephātia factā ex sanguine supabūdātū laudabili. cōfert etiā in facta ex alijs humoribus cū tñ fuerint sanguini mixti: et maxime in corpore nāliter sanguineo. **C** De cura aut in facta ex alijs humorib? dicit Zoar. laudabilior in curatione eius: aut phibitione additionis ipsius est euacuare corpus cū medicinis educētib? humorē peccatē melicū vel flāticū: et ista eūatio pōt fieri per vomitū et per secessum. Dicit Rā. Nico. sermo. vij.

Throno, stica.

Dicit.

De digō, ne et cūo, ne.

mmmm

q talis sanguis generet. z cū mundificatione sanguinis ab humore grosso melico vel flatico adusto: z cū regie hūectā. ex cibis z balneis gere delitij: z cū euitatione oium cau-
sarū pmituay: dicitur ex eis q generāt hāc infirmitatē.

Curatio vo ipsius diuersificat fm tēpora eius. nāz in pñ hui⁹ vitij. s. añ vesicationē z egressionē eius. Dixit Paulus locus emplari dz toto studio cū infrig-
dationis extinguitib⁹ leuitatē sanguinis z humoris z pbi-
bētib⁹ exitū ei⁹ sicut cū sandalis z cāphora: z silib⁹ illinien-
do cū eis aut emplando: vt dixit Bimmasuay cūz farina oz/
dei portulaca z oleo ro. solatro z coriādro aut sandalis cam-
phora psilio. s. mucillagine ei⁹ myrrē z lactere cēti. **De cu-
ra in hoc tpe.** dixit Aui. rectū est vt administret regimē mē-
bri cū empliis infrigidatib⁹ z hūectatib⁹ notis: z cū epithi-
matib⁹ z silib⁹. z alijs modis administratōis eoꝝ: z hōꝝ q
de localiu remediōꝝ administratōē pcedere dz ei⁹ sanguis
z hūoris peccātis cū flōmia z farmacijs: vt dictū est in pre-
seruatione, quā eūonē sequet eūo ppia ex mēbro facta cūz
supappositionē in eo sanguisugay extrahētū sanguinē ma-
lū ex loco ipsō: z dictōꝝ localiu administratio maxie cōuenit
fieri tpe estus: z cū humoꝝ fuerit calidus multū. tpe vo hūe-
miser z silr si fuerit hūor flatico. **De Dixit Bimmasuay** fiat
illinitio cū aloē z cāphora: z toto isto tpe pñ sumopere fiat
vt vter lenificet z cōuenit frequēs pot⁹ mirab. citri. kebu.
vel indop⁹ fz dispōnē mae. **De** si p curā pdictā nō potue-
rit phiberi: sed incipit loc⁹ vesicari z disponit ad egredien-
dū: tūc dixit Joānitius. si ampullosus sit locus hui⁹ vitij z
incipit emanare da in potu de aloē p die. 3. 5. z in 1⁹ die. 3. j. z
in 3⁹. 3. j. 5. z liniri dz locus cū viscositate aloes recētis. qre
scādas foliū arboris aloē: z cōtundat z cū viscositate eius
interiori cū succo ei⁹ illinitio fiat. nā sic mortificabit⁹: z defi-
ciet nocu⁹ ei⁹. **De Dixit Georgi⁹.** retulit mihi fili⁹ Bimma-
sis. q ipse patiebat venā ciuile quā apiri fecit nō solū vna vi-
ce cū ferro. Deinde docuit eū qdā q tpe biberet. 3. j. aloē qd
ole p triduū. z secuto cōsilio illius defecit malitia illius z in
ipso tpe nō est submersa ipsa passio neqz in futuro. **De cu-
ra in hoc tpe.** dixit Aui. si incipit ca Jere. i. si incipit vesicare
q est via vt cadat: z exeat ex vena fortasse phibet z aufert eā
z alleniat laborē in ea si bibat paties eā fm ptiuitatē trib⁹
dieb⁹ oi die. 3. j. aloē. aut bibat ex eo vna die. 3. 5. z in 1⁹ die.
3. j. z in 3⁹ die. 3. j. 5. z ppositiū eius linia succo aloē hūidi
viscosi. **De** si adhuc cura pdicta nō phibet egressu eius:
sed egrediet ex vesica ista: tūc dicit Aui. rectū est vt extrahat.
extractio dz fieri cū facilitate: z oi studio leui ne abscondatur
aut incadat: z modi extractionis ipsi⁹ facili sunt plures. ex
qb⁹ vn⁹ est vt extremitati egressu applicet frustū plumbi vt
attrahat paulatim exteri⁹ p ponderositatē plūbi. z dz omni
die po eius que egrediet reuoluat sup ipsuz plūbū. z sic pcedi
donec tota sit egressa. De hoc mō dixit Aui. opz vt pparet
ei qd stringat eā siue sup qd ipsa stringat. z sup qd reuoluat
cū facilitate paulatiz donec egrediat vsqz ad finē sui absqz
incisione: sed solū facili ter attrahēdo: z meli⁹ qd supinuolui-
tur est plūbū: qm ipz cū dimittit inuolutū sup eaz pendens
sua gravitate facili ter extrahit eā. Et iō dixit Aui. opz vt q sit
sufficiētia. s. in plūbo vt sit pueniēs z pportionatū sup gra-
uitatē ei⁹. nō enī dz esse superflue qzitatē ne ppter nimii
pondus cōtrahat ipsaz subito: z sequeat ad illud dolor pp ex-
tensionē: aut in radice rūpaf: z fiat vlcus pessimū. neqz dz
esse parue qzitatē vt nō sufficiat extrahere illā: sed dz esse
talis qzitatē vt sufficiat illā attrahere paulatim. sic enim
nō segz dolor neqz rumpit vena. Dixit Albu. sit pond⁹. 3. j.
z Albu. dicit. sit qzitas ponderis ei⁹ ex trib⁹ keil. i. ab vna
3. vsqz ad. iij. Quidā aut attrahunt eā digitis cū facilitate oi
die aliquoties. z inuoluunt qd attrahit super lamina ligni.
Dixit Aui. sit studiū tuū in alleviatione z facilitatione egres-
sionis eius vt incipias z extenuas mēbrū z rarifices ipsū:
z hoc embrocādo ipz cū aqua calida z cū mucillaginib⁹ in-

frigidantib⁹ z sicis frigidis subtilis caliditatis actualis vt
facilis fiat exitus ei⁹. z subdit. si nō sit facilis per hoc egres-
sio eius: tunc indiget eis que sunt sicut linimētū ex oleo kei-
rino sambucino vel de ben. Et de emplis bonis est qd sit ex
farina ord. mucillagine psilij z maluanisci z ol. vio. z nenu-
farino ad lenificandū musculū: z si fuerit hūem⁹ dixit Bim-
masui supponat ei emplm de fermēto z butyro: z vltimūz
in extrahendo ipsaz est emplm de pice. **De adiuuantib⁹**
bus ad extractionē eius. dixit Paulus. q debet cōprimi mē-
brū paulatiz cū digitis supra orificiū egressionis eius expel-
lendo eam paulatim cū digitis inungēdo oi vice cū oleo do-
nece egrediat. Et de adiuuantibus est vt ponitur 12⁹ pñ. si
posterior ps loci ex quo egrediet frices cū sale paulatim. qm
cū frequēt fricatione z extēsiōne egrediet in toto. **De** cū
quidā. si vena in egressionē eius fuerit multū elongata: tunc
ab extremitate z portio incadat z dimittat ad inuoluendū
eam. sup. portionez q si intensiōne z attractione eius vena
ipsa fuerit trūcata: z fracta: aut vt dixit Aui. si extimatio tua
facit necessariū: vt perforet. fz incadat eo q nō valz curatio
predicta in extractione eius: tūc vt extrahat cum totalitate
sua. opz vt pfozet z incadat si nō fuerit qd phibeat. **De** Dixit
Paulus. si incadat z nō egrediat totus aperiat locus cum
ferro dū inueniat vena si locus fuerit pueniēs aptioni absqz
nocumento. si aut nulla fiat aptio: ne inde giet āpa vel pu-
trefactio in mēbro: aut aliud malū supueniat accidēs. Et de
phibētib⁹ ab apertione cū ferro posset esse neruus: aut ar-
teria: aut vena magna: z vbi nō sit phibens non timeas de
aptione. neqz et incisione bulus vene si nō poterit alr exhi-
bit enīz Raf. 12. pñ. dico ego vidi in corascen. q incise fue-
runt vene istę: quare fecimus aperiri locū cū ferro nulla cu-
ra adhibita ad inueniendū ipsas venas: vulnus tñ fecim⁹ fie-
ri largū z sanauim⁹ eas pfecte: z ista sectio dz fieri fm lōgi-
tudine supra pte ex qua pcedit vena ista: z ipsa inuēta dz fa-
cili ter excarnari: z sub ea poni dz castus siue aliqd instz ad
subleuandū eam: z tunc dz silr mō cū facilitate attrahit: z ex-
propelli donec tota egrediat. **De** si incilio fieri nō poterit
tunc necessariū est vt sup loco ponant medicine ipsaz putre-
facientes pcpue butyrū qd ptiuandū est donec tota putre-
scat: z in pus emittat. Dixit Aui. putrefac eā cū medicinis
que putrefaciunt absqz acuitate mortificantē: sed cū vinctuo
sitate remolliente. z cū butyro vel assungia: qm putrefiet to-
ta. Et caue ne putrefacias eā cum medicinis calidis acutis
mollificantibus: qm medicine acute acuumt hunc morbiū. z
conducunt ad corosionem z ad estiomenum fortasse.

**De dolore remanente post percussione vel casum z post
laborem superfluum.**

Asi vel pcssione accidit in mēbro offenso
dolor siue fuerit cum ptusione siue sine
ea: z opz vt curet ptusio curatione sua: z si fue-
rit dolor sine ptusione curet. cura apatū. hic tñ
dolor qm pfeuerat tpe longo: z tunc de psue-
tudine eius est vt pmutet de mēbro in quo est ad mēbrū p-
pinquū. Cū ergo pfeuerat extēsiō tēporē: z nō pfert in eo cu-
ratio cū medicinis: tūc dixit Albu. opz vt cauteriſet mēbrū
cū cauterio puncti: z fiat cauteriū ois mēbrū fm magnitudi-
nem ipsius z paruitatē: z fm debilitatē eius z ipsius virtu-
tem: z fini lesionē torsionis doloris ex eo. Si ergo sanat ex
cauterio pmo bonū est. z si nō itera sup ipsum cauteriū. z si
permutet dolor ad mēbrū aliud: tunc opz vt psequaris cum
cauterio illud membrū: z sic pcede donec sanetur infirmus.
De Dixit Zoar. sunt dolores in corpe qm pp fortē laborē:
z fatigationē. ex labore. n. qm calefiunt oia mēbra: et patit⁹
ex illa mala cōplone dolorē in oib⁹ mēbris: sicut accidit na-
uigantibus cū remis assidue q cū qescunt dolent vlr in oib⁹
mēbris: sed tñ magis in manibus: sicut silr supflue ambulā-
tes dolent cōiter in omnibus membris suis: fz tñ magis in
cruribus z pedib⁹. Et cura est: qz debes his oibus subtilia/
Nico. sermo. vij. 202222 ij

Cura per
incisione

Cura per
putrefa-
ctionem.

re regimen dando eis pullos decoctos in trisfea. afo. taffea
cū aqua z aceto. z siles cibos. z si hyems fuerit inunge eos
cū oleo anetino z ro. mixtis: z in estate cū oleo rof. sup. z in
medijs tēporib⁹ oleū ro. superet anetum in mixtione zc.

Incipit tractatus quartus de solutione p̄tinitatis mēbro
rū extrinsecorū huius sermonis septimi f̄m Nicolaum.

Xpleto tractatu 3° p
gratiam dei
z oñi nri iesu x̄risti saluato
ris aīaz z corpop̄ nostroy
quartū icipiā tractatū huic
septimo sermoni pertinētē.
in quo de vera z p̄pria cō
tinuitatis solutione tracta
bo. Et diuidā hūc sermonē
in duas sūmas. in quaz p̄
ma tractabo de ipsa conti
nuitatis solutione in gene
rali procedēs per ipsius cās
signa z curationes ḡniales
z cōtinet h̄ p̄ma sūma cap̄la numero. 49. Et in sūma tracta
bo de ipsa solutione cōtinuitatis in speciali put particulari
bus euenit mēbris. Et cōtinet ista sūma cap̄la numero. 42.
z sunt capitula huius quarti tractatus numero. 91.

De nominibus vere solute cōtinuitatis. Cap. 1.

In precedenti

tractatu patuit q̄ so
lutio p̄tinitatis mē
broz alia est vera z p̄prie dicta p̄tinitatis so
lutio: z alia ip̄p̄ria solo dicta que p̄prie d̄r
p̄tinitatis q̄z p̄tinitatis solo. Et de hac ip̄p̄
ria solone dictū est in eo sufficiēter. q̄re in hoc tractatu re
stat vt de vā z p̄p̄ria p̄tinitatis solone dicat. **C** Dixit Sal.
4° de inge. sani. solo ip̄aris nō vno vocabulo denotat. naz si
in carne p̄tingit vulnus d̄r. si in ossib⁹ fractura: z si in ner
uo p̄tusio. z s̄l̄r q̄n i ligamēto sit aut venis: aut arterijs: aut
laceratis. sup. Aut in alijs mēbris nō p̄p̄rio vocabulo nomi
natis. s̄z fortassis vocabulo ḡnīs p̄tracto cū additiōe mēbri
cui accidit vt solo p̄tinitatis ligamēti vene arterie vel lacer
tis: aut alteri mēbri. **C** Aui. quozq̄ p̄mi 2° doc. p̄. ca. 4° im
ponēs noīa sp̄b⁹ solonis p̄tinitatis f̄m diuersitatē mem
broz q̄b⁹ euenit loquēs p̄ in mēbris p̄stib⁹. z p̄ in molli
bus. dixit. Solutio p̄tinitatis acc̄is cuti. s̄. soli vocat̄ exco
riatio: aut scarificatio: excoctio q̄dēz q̄n de cute sup̄ficiale
qd̄ amouetur vel q̄n nō p̄fundat̄. scarificatio vō q̄n de cute
multū amouet̄: aut q̄n p̄fundat̄: z solo p̄tinitatis acc̄idēs
carni q̄ cuti est. p̄p̄inqua quādiu nō sit in ea pus vocat̄ pla
ga. sed cū pus sit in ea vocat̄ vlcus. Et subdit Aui. q̄ solo
p̄tinitatis eueniens in cute absq̄ carne: q̄nq̄ ē d̄r plaga z
vlcus plaga q̄diu fuerit sine sanie. **C** Quidā x̄o d̄nt q̄ vul
nus est soluta p̄tinitas in mēbris molli⁹ ex recētī tēpore
facta: sed postq̄z antiquat̄ z emanat ex ea pus iaz nō ampli⁹
vulnus sed vlcus d̄r. Vlcus enim est plaga putrida. z vuln⁹
est plaga nō putrida. z sic plaga d̄r de vtroq̄. **C** Et loquens
sc̄do de mēbris simplicib⁹ duris. dixit. q̄ que accidit ossi aut
cartilagini: z ip̄m vel ipsaz in duas frangit partes vocat̄ fra
ctura. Et loquēs 3° in mēbris simplicib⁹ medijs in duritie z
mollitie. Dixit. q̄ que accidit neruis f̄m longitudinē: z eius
numer⁹ nō fuerit mult⁹ vocat̄ fissura: z si eius numer⁹ fue
rit multus p̄tusio vocat̄ vbi notat̄ q̄ p̄tinitio vel attritio est
passio neruoz s̄l̄s ei q̄ est p̄tusio in carne. z est solo p̄tini
tatis neruoz multiplex siue multi numeri nō sensibiles. Et
vt d̄icūt solo p̄tinitatis multiplex adueniēs chordis aut li
gamētis: pōt̄ ē vocari attritio vel cōtritio. Et q̄n solo conti
nuitatis accidit neruis. sup. aut chordis vel ligamētis s̄z la
titudinē vocat̄ incisio: z dixit. q̄ q̄ accidit in extremitate mu
sculi vocat̄ attritio siue cadat in neruo ei⁹ siue in chorda. sed
si fuerit f̄m latitudinē musculi vocat̄ separatio: z si accidit s̄z

longitudinē musculi. z eius p̄cauitas fuerit magna vocatur
liquefactio. z si fuerint eius p̄tes multe z dilatē z cōcaue
vocat̄ attritio vel dissolutio z est ēt cū d̄r attritio: z dissolu
tio z liquefactio oē vuln⁹ qd̄ in medio musculi accidit quo
cūq̄ mō p̄tingat. z dixit. si in venis z arterijs acciderit voca
tur aptio. s̄. si acciderit f̄m ozificia eaz. sed si f̄m latitudines
eaz acciderit vocat̄ incisio z separatio. z f̄m eaz lōgitudinem
vocat̄ fissura. Et dixit: ēt cū p̄tingit f̄m modū aptionis oñi
ciōz venaz z arteriaz vocat̄ p̄foratio: z intellexit de aptiōe
ozificioz eaz magna. nā si p̄ua fuerit nō p̄stituit morbū solu
tionis ipsaz. sed morbū in nā p̄pōnis. s̄. in via que dilatatio
d̄r. **C** In Sal. 4° de inge. sani. dixit. q̄ si ore parua venarum
apto vel ab eo sanguis q̄n quodā sudore emittat̄ hic morb⁹
nō est solo ip̄aris. Et si arterie acciderit solo p̄tinitatis po
stea clausa nō fuerit s̄z remāserit apta z ex ea sanguis ad re
ceptaculū q̄ ipsaz circūdat exierit donec receptaculū illud
impleat̄: z cōprimis sup̄ip̄m aceruet sanguis ille ad arteriaz
reuerit̄ vocat̄ mater sanguinis: q̄uis qdā oēm sanguis ab
arterijs egressionē matrē sanguinis vocent. Et dixit. Aui. si
accidit solutio cōtinuitatis p̄aniculis vocat̄ ruptura. **C** Et
loquēs. Aui. de solone cōtinuitatis in mēbris organicis. di
xit. si inter duas p̄tes mēbri cōpositi cadit op̄ilatio. z vnam
ab altera separat ita vt mēbro simplici nō accidat nocu^m ei⁹
separās cōtinuitatē vocat̄ separatio: z dislocatio. s̄. f̄m sp̄es
de q̄b⁹ dictū est in p̄cedētī tractatu. z si acciderit neruo q̄ se
a suo nāli loco remouit vocat̄ ruptura. z dixit. q̄nq̄ sit in fo
raminib⁹. s̄. canālib⁹ z meatibus solutio cōtinuitatis que
facit̄ ibi foramina q̄ ante nō fuerūt. **C** At q̄n auctores p̄e
dictis noib⁹ sepe abutunt̄ vñū pro alio ponēs ita q̄ q̄nq̄
omnē solutionē p̄tinitatis vocat̄ vlcus: z q̄nq̄ vuln⁹ d̄nt
z significant vlcus: z sic de alijs hīc est q̄ apud p̄bum chi
rurgicum de his noib⁹ nō est habenda multa sollicitudo.

De causis solutionis in generali. Cap. 2.

Irit

Sal. 4° de inge. sani. q̄ solutio conti
nuitatis siue sit simplex siue cōposita
aut accidit a cā extrinseca vel intrinseca. extrin
seca qd̄ vt a cōtusione. i. de cōtundēte casu mo
tu nimio vt saltu: z in laceratis sit ex forti ictu.
C Et cā intrinseca aut est humor. aut vētositas. Et humor
qd̄ est cā eius aut rōne sue sup̄flue quātitat̄is qua extendit̄
z extēdēdo cōtinuitatē soluit̄ rōne sue qualitat̄is sc̄dē vt q̄
est pungitiuus mordicatiuus siue corrosiu⁹. vētositas vero
est cā eius aut rōne nimie extētionis: aut rōne mor⁹ sc̄nden
tis. **C** Dixit Haly. theoricē sexto. sepōnis iuncture cā aut est
exterior aut interior. Exterior est sicut sp̄ate icilio. aut petre
aut casus ignis cōbustio. Interior vero est acutoz chimoz
incisio: aut vētositas grossa aut putredo. **C** Et Aui. p̄mi. 2°
doc. sc̄da. sūma sc̄da. ca. 16. ait q̄ cause solutionis p̄tinita
tis aut sunt ab intrinsecorū: aut ab extrinsecorū que sūt ab in
trinsecorū sicut humor comedens z adurens: aut humor
pungēs. q̄ soluit̄ p̄tinitatē mēbri sua acuitate z penetra
tione in p̄tes ipsius mēbri: aut est humor humectās z laxās
p̄tes mēbri. quare est cā p̄accidēs. q̄ vna ps laxa separatur
ab alia: vel q̄ sua hūiditate sit cā putrefactionis mēbri: aut
est humor siccus findens sua siccitate crepaturas: z fissuras
ingerens in mēbri: aut humor frigidus p̄stringēs: z trabēs
sua frigiditate p̄tes in qua p̄tractione separant̄ alie ab alijs:
aut humor calidus rarefaciēs z dilatando soluēs: aut cā ei⁹
est humor multus sua multitudine extendēs: z extēdēdo se
parans z soluens aut est humor q̄ nō extēdēdo sed se p̄strin
gēdo mouet̄. z p̄strictus grauāt p̄tes mēbri petētes locum
infimū a nō grauatis separant̄ z soluunt̄. Aut est humor pe
netrans in partes mēbri forti motu: z fortitudine sui mo
tus: z penetrationis: quas dā partes ipsius mēbri separat
ab alijs: aut est ventositas extendens siue impingens partes
mēbri quare separantur sub. Aut est aliqd̄ acutū corrosiuū
reducibile ad humorē vt sanies siue virus in exitura siue in

alia cōcavitare cōtētūz sicut vīna acuta, aut lachryma mor-
dicativa: et sicut ut catarrus corrosivus. Et subdit Avic.
ex causis coadjuvantib? in solone cōtinuitatis sunt mor? nāe
fortes: nāe. s. virtutis expulsiue in expellēdo nocitiū violē-
to impetu: et nō sūm cursūz nālēz: et ex eis sunt motus corpe-
i cū fuerint fortes suprepletionē corpōis grandē, ad tales. n.
fortes mor? qñq? seq? ruptura vene vel arterie, qñq? ruptu-
ra siphac causantiū herniā intestinale, aut eminētiā vmbilici.
Et ad hos mor? corpōis fortes reducūt vox forij ad quā ple-
rūq? sequit? ruptura venē in partib? pectoris, et salt? et pul-
sus difficilis et silita. Et cāe extrinsece, dixit Aui. sunt sicut
corpus extēdēs mēbrū donec separet eius cōtinuitas ut su-
nia vel simile funit aut res ponderosa cū eleuat? aut mouet?
vel deserit? aut res incidēs sicut gladius: aut cōtundens sicut
lapis vel claua: sicut lignū cū mēbrū vacuum inuenit? aut
scindens sicut repleta receptacula inueniunt? aut qd pungit
ut acus vel spina: aut qd mordet ut canis: aut qd pforat ut
sagitta: aut qd vīt ut ignis vel medicina caustica: et ad has
causas pōt reduci vermis sub cute gīatus vel in viceribus:
aut lumbricus in stomacho vel in intestinis existēs. Et ex q-
bus predicta? causas pōt esse causa solutionis simplicis
cōtinuitatis vel cōposite: sed sunt cause qdā que solū sūt cāe
solonis cōtinuitatis cōposite: et maxime cū deperditione car-
nis. Et dixit Aui. sicut apā qd agit? aut plaga que facit pus
aut bothor q se comedūt. i. bothor corrosiuus ambulatiua.
De signis solute cōtinuitatis in generali. et pprie in mem-
bris intrinsecis.

Cap. iij.

Qui narrauerunt

autores sig?

solute cōtinui-

tatis mēbris extrinsecis accitis: qm dixit Aui.
sensu eā declarat. Et posuerunt aut signa eius
que mēbris accidūt intrinsecis quatuor. quorū
pmū est: dixit Aui. 2ª pmi. doc. 3ª sūma p^a. ca. 11^a. q. dēmo-
strabit eā dolor pforatiuus: aut pūgitiuus: aut corrosiuus
siue puritiuus q in interiorib? mēbris reperit? siue percipi-
tur. Hoc tñ signū nō est cōmune oī spēi solute cōtinuitatis
euenientis in qbus? mēbris intrinsecis sensibilibus in solu-
ta eniz cōtinuitate eueniente mēbris insensibilib? siue in-
trinsecis siue extrinsecis dolor pceptus nō necessārio dēmo-
strat cōtinuitatis solonē: qm pōt. puenire a mala cōpōne di-
uersa absq? cōtinuitatis solonē: sō dixit Aui. tūc magis siue
maxime signat doloris pceptio cōtinuitatis solonē si nō fue-
rit cū dolore febris. sup. nec alia mala cōpō diuersa. absen-
te aut mala cōpōne diuersa: tūc dolor reptus necessārio si-
gnificabit cōtinuitatis solonē fore in mēbro in q repit? et pē-
pue dicit? doctores. si dolor fuerit rept? pforatiuus? corrosiuus?
pūgitiuus: siue puritiuus: q? ut dicit? hī dolores non pōt
causari absq? cōtinuitatis solonē. Et scdm signū est sūptum
ab exēte mutata. Dixit Aui. solonē cōtinuitatis. s. in mem-
bris intrinsecis fore multotiēs comitat? hūoris spissitudo. i.
sanies grossa cū sanguis exītu. sup. siue absq? eo descēderet
ad amplitudinē. s. ad locū amplū p quē b? exit? ad ex? s. sūt
multotiēs cōcavitare pūulētē mae. i. saniei subtilis egressio. s.
cū sanguine vel absq? eo. dixit Aui. notāter multotiēs: et nō
semp: qm illā signat cū post apā in aliquo mēbroz intrinse-
coz euenerit. cū. n. pceiserint signa apatis intrinseci et iph?
maturatiōis vel rupture, vel successerit exit? saniei cū sāgu-
ne vel sine tunc talis exit? signat solonē cōtinuitatis in mem-
bris intrinsecis. Si vō nō pceiserint signa apatis tūc exitus
talis saniei nō signat necessārio solonē cōtinuitatis in inte-
rio. ib? nā pōt est q nā humorē aliqūē grossūz vel virulen-
tūz cū sanguine: vel sine eo ad aliquā corpis cōcavitatem ex-
pellat in qua resideat et corrumpat? vel nō corrūpat? et ex illa
postea ad exteriora egrediat? sicut et nā aliqñ sanguinē. s. ex-
pellit in venis existētē pter hoc q mēbrū cōtinuitas i aliquo
soluat. Et signa aut apīs intrinseci: et pēpue rupture eius
in sequēti tractatu dicent in pprio ca. Et dixit eniz Aui.

multotiēs et nō semp: q? aliqñ cōtingit solutionē in intrin-
secis fore et apā intrinsecū rumpi: et tñ nō cōtingit egredi ad
exteriora sanguinē grossūz vel virulentū sicut cū rumpitur
apā epatis ad cōcavitatē ventris inter sīrbū et intestina.

Et tertiū signū est sūptū a situ vel alicuius mēbroz vel ali-
quoz mēbroz intrinsecōz in quo non est sūm nām. Et dixit
Aui. et est cōtinuitatis solutio in mēbris intrinsecis cogno-
scit ex mēbrū dislocatione a suis locis: et ex recessu mēbrū a
suo loco quo dimittit a suo socio vel vicinorēt si nō dislocef
sicut rupturā in siphac fore cognoscimus p inuentionē inte-
stinoy vel sīrbi in bursa testiculoy: et h? hoc signū veritatē
in mēbris q sustentant sup ea q soluant? et nō in alijs.

Quartū signū est sūptū a retētiōe alicuius supfluitatis
solite euari: de quo dixit Aui. q est solutio ipsa cōtinuitatis
retētiōe eius qd euacuari sūueherat ex cānalibus, qm for-
tasse ad cānales vel amplitudinē quā ipsa solutio fecit descē-
dit et nō sūm nālē separāt viam: quē ad illi ptingit cui inte-
stina rūpunt cū egestio foras exire phibet. a. q? descendit in
vacuitatē ventris: ista tñ retētiō supfluitatis solite exire nō
necessārio signat solutionē cōtinuitatis: qm pōt pp alias cās
retineri et phiberi ab exitu: ut pp opilationē: et silita: et similr
pōt est q aliqñ mēbrū solonē patiat? et egrediat? supfluitas
sūm cursūz nālē: et sepe ptingit supfluitatē faciliē aialis seculē-
taz sed per viā cōsuetā expelli. Et multotiēs aut cōtingit q
solutio cōtinuitatis est in aliquo mēbroz intrinsecōz et non
poterit certe ppendi: ppter hec signa predicta: et opz tūc ut
ad signa deueniam? picularia significatiā solonē cōtinuita-
tis in determinato mēbro intrinsecō: de qb? picularibus si-
gnis: et si et tāgā in picularib? capīs tñ hic succinte dicet.

Solonē eniz cōtinuitatis cerebri et pāniculoy eius postq
vulnus acciderit capiti seq? sōda et rōtis pmixtio et inflatio:
et rubedo in oculis: et in lingua et vomit? coleret? qñq? egre-
ditur ex aure vel nāre sanguis: et fortasse abscondit? sermo et
nō loquit? egrotās: et qñq? egredit? ex loco vulneris humidi-
tas alba similis pultri: et hoc erit qñ puenit solo ad subaz ce-
rebrū: et qñq? egredit? res silita aquositate carnis retētiō: et h?
erit cū puenit solo ad pāniculos cerebri: et qñq? accidit sco-
to? spasmus: vel apoplexia: et h? sūm q plus et minus pcesse-
rit lesio ad subam cerebri. nā mortale sit ex toto tūc cū pē-
dicta signa oīa aut eoꝝ plima aderūt. Si vō inde non fuerit
ex toto mortale solū ex eis pauca. i. qdā et letiora euenient.

Solutionis vō cōtinuitatis cordis sunt: qm vulnus exteri?
accidit ppe mām illā sinistra et currit ex vulnere sanguis ni-
ger. et seq? ipsūz frigiditas extremitatū: et sudor frigidus et
syncopis et si vuln? fuerit ex sagitta q figat? in eostunc sentit?
apud tactū sagitte quasi ipsa sit fixa in loco duro non in va-
cuo: et fortasse est motus sagitte similis motui pulsus. et erit
hoc cum nō peruenit sagitta ad ventriculos cordis: ita q nō
remānet cordi motus suus.

Et solonē olasragmatidis signat vln? accis ppe costas mē-
dosas post qd anhelit? sit magn? et spissus cū dolore vehemē-
ti. et accidit suspitiū et cōmotio vtriusq? hūeri. s. ad iferiora.

Et significat solonē cōtinuitatis stōi vulnus accis ex loco
eius. et q cibis idigestus ex vulnere emittit? et pēpue pot?
et cib? liqduz: et h? si vulnus fuerit penetrās ad cōcavitatem
eius et accidūt nausea et singultus: et qñq? accidit ventris so-
lutio: et oīa pdicta intēsiōta sūt cū vuln? euenerit in ore ei?

Et significat solutionē cōtinuitatis intestinoy vuln? acci-
dens in loco situs eoꝝ: et si puenit ad cōcavitatē intrinsecā
eoꝝ egredit? egestio ex vulnere et aliqñ seq? ipm solo vētris
ppter debilitatē intestinoy: et fortasse egredit? ex vulnere in
testinū et cognoscit per sensum si fuerit vulneratum.

Et significat solutū esse cōtinuitatē et solonē epis exit? san-
guis multi: vuln? eueniēs in pte dextra mirach in loco epis.

Et significat solonē cōtinuitatis in splene exit? sanguis mul-
ti ex eo: et maxie si puenit vuln? cadēs in pte sinistra ven-
tris in loco splenis: et exit? sanguinis grossi nigri ex eo.

Tūco. sermo. vij. **MM** sū

Signa so-
lutiōis cō-
tinuitatis
i cerebro
et pānicu-
lis eius.

Signa
eius in
corde.

Sign? eius
in diafra-
gmate.
Sign? eius
in stōcho.

Sign? eius
in intesti-
nis.

Sign? eius
in epate.
Signa
eius in
splene.

Sig^o eius
in pulmo
ne.

Et signa vulneris pulmonis sunt vulnus accis in supiori-
bus pectoris: et thorace: et egredit^r anhelitus: p vulnus et ex-
pirat cū violētia et fortitudine fm vulneris amplitudine: et
exit ex vulnere sanguis spumofus, q declinat ad subalbedi-
nē et citrinitatē siue rubedinē clarā: et anhelitus fit frequēs
et spissus: imo inspirat patiens anhelitū querēs attractiones
aeris frigidi: et mutat color patiens. s. ad liuiditatē et vene q
sequunt colluz apostemant. i. inflant et tument.

Sig^o eius
in renib⁹.

Et vulnus accidisse renib⁹ signat vuln⁹ eueniēs in poste-
riori in loco alterius renū: ex quo egredit^r hūiditas vinalis
sanguini pmixta. est. n. sanguis q ex eo egredit^r multū aqūus.

Sig^o eius
in vesica.

Et signa vulneris vesice sunt vulnus accis in loco ei⁹ ex q
egredit^r vinarz qñqz nungit eger vinā inuolūtariē.

Quelbet
spēs spā/
ni pōt in
vulnerib⁹
supuēre.

C De signis pñsticis bonis vel malis in vulnerib⁹. La. iiii.
Hypo. 6° affo. In vulnere spasmus su-
perueniēs mortale. **E**t in 7° affo. i.
dixit: in vulnerib⁹ fortib⁹. s. et malis spasm⁹ aut
tetanus supueniēs malū. sup qb⁹ ampli⁹ nota
tur q taz spasm⁹ qz tetanus vulnere supueniēs
pōt esse de inanitione: et de repletionē et nō pportionatus ad
mām. **C** De inanitione qdē pp multe mae eūonē mēbra sub
stāntice inanietē: qd vt dicit duobus modis pōt multa eūo
facere. p. qñ eūonē multū sanguis ex venis seq^r vt hūidita-
tes stantes in porositatib⁹ membrorū succedant illi fluxui, et
fluant ex mēbris ad loca venarū inanitarū: et egrediant^r eas:
qñ remanēt mēbra ericcata: et inanita. scōd qz sanguie mul-
to eūato accidit exacui calū mēbroz pp sibi nō resisti ab hu-
miditate sanguis: et exacuitū cōuertit^r supra hūiditatē mem-
broz: et eā cito psumit. et iste scōs modus ab oib⁹ approba-
tur. Quidā. n. pñm modū negāt dicētes nō fore extimandū
q subalis hūiditas: saltez mēbroz multoz: vt. v. g. cerebri in
vulnerib⁹ fortib⁹ mēbroz inferiorū eūetus sequēs eūonem
multū sanguis ex illis vulneribus. hoc tñ nō est iposē: qñ in
vulnerib⁹ fortib⁹ emorofagia multa supueniēte vene quorū
cūqz mēbroz inaniant: quoz inanitiones pōt seq^r attractio
siue defluxus humiditātū mēbroz ne def^r vacuuz. **C** De re-
pletionē xō pōt cōtingere in vulnere spasm⁹ siue tetan⁹ qñ
vulnus subito obturaret^r vel opilaret^r pp aliquā cāz opilō-
nia: et p inde materia que fluebat ad vulnus trāseat ad loca
neruosa: et igrediat^r neruos: et ipleat eos extēdēdo in latū vñ
accidat in eos decurtari in lōgū et spasmari. **E**t spasmus
nō pportionat^r ad māz ad vuln⁹ sequi pōt: aut pp vehemen-
tiā doloris in eo aut pp aliquā malā qualitātē in vulnere re-
pertā: vt qz sit de vulnerib⁹ venenatis que cerebro cōicet^r per
viā neruoz: ex qua accidat cerebrum p trahit^r spasmū fieri.
Sal. tñ in cōmēto verificat dictos affo. de spasmoz et tetano
de inanitione. Ipse enīz vere est mortalis maxie si pfirmet^r.
Spasmi vō aliq nō sūt necessario mortales in vulnere, et ma-
xime q pñculares existūt. q vō toti cōicarent^r mortales effi-
ciunt. **C** Ingt in vulnerib⁹ fortibus desipientia malū: qñ
significat malā māz vel malā qualitātē cōicatā fore membro
pñcipali. s. cerebro. **E**t dixit eodē hoc affo. Quibus cūqz
tumores in vulnerib⁹ apparēt siue sint apostemoli nō valde
spasmanz: sic neqz aliā egritudinem neruoz incurrunt neqz
valde insaniant sup. neqz aliā virtutū sensitiaz intrinsecā
incidūt leionē. **C** Aut. aut quart. 4°. ca^o 1°. hunc affo. ad-
ducēs et ostēdēs: de qbus vulneribus fortibus intelligatur.
dixit. vulnus est in loco siue mēbro in quo opz vt vehemēs
fiat dolor. s. qz est multi sensus vt sunt mēbra neruosa: et q
sequat^r apostema. i. tumor in ptibus circūstātibus vulnere:
qz in labijs eius: et talia mēbra maxime sunt capita lacertoz
et posteriora. i. fines siue caude eoz et eoz ppue lacertoz: q
sunt neruosi: et enīz ad vulnus taliū mēbroz oz sequi a patio
et tumor in circūferētis eius ppter mās acutas ad locū vio-
lentia doloris: et talis apostematio et tumor nō sequit^r. i. nō
aduenit. tunc istud. s. nō euenire apostema vel tumorē signifi-
cat nocumētū intrinsecū. i. in mēbro intrinsecos: ad qd puer

tunt et fluunt mae que debebāt trāferri et fluere ad circum-
stantia mēbroz vulneratoz: et inferre ibi aīa siue tumorē: et
possent materie ille trāfire ad neruos et inducere spasmū vel
aliā egritudinē neruoz: vel trāfire ad alia mēbra nobilia: et
inducere leionē magnā et mortē. Sed si accidat apostema et
tumor: tūc nō significat nocumētū intrinsecū neqz duritia lo-
co vulneris, et deriuari ad cerebrū seu neruos vel alia mēbra
intrinseca. **C** Dixit aut in affo. notanter nō valde. i. nō fre-
quēter quasi dixerit. q tumorē apparēt in vulnerib⁹ raro
pñgit spasmū aut manā supuenire, vel aliā egritudinē ma-
gnā. Aliqñ. tñ posset accidere in magnis repletioib⁹ vel ma-
gnis debilitatib⁹ cerebri vel neruoz vel alterius membrū:
verificat^r affo. tumorē existente et pscuerate: et nō subito deli-
tescente. nā sicut dixit. q tumoribus illis nō appentib⁹ re-
pente. i. delitescētib⁹ subito qb⁹ vulnera retro. i. in posteriori-
ri pte fuerint innascent^r spasmū vel tetanū vel alia egritudo
neruoz vel posterioris ptis cerebri, qz materie illoz tumorē
in delitescētia eoz deriuant^r ad posteriorē partē cerebri vel
ad neruos. Et sili^r dixit Hyp. Quib⁹ vulnera fuerint in prio-
ri. i. in anteriori parte delitescētib⁹ tumorib⁹ eoz innascent^r
mania siue alia leio virtutū sensitiaz intrinsecāz mā illoz
cōuersa ad cerebrū aut accidit dolor lateris acutus. i. pleure-
sia, aut empima mā cōuersa ad spiritualia: aut dissinteria: et
et tumores fuerint rubei: qz p rubedinē significat dominiūz
sanguinis in eis: qui sanguis cōuersus ad intestina si nō fue-
rit colericus acutus faciet dissinteriā nō acutā: neqz verā: si
fuerit colericus acutus faciet eā verā. sup. et si tumores puer-
terent^r ad intestina possent inducere diarriā fm humorē de
monstratū in illo tumorē: et sup. et si in delitescētia tumorē de
cto: siue aīrio: siue posteriorū humor cōuertat^r ad aliquod
aliud mēbrū causabit egritudinē in illo fm qualitātē ipsius
hūoris: q si in vulnerib⁹ magnis et fortib⁹ tumores nō appa-
rēt, nec apparuerunt: et nō pcesserit debita cā nō apparente
vt multa eūatio: aut multa humor ad oppo^m diuersio: tūc
dixit Hyp. est magnū malū: qz significat: vt dictū est q mala
mā intus retinet^r potens in mēbris nobilibus magnā face-
re leionē. Sed tumor apparēs in labijs vulneruz. **C** Dixit
Sal. in cōmēto affo. In vulnere spasmus et c. est signū bonū.
scilz q ad ipsūz tumorē nō sequit^r ericcatio vulneris: aut p
hibitio giionis saniei: vel generate egressio: et qdā q tumor
veniēs in vulnere forti: aut euenit intus tātū: et est illud qd
significat materias ad interi⁹ cōuertit^r: et ideo est malum: aut
euenit extra tñ: et est signū bonū ad securās a spasmoz et alijs
egritudinibus intrinsecorū, aut euenit intus et extra simul: et
est signū nō bonū significās multitudinē mae fluentis: et sua
quātitate potētis apostemare exteriora et interiora. **C** Et di-
cunt. q in vulneribus paruis siue magnis: et nō fortib⁹ tu-
mor nō apparēs nō est magnū malū qz in paruis vulnerib⁹
nō fit tanta agitatio mae: qz inde habeat expectari tumorē
in labijs eoz. i. aut habeat timere de fluxu humorū fieri ad
pñcipalia vel nobilia mēbra, imo dicunt q in vulnerib⁹ mē-
broz carnosoz tumor eueniēs nō est bonus. cū nō oporteat
in illis vulneribus causari dolorē fortē attrahēre materias
que habeāt inducere tumorē. et tumor supueniēs impedit
curationē regulārē vulneris. **C** Dixit Hyp. v. g. laxa vulne-
ra bona fore. cruda vō mala. nā laxa significat victoriā nāe
digerentis et expellentis mām ad extra vulnus: quare nō tñ
met^r de cōuersione eius ad mēbra nobilia: et maxime qdem
sunt bona si sanies laudabilis fuerit: tūc enim non timet^r de
spasmo neqz de alijs egritudinibus. Cruda vō. i. sanies non
emittentia precipue laudabilē ecōuerso significant impoten-
tiā virtutis digerētis et expellentis materiā ad vulnus: et cū
ipsūz per cōsequēs denotant mām malā detineri q possit
ad nobilia deriuari, quare nō sunt a spasmō secūra. Quidāz
tñ exponunt laxa secūra bonaz cruda mala. i. medicamina
laxum facientia vulnus sicut sūt que liquesciūt et aperiūt:
et māz ad vulnus ex vulnere trahūt sunt bona, et vulnerib⁹

cōuenientia. Que vō sunt frigida facientia vulnera cruda z cōcludentia, z mām intus detinentia sunt mala, z vulnerib⁹ incōuenientia. pma tñ expositio est que est ad mentē hypo. **C**Dixit quoq⁷ affo. in forti pulsu in vulnerib⁹ emorosa/gia. i. moderata bonū, z per fortē pulsū intellexit fortē pul/sationē arteria⁹ in vulnerib⁹ cōtingentes. ppter sanguinis ebullitionē in qua emorologia tēperata est bona p viam si/gni significans potentiā virtutis in expellendo, z est bona p viā causē in quātū euacuat materia faciens illū fortē pulsū. **C**Dixit Aui. quarti. quarta. cur sus sanguinis ex vulnerib⁹ in quātitate tēperata cōfert eis: z phibet apā opilōnē z se/bre superuenire z virtutē nō debilitat. superfluous aut fluxus ipsius malus est, qz virtutē pstermit. In vulnerib⁹ quoq⁷ ma/gnis z fortibus sanguinē nō fluere aut modicū est malū: qm in talibus vulneribus sanguis exagitur: q si nō ē fluxit ad mēbra poterit pueri nobilia: z nocumenta inferre nō pua. **C**Ad sciendū que solutio cōtinuitatis sit deterior z in quib⁹ membris.

Cap. v.

Solutio cōtinuitatis que cōposita est ce/teris paribus semp est deterior simplici z quāto magis fuerit cōposita tāto de/terior: z solutio cōtinuitatis magna deterior est parua: cōcausa deterior est supficiali, z solutio cōtinuitatis pluris numeri ceteris paribus deterior est sin/gulari. **C**Dixit hyp. 6° affo. vesicā haberi incisa: aut cere/buz, aut cor: aut diafragma: aut intestino: aliq^d gracilius, aut ventrē: aut epar: aut renes mortales: z quidā addunt, aut pulmonē. Et Sal. verificauit hūc affozismū in cōmēto eius: z reddidit cām oium eoz. vesicā incisa in parte eius carno/sa vt in collo eius curari pōt z cōsolidari. in pre vō eius pelli/culari sanari nō pōt neq⁷ cōsolidari: z ppter ipsius duritiē z subtilitatē: z ppter vine acuitatē per eā cōtinue defluētis. dicūt. q per cerebrū oedit subintelligi nucā, que ab eo orit^r z panniculos ipsū cooperitētes: z maxime piā matrē. z di/cunt. q vulnus pueniēs ad vētriculos cerebri semp est mor/tale. q aut puenit ad substantiā cerebri nō descendēs ad ven/triculos. lz sit mortale vtpm nō tñ semp neq⁷ necessario in/ferit mortē: z similt^r qd puenit ad nucā vel ad radicē nervo/rū orientiū a cerebro aut ad pāniculos cerebri. lz fm plm interficiat. nō tñ semp neq⁷ necessario. **C**Vulnus aut cor at/tigens fm oēm ei⁹ dispōnē pculdubio est mortale. Dixit. n. Aui. 2ª pmi. doc. 6^a. ca. 4° debes scire q nō omne membrū in pre solutionē tolerat. cor. n. nō tolerat eā: qm citius ad/uenit mors. **C**Vulnus aut pueniens ad diafragma si in pre ceciderit eius carnosā possibile est vt solidet z sanet. qd vō in pre eius nervosa ceciderit mortē cito inducit. **C**Et vuln⁹ eueniēs intestinis grossis curationē recipit. qd vō intestinis accidit gracilibus vix aut nunq⁷ curat: z maxie qd accidit in ieuno. **C**Et qd accidit in stomacho si supficialē fuerit nō perueniēs ad tunicā nervosāz pōt ē vt sanet. qd vō pue/nerit ad tunicā nervosā vel z penetrauerit in cōcauitatem eius fz plurimū inferit mortē: z maxime si in ore eius euene/rit. Et dixit Aui. qrti. qrti. ca. 1°. q plurimū ille cui accidit vulnus in vētre suo cum accidit ei nausea: aut singultus: aut solutio ventris morit^r. **C**Et vulnus qd accidit epari si supf/iale fuerit possibile est vt sanet. qd vō pfudat z puenit ad disrumpendū venas eius pculdubio interficit: z cōsimilt^r dī/cunt de vulnere in renibus eueniente. **C**Dixit Aui. quarti 4ª mēbra in quibus cadit vulnus magnificat^r eius nocumen/tum: z interficit fm plm: z fortasse nō interficit raro: qm ad vulnera eoz mors fere semp sequit^r: z est raro q fiat euasio ab eis qzuis aliqñ sanitas possit sequi: z sit possibile vt sane/tur vulnus super ea eueniens: si est leue sicut sunt vesicaz ce/rebrū: z renes: z intestina minuta z epar. **C**Dixit auctor cō/pendij: opz intelligi, qm si vulnus cōcauitati vētris eueniēs penetrauerit siue cōcauitatē inst^r o⁹ spūs: siue cibi ducit^r in firmus ad molestissimā vesperationē: nō tamen mortale est

omnino. **C**Et dixit. vulnus qd in cōcatenatione. i. in iūctu ra sit pessimū est. z similiter sunt pessima quē in venosis lo/cis sunt, z maxime arteriosis: z pprie si arterie vel vene sūt magne, z hoc est ppter emorologia superflua q seque^r, z sub/dit. que in neruis: z eis vicinis locis similt^r pessima sunt: z maxime que accidunt super extremitates lacertoz: sicut sūt que accidunt tribus vncijs: siue digitis supra genu: vel infra genu, vel supra iuncturā manus vel intracubitu z humerū fm plurimū sunt significantia mortē z fortasse raro accidit quin interficiant. **C**Dixit Aui. pmi 2^a. doc. 3^a ca. 1°. tu de/bes scire q apata z cōtinuitatis solutio que deteriora acci/dentia habēt sunt que in mēbris existunt nervosis, que sunt fortis sensus: z sūt que in vicinis neruis magnis eueniunt. qm est cū talia apostemata z solutiones cōtinuitatis sūt per/nitiosa: z si nō semp inferant perniciem: sincopis tamen z spasmus semper ea conconitant. als. sepe. sincopis qdem ppter fortitudinem doloris exsoluentis virtutē: z spasmū ppter cām dictā supra. **C**Et post ista in malitia sunt vulne/ra que sūt super iuncturas: qm tarde meliorationē recipiūt ppter vehementem iuncture motū: vñ iūcture attrahuntur ad ipsum: z ppterea q amplitudo que est apud iuncturam est apta vt materia ad ipsam descendat, z in ea retineat^r: que impediāt apostematis z solutionis cōtinuitatis melioratio/nē. notant. q omnis solutio cōtinuitatis: que in neruis acci/dit: seu aduenit nervosis est mala: z quāto mēbra ipsa sunt vehemētioris sensus tanto est deterior. Et q omnis solutio cōtinuitatis que aduenit iuncture est mala: z quāto iūctu ra fuerit maior: z maioris z frequentioris motus: tanto est deterior. **C**Et cum superuenit spasmus vulneribus lacerto/rum nō recipit curationē. Dixit aut. nisi incidat lacertus in latitudine, z si sic incidat opz vt illius mēbra actio destruat^r: quare cum tale vulnus euenerit conare si poteris spasmum medicinis amouere. q si nō poterit: tunc lacertum fm lati/tudinem incide. Melius enim est. dixit Sal. vt paties sic se habeat qz vt spasmū moriat^r. **C**Et dixit auctor cōpendij. q vulnera que magne cōcauitatis sunt, siue magnā habent p/funditatē timorosa existūt. **C**Notat. q cum vulnera susce/pa z timorosa cuz malis z mortalibus signis apparuerint cura fugienda est a medico: z eger in desperatione ponēdus est a medico. Si vō mortalia signa nō apparuerint cura pro/sequenda erit semper protestatione premissa de vulneris su/spitione. Quidā tamen dicūt in nullis vulneribus bonum esse a medicatione desistere: ppterea q natura aliquādo oc/culto z subtili ingenio pcedit: z per se ad finē salutis perdu/cit ad ea que medico impossibilia fore vident^r: z multo ma/gis si iuncta fuerint a medico auxilia rōnabilia preparant^r: z in his multa exēpla scripta reperiūt^r: z ab antiquis: mo/dernis qdē similia diebus nostris practicantibus frequen/ter occurrunt. **C**Inquit auctor cōpendij. Salubrius vul/nus est qd sit in carnosīs locis paucos nervos: paucas ve/nas siue arterias atq⁷ pelliculas: aut pauca ligamenta habē/tibus. z q est remotum a magna concatenatione vel pūnar/tum magna concauitate.

De curatione solute cōtinuitatis in generali. Cap. vj.

Ermone secundus monstrauit q indicatio nes curatiue morboz sumit^r a tri/bus generibus rerū p quas medicis cōsidera/re debet. scilicet a rebus preter naturā: z ab his pnci/palibus: z a rebus nālibus: z ab his scōdario: z a rebus nō naturalibus: z ab his tertio: z cōsequēter a rebus qdē preter naturā sumit^r pncipalis indicatio curatiua, quia ipse sunt que auferri demonstrant: z que abijci debent a cor/pore. A re vō naturali sumit^r indicatio scōdo: qz ipsa cōserua/ri bz, z nō permutari: z tertio sumit^r a re nō naturali inqstū ipsa debite approximata est causa curatiua morbi: z ecouer/so indebite approximata est cā ei⁹ effectiua: vel augmētati/ua: vel cōseruatiua: siue phibitiua: aut retardatiua curatio/

Nico. sermo. vj. liij

nis ipsius. Et monstravit sermo predictus qd quis res preter naturā sit triplex. s. morbus causa eius et accidēs que indicant auferri: tamen indicatio curatiua pncipaliter sumitur a morbo. s. eius essentia: vt Sal. declarauit in tegni. ca°. Ad manifestos ho egros et c. quare cum ita sit erit et consilium in soluta cōtinuitate indicatio curatiua a predictis tribus rebus generalibus sumēda, et generaliter et principaliter a re preter naturā pmo a morbo, scdo a causa: et tertio ab accidente: et scdo a rebus naturalibus: et hanc pncipaliter a natura et virtute corporis seu mēbris: et tertio a rebus nō naturalibus: et hanc pncipaliter ab aere. Et in isto sexto caplo ponam generalē curationē: solute cōtinuitatis indicatione sumpta a re preter naturā que est essentia ipsius morbi. s. solute cōtinuitatis. Et dico qd ipsius generalissima curatiua intentio est vnitio, cū cōtinuitatis solutio vt dictū est sit membrorum s. naturā vnitorum et cōtinuatorum seu cōtiguatorum separatio indicās semp p suū debere curari cōtrariū: manifestū est qd ipsorum membrorum siue partium solutarum adducens eas ad vnitatem cōtinuitatis siue cōtiguantē querat ipsarū sanitas erit illius sepōnis curatio, vñ ait Sal. in tegni. soluta cōtinuitate alicuius particule seu membri et curationis, intentio est eius vnitio: verū tñ nō. cuiuscūq solute cōtinuitatis vnitio est possibilis: s. cuiuscūq sic: cuiuscūq nō. Et propter qd notant q solutio cōtinuitatis accidēs mēbris organicis: vt in precedentē tractatu patuit duplex est: qdā aut que eis accidit vt organica sunt q sit preter vllaz manifestā solutionem euēnientē in aliquo: vel aliquibus cōsimiliū partium pponentiū ea: que dislocatio: siue separatio iuncture dicūt: et ista est possibilis curationis: prout de ea determinatum est in tractatu precedentē: et qdāz est accidēs eis: nō vt organica tantū sunt. sed p manifestam solutionem euēnientē in aliqua vel aliquibus partium cōsimiliū cōponētū illa, et ista est duplex: quedā in qua partes sic solute sunt q non amplius remanent sub regimine naturæ: sicut in abscissione alicui⁹ organici mēbris totali. aut quasi totali cōtingit, et ista est impossibilis curationis: q non pōt pars organica abscisa regulari, neq si reponat vnū: de qua loquēs Sal. dixit. vnitio in organicis est impossibilis, cum enim abscindit vnū membrū organicū totū a corpore im: possibile est vt ipsū amplius reuniat eidē: et causaz reddēs Haly. in cōmēto. dixit. qd est ppositio ipsius membri officialis ex partibus diuersarū substantiarū: que duobus modis prohibet regenerationē eius: et eius reunionē: vno modo ppter indigentia diuersarū partium qb? carebis: et si habem? tale medicamētū: tūc et si cōfert vni partiu noceret alteri ppter diuersitatē suarū cōplexionū et compositionē: et aliorū: quedam partiu membri officialis nō sunt vnibiles vt spermaticæ sicut patebit. Et tunc Haly. instat ptra dicta propterea q cum a plantis soluit ramus iterato renascit: et reunitur: et ppterea q caude serpentū et stellionū renascunt: et ppterea q dentes in pueris cadentes, et quādoq in senibus regenerant. Et solutē ad dictas instatias dixit. q ramus abscisus a planta renascit: q planta habet in se materiā cōiunctā ex qua generata fuit: et ideo si auferat potest regenerari ramus in ea: licet hec causa sit vera: tamen nō est in oibus plantis vlt vera: qm vt dicūt: reperiunt quedam plante tante pfectionis q si ab eis pars abscindat non amplius regeneratur. Et dixit Haly. q causa quare in serpentibus et similibus caude abscise regenerant est q caude in eis ex superfluitate nutrimenti ipsorum sunt generate et non ex materia membrorum ipsorum radicaliū: ita q de caudis earū est similis sicut de cornibus et ungibus ab aialibus abscis que regeneratur: omnis namq animalis pars que est superfluitas: et non p essentialis abscisa regenerari pōt ex superfluitate nutrimenti quotidiani. Quidā tamen dixerūt. q hoc dictū Haly. nō bz veritate: meo q cauda in illis animalibus abscisa ad tempus viuūt et mouet: et propterea Cōmentator reddidit aliā cām que est q in aialibus imperfectis in quibus anima nō est, vna

vnitate essentiali et māli. als. numerali si sit abscisio partis pōt regenerari: sed in aialibus perfectis in quibus anima est vna vnitate essentiali et materiali numerali nō pōt fieri regnatio partis abscise: et inde est q ad generationē illius partis foret necessaria sementa que sit per gionē alterius anime a propria anima: et sic illud animal nō esset tunc vnū vnitate materiali. als. numerali: sed esset tūc plura aialia: istud ēt cōm Cōmentatoris pluribus nō videt vey: qm si pes vel aliud mēbris ab animali imperfecto abscinderet nunq regeneraret in eo vt experientia monstrat. Et dixit. q dentes re generant in pueris et alijs ex materia referuata spermatica: nam natura pmo generat dentes debiles: quos postea abijcit, et postea eos generat fortes. Quidā dixerūt. q causa supra dicta quā assignauit Haly. q mēbrū officiale abscisū nō re generat: neq vnitur: ppterea q medicamen diuersum non potest ei appropinquare: put sue partes diuerse exigunt nō est vera. pmo q vnio partiu solutiarū. scdo q medicamen diuersarū naturarū poterit ita huic morbo appropinquare sicut in morbis alijs diuersarū complexionū: vt in emittitico et sili bus. qm huc in illis: ita et in isto natura erit potens separare inter virtutes medicaminis et afferre vniciūq mēbro qd congruū erit. Alia est solutio in qua partes separate permant sub regiminenature, aut nō accidit solutio cōtinuitatis nisi in cōsimili membro tantū: et ista solutio potest vniri. Dixit enī Sal. in tegni vnitio in omiomeris solutis nō est im: possibilis: imo possibilis: verū tamen vnitio mēbris omiome ri soluti duplex est. quedā vera et propria: et que perfici dī via pme intentionis que est vt membrū solutū vere et certe vniat tur seipso nullo extrinseco addito: vel interueniente ad vnio nē partiu eius: quedā est vnio nō ita vera et propria que pfici dicūt via scde intentionis que est quādo mēbrū solutū non potest vniri seipso lz vnias aliquo modo aliquo extrinseco adueniente colligēte partes eius. assimilant vnionē partiu membrū solutū factā fm pma intentionē: partibus calcis solutes: qm mediante calce vniant. et factā fm scdam intentionem assimilant lapidi soluto: qm eius partes mediante calce vniant: pduenit aut predicta diuersitas vnionis partium solutarum et diuersitate membrorum, et pppie modū substantie eorum: quibus solutio accidit: membrorum enim que sūt mollia vt sanguinea sicut caro et pinguedo: et possibile est ea vera et certa vnione vniri: qd qdem accidit pmo ppter substantie eorum mollietatem glutinosā facientē ad ipsarū adherētiam. scdo ppter abundantiam materie nutritiis in eis que est pps deperditē mā. tertio q illa mā est conuertibilis facit liter et presto in eam. et quarto propter fortitudinē agentem illam cōuersionē, et illam vnionē. s. virtutis nutritiue: qdam enim mēbra sunt dura, sicut os et cartilago: et aliqua ligamētā: q mēbra Aui. pmi. 4. magna vocauit pcpue cū eis ossa itelligēs: vt q plm sūt corpulēta et magne mollietatis: aut pp dignā opōnē ipsarū quā hnt in sustentādo totū corp⁹ de quibus loquēs Sal. in tegni. ait solū cōtinuitatis in osse adueniens insanabilis est fm pma cōsiderationē. i. fm viā pme intētiōnis, qm est impotēs fieri. ppter duritiē ossis: ppterea q solidatio fit per cōglutinationē: et glutinatio fit p muiscationē labiorū, siue partiu solutarū: sed soluz membra mollia habēt talem materiā inuisibilem et adherentiā faciētē: que ab ipsarū labijs: siue partibus solutis pfluūt et resudat: ousa aut mēbra nō hnt eam. Nō enim pōt ab ipsarū partibus solutis talis mā inuisibilis resudare. Sed dixit Sal. fractura ossis est fm quēdā modū qui fm cōsiderationē scdam: siue s. viā scde intentionis que est q partes eius fracte aliquo extrin: scdo interueniētē ligamēt. s. porro sarcoide in circuitu illius fracture generato. Et dicēs Sal. mēbra dura nō posse cōglutinari ppter duritiem eorum: innuit. q si aliquā ipsa fuerint mollia poterūt cōglutinari fm viā pme intētiōis: qm adhuc habēt humiditātē inuisibilem que pōt ab ipsarū labijs resudare et adherētiam facere. Ideo dixit Sal. q molle et pueri/

Solutio cōtinuitatis in mēbris organicis est duplex

vide cas
de cōtra
re nō pglu
uamē.

De pglu
dū mē
bros mē
dū mē
pōt fieri

In arte
na possit
vnc cōtra
ludari.

le eos p̄glutinari possibile est mēbrū aut durū: iuxta alio. pu
ta os tādū dī, z est molle q̄dū est plicabile: z h̄ f̄z quodā
z in tota augmāstica etate maxie in corporib⁹ calidis z hu
midis. Scdm̄ autēz alios est vsqz ad 14^m annū, z fm̄ alios
vsqz ad vigesimū. Inuētū enim ossa quorundā puerorū: quo
rum etas erat decē annorū esse cōsolidata fm̄ intentionē pri
mā: quorū tñ os mollius fuerit tanto p̄solidabili⁹, siue illud
os tale fuerit ex p̄plexione nālī siue etatiua. Et q̄uis Sa.
z s̄lt̄ alij auctores solū assignauerint pro causa impossibilis
cōglutinationis v̄e z certe ossiuz solutoz duritiem: ipsoz tñ
alie a probis medicis assignant̄ cause: quāz vna est defect⁹
materie nutritiualis superabūdātis in eis: z sc̄da est diffi
cultas cōuersionis ipsi⁹ cite m̄ae: eo q̄ solida sit: z tertia est
debilitas agentis. s̄. v̄tutis nutritiue q̄ debilis est in eis: z in
oib⁹ ē mēbris exangui⁹: z q̄ ossa mollia puerilia ad huc
h̄nt materiā nutritiualē v̄tutē nutritiua ad huc satis forte: z
ideo glutinari v̄e: z certe possunt. Et dictis p̄z q̄ quando
Salz. de inge. sanī. dixit causa apostematis ablata necesse
est vt firmet̄ os fractum cum ferula post cōductionē eius: z
longo tempore dimittat̄: qm̄ cōsolidatio huius membri sit
ex cibo qui ei s̄lt̄ sit aut in osse puerili: intellexit aut cōso
lidationē nō veraz z certā: sed incertā intelligi voluit. Que
dā. n. mēbra sunt media inter p̄dicta mollia z dura: de quo
rum numero sunt nerui choide vene z arterie z p̄nīculi, z
q̄dā ligamēta z cutis: z ad hōz mēbroz solonē differūt q̄
dā a q̄busdā: q̄dā enīz voluerūt ea posse vere z certe v̄niri: z
q̄dā nō, z q̄dā dixerūt q̄dā ex eis posse v̄e p̄glutinari si p̄iun
gant̄ cū mēbro molli solutoz: pp̄ q̄d ad cōglutinationē eorū
sufficit: q̄ solū altep̄ extremū cōglutinādū sit de mēbris mol
libus. Dixit Salz. de inge. sanī. vulnera que sunt in
pulsu. i. in vena pulsati om̄ est a q̄busdā medicis nō posse
cōsolidari: quoz q̄dā affirmāt h̄ experimētō: z q̄dā rōne tali
que est q̄ vna ex pelliculis. i. tunīcis pulsantiū venaz dura
est cartilaginosa: z durū corpus nō pōt cōsolidari eo q̄d soli
datio nō fit nisi in teneris corporib⁹: sed dixit Salz. ego vidi
venas pulsantes v̄e p̄solidatas: z carnē circa eas ḡnatā: z vi
dī hoc in vulnerib⁹ in fronte z oculis z planta z rasceta ma
nus: z hoc ē vidi in quodā iuvene s̄lōmato q̄ erat rusticus,
cui⁹ arteriā flebotomatoz p̄ussit errās credēs s̄lōmassē ve
nā q̄ p̄ip̄: s̄lōmatus fuit. Et rōnē illoz soluēs Salz. ait. q̄
pelliculas vene pulsantis eē duras arguit eas esse difficilē
ad soluendū z ad p̄solidādū: nō tñ necessariū est q̄ nō possint
cōsolidari: z pp̄ hoc nō opz te desperare de p̄solidatione sui:
z maxime si vulnus parū est z corp⁹ molle nālīter, vidim⁹
enīz multotiēs venas pulsantes incisas in pueris z mulieri
bus pp̄ eoz molliē p̄solidari: z difficilīus q̄z vene nō pul
santes. Dixit Aui. q̄rti 4^a ca^a p̄. de solone eueniēte in ner
uis z venis dixerūt q̄dā. q̄ nō redūt cōt̄inuitati sicut erant,
sed p̄st̄guitati sic p̄glutinātē. i. reglutinosā currente super os
z seruāt cōtactū z cōt̄iguitatē ipsoz: z q̄dā dixerunt q̄ solū
accidit in arterijs. Sz Salz. iaz p̄dixit eis istud: z dixit q̄ imo
q̄nqz incarnant̄ arterie: z hoc p̄ testimoniū experientie: z ē
cū cōcessionerōnis. testimonio q̄dē experientie: qm̄ nos iam
vidim⁹ arteriaz que est sub basilica z caput arterie tempo
ris z cruris incarnari. cū c̄cessionē x̄o rōnis: qm̄ os est extre
mitas in duritie: z nō incarnat̄: sed vene z arterie sic z nerui
z choidez alia h̄z sunt media inter ossa z carnē: q̄re opz vt
eaz dispositio sit media inter dispōnē ossiuz: z dispōnē car
nis: q̄re sūt min⁹ recipiētes eā q̄ ossa. Incarnat̄ ergo z ma
xime q̄n sectio est minima aut parāz corp⁹ est hūidū z lene:
z nō incarnat̄ in diuersificato ab eo: q̄z est magna eaz sectio:
z q̄n est in corpe sicco z duro. Dicūt. vuln⁹ eueniēs me
dijs mēbris in corpe molli difficiliter incarnat̄ ē si parū
sit. eueniēs v̄o in mēbris ip̄is in corpe duro ip̄olē est q̄ in
carnē. Et cāe difficultatis siue ip̄olitatis incarnationis eoz
sunt ille eedē q̄ dicte sunt in vulnere mēbroz duorū de duri
tie z paucitate nutritiui z difficultate p̄uersionis cito ipsi⁹

z debilitate v̄tutis nutritiue agētis incarnationē: z v̄tra eas
addit̄ cā alia. s̄. indebita reductio partiū ipsaz solutaz: z ip
saz indebita cōseruatio indebita reductione, z hoc maxime
p̄z in neruis, quoz extrema fm̄ plm̄ indebite reducunt̄: eo
q̄ eoz extrema p̄trahunt̄ indebite ē: z si debite reducte fue
rint p̄nt cōseruari. Extrema ē venaz z arteriaz p̄trahunt̄ z
indebite reducunt̄. Dicūt q̄dā. mēbra media soluta f̄z lō
gitudinē aut ē fm̄ latitudinē nō totalē incarnant̄ z v̄e v̄niri
tur. Soluta v̄o fm̄ latitudinē totalē nō incarnant̄: maxime
si pars aliqua quātitatiua abscisa fuerit. Inq̄t Hyp. 6^a affoz.
quādo incisus fuerit os aut carilago: aut neruus: aut maxil
le tenues: aut p̄reputiū. i. pellicula regēs castaneas: siue caput
v̄ge, neqz crescunt. i. nō redeūt ad illā quātitatē quā p̄mo
habebāt. neqz p̄glutinant̄. i. nō p̄solidant̄ per viā p̄me inten
tionis. Et istis p̄z q̄ mēbra nō p̄hibentur p̄solidari per
viā p̄ime intentionis: q̄ sunt spermatica vt q̄daz putauē
runt. q̄d p̄z de osse molli q̄d vt supra dictū est pōt v̄e z certe
p̄solidari, s̄. ideo nō cōsolidantur sic. q̄ sunt dura aut habēt
aliquā causam de predictis que difficultant vel prohibent
ipsoz certam vnionem.

Et colligitur ex predictis z v̄bis auctoz q̄ condi
tiones facientes ad facilitatē vel diffi
cultatem curationis vulnorum sunt. 14. Prima est ipsius
simplicitas vel compositio. nam simplex vulnus facilius cu
ratur: compo^m v̄o difficiliter. Sc̄da est vulneris figura:
nā vulnus rotundū difficiliter curatur: longum facilius: la
terale mediocriter. Tertia est de p̄ditio substantie vel eius
indeperditio: nam vulnus cū deperditione substantie curat̄
difficiliter: sine perditione v̄o facili⁹. Quarta est totalis
abscisio membri vel nō totalis: nam membrū particulat̄ absci
sus facilius curat̄, totalit̄ v̄o abscisus nunqz curat̄. Quinta
est membri curities vel non totalis mollietas: nam molle
facili⁹, durū v̄o difficiliter curatur. Sexta est mēbris sangui
neitas vel exangueitas, nā sanguineū facili⁹ curat̄ exagūe
x̄o difficiliter. Septima est mēbris subtilitas z grossities:
siue mediocritas: nā subtilitas difficultatē vt p̄z in p̄nīcu
lis: z aliq̄n impossibilitatē curationis operat̄ vt p̄z in veli
ca: z grossities facilitatē z mediocritas mediā dispōnē facit.
Octaua est nobilitas mēbris z ignobilitas: nā nobilitas
q̄nqz impossibilitatē operat̄ solidationis: vt p̄z in corde: z
quandoz difficultatem, vt p̄z in epate. ignobilitas x̄o fm̄
plurimū facilitatē operat̄. Nona est motus mēbris z ipsi⁹
quies, nā motus impossibilitatē vel difficultatē facit: vt p̄z
in corde pulmōe z arterijs, z ē in diafragmate: q̄es x̄o faci
litatē: opz enīz. vt ait Salz. mēbrū v̄niri debens vt sit in gete.
Decima est incessus supfluitatū sup mēbrū: nā eaz ince
sus difficultatē opat̄: vt p̄z in meri stomacho intestinis vesi
ca m̄rice z v̄ga. Undecima est remotio mēbris ab appropi
atione medicine: z eius p̄pingtas: nā remotio difficulta
tē: p̄pingtas v̄o facilitatē facit: p̄pea exterior vulnora faci
liter, interior v̄o difficiliter curant̄, z difficilī⁹ eoz q̄cūqz a
stō magis remota fuerint. Duodecima est reptio paucay
supfluitatū in corpe: z ipsaz multitudo: nā paucitas eaz fa
cilitat curationē multitudo v̄o difficultatē: vt p̄z in kakochi
mis cerebri: z in kakochimis: z p̄pea dixit Hyp. q̄ hydropi
cis vulnera q̄ nascunt̄ difficiliter sanant̄. 13^a est situs mē
bris in alto z infimo corpi: nā vulnera que in mēbris supio
rib⁹ accidunt facili⁹ curant̄: q̄ x̄o in inferiorib⁹ difficiliter vt
p̄z in vulnerib⁹ crurū. 14^a est vulneris fūdamētū vel pri
uatio ei⁹: nā q̄d h̄z fūdamētū: z q̄d h̄z orificiū exteri⁹ vel in
teri⁹ facili⁹ curat̄: q̄d v̄o h̄z orificiū interi⁹, z ex s̄lt̄ difficilīus.
Lōp̄es aut v̄nio p̄tū solutay triplici instro. s̄. dieta potio
ne z chirurgia. Nota q̄ in oī soluta p̄tinitate ad ipsius
vnionē oīa p̄dicta tria instro nō sūt necia: sed in q̄busdā par
tis solomib⁹ sufficit dieta. In q̄busdā v̄o exigit̄ cū ea potio:
z in q̄busdā cum ambobus illis perquirēt̄ z tertiū. s̄. chirur
gia: de quibus per ordinem dicetur in generali.

Cōditio
nes faci
tes ad fa
cilitatē v̄
difficulta
tē curatio
nis vulne
rum.

Alis. i. cu
lum.

De curatione solute cōtinuitatis pōietā in gñali. Ca. vii.
Noniam quidem ois soluta cōtinuitas in qualitate peccat. ppter dū-
 plice humiditātē que in qualibet soluta pōinui-
 tate repit. s. subtili z grossa. Cū enim daly.
 practice. 4. nō est vlcus in quo humiditas nō
 adunat z iordites: qm̄ que in mēbro adunat supfluitas pp
 tībū eius a nā expulsi z trāsmisus ad mēbrū semp: que dū
 plex supfluitas in quolibet mēbro vno repit: z hoc ptingit
 tam ex dispōne cibū siue mēe nutritiue: tēniz vītus nutri-
 tiua nō est infiniti vigoris in alterādo cibū z in assimilando
 ipsius terminis: qlibet ē cibū ptes hz inepas quas dā ad
 susceptionē forme mēbroz: z itaqz tam ex parte agentis de-
 ficiētis in sua actiōe qz ē ex pte ipsi? cū siue mēe est qz nul-
 lus cib? ē qz qz ad suas ptes oēs i mēbris puerat: s. remā-
 nēt in mēbris ex eo qdā ptes supflues: qz ideo remanēt: aut qz
 sunt nimis subriles aquose: z nō potuerūt coagulari vt reci-
 piant formā mēbroz: aut qz sunt nimis grosse terre: z nō
 potuerūt bñ inuiscari cū alijs que susceperūt formā mēbro-
 rū. Vex dicit daly. pdictay duay supfluitatiz que subtilis
 est z vaporosa egressione exit in sensibili: que vō est grossa
 sordē facit qz supcutē iuenit: z aliqñ. que media est inter eas
 sudore expellit: sed in egris nō est sic: z pprie in mēbris solu-
 tis: z hoc iō qz ois soluta pōinuitas mēbro adueniēs ipsum
 debilitat: qre nō pōt illas supfluitates resolvere z expellere.
 Cū adiuuat ad supfluitatū humiditātū multiplicationem
 ipsius mēbz debilitas duobus modis. Primo. qz sicut forte
 z sanū pōt nutrimentū sibi delegatū digerere z couertere ita
 debile nutrimentū sibi delegatū digerere nō pōt. imo ex ipso
 supfluitates generant. 2. qz supfluitates alioz membrorum
 nō pōt a se repellere. Cū pte in due humiditates in soluta
 pōinuitate reperte nō semp extrahūt mēbrū solutū a sua nāli
 cōplexione ad cōplexionē humidā egitudinalē. sicut iam q
 dā putauerūt omne vulnus fuisse cōpositū cū mala cōplexio-
 ne z frustra auctores diuisissent vulnus in simplex z cōposi-
 tū. sed ipsū in sua nāli cōplexione diuisissent ipsius vnio-
 nē impediūt: z humiditātē refudāt ab alijs vulnerib? inui-
 scatiua. aut relaxant: aut subtiliāt liqz sordē debito illā facien-
 tes: aut ingrossant: vt igi? impedimētū vnionis tollat z in-
 uiscens labia vulneris necesse est pdictas humiditates aufer-
 re z exiccare. Quare dicit Aui. qrti. 4. scias q oia vulnera
 indigēt exiccatione qdā: quapp oēs auctores cōueniunt in
 hoc qz vulneris curatio est eius exiccatio: z est hec generalis
 intentiō nō qdē sumpta ab essentia morbi. s. ipsius solute cō-
 tinuitatis recte. imo indirecte. s. ab eo qd rectū z pma inten-
 tionem curatiua vulneris. s. vnionem impedit. qd est pze-
 dicta duplex hūiditas: z hū intentiō cōpetit tam vulnēri sim-
 plici qz cōpositos in simplici ceteris paribus paucior hu-
 miditas multiplicat qz in cōposito: z maxime cōposito cum
 depditiōne substātie: p3 ergo ex dictis qz oē vuln? est hūidū:
 cū ergo auctores dicūt de aliquo vulnere qz sit siccū nō abso-
 lute intelligūt: s. cōpatue ad vuln? hūidū illo: aut qz cōpo-
 sitū sit cū aliquo morbo sicco: aut cū mala cōplexione sicca. eget
 ergo oē vuln? in qz tū vulnus exiccatione ad hoc vt vniat. z
 siccū cōfert vulnēri in qz tū vuln? per se: s. per accēs hūidūz
 pōt ei cōferre vel competere. vt inferi? apparebit in pcessu:
 quapp z dieta per se pferens vulnēri d3 ē exiccatiua: z cū h
 phibitiua ab oibus sex reb? nō nālib? quolz ledere potenti-
 bus ptes solutas. Cūqz hyp. 5. affor. frigidū vlcērib? i.
 oib? solutis pōinuitatib? mordax z lesiuū doloꝝ inductiuū:
 intelligēs de actuali frigido siue aer: siue aq fuerit: siue alter
 liquoz siue alia qz cūqz res actu frigida. z hoc iō ptingit: qz
 membra qz discōpta sunt z cute nudata: vt dicit Sal. 4. de
 simplici medicina: sunt valde lesibilia ab occurrentib? ipi-
 mentib? qz nō hnt cutē resistētē ipressiōi illoꝝ. frigidū ergo
 actu vulnerib? occurrēs facit ea alterat in frigidādo: z etiā

cōstringēdo addit in soloneptiū vulneris. qre mordet eas. si
 doloꝝ in eis cat. z vificat affo. de frigido tā remisso qz intē-
 so: s. remissūz min? mordeat qz irēsu. Cū quo p3 q actu
 frigidū p se nocet vulnerib?: qzuis p accēs posset quodā mō
 iuuare vt cōrosiū cū caliditate: vt patebit in pcessu: calidū
 aut actu moderatū in caliditate est vlcērib? pueniēs. intēsu
 hō calidū ea mordet alterādo ptes eoꝝ ad calitātē pter nāz
 z nimīū ratificādo z dilatādo ptes vlceꝝ soluedo doloꝝ cau-
 sat: z sic intēsu calim p se vlcērib? nocet: s. p accēs qz cō-
 ferre possit: vt in processu patebit de cauterio ignito pueni-
 ti qbusdā vlcērib?. Cū debz vnusqz solone pōinuitatis pa-
 tiens angustias sollicitudines tristitiā z suspitiōne abhūcere:
 z gaudiū z leticiā qre p posse: z d3 somno z vigilia vti mo-
 deratis. Cū quāqz mēbrū vulneratū debeat teneri getū: re-
 liqua tñ exercitiū vti debēt: si quo poterit corpus exercitari
 stante mēbro vulnerato in gete: sicut pōt in vulnere manus
 siue brachij qd pōt teneri pectori applicatū: z in vulnere alio
 pluriū mēbroz: tūc d3 corp? exercitari exercitiū moderato:
 si vō nō poterit corpus exercitari mēbro vulnerato in quiete
 stante: sicut nō pōt in vulnerib? pedū z tibiaz z pluriū alio
 rū mēbroz: tūc loco exercitiij reliq mēbra fricāda erūt: vt ip-
 soꝝ soluant supfluitates: ne retētē z multiplicatē ad vulne-
 ratū mēbrū decidāt: possunt quoqz sup mēbro vulnerato fric-
 cationes leuissime fieri nullā faciētes attractiōne z a motu
 abstineat. Sal. in li. de auēte hyp. dicit. qz deambulatio z
 stare sup pedes erectos nocet vulnerib? multis modis z p
 prie vlcērib? pedū: z hoc est qz dicit Sal. ppea qz stādo erect?
 z ambulādo neciō extēdunt musculi qb? sustētāt corp? z a
 terra erigūt: qes aut z imobilitas pdest. Cū Balnea hō z lo-
 tiones hūectātia oib? vlcēribus p se nocēt: qzuis p accēs qz
 busdā pferre pnt: vt patebit. exiccātiā vō p se pueniūt: qzuis
 qbusdā vt ostēdet in pcessu nocere valeāt. Cū Libaria oia z
 pot? idigestibilia z supfluitatū gñatiua z putrescibilia vitēt.
 Ingt Sal. affo. 7. infirmo stolidi medici pultes z carnes du-
 ras comedere pciunt: vñ a pā malū z virus in vulnere acq-
 rit lōgo durabit tpe ex qz fortasse mēbz ad putrefactionem
 deducet z ppe in estate. Aui. a vino qz replōne oīno custo-
 diant. Cū dicit Ras. in diuisiōib? minora cibuz vulneratis
 in pmiis dieb? z pciue si nō exierit a vulnere sanguis pluri-
 mus. Et vtere in pmiis dieb? ciboz z potuū paucitate boni
 chimi gñatiūoz: z isti pauci dies numerari debēt f3 magni-
 tudinē vulneris. qz in maximis vsqz ad nouē dies. in nō sic
 magnis vsqz ad septē dies: z in minorib? vsqz ad qnqz: z i pui-
 vsqz ad tres. Nā in vulnerib? istis i dictis teris diez sit apā-
 tis affecuratio: z ipsi? sedatio fieri p sūeuit f3 plm. Et debēt
 cibi in pmiis dieb? declinare ad acetositatē maxie in magnis
 vulnerib?: sicut ait Ras. in diuisiōib?. Post pdictos vō dies
 dicit Ras. ibidē. fac dilatatiōne sup infirmū in cibo paulatiz:
 z sic gradatiz ad regimē qz vti p sūeuerat reuertat. Cū Hugo
 aut qz fuit expimētator magn? nutrebat vulneratos suos a
 pñ? gallinis capponib? pullis pācib? z phasianis z auib?
 puis bonis z carnib? edoz z castratoz iuuenū z brodio vi-
 ctayz carniū z ouis sorbilib?: z dabat eis bibere vinū meli?
 qz poterat iuenire sine aq admixtiōe z vinū qd nāe humane
 ipse asserbat eē amabiliū sūmū ē vinū albū subtile aromati-
 cū suauē ad bibēdū: z dicebat qz hū vinū ē de qz sanguis: qz
 sine aliq me? gñat? z qz nā cū tali vino in vulnerib? optime
 opat. Et multi medici sūt sequenti Hugonē pfirmātes max?
 de exhibitōe vini ex vbo Sal. in li. de ige. sa. vbi ait. vinum
 vulneratis nullo subtrahēdū eē nisi supuenerit calz apā: oī
 cūt tñ qz a pñ? dcm regimē d3 in qz tate tēpata admistrari:
 z donec a calo apate fuerit secur?. Ego tñ credo viā auctoz
 eē meliorē. Cū vnusqz vulnerat? d3 oī die suas expurgare
 supfluitates qz si sponte nō emiserit iuuēt suppositorio vel
 clysteri. Cū sup qz vulnerat? saltē vulnē magno a coytu
 abstineat: z pciue si vuln? fuerit i capite cū penetra? inā si
 hic nō cauerit a coytu in spā? celeriter deducet z in mortē.

Quo oē
 vuln? siue
 vlc? indi-
 get exicca-
 tiōe: qz
 aliqz ipso
 rū intelli-
 git eē sic-
 cum.

Alto defici-
 chione.

De curatioe solute & continuitatis p pportionē in gñali. Ca. viij.

Sicut vulnere inq̄tū vuln⁹ est p se dieta cō/ uenit exiccatione: sicut eidē cōuenit po/ tio q̄ desiccet. **C** Inq̄t Cōciliator p^a pbleuma/ tū. pbleumate. 23°. In vulnere sanguineo. i. san/ guinolēto. i. recētū cū sanguine suo: siue adhuc a quo fuit sanguis: cataplasma. i. locale auxiliū supponēdū sub q̄cūq; forma apponat^r d3 eē desiccatiū. sup. 7 sicut sumē dū interi⁹ p vulnere⁹ intrinsecis d3 eē desiccatiū. **A**lit^r Haly. vbi. s. ex supfluitate subtili in vulnere rubigo emittit^r: aut sordes ex grossa: 7 hac de cā vltima necessaria sūt medi/ camina q̄ desiccēt 7 lauēt sicut. i. desiccēt rubedinē. alio. rubigi/ nē 7 eleuēt 7 lauēt sordē: 7 sūt xba Sal. 3° de inge. sani. egēt oia vulnera exiccatione: 7 egēt ēr absterfione: qm̄ sicut subti/ lis humiditas repta in vulnere d3 exiccari. ita grossa d3 ab/ sterfi. Auic. aut solū ep̄sūt de exiccatione dicens vt patuit: q̄ egēt exiccatione q̄dā 7 nō exp̄sūt de lauatione: siue abster/ fione. Dicūt q̄dā. q̄ reliq̄t de absterfione notuz: sicut ēr fecit **A**p. in pbleumate dicto. **C** Alij aut dicūt. q̄ **A**p. 7 **A**ui. po/ nētes hāc gñaliissimā itētiōē curatiūā nō exp̄sērūt de ab/ sterfione: q̄ itētiō absterfionis nō est gñalis oib⁹ vulnere/ bus. quēadmodū est itētiō exiccationis: 7 rōnē assignant: q̄ in oī vulnere repit^r actu hūiditas subtilis. que indicat de sui exiccatione: s3 nō in oī vulnere repit^r actu hūiditas grossa in dicās de sui absterfione: 7 p affirmatiōe hui⁹ dicunt. q̄ qm̄ auctores dixerūt. q̄ in oī vulnere necessario repit^r p̄dicta du/ plex hūiditas: nō intellerūt actu. s3 aptitudine: q̄ in oī vul/ nere est aptitudo vt dicta duplex humiditas gñet: non tñ in oī vulnere actu gñat vtraq; hūiditas in vulnere. n. simplici 7 singulari cū p̄sto curat^r p vnionē suoz labioz: 7 p solidat^r p subitā exiccationē nō gñat humiditas grossa q̄ egeat ab/ sterfione: vt experientia declarat. Dicūt tñ q̄ talis humiditas grossa gñat in oī vulnere cū dep̄ditiōe substatie cū nō p̄sto solidat^r. nā i eo post tps gñat vtraq; hūiditas actu illa gros/ sa q̄ eget absterfione: attñ q̄ pauca sunt vulnera in q̄b⁹ hūidi/ tas illa grossa nō gñet actu in cura gñali exp̄sērūt de inten/ tiōe absterfionis. **C** Et dixit Sal. vbi. s. q̄ oia vlcera egēt exiccatione nō qdē eq̄lis: sed diuersificata: 7 iō **A**ui. notanter dixit. q̄ egēt exiccatione q̄dā. i. nō eq̄lis: sed varia 7 diuersa: 7 p̄cedit dicta varietas 7 diuersitas aliq̄n ex pte ipsius solute & continuitatis inq̄tū est simplex vel cōposita cū dep̄ditiōe sub/ statie: 7 tam in simplici q̄ cōposita. p̄cedit ex q̄titate humi/ ditatis subtilis in ea rep̄t diuersimode: nā q̄to maior q̄ti/ tas illius hūiditatis in ea aggregat^r tanto exiccatio d3 esse maior 7 e⁹: 7 p̄cedit ipsa diuersitas ex pte rerū nālū vt cō/ plexionis 7 etatis corporis 7 mēbz soluti: qm̄ in corpore 7 mēbz sicco maior experit^r exiccatio 7 e⁹ in hūido: 7 p̄ce/ dit ex pte rerū nālū: nā q̄to regimē p̄teritū 7 p̄sens fue/ rit minoris supfluitatis generatiū. tāto minori egeat cura/ tiōe 7 e⁹: 7 sicut q̄to regio 7 cōstitutio aeris p̄ns siccior fue/ rit tāto minori egeat exiccatione 7 ecōuerso. Et sicut sunt alia plura diuersificatiā q̄titate exiccationis: de q̄b⁹ in p̄cessu 7 sp̄alib⁹ cap̄lis apparebit. **C** Et intellerūt auctores exicca/ tiōē fieri debere in oī vulnere: nisi sit cōiunctū cū aliquo p/ hibente exiccationē fieri. aut cū aliquo indicāte de ipsius hu/ mectatiōe: vñ 14° p̄ti. alit^r **R**af. oē vulnus d3 exiccari p̄ter illud qd̄ sit cū cōfusione 7 descēsiōe in carne qd̄ d3 hūectari 7 calefieri: vt putredinē in eo faciat mā velociter. sup. 7 p̄ter illud qd̄ est cū mala p̄plone: siccata: aut cū febre acuta: aut alijs de q̄b⁹ patebit in p̄ticularib⁹ cap̄lis. remotis tñ p̄hibētib⁹ exiccationē fieri ad exiccādū ipsa vulnera redeūdū est donec sanet: neq; qdē exiccatio cū quocūq; pharmaco fieri d3. Non eniz d3 fieri cū medicamine acuto mordicatio aut putrefa/ ctiō 7 escarā gñante. **A**lit. n. **S**al. 2° ad Glauconē. vlt te sci/ re op3 h in oī vulnere: siue sp̄ote: siue ex vulnere⁹ sit factuz: qm̄ exiccatū semp indigēt pharmaco: sicut **H**yp. dixit. **C** Dixit eniz **S**al. 6° affo. vulnera nō sanant^r nisi p̄fecte exiccent^r sui

acumine nō circūaffligēt: neq; irritante vehemētē: 7 hoc est inq̄tū vulnus est: in q̄busdā tñ vlceribus acutis farma/ cijs egēt: iō subdit **S**al. nisi male morigeratū. 7 cū putrefa/ ctiōe vlcus fuerit: q̄ enim talia sunt acutissimoz indigent pharmaco. **C** Ex q̄b⁹ p3 q̄ cū **A**ristoteles in supradicto p/ bleumate dixit. op3 cataplasmata p̄lm esse acuta: nō intelle/ xit de vera acuitate. sed de improprie sumpta: q̄ vocat^r auste/ ritas a **S**al. siue p̄ticitas. aut vt meli⁹ s̄ticitas. Nā 7 me/ dicamen exiccatiū in p̄n⁹ vulnere d3 esse s̄ticitatē habēs nō supfluat: sed tantā qua mēbz vniēdo p̄fortet 7 cōfortatuz a se repellat mān vias claudat 7 fluentē ingrosset mān: 7 sic sp̄s fluxū ad locū vulneratū p̄hibeat 7 mān nutrimentales nō repellat: neq; ēt dicit^r exiccatiua esse caliditatis nālīs ex/ tinctiua vel stupefactiua vñ mandragora op̄iū 7 silia. q̄uis sint exiccatiua vlceribus nō pueniūt: nisi cōiuncta fuerint vl/ cera cū vehemēti dolore 7 stupefactione p̄e sui vehementia indicante. Et scias q̄ vnionē partiū solutarū q̄ est p̄ncipalis itētiō curatiua solute & continuitatis sup̄ta ab essentia eius a nā per se p̄fici si cōgruū h̄et instm̄: 7 mān idoneā: 7 non impedita fuerit: 7 iō de ea plures auctoz nullā mētiōē fece/ runt. **A**lit^r q̄ vtp̄lm. aut caret instm̄o congruo: aut caret mā idonea: aut est quolibz impedita: q̄re egeat auxilio artis: iō ēt de ista intentione qdam auctoz aperte exp̄sērūt. **C** Dixit **H**aly. 7°. eger si repletus fuerit minuēdus erit: 7 maxie flōia fienda erit si ex vulnere nō mult⁹ sanguis fluxerit: 7 p̄cipue si locū videris rubere: 7 timueris ne in eo ap̄a calim fiat: tūc eniz ex pte opposita minuenda est seu minutio fiēda in qua de sanguine extrahat^r fm̄ q̄ p̄plo 7 habitudō: 7 etas: 7 alia p̄ticularia p̄trahētia p̄sentiūt. **C** Et subdit **H**aly. eger solue/ dus erit si longū fuerit tps: ex quo nō fuerit solut^r 7 euand⁹ est humor quē videris exuberare cū pharmaco illū. humores educēt: 7 euatio ista fieri pōt per vomitū 7 secessuz s3 dispō nē humoris. 7 vulneris locū. In vulnerib⁹ eniz sup̄ioz mē bzo secessus puocet 7 in vulnerib⁹ inferioz vomit⁹ si cō/ mode puocari poterit: iste euones ita erunt fm̄ corpis re/ pletione 7 virtutē 7 vulneris magnitudinē 7 ipsius pericli/ tatē: 7 si flōia fieri nō poterit fiat loco eius sanguisugaz ap/ positio vel cū v̄tosis scarificatio: 7 si nō poterit corpus far/ maco lenitiuo 7 cristerijs 7 suppositozijs fiant diuersiones ad loca apposita cū fricatiōib⁹ 7 ligaturis 7 v̄tosis appo/ nit^r multoties iteratis. Et siēde sūt h̄e euones in vulnerib⁹ recentib⁹ ap̄n⁹ q̄to citius fieri poterit. in vulnerib⁹ 7o anti/ quatis siēde sunt quacūq; hora opportunū ēē p̄pexeris.

De cura solute & continuitatis per chirurgiā siue manualez operationem in generali.

Cap. ix.

Peratio manualis in vulnerib⁹ in plu/ ribus casib⁹ necessaria existit: qm̄ qd̄ ad partiū solutaz a se distantiū cōiun/ ctiōē: vt vniri possint: nō. n. vnium nec cōiun/ gumf. Qm̄q; vero ad cōiuncturaz sufficiētē 7 de/ bitā retentionē: ista retētiō sit qm̄q; ligatura tñ: qm̄q; liga/ tura 7 puluilloz appositione: 7 qm̄q; sit cū p̄tū futura. Et qm̄q; necessaria est ad vulnere sectionē p̄cipue strictoz 7 p/ fundoz: 7 qm̄q; ad sectionē penetrantiū. ad hoc vt eis debita curatio possit adhiberi. quemadmodū sit sectio in vulneri/ bus capitis cum ossis extractio necessaria fuerit. aut cū ma/ gnificatur vulnus mirach vt intestina possint intromitti: 7 qm̄q; est necessaria ad infixoz extractionē. sicut sagittarum 7 astellarum vel spinarū infixarum. 7 qm̄q; est necessaria ad vulnere penetrantiū 7 sinuū 7 abscessionum ablutionē: vt a sanguine corrupto 7 virulētis 7 sordibus mundent^r: 7 qm̄q; est necessaria ad carnis superaddite abscissionē vel ossis euulsionem corrupti: 7 qm̄q; est necessaria ad cicatrizationē vlcerū malignoz: aut vulneruz ex q̄bus sanguis fluens per medicinas nō retinetur: 7 de his oibus op̄onibus 7 modis eaz inferius particulariter tractabitur: 7 de quibusdā earū sicut capitula singularia si deus voluerit.

De flōia 7 v̄tosis so/ lutione 7 vomitu.

Alit^r de se/ ctione.

De cura solute cōtinuitatis indicatione sumpta a causa vel accidente.

Indicatio curatiua in vulnerib⁹ sumit^r a cā eius; qñq; qdē a cā eius efficiēte extrinseca vel intrinseca: qñq; a causa eius agente vel cōseruante. Et de cā qdē extrinseca: siue, als. pñitiua Sal. 4° de inge. san. Ingrēs an ab ea sumit^r indicatio curatiua dixit. q. nō ē hoc p̄buit hac rōne que est q. cū cā pñitiua medico totalit^r sit ignota ab eo nō poterit sumi indicatio curatiua: cū curatio indicatiua nō sit aliud q̄ recta cognitio operadi sumpta ab essentia rei a medico cognita: sed cā pñitiua fm p̄m cū vō cat^r medicis ad infirmū est iam amota z nō p̄us: q̄ est ei in cognita. Et cōfirmat^r p̄dicta rō p. hoc vt dū morib⁹ curat^r a medico cā pñitiua amota est: z nō p̄us: mō medicis aut in tendit curare qd̄ iaz factū est de morbo z de eius curatione indicat ipse morbo nō cā eius: aut intēdit p̄hibere qd̄ futurū est de morbo z de eius p̄hibitiōe indicat cā nō q̄ amota est: sicut est cā pñitiua: cū post mortōne nō ampli⁹ op̄et^r: s; cā q̄ p̄us z p̄tinue causans, sicut est cā intrinseca: q̄re p̄z q. a causa pñitiua nō sumit^r indicatiua. Et itellerit ipse: z alij auctores dicta sū iaz affirmātes q. cā pñitiua nō indicat de curatiōe neque puenit in aliquo ad curā morbi manifesti: z in p̄p̄atu lo extitit q. pōt cognosci per visū z sensū q. nō p̄ferat ad cū ram morbi occulti, nā in tali morbo occulto p̄ferentiā facit cognitio cāe pñitiue: vt p̄z in cognoscēda solone p̄tinitat^r tis cranei p̄cedēte a cā pñitiua: qm̄ eius cognitio maxime p̄bet auxiliū in cognoscēdo illā: vt suo cā^o patebit^r: z iō eo dē 4° de inge. san. dixit. p̄pterēa dico op̄z scire pñitiua eo q. aliqui dant auxiliū in morbo cognoscēdo: vñ 4° cōpendij rememorari de cā pñitiua sepissima in multis locis curatio nē tibi ostēdit que aliqui necessaria est: sicut mōisus canē rabi dicit: curatio enī nobis ab eo declarā: qm̄ si cognouerim⁹ canē rabidū festinamus ad dilatandū vuln⁹ vt ab eo venēniū excludam⁹: si aut nō rabiosus fuerit: nō aliud nisi ad sanandū vuln⁹ intendimus: z eodē mō pōt dici de quolibet vulnere venenato: Si n. scierim⁹ vuln⁹ ex scorpione fuisse, succurrim⁹ ei cū calefaciētib⁹. sup. z eo^o. si scierimus q. fuerit ab aliquo calido mālī, als. aiali. Et nō solū a cā pñitiua absente nō sumit^r mō dicto indicatio curatiua: s; neq; ē vt Sal. ibidē dixit. a cā intrinseca absente. v. g. si nā aliq̄s humores expulerit extra corp⁹ q. vulnerauerint mēbrū per qd̄ transferūt ip̄s complete expulsi nulla eoz portione remanēt: tūc in cura illius vulneris nulla indicatio sumit^r vel sumēda est ab illis humoribus cū nō amplius existāt in corpore sub formā cāe auctis future facere vulnationem: neq; sub formā cāe cōiuncte ip̄m actu faciētis, q. q̄uis aliquā cā corporalis vel intrinseca aliquā causauerit egritudinē, vt ali qui humores mordicatiui vlcerauiū aliquā cōtinuitatis solutionē in aliquo mēbro illis humorib⁹ dictis eiectis a corpore: aut ē in corpore remanētib⁹, nō tñ ultra vulnerantibus ab illa cā vel ab illis humorib⁹ de solone egritudinis illius: siue solute cōtinuitatis nulla sumit^r indicatio curatiua: nisi in q̄tū illā egritudinē siue p̄tinitatis solone possent p̄seruare vel augēre: s; a cā intrinseca sumit^r indicatio solute cōtinuitatis in curatione in q̄tū fuerit sub rōne cāe p̄iuncte actu cōtinuū mēbrū solutū, z hoc voluit Sal. ibidē. q̄uis dixerit q. est intētiō sumpta a cā augmentāte solonem p̄tinitatis. Et dixit Sal. ibidē. tractandū esse de cura eoz qbus vuln⁹ augmētāz z maius effici^r. Et inuestigandū est quod z q̄ sunt cāe vulnere supueniētia ip̄m augmētātia z innuit in sumā illa duo esse. s. maliciā cōplōnis mēbrū z maliciā sanguis: siue humoris siue mālē nutritimētalis fluētis ad locū solutū. Et dixit Sal. q. mala cōplō q̄ est cā augmētū solute p̄tinitatis duobus modis est: q. qñq; est fm solā mutationem q̄litate mēbrū solutū: qñq; est fm eā p̄iunctā: qd̄ duritie ip̄s mēbrū, z sūt sanguis ad locum defluēs dupl^r pōt cōsiderari

Malicia cōplō duo, bus mōis est cā solute cōtinuitatis.

malus: vno mō in q̄titate: alio mō in qualitate: z pōt addi tertius mod⁹. s. q. sit malus in q̄titate z q̄litate sūt: z iste due cāe numerant^r inter eas q. p̄hibēt vuln⁹ a cōsolidatione: z iste eedē cāe p̄hibēt vuln⁹ a cōsolidatiōe p̄nt dici: z sunt cāe cōseruatiue ei⁹: z de eis iseri⁹ dices in cā^o p̄prio: qd̄ erit de causis difficultatis sanationis vlcērū. Ab accēte autē sumit^r indicatio curatiua cū ip̄z tale fuerit q. diuertat ad se, curā: z ista accētia maxime sunt dolor cū vehemēs fuerit z colōis loci ad malū colōre p̄mutatio z verimū in vulnere gñatio z sanguinis supflua euatio: z sicut ad ista accidentia capta spalia. Medicus n. p̄uidere d; quātū ei possibile fuerit ne mala accētia supueniāt vulnēratō: z si supuerint er, rore vel alia q̄cūq; de cā ad ip̄s seductionē d; esse sollicit⁹: qm̄ nisi sedent vuln⁹ curari nō poterit. Et scire debes q. solone facta a cā extrinseca: aut ē a cā intrinseca: q̄ iā cessauit z ampli⁹ eā nō causat efficiēdo augēdo vel p̄seruādo ab ip̄s: sius tpe nō sumit^r indicatio curatiua: cū talis solō p̄tinitat^r sit egritudo facta nō ampli⁹ depēdēs in fieri aut cōseruari: neq; ab ea sensatā: mutationē sue eēntie in subto recipiat^r: sed in solone cōtinuitatis facta a cā intrinseca agēte adhuc aut cōseruari bñ sumit^r a tpe ei⁹ indicatio curatiua, cū talis soluta cōtinuitas sit egritudo siens ab illa cā depēdēs in fieri: aut cōseruari, z ab ea recipiat magnā z subitā mutationē sue eēntie in subto: z sumit^r in ea a tpe medicatio. als. indicatio curatiua, sicut ab eo in alijs faciētib⁹ sumit^r morbus.

De cura solute cōtinuitatis indicatione sumpta a re naturali.

Alenus volēs ostēdere ad curationem solute cōtinuitatis necessariū fore cognoscere z cōsiderare corporis z mēbrū soluti cōplōne z gradū ei⁹. 3° de inge. sa. dixit. nō solū logicē. i. rōnalis medicū: vep̄ ēr methoy ei⁹ patēter itelligūt oib⁹ naturis vnā medicinam necessariā nō cōuenire cū tēneris z mollibus corpib⁹ minora z remissiora. s. in siccitate cōueniunt: siccis xō austera. i. magis sicca. Dixit enim Sal. nullam nām eoz que mollis sunt corp⁹ pōtē dura medicamina sustinere: sup. eam vō que sic corp⁹ tolerare ea posse, q̄re palā est nām infirmū corp⁹is. s. z mēbrū soluti esse inuestigandaz: z rō est, q. ad rectā curationem necesse est scire debita z qualitatē z quātitatē auxiliōis: cū qbus curatio perficit^r: sed certa z debita qualitas z q̄titas eoz nō pōt cognosci: nisi per cognitionē nālis cōplōnis corporis patiētis z mēbrū z gradus ip̄s. Nā s; de qualitate auxiliōis auferēdo p̄ indicet soliti morbi essentia, de ip̄s rō tñ q̄titate indicat nō solū essentia morbi. vep̄ etiaz cōplō nālis patiētis z corporis z mēbrū: vt p̄imi 4° asseruit Aui. z nō solū nālē cōplōne patiētis cognoscere op̄z vep̄ ēr ip̄s p̄ p̄ietates occultas qd̄ cōuenit cū aliq̄ medicina vel discrepat, q̄uis bñ nō scientiaz: sola exp̄ientia haberi possit. Ideo Sal. ibidē subdit. tertiā itētiōne manifestabo. s. q. d; cognoscit^r est: nā cū vniciūq; nāe sit p̄p̄ie qd̄ dā qd̄ lingua nullatenus pōt explicari. sup. neq; calamo scribi: neq; fm q. est scia valer aliquo mō cōprehēdi: cōstat peritissimū eē medicū curādōz morboz p̄ticularū. i. vniciūq; p̄ticularū idiuui: qui pōt artis medicīne ingenio p̄pendere fm notitiā eozum que naturē humane p̄p̄ia sunt: p̄p̄ia vniciūq; nature medicīne constitutens: simil^r op̄z corporis z mēbrū soluti v̄tutem attēdere: z cōtrariare fm eius fortitudinē z debilitatē: nam fortit^r v̄tuti intētiō: debili vō remissiora adhiberi o; z. Et cōsist^r aut z mēbrū soluti z sensus acuitatē z ebetudinē: nā mēbrū acuti sensus remissiora: et etis vō sensus intētiō: cōgrue asserunt. Dixit Sal. 4° de inge. san. sensibilia mēbra o; curare cū eis que valde sunt remota ab accēte doloris: etis vō que grauis sensus possum⁹ fortē dare medicinā si mōrbo cōueniāt. Et cōsist^r quoq; mēbrū nobilitatē z ignobilitatē. dixit ibidē Sal. mēbroz que nobilissima sunt vt v̄tutē cū stodiamus: op̄z q. si mēbrū ignobile fuerit potius mollis

Cōpō cōplōnis mēbrū soluti v̄tutem attēdere: z cōtrariare fm eius fortitudinē z debilitatē: nam fortit^r v̄tuti intētiō: debili vō remissiora adhiberi o; z. Et cōsist^r aut z mēbrū soluti z sensus acuitatē z ebetudinē: nā mēbrū acuti sensus remissiora: et etis vō sensus intētiō: cōgrue asserunt. Dixit Sal. 4° de inge. san. sensibilia mēbra o; curare cū eis que valde sunt remota ab accēte doloris: etis vō que grauis sensus possum⁹ fortē dare medicinā si mōrbo cōueniāt. Et cōsist^r quoq; mēbrū nobilitatē z ignobilitatē. dixit ibidē Sal. mēbroz que nobilissima sunt vt v̄tutē cū stodiamus: op̄z q. si mēbrū ignobile fuerit potius mollis

cata tribuere. s. absq̄ cautela z purā quotiens volum⁹ ex eo aliqd dissoluere q̄ nō p̄nt sine mixtione s̄tpticorū nobilibus preparari. Et p̄st̄ in alijs rez nālū p̄siderationib⁹ z cōsuetudinū p̄cedere opz: z nō solū mēbroz p̄st̄ nālū p̄side rare opz. vep̄ ē officialiū. C Signiones x̄o q̄ a cōsilib⁹ mēbris cōsiderant. dixit Sal. 3° de inge. sani. alie sunt q̄ ab eis de cōpositis cōprehēdunt mēbris: quēadmodū nā p̄st̄m diuersa est a nā officialiū: z in cōsideratiōe nāe p̄st̄m q̄ ha beaf p̄sideratio de nā mēbri vulnerati oēs p̄cordāt: vñ ait Aui. p̄ditiones mēbri attēdēde sūt: qm̄ ex eis habēda est cōsideratio. C S̄ p̄sideratio nāe toti⁹ corpis in curāda soluta p̄tinitate alicui⁹ mēbri per instm̄ diete fm̄ ordinationem sex rez nō nālū: similr p̄cordāt oēs: q̄ vtilis rōnalis sit rō cinatio: hoc iō: q̄ iste sex res nō nāles alterant vel p̄seruat totū corp⁹: z nō solū mēbz vulneratū. C Et s̄st̄ cōcordant oēs in curatione solute p̄tinitatis p̄ potione fm̄ eūantia z alteratā auxilia interi⁹ assumēda in his: z nō sufficit p̄side ratio nāe soli⁹ mēbri soluti. s̄z regit̄ cū ea ē p̄sideratio toti⁹ corpis. C S̄z de p̄sideratione toti⁹ in mēbri curatione solu te p̄tinitatis p̄ auxilia localia nō p̄cordāt oēs: s̄z discrepant qdā ab alijs qdā n. dixerūt nō fore neciūz ihac curōne p̄side rare nāz toti⁹ corpis: s̄z sufficit p̄siderare solū nām mēbri so luti: z rō eoꝝ est q̄ soluta p̄tinitas alicui⁹ mēbri est spālīs morib⁹ ip̄i ledēs opōnes: q̄re soli⁹ ip̄i erit p̄siderāda nā. Alij dixerūt. q̄ de intētiōe Sal. fuit q̄ ē toti⁹ nā p̄siderari debeat. z rō est: q̄ sicut ostēsiūz fuit in sermōe p̄. q̄ de subro medicie in quocūq̄ mēbro: siue sano: siue egro sūt due p̄pō nes. vna inata q̄ est illi mēbro p̄p̄ia ex actiōe q̄litatū elnto rū cōponētū mēbz in ei⁹ gñone p̄ducta: z fm̄ hāc sumit̄ in dicatio curatiua q̄ d̄r sūpta a cōplone: siue nā mēbri: alia cō plexio est istius q̄ cuilz a p̄ncipalib⁹ istuit q̄ est illa q̄ actuat cōplonē inatā mēbri ad agēdū q̄ cōplō influēs a p̄ncipalib⁹ d̄r ē cōplō toti⁹ corpis: z fm̄ hāc ē sumit̄ indicatio curati ua: q̄ d̄r sūpta a p̄plone. siue nā toti⁹: z q̄ ab vtraq̄ dicta cō plone fit sumēda indicatio curatiua in curatione solute p̄tini tatis p̄ auxilia localia appet manifeste: q̄ q̄l ipsarū est p̄m opōnū mēbri. Et mod⁹ sumēdi hāc indicationē ab vtraq̄ di eta p̄plone vel nālē fm̄ Sal. 3° de inge. sani. est: qm̄ aut q̄l dictaz duaz p̄plonū est tp̄ata. aut vna ē tp̄ata: z alia distēpe rata: q̄ si vtraq̄ fuerit distēpata: tūc aut distēperatā sūt aut distēpata. si sūt: tūc etiā indicatio ab eis sūpta eadēsiue filis est. si dissimili: tūc aut ille distēperatū sūt eq̄les aut ineq̄les. si eq̄ les: tūc indicatio sumpta ab eis erit filis. ac si vtraq̄ fuerit tēperata: eo q̄ vtraq̄ exīte in p̄rije q̄litatib⁹ eq̄lī resulatib⁹ eq̄litas in mēbro z in tēpantia: si aut fuerint ineq̄les. tūc in dicatio curatiua sumēda est a p̄domināte fm̄ gradū domi nij eius sup̄ reliquā. v. g. si vna fuerit tēperata: z alia distēpe rata: tūc indicatio sumit̄ a distēperata: z a quacūq̄ dictarūz cōplonū indicatio sumit̄ indicat de sui p̄seruatione: qm̄ qd nālē est p̄seruari opz: dico enim dixit Sal. 3° de inge. sanita. fictio sicca: humidis hūida. z calidis calida: z frigida frigi dis cōuenire. Significatio. n. q̄ a nālīb⁹ ostēdit: z p̄traria est ei q̄ ab eis q̄ extra nām: nālīa. n. custodire z regere debem⁹ ex filibus: que aut sūt extra nāz cū p̄trarijs expellere. C A nā aut mēbri officialis sumit̄ ē indicatio: z de diuersitate medicinarū approximanarū. Et etiā de modo approxi mationis eay. C Scias q̄ ignorātia electionis medicine z modi approximationis eius ipedit medicū a recta z p̄grua curatiōe: q̄uis ignorātia modi approximationis medicine sit p̄ua z facilis respectu ignorātie eligēdi p̄gruā medicinā. C Ad scientiā aut electionis p̄grue medicine opz sciri in p̄i culari modos cōplonis mēbri cū cōplone toti⁹. de qua dixit Raf. 9° p̄ti. cōpositio p̄plonis mēbri cū p̄plone toti⁹ potest multiplici fieri. p̄mo quotiens corpus fuerit humidū z mēbz humidū. sc̄do quotiens corpus fuerit humidū z mēbz sic cū 3° quotiens corpus fuerit siccū z mēbz humidū. 4° quo tiens corpus fuerit siccū z mēbz siccū. 5° quotiens corpus

fuerit equale z mēbz eq̄le. 6° quotiens corp⁹ fuerit equale z mēbz siccū. 7° quotiens corp⁹ fuerit equale z mēbz hu midū. 8° quotiens corp⁹ fuerit humidū z mēbz eq̄le. Et sūt vba Sal. 3° de inge. sani. vbi ē. dixit Sal. q̄ p̄similr intelli gendū est in caliditate z frigiditate: q̄ possibile est corporis p̄plonē esse calidā: mēbz vō frigidā. z 2°. possibile est mē bz cōplexionē esse equalē corporis vō calidāz vel frigidā. z possibile est totius mēbri p̄plexionē in caliditate z frigida te esse equalē. C Et opz in p̄ticulari scire modū electiōis me dicine s̄z illas de quo dixit Sal. ibidē. cōplexione mediocri. scilz eq̄lī exīte nō opz medicinā aliquo respectu variari: qm̄ nā infirmi tēperata est: sed si cōplō toti⁹ vel mēbri supra cō plexionē alt. ri⁹ calidior siue frigidior. siccior siue humidior fuerit q̄ opz medicina in ea qualitate augēda est z q̄titate fm̄ quā illa mala cōplō nālīs extiterit. C Cōcedam⁹ igitur. dixit Sal. q̄ cōplō infirmi. s. totius sit hūidior q̄ opz: cuius rei cā medicina parum exiccatiua sit ei p̄ueniens. mēbz vō infirmū nālē sit siccū: vt q̄ sit eoꝝ q̄ p̄az carnis hñt: sicut di giti z p̄catenationes z aures. z nares: z oculi: z cetera alia que hñt p̄m cartilaginis pelliculaz ligamētū ossiūz vel ner uoꝝ vel alioꝝ q̄ reddūt mēbz nālī p̄plone sicca: ita q̄ mem bri nā p̄traria sit nāe siue cōplexioni totius corpis: tūc opz vt ingras si siccitas mēbri sit ex tēperamētū eadem q̄titate qua humiditas corporis vltra moderatū excesserit: nāz si b̄ esse cognoscimus: nō opz te medicine qualitatez augere vel minuere: z hoc iō: q̄ mēbz est equale toti corpōi. Et iō ne cessario tali vulneri tēperatā apponī si tēperamento regito ad curationē vulneris: si vulnus in tēperato corpore: z tempe rato mēbro foret. Si vō mēbz vulneratū modū tēperamētū magis excesserit q̄ humiditas corpis sit necesse q̄ medicina adeo siccior efficiat fm̄ q̄ siccitas illi⁹ mēbri corpis hūidita tē p̄cellit. v. g. si siccitas mēbri fuerit extra tēperamētū in 4° numero z gradus vel māsio gradus hūiditatis corpis in 3° palā est medicinā sicca: in vno numero vulneri ei⁹ p̄uenire: q̄ in vno numero illam excedit. s. z ecōuerso. z cōsimiliter in alijs qualitatib⁹: hoc tñ. s. scire numez graduū: siue man sione p̄plexionis corpis vel mēbri. dixit Sal. nō possumus scire: s̄z maximo ingenio ad veritatē eius approximamus: nāz ad illud qd̄ certū est de illo p̄uenire nō possumus. C De predictis. dixit Aui. cū corpus multe fuerit siccitatis: z mē bz solonē p̄tinitatis paties augmētātū fuerit in humidi tate ex tēperamētō exiccandū erit: ac si soluta continuitas esset in membro z corpore tēperatis: vel vt qdā dicāt: exic candū erit ex tēperamento. i. cū medicina vulnez tēperata: z cū medicina vulnerū sit siccata: tunc ipsa erit vel d̄z esse me dia inter medicinā pauce siccitatis: z medicinā multe siccita tis ex eis que vulneribus p̄ueniūt: z s̄st̄ dixit Aui. si fuerit ecōuerso. si corpus fuerit augmētātū in humiditate etiā mē bz patientis in siccitate. scire enim opz q̄ membrū humi dum in corpore sicco minoris est humiditatis q̄ si esset in cor pore humido: z similr membrū siccum in corpore humido mi noris est siccitatis q̄ si ēēt in corpore temperato: z adhuc mi noris q̄ si esset in corpore sicco q̄ si corpus z mēbz. dixit Aui. ad augmentū deuenerint. s. q̄ ambo excedāt in siccita te vel humiditate: tunc si excessus amboꝝ fuerit ad humidi tatem ampliori exiccabit siccitate: z si ad siccitatē minori: z sic d̄z iacere textus: vt correspōdeat textui Sa. z textui Raf. 9° p̄tinē. C Verum textus iste errore translatoris fuit transpo situs: z vbi in textu dicat maior: debet dici minor: z econ uerso. vbi dicat minor d̄z dici maior. dicunt tamen quidaz q̄ textus vt iacet debet sic saluari. scilz q̄ Aui. in hoc textu non fuerit locutus de siccitate vel humiditate totius corpo ris. aut mēbri naturalis: sicut facit in precedentis: sed de ac cidentalibus: siue p̄ter naturā: z tunc textus nō eget transposi tione: sed est verus prout iacet: qm̄ si corpus z mēbz accidē taliter fuerint humida egebit medicina siccior: z cū ea op/ ponat humiditati accidentali corporis z mēbri z hūiditati

viscofissime apte inuiscari in grossando: et ipsas humiditates p̄glutinationi labioꝝ ineptā reddēdo. Alio mō. q̄ aer inter labia siue intra cōcavitates eoꝝ recipit et inclusus retinet q̄ scōs modus maxie repit in vulneribus p̄fundis: sicut pus maxime in superficialibꝝ repit: et inclusus aer ipedit rectā vulneris curationē: et h̄ iō: q̄ licet dixit Aui. incarnatio et cōsolidatio vulneris sit p̄ vnionē et assimilationē currētis. s. sanguinis vel humiditatis p̄dictę siue nutrimentū ad vtrūqꝫ spatium vulneris: q̄ ex vtroqꝫ labio ad cōcavitatē siue spatiositatē inter mediam: vt in illa spatiositate defluēs illa humiditas se cōtagat ita vt vnū cōpar alteri cōpari misceat. s. hūiditas exiēs ex vno labio hūiditati exeūti ex altero cōmiscetur: ad hoc vt in carnē p̄uertat q̄ labia vniat: et in vnū cōducatur: s. aer interclusus sepans inter labia inter humiditatem ex vtroqꝫ labio p̄currētē mediat: et cōmisceri p̄hibet: et sic vnio nē fieri nō p̄mittit: et cū h̄ insup̄ nocet. q̄ nutritiū siue humiditas ipsa ex labijs p̄cedēs et nō pueniēs ad mixtionē p̄dictā in locū cadit in alē. s. in vacuitatē in qua est aer: et ibi derelicta a regie nāe corripit: vñ necesse est vt tādē in sanie cōuertat: q̄ iō vulneris simplex cōpō^m efficiat: et p̄ hoc necesse est p̄tra p̄^m nocu^m vt vuln⁹ scarificet: vt sanguinolētū reddat: et tunc p̄glutinet et incarnet: et cōtra 1^m necesse est vt aer excludat q̄ inclusus est: excludit aut scarificationē in p̄fundo faciendū: vt sanguis ēt ex p̄fundo effluēs aerē inclusus secū excludat: et tūc p̄glutinet et p̄solidet. q̄ si p̄dicta curatio fieri negerit: aut facta nō cōtulerit debet de cetero curari cura contusionis. Cura enim contusionis vulnus quod ab aere alteratum est rectificat et sanat.

De cura solute continuitatis simplicis et singularis in generali.

Lap. xij.

Alli dubiū esse dī. q̄ si cura vulneris simplicis nō mortalis s̄m q̄ existit ex pte medici et infirmi et astātū: et eoꝝ que extrinsecus sūt ad curā requisitorū facta fuerit vulnere ipsi nullū morbi nullūqꝫ accidēs supuenire cōtinget. Si vō ē erratū fuerit per oia supradicta: aut aliq̄d siue aliqua eoꝝ: et morbus: et accidēs ei⁹ curā ipediēs supuenit p̄p̄ea cū ingenio p̄curandū est: ne error in curatione incidat: ne vuln⁹ q̄ est simplex cōpositū efficiat: p̄hibebit aut h̄ vlt̄ dietā p̄gruā ordinādo in debita q̄ntitate et q̄litate mās diuertēdo ventrē solubilē reddēdo mor⁹ vulnerati p̄hibendo medicinas acutās: et oē q̄d dolorē inferat fugiendū: et ab oibus vulneris alteratibꝝ: aut inter labia ei⁹ cadere potenti bus p̄hibēdo. et si qua ceciderint euellēdo et extrahendo et mēbra vulneri circūstātia p̄fortādō: vt effluētia ad ipsa nocua queqꝫ repellāt. De p̄hibitione aut morbi et accitūz supuenire vulnere potētū in caplis p̄p̄ijs de vulnere cum eis cōpositis dicef. Opz ergo tres intēctiones attēdere: quas Aui. tria p̄n^a notauit: de q̄b⁹ 4^a p̄m dixit. intentio in medicādo solutionē p̄tinitatis que in mēbris accidit lenibus. i. carniformibus. sup. et in alijs mēbris. s. q̄ solo est simplex est triū p̄ncipioꝝ curā h̄re. Et p̄^m est ad eam solute continuitatis curatiōis ipeditiū: qm̄ dixit ipse si cā eius est fixa. i. magna que cā s̄m eū est fluxus sanguinis: fluxus enī sanguinis duobus modis pōt ipedit curationē solute p̄tinitatis: vno mō fluendo ad particulā solutā nō ad extra p̄cedendo et egrediendo eo⁹. alio mō influendo ad particulas non in ea remanēdo: sed extra p̄cedendo et egrediēdo: et manifestū est. dixit Aui. q̄ opz retinere illud q̄d fluit. s. ad p̄ticulā ne illā apostemet in ea remanens et p̄stringere eius mām: scilz si fuerit currēs et extra egrediēs supflue et nō aliter: et enim fluxus sanguis ex vulnere fuerit moderat⁹ nō est cōstringēdus: quē ad^m multi stolidoz faciunt ilico supponentes cōstringentia sanguinē: vñ sunt in cā supuent⁹ apatō: et nō vt p̄hibeat apā supuenire. Dixit Aui. si fluxus sanguinis ex vulnere nō fuerit sufficiētis q̄ntitatis adiuef cursus ei⁹: vt scarificādo partes vulneratas: si mēbrū fuerit carnosum.

Si autē nō posset fieri scarificatio: vt q̄ mēbrū sit nervosus vel alia de cā: tunc flōmīa fiat ad diuersus trahēs sanguinē: et alia etiā diuertēt: vt nō possit sanguis ad vulneratū mēbrū fluere et apostemare ipsū. De melioribꝝ enī rebꝝ dixit Aui. q̄b⁹ intendim⁹ ad curationē vulneris est: vt p̄hibeam⁹ ipsoꝝ apationē: qm̄ qm̄ nō accidit apā posse est: vt vulneris fiat curatio. Et scōz p̄n^m dixit Aui. est fixura. i. labia fixa cōsolidare et vnire. Et q̄uo hoc habeat fieri in sequēti caplo dicef. Tertiū p̄ncipiū est putrefactionē p̄hibere quanto plus possibile fuerit: et intellexit de putrefactione sube membrū vulnerati: in oī enim vulnere cauendū est ne suba mēbrū putrefiat et corripatur: et etiā intellexit p̄ putrefactionem saniei gñonē: et hoc solum fieri d̄z in vulnere simplici mēbrū carnosū: ipsū enī curandū est p̄ viā p̄me intentionis vt patebit: et nō d̄z deduci ad sanie: qm̄ si ad saniez deducit sit vulnus cōpositū: cū ergo dicat bonū esse saniez in vulnere generari: nō h̄z veritatē in vulnere simplici mēbrū carnosū. Et subdit Aui. cū ab vno dictoꝝ triū p̄ncipioꝝ. s. a p̄mo te excusaueris: tunc redi ad cogitandū de duobꝫ remanētibus: quasi dicat. postq̄ tu retinuit q̄d fluit: siue ad locū vulneris: siue ex eo: tūc redi ad p̄solidandū locū: siue auxiliū p̄stādū nāe in p̄solidādo: q̄ nāe est cōsolidare: et redi ad p̄hibendū putrefactionē et purulētiē gñonē. Sunt aut et quedaz accidentia in vulneribus cōplicata que p̄siderare opz: q̄ ab eis sumit indicatio curatiua: et ex illis accidētibus est quāritas vulneris. de qua dixit Sal. si vulnus magnū aliq̄d fuerit necesse est medicinā magis sicca apponere: et quāto maius vulnus fuerit tāto liccior medicina necessaria erit. Si autē vulnus parū fuerit pax desiccātia ei sufficiat: qm̄ in pauco vulnere pauca humiditas generat: in magno autē multa: q̄ de multa exiccatione indicat: sicut si vulnus parū fuerit sola ligatura faciēs adherere labia ei⁹ sufficit. Si vō mediocris fuerit quāritas cū ligatura erit necessaria et sutura: et ex oīctis accidētibꝝ est figura vulneris: de qua dixit Aui. cum sectione plana et recta. i. oblonga. s. simplex: de qua nihil cecidit sufficit in curatione eius strictura et ligatura et p̄hibitio sanguineitatis et aquoseitatis in ea: et p̄hibet ne aliqua res cooperiat eā: neqꝫ pilus. neqꝫ aliud postq̄ tu cōseruaueris p̄plexionē mēbrū. et follici⁹ fueris ne attrahat ad ipm̄: nisi sanguis nālis. Si vō nō fuerit oblonga: et s̄z lōgitudinē: siue s̄m p̄cessus villoꝝ mēbrū. s. fuerit s̄m latitudinē: siue s̄z trāsuerfus ipsius: tūc q̄ in tali vulnere labia multū distant ab invicē nō sufficit strictura cū ligatura: sed necessaria erit sutura: et ex illis accidētibꝝ est locus mēbrū vulnerati: a loco enim multiplex indicatio sumit. Et dixit Sal. 4° de inge. sani. locus morbi de sex indicat: p̄mo de loco approximationis medicinaz. s. g. vulnus si fuerit in intestinis grossis p̄lm clysteria fieri debēt ab inferioribꝝ: q̄ hec iestina sunt vicina anoz: et si in subtilioribꝝ p̄ superiora. dixit auctor cōpendij. portationes dādē sunt: et si in medijs ex vtraqꝫ pte curef. Et scōo indicat. dixit Sal. de medicine mā. si vuln⁹ fuerit in interiora mēbra ostēdūt eā medicinā sibi cōuenire. q̄ sit ei filis et assuetas: in exterioribꝝ possūm⁹ asferre ea q̄ nō sunt consueta: et que cū eis nō habēt aliquā p̄suetudinē: vt erugo eris litargiriū et filiaz: que mēbris interioribꝝ nō cōueniunt: q̄ nō sunt eis assueta. Et auctor cōpendij dixit. vulnera vētris et maxime stomaci et subtiliū intestinoꝝ cū cibis et medicinis nullū nocu^m facientibus curent. Que vō in inferioribus intestinis sunt cū medicinis metallicis curare possumus: eo q̄d cerusa et erugo ei⁹ ad stomacū veniētes mortē inferūt. et tñ ea ad iestina multotiens dirigimus grossa et profunt. Et 3° indicat de forma medicinarū: que enī interiorius mittunt s̄m p̄lm liquida esse opz: que vō exterius et liquida et solida administrare possumus. Quarto indicat de compositione medicinę: quoniam si vulnus fuerit in membro q̄d sit via sicut in meri. oportet vt medicinis eius administrent cōglutinātia et inuiscātia: q̄b⁹ mediātibus medicinę vulnere pueniē

Accidētia vulneribꝝ cōplicata a q̄b⁹ sumit indicatio curatiua.

Indicatio nec sumit pte a loco morbi.

res loco hereat: vt cōsolidationē facere possint. ¶ Quinto indicat de quātitate medicīne. dixit Sal. si vulnus fuerit in ventre medicīna que infirmo dabit infirmul. s. tota recipiat: qm̄ venter receptaculū est. sed si vulnus fuerit in meri pau/ latim ⁊ ex diuersis tēporib⁹ sumat: meri enīz que vīa est nō suuat: nisi in trāsitu medicīne: ideoq; docet vt dictū est medi/ cinā eius fieri vīcosam: vt ppter causam dictā magis ⁊ me/ lius operet. ¶ Sexto ē indicat de situatōe mēbro vulnera/ to. dixit Alb. 7.º mēbrū tali positōne est locadū vt vulnus sit inferius quo putredo ab eo flui possit. ¶ Dixit Auic. fa/ piēs scilz Sal. 3.º de ingenio sanitatis cū loquit de cura vul/ neris. pfundū dixit. q; sic esse d; ozificio vulneris loc⁹: ex quo effundat sordities semp; nām: ⁊ hoc erit qñ ozificiū erit in inferiori. ⁊ fundus in supiori: tūc. n. pus effluit per seipsū ex ozificio illoq; dixit sapiens Sal. opz vt cadat pforatio illic. s. apud fundū: aut figures mēbrū cuius illa figura. s. talr q; ozificiū sit inferius: ⁊ fundus superius: nā dixit Sal. ego curauit vulnus magnū. s. pfundū. cuius fundus erat vbi est genu ⁊ ip̄i⁹ ozificiū in corā ppter qd fecerim ei aliqd ozifi/ cium apud genu: etenim ⁊ preparauī corā tali preparatione q; fundus fuit supior: ⁊ ozificiū inferi⁹: ⁊ silt cōtingit posse fie/ ri qñ vulnus fuerit in brachio qñ suspēdit brachiū ⁊ ma/ nus: ⁊ talr q; ozificiū semp; sit inferius: ⁊ silt fiendū est vbi/ cūq; cōtingit posse sic situare mēbrū. ¶ Si illud. dixit Al/ manso. fuerit impolestūc in die pmo vel. 3.º vulnus erit in/ tuendū: cuius pfunditas si minui inceperit: nec virus: nec pu/ tredo multa ibi. cōtineri inueniat curatio nō erit mutāda. Si v̄o virus ab inferiori parte ad ipsius os cū cōpressis nō mā dari ppereris cōuenientius est vt in ipm inferius pforas ap̄o finē pfunditatis vulneris: qd ideo fit vt virus iter habeat: vñ manare possit. ¶ Sal. quoq; de inge. sanita. ait eo quoq; cōcauitatē subcutaneā: vt pote inuisibilē habente opz. vt in/ uestiges ⁊ ingras: an cōcauitas inferior fuerit: vt sanies pos/ sit deorsuz facile currere. nā si sic curabis ip̄s. sicut cetera vul/ nera: an inferius cōcauitate existente sanies clausa maneat aditum exeundi nō hñs: ⁊ si sic fuerit necesse est vt foramen quodā ingenio faciamus quo sanies possit exire: qd duob⁹ modis est cōsiderādū. qm̄ aliqñ totā cōcauitatē opz incidere: ⁊ aliqñ solū in pte inferiori necesse est foramē fieri: ⁊ si quis dixerit mibi quō ptingat hoc fieri respondebo ei q; nā loci ⁊ magnitudo vulneris nōstrabit qd de dictis duobus fiendū est: nā si vulnus in tali loco fuerit q; incisio sibi molesta fiat: ⁊ vulnus magnū fuerit vtile ei erit vt aliquā partē cōca/ uitatis incidat: ⁊ hoc inferius. Si aut vulnus tale extiterit q; incisio ei molesta nō sit tota cōcauitas incidat. Un̄ dixit auctor cōpēdij. si sanies in vulneribus augmētat cū medicī/ mina deficiat nō sufficiant: opz foramē fieri de quo fluat qd aliqñ inferius possumus facere. ⁊ aliqñ nō: cūq; inferius fieri nō pōt: tunc totā cōcauitas vlceris scindat: q; si in me⁹ vlcey vena vel neruus fuerit illud facere prohibēs. tūc infe/ rius foramē facimus ⁊ custodimus ne aliquo mō claudat. quare illud cum bōmbicino oleo infuso opilamus: vno/ quoq; die extracto bōmbicino eius latera premimus: vt sa/ nies excludat. supius v̄o vulnus claudī ⁊ incarnari permit/ timus. ¶ Et Aui. dixit. dico q; fortasse cadit vulnus taliter in mēbro q; necessariū erit p̄plere incidere ⁊ secare mēbrū. s. non solū in fine fundi eius: sed per totū ab ozificio eius vsq; ad pfundū. vt totū vulnus detegat. ⁊ hoc erit qñ p̄pexeris ozificiū in fundo factuz vel fiendū nō posse sufficere ad expur/ gationē eius: aut nō poterit fieri ozificiū in fundo. ppter ali/ quā cām. phibent ipsuz fieri. aut d; fieri talis sectio p totū qñ suspitio foret ne circa mediū pfunditatis vulneris aliqd latitaret impediens cōsiderationē. alē cōsolidationē eius: si/ cut qñ accidit in fistulis absconsonibus pfundis. ¶ Qui/ dā sunt practicatēs vulnera cauernosa nō incidentes: sed so/ luz quadā medicīna attractiua ⁊ exiccatiua apud eos nota ea curant. Et dico q; q nouit talē medicīnā bñ operat. ¶ Et

ex accidentibus ex q^b? sumis indicatio est vulneris recentia
z vetustas que dicit^r ex tēpore sumpta. ¶ Dixerunt qdā. q^d
a tēpore vulneris nō sumis indicatio curatiua: neq³ vulnera
recentia: z vetusta ostendūt qūo curari habeant. I³ quidam
hoc arbitrentur qui suo errore decepti sunt. Ait. n. Sal. vbi
supra. z ponit. 14° p^{ri}u. si vlcus p^{ri}mi tēporis z diuturni
quotiens carens fuit alijs p^oditionib⁹. s. permutantib⁹ ip^{si}?
curationē nō indiget: nisi vna cura que est q^d indiget glut
natione: z in hoc cap^o nulla est diuersitas: z nihil accritur
ex tēpore. ¶ Quidā putauerūt a tēpore morbi indicationē
sumi dicentes q^d sicut in alijs morbis aliter fit curatio in p^{ri}
cipio: aliter in augmēto, z aliter in statu: z alⁱ in declinatio
ne, ita sūt fiat diuersificatio de curatione in soluta p^{ri}uituta
te s^{ec}ū diuersa tēpora eius. Quibus ab alijs rīdet^r q^d ip^{si} er
rant: eo q^d tēpora morbi indicācia diuersitatē curationis nō
sunt oibus morbis attributa: sed eis solū in qbus tēpora di
stinguī possunt, aut penes dispositiones mae morbi: aut pe
nes dispositiones suoz accidentis: sed nullas tales disposi
tiones h³ solutio cōtinuitatis: q² nō est morbus malis: neq³
h³ subiectas mutationes faciētes varias z subiectas dispo
sitiones in accidētibus. Et de hoc longū sermonē fecit Sal.
4° de ingenio sani. que lōgitudinis cā p^{re}termitto. Ego aut
puto aliquā idicationē a tēpore sumi debere. Ait enī Rā^o.
post verba Sal. posita. 9. p^{ri}. dico in hoc est cōsideratio: qm̄
vlcus diuturnū. i. nō recens cū sanguine suo oīno secū³ est
dedicationē. s. in p^{ri}bus extrīsecīs suoz labioz. Et si salue
tur de oibus alijs accētib⁹ siue cōditionib⁹ predictis: z ideo
glutinatio eius nō erit cōueniens. s. vt fiat vt fit in recenti, z
ideo de eis sanguinē emittūt labia scarificādo z reducūt ip^{si}
ad vulnus sanguinolentū vt sic conglutinationem recipiat.
Quidā aut dixerunt. q^d diuturnitas tēporis in vulnere indi
cat malā mām. phibētē eius curationē fieri: z sic in curatio
ne vulneruz p^{re}sent auxiliū. ¶ Et ex accidentib⁹ predictis
est vulnus simplicitas vel cōpositio, z sicut de curatione eo
rū capitula spālia. z p^{ri}mo de curatione vulneris simplici in
membris carnosīs euenientibus.

De cura solute continuitatis simplicis in membris carno-
lis in generali. Cap. xliii.

Irit Sal. 3. de ingenio sanitatis. vulnus si nullius h3 cōmixtionē: q2. s. sit simplex monstret solū solidari debere: sicut enim dixit Aue. colliget. 7. qñ cōtinuitatis solutio solum simplex existit absq3 alicuius alteri? egritudine societate. sup. siue alterius pmutationis ipsius curatio egeat vna solū intētiōe q3. s. vocat cōsolidatio cōglutinatiō siue incarnatiō. At Sal. 3. regni. solo cōtinuitatis eueniens in membris carnosis. s. simplicis: cōglutinatio partiū est ipsius sanatio: qñ in qbuscūq3 membris carnosis mēb. i. substantia nō deperdit sola cōglutinatio restituit sanitatē: neq3 differūt. Sal. dixit. si cōsolidatiō. sup. siue incarnatiōne noies. Est aut cōglutinatio siue incarnatiō extrematum siue labioꝝ membris soluti inuisatio ⁊ vnitiō vt redeant in eo qđ prius erant. ¶ Ad hoc aut qđ vulnus cōglutinet. dixit Sal. eode. 3. regni. intentiones quatuor exigunt. quaz pma est cōiungere labia vulneris vt se cōtangant. nisi enim cōtangāt se nō cōglutinabunt. ¶ Scda est ipsa labia coniuncta in tactu. ⁊ ipsa cōiunctione tenere tempore sufficienti: in quo natura possit cōglutinationē facere ⁊ vnionē. ¶ Tertia est phibere ne ad locū supfluitatis desintant cōglutinatio impedientes. ⁊ vulnus qđ simplex est reddētes compositū: ⁊ phibere ne sup labia vulneris cadat aliqđ phibēs labioꝝ vulneris p cōtactū: ⁊ p pñs ipsoꝝ vnionē fieri: siue illud phibens ab intrinsecis veniat vt malus humor vel mala supfluitas: siue ab extrinsecis: vt pilus puluis. filiz. lignū. lapis. oleum. vel alia humilitas vel ēr aer ipm alterās vulnus aut aliud sit. ¶ Quarta est pferuare ptes vulneri circūstātes sanas ⁊ in sui nali cōplexione. ¶ Et dixit Sal. qđ predictā pma inten-

Zna
 vulne
 fumaf
 cano
 ratur.

Hæ vul
 ara pu
 plegla
 nare pō
 magna
 tera nō.

Incom
ue go
Quam
iētiōe
exigē
bo. q
nue p
tineu.

tionē. s. p̄glutinationē labioꝝ p̄cedit siue vuln⁹ magnū siue
p̄uū adductio oīstānū p̄ticularū ex plasmationis exnō gñe: vt
fra oīstātes particule adducant: et vna ps fm debitū modū
sup̄fidei eay attingat aliam sicut in p̄ plasmate attingebat.
Et dixit Sal. p̄cedit et glutinationē: vt scias q̄ ille p̄tes con
ducte p̄maneat in plasmate ad qd adducte sunt: et ab eo nō
separent: et iste due intētionē adimplent p̄ mediū: siue ad
impleri debet p̄ter q̄. atq. post q̄ mūdauit a sanguine iter
labia p̄gelato: et ab oī alia re q̄ adesse potuisset intra illa ca
dere. p̄tib⁹ vō sic adductis: et in reductione p̄seruatis. Dixit
Sal. id qd sepata p̄iūgit est nā nō intelligēs de p̄iūctione la
bioꝝ sepatoꝝ: nā nullū vuln⁹ est hñs labia separata: qd nā
possit p̄ se illa adducere: q̄ id facere vt est dictum: est medici
nō nā: sed intelligēs p̄ iūctionē separatoꝝ ipsoꝝ p̄glutina
tionē: nā enim est q̄ distātia. s. ad vey plasmā iā adducta cō
glutinat: et reddit eis tan q̄ ex p̄ncipio habeāt vnionē. sicut
enim dixit Sal. nā est p̄ se cā q̄ caro in vulneribus reperit.
s. gñata sit ab eodē vulnera solidari et p̄iungi. i. vniri: cogno
scendū est aut hoc dixit Sal. nā mēbri fac aut sola aut aliud
i. p̄ aliud adiutū: q̄ mediante adiutorio medicine. dicunt. nā
illud p̄ se facere p̄t in vulneribus paruis mēbroꝝ mollium
carnosoꝝ: in vulneribus aut magnis carnosoz: et in oībus
vulneribus mēbroꝝ medioꝝ et duroꝝ facit illud p̄ aliud. s.
mediate auxilio medici. Et dixit. A. quarta p̄mī. simplicia
vulnera. i. simplices cōtinitatis solutiones cū fuerint p̄ue.
sup. et in mēbris carnosoz: et nihil ex eay humiditate coroz
detur. i. nihil de mēbri substātia deperdit indicatione sūpta
a nā vulneris curant p̄lungendo ipsoꝝ labia: et cōiuncta li
gādo. i. tenēdo et p̄hibēdo ne inter labia aliqd pulueris vel
olei cadat. ipsa enim cōsolidabunt si parua fuerint sine alio
auxilio: eo q̄ nā est potēs in talibus p̄uis vulneribus pau
cam humiditātē q̄ in eis gñatur exicare: et labia vnire nul
lo in eis extrinseco appposito. s. medicamine p̄solidatiuo. cuz
vero vulnus magnū fuerit: q̄ nullū vulnus magnū p̄t esse
sine aliq̄ carnis deperditione: q̄uis possit esse cū pauca: qd
nō dicit ex illa p̄positū cū deperditione carnis: sed remane
bit simplex: tūc nō p̄t esse qn aliqd puris in eo generet: tūz
cā doloris in magno vulnere fm p̄m sientis et mām ad lo
cum trahētis: tūc et cā debilitatis in magno vulnere se q̄n
tis in p̄tibus solutis: p̄p qd non p̄t delegatū ei nutrimentū
p̄fecte digerere: et p̄uere: vñ nō poterit tale vuln⁹ magnū
consolidari sine auxilio. s. q̄ pus illud abstergat et exiccet: et
carnē gñari faciat et p̄solidet. si enim dixit Sal. inter vtrāq̄
vulneris p̄tes aliquatū eruginis maneat: aut aliqd spatū
inter eas plenū sit aere. s. et vacuū a carne nulla p̄iunctio ei⁹
et glutinatio in eo p̄t fieri. s. sine carnis generatione in loco
illo vacuo. s. et sine eruginis absterfione: et q̄uis p̄tes addu
cte sint et retente. quare necesse est vt illa erugo exiccet: et q̄
nā carnē in illo spatio restituat: et q̄ caro restituenda valde
pus est in vno die: aut ad multū in duob⁹ restitui poterit: et
q̄ in magno vulnere nā p̄ se illud facere non sufficit: s. eget
auxilio medici: s. Sal. subdit. tūc deficiatua vulneris p̄ue
niant. Et notanter dixit Sal. in verbis p̄dictis aliqd puris
et. vt significet q̄ sit de eo vulnere paz. Nā si foret multum
nō remaneret vulnus sic: sed esset p̄positū cū virulētia vel
sorditē: et sūt notāter dixit. spatium aliqd. vt significet illud
debere esse parū cū valde parua carnis deperditioe: qm si
spatiū esset magnū: tūc vulnus nō esset simplex: sed p̄positū
cū carnis deperditioe. Et dixit Auerro. colliget. 7. in qbus
dam vulneribus. s. simplicibus nō sufficit laborū vulneris
aggregatio. s. in magnis: sed est neciū vt sugat sanie q̄ in p̄
tibus vulneris est locata: et h̄ hoc veritatē nō solum de vul
nere magno fm lōgitudinē eius: vel latitudinē: sed et de ma
gno fm p̄funditatē: dūmodo sine carnis deperditioe fuerit.
Et dixit Aui. sectio si p̄funda fuerit multoties strictura la
bioꝝ adiūctē facit eā adherere et incarnari: hoc tñ differt
a nō p̄funda: q̄ nō est necesse detegere stricturā: et soluere li

gaturā stringētes et discooperire vulnus sic sicut p̄t fieri in
vulnere nō p̄fundo: et hoc vsq̄ ad dies plures. s. in qbus sit
facta incarnatio et p̄solidatio si possibile est illud. s. nō dete
gere vulnus: et hoc dixit: q̄ aliqñ nō est possibile: s. opz sol
uere ligaturā et nō solū ligaturā: sed aliqñ opz soluere sutu
ram et discooperire vulnus: et hoc esset qñcūq̄ vulnus sim
plex trāfiret in p̄positū cū deperditioe carnis vel cū multi
plicatione virulētie sine sordis p̄p aliq̄ causay supueniētium
ex eis q̄ vulnus p̄hibet p̄solidari. tūc enim necesse est dete
gere vulnus: aut fm totū: aut fm aliquā p̄tem: in qua sit vel
fiat ozificiū sufficiens expurgationi puris qd generat in eo.
Et dixit et Aui. qñ nō puenit strictura firmas sectionē siue
cum ligatura siue cuz strictura fuerit et quāvis sit bñ facta.
tūc. s. est necessitas detegēdi vulnus et soluēdi stricturam: et
forte dixit ipse. est necessariū detegere sectionē: et p̄prie vbi
nō cadit strictura bona sup radicē p̄funditatis vulneris: vt
qñ p̄ stricturam siue sit facta cū ligatura siue cum sutura nō
adherēt p̄tes p̄fundi vulneris adinuicē bñ sicut opz: sed re
maneret inter eas vacuitas: q̄re effundunt ad vacuitatem
illam materie q̄ p̄p aliquā causay effluunt ad locū vulneris
que postea in illa vacuitate retēte cōuertunt in pus. et est ne
cesse tūc q̄ illi puri sit vel fiat ozificiū p̄ qd ad exteriora exeat
ne mēbri corrūpat: et qñq̄ etiā nō sufficit vt vnum tñ fiat:
sed et duo et plura quotiens vñ nō fuerit sufficiens expurga
tioni illius puris: et cū ozificiū erit facere necessarium. dixit
Aui. tūc nō erit excusatio quin ponat cotū. i. suellū de coro
et qd currit cursu eius. s. cori vt de petia vel stuppa sup ozifi
ciū vulneris exiccat ipsum pus: q̄ enim suellūz poni intra
labia vulneris vt in se recipiat pus: et in eo imbiba⁹ et exi
cet vulnus: ac etiā vt teneat ozificiū vulneris apertū vt pip
sum pus libentius exeat: et sic remaneat vulnus exiccatum.
Et de causis et detegēdi vulnus. dixit Aui. est qñ vulne
ri p̄paratio est talis q̄ nō est possibile pus et malā mām de
fluētes ad ipm extra fundi: sicut qñ ozificium vulneris est su
perius: et fundus inferius. Et de causis detectiois vulne
ris et est qñ in vulnere esset os. s. q̄ egeret abrasione vel ex
tractione: et de causis et est qñ vulnus iam esset cōcauatū et
est factum fistula. et sit in eo humiditas valde mala: etenim
in dictis casibus curatio nō currit cursu vulnēz simpliciu:
sed cursu vlceꝝ. Et dicit. p̄dicta curatio vulnēz cuiuscūq̄
speciei carnis puenit nō obstāte q̄ qdam caro p̄ticipet ner
uis p̄nalicis vel ligamētis: qm conglutinatio totius talis
vulneris sit rōne carnis ibi existētis: et sit cōsolidatio totius
partis solute cū tota pte soluta: et non q̄ qlibet pars soluta
cuilibet p̄ti solute sibi correspondēt siue cōsili necessario con
glutinet. non enim ps nervosa in tali conglutinatione parti
nervose cui añ solbne p̄iuncta erat necessario p̄iūgit: neq̄ ps
p̄nalicūz parti p̄nalicari: et sic de alijs: sed sufficit q̄ tota
pars soluta toti parti solute cōglutinet. Et adimplent aut
medici p̄mā dictay q̄tuor intētionū curatiūz manib⁹ la
bia in p̄mū plasmā leuiter deducēdo vñ labiū vsus aliud
paulatine p̄bendo et indolozose fm q̄ possibile fuerit ipin
gēdo. Et scōam vero iplent in vulnere puo sola ligatura. in
magno vō ligatura suppositis puluillis ad firmiter tenēdū
labia p̄iūcta. In maximo vō ligatura et sutura. dixit Sal. in
tegni. ad hoc vt p̄tes adiūcte p̄maneat supligatio p̄ducens
distātiā future vtilis est. Et dixit. 3. de ingenio sanitatis. qd
ex mēbris separaf. s. separatione magna non p̄t teneri post
adunationē labioꝝ Inuicē qn separet: nisi ligamē in vtrāq̄
p̄tis extremitate ponat vsq̄ ad mediū vulneris descendēs:
aut nisi suaf: aut nisi cultre. i. plumaceoli in eis apponatur:
q̄s Jpoc. Anacarō vocauit. Et Auer. 7. colliget: dixit q̄ p̄li
ma vulnera sola ligatura curant: et aliq̄ ligatura: et alijs su
stetationib⁹ vt plumaceolis: et qdā futura indigēt. Dixit. A.
si vulnus magnū est oz ligari vt vtrāq̄ ps ei p̄iungat et p̄so
lides. Et si maius fuerit illo añ q̄ liget oz sui ne cā sue ma
gnitudinis diuise remaneat. Et tertiā aut intētionē iple

De dñ
cogētib⁹
dñso luer
ligaturā
et detege
re vuln⁹.

Quo im
plent p̄di
cte q̄tuor
intētio
nes.

būt puidēdo ne in corpe multus aut malus gñet chimus: z si q̄s añ i corpe gñatus extiterit illū eūandō: z ne ad locū vulneris defluat diuertēdo z puidēdo ne aliqd extraneū ex trinfecus adducat z apponat vel causaliter inter labia vul neris incidat. **C** Dixit Sal. 3. tegni. in adducēdo distantiam nihil extrinfecus cadere pmitat sicut puluis: aut oleūz aut hūiditas in medio pstituta pglutinādoz phibēs vnionem hmoi enim interi cadētibz ptes nō pūgunt. vidim⁹ enim p quosdā flōatores suū instm oleo inungi vt suauit⁹ z sine do lore vulnerē vnū sit q̄ vuln⁹ illō tarde p̄solidat. **C** Propter p̄dicta qdā stolidoz qñ egēt in magnis vulneribus iuuare ad p̄solidādū cū medicamine p̄solidatiūo supra labia vulne ris petiā subtile apponūt z sup petiā puluerē p̄solidatiū si ue incarnatiū aspergūt ne ex illo puluere aliqd inter labia vulneris ingrediat: ex quoz opone nihil pficiū sequit⁹ cum nō possit virt⁹ illi pulueris obstatē petiā ad vulnerat⁹ ptes trāsire. **C** Quidā vō alij puluerē incarnatiūm intra labia vulneris aspergūt vt ad p̄solidationē forti⁹ opet dicētes ex vbis Sal. z alioz auctoz nō debere sumi phibēri debere ex trinfecū cadere vel opponi nisi solū ea q̄ vulnēz phibēt in uiscationē z vnionē: s; ea poni posse z debere q̄ hūiditatem vulnēz exiccet z labia inuiscet z pglutinēt: ēt dato q̄ talis puluis nō sit in carne pueritibilis neq; labijs vulneris inui scabilis: qñ ipse aut insensibiliter resoluūt aut a nā extra ex pellit. **C** Quidā p̄ponē pulueris z cuiuscūq; medicine icar natie inter labia vulnēz vituperāt z fieri phibēt dicētes q̄ lz sua virtute adiūuet ad p̄solidādū: sua tñ corpulētia p̄so lidationē impediūt: z sic lz p se iuuent: p accidēs tñ nocent: z iō dicūt. q̄ solū dz aspergi in superficie orificij vulneris post q̄ tā reductū est z pūctū: nullo tñ mediātē qñ sic appositus sufficiēs est exiccare supfluas hūiditates vulnēz z iuuamē tū in p̄solidādō p̄stare nā: neq; poterit eā sua corpulētia im pedire: z istoz intētiō vī magis esse fm mentē Auer. Dixit enim. A. nō dz vt opemur medicinas incarnatiūas nisi sup ficiebus ambōz labioz vt faciāt adherere eas. s. labia: q̄uis qdā pcedāt q̄ asp̄io pulueris inter labia vulneris in pua q̄ tate pueniat eo q̄ iuuat z ipedire nō pōt pte sui paucitate. **C** Quartā vō intētiōnē implebūt vt dixit Sal. in tegni. q̄ sba p̄tis sana seruabit p mediocriter exiccātiā: z rō est: q̄ si cut iā oc̄r̄i est cū mēbrū vulneratū sit iā debilitatū: z mēbra alia fortia ad ipm trāsmittūt supfluitates suas: ipm ēt debi le sc̄m nō pōt bñ aut nō integre puertere nutrimentū suū. q̄re humectat z labiē ad hūiditātē pter nām suā: vñ hñda ē p̄e uisio de tali lapsu: z p̄seruanda est nālis dispō mēbrū: z hoc fiet vt notū est p mediocriter exiccātiā temperata in actiūis aut declinātiā ad q̄litatē p̄lōnis mēbrū. talis enim medici na poterit mēbrū p̄seruare in sua nālī p̄lōne vt ea mediātē nā valeat p̄solidationē facere: z cū hoc poterit morbū q̄ hu midus est destruere humiditātē pter nāz exiccādō. **C** Dicūt tñ auctores. in cura solute p̄tinitatis nālē p̄lōnē mēbrū debere p̄seruari: nō de vā z p̄p̄ia p̄seruatione intellexerunt q̄ bz fieri p similia: sed de p̄seruatiōe large sūpta q̄ potius dz p̄seruatiō ab interiori lapsu: q̄ tñ fieri non dz cū medicina p̄ ria p̄lōni nālī mēbrū q̄ possit ipsam a sua nālitate alterare z exhere. **C** Notāt q̄ de p̄dictis quoz intētiōnibz p̄me due magis sunt gñales sc̄dis duabz: q̄ pueniunt oī vulneri tam puo q̄ magno: sed secūde due pueniūt solū vulneri magno. In puo enim vulnere nō sit tāta distantia labioz vt multa hñi debeat sollicitudo de casu rei extranee inter eameq; etiaz sit tāta alteratio nālīs p̄lōnis p̄tū mēbrū solutay q̄ de ip sius p̄seruatione beat medicus multū sollicitari. eā enim con seruare nā p se sola suffic: nisi aut p̄lō mēbrū in sui nālitate fuerit p̄seruata neq; carnis gñatio neq; labioz vnitiō fieri poterit. **A**it enim Sal. 3. de ingenio sanitatis. in regnatione carnis nālī: vt dī de p̄lōne est qñ artifex: z nō dixit abso lute est artifex: s; secundarius z instālis. p̄ncipalis enīz ar tifer est vīus nālīs nutritiua: p̄plo aut est instm sine q̄ vtus

nutritiua illud agere nō pōt. Dixit enīz Sal. in q̄rto. eiusdē subterioris carnis. i. carnis q̄ in fundo z circuitu vulneris existit p̄plo ē tale qd q̄s fine ea neq; caro generari: neq; vul neris labia pglutinari pñt: qua de re p̄gruū est eā in sua cō seruare nā: quatenus nostrū velle in sanādō vulnere pfici va leat. Et subdit Sal. 3. ēt sanguinē ad mēbrū vulneratū de fluēt. supple. ēt eē tēperatū in q̄titate z q̄litate. nā hec duo dīz. vt video magi necaria s; ceteris ad curā vulneri. s;guis enim corruptiōe z carnē gñari z vulnus p̄solidat phibet. **E** De vulnere composito in generali. **Lap. xv.**

Crit Sal. in tegni. fm p̄positas vō. s. solutas cōtinuitates p̄plexē. s. oz adhibere cās curatiūas. quaz vna vertat ad ipsam solutam p̄tinitatē: z alia ad dispōnē siue dispōnes cum ea cōp̄licatas. **C** Dispōnū attamen p̄ter nām q̄ vulnere p̄plicari pñt indicatū aliā cām curatiūā ab ea q̄ su miā ab essentia ipsius vulneris alle sunt q̄ indicat aliā nō tñ cōtrariā neq; pmutantē curationē: neq; ordinē z modū eius z alie sunt q̄ indicat aliā: z p̄tiam z pmutantē ordinē z mo dum curationis: z q̄ indicant p̄tiam curationē semp indicant se auferri debere z curari añ q̄ curef ipm vulnus. q̄ vō indi cant aliā intētiōnē nō tñ p̄tiam. qdā sunt quoz curatio sit cūz curatione vulnēz impleri pōt: q̄uis habeat fieri palias me dicinas q̄ p̄eas q̄ pueniunt vulneri simplici. s. p̄ medicinas hñtes diuersas vīutes potētes implere vtrāq; intētiōnē cu ratiūā. vbi gñā. qñ cū vulnere p̄plicat mala p̄plo calida: tūc dz administrari frigida medicīna z sicca q̄ curat malā p̄plo nem calidam sua frigiditate: z curat vulnus sua exiccationē: z qdā sunt quaz curatio nō p̄t simul fieri cū cura vulneris. sed opz vt eay curatio p̄mittat: z deinde curef. i. vuln⁹. v. g. qñ cū vulnere p̄ponit defluxus malay humiditātū ad ipm prius opz illū curare defluxū: z deinde curare vuln⁹. **C** Et hāz dispōnū qdā sunt morbi q̄ pñt esse cōp̄lōnales vel p̄po sitū: qdā sunt cāe ipsoz: z qdā sunt accētia. Et de his oibz dicēdū est: z p̄mo de cura dispōnis cōp̄siste nō pmutantis ordinē curationis: z ista cōp̄positio est solute cōtinuitatis cūz morbo in q̄titate diminuta q̄ est solū cōtinuitatis cū dep̄di tione s̄bereā. n. Sal. 3. de ingenio sanitatis. vocauit morbum cōp̄ositū: z q̄uis. A. simplici vocauerit siue sup̄ficialis sit si ue p̄funda pp quozū dissonātiā. dicūt qdā. q̄ eā esse morbū simplici pōt intelligi duplī. Uno mō absolute: z sic est falsū. nā est morbus cōp̄positus: vt dixit Sal. z nō solū cūz morbo in q̄titate diminuta: vey ēt cū morbo in figura: vt notū est z cū morbo in situ p̄ societate. **Lutis. n.** carni alt⁹ soliat i eo q̄z debeat z q̄ prius sociabat. **Alio mō nō absolute s; cōp̄ ratiue ad seipam cōp̄licatā cū alia re p̄ter nām pmutatē or dinē z modū curationis ipsius: z sic pōt dici simplex: q̄z sit vterq; morbz curari pōt. curatio enīz substātie deperditē: est etiā curatio vulneris. Et p̄p̄dicta dixit Sal. in tegni. q̄ nō arbitrant eā substātie deperditionem esse aliā dispōnē id est alium morbū: sed solū vlc̄erū dīfiaz. i. solute cōtinuitatis fm quā vlc̄us. i. soluta cōtinuitas diuidit in id qd est equale. i. sup̄ficialē z id qd est cōcauū. i. p̄fundū. vñ id qd est equale. i. sine substātie deperditionē: z id qd est cōcauū. i. cū substātie deperditionē. z fortasse de illis fuit. A. in vbis dictis qñ eā dixit esse morbz simplici siue sup̄ficialis sit siue p̄funda. **C** Et dixit Sal. ibi cōcauitas. i. substātie deperditio nō ē dīfia vlc̄erū solute cōtinuitatis: imo est quoddā genus tori⁹ egri tudinis. s. distinctū a soluta cōtinuitate: qñ est morbus offi cialis in natura numeri p̄ diminutionē: vt patuit: z ideo est morbus cōp̄positus diuersam exigens curatiūā intētiōnem. nam soluta cōtinuitas vnionē exigit. substātie vero dep̄di tīo deperditī regenerationē: z q̄zuls ex natura eay indicet oportere prius deperditū restaurare: z deinde vnire z cōsolli dare soluta: nō tñ hoc necessariū est in curationis exiccatio ne: qñ ambe p̄dicte intētiōnes eadē cā curatiua siue eadez medicina pfici z ipleri pñt. **C** hāc solute cōtinuitatis cōm-**

Quo itel
ligat cō
p̄lōnē cō
seruari d
bere i cu
ra solute
continui
tatis.

De cāo
gñatiōis
puris
ut sanet
vulneri
bus.

Sanico
indubi
tū illa
cūbit v
lūta q̄
cauā.

positionem cū deperditōe substantiē Sal. primam esse dixit. ait enim in tegm. in vlcēribus iam solutis cōtinuitatibus. prima cōpositio est p̄cavitatis. i. substantiē deperditio: non tñ intellexit q̄ sit prima absolute: q̄ cōpositio morbi cū causa eius est prior q̄ sit cōpositio ipsius morbi cū alio morbo: sed intellexit q̄ sit prior: q̄ manifestior: vel q̄ frequēti⁹ eye- niens: vel q̄ sit prior oibus alijs morbis cū soluta p̄tinitate cōplicabilibus. Nā prior est mala p̄lone z prior est ap̄a- re z morbo in nā numeri p̄ supadditionē: cum prius accidat in soluta p̄tinitate substantiā depdi q̄ mala p̄lone vel sbe supadditionem vt ap̄a gñari. Et hanc quoq̄ p̄tinitatis solonē cū deperditione subē cōpositā Sal. vultus cōcauim noiauit: z cū euenerit in mēbris carnosīs p̄prie vlc⁹ vocat⁹: z ego de vlcere z eius causis signis differētijs curationibus prius tractabo z deīn ad alias p̄pōnes solute cōtinuitatis.

Cap. xvj.

Vlcus q̄q̄q̄ sumis largissime p̄ omni solō- ne p̄tinitatis: vt supra patuit: q̄q̄q̄ dicat solū in mēbris carnosīs z q̄q̄q̄ sumis lat⁹- ge p̄ omni solonē p̄tinitatis mēbroz carnosoz cū deperditione substantiē siue fuerit cū sanie siue si- ne sanie laudabilē vel nō laudabilē: z q̄q̄q̄ sumis strice z p̄- prie p̄ vulnere sanioso sanie laudabilē vel illaudabilē. Et p̄m hanc tertiā assumptionē distinguē vlcus a vulnere. dū enīz nō fuerit in vulnere sanies gñata vultus dīct⁹ postq̄ in eā reperta fuerit nōn amplius vultus sed vlcus noiaudum est.

Canfarū aut gñationis puris in vlcēribus alia est p̄ncipa- lis z alia coadiuuans. z principalis diuidit in efficiētes z m̄alem z efficiēs est debilitas virtutis nutritiue mēbrū in q̄ pus gñatur. ipsa enim est cā inuētionis z multiplicatiōis humiditatis in ipso mēbro q̄ humiditas est cā m̄alis ipsius puris. In oi enim vlcere cā debilitatis mēbrū vlcēratū multi- plicat humiditas q̄ quertit in pus: z debilitas mēbrū ipsius est cā multiplicatiōis puris in eo primoz q̄ est cā q̄ nutri- mētū veniēs ad ipm mēbrū nō fm se totū p̄uertat in ipm: s̄z remanet ps eius nō cōuersat⁹ z alimētum attractū z nō inco- poratū in sanie quertit. 2º q̄ est cā q̄ resoluat. i. expellat ad mēbrū z attrahant ad ipm supfluitates mēbroz vicinatū ei. z tertio est cā q̄ ipse supfluitates in mēbro p̄gerant z re- tineant. Et p̄dictis dixit Aui. primi 2º. pus in solutiōe cōtinuitatis fit p̄p̄a q̄ humiditates in eā euānt. hab alijs mēbris eo q̄ est debilis: s̄z vltus mēbrū soluti: q̄re sui debili- tate nō resistit descēsu supfluitatū neq̄ repellit eas: s̄z susci- pit eas: q̄ suscepte cōuertunt in pus: z p̄p̄a q̄ suū nutriti- tum digerere nō valet sed remanet ei indigestum superfluū. Et dixit. quarti 4º. solō p̄tinitatis in carne nō facit pus nisi p̄p̄a q̄ cibū q̄ venerit ad eū cōuertit ad corruptionēz p̄p̄ debilitatē. i. mēbrū soluti: z q̄m resoluunt z attrahuntur ad ipm supfluitates mēbroz vicinatū ei. Et est quarta debilitas mēbrū soluti cause coadiuuantis in q̄tū est cā q̄ hu- miditas illa in mēbro soluto retenta nō p̄fecte regat a nā z nō bñ gubernata a nā apprehendē a calore extraneo q̄ est cā coadiuuans q̄ nulla humiditas in sanie cōuertat. z co- adiuvat in hoc aliqñ cā extrinseca. i. medicina cala z humi- da mēbro soluto exterius applicata. talis. n. medicina hūi- ditatem retentā in mēbro soluto exterius applicata dispo- nit vt cōuertat in pus. Sal. nāq̄ sup p̄mo p̄nosticoz. vlti- mo cōmēto. voluit q̄ cāe sanie faciēti cōmisceat cā extra- nea z cā sanie faciēs est calor nālis agens in humiditatem vt eā reducat ad benignū z cōuertat in nutrimentū quaz cū reducere nō pōt neq̄ p̄uerrere intus a calore extraneo p̄uer- tit eā in sanie z sic agēs in sanie p̄ncipale est virtus mēbrū mediante calore nāli z coadiuuans est calor extraneus z sic sanies fit a calore nāli z extraneo simul agentibus in mām. Et sanies q̄dē q̄ in vlcēribus generat q̄q̄q̄ est laudabilis q̄q̄q̄ est illaudabilis. Et sanies laudabilis: sicut dixit Hypo- p̄mo p̄nost. est ea que est alba z equalis p̄ totū neq̄ in su-

perficie inequalis: q̄z d̄z esse lenis z plana neq̄ mali odoris. i. nō habētis odorē horribilem. q̄ vero est huic cōtraria. dī- xit Ipc. pessima est z illaudabilis: z p̄cedit laudabilitas z illaudabilitas saniei q̄q̄q̄ ex pte m̄alis cause ipsius: z q̄q̄q̄ ex parte vtriusq̄. si enim mā in mēbro soluto retenta fuerit benigna z calor nālis agens in actione multum superauerit calorē extraneū tūc sanies gñabit laudabilis fm predictas cōditiones. Si vō materia fuerit mala aut calor extraneus su- perauerit nālē in actione fit sanies illaudabilis z eius illau- dabilitas erit aut in colore ipsius: q̄ nō fuerit alba vera al- bedine: aut q̄ fuerit liuida aut citrina aut viridis aut nigra aut alio malo colore infecta aut erit in mō substantiē: q̄ fue- rit ligda fluens: aut grossa coagulata: aut erit in odore: q̄ horribilis fetida: aut erit in oibus dictis p̄ditionib⁹ illauda- bilis: z tūc est pessima in vltimo malitiē: z p̄cedit ista diuer- sitas illaudabilitatis fm diuersitatē malitiē materie p̄p̄ quā cōtingit eam maxime variari in colore z modo substantiē: aut p̄p̄ superationē actionis caloris extranei sup actionē ca- loris nālis p̄p̄ quā p̄tingit eam maxime diuersificari in colo- re. Et dixit. A. q̄d est de genere pus subtile vocat⁹ vir⁹ siue virulentia: z q̄d est grossum vocat⁹ sordities: z ista sordities est res spissa coagulata alba: aut ad nigredinē declinūs: aut facta sicut fex vini. z virus q̄dē differt a sordities ex pte m̄ae z ex pte efficiētis z ex pte m̄ae. dixit Aui. q̄m virus nō gene- rat nisi a subtilitate humorū aquosozū z sordities ex grossi- tie humorū. Et parte vero efficiētis. dixit Aui. q̄ virus ge- neratur ex calitate humorū. s̄z augmentata. nam ipsum fit ex humoribus calis. sordities vero fit seu generat⁹ ex vmi- nuta caliditate. s̄z ex humoribus frigidis. Amplius de sanie fit in tractatu sequēti capitulum speciale.

Et causa q̄dē vlcēris est vel esse pōt q̄cūq̄ carnē vulne- rat cū deperditōe substantiē siue illa cā fuerit intrinseca siue extrinseca: z q̄q̄q̄ sequit⁹ ad vultus simplex nō bñ curatū: z q̄q̄q̄ sequit⁹ ad exiturā. Et dixit Aui. primi scda. cause vlcēz sunt aut ap̄a q̄ aperit aut plagā. i. cū dep- ditione carnis: aut simplex que p̄perrore sanie: aut sūt bo- thoz que se comedūt: sicut sunt formica ignis p̄ficius prunaz z filia. z q̄rti 4º. dixit. vlcera gñant a vulnerib⁹ z ab exitu- ris eruptis z a pustulis: z q̄q̄q̄ sequit⁹ solonē p̄tinitū cōposi- tam cum cōtusione carnis: q̄m caro cōtusa z sanguis in lo- co cōtentus in pus cōuertitur: vt suo loco patebit. Et ex supradictis patet q̄ vlcus secūdomodo sup̄tū pōt imēdiatē a cā primitiua solonē cū deperditōe sbe mēbrū cui accidit ime- diatē facere. sed vlcus tertio modo sumptū nō pōt a cā pri- mitiua imēdiatē fieri: q̄ nō est possibile: vt in primo occurso soluētis cōtinuitatē cāe primitiue sanies gñetur. Sed vlcus quarto modo sumptū semp gñatur imēdiatē a cāe intrinse- cis siue corporeis: z q̄q̄q̄ mediatē a primitiuis z extrinsecis.

Signa vlcērum generalia sunt nota ex dictis. z habentur per sensum.

Generalis aut crura vlcēz p̄dicta est vt q̄dū vlcus fuerit imūdū eger cibē cbi s̄z exiccatiūz paucē q̄tatis laudabilis nutritiēti q̄ opponant in q̄litate bus actiuis qualitati vlcēris. ita q̄ si vlcus fuerit de genere calidoz cibi declinet ad frigidū: z cōuerso. si fuerit de gñe frigidoz declinet ad calim. cūq̄ vlcus mūdū fuerit vel mun- dificatū: tūc addat in eo q̄titate z minuat de ipsoz exic- catione. Et dixit. A. q̄z vt cibē eger q̄ vult q̄ nascat ca- ro in vulnere cito cibis laudabil⁹ z bñ chimi. sup. z pueniē- tis q̄tatis: q̄m mā ex q̄ gñat caro est sanguis tēperat⁹ in q̄titate z q̄litate. Ait. n. Sal. 3. de ige. sani. in mēbro vulne- rato nō posse carnē gñari nisi ex sanguine sibi mādato: z ad sui nām p̄uerso z assimilato. sanguinē at malū pueniētis q̄- titatis z q̄latis nā mēbrū p̄uerrere z assimilare nō pōt. Et scias. dixit. A. p̄mi 4º ca. 28. vlcera nutritiēto egēt nō in q̄tū vlcera q̄ q̄tum vlcera sunt indicat de subtilissima diēta q̄ est nihil dare: s̄z indiget eo vt p̄fortatio v̄tutis fiat: z egēt mino- Nico. ser. vij. N N N ij

ratione nutrimenti vt saniei mā restringat: et inter hec duo existit prietas. i. existit diuersitas: qm̄ sanies. s. mēbra exiēs ab vlcere debilitat. qre pfortare necesse est: s; ex hoc sanies multiplicat. qre necesse est nutrimentū phibere: medicus o; esse sollicit: et ista sollicitudo o; esse q; attēdat ad id qd̄ magis ifestat nō totaliter derelinquēdo reliquū. id aut qd̄ magis ifestat est virtus debilitas si multa fuerit. ipsa. n. ilico resumēda est cibo laudabili ēt si ex eo i viru vel sorde fiat augmētū. si aut nō multū debilis fuerit: tūc illud qd̄ magis ifestat est multitudo virus et sordis quā medicus ericcare o; nutrimentū minoratiōe. Indigēt ēt vlcerā nutrimento p gñatione sbe depdite: qm̄ caro ipsa regiat in poris carnis exstētis in superficie labioz ex nutrimento in eis puerfo. cū itaq; in vulnere sanies gñat laudabilis nō supflue q̄tatis caro bona in ipso generabit. talis enim sanies significat cōplo; nē carnis circūstātis bonā et nām fortē et sanguinē in q̄titate et q̄titate laudabilē q in bonā puerf carnē: neq; ista sanies ipedit generationē eius. cū vō in vulnere sanies generat laudabilis: s; tñ supflue q̄tatis tūc caro in eo nō gñabit q; ipedit a multitudie saniet aut si gñabit: gñabit mala: et iſt si in eo sanies generabit illaudabilis siue multa siue pauca nō poterit caro bōa generari: qm̄ significat malaz pplōnē carnis circūstātis virtutē debile et sanguinē delegatū illaudabilē pp quascūq; cās nō pōt in eo caro bōa generari. caro enim bōa regenerata: vō dixit Sal. o; esse similis carni deperdite qualis non pōt generari ex sanguine illaudabili cū virtutē debili et inſtro inepto. s. mala pplōnē: caro tñ mala bñ poterit cū talibus dispōnibus generari. caro itaq; mala in vulnere crescens semp significat nutritiue virtutis debilitatē malam cōplexionē et sanguinis delegati mali tiam: et cū his insufficiens mudificationis vlcis signū ē. **C** Per potionē vero cura generalis vlcis est vt añ oia ad dispōnē corporis attendat: et deinde ad mēbra sanguinis generatiua: et fm̄ hoc medicus sollicitus esse o; in euando plenitudinē corpis fm̄ q; ei puenit: et in ipſius rectificando cōplexionē: si mala fuerit: et in rectificando epar vt bonū generet sanguinē: et iſt in corrigēdo mēbra epati deſeruiētia: vt ſtōm ſplenē fel et renes: et ſit sollicitus ēt q̄rendo si fit in corpore mēbrū qd̄ sit mādās malā mām ipſi mēbro vlcato vt illuz corrigat: deinde ad ipm̄ mēbrū vlcato deueniat cum localibus auxiliis: pp quoz debita administrationē sollicitus o; esse medicus in ſciendo que ſunt intentiones curationis req̄ſite ad curationē vlcis: deinde in ſciēdo q̄ ſunt medicine ſiue materie auxilioz que illas perficiunt intentiones. **C** Pro p̄ ſciēdo qd̄ Sal. dixit. 3. de ingenio ſanitat. q; p̄cipaliffima intētiō curatiua in vulnerib; cōcauīs cū depditione carnis est regeneratio carnis depdite: et hic per carnē intellexit ēt cutem. Si ergo cutis est ſola deperdita: tūc eius ſolius fiat regeneratio. Si vero ſit depdita caro et cutis: tūc ambay fiat regeneratio: q̄uis prius carnis: et ſic in tali vulnere inſurgūt due intētiōes: quaz vna est ad regenerationē carnis et alia ad regenerationem cutis. **C** Et p̄ his dixit Auer. 7. colliget. in vulnere in q̄ ſbe carnis ſcā est depditiō tūc due accidunt intētiōes: q̄rū vna est diminute carnis reſtitutio et alia cicatricis inductio: et hoc iō est q; in cura talis vlcis duo intēdunt. s. repletio ſcauitatis et ſolōnis vnitiō q̄ ambo p gñationē carnis ſiūt. **C** Dix Sal. vbi ſupra. q; q̄uis vulnera p̄dcā vnā generaliffimā hēant intētiōē curatiua p̄dictā. s. vt qd̄ ablatū est et diminutū de ſba reſtituat: ipa tñ diſſerēter implet fm̄ q; id qd̄ deest de ſba in mēbris molibus an caro an cutis. carne enim aut piguedine ablata poſſum ea reſtituere talia q̄lia fuerūt: vt ſupra patuit. cutē aut reddere nō poſſum: talē q̄lis fuit: et iō dixit ipſe. ingeniāduz est qd̄ loco cutis faciēdū ſit q; carnis regimē ſicut cutis erat exiſtat ingeniū et artiſiciū qbus regimē vicē cutis gerēs fieri poſſit. hoc eſt. dixit Sal. q; intētiō vna est vt cutē amiſſam reſtaurem: s; cū hoc ſit impoſſibile: iō ipſa rō cohibet nos

carne que ſuperficietē est imutare vt fiat quaſi cutis: mutari aut nō pōt niſi actione q̄litate. cūq; cutis ſiccior carne nāliter ſit poſſibile eſt vt carne indurata et cōglutinata ipſa q̄ſi cutis efficiat. **C** Et A. dixit. ſi qd̄ depditū fuerit cutis tā tūc neceſſariū eſt ad curā qd̄ cicatricē inducit. nō dixit cutē: q; nō vō pōt: vt oēm eſt regenerari: s; dixit cicatricē. i. illū qd̄ cicatricē reddit: eſt qd̄ caro calloſa dura que vicē cutis reddit et gerit. Caro enim dixit Sal. q; ſolida ſit vicē cutis gerit. vep tñ non reuertit in ſpēm pellis. i. cutis oīno. et habet ſignificatio eius in hoc qm̄ ſup loco eius nō regenerant piliz: q; caro illa ſolidior eſt pelle. **C** Dixit. A. qd̄ facit naſci cutē nō facit eā naſci totatē talē qualis erat cutis depditatio nō facit naſci loco eius niſi carne durā ſupra quaz nō naſcit pilus. q; talis caro denſa eſt et nō poroſa: ita q; nō pōt trāſire p eā materia piliz: cū vlcus fuerit cū deperditione cutis et carnis: tūc vt dictū eſt carne et cutē regenerare opz. **A**it enim Sal. vbi ſupra. q; tale vlcus inſtruit nobis nō morbū ſimplicē: s; duplicē fore. nō enim cutē ſolū: ſed et carnem amiſit fm̄ ſpaciū ſuū: quare duplex noſtra intētiō erit. s. vt carne impleat: et vt ſupficietenus cute operiat. verūtāmē a regeneratione cutis incipēdū non eſt: imo p̄ tota cōcauitas vlcis replēda eſt carne vſq; ad locū cutis: deinde cutis inducat. s. qd̄ vices eius tenere o;. **C** Dixit. n. Sal. vbi ſupra. quāuis caro q; regenerat continue vnias: nō tñ fm̄ ſupficiē. s. generanda eſt: ſed replēdū eſt vulnus cōcauū prius et poſt q̄ replētū fuerit qd̄ eſt cōcauū: tunc alterā intētiōē aſſerre accidit que eſt cutē generare: q; fm̄ nām caro ibi coopta ē o;. non ergo cutis ante q̄ vulnus carne replētū ſit generari o;: vt nō conſolidetur vulnus exterius: et interius remaneat cōcauū. **C** Dixit Almā. 7. ſi vulnus pfūdū et amplū fuerit cauēdum ne vnguētū aut aliud medicamē qd̄ oriſiciū eius cōtinet ſupponat. oriſiciū nāq; vulneris pfunditate nōdū cōtinuata ſi cōtinuet multum virus in eo aggregat: vñ ipſum vt aperiat oportebit et mēbrū fortaiſe iterum putrefit et vlcus peſſimū ibi fiet. Quapp in hmoi vulneris ore cotū erit ponēdū. **C** Et Aui. dixit. ſi q; deperditū eſt nō fuerit ſola cutis ſ; caro. s. ſimul cū cute ſicut in vulneribus euenit pfundis tūc nō eſt feſtinādū in cicatrizando et in cutē producēdo: imo prius erit ſtudēdum vt in eo caro naſcat. et iō ſi in hoc erratū fuerit et videris tale vlcus ad ſituationē. i. cicatrizationē venire oriſiciū ſui. dixit Alb. butyro et oleo ipſuz iſunde. s. circa oriſiciū: qm̄ hec retardāt cicatrizationē et ſolidationē eius humiditate eo p̄atū q; carnis generatio et cutis reſtō fieri nō pōt niſi amoueas phibēs: et ponas illud qd̄ in oi vlcere ſemp reperit: qd̄ eſt duplex ſupfluitas ſubtilis et groſſa. s. virus et ſordes ex humiditate ad mēbrū vlcato pueniētē: nōcū eſt illā humiditatē exiccare. vñ dixit Aui. ſimplicia vlcera intelligēdo p ſimplicia: vt oēm ſuit ſup ea quoz ſolute ptes nō pnt adinuicē applicari: ſiue ſint fixi re ſiue ſcauitates: et ſiue ſint ſupſicialia ſiue profunda: q; de ſba mēbrū niſi eſt deperditū cura eo; ē ericcatio ſicut ericcatio generalis curatio eſt vlcis. **C** Et dixit. q; ex vlcib; mudis eſt tātummodo ericcare: et ſufficit ad curā: q; ericcatio duobus ſit modis. vno ſubtilē ſupfluitatē p̄dictā ericcatō et alio groſſam abſtergēdo: iō poſt generalē intētiōē p̄dictā que eſt deperditū reſtō due alię ſurgūt intētiōes: q̄rū prima eſt humiditatis ſubtilis p̄dicte ſupflue ericcatio vel exuccatio: et alia humiditatis alterius groſſe mudificationis. **C** Pro his dixit Sal. vbi ſupra. ſciē opz mēbrū vlcato ſanguinē. ſibi delegatū nō poſſe ſibi aſſimilare. s. et ex eo carne generare pp duplicē fecē. s. ſubtilem et groſſam in eo exiētes. ſubtilis eniz vulnus humefacit: et groſſa ipm̄ putrefacit. p̄ea dico q; neō medicamina cōueniunt. s. deſiccant: ſi in eo qd̄ eſt humidū mudificatiō in eo qd̄ eſt putridū. s. ſordidū. **C** Et Auer. vbi ſupra dixit. q; circa horaz ſinis diſſeſtionis cuiq; mēbro deſluūt due ſupfluitates. vna eſt ſubtilis: et altera groſſa. et curſus bay ſupfluitatū ſemp gñatiōē

De cura
p̄pouēzDe ſcā
tio et gñā
lis cura
vulcerum.Cutis q;
ita ſuit re
gñari nō
pōt ſ; ca
ro idura
ta ſtat lo
co eius.Dicunt
ſario u
o; ſcā
ſi cōp
carnis
neracūq; de
cā ſcā
nē p̄
alię
rētū

carne resistit. ob hoc indiget nā auxilio medicinarū ad illas humiditātē extricādā ad hoc vt noua caro in vlcere nō lique fiat: et tales medicīne dicunt ḡnatiue carnis: nō q̄ carne generēt. q̄ carne ḡnare vt supra dīcī solī est nāe: q̄ remouent phibēs q̄ dīcī est eā ḡnare: et sūt p̄dīcā medicamina oī tpe curatiōis vlcis neā: eo q̄ cū nā. s. virtus nutritiua nō deficiat a sua actiōe: incessanter oī tpe p̄dicto due supfluitates in tali vlcere oriunt: et nō p̄t fieri carnis ḡnatio nisi amoueas 1° phibēs extrinsecū opz scire q̄ ad curatiōē vlcis auctores p̄supposuerūt tanq̄ notū obseruari debere intē tiones curatiuas p̄dictas supra in cura generali solute cōtīnuitatis maxie q̄ nō cadat inter labia vlcis aliq̄ phibēs vnionem: ac ēt q̄ oīs alia cā siue extrinseca siue intrinseca ex eis q̄ phibēt vlcis curatiōē aut eā retardāt totātr aufert: et ne adminitret ab extra medicāmē aliq̄ putrefaciēs sicut sunt res vinctuose. opz enī vt oē vlcus ab oīre putrefaciēte custodiāt: et q̄ q̄rī ipsius sanatio: vñ Sal. vbi supra ait. notū est vlcera cōcaua oleo infusa aut piguedine magna poterit q̄ ab alio nocumētū b̄re: eo q̄ putrefaciunt maxime si estas est et corpus abudet humouibus multis ad vlcus fluentibus. nō enī sumus securi cū mēbrū putrefiat et marcescat: et sūt ex cera p̄tingit maxime si liquefacta oleo fuerit et Almā. dixit. bī stolidi medici errauerūt q̄ oleū in vulneribus: quoz possibilis est vnitio posuerūt. De scia autē medici narū siue auxilioz q̄bus p̄dicte intētiōes implent et similitibus et cōpositis particularia capitula inferius sient.

De speciebus vlcum et causis et signis eorum. Lap. xvij.

Vlcus diuisione essentiali magis diuidit sic vulnus p̄positū: diuisione autē accidentali magis diuidit multiplex: q̄nq̄ q̄de a quātitate p̄tinitas: q̄ quedam sunt parua q̄dam magna et q̄dam mediocria: q̄nq̄ a quātitate discretat: q̄ quoddā est singulare siue vnicum quoddāz multiplex siue plurificatū vt vlcus cum contusione: q̄nq̄ a figura: q̄ quedam sunt rotūda: quedā oblonga: quedam lata: quedā stricta: quedam triangularia: quedam quadrata. q̄nq̄ a situ p̄ loco: q̄ quedam sunt in loco corporis alto: quedam in infimo: quedam in mēbris intrinsecis: quedam in extrinsecis q̄dam sunt cum orificio superius: et quedam sunt cum eo inferius. q̄nq̄ a situ p̄ societate: q̄ quedam sunt vicina aut sociata mēbris nobilibus: quedam ignobilibus. q̄nq̄ a tpe: q̄ quedā sunt recētia cum sanguine suo aut nōdū sanata: q̄dam sunt antiquata. Et dicunt q̄daz: q̄ vlcus q̄ non sanat infra spatū. xl. dīcī iam antiquat: et q̄dam sunt inter ea media. q̄nq̄ a modo situs p̄tū vlcetaz: q̄ q̄daz sunt equalia q̄dam inequalia. q̄nq̄ a substantia deperdita: q̄ q̄nq̄ deperditur cutis tñ q̄nq̄ cutis et caro. Et dixit Sal. 3. de ingenio sanitatis. vulnera cōposita cū deperditione substantie sunt duplicitaz: quedam sunt concaua quedā non concaua: et dīa inter ea est: q̄ concaua vulnera torā superficiē cutem et plurimum carnis amiserunt: non concaua nisi id q̄ cutē tegit et t3. s. cutem tantū: et ista in q̄busdam dicunt superficialia. Et Sal. aliter sumpit in hoc loco cōcauum vulneris: et aliter superius. nā superius supponit pro omni vulnere euz deperditione substantie que q̄cunq̄ sba foret illa que deperdita est: et hic supponit solū pro vulnere in quo est facta deperditio carnis simul et cutis. et de tali dixit Auic. quarti quarta. tractatu. 3. cap. primo. vlcera quedam sunt apparentia nō p̄funda: q̄ solū in cute: et quedā sunt habentia p̄funditatem. Et de vlere q̄ p̄funditatem h3 dixit. vlcus q̄ p̄funditatem h3 nō eūatur qn aut iam indurata sit caro circūdans ipm et noīat fistula que est sicut cāna penetrans in mēbrū: aut nō indurata aliquid: et nominatur abscessio vel cauerna. Quidam tñ dīam ponunt inter abscessiōem et cauernā: et nomināt abscessiōem vulnus illud q̄ elongatum est sub cute et separatur ab eo cutis. et cauernam nomināt vulnus quod inflectit sub carne et dilatāt in ea. Et de vlere cu-

ius iam indurata est caro. dicūt. q̄ duplex est q̄dam in quo indurata est solum caro circūdans orificiū eius: et nomināt ipsum fistulā: et q̄dam in quo indurata est nō solūz caro exterior circūdans: sed etiam interior et vlq̄ ad fūdū eius: et nomināt ipsum obstracum noīe deriuato ab ostracis in armis ouarū testarū. et dicunt. q̄ vlcus obstracum nō est profundum cauernosum sicut fistula: et de vlere obstracino dicunt q̄dam. q̄ q̄dam est cauernosum et q̄dam nō: et q̄dam modorū vlcera cācerosa nomināt cāceros pp similitudinem. quam habet cum cācroso apate in rotūditatem et dicunt q̄ cācer. i. vlcus cācerosum est vlcus amplum cum rotūditate cū duritie et obscuritate carnis et plerūq̄ est cum eminētia et liuiditate labiorū eius. Et q̄nq̄ sumit dīa vlcis a q̄litate eius actiua et dīa ad calidū et frigidū: et q̄nq̄ a caliditate eius passiuā: et dīa ad siccū et humidū et siccum est in quo reperit humiditas aliqua aut pauca nō tāta quāta in eo reperiri o3 fm naturam ipsius vlcis: et in numero siccorum reperitur vlcus q̄ q̄dam modernorū vocāt malū mortuū. de quo dicūt. q̄ malū mortuū est vlcus siccū pauce saniei generatiuum liuidum eueniēs fm plm circa crura et brachia. Et vlcus humidū aliq̄ dī humectatū: et aliq̄ dī molle: et aliq̄ tremulū est illud in quo multa humiditas pprie digesta fluida reperit vltra quātitatem ipsi vlcis debitam. Et q̄nq̄ sumitur dīa vlcis a qualitate carnis ipsius circūdantis bona vel mala. et Auic. dixit. q̄ de vlcibus sunt q̄dam mollia q̄dam dura et mollia sunt in quibus caro tēdit ad lassitudinem et molliciem: et est squalida superflua: et illa vlcera pprie efficiuntur mollia: in quibus aggregat multa humiditas frigida: et iam incipit caro tēdere in viam putrefactionis. quecūq̄ enim tendūt in viam putrefactionis mollescūt in primis: et de his dixit Auic. vlcera mollia sūt ex illis q̄ faciūt cadere pilos ab eo q̄ sequit ea. i. partibus circūstantibus: q̄ pp humiditatem illam remollientem et radices pilorū corrupētem vnde cadūt neq̄ postea regenerant pilos: q̄ nō est ibi conueniens materia ḡnatiōi eoz: et si qua portio ibi etiam esset de conuenienti mā: q̄ porū ab illa humiditate clausi sunt opilati per illos egredi non posset. Et q̄nq̄ sumitur dīa vlcis a quātitate puris in eis inuētū: fm quā vlcus aliquod dī mundum et aliquod imūdu: et mundū dī: nō ideo quia p̄orsus careat omni supflua humiditate: sed quia non in eo reperit humiditas superflua vltra quātitate que sibi conuenit. et in eo reperiri o3 inq̄tum vlcus est: siue illa humiditas sit sanies laudabilis siue nō: et econuerso: imūdu dicit: nō quia aliqua superfluitas in eo reperit: sed quia in eo de ea reperit plusq̄ sibi cōueniat fm naturā vlcis: id est in quātum vlcus est: siue illa humiditas sit talis q̄litate siue nō. et vlcus imūdu diuiditur fm modum substantie puris in eo reperi. nam illud pus aut est subtile q̄ dicitur virus: et tale vocat vlcus virulentū: aut est grossū q̄ dicitur sordēs: et tale vocat vlcus sordidū: de cuius genere sunt vlcera dicta fauonia et vlcera dicta mellina: dicta sic quia sordēs ex eis egrediēs est similis melli vel fauo mellis: et maxime ingrossit substantie eius: et tam mūdūz q̄ imūduz aliud dicit putridū siue fetidū siue olidū: et aliud non putridū non fetidū non olidū: et hoc non dicitur tale quia in ea nullus fetor sit: q̄ in omni vlere aliquis est fetor: vnde vlcus dicitur ab oleo oles q̄ est fetere: et ideo dī vlcus quasi olens: sed sic dicit: q̄ in eo nō est fetor multus siue horribilis: et illud dicit putridū siue fetidū q̄ est fetoris multi siue horribilis. Et q̄nq̄ sumitur dīa vlcis a qualitate puris in eis reperi que qualitas: aut est color eius f3 quem aliquod vlcus dicit album. aut citrinū: aut rubeum: aut viride: aut liuidū: et aliud nigrum: quāuis hmoi dīa etiam sumatur a colore labiorū siue carnis circūstantis labijs vulneris. alia aut qualitas ē qualitas puris mala mordicatiua aut putrefactiua fm q̄ aliquod vlcus dicit corrosiuū aliq̄ putrefactiuū: et vlcus corrosiuū et putrefactiuum

Nico. ser. vij.

nnn ij

differūt sicut corrosio et putrefactio: aut sicut corrosio et putrefactio nā putrefactio ē esse vlcus illud qđ corruptū spm vitalem in mēbro ex complexione humiditatis eius preter qđ resoluat aut cōsumat illam humiditatem: imo dimittit eam in mēbro sicut corruptam nō idoneam vt amplius sit pars mēbri: vt pater in estomēno: sed corrosio ē esse vlcus illud qđ propter acuitatem sui puris resoluūt et cōsumit humiditatem mēbri: pro cuius resolutione et cōsumptione sequitur diminutio in substantia eius membri: et exinde sequitur vlcera ipius membri facta discōtinuitate inter ptes eius per cōsumptionem et absentiam illius humiditatis que priuabat eas: et sic apparet quomodo vlcus corrosiuum et putrefactiuum differūt: qđ alia est dispositio que dicitur corrosiua et alia putrefactiua. Unde Aui. dixit. putrefactio est preter corrosionem: et tam vlcus corrosiuum qđ putrefactiuum dicitur vlcus ambulatiuum. et putrefactiuum est ambulatiuum per accidēs in quātum putrefacit partem sanam quāz attinigit: et quādoq; cōiungūtur corrosio et putrefactio simul i eo dem vlcere. et tūc illud est maxime ambulatiuum. Dixit Aui. putrefactio et corrosio si fuerint ambo simul sunt ambulatiue ratioe ambarū: scz corrosionis et putrefactionis: et vlcus quidē corrosiuū ē comedens: et ē depascens. et dicitur sic: quia comedēdo siue depascendo: id est partes mēbri diminuendo ad vicina mēbra perambulant. Quidam tamen differētiā faciunt inter vlcus ambulatiuum propter acuitatem et multam subtilitatem sui virus perambulari mēbro faciētem in eo peruenire solutiones cōtinuitatis plures ipsius numeri et inordinati situs ex parte quātitatis in tātum qđ nulla earum est sensibilis singulariter: et ideo in eius ambulatione nō fit in mēbro aliqua solutio cōtinuitatis sensibilis et manifesta: sed solum insensibilis et occulta quales solutiones cōtinuitatis facit peruenire illud quod mordicat et facit puritum. sed illud vlcus ē corrosiuum qđ solutiones cōtinuitatis efficit in mēbro sensibilem et manifestam. et dicunt. quādo virus est in vlcere mordicatum nō multe subtilitatis: tūc perambulat in mēbro corrodedo: id est sensibilem partē mēbri vicini depascendo et abijciēdo: ita qđ sensibiliter mēbri vicini vlcera. Unde dicit. qđ corrosio est quāz solutio cōtinuitatis mēbri vna singularis parua vel plures parue solutiones cōtinuitatis nō facte per modum punctio: nis siue puritus absq; corrosione mēbri. Ex qbus apparet qđ ambulatio in plus se hz qđ corrosio et putrefactio: et est sicut genus ad illas. nā oē vlcus corrosiuū et oē putrefactiuū est ambulatiuum: sed nō cōuertit qđ oē ambulatiuum est corrosiuū vel putrefactiuū: imo pōt ambulatio ēē in mēbro absq; corrosione vel putrefactioe. Dixit Aui. putrefactiuū est cōpositū ex vlcere. i. soluta cōtinuitate et corrosione et vnicui qđ eo: scz vlcis putrefactiuū et corrosiuū est dispō: scz alia et alia in modo curationis. Dicit qdam. qđ vlcus corrosiuū est illud in quo soluit cōtinuitas mēbri in ptes paruas dato qđ nō perambulet corrodedo partes mēbri in circuitu s. manifeste: et tūc erit idē qđ ambulatiuum. Dixit Auic. qđ Sal. noiauit vlcera corrosiua ignē pscū et formicā ambulatiuam. et qđ dicit. qđ per vlcera corrodetia possumus intel ligere etiā cācrenas et aschachilos. Sal. autē dixit sup tertio humorū: qđ corrosio vlcus ē qđ corrodit interius: et messe ra ē vlcus qđ corrodit exterius: et ad hmoi vlcera reducunt ea que a qbusdā modernis vocant noli me tāgere et lupus siue lupa. Et differūt noli me tāgere et lupus fm eos solum ex loco in quo eueniūt. Nā qñ accidit a mēto superi? dñ noli me tāgere: et qñ accidit a mēto inferi? tūc ē lupus siue lupus: qñ fm alios ē differunt in cā: vt inferius apparebit. Et qñq; sumit dñia vlcex a carne in eis gñata: qñq; est laudabilis et bōa: et qñq; illaudabilis et mala: et qñq; vō est superflua. Et quādoq; sumit dñia vlcera ab eo qđ accidit in circuitu eoꝝ de velicis et escaris. nā ex istis sunt. dixit Aui. ex qbus refudat virus citrinū. supple. vel nigrū calidū

qđ fortasse est calidū cōburens qđ est in circuitu eius est malū mortificās: et fm intēiore et remissiore caliditate eius vesicat vel cōburit et escarā facit et vocant hmoi vlcera vesicosa vel escarosa. Et qñq; sumit dñia vlcera a malitia vel bōitate siue periculositate: et impericulositate eoꝝ dicunt qđaz vlcera malitiosa fraudulēta periculosa sunt talia aut rōne mēbroꝝ: in quibus sunt: in qbus cū accidūt sunt apta inducere accidētia mala de spasmō permixtione eoꝝ rōnis: et hibus: aut sunt talia in seipsis ex propria eoꝝ mala dispositio ne. Et ex genere malitiosorum et fraudulentorum sunt oia vlcera putrefactiua corrosiua ambulatiua cācerosa viscosa escarosa: et in summa omne vlcus suspicionem mortis aut pditionem mēbri in quo est faciēs: et dñ dñi malitiosum fraudulētū et oia hmoi vlcera dñr male morigerata siue mali moris. Dixit Aui. de vlcere? sunt qđ sunt difficilis cōsolidatiōis sicut sunt oia fraudulēta et oia alia de qbus apparebit in narratione causarum difficultatis cōsolidationis: et quedam sunt faciles cōsolidationis: et ista sunt in quibus sanies laudabilis in q̄litate et q̄titate: et similiter caro bona generat. aut vlcera eoꝝ que sunt munda sunt bonitas regiminis qđ processit et presens abstinentia ab vfu regiminis multorum vel malorum chimorum generatiui: et etiā tio superfluoꝝ corporis: et ipsoꝝ a mēbro vlcato diuersio vnde corpora et mēbra nobilia remanēt mūda. superfluitatibus quāti et qualis. quare nō mittunt ad mēbri vlcera tum superfluitates: et parua debilitatio facta in mēbro ipso vlcato: et situs vlcis in alto corporis cum positione congrua bone expurgationis: et de causis eorum est debilitas multa alicuius mēbroꝝ vicinantium: propter quam currūt ad ipsum superfluitates et nō defluunt ad mēbrum vlcera tum. Et ex eis est prohibitio administrationis medicaminum calidorū et humidorū vinctuosorum putrefaciētiū et cōtrarie cause sunt cause imundicie vlcera. Et cause vlcis virulentorum sunt humorum subtilitas et acuitas et regimē generationis eoꝝ et administratio medicaminis acuti nō exiccatiui. Et cause vlcis sordidos sunt humorū grossities et frigiditas et regimē taliū humorū generatiui et administratio medicaminis sanatiui et nō mūdificatiui. De his duobus dixit Aui. qđ cause eoꝝ sunt debilitas virtutis: scz expulsiue mēbri vlcera: quare recipit omnē materiam et nō repellit: et malitia cōplexionis ipsius mēbri: scz que est aut attractiua materierū ad ipsum: aut debilitatiua virtutis nutritiue ipsius quare nō pōt etiā si materiam nutrimentalē idoneam habuerit bonam saniem: aut bonam carnē generare. Et ex causis eorum est malitia eius qđ aduenit mēbro de sanguine siue malitia eius fuerit ex pte qualitatis siue q̄tatis ipsius. iste enim cause sunt que corrumpūt vlcus: id est imundum faciunt virulentū vel sordidū. Et cause vlcis corrosiuoꝝ ambulatiuoꝝ sunt humores acuti subtiles valde: qre sunt mordicatiui puritui. Dixit Sal. in lib. de apatibus. coadunant in corpore ex corruptione multa vlcis humor malus vel niger: neq; facta p viā adustionis colere vel colā sicut viride eris quasi serpit et inuadit mēbra circa se existētia in tm qđ corrūpit mēbri sanū positiū iuxta. Et cause vlcis putrefactiuoꝝ sunt quecūq; corrūpūt p̄p̄onē mēbri: et ipsius humefaciunt humiditatem et putrefaciunt ipsam. Et cause humidorū vlcis sunt quecūq; cause humiditatis in eo multiplicat ex causis intrinsecis vel extrinsecis: et sic eoꝝ cause sunt priuatio nutrimenti et res quecūq; hz exicca re extrinsece vel intrinsece. Et cause calidorū sunt cause calefaciētes sicut et frigidorum infrigidantes. Et cause vlcis vesicosi vel escarosi est medicina acuta adustiuā valde sic ca incinerans vel incrustans partes membri. Et cause escarosi dicuntur in capitulo fistularum. Dixit Auic. cause malignorum vlcera sunt quādoq; vulnera obuiantia corpori in quo abundant humiditates maligne aut venti vel vfo regimine corrupto: et quādoq; sunt sequētia pustulas

De cō
pūctis
no cōsol
dationis
vlcera.

De cō
mūdici
vlcera
aliarū
dñarū
rum.

De cōsolida-
tione
ulcerum.

malasquare fit ab eis festinantia ad vlcationem post pu-
stulas & malū mortuū. ¶ Dicunt quidam modernorū, aut
ex pura melancolia naturali sola aut mixta cum flāte falso.
¶ Amplius de causis malitiosorū vlcerū. dices i tractatu se-
quenti in capitulo de formica & de igne p̄lico. i. pruna. & ca-
pitulo de cancrena & herpete estiomeno. ¶ Cause autē diffi-
cultatis consolidationis vlcerū sunt oīa que impediūt ipso-
rum curationem fieri vt quecūq; ipsozum prohibent conso-
lidationem. omne enim vlcus cum quo est coniuncta dispo-
sitiō retardans ipsozum curationem aut dispositiō prohibēs
ipsozum consolidationem potest dici vlcus difficilis conso-
lidationis: generaliter sumendo vlcus difficilis consolida-
tionis. verum vlcus difficilis consolidationis aliquādo su-
mitur nō sic generaliter & largē sed magis specialiter & stri-
cte: vt sumitur ab Aui. quarti quarta. in speciali capitulo vl-
cerum difficilis consolidationis. est oē vlcus in quo est cor-
rosio vel putrefactiō vel cauernositās siue abscessio sicut est
in fistulis: sed est cum eo alia dispositiō phibēs ipsum a p̄so-
lidatione p̄ter predictas. ex quibus verbis apparet qd vlcus
difficilis cōsolidationis est sicut genus ad oīa vlcera: cū
quibus est cā prohibens cōsolidationem coniuncta. de qui-
bus causis est corrosio & putrefactiō & caue: nolitas fistula-
rum: & sic vlcus corrosiuū & putrefactiuū & fistula sunt vlce-
ra difficilis p̄solidationis sed nō ipsa sola: vt qdā putauerūt.
imo alia vlcera multa sunt difficilis p̄solidationis: ideo nō
cōuertitur qd omne vlcus difficilis p̄solidationis sit corro-
siuum vel putrefactiuum vel fistula. Scias ergo. dixit Aui.
qd vlcera difficilis p̄solidationis absolute. i. gīalr sunt vlce-
ra p̄ter corrosiua & p̄ter putrida sicut est cōe p̄ter p̄p̄riū
i. sicut se hz genus ad speciem: vnde sicut homo comparatur
ad animal qd omnis homo est animal: sed nō omne animal
est hominē omne vlcus corrosiuum vel putrefactiuum est
vlcus difficilis p̄solidationis: sed non omne vlcus difficilis
cōsolidationis est corrosiuum vel putrefactiuum. nam dixit
Aui. ambo ipsa vlcera: scz corrosiua & putrefactiua sunt de
ambulatione: sed de vlceribus difficilis p̄solidationis sūt ali-
qua quibus non est ambulatio: sed stant fm dispositionem
suam sine ambulatione per aliquod spatiū: & sīr dixit Aui.
ista vlcera difficilis consolidationis sunt p̄ter fistulas: qm̄
non opz qd ipsa sint scidentia: id est profundantia se in mem-
bris & habentia p̄cauitatem in ipso sicut habent fistule. lra
tamē exterior hz: qm̄ non opz vt sint sudantia. i. non opz qd
quelibet vlcera difficilis p̄solidationis sint talia: qd ab eis re-
fudet virulētia sicut refudet ex fistulis: & ideo subdit Auer-
corrosiua & putrida & fistule sunt ex summa vlcerum diffi-
lis p̄solidationis absq; conuersione. Et dixit Aui. de vlceri-
bus difficilis consolidationis sunt algeromati: id est vlcera
que olim curabātur a quodā philosopho sic vocato. a quo
nomine nomē acceperunt que vlcera sunt vltima in corru-
ptione & elōgatione a consolidatione. sunt enim vlcera diffi-
cilioris p̄solidationis omnium aliorum exceptis corrosiuis
putrefactiuis & fistulis: & hic per fistulas intellexit oīa vlce-
ra ostracosa & cācrofa & escarosa siue vesicosa intellexit cor-
rosiua. ¶ De causis itaq; retardatiōis p̄solidationis vlcex.
tertio de ingenio sanitatis. Gal. tetigit duas. & dixit. qd vul-
ney sanatio tardat aut p̄ter malam cōplexionē carnis:
in qua existūt. aut p̄p̄ sanguinem ad ea transmissum p̄o nu-
trimento. Et dixit Gal. qd mala complexiō carnis: in qua est
vulnus aliquē est ex caliditate aliquādo ex frigiditate aut sic-
citate. i. simplicibus aut cōpositis adinuicē. ¶ Dixit Rabi
23. particula. auctoritate Gal. primo & quarto catagenis. cū
mala complexiō mēbri vlcera nō est stabilis vlcus cura-
tionis est difficilis ex humoribus cōfluentibus ad ip̄s mul-
tis vel acutis. & dī vlcus hic vlcus indigestum: & tamen sta-
bilis est mala complexiō ip̄s mēbri & dominatur sup̄ ip̄s
mēbrum egritudo intantum qd ex ip̄s mala complexione
corrūpitur membrum. nominatur tunc vlcus malignum: &

vlcus malignū qd est malignitatis multe fortis vlcus fortis
simū noīat: & sanguis trāmissus: aut peccat in qualitate si-
cut si fuerit calid⁹ acut⁹ corrosiuus mordicatuus: aut fuerit
frigid⁹ ineptus nutritiōis: aut fuerit subtilis vel grossus. in
q̄titate vō si fuerit maioris q̄tītatis aut minoris q̄ oportet.
¶ Auerroys autē septimo colliget. caplō de solutiōe p̄tinita-
tis. p̄dictis duab⁹ causis addidit tertiā. & dixit. scias qd qn̄
vlcera per adhibitas medicinas nō sanant illud sit vna triū
rerum. vna est p̄pter medicinas que complexioni illi⁹ mē-
bri conuenientes nō sunt. secunda est qd materia transmissa
non est conuenibilis. & tertia quia in mēbro complexiō lesa
est p̄ter naturam: ita qd ibi vna species aut due male p̄p̄o-
nis sunt. ¶ Almanfor autē septimo posuit. vltra p̄dictas
alias causas: scz carnis duritiem vel malitiā vlcis & ossis
corruptionem. & ait. sanitas vlcis tardatur vel p̄pter
sanguis penuriam que est in corpore vel p̄pter eius mali-
tiam: aut qd itus vel super ip̄s labia caro dura existit. cui⁹
cā caro non nascitur: aut qd ibi est caro mala: aut qd os cor-
ruptum est in eis. & subdit. qd putredo multa est in eis: qd me-
dicinē quo curat non est adhibita cōueniens: vel qd vul-
nus in seipso est profundū & saniosum & maluz. ¶ Ras. 14.
quoz p̄tinetis. addidit venarum vlcis p̄p̄iarum am-
plitudinem in loco superiori vlcis. ¶ Aui. quoz alias
addidit causas: & de oib⁹ dixit. cause omnes que corrum-
punt siue imūdū faciunt vlcus sunt cause difficultatis san-
tionis eius: & ex causis est paucitas sanguis boni in corpo-
re: vñ. 14. p̄t. difficilis sit sanatio vlcis: corū macilēroz
valde ex paucitate materie. Aut dixit Aui. cā eius est pauci-
tas sanguinis siue nutrimenti attracti ad mēbrum vlcis: vnde. 14. continē. Dixit Rasis. nil nocuum magis erit qd si
macrescit mēbrū & extenuatur in tempore generationis car-
nis: ideo nō debet aliqd fieri qd prohibeat illo tempore ad-
uētū sanguinis ad locum sicut ligatio strictura: & sīa. nā cū
p̄uatiōe nutrimenti nō inuenitur cum quo generetur caro.
¶ Et de causis eius. Dixit Aui. est malitia sanguis existen-
tis in corpore & descendens ad locum vlcis. & plurimuz
malitie sanguis est p̄pter malitiā complexionis epatis
aut p̄pter malitiā splenis: & sanguis malus peccans in
q̄litate p̄ter hoc qd ex eo non acq̄ritur qd cōuertatur i car-
nem qd caro vt patuit generatur ex sanguie laudabilis: nocet
etiā p̄pter illud quod p̄uertitur ad illud ip̄m de superflui-
tatibus que. i. habēt impedire cōsolidationē. ¶ Aut causa
eius. dixit Aui. est p̄pter corruptionē ossis qd sub eo est:
& qd segit vlcus ex osse corrupto. si enim os qd v̄z esse sū-
damentum fabricis: & regenerationis carnis nō erit idoneuz
ad illud: sed cōcabit continue humiditatem corruptam car-
ni vlcis & putrefaciet ipsam: nō cōsolidabitur vlcus. ¶ Et
de eius causis est ossis asperitas: quāuis nō sit putridus aut
ossis separatio i frusta: que carnem pungēdo dolorē iducit:
& dolorē iducēdo sunt cā attractionis humiditātū ad locū
que prohibēt cōsolidationē eius. ¶ Et de causis dixit Aui.
est obstracositās. i. multa durities carnis parietū vlcis: &
marginū siue labioz eius: & siue caro ipsa obstracosa & du-
ra fuerit i circuitu labioz siue i parietib⁹ vel i fūdo vlcis.
¶ Et de causis eius dixit Aui. est dilatatio venarum. i. aper-
tio orificioz eoz vel rarificatio porozum ipsarum q̄ veniūt
ad membrū vlcis. i. cum sunt replete sanguie malo &
corrupto: quare inueniunt i vlcis concavitate sanguinē cor-
ruptum & humiditates malas: sicut apparet i vlcis cū-
rium positis iuxta varices replentes ipsum sanguie grosso
malo quo non potest fieri carnis generatio: sed ip̄s vlcis
ra sup̄fluitatibus. ¶ Et de causis dixit Aui. est corruptiō
partū vlcis aliarū ab osse & carne vt neruoꝝ chondarum:
pāniculoꝝ vel ligamentoz: p̄pter quarum partū corru-
ptionē icipiūt vlcera in carne ipsozum: & sic cedere versus
tenebrositatem & viriditatem & nigredinem. ¶ Et de causis
eius dixit ipse est mēbrū qd vicinatur membro vlcis: ba

Nico. ser. viij.

N N N iij

Miserat
cās fm
Aui. pp
q̄s vlcera
nō sanan-
tur.

bens cōplexionē malam: et per consequēs generans superfluitates malas: et trāsmittens eas ipsi que phibent ipsius cōsolidationē. Et de causis eius est malitia figure vlcēis. Dixit Aui. p̄aue curationis. s. et tarde sūt vlcera rosūda: et eis sūta vt quadrata. Et causa est multa elongatio labiorū: siue partiū vlceratorū ab invicem in illis vlcēibus p̄ma xime q̄ in alijs. Et curatio vlcēis fit per vnionē labiorū: et carnis deperdite regenerationē: que in vlcere saltē rotundo difficulter generat: cū nō habeat locū p̄cipuum in quo inci piat ipsius regeneratio. Et ex causis ei⁹ est debilitas mē b̄i vlcēati: et p̄pter hāc cām dixit Ipo. 6^a affoissmo. ydro p̄icis que nascunt vlcera in corpore nō facili ter sanantur: q̄ in eis defecta est virtus: et adiuuat ad hoc abūdātia humidi tatum p̄ter nām in corpore ydropico. que prohibet vlcē rum eorū cōsolidationē: et p̄pter defectū virtutis vlcera q̄ sunt in corporib⁹ senescētiū maxime decrepitorū: vt dix it Sal. sup̄ quarta affoissimorū. difficulter sanant: et finalit vlcera que sūt in corporib⁹ cōalescētiū ex egritudinib⁹ acutis vel cronicis: et adiuuat ad hoc paucitas sanguis que menstruat non sic difficulter curant. Et Arist. x^a probleu matū. problemate. 42. querit p̄pter quid eunuchi vlcero sa habēt crura et putrida. nā. eorū vlcera sunt putridiora q̄ vlcera sūta in alijs corporib⁹. Et soluens reddit rationē primo vnam cām sumptam a simili dicēs: ideo esse: q̄ etia mulieres habēt crura vlcēata et putridiora viris: et maxie hoc cōtingit mulieribus que non purgant sufficiēter mō eunuchi sunt siles in natura mulieribus: quare consimiliter habebūt crura vlcēata putrida vt mulieres q̄ maxime q̄ eunuchi sunt ex tempore longo. postea assignauit causam: quare hoc evenit in mulieribus et eunuchis. et dixit iō eē q̄ caliditas in mulierib⁹ deorsum tendit cū humiditatibus ex traneis: q̄bus humiditatibus caliditas ipsa parat viā ad de scēsum: et signū huius est euētus mēstruorū in mulieribus. P̄pter qd dixit Arist. neq̄ mulieres neq̄ eunuchi sunt calui. dixit. p̄pter humiditates non sunt eis vlcera putridio ra s̄m crura trū: sed etia p̄pter caliditatē. humiditas enim mulierū et eunuchorū frigida est cōpacta: et quieta per se non potens penetrare vt descēdat sed penetrat: aut descendit p̄ pter caliditatē ipsam subtiliantem et mouentē et vias aperie tem: et sic eā penetrare facientē. Et dixit Arist. vlcera ca pitis: id est superiorū mēbrozū in locis siccis: et subtilis aeris difficulter et piculose sanari: in locis paludosis facili ter. et ecō uerso dixit de vlcēibus cruriū et mēbrozū inferiorū. Et dix it Aui. corpora susceptibilia curationis vlcēū sunt que sunt melioris cōplexionis: et paucioris humiditatis supflue: cū inuentione sanguinis boni et sufficiētis quātitatis in eis. nam in istis oēs cause que faciunt ad citam et bonā curatio nem in eis reperiunt. supple virt⁹ nutritiua fortis: et instm sibi cōueniens: et copia sufficiētis humiditatis nutritiua/ lis bone cōuertibilis in carnem: et paucitas humiditatis ac cidentalē impediētis cōsolidationē: que sua paucitate fa cili ter exiccat et abstergit. Illa vero corpora. dixit Aui. que sunt multe humiditatis superflue aut siccitatis multe: sunt tarde recipientia rectificationem vlcēum p̄pter causas su pra assignatas. et dixit. corpora etatiue sicut infan tium sunt susceptibilia curationis vlcēū q̄ corpora siccā: sicut senū. Et dixit Aui. de vlcēibus: in quibus nascitur caro sunt q̄ dā in q̄bus nascit caro addita supflua: et quedam sunt in q̄ bus sit festina nascētia carnis an mūdificationē ipsoz. sup. et an ablationē. phibētū cōsolidationē vt aq̄: quare q̄ in eis

generat est mala mollis supflua: et in illa in q̄bus nō nascit caro mala supflua: et nō illa in q̄bus nō festinat caro nisi post mūdificationē eorū et remotionē cōsolidationē prohibētūz facta in mūdificatione et amoto prohibēte cōsolidationēz administrade sunt medicine generatiue carnis. et nō an. nāz si ante sit generatio carnis: dato q̄ vlc⁹ cōsolidet: postea ite. rū scindit et vlcēat. Et dixit Raf. 14. p̄tinē. vlcera que cōso lidant et quotiēs fricant aperiant hoc sit quotiēs cōsolidat cū in eis fuerit sordities nulla scā mūdificatione finali ante gnationē carnis et cōsolidationē: vnde d̄z fieri prius finalis mūdificatio vlcēis: ita q̄ nō dimittat vlcus cōsolidari nisi prius mūdificatū fuerit finaliter. Et Aui. dixit. q̄ nō fuit facta gnatio carnis eius nisi an mūdificationē sufficiētem a sordibus eorū. q̄n enim an mūdificationē vlcēis admi ni strata fuerit medicina generatiua carnis et incarnatiua: for des interius retinent: et iō q̄n tale vlcus videat incarnari et cōsolidari illa cōsolidatio nō est recta nec p̄durabilis: q̄n for des retēte corūpent carnē que ibi regenerata fuerit: et vul nerabit: et forte corūpet carnē que primo sana erat in circuitu et facit vlcus nouū. Et dixit Aui. accidit hoc i vlcēib⁹ fistulosis. s. vt plm. q̄nq̄ enim extimat a medico q̄ fi stule sūt sanate: p̄pterea q̄ aduenit eis dispō exiccationis et retētionis phibētis respirationē. s. humiditatū cōsuetaz ve nire ad fistulā: sicut accidit q̄n fistule approximant medica men multū exiccatiū: quare labia fistule recludunt et vniū tur: sed tamē caro fistulosa et mala dispositio interius reman sit: et p̄pter illud per quālibet cām etia leuē superuenien tem vel etia seipis rescinduntur et aperiantur.

Signa vlcēū plurimū habent ex sensu. Et signa vlcē ris p̄pter malā cōplōnē calidā: dixit Sal. 3. de in genio sani. sunt rubor et calor que percipiunt in mēbro. s. in labijs et i circuitu et nimia sanies et subtilis: q̄ caliditatis ē subtiliari et liquefacere. Et A. dixit. vlcera calida ad rube dinē sunt decliua et delectant in frigore. et rectificant p me dicinas infrigidates. Et si vlcera fuerint cū mala cōplōne frigida. dixit Sal. contraria signa erūt: q̄ dixit Aui. erunt al ba. s. liuida vel pallida: et erūt mollia et sordida cū sanie gros sa et multa et et gescētia p̄p medicinas calidas. a calidis eniz gescūt. i. rectificant et tactus nō p̄cipiat in loco caliditate. Et si vlcera fuerint cū mala cōplōne siccā. dixit Sal. erit in loco vlcēis durities et aspitas et erit cum sanie pauca. s. siue fuerit subtilis siue grossa. Et si fuerint cum mala cōplōne humida. dixit Sal. erit in vlcere mollietēs multa et sanies grossa. sup. et rectificabunt p̄ exiccātia sicut siccā p̄ humectā tia ad tēperatiā reducunt. Et cognoscat vlcus siccū ex pau citate sanguinis defluētis ad ipm. Et dixit Alb. si in circui tu ei⁹ rubor p̄nus fuerit et ea q̄ in circuitu sunt ab apate secu ra: et nō essent inflata et siccā et aliq̄ tūlū dura erūt et corpus erit macrū pauci sanguinis: si tñ sāguis erit bon⁹ l̄z pauc⁹. Dixit Rafis. 14. p̄t. caro ei⁹ erit semp et velociter efficit in cicatricē. Et dixit A. cognoscat paucitas sanguinis q̄ sit in cāretardationis cōsolidatiōis vlcēis. s. cū sanguis fuerit bo nus: q̄ vlc⁹ est clay. i. boni coloris et est mūdū. i. a virū et for ditier vel est mūdū et siccū: q̄ est pauca sanies: s. tñ sanies est laudabilis et hoc est vlcus p̄pteras ad escarā et cicatrizationē: sed tñ nō cicatrizat. de se eniz est aptū paratū cicatrizarī sed q̄ ibi nō est mās: de q̄ restauret depditū nō cicatrizat. Si aut sanguis esset pauc⁹ et mal⁹ vlcus nō esset clay et gnaret in eo pus malū q̄uis paucū. Et signa mali sanguinis de scēdētis ex corpe ad vlcus sūt dixit. Almā. color corporum mal⁹ et ipsius silitudo. i. forma est mala: q̄ est corp⁹ in cuius est talis sanguis i silitudine corpis kakochimi vlc⁹ et cacetic. Et dixit Aui. q̄n sanguis est mal⁹ p̄p malitiā c̄patis color corporis declinat ad albedinē plūbeā aut ad citrinitatē s̄m q̄ malitia cōplexionis epatis est frigida vel calida. Et si fue rit malus p̄pter malitiā splenis color corporis est decli uis ad nigredinē et alterationē et leniuitatē: quare est cum

Dropi
qd eunu
chi crura
hnt vlcē
rosa.

Nō est ca
ro gñan
da nisi p̄
munditi
rationem
vlcēum.

Signa
bone ca
no vlcē
rosa.

Signa
cep cal
trōrū
cop tū
donū.

Signa
mali
silitudo
corpis
vlcēis

eo malitia omnium humorum in corpore. **C**Dixit Sal. 2 ponitur. 14. continentis. signa carnis regenerate bone sunt q̄ ipsa est ruffa 2 solida siue bene adherens labijs vlcis 2 caro mala est grossa 2 mollis: 2 simulatur carni pulmonis: 2 est non bñ adherens labijs vlcis. Et dixit. vt ibidem ponitur. vlcera quorū difficilis est sanatio in corporibus albis 2 plūbeis sunt talia ex malitia sanguinis ipsorū: 2 in corporibus albis sunt talia ex paucitate sanguis eorū. **Ait** Raf. ibidē. dico in quadam iuencula vlcus erat paruū: 2 nō gerabatur caro ante per duos annos penitus 2 color ipsius virulētē erat alb⁹: citrinus pauci sanguis: quēadmodū in corruptione epatis ptingit. **C**Qñ vlcibus malis associat color corporis malus sicut albus plūbeus aut citrinus: tūc illud significat corruptionem sanguinis qui venit ad vlcus. cuius causa eius consolidatio retardat. qñ vero vlcus fuerit in corporibus albis 2 ruffis ipsius accelerat sanitas: q̄ in illis corporibus sanguis bon⁹ 2 multus est. **C**Et vlcus fordidum cognoscit. q̄ p̄erunt ei humiditates cōgelate. i. grosse globate: 2 declinabit ad albedinem aut nigredinē 2 emittere de eo erugo mala ad modum fecis. **C**Et vlcus recens. dixit Raf. 14. p̄ti. cognoscit: q̄ erit non inflatū neq̄ vehementis doloris: sed antiquum erit expansum grossi labij inflatum rubrum vel pallidū: aut nigrum. **C**Et significatur humor calidus faciens vlcera. Dixit Auicē. qñ vlcera quorū radices. i. bases sunt acute in membro superfluitates s. humores a quibus fiunt sunt calidi nati. humores enim calidi acuti 2 subtiles apti sunt tendere versus superficies mēbri 2 in ea puritū facere sed vlcera quorū radices sunt albe late pauci puritū ipsorū superfluitates sunt frigide. **C**Dixit Auicē. qñ ambulatio vlcis fuerit a cā corrodētē absq̄ putrefactione nō est cum eis febris. s. putrida: effmera tñ esse pōtēd qñ est a putrefactione multiplicat. s. febris putrida: aut nō separat ab eo: q̄ in vlcibus putrefactis remanet in mēbro humiditas putrida qua surgit vlcis surgere potest vapor putridus ad eorū quem sequitur febris putrida.

Signa medicaminis incōuenienter approximati vlcis sunt. Dixit Almans. qñ si fuerit calidius debito calorem 2 ruborem 2 flegmonis principū ei cū augmento. s. ipsius vlcis adducit: si frigidius fuerit q̄ debeat vlcus tūc viride aut lividum aut nigrū 2 frigidū sit. Et si deficit minus q̄ opz vlcus ipm est molle 2 lassum multū hñs virus. 2 eōuerso. si deficiat plus q̄ opz. Et si minus mūdificat 2 abstergit q̄ opz signa sunt multitudo putredinis: 2 carnes regenerate sunt molles q̄ male ei adheferūt. **C**Pro cognitione quoq̄ medicaminis an sit pueniens an inconueniens vlcis cui approximatur. Dixit Auicē. quarta quarti cap⁹ de curatione in generali. vlcis opz vt audias sermonem cōm q̄ est q̄ est necessariū q̄ illud cū quo fit cura vlcis aut sit cōueniens: aut incōueniens: cōueniens cognoscit: q̄ l3 nō cōferat in dispōne. i. statim vel in paruo tpe: tñ nō associat sibi nocumētū q̄ non nocet. ex hoc enim inferit q̄ medicamen ipm ex quo nō inferit nocumētū est cōueniens: sed nō appareret eius iuuamētum manifeste in paruo tempore: aut q̄ est debilis virtutis: aut q̄ vlcus est magne malignitatis. Sed medicamen incōueniens. dixit Auicē. diuersificat nam supple. aut est incōueniens: q̄ inducit malas dispōnes in vlcere: aut est incōueniens in desiccatione 2 mūdificatione: si erit incōueniens in desiccatione 2 mūdificatione: tūc hoc erit aut q̄ debilius q̄ opz 2 significat per illud qd est p̄trariū ei qd ex ipso expectatur de exiccatione 2 mūdificatione: qñ expectabat: medic⁹ q̄ exiccaret virulētā: 2 mūdificaret sordez 2 nō fecit imo p̄trariū apparet. s. in vlcere multa virulentia 2 multa sordez: aut hoc erit: q̄ supfluit in exiccatione 2 defecit vlcus 2 mūdificat plus q̄ pueniat ei. Si at est incōueniens: q̄ inducat malas dispōnes: tunc hoc erit: q̄ nimis calefacit vñ facit accidere in loco inflammationē 2 rubedinē: aut q̄ nimis ifrigidat 2 facit declinare locū in obfuscationē 2 nigre

dinē: aut ē incōueniens q̄ nimis mollificat 2 deducit ipm ad putrefactionē 2 relaxationē: aut incōueniens. q̄ corrodit: 2 addit i vlcere cū acuitate sua mordicationē 2 puritū: 2 opz vt medicamen quod est debile fortificetur 2 quod est nimis remittat: 2 quod est calidius infrigidet: 2 qd est frigidius calefiat: 2 quod est putrefactum stipicetur: 2 quod est corrosiuum refrangat ab acuitate sua.

CDe signis pronosticis bōis 2 malis in vlcibus. La. xviii.

Arit Ipo. 5. affo. calim sanie facies i oi vulnere certe securitatis: 2. A. dixit. meliores signatiōes significātes salutē vlcis 2 vulnerū sūt cū succedētia eorū sūt declinā ad salutē. i. ad salutē 2 laudabilē sanie. cū enī in vlcere sanies generatur laudabilis 2 succedit procedendo in laudabilitatem suam illud vlcus est salutare: 2 cito terminabile ad consolidationem bonam. Et dixit iterum. Auicē. q̄ de melioribus significantibus sunt cum in successibus vlcis cerum est sanies que p̄uenit a medicina faciente pur. 2 opatiōe nature. talis enim opatio nāe est fm cursum nālem. nā dixit. A. nō gñat sanies nisi a digestiōe scz ex mā laudabilis: 2 nō intellexit. A. hoc p̄ digōnē nālē illa q̄ est simplr nālīs q̄ talis digestiō nō sit nisi in iuuatino pueribili in nutrime to: s̄ intellexit de digōnē nālī fm qd: q̄ est qñ idigōne nociui calor nālīs vincit opationē caloris exneis: sicut in sanie laudabilis gñatiōe p̄git: q̄ significat certā salutē: q̄ significat virtutē nutritiua fortē: 2 mām cōgruā: 2 q̄ cū vlcere nō est cōplicitū aliq̄ p̄ter nām phibēs: q̄ si cū vlcere affuisset vel adesset sanies nō fuisset generata laudabilis. Et nō intellexit Hyp. in oi vulnere absolute bonā fore saniem laudabilem gñari: q̄ nō est bonum generari eā laudabile in vulnere simpliciter: vt supra patuit: neq̄ in vlcere pulmonis: neq̄ in beris pila vlcera: s̄ intellexit in oi vulnere in quo cōpetit sania. **C**Dixit Sal. in cōmēto predicti afforismi: q̄ in p̄dictis vulnerib⁹ suspectis ad spasmū pp cōculationem materie: 2 in suspectis ad corruptionē mēbri in p̄tusionib⁹: 2 generaliter in oibus vlcibus cū mā nō totaliter supabili a virtute sanie laudabilē fieri est maximū signū certitudinis salutis. **C**Ait Raf. 14. p̄ti. dico summarie q̄ modus putrefactionis in vlcibus est: sicut modus digōnis in febribus: 2 alijs morbis: sicut post digestionē in alijs morbis nō est dubiū fieri diuersionē: neq̄ aliq̄ sinistrāta p̄ putredinē. i. sanie laudabilē in vlcibus habet significatio sup securitatē firmam. **C**Dixit Auicē. qñ apparet in vlcere sanies laudabilis: 2 tumor siue apa in circuitu vulneris ē signū bonū: nā tumor est signū q̄ mā nō declinat ad iteriora 2 nobilia mēbra vt supra patuit. **C**Dixit Sal. super 5. affor. 2 ponit. 14. p̄ti. sic. aq̄ calida putredinē facit in vlcibus saluis: 2 que carēt malicia: 2 hoc est de melioribus significantibus firmitatē dāns sup salutē exiturā: 2 sup sanationem earū 2 maliciā: qñ q̄ tēs vlcera fuerint putrefacta: aut fluūt ad ea superfluitates male nō generabit in eis aqua calida putrefactionē. i. sanie laudabilē: s̄ nocumētū magnū inferit eis. **Ait** Raf. dico q̄ quotiēs aq̄ calida nō fecerit putrefactionē. i. saniem laudabilem. s. in vlcibus dubiū erit. **C**Et dixit. quotiēs gñant pili q̄ ceciderūt in loco attinēti vulnere designato meliorationem eius significat: 2 quotiēs vlcera mala fiēt in rubiginē corrigent. **C**Vlcus q̄ prauū esse multis modis cōphēdit. vno mō signo p̄uatiuo sup̄to ex ipotētia incarnationis ipsius approximato p̄gruo medicaminē: de quo dixit Auicē. q̄ malignitātē vlcis significat difficultas sanatiōis eius i seipso cū rectificationē curatiōis exhibite ei. i. q̄uis curet recte sic opz qñ enī curat curatiōe cōgrua: tunc nō procedit difficultas curatiōis ei⁹ ex errore: s̄ p̄ aliquā causā p̄dictarū que retardat p̄solidationē eius: vlcera enī dixit ipse q̄ faciunt accidere spasmū. supple. vel aliq̄ aliud accidēs prauū: 2 vlcera putrefacta scrophulosa. i. dura 2 vlcera algeromati: vlcera scz tremula mollia: 2 vlcera corrosiua 2 cācrofa: 2 q̄ cursu eorū

Signa bone carnis i vlcibus.

Signa cephalice frontis corporis dorum.

Signa malicie cū vlcibus dorum.

currunt sunt. s. suspecta et timore afferentia: et vlcera oia mala colica sunt praua: q. nō sanant. dixit Aui. nisi ab eis auferat tota eorū corruptio vsq. ad carnem et ossa sana. Et vlcera dura versus liuiditatem: aut nigredinem tendentia sunt mala: et filr q. cunq. pilos in circuitu deiciūt: mala sunt et vlcera gñata successione egritudinū: q. sunt cretica sunt mala: q. natura expellit ad ea residuū corruptionis superfluitatum. **¶** Ait Hyp. 6ª affor. circūfluentia vlcera: et vlcera a quorum circuitibus. s. labijs et alijs partibus nō multū ab eis distantibus: sed propinquis fluunt et cadunt pili: que Aui. vocat uit ejicientia pilos mala consuetudine malū: qm sunt male psuetudis: siue mali moris: siue male morigerata: et sūt praua: et sunt proprie illa que sunt psueta ambulare corrodēdo aut putrefaciēdo. **¶** Dixit Hyp. in affor. et ponit. 14. pti. sic. quotiens sit vlcus magnū et malignū nullo accidente ei apate detrimentum eius erit magnum. Et Sal. dixit in cōmēto. q. de malignis intellexit de eis que sunt in capitibus et vltimis partibus musculi: et maxie in musculo cui adnans erit nervus: qm cū capitibus musculi cōtinuant nervi: et de ptiibus ipi⁹ generant chorde: et sicut Hyp. predicta culpauit apata que dissoluunt subito: filr in hoc dicto culpauit q. nō fiant cū hmoi et filr vulnere apata oino: qm dubiū erit q. male materie q. sunt cū malignitate vlcey moueant ad locū nō biliozem: et hoc dixit Sal. maxime sit cū medici peccant et ei supponūt loco vulneris huius qd phibet ifrigidat et restringit vehemēter. **¶** Dixit Aui. si apa apparēs in circuitu vulneris occultet subito et redeat ad interiora: tūc nō resoluet per pus et ei filia: q. neq. per sanie laudabilē: neq. illa laudabilem: qm materia q. debuisset in sanem pueri ad alia transire mēbra. **¶** Dixit Sal. in cōmēto dicti affor. quoties in aliquo sit vlcus: et ex cā ipsius accidit apa. nō p. pati exinde spasmū: aut desipientiam in maiori pte: raro tñ: et hoc si apa fuerit magne quātitatis: aut male qualitatis valde: et si ptingat q. illud apa dissoluat subito: tūc si vlcus illud fuerit in parte posteriori aderit spasmus aut tetanus in dorso: sed si fuerit in pte anteriori laborans eo patiet morbos: quos dixit Hyp. in ipso affor. si pellis sit neruosa. s. pti anteriori cōdominent vene pulsiue et nō pulsiue: si ascēderit ipse humor q. generauit apa de loco vlceris: tūc si illud vlcus fuerit in locis neruosis pti⁹ posteriorib⁹ inde accidet spasm⁹ aut tetanus: si si fuerit in pte anteriori corporis: si humor ascēdit ad cerebrū gñabit desipientia: et si ad pectus gñabit dolorē lateris. s. pleuresim⁹: et si ad intestina generabit fluxum ventris sanguineū: et de his ampli⁹ ocm est in caplo 4° hui⁹ tracta. **¶** Et dixit Sal. q. predictus verbū Hyp. s. in parte anteriori et posteriori est absolutū super totum corpus. Rasis vero 14° cōtinētis. post positionē dictorū vboy Sal. ait. Sed ego dico q. dictū verbum Hyp. nō sequitur q. sit absolutū super totum corpus: qm in anteriori parte est chorda q. tendit ad genu valde magna: et ex ea magis accidit spasmus q. ex vulnere musculi locati in parte posteriori coxe in toto cōdominat caroz: et filr est in manu: vnde dico q. ipse dixit. q. vlcera accidentia in parte anteriori magis inducunt spasmū. **¶** Et p. cōprehēdi vlcus esse prauū signis posituiis sumptis: aut ex qualitate mutata: aut permutatione coloris vlcerū ad colorem malū liuidū pallidū: plūbeum viridem vel nigrum qui significat mortificationē caloris innati. **¶** Ait Rasis. 14. cōtinen. oia vlcera solida que viridis coloris aut nigri sunt piculosa sunt: qm significant q. sanguis est transmutatus ad humore nigrū: cū aut ppter putrefactionē sanguinis: aut ppter varices nigrescūt. als. augescūt circūstantia vlceris: quia varices ei mām subministrāt vulnus illud nō sanabit: nisi prius ille curent. **¶** Aut signis posituiis sumptis ex exeūte mutatos: siue illud exiēs fuerit subtile virulētū: siue grossum fōrdidū. **¶** Ait Rasis. 14. cōti. vlcera mollia et gbus filr resudatio citrīna: et calida vlcerās locū ad quem manat mala sūt et periculosa. **¶** Ingt Judeus. si pus pungit: et de punctura

egredit⁹ vētositas cū humiditate et spuma post tridūz moriet. **¶** Aut signis posituiis sumptis ab actiōe lesa dixit. A. si gñificāt malignitatē vlcey putrefactio et corrosio: ambulatio et corruptio ei⁹ q. est in eius circuitu. Et dixit: vlcera difficilis cōsolidatiōis sunt interficiētia infantes nō tolerantes vehemētiā doloris vlcey et difficultatē curationis: et vlcey prauitatē: etenim infantes de facili resolutibiles sūt: qre ptingit eos prius dissolui q. illa mala vlcera p. solident. **¶** In libro de morte veloci. et ponit. 14. pti. in quo apparentib⁹ vlceribus de asaf. aut ex morib⁹ aialis sunt quasi fistule: et cura eorū fieri nō p. **¶** Dixit Aui. vlcera vicināntia arterijs et venis magnis perducūt ad apostema illud ex membris qd vicinatur eis ex carne molli: sicut in testiculis inguinib⁹ sub ascellis: et q. est post aurem sic perducit scabies et eis filia: v. etiā dixit Sal. 3. de inge. sanita. et propter hanc cām inguina apantur vlceribus in cūribus existētib⁹ et apantur ascelle vlceribus existētib⁹ in brachijs: et proprie sit hoc quando corpus est plenum mala superfluitate: et dolor vehemēs sit in vlcere: quare peruenit ad vlcus. s. materia p. ma: q. cūz descēdit retinetur in carnibus illis glandosis et apat corp⁹: vel quādo sit vehemens dolor in loco apostematis dicti mēbri glandosi: et peruenit ad vlcus. s. ipsum apa vel ipsa mā apostemās: sed prima expositio est ad mentem Sal. et Aui. **¶** Et dixit enim Aui. q. in libro mortis velocis dixit. cum sunt homini apostemata et vlcera lenia. i. que leniunt p. de litescētia eorū: siue illa fuerint cretica: siue nō: et destruit ei ratio eius: tūc ille moriet: et maxime verificat hoc acute febri citatibus significat enim q. mā illius apostematis vel vlceris rediit interius ad cerebrū: aut aliud mēbrum nobile cōicans ei. qre mortē in breui inferet. **¶** Et qdam dicūt. cūz in hoie febricitate acute apparēt apata: et vlcera lenia. i. mollia squalida que mollificant ex humiditate tendēte in putrefactionē: tūc destruit eius ratio: et moritur: et causa ē: q. talia apata et vlcera apparentia in febricitante acute nō possunt euenire per viā vere crisis: sed eueniūt viā sintomatia: et si gñificāt multitudinē materie putrefacte male in corpore a q. decisa est portio facies illa: cū ergo in tāta multitudie māe putrefacte destruit rō significat ex ea peruenisse lesionē magnā cerebro ex qua sequit⁹ mors. **¶** Et dixit Aui. q. vlcera generata successione egritudinū sunt mala etiā: que sunt p. viam crisis: qm nā expellit ad ea residuum corruptionis.

¶ De quibūdam canonibus obseruandis in curationibus vlcerum.

Caput. xix.

Cias q. tempus magis conueniens curationi vlcerum est tps constitutionem siccam hñs: vnde sicut ponit. 14. pti. Hypo. dixit. q. canis cōfert vlceribus: dies enim caniculares rōne liccitatē exiccātis magis pueniētes sūt vt vlcera in eis sanationē recipiāt: s. autū⁹ et hyem⁹ nō laudant⁹ ad gñationē carnis: p. frigiditate aeris. **¶** Et scias q. vlcerib⁹ assignant tpa: q. p. siderare o: qm penes ea curatione recipit diuersitatē. Dixit Sal. in libro de tpi⁹ vlib⁹ morbi. vlcey tempora sunt: nam primo qdem icores aquosi et in digesti et subtiles sūt ex ipsis deinde: deinceps pauciores q. dē et grossiores: et demū iā pus subtile: deinde paucū multitudie hoc sit q. grossius et albius. **¶** Decimo quarto quoq. p. tñētis d. q. vlcera p. n^m habēt et declinationē. supp. et tpa inter illa media: et iō curari debēt diuersimode. Aitq. Rasis ibidē. dico q. Sal. dixit in libro vtilitatū mēbroz de vlceribus dū ipsa sunt in p. n^m emittit⁹ erugo tenuis: s. sēmp post in grossa: dōec de eis egredit⁹ sanies tenuis: deinde ipsa sanies pcedit ad ingrossandū: et minorat⁹: et tunc erit tps determinationis: siue stat⁹: et postea quoties minorat⁹ est tps declinationis eorū: et subdit. impōse est q. sanet aliq. exitura. i. vlceratio: nisi trāseat p. bec tpa: et q. vulnera et vlcera nō terminant⁹ cretica: s. solū s. p. portione vntis ad res pter nāz in vulnē seu vlcere reptas et abijciēdas: q. p. portiones sūt illimū

Canon t
apport
matione
medica
mias d
actut
mudica
hui et ca
ma gene
ratul.

Altera
bit qu
tuorip

Pria in
rino q
digestio.

Scho itē
tio que ē
mundifi
quo.

Canon i
appor
mone
medica
maia di
gesti
mudifica
tur et car
nis gene
ratio.

tate: id nō p̄t limitari tpa durationis vlceꝝ. **C** Dixit Raf. 14. p̄ti. Dico hi sunt de canonibus bonis in curatione vlceꝝ. Duo enim scias q̄ in vlcere est semp̄ residuū. s. hūiditatū indigēs q̄ putrefactionē faciat. i. q̄ digeratur: et in sanie puerat. Qñ cū vocatus fueris ad curationē vlceris: et illud non inueneris applicatū cū dispōnib⁹ phibētib⁹ ipsius curatio: nē aut si inueneris ip̄z cū illis applicatū: et eas iā amouisti: tūc añq̄z incipias carnē generare medicinas adhibe digesti uas: vt putredinē faciat et sanie. Dixit. n. Raf. vbi supra. vlcus nō erit idoneū ad gñationē carnis: nisi post putredinē. Lūq̄ sanie gñatā videris: digestiua oīno phibe: nō. n. cū eis vltra pcedēdū est vt stolidi faciūt vsq̄ in finē digestiua supponētes: sūt cā q̄ vlcus sordidū fiat: et q̄ carnis gñatio retardet: s. mudificatiuis illi⁹ putrefactiōis: siue saniei insisteri nisi enim post ei⁹ mudificationē. dixit Raf. vlc⁹ ad gñationē carnis idoneū nō existit: vñ subdit. in primis curatio fiat cū putrefactionē gñantib⁹. Deinde cū mudificatiuis añ gñationē carnis: qm̄ velocior et leuior fiet ei⁹ gñio. **C** Et. A. dixit. opz vt remoueas. als. nō amoueas cās phibētes vlcus ad p̄solidationē: nā si tu nō curaueris eas in primis non erit vacās ad curationē vlceris: sicut oīmo nō erit possibile te curare ip̄m. Lū ergo vlc⁹ fuerit separatū ab oīb⁹ illis dispōsitiōib⁹: et vis intēdere ad curationē: tūc primū in quo oīz te p̄parare: et in quo oīz te sollicitū eē in curatiōe eius. dixit Aui. est approximatio cū medicinis suis. i. q̄ tu prepares et dispōas ip̄m ad p̄solidationē cū medicinis ip̄z ad illā dispōnētib⁹: et tales medicine dicunt. Quedā sūt medicine digerētes vt dcm̄ est. **C** Quidā tñ dicūt. q̄ medicine digerētes nō sūt necessariē nisi in q̄tuor casib⁹. Prim⁹ est. qñ vulnus concavū cū carnis dep̄ditōe est de nouo illatū: qm̄ oīz vt digeratur: et fiat: vt in eo gñet. scōs ē. in q̄cūq̄ vulnere p̄posito cū p̄tuitōe. terti⁹ est. in q̄cūq̄ vulnere alterato ab aere. q̄rt⁹ est. in vlcere sequēte exiturā: siue exitura p̄ se apta fuerit: siue p̄ artē cū ferro aut medicina rūpēte exituras: hic aut dicit q̄dam q̄ reperit vna l̄ra q̄ dicit. est aptio cūz medicinis suis: q. d. Aui. opz te esse sollicitū vt teneas orificiū vlceris aperitū et latū vt pillud possit mundificari: put opz: et hoc facies cū medicinis suis. i. q̄ sūt dilatātes orificiū si fuerit strictus: aut que sunt phibētes ip̄m a cōsolidatione et constrictione. Et dicit alij. q̄ reperit alia l̄ra q̄ dicit. est opatio cū medicinis suis. q. d. opz te h̄re oēs intētiōes eius curatiuas et deducere eas in opationē cū medicinis suis: deinde dixit Aui. est mudificatio cū medicinis suis: deinde facta mudificatiō ē nā scētia carnis: qñ tūc opz te esse sollicitū de gñatiōe ei⁹ et tā de carne sufficiēter gñata oīz te esse sollicitū in p̄solidatione eius. **C** Sūt ergo q̄tuor intētiōes curatiue: q̄rū p̄ia est vlc̄erū digestiō: scōa est vlceris mudificatio. tertia est vlceris carnis repletio: et q̄rta est vlceris p̄solidatio. **C** Et primū q̄ dē iplent medicine digestiue: de q̄b⁹ sunt emplm̄ de medulla panis simillacei p̄fecta cū succo apij. Et vnguētū feri de vitello oui et terbētina. Emplm̄ facies digestiōē in vulneribus et vlceribus. R. farine fenugreci. farine frumēti: et ordei añ. 3. i. terbētine pinguedinis galline et anatis. añ. 3. i. succi apij. 3. vj. pficiant decoquēdo vsq̄ ad spissitudinem. **C** Ad bocitū. R. farine fenugreci. 3. iij. terbētine. 3. iij. vini albi. 3. 5. et duos vitellos ouoz: et sit agitādo diu incorporent: debēt aut digestiua apponi sup̄ stuello et intromitti: et debēt ex tēdi sup̄ petia: et sup̄poni oīz vlceris in circuitibus in die. **C** Et q̄z digōnis p̄plete notitia h̄r p̄sensuō auctores nō posuerūt signa ei⁹: s. mudificatiōis p̄plete q̄uis signa h̄r posunt in vlcere manifesti fūdī signa vlceris nō manifesti fundi posuerūt. Dixit. n. Raf. vbi supra. scire debes q̄ mudificato vlcere medicamē: s. abstergēs et mudificās pūgit et mordicat illud q̄ p̄i añ mudificationē nō pūgebat: neq̄ mordicabat illud oī sordities erat in eo: et ex isto signo h̄r cāñ. q̄ si medicamē tuū añ p̄fectā mudificationē pūgit et mordicat. q̄ tu relicto illo p̄mutes te ad medicamē minoris absterfiois.

C Et Aui. posuit cāñ. in hoc dicēs cū inueneris vlcus mundū equale. i. sup̄ficiale qd̄ nō h̄z p̄fuditatē: vel eq̄le. i. repletū carne sufficiēter ita q̄ nō remāserit in eo p̄fuditatē: tūc p̄solidatio. i. p̄paratio ad p̄solidationē p̄ mudificatiua fiat cū eo q̄ nō h̄z mordicationē. In sordidis vlcerib⁹. i. non mudis: neq̄ eq̄lib⁹ necessariū est abstergēs mordicās. i. mordicare docēs vlc⁹ mudū et eq̄le: q̄ ipsa indigēt mudificatiōe maiorē: et cū hoc phibēte sorditiē nō p̄cipit ex illo mudificatio. als: mordicatione neq̄ p̄ctio. Iste at̄ text⁹ in vlcerib⁹ sordidis ēt inferi⁹ in caplo vlceꝝ sordidoꝝ adducet: et ibi ponent medicinē mudificationē et absterfionē iplētes. **C** Et i carnis gñatiōe posuerūt cāñ. de q̄b⁹ est dixit Sal. in cathagenesis: et ponit. 14. p̄ti. quotiēs ponis medicamē generās carnez super vlcus inspicere debes oīe quolibet vtrū vlcus sit repletū humiditate: an sit mudū siccū: qm̄ si fuerit siccū inspicere debes. an inueniat paties sensū p̄ctionis in eo: et calefiat mēbrū et rubefiat loca q̄ sunt sec⁹ vlcus: an nō. q̄ si videris sorditiē et humiditatē adde in via absterfiois: et si videris sensum p̄ctionis et mēbrū calefieri fiant medicine minoris violentiē. **C** Et Raf. dixit in diuisionib⁹: qñ sup̄ vlcus ponit vnguentū et calefacit ip̄m et rubetū facit: tūc p̄muta ip̄m cū frigiditate: et qñ detumescere ip̄m facit: et fecit ip̄m albū: tūc curā ip̄z cū vnguēto calidiorē ip̄m paulatim: et cū vides sup̄ vlc⁹ pus ad albedinē declinare: tūc adde in acuitate vnguenti. **C** Et dixit Sal. et ponit. 14. p̄ti. nō debes incipere ad p̄solidandum vlcus: donec eq̄litate fiat caro regūata in sup̄ficie corpis: ne augetur caro supra sup̄ficiē eius: qm̄ si dimittit vlcus oī eq̄le fiat sup̄ficie corpis: tūc p̄solidatio nō fiat. s. vt fiet s. augebitur caro supra: fac añq̄z eq̄lis fiat caro: et tūc adhuc in eo fuerit aliq̄lis p̄cauitas supponant ei medicine p̄solidatiue liget: et nō sicce: et facta hac cura vna vice adducant et superponant medicine sicce: et caue ne incipias añ sufficiēte carnis regenerationē p̄solidatiua applicare: eo q̄ nimīū exiccando mām nutrimentalem p̄sumit ex qua carnis natiuitas expectat. **C** Dixit Aui. cū ex vulnere abscondit caro p̄limata ita. s. q̄ ip̄sue eget regeneratione nō sufficit in cura illud qd̄ exiccat et phibet exiccat. s. tantū q̄ efficiat p̄solidatiuū: et cū sua exiccatiōe multa phibet mām nutrimentalem: imo dixit. ip̄sā sūt necessaria q̄ carnē nasci faciāt. 3o dixit Sal. 3. de ige. sanita. et ponit a Raf. in. 15. p̄ticula. q̄ vlc⁹ p̄fundū p̄cauit. i. cū dep̄ditione carnis semp̄ eget medicia creante carnē. s. ante approximationē p̄solidatiuoz. **C** Et Aui. dixit. q̄ oīz variare medicinā intelligēs de siccitibus: et de carnē gñantibus: ac etiā p̄solidatibus s̄m varietatem corporoz: nam vnus et idē medicamē s̄m q̄dam corpora facit nasci carnē: et s̄m q̄dam alia corpora est corrosiuum vehementis absterfionis. **C** Et Sal. dixit. 3. de ingenio. cām. q̄re medicina vna in vno corpore: vel in vno mēbro generat carnem: et in alio nō: opz inuestigare ex duobus. s. ex naturali: et ex eo qd̄ est ex nām. Nam naturalē custodiendū est: et similia necessaria sunt ad hoc: q̄ autē est p̄ter nām abijciendū est: et ad hoc cōtraria illi cōueniunt: idcirco quanto magis vulnera humidissima fuerint tanto siccissima oīz apponi medicina: et nā corporis vel mēbri in quātū humida extiterit tantum minus desiccatiuis magis adiuuat. v. g. si duo vulnera sint in humiditate equalia. Aliud tamē in humido: et aliud in corpore siccō qd̄ in corpore siccō expetit vt siccioribus adiuuet: qd̄ at̄ in hūido minus desiccatiuis: s. hoc ēt opz fieri s̄m diuersitatē siccitatis et humiditatis eoz: qm̄ caro q̄ creatur in vulneribus necesse est vt sit similis ei quam amisit: ideoq̄ si sicca fuerit expedit: vt sicca gñet et eouersor: et declarans p̄dicta Sal. in exēplo dixit. cū itaq̄ nā thuris sit min⁹ desiccatiua s̄m corporoz humidoz nām: q̄ natura eius est q̄li temperati corporis: aliquātulū tñ siccior humidis corporib⁹: et parū humidior siccis sit cā q̄ in aliq̄b⁹ vulneribus saniem faciat: et carnē nō gñet: et in alijs carnē faciat: vnde palam est videre q̄ tbus in humidis corporib⁹ carnē facit: in siccis autē nō. **C** Et

Tertia in
tētiō q̄ est
carnis ge
neratio.

Quarta
itētiō q̄ est
cōsolidati
tio.

Quare
idē medicamē
nō
p̄uenit in
oī corpore
et oī mē
bro.

Quia in
tētiō q̄ est
digestiō.

Deba itē
tio que ē
mundificati
o.

In vulnerib⁹ par⁹ humidis carnem generat in humidissimis vero nō. Et declarās Aui. qđ dictū est in medicamine munda-
 dificiatuo z carnis gñatio. ait. aut erit idē medicamē fm qđ
 dam corpora nō abstergēs: neq; faciēs nasci carnē: z ppter
 hoc eget illud medicamē vt tēperet: z cōfortet. v. g. si illud
 medicamē fuerit cōpositū tēperat: aut frāgēdo cōmixtionē
 eius. i. remittēdo virtutē medicaminis qđ supat in cōmixtio
 nerō illud medicamē cōpositū nō est pueniēs: aut addēdo
 ipz in pmixtiōe alterius cū eo qđ magis tēperet: aut tēperet:
 minuēdo eius virtuositatē: alia lra hz vinctuositatē. v. g. si in
 illo medicamine fuerit nimis de oleo minuat ne sua mltitudi-
 ne exiccationē z absterfionē phibeat: z silt dixit Aui. erit
 correctio medicaminis oppositi. i. phibētis carnis genera-
 tionem: qm fiet aut minuēdo in cōpositione dōles eius: aut
 addēdo in cōpositione que eius acuitatē remittat: sicut sunt
 stiptica z vinctuosa. Et dixit Aui. multoties nō cōuenit me-
 dicamē: ppter ea qđ ppo mēbz infirmi est superflua. i. causa.
 als. in caplo eius. i. est excedēs in aliqđ qlitatū supra intentio-
 nem que qrit in cura: qre remittit virtutē medicaminis: vñ
 reddit debilerz o z tūc medicamē esse fortius in attrahendo
 ipm. i. mēbz ad casum suū. i. deducēdo ipm. i. ad pponem
 debitam: aut nō puenit: ppea qđ ppo mēbz infirmi est de-
 bilis in caplo pueniēte ei. i. infra intentionē que queritur in
 cura cū virtute illius medicaminis: vt cū medicamen est ni-
 mis excedēs in aliqua qlitatū qm opz remitteret: tūc apparet
 de excellentia eius: digniora tñ vlcera vt corrigat tēperet z
 cōfortet eoz medicamē sunt vlcera difficilis cōsolidatiōis:
 cū enim vlcera difficulter polident ppter varias cās vt su-
 pra patuit: nō est possibile inuenire medicamē vñ habens
 sufficiētē actionē facere ptra qđlibet eoz: ideo opz vt medi-
 camē approximandū vlceribus difficilis cōsolidationis di-
 uersimode tēperet: z corrigat: z confortet addēdo vel mi-
 nuendo: vel qdam de cōposito abijciēdo: z alia loco eoz po-
 nēdo: vt possit cōueniēter opponi causē cōsolidationis diffi-
 cultatē facētis: prout ipsa inerebūt z regret. Et dixit. A.
 cū in mēbro nō est nisi vlcus. i. qđ nō hz cōplicitum secū ali-
 quā de dispōnib⁹ impediētibus ipsius curationē: tūc si vl-
 cus fuerit in sensibili mēbro. i. in mēbro multum insensibi-
 li caueat in curatione eius a doloratione cum medicamine
 forti ēt qđuis sit necessitas administrationis ipsi⁹ medicami-
 nis fortis: qđ maius esset nocumētū cōsequēs ad dolorem
 qđ iuuamētū administrationis ipsi⁹ medicaminis: sed in mē-
 bro parui sensus nō abstinēat a medicamine forti si necessa-
 ria fuerit medicatio cū eo: z subdit. qđ mēbra intrinseca sub-
 limia z piosa multi iuuamētū: qđ sunt suscipiētia nocumē-
 ta velociter sūt de caplo sensibilis mēbz: z in iudicio eius in
 qb⁹ nō o z fieri curatio cū medicamine forti: qđ de dissolutio-
 ne virtutū eoz timef p illud: z p hac cām nō sustinet vlce-
 ra intrinseca ea qđ sūt sicut flos eris z filia. z ppe dixit. A.
 ea qđ bibunt: qđ ea que bibunt pueniūt ad stōm z epar: z mē-
 bra sublimia: imo vlcera intrinseca maxime per ea qđ bibū-
 tur indigent illis qđ faciūt glutinationē plus sicut dragagan-
 tū z gūmi arabicū vep vlcera intrinseca i qbus ab extra cri-
 steriāt medicamen: sicut aliqñ cristeriāt vlcera spūaliuz
 z nutritiuoz hñtium ozificiū extrinsecus indigent eo qđ est
 medium inter duas res. i. inter medicamen forte: z medica-
 men debile: qđ non o z esse ita debile: sicut illud qđ applicat
 exterius maxime in mēbris pauci sensus. Et dixit Aui. mē-
 bra intrinseca cōtraria predictis. i. vilia sunt de capitulo in-
 sensibilibus. i. mēbroz parui sensus z iudicio eoz: quasi di-
 cat. deberent curari cum medicina forti euz indiguerint eo:
 qđ nō timef de dissolutione virtutis eoz. z intelligēs de mē-
 bris intrinsecis vilibus quibus nō approximatur medica-
 mina per ebibita. Et dixit Aui. de illis que sunt necessa-
 ria in curatione vlcerū est vt dimittat medicamē super vlcē
 tribus diebus: deinde dissoluatur: nam si ipsum tūc opera-
 tionem suam nō fecerit nō operabitur postea. super quo ca-

noñ. notāt qđ licet superius dictum sit de cognitione medica-
 minis cōueniētis z incōueniētis per viam ratiocinationis:
 tamē qđ cognitio eius certa per ratiocinationem haberi nō
 potest: ideo positus est ab Aui. hic canon. vt per experien-
 tiam habeat: z nō intellexit Aui. qđ medicamē p triduum
 vlceri applicetur absqđ dissolutione eius z inouatione: qm
 qđuis istud in qbusdam casibus cōcedatur: posset tamē esse
 vehemēter nocuum: aut in multiplicādo sordes: aut in cor-
 rodēdo vel aliā lesionē faciēdo: sed intellexit z voluit qđ me-
 dicus cū medicamine experiat curādū cū eo trib⁹ dieb⁹: vt
 possit experiri z cognoscere opationē eius: an sit excedens
 aut diminuta: in minori enim tpe. i. maxie de multis fortas-
 sis nō posset cognosci de sufficiētia: aut insufficiētia: siue de in-
 uatiua: aut nocitiua opatōe ei⁹ nisi medicamē fuerit vltime
 qlitatis: nā in tali nō solū in trib⁹ dieb⁹: z o die imo z vñ-
 ca pprehēdi approximatiōe pūz iō nō semp talis experiētia
 trib⁹ dieb⁹ siēda est cum possit sepe citius hñz iō termin-
 trium diez nō est prefixus a pte añ: sed est prefixus a parte
 post: qm si tūc nō opatum fuerit nō sperat: qđ in postremuz
 operef. Et qđ in aliquo casu medicamē o z dimitti tribus
 diebus absqđ dissolutione p z per Sal. cuius auctoritas in vl-
 ceribus malignis ponit. 13. pti. vbi dicit hoc est vnguetum
 ad vlcera maligna quod fieri o z ex sarcocolla z ere vsto gal-
 la ziniar z aristologia que incorporētur cū visco vt sit in eo
 viscositas superfedēs z adhareat vlceri post mūdificationē
 vlceris: z nō o z remoueri: nisi quolibet triduo: qm quoties
 in illis vlceribus malignis lōgam moram super ea traxerit
 annihilabit actus eius z subdit medicū eni z qđ plurimi pec-
 catū secuti sūt in hoc credēdo qđ quoties mūdificat vlcus z
 dissoluit in die bis cura sit melior: sic nō iacet veritas: qm
 quoties medicamē lōgam trahit moram sup vlcus cura me-
 lioris pditionis erit: tñ vlcus ipm o z curari in quolibet tri-
 duo: qm hec medicamina que ipsi debent ex violētia puctio-
 nis ipsoz excitāt vlcus: vñ nō o z carere mitigatione z miti-
 gatio o z fieri cū cera z visco: sed nō o z fieri cū oleo aut cum
 melle. Et notāt. qđ mutatio vlcey a medicamine appposito vi-
 cib⁹ plūbus aut pauciorib⁹: siue frequētius: aut rarius ma-
 xime dependet ex trib⁹. Primo ex nētia: nā mēbz in qđ accidit.
 nā oē vlcus qđ est in nervo vel mēbris nervosis z musculo-
 sis z multi sensus: vt in capitib⁹ z caudis lacertoz: aut acci-
 dēs in locis iūcturay vel ppinquis ossi: aut qđ fuerit pene-
 trās ad interiora: z maxime cerebz frequēter: vt ter in die
 nālī mutari opz: in alijs at mēbris raro vt semel aut ad pl⁹
 in dieb⁹ mutare sufficit. Secūdo ex dispōne saniei virus vel
 sorditiei in qritate z qlitate eius: nā vlcus in quo multa sa-
 nies aggregat: aut in quo aggregat pus acutū corrosiuum
 frequētius mutari opz: z ecōuerso. Tercio ex dispōne tē-
 poris anni: z pstonis aeris vel regionis: nā i tpiibus calidis
 z pstonibus estiuis: aut pestilētiālibus: z regiōibus calidis
 frequēter vlcus mutare o z: z ecōuerso. Et dictis colligi
 pōt qđ qm omnes dispōnes predictē de frequentī mutatione
 cōcurrūt nō solum terisēd z quater z pluries in die natura-
 li vlcus mutari o z. Et dixit Sal. in cathageni. z ponit. 14.
 pti. vidi in qbusdā patiētib⁹ vlcera cōglutinari digitos ad-
 iuicē: z in qbusdā labia: z in qbusdā palpebras: z ego con-
 glutinabā genā cū gēgia. Et ideo dixit Aui. opz: vt timeat
 in vlceribus qđ cadāt ex vicinitate eoz incarnatio inter duo
 mēbra vicinātia: sicut est adherētia que accidit inter palpe-
 brā z oculū: z inter duas palpebras inter se: z inter duos di-
 gitos: z his filia. Et dixit Sal. z ponit eodē. 14. pti. si vl-
 cus fuerit magnū curari o z cū medicinis vehemētioris exic-
 cationis qđ par: qm erugo aggregat ex vlcere: iuxta modū
 magnitudinis z paruitatis eius. Tñ in paruo vlcere suffi-
 ciens erit cura cū medicamine modice exiccatiōis. Et Aui.
 dixit. qđto plus est vlcus malus z pfundius eget exiccatiōe
 vehemētor. Et dixit Aui. de illis que recta sunt in cu-
 ratione vlcey est: vt quieta sint membra eoz: z nō moueant:

In mem-
 bris mlti
 sensus: z
 in intrin-
 secis non
 o z appli-
 cari me-
 dicamen
 forte.

Medi-
 camē pri-
 nuādū est
 trib⁹ die-
 b⁹ ad pl⁹
 vt cogno-
 scat iuua

medic-
 tus aut

Quo si
 ne fuerit
 grossius
 huc subet
 leu vlce-
 rous du
 ppter co-
 fidari.

Medi-
 camē
 est mudi-
 du o z
 in aliquo
 casu.

Alio
 gūmi
 ri o z
 me o z
 vlcus
 triduo
 catenā
 qđ vlcus
 paruo

Medi-
 vlcus
 quicquid
 debet

qm̄ vt supra dictū est motus impedit vnio nem partiū solu-
ray. Et si mot⁹ necessari⁹ fuerit. dicit. A. tūc si moueat mē-
brū vlcera tū in p̄ncipio motu p̄uo min⁹ nocuentū est q̄ si
moueat p̄ p̄ncipiu motu laborioso ⁊ p̄pe in corpe maloz
hūoz ⁊ itellexit p̄ hoc q̄ meli⁹ ē vel min⁹ malū q̄ i p̄ncipio
mēbrū assuefiat motui p̄uo sic p̄tinuet ⁊ dēc necessari⁹ fue-
rit q̄ facere i p̄ncipio q̄tē totale ⁊ postea in p̄cessu motuz
facere laboriosū: q̄a p̄u mor⁹ p̄p sui p̄uitatē ⁊ assuefactionē
nō sic nocet: sicut laboriosus p̄uo p̄cessu p̄p sui fortitudine ⁊
assuefactionē: q̄les aut̄ debeāt esse medicīne mundificatiue
carnis generatiue ⁊ p̄solidatiue ⁊ q̄ sint ille tā simplices q̄
compositē inferius in proprijs capitulis describentur.

De cura vlcēz virulētōz sordidoz ⁊ sanioz. Cap. xx.

As sue grossum: siue subtile fuerit i vlcē
re repertū dupl̄r cōsiderari pōt.
Vno mō vt ipsuz p̄sequit̄ ad debilitatez mēbrū
vlcera tū procedentē ex cōplexione eius: ⁊ tūc est
⁊ esse dicit accidens cōsequens illā malam com-
plexionem: ⁊ est exiens mutatum. Secundo modo putipm̄
pus est quid sup̄fluum vulneri: ⁊ pōt esse sup̄fluum: aut rōne
sue male qualitatis: sic potest esse causa morbi effectiua q̄
morbus: aut erit in complexione si ipsū fuerit caliduz vel
frigidum: aut erit in vnitatē si fuerit corrosiuum: aut est sup̄-
fluum ratione sue q̄tītatis. vt cum de ipso reperitur in vlcē
re q̄tītatis maior q̄ fm̄ nām ipsius vlcēris debeat reperiri. ⁊
tūc dicitur q̄ est morbus. s. in numero per additionē: ⁊ sic
p̄z q̄ vlcus cōpositum cū pure potest dici cōpositum cum
morbo cū causa morbi: ⁊ cū accidente. Est aut̄ vt supra pa-
uit hoc pus subtile p̄cū virus: aut grossum dictum sordes.
C. Dixit itaq̄ Sal. 4. de inge. sanita. si nimius pulsus. s. ma-
terie subtilis virulētē: siue vt dicit q̄dam. si nimiu pus. s. sub-
tile virulētū fuerit cū vulnere: vt desperes de eius sanitate. s.
nisi illud virus auferat̄: tūc sine sanie indicauit nobis hyp̄.
eū curare. i. q̄ nō curet̄ p̄ generationē saniei in ipso: sicut cu-
rat vulnus p̄iunctū cū p̄tusione: de quo Sal. ante dicta vba
dixerat: nō curari d̄z cū mūdificatiōibz ⁊ abstergentiis ⁊
exiccantiis: ⁊ virus faciētibz. Ait enīz. A. virus eget exicca-
tione. s. maior ea q̄ est necessaria in vlcēre. vñ vlcus est: vir⁹
enim q̄ prohibet carnis generationē ⁊ cōsolidationē nimia
humectatiōe. i. dicit. necessariū est in vulneribus virulē-
tis q̄ admittent̄ medicīne exiccatiue: vt mūdificent̄. s. ⁊ exic-
cet virus. Indiget. n. dicit Sal. hmoi vlcera exiccatiōe i p̄i-
mis ⁊ ipsis exiccatis ⁊ mūdificatiōibz ⁊ abstergentiis.
Et. A. dicit. deide sit occupatio in nascētia carnis: ⁊ subdit.
q̄ si mollia. i. lenia ⁊ humide p̄p̄onis fuerint. s. corpora in q̄
bus sunt ip̄a vlcera virulēta. i. tūc administrent̄ sup̄ ipsa me-
dicīne ad faciēdū nasci carnē ⁊ quātuz ad profundū: ⁊ quā-
tum ad ip̄oz orificia fm̄ debilitatē illorū corporū ⁊ h̄z can̄.
vñ curationis apparuit q̄ medicamē faciens nasci carnē
in vlcēribz corporū molliū humidorū d̄z esse minus siccu:
sicut ⁊ ecōtra in vlcēribz corporū siccoz d̄z esse magis sic-
cus: sed tñ op̄z q̄ h̄mōi virus in q̄buscūq̄z corporibz fuerit
exiccet in primis. Et pro cognitiōe p̄uenientis medicamē-
tis exiccatis virus. Cum administrueris medicamē ⁊ nō
inueneris virulentiam minui: aut videris eam augeri: tūc
scias q̄ medicamē illud fm̄ illud corpus nō est exiccatiuuz:
q̄re adde in eius exiccationē ⁊ adiuua ip̄m cum absterfione
pauca: qm̄ i vlcēre virulētō p̄uenit ēt aliquālis absterfio nō
rōne virus: sed rōne alicui⁹ sordis: a cui⁹ generatione viru-
lentū vlcus nō euacuat̄: adiua ergo in absterfione cum eis
q̄ sunt sicut mel in confortatione ⁊ exiccatione cū stipticiis:
sicut sunt balaustie ⁊ alumē ⁊ amoue oleū a medicamine: vñ
minora de virtute eius: si nō fuerit excusatio ab eo: tūc qm̄
nō est excusatio ab eo p̄oe oleū in quo sit stipticitas: sicut est
myrthinū masticinū ⁊ sika. Si vero videris ip̄z superfluere
in exiccatione: tūc minue de virtutibus oibz. s. de exiccatiōe
stipticitate ⁊ absterfioe. Et subdit. serua hoc p̄ceptū in medi-

cinis faciētibz nasci carnē. C. Dixit Ras. in diuisionibz. qm̄
vides qd̄ currit ex vlcēre virus cū mordicatione: tūc feda
ex acuitate eius aliqd ⁊ p̄hibe. als. p̄oijce subtilitatē eius.
C. Dixit auctor cōpēdij. ignorātes medici vidētes vulnera
multā sanie h̄re accipiēdo sanie pro virulētia in errore quā-
doq̄z incidūt: q̄ ponūt medicīnā ad mundificādū sanie. s.
exiccādū virulētia q̄ amplius mūdificat q̄ ipsi vlcēri conue-
niat: vñ necessari⁹ caro liquefit ⁊ sanies. i. virulētia auget̄: ⁊
miserrimus medicus vidēs multitudinē saniei putat suam
medicīnā debile esse: ⁊ adaptat medicīnā p̄ amplius mūdifi-
catiua: cui⁹ op̄atione vulnus ad p̄ius dilabit̄. Sed oīa q̄
est inter mundificationem que fit p̄p̄ fortem medicīnā ⁊ eaz
que fit p̄p̄ debilez hec est: cum enim videris vulnus ma-
gis solito cōcauatū esse: ⁊ circa illud rubore m̄ duritiem ⁊ ca-
lorē ⁊ scias medicīnā vltra modū mūdificatiuū eē. Si vero
vlcus fauofum fuerit scias medicīnā debilem esse. Et dicit.
p̄ saniei ēt essentia poterit illud p̄p̄dere: si enim grossa est ⁊
viscosa nō est ex forti medicīna. Si vñ subtilitati ⁊ rubori p̄-
tineat mōstrat̄ esse ex liquefactione tenere carnis ex acumi-
ne medicīne: ⁊ maxime si patiēs calorē ⁊ dolorē se pati ma-
nifestauerit. C. Et Aui. dicit etiā in administratione abster-
gentiū nō faciat te errare hoc. s. q̄ administras medicīnas
absterfuias magis q̄ op̄z: vñ corrodit mēbrū ⁊ resoluat car-
nositatē eius ad humiditatē fluidā currentē quā tu extimas
virus. Vñ tu putas q̄ medicamē non sit sufficienter abster-
siuū: quare tu addis in virtute absterfiois: qm̄ op̄z te minue-
re. S. ad hoc vt tu discernas illud. dicit Aui. scias q̄ p̄e-
dictū medicamē ponit ⁊ facit vlcus p̄fundius p̄pter carnē
quā minuit ⁊ facit ipsū calidius ⁊ magis sile apostemoso
⁊ sentit infirmus mordicationē manifestiorē. C. De medici-
nis aut̄ exiccantibus vlcera virulēta: qd̄ sunt simplices: ⁊ qd̄
dam cōpositē. ⁊ simplices multe sunt: de quoz numero ē p̄i-
dia ⁊ balaustia ⁊ galla ⁊ alumē ⁊ cortex thuris ⁊ flos papa-
ueris ruffi litargiriū antimonij es vñ farina ordei fabaz ⁊
orobiz ⁊ aq̄ cicep̄ ⁊ aq̄ aluminosa ⁊ aqua maria ⁊ multa
sika. C. Dixit Quibasius. folia cypressi recētia ⁊ nuces eius
sicut sunt si terunt̄ in vino ⁊ superponunt̄ desiccāt humidi-
tates vlcēz absq̄z nocumēto. C. Et Aui. dicit. q̄ emplm̄ de
folijs nucis: aut ex nucis: sicut ē p̄fert valde ⁊ exiccat hūozes
absq̄z nocumēto. Et de dictis medicinis. dicit Aui. sunt ru-
tha ⁊ folia arboris culicū. als. cunicū de qua dicunt qd̄am
q̄ est vlcus: ⁊ qd̄ qd̄ est fraxinus: ⁊ qd̄ est spēs salicis. Et
dicit. aqua in qua decocta sūt cyp̄eri est bōa ad exiccationē.
Et ex eis est decoctio mirabolanoz quozūcūq̄z maxime bel-
liricoz ⁊ emplicoz ⁊ decoctio azederach: ⁊ folia asedit sūt
bōa in illo. C. Et de medicinis cōpositis est vnguetum vtile
valde in quo p̄uenit Aui. cū Al. qd̄ sic fit. s. litargiz valde
pulueriz: tūc cū aceto: ⁊ oleo vicissiz ibibat̄. quia vna vice
cū aceto ⁊ alia cū oleo: ⁊ hoc torrens fiat donec albescat: de-
inde sumant̄ antimonij ⁊ eris vñ ⁊ balaustie ⁊ cucumer si-
ue venay. i. celidonie vel venay. i. vermiuz terre ⁊ gallarū ⁊
sanguinis draconis: ⁊ aluminis ⁊ climie argēti. añ. sexta ei⁹
qd̄ sup̄tū est de litargyrio albificato i mortario diu i corporā
do cū pistello. C. Medicamē in hoc bonū est. vinū stipticu:
in q̄ decocta sunt alumen cortex thuris: nux cyp̄si cyp̄eri ⁊
sauina. C. Et dicit. A. qd̄ p̄dictaz medicīnaz exiccantiū vl-
cera virulēta: imo ⁊ q̄cūq̄ alia quedā cum desiccatione sua
sūt vehemētis ifrigidationis: sicut hyusquaym⁹ albus op̄iū
radix mādragoze. supple. ⁊ qd̄ sunt minoris ifrigidatiōis:
⁊ his vtēdū est cū vlcus fuerit virulētū cōpositū cū calidita-
te fm̄ suos gradus: ⁊ qd̄ sunt vehemētis calefactionis: si-
cut refina ⁊ p̄x. supple. ⁊ quedā sunt minoris calefactiōis:
⁊ his vtēdū est cum vlcus fuerit virulētū cōpositū cū fri-
giditate: ⁊ hoc h̄z suos grad⁹. Et dicit Aui. ⁊ sibi inest vt tē-
peres vñ cum alia fm̄ oppositionē alicuius cōplexionum
particulariū: oēs tñ p̄dictē medicīne. dicit Aui. nocent si
cū vlcēre virulētō fuerit apostemata: qm̄ a p̄a d̄ get mollifica-

Ofia iter
mūdifica-
tione ma-
iorē ⁊ mi-
nozem q̄
oportet.

Medici-
ne exicca-
tes vlcē-
ra virulē-
ta.

De admi-
nistratiōe
medicina-
rū abster-
gentium.

tionē nō exiccatiōe. **C** Si vō in vlcere sordes plima adunaf
curari d3 cū medicinis abstergentib⁹. Dixit. n. Sal. in tegni.
si vlcus in putredinē vtaf hoc est qz fiat sordidū: tūc intētio
curatiua in eo est expurgare qd est sordidū: cui⁹ expurgatio
cōplef p medicīnā sūpticā. i. absterfuiā. medicamē enim sū-
pticū est tali vlceri salubre. i. est cā salubris faciēs illā expur-
gationē. Et. A. dixit. sordities eget abstergēte. i. fortiori eo
qd debet vlceri in qstū vlc⁹ est. vt enī supra patuit: oē vlcus
aliqū eget absterfioe sanietz nī abstergaf adheret: z oglu-
tiat onficijs poroz z labioz vlcēz: z sic ipi⁹ phibet pfoli-
dationē. **C** Dixit. A. qn nō mūdificanē vlcera a sorde nō est
possibile vt obuiet eis medicamē purz. i. gñatiūū carnis vlcēz
ad corp⁹ eoz. i. vlcēz ad carnē labioz: qz ipedif a carne q me-
diat inter medicamē z ipsaz carnē: aut q mīscet cū medica-
mine z pprie pulueres. i. medicīne sicce q nō sic pnt penetra-
re: sicut liquides: z nō solū phibet sordes puenire substan-
tiam medicīnāz ad carnē: sed ēt ipsoz virtutē cū sufficien-
tia: qd ergo ex vlcēribus mūdūz fuerit. i. a sorde tātūmodo
exiccet z sufficit ad curā: sed vlcus imundūz a sorde eget re
abstergente illā. Et d3 medicamen abstergens eligi magis
vel minus absterfuiū fm quātitatē sordis maiorē vel mino-
rem: z fm gradū grossitiei eius z ipsius viscositatē. Nam q
nō fuerit valde plima: z nō fuerit vehemēter grossa z visco-
sa indiget abstergēte nobiliori: ita q forsitan mūdificat⁹ cū
melle z vnguētis. i. debilis absterfionis: si vero fuerit plima
grossa vlc⁹ viscosa indiget abstergēte fortiori: de qbus intelle-
xit Aui. in vlcēribus sordidis necessariū est abstergēs mor-
dicans. Cūqz vlcera sordida indigent abstergēte mordicāte:
tūc indigent in primis mūdificatiōe. i. maiore qz in pcessuz
qm in primis ppter multā sorditiē sensus mēbz vlcēratū nō
inuenit mordicationē illius: z si sentit mordicationē illius:
tunc illud medicamē est nimis mordicatiū. Signū autem
habet ex illo qd nō solū peruenit ad absterfionē sordū vlcēz
humiditatum ipsius mēbz bonarum: z ideo statim tūc d3
amoueri z appropinquare debes abstergēs minus mordicās:
donec gradatim pueniat ad illud qd est minus mordicans
vlcēz quo sentiat. i. cōprehendat a medico q sit hora nascētie
carnis: in qua hora opz: vt medicamē sit priuatū dī mordi-
catione: qz omne mordicatiū est gñationis carnis phibi-
tiū. Et cā gradatū processus de fortiori mordicatiū ad mi-
nus est: qz cōtinuēz a principio vlcēz in finē gradatim pcedit
in minoratione sordis si non acciderit in curatione error: z
quāuis in primis sit necessariū mordicās fortius: tū z tunc
z postea in tota curatiōe nō d3 medicamē ita mordicās exi-
stere q dolorē inferat. dixit. n. Aui. caue in oibus illis gra-
dationibus ne dolorē facias qstū potes: z pprie qn est illic
caliditas z inflāmatiō: qm dolor erit cā attractionis mate-
rierū additionis caliditatis z inflāmatiōis: z sic ambo fiet
cā attractionis materiez z apationis mēbz. **C** Medicina-
rum aut abstergentibus: qdā sunt simplices: qdā cōposite: z
de simplicibus est mēla: qua enim sufficit ad mūdificandū
vlcus si fuerit simplex: z ipsum mel mixtū cū medicinis que
mūdificat vlcera mūdificabit ea a sorditiēz ex eis est yreos
z opoponacū z cortex eius. **C** Dixit Sera. q papauer ru-
beū mūdificat vlcera sordida z curat egritudinez cū qua ele-
uatur cutis: z puluis folioz ypericon puenit eis z ex eis est
cyperus. **C** Ait Jude. cyperus desiccāt vlcera valdes: si enim
coquat in aqua bñ: z colet: z cū eozū apozimate lauent vlcēz
sordida mollia mirabilis erit ad mūdificandū z desic-
candū ea. **C** Ait Oribasius. cinis cōbuste corticis arboris
ppli supasperiū mūdāt z cōsolidat vlcera mollia inflata z
sordida: z silt faciunt folia eius contusa z mixta cum melle.
C Dixit Almā. puluis folioz mellisse suppositus vlceri qd
indiget forti mūdificatiōe ipfuz mūdificat z sanat. **C** Dixit:
z ex bonis sunt folia cypreffi cū melle mixta: aut succ⁹ eoz
cū melle mixtus: qm sanat vlcera in qbus sanies abūdāt su-
persua. **C** Dixit Sal. quod vīna desiccāt z abstergit vlcera

Debedi-
ne abster-
gentes vl-
cera sordi-
da.

sorde plena: z cōuenit vlcēribus putridis z aqua casei ē vti-
lis ad lauandū vlcera in qb⁹ est erugo calida: z oleū yrinū
mūdificat vlcera: z ideo d3 poni in vnguētis cū qbus querit
absterfio. Et ex bonis sunt folia hedere i vino decocta z sup-
posita: z yreos cū melle abstergit fortiter z aristologia cum
melle z aceto. **C** Et de cōpositis bonis est vng^m aploz: z
vnguentum viride est mirabile. Et oia vnguenta facta cum
floze eris: z emplastra facta cū sale z rebus salitis vt carni-
bus vel piscibus salitis capparibus vel oliuis cōditis cum
sale. **C** Et ex vtilibus valde est hoc vnguētū. R. fecis olei
ro. aceti z mellis puri. añ. 3. i. aristol. lōge: aluminis iamenī
yreos cerusse. añ. 3. i. viridis eris. 3. iij. misceant optime: z in
corporent. **C** Dixit Sarach z ponit. i. 4. pti. si videris vlcēz
diuerse collocationis abūdantis saniei z vehemētis doloris
scias q indiget lauatiōe. **C** Et vlcēribus quoqz mellinis si-
ue fauonicis conferūt ficus imaturi tritiz cū melle mixti: z
si superaddis cū eis sal fortius opabunt. Et cōuenit emplīn
factū de radicibus vel folijs ficie: z succo rute imissus: aut
succus feniculi mixtus cū puluere folioz rute z rubus cūz
nitro mixtus sanat vlcera fauonia capitis z lotio frequens:
cū vino sūptico in quo decoctum fuerit semen lini sanat vl-
cera mellina que sunt in corporibus teneris vt puerorum.
C Facta aut absterfione sufficienti fiat: deinde curatio cum
generantibus carnem: z demum cum consolidantibus.

C De cura vlcēz cū defluxu malozū humorū. Lap. xij.

Memor ad mēbz vlcēratū defluit: aut
ex plenitudine existente i cor-
pore toto: aut ex aliquo membro nobili z forti
plenitudine habente: aut attrahitur humor ad
ipsum ex vehemētia doloris: aut caloris ipsius:
aut eius motu supfluo seu calida z attractiua medicina ei su-
perposita. Et humor ipse q defluit ad ipm mēbzū qñqz pec-
cat in quātorqz in qualis: qñqz in vtriscqz: z qñqz est quāti-
tatis pauce qñqz multe: z quocūqz fuerit impedit curationē
ipsius vlcēris: verū si multus z male qualitatis existerit red-
dit vlcus malignū pessimum: qm virulentū vel sordidumz
qñqz ambulatiūū corrosiūū putrefactiūū: z quandoqz
fistulosum cancerosum z obstracolum vel efcarosum: aut al-
terius pessime dispositionis. **C** Et cura talium vlcērum in
generalī habet tres intentiones: quarūz prima vertitur ad
auferendum fluxum ipsius humoris: z secunda ad corri-
gendum malam dispositionem ab eo derelictam in vlcerē:
z tertia ad curationem ipsius vlcēris. De quibus dixit Sa-
le. 4. de ingenio sanitatis. in curatiōe vlcēz pessimozūz in-
dicatio curatiua sumit a cā eoz: z est remotio corruptionis
z male dispōis existentis in eis: z ista corruptio z mala
dispō fit in eis ex malis humoribus cōtēntis in toto corpo-
re vel aliq particula. i. particulari mēbz q expellit z attra-
hunt ad ipm mēbzū: ideo surgit intētio ad abijciendū illos
diuertēdo vel euacuādo resoluendo vel cōsumendo eos vel
phibēdo ipsoz defluxū. Nā amotis illis tollit corruptio z
mala dispō vlcēz: z postea curādū erit curatione sua pprie
i. que est debita vlceri in quātū vlcus est. **C** De prima inten-
tione dixit Sal. in tegni. ita. no. z si influat aliqd vlceri f3 in
fluentium. i. dispositiones curationes erunt fiende. Et. 4. de
ingenio sanitatis. materia aut fuit adhuc: aut iā fluxit: z si
adhuc fluit: tūc d3 euacuari. supple. vel diueri per partē op-
positā plus vel minus distantē a loco vlcēris fm multitudi-
nem vel paucitatē plenitudinis corporis: z. n. si magna fue-
rit ex loco distātiōe fiat: z si parua ex loco fiat nō sic distan-
te: z fm dispositionē mēbzū mādatis: z si repletū fuerit siml
cū totius repletionē fiat distātiō. Si vero sine repletiōe vel
plenitudine toti⁹: tūc ex loco illi ppinquo. **C** Et dixit eodē
4. si sanguis. supple. vel alius hu. ad mēbzū vulneratū de-
fluens tēperatū parū in quantitate egredif: opz vt ei repū-
gnēs: vt ad tēperamētū reducat. cōstringaf ergo z refrige-
ret superior pars mēbzū vulneratū. i. ex pre ex qua fluit ma-

teria: et hoc fiat cū sup̄appositioe medicinarū frigidarū stipti-
carū mām fluētē ingrossantiū: et vias et ductus p̄ quos fluūt
cōstringentiū: necnō et p̄fortatiū mēbrū: vt a se fluētē mām de-
pellat et non recipiat. Et ligatura fiat. Dixit Gal. incipiens a
vulnere vsq̄ ad sanū locū rēdēs: et enim mēbrū ligari liga-
tura p̄hibēte fluxū: put dicef in capitulo d̄ ligatura. Et ista
duo sufficiūt in puo fluxu. ¶ Si vero fluxus fuerit magn⁹
cui medicina p̄dicta: neq̄ ligatura sufficiat fluxui repugna-
re, dixit Gal. iuestigef q̄liter afferri possit auferēs ipm p̄re-
motionē cause: cā aut dixit ipse magni fluxus: aut est debili-
tas mēbrū vulnerati: aut est magna totius corpis: aut alicu-
sus p̄cile vulnerato mēbro cōcātis plenitudo: sed defectio
mēbrū. dixit ipse nō est nisi mala p̄p̄o alteref cū p̄rio. supp.
et si alia cā fuerit ipsi debilitas corrigaf. ¶ Si aut cā deflu-
xus fuerit plenitudo: tūc p̄mitit mēbrū a quo fluxus sit de
malis hūoribus eūari opz: aut totū corp⁹ si a toto flux⁹ ma-
nauerit: et p̄ hoc dixit ipse si in mēbro existēte sup̄a mēbrū
vulneratū vene grosse: aut varices fuerint primū vene curē-
tur: et sūt si splen ifirmus sit. et si sit iō cā defluxus ad vulnus
curef. supple. et sūt curef q̄dcūq̄ alioz mēbroz in cā deflu-
xus extiterit. ¶ Dixit auctor cōpēdij. multū valet farmacia
et vomitus ad maligna et pessima et putrida vlcerā: corpore
enim a malis hūoribus purgato mā vulney de loco ad lo-
cū mouef: sed tñ qbus vulnus est inferius dabis vomitiū:
qbus nō. catarticū dabis. Et maxime si vlcus mouef de lo-
co ad locū: aut diuturnū fuerit. Quib⁹ sepe puocatis si ma-
teriā totā fore purgatā cognoueris: vulnus cū sanie gene-
rātib⁹ oz curare: vt eo maturato hūores eius valeāt peni-
tus effluere: et ex loco educi. ¶ Et A. dixit. cū separaf vlc⁹.
i. iā separatiū est a dispōnib⁹ malis impediētib⁹ ipsius cu-
rationē: aut inuenis vlc⁹ puz. i. sine alijs malis dispōnib⁹:
tūc opz vt obserues in primis: an ex corpore. i. toto sit: an ex
aliquo vno particulari mēbro vel p̄lib⁹ aliqd ad vlc⁹ effun-
dat: an nōimo iā sit abscessum: et si nihil effundit ad ipsū:
tūc sit intētio tua in medicādo vlcus cura vlcerū p̄p̄ia: s̄ si
aliqd effundit ad ipm sis sollicitus in eo q̄d effundit ad ipm
cū hūorib⁹: aut laxatiōe vētris: aut vomitus: qñ puenit in hoc si
cut hyp. testatus fuit. Hoc aut totū sit: vt mā fluens eūef et
diuertaf: cū amplius nō fluat ad ipm: opz insup oēm cām q̄
esset cā attractionis humoz ad locū vlcis amouere: siue in
trinseca fuerit: siue extrinseca dolore sedare opz: caliditatem
extinguere quietē inuigere nullūq̄ attrahēs: sed potius cō-
stringens applicare. ¶ Secūda aut intētio adimplef oēm
malā dispōnē p̄iuctam cū vlcere auferēdo: siue illa añ fluxus
affuerit et fuerit cā eius: siue ad fluxū sit secuta: amouebitur
aut cū eis q̄ in p̄p̄ijs capitulis cūfufcūq̄ eaz dicunt. ¶ Et
tertia intētio adimplef cū exiccatiōis carnē gūantibus: et tā-
dem cicatricē inducētibus. Scire tñ cōuenit in his vlcerb⁹
exiccātia fortiora necessaria fore: qñ ad ipsa vocat vlcus in
se et humiditas derelicta in eo p̄ fluxū. Et de pueniētib⁹
in dispōne frigida est abrotanū vstū: et in dispositiōe calida
est galla p̄trita et vtiliter approximant eis virga pastoris cō-
tusa et imposita: et vnguentum ex oleo myrtino et cera alba.

De cura vlcis p̄fudoz cauernaz et abscessionū. Cap. xxij.

Sinus et vlcera profunda qñq̄ hñt cauer-
nas et abscessiones: et qñq̄ non: et
accidunt qñq̄ a cā extrinseca p̄forāte vel p̄fun-
dante se in carne q̄ res p̄forans est talis q̄ cau-
sat in vulnere p̄ eā illato cauernas et abscessio-
nes: quāuis raro hoc p̄tingat. imo vt plurimū cauerne et ab-
scessiones sequunt ad vulnus p̄fundū factū a cā extrinse-
ca ignorātia medici et malitia curationis: aut sequunt ad flu-
xum humoz maloz ad ipm qui sua malitia corrodunt: aut
putrefaciūt carnem que est in circuitu fundi illius vulneris:
et qñq̄ accidunt a cā intrinseca ab humozibus malis ad vl-
cus defluētib⁹: et fm plm sequunt exituras. ¶ Dixit Alb.
qñ accidit apostema in qbusdā locis carnosus et p̄longatur

spatium eius: donec collectionez facit: deinde rumpitur aut
perforatur et egreditur quod ex eo est ex sanie: et remanet lo-
cus vacuus: quasi sit vas et cutis que est super ipsū estificut
pannus qui iam subtiliatus est: et nō peruenit ad vltimum
in corruptione sua: neq̄ impressit in os: neq̄ in ligamētum:
neq̄ in neruum: vt nomiet sinus et nō fistula. Et dixit Alb.
cura sinus hñtis cutem subtiliatam est: vt incidat illam to-
tam sic vt renouetur: et precipue qñ subtiliata est et facta si-
cut pānus: et cōfidis q̄ nō adhereat in loco p̄ corruptionē
suam. Aut Raf. 14. cōti. quoties pellis fuerit tenuis similis
pāno aut violacea nō adherebit: et autem speras q̄ cutis ad-
hereat: et nō sequitur cum ea illa corruptio vltima. sed est in
cute illa spissitudo escare: tūc dixit Alb. dimitte eam et cura
vlcus. ¶ Et vlcis profundissimi cauernam vel abscessionē
habētis ex ipsa causa nō diuersificatur a curatiōe ipsi vlcis:
ris si nō haberet sinum cauernam vel abscessionem: nisi in
modo administrationis medicinarum et ingeniādo quō va-
leat mūdificari et incarnari. ¶ De forma aut administratio-
nis medicinarū in eis. Dixit Aui. scias q̄ vlcera fortasse in-
diget in suis curationibus administratione medicinarū: q̄-
rum qdā sunt currētes. i. liquide penetrātes q̄ inijciunt p̄-
funditates. i. vsq̄ in p̄fudū pueniūt: et talia vlcera maxime
sunt p̄dicta: vlcera enim p̄funda abscessiones et cauernas.
dixit. A. nō mūdificat medicine mūdificatione vltima: neq̄
faciūt in eis nasci carnē: nisi fiat currētes. i. liquide in suba-
earū vt lauātes. Medicine enim sicce nō possunt cōgrue p̄-
uenire ad loca abscessa et cauernosa: in qbus sunt vie obliq̄:
et ideo est necesse vt fiant vnguēta et similia eis liquida ex lo-
tionibus et iniectionibus. In potētia tñ ipse medicine debet
esse exiccatiue mūdificatiue: in hoc enim vlcere necessarie
sunt medicine vehementis exiccatiōis et mūdificationis sit:
ideo est necesse. dixit Aui. vt sit illud qd apparet. i. de essen-
tia medicinarū humidū liquidum currēs: et sit illud qd oc-
cultū est de esse eaz siccū. i. vt sint fm potētiā et virtutē ipsa-
rū deficcatiue. i. mūdificatiue: vt exiccet humiditatē et lauet
et abstergeat sanie: ab humiditate enim sordida p̄dicta vlcis
ra nō euacuatur: et maxime sūt necessarie medicine in forma
liquida: qñ eaz taliū vlcis figura nō est figura in mūdifica-
tione. i. p̄stās inuamētū: quoz sufficiat preparatio. i. cum
ozificio iserfuz et modice fūdo superius: et quozum sufficiat
expressio. alb. expulsio. i. facta sup̄a vlcus cū manu vel liga-
tura: opz enim. dixit Aui. vt sit situs horū vlcis talis: ne in
eis retineat virus: imo currat: et si inuenis hūc sitū pueniē-
tem: est in eo radix vlcis mēbrū ad superiora: et ozificiū
eius ad iserfura: tūc illud est. i. situs cōueniēs. q̄ si fuerit di-
uersum illius de situ ozificij et radice: tūc si est possibile ho-
mini patiēti vt alteret et pmutet sitū ipsius vlcis cū eo qd
pōt facere de p̄paratiōe mēbrū alteratione naturali faciat. i.
et situerit ipz mēbrū sic qd radix vlcis sit superior et ozificiū
inferius: put iā sup̄adictū est. Et dixit Aui. qñq̄ est neces-
sarium: vt medicine horū vlcis: siue inijciantur: siue ap-
plicent ozificijs eaz misceant: cū eo qd currat vt cū vino li-
xiuo vel aliquo sicco et siliabus: vt currat cū eo: et qñq̄ est ne-
cessarium vt fiat adherētes. i. cum p̄mixtione olei et cere vel
terbētime vel alterius medicine viscosē cōueniētis et reducā-
tur in formam vnguētū. ¶ Modus autem administratiōis
medicinarū in his vlcerb⁹ est: vt inijciatur per cānulam si-
ue firigam itromissam in ozificiū vlcis cum impulsioe et
expressioe vesice ipsius cānule: naz quādo medicina liquida
sic impellitur ad lōginquius: et per vias obliquis meli⁹ mā-
dat. ¶ Qz si ozificiū vlcis fuerit strictum. Dixit Alb. tūc
amplifica ipm cum ferro parūper: aut impōe in ipm liciniū
inuolutū in vnguēto egyptiaco: aut alio hñ oēc amplief: et
dilater ozificiū vlcis spōgia noua itromissa in modum
licini et medulla saginalis: et medulla ramoz nouoz sam-
buci in vmbra exiccata cū itromittit factū liciniū ex vlcere
earū: et si ozificiū est nimis amplū: vt exeat p̄ ipsum illud qd

Medici-
ne admi-
nistrade
debet ee
in forma
liquida.

De mō
inijciēdi
siue firigā
di medi-
cinaz.

Injici in hora infectionis: tunc aggrega labia eius cum futura. supple. vel alio ingenio dimittere ex eo quod sufficit ad ingressum canule: debes autem incipere lauare sinus et abstergere et exicare cum medicina illa facietibus electis ex eis remissioribus et fortioribus vel mediocribus secundum necessitatem exigentiam eius non selum injiciendo eas pluribus: donec perfidas sinum esse mundificatum et exiccatum: tunc injicienda sunt ea que faciunt nasci carnem. Est autem necessarius modus medicamentorum predictorum: tu non potes cum linijis preter mundificare vlcus: vltimum in profundum eius: aut non potes immittere medicinas carnis gratias ad loca coacta: vlcera: quoniam vlcus egeret sectionem: non potest eam facere. **C** Dixit. A. si aliquando non fuerit possibile ut incidatur: aut ut ostium vlcis facias: tunc recurrere est ad curam per medicinas: et administra ablutionem vlcis prius: et post vlcis mundificationem administra tetras facientes nasci. scilicet carnem et mundificantes. Inijice medicinas mundificativas et carnis gratias: verum administra mundificationem cum temperamento: caue. n. dixit. A. ne mundificatio tua destruat naturam carnis per virtutem duarum rerum in eis. scilicet exiccationis et absterisionis superflue: ita quod habeat prohibere carnis naturam: aut iam naturam destrueret. **C** Medicinam autem venientes in exiccatione et lavando sunt multe. Et de optimis est mel solus: et proprie cum vino mixtum et fortius opabitur si eis sal admisceatur. **C** Dixit Sal. sup. 6. epidimias: et ponit a Rabi in. 13. particula. fac crustere de vino et melle: aqua tamen mellis mundificat illo magis: sed cum egritudo est maligna et fortis fac crustere cum aqua cineris et aqua mellis: et quanto egritudo est debiliores tanto minus appone de melle et crusteriza. **C** Dixit Alb. opz ut pideres ad sinum: si est magnus et pus: quod ejicies ex eo est fetidi odoris: tunc administra ipse cum vnguento egyptiaco: de quo accipe debes quantum tibi necesse est: dissolue ipsum cum aqua et melle: et crusteriza cum eo sinum et stringe postea ostium vlcis: et non exeat ex eo medicina: sed dimitte eam in ea quantitate. xij. horas: deinde exibe eam cum expressione: ita ut non remaneat ex ea: neque ex sanie aliquid in eo: et fac illud diebus totis donec mundificetur sinus et remittatur fetor. Et dixit. q. crusteriza cum aqua cineris quoniam non est pensum medicamentum dictum: hec aqua fit quoniam accipis cinis lignorum siccus vel vitis vel ilicis: aut quercus vel cerri et piceis super eas aqua deinde colas et crusterizas: cum ea ipsa enim et aqua maris: et aqua salsa sunt fortiter ablutiva. scilicet quas non tolerant vlcera paucis sordidit. Et aqua aluminis cum hoc quod exiccat et mundificat: reperit et illud quod ad vlcus destruit. **C** Dixit Alb. si infirmo non est tolerantia super medicamentum egyptiacum: neque super aqua cineris: tunc crusteriza cum aqua et melle cui iam permixtum est aliquid ex zinnia coctum: aut cum melle et vino permixtum: quoniam de proprietate mellis est ut mundificet et abluat. et vinum efficit absterisionem: precipue quoniam in vino est superfluitas stipticitatis et siccitatis. **C** Et. A. dixit. nos iam experti sumus emplastrum aplicum. scilicet aploz: et fuit bonum vltimum proferens: quoniam est mundificativum et exiccativum. Et dixit. cetaurea quoniam ex ea implet vlcus est mirabilis valde: deinde soffrigo. scilicet affodili: et postea yreos: deinde farina orobi. **C** Dia q. vlcera sordida et antiquata quoniam tunc p. caua mundificat desiccant et sanat vnguentum factum de cerusa et argento sublimato: albumine oui multum agitat: et aqua et vino albo factum in mortario cum longa agitatione. **C** Q. si vlcus profundum poterit curari per vltima dictam bene est: sed si non est possibile hoc facere: tunc non est excusatio quoniam fecerit vlcus: vltimum ad radicem suam sectione exquisitissima: ut non relinquat cavernam: aut quoniam fiat ut accidat cursus. scilicet virus ex vlcere: siue caverna si quod remanserit: et hoc quoniam non potest fieri ita exquisitissima sectione: aut quoniam fiat meatus. scilicet ostium aliud in radice sua propter eius ostium: et fiat meatus iste talis: ut recipiat salutem. scilicet propter quod inde egredietur. alia via h. ut recipiat sanie et egredietur per ipsum: et non remaneat in fundo eius: et d. n. vlcus secundum omnem sui profunditatem et quilibet cavernositatem secari si illud fieri erit possibile: et si non d. secari in tamen quod omnis eius cavernositas per sectionem illam valeat mundificari et expurgari: et si neutrum horum potuerit fieri: tunc saltem fiat ostium aliud in in-

De medicinis injiciendis ad lavandum et exiccandum.

fima parte fundi ipsius vlcis: per quod omnis eius cavernositas expurgetur. **C** In sectione tamen fienda vel ostium. dixit. A. opz ut obseruetur dispositio membri de venis magnis arterijs et nervis ne incidantur: ut non accidat patienti timor ex illo. scilicet de spasmo vel fluxu sanguinis multo vel deperditione operonis membri ad quod nervus ille dirigebatur. **C** Et dixit Sal. 2. ad glaucone. cum aperis aliquod locum et eueneris quod est ibi de sanie: caue tunc et semper ne apponas super ipsum oleum: aut aquam: sed cum eges lauacro plagas laua cum aqua mellis vel aceto temperato vel vino solo: vel cum vino mixto cum melle: cum autem locus mundificatus fuerit et corruptio iam remota: tunc dixit Sal. ut posuit supra Rabi. fac clystere vel laua vlcus cum vino saltet: et deinde vnguentum appone loco vltimo: et supra vnguentum spongiam novam vino madefactam: et liga eam super. Et Alb. dixit. crusteriza cum eo quod faciat nasci carnem: et est: ut accipias de emplastro ysacon et dissolvas ipsum cum oleo rosae. et vino stiptico: aut crusteriza cum alijs medicinis convenientibus ad hoc. **C** De curatione vlcum ambulantium corrosiuorum cancrorum fororum et escarorum. **C** Lap. xxiij.

Crit Sal. et ponit. 13. p. sic. vlcera predicta. scilicet per modum corrosionis tria sunt que his nominibus nuncupantur. scilicet ignis facit corrosio et formica. **C** Si. n. vlcus in superficie tamen pedit: et in pelle de genere est formice. **C** Et vlcus quod appellatur ignis facit illud quod h. cicatrice. scilicet escara secum et inflammationem vehementem in locis attinentibus: et vocatur hoc vlcus escarosum. **C** Et corrosio nominatur vlcus quod pedit in carne et non in pelle tamen et corrumpit alios. corrodit eam. Et dixit. quod corrosio est morbus compositus ex vlcere corrosiuo pcederet et ex apate circumstante eide. scilicet quoniam non semper: et de genere corrosionis est vlcus vocatum a modernis lupus: et noli me tangere. et pice de eis in sequenti cap. **C** Et vlcis quod dicitur formica male est acuta subtilis: cuius signum est quod tamen in pelle pcedit corrodendo per acuitatem suam cum subtilitate substantie eius. **C** Sed corrosio. dixit Sal. fit ex humore acuto grossior et testat super acuitate eius quod vlcus pcedit et corrodit membrum sana attinentia membro dolenti. scilicet vlcerato et attestat super grossitatem male quod non erit in pelle: sed in carne. **C** Et vlcus escarosus fit ex male multe acuitatis tenete modum. alios. medium in modo substantie male facientis ipse iter magis corrosiois et formice. vlcus corrosiuus. dixit. A. quod fiat absque tarditate. scilicet dilatione. scilicet quanto citius fieri poterit: nam dilatio curationis est ex eis que addunt in malitia horum vlcum et humorum corrosiuorum: immo quoniam facit necessarium ambulationem corrosionis cum additione in malitia eius: ut scindatur membrum in quo est corrosio et abscondatur a corpore: et talis necessitas maxime incubatur: quoniam a principio vel ex tarditate curationis malitia in membro in tamen impulsu est quod parte rectificari non potest: tunc enim periclitatur quod membrum illud potest abscondatur quod corrosio pcedat et pueniat ad alia. **C** Dixit Raf. 13. p. dico quod de proposito Sal. fuit quod in vlcibus malignis et difficilibus: de quorum numero sunt corrosiua omni ingenio et studio cura fieri debet: ut educatur quod diuersus fuerit in corpore ex humoribus perueniat: nem sepe facta: dato et nutrimento contrario ipsi humori. **C** Et Aui. dixit. quod vltis canon in curatione vlcum corrosiuorum fraudulento est ut mundificetur corpus. scilicet ab humore corrosiuo et mundificetur membrum. scilicet cum corpus iam mundum fuerit cum veterosis. scilicet cum scarificatione: et super ipsum sanguifugam immissione: nam euacuatione corporis vel particularis membri mittentis humorem acutum remouet causa antecedens: et euacuatione membri vlcerati remouet causa pfecta faciens corrosionem: et est insuper casus. dixit. A. in permutatione complexionis eius. scilicet corporis vel membri mittentis: maxime eius membrum quod est vlcus corrosiuus: ut bona propter in toto et membro mandate inducat: ne amplius male acuta mala regnent transmissura ad locum vlcis: et propter et in ipso membro vlcerato rectificare: ut fiat natus idoneus in tamen ad carnis regenerationem et solidationem: et rectificandum est regime ut sanguis bonus et idoneus carnis generationis fiat:

De medicinis injiciendis ad lavandum.

Signis vlcis formice.

Cura vlcis: de illis et de alijs vlcibus.

De medi
cinali
locu.Genio
cer con
fio form
ca.Curatio
rū vlc
d3 esse
lor ab
carduar

tionis fiat: qz cōpō totius vel mēbrū illā mām generantis est calida supflue cōpō ē in mēbro vlcato: sū ex acuitate humoris ad eū defluxi acq̄ita est calida: ideo regimē tā per potione q̄ per dietā d3 declinare ad frigiditātē tantā q̄ tā requirit supfluitas et caliditas: cū enī debēt ad grossitiē de/clinare vt opponat et subtilitati humoris acuti corrosiui.

Et dictis ergo p3 q medicine locales pueniētes vlcērib⁹ corrosiuis debēt esse exiccatiue vt humorē corrodētē consu mant et debēt eē in frigidatiue et inspissatiue: vt quāritatē: et et substantiā ipsius hūoris corrodētis alterēt: et debent pici/pare stipticitate: vt subaz humoris ingrossent: et mēbrū con/fortent et descensū hūoris ipsius ad mēbrū phibeāt. Et pro tanto dixit Aui. q melior curatio eoz. s. corrosiuoz est ad ministratio stipticōz exiccatiū et in frigidatiū: sicut sunt cor/tices granatoz et lētes, et folia arboris masticiis: et semen ro/saz: et spina egyptiaca: et grana myrthi. Ita. n. pueniūt em/plastrata et embroce ipsōz cōferūt: et maxime si cōfortant cū alamine: et cōuenit emplatio cū folijs acetose et radicib⁹ ei⁹ bullitis cū vino. s. stipticōz et emplatio cū bolo arne. pfecto cū aceto aut sirupo acetoso et cucurbita sicca adusta: et arno/glosa cū saūich aut folijs oliuaz emplata. Et dicit. q ceto/riū factū ex oleo ros. vel myrtino et cera, et succo plantaginis sanat vlcera corrosiua. **E**t dixit Pau. q succ⁹ granatoz aci/dop coctus cū melle pferit vlcēribus malignis corrosiuis. **E**t Sal. dixit. q postulaca mixta cū farina ordei supposita vlcērib⁹ calefactiuis que dubia sunt: ne fiant maligna et pro/cedētia pferit: et sūt sempiterna et hga pastozis pferit vlcērib⁹ inflāmati calidis et herispile pcedēt: et sumach et aceto su/perpositū phibet. pcessūz vlcēz malignoz: et solatru silue/stre inferens iuuamen cōuenit vlcērib⁹ pcedētib⁹: et ea tohi/bet: et folia oliue agrestis siue sicca siue viridia cū melle mixta et cataplasmata vlcera comedentia siue de pascentia sa/nant: et idē opat cinis ramoz ei⁹. et cinis ossiūz oliuaz eius superasperfus, et cinis samentoz vitie aceto infusus postea exiccatus cito cōsumit māz corrodentē: et si corrosio neruis fuerit cōicatar et vtilis valde vlcērib⁹ corrosiuis est radix bri/o nie trita cū sale et supposita: et est sūr vtile emplastrū factum de capillo veneris. et capraria. **E**t dixit Aui. cōfert vlcērib⁹ corrosiuis cū qb⁹ nō est putrefactio embrocatio facta cū aq̄ frigida. s. in circuitu vlcēris facta nō abintus, qz eēt eis mor/dax et maxime cōpeteret qn in mēbro foret intēsa caliditas. Et notanter dixit Aui. si nō fuerit cū eis putrefactio: si cū corrosione esset putrefactio aq̄ frigida noceret sui humidita/te augēs putrefactionē. Et sūr dixit Aui. cōuenit eis aq̄ myr/thi et aq̄ ros. et aq̄ vge pastozis: et embrocatio cū vino stiptico si nō fuerit calitas intēsa: et cū aceto pmixto cū aq̄ rosap.

Et de lupo et noli me tangere. Cap. xxiij.

Oli me

tangere et lupus sunt ex vlcēribus corrosiuis de pascentibus: s. in plm eueniunt a cā intrinseca ex mā colerica mala acuta venenosa qnq̄ adusta: et qnq̄ non adusta subtilis substantie: et qdā asserunt q sit qnq̄ l3 raro a melia adusta: et qnq̄ l3 raro a flāte salso: et qn sita colera tale apā est vehemēt⁹ dolorosus: et magis corro/dens vñ et maiorē occupat locū: et qn sit a melia est minoris doloris: et minoris corrosiois et occupationis minoris lo/ci: et qn sit a flegmate salso tenet mediū inter p̄dicta in dictis dispōnib⁹: et colericū participat rubore clarior: maxime iuxta radicē eius: et melicū participat nigredinē maxime circa cus/pidē ei⁹: et factū a flegmate salso participat liuedine: oia tñ b3 vlcera cū antiquant liuescunt: vel nigrescunt et induran/tur et obstracant: et qnq̄ eueniunt b3 vlcera post vulnera et vlcera alia: cū male curant et defluunt ad ea humores mali. **E**t noli me tangere a qbusdam fornax vocat. Et differt a lupo respectu mēbrū cui accidit: nā noli me tangere dī qn accidit a mēto sapius in facie vt ore naso et genio. **E**t lu/pus dī qn accidit a mento inferius: frequētius tñ accidit in

tibys: et differūt ē s. in quosdā in mā. nā lupus sit ex mā ma/gis acuta ignita q̄ noli me tangere: et iō vehemētius: vñ cōi/ter lupus plus corrodit in vno die q̄ noli me tāgere in vno mēse: et inde est q noli me tangere qnq̄ pmanet s. in disposi/tione vñ p menses plures: lente. n. cū cū: et s. in plm incipit vt pustula parua: et fere per annū in sua puitate pmanebit.

Cura hor vlcērib⁹ pmo verti d3 ad cam vt abscondat: di/gerat itaq̄ mā per plures dies: deinde euacuetur cum medicina educente humorē peccantē: et reitere⁹ pluries digestio: et euatio s. in necessitate: et si videris necessaria fore flōmiā fac eam in lupo de basilica vel nigra. Et in noli me tāgere de saphena. **E**t factis euacuationib⁹ exhibe pluries medicinas fermentatas: vt tyriacā vel mitridatiū. Et qz rep/tum est per experiētā q herba linaria s. in oēm modū admi/nistrationis eius cōfert bis vlcērib⁹. iō quidā exhibēt opia/tas cū vino decoctionis eius: vt rectificet cōpō totius et mē/bri mandantis si qd est membrū mandans mām. **E**t dicit/ta sit: put dcm est in ea⁹ pcedēte: et deinde volūt qdā q lo/cus scarificet: et sanguisuge supponant ei, vey quidā ali/hibent scarificationē fieri in noli me tangere dicētes experi/entiaz docere ipm nō esse ferro tangēdū. **E**t dicitis cura/tionibus pactis deueniēdū est ad curā vlcēris: et cauteriū q/dē cū igne est melior medicina ipsius. q si abhoruerit ipm/patens: aut fuerit in loco q nō possit cauterificari: tūc si qdē vlcus escarosum fuerit: sicut vt plm est noli me tangere re/moueas escara siue crusta ab eo cū pilo vel alio quouis mō: et supponas ei medicamen causticū. et dimittas donec suffi/cienter ipressit. deinde escara inducta tollas: et si causticū to/tam carnē corruptā et alteratā amouerit bene est: et si nō ite/retur donec tota remoueas: deinde curet cū linaria trita: et superposita. **E**t quidā dicūt. supponas crusta amota rupto/riū qd sic sit. in lixiuio facto de cineribus nucū vltime siccaz misceas: et incorpes puluis q sic sit. s. salgema et cinerē vitiū antiquarū bñ siccaz et atramentū et calcē viuā et tartar opti/me puluerisatū s. in ptes eq̄les: de quo in lixiuio tñ appona/tur q fiat mediocriter spissus: et tota nocte dimittas sup loco facta inunctione cū populeon in circuitu. mane remoueas. Et si fuerit illic aliq̄ escara siue pellicula cū rasorio tollas: et tūc distēperes salgema tritū cū succo plātaginis: et fiat me/diocriter spissus et supponas: et tūc sup illo folia plātaginis trita et modicū exp̄sa supponas: et ad vltimū supponas fo/liū plātaginis integrū: pus tñ locus lauet cū predicto lixi/uo: et exicces cū pāno lineo veteri rarefacto. et ita fac per. q. dies mortificato aut totalr vlcere apparebit tibi caro rubea sine aliq̄ infectiōe infundēs guttas sanguineas: et tūc appo/nas linaria trita cū toto succo: et die sequēti lauet loc⁹ cum predicto lixiuio: et exiccato loco supaspas puluis factus de ros. thure. et mastice: donec carne repleas. deinde p̄solidet. **E**t quidā dicūt se curasse b3 vlcera liniēdo: et ifrigidādo lo/cū frequēter in die cū succo caulis rubei: et dicūt ali/ q si vlcus linia⁹ sanguine alicui⁹ hois q passus fuerit file vlcus: et postea sanat⁹ fuerit ab eo sanabit cū pprietate ineffabili q est in eoz: et aliqñ asserūt succū linarie et plātaginis frequēter supinfusus suppositis ipsis herbis p̄tritis sanare b3 vlcera cū pprietate mirabili. **E**t ali/ dicūt mirabile eē exp̄mētū qd sit sic. s. cinerē cerri. et decoq̄ ipz in bono vino albo vsq̄ ad cōsūptionē tertie partis: et de isto vino fiat lotio mane et sero vsq̄ ad p̄fectā curationē: et facta lotiōe mane et sero supaspas puluis ossis hois p̄busti. ita tñ q sit d̄ osse opposito mēbro patēti. v. g. si sit vlcus in crure dextro fiat puluis d̄ osse cruris sinistri cōbusto. arsenicū sublimatū p⁹ die quo appo/nis occidit fistulas et vlcera cācerosa. noli me tangere: et filia vlcera: vey si b3 vlcus fuerit in mēbro neruoso vel alio in q verendū sit de medicamine multū acuto: tūc misceas arseni/cum tritū cū dyalteaz qm ipsa frāgit acuitatē ei⁹: et pōt tūc se curi⁹ apponi oīcū mēbris aū q̄ pueniat lesio ex eo ad neruos vt arterias: oporebit tñ reiterationes facē s. vlcēz et figētā.

Tlico. sermo. vij. **DDD**

De cura vlcē putridorū ambulantiū.

Cap. xxv.

Vlcus putridū putrefactū siue putrefa-
ctiū. vt supra patuit. est de vlcē
bus ambulatoriis. et est aliqñ purū et aliqñ mi-
xtū cū corrosione. Et reperit vlcus putrefa-
ctiū sub duplici dispōne: qm̄ h̄ vlcus nondū
est putrefactū sed est in dispōne vt putrefcat: aut ē tendit in
viā putrefactionis: et cognoscit p alterationē coloris carnis
circūstātis ad colorē malū liuidū viridē vel nigrū: et dimi-
nutionē sensus eius: ita q̄ ea q̄ dolorē i ferre solebāt ei nūc nul-
lū aut valde remissū dolorē asserūt: et qñq̄ est h̄ vlcus iam
putrefactū: iam incipit eius putredo ambulare: et pcedere
corruptio carnē circūstātē: tūc aut putrefactio ei est ad-
huc pua et pax pcedēs: aut multa. et ougel et pcedit et dilata-
tur et cognoscit: q̄ color carnis circūstātis iaz fact⁹ est ma-
lus et puata est sensu oino: ita q̄ nō pcepit dolorē si pungat:
aut incidat et quotidie dilatat ad ptes circūstātes ei. Et
dixit Sal. et ponit. 14.º pñ. Natura vlcē putrefactorū nō
est fm̄ nām vlcē difficilis solidationis: qm̄ vlcera putre-
facta incedūt. s; q̄ sunt difficilis solidationis non trāseunt
terminū ipsoꝝ. et vt ponit. 13.º pñ. dixit Sal. vlcus qd̄ appel-
latur putrefactū nō est de sp̄e pprie vlcē: sed est passio cō-
posita de vlcere et putrefactione. Scire. n. debes q̄ putrefa-
ctio absq̄ vlcere accidit in plurib⁹ mēbris. et subdit. attesta-
tur sup corruptionē vlcē putrefacti fetoꝝ inseparabilis ei.

Et cura

huius vlcē nō opz vt differat aut dilates:
qm̄ addit quotidie ad malitiā. Si ergo tale vl-
cus fuerit adhuc solū in via putrefactionis: tunc corpe mun-
dificator: aut mēbro mandante curet mēbrū in quo est vlcus
cū scarificatione: et cū sanguisugis: et rectificatione cōplonis
eius cū epistimatis et alijs. et cū administratione regimi-
nis boni: et attēde oī genio ad abscessionē causē. Sit. n. hyp.
in libro suo de vlcē: quoties nigrescit locus attinens vl-
ceri ex cā putrefactionis sanguinis. aut ex cā venarū que am-
pliat sunt desuper: vñ flūunt ad ipm̄ mae patiens h̄ nō sa-
nabit: nisi prius curent ipsa loca que sunt circa vlcus. s; que
sunt cā nigredinis et putrefactionis vlcē. Et ait Raf. 13.º
pñ. dico vitanda sunt molliciantia in vlcere pprio putri-
do et ppe in mēbro calido. Scias enī dixit Sal. sup 3.º libri
humorū q̄ cōditio vlcē putrefactorū pcorat penes aerem
calidū et humidū: et penes statū venti meridionalis: eo q̄ in
de corpus aptat ad illud. s; ad putrefieri. Ideo q̄ locadus est
patiens h̄ vlcera in loco frigidū et siccū: quē perflat septē-
trio. et dū vlcus fuerit in via putrefactionis: opz vt defendat-
tur: et phibeat putrefactio cū reb⁹ frigidis et siccis q̄ hñt vir-
tutē phibendi eā. Et ex cōferētib⁹ in hoc casu. dixit Sal. 1.º
ad Blauconē est farina ordeī cū aceto mixta et farina sagine
mixta cū melle. et farina fabarū cū aceto et melle: aut sirupo
acetoso. et ex eis sunt aliqui trocī. desiccātes: et sal: et fz Sal.
flos barbe yrcine. als. fungus herbe. s; yrcine. s; Ipoqstidos
cōuenit vlcē putrefactis: eo q̄ virtus ei est desiccatiua.
Et ait Sal. auricula muris. s; anagallus pferit mēbris putre-
factis et phibet putrefactionē eo q̄ desiccāt sine punitione
per se tātū supposita: aut cū vino trita et nstro et melle. Et di-
xit Sal. et sñt dixit q̄ ypericon h̄ desiccare oē vlcus: et iō tri-
tus et suppositus vlcē putrefactis mollibus et inflatis
sanat ea. Et dixit Sal. vt ponit a Raf. in. 15.º particula. cū
mēbrū egrotās virefcit liuescit. aut nigrescit scarificamus et
extrahimus inde sanguinē. et apponimus supra locū spon-
giā siccā. et illud cū medicinis exiccātib⁹ medicamur: et si ne-
cessariū fuerit extrahimus sanguinē iterato. s; scarificādo: et
nō solū iterato sed et pluries fz necessitatē. Et ait Aui. dixit.
qm̄ corrupti. i. in corruptionē tendit qd̄ est in circuitu vlce-
ris: qd̄ est qñ viri descit et nigrescit: tunc cura illud cū scalpel-
latione et extractione sanguinis ex loco: ita q̄ ē cū vctosis:
deide adhibere ei spōgias siccās: et deide medicinas exiccātes.
Et dicit q̄ nō potuisset mēbrū defendi a putrefactione. et iam

incipit putrefactio. tūc medicine predictę sunt debiles: s; oꝝ
vt remouētib⁹ q̄ iam putridū est: et phibētib⁹ ipsius per-
ambulationē curetur. Et dixit Raf. in diuisionibus. in vlce-
ribus que sunt putride carnis est necessariū: vt curatio fiat
cum vnguēto viridi: vt corrodāt qd̄ iam est putridū. medici-
na enim cōposita ex flore eris. et cera et oleo. dixit Aui. est
bona: qm̄ mundificat. s; carnē iam putridā: et phibent mor-
dicationis superfluitatē cera et oleū. et ideo in hac re ista me-
dicina existit tēperata: q̄ si per hoc qd̄ putridū est nō remo-
uetur vt edū est fortiorib⁹: vt vnguēto egyptiaco: et similib⁹.
Et dicit q̄ h̄ vlcera serpentia et dilatantia facta fuerint: dixit
Sal. 5.º cathagenis et ponit a Raf. 15.º particula. indigent cu-
rari fortissimis medicinis: et multoties h̄ vlcera nō curant
nisi cauterio ignis. Et dixit Albu. si videris vlcus q̄ per am-
bulat de vno ad aliū trāiens locū: et corrumpt carnem ante q̄
cito ei succurrere incidendo: aut cōburendo carnem anteq̄
multū dilates. Et Raf. in diuisionibus dixit. qm̄ sicut vbe-
mentioris putrefactionis: tunc cura cum medicinis acutis.
Et ait Aui. dixit. cū h̄ vlcera supflūunt in corruptione sit ne-
cessariū. vt cōburant cū cauterio cum igne: aut cum medica-
mine acuto: aut cū incisione: vt nō remaneat nisi caro sana.
Simile itaq̄ dixit ipse q̄ putridū est medicamen mūtāt acu-
tum sicut calcantū: et alderes. i. colcotar: et arsenicū et calx: q̄
si nō suffecerint ad curā: necessariū est vt cū igne fiat. Et di-
xit Raf. 13.º pñ. cū putrefactio fuerit fortis et magna: tūc ne-
cessariū erit desiccatiua fortis: s; nō erit aliqd fortis desicca-
tionis: nisi fuerit calidū sicut sunt calide medicine: quoniam
hec phibent de eis putrefactionem mirabiliter et valde. de
quibus medicinis est aqua piscis salitoy et decoctio pino-
rū. Et dixit Dios. q̄ semē radicū positū in emplō cum aceto
euellat vlcus putrefactū. i. carnē putrefactā vehemēter: et so-
lia porri pprie nō trāplantati trita cū sale: et supposita subi-
to ericant vlcera sicut cauteriū: et fel taurinū mixtū cū mel-
le cōfert eis. Et dixit Sa. 1.º ad Blauconē. vlcera fortissima: q̄
qbus est putredo indigēt fortissimis medicinis: quāz vñ
adeo fortis sit: sicut vñ ignis: sicut est terra francigena vi-
treolū vñ libet auripigmētū et calx: hīs vlcē: pluries
adhibemus ignē cū ipse medicine deficiūt. ab opōnib⁹ fula
vires suas in ipsīs vlcēbus amittētes. Et dicit. si caro cor-
rupta nō fuerit tota sñ ferro abijciat: sñ vñ patiētis fortis
fuerit. si nō debitis in plurib⁹ vicib⁹ tollat. Si aut multū
fuerit auferat nō tota sñ. s; patiat in plures vices: et si vñ
cōstās fuerit: et hoc siue ferro fiat siue medicinis: siue pñ fer-
ro et pñ medicinis siue cū igne. Et dixit Sal. si mutatio co-
loris que ostēdit corruptionē fore multā intrinsecus pene-
trauerit: q̄ multa sit caro q̄ corrupta est. opz vt pñas hīs. s; et
nō festines: sed in gras an debes. i. totā abscondere sñ. sin aut
curabis eā in longo tēpore: q̄ in plurib⁹ vicibus ferro. aut
medicamine acuto. hoc tñ. s; cū ferro vel medicamine. dixit
Sal. fm̄ voluntatē infirmi faciendū est. s; fm̄ q̄ ipse elegerit
fiendā ferro: aut medicina. Quidā cū ferro pati nolētes ma-
lunt longo tēpore cū medicina curari. et qdā ecōuerso. incisione
cū ferro libētius eligūt. Et dixit Aui. fortasse sit neciuz in-
cidere mēbrū vt saluet. s; residuū a corruptionē sua et quoties
incidat totū mēbrū qd̄ putrefit. dixit Sal. 5.º de inge. sani. fiat
pro cautela vt coquat cū igne in radice ei⁹: aut curet cū me-
dicinis incēsiuis. Et dixit Aui. q̄ si putrefactio fuerit pñ
cta cū corrosione: tūc aqua maris cōpetit frequēter supinfu-
sa aut cū mēbrū retinet in ea. et capitellū confert sñ: et caro
piscis cōrita et salita cū pua q̄titate mice panis. Et emplm̄
vñ valde vlcē putrefactis. R. Altramētū rubei. 3. xxx.
aluminis et corticū granatorū. añ. 3. xvj. thuris et gallap. añ.
3. xxij. cere et olei antiq̄ q̄tū sufficit. Et dixit Aui. q̄ con-
ueniunt embroce cū aqs ericatiuis pdictis: et tūc maxime
conueniūt embrocatis vel cristerigatis qñ cū dictis vlcē
essent cauēne vel abscessiones. Et dixit. cū sup ista vlcera
et alia sñ ad ministrant medicine opz vt dimittant diebus

Si fuerit
p malis
cōplones.

Si fuerit
p malis
nāq̄gia

Si fuerit
p virulē
nāq̄ forda
nem.

Si fuerit
p corru-
pionem
aut corro-
pionem.

aliquot: qz vsqz ad 3^m diē: vt supra patuit, q non soluant vt magis imprimere possint z siccare z putrefactionē phibere.

De cura vlcēz difficilis solidationis.

Cap. xxvj.

Aui. scias q vlcera difficilis cōsolida-
tionis absolute sup̄a sūt pter corrosi-
ua z putrida: qz sūt sup̄a alia ab vlcēib⁹ corro-
dētib⁹ z putrefactiuis: sicut est cōe pter ppiū:
qz sicut supra patuit: qzuis putrefacta z corrosi-
ua sint vlcera difficilis solidationis: nō tñ puerit q oia vl-
cera difficilis solidationis sūt corrosiua vel putrefactiua.
ambo enī ista sūt ambulatoria: s3 cū vlcēib⁹ difficilis sol-
idationis: qñqz nō est ambulatoria: s3 sūt s3 dispōnē suā per
allqđ spatiū: z itēz dixit Aui. vlcera difficilis solidationis:
qm nō opz vt ipsa sint incedētia. als sudātia. i. pfunda z vi-
rūlētā. sūt. n. fistule vlcera difficilis solidationis absqz con-
uersione, z omnia vlcera maligna z fraudulenta sunt de ge-
nere vlcērum difficilis cōsolidationis.

Et cura

vlcēz difficilis solidationis tribus cōplet ge-
neralib⁹ intētionib⁹. z pma eaz est ad absin-
dendā cām ipsius difficultatis: z tu iam sciuisti eas. 1^a est ad
replendū ea carne. z 2^a est ad solidandū ea. C De impletio-
ne pme intētiōis. dixit Aui. cām. in curatione hōz vlcēz est
vt si cā ei⁹ fuerit malitia cōplōnis rectificet: si qđ fuerit imā-
lis sicut dices in cā de cura vlcēz cōpositōz cū mala cōplo-
ne: z si fuerit malis ei⁹ mā peccās. C Dixit hyp. z ponit.
14. ptiā. laxatio facta cū medicinis puenit maiori parti vlce-
rū in capite z vētre z articulis: z vlcēz que dubia sūt ne cor-
rumpāt z corrodāt: z q incedūt z extēdunt: z vlcēz q lōgāz
durabilitatē faciūt: z vlcēz q extimat medic⁹ relinquere pp
difficultatē z diuturnitatē curationis: qm lō oia z eis filia
medicināz plaxationē z vomituz. z Sal. dixit. docuit nos
hyp. in his vbi q laxatio vētris. z vomit⁹ puenit oib⁹ vl-
cerib⁹ crudelitatis vehemētis. C Et Raf. dixit in diuiniōib⁹.
in vlcēib⁹ difficilis curationis: z malis indiget hīs ea flōia
z solōne vētris. z si fuerit cā difficultatis malitia sanguinis
flōmēz z mūdificet cū mūdificatib⁹ z clarificatib⁹ sangui-
nē. C Et dixit Aui. ponat eoz cib⁹ q gñet sanguinē bonū
p̄trariū illi in q̄litate reddere ipm malūz cū fuerit paucitas
sanguinis fiat multiplicatio ei⁹ cū dilataōne in cibo bono:
o3 ēt sumi cib⁹ bon⁹ vt bon⁹ gñet sanguis. z in tāta quāti-
tate qua tātū de sanguine gñet q sufficiat gñoni carnis pro
replōne vlcēris. C Et si cā fuerit mollificatio. i. virulētia: z
sordidatio vlcēris curet curatione mollitiei z sorditiei. In vl-
cerib⁹ n. malis. dixit Sal. z ponit. 13. pti. q vt sit hūiditas
mala z plures erit. cū eo sordities supabūdās. posuit Raf.
ibidē fm Sal. in administratione pulueris exiccātū z abster-
gentiū in his vlcēib⁹. Et dixit. quotiēs abstergere volueri-
mus aliquem puluē. debem⁹ attēdere cū ipsoz mūdifica-
tione z pparatione z absterfione cū pāno leni: deinde replē-
ta ei⁹ cōcauitatē cū medicamine supponat ei vng⁹: vt als. z
supra vng⁹ ponamus pannū fm modū eius: z supra pānuz
ponam⁹ spōgiā infusāz in vino z aqua. z postea ēt infundi-
mus de aq̄ frigida nō q dissoluat ligaturā: ligaturā tñ facie-
mus dignā. i. put puenit expurgationi vlcēris: z quolz tri-
duo eā dissoluem⁹. z facta dissolutione nō mittat aliq̄ aq̄ in
eā: sed solū abstergam⁹ vlcus cū panno iā dicto ad mūdifi-
candū ipz de rugine si ibi fuerit. Deinde reiterādū est medi-
camen s3 opportunitatē. C Inqz Judeus. vlcera sordida hu-
mida que nō pnt desiccari z mūdificari curat myrrha aloes
thus san. ora. sarcocolla balaustia aristo. z yreos cū pulueri-
gant⁹ z puluis ille supāp̄ergit mane z sero. C Unguentum
vtilē qđ mūdificat vlcera z replet ea carne. R. yreos z arist.
an. 3. iij. terant optime z misceant cū tanta q̄titate mellis q
ea glutinet z informā vnguētū adducat. C Et si cā fuerit. dix-
it Aui. malitia dispōnis accidētis ei qđ p̄tinet cū eo de car-
ne. vt qz sit in via corruptionis aut iā inceperit corrupti z
pcedat corruptio. tūc curet sicut dictū est in. c. vlcēz putre-

factor. dixit Raf. 14. pti. hoc est medicamen ad sanādū vlce-
ra: in qb⁹ nō potuerūt alie medicie. R. vitreoli rubei. 3. xxx.
aluminis. 3. xij. calcis viue. 3. xv. pfidie. 3. xv. thuris. 3. xxij.
gallay. 3. v. cere. 3. c. xx. olei. 3. c. xvij. pinguedinis vituloy.
3. c. xx. incorporent more vnguētū. Et sūt si fuerit cā ei⁹ cor-
rosio cura fiat sicut dictū est in caplo vlcēz corrosiuozum.

C Dixit. dixi alumen mixtū cū fece aceti z galla partibus
qualib⁹ corrosione curat z phibet eā. C Paulus ad corro-
sione cū caliditate z p̄fert māmillis z gigiuis z aurib⁹ si in
eis accidāt vlcera maligna. R. vini pōtici rotū. xxx. sumach
p̄ciatoy pelliū rotul. i. nucis cypressi rotulis. i. galle immature
z cassiel. an. rotul. 3. infundant in vino illo p. x. dies: deinde
decoquant tādiu donec fiat ad modum mellis z referuet: z
vtendū est eo in istis vlcēib⁹ z quotiēs exiccat humectet
cū vino. Et Raf. dixit. aut cū aceto. C Et dixit Aui. si cā fue-
rit vitis ambulatoria. i. varix icide eā z fac currere sanguinē
eius. et cura eā sicut in suo caplo dictū est: qm hoc faciendo
multotiēs facit q̄scere illud. i. vlcus difficilis solidationis:
vnde curat z sanat. C Et si cā fuerit repletio eius vitis siue
varicis: tūc incipe cū flōmia z eūone ipsius hūoris melici si
affuerit: deinde obuia viti z fac currere sanguinē ex ea q̄titi-
tibi possibile est: z nō retineas ipz vt nō accidat ex obuiatio-
ne sua ad sanguinē qđ dēteri⁹ est vlcere pmo: qđ aliqñ acci-
dit si sanguis malus in varice z remaneat z eūato sanguine
vitis. z eo curato curet vlcus qđ erat difficilis curationis.
C Et si cā fuerit obstracositās aut fistula cura ipz sicut in ca-
plo fistule dices. C Et si cā fuerit corruptio ossis qđ sequit
ipz incidem⁹ z detegemus ab osse. i. illud qđ supra ipz est ex
carne vel pāniculā vel alio. z si fuerit possibile auferre illud
cū fricatione faciem⁹ z subtilr ingremus z si nō fuerit illud
posse tū incidem⁹ z faciem⁹ qđ in cā corruptionis ossis di-
ces. C Et si cā fuerit supadditio carnis abijciat qđ ex ea est
supflūz: sūt quecunqz fuerit cā difficultatis solidationis
alia ipsi opponat cū eo qđ abijciat eā. C Dixit Aui. q Sal.
dixit. q qñ putrefiūt vene et antiquas ista putrefactio: tunc
de eo qđ certū est. i. et rectuz in cura est vt currat sanguis ex
ea fm q̄titate quelicita est in eis. Dñt. q cursus sanguinis
o3 esse multus: qz ex antiquitate putrefactus ille extimat qđ
corruptio et alteratio puenit vsqz ad multitudinē sanguis
existētis circa loca vlcēris q totus o3 eūari ne remanēs fm
p̄tē: itēz augeat in eo corruptio et ipediat solidationē vlce-
ris: ille tñ multus sanguis o3 extrahi subito vel paulatine
fm licētā sumptā a p̄ticularib⁹. i. s. x. tute et alijs. C Et Aui.
posuit multas medicinas simplices et ppositas p̄ferētes vl-
ceribus. difficilis solidationis fm plures dispōnes eozuz
maxime fm magis pducētes et eas q fm plm eneniūt: qua-
rū qđā sunt multe absterfionis: et quedā sunt corrosiue sup-
flue carnis et humiditātū corruptarū. et tu eligere debes ex
eis illas que in dispōne tui vlcēris pueniunt. C Dixit ergo
Aui. q medicine pparate ad difficultatē solidationis in do-
minantibus dispōnib⁹ sunt sicut scoriz eris: et flos eris adu-
stus et nō adustus: et scoriz ascebratā et scoriz relique ferri.
et glutinatio auri. et siā ex eis cerota et colcotar et dragan-
tū: et que sunt eis familia cū reb⁹ phibētib⁹ attractionez ad
membriū si fuerit sicut sūt alumen et galle et radix draguntēe
magnū subsidium est vlcērib⁹ malitiosis magnis cū p̄tusa
vel puluerizata superappōnit. nā purgat et mūdificat ea for-
titer: et folia tassi barbassi aurosi. i. p̄ferētis flores aureos
maligna vlcera ad sanitatē pducunt qñ coquunt in vino: et
deinde additū mel et sit ablutio eoz: cū ipso vino et catapla-
smatio cū ipsis folijs. et folia hedere p̄tusa pus i vino auste-
ro decocta et supposita vltima sūt vlcērib⁹ malignis ma-
gnis. et folia herbepagane: que herbarotūda nostro ydior-
mate vocat⁹: p̄trita et supposita p̄ferūt vlcērib⁹ malignis et
antigz: et succus eoz iniectus est fortius p̄ferēs: dixit Sal.
q plumbū vstū est de melioribus medicinis ad sanādū vl-
cera difficilia. Et filagoriz dixit. q ipz bonū est vlcērib⁹

Si fuerit
pp vari-
cem.

Si fuerit
pp obstr.
colicat. m
aut fistula
aut coru-
ptionem
ossis.
Si fuerit
pp addi-
tionē car-
nis.

Medicīe
pducētes.

cancerosis appellatis girabiaz: et oib⁹ vlc⁹ib⁹ difficilibus
Et Quibasi⁹ dixit. q^{uod} luti⁹ sigillatū p^{ro}fert vlc⁹ib⁹ malignis:
difficilis p^{ro}solidationis cronici⁹ putridis et humidis vehe-
menter. q^{uod} si vlc⁹ fuerit infectū fetēs et abūdatis hūiditatis
admisceat^{ur} cū aceto potēti. sinaut^{ur} dissolue ip^{se} in vino aut aq^{ua}
aut sirupo mellis sufficēter. Et Pau. dixit. q^{uod} cetaurea minor
sanat vlcera maligna. Et Dios. dixit. q^{uod} herba colubaris.
scz berbena p^{ro}hibet incessus vlc⁹ib⁹ malignor^{um}. Et Hyp. dixit
in epy⁹. q^{uod} si vlcera mala larga sūt: tūc obure cortices grana-
tor^{um} et puluerē sparge sup^{er} ea: aut puluerē alumis vsti. Et S.
dixit. q^{uod} cicera nigra cocta et supposita p^{ro}ferūt vlc⁹ib⁹ p^{ro}cedē-
tib⁹ et malignis: folia ypericon p^{ro}solidat vlcera maligna: et ci-
nabziū: et sūl⁹ miniū gnat in eis carnē et p^{ro}solidat ea: et nux cy-
pressi gnat in eis carnē: et p^{ro}solidat ea: et maxie in corpib⁹ du-
ris et horax q^{uod} est aglutinatio auri tā artificialis q^{uam} minera-
lis. Dixit Sa. cōburit vlcera maligna: et id vtendū est eaq^{ue} m^{ag}-
nū medicamē est et vtile ad vlcera difficilis p^{ro}solidatiōis.
Et dixit. q^{uod} indicū tinctor^{um} p^{ro}solidat oia vlcera maligna et pu-
trefacta et corrosiua mirabil^{iter} et vehemēter. Et Dixit Quiba-
si⁹. q^{uod} aristo. s. radix ei⁹ cōbusta et puluerigata: et sup^{er} ipsa sa-
nat vlcera difficilia: pp^{ro} forde et succus folior^{um} lili^{um} cū melle mi-
xtus et coct^{us} in vase eneo vel terreo nouo: et inmissus sanat vlc-
era antiq^{ua} difficilis p^{ro}solidatiōis: et sauiua puluerigata exic-
cat vlcera virulēta. et mixta cū melle mundat vlcera sordida.
Unū decoctiōis agrimonie sepe sup^{er} infusus p^{ro}fert vlc⁹ib⁹
antigor^{um} et forti⁹ eo opat^{ur} succ⁹ ei⁹ et lixiuū cineris ficus ter-
colat^{ur} p^{ro}uenit vlc⁹ib⁹ malignis: et carice p^{ro}terite: et mixte cū
calcato aut modico cinia⁹ multū exiccāt et sanat vlcera mali-
gna difficilis p^{ro}solidatiōis et p^{ro}p^{ro}te⁹ rēbiay et sic⁹ imature cum
melle mixte sūl⁹ opant^{ur}: et sterc⁹ obustū vtil^{iter} eis apponit^{ur}. et
poliū min⁹ puluerigatū sup^{er} vlcera mali moris sanat ea. Et
rutha sūl⁹ sanat ea sup^{er} ea appositaz et p^{ro}p^{ro}te⁹ in corpib⁹ duris.
Et dixit Sal. q^{uod} folia bletay supposita p^{ro}ferūt vlc⁹ib⁹ mali-
gnis: et spōgia infusa in lixiuū facto cū cinete ramor^{um} ficus
sepe apposita curat vlcera cancerosaz vlcera fraudulēta et
carnē corruptā et malā mūdāt ab vlc⁹ib⁹ et corrodēdo ipsaz:
et cū sepe ea lauāt^{ur} vlcera sordida et antiq^{ua} difficilis p^{ro}solida-
tiōis: deinde facta exiccatiōe eor^{um} cū pāno lineo leni: et sup^{er} ap-
ponit^{ur} puluis fact^{us} ex cinere obstracor^{um} p^{ro}trib⁹ duab⁹. et aloes.
et. j. vtil^{iter} curate ea. Et Ung^{uē} Joānitij p^{ro}ferēs vlc⁹ib⁹ mali-
gnis difficilis curōis et faciēs nasci carnē in eis. Et aris. ro.
yros sūguis dra. thuris masculi: et farine ozobi aloes q^{uod} eggi:
et vitreoli. an. p^{ro}tes eq^{ue}les terant^{ur}: et cū eis fiat curatio: q^{uod} mi-
sceant^{ur} cū cera et oleo masticino: et fiat vng^{uē}. Et farina cicer-
culay albay in aq^{ua} infundat^{ur}: et postea exicce: deinde terat^{ur} et
cū melle misceat^{ur}. cōuenit enī vlc⁹ib⁹ cancerosis et fraudu-
lentis: et cōuenit eis loliū cū radice vitice in aq^{ua} coctū vel vi-
no superpositū: et p^{ro}uenit eis cortex glandiū: scz exterior et in-
terior et cupuleay puluerigate. et cū sale pay mixte et in-
corporate cū veteri assungia porci et melle. Et Auicē. posuit
plura medicamina cōposita vtilia: et vide ab eo.

De cura fistulay et vlc⁹erum ostracozorum et habentium la-
bia indurata. Cap. xxvij.

Fistula reperit^{ur} tripl^{iter} sumi. Uno mō large
pro qualibet cauerna vel abscessiōe
in qua est corruptio aliquaz p^{ar}tiū. Unū sit diffici-
lis curatio ipsius siue cutis sit rupta siue non: et
sic exitura hūis p^{ro}dictas p^{ro}ditiones et an^{te} ruptu-
ram pōt vocari fistula. Et Scdo mō p^{ro}p^{ro}te⁹ p^{ro} vlcere cū ruptu-
ra cutis hūte p^{ro}funditatē et corruptionē p^{ro}tiū. vñ reddi⁹ diffi-
cilis curōis et antiquat^{ur}. Unū dixit Haly. q^{uod} nūcūq^{ue} vlcus tran-
sit. xl. dies antiquat^{ur} et sit fistula. Et Albu. dixit scias q^{uod} oē vlc-
cus q^{uod} inueterat^{ur} et nō p^{ro}solidat^{ur}: et emittit pus sp^{iritu}. et nō ab-
scindit^{ur} noiā in quocūq^{ue} mēbro fuerit fistula. et nos noiā⁹
ipm^{um} exchumē. Et Tertio mō sumit^{ur} p^{ro}p^{ro}tiū p^{ro} vlcere p^{ro}-
fundo: cui⁹ labia sūt idurata: siue ip^{se} pressit in os neruū vel li-
gamētū siue nō licet Albu. inuerit q^{uod} si nō ip^{se} pressit in aliq^{uod}

p^{ro}dictor^{um} mēbro^{rum} nō sit fistula. s. sinus. q^{uod}ā tū dicūt. q^{uod} si
stula est de g^{ro}ne sinus vlc⁹ib⁹ p^{ro}fūdo^{rum} cauernay et abscessio-
nū: differēs ab eis sicut spēs a g^{ro}ne. nā sin⁹ est sicut gen⁹ et si-
stula sicut spēs: s. nō ouertit^{ur} q^{uod} nō ois sin⁹ sit fistula. Et Air
Sal. 7. ad Glaucōnē. et ponit^{ur} sic a Rabi. in 23^a p^{ro}p^{ro}cula cutis
subiliata valde q^{uod} diu in subtilitate ipsa p^{ro}manet in qua est
corruptio. et non p^{ro}solidat se carni d^{ur} egritudo ista fistula. et
forte d^{ur} res abscessa. Et q^{uod} daz d^{ur}it. q^{uod} fistula sūm p^{ro}lm est de
nūero cauernay et abscessiōnū. s. aliq^{uod} sit fistula p^{ro}ter q^{uod} hēat
abscessiōnes vel cauernas. Et itēz fistula s. p^{ro}lm est de nu-
mero antiquor^{um} vlc⁹ib⁹. Vlc⁹era. n. annua et antiq^{ua} s. p^{ro}lm sūt
fistulosa hūtia p^{ro}funditatē cū abscessiōib⁹ et cauernis: nō tū
est nēcūz q^{uod} oē vlcus antiquus sit fistula. Et itēz fistula
est d^{ur} nūero vlc⁹ib⁹ idurator^{um} o^{mn}ificiū. s. nō oē vlc⁹ hūis labia
et o^{mn}ificia idurata sit fistula: imo p^{ro} vlc⁹ idurati o^{mn}ificij itell^{ig}-
git^{ur} vlc⁹ cui labio^{rum} caro incipit idurari d^{ur}ritē remissā nō ob-
stracosa: ita q^{uod} est pole ei⁹ d^{ur}ritē leniri cūz medicis: est tū in-
dispone et via vt fiat fistula. Et itēz fistula est de nūero vl-
cerū obstracor^{um}. et tā posita est sup^{er} d^{ur}ia inter fistulā et vl-
cus obstracosus: et vlcera cācerosa q^{uod} a q^{uod}busdā cāceri vocant^{ur}.
pp^{ro} similitudinē quā hūit in rotunditate ad cācrū apā sūt vlcera
hūtia sūt fistulis obstracositatē et d^{ur}ritē carnis: vep^{er} o^{mn}ifici-
ciū istor^{um} nō est strictū sicut o^{mn}ificiū fistulay et vlcera rean-
tiquata: et quoz retardata est curatio. eteniz oē vlc⁹ postq^{uam}
antiquat^{ur} sūm p^{ro}lm idurat^{ur} et sit obstrachinū vel fistulosus vel
cācerosus: nō tū nēcūz est q^{uod} oē vlc⁹ postq^{uam} antiquat^{ur} s. p^{ro}lm
induret^{ur}: et fiat obstrachinū vel fistulosus vel cācerosus: vt tā
multi putauerūt. Et Dixit Sal. in li⁹ de ap^{er}tibus. et ponit^{ur} a
Rabi. in 23^a p^{ro}ti⁹. sic. fistula est vacuitas stricta q^{uod} in lōgū p^{ro}-
sa coadunat^{ur} et descēdit sup^{er} fluidat^{ur} ad ipm^{um}. postmodū p^{ro}pat^{ur}.
Et Albu. dixit. fistula s. vitatē est nodatio filtrata d^{ur}ritay
qua nō est dolor cui⁹ p^{ro}canitas est sicut p^{ro}canitas penne auis:
et pp^{ro} h^{ab}it^{ur} noiānt^{ur} ea: q^{uod}ā rīfariū vel rīfati. i. pennā p^{ro}cauā. Et q^{uod}
dā dicūt. q^{uod} fistula d^{ur} ad similitudinē infiri mulici. hūis os stri-
ctū et fundū amplū q^{uod} fistula vocat^{ur}. Et Aui. dixit. q^{uod} fistula
est vlcus p^{ro}fūdū. p^{ro}cauū cū nodositatē carnis ip^{se}. circūdātis.
et fistula sp^{iritu} est cū mā frida q^{uod} est flātica v^{er}plm: et aliq^{uod} est me-
lācolica in quā egit calor intēsus. Et vlcera. x. obstracosa
sūt cum p^{ro}dicta mā vep^{er} v^{er}plm melica: et vlcera cācerosa
sūt aut cū mā melica aut cū colā adustā in q^{uod} calor. agēs p^{ro}-
fuit venenosaz acuitatē: et q^{uod}q^{ue} sūt fistule et vlcera p^{ro}dicta ex
vlc⁹ib⁹: male curatis. Et Dixit. n. Pau. fistule et p^{ro}dicta vlc-
era nigra sūt quotiēs nō sit cōditional^{iter}. i. sūm p^{ro}ditionē debita
curatio exiture aut quotiēs nō ap^{er}it^{ur} cū ferro in loco. p^{ro}gru-
et subdit. in maiori p^{ro}te accidūt fistule in vulnerib⁹ quotiēs
appropinquāt p^{ro}solidatiōi si tardauerit chirurgicus in cura
eius. Et sic appet q^{uod} fistule et p^{ro}dicta vlcera p^{ro}nt aliq^{uod} fieri in
cipiēdo: s. raro: et aliq^{uod} p^{ro}nt fieri sequēdo exituray vel vul-
neray: et est h^{ab} v^{er}plm: et caro q^{uod} est in inferiori. i. in an^{te}riq^{ue} p^{ro}te fi-
stule et vlc⁹ib⁹ obstracor^{um} est. aut dura arida. alba carens leni-
tūz est sic v^{er}plm: aut forte erit hūida grossa et mollis.

Et fistulay dixit Aui. q^{uod} q^{uod}ā est eq^{uod}lis. i. incedēs recto dia-
metro: siue incedat in lōgū: siue in latū siue in p^{ro}fūdū et c. non
hūis abscessiōnes: siue cauernositates visibiles. et q^{uod}ā est ob-
liqua: siue tortuosa siue hūis abscessiōnes nō appēntes sensui
et fistula siue recta. siue tortuosa: q^{uod}q^{ue} est simplex siue vna.
q^{uod}q^{ue} est multiplex duplex vel triplex: et simplex q^{uod}q^{ue} h^{ab}et o^{mn}i-
ficiūz vñ et q^{uod}q^{ue} plura. multiplex sp^{iritu} h^{ab}et o^{mn}ificia plura. Et Di-
xit. A. multotiēs sūt fistule o^{mn}ificia plura hūites et c. tūc am-
bigit^{ur} vtrum sit fistula vna vel plures: et fistula siue tortuosa
siue recta. siue simplex siue multiplex: q^{uod}q^{ue} est recēs: q^{uod}q^{ue} an-
tiquat^{ur} et recēs. dicūt q^{uod}ā. est illa sup^{er} quā nodū occurrerunt
q^{uod}tuor tpa anni. i. q^{uod} nō trāsiuit circuitū anni vñ: et antiq^{ua} p^{ro}-
illa. sūl⁹ quā p^{ro}trāsiuit ānus. Et sumūt auctores q^{uod} fistula alia
est in cute et carne sola: et in ipsa terminat^{ur}: alia vltra carnez
p^{ro}cedit et terminet^{ur} aut ad os aut ad cartilagīnē aut ad ligā-
mētū aut ad siphacū aut ad venas vel arterias aut ad neruū

Signa p^{ro}-
uentis
ad os.

Signa p^{ro}-
uentis
ad venas.

Fistula
multa
modi.

Signa p^{ro}-
uentis
ad ligā-
mentū.

vel chorda, siue alia terminat in mēbris mollib⁹: et alia i ou-
ris et alia in medijs. **C** Dixit Albu. scias qd fistula accidere
pōt oib⁹ mēbris corporis. ex eis enī sunt fistule que perue-
niunt ad venas magnas et nervos aut ad siphac: aut intesti-
nū aut vesicā aut aliqz ex costis aut aliquā ex spōdilib⁹ dorsū
aut ad aliquā iūcturā cōpositā sicut manus et pedes et ex
eis que terminant ad intrinsecā et sūt in eis et ex eis sūt que
tendunt ad vicinitatem membri pncipalis vel nobilis: et qd
dam ad vicinitatem membri ignobilis.

Signa

gnis pnt hñ ex pñdictis. etenim caro circundās
ipsū est indurata obstracosa: et que est interius
est ad albedinē declivis: et pñ est sine dolore aut cū dolore
parvo et oxificiū ei⁹ est strictū, et ei⁹ cōcūitas est dilatatio
eo et pus ei⁹ est induratiū aliqñ sine fetore aliqñ cū horribili
tate fetoris et pñ est pus ei⁹ virulēta fluida et pus sordida gros-
sa et virus qd emanat est aquosū fluidū mali coloris sile aqñ
sitati ceraso: et qñqz est pus exiēs multū: qñqz paucū: imo
qñqz totalit⁹ exiccat fistula maxie in corpibus sicce cōpionis
mūdis et regie exiccativo vñtib⁹. **C** Dixit Albu. in horis
aliqb⁹ est hūida qd emittit pus et fortasse abscondit in qbus-
dā alijs horis. **E**t dixit Pau. forte hūiditas manabit d ea sp-
z forte obturat oxificiū ei⁹ et coadunabit intus sanies eru-
ginosa, deinde apiet os ei⁹ itez: et qñqz pmanet os ei⁹ tpe lō-
go siccū nihil emittēs, ipo tñ aperto et nō clauso exiēs. **C** Di-
xit Siliber. qdā pbāt vñ sit fistula vel nō et accipiūt lac coa-
gularū et desup ponūt de sero et si mane illud lac iuenerint p
foratū fistulā esse dicūt. et si nō: nō. **C** Dixit Albu. exqñte p-
re fm oēm modū tibi pōtem vt cognoscas si illic est os aut
nervus. s. lefus et an pccūitas fistule sit illi ppinqua an lon-
ginqua et an sit fistula vna an sint oxificia multa an plura su-
per totū illud pgre cū sūma fortitudinis tue et cū interroga-
tione infirmī et inuēitione doloris apud cōpressionē tuā cum
manu sup locū et siliū significatiōib⁹ et causis et accitib⁹.

C Signa itaqz pueniētis ad neruū sunt dolor vehemēs cum
tangit et pñe dolet qñ cū aliquo instrō pergrit de pfundi-
tate ei⁹ et emanatio humiditatis subtilis vsqz ad os venit.
C Dixit Antilis. mēbrū ad qd pcedit illē neruus est lefus et
sentit p tactū si attinget neruū vehemēs dolor: et hūiditas q
eū afert ea erit tenuis subtilis ad mo^m illi^m eruginis eūate ex
osse. **E**t Alu. dixit. paties dolēs in hora vehemēter pñe
qñ tāgīt isert⁹ fistula cū tēta: et fortasse oxificilis sit opō ipñ
mēbrū. s. ad qd neruū ille dirigit hūiditas p oxificiū ei⁹ egre-
dit subtilis tenuis: sicut egredit ex fistula q puenit ad hos.
vex hūi^m q pūit ab osse ē siliū: et dclivior ad citrinatē.

C Signa enī pueniētis ad os: qd manabit hūiditas tenuis ci-
trina: et est cū ea paucitas doloris aut vt nō doleat oīno etiā
apud cōpressionē et inquisitionē cū instrumento.

C Signa pueniētis ad venā. s. arteriā absqz corruptione vel
corrosione iube ei⁹ sunt egressio fecis ex ea. **C** Dixit Auic.
multotiēs egredit fex eo q sanguis p poros vene vel arte-
rie refudās. pñscet hūiditati vlcis, et exinde appet totū
qd egredit sicut fex: si puenit ad subam vene et arterie et
corruerit vel corroserit eā egredit qñqz sanguis plurimus:
et si qd ex arteria erit sanguis splēdidus exiēs cū saltu et titi-
latione: et si ex vena erit sanguis magis grossus et obscurus
et hūiditas ex ea exiēs pter sanguinē erit tenuis, sed nō sicut
in tēdēte ad os et neruū et nō erit in ea sensus vehemētis do-
loris apud inquisitionē et pñsionē sicut in tendente ad neruū:
neqz oīno sine dolore, sicut in tendente ad os.

C Et illa q puenit ad ligamētū. Dixit Auic. hūiditas exiēs ex
ea est ppinq exiēs ex osse et neruo: vex i ea dolor nō magnū
ficat: imo nō pñpī apud pñsionē et inquisitionē cū tenta.

C Et si finis fistule tēdit ad carnē solā. dixit Antilis. humidi-
tas eūata ab ea erit grossa viscosa turbida et vinctuosa oīno.
Et Alu. dixit: egredit hūiditas viscosa grossa siliis feci: qz
caro est laxa texture poros hñs latiores mēbris spermaticis
supradictis, vñ pōt ex ea hūiditas fluere grossior, ex illis aut

effundit subtilis pp densitatē texture eoz et poroz eoz stri-
cturā. **E**t qz ossa inter oia illa sūt magis stricte texture: ideo
hūiditas ex eis manās est magis tenuis: et ad hōc dicit qdāz.
adiuat qd vñ digestiua illoz mēbroz existēs debiliōz qz in
carne min⁹ elaborat in nutrimento eoz: vñ minus ingrossat
ipz: et ei siliū in minorī grossitie attestat humiditati q supfluit
ex eo, in carne aut est eo. **C** Silibe. aut dixit. fistula que in
carnē corripit putredinē emittit vt est aqua alba. Si vñ os
infectū fuerit putredo erit nigra: et magis fetida.

C Dicit qdā. si materia fluēs ad fistulā erit flatuca: sicut vñpñ
est: locus erit alb⁹ et mollis: et putredo q emanat est aliqñ tu-
lū alba grossa multe quantitatē. Si vñ fuerit melica loc⁹ tē-
dit ad fuscadinē cū duritie maiori. Et si fuerit colica color lo-
ci erit declivis ad citrinatē, et putredo extēns siliū declinat
ad eā et sentient in loco arsūre et pūcture: et si fuerit sanguinea
loc⁹ ruber sine arsura et pūctura et putre^m sanguinolēta dcurrit.

C Dixit Albu. fistula habēs oxificia multa nō est tibi pōte
vt significes sup ea cū tenta. s. an sit vna vel plures: sed criste-
rica vñ ex oxificijs eius. nā hūiditas q cristerica: currit p
oxificia sua. s. oia: et exit ex eis si fuerit vna. sup. et si nō currit
ex oib⁹ nō est vna, sed plures. **C** Dixit Auic. distinguif an sit
vna vel plures p hoc q multotiēs effundit in vñ oxificioz
eius hūiditas habēs nicturā, et tūc si fuerit fistula vna ex oī-
ficijs alijs oib⁹ apparet et color illi⁹ tincture: et si fuerit fistu-
la multiplex nō egredit pilla oia oxificia color tincture illi⁹.

Et dixit Albu. pquiri oī de pfunditate sua cum tenta de
ferro aut ereis tortuosa oī inuestigari cū tēta de plūbo sub-
tili: qm plūbū cū lenitate sui corpis alleuiat, et curuat circa
tortuositatē. Quidā at pgrūt de ea cū tēta cerea et cū cādela.

C Dixit Auic. fistula mala est illa q nō sentit: et fm qñtitatez
elongationis ei⁹ a sensu erit eius malitia maior vel minor.

C Dixit Antilis. fistula quāto magis cronica erit et supabū
dantis duritiei tāto peior erit: qm hec signant sup multitudine
carniū corruptaz inunda: in ea. **C** Dixit Sal. sup lib⁹
humoz et ponit. 14. ori. fistule sanāt morbos plures. s. de re-
pletionē ex mūdificatiōe corpis de eo qd extrahūt. **E**t qd
dixerūt. nō debēt sanari fistule antiquate multis ānis: ex
qñ quotidie currit hūiditas plurima, qm si sanant faciūt
hereditare morbos de replōne fm pñm: q si sanate fuerint et
morbi acciderint fiat in loco in quo fuerat apertio: et oīu tēna
tur apta: et hoc dicit ipsi nisi fistula fuerit in loco ppinquo
mēbro pncipali vel nobili cui timeat ex ipsa nocū magnū.

C Ingt Sal. sup 6° epidimiaz. et ponit a Rabi. in 15ª pñc.
fistula ex qua lōgo tpe deflux⁹ fuit: et postea ab ea fm pñue-
tudinē nō emanat. s. aperire eā tūc tibi necē erit. **C** Dixit Al-
bu. q curatio fistulaz variat varietate mēbroz ad q termi-
nat. que. n. ex fistulis puenit ad venas magnas. sup. vel arte-
rias, aut ad nervos. s. magnos aut siphac. coopēs. s. costas
intrinsecas vt pleurā vel diafragma: aut siphac cooperiens
nutritiua aut intestinū: vel vesicā vel cū penetratione ad in-
terius eoz aut ad aliquā ex costis siue spondilib⁹ dorsū. s. cū
ipressionē corruptionis in eis: aut ad aliquā iūcturāz ppo-
sitā. s. pluriū cōcathenationū: vt q sunt manus et pedes: qz
qd ossa nodosa vocāt, aut que est ppinqua mēbris pncipa-
libus et nobilib⁹ cū egritudinibus difficilis sanationis: et p
inde nō recipit curationē et occupatio cū ea est labor et igno-
rātia: et vt dicit qdā. dimittere curā taliū fistulaz meli⁹ est et
magis laudabile s. monimēta Sal. q vt Mes. recitat. dixit.

Nolite malaz egritudinū cure onus suscipere: ne nomē su-
beat medicis mali. nā medic⁹ nō pōt ex cura ipsoz cōsequi
honorē: neqz lucrū iustū neqz amicorū copiā: tum pp cure lō-
gitudinē: tum pp finē illaudabilē fm pñm cōsequētez. et hoc
nisi multū rogatus fueris precibus et ptestatione pmissa.
tunc enim meli⁹ est vt dixit Sal. facere qd et piclari infirmū
cū spe benigna qz sinere eū sine spe perire certissime. cū hoc
etiā aliqñ succedit sanitas insperata vt appebit: et tūc ē cura
eū fm cōsiliū pauli q dixit. fistula q tendit ad neruū magnaz

Nico. sermo. vij. **ooo** ij

Signa hñ
rū descen-
denti ad
fistulam.

Signa an
fistula sit
vna vel
plures: an
profunda
an tortuo-
sa.

Prono-
stia.

Signa p-
ueniētis
ad neruū.

Signa p-
ueniētis
ad venā.

Fistula
multis
modis.

Signa p-
ueniētis
ad neruū.

aut ad siphac subsistēs costis: aut ad aliqd mēbz nobile nō
d3 curari cū ferro oio: aut si curat cū eo cura eā studio z cau
tela. **C** Dicit. q̄ puenit ad neruū magnū venas vel arterias
magnas incisionē: z cauteriatiōē nō tolerat: z fistula q̄ per
uenit ad pncipale vel nobile nō tolerat acuitatē medicinarū
q̄ necessarie sunt in curatione eius: qm̄ nocu^m qd̄ ex eis pue
nit ad pncipale vel nobile mai^r est iuuamēto qd̄ ex eis pseq
tur fistula. z aliax ēt fistulax que ad alia terminant mēbra
cura l3 sit possis nō est tñ facilis nisi ipsa recens sit z in carne
tñ terminet. hec. n. fm̄ Auic. est facilis curatiōis. Antiquē
vō fistule. dixit ipse. quax pcauitates iam pfundate sunt in
carne vehemētē sunt difficilis curationis. z cā difficultatis
curationis eay est: qz in curatione earū est necessaria acce
ptio z amorio totius cōcauitatis ei^r infiltrate z indurate cū
incisione eradicatē ex laterib^z z circūquaqz cū nouacula vel
rafozio seu alijs instis: aut cū cauterio cū igne aut cū medi
camine acuto: z istud est prauū z inquietū: qz quocūqz dicto
rū modoz fiat est molestum z suspectum.

Et cura fistulax duplex est vera z recta. z est illa mediā
te qua accipit z amouetur tota ps corrupta:
vel infecta carnis vel ossis. z ista puenit tam antiquē qz recē
ti. Et alia curatio est mendosa qua mediante exiccat fistula
interius: z cōsolidatur exterius: l3 nō cōsolidet interius: z il
la conuenit antiquis fistulis. Et dixit Auicē. fortasse sit qui
dā qui eligūt mēdosam: z sunt decliniores ad hoc vt rema
neat fistula cū eis: z tolerāt nocumenta eius potius qz vt pa
siant^r eius curā. **C** De cura recta. dixit Albuc. cū steterit sta
tione vera sup cognitione fistule: q̄ est de recipientibus cu
rationē: z q̄ est in loco saluo longinquo a iunctura a neruo
vena z arteria: z alijs que dicta sunt: tunc perge ad curatio
nem eius. Et curatio eius triplici perficitur instrumento:
scilicet diēta potione z chirurgia.

Diēta. **C** Diēta qd̄ cōsistit in euitatione omniū humectatiū. z ge
nerantiū humiorē ad locū fistule defluentē. maxime autēz vi
tanda sunt omnia cibaria flegmatica. dura z indigestibilia z
maloz chimoz generatiua z cōsistit in vsu ciboz z potuuz
euchimoz qui laudabiles generant sanguinē: z qui sūt pau
ce q̄tatis donec fistula mortificata fuerit. post aut ei^r mor
tificationē: z cū iam tēpus regeneratiōis carnis aduenerit.
tūciploz ciboz quātitas augeat: moderate tñ donec carne
repleta fuerit z exinde ad dietam redeat consuetam.

Potio. **C** Potio hō duas h3 gñales intētiōes. quax vna est ad cor
pus totū siue ad mēbz mandans si qd̄ affuerit. **C** Et 1ª est
ad mēbz patiens fistulosū. z pma qdem cōpletur cū eūone
corporis ex humiditatibus malis z eductione ois humoris
defluentis ad mēbz patiens z ipsius diuersione in quo
cūqz mēbro corporis p̄tētus fuerit: z in rectificatione mēbro
rū nutritiuoz. z p̄prie epatis vt bonus sanguis generet.

C Tertia vō intētiō gñalis in quatuor partis intētiōes: q̄p
pma cōsistit in cōfortatione mēbz patiens vt nō recipiat. l3
repellat inās fluentes ad ipsū. **C** 2ª cōplet in eradicatione
totius corrupti z infiltrati z indurati taz ab officio ei^r qz a
pfūdo. **C** Et 3^a p̄sistit i replōne loci p̄caui mūdificati carne.

C Et 4^a in eius p̄solidatione z cicatrizatione. **C** Et prima q
dem toto processu cure fieri z impleri pōt. 3^a vero z 4^a non
nisi post pfectā impletionē scōde. **C** Et pma qd̄ complet cū
panno infuso in vino rubeo stipisco in quo decocte sunt nu
ces cypressi aut folia eius in circuitu loci fistulati apposito:
z sepius renouato aut inungendo in circuitu loci ipsius cū
vnguēto facto ex bolo armeno terra sigillata z vino stipi
co: aut cū eis dē lutis pmixtis cū oīo ro. z masticino. **C** 2^a hō
implet cū desiccātib^z virus z abstergetib^z forde a fistulis in
p̄mis: z postea cū medicis acutis corrodētib^z qd̄ est in fistu
la ex carne mala: z tā de exiccātib^z z abstergetibus qz ēt de
acutis corrodētib^z debēt eligi medicine fortiores z debilio
res fm̄ recētā z antiquatē fistule. etenim in antiq̄ exigunt q̄
fortiores. z in recētā sufficiūt q̄ debiliores existūt: nā in anti

C Conforta
tio mēbz
a receptio
ne mēbz.

C Eradica
tio corru
pti z idu
rati in fi
stula.

quis ipressio in carne facta est magis: z inde est magis indu
rata z obstracata z in oibus ipsis medicis ingeniāduz est vt
perueniāt vsqz ad fundū fistule intromittēdo eas in fistulas
rectā cū tēta. in obliquā hō z cauernosaz cū clysteriatiōe
fm̄ q̄ dcm̄ est. in ca^o sinuū z abscessionū: z tu qd̄ scis medi
cinas exiccātes virus z abstergetes sordes ex cap^o vlcey vi
rulentoz z sordidoz. **C** Et de exiccātib^z cōueniētib^z ad fi
stulas dixerūt Gal. z Dio. est plātago: p̄solidat. n. fistulas z
oia vlcera antiq̄ z hūida. z est in h̄ melior oib^z alijs medici
nis: qm̄ h3 in se siccitatē nō pūgētē q̄ desiccet sine mordica
tione. z h3 friditatē nō pueniētē ad viā stuporis qua repel
lit fluētes mās: z exp̄tētia cognoui ei^r opōnē vtilē in fistula
nō antiq̄: z qdā dñt. q̄ succus plātagis minoris imissus fistu
lis est vtilis valde z in paucis dieb^z mirabilr opaf. **C** Et d
vtilr opantib^z est lixiuū factū in cinere ramoz sic^r vel q̄re^r
aut folioy ei^r z radix filicis. z p̄prie illi^r q̄ multū est rubea
cū puluerisat z int^r ponit vtilr opaf. **C** Dixit Rabi auctē
cōpuli. h̄. gūmi oliuay z p̄cipue siluestriū: z aloes succotri
ni. añ. ptes eq̄les: z subtilr q̄tū pōtē est cōtere: z cū succo so
lio p̄lici z sumitatu ei^r optie incorpa z terendo sil in morta
rio z mortariū si ēēt plūbeū ēēt meli^r: z fistule imittunt: qm̄
p̄fert. **C** Dixit Raf. 13. añ. hoc est medicamē qd̄ desiccet fi
stulas z vlcera mollia. h̄. cinerē corticū onoz z vitrioluz z
cortices granatoz: z bñ ea tere z oleo labia fistule perūge:
z puluerē p̄dictū supasp̄ge mane z sero. **C** De approxima
tione aut abstergetiū. dixit Raf. ibidē auctē Gal. nō debent
separi a fistulis medicie cale cū fricatiōe labioy eay cum eis
dū videbif in interiori fistule aliq̄ ps alba. aut videas eā mo
dice sensibilitatis. z hoc secuto iponat ei vng^m hñs vim ab
stergēdi sorditiē iuxta q̄titatē ipsi^r z modū difficultatis sen
sibilitatis ei^r. Et dixit. sp̄ d3 fricari intrinsecus fistulax opti
me cū tacto inuoluto pāno aspero. deinde succus cornoz im
maturoz cōp̄ressoz iponat eis: qm̄ desiccet z p̄tabescere fa
cit eas. dū fiāt ad modū sanitatis. qm̄ corrodēt carnē malaz
ipsaz. **C** Dixit. Dios. q̄ folia malue masticata cū sale mixta
et supposita: et sint cruda mūdificāt fistulas: et post mūdifi
cationē suppone ea sine sale et p̄solidat eas. **C** Quidā dicūt
exp̄tissimā fore radicē laureole desiccātā et puluerisatā cū re
plef officiū fistule illo puluere: aut cū miscef cū melle. et in
modū liciniy intromittit. **C** Et alij dñt. exp̄tissimā fore radi
cē cāne fume eā et mūda et exicca: et sicā in sup̄ficie rade: et
deinde egrū stare fac donec ptes fistule bñ calefiāt. Deinde
foramē fistule illa rasura reple: et suppone folia ebuli calefa
cta et dimitte eū vsqz ad. x. dies: et tūc laua fistulā cū vino et
exicca cū pāno: et iterū calefac ad ignē: et rasura p̄dicta re
ple et folia ebuli suppone calefacta: et sic muta de. x. diebus
in. x. dies. **C** Et Gal. qd̄ dixit. et ponit 14° añ. q̄ acetū olz
et litargiriū sanant vlcera difficilis p̄solidationis: et fistulas
oēs magnas cōcauas. in quax viscerib^z nulla sit caro sordi
da: et q̄ sumarie sanāt oia vlcera magna et pua. Et Ait Raf.
ego cū eis sanauī vlcera grossa et fistulas et sanata sūt per ea
in tpe in quo des̄pabat sanatio eay fieri: et cōponunt sic. h̄.
aceti. vini electi fortissimi ptes. iij. olei vetustissimi ptes. iij. li
targiriū p̄tē. j. ferat litargiriū in mortario cū aceto donec dis
soluat. deinde ponant cū oleo in olla et coquant p̄ totā diē
integrā donec ingrossescat: et fiant ad modū picis viscosum
nigrū et relucēs: et tūc reseruet in vsuz: et pñt ex eis fieri ten
te: et intromittit: et pōt extēdi sup̄petia et supponi vlceribus
exteri^r et Guili. hoc posuit in ca^o d fistula lachrymali. **C** Et
lotio qd̄ fistulax mirabilr exiccat fistulas et vlcera tepefa
cta cū aq̄ vitis sola: aut in qua infuse fuerint medicine exicca
tes. **C** Et dicūt qdā. mirabile videbis sicōtinuabis puluerē
centauree minoris in fistulā mittere lōgo tpe. **C** Et dicūt ex
pertū fore in sanatione fistulax supponere eis ab ex sine ten
ta emplm̄ factū de folijs sambuci tepefactū. **C** Et dicūt: ex
pertū fore fistulā vsqz ad fundū eius infundi vino veteri in
quo decocte sint radices celidonie contule donec remaneat

pare 3^a. Et dicitur vtiliter infundi in fistula quotidiè vsqz ad fundū eius succū pimpinelle et ipsaz herbā sic p̄trita desup apponere. Et dicitur in fistulis recētib⁹ exptū fore sepe mittere i fistulas succū v̄ge auree et rapistrelli mixtos et herbas ipsas tritas desup ponere. Ad aq̄lea h̄ns colorē saphyri mirabiliter valēs in exiccatione fistulaz cū ex ea intus infundit^r amputat ē oēs puritū a fistulis et alijs vlcerib⁹ oib⁹ et sag tolerabilis est mordicatio ei⁹ ita vt vta^r ipsa qdaz in remotione sebel et pannoz ab oculo. Et calcis viue. 3. ij. pistent et incorporent cū lib. iij. aq̄ clare et ponat in bacillū in quo cū baculo fere p̄ horā bñ agitet et circūducatur deinde dimitte eā residere donec clarificet^r tūc. Et aquā illā clarificatā et imit te in eā viridis eris optime puluerigati. 3. iij. deinde. Et salis armoniaci frustū vñū integrū qd sit pōderis circa. 3. j. 5. duc ipz manu fricādo in bacillū mūdo. añ. pap. ipsi⁹ aq̄ infunden^r dor^r sic dōec totā illā aquā supinfuderis. fiet. n. coloris aq̄u lē valde pulchri. pone ergo tūc eā in vase vitreo et vsui refer uā. Et Silib. dixit. q̄ puluis cicadaz imissus fistulis semel in hebda exiccat eas. Et dixerūt. ex oleis p̄ferētib⁹ fistulis est oleū de vitellis onoz et oleū fraxini est multū p̄ferēs et affir māt qdā medicamē h̄ ē mirabile. Et armoniacū et funde in aceto fortissimū. deinde optime tere in mortario deinde adde et cōnari puluerigatū subnitr^r et incorpa dōec deueniāt ad for mā q̄ ex eis possint fieri tēte obloge et intromittant orificijs fistule qm̄ adhibebūt carni vehemēter neqz educēt et non remouebunt ab ea donec carnē durā infiltratā secū educāt et exhat. Et alij dicit. miraberis si anabulā i vino coxeris et bñ coctā pistaueris et supra fistulā emplaueris bis in die fistula tñ pus lota cū vino decoctionis ei⁹. Et dixit Raf. q̄ ossa hūana cōbusta donec fiat cinis terant et cōponant cū aloē trito. et ex eis fistula repleat^r qm̄ vbiqz fuerit sanabit^r tur. Et stercois boīs vsū et puluerigatū et cū pipere mixtū sup oia alia fistulā et cancerū occidit appositū. Et dixerūt. qdā si fistula multa forania hēat et tortuosa q̄ pipra medica men imissus nō trāseat tūc nil meli⁹ est q̄ supponere ei exte rius stercois capraz cū melle tepidū q̄ oēs tumore soluit pu tredinē exhat et curat. et qm̄ curat fistula cū medicis q̄ iniiciū tur fac vt pueniāt ad loca p̄funda et abscoīa. Et dixit Aui. opz vt siccat orificiū ei⁹. Et fistule. i. opz vt siccat orificiū ne q̄ admistrat sup orificiū fistule sit vincēs hūiditatē sube eius vehemēter. i. valde qm̄ suba medicis q̄ iniiciū in p̄fun dū fistule dō ē ligat^r suba ei⁹ q̄ admistrat circa orificiū dō ē sicca. Et dixit Dio. q̄ quotiēs yng^m in fistulis admi nistrādū erit sicci⁹ erit efficaci⁹ et meli⁹. Et dixit Aui. expta est radix scolopēdrie. nā cū ea impleta est fistula sanat ipsaz et sūt cū implet elleboro. et dimittit^r p̄ tridū tollit carnē solū dā ab ea et eā mūdificat^r p̄prie frustū ellebori nigri. Et sūt puenit dixit Aui. succ⁹ cucumeris asinini et glutinū alboti et posuit medicamē quo vtunt illi de Alexandria. Et opopa naci et dragari assati et colcotar et flois eris et aluminis. añ. ptē. j. et cantaridaz ptē. 5. terant et ex puluere eaz mittat in fistulā. Et si p̄dicta fistula mūdificata fuerit a viru et sor de et carne obstracosa infiltrata. i. tñ erit caro bona. si nō tūc satagēdū circa ipsū ablationē cū medicis acutis eā corrodē tibuz et q̄ tenēt locū cauterij. quaz oium arsenicū sublima tū p̄ncipatū. ipz. n. est mirabile i oī fistula et cancro herpe te est iomeno et oī vlcere fraudulento. et he medicie imitti de bent orificijs fistule illinīte licinys. Et si illud nō fuerit possi bile p̄ p̄funditatē ei⁹ magnā. aut tortuositatē vñā vel plu res tūc expedit q̄ medicamē acutū in aceto dissoluat. ita vt fiat currēs et iniiciat p̄ clystere donec ad fundū et oēm ei⁹ cōcavitatē et tortuositatē deuenierit et si videris q̄ palia ori ficia medicamē iniectū egrediat obtura eaz cū repleta fue rit medicamine tota fistule cōcavitatē obtura orificiū per qd inieciū et p̄para mēbzū tali situ q̄ medicamē maneat intus horis. xij. deinde exhat totat^r cū exp̄ssione decēt^r et reit̄era iniectionē eius totiēs dōec videris carnē mortificatā nigrā

escaroz factā et tūc stude cū butyro et mollificantib⁹ in re motione eius et ea amota cōsidera si sufficēter fistula ab oī illa carne mūdificata sit si nō reit̄era medicamē acutū quo usqz totalit^r abscondat. Et signū p̄plete mūdificationis si stule est qm̄ sanies que pus egrediebat indigesta egrediet^r oī gesta et minorat^r quātitas eius et appet color carnis bonus et sanguinolētus. Et dixit Pau. cū indiget fistulā replere me dicinis acutis et corrodant p̄tē malā tunc pars eius exterior illiniri dō cū extinctiuis flāme ne i ea excitet aq̄a p̄e dolore. Et si medicamē acutū in remotione carnis infiltrare nō suffecerit aut noluerit illud paties tolerare. aut timeat ne ei⁹ nocu^m ad mēbzū p̄ncipale deueniat aut nō potuit in p̄fūdū et loca absconsa puenire. tūc ad insūm chirurgie recurrēdū erit. Et manualis opō in ea duplex est. s. aut incisio cū fer ro aut cauterizatio cū igne aut vtroqz. Ad manualē tñ opō nē deueniēdū nō est nisi loc⁹ p̄cavitatis fistule liber sit ab ar teria et vena magna aut neruo magno et ligamētis iunctu rap. Si itaqz loc⁹ ab illis liber fuerit et nō fuerit fistula mul tū p̄funda tunc intromitte tētā p̄ orificiū ei⁹ vsqz ad fundū ipsius et seca sup eā cū rasorio ab orificio vsqz ad sūmū eius donec et sectione tua tētā intromissa libere egrediat totat^r et facta sectione si emoroz sagiat vel aliud te nō ipedierit aufer torū cū nouacula qd est in ea de carne filtrata sed si te impe dierit libera te pus ab illo p̄hibente. Et si hō fistula fuerit longinque p̄funditatis ad quā deuenire nō potes cū sectiōe tua tūc dixit Albu. opz vt seces eā in p̄fūdo q̄ tūz tibi possē est. deinde mūdifica ipsaz ex oib⁹ carnib⁹ eius corruptis et deinde ministra liciniā inuoluta in medicinis acutis et intro mitte ea vsqz ad p̄cavitatē fistule quā cōprehēdisti et fac illū aliquoties donec medicina corrodāt totū qd remāsit in cōcavitatē illa de corruptione. Et subdit. si sic nō mūdificatur tūc cauteriza ipsam fm q̄ opz. Et dixit Anallus. si nō pote ris incidere aut aperire fistulā absqz lesione alicui⁹ vene noli ipsaz aperire cū ferro et cura ipsaz cū medicamē acuto p̄prie fieri incisio vsqz ad locū q̄ est sine lesione et incisio p̄prie dō dimitti in fistulis q̄ sunt in vtroqz inguine aut in indice vtriusqz vole manus aut pedis et vtriusqz plice genu. sup. et cubiti qm̄ p̄tinuāt cū musculis. Et dixit Pau. si caro filtro sa fuerit male p̄ditionis et valde grossa et nō responderit me dicamini acuto nō p̄cedēte sectione cū ferro seu ea p̄cedente tūc fiat cōbustio cū igne donec cadat caro illa et q̄ talis ca ro in fistulis recētib⁹ fm p̄lm reperit. tō in illis cauterium fm p̄lm est neciū. Et dixit Aui. q̄ ex curatione eradicatione nis carnis infiltrate et euulsione ei⁹ cū ipso. s. cauterio cum igne cū est fistula fraudulēta putrida antiqua et nō est in ea medicamē nisi absconditū cū adustioe. Et si aut fistula termi net ad os tūc inquire eā cū tenta et seca ipsaz si nō fuerit p̄hibēs. et si detegit tibi os. et est in eo qd corruptionis et nō gredinis tūc abradet ipz donec moueat corruptio ei⁹ totat deinde cura vulnus. qd si nō sanat adhibitis incarnatiuis tūc scias q̄ nō puenisti ad totā eradicationem corruptionis eius et detege ḡ sup illū et exq̄site fac abrasionē et mūdifica tionē ei⁹ cū vltima fortitudine tua. si ergo sanat bñ est et si nō scias q̄ corruptio est in p̄funditate longinqz corpis quaz nō fuisti p̄secut⁹ nō est ḡ tibi ingeniū nisi dimittere eaz nāe. Et subiungit Alb. si os qd corruptū est est pūz et est pos sibile tibi attrahere ipm̄ tūc attrahe cū forcib⁹ seu tenacu lis subtilib⁹ q̄ pueniāt ad illud et si sunt ossa multa corrupta tūc exq̄site fac extractionem eoz oium neqz dimittas ex eis aliqd cū tua fortitudine et si tibi p̄rie facit in exiccatione eoz ali qd ex hūiditatib⁹ vel carnib⁹ et nō est in incisioe eaz timor neqz error tūc incide illas hūiditates et carnes q̄ sūt illic et libera ossa et exhe ea. Si aut nō est tibi p̄p̄atio auferēdi ossa ex hora tuatūc pone sup vuln⁹ qd putrefacit illū et dimitte donec putrefiat qd est in circuitu ossū ex carnib⁹ et hūidi tatib⁹ et amoto putrefacto custodi vuln⁹ ne p̄stringat et p̄so lides. s. quousqz ossa exeat et si times p̄strictionē ei⁹ et p̄solū

De manu
ali opōne
vbi medi
camē nō
sufficiat.

De ossa
corruptio
ne in fistu
la.

ratione: tūc ponas super ipm cotū submersuz in sulfure vi/
uo aut vngūeto egiptiaco vel viridi. nā qñ putrefiūt carnes
ille z humiditates z sepanz ab eis ossa alleniat attractio eo
rū z ipsoz ablatio. **C** Emplm qd dī bonuz ad vlcera antiq
cū corruptione ossis. **R.** ruthe thuestris z radicuz buglose.
añ. pt. j. radicū raffani. añ. ptis vnius tertia: pistent sic cruda
z recetia. deinde incorporent cū eis vitelli ouoz z mel: z su
perponat. **C** Et qdā dicūt. **R.** sal tostū tartay z agaricuz z
puluerizā z puluerē ipsoz cōfice cū melle: z ex eo inunge tē/
faz z ipone officio fistule: qm ossa fracta z corrupta exhit:
malā carnē corrodit z fistulam sanat. **C** Qz si os fuerit ma/
gnū sicut est os coxe vel cruris: z siliuz: z qd corruptū est ex
eo est facies ei? tñ. Dixit Albu. tūc rade ipz ablatione mul
ta bona donec abscindat illa nigredo z corruptio. Si autēz
qd ex eo est corruptū est ps magna z corruptio iā secuta est
medullā ipz: tūc nece est secare ipz z incidere ipz totū vsqz
ad locū cui puenit corruptio. **C** Quidā expimentator dixit.
R. buffonē z euiscera eū z iple eū butyro: z sue ipz: deide af
sa eū igni z pinguedinē exeuntē in vase vitreo reseruadein/
de buffo tñ assef q possit puluerizari z puluerizet: z dein/
de. **R.** tentā z inunge eā illa pinguedine: z sic inunctā inuol/
ue illo puluere z pcanitati fistule imitte. naz os corruptū in
paucis dieb? extrahit z carnē corruptā amouet odec sāgui/
nes: postea vt alia vlcera curef. **C** Dixit Raf. 14. pti. dico
q si fistula multiplex fuerit nō sanabit nisi apianz oēs. **C** Re
mota aut corruptione tota acute z carne sine osse remotiōe
pfecta: tūc 3ª repleat itetio q est carnis regnatio cū his q ip
faz gñare adiunāt. qd? est radix arif. ro. Jpsa. n. purgatā fi
stulā ad sanitatē pducit. **C** Dixit Apuleg^o. in purgata fistu
la sine arif. medicī nībil faciūt z cētaurea minor sicca z pul
uerizata nata est curare fistulas z ourities antiquas mollifi
cat z male morigerata vlcera sanat: z pprie valet radix eius
iposita cū vino z melle: aut cū aliquo vng^o. **C** Ung^m mirabi
le glutinās fistulas z gñans in eis carnē valde. **R.** sarcocol
le. 3. liij. armoniaci. 3. ij. thuris galbani resine. añ. 3. j. gēgi. 3.
5. terant z administrent dissoluta z mixta. **C** Et regnāf. dixit
Sal. dispō fistule oī die iuxta mo^m gñonis carnis vt videat
an dbeat corroborari absterfio ei? an nō repleti. fistula a car
ne. **C** 4ª ipleat itetio vt solidet cū cicatrifitib?. **C** Et hec ē
cura fistulay. recta fz quā pñr curaf vlcera obstracosa oīa
z cācerosa z cācri. Et de simplicib? pueniētib? his vlcerib?
sūt trifoliū tritū z cū melle mixtuz appo^m. **C** Et Macer dixit.
q caulis trit? bis i die apposit? puenit eis. pus tñ cū vino lo
t? z ex eis ē cinis aneti posir? z loliū tritū cū raffano z mo
dico sale. z stere? būanū vstū cū melle mixtū z pipere z saui
na mixta cū melle: z ex oleis pueniētib? eis est oleuz phoz.
C Et dī q scabiosa cū assūgia trita z supposita cācro est ex
pertissima medicīa z agrimonia trita z apposita vlceribus
cācerosis purgat z sanat ea q si fistulayzēs curōnib? pdictis
sanata nō fuerit aut cura aliq fieri phibēte negerint: tūc aut dī
mittat regimē nāe aut curef cura mēdosa aut expiant i ipso
medicīe qdñr fistulā cū pprietate sanare. **C** De cura mēdo/
sa. dixit Sal. 9. de simpli. medicina. c. de luto ar. fistule si mū/
dificant de mala carne interiori eay. deinde replent medicī/
nis exiccatis desiccabunt z pstrigent ad modū sanay spa
cio lōgo. **C** Dixit Aui. fortasse est pole vt ericcef z corroda
tur caro fistule vinctuosa fraudulēta intra ipsaz ericcef refi/
duū carnis ei? mortue z solidet. s. orificiū exteri? z rema/
neat geta spacio tpiis lōgo pter q sit adhuc solidata itegre.
Et q vult illud. s. curari mēdose vel curā mēdosaz facere opz
vt mūdificet fistulā a carne fraudulēta vinct: osa q est in ea. s.
iuxta posse. Deinde ipleat eā medicīnis exiccatis z eā dī/
mittat cū dispōne exiccatis ei? qm ipsa remanet sic. verū/
tñ cadit timor ne iteruz aperiat z redeat. Et iste timor dixit
Aui. ē in replōne. i. in regie repletio replēte corp? supfluis
būiditatis? aut est timor iste in būiditate pñonis. in pñoz
nib? būidis z corpib? leuib? aut aduētū aq. s. hūectantis z

remolliētis supia mēbz fistulosuz ex balneo vel pluvia z si/
milib? aut situ iacēdi sup eū doloroso aut offēsiōe. s. illi? mē
bz ad rē durā. aut verberatiōe ipz? mēbz casu vel pculsiōe:
aut tussī. s. lōga z forti iestante aut tremore. s. accidente illi
mēbz. sup. aut sternutatiōe frequētia aut aliq cā ex eis qb?
vlcus solidatū aliqñ reddit: z ista talia vlcera pprie sūt ha/
bētia sinus abscofiones vel cauernas. **C** Dixit Aui. ab ab/
scōfionib? qñ nō succurrif. s. cura debita nō adheret cutis. s.
cū carne cōglutinatiōe bona z pfecta: s. tñ pole est vt ericce
tur cutis. ita vt pglutinet pglutinatiōe sili sane. qz illa pglu
tinatio nō est variō postea rescindif. z redit vlc? fm pñm de/
teri? z opz tūc ad verā curōnē redire cū amōtiōe cāe q latuit
int? in solidatiōe pma q fuit postea cā recidiuatiōis vlceris:
nā niti auferat ē tñ 2ª solidaret disrumperef itez. **C** Dixit
Aui. cura eoz est vt post disrptionē accipiat. s. amoueaf ca
ro malaz os qd segf eā. s. in corruptiōe q fuerit cā q vlcus
nō fuit vere solidatū: z dixit Aui. ex bētia ossa fortasse. sunt
ex medicis attractiuis sicut sunt folia papaueris nigri em/
plata cū folijs ficus: aut sauich. aut semē iusqami albi z cal/
cadis eqs pñib? emplata. deide fiat curatio cū exiccatis: z
carnem gnantib? z sigillatib?. **C** Et scias q curatio mēdosa
multoties est suspecta: z ppe in corpib? kakochimis. **C** Di
xit Aui. 2ª pñi. scias q vulnera q eueniūt in corpib? imun/
dis z male pñonatis qñ sūt stricta. s. fz orificiū tñ. sup. aut
solidant tūc puenit ex eis estiomenus z corrupit mēbzū z
tendit ad mortē: qñ sanies in pñundo vlceris retenta mala
existēs corrupit mēbzū z iducit estiomenu aut de disponib?
pauis: quare sit necesse talia vlcera mēdose solidata aperi
re z rescindere ferro aut cauterio z dī. q senectio trit? z op
posit? aperit vlcera clausa: z q plicaturam costay reducti.
C Medicine aut de qb? dī q a pprietate sanāt fistulas sūt
gētiana: ipsa. n. pota curat fistulas. Et radix aristologie ro
tūde. nā cū puluerizaf z bibif ex ea quolz aie ter. s. mane me
ridie z sero qztum capi pōt digitis trib? cū vino vel alio li/
quore: aut sūt ex eis pillule: z sili sumunt educit mām fistu
larū p secessuz: z mirabilr curat: z iā dcm est a fide oigno. ac
cipe radicē agrimonie dicēdo dñicā of onē: z liga eā ad col
lū infirmis: qñ sicut desiccabit radicē desiccabit fistula. **C** Et
qdā dixerūt. q folia agrimonie collo patiētis suspendant:
qm duz siccata fuerint fistula sicca erit: dūmō nō fuerit i ner/
uo aut in osse pñmata. Et alij dixerunt. q agrimonia valet
in cancro vlcerato z fistulis si iponat succ? siue puluis ei?
z idē dixerūt de carpobalamo. Et alij dixerūt. q agrimōia
vel tormētilla pñta de ferro infundat in ferro calido z mane
bulliat z colet: z colatura dulcorē cū succaro z more sirupi
bibaf. **C** Et qdā expimētatores dixerūt. accipiant rane aq
tice z arborē z scisse fz vētrē cū oib? iseriorib? vna sup si/
stulā ponat z dimittat pñex vel septē horas z donec malitia
fistule ranā qñ putrefacere faciat: z tūc illa amoueaf z alia
sili supponat: z sic sup vlcera donec sanent alia post aliā po
nat. Et alij dixerūt. ericcent rane aut pburant z puluerizē/
tur: z puluis eay supaspgat: qñ sanat eā. Et qdā hoc idē
dicūt de puluere buffonis pbusi. Et dñt nō eē timēdū de ve
nenositatē ei? qñ pbusio ab ea auferit venenositatē sicut au
fert in scorpionib?. **C** Et Sili. dixit. q ranūculus puus viri
dis accipiat z occidat: z ei? cor lauef in vino z ablinthio: z
de f ad comedēdū caute itra micā panis vel alr. Et Plato h
idē asserit: s. dixit. q dz exhiberi vltio die iouis lune decre/
scētis: z dñt ē alia q ptermisi. **C** Duritiē aut labioz vlceris
nō fistulosam. s. remissiorē illa q pprie est qdā callositas vt/
liter remouet assa fetida mixta cū aliquo vngūeto mollifica
tūo z supposita: z puenit cinis sic? cū aliq pinguedie mixt?
z supposit? z farina orobi cum melle mixta z supposita. Et
Dio. dixit. q lēticula cū melle decocta z superposita ouritiē
vulneris purgat et depascentia vlcera z deambulatione pze
seruat. Ait Raf. q gñiar mixtū cū armoniaco in modū lici
nū intromissū callositates vlcey et ouritiē ēt fistulay soluit.

3° intetio
q est gñio
carnis.

4° intetio

De cura
mēdosa.

Medicīa
a pñe
tervū
in fistula

Medicīa
causa
corrofu
a pñe
causa
dis/
fractu.

Et Serap. dixit. q. cū vlcera lauant sepe cū lixiuio facto ex cinere ramorū sic. dissoluit duritiē et callositatē eorū. Ait Sal. 4. de inge. sani. cū caro dura extra nām fuerit in vulnere opz vt pmutus eā cures. Et fm Dio. in hoc valet radix el lebori nigri intronmissa et dieb. trib. dimissa: et 4. die extracta. Uex opz aliqñ vt reitaret 1. et 3. et vltra.

De cura vlceris cū supadditione carnis. Cap. xxviii.

Irit

cū supadditione carnis a quibsdā medicis supflua caro vocat: et est morbus pposit. ex morbo in nā mutat. et morbo in numero additor: est de pmutatib. ordinē curationis vulneris. Nā nisi illa supflua caro abijciat. si qdē mala fuerit vlcus p solidari nō pōt: et si p solidabit nō erit eius p solidatio vera: sed mēdosa: et in pcessu tēporis distāpet. Et si caro illa supflua bona fuerit nō p solidabit vlcus in cicatrice pgruā. sed in turpē eleuatā. qñq. eniz pōt est dixit Auic. vt nascat in vulnere de carne plus qz opz: et nisi auferat remanet cicatrix supeminēs. supflua aut caro bona in vulnerib. ex nimio sanguine bono ad vl. delegato gñat: maxie cū non debito tpe medicamē p solidatiūū approximat. Supflua vō caro in vlcerib. hūidus putridis et nō mūdificat vt puenit nigrescit. Dixit et Sa. cū nō mūdificat vlcus vt q. et caro in eo gñet nēcio carnē supflua habebit. qz nō pōt in eo gñari caro bona. Et subdit. vulnus qd oportune mūdificat si caro in eo supflue gñat nō sanabit nisi siccius efficiat. Et caro qdēz mala in vlcere reperit aliqñ putrefacta liuida vel nigra et dicitur est de ea in ca. vlce. putrefactoz: et qñq. est mollis squallida ad subalbedinē declinans: et de tali est sermo in h. caplo.

In huius ergo vulneris curatione pma intētio curatiua vertit ad illius carnis supflue ablatiō nēquāuis satagendū sit pus ne caro supflua siue bona siue mala in eo generet. Dixit Sal. p. intētio in huius morbi curatione ostēdit q. extra nām in corpore sunt supflua ab eo fore auferēda. hoc aut. s. auferre illā carnē supflua. dixit ipse: solis medicinis sit. sup. aut bis que in hoc vicē medicine tenent: vt. s. ferro scindētē vel cōburētē illā. nā enim cū fuerit de p se illius carnis addite generate nunqz illam destrueret: sed p posse pseruaret: et ppterea dicit. q. qñq. in gñone carnis et incarnatione sit necessariū sumere indicationē a cōplexiōne mēbrū: qz actio nāe est que cū pueniēti et nālī cōplōne operat. Et in abijcienda tñ carne supflua cū nō sit actio naturā fēda sola arte implēat nō est necessariū a cōplexione mēbrū sumere indicationē. Ait auctor cōpēdiū. scim. q. actio nāe in auferenda carne supflua vel pinguedine nata in vulnerib. nihil opat. qñ actio nāe est creare carnē et pinguedinē. quare necessariū est eā artificialit. amputare. Et Notant ex his que innuūt auctores. q. in remotione carnis bone. siue ēt sube mēbrū. siue carnis male: triplex gen. medicinarū operat. s. corrosiua putrefactiua et caustica. Et differunt he medicine adinuicē qñtū ad pōne spectat: qz medicina corrosiua dicit illa que hz. pprietatē q. pacuitatē quā hz dissoluit et cōsumit hūidū mēbrū sic q. p. eius resoluōne et psumptiō nē minuit de substantia carnis. Medicina aut putrefactiua est illa que sui obuiatione. ad mēbrū corrumpit spiritum existentē in illo mēbro et humiditatē ipsius. ita q. caro que pōtūat ab illo hūido nō est amplius pueniēs vt sit pars illius membri: nō tñ ad hoc peruenit illa medicina in opōne sua vt illā humiditatē resoluat et psumat: sed remanet et attēditur in ea calor extraneus et putrescit. Et medicina caustica est que pprietatē hz vt sua vehemēti caliditate carnē et cutem adurat: et faciat ipsam escarāz. habet enim caliditatem intensam in grossa substantia sicut carbo ignis: ppterea cū obuiat mēbrū ei inflāmat et desiccāt et cōsumit hūidū eius subtilē: et remanet grossum eius vstū ad modum escare quā facit ignis: et qñq. sit vsta exterius vbi obuiat medicine. nō tamen est vsta intrinsecus vbi obuiat parti sane

nō vste quin adhuc remaneat in eo de hūido pōtūante eā cum hūido partis sane. et ppter hanc pōtūationē est q. facta adustione non pōt illud separari. s. ps vsta a pte sana: sed remaneat cōtinuata cū ea ad tēpus. s. quousq. illud hūidū pōtūas totaliter sit psumptū nō valēs amplius pōtūatio nē facere. Dicit medicinis corrosiuis in auferēda carne supflua esse vrēdū: et vocat eas Sal. 7. de simplici medicina. putrefactiua. s. large sumēdo putrefactiua. Et dixit. q. medicine putrefactiue corrodunt carnē grossāz. et inflātā. hz nō possunt corrodere sanā pte soliditate eius. Et in tali medicina dicit esse desiccatio multa et absterfio fortis. Ait enim Sal. 3. de inge. sani. q. caro generata supflua in vlcerib. eger medicina plurimū desiccatiua sicut viride es vt ipsaz mundificet et corodat. Et dixit. diminutio carnis sit cū eo qd desiccet velociter. qñ psumit illud qd pgregat nā. et hoc pōtū est in virtute ei qd abstergit violētē: et cōsolidatiuis. ita q. dā peccant et vtunt diminuentib. carnē in cōsolidatione. Et istos fecit errare id qd vident de desiccatione minuentiū carnē: sed diminuentia carnē sunt fortiora in desiccatione pōtūationis: et desiccatio eorū dicit esse cū absterfione violēta valde. Dixit Auicē. fortasse oīs aut iam orta est caro mala in vlcere que impedit pōtūationem eius. quare necesse est vt corodat cū medicamine acuto. Dicunt. et si medicine corrosiue nō suffecerint vtendū esse causticis: putrefactiuis autēz nunqz. Prohibētia aut nasci carnē in vlceribus et supflue sunt diminutio nutrimenti et corporis. eūctioz. pprie cum flōmia. Et administratio medicaminis exiccantis. Dixit Sal. in catagonelis: quoties videris carnē gnātā in vlcere fore hūidā vltra debitū adde in desiccatiōe medicaminis: et pprie quotiens vlcus appropinquat cōsolidationi. qñ tūc temporis medicamen debet fieri siccius.

De medicinis aut. carnem superflua ab vlcerib. remouētibus simplicibus sunt lana

adusta: de qua dixit Sal. xj. de simplici medicina. q. ipsa remouet carnem superflua ab vlceribus: et incarnat et cōsolidat ea: et ex eis est caro porci macra salita: quoniam carnes superflua eliquat supposita. Dixit Paulus. si infundis pannū linū in aqua et sale: et superponis ipm carnī addite liquefaciet eā bñ: et si infundis pannū in aqua in cuius rotulo. i. dissoluta sit. j. aluminis. Dios. dixit. q. cinis sic. et cinis quercus et cinis titimalli et borax corrodit carnē additā cūz modica punctione tollit carnem additam. Et litargirioz in vlceribus. Dixit Raf. 14. pti. q. de phibētib. q. nō pglutinent vlcera est sal distēperatū cū melle aut nux sal et mel. et cepe cū melle et nuclei dactiloz vsti phibēt additionē carnis fieri in vlceribus. Et dixit. q. semen vitice ponitur in medicinis corrodētib. et similit. radix vitis albe et cinis vitis. Dixit Aui. 4. quartū tractatū 3. caplo de carne addita sup vlcera in hac opōne medicamen qd grossius et siccioris virtutis est magis iuuatiūū in hoc caplo nō ex pte virtutis. quoniam fortasse subtilius est fortius. sed ppterea q. passio eius ex aere et humozibus cōmixtis. i. que medicine cōmīscetur est minor. Et fixio eius cū dispositiōe sua est maior: et iste medicine sunt sicut cortex eris et obstraca adusta: et due spēs ericior. s. terreni et marini adustoz cū carnibus suis. verum ericij remanēt et cōstringūt carnē plus qz opz: et fortius de illis que numerauimus est flos lapidis asius. aufert. n. carnes supfluas: que est similis fungio in vlcerib. eliquat enim carnem sine mordicatione. Et fortius. Et dixit Aui. est scorria et glutinū auri et colcotar et dragatū adustū minorat virtutē eorū et mordicationē sili: et addit eis subtiliationē et flos eris est fortis. et nō est sicut gñari: et pprie factū ex corticib. eris. Dixit Aui. iā laudate sunt ad hoc feces aceti et nō reperi a quo laudate fuerint. sed feces vini vstas laudauit Serap. Et dixit. q. debēt administrari cito: qñ cito resoluūt virtutē earum: et vplm medicine he reseruant tempore longo: sic de eis Aui. intellexit. subdit illud q. ad me nō est sanum.

Prohibētia carne nasci in vlceribus.

Medicines remouentes carnē supflua.

Id est nō est sufficiēsiq; virtus eay iam soluta est et debilita-
ta, et nō faceret opōnes: de qbus esset curandum. Si tñ cito
post vñtionē appropinquarent sufficerēt q si foret expediens
vt reseruent: tñc melius est vt fiat trocisci in vase vitreo. Et
subdit Aui. q vey dī, q opz vt ibibant aq calida: et de ar-
senico et alijs. f. siliib⁹ forte ad hoc vt pseruenter vel addant
virtuti eay. sup. nō est sic: imo pparat ea ad resōlōnē vtutis:
et adiuuat aerē corrumpentē eas. Quidā vō exponūt, et il-
lud apō me nō est sanū vti fece aceti ad diminutionē carnis,
q nimis mordicaret: et maxie in vlcēib⁹ mēbroz neruoso-
rū et multi sensus. supplemēt: sed sex vini cōpetis: sed opz q re-
seruent sub forma trocisci. Et dixit Aui. q de pueniētib⁹
cōpositis in diminutione carnis sūt trocisci: vt trocisc⁹ cali-
dicon Almā. Et trocisci. dixit Aui. nō pferūt in eo qd ex car-
ne addita est antiquū: sed in recētē sic: et cām assignāt qdam.
qre nō pferūt in antiqua carne. et dicūt. q qūls sint ex medi-
cinis acutis, tñ qñ reseruat in forma trociscōz alterant ab
aere et debilitant fortiter, ita q nō pōt sup carnē ex longo tē-
pore indurata: et ob hāc cāz dicūt q Aui. subdit. q si ex ea. f.
medicina diminutiva carnis cōposita in forma trociscōrum
fuerit necessariū aliqd, tñc oportebit in faciēdo trociscos sit
obseruatio: et ponant in loco q nō corrūpat eos aer: et me-
lior qdē locus ad seruandū eos est vas vitreū vel vitreatur
bene obturatū: q minus penetret ab aere corrūpente: et cū
hoc opz vt vas illud in loco sicco recondat. Et de cōposi-
tis que corrodunt carnē est vt sumant alkali et calx nō extin-
cta, et dimittant in sexcuplo sui aque in sole. vij. dieb⁹: et mo-
ueant oī hora donec ingrossent et fiant sicut lutū: et tñc fiant
ex eis troc. et administrent. Et Sili. dixit. q. calcē viuā et
mel et sū malaxa bñ: et fac magdaleōinuolue spz in pastaz
sic in furno coque, postea pastaz abijce et residuū pulueri-
ga. nā hic puluis carnē corrodit et cancrū interficit. Et Aut. q.
calcis viue. 3. iij. auripigmētī. 3. j. et cum aq calida cōmīce et
bullire fac. postea deficca ad solē et deficcata tere et vtere. Et
quidā faciūt puluerē corrosiuū leuē et securū, ita q ēt supra
gingiuas vlcēatas apponit et deficcat et remouet ptes cor-
ruptas ab eis. q. aluminis succarini thuris et arsenici. aij. 3.
ij. calcis viue. 3. vj. pulueris optimes et ponant in vno sac-
culo: et sacculus suspendat in medio olle aqua plene: deinde
fac bullire donec aq deficiat ad mediū sacculi vel plus. parz:
et tñc itez oīa ipleant aq frīgida vel tepida: et iterum bulliat
vsq; ad dictā mensurā, et deinde iterū sūr impleat: et sūr bul-
liat: et sic fac vsq; decies: postea extrahē sacculū et expone eū
solū donec ericce et induret: et sic reseruet. Et cū necesse fue-
rit iterat ex eo: et sup carnē mollē squallidā nō multū indura-
taz ponat: qm mirabilr corrodit eā. Et de pueniētib⁹
est puluis hermodactiloz et puluis q fit ex hermodactilis. et
arist. ro. et flore eris. Amplius multa sunt posita in pcedenti
cap^o. Dixit Sal. debilioza ex eis pueniūt vt cū eis dimina-
tur caro in corpibus humidis sicut est vitreolū et colcotar.
qm bec pñt poni in solidatione: sed opz vt tñc ponant pau-
latim: et in diminutione carnis ponant abūdātius. Et dixit
Aui. q cū necesse est vt diminaur caro cū medicamine acu-
to liniat exterius cū infrigidantibus: sicut in pcedenti. c.
fuit dictū. Et dixit. q medicine diminutivae carnis quāto sūt
minoris mordicationis tanto sunt meliores, eo q minorem
dolorem et magis tolerabilem molestiam inferunt.

De cura vlcēz cōpositoz cū mala pphone. Cap. xxix.

Modcūq; vlcus cōponi pōt cū quali-
bet cōphone mala et simplici
et cōposita et māli et immāli. Et mala pplexio
quecūq; sit illa qñq; pexistit in mēbro an vul-
nerationē eius: et qñq; sequit post vulnus. Un
Sal. 3. de inge. sani. ait. dico q si caro vulneris: et que vulne-
ri circūstet calidior aut frigidior est qz opz. sup. vel būdior
aut siccor: necessario hoc aut in mēbro vulnere nō exite iaz
aut iam orto ptingit: et qdā p pphonē pexistētē intelligere vo-

lunt pphonē nālē lapsam: et per supuentē malā pphonē
pter nām, vt sit sensus q vulnus pōt esse in mēbro pternām
discratiato: et iam sciūsti signa cuiuscūq; pphonis. in curatio-
ne itaq; vulneris cōpositi cū mala pphone siue queraur carnē
gñatio siue incarnatio nō sufficit indicationē solū sumere ab
ipso vulnere. f. vt medicina apponat deficcatiua sicut vuln⁹
requit. 3. o3 etiā esse destructiua male pphonis illi⁹: qm vt su-
pra patuit: mala ppho curā vulneris ipedit: qm nō pōt nā car-
nē bonā gñare aut incarnationē certā facere: inffo eius qd
est ppho nō habente se fm nām. Ideo dixit Sal. in tegni si
discrasia aliq sit fm locū vlcēatū: opz te prius ire ad discra-
sie curationē, qm mala ppho pphibet carnē gñone: et ppho-
lationē. Ampli⁹ q mala ppho in mēbro vulnerato aliqñ
est ita intensa q nisi amoueatur nedum caro in vulnere gñari
possit: sed pexistens caro sana corrumpit et putrescit: et iō
dixit Sal. de inge. sani. nō sufficit vt medicina solūmodo sit
exiccatiua vt vulnus requirit: 3. o3 etiā esse destructiua male
pphonis exñtis. quare o3 esse oppositae qualitatis qualitati
illius male pphonis. Nō enim dixit Sal. dicimus inuanum
q hoc. f. carnē gñatio et incarnatio fuerit actione nāe: et nā
nō operat nisi cū pgruo instrumēto qd est ppho nālīs. 3. o3
subdit. opz te studiose fm tuū posse in vulneribus curaz in-
ducere vt dum carnē siue cicatricē in membro generare vo-
lueris qd tēperate sit pplexio fm sui nām. nāz semp opz
te custodire nāe cursum dum est. f. in suo nālī esse: et dū nō est
restaurare: sed cursus nāe custodiri nō poterit nisi ppho mē-
bri fm q necesse est. alb. 3. q nālē est māferit. Et dixit Aui.
colliget. 7. q si mala pplexio associata est vulnere curari nō
poterit nisi amoueatur, sicut accidit qñ vulnere aduenit apā
opz ergo te rectificare malā pphonē. nā dixit Aui. multotiēs
rectificata mala pphone mēbri in rectificatione vlcēis suffi-
cit. Sicut ergo dixit Sal. eodē. 3. de inge. sani. medicina vul-
nerū deficcatiua o3 ēē calida vel frigida: et si inuestigada est
qñtitas. i. gradus qualitatis ipsius vt pvideatur ne sit intēfior
aut remissior qz opz: et iō sūr nos opz cauere iusquamū mā-
dragorā et opium: qz si opportune vulnera deficcant: et tñ
vltima modū infrigidat: et sūr nos opz cauere retinū. i. resina
pini picē et vinū. f. antiquū potēs: et eo q calidiora sunt. qz o3
et ideo pdictae medicine simplr nō ponant in vulneribus nisi
cū alijs eas rectificātibus misceant. Et auctor pphē dī-
xit. opz. te cauere medicinā que in vltimo fuerit frigoris vel
caloris nisi cū mēbri vulneratū in calore vel frigore vltimo
preter nām fuerit alteratū: et tunc etiam de eis nō simplr sed
de eis miscendū est in medicinis: quas oparis in inuestigabi-
li igenio. Cū Supra aut patuit q absolute auctores dixerūt.
debere ppho curari malā pphonē cū vulnere pphicā qz ipm
vulnus: nō tñ absolute intelligēdū est dictū eo3: in quadam
enim mala pphone pphicā cū vulnere pōt cura vtriusq; effi-
ci: vt p3 de mala pphone humida cui puenit exiccatio: que ēt
puenit vulnere: et sicut ēt supra patuit de mala pphone calida
aliqñ: et vt qdā dñt ēt in frigida. Quare p3 q bec pphidē
tio maxime habenda est in mala pplexione sicca, qz ista dire-
cte indicat de curatione pphicā curationi vlcēis: et qz mem-
bri exiccatio pōt induci a mala pphone exiccāte: et pōt iduci
pphidē substatificē humiditatis ipsius mēbri: iō in pma
siccitate pueniūt humectatiā et in scōda puenit multitudo nu-
trimēti restaurātis humiditātē deperditā: et attractio nutri-
menti ad ipz mēbri. Et dixit Albu. cū cā difficultatis sana-
tionis vlcēis fuerit sanguis penuria. f. in loco vlcēis repta
loc⁹ ipse multotiēs ppho ifuso in aq calā est quotidie ifudē-
dus donec rubeat fiat, et egroti regimē ē igrossandū. i. aplian-
dū et multiplicandū: et vuln⁹ ipz cū vng^o nigro est curādū: et
ipsius circuit⁹ ex ipso fricet. Et. 1. 4. pñi. dixit Raf. dico q
spēs vlcēz albox q caret sanguine indigēt fricationē vehemē-
ti et vnguētis: cū qbus erit attractio sanguis. Et de cura-
tione pueniēti vtriusq; siccitati. dixit Sal. 4. de inge. sanitatis
fomentes particula cū aqua calida temperata. f. in caliditate

Qui fue-
rit ma-
la pphone
humida.

Et p3
debent
curari
id pphonē
exiccat
vulneris
qz ipsa
cetera.
Qui dñt
mala p-
phonē
sicca

Qui fue-
rit cū ma-
la pphone
calida.

donec ruber fiat et tumescere incipiat: et tunc somentatio dimittatur. nam si amplius fomentetur. dicitur Gal. magis eo quod coadunatum est. i. attractum est ad ipsas particulas caliditate somentationis dissolvitur. et sic esset ad augmentum siccitatis non diminutionis aut destructionis eius: et perferat predicta fomentatio in utraque specie siccitatis predictae: quia talis somentatio ratione actualis caliditatis attrahit ab alijs membris humiditatem et nutrimentum ad particulam que somentatur: et perperat ad ipsas defluxum apertum et dilatando poros quod in circuitu eius sunt: et cum hoc et cum potestali humiditate ad quam finaliter deducitur exiccate qualitate destruitur: hoc facit si prout ibidem dicitur Gal. aqua fuerit in caliditate temperata: et debito tempore administrata. s. donec in tumoribus eleuetur pericula et rubeat. **De his curas dicitur.** Alii causam difficultatis consolidationis fuerit exiccatio supflua: et non fuerit fistulae adhuc tunc cum humectatione equi. et notat dicitur: et non sunt fistule adhuc: quia caro quod est ita idurata et exiccata sicut est in fistulis: vel quod vlcus deuenierit ad fistulam sine obstracione: tunc illud vlcus non potest per humectationem medicinam rectificari: sed eget cura fistularum. De eo autem quod bonum est illi quod nondum est fistula. dicitur. Alii est ut facias eum sudare. i. calefaci calefactione appropinquante ad sudorem. sudor. n. non copetitur: et resolutionem efficit. et hoc facit cum aqua calida ita ut sudet. i. sudatio appropinquet: quia. s. calefaciat et inflet et rubeat: deinde abstineat a sudatione. i. calefactione et non praeseas quantitate dictam: quia sic facies do tu attrahes materiam plurimam: et plenum nutrimentum ad membrum. **Quidam autem dicunt quod.** Alii per sudorem intellexit vaporizationem aquae calae quod membrum tenet supra vaporem eius cooptum desuper in qua resolutione membrum roidum efficitur ex vapore aquae si sudaretur de somentatione postea. Alii dicitur. Et fortasse perferat supponere membrum panos infusos in aqua tepida. i. temperate cala. et subdit Alii. fortasse per attractionem humiditatis et nutrimenti. s. quod sufficit evaporatio sit necesse fricare vlcus. i. membrum ulceratum et administrare super ipsum emplastrum attractivum pura. i. sine resolutione. Remota autem mala complexio sicca tunc interdictio curativum dicitur verti ad vlcus. et dicitur per hoc quod exiccatum. Cuius exiccatum debet esse remissiora quod si membrum non fuisset prius discrasiatum a discrasia sicca: ne per medicinam exiccativam disponat membrum ad iterum exiccare. Et ideo Gal. dicitur ubi supra. quod amota siccitate loco puenit apponere medicinam humidior. i. minus sicca ea quae apponere in sana complexione. i. in vulnere cum quo non fuisset mala complexio sicca computata. Et Alii dicitur. fac ut medicamen post illud sit minus exiccativum. Si autem mala complexio cum vlcere complicata fuerit humida tunc cura ipsi? et vlcis poterit fieri: et cum eisdem medicinis perfici. s. cum exiccativis: quia de eorum administratione indicat vlcus: et est ipsa complexio mala verumtamen medicina dicitur esse pluris exiccativis quod indicaret vlcus in quantum vlcus est. s. non coniunctum cum mala complexione humida. ait. n. Gal. ubi supra. si caro humidior nali fuerit siccior medicina: et hoc dicitur intelligi si humiditas carnis vlcere ex qualitate humiditatis puenierit. Si vero per portionem alicuius humiditatis siue sube humidentur membra non dicitur esse pure exiccatum. sed cum exiccatio dicitur hinc ut tunc lauari: ubi aliqui absterfunt et remota mala complexione humida vel mali siue imali vlcus? cum exiccativis curari dicitur. interdictio tamen exiccatio nis quod regeret vlcus? in quantum vlcus? i. si non fuisset cum mala complexione humida complicatum prius sicut dicitur Gal. ibidem si calidior fuerit caro refrigeretur. Et folia quod mali arboris trita et supposita tollunt a membrum vlcere inflammationem. et sicut faciunt folia solatri et nenufaris et fortiora eis sunt folia maderagoze et iusquiami. **Alii Raf. 14. dicitur.** dico sicut quod vidi in megategni. si membrum in quo fuerit vlcus et caro imminens iuxta vlcus fuerit calefacta litargirum cribellet et terat. Et deinde terat cum aceto donec dissolvatur et misceatur cum oleo rosaceo et cocutiat donec fiat in modum vnguenti: deinde misceatur cum modico ceruse plumbi et modica capphora et referuet ad usum. **Dicitur autem.** etor copeditur: si aliquo tempore carne vulneris calidior esse ppen deris. de medicinis frigidioribus quod puenientes sunt apponere: et aliqui quod mala complexio causa est quod caro mala oriat in vlcere:

non dicitur Alii. multoties est vlcus molle super quod oris caro mala que est in se ad rubedinem et calefactionem declinans: quia illa caro rubea est et cala quod in illo vlcere gignat per mala complexione caliditas: quare curari dicitur cum epithimatis in frigiditatem carne citius constantem ipsi: sicut solatri cum bolo ar. et aceto aut cum sandalis et capphora in frigiditatem cum nives: quia quod sic curat non cessat sic consolidari vlcus et costringi. **Et dicitur Alii.** si frigidior fuerit caro vlcis calefiat. Alii Raf. 14. dicitur. si vlcus cuius caro frigida fuerit talis illinitio fiat. s. aloes litargirum. n. u. cis cyphi fructus saune et ciperi. an. terantur et incorporentur cum vino vel oleo: et cum eis fiat illinitio: et dicitur. litargirum cum oleo coquat donec dissolvatur et ingrossetur: deinde misceatur cum galbano pice et rasina donec infusum liquefiant: et ex eis supponatur. **Dicitur. Alii.** quod 4. opus ut observetur illud ad quod puenit dispositio apertis. alo. et meli? vlcis. nam si declinat ad aliquam malam complexione. s. siue simpliciter siue composita cura illa cum dicitur ei? et hoc facit siue illa mala complexio euenit ex causa intrinseca siue extrinseca: et maxime ex medicinis suppositis. s. g. dicitur Alii. si tu appropinquaveris siue administraveris vnguentum nigrum quod est calidum: videris ruborem nigrum fieri in vulnere et velica: re per caliditatem vnguenti declinat ad in frigiditatem: et vnguentum albu quod est frigidum. sup. ep. et tunc dicitur. si videris ipsum mollescere aut indurari. s. eo quod administrasti vnguentum mollescat: et vlcus vel exiccatum administrata ea que exiccent si fuerit mollescatum aut mollescent si fuerit exiccatum.

De vlcere composito cum apostemate. Cap. xxx.

Edicus

sollicitus esse debet ne vlcis sibi commissio supueniat aperi maxime si vulnus in membrum sensibile fuerit et dolor in duxerit forte. etenim si aperi ei supuerit vulnere curatio impeditur: et nisi aperi abijciatur vulnus curari non poterit: cum sit curatio vulneris aduersa aperi et nociva et insuper aperi supueniens firmat et sanies in eo gignitur: cuius gignitur sequetur febris. et mox quicquid vulneratus aperi patitur et febris mortis suspicionem non effugit: maxime si in membrum fuerit nobilissimum: aut si febris perseverat et non tollitur: aut saltem non minuitur facta sanie. **Prohibetur autem aperi cum subtilitatem regiminis et prohibitionem vini et carni. et ois cibi et potus gignatur multi sanguis: quorum quantitas dicitur esse diminuta valde: considerato tamen sprobore patientis.** **Et dicitur dicitur.** et potus declinare ad ingrossationem sanguinis non ad ipsius subtilitatem. Ingrossatio. n. mater parare fluere est de maxie phibitionibus aperi. **Et phibetur aperi supuenire vulnere cum eundem ex floniam ptiis opposita et solutione ventris et vomitu sicut exigentiam mater et loci vulnerari et eductione ois die supfluitatum sicut digonnis cum cristeri vel suppositoio si sponte non educerentur: et ois alio modo de uersionis ex vetosis et frictionibus et coprehensionibus et ligaturis et alijs: et cum oimoda gere membrum vulnerari eiusque supfluitat: et cum restrictione viarum et ductuum per quos mater possit de ferri et deflui ad locum vulneris. quod restrictio optime fit supponendo loco in circuitu vulneris petias infusas in aqua rosacea succo plataginis et aceto paucis: cum quibus admixtus sit pulvis boli ar. quod phibetur sic ad locum humoris defluere: aut supponatur loco emplastrum de malis et citonij et piri decoctis in aqua et vino: postea stritis et incorporatis cum pulvere myrti: aut supponatur emplastrum de granato dulci quod infra ponetur. **Quod si non fuerit pole tibi ut phibeas aperi: supuenit: aut forte inuenisti vulneratum membrum in aperi: aut forte aperi prius erat in membrum: et postea accidit ipsum vulnerari: tunc dicitur. Alii occupatur si cum aperi te cura ipsum quod cum aperi fuerit: siue magnus: siue parvus cum oblatione ipsius vlcis. i. cum dimissione et suspensione cura ipsius vlcis vlcusque sepe ex curone aperi. s. vlcusque curatur fuerit aperi vel cum oblatione ipsius vlcis. s. ne in mala dispostraleat: non enim est totaliter obliuiscendum cure ei: et cum aperi curatum fuerit: tunc fiat vlcis cura. **Inquit Gal. 4. de inge. sani.** si flegmon: aut seliosis. i. aperi melius vel durum: aut tumor. i. aperi flantem. sup. aut aperi colicum cum vulnere fuerit curandum est prius aperi illud.****

Non est enim mala per lectionem suam gida.

Cave ne vlcis supueniat aperi quod est pole.

Si aperi vlcis non accit prius est curandum quod vlcus.

Quod si ne in circuitu suppone damda.

Quod si ne in circuitu suppone calida.

Cet Aui. dixit. necessariū est alleviare et credere qd vuln^o nō curat. neqz cōsolidat oīno dū apā nō sedat. Et cā huius triplex assignat. pma: qz cū apate est mala ppo: et mala cōpositio: qre nō est ibi idoneū instrū virtuti carnez gīanti et cōsolidati: et cū hoc est et ipsa mala in apate reperta cā qz san guis ad mēbrū delegat^o p nutrimento alterat ad malā q̄lita: tē vt nō sit postea idonea mā in pte regiandā conuertibilis. **C**2^a cā est. qz cū apate est dolor. et dolor est cā qz ad locū de fluat mae supflue q̄ ipediūt: vt supra patuit carnis gīonē et cōsolidationē. **C**3^a cā est. qz vt vuln^o cōsolidet. opz labia a se distantia adducere in invicē et adducta servare: hec aut fieri nō pnt stāte apate. siue pcedat apā vuln^o: siue sequat^o pp qd apparet error dicētū qz si apā est cā vlcis: tūc opz pus curare apas: sed si vlcus est cā apatis: tūc opz pus curare vlcus: eo qz vt Sal. dixit in tegni. in morbis dependētib^o a cā opz pus abscindere cā: nō nō uerūt qz Sal. intellexit solū de morbis dependētib^o a cā in pseruari: nō aut in dependētib^o a cā in fieri. et iō sp opz pus curare apā: et iō 3° de inge. san. dixit. si calidū apā fuerit. sup. aut frigidū: s̄ exp̄sit de calido: qz est illud qd frequēt^o ad vuln^o sequit^o: nā apā s̄ p̄lū seḡ ad vuln^o pp defluxū humoz. humor aut defluēs ad vuln^o s̄m p̄lū est calidus: qz est magis aptus fluere. Nullus medi cus carne: siue cicatrice. i. cōsolidationē gīare valebit: nisi p̄i mitus apā curare inceperit: imo vt dicūt qdā. et nisi pfecte cu raverit: et h̄z h̄z dicitū veritatē de apate sequēte vuln^o quo usqz nō puenit ad exiturā. nō aut de pcedēte vuln^o: neqz de sequēte ipz pueniēte ad exiturā: qm̄ in talib^o vt appebit cu ratio vulneris s̄z pte fieri pōt an pfectā sanationē apatis. imo et si bñ p̄sideras pōt fieri cura vulneris s̄l cū cura apā tis secū cōpositi: an tñ qz exitura fiat saltē quo ad aliqua tpa s̄l pcurrere et conuenire. v. g. in p̄n apatis puenit medicina stipitica: et talis est desiccatiua q̄ cōuenit vulneri. et s̄l in de clinatione apatis puenit medicina resolutiua: et talis est d̄sic catiua: et desiccatiua cōueniūt vulneri. Et dicūt ergo p̄dicti. qz cū auctores dixerūt. qz oportet apostema sedare prius an teqz cures vuln^o intellexerūt quādo nō pōt cōuenire cura apostematis cum cura vulneris: et dicūt. nō esse necesse expe ctare semp pfectā curationē apatis anteqz fiat curatio vul neris: et ideo notanter dixit Sal. in verbo p̄allegato: nisi pus apostema curare inceperit: et nō dixit. nisi prius curam per fecerit. verū est tamen qz cura vulneris q̄uis possit inchoa ri ante pfectā curationē apostematis. nūqz tamen pōt cer te perfici: nisi cura apostematis iāz pfecte sit cōpleta. Et apā qdē curari d̄z cura sui generis: et put dicet in sequēti tracia tu. Et Sal. de spālī cura huius apatis in hoc loco nō exp̄sit: eo qz derelinquit eā notā. **C** Aui. aut qrti 4ª appositū. et ait. illud. i. sedatio apatis nō cōpletur: nisi cū eo in quo est exic catio. i. stipiticitas et infirigidatio in p̄n rei. i. in p̄ncipio euē tus apatis. et hoc vt reputiat mā eius et repellat. Sciendū tñ qz in apate cōposito cū vulnere rep̄cussiuā p̄hibēda sunt in oī casu in quo ipsa vetant̄ approximari in sequēti trac. in cura apatū p̄pulsionē. **C** Et de implētib^o aut hāc intētio nē nisi ipsa nō p̄hibet^o vtile et appropriatū cū cōitate sua in oī mēbro carnosō a capite vsqz ad pedes. Dixit Aui. est vt su matur granatū dulce. s̄ integrū sicut est cū cortice suo: et deco quas cū vino pōtico. sup. deinde bñ teras totū et emplēz cuz eosistud. n. emplm̄ cōpetit ad p̄hibēdū apā ne supueniat ap positū an ei^o aduentū vt supra dictū est. et si supuenit cōpe tit ei in p̄n: qz repercutit et repellit: et p̄petit et vulneri. qz de siccat ipz. tñ maxie cōpetit in p̄n flegmonis: et de flegmone Aui. intellexit: qz flegmon est qd vt dictū est s̄m plz supuenit vulneri. Si aut apā vulneri supueniēs eēt aliud a flegmōe: tūc supponat ei illud qd s̄m sp̄z ei^o dicet in loco suo pueni re ei in p̄n. **C** Sal. aut 7° de simplici medicina dixit. qz em plastrū de farina fabaz mixtū cū tota farina frumētī remo uet apā supueniēs vulneri: et hoc cōpeteret pp̄ie in fine au gmentū et stat^o. et remouet et apā supueniēs p̄cussio. i. p̄tusio.

nitz hoc in p̄n. **C** Emplm̄ aut vtile valde in p̄n apatis su praueniētis vulneri sit de sola farina fabaz: aut mixta cū fa rina ordeiz et de vtilib^o est emplm̄ qd sic fit. **R**. folia maluarū abiectis stipitib^o eaz. et laua ea et deco que mūda: deinde acci pe ea et dimitte ea excolari ab aq̄ et refrigerari: deinde incide eam minutis et ptere eas: sicut pteris salsamētū: et tūc supmitte eis vinū pōtico: donec supnatet et bulliant: tūc s̄l sp̄ mouen do: deinde supimmitte de cribatura furfuris frumētī q̄zita tē q̄ fiat decēter s̄ssum: et extēde ex eo sup petia et mediocri ter calidū appone: ita vt cōprehēdat vuln^o et ptes circūstā tes ei et longinquas. et sup id ponat plumaceolus de stupa madefactus in vino. b. n. emplz sedat apā cuiuscūqz gīis cō iunctū cū vulnere: et ipz disp̄git et sanat. et de vtili valētibus apatis magnis cū vulnere in p̄n est emplm̄ factū de lētib^o resina et cortice granatoy decoctis in vino stipitico et stufis supappositū. Et subdit Aui. opz vt admistres mollificatio. i. resold scdo. i. in p̄cessu. i. in augmēto et statu mixta cū stipi citate et in sine et declinatione putatoz. n. curari hoc qdē apā fuerit cura apatis s̄z oē ips ei^o. Ad apā quoqz antiqz vulnēz p̄fert valde puluis yerobolani et incorpat^o cū vino pōtico et supemplat^o vel episthimat^o. **C** Scdū est qz dum agit^o cura apatis. siue ipsa sit p̄ferēs vulneri: siue nō. vuln^o vt dictū est nō d̄z interim derelinquim^o quotidie curadū est cū vnguēto sc̄o ex glutino albotiz et farina ordeiz: et melle ro colato: d̄z medicus sollicite studere: ne apā cū vulnere cōiun ctum exitura fiat. qz si illud nō fuerit p̄fectū: neqz rep̄cutit. neqz resoluūt: s̄z sit exitura. tūc maturatiuis appositis iūuā da est sanatio. als. sanatio ei^o: et de maturatiuis pp̄ie in l̄ casu est emplz qd sic fit. **R**. farine ordeiz. et seis lini et fenug. an. 3. ij. maluanisci p̄pati. 3. iij. seis malue et aneti floz camo mille. an. 3. ij. et assungie porci recētis q̄zruz sufficit. **C** Et scā sanie. dixit Sa. vbi supra. si ad puissimū qdē apā redeat: et in sanie puerat: tūc medicinā facim^o acutā. i. acutā in calitate et siccitate: vt p̄ea illa mā saniosa purget et resoluat. **C** Et di xit. in cathagenesio. et ponit. 14° pti. si cutis illius loci fuerit s̄bilis. et velim^o festinare in sanādo infirmū icidat: et in idio ne d̄z medic^o studē si p̄fectū fuerit vt sanies ad orificiū vulne ris deducat: vt p̄ipm̄ fluat et exeat. qz si curis grossa fuerit: tūc pcedat in cura: sicut in sequēti tractatu de sectiōe apatū dicet. **C** Qz si emissā sanie remanet de apate sec^o vlcus: tūc dixit Sal. ibidē. vngat cū oleo rosaceo: aut cū medulla ossiū et pinguedine: et alijs vnguētis p̄fectis cū lenitiuis vermiz nō debēt leniti: s̄e pura: vt nō noceat vulneri maxie ea q̄ il liniunt labiis eis. **C** Ait Raf. ibidē dico hoc est vng^o quo illinitio fieri d̄z sup labiis vlcis q̄ solida fuerint et remanet in eis apā: aut aliqua soliditas. **R**. vnguētū ceruse et medulle tibiay vacce et adipis anatis et galline. an. ptes equales liq̄ fiant: et fiat cū eis illinitio si fuerit soliditas vehemēs. alia li tera h̄z. caliditas valida. et est melior: sed si nō fuerit calitas valida nec acuta misce cū eis armoniacū et bdelliū: et oīa me dicamina violēte lenitionis. Et dixit. laudanū bo^o est: qz cō gregat in se lenitionē et p̄hibitionē: et iō lenit labia vulnēz et p̄hibet qz nō recipiat aliqd supueniēs ad eā: h̄z. n. cū lenitio ne stipiticitatē. **C** Emplm̄ vtile mūdificās vlc^o post factā ap tionē ac relictā mām in circuitu labiōz vlcis ad sanie ad ducit. **R**. farine frumētī mūda a fursure. 3. ij. assugie porci olei cōis et mellis. an. 3. ij. bulliat donec incorpens: et in fine addat. 3. j. croci et ex eo ponat sup vlcera: et in circuitu eoz: et scā dissolone apatū et lenitōe soliditatū cures cura alioz vlcēz. Dix auctor op̄edij. si variole. sup. vlcie pustule male in mē bro sup mēbz vulneratū fiat stude illas purgare et expellē.

Dentusio quassatio attritio idēz impos tat. Dixit Aui. alphasē ad eo aliqñ sumis p̄tusioē. vt p̄z cū dixit p̄mi 4^a ca. 18. si sanies multiplicat^o. i. in vulnere sine multi plicatione nutrimentū. sup. vel sine appositione

medicinis sanie. pducetis: tunc est illud alphas. i. ptusio et ali
 qñ sumit ab eo alphas. p puctura vel scarificatione ut cu
 dixit alphas si magna fuerit et. i. puctura vel scarificatioe.
 Et cōfusio qdē qñqz accidit carni. et tūc vocat cōfusio: si
 ue quassatio et qñqz accidit ossi: et tūc pprie vocat attritio. et
 qñqz accidit nervo: et tūc pprie vocat cōrritio. Attamen ista
 noia i abusu venerūt: ita ut vñqz qz eoz pio multiplici so
 lutione p̄tinuitatis sumat in quocūqz dictoz euenierit mem
 b̄oz: est. n. cōfusio multiplex solo cōtinuitatis. siue est solo
 multi numeri cuiuscūqz: siue qbuscūqz mēb̄oz eueniens: et
 sic qñqz accidit mēb̄is mollior qñqz duris: et qñqz medij:
 et qñqz accidit mēb̄is extrinsecis et intrinsecis qñqz: ut qdā
 dicūt: raro. et qñqz intrinsecis et extrinsecis: et in qbuscūqz
 mēb̄is eueniat. qñqz est cum vulnere manifestū. et qñqz siue
 manifestū vulnere: et qñqz sic accidat mēb̄is extrinsecis sensus
 declarat: sed qñqz sic accidat mēb̄is intrinsecis declarat Aui.
 cū dixit. fortasse excoziatio manifesta. i. vulnus manifestū:
 sumptū enīz h sp̄z p genere. i. excoziationē q est vna de spe
 ciebus vulneris. p vulnere in genere. sequit. casus. i. offensio.
 ne ad quē casus: siue offensio nem sequit ptusio: siue attritio
 vulneris interioris cū lesioe ipsos interior q p̄tritio seu ptu
 sio interior ab Aui. pprie vocat casus. et offensio: est. n. fm
 eū casus et offensio pprie ptusio pueniēs ad mēb̄a intrinse
 ca. et fiet ei post illud caplū sp̄alē: vñ est tñ q casus et offen
 sio reperiunt aliqñ sumi large p oī cōfusioe: siue intrinsecā
 siue extrinsecā. et oīs ptusio. aut est pfunda: aut superficialis: et
 de ea q est in nervis dicet infra in vulnerib̄ nervoz: et de ea
 q est in ossē dicet in de fractura ossis. De ea aut q est in car
 ne dicet nūc in hoc ca. Sciendū tñ q ptusio in ossē nota
 est sensui vñs et tact: et loc⁹ carnosus ptusus a nervoso di
 scernit. Dixit Aui. qñ cū locus nō rubet: tūc loc⁹ est nervo
 sus: si aut rubet est carnosus: qñ rubedo catur ex sanguine
 existēte in mēbro offenso: nō loca nervosa sūt exanguia: vñ
 nō rubēt. qz sanguinē nō hnt: imo et ad mēb̄z carnosum ex
 alijs mēb̄is effudit sanguis q est aliqñ pauc⁹: et aliqñ mul
 tus. Dixit Aui. qñqz effundit ad locū ptusuz sanguis plu
 rim⁹ q pōt effundi. aut qz in loco ptuso rūpat aliqua vena
 vel arteria: aut qz pp dolorē vehemētē in loco ptusiois cātū
 ex mēb̄is vicinis ad ipm sanguis defluit. Et qz in mēbro cō
 tuso ex multiplici nūero solonū p̄tinuitatis seqt dolor vehe
 mēs respectu eueniētis in vulnere simplici: hoc est qz p̄m
 ad locū ptusuz multus defluit sanguis respectu defluctis ad
 vulnus simplex: et est hec cā: qre in ptusioe citi⁹ et mai⁹ eue
 nit apā qz in vulnere simplici. Et cōfusio qdem accidit ex
 obuiatione violēta. ad rē durā obtusāz nō incidentē: neqz p
 foratē: sicut ad lignū lapidē et siliā: qñqz tñ cōtingit q res cō
 tundēs: cū hoc est incidentēs aut pforās. Dixit Aui. qñ cū
 vulnere fuerit apā. i. tumor aut attritio. aut ptusio aggregat
 in vacuitate eius. i. mēb̄i in quo fuerit cū vulnere sanguis
 q vult fieri apā aut pus. i. q aut facit apā. aut puerit in sa
 niē. pauciores. n. dixit ipse sunt dispōnes. imo sūt valde pau
 ce ptusionū in qb⁹ aggregat sanguis ad ipz mēb̄z ptusuz.
 siue ex ruptura vene in ipso: siue ex alijs defluctibus mēb̄is.
 et nō putrefiat: nā in plurib⁹ putrefit: et hoc iō est qñ p̄z
 resolo eius pporos separaf. i. nō fit: qñ sūt stricci stricctio
 ne pcedente a re q facit ptusionē q cūulat et cōdensat poros
 carnis et cutis. eos ipellēdo inuicē: et sūt cōstricti cōstri
 ctione accidente eis ab apate interi⁹. i. intra carnē accidente:
 nā apā opilat poros mediāte mā eius replēte et ipellēte: et h
 manifestū est in oī cōfusioe: cū qua nō est vulnus manifestū:
 et in ea et quē est cū vulnere hoc idē fm plurimū accidit: qñ
 fm p̄m de sanguine fluxu ad ptusionē cū vulnere retinetur
 poros in vacuitatibus mēb̄oz cūstātū vulnere: et nō toz
 tus exit per ipm. C Sanguis aut in cōfusioe retētus putre
 fit: sicut dixit Hipp. in affor. si sanguis in vētrez p̄ter nāz
 effuderit necesse est ipz putrefieri: sicut extra pp̄m locū exi
 tiens. et a nature regimine derelictus. Caro enī ipsa ptusa et

lacerata a regimine nāe: derelicta et putrefit et in sanie puer
 tit et discernit sanies in loco ptuso facta: an sit sanguis: an
 carnis ex verbo Serapionis. Ait. n. Serap. mā enīz saniei
 est dupl. i. caro et sanguis: et si qdez sanguis multiplicat in
 vulnere siue multiplicatione nutritiōis nō erit: et tūc ex san
 guine: et ex carne ptusa. sup. et si multiplicat cū multiplica
 tione nutritiōis erit. tūc ex sanguine et nō ex carne ptusa fm
 p̄m: qz pōt est q aliqñ sit ex vtroqz. i. carne et sanguine. ne
 cessario ergo dixit Gal. oē ptusuz in sanie puerit. i. si nō cō
 tingat māz effusaz insensibilr posse resolui. Si. n. dixit Aui.
 nō succurrit ei cū medicinis resoluētib⁹: et alr pueniētibus
 pducit ad corruptionē mēb̄i. et pp sanguinē ad locū cōtusuz
 fluentē semp accidit in loco ptuso tumor et inflas: et maxime
 si vulnus manifestū in eo non fuerit et tumor maior et minor
 erit fm sanguinis effusi q̄titarē. Et accidit in loco ptusio
 nis sp̄ liuiditas manifesta. et h̄ liuiditatis cām qrens Aris.
 9. pbleumatū. pbleumate. i. 4. dixit. q cā ei⁹ est: qz hūidus. i.
 sanguineis defluxis ad locū vulneris replētib⁹ venas et spō
 giositates mēb̄oz simpliciū exalat ab eis calor nālis regu
 lās ea hūida sanguinea: vñ cōgelant et cōglutinant et nāz p
 dentia colorē acgrūt coloris corpis mortificati: quapp mem
 bra curatura sup illa existēta in liuidū vertunt colorē. et h̄
 dixit A. si ptingat q hoc p manifestā fracturā in cute aut
 vene scissurā hūidū sanguinē ad locū deflues exteri⁹ fluat:
 et nō cōdenfēt neqz cōgelet interi⁹ sub cute nō accidit in vul
 nerib⁹ liuo: neqz tumor. Dixit. q ptusio dupl pōt p̄side
 rari: vno mō vt est qdā p̄tinuitatis solo: et vt sit cōplicata cū
 vulnere nō reddit vuln⁹ cōpositū: et est vuln⁹ multiplex siue
 vulnera plura: quoz vñ vel plura sunt sensui manifesta: et
 alia occulta: alio mō pōt p̄siderari sub rōne q. ei annectit fm
 p̄m vt dictū est: que dispositio est sanguinis: aut carnis: aut
 vtriusqz corruptio et putrefactio actu vel potētia extis. talis
 et vt sic p̄siderata reddit vuln⁹ cōpositū: et vt sic est de dispō
 nib⁹ pmutatibus ordinē curationis vulneris: qua nō remo
 ta nō pōt curari vuln⁹. Ingt. n. Gal. in tegni si fuerit cū vlce
 re quassatio opz curare pus quassationē: ad curationē at
 eius nō est ponēda iducia. Ait. n. Aui. opz vt p̄peret ad cu
 rationē eius: vt nō cācrenet. i. nō fiat in mēbro ptuso cācre
 na: mēbra. n. ptusa cito cancrenant pp putrefactionē sāguis
 cūculati si nō cito ei succurat cū curatione pueniēti.

Cura aut pueniēs ei qñqz p̄p̄let intētionib⁹: quaz p̄ma
 est mām fluentē ad locū phibere fluere et fluxū re
 pellere: scōa est dolorē et apā phibere et sedare: tertia est san
 guinē effusuz ex loco eūare. si si pōt fuerit resoluerē: et si nō
 ipz ex loco cū scalpellatione educere: et si nō ipz atqz carnem
 ptusā cito in sanie cōuētere: laudabilē aīqz ad malā putre
 dinē puerit: 4. est vlcus saniatū mundificare. Et qnta est
 carnē deperditā regiare et cōsolidare: qzuis. n. ista intētio sit
 p̄ via intētiōis. est tñ vltima via executiōis: nō. n. pōt vuln⁹
 vñri et cōsolidari. nisi pus caro regitata fuerit: et nō pōt re
 gari: nisi pus vuln⁹ mūdificatū et exiccatū fuerit: et nō pōt
 mūdificari et exiccarī: nisi pus caro ptusa: et sanguis in sanie
 puerit: et sanguis in sanie puerit nō d̄z nisi resolui nō
 potuerit. Ergo phibito fluxu et sedato apate et dolore a
 resoluzione sanguinis incipiēdū est: et si nō fuerit possibilis ei⁹
 resolutio. tunc ad eius saniationē deueniendū est. Sciē
 dum est tñ q sanguinis resolutio pōt est qñ cōfusio ad car
 nem nō peruenerit: et nō se in carne pfundauerit: et nō fuerit
 valde multus. Si aut sanguis ad locū contusum defluxus
 fuerit multus. et cōfusio fuerit multū pfunda: et ea subiecta
 lacerata fuerit: tūc non erit possibilis eius resolutio: sed opz
 vt ptusuz ad sanie cōuertat. Et in hoc casu dixit Aui. nō d̄z
 vt administratio fiat. i. cura cōmunis in attritione et cōfusio
 ne carnis cum reductione cōtinuitatis villos carnis inciso
 ruz: et cū ipso cōsolidatione. qñ in tali ptusione est cōplicatū
 phibēs a cōsolidatione inchoare: et tale phibēs est sanguis
 extra venas retentus nō aptus resolui et caro secū ptusa.

Quare i
 uo: acci
 dit in li
 co cōru

Cōfusio
 dupl p̄
 cōsidera

An oīno
 sedatio
 fluxu
 apate et
 p̄da est
 resolutio.

Signa
 cognō
 scilicet qñ
 cūctio est
 in carne.
 aut in ner
 uo

Prima
intencio:
De phi-
bētib' au-
ximi mae

CPrima autē de p̄dictis intētionib⁹ cōplect̄ cū his q̄ ad diuer-
suz trabūt mām fluentē z fluxā repellūt z trāsmittūt cū sub-
tiliatione regiminis. Inq̄. n. Aui. in his oib⁹ dispōnib⁹ cō-
tēntis cū plere q̄ accidūt a casu z p̄cussione: siue obuiatione
necessaria est flōmia ex parte diuersa: z sibiādo est regimē.
Et dixit. in medicando p̄tione leuē. s. illā in qua sanguinis
resolō est possibilis fortasse sufficit flōmia q̄ diuertit nō p̄bi-
beat fluxus p̄r p̄as augmētū tumoris in loco: vñ nā per se
potēs sicut resoluerē illō modicū qd̄ in loco fuerit. sup̄iuxta
bñficio medicīne. Et in p̄fusione magna z p̄funda qñq; nō
sufficit flōmia solā: imo opz vt attrahat. s. illd̄ qd̄ fluxit post
flōmiā: s. ad locū p̄tusioni p̄pinquū cū fortitudine. s. per ven-
tosas: z alia diuertentia fortia: vel vt dicit alia l̄ra. opz vt ex-
trahat cū fortitudine. s. p̄ vētosas z alia diuertentia fortia:
vel vt dicit alia littera: opz vt extrahat cū fortitudine. s. facta
attractione ad diuersuz ex parte ipsa in qua p̄tinet cū vētosis
z scalpellatione z sanguisugis z iilib⁹. Et dixit itēz de flōia
Aui. nō inuenit̄ in plurib⁹ hāz dispositionū excusatio a flō-
mia: imo opifices artīs. s. medici practicātes p̄perāt ad ipsaz
z faciunt eā festinatē. q̄uis corpus sit mundū. In corpore
eniz repleto flōmia aptū fluere sanguinē eūat: z in nō reple-
to sanguinē fluentē ad p̄tē deriuat oppositā. C̄ sit etiā p̄bi-
bitio fluxus mae ad locū cōtusionis cū oppositione repulsū fa-
cientiū z trāmissuz: z possunt hēc repussioa simul cū dolo-
rē sedātib⁹ z sanie generātib⁹ applicari. Verūtū nō in eodē
loco: imo repussioa apponi debēt in p̄tib⁹ cōtusioni circun-
stantib⁹ maxime ex ea p̄te a qua p̄tingit fieri deflux⁹. C̄ Do-
lorē nō sedantia z saniantia applicari debēt sup̄ partib⁹ p̄tu-
sis nō in circuitu: errant autē q̄ repussioa sup̄ loco cōtusionis
apponūt. Ait. n. Aui. qñ sit flōmia vel facta est z festinat⁹ ad
empla phibētia z opilātia qualia sunt q̄ sunt ex frigidis sti-
pticis. s. z apponunt super loco in circuitu nō accidit ex eis
illud qd̄ est necessariū ad curationē que multū puenit. s. reso-
lutio sanguinis ad locū defluxi vel eius z carnis cōtuse sa-
niatio z doloris sedatio. sup̄. s. z accidit potius oppositū eius
qd̄ puenit. s. cūlcatio sanguinis z ipsius puerio ad malaz
putredinē: z qñq; doloris augmētatio. Sz dixit Aui. cū ta-
da fieri qd̄ est rectuz: z qd̄ dz fieri in curatione hui⁹ dispōnis
cōtuse p̄perat sanguis ad dispōnē solōnis. s. p̄tinuitatē mē-
bri. qz putrescit z putrefact⁹ soluit p̄tinuitatē: q̄re necessariū
est tūc extrahere sanguinē illū iā putrefactū vel añq; putre-
fiat: vt nō redeat apud p̄tinuationē. i. longā morā eius in lo-
co ad dispōnē eius. s. malā: quā ex mora illa longa acqret. s.
putrefactionē. putrescit. n. sanguis retentus in longa mora a
quacūq; cā p̄tingat sanguinem effusum extra vasa detineri.
C̄ Prohibet etiā fluxus mae ad loca p̄tusionis cuz frigidis
stipticis mām ingrossantibus z vias z ductus per quos trā-
sit vel transitura est claudētib⁹ z p̄stringētib⁹: sicut cuz fa-
rina ordei mixta cum oleo rosaz z aq̄ rosaz. Et sicut succus
sūmitatū rubi aut corrigiole cū bōbace appositus. Et de vti-
lib⁹ in hoc casu est vt inungat locus q̄ incipit tumēri cū
oleo rosaceo calefacto sup̄ quo aspgat puluē granoz myr-
ti. Et de repussioa bonis est vinū ponticū: ipz. n. cōperit cō-
tusionibus in p̄ncipio.

interio.
De sedar
ribus do
lorem.

Tercia autem intentio que est ad dolorē sedandū cōplet cū medicinis delitiā causantibus calidis ⁊ humidis tēperate: sicut cū fomentatione cū aqua calida simplici pluries iterata: aut cum decoctione altee ⁊ floꝝ camomille ⁊ silibus. ¶ Notat qꝫ in cōtusione dolorē est levis nō multū molestās: tūc intentio fit ad dolorē p̄fici sicut tertia intentiōe supradicta q̄ est ad resoluendū sanguinē: aut sanē generandā. Si autē dolor intensus fuerit: tūc intentiō que est ad sedādū dolorē oꝝ impleri anteqꝫ intendat resolutiōem vel sanitatiōem. ¶ Dixit enim Auicēna alphasē. i. cōtusio fuit in p̄mis cū pcussione. i. cū dolore p̄us medicatā est pcussio. i. dolor medicaminibus pcussioni. i. dolori aptis: donec sit possibile medicari alphasē. i. cōtusionē. Et de cōuenientibꝫ in sedatione huius doloris

Intensū est yfopi humide cerotū inunctū per seiant somenta
tione pcedente: littera tñ extra expositū dictū vbi Auicē. si
alphase fuerit cū percussione. i. excoziatione cutis: tñ medi-
canda est pus pcssio. i. excoziatione cū medicaminibus aptis
pcussioni. i. excoziationi. Ista tñ expositio a plib^o damna^o.
Tertia autē intētio que est ad extrahendū sanguinē in loco
effusum: est. n. eius euatio necessaria: sicut dixit Gal. 4° de in-
genio sani. ois sanguis de ppyio loco egressus: et infra cutē
coadunatus indicat vt purget^r z euēf. fit autē euatio ei^o aut
insensibil^r aut sensibil^r. Insensibil^r autē euādo ipsūz imple-
tur. i. ipsa 3^a intētio cū medicis resoluētib^{us}: sensibil^r autē cū
euādo ipz duplt^r iplef. s. aut educēdo ipz sub foza sanguis
aut saniat^r deduct^r ad formā puris. Et euō qdē insensibilis
ipz pcedere euōnē sensibilē in oi casu in q̄ debeat z possit
sperari sanguinē effusūz posse resolui. neqz ad euōnē (sensibi-
lē) deueniendū est: nisi resolutio deficiat: z maxie resolutiois
vt dē est vbi p^ofusio sine manifesto vulnere fuerit: z sine car-
nis p^ofusioes z sanguis effusus nō fuerit valde mult^r: in ap-
proximatione tñ medicamis resolutiui p^osideranda est dispō-
p^ofusiois s^z sup^oficialitatē vel p^ofuditatē suā: nā q̄ sup^oficialis
fuerit leuioni eget resolutiui: q̄ vō p^ofuda fortiori. Dixit enīz
Gal. 4° de ige. sani. q̄ loc^o q̄ est cētrū vel fūdū lacerti indicat
de fortiori medicia q̄ loc^o sup^oficialis: nā fortiora pueniunt
vulnerib^{us} interiorib^{us}. i. p^ofudis q̄ eis q̄ extrinsec^o sūt in sup-
ficie vel nō pfunda: ne me^o p^ofudoz d^oficiat anq̄ ad ea pue-
niat. vñ debem^{us} eā adeo p^ofortare q̄ nō resoluat^r 7° eius in
via. **C**Dixit. A. pmi 4^a. dīcīm^{us}: qm̄ p^opea q̄ alphase. i. p^otu-
sio est p^otinuitatis solo aliqñ ifra cutē p^ofudā: manifest^a est q̄
opz q̄ ei^o medicamia sint fortiora q̄ ei^o qd̄ dīscop^optū est in
sup^oficie positū z approximatione resolutiui: p^osiderāda est et
q̄zitas sanguis effusi. Nā si pau^o fuerit leuioni eget resolu-
tiui. Si vō mult^r fortiori. q̄ si fuerit paucus sil^r z in sup^oficie
posit^r leuissimis eget resolutiuis: z eo^o si fuerit mult^r sil^r z
p^ofud^r. q̄ si fuerit mult^r z in sup^oficie posit^r: aut pau^o z po-
sit^r in p^ofudo mediocrib^{us} resolutiuis eget: in nullo tñ casu
p^odictoz medicamē resolutiui d^oz eē itēse calitatis: aut siccita-
tis: vt nō resoluat^r subtile z remaneat spissuz. 3° dixit Gal.
vbi. s. q̄ me^o p^oueniēs ad resolonē d^oz eē calefactiua: z parū
desiccatiua. Calefactio tñ ei^o nō d^oz eē multa vez ipsi^o desic-
catio d^oz eē minor calefactio ei^o: nā si multū sit desiccatiua^r
ab initio appoximef. Dixit Gal. magis desiccabit q̄ sit ne-
cesse: q̄re ps vulneris idurabit^r z petrificabit^r. Et Aui. dixit.
si fuerit tal^r. i. dispō p^ofusiois z sanguis flux^r q̄ sit pole vt re-
soluat^r p^oparitātē loco^o cū embrocis aq̄z calidaz z silib^{us}.
z iterū cū medicis carminātib^{us} sāguinē coagulatū mortuū:
z oleis soluētib^{us} lass^o q̄ sūt olea anodina tēpate calitatis.
Et ad vlt^om dixit Aui. illd̄ qd̄ p^opetit in cura h^oz p^ofusionis est
illd̄ cui est mollificatio cū calitate subtili resoluēte z resolo-
ne subtili z remissā: nā ea q̄ sūt vehemētis exiccatiōis cū ad-
ministrant^r ipressiōe eo^oz resoluūt subtile z ispissant^r spissū cū
exiccatiōe sua. i. exiccādo ipz spissuz: z opilat^r poros itez cū
exicca^o sua: z maxie vez ē b^o in p^ofusioe sup^oficiali. **P**reter-
ea dixit. A. fortasse hec mēsurā. i. resolonis dicte. siue reruz
calefaciētū exiccatiū cū dicta mēsurā excusat sollicitudines
in eo: cui^o p^otinuitas soluit^r p^ope cutē. i. sup^oficial^r nō p^ofude.
sollicitudine quā excusat est de euōne illius mae sensibilis. Et
subdit Aui. fortasse istd̄ idē admistrat^r sup^o vberatos d̄ illis q̄
dixim^{us} z dices ifra: vbi dñt qdā. vñ Aui. inuere q̄ embroca-
tio aq̄z calaz z siliu^{us}: de qb^o iā dixerat: pueniat vberatis. i.
eis in qb^o ptes extrinsece lese sūt: z s^z alios Aui. in vbiis p^o-
dictis inuit^r q̄ illd̄ de me^o q̄ admistrat^r sup^o vberatos exeis
q̄ dicent^r in cura eo^oz fortasse admistrat^r in hac p^ofusioe possi-
curari p^oresolutiui. Dñt tñ q̄ Aui. notāter dixit fortasse: q̄
nō ois medicina que cōpetit vberatis cōpetit p^ofusioni huic^o
neqz eo^o. i. q̄ neqz ois medicina q̄ cōpetit huic cōfusioni cō-
petit verberatis: s^z solū medicia illi^o q̄ p^opetit vberatis. i. illi^o
q̄ silat^r p^ofusioi facte a vberib^{us}. **C**Q^{uod} at resolutiui dbeat esse

In cōtusione remissius in caliditate: et nō solū resolutionum: s; et cōuersiū sanguinis vel carnis in pus p̄dixit. n. Aui. q̄ cōuersio p̄tusiōis in pus et resolo sanguis in vacuitatib; cōtusiōis recētis cū oī calido medicamine leui. i. remisse cali- tatis d; fieri: inuenit tñ alia lra q̄ dicit. cū oī calō medicami- ne leui. i. mollificatiuo: calida. n. tēperate et mollificationem faciētia sūt q̄ pueniūt. Dixit. n. Gal. vbi. s. q̄ medicina q̄ ca- lesfacit et humefacit q̄ mollificatiua vocat: et q̄ calesfacit et modicū attinet siccitati medicat sanguinē de loco illo egre- dientē et infra cutē remanētē: s; m tñ q̄ loc? remor? est p̄forta- bis eas. Notat qdā q̄. A. notatē dicit q̄ cōtusiō d; medica- ri cū medicamine calō leui referēs se ad sedationē doloris re- solutionē et saniationē: vt oī dederet q̄ dolorē sedatiua et sania- tia mollificatiua p̄dicta oī intētiōes administrāda nō debēt eē multē intēsiōis. vt nō oīno noceat vlcet: sed vt sit nocu^m p̄ ea illatū vlceri q̄ min^{us} eē poterit p̄ mollificationē eoꝝ: et h; si cū p̄tusiōe vlcus manifestū fuerit p̄p̄ea isti rep̄bēderūt eos q̄ oīcūt medicamina talia doloꝝ sedatiua. resolutiua vel sa- niantia. alio. saniantia eē in aq̄ simplici decoquēda: s; dicunt illa debere decoq̄ in aq̄ mellis lixiuio vel vino vt non minus emolliant. **De medicine aut resoluēte iplēres qdā approxi- mant interi^{us}: et qdā applicant exteri^{us}.** De approxi mandis interi^{us}. dixit Sera. q̄ galbanū bibitū ad q̄ntitatē fabe pue- nit attritionib; lacertoz et assa inuoluta cū cera et sup̄ta silt valz et silt aq̄ cineris bibita. Et Aui. dixit. q̄ decoctio came- dros valz: et silt decoctio calanētē: et silt colt? bibit? cū ab- sinthio et vino. Et qdā dicit. q̄ radix aristo. ro. bibita cū aq̄ plus oī alia medicina p̄fert attritiōib; q̄ in capitis eueniūt musculoz et neruis: et silt decoctio origani. et ipz et siltū in cibis medet in dolorib; ipsoꝝ. **De approxi mandis aut ex- teri^{us}.** dixit Aui. q̄ sunt sicut bdelliū iudaicū et cost? et cetau- rea minor. alio. maior cū sirupo acetoso q̄ adiunat ad illō cū inctiōe. Et dixit. medicine carminātes sanguinē mortuū sūt farina ordeī et yfopus hūda p̄fecta cū aq̄ et fortasse est cala- mentū mōtanū cū sauech et p̄p̄ie qñ cadit p̄tusiō in capite. **De diti Sak. xj.** de simplici medici: vellerā q̄ sordida sunt. i. lana succida nō lora vltit recipiunt sup̄ infusione q̄ sūt cō- tusiō et vulneratio p̄tulis cooperiētia ad vtilitatē q̄ puenit per yfopū. i. humidiā. i. p̄ ipsius lane sorditiem. **De vtili- bus aut ad cōtusiōes extrinsecas est vt accipias oleū rosaceū et camomillinū: et cū cera tāta liq̄fac q̄ nō sit liq̄dum: et adde postea puluerē cimini et malaxa et suppone p̄missa inuentione loci cū dictis oleis: dolorē. n. tollit et carnē p̄tusa p̄solidat. i. eā que p̄solidari pōt. Et qdā apponūt et cimini masticatū cū sale melle et passulis. Et qdā dicit. si accipiant cimini et sa- lis. aii. 3. j. et mellis. 3. iij. et pap̄ decoquant ad ignē et suppo- nat q̄ est mirabile. et herba agrimonia p̄trita. et cū assungia mixta et supposita mirabilē dolorē et laxationē et p̄tusiōes tollit: et succus absinthij cū melle inunct? et maiorana sicca trita. et cū melle mixta et inuncta et supposita puenit. Et qdā dicit. s. succū maiorane et arsenicū citrinū oleū camomille et cerā: et ex his cōfice vng^{ta}: qñ est mirabile. Et folia radi- cis q̄ comedunt p̄tusa et supposita sanguinē mortuū a loco p̄tuso resoluūt: et folia caude egne p̄tusa et supposita p̄tusiō- nib; recētib; sanāt eas. **De eis aut q̄ pueniūt interi^{us} et ex- teri^{us}.** approxi mata est bulbus ipse coctus cū vino et melle co- mestus: et et emplā? cōfert p̄tusiōni neruoꝝ et attritioni la- certoz. Et radix enule decocta et comesta cū melle. aut deco- cta cū vino et melle et emplāta silt cōuenit. **Emplm vtile p̄tusiōib; cū vulnere et line vulnere: et mitigat dolorē et san- guinē resoluūt mortuum sic fit.** s. folioꝝ absinthij et malue. aii. p̄tes eq̄les. in aq̄ ea decoq̄: postea bñ ab aq̄ exprime et ex- pressa p̄tere: donec sic vng^{ta} reducat: et tūc repone ea in aq̄ in qua decoxisti. et tūc adde farinā ordeī et fenugreci: et seīs liniz flores camomille et furfures tritici et oleū camomillinum: et decoque vsq̄ ad p̄fectionē emplī: et oxicroceū est de resoluē- tibus sanguinē mortuū. **Emplm qdā dicit puenire ad oēs****

quassationes. s. colofonie lib. j. picis navalis. 3. liij. galbanū serapini armoniaci thuris masticis terbentine. aii. 3. ij. aceti. 3. iij. cere. 3. j. 5. dissoluant gūme in aceto et bulliant donec li- quefiāt: deinde addant reliqua: et fiat emplm malaxādo ma- nibus inunctis cū oleo laurino. **Aliud ad idē.** s. armo- niaci. 3. vj. cere. 3. j. 5. picis navalis. 3. j. mastic. 3. 5. absinthij camomille fenugreci. aii. 3. j. succi vitriole et aceti. aii. 3. j. 5. in fundat arsenicū in aceto et succo p̄dicto per diez et noctē ma- ne ponat ad ignē cū oibus alijs liquefiēdis et bulliat vsq̄ ad cōsumptionē succi et aceti: postea supaddant pulueres et remotū ab igne malaxet cū oleo laurino. pp qdā si pp aliquā eāp tumor fuerit antq̄ et inspissat? et indurat? tūc loc? pus d; lauari cū lixiuio in quo decocta sint camomilla mellilotū et fenugreci: deinde. s. sterus colūbinū et in aq̄ decoq̄: et co- lato puluerē subtilissimū calcis nō extincte imisce et loco su- perpone. Et sūmarie sanguinē mortuū sub cute p̄fundū re- soluit medicine calesfaciue. i. liptonieris sube: cum qua pñt penetrare ad p̄fundū. **Dixit Aui.** fortasse resoluūt mām aggregatā in fundo medicine aperiētes absq̄ sanositate. s. p̄ter hoc q̄ cōuertāt ea in sanie. nā medicine saniem faciētes debent esse glutinose opilatiue nō apitiue et p̄p̄ie resoluunt mām dictā qñ adiunat eas caliditas inata et pori sūt aperti. **Sensibilē aut eūat sanguis effusus ex ipso loco sub for- ma sanguis cū scalpellationib; et vctōis cū scarificatione et sanguisugis appositis sup̄ loco.** **Dixit Sak.** vbi supra. ven- tosa iuuat in h; loco: nā medici vctōsas ad h; iuenerūt: vt sint infirm extrahēdi ea q̄ nō pñt educi nisi cū qdā vtrute et violē- tia: ista tñ euatio in sup̄ficiali p̄tusiōe nō est necessaria: s; solū mō p̄funda. vt dixit Aui. si nō fuerit p̄tusiō: ita vt est dēf. s. q̄ nō sup̄ficialis sed fuerit in ea solones multe p̄fide et lon- ginq̄ ab eo qdā appet. s. acute: nō erit tunc excusatio a scal- pellatione: vt p̄cā exbat sanguis in p̄fudo: et dixit. resoluat et cū hoc quo resoluūt. s. ipse sanguis p̄stric? supponēdo lo- cis scalpellatis ventosas attrahētes illū: et medicinas et for- titer resolutiuas. **Dispositio. n. hui?** p̄tusiōis p̄funde nō est sicut dispositio vberatoꝝ: nā in vberatis sanguis et mā tra- hit ad cutē: et cutis est q̄ in eis est in via vlcerationis: et iō le- uiter resolutiua q̄ pueniūt in ista p̄tusiōe sup̄ficiali: et in ver- beratis nō pueniūt in ista p̄tusiōe p̄fuda. **Itō ē dixit Aui.** sperat in p̄funda illud. s. curatio et resolo p̄resolutiua leuiā: imo est necessariū administrare in p̄funda attrahētia cū for- titudine et vctōsas scalpellatiōes. vt trahat mā ad exteriora et nō cōculcet in p̄fundo et putrefiat ibi. **De saniationē autē materie effuse oēs concordāt.** De saniationē aut carnis contuse. dixit Sak. 4° de inge. sanita. si ictus carnem contu- lerit: opz vt saniem festinanter faciamus: nam saniem celerē ter generādo tumor erit: necessariū. n. est vt caro p̄tusa pu- trefiat: et in sanie cōuertat et dissoluat. **Saniationē autē et p̄uersionē materie in p̄tusiōe aggregate in pus duplī con- tingit fieri aliqñ ad sanie laudabilē: aliqñ ad sanie malaz il- laudabilem: et sanies quidē laudabilis. aliqñ fit vi nature so- lius. et aliqñ iuxta a medicina maturatiua. Et de auxiliatib; eis est p̄sana facta ex farina tritici vel ordeī: et oleo cōi: et aq̄ et oīs alia medicina q̄ in sequenti tractatu de maturatio- ne exiture dicet. Et fm plin ad sanie laudabilem deducitur mā effusa et caro cōtusa cū non multa fuerit: et nō multico- culcata et intrāspirata. Et in tali saniationē laudabile ex- pectandū est apertionē facere: donec fuerit mā perfecte sa- niata: nisi p̄tusiō in mēbris: aut p̄ditionib; fuerit: in q̄bus in exituris aperiēdis dicet nō fore vsq̄ ad p̄fectā māe matura- tiōē expectandū. Sanies xō mala illa laudabilis tūc in cōtu- sionibus generat qñ materia effusa a calore extraneo arri- pitur calore naturali deuicto: qd maxime p̄tingit fieri quan- do mā effusa multa fuerit occlusa: et intrāspirata. **Dixit Aui.** qñq̄ in hac cōtusione erit res maxima. s. materie que effundit ad ipsa: et fiet. s. illa mā maxima cū ad apationem magnam exteri^{us} et aggregabit. s. mām in sinu. et fiet exi-**

4° intērio
De facie
tib; sanie
in p̄tusiōe

3ª intentio
De mundi
ficatib⁹ z
carnē ge-
neratib⁹.

tura z dubellet. s. in qua aggregabit^r non sanies laudabilis: imo mā que eēt cā ad putrefactionē mēbri. Lū ergo ita erit. Dixit Aui. opz vt festinet^r ad aperiendū ipsam: nō enī d3 ex pectari maturatio pfecta: sed aū ipsaz d3 fieri aptio. ne pilus putrefiat mēbri: aptio aut cōtusionis huius sanie d3 fieri put in caplo apcionis exituraz dices. vel opz vt festinet^r. s. ad resoluedū illud qd aggregat. s. malā sanie intus aggrega tam: nā eā resolvere qñz est pōtē: vt de cura exituraz patēbit. Si ergo videris hoc fore pōtē festina ad resolutionē eius: z hoc. s. aperire vel resolvere. dixit Aui. fiat vt sedet^r dolor euz eo. s. a pate exis. qd. s. a pa facit pus: z nō intellexit Aui. vt qdā tā male exposuerūt q dolor sedet^r cū eo qd facit pus. s. cū medicamine saniativo: nā tale medicamē in tali casu nō ppe tit: qz adderet ad putrefactionē. sed intellexit vt sedet^r cum apertione vel resolutione. illud enī est fm dispōnē apparentē. Et subdit Aui. q ex eis aperit^r velocius euz auxilio ei⁹is est securi⁹. C Et facta extractione sanie z quēcūqz sit illa, si ue laudabilis: siue illaudabilis: tūc implenda est quarta intē tio que est ad vlcus mūdificandū: quō aut hec Intentio impleat^r dictū est in cura vlcēz. C Deinde facta mundificatiōe deueniendū est ad intentionē implendā. s. qntā. ipse aut euz exiccatiuis: pmo ad gionē predictē carnis cōueniētib⁹. z te cūdo cū puenientib⁹ ad solidationē. C Dixit Sal. vbi. s. cū sanguis extra cutē existēs dissoluē^r. i. dissolut^r fuerit sen sibil^r iam: siue insensibil^r: tūc necesse est cōtusionē. i. vulnus cum quo fiat cōtusiō: vel etiā vulnus factū in scapellatione vel apertione cōtusionis cū fortibus. medicinis delictari. da bis ergo z administrabis oia que scis esse cōsolidatiua z ci catrigatiua: z dixit Sal. si sanguis ille cito resoluitur vulnus cito curabit^r. C Ante qz cōsolidatiū medicamen appoxi mandū sit. opz diligēter attēdere z inuestigare: ne in aliqua cōcauitatū cōtusionis sanies remanserit: que ibi in cōsolidatione cōstringat^r. Dixit. n. Aui. cū ex resolutione. i. solutio ne carnis contuse z sanguinis in sanie perfecimus illd qd nobis necesse est debemus apponere cōsolidatiū: nisi sit sa nies in cōcauitate aliqua detenta que. exire nō valeat: z fiat lapis. i. i. grossē z inspissē. z postea qualz cā putrefiat^r z re cidit^r z redeat p̄tinitatis solō. s. de nouo vlcere^r mēbri. C De vulnere composito cum dolore: aut vermibus: aut pu rito. Cap. xxxij.

Anoniam aut dolor: z maxime qui inteu sus est cā p̄strationis virtutis totius corporis: z maxime mēbri in quo est: z est causa excitationis reumatis z defluxus hu moruz ad ipsuz: idcirco sollicitari d3 medicus z conari in oibus opōnib⁹ suis sic pcedere. vt non excites per ipsas dolor in mēbro in quo agit. C Dixit ad hoc Raf. 14. p̄tū. in oi curatione labioz vlcis z ligatione d3 caute p̄o cedita q nō fiat ad cām excitationis vehemētis: z ē in su tura. z sūbū vtendo p̄trario cause doloris ad mitigationē ipsius: z p̄prie cautela est adhibēda si corpus patiens fuerit calefactū aut repletū malis humoribus: qm dolor erit tunc cā apatis calidi z difficultatis sanatiōis vlcis. C Et si me dicus vlcus inuenerit cū intēso dolore d3 ad sedationē ipsi⁹ doloris festinare cum eis que dicta sunt in sermone tertio de cura doloris in generali. Et de vitilibus in isto casu sedanti bus dolore z est vitellū oui cū oleo rosaz mixtū superpositū. Dicūt q radix p̄reos elixata in aqua: deinde contusa super posita dolore vulnēz tollit. C Remissa aut intensio doloris est ilico ab emollientibus qbus dolor sedat^r cessandum: qm ipsoz appropinatio est p̄tra curationē vulneris. C Ver mes qñqz in vlcētib⁹ generant^r: z maxime in imundis soz didis: quoz generatio in eis est sicut generatio alioz vmiū: z fit tamen ad generationē eoz negligentia mundificatiōis z absterfionis vlcēz. eos aut interficiunt: vt dixit Raf. 13. cōtinē. folia persicoz z folia capparis. s. succus eoz imissus vel ipsamet folia cōtusa z superposita. C Dixit Aui. 4. q̄rti.

De vermibus.

de rebus cōferentibus ad istud est succus calamenti fluuiat lis. s. i. iromissus. Dixit. n. Oubasius. q succus mentastri d3 imitti vlcētib⁹ z nō d3 superponi more emplastris: si calamētū z pulegiū cū modico sale cōtrieris: z vlcētib⁹ superposueris vermes extrahet de vlcētib⁹ hoīuz z buntoz etiā. C Dixit Constantinus superpone vlcētib⁹ emplm de pice liquida cerus sa z polio: vermes enim occidit z vlcēta sanat. z cōferūt alia amara: z ea que dicta sunt in sermone tertio cōferre ad ver mes aurū. C Quidā ponūt experimētū expertissimū z vti lissimū. s. q milliū solis puluerizet^r z exhibeat^r in potu: cū aq vel vino albo lymphatomam vermes statim expellit ab oi vlcētib⁹ hoīuz: z ē buntoz si violēter eis in os inieciū fuerit. C Puriū aut euēientēz in vulnere abijcit vnguentū factū de terbenfina z oleo z melle mixtis.

C De vulnere composito cū fluxu sanguinis. Cap. xxxij.

Erimo quartus ostendit q sanguinis exi tus ex quacūqz parte corporis exie rit puenire nō pōt. nisi aut ex venis nō pulsantibus. aut ex pulsantibus. In nulla enī pte alia corporis a venis dictis p̄ter qz in corde sanguis stans sub forma sanguinis repit. C Si itaqz dixit Sal. 3° de inge. sani. scindat^r vena pulsaz habēs. siue nō habens pulsū necessario multū fluit sanguinis. Scindit^r aut vena vt ex ea sanguis fluat duplex. s. aut ex solutione in cōtinitate eius euēiente: aut ex relaxatione porozū z orificioz: ideo Sal. vbi supra de ipsis z de modo solutionis p̄tinitatis venelo quens dixit. sanguis de venis z arterijs egredit^r tribus mo dis. s. qz aut extrenitates. i. ora earum aperiunt^r aut qz pel licle z tunice eaz findunt^r. i. soluunt^r. aut qz resudāt sangui nez p̄poros eaz: z. he sunt imēdiate cause fluxus sanguinis ex venis: z qzuis p̄sideratio modi relaxationis porozū z ori ficioz eaz p̄tineat ad partem habitaz magis cū nō sint de ge nere solutionis cōtinitatis: z sic de eis dictū est in sermone 4°. in caplo dicto: qz tamen cū cura oīuz modoz fluxus san guinis cōcat^r in multis putari bonū fore hic iterum de eis repetere. C Habet aut predictē cause fluxus sanguinis ime diate alias causas que dicunt^r esse mediāte flux^r sanguinis. De quib⁹ exequēs Sal. vbi supra dixit. ora sua extrema ve narū aperiunt^r: vel p̄p venaz defectionē: vel qz multus sang uis ad eas subito manauit: qz extendēdo aperiat eaz orifi cia. aut qz aliqd acutū ea exterius tetigerit. s. intrando ora z aperiendo ea. C Sanguis aut a venis per resudationē emit tit. s. resudās a poris eaz: aut p̄p raritatē suaz pelliculaz. s. in textura porozū suoz. z sanguis in venis cōtensus est sub tilis z sua subtilitate per eos egredit^r aut qz ora venaz par uaz subtiliū: siue capilarū aperiunt^r: que ora qz nimia sunt egredit^r ex eis sanguis sicut defudatio: z sicut per poros egre ditur: de his dixit Raf. 1° cōtinē. q sanguis ex extremitati bus venarum emittit^r: aut causa debilitatis earum: aut eo q sanguis erit superabundans declinās ad partē earū inferio rem. i. extremā subito: aut eo q res calide extrinsecus eis su p̄posite sunt extremitatibus earuz: aut emittit^r per poros eoz in defudationē: z defudatio fit penes raritatē z debili tatē p̄niculi. i. tunice venaz z subtilitatē sanguinis earum: aut fit qñqz: qz aperiunt^r orificia venaz paruarū. C De cau sis quoqz solutionis cōtinitatis venaz excipies vbi supra Sal. dixit. q p̄niculi z tunice venaz scindunt^r vel p̄p incisio nem: vel p̄pter fracturā: vel p̄pter rasurā. s. factā ab aliquo humore vel alia re corrodente. Et declarās Sal. ibi dē. cau sas causaz dictaz que sunt cause solutionis cōtinitatis ve narū dixit. cām punctionis. i. vulneris venarū a punctura p cedētis esse aliquid acutū. s. p̄forans z causaz cōtusionis ear um esse aliqd durū ponderosū: z rupturā vene esse p̄pter aliqd eā quasi extendēs: qd multis modis contingit. s. vt p̄ nimium z forte laborē: aut p̄pter humoz multitudinē venā ultra qz pōt pati cōculcantū: vel p̄pter casum de alto loco. vel p̄pter aliquod corpus graue z durum per venā irruēs

nam

etiam p̄tū tur: z ea fluat. C Deinde dicit^r huius sanies de rebus generatib⁹ medius habet.

Solo p̄tū nūtaris arterie difficulto no ē cūa tionis qz veng.

Flux^r san guis ma gis p̄tū nūtaris arterie difficulto no ē cūa tionis qz veng.

Flux⁹ san
guis ma
gis vi ui
uus est et
morsus
in diuer
sitate me
diop^a q
bus flux.

Nico. ser. viij.

ppp

Signa p
noticia.

aut factus est subito multus. Et sanguis arterialis discer
nit a venali. Dixit. A. qm arterialis exit cu saltu et impulsio
nerz id apparet q egrediat nunc et nunc abscindit: et est vehe
mentioris purpureitatis. i. citrinitatis q venalis: neq decli
nat ad nigredine: sicut sanguis vene: ac et ei? essentie. i. solu
mo dispo facit eu differre: qm sba sanguinis arterialis e sub
tilis respectu sbe sanguinis vene et tactus insup iuenit san
guine arterialem calidiorē venali. Et dixit Sal. de. 6. caplo
opionis hyp. q sanguis procedēs ab arteria in maiori pre
o esse tenuior et vehementioris rubedinis: aut erit forte raro
grossior et vehementioris nigredinis: s3 in oib? disponib?
est vehementioris caliditatis q sanguis q est in venis. Et di
xit hyp. 7. affo. in sanguis fluxu desipietia malū. Et. A. di
xit alienatio et pmtio rōnis malū: et fluxu sanguis sūt ma
le et vscial? ocm eoz qm accid et alienatio ex cā ipsius fluxus
vt q mult? fuerit cū multa spūs eductioe: qre sequat dimi
nutio spūs aialis in cerebro: et inde alienatio. Et Sal. in
cometo. dicti affo. voluit q spasm? supueniens in fluxu sāgui
nis est mal?. Et Raf. 13. pti. dixit. q quoties effusione san
guinis de corpore supabundatē sequit spasmus mortale si
gnū ostēdit: q ille spasmus est ex inanitione. Et Aui. dixit
spasm? accides ei cui accidit eūatio et ppe sanguinea: et pro
prie ex arteria et supflui est malū: qm indicat q sit ex inani
tione q si nō fuerit affirmat? difficillime curat: et si affirmatus
impossibilis erit curatio. Et inuult Sal. in dicto cometo. q si
supflue eūationi sanguinee alienatio sūt cū spasm? supraue
nerit signū est mortis: alienatio nāq p se tm est mala: et spaf
mus maioris malitie ē q ipsa: qto ergo magis si sit pposit?
spasm? cū alienatioe mētis. Et dixit Jude. si emittit ab ali
quo sanguis supabundās de narib? aut eūatioe vene alicui?
et sequit ipz sincopis cū singltu paties morietur velociter. Et
dixit et. si nō accadat sincopis: et patiat vomitū et fluxū ven
tris: et cū eis erit singlt? morietur silt. Dixit. A. si accadat pa
tiet fluxū sanguinis singlt? est mortalis: qm significat ipm
esse de inanitione. Et dixit Aui. si accadat ei sincopis cū singlt
fluxu sincopis icpiat cū singltu: siue subsequat. tūc mors
est festina: qm indicat q ex quo ille singlt? est ex inanitione
silt illa sincopis erit ex inanitione: et fere totali eūatione spūs
vitalis: qre mors tūc ventre festinabit. Et dicūt qdā i dictis
inuult q sincopis supueniens sine singltu nō est semp mor
talis: imo aliqñ pōt esse bona cāp quā fluxus sanguis restri
git vt patebit in cura. Et dixit Sal. 3. de vtilitatib? mēbroz
et ponit. 13. pti. qūes ab aliquo emittit sāguis de venis pul
suis q sunt in corā vel pede: et ei? foramē fuerit magnum et
largū impole erit q possit laborās eo viuere. sup. et silt erit
in vulnere magno arteriaz alioz mēbroz. Et dixit Raf. ibi
des. si scindit guadegi. i. guidez q est in gula: aut magna i ea
fiat si rura fallax erit aq ad curā fluxus sanguis deueniat.
Et scire o3 q Sal. sup. 1. hūoz: vt qto pōit pti. maior p
vulnez recētū humidoz vtilitatē sequitur per emissionem
sanguis: et ppte si corpus fuerit repletū: qm tūc qto maior
fuerit sanguis euacuatio tāto maior erit vtilitas et securior
ab apate: nā quotiens in silt huius disponis nō fuerit inani
tio sanguis abūdans accidet maius apa. Et dixit Raf. ibi
dem. ait Sal. et hyp. dixit. q oē vlcus recens pter vlcus ven
tris curari o3 q emittat ex eo sanguis: aut in modica quāti
tate: aut in abūdāt: qm ipso sanguie emissio de vulnere infla
tio in circuitu erit modica. Ideo q dixit Sal. si cessat manā
tio eius de se in strictis vulnerib? faciat q emittat. Dicunt
ergo si qūitas sanguis de vulnere fluēs fuerit qūitati vulne
ris et disponi mēbz vulnerati: et corporis in quo fuerit vul
nus pueniens listendū est. Si vero fuerit pauca augeat: aut
saltez a loco diuertatur. Si vero fuerit amplior debito: tunc
constringatur.

In constrictione

Ena

aut sanguis dixit Aui. o3 cō
siderare vscias: an vena sit:
an arteria illa que frac ta et sic sollicitus in agēdo curam

arterie plus q sollicitis et q agas in cura vene: q pericu
losior est et difficilioris curationis: vt ocm est: fluxus arteria
lis q venalis. Et scias q in qūq fluxu sanguis due res
pter nāz diungunt: necessario. i. vene vel arterie solutio: aut
relaxatio et apertio: et hoc est morbz et ipse sanguis fluxus q
est illi? vene accides. Ergo nēcio in cura eius due ilurgunt
intētioes: vna p morbz et alia p siderat accides: op3 ergo ap
tione vene claudere et sāguine fluētē phibere. Ait. n. Sal. 3.
de inge. sani. Dico vene sanguine non posse pstringi. nisi mā
ad eā venies cesset: et fissura vene claudat. Et ex his duabus
intētionib? nascit aliqñ vna intētio pposita ex his ambab?
et q vt dixit Sal. ibidē. illud vuln? siue iste morbz est pposi
tus cū accide pternēte virtutē. i. cū fluxu sanguis multo:
id o3 vt inceptio in cura fiat a restringēdo fluxū sanguis: de
inde vuln? solidet. Et Aui. dixit. in curatioe flux? op3: vt
incipiat et retineat flux? et deinde curet. vuln? i. solo pstinui
tatis si affuerit: et sic loquit? fuit Aui. q aliq retinētibus
fluxū: curant et solone pstinuitatis vt apparet: ita q aliqñ re
stricto fluxu solo pstinuitatis sit solidata: et non remaneat.
Et vtrū cū pdictis duab? rebz pter nām: aliqñ reperit
et tertia. i. cā morbi ipi? et aliqñ est efficiēs ipsum: aliqñ au
gens vel seruās. Efficiēs cā cūz nō semp pns est: sed discessit
sicut cā pmitiua nō pmanēs: et qñq pns est et manēs: sicut
replecio vel humor acut? corrosiuus. et silt est de cā agēte et
seruāte: de qbus est dolor et mor? et inclinatio mēbz ad infe
rius: et mēbz vulnerati calefactio et silt. Cū ergo aliq causa
rum ipsaz pns fuerit: tūc ad curationē fluxus exigit itentio
curatiua tertia: q est ad cām ipsam abijciēdū: id dixit auctor
cōpendi cām fluxus: si existit amputa. Et amota cā ad fluxū
te puerter cū pns est cā tūc pncipalis itentio erit ad ipsius
amotionē. Et de cā aut efficiente. dixit Sale. vbi supra. si pp
plenitudine fuerit: possibile est: vt donec plenitudo fuerit cre
patura vene fiat si nō cesset. Vñ festinādū est in purgāda san
guinis repletioe: deinde fluxū sanguis et vulnus medicemur.
Et Aui. dixit. si fluxus sanguis pcesserit ex corrosioe ve
ne et silt? causis manētibus: tūc nō est tibi pōtē incipere are
tione flux? nisi cā auferat pti? Et dixit Aui. de cā agē
te et seruāte: op3 vt pparatio. i. curatio sit aggregans duas
res: quarū vna est defect? doloris. i. sedatio eius si adest: vel
euitatio vt nō eueniat. supple. et silt esse attēdēdū ad alias vi
ctas cās: vt abijciat pntes et euitent future. et altera est re
frenatio cursus sanguis. i. pstrictio. et retentio flux?. Et bz
pdicta via curatiōis: vt icpiat a cā veritatē regult opando
tm coacte a vehementia flux? sanguis o3 incipe a curatioe ei?
et dimittere cām. Ideo dixit Aui. si dispo flux? nō tolerat: vt
auferat cā eius pp suā vehementiā: tūc necessariuz est vt reti
neat fluxus cū retinētibus ipm: et dimittat intētio ad cām: do
nec fluxus sit sedat? et sedato fluxu op3 redire ad abijciēdū
cām vt nō recidiuent et redeat fluxus deferior: et hoc si cā re
māserit: qñq. n. sedato fluxu nō remanet cā. qm cū sedanti
bus fluxū: qñq aufer? et cā. Sūt enim de causis restringen
tibus fluxū. Dixit Aui. qdā q etiā auferūt cām sicut caure
riū: qd aufer? corrosioe siue humorē corrosiuum: et retinet
fluxū. Et perficit aut curatio fluxus sanguis dieta potione
et chirurgia. Et dieta qdē pnsistit in debita administratiōe
ser rez nō nāliū: o3 ergo vt inorā trahat paties in aerē frigi
dū: et aerē calidū oino deuitet: et vt fugiat irā: furore: verecū
diāz stet in quiete et otio penitus ab oī motu abstinens: ita
q et a locutiōe: et phibeat strepit? et murmur et abstinens
multoz cū cor? op3 vt mēbz ex q fluit sanguis siue altū:
et nullo mō fricat vel fortiter cōprimat: nec ipetuosē manu
tractet: et phibeat infirmo aspect? rez rubeaz et similiū: et
maxie ne aspiciatūmo et si est possibile ne possit aspicere san
guine suū fluētē: in pdicando ei q ampli? nō fluit: et q si ad
huc aliquatūlū flueret rediret ad comoditatē eius: effugiat
vigilias et dormiat p posse et sit accubitus eius super latere
opposito vel saltē supin? et nō dormiat in loco molli vel de

Ena per
pones.Ena p
olens

plumis ut non supercalescat in eo sanguis. Expedit tñ ut dñ
 patiens dormit semp ei assistat q sanguini p̄uideat fluenti:
 et ne sup locum vulneratum patiens reuoluat dum dormit.
 Et erit et oēs cibos sanguis gñatiuos oua sorbilia et vi/
 nūz sñamisi virtus valde p̄strata fuerit. Sz vñt cibis istri
 gidatib⁹ et sanguinē igrossantib⁹ sicut lactuca scariola endi/
 uia postulaca faba fracta amidū et risuz kist ordei lentis lac
 acetosū cucurbita melo citrull⁹ et cucumer caseus recēs sine
 sale. Et qdā pcedūt cibaria de pasta cū caseo pigui pax salis
 hñte. Et pcedūt extrema aialiu rostra et pedes et vētres et.
 Et ex fructib⁹ cōcedunt pira mala citonia sorba nespila cor/
 na granatū arācia limones herberin. i. pruna cerefa mora p/
 fica punellaz et his filia. Et pot⁹ eoz sit aq frigida acetū
 lymphatū vinū granatoy aq ordei iulep rosaz vel violaruz
 vel nenufarinū: aut de ribes vel limonū: et filia. Et si vñt
 incipit debilitari pcedunt pisces pui squāmosi de bōis aq
 sup̄ti cū agresta p̄dit⁹ et pcedunt in casu vtutis carnes aniū
 siluestriū sicut fasanoy p̄dicū turtuy alauday et aliax lau/
 dabiliū auiculay puay et alez et extrema pulloy et tūc p̄diūf
 carnes iste cū agresta vñt alio succo s̄ptico frigido et sumach
 cū eis decoctū est vñte et fm hūanā cōmoditatē pcedūt car/
 nes edine et annualis agni et vitule lactātis: et si hū: et aq cuz
 qua extinguit ferrū multoties puenit eis ad decoquēdū ci/
 baria eoz pcedit tūc vinū s̄pticu aromaticū. puenit enim
 tale vinū s̄pticu aromaticū emorolagā passis magnā: et oz
 vt ei⁹ cibi et pot⁹ exhibeant actu frigidiz et oz vt sit q̄titas ci/
 boy pauca vt bñ valeāt digerē. eoz. n. q̄titas mēsurāda est
 fm robur vtutis: additio tñ in nūero cibationū melior ē q̄
 in q̄titate ipsoy. Et oz vt patiens fluxū sanguis a coytu
 abstineat sic ab inimico. Cōmni die supfluitates ciboy ex/
 purgent⁹: et oz vt totū regimē vertat ad infrigidādū et igros/
 sandū p̄l⁹ et min⁹ fm diuersitatē cāy flux⁹: etenim si cā eius
 fuerit multa sanguis subtilitas: aut eius acuitas: regimē oz
 esse vltime infrigidatiū et ingrossatiū: et s̄lt oz vt q̄titas
 cibi diuersificet fm diuersitatē cāy ei⁹. Etenim cā si fuerit
 multa repletio q̄titas cibi: in vltimo subtilitatis sue dimi/
 nutionis poni oz. Et scias q̄ post sanguis sedationē restaurā/
 da est virt⁹ cibo fm q̄titate sue p̄stratiōis et fm potētiā vir/
 tutis eius digestiue nā nutrimentū nō restaurat vtutē nisi di/
 gerat. C Dixit Sal. in lib. affo. et ponit sic. 13. pti. quotiens
 de corpore sanguis emittit⁹ supabūdās in dādo ei nutrimento
 cautela adhibēda est. tēperate etenim dādū est: donec resti/
 tuat ei virt⁹ digestiua vt oz: et deinde nutrimentū deē ei in q̄/
 titate cōsueta: qm si deē ei nutrimentū in primis vltra debitū
 an sanationē eius p̄fecte leniet nā eius ex debilitate calidita/
 tis innata et corūpetur eius digestio. C Amplius in sermo
 ne tertio de cura fluxus sanguinis nariū de dicta patientiū
 fluxū sanguinis dictū est ad quas curas recurrere oportet.
 De cura aut fluxus sanguis per portionē sciendum est q̄
 de pueniēte a venis intrinsecis: et sine manifesto vulnere ex/
 trinsecis in sermonib⁹ pcedētib⁹ sufficiēter dictus est. Restat
 ergo in hoc sermone de pueniēte a venis extrinsecis sermo
 fiat: et hui⁹ cura p̄portionē: alia est gñalis pueniens oib⁹ spe/
 ciebus eius: et alia est spālis diuersificata fm spēs ei⁹ distinctas
 distinctiōe causay et q̄tatis fluxus et membri a quo fluit.
 Pro his p̄sequēdis in spāli dixit Sal. s. de inge. sani. semp.
 ante acie mētis tue passiōis cognitiōē habeas: et enim te
 q̄titate flux⁹ cōsiderare: et totā passiōē ingere. s. fm cās et
 mēbra o qbus fluit: nāz si flux⁹ sit ex fissura magne vene ne/
 cesse est vt curet medicinis s̄pticis fortib⁹: si vñ de pua suffi/
 ciūt debiles. Et cura qdē gñalis flux⁹ sanguis p̄ferē eius cu/
 re spāli. C De gñali aut cura Sal. s. de inge. sani. loquēs tri/
 bus intētionib⁹ eā ipleri dixit. s̄lt. n. sanguis retinet si inge/
 niabim⁹ qualiter crepatura et vene ap̄to opilect⁹: et qualr ex/
 trema. i. labia vulneris pūgāt⁹: et q̄liter sanguis ab eo ad lo/
 ca alia puerit⁹. S̄lt alij auctores et Auicē curā ad has tres
 intētiōes gñales reduxerunt: et prima qdē que est opilatio

ap̄tionis vene op̄let p̄cās quascūqz op̄lātes. Opilatio aut
 in loco tripl̄ p̄t fieri. s. aut coartatione q̄ sit cū q̄cūqz re vul/
 nus vel ap̄tione vene claudēte: aut attenuatiōe sicut cum
 clauditur ligatura: aut manu: aut digito: vel stuello vel plū/
 maceolo: aut carnosē sicut cū gñatione carnis supra locum
 ap̄tū: aut inductione escare. Et opilatio qdē carnosā q̄ p/
 p̄ie ex carne regūata sit: a Sal. reducēt ad opilationē coar/
 tatiā. Dixit. n. vbi. s. claudis fissura de opilatione coar/
 tatiā q̄ sit per rem cadentē in medio vulneris: q̄ res i medio
 cadens: aut est de sanguine ipso flūte q̄ coagulaf i loco: aut
 est caro ibi gñata: aut medicina s̄ptica vel glutinosa: vñ dñ
 xit Sal. opilaf fissura aut de re iteriōis: sicut sanguine in ore
 eius coagulato: aut exteriori: sic vellere leporino licinio spō/
 gia vel corticib⁹ sup loco existētib⁹: aut medicina viscosa et
 glutinativa: et aliqñ opilaf ex parte sui mēbr̄. s. q̄ regenerā/
 tur. C Et de opilatōe attenuatiōis. Dixit Sal. fissura opilaf
 aut p̄se cū p̄tes ei⁹ p̄stringunt cadente vna sup aliā egresso
 de vulnere multo sanguine et vacuitate in eo cāta decidunt
 p̄tes p̄seipsas: et fissura corrugat et coadunaf. sup. si p̄se hoc
 nō fit: imo meli⁹ est nō expectare: dōec p̄se fiat: tūc fiat ista at/
 tenuatiōis opilatio extrema vulneris pūgēdo sine medio:
 ita q̄ p̄seipsa nō remaneat spaciū p̄ qd possit fluere sanguis
 qd qdēz sit: aut ligatura: aut futura: et ligatura fit aliqñ sup
 toto mēbro: et aliqñ in solo loco fissure: aut opilaf attenua/
 torie. Dixit Sal. a reifrigidate loco supposita cōdēfante sua
 frigiditate et corrugatē p̄tes inuicē: q̄uis illa frida iuuent⁹: et
 inq̄tū vias claudūt et sanguinē igrossant: et a motu p̄hibēt.
 C Et scias p̄ p̄dictis opilatōib⁹ adimplēdis q̄ opilatio at/
 tenuatiōis maxime puenit vulnere sine dep̄ditionē sbe. In ta/
 li. n. vulnere q̄cūqz fieri p̄t labia iuicē adducant⁹: et adducta
 teneant cū ligatura et futura si necia fuerit: et opilatio coar/
 tatiōis maxime puenit in vulnere cū quo est sbe dep̄ditionē
 tali. n. vulnere stuellū cū pueniēti medicamine ē appōnēdū:
 deinde ad gñationē carnis est studēdū et p̄solidādū: et q̄qz
 necia ē vñt opilatio coartatiōis et attenuatiōis. C De fa/
 ciētib⁹ aut p̄dictas opilatōes sūt: sicut dixit Sal. vbi. s. Vul/
 nus enīz opilaf cū grosso sanguine dñ in eo coagulaf p̄ qdli/
 bet sup orificiū appositū vel inductū: sicut est caro q̄ ē sub cu/
 te et cutis et liciniū et medicina grossa viscosa: et itez ingeniā
 dñ est vt escare in vulnere fiat: aut cū itētiōe ignis: aut cū ali/
 q̄ eiusdē vtutis: vt cū medicamine caustico. C Et. A. de eis
 dixit. cā retinēs sanguinē in loco est cā opilaf locū exir⁹: siue
 opilet eū ex ligatura: siue cū repulsiōe: q̄ repulsiō: aut sit eoz
 bucellatiō: aut sine bucellatiōe: aut cū escara scā a cauterio:
 siue medicina cauterizāte: aut opilet cū p̄gelatiōe rei retente:
 aut cū iuiscatiōe: aut cū exiccatiōe. i. s̄pticitate: aut incarna/
 tiōe: aut opilet coartatiōe carnis circūstatis venā fractā: q̄re
 opilat ipsam et claudit opilatōe vehemēti. In q̄b⁹ vbi. s. A.
 vt reducere cām retinētē sanguinē ad nouē cāstquay q̄qz
 sūt vere opilatiue. s. i. p̄letio orificij cū bucellatiōe: i. p̄letio ei⁹
 siue bucellatiōe: i. p̄letio ei⁹ p̄gelatiōe sanguinis: i. p̄letio eius
 p̄ carnē circūdatē et i. ductio escare: et alie q̄tuor nō sūt sic de
 cāe opilatiue q̄uis ad opilationē attenuatiōis reducant⁹: et
 sūt ligatura. s. et futura iuiscatio et exiccatio: siue s̄pticatio
 et incarnatio siue p̄solidatio. C Pro debita aut app̄oximatio
 ne dictay causay: et p̄scia cui fluxui q̄ cā pueniat oz p̄sidera/
 re q̄ vena sit vtrū pulsiua vel nō pulsiua. Et q̄ta sit vtrū ma/
 gna vel pua q̄tū ei⁹ orificiū sit: an magnū: an pui⁹: an vena
 sit sup̄ficialis: an p̄funda. C Eteniz si vena fuerit nō pulsiua
 et nō fuerit magna valde: et orificiū vulneris ei⁹ nō latū val/
 de: et nō fuerit posita in p̄fūdostūc maxie valer: vt dixit Sal.
 vbi. s. s. q̄ digito p̄mo in loco fissure p̄oat⁹: deinde paulatim ve/
 na digiti p̄strigat āta tñ vt nihil doloris iferat. Dixit Auer.
 7. colliget. digito vena opilect. sup. si pua fuerit. Ait auctor
 p̄p̄dij. si fuerit flux⁹ sanguis p̄p̄uctionē vel flegmonē fue/
 rit. s. sit orificiū vene pui⁹ p̄uiter ponēdus est digito sup
 foramē et paulatim: et suauiter illud digito p̄mēdū ē hoc. n.

Tico. ser. vij.

PPP ij

Digit⁹ ap
 posit⁹ sup
 orificiū
 vulneris
 q̄n p̄ferat:
 et q̄n nō:
 q̄dō te.

Exaper
 potionez.

Dum
 dicitur

duplī iuratur: vno mō qz sanguinē fluere phibet z sanguinis fluxu phibito sanies coadunaf i loco: neqz vtrūqz iſtū dicit: alio mō: qz forſitā ptingit qz aliq gutta ſanguis ſupra foramē ei⁹ coagulat qz ſanguinē fluere phibet: multotiē. n. hoc eue nit cū foramē eſt anguſtū: z nō fuerit in arteria: nā i forami ne arterie rariffime ptingit ſanguinē coagulari pp calitē z ſub tilitatē ei⁹: z motū ſui z arterie: niſi arteria illa fuerit de mi nimis: in qbus fortaiſſe p appoſitionē digiti coagulabit ſan guis. Et hic mod⁹ cure p impoſitionē digiti reducitur ad dēci mū. alio qz tū modū opilationis ſm Aui. dixit enī qz ipletio cure cū refrenatiuis puenit cū ſtrictura ipletē. ſ. oriſiciū vul neris cū digito: z enī digiti totū coopire vuln⁹: z fiat. di xit Aui. cū digito alteri⁹ manuū nō ceſſante retinere. ſ. impo nēte digiti donec pgeleſ ſanguis z fiat ipletio. ſ. intētionis p dicit qz eſt qz pgeleſ ſanguis z ipleat vuln⁹ eo pgeleto: z p hibeat fluere: z hoc ſit cōter in ſpacio hore vni⁹: in q ſpacio nō digiti a loco amoueri: poſt qz aut pphēdit qz ſanguis ſit pgeleto: tūc digiti ſuauiter amoueatur z dimittat ſanguis pgeleto: in loco tā diu ſtare donec cadat p ſeipſū. Et ſcias qz opilation cū digito nō puenit niſi qn ſolū vna vena fuerit ap ta. Si aut ples fuerint apte: tūc opilation cū digito nō eſt ſuffi ciēs eas opilare: qre ad alios modos curatiōis recurrēduz eſt. **C**z ſi p dicitur curatio nō ſuffecerit: aut fuerit arteria ſi ue venar⁹ oriſiciū mai⁹ qz cū digito poſſit opilari: aut fue rit poſita in pſundo: tūc opilation fieri dicit cū medicina ſāgui nē pstringēt q apud medicū: vt Sal. pcepit ſemp dicit eē pa rata: z talia medicina ē: qz eſt glutinata aut ſtipica exicca tiua z carnis gūtiua z p ſolidatiua: z tal medicina ēz Aui. vulnere apponi p duob⁹ modis: vno mō bucellatiōe, z iſte mod⁹ eſt qn medicina acā iter foramē vne imittit pſe, vel cū licinio ea inuoluto, vel aſpſo q mod⁹ dixit Aui. nō ē poſſibil: niſi in arterijs. ſup. z venis magnis in qb⁹ oriſiciū ſcm ē ma gnūſta qz itra ipm pōt pōi liciniū ſiue ſtuelluz, ſicut bucella qdā. Dixit Aui. ſine bucellatiōe, z iſte mod⁹ dixit ipſe qn il la res, z illa medicina, ſiue p ſe, ſiue cū licinio i vulnere ponit pter qd velut bucella mittat intra oriſiciūz vne vel arterie z ſicut ſtuellū vel liciniū apponēdū intra oriſiciū vne vel ar terie, ita qz illud poſſit intrare: z tū totū opilet oriſiciū: ita me dicamē apponēdū ſine bucellatiōe dicit eē ſm qz itatē vulne ris: vt totū vulnus opilet: z hoc intellexit Sal. cū loco dicto dixit. qz dicit eſſe multe qz itatis: qz ſ. qz itatis opilation totuz vulnus: ſiue magnū fuerit: ſiue puū: z ſicut in vulnē magno magna de eo exigit qz itas: z in puo puā: vt dixit. Aui. qz ita qz de ſlōmia. dicit itaqz hoc medicamē intus in vulnere pōi: dū mō vulnus tū ſit qz itus imitti poſſit. Si aut eſſet vuln⁹ tam puū qz medicamē itus poni nō valeret: tūc dixit Sal. qz dicit apponi ſupra vuln⁹: z tā in paruo qz in magno vulnere medicamē cape dicit eē ptes in circuitu eius. **C**z ſi medicus ad iſtū mū vocatus viderit pp emorſoſagiā magnā virtutem diſſoluū illico dixit. A. dicit digiti vnius manuūz intra vulnus mittere: z cū alia manu medicamē parare: z ſtatim digito ex tracto cū alia manu medicamen apponere: pōt ē hoc fieri p aſtātē. Et loquēs Aui. de hoc in exēplo exſturaz in fractu ra guidez venaz collī. dixit. ſtrige. i. opila vulnus cū digitis vni⁹: duay manuū ante. ſ. ſe. i. qm contrahit p talē opilationē: ſz ſanguis: niſi contrahat ſup ſe apud principiū ſuū: qd pnci piū: qz eſt iſta fracturā guidez: qz eius pncipiu⁹ eſt epar. **J**o Aui. dixit aſ ſe: qz ex pte eparis ſicut ecōuerſo oporteret ſie ri poſt ſe. ſ. ſupra locū vulneris verſus epar: qm cōtrahit. i. retrahit ſanguis ad ſuū pncipiū: vbi. i. poſt qz coartat digi tus vt dcm eſt: z deinde admiſtrantur medicine ei⁹ z puluilli apud oriſiciū eius cū manū altera. **E**t in hora appoſitio nis medicamē dicit dixit. vbi ſupra. dicit vt ſeſtines ad dictā medicinā ſupponēdū: ſz vulnere ſicut ſolidi medici faciūt: hi enim ſanguine adhuc fortiter fluētē medicamē ſup impo nunt: z tūc ſanguis exiēs delet medicamē de loco z impellit ipm: vt nō poſſit labijs adherere: z humectat ipm medica

men z liquidū reddit faciens ipm labere: z eius phibēs in ſcationē: ſed dixit Sal. pūmitus digito vulnere inmiſſo cōpi mat: z aliquāliter ſtringat: vt ſupra dcm eſt: digito mediā, te aliqd ſanguis i loco coagulet: z tūc medicamē paratum habiūt remoto digito illico ſuperponat. **E**t i poſito medi camē vulnere. dixit Sal. liga medicamē qd icipit ſuperius: z tēdit iſerius vſqz ad locum foramis illud ducēs. **E**t Aui. dixit i dicto capto de ſlōia. qz medicamen dicit ligari ligatura ſirma z tenaci: vt non labat medicamen a vulnere: z vt per ligaturā fluxus ſanguis refreneſ. Et ob hāc dixit Sal. qz ſa ſcia dicit quater vel quinquies circūuolui: z dicit ligatura ſupra oriſiciū vulneris hēe pncipiu⁹: z ibi dicit eſſe magis ſtricta z dicit de pcedere verſus pncipiū vne ſemp gradatim min⁹ ſtringendo: nam talis eſt ligatura qz vt patebit iſeri⁹ ſuo ca pitulo: medicamē firmum in loco retineat: z fluxū humorū ad locū vulneris phibeat. Cū ergo dixit Sal. liga a ſuperio ri deſcēdens verſus iſerius: z nō ecōuerſo ab iſerioz verſus ſuperius: intellexit qn vulnus fuerit in vena aſcēdēte z clauſa methodo p corpus: z qn vulnus eſt in pte vne ſupioris: naz in tali caſu opz vt ligatura pcedat a ſupioz ad iſerius: qz ſic ligādo pcedit verſus pncipiū vne: vſus qd dicit dicit: vt phi bea fluxus ſanguis: qz ab iſerioz vulnere. ſ. a pncipio vne ad ſuperius. ſ. ad ipm vulnus curret. **E**t dixit Sal. ſiat liga tura a ſupioz ad iſerius: z nō ecōuerſo, ſicut facimus in ma nibus z pedibus. ſ. qn ligauimus manus z pedes ligatura doloroſa gūa diuertēdi a cētro corporis ad extrema: qm tūc icipimus ligare manus ab humeris: z pedes ab anchis de ſcēdēdo verſus eoz extremitates: vel exponere: vt dicit qdā: z ē bñ ſiat ligatura a ſuperioz ad iſerius. ſ. in vulnere vne ſupioris: z nō ecōuerſo. ſ. ab iſerioz ad ſuperi⁹ facim⁹ ligam ram in manib⁹ z pedibus. i. in vulnere venay manuū z pe dū. ſup. z venis oibus alijs que ſub pncipio ſuo ſūt: in qb⁹ ad hoc vt ligatura pcedat verſus pncipiū vne icipimus li gare ab iſerioz z tēdimus ad ſuperius. **E**t dixit Sal. qz p dicit ligatura pōt fieri in oī mēbro pter qz in panniculis cere bri: z cā eſt: qz pp craneū nō attigat ad ipſos ſtrictura ligatu re caput ē nō hz lōgitudinē quā illa ligatura regit. Dicit. z ppter nō attingere ad mēbrū vulnere ſtricturā ligature. ipſa ē fieri nequit in venis mēbroz iſerioz ſpūaliū ob ſtātib⁹ coſtis z thorace. **E**t de predicto mō curationis. dixit. A. qz ita opz vt hec medicina ligatura retineat cūz puluillis appoſitis: z pprie factis de ſpōgia: z cū vittis for tis ſtricture ſtrigētib⁹ ipm. ſ. pter hoc qz ſtrictura ſit talis z tāta: qz iō ſit de attrahētib⁹ humores ad locū: imo ſicut dixit Aui. cū puerſione eius qz eſt attrahēs. i. facto conuerſo mō illi. nā iſta dicit eſſe phibēs hūorē ad locū fluere. ſiat ergo ſtrictura talis vt ſit ppe oriſiciū. ſup. z ſup oriſicio. i. ſtricta. deinde inuoluat vadēs retro. i. verſus pncipiū z locūz vnde fluūt ſanguis: ſiue vadat verſus ſupiora ſiue verſus iſerioz: z ſolue. i. relaxa ſiue minora ſtricturā gradatim. dicit enim li gatura ſup oriſicio z ppe ipm eſſe ſtricta: z quāto magis p cedit in elōgādo ſe ab oriſicio tāto dicit eſſe min⁹ ſtricta. **E**t qz ligatura debeat eſſe mō dicto ſtricta: nō tū dicit eſſe dolo roſa. **I**deo dixit Aui. nō opz vt pueniat cū ſtrictura doloro ſa: imo phibitio flux⁹ ſiat cū ſtrictura qz ſit iſta dolorē: z hoc dixit ipſe ſiat niſi illud. ſ. facere ſtricturā doloroſa ſit neciūz facere in pncipio. i. in pncipio. hoc aut neciūz foret qn flux⁹ ſan guinis eſſet vehemēs: in quo caſu eēt neceſſaria ſtrictura for tis vt fortiter faciat adherere aut labia vulneris aut medica men appoſitū: z non curat tūc de aliqli dolore. verū tū talis ſtrictura nō eſſet pūuāda: qm finaliter nocumētū eius eſſet maius iuuamētū ipſi⁹: ideo cū p ipſaz minozatus fuit flux⁹: tūc dicit deduci ad ſtricturā pueniētē non doloroſam. **J**o dixit Aui. deinde molliſica eā. i. fac eam magis laxam paulatim. **E**t qz aliqui vehemētia fluxus nō ſufficit ligatura facta in pncipio doloroſa: ideo dixit Aui. multotiē eſt neceſſa ſutura ſixure carnis: z vt colligas labia eius z vittis tegas. **E**t

Medici
na ſa ut
nis. cōſtri
ctiua qz
cōditiōes
pſeoz.

Digito
appoſito
oriſicio
vulneris
paret me
dicamen
tū.

Medica
mē appo
ni dicit ori
ſicio vul
neris ſe.
dato aliq
liet fluxu
ſanguis.

Ligatu
ra vuln
eris qz
ſic dicit.

Ligatu
ra mē
bris a d
ſeſt ſan
guis qz
ſic dicit.

Abdit, multoties sufficit collectio labiorū et positio puluillo
rū. s. absq̄ sutura venepuer: et hoc dicitur. A. p̄t et o3 reduci p̄
impletione sc̄de int̄tionis ḡnalis supradicte: de qua dicitur.
Cūq̄ ligaturā cōpleueris, dixit Sal. vbi. s. mēbru3 adeo
situetur vt vulnus semp sit superius: et non decliue inferius:
ita tñ vt dolor nō generet ex illo situ: qm̄ vt ait auctor cōpē
dij, nulla res nocibilior et sanguis puocatio est q̄ dolor et in
clinatio mēbru. Et Aui. dixit. sit p̄paratio tua quā facis mē/
bru fm̄ q̄ op3: et est vt sit officiu eius magis ymū q̄ p̄nci
piū. s. venerita vt qm̄ est. v. g. in inferioribus intestinis vlt̄ ma
trice et filibus: tunc sternat stratum aliqd̄ qd̄ eleuet inferioza
et deponat superiora: istud tñ fiat fm̄ maiorē elongationē q̄
est ex dolore. i. fiat ita vt vel non doleat oino vel remisse mul
tū: et hūc modū administra vsq̄quo eleuat. i. restrict? sit san
guis. Alia. dixit. mēbru sursum. i. vlt̄ p̄ncipiū vene est eri
gēdū et taliter locadū ne in eo dolor sentiat. Et facta loca
tione mēbru et eius debita situatōe supra ligaturā: vt dicūt,
manns ponēda est et leuiter supra vittas p̄mēda et p̄sideran
dum est an sanguinis fluxus p̄sequat an nō: et si liquidē p̄se/
quit fluxus: ligatura soluēda et medicamē reapponēdus est
supra illud qd̄ erat et i circuitu eius: deinde itēz liga. Si vō
sanguinē fluere nō videris aut paruissimū qd̄: de quo nō sit
curadū ligaturā dimitte. Quidā aut dicūt. manū apponen/
dā esse supra medicamē anteq̄ ligatio fiat: et p̄sideradū ē de
fluxu: et dicūt. si medicamen p̄ius appositū p̄ sanguinē re/
molitū sit et nō adheret neq̄ iūscet loco amouēdū est et i li/
co supra vuln? digitus vel man? apponēdus est donec aliud
medicamē paratū possit supponi. Cūq̄ videris fluxū restri/
cūt amoue manū et liga: vt dictū est. C. Dixit Sal. ibidem q̄
dimittat fata pueniēs ligatura: et post tres dies soluat: qm̄
o3 tandiu morari donec de carne tñ generet q̄ sufficiat ad
opiladū venā: et ideo ante tres dies non debet solui: qm̄ nō
putat ante istud tempus nām fecisse sufficiente3 generatio/
nem carnis neq̄ incarnationem in loco. post tres at̄ dies o3
solui, eo q̄ aliquādo in tanto spatio medicamē appositum
sām exiccatur: et in quādā quasi crustam conuertitur que
quādoq̄ nimia ariditate in partes multas separat et sepa
ta et scissa in ptes non cōuenienter opilat, et q̄ncq̄ etiā ledit sua
siccitate. Soluta at̄ ligatura, dixit Sal. si medicamē videris
esse cōglutinātū. i. bene adherēs, nō amoueas etiā si tibi ap
pareat exiccātū, s3 de eodē medicamine supiduces supra pri
mū et in circuitū, qm̄ supinductū illud qd̄ cōglutinātū ē exic/
cātū humefaciet. C. Dixit Aui. super cōgelatione stringe li/
gaturā strictura adherēte que non separet donec incarnet.
C. Et q̄ multis nō apparebat q̄ vuln? possit incarnari stā/
te stuello et medicamine intra ipm̄, et per p̄tis q̄ ligatura o3
solui et stuellū cū medicamine amoueri ad finē vt incarnet. A.
vidēs. q̄ hoc nō est neciū dedit modū s3 quē vuln? pōt p̄so/
lidari nō soluta ligatura et nō amoto stuello, et mod? est, q̄ ē
licini nā regit in ectione ipsius paulatim ab iterio3 incar/
nata, ita vt sicut gradatim p̄cedit incarnatio, ita et gradatiz
p̄cedit licini ad exteriora expulsio, et sic cū totalis fuerit scā
vene vel arterie incarnatio sicut licini scā erit total̄ expulsio.
Alr Raf. 13. p̄ti. dico q̄ nō est neciū iponereliciū loco alte
rius ne phibeat glutinationē. qm̄ caro q̄ ḡnat semp expellit
licini paulatim paulatim: quoties ḡnat et crescit: neq̄ hoc
vt dicūt, est min? possibile nāe q̄ sit frusta ossiū: et alia filia:
p̄ vuln? ex expelleret sic multoties ipa facit. C. Si vō soluta
ligatura post tertiz olem medicamē p̄ seipm̄ ceciderit, dixit
Sal. ingre tūc cū digito vtrū de medicamine int? aliqd̄ remā
serit, et si sic dimitte: attñ supra illud cū eodem medicamine
adde. C. Dixit A. stringe supra medicinas restrictiuas pul
uerizatas rarorita nō sepe: q̄ sepe si o3 solui ligatura et amo
ueri medicina appositā: vt alia apponat. Voluit ergo Sal. et
sicut alij volūt, q̄ siue ceciderit medicamē siue nō siue remāse
rit de eo siue nō tpe solonis ligaturē esse itēz de medicamine
opponēdū et hoc tādū faciēdū esse q̄dū caro ḡnat tāta q̄

vuln? vene vel arterie ea coopiat, post illud curadū ē vuln?
carnis: vt cetera vulnera. C. Et medicine qd̄ sanguinē con
stringētes: qd̄ sūt simplices: et qd̄ p̄posite. Et ex cōglutinā
tibus simplicib? dixit A. q̄nti q̄nta est gipsuz ablutuz: de q̄
dixit Raf. 13. p̄ti. dico q̄ gipsuz cū albumie oui adheret cor
porizata q̄ nō pōt remoueri ab eo nisi cū lima. A. aut subdit
et glutinū decoctū. i. visc? decoct? vel glutē de corijs bonum
decoctū cū aq̄. Et subdit A. et amilū et puluis molēdini siue
farina volatilis et gūme. s. gūmi arabicu et dragagātū et th?
pingue et rasina et terra strem? i. terra stelle: p̄o qua ponit
gipsum. Et de p̄ferētib? valde est terra sigillata. glutinat. n.
et fluētē sanguinē sistit. Et dixit Aui. q̄ rane fm̄ q̄ d̄ sūt hu
ius gūis. s. puluis eaz exiccataz. C. Et de medicinis exicca
tiuis q̄ pueniūt et in ḡnatiōe carnis et p̄solidatiōe carnis. di
xit A. sunt aloes et cortex thuris et grana passulaz valde cō
trita et galle cū oleo cōbustē: ita q̄ qm̄ p̄plet earū inflāmatio
extinguant et papir? adust? resina. s. sicca et scorja ferri et ster
cus eq̄ et ster? asini adustū et cinis ossiū nō ablutoz: qm̄ ab/
luta phibēt glutinationē. s. labioz separatoz et spōgia no/
ua submersa in oleo aut vino adusta et pili adusti d̄. n. q̄ p̄
li vlti suppositi loco: de q̄ emittit sanguis icidit cū oino. et
de p̄ferētib? vlti est cinis ossiū cruris bouis p̄bustoz: et ci
nis ligni q̄rcus vel mirrū: et cinabriu cū pilis leporis et albu
mine oui: et galle incēse vt fiat sic carbo et in aceto extincte: et
coriadrū torefactū et vulnere suppositū est vile. C. Medici
ne at̄ p̄posite p̄nt mltē fieri ex medicinis glutinatiuis et eaz
silib? Et sicut p̄nt fieri multe ex dictis medicis exiccatiuis: et
eaz silib? et sicut ex medicis glutinatiuis et exiccatiuis sicut ad/
iūicē mixtis. De q̄b? dixit Sal. 5. de inge. sa. q̄ landabilior
eaz. s. p̄positaz est illa quā ipse opabat in restringēdo san
guinē de pelliculis cerebri fluētē: et est thus alicui? pōderis
qd̄ cūq̄ sit illud et aloes mediū pōderis puluerizat? et cū albu
mine oui tēperat? donec ad mellis spissitudinē veniant: et in
vellerē leporino. i. in pilis velleris inducta sup vuln? vene vlt
arterie posita. Et dixit Sal. meliorē. n. medicinaz hac nulla
tenus inuenire potuit: et miroz si meliorē aliq̄ iueniat q̄ sit
illa. thus pinguis in restrictione sanguis opat dupl̄. s. sua
viscosa sba officiu vene obturante et sua moderata siccitate
aliq̄: tūlū in vulnere carnē ḡnante. aloes vō vno mō opat. s.
multa sua siccitate ptes solutas incarnādo et soluēdo. multa
enim siccitate eget ad incarnadū mēbra que nō sunt mollia
q̄lia sunt vene. Et q̄ thus dupl̄ puenit: de eo pōt duplū
ad aloes qd̄ tñ vno mō puenit. Et fortasse ē pōd? aloes dī/
midia? ad pōd? thuris ne fortasse sua nimia siccitate carnis
impediret ḡnatiōem: et sub his pōderib? auctor p̄pedit etiaz
hac posuit medicinā Sal. cū subsequēter hac medicina sub
diuersis t̄pib? medicauerit. Et ait. hāc medicinā diuersimo/
de facio. nā aliq̄ pono duas ptes thuris: et vna aloes: vt di
ctum est: et aliq̄ pono de eis equalit? et aliq̄ pono de aloes
plus q̄ de thure: et hec diuersitas p̄pōnis et pōt p̄tingere ex
duob? p̄mo ex int̄tione sūpta a vulnere et eius accēte. s. ip̄o
fluxu. nā si int̄tio fuerit magis ad ipm̄ fluxū p̄stringēdū:
tūc ponit plus de thure. Et si int̄tio fuerit maior ad incar/
nādū tunc ponit plus de aloez: si int̄tiones p̄dicte fuerint
eq̄les: tūc ponit de eis equalit? Scdō p̄git dicta diuersitas
ex diuersitate corporū vel mēbroz in cōplōne ipsoz. nā dixit
Sal. in corporib? durioribus maior q̄ntitas aloes ponat. in
molliorib? vō maior q̄ntitas thuris. sup. et in tēperatis pōat
de eis equalit? et p̄nt p̄dicta duo diuersificātia ad iūicē cō/
poni sicut si fuerit maior int̄tio ad incarnadū et fuerit corp?
vel mēbru siccū durū: tunc adhuc amplius o3 apponi de aloez
et si fuerit ecōuerso amplius de thure. Et dixit Sal. aliq̄ lo
co thuris pono puluerē eius. s. minutum et thus et cortices
eius: et hoc erat qm̄ int̄tio ad incarnadū erat fortis: et int̄
tio ad sistēdū fluxū debilis i corpore et mēbro duror: qm̄ pul
uis et cortex dur? sicciores sūt potētiōres ad incarnadū. Cū
ergo vis medicamē viscosū et opilatiū facit. dixit Sal. elige

Nico. ser. vij.

PPP iij

Medici
ne simpli
ces sangui
nem p̄stri
scuto.

Medici
ne p̄posite
sanguine
p̄stringen
tes.

thus gumosū z albū qđ nō frāgil cū dētibus cuz cōpūmīf
fed glutinari vī sicut mastix. Alīm. tñ in septimo p̄dicto me
dicamini addit sanguinē draconis: q̄ sua viscositate incarnet
vt aloes. Et dicunt. medicamen hoc Alīm. est optimū: z qñ
qñf incarnatio plusq̄ z glutinatio ē meli⁹ eo qđ posuit Sa.
medicamen tñ Sal. est meli⁹ eo qñ amplior qñf glutinatio.
Et Raf. in diuisionibus. p̄dicto medicamini Alīm. addidit
sarcocollā: q̄ p̄fert z glutinādo z incarnādo. Quidā detra/
hunt ab hoc medicamine olibanū. Et de vtilib⁹ i hoc ca/
su est medicamē factuz ex gūmi arabico z aloes. añ. p̄t. i. z
thure pinguioso. p. ij. qm̄ p̄stringit sanguinē fluētē. ēt ex ar/
teria incisa cū puluerizant subtilissime z supponunt. Et q/
dā affirmāt solū puluerē gūmi arab. sanguinē ex arteria fluē
tē sistere. Et dixit Raf. vbi. s. q̄ medicamine dictoz medicami
nū debent esse trite sicut puluis z subtilissime sicut terunt q̄
ponunt in alcoholiz hoc vt meli⁹ adinuicē misceant z me/
lius hereāt vulncri. z qdā eis vtunt i p̄mixtis albugini oui
z sup̄asp̄getes eas. Alij aut volūt. q̄ debeāt cum albumine
oui tēperari vt melius p̄p̄m incorporent: z iuuent ad inui/
scādū cū glutinosa sūt: z tūc debēt tēperari vt ad s̄bam mel/
lis deueniant: qm̄ si nimis essent liquide añ t̄pus laberent a
vulnere z si nimis essent spisse nō bñ adhererēt eis: z tali me/
dicamine d̄z inuolui s̄m Sal. stuellū de pilis leporis. qm̄ pili
leporis hñt quādā viscositatē q̄ iuuāt in z glutinādo. z hñt
siccitatē qua iuuāt in incarnādo. Et Raf. dixit. vbi. s. q̄ su/
mant pili leporis: aut gazeh: aut tela aranea: aut vt dixit Al
man. fumant s̄la ex lino subtilia minutatim incisa z melior
eis est rasura pāni linei vetustissimi. Et. A. dixit. q̄ fiat lici/
niū de pilis leporis: aut tela aranea: aut subtili coto: aut pā/
no lini veteri. Quidā dicūt. plus oib⁹ valere lanuginē adhe/
rentē cortici castaneaz grosso ex p̄te interiori eius cuz ex ea
z medicaminib⁹ sup̄radictis fit sicut liciniū z iponit vulne/
ri: qm̄ q̄ multū inuiscat z p̄solidat mirabilr fluxus sanguis
stringit. Et alij dicūt. q̄ p̄sistit valet lanugo accepta p̄basio
nē ab intrinseca p̄te corioz siue corrigiaz. Et medicamen
qđ z glutinat z incarnat. R. olibani masti. z san. dia. añ. 3. s.
boliar. 3. i. radices p̄solide maioris z ros. añ. 3. i. colofonie.
3. iij. puluerizent subtilissime. Et Alid qđ ē peroptimū. R.
gallaz torrefactaz boli ar. añ. 3. i. olibani aloes mastici s̄a/
guinis drag. piloz leporis minutatim icisoz. añ. 3. i. fiat ex
eis puluis subtilissim⁹. Et si p̄ curationē dictā cū glutia/
tiuis z incarnatiuis flux⁹ nō restringit: tūc puenit vt cū me/
dicinis dictis misceant aliq̄ ex medicis causticis. Et de pue/
nietib⁹ ad hoc est medicamē Sal. 4. catagenis. R. balaustia
rli. 3. iij. alumi. 3. i. cuparose. 3. s. puluerizent optime z sup/
aspergant. Et dixit. A. de medicinis exp̄tis p̄li iuuamēti ex
illis q̄ narrauit Sal. est vt fumant colcotar. 3. xx. thuris mi/
nuti. 3. xvj. aloes z glutini sicc. añ. 3. viij. arsenici. 3. iij. gipfi
vehemēter triti vt atomi. 3. xx. misceant z puluerizent sup/
liciniū z sup̄locū: qm̄ ē mirabile. Et dixit Alb. noiatio me/
dicine fortis ad hoc. R. calcis viue calcāt. s̄gui. drag. aloes
gipfi p̄poquistidos tritoz vt alcohol. añ. p̄eq̄les: deinde s̄la
incisa in albumine oui mixta in p̄dicta medicina inuoluant
ex q̄b⁹ vuln⁹ ipleat: z ea q̄ sunt in p̄p̄ circuitu p̄dicto pulue
re aspgant z ad vltimū loc⁹ liget. Et medicamē Albu. bo/
nū. R. thuris. p. i. san. dia. p. i. s. calcis viue. p. i. tertiā. Et
Aui. p̄mi 4° cap^o de s̄lōia posuit ad hoc medicamē optimuz
qđ fit ex thure aloes sang. dia. myrra. vitriolo plumbo vsto.
Et qdā inter hec medicamina noiant puluerē reupontici
p̄fectū cū succo raphani asserentes q̄ sistit fluxū sanguinis.
Et qñq̄ est necessariū p̄mixtiōi causticor cū stipticis z
glutinatiuis p̄miscere narcotica. Et ex hñt ē medicamē qđ
scribit. 1. 3. p̄t. R. alo. cortici. thu. añ. p. i. vitrioli. par. vnus
tertiā. carte cōbuste tātūde luri sigillati. p. vñt^o tertiās duas.
opij. p. s. terant z iponant vulncri: z supponat tela aranea:
deinde inuoluant pili leporis in albumine oui z supponant
deinde ligatio sup̄ eos fiat firmaz nō d̄z solui iuxta posse p

Medici
ne causti
ce qñq̄ s̄
nece vt
cū glutia
tiuis z sti
pticis mi
sceantur.

Medici
ne narco
tice qñq̄
sūt neces
sarie vt
alq̄s mi
sce. neur.

prie in hyeme: in estate nō d̄z tñ tardarl ipsius dissolutio ex
violētia caliditatis. Et si nec p̄ hac viā restringit fluxus
sanguis neciū est deuenire ad medicinas causticas puras q̄
escarā sup̄locū inducūt q̄ mediāte sistunt sanguines. Sal. tñ
cōparās inter istas medicinas z glutinatiuas z incarnatiuas.
dixit. meli⁹ est vt apponat medicamē opilās z inuiscans q̄
qđ corticē siue escarā gñat: eo q̄ medicamē opilans z inui/
scans cito carnē in vulnere gñat z opat p̄ter vllā molestiam
z caro p̄ eam gñata securitatē facit de nō redeūdo fluxū san/
guinis: q̄ firmiter z p̄fecte orificiū clauditis medicina incē/
siua caustica nō opat absq̄ molestia: imo molestiā z dolorē
inducit: sanguinē tñ sistit: nō asscurat a reditu flux⁹: q̄ cū
nullā carnē in loco gñetis solū corticē cū cortex ille cecide/
rit fluxus redibit: imo z timorē inducit de reditu fluxus in/
tēstionis eo q̄ prius erat: z hoc iō q̄ medicina escare iductiua
de carne p̄existēte diminuit q̄ntitatē illā p̄uertēdo in escarā.
q̄re amota escara vulnus z vene orificiū maius remanet q̄
ante foret. q̄re elargato vulnere flux⁹ succedit amplior p̄mo:
z aliqñ incessabilis z icurabilis sequit⁹: suspitio ergo hñt nō
pua in restringēdo sanguinē cū hñt medicina. Quare bñ
dixit Sal. q̄ q̄ vult artificialr opari flux⁹ sanguis restrictio/
nē p̄mixtus oia fluxū sanguis restringētia ingrat z eligat ex
eis illa q̄ secure z p̄ter vllā molestiā sanguinē stringūt: z
istis opat. cū his vō q̄ cū timore p̄stringūt nō opet nisi neces/
sitate coactus: z cū alia nō p̄tulerint. Et ego dixit Sal. igno
ro locū in quo coacti rē incēsiuā vel ignez apponamus: nisi
dū sanguis exierit p̄p̄ rasurā ab humorib⁹ corrosiuis indu/
ctā: vel p̄ putrefactionē. sup. vel p̄ hūiditatē malā. i. his. n.
calibus ad p̄sumēdū illos humores corrosiuos siue carnem
putrefactā vel humiditatē malā possunt vt i medicinis cau/
sticis. Et dixit. A. strictura. i. restrictio sanguis cū escara fit
qñ magnificat timor qm̄ escara est velocis eradicationis ex
se: z ex quolibet resistēte z eruptiōe sanguis: z q̄libet aliarū
causaz: vñt qñ cadit escara redit timor nou⁹ de maiori fluxu
sang. qm̄ cauteriū carnē diminuit z orificiū elargat. Vex vt
dixit auctor p̄p̄dij. medicina incēsiua possibile est vt citius
sanguinē stringat medicina glutinatiua vel exiccatiua. q̄ cor/
ticē nebulosū cito desup̄ facit. Et propter dicta notādus est
q̄ a medicinis incēsiuis desistendū est quousq̄ fuerit excusio
tio ab eis: z cū nō fuerit excusatio: qñ administrēt: tūc ad/
ministrēt p̄mixtus p̄mixte cū glutinatis z exiccatiuis q̄
pure. z siue pure administrēt siue p̄mixte vt non velociter
escara decidat necia est cauterizatio fortis: z p̄cipue in fluxu
san. arteriali vt grossa z firma causef in loco vt diutius sup
loco p̄maneat: z hoc idē faciēdū est cū curatio fluxus sang.
fit p̄ cauteriūz actuale. z p̄ illud dixit. A. p̄ceperunt medicā
vt fiat cauteriū cū ferro vehemēter ignito z p̄funde: ita vt
faciat escarā p̄fundā z grossā cui casus nō sit facilis: s̄ ca/
dat in tpe lōgo in quo verisile sit q̄ iā sub ea caro gñata sit.
nō ergo d̄z fieri: vt ibi dixit Aui. cauteriū sup̄ficiale z debile
qm̄ ex debili pueniūt escare debiles q̄ cadunt ex q̄libet cāz
cū hoc facit accidere saniē z calefacit vehemēter: q̄re est cā
attractionis m̄æz ad locū. Cauteriū vō forte implet cū esca/
ris fortib⁹: z remouet rupturā z detumescere eā facit z extra
hiteā: z cōsistit debēt esse escare facte a medicina incēsiua. i.
grosse z p̄funde. p̄ qđ dixit Sal. vbi. s. q̄ medicina incēsi/
ua nō solū d̄z esse calā vtiua absolute: sed bonuz est vt sit sti/
ptica. i. sicca vt p̄ calatē viat carnē: z hoc sua caliditate: z p̄
siccitatē suā inspissat eā z faciat eā adherere vt herēs diuti⁹
iueat. Et auctor cōp̄dij dixit. cū opari volueris medicā/
nā incēsiuā sic est calx viua sandaraca. erugo eris arsenicum
sulphur: z s̄la. misce cū ea stiptica sicut gallā aut elige ex in/
cēsiuis ista q̄ hec nālri faciūt: s̄ cū incēdūt cū stipticitate siue
p̄mixtiōe alioz sicut vitriolū calcātū: z s̄la. q̄ enim medici/
na incēsiua mixta ē cū stipticis aut p̄ se stiptica ē cortex quē
gñat ad cadēdā morat q̄ magnū faciat adiutoriū: q̄ prius
q̄ cortex cadat caro gñat sub ea z vulnus solidatur. ergo lē

corde grossū g̃naueris nō festines, dixit Sal. cortices aufer
reoubū ē ne ip̄is añ tps ablatis flux⁹ redeat. ¶ Medicinā
causticā: q̄dā sūt simplices: et q̄dā p̄positae: et hāc ambarū:
q̄dā sūt debiles: et q̄dā fortes: et q̄dā sūt stiptices: et q̄dam nō.
¶ De medicinis nō multū fortib⁹, dixit Sal. sūt calcadīs vi
triolū et calcātū q̄ oīa sūt spēs attramētū, et dixit, hec aliqñ
succedunt et torrefiūt siue v̄runt: et aliqñ nō: et hoc s̄m diuer/
sas intētiōes. nā nō v̄sta sūt magis acuta, v̄sta v̄o min⁹. ita
q̄ s̄m diuersas nās: et s̄z diuersas dispōnes vulneris vtunt⁹
eis v̄stis vel nō v̄stis. Et dicūt q̄dā filr. qñq; lauant⁹: et qñq;
nō: et nō lota sūt acutiora, lota v̄o min⁹ acuta. Et dixit Sal.
medicamē q̄d sit de calce viua fort⁹ est ceteris incēsiuis: sed
nō est stipticu⁹: et iō cortices quos g̃nat sup vulnera cito ca/
dūt, calx enī dixit Aui. est cauteriū in quo nō est stipticitas
de q̄ sit curādū, et dixit, illud q̄d g̃nat escaras cū cauterio ha
bete stipticitatē est lōgioris fixionis et p̄fūdioris, et dixit, q̄
simus asinin⁹: cui⁹ succ⁹ est s̄ba stercois eius sūt de illis q̄
aggregāt ad cauteriū acuitatē et glutinationē. ¶ De medici
nis aut causticib⁹ tēperatis boni regiminis est vt sumatur
albumē oui et aggreget cū calce nō extincta et inuoluant cū
eis pili leporis aut ei filia: et ponant sup locū et stringantur:
et est hoc medicamē Raf. 13. p̄ti. et dixit Auer. de bonis pue
niētib⁹ ad vltimū est vt sumant ciminū et calx et ponant sup
locum et stringat: et qñq; superadditur eis colcotar et grana
draganti in hoc loco sūt h̄ntia stipticitatem cum cauterio.
¶ Sc̄da at intētiō p̄ncipalis est p̄iunctio p̄tiū solutarū, dixit
Sal. vbi. s̄. i. p̄lef qñ extrema. i. labia p̄iungunt cū manu aut
ligamēto manifesto. si i manifesto fuerit. i. extrinsec⁹ aut cu⁹
stiptica et frida medicina, et hoc siue fuerit intrinsec⁹ siue extri
secus. ¶ Nō at sūt p̄iungēda extrema vene vel arterie cū su
tura: vt qdā iā dixerūt, nā dixit Sal. qd aduenit i arteria vel
vena nō p̄t sui. Et cā hui⁹ duplex est, vna est p̄pria vene: et est
q̄ tunica vene est subtilis et fragibilis: et iō h̄ suant extrema
eius p̄ fili suturā fragunt: et mōstrat q̄ inde vuln⁹ eius non
minuit. ¶ Sc̄da cā est cōis vene et arterie l3 magis appro
p̄iet arterie: et ē qñ p̄ suturā p̄iungūt extrema vene et arte
rie cum illa extrema sūt dura et ligamēta sūt tenuia et exan
gula est q̄ ipsa adinūcē nō p̄nt incarnari: s̄z remanēt disun
cti: q̄uis sūt sc̄a vicinatōs si tpe p̄cedēte soluat ligatura
remanēt statim extrema disiuncta et redeunt ad p̄tinā distātiā:
et hoc maxime p̄tingeret in arterijs cū sūt magis dure et mi
nus incarnabiles. De mō at p̄iunctiōis labiorū vulneris de mō
est supra sufficiēt. ¶ Tertia aut intētiō p̄ncipalis q̄ est ad
diuertēdū sanguinē ad alia loca p̄plet tractu situationis ad
alia pulsū et transmissū a loco: vñ fluit. De mō tractus, dixit
Sal. vbi. s̄. q̄ flux⁹ sanguis a loco duob⁹ modis deriuat ad
alia: quorū vn⁹ d̄r methasis. i. mutatio purgatiōis. est. n. d̄/
uersio alie⁹ m̄ae fluētis ad p̄tē aliā, vicinā ex q̄ euetur. qñ. n.
mā eūat a p̄tē vicina mā q̄ pus eūabat ex p̄tē eius restrictio
q̄ rep̄ v̄ia cuiusdā sequele diuertit ab ea ad p̄tē vicinā. q̄re
nō fluit postea ad eā: et sic d̄r esse. al3. recte qdā imutatio eūo
nis. ¶ Alter mod⁹ dicit Sal. antipah. d̄r. i. p̄positā p̄tem
purgatio. hi. n. duo modi vlt oī fluxui v̄ndecūq; fluat subue
nire vident⁹. Prim⁹ tñ modus sit ducēdo ad vicina loca sicut
qñ sanguis ex ore fluēs mutat ad nares. Et sicut dixit Aui.
de vesica ad matricē vel ecōuerso. alter sit ducēdo ad opposi
ta et lōginq; sic cū mutat sanguis flux⁹ ex supiorib⁹ ad inferio
ra vel ecōuerso. ¶ Et dixit Sal. q̄ iplētia p̄dictos modos s̄t
flōmia v̄tōsatio ligatio dolorosa: et filia. A. v̄o dixit. diuer/
sio qñq; sit cū attractiōe ad p̄tiū p̄ter q̄ fiat sanguis exitus
alius sicut cū ponunt v̄tōse supra ep̄a et remouet flux⁹ san
guinis ex nare dextra aut sit ei ali⁹ exit⁹: sicut cū flōma p̄/
tēs fluxū sanguinis nariū ex manu p̄tēte nari a q̄ fluit s̄a/
guis vel ex opposita s̄m plenitudine corp̄is: flōmia tñ qñq;
fieri d̄z stricta. i. cū puo officio vt p̄seruet spūs et nō resoluat
tur virtus. d̄z esse stricta q̄ pua: q̄ p̄az sanguis est ex h̄duz
in vices: si necesse est d̄z p̄tiri ad multas vices extrahēdo de

sanguine antea p̄az qñ ad q̄titatez vnius cisi qñ plenitudo
magna esset in corpore et flōmia fieret in p̄n⁹: in q̄ casu posset
fieri flōmia copiosior. Illud qd phibet motū sanguis et ip̄i⁹
penetrationē ad locū vñ fluit retinēs ip̄m sine alio exitu. di
xit Aui. est illud qd diuertit ad oppositū et fit ista talis diuer
sio sine alio exitu aut p̄p cām ignietē. i. p̄p rē calefaciētē pro
p̄rie fortiter applicata p̄ti oppositē p̄ti a q̄ fluit: qñ est medi
cina rubificatiua vesicatiua vel caustica illi p̄ti oppositē ex
terius applicata: nā rōne calatis ei⁹ est attrahere: et rōne do
loris quē infert sanguis diuertit ad p̄tē illā. et desinit fluere
ad p̄tē vulneris vener: et ad hāc cām calefaciētē reducunt v̄/
tōsatio sine scarificatiōe: fricatio fortis: positio illius p̄tis in
aqua valde cala: p̄p̄sio dolorosa: et ligatio dolorosa. De liga
tione dixit Raf. 14. p̄ti. dico iuxta q̄ vidi q̄ p̄ceperunt aliq
antig medicū q̄ ligatio fiat de vola man⁹ v̄s ad ascellā et de
vola pedis v̄s ad inguen: sicut iuxta q̄ intellexerūt moder
ni est p̄ctm magnū: qñ totū p̄positū qd in hoc et in ista liga
tura est vt retineat sanguis supabūdās in his venis: vñ si li
gant oēs iste augmētabit fluxus sanguis qñ infestat totus
sanguis ad locū strictū: s̄z d̄z ligatio fieri penes ascellā et di
mittat totū adiutoriū cū toto brachio absq; ligatione: qñ p
ligationē factā in tali p̄ditione vene replebunt de sanguine
superabundātū et durabiliter et diminuet fluxus sanguinis
exinde necessario. Aut sicut dixit Aui. p̄ cām stupefacientē
et multū infrigidatē que cā stupefaciens aut est medicina. i.
multū frigide supra interius aut applicada exterius nō sup
loco fluxus sed supra illū in circuitu maxime ex p̄te a q̄ fluit
q̄ ingrossando sanguinē et p̄stringēdo venas phibent ipsū
trāsire ad locum vulneris et exire. Sicut dixit Ipo. 5. affo. in
his d̄z vñ frido: vñ sanguis manare futurus ē nō supra ea:
s̄z circa ea ex qbus v̄bis maxime accipit q̄ talia frigida ap
posita in circuitu pueniūt: maxime añq; sanguis erupat: vel
qñ añ fluxerit et cessauerit et timeat ne redeat. cōuenirent ē
stāte fluxu p̄missa dimissiōe sufficiēt. Et ista h̄mōi frida ē et s̄a
guis fluxū restringūt posita sup loco: vñ fluit: et talis mod⁹
reducit ad que. i. cū frigiditate haberet stipticitatē oparent⁹
et trāsmissum: v̄z q̄ actu frida vulnēri sunt mōdiū non
debēt absq; medio supponi: q̄re implēdū ē vuln⁹ coto vel te
la aranea vel filis: et deinde supponēda sūt frida. ¶ Dixit at
Aui. cā stupefaciens est dispō corp̄is sicut sincopis: q̄ enī in
sincopi sic fit diuersio spūs et sanguis ad cor retinet fluxus
sanguis: et maxie q̄ fluit ab exterioribus mēbris eo qd in sin
copi: accidit et ipsa mēbra intrinseca infridari. ¶ De diuer/
sione fluxus p̄infrigidatiā, dixit Sal. in eodē. 5. de ing. sanī.
fluxus sanguis cessat cū totū corp⁹ refrigerat: et maxime mē
brū fixurā patietes: vñ s̄m hāc rōne sanguis aque fride pota
tione restringit: et sicut si coto mixto aq̄ frigida fixure, locus
infrigidet. ¶ Dixit auctor p̄p̄d̄. aliqñ subitanea aq̄ fride
potatio. al3. bibitio sanguis fluxū restringit. Et dixit. vidi i
quodā minuto sanguinē fluere cui p̄cepi vt niuē sibi appone
ret et liberat⁹ est. ¶ Dixit Raf. 14. p̄ti. relatū est mihi q̄ in
qdā muliere incisa est vena labij q̄ curata est vt abscederet
sanguis et nō cessauit. Vñ qdā portādo secū niuē dabat sibi
p̄ticulā vñā post aliā: donec stupefactū est os eius: et retenta
est ex inde manatio sanguis: vñ vtendū est ea in oibus locis
ad supponēdū eā in oī mēbro et vena: de qua emanat sanguis
qñ corroborat et p̄desat: et subdit: q̄ d̄z infrigidari mēbrū:
donec virescat et stupefiat. Et subdit et. i. fluxu sanguinis ve
hementi d̄z applicari g̃nāliter nix collo et capiti et fieri d̄z in
gressio in aquā niuē. donec virescat totū corpus: eo q̄ inci
dit emissionē sanguis valde. ¶ Et Aui. dixit. q̄ diuersio p̄
rē infrigidantē valde fit vt in potu denē stupefactētia. i. val
de infrigidatiā q̄ exponūt corp⁹ frigori. i. effectui frigoris q̄
sunt sanguinē ingrossare motū ipsius phibere vias p̄strige
re et sanguinē retrocedere facere: et h̄mōi filia qbus sanguis
retinet. ¶ Notat q̄ in vulnerib⁹ extrinsecis frigida appro
ximata interius et exterius sup locorū in circuitu ei⁹ iuuant
Tlico. ser. vij. P P P iij

Stupefa
cientia et
actu ffa
supra lo
cū vulne
ris nō at
sup locorū
cōferit. et
et intrus
sumpta.

in retentioe sang. fluētis ex eis. In fluxu vō sanguis ex venis i
trinfecis pueniūt frida iteri? supra appproximata vō exteri?
nō semp pueniūt: imo aliqñ ipm augmētatur dicit Sal. eo/
dē. 5. de ige. sani. Qñ dixit auctor: pēdij. aliqñ pp friditatez
extrinsecorū frigidorū apppositoꝝ vene iteriores implētur re
pulsio sanguis ad iteriora ad quāz ipletionē sequitur flux? san
guis. s. acutus: qñ dicit ipse: opz te hāc rōnē bñ pseruari vt
cū fluxū frigidis et appproximatis augmētari videris ilico
frida auferas: vidi enīz plm fluxū de pulmōe manātē infrigi
dato pectorē augmētari: qbusdā sanguinē multū fluere vi
di: qñ itō eorū frida appōebant: et alijs vidi illud idē p nares
fridis capiti appōitis: qñ dicit ipse. oz mēbra de qb? fluit
sanguis mīme infrigidari nīlī pcedēte flōmia et fricatioe ma
nuū et pedū et mēbrū. s. appōita ligatioe et vētoza in vētre vī
ceruice opposita. his enim prius factis mēbra vt caput et sto
macus infrigident. Et notat q cura fluxus sanguis p in
frigidatā maxime cōpetit qñ fluxus sanguinis a caliditate
puenit: aut fuerit cū caliditate pūctus. Aut enīz Aui. 7. col
liget. aliqñ ponimus frida repercussiva sup mēbrū qñ flux?
fuerit ex calate. vbi enīz caliditas ebullitionē in sanguinē fe
cerit nō cessabit fluxus donec ebullitio sedet. Cū dicit qui/
dā. opz pcurare vt in vena a q sanguis fluit ebullitio sangui
nis penitus extinguat cū rebus frigidissimis appōitis sup
loco: et cū infridatione et totius corporis ita q et balneatio
ne in aqua veri frigoris. Et si post cessationē ebullitionis ri
sus in vena a patiēte sentiat ilico succurrēdū est cū sup infu
sione aq fridissime sup locū: q tā diu effundēda donec ebulli
tio cessauerit et eger affirmet se neq ebullitionē: neq calorē
sentire: et tūc plumaceoli de stupa vel coto in succis frigidis
infusi et aliquātulum expsi loco superponant: et ante qz cale
fiant remouent. et sic multoties iteret. Succū aut ad hoc cō
ueniētes sunt succus solatri nenusaris iusgami lactuce plan
taginis mādragore sempuue et silum et pōt ex dictis succis
fieri embrocatio epitima vel emplm. et hoc emplm dī ēē bo
nū. R. folia solatri et folia iusgami ana. M. i. pterant optie
et incorporent cū farina ordei et aceto et duob? vitellis ouo/
rū et actu frigidū supponat. Cū dicit Aui. 7. fortasse accidit
sincopis. dicit qdā. s. ex vī nimio fridoꝝ. aliq dicit ex nimio
fluxu sanguis. aliq dicit ex timore et cogitatioe ad periculū
sequēs ad fluxū: et a qdā qdā fuerit retinet p eā fluxus san
guinis: qñ in sincopi sit retractio sanguis ad cor: et nō descē
dit ad locū vulneris vñ fluit. Quidā dicit q ex nimio fluxu
sanguis facies ifirmi dealbat et exanguis apparet. deide se/
quit sincopis cessante sincopi infirmo cibato. rursus regna
tur: cūq regnerat in aliqua notabili quātitate ad venā ex
qua fluere pfueuerat fluxerit excitato calore: itē in ea ebul
lit vñ et fluxus redit imoderatus vñ et sincopizat: et sic aliqñ
ita succedit vt fluxus iste piodicus fiat. et tūc periodic? esse/
ctus nō nisi cū magna difficultate curat. Et melior cura ei?
est cū ligatura cōpimēte que diu sup loco dimittat. et cū ad
cōsūptionē fridoꝝ ebullitionē in sanguine fieri prohibentiū.
C Per transmissum insup sanguis pellit ad diuersum: de q
dicit Sal. vbi. s. q fluxus sanguis cessat vino pōtico et oib?
stipticis medicis: qñ sunt que mēbrū cōfortāt cōfortatū aut
ad se fluētē repellit mām. C De diuersioe aut sanguis ad op
positū sine alio exitu. dicit Aui. q facere talē diuersionē est
nocere membro. s. ad qd sit diuersio: qz siue attractio fiat ad
ipm cū fricatione seu ligatione seu strictione. i. cōpessioe seu
vētoza siue medicis multū calidis infer ei nocumētū et al
teratiois et doloris. C Et sciēdū est q attractio ad diuersū
nō dī fieri ad qdāq mēbrū: qz siue sit oppositum: s. solū ad
mēbrū cōicantiā et colligantiā hñs cū mēbro a quo qñ dī
uersio: et cū hoc ēē nō ad qdāq tales: s. ad id cū hoc qd hēat
cōicationē et colligantiā cū eo est situatū in opposito illius
s. vñā diametrū tñ. Qñ dicit Aui. opz vt sit mēbrū cōicās.
als. sicut mēbrū cōicari positū ex mēbro cognito. i. ex mēbro
a q fluit sanguis sup extremitatē lineē vñā pūnitatis inter

ea ambo cū lōgitudine et p vel latitudine. dicit. eligi de di
ueritate in situ lōgitudis et latitudis qdāq mēbrū est lon
ginquū. s. magis dimittat q est ppinquū. i. mēbro a q qñ
diuersio sicut sit. i. sicut dimittit in duob? laterib? capitis. s.
q qñ ex altero eorū fluit sanguis nō fiat diuersio ad alterū qz
uis ibi oppositio i latitudine: et hoc iō qz nimis est ppinquū
et sic dimittit in duob? laterib? man? . i. vñā: vt q sit attra
ctio ad manū fluētē sanguis ex adiutorio: qz qzuis opponat
ei fm lōgitudine opposita est nimis ppinquū: et est ppinquior
illa ex q oz timeri nocumētū pletū. s. maioris attractionis
ad locū a q qñ dī diuersio qz sit illud qd diuertit. C Et docēs
Aui. facere qdā modos diuersionū. dicit. opz vt fiat extētio
et fricatio et alia filia diuertētia assidue ex eo q est ppinquus
mēbro scō: deide descēdat ab eo qd dcm dīn? exposuit sic.
fiat ex eo et in eo mēbro qd est ppinquū mēbro scō a mēbro
valde distanti a mēbro a q fluit sanguis dispōne vñā dīame
tri. et hoc in pñ diuersiois. i. post pñ diuersiois descēdat ab
eo. s. ad mēbrū qd est ppinquū mēbro a q fluit sanguis qz sit
illud in quo icepti diuersionē faciēta q fiat i mēbro nō sic
remoto: et sic gradatiz descēdat ad aliud. s. adhuc min? ab il
lo remotū: ita q dīn? voluit q in diuertēdo p fricationē et
alia filia debeam? icipere a mēbro magis distanti et gradatim
tēdere ad min? distans: quā expōne multū dānat: eo q intētio
auctoꝝ est q diuersio icipiat a supiori et pcedat descēdendo
ad inferi? . v. g. si volum? diuertere a capite ad pedē pri? pone
mus diuertes in natib? postea in cora: deide in crure et vlti
mo in pedē: et si volum? a capite ad manū pri? ponemus
diuertes in humero: deide i adiutorio: et deide in brachio et
tādē in manu. Et sic isti volūt q p mēbrū fm Aui. intellexit
de mēbris ad q oz fieri diuersio: qd est min? remotū a mē
bro a q qñ dī diuersio vbi voluit oppm. C Notat q stāte p
lectoria magna diuersio ad vñā diametrū nō ē conueniēs i pñ:
imo opz q fiat ad duas diametros: deide deueniat ad vñā:
alī diuersio pay pferet mēbro: a q qñ ipa nā stāte pleni
tudine multa in pñ diuersio oz fieri ad lōginq: in pcessu vō
plenitudine diminuta fieri p ad ppinquū. C Et scias q diuer
sio sine exitu in fluxu sanguis puo et de venis puls. In ma
gno vō et de venis magnis nō est sufficiens: sed requir diuer
sio tūc cū exitu. vñ dicit. A. nō opz vt expectet in disruptiōi
bus arteriaꝝ: et eis silū: et venaz magnaz dcm artificii suf
ficiēs et adiunās in retinēdo fluxū sanguis: imo sup. s. necia
alia remedia et pēcipue diuersio cū exitu: qz hoc artificium
sit adiunās: et iō qdā exponūt nō oz q hoc artificii sit suffi
ciēs: et p s. est adiunās. C De mō aut diuersiois cū alio exi
tu de flōmia: et sibi silib? vt scarificatione scalpellatioe sangui
sugaz appositioe medicinaꝝ siue emoroydaz puocatione
factis ex latere cōicāte lōgino. dicit. A. file est iudiciū. s.
oz pñ fieri diuersio q sit sine alio exitu: et est et file qz non
semp est sufficiens in fluxu sanguis ex arterijs vel alijs venis
magnis absq alijs auxilijs: qzuis semp sit adiunās. Ampli?
de diuersioe dcm est i sermōe 3. in p. cap. C Ampli? flux?
sanguis aliqñ restringit medicis illud opantib? cū ppieta
te: de qb? est cū sumit vna apes viuēs et inuoluat linteos et li
gat supra mēbrū ex q fluit sanguis. Et ex eis est lapis dicit?
diaper retētus in manu eundē lateris a q fluit sanguis aut
suspensus supra ipm mēbrū ex q emanat. et ex eis est aq siue
succ? ozimi maioris. et aq siue succ? mentes: succ? stercois a
ni siue porci siue eg euz altero eorū infundit loc? a quo fluit
sanguis. et dicunt et alia vt sūt pcatatioes et carēcteres et de/
signatioes cū ppo sanguis factas i restrictione flux? ei? pferre.
C Qz cura pñt p potiois nō suffecerit ad istūz chyrurgi
cū recurrēdū ē. Opas at chyrurgie i restrictione sang. trib?
modis. s. venā vel arteriā torquēdo vel ligādo ipsaz icidēdo
vel vīdo: et iste opatioes maxie necie sūt in fluxu arterie vel
vene magne. et ppe q pfunda fuerit nō superficialis et oēs isti
modi ad opilationē orificij reducunt. C De ipletionē torfio
nis vene. dicit Sal. vbi supra eleua venā vñ arteriā de pfūdo

Syncope
cōfert flu
xū sangu
nis.

al's cū
appo
sitiōe.
Diuersio
sine exitu
alio qñ
pferat et a
q mēbro i
cipi deat
ppinquo
icē. vel re
moto.

Bene vel
arterie li
gatio.

Bene vel
arterie in
vñā.

Debet
ne sūgu
is a p
pūit.

Cura p
chyrur
giam.

Bene vel
arterie
torfio.

ad sup̄ficiē cū vncino trahēdo ipsas et tracta torqueas paulu-
lū. i. p̄p̄: et si sanguis p̄ vene torturā restringi videat̄ et vena
nō sit ex pulsantib⁹. sup̄. vel nō ex pulsantib⁹ magnis poterit
sanguinē absq̄ ligamēto retinere cū q̄busdā medicis sanguinez
restringētib⁹ q̄b⁹ laudabilior est: q̄ ē viscosa et colatua. i. cō-
glutinatua. Si vō dixit Gal. vena fuerit de pulsantib⁹. sup̄.
aut de nō pulsantib⁹ magnis: q̄nq̄ dixit ipse. aliq̄n cohibe-
mur ligare venas: et nō sit pulsans si magna sit: tūc sanguis nō
poterit restringi nisi duob⁹ modis. s. aut forti ligamēto: aut li-
gamēto cū incisioe venā p̄ mediū sepante. C De mō at ligādū
eā. dixit ipse. liget̄ vena in duob⁹ locis aliq̄d spatii inter se ha-
bētib⁹ in quo spatium sit forā p̄ q̄d fluit sanguis vt mediā-
te ligatura str̄ingēte ad officii illd sanguis fluere nequeat.
C Dixit. A. in ligatiōe vene o3 vt obseruet̄ cap⁹ vnu. i. canō
vnu p̄stet in cōsideratiōe ligādē f3 q̄ ad ipsas puenit sanguis
a p̄n suo. s. corde v̄l ep̄: an ab ipso p̄n⁹ et ab alio ramo q̄ i-
ficat̄ ipsas et portat sibi sanguinē. nā si solū a p̄n suo: tūc suf-
ficiat ligatura vna. s. phibēs eis sanguinē aduenire ex p̄n suo:
et o3 fieri sup̄ officii vene aptū ex pte q̄ ē vsus p̄n⁹. Si autē
a p̄n⁹ et alio ramo: tūc necie sūt ligature due. s. vna ex pte p̄n-
cipij: et alia ex pte ramij: vt phibeat̄ ex oi pte sanguis aduē:
itaq̄ dixit. A. obserua qm̄ fortasse arteria nō est vena duarū
q̄ p̄nuant̄ cordi. i. q̄ sūt ppe comita vt cū strixeris eā inue-
neris ipsas firmas: imo ē artia duorū latep. s. recipiēs sanguinē
a duob⁹ laterib⁹. s. a p̄n suo: et ē ramo alterius arterie cōri-
nuato: et adducēte ad eā sanguinē p̄ter viā. i. p̄ aliā viā quā
descripsi. al̄s. strixisti. s. p̄ stricturā et ligaturā tuā quā feci-
sti ex pte p̄ncipij ei⁹. q̄re idiges tūc duab⁹ stricturis. i. duab⁹
ligaturis stringentib⁹: et dixit itē. A. anq̄ liges et stringas
op3 vt cognoscas pte vene q̄ est vsus p̄n⁹ eius. et hoc id qm̄
in q̄busdā locis corpis p̄ncipiū vene est iferi⁹ sicut in collo et
oib⁹ p̄tib⁹ sup̄ cor et epar et in q̄busdā locis est sup̄ior sicut
in corā et pede et brachio et manu et oib⁹ et p̄tib⁹ q̄ sunt sub
corde et ep̄. et postq̄ tu cognoueris pte vene: tunc admistra
in ea ligaturā et stringe. ligat̄ at cū filo de serico acu mediāte
sub vena mittat̄ et ex alia pte deducit̄: et tūc duab⁹ extremi-
tatib⁹ fili decēter nodat̄ et scā ligatura decēti medicā carnis
gūatua supponat̄ vt caro sup̄ officium vene gūet̄. C Qz si
neq̄ ligatura suffecerit et sanguis p̄ter fluat aut timeat̄ q̄ nō
sufficit. tūc vena incidēda ē. Alit̄ Raf. 13. p̄ti. dico q̄ quoties
dubitū fuerit in fluxu sanguis statim scā ligatiōe vena incidat̄
ait. n. dixit ipse Gal. 8. ca. artis anatomie incisio vene facta p̄
latitudinē incidit fluxū sang. oīno si loc⁹ fuerit carnos⁹ abūdā-
tis sanguis: qm̄ vena recolligit̄ et illa caro tūc p̄iūcta cū vna
et pte et cū pte altera erit i cooptoriū ad defēdēdū ne sanguis
fluat. Sz si loc⁹ fuerit nud⁹ de carne vtilitas in eo erit. modū
ca. C Et dixit Gal. in eodē. s. de ige. san. fm̄ p̄m p̄ latitudi-
nē venā incide: imo sem̄ si p̄ hāc viā volum⁹ sistere san-
guinē: et hoc facim⁹ dixit ipse cū vena nō pulsans. sup̄. q̄ aut
pulsans ab iferori recto tramite ascēdit et maxie p̄ loca stric-
ta aut nobilissimō mēbro i q̄b⁹ vbi. S. inuit tres p̄ditiones
attēdēdas in vena q̄ o3 icidi. P̄sa est q̄ illa p̄cedat f3 recti-
tudinē corpis et nō p̄ obliquū qm̄ qm̄ vena p̄ rectū icēdit. tūc
est apta vt ab ipa egrediat̄ sup̄ abūdātē sanguis et ois liquor
liber⁹ exit et forti cū fluit p̄ venā rectā q̄ p̄ obliquā. vt ergo
illi sup̄fluo fluxui succurrat̄ vena incidēda erit. Scda p̄ditio
q̄ vena trāseat p̄ loca stricta. s. vt sit appodiata carni ad hoc
vt eā incisa nō hñte q̄ opilet̄ flux⁹ vehemētior seq̄ret̄. Tertia
p̄ditio vt illa vena sit in mēbro nobili. nā nobilitas mēbri in-
dicat de eius incisioe p̄p̄ suspitionē q̄ hñt ex sup̄fluo sanguis
fluxu de mēbro nobili. Et reddēs Gal. cām. q̄re vena in tali
fluxu incidēda est dixit qm̄ si p̄ mediū incidat̄ vna q̄q̄ pars
incisa corrugat̄ et ericcat̄ et a corpe q̄d sup̄ eas. s. p̄res icifas
est. s. a carne circumstāte cooperiet̄ et sic fluxus restringitur.
C Deinde dixit Gal. q̄ ad incisioe vene faciēdū bonus esset
vt ptes incise. i. incidēde vena certe fixa liget̄ hoc mō. s. vt li-
get̄ in duob⁹ locis aliq̄d spatii inter se hñtib⁹. Et deinde in-

ter illud spaciū abscindat̄. Et subdit hēc. s. ligatio et abscisio
faciēda sunt in fundamēto vene q̄ p̄z pillud q̄d ipse subdit
indicās q̄d intellexit p̄ fundamētū vene: q̄ lra culpa trāllato-
ris nō est bōa: qm̄ o3 esse medicina. s. nō sūt faciēde in funda-
mēto vene q̄ fm̄ epar et cor est. s. venā chilis vel arteriā ador-
ti: et manifestū est nullā hāc duarū esse incidēdā: qm̄ ad cū-
iufcūq̄ earū incisioe sequeret̄ morz velociter: et dixit ipse in
superiori pte manū et pedū et in ceteris locis corporis illis
tilibus faciēdū est. C Dixit. A. de regimine incisiois vene
est vt puenias ad exēndū venaz de p̄fundo ad sup̄ficiem
cū vncino: et ē cū incisioe pauce carnis q̄ velat̄ eā et occul-
tat ipsam: et postquā extraxeris o3 fieri incisio. Deinde dixit
Aui. inuolue eam dicūt quidā. i. circūuolue ei p̄anos lineos
et postea admistra medicinas sanguinē restringētes. Alij
dicūt inuolue. i. torque eā: vt sup̄a dictū est. Et deinde adm-
nistra ei medicinas restringētes. Et si hoc sufficit bene. si nō.
tūc. sup̄. liga eā. multoties. n. ligatura sufficit: et nō est neces-
saria incisio vene. C Dixit. A. si fuerit vena pulsantis. s. par-
ua aut nō pulsantis tūc meli⁹ erit vt veles eā. i. liges eā filis
lini. Verūtm̄ p̄o q̄ multoties eleuat̄ sanguis eius. i. remo-
uet̄ flux⁹ eius absq̄ hoc q̄ fiat incisio eius: et cū feceris illud
s. ligaturā vene et annexeris ei medicinas. s. restringētes: tūc
dimitte ligaturā vsq̄ ad tertiu diem et quartū: q̄ si tunc cum
solueris videris medicinā glutinationē faciēte quā oīno: et pone
suisti et adherēt loco eius: tūc nō eradicēs eā oīno: et pone
in circuitu ipsius de gñe eius aliq̄d q̄d mādēfaciat ipm̄ pa-
rūper: et si accidat fluxus sanguinis ex seip̄a qm̄ tu auferis
illud q̄d est sup̄ ips. s. ligaturā: tūc tene q̄d est in via itineris:
et est. s. in pte a qua fluit sanguis et preme pressioe eoz quā sit
securitas de sanguis saltu et radica illud. i. restringe sangui-
nem illū cū alio. s. modo ponēdo sup̄ ipm̄ medicamē restrin-
gens: et si nō suffecerit cura ista: tūc incidat̄ vena in medio li-
gaturay. C Dixit Aui. si restrictio sanguis q̄nq̄ p̄p̄ea q̄
caro coartat locū si incidat̄ in latitudine et suspēdat̄ et retra-
hat̄ ad duo latera in p̄ima vice: q̄re claudit sup̄ ea caro ex la-
tere ex quo currit. Verūtm̄ dixit Aui. nō sit hoc nisi in loco
carnoso. et dixit. multoties necessariū est incidere ramum ex
tremitatis vene vt sit introitus. i. retractio in p̄fuditate eius
vehementior: deinde ponant̄ desup̄ medicie. C Dixit Aui.
4. colliget. aliq̄n predicta oia remedia esse vidēt̄ insufficiē-
tia: et maxime p̄tingit hoc in ruptura arterie. quare arteriā
tunc necessariū est incidere finaliter. al̄s. sicut arteriā. habita-
tū prius cautela vt prius liges stringēdo fortiter caput ar-
terie vel vene q̄ est versus cor et post incide. C Dixit Auctor
cōpēdij. si superior cura nō suffecerit incide venā: maxime si
magna est vel arteria: et ad hoc faciēdū si vulnus magnum
nō est cū ferro dilata et extrabe venā et arteriam cū vno vnci-
no et totā carnē super eā existentē excoria: deinde bis vel ter
cū manu tua eā torque. q̄ si hoc ad sistendū sanguinē suffice-
re videris pone desuper medicinā eā ligans. si vero hoc op⁹
nō sufficiat liga vtrāq̄ extremitatē cū tenuissimo filo serico:
et maxime extremitatē cordi vel epati p̄tinentes. aliq̄n enim
sufficit vt illa sola ligetur: deinde pone desuper medicinam.
q̄ si nec hoc p̄ficiū faciat venā incide. C Dixit Raf. 13. p̄ti.
vena incisa velociter p̄cede ad gūationem carnis in vulnere
anteq̄ cadat ligatio de venaz: qm̄ nisi velociter gūet̄ caro cir-
ca locū rasure vene pulsue remanebit penes rupturā illam
spaciositas vacua et accidit in loco moribus qui appellatur
embozimasque est eminētia sanguinis leuis tactus habens
in se sanguinē imixtum cū sanguine vene pulsue: q̄d vitium
appellat̄ aliqui matrē sanguinis cui fiet capitulum speciale.
C Dixit Gal. 9. ca. artis anatomie: et ponit. 13. p̄ti. sanguis
emittit̄ ex aliqua incisioe facta in arterijs partis exte-
ris et cranei capitis inciditur et restringitur leui adiutorio si li-
get̄. Et Raf. ait. dico sicut. Et dixit Raf. dico si videris ve-
nā nō pulsantē postq̄ ligata est cum filo q̄d cū superponis ei
manus ex pte cordis pulsū reddere noscas: q̄d cōtinuatur

Bene vel
arterie co
bustio cu
cauterio
accutur.

et ea arteria ex pte superiori. Un ligam ipas ex vtracq pte. q si
mitigat pulsus ex vna ligatiōe scā ex pte cordis illa sola iussit
ciat curationi. **De cōbustione aut vene.** dixit Arist. primo
pbleumati. pbleumate. 13. vt ere opz vt cadat. i. supueniat
escara in loco fluxus sanguis vt rōne escare in loco gñate flu
xus retineat. **Dixit Alb.** si medicine nō ptulerūt aut inci
dere venā nō fuerat possibile locus cōburat opz tñ vt cau
teriu quo sit cōbustio sit valde ignitū z vebemēter rubet: z
hoc iō vt escara grossam z pfundā faciat ne cito cadat: sicut
etiā dictū est supra de escara a medicina caustica gñata. Et
dixit Alb. sūmo ope cauendū est ne supra neruum ponatur.
Dixit Auctor cōpēdij. ignē desup pone: hoc tñ nō nisi qñ
supiora nō ptulerint opare. venā enim extrahere ligare z in
cidere securus est qñ ignē ponere: q venā incisa vtracq eius
extremitas corrugat z in medio: q vitiū restat ne caro gñe
tur: vñ sanguis phibetur absq vlla molestatione. **Dixit**
Alb. in incisione arterie ppera cū manu tua z pone sup oxi
ciū arterie digitū tuū indicē z stringe eū multū donec obse
sus sit sanguis sub digito tuo z nō egrediat ex eo aliqd: dei
de pone in igne cauteria plura oliuaria magna z parua do
nec igneant valde. Deinde accipe ex eis vnū magnū vel puū
fm vulnus z locū in quo disrupa est arteria z pone ipsum
sup ipsam: postq tu remoues digitū tuū festināter z tene
cauteriū donec abscindat sanguis. q si expellat sanguis qñ
tu eleuas digitū z extinguat cauteriū: tūc accipe cauterium
aliud festināter z appone z nō cesses facere illud vnū ponen
do post aliud donec abscindat sanguis: tñ caue ne cōburas
neruū q est illic z cadat sup infirmū malitia alia. **Dixit tñ**
Auer. vbi. s. nō laudat cauteriū: nisi qñ fluxus sanguis fue
rit pp corrosionē vene: q tūc cauteriū suppositū est loco rei
q cām remouet corrosionē faciēt. **Qz** si cū vulnere cum
quo pūctus est fluxus sanguinis superfluous pūgat ēt apā
tūc cura fluxus sanguinis pp apā in multis ipedit. **Dixit**
Auic. opz vt scias q qñ associat vulnere apā cū qñitate plu
rima sanguis: nō est possibile ligare. s. venā cū filio: vel etiā
ligare locū cū filis. i. fascijs ligatura phibēte fluxū: neq est
possibile intromittere licinia neq strictoria facere laboriosa
etenim si curatio fiat ex strictura aut fixura. i. ligatura ligatē
venā fixā: aut ppinquitate medicine. s. faciētis dolorē ē ma
la valde: z hoc qz dolor exacuit humore z auget apā z fluxū
imo dixit ipse. nō est possibile tūc nisi administrare glutina
tionē z stipticitatē z stupefactionē. i. infrigidationē z ipsiss
ationē sanguis. qre dixit ipse. in pdicto casu. nō iuuant cū ap
pensione z suspēione. s. vene que fit qñ vt dcm est volum? eā
torquere ligare vel incidere: z hoc erit scz appensione z suspē
ione nō iuuat in dispōne epatis. als. apatis z doloris: s3 fit
ex eis facilis pcessio sanguis ad locū z exterius exitus eius.
Et dixit Aui. cu3 phibent due intēiones appensionis z
suspensionis vene pp apā z dolorē: tunc declina ad leuiorem
s. modū aliarū curationū fluxus sanguinis: cū qua nō sit ad
ditio in apate vel dolore: z fiat talis curatio leuior fm illud
qd pñs est z ppinquius ad tolerādum: qz d3 fieri ita leuiter
vt faciliter tolerari possit: vel si probibent intēiones. s. gñā
les curatiue fluxus sanguinis: que vt supra patuit secundū
Aui. sunt sedatio doloris z ipsius phibitio z retētio fluxus
s. fieri imul: q vna impedit aliā. tūc declinet ad leuiorē eaz
fm illud qd pñs est z ppinquius ad tolerādū in dispōne z
illa cura leuior z melior erit ad retinēdū fluxū cum nō indu
cētibus dolore sicut cōglutinātibz z stipticātibz suprad
ctis. **De cura fluxus sanguinis ex venis vel arterijs mem
broz intrinsecorū in pcedētibz sermonibz** fm ppria loca
sufficiēter dcm est: curat ēt eisdē gñalibus intēionibz qbus
fluxus exterior. s. cū cessatiōe sanguinis a loco z opilatione
fixure: s3 pria. s. cessatio sanguinis ad locum eodē mō fieri z
impleri pōt vt in exteriori fluxu est dcm: sed opilatio fixure
nō pōt impleri nisi vnico mō. s. cū medicinis q sunt infrigidan
tes glutinātes z stipticātes. **Dixit n. Sal.** s. deinge. san. san.

Cura qñ
cū vulne
re a quo
fuit san
guis pū
git apā.

Cura flu
xus sa
guis exve
nis vel ar
terijs in
trinsecis.

guini exteriori vena manāti: qz nō possumus aliquo supra
dictorū modorū. imo nec aliquibus subuenire: ideo. o3 san
guinē vel ad opposita loca vel de loco ad locum. s. ppinquū
semouere z adducere: z opz medicis stipticis z refrigerati
uis pstringere: z hoc interius sūptis. subdit. tñ nō laudo q
apponat exterius sup mēbū de refrigeratiuis vel stipticis
pp sistere fluxum sanguinis ex vena interiori sicut medici ce
teri faciunt errantes: eo q sanguinem ad interiora corporis
remittunt: vnde interiora venarū replent: vnde additur ad
fluxum: q agitur ptra intensionē gñalem primam dictāz q
est sanguinē a loco semouere: vñ addit ad fluxum. noui enī
dixit ipse. quosdā sanguinē ex pulmone screantes qui cum
eorū pectora frigidis infrigidarentur nimius lesionis incur
rerunt: z sūt qdam aliī in stomaco refrigerati nimis lesi: sic
etiā sanguine de naribus fluente caput refrigerare multo
tiens nocet. vidi enim duos qui patiebantur fluxum sangui
nis de naribus nocumētū passos fuisse ex infrigidatione sa
cta in capite. Et ideo dixit Sal. predico tibi ne absolute isfri
gides circūstātia fluxū sanguis. neq ēt infinite: neq in oi tē
pore: sed factis diuersionibz z mutato iā sanguine de loco ad
aliū locū. Et dixit Sal. opz inuestigare diuersorū mēbrozū
intrinsecorū a qb? fuit pprietatē z ppositionē: qñ fm hanc
rōnē alia fiēda sūt auxilia in vulua alia in grossis intestinis
alia in vesica. Et sic de alijs mēbris. Et iō dixit ipse z ponit.
13. pti. Medicus sup sedere d3 z inspicere d3 in fili huius lo
ci q cura erit salubrior z remotior a fallacia z opari illā que
opposita erit z melior. **Notat tñ** qdā q in admistratiōe
medicinaz stipticaz opz phiderare dispōnes mēbrozū ne eis
ledant: quapp sanguis cū restrict? fuerit ab eis est dehistēdū.
Scias itaq qz vter stipticus z viscera opilata vel inflata z
spūalia mēbra arida z totius corporis siccitas z macredo
phibēt exhibitionē medicinaz stipticaz. **Qz** si contingat
sanguinē ex vulnere interiori nō extra fluere succus nepite
egro ad bibēdū de? qñ sanguinē p vulnus excludit. q si cō
tingat sanguinē interi? coagulari hāt remedia ad sanguine
coagulatū dissoluēdū: q dicta sunt in sermonibz pcedētibz.
Et de dissoluētibus sanguinē coagulatū in corpore est bdel
liū sūptū cū acori z cimini puluerizatū z bibita cum aqua
decoctionis semis apij sanguinē coagulatū dissoluit z per
vinā educit. **Dixit Alb.** si accidat alicui illud. s. ruptura
arterie vel vene magne: z nō sit ibi medicus pñs neq medi
cina. sup. aut si sit pñs medicus: s3 nō medicina tūc incipias
cū positioe digitū indicis sup orificiū eius. Et cum cōstrictio
ne eius valde donec obseusus sanguinis a superiori pte vul
neris z digitus nō remoueat sed fundat desuper ipm aqua
frigida vebemēter. Et facias semp donec cōgelet sanguis z
inspisset z abscindat. interiz phidera de eis qbus indiget
ex cauterio vel medicina. Ex dictis pz que sit spālis cura flu
xus sanguis sequētis ad rupturā vene vel ad corrosionem.
De cura aut flux? eius p sudationē. Dixit Sal. eodem. s.
deinge. san. passio que dicis desudatio sanguinis palā itel
ligimus qz frigidis z stipticis medicinis indigeat. **Au**
ctor cōpēdij. sanguis desudatio curet cū refrigeratiuis z sti
pticis z oibus ingrossantibz sanguinem cibis vel medicis
stipticis vel viscosis. z dixit. multos sudores i toto corpe pa
ti: quoz corpora sanguineū sudore emittēbāt: qz defectio z
angustia sequebant. neq cū alio curati sunt nisi. cū potu aq
frigide z suctione in ea. Et si cū boz fluxu. fuerit subtilitas
sanguinis: tūc dixit Sal. vbi. s. curet cū ingrossantibz ipm.
Dixit Sale. in de simplici medicina. s. qz fabe excorticate
diuise per mediū ipsaz: qz fm lōgitudine earū z pars media
sup loco de quo remouet sanguisuga incidit fluxū sanguis
factū per ea. Et Raf. in diuisionibus hoc idem affirmat di
cens. fluxus sanguinis qui est ex sanguifugis abscindit cū
sup ipm inuiscat fabe medietas ipsa tñ cum digito vel liga
tura tādū tenenda donec inuiscetur z bereat z p se firmiter
stet. Et nō d3 amoueri donec p se cadat: z sit securitas q non

Exdi
ne cyb
lites
dissolu
tes s3
neqz
retēti
vulnus

Cura
xus flu
nis ex
nec
dicitur
medicū

Cura
xus flu
p vena
notū

Cura
xus flu
factū
gūguis

fluat. aut dixit Raf. puluerizet desup puluis molēdini. aut i frigidet cū niue. Et de restringētibz ipm est albū oī mixtū cū subtilissimo puluere boll ar. vel terre sigillate z supponit cū tela araneaz: q̄ scā est mētio de incisioe vene p̄ latitudinē. Quidā iā negauerūt illud fieri: eo q̄ mēbrū ad qd arteria in cū nō poterit venire cū nō p̄solident extrema eius: nō pote rit ad illud mēbrū deferrī a corde spūs vitalis: q̄ est delator vite ad spm̄: z sūr incisa vena cū nō p̄solidet nō poterit mēbrū ad qd illa vena dirigebat nutriti cū nō possit ei deferri sanguis z spūs nālis ab epate. Verū tñ incisa vena vel arte ria p̄mediū fm̄ latitudinē z nō p̄glutinata mēbrū ad quod dirigitur potest viuere z nutriti: z hoc mediantibus ramis aliarum venarum z arteriarum delatis ad ipsum.

De solutione continuitatis in venis z arterijs propter vlee ra corrodentia. Ca. xxxiiij.

Liquando accidit in cute vel carne vlcera: z pp̄ie corrosiua que corrodēdo perueniunt ad hoc vt distrūpāt p̄tinuitatē venarū vlc̄ arteriarū: quare emanat ab eis sanguis paulatim: de quarū cura locut⁹ est Sal. 3. de ing. sani. z dixit. si vulnera sint in venis exterioribus nō pulsantibus: necesse est vt curent cū medicinis que vulneribus q̄ in carne sunt profunt: z ratio est: qz iste vene cōicant cum carne in modo substātie: qz sunt satis molles z cōicant in modo p̄p̄ionis: qz declinant ad calidū z humidū. Verum qz in modo sbe sunt aliquantū sicciiores carne: z in modo p̄p̄ionis declinant versus siccitate: ideo dicit. q̄ me dicine curātes vlcera harum venarū intantū debēt esse sicciiores medicinis vlc̄ carne in quātū iste vene excedūt carnē in siccitate. in alijs at curant sicut illa siue sint simplicia siue cōposita. Et loquēs Sal. in speciali de cura vulneris ve narū cōpositi. Dixit. q̄ si fuerit cōpositū cū carne eius. s. corz humonibz rasurā faciētibus: tūc ea curat cū eis q̄ dicta sunt superius valere in vulneribus q̄ sunt a fili cā in carne. Si vō fuerit cōpositū cū morbo diminutiōis. s. cum dep̄ditione sbe venarū eodē mō sūr curat. dixit Sal. sicut vulnus q̄ diminutiōe sbe carnis in ipsa eueniēs. z dixit. q̄ p̄sūt eisdē medici nis curant vlcera arteriarū. Medicine. n. oīum venarū. s. pul suarū z nō pulsuarū eiusdē sp̄ei sūt: z nō differūt: nisi qz me dicinā arteriarū fortiorē esse opz intantum in quātū arterie non pulsantibus venis sicciiores z duriores sunt.

De vulneribus neruoy z chorday in generali. Ca. xxxv.

Eruis z tenantibus siue chordis accidit q̄nc̄ solutio continuitatis q̄ q̄nc̄ est simplex: vnus numeri: q̄nc̄ est cōposita que est multiplex solutio: z q̄ est simplex tribus modis euenire pōt. Uno modo fm̄ longitudi nem z vocat̄ fixura. Scdo modo fm̄ latitudinē z vocat̄ in cūo siue separatio: z est duplex vna que totum neruum vel tenantē separat z incidit: z altera que non totū separat: sed partem: puta quadratē vel trientē vel medietatem aut plus. Tercio fm̄ p̄funditatem: z vocat̄ punctura. Pro his mo dis. dixit Aui. oē vulnus: scz simplex qd fit in neruis aut est pūctura aut sc̄sio. Et sc̄sio aut fit in lōgitudine aut latitu dine: z q̄nc̄ accidit solutio continuitatis cōposita: scz mul tipler que vocat̄ attritio siue p̄fusio neruoy vel chordarū: in qua multe cōiungunt cōtinuitatis solutiones. Et sc̄sio sūra qdem. i. vulnus eueniens neruo siue chorde. Dixit. A. aut est cū detectione ipsius: ita q̄ manifeste apparet visui cō prehendi Dixit Sal. 2. catagenis. z ponitur. 13. p̄fū. maior pars horū vulnerū accidit in vola vtriusqz manus. Et No tant q̄ q̄nc̄ solutio p̄tinuitatis dicatur cōposita esse eo q̄ diuerfas habeat intētiōes curatiuas a solutiōe carnis sim plicium curatio solutionis ossis fiat per pozī sarcoidis ge nerationem z per pp̄iam ossis s̄bam. Et curatio solutionis carnis fiat per carnis generationem: tamen vulnera in ner uis z chordis euenientia dicuntur esse simplicia etia: q̄nc̄

non possint vulnerari absqz vulnere carnis illis superposi te: z hoc ideo qz intētiōes curatiue nō diuerificant: tā. n. carnis solute qz nerui: qz etiam chorde intentio curatiua est vnio per pp̄iam s̄bam. etenim neruus z chorde vnibiles sunt per pp̄iam s̄bam de se. cū enim os qd in corpore inolle sit vnibile per pp̄iā s̄bam: z tñ in ipso corpore sit multo du rius neruo z chorde: multo magis z ipse erunt vnibiles. Et q̄nc̄ neruus fm̄ locū in totū incisus fm̄ plm̄ non vniatur non est hoc ex defectu sbe nerui q̄ de se non sit vnibilis: s̄ qz ambo extrema eius retrahunt z a seinuicē elongant: s̄o fm̄ plm̄ nō vniunt: qz ad hoc vt vnio fiat: vt supra patuit: opz extrema p̄iūcta seruari mō q̄nc̄ extrema nerui z chorde sit possibile p̄iūgi: tñ ea p̄iūcta seruari: aut est impossibile aut valde difficile: quare raro valde p̄iūgit neruū p̄ latū fm̄ to tū incisum fm̄ primā intētiōē vniri z solidari: s̄ fm̄ sc̄daz intētiōē. s. mediāte carne iter extrema orta solidat z vniunt.

Accitua subsequētia vulnera neruoy: qdā sunt difficilia valde: z qdā min⁹. Et difficilia valde sūt spasm⁹ p̄mixtio rō nis dolor vehemēs z pulsatio. Dixit. A. q̄rti q̄rta neruis accidit pp̄ vehemētiā sensus eoy z p̄tinuationē suā cū cere bro ex vulneribz dolores vehemētes valde z lesiones valde magne: s̄c̄ spasm⁹ z p̄mixtio rōnis. Et subdit. multoties p̄ ducūt vulnera eoy ad spasmū absqz aīcessiōe lesiōis p̄aue i. doloris vehemētis seu ap̄atis. Et Sal. dixit. 6. de ing. sa ni. ad pūcturā nerui sequit̄ dolor vehemēs. i. pulsatio qdā tumor ap̄osus z spasm⁹ p̄ns. ap̄a. z assignās cās hāz inuit eas fore duas in gñe. s. forte sensum nerui z plenitudinē cor poris in q̄to vel q̄li vel vtroqz: pp̄ nimīū eniz sensum nerui vulnerati sequit̄ in loco dolor vehemēs valde: z ad vehemē tē dolorē trahit mā ad locū: z maxime i corpore repleto z mā tracta ad locū ap̄at ipm̄ z replet: z ad ap̄a z repletionē ner ui sequit̄ spasm⁹: q̄nc̄ vt dixit. Aui. aliqñ sequat̄ spasmus absqz vehemēti dolore z absqz ap̄ate. Notāt. n. spasmū i vul neribus neruoy duplicē seq̄ posse p̄portionatū ad mām: z nō p̄portionatū ad ipsaz. Et p̄portionat⁹ qdē ad ipsā māz: tūc catur qñ mā ad locū deflues neruū ingredit̄ z replet ipz opilado vel ap̄ando: tunc aut talis repletio nerui aduenit apta adhuc cute vel carne supra ipsaz exiit z nō dū p̄solida ta: z tūc spasm⁹ ad talē repletionē supueniēs fm̄ plm̄ est p̄ti cularis illi neruo z lacerto ad quē dirigit̄: q̄ spasmus sit mā ista replētē z extēdētē neruū in latitudinē: vñ accidit vt decur tet eius lōgitudine aut talis repletio accidit nō apta cute: sed iā p̄solidata vel quolibet ofificio vulneris nerui obcecato z clauso. Et Sal. dixit tegni. q̄ spasm⁹ maxime accidit ex ob rurata cute. sup. vel ofificio vulneris nerui z raro aliter. mā n. i neruo p̄tēta nō hñs pp̄ clausiōē oficij trāspirationem ad exteri⁹ intrāspirata manēs corrūpit z in eruginē malam mutat z corrupta z malignata effecta mediante cōtinuitate nerui p̄ipz cerebro cōicat̄ aut cū p̄p̄a s̄ba aut cū malo vapo re aut ei⁹ mala q̄litate: q̄re ledit̄ cerebrū vehemēter. p̄cepta at̄ lesiōe magna cerebrū in se p̄hī vt ab ea fugiat z vt lesi⁹ expellat ad cui⁹ p̄ctionē sequit̄ p̄ctio in oibz neruis: cū oēs oziant̄ a cerebro imediate vel mediate: z sic spasm⁹ eueniēs eēt cōis toti. posset isup mā replēs dēā esse cā spasm⁹ vñs vel plm̄ neruoy vel p̄ticulariū: q̄nc̄ cerebri non fuerit cōicata mā aut vapor mal⁹ aut q̄litas mala maxime in corpore reple to: z hoc duobz modis. Uno mō qñ accideret i corpore dissol uī mās multā: vel pp̄ vehemētiā doloris: vel febrē supueniē tē liq̄faciētē mās in corpore: q̄ dissolute fluēt ad neruos vbi litatos ex dolore vel vulnere: z si tūc fluēt ad p̄m neruoy ac cidet spasm⁹ vñs. z si ad p̄m nuce accidet spasm⁹ a facie ife rius: z si ad aliā p̄tē nuce vñ ad p̄ncipia aliquoy neruoy ac cidet spasm⁹ sub illo loco nuce vel i neruis illis ad q̄ p̄m fluxerit. 2. qñ p̄tingeret mās ap̄antē neruū vulneratū subi to vñ paulatim p̄mutari ad originē oīuz neruoy vñ aliqz p̄lz: z ibi collocari z collocata replere z replentē replētā extēde re in latū z decurrere in longū: z sic cāre spasmū: sicut aliqñ

Accitua
p̄iūvulne
ra z pun
cturas ner
uorum.

Spasm⁹
duplex p̄
portiona
tus ad ma
teriam z nō
p̄portio
natus ad
materiā.

Paralis
e oleo pōt
vulnera
neruorū
qñō.

Permix
tio rōnis
quō pōt
tur vulne
ra neruo
rum.

Febre in
spasmo
bonāquō
intellr.

ptigit tumore vulneris subito delitescere: vlt ē paulatine stā
te tñ vulneris tumore nō ptigit p talē modū fieri. ait. n. Jpo.
In affo. Quibuscūq; tumores in vulnerib; appareāt nō val
de spasmanf; qñ nō sepe. Et spasm; ē nō ppositionat; ad
māz catur i neruo; vulnerib; pp vebemētia doloris neruo
se phēte vt refugiat ab eo z repellat qd ledit: z hic spasm; ē
fz plm est pticularis: qñuis aliqñ possit eē vltis ppatiēte ei ce
rebzo. Et ex dictis pz q nō solū pt puenire spasm; absq;
ancessioe lesiois prauē. fz ē p; cessationē ei; si adesset. s. aut
cōicatioe māei aut vaporis aut male q̄litas; ad cerebrū aut p
mutatioe māe aut defluēte mā ex repleto corpe ad neruos vlt
eoz originē. Dixit. n. A. n. fit i eis. s. qb; accidit spasm;. s. an
cessioe lesiois pūe: qñ illic. s. in loco vulneris sit āpa magnū.
i. repletio magna: z q sui pmutatioe vel aliq; dōz modoz fa
ciet spasmū absq; lesioe pua doloris vlt āpa. Et notāt q
qñuis auctores nō faciāt mētiōe de supuētū palyis ad vul
nera neruo; qd iō fecerūt: q; raro ptigit: z q; ē debil; piculi
respectu piculi ipasmū intm q si aliqñ ptingat eā subseq d; z
iter accntia min; difficilia nūerari: pā tñ aliqñ supuenit pt
z pticularis z vltis. z pticularis qdē trib; mōis. Uno qñ ac
cideret vt neru; platū fz totū icideret. tūc enī ē mēbra ad q
ille neru; dirigeat paliticabūt. Alio qñ mā intrās neruū
sic repleat eū z opilet vt in totū phibeat trāitū spūs aialis
ad mēbra illi inferiora: vñ palitica remanebūt. Tertio qñ
intrās neruū ibibit i ipso z mollificat ipz z reddit ipz incō
ueniēs insti; ad sensū z motū: vñ remanebūt mēbra ad q il
le neru; dirigeat sēu z motū puata. Vltis āt palyis ptinge
re pt aut ex defluxu māe dissolute i corpe ad originē neruo;
z silt opilate in totū vlt mollificatē: pt supuenire paralisis
plū neruo; siue pluriū pticulay imo vt dicūt. pt supuenire
spasm; vel palyis vni; lateris tñ reliq; nō exite lesio: imo pt
supuenire in vno latere palyis: z i alio spasm; fm diuerfos
mōdos deflux; māe z replōnis ipz. Permixtio rōis vul
neri nerui subsequit cōicata cerebro p pūnitatem nerui ad
ipm mala mā vaporosa siue fumosa calida z acuta erugino
sa calefaciēte z desiccāte cerebrū z pturbāte spm aiale in eoz
z tūc maxime sequit vulnera neruo; pmixtio rōnis qñ ad
ipsa pp febrē āpa vel dolorem consequē vigilia superflua.
Accntia vñ minus difficilia pntia vulnera neruo; dixit
A. sūt febres z āpata mltā eueniētia in mēbris vicinis z cir
cūstātib; extrinsec; z vigilie z sitis: z desiccatio ligue. Et
febris qdē facit; seqtur ad dolorem: ac ē ad āpa supueniēs illi
vulneri z ipsa qdē ē significatū mala signāns aut vebemētē
dolorē aut āpa magnū. Ad qñ vltēz timef de supuentū
spasmi: q si supueniret: tūc duo accntia seua pūcta z si
binuice i curatioe aduersātia fz plm. Attñ q; Jpo. i affo.
inuit oppositū. s. bonū esse febrē in spasmo fieri. Jō notāt q
febris in vulnere nerui pt puenire aut ex cā doloris z eoz q
ipz vuln; comitant; aut ex cāis alijs: aut pp aliquā mām in
alijs corpi ptib; putrefactā: z si ex cāis alijs: tūc ei; supuen
tus pt eē ad bonū: q; māz spasmū faciēte vel facturā oligerit
resoluit z psumit: z sic a tā scō spasmo liberat z a futuro pfer
uat. Si vñ ex cā vulneris z comitātū ipz tūc ei; supuet; est
mal; ppdictas cās. vñ ḡtelligi affo. inuēs bonū eē fieri febrē
in spasmo qñ febris z spasm; nō pseq; vñā z eādē egritudi
nē magnā z suspectā: q si sic pseq; eēt malū. Et i tali casu
A. febrē nūerant iter accntia mala pntia vuln; neruo;. Si
āt febris z spasm; nō pseq; eādē cām z radicē: tūc febris
pt eē ad bonū: vt inuit pfat;. Apata vñ multa i circuitū
vulneris sūt qñ mā multa pp dolorē vel cās aliā vt vebemē
tē calatē ad locū vulneris fluere q occuparet ē ptes vicinas
z āparet illas: q si āpauerit ptes extrinsecas signāf vñ in
de potētiō: ita vt expellat māz ad exteriora. Sitis āt z de
siccatio ligue z vigilie ppe accidūt qñ vulneris neruo; sup
uenerit feb. z ista accntia intm sūt mala i qñ febris quā ipa
comitāt ē malariō d eoz malitia iudicādū ē: sic d feb. dcm ē.
Et q; accntia difficilia supradicta maxie sequit pūcturā

nerui vlt corde pp stricturā ei; pp quā mā in neruo pūcto ag
gregata nō pt libere trāspirari neq; mā eruginosa i eo colle
cta libere expurgari: sic i alijs vulnerib; nerui iō ipa ē dete
rior z piculosior. Jō i pūctura nerui auctores ppe: z maxie
dixerūt. spasmū z alia seua accntia supuenire. Vñ ait Sal. in
tegni nerui vñ z tenōtis pūctura pp nimū: z q; cōicatioe
ad pma pticulā. s. cerebrū: pata ē puocare spasmū. Pp pū
cturā molestior z piculosior ē icisio adueniēs neruo fz latū
icōpleta nō i totū. Jpa. n. p pūcturā. dixit Sa. i teg. molestior
est z cito p illā spasmū adducēs: qñ ps mēbi icisio doloris
patit; qñ ad neruū trahit; z cōicat; pñ nerui nō icise nō idu
cēs in ea accidētia supradicta: vñ āpanf; z illa pte nō icisa me
diatē pt lesio cerebro cōicari z spasmū sicut z alia accidētia
difficilia seq. Ideo dixit Sal. q tumor z āpa incisi z nō incī
sum ptinet locū qd cā spasmū est. Post incisionē nerui fm
locū nō totalē in piculositate seqtur fixura nerui. i. icisio ad
ueniēs ei fm lōgū. ipsa enī cā est minoris doloris z minoris
attractiois mēti: tñ cū attrahit; pt ab ea fieri cōicatio cerebro
fz oēs villos nerui z multomin; piculosa ē incisio nerui ad
ueniēs ei fz latitudinē p totū: q; tūc nō remanet i ea loc; in
q possit mā ptineri: z si q ad ipm attrahit; hz viā liberā per
quā pt libere expurgari. Vñ nō pculcat; neq; putrescit neq;
est ei cōicatio ad cerebrū fz plm. Verūtū quo ad mēbz; ad
qd neru; ille dirigeat est magis alijs piculosa: qñ necessa
rio mēbz; illd amittit sensū z motū. Dixit Auer. colliger
7. si neru; ex trāuerso nō est ex toto incisus: tūc vulnus pi
culosius est q; si nerui incisio in lōgitudine traheret. bicen
s. in incisioe trāuersa nō totali est timor spasmū. supp. ibi aut
nō sic. Dixit Aui. vulnera cadētia fz lōgitudinē i neruis
saluioza sunt cadētibus fz latitudinē incōplete: eo q vill; sa
nus ledit vicinitate incisi z nocet pipsuz: z noet cerebro z
facit accidere spasmū z egritudines magnas. Et iō qñ timef
de spasmo z egritudinib; magnis: aut iā supuenerint: tunc
dixit. A. sit neciū abscindere neruū vulneratū vel punctū cū
totalitates fz lōgitudinē totalē suā. et enī ex ista totali icisio
ne puenit qes z separant; vel sedant; accntia mala. Dixit
Aui. q pñt sic vulneri neruo; est dispō: z idē iudiciū i vul
nerib; chorday z lacertoz z ppe in latere eoz. s. lacertoz;
z in extremitatib; ipsoz eueniēte vulnere. Nā si vuln; acci
dit in extremitate lacerti vñ pncipiuz: q d; caput lacerti:
tūc illud vuln; similit; in accntib; z difficilib; z nō difficil
bus vulneri nerui: z silt in oib; alijs dispōnib;. Et si accidit
in extremitate alia q d; finis lacerti siue cauda eius: tunc q;
inde oiz chorda vuln; illud in dispōnib; z accidētib; silt;
vulneri chorday. Jsta tñ siltudo vt dicunt: non est oino stri
cta: imo satis larga: q; quāuis ad vulnera chorday z lacer
toz sit aptitudo z pueniunt ex eis accidētia supradicta: nō
tñ tanta nec tam velociter nec tā sepe: quāta velociter z quā
sepe sequunt; ad vulnera neruo; qñ nerui sunt magis sen
sibiles q; chordē z lacerti: qñuis habeāt chordē in ppositiōe
sua mixtionē villoz ligamentoz z lacerti mixtionē villoz;
carnis: vt patuit in anatomia ipsoz. Et cōparans Aui.
inter vulnera chorday z pāniculorum dixit: vulnera q acci
dunt in panniculis sunt leuioza eis que sunt in chordis aut
neruis. sup. aut extremitatib; lacertoz. Et nō intellexit. A.
de vulnerib; oimū pāniculoz. sūt enī pāniculi qdā. quoz
vulnera sūt pessima: z fm plm mortalia: vt q cordis z q cere
bri z pānicul; diaphragma z mediastina z vesica: z siltā mē
bra pāniculosa. z ideo solum intellexit de pāniculis velanti
bus lacertos. ipsoz enim vulnera nō sunt piculosas; salua;
qñ qñuis habeāt in cōpositiōe sua mixtionē villoz neruo;
villi illi sūt in eis situati fm trāuersuz non fz lōgū: sicut in
chordis z lacertis: z iō nō pōt illis mediantib; fieri cōicatio
malitie cerebro: z est bonū vt medicus discernat inter chor
das z pāniculos vt nō erret in iudicio suo z curatioe sua: pā
nicul; n. vulnerat; dixit Aui. suffert futura z chorda āt vñ
nō suffert eā. Dixit Raf. 13. pti. dico quotiēs diuidat ali

q̄d h̄ significatio q̄ ibi sit p̄nicul⁹ aut chorda aut neruus scire debes q̄ si bñ poteris inspicere inuenies i chorda villos eius esse p̄ longitudinē: et nō erit ei p̄textio ad modū p̄niculi: qm̄ p̄nicul⁹ est eq̄liū p̄tū in oib⁹ dispōnib⁹ suis chorda vō d̄z bñ in se meat⁹ villos: et p̄nicul⁹ et si pūgat nō h̄z sensus chordaz: et chorda est vehemētioris duritiei q̄ p̄niculus: et si extēdis p̄niculū nō accidet tñ res nociua. Et iō quotiēs p̄nicul⁹ fuerit incisus nō erit icisio ei⁹ nociua: neq̄z et ipsius putrefactio: et s̄ s̄it vulnere p̄niculoz est dispō vulnere ac- cidētis in carne simplici: q̄uis veniat ad mixtionē illi⁹ villi neruoz. Et dixit Ipo. i. affo. Si in vulnerib⁹ magnis et for- tib⁹ sanies nō apparuerit malū et p̄ vulnera magna et fortia maxime intellexit vulnera neruoz. ad ipsa enim p̄m hūores acuti defluūt inobediētes et p̄uertant in sanie. cū ergo i ip- sis vulnerib⁹ sanies nō apparet significat mala mā ad locum deflura q̄ erit cā magne lesiōis et maloz accitū: et eō. si i vul- nerib⁹ neruoz sanies emittit: tūc illa vulnera salua erunt et nō succedet accidētia timorosa nisi in postez. nou⁹ error cō- mittat: et maxime salua essent si apparet sanie dolor que- rit. Et scias q̄ vehemētia doloris magis accidet icisioe nerui siue p̄ lōgū siue p̄ latū fuerit: s̄ retētio erugis et ipi⁹ icarcera tio magi accidet i pūctura: et magi q̄to pūctioz neru⁹ fuerit.

Cura vulnere neruoz duplex ē. vna gñalis alia sp̄alis. et de gñali dicet i hoc cap⁹. et ipsa triplici p̄ficat iſtro. scilicet potōe et chirurgia. et diēta q̄d p̄sistit in euitatioe aeris frigidi et ois res actu frigide ne pueniat ad neruū lesū. ait enī Ipo. q̄rra affo. frigidū inimicū ē neruis. Iō dixit Sal. 3. de ige. sani. inhihero sup oia vt nihil fridū fixure nerui appo- pinquet cū mēbrū infirmū. si ipse neru⁹ sensibilissimū sit. mō q̄to mēbrū est magis sensibile tāto pl⁹ indicat de phibitōe q̄litas nociue. q̄litas at magis nociua neruis ē actual⁹ frigi- ditas cuiuscūq̄ rei siue sit frida potētia siue actu: qm̄ actual⁹ friditas s̄bz neruoz p̄gelat et ispissat et poros eoz et circun- stānū et mēbroz claudit et opilat: et si aliq̄ mā ad neruū flu- xit illa igrossat et p̄culcat: q̄ postea pōt esse cā difficilī accē- tū maxime sp̄asmi. Dixit enīz Ipo. vbi. s̄. frigidū. s̄. actuale sp̄asmos et t̄betanos facit. et Aui. dixit. qm̄ apant nerui: et q̄ sūt eis s̄lta vt chorde et extremitates lacertoz et aduenit eis friditas sp̄asmanē. Et dixit Sal. q̄ actuale frigidū a neruis ē ē phibēdū: et q̄ neru⁹ iūct⁹ est et colligat nobilissimū mē- bro: q̄d est fūdamētū et initiū a q̄ multa corpora dirigit: et tale est cerebrū: q̄re nerui nōcūmētū faciūt cerebrū cōicabif: et maxie pp̄ dictā cām phibēdū est frigidū cū cerebrū et ner- ui fridi sūt p̄p̄tōis inate apta pati ab actuali friditate ma- xime cū fuerit in dispōne nālis p̄p̄tōis. si enīz forēt in mala dīcrasia calida: tūc actuale fridū nō noceret. Ait enīz vbi. s̄. Sal. p̄p̄tō nerui frigidior est alijs. pp̄ hoc friditas agit i eis. q̄ actio ducit cerebrum: et sequit ex dictis q̄ q̄to neruus di- ctus lesus cerebro fiat p̄pinqui⁹ tāto veloci⁹ eius nōcūmen- tū cōicabif cerebrū: et tāto veloci⁹ dīffilia supueniēt acci- dētia. **Q**uidā at dixerunt. q̄ actualis calitas magis ē ini- mica neruis q̄ actualis friditas. q̄ calitas magis aduersat p̄p̄tōi nerui q̄ vt est dēfī frida est. dēfī tñ iſtoz nō p̄tinet vi- tatē: q̄ q̄uis neru⁹ sit frigide p̄p̄tōis inate: q̄ tñ p̄tinue re- cipit calatē influentē p̄tinue est actu calidus: q̄ actio influēs actuat ei⁹ p̄p̄tōi inatā: p̄ quā sic actuatū sentit et nō p̄inna- tā tñ. calitas itaq̄ occurrēs neruo nō occurrīt ei actu frigi- do: s̄ actu calido: q̄re ei nō nocet nisi fuerit excessiua. imo cō- fert ei eius p̄p̄tōi p̄fortādo et eius p̄p̄tōi innatā et a casu in lapsum simīlē. phibēdo actualis ē caliditas nō excessiua neruis vlcēratīs p̄fert: sedādo dolorē et mās ad eos d̄fluxas resoluēdo: vt infra dicet. Et oīcūt. q̄ actualis caliditas cōpe- tit oī tpe vulnerib⁹ neruoz: maxime tñ in p̄n⁹: d̄z tñ esse mē- tis nō acuta aut mordax vt patebit. nō ergo d̄z app̄ximari liciniū vel tētar vel q̄uis aliud nisi actu calm fuerit. **E**t di- xit Aui. vulnerib⁹ a q̄bus est necesse elōgare aquā. s̄. fridaz est vulnus nerui: et s̄it frigus. s̄ aeris vel cuiuscūq̄ rei ner-

uo app̄ximāde: q̄uis minorē. i. q̄uis parū sit frig⁹ illud: est tñ de rebus nocibilioib⁹ eūdeoz bñ dicūt. q̄ cū dīscō/ operit vulnus nerui d̄z illud fieri in p̄ntia ignis aut regule calefacte: aut alterius calefactis aerē in circuitu p̄cipue si neruus fuerit dīscōopertus a cute vel carne denudatus. **E**t d̄z vitare h̄ns vulnus in neruis et sibi s̄lbus iraz furo- rem et tristitiā sollicitudinē clamorem locutionē nimīū stre- pitum murmur multoz v̄sitationē et luminis splendore et s̄lta. **E**t d̄z esse in quiete mētis et corporis abstīnēs ab oī motu: et maxime membri vulnerati. ipm̄ enim situari d̄z s̄m quēcūq̄ modū magis remotū sit a dolore: et d̄z vitare som- nū et vigilias imoderatas plus tñ vigilias q̄ somnū. Dixit Sal. vbi. s̄. nimīa quietē sustineant et iaceant in molli et pla- na culcitra. Et Aui. dixit. oī vt sit stratus eius humidus. i. lenis. **E**t dixit Sale. subtilibus dietet. s̄. cibis et potibus paucas gñantib⁹ supfluitates et paucū nutrimentū: ita q̄ sint subtiles i q̄titate et q̄litate: et hoc vt nō multiplice mā apta ad locū fluere doloris: et fiat corp⁹ auaz desideras in retinē- do nō in expellēdo. Dixit. A. opz vt sit regimen vulnerati in neruis subtile: ita vt sit in vltima subtilitāte. et hoc i vulne- re simplicitate et in p̄posito: et maxime cuz apate. Dixit enim Aui. cū dolor facit accidere apatū: necesse est et dare ci- bū. s̄. subtile: vt est p̄dictū: et maxime qm̄ vulnera sunt in lati- tudine. **E**t d̄z vitare patiens vulnus neruoz retētionem superfluitatum: sed excitari d̄z ad ipsarū purgationē quoti- dianā: et debet vitare coytum omnino: et oēm cogitationē et conspectum mouentem ad coytum ne eueniat ei pollutio.

Cura per potione generalis: vt innuit Sal. in tegni duas h̄z intētionēs: quaz p̄ima est sumpta a morbo: scz ipso vulnere nerui: et s̄lta est ipsi⁹ vñtio et solidatio. et alia ē sumpta a reb⁹ p̄ter nām cū h̄mōi vulnere complicatis vel possibilibus complicari: et horuz quedā sunt ad q̄s s̄m plu- rimū mala sequunt accidentia: vt sunt dolor apā et incarce- ratio mētis siue retētio erugis in ipso neruo vulnerato: et iō ista intētio dīuidit i duas: vna est q̄ ē ad dictas res: et altera q̄ est ad dicta accidētia phibēda vel corrigēda: et tu qdē iaz sciuit i p̄cedētib⁹ q̄ qm̄ dolor: aut apā: aut retentio erugi- nis. aut p̄fusio: aut attritio: siue putrefactū cū vulnere cōpo- nitur impediūt curā p̄p̄ia ipsius vulneris: ita q̄ nō pōt cu- rari nisi p̄ius curet illud secū p̄iūctū. Ideo a cura vulneris est desistendū: dōcē curet illud: p̄pterea dixit Sal. vbi sup̄a bonū est fissuram. i. vulnus neruoz qdēcūq̄ fuerit oīmmittere i. curare ipm̄ studiū in dūcēdo ne quolibet glutinet vel clau- dat. Et Aui. dixit. qm̄ accidunt vulnera i neruis: tūc nō oī vt p̄perēt ad incarnationē: sed oī vt incipiat a sedatione dolo- ris: et s̄lta sit tua intētio in sedatione apatis si acciderit. sup. et s̄lta in sedatiōe alioz p̄dictoz sine quoz cura curari non po- test. Et curatio hoz qm̄q̄ est p̄uioho ne accidant: et qm̄q̄ est sanatio post q̄ acciderint. Et p̄uioho qdem perficit cū diuer- tentibus ad oppositum vel diuersum cum re diuertente cuz exitu: siue sine exitu cū exitu cum s̄lōia: et sanguisugaz appo- sitione: et ventosarū cum scarificatione. solutiōe vētris et vo- mitu et s̄lbus: et maxime cū eductiōe humoris acuti Ait. n. Sal. mūdificet totū corpus ex humoribus ingeniādo ne lo- cus in tumorē deueniat. Et Aui. dixit. si mali in corpore fue- rint humores cū pharmaco euacuent sine exitu vō sicut cum fricatiōe forti et cōp̄sitiōe: et ligatura dolorosa et s̄lbus factis i mēbro opposito vel lōginquo. Et dixit Sale. aī oia tñ et se- stināter hec s̄iēda sūt. **E**t dixerūt qdā. fiat s̄lōia p̄ia die vul- neris si possibile fuerit: aut saltē in sc̄da et q̄zitiū fieri pote- rit possent in circuitu in loco remoto a vulnere appoi q̄ repy- cutiūt et vias stringunt: qm̄ sint h̄mōi a loco vulneris p̄sūs euitāda. **P**ro sedādo at dolore. dixit Sal. ex oleo fomēta: et voluit Sa. et s̄lta alij auctores q̄ olea i b̄ pueniētia sūt sub- tilioris s̄berz q̄ talia sūt v̄tuatū calidatō Sal. innuit ipsa. s̄. olea debere ēē actu et potētia calida: vt rōne actualis calidita- tis dolorē mitigēt et rōne potentialis poros aperiant et calī-

Diēta si-
ne admī-
stratio ser-
rerum nō
nālius in
cura et c.

Oleū alr
puenit in
neruo co-
opto: talr
i discoop-
to.

ginosum vaporē z oēm eruginē resoluāt z ex serāt. i. debent esse subtilis sbe: vt in cōpactā z spissam sbam neruoz: z in p fūdo positā valeāt puenire z penetrare. Et sic vñ velle Sa. q olea stiptica z grosse sbe nō pueniāt: imo noceāt: verūtn si in oleo stipticitas fuerit pauca nō nocet: imo pferre pōt. Et iō dixit. A. vapoza cū oleis calefactis: z cū oleo onfacino ppe: qm in ipso est stipticas qdā. i. pua. Et iō dicit q onfacinum pueniēs nō dz eē sūptū ex oliuis oino imaturis: qz tale ē nī mie stipticitatis: oleū. n. nī mie stipticitatis est oino euitādū. Un de tali. A. intellexit cū dixit. caueat in hoc vulnerē stipti: cū z ppe in pñ. i. nō solū in pcessu: s; ē i pncipio i q magis puenire vñ: ppterea q forte stipticū in pncipis vulnerē alio rū mēbroy cōiter administrat: s; oleū onfacinū pueniēs dz eē sūptū ex oliuis nō pfecte maturis: siue medijs inter acerbitatē z maturitatē: qz in tali oleo est caliditas aliq mitigatiua dolorē: z est in eo stipticitas pauca q nō pōt ledere: z pōt pferre maxime in pncipio fluxū materiez ad locū vulneris: aliq cōhibēdo neqz pbiat p talē puā stipticitatē a penetratiōe: z tūc dicit. dz tale eē oleū administrādū in vulnere nerui discoopti: vt nō pducatur oleū priuatū stipticitate neruū ad putrefactionē. C Dixit. n. Sal. vbi. s. loc? hui? fissure nō dz ifundi oleo. s. oino priuato stipticitate: qm oleū pñū ē: ei cui? est ericcare cū sit humectatiūz z sua calē z humiditate bz neruū putrefacē. Et. A. dixit oleū itē nocet neruis: z nō est necessariū: nisi apud sedationē dolorē. C Lū ergo dixit. z nō sedes dolores eoz cū aq calida oino imo cū oleo subtiliū pñū in quo nō ē stipticitas itelligas. s. mltā: aut itelligas in neruo carne coopro. C Dixit. n. Sal. q oleum aliud facit in neruocoopro: z aliud in discoopto: qm in coopro oleū nō sic attringit ad sbam nerui: vt possit dissoluere z putrefacere: non. n. puenit ad neruum actualiter s; soluz virtualr. Et iō dixit Sal. q in punctura nerui oleum calidū conuenit qz in pūtura vñ plurimū neruus remanet cooprus: s; in discooper to puenit ad sbam eius absqz medio, quare eā dissoluit z putrefacere facit. Et iō Auer. 7. colliger. ait. res q dolorē miti gat nō existēte neruo discoopto ē oleū oliue calidū. ppea qz resistit oibus passionibus nerui. C Et Auicē. postq dixit multū stipticū nō puenit in dolore z passionib? neruoz: ex ceptuādo dixit: nisi sit stipticitas medicaminis cū absterfioe pūcta: sicut ē es vñū z scorā eris: in qb? aggregat. stiptici tas z absterfio s; diuersas ptes eaz: qm tale medicamē pōt approximari vulneribus neruoz qm nocumētū stipticitas eius tollit p ipsaz absterfioe. Et dicit. nō soluz in pñū dz sedari dolor cū oleis calefactis: s; ē i postez si affuerit. C Dixit. A. multotiēs attingit q vuln? appropinquat sani tati z nocet ei frig? supueniēs: z sit inde vehemēs dolor z re dir lesio. C Et de oleis pueniētib? in sedatiōe doloris vulne ris neruoz: dixit Sal. q ē oleū sapiū siue sapiū: z est oleūz collectū in qdā regione dicta sapiā vel sapiā i q oleū colligit subtili? z calidi? oleis aliaz regionū: inuenit tñ alia lra que bz oleū sepiū siue sepiū: z tale oleū sic of. qz apparenter est in sba grossum ad modū sbe sepi: existēter tñ est subtile z pe netratiū: qd tale oleū tetigit. A. cū posuit medicamē pposi tū Sal. pfectū cū oleo grosso z alijs qd iferi? ponet. C Et dicit qdā. q oleū pōt esse tale duplr. Uno mō rōne antiqta tis: qm in ipis lōgo spatio apparēter ingrossat vt notū est. Et dicit qdā efficit calidius. z dicit pp hāc cām. dixit Sal. bonū est vt hoc oleū: z sñr oia olea puenientia sint duoz vel triū annoz eo q est magis resolutiū qz recēs āni ipsius: z qzto vetust? tāto magis resolutiū qzuis dolorē adeo nō mi tiget. In qb? vñbis inuit q qñ intētio est magis ad sedandū dolorē: tūc dz sumi oleū recēs: qñ magis ad resoluēdū: tūc oleū qd est antiqū: qz magis calidū. C Huic tñ sñie qdam aduersant dicitēs q oleū spatio ipis ingrossat p exclusionē pñū subtiliū calidaz: qz remanet oleū antiqū frigid? recē tis: oppositū tñ hui? expiētia demonstrat: qm antiqū magis penetrat: z magis calefacit. Alio mō pt oleū esse grossū ap

parēter: z tñ penetratiūm calidū rōne decoctionis de ipso facte: nā decoctio acquirit ei caliditatē z siccitatē z grossitiē z iō decoquit? donec deueniat ad sbam mellis. dixit. A. sedaf ē dolor cū adipib? calidis: z de istis dz intelligi pñr vt dcm est de oleis. Et dixit. sedaf ē cū pānis calidis. s. calate tēpe rata z isti maxie pueniūt in neruo discoopto. C Dixit Sal. q in sedādo dolorē in vulnerib? neruoz vitāda est aq calida qzuis ipsa sedet dolorē ois apatis: eo q sba nerui est frigida de mā hūida a frigido pgesta: z talis sba z siles ei dissoluē z putrefiūt ex calidis z hūidis approximat? z magis ex aq calida: qm ipis? humiditas est multa: z eius caliditas ē acci dētalīs. Et nocet ēt neruis aq calida alia de cā que est qz uis actualē habeat caliditatē illaz tñ in pcessu dimittit z ad ppriam redit friditatē: quā habebat in actu que actualis fri giditas: vt supra patuit est neruis inimica. C Et Aui. de his dixit. nō sedes dolores neruoz vulneratoz cū aqua calida oino imo cū aliquo oleoz subtiliū pñū in quo nō est stiptici tas. s. mltā vt supra dcm ē. Nā dixit. A. si accidit neruo pu trefactio. i. res putrefaciēs. s. calida z humida: sicut ē aq ca lida: corūpif. Nā putrefactio festinat ad nerui: qm st crea ti ex hūiditate quā pgelauit z coagulauit frig? Et ad hūi pparat putrefactio ex hūiditate z calate hūida: z ex hūi ditate solat? ex calate pūcta cū humiditate. nā cū decoqui tur. i. ebullit in eo humiditas: siue sola: siue pūcta cu z calate inducit in neruo caliditas extranea q est cā putrefactionis eius: quod. n. est congelatum a frido dissoluitur a calido ex traneo: z iō nō solū est pbiēda aqua calida: s; oē mollifica tiū: vt puls de farina tritici z sñia: vt oleū vt supra patuit. Verūtn oleū qzuis sit putrefactiū: ipm tñ dixit. Aui. qñq est necessariū pp sedare dolores vt dcm est: aut pp subtiliare medicinas: vt faciat eas currere. i. faciat eas penetrare ad p fundū que forte de se nō penetrarēt: aut pp remittere acuita tē z mordicationē medicinar: vt nō pūgat z noceāt neruis. C Dixit. n. A. q medicie pūgētes sole qñq pñiūt hāc opa tionē. s. pūctionē in neruis: z iō qñ sūt necessarie nō debent administrari sole: s; cū oleo. Verūtn qñ est necessariū admini strare oleū pp aliquā dictaz causaz. est necessariū admice re ei medicinas q resistūt eius humectatiōi: vt ea mediāte nō putrefiat neruus. Et iō dixit. A. q medicie resistētes qua litati humectati olei pueniūt. Et de his medicis resistētibus sunt medicie acutē: z fortasse hoc intellexit. A. cū dixit. z me dicine pūgētes sole fortasse pñiūt hanc opationē: z hāc re sistētā humectatiōi olei: z fm hoc apparet q medicamen acutū ex medicis acutis z oleo sit pueniēs neruis: qm tollit ab eis punctionē: z ipse tollunt ab eo humiditatez putrefa ctiū reddētes ipm ericcatiū. C Propter pdicta dicit. q si aliqñ ad sedationē doloris necessariū sit oleū: tūc possum? eo vñ si neruus fuerit discooptus solū in circuitu vulneris nō itus in vulnere. Si vō neruus fuerit carne coop? possu mus eo vñ in circuitu z itus in vulnere. Dixit. A. si nō fue rit excusatio. s. ab administratiōe olei pp cās supradictas maxi me i neruis discooptis: tūc admistretur vt dcm est. s. non in vulnerē: s; in circuitu vel mixtū cū medicis pbiētib? ab eo putrefactionē. Et dixit. qñ eget aliq egritudinū solōnis pti nūtatīs neruoz. vt supra ipm ponat? z pprie eius q disco opus est oleū. s. nō mixtum alteri medicinē: opz tūc vt transeat prius sup ipm neruū vinū coctum: z deinde oleū. C Em plastrū pferēs dolori neruoz vulneratoz. p. lūbricos terre stres: z radices porroz pstritas: z i oleo frige: z calz suppoe. C Pro sedatiōe aut apatis dixit Sal. igenia ne locus in tu morē deueniat. sup. z si deuenit cura pri? ipm apa. Et. A. dixit. sit tua intētio in sedatiōe apatis si acciderit. sup. z pbi be ei? aduētū: z iā scm augumētū qzū poteris. C Prohibe tur at euēt? eius modis diuertētib? dictis supra: z sedādo do lore z remittēdo caliditatē si q fuerit in loco abijciēdo oēm cām attrahētē: vt nō trabatur materia ad locum vulneris. Emplm scm cū tota farina frumēti z succo folioz iulgamil

In sedā do dolori vulneratoz neruoz vitāda est aq calida.

In obare calido.

In obare frigid.

De mēdi cationē ex absterfioe vulneris neruoz.

De sedatiōe apatis in vulneris neruoz.

alibi tepidū suppositū p̄hibet defluxū materię ad locū ⁊ tū
more iā sc̄m sanat. Si ergo cū apate p̄iunctus fuerit dolor for
tis: tūc sedes dolorē q̄tū poteris. **C** Dixit. A. q̄nq̄ cōuenit
administrare illud qd̄ ē leue. i. lenitiuū doloris: ⁊ maxie dicūt
erit hoc in fissura nerui: q̄ in ea p̄suevit dolor: vt p̄lin fortis
accideret alia tñ l̄ra h̄z illud qd̄ est leue. i. remissū. i. in calate:
q̄ calidū modicū est mitigatiuū doloris. Si v̄o non affuerit
cū apate dolor fortis icipe a cura apatis. Et tūc de illis q̄ ad
ministrant sūt: dixit. A. empl̄a sc̄a cū sirupo acetofo ⁊ aq̄ ci
neris cū farina fabay ⁊ orobi ⁊ cicep ⁊ lupinoy amaroꝝ ⁊
sanich ordei: ⁊ cū silib⁹ his: qm̄ ista sūt exiccatiua m̄ae apas
⁊ aliq̄t p̄hibitiua flux⁹: ⁊ maxie pueniūt i augmēto apas.
C Et de pueniētib⁹ ē in p̄ncipio sine p̄ncipij ⁊ p̄ncipio aug
mēti in sedatiōe apatis ē. dixit. A. vt administrat gelatum
v̄e. i. sapa cū vino ⁊ pauco aceto ⁊ oleo cū q̄titate puenien
te: ⁊ calēat sūt: q̄litate: ⁊ submergat in ipsa lana sordida ⁊
ponat desup. **C** Qñ v̄o ap̄a plōgatū ē. i. qñ est in declina
tiōe p̄fert medicamē sc̄m cū aq̄ cineris: ⁊ q̄ sit cū sordite bal
nei. Et i medijs ipib⁹ puenit saria ordei orobi: ⁊ saria fabay
⁊ itez saria orobi. i. sola cū iā decocte fuerit. i. dicte farine in
aq̄ cineris: aut in aq̄ pura in q̄ sit v̄t serapini. **C** Et scias qd̄
curatio apatis supueniētis vulnere neruoy: diuersificat ē
fm̄ q̄ ap̄a est calidū vel frigidū. Nā si fuerit calm. dixit. A.
tūc aucte Sal. in libro cathagenis cū accidit i vulnere n̄
uoy ⁊ mēbroꝝ neruoy p̄legmō fortis inflāmatiōis valde:
tūc opz vt administrēt in curatiōe ei⁹ medicine fride al̄s.
facte cū aceto ⁊ lapidib⁹ mineralib⁹: q̄s posuit Sal. p̄cipue
in. 3. dicit libris: de q̄b⁹ vna est bec. 3. calcadis. 3. i. ⁊ quartuz
dragm̄. 3. ij. 3. ⁊ corticū thuris. 3. i. 3. ⁊ bezard. 3. i. ⁊ cere. 3.
vj. ⁊ olei. 3. ix. ⁊ aceti fortis. lib. ij. terant medicine sicce: ⁊ in
fundant in aceto decē dieb⁹ ⁊ dissoluāt. deinde misceant oia
in olla ⁊ moueant motu exq̄tissimō: donec equeñt: ⁊ opz
vt distillet ex eis sup mēbrū ifirmū bis ⁊ ter i ole. Istud me
dicamē vt dicūt nō oꝝ poni int⁹ in vulnere: s̄z in circuitu ne
positū intus mordicaret neruū acuitate sua: ⁊ cū ponit hoc
medicamē desup opz vt p̄oat sup ipm̄ de foris lana infusa in
aceto ⁊ oleo calefactis eq̄li calatē ⁊ nō frigidis. **C** Si vero
ap̄a fuerit frigidū. pueniēs ab hūiditate apante ⁊ remolliē
te neruū: tūc dixit. A. si necessariū erit empl̄are locū i dispō
nē apostemosa p̄dicta cū empl̄o sc̄o ex aceto melle ⁊ cinere:
q̄ h̄z abstergere ⁊ deficcare illā humiditatē: tūc oꝝ vt empl̄z
nō solū sit p̄mixtū ⁊ incorporatū ex dictis reb⁹ s̄z ⁊ q̄ sit de
coctū: q̄ augeat ⁊ vigorat eius absterisio ⁊ deficcatio p̄deco
ctionē ⁊ melius deducit eius mixturā ad vna formā: ⁊ sit sari
na cū aq̄ p̄ficis empl̄m farina orobi: q̄ si nō fuerit p̄is: tollat
farina fabay: aut ordei. sup. aut cicep: aut lupinoy amaro
rū: nā tale empl̄m deficcet humiditatē illā apantē: ⁊ p̄hibet
putrefactionē ⁊ tollit mollificationē ⁊ relaxationē a mem
bro. Ad tumorē ⁊ inflationē neruoy ⁊ chorday siue accide
rit ex vulnere: siue nō. Dixit Mes. oleū de nucibus p̄fert
mellilotū cū multa coctū sūt valet. **C** Pro mūdificationē aut
vulnez neruoy ⁊ absterisioē ⁊ exiccatiōe ois eruginis in ner
uo collecte dixit Sal. oꝝ mūdare neruū ex sua sanie: siue pu
trefactiōe ⁊ sicari decēter cū lana stillo p̄posita: ⁊ si vis eā in
sūdere: eo q̄ ei⁹ asperitas nō possit tolerari: infundēda ē in
sapa tepida: aut vino dulci ab oi p̄iunctione remoto ⁊ tepido.
C Dixit Sal. p̄ absterisioē purā aquā q̄to magis poteris su
ge in curādis neruis vulneratis quouis vulnere. **C** Et. A.
dixit. nō abluat vuln⁹: neq̄ cū aq̄: neq̄ cū oleo: imo sollici
tus sis vt abstergas cū p̄anis cū lana in fine bōitatis. i. v̄q̄
ad p̄fectā mūdificationē. al̄s. in fine leuitatis. i. vt sit lana v̄
p̄an⁹. sup. aut cū coto. Et subdit. Mesue ē abluat cū vino
cocto: nisi sis secur⁹ a nocumēto humiditatis ei⁹. Eris aut a
nocumēto ei⁹ secur⁹ si in eo bulliāt alique medicine exicca
tiue. **C** Et dixit Sal. fuge a vulnere neruoy empl̄astra mol
lificationia. Ait eniz ipe ⁊ rectat Aui. q̄ accidit cuidā hoi pū
ctura cū ferro minuti capitis: ⁊ disrupta est cutis ⁊ p̄tinua

ta est q̄busdā neruis man⁹ eius ⁊ medic⁹ apposuit et empl̄m
qd̄ iā exptus fuerat in icarnatiōe vulnez magnoy in carnet
q̄re apat⁹ est loc⁹ ⁊ postq̄ apat⁹ est loc⁹ posuit desup empl̄z
mollificationū sc̄m de farina tritici aq̄ ⁊ oleo: q̄re putrefacta
est man⁹ ei⁹ ⁊ mortu⁹ est. **C** Dixit auctor cōpēdj. si vuln⁹ la
uare volueris terge p̄is sanie cū bōbacino vel vellere. i. lana
⁊ infunde bōbacinū in sapa vel mellicrato vel vino dulci vel
pōtico. Et ad meliorē erugis expurgationē. vt supra patuit
vuln⁹ dimittendū est aptū ⁊ p̄hibēdū a clausione. **C** Pro p
hibitiōe aut putrefactiōis: ne accidat neruo p̄cedēdū est vt
ocm̄ est supra deuītādo oia mollificationia: ⁊ omne multe hu
miditatis putrefactiōis inductiū ⁊ mundificādo quotidie
vulnus ab omni humiditate ⁊ omni sordicie p̄ quā putrefa
ctio posset neruo accidere. Si aut p̄hibere non pōt: aut iam
acciderit in vulnerib⁹ neruoy putrefactio: tunc dixit Aui.
serapini appositū est bonū: qm̄ abstergit ⁊ deficcāt: ⁊ sic pu
trefactionem remouet. Et dixit. q̄ farina orobi sūt est bōa:
⁊ dixit Aui. quādoq̄ accidit frustis neruorum corruptio: ⁊
est necesse vt extrahantur fm̄ modū fm̄ quē extrahit vena
ciuilis cum nouaculis de qua dicitur in sequenti tractatu.
C De cura aut accidentium. supuenientū vel possibiliū su
peruenire vulnere neruoy. dixit. A. qñ p̄perat res. i. euent⁹
accidentium maloy supra dictoy: eo q̄ apatur neruus vel re
plet humiditatibus malis ⁊ times ex hoc putrefactionem
superuenire neruo. sup. aut spasmū: ⁊ alia accidentia: tunc
succurre quātū est tibi possibile remouēdo ap̄a ⁊ repletionē
resoluēdo: vt nō sequant accidentia: ⁊ maxime spasm⁹. Ait.
n. Auer. coll. 3. 7. regimē totaliter est adhibendū: vt prou
dus sis in resistēdo spasmō. **C** Ait Ras. 13. pti. dico q̄ quo
tius videris in vulnerib⁹ neruoy. aut p̄tusione eoy dolorē
incipere p̄ lōgitudinē corporis ⁊ occupare ascēsum ad p̄es
capitis opari debes epithimata ⁊ inuētiōes atēquā accidat
spasm⁹: hoc aut fiet inungēdo mēbra superiora mēbro vul
nerato versus caput cum oleo oliuay vel camamillino ⁊ si
milib⁹ calidis. **C** Dixit Sal. 6. de linge. sani. loquens in exē
plo cuiusdā iuuenis vulnerati i neruo q̄ p̄posito medicamē
vulneri cepit infundere alā. i. ascellā. i. eiusdē lateris cum toto
brachio ⁊ spatula ⁊ collo ⁊ capite cū oleo calido: qm̄ olcum
calidū neruos p̄fortat materias malas ⁊ vaporosas ab eis
resoluit ⁊ ipsos lenitiuū indispōitos eos reddit p̄tractiōi ⁊
spasmoy ⁊ dolorē ē mitigat: ⁊ dixit Sal. ala ⁊ collū oleo ca
lido ifundant si vulnus in manu fuerit. Si v̄o fuerit i pede:
infunda n̄ i inguina cum multo oleo calō v̄q̄ ad ossa dorſi ⁊
collū ⁊ caput. **C** Et Aui. dixit. q̄ tu obserues mēbra p̄p̄n.
qua vulnerib⁹ neruoy cū inuētiōe. i. cū oleo calō ⁊ sūt caput
⁊ collū ei⁹ ⁊ subascelle ipſi si fuerit vuln⁹ in supiorib⁹: ⁊ sūt
pectē ⁊ inguina ⁊ p̄pe si fuerit vuln⁹ i inferiorib⁹ vt in crure.
C Dicit i vulnere neruoy cuiusq̄ p̄tis cruris fuerit pue
nit inungere caput ⁊ collū cū tota regiōe spōdiliū cū oleo ro
say cōi. i. facto de oleo cōi: ⁊ nō de onfacino bñ calido mul
toties in die ⁊ nocte. **C** Dixit Alb. si spasm⁹ ex vulnere i ner
uo alicui egro accidit cito succurre ⁊ chorday q̄ p̄hi incept:
inunge ⁊ spōdiles ē inūge ex oleo palpādo ⁊ cōprimendo:
sit at vnguētū ⁊ oleū relaxas ⁊ tepidū. **C** Dixit Sal. ⁊ pōit
13. pti. quoties patit musculus aut neru⁹: aut p̄anicul⁹ pro
ximus offi aliq̄ vuln⁹: ⁊ post quartū diē in loco eius acci
dit dolor p̄tinu⁹ cū inflatione ⁊ febre ⁊ accidenib⁹ malignis
videlz. vigilia supflua alienatione mētis siti ariditate lingue
augēte caliditate q̄libet die: ac emanante ab eo erugine tur
bata ⁊ spissa ad modū fecis existēte colore eius ruffo. ac lo
co attenuatē ⁊ spasmato extēso vel expanso cura eius oꝝ fie
ri cum medicinis lenitiuis ad superponēdū eicūm autem a
doloze ⁊ retentione eruginis apostemate ⁊ putrefactione se
curus fueris: tunc ad curam vulneris nerui transire debes.
C De qualitate aut medicaminis cōuenientis huic vulnere
dixit Sal. vbi supra studēdū ē vt medicamē subtiliatū. i. cū
subtilitate penetratiuū ⁊ tēperatū in calore ⁊ siccitate p̄stas

De p̄hi
bitiōe pu
trefactio
nis neruo
rum.

De cura
accidentū

De medi
cis pueniē
tib⁹ vulne
ri neruoy

fine dolore. Medicamē. n. vlcēz neruoz qz esse calidū pp oi
etas cās supia: z maxime vt sit resolutiū illaz materieruz:
sz qz esse calidū tēperate ne mordicer z dolorē iferat: z qz eē
subtilis sbe pp cās suprapositas z qz esse prestās siccitatē: qz
qz esse nō multū siccū. Unde dixit Rabi. 13. pticula ex verbo
Gal. 3. cathagenis. q. melior medicina plage nerui est q. de
siccitatē z h3 pāz caliditatis: vel cui? est calitas abscofa: z cum
hoc deficcet. Et Auer. colliget. 7. dixit. necesse ē q. medi
cine q. neruo superponunt sint calide z sicce: id q. hoc mem
brū pro maiori pte ledit a frigido. Et dixit. A. medicamen
vulnez neruoz qz esse tēperate caliditatis nō in cōpatione
ad corp? tēperatū: qz qz vt sit resolutiū z attractiū humi
ditatis. Dixit. n. Rabi. vbi supia oia q. attrahūt humiditatē
ab interiorib? ad exteriora sūt vtilia plage nerui mō calim tē
perate in cōparatiōe ad corp? tēperatū nō sufficeret eruginē
resoluere z ad exteriora trahere: sz qz esse tēperate calim i cō
paratiōe ad pplonē nerui q. frigida est. Et q. sic debeat esse
apparet: q. Gal. exēplificādo de mā talis medicamēnis noia
uit terbetina euforbiū serapinū: z filia: q. respectu corporis
tēperati sunt intēse calida. Et id dicit. cū Gal. dixit. q. medi
camē sit tēperate calim intellexit. i. q. cūz tēperata caliditate
ad neruū deueniat: q. neru? est posit? in pfundū. qz esse mul
tū calim respectu corporis tēperati. Et q. sic debeat intelligi ap
paret: q. illa multū calida vt apparebit nō conueniūt: nisi in
neruo cooperto. in neruo. n. detecto nō pueniūt: imo nocēt:
z id cū vuln? est amplū z neru? discoopert? nō suffert aliqd
valde calim: sicut euforbiū sulphur z filia. pp quā causam. i.
pp aliquā dispōnē pntem vel futurā in neruo discoopto vel
cooperto fuerit necessaria caliditas fortis: sicut ppterea q.
neruus est pfundus: z pp facere penetrare res exiccitatas
vel pp cōtēperare res virtualr frigidas que altqsi in cura re
quirunt illa nō qz sic appropinquari q. cū sua fortitudine pue
niat ad neruū. Dixit. n. Auic. cū necessaria fuerit calitas for
tis: qm tūc necessariū est: vt nō sit pfundās tū. i. q. pueniat
ad neruū cū gradu calitatis fortis: sz opz vt frangat z decli
net ab ea ex eo qd et admisceat in trāitu ad eqilitatē. Et cale
faciat cū mēsurā ipm neruū: qm nō opz ē vt medicina pue
niat ad neruū cū caliditate dimīnuta. Et id bñ dixit Aui. qz
vt obserues in medicinis vulnez neruoz: ne calefaciāt vltra
qz sit necessariū: neqz abbrevient in calefactiōe necessaria. q.
si aliqñ ptingat medicinas fortis caliditatis administrari de
beret: tūc qz vt remittētib? fortitudinē calitatis eaz miscean
tur q. administrari habeāt in linimētis z cerotis. Tūc dixit
Aui. opz vt sit oleū qd administrat in eis. sicut oleū rosarū
vel myrthinū vt sint deficcatiua cū pauca calitate z stiptici
tate ne phibeat resolutiōē z absteriōē virulētiē. Et dixit. qz
vt nō tetigerit ea. i. olea. sup. vel aliā pignedine si administra
ret salqñ sal mordicatim: qz vt a medicis ipsis ois mor
dicatio tollat. Et pp hāc cām vt patebit lauant medicie: vt
appropinquēt vulnerib? neruoz. est illud qd cū caliditate est
siccay ptiū: ita vt sit eius exiccatio vehemēs valde z sit sub
tiliū ptiū: vt sit cū attractiōe ad exteriora z nō cū stipticitate
oīno. i. forti. Et qz dixit Aui. vt obserues in absteriōe z
exiccatione sili: z sili in cōtrario vtriusq. i. vt medicine non
superfluāt: nec ēt abbrevient. Tale enim existēs medicamē
neruo puenit. mām eruginosaz subtiliat z resoluit. attrahit
ad exteriora z psumit sine dolore z angustia: imo substātiā
neruoz pfortat: z putrefactioni ei? resistit. Et Notant q. 13.
medicamē vulnez neruoz debeat habere pditiones pdictas
non tñ qz habere eas sub eodē mō: sed qz in eis diuersifica
tio fieri fm varietatē rez ppter nām cū vulnere repertariū: z
fm varietatē rez nō nālū maxie tpe anni z dispōnis aeris.
Et notat. q. in ordinatione medicinarū opz medicū solli
cite attendere z cōsiderare dispōnes. oēs supradictas: z si vi
derit timorē ex vehemētia doloris plus incubere q. ex retē
tione eruginis qz medicamē magis sedatiū doloris facere:
z ecōtrāsi viderit timorē ex retentione eruginis preualere.

qz medicamen attractiū z exiccatiū magis facere: z
sili cōsideret tumorem apatis z putrefactionis: z sili si vide
rit q. iam supercalefactū est mēbz: tūc infrigidet cū mēbz
rarz minuat fm additionē caliditatis ab eo q. fiat necessa
riū: z ecōuerso si viderit eū desuper infrigidatū: z cōsimili
ter cōsiderandū est in humectatione z exiccatione: z vt sciat
medicus sufficiētē alterare ad calidū frigidū: siccū z humi
dū: z nō superflue nec diminute: ideo Aui. posuit canonem
talē: z dixit q. qñq. experiant medicī cerota facta cū eufor
bio z silibus sup crus hoīs sani sili infirmo in cōplexione
suar: z ipsius forma z habitudine: z cōsiderāt: an calefaciant
supflue: an nō calefaciant ipsum in aliquo de quo sit curan
dum: an calefaciant ipsuz calefactione tēperata: z postea sz
illam quātitatē administrent ea sup infirmū: z quidā expe
riunt ea sup ipsum infirmū. Verūtamen vt experiat ea sup
aliū est melius: si fuerit ex illis qui simulant ei vt nō sit neces
sariū in experientia eoz sup ipm. Et dixit auctor compendij.
Medicine vulnez neruoz subtilis sbe z multū deficcatiue
esse debēt. Calefaciēde aut vel infrigidāde sunt fm q. nā mē
bz tibi oñdit. v. g. cū ponis medicamē sup mēbz: z neq.
patiēs ex eo tepidū sentit calorē scias illud minoris qz opz
caloris esse. Si vero nimīū calorem senserit nimīū caloris est.
De medicinis aut particulariter simplicibus. dixit Sale.
vbi supia. q. prima medicina quā reperit cōueniētē neruoz
vulneri fuit terbetina administrās eam qñq. solā: vt in mu
lieribus z pueris z tenera corpora hñtibz: z aliqñ admi
nistrans eā mixtā cum pauco euforbiū in corporibus siccis
z duris. Et de terbetina dixit. A. glutinū albotim est de me
dicinis melioribus vulnerib? neruoz: qz ipsa est subtilis sbe
calefactiua nō fortiter: z ē exiccatiua z attractiua. Et dicit.
ipsa est sicut medicina cōis oib? vulnerib? neruoz quocūq.
sint. Et sicut dixit Aui. illis q. sunt sicut infantes z mulieres
quoz ppo est nō vehemētis caliditatis sufficit ipm solum
puluerizatum z mixtū z multū incorporatū cū pauco oleo
qd ipsum leniat z viscosum faciat: z si fuerit siccū. i. corpus:
refina. i. curādū erit: que. i. ponat cū glutino albotim loco
eius. i. olei: qz arbitrant Aui. voluisse q. in corporib? hñ
dis sufficit terbetina q. si nō habeat: tūc sumat glutinū sic
cū. i. refina: z ponat puluerizata loco terbetine cum pauco
oleo: vt ipm leniat: cū. n. refina sit siccior qz terbetina: z non
multū: z ideo si cū eo misceat pāz olei reducat ad virtutem
terbetine. Et subdit Aui. q. in corpore sicciori opz q. cūz
glutino albotim administret euforbiū: z qd est ei sile vt se
rapinū z opoponacū aut assaz sit euforbiū: aut recēs: aut
vetus: aut pāz: aut multū fm pplonē corporis z calefactionē
ipsius: z qz poni in ceroto de euforbio recēti z forti duode
cima ps eius. i. glutini. z dixit Aui. qñq. misceat ei pter eufor
biū de lacte titimali: qm est mirabile: z de assaz: z de serapino
opoponacoz qd est debili? ipsis est baurach z spuma ei?
Et dixit Sal. rōne oñdit. q. sulphur nō infectū ex igne: neqz
ex gñe lapidis existēs subtilissime tritū vulnerib? nerui pro
dest. Et dixit Rabi. 13. pticu. plagis corporis nerui apponi
mus sulphur qd nō est coctū igne mixtū cū oleo tādū vt sit
spissū: sicut lutū balnei. Et Aui. dixit. sulphur calefactū cū
oleo fm qzitatē sorditiei balnei iuuatiuum est. Et dixit
Sal. feci sili ex fece mellis. i. sorditiei alueariorū apū qd oī mū
sicut de terbetina. Et Aui. dixit. multoties iuuant cū sordi
tie vasoz apū cū nō est pñs euforbiū. Et dixit Sale. calz
nō extincta cū oleo tēperata iuuat: z melior erit: si aq. marie
laues in estuo tpe. sup. vel loco aq. marine cū saliga aq. qm
hñoi aq. addūt calci ad siccitatē: z id si bis vel ter laues me
lius erit: z vt dicit nō qz calz mō dicto lota: postea miseri
cū oleo. Et dixit Aui. puenit flos lapidis asij z oē attra
ctiū humiditatis ad exteriora z dragatū sterū: z cinis pur
gationis eria z glutinatio auri. Et dixit. fortasse nō repe
rit in principiis vulnez neruoz: nisi fermētū z administra
tur: z pfert eis z attrahit ex pfundo attractiōe bōa. z mul
tociens

totiens iuvant cū farina lolij cū aqua cineris emplastrata. Verū dicit Aui. inter oēs medicinas dictas administratio glutinis albotim est melior res cū qua curant vulnera nervorum in principio: siue cū qua incipit in cura eorum: post ipm est emplastrū basilicon confortatū cū eo cū quo opz vt coforte tur de eis que dicta sūt. Et dicit. fortasse misceat cū cerotis. i. glutinū ipsuz: velut dicit aliq z euforbij z calefacitea. Et dicit. z o3 vt sit ablutū. i. ipsuz glutinū: z qd ex eo est melius est illud qd est ablutū cū aq maris in sole calido z q3to abluat plus sit magis iuvatiuū. C. Dicit Sal. terbenina nō inuenta mitte loco eius racinū: verū nō ponat racinū. nisi corpus sit sicissimū in teneris enim nūsceri nō o3. C. Dicit Aui. oleū balsami cū subtilitate sua nō est multe calefactionis: z hoc velociter resoluū z effluit caliditas. C. Dicit Aui cū medicamen est huius generis sube. s. cuius est es vltuz z scorra ferri de qb dixerat. s. q3 sit grosse subertūc subtilia ipm cū trituratione ei in aceto in quo nō sit stipticitas sicut est in aceto pontici vini: z in aceto citonior z silib: sed sit acetuz vini albi: vt acqrat medicamini subtilitas z penetratio. Q. q3 enī dicit Aui. cōtinet in aceto ex subtiliatione ei pcessio caliditatis subtilis. i. remisse in re spissa. s. in medicamēto grosse sube sube vel in re spissa. i. in substantia nervi que vt supra dicit est spissa: quare efficit virtus medicaminis illius penetratio in nervū. z acqrat illi medicamini caliditas illa faciēs ipz penetrare ex aliqb partib: subtilib: calidis z acutis existētib: in aceto: z pprie in aceto acuto. alia lra h3: z quandoq3 timef ex acto z subtiliatione ei pcessio caliditatis subtilis. idest acute mordicatis i re spissa. i. in substantia nervi: hic timor maxime eueniret qñ nervus esset positus in superficie: vel etiā si esset positus in pfundor: sed ē discoopertus. C. Notat enī q in nervis detectis vel parū coopertis acetū est oino phibendū ppter mordicationē suā: necnō in nervis coopertis z profundis vsus aceti. nō est tutus: q3 timef ne pp suā penetrationē perueniat ad nervū cū mordicationē suā z ledat ipz quapp suadet q in vulnerib: nervoz nūq3 administretur: z si pur aliq egef eoz vt det penetrationē medicine grosse substantie: tunc illa medicina acquisita ab eo subtiliatione z penetratione d3 ab eo separari z exicari: z postea iterū teri: sic administrari. C. Dicit Sal. z ponit. i. 3. oline. vitari d3 in nervis oenuatio valida que si accidat. pcede tūc cū eo in q cōponit stipticitas: z dominat attractio: aut equalr. s. h3 requirit dispositio. C. Et dicit. quoties videris nervū nō sustinere medicinas superpositas ei vnge illū postea cum pinguedine ad mitigādū dolorē z restituendū ipsuz ad dispositionē nālē. C. Et Sal. 3. de ingenio san. posuit medicamē cōpositū vtile vulnerib: nervoz q. 3. cere pt. j. terbenine picis z euforbij. añ. pt. 5. Et Aui. ponēs hoc medicamen Sal. dicit. q est cōpositū ex cera rasina euforbio pice z oleo grosso. Et qdā cōponūt eū sic. 3. cere rasine picis z euforbij. añ. pt. 5. z olei pt. j. C. Dicit Aui. rectū est in qualicūq3 vulnere nervi: vt ponat supra medicamen methabaze in pñ qñ querit doloris sedatio quē mitigat ipsa lana, cūq3 vulnera nervoz ad sanitatē deveniunt. dicit Sal. vbi supra. si vulnus ppin: quū est cōsolidationis: tūc vinū albū subtilissimū aque mixtio nē nō sustinēs. nec vllius odoris existēs ceteris meli⁹ est. Et Aui. dicit. cū videris vulnera nervoz ad sanitatē peruenire remoto apate z accidētib: malis nō timeas: tūc administra remedicinas infusas in eoz: deinde calefac ipsuz z accipe ipz cū pannis infusus in eoz: stringe ipsum desuper.

Cura vulnerū nervoz p chirurgiā est q si vulnus strictū fuerit qd cōtinet carnez vel cutē desup aperiat cū pilo cū custodia: ne in incisione tua tangas nervū. C. Dicit A. qñ accidit spasmus ex vulnerib: nervoz: tūc de eo q necessariū est: si iam stricta fuerit scissura cutis vt aperiat. Et qdā dixerūt q si in vulnere nervoz qd fuerit ab hūeris infra spasmus acciderit ponat caute: iū in loco spondilium colli z pfundus: qñ vtpm a morte liberat: aut saltē aduen-

tum eius retardat. amplius in sequenti ca° de spālī cura vul nerū nervoz: de cura spālī per cauteriū apparebit.

De cura vulnez nervoz z chordaz in spālī. Cap. xxxvj.

Incisio fm lōgitudinē occurrit nervo z nervus fuerit discoopertus: tunc dicit Sal. 6. de inge. sanita. intentio tua sic esse opz vt medicamē tuum nervos discooptos exicet sine dolore z punctura: sed raro inveni mus medicamen vulnez detectoz exiccativū sine dolore z punctura: qre vt dicit. opz vt tollat a medicamine qualitas pungitiua: hoc aut maxime fit cū lotionē illi medicaminis. Quare dicit Sal. bonū est si minimum lotū: z cū oleo tēpera tum sup vuln⁹ ducat: aut medicamen de tutia lota mixta cū oleo rosaz: aut de alijs metallis lotis: z bo⁹ est: vt calx multoties cū dulci aq lauet: z filr tutia z oē metallū si desiccare cum eis volumus nervos sine dolore z punctura supra do/ cuit lavare calcē cū aqua maris, z illud pprie d3 intelligi in punctura nervi in qua egef maiori exiccatione: z maxie qñ in punctura fm pñ nervus est discoopert⁹. als. qñ in punctura fm pñ nervus est coopert⁹: sed in nervo discooperto d3 lavari cū aqua dulci: z dicit. bonuz est ē medicamen qd fit cū melle: si mel bonū fuerit. Et dicit Sal. lauet terbenina z alie gūme: qñ a medicinis que lavant pungitiua eoz eru go expellit. C. Et notant. q predictis medicinis lotis maxime vtendū est qñ nervus vulneratus fuerit discoopertus z virtus patientis fuerit debilis z corpus eius repletū faciēs suspitionē de fluxu humorū ad locū. Si aut vtus infirmi fuerit fortis z corpus mundū: tunc dicit Sal. fortiori medica mine poterit medicari siue curari: z in exēplo cuiusdā iuue nis declaravit q in collo fissurā manus passus est: cui cōne niebant exiccatoria absq timore attractionis ad locū: quia corpus ei⁹ mundū erat: z absq timore lesionis ex mordica/ tionē: q3 ei⁹ fortis erat z vulnus indicabat de ipsis: z ē locus vulneris q nā siccus est. Et sic ē voluit Aulc. cū dicit si fuerit istis patientibus virtus aliqua. s. tanta q sit fortitudi nis tolerātis: tūc nō erit malū si administras trociscos d col/ cotar: z trociscos andromij qui sunt exiccatiua fortia. Et di cunt qdā. q trocisci de colcotar sunt in virtute emplastrī dīa palmas: qdā ē exponūt textū. A. sic. si fuerit virtus istis aliq in curatione. s. que exigat medicamen exiccativū vltra illam que regit in exiccatione vulneris nervi in quātū vuln⁹ ner ui est: qd esset qñ vulnus esset in corpe vel mēbro sicco: vt su pra patuit p Sal. tunc nō erit malū si administras trociscos de colcotar quos exigat vuln⁹ nervi in quātū vuln⁹ nervi est.

Et de cura fissure nervi in spālī. dicit Aui. si nerv⁹ discoopertus fuerit z incisio fuerit in lō gitudine. tunc stude vt cooperias ipsuz carnez: z hoc d3 fieri cū tps iam fuerit incarnādī sedato dolore z habita assicura tione de apate: z ad cito coopertendū nervū discoopertū car ne. dicit Aui. pone desup pungētes medicinas post amotio nem punctionis ab eis p lotionē eaz aut admixtionē rei le nientis vt olei cū eis. Et fortasse p medicinas pūgētes intel/ ligit. A. medicinas multū exiccates z stringe. dicit ipse. sup ipsum. s. vulnus cū pānis longis. i. cū fascia longa strictu/ ra colligente z aggregante sup rem. i. ptem magnā loci sanī. scilz ab vtraq3 pte vulneris. Et dicit Aui. q prassiū coctum cum vino cocro. s. sapa: aut oleo. s. oliuet: aut cū aliquo oleo subtili. vt sambucino. qd plus oibus alijs convenit vulnere nervoz: z pprie cōvenit prassiuz qñ egef absterfioe multa. Et dicit q pot administrari thus z albotis z albusariz. s. gal/ banū. z ista pnt puenire in nervo cooperto. z ē in discoopto.

Cura aut incisionis nervi fm latitudinē si qd fuerit in ciso incōpleta. dicit Sal. q sicut si per longitudi/ nē esset curabit: his tamē sanguis preter nimium. i. nō nimius: neq3 supflue minuat. C. Et Aui. dicit. fiat flebotomia nō vltima. q3 virtus debilitata ex dolore nō tolerat flebotomiā magnā: neq3 ē in istis est necessaria cum nō fiat: nisi vt phi/ Nico. sermo. vij. QQQ

Cura fissu renerui.

Cura inci sionis nervi

An neru
incisus sit
suendū vt
cōplete in
cidendus

beat cursus mae ad locū vulneris neruoy. Medicamen bo/
nū in abstergēdo z mundificādo vulnera neruoy. R. terbe/
tine mellis rosati colati. aii. p. j. sarcocolle. pt. j. quartā z cō/
ponant adinuicē. z qdā loco sarcocolle apponunt farinam
lupinoy. C Si vō incisio fuerit nerui cōpleta, tūc dixit Sa.
vbi supra nullā suspitionē vel timorē eger habeat: sed tūc mē/
bra q monebant per ipsūz mēbz motū amittēt. Et Aui di/
xit. nō timef ex absdione neruoy id qd timef de ipsoz con/
quassatione: z de ipsoz incisione fm ptē in latitudine: qz uis
mēbz pbat. C Et dixit. si distrūpat neruus in latitudine. f.
fm totū: tūc est necessariū suere ipz. Dicūt qdā. f. neruū. Qñ
Suili. ait. Si neruus visibilis icisus fuerit in toto vel in pte
nō displicet mihi vt ptes nerui incisi cū futura cōducant: si
in vulnere cutis vel carnis sit. qz cū inuenerit nā hāc condu/
ctionē factā meli⁹ z leui⁹ ptiūabit ptes nerui incisi z gene/
rabit ligamētū partiū eius nobiliori mō qz si nō cōducantur
cū futura: z fiet in mēbris cicatrix speciosior. C Et si quis
vellet opponere de dolore inducto ex punctura pp futuram
hoc nihil est: qz per appositionē olei rosati calidi cuz vitello
oui sup locū nerui statim remouebit. C Et cōfirmationē hu/
ius rei cōtrahere potes ex cōtinuatione ossis fracti: nā qñ re/
stauratoz pducit partes ossis fracti: z eas bñ cōtinuat z cō/
firmat cū ligatura qd est quasi idē qd futura in neruo soluto
nā meli⁹ z citi⁹ poū sarcocollē gñat: z fit forma mēbz pul/
chrior. C Et per hoc dixit Suil. apparet manifeste q sermo
illoz q dicunt. q si neruus ex trāuerso incidat fm partem
eius mediā q añqz ptiūet oz incidi fm totū: z postea de/
bent ei⁹ ptes ptiuari a medico est erroneus z pter intētiō/
nē nāe. qui. n. hoc facit inducit in nā z in opōne medici diffi/
cilioz z longioz laborē z infirmā nō excusat a doloris mul/
tiplicatione: z pter hoc ponit in mēbro q ptes nerui. nō fm
totū incisi que poterat ptiuari gñā ptes sane que remanse/
rat de neruo soluto q ampli⁹ nō cōtinuabit: z plus q loca
que sunt a vulnere infra a neruo leso q pus sensus z motum
recipiebāt gñā ptes sane sensus z motū. nec fm totū: nec fm
ptē hñe poterunt amplius. C Et subdit Suil. q si futura in
neruo aut fm totū. aut fm ptē fieri nō poterit suanē mēbra
neruo leso supposita. f. vñs pfūdū z eo. f. nerui ē ptes cō/
ducant z firmant z ptiuent: prout melius pole fuerit. vt
melius z leui⁹ nā cū inistis medici refectionē mēbz fa/
cere possit. C Alij vō exponunt. est necessariū suere ipsum
nō quidē neruū. qz punctura future nō tolerat: sed ipsum. f.
vulnus simplex in membro carnosoz: z si nō suatur mō dicto
nō cōglutinabitur. dixit Suil. f. neruus: sed alij dicunt. f. vul/
nus: eo q labia in tali vulnere multū distrahunt abinuicēz.
Est aut suendū vulnus: qz nō timef de incisione nerui cōple/
ta: sicut de alijs nerui vulnerib⁹: z per talē suitionē extrema
nerui pducta meli⁹ vnita seruant: vt melius cōglutinari pos/
sint: siue fm pma intētiōne: siue fm scōaz. Quidā aut dicūt.
q in neruo fm totū inciso fm extremitates ei⁹ qzto melius
z decentius fieri poterit adinuicē cōiungi debere: z tunc si
vulnus indiget futura suanē labia vulneris absqz neruo. vt
supra vtrāqz extremitatē fiat ligatura cū plumaceolis z com/
primas: ita q quelibet extremitas habeat suā ligaturā z cō/
stringat ex vtrāqz parte: ita q labia nerui cōiuncta nullaten⁹
valeant separari. z sup illas duas ligaturas sit altera ligatu/
ra que sub se alias ambas ligaturas cōtineat: z ista ligatura
vsqz ad 4^m vel 5^m diē: si vulnus absqz dolore fuerit nō solua/
tur. z sub ista ligatura tertia sint etiaz plumaceoli de stupis
in vino infusis: qdā tñ de predictis dicūt. q ista tertia ligatu/
ra oz solui oī diē z debēt de nouo plumaceoli in vino infusi
reaponi. z sic religari. C Notāt. q cū incisio nerui platum
incōpleta nō est cum plurima suspitione spasmi. tūc vt dixit
Suil. errat q eū fm totū incidit z separat. Si aut magn⁹ eēt
timor z spasm⁹: aut iam inceperit. tūc nō errat q eū cōplete
incidit: imo oz incidi fm totū: qñ fit per cōpletā incisionē
eius asscuratio eius a spasmō futuro z liberatio a iā ince/
ptoz vt voluit Sal. 6° de inge. sani. z Auer. colliget. 7°. z fit
Aui. z alij. C Oleū cōferens neruis incisis arterijs z cōtra/
ctis sic fit. R. oleū cōe z cū succo plantaginis eius des qzita/
tis fac bullire: z cū aliquatū bullierit superimmitte lūbri/
cos in magna qzitate. z bullire fac: donec lūbrixi optime co/
cti sint: postea cola z inunge locū. C De punctura aut inuit.
Sal. vbi supra. q ipsa est duplex: vna nō pfunda q solū pue/
nit ad cutē vel carnē pter neruum q fm plū sanas bñficio
nature. aliquādo tamen exigit auxiliū artioz vt cuz euenerit
in mēbro malā discriam patiēte. alia est pueniēs ad neruū.
z siue sanum siue infirmūz semper eget auxilio medici ad sui/
curationem: que si ampla fuerit ab Aui. pñmi quarta. voca/
tur guerçi: si vero stricta vocatur garettricum.

De cura puncture nerui. dixit Sal. in tegni q est fm
duas intētiōnes: quaz vna est aperire exce/
catā cutis vt possit mā expirare. punctura tñ nerui pōt esse.
excecata duobus modis. vno mō qñ caro desuper generata
est. aut cutis cōsolidata z talē exiccationē opz aperire scin/
dēdo cū pilo rez excecantē. alio mō quando punctura est ita/
parua q per eā non potest fieri libera z cōpleta expiratio z
expurgatio: z talem opz aperire. i. dilatare z ampliare. vt sus/
ficiat expirationi z expurgationi. C Scōa intentio est exic/
care mām in neruo imbibitā. z hoc cū medicina habente le/
ptomerem substantiā subtilē potentē puenire vsqz ad locū
puncture. z vt supra iam patuit talis medicina oz esse siccis/
sima z multū calida: sicut euforbij z similia dicta supra. Ca/
lidas tñ nō puenit ad locū cū excessu suorūz remittitur in
vias: z siccitas peruenit ad ipsūz intēsiōne sua: qd qñ fiat ve/
re difficile est videre. C Quidā tñ dicūt. q caliditas medici/
ne est deferens siccitatē eius: z qz siccitas est delata peruenit
ad locū cū intensiōne sua. caliditas aut nō: qz deferat: sed de/
ferat in via remittit. C Et sic apparet q in pūctura. sicut in
alijs vulnerib⁹ neruoy medicina debet esse actu z potentia
calida z tali vtendū est vsqz ad pfectā expurgationē vulne/
ris. Cū aut tēpus cōsolidandi aduenerit nō est necesse q me/
dicina sit potentialiter calida: sed calida vel frigida fm q re/
gret dispo vulneris z mēbz. C Ad pdicta dix. A. qñ est vul/
nus z pūctura. i. cū punctura: z nō est cū eo apātūc curatio
ei⁹ est curatio localis. f. ea que dicta est incisionis neruis: sed
opz vt sit medicamen fortioris caliditatis z fortioris exicca/
tionis opz q illud qd administrat supra scissurā sit sine inci/
sione nerui. qñ illud penetrat ad egritudinē. i. ad neruū egz/
facilius qz in punctura. Et dixit. cū vulnera fuerint garigati
idest punctura stricta z nō associat ei apāneqz putrefactioz
tunc opz vt administret ei emplm de euforbioz aut de simo/
colūbino. In corpore quidē subtiliore ponat euforbijz. z in
spissiore simus colūbinus. Et dixit. adde vel minue. f. de cali/
ditate z siccitate in emplō fm q videris de dispositione cor/
poris z forma. i. habitudine eius: vel adde vel minue. f. de
quātitate euforbij z simi columbini fm q videris z c. Et di/
xit. A. puncturā si stricta fuerit: quāuis dilatatio de/
beat ēt fieri: vbi necia fuerit in alijs vulnerib⁹ ner⁹. C Dñt
qdā. q dilatatio potest fieri cū sup imissione olei sup calefa/
cti fortiter. nam oleū calefactū cum vinctuositate sua dilatat
omne vulnus z caliditate sua actuali penetrat ad pfundum
z equalitate sue cōplexionis tēperate cōplonem nerui z do/
lorē mitigat. Et quidā loco olei cōis apponūt oleū ros. sili/
calefactū: qz cū aromaticitate: z stipticitate quadā membra
cōfortat z fluxū humorū inhibet: z sic in pñcipio melius est
cōi z huius infusio olei: tūc valde confert qñ punctura non
est obiecta per carnis generationem: aut cutis cōsolidatio/
nem. qñ si sic foret oporteret prius aperire locū pilo: deinde
oleum ro. calefactū oz superinfundi: donec totūz vulnus eo
repleat: z supra vulnus ponat terbetina supra petiā exten/
sa. z circa vulnus totū membra vngatur cuz oleo ros. mixto
cū puluere boli ar. Et postea superponantur panni vel plu/
maceoli siue faldelle de stupis z eligentur cū facilitate absqz

Neru⁹ nō
est cōplete
incidēd⁹:
nisi spaf/
mus ince/
perit.

Punctura
nerui
duplex.

Eius
creta
ui.

De liga/
tura quo/
modo solui/
oz in oio.

De libet/
cio terre/
qñs sunt
vires.

dolore oino. Et qđā dicit. cū predicto oleo admisceri debere medicinas exiccationis. qđ si cum vulnere fuerit apā fiat tūc Inunctio cū oleis mitigatiuis & superponat emplm factum de farina orobi vel fabarū & ordei decoctis in lixiuio. **Q**ui dā aut dixerūt. in punctura obsecata & dolorosa tria esse fieri dā. p^m est. qđ superponat loco eius emplm qđ sic fit. & m. scū qui crescit super lapides & tere: & misce cū fursure & cale facipz cū vino & aceto super tegula: & superpone & hōit hoc esse mirabile in sedando dolore & resoluēdo mām in nervo Inarceratā: qđ si nō pulerit: tūc fiat. s. aperiat orificiū extri secus ita tñ qđ nō tangat nervus aut loco eius fiat tertiu. s. qđ igneat ferrū aut aurū: & cū eo canterigetur nervus: & in loco puncture eius. **E**mplm sanans puncturas nervorum p. fundas. & picem navale & cōpone eam cū oleo qđ inuenietis antiquius: & adde eis quāta est pars sexta rafinerz quāta est pars duodecima euforbij & loco applica: & si punctura cū tumefactione fuerit superimmitte oleū terbetine cūz quosāli aliquātulū bullire feceris. Et si punctura iam spasmū iduxerit cinerē calidū cū oleo in modū pultis cōfice: & superpone actu calidū. **A**d puncturā nervorum valet oleū cū sale bullitū superinfusū: & statim postea superponat loco. frumentū masticatū etiā est bonū per se sumptū solum abiqz infusione olei p̄dicti: & mirē sanat dolorem eius. Quidā sumunt salis partes. iij. terbetine ptē. j. & olei quātū sufficit ad bonā liq. factionē & cōmixtionē eoz agitādo ea simul vel bullire faciēdo. **U**ng^m valde vtile sedās dolore ilico: & pūcturā sanā. & diaglon. lib. j. armoniaci. lib. j. thuris masticis. añ. j. & re citrine. j. & cōficiant. **A**liud medicamē vtile in omni punctura nervi cū apate vel sine apate. & folio p. ruthe. M. j. & incide ea frustatim: & inde fac ea bullire in. j. x. olei cōis: & cū. j. j. terbetine cōficiant: & more emplastri puncturē supponatur. **D**ixit Sal. 13° cathagensis. ego curādo vulnera nervorum soluebā vulnus bis aut ter in die, & effundebā super illud oleū calefactū: & si nox erat lōga soluebā illud cōsimilr in nocte: & hoc magis faciebā qđ medicīne pungebant vulnē: sed quādo paties nō sentiebat pūcturā: neqz toruram. **A**ls. tactū dolorosum nō soluebam ipsum: nisi bis in die mane & sero. Et dixit. qñqz curabā cū medicinis humidis liquidiis: qñqz cū vnguētis superponēdo vnguētū panno: & desuper ponebā lanā nobilē vltime lenitatis infusā in oleo calido. **E**t dixit. x^a de simplici medicīna & ponitur a Rabi. in 15. p̄cula. vermes longi qui reperiunt in terra cum foditur pistati & appositū nervo incisio iuuat ipsa hora sibi iuuamēto miraculoso. Et Raf. de eis dixit. 13° p̄ti. Dēs medici cōueniunt qđ lambrixi terre glutinant incisionē nervorum. s. si supponant cōtriti extremitatibus nervi cōductis in vniū: & cōtriguatis. quādo plus possibile fuerit & superligent: debent tñ prius esse loti: & ab omni terra mūdī. Et misach de eis dixit. qđ cōtriti. & superpositi nervis incisio si nō soluūt per tridū cōglutinabunt incisionē ipsorū: & dicit qđ valent in incisione cōpletar: & etiā in incōpleta. **E**t dixit Raf. ibidez qđ cauda equina cōglutinat vulnera nervorum: & mēbroz nermosorum. Dixit Dio. qđ oleum nucū ex superabundanti dissolutione eius curat vulnera nervorum. Et dixit. qđ radix lilij trita: & mixta cum sale & melle sanat incisionem nervorum: & pāniculū cerebri & colli vesice. s. ad lenendū & remittendū asperitatem ipsorū. **D**ixit Sal. & ponit. 13° p̄ti. qđ caro testudinis trita & cū pulvere molendini mixta sanauit plagā magnā que ad nervum peruenerat, & erat nervus attritus: & nō apatus est nervus. verū. in duro corpore hoc fiat. **D**icit qđā. qđ per testudinē Sal. intellexit limatiā. Etenim illud. Dixit Raf. qđ limatiē cū cortice sua cōtrite & mixte cū olibanorū aut myrrhā & pulvere molendini iuuat. Aui. x^o dixit. qđ sole caro limatiā fortiter p̄trita cōfert. Dixit Alber. qđ betonica p̄trita viridis si supponat vulnerib⁹ nervorum cōglutinat ea. **E**mpl³ vitice cū sale suppositū cōglutinat vulnera nervorum: & fructus capparidis confert incisioni capitū: & caudāz nervorum.

De contusione siue attritione nervorum, & ipsorum contusione & duritie. Cap. xxxvij.

Atritio siue cōtusio nervorum qñqz accidit nervo soli: quādoqz sū cū cōtusioe carnis: & qñqz est cū vulnere manifestor: & quādoqz nō, & ad attritionē nervorum: qñqz sequit^r dolor fortis, & qñqz non. **Q**uā si accidat dolor fortis: tūc opz: vt sedet cum superinfusione: & leui fricatione facta cū oleis calidis, & sedatiuis dolorū. In estate qđ cum camomellino anetino yrinorū sibi⁹ & in hyeme cū oleo de castoreo: qđ est in hoc iuuamēti magni. cōueniunt ē facillationes facte cū milio vel panicorū si non fuerit in cute vuln⁹ manifestū abluat mēbrū cū decoctioe acori, & yreos: qñ cessato dolore p̄seruat ē ne dolor redeat. **D**ixit Rabi in 9ª particula. dolorē in cōtritione nervi est necesse curare cū emplastro cōfecto ex farina fabarū melle & aceto & pice ligda decoctis p̄fecta decoctione appposito ipso calido supra locū: & est hoc medicamen 6° de ingenio sanitatis: qđ maxie cōuenit in attritione nervi mixta cu contusione cutis. Ait. n. Sal. ibi nervū cū cute cōtusū multotiens vidē: qñ hoc sepe laboratib⁹ cōtingit: & maxie athletis in qbus experimentatores cataplasma apponunt ex farina fabarū aceto & melle: qđ medicamen optimū esse dico: qñ rōne fabarū & mellis hz siccitatē multā: & rōne aceti hz etiā siccitatē: & cū h dat alijs penetrationē ad p̄fundū: aceti tñ in eo d3 esse modicū, vt nō perueniat cūz sua qualitate mordicatiua ad nervos & ledat ipsos. Et dixit Sal. si vis vt medicamē h magis desiccet ponat farina orobi. Et dixit Sal. si cū contusione fuerit dolor: adde in emplō pice liquidā nimis capiens eum cū eis: est. n. temperata calida, & ideo sedatiua doloris. **E**t Aui. dixit. qđ medicīne puenientes ad hoc sunt sicut farina fabarū & acetū & melle: est enim medicamen bonū: & si vis vt sit fortioris exiccationis pone in eo farinā orobi: & si adhuc est volūtās: vt sit fortius in exiccādo pone radicē lilij. s. celestis. Et dixit. si fuerit cū vtriqz rebus dolor clamorosus: tūc opz vt misceatur cū mē^{is} ocis p̄x. s. naualis: & emplē cūz ipso calido. Et vt Aui. innuit cōuenit in sedādo dolore in vtrazqz p̄tusioe. s. solius nervi, aut eius & etiā cutis sedato dolore: aut nō cute a p̄ncipio ad curā cōtusiois est redeundū. **D**ixit Sal. eo. dē 6° de ingenio sani. si vulnus fuerit cōtusū: & cū eo cutis sit cōtusa & vulnerata intētio nostra erit: vt medicamen nrm sit siccissimū: & vt pes diuise coniungant^r & cōstringant^r. Et Aui. dixit. qđ necessaria sunt illa in qbus est exiccatio fortis & aggregatio. s. partiū separatāz: & strictura. s. cum ligatura vel sutura etiāz necessaria est vt colligant partes, & collecte firmiter teneant: debet ergo medicamen contusionis nervorum ē siccissimū: s. si cōiuncta fuerit cū cōtusioe cutis cui vt supra patuit cōpetunt: mollitiua attritioni nervorum. vebemeter obfunt. **S**i aut cōtusio soli nervo sit sine carne & cute: tūc dixit Aui. opz nervū sepius infundī ex oleo calido virtutē resolutiua habēte, & in corpore. s. opz habere p̄siderationē in dietando & euacuādo ipsūz & mām ad opposita loca diuertendo: & opz vt oleū resolutiū administrandū: vt dixit auctor cōpendij sit sine stipticitate. si tñ opz vt desiccet amplius farina orobi: aut ordei adiungat sibi. Et de cōferētibus in attritione nervi solius: aut ē cutis & sunt vtilia folia vlmī in oleo imposita. Et sū betonica insuper posita. Et dixit. qđ cinis sarmentorū vitis distēperatus cū oleo: aut pinguedine: aut cū aceto cōuenit contusioni nervorum & musculi. **Q**uā si cū attritione nervi fuerit apā cōiunctū dixit Aui. nō cures ipsūz. s. apā cūz eo qđ rumpit. i. fortiter resolutū: & desiccat sicut est aqua cineris & similia: qñ hz cura esset causa augēdi apā plus trahendo de mā ad locū qđ resoluēdo ex ipso: imo cura ipsum cū sedantibus dolore, qñ principalis intentio executioni mandanda in attritione nervorum est doloris sedatio. Cura ē ipsum cum phibentibus ipsum apā: sicut in superioribus dictū est. Et pro sedatione doloris in

Cura doloris: si cōtusio.

Cura p̄tusiois cūz vulnere cutis. **A**liedica men cōtusiois nervorum d3 ē siccissimū & mollitiua vebemeter obfunt.

h3 loco dixit Aui. op3. vt embrocet mēbrū cūz oleo calefacto: in cuius virtute sit mūdificatio resolo. als. mollificatio z resolutio. Et de oleis bonis ad hoc est oleū anetinu3: z de alacoen. i. de matricaria: z de rutha. Et siliū fiat emplāstra cōueniētia ad illud: z maluauiscus coct3: z cōtritus positus super neruis attritis est mirabilis. Et caro veneria3. i. limatia rū: z vt alij dicūt. i. stinco3 est mirabilis: z fortasse distēperatur cū cepe biscoto. i. multū cocto: z cōuenit cepe nardici tritū cū melle: z superpositū. Et ex cōferētibus est emplū ex radice ciclamini3: aut factū ex sale farina z melle: z maiora/na posita in cerotis cōuenit attritioni neruoy. Et sunt ex medicinis multe que cōferūt attractioni neruoy. bibite vel aliter interius sup̄e: de qb3 est gentiana cū sumis ex ea: aut succo ei3. 3. j. z opopanacū cū sumis cū vino aut mellicrate: z decoctio radicū acori bibita: z scordeon siue alliū siluestre bibitū sanat cōtusionē nerui z musculi: z agarius datus in potu in pondere kirat. iiij. sanat q3 lesus est in neruis si fuerit sine febre. Et dixit Gal. operat3 sum farina fabay cocta cūz melle: z aqua in cōtusione z incisione neruoy: z armoniacū bibitū cū melle puenit: z decoctio mentastri bibita: z sup̄ embrocata puenit p̄tusioni musculi. Et accidi taliquē casu z p̄tusione siue obuiatione ad rē durā vt cōtorqueat neruus z doleat: z ipediā mēbrū in opōnib3 suis motiuis. Et de cōferētib3 torioni neruoy est maluauisc3 recēs coct3: z appositus: fruct3 agni casti z folia ei3 si superponant3 torture nerui emēdāt eā: z folia maiorane p̄trita z distēperata cū aceto z supposita sanāt eā: z sanāt eā radix lilij trita cū melle z superposita. Et accidit qñq3 neruis vt indurent3 z tendant3: z sic p̄trahant3 z p̄p̄e a casu z p̄tusione. Et dixit Auicē. q3 qñq3 accidit a verberatione: z qñ desup̄ premis sentis cūz eo stupor z dixit. q3 cura ei3 prima est curationi apatū duoy. Et de medicinis lenib3 exp̄tis dixit ipse sunt vt sumant3 bdelij iudaici. 3. iij. z infundant3 in aqua z soluant3 in earz officia tur cū ea quātū ipsuz est de radice maluauisci cōtriti valde: z siliū cōuenit valde radix lilij cōfecti cū sapa: z p̄ferunt bdeliū galbanū: z euforbiū aggregata cū fece olei: z cōfert oliaglo cōfectū cūz medietate sui de stozacelligda. Et duritie neruoy cōuenit emplū qd sic fit. R. sifami excorticati. 3. xx. maiorane. 3. iij. terant3 z superponant3. Et aliud p̄ferēs neruis duris z grossitie ei3. R. bdelij iudaici. 3. iij. infundant3 in aqua donec dissoluantur: z accipe de radice lilij subtilissime trita z incorpora eā cū eoz lenificet cū vino cocto grosso. s. cū sapa: z supponat3. Et de oleis cōferētib3 duritie neruoy cōtritioni est oleū anetinu3 liliaceū solū vel cū adipe anatis mixtū: aut cū bdelio in eo dissoluto: z oleū de narcisoy: z oleū de seie lini: z oleū in quo macerata fuerūt folia brāce viline z postea cū eis bullitū parūper z colatū cū cōp̄essione solū iniunctū: aut mixtū cū cera. Et de vtilib3 sunt nuce3 anitque z rancide cōtrite cū rutha. z mixte cū melle z suppositae. Et Angētū vtile duritie z cōtritioni neruoy. remollit. n. z extendit eos sic fit. R. medullā cruriū equi z bullire fac eā in vino: deinde dimitte eā in frigidari. z q3 de ea sup̄natue: rit collige: z cū tantūde crudi mellis pmisce. z sup̄mitte modicū salis vsti. Deinde cū eo calefacto locū ad ignē vel ad solem: aut in balneo inunge. Et decoctio camedreos recentis bibita cōuenit lesionib3 neruoy. Et Syrupus faciēs leuem motū neruoy. R. 3. iij. p̄sopi cribellati: z decoque cū rotul. 4. aq3 vsq3 ad rotulū vñū z colet3 z syrupifcet cū me3 rotulo guccari. Et cura qd vulney chorday. s. siliis est cure vulney neruoy. Chorda tñ tolerat medicinas fortiores z acutiores q3 neruus: sicut de sensu minus h3 q3 neruus.

De vulneribus ligamentorum.

Cap. xxxviii.

Ligamento accidere p̄nt vulnera sim/mae z multiplicia: z p̄nt accidere in eo vulnus fm longū z fm latū: aut fm totū: aut nō fm totū. z p̄nt ei accidere contorsio: ligamētum tñ vt

patuit in anatomia eius: z ponit ēta Gal. 6. de inge. sanita. est duplex. vñū qd mediat inter ossa z ligat earz aliud est qd iungit cum lacerto: z peruenit ad coniunctionem chordae. Et modo vulnus in quocūq3 eoy eueniat nō est suspectū qd ad ipsuz sequant3 accidētia praua: p̄p̄ea q3 caret sensu. z non h3 p̄tinationē cū cerebro. vulnus tñ qd euenit lacerto coniuncto cū musculo par3 qd infert timoris: vuln3 nō eueniēs lacerto liganti ossa fm longū z latū per totū dislocationem incurabile offiū q3 ligat generat. Et q3 vt patuit in anatomia ligamēti ip3 qñq3 similes chordae z neruo. Et iō qñ accidit vulnus in ligamēto: op3 q3 medic3 discernat ip3 a chorda: z neruo: vt nō cadat error in curatione: z app̄oximet ligamēto medicinas cōueniētes neruo vel chordae: que nō sūt sufficiētes nec puenientes ligamēto. Nā sicut ligamētū sic: eius est neruo z chorda: siciora exigit medicamina. Et iterū: q3 vt dictū est ligamētū caret sensu: iō ētolerat medicinas fortiores q3 neruus z chorda: sicut Gal. dixit. 6. de ingenio sani. Et Aui. dixit. sicut neru3 discoopert3 est dignior: vt alleuiatio fiat in eo. s. a medicinis fortib3: siliū ligamēta q3 nascuntur inter ossa sunt digniora. vt operent3 medici super eis medicamine forti. Sed ligamētū qd cōtinuat cū lacerto est inter vtrāq3 res media. q3 tolerat medicamē forte plusq3 neruus discoopertus: z min3 tolerat medicinas fortes q3 ligamenta ligantia ossa. Et quidā dicūt. q3 neruus min3 tolerat medicinas fortes. Et post ipsuz chorda discoopertay seq3 in hoc neruus cōopert3. Deinde musculus icisus. dein chorda cooptay: z postea p̄niculus velas musculum. z post ipsuz ligamētū veniēs ad lacertū z vltimo magis dictis tolerat medicinas fortes ligamētū ligas ossa. In oibus autē alijs curatio ligamētoy similis est curationi vulney nerui. Et de attritione aut accidele ligamētis. dixit Aui. si accidat hee lesio. s. attritio in iuncturis. s. in ligamētis ligantib3 ossa iuncturay: tūc illic est melius vt sedet dolor nō qd ē ligamētay: q3 nō dolēt: sed p̄tū circūstantiū eis sensibiliū que a cā inducente attritionē in ligamētis receperūt cōtusionem vel vulneray: sedato dolore apponaf medicamē fortius. s. q3 in attritione neruoy vel chorday. Et dixit. sit medicamen p̄positū eo q3 maturat z lenit: z cū eo q3 resoluit: z sic cū stipticitate vt opponaf p̄id. s. p̄stipticitate apati. s. repellendo māz z nō addat in eo: z i sedado dolore hui3 attractionis aq3 calida nō est in cōueniens. imo multoties iunctura attrita ponit in aqua calida z sedaf dolor eius. Et de cura p̄tortionis ligamēti. dixit. A. op3 vt caueat in torsione neruoy z ligamentoy: ne app̄oximet aqua. neq3 calida: neq3 frigida: nō calida: q3 relaxat iuncturay: z disponit ligamētūz molliet3 z elongationi: vt per hoc iunctura magis exeat de loco suo: z dislocef. nō frigida: q3 nō est sedatiua doloris: sed potius augmentatiua eius: imo dixit Aui. administrent3 olea in qbus sit virtus aromaticoy stipticoy calefactay: z siliū speciez in qbus est hec virtus. Nā dolorē sedant z cōfortant z cōstringunt partes iuncture cū ligamēto: z talia olea sunt mastici/ nū nardinū. z siliā. Et scias q3 in torsionib3 neruoy chorday z ligamētoy z ipsoy duritie cōuenit stercus apri positum in emplis: z puenit cinis ligamēti cū aceto suppositus: z fomentatio cū spongia infusa in decoctione matricarie.

De egritudinib3 euenientibus in ossibus: z de eorum augmento preternaturali.

Cap. xxxix.

Si accidere p̄nt oē gen3 egritudinis ex mala cōplexione z solutione p̄tuitatis. Et dixit Zoar q3 in quol3 osse p̄nt euenire egritudo ex mala cōplexione: z egritudo ēt per cōiunctionē eoy adinuicē vel p̄formā ipsoy vel oppositionē ipsoy vel mēsurā eoy. s. in magnitudine vel puitate z grossitie eoy z subtilitate z additione z diminutione numeri eorum z corosione z fractura. Et dixit Aui. 4. q̄rta ossib3 accidunt egritudines ex corruptione p̄plexionis eoy. z ex solutione singularis z fractura z

Cura p̄tortionis neruoy.

Cura p̄tortionis cūz cōtusionē neruoy.

Ligamētū tñ fortius res motu cōuenit rat q3 nō ēt da.

Dumoz de corosione: qdō in cōdolo no in cōd.

dislocationes et putrefactione et ulceratione et excoiatione. sup. et g̃ia malitie cōpositionis et accidunt eis: et cartilagini s̃it accidere p̄it egritudines p̄dicte et p̄prie accidit ei fractura. i. torsio. Et malitia q̄dē cōplōnis eueniēs cartilagini vel loci q̄cūq̄ sit illa: siue sit simplex: siue cōposita curat: et remouet suo cōtrario. i. calida cū frigidis et ecōuerso: et hūida cū siccis et eō: et si fuerit mala cōplō cū humoris vitio: tūc cura fiat cū euatione humoris illius. **C**Dixit Zoar. ingrossantur q̄q̄ ossa p̄ter nām p̄pter grossū regimē inordinatū subitō factū. et non succellunt. Et subdit. audiui dicere a p̄e meo q̄ iaz dicit nasci candā viro. s. os in suo dorso ad similitudinem cornu: q̄d tū erat minoris duritie ossis nālīs. et ipse p̄ me? purgavit humores grossos in eo: et postea posuit medicinas exiccatiuas sup os vñ supra dorsū man? inferēs mibi dorlo: et purgavi me ab humorib? grossis: et posui sup ipsū resoluētia: ita q̄ resolutū fuit p̄ maiori p̄te: et illud modicū q̄ remāsīt nō impedīuit me in aliquo in opōnib? exercēdis. ergo vbi cūq̄ inueniēs s̃it fac sicut dicit. **E**t dixit. cū purgas eos noli eos purgare cū virtutib? medicinarū. sed cū ip̄is medicinis p̄p̄is. Et de meliorib? medicinis ad purgādū eos est lapis laquil: et epithimū cretēse est et de meliorib? et fortioribus medicinis in hac passione. **E**t forma mala eueniēs ossi in etate infantie meliorationē recipit si nō p̄cesserit a fractura eius restaurata male. In p̄uēctis xō nullā patit̄ curatio. nē. De sequēte aut fracturā ossis male restauratā infra dices in p̄prio caplo. **C**Augmētū q̄dē ossis fm nām: et similē ei? diminiutio impossibilis est curationis. diminiutio quoq̄ eueniēs ex tpe alicui ossi fm totū: aut fm p̄tē notabilē. si pars illa ceperit totā p̄funditatē ossis in circuitu eius restaurari nō poterit: quāuis caro inter p̄tes illas sepatas oriat. Si vō fuerit fm p̄te ossis: nō ēz totā grossitiē eius restaurari poterit eo modo q̄ dictus est in precedentibus.

CDe corrosione ossis et ventositate spine.

Cap. xl

Si accidit corrosio ab humore acuto mordicatio vel virulencia acuta ingrediente per poros subam ossis et imbibit in ea corrodit ipsā: et corrosio sic adueniēs ossi q̄q̄ est superficialis t̄m̄z est hoc fm plm: et q̄q̄ sit p̄funda. **C**Dixit Zoar. q̄q̄ corrodunt ossa in sua superficie ab humorib? mordicatiuis q̄ infūdunt in ip̄is. aut a sanie grossa q̄ remāsīt sup ipsā: vñ corrodunt et cōcauantur et quassant. **C**Quidā t̄m̄ notauerūt humore nō posse penetrare in subaz ossis p̄p̄e eius duritiē et spissitudinē. **C**Uex autē ctores affirmāt hoc ita accidisse. Et Sal. retulit iaz sanie porositatē ossis trāsisse: q̄uis ergo hūorē vel sanie imbibit in foraminib? ossis sit difficile et raro p̄tingēs: nō t̄m̄ est impossibile. **C**Et humor q̄dē corrodēs os. q̄q̄ est cā q̄ os corripatur vt appebit in sequēti cā. et q̄q̄ est cā doloris intēsi in loco: q̄ nō accidit rōne corrosione ossis. s. rōne p̄uictionis et mordicationis quā efficit in p̄niculo velatē os: et rōne male cōplexionis quā ip̄z efficit: et fm plm accidit hoc in locis p̄p̄is q̄ iuncturis: et cū accidit talis corrosio cū dolore a cā nō manifestas: q̄ p̄ter apā et vlcus: tūc vocat̄ ista egritudo spine: siue vētositas spine. Et Raf. 16. p̄ti. dicit q̄ vētositas spine est ad modū dolor articuli. sed mā in dolore articuli est in carne et musculis: sed in vitio spine est mā in osse. et ex p̄te eius corrodit et corripit caro vicina ei. Et dixit. q̄ iuxta modū acuitatis ip̄ius m̄ae erit malitia ip̄i? et velocitas ulcerationis ip̄i? **C**Dixit Aui. vētositatis spine cā sunt hūores acuti penetrātes in os: et corrodentes ip̄z. Et dixit. incessus vētositatis spine est incessus doloris iuncturarū: q̄ fm plm accidit in loco iuncturarū et est s̃it ei. **C**Uerūt q̄ mā in dolore iuncturarū est in carne cōtēta: sed in vētositate spine est in osse. et subdit. q̄ eius additio. i. ei? plongatio corripit p̄te ossis vñā post aliā. i. fm oēm diametrū. Et q̄d subdit. spina ēz quosdā est spasmus in toto corpe p̄p̄ vlcus q̄d est in aliq̄ p̄te corporis. Sed dictio istorū dixit Aui. nō affirmat a medicis.

Cura aut corrosione ossis: et vētositatis spine cōpletur cū euatione oium sex rerū nō nālū. i. facientius ad humoris g̃iationē acuti mordicatiuis et facientius ad attractionē eius ad locū iuncturarū: et maxime si iaz inceperit corrosio ei? in osse: et cū sedatione doloris existētis in loco pro posse. Et de cōueniētibus localibus est retētio membri illi? in aqua tēperate caliditatis: in qua decoctē sint rosē et violēs et folia salicis. et folia vitis et similia. verū melior cura ip̄ius est cū euatione humoris acuti multotiens iterata quacūq̄ vice digestionis p̄missa: digestiū bonū ei? humoris. **R.** i. iunbatur. liquiri. munde violaz floz nenufaris. añ. 3. j. nardi mastici. añ. 3. vj. sene epithimi floz sumiterre lupuloy. añ. 3. s. oium seminū frigidorū mūdatorū. 3. j. s. seminis endiuie: seisc lactuce: et seisc papaueris albi. añ. 3. ij. infundant post q̄z cōquassata sunt que sunt cōquassanda in lib. iij. aque dulcis p̄ diē et noctē: postea bulliant lento igne vsq̄ ad cōsumptionē medietatis: et colet: et in colatura ponant cūccari albi. lib. ij. s. et sirupē. et de isto sirupo sumant oi mane. 3. ij. cum aqua calida simplici: vel cū aqua sumiterre et endiuie et similitum. **C**Et post digestionē euetur cum medicina que sic sit. **R.** medulle cassie. 3. j. diacatolicon. 3. s. succi rosaz solutiū. 3. ij. aut plus: et distēperent cum decoctione violaz floz boraginis: buglose iunbatur sticados: passulaz: et semis feniculi: et def in matutinis. **C**Fiant clysteria lenitiua sepe: et vomitus pro uocatus frequenter cū educentibus hūores calidos est p̄sentis iuuamēti. **C**Facta aut euatione sufficienti sup loco fiat inunctio frequēter cū ceroto Sal. aut cū ceroto de sandalis: et in fine cum aliquo istorū admisceat̄ aliq̄d resolutiū donec tota m̄a sit cōsumpta. **C**Si aut corrosio p̄cesserit a sanie cōtenta in aliquo apate. tunc cura eius est illius apatis perforatio et eductio saniei: deinde curatio vlcis que d̄z fieri cūz eis que dicta sunt cōuenire vlcibus corrosiuis.

CDe corruptione ossis:

Cap. xli

Corruptio In osse accidit: aliq̄ a cā extrinseca. aliq̄ ab intrinseca. **C**Et cā q̄dē extrinseca est: q̄q̄ mala cōplō frigida aeris corripentis cutē et carnē et ossa: aut vehemēs caliditas resoluēs superfue spiritum vitale a mēbro: quare nō h̄ns vitalis virtus sufficēs in s̃it m̄ in mēbro pro opōne sua derelinquit mēbrū illud a p̄prio regimine suo: et derelictum putrefit et corripit. **C**Intrinseca vō cā q̄q̄ est humiditas mala superflua remollēs subam ossis: vñ accipit os a corruptione et putrefactione: aut est vlcus prauū cū antiquat̄: tūc enim virulētia eius mala attingens longo tpe os q̄d est sub eo corripit cōplōne ei? et putrefacit ip̄z: q̄d intellexit hyp. dū dixit vulnera quecuq̄ antiq̄ sunt vel annua: aut longū t̄pus h̄nt: necesse est os emitti: cui? necessitas emissionis est: q̄ corripit et putrefit a frequentē effusione virulētie vlcis sup ip̄m. aut est humor acutus malus corrodēs os: et corripens cōplōne ei? q̄re corripit ip̄s os. et putrefit. Et corruptio q̄dē ossis q̄q̄ accipit solā p̄te superficie ip̄i? et q̄q̄ accipit suā p̄funditatē: et q̄q̄ p̄cedit corripēdo p̄te post p̄te: donec corripat̄ totū os.

De signis corruptionis ossis. dixit Aui. tu vides carnē supra ipsum existentē mollescere: et mollē fieri eo q̄ p̄pter vicinitatē ad os corruptū incipit apā tēdere in putredinē: q̄ aut putrefit mollescit in p̄mis. et q̄ caro putrefit incipit currere ex ea virus: et tendit in viā fetoris: et q̄ caro mollescit: iō tenta que in ipsam imittit̄ penetrat p̄p̄az facilius vsq̄ ad os: cū aut tēta peruenit ad os nō inuenit ip̄z lene. ita vt lubricet ab eo: imo adheret ei parū. et q̄si inuenit rē nō firmā: neq̄ solidā in seip̄s: q̄d accidit p̄p̄ mollitiē q̄ sit in osse cū corripit. **C**Ū facili penetrat nō h̄ns superficie durā politā cui adherere nō possit tenta. neq̄ possit penetrare. Et iō cū sic nō inuenit: tūc inuenit fracturā aut putrefactionē. Et dixit fortasse destruitur. i. cōcauitas ossis p̄ intromissionē tēte: nō solū superficiali: sed p̄funde: et lenit. i. **Nico. sermo. vij. QQQ ij**

inuenitur os lene: et molle in profundo: et ppeie qñ corruptio
nō est in pncipio, sed iam pcellit: qñq in pncipio nō inueni-
tur istū cū tēta. Et qñq dixit Aui. significauit lubricitas ei?
scz tēte sup os supflua corruptionem ossis ex eo q qñ lubri-
cat in eo tēta in oilatere significat pāniculū tegētē os separatū
ab eo: et illud pp corruptionē ei? q incipit: et illa q incipit cū
corruptis caro sup os. Et dixit. cuz discoopueris carnē ab
osse inuenies ipsuz nigri coloris. Et dixit itey Aui. qñq an-
tecedit corruptionē ossis apa et corruptio carnis et mēbri et
mors. s. ipi? carnis et mēbri: vt in estomēno: deinde venit ad
ipz os, ita q corruptio carnis qñq aīcedit: et qñq seqt eā.

Cura corruptionis ossis variat s. q ipsa acceperit ptes
supficiales ossis vel pfundas: et s. q acceperit pte
ipf? aut totū ipf?. Et corruptio qdē ossis supficialis duob?
modis curari et remoueri poterit. Vno mō p medicinas sup
appositas ei. Alio mō p manuale opōnē. Profunda vō solū
vno mō. s. p manuale opōnē curari poterit. Et curatio per
manuale opōnē. dixit Aui. est aut fricatio ipf?: et destructio
eius. qd est corruptū de ipso: aut est ipf? abscisio: et ipfius
serratio: et fricatio qdē puenit corruptioni ossis supficiali nō
multū pfunde. Et sic dixit Aui. qñ necesse est fricare ipz cuz
instro ad fricationē ei? cōgruo: et radēdo pcedere donec pue-
nias ad vltimū corruptionis ossis, ita vt cadāt et amoueant
ab eo oēs ei? cortices corrupti: et appareat os sanū vere: pōt
et amoueri corruptio supficialis p cauteriū actuale cū igne
donec puenias ad pte eius sanā. Et cauterizatio maxie d. sic
ri qñ fricatio nō hret locū pp stricturā loci vel aliā cāz. Cu-
ratio vō supficialis corruptionis p medicinas fit: dixit Aui.
qñq. et de istis medicinis est medicamē qd sic fit. s. aril. ro-
tūde. yros myrrhe aloes corticū plāte opopanacis: cambil
vsti scorle eris et corticū pini. aī. pres eqles aggregēt. est. n.
mirabile in faciendo cadere cortices ossiuz: et faciendo nasci
carnē bonā sup ea. De curationē aut corruptionis pfun-
de. dixit Aui. necesse est cōcauare os vsq ad pte sanā: et hoc
tū d. fieri cuz instro fricationis: aut cauterio. et si inuenieris
corruptionē fore pfectā vsq ad medullā ossis: tūc dixit. A.
nō est excusatio qñ accipias. s. amoueas illud os cū medulla
sua: q si corruptio fuerit talis et tanta q nō sanat. als. finiat
ipsaz nisi abscisio mēbri et serratura totū? ossis mēbri illius:
aut plurimi eius qd circūdat ipsuz: tūc scias locū in quo o. z
vt incidat. ita vt reuoluas tēta vsqz quo d. sequat in quo o. z
vt incidat: et est loc? in quo inuenit tēta adherentia ossis vl-
timā. s. inueniat os firmū et solidū: et nō perforabile ab ipfā:
qm illic est termin? corruptionis: et loc? in quo d. fieri absci-
sio. Dixit Albu. qñ nō puenit corruptio vsq ad iuncturā:
ita q nō sit eradiciādū totū os: tūc opz vt fiat serratura sup
locū corruptū parūper ne forte sit in cōcauitate ossis corru-
ptio que nō appeat exteri? sensus: et cogat ad serraturā sui vi-
te alia. Ad hoc aut vt fiat serratura ossis corrupti in medio
ei? aut in pte ipf? opz detegere carnē ab oib? pti? totā: qd
cū feceris pone lignū inferius sub osse: et deinde serra illud
ex pte pma. vbi est corruptio: donec ptiueat serratura ex pte
alia: et fiat serratura fm longitudinē a corruptione parūper
vt dictū est: q si corruptio est in iunctura incide ipsaz iunctu-
raz corruptā: et serra os vbi ptiueat ex pte altera: dicit qdā
q d. qd modicuz de osse altero amoueri ne forte facta sit ei
impressio malitie: vñ hēat timeri a corruptione ipsius. Si. n.
corruptio. dixit Albu. est in ptiuatione duaz iuncturaz. i.
amboz ossiuz iuncture. tūc nō est ingeniū in curatione: nisi
abrasio. i. si fuerit pole vsq ad locū sanū. Et subdit Albu. si
corruptio est in pectine manus: aut in pectine pedis: tūc res
in illo est difficilis valde. Et hoc maxie ppter pstrictionem
iuncturaz hāz partiū adinuicē ppter quā accidit q facili-
fit infectio transiens de vno ad aliā. Opz tamen. dixit ipse vt
inquiras corruptionē qualr appareat tibi: et abraide eam: et
mūda eā fm quācūqz dispōnē pole est tibi: et cū quocūqz in-
genio rectificat tibi qñ nō fecit cōtrarietate vena vel neru?

et est hoc casu cōis circūquaqz corruptio ossis, et nō solū pe-
ctini manus aut pedis. Qui dā antiquoz: et Aui. et dixit.
qñ os est corruptū ex capite core. s. superioris. et anchor: et sic
spondiliū dōsitū: tūc fugere ab ei? curatione est melius pp nu-
cas: et hoc in spondilibus dōsis: et anchor: et capitis core opz
fugere pp magnitudinem eaz quā nō est pole abijcere: nisi
mors sequat. Et dixit Aui. si times ne corruptio ossis se-
quat ad corruptionē carnis: cuius casus accidit pus: q. a. s.
facta pus fuerit corruptio in osse: tūc infrigidare. s. in pte sa-
na circūdate partē corruptā: vel circūstantē ei cū epithimari-
bus frigidis phibentib? corruptionē procedere. et amoue-
re carnē corruptā est cura conueniens ei: et si apparet carne
corrupta remota aliqd ipressuz fuisse ossi abijciat mō dicto
supius. Propter amouere aut corruptionē ab osse p ma-
nuale opōnē. dixit Albu. scias qñ incisio et serre. sup. et alia
instro requita ad incidendū: et serrādū. sup. et abraidēdū ossa
sunt multa et varia fm situm ossium: et pparationem eoz: et
fm grossitudinem et subtilitatem eorum. et magnitudinem
et paruitatem eorum. et fm duritiem et spissitudinē eorum:
et ipsoz raritatem. quapp opz vt ppareas tibi in omni
specie opōnis instro cōueniens ad illā opōnē. et opōnes ipse
significabunt tibi sup ipm instro quo indiges: qñ eniz tecū
est studiū longū et cognitio huius artis et testimoniū modo-
rū egritudinū: tūc iā fueris meditatuz p te ipsum illud qd
cōuenit ex instris ad oēm infirmitatē. De amotione autē
corruptionis ab osse p medicinas. dixit Sal. et ponit. 13. cō-
tinētis. q radix peucedani subtilissime puluerizata et super-
imissa cortice ossis citissime eleuat et incarnat. Et Aui. de ea
dixit. q abraidit ossa corrupta vebemētis exiccationis. Dixit
Dios. q ex radice vitis albe cū vino fiat emplū et supponat
ossis: q ossa fracta extrahit: et hoc vtile valde. Et dixit Se-
rap. q euforbii puluerizati ossi denudato a carne excoiat
ipm a corruptis pti? et fragmenta in vna die sepat. verūtū
vt dicit. caro circūstās muniēda est aliq ceroto vel lini pan-
no ne a caliditate euforbiij cōburat dixerūt qdā. q cinis lum-
bricorum terre superpositus vulnēri omnia frusta ossium
extrahit tam magna q parua.

De fractura ossis in generali.

Cap. xliij.

Disolutio cōtinuitatis ossi et cartilagini eue-
niens: vt supra patuit. multas hz
ofias: qdā euenit ossi fm longitudinē ei? et vo-
cat fissura vel incisio. q s. ptiū euenit a reind-
dēte sicut accidit in lignis qñ querit scissio eo-
ruz: et vtpm accipit pte ossis: qñq tñ accipit totū os in lon-
gitudine ei? et hec scissura qñq est supficialis: qñq pfunda
et qñq penetrat ad alterā pte ossis: ita q sepat os in duas p-
tes s. longitudinē ei?. Et qdā accidit ossi s. latitudinē. et vo-
cat fracturā: et fractura qñq est supficialis: et qñq pfunda
ad ptes ossis: et qñq ad totū ipz: ita q sepat ipm in duas
ptes: et qñq ps ossis rupta mouet. et qñq nō mouet neq p-
se neq ad actū tāgētis vel ipellētis: et q mouet: qñq mouet
anteri?: qñq posteri?: aliqñ dextrosū et aliqñ sinistrosū:
aliqñ vna ptiū supeminet alteri et supeqtat: et tam scissura q
fractura qñq est eqlis: et qñq est hñs dētes: et qñq nō ē hñs
eos: et qñq eaz fuerit. qñq est vna qñq est multiplex: et que
est multiplex. qñq est simplex: qñq cōposita: et maxie cū so-
luta ptiuitate cutis vel carnis extis in circuitu ei?. Et
qdā putat. q fissura nō ptingat ossi absq solone ptiuitatis
cutis: vel et carnis. fractura vō magis pōt ptingere sine so-
lutione cutis vel carnis: qñq sine ea nō sepe ptingat. Dixit
Sal. 6. de inge. sani. raro ptingit vt hz passiōis gñatio: loqns
de fractura ossis: sine passiōe circūstatiū fiat: et sepius ē vt
circūpositio musculi cū alijs corpib?: et circūstatiū mēbris:
vt venis neruis chordis et pāniculis patiant fractis ossib?:
imo ipse ibi vī inuere q nūq ptingat fractura in osse sine le-
sione. alicui? mēbri circūstatiū spāt carnis. Ait. n. in fractu-
ra ossis caro pmiē et ptiū dīf. et h maxie hz vītātē qñ fractura

ossis caro p̄mis & p̄tūdit. & hoc maxie bz dicitur q̄ fractu-
ra accidit a cā extrinseca icidēte vel p̄tūdetē casu vel p̄cussio-
ne vel obu iatiōe ad rē durazvep qdā p̄cedūt aliq̄n l3 valde
raro p̄tingere posse h̄sicut in obliquis crurib⁹ si forti mo-
tu mouent⁹: aut si q̄s oliquāt⁹ manib⁹ vel pedib⁹ oneratus
sup̄ ipsas onere graui fortiter tōmoueret⁹: aut si q̄s manu v̄l
crure fortiter strigeret⁹ vel traheret⁹: sicut accidit cuidā q̄ sur-
ges de lecto inuolūt⁹ crus suū linteamine lecti: cū voluit crus
ip̄s mouere cecidit sup̄ lecto: & fractū est crus ip̄s⁹ nulla lesio
ne appente in cute vel musculis cruris sui. In his. n. casib⁹ &
p̄silib⁹ p̄cedūt illud euenire posse: & lesio eueniēs cuti & car-
ni. q̄nq3 est simplex vulnerē: sicut p̄lm est q̄n fit a rē icidēte vni
co ictu: & q̄nq3 est multiplex: tūc aut est plura vulnera mani-
festa: aut est solo multi nūeri manifesta. al̄s imanifesta. s. p̄tū-
sio & cōcussio: & q̄nq3 accidit ip̄s ossi: vt q̄nq3 p̄terit re graui
p̄tūdetē. C Ad p̄dicta dixit Aui. fractura est solo p̄tūui-
tatis p̄p̄ia in ossib⁹: & q̄nq3 accidit eq̄libz & q̄nq3 scissā. & eq̄-
lis q̄nq3 accidit in lōgitudine: & q̄nq3 in latitudine. cadēs in la-
titudine: q̄nq3 accidit diuisa. q̄nq3 nō diuisa: & cadēs in lōgitu-
dine est diuisio ad alkaliz siue talū. Et q̄ bz dētes siue frustat⁹
q̄nq3 bz frusta sepata ab ossē: q̄nq3 bz frusta nō sepata ab os-
sē: & de nō sepatis aliq̄ sūt polia reduci ad locū suū: & alia sūt
eminētia nō polia reduci ad eoꝝ sitū nālē: & siue bēat sepata
siue nō illa frusta aliq̄n sūt acuta p̄ugētia p̄tē cui obuiant de
cute vel carne: & aliq̄n nō sūt acuta: & q̄ nō h̄nt dētes vel fru-
sta a q̄busdā vocant⁹ rotūda. C Dixit. A. q̄n fractura cō-
plect. s. q̄n accipit totū os nō ē pole vt remāeat duo ossa bz q̄
nece est iter ea de oppōne fm p̄pōnē siue formā p̄tūuitatis
nāl̄is. imo sepāt neciō ab oppōne: & bz h̄ac sepōnē ē neciūz
in restauratiōe ea reducere ad verā oppōnē. Et sicut dixit. A.
sepatio faciēs accidere p̄cturas neciō in eo qd p̄tūnef d̄ ve-
laminib⁹ & carne: q̄r est faciēs dolorē sequētē eā. s. nō rema-
neāt ossa bz verā oppōnē. C Et Alb. dixit. scias q̄ fracture
spēs sūt diuerse bz diuersitatē mēbroꝝ: q̄n fractura cruris
est diuersa a fractura ossis capitis: & fractura ossis pectoris
est diuersa a fractura ossis doris: & sicut oia alia mēbra diuersa
sūt abinuicē. & diuersificat⁹ ē fractura ossis in seipso. Nā di-
xit Albu. q̄nq3 fit fractura ei⁹ actuata p̄ter q̄ accidant in ea
astelle. i. frusta: & q̄nq3 fit fm lōgitudinē ossis & sūt fracture
ei⁹: & satagie additiōes & p̄cedētes & nō p̄cedētes & est fra-
ctura 1^a cū vulnere. sup. & est sine vulnere & disruptiōe: & est
fissura parua. sup. & est magna. ē est mediocris. Et q̄nq3 est
fractura cōposita cū fluxu sanguinis sup̄fluo aut euz dolore
intenso aut cū ap̄ate aut cōtusione: & similibus.

Cause solonis p̄tūuitatis ossiū fm p̄lm sūt p̄mitiue res
incidētes: aut p̄ugētes aut p̄tūdetes & quassantes
vel p̄terētes res distrahētes ponderātes. & siles his. q̄nq3 tū
cāe ei⁹ sūt intrinsece & humor acur⁹ corrosiu⁹ aut ventositas
in cōcunitate ossis gñata in tñ extēdes ip̄s vt frāgus. C De
bis dixit Zoar. q̄nq3 in fortib⁹ dolorib⁹ ossi frāgus. Et ego
iā vidi. dixit ipse. ossa corrupta extire. & h̄ fractura accidit cā
hūoris acuti infusi in loco. Et dixit pōt ē fieri fractura ossis
ex vapore seu v̄tositate inclausa i ossē: vel in sua p̄cavitare:
nec est dixit ipse. putādū h̄ ē ip̄ose: q̄ videm⁹ qd vasa terrea
quādo v̄tō suspēdunt⁹ ad aerem scindunt⁹ ab ip̄s.

Signa q̄ p̄cessit aliq̄ eaz & habent⁹ relone infirmi si ma-
gnus & puecr⁹ fuerit. dixit. A. loc⁹ fracture magnoꝝ. s. pue-
ctoꝝ scif p̄dolore & p̄casu: tūc fractura. q̄. s. p̄cessit aut ad-
est. S3 loc⁹ fracture pueroꝝ puoꝝ appet per dolore & ap̄a.
C Et de signis factis a cā intrinseca. dixit. opz te cognoscere
scissuras factas ab hūore vel a v̄tositate: q̄n q̄ videris car-
nez corrosaz in circuitu ossis euz dolore forti. & cū h̄ os fra-
ctū fuerit denigratū scias p̄ certo q̄ est ab hūore mordicati-
uo acuto forti. sup. & si nō p̄cessit cā p̄mitiua nec adsūt signa
hūoris mordicatiui p̄dicta & os fractū fuerit tūc est a vento-
sitate. C Scissura aut eueniēs fm lōgitudinē maxie scif pie-

ctura ex forma cāe faciētis eā. & q̄ vulnus est in cute bz lon-
gitudine ei⁹ & certificat⁹: siue sit penetrās siue nō: p̄ tactū cū
digito vel tēta. Et fractura siue solo. ossis fm latitudinem si
fuerit totalis p̄pleta scif. dixit Albu. ex eo q̄ cognoscat⁹ fra-
ctura ossis. i. p̄pleta est tortuositas mēbri. s. nō p̄suetā q̄ acci-
dit: q̄ extrema ossis a recta oppōne sunt remotaz: & ex eis est
apparitiō ei⁹ sensui: & hoc si fuerit cū vulnere visus & tact⁹
p̄phēdūt mēbz cū exigūt plicari in loco fracture & sentit⁹ so-
nitus q̄n cōp̄imūt loc⁹ manu extrēa ossis cū ip̄ressiōe man⁹
sibi inuicē obuāt sonū cāns sicut cātur son⁹ ex p̄fricatiōe fru-
stoz lapidis aut ligni. C Dixit Dīn⁹ necesse est restauratori
vt p̄sideret inclinatiōē ossis. q̄n ip̄se inuenit ad p̄tē ad quā
inclinat⁹ p̄cavitatē. Et medic⁹ p̄lm itelligit h̄ sensu maxie ta-
ctu. Et illud itē scif: q̄n dolor fit vehemēs in p̄tē ad quā fit
inclinatio. Et dixit crepitatio ē. i. son⁹ signū illud. C Et ad co-
gnoscedū fracturā. dixit Aui. necessariū est restauratori vt ex-
tēdat manū suā sup̄ locū fracture in dispōne itinēris eius. s.
man⁹ ad sup̄iora & inferiora cū facilitate & subtilitate donec si
viderit. i. itellexerit de hac dūctione man⁹ sepōnē aut ei⁹ ne-
cessaria aut frusta cognoscat ip̄s. sup. & restaurer vt nō liget
vice altera nō fm q̄ oz: & caue ne decipiaris in indutione ma-
nus. C Dixit Aui. nō oz vt p̄sidat in eq̄tione sensata p̄ ma-
nū an p̄plemētū sanitatis nā multoties occultat. s. sensui per
manū ap̄a p̄tūio & cōtōsio: q̄ q̄n tumor magn⁹ in loco fa-
ctus est iā nō pōt man⁹ inuenire qd ibi fuerit de tortiōe fractu-
ra & frustis. Qñ ergo nō est in loco. dixit Albu. tortuositas
apparēs: neq3 sonit⁹ apud tactū suū: & cū tāgūt os cū agita-
tiōe nō inuenit infirm⁹ magnū dolorē tūc nō est illic fractura. s.
p̄pleta: imo pole est vt sit tortuositas & plicatio i ossē aut fra-
ctura pua. i. nō p̄pleta: q̄ fuerit cū vulnere in carne tact⁹ digi-
ti aut tēte diiudicabūt ip̄s. Et si fuerit sine vulnere scif cō-
iectura facta sup̄ cāz ei⁹. q̄ si fractura fuerit frustalis cogno-
scit⁹ ex dolore p̄ugitino pueniēte a frustis ei⁹: maxie ap̄d agi-
tationē mutationē aut cōp̄sionē mēbri. C Et scias q̄ q̄nq3
os remanet a carne nudū: tūc si sup̄ueniat herisipilla: sicut
dixit Hyp. 7^a affo. est mala. & Sal. dixit in 1°. q̄ nō solū est
malū: & p̄ssimū: & est malū p̄ viā signi: q̄ signū vehemētē
putrefactionē: imo est ē malū in ossē nō denudato: & in quo
libet ē mēbro sp̄matico: est ē malū p̄ viā cāez: q̄ cā augmē-
tatiua putrefactionis: & q̄ putredo illa fiat corrosiua & am-
bulatiua. & est cā p̄hibitiua curatiōis ip̄s ossis. Et q̄nq3 ac-
cidit ossi fracto: vt sup̄a patuit corruptio. Et dixit Hypo. vt
sup̄a in ossē egrotāte caro liuida malū & intellexit p̄ egritu-
dinē ossis ip̄s⁹ corruptionē: & sup̄a ē dictū est in signis cor-
ruptionis ossis. C Notāt tñ q̄ ex p̄te carnis multis modis
possum⁹ signiare sup̄ ossē egrotāte: vno ex p̄te coloris ip̄s⁹
carnis maxie si fuerit liuidus. De liuiditate aut notāt q̄ liue-
do multip̄r reperit⁹ sup̄a in libris medicie: vñ aliq̄n p̄ nigre-
dine. aliq̄n p̄ colore cineritio tēdēte in nigrū q̄lis est color al-
buginis oui aliq̄l ab igne siue fumo d̄fumati: & aliq̄n sumi-
tur p̄ colore viridi. Et oēs isti colores liuidi sūt malis: & tamē
plus & min⁹. & h̄ si a cā intrinseca p̄cesserint & nō ab extrin-
seca vel cōtusione vel appōne alicui⁹ medicaminis tingētis
in liuidū & de oī colore liuido verificat⁹ ille affo. siue p̄uene-
rit defectu ossis: siue ē defectu carnis circumstātis ei⁹. q̄uis
p̄cedēs defectu carnis sit min⁹ mala q̄. p̄cedēs defectu os-
sis. P̄cedēs ē defectu carnis nō signat neciō corruptionē
in ossē: q̄uis si infirmū fuerit os ip̄s⁹ p̄seruet & augeat in-
firmitatē: & si sanū fuerit ip̄s disponat ad egrotādū. & puenit
vt medic⁹ distinguat inter has liuidines. Si. n. cognouerit
medic⁹ ante liuidinē carnis os egrotare. & carnē circūstantē
sanā fore: deinde egritudine ab ossē nō remota viderit carnē
liuidā fieri p̄iecturare merito pōt illā liuidinē defectu ossis
& nō carnis fieri: & ex hac carne liuidā signat⁹ vere corruptio
mala in ossē & signat⁹ cōgelatio & extrinctio caloris nāl̄is in
ipsa carne: & oīs caro liuida ē est qd malū per viā cause: in-
q̄tū fouet infirmitatē ossis p̄sentē vel disponit ad futurā. &
Nico. sermo. viij. QQQ iij

si fuerit ex infirmitate ossis pcedēs tūc fouet illā. sicut glibet effectus ossis sue causē suā eāz fouet vt ignis ignē. **S**ecundo significat per carnē sup os per fetorē ei⁹ vel eius puatio nē ⁊ huc p fetoris intētiōē ⁊ remissionē. nā itēsus fetor magnā significat in osse corruptionē. puatio vō fetoris vel ipsi⁹ remissio signat sup absentiā corruptionis. **T**ertio mō per molliē ⁊ eius duritiē. Si enīz iposita tenta vel stilo carni in ipsa nimia molliēs reperiat vt stilos libere pertrāseat per carnē magna corruptio significat in osse. molliēs autē illa carnis sic causat. nā eius putrefactionē dissoluunt ptes carnis. ⁊ per extractionē hū carnis a cētro ad circūferētiā dissoluit continuitas carnis: ⁊ appet caro in superficie mollis ⁊ humidā: ⁊ itē ex molliē apprehēde sup os: ⁊ circa ipz cōprehēdit sepatio pāniculi velātis os ab eo ⁊ putrefactio in superficie ossis vt os aliq̄r cedat stilo vel tente. per debitā aut carnis tenacitatē ⁊ resistētiā ossis sup absentia corruptionis significat. **Q**uarto significat sup os per debitā sensationē carnis circūstātis vel indebitā diminutā vel ablatā. nam per bonā sensationē carnis bonā dispō signat sup os per sensationē aut ablatā vel diminutā significat in osse mala corruptionē qm ⁊ taliter pcessit vt abstulerit vel diminuerit sensationē a carne. **T**er p asperitatē signat putrefactio in eo q corripit ⁊ exasperauit superficiem ei⁹. **D**eterior fracturaz ossis dixit Aui. est vt declinet fractura ad exteriora: meli⁹ est: sicut dixit Hyp. q̄ vt declinet ad interiora: qm illud quod occurrat de nervis illic est plus: q̄re ledit plus: ⁊ illa q est cum frustis pūgētib⁹ ledit plus: q̄ nō hñs ea. si frusta i⁹ reduci nō poterūt ad sitū suū nālē deterior erit. **E**t dixit Aui. qm cauit fractura in osse apud iuncturā: ⁊ postea restaurat remanet motus iūcture illi⁹ difficilis pp duritiē ⁊ arosbot qd fit ibi: ⁊ istud qd accidit dispōne ossis pūoz. **E**t de istis ibi illa est deterior q accidit vbi est iūctura in ciatione strictior sicut est iūctura canille. **E**t dixit Aui. qm est eq̄tio rotunda. i. fractura eq̄lis rotūda sine frustis: tūc cōuertit mēbruz cū facilitatē: q̄ facili⁹ reduci⁹ ad sitū suū nālē: verūm vt ipse dixit fractura peioris incarnationis est illa q est fm rotūditatē. i. equalis sine frustis. **U**n dixit auctor cōpendij. q fractura dētes nō hz velut: que tñ seua facta est molestior. i. ad incarnationē qm postq̄ sanabit nō erit firmat⁹ ex pua ocatione. sicut pus disungit. **E**t subdit Aui. qd post eā in difficultate incarnationis est illa q declinat. i. ad interi⁹. nō. n. ad heret ⁊ pūnuat nisi sup ipaz plongen⁹ ligamētā: hñs satisfactio nē mirabilē tpe longissimo ⁊ sumat ex cibis ⁊ medicinis ex eo qd mittit sanguinē ad illā partē. **E**t Albu. dixit. q restauratio fracture ossis nō hñtis satagiā: ⁊ ipsi⁹ equatio difficilior est q̄ ossis habētis eas. **D**ixit Aui. q ossa magis obediētia ad restorationē faciēdū est adiutorij: deinde brachiū ⁊ furcula qm frangit ad inferiora pay fit ei⁹ curares aut core ⁊ cruris est facili⁹: qm restauratio non phibet ea dislocatione. ⁊ nō phibent ossa core: ⁊ cruris a dilatatione ⁊ extēsiōe qm restaurant. i. sicut ab ea phibent ossa adiutorij brachij parterias venas ⁊ nervos existere in adiutorio: ⁊ brachio magis supficiales. **E**t dixit Aui. qd sedior fractura in duob⁹ facilib⁹ est fractura facili⁹ inferioris: sicut ē dictū est in dislocatione ei⁹. **E**t dixit Aui. qd de incisioe medulle ossis q̄ interficit est intētiō cui nō est utilitas. **H**abet. n. medulla viscositatē ⁊ leuitatem ⁊ nō incidit. **D**ixit Zoar. ad rectā curationē in egritudinib⁹ ossis opz p̄siderare ppriā cōplexionē eoz in q̄tū est patēs iuuenis vel puer fener vel decrepit⁹: ⁊ insup opz p̄siderare carnē nervos ligamenta venas arterias villos ⁊ cutes. **Q**n ista exeūt a sua cōplexione nālī trahunt sistr ⁊ alterant ossa a sua nālī cōplone debita. **I**n pcedētib⁹ aut patuit q solo p̄tinuitatis pueniēs in mēbris duris est sanabilis p viā pme intētiōis nisi in corpozibus humidis mollib⁹ ⁊ teneris vt q pueror⁹ ⁊ eis filib⁹. **D**ixit. n. Sal. in tegni. q solo continuitatis in ossib⁹ eueniens est fractura. i. noiā fractura q insanabilis est hz pma

Signa p
nostica.

cōsiderationē. i. fm viam pme intētiōis. i. nli in corpb⁹ dictis. **E**t tñ sanabilis fm viā sedē intētiōis. i. mediāte poro sarcoyde gniato ligante ambo extrema ossis tracti. ⁊ tenēte ea adinuicē colligata. **E**t Aui. 4. 5. trac. 2. ca. p. dixit. cū ossa fracta redeūt ad situs suos nāles: ⁊ est pole in infan tib⁹ ⁊ eis qui sunt eis p̄ximi vt restauret villus ⁊ tūtis pme in eis. i. fm nām in eis in qua ante fuerat qd restauratio hz viā pme intētiōis. **I**n etate vō adolefcētie. dixit Aui. ⁊ ea q est post ipaz villus. i. v̄tutis pme nō restaurat: imo currit super ea incarnatione ex mā cartilaginosā. i. solida dura q est porus sarcoydes: que cōiungit inter duo ossa. **E**t est de genere eius qd facit erarius currere ex duobus plumbis sup cōtinnuatione eris ⁊ alioz metalloz. **Q**uidā iā dixerunt q in corpozibus pueror⁹ restaurat villus ⁊ tūtis p̄ximi: sed nō in ossib⁹ eoz. nā in osse core pp suā magnitudinē nō restauratur villus. **U**n ait Zoar. fuerunt qdā medici q habebāt p̄ ipoli curā ossis core. i. fm viā pme intētiōis. **S**z dixit ipse. ego vidi puerū qui liberat⁹ est de passione illa ⁊ p̄solidatum fuit os ei⁹. i. per restorationē villi pme ⁊ tūtis: sed tñ nō sequet ex hoc q glibet debeat sic liberari ex eo qd cōplone ⁊ nāe ossis huius nō sunt oēs eq̄les. qm puto q liberatio dicti pueri fuerit pp molliē ⁊ hūiditatē sui ossis. quare nō sequet sic q in oib⁹ debeat euenire. **E**t siue restauratio fracture fiat fm pme intētiōis viā: siue fm viā sedē nō tñ in oib⁹ cōplet in eodē tpe. imo dixit Sal. in expositione libri ciboz: vt ponit a Rabi in 15. p̄tic. quod separatio ossis nasci cōtinuat ⁊ cōsolidatur in decē diebus: ⁊ maxille ⁊ furcule ⁊ ossis pectoris ⁊ frontis in dieb⁹ viginti: ⁊ humeri in diebus triginta. pedis vō. i. cruris ⁊ brachij in diebus qdraginta: ⁊ core in dieb⁹ qnquaginta. **E**t A. dixit. mēbra diuersificatur in spatio restorationis v̄z nāsus restaurat hz qd in. x. ⁊ costat in. xx. ⁊ vlna ⁊ adiutorij i eo qd approximāt a. xxx. vsqz ad quadraginta ⁊ cora in qnquaginta: ⁊ forte extendit vlti⁹ id donec restauret cora vsqz ad tres menses: aut vsqz ad quatuor: ⁊ qd est supra hoc. **D**iuersificat ēt spatiū restorationis ossium fm etates. **U**n dixit Sal. sup lib. 8. Hyp. de restoratione ossis. ⁊ ponit a Rabi. supra ossa iuuenum cōsolidant⁹ pus qd ossa pueror⁹: q̄ pueri indigēt cibo p augmentationē ⁊ reparationibus ei⁹ qd ex ipsis est dissolutus: quare tard⁹ in eis gñat porus ligas. **D**ixit Aui. cāe pp quas nō restaurat os sunt multitudo embrocationis aq. i. sup locos: q̄re molliēat porus ⁊ mā eius: vñ nō est pueniēs ad ligādū: ⁊ multitudo ligamētoz solonis ⁊ ligatiōis eoz. quare est cā ad discōtinnuationē ossis p̄iunctoz: aut festinatio in motu: aut paucitas sanguinis viscosi in corpore. ⁊ ppter illud morat restauratio fracture colericor⁹: q nō hñt sanguinē viscosus. ⁊ cōualescentiū. q hñt paucitatē sanguinis absolute. ⁊ iō de signis que significāt restorationē. i. fieri. dixit Aui. est apparitio sanguinis qui videt quasi ipse sit supfluitas quaz expellit nā ex multitudine sua. i. sanguinis. atq. ex sollicitudine sua cū studio ad fracturas.

De generali curatione fracture ossium.

Cap. xliij.

Ratio fracturaz ossis triplici p̄ficatur. i. p̄ficatur in q̄tū cōpletur p̄ncipalis intentio curatiua eoz: que est vt in pcedētib⁹ patuit: sicut alia p̄ficatur in q̄tū cōtinuat⁹ in alijs membris. i. soluta p̄iungere ⁊ solidare. **I**ō dixit Sal. 6. de inge. sani. q p̄ncipalis intentio curatiua solonis p̄tinuitatis ossis est vt cōiungam⁹ ea ⁊ cōsolidemus. **E**t dicta qd necessaria est vt phibeant nocui⁹ ea que possent facere superuenire impediētia restorationē: ⁊ vt ministret materia conuenientē ligationi solutoz. **P**otio vō necessaria est sistr ppter phibere nocui⁹ ⁊ ipediētia restorationē fieri. ⁊ vt ministret medicinas faciētes ad facili⁹ ⁊ citā restorationē. **E**t q vt patuit vltimū extremā ossis fractoz nō sunt in suo situ nālī: neqz p̄iunctas: si aliq̄n sic reperiat non feruaret in illa p̄iunctiōe nālī sit⁹. **I**ō nēcia fuit opō. manualis.

que nobis si iuncta coniungat, et in debita coniunctione custodiat.

De dieta

itaque dixit Hipp. s. affo. i. affo. calim saniem faciens et c. q. calidum plim puenit in ossium fracturis magis deo denudatis. Et hanc maxie in capite vulnera hñtib. Etenim actuale calim ut multoties dictum est do/lorē mitigat et disponit fracturā ad debitā restauratiōe ca/ lidū nāle partiū pfortādo debitā mām restauratiōis attra/ hendo. maxie autē confert fracturis discooptis, q. meli? per/ uenit ad eas. Cū magis opas in ipsis et precipue in fractura cranei; q. cōfortat craneū et cerebrū. et eo. frigidum actu plim obest fracturis ossiū extinguēdo ipsoz calim innatuz et maxie si fuerint ossa denudata: et precipue in vulnerib? capitis. Propterea expedit cum voluntas fuerit discooperire fractu ras ut fiat illud iuxta ignē: aut in aere calefacto per prunas siue regulas calefactas: et nō dimittant ossa discoopta oīno. Et si pro aliquo tēpore fuerit illō opportunū tegant aliquo pāno calefacto. C. Laueat paties iras tristitiā et furore: et ni/ miā sollicitudinē: imo letet et gaudeat pro posse. C. Dormiat moderate fugiēs supfluas vigiliās: et fugiat motū et reuolu/ tiōe de latere in latus imo quiescat oīno fm sitū illū quem prudēs medicus sibi declarabit. C. Dixit Aui. cum incipit arosbot opz ut phibeat eger a motibus fortibus phibenti/ bus. als. pmetib? ut coytu et iras iracūdia: qm adurūt san/ guinē et fugit per hoc sanguis locū calidū et querit fridum. C. Dixit Alb. in pms diebus fracture pueniūt carnes auiū et edoz: et phibe vinū et carnes grossas: et repleti ex cibis et omni cibo qui replet venas sanguine: et hoc tandiu donec se curus es de apate calido, et nō timeas effusiōe materiē et ad membrū ita que dieta subtilis fiat saltez donec humor et dolor et fluxus sedatus fuerit. Et tūc dixit Albuc. redeat ad regimē suū p m cum quo euenit puetudo eius. Cum vō inci/ pit os fractū restaurari. tūc opz ut cibet infirm? nutrimentib? nutrimento multo grosso in qbus sit viscositas. C. De ciba/ tione in hoc tēpore. dixit Aui. opz ut sit cibus restaurati ex eis q generant sanguinē spissuz et nō spissuz sicū: imo spissū viscosuz ut generet arosbot tenacē forte nō sicū. als. scissuz et debile tenuē. Et ista cibaria. dixit Albu. sunt sicut facta ex tritico cocto cū aqua et risi et capita et pedes et vētres vaccaz et oua dura: et piscis recētes. s. maxime bestiales et carentes squāmis: et vinū grossuz et silia istis. Et Aui. dixit q sunt sic pedes, et frumētū coctū cū multa aqua donec fiat sicut puls. sup. et oēs pulres de farina: et similia: et oia cibaria de pasta: et sunt sicut ventres et capita et cutis edi et arietis decocta et si milia eis. Et scias q de melioribus nutrimentis ad hoc sunt crura vaccina decocta cū sua cute depilata. C. Et dixit Aue. vinū ut sit stipticū grossuz, et ex illis que dant in scda mensa sunt castanee et granatim qbus nō est acuitas. Et dixit Aui. alienet oē qd subtiliat sanguinē: et calefacit ipsuz: et elongat ipz a coagulatione: sicut vinū subtile: et res pfortates valde. Et ad iūmū. dixit Aui. regimē suū sit ingrossatio nisi sit illic qd phibeat a regimēne ingrossatiuo de vulnerere gente sub/ tiliationē cibi sicut est vuln? neruoz: et silia. fm illud qd est sup ipsuz de magnitudine vulneris et puitate ei? et apud ti/ more aut dolorē lesionis magne. Qui vō securus est dilatef in cibo et potu. Cum hoc enim regimine. dixit. sit coagula/ tio fracture velocius et melius. hoc tñ regimen nō tñ pcede redz q etiā arosbot superflue ingrossaret in loco et phibe/ ret per illud leuē et facilem motū mēbri aut fedaret mēbru. Ideo dixit Aui. q qñqz est necesse ut dimittat infirmus hoc regimen grossuz, et hoc si superflueret arosbot in magnitu/ dine. C. Procurent aut expurgationes superfluitatis p ege/ stionē: et vīnaz per rarefactionē poroz cū fricatione tenēte locum exercitū exercitari nō potuerit. Notant q in corpo/ ribus pueroz paruo: in qbus speratur vera cōsolidatio fm vīam pme intentionis nō requirit in eis regimen gene/ tatiū boni sanguinis et multi qui sit eis in nutrimentum et augmētū et gionē villoz ossis habentiū p mā virtutem.

Regimen

vo per portionē aliquā respicit et in pñ. phibitionē doloris et aduentu apatis et flux? humoris ad locū fracture phibentiū cōsolidationē, et p mūz quidē regimen cōplef euz eione et diuersione. De quo dixit Alb. qñ accidit alicui fractura: aut dislocatio: aut torfic, aut casus. sup. aut alia res faciēs fracturā in aliquo ossiūz suo/ rū: opz ut pparet ad flōmandū eū in pms et soluendū ipm vel faciendū vtrūqz sil. Et Aui. dixit. q q querit defensionē. scz ab euentu doloris vel euentu apatis vtaf regimine subti/ liz: sicut si etiā oporteat ut flōmet et soluetur venter eius. Et dixit. Hipp. precepit ei qui restaurat ut fugat aliqd de ellebo/ ro in illa hora: et fuit intētiō eius ut trahant mae ad interio/ ra ut nō fluant ad locū fracture. Sed Sel. phibet hoc et pre/ cepit ut bibat agaricuz: et si fuerit necessariū: tūc detur in potu aliqd de sirupo acetos. in quo sit vrtus acuta. supp. et fiant etiā alie diuersiones. Et hoc fiat. dixit Albuc. si non p/ hibeat aliqd ab eis sicut est debilitas virtutis, aut etas. quia sit puer aut decrepitus aut sit tps vēbementis frigoris val/ de. Et cōplef hoc regimen phibitiū apatis cū repercutien/ tibus appositis, nō qd super loco fracture si fuerit cum vul/ nere: sed supra locū et in circuitu eius cū eis que multoties dicta sunt. C. Dixit Albu. sumat lana succida et submergat in aceto et oleo decocto: et ponat super locum.

Regimen

vo pcurans cōsolidationē fracture admi/ nistrat qñqz medicinas extrinsecas: qñqz intrinsecas. Et de medicinis intrinsecis assumēdis est: ut or/ succus pmi floriz. ipse. n. cū bibif plurib? dieb? in ieiuno fa/ cit citā gionē arosbot: et efficit ipz firmū fortē ita ut possit perambulare habēs crus fractū in. xx. die absqz lesiōe et pul/ uis radicū agrimonie cū vino sup? velocitat gionē arosbot et fortificat ipz. Et Silib. dixit. q agrimonia bibita p solidat ossa fracta et valēt medicine stiptice iterius sup? inter quas mirāna vtilis repit. C. De medicinis vō extrinsecis pueniē/ tib? dixit Albu. modus emplī cōis pueniētis ad fracturam in plurib? et plurib? precipue mulierib? et pueris, qñ ē ex eis sup qd nō vincit calor. neqz frigus est ut accipias ex puluere molendini: et est medulla farine q pēdet in parietib? molēdi ni apud motū mollerz pficias ipaz sicut est pter q cribellas ipaz cū albumine ouiz et pone pfectionē ei? nō spissam neqz subtile, deinde vtere ea. Et dixit. Modus alteri? emplī con/ ueniētis ad fracturā et dislocationē et torfiōe iuncturaz. R. albanos et laudani et acacie et enule et mugat et fuch. añ. 3. iij. myrrhe et ales. añ. 3. v. alkil. 3. xx. terat oia et cribellēf et misceant cū aq alkil aut cū albumine oui si pto ifirmi fue/ rit calā: et vtere b emplō. qñ ipz est bone pplonis: et restau/ rat ossa fracta velociter, et puenit pluribus hoib? Et in his vbis inuit Albu. si illos q in oib? egris apponūt idē ēplz et nō aduertūt ad pplonē egris: neqz ad habitudinē: et alia ad q aduertere est necē. C. Dixit Aui. res pueniētes ad indurā dū arosbot sūt embroce stiptice et subtiles: et empla q affikan/ tur eis sicut sūt decoctio mirti, et ei? oleū et pplenire dolorē: et silr oleū alkāne et epithima cū aq folioz mirti et ei? grano/ rū. Et decoctio arboris alcoxi. et decoctio radicis adirdaci: et decoctio folioz eiusdē incarnatiua et induratiua: et emplz fa/ ctū ex mes pprie qñ cū eo ponunt crocus et myrrha: et cōfi/ cit cū vino odorifero est bonū valde. C. Emplm vtile restau/ rans ossa fracta velociter, et cōuenit plurib? dispōnib? et cō/ plonib? R. boliar. thuris myrrhe aloes: acacie: dragagāfi: laudani: gallaz cypsi. añ. pficiant cū albumine oui: et adda/ tur de farina volatili molēdini qstū sufficit ad debitā spissitu/ dinē eoz et extēdat sup pāno et loco fracto supponat. C. Em/ plastrū bo? et vtile. R. gallaz carfarioz pluerigatay. 3. iij. et decoquant in vino albo et succo folioz vitis albe vsqz ad cō/ sūptionē duaz ptiū: postea cū liquore illo fiat epithima vel embroca: postea cum fece ei? fiat emplm. C. Dixit Sal. 8. de simp. medi. q si fracture ossiūz embrocet cū egent poro sar/ coyde cū decoctione radicū vlmī q puenit. Dixit Serap. de

Docto.

Bedic
mina fr
cui a p
lidatia t
intrinse
ca q ex
seca.

Medicula
solidati-
ua q̄lis d̄
p̄s.

Medicula
solidati-
ua quo
tpe debeat
admitti
ri. f. ad ex
tra.

Por⁹ sar-
coydes si-
ne aros-
bor qd sit
t q̄ h̄z cas
4. sic alia
entia.

coctio radicū z foliorū fraxini p̄ficiat. f. embrocado sup ossa
fracta, qm̄ p̄glutinat ea. Et qdā dicit. q̄ decoctio eorū d̄z fie-
ri in vino cū quō d̄z fieri embrocatio z cū fece d̄z fieri empl̄z.
S̄z tollat radix vitis albe recēs z tenera decoquat in oleo
donec dissoluat: z supponat fracture: z empl̄m h̄ est bo^m z
vtilē si de^o voluerit. **E** dicit Sera. q̄ mūmā p̄prietatē h̄z
sedādi dolorē accidētē in fracturis ossiū qm̄ sumit in potu: z
ē qm̄ linis desup cū ea. Et Aui. dicit q̄ linis cū ea d̄z fieri
cū cōpressionē, z h̄r cōuenit ois medicina solidatiua. **E** Me-
dicinā aut solidatiuā dicit Sal. de inge. sani. esse dico qd in-
uiscat z p̄stringit. Debet. n. iuiscare coagulare z p̄stringere,
solidare magis tñ in spālī q̄z de alijs v̄tutib⁹: z tūc medici-
ne dicte loquēs Sal. q̄ si p̄dicte medicie aliqd caloris insit:
tūc iuuabit in giāda mā ligamētī ossis. augmētabit. n. eā
cū sua tēperata calitate ad trabēdū eā. **U**n dicit Alb. q̄ Sal.
visūz est vt ponant sup mēbrū fractū apud restaurationē
ei⁹ rēsū qd est exiccatio cū modico calitatis sicut est myr-
rha aloes olibanū, z silia. Et Aui. dicit iuuat cū empl̄is for-
titer stipticis: in qd est calitas qdā z p̄glutinatō: z ponan-
tur in eis q̄ sūt sicut nux cyp̄ssi dragagatū z ne^o q̄ dicte sūt
ad rupturā siphac. S̄z q̄ me^o solidatiua est cū multa calita-
te, ita vt sit dissolutiua multū nō cōuenit q̄ minuet ligamētī
ossis subaz. **N**otāt q̄ medicina solidatiua d̄z in calitate
esse varia f̄m varias intētiōes curatiuas requitas. Si. n. ne-
cessariū fuerit māz ligamētī ad locū attraherētū d̄z h̄re vt
dictū est caliditate s̄z tēperatā. Si aut mā ligamētī supflua
aduenerit locor z voluerim⁹ eā minuerē tūc medicina solida-
tiua d̄z esse multū calida vt dissoluat z cōsumat qd supfluit
ex illa. Cū aut neqz minuerē neqz augere volueris māz liga-
mentū ossis: s̄z custodire eā sicut est. Tūc dicit Sal. vbi supra
q̄ medicina cicatrizatiua vtilis erit qm̄ sua moderata exicca-
tione paulatim coagulauit mā ligamētī: z indurabit eaz.
Quo aut tpe debeant h̄z solidatiua applicari, varia fuit
opinio apud auctores. Quidā. n. dixerūt. q̄ nō in p̄n^o, imo
solū post affecutionē apatis: z de istis fuit Hyp. vñ auctor
cōpēdij. dicit. nō debere poni quousqz securus fueris ne ḡne-
tur apā z tumor. S̄z in h̄ mō z tpe dicit ipse auctor. solidati-
ua ab initio apponim⁹. nō. n. possum⁹ mēbz ad suū locū cō-
uertēre: imo puerū nō possum⁹ p̄seruare, nisi p̄ die solidati-
ua ponim⁹: vey est tñ. dicit ipse. q̄ si mēbz ceperit tumescere
festināter: z nimis pati ruborē: z dolorē z calorē: q̄ tūc bo^m
est vt nihil ei faciam⁹. f. de medicis solidatiuis: nisi qd mān-
mutare debem⁹. f. trabēdo ipsaz ad oppositā vel aliā p̄tē. Et
debem⁹ mēbz refrigerare si loc⁹ fuerit calūs. Si vō calūs
nō fuerit: s̄z est ibi dolor p̄ nimia extēsiōe cātā a mā fluere
z fluxa: tūc dolor cū olo z cera z alijs cataplasmatib⁹ molli-
tūis mitiget. Et fortasse ad hāc intētiōē dixerūt qdā vt theo-
doric⁹ q̄ facta optie replasmatiōe ossis fracti h̄at medicus
paratū sāguinē optime abrasū ex sāguie qd ē ex p̄te cutis: z
tū eo totū mēbz fractum vngat optie, z h̄i mō postea pelle
inūgat: deide fasciē. dñt qdā: q̄ in absētia doloris z rubo-
ris bo^m fore a p̄n^o solidatiuis vti nō puris, s̄z mixtis cū refri-
gerantib⁹, z aliq̄r reptantib⁹: z q̄ cōiter dieb⁹ n̄ris p̄cedit
cū istis sic cū ep̄lo p̄fecto ex bolo ar. albuie oui: z vino rubeo
stiptico, z silib⁹. **Q**uid āt sit porus sarcoydes z arosdot.
dicit. q̄ ē qdā caro dura viscosa callosa: giāta i loco fractu-
re p̄phēdes vtrāqz ossis extre^m z ligās eā, z firmiter liga-
tā tenēs: z p̄ maiori declatiōe qd̄tatis ei⁹. dicit. q̄ por⁹ iste
sic alia entia h̄z q̄tuor cās. f. malē foialē efficiētē z finalē. Et
malis qdē est mā nutrimētalis viscosa glutinosa callosa. ge-
nerat aut por⁹ tāqz ex mā ex supfluo quātū nutrimētī d̄scen-
dētis ad mēbz fractū. **E** Lā aut efficiēs ei⁹ est v̄t nutritiua
ipsi⁹ mēbz fracti tenēs locū v̄tutis giātiue: vt patuit in ser-
mone p̄cedētī. agēs in dictā mā supfluētē, z puerēs eā in
ip̄z por⁹ debite z paulatine ipsaz p̄glutinādo: z p̄denfando.
giāat. n. porus sicut qm̄ v̄t nālis expulsua expellit ad circū.
ferētā ossis fracti supfluo nutrimētī ei⁹: z tūc v̄t nutritiua.

cū debito instrō agit in eā z p̄desat eā. **P**redictis duab⁹ cau-
sis. dicit Sa. in tegni. q̄ ḡno por⁹ q̄stū est ex mā. afo. nā. i. ex
nāli v̄tute efficiētē q̄ est cōis ad alia q̄ giānt vt ad carnē: qm̄
giānt a v̄tute nutritiua ex supfluitate nutrimētī ossis sic ca-
ro giāat ex v̄tute nutritiua: mō dicto. s̄z nō h̄at vim giādi
totū: h̄z tñ vim giādi p̄tē. mō porus pōt dici ps ossis respe-
ctu māe ex q̄ giāat: z respectu v̄tutis giāntis ip̄z in tñ vt di-
xerūt qdā. poterit fore aiātū z nutritiū: q̄uis meli⁹ sit dicere
ip̄z nō fore aiātū: neqz vere nutritiū, neqz p̄cipare aliq̄ v̄tute
nāli: cui⁹ sig^m est q̄ nullū mēbz corpis est p̄tinuū: sed restat
dicere ip̄z supfluitatē eē velut vngues z pili. est. n. ei⁹ giātiō
silis giāni vnguiū: differūt tñ in q̄tū vngues, z silia giānt
ex supfluitate q̄lis nutrimētī ossiū. **E** Lā aut formalis por⁹
est debita foia, ei inducta in coagulatiōe māe f̄m q̄ puenit
ip̄i ossi fracto. **E** Et cā ei⁹ finalis ē vt ip̄z ptes solute ossis
inuiscant z ligent: z ligate seruent, sicut ptes solute assiduz
z lignoz p collā carpētariū iuiscate firme f̄uant. **E** dicit
Auer. colliget. 7. q̄ porus sarcoydes latine d̄r supra ossa vt
fissura ossis. z in tegni d̄r. ligatoziū ossium fractoz. **E** Et h̄
qdē porus nō in oib⁹ nascit ossib⁹. sup ossa. n. capitis. dicit
Aui. nō nascit arosdot. z dicit. q̄ magnitudie ei⁹ diuersifica-
tur f̄z q̄titatē mēbz z fracture in magni^m sua z multi^m ei⁹
aut p̄ijs. f. puitate z paucitate. hui⁹ tñ por⁹ ḡno q̄ri nō d̄z,
nisi p̄us ossa fracta reducta fuerint ad nālē sitū eorū. **I**sta aut
reductio p̄ manualē sit opōnē: z iō de ea nūc d̄m.

In fractura aut offiuz ante oia reducēde sūt ptes so-
lute ad locū suū: z equādū est mēbz re-
plasmātū f̄z suū nālē plasma, ita q̄ oēs ptes ossis solute f̄m
eorū nālē sitū p̄iūgat. **H**oc āt dicit Sa. o^o d̄ inge. sa. siēdū est
manib⁹ blande tractādo mēbz: z palpandoz extēdēdo ex-
trema mēbz fracti: si necia fuerint extēsiōe. **D**ixit auctor
p̄pēdij. q̄ extēdē d̄z ptes extremas aliq̄ fortiter: z aliq̄ de-
bilit nōnūqz mediocriter f̄z magni^m z puitatē ossiū. z sup.
f̄z q̄ fractura nō h̄z dētes aut h̄z eos. Et h̄z nūez z magni-
tudine eorū, z f̄m sepōnē eorū ab offe vel nō f̄z sepōnē. **I**n nō
h̄nte aut dentes maxie in ea q̄ rotūda est aliq̄ nulla est extē-
siō necia. **I**n alijs aut est necia f̄m p̄m. **E**t sic dicit auctor cō-
pēdij. f̄z p̄m necessaria est extēsiō fortis. **E** Restorationis
eniz basis. dicit Aui. est extēsiō mēbz. verū tñ dicit ipse. d̄z
esse facta cū q̄titate q̄ op̄z: z nō plus neqz min⁹. nā cū addit
in extēsiōe in infirmo spasmū z lesiōē facit: z pueniūt ex ea
febres: z q̄nqz accidit ex ea mollificatio. **E**t dicit. qd extēsiō
supflua in corpib⁹ hūidis est minoris nocumētī p̄p obediē-
tiā eorū ad extēsiōē ad quā nō sic obediūt corū sicca p̄p eo-
rū duritiē: vñ ex ea magis ledunt. **E** dicit Albu. caue extē-
siōē vehemētē: z cōp̄siōē fortē sicut eā faciūt multi stoli-
doz: q̄ multotiēs faciūt accidere p̄ opōnē suā illis apā calz
aut contractionē in mēbz sicut iā vidim⁹ illud ex opōnib⁹ eo-
rū multotiēs. **E** Diminutio aut extēsiōis. dicit Aui. phibet
bonitatē solidatiōis z ordinis. qd aut de extēsiōe in dislo-
catione z fractura est eq̄le z qd extēdit f̄m modū f̄m quem
op̄z vt sit occupatio in p̄patione duoz ossiūz f̄m rectitudinē
z opōnē donec credūcant ad rectā oppōnē. **E** dicit Albu. co-
nare f̄z fortitudinē tuā vt applices vnū duoz ossiūz cūz so-
tio suo f̄m meliores formas. **E** Et caue dicit Albu. f̄m for-
titudinē tuā ne accidat supinfirmitū ex opōnē tua dolor neqz
lesio. **E**t Aui. dicit. o^o vt caueat doloratio fortis apud extē-
siōē: z apō stricturā ē z i fractura z in dislocatiōe: qm̄ si ac-
cidat attrahit mā, z epas loc⁹: z aliq̄ apud vehemētē dolo-
rē dissoluūt d̄r: z morit eger. **P**ro reductiōe tñ p̄tū ossis
solutaz d̄z p̄siderari si fractura h̄ns dētes h̄at eos separatos
totalit̄ ab offe an nōz: si sic tūc p̄sidera an ceciderūt inter ex-
trema ossis soluti aut non ceciderunt inter eas: sed ad locum
aliū transferint. cognoscitur autem hoc per concauitatem
in iunctura ad tactum in loco a quo abscisi z semoti sunt: z
quocūqz fuerint situati op̄z attendere ad attractionē eorū,
qm̄ que inter duo extrema siti sunt prohibent debitam vici-

Por⁹ sar-
coydes si-
ne aros-
bor qd sit
t q̄ h̄z cas
neg v̄t
nutr. aut.

Por⁹
lis op̄s.

Signa
dura-
tiois
plasma-
tionis
venerit
facit.

Dolor
venerit
tūc p̄-
se in re-
ductione
sum.

Infrac-
tio cū
nere z
neqz
rebu
na p̄p
na rem
sint q̄
sic p̄ced
dū in o
ratiōe

nitare app̄roximationē extremorū. **C** Dixit Auic. frustra q̄ nō decēter p̄ponit solū inter os z restauratiōē q̄ frā-
gile. alio p̄stringit graui: z q̄ remanēt iter duas fissuras ossis
nō p̄mittit vt adherat vna eaz alteri: s̄z sepant: q̄re sit vlc?
in quo sp̄ aggregat virus. q̄re accidit vt ip̄z putrescat z pu-
treſcat mēbz. in loco aut p̄cauo vbi abscit z semori sūt sa-
nies virulēta in p̄cessu ip̄is ḡnā: q̄ erit cā putrefactionis lo-
ci z toti mēbz. Si vō nō h̄z dentes sepato: s̄z in p̄re cū osse
p̄iunctos: tūc dixit Gal. 6. de inge. san. op̄z p̄tes abscisas ossis
extēdisita vt vna ab altera differat aliquo itervallo: z tūc oz
vnū quēq̄z dentē ad locū p̄tū reducere: q̄d nō pōt fieri nisi
ambe p̄. s̄ abscise nimis retrahant. op̄z. n. tractionē earum
esse tā magnā q̄ nō solū trahant p̄tes abscise ossis fracti tū
q̄tū trahūt in fractura nō dentali: s̄z ēt vltra ad locū magis
distantē vt pillā distātiā possit vnusq̄q̄z dens fracture: in
quacūq̄z p̄tū abscisaz fuerit pueniētē z sine difficultate re-
duci z restituere p̄p̄ie cōcauitati. **C** Ad rōnē aut mēbz siue
extēsiōē faciē dā medic? velut istī totali q̄n. manib? vti: ali-
q̄n fune aliq̄n istō q̄d fecit Hyp. q̄d d̄r fuisse filē torculari q̄
trahunt baliste grosse vt tēdāt. dicūt. man? sola sufficit q̄n
fractura est in osse puor z man? z funis simul z torcular q̄n
est in osse maior: anipli? funis: z torcular exiunt in fractu-
ra dentali multorū z diuersorū: z vbi maior q̄rit extēsiō. Et
dixit auctor cōpēdij. op̄z te studiū h̄re ne cā. multe extēsiōis
dens aliq̄s frāgā: z ibi remaneat. illo. n. ibi remanente caro
nimis sentiet pūcturā. qua de cā tumor ḡnā: z ap̄a: z aliq̄n
spasm? **C** Dixit Albu. necia est extēsiō mēbz fracti ex dua-
bus p̄tib? siue man? sit: aut p̄ssant cū manu tua: si mēbzum
est p̄tū. aut cū duab? funib? aut cū fune z manu.

C Facta aut replasimatiōe medic? attēte p̄siderare oz an re-
plasimatio tūc scā sit. Duo aut signa maxie h̄r ostēdūt. p̄m est sū-
p̄tū a suo cōpari vel a suo filia: suo cōpari sumit in membris
duplītib? sicut sūt brachia z crura: z filia. cū. n. videris mē-
bz fractū filē oino existerē in pōne z figura sua suo cōpari
sano z crus fractū cruri sano: s̄z de alijs h̄ntib? cōpar. Dixit
Auic. in fractura q̄ est in osse: oz vt duo ossa stēt s̄z rectitudi-
nē siue q̄ possit est obseruādo illud ex p̄te sit? p̄tū ossiū sano
rū: q̄ si mēbz fractū nō habuerit cōpar: tūc sumit indicatio
a suo filia in alto corpore. Dixit Auic. cōsidera an sit oppō hui?
fracti ad suū p̄par ossis alteri? verūtū ad hoc iudiciū dādū:
op̄z scire an mēbz fractū tpe sanitatis fuerit p̄m nāle debitū
sūt illi mēbz. multi. n. h̄nt aliq̄ membroz. sup. diffūa a situ
nālī: z si ita fuerit: tūc op̄z mēbz illud reducere ad sitū quez
babeat tpe sanitatis: z nō sitū similit mēbz hōis alicuius:
q̄d ēt cōsiderādū est q̄n sit cōpatio ad suū cōpar in eodē cor-
pore. multi enīz sunt q̄ h̄nt alterū brachioz vel cruriz totū
mōsuz: z nō p̄m debitū sitū nālē. Lūq̄ aliud corp? ad cōpa-
randū mēbz fractū eligi? oz eligi corpus q̄ sit corpori pa-
tienti s̄z in habitudine z etate q̄tū polē fuerit. **C** Scdm si
gnū est sūptū tactu p̄tū: vt innuit Gal. eodē. 6. de inge. san.
oz enīz medicus man? suas ponere sup locū fractū: z eū du-
cere blande ad supi? z inferi? nō solū semel s̄z pluries. z in
hoc tactu oz p̄siderare duo p̄cipue. Primum est: an inueniat
aliquā grossitiē: aut eleuationē. aut depressiōē z cōcauita-
tē. 2. est. an inueniat eger ex tactu illo dolorē: aut pūctiōē.
z si aliqd hōz innenerit replasimatio debite facta nō erit. q̄re
tūc p̄siderandū est: z si nō fuerit ibi frustū ossiūz pūctiōē: tūc
itez distrabat z extēdat mēbz z medicus q̄ bñ cōsiderauit
locū defect? in quo euenerit p̄cauitatē vel eleuationē oz co-
nari toto studio p̄tes optime collocare vt totalē equē mem-
bri reformatio. z si adhuc 2. nō debite reformatio facta fue-
rit oz illud facere 3. z 4. z donec debite sint restitue p̄tes
oēs locis suis. **C** Dixit Auic. si inuenis eminētiā rectificā eā
cū manu. Et dixit. si fuerit cū fractura aliqd ex frustis z offi-
bus paruis: tūc si fuerit ledēs faciēs dolorē: tūc vade ad illū
cū rectificatione. s̄. mō dicto. q̄ si nō fuerit ledēs: tūc nō cures
de ea neq̄ apponas manū: q̄ meli? est egro sic remanere

absq̄z lesione q̄z iterato sustinere p̄tractionē z extēsiōē. Et
dixit. si nō redit frustū ad locū suū: sed fuit sepatū pūctiōē: z
dolorē faciēs: tūc necessariū est scindere. z vti regimine ad
extrahendū illud: z si fuerit hoc frustū in fractura cū vulne-
re: tūc nō dilates disrptionē z vulnus pp̄ remouere illud
frustū: imo p̄sēns sis. s̄. cū diligēti studio vt videas mēbz
rā qua indiget. s̄. de p̄foratione supra locū eius z p̄fora. fm
q̄tūtatē qua egrediat ex ea frustū z cōpone ipsūz frustū leui-
ter sup q̄d possit esse foramē spissūz z penetrat frustū in ip̄z:
z tūc p̄me sup ipsūz cutem per manū p̄pressionē generāte
eas ambas. s̄. man? debet. n. vna poni sup alia ad p̄mēdū
vel eas ambas. s̄. res. s̄. cutē z frustū. z tūc mediante illa p̄f-
sione p̄cedat os in foramen p̄cessionē p̄cedēte a radicē vsq̄
ad radicē suā. s̄. ossis donec serret cū terra opōnis. z sit terra
subtilis acuta sicut terra faciens pectines. Qñ. n. accidit in
fractura ossis vt aliqd frustū separet. nō fm totalitatē suā:
sed cū altera extremitatū remaneat cōtinuū z cōiunctū cum
osse z emineat: z nō possit reduci ad locū suū ita vt timeat:
q̄ nō pōt inuiscari z ligari per porū sarcoyde si derelinquat
a regimine nature z derelictū corripat z corripat os: cui?
est frustū. si q̄d fractura fuerit cū vulnere: z nō fuerit frustū
in loco vulneris. tūc fac vt dixit Auic. nō dilates vulnus pp̄
puenire ad illud frustū: sed sup locū aperi cutē vsq̄ ad ipsūz
frustū. s̄. in cuspide eius qua pūgit: aut p̄p̄ ipsūz donec re-
maneat cutis sup ip̄z subtilis. z s̄z faciēdū est vt multo ma-
gis in fractura siue vulnere: z tūc p̄me fortiter manib? eius
cutē illā donec p̄forat a cuspide frusti illi? z egrediat p̄fora
mēbz illud: z tūc p̄mere d̄bes donec egrediat: z nō remaneat:
z s̄z op̄z vt sece: vel alr abscindat tale frustū repertū in lo-
co vulneris. **C** De mō aut abscisionis ei? dixit Albu. si emi-
nerit os in aliquo loco corpis: z cū fractura fuerit: tūc est
necesse vt seces ip̄z fm hunc modū: z est vt accipias ligamē-
tū z fasciaz. z stringas ip̄z in extremitate ossis eminentis: z
p̄cipe tūc alicui ministro vt extēdat illud in furfuz: z hoc
vt os magis exteri? trahat vt liberi? magis possit secari: z
pone ligamētū aliud ex lana grossius p̄mo ligamēto: z liga-
ip̄z sup carne q̄ est sub ipso osse supius cū p̄mo ligamēto at-
tractor: z extēde extremitates ligamēti vt extēdas carnē a su-
pra inferius. z hoc oz fieri vt elonget caro z nō ledat a ser-
ra in actu secationis: z detege ēt carnē sup locū quē vis seca-
re vt nō ledas eā: z pone ēt lignū aut tabulā sub osse inferi?
q̄n q̄n facis illud nō p̄hibet serra q̄n sece p̄te corruptā os-
sis. Et Auic. p̄mi 4. ca. 17. dixit. q̄ si os q̄d est necesse seca-
re fuerit frustū eminēs: q̄d nō possit aptari vt oz nec sit in ei?
rectificatione fiducia z timeat ne corripat z corripat q̄d ē
corā ipso tūc subleuauim? carnē ab eo: aut scindēdo z deci-
dendo ip̄az: deinde ligādo ad diuersaz partē extēdendo aut
alijs ingenijs q̄ sensus ministrat z demonstrat: z separabim?
inter ip̄z z mēbz nobile si ibi fuerit cū p̄anis: q̄ ip̄m custo-
diant ab eo: z postea incidem? z dixit q̄rit 5. fortasse p̄forat
radix ossis: cui? p̄foratio necessaria est cū trepano faciendo
foramina p̄tina accipiēdo locū eius. cui? q̄rit fractura: z il-
lud nō est auferēs timorē. i. iste modus abscisionis ossis non
est absq̄ timore in loco vbi post os est corpus nobile: licz in
alijs locis fortasse sit saluius. s̄. amouere os cum trepano q̄z
facere illud per instā mouētia motu suo: aut sollicitudine:
aut collectione: aut incisione sua. Et dixit. fortasse ingeniat
vt ponat trepanū sup latitudinē sube vt lignū vel alteri? rei
nō p̄mittētis trepanū penetrare nisi s̄z q̄tūtatē pueniētē: q̄re
est tūc minoris nocumētū q̄z instā mouētia vt sūt serra ra-
spatoria: z filia: z pp̄ h̄ oz vt sint apud restauratores trepa-
norū istoz sp̄s plures p̄pate. Et dixit. q̄n fuerit illū q̄d factūz
est illud cōminutū magnū z fuerit eius fractio z cōminutio
plurima: tūc necesse erit vt extēdat totū. Si aut fractura non
fuerit cū cōminutiōē. z fuerit dislocatio ei? sepatio: z fissura
capiēs locū plm tūc icide firmiorē locū: z dimitte reliquē:
q̄n nō ē noc? in eorū noc? in abscindēdo totū ē magnū.

Quo in-
genio se-
cadum sit
os sup̄
um infra
curio.

In fractu-
ra cū vul-
nere z si
ne vulne-
re vbi fru-
sta p̄gen-
ta remā-
nt q̄d
sit p̄cedē-
tū in ope-
ratione.

Restituit
fractu
re tardari
nō dō nisi
hic phibēs
apa aut
dolo: 2 ve
hemens.

Nō aut opz vt restauratio tardet. Dixit Aui. opz vt restau-
rator festinet ad restaurādū illud qd est fractū z restauret in
die suo. i. ea die qua accidit: qm̄ q̄to plus elongat̄ tāto est in-
troitus ei⁹ difficilior. i. tāto magis difficulter reducunt ex-
trema ossiuz z frustra ad locū suū: nocumēta in ipso eueniē-
tia sūt plura z maxime in ossib⁹ q̄ circūdant lacerti z nervi
plures sicut coxa. Et dixit ad festinādū restorationē opz q̄
restaurator adiuvet se cū causis cōtrariis oppositis p̄dictis:
qz cāis q̄ fecerūt fracturā: z cāis phibētib⁹ restorationem
in q̄tū poterit. **D**e phibētibus aut restorationē. als. re-
stauratiōne fieri est apa: aut intēsus dolor loco p̄xnis, aut ac-
cidēs in hora restauratiōis. apa. n. phibet inuentionē incli-
nationis ossis: z quācūqz partē inclinauerit z a qua pte ha-
beat restaurator incipere reductionē eius: amplius timetur
ne ppter dolorē inducēdū in extensione mēbrū: quā bñ fieri
phibet apa: apa ipsuz nō recipiat incrementū doloris: pster-
nit virtutē: z nō patit̄ dolorosas ptes extēdi z tractari vt in
reductione ossiuz puenit. z nō solū hoc facit: intensus dolor
p̄xnis: sed et accidēs in hora restauratiōis. **D**ixit Albu.
opz vt incipias ab hora tua restauratiōne anq̄z accidat apa
calm. qd si iā accidit: tūc dimitte ipz dieb⁹ aliquot donec qe-
scat apa: deinde equa. Et iterū dixit. in fractura cū vulnere in
illa eadē die: z nō postponas illud si nō accidit apa calidum.
sup. aut dolor vehemens. Si vō apa iam accidit tunc dimitte
restauratiōne vsqz ad diē nonū donec sedet apa. Et nō ppin-
ques ei in die 3° z 4°. i. ad restaurādū sicut multi faciūt qui
nō expectāt vltra 4^m diē. nā tu faceres ei accidere accidentia
mala. **E**t dixit Aui. cū volueris facere restauratiōne: de-
inde dolet z inquietat: tūc recti⁹ est vt dimittas illud z extra-
he. i. remoue qd redire fecisti: fortasse enī remonebis infirmū
per illud a dolorib⁹. Intētio ḡ in his casib⁹ est ad medicādū
apa in p̄mis z sedādū dolorē. deinde redeūdū est ad reducē-
dū ossa fracta in locū suū. **E**rgo extēderis z reduceris
ossa in locū suū auerte aduētum doloris sui post. Tūc dixit
Aui. cū inueneris opōnē. als. oppōnē partiū ossiuz rectifica-
tā vt mollifices extēsiōne paulatim: z in mollificatione extē-
sionis obserua vt nō declinet cū attractione ad aliquā ptem
z obserua cū manu tua: z tenēdo eā sub loco fracture ad su-
stentādū cōpositionē eius qd decenter cōposuisti. **E**t scias
qz qñ incipis restauratiōne faceres: si nō sit. phibēs opz vt cō-
pleas eā: z pfecte reducas. Dixit Aui. cū restaurator perue-
nit ad fracturā, z inuenit eā si nō exq̄site operat̄ in co detur-
pat mēbrū. sup. z nō pōt bñ in solitas opōnes. Si aut fuerit
phibēs: z ipse exq̄site operat̄: perducit ad spasmiū, z febrem
p̄uā. quare est tunc meli⁹ vt dimittat z nō tangat ipz. **L**uz
eniz incipit peruenire ad restauratiōne p̄tū ossis: z nō pene-
trat. i. ps in locū suū, nō opz vt faciat viz z molestatiōne ma-
gnā p̄ reductionē ei⁹ fm̄ oēm dispōnē eius: qm̄ ingrediet sup
infirmū ex accitib⁹ qd est mai⁹ z deteri⁹ qz vt remaneat os
nō equatū. **F**acta aut replasmatiōe. dixit Aui. necessariū
est ligamētū cōseruās quietē suā. i. plasmationē suā infirmi-
tudine. Et de ligamēto qd fiet capitulū speciale.

De fractura ossis in speciali.

Cap. xliij.

Sutura

fm̄ longitudinē ossi eueniēs. Di-
xit Auer. 7. colliget ligatura sola
cū bono regimēte sanas. De ea tñ loquēs Sal. 6.
de inge. sani. dixit. qz pars ossis q̄ foris est egres-
sa. idest que eminet versus pte extrinsecā vt p̄tin-
gere pōt in scissura separante os fm̄ longitudinē in totū: ita
qz vna pars sit ab alia separata est interius fortiter reducē-
da. i. cū cōpressiōe fortiter desup: z facta z reducta forti liga-
mento est cōstringēda: ita qz vt dicūt plus dōz cōstringi qz. i.
fractura que sit fm̄ latitudinē. **D**ixit Aui. in fractura cuz
longitudine sufficit qz mēbrū adhereat cum strictura forti: z
vehementiore qz in alijs in cuius cōpressiōe vltimatio fiat ad
interiora. i. si exterius eminuerit vt dictū est. fractura aut eue-
niens in latitudine nō totali: sed fm̄ pte ossis sūt nō eget nisi

ligatura ad sui curationem: z ligatura ē in ea nō debet esse
multū arcta: imo minus qz in alijs. **C**um vero accidit fra-
ctura in vulnere: tūc cura eius qñqz vertit̄ ad fracturam: z
qñqz ad vulnus: z vt patuit per Albu. curatio fracture dōz
precedere curā vulneris. Non enim impedit vulnus curam
fracture: sicut qdā putant: z sanant vulnus pus. Aui. vō di-
xit: qz qñ cōgregant̄ fractura z vulnera: tūc nō est possibile
vt differat̄ restauratiō vsqz quo sanent̄ vulnera. Si. n. differet
os interius induraf, z nō recipit postea curationē nisi cum
prauitate z extensione vehementi: z accidentibus maximis:
z hoc habet veritatē nisi vltra vulnus adsit aliquid de phibē-
tib⁹ restauratiōne p̄dictis. **D**ixit eniz Aui. qñ ac-
cidit in fractura cū vulnere apostema z dolor: in qbus est: ti-
mor. sup. dimitte da est restauratiō. nā qz accidat tortuositas
in mēbro melius est qz vt accidat ei timor magn⁹. opz ergo
vt rectificet̄ de ea illud qd cū facilitate restaurari potest. Et
nō opz dixit Aui. qz in h̄ fractura adueniat ad vltimū in re-
stauratiōne. **L**ū ergo volueris fracturā cum vulnere restau-
rare cōsidera pus si fuerit cū vulnere cōfusio: z extrabe de cō-
fusione sanguinē pus scalpellādo locū. **D**ixit Aui. qñ fue-
rit in fractura attritio. i. cōfusio: est tunc timor de corrosiōe.
als. de corruptione mēbrū. i. ppter cōculationē sanguinis in
loco cōfuso: qre oz vt scalpeller loc⁹ z egrediat̄ sanguis. qm̄
in ipso est timor. i. si retineat̄: z timor est ne corumpat̄ san-
guis: z moriat̄ mēbrū. hoc idem ē dōz attendi in fractura
cū contusione absqz vulnere z cōsidera si sanguis ex vulnere
fluat: z si sic restringe ipz. **D**ixit Alb. si vulnus effluit san-
guinē: tūc opz vt pperes ad abscessiōne ei⁹. ita vt pulueriget̄
sup ipz geçi tritū. Et Aui. dixit. si fluat sanguis vt retineat̄:
Et cōsidera si os fractū est eminet sup̄a cutē detectū. Nā
si sic fuerit. dixit Albu. tunc opz vt coneris reducere ipm̄. z
eq̄re ipz manib⁹ tuis cū facilitate z extēsiōne pua. Si aut nō
pparat̄ extēsiō ei⁹: z ipm̄ eq̄tio manib⁹ tuis: tūc reduc ipz
cū infro qd sit ex ferro: cui⁹ lōgitudo sit q̄stitas. 7. aut. 8. di-
gitoz: z ei⁹ latitudo sit fm̄ q̄stitatē vulneris: z pp̄ illud ne-
cesse est medico vt accipiat ex eis tria. vel quatuor fm̄ q̄stita-
tē qua indiget ad illud ex curatione in oi specie fracture. z
sit rotundū. z sit grossitudo aliq̄ in eo vt nō duplex apud cō-
pressionē sup ipz in hora opōnis: z sit acute extremitatis cui
sit margo in extremitatib⁹ suis: z sit sup⁹ ei⁹ ad grossitudi-
nē z medietatē ei⁹ vsqz ad inferiōra: z opz vt ponat̄ acuitas
ei⁹ vsqz ad inferiōra: z opz vt ponat̄ acuitas ei⁹ curuata sup
extremitatē ossis eminetis. z impelle ipz cū eo vice vna do-
nec qñ redit os: z equat̄ qdā eq̄tiōe. z conare eq̄re extremita-
tes fracture adiuuicē: qz si extremitas ossis fracta est subti-
lis: z nō accipit eā infro acceptiōe bona: tūc opz vt incidas
extremitatē illā donec infro ei⁹ hēat p̄tātē. Si vō nō pote-
ris reducere os cū eo qd puenit ex icis: tūc ferra ipz cuz
ferra h̄z qz pōt est tibi. **D**einde rade id qd remanet in ossē
ex aspitare z corticib⁹ minutis: deinde reduc eū ad locū suū
nālē. Et fig^m reduc^m ei⁹ qñ p^o reduc^m tuā infro: nō iue-
nit dolorē vehemētē tēdētē. **L**ū vō pphēderis nihil p̄dcoz
ad ex. tūc reducē dōz cū oi facilitate pōt: z oi s̄tilitate in-
geny tui ptes ossiū fractoz ad locū suū z verā oppōnē eoz.
Semp tñ an z post reduc^m requirere dōz si in aliq̄ pte inue-
neris frustra aliq̄ ossis fracti: z si qdā aliq̄ sepata oino ab ossē
inuenieris cū tenaculis vel p̄gicarolis exhere illa cū facilita-
te conaberis: qd si facillē ea exhere negeris: tūc dimitte illa
nāe. **M**eli⁹. n. est dixit Aui. vt nō festinet in exēctione eoz. i.
cū difficultates: imo dimittas nāe vt expellat ea vep̄ adiuuet
cū attractiōe pua cū eis. i. infro cōmodis ad exhendū ea in
spatio nō festino. debet. n. moueri leuiter cū infro: z paula-
tine trahi. et b̄ vt nō iduret̄ in loco et nō possit ea nā postea
mouere: et dōz h̄ iterari multoties vt in multis et multis vici-
bus sit auxiliū tuū sufficiens vt nā expellat ista. aut sup. aut
iueet cū medicinis exherib⁹ infro et ossa fracta. de qbus
diceet̄ infra in ca^o de extractiōe sagittaz et infro corpi: de

Cura in
ture en
vulnere
ei⁹ acci-
bus.

De
reducē
da fractū

De mod
extrahē
fractū
sum
cū
cū

De dol
re.

De flux
uop ac
locum.

Cū tēpe-
rie restau-
rationem
compleas
eā nisi fue-
rit probi-
dēs: tūc
dimitte.

q̄bus est cinis lumbicorū terre. cū enīz mīscet cū melle z sup̄ponit vulneri ossa fracta extrahit. ¶ Dixit tñ Auic. non moueant cū medicinis neqz cū opōne manus. s. violenter. nā qd̄ extractū est violēter nō euacuat. quin faciat accidere vlcera fistulosa. Cū aut̄ incipit ea expellere nā ad cutē z inci piunt exire s̄a separata sunt. tunc extrahere ea. Et dixit Auic. si ēst iudiciū in frustis ossiūz p̄ncipulis. de quorū v̄tute est vt manifestent. s. p̄expulsionē eorū a nā qualia sunt que tota liter sepata sunt. nā cū tu p̄peras. z extrahis ea violēter tūc est in ea timor sp̄asmi z p̄mixtionis rōnis z febriū. z hoc p̄p̄ dolorem quē infers in violenta extractione eorū. z maxime an̄ digonē plage. post digonē aut̄ nō est timor tāt. ¶ Dixit Auic. si fuerit saniosa. s. plaga nō est magnum eis nocū. s. in extrahēdo ea medicinis vel manib. ¶ In hoc cap. posuit aliquas medicinas attrahētes frusta ossiūz. z ait. si vis scire medicinas illius. s. attractionis. tūc de illis est medicamen h̄. sumas oleū vetus z cera citrina z sordines vasorū. s. apū que vetera sunt. s. ipsa vasa z ista sordines vocat mūm. z sit vtrāqz. s. cera z mūm q̄tū est oleū z soluant oia. Deinde su mas pars. i. euforbiū. z p̄res. iij. lactis titinalli. z p̄res. iij. aris. scz lōgē. z fiat ex eis cerotū. Et dixit. medicamen aliud suma tur armoniacū z bdelliū z soluant cū oleo de lilio. Deinde aggregādo totū cū p̄strictione fiat emplm̄ z ponas desup̄. b̄ enīz est de illis que extrahūt ossa cū facilitate. ¶ In hoc mō curationis quo dimittis frusta nature ad emittēdū ea si do lor interim sit vehemēs inrēdēdū est ad sedationē ei. z p̄hi bitionē defluxus māx̄ ad locūz vulneris. si aut̄ frusta ossis in vulnere reperta nō fuerit separata. tūc fac z p̄cede cū eis vt dictū est in p̄cedēti ca. ¶ Extractis aut̄ z reductis fru stis ossiūz ad loca suatūc sit tua intētio ad sanādū vulnus. Et vt dixit Gal. eodē. 6. de inge. sani. huic vulneri pueniunt sicca. Hyp. n. p̄cepit huiusmodi vulnera esse desiccanda. z p̄cepit q̄ medicine sint de genere eorū q̄ cōsolidāt. z intellexit p̄missa vulneris mundificatione. p̄cipitqz q̄ solidatiua non sint in initio infusa. s. in oleis. z cerotis vt nō sint in cā putre factionis mēbz. ¶ Dixit Albu. si p̄terierūt vulneri multi dies z nō solidat neqz abscondit pus. tūc scias qd̄ illic est satagio ossis prane. quare opz vt ingras vuln. cū tenta. z si ossa illa sunt sepata remoue illa z extrahere ea. s. mō dicto. z q̄ ex eis nō sūt separata z pungunt mēbz. z faciūt accidere do lozē conare abscondere z auferre ipsa oī mō quo posse est tibi sup̄. aut reducere ea ad locū suū. sup̄. aut tu scias q̄ sup̄ os or ta est humiditas mucilaginosā phibēs ortū carnis sup̄ ipz. tūc opz vt illa humiditas ab eo abstergas z amoueas cū me dicinis habētib. absterione fontē. ¶ Dixit Auic. qñ accidit fracture vt nō restauret̄ restauratione. de qua curet. tūc fiat in ea qd̄ dā simile fricationi. s. cūz instro fricatorio sicut sit in vlcibus que nō sanant̄ aut fiat fricatio cū p̄ano. aut sicut dixit. A. vtrūqz manibus donec auferat viscositas villis de bilis que est quasi ipsa nō sit aliud. i. nō appareat. quare acci dit vt eleuet̄ in locū z impellat̄ ad ipsūz sanguis nouus bo nus z coagulet̄ super ipsūz arosbot fortēz multotiens qd̄ alteratur color ossis z egrediuntur res similes corticibus z squammis propter fricationem.

De accidentibus consequentibus restorationem z de fra ctura male restaurata. Cap. xlv.

De accidentibus

que sequunt̄ ad fracturam. z ali

quādo ad ipsaz restorationem est dolor. dixit Auic. colliger. 7. q̄ Hyp. p̄cipit q̄ si dolor mē bz supuenerit ponant̄ super ipm̄ medicine mi tigatiue doloris. vt tu iam multotiens sciisti eas. ¶ Et ex eis est defluxus humorū apatis vel nō apatis z tollit flux. z mitigat̄ apā mō p̄st̄ ei q̄ dictus est in cura vulneris ner uorū cōpositū cū fluxu humorū z apate. ¶ Dicūt qd̄. si hūo res an̄ restorationē fluxerūt ad locū. tūc dz apponi emplm̄ z cōsolidatibus mixtis cū repercutientibus vincētib. sup̄

cōsolidatiua z glutinatiua. z cū eis est p̄cedendū quousqz se datus sit fluxus oino. sedato aut̄ fluxu tūc cū consolidatiuis opz resolutiua misceri vincētib. resolutiuis in mīxtione. z cum istis p̄cedēdū donec a loco fracture ois tumor sit subla tus. z tūc puris cōsolidatiuis est vtēdū quousqz puris suffi ciens gñat. sit z fractura cōsolidata. deinde dicūt. p̄fortādū esse mēbz fractū somētādo ipz cū vino rub. in quo decocta sint absintū mirtus calam. aromaticus galla p̄sidia sal ma stix z rosaz facta somētatione supponat̄ oxicrocēū sup̄ co rior. aut emplm̄ qd̄ sic sit. R. olei myrtini z mastici. an̄. 3. ij. ce re resine. an̄. 3. ij. mastici thuris colosonie. an̄. 3. vj. nucis cyp. 3. ij. croci. 3. 5. ¶ Aliis quot cōuenit magis in tēpōib. calidis. R. olei ro. sepi arietini. an̄. 3. vj. cere. lib. j. boli arme ni. sanguis drac. p̄sidie pulueris molēdini. mastici thuris. an̄. 3. ij. z cū istis emplis. z s̄ilb. cōfortandū est mēbz. xv. diebus z plus z min. fm̄ magnitudinē mēbz. post cōsolida tionem fracture eius. ¶ Et ex eis est pruritus. de quo dixit Auic. vbi supra. q̄ emprociadus est locus cū aq̄ cala. z de b̄ vt sup̄ eo nō oriant̄ pustule. q̄ si oriant̄ aut excozatio aliqua levis acciderit vngueto ceruse in estate repman̄ aut vnguē to litargiri i hyeme. z qñqz mīscēt̄ vtrāqz vng. in medijs t̄pib. ¶ Et ex eis est putrefactio q̄ aliqñ p̄debitā strictu rā ligature. aut s̄anguis in loco p̄culationē supuenit mēbz. p̄ q̄ te opponere oz h̄z q̄ puenit. z maxie in p̄n. cārenatio nis mēbz cū scalpellatiōe z s̄anguisugaz appōner̄ alijs q̄ di cent. z dicta sūt in loco suo. ¶ Et ex eis est durities in mem bz remanēe ipediēs mēbz a motu z debitis opōnib. iuis. Dixit Albu. qñqz accidit nodatio in vestigio sanatiōis fra cturę p̄cipue q̄ est p̄pe iuncturā cū sedat̄ ex ea figura mēbz. z fortasse phibet mēbz ab opōne nālī. z cā eius est duplex. vna est durities hūoralis. nō multū idurata. aut aug. porz vltra q̄titate pueniētē ossi fracto. z alia est hūor multū idu rat. z qñ puerfus in nāz carneā. z ista est p̄prie q̄ facit dolo rē nodosorū. ¶ Medic. dz in q̄lz solone ligature regere lo cū fracture z ducere manū leuiter sup̄ ipz z p̄siderare pox q̄ gñat. z si qd̄ inuenerit eū min. s̄ilb. debitorū addat in ci bo gñatiuo ei. z p̄per ligaturā suā h̄z for. q̄ dices. q̄ apta ē ad attractionē nutrimenti ad locū. z eo. si viderit pox supra q̄titate pueniētē augeri dz cibū minuere. z ligaturā pare p̄ hibitiuā trās. i. iūstis nutri. ad locū. ¶ Si itaqz durities ex hūore nō mltū exiccatō i mēbz restaurato remāserit dz me dic. conari illā mollificare duritiē. ēbrocet̄ glocū cū aq̄ t̄pate calitaz in estate. z i hyeme cū aq̄ d̄coc. radicū vlmī. z altee senug. se. lini caricaz z dactyloz radicū acoz. z cucu. asi. Et qd̄ oī t̄pe ēbrocat̄ locū cū d̄coc. pedū z capitū edoz z arie tūz fiat illa ēbrocatio cū lana succida ifusa z exp̄ssa sup̄ lo cū iduratu z p̄tinuet̄ phorā z plus. postea dz medic. mēbz cū leni p̄ano exiccare. et statz post inūgere locū leuiter fricā do cū manu spatio lōgo cū vn. mollificatiuo. qd̄ sic sit. R. medulle cruris cerui z vituli assūgie marmote z anatis an seris. z gallinerecētū sine sale. an̄. 3. j. olei. ami. dul. et ama ray. oli keyrini mucillagis fenug. se. lini z altee. an̄. 3. 5. bdel li storacis liqde yfopi hūide. an̄. 3. 5. cere citrine. 3. j. et sūt q̄ addūt pinguedies volatiliū et q̄ drupedū siluestriū. et si adest estas addūt mucillaginē p̄siliū et semē citoniorū. Et si fuerit hyems addūt galbanū armoiacū et piguē. castoreiz z s̄ilr faciūt in dispōnib. calefactiuis vt i fridatiuis. ¶ Post inun ctionē at̄ p̄dictā supponē dz loco idurato ēplz de melliloto. aut ēplz qd̄ sic sit. R. assūgie recētis porci. 3. iij. assūgie gal line z anseris z butyri recētis. an̄. 3. j. 5. ter bē. 3. j. mucillagis altee. 3. ij. oli keyrini. 3. iij. bdelliū opopanacis armoiac. an̄. 3. vj. dissoluas̄ gūme i viorz disso. cū ping. liqñat ad ignē. z liqñat̄ addat̄ farie fenug. z se. lini. an̄. 3. j. mastiē. z olibai. an̄. 3. ij. cere citrine. 3. 5. z p̄ficiat̄ ex eis ēplz. Nec at̄ reme. p̄ti nuare dz medic. lōgo t̄pe ad h̄ q̄ p̄seq̄ effect. mollificatiōis. qm̄ qd̄ est exiccatū z iduratu. nō nisi in lōgo t̄pe mollificatio nē recipit q̄ si scā pueniētē mollific. aliq̄ grossities i mēbz

De puri tudine

De putre factioe ac cidere in loco.

De duri tie mēbz post resta urationē.

Medic pōt medicam̄ mollifica tiuū duri tēi q̄ re mast post fracturaz cōsolidatā.

De dolo re.

De fluxu humorū ad locum.

remāserit leuiter dissoluētibz dissoluat. ¶ Si nō nodatio in mēbro fuerit: tūc dixit Albu. cōsidera z si nudatio est recēs administra in ea medicinas q̄ stipticitatē hñt sicut aloes olibanū myrrhā sarcocollā acaciā: z hñt eis ita vt accipias ex eis oēs: aut quas dā ex eis z cōfice eas cū vino stipticorū aut cū albumine oui aut cū aceto. s. fm̄ varias dispōnes: z pone eas sup nodationem in stuppa z stringe eā strictura bona z stricturā oimitte: neqz soluas ipsam. s. nisi post dies multos: z postea itera aliā donec remoueas nodatio. Et dixit. A. stringe sup ipsaz laminā plūbeā decentē. plūbo. n. inest pprietas remouēdi oē qd̄ tūmet ex mēbris. ¶ Si aut nodatio tā conuerſa est in lapidē z puocat necessitas ad auferēdū eā tunc funde sup eā ex superiori pte eius z incide supfluitatē emineētē aut incide eā cū qbusdā rasorijs ad hoc preparatis donec tota remoueas: z sñr opz aliqñ hoc idē fieri in poro sarcoy: de magnificato z multū indurato. deinde cures vuln⁹ sicut cōuenit. ¶ Et si accidit ex accidentib⁹ remanētib⁹ post restauratiōē mēbz restaurati subtilitas eius z gracilitas. Dixit Albu. qñ restauras fractura ossis z remanet mēbrū subtile debile: tūc nō sit illud nisi pp alias cās multaz: quaz vna est multitudo solonis ligamētī z solonis ligationis ei⁹: nō fm̄ q opz. aut pp supfluitatē stricturē ligamētī donec phibeat nutrimentū currere ad mēbrū: aut pp multitudinē embrocatōnis supflue. s. mollificatiōis. aut nimium resoluētiōis: aut pp motus supfluos nō in sua hora: aut pp paucitatē sanguinis viscosi corpis infirmī z debilitatē ei⁹. ¶ Curatio ei⁹ est. dixit Albu. cibare infirmū. s. cibarijs copiosis boni sanguis gñatiuis z tenez facere corp⁹ ei⁹ donec multiplicet sanguis in eo z administrare balneū z intromittere gaudiū z letitiā sup infirmū. Deinde pone picē supra locū vt attrahat pñ nutrimentū multū ad mēbrū z assiduez embrocatio euz aq̄ cala sup ipsuz donec currat ad ipsuz nutrimentū z redeat mēbrū ad figurā suā nālē. Et in sūma regimē ei⁹ est regimē impin/guādī corp⁹ aut mēbrū macerū. ¶ Mēbrū vō fractū aliqñ indebite z in mala figura restaurat: z nō fm̄ debitā oppositiōē partiū fractaz. z hoc aut ppter medicī peritiā siue ne gligētiā aut inaduertētiā ei⁹: aut pp inobediētiā infirmī: aut pp indebitā ligationē z mor⁹ indebitos. z qñqz tpus aut ppter siles cās: qre remanet tortuosuz z in figura sua fedū. aut remanet nodatū: vel cū emineētia sup osse. Lūqz sic remāserit est cōsiderādū: z si nō phibeat mēbrū ab opōne sua nālī: tūc dixit Albu. nō opz vt accipias sermonē ei⁹ q̄ extimat vt frangas mēbrū de nouo: sicut iam fecerūt multi medicoy sto li. loy. nā h̄ cura est vituperabilis z culpabilis pducēs ad timorē magnū: cui⁹ mod⁹ est mortale. z p̄cipue si os magnū fuerit vt adiutorij z core. Si aut opō mēbrū per illō ipedita fuerit: tūc cōsiderādū est an paties iuuenis sit z fortis an debilis z senex z an nodatio z an cōsolidatio fracture recēs: fuerit an iam antiquata: z si quidē in corpe forti z recēs fuerit: tūc cōuenit vt de nouo itez frangas: z postea ad debitū sitū in eā oppositiōne ptes ei⁹ fracte restituant. Ad hoc aut faciendū opz sup os pus mollificare ita vt facili obediāt fractiōni. ¶ Dixit Albu. embrocef cum aq̄ tepida in qua cocte sint illeres mollificātes: z supponas postea emplm̄ mollificatiuū. s. ficus z tere cū fimo colūbino z suppone. ¶ Emplastrū valde vtile faciēs ad facilitē z sine dolore fracturā. s. folia cicute z in aqua pfecte decoquēz de ipsius decoctione multotiēs in die mēbrū fomēta z embroca: z ex folijs dictis cū assungia porci vel galline emplm̄ cōfice z suppone. Hoc enim emplm̄ in spatio. xx. diez aut paulo plus generatum arosbor sup osse mire mollificat: ita vt possit facili frangi. frangit aut qñqz cū fricatione assidua: q̄ fit cū manib⁹ hñdis. s. leuib⁹ vel humidis. i. illinitis aliquo mollificatiuo cū administratione mor⁹ mēbrū: z ad oēm ptē in hōis oib⁹. se cuta aut fractura: tūc fiat d̄bita replasmatio: z fiat alia sicut oēm est supra. Si vō restauratio indebita iam est antiquata. z sit cōpacta z fortis cōsolidatiōis: tūc oimitte eā. honora.

De subti
litate sup
flua mem
bz restau
rati.

De mala
figura mē
bz restau
rati.

rius. n. z saluius est sup infirmū maxie si senex fuerit. Si aut puocat ad curatiōē ei⁹ necessitas aut qz cogas medicus a patiente: tūc dixit Albu. opz vt secef z scindas sup eā z soluas cōtinuatiō ossis z secef. qd̄ supfluit ex nodatiōe aut osse cū incisorijs subtilibus: z administref facilitas in illo cū solitudine z studio. ¶ Cōtingit aut qñqz ex osse aliquo inci di fm̄ longū vel latū cū ense vel alio sñr: aut perforari cū cul tello vel sagitta pter q̄ frangas. z tūc curatio eius est cū eis que faciūt. sup os nasci carnē z q̄ ossa nuda carne vestiunt. de qb⁹ dices in curatiōe solonis cōtinuatiōis cranei.

De modo ligandi solutas cōtinuitates membrorum car noforum.

Cap. xlvj.

Ligatura est duplex. vna q̄ d̄r simplex: z est illa que fit sola fasciā vel binda absqz puluillis: siue plumaceolis vñstellis. z alia que d̄r composita q̄ fit cū puluillis z stellis: que cūqz eaz qñqz sit in mēbris molli bus z duris. in hoc aut ca⁹. de ligatura dices cōueniente mēbris carnosiss solutis in cōtinuitate eoz. ¶ Sciendū itaqz qz modus ligādī variat varietate mēbz. s. ligati: z rōne modi solute cōtinuitatis ipsius z rōne finis: pp quē fit ligatura: z rōne morbi siue accētis applicati cū soluta cōtinuitate. Rōne qdē mēbz: put mēbrū varietatē recipit rōne siue quātitatis magne vel pue: z rōne sui situs z colligatiōis. Ratione vō solute cōtinuitatis prout ipsa variat in quātitate cōtinua s3 qz est magna vel parua: z fm̄ quātitatē discretam fm̄ qz est vna vel multiplex. Rōne vō finis: qñ finis ligādī vulnera in mēbris carnosiss ponit esse triplex. vnus est ad vniendū z incar nandū labia soluta. alius est ad exēdū pus de p̄fundo vul neris. z 3⁹ est ad cōtinēdū medicamētā. Rōne vō p̄iunctoy cū vulnere maxie variat ligatura rōne q̄titatis ei⁹ sic. nam mēbro puo s3 plm̄ simplex ligatura sufficit. in magno vō s3 plm̄ cōposita exigit ligatura. Rōne vō situs mēbz: qñ opz vt forma ligature talr sit cōstituta vt seruet membruz in suo nālī situ. z talr fiat ne mēbris cū illo colligatiōē hñtib⁹ le sio aliqua inferat. rōne vō vulnery diuersitatis sic variat li gatura. nā vulnery puo simplex sufficit ligatura. vulnus vō mediocre exigit ligaturā cōpositā cū plumaceolis. magnū vō vulnus indiget ēt futura: de qua infra dices. Dixit. n. s. vbi supra qñ ligatura simplex nō est sufficiens: tūc ingeniauit hyp. aliud ei inferre subsidiū apponēs plumaceola triangu laris figure: z ea cū linamento iussit ligari: que plumaceola debent fm̄ bases fracture adiacere z sup eadē fieri ligatura. Variat ēt ligatura fm̄ sitū vulnery cadentiū in longitudine. vel latitudine corpis sui mēbz. Dixit Raf. 13. pti. quotiens accideret p̄cussio fm̄ lōgitudinē soluēs: ligatio. s. simplex suf ficiens erit ad cōstringēdū orificiū vulnery. sup. sed si fuerit soluēs in latitudine nō erit sufficiens ligatio simplex: s3 exigi tur cōposita. siue aut exigas simplex siue cōposita de mō sic di ei⁹. Dixit Gal. 3. de inge. sani. si vis vt incarnet fissura ad here ei ligaturā incipietē a duob⁹ capitib⁹: z nō ad aliquaz ligaturā vadas. qz modus ist⁹ ligature ad incarnandū ma gis oib⁹ alijs opitulat. ¶ Dixit enim Raf. 14. pti. si volue ris qz cōglutinet fissura fiat ei ligatio incipiens de vtroqz ca pite. ligatura aut cū duob⁹ capitib⁹ est illa in qua medium fasciē siue bindē ponitur supra vulnus. Deinde cum vno ca pitum eius p̄cedis versus extremitatem membrū vulnerati ita qz occupet de parte sana eius partem conuenientem: z cum altero p̄ceditur super alteram extremitatem similiter capiēdo de parte sana. Verūtamen in tali ligatura semper debes incipere ligare cum capite fasciē. qd̄ tendit versus ex tremi tatem partis a qua poterit timeri vel suspicari de flu xu humorum ad locum vulnery. verbi gñ. si vulnus fue rit in brachio debes incipere ligaturam cum capite qd̄ ten dit versus humerū: z si fuerit vulnus in crure cum eo qd̄ ten dit versus genu. z q̄uis ista ligatura duoy capitum possit fieri cū vna binda ponēdo mediū vt dictū est supra. vulnus:

De cur
p̄iunctoy
ossis fra
ctura.

De mē
bz restau
rati.

De pul
uillis co
mposita

pōt ēt fieri cū duab⁹ bindis: seu fascijs. 7 hoc duob⁹ modis. vno mō vt incipiat ligatura fieri cū vna binda a pte sana superioris mēbris: ea. s. a qua timet defluxus humor⁹ 7 pcedat cū ea descēdēdo vsq³ ad vuln⁹: deinde cū alia binda incipiat a pte sana inferioris mēbris: 7 pcedat ascēdēdo vsq³ ad vuln⁹ ibiq³ duo capita duab⁹ bindis conglutinent⁹ 7 suant⁹ 7 fortasse hīc modus est factior mō ligadi cū vna binda. Alio mō vt incipiat cū vna binda tāte lōgitudie vt possit accipere ambas extremitates mēbz, 7 ligare a pte timoris deflux⁹ humor⁹: 7 pcedat cū ea ligādo vsq³ ad vulnus: 7 vltra vsq³ ad aliā extremitatē mēbz sanā: 7 tūc caput illud def⁹ seruādū in manu ministri: deinde cū alia binda incipiat ligare a pte inferiori: 7 pcedat vsq³ ad vulnus: 7 vltra vsq³ ad extremitatē in qua incepisti ligaturā: 7 tūc capita ambaz fascia/rū in sua extremitate decēter nodent⁹ vel suant⁹. Semp tamē scias siue cū vna fascia siue cū duabus fiat ligatura sup loco vulneris decēter siēda est cū vna plicatura fascie: vel duab⁹ seu plurib⁹ donec certus fueris q³ labia in vnū cōducta fir/ma seruent⁹. si enī sic factū fuerit erit magne pferētie. **¶** Q³ si fixura siue vulnus fuerit magnū: tūc dixit Aui. erit tibi necessarium vt adherere facias labijs vulneris puluillos siue plumaceolos triāgulos: super quos ligamen trāsies melius vtrazq³ labia cōprimat, 7 cōiungat: 7 cōiuncta meli⁹ 7 firmitus teneat: vt fortius hereant: 7 incarnent⁹. hos puluillos seu plumaceolos triāgulos. Raf. 4. p³ tū. vocat pallotulas. dēt fieri pallotule. dixit ipse. ad sustinēdū labia pūcta: 7 que sūt ad modū triāguli sūt meliores oibus alijs qm re/stringunt sup labia fissure tantū: 7 debet eaz positio tali mō fieri q³ fissura ponat⁹ inter duas pallotulas: 7 vt vna ipsarū sit ex vna: 7 alia ex alia: 7 facta eoz positione ligatio fiat de vtroq³ capite: erit cōstrictio ligationis sup loca firmior, 7 vehemēti⁹ q³ si essent pallotule facte in mō in cōuēniēs esset sup eas ligatio ad cōstringendū vulnus scā de vtroq³ capite. **¶** De forma puluilloz. dixit A. situs puluilloz triāguloz est fm hoc ex³: siue figurā. s. vt linea recta existēs inter duos puluillos in figura sit fixura vulneris. 7 hoc siue vulnus fuerit fm longitudinē: siue fm latitudinē mēbz, 7 duoz puluilloz triāguloz vnus sit. b. alter. g. cōpositi decēter. s. decēter applicati facti de suppis: siue de pāno lineo leni: 7 o3 vnusq³ puluillus adherere suo labio cū duob⁹ capitib⁹ triāguli: 7 cū vno tātū ne ipellat totū labiū: 7 qm si ipellat vna ps labijs: 7 altera nō non foret applicatio labioz aliqualis 7 cōueniens fm ea tota. 3° aut triangulus puluilli o3 tendere vsus pte sanā mēbz vt sup ipsuz trāsies ligatura premat equali cū cōstringit ambos alios angulos puluilli adherētes labijs vulneris. puluilli enim triāgulari. dixit Aui. in hoc meliores sunt in aggregādo labia vulnez q³ qdrati: qm triāgulari coartāt super fixurā tm. s. quātū cōuenit. nō aut quadrati: eo q³ ligamētū trāsies sup puluillos quadratos nō eque bene ipellit labia vulneris inuicē: neq³ eque bñ eatenet iuncta sicut trāsies sup triāgulos: qm in triangulatis pcedit ligatura super vno angulo. in quadratis aut super duob⁹. mō impulsio procedēs ex vno angulo fortior est pcedēte ex duob⁹: q³ magis vnita est. Et ista ligatura ēt dixit Gal. eodē. 3° in tegni. 7 ponit. 3. compendij. sic. ligamētū qd agruit fiat sic. s. q³ mediū linthei supra vulnus ponat⁹ ex trāsuerfo: cui⁹ vna medietas ascendet, 7 alia descēdat in modū crucis quousq³ ipsis pūctis vtrazq³ ps vulneris cōiungat. Et subdit. aliqui necessarii est vt plumaceolos apponam⁹ ibi: q³ sic sunt applicadi. s. vt vno ps apposito in altera pte vulneris: 7 lintheo supra illū diutius inuoluto ali⁹ cū alia pte lintheisimili inuolutus apponat⁹. als. appositus inuolutus: vt meli⁹ vtrazq³ ptes cutis cōiungant⁹. Et fm quof daz. Gal. idē voluit. q³ si vulnus sit fm lōgitudinē mēbz q³ ligamētū sit vsq³ ad mediū vulneris descēdēs. 7 hoc fiat hoc mō: vt sumant⁹ due fascie: quaz vna incipit ab vna extremitate vulneris: 7 altera cōsimili ab altera extremitate ducat

ad mediū vulneris: ita q³ capita cōcurrant sibi inuicē in medio diagonaliter: qm hec ligatura fm hunc modū facta est. cōuenientior ad retinēdū. **¶** Ligatura aut que fit ppter ex/primere forditē 7 ejicere purulentiam a vulneribus solū cōuenit vulneribus habētib⁹ cōcavitatē vel absconssiones in quibus virus retinet⁹ absconditū: aut nō aptū mūdificatio/nis: cū manu: 7 talis ligatura o3 fortius stringit in loco vbi est cōcavitatis siue pfunditas vulneris, 7 latius in officio ei⁹. nā pstricturā factā supra fundū vulneris nō retinet⁹ fordities in eo imo extra profluit 7 expurgat. **¶** Sit ēt talis ligatura in vulnerib⁹ duoz vel plurū officioz oppositoz fm sursum 7 deorsum. nā in tali vulnere forti⁹ o3 stringi ligatura sup officio superiori vno vel pluribus 7 latius super inferiori. nā talis ligatura facit ad mūdificationē partiū supioris vulneris, 7 eaz citiorē incarnationē. **¶** Et dixit auctor cōpēdij. ligamētū forti⁹. vel minus forte fieri o3 in loco pfunditatis vulneris fm cōcavitatis q³ritatē ei⁹ maiorē vel minorē: 7 tu sup. in officio vulneris supiori sūt o3 ligatura strictior: vel minus stricta fieri fm officij q³ritatē maiorē vel minorē distantia officij supioris ab inferiori in quoz distantia siue spatio inter medio ligature strictura sp o3 pcedere minorādo: q³to officio inferiori magis appropinquat. **¶** Ligatura enī q³ sit ad cōtinēdū medicamēta recipit diuersitatem: s3 medica¹⁰ q³ritatē: 7 eoz fluxib⁹ 7 dēstatē: grossitiē 7 subtilitatē. nā in medicamēto maior in subtiliori 7 influxibiliiori ligatura o3 auctior fieri q³ in eoz oppositis. **¶** Prodictis dixit Aui. 4° qrti. ca^o de curatione vicez. scias q³ vlcera indigēt ligaturis 7 strictura pp tres modos quoz vn⁹ est vt currat fordities ex eis: quare op3 vt sit fortitudo stricture eius a fine ipsi⁹: 7 mollificatio stricture ipsi⁹ apd officij eius: 7 vt incipiat strictura apud fundū vlcis vt exp³ sio ei⁹ bona sit. Et scds modus est vt seruet⁹ medicamen in carnatiū sup vlc⁹. sup. 7 qd3 aliud medicamē appositū: 7 istud nō indiget strictura vehemēti. Et tertius modus est ad incarnationē labioz. 7 op3 vt nō sit strictura in ipso molli⁹: 7 laxa apud duo labia: imo sit cōplicata plicatione pueniēti vt meli⁹ pūngant⁹ labia: verūtm nō op3 ēt vt ista ligatura sit ita stricta q³ pducatur ad lesionē: 7 dolorē ita vt apostemetur imo op3 vt medic⁹ sit adiuvās ad pphibendū apā. s. cū ligatura sua. s. vt nō faciat eā cū strictura forti inducētī dolorē: nec ēt ita laxa: vel par stricta q³ nō sit potēs exprimere hūiditates: 7 expellere eas a loco vulneris ad alias ptes: vt nō causent in loco eius apā. **¶** Dixit Gal. 6° de inge. sani. ligamētū si strictū fuerit. s. plus debito dolorē gñabit. Et si molle mēbz a motione retinere nō valebit. sup. neq³ alias vtilitate facere pp quas sit mediocre. g³ ligamētū in strictura fiat: cui⁹ mediocriter stricti mēsurā. dixit auctor cōpēdij. talis est vt aliquātulū doloris sentiat patiens: 7 hec eadē mēsurā attēdēda est ēt in ligatura facta, vel q³ sit i mēbris duris. Et scias q³ cū tu ligaueris debes attēdere diligētē si alterū labioz fuerit depressius aut altius: qm debes tūc cum fascia tua qd decliue fuerit subleuare: 7 qd supra eleuatū fuerit deprime/re: 7 sic ea reducere ad sitū debitū eis fm nām. **¶** Rōne vō morbi seu accidētis cōplicati cū vulnere ligatio diuersificat⁹ si. n. dolor fortis aderit expedit vt ligatura mollis fiat vt nō fiat aug³ in dolore 7 trahant⁹ mae. Si vō videris defluxus humor⁹ ad pte vulneratā, 7 times ne apē fac ligaturā aptā repulsioni humor⁹ maxime ex pte p quā sit fluxus: 7 hec est ligatura mediocriter stricta: 7 conuenit in tali casu vt fascie sint iuse in medicinis reputiētib⁹: aut albumine ouis: vino pontico. aut oleo ros. 7 filib⁹. **¶** Si aut iā supuerit apā: tūc op3 vt ligatura laxa fiat quousq³ sedatū fuerit apā. **¶** Tps aut solonis ligature facte in mēbris dictis variat⁹ rōne accētū: 7 rōne mēbz vulnerati: 7 rōne puris. 7 rōne tēporū aniz regionū 7 filiz, 7 rōne put³ pūcte cū vulnere. Rōne accētū max⁹ flux⁹ sūguis: 7 max⁹ pphonis seqnt⁹: et enī si aderit flux⁹ sūguis nō o3 solui liga⁹ p³ ei⁹ restrict⁹ dōcefer

De liga-
tura q³ sit
pp expri-
mere for-
ditiam.

De liga-
tura q³ sit
ad cōtinē-
dū medi-
camenta.
Vlcera in-
digēt li-
gatura p-
pter tria.

De diuer-
sitate liga-
ture pp
accidētia

De tēpe
soluendū
ligaturā.

curitas habeatur q̄ nō redeat: si vero affuerit mala cōp̄o: 2 fuerit calida citius 2 frequētius solūda est ligatura, 2 ecō- uerso in frigida. **C**Rōne x̄o mēbz̄i vulnerati: qm̄ q̄ ligatur in vulnere carnis citius solui d̄z q̄ in vulnere cutis tñz: vulnere neruoy adhuc citi⁹ 2 frequētius q̄ in vulnere carnis. **C**Dixit Aui. de solone ligature in vulnere neruoy: opz vt soluat ligatura sup̄ medicamen: 2 medicamen vt festinet ex alio, 2 soluitur in die ac nocte. i. in vna die nāli bis aut ter: 2 fortasse est nēcūz vt facias illud itēz in nocte illius diei: aut in die illi⁹ noctis si fuerit in longitudine. i. si dies lōga fuerit aut nox: 2 totū h̄ d̄z fieri vt regraf̄ vuln⁹ frequēter: 2 abster- gat: 2 mūdet abioi erugine. Et pp̄te dixit Aui. qm̄ illic erit mordicatio q̄ si nō erit. s. mordicatio: tūc necessitas illi⁹ erit minor: 2 sufficet bis facere illud in die. s. mane 2 vespere: 2 hoc idē intelligēdū est in vulnerib⁹ musculoꝝ 2 chōrdarūz. **C**Ratione x̄o puris in vulnere gñati diuersificat solo liga- ture: 2 ex pte q̄litas: qm̄ q̄to plus de pure in vulnere gñi- tur: tanto citi⁹ 2 frequēti⁹ solūda est ligatura vt mūdificet ab illo. **C**Ex pte x̄o q̄litas: qm̄ q̄to fuerit acuti⁹ 2 magis mordicatiū, tāto ē citius 2 frequēti⁹ solūda erit ligatu- ra: vt mūdificet ab illo. **C**Ex pte v̄o qualitatis: qm̄ q̄to fuerit acuti⁹ 2 magis 2 mordicatiū: tanto ē citi⁹ 2 frequēti⁹ solūda erit. **C**Rōne v̄o tēp̄oy 2 regionū, qm̄ in tēp̄oib⁹ cal- dis 2 regionib⁹ silib⁹ citius, 2 frequētius solui d̄z ligaturaz: 2 mūdificari: vt nō sup̄calefiat pus 2 mordicet labia vulne- ris. **C**Rōne aut̄ putrefactionis p̄iūcte cū vulnere sciendum est q̄ in oī vulnere putrido siue putrefactio frequenter est solūda ligatura: vt nō sup̄calefiat: 2 fiat additio in putrefa- ctione: s. poti⁹ de putrefacto abijciat quousqz vulnus fue- rit pfecte mūdātū. Debet aut̄ solui oīs ligatura q̄to suau⁹ 2 leui⁹ fieri pōt firmiter sustētādo mēbz̄i vulneratū. 2 leui- ter ip̄z palpādo manu. **C**Notat ex dictis patere q̄ tertius modus ligationis q̄ fit ad p̄tinenda medicamina oibus vul- neribus cōuenit: 2 d̄z fieri: ita q̄ ē in vulnere cū dolore apo- stemate. **C**Alij v̄o duo modi ligature nō oib⁹ vulnerib⁹ cō- ueniūt. **C**Primus enīz modus nō exigit in vulnerib⁹ in q̄- bus est deperditio carnis, qm̄ tale vulnus nō eget diuisione ne labioꝝ, imo phibitio ab eoy vnitione cū interpositione licinij siue stuellī: 2 hoc idē vt nō fiat p̄solidatio in sup̄ficie la- bioꝝ: 2 remaneat fundū nō vnītū a quo aggreget pus: 2 sit pp̄ter illud nēcūz soluere ip̄m vice alia: neqz puenit in vul- neribus capitis maxime pueniētib⁹ ad os: 2 potissime in q̄- bus est necesse de osse remouere: qm̄ in talibus vulneribus neqz puenit labioꝝ vnitio: sed phibitio vnionis eoy inter- positione licinij vel stuellī vt suo loco dicef. **C**Scōs quoqz modus ligature nō puenit in vulnerib⁹ in q̄b⁹ nō retinet sa- nies. **C**Ligatura v̄o que attendit penes solonez cōtinuita- tis multiplicē. s. penes cōtusionē diuersificat a p̄mo 2 scōdo mō ligationis sup̄apōsitis. Illi enīz nō cōueniūt in eas: sicut etiam nō cōueniūt in oibus alijs vulneribus in quibus sa- nies h̄z generari quandoqz: qm̄ primus modus ligature in talibus vulneribus nō cōuenit cū sit cōtrarius generationi saniei: 2 expurgationi eius. **C**Secundus etiā nō est necessa- rius: nisi quando sanies generata retinet in p̄fundo non va- lens cōmode expurgari: maxime aut̄ nō conuenit p̄mus mo- dus. dixit Aui. ad hoc vt nō impediā exitus saniei: sed ef- fluat 2 expurget 2 penetrent cum ea reliqua que sunt illis melioraz: 2 velocis alterationis simul. s. 2 creant cum sanie. Et pro predictis melioribus. dixit Aui. duas humiditates que vt supra patuit necessario in quolibet vulnere reperiun- tur. s. subtilis 2 grossa. Ip̄se enim sunt meliores 2 magis al- terabiles q̄ sit caro cōtusa: 2 sanguis in cōtusione inclusus qui habet cōuertit in saniem 2 efflui ex vulnere. Cōuenit aut̄ in vulnere cōtusiūo 2 quolibet alio in quo h̄z sanies gñari so- lus tertius modus ligature p̄dict⁹ q̄ est ad p̄seruāda medica- mina sup̄ loco: qm̄ per bonā 2 firmā retētiōē medicaminū facientium sanationem saniei generatio festinatur.

De liga-
tura in cō-
tusionib⁹

CDe modo ligandi solutionem continuitatis membroru du-
rorum.

Ligatura autē in membris duris diuer-
sificatur multis modis. P̄mo
fm̄ q̄ cadit solutio cōtinuitatis eoy in longitu-
dine: aut latitudine. 2° fm̄ q̄ est cū vulnere aut
sine vulnere. 3° fm̄ q̄ est cū cōtusione: aut san-
guine inclusor aut sine. Et 4° fm̄ q̄ est cū ap̄ate aut sine eo.
CLū enīz os solutū fuerit in longitudine sua: tūc ligatura
strictissima d̄z fieri ad hoc vt partes solute melius adinuicē
cōiungant. Si v̄o fractū fuerit os: aut cartilago fm̄ latitu-
dinem eius: tunc opz itēz vt cōsideret: an ad locum defluat
humores: aut nutrimentū superfluere an sit necessariū ad locū
untrimentum attrahere. **C**Fit enīz ligatura in osse fracto
maxime pp̄ter tres utilitates: quarum p̄ma est ad cōtinēdū
os fractum debite restitutū in sua debita plasmatione. sc̄ba
est ad phibendū defluxum humoroy ad locū qd̄ maxime h̄z
fieri in p̄no. 2 3^a est ad attrahendū nutrimentū ad locū quo
porus sarcocoydes generet 2 mēbz̄i roboret. Ligatura autē
pp̄ter p̄mā utilitatē facta d̄z esse mediocrius inter multū stri-
ctam 2 laxā: cū declinatione tamen aliquāli plus ad lar⁹ stri-
cturē q̄ laxitudinis: nō. n. d̄z esse multū stricta: sicut in solu-
tione cōtinuitatis cadēte in longitudine ossis ne ptes decē-
ter replasmatas a debito plasmate sepe 2 diuellat: stricta ē
multum ligatura vt patuit dolorē cāt: fluxūz humoroy cōmo-
uer: 2 ad ap̄ationē disponit: neqz d̄z esse multū laxa: qz ptes
debite replasmatas p̄seruare, in x̄o plasmate nō valet: verū
tamen diuersificat ligatura q̄tum ad stricturā mediocrem
fm̄ q̄ fractura fuerit cōpleta vel incōpleta: si enim fuerit cō-
pleta: tūc strictura d̄z fieri in equalis q̄nqz strictior 2 fortior
d̄z fieri in pte in qua ē fractura q̄ in pte sana. **C**Dixit Sa.
qz omne ligamētū qd̄ in fractura cōp̄to fit vt carnē nō cōp̄i-
mat 2 cōstringat sit necesse vt talr̄ in fractura inducat quo
humores ab ea ad sūma loca eliciant. Quapp̄ ligamētū ab
infirmitate fieri incipiat tendēs vsqz ad sanū vt h̄iores li-
gamēto expressi ab infirmitate loco ad sanū conducant, nam si
aliter: siue econuerso mō ligatura fiat necessario a sano loco
ad infirmū decurrent humores. 2 subdit. q̄ istud ligamētūz
duobus modis valet. vno qz ligamētū nocumētū non in-
fert: 2 alio: qz locū infirmū tūc ne ap̄a gñet in eo in cuius
phibitione maxime studendū est, qm̄ nō sumus securi quin
mēbz̄i ex precedente extēsiōe in carne sua sit cōtūsum, aut
ab ipsamet fractura primitus cuius extrema circūstantē cō-
tundunt carnē maxime si fractura cōpleta sit 2 separata sint
extrema abinuicē: cōtūsiō aut̄ causa ap̄atis est: ligamētum
ergo fiat a fracture loco incipiens bis vel ter sup̄ ipsa fascia
reuoluat fm̄ magnitudinē fracture 2 mēbz̄i, 2 sic vsqz ad sa-
nū locū ducat: sic enim sanguinē ad locū infirmū fluere non
dimittimus: 2 qd̄ ex eo in loco coadunātū est ab eo repellit:
q̄ si membrū fractū tale fuerit vt duas ultra fracturam ha-
beat extremitates ad quas humor possit expelli a loco fra-
cture: siue per quas possit ad locum defluere sicut est in bra-
chio: 2 crure 2 similibus, tunc dixit Sal. laudabilius est vt
ad superiorē partē ligent: qm̄ illic multa 2 magna membra
sunt. s. potētia mittere 2 recipere extrema autē eoy. s. inferiora
nec multū h̄nt qd̄ mādēt: nec multū possint recipere: 2 pau-
ca 2 p̄ua sunt. Et ob hanc cām dixit Sal. q̄ hypo. iussit fra-
cture euenienti in dictis mēbz̄is vt manibus 2 pedibus duo
ligamenta cōuenire, vñ vt a loco fracture humor cōpellat
ad superiora: 2 phibeat a superiore parte ad eū humorem
defluere: alterū x̄o ligamētū etiā duo bona impendit: vñ
est qz reuolutiones fasciay que a loco fracture suauiter vsqz
ad sanū locū inferius ducuntur aliquātulū exprimant hūo-
res eos inferius emittentes. Aliud est vt idem ligamentum
alia reuolutione, sicut hyp. dixit ab inferiori ad superi⁹ re-
uertat quatenus cū superiori ligamento liget. **C**Hunc etiā
modū posuit Aui. in cap⁹ de qualitate ligamentoy 2 astel-
rum. 2

lap. & dixit. q. accipiat fascia stricta sufficientis longitudinis: & apprehenso medio eius pōat supra locū fracture: & postea unū extremū ductū inferius reducat supius: & ibi firmetur ambo extrema fasciæ. nā dixit Gal. h. hec duo ligamēta fracturā faciūt rectā & eā pfirmat. & phibēt apā: & hoc h. vita rem si sit apud extremū supius. Prio & ē scdō ductū strictū rā artior fiat. Talis. n. est q. phibet fluxū humorū ad locū: & est illa q. pnenit in pñ: & quousq. sit scā securitas de apatis supuētū. In pcessu eniz: & cū qñs pñ gñatio talis ligatura cū dicta strictura nō cōpeteret: q. ipediret aduētū regñatio nis pñ ad locū: & iō tūc ligatura a loco fracture superi⁹ d. fieri laxior: vt valeat nutrimentū trāsire ad locū fracture in q. titate sufficiēti ad pñ gñationē. Si tñ cū pñ gñat cōpē henderis ipñi grossiorē debito fieri: tūc ad ligaturā dictam artiorē q. phibeat nutrimentū supflūū trāsire redeundū est. Et scias q. qñtitas stricture ligature in fracturis qñq. re cipit variationē. Dixit Alb. eq̄litas stricture mēbrī fracti est fm q. narro tibi. Scias. n. q. mēbra diuersificant. in par uitate & magnitudine sua: & ipsoy formay: q. ergo ex eis sunt pñas: sicut digit⁹: & brachia & facilia: & filia eīstūc opz vt sit inuolutio pñi. f. fasciæ mollis subtilior: nō multū arta: que aut ex eis sūt grossa sic coxa & crus oz vt sit in eis inuolutio pñi in loco duray: de pñno latior: siue in fracturis latay cū pñno depñsior: & sit stricta: qñ ligamētū latūz pñinet mēbrū ma gnū: & stringit ipñi ex oi pte strictura eq̄l: ita q. nō igredit ipñi malitia. Et scias q. mod⁹ ligature pñdite simplt factus sine adiūcto: aut cū additiōe puluillorū sufficiēs est in cura tiōe fracture ossis: cōplete: ac ē vt volūt qdā in fractura al terius fociliū brachij vel cruris altero focili remanēte sano. In fractura autē pñpleta ossis vnitiū aut amboy fociliū nō suf ficat ad pñfectionē ētē: s. s. semp necessarij sūt puluilli: & qñq. ēt astelle: imo semp saltē p aliq. tpe curetū ergo ossis exte ma reducta fuerit ad debitū plasmaropz vt desup manu le uiter fricet: vt si tñ aliqd sanguis sit reprimat: & a loco re pellat: & tunc hēant puluilli siue plumaceoli: qñs an oia for masti oiligēter: de stupis lini leuib⁹: aut de pñno lineo v. teri albo & fecisti eos magnos fm grossitiē mēbrī: ita vt mē brū ex oi pte valeat cū dāre: & latos vt pñphēdāt fracturā ex vtrāq. extremitate p tres digitos: aut pl⁹ & ifudisti eos in albumine oui optie squassato vt qñ sit totū in spūmā ouer/ si solo vel cū admixtiōe boli ar. & ponant ex eis vn⁹ p aliū: & supra aliū vsq. ad qñtuor vel qñq. sūt q. supra illos ponunt aliq. fm lōgitudinē mēbrī: & debēt sēs isti puluilli colloca ri deceterita vt nulla grossities fm nodositas sub eis repiat q. sic positi ligadi sūt cū binda sufficiētis latitudinis: & lōgi tudinis mō & forma iā dictis. & sūt q. an appositionē puluil loy in lōgū aliq. inuolutiōes faciūt cū bida sup eos q. in cir cuitu sūt locati: deinde apponūt alios in lōgū: & sequūt ligamē do cū fasciā. Dixit Alb. incipe inuoluere ligamētū sup lo cū fracture trib⁹ inuolutiōib⁹: aut qñtuor: q. mēres mēbrū: & strige manū tuā parūper cū ligamētō. Deinde vade cū eo ad pñ supiorē fracture: & strige min⁹ q. fuerit strictura tua quā fecisti supra locū fractū: deinde elōga te cū inuolutiōe a loco fra cturæ parūp & mollifica stricturā paulatim: dōc capias ex lo co sano rē magnā: deinde accipe vittā aliā: & inuolue eā iterū sup loco fracto trib⁹ aut qñtuor inuolutiōib⁹: deinde vade cū inuolutiōib⁹ ad pñ inferiorē ad fracturā: & sit ēt tūc opō tua in strictura: & inuolutiōe & mollificatiōe ei⁹ fm q. dictus est inuolutiōe pñasupiorē: deinde pōe inuolutiōes de stupa leui cū q. equat tortuositas fracture mēbrī fracti: si fuerit ibi tor tuositas: & si nō ē nō ponas aliqd: & si appōis pone sup ipis vittā aliā & eq̄ cū ea illas inuolutiōes de stupa vel pannofa ctas: & si nō est necessitas appōnis illay inuolutiōnū: tūc ap pone astellas: & eq̄ eas cū illa alia vittā sicut dices: oz eniz vt astella q. ponis sup fracturā. l. sup locū ad quē fractura ma gis declinabit sit grossior & latior parūp q. alie astelle: & in uolue sup eā vna inuolutiōe vel duab⁹. Deinde appōe alias

astellas in circuito fracture: & strige sup eas cū alia vittā fm modū stricture quē fecisti an appositionē astellay: & p ali q. inuolutiōes cū aliq. vittā pñas & arta: vel cum filis de lino fortib⁹ liga sup astellas vt firmi⁹ teneant: pñ quā cām qdaz infūdūt eas in albumie oui vt firmi⁹ hereat. Et dixit Albu. nō oz vt sit inter astellā & astellā min⁹ q. digit⁹. De tpe at appōnis astellay voluerūt Hipp. & Gal. q. astelle an die septi mū nō ponant: ne p eay appōnē dolor eueniat: & sit cā attra ctionis mēay apatiōis loci. Alb. at dixit. pone astellas statiz si nō est in loco inflāmatiōis: aut apā calidū. Si at in loco est in flāmatiōis: aut apā calidū: tūc pone sup locū fracture qd sedat illud apā: & auferat inflāmatiōē: & dimitte eā sic aliquot die bus. f. absq. astellis: deinde astringe sup fracturā cū astellis. Et A. dixit. hora q. exigit vt ponant astelle est post quinq. dies & supay vsq. q. fiat securitas a nocumētis. f. ab inflāma tiōe & apate: & q. to pl⁹ magnificat timor nocumētis: tan to magis oz vt tardet positio astellay: multoties enim attra hit festinatio in eay appōne nocumēta ex apate & puritu & vesicis & sibi⁹. Verūt cū tardat pp dictas cās appōastella rūtūc oz vt sit illic qd sit loco eay ex bōitate ligature cum vittay & bonitate pparatiōis mēbrū. q. si illud. f. timor nocu mētorū nō fuerit. dixit A. tūc necessarie sūt astelle ēt in pñn/ cipiō rei. Notat q. tardatio appōnis astellay maxime pñ fieri in mēbris magnis. Dixit Alb. scias q. nō oē mēbrūz fractū oz q. stringat cū astellis a prio die: qd est: q. mēbrūz qd ē magnū: nō oz vt ponas sup ipm astellas: nisi post qñq. aut septē dies: aut pl⁹ fm securitatē ab aduētū apatis calidi. Quidā aut modernorū in strictura cuiuscūq. mēbrī: siue fuerit cū dolore: siue cū apate a pria die apponūt astellas: vt p eas ligamētū & puluilli firmi⁹ teneant: & vt mēbrū restau ratū meli⁹ in sua plasmatiōe seruet. Verūt nō astringūt su pra astellas strictura faciēte dolore: & ē hic mod⁹ tolerabilis & laudad⁹. Pro mā at fasciæ seu binde cū q. oz fieri ligatu ra dixit Gal. 3. de ige. san. q. oz te studiū hēe ne ligamētū sit ex veteri pñno & laxo. neq. ex aspero: & valde pñstricto: vetus n. & laxus pñnus nō bñ sustinet vuln⁹ & labia fracture bñ cō stricta: & vnita: valde vō strict⁹ & aspēt dolorey in loco q. cā apatis esse oz moderatū ergo esse oz inter pñdictos & medio crē. Et dicūt. oz q. pñnus nō sit multū grossus ne grauet su p mēbrū. & oz pñnus esse mūd⁹ & lot⁹: imūd⁹ eniz nō est con grue plicabilis: & oz ab eo abiici lēb⁹. i. extremitas pcedēs fm lōgitudinē: q. si remaneret prohiberet eq̄lis strictura ex oi pte fasciæ: & oz esse sine futuris: & plicaturis inquātū possi bile fuerit: & si nō fuerit pole debēt fieri future subriles non grosse: & debēt applanari vt nullā grossitiē reddere possint: & si haberēt fieri pñes future oēs debēt fieri ex eadē pte: & oz ligamētū talit pari vt nō veniat grossities futura ex pte mē brī: & vñ ad pñ extrisecā. Et oz qñtitas fasciay pportio nari mēbro ligado fm lōgitudinē & latitudinē eay: & fm fi nē pp quē sit ligatura mēbro lato & grosso latior & lōgior cō uenit fascia. Si vō paruum & subtile breuior strictior: fascia eniz lata in mēbris puis nō pōt facere ligaturā equalē. in oi bus tñ fasciadiis mēbris melius est: vt fascia declinet pl⁹ ad amplitudinē q. ad stricturā: qñ cū ea melior & equalior pōt fieri ligatura: q. si nō habueris fasciā pueniētē latā. tunc de bes strictā pñes inuoluere sup loco vt pluri inuolutiōe valeat seruare locū firmū: & suppleat vicē fasciæ late. Dixit Gal. 6. de ige. san. ligamētū laudabil⁹ est qd sit ex lato pñno: qñi vtrāq. pte pñtinebit: s. hoc in pectore poni pōt. sup. iur. & alijs magnis mēbris: in manib⁹ aut & fureulis subtilē pñnū opz inuolui inuolutiōib⁹ multis. Dixit A. opz vt sint pñi ligamētorū mūdī: nā sordidus est dur⁹: & facit dolorem: & sit subtilis vt penetret pñm vsq. ad mēbrū res inunctionis si linis sup ipm: multoties enim opz linie mēbrū pñerq. sol uat ligaturay opz vt sit leuis vt nō grauet sup mēbrū infir mū: & oz vt ligamēta capiāt de loco sano aliqd cui sit quātī tas: nā illud est magis tenēs restauratas ptes q. vt separet: Nico. ser. vij. R R R

De tpe appōnis astellarū.

De māsā sciay & ea rū lōgitu dine & la titudine.

De q̄litate
puluillorum.De q̄litate
astellarū
et earū
lōgitudinis

et capiat de loco sano: nō tñ opz vt sit supfluitas in illo. capiēdo de loco sano: qm̄ si supfluit faciet vt mēbrū sic ligatum habeat meatus strictos pp qd nō suscipiat nutrimentū sufficiens: itē illud qd ammonuimus de strictura est magis exprimes humiditātē effusā z delegatā ad mēbrū infirmū expellēdo eā ad illud qd est longinquū: z est etiā magis phibens illud qd attrahit ad ipm̄. Et dixit. ligamētū latum est melius: qm̄ magis adheret: z est plus dilatās. i. min⁹ cōstringens meatus: verū nō fiat latū fm̄ qd possibile est oī mēbro: nā illud qd possibile est ex hoc in pectore nō ē sicut illud qd possibile est in manu: qm̄ enī lata sit vitta in manu z alijs filibus mēbris nō sit bona eius ordinatio sup mēbrū ipsum z sibi ip̄simo sit feda. Quapp opz vt sit p̄tēus in manu z filibus de vitta: cuius amplitudo est triū digitorū vsq; ad quatuor z mēbra filia in manu sunt: sicut focile z furcula z istis filia in his nō est possibile ligamētū latū: imo si nō ligant cū subtili. i. stricta vitta nō est possibile vt bona fiat ligatio. In furcula. n. nō puenit lata. verū in ligando hmoi mēbra parua est necessariū multiplicare inuolutiones: vt stent loco ligature late. **C** De q̄litate aut puluilloz. dixit Aui. puluillorum fortitudo qm̄q; sit vehemēs cā in adiutorio ligamētōz ad faciendū adherētiā: verū tñ dixit ipse: puluilloz sunt due species: vna earū est in qua est intentio equare cōcauitatem mēbrū in quoz suppositioe d3 adhiberi studiū vt non cadat in eo ambo. i. inter puluillū z puluillū foramen: z vt nō superponat vnus alteri suppositione diuersa: sed equali: z vt nō bucellent. i. claudant cū eis vlcera si affuerint. Et altera species est in qua est intentio: vt cooperiat ligamētū z equet eq̄tione scdā: z reuoluat ligamentū z adheret: siue adherere faciat fm̄ eq̄litate: sic enim nō erit in ligatura locus strictior loco: neq; locus melior loco: q̄re faciunt adherere ea astelle adherētia bonat opz vt sint margines puluilloz: vbi possibile est: z ē sit numer⁹ eoz fm̄ qd quantitas fracture z mēbrū erigit. Et fortasse dixit Aui. est nēciū admistrare puluillos quos aliquos quos postea coopiat vn⁹ magn⁹ qd eq̄lis ponat sup eos in lōgitudine ligamentū cadentis super locum. **C** De qualitate aut astellaz. dixit Alb. sint astelle de medietatib⁹ cāne late in se formate sapiēter: aut fiat de ligno: vnde sūt cribra que fiunt ex pino: aut germenio parme aut calingi. Ista. n. ligna hnt tenacitatē qua reddunt astelle meliores: z firmiores. Dixit Aui. opz qd sit sba de qua fiunt astelle aggangano ad duritiā suā tenacitatē z lenitātē: sicut alcone. i. sag⁹ vel abies. Dicūt. qd est lignū de quo fiunt astelle lanceaz z lignū oleadrit z lignū granati z eis filia. Et qdā dicūt. qd astelle de ferula sunt optime. Et dixit Aui. opz qd sit grossius qd est in astella locus qd obuēniat fracture a duob⁹ lateribus: nā opz vt sit grossius astellaz p̄mū eoz qd sequit latus fracture: aut vehemētiore p̄te fracture: z sint latera earū subtiliora qd sint plenaz extremitatū z grossoz vel alius plenaz: ne apponat. als. ne oppositionē faciant in eis conglutinatione imo planū ligamētū. i. interueniat. Et dixit. si ponant astelle a lateribus q̄tuor: tūc erit magis defendēs. i. a remotione plasmationis facte. **C** Et de lōgitudine astellaz. dixit A. nō est malū si est eis supfluitas lōgitudinis: qm̄ nō est nocumētum in hoc si capiunt ppe iūcturā p̄ter qd tegant iūcturā ipsaz z lōgi⁹ latez ei⁹. i. lōgi⁹ extremitas astelle sit ex latere ad qd est motus inclinationis mēbrū: vt magis defendat latus illud applicatione: cū hoc tñ ponat taliter qd nō grauet: neq; p̄mat vehemēter rē: z vt nō minuant ab illa extremitate longiozi ligamēta diminutione plurima: qm̄ fieret astelle cōp̄mētes: imo si videris aliqd ex hoc oppone te cū diminutione eius qd inueneris donec inuenias eq̄litate. **C** Et dixit non opz vt astelle obuēt mēbro denudato: siue loco denudato sup quē nō est caro: imo est locus nervosus ossuosus: imo vt qdā dicūt plumaceoli sub eis locati superent longitudinem astellaz: vt nō obuēt mēbro sine medio: ne mēbrū ab eoz extremitatibus ledat: z si plumaceoli nō potuerunt puenire

vsq; ad locū extremitatū astellaz: tunc ad defensionē mēbrū ponant duo plumaceoli de stuppis vel pāno lini veteris in circuitu mēbrū vbi extremitates astellaz attingunt. Et reliqueant sub eia: ne in alia pte ab extremitatib⁹ astellaz mēbrū ledi possit. **C** De mō aut ligatiōis fracture in processu. dixit Sal. vbi. s. si in septimo die locū ab apatelib⁹ esse videris eius signū est: qd minus carnosū est qd fuerit prius fm̄ nām tūc appone fruitula. i. astellas de ferula vel palma bñ. dola: tas z polistas: hoc aut facere in principio nō erat pueniens: ne dū erat timor de apate cū astellis ip̄m̄erē loc⁹: sed post septimū diē: imo quocūq; tpe nō fuerit. timor de apate cum eius ablata p subtiliationē regiminis: z p̄uatiōne z diuersionis p̄missionē: eo qd nihil aliud: nisi sola fractura remanet in p̄sideratiōe medici: tūc decēs est vt firmet plasma z p̄seruet qd facit ligatura cū astellis. **C** Dixit Auer. coll. 7. si p̄ma septimana secur⁹ ab apate fact⁹ erit: tūc nō solū sufficiunt fasciesimo astelle. cū eis adiūgēde erūt. Dixit Raf. qd medent hoc nostro tpe fracturis p̄ma septimana astellas nō apponūt z qd motu apatis vetat hoc: z qm̄ in p̄ma septimana nō timemus qd mēbrū fiat tortū: sed bñ apa timemus. Et dixit Raf. qd fractis ossibus medici ip̄s nostri apponūt astellas in principio in extremitatibus mēbroz qd bus mēbra ligant cū farina ordeiz z albumine ouiz: sic dimittūt donec puale scūt. Et mihi vñ. dixit ipse qd illi qd sic curant casuallē euadāt: facta aut ligatione conuenienti mēbrū locari d3 vt quiescat. **C** Dixit Alb. post equationē z decētē opationē ad hāc stricturā illius mēbrū. i. cū ligatura vt dictū est administra quietē z tranquillitatē z moue infirmū sup hoc: z facip̄s caueret: vt nō moueat mēbrū restauratū in hora suaz vigiliay z somni sui: z apud agitationē suā z reuolutionē suā apud egestionē z oēs motus suos dicūt qd quies valet tpe vigiliarum z somni. **C** Dixit Sal. semp ad hoc intende vt mēbrū quiescat: sed dū vigilat eger obediēs ad hoc erit: dū vō dormit nullatenus illud obseruare valebit: maxime si fuerit de illis qd in somno exercent actus vigiliay: quapp oportebit ligamētū taliter aptari vt quies eger in somno se moueat mēbrū fractū a motione penitus obseruet. i. nō lesionē inde recipiat. **C** D3 aut mēbrū fractū vt quiescat sic situari: ne in situatione sua dolore patiat situet ergo sic. qd in tali situ eger possit illud diu tenere genū. Dixit Alb. caueat ne sit in positione mēbrū dolor: qd est: qd qm̄ sentit in dispōne penes mēbrū dolorē aut lesionē: tūc o3 vt p̄mutes ipm̄ ad dispōne aliā ab illa cū qua nō sentiat dolorē: z caue cupz illo vt sit positio illa alia equalis z recta: vt nō accadat in mēbro tortuositas. Dixit Sal. vt igit in positione mēbrū nullū dolorē heat talis situet vt lacertus vena z arteria: qd libet p̄ticula eius recta: fm̄ suos modos apte sint: z sit qd libet in nālī positionē quā habebat in sanitate: qm̄ si reducte fuerint he p̄ticule ad aliā figurā innālē: tūc medic⁹ aut ligaturā ipm̄ faciet laxā aut strictā. si laxā: tūc ipsa nō seruabit plasmationē: z maxie qd lacert⁹ nō in nālē positionē suā reduct⁹ mouebit vt ad nālē redeat. z i tali motu replasmationē fracture destrueret. Si vō stricta: tūc ē lacertū mēbrū fractū nō exites in nālī positionē eoz mouebunt vt ad nām redeāt: s3 ipediti a ligatura stricta patientur dolore z lesionē resistētia. **C** Manus igit. dixit Sal. si mēs manū p brachio pueniēter situat si suspēdat ita qd plāta eius vētri adheret: z sustētaculo aliq̄ regat: hoc. n. sumptū est a p̄suetudine: nā mēbrū sic situari d3 vt p̄sueuit: manus aut p̄suea est cū palma vti ad pectus z nō pte siluestri neq; ē d3 eleuari ad sup⁹ vñ caput: cū de eius p̄suetudine sit sic nō esse. iacētē itaq; plāta man⁹ adheret vētri: s3 in sedēte z erecto d3 alt⁹ ad pect⁹ eleuari z sustētari p suspēsoziū collo appositū: qd suspēsoziū totū capiat brachiū z cubitū appositā enī man⁹ ventri in sedēte z erecto nimis maneret declinūs: z eēt cā deflux⁹ humoz ad ipsaz: vbi cūq; ergo manus colloceat plāta ei⁹ d3 ē vñ vētri vel pectori: z nō ad dorsum ei⁹. **C** Et dixit Sal. qd p̄s rectus. i. crus fractū ē vuln⁹

De mō
gatiōis
p̄tēusDe mō
gatiōis
p̄tēusDe mō
gatiōis
p̄tēus

firmat: sed remaneat extensum: sustentatū tñ sup aliqđ molle vt
sup culcitra. Et dixit Sal. 3. sui antidotarij. z ponit a Rabi
in. 3. picu. cū vis manū vel pedez solidare fac instrū sile illi
mēbro itra qđ illud mēbrūz pmaneat: z sit instrū illud pdi
ctū: tñ paratū put psona ipsa tpe sanitatis incidere pfuevit:
z hoc tñ qz ex hoibus aliq forma lata: z aliq forma stricta se
quottidie calciat z fractura pedis idiget forma tali vt ex mo
tu ipsi mēbrūz nō allidat. C De tpe aut duratiōis ligature z
solonis eiusdē Aui. qrti qnta. inuit ligaturā: siue in pñ: si
ue in pcellu factā oportere soluere: qñqz regulariter z electi
ue: z qñqz coacter z solō reglaris et electa est illa ad quā fa
ciendū nō incitat aliq accidētia molestātia: et hāc Aui. voca
uit solonē electiōis: et hoc qz solō si fuerit scā ligatura in pñ
cipio pp phibere fluxū humoz tpe quo flux? cessauerit: qñ
post cessatiōē flux? talis ligatura nō hz amplius locū: et si
ampli? teneret esset nociua: qre dō solui et pmutari ad liga
turā: cū q sit attractio nutrimentū: tps aut in q sedat fluxus si
corp? nō fuerit multū repletū et fuerit regulr curatū est tps
vij. diez: et qñqz extēdit vltra eos: qñqz pay: et qñqz mltū:
ita vt qñqz extēdat vsqz ad. xxj. diē: cogitāt aut tps dissolu
tiōis ligature p dicit ex hoc q null? dolor tumor vel inflatio
manifesta in mēbro sentit: tñ. n. instat tps gñatiōis pōi sar
coydes: qre amouēda est ligatura pzia et siēda ē altera: cui?
ps superior nō est arta: s; aliqliter lata: vt possit nutrimentūz
trāsire vsqz ad locū fracture: q ē solui nō dō: nisi post longū
spaciū. Dixit Aui. diu remaneat. dicit qdā. s. vsqz ad diē vi
gesimū aut ppe ipz: nō a principio fracture: s; a die fractiōis
ipsi? ligature. C Dixit Alb. phidera. si nō accidit dolor: neqz
purit? neqz mouet os fractū ex loco suo in q fuit replasma
tū: tūc nō soluas ligaturā in dieb? multis. C Solutio autē
ligature coacta est illa ad quā faciendū incitat accidētia aliq
molestātia supueniētia vel suspecta supuenire. De hmoi aut
accidētib? pōt esse dolor ex vehemētia stricture et pudor in
loco et suspitio de destructiōe replasmationis pp nimia laxi
tatē ligature: et hoc maxime in pzia ligaturā: et supflua qñti
tas nutrimentū adueniētia mēbro fracto: aut ipsius qñtitas di
minuta: z hoc maxime in scda ligatura. C De hac solone li
gature loquēs Sal. 6. de inge. sani. dixit q hyp. pcepit solui
ligamentū oi tertia die: qz non sum? securi qn eger angustia z
ira cōmoueat: aut pp puritū eueniētē: eo q coopertus non
hñs hoc in vsu: aut qm ea q illic clausa sūt sub ligatura nōn
hñt aditū exēdi qbus remanētib? puritus oris nocens: z
aliqñ sanies eo? ossiū fractoz corrodit cutē z vlcera gñat.
C Dixit Alb. si accidit ei in loco puritus vehemēs: aut do
lor magnus ingetus: tunc ppera z solue ligaturā in hora. i.
statim z aufer emplm ab eo: siue epithima qđ cū plumaceo
lis posuisti. cūqz solueris: accipe pānū leuē: aut spōgiā mari
nam lenē humidā. i. nō asperā: z submerge eā in aq tepida z
ablue cū ea locū: donec gescat puritus z sedet dolor. sup. z
decoquant in ipsa res sedatiue doloria: deinde dimitte mē
brū gescere hora vna: deinde pone sup ipsam lanā succidam
submersam in aceto z oleo: aut oleo rosaceo: z liga supra ip
sum nocte vna: donec sis secur? ab apate calido: z gescat in
flamatio mēbrū z sedet dolor ei. Deinde itera ipm ad strictu
ram cū ligatura subtili z cū pāno subtili. i. nō multay inuo
lutionū. Et emplm sit puū z nō pstringas ligaturā pstrictio
ne tua prima minus: z hoc totū fit vt nō supercalesiat itera
to mēbrū z redeat puritus z dolor. q si fomentatio pdicta
fuerit altera vice opportuna fiat illud in septima die: q si ex
sanie vel altera re vlceratio supueniat loco cure? cura fractu
re cū plaga. C Dixit Alb. si vides q āpa z rubor z inflatio
z dolor: oia accidētia iā remota sūt penit? z indiges eplo
z strictura. s. maiorib? tunc itera illud sicut fecisti in primis
eqñr. q si nō accidit mēbro aliqd eo? q dixim? itūc non sol
uas ipz: nisi post tres dies: aut quoz vt qñqz z septē: z qñqz
dimittit qdraginta dieb? fm q apparebit tibi: z pcedet do
lor nec qñ adheret fractura et approximat coagulatio carniū

sup eā: adde tunc in strictura plusqz fuerit: strictura tua tota.
cūqz tpe gñationis pōi timeres: ne supflua qñtitas nutrime
ti veniret ad mēbrū: aut diminuta: si diminuta tūc o3 solui li
gatura. Et fm Auer. vij. diē. sup. aut citius: aut tardi? fm q
timor de illis incitat ad soluendū: vt si mēbrū minus recipiat
de nutrimento addat: z si minus diminuat. C Dixit Alb. si
vides locū fracture iā extenuatū z exiccatū plusqz opz: tunc
scias q nutrimentū phibet venire ad ipm: mēbro ergo ipz
cū aq tepida apud oēm vicē qua soluis ipm: z sit in oib? tri
bus dieb? z alleuia tūc stricturā parūp: fomentatio aut pdi
cta o3 fieri cū aqua tēperate caliditatis tādū quouqz mem
brū rubere incipiat: z tūc ab ea desistat: p hanc enim opatio
nem currit nutrimentū ad mēbrum: z sanat velociter: si vero
locū grossiorē debito inueneris scias q nutrimentū plusqz
cōueniat mēbro pfluatū: fiat fomentatio diminuta nutri
mentū: hec est duplex: vna q fit cū aqua pay calida modico
tpe: ita q desistat ab ea anteqz membrum rubere incipiat: sic
enim facta aliqualē humiditatē supicialē a mēbro resoluiz
qua resoluta ptes supiciales iuuatiue attrahūt nutrimentū
a ptribus pfundis: in qbus est fractura: vñ minuit nutrime
tum loco fracture: alia est q fit cū aq multū calida: z multo
tpe ē postqz mēbrū rubuerit que fomentatio qñs in primis
mām attrahat: vñ mēbrū rubet z inflat: tñ pūuata diut?
istā mām resoluiz z psumit: vñ mēbrū rubuit z tumuit: z nō
solū illā: sed ēt mām nutrimentalē supicialē exiccat: z a pfun
dis attrahit: vñ nutrimentūz a loco fracture minuit. C De
pdictis dixit Sal. eodem. 6. de inge. sani. si ossi nimia siccitas
euenierit: oi tertio vel qrtio die semel fomentabis: donec loc?
inflatus z rubens fiat. Cū vero opz mēbrū desiccare ppter
nimia humiditatē quā hz hoc fiat: aut cū ligamēto. phiben
te influxū: aut si ligamēto nō obediat cū suauī vel forti fomē
to: sed suauē fomentū o3 cessare preterqz suat aliqd ad illud
qđ fomentat: iā dissoluta p ipm que extrinsecus est humi
ditatē q intrinsecus latet paulatim dissoluē: z hmoi dissolu
tio est iuuatiua in eijciendo qđ cū ligamēto expellendū est.
qz fortis vero fomentatio magis dissoluit qz attrahat. Si qz
dixit Sal. cū ligamento. mēbrū cōphimere volueris: z attra
here extremā ligaminis cōstringant. C Si aut ossi fractu
ra cū vulnere carnis vel cutis: aut cū vlceratione fuerit: siue
ad fracturā successerit: tunc ad ligandū talē fracturam. Dixit
Sal. vbi. s. q opz pānū longū haberi. i. cū lōga fascia fascia
resiccat pcepit hyp. z totū hoc vt tota ligatura bona possit
fieri. Sed tñ dixit ipse o3 vt pānus in vino pōtico nigro pzi?
infundat: z pcepit in estate: qm si cerotū tunc ipis inducat
sup loco maxime vulneris cā putredinis fiet. C Dixit Alb.
in fractura cū vulnere cōple? restauratio tua: tūc submerge
pānū in vino pōtico nigro: qz est magis stipitū z nō ponas
sup vulnus cerotū: neqz aliqd in quo sit oleū. sup. aut pigue
doine faciat accidere putredinē z corruptionē. Et dixit. o3
tñ vt taliter fasciet q nō cooperiat ossiū vulneris carnis:
z si acciderit vt cooperiat pp bñ fasciare: tūc dixit Alb. opz
vt incidat cū forficib? foramen inuolutionis fm qñtatem
vulneris vt dimittas vulnus totū detectū. C Dixit Auer.
colliget. 7. si fractura cū vulnere carnis existat necesse est vt
ossiū vulneris remaneat apertū: etenim ligatura o3 lōgo
tpe dimittit: ne soluat: z interim opz ad curā vulneris atten
dere: qđ minime fieri posset ligatura ipm cooperiente: attū
ad hoc vt nō alteret vulnus ab aere o3 vt teneat cooptū: si
cut tenent alia vulnera cū aliq fascia q facilius possit solui:
vt medicet vulnus. In mō aut ligadi hmoi fracturam. dixit
Alb. caue oi cautela ne stringas vulnus cū fractura: multo
tiens. n. faciūt illud stolidi z fecerūt incidere sup infirmos
aut mortē: aut corrodentē. s. herpetē. Alij zuche nō. i. cancre
nā z filia. s; sit strictura tua leuis mollis diuersa a strictura
aliay fracturay. Et dixit. q si vulnus est malū z magnum:
z times super ipm aliqua ex accidentibus malis: z inuenis
dolorē in loco suspensū: tūc nō opz vt ponas sup locū astel
Nico. ser. vij. RRR ū

De mō li
gadi fra
cturā fa
ctā cū vul
nere car
nis vlcera
tis.

Eane ne
stringas
vuln? scis
cū fractu
ra: sicut fa
ciūt stola
di medici
ci.

liss: sed fac ei uoluitates ex panis duris loco astellay & strin-
ge ipm cum eis. Cū aut post unū diē aut duos vides vuln⁹ in-
cipere: vt in eo gñef pus: tūc dixit ipse aufer desup eo panū
illum quē posuisti cum vino: deinde administra licinia & vn-
guenta cōuenientia: sicut tetrafarmacū & siliastunc conuenit
tibi vt soluas ligamētū. s. vulneris: & considera vulnus in oi-
die mane & vespere: donec solidet & sanet: & opz vt pparet
mēbzū taliter vt currat ex eo pus ad inferiora cū facilitate:
dicunt. si aliqñ ligatura ad attrahēdū nutrimentū ad mem-
bzū tenuet: qd ipinguatōe eget & differt ab alijs ligaturis. di-
xit Aui. in. 3. sui antidotarij: & pōit a Rabi in. 15. pticu. in ru-
ptura & plaga o3 egrū sentire ligaturā i loco egritudis ma-
gis & i extremitatib⁹ suis min⁹: s3 i ligatura p quā volum⁹
mēbzū ipigare: tūc o3 eē supra mēbzū tenue mollis & supra
mēbzū sana dura: vt sanguis possit ad mēbzū tenue puenire.

De futura vulnerum.

Cap. xlvij.

Actores duas cās adduxerunt propter
quas debēt vulnera sut: vna est
pp sanguinē fluē: & restringēdū: & de hac dcm
est supra in caplō fluxus sanguinis ex vulnere:
alia est cā pp manutene re labia vulnēz reducta
ad cōtigitatē debitam in ipsa cōtigitate vt melius & citius
cōtinuent & vniant. Quecūq3 itaq3 vulnera possunt in redu-
ctione bona labioz seruari cū ligatura simplicia: aut cum ea
& adiutorio puluilloz: nō debēt sūte o3 futura nō pōt fieri
sine inductiōe doloris & maiori feditate cicatricis reman-
re. Solum ergo eget futura in vulneribus quoz labia non
possunt aggregari sola ligatura vel ligatura & puluillis: &
alia sunt vulnera magna: & maxime ea q in latitudine mēbzū
cadūt: q. n. cadūt in lōgitudine mēbzū fm plm non egent vt
suant: nisi magna valde fuerint: aut nisi voluerit medic⁹ ea
suere ad decorē cicatricis: vt qdā dicūt. C Dixit Gal. 3. de in-
ge. sani. dco si vulnus in latitudine lacertī fuerit: nēcio ei⁹
labia multū erūt remota: vñ puenit vt fortiter ea piugam⁹.
Ideo q3 quedā vulnera o3 sui. s. predicta cū magna fuerint &
deinde o3 annecti. alō. anactiō nō apponi. i. pānus triplica-
tus reductus in modū plumaceoli triāgularis figure. vuln⁹
eo qd fit in lōgitudine lacertī si ligamētū incipiat ab vtroq3
capite: nō o3 sūit aut apponi anactiōn aut paz sui. C Dixit
Aui. si fuerit loc⁹ declinā in vulnere magno. s. q3 fuerint la-
bia vehemēter declinātia a se inuicē distātia: tūc vltra ligatu-
rā cū puluillis idigebis futura ē: vulnus tñ cadēs in lōgitu-
dine min⁹ eget illo. s. vt suat: cū. n. cadit vulnus in lōgitudie
fm sitū villoz mēbzū dixit ipse: tūc ligamē sufficit & aggre-
gat ipm decēter: s3 qñ cadit in latitudine idiget vt suat: qm
qñ cadit in latitudine villoz mēbzū: qñ cadit h3 pziū sit⁹ eo3
labia magis abinuicē separant: qñ ad hoc vt piucta pfiat
egēt fortiore q3 sit ligatura: & talis est res futura. Et iō scias
dixit. A. fm sumā q3 vulnera q cadūt in latitudine lacertī sūt
digniora vt labia eo3 sint vehemēti⁹ elōgata: quapp sunt fa-
ciētia maiorē necessitatē ad pscrutādū subtilr in aggregādo
labia: & ppe si ceciderit in carne diminutio. s. aliq3 pua valde
& qñ imāifesta sensui: sicut aliqñ ptingit in vulnerib⁹ sanā-
dis fm pma intētiōne vt supra patuit. Et rō est: q3 vbi ē aliq3
diminutio carnis magis eget retinēte labia vnita vt fiat in-
carnatio q3 vbi nulla est scā carnis diminutio. Et dicit. A. si
sectio magna fuerit: ita vt nō currāt extremitates. i. ita vt nō
obediāt extremitates ei⁹ reductiōi ad piuctionē: qm sūt elō-
gata & scā figure rotūde vel alteri⁹ figure diuerse pp elonga-
tiōne a se inuicē: tūc eius cura est futura. C Ex dictis appa-
ret q3 futura pdicta nō est necessaria: nisi in vulnerib⁹ q de-
bēt & pnt curari p viā prime intētiōis: qm in alijs futura pre-
dicta q sit stricta sic vt labia adinuicē piugant in eis ēt noci-
ua eēt: q3 ipediret debitā mūdificationē eo3: & ipsa eget mū-
dificatiōe & carnis gñatiōe nō incarnatiōe vt supra patuit: q3
vis aliqñ in bñoi vulnerib⁹ ligatura fiat nō vt labia piugan-
tur: s3 vt labia multū elōgata aliquātulū adinuicē appoxi-

ment⁹ anq3 suere incipiat. pnde ne aliq3 extraneū pter nām
inter labia vulneris remaneat: pzi⁹ eniz: vuln⁹ mundifica ab
oi extraneo: deinde labia eius adinuicē applica iuxta sitū nā-
lem q3tū possibile fuerit: & festina suere vuln⁹ q3 citius pote-
ris ita vt suas ipm dū adhuc est sanguinolētū: & ab aere mi-
nime alteratū: q3 si in hoc erratū fuerit & nō fueris tūc ipse
supuocatus & pñs necesse est vt ante futurā vulnus cum ali-
quo instro aliquat⁹ scarifices & frices: donec sanguis ad ipz
defluat & renouet⁹: ac si in principio recēs tūz suo sanguine
fuerit: & hoc iō vt mediāte illo sanguine labia vulnēz meli⁹
aggregent⁹ & aglutinent⁹: q3uis aglutinatio eo3 necita leui-
ter: nec eā cito fiat in vulnerib⁹ sic reuocatis: sicut in eis q in
sua recētia cum pzio sanguine sūt: & iō q3to vulnera recētiōia
suant tāto citius & meli⁹ curabunt⁹. Et scias q in vulnere re-
nouādo si paties nō tolerauit ei⁹ renouatiōe: tūc nō sui: s3
curari o3 cura vlcep. C Quq3 suere volueris. dixit auctor: cō-
pēdij vide ne ignorāter suas: sicut qdā faciūt q totū vulnus
cū vno filo suunt: nā cū in bñoi futura filiū in aliq3 pte rūp-
mox totū illo mollificato vuln⁹ dissuit. s3 tu hoc mō facias.
pzius vtrāq3 sues extremitatē nodū in eis faciens: postea ex
vtrāq3 extremitate dimisso vnus digiti spacio sue & nodos
faciēdo in medio sue & nodū fac: hoc fit vt superiori vel
inferiori extremitate enodata & dissoluta alie ptes sūte pma-
neant. C Pro q3ritate at pūcto3 imittēdo3 sui o3: & si qdē
fuerit suēda pñsiderāda est vulneris magnitudo. siue proprie
ipsius lōgitudō. Si. n. ipsi⁹ lōgitudō fuerit vñ⁹ digiti trans-
uersalis sui nō o3: q3 ei sufficit ligatura. Si vō lōgitudō eius
maior fuerit sui o3: & si qdē fuerit lōgitudō eius duoz digito-
rū trāsuersaliū: tūc sufficit ei vñ⁹ pūctū: & si fuerit triū digi-
toz: tūc sufficiūt duo pūcta: & si qtuor digitoz tria: & sic vlte-
rius fm dcm modū. Et si qdē vñ⁹ pūctū solū necessariū fue-
rit o3 fieri in medio vulneris directe si non fuerit. phibēs: vt
neruus vena vel arteria: nō. n. o3 pūctum imitti si aliq3 pū-
cto3 mēbzū affuerit: sed o3 ab illo aliquat⁹ elongari. Et si
duo pūcta hñt fieri partiā lōgitudō vulneris in tres ptes:
& si hñt fieri tria partiā in qtuor ptes & sic vltcrius: & di-
cunt. qñ hñt fieri tria pūcta: tūc fiat pimo pūctū in medio
vulneris: deinde fiat in quolibet eius extremo vñ⁹: & si hñt
fieri qtuor: tūc fiat pimo duo media: & si hñt fieri qnq3: tūc
fiat pzius duo extrema: deinde punctum mediū: deinde fiant
alia duo ab vtrāq3 extremitate mediū vñ⁹: & sūt in quocūq3
vulnere hñt fieri plura pūcta q3 qnq3 fiat pzius duo extrema
deinde fiat pūctū mediū: deinde alia ex vtroq3 latere mediū
nisi lōgitudō vulneris valde magna fuerit: qm tūc ante pun-
ctū mediū debēt fieri ab vtroq3 extremo duo pūcta vel plura
fm longitudinē vulneris ante q3 fiat mediū: & mēfura spaciū
remanētis inter qlibet duo pūcta o3 esse eqliē nō multū am-
plā: & nō pteat labia piucta: neq3 ēt multū stricta vt nō ac-
cidat fissura in labijs. Quq3 vis pūctum facere acum ex vna
parte imittere: q3 citius poteris pfora ambo labia vulneris.
Et sunt ex hoibus q labiū vulneris oppositum ei p qd acū
imittit cū aliquo instro infirmo cōcauo: firmo vt fortius su-
uet ad pstringēdū labia: & vt citius & facilius fiat ipsius pfo-
ratio: cōcauo aut vt p eius cōcauitatē trāseat acū: ac perfora-
uerit. C Dixit auctor cōpendij. futura nō o3 esse multuz for-
tis. i. stricta: nec multū debilis. i. laxa: si enī sic sit stricta: p-
dolorē gñet faciet calm āpa & tumores: si aut multū sit debi-
lis ptes vulneris non bñ piugere poterit: o3 ergo esse medio-
criter stricta: vt ex ea quedā parū dolorē sentiat paties. Et
o3 vt futura fiat cū acu lōga subtili vel angulāte aciei scā de
calibe puro & mūdo: & fiat cū filo de sirico nō multuz tor-
toz filiū nimis tortū: qñ cardosum adiuuat ad scindēdū car-
nē: non tñ ēt o3 esse nimis molle & tenue: ne rūpaf cū sit eo
mediāte reductio & cōiunctio labioz: sed o3 esse mediocrem
tortuositate & eius pziōz non o3 esse nodosum: sed equale
p totū: & o3 in fortitudine. siue grossitie & subtilitate esse p-
portionale vulnere in magno & pundo fortius & grossius:

in superficiali vo et puo tenuius. et q̄to magis labia fuerit elō
gata et distincta tāto d̄ esse forti⁹ et grossi⁹ et ecōuerso. D̄z at
acus imitti labijs pfundi⁹ et min⁹ pfunde fm pfunditatem
vulneris maiorē vel minorē: et fm locū vulneris et acceptio
nē p̄pone. **C**Dixit Ras. 13. d̄ti. si accidat vuln⁹ in latitudine
occupato intrinsec⁹: tūc in pfūdo sui d̄z: qm̄ nisi suat pfūde
vt bñ p̄iungant labia: s̄z solū extremitates suat nō aglutina
bit in toto: q̄ nō in pfūdo: et iō futura d̄z fieri pfūda. **E**t. **A**.
dixit. fm mēsurā pfūditatis vulneris d̄z esse pfūditas futu
re. **E**t dixit. cū ipsa h̄z fieri pfūda: tūc ipsa erit cognitio i ad
ditione anotonie loci illi⁹: et digni⁹ et meli⁹ fiet si fiet ad eaz
fiendā additio in p̄sideratiōe anotonie loci illi⁹. **E**t scias ex
anotomia si in loco vbi h̄es pūctū facere sit neru⁹ vel aliud
ipediēs: vt nō cadat pūctus q̄d facere vis sup arteria vel ve
na magna neruo vel chozda: imo si fuerit op̄z vt discedat a
loco illo: ne ex pūctura illi⁹ sequat morb⁹ deterior p̄rimo: et
futura faciei et alioz mēbroz q̄ se aspectui p̄op̄te rep̄tant
d̄z delicatius et subtili⁹ et magis supficiet⁹ fiet: et s̄t p̄so
nāz nobiliū q̄z alioz mēbroz et rusticoz. cū ergo pūctu fe
ceris: tūc extremitatē fili inuicē duab⁹ inuolutionib⁹ necrez
deinde scinde fili nō multū nodatiōi ei⁹ p̄pe: nec multū a lō
ge: s̄z q̄si q̄titate duoz vel triū digitorū. deinde p̄st̄ fac aliō
mō d̄cō interposito i medio cuiusq̄ spatio vni⁹ cōis digiti in
dicis trāuersalis. **E**t scā futura decenter d̄z ligari ligatura
decēti appositis puluillis ad hoc vt pūcta et plumaceoli nul
laten⁹ valeāt cōmoueri. **E**t d̄cūt. ligatura nō soluat vsq̄ in
tertiū diē si dolor n̄ supuenerit loco. **E**t futura absq̄ solō
ne ei⁹ dimittēda est si qdē p̄p̄icationē fuerit scā quousq̄
p̄fecta sit icarnatio: dimittit aut cōter a diēb⁹ septē vsq̄ ad
octo vel ultra: nisi ex aliq̄ errore sanies in pfūdo vulneris sit
ḡnata: qm̄ tūc añ icarnationē soluēda est futura vt possit sa
nies mūdificari: et deide vuln⁹ d̄z curari cura vlcey. **S**i autē
futura fuerit scā p̄p̄ app̄ximare labia vlcey multū distātia
tūc d̄z dimitti q̄siq̄ labia fuerint in situ in q̄ reducta sunt q̄ra
ta et firmata sic vt deiceps possit in ea sola ligatura fuari: qd
cōter sit spacio triū diēy vel q̄tuor diēy: et p̄ope: in q̄ tpe sa
nies expurgāda ḡnabit: deide d̄z solui futura et cura d̄z fieri
sicut alioz vlcey. **S**i vō fuerit p̄p̄ fluxū sanguis arcēdū q̄ sit
eo mō q̄ pelliparij suūt pelles d̄z dimitti q̄siq̄ flux⁹ sanguis
sit sedat⁹: et tunc d̄z solui et more vlcey curari. **E**t scias q̄
in hac futura siēda nō curat si aliq̄ extraneū vt sanguis co
agulat⁹ vel medicina restrictiua iter labia vulnery remaneat:
nā solutis pūctis p̄t illud extraneū amoueri et vlcus curari.
Et d̄cūt qdā. in futura scā p̄p̄ icarnationē nō d̄z stuellū i capi
te future pōt: qm̄ est error magn⁹ deducēs vuln⁹ simplex ad
p̄positū et p̄logationē curatiōis ei⁹ et defedationē cicatricis.
Et d̄cūt. caue ne sup futura hūidū: siue mollificatiū medi
camē apponas: qm̄ dissolutiōe vulneris opaf. **E**t q̄z d̄s
soluēdi pūcta tps aduenerit: tūc d̄z forficib⁹ incidi fili iuxta
nodū sc̄m: deide labia vulneris firmiter teneant vel apodiē
tur. Deinde capiat nod⁹ fili cū pizicarolis vel alio istro et eē
haf. **E**t sic cōter fiat de alijs pūctis: qdā at̄ isigūt tastū p̄ fo
ramē pūcti sub filo inter fili et vuln⁹: deide cū rasorio leuif
incidit fila sup tastū et cū pizicarolis extrahūt illud. **E**t Qui
dā at̄ modernoz inuenerūt modū leuē et vtilē in reductione
labioz vulneris ad p̄tignitatē et p̄seruationē ipsoz in p̄un
ctiōe sua p̄ter q̄z suat eoz labia. **E**t mod⁹ est iste: q̄ accipiūt
puluerē mastice et farinā molēdini h̄z ptes egles et boli ar.
et pulueris coralloz. añ. p̄te octauā: et sang. draco. p̄te vigesi
mā et subtilissime terant et cribellent: et cū albumine oui vl
time agitato sup porphyrio vel marmore more vnguēti icoz
porē: et ex hoc toto duas petias lineas liniūt: q̄rū sūt late
ra solida nō laxant: petias sup labia vulneris collocāt vt li
nealiter q̄si illis hereāt: et tūc ericcat statim ita vt nō possint
amoueri: et tūc trahūt extrema petiaz ad quaz tractū labia
vulnery optime p̄iungant et suunt ea cum acu et dimittunt.
Et De cura vlcerum per secationem. **L**ap. xlix.

Lcera q̄q̄z secare d̄z: aut iō vt possit pus
in eis p̄tētū libere egredi: sicut ma
xime hoc d̄z fieri: qm̄ vulnera sūt pfunda et caua
abscōsa et cauernosa: vt supra eoz capis patuit.
De quoz puris extraductiōe. dixit. **A**. tu facies
illud p̄effusiōes et extraductiōes ipsoz vulnery: siue ipsi⁹ pu
ris: et h̄ac extrafusiōe et puris eductiōe tu facies p̄parādo
viā exitui ei⁹ ex subdiuisiōe. i. aptiōe orificij vulneris et ipsi⁹
dilatiōe si orificiū vulneris nō fuerit sufficiens bñ expurga
tiōi illi⁹ aut facies illud p̄ia diuisiōe. i. p̄ aptiōe factā i p̄rio
et opposito loco orificij vulneris: cū. n. in talib⁹ vulneribus
fuerit orificiū supi⁹: et nō pōt ipm̄ cōueniēs expurgatio pu
ris fieri: s̄z retinet in pfūdo: tūc i opposito ei⁹. **E**t. **A**. iferioxi p̄te
fūdi vulneris d̄z fieri opatio et aliū orificiū qd pus valeat
sufficiēter emitti. **C**Dixit. **A**. cū sc̄m fuerit illud orificiū in
fūdo vlceris strigat vuln⁹ cū ligatura incipiēdo ab orificio
ei⁹ p̄rio et supiori et pueniēdo ad fūdū et radicē a q̄ delectio fa
cta ē p̄ orificiū qd fecisti. **E**t dixit. in p̄n⁹ añq̄ feceris orificiū
fiat ligatura a p̄rio illi⁹: q̄. **E**t. **A**. d̄z icipe a fūdo vlceris et tēdere
supi⁹ ad orificiū. **E**t dixit. **A**. ponat stricture ligature in p̄te
supiori in duob⁹ modis s̄l. exponūt qdā. i. in p̄p̄iaq̄ aboz
orificioz et i medio eoz: et hoc vt p̄ ambo illa orificia sanies
a ligatura p̄primēte expellat. **I**sta tñ expositio nō est ad mē
tē auctoz q̄ volūt q̄ orificiū p̄ri⁹ et supi⁹ debeat solidari: et
iō stricte ligari: et iō exponūt ali⁹ et d̄cūt i duob⁹ modis s̄l. i.
in ambab⁹ cōsponib⁹ ipsi⁹ vlceris. **E**t in ea in q̄ ē sc̄m orificiū
et in ea in q̄ nōdū ē factū vel in ea in q̄ est sit nālīs pueniēs:
et in ea in q̄ est sc̄m orificiū. **V**erūm q̄uis stricture fieri d̄eat
vt d̄cūt est: nō d̄z vt in aliq̄ loco sic stringat vt pueniat ex ea
ad dolorē. **A**ut facies illud. dixit. **A**. figurā aptā ad cedēdū
qd sic sanet mēbrū patiens tale vuln⁹: et in tali fissura qd ori
ficiū vulneris ponat dectus sic q̄ ex eo pus possit exire: aut
d̄z secare vuln⁹: iō q̄ est stricte in orificio et amplū i pfūdot
et tūc timef si dimittit q̄ sic icarnet. orificiū ei⁹ et pfundū re
maneat nō incarnatū: qd d̄greget in eo pus et faciat neciū
vt iterato disrūpat: et tūc eligif vt orificiū ei⁹ amplif vt in
carnatio equalit p̄cedat in fūdo et orificio. **E**t De hoc mō. di
xit. **A**. capto de q̄litate ligadi. ingt Sal. qm̄ fuerit nobis ne
cessariū vt addam in amplitudinē vulneris: qd est stricte: et
timuerim⁹ q̄ p̄p̄ pfūditatē ei⁹ icarnet ei⁹ supi⁹. **E**t. **A**. orificiū:
nō icarnet ei⁹ pfūdū: tūc necessariū est vt findat sectiōe pue
niēs: aut d̄z secare vuln⁹. **D**ixit. **A**. ibidē. cū mēbrū vulnera
tū in hora vulneris fuerit h̄z figurā q̄ qm̄ redierit ad eq̄litate
suā est nō possibile vt currat ex eo sanies: nec egrediant ipm̄
medicines: et vt redeat ad figurā suā. **E**t. **A**. debita et aptā purgatio
ni saniei cōmouet dolorē aliū. **E**t. **A**. quē patiens tolerare nō pōt: et
tūc fieri aptio in loco p̄ quē possit sanies effluere et medicina
introyre: et q̄q̄z ē neciū secare vuln⁹ vt possit mēbrū p̄ ipsūz
egressū reducti ad locū suū nālē: sicut aliqñ p̄tigit i penetrāte
vulnere mirach p̄ qd egredit̄ intestini vt d̄icet suo cap⁹. scā
aut̄ sectiōe d̄z ad curā vulneris redire. **D**ixit. **A**. ponant sup
ipm̄ q̄ deficcāt sine mordicatiōe nō qdē immediate post facta et
sectiōe: nā p̄ri⁹ et sanguine s̄stere: dolorē iniectionē sedatiuz
sedare: sanie retētā mūdificare: et mēbrū si qdē egressū fuerit
reducere: et practicātes cōter apponūt albūmē. cui qd san
guinē s̄stet. dolorē mitigat et fluxuz hūoz p̄hibet. **E**t scā
sectiōe. dixit. **A**. rectū est vt nō app̄ximet ei aq̄. **E**t. **A**. dulcis et
sola: qm̄ si calida fuerit addit in putredinē vulneris: et si fri
gida incrudat illud et mordicat: et si tepida mēbrū debilitat et
relaxat: aq̄ tñ mixta aceto vel alijs medicinis acceptis h̄z exi
gētā vulneris app̄ximari p̄t. **A**q̄ vō mineralis pueniēter
q̄busdā vulnerib⁹ vt supra patuit app̄ximari pōt: et p̄p̄ p̄e
dictā p̄hibitionē factā de aq̄ dulci sola. **E**t. **N**otāt. q̄ si aliqñ
p̄p̄ aliqua cām sit neciū egrū in aq̄ dulci balneare: aut p̄p̄ cō
suetudinē noluerit a balneatiōe abstinere: tūc d̄z vt mēbrū
vulneratū occultet sub emplis coeplis cum pānis ifusis in
oleis fm modū coop̄ture q̄ sepet inter aquā balnei et vuln⁹

Aduerte
in q̄ loco
vulneris
fuerit
ad hoc vt
sanies li
bere po
ssit egredi

aut fiat defensio eius ab eo quocūq; alio ingenio: ne vulnere appropinquet aq̄ eius. **C** Et dixit. **A.** nō opz ei appropinquare oleū: siue piguedinē: aut aliqđ vnguētōz remolliūōz: qm̄ hmoi sūt p̄ua curatiōi vulneris in q̄ eget exiccatiōe: et iō male opant illi q̄ scā sectiōe apponūt emplm̄ mollificatiūū scm̄ ex farina tritici vitello oui et oleo cōi vt rosaz: aut aliud filiz: qm̄ tale emplm̄ hūciat et putrefacit. hz p̄cā phibitio ad/ mīstratiōis et vnguētū molliūū vbi nō fuerit cū vulnere cō/ plicatū accidēs vlt̄ morbo exigēs ex illa vt dolor ad hoc pea sedet: aut durities labioz ad hoc vt remolliat pip̄sa. **C** Et notat. q̄ aliqñ in vulnerib⁹ incidit ps̄ carnis vlt̄ cutis hz ma/ lorē pte ei⁹ ipsa tñ remanet applicata vt possit recipe nutri/ mētū a pte nō incisa. Dicunt qdā. qz sit medietas cōis digiti trāsfueris: vel paz pl⁹: vel paz min⁹: et si sic fuerit ipsa nō est abscondēda: sicut stolidi faciūt q̄ abscondūt eā: cū ex toto nō sit derelicta a regimine nāesimo dz sui si eget futura: et dz curari vuln⁹: si vō tā pauca fuerit q̄ nō possit recipe nutriti/ mētū: tūc ē abscondēda cū nō possit regi a nā: deinde curari vuln⁹.

C Incipit summa tracta. 4ta b^o sermonis i q̄ determinat dō solo ne p̄tinitatis in spālī prout particularibus euenit mēbris.

C De solone p̄tinitatē eueniēte vulnere capitij i gñali. Cap. j.

Aquit. **Aul. tertij. p̄ ca. tracta. 3. de plaga** et icisiōe. q̄ sepatio. i. p̄tinitatis so/ lutio eueniēs in capite: aut est in cute: aut in car/ ne: aut in osse tñq̄ eniz possit euenire solo p̄t/ ninitatis in osse capitis p̄ter q̄ accidat in cute vlt̄ carne: vel ēt gingia m̄re: et qñq; in oib⁹ p̄dictis sūt et i craneo declarat **Aul.** Et dixit. q̄ solo eueniēs capiti: aut est manife/ sta itelligēs de ea q̄ puenit vsq; ad os: et dī manifesta illa i q̄ os sensui manifestat. sup. aut est occulta. s. sine ossis manife/ statioe: et siue accidat cuti: vel ēt carni vel ossi: aliqñ est singu/ laris: aliqñ mltiplex: et q̄ ē mltiplex: aut ē p̄tinitas carnis et cu/ tis: aut ē p̄tinitas ossis: et vocat illa mltiplex. solo p̄tinitas et fractura q̄ ē cū p̄tinitas ē duplex: vna in q̄ contritio ē multa osse in multas ptes p̄minuto q̄ ex hēde sūt: alia nō est sic mul/ ta: nec ēt sic vā in q̄ os nō est p̄minuto in ptes sepatas q̄ non sūt ex hēde. **C** Et dixit. **A.** eadē p̄ia tertij. itelligēs de solo/ ne p̄tinitatis cranei. q̄ aut ē in istimachi. i. cū p̄tinitas. sup. aut nō est ita: et aut ē ita: qđ ossa ex hēda sūt. sup. aut nō ē ita: aut est istimachi. exponit lra ex. i. est sic q̄ caro tenet sub os fm̄ pte. sup. aut nō est ita: aut est aliphurati. i. vuln⁹ cū fra/ ctura cranei: ex q̄ exuberat dura m̄r ad ex craneū: qz apas i/ pinguat et ingrossat: et sit sicut fūcurati. i. fūgus: appet eniz dura m̄r in forma fūgi egrediētis ex terra. sup. aut nō ē ita: et nō apas et nō exuberat: et ex fractura cranei ē q̄ puenit ad dīsfūpēdū durā matrē: aut ēt p̄ia matrē: aut ēt ad medullam cerebri et vētriculos ei⁹. **C** Un̄ dixit. **A.** ex eis est q̄ sit i matre. s. dura et q̄ sit in p̄seruantia. s. cerebri: et sic est pia m̄r et sic ex ea alia ē penetrās: et alia accipit de osse pte p̄uā: ita q̄ solū de prima tabella et alia accipit pte magnā et puenit vsq; ad ta/ bellā secūdā vel tertiam: et cū hoc q̄ accidit solo p̄tinitatis craneo a pte exteriori modis dictis est ēt cū accidit ei ex pte interiori p̄ter q̄ appareat exteriori et accidit craneo sile ei qđ accidit ligno vel teste sicce dure q̄ qñ pcutit ab extra rūpī: et ex ista est q̄ inuis p̄pellit frustra acuta vel nō acuta: et ex ea est in q̄ non p̄pellunt. **C** Dixit **Pau.** et silt **haly.** q̄ fractura cranei manifesta hz tres spēs: vna est in q̄ manifestū frustuz ossis est amotū solū fm̄ supficiē eius nō ex p̄fūdo: et accidit semp a re incidēte qđ eo mō incidit q̄ ascia qñ cū ea frustū abij/ cit a superficie ligni: et p̄phāc silitudinē ab **Alb.** vocat ascia lis. scōa est in q̄ ē manifestū frustū abijcit ab osse: non tñ sic supficialiter: s. accipit magis a pte. p̄fūda: non tñ sic q̄ pene/ tret: q̄ ēt fm̄ p̄tm accidit a re incidēte: et tertia est fissura capi/ talis: q̄ sit occulta visui et non possit discerni p̄sensum: nisi cū experimento liquoris nig i superinnissi. **D** tñ manifesta qñ est cū detectione ossis. **C** Dixit **Sale.** et deinge. **Sanct.** dico fracturā q̄ est in testa capitis: aliqñ penetrare vsq; in locū q

est inter vtrasq; ptes cranei: vt iter tabellas: et aliqñ vsq; ad iteriora capitis: et dixit. nōnūq; aliq ps̄ ossis separaf: et ali/ qñ sola in eo sit fractura et p̄tinitas: et quocūq; solo p̄tinita/ tis acciderit p̄tib⁹ dictis capitis: ipsa qñq; est pua qñq; ma/ gna qñq; medie q̄tītatis diuersificata varietate figuraz. ali/ qñ enim est oblōga aliqñ lata aliqñ triangularis vel q̄dran/ gularis vel alterius figure. **C** Diuersificatur ēt fractura fm̄ cās p̄tinitas a qbus sit: qñq; accidit a re incidēte: qñq; a re p̄forāte: et qñq; a re p̄tūdēte: et qñq; a re pcutitēte: et qñq; a re cui obuiat: quocūq; illa res fuerit incidens p̄forās vel cō/ tundens et quocūq; earum fuerit aut erit simplex aut cōpo/ sita cum morbo vel accidente impediēte curam eius.

De causis solonis huius p̄tinitatis extrinsecis iā p̄ ex dictis. **C** Et **Alb.** dixit q̄ cause eius sūt distincte nā ex fractura est q̄ sit ab incisione cū ense: et hec p̄tinitas qñq; aufert totū donec puenit ad siphac: qđ est sub osse: aut ensis incidit qđā ossis et incidit faciē eius et nō pe/ netrat incisio vsq; ad vltimū eius: et ex fractura est q̄ est p̄t̄tior: et cā eius est p̄cussio cū lapide aut casus sup lapidē: aut eis silita ex rebus p̄tūdētib⁹ et obuiatib⁹: et qñq; cā solutiōis cōtinitatis capitis est intrinseca. s. āpā qđ puenit ad exitu/ rā aut humor corrosiuus corrodēdo vlcēras cutē vel carne: vel gingiā: et qñq; ēt puenit ad corrodēdū craneū. **C** Et scias q̄ qñ accidit craneo solo p̄tinitatis a re incidēti vel p̄forā/ te extrinseca nūq; accidere pōt nisi cū manifesta solōne cōti/ ninitatis accidēte cuti vel carni et gingie qñ autē accidit a re p̄tūdēte pōt accidere sine manifesta solōne cutis carnis vel gingie. vt supra dcm̄ est: et rō est: qz res p̄tūdēs obuiās capi/ ti soluit p̄tinitatē p̄primendo ptes ad interiori q̄s attingit. **C** Ergo puenit cōp̄ressio eius ad craneū: et inuenit ip̄z ou/ rum non pōt ip̄m plicare: et ad interiori pellere: q̄re p̄cussum et cōp̄ressum scindit. **C** Cutis aut nō frangit: qz mollis est ce/ dēs cōp̄ressioni illius: et est hoc sile ei qđ accidit in ligno: li/ gnū enim siccū: qz nō est plicabile cū vehemēter cōp̄rimitur vel plicat: qz nō cedit frangit: et p̄p̄dictā cām p̄tingit q̄ quā to os est siccius nātr vel etatiue tanto magis et citius p̄tingit ipsum findi ex occurfu cause p̄tūdētis: et cōuerso: quanto mi/ nus est siccū: tāto minus p̄tingit illud. **C** Verū tñ craneo mol/ li: vt pueror et siliū qñ accidit eis occurfu cāe p̄tūdētis vt plicet ad interiori absq; q̄ frangat: sicut accidit vasis enēis vel stāneis cū pcutiunt vel obuiant rei dure: et ob dictā cām frangi q̄ craneū pueror: sicut pueror craneum magis et se/ pius p̄tingit plicari ad interiori q̄ craneū iuuenū et senum: et p̄p̄dictā cām eandē p̄tingit aliqñ craneū siccū ab intra frā/ gi fm̄ qđā frustū: tñ non erunt totaliter separata ab eo qđ tñ ab extra nō franget: sicut sepe in lignis siccis cū plicant fieri videmus: et cōtingens ēt est vt craneū a re cōtūdēte frā/ gatur nō solū in loco obuiationis illius: s. et in locis p̄p̄in/ quis illi: imo aliqñ non franget in locis obuiationis: sed in alijs illi. p̄p̄inquis: craneo enim vt dī aliqñ p̄tingit vt in vasis vitreis: q̄ in alijs locis sepe frangunt q̄ in parte p̄cussas et hoc p̄p̄ siccitate eius: p̄p̄ quā ēt p̄tingēs est: et raro accidat q̄ craneū frangat in pte opposita pti cui obuiauerit res cō/ tundens: vt si obuiauerit pti dextre frangat in sinistra: q̄uis multi negent hoc dicētes q̄ non est sile in craneo et vasis vi/ treis: qm̄ vasa vitrea sunt subtilia: et in suis p̄tibus p̄tinitas: et ab intus existentia vacua: craneū vero satis est grossum: et nō est p̄tinitas: sed p̄tinitas medianibus cōmissuris ex plūbus ossibus p̄stitutū et ab intus plenū existit. **C** At tñ p̄dicte rōes eoꝝ nō cōcludunt impossibilitatē: qm̄ q̄uis craneū sit gros/ sum: est tñ siccū: et ex siccitate facile frangibile: et q̄uis nō sit vere cōtinitas: est tñ qñ cōtinitas si p̄siderant cōmissure eius et q̄uis sit plenū: non tñ ita qñ sit ibi vacuitas p̄p̄ que illud ra/ ro contingit: et fortasse illi non viderunt hoc per experiētiā. **E**go autem vidi illud in filio masi flunamollī: qui cum per/ cussus fuisset in dextro timore cum claua graui cōtusione

Aliqñ ac/ cidit solo/ p̄tinita/ tis ossis/ absq; solo/ ne cutis.

Enra p̄tū/ lio siue/ cū vulne/ re siue nō

et vuln⁹ habuit in illo tpe: et scā sectiōe pueniēti: in cuius nō
fuit repertū craneū in aliq⁹ lesiū in vigesimo āt die supuenit ei
rigo: et secuta est febris: tuc p^r iussit iponi empl⁹ capitalerz
in die. xxij. appuit liuedo in opposito timpoze et mortificata
est ibi caro: et scā anotoe illi⁹ carnis reptū est craneū fractū:
et tādē mortu⁹ est. Et dico q^d tūgēs est et q^d frāgat craneū
sū in loco p^ruissiois: et in loco opposito ei. **De deterio: fractu**
ray cranei est qū penetrās ad anteri⁹ deterio: ē nō penetrā/
te. Et de penetratib⁹ deterio: q^d puenit ad cerebrū: qū est ex
eis q^d nō sanāt nisi raro. Et de pueniētib⁹ ad cerebrū. dixit
A. vbi. s. cū incisio nō puenit ad vētres cerebri: s; ad termi/
nū velaminis subtilis ad pte cerebri supicialē positā sub ve/
lamine subtili imediate est magis icolumis: et est min⁹ picu/
losa q^d q^d puenit ad pte medullarē cerebri pfundaz et vētres
eius: et p hoc inuit ex pueniēte ad vētriculos de q^d nō cōtingit
sanari quēq⁹ nisi nutu dei bñ dicti. **De** Dixit Rabi in. 24. pti.
audiui mirabile magnū positū a Sal. 8. de vtili. pti. et est. vi/
di viz quēdā: cui⁹ vñ⁹ ventriculor⁹ cerebri pfoat⁹ fuit: quē
dñs deus postea eripuit et sanauit: et si vna hora ambo vētri/
culi proze cerebri pfoati fuissent nō vixisset paties vno pū/
cto. **Quidā** tñ exponūt textū. **A.** supradictū sic. cū incisio
nō puenit ad vētres. i. ad cōmissuras cerebri: s; ad terminūz
velaminis subtilis. i. pie mris est magis icolumis: et ali⁹ di/
cūt. pie matris termin⁹ teneri inclusive: vey ambe iste expo/
sitiōes nō sūt ad mētē auctoz: et sūt p^r experiētiā: q^duis scōa
plus p^rineat vitatis q^d p^rianuuit eniz q^d ex incisioe sbe cere/
bri nō cōtingit euadere: s; bñ ex incisioe pie matris: vbi pū/
ma inuit q^d ex incisioe pie mris nō cōtingit euadere: sed ex
incisioe dure matris bñ: qū vt dixit. **A.** est in eis timonearū
tñ deterio: est q^d puenit ad piā matrē q^d q^d puenit ad durā tñ
et q^dq⁹ penetrātū puenit ad pte capitis anteriorē est min⁹
piculosa ea q^d puenit ad pte capitis mediaz vel posteriorē.
Dixit. A. ppingoz ad incolumitatē est incisio q^d cadit ad
suturaū duoz anterior⁹. i. interioris ventriculi cerebri: q^d vt
patuit i anotomia cerebri diuidit in duos: nā cū cito succur/
ris eis p^rinuaf. i. sanant: ille vō q^d in duob⁹ vētrib⁹ postero/
ribus post anteriorē a pte posteriori. s. in medio et postero/
ri sūt p^riuiores: illa tñ q^d puenit ad mediū deterio: est ea q^d p/
uenit ad posteriorē et remotior: vt redeat ad dispōnē suā nā/
lem: nisi sit pua valde et vificant p^rdicta de q^dlibet fractura pe/
netrate ad quācūq⁹ pte intrinsecay puenit: et rō dictoz ē:
q^d eueniēs in anteriori pte capitis h; vias expurgationi sa/
niet: et aliaz supfluitatū q^d sub craneo coadunari pñt. s. pala/
tum nares oculos et aures: et hinc est q^d multe fracture non
eueniūt p^ribus anteriorib⁹ cranei q^d q^duis apparuerunt p/
cussiones in mēse tñ reducte sunt ad sanitatē: n. cōpertuz
est fractū esse caput in supremo anterioris ptis: et exiuit san/
guinolētia et virulētia p nares et pfecte sanatū ē: et sūlt cōper/
tū est fractū fuisse craneū in pte laterali anriori: et egressa est
virulētia paurē eiusdē ptis: et sanata est fractura pfecte: assi/
gnat⁹ ēt p cā p^rdictoz minor nobilitas ptis anrioris cerebri:
et q^d vētricul⁹ medius est nobilior posteriorē: iō fractura ad
mediā pte capitis est piculiosior pueniēte ad posteriorē: assi/
gnat⁹ hui⁹ alia cā q^d est q^d sba medullaris q^d est supra medium
vētriculū est min⁹ grossa existēte supra posteriorē: vñ ventri/
culus cerebri medi⁹ reddit⁹ min⁹ pfund⁹: et p hoc facilius et
p^roptius susceptibilis nocumētoz. In vbo aut qd⁹ Aui. di/
xit. volēs exceptuare nisi sit valde pua. dicūt q^d ipse voluit in/
nuere pillud q^d oca p^ratio d; intelligi ceteris parib⁹. Inue/
nit aut in hoc loco lra q^d di. ppingoz ad cōmunitatē ē fractu/
ra q^d cadit ad suturati. i. ad fūgalē q^d est illa q^d est penetrās os
totū vsq⁹ ad durā matrē exclusiue: s; ipsa elenat⁹ vsus exte/
rius: vt supra patuit. oia q^d vulnera pueniētia ad craneū: q^d
to min⁹ capiūt de ipso tātō sūt incolumiora: q^d tñ accidūt in
capite in cōmissuris cerebri: aut iuxta eas sūt piculiosiora eue/
niētib⁹ in remotione cōmissuray pp duas cās: quaz vna est:
q^d dura mris suspēdit mediāmb⁹ cōmissuris: vñ facili pñt ei

cōicari nocumēta. Scōa cā est: q^d p eas pōt sanies et virulen/
tia descēdere sup durā mris: et i^rferre ei lesionē: de egritudini/
bus tñ existētib⁹ sub craneo iudiciū est ecōuerso: qū q^d sunt
ppinque cōmissuris sūt min⁹ piculose: q^d expurgatiōes reci/
pere pñt p eas: et iuuamēta et remedioz positoy extrinsec⁹.
dixit Zoar. si fuerit ex ligno vel lapide vel alio sūlt p^rudente
erit piculiosior valde: eo q^d si os fractū esse repit in directo cō/
tusiōis iposē est qū in circuitu p^ruissiois fissure minute et pue/
fiat: q^d fissure pp eay subtilitatē sensui occulte: et et qū pāni/
culus sub craneo rept⁹. s. dura mris corruptionē: et nocumen/
tū nō habeat ex fortitudine p^ruissiois. Ex illis. n. q^d accidit h;
nocumētū pauci euadūt qū corruptionē et p^rturbationē mē/
tis et intellect⁹ patiant⁹ cū tarditate et pigritia sensus et mor⁹
eoz: aut nūq⁹ a tali p^ruissioe aliq⁹ liberant⁹: est eni mēsi picu/
li et timoris. **De fractura cranei q^d interior ē** et frustalis de/
terior ē exteriorē: et q^d mēte ē cōmixtiōis deterio: ē ea q^d ē pau/
ce: et in oib⁹ solōnib⁹ capitis: q^d maior est deterio: ē minore ex/
cepta fractura cranei: qū q^d minor est vt rimula deterio: est
sua maiorē: nisi fuerit magna valde: et q^d accidit in primo ictu
vel p^ruissioe vt abijciat ossis q^d tūtas sufficiēs expurgatiōi in/
columior est ea in q^d nēcia est opō manualis ad abijciendum
os. Et scias q^d frustalis deterio: est nō frustalis: et accidit qū/
q^d vt in p^ruissione frustū ossis separetur: et transeat inter par/
tes non fractas cranei: et duram matrē: et est etiam mala.

Signa solonis p^rinuitatis capitis venientis in cute vel
carne ei⁹ nota sūt p^r sensui tactus et visus et rela/
tiōe pñtiū. **Et signa pueniētis ad gingiā matrē** sūt dolor
intēsus q^d aliqū extēdit ad totū caput: q^d vt dixit Sal. pāni/
cul⁹ iste p^rinuaf toto capiti. Et dixit Zoar. si incisio penetraue/
rit vsq⁹ ad pāniculū q^d craneū tegit exteri⁹: qūq⁹ dolorē forte
gñatiue pcreat. **Signa et fracture cranei q^d detecta est** et
fuerit cutis vel caro supposita corrupta habent⁹ p^rilius car/
nis corrupte ablationē q^d repñtat sensui. **Dixit Albu. co.**
gnoscam⁹ has spēs fracture p^r detectionē eay: et inq^ritionem
eay cū tētis et ablationē carniū icorruptay q^d sūt sup eas: q^d
si fractura fuerit capillaris q^d se nō repñtat sensui et si os sit
detectū neg⁹ repit cū inq^ritiōe tēte cognoscit. Dixit Alb. q^d
detegit os si nō est detectū: et abstergit⁹ et linif sup ipz cū en/
caustro: deide abstergit⁹ encaustro: fractura. n. si fuerit appet/
nigra. fractura. n. aliqū tā pua ē q^d effugit visū et si aspiciat⁹
in sole: sicut pueniēs est facere pp maiorē certificationē: et et
effugit tētā: qū nō p^r iter labia fractur⁹ itare sic vt adhereat
ibi: et tūc cogit⁹ experimēto cū supifusiōe alie⁹ hūiditay: ni/
gre: qū si fuerit ibi fissura q^d tūcūq⁹ pua intrabit in eā aliqd
ex illa hūiditate fluida nigra et remanebit in loco ei⁹ fissure
nigredis illi⁹ vestigiū. **Q^d si fractura exteri⁹ apparuerit: et**
vis certificari: vtrū sit penetrās ad interi⁹: tūc fac vt teneat i
**firm⁹ os et nares suas vehemēter strictas: et tūc insufflet vi/
riliter teipiciēte fissurā: et si primulā illā videris aliqd exha/
lare scias p certo q^d fractura illa ad interi⁹ penetrat craneū:**
cognoscit et palia signa q^d oīcent. **Fractura at cranei que**
**nō est manifesta: et nō est cū vulnere manifesto in cute et car/
ne nō p^r certitudinali p^rprehēdi: p^rprehēdit aut p bonaz re/
ctā et artificialē p^riecturā p quā satis de p^rpinquo: et vplm lz
nō semp deuenit sup veritatē et certitudie illi⁹: hāc at p^riectu/
rā bonā et rectā medic⁹ statiz a pñ⁹ cū supuocatus fuerit bñe/
conari d; vt nō erret in curatiōe sua: et curet p^ruisione quā vī/
det in cute aut vuln⁹ qd⁹ non puenit vsq⁹ ad os: et dimittat
curā fracture: et nō p^rēdat de piculo eius: et sequant⁹ sup ipz
ifirmū accidētia mala: et qūq⁹ mors et sup ipz ifamia et igno/
minia: et culpatio de morte ei⁹. **Dixit. A.** cū occupatio sit
in curatiōe eius. i. apatis p^ruissioi q^d est in cute: et nō puenit ad
plagā. s. fracturā cranei. s. cū curatiōe sua pueniēti: tūc forte
accidit vt corrupat os desubtus: et accidūt añ sanitatē. al⁹:
sanationē: aut post ipaz egritudines male ex febribus et tre/
more: et destructione rōnis: et al⁹. scz egritudinib⁹ et acciden/
tib⁹ malis et apoplexia scothomia destructionē vocis para/
Tlico. ser. vij. R R R iij**

Signa
fracture
cranei pe
netratis.

lysi spāsmo sincopi vel dolore vehementi vomitu colerico et
silibus que dicent. Dixit autē Aui. dubitanter fortasse et. q
non semper est ibi fracturā: cōiectura tua de ea iudicauit
rit: et posito q sic nō tñ p dicit egritudine sequuntē semp l3
vt plurimū: corruptio. n. ois q procedit ab humiditate ma
la q cecidit sup ipm p via3 fracture: et putrefit sup ipso: et pu
trefacit ipm: aliqñ nō puenit: aut iō q illa humiditas est cō
tenta in loco a quo cōmode pōt expurgari sicut si est in loco
ppinquo nari vel auri: et maxime in infirmo paucap supflui
tatum: et boni regiminis: et sup quē pmissē fuerūt diuersio
nes et eūones sufficētes: aut iō q humiditas resoluit: et con
sumit p medicamina exterius applicata: et pp easdē causas
et istis illis: aliqñ etiā non sequunt accidētia alia supradcā:
que relata ad medicū sunt signa faciētia suspicari de fractu
ra penetrāte cranei: et iō cōsidera q p dicta signa pnt appare
re: vt nouerit in craneo fracturā cū possint euenire pp alias
cās positas in pprijs capitulis eoz. Sapiens tñ medic? cū
viderit ea oia vel plura: aut fortiora o3 pcedere in cura: vt si
esset ibi fractura vt certificet de ea. C Dixit Aui. necessariū
est vt findat cutis sup loca donec pueniant ad os: et detegat
an sit ibi fractura: an nō. C Signoz autē demonstrantiū fra
cturā cranei penetrantē: qdaz apparent siue eueniunt simul
cū fractura vel pax post: et qdā eueniunt post fracturā p no
tabile tps. C Eueniētia cū fractura sunt quecūq3 ex cā pro
pria et imediata ipsius fracture accidunt: vt dolor intēsus sen
satus in pfundo: maxime pūgitius. vt in intrinseca frusta
li: et sicut scotthomia aut eueniētia ex cōpassione vt sincopis:
et alia filia de vomitu colerico: et rigore. C Eueniētia at post
fracturā sūt illa q sequunt ad corruptionē ossis: vel carnis:
vel mae in loco fracture: vel sub eo retēte sicut febris spā
mus: et filia q euenire pnt citius et tardius fm varias dispō
nes cause faciētis: et mēbz recipientis: que eueniunt aliqñ
ante sanitatē: et aliqñ postq3 sanetur et consolidetur: et aliqñ
postq3 sanata fuerit caro cōtusa. Et q3 sanaf non facta in qui
sitione de fractura: aut postq3 sanata fuerit caro incisa. vt cū
nō reperit medicus sub incisione fracturā: q3 non est ibi: tñ
est ibi alio loco non detecto. et q3 non repñtat sensui medici
ipse sanat incisionē: et accidunt postea accidētia. Saluat etiā
lra que dicit ante saniofitate: et post sumendo saniofitatem
pro quacūq3 conuersione mēbz vel humiditatis retente ad
corruptionē, et malitiā magnā. C Dicit. cū pp ictus vehemē
tiā dura mī ab osse separata fuerit, vel aliquo mō lesa ēt ille
fo craneo scit: q3 cū dolore capitis lenta febris dieb? singu
lis auget: oculo3 anguli: vt si spāsmari vellent aliquātulum
distorquent: generubet: cutis aspera est: et sicca, pānus, bal
neatus suppositus citius exicat: et si os fuerit discoopertuz
color eius citius alterat: et liuet et curfus virulēti puris mul
tiplicat in eo. C Et scias q hmoi signa q3uis fm plurimuz
nō eueniāt cū fractura nec pax post: pnt tñ aliqñ euenire vt
cū fieret fractura cū frustis pūgentibus pāniculos cerebri
aut qñ cū fractura fieret cōmotio magna in cerebro: et in spī
ritu eius: et febris qdē euenit in principio fracture ex dolore
forti: aut agitatione spūs aialis in cerebro: et est ex febribus
effimeris: et accidēs in pcessu pōt ēt euenire ex dictis causis
et silibus eis: et erit silt effimera: et pōt euenire ex putrefactio
ne materie sculcate in loco nobili: cuius putrida fuligo cōi
cat cordis: et erit tūc de febribus putridis: et destructio rōnis
accidit leso cerebro: et pturbatis spiritib? eius: et scotthomia
accidit ex cōmotioe cerebri: et spūs aialis in eo: et apoplexia
accidit ex opilatione causata in ventriculo cerebri: siue atte
nuatoria pueniēte in eis cōpressionē: siue coartatoria defluē
te mā ad vētriculos: et replēte eos: sed illa nō sic subito acci
dit: sicut q fit ab opilatione attenuatoria: et tremor et rigor ac
cidūt ptracto in se cerebro vt fugiat nocitiū: et q3 debilitat
virtus motiua. C Ex dictis ēt causis accidit spāsm? et mor?
pctius mēbz: et qñq3 accidit mota mā ad locū et neruos
et spāsm? an eos: et palyis ēt pp similes cām accidit: et pōt ēt

ex pñli cā venire tetanus et tortura. et stupor mēbz. Et fin
copis accidit cōpassione cordis ad lesionē cerebri: et imobilitas
cōpatientibus spūalibus: aut supueniēte apoplexia. Et
accidit vomitus cōpatientē stō cerebro. Cū debilitat et fluūt
materie ad ipm. spāliter accidit vomit? colericus: q3 colera
est magis et velocius mobilis: et accidit defectio appetitus le
sis neruis veniētib? a cerebro ad os stōi et accidit vt male di
gerat cibū suū cū secutione debilitatis: qñq3 cōicat nocumē
tū virtuti expulsiue: et nō expellit supfluitates pime et scōe
digestiois sufficēter: aut nō in horis suis et pñuetis. C Et di
xit Aui. multoties significat locū infirmus ipse: eo q tagit
ipm oi hora: hoc aut facit, q3 nāle est in hoie et brutis vt ma
nu vel silt? mēbz currat ad locū in q pñcipit nocumentum
maxime doloris intēsi: qd ēt facit aliqñ infirmus cuz nō pōt
verbo manifestare locū lesū vt tangat ipm: et manu signi
ficet ipm: hoc tñ ēt nō est signū certū fracture cū possit illud
ptingere ex dolore pcepto in cute nō existēte fractura i osse.
C Et dicit qdaz: q3 fractura cranei aliqñ certe cōprehendit
qñ cutis cōtusa mollis remanet et subtilis: et medicus sup lo
cū extremū in digitis suis supponit cū aliquali cōpressionē
qm aliqñ manifeste fracturā regit in osse: quā si nō manife
ste inuenerit d3 hac illac ducere digitū pñderado: si aliqñ ine
qlitatē sub digito cōprehēderit q3 cōpressionē digiti nō re
moueaf: qm talis inequalitas pcedit ex fractura in q vna
ps ossis eleuat ab alia: tadē in osse nō discoopto p verifica
tione iudicij de fractura cranei o3 pñderare cām primitiuaz
ptudentē. C Dixit Aui. illud cū quo declinat cū extimatio
ne ad rectificationē iudicij fracture cranei est pñderare pñ
mo in cā primitiua ptudentē q illi infirmo occurrit. f. pñdera
re in vltimatione virtutis eius. i. in qñtū manet ei de potētia
ad ledēdū: et hoc pñderabis in grauitate suaz: aut sua magni
tudine: aut sua fortitudine p q fortitudine pñderada o3 pñ
derare ipsam rē ptudentē: vtrū fuerit dēsa solida dura sicut
ferrū: lapis lignū plūbū et filia: vel nō fuerit sic solida dēsa et
dura: sicut terra cēmētū et filia. Et op3 pñderare pcutientem
vtrū fuerit iuuenis vel senex: et vtrū pcesserit a lōge vel ppet
et an ex directo vel indirecto ab alto: vel de subtu: et an ira
to aio. vel iprouiser et imediate. Et silt pñderadū in casu: vtrū
ab alto vel de pñso loco fuerit: et an sup rē durā: vt lapidez: et
an sup rē cedentē: vt terrā mollē. Et an res cum q fit pmissio
fuerit figure sperice vel plane triangularis: vel alterius figure
angulos acutos hñtis vel nō hñtis eos. et an cadēs fuerit a
capite coopertus vel nudus: et cui fuerit casus tpe vēti flātis
aut fuerit aer getus. et an cadēs ceciderit a seipso mediate vt
imediate: an fuerit ppulsus ab alio. Et pñlt o3 pñderare in
obuiatioe ad rē ptudentē q ē min? ledēs q3 sit casus et pcut
sio. Et silt o3 pñderare pñonā patiētis et dispōnis ei? ad ma
gis vel min? recipiēdū: q3to. n. grauior fuerit cadēs tāto gra
uius offendit, et nō solū pñonā. f. et pñes capitis eius o3 pñ
derare, eteniz ps posterio3. q3 grossior est densior et min?
parata ledi, an rior vō e3. et o3 pñderare an res pcutiēs p il
leserit patiētē, an p alias rē, deinde pñr ipm. Et hic sumarie
loquor o3 pñderare oēs dispōnes et pñditiones rei cōtudentis et
pñone cōtuse, nulli. n. dubiū est q a re magna grossa graui et
solida: et a forti ipulsionē ducta, et ex pñquo et irato aio for
tius ledit q3 q fuerit cū pñditionibus pñis. et cōsilt dādū est
iudiciū in alijs cōditionibus dictis. o3 aut pñdicta cōditionū
cōsideratio fieri. dixit Aui. vt pillud sciat vltimatio q o3 ē
ex fractura. cū. n. sit bona cōsideratio in pñdictis cōsideratio
nibus cū recto et rōnali discursu in oibus eis habet extima
tiū iudiciū bonū, an sit fractura in craneo, an non, et pñlt
est de magnitudine et fortitudine. C Et op3 in fractura cuz
vulnere cutis vt cōsideret qñtitas fissure cutis. Dixit Aui.
qñq3 signat dispōnē fracture cranei scissura cutis in multitu
dine sua. sup. et paucitate et in sua diuersitate, et i suo casu pp
rectitudine vñā, l3 hec signatio supra a scissura cutis i multi
tudine sua. sup. et paucitate et in sua diuersitate, et in suo casu

Alis.
manet
ni

pprectitudinē vñā: hēc signatio sup̄a a scissura cutis non sit signatio significās oēm ptē. i. totā vnitatē vel oēm ptē. s. fracturē: qz possibile est: vt sup̄a patuit. qz in loco scissurē cutis sit fractura vna z in alio loco. vbi nō est scissura sit fractura alia: imo ē possibile est qz nō sit scissura in craneo vbi est scissura cutis: cōsidera ḡ bñ in hac scissura. dixit. A. qm̄ fortasse est fractura iterior p̄lm magna. s. in craneo z nō est sup̄ cutē scissā: aut est scissura p̄uāq̄re opz tūc dixit. A. nēcio. vt cognoscat ois p̄o fracture cranei cū signationib⁹. s. alijs dōis a maxie ex accitib⁹. Dixit. n. A. accitō qñqz signat fracturā fore in craneo sicut apoplexia scorbonia destructio vocis: z alia sup̄adicta. h̄mōi. n. accitō cū sequunt post p̄tusionem maxime illico v̄l p̄az post. Et vt dicit aliq post paucos dies saltē añ septimū s̄z p̄lm faciūt extenuare fracturā. C Rep̄is etiā alia l̄ra vbi sup̄a. q̄ dicit. o. z vt sciat ois p̄o fracture cranei cū instis: qz qñqz de fracture z pōt h̄re intellectū qñ in teri⁹. i. in craneo fractura est magna z exteri⁹ in cute est pua opz vt tūc cognoscat ois p̄o fracture cū instis: cū qz qñqz an fractura sit in craneo an nō: z inq̄stio illa sit cū itromissione tēte subtilis p̄ fissurā cutis. p̄fūdādo ipsaz vsqz ad os: z ducēdo eā hac illac ad dextrā z sinistrā: ad sursūz deorsūm: z ad oē lat⁹ vulneris: z nō solū semel: s̄z p̄ies si indicauerit tibi illud extimatio tua. Et o. z qñ in hac inq̄stioe si in aliq pte re, perit cutis a craneo sepata: nec nō: qm̄ si reperit sepata suspitione efficit de fracture: tūc qñ o. z an tēta adhereat i ductio ne sua ossi z firmet: qñ sic suspitio statiz h̄t de fracture ossis opz tñ vt dicta inq̄stio oī vice solēniter fiat z p̄q̄ste vt possit h̄ri ver ipsam p̄iectura qz vt possit solēniter fieri. C Dixit Aui. firmet mēbrū. s. caput patiētis si possibile est: vt firmetur mēbrū. s. manus inq̄retis. o. z. n. medicū in illa inq̄stio ne optime firmare. s. manū z eā firmā tenere: vt bñ firmet intentionē suā de dispōne cranei: an sit in eo fractura an non. C Quidā dicunt. si patiens nodū palae dētib⁹ rūpere non pōt fissura si apper est penetrās: z filr si caput egri sicco baculo leui pcutiat z mite sonet: z filr si non pōt pati stridore: pueniēt ex filo cerato: cuius vna extremitas posita fuerit inter dētes infirmi quā firmiter stringit z teneat: z altera extremitas teneat a medico vel astante: ita vt sit tensum filum sp̄m: deinde vngues alterius manus trahatur sup̄ ipso filo cū cōp̄essione quadā ita vt per illā cōp̄essione filū strideat. Et affirmant qdā ista signa esse certiora oibus alijs. C Qui dā enim sunt qui experiunt de fissura cranei an sit penetrās an non sit, nā accipiunt puluerē albiissimi masticiis z cū albu mine oui dīstēperant donec deueniat ad spissitudinē mellis z extēdūt sup̄ petia z imēdiate ponūt sup̄ fissurā z dimittūt a mane vsqz ad sero: vel e. z. deinde remouent z p̄siderāt i ea: z si viderint ptē q̄ directe stetit sup̄ fissurā magis alijs exicca tam tūc iudicāt fissurā iterius penetrare. nā exiccatio illius ptis puenit a calore ab interius p̄ fissurā ascendere. Si autē illā ptē plusqz alias nō viderint exiccatā iudicāt fissuram ad interiora nō trāsisse. C Dixit Aui. tertij p̄ia tracta. 3. cap. de plaga z incisione cutis capitis. in vulneribus pueniētibus ad pāniculū cerebri accidit laxitas. i. p̄lysis siue mollificatio in latere vulneris z spasmus in opposito eius. z nō itellexit qz hēc eueniāt in p̄n vulneris: s̄z in p̄cessu qñ iā apparet signa mala. nā siue vulnus fiat in capite pueniēs ad pāniculū siue fiat in nuca pars vulnerata vel p̄cussa mollificatur: z opposita spasmatur z hōz cā oī eē triplex. vna est qz p̄ p̄pinqua parti p̄cussa magis debilitat. Minus vō p̄pinqua minus: modo p̄ magis debilitata nō pōt trahi sup̄a mām sed potius sub ea relaxat: z sic p̄ loci p̄cussi mollificat: sed pars opposita minus debilitata contrahi pōt: z sic cōtracta spasmatur. C Secunda cā est: qz ad partē p̄cussam: z sibi p̄pinquas p̄fluit multa mās: q̄ vincens partem obturat in ea vias transitus sp̄is aialis ad mēbra: vñ attrahit sensum et motū z sic mollificat. ad pres aut oppositas z magis distantes nō p̄fluit tanta mās: q̄re non sufficit opilare vias positas

sufficit tñ ledere illas. Unde p̄trahunt vt expellāt nociuuz. C Tertia cā est. qz ad ptem p̄pinquā p̄cussam z p̄pinquas mās que p̄flunt sunt subtiles apte imbibi z imbibūtur nō expulsi p̄p̄ debilitatē illarū partiū z imbibite mollificat eas. materie aut grossiores remanent in partib⁹ lōgin⁹ quioribus que non sunt apte imbibi p̄p̄ suā grossitiē: quare nō mollificant sed spasmant: z h̄z illud dcm̄ Aui. predictuz veritatē s̄m p̄lm: qm̄ p̄tingens est euenire opposituz. s. qz p̄cussa sp̄. s̄mef z opposita mollificet. p̄pter diuersitatē causarū occurrentiū: iterū p̄tingens est alterā partiū mollificari z alterā non spasmari: z econuerso alteram spasmari z alterā non mollificari. C Dixit Alber. qz qñ accidit p̄cussio in dextro timore sit lesio in oculo sinistro. z econuerso. z iō facta p̄cussione in altero timorū accidit vt amittat visio oculi oppositi. C Dicunt qz signa lesionis dure matris sunt dolor capitis qui accidit ex solōne p̄tuitatis z rubor in facie ex spiritibus z vaporibus calidis eleuatis ad eos z alie natio cōpatiente cerebro z p̄turbatis spiritib⁹ eius z lingue nigredo. C Signa vō lesionis pie matris sunt defectio virtutis ex nimia retractione spiritū z vocis ablatio cōicāte lesio cerebro z sp̄ualibus mēbris: z qñqz apparēt in facie purpurea p̄e ex humoribus acutis z expulsis ad eā. z qñqz fluit ab aurib⁹ sanguis aut sanies: z filr a narib⁹ z vter p̄stigit. qz nā intenta est circa mēbra sup̄iora. Cñ obliuiscit inferiorum z riget corpus multotiens in die. qñ p̄hunt nerui v̄sus. cerebrū z calor nālis deserit ptes eximas ēt est hoc signū certū mortis. C Et dixit. A. eadē p̄a tertij. cū incisio pueniat ad cerebrū apparēt febres z vomit⁹ colē. Dicit qdā ad talē incisionē seq̄r āpa: z ad āp̄ a seq̄r febres. z vomit⁹ colere accidit. qz statim stomac⁹ p̄patit cerebro: q̄re humores colerici: qz aptiores ad fluxū defluūt ad stōm. Cñ accidit vomit⁹ colerici: vt sup̄a qdē habitū est. qz nō ois incisio pueniēs ad pāniculos z cerebrū est mortalis: imo dixit Rabi. in p̄ia p̄tic auēte Sal. in 2. anatomie viuoz. qz incisio pelliculaz cerebrū circūstatiū: z filr incisio alie. s. ptis subtilis ex cope cerebri nō nocet aiali in aliquo. s. lesioe inferēte mortē: z cū puenit incisio ad vētriculos tūc amittit aial oēs volūtarios motus. C Et scias qz in incisione pueniēte ad superficialē ptē sbe cerebri aliqñ emittit p̄ eā portio sbe eius: v̄z aliqñ p̄tingit saniem grossam z albā sup̄ durā matrē p̄gregari. cūqz emittit ex vulnere sanies illa stolidi iudicāt eaz esse ex sba cerebri. tu vō discernere debes inter eas. C Dixit Raf. 14. p̄ti. ex libro signoz quotiēs vulnera pueniūt ad cerebrū inferunt appoplexiam: z mortē velocē: sed si p̄uenerint in panniculis excitabunt ruborem oculorū āpa alienationem mentis vomitum colericum spasmū z febres: aut forte fiet ex eis laxitudo. i. paralytis z in maiori parte mortē dabunt z corūpēt ossa cranei. C Et dixit. 15. p̄tinē. auēte Sal. quotiēs frāgit os capitis si incipit pāniculus indutus sup̄ cerebrū pati āpa vitii: fiet in eo qd appellat medici fungum: z est quod eleuabit ad superiōra z intumescit donec egreditur p̄ craneū: in modum fungi si est facta ossis amotio: z quotiens frāgit os capitis z coartatus pāniculus indutus super cerebrum a chirurgico ex errore vel inaduertentia accidit laboranti eo defectus sensus z motus. Et ait Raf. dico. qz illud vitium erit subtile nisi perforetur pāniculus z rūpatur vicina mater: qz tunc exprimetur materia locata: z euaporabit z d̄primetur panniculus. Et dixit. si percutitur aliquis super caput z accidit ei sincopis z vomitus: z cessabit inde manatio sanguinis: z non mitigabit ex hoc sincopis moriet. C Dixit Raf. ibidem. o. z dari signū fracture in qua remouetur pāniculus grossus a craneo. De his dixit Paulus. debes scire disposicionem siphac vtrum sit adherens ossi an non. si enim fuerit adherēs ossi nō fiet in vulnere apostema calidū: z l̄z accidit modicū erit z erugo manabit de eo modica: z putredo erit digesta: sed si siphac fuerit remotū ab osse vehemētiōres sūt dolores z febres: z mutabit color ossis: z corūpētur z ma-

Signa lesionis pāniculorū cerebri.

signa fracture in pāniculo grossiore mouet a craneo.

nabit putredo tenuis. Quib⁹ signis visis. dixit Pat. celerit⁹ fiat incisio ossis: quāq⁹ nisi hoc fiat peiores pditiones: aderūt pūmis: vñ spasm⁹ vomitus colere eruginose: alteratio mentis sincopis z febris pūna fient. Quāq⁹ hec accidunt noli curare eū. Et dixit. q⁹ accidit pāniculo apā calidum aut ex osse acuto pūgēte ipm: aut ex pōderositate pānorū z ligature q⁹ possunt ei aut ex frigore astringente: aut eo q⁹ attenuat regi men vt supabūdet nutrimentū. Et si potus vñ fiat supabūdanter z panniculus iste apostemabit forte z inflabitur do: nec perit craneo z sequet⁹ ide spasm⁹ cū morte. Et dixit Sal. In lib. de vtilitate anhelit⁹. z ponit. 15. pti. qūes tēdet vuln⁹ ad vtriculos cerebri apophiam isert patiēti rūpēte os. At Ra⁹. dico silt si nō rupit: s; infestat vtriculos cerebri apoplexiā isert. Et dixit. rettulit mihi qdā. q⁹ vidit quēdam in quo erat pānicul⁹ grossus sup cerebriū: z lesus z quoties oppōitio de lōge fiebat ei inferebat appoplexiā z dimissa illa oppōitio reuertebat ad dispōnē nālē: z tps tūc erat estiuū: z vbi hyems eēt statiz q⁹ ifrigidaret iserret appoplexiā cui nulla eēt cura. Et dixit Ra⁹. dico vidi quēdā patiēte de cortici bus ossis capitis de fractura z p⁹ annū sanari: s; sanatio tar dabat in eo: q⁹ defecerat qdā pticula carnis vñ erugo hēbat declinationē z nō corrūpebat siphac. Et dixit. vidi quēdā in maresten: cui⁹ capitis caro tota fetēs erat z emanabat de eo erugo: z sanies: z scā fissura i inferiori pte loci ipsi⁹ z ligatura isepabili sanat⁹ ē in spatio dierū. xx. Et dixit. vidi quēdā hūitē vuln⁹ i frōte z pforatū fuit craneū i toto z sanatus ē: eo q⁹ erugo ex manabat semp. Et vidi siphac ei⁹ eē al bū vñ noli timere de silt pditione buic. Et dixit. dico qdam pass⁹ est cū lapide frāgēte pticulā vñ de craneo ipsi⁹ s; rotū ditatē: z vidi grossitudinē cranei totā eē ruptā: z tāt⁹. i. tēta aks. tact⁹ cadebat sup pāniculū solidū: z hoc erat i frōte eius z nō fuit inde illatū ei aliqd malū: s; excta fuerūt d eo. s. ossa p⁹ spatiū ipsi⁹ z sanat⁹ ē pfecte. z ali⁹ erat q pass⁹ erat hoc silt s; fractura erat i supiori loco z tāt⁹ igrediebat abūdātius: vñ alterata fuit mēs ei⁹ cū febre acuta z mortu⁹ ē celeriter: z ego vidi q⁹ erugo i ea manabat ad cerebriū: s; p⁹ sanatus est eo q⁹ pculsio erat i inferiori loco z nō puenit erugo ad cerebriū: s; erat ei meat⁹ vñ ex manabat. Et dixit. qdāz cecidit de iumēto z apta fuerūt sobō ei⁹. i. cōmissure dōec apparuit pānicul⁹ gross⁹: qd vitiū fuit pstrictū z ligamētū: z vixit postea p plēs ānos: tñ forma capij corrupta fuit. Dixit Auic. aucte Sa. vidi cui accidit i capite suo fractura z pcauatū est os capitis ei⁹ p⁹ annū z sanat⁹ est: z illud id qm fractura fuit i sui sincipite. Et dixit Jpo. 5. affo. i. ossis. s. capitis fractura si i vanū accepit. i. penetraverit ad pāniculos desipiētia. i. p mixtio rōnis supueniēs malū: q⁹ signat q⁹ nocumētū cōica tū est pāniculus z cerebro. Et dixit i. 6. qbuscūq⁹ cerebri i sursum puerit. i. vertis siue mouet p suā nām in q motiōe agitat⁹ z mouet versus sursum p suā grauitatē q agitatio z pūtio accidit ei p motū locale fortē z subitū enientē. z ex pculsione vel casu siue sequat⁹ ad ipsaz ruptura manifesta siue nō nece est febre z vomitū fellis. i. colere supuenire: z cā ē q⁹ cōtuso. i. agitato cerebro pp agitationē z colerā sequētez fluūt ad ipm humores pcpue colerici q sunt magis pati fluere z cānt in ipso apā calim ad qd pp cerebri dignitatē z colligan tīā quā hūit cū corde sequit⁹ neceio febris z vomit⁹. febris accidit: q⁹ dolēte z ppatiēte s; ad lesionē cerebri defluit ad ipz colera ledens ipm q sua leuitate ascēdit ad os flōaci z inde est q⁹ expellit vomitū z hoc est p m plin. ptingens tñ esset vt expelleret in secessum: z ptingēs est q⁹ ad stōm defluat flegma maxie subtile fluidū z accadat inde vomit⁹ flātic⁹ vel fec cessus flātic⁹. Et dixit Jpo. in. 7. affo. in plaga seu in percussione capitis. s. ad quā sequit⁹ pūctio cerebri siue fuerit cū ruptura manifesta siue occulta siue vtrazq⁹ siue nō stupor. sup. aut pgelatio: aut desipiētia malū. z intellexit de stupore toti⁹ vel q⁹ toti⁹. Est. n. malū q⁹ significat lesionē cōicatā cerebri: z pōt dici ēt q⁹ sit mala cā in qstū nō sunt obiecta tra

ctabilia pprehēdere. desipiētia est mala: q⁹ signat silt lesionē cerebri. Et pōt dici q⁹ sit mala cū nō debite pueniētib⁹ opo nibus virtutū iserioz subordinataz virtutū cogitatie q⁹ q⁹ lesa est nō debite iperacilliz. Et dicūt qdā. q⁹ stupor vñ z desipiētia si magna fuerit z magna pseuerauerit sūt signū mortis. Et dicūt. q⁹ rigor i vulnerib⁹ capitis siue fuerit cū fractura siue nō: z silt i vulnerib⁹ neruoz nobiliū eueniēs spasmū futurū signat z mortē. nā rigor i his casib⁹ cātur ex mā q fluxerit ad cerebriū z descēderit p neruos z fac spasmū z tādē seq⁹ mori: z p silt dicūt de pctionib⁹ eueniētibus neruis. Et dicūt. q⁹ apata circa faciē eueniētia in vulnerib⁹ capij signū ē malū multitudines mē ad cap attracte significātia. cū eleuato osse repit⁹ sub eo mā corrupta raro euadet patiēs quoties apparet nigredo i dura matre q⁹ nō fuerit a cā extrinseca z nō remouet⁹ s; pfirmat⁹ est signū mortis liuedo vel nigredo q⁹ appet in osse: z nō est cā extrinseca est signū malū: z maxime si pseuerat z pfundat. Et dixit Alb. cōsidera signa z si videris ex accntibus q⁹ signant signatione manifestā sup timorez sicut vomitus colere z extēsiō z amissio intellectus abscessio vocis z sincopis z febris acuta: z silt eis in plibus dispōnib⁹ pculdubio nō sanat. Si vides accntia nō terrētia te: vt q⁹ nō febrat nō intēsiūz patiat⁹ dolorē nō grauedinē cū caput eleuauerit nec tūc patiat⁹ scorbomiam bñ dormiat bñ se hēat ad motiones corporis z bñ pfortet⁹ mente bñ appetat digerat z assellet: vñ tu spās salutē tūc icipe cū curatiōe. Et signa ossis plicati ad interi⁹ absq⁹ ruptura cutis vel cranei. Dicunt qdā sunt q⁹ patiēs sōnat hoīes iuadere sup se vñ surgit dormiēdo z fugit vel arma inuadit vt se defendat vel hoīes fugiet: multa similia opat⁹ dormiētiac si vigilas foret: z hoc facit q⁹ imaginatio eius est lesa: eo q⁹ cerebrum a craneo complicatur grauat⁹ z a suo naturali motu impeditur: vero dic q⁹ si puer est qui percussus est z plicatura sit magna grauens supra panniculos z comprimens eos: tūc s; plurimum apostematur pāniculus durus z fortasse cerebrum z sequuntur accidentia mala.

De cura vulnerum capitis absq⁹ fractura. Cap. ij.

Cura vulnerū capitis nō puenientū ad cras neū variat siue sint vulnera cū cōtusione vel sine ea: z p m q⁹ sunt magna vel parua. Dixit Alb. qm vulnus est magnū z times sup infirmū euentū apatis calidū: tunc ppera z flōma ex cephalica statim: z nō tardes ilico: z extrahere ei sanguinē s; qstiatē virtutis eius si nō fuerit phibens aliquid a flōmiat⁹ z pcpue si fuerit sanguis egressus ex vulnere paucus: z fiat flōmia ex pzio partis vulnerate. Et dicunt quidam. si fuerit vulnus in medio sincipitis vel occipitij fiat flōmia ex cephalica dextra. Et dixit Albu. caueat sibi infirmus a repletione z vino z cibis grossis. supp. si non possit flōmia fieri fiat appositio sanguisugarū vel ventosarū cum scarificatione: z alia etiā diuertentia adijciant⁹. Et dixit Alb. tunc minuatur ex cibo: z nō appropinquet carnibus: neq⁹ vino. supp. neq⁹ cibis repletivis: z si qdē videris q⁹ labia vulneris nō aggregantur p puluillos z ligaturā z fuerit simplex: tūc aggrega ea cū sutura. si at fuerit cū deperditione carnis: tūc cura vulnus cū medicam ine capitali: z in circuitu eius appone phibētia defluxū mēz ad locū: sicut cotū infusum in oleo rō. solo vel mixtū cū vino sūptico. Dicūt attēdēdū est ēt ad eū nē humoz siq⁹ supfluerit: z maxime colē. z hoc p⁹ sanguis educationē z pñr vtēdū ē cristerib⁹. Et si vñ vuln⁹ erit paup⁹ nō erūt nece dē eūones: maxie si dolor paru⁹ fuerit: z intēdā icarnatiōi ei⁹: z cōsolidatiōi ipsi⁹. Et dixit Sal. 3. carba genis. z ponit. 15. cōti. Plaga modica i capite curat⁹ cū myrrha z aloē bñ tritis licinio in eis inuolutoz qm cōsolidabit eam: z secura fiet conditio apatis. Et dixit Serap. si plaga fuerit cū excoziatione tñ. i. cū vulnere in cute tñ supralip⁹ gatur ei yreos z sanabit⁹. q⁹ si fuerit cōcaua. s. vsq⁹ ad os cutetur cū myrrha z aloē z ibure: z constringatur z non dis

soluat nisi in q̄libet q̄triduo: q̄ si puenit plaga ad os z mani
festabit. s. p̄separationē z euulsione carnis ab offe: tunc vngat
q̄d euulsū fuerit de carne a craneo cū oleo ro. deinde restitue
illud craneo: q̄ d3 illud euulsū carnis sic inunctū reduci in lo
co suo sup craneo: deinde supaspge ei puluerē z cōstringat.
CDixit. A. 5. q̄rti. tract. 3. cap. de fractura cranei vulnerū
capitis. q̄ pcedūt vsc̄almocati. i. gingie matris. s. inclusive
vel exclusiue: z nō accipit de offe q̄c̄q̄: cura ē cura vulnerū
mēbroz neruoz: z p̄prie factorū in capite. Et si vuln^o fue
rit sine p̄tusiōe tūc dicit. A. q̄rta q̄rti. tracta. p̄rio cap. de cu
ratiōe vulnerū capitis. icarnatiōe eoz q̄ sunt extra eas: z ossa
q̄ sūt sine lesione ossis siue os sit detectū siue nō: sufficiūt q̄li
bet medicīne exiccatiue leues z nō leues. i. debilis exiccatio
nis absolute: cū debeāt esse minus exiccatiue q̄z q̄ pueniunt
vulnerib^o capitis cūz lesiōe ossis. z hoc s̄oq̄z cutis capitis z
gingia m̄ sunt sicciōes carnes: s̄z leues in p̄paratiōe ad me
dicinas q̄ pueniūt in vulnerib^o capitis cū lesione ossis in q̄
bus p̄p̄ ossis siccitate pueniūt medicīne magis exiccatiue: z
p̄dicte medicīne debent puluerizari z supasp̄gi illi vulneri: z
de medicis p̄dictis pueniētib^o est medicīna sc̄a ex aloē myr
rha olibano z sanguie draconis: z sūt alie medicīne exiccati
ue leues. s. s̄iles p̄dictis. **C**Puluis alius q̄ sanguine s̄istit z
solidat. s̄z. boli ar. radicū anagallici. añ. 3. i. colofonie. 3. iij.
olibani masti. añ. 3. 5. aloē sang. dra. añ. 3. iij. terant optime z
vocat iste puluis a q̄busdā puluis rubeus: z scias q̄ p^o pul
ueris asp̄sione supponēdū ē foliū plātaginis aut aliq̄d vng^m
pueniēs. **C**Dixit Alb. si ista vulnera sūt pua z simplicia: tūc
res eoz faciliē z leuē ē ita vt puluerizes sup ea hūc pulue
rē: qm̄ solidat ea añq̄z mutet ea aer. s̄z. olibani. p. i. sanguis
dra. p. iij. calcis viue exticte p̄tes. iij. terant multū z cribellē
z impleat ex eo vulnus z cōstringat cōstrictione bona donec
adhereat sup ip̄z bñ z coagulet cū sanguine: deinde stringe
ip̄m desup cū puluillis z dimitte ip̄m neq̄ soluas dū pma
net: ita q̄ nō ap̄at. nā non eradicaat ab eo medicīna dōc fa
net. Et q̄nq̄z fac̄ illud calx sola q̄n non sunt p̄ntia tibi oliba
nū z sanguis dra. **C**Et subdit. q̄ hec medicīna facit ē hanc
eadē op̄onez in vulnerib^o magnis: q̄n hoc p̄tingit vt ponat
sup ea: z stringat z sūt vulnera adhuc recētia cū sangnie suo
q̄ nō alterauit aer: q̄ si aer iā alterauerit ea q̄dā alteratiōe p̄f
pue q̄n est in tpe estatis tūc nō est appōni hui^o pulueris intē
tiō: s̄z cura ea cū vnguētis digestiuis: aut suppōe pulē factā
ex farina ord. aq̄ z melle donec emittat pus. Deinde est cura
reliq̄ curatiōe vlc̄ez. **C**Quidā h̄mōi vulnera alterata ab ae
re reddūt recētia cū fricatiōe aspera sc̄a sup ea donec sangui
nenē: deinde curāt cū puluerib^o dictis: z bñ faciūt si altera
tio ab aere iducta non fuerit magna nimis. Quidā tñ h̄mōi
vulnera reductis i labijs inungūt cū oleo ro. mixto cū bolo
ar. z sup asp̄gūt puluerē mirti: deinde supponūt cerā nouaz
malaxatā z ad ignē calefactā. **C**Dixit Alb. si videris in cu
te putrefactionē: z nō adheret ossi tūc icide q̄d putrefactum
est totum: z p̄ice ip̄m: deinde cura illud z si sanguis ex his
vulnerib^o fluxit nimis succurre ei: sicut dcm̄ est supra. **C**Qz
si vulnus cū cōfusione fuerit siue fuerit cōfusio absq̄ vulne
re tūc dicit Sal. 3. cathage. q̄ farina ord̄ei posita i emplō cū
vinctuositate lane puenit ei mirabilē cū p̄p̄ietate z faria or
dei cū mēastro mōtano. **C**Dixit. A. si vulnus fuerit cū p̄tu
sione. s. sine lesione ossis tūc illud q̄d phibet egritudine. i. sa
nat eā est emplm̄ cū farina ord̄ei. s. sola vel cum vinctuositate
lane vt dicit Sal. z s̄ilia. s. q̄ dicta sunt in cura p̄tusiōis. als
s̄ilia. s. frumēti p̄fectis cū yso po hūida. Et sūt emplm̄ cū sa
lich ord̄ei: z cū calamēto puenit attractiōi in capite eueniē
tis in cute. **C**Si aut p̄tusio magna fuerit vt suspicionem fa
ciat de decursu māez ad locū tūc debet p̄mitti s̄lōmia: z alia
diuertētia: vt dcm̄ est in vulnere magno capitis. **C**Accidit
aliq̄n in p̄tusiōe vt cutis a craneo separet. Emplm̄ ad hoc
vile est vt asp̄gas folia oliuaz vino bono z p̄tunde ea z ca
pitū p̄tuso suppone. facit. n. adherere craneo cutim separatā

ab eo. **C**Dixit Zoar. si vuln^o vel p̄tusio puenit vsc̄q̄ ad pā
niculū exteri^o tegentē os puenit in hoc casu corpus cūari cū
s̄lōmia cephalice. postea habeas lanā vel cottū inunctū oleo
ro. aromatico tepido: z suppones z p̄tinuabis donec ap̄a lo
ci remouebit. Et si dolor fortis extiterit: z nō remouet p̄ hoc
adde oleo p̄dicto medietatē sui de oleo de vitellis ouoz co
gnoscedo q̄ vuln^o isti^o p̄aniculi nō est pax timēdū: eo q̄ ex
radice z ortu ip̄i^o accidūt accidētia grauiā z piculosa: z p̄
hoc follicite attēdēdū est ne ap̄a p̄creet. Et vt secur^o fueris
ab ap̄ate redi ad curā vulnerū: s̄z p̄p̄ siccitate p̄aniculi op̄z vt
decoquant in aq̄ cortices repte sup medullas gladiū vel cau
da eq̄nar z cū eadē decoctiōe fac aquā mellis cū q̄ vuln^o ab
luere debes: z desuppone vng^m de palma z cōtinuabis hoc
medicamē donec sanet. **C**Quidā in p̄tusiōe capitis appo
nūt stuppas madesctas in vino bullito cū sale. z post p̄ces
sum si dolor z tumor p̄manet apponūt emplm̄ sc̄m in p̄edi
cto vino cū ip̄i bulliēti addit puluis baccarū lauri z cimini
z anisi torrefactorū: z cū aliq̄z tulum bullierint addit puluis
mastice z thuris: z de cribaturis furfuris q̄tū sufficit ad
p̄ficiendū pulē: z apponūt eā calām extēsam sup petia tenē
te totū caput z sup petia apponūt stuppas: z sic p̄cedūt do
nec sanet. **C**Et scias q̄ in omni vulnere z in oi p̄tusione ca
pitū siue fuerit cū fractura ossis siue nō: añ oia mouēdi sunt
a loco capilli p̄mo cū forficibus: sc̄dō cū pilo p̄missa ante
abrasionē humectatione capilloz cū oleo rosarum mixto in
hyeme cum aqua calida: in estate cum frigida: aut cūz vino
stipico limphato: in hyeme calido: in estate frigido.

CDe cura fracture cranei per dietam.

Cap. liij.

Era fracture cranei trib^o p̄ficiē istis. s. die
ta potione: z chirurgia. **C**Dietā q̄dem
eius p̄sistit in euitatione aeris frigidi: z phibi
tione ne approximet capiti patientis aliq̄d actu
frigidū maxie cū os fuerit discoopertū z fractu
ra penetrās fuerit. s̄m. n. nocet ossib^o i p̄aniculis z cerebro.
dixit Aui. 5. q̄rti. tract. 3. cap. de fractura cranei. stude ne fri
gus adueniat velamini: qm̄ est malū z timor osum ne p̄uoz
cet ap̄a in eoz: nō solū in h̄mōi dispōne. s. in q̄ fractura ē pe
netrās: z p̄t frigus p̄ eū aduenire velamini: imo in oi dispo
sitione in q̄ craneū est detectū siue sit absq̄ fractura: z fissura
siue sit cū ea penetrāte vel nō penetrāte: op̄z vt vehementer
caueat frigus: z nō solū in t̄pibus frigidis: vey ē in estate
qm̄ in eo est timor magnus. z ēz. calis aer z oē calim actuale
est p̄ferens in oib^o vulnerib^o capitis cū detectiōe ossis. **C**Di
xit ēt 3po. 5. affo. i. affo. illo. calim faciēs sanie zc. q̄ calim cō
fert in fracturis ossiū. magis vō denudatis. z hoc maxime i
capite vulnera h̄ntibus. p̄fortat. n. actu calim cerebrū z vela
mina eius z craneū: z oē m̄ p̄te capitis vulneratā. Ideo q̄ dī
xit Sal. 2. de interiorib^o. z ponit. 15. p̄ti. sic quotiens incidi
mus craneū z euellimus illud in fractura cura accētis in eo
aer esse ōz calis: tunc in tpe cure. vñ euitet q̄ nō in frigidet
p̄aniculus q̄ est sup cerebro qm̄ si in frigidabit sequet illud
dispo mala. z subdit. effusio olei ro. calefacti ōz fieri sup illōz
z p̄p̄ p̄dicta prudētes chirurgici locāt patiētes i camera nō
multū magna vndiq̄ clausis hostijs z fenestris z oi forami
ne ēt p̄uoz vt nō possit illā p̄flare vētus nec ingredi aer frigi
dus z faciūt in ea accēdi ignē magnū vel puū fm̄ dispōne ae
ris: q̄ sit de lignis vltime sicciis aut de p̄uinis accēsis vt sit si
ne fumo: z p̄stituit ip̄z a lōginq̄ vel p̄pinq̄ s̄z nēcitātē. Cap
q̄z egrotant apli^o cū biretis z capellis pileis tegat vt optie
a frigore defendat. Cūq̄ discooperire voluerint faciūt veni
re sup caput eius laterē v̄l tegulā calefactā vt bñ calefiat aer
vt nō egrediat sup ip̄m frigus quā tādū teneri faciūt donec
opōne expleuerit z caput ligauerint z cooperuerint: z p̄
dictā ēt cāz q̄cūq̄ medicamīa q̄ supponūt p̄i^o calefaciūt.
imo ēt calefaciūt z man^o z infra q̄b^o opant z conant opo
nē explere q̄to citius p̄nt. **C**Dicit q̄dam vitent in camera
p̄uone de carbonib^o cerri: qm̄ q̄n accēse tenentur in aere clau

so cū pprietate vel mala effumatione q̄ surgit ab ipsis ledif
cerebrū ita q̄ aliqui iducūt appoplexiam z mortē. **C** Preci/
plūt patiēti vt iracundiā odiū timorē furorē z tristitiā z ge/
stabilium curas a se abiciat. imo pio posse letet z gaudeat.
C Et faciūt eū abstinere a motib⁹ corporis: z maxie capiē
z ptiū supioy tenētes eū silēto cū pua locutione cauētes ab
eo murmur z strepitum. **C** Eiq̄ p̄cipiūt a somno abstinere
diurno nisi multū habuerit hoc patiēs in p̄suetudie: aut nisi
male de nocte quērit: ne dormiat post cibū nisi p̄terierit
t̄ps circa horas duas vt nō repleat caput effumatiōib⁹ cibi:
z locat̄p̄m ad faciedū supra latus p̄tis vulnerate postq̄ vul
nus māifestū fuerit vt valeat pus ad exteriora exire liberi⁹.
C Dixit auctor p̄p̄dij. q̄tū esse infirmū p̄clpe. non ergo d̄z
se frequēter de latere i lar⁹ reuoluere neq̄ se de loco ad locū
p̄cipitare. **C** Dixit. A. subtilia regimē ei⁹. s. in cibo z potu.
Et dixit ad ministrā iterim. s. an̄ discoopertionē vel ei⁹ abla/
tionem z post donec. s. sit securitas de ap̄ate regimē q̄d reti/
neat inflāmationē. s. ne supueniat. i. vt nō arripiat eū feb̄is.
debēt ergo cibi esse p̄e q̄tatis z pauci nutrimentū nō sum/
pti ex difficulter digestibilib⁹ z tarde: neq̄ ex euaporatiuis
z caput replētib⁹: imo cibi z pot⁹ eoꝝ sint facili digestiōis
paucay superfluitatū z repressiūt vapo: is infrigidatiui z ex
stinctiui caliditatis extranee. **C** Dixit Alb. caueat sibi a reple/
tione z vino z cibis grossis: z maxime cūatiuo cū flōmia z
alijs z nō fluxerit ex vulnere sanguis mult⁹ z tali regimine
vīdēdū est donec secur⁹ fueris q̄ sedati sint humores a fluxu
z nō supueniat ap̄a deinceps cibis paulatine augmētari d̄z
in q̄litate z q̄antitate nutrimentali. **C** Debēt ergo i p̄mis die
bus z donec v̄tus tolerauerit vsq̄ ad sedationē vulneris z
flux⁹ vltare carnes oēs z oua foribilia lac z pisces z vinū z
oēs nucleos fructuū: z his filia: z aliq̄ q̄ p̄nt p̄phendi ex oi/
ctis. z sit p̄tētus in cibis factis ex mica panis lota kist ordeī
farre auena olerib⁹ mollib⁹ spinachijs attriplicib⁹ blitijs la/
ctudis z cucurbitis z in sc̄da mēsa sit cōtentus malis cōctis
piris z citonij coctis granatis arācijs: z silib⁹. z si esset si/
pticus fm vētrē posset sumere ouo vel tria p̄una recētia v̄/
fica in p̄ncipio mense q̄ si octo t̄pe p̄tigerit. als. coegerit se
aliquid ad exhibitionē carniū tūc exhibe carnes auicular⁹ bo/
nay aut pullay puay vel pulloy p̄dicū fasianoy alterata et
exhibe eas p̄tritas poti⁹ q̄z solidas: sit in d̄co t̄pe cōtentus
sumere in potu aquā ordeī aquā decoctā cū zuccaro vinum
granatoy vel berberoy iulep ro. vel violatū z silēs potus: z
si coegerit te necitas ad vini exhibitionē: tūc p̄cede vinū al/
bū clarū paucifex: z tñ hñ limphatum cum aqua decocta.
C Alt Raf. 15. p̄ti. dico in his q̄b⁹ cōmotū fuerit cerebrum
ex casu z p̄cussione p̄ferūt cerebra gallinay data in potu. In
memoriali abduis. p̄cussio si accidit i capite z exinde emittit
de cerebro sanguis dādū est ei in potu de ceruicib⁹ gallinay
assis. z ē in cibo toto posse frequēter. als. efficienter. **C** Et
Aui. dixit. opz vt cibē hñs vulnera cū fluxu sanguis: z loq
tur de vulnerib⁹ capitis: l̄z sit pueniēs ē in alijs vulneribus
cū fluxu sanguis cerebellis gallinay assatis q̄zum possibile
est ipsa. n. fm q̄ testificant qdā cōfortant cerebrū z retinent
fluxum sanguinis: l̄z sit in eis snia alia. i. de alijs suuamētis
eoꝝ vel alia. i. alterius viri: z d̄z patiēs abstinere a coitu oi/
norz d̄z p̄curare ventrē eūare a supfluitatibus omni die spō
te: vel cū auxilio cristeris lenitiui vel suppositoꝝ: z si posset
ante oēm cibationē assellare melius foret: z p̄curet ēt v̄uinā
emittere in horis solitis: a vomitu autem oino abstinēat.

C De cura fracture cranei per potionem. Cap. liij.

Arū fra
ctura cra
nei possit
curari abs
q̄amotio
ne ossis.

Ateq̄ cura ista ponat̄ sciēdū est q̄ discor
dia iter artifices huius artis est an
fractura cranei penetrans possit curari absq̄ a/
matione ossis. Gal. nāq̄. xj. de inge. sanī. z Hal.
9. practi. z Alb. i sc̄da p̄te opōnis manualis. Et
Aue. colliget. 7. z Aui. hoc q̄rto cap. de fractura cranei vna
puenire vident q̄ in fractura cranei penetrāte necessariū sit

de osse amouere nisi in ipsa fractura fuerit de eo amotū suffi
ciēter. Et Zoar dixit. si icisio vsq̄ ad p̄fundū cranei penetra
uerit tūc oino opus ei⁹ est chiologo z opone manus. Pro/
bat aut hoc Gal. vbi. s. arguēs sic. p̄supponendo q̄ ad fra/
cturā ex dolore z agitatione defluāt m̄aetac ēt q̄ in ipsa due
humiditates cōgerant: vt supra patuit in vulnerib⁹ oib⁹ q̄
necessariū sit p̄hibere fluētes z resoluerē fluxas z cōgestas:
z q̄ p̄hibitio fluētiū z resolutio aliaꝝ nō possit fieri nisi aut
cū ligatura vel cū medicinis vel p̄amotionē cranei: z tūc ar
guit. illa cura nō pōt fieri p̄ ligaturā neq̄ p̄ medicinas. ergo
opz fiat p̄amotionē ossis. p̄na. 13. a sufficiēti diuisiōe: z a nō
p̄bat. pio q̄ nō pōt fieri per ligaturā ex eo q̄ ligatura p̄ue
niens ad p̄dictā fracturā ossium capitis nō pōt fieri sufficiē
ad curā. nō enim pōt fieri ligatura q̄ sit in p̄ncipio ad p̄hibē
dum defluxū humoy z trāsmittendū ad alia iaz fluxos: qm̄
talis ligatura opz q̄ sit cū maiori strictura p̄tis fracte vt su
pra patuit. cap. de ligatura fracture ossium: qz obstat figu/
ra cranei: p̄p̄ quā nō pōt in eo fieri strictura sufficiēns: z da/
to q̄ posset fieri adhuc non sufficeret ad curā: qz non p̄obli
beret nisi mām fluentē a p̄ibus extrinsecis craneo mām v̄o
fluentē interioribus z ad interiora cranei p̄hibere non va
leret vt notū est: neq̄ etiam iam fluxā ad interiora cranei ad
alia loca trāsmittere valeret: neq̄ etiam ligatura que sit in
processu fracturarū ossiū ad attrahendū nutrimentum p̄o
gnatione pozi sarcoides: aut p̄o cōseruatione plasmatis re
staurati ossis necia est p̄imo qz ossa capitis fracta nō restau
rant nec cōsolidant p̄ poꝝ sarcoides: sicut alia ossa: z si qd
de carne gñanda loco ossis deperditi exigitur illud est parū
valde. plasma ēt cranei seipso cōseruat. Neq̄ ēt pōt p̄dicta
cura fieri p̄ medicinas. p̄ima non per repercutiētes vel trā/
mittētes ad alia: qm̄ dixit Gal. si medicamen hñoi actionis
ingrere voluerimus nullū qd nobis sine ligamēto sufficiat
inuenimus: z ligamentū vt d̄cū est: sufficiēns fieri non va
let. neq̄ pōt fieri per medicinas resolutiuas obstante cranei
densitate: aut ēt timef ne plus attrabant q̄z resoluant. **C** Et
p̄p̄dicta dixit auctor cōpendij. fracture in ossib⁹ capitis cu
ra a cura fracture alioꝝ ossium dissimilis est: qz ipolē ē cra
neum solidari neq̄ vllum ligamētū fieri. s. debite factum qd
non generet ap̄a z tumorē. **C** Et assignās Aui. cās dissimili
dinis curationis dictarū fracturarū. dixit. q̄ vna de causis
est: qz nā super craneo fracto non restituit aros bot fortem
qui h̄z ligare p̄tes eius solutas sicut in alijs restaurat ossib⁹
imo restaurat ip̄m debile z vilē respectu eius qui in alijs ge
nerat ossibus. z cā huius duplex est. vna ex p̄te m̄ae. nāz po
rus d̄z gñari p̄portionalit̄ ossi qd d̄z ligari. mō os cranei nō
est hñs grossitiē z densitatē duram z solidā sic alia ossa z iō
non d̄z h̄fe poꝝ ita durū z grossū. alia cā est sumpta ex p̄te
finis q̄ est q̄ si porus hñs ligare craneūz fuisset dur⁹ z gros
sus vt est q̄ alia ligat ossa nimīū grauasset sup p̄aniculos ce
rebi cū qua aggranatione lesisset eas z p̄hibuisset a motu
ipsoꝝ. Os ēt cranei nō eguit. poro ita duro z fortis vt alia
ossa: qz caput nō h̄z moueri motib⁹ fortib⁹: sicut mouentur
alia mēbra: quos fortes motus vt tolerare possent alia mē/
bra sine lesione eguerūt poro duro z forti. **C** Sc̄da cā oluer
sitatis curationū p̄dictarū. dixit Aue. est qz amotio cranei
sit vt pus effusum ad interiora cranei h̄eat expirationem z
egressionē ad exteriora vt nō retineat ne sequant̄ accidentia
mala: z hec est cā: q̄re non querit in fractura cranei vnitio z
cōiunctio p̄tū solutay sicut in alijs ossib⁹: in quoy vnitate
z restauratiōe nō est timor p̄dictus. **C** Et tertia cā dixit. A.
qz ab alijs ossibus fractis p̄ter ossa capitis cōuertit ligamē/
tū z additionē. s. humorū fluentiū ad ipsa: z ēt in eis p̄tetas
humiditates redit ad alia loca: sed tale ligamentū reddens
additionē p̄dictā nō est possibile facere sup caput p̄p̄tū ei⁹
z iō est neciū accipere os fm q̄titate per quam egrediat̄ vi
rus vt est necessariū. **C** Quarta cā est: vt dixit Aui. qz sic in
alijs ossib⁹ hñtib⁹ medullā cū accidit ex ligatura exprimēte

p̄ia op̄a
z z̄z
alioꝝ an
quoy.

Sc̄da
p̄na.

Cura h̄
z̄re ex
nei v̄l
m̄lis d̄
cure fu
ctus alu
rā ossis.

Sc̄da
p̄na.

Quarta
op̄a cōu
nā cū
p̄ma et
f̄tū ar
p̄uēntia
et.

repellente vi, m̃a transeat ad medullā: tunc est nobis neciūz
discooperire & mūdificare virus vt non corūpat medullā &
corūpat inde os & totū mēbrū. ita & multo magis erit hoc
neciū in craneo cū p̃tineat in se vel sub se membra nobilioz
q̃ medullā. nō ergo dixit Auic. erit excusatio pp̃ dictas cās
de incisione & de detectione loci & p̃hibitione incarnationis
eius vsq̃ quo secur⁹ sis q̃ mūdificatio sit p̃fecte scā. Et subdit
Aui. ē si timor nō sit de cursu vir⁹ ad iteriora ossis qd̃ incidi
mus: adhuc cura d̃z fieri: rō assignat: q̃ hic est mod⁹
curationis tutior. in curatione supra modū suspectū est eli-
gendū. ¶ In oppositū aut̃ p̃dicte snie auctoz sunt due secte:
quaz vtrazq̃ approbat fracturā cranei penetrātē: ēt cute nō
vulnerata posse curari absq̃ incisione cutis & absq̃ ossis amo-
tione: vtrazq̃ differētē: q̃rū vna eaz approbat hāc curā posse
fieri cū medicis simplicib⁹ & p̃positis ab extra capiti appo-
sitionis quaz vtr⁹ tāta est q̃ sufficit attrahere exteri⁹: qd̃ sub
craneo fuit collectū & subtiliare illud donec ēt p̃ dictā rimu-
lā trāseat & exeat & qd̃ de collecto nō fuerit aptū attractioni
virtutis eaz est illud euaporare & resoluerē & p̃sumere & tan-
de fracturā q̃ in cute fuerit p̃solidare: & q̃ talis me-
dicina repiat: notū est. multe enīz sunt medicine simplices &
cōposite attractiue & resolutiue & p̃sude. ¶ Et p̃firmat au-
toritate Serap. cap. d̃ sola scā a cā p̃mitina. q̃ dixit. q̃ si ap-
pareat os fractū: tūc opz vt ingeniet in re ei⁹: ēt vt calefa-
cias oleū rō. & sūdas ipm sup̃ loco eius. duo vō labia fissure
q̃ est in cute vel p̃nículo cōnectes adinuicē & sues cū filo se-
te grosse vel lini: & post futurā admistra puluerē quē posuit:
& post stringe locū p̃strictionē bona & soluat in oib⁹ duobus
dieb⁹: p̃sequereq̃ illud donec resoluat̃ ap̃a & conglutinet̃
p̃cussio. Et sic vides exp̃se q̃ Serap. affirmat fracturaz cra-
nei posse curari & sanari cū medicinis appositis absq̃ amo-
tione ossis. ¶ Et p̃firmat hoc auctē Dio. q̃ dixit. q̃ q̃n fractu-
ra est in osse capitis bethonica: p̃tula sepe supponat̃ loco &
sepe emplm̃ ex eo sc̃m inouet. etenīz mira celeritate p̃gluti-
nat & tāta est eius virt⁹: vt ēt ossa fracta c̃bat. ¶ Et Sal. in
cathagenesio. dixit vng̃m̃ plage capitis & p̃prie quoties rū-
pit̃ aut̃ p̃tūdit̃ os d̃z esse fort⁹ alijs vng̃uētis attractis vt
attrahat ossa fracta pua & humores grossos ad exterius: et
cōpositio eius d̃z fieri de molliētib⁹ & calidis ad modūz vn-
guētū basilicon: in quo cadat oppoponacū aristologia & mo-
dicū euforbij: & sūta. ¶ Et cōfirmant hoc ēt auctoritate. A.
tertij prima. tracta. 3. ca. de plaga & incisione. vbi ait. q̃ p̃in-
cipiū cure p̃sistit in emplis: q̃m cū eis erit rectificatio veloz:
& itē auctē eiusdē q̃rto huius. vbi inq̃t. In fractura vō vbi
nō est nisi fissura. s̃. q̃ nō est cū ea attritio in osse neq̃ separa-
tio dure matris ab eo: neq̃ lesio alia in earū solū est in osse
fissura penetrās: q̃uis sit plurima. s̃. q̃titate discreta vel p̃i-
nua & appareat cū ea illud inter qd̃ & os nō est nisi cortex. i.
qd̃ appareat lesio in p̃nículo corticali. i. tegēte os extrinsec⁹
l. gingia matre multoties sufficit ad curationē strictura la-
bioz vulnerū. s̃. cū futura vel sine ea ligamētū & emplm̃. s̃. at-
tractiū resolutiū. ¶ Et p̃firmat hāc curā esse veracem pp̃
experiētias multas q̃s afferūt fecisse & vidisse nō solū semel:
s̃ frequētē: in q̃m p̃asserunt multo plures sanari p̃ hāc cu-
rā q̃ per curā cū incisione cutis & amotione ossis. ¶ Scōda
vō secta dixit. curari posse fracturā cranei penetrātē sine cu-
lesione p̃nículoz siue nō: imo siue cū lesione cerebri nō at-
tingēte ad vētriculos eius siue fuerit cū vulnere siue cū p̃tu-
sione cutis siue nō: cū medicinis ebibitis de quaz p̃prietate
est mūdificare & abstergere & resoluerē & cōsumere oēm sor-
ditiē siue mām p̃solidationē p̃hibentē & p̃ p̃ns hāc fracturā
cōsolidare p̃dictā. Das aut̃ medicinas dicūt esse reperibiles
& de facto apud eos reptas & experimentatas ab eis frequē-
ter. Et principalis huius secte & p̃imus apud nos inuentor
& opator fuit hugo lucanus: & secutus est eū Theo. cū pluri-
bus alijs famosis chirurgicis. ¶ Sciendū q̃ plures opato-
rū huius artis nostris t̃pibus sequunt̃ curā fracture penē-

trates p̃ chirurgicū inst̃m̃ q̃m putant h̃mōi fracturā nullo
mō curare posse emplis & potionib⁹. & dicūt. q̃ nō l̃z assimi-
lare hāc fracturā fracturis alioz ossium pp̃ cās a Sale. & ab
Aui. superius assignatas. Et asserūt nullū medicorū reme-
dioz sufficientiā p̃stare posse ad excollationē mūdificationē
seu resolutionē virus sub osse collecti p̃ter ablationem c̃ssis
put auctores posuerūt. ¶ Et ad vtentes emplis & medicis
exteriorib⁹ dicūt. medicinas quas eis iponūt tales oportē-
ret ēē violētē calitatis: in quaz approximatōe timor ēē de
maiori attractiōe māez ad locum q̃ sit illud qd̃ de materijs
collectis ibi resolverēt. vñ potius apatiōis q̃ sanationis cā
forēt. ¶ Ad auctē aut̃ Ser. quā allegāt. dicūt. q̃ nō intellexit
illud in os fractura. s̃. cū isti modi fracture approximat̃ empl⁹
s̃z intellexit in fractura in q̃ sufficiēs q̃titas ossis ablata fue-
rit p̃ quā possit expurgatio & resolo fieri. nō aut̃ in ea in qua
nulla portio ossis est amota sicut in capillari: & filib⁹. Qui-
dā at̃ ēt eoz. dicūt. q̃ tot⁹ ille sermo Ser. refert̃ ad solōnes
capitis factā sine fractura cranei penetrātē. ¶ Et ad auctē
Aui. quā allegāt. tertij p̃. q̃ inītiū eūonis p̃sistit in emplis.
dicūt. q̃ ipse intētiōē habuit solū ad curā vulneris in q̃tū
vuln⁹ est cui⁹ p̃ncipalis intētiō curatiua est exiccare & p̃soli-
dare: q̃ q̃ p̃ncipalis est & p̃ia intētiō a medico p̃n⁹ curatiōis
dici p̃t. Verūm ista p̃nt dici intētiō curatiua. a p̃n⁹ vō inten-
tiō curatiua nō p̃t in oib⁹ vulnerib⁹ & fieri & adimpleri: ma-
xime in q̃b⁹ timef de fluxu māe ad locū: aut̃ i q̃b⁹ mā i loco
collecta ē: de q̃b⁹ sūt p̃cipue vulnera capitis cū fractura cra-
nei penetrātē: i q̃b⁹ vt patebit: oīz insistere in p̃n⁹ ad p̃hibitio-
nē flux⁹ māe ad locū & ad mūdificationēz māe collerice: pp̃ cu-
ius mūdificationē. dicūt. necia ē ablatio ossis quā auctores
p̃cepē. ¶ Et ad auctē. A. q̃rti. s̃. dicūt. q̃ intellexit d̃ empl⁹
desiccatiuū & p̃solidatiuū. ¶ Deridēt aut̃ isti & subanāt eos
de scōda secta q̃ asserūt fracturā cranei penetrātē posse potio-
nibus curari: & maxime potioē q̃ vtrūq̃ q̃ est ex vebementer
calis medicinis & ip̃i exhibēt ea in p̃n⁹: vñ sūt cā subtiliatio-
nis humorū & faciliōis & velociōis deflux⁹ humorū ad lo-
cū dolētē & debilitatū ex p̃cussione: & sūt cā subleuationis
vaporū ad caput: & sic sūt cā apatiōis loci & iteri⁹ isfimi. Ne-
gātq̃ auctē hugonis & Theodondi & sequaciū: & exp̃iētias
q̃s ip̃i asserūt se fecisse pp̃ p̃dicta: & p̃ exp̃iētias q̃ q̃nq̃z denū-
ciavit fracturā cranei penetrantē cū empl̃ appōne sanātam
fuisse. ¶ Dicūt qdā. q̃ q̃uis cura cū empl̃ sit possibilis: ip̃a
tū nō est eligēda: q̃ ip̃a ē fallax nisi i casu in q̃ cura p̃ amo-
tione ossis nō posset fieri: aut̃ q̃ nō fuerit p̃doneus opator:
aut̃ q̃ paties oīno: renuerit opationē chirurgicā: aut̃ q̃ fue-
rit multū debilitat⁹ nō valēs illā tolerare. ¶ Et alij dixerūt.
q̃ si in osse fuerit p̃ritio. i. cōminutio i frustra separata tūc cura:
cū empl̃ est oīno renuēda: q̃m si os cōminutū intus rema-
nebit necio putrefiet & corūpet̃ tāq̃ a nāe regimine dereli-
ctū. Et dixerunt. q̃ in fractura stricta siue capillari arta cum:
empl̃ sūt fugiēda est: q̃m nō posset empl̃ q̃tūcūq̃ attra-
ctiū sorditiē defubtus ex attrahere obstātib⁹ fractura fissu-
re & ossis dēfite. Et iō dicūt. in p̃dictis duob⁹ casib⁹ nō de-
cipiant̃ egri vt eligāt curā cū empl̃: q̃ ēt interitus eoz. ¶
¶ Et dixit Sal. als. Sētil. illud qd̃ decipit vulgares & igno-
rātes est qd̃ in magnis p̃cussionib⁹ capitis: in q̃b⁹ fractura
in osse magna sit & multū apta siue fiat cū re incidēte siue cū
re p̃tūdēte p̃cussione casu vel obulatiōe: ita vt manifeste pā-
nicul⁹ videat̃ viderūt p̃appositionē empl̃ liberari patietēz
& ex fractura parua vel capillari osse per incisionem rōnalez
amoto mori. Uñ arguunt hoc patiens p̃appositionē empl̃
liberatus est & patiebat̃ fracturā tā magnā. ille aut̃ q̃ tā par-
uā fracturā patiebat̃ mortuus est per ossis amotionē. ergo
cura per appositionē empl̃ melior est & securior illaz: & illi ex-
stimant q̃ si ille qui mortuus est ex parua fractura fuisset cu-
ratus cū empl̃ q̃ nō fuisset mortuus: sed vixisset ex quo cū
empl̃ liberatus est patiens fracturā magnā: hoc itaq̃ exte-
mantes vulgares glorificant emplastrū & collaudant opera

q̄ emplm
fit melius
amotioe
ossis.

tionē cū eo z vituperant amotionē ossis: z oēs qui se tali cu-
rationi cōmittunt. ¶ Uerū mibi assignauerunt quidam ex
opantibus cū emplō quasdā cās pp quas renuenda est ma-
gis opatio manualis q̄ appositio emplī z eaz prima est do-
lor qui sequit̄ ad incisionem cutis z eius excarnationē z se-
parationē gingie mris ab osse. Et dolor tam magn⁹ est val-
de p̄sternens virtutem z attrahens reuma ad locū: qd virt⁹
debilitata ex prima percussione z ex illo dolore repellere ad
alias ptes nō valet: sed illud suscipit i p̄iudiciū sui. ¶ Scda
est: q̄ in tali incisione fit magna emorofagia ex loco ex quo
fieri nō d̄z que frequēter debilitat virtutē multū: frequēter
ēst cā maioris attractionis ad locū q̄ extractionis ex loco
in p̄iudiciū patiētis. ¶ Tertia cā est agitatio z cōmotio ce-
rebrī q̄ sequit̄ ad incisionē ossis cū per instr̄a raspatoria siue
brustatoria siue abraforia remouet̄ q̄ cerebri cōmotio est cā
debilitationis eius z fluxus m̄ax ad locū. Et vt dicunt nō
pōt caput patiētis tā bñ firmare sup aliqua re solida nec sic
ab astāte teneri q̄ effugere possint illā cōmotionē. ¶ Quar-
ta cā est vt inductio suspicionis z timoris magni periculī z
mortis sup patientē cū audiuerit z intellexerit amotionem
ossis fore necessariā: vñ nō p̄fortabit̄ mēte sic p̄i⁹ hortabat̄
z sperabat de salute: z qñq̄ ex illa diffidit de salute sua: z est
hoc in oī egritudine malū. ¶ Quinta cā est ignorātia chy-
rurgicorū ignorātiū z opantiū in his casibus quā cōfirmat
aucte Zoar: q̄ dixit. q̄ in hoc nostro tpe pauci inueniunt̄ qui
facere hoc sciant z spālī q̄ sciant hanc artē experientia: z rōne
q̄ impossibile est tale opus solū v̄bis exercere. Et tibi erit dif-
ficile inuenire hoīem p̄fectū in hac arte q̄ sit ex illis q̄ habēt
intellectū z p̄suetudinē in ea z qui ex nā sui z cōplone habi-
lis sit huic artī z in ea expertus fuerit lōgo tpe: qm̄ nō d̄z re-
cipi aliquid ad hoc exercēdū nisi longo tpe fuerit discipulus
cū magistro optimo z p̄fecto: z ipse ēst p̄femet fuerit lōgo tpe
practicatus: z tales sunt in exercitatu in hac arte z exercitio
recte cognitionis: z maxime in rebus arduis q̄ eueniunt in
fracturis cranei. Appet q̄ multi in eorū manibus moriunt̄
qui si haberent rōnabile experientia in ossis amotione cura-
rent z sanarent eos. Subdit. n. Zoar. nō vidimus neq̄ audi-
uim⁹ aliquē chirolōgū hoc nostro tpe qui sit p̄fectus in hac
arte: q̄ si quis esset p̄fectus nemo ex fractura cranei solum
moreret̄. z si ex gr̄a dei esse cognoscit̄ illi cui p̄fectus in tali
necessitate vel sibi medicus adueniēs q̄ ipm̄ liberet. Et sibi ex
fina diuina d̄r esse qm̄ alicui imperitus aduenierit z inde mo-
riatur. ¶ Dixit Laf. ancus noui lōgo experimēto q̄ multo
p̄les curant p̄ medicinas q̄ p̄ amotionē ossis: z ego nō vtor
instr̄is ad amouēdū os nisi in duob⁹ casib⁹. vnus est qm̄ cra-
neū fractū fuerit q̄ ps fracta subintravit ptem sanā. scds est
ossis aliqd frustū a craneo sepatū pūgat durā matrem: z hoc
iōnē dura mater cōpressa in casu primo z pūcta in casu scdo
dolore patiat̄ q̄ sit cā attractionis humorū z apationis ei⁹.
¶ Et dixit. si mibi obijciat̄ quō pōt finē ossis amotione san-
guis z sanies excicari abstergi z exsuccari q̄ primulā descen-
dit z supra durā matrē cecidit. Rñd̄o q̄ p̄ eandē viā: imo z
melius pōt pillā viā exalare: z maxime dū sanguis z sanies
illa non sit in dura matre collecta: sicut in apatē orta z inctū-
neatas: q̄ melius actiōi nāe z medicīne obedit̄: quō nōcū
ēst frequēter mā frenesi⁹ z litargie p̄empla exterius apposi-
ta resoluat̄ vbi nō est cranei fissura nec vuln⁹ in cute. ¶ At
tñ nō obstantibus p̄dictis v̄bis eoz dixit Senil. q̄ lz p̄tingat
qd̄ rax est pua fractura p̄ amotionē ossis: mox p̄tingit illud
pp ossis ablationē: lz q̄ p̄cussio: quāuis fecerit pua fracturā
fuit cū praua z ināloz accitū inducta v̄l in corpore male
disposito: ita q̄ si cū emplō v̄l aliter quocūq̄ tales sic p̄cussi
curarent̄ adhuc morerent̄. ¶ Quidā aut̄ alij moti exp̄ctia
qua viderūt iā multos p̄empli appōnē liberari. dicūt. pōt
esse curā fracture cranei penetrantia fieri p̄empli appōnē.
¶ Uez nō in oī oibus corporibus lz in eis solū: in q̄bus inue-
niant̄ he p̄ditiones. si q̄ corp⁹ patiētis nō sit plectoricus. neq̄

Alia opi
nio.

cakokimū: lz sit bonorū z tēparorū humorū ex bono regimi-
ne qd̄ p̄cessit z nō sit p̄suetū pati egritudines capitis q̄ acci-
dunt pp influxū humorū ad ipm̄: z q̄ fractura ossis sit mani-
festa z apta. Et q̄to aptior fuerit z plus erit abiectū de osse
vsq̄ ad notabile q̄titatē tāto ista p̄ditio est melior: z q̄ fra-
ctura sit apte nō solū in ossib⁹ ēt in cute: ita q̄ sit p̄decenter
amplo orificio cutis supposita fracture: z q̄ sit fractura sine
ossis p̄ritiōe z cōminutione: z q̄ in dcō corpe satis a p̄n⁹ fra-
cture fuerint p̄missē eūones z diuersiōes sufficītes z sit pa-
tiēs adhuc cū bona fortitudine vtutis: z maxie expulsue ce-
rebrī z p̄aniculorū ei⁹. Statibus enim p̄ditionibus p̄dictis
pōt ē curationē fracture penetrantis fieri z p̄fici: z in corpe
hñte p̄ditiones p̄dictas nō t̄ntet̄ de fluxu humorū ad locū: z
nō timet̄ de retētiōe virus sub craneo: qm̄ lz in eo vir⁹ viā
vñ trāspiret̄ z ex ea z p̄ quas attrahat̄ ab emplō attractiuo
coopante ēt in hac vtute expulsua forti z mūdificabit̄ loc⁹
p̄fecte z p̄solidabit̄ fracturā z liberabit̄ egrotās. illud. n. qd̄
mouit auctores supradictos ad amotionē ossis fuit vt⁹ sub
eo collecti expurgatio ne retētū p̄aniculos corūperet z cere-
brū. Vñ Aue. colliget. 7. alt. aut si fractura sit in osse cranei
vt penetret vsq̄ ad telāz necesse est vt circa fracturā os amo-
ueatur vt mūdificari possit a sanie tela: ne tela corrupat̄
z si sic non fieret sanari non posset. ¶ Multi alij dicētes sūt
curationē cū emplis esse magis eligendam q̄ per ossis amo-
tionē pp rōnes superi⁹ assignatas pp qd̄ arguunt̄ maius pi-
culū iminere in cura p̄ ossis amotionē q̄ p̄ emplī appositioē:
z de duobus piculis minus piculū eligendū est. ¶ Excipiūt
tñ ab hoc tres casus: quorū vnus est in fractura cranei sine
vulnere in cute in quo casu dicūt aī emplī appositiones esse
cutē sufficienter scindendā. ¶ Scds casus est. in ossis cōmi-
nutione in qua p̄tingat frustū ab osse totaliter separi siue ab
intra siue ab extra vnūz vel plura: qm̄ expedit̄ ingeniare ad
illius frusti amotionē quā emplm̄ facere non possit̄ salte⁹ si
magnum fuerit etiā si in coniunctione ossis cōtingat ad intra
frustū posse fieri non ab eo separatū qd̄ p̄aniculus. pūgat̄:
z vulneret̄ z q̄ amouendū est oīno: q̄ amoueri non pōt nisi
per amotionē ossis. ¶ Tertius casus est qm̄ simul cum fra-
ctura etiā esset in pte illa plicatura q̄ granaret̄ z cōprimeret
p̄aniculum: qm̄ opz talē ptem plicatam amoueri sicut etiā
hoc necesse in plicatura cranei siue fractura: si cōp̄sserit p̄-
niculū: vt sūt os amoueas: stantur tñ q̄ nostris t̄pib⁹ oēs
illi qui curant fracturā cranei cū emplō sunt v̄dote imperi-
ti ignorātes quō z qm̄ z quo emplō vti debeant: quapp ma-
gnū piculum est ponere se in manibus eoz. Sed si reperitur
vñ p̄bus z in arte bñ instructus qui sciret debite z rōnabi-
liter vti emplō ipse etiā magis eligendus q̄ manualis opa-
tor. ¶ De opōne aut̄ scde secte vtētis potionib⁹ nō vltra p̄le-
quor: q̄ nostris t̄pib⁹ p̄paz est in vsu: attñ retulit̄ mibi chi-
rurgicus qdam fidedignus q̄ vsus fuit aliqñ potionib⁹ illo-
rum z inuenit in eis effectū veracē pp quā eam z sumā inue-
torū hāz potionū in hoc cas⁹ p̄sequar̄ z tāgā oēs modū cura-
tionis p̄ instr̄m̄ potionis. ¶ Aui. recitans tibi verba q̄ sunt
scripta a Sa. scdo miemir. dixit. tertij. prima. sup. si sine pla-
ga fuerit percussio. cura est due res. z si est cum plaga ē tres
res. si prime due z tertia que est ad plagā. De primis aut̄ oua-
bus. dixit. opz vt tua intentio sit vt dolores sedes q̄rum po-
tes. z hec est prima intentio. scda est vt elonges mām q̄tuz
potes a loco lesio omnimodo. s̄ euacuatione z diuersione ad
oppositum. z he ambe intentiones exiguntur vt prohibeat̄
apostema maxime a cerebro. z p̄aniculis eius. sedatur. n. do-
lor vt trahat̄ mām ad locū z euacuat̄ z diuertitur materia vt
fluat ad ipsuz vñ in quacūq̄ p̄cussioē. in qua dolor est fortis
est cā attractiōis humorū maxime in corpe repleto: in q̄ hu-
mores parati sunt fluere ad locū p̄cussionis: z doloris p̄dē
due intentiones iplende sunt. in oibus aut̄ alijs corporibus
in quibus nō sunt humores mali: neq̄ superflui: neq̄ ad p̄-
cussionē sequit̄ dolor fortis attrahēs ipletio eaz. nō ē necel-

Alia op
nio.

Inten-
tio nes-
saria
ra vult
ria. cū
cura co
ne p̄p̄o

q̄ nō apauerit. Lūi? exēplū. dixit ipse. q̄ q̄n āpa est magnū
 velocis additiōis. sup. vel q̄n flux? est magn? z cito additur
 tūc scias q̄ calitas est fortis z m̄ā ē multa. sup. z vie ē sunt
 apte dilatate z ptes p̄cūsi debilitate z relaxate ergo addēs i
 olo frido z minues ex calo. z eē. z signat ēt sup. p̄gruitatez
 ip̄oz ex op̄lone infirmi z etate ei? q̄n p̄lō infirmi ē calida
 minues ex calido. Et s̄līr si etas patētis est etas iuuetuū m̄i/
 nues ex calido: z s̄līr erit opandū existētib? alijs p̄tib? p̄side
 rādis in tpe āni regiōe zc. calidis: z ecōuerso. existētib? p̄di/
 ctis frigidis zc. **De appropinatioe hōp̄ medicaminū p̄iū**
ctim. dixit. A. ponūf empla capiti q̄z p̄mixtiōes sūt ex eis i
 q̄b? ē stipticitas subtili. i. sūdata i s̄ba subtili vt cū subtilitate
 penetret z resolō pauca. s. debilis: q̄ nō debēt sumi resoluti/
 ua fortia. z exēplificās dixit. sic s̄t rose mellilotū calam? aro/
 matic? z camōilla z bol? ar. z alumē iamenī cū vīo odorifero.
 Et dixit. **A.** recte fac q̄ vti? medicis dictis. s. siue sigillatiz
 siue p̄iūctiz actu tepidis vel remisse calis. nā hic ē rect? mo/
 dus administratiōis eo p̄teo q̄ tūc magis p̄fūdant magis ēt
 sedāt dolorē q̄ seq̄r ad p̄cūsiōnē: vep̄ tū dixit ipse. dolor z ti/
 mor ap̄aj q̄nq̄ fac neciū vt parūp̄ ifrident? : vt q̄n dolor ēēt
 magn? z calatas i loco itēsa. **Et scias q̄ i toto p̄cūsu cu**
re tu debes p̄cedē cū medicis ebibij alteratib? z digerētib?
sz discrasia z hūiōzē peccatē: z cū phibētib? vaporez ascēdēt
 z ascēdētes reprimētib? : z cū zuccaro ro. veteri cū coriādro
 p̄parato p̄dito cū granat? citonijaz z s̄lib? : q̄ si p̄dictā cu/
 rā nō euaseris euentū ap̄aj p̄aniculū dūf m̄ris tūc p̄sidera māz
 ei? z cura ip̄z cura curabili. **In medicis tñ ab ex appropi**
mādis p̄sidera. dixit Sera. z si nō fuerit velamē. s. dura mas
 detecta z algēgemati. i. gigla m̄r fuerit sana z nō fuerit i cu/
 te āpa ad oleū ro. q̄ inungēd? est loc? addem? pap̄ aceti. **Si**
aut fuerit āpa vel in cute vel in gigla aut velamē detectū re
cedem? ab aceto: z tūc excusat olz rosaz solū tepidū aut olz
sifaminū. **Silr dixit Halys.** s. piac. si cerebrū opimēto ex
 casu vel p̄cūsiōe āpa inatū fuerit opz capiti olz ifillare ro.
 tepidū z vini acetū. q̄ si os p̄fractū ē z opimēto cerebrū disco
 optū: z comittat hic dolor granis oleo ro. acetū nō imisceas
 eo q̄ acetū vehemēter ipedit p̄aniculū: sz oleū ro. purz ifilla
 tepidū aut camomillinū. s. ro. mixtū: z p̄pe i. p̄cessu. Et sub/
 dit Hal. sciēdū ē tibi oleo ro. acetū imiscere cerebrū z opimē/
 ti ei? āpatib? q̄ oleū ro. ad cranei penetret interiora z pacetuz
 igrediat ip̄si subtilitate z nō q̄ acetū āpati p̄sticū neq̄ m̄i
 tiget neq̄ dissoluat neq̄ in calidis neq̄ i fridis āpatib? ace/
 tū ēt si cū sua s̄ba puenit ad p̄aniculos cerebrū aut ledit eos
 mordicatiōe sua: vñ Serap. voluit maxie cū isti p̄aniculi sint
 multi sensus. **Et. A.** dixit. si loc? sine vulnere existēs. s. extrin/
 secus icipit āpati tūc necesse est administrare fortib? stipticis
 z fortib? ifrigidatiuis sicut sūt cortex granati z lētes z ro.
 z balaustie z hmōi embrocādo caput cū aqs. s. decoctionis
 dictaz rep̄ z faciēdo empla ex fece ip̄az. Deinde. s. adueniē/
 tis āpatis augmēto fiat p̄mutatio ad illud in quo cū hoc. s.
 q̄ sit stipticū ifrigidatiū sit subtiliatio. sic ē cyp̄ssus mirica
 citoniū z olibanū. sup. z p̄cedēte āpate misceas cū eis reso/
 lutua magis. **Et cū fuerit in declinatiōe dixit Raf.** i. p̄ti. sup.
 ponant olea mollificātia: z si āpa fuerit dūz decoquant cū
 eis mētastrū absinthiū: z filia. z sūmarie curād? est curatiōe
 āpatū. **Ampli? de medicis q̄b? vtendū cū manualis opō**
q̄rīf dices in sequenti cap. vbi de dicta opatione tractatur:
Nūc aut deneniēdū est ad curā q̄ fractura penetrās cra
nei cū medicina absq̄ opatiōe manuali curas. **Dicūt opa**
tores huius cure. an oia caput totū abradēdū esse. s. p̄i? cūz
 forficib? abradendo capillos: deinde mollificādo residuum
 eoꝝ cū aq̄ z aceto mixtis frigidis in estate z calidis in hye/
 me: z cū mollificati fuerint rasorio radant? : caueat tñ ne qd
 aque z aceti illius officii vulneris subintret: deinde calefiat
 caput tēperate z fricet cum p̄ano leuiter vt aperiant? porz
 excludat q̄ acq̄lita fuerit in abratione frigiditas: deinde ex/
 tendat emplm siue vnguentū sup petia rotūda ad q̄ritatem

De cura
 cūz caput
 vulnus
 āpati.

De cura
 fracture
 cranei. b̄
 q̄ manuali
 li opone.

capitis magna z fiant in petia post extensionē emplī sup eo
 incisiones plures vt transpiret mā in vapore vt emplī puer
 sa pillas z sic capiti toti supponat? z sup petiam hanc appo/
 nunt aliquē p̄anū leuē moderate calefactū z sup illa appo/
 nunt capellinū h̄ntē caliditate p̄m egri p̄suetudinē vel parūz
 plus. ligat aut ligatura nō stricta. z dicūt. sufficere si semeli
 die mutet? z nō innouetur. **Præcipiūt q̄ ex eis sunt sapien**
tes hoc nō apponi nisi p̄missa euatiōe z diuersiōe: z nō
aliter vt multi faciūt solidi q̄ nō solū in hoc errant: sed etiaz
maxime in dietādo exhibēt. n. a p̄ncipio carnes z vinum: z
alia cibaria multi nutrimētū: que tñ cibaria veterā sapientes
ex eis: z p̄cipiūt oīetā tenuē put in p̄cedēto cap? dietum est.
Et dicūt q̄ ex eis sūt sapiētes modū curatiōis p̄ emplm:
maxime valere in fracturis q̄ accidūt p̄missuris cranei aut
p̄pe eas z p̄fertiz in fracturis in q̄bus de osse bona q̄ritas
amota est: z eis q̄ sūt cū plaga in cute: q̄z p̄dictis fracturis
meli? p̄t p̄emplm attrahi z resolū oē pus sub craneo p̄tēti
z p̄p hac cāz si cūis exteri? plagā hūerit nō iponūt in ea lici
nū siue stuellū: z tñ manifesta fractura in osse fuerit iponūt
sup eā modicū bōbaci carninātū ad defensionē aeris exte
rioris. Et mod? opōniōis isti? emplī multiplex reperit: q̄z
vnus est Cōciliatoriū: z sic fit. R. gūmī elemī. 3. ij. rasine p̄
nee. 3. iij. cere. 3. v. olei ro. 3. iij. s. armoniaci. 3. ij. terbetū. 3.
ij. z succi betonice. 3. v. z fiat ex eis vngm. Aliud eiusdēz
p̄dicto s̄ile. R. gūmī elemī. 3. iij. oppo. 3. ij. bdellij. 3. z rasine
p̄int. 3. i. cere q̄tū sufficit: z dixit. q̄ hoc vngm est laudatum
nō solū in fractura apta: sz et in capillari: z valer in p̄n? restit
eta omozosagia q̄n adhuc v̄t est fortis potēs expellere sup
fluitates p̄vias artas. R. Aliud emplm siue vngm q̄b dicit
esse mirabile ad fracturā cranei q̄z cūq̄. R. cere terbeni. añ.
3. ij. 3. liquefac ad ignē z liquefac m̄itē acetoz tūc. R.
cetūree maioris z p̄ue p̄q qdā ponūs m̄ris siluā. añ. 3. ij. 5.
z sint recetes z pone eas in vino albo ad calefaciendū ad
ignē: z tūc bñ cōmisteas eas adinuicē: z accipe stamiē z cola
z postea pone eas in aceto z s̄līr faciās deinde cola z exbe
succū ex eis bñ exp̄lme dō: deinde p̄dictā cerā z terbetināz
iterum liquefac z cola in lacte mulieris vel vacce: z tunc liq̄
fac itēz z incorporea cum succo p̄dicto z pone ad ignē z sup
imitte olei benedicti. 3. iij. z cōfice vngm z vtere. Dixit cōpo
sitor ei? si vis efficacā ei? experiri p̄fora cap̄ edi vel galline
z suppone de hoc vnguento q̄m liberabis. Unguentum
aliud laudatuz ad fracturā cranei z vulnera capitis. R. ter
benine. 3. iij. cere albe. 3. ij. aceti optimi z olei ro. añ. 3. i. 5. la
ctis mulieris vel asine. 3. ij. 5. succi betonice. 3. v. liquefiat ce
ra cum oleo: z postea addant terbenina lac z acetū z bul
liant aliquātulū: z postea addatur succus z bulliā: z simili
ter bene agitādo: deinde remoueatuz ab igne z cum spatula
tādū ducat donec ifrigides: z vsui referuet. Dixit Auic.
ibi emplaref locus ex eo q̄b locū cōfortet sicut sunt emplar
quoz aque sunt sicut aqua mirti z salicis: z quoz olea sūt
sicut oleū mirtinū z lininū z ro. z eoꝝ p̄mixtiōes sunt in q̄
bus est stipticitas subtilis z resolutio pauca sicut rosa melli
lotū z calamus aromaticus z camomilla z bolus armenus
z alumē iamenī cū vino odorifero. Dixerūt qdā. ex expe
rimētatoribz p̄udentib? q̄ si aliqd addat ad emplm positū
ab Aui. tertij p̄ria. cap. de soda ex p̄cūsiōe de bethonica ad
pōdus oīum z cū cera z oleo ro. fiat vngm vel cum cera sola
fiat emplm bñ malaxatū aut fiat emplm cūz farina ordeī q̄
ip̄sum sanat omnē p̄tusiōnē capitis etiā cū fractura cranei
dūmodo fractura nō perueniat ad durā matres. Emplm
aliud quozūdā experimentatoꝝ dicentiū ip̄m surgere z con
sumere qd necessariū est frangere z extrahere ossa corrupta
z forniculos z tela z spinas z alia infixa: mollificatiuis tamē
p̄missis. Et dicūt. q̄ facit ad sigillatiōnē vlcēz z toriōnes
mēbrioz. Et dicūt ip̄m esse mirabile in fractura cranei cum
cōbatione cutis: ita tñ q̄ si in loco p̄tuso nō fuerit apertio z
solutio manifesta q̄raf locus maioris p̄tusiōis: z in loco fiat
cum

cum nouacula: incisio profunda ut ipsa possit euaporari et egredi quod per emplum attractum fuerit licet sit. *R.* bacca lauri et baurach rub. salis armoniaci aristo. ro. radicū cucu. asinini glintinis albotim xilobak. añ. aur. x. lactis arboris mori. aur. xx. cere. aur. xxx. ad ipsas capite. aur. xv. secis olei de lilio q̄tū sufficit ad cōglutinādum medicinas terantur medicine sicce et cribellentur et fricentur manib⁹ cum dicta fece olei de lilio. Aut x̄o dissoluantur et cū dissoluta fuerint oīa sūt bñ misceantur et reseruet ad vsu. Et sūt q̄ addūt p̄dictis ossis brachij et cruris bois mortui. aur. x. et scabiose. aur. vij. et prefertur in fractura cranei. Modus autē vtēdi eo est. vt dixerunt. ponat inter duas petias et applicet toti capiti p̄us eo abiaso. Aliud emplū qd vocat emplū bouini quo cōter vtunt opatores nostri sic fit. *R.* mīris siluerēcētis vel passe. vel ē sicce ad libitum et decoque in optimo vino albo donec minuat terda p̄s ipsius: deinde colet et tūc habeas terbentine et cere citrine. añ. 3. iij. olei rosati. 3. ij. liquefiant et colentur sup̄ dictū vinū: deinde tādū cū ipso vino ducant cū spatula donec infrigidatū fuerit: et tūc collige et vtēre. Emplū aliud optimum et fuit appostatū de cipro sic fit. *R.* succi p̄mi floris et succi betonice succi facanunde. als. sanamūde. i. gariofilate. et fm q̄s dā leporis pes et galosel. i. succi matris silue succi p̄m̄i nel. le. añ. 3. ij. terbentine. 3. iij. bdellij. 3. 5. cere citrine. 3. j. vini albi optimi. 3. j. lactis vaccini. 3. iij. oīa p̄dicta bulliant lento igne vsqz ad cōsumptionē succorū et colentur: et tūc supponat puluis aristo. ro. betonice. añ. 3. iij. et incorporentur agitando donec frigescat. Quidā dixerūt. rem mirabile expertā apud eos qm̄ attingit craneū p̄cussus ad interi⁹ cōp̄m̄i et plicari et siphacia cerebri ledi: vñ patiens loquelā amittit tūc violas contere et cū vino patienti dā bibere: deinde cōsidera: et si de xtra pars cranei fuerit q̄ lesa est violas cōtritas liga sub plāta pedis sinistri: et si p̄s sinistra lesa fuerit pone eas sub plāta dextra. statim. n. miraculose os resiliet et loquela redibit.

Curantē qdā fracturā cranei bñ penetrantē sine p̄niculo rū et cerebri lesione os nō amouēdo: sed in fissurā oleū rosarū infundēdo: et postea supponūt p̄anos infusos in melle rosato colato et oleo ro. mixtis ad mūdificādū: et desuper ponūt p̄anū cū oleo ro. incorporato cū vitello oui: et cū pus face: reinceperit loco vitelli et olei ro. ponūt mundificatiū factū ex farina ordeī cū melle ro. colato. et sic p̄cedūt donec vidēt ligamētū ossa cōiungēs: et tūc ponūt mundificatiū sup̄ fila sicca. deinde p̄cedūt cū puluere capitali et vngueto attractivo vsqz ad cōsolidationē. Et si eis obijciat qd nō d̄z oleum vel aliqd vinctuosus p̄mitti intrare ad interi⁹ cranei. r̄idēt p̄ autē. Aui. q̄ dixit. recte agere q̄ oleis vtunt tepidis. 2. q̄ tale oleū d̄z esse ex oleo onfacino: q̄ tale nō est vinctuosum: sed exiccatiū de se: et vtute rosarū et bz aromaticitatē p̄ quas cerebri et spūs eius p̄fortat dolorē sedat sanguinēqz p̄gelatū suo mō sube subtiliat: et ad expulsionē penetrat. als. p̄parat p̄ cranei fissurā. Qui vō ponūt curam fracture cranei per potionē. dicūt. eā nō solū valere in fractura cranei penetrante: sed et in oib⁹ vulnerib⁹ cassalib⁹ ab vmbilico superi⁹ eue niētib⁹. asserūt. n. ea de se oib⁹ dictis vulnerib⁹ puenire ad salutem: q̄uis per accēs sit q̄ aliquā nō implet intētiō eius. q̄re monet sequētes hāc curā q̄ attente cōsiderent tēpus anni et tēpus vulneris qd p̄cessit et dispōnē curatiōis habite et facte circa ipsū vuln⁹ per ipm̄ tps. etenim si occurrit tibi vulnus recēs cū sanguine suo secure recipias cure ipsius onus: qm̄ p̄o certo sanabit. Si vō nō occurrat tūc: sed postea ad tēpus: tūc dicūt q̄ si tēpus fuerit frigidus et vulnus steterit clausus nō tentatū digitis vel alijs instris neqz repletū stuellis: tūc vsqz ad q̄tuor dies pōt accipi cura eius. Si vō vuln⁹ steterit apertū tētatū et stuellatū nō d̄z vltra vnū diēz accipi cura eius. Si x̄o tēpus fuerit calidus et vuln⁹ clausus nō tentatū: neqz stuellatū tūc vltra duos dies nō sumat onus cure ei⁹. Et dicūt. q̄ quēcūqz vulnera trāserint terminos dictos nō debēt subiici huic cure. Quēcūqz vō nō trāserint quāto

recentiora et min⁹ alterata fuerint tanto magis et citius per ipsas curant. Quidā tñ fidedignus dixit mihi se sanasse vulnus cassale fistulosus cū hac cura: et q̄ quēcūqz tpe poterit fieri cura ista etiā quēcūqz mō vuln⁹ fuerit per te detentatū. Si vulnus itaqz recens ad te puerit curandū nō debes digito vel instrō tentare: neqz aliquo mō egrū inquietare: et maxime cū re q̄ ad interi⁹ cranei vel pectoris penetret: debet tñ remouere vel auferre q̄cūqz inter labia vulneris fuerint p̄ter nām: et quēcūqz frustula ossa ibi fuerint sepata et fluentia que leuiter et sine dolore extrahi p̄nt: et statim qm̄ in extractione dictorū frustulorū ossis nō debes diu laborare: deinde debes labia vulneris optime cōiungere vel saltēz appropinquare quanto magis poteris et debes suere q̄ sutura egent et sui possent: et postea debes ab extra vuln⁹ tepido vino lauare. Si vō occurrit tibi vuln⁹ nō recēs neqz sanguino lentū: sūt debēs qd cūqz extraneū. inter vulneris labia exiēs abijcere et labia: deinde appropinquare vnire suere similr. et postea lauare et si necessariū fuerit vuln⁹ a sorde mūdare nō fiat illud cū vino neqz cū alio liq̄do qd possit ad interi⁹ descendere: s̄ cū coto vel p̄ano lineo subtili et mundo: et post h̄ curādū est vuln⁹: sicut cetera vulnera carnosorū. ab intra vō exhibēda est ei potio ifrascripta cui dñs bñdixit mō quo d̄. *C.* Potio autē ipsa sic cōficet. *R.* cinamomi opti. 3. j. gulari albi solidi. 3. ij. granorū paradisi galange cardamoni maioris piperis long. añ. 3. j. gariofilorū electorū. nūero. xij. terantur et cribellentur: et ex alia pte. *R.* mellis optimi lib. j. vini optimi sububei et subtilis: nō nimis potētis. lib. 5. in cuius vini pauca pte bulliat totū mel. donec dispumet: et deponat tūc ab igne et tepesiat ne pulueres sup̄mittēdi cōburant. et cū eo incorporetur sere totus puluis: et tūc addat vinum qd remāserit et cōmisceant. ei tūc tenta ad gustū. Et si est nimis forte addat de vino donec sit delectabile ad bibendū et boni saporis si fuerit nimis debile addat de puluere donec sufficiat: et tūc coistillet p̄ colatorium pluries sic distillat lixiuū siue nectar et cuilibet vulneri debent dari nouē ciati parui s̄mi: quorū cuilibet ciato debēt admisceri trib⁹ vicib⁹ q̄tum tribus digitis capi pōt de puluere qui sic fit. *R.* foliorū p̄m̄ pinelle sanamūde valeriane radicū gentiane. añ. par. eq̄les et piloselle q̄tū de p̄dictis oibus aut duob⁹ et quelibz dictay cōmixtiōnū triū de dictis. 9. vicib⁹ pulueris p̄dicti sup̄ que libet ciatū pigmenti p̄dicti fiat spargēdo in modū crucis. et dicēdo in qlibet vice. In noie p̄is et filij et spūs sancti amē. Dextera dñi fecit virtutē dextra dñi exaltauit me: dextera dñi fecit virtutē nō moriar: sed vinū in eternū et narrabo opera dñi. Castigās castigauit me dñs. et ista cōuratione sic p̄fecta fiat deuota oratio ad deū: vt per eū vulnerat⁹ curet. Qui dā aut puluerē imittēdo sic in vinū. *R.* radicū peonie valeriane gariofilate et gētiāne foliorū p̄m̄ pinelle. añ. ptes eq̄les p̄ter q̄ de gētiāne in qua ponunt ptes due aut q̄tū de oibus et sint herbe et radices sicce. Modus autē exhibēdi est talis: qm̄ parato vulnere. vt dictū est infirm⁹ d̄z vsqz in crastinū abstinere: et sic in mane añqz potū sumat postqz inceperit comedere p̄m̄ de dictis vini siue pigmenti cū puluere mixti sumat. et 2. dabis in meridie. 3. in cena: et sic per tres dies dabis qualz die tres ciatos mō p̄dicto. exhibito aut potū hoc p̄ma vice si nō euomit sperādū est d̄ salute ei⁹. Si vō euomerit soluat vuln⁹ et diligēter cōsideret et ptes ei adiacētes si aliqd nō ui appuerit. et fm illd̄ p̄cede. Et dicūt ex istis qdā. q̄ si reijcit ipm̄ ter tūc desperet de salute ei⁹ p̄ hoc auxiliū: et tūc ad aliū auxiliū est recurrēdū. Si aut reijciat ipsū semel aut bis nō est de eo desperādū s̄ p̄sequēdū. Et dicūt. q̄ nulli d̄z dari p̄ d̄e vulnerationis: s̄ sc̄da: aut amplius cū infirmus comedere aut bibere voluerit. Inueni aut cōponētes potionē sic. *R.* aque vitis vel vite lib. j. et pone in ea. 3. j. rois marini. et 3. 5. saluie minutim incisēz succari. 3. j. et dant ex ea in potu de mane duo vel tria coclearia. Et dicūt cōsimilr. si patiens eaz retinet et nō euomit liberabit. si at euomerit morietur: et p̄

Potio ad vulnē ra cū p̄u ratione.

Alia potio.

Tico. sermo. vij.

SSS

Cura fra-
cture cra-
nei cū cō-
tusione f3
theodor.

Alia po-
tio.

ei que laudat hanc potionem in vulnere cassali membrorum spūaliū.
Theodorus autem dixit. in fractura cranei cū cōtusione et sine
vulnere cutis fiat abrasio capitis et fiat tres plactelle de stup-
pa talis ordinate quod prima sit minor et teneat totā cōtusione et
secunda sit maior prima circūcirca per duos digitos. et tertia sit maior
secunda bene cōprehēdēs alias: et iste tres plactelle in vino calido
ponant in quo salis modicum sit admixtum: et cōprimant equa-
liter et extendant. deinde minor plactella inuoluat in melle
calesfacto tū de vna parte in quo melle sit mixtum de sale bene
trito in bona q̄ritate et cala super cōtusione ponat secunda et ter-
tia super ambas et super oēs ponat stuppa sicca quod ceteras su-
perat et cū linculo liget quo stuppe et plactelle non valeant re-
moueri et sic vsq̄ ad 5^m vel 7^m diem. deinde soluant nisi ibi
fuerit magnus dolor. Et quā dissolutū fuerit iterū religet eodē
modo eundē modū seruando per oīa qui in prima fuit ligatione
seruatus: et sic etiā dimittat ad diē 5^m vel 7^m: et iterū soluat:
et iterū eodē modo religet quousq̄ cutis cū craneo fuerit p̄u-
eta et plenissime subtiliata ad maiore tū cautela et sanitate ci-
tus cū pigmēto et c. **A**lij. aut cōponūt potionē quā dicūt
esse mirabilē. quod oīa vulnera in 9. diebus sanant dūmō non sint
mortalia et oēm imunditiā abstergit et oīa ossa fracta expel-
lit que sic fit. et caulis rubei feniculi petrosilij abrotani rana-
ceri fragarie foliorū rubi maioris herbe roberti plantaginis
arnoglose apij foliorū canabis. et nucis muscate. añ. cōquas-
sata oīa simul: et in vino albo puro coque et adde mel. et biba-
tur ex eo mane et sero: et vngat vulnus exterius de dicta po-
tione quā biberit et super ponat foliū caulis rubei et sit ibi sp̄.

De cura fracture cranei per chirurgicū instm̄. Cap. liij.

Cura fracture cranei per chirurgicū instm̄: siue manualē opōnē exigit ante oīa: vt
medicus de ea sit certus maxime si pōt per signi-
ficationes p̄dictas. quod si nō fuerit in cute vuln⁹
quo mediante possit de ea cutis ingreere et cer-
tificari: videt tū signa facientia p̄scurari de ipsa: tū opz
vt certificet seipz et nō p̄stet in errorem ex errore pōt pue-
nire quod eger multis submittat piculis. **A**bi ḡra. si medic⁹ nō
h̄ns certā noticiā de fractura cranei vidēs in cute solā cōtu-
sionē curauerit egrū cura cōtusionis cū mollitiūis: et nō per-
uenit ad certificandū seipz de fractura. accidit. dixit Aui.
fortasse vt corrupat os desubtus. i. sub cute vel subtus. i. os
desubtus. s. a parte interiori eius: et hoc iō cōtingit: quod sanies
et virulētia sub cute super os ḡiata corrupet ipm̄ ibi manens:
aut per fissurā descendēs et coadiuuat ad eius putrefactionem
virulētia que ex ipsis venis existēt in p̄aniculis: resudat.
que a nā pellitur versus os et ibi putrefit: et putrefacit os: et
coadiuuat etiā quo ad ipsius putrefactionē illi: empl̄i mol-
litini appositione. **D**ixit. n. Aui. tertij. p̄ma. ex ignorātia
quod accidit de fractura cranei accidit error quo. añ saluationē:
aut post ipsaz accidūt egritudines male. alia l̄ra h3. ante l̄sa/
nitatē: aut post ipsaz. i. ante cōpletā curationē cōtusionis. aut
post ipsaz accidūt egritudines male que dixit Aui. tunc ex
febris et tremore et destructione rōnis et alijs. **E**t ergo
error iste fugiat et certificādo fiat. Dixit Haly. p̄mo et añ oīa
caput radere opz: et raso capite ad fugiendū errorem et certifi-
candū de fractura. dixit Gal. 5° de inge. lani. opz locū fractu-
re ab oib⁹ que super os sunt discopire vt solū os remaneat. Et
Aui. dixit q̄rti 5°. supradictis signonib⁹ apparentib⁹ opz te-
licidere cutē vsq̄ ad os et discopire. donec appareat os du-
bitatū totū de quo per significatiōes illas pōt dubitari quod sit
in eo fractura: et enim incisio tanta in eo fieri quod ea facta pos-
sit manifeste videri totū os super quo dubitat medic⁹ de fra-
ctura. Et dicūt. melius est quod incisio peccet ad quantitātē ma-
iore quod ad minorem: nisi sit p̄hibens: quod ideo fieri d3 vt visu et
tactu cū digito et instm̄is: ac etiam tinctura nigra possit certi-
ficatio haberi: an sit fractū os: an nō. Et f3 quod dixit Gal. d3 et
ista incisio fieri q̄ten⁹ putredo quod sub cute ḡiata mūdificari pos-

sit et sicari donec sit securitas quod os nō putrescat: neq̄ ap̄a
generet. **D**ixit Alb. opz vt radas caput vulnerati et dete-
gas super os s̄m quē modū pole est tibi. et f3 figurā vulneris
et s̄m quod magis leue est s̄m infirmū. et nō solū est incisio cutis
fienda quā cutis est nō soluta. sed nō sufficienter ad certifica-
tionē habendā de fractura: et quā in tali incisione p̄suevit mul-
tus fluxus sanguinis euenire: aut ap̄a calidū oppone ei cum
eo quod opz. et est vt impleas locū cū p̄anis infusis in vino. s.
stipitico et oleo ros. et facias quiescere vulnus: donec sedetur
ap̄a: et sis securus de fluxu sanguinis. Et Aui. dixit. si acci-
dit fluxus sanguinis i pleat quod discopertū est p̄anis sicci:
panni vt dicūt debent apponi sicci nō infusi in aliquo si non
fuerit dubitatio de ap̄ate: neq̄ flux⁹ fuerit multū exuberāo.
Si aut fuerit suspitio de ap̄ate et fluxus fuerit magnus. tūc
melius est infundere eos in sedantib⁹ et p̄stringētib⁹: sicut
dixit Alb. et quā addūt vino et oleo ros. albumen oui: et in-
fundunt in eis fila p̄ani veteris: aut stuppā leuez reductā in
formā lincio: et siue stuelloy: prout vulnus requirit: et dimittit
sic vsquequo p̄transeat nālis dies: in tanto enīz tpe ap̄a seda-
uissē et sedari fluxū. et hoc si nō coegerit te necessitas ad acce-
lerandū solonē eius. Cum ergo solueris. tūc aspice. an sit in
osse fractura: an nō. **Q**ualiter ista incisio sit fienda. dixit
Aui. quod in primis auctores dixerūt quod debēt fieri due fissure
secantes se ortogonaliter ita quod vna secet alterā s̄m modū cru-
cis: et opz vt sit vna illatū sectionū sectio p̄ma. s. illa que fuit
facta in p̄cussione si vulnus tūc illatū fuerit: et si sectio illa p̄-
fuerit sufficiens q̄ritatis: si aut nulla fuerit sectio opz quod de
novo fiat. et si affuerit: sed insufficiens opz quod magnificetur
versus ambos angulos: aut versus alterū tantū s̄m quod medi-
cus viderit expedire. **D**ixit Haly. fac duas sectiones orto-
gonaliter se secantes a rectis angulis. sit tamen sectio p̄ma
in fissura que ex vulnere facta est. **D**ixit Aui. opz vt excar-
netur sub angulis quatuor: ita vt discopierat os totū: cui⁹
cōcauatio d3 fieri in qua excarnatione opz vt denudet totū
os illud a gingia marre. **D**ixit Ras. 15° p̄ti. fiant due fis-
suræ vna fissura cadēte super aliā super angulū perpendicularē
ad modū crucis: sed vna fissura eaz erit que vulnerib⁹ inest:
et si opus fuerit ad ampliādū eā fiat. s3 discopierat pars quod
est in sub angulis. donec discopierat os in circuitu quod inci-
dendū est in toto. **D**icūt qdā. quod quīs auctores dixerunt
incisionē s̄m crucē fiendā fore. s̄m tū experiētā inuentū est:
quod si fiat s̄m formā trianguli ipsa est melior: et tūc p̄ma p̄cus-
sio: siue solutio sit vna linea triangularis: deinde a medio eius
dirigat alia linea quod triagulū cōponat. Et si quod vuln⁹ illatū
fuerit a sagitta: tūc extrahat s̄m quod in cap^o de extractione se-
gittaz dicet. **C**ōiter opantes implent vuln⁹ stillis de stuppa
infusis in aceto: aut in albumine oui apponētes in toto vul-
nere illos: maxie at sub angulis excarnationis ponūt ill os vīo
lenter subleuantēs eos quātū pole est et implent ex eis totū
vulnus apponētes quod capere pōt et totū hoc. vt tātū vuln⁹
remaneat apertū. **D**ixit Gal. et ponit. 14° cōtū. quotiens
incidimus pellē capitis debemus iponere labijs ad implen-
dū ea: ne forte restringat pellis labij ad p̄teriorē vulne-
ris: vnde opus est quod fiat ligario per instm̄. vt attrahat ad
partē interiorē. **N**otāt. quod incisio et excarnatio p̄dicta fiē-
da est pro cognitione fracture occulte p̄ter q̄ in duob⁹ ca-
sibus. vnus est. dixit Aui. vbi securus fueris de additione.
al3. de redditione ap̄atis p̄aniculoy vel cerebri suis: et de ad-
ditione alioy accidentiū. Si enīz fueris securus quod neq̄ ap̄a
neq̄ aliq̄d nouū accidēs malū supueniat: vt futurū: tunc cu-
ra fiat absq̄ incisione cutis. Quō aut et quā possit p̄dicta se-
curitas sciri r̄ndet per p̄siderationē in leuitate cāe p̄ successio-
nē bonoy signoy et p̄uationē maloy. et maxie in duob⁹ cas-
ibus: quoy vnus est quā fissura ita parua foret et stricta quod per
eā virulētia descendere non posset ad interiorē cranei. scōs est
quā corpus fuerit bonoy humoy nō superfluoy: cuius vir-
tus expulsua sit fortis potens expellere superfluitates ad

De mō-
di cū
fractura
ossis.

exteriora: et maxie si in cute fuerit aliqua solutio quous par-
ua per quam ma possit transpirare: et cu his medicus pcesse-
rit in cura sua euando et diuertedoz deinde attrahedo ma-
teria ad exteriora et resoluendo eam: et no solu no dz fieri inci-
sio: sed neqz et violēta de ea inquisitio cu istis: ait. n. Sal. in
libro signoz: et ponit. 15° pti. sic quotiens no fuerit cu fra-
ctura capitis dolor vehemens nec accidens malum pcede ad
coglutinandu vulnus: et procede ipsuz inquirere sicut faciūt
quida imperiti: qm in hoc erit nocu^m: multi. n. sunt presum-
ptuosi vel maliuoli qui ad inquirendu subito ad incidere se-
stinant nulla moti rōnali pēctura. ¶ Ali^o casus in quo no
est necessarium incisione facere. dixit Auicē. qm inuenis q
apa qd factū est erit in cute ruptum: ita q appareat fractura
vna. sup. vel plures: qz tūc certus eris vel vna. i. tota vel quā-
tū sufficit ad remouēdu de osse quātū fuerit expediēs: qm si
sic no apparuerit magnificāda erit ruptura apatis. Et similr
esset fiēda incisio: qm fractura apatis no pueniret vsqz ad os:
et no apparet per illaz fractura in craneo: aut est suspitio/
ne haberes per signa q fractura no puenisset ad aliaz pte
cranei qz in illa in qua apostema ruptū fuerit. Mane autēz
cu solueris vulnus et amouisti stuellos omnes: tūc aspice si
nullam videris fissurā in ossē: tūc cura vulnus curatione vul-
nez mēbzoz carnosoz vt dictū est supra. ¶ Ait. n. Raf. 15°
pti. dico q myrrha puluerizata superposita plage capitis: et
excoziationi eius glutinat et sanat eā. ¶ Si aut fractura in
osse detecto apparuerit: siue magna fuerit: siue parua: tunc
pmo pronosticationē facias. cōsidera angulos et labia vulne-
ris: et si que tumefacta et augmētata videris signū bo^m erit.
ait. n. hyp. in osse qbuscūqz tumores apparēt in vulnere no
valde spasmant. Si aut ei diminuta et subtiliata videris si-
gnū malū erit: materia enim raptum hz ad interiora. per dis-
positionē aut fracture cōsidera in fractura que apparet si sit
manifeste penetrans: an no. an sit magna vel parua. an sit cu
cōminutione in osse et frustis: an no. Et si qdez fractura non
fuerit magna. neqz manifeste penetrans fuerit: sicut fissura
capillaris parua et stricta. tūc quāuis sic sit stricta et parua:
tū qz possibile est ad interius cranei penetrare perscrutandū
est: an penetret: an no: et in hoc maxime cōsideranda est cau-
sa eius. i. an fuerit res incidēs: an cōtundens quocūqz fuerit
necessaria est ossis abrasio vsqz ad locū ad quē puenit. Di-
xit enim Sal. et ponit. 15° pti. In fractura que no puenit
ad totū os spissuz fractio ossis dz fieri vsqz ad locuz: qm nisi
sic fiat colligis ibi erugo et corrupes ibi os et facta abrasio
ne curetur cum medicinis capitalibus. ¶ Et Aui. dixit. ma-
gis rectū est in curatione eius. i. fracture no. proueniētis ad
interius cranei vt frices os cu instris cōuenientibus. i. cum
fractozis: quoniam perforantia in hac fissura no cōueniunt et
sequere fricando vsqz quo no remaneat de fractura aliquid.
Lognosces ergo neruū vsqz ad quē procedere debes frican-
do quādo perueneris ad locum in quo no remanserit vesti-
gium tincture nigre superasperse. Ad hoc enim vt no cadat
in fricādo error: debes ossi superaspergere tincturā nigrāz et
psequi debes cu fricatione quousqz inueneris eā: cūqz am-
plius no apparet tibi vestigiū nigredinis illius: tūc desiste et
no pcedas vterū? cū no sit expediēs. ¶ Quidā tū ad maio-
re certificationē denuo et dehuo superinfundunt tincturam
nigrā: vt si qd fissure fuerit occultū elucescat. Nam dixit. A.
in fissuris siue vulneribus q fiūt a re incidēte no cōtundente
in qbus no est nisi fissura. i. non penetrans ad os: et quous sit
magna et appareat in ead inter qd et os no est nisi cortex. i.
pāniculus tegens os exterius multotiens sufficiunt ad cura-
tionē strictura et ligamentū et emplastrū et infrigidātia: vt iā
supradictū est. Cūqz fissura apparuerit frica vsqz ad terminū
eius. Et tunc dixit Sal. medicinā appone eā. i. que cōponi-
tur de yreos farina ozobi thure et aristologia. Et ois medici-
na que sine dolore mundificat puenit vt caro in loco genere-
tur: et predicte medicine auxiliant in generatione carnis: et

in adherētia eius ad os: opz enīz carnē in loco a quo absci-
sus est os generari vt repleat locum eius: et necesse est facere
adherere eā ossi: et callosaz eā reddere vt suppleat vicē cutis.
Inquit Sal. infirm^o iste adiutorio no indiget: nisi vt caro of-
sibus coglutinet: et cōsolide: qd no pōt fieri: nisi locus con-
glutinandus carne repleat. Et Aui. dixit administra medi-
cinam capitalem: et sufficit tibi ad curationem. qm iste medi-
cine capitales carnē generāt in vulneribus capitis: et conso-
lidant ea: et medicine capitales iste sūt. sicut yreos farina ozobi
minutū thus aristologia cortex radices capparum radix
opopana. myrrha sarco colla sanguis dra. et ois medicina de
siccatis sine mordicatione. ¶ Si vō fractura fuerit pene-
trans tūc cōsidera: et si fuerit cum cōtritione partiū ossis: qz
alique sunt abscise separate mobiles et vacillantes tunc oēs
ille extrahende sunt: imo et hoc a pncipio faciendum est. Si
vulnus adeo amplum fuerit q hoc fieri possit: nisi impediāt
emorrhagia: aut virtutis debilitas. Si aut alique partes of-
sē ibi fuerint: no tamen totaliter separate. sed tūc se habue-
rint q speras eas corrumpi si no amoueant. tūc illas abscin-
dere debes. et extrahere. ¶ Dixit auctor cōpendij ossa q sūt
expellenda cū magno timore et cautela extrahant. Et dicere
nequimus. i. sufficienter qualiter extrahi debēt in fissura vbi
no sunt partes ossis abinuicē separate: et ideo opz medicum
esse acuti ingenij in eligēdo modū et viam ac instrumenta q
magis cōuenientia sint ad illa extrahēda: et subdit. extrahat
totū os qd est cōtritus: et totū illud qd no pōt remanere
quin corrumpatur. vey dixit ipse: totum os cōtritū abscin-
dere quādoqz molestissimū est: qz necesse est cerebruz cōmo-
ueri. Notant. q os qd est in circuitu fracture: aut est totū cō-
tritū: aut no: sed pars cōtrita abscondat tota: sufficit autēz si
fuerit tante quātitatē vt sufficiat bone mūdificationi viru-
lentie generate et generāde. si aut abscondatur de parte no cō-
trita: donec sufficiant mūdificationi. ¶ Dixit. n. Sal. si os
fractū sit necesse est vt totū auferat: p fractū intelligēs cōtri-
tum: et itez dixit. si aliqd sit de osse cōtrito. tūc illud auferat.
Et subdit. si no sit fractū: et no cōtūsum no totū auferat. sed
illud qd scis esse nociuū: et no posse manere: et no dz totū qd
cōtritū est abscondi: et si fuerit supficiale et non penetrans.
¶ Si vō villa cōtusio fuerit in osse circa fissurā: tunc opz vt
de sano osse in circuitu fissure tantū abijcias vt qd sub osse ge-
neratū fuerit de viru aut generādū esset in futurūz posse cō-
mode mūdificari. ¶ Ablatio aut ossis. dixit Auicē. sit fm
duos modos: vnus est vt incidās os cū incisione stricte aciei
no administra incisionū aliud post illud latius eo paz. Dein
de administra et incisionū aliud latius qz fm. Et modus se-
cundus est vt sit apud te numerus incisionoz: quoy qdam
sint latiora qbusdā: et qdā breuiora. i. strictiora qbusdā: et sint
in vltimo acuitatis extremitatum suay: et sint ex ferro nudo
aut febid. i. calibe. et isti duo modi pueniūt in osse no nimis
solido et duro: ita q ex eo possint incisionia abijcere cum faci-
litate. ¶ Si aut os est forte durū: tūc dixit Albu. opz vt pfo-
res in circuitu osanteqz administrent incisionia: et hoc cū te-
rebellis q vocant terebra siue trepana no pfundātia: et non
noiant ita: nisi qm ipsa no ptraeant terminū ossis cranei ad
illū qd est post ipz. i. ad pāniculū durā matrē pp qd cerebro
est extremitas supra illud rotunda qd est sub capite ei^o acu-
to filis margini: et circulus puus phibet submergi: et trāfire
spissitudinem. i. grossitiez ossis. Et conuenit tibi vt accipias
ex ipsis terebris numez multū: vt vnūqzqz pueniat qstita-
te spissitudinis cranei: donec presens sit tibi oi craneo tere-
bra: cul^o extremitatis acute qstitas in longitudine et breuita-
te sit fm qstitate grossitiei illius cranei. ¶ Dixit Auic. si os
fuerit debile ex nā sui. aut ex fractura q accidit ei oportebit
vt auferas ipm cū incisionibz: ponēdo qdā ptra alia. i. qz qdā
sint maiora: qdā minora. et qdā media. Sz si caput et craneū
fuerit forte. tunc dixit. oportebit in pms vt auferat qz tre-
panis que vocant no pfundantia: et sint pforatoria qbus sit

De osse
extrahen-
do et mō
extractio-
nis.

Extractio
ossis fit f3
duos mo-
dos.

Trepana
sūt dupli-
cia.

eminētia parua interius ex locis acutis rax: vt i^a eminētia phibeat ea pfundari z puenire ad siphac. s. ad durā matrē. Ablatio enīz offis. dixit Aui. qñqz fit cū serra subtili cū qua fit abrasio remouēdo partē offis post ptem: z qñqz fit ita vt fiant foramina parua similia foraminibus que fiunt ab acubus cū qbus sossela suuntur que foramina fiant in diuersis locis: vbi opz vt cadant ex eis. Et dixit. ista foramina fiant cū trepanis. sed in eis existit timor: qñ fortasse penetrant subitovsqz ad pāniculū z pungūt. aut pforāt ipz: nisi ingenies cū instrō qd dixim⁹. s. qd fiat cū trepanis habētib⁹ eminētia phibētē ipsa a phibitione: qñ hoc est saluus. Quidam dicūt. cū instrō qd dixim⁹. s. incisio subtili: qñ est saluus. sup. qz trepanū qñs fit difficil⁹. Cū tamen auctor cōpendij. vt velle q cū trepanis tutius z meli⁹ fiat ablatio offis cuiuscūqz firmi solidi z nō separatū sicut est in fractura. siue cōtusione offis. Cū Notā ideo qdā q trepana sunt dupliciat: quedā cōia q sunt penetrātia siue pfundātia: z horūz approximatō qñs in alijs offibus nō sit suspecta: in pforatione tū cranei est timorosa: sicut dixit Aui. z iō nō sunt eligēdaz si nō poterit fieri excusatio ab eis: tūc o3 vt cū eis operatio fiat cū magna cautela z paulatinez implens vices cōtinue sustentādo trepana bñ ne possint pcedere pforādo vltra necessitate: qdā nō sunt trepana nō pfundātia habētia eminētia rotundā ad modū paruule pile tātū distantē a cuspidē quātū est grossitudo offis pforādūz tale trepanū nō est timorosz: imo eligēdū: qñ nō accidit in opōne cū eo cōmōtio in cerebro: sicut accidit in opōne cūz incisioz: si qz timor adest in operatiōe cū trepanis pōt sic tolli. s. vt accipiat pmo trepanū minus oīum alioz: z fiat cū eo foramē z aspice si penetrat totū qd apparet: qz bñ est: z si nō totū mittat per idē foramen aliud trepanū longius illo pax. est penetratū sufficit hoc: z si nō perueniat ad aliud longi⁹ donec penetrat: sic cū illo fiat oīa alia foramina q exigunt. Cū Raf. aut. 15ª pti. dixit. si fuerit in offe soliditas: z opportuna fuerit pforatio. fiat cū instrumēto apto vt pforat crapēūz non rumpat siphac. qñ sequeret moriatū ad securitatē melius est: qz discoperiat aliqua pars de offe: deinde intrōmittat sub eo aliqd ad cōseruādū siphac: deinde sequat operatio cū trepanis. Cū ergo os abscindere volueris. dixit Aui. opz vt facias sedere infirmū z precipias ei: vt resupines fm figurā que cōuenit fracture: vt qz superposito latere sinistro si fractura fuerit in dextro z e3^o: z si fuerit in anteriori accumbat supinus: z si in posteriori accumbat pnusita vt remaneat fractura in manifesto: deinde opila aures: sicut dixit Raf. 15^a pti. cū lana aut cotone ne noceant ei voces malleoz. i. sonitus qui causat in abrasione seu perforatione offis ex allinione instrōz ad ipsūz: z solue ligamentum vulneris z pcepice duobus ministris vt teneant cū eis quatuor angulos cutis z extendāt eā: cōserunt enīz hec in cōseruatōe aptionis vulneris: vt melius possit fieri opatio: z ē defendūt cutem ab ictibus instrōz q alqñ cadūt sup cutē. Quidā aut extendūt manibus cutem line pānoz z pcepice eis: vt bene firmet caput infirmūz firmū ipz z affixū sup puluinari duro nō molli: z maxime si abradere os volueris: tūc accipe instrā apta abrasioni que sunt duplicia: qdā. n. incisoria: z sunt q nostro ydiomate vocant bruschā. z alia sūt que vocant raspatoria: z ista pro parte sunt meliora incisorijs: qz in opōne cū eis nō sic cōmouet cerebrūz in parte sunt minus bona: qz in longiori mora cōplet opatio cū eis: z cū qbuscūqz tamen incipias debes incidere cū latiori: abiectus enīz est modus illorū qui incipiūt cū strictiori ē in fissura capillari z stricta. Dixit. nāqz Gal. cū vis cū eis curā incipere opz q incipias cum lato. i. a latiori z a maiori: donec ad sūtilē. i. ad minimū ex eis peruenias. gradatiz tñ pcedēdo de maiori ad minus. donec peruenias ad minimū ipsoz. Et filr. dixit Albu. opz vt ad ministres in incisione tua qua imprimis radios latius illoz raloziū: deinde ptere poss illud subtiliorib⁹. i. strictiorib⁹: z

nō cesses facere illud fm cōtinuitatē: donec venias ad administrādū min⁹ z subtili⁹ eoz. Cū Aui. dixit. administra in pñ opōnis tue fricatoria magis lata. z deinde successue q sequunt illa: donec deuenias ad parāz cā h3 opōnis est. qñ cuiuscūqz vulneris officii latius ē o3: fundus vō ipi⁹ min⁹us latus: z maxime in quocūqz vulnere timef de putrefactione: z hoc ideo vt sanies z ois virulētia possit ab eo fluere liberi⁹ z expurgari: meli⁹. ac ēt me⁹ vt meli⁹ inijci z apponi z stuela imittit: z abradēdo pte offis post pte psequere: donec totā ei⁹ attigeris grossitiē fere. Cū qz putas puenisse tē ad vltimū grossitiē in circuitu tot⁹ cōcauationis tueritūc psequere cū oī leuitate z cautela fm vnā pte tātū: donec perueheris ad discoperiēdū pāniculū. z tūc per illā pte cū cautela imitte instrū vocatū leuatoziū inter pāniculū z os: z eleua cū eo pte residuā offis donec frangat in circuitu fm illū qd cōcauasti eleuādo pte post pte. qñ rūpē illō instrō mediante. Et si h3 aliquā pte nō fuerit facta sufficiēs cōcauatio cōple illā vt obuiat fractiōi z subtili⁹ instrū. caue tñ sumope ne instrū aggregas sup pāniculū vt nō ledas. Opz aut deuenire ad vltimū sicut dictū est in cōcauatione offis. nā si sic nō feceris amouere nō poteris. Cū dixit Aui. si extimaueris q fissura sit penetrās vsqz ad latus aliud: tūc fricatio dicta cūz fricatorio. i. in fissura nō penetrāte nō finit eā vsqz ad elongationē. i. pcessūz fricationis vsqz ad vltimū fissurē. Et tūc dixit Aui. caue ne multū pcedas in fricatione. s. ne ledas duram matrē: imo dixit ipse pcedas cū ea nisi iāz sequutus fueris. s. in fricatione tātū q cognoueris dispōnē velaminis: vt appareat tibi. s. fm aliquā partē vt dcm est: z sic vt cognoscas de ipso: an sit seruās sitū suū nālē: tūc dixit Aui. noc⁹. s. qd processit ex pcussione est minus: qz significat illud qd noc⁹ nō puenit ad pāniculos cerebz: imo nō ptransiit craneūz qd est. qz nō est facta disruptio aliqua in ligamētis sustentātib⁹ pāniculū durā matrē ad craneū: si. n. fuisset in eis disruptio: tūc dura mater nō seruaret sitū suū. sed separata foret a craneo descēdēs ad piaz matrē versus cerebrūz: qd qñ cōtingit: tūc noc⁹ est maius. z ibi dura mater sernat sitū suū: dixit Aui. res magis apparet. s. ad salutēz pnosticādū: etenim euētus apatis: tūc minorat⁹ z est saluioz z paruoiz z apparitio saniei in ea est velocior z magis cōpleta z pfecta. Si autē iāz separauerit pcussio velamen ab offe: tūc illud est in quo est timor plus z dolor z febris: z que sequunt eā alia accidētia plus. s. eueniūt vel plus. s. sūt intēsa z sustentatio ab offe alterationis coloris z velocior. s. ad corruptionem z cursus puris virulēti simile est plus. s. qz saniei bonez: z filr est velocior: z qd accidit ex dolorib⁹ z febris z sincopi z tetano z destructione rōnis ppter dissolūōē curationis. s. non facit tēpore pueniēti in eo apparet plus. Cū de mō aut auferendi os per pforationē cū trepanis. dixit Alb. qualitas pforādi in circuitu offis fracti vt ponas terebz sup offerz reuoluas ipz digitis tuis: donec scias q os iam penetratū est: deinde pmuta terebz ad locū aliūz z pone qd est inter omne foramen quātitatē grossitudinis radij: aut circa illud: deinde incide cū incisorijs qd est intra oē foramē ex offerz fac illud subtilius quo possum⁹ sup illud ex fine leuitatis: donec eradicēs os. aut manu tua: aut cū aliquo instrō alio ex qbusdā instris que pparasti ad illud: sicut sūt renaliez forfices subtiles: z opz vt caueas oī cautela ne tangat terebz: aut incisōrium qd extrahat: z qz craneū nō est in oī loco equalis grossitudinis: s. variat in plus z minus: imo est ēt equalis grossitiē in mare z feminas: neqz in puero z iuuenē: ideo o3 vt est dictū q sint apud opatozē trepana tēperata plura diuersificata in plus z minus lōgitudis cuspidis: siue distātie ei⁹ ab eminētia rotūda supradicta donec sint quatuor. aut qñqz: vt circa craneū subtili⁹ agat vel vtaf leuioiz: z circa grossi⁹ lōgiori: z circa mediocri mediocri. Cū Gal. quoqz. 6° de inge. sani. cōpōnē faciēs inter pforātia z incisoria instrā dixit. oīto molestū esse. vt hic loc⁹ pforet. s. cū trepano pfundante:

Modus
curatio-
nis offis
laudatus
fm Alb.Extracto
offe reli-
quū equa-
ri debet
qñ.

q: aliquando subito vt supra patuit penetrat ad durā mēez: s: infirm qd d' colofissos. s: minus cerebro sit molestū qz tre panū pfundās: nō est tñ libez a suspitione: cū aliqñ craneuz capitis ab eo moueat: z caput tūc ipis necesse est getū esse: z phec vba v' innuere q: per colofissos intelligat infirm in cisorium. Et deinde dixit Sal. si fractura multas habuerit ptes z moueant laudo subueniri cū colofissos exponūt qdā: idest cū infirmo lenitiuo: de quo dicit qm si initio opōnis tue fiat cū eo opō dabit locū infirmo incisio. Si vō fractura fir/ ma z dura sit pus pforat. vey qdā medici pp suspitionē fora minis. s: facti cū trepano pfundate talia fecerūt infirmo. s: pforantia: que nō nisi solū ossis pūnitatē penetrēt nullū. n. me dicamē. dixit Sal. in ossib? capitis hoc cognosco. s: trepano nō pforante. ¶ Infirm lenitiuū sicut dcm est sit, qz in fine cus pidis sue hz quādā planitiē z rotunditatē latā ad modū gra ni lentis, z illud qd supra istā rotunditatē latā hz vnaz aciem optime incidētē ab vna pte: z ab alia nō incidit: de quo infirmo vbi supra locut? est: z p ceteris extollit ipz. ¶ Et Albu. reci/ tat verba Sal. de eo: z dixit. modus ali? opōnis est facilis p cessus z longinqz a timore quē dixit Sal. z laudauit ipm laude magnā: hic est sermo eius, necesse est tibi vt incipias in pms detegere ossis ptes a loco in quo fractura est vebē/ mentior z manifestior: donec qñ detexeris illā pte, z posue/ ris sub eo extremitatē hui? incisioij lenticularis: cui? pars lenticularis est leuis nō incidēs aliqd: z ps ei? acuta in duo bus laterib? eius vadēs in longitudine: vt sit pars lenticula ris eius ex pte siphac, z facies eius acuta incidēs in osse: de/ inde pcutē sup incisioij. s: hoc a pte vna cū malleolo paruo, donec incidās totū cū facilitate: z tu sis securus ex pāniculo qd nō accidat in eo accidens quo timeas spasmus. Et dixit. si medicus esset stultior hominū: magis ignarus: certe: z si esset doctior nō remoueret aliqd annexū ossi ex pāniculo in qbuscūqz locis ossis incideret eū cū extremitate incisioij lenticularis z liberaret ipsūz ab eo cū facilitate: liberaret. n. ab eo absqz nocumēto: z absqz timore. Et Aui. dixit. q: tāta est securitas approximationis ei? q: medic? torpidus z doct miens cū ipso nō errat. Ego aut nullū vidi vtentē hū infirmo. ¶ Cū itaqz os: siue incidēdo siue pforādo amoueris: tūc oz vt digitis inquiras si aliqd extraneū: siue eminēs: siue aspe/ rui inueneris: z si sic opz vt illud abijcias z eques asperitatē eius. ¶ Dixit Albu. opz vt radas z eques ei? asperitatē: qd remanet in osse. sit subtili? striccius z tenuius qz reliq inci/ sozia. q: si remaneat aliqd de ossibus puis z sattagis: tūc ac/ cipe ea cū facilitate cū eo qd est apd te infirmo. ¶ Et Aui. dixit. cū ocuaueris os: z amoueris ipz tūc oz vt eques asperitatē eius q: sit ex incisione z cōcauatione z equabis eā cū noua/ cula: aut cū aliquo icisorio: que simulant aciei ensis: postqz tu supposueris infirmo qd cooperiat siphac. s: durā matrem: z seruet ipsaz ne ledat ab incisioz vel nouacula: z qdā appo nunt tūc sup durā matrē frustū sindonis vel panni linei sub tilis: aut frustū auri vel argēti foliat: z ista equatio optime pōt fieri cū infirmo lenticularis: z oz fieri modicuz si asperitas in osse inuēta fuerit: siue ab opōne tua: siue a pma pūssione. Et subdit Aui. si remāsit aliqd de ossib? paruis aut frustis: tūc oportebit vt accipias cū facilitate: hoc aut inuit q: si nō potuerit accipi cū facilitate: tūc si fuerit totalr separatū, tūc opz vt amouēas plus de osse, donec possit illud extrahere velociter: debent. n. hū frusta amoueri, z oz inequalitas os/ sis eqri ne pāniculus illis allidat dū mouet z ledat, z vt ca/ ro sup os meli? z citius oriat: z adherat: si ossis eniz ineq/ litas carnis gūonē inceperit eius sibi adherentiam phiber. ¶ Et hoc facto cōsideret medicus, an super pāniculo aliq humiditas: siue sanies: siue virulentia sit collecta, siue cecide rit sup ipz aliqd ex currētib? corticibus in abrasione: z si sicc tūc coto vel subtilissimo pāno circūcirca diligēter absterget: eodē quoqz mō oz abstergi z fieri amotio ossis: qñ os ex p/ cussione fuerit plicatū plicatura grauantē z ledētē durā ma

trē: qm oz in circuitu plicature fieri abrasio siue incisio vel pforatio: donec totū qd plicatū est auferat. ¶ Et fili mō oz fieri incisio vel pforatio qñ contingeret os ab intra frangi: z frustū emittere pungēs pāniculū dato q: ab extra neqz sit plicatū, neqz fractū: qm oz in circuitu loci in quo patiens pū cturā senserit: siph abradi incidi vel perforari, donec os cum frusto vel frustis educat, z cōsilt si contingat in percussione aliquā ossis ptes totalr separari: z sub parte ossis sani inter ipsam z durā mēez introire, z qdā dicūt. cōsideret si ps ista depressa z sepata fuerit maior aut minor fractura cranei: z si qdē minor tūc mollifica eā cū supinfusione olei rosaz: z cūz mollificata fuerit extrahat illud cū facilitate: z sine dolore si fieri pōt: si vō non maior fuerit ipsa fractura: tūc de osse sano sufficienter amoueat: vt postqz mollificata fuerit cū oleo ro sarum facilius possit extrahi.

In faciendo aut opōnem hanc chirurgicā in qua amoueat os cōsiderāda sunt plura. s: qzitas amouēdi ossis: locus cranei in quo debeat fieri forti tudo z debilitas patientis: z qd fiendū est post ablationem eius. ¶ De qzitate ossis amouēdi. dico q: Pau. ingt: z siph Sal. dixit illud. nō opz vt incidat ex osse: nisi illud qd est in firmū: nā ex eo illud qd est cōminutū vebemēter opz vt aufe rat totū: in illo aut in quo extendunt fissure extensione plu/ rima: nā qñqz accidit: nō opz vt cōsequaris fissuras: vīqz ad finē eaz: nā opz vt scias q: nō accidit pp hāc eāz res nocua, qñ in reliqs opōnib? quas opz te facere est hz q: opz. ¶ Et di xit. auctoritate sua. nō queris in oi fissura z fractura, vt acci/ piat medicus totū os fractū z scissū: qñ hoc nō est pōle in oi osse. i. in oi fractura cranei: eo q: aliqñ est ita magna: z ad tantā distātiā pcedēs q: velle illud psequi eēt detegere pan/ niculos cerebri hz magnā qzitatē: magna aut eoz detectio nō existit absqz timore magno, qñ tūc parant lesiōib? a cāis extrinsecis: z cū hoc nō est illud necessariū, qñ eleuatione ossis nō sit nisi vt bñ possit mūdificari z expurgari humiditas re sidens sub osse. ergo tātū oz accipi de osse tñ qd sufficiat bo ne mūdificationi z expurgationi illi? z nō plus: verūtū dixit Aui. recordare eius. s: qd dictū est in ca? vbi de fractura z re stauracione, q: qñ fuerit illud qd fractū est cōminutū z ma/ gnū fueritqz fractura z cōminutio plurima: tūc necessariū erit vt extrahat cōminutūz: s: in fractura sine cōminutione nō opz auferre totū illud qd est fractū: z nō opz timere totū os cōminutū auferre, qz multi hoies. dixit Aui. accipiūt os. scz cōminutū ex capitib? ei? incidēdo: vt dcm est: z creuerūt caro z cutis sup vuln? z euaserūt. ¶ Dixit Auctor cōpēdij. qdā errauerūt totā fissurā bberē auferri putātes: s: Sal. quē dā curās de osse expulit qz tū saniei expurgāde pputauit: reli quū vō solidauit: z sub ossibz expellēdoz locū verā carnem creauit: qñ tñ dura mater ab osse sepata fuerit maior aptura necessaria erit: qz maior sit puris collectio sup ea. q: si nō fue rit sepata nō mltū pcedas i fractiōe faciēdo apturā magnā. ¶ Pro eligēdo at locū vbi in craneo aptio z ossis amotio oz fieri. notāt q: tres sūt iytētiōes q: determināt locū siēde inci/ sionis cranei in fractura ei? vna est sit? loci: nā oz fieri in lo co decliuore: qz tūc pipz meli? expurgant supflua: z meli? mūdificat fractura. Scda est ossis grossities: z pp hanc cām qzuis ex pte sit? loci pueniret incisionē fieri ex pte timporis: qz tñ ibi est os valde grossoz nō facim? incisionē ibi, s: supi? vbi est os tenuisimo dixit auctor cōpēdij: si aliqs loc? cranei grossoz fuerit lesus: z tūc poteris saniei in aliquo subtiliori loco mutare meli? erit: min? n. nocu? inde cerebro inferet. Tertia est origo neruoz ex craneo: z extra craneū: vel origo neruoz ex cerebro sub loco fracture: z hoc ne cadat incisio in loco timporis: qñ ibi multi nerui oriunt ex cerebro. Di/ xit. n. Sal. 6? de inge. sani. recordat? sum qñ si latū foramē fieret in ossib? capitis lateralib? exantib? cā hui? cerebrum descēderet z foras exiret. Itēz multe furcule ex nobili nūero cerebri in loco illo sūt expāse. Et pp hāc ēt cām qdā phibē/

Que sint
siderāda
circa ex
tractionē
ossis.
De quāti
tate ossis
extrahēdi

De loco
cranei tra
panando.

tes fieri incisione ossis in loco commissuraz si fuerit p̄tinuata
cū aliq̄ eaz fissuraz vel ēt si fuerit p̄pe eam: q̄ per commissuras
egrediunt multi nervi hñtes ortum ex nervis cerebri: q̄re si
aliq̄ talis fractura p̄tulerit nō ēt p̄sumēdū in abscondendo
os appropinquare ad commissurā: sed dimittēda est p̄s com̄is-
sure p̄p̄inqua et fiat abscessio de osse sano cōtinuato cū osse le-
so longe a commissura. Et dixit Sal. ibidez. de supiori aut p̄te
cerebri nullus nervus orit̄, quapp̄ nō p̄hibent illa loca ab-
scindi, inferi aut cranei nō. Et Aui. dixit. op̄z q̄ sit incisiō
ex loco pueniēti, et cōueniētiōr loc⁹ est ille: quē extimas q̄ vi-
rus currat ex eo meli⁹: et vbi ē os facili⁹ isidiosis: et facili⁹
incisiō sit vbi ē craneū tenuius: et paucioris necessitatis ad-
hoc vt moueat et ostēdat scdō. i. ne facies incisionem in quo
nō habes iterare eā: aut facere eā duab⁹ vicib⁹ si vtr⁹ p̄sentit
vt fiat in vna. Et qdā dicūt se nec aduenisse nec vidisse ali-
quē q̄ euaserit in quo amotio ossis in p̄te posteriori scā fue-
rit: et cū hoc longinq̄ a nervis et eoꝝ origine sicut est sin-
ciput: nā mediū ei⁹ nō obuiat origini nervoꝝ, vt possit acci-
dere ex detectiōe ossis in origine nervoꝝ: nocu⁹: et iō securi⁹
sit incisiō in sincipite q̄z a laterib⁹: q̄z a laterib⁹ multi fundū
tur nervi. Et p̄dicta ēt cāz qdā dixerūt verendū esse incisiō-
nē in craneo factā posteri⁹ iuxta locū originis nuce. Et di-
xit Raf. 15° p̄ti. q̄ cura d̄z fieri celeriter: et in loco tepido ne
infrigidet siphac cerebri: qd̄ nisi hoc posset fieri, supponunt
ei semp̄ panni infusi in oleo ro. tepido. Et eligēdo aut tpe
in quo cōueniēter possit abscessio ossis fieri notant q̄ nō pōt
absolute dici: an sit fiēda ossis amotio ante q̄z appareāt acci-
dētia an nō: q̄ in qbusdā casib⁹: q̄z debent expectari: et in q-
busdā nō: qd̄ cōtingit ex varia dispōne vulneꝝ capitis: nā in
oib⁹ fracturis in qbus suspicā de lesione p̄niculoꝝ et cere-
bri: sicut est in fracturis magnis: et plib⁹ illatis a re p̄forāte
vt sagitta vel cuspide gladij, ac ēt fracturis cū frustis intrin-
secis p̄gētib⁹ p̄niculū: et in plicaturis cranei magnis gra-
uamen inferētib⁹ p̄niculo et cerebro: et in alijs siliib⁹ casib⁹
in qb⁹ satis clare hñ pōt q̄ qñ accētia mala supueniant festi-
nandū est ad auferēdū os statiz: et nō est expectādū supuētū
sp̄oꝝ: qm̄ vt dixit Sal. si supuenerint accidentia mala relin-
quēda est cura. Et dixit Aui. cū verificat extēdēdi. i. fricādi
os: et extrahēdi ip̄z tūc festinet et nō expectet cōplemētū ge-
nerationis puris. i. in fractura vel sub osse: qm̄ pus cū p̄plef-
sibi est cā enē: accētiū maloz: et nō tolerat expectatio. i. ano-
tionis ossis vbi p̄niculus pia m̄ fuerit coartat⁹ et opp̄ssus
ab osse depresso aut p̄cto ab aliquo frusto ossis: qm̄ p̄ctura
illi⁹ p̄niculi facit euenire in dispōne. i. statu ap̄a et sp̄asium
p̄p̄coicationē ad cerebrū: et fortasse p̄ducit apopleziā: q̄re op̄z
vt extrahat illū statiz vt redeat sensus. i. et mot⁹: si fuerit apo-
plexia statiz. Et dixit. si aut fuerit foramē in p̄niculo factū:
et nō solū p̄ctat⁹: tūc res erit vehemēti⁹ festinationis: et
amoueas os: qm̄ tūc ēt cā maioris et citioris nocuentis: et
cōicatiōis eius ad piā m̄ez et ad cerebrū. Et dixit. qñ fragi⁹
craneū ex oischoptura vel aliq̄ alia cā infrigidat velamen et
ap̄as. i. ex illa infrigidatiōe: vel ex alia cā, noiat tūc talis dispō-
futura ad incisionem: si tñ in dictis casib⁹ et siliib⁹ fuerit ne-
cessaria expectatio p̄p̄ aliquā cām vt debilitatis v̄tutis: emor-
rosagiā vel aliud p̄tū accētiū: tūc sic vsq̄ ad duos dies aut
tres, in plurimo tñ rei vbi nō est necia expectatio. op̄z vt cu-
ret in die scdō. Et dixit Sal. et ponit. 15° p̄ti. qd̄ d̄z serrari d̄
craneo capitis cū celeritate serret, et nō expectet: vt accidat
de eo q̄ descendat ad m̄ez cerebri erugo: sicut faciebāt qdā
expectātes hoc vt cōpleret putredo: et separet m̄ dura a cra-
neo: nā si p̄gēt m̄ dura ab aliquo osse fracto nō poterit fie-
ri expectatio putredinis: s̄ moderate, ita vt nō p̄trāseat diē
tertiū: s̄ maior p̄s d̄z curari in die. 2° a quo accidit p̄ctio et
infestatio, et incidat os in p̄ hora passionis: aut in ipsa die.
Qz si nō incidat in toto eleuet aliq̄ p̄s illi⁹ p̄gēs valdesed
in fracturis leuib⁹, in qb⁹: aut nō putat de penetratione ei⁹
ad interi⁹ cranei: aut putat q̄ nō puenit incisiō ad duram

De tpe i
quo p̄t os
extrahi.

matrē: et putam⁹ q̄ ipsa sit seruās sitū suū, et sili⁹ in fracturis
cranei magnis factis a re incidēte: vt ense cū magna et mani-
festa apōne p̄ quā bñ et sufficiēter pōt vir⁹ sub craneo expur-
gari: aut i vulnere penetrāte facto a sagitta maxie in p̄te frō-
tis qua sagitta excta fuit sine malis accētib⁹ et siliib⁹ casib⁹
licitū est expectare, et certe putādū est q̄ incisiō ossis fieri nō
debeat nisi necitas cogat terz ista necitas d̄teriat ex iceptiōe
apparitiōis alie: accētiū maloz dictoꝝ. cū. n. in dictis casib⁹
ceperit aliqd̄ appere de accētib⁹ malis dictis d̄z medic⁹ ilico
ad incisionē deuenire: et non d̄z expectare donec magnificet
aut succedant alia. Et si dispō media fuerit in consideratione
vulneris et cāz ei⁹, aut parua, aut magna suspitione, tūc nō
est opportunū festinare incisionem: neq̄ ēt multū tardare.
Et dixit Sal. vt ponit. 15° p̄ti. stude ad incidēdū os in hye-
me añ decimū q̄rtū diē. et in estate añ septimū, añ q̄z accidat
accētia mala: d̄z. n. fieri incisiō citius in estate q̄z in hyeme, q̄z
tpe estatis citi⁹ accidit hūiditatis ebullitio et putrefactio:
in hyeme x̄o tardi⁹. Et Albu. dixit. si venit ad te vulne-
rat⁹ in p̄mis cū vulnerat⁹: et fuerit illud in dieb⁹ hyemis: tūc
op̄z vt studeas in abscessione ossis añ diē 14^m. fm̄ oēm dispo-
sitionē: et si in dieb⁹ estatis añ septimū añ q̄z corūpat⁹ qd̄ est
sub osse ex p̄niculo, et accidat accētia mala. Et Aui. dixit.
in osse fracto q̄rit detectio et amotio ossis: et nō d̄z vt tardet
in estate vltra septimū: et in hyeme vltra decimū. Et quāto
incisiō et amotio ossis fuerit facta velocius: tāto erit melius
et longinquus ad hoc vt eueniāt nocumēta magna.

Et in consideratione aut debilitatis v̄tutis vel fortitudinis v̄tutis
vel patientis op̄z attendere cōplexionē nālem virtutem eta-
tes: et regimen p̄teritū: nā si p̄cesserit regimen debilitatiū: et
aut p̄cesserit euacuatio plurima sanguinis: vñ fuerit v̄tus
debilis: aut fuerit patiens puer: aut decrepitu⁹: tūc operatio
d̄z fieri suauiter paulatine: successiue vt in pluribus horis: et
eo⁹ in forti iuvene, et in quo nō p̄cesserit multa euacuatio.

Et Quid sit sciendū post totā opōnē dictā notat. Et aut opō fa-
cta est nō expectatis accētib⁹ malis: et stante adhuc timore
fluxus māez ad locū: tū ex p̄ma p̄cussione: tum ex agitatio-
ne pueniēte ex opōne: aut est facta in p̄cessu sedato iaz fluxu.
Si ergo sit facta añ sedationē flux⁹, tūc statim facta opōne
appōnēda sunt ea q̄ mēbrū p̄fortēt et fluxū p̄hibeant. Et ad
hāc intētiōnē. dixit Sal. et ponit. 15° p̄ti. adhibita opōne sup-
pone siphac p̄nū infusū in oleo ro. et vino. Et Albu. dixit:
accipiat p̄nū lini fm̄ q̄titate vulneris, et submerge ip̄m in
oleo ros. et pone ip̄z sup̄ orificiū vulneris. deinde accipe pan-
nū aliū duplicatū vel triplicatū, et submerge in vino et oleo
ro. et pone ip̄z sup̄ p̄nū p̄m et fac istud q̄to facili⁹ pōt super
illud, vt nō grauet siphac. Et Aui. sili⁹ dixit. op̄z vt acci-
pias p̄nū lini extēfuz fm̄ q̄titate vulneris ossis extracti et
amoti: et infundē ip̄z in oleū rosaz, et coopi cū eo os vulneris,
deinde accipe p̄nū lini aliū duplicatū vel triplicatū, et infun-
de ip̄z in vino et oleo ro. s. mixto. Guilielmus aut cū plurib⁹
alijs voluerūt, q̄ accipias p̄nos mūdōs lineos, et infundas
eos in oleo ro. et melle ro. mixtis: et ponas eos fm̄ figuram
debitā inter os cranei, et durā m̄em leuiter et suauiter, ita q̄
nō patiat durā m̄, neq̄ sic cerebrū ex cōpressiōe, et ponas pe-
tiā supra petiā, donec foramē cranei ex ipsis petiis repleat⁹:
et postea ex plumaceolis: siue stuellis iuolutis sili⁹ in oleo ros.
infusis totū vuln⁹ cutis qd̄ est supra craneū repleat⁹. Et Bo-
ni opatores facta ossis amotione, et ei⁹ eq̄tione decēt acci-
piūt frustū sindonis tinctū in grana vel loco eius alteri⁹ sin-
donis, et in defectū sindonis accipiūt frustū panni lini vete-
ris lenis et mūdi qd̄ sit fm̄ q̄titate vulneris cranei, et infun-
dunt ip̄z si est estas, aut timor adest de fluxu magno in oleo
ro. solo: et si fuerit hyems et timor puus de fluxu p̄m̄scēt cū
oleo ro. p̄az vini rubei pontici qd̄ sit actu moderate calm, et
si viderint necessitatē mūdificationis addunt supradictis de
melle ro. colato, et supponūt sumētes ip̄m cū p̄gicariolis cū
oi suauitate dure m̄is, deinde post illud replent p̄cauitatez

De tpe
patientis
p̄siderādi

Expleta
extractio
ne ossis
qd̄ faciē

cranei filis panni linei lenis silt infusus: deinde replent totū vulnus: et ultimo apponit de coto carminato: et superinfundit filr oleū ro. solū aut mixtū cū vinis ipsi coto fm circui tū vulneris. Quidā autinungunt in circuitu vulneris oleo ro. cōquassato cū aceto. Et qdā pmiscēt ipsi oleo ro. bolū ar. et filr: deinde ligāt ligatura nō inducētē dolorē: et superpo nunt capiti infusā vel capellū. Et dixit Suil. dimittat ligatu ra vsq; ad tres dies: sed infundat sup eā oleū ro. qñ oi horas: et hoc si nō vocauerit te necessitas pp aliqd accidens supue niens ad soluēdū eū pus. C Lūq; solueris abstergeat z mu/ dificeat: et si qd de offe applanādū remāserit applanet: si ēt re māserit ossis frustū extrahat: et qz cōiter qñ sit opō cōmoueē caput: et inducēt dolorē: vñ paraf fluxū humoꝝ ad ipm. et sic euentū apatis, et maxime qz fm plurimū corpa sunt repleta imunda: vtunt talī cura vsq; ad tres dies, et ēt post eos tam/ diu: donec asscuratio fiat de supuētū apatis per sedationē fluxus: sed trāfacto die tertio. Albu. dixit. qz dimitti cum pma cura die vna, aut duobus: donec sit securus de apate ca/ lido. Dicit. qz solui die tertio a die incisionis cutis: que fuit vna dies. et fuit in qua fuit facta abasio. Deinde tertia die. s. sequēti post amotionē ossis qz solui: et ideo deinde sol/ ue ipz: et administra post illud medicinas cū qbus nō est sup sua siccitas qles sunt medicinas capitales. et opz vt facias ex istis medicinis puluē qui puluerit sup vulnus sicut sūt: et sicceat, et vlt administra oēs medicinas: de cui? pprietate est vt abstergeat z nō mordicat. C Puluis capitalis bon? sic fit. R. sarcocolle. sang. dia. aii. 3. ij. ros. olibani arist. myrrhe yre os: et corticis radices opopanax: et farine ozobi. aii. 3. j. te/ rant z cribellent. C Si vñ ossis amotio fiat in presenti pro cessu sedato fluxu z habita securitate de apate: sic nō dz ap poni oleū rosatū: neq; solū: neq; mixtū maxie in corpore mū do, nā per vsū olei rosati qñ nō cōuenit puenit in dura mfe putrefactū. Dia aut olea z vnguētā z reliqua putrefactiua cauēda sūt. C Alius puluis capitalis sic fit. R. nucis cypsi thuris ciperi, myrrhe myrtilloꝝ. aii. 3. 5. ozobi. 3. ij. miscean/ tur. C Ali. n. Albu. caue fm tuā virtutē vt vulnus in cura/ tione tua sit lymphidū, neq; sit sordes in eo vnguētis: s. incipē dū est in cura cū medicinis capitalib? Et Ali. tertij pma re citat vba Sal. q sunt. 6. de inge. sani. et dixit. q postq; extra ctū fuerit os hñt medici duas intētiōes. s. diuerfas: nā intē tio quorū dā est ad apponēdū medicinas sedatiuas qbus se/ dant: et quiescere faciūt dolorē vehemētē. sup. et repulsiuas māeꝝ z sedatiuas fluxus eaz. Et quorū dā alioꝝ intētio est ad apponēdū medicinas vehemētis exiccationis: et bi qdes administrāt post incisionē z amotionē fracti ossis medicinas attractiuas. s. māeꝝ malax interi? sub craneo cōtētax ad ex teriora apponētes eas in vnguētis vel emplis vel aliis mo dis: siue formis medicaminū, et sic isti apponunt medicinas vehemētis exiccationis habētes sil cū hoc virtutē attracti uā. Et hoc faciūt. dixit Auic. exteri? facto sup loco epithima te ex aceto z melle. s. qd epithima ponūt supra medicamen predictū vt pacetū phibeāt fluxū z apationē: et p mel amo/ ueant mordicationē ab aceto. Et dixit Ali. q p man? istozū posteroꝝ q vtunt medicamine exiccatiuo z attractiūo pue/ nit maior incolumitas qz p man? primoꝝ q vtunt sedatiuis doloris, qñ plures sanant p manus illoꝝ. Et dixit Ali. nō est hoc mirādū: nā Sal. dixit. q cōpō ossis z pāniculi est sic/ car: et indiget cōseruari. C Dixit. n. Sal. q foramen auris ad qd audit? penetrat nō solū ad durā pelliculā cerebri: sed etiā ad neruū ferentē ad ipz auditū a cerebro oīri sustinet medi cinā fortē in exiccādo: ergo etiā ipsa dura mater ablato esset qz suba ei? est sicca forte medicamen exiccatiūū nō refugiet: sed tolerabit si magnū nō habeat apā. C Et cōpēdiuz dixit. q qdā medic? cū bec ossa radebat assuetus erat stipticā sup durā mrez apponere medicinas: et multos hoc mō sanauit: z Sal. hoc tūmuit facere ne ob hāc rē infirmus in spasimū ca/ deret. s. vt medicaminis auriuz recordatus est: et sciuit ver/

mez in aure existentē cerebro esse ppinquissimū z nullū ex medicaminibus auriū cerebro nocere: credit illud medica men optimū esse apate absente. Istaz eniz pelliculā suba sicissima est vnde medicamen nimis exiccatiūū ei dgruit: qz eā pfortat: et sanies gñari phibet: et qd creatū est ex ea exicca do cōsumit. C Notat. q qñ auctores pdicti voluerūt q plu res sanant in manib? eoꝝ q vtunt medicamine exiccatiuo z attractiūo qz eoꝝ qui vtunt oleo ro. intellexerūt de medi cis indiscrete vtentib? oleo ros. cum eo: vñ dicunt nō debe/ mus eo vti longo tēpore, sed circa tres dies a die amotionis ossis: si eniz qz eo lōgo tēpore vteret perduceret cū mollifica tione sua ad putrefactionē: sicut tēpore Sal. medici vteban tur indiscrete: et iō plures moriebant in manib? eoꝝ. C Di/ cunt iterū qdā. medicinis phibitiuis flux? z sedatiuis dolo ris z mollificatiuis esse vtendū: sed nō in loco vulneris, sed in circuitu eius: et hoc quousq; sedet z dolor z flux? Ali. quozq; dixit. line vulnus totū oleo ros. s. intus z in circuitu vt phibeāt fluxus humoꝝ ad locū z apā, deinde impone pā nū sup ipz qñto leui? poteris: vt nō graueat siphac, deinde administra desup ligamētū latū: et nō stringas ipsū nisi cū qñtitate qua retineat appositā tātū: et postea humecta vela men: et ligamentū dictū desup eū oleo ro. oi hora. i. sepe: ita tñ q pueniat humectatio ipsa olei vsq; ad durā matrem. Dz aut hec infusio olei rosati fieri: vt phibeāt fluxus humoꝝ, et sedet dolor: et vt nō exiccent pāni ibi appositū: qñ exiccati z indurati essent cā doloris: et ingetationis infirmi. supplēt. et nō est soluendū vnus vsq; in diez tertiu, z hoc pp cōmotio nē factā z ebullitionē humoꝝ vt interim qescāt. Tertia aut die dz solui vt abstergeat pāniculus z vulnus totū ab oi hu/ miditate ibi aggregata: vt nō putrescat: et si tunc videris ali quā suspicionē de vltiori fluxu pcede cū cura pdicta: et sic vsq; in septimū diē, vel vsq; ad sedationē fluxus, die autem tertio vel alio quocūq; fluxū videris sedatū. tūc cura ipz cu/ ra alioꝝ vulneꝝ capitis. C Dixit Zoar. vulnus carnis oi ole ablui dz cū aqua mellis quousq; de apate dubiū remoueat: et postea curabis vuln? qd est in carne emplō de palma fm q tibi videbit. C Dixit Sal. postq; sumus securi q apā nō gñet, et locus cōuenienter exiccari z qescere ceperit: tūc inci/ piam? vel cicatricē vel carnē generare. Et Auicē. dixit. cura deinde cicatricē que curat carnē: et que sedat inflammationē: ergo pulueris sup siphac puluē capitalē, z cura cū reliq; medicinis curatione vulneꝝ. C Dicit tñ qdā. q lz dicto mō tēpore nō pueniat infusio olei sup vulnus: et in vulnere. In circuitu tamē nihil phibet ipsaz fieri ad maiorē securitatez defluxus. Et dicit. pone sub angulis vulneris licinia tenen/ tia ea subleuata: donec locus cōcāuat? osse vel carne replea/ tur, osse aut repleto paulatim anguli reducant: et ad locum suū redire dimittant? et cogant post tertiu diē. Et dicit. si estas fuerit bis vlt ter in die nāli vulnus imutet: et in hyeme semel aut bis fm necessitate: et oi vice qua mutat infirm? dz fortiter insufflare: qz pñsufflationē sanies de subtus craneo melius expurgat. C Lōponit aut fractura cranei penetrās cū apate: et alijs dispōnib? ad quas opz attendere: et pcpue post ossis amotionē. C Ingt Paulus. 15. pñ. Et Ali. etiā recitat h qd multotiēs accidit in siphac post opōnē cū ferro apā calidū: cui? signa sunt qz velamē supeminet spissitudinē ossis, imo in tñ magnificat qz supeminet nō solū ossis: et etiā spissitudinē cutis: et est grauitas in capite: et phibitio nālis mor? ipsi? quare aut non mouet oīno: aut mouet debilt? et difficulter, et ista phibitio mor? ei? puenit a mā apante gra uante ipz. i. coartate arterias ei? vñ nō pñt moueri motu di latatiuo z ostrictiūo, z multotiēs accidit ei extēsiō. i. tetan? vel spasim? z alia accñtia mala supradicta: et seq; eas morē: et cāe quare accidit apā in pāniculo dicte sunt supra. C Ali. tñ dixit. q nō accidit nisi pp os manēs sub craneo qd pūgit ipz: et dolorē efficit: aut pp grauitatē tentariū aut liciniorū: aut pp frigus: aut pp multitudinē vini: aut pp aliā cāz ocul

De apate
in fractu
ra pene/
trante.

tam. i. intrinsecā, vt corpis repletionē, aut alteri⁹ mēbri capi
ti cōmunicātis repleti fortitudine. vñ expellit z debilitatē ip
sius pāniculi inde recipit. **E**t cura hui⁹ apostematis ē cu
ra karabiti. **A**uicē. tñ in pīculari dixit. si cā ei⁹ fuerit mani
festa opz: vt abscondas illā cām velociter. Et si fuerit intrinse
ca. stude ēt in separatiōe ei⁹ velociter: z ad ministrā regimen
apostematis calidi. s. in pīcipio embrocādo cū oleo ro. actu
calido: aut cuz aq̄ in qua bulita sit altea z fenugrecū z semē
lini, camomilla z similia. **E**dñt. q̄ ista cōueniūt in fine sta
tus z declinatiōis: in augmento autē z pīcipio status nō
pueniūt qñ vocat necessitas ad mitigādum dolorem: z cōue
nit emplastrū factum cū farina ordeī z semine lini, z aq̄ ca
lida in aliquo oleo. s. mitigatiuo doloris vñ. phibitiuo flux⁹:
vel aliqliter resolutiuo fm q̄ exigit dispositio. Et dixit **A**ui.
ad ministra adipē galline in lana z humecta vel inungendo
cū ea caput ceruicē z spondiles. s. colliz z distilla in aures ali
qd ex oleis que sedāt caliditatem: sicut oleum violaz: z lini
lia: quoniā sedant ebullitiōem humorū capitis. Et dixit.
fac federe infirmū in aq̄ calida in domo: z hoc ad sedādū in
flāmationē in toto corpore: z post sessionē predictā inūgere
ipsuz cū oleis que sedāt inflammationē: si pur apostema cā
lidū perseuerat. tūc dixit **A**uicē. si non est aliquid qd̄ prohi
beat infirmū sumere medicamē solutiū soluens semel. i. de
biliter z parū: vel semel: z vna vice tantū exhibitū non rei
teratū exhibe ipsū: debet autem hoc medicamen solutiū
esse educitiū colere, qm̄ tale apostema calidū sit d̄ sanguine
subtili cui ē admixta colera: z iō facta flebotomia restat: vt
educat colera si remanet apostema. **E**t quandoqz accidit
in tali fractura: vt denigretur pāniculus: z aliquando etia
ipsam craneūz si quidē statim post factam ossis amotionē
tibi occurrit nigredo ipsa: tūc scis q̄ nō puenit a medicina:
sed a cā extrinseca. Si autem appareat in processu: tunc pōt
puenire a causa extrinseca: z a causa medicinarū superposi
tarū: de quarū pīrietate est denigrare craneūz z panniculū.
Edixit **A**uicē. si apparet sup velamiē nigredo apparenis in
eo qd̄ apparet de ipsa: z in superficie eius: q̄re nō est nocēs
nocumēto notabili fortasse cause eius sunt medicine. s. habē
tes illā tincturaz inducere: vel qz certificatio facta fuit de sis
tura per humiditātē nigram aliqd̄ cecidit ex ea per fissuram
sup velamiē: vel alio quocunqz modo approximatio facta sit
medicinaz: siue rerū denigrantiū. supple. aut causa eius erit
sanguis p̄gelat⁹ ibi z denigratus ē: tūc ingt **Paulus**. opz vt
sumas ex melle z oleo rosato: qd̄ sit triplū mellis z appone:
donec remoueat: z ea amota prosequere curā vt supradictū
ē. **E**t dixit **Paul⁹**. si accidit in siphac nigredo ex seipso z
peruenerit vsqz ad oculū: ita q̄ etia oculi denigrant: tunc si
cū alijs signis malis affuerit: opz vt desperes de salute ei⁹:
quoniā est signū consumptionis caliditatis innate: z destru
ctiōis ei⁹. **E**t **Albucā**. dixit. si accidit i siphac capitis cū
mūdificatur ab eo os: z pīpue quādo negligitur cura eius
nigredo in superficie eius: cōsidera tunc q̄ si accidunt infirmo
accidentia mala q̄ diximus scias: qz perniciosum ē pculdu
bios: sed si nigredo accidit ex medicina que ponit sup ipsūz:
z est in x̄tute illius medicie: vt faciat illā nigredinē, tūc opz
vt accipias de melle pte vnā, z de oleo ro. ptes tres: z linias
cū eis pannum lineū: aut lenē, aut sindonē: z pone ipsum su
per siphac. Et **Auicē**. dixit. si nigredo fuerit pfirmata z pfun
da, tūc fugerqz illa procedit ex mortificationē caloris innati:
z est signū mortis. **E**t notant. q̄ quandoqz cōmunicatur
nigredo oculis natura expellēte sanguinē ad exteriora vsus
oculos, z tūc nō adsunt talia signa mala: z nō est signū mor
tis. **E**t quādoqz oritur super dura matre caro mala q̄ in
dicat ad sui amotionē: verūtamen non debet amoueri cū me
dicinis acutis mordicantijs, sed vt oñt quidā spongia leni z
bñ lota vt tollat ab ea corrosio, z mordicatio ipsi⁹, z postea
exiccatiua desup ponant: z dimittat paruo tēpore ne possit
corrodendo panniculū ledere. **E**t si aut mala caro in vul

De pāni
culi deni
gratiōe.

De carne
mala sup
dura mē

nere oriatur ante ossis restaurationē nō est amouēda cū me
dicamine acuto, ne cōtingat ex eo qd̄ cadere super pāniculū
sed cū spongia mō dicto. Si autē oriatur post ossis restaura
tionē ipsa amouenda erit, sicut in alijs vulnerib⁹, ad cuius
amotionē pferit puluis hermodactiloz supāpersus. **E**t cū
aūt accidit ex casu z percussioe cōmotio in cerebrō absqz fra
ctura in craneo, z absqz vulnere in cute, tūc si supuenit patie
ti tortura q̄ ante non erat, z strambositas in altero oculorū
z p mixtio ratiōis, z mollificatur mēbra, tunc nō morietur.
Edixit **Orbasius**. z ponit. 15° cōtinentis. in quo cōmonū
fuerit cerebrū ex casu, aut percussione dādūz est in potu de aq̄
mellis cū sticados. Cōfert eni ei valde, qz cū eo fiet sanatio
eius. **E**t **Ait** **Rasis** ibidē. dico pferūt huic cerebrū gallinaz
daga in potu affluēt. Et dicunt quidā. pferunt ei etiam ce
rebra aliarū bonarū auū: dicūt tamē q̄ in pīcipio talis pa
ties tenuissima diēta debet vti, deide paulatine igrossari, z
deuenire ad exhibitionē dictorūz cerebrorūz sicut diuersiōes
omni modo. Et dicunt quidā. q̄ abrafo capite fiat inunctio
sup toto eo cū oleo rosarū permixto cū quarta parte sui de
aceto actu calido, z facta inūctioe supāpersas puluis mir
tilloz, z supra puluerē ponatur pannus lini oleo ro. z ace
to infusus aliquantulū aspersus: z super pānuz stupa: deīn
de fascia lata lente ligetur. z ligature supponat capellina de
pelle agniz: sic mane z sero mutetur omni vice collī z dozi
spondiles inungendo cum oleo camomille calefacto.

Et de vulneribus accidentibus in facie z oculis. Cap. lvi.

In hoc loco pīter curationē vulnerūz in
facie accidentiūz opz considerare
duo. Primo q̄ facies est membrum declinans
in naturali cōplexione sua ad siccationē: quare
oportet q̄ medicine cū q̄b⁹ curant vulnera ei⁹
sint sicciores, vt possit vulnus a superfluitatibus exicari, z
naturalem eius cōplexionem conseruare, licet medicinarūz
ipsarū siccitas in plus z magis variaret fm varietatē par
tium faciei in cōplexione plus vel minus sicca. **E**t secundū
cōsiderandū est faciei decor, facies enīz est mēbrū discooper
tū in ppatulo aspiciētū oīum. Et ppter hāc cāz opz vt sub
tili industria ingenies vt taliter eius vulnera cōglutinēs, vt
nō deturpes decor eius cicatrice enozmi. **E**t **Dz** ergo medi
cus reducet labia vulneris ad locū nālē suū q̄to magis po
terit, z ipsa i eadē pseruare ligatura, aut ēt sutura si necessa
ria fuerit. Verū in suēdo hū vulnera dz eligere medic⁹ acuz
tenuiorē quē iuenerit, z filo subtili de sirico nō multū torto
dz suere n̄ pūdādo acū, imo supficietenus q̄tū poterit acū
infigat solū tātū accipiēdo quātū sufficit ad retētiōē z du
rationē, pūctaqz nō mltā abinuicē nō multa sepaata segrega
ta faciei sup suturā. **E**dñt qdā. puluis rubeus aspergatur.
Puluis ali⁹ q̄ incarnat z carnē regenerat de p̄ditā invulneri
bus faciei. **Rz**. myrrhe mastice thuris dragagātis: gūmi ara
bici: fenugreci. añ. ptes eq̄les, decēti⁹ tñ z cū maiori decore
labia vulnerū faciei z oīum partiū eius in ppiū sitū suū re
ducunt cū medicamine quorūdā modernorū supraposito in
capitulo de futura. **E**t **Dz**. si vulnus fuerit parū nō egeno
sutura: aut si fuerit magnū, s. cū emissioe alicui⁹ q̄tū os
sis, tūc si vuln⁹ eget mūdificatiōe mūdificet cuz vnguēto fa
cto de ter bētina melle rosato colato, z ordeī farina, z facta
mūdificatiōe curet cū vnguēto, qd̄ sic fit. **Rz**. reline. 3. iij. olei
cōis. 3. xij. cere. 3. 15. fenug. 3. i. myrrhe thuris. añ. 3. iij. Hoc
eni vnguētū carnē generat z p̄solidat, z cicatrice decorā effi
cit. **E**t Notāt. q̄ in vulneribus faciei studendū est, ne aliqd̄
frustū ossis ab osse sano separatū remaneat, immo etiā non
separatū si tale fuerit q̄ nō possit cōstringi z p̄iūgi, cū parte
sana ossis incidēdū est z abiciēdū: vt nō remaneat cicatrix
supereminentiā habens z sit faciem deturpans. **E**t Dicūt.
qm̄ futura supficialis dz fieri in partib⁹ faciei nō dz solui li
gatura vsqz in tertiu diē: nisi aliquod accidēs coegerit, z cū
soluitur opz q̄ cū omni facilitate soluat, z si quidē pluma

De cōm
tione cer
bri ex p
cussioe
ne fractu
ra craneo

oculi superpositi extetati et applicati fuerint labijs vulneris: opz vt cu vino talido tadiu balneent quousqz mollificent: et facilliter remoueri possint: ne contingat ex subita et violenta amotione eoz puncta future solui et labia elargari: facie de- turpari: precipue quoqz dicunt futura egere vulnera cadentia in fronte fm longitudinem ipsius frontis, et hoc est vt p- hibeatur descensus supercilij ad inferiora.

Oculu aut raro contingit vulnerari: nisi a re perforante sa- gitta vel gladio vel alio simili: omnia hujus vulnera sunt susce- pta de penetratione earu ad interiora cranij: et sunt itez que- libet eaz suspecta ad amissionem visus maxie q cadut in cornea. **E**t cura vulnez oculi exigit: vt a pno phibeat fluxu? faji- guinis: ex eo cu reb? restringentib? ipsum positum sup oculu: et cu reb? phibentibus fluxu materierum ad ipsu? oculu? supple. in circuitu eius, et fronte et tempore sequente ipz: ponat ergo in oculo aqua rosasolai: aut mixta cum puluere gummi arabici: et boli arme. et sang. drac. et sup oculo ab- extra ponat cotu infusus in succo coriandri albumine ouis et oleo ro. fil. mixtis: et filr pot poni in circuitu ei. **A**liud bonu? sic fit. R. succi plantaginis: aut solatri vel semperuue. 3. ij. aq. ro. 3. 15. pulueris dragaganti, gummi arabici: sang. drac. terre sigillate boli ar. aii. 3. ij. misceant et extendant sup coto vel petia, et superponat in circuitu oculi. **A**liud vtile ponendū sup oculu. R. olei ro. 3. ij. et duo albumina ouoz et con- quassa ea adinice cu oleo: et postea cu eis incorpa puluere? rosaz sandaloz et boli arme. et sanguinis drac. et extēde sup petia et suppone oculoz et partibus circūstantib?. **E**t scias q restricto fluxu sanguis et sedato fluxu materiez emplm factum de solis folijs betonice in omni percussione oculi cu vulnere et sine vulnere est conferens et vtile.

Vulnera quoqz palpebraruz egentia sutione subtilissime sui debet: et que in naso et auribus vulnera eueniunt egēt me- dicinis siccozib? supra oia vulnera aliaz partiu faciei vulne- raz nasi nō sunt suspecta de penetratione ad itra cranij: nisi euenierint in supiori parte eius et reperforante: tūc etiā suspi- sione faciunt de odoratus suspitione et amissione. Sed que in aure eueniunt sunt magis suspecta de penetratione et audit? amissione que sequitur ad nerui auditus vulnerationem.

De alijs aut egritudinib? q eueniunt in oculis palpebris auribus, et partib? oris que exigit manuale oponez sufficiat qd dictu est in sermone tertio ad que recurrere debes. **E**t scias q si aliqua pars auris aut naris incidat: aut in eis co- ctura fiat in cauterio nō regenerat illa ps postea: qm cartila- gines nō puerunt: neqz restaurant nisi in corpib? hūdis.

De vulnere conueniente in naso.

Cap. lvj.

Aso quandoqz accidit vulnus com- prebēdes oēs carti- lagines eius: et qnqz accidit in altera earu tātū: et qnqz in duob? euenit: aut fm lōgitudinē ei? aut fm latitudinē: siue per transuersu? ipsius: et qnqz euenit in pte. eius inferiori: vel superiori magis carno- sa. **V**ulnus quoqz fm longitudinē eius eueniens est faci- lis curationis nō egens: nisi vt labia eius reducant in situm suum nālem: et in eo cōseruet, siue istud fiat cum futura, siue cum medicamine supradicto, nam si nō cōseruent supradicta reducta nō adherent firmiter. ppter dilatationē que narib? sepe cōtingit apud exufflationē sōrēz apud sternutationes et ppter defluxu? humi ditatis ad ipsu? ex capite remollien- tium labia vulneris: verum qn vis reductionē facere ipsoz labioz. Dixit Albu. opz vt cōsideres si vulnus est recens: cū sanguine suozan nō: et si est recens: tunc aggrega labia vulne- ris. deinde cura ipsuz donec sanet, et si labia vtrazqz per se fa- cta sunt sana. alio. sicca: et per se destructa: tūc opz vt excozies omnē partē. s. omnez extremitatem vtriusqz labij a cute sua donec sanguines deinde aggrega eaz cōstringendo in ag- gregatione conferua et pulueris super ipsam sanguinē dra. et olibanū trita, quidā addunt predicto pulueri calcem vinā.

Et dixit Albu. pone sup pulnerē frustu? emplastri diafinicō: aut alterius emplastri ex emplastris cōsolidatiuis: et quidā loco emplastri cōsolidatiui apponunt pannū lineum lenem infusus in albumine oui et oleo ro. mixtis et in corporatiōe: et aliquantulū conuassatis et agitatīs cum bolo arme. et hoc apponere in principio est melius. Et qdā apponunt pulu- los infusos in vino stiptico calido. **E**t similiter curari dz vulnus eueniens naso fm transuersum: verū ipsuz est diffici- lioz curationis altera, qm labia eius non sic facilliter redū- cuntur: nec reducta cōseruantur in situ suo. **E**t opz vt in vulnere eueniente in parte carnosiori nasi cōsideres si sit ne- cesse in inferiori parte eius dimittere meatū per quez possit putredo liberi? expurgari: et si videbit oportunitū dimittas. Partes aut ei? cartilaginose nō egent tali meatu. **E**t ob- seruatis predictis omnib? tūc ad ligaturā deueniendus est: ita q si i. vulnus fm longitudinē euenit appositus duob? puluillis ex omni latere nasi: vna tunc habeatur fascia: et po- sito medio eius super naso et puluillis deducant extremita- tes fascie ipsius supra gures ad occipitiū capitis: et ibi decen- ter debet annodari et stringi: et sic dimitti. Quidā tamē post annodationē extremitatū fascie predictā reducant eas iterū super nasu: et ibi eas firmiter suut: vt per hec labia vulneris et puluilli firmi? teneant et hereāt. Si vō vulnus fm latitudi- ne transuersum euenit: tūc necessaria est ligatura duplex: vna et pma sit cōprehendēs cū medio fascie extremitatē eius inferiorē: et cū vtrazqz extremitate eius dz potendi ad mediu? capitis: et ibi dz annodari vel sui: et sit ista ligatura vt teneat extremitatē nasi solutā eleuatā versus caput: vt firmitatem habeat cum labio eius superiori: et illa ligatura debz fieri vt mediu? fascie ponat super naso: et tendant extremitates eius supra aures ad occipitiū capitis. vbi annodes vt dictu? fuit in vulnere longitudinali, et sit ista ligatura vt firmiter teneat puluillos ex oi latere nasi appositos: et vt ē firmā teneat p- mā ligaturā: et nō possit nasus ad aliquā pte extra nālē situ? declinare. Et de hoib? fuit q ante ligaturā apponūt in vtrazqz nare si vulnus vtrazqz resoluit vel in altera tātū: si tātū vna so- luta fuerit: tentā siue formulā factā de cera malaxata fm for- mā z quatitatē naris attingat longā, ita vt supra vulnus si fuerit possibilē hoc faciūt vt remaneāt nares in magaitu- dine et nālī situ meli? et decori? facta ligatura. **D**ixit Albu. dimitte eā duob? dieb? ligatā, aut tribus: deinde solue ipsaz et permuta medicinā: et permitte eam sic procedendo: donec abscindatur filum per se si futura facta fuerit aut donec ap- pareat firmitas adherentie labioz eius: deinde curetur cū cōsolidatiuis: sicut cetera vulnera.

De vulnere eueniente in collo et gula.

Cap. lvij.

Accollo inferuntur vulnera, aut perue- niunt ad soluendum cutem tñi vel cutē et carnē, de quoz cura dixit Albu. q nō est differētia inter curā eoz, et curā vulnerū ca- pitis simpliciū: sed curari debent, sicut illa, aut perueniunt vsqz ad os cum amissione particule, vel cum scis- sione eius, et debent curari, sicut dictum est in curā solutiōis cōtinuitatis ossis: aut perueniūt ad nucam vel neruū: et su- specta sunt valde de superuētu accidentiū maloz et mortis, et si euenierint cum lesione nucę tunc cōsiderandū est in lesio- ne mēbroz que sunt infra partē lesam, nā si nuca per trasuer- sum tota incisa fuerit necessario mor? et sensus auferent ab oibus mēbris que sub vulnere sunt in corpore. Si aut p tras- uersu? incisa fuerit fm vnā medietatē suā tātū, tūc sensus et mor? auferent ab oib? mēbris q sūt sub vulnere ex pte illa in qua acciderit lesio nucę. Verū qn si nuca tota in latit- tudine sit incisa mēbra supposita nūqz pnt habere sensum et motū et si viuat paties, et cōsolidetur vulnus, tñ si nuca inci- dat fm vnā medietatē tñ. Dicūt qdā, q mēbra supposita pnt restitui ad opōnes sensus et motus, qz dicūt ipsaz posse vniri et cōsolidari, sicut dixerūt de neruo inciso. platu? 3. ali-

Quo ex incisione nucę mēbra suppo- sita partiā, cur in sen- su et motu

quā pte vt in suo loco patuit. Quidā tñ hoc negāt posse fieri: pcedūt tñ: q si nūca fm aliquā puā pte: z supliciale solua tur: aut accidet ei incisio fm lōgum qd cōglutinari poterit: z mēbra supposita passa fuerint lesionē in sensu z motu. q po terunt restitui in dispōnē pristina. Et cōsilt intelligendū esse dicit de quocūqz vulnere nuce eueniēti in quacūqz pte ei: z si vuln^o puenit ad neruū aliqū ex nūca egrediētē pñt in telligēdū est, sicut dictū est in ca^o vulnerū. **C** Si g ad neruū vel nūcā puenit exclusiue: ita q attingat subaz nuce vel neruū: tūc dicit Albū. nō est in eo ingeniū: nisi vt curet^r curatiōe cū eo qd facit stipticitatē vehemētē: sicut cūlar z gei z eis. si amilia: qm nocēt neruis, z ptrahūt eos, sup. z silt nocent no: ce: z nō ponas supra vuln^o. frigidū aliqū oino: qm suba ner uoy. sup. z silt nuce est: frigidat: z cōtinuatio eoy est cū cere: bzo qd sublimi^o est: alio. frigidū mēbroz sed illud succurrē dū est cū intromissione olei rof. vel masticini calefacti in suū dēdo cū eo totū vuln^o. z in circuitu vt robozet vtu nuce z neruū: z phibeat deflux^o humoy: tūc postea statim inungat tota regio posterior a loco vulneris posterius cū dicto oleo, vel cū oleo cōi calefacto: z supra vulnū ponat empl^z factū de vitello ouit^r oleo dicto z modico vini albi: z mitiget per ipz dolor: z cū hac cura pcedendū est quousqz securitas fiat ab accitib^o malis: z saniet vuln^o: deinde curet. cū mūdifica tione eius facta per medicinā oi carentē mordicatione z pū: ctione: z facta mūdificatiōe curet cura vulneris neruoy. **D**ixit Alb. sit illud cū quo curat ex medicis lenib^o sicut est calx abluta cū aqua dulci aliquoties: z infusa cū oleo rof. aut cū oleo cōi: z tutia ēt cōuenit qñ abluat cum aq dulci: z silt aliq mineralis lapides abluti pueniūt. **C** Si vuln^o puenit ad nūcā vel neruū exclusiue: ita q nō fuerit facta lesio in eis: vel lesio fuerit parua: q nō fuerint mor^o z sensus a mēbris suppositis amoti: tūc curadū erit vuln^o curatiōe nerui disco operi. z oino erit festinadū in curatione vulneris sed pcedē dū erit vsqz ad septimū diē cū cōfortatib^o nūca z neruoy z mūdificatib^o ipz vuln^o: sicut ppiē puenit empl^z qd sic fit. **R**. mellis ro. colatiz olei masticini. añ. 3. ij. farine fenugre. 3. j. terbetine lore cū vino rubeo. 3. 5. misceantur, naz hoc nu tam z neruoy cōfortat, dolorē sedat: z vuln^o mūdificat: deinde curetur curatione aliorum vulnerum.

Vulnera vo que in gula eueniūt suspecta sunt ppter venas guidem z arterias iuueniles: z tra cheā arteriā meri z neruoy descendētes ex cerebro: z reuer siuos q oia gula subsistūt. **C** Si. m. incisio fuerit guidē aut ar teria iuuenilis timef inde mors subita pp affinitatē quā ha bent cū corde z epate z effusione multū sanguinis ex eis: z spūs vitalis exhalationē: z si incisio fuerit trachea arteria ti metur inde lesio in anhelitu, z timef inde ne mult^o sanguis defluat ad pulmonē ad pect^o z cor z suffocet: z si tota ptraf neruz incisio fuerit fm plm mors sequit^r. quāuis aliqñ pñt gat euadere: qd prax est. **C** Et si incisio fuerit meri p trans uersuz p totū timef defluxus multū sanguis ad stōm: vñ mul tis ledes stōcus in opōnib^o suis: z timef lesio in deglutione: si tñ accadat vuln^o trachee arterie vel meri nō fm totum per trāsfueruz: z sit difficilis curatiōis: polis tñ est euasio ab eo. **E**t silt si accadat alteri eoy vuln^o in longitudine eius. **C** Et si peruenit vuln^o neruo descendēti in latitudine ei^o fm to tū timef ablatio appetitus statim: z raucedo vocis p̄tinua. **E**t si accadat neruo reuersiuo cōsilt p̄tinua cōsequet^r raucedo qzuis ptingat euadere ex vulnere tallū neruoy: sicut ēt p̄tin git euadere ex vulnere guidē vel arterie iuuenilis: si in longi tudinē ceciderit z parū fuerit. **E**x vulnere aut veniente di ctis neruis in longitudine eoy ptingit euadere ēt sine lesioe dictaz opōnū. **C** Narrat qdā. q iam fuit qui p desperatio nē secuit sibi cannā pulmonis z meri, sed nō tetigit guidez: neqz arterias iuueniles z exhibat aer p vuln^o manifestet^r cibus ēt z potus hora comestiois: z postea reductis labijs vulneris decēter z bñ firmatis cū puluillis z fascijs cōsoli

datū est vuln^o z vixit. **C** Et iam visus est alius q p̄cussus fuit cū sagitta i gula, iuxta guidē sinistrā z pforauit tracheā arteriā z totā gulā vsqz ad spatulā dextrā: nō tñ vulnerauit guidez: neqz arteriā iuuenilē z extracta sagitta curat^r fuit pfecte z vixit. **C** In oib^o. n. casib^o dictis debēt aggregari la bia vulneris z reduci in locū suū: nālē: aut debēt cōseruari in situ suo cū ligatura decenter stricta puluillis appositis: z o3 dimitti ligatura vsqz ad qnqz vel ad sex dies: si nō supue nerit. phibens: z deinceps o3 curari cura alioy vulnerum. **C** Scias tñ q vuln^o qd puenit ad tracheā arteriā iter anulū z anulū est facilis curationis. **S**i aut tagat anulū z separet ipm in totū vel in pte: o3 extrahi z amoueri. **S**i vo nō sepa ret ipz o3 figurari figura sua nālē: deinde curari o3 vuln^o. **E**t scias. q si vuln^o ex pte colli vel gule puenit ad os: tūc perquirēdū est vuln^o: z si ibi inuenta sunt fragmēta se parata ossis debēt oia extrahi iuxta posse. **S**i tñ aliqñ sepa ratū nō pōt extrahi dimittendū erit donec saniet vuln^o: z tunc aut per se egrediet^r aut alleuiabit^r extractio eius: q si ali qd fragmētoz ossis nō in totū sepatū fuerit, sed se cū osse te nuerit reducendū est ad locū suū: z in eo cōstringendū si fue rit possibilet^r si nō secandū vel incidendū est z extrahendū, deinde curandū est vuln^o cum regeneratibus carnem z cō solidantibus fm q oportet.

De vulneribus euenientibus pectori. **Cap. liiij.**

Ecclus^o ptingit vulnerari a pte anteriori: si ue ex pte thoracis: aut ab vtroqz la tere dextro z sinistro in p̄tib^o costarū: z a pte posteriori inter spatulas: z in dorso fm totam regionē spondiliū dorzi: z pōt ptingere in qua cūqz dictaz partiū vuln^o z in longitudine: z in latitudine, z p̄funditate: z qd euenit in lōgitudine vel latitudine fm plm euenit ab infirō incidere vt ense: z silt: sed qd accidit fz p funditate fz plm puenit a re pforate, vt lancea gladio sagi ta z silt: z qd vuln^o euenit fm lōgitudine z latitudine possit eē penetratū ad interi^o pectoris, hoc tñ raro ptingit, fz qd ad interi^o penetrat fm plm est illud qd accidit fz p̄fūdi tatē in ea re pforate: pōt tñ ēt cōstringere interiōib^o pectoris a re cōtūdere casu vel p̄cussione, z tūc aliqñ erit cūz vulnere exteriōi penetratē vel nō penetratē: z aliqñ erit absqz aliquo vulnere in exteriōib^o apparēte. **C** Et vulnera qd euenien tia a tergo in p̄tib^o dorzi sūt timorosa z magis suspecta il lis q eueniūt ab anteriori vel a laterib^o: z hoc tñ raro ptingit, fz qd est nūca a qua multi oriūt^r nerui. **S**i aut puenit lesio ex vulnere ad nūcā: vel neruoy facile cōicat^r nocu^m ex cerebro eoy: z sequunt^r ipz accitū terroris: z qñqz mors. q si vulne ra a pte dorzi fuerint penetratū: sūt ēt magis suspecta pene trātib^o ab aīriōi vel a lateribus: z bō est: qz a pte dorzi est nūca a q multi oriūt^r nerui. **S**i aut puenit lesio ex vulnere ad nūcam vel neruoy facile cōicat^r nocu^m eoy cerebro: z sequū tur ipz accitū terroris: z qñqz mors. **C** Si vuln^o a pte dorzi fuerint penetratū: sūt ēt magis suspecta penetratibus ab aīriōi vel laterib^o: z bō qz oia mēbra extitū in p̄cauita te pectoris cōicantiā hnt magnā cū dorso: z sūt ei plm alligata: quappex qñqz pua penetra^m a pte dorzi p̄t magna lesio illis mēbris accidere: z ligamētis eoy, nō aut sic ab aīriōi bus: z neqz a laterib^o. **C** Est ēt sciēdū. q vulnerib^o eueniētib^o a pte dorzi ex oi leui cā ēt exteriōi supuenit ap̄a addens in suspitionē ei^o: z ip̄i phibēs z plōgās curōnē. **E**t vulne ra ad p̄cauitatē pectoris pueniētia sūt illa q p̄p̄ie cassalia vo cant^r: qz in cassū pectoris trāseūt. z ista qñqz ptingūt ad cor z morit^r patiēs: qñqz ad cassulā cordis z interficiunt nō post multū spatiū: aut pueniūt ad diafragma: z si pueniūt ad p̄tē eius carnosaz p̄nt curari si nō fuerint penetrantia: z fuerint simplicia z nō p̄posita cū apostemate: neqz vlcera z sanio sa facta. **C** Dixit enim Sal. 5. de inge. sanita. vulnera q eue niūt in diafragmate faciliē: nisi interiūs penetrauerint. cu rantur maxime si tumeant z apostement^r ip̄is ne dū p̄solū

datio. sup. et si saniem fecerint non solidantur: eo quod sanies ab eis non potest convenienter expurgari, sed remanens vulnus quoti die ampliabit et profundabit: donec illud penetrare faciat: et interficiat quoniam diaphragmate in quacunque parte perforato sequitur anhelitus ablatio et mors. Si vero ad partem eius nervosam non recipiunt curationem. **C** Dixit Gal. quod vulnera nervosa etiam pre qua sunt incurabilia sunt: quia pars eius nervosa est exiguus et tenuis valde et dura paniculosa, et in motu existit continua: ita quod quantum non penetrat curari non potest: sed si perveniunt ad mediastinum. **D**e vulneribus autem que perveniunt ad pulmonem, dixit 5° de inge. sani. Invenit ea posse curari si expressit quod difficiili alius vulneribus curant: siue in carne: siue in canalis et venis vel arteriis euenierint. Attamen quod Gal. in hoc de vulneribus membrorum spiritualium loquebatur: puto quod de vulneribus maxime intellexit. **A**ttamen si sit sic, quod si rei veritate vulnera pulmonis et venarum eius sunt sanabilia difficulter fuerunt quod dixerunt ea non solum fore difficilia ad sanandum: sed nullo modo sanari posse: quod affirmat ratione et experimento. Ratione quidem: quoniam et vulnus si est curandum quiescere: quiescere magis a motu dilata: tionis et strictionis ad hoc ut pres solute non continue abinui cem separent: sed possint adherere et inuiscari et uniri. **M**o pulmo propter anhelitum est in motu continuo: et motus eius est dilata: tius et strictionis: quapropter partes solute et adherere non possunt: neque glutinari. **E**xperimento vero affirmat, quoniam ipsi non viderunt: nec aliquis expiratorum aliquem a talibus vulneribus eua sisse: quod Gal. respondens dixit. experimentum in hoc non est statum: quoniam non potest haberi per experientiam quod vulnera sunt in pulmone, quod experimentum non potest sciri: ipsa sunt curabilia, an non: enim potest certe iudicari de curabilitate et incurabilitate alicuius passionis ignote: quod autem non potest sciri vulnera in pulmone fore ex perimento propter quod si posset sciri non foret: nisi experimentum sputi sanguinis. si ex sputo sanguinis egrediente cum tussis: tale sputum egreditur quoniam ex pectoris: quoniam ex pulmone: et 13° habet signa distinctiva sputi sanguinis perveniens ex pecto: re ab eo quod pervenit ex pulmone: tunc tpe illo sic firmantur: non erant nota: quare illud scire non poterat: sic ro Gal. concludere aduersus eos: immo experimentum ignotum est vulnera pulmo: nis sanari posse. **Q**uare dixit auctor copedij. non debent medici desperare de curatione eorum: maxime si sint recentia. **N**os. n. dixit ipse multos curavimus: neque decepti fuimus. **D**e bent autem curari in primo festinavit ut solidatio fiat antequam ad vlcus et sanie generationem perveniant: et maxime sanantur ex eis illa que sunt parva, et sunt euentia in partibus pulmonis que minus move tur. Et ista sunt adhuc difficilis sanationis. **A**ir. n. Raf. 4. 2°. si fistula vel vulnus fiat in venis pulmonis aut carne etiam: difficilis sit cura eius ex multis conditionibus. scilicet eo quod vene ipsi sunt magne, et caro ipsius pauca et mollis: et cartilages et sunt multae: pulmo est in motu. et medicum facientes ad curam habent transire per loca plura: quare debiles perveniunt ad locum. **V**ulnera vero que sunt penetrantia sola pleura propter quod lesio: ne inferat alijs membris curabilia sunt semper plurimum. **A**mplius de his vlcibus partium pectoris sufficientius dictum est in sermone 4°. ca. de vlcibus pectoris et pulmonis.

Ergo viderit medicus aliquem vulneratum vel percussu in partibus pectoris illud inquirere quod an sit penetrans: an non, cognoscit autem vulnus penetrans per intromissionem radij sine tete siue candele: et per exitum aeris siue vetositatis ex orificio vulneris quoniam anhelat infirmus: et maxime si obturentur nares et os eius. **D**ixit Raf. 14. 2°. aucte Gal. quod in quodam egrediebatur ex vulnere vetositas: quare cognovit quod ruptus erat panniculus indutus super costas. scilicet ab intrinseco quod pleura, quod si fuerit penetrans: considera an lesa sint membra intrinseca: an non. **S**igna autem solute continuitatis eius vel alteri eorum euenientis posita sunt supra et comprehensum per lesionem et operationem ipsius membrum lesi sequetur post vulnus. **Q**uod si per tente intromissio: nem et aeris exitum non poterit medicus certificari de eius penetra: tione propter ipsius parvitatem vel occultationem vel situm tras:

versionem: tunc oportet ut consideret medicus in alijs accidentibus: ut si supra diaphragma senserit pondus sine gravitudine si expuerit sanguinem cum tussi: si supuenerit febris si accidat vigilie: et deli: ciatur appetitus, et inget infirmus et angustiet anhelitus etiam: quoniam certificant ista de penetratione vulneris, et sunt signa quod membra spiritualia sunt lesa si eueniat post casum vel obulationem vel percussione: sicut dictorum accituum puatio signat ipsorum sani: tatem et lesionis puationem. **D**ixit Albu. si vulnera transierint ad cavitate pectoris transierint tres dies aut plures: et non accidat spasmus aut tremor cordis neque strictione in anhelitu, et videris reliqua signa bona scias illa salva esse. et 2°. **I**sta enim accitua si non affuerint neque lipothomia: neque cordis tre: mor: maxime postquam transierint quatuor dies aut usque ad septem: tunc signat quod fortis est: et quod vulnus est saluum: maxime quoniam eger. alia dispones bonas habet: quod si appuerint infirmus fuerit de: bilis: et non tolerat egri: tunc illud vulnus iudicandum est mortale.

Cura vulnerum dorsi et pectoris: et que per latum: et que per longum eueniunt non profundata est sicut cura aliorum vul: nerum cum reductione labiorum et observatione reductorum: et consolida: tione si fuerint simplicia: et si fuerint cum depeditioe carnis fiat regnatio illius: deinde solidatio. **C**ura est tamen quod vulnera profundata et si simplicia: et sine carnis depeditioe fuerint non debent curari cum reductione labiorum: quoniam cum non possint in pfundo eorum bona fieri reductio et coniunctio sequeretur quod in eo rema: nebit cavitas in qua congregabitur putredo: quod non habens exitum poterit corrodere pervenire ad nunc vel nervos: et ledere eos: aut transire ad iterum pectoris et interficere patientem. **C**ura igitur talis vulneris pfundi quod fieri cum medicina que cum hoc quod carne giet in pfundo vulneris sit et mudificativa et attracti: va puris ad exteriora, et de his medicinis optimus est vng^umentum fuscum, quod sic fit. **R**. olei cois et sepi arietini. an. lib. j. picis naua: lis. lib. 3. picis grece. 3. iij. si fuerit estas: aut. 3. j. si fuerit hyems masticeis olibani galbani armoniaci opopanaxi serapini ce: re. an. 3. 5. officiant sic oleum et sepi et pix navalis 7 gume que non possunt teri ad ignem liquefiant: et eis liquefactis pulvis aliarum rerum supmittat agitando cum spatula: et signum coctionis est quoniam gutta posita super marmore adheret digito et non dissolvitur: et tunc ab igne deponat et addant. 3. ij. terbetine et bene incorpo: rent et vsui referant. **S**olve vulnus omni die bis et mudifica ip: sum filis vel cotovetusto carmiatorum fac ut egeriaceat super: cup vulnus ut currat putredo ex eo velocius et facilius: et non re: tineat in pfundo, et cum ceperit exiccare et carne repleri: tunc cura ipsius aliorum vulnorum cura. **E**t scias quod cum tatarum puerit in fistula: quare pperandum est in curatioe eius. **Q**uod si vulnus ex pre: dorsi pfundum pervenit ad discooperiendum nunc vel nervum vel ad lesionem eorum curandum erit, sicut dictum est in capitulo precedente. et in capitulo vulnerum nervorum.

Cura vulnerum penetrantium triplici pfectis instro. scilicet dieta po: tione et chirurgia. **D**ieta autem quod esse talis locet eger in aere secco tepato in caliditate et frigiditate: et non plonger: tps cum ingitio sit de vulneris penetratioe, neque curat: et neque pmitat vulnus expirare pro posse: quoniam aliqui expirando fit tanta exalatio spiritus ut deducat eger ad sincopim: et aliqui ad mortem: et aliqui ad ethica transit aer et quod vulnus egredif lenit membra et vulneris labia alterat: vnde plonger curatio eius. non ergo plonger spatium in curatioe nisi quantum exigit expurgatio: ni virus et mudificationi et ipositioni stuellit: et si aliqui fuerit dilatio necia claudat interim officium vulneris. **E**t dixit Ga. 5° de inge. sani. precipe infirmo ne forte anhelitum emittat, sed quiescat et fileat. **I**deoque egro precipiendum est ne aliqd agat: ne anhelit magnificari vel velocitari aut inspissari habeat, aut ipetuose fieri: quoniam anhelitus ipetuose factus vulnus elar: gat et costringit: non premit: quiescat: et pro posse dormiat ac: cumbens suplat vulneris. **E**t letet pro posse fugiens omnem iram et furorem et appetitum vindicte. **E**t subtiliet dieta eius si: cut in ruptura cranei dictum est. cum deulatione carnis et vini et maxime in primo quousque fuerit asscuratio ab eueni accituum

Cura non penetrans.

De admu: nistratioe sex rerum non naturalium.

malor: sed interim dentur cibi facili digestiois pauca q̄tita-
tis et levis nutrimenti: deinde dentur cibi glutinatiui stipiti-
citatis habentes: quorū q̄titas augeat s̄m q̄ virtus exegerit.
Et potius in p̄n^o sit aqua ordei cū succaro vel penidijis: et in
p̄cessu decoquat in ea radix liquiritie et radix feniculi vel pe-
trocellini et yfopi: et p̄curef oī die expurgatio supfluitatū p̄i-
me et sc̄de digestiois. ¶ Dixit Sal. 5° de inge. san. phibe patiē-
tē ab oī cibo si est foris. Si vō nō da solū ius. i. brodiū carniū
put sufficit. Prohibet autē cib^o p̄ma die ne sumptus repleat
venas et sanguinē manare faciat: ideoq̄ si nō poterit tolera-
re sine cibo detur paucus: d̄z et esse liquidus in vulnere car-
nis pulmonis ne trāsiens p̄ meri sua grossitie cōprimat ea et
ledat. ¶ Et dicit q̄dā. dieta v̄taf tenui vsq̄ in nonū diez. vel
vt dicunt alij. vsq̄ in septimū phibēdo eos a carnib^o vinor
et s̄lib^o. et h̄ iō ne supueniat ap̄a. post septimū diē aut vel qū-
iam facta est securitas de ap̄a dieta aliq̄tulū ingrosset. Et
put innuit Sal. oandī sunt cibi medicinales diuersificati s̄z
diuersa tēpora et s̄m diuersas dispōnes vulneris. Ait. n. vbi
supra cū est tēpus mundificandi dēnt ea que sunt excolati-
ua: et cū est tēpus cōsolidandi dēnt cibaria et pocula stiptica.
¶ Cura vō eaz per potionē s̄m intentionē auctoz est vt cōsi-
deret medicus si viderit accidētia mala et infirmū nō bñ tole-
rantē: tūc facta p̄testatione n̄hil in cura faciat nisi mundi-
catione vulneris: et imissionez stuelli: et h̄ similia cōmunia.
Si vō viderit egrū absq̄z accidētib^o malis: et bene toleratē:
tunc vt dixit Sal. vbi supra. minuat sanguinē de basilica: et si
nō fuerit sufficiens q̄titas eius egressa ex vulnere: et q̄titas
minuendi sanguinē metiri d̄z s̄m tenorē virtutis. Verūtū qz
s̄m plurimū virtus nō est in hīs vulnerib^o potens tolerare
magnā q̄titatē: ideo dixit Sal. minue in duabus vel tribus
apoforezibus. i. vicibus: qm̄ iteratio minus p̄sternit virtutē
q̄ vna euacuatio quātitatē sufficientē educens. Et dixit. si p̄
die paruz sanguinis extraxeris. In sc̄do iterū extrahē similr
si virtus p̄miserit: facta flebotomia vel aliquo tenente vicē
eius vbi nō possit fieri vt appositione sanguisugaz vel scarifi-
catione: et maxime in natibus: s̄m et aliē diuersiones. ¶ Ait
Sal. fricādo corpus et pedes et ligādo a supiorib^o ad infe-
riora. similiter alia que ad diuertendū cōueniūt. et h̄ diuer-
siones maxime necessarie sunt et iterādē multotiēns quando
flebotomia ei fuerit necessaria. et nō potuerit fieri p̄pter ali-
quā causarū. ¶ Et qz aliquando de sanguine fluente portio
retinet et coagulat interius: ideo dixit Sal. cū talia feceris:
sc̄z minutionē et diuersionē da egro ad bibendū acetū mul-
te aque cōmixtur. vt si forte sanguis sit coagulatus liquefiat
et egrediat: qd̄ bis vel ter dari opz triū horarū interuallo in
terposito inter vnam dationē et alia: et quidam huiusmodi
aceti cōmixti dationē cōtinuant vsq̄ ad tertiu diem: aliq̄
exclusiue: aliquando exclusiue: s̄m q̄ vident oportere. acetuz
enim sanguinē coagulātū liquefacit: vnde facilius expuitur
et aqua ei miscetur vt refrenet acuitatē acetū vt non mordicet
et tussim inducat que solutionē auget: continuitatis venaz:
et s̄m acetū acuitatē debes plus et minus de aqua miscere. ex-
hibetur autē bis vel ter: et aliq̄ pluries: qz vt plurimuz san-
guis coagulatus non totus vna vice educitur: et qz v̄pluri-
mum nō solum colligit in loco semel: sed aliq̄ pluries: et iō
dato qz sanguis mō coagulatus per assumptionem acetū mō
eliquēfactus educat: qz pōt alia et alia vice colligi d̄z iterari
exhibitio eius. ¶ Quidā autē acetū mordicationēz timentes
exhibent in potu succū calamētis: qm̄ vt dicunt sanguinem.
¶ In quacūq̄ corporis parte vulnus acciderit vel peruene-
rit necesse sunt medicine cōglutinatiue viscosę stipecte exhi-
bende in potu. ¶ Dixit Sal. da ei ad bibendū medicinā visco-
sam cōglutinatiuā et stipectā qualis est mastix dragagantum
gūmi arabicū radix consolide maioris trocif. steller et similia
his. Et dixit Sal. da huiusmodi medicinā p̄^o cuz aceto mul-
tum cū aqua mixto: aut cuz apocimate coctanorū vel mirtil-
lor et similitū. Et qdā exponūt aut pro inde qz p̄modebet da

ri cum aceto mixto vt si qd sanguinis coagulati adhuc affue-
rit liquefiat et educat: deinde d̄z dari cum apocimate stipiti-
corū ad consolidationē faciendam. Et dicit qdā. qz h̄ me-
dicina cum aceto mixto pōt et d̄z dari etiam a p̄ncipio max
me vbi multus affluerit sanguis: et cū adhuc timeat ne si san-
guis coagulatus ab ozificio vulneris eductus fuerit effluat:
deinde sanguis supfluat: et d̄z exhiberi h̄z medicina cū quo-
cūq̄ sit exhibendo mane ieiuno stomacho: et vespere s̄lir post
digestionē prandij ante cenam: et d̄z paulatine deglutiri. et iō
p̄cipit vt diu in ore teneat vt lambendo. descendat. qm̄ in
tali descensu resoluit aliqd ex ea ad partes pectoris: q̄zuis re-
deat iterum per loca venarū ad pectus: sed cū virtute debili.
vt supra dictū est. ¶ Et nō d̄z cura vulneris. p̄p̄ia in p̄n^o fie-
ri ne sanguis fluens interius possit retineri et cōgelari: quia
propter dixit Albu. nō opz vt ponas in p̄ma hora puluerem
qui stringit et sanguinem refrenat. vt nō retineat sanguis in
cōcavitatē pectoris: et reuertatur ad cor. i. versus cor. et cōge-
letur et interficiat infirmū suffocādo ip̄z: qm̄ nō retētio san-
guinis in p̄ncipio querit: sed ipsius educio: etiā reclinādo et
situādo egrū ea forma et situ quo melius sanguis ex vulnere
exeat: et in ozificio vulneris. dixit Albu. ponat intus vngue-
tum attractiuū qd̄ mūdificet et attrahat sanguinē retentū et
congelatū interius: sicut qd̄ sit ex glutino albotin: et melle
vel altero ipsoz. Et si hoc vnguentū vel aliud simile nō fue-
rit p̄sens: tunc dixit ipse. pone super ip̄m imo et intra ip̄m
cotū vetustum vel liciniū. i. ex filis panni lini stappa vel fil-
tro aut carpia: et sugant qd̄ egreditur ex vulnere de humidifi-
catibus: et postea deueniēdū est ad curā vulneris per extērio-
ra. ¶ Et mundificato eo a sanguine inijciēdus est pulvis cō-
strictius subtilissime cribratus si nō timueris sanguinē in-
tus retentū fore vel sub forma sanguinis: aut in saniem con-
uersus: aut nisi videris ipsuz multarū humiditātū: in qd̄ ca-
sibus ante dicti pulueris iniectionem vel insufflationē d̄z pe-
ctus abstergi. In abstersione tamē et vulneris lotionē caue
s̄m et tūc tuā vt nō mūdifices ip̄m cū medicamine acuto vt
est flos eris qm̄ vt ait Sal. patiens moreret. sit autē ei abster-
sio p̄injectionēz ex loco vulneris cū algallia aque ordei mi-
xte cū succaro rubeo in estate: et in alijs temporibus aq̄ mel-
lis facte ex melle mundissimo et claro: et si vulnus fuerit mul-
te fordis et humiditatis inijciat vinū albū in quo bullierint
medicines absterline et cōsolidatiue: quales sunt mel rosatum
myrrba. thus farina lupinorū et similia. et post iniectionem
debet eger reuolui in diuersa latera vt melior fiat mūdifica-
tio. et cū fecerit illud et aliquo spatio sic steterit fiat vt eger re-
uoluat supra latus vulneris vt totū qd̄ infectum est extra ef-
fluat: qd̄ si sic nō exierit: tūc vt dixit Aui. necessariū est vt fiat
egredi sanies cū instrumēto extrahēdi sanguinē vel sanies.
sicut est cānula per quā sugitur sanguis vel sanies. Et dixit.
post qz pluribus vicibus mūdificaueris: tūc opus est vt cuz
mundificatiuis misceant que desiccant sicut est decoctio yso-
pi yreos aristol. et similib^o. Et si eger tolerare poterit iteret
hec iniectio pluribus vicibus eadē die donec clara exeat. qz
si nō poterit tolerare p̄pter debilitatē eius tunc fiat iteratio
eius per dies s̄m qz ydoneo videbitur curatori. et q̄diu mūdifi-
catio necessaria fuerit ponat in ozificio vulneris stuellum
cum aliquo vnguento mūdificatiuo. de quo etiam petia sup-
ponat in circuitu ozificij vulneris. ¶ Et de mundificatiuis
bonis est istud qd̄ sic fit. R. mellis rosa. colati lib. j. myrrhe
thuris sarcocolle. añ. 3. s. terbetine. 3. iij. et farine orobi q̄tū
sufficit. ¶ Habeant autē stuella siue licinia que in h̄z vulneri-
bus imittūt suspēsozia ex filo. que qdē pendeāt extra ozificiū
et cum voluntas fuerit possint extrahi. vel habeāt capita ex
teriora grossa grossiora q̄z sit ozificiuz vulneris latū ne ex cō-
pressionē ligature vel alia de cā possint ad p̄cavitatē intrinse-
cas introire ne ad interius ingressa sint cā putrefactionis et
mortis. ¶ Facta mūdificatiōe tūc ḡnatiuis carnis si necessa-
ria fuerit ḡnatio eius. et cōsolidatiuis est insustenduz in quo

De flos et
diuersio-
nibus.

De dissol-
uētib^o sa-
guinē co-
agulatus
dādis per
os.

De p̄glu-
tinatiuis
et viscosis
p̄ os exhi-
bendis.

De appo-
nēdis ab
extrin-
p̄ncipio
religis
proxima
dis ab
tra.

De vul-
neribus
p̄.

Cura vul-
neris pe-
ctus fa-
cienda est
a pul-
monis.

tempore dixit Sal. vngē etiā pectus cū oleo citoniorū vel ros. vel alio simili in estatez cū nardino, z similibus in hyeme: z cōmixtis ex his tēporib⁹ medijs. Et si vis curare cū emplis similib⁹ potest in quoy z alioz cōpositione. Dixit Sal. attēdenda est nā infirmitas sit mollis vt puer vel mulier, z eo⁹. vt dura z solida: z cōpone ea hz qd exegerit natura eius.

Et scias q in oibus vulneribus cassalib⁹ festinenda est cōsolidatio eoz h⁹ eniz vulnera cū plongat spatii super curatione ipsoz malā dispōnē recipiunt per quā facile cōuertuntur ad fistulā. **D**ixit Albu. si talia vulnera plongant ad sanandū, z semp aperiant: tunc scias q iam facte sunt fistule, z tūc debet curari cura fistulaz, qzuis raro recipiant sanationē z cōsolidationē precipue eoz que perueniūt ad pulmone z diafragma. **I**nquit auctor cōpendij. in vulnerib⁹ pulmonis ac diafragmatisz in interioribus siphac. i. in pleura opz studere vt quāto magis fieri poterit ericcen⁹ siue cuz emplis extra positis. Et eundē sermonē dixit Sal. siue cū bitis ab intra. de vulnerib⁹ diafragmatisz opz te studiose ea desiccare siue de exteriorib⁹ oppositis siue de interioribus ex eis q bibunt cū aqua vel tenui vino. laudabilior tñ est in ter alias q bibunt ea medicina q a medicis diaspermation vocat⁹: est electuariū de seminib⁹. z dicūt. q ista lra nō est bonat⁹: siue sic ē habeat auctor cōpendij. qm tale electuariū nō est cōsolidatiū: z etiā incarnatiū vulnē. Et iō dicūt. q reperit alia lra. que dicit diapaton. z est electuariū cōpositū ex istis stipticis cū aliquib⁹ stupefactiuis: qd cōuenit in fractura cuiusqz vene. nā rōne sue stipticitatis stringit fluxū sanguinis z incarnat: z rōne sue stupefactionis reddit sanguinē fluxui ineptū ipsuz ingrossando vias etiā pstringēdo z sōnuz prestādo q pfortat virtutē z sanguinis fluxū sistit: z ad incarnandū inuat. **D**uiusmodi ē cōueniūt in vulnere pulmonis: de quo ē Sal. pculr loquēs. dixit. id qd est magis necessariū in hac cura z ante oculos habendū semp est vt festines fissurā vene semp solidare z cicatrizare cū sō sanguine priusqz tumescit: z apari incipiat vena. i. que in pulmone soluta est: imo ē alie que in alis ptibus pectoris essent solute. nā si vulnus transiret: z maxime in pulmone cura eius plixā efficeret. z fortasse sine spe curationis fieret: cā est qz plm talia vulnera cū apate iuncta vlcera squāmōsa fiunt: z cessato tumore necesse est vulnus mūdificari a sanie z putredine. z hoc facere in pulmone ipossibile est p se sicut per se lauari z mūdificari pnt vlcera alioz mēbroz intrinsecoruz vt matricis vesice: z similiū: imo nō pōt vlcus pulmonis lauari z mūdificari: nisi cū sreatibus tussī mediante emittendis: sed tussis est fortis motus dilatatione z pstrictiōe cōposit⁹: qui qzuis faciat ad sreatū: ipedit tñ vlceris cōsolidationem: quare dixit Sal. nō spero vlcera pulmonis restaurari z solidari in ipsis tussib⁹. Et subdit Sal. q anhelit⁹ z mor⁹ pulmonis nō sūt cā ipediēdi cōsolidatiō vlce⁹ ei⁹ itelligēs cū motus z anhelit⁹ fuerint parui: s; cā ipediēt curationis eoz est: qz vlcera pulmonis nō pnt mūdificari. s; cū motu z anhelitu pui. s; regunt magni mor⁹ z anhelit⁹ z magni nocēt. vt dictū est. **D**ecura vulnerū aliax partiū pectoris: z venarū earū. dixit Sal. vbi supra. q est eadē cuz predictaz: fm eadē intentione siple: verūtū dixit Sal. q fissura que fit in venis vel arterijs pectoris est faciliōis cure ea que est in venis z arterijs pulmonis trib⁹ rōnibus. Una qz vene pectoris paruiores sunt eis que sunt in pulmone. Scda qz sanies vulnēz pectoris fluit ad cāuitatē pectoris: z nō remanet in eis: sed sanies pulmonis remanet in ipso nisi per sreatum ereat. Et 3ª est qz pectus carnosius est pulmone. qm pulmo multas diuisiones hz cannaliū: qm suba est sicca dura non carnosā: in qb⁹ aliqñ fissura cōtingit simul cū venie: z aliqñ accidit in venis absqz cannalibus. **E**t dixit Sal. q signa quādo vena pulmonis est fissa absqz substantia cannaliū sunt: qz sanguis ex fissura solus vene exiens in diuisiones penetrat pulmonis. z nō in cānales ei⁹: z pp hoc sanguis q emit-

tur cū sreatu nō est rubeus neqz calidus neqz mult⁹ non rubens clarus pp morā quā facit anteqz spuat in qua mora obfuscat⁹. z pp dictā cāz etiā nō est calidus. qz nō subito emit tit⁹. z nō est multus: qz magna pars eius spargit per subam pulmonis: z nō peruenit ad annulos: z cānales. **E**t quia eadē sunt signa sanguinis exeuntis ex vena pectoris: dandum est signū distinctiū inter eos: z huius signūz est dolor z nō in ruptura vene pulmonis. qm aut sanguis exit ex rupta vena pulmonis s; cū ruptura cannaliū exit rubeus clarus calidus multus z multū spumofus. Et dixit Sal. q predicta signa euenientia in fissura vene pulmonis absqz fissura cannaliū monstratur nō esse periculū in ea. s; sicut monstrat esse in ea que est cū fissura cannaliū saltē in pñ. nō enim medic⁹ neqz infirmus timorē habebit: eo q sanguis exiens non est multe qzitat⁹. Sed ego dico. dixit Sal. ista. i. que est absqz fissura cannaliū esse deteriorē z molestiorē illa. qm incisio istius nō solidat pp sanguinē q est in ea z coagulat ibi. quia nō inuenit largā viā per quā ad cānales pulmonis trāseat: z egrediat cū tussī. quare ibi remanēs spatio tēporis corru pitur z corruptus vlcerat pulmonē: z cura vlceris pulmonis aut est difficillima aut est ipossibilis. **E**mperici vō qui sūt de secta Ugonis sic curant vlcera cassalia quecūqz: z quōcūqz z in quacūqz parte lata. nā ilico labia vulneris ad nālem situm eoz reducūt z reducta cōiungunt: z cōiuncta retinent etiā cū futura si necessaria fuerit: z sic coniuncta tenent vt calor. s; nālis z spūs p inde exire nequeat: neqz aer ingredi exterior. deinde supponūt plumaceolos de stoppis balneatos in vino calefactorz expressos: z sup eos ponunt pluma celos de stoppa sicca: z cummulata fascia supligāt z dimittūt sic vsqz in 3^m vel 7^m diē nisi dolor vel aliud accūs supuenerit. si aut dolor supuenerit. solūt tñ an dictū tps: vt si qd saniei in loco giatū fuerit exprimāt z mūdificent. deinde iterato puluilloz mō dicto apponūt. z silt fasciant. z iterum sic dimittunt vsqz in dictū tēpus. deinde soluūt: z sic silt faciūt de 3° in 3^m diē donec eger fuerit liberatus. Verūtū ad maiore cautela exhibent infirmo puluerē cū pigmēto. qui positus est in cura fracture cranei ex inuentione Ugonis mō dicto ibi cura. **C**ura vō p chirurgiā est vt si quidē vulnus fuerit strictū nō sufficiēs bone expurgatiōi sanguis retent⁹: z saniei gñande tunc ante omnia vulnus erit dilatandū fm sufficientiā. De hominibus eniz fuerūt qui in omni vulnere cassali eueniente sup costas mēdosas ad meliorē mūdificationē faciebāt vnū. aliud orificiū sup diafragma inter costas tertiā z quartā: vel inter quartā z qntā: z hoc vt liberius z melius possent mūdificare omne extraneū intus cōtentū. Verūtamen modernoz plures hoc vituperant: qz cum vulnus possit sufficiēter mūdificari per modū supradictum nō est opus alio orificio: imo ipm facere nō est nisi egrum debilitare. dolorē inducere: z defluxū māez parare. dicūt tamen q si ob aliquā cām medicus haberet facere tale orificiū: tūc qz fieri ex eodē latere: z meli⁹ sit inter quartā z quintāz costā mēdosaz qz inter quartā z tertiā. qz diafragma in sui cōtiguatione cū spina z costis reflectitur vsqz ad tertiā costam z plus. que reflexio ipediret exitū saniei collecte. z non posset bene mūdificari si orificiū fieret sic iuxta reflexionē: imo remaneret sanies iuxta diafragma. in flexionē ei⁹ posset ē cadere in faciendo illud orificiū error ne pueniret reflexio ad diafragma in incisione fienda. Et dicūt. q d3 fieri orificiū penes longitudinē costas versus spinā aliqz tulū: tñ elongatū ab ea: vt per duos vel tres digitos: q si cōtingat vulnus duo vel plura hre orificia ex eodē latere tūc illud qd inferi⁹ est tenendū est apertum: vt per ipz mūdificatio fiat: z festi nādū est in cōsolidatione superioris. Si aut cōtingat hoienī vulnerari ex vtroqz latere: tunc vtrūqz tenendū est apertū: z per vtrūqz fiēda est mūdificatio: quoniā nō posset mūdificari latus dextrum per orificiū finistrum prohibente mēdiastino. **A**mplius de cura vulnerum venarum partium

Cura fm
vgones z
euz sequē
teo.

De pul
neribus
pul.

Cura vul
neris pe
ctoris
ca qz pul
monis.

pectoris dictus est in sermone 4°. ca^o de sputo sanguinis.

De vulnere eueniente in stomaco epe z splene. Cap. lix.

Alnus accidit stomacho quicquid a parte posteriori a spondilibus dorso infra pates vel quatuor spondiles vel latere dextro aut sinistro quicquid a parte anteriori ut cum euenerit in parte furculæ vel sub ea per quatuor vel quicquid digitos, vix quod a parte anteriori aduenit quicquid interiorius penetret, quicquid non peruenit ad aliquod membrorum intrinsecorum: et quicquid peruenit ad aliquod membrorum extrinsecorum: et quicquid perforat intestinum vocatur colon in parte qua superequitat stomachum: et quicquid peruenit ad substantiam stomachi solum superficialiter: vel quantum ad extrinsecam tunicam tantum: et quicquid penetrat usque ad cavitatem eius: et quasi militer est de vulnere a posteriori pueniente ad subas stomachi: aut peruenit ad partem eius superiorem et os eius: aut ad inferiores et fundum eius: aut ad partes medias ipsius. **Edixit** Hypo. in affor. v. sic hinc incisa: et habere stomachum incisum est mortale. Sed Sal. dixit in commento ipsius affor. q. plaga eueniens stomacho non semper est mortalis: sed possibile est ex ea liberari: et in hoc omnes auctores conveniunt. Nam cum stomacho plaga accidit non penetrat in cavitatem eius: sed per plam ad sanationem perducit. Si vero fuerit plaga penetrans per plam non deducit ad sanitatem: sed per plam ad mortem inducit. **Edixit** Auer. x. tertij. quod stomachus dirumpit. scilicet per ambas tunicas fortasse non evadit nisi pauci, et hi a plaga parva.

Drongo
sic.

Edixit, plaga stomachi si euenerit in ore stomachi: et superiori bus eius per plam accidit ut non evadat plagatus propter nobilitatem huius partis et nervositatem eius: et sensibilitatem ipsius: et magnam colligantiam ipsius cum crebris: quapropter ad preter hanc plagatam sequitur dolor vehemens: et multus defluxus materie ad ipsam: et accidia mala sequuntur de spasmo, et similibus: et destructione appetitus: qui in hac parte causatur necessarii pro toto corpore: ad cuius destructionem mors finalis sequitur: amplius nervositas huius partis: et ipsius soliditas retardat ipsius plagam consolidationem: unde in ea erugo aggregatur et vlcera. Et huius partis vlcera difficilime valde curantur, ut patuit in ser. 3. ca^o de vlcibus stomachi. Si vero euenerit plaga in fundo et inferioribus stomachi per plam accidit: unde libere plagatus per oppositas causas predictas: et maxime quia carnosa est et maxime solidabilis: unde si cito curabitur sicut opus curabitur. Si vero euenerit plaga in medijs partibus stomachi erit iudicium eius in predictis mediocre. **Edixit**, in omni vulnere stomachi cuiuscumque partis eius fuerit si euenerint signa mala per plam patiens morietur. **Edixit** Ras. 14. p. 1. ex libro signorum. quod si sit vulnus in ore stomachi, et cum eo sit sudor superabundans et anhelitus parvus et sincopis et ifrigidatio corporis vomitus abundans: et difficultas deglutendi mors sequetur velociter in maiori parte. **Inquit** Aui. 4. 4. ille cui accidit vulnus in ventre suo cum accidit ei nausea: aut singultus: aut solutio ventris moritur: et per oppositum ille cui non superveniunt accidia mala, et maxime si habuerit alias dispositiones bonas evadit a vulneribus stomachi.

De signis **Edixit**, signa vulneris stomachi penetrantis sunt quod cibum et potum aliquod per vulnus egreditur qui aliquod erit non mutatus: et aliquando egreditur bonus: et aliquando etiam egreditur per ipsum sanguis: et maxime exiit per vulnus predicta quando eger voluerit se supelatus vulneris, et steterit super ipso: et aliquod egreditur per vulnus stercus, et est signum vulneris accidit in parte intestini superequitatis stomachi. **Edixit**, si acciderit plaga in ore stomachi, dolor percipietur in superioribus: in rach apud furculam ex parte anteriori, et apud. xij. spondile a parte posteriori: et erit dolor vehemens valde plam propter sensum eius: et cum deglutitur res mordicative sentit augmentum doloris statim cum deglutit et etiam omnia accidia in eo erunt intensiora. Sequitur enim ipsa defectio et sincopis et sudor frigidus frigiditas ex trematibus malitia anhelitus: et aliquando spasmus: et similia. **Edixit**, si vero fuerit plaga in fundo eius dolor percipiet inferius

super umbilicum per quinqz vel sex digitos: et erit remissus: et non percipitur illico post assumptionem mordicantium, sed post tempus: et omnia etiam alia accidentia erunt remissiora. **Edixit**, plius in vulneribus stomachi sanguis aliquod emittit in sputo cum salivaz: et aliquod in vomitu: et maxime quod vulnus est in superioribus stomachi, et quicquid emittit in secessu: et maxime quod erit in fundo eius. Verum sanguis exiens in secessu non est ita proprium signum vulneris stomachi: sicut exiens in vomitu: quod potest ex vulnere intestinum procedere.

Edixit, cura vulneris stomachi triplici perficitur in sermo dicta portione et chirurgia. **Edixit**, dicta quidem eius deesse talis ut locet patiens in aere sicco temperato in actibus qualitativibus: aut aliquantulum ad caliditatem declinante: non tamen ventoso in quo cum amicis et dilectis dantibus ei bona spem de cita liberatione letet et gaudeat. **Edixit**, fugiat tamen motum, locutionem, clamorem et vigiliam. Imo quiescat et dormiat quoniam somnus plus ei confert quam vigilia. **Edixit**, si bos aut ovis mordicationem habentes deuteret: et hos qui sunt difficilis digestionis: et mali chimiz specialiter deuteret cibos humidos: et humectantes actu et potentia: et vitas cibis siccis actu et potius stipticitatem habentibus: facilius tamen digestionis et chimii boni, pauci tamen nutrimenti: et pauca quantitatis saltem quousque septem pertrahant dies, et sint interim cibi sui panis de simula assus igni: et aucule parve assate: et pulla parva assa et caro edina assa: carnes tamen iste sint pauca quantitatis. **Edixit**, Quidam tamen concedunt kist ordet: et pannicu pilatu et panem de spelta ordeo vel avena: et concedunt passule et iunibe et grana mirti et citronia et pira cocta: et sorba et nespila: et si aliquod fuerit necesse uti cibis elixis decoquantur in aqua extinctionis alibi: et dicta aqua bibat patiens usque ad septimum diem solum vel cum succaro rosa, veteris: aut cum sirupo mirtino vel miva simplici, aut cum vino rubeo stiptico debili si non fuerit excusatio a vino. Et posset exhiberi sibi loco vini vinum granatorum dulcium et mucosum, et post septimum diem paulatine et gradatim ingrossetur dieta: et percurrat omni die supfluitatem expurgationem spore vel cum auxilio suppositorij vel cristeris. **Edixit**, cura vero per portionem est ut consideret ante omnia si plenitudo in corpore fuerit toto vel aliquo particulari membro quod posset materiam ad stomachum mandare, et si fuerit ilico euacuatio fiat cum flebotomia ex basilica vel cum re tenente locum flebotomie si ipsa fieri non poterit: et maxime si copiosus sanguis ex vulnere non effluerit, euacuet totum corpus: et membrum etiam mandans cum medicina humorum peccantem educe. Verum tamen medicina debet esse ex illis que euacuant comprimendo sicut est aloes lotum et reubarbaru assatu et mirabolani: et ex compositione optima est micleta cum aqua plantaginis: et nulla potius detur medicina solutiva acuitate habens: et nulla mollitiva cum mollificatione, quam nocumentum ex eis perveniret vulnere. **Edixit**, vomitus oino propter motum eius difficilis: et quod parat stomachum ad recipiendum miaz ab alijs vitandus erit, etiam si ad vlcus et sanie generationem deuenit. **Inquit** enim Sal. 3. de inge. sani. non mundifices sanie per vomitum sicut mundificamur ipse a flegmate viscoso cum oximelle de radice: quod esset actio tua inutilis et molesta, non enim sumus securi quoniam futuro patiale vomitus provocationem malum eueniat: sicut dolor et tractus materie ad stomachum: et vulneris elargitio et appetitus deiectionis: et alia similia. Unde peiora fient vulnera. **Edixit**, opus ut corrigat membrum mandans si affuerit: et diuertantur materie omni modo ne ad stomachum defluant. **Edixit**, deinde post flebotomiam et euacuationem et diuersionem considerandum est: et si fuerit in stomacho vel partibus eius propinquas aut etiam in concavitate ventris sanguis coagulatus ilico dandum est aliquid eorum que sanguinem coagulatum liquefaciunt et exire cohibent. Exhibeatur ergo in potu acetum multe aque commixtum bis vel ter: et pluries si necessitate: aut succus nepite qui sanguinem retinetur ex omni vulnere exire cohibet. **Edixit**, facta mundificatione sanguis coagulatus deueniendum est ad curam vulnere cum interi et exteri approximatis quod debet esse exitus

De cura
vulneris
stomaci
et
curam

De cura
stomaci

De vulnere
stomaci
et
curam

De cura
stomaci
et
curam

De cura
stomaci

catine medicine cū stipticitate et glutinatione. **C**Dixit Aui. plaga recens in stomaco opz vt curet cū medicinis stipticis de qbus sunt mirtus pſidia balaustia ſumach, hypogitidos galla plantago cauda equina ſang. orac. roſa. et ſimilia. he. n. ſunt ſtiptice pure: et ſtiptice cū glutinatione ſunt ſicut maſtix terra ſigillata olibanū bolū armenū: gūmi arabicū, dragagā tū: et ſimilia: et ex pſictis poſſunt componi pulueres: et inijci vel inſuflari in vuln. **E**t poſſunt fieri vngueta et emplaſtra applicari exterius: et poſſunt ex eis fieri electuaria et ſirupi et cōfectiones et exhiberi abintus. **C**Sirupus poran/ dus vtilis ſic ſit. R. ſucci agreſte lib. iij. et decoquat ad perfe/ ctionē aromaticando ipz cū ſpodio ſandalis karabe: et mo/ dica camphora. Et pōt reduci ad formā electuarij ſuperimī/ tendo puluerē roſay ſumach mirti karabe ſpodij: et ſimiliū. **E**t opz vt feſtinet in incarnatione et cicatrizatione horuz vulnez qzto citius fieri poterit: verūtū ad hoc faciendū qñ vulnus fuerit in ſuperioribz ſtomaci medicine ſtiptice intus ſumede debet eſſe cōmixte cū glutinatiuis retinentibz eas et in ſuperioribus: et ibi eas adherere faciētibz vt nō labantur a loco vulneris et ibi retente ſolidationē citius operent. Si vō vulnus fuerit in fundo ſtōi medicine poſſunt eſſe ſole ſti/ ptice abſqz glutinatione. **E**t ſcias in impoſitione ſtuelli/ in oſficiū vulneris eſt ſollicite attendendū vt nō pſundetur quouſqz hēat ingredi in oſficiū ſtomaci: maxie ſi fuerit vul/ nus in ſuperioribz eius: qñ dolorē inferret vehementē et citaz cōſolidationē impediret. **C**Lura vō vulneris pueniētis ad inſteſtinū qd ſuperequitat ſtomaco eſt ſicut cura vulnerum alioz inſteſtinoy. **E**t ſcias q vulnus perueniens ad cōca/ uitatē ſtomaci nō eget vt fiat in ipſuz iniectione per vulnus ad mundificadū ipm: qñ mūdificatio eius melius perficit cum mundificantibus ab intra ſumptis: vep ſi vulnus in hac pte fuerit penetrans: ſed nō perforas ſtomacū pōt abluī et mū/ dificari per oſficiū vulneris: ſicut dictū eſt in vulneribus pectoris. **C**Lura vō huius vulneris per chirurgiam eſt vt ſi oſficiū ſtrictū fuerit elargetur ſz neceſſitatez. Et ſcias q vul/ nera que in hac parte eueniunt ſive ab anteriori ſive a poſte/ riori debēt curari ſicut alia vulnera iſtis ſimilia in alijs parti/ bus euenientia, ex faciliſter ea incarnantibus eſt puluis ſa/ ctus ex maſtice thure et mumia.

De epate aut ſi accidunt ei vulnera aliqñ in parte gib/ boſa eius: et de vulneribus epatis poſſime intellexit Hyppo. cū dixit. in aſſoiſmo. epar habere incifum eſſe mortale: et hoc pſcipue magnaz venay in hac parte epa/ tis exiſtentū: et q maxime pars iſta ponit eſſe ſedes virtu/ tis nālis que eſt vna ex virtutibz corpūs gubernātibus. Et qñqz aduenit in pte eius pcaua: et pcordati ſunt auctores q pars iſta ſoluta ſolidari pōt. Ait eniz Sal. arbitror verū di/ cens poſſe ſanari cū incifio inter pcaua ſit. Quidā tñ vep di/ cunt eſſe ſi cito ſuccurrit: et anteqz ſaniet ſolidet: qñ ſi ad ſa/ niē deuenit vulnus in ſuma epatis incurabile reddit: qdā tamen alij negant poſſe ſanari vulnus epatis ſive in ſuma: ſi/ ue in gibbo euenierit. **C**Signa vulneris epatis ſunt q acci/ dat in hypocūdrion dextro et egrediat ex eo ſanguis rubeus groſſus que ſeqz dſect appetitus et digōnis in ſtō et in ipſo epate. **C**Vulnus vō eueniens ſpleniminoris eſt periculioſo q accidit in epate in tantū q vt dicunt ſm pñ eſt ſanabile. **E**t ſigna eius ſunt q accidit in ypocūdrion ſiniſtro: et q egredit ex eo ſanguis groſſus paucus ad fuſcedinē tendēs. Et cura vulnerū epatis eſt ſicut cura vulnerū ſtomaci pene/ trantiū in eo: tñ q epatis opz feſtinare exhibitione ciboy ſti/ pticoy cōglutinatiuoy et ſilz potuū et medicinar. **E**t ab extra approximent medicine ſtiptice in emplaſtris vnguen/ tis et pulueribz ſz q exigit in ipſo vulnere: et in circuitu ei: ſi tñ epar aut ſplen ex vulnere exierit: qd qñqz ptingit: maxi/ me ſm pñ tñ ingeniū ſit in reductione eius ad interiora: et non ſtudeas ſicut multi ſtolidi faciunt in ſuendo vulnera ei: ſed dimitte ea opationi nāe ſequendo ea que dicta ſunt.

De vulneribus mirach.

Mirach multis modis vulnerari contingit qñqz enim cū re incidente vt enſe et ſimilibus: et qñqz cum re perforate vt lancea vel gladio ſagitta: et ſimilibus: et vulnus in eo cadens: qñqz accidit in aſterioribus eius et qñqz in lateribus vt in ypocūdrion vel ylis: et qñqz in dextra pte et qñqz in ſiniſtra: et qñqz in ſuperioribus mirach et qñqz in inferioribus: et qñqz in ptribus medijs. Et quocūqz vel qui/ buſcūqz ptribus mirach vulnus euenit: aut erit penetrans ad interiora: aut nō penetrans. et nō penetrans ad interiora dicit eſſe illud in quo ſiphac poſitū ſub mirach nō diſrūpſit ſed remanet integrū ſive diſrūmpat totū mirach ſive ps ei. ecōuerſo. penetrans dicit eſſe in quo diſrūptūz erit mirach totū ſimul et ſiphac. **E**t eius penetratio qñqz eſſe pōt ſine leſione alicuius mēbroz inſtrinfecoy cōtentoy ſub ſiphac: et qñqz cū leſione alicuius vnus vel pluriū eoy. puta ſirbi ſtomaci: inſteſtinoy epatis ſplenis veſice aut matricis. Et le/ ſio ad dicta mēbra pueniēs: qñqz eſt ſupſicialis qñqz pfun/ da: et vſqz ad cōcauitatē ei: et vuln mirach qñqz eſt magnū: qñqz pūū: et ex vulnere penetrante qñqz egredit ſirbus: aut inſteſtinū: aut aliqd mēbroz inſtrinfecoy dictoy.

Et diſcernitur nō penetrans a penetrante per inſi/ tionē cum tenta vel candelaz: et di/ ſcernunt penetrantia vnum ab alio pſd qd ex vulnere egre/ ditur. Nam ſex egrediens ſignat vulnus pueniſſe ad cōca/ uitatē inſteſtini: et ſi cibus aut chylus ſignatur vulnus pueniſ/ ſe ad cōcauitatē ſtomaci, et ſi ſanguis multus rubeus ſignat vulnus pueniſſe ad epatis gibbū: et ſi ſanguis groſſus niger ſignat ipz pueniſſe ad ſplenē: et ſi colera rubea ſignat vuln pueniſſe ad ſel. **C**Dixit Raſ. 14. pñ. aucte Sal. q qdā pcul/ ſus fuit gladio et exiuit p vulnus colera rub. qñ cognoui q pculſio pueniat ad meat colere rub. et ſi vīna ſignat q vul/ nus puenit ad cōcauitatē veſice. **C**Omne vulnus mirach penetrans ſuſpectum eſt: et non abſolutē a timore et ſi fuerit cū leſione inſtrinfecoy ſm pñ eſt mortale: et maxime ſi leſio magna fuerit. ex parua. n. ipſoy leſione plures cōtingit eua/ dere. **C**Dixit Sal. 6. de inge. ſani. ſi locus ventris et mirach dextra et ſiniſtra vulnerent ſecuriora ſunt qz mediū ventris: et rō p^a eſt. qz loca dextra et ſiniſtra nullā extrematē lacerti neruoſi hñt. ſed ſūt carnoſa. 2^a rō eſt. qz mediū vētris diffici/ lis eſt ad ſuendū moleſtiſſimū reſpectu ptiū lateraliū et hoc ideo qz multa qzitas inſteſtinoy a vulnere mediū mirach egre/ dit q diſſicili⁹ ſūt intus redigi: qñ ea qbus retinebant car/ noſi lacerti erāt q a pectore ad pectinis oſſa deſcēdunt: id qz cū hic locus vulnerat necēio egrediunt ea q poſt ipm ſunt. nā ab vtriſqz lacertis. ſ. latitudinalibus et trāſuerſalibus co/ gnū egredit: et nullus fortis lacertus in medio ventris eſt p/ que exitus phibeat: maxime ſi vulnus magnum ſit.

Cura vulnerū mirach nō penetrantiū ſimilis ē cure alioz vulnerū. Cura vō penetrantiū difficilis eſt: et ideo ad eoy curationē. dixit Alman. medicus ſapiens et ſuauiſter operans neceſſarius eſt. Si quidē inſteſtinū vel aliud mem/ bnum foras egreſſus fuerit Sal. vbi ſupra. poſuit qtuor in/ tentiones ſi inſteſtinū: vel aliud mēbz leſum nō fuerit. Et ſi/ militer poſuit eas Aui. auctoritate Sal. **E**t pma eſt. vt di/ xit Sal. vt inſteſtinū ad locū ppiū reducat vel aliud mem/ bnum: qñ niſi illud fiat nō poterunt coniungi labia vulneris. **C**Scda eſt. vt vulnus ſuat qñ cū vulnus magnum ſit expe/ dit vt labia inuicē adducant et adducta in ſimul teneantur et pſeruent: qd qdē in loco hoc pſcipue fieri non poſſet niſi p/ futurā. **C**Tertia eſt. vt medicamina puenientia ſuper vul/ nus ſutū apponant. qñ vulnera magna ſolo nature benefi/ cio cōſolidari nō poſſunt: ſed indigemus vt natura ſuuetur medicine cōpetentis auxilio. **C**Quarta eſt. vt ſtudū in pñ/ cipalibus mēbris ponat ne ppter cōicationē quā habet cū mirach et mēbris ſub eo pñtis nocumēta recipiat vel incur

Designi

Idonei
fici.

Quatuor
intentiones
qñ inſteſti
nū vel aliud
ex mēbris
inſtrinfec
eis egre
ditur.

rant. Sunt enim in hoc vtre arterie et vene et nervi: quibus me-
diatibus potest coactio fieri cordi epati et cerebro. Dixit Aui.
sit sollicitudo ne pueniat alicui mebroz nobiliu timor. Et q-
da dixit. q- timor potest principalibz et nobilibz puenire ex oge-
latione sanguinis interius: quare o studio cauendu est ne co-
geles et si congelatus fuerit vt dissoluas et educas: et potest dici q-
ista 4^a intentio respiciat accidētia que subsequi possent.

De p^a in-
tentione q-
est redu-
ctio mem-
bri egre-
dientis.

Prima intentio semper est difficilis impleri: et quicquid impleri nequit
propter impedimenta occurrentia. nam si non fuerit intestinum post egres-
sionem eius illico introductu frigiditate aeris debilitat, et ven-
tositate replet et inflatur et inflatum non potest per vulnus intro-
mitti. Unde dixit Auer. colliget. 7. aliquando inflatur intestina pro-
pter frigiditatem aeris: ita quod intus reuerti non possunt. super. nisi ma-
gnificet vulnus. Pro quo notauit Gal. ubi. s. et Albu. et
alii. q- disruptio. i. vulnus aut est magnu: aut est paruū, aut est
mediocre, et magnu quod difficile reddit reditu intestinoz.
propter quod quicquid egreditur ex eo intestinu vnu: et quicquid numerus in-
testinoz. i. intestina plura: quare ratione magne quantitatatis intestini
egressi difficilis sit eius introductio et paruū existēte vulnere
dure siue difficulter sit quodammodo intestini reductio. si. n. cito
intus non reducatur intestinu inflatione et tumore habebit pro-
pter ventositatem in eo generatam: et ideo per strictu aditu intrare non
poterit. Dixit Albu. q- vulnus est paruū sit difficile reducere
intestinu propter duas causas. s. aut propter paruitatem disruptiois:
aut q- intestino adest inflatio per frigus aeris. Unde magni-
ficat q- extendit ultra magnitudinem vulneris: quare opus vt ista
impedimenta tollant. Dixit Gal. si vulnus adeo strictu sit
vt per ipsum intestina: inflata intrare non possint: tunc opus alte-
ru duorum facere: quoniam aut ventositas ea inflans est dissoluenda
aut locus vulneris est dilatandus: s. p. facere. dixit Gal.
laudo. s. ventositatem et cam inflationis auferre ubi possibile
sit. Dixit tñ auctor cōpendij: pus. opus te scire an possis ea
intus puertere et ad hanc sciam habendam scias q- facilius lo-
cus et minus molestus ad couertēdu intus intestina si egres-
sa fuerint extra est si in inferioribz hypochondriis vulneris fue-
rit: quoniam in hoc loco nulle extremitates nervose lacertoz habē-
tur. in medio aut vtris intestina multu egrediuntur: quoniam non est
ibi fortis lacertus quo cōstringat: et propter hoc in illo loco
difficilissime intus couertuntur. Ad resolūdu aut ven-
tositatem dixit Gal. si ea eius fuerit frigidus aer: opus ea cale-
re. vñ debet ea extra existētia fometari cū spongia in aq- cali-
da infusa et manibus expressa et optime temperata est suppo-
nenda. Similiter Aui. dixit. et subdit Gal. aut spongia in vi-
no pontico callo quod melius est aqua infundat: quoniam vniu intes-
tina calefacit et cōfortat. Dixit Aui. vniu. stipticu q- cale-
fit. est et inuatiū in hoc loco ad vaporandū eoz eoz illud ideo
quoniam calefacit plus q- sit calefactio aque. et subdit. Aui. q- Sa.
inquit. intestina quicquid non ingrediuntur: et tunc affer vinu nigrum
forte. i. austerius: et calefacipm et submergat in eo lana et po-
nat et desup. quoniam dispergit inflationē eoz et detumescere eaz
facit: et si tale vinu non fuerit presens: tunc administra quasda
aqua stipticas fortiter calefactas: et si dicte aque non fuerint
presentes tunc vapore cū aqua calida donec detumescant.
Dixit Albu. opus vt calefacias ipm ita vt subiungas spon-
giam: aut panū hūidū. i. lenem in aqua tepida sola aut in qua
decocta fuerint squinantū ciperus et spica et embroces cū ea
intestinu donec resoluas: et quicquid facit illud vinu in quo est
stipticitas: quoniam melius est q- aqua sola in resolutione ventosi-
tatis. et q- da in aqua vel vino p dictis bullire faciūt flores ca-
momille ameos anisum squinantū et ciperu: si non cōfert so-
mentatio p dicta: tunc q- da accipiunt catulum aut pullum ma-
gnum: vel aliud simile animal vt procellum: et vniu per dor-
sum scindunt et aperiunt. et illico calidū apponūt super inte-
stinum et dimittunt quousq- calefiant intestina et mollescant.
Dixit auctor cōpendij. quidā dissolunt ventositatem in-
testini cum latere calido: vel cum lacte calido oleo millingoz
sale: et similibus in balneo calefaciendo. Dixit Ras. 14.

ptin. dico. q- passus est qdam puncturā in ventre magnam
penetrante mirach et extra egressa intestina inflata sunt ex
apostemate: et non potuerunt intromitti: vnde precepit medi-
cus q- superponerentur ei pulmones calidi vnde supposito
vno pulmone calido post alium intestina difflata fuerunt
et attenuata intromissa resoluta ventositate. Et detumescen-
tis intestinis intromittant cum omni facilitate et ad facili-
tandū ingressu eoz. dixit auctor cōpendij. q- Gal. voluit 6°
ingenij. q- ventositatem resoluta tu suspendas egruz per quatuor
eius extremitates. s. duas manus et duos pedes et globbato
dorso venter cōcauet: deinde intestina et cirbus intus mitti-
tur. et sic cōcauato ventre intestina melius et facilius intro-
mittunt cedentibus eis alijs visceribus. Dixit Ras. ubi su-
pra. dico. Quidā aut cuius intestina erāt egressa in vulnere
non ingrediebant dum iacebat supine super dorsu: quare q-
da precepit q- eleuaret cum manibz et pedibus eis et incur-
uato eius ventre ingressa sunt intestina: et maxime cōuenit b
fieri q- vulnus est in medio ventris: quoniam q- fuerit in altero
latere: opus vt super latus oppositu situer. Dixit Aui. q-
rectior figura et melior preparatio infirmo. s. ad intromit-
tendū intus intestina est vt si fuerit vulnus. s. ledens ad pte
inferiorem. i. si sit vulnus in parte inferiori ventris sit figu-
ra et preparatio infirmi ad partē oppositā. s. superiorem et eo.
quoniam opus vt sit intentio tua quā intendis in vtriusq- rebus simul.
Idem in vtriusq- dictis vulneribz. s. inferiori et superiori vt non
cadant intestina. s. alia que sunt intus supra intestinum cui
inferius appet. i. quod est grossu: et non impediatur ingressu. Si
ergo dixit Aui. cū tu posueris hanc esse intentionē tuā scias
q- si vulnus fuerit in parte dextra. opus vt facias egrū decli-
nare ad sinistram et si fuerit in sinistra ad dextram. Dixit
Gal. q- si per dictā fomentationē ventositas non resoluatur ab in-
testinis: sed inflata remaserint. et intromitti non possint: tunc
finiēdu est 2°. s. dilatare vulnus intatu q- intromitti possint.
Dixit Albu. si non allenuat intestinoz introitus: tunc sien-
de in disruptione cū instro in dilatando tamen vulnus sit tua
intentio semper ne intestinoz incidat aut ledat: et ideo dixit Aui.
dilates cum instrumēto ad hoc magis cōgruo. Et cōuenien-
tius instro ad hoc est instrumentu quod cognoscit esse coue-
niens ad amplificandas fistulas. s. ani. et tale instm f3 Albu.
est instm curuatu cum pars interior sit incidens valde po-
tē exterior non sit incidens: et sit in modū falcis. Verū tamen
eius extremitas non o3 esse multu subtilis acuta perforatiua:
sed o3 esse aliquatulu obtusa. et est instm quod vocatur gamā
vel simile ei. cultelli autē acuti. i. incidētes a duobus parti-
bus ad caput. s. acutu deducti. dixit Aui. caueant hic: quoniam po-
tē adheret intestino non o3 esse incidens vt non vulneret ipz:
et facta incisione competenti intromittant intestina. Et
scias q- facilitas in intromissione sit limitio cum mucilla-
ginibus: vnde dixit Albu. humecta intestinu sub aqua de-
coctionis altee vel malue. nam per illud allenuat ei introit.
Si vō magnu fuerit vulnus: et intestina egressa non potue-
rit intromitti propter eoz magnitudinē et inflationem predi-
ctis duobus modis: et cōsimilr curatur: verum q- vulnus vt
pluries sola fomentatione resoluta ventositatem intromittunt.
et maxime cū bñ limitata fuerint cū mucillagine altee et seisi li-
ni. et raro est vt egeat elargatione vulneris. Ex dictis appa-
ret q- vt dixit Albu. vulnus quod obtinet mediū in egritudine
et magnitudine et paruitate est minus maluz. q- magis aptū
intromissioni intestinoz. Vex si aliquā difficultes in eo ipso
rum intromissio cōsimilr altero dictoz duoz modoz cura-
tio fieri debet. Intromissis aut intestinis dixit Gal. sic fi-
tuet infirmus: vt si vulnus sit in superiori venter eius infe-
rius emineat: et eo ne ab intestinis cōprimat et cōpressu in-
testinu iterū foras exeat. et si in dextra. s. fuerit vulnus erga
sinistram moueat infirmus et cōuerso. et semper stude vt locus
vulneris altior sit. Et A. dixit. sit intentio tua vt ponas pte
in qua est vulnus altius pte altera. b. n. est res que est cōis
omnibus

oibus istis vulneribus: et ideo quoniam vulnus est in medio ventris, dicit auctor opedij, ingenia sibi lectu facere per quod extremitates sunt suspense, et veter subiacet. Ita tamen intentio soluz hñda ē in vulneribus magnis et medijs: vñ dixit quoniam disruptio est magna in inferiori parte ventris: tunc pone caput eius et pectus aliora quoniam inferiora: et si sit si sit disruptio in vna duarum partium ventris tunc pone intentionē tuā in hoc vt pars in qua est vulnus sit altior altera: et hoc fiat, dicit ipse, in vulneribus magnis et medijs. In parvis vero pone ipsuz fm qd preparatur tibi. Et inromissis aut intestinis et debite situato corpe et opz ad splēdū qd medico neciū est hñc ministrum qd ipsum adiuvet. Et dixit Sal. vbi. s. qd opz vt seruies sit studiosus et potens et fortis nō debilis vel. i. magnus nō puer: qd sit edoctus in hoc magisterio et viderit plures opariet maxie quoniam vulnus magnū fuerit, teneat qd minister siue discipulus iste totū vulnus manu sua vna postqz bñ aggregata fuerit labia vulneris: deinde paulatim detegat vulnus: incipies vñ extremitatē ei⁹ discoopire me dico suēti et medic⁹ suere ois mō ista dicēdo: et cū posuerit pūctū pñuz tūc minister de vulnere discoopiat tñ qd sufficiat pūcto: et sic successiue pcedat detegēdo vulnus: qñ vñ pūcto sufficit donec totū vulnus fuerit sutū: vñ minister cū altera manu tenere ois et stringere totū qd iā sutū est de vulnere vt nō relaxet et elarget sutū. C Pro hñdo aut debitu suēdi modū Sal. 6. ingenij, inuit qñtuor eē cōsiderāda. s. ordo ptium suēday qñtitas distācia pūctoy instm pueniens huic suitioni et qñtitas assūptiois partiu suēday. C De primo cōsiderādo dixit Sal. qd cū intentio i suitioni ista sit iungere et vñ re mirach cū siphac sñ: qñ dixit Raf. 14. pñ. aucte Sal. in q nō adberēbit mirach cū siphaci cura vulneris vētris patiet in mirach inflationē in modū rupturę: et ista inflatio dicitur eminetia vmbilici: nō opz dixit Sal. vt incipias curē suere vulnus labioy vulneris vētris mittēs acū ab exteriori parte curis ad interi⁹: vsqz oēs pres isti⁹ lateris mirach penetrētur dimisso siphac. et tūc mittis acū i alio labio incipēdo ab interiori parte siphac alteri⁹ labij vsqz ad exteriorē cutem: et tunc tracto filo liget et sit vñ pūctū. Et dixit Alb. qd pñmū pūctū ois figi loge ab extremitate vulneris qd medico suenti discoopit pñmū digiti auricularis: postea faciēdo scōz pūctū figat acū in exteriori cute pñmū labij a q incepit donec acū penetrat ipm totū mirach: ac ē siphac ipsi⁹ lateris. De inde dimittat siphac alteri⁹ labij siue lateris sñ infigat acū solū in mirach eiusdē lateris incipēdo ab interiori ei⁹: qñsqz pueniat ad exteriorē cutē: et tūc trabat filuz et liget: et sit hoc 1° pūctū: et tūc itez figat acū in extremitate pñmū labij et penetrat oēs pres mirach dimisso siphac sñ i pūcto dimissū sustinet tūc infigat acū in siphac scōz lateris ab interiori ipi⁹: et penetrat totū mirach vsqz ad exteriorē cutē ei⁹: et tūc itez trabat filuz et liget et sit pūctū tertiu. Deinde si plura pūcta fuerint necia fiat 4° eo mō qd fuit scñ 1° res sic eūdū est ad faciēdu alia pūcta si necia fuerint ordine prioriet cōrsideat 5° et 6° et 4° et sic vltra qñsqz totū vulnus fuerit sutū: et hic modus future est melior suitionis vulnēz vētris. Et tō dixit. A. narro tibi id qd meli⁹ de futura est vētris. eteniz ppea qd res qd necia est in ea ē vt cōprehēdat id qd inter mirach et siphac: sō neciū est tibi vt incipias et inromittas tibi acū in cutē de foris ad interiorē ptē. cū ergo penetrauerit acū i cutē et laceratū eūdē fm rectitudinē in lōgitudine vētris totius dimitte marginē siphac in b latere. s. et nō pfores ipm cū acū: sed fac penetrare acū in marginē siphac aliū. i. alteri⁹ lateris deint⁹ ad exteriora: et deinde fac et penetrare abint⁹ ad exteriora i marginē alio mirach. sup. et sit pūctū 5° et feceris siphac ipm penetrare: et in hac eādē marginē de foris ad interiora: et dimitte marginē siphac qd est in hoc latere: et post fac penetrare acū in lat⁹ aliud deint⁹ ad exteriora: et fac eū penetrare cū tua penetratiōe in siphac in margie mirach: qd est i parte eius. s. in siphac dōec facias penetrare acū totū: deinde icipe iterū ab hoc eodez latere et siue ipm. s. ab ipso siphac sui lateris: s. cum

marginē siphac qd ē i latere. alio. Extrahē g acū ex cute. s. mirach qd penetrat et reduc eā in allā cutē et sue marginem siphac qd est in latere cū alio marginē mirach. et tūc acū ex cute qd est in parte eiusdē mirach. Et sic deiceps fac illud vna vice post aliā dōec suas vulnus totū fm istud exēplar: et sic vides qd iste mod⁹. A. in idē redit cū mō Sal. qñuis differat ab eo in hoc qd Sal. semp incipit infigere acū ab vno eodez latere. A. vñ incipit infigere acū ad sequēs pūctū faciēdu ab illo latere ex qd expsit acū vltio in pūcto pcedēte. Et mod⁹ iste ē modus prim⁹ suturay pñiaz eay: qñs descriptit Alb. Et sūma modi h⁹ future est vt suas sutura pelliparioy q sunt pelles ita. C Et ad declarādū quō hic mod⁹ suitionis sit melior oib⁹ alijs q dicent. A. dixit inqt Sal. pone intentionē tuā in suēdo vētrē coherentia siphac cū mirach fortasse. n. sic suēdo et coherentē adherēbit et icarnabit. s. siphac cū mirach. Et qñ est neruosū. s. siphac iō si vna margo ei⁹ cū alia margie suaf: qñuis coherent suēdo eas adinuicē fortasse nō icarnabit: qñ siphac est mēbzū subtile et exāgue. qñ sue ptes lz iūicē pñungant fm modū suitionis pñdictū icarnabit: qñ in ista suitione pñicūl⁹ siphac: q pñdictas cās est difficilis pñsolidationis pñiūgē et beret cū pñicūlo. s. mirach: q est facilis pñsolidationis: et tali adherētia et pñiūctiōe siphac recipit a mirach inuiscationē quā semp inuiscat vñf et pñsolidat. C Et Alb. narratū aliū modū suitionis pñiū quēz vt dixit. narratū ē Sal. et est vt suat eā fm sñtudinē qd sunt qdā medicatiū qui aggregāt oēm suā ptē pñuenientē ei pñam: et sic applicāt extremitatē siphac ad extremitatē aliā eiusdē. s. siphac: et extremitatē mirach ad extremitatē eiusdē mirach pñiquā ab exteriori pte: et faciūt eā penetrare ad interiorē in eo loco solo. eo dimittē duas extremitates siphac: deinde reuolue vtraqz etiam et fac penetrare vtraqz ab interiorē vsqz ad exteriorē rem in duas extremitates mirach alias quē sunt in latere opposito. Et dixit Albucā. qd modus iste future est melior suturatione facili⁹: de quo dicitur: et voluit Albucā. in verba dictis: vt in primo puncto sumatur mirach cū mirach tñ dimisso siphac vtriusqz marginē: et in scōo puncto accipiat mirach cū siphac cū vtraqz pte: et sic fm istū modū pcedat quousqz totū vulnus suaf: et istum modum non tetigit. C Et posuit Alb. duos alios modos cōes suitionis q pñueniunt istis vulneribus: et alijs. et qñ isti duo modi nō differūt in modo suendi: qñ eodē mō suunt: sed differūt solūmodo in boc: qñ in primo mō dimittunt acū solū in fixet: et eis mediā tibus pñiūgant labia vulneris et in mō scōo non dimittuntur acū in fixet: s. pñiūgant labia mediāte filoz ita qd ambo pñt duci ad vñ modū: et modus iste est idē cū mō posito ab. A. fm quē modū. dixit ipse. suunt ambo margines pñicūloz s. mirach et siphac ex vtraqz pte in vno pūcto. imittere. n. siphac acū in mirach: et siphac ex vna pte et penetrat cū ea siphac et mirach alteri⁹ pñiū ita qd ibi nō fiat aliq destructio labioy siue marginum pñicūloz vulneris: sicut ē nō fit in alijs vulneribus: et tūc ista suitione aut dimittit acū in fixa pñiū pñictor et deinde in scōo pūcto fit illud idē cū alia acū: et sic in tertio et qñto et donec totū vulnus suaf aut nō dimittit acū in fixa: sed fit cōiunctio marginū cū filo ligādo filuz fm qdlibet pñictū: et hūc modūz cōiter moderni sequunt: nō dictos modos fm textū Alb. pñtermisi. cū aut cōparationez faciēs Aui. inter dictos modos. dixit. qd iste mod⁹ suēdi est melior suitione cōi. s. ea qd cōprehēdit qñtuor margines in pñiūctione vna: vt dñ est: intellexit de primo mō pñiū supradictō facto fm intentionē Sal. C Et posuit Aui. quēdā aliūz modū suitionis fm quosdā antiquos q suēbāt solū mirach ex vna pte: et ex alia pte accipiebant mirach et siphac simul. Et alijs sunt qui accipiunt ex vna pte vulneris tñ mirach: et ex alia pte tñ siphac: et faciunt vnum punctū: postea in scōo pūcto ex opposito accipiūt tñ mirach: et ex alia parte tñ siphac: fm istū modū pcedūt vsqz ad suitionē totius vulneris. C Et dixit Alb. qdā dixerunt. qd rectificat futura vētris

Nico. ser. vij.

III

Secūdo
modus
suendi.Tertius
modus
suendi.Quartus
modus
suendi.

De diffi-
cili pūctio-
ne in fili-
mentis.

De acu
in filo
debet esse.

De pfund-
atione
pūctorū.

De tertia
intētiōe q̄
est appli-
cacio me-
dicamē-
ti pūcti-
onis.

De q̄rta
intētiōe
q̄ respicit
accitū.

cū duabus acubus: et oꝝ vt intronmittas in eis vtrifq; filum
vnu: et incipe cū intronmissione acus ex eo latere qd̄ est apud
te et fac eā penetrare vsq; ad latꝝ aliud fm̄ sutioneꝝ eoz qui
sunt coria equalr. s. mō quo sunt sotulares. Et scias q̄
qñ disruptio est in medio vētris: tunc futura eius est difficilior
q̄ reliquoz laterz vētris. De scdo atꝝ p̄siderādo in suti-
tiōe vulnez vētris. s. de spatio distātie pūctorū. dixit Ga. vbi
s. spatiū pūctorū future sit breuissimū q̄ p̄ ipā mēbra distan-
tia iūgere et p̄stringere volumꝝ. Si itaq; multū distaret non
bñ p̄ ea p̄stringerent: s. tñ nō ē debet ēē multū breuias: ne ni-
mīa ipsoꝝ vicinitate mēbra frāgant: oꝝ q̄ fieri spatiū medio
cre: qd̄ in oibꝝ vulneribꝝ futura idigētibꝝ p̄siderādū ē. Et
Aui. dixit. in mēsurā q̄ est iter duo pūctiā tēneat supfluitas
in amplitudine et strictura: qñ amplitudo nō ē fm̄ q̄ opꝝ et
strictura adiuvat. s. labia: s. dīstrūpit: s. ea. Et Alb. inuit. q̄
mēsurā inter pūctā sit grossitudo digiti auricularis. De
tertio vō p̄siderādo. dixit Sal. filiū non oꝝ esse nimis asperū
duꝝ vel nodosum: qñ si tale fuerit cutē rūpit: neq; nimium
molle et subtile ne frangat anteq̄ labia iungant. Et Aui.
dixit. filiū nō sit cordosum: q̄ adiuvat ad dīstrūpendum: neq;
molle: q̄ absconditur: eligat qd̄ est lene et durū. i. nō aspe-
rum nodosum: sed lene solidū. Et dicunt quidā. acus oꝝ esse
subtilis oblōga sufficienter acuta et triangularis in summo
eius. De q̄rto aut p̄siderando. dixit Sal. acus in extremo
cutis nō mittat ne cutis rūpat: et nō teneat filiū: neq; ē mul-
tū oꝝ accipere de tute: q̄ tunc ptes nō bene incarnarent: sed
mediū inter hec eligatur. Et Aui. dixit. si pfundaueris pū-
cturā in cute. s. iuxta marginē eius. s. abscedetur sicut abscin-
ditur filum molle. nam p̄os sed si fuerit longinqua. s. margo
cutis a punctura et remanserit de vacuitate inter ipsam et ex-
tra eam: tunc non incarnatur: quare seruare debes equalita-
tem illic. i. in assumptione quantitatis cutis suende. Pro
implēdo aut tertiā intētiōē gñalē buis vulneris et super-
ponēdo medicamē pueniēs. dixit Sal. vbi supra medicamē
hoꝝ vulnez. s. solidatiuis: vt ligamētū est eis neciū. Et A.
dixit. q̄ Sal. inqt. q̄ deinde post sutionē ponat sup ipꝝ vul-
nus surū de medicinis incarnationis: et q̄ necessitas ad ligā-
dū in his vulneribus est vehemētiō q̄ in alijs: et hoc vt bñ
sustentent intestina et phibeat vulnus a disruptione p̄ com-
pressionē intestinoy. Dixit Alb. indicitū medicatiōis vul-
neris vētris est sicut indicitū alioꝝ vulnez: qd̄ est q̄ qñ tu cō-
sequeris vulnus vētris recēs cū sanguine suo anteq̄ alteret
ip̄n aer et reducis intestinū et suis vulnꝝ: et aptas ip̄m decen-
ter tunc pone sup ip̄m vng^m digestiūm donec faciat pus et
cadant fila et solidet siphac et mirach: deinde cura ip̄m cur-
ratione alioꝝ vel reliquoz vulnez. s. q̄ medicamē solidati-
uis. Et subdit. q̄ si nō sint tibi p̄ntes medicinē: tūc p̄de supra
vulnus coriū vetusoz pmuta ip̄m bis in die. nā tu nō idiges
medicamine alio in p̄ibus disponibꝝ qñ vulnera sunt sim-
plicia. Pro implēda aut q̄rta intētiōe curatiua vulnerum
vētris Sal. solū exēplificauit qualr phibeat nocumentum
cōicari cerebro p̄ neruos. Et modus huiꝝ curatiōis est vt cō-
sili agat hoc sicut in alijs vulneribus neruoy: et musculoy
infundendo vulnus oleo tepido: et circa alas et inguina. Et
Alb. dixit. sit in hyeme oleū cōe. sup. aut alijs oleū anetiniū
et in estate sit rosātū. Et Aui. dixit. madefacianā malaxatā.
s. succidā. s. a tñ extra hꝝ. i. capressed non vt veritas: cū oleo
calido parit inuolue sup alibiē. dixit s. extra titillē. Et
alij dicūt. i. alia et alibroni. inguina. sup. et in p̄ibus circun-
stantibus vulnerē et hoc sit vt sit oolor et attractio materieꝝ
ad vulnus: et phibeat cōicatio lesionis siue rei ledentis ee-
rebꝝ. Reliquēunt ergo auctores notū modū phibitio-
nis nocumenti cōicandi cordi et epati. nā maxime hꝝ fieri sa-
lis phibitio p̄iuerentia ad p̄es oppositas cū eūone: et si
ne eūone q̄ fieri oꝝ. put p̄ ex curatione gñali nū sit phibēo
vnu tñ tñ tēgerunt cōe oibꝝ mēbris nobilibꝝ et est eua-
cuatio p̄ cristere. Cū dixit Sal. bonū est vt cristeret infir-

mus. s. cristeri mollitūo. Dixit Alb. si sentit infirmꝝ do-
lore aut punctionē in intestinis suis. nā multotiens accidit
illud tunc cristeriza ip̄m. Dicunt qdā cristeri lenitūo. nā
vt dicūt cristere lenitiūū non solū oꝝ fieri vt phibeat nocu-
mentū cōicari nobilibꝝ mēbris: sed et ad sedandū dolorem
pungitiūū. et ad excludendū feces et ventositates ne pro ip-
sis emittendis cogat eger ad exp̄sionem: qñ talis exp̄sio
posset futurā rūperet vulnus ampliare: et sic intestina itez:
et plura egredi facere. sup. aut cristeriza ip̄m. dixit Alb. cum
vino stiptico nigro tepido p̄cipue si putredo iā puenit in ite-
stino et facta est exitura penetrans vsq; ad cōcavitatē eius: et
hoc tñ pluries euenit qñ cū vulnere lesum fuerit intestinuꝝ:
q̄ si videris sanguinē in ventre cōgelatū et times inde accidē-
tia mala sequi festina in dissolutione eius et ipsius eductiōe
cū eis q̄ superius suo loco dicta sunt. Si vō vulnus veni-
tris fuerit cū lesione et disruptione intestini: tūc dixit Ipo. in
affo. q̄ hñ intestinoꝝ aliqd̄ graciliūz incisum est mortale: et
verificat hoc maxime de ieiuno. Dixit Sal. de inge. sanita.
grossa intestina facilius subtilibꝝ sanant ieiunū tñ incurabi-
le est p̄ multas et magnas venas in eo exātes et p̄ subtilita-
tem sue sbe: et p̄ vicinitatē eius ad nām nerui: qñ magis est
neruosum ceteris alijs intestinis: et p̄ purā colerā q̄ ad ip̄m
fluit ex felle: et q̄ vicinitas est epati oibꝝ alijs: qñ. n. vene in
ipso multe sunt et magne ipsi incisis multū fluit sanguis: q̄
est cā mortis egri: et q̄ est subtilis sbe nō est bñ inuiscabilis:
et nunq; vel raro valde solidat: et q̄ est neruosum et exā-
gue est difficilis incarnationis: et q̄ colera p̄ ip̄m trāsit pu-
rare et trinue phibeat eius solidatio: et q̄ abradit et mordicat
ip̄m: et q̄ vicinū est epati cōicat ei nocumētū magnū nimis
etiā ab epe calefit qd̄ hꝝ eius phibere solidationem: et post
ieiunū difficilioris solidationis est duodenū: et post duode-
nū pleon: sed inferiora intestina grossa. dixit Sale. q̄ sunt de
gñe carnis securi sumus: q̄ p̄nt sanari et nō solū ex hoc: sed
est q̄ medicinē p̄nt in eis manere. Silr dixit Aui. intestinuꝝ
manutū ieiunū nō sanat oino ex vulnere qd̄ in ipso accidit: et
hoc p̄ subtilitatē sui corporis: et p̄ multitudinē eius qd̄ est
in eo de venis: et p̄ p̄p̄nquitatē suā ad nām neruoy et mul-
titudinē effusionis colere ad ip̄m: p̄ multitudinem calidita-
tis eius: qñ est magis p̄p̄nquitatē epati q̄ alia. Sed intestina
grossa inferiora q̄ sunt de nā carnis iō lis de eoz medicatio-
ne p̄sidens: qñ ipsa incarnabunt. Et silr dixit Alb. qd̄ cūq;
intestinū vulneratū fuerit suspectū ad mortē oñium suū red-
dit: qd̄ si aliqd̄ eoz ex trāuerso totalr rescissum fuerit oino
mortale erit et nullo mō curationē recipit. Si vō fm̄ longū
in parte vulnus intestini ceciderit. facilius curationis erit
q̄ si fm̄ trāuersum euenit: et p̄cipue in subtilitatibus inte-
stinis. Quocūq; aut vulnus intestino fm̄ p̄ez euenit siue
in subtili siue in grosso nō erit a curatione desistendū: et max-
ime si parū fuerit: qñ aliqñ inuētū est vt sanet in qbusdā
quocūq; euenit intestino. Dixit enim Alb. qñ accidit dis-
ruptio in intestinis: et est p̄uatū possibile est: vt restaret in
qbusdā hoibus: p̄pea q̄ ego vidi vīz qui fuit vulneratus in
vētre suo cū p̄cussione lancee et erat vulnus ad extra stomac-
ci: et antiquatū est vulnus et factum est fistula: et exiuit ex eo
egestio et vērositas: et postui curationē eius fm̄ q̄ ego suꝝ cō-
siliis in sanatione eius: nec cessavi subtiliare meip̄m donec
sanatus et solidatus est locus: et qñ vidi locū iā cōsolidatū
tūm sup infirmū q̄ accideret ei accidēs malū: sed remansit
in melioribus disponibꝝ suis: et exercitatus est i factis suis.
Satagendū igit est vulnera intestinoy sanare: circa q̄rū
sanationē q̄druplex surgit intētiō. q̄rū p̄a est vt labia vulne-
ris inuicē iungant. Scda est vt facta eoz p̄iunctione intesti-
nū ad locū suū suauiter reducat. Tertia vt phibeat ip̄sū a
suspensione nocumētū qd̄ inferit fer p̄ip̄m trāsiens: qñ aliqñ
phibet ip̄m solidationē. et aliqñ nō solū hoc facit: s. et ip̄s
corripit et putrefacit. Et q̄rta ē sanitas exterioris vulneris.
Prima at intētiō cōplec duobus modis fm̄ Alb. vnu

Si con-
vulnere
rio tūc
fina su-
venerat

Cura vul-
neris
stomaci
q̄rū
tione.
p̄iunctio
recto qd̄
vt labia
vulnere
iungant

est qui sit cū filo intromisso in acū: vel cū acu fm cōez modū suendi vulnera q̄ modus est qualis est quē seruāt pelliparij qm̄ talis futura melior est qm̄ magis durās z natura iō ma ius tps hz in gñatiōe ligatiōis labioz adinuicē. Dixit itaqz Alb. iam possibile est vt ligetur intestinum cū filo subtili qd̄ assumptū est ex intestino alio. **C** Secundus modus est vt accipias extremitates bulus fili ex intestino: z excarnes. s. z subtilies multū: deinde liga in extremitate eius fili lini sub tile inuolutū. s. cū eo deinde intromitte istud fili in acū: z sue cū eo intestinū. **C** Quidā autē hāc sutionē faciunt solū cum filo lini leni: z nullo mō nodofo: z qdā melius eā faciunt cū muliebri filo de serico. Et qdā anodant qd̄libet punctum p se. Et qdā sic z quocūqz fiat de filo tñ est dimittendū in lon gitudine eius: vt cū intromissum fuerit intestinū extremita tem fili extra vulnus mirach pdeat vt illis mediātibz cū in testini incarnatio facta fuerit fili extrahi possit. **C** Alii mo dus q̄ sit cū capitibz magnaz formicaz: q̄ quis nō sit suffi cīs in pūctione labioz vulneris magni: pōt tñ sufficere in pūgēdo vulnus puū. Dixit itaqz Alb. iā dixerūt qdā expi mētatores: qm̄ intestino accidit vuln: z est pax tūc qz vt liget fm hūc modū q̄ est vt accipias formicas magnaz ca pitū: deinde aggrega duo labia vulneris: z pone formicam vnā q̄ hēat os aptū sup duo labia vulneris. cū ergo capit su pear: z stringit os suum abscinde caput eis. adherēs. s. z reli quū corp⁹ formice pice. cū autē adheret nō soluit: z vt adhe reat formica os suū opz vt manibz aliqz tūlū pmas: deinde cū labia ore suo cepit a pssioē ei⁹ desistat z forcibz caput ei⁹ abscindat: z opz vt mister sit q̄ teneat labia vulnez pūctas: z medic⁹ opator pparet z apponat formicas: deinde apposi ta vna formica apponat pssit alia ppe pma. s. breui iter posi to spatio: z sic nō cesset facere opator illud cum formica post formicā fm q̄titate totū vulneris ista. n. capita remanēt an nera intestino donec inuiscet intestinū z sanet: z nō accidit tñ infirmo nocumētū penit. Et iste mod⁹ dixit Alb. nō est nisi fm fiducia z spē. q. d. nō approbo hūc modū: tñ fac hūc modū si speras q̄ illa capla sint sufficiētia ad tenēdū pūcta vulneris labia. **C** Dicūt. in hoc mō pidentia nō est habē da: eo q̄ rō pūadet oppositū: cū illa capita post mortē formi caz vim nō hēant pstringendi: sic ē de facili amobilia ēt ex cōfricatioē nimia intestini: qre nō est credendū q̄ sit sufficiē tia: z si sufficiētia in eis aliqñ inueniret tūc illud esset in puo tpe gracilis intestini. **C** Qz si intestinū vulneratū ex vulnus nō fuerit egressū ad hoc vt si possit cū cautela exhi maxime ezhendū erit: z in sutione faciendā nō facias fm stoliditatez quorūdā q̄ anteqz incipiant suere intestinū per orificiū vul neris intestini imittūt tabellā vel cānulā quādā ligneam: fa ctā de ligno abietis vel sambuci fm mēsurā vulneris testi ni vt sint fortiora in tolerādo pūctiōes acus z nō distrūpanē dicētes: q̄ post p̄solidationē labioz z exctionem fili tabella illa postea emittit in secessu cū fecibz: qm̄ hoc est falsū: qm̄ i intestinis supioribz z mediis eo q̄ sūt minutay inolutionuz nō pp quas nō posset illa tabella siue cānula a nā extra expel lūz remaneret z eēt cā retentiōis supfluitatis in loco vbi oc curreret: z sic apāg intestini z mortis. finakr. Quidā tñ pce dunt loco hui⁹ tabule vel cānule iponi posse portioneē testi nialic⁹ aialte pp sūstetationē portionū in sutione: z hoc qz vis nō sit neciū esset magis supportabile qz iponere aliqd li gneū vel assū: vel aliud filē: z facta docēt in sutione intesti ni ipm̄ abluēdū est cū vino pōtico tepido: z eo exiccato cuz pāno leni tepido flico est aspergēdū sup loco suture z in cir cuitu puluerē glutinosū q̄ adiuuet in adhesionē labioz eius deinde intromittat z reducat in locū suū. **C** Medicine autē qbus hoies vtunt ad aspergēdū vulnera intestinoz: z non nocet. Dixit Ras. 14. pti. sūt barba hyrcina balustia cuppu la. s. gladiū cortex granatoz lutū sigillatū galla: z filia. s. sti ptica z glutinaturāz dixit. z aq̄ ro. z sumach: z misceant ēt eis gūmi arabicū z dragagātūz pnt iste medicine applicari

simplr z p̄positerz pnt misceri cū aqua rosata: aut cū deco cione citonioz z arboris mastice: z mirri aut cum vino sti ptico. Verūt vitandū est vinū quotiens cuz vulnere fuerit apā calin. **C** Et de p̄positis bonis est puluis q̄ sic sit. s. ma sticis gummi arabici dragagāti. añ. 3. ij. sang. draco. 3. i. z de isto puluere appōg in q̄titate magna. Pnt ēt postea hmoi medicine exhiberi p os z pōt in cristeribz: fm q̄ regrit in testinū qd̄ vulneratū fuerit. **C** Dixit. A. post regimē p̄dictū oz vt cristerizet paties cū vino nigro stiptico. supp. solo vel decoctiōis p̄dictay rez vel alio fili: qm̄ dixit Aui. p̄fortat in testina z iuuat ad incarnādū z p̄solidationē. Et p̄prie z di xit Aui. cristerizādū est cū vino p̄dicto si vulnus appropin quauerit ad minuta intestina: qm̄ sūt difficilioris incarnatio nis qz grossa: q̄uis vt patuit in sermōe 5. illa q̄ sumunt per os plus valeat in vulneribz intestioz qz imissa p cristerie: de bēt ēt in hoc casu exhiberi cibi stiptici z p̄glutinatiui: z vita ri debēt acuti absterui moridicantur: z v̄tositatū gñatiui. **C** Dixit Alber. q̄ si caput capre cū pilis eius: in aq̄ coquat deinde terat z supponat intestino iciso q̄ p̄solidat ipz. **C** Se cūda āt intētiō p̄plez cū intromissioē intestini futi z aspsi. cuz oi facilitate ad locū suū. **C** Et tertia p̄plez cū medicinis z ci bis qbus mediātibus phibet sex ab exiccatione z acuitate. **C** Dixit auctor cōpendij. cristerie facere in hoc loco bonū ē. est. n. bonū vt sex q̄ est in intestinis excludat: ac ēt si ex vulne re aliqd̄ intestinū putrefactū ē. i. est putrefactioni paratū pp vulnus qd̄ in ipso accidit: alia sra hz. si aliqd̄ intestinum pū ctū est. i. vulneratū nō facimus existere acutū: qz moridicaret z maxime loca vulneris z sic vuln⁹ magnificaret: z esset cā attractionis materiey ad locū. sup. neqz ēt fiat cristerie molli tiū: qm̄ putrefacit z phibet p̄solidationē. **C** De q̄tra autē intētiōne iplēda. s. de curatōe vulneris exterioris mirach: o uerificati sūt qdā a qbusdā. qdā enim voluerūt vt Brun⁹: z ali multi q̄ vuln⁹ mirach dz teneri apertū quousqz intesti nū fuerit p̄solidatū z fili extractū fuerit: z q̄ oi die totū in testinum dz aspergi puluere supradicto. **C** Dinus autē z ali multi voluerūt q̄ vulnus mirach nō deberet teneri aptū sed statim intromissis intus intestinis debeat sui mō supradco: z hoc pp plura picula q̄ possent inde seq: de qb⁹ est qm̄ si re manet apt⁹ qm̄ vuln⁹ soluet z mutabit subintrabit aer in testinū z ledet ipm̄ z gñabit in eo v̄tositatē tā ad toxionem qz ad dolorē: ad quē seq pnt accētia praua: z ē qz ex illo vul nere aperto possent itey egredi intestina: z q̄uis vtrāqz via possit teneri: z hz vtrāqz curari vuln⁹. scda tñ via melior ē z tutior z magis ad mētē Aui. cū dixit. q̄ post sutionē testini regimē dz esse illud qd̄ dixim⁹: s. ipsi dixerūt. intestinū dēre itromitti z sutionē vulneris mirach fieri: vey ēt q̄ hoc docm̄ hz veritate si cura scā fuerit añ qz vuln⁹ alteratū fuerit ab ae rez: tūc ēt loc⁹ dz dimitti filo q̄ intestinū sutum fuerit vt ex pdeat. **C** Si vō iā ab aere imutatus fuerit tūc curari dz nō p sutionē vt vuln⁹: s. cura vlceris: aut vulneris ab aere imu tati. **C** Qz si ex vulnere mirach penetrāte zirb⁹ foras exierit tūc dixit Jpo. 6. affo. si omētū. i. zirb⁹ eruperit. i. prupturaz ex mirach exierit: necesse est putrefieri: z hūc affozis. tangēs Aui. dixit. inqt Jpo. cū egredif zirbus vētris in vulnere tūc necesse ē vt putrefiat qd̄ de ipso egredif: q̄uis mores paruo tpe est. n. zirbus in hoc. s. ad recipiēdū putrefactionē p⁹ eius egressum foras vehemētius. s. apatus qz itestina: z extremi tates epis si nō remanēt ex spatio lōgo donec infrigident ve hemēter cū reingrediunt vētrē z incarnat vulnus eozuz re deūt ad nām suā. zirb⁹ eniz si mozares tpe puo tūc necē ē vt qd̄ ex eo apparet extra si reingredif vētrē putrefiat: z pp il lud dixit Aui. pperant medicā ad incjdendū ipm̄. s. illud to tū qd̄ extra apparuit: z nō intromittunt illud qd̄ ex eo extra apparet in vētrē: qm̄ fortasse nō inuenit in zirbo egresso p riū eius qd̄ dcm̄ est. s. q̄ non putrefiat si fuerit intromissum z si inueniat illud est valde paruz. **C** Causa āt quare zirbus egressus nō defendit a putrefactione nisi tpe valde puo z qm̄

Cura
Quā pū
nus zirbo
egredif.

insensibili est: qz facilliter et cito ab aere alterat in suo calido
nālitz hoc ppter molliē raritatē et discōtinuitatē sue sbe. si
ergo sic alteratus itromittat cū sit debilitatus putret multū
vapōibus multis ad ipm eleuatis ab intestinis et sece i eis
cōtēta: imo vt dicit dñus putret qz si ex extra remaneret. in
testina aut et alia viscera nō sic putrent: qm ipsoz sba est ma
gis spacta: quare nō sic patiunt ab aere: et nō obstat qd qui
dam in pñus adducūt. s. qz zirbus ab aialt mortuo extract?
diu seruat icorruptus: qz illud est: qz nō occurrit zirb? siue
intus in aiali mortuo maneat licet extra vapōib? malis cor
rūpētibus ipm. **C** Si ergo vocatus fueris ad vulneratum
in mirach cū egressione zirbi. dixit auctor cōpēdij. o3 te hñe
signa qbus cognoscas an sit corruptus an nō: signa corru
pti sunt frigiditas eius ad tactū et alteratio coloris eius ad
liuidū viride vel nigrū. **C** Dixit Sal. 14. terapēice. qz si zir
bus egredit nisi niger: aut liuidus efficiat restitui pōt ad hñ
cū suoz. Si vero viridis vel niger factus fuerit et infrigidet
nō itromittat: qz desperādū est de curatione eius si talis in
tromittat ne itromissus corumpat et putrescat: sed op3 qd
corruptū est ex eo incidat et abiciat: et nō est timēdū de inci
sione eius: qz vt dixit Auer. 7. colliget. nō est necessariū mē
brūz iuuatiū. **C** Dixit Alb. si illud qd pcedit ex vulnere
est zirbus et psequeris ipm recentē: et recēs intelligit esse qñ
nō est alteratū in colore: et est album sicut est qñ erat intus et
sit calū nō infrigidatū: tūc reduc ipm sicut reducis intestinū
et qualr. si vō pterierit eius spaciū et iā factū est viride aut ni
grū: tūc dixit Sal. vbi. s. fiat firma ligatio in loco q pest lo
co corrupto. s. viridi liuido vel nigro vt nullus sit defluxus
sanguis: qm in eo sunt vene pulsiue et nō pulsiue a qbus iei
sis et nō ligatis posset fluere sanguis supflūus: deinde incide
qd sub ligatione fuerit apatū vlcōruptū de eoz qñ villitas
zirbi in corpore nō est: et sequēs in vite durabilitate. Et
dixit Sal. qz vtrazqz extremitas sili cū quo facta ē ligatio o3
exire extra pte inferiorem vulneris qd sūtur vt possit et tra
hi de leui quonies cadit et putredinē facit vlcus. Et idē dixit
sexto de inge. s. vbi et subdit filū extrahimus cū sanie fece
rit vuln? zirbi et p solidatū sūgēre non timemus amplius de
fluxu sanguinis cuius timore ligatūra facta sit. **S**ilz Auer. et
Alb. dixerūt. op3. s. vt stringas ipm cū filo supia locum qui
denigratus est ex eo vt nō accidat fluxus sanguis. Deinde iei
de qd est pter illud ligamētum: et pone duas extremitates si
li pēdētes ex inferiōri parte vulneris extra ipm vt allenietur
super te attractio eius et extractio ipsius apud casuz zirbi et
emissionē puris vulneris. Quidā. n. zirbū nō ligāt s3 sup
ficialiter et leuiter cauterizāt cū ferro ignito a qua corruptum
est ablatū: et hoc vt bono cauterio restrictis officijs venarū
et arteriarū nō effluat sanguis: et hoc cū fecerint qd sanus est
intromittūt. **C** Qz si vulnus euenerit mirach in pte saninis
et pectinis vel partiū adiacētū: tūc si est penetrās cōsideran
dum est virū vesica siē vulnerata siue nō cognoscit aut vul
nus vesice p exitū vrine ex eo. ipsa enim pp subtilitatē suam
nō vulnerat supficialiter quin penetret vulnus ad cōcavitatē
eius nisi raro valde si sic fuerit tale vlcus fm sciam 3 po
in affo. iudicādū est mortale. Dixit enim vesicam habere in
cisam. s. vulneratā vulnere penetratē ad cōcavitatē ei? ē mor
tale: qm cōsolidationē nō recipit pp sue tunicē subtilitatez et
neruositatē: et qz vrina ad eā descēdēs sua acuitate corrosio
nem efficit in loco vulneris semp: medicus tñ vocatus ad cu
ram talis vulneris post prolātū iudiciū desistere nō o3 a cu
ratione eius: et maxime cū instāter rogatus fuerit ab ami
cis et cōsanguineis patētis. Et curā facere o3 cuz incarnati
uis superius dictis extra approximatis: et ab itus ebibitior
ac etiā per siringam in vesicā injectis. **C** Et de pueniētibus
ad iniiciēdū in vesicā: et etiā ab extra epithimādum est incar
natiūm qd sic fit. R. dragagāti masticis thuris. añ. 3. s. tri
turent et cribellent et misceant cū gelenabin colato. **C** Qz
si vulnus mulieri illatum in tali loco fuerit et matrix eius p

Cura qñ
vesica est
vulnerata.

Cura qñ
matrix est
vulnerata.

forata: qd cognoscitur p intrōmissionem rēte et egressionez
sanguinis ex vulua eius qui fm plm egredit purus et gros
sus: et maxime in pñcipio: et aliqñ egredit alys humiditati
bus pmixtus: et cura huius vulneris pñst fieri o3 cū incar
natiū ab extra approximatis et injectis in pessariis: et sup
positis in nastalibus et sessionibus in aquis sipticiis. **C** Et
de pueniētibus ad epithimādum et pessariādum est medi
cāne qd sic fit. R. dragagāti thuris sarcocolle sanguinis draco.
añ. 3. s. tere et cribella et cū aqua plātaginis et virge pastozis
misce et pessariā: et etiā lana eis infundē et suppone. Et qdam
vulnus mirach aptum tenet: donec cōsolidet matrix. **C** Di
cūt. oia vulnera predictaz partiu si nō cōsolidātur cito: vel
ab aere alterātur manifeste curāda sunt deinceps cura alio
ram vulnerū. **C** Et dicūt. si cōingat in dictis vulneribus q
sanguis vel sanies aliqua cā itus inter zirbū et iēstina: et
si hac remaneat qz vulnus extrinsecū nō possit mūdificari
maxime post futurā factā in eo: cuius signū est qz patēs pci
pit motū eius: tñ cū ipse mouet de latere in latus: et pceptur
gurgulatio cū premis sup ipm: et vtrius tumorē: tūc inēden
dum est in resōlūne eius maxime cū eis q discūtur resoluere
sanem in tractatu sequētis: qz si se resolut nō poterit fm plm
descēder ad loca iguū: et in eis inflationē et apationē matu
rabit quā generare nēcesserit: et post maturationem icidere
et mūdificare et curare cura alioz vlcē pñst: atqz pp virtu
tis debilitatē resoluēt: aut nō descēdit ad inguinatūc iudi
cādum erit in hydropē trālire aut et ad mortem peruenire.
C De vulneribus partium posteriorū cōrespōdētū mē
bris nutritiuis.

Cap. lxj.

Vulnerum illatorū parti posteriori ista
spōdiles docti q nō penetrant
ad cōcavitatē mēbroz naturalū iudiciū est cō
simile iudicio sibi cōsimiliū illatorū in partibus
docti: et eadē curatiōe curātur: qz vero ex eis sunt
penetrātia: aut sūt cū lesiōe mēbrozū in trāsecōz vel sūter
quocūqz fuerint ipsa sunt timorosiōra magis suspecta eis q
euēniūt in mirach qd est pp cōicationē quam faciūt ad nu
cam et nervos: que aut euēniūt sine lesiōe nūre et nervoz
sine lesiōe in trāsecōz curari debēt: sicut vulnera cassalia
illa abscqz lesiōe alioz mēbroz. **C** Que vero fuerint cuz
lesiōe in trāsecōz si sint cū disrūptione vene magne: aut ar
terie magne descēdētis mortem in breui inferūt spatio: et q
perueniūt ad vulnerādum intestinū: aut epar: aut splenē: aut
stom: et iudiciū eozū: sicut iudiciū illatorū ab anterio
ritz aliquādo ifert vulnus posterius iferius cum lesiōe ve
sicē: et cognoscitur per exitū vrine: et aliquādo cum lesiōe
intestini recti: et velice simul: et tūc exit. dixit Raf. 14. pti. vi
na per anum: et aliqñ ifert vulnus posterius i partibus re
num: vñ vulneratur ren et egreditur sanguis in vrina: et oia
hmoi vulnera curāda sūt cū incarnatiuis bibitis: et etiaz exte
rius emplastratis ex eis q dicta sūt in capitulis pcedētibz.
C Dixit Aui. qñ quarta. si accidāt vlcera. s. vulnera in mē
bris nervosis et lacertosis: quoz plz est in ante extēsiōis cor
poris fm totū terminūz mēbroz spūaliū et nālū timef ide
curfus sanguinis. Dicūt quidā. s. p vomitum vel secessum
ali vero dicūt q timef inde curfus: qz exitus sanguinis ex
tali vulnere non est bonus: qz significat vulnus puenisse ad
aliquā venarū in trāsecōz magnaz: vñ dicūt isti q modera
tus exitus sanguinis in oi vulnere est bonus et laudabilis
exceptis vulneribus mirach. **C** Et si vulnus. dixit Aui. cec
derit in medietate extēsiōis superioris. s. in parte mēbrozū
spūaliū timef inde qñqz pmixtio rōnis. Permixtio tamē
rōnis pōt etiam sequi aliqñ ad vulnera nutritiuozū: et maxi
me et stomachi: et timef casus in pleuresim: vt qñ mā inde de
riaret ad pleuram: et timetur saniofitas post ipsam. s. pleu
resim: et qñqz apha pleureticū terminaret ad suppurationem
vel timef saniofitas. s. collectio saniei in cōcavitatē pectoris
et hoc vel post pleuresim suppuratam et eruptam: vel ex mā

Cura
sanguis
exi
mē
trā
sūp
paz.

Cura

pono
ca.

peruata ad p̄cauitatē pectoris: et in ea p̄uerfa ad faniez: aut ex fanie gñata in loco vulneris: et ex eo breuiata ad cōcauitatem pectoris: aut timef qd̄ eueniat sputum sanguinis. Et dixit Aui. q̄ vulnera eueniētia mēbris nervosis exteriorib⁹ sicut sunt vulnera dorsalia q̄ sunt in vicinitate nucē: et vlcerā q̄ cadūt in anteriori parte corē et genu sunt difficilis cure et timorosa: qm̄ ipsa sunt sicut lacerti nervosin q̄ res p̄ueritur ad spasmū et p̄mixtionē rōnis. sup. et silt conuertit res in vulneribus adiutorij et cubiti propter eandem causam.

De vulneribus adiutorij cubiti brachij et manus. Cap. lxiij.

Vulnera

que manui inferuntur sumendo manum large pro oibus mēbris que sūt a fractura humeri vsq̄ ad extrema digitorū: aut cadūt in adiutorio. aut in cubito: et circa ipm̄: aut in brachio: aut in rasceta: et alijs p̄ti bus manus p̄prie sumptis: et in quacūq̄ hāz p̄tium vulnera cadat: aut cadit fm̄ lōgū: aut fm̄ latū vel trāuersum: et vnū qd̄q̄ eoz: aut est pfundū: aut sup̄ficialē: aut simplex: aut cū diminutione sbe. Et vulnera qd̄ hīs partibus illatū: fm̄ longum nō est suspectum q̄ superueniant ei accidētia mala: neq̄ q̄ deperdat in mēbro inferiori sensus: aut motus: nisi error magnus ex parte medici vel infirmi superueniat in eo aut qd̄ fm̄ trāuersum est timor: si fuerit profundus: nā in eo qd̄ sic cadit in adiutorio fm̄ plurimū inciditur musculus vñ pars inferior que pilluz musculū moueri debebat nō poterit moueri et p̄det motū suū: aut incidit in tali vulnere nervus sensum et motū deferē: et si qd̄ fm̄ totū recidat p̄ditur sensus et mot⁹ in mēbris: ad que nervus ille deferēbat: si tñ non incidat fm̄ totū: tñ l3 fm̄ plurimū sensus et mot⁹ p̄ illū nervū deferēdū nō amittit in totū: et si pro aliquo tempore amittat: et possit recuperari: tñ debilitat sensus et mot⁹ in illis mēbris. In eo vero qd̄ cadit fm̄ cubitū: si qd̄ ex pte extrinseca: siue filistri euenit timor cadit de destructiōe concatenationis iūcture quē si destrui p̄tingit nō de facili reduci: ad figurā suā. Cadit. n. timor de incisiōe nervoz: et ligamētōz huius iūcture: et si cadat vuln⁹ in pte intrinseca: siue domestica cubiti cadit timor de incisiōe venaz et arteriaz: ac ēt nervoz hui⁹ locū: qm̄ si vene vel arterie hui⁹ loci icidan turreo q̄ magne sint timef de sup̄fluo fluxu sanguinis q̄ for tasse restringi nō poterit: et si cadat vuln⁹ in brachio erit i eo timor ei filis q̄ est in vulnere adiutorij: et si cadat in pte rascete h3 de timore illud qd̄ h3 vuln⁹ cubiti. Ampli⁹: qz oēs dicte partes sunt lacertose: et hñtes nervos et chordas ples sit in vulnere eaz timor de dolore intēso: et apostematōe loci et p̄prie rascete manus: qz posita est in declini patior est apationi. Est insuper timor in dictis vulnerib⁹ de spasmō et alijs accidētibus malis que euenire p̄suerūt in vulnerib⁹ musculoz et nervoz. Et cura oium vulnez hōz loco: ēt sicut cura vulnez nervoz si in eo aliquis nervus sensibilis vulneratus fuerit: dicit tñ qdā q̄ in ligatura vulnerū p̄tium cubiti attendendū est: q̄ si vulnus fuerit a pte eius intrinseca: ligatura fiat cum plicatione cubiti versus pectus: si fuerit vulnus in parte extrinseca ligatura fiat brachio extenso: nā per istum modū ligationis et locationis mēbris: facili⁹ et citior sit cōsolidatio vulneris. Et notant. q̄ ad vulnus cadens in aliqua dictarum partium si pro cōiunctione labiorum sutura egemus ipsa fienda est: sicut in alijs sit mēbris.

De vulneribus coxarum crurium genuum et pedum: et de vlceribus ribiarum. Cap. lxiij.

Ue vero

in pede eueniunt vulnera cōsimilra: aut eueniunt in ancha: aut in corā: aut in genu: aut in tibia: aut i pede. Et q̄ accidūt in eisdē partibus fm̄ longum: aut ēt fm̄ trāuersum suspecta sunt cōsilt vulnēribus eueniētib⁹ in manu: verū vulnera eueniētia in genu maxime supra rotulā: et infra eā p̄ quatuor digitos in pte anteriori: vtp̄lm̄ sunt mortalia. qm̄ sunt ista loca valde sensibi-

lia: quoz vulneratio nē sequit spasmus ex dolore vehemēti: et qñq̄ mors. Et vulnera quarūcūq̄ hāz partium curantur: sicut vulnera istis filia eueniētia in manu: et tā in his q̄ illis p̄cipue intendēdū est sedationi doloris si euenierit: et prohibitioni eius ne eueniat. Et scias. q̄ vulnera eueniētia in crure q̄ nō cito sanant trāsēūt in vlcerā difficilis cōsolidationis. et cā difficultatis sanationis vulnez crurū dicta ē sup̄a in p̄ima sūma hui⁹ tractatus: et egēt sollicitudine: et cautela multa in mūdificatione totius corpis ac maxime pedis. Dixit Raf. 14. p̄ti. aucte Sal. dico ad vlcerā pedū necesse est quiete vti: ita q̄ nō moueat laborā: et si vti voluerit motu motū faciat a principio passiōis paulatim paulatim: et melius erit ei q̄ si ipse nullū motū fecerit p̄ dies: deinde moueat subito vehemēter: maxime si vlcerā magna fuerint: et frequēter pducūt ad corruptionē ossis: et ego sum adducēs ad hoc casum quēdāz. Medicamina simplicia et cōposita q̄ istis vlceribus magis appropriant: et ex simplicib⁹ qd̄ sunt grana myrthi si p̄tūdant: et in vino stiptico decoquant: et super emplastre: aut si puluerizentur et sup̄aspergantur: et Serapio qdem maxime approbat ea vlceribus eueniētib⁹ in plantis pedum: et volis manuum. Et ex eis est stercus canis comedētis ossa exiccatū et puluerizatum: et sup̄aspergū: et stercus bouinum: recens sup̄aspergū: attamen opz vt cōsideretur pars que ex vlcere cōsolidatur et sup̄ ea parte fiat inunctio cum vnguento ex sarcocolla myrrha et thure incorporatis cum oleo myrthino: et cardus benedictus cōtrit⁹: et cū assungia porci nō saliti mixtus vtiliter imponit vlceribus tibiāz: qz optime defecat et sanat ea. Si accipias terraz mūdā ab omni sordē: et eā malaxabis donec fiat sicut terra: de q̄ sunt lateres et vasa figulz: et supposueris: optie curabis vlcerā oia difficilis cōsolidationis. Item decoque lac caprinum vel vaccinū cū ferro ignito: aut lapidib⁹ ignitis: deinde misce cū eo stercus canis puluerizatum: donec fiat ad formam vnguenti: et superpone vlceribus tibiāz. Cancero sis: et difficilis curationis: et sanabis ea perfecte: p̄mittēdo tñ appositioni eius lotionem vlceris cū aqua vel vino decoctionis radicū ciclaminis. Si lauat vlcus cum vino decoctionis p̄assij multotiens superinfundendo vinum ipsum: deinde exiccat vlcus cum panno lineo liniz: statim sup̄aspigit puluis rosarū subtilissime tritus et cribratus: sanabit in breui spatio. Et quidam sanant vlcerā tibiāz difficilis cōsolidationis hoc modo: nā componunt puluerem ex decem partibus aluminis de rocho vñ: et vna parte tartari de vino albo: et ex eo ponūt in vlcere: et superponunt fila sicca et sup̄ fila ponunt petiam euz vnguento greco minor: et super istam petiam emplm̄ factum de farina ordei: et butyro decoctis in aqua in qua bullierint folia blitis violarie et sambuci reductis postea ipsis folijs contritis in ipsam aquā. Crura inflata vlcerata marcida difficilis cōsolidationis sanat vnguentum factum de libra. i. vnguenti populeon: et z. iij. minij optime puluerizati simul mixtis et aliq̄tulum lento igni decoctis euz extenditur sup̄ corio ceruino reducto ad modū calige cingentis crus et superponat et suat et incipiatur fuerab inferiori et gradatim procedēdo ad superiora: et dimittatur super loco quinq̄ aut sex diebus: deinde mutetur et diminuat de largitate corij predicti fm̄ q̄ritate: diminutio nis cruris: sic procedatur mutando ipsum de tpe in tēpus fm̄ dies predictos: qualibet enim vice inuenietur crus multum detumescere: et vlcus cōsolidari. Notant tñ q̄ quādo in corā fuerit aliqua vena per quam mā descendit ad vlcus cruris opz illam venā laqueari vel incidi aliter cura tarde et difficulter fieret. Dixit Raf. 14. p̄ti. auctoritate Gal. in libro de colera nigra. in tibia cuiusdam erat vlcus croniz et p̄erat vlceri vna vena varicalis: extracta illa vena sanatum est vlcus celeriter: sed locus vene extracte nō fuit sanatus per annum vnū. Cūq̄ ferit patiens ad magistrū meū fecit eum minui et videndo ipm̄ esse meli⁹ p̄misit humidū.

Nico. ser. vij.

III li

tatem ex sanguine fieri exitū ē taliter operando in die secūdo tertio et quarto, et deinde laxauit ipm cum farmaco educente humorem melicū, et nutriuit ipm nutrimentis boni kimi, et deinde facta cura vlcis vlcus sanatus est celeriter. Et cōsimile huic ponit Rabi. 15. parti. Et dixit Raf. ibidez. auctoritate Hīp. q in principio cure vlcis antiquorum oz emitti sanguis de loco remoto ab eis, et postea de loco proximo eis, et in fine de mēbro ipso, et oz fieri eūatio pdominantis humoris. Et in vlcibus qdem tibiariū cōferunt que cūqz sanant vlcera antiqua crōnica et ecōuerio. **Medicamē** sanās vlcera antiqua et fraudulenta et fistulas. R. armo/niaci vel loco eius opoponacis infusi in vino subtili. pt. i. rasure pāni linei antiq. p. 5. aloes litargirij myrrhe sarcocolle. añ. ptē quartā, et ponant in mortario et agitent cū pistello superinfundēdo olei ro. et mellis. añ. p. equales misce, donec ad sām vnguēti deducta fuerint. **Aliud** valens vtiliter R. opoponacis. 3. 5. armoniaci et galbanī. añ. 3. i. terbetine et cere albe. añ. 3. ij. olibanī. 3. i. masticis. 3. iij. olei ro. 3. vi. soluant oia ad ignē et soluta pijciant in acetū vini albi, deinde manibus malaxent. **Dixit Raf.** vbi. s. vidi quēdam pati vlcus bubalinū et facta in eo coctura diuersa valde nō sentiebat oīno, sed erat in extremitatibus eius in carne sana debilis valde, iō iussi q fieret coctura et rasura ex carnās donec mūdificaret, et donec in carne sana picipiatur sensus vhemēs, nō enim sanaret si coctura et rasura nō fieret in tali dispōne, dico enim q talia vlcera bubulina nō sanant quātū in eis generetur carosideo cū instrumento chirurgico iuxta posse debet radicata q nō remaneat de mala carne ps aliqua residua facta coctura, et postea iterata rasura ex carnāte pluries, donec appareat caro sana, et signum eius erit superabundantia sanguinis, et bonitas eius.

De bugantijs.

Cap. lxxij.

Ermō a multis muga bugatiā dī, et est vlcus, siue fissura eueniēs in manibz et pedibus pcpue in digitis, et calcaneo et pprie puerorū et adolescentulorū ex complexionē fri/ gida et fissa, et pcpue euenit in hyeme, et in ingēsi gelu, et anteqz vlceretur locus fm plm pcedit tumor in loco cum duritie quadam, postea scindit locus et vlcera nulla pueniētē saniei gūatione, sed et caro sub tumore isto aliqz corripit, et appet postea vlcera tiōe. **Et cura ei** est duplex. s. pūsi et curatiua. Qui itaqz timet ne sibi adueniat, primo oz custodire sua extrema a frigore gestando in manibus chirotecas pelliceas et in pedibus calciamenta duplicata pellea vel lanea nō strictas, larga, lauet sepe manus in aq decoctiois fenugreci altee, floz camomille, et melliloti, et teneat eas in ea lōgo spatio, postea bñ exiccet eas cū pāno li neo calido et inūgat eas cū oleo masticino vel nardino actu bñ calido, aut infundat pānū in oleo camomellino bñ calefacto, et expssum supponat, aut inungat omni sero extremitates ipsas cū vnguēto qd defendit mēbra ipsa a frigore, et ab vlceratione qd sic fit. R. armonia. 3. i. rafine. 3. ij. et dissoluantur ad ignē, et cū dissoluta fuerit supmitte olei cois. 3. vi. et cere. 3. 5. et cera dissoluta colent, deinde supmitte. 3. i. farie fenugreci et masticis et thuris optime tritoz. añ. 3. ij. et bñ in corporent et reseruent vsui. **Qz** si manus et pedes inflant añqz vlcerent lauent cū aq maris aut salsa et vngant cū olo ro. bulito in rapa pcatata: aut oleo veteri decocto in radice ciclamini: aut lauent cū aq decoctiois blitis et radicū eius. **Aut** sicut dixit Dio. cū vino decoctiois folioz serpentariet qm est vtiler et folia sic decocta vtilr supponunt. **Et** ablutio et somētatio ex elixatura rapaz tollit frigū manū et pedū: et silt ipsa rapa cocta et emplata et fursur in vino decoctū vtilr supponit tumoribz et duritiebz eueniētibz pp frigū et armo/niacū extēsi sup durities ipsas resoluit eas. **Et** si aut vlcere nō mūdificent si necesse fuerit cū aliq mūdificatiuo leui: vlcū vnguēto aploz: deinde solident supasgēdo puluerem

Cura pte
seruatiuaCura ista
tionis.Cura vice
rationis.

myrrhe: masticis: thuris: et supponant lamine de stupa in vno no madefacte: et thbus eliquatū cū assūgia porci sanat hmoi vlcera. **Et** qdā decoquūt pfidiā et gallā puluerizatas i acetoz et infundūt stupā canabinā in eoz et expssam supponunt: et hoc faciūt: donec desiccent vlcera, et postea curāt ea cū vnguēto facto ex cera sepo arietino oleo ro. vel onfacino sar/ cocolla masticis et thure. **Et** qdā faciūt tenere ipsa vlcera in aq calida donec bene mollificent. Deinde optime exiccat ea: postea supapponūt vngm de sepo arietino et subtilissimoz: puluere gallaz: qm mūdificāt et solidāt ea: et qdaz supapponūt sel porci et nō oz remoueri donec sanant. **Et** de expis vtilibz sunt pelles pedū caponū vel gallinaz suppositae, sanāt enim ea cito. **Dixit Zoar.** multotiēs accidūt fissure in manibus et pedibus ex pficatioe p terrā: eo q acqrūt sic citatē. et hoc oimodā hēm certitudine. s. q qñ res humide exiccant findunt: sicut appet in trabibz et lignis: q qñ deficcatus fuerit eoz humor hūlin eis fissure multaz et in terra manifestat hoc: q qñ fuerit a pluuia humectata: et postea successerit vltus et sol replet fissuris. **Et cura ei.** **Dixit Zoar.** diget humectatiōe: verūm oz ē pposita ex absterfuior: et humiditate multā hñte: sicut est alcāna madefacta cum butyro recēt vel cū oleo amig. dul. vel cū oleo oliuaz dulciū tenendo hoc medicamē p noctē integrā desup. **Et** abluerē siue madefacere mēbrū scissū pfert valde. **Et** dixit. laudabilior via q possit bñ in fissuris pedis est nō pōere pedes in terra aliq mō. **Et** i fissuris manū et pedū et vnguēti: dicūt qdam q vngere locū cū melle calido: et statim supasgēdo puluerē factū de setis equoz p bustis sanat fissuras manū et labiorū.

De punctura.

Cap. lxxv.

Uinctura qñqz accidit nervo vel chorde et oīm est de ea in pcedētibz et qñqz accidit in cute vel carne et est duplex: scz magna et parua: et magna dī disruptio: et parua pōie vocat punctura. **Dixit Aui.** punctura et disruptio vicine sunt et puenientiam habent ex hoc q vna/queqz earum est penetratio corporis acuti duri vt spinarū acus: et similitum in corpore: sed diuersificantur in qstitate illius corporis duri penetrantis: nam punctura est cū paruitate penetrationis significās magnitudinem penetrantē respectu pūcture: et est ita q ppertransit cutē et puenit ad carnem: sicut est punctura facta ab vnguibz auis: aut ab vncis veprium et similibus. **Et** punctura qdem est levis et parua: nōcumentū etiā si nō cōmoueat. i. nō curetur: nam qñ dimittit sine cura rectificat per se: nō solum in hoīe bñ complexionato et nō repleto: sed hoc ē dato q inueniat malitiā carnis. i. corpus male cōplexionatum et repletum: nisi malitia istius corporis fuerit vebemens: fortassis. n. in tali corpore apatur locus puncture: et accidit ei pulsatio: et silt quādo apatur locus in disruptione in tali corpore kachokimo: et p pūe qñ est illa disruptio et punctura vebementior: et pueniēs vsq ad carnem: et ex dictis verbis innuit Aui. q punctura et disruptio qñqz nō inducit apā: et qñqz inducit: et hoc est raro: quam raritatem indicauit cum dixit fortasse: et innuit q ad disruptionem plus et sepius accidit apā qz ad pūcturam. **Dixit Aui.** primum qd est necessarium in cura. s. pūcture et disruptionis est intēdere ad corpus pūgens vel disruptens vt si remanserit in loco extrahat: et eo abstracto plurimum medicationis est si sedet dolor et apā: et nō idiget medicatiōne vulneris: qm per se sanatur propter paruitatem suā: sed disruptio cum hoc q eget regimine doloris et apatis: idiget etiam medicatione vulneris. **Et** dixit Aui. prīmū quarta. in alphase que est punctura vel scarificatio si magna fuerit medicabitur cum siccantibus: sed si fuerit parua vt punctura citius dimittatur cura eius ipsi nature si punctura nō fuerit dolorosa perdens. i. perducens ad apostemationē aut nō si tetigerit neruum: et timeatur inde apatis generatio et pulsatio: quoniam in his casibus indiget medicatione.

De fissuris
manū et
pedū
et aliis
partibusDe
disruptione
et colica
mēto.

De excoziatione cutis.

Cap. lxxvi.

Excoziatione cutis, dicitur Aui. est eruptio. i. soluta cōtinuitas que accidit in superficie cutis pp. ractu laboriosum scilicet ad lapidē vel ferrum; vel lignū; vel solutari; vel pāne; vel manu; aut pedem in fricationibus et scalpationibus fortibus vel fricatione ad quicquid aliā res duram et asperam. sup. Et quicquid accidit a cā ante et cōiuncta stante in cutis superficie; ut in humore mordacitudo; et sup. quicquid accidit ex suppositione medicaminis excoziationis; et quicquid ex logo accubitu sup. vno late; et euenit excoziationis; quicquid in mēbris intrinsecis; ut ore meri sicut in testinis vesica et similibus; et dictū est de ea in sermonibus quod pterierūt. Hic autē dicendum est de ea que mēbris accidit extrinsecis; de qua dixit Aui. q̄rta quart. tracta. 2° quicquid accidit cum apate loci; et quicquid sine eo. sup. et quicquid est cum mala op̄lone; et quicquid sine ea. Et quicquid fuerit cū apate vel mala op̄lone nō curat nisi prius apate remotore; et mala op̄lone ablata ut in p̄cedētib⁹ patuit. Et itē ista excoziatione extrinseca aliquā accidit cū; et ea totali a mēbro abscisa; et quicquid nō totaliter; sed solū fm quasdā partes; et fm quasdā alias adheret; et sic remanet pēdens; et quicquid sit aut illa est leui; et est illa in qua nō solū subtile cutis abiectū est; et ē egressu; et ē aliqñ tota cutis vsq; ad carnē; et quicquid sit quicquid hz secū op̄litas fissuras in circuitu eius; et maxime q̄ grauis est; et quicquid nō hz eas.

De cura

excoziationis. Dixit Aui. in ea q̄ nō est in totū abscisa; sed est pēdens est necessarium inuiscare eā sup. locū; et apte cū inuiscatione dēcā in caplo vulnē. i. cū ligatura q̄ sit ad incarnādū vulnera simplicia reducēdo p̄ns totā cutē abscisam et pēdentē in locum suū; et nō incidat et abijctas p̄e pendētē; sicut multi stolidi faciūt; imo dilatatio sup. eā fiat si foret inuoluta in aliq̄ p̄e sui et dilatata et extensa sup. p̄e excoziationis; sicut p̄ns stabat an abscisionē decēter apte et si multotiens fiat. i. inter multas vices fieri debeat; qm̄ inuiscat in fine rei. Et hoc hz veritatē si abscisio rei fuerit recētis t̄pis; et cū sanguine suo nō alterata ab aere; et sit p̄ditionis putrem fuit in vulneribus simplicibus q̄ valeat inuiscari cū ligatura decēt; et si non sufficit ligatura supponant emplastra cōuenientia. Et si aut cutis in totū fuerit abscisa; tūc melius est. dixit Aui. ut administrēt desup. medicina absq; ligatura; ut si nō fuerit polē. i. tenere desup. medicinas absq; ligatura; in quo casu ligatura d̄z fieri qualis sit ad cōseruādū sup. locū medicinas. Dicūt. rō q̄r melius est non ligare est; q̄ medicina nō facta ligatura in exiccando recipit ab aere adiutoriu. q̄ aer exiccat. Voluit tñ Raf. 16. p̄ti. q̄ la na succida ponat super locū excoziatū. Et dixit Raf. q̄ medicina d̄z esse solidatiua ut solidet sup̄ficies carnis; et reddat in pellē; et d̄z esse in exiccatione intēior vel remissior; hz q̄ excoziatione erit leui vel grauis. Dixit. n. Aui. q̄ i excoziatione leui pueniūt medicīne sigillatiue incarnatiue in q̄bus est stipticitas leui; sicut est acacia galla. pp̄ie adusta; et dixit de medicinis bonis excoziationi leui et pp̄ie ei que accidit ex calciamētis est ut accipiat pulmō et pp̄ie arietis; et minū streetur desup; qm̄ sanat ipsam. Et Raf. dixit. vbi. s. q̄ vitellū oui tritū cū pulmone et illinitū super excoziationē calciamētis sanabit et mitigabit dolorē eius statim. Et dixit Aui. si nō fuerit cū eo apate; p̄fert pān; infusus in oleū rosatū cū arsenico rubeo; et hoc ēt ponit a Raf. vbi. s. et dixit Aui. cū curbita adusta est valde mirabilis cū q̄ h̄ fiducia; et pp̄ie in excoziatione calciamētis. Et sumach est exiccans excoziationē leuē; et phibet apate; et quicquid sufficit vng^m albu; est. n. necessarii ut phibeat apate; et hoc cū eis in q̄bus est exiccatio et sigillatio. i. stipticatio fortis; et hoc in excoziatione graui ut phibeat et repellat mām apate potētē; q̄ cū hac ēt p̄ferunt excoziationi graui q̄ ē difficilioris curationis q̄ leui et eget exiccatione fortiori. Et emplm̄ pueniēs. R. ro. gallaz. vstaz. sumach. an. 3. s. farinē lētiū et ordei et fabaz. an. 3. i. decoqua

tur oia cū oleo ros. et myrbino. et Sa. dixit. ut scribit Raf. vbi. s. q̄ balauistia p̄fert excoziationi valde; nā si supponat puluis eius loco excoziato sanabit eaz velociter. Et dixit Raf. ad vlcera et carbūculos. i. pustulas q̄ accidunt ex lesione calciamētis terant cepe. i. decocte cū sulphure et adipe ouino et supponat. Et dixit Sal. in cathagenēio. litargiruz p̄fert excoziationi accitū in vtracq; cora; vltima eaz ex itinere vel egatidēio q̄ deficcat modice. Et dicūt qdā. q̄ litargirū ablatū solutū p̄fert in corpib⁹ duris; et mixtū cū oleo in corporib⁹ mollib⁹. Et dixit Sal. et Dio. q̄ puluis solearū antiquaz vstaz est utilis excoziationi ex itinere et calciamētis; et alijs. Etia qdā dicūt. q̄ puluis cōis terre corporib⁹ duris supasp̄sus sanat excoziationes in eis; et sanat eas cepe tritū cū adipe gallinē; et silt stercus gallinē recēs suppositū; et oleū masticinū valet inuētū; et p̄x humida cū cera mixta; et sepū capinū incorporatū cū puluere gallaz; et silt sandaracā mixta cū oleo ro. et mel coctū suppositū; et de reb⁹ vtilib⁹ est lotio loci excoziati cū decoctioe radicū polipodij; aut inunctio cū oleo decoctiois eiusdē. Et si cū excoziatione fuerit mala op̄lone cala; tūc ut dixit Alb. balneet mēbrum excoziatū cū aq̄ frida; donec eius calitas sedet; et deiceps cū res petijs in aq̄ ro. madefactis exp̄sis et suppositis; et valet inunctio cū oleo myrbino; vel ro. simplicib⁹ vel mixtis cū cera alba et silt lotis. et vng^m de cerusa cū aq̄ ro. et cāphora sanant eaz; et farina fabaz supasp̄sa excoziationes infantium pueniēs ex calitate aut acuitate vīne et silt farine ordei et lentii. Et dixit Aui. q̄ si cū excoziatione fuerint fissure cōpetūt vel p̄ferūt tūc embrocet pp̄ie q̄ sūt cū lētib⁹ decoctis; et puluis folioz gladii gradifera; et arboz cū melle mixt⁹ vtiliter et m̄trice sanat oēs fissuras; et maxime q̄ sunt in pedibus cū vlcerib⁹ vel excoziatione. Dixit Aurificus et ponit 15. p̄ti. q̄ si suspēdat os aq̄le aut vulturis sup. aliq̄ in quo fuerit excoziatione denudata carne tollit dolorē eius. Dixit Aui. q̄ accidit alcāna in loco in quo sunt supiores extremities anchaz. sup. et locis circūstātib⁹; ut rubeat in primis; deinde scindat aut vlceret; siue excoziet pp̄ multitudinē resupinationis sup. locis illis vel accubitus sup. eis et pp̄ie in egris. i. cronici; q̄re opz ut cū incipit rubor; oimittat resupinatio et accubitus; ille et administrēt desup. rep̄cussus; sicut succus plātaginis vel sempuine cū oleo ro. aut solia vitis p̄stata et supposita; fiat strāt egroz ex eis q̄ sunt sicut solia salicis a virgis ablata; et sicut milia. i. plūma; et pone et totū illud. Et fiat iplendo strātū sicut pēnas leues. Et si autē excoziet locus et vlceret; tūc puenit vng^m de cerussa; aut vng^m de lilio qd̄ dicit in tractatu decoziationis. Et si aliqñ excoziatione p̄cesserit a cā intrinseca excoziatē; ut humore colerico intēio; aut flegmate falso intēio; aut ex hūore melacōlico malo; sic dixit Zoar. q̄ a nā expellit ad cutē; et cū nā conatur ipm̄ expellere ad extra cutē et resoluere; nō pōt; retētus in ea excoziat ipsaz; et cura est mūdificare corp⁹ ab illo hūore et rectificare regimē. Deinde deuenire ad curā excoziationis. Et in scō ab hūore melico. dixit Zoar. cura est mūdificare corp⁹ ab humore illo malo cū medicamēto illo h̄ntē ipm̄ educere; et ei bibere de q̄nto in q̄ntū de tyriaca. cū. 3. i. de succo liq̄ritie mixto cū triplo sui de aq̄ et tardet comestione per octo horas; et postea comedat panē bñ fermētātū in brodio gallinē; ut p̄z in caphea et bibat de brodio gallinē. Et ep̄itb ma cutim cū seminibus mellonis excoziationis; et floribus camomille; quoz p̄tes sunt equales pistatis et malaxatis cū aqua dulci; et tene desuper omni die mutādo ipsum.

De combustione ignis vel rei ardentis aque feruentis vel olei et similium.

Cap. lxxvii.

Combustio ignis aq̄ et silius est solutio unitatis in cute accitis cū mala op̄lone p̄posita istāmate locū; cui accidit combustio; et quicquid accidit hoc in p̄tib⁹ duris pp̄ sup̄p̄tionē boli calidissimi. Et combustio quicquid ve-

Nico. ser. vij.

III lū

Ad excoziationes ex itinere

Ad excoziationes ex resupinatione

Ad excoziationes ex hūore

Ad excoziationes ex calia mento.

fiat quicquid ulcerat et puenit eis ulceratio: quicquid vltus ad carnem cum profundat: et quicquid remanet sola mala disfracia cala preter hoc quod vesice locus aut ulceret: et maxime qui in principio succurrit cum rebus phibentibus vesicatione fieri: et ista mala disfracia est cum rubore loci et inflammatione: et dolore: et quicquid attingit quod combustio ab ipso primo vesicat: et quicquid est vltus: et per se disponit ad vesicandum vel ad ulcerandum: quicquid loci vltus ita quod escaram facit. Et dixit Arist. prima phleumatu. phleumate. scilicet calidum ignis facit vltus consumenda: et desiccando humidum persistens: et ampule in combustione sunt. Et dixit Ras. 14. pti. q. locus exasperat valde nam inflammatur et dolet: vltus declinant ad eum humiditates abundantes vt dissoluatur que cum non possit dissolui per nimiam condensationem loci illius eleuantur ipse supra cutem et congregantur subtus eum et sunt vesice: et ideo quicquid crepantur emanant ab eis humiditates ille. et scias quod quicquid combustio est parua: et quandoque magna.

Etcura combustio ignis aque vel olei vel alterius similis eadem est: et cum eisdem medicinis impletur: et quicquid auctores aliqui videant appropiare aliquas earum combustionis ignis et alius combustionis aqua vel olei. Et hoc circa dicta Aul. intentiones duas: quoniam vna est ad phibendum vesicationem et ulcerationem quod appropiare anteque fiat vesicatio. Et secunda est rectificare quod combustum. scilicet vesicatum ulceratum vel escaratum est: quicquid tamen ad invicem coniungunt ambe intentiones predictarum: quoniam solum mala disfracia inducit prima intentio conuenit que est ad phibendum vesicationem: et qui vesicat vel ulcerat: aut escaram facit: tunc conuenit secunda. Et prima quod de intentio impletur: et illico post cocturam anteque humiditates trahantur et ipsa quod de impletur cum alteratibus mala disfracia caliditas et cum dolore sedantibus: et cum confortantibus et exiccantibus et solidantibus loci combustionis: ne possit in altum eleuari. Impletur ergo intentio ista cum infrigidantibus et exiccantibus sigillatim vel coniunctim appropiare. Et quicquid necessaria est attractio humiditatum ad diuersum et prope quoniam combustio est magna. Dixit enim Alman. si combustio ignis est magna nonietur eger ex parte contraria vt deriuentur in aere ad oppositum: et non fluat ad locum combustionis. Et sicut Ras. in diuisionibus. et quidam dicunt in corpore colerico esse neceum educere coleram pro vomitu vel secessum secundum quod locum combustionis indicat. Et dixit. aliqui in magna regimine subtiliandum est: vt dicuntur declinare ad infrigidationem et ingrossationem. Et in approximatione alii infrigidantibus dant regulam que est quod in primo principate et subito ante diuersionem maxime eligant frigida intensa: sed remota ab omni mordicatione et punctione: vnde dixit Ras. 14. pti. Dico quod prohibet fieri ampulationes cura facta cum rebus quod infrigidant valde: et non pungunt que exequenda est in primo passiois: et Aul. dixit. sunt necessarie medicinale infrigidantes propter quod associet eis mordicationes: post diuersionem factam: et quicquid humiditas maxime aliquam iam collecta est sub cute et si non ampulet infrigidantia fortia debet vitari: ne poros nimium refrigerant: et manum illam perculent et sint causa additionis doloris: et inflammationis et curius humiditatis: eligant infrigidantia debilia: et maxime cum lenificatione multa. Et prope dixit Alman. si ceciderit combustio ab igne: tunc statim portet panis infusus in aqua frigida vel rosam. si dolor augmetur inde fiatque fortissimus: et non cesset per talia infrigidantia fortiter: tunc apponant vitelli ouorum agitati in oleo rosam: nam si medicamentum est temperate frigiditatis huius vim aliquid rarificationis et resolutionis: et est mirabile et exprimit in sedando dolore vehementer accidere ex combustionis ignis. Et ex his per error eorum qui semper ponunt infrigidantia fortia in combustionis ignis: imo vt dicitur est quoniam iam reperit manum siue vesicauerit: siue ulcerauerit: siue non dolor est fortis mitigandus est dolor in primis: et maxime cum vitello oui et oleo rosam. vt dicitur est. Et sciendum tamen est. quod aliqui dolor est adeo fortis quod exigit narcoticas: et de puenientibus in hoc casu est vnguentum quod sic fit. scilicet si albi facti cum oleo. 3. li. distemperata cum. 3. li. aqua rosam. et. 3. i. semper uiuere: et perita infusa in eis superponat et non permittat exiccare: sed frequenter renouetur.

Et Aul. dixit. quod qui sunt sicut thorus et glutinum pinguis non pueniunt ad illud: et sicut olea non pueniunt in combustionis ignis si ad mixturam solarium vt dicitur quod si aliquod oleum aliquibus medicinis ponat meliorem est vt pus laues: et vulgus coctur in primo appositum oleum oliuaceum vel rosam. multoties lotum. Dixit et Sal. vbi. s. combustione puenit id quod succat absque mordicatione et absque vinctuositate. Et de medicinis exiccantibus puenientibus ad phibitionem ampulationis. dixit Pau. est illinitio cum ouo trito in cocto ouo fiat ad modum vnguenti: quoniam exiccabit absque mordicatione: et. S. dixit. quod perferat albugo sola super lanam appositam: et sicut vitellus solus super lanam. Et dixit Pau. nat emplastrum cum lentulis coctis in aqua et aceto et suppositum: aut fiat illinitio cum aqua oliuaceum salitax: et emplastrum ex ipsis oliuaceis tritis cum sarre ordeos aut tere sumach cum aceto et emplastrum cum eorum aut misce cinere quem non extinxerit aqua cum oleo: et cera et suppone ei. Et dixit Sal. vbi. s. quod pelles veteres que eiciunt coram de soleis: et alijs si phurant et tere tur combustionis ignis sanant eas: et Pau. de eis dixit. quod perferat combustionis ignis veraciter. dixit Isaac puenit kimolea soluta cum aceto bini lymphato. Et Dio. dixit. quod glutine de cortis vaccarum dissolutum in aqua phibet apulas fieri supposita. Dixit Ras. 14. pti. ille corpus fuerit combustum si voluerit quod nulla apula fiat terat gallam ad modum colliri: et sepe ea cum aqua et an quod ampule fiat: fiat illinitum cum ea: et dixit. phure folia myrti et cinere ipsi permisce cum ouo cocto et phibeas ampulationes fieri: quoniam lo cum infrigidat et desiccant absque punctione. Et sic videtur potes iter predictas medicinas sunt aliqui infrigidantia alterantes calidam et de ficantes mares: et de istis sunt poma cocta in aqua: et cum aqua rosam. mixta et supposita: et vidi mulierem que supponebat corrupta poma et phulerit manifeste: et ex eis est illinitio facta cum oleo rosam. et aqua rosam. et albumine oui cum modica capphora. Et quod addit modicum cerulei: et melleum combustionis ponat statim in vino tepido non profundat adustio: et in combustionis aqua calida vel oleum suppone pilos leporis minutim incisos superphos: et valeret si sint vlti et superphos aspersum mire sanant: et in hac combustionis est sal tritum cum oleo bullitum: aut non bullitum: et supillinitum: et non finit vesicari locum: et de vltibus combustionis ignis est stercus colubinum in pano lineo ligatum: et deinde vltum: et cum oleo rosam. mixtum et inunctum: et minutum cum oleo rosam. appositum non finit locum vesicari: et vesicatum est locum sanat. Et si locum vesicauerit: aut ulcerat: fuerit: tunc dixit Pau. in digestis medicinis modice absterfiois que non calefaciant: neque infrigidet violentia: et sicut dixit Oiba. et. A. dixit. idiger medicinis quibus est absterfio quodam: quod modica cum exiccatione quodam non magna propter quod mordicet: et cum hoc ois quod sunt temperate in caliditate et frigiditate. Dicitur. debet esse pauca absterfiois et exiccationis: vt si sint mordicationes: et sufficiat abstergere humiditates et forderet exiccare virulentias: et debet esse temperate in caliditate et non augere disfraciam et temperate in frigiditate potestialia: et est actuali vt non ledat vltus. Et de impletibus intentionem predictam. dixit. A. si kimolea et lutoz gria exiccantia: et lites decoctas: et icaustum induz exponit quodam. aqua decoctionis sumach: et dec denigret ad modum icaustri: cui postea adiungit alumine: nam sic preparata denigrat pilos et coria. Et dixit Pau. vesice in quibus attingit aqua icidant: et emittat humiditas ab eis. Quidam tamen modernorum phibent intentionem eam. Vesicis icidis et aqua ab eis abiecta et electa. Dixit Pau. fiat vnguentum cum aqua rosam. et oleo rosam. calce lota kimolea et albumine oui et mirabile erit: et propter locum kimolee cerusa. Et dixit Ras. 14. pti. dico. vnguentum album meliorem est alijs: quoniam istud vnguentum iuxta rationem est stipticum dulce et vinctuosum lenis sibi et vehemens exiccationis absque punctione. Unguentum album sic fit. scilicet olei rosam. 3. li. cere. 3. li. ceruse quoniam sufficit ad ico: porandum et inspissandum: et in fine addant duo albumina ouorum. Et dixit Sal. vbi. s. si vltus fiat nihil puenit et magis quod vnguentum calcis. Et. A. dixit: maior reus ad illud est vnguentum calcis. Et Alman. ca de combustionis ignis ponit vnguentum de cerusa: et dixit ipsum valere in ampulatione: et describit vnguentum de calce et laudat ipsum ad ulcerationes. Et vnguentum de calce quod est vile. scilicet calcis albe non extincte. scilicet. et abluat cum aqua veri frigoris per multas vices: donec tota calcis

De phia
intentione
q est phibere
vesi-
cationes.

De phia
intentione
q est phibere
vesi-
cationes.

De phia
intentione
q est phibere
vesi-
cationes.

De phia
intentione
q est phibere
vesi-
cationes.

De phia
intentione
q est phibere
vesi-
cationes.

actitas amoueas: postea a corpore cū .3. liij. olei ro. z. 3. liij. populeon. z. 3. li. aque ro. z. linia: ex eo petias: z. supponas: nam sanat vehementer: z. escaram etiā si ipsa assuerit remouet. **C** Alit Ras. 14. pti. dico radix lilij optime cōfert cōbusture aque bullietis: qm̄ silis cōbustura idiget medicamine colligēte in se absterione z. ericcationē tēperatā. **C** In vlceribus vero factis ex cōbustura. dixit Ras. vbi. s. emplastrū fiat de porris tritis: aut tere portulacam cum farre. s. ordeiz. emplā cum eis. Et Aui. dixit. locis vlcera: pferunt porri elixati: z. hoc est verū si nō fuerit in loco inflamatio. aut portulaca cū farre. s. ordeiz: qm̄ far qm̄ profert absolute suppoit pro farre ordeiz: hoc si locus inflammatu fuerit. **C** Dixit Ras. ibidē. volue sup sterus colūbinū pānū: z. cōbure illū: deinde tere cinerē illū cum oleo z. illine cum eo: qm̄ est mirabile valde. Et Aui. dixit. cōburas simus colūbinus in lineo pāno: donec accendat: z. lineatur cū oleo quod est mirabile. **C** Et dixit Ras. ibidē. cinis tamarisci desiccat omnia vlcerā difficilia z. proprie accidētia a cōbustione ignis. **C** Dixit Aui. qm̄ res indiget vtroq; regimine sū. s. phibitione veficationis z. curatiōe cōbustiv: qm̄ pars fuerit cōbusta: z. ps nō vel vtroq; regimine. s. infrigidationis z. ericcationis: qz infrigidatio est ad malā disfraciā: z. ad partē cōbustā: tunc regat cū infrigidatiōis prius: deinde si indiget scōa intētiōe fiat: qm̄ prius dicitur amoueri mala complo qz fiat ampulatio z. curatio vlcis: nō. n. pōt ista cura pferri: nisi mala complo abijciatur in primis: sunt tñ qdam que pueniunt vtriusq. **C** Dixit Dio. q. succus caulū mixtus cū albugine ouorū suppositus sanat: puenit ēt hoc aū ampulationem: qm̄ alterat dolorē mitigat z. phibet gñari veficationem. **C** Dixit Ras. 14. pti. auctori tate Gal. antimoniu mixtū cū aliq; pinguedine recētū z. suppositū cōbusture ignis. phibet vllā fieri in loco cicatricem: z. simiscat cū cera z. modica parte ceruse plumbi cōsolidat totum vlcus qd sit ex cōbustura ignis. Si cicatrix loco remāserit. dixit Ras. antimoniu mixtū cum ceroto z. oleo z. cera remouebit cicatricē. s. pulchrificabit eam. Dicunt. q. cicatrix ex cōbustura remanens indiget emollientibus tñ: z. ideo butyrū z. oleū sifaminū inuncta meliora sunt alijs ad remouendum vestigia cocture. **C** Si ex combustionē facta fuerit escara in loco abijciatur cum eis q. escara canterij remouēta deinde p̄solidef vlcus. **C** Arist. autē prima p̄blematum: p̄blemate. 35. querit pp quid calidū soluit. i. curat vsta ab igne: et soluit dixit. cām esset q. calidum ignis facit vsta de desiccādet psumendo humidū p̄existens in mēbro: et calidū iterū curat illud vstū desiccātum liquefaciēdo paulatim humidū: qd in te fugit in vstione: z. ipm̄ vel aliud humidū mēbroz circūstatiū ad locū vstionis trahit quo siccum vstū humectat: vñ curat. Et ex hoc vbo Ar. qdā dicit. q. si cauterizatus appropinquet mēbroz canterizatiū igni leui inde recipere iuuamentum: z. sic etiam experientia approbat.

De vulneribus venenatis.

Cap. lxviii.

Vulnera venenata qm̄q; inferunt ab aialibus venenosis pungēdo vel mordendo: vt dictū est de eis sufficienter in sermone quarto tracta. de venenis. vbi ēt dictū est de cura vulnerum ex morfu aialium non venenatorū: aut puncturis aium puenientium: z. ad illum tractatum p ipso cura recurrendū est: z. qm̄q; inferunt ab aliquo instio incidēte vel p̄forātē: vel quolibet solūte cōtinuū: z. speciali: ter a sagitta qd est: qz de consuetudine maloz est maxime iuenare sagittas. Et qm̄q; sunt vulnera illata ab instio nō venenato: sed postea maliuolus hō supinūtrit venenum. **C** Et signa vulneris venenati sumunt ex accidētib; malis que sequunt de p̄siratione virtutis: tremore cordis: z. defectione: z. debilitate membra in quo fuerit: z. sumuntur ex eis que apparent in ipso vulnere z. circuitu eius de liuore z. denigratio: ne est enim caro venenata malī coloris fusca z. quasi sit caro maligna. **C** De vulneribus venenatis.

Et cura eius est duplex regimen. s. vlt z. particulare: z. vlt existit in resistendo venenositati: z. phibendo cor z. membra nobilia a receptione nocuenti eius que cōpletur cum eis que dicta sunt supra allegato tractatu de venenis. Et Auicē. dixit. q. galbanum est tiriaca venenis q. imbibunt sagittas qm̄ bibis cum vino. Et Ser. dixit. q. assa qm̄ bibis: z. cū ea ēt linis p̄fert vulneribus q. sunt cū sagittis venenatis: qz ex p̄fundo attrahit ad exteriora venenū. Et cōstan. dixit. q. lapis magnes est optimus his q. venenato ferro sunt sauciati. Et Sera. dixit. de hoc lapide qm̄ q. vulneratur ferro venenato terat lapis magnes: z. detur de puluere eius in potu: q. facit exire venenū p̄cessum z. egestionē. Et cōstā. dixit. q. def ex eo exagiu. 3. cū vino. Et Alber. magn. dixit. detur ex eo a. 3. i. vsq; ad. ij. cū vinore nō plus: qz interficeret. Et qdam dñt. def cū mellicrato. **C** Valet ēt pulmo ouis mixtus cū aliqbus vnguentis z. suppositus vulneri: valet etiā supaspersus ei absq; vnguentis. **C** Particulare at regimen versat circa ipm̄ vulnus: z. opz vt festinet in extratione sagittis: vel alterius: cuius vis insti venenati qm̄tum possibile est: ita ēt vt non dimittat ēt vno momēto si fuerit pole illud: qz mora eius in mēbro est cā mortis: z. instio ex tractor: z. dum vulnus in venenatione sua est recēs: z. adhuc cū sanguine suo: opz vt incipiat z. trahat venenū ex loco qm̄tum pole est suctione vulneri ex ore alicuius vilis p̄sone cū p̄uisione q. puenit fugentia: aut cū suppositione ani alicui? pulli vel colubini vel p̄ mediū scissi: aut cū suctione facta cū ventositate cū suppositione medicinarū attrahentiū: sicut dictū est in tractatu superius allegato: z. si vulnus sic nō fuerit recens scarpellet z. sanguificet: z. fiat vt currat ex eo sanguis plurimus post cuius cursum apponant medicine venenum ad se trahentes. z. nō dimittat venenū p̄fundari iuxta posse. **C** Deinde his factis. dixit Albuc. opz vt cōcane carnem totam in qua est venenum si est tibi possibile illud. Et Aui. dixit. opz vt concavef z. separetur caro venenosa ex alteratione sua. i. tota q̄titas eius q. est alterata veneno: z. separef tota a carne sana: z. hoc in q̄tū est pole: z. vbi possibile est illud: in vulneribus. n. que penetrāt ad mēbra intrinseca. vel q. multum p̄fundant in intrinsecis: vel ex qbus non pōt extrahi sagitta non pōt amoueri totū qd corruptum est a veneno: quapp hmoi vulnera fm plurimum interficiunt: z. raro fit euasio eius ab eis. **C** Amoto aut corrupto z. venenato. dixit Albuc. curef vulnus cū eo qd puenit ad illud: qz cura eius est: sicut cura aliorū vulnerū: verū tñ non est festinādum in cōsolidatione eius: sed diu teneat apertum. Referūt cōter hoies q. vulnus illatum a sagitta vel alio instio venenato cū veneno vocato medicamē sic dicto per antiphasim: qz medicamen nō h̄z necessario interficit: qdam tñ moderatiorum dicunt esse in nostris partibus arbutū siluestre habentes folia similia folijs lauris: sed non sunt odorifera: z. h̄z ramusculos z. virgultas tendētes ad rubedinē: z. in nostris partibus defert cum alijs lignis ad ignē accendendū z. calefaciendū. clibanos: z. nfo idiomate vocat z. dicunt qd puluis foliorū eius superaspersus dictis vulneribus: ac etiam quibusq; alijs vulnerib; us venenatis sanata.

De verberatis z. percussis cum virgis z. suspensis in patibulo.

Cap. lxi.

Verberati siue flagellati z. percussi in patibulo suspēsi: z. similes his si post predicta remanserint cum dolore z. pondere: rofitate stupore vel inhabilitate ad motum cura rī debent cura contusionis siue attritionis laceratorum. **C** Et opz vt si res magne fuerint: vt sanguis minuat flōmia scarificatione vel sanguifugaz appositione ex locis diuertētib; nā si predicta fuerint in mēbris supioribus fiat sanguinis minutio ex inferioribus z. eōuerfor: post sanguinis euationē mūdificet corpus cū medicinis h̄ntib; sanguinē mūdificare. ppe cū cassia. māna z. reubarbaro. reubarba

ru. n. pprietate h3 in hoc casu: et o3 vt subtiliter regimē eorū
 et phibeant a carnib⁹ et vino et oib⁹ cibis multiplicatib⁹ san-
 guinib⁹ dixit. A. cib⁹ eorū sit ex cicerib⁹ excoctis decoctis
 in aq⁹ et qdā dixerūt. si decoquant in iure pedū castratorum
 alio iure viscoso aut vitulino: qm̄ cibi et medicine eorū sumē
 de debēt h3e de viscositate. Et dixit. A. oēs eis in potu me-
 dicine q̄ dant hīs q̄ offendūt se ad lapidē vel redurā: aut q̄
 ceciderūt ex loco alto et c. Et pprie dixit. A. bolū armenū. et
 qdā dicit vtrāq3 solidā puenire. Et dixit. A. q̄ reubarbarū
 et 33. pūgant. s. equalit⁹ de pūctione ambay de3 in potu.
 34. 3. cū aq̄ calida. Et qdā exhibēt puluerē q̄ sic sit. 35. reub-
 myrrhe. añ. p. i. lacce mūdare: rubeo tinctoy boli ar. et terre
 sigilla. añ. p. 3. do3 est a. 3. ij. vsq3 ad qtuor cū aq̄ infusionis ci-
 ce3. C De medicinis at applicadis ab e3. dixit Raf. 14. pti.
 supponat eis pellis ouina: aut arietina: nouiter excoctata
 adhuc calida: et erit eis melior alijs medicinis: qm̄ i vna die
 et sola vna nocte solidat vestigia pūctionū et dissoluit san-
 guinē mortificatū et ē medicamē. 36. 4. d. simplici medici. Et
 Aui. dixit. de eia q̄ supponunt melior res ē vt sumas pellis
 ouis excoctate statim: et dū est cala et humida inuiscet super
 locū et dimittat sup eorū: et nō ide remoueat: fortasse. n. sanat
 eū in die scdō: et qnq3 dissoluit apā et phibet putrefactionē
 et pprie qn puluerizat sub excoctata aliq3 tulū salis vebemē-
 ter triti. C Et Raf. vbi. d. dixit. fiat lotio salis: aut fiat d. pul-
 tiere olibanī: aut de vase figuli nouo et trito. Et. A. dixit. de
 his q̄ puluerizant sunt nasturtiū tritū et semē apij et filia. Et
 dixit itez. sumant merdasengi: et cerusse ptes eqles: et fiat ex
 eis cerotū cū oleo ro. et cera: q̄ fiat illintio sup ptes pūssas
 aut fiat d. diagaqato et ceroto pti3 eqlib⁹. C Qn dō vbera
 vel pūssioes cadūt sup aliq3 vñū mēbrū. 37. sulphuris et sa-
 lis. añ. ptes eqles et terant et misceant cū3 duplo mellis: aut
 decoquant cū eo: et est melius et supponat: est. n. valde vtile:
 et cōferens et attritionib⁹ neruoy et lacertoy pp casum vel
 obustationē eueniētibus: et si tumor in mēbro ex flagellis p-
 cussione vel casu acciderit vitellus oui sup lana extēsus sup-
 ponat. C Quidā aut post flōmiā vngunt loca pūssa a fla-
 gellis cū oleo ro. mixto cū puluere boli ar. et myrrhenā mī-
 tigat dolorē et locū ab apatione defendit: et trāfactis diebus
 tribus vel qtuor inungunt cū oleo yrinor vel sambucino ca-
 lidor3 postea in pūssu cū vnguēto qd sic sit. 38. resine. 3. iij.
 cere. 3. i. 5. et pone in cacabo ad ignē et cū liquefacte fuerint:
 adde terben. 3. iij. et olei cōis. lib. i. fenugre. et thuris. añ. 3. ij.
 et bulliant aliquātulū: deinde cola et cū eo mae et vespere añ
 cibū inunge. C Quidā querūt nō sentire dolorē ex verber-
 bus pūssionib⁹ vel flagellis: hoc aut facere pnt narcotica
 locis flagelladis pūctis vel emplata: donec sensus bñ stupe-
 fiat: et deinde supponere res stipicas cōsolidatiuas et indura-
 tiuas carnis vbera recipere debētis. C Et qdā hoc dīcunt
 facere cum pprietate: sicut est vt dicit macer erucha. Inqt. n.
 mira loquor: cū vino largius hausta indurare dicit hāc ptra
 verbera sensum. C Audiui a fidedignis qm̄ in cipro erat hō
 qdam vilis q̄ pro paucis denarijs tolerabat pūssionē in pe-
 ctore suo cū lapide vel alia re graui et pūctōe et magis forti-
 ter ad volūtate pūctiētis pectore nudo. C Dixit Aui. si re-
 māserit vestigiū in loco verberato line ipm̄ cū arsenico. i. au-
 ripigmēto et lapide piperis. s. mixtū cū oleo ro. et si ē necē re-
 curre ad capl3 de sāguie mortificato i tractatu decoctiōis.

C De casu et offensione et vulnere intrinsecorū ex eis. Ca. lxx.
Aluser loco alto et offēso siue allisio ad
 redurā lapidē terrā lignū et simi-
 lia: aliqñ cōtingit cū lesione soluz in mēbris ex-
 trinsecis et curat cura verberatorū et flagellato-
 rum. Si tñ fuerit cū vulnere pūctiōe vel fractu-
 rantunc curari o3 sicut in pprijs capitulis scriptū est. Et qñ
 q3 ptingit cū3 lesione intrinsecorū absq3 manifesta lesione in
 extrinsecis: h3 raro accidit: et qnq3 accidit cum lesione
 vtrorūq3: et est illud quod est pūpūm. C Dixit Aui. in casu

et offensione timor est: et hoc ideo q3 ledunt et impediūt eorū
 pus cū cōtusione que inde. s. prouenerit extrinsecis mēbris
 carnosīs. et cum attritione. s. que inde prouenerit mēbris in-
 trinsecis neruosis: sup. et cum fractura. s. que ide. puenit mē-
 bris duris et ossuosis: et in eis timor est pp solutionem conti-
 nuitatis accidentē ex ipsis in visceribus. s. carne eorū: aut pā-
 niculis ipsoy: aut neruis: aut venis magnis existentibus in
 eis: et est in eis timor itez pp vebemētiā doloris eueniētis tā
 intrinsecis q3 extrinsecis: ne q3 magnus est dissoluat aut fa-
 ciat euenire apā. et itez accidit aliqñ ex casu et offensione no-
 cūmēta magna de incisione lateris cordis aut stōi et moritur
 statim: et qnq3 accidit vt retineat vīna et egestio: aut egre-
 dia3 inuolūtariet3 qnq3 accidit sanguinis vomitus. sup. aut
 eius fluxus p secessum vel vīnam: et qnq3 fluxus sanguinis
 nariū vebemens pp incisionem vene in capite aut epate: aut
 splenē et qnq3 accidit aptio vētris. s. alicuius termini vētriū
 sed maxime vētris inferioris: et qnq3 accidit strictura anhe-
 litus: et abscisio vocis: et locutionis. sup. et qnq3 accidit alie-
 nationis: vel obliuio: vel scotomia: vel tenebrositas: aut alia cō-
 similis lesio: et diuersitas in nocumētis pdictis prouenit pre-
 diuersitate mēbroy intrinsecorū: q̄ ledi contingit in casu et
 offensione: et qnq3 accidit in mēbris extrinsecis nodus in lo-
 co percussione. C Dixit Sal. et ponit. 15. pti. pueri saluant
 in casu magis q3 viri pp paruitatē corporoy ipsoy. Et Aui. dicit.
 quāto corpus est maius tāto timor est in eo vebemen-
 tius: ppea q3 est grauius: vñ in casu vebemētius allidit ad la-
 pidē vel ad aliā rem: et ex hoc ptingit q̄ nō accidit infantib⁹
 in casibus eorū de lesione. s. tñ q̄tum accidit: de ea pubescen-
 tibus et puectis. C Notat et bñ. q̄ qñ nocumētū ptingit ex
 hoc q̄ corpus cadit: et allidit sup reduram: tūc corpora ma-
 iora: q3 grauiora: magis leduntur q3 minora: q3 leuioia: pp
 quācām et contingit q̄ in sili casu et allisioe corpora pigua
 magis leduntur macris: et qñ nocumētū ptingit ex hoc quod
 corpus dūp cadit sup corpus et allidit ad ipm̄: tūc corpora
 mollia tenera vt pueroy et corpora macra minus leduntur: q3
 minus resitūt rei cadēt et allidēt: et ex his habet solutio p
 bleumatis q̄ querit q̄re infantes et pueri minus tolerāt ver-
 bera q3 pūcti. C Dixit Dribasius. scire debes in eo q̄ ca-
 dit de loco alto dispōnes mēbroz3 principalium et ingre-
 eas: et dispō cerebri cognosci pfectus volūtarius aut mor-
 tum et p alterationem mētis: et dispō cordis p pulsū si acci-
 dit apoplexia: pūat tūc anhelitus: et patiet tūc cor aut cere-
 brū et dispositio epatis cognosci per vīnam et fluxum san-
 guinis: et dispositio stōi p egestionem et vomitū. C Dixit Ju-
 deus. Qui cadit aut pūssus fuerit: aut pūctus fuerit et pa-
 titur silentiū post illud inclināte capite et deficiēte anhelitu:
 aut colore eius declināte ad citrinitatē et frōte eius desudan-
 te et facie statim morietur: sed si vomuerit sanguinē cū cibario
 salubrioris pditionis erit: et si de casu acciderit vitium: et vñ vi-
 rescet facies et inclinabit caput statim morietur q̄ caput eri-
 getur. C Et Aui. dixit. ille cui aduenit offēso: aut casus:
 aut aliud vt pūssio vel pūctio et abscindit sermo eius: et in-
 clinat: siue flectitur caput eius: et arefcit anhelitus eius et su-
 dat frons eius morit statim. Et dixit Aui. qñ accidit ei: aut
 pūctio: aut vberatio. sup. aut aliud pūssioe clamosa. i. ma-
 gna faciēte sonitū in hora pūssionis: et sequit vomitus san-
 guinis in hora. i. statim post: et lenitas nature. i. flux⁹ vētris
 morit et meli⁹. i. min⁹ malū est: et si emanat illuz sanguinē p
 mixtū pprie cū cibo. C Et dixit Jude⁹. si in cadēte fiat apā:
 et deinde deficit apā: et mitigatur dolor eius: deinde emittitur
 colera rubea p vomitū morit statim. C Et Aui. dixit. si illū
 qd appet. s. mēbrū extrinsecū cui accidit casus vel offēso tā
 apatū fuerit: deinde occultatur apostema post illud et delite-
 scit et post delitescentiā eius euomit sanguinē: aut sanie mo-
 rit statim. s. in paruo tpe subsequenti: qm̄ mā que fecit apā
 exteri⁹ qd delinuit transiit ad interiora et nobilia mēbra: et
 ibi fecit apā magnū: vel exiturā magnā q̄ postea finthoma

Dicit.

Curat per
porionē.

re erupta vomitum causat sanguinis vel sanies: et mortem inducit: siue per viam suffocationis: siue per viam exhalationis spiritus. Et dixit Aui. ille qui cadit super planitiem. i. planitiem q. totum corpus allidit ad terram: et deinde ex eo currit sanguis plurimus: tunc necessarium est vt aperitur et moriatur. Et dixit Raf. 15. pti. si in casu vel offensione sup spon dilibus spinalis infestetur nuda accidunt inde accidētia mala sed si hoc accidit in spōdilibus colli interficit. Et dixit hyp. 7. affo. Quibusq. cerebrum comotū fuerit ab aliqua deca sione vt casu vel offensione necesse est sine voce fieri statim. Et Aui. dixit. ille qui cadit supra caput suum vel offen dit ipm ad lapidem multoties nō loquit. ppter lesionem fa tam in cerebro: ad quā sequit lesio in sensu et motu volūta rior: et cōicato nocumento nervis sensitiua et motiua: unde stat talis offēso sic sine sensu et motu: sicut apoplecticus: et cū remanet iste offēsus sic vsq. ad tertiu diem: neq. minuitur: neq. addit lesio eius: tūc laudat: et vt dicunt quidam bonus signū est: vel laudat melius: q. nō est in totū signū mortis: et tūc ad iudicandū expectat vsq. ad septimū. et rō est: q. ta lis egritudo est peracuta: et iō d. iudicari in septimo qui est terminus pacutay: et aut de tali sic cadente vel offēso fieri iudiciū hoc mō: si nō addit ad lesionem eius post tertium diem: sed potius minuit: tūc saluabit: vel cōualescet in septi mo. Si vō addit lesio: tūc morietur in septimo. Et quocūq. res pcedat. dixit Aui. nō moueat hic ante illud. i. ante septi mū cū aliquo. Dicit qdam. nec interius nec exterius appo ximato: nā nullū medicamen fm eos d. ei appo ximari: sed d. relinqui regimen nāe: alij tñ dicunt q. Aui. solū intellexit de medicamine solutio vel digestio: vel quolibet incitati uo nāe: et hoc vt nō diuertat per illud nā a pugna quam h. cū morbo: sed tñ suuari pōt nā diuertendo a capite flōmā: et alijs diuersionū modis extrinsecus appo ximatis: et pōt cō fortari cap. cū applicatōe siptice. ppe cū oleo ro. inūgēdo. et totū hoc fit vt phibeat flux. māx ad supiora: et a pa cere. Et dixit Sal. et ponit vbi supra. si post casum sup locum egredis glandula: i. nodus ppietate noli tardare in cura tione ipsius ne magna fiat: sed cura ipsū cum plūbo supra posito ei et emplastrato cū ligatione ne magna fiat. Et Aui. dixit. q. glandule multiplicant in casibus et offensionibus et verberationibus: et est necessariū vt succurrat eis. cū eo q. narrauimus loco suo. Et ad cognoscēdū aut an locus exte rior offēsus sit nervosus vel carnosus opz attēdere ad colo rem eius: nā dixit Aui. cū locus casus illius qui cadit nō ru bet: tunc locus est nervosus. sup. et si rubet est carnosus.

Cura tam gūalis q. spālis nocumētōz eueniētū ex casu offensione et silibus duplici complet insiro. i. dieta et potione. Et dieta qdē consistit in phibitione vt nō perue niat ad loca offēsa aer frigidus oino: nec ēt intense calidus: et vt nō moueat patiens ipsa loca iuxta possessē ea in quie te teneat: et vt dormiat sup ea: et cibus et potus subtiliet mul tū cū phibitione vini et carnis et siliūmz. Aui. dixit. melior cibus ex eis est nā. i. pira vel faseoli et ciceri: q. cum hoc q. nutriunt cōstringunt et solidant: et mūdificāt viscera. i. per vinam educēdo que astringunt. sup. et ois alius cibus hīs cōsimiles virtutes: qdā pcedunt pty sanā orideacea factā i de coctione solidet: et expedit vt iueat in expulsioe supfluitatis si expedit et cū crysteri lenitio subtili. i. parue qsttatis si curo dixit Aui. Et potio vero diuersas h. intētiōes fm di uersitatē nocumētōz casu et offēsu succedētū: primum g. cōsiderandū si nocumētū nō apparuerit: nisi in extrinsecis: et si qdē in ipsis solasuerit stufo: tūc dixit Aui. ponat sup ipm et stringat ipm medicame solidatiuū: et nō intellexit q. supponat puz: q. hoc iam phibuit in caplo stufo num vt supra patuit: d. esse mixtū cū virtute resolutiua et mol lificatiua vt ibi patuit: et si nocumētū est vulnus absq. cōtu sione: aut esset offe fractura: aut dislocatio: aut sanguinis flu xus: tūc vnū qdē curet cura sibi ppa dicta in locis suis: et

cū hoc modo curationis. dixit Aui. opz vt curas hūc casuz. i. hūc stufo nē vel hoc aliud nocumētū extrinsecū firmet. i. hanc curam in hoc donec videat q. interius nō est cā et lesio apparēs. al. pperas ad pditionē et mortē egrī sup. an appa reat: et fm illud qd apparet de dispōne intrinsecōz pcedat: nā si appet res ad pditionē vel aliā quacūq. lesionē magnā. sup. siue a pñ apparuerit: tūc opz vt pperet medicus ad cura tionē et flōmet: et administret lene subtiler: et oibus modis q. bus pñ diuertat a loco offēso mās fluētēs et q. parate eēt fluere: et deinde festinet vt stringat locū. i. intrinsecū lesū. i. a stufo nē et opilet fissurā. i. si lesio tuerit cū solone pūnuita tis: et hoc vt retineat fluxū sanguis: et in hīs verbis suis pro peret et festinet Aui. excitauit medicū vt oī mora et oib. post positis inducis cū oī industria ingenio et sollicitudine deue niat ad curā nocumētōz intrinsecōz ex casu et offensione p cedētū: et vt dicūt qdā nō solū qñ apparet in pñ vel post: et ēt in oib. casibus et offēsiōib. et pūsiōib. et saltib. flagella tionib. suspitionē pstantib. de intrinsecōz lesioe. Et curat at cōtūso intrinseca. dixit Aui. cū medicinis opllatib. et gluti nātibus incarnatibus et mollificatibus. sup. et resoluētibus et in hoc voluit q. medicinis stufois intrinsece habeāt easdē vtutes q. hnt medicinis stufois extrinsece et ultra eas ha beāt opilationē et aglutinationē et incarnationē: et hoc ma xime h. veritatē qñ stufo intrinseca est cū manifesta sollo ne pūnui et fluxu sanguinis: opz vt solident et incarnent et fluxū sanguis pstringat: et q. in fluxu sanguis aliqñ portio eius cadit in pcauitatē aliquā intrinsecā in q. manēs posset agelari: et incipit parua facere accētias: iō opz intēdere ad phi bitionē agelatiōis ipsius: et dissolone agelati. Et iste qdē intētiōes cōplēt cū medicinis ab int. et ab ex appo ximatis. Et de medicinis aut ab ex appo ximatis sup loco offēso. dixit Aui. albetret. i. medicinis aromaticis siptice vt mastix xilaloos calam aromatic myrrha gallia muscata: et silia tales. n. medicinas laudauit Alman. lib. 6. caplo de casu et p cussione. qñ cū siptice sint pstringūt et solidant et cū aroma ticitate pfortat mēbrū vt recipiat: et cū sua calitate resoluūt. Et de euaporantibus bonis sunt folia cypressi decocta cum sambuco. i. in vino siptico et folia alkeil. i. tamariſci mascu li: et alia lra h. et folia altee: et est et bona: nā ipsa pfert leniē do et resoluendo. Et dixit. de aglutinantibus bonis est sarco colla: et dixit. vestimēta. i. pñ de lino noui et mūdi: qñ deco quantur in aceto. i. diu: et fit cū eis expsis cataplasma supra locū cōferunt: q. solidant rōne siccitatis aceti et phibēt san guinē coagulari: imo et coagulatū dissolunt rōne aceti cū incisionē et subtiliationē suā: et hoc ēt mō cōfert lac acetosū. Et dixit Raf. 15. pti. farina fabay cocta cū farina ordeī. i. in vino siptico est vtilitatis perfecte apati ex pūssione accidē ti: et cōtusioni magnez: si ex casu et offensione accidat tortu ra in aliquo articulo. Dixit Aaron. coquat sumach i aqua: et decoctio eius embroceat sup articulū: et non faciet apha. Et Costan. dixit. q. lactuca trita et superposita loco torture dolo rem statim tollit. Et de conuenientibus est vt sumatur rose et nux cypressi: mastix acatis lota myrrha aloes et puluerizē tur: et puluis eoz cōponat cū laudano: et puluis malorū ace tosozū cocto: et vino cocto: aut cum laudano et succo plan taginis: vel succo foliorū cypressi: et oleo de lilio: et fiat em plastrū qd calm loco superponat. Et dixit Aui. Amigar. i. bdellium qñ cum eo fit emplm aut bibib inest ei ppietas bona in fractura et dislocatione et cōtusione et verberatiōe et casu et offensione: ipsum enim sanat et incarnat velociter et sedat dolorem: et si fuit hīs vehementem fracturaz indurat eā: et fortē facit. Et de medicinis opilantibus pueniētib. in hoc casu acatia est mirabilis: et cōuenit intus et extra ap proximata: et silt cōuenit mūmia de qua dixit Ser. q. pfert magnis quassationibus et fracturis que fiunt in interiorib. corporis: et exteriorib. et h. ppietate sedandi et dolorem q fit in fracturis quando sumit in potu aut linis cū ea. Et

Cura
stionis
trinfecce

Dieta.

Cura per
potione.

Aui dixit de medicis melioribus et magis alicet debitis. alio. In bonitate est mūmia pura sūpta cū oleo sūbucino et vino. Et dixit. alumē iamenū ē ex eis quoz iuueniētū ē maximū et arsenico. i. auripigmento est virtus mirabilis in oia q̄ sūt necessaria de incarnatiōe et resolutiōe sanguinis et phibitione nocumēti cū in potu sumit et lutū. s. bolū armenū et terra ligillata et sūt oia iuueniētia sūt q̄n sumunt singulariter vel cōfunctim cū sirupo acetoso. Et de medicinis sumēdis pueniētib⁹ interius. dixit Mesue est reubarbar⁹ sanatenim rupturas intrifecās et succ⁹ cōsolide bibit⁹ et u3 oximelle sanat eas quassatiōes intrifecās et sanat eas. i. pulueris foliorū betonice cū bibis cū idromelle et valet pulule hui⁹. R. mūmie. 3. ij. reubarb. 3. i. rubie tinctoz. 3. i. 5. dosis ei⁹ sit. añ. 3. i. vsq̄ ad. ij. cū vino stiptico aromatico. Et dixit. A. q̄ gentiana sūpta cū vino stiptico iuueniētia ē eis. Et dixit Dio. q̄ aq̄ decoctiōis radicū altee bibita cū vino est remediū maximū cadētib⁹ ab alto scinīs de ligno sic⁹ cū aceto paucorū et aq̄ calida bibitus sanguinē coagulātū dissoluit et nō coagulātū coagulārī nō pmitit. Et. A. dixit. illud q̄ in potu sumit cā fluxus sanguis est. sicut dauich. 5. de semine iusquiami albi. Et pueniūt in eo ea q̄ dicta sūt in cura spūti sanguis et exitus p secessū vel urinā. C. Puluis vllis cadentibus et offensis. R. myrre croci. añ. 3. ij. castorei fenugreci. añ. 3. 5. boli ar. 3. ij. dos. 3. ij. cū vino et aq̄ mixto. C. Herba vocata nro idiomate paleū q̄ est herba multū arida cū bibis succ⁹ eius aut sumit cū vino stiptico sanat quassatiōes et rupturas intrifecās et fluxū sanguis silit. C. Et de pueniētib⁹ ad cōsolidatiōē fracturay intrifecay. dixit. A. ē vt de f. in potu de cetaurea minore 3. i. et de terra ligillata. s. tātūdē et h cū vino stiptico qm cū h medicamine ē exicatio magna. s. ab exhibitōe aliaz medicay q̄ ista p se sufficit ad curā. C. Ampli⁹ in pcedētib⁹ sermonib⁹ dcm est de casu et offensiōe capitis mēbroz spūa. liū et mēbroz nutrimenti et de dissolōne sanguis coagulati suis locis ad q̄ oz recurrere. Dixit tñ haly. q̄ aq̄ ruthe pfere casui ad quē sequit⁹ v tigo si bibis cū vino subtiliz succ⁹ apij bibit⁹ ē ei vtilis et silt alijs casib⁹ sup caput et offensiōib⁹ ei⁹ et de cadētib⁹ vel offensis supra vētre et viscera dixit. A. q̄ ci bus eay sit oē lenitiuū et ifrigidatiuū sic volubilis et crisolo cāna malua et filia. et de f. i potu itez in pñ de pfuetis infrigidatib⁹ cū pmissiōe lenificatiōis. s. vētre sic ē exp̄ssio solatri aut arnoglose aut endiuie cū cassia. C. Et ex eis bonus est troc. q̄ sic fit. R. karabe p. iij. ro. p. 5. acatie ablute p. iij. piceide p. 6. et melliloti p. 4. et mastice. et cōticiu thui. añ. p. 4. boli ar. p. 7. croci p. 6. et nucis cypsi p. 8. fiat trocis. cū aq̄ arnoglose. dñtalig dñt in potu cū aq̄ plātaginis nā puenit ppe qm egritudo trāserit pñ. C. Dixit Dios. ad dolorē i ventre ex casu et silt reubarbar⁹ datū in potu phibet apari locū et silt agaric⁹ dat⁹ i potu cū vino aut aq̄ si fuerit febris dixit Cōstā. q̄n videris dolorē excitari sub hipocūdro dextro ex casu vel saltu et silt noscas q̄ additamentū magnū epaj separatū ē de loco suor et hoc fit ex magnitudie eius ex creatiōe. Qñ surgat paties recte extēso toro corpe recte cōmoueat vebemēter qm reuertet ad locū suū. et mitigabit dolor. C. Ad pūssionē et casum sup epar. dixit Aaron. R. xilobalsami baccay lauri bdellij calami aromatici mastici cez et olei sambucini et misce pres pueniēte et fiat ex eis emplm et supponat et inunctio fiat cū mūmia et oleo sambucino et mirabilis faciet q̄ si in eo fuerit calitas tūc cura fiat cū emplō citonior et dixit. vtēdū est in casu sup epar i pmissi nutiōe et si videris calitatē esse vebemētē da infridatiā cū vino et inunctio fiat cū emplis fridis. Si aut fuerit absq̄ calitate et in fine negocij pñaserit in loco sanguis mortificat⁹ vtēdū est dissolutiuis. Dixit Dio. quotiens egredit⁹ sanguis de cerebro ex pūssione sup ipm supponatur capiti virga pastoris cum oleo ros. dñ q̄ si caput capre cum pilis coquatur in aqua et siue bibat siue comedat oia interiora consolidat. C. De regimine mortificatorum a frigore. Cap. lxxj.

Ad casti
superven
trem.

Ad casus
sup epar.

Ei vero incurrit frig⁹ et qñq̄ et appletur ex trematib⁹ suis incurrit stupor et vel imobilitatē vel ipotetiā ad motū i ipis mēbris ifridatis. Et cura ē oē regimē calefacies ab itus et ab ex administratū. Cūq̄ admistraveris inunctiōes epithima vltēpla pus poros cutis rarifica cū fricatiōe et silt et vt valeat pfidari vt eoz. q̄ si ipressio iteri et vltēri pcesserit et mēbra mortificatiōi appropinquēt tūc scalpella da erūt dixit. n. A. cū videris colorē mēbrū pmutatū et ei via putrefactiōis tūc oz vt succurras cū eo qd phibz putrefactiōis sic ex bolo ar. et terra ligillata cū aceto et si illud putrefactiōi nō resistit ex cūlōne nō hēa qñ scalpellatiōē diuersoz modoz facias. s. lōgitudinalē latitudinalē et transversalē et oib⁹ istis supicialē et pfidā ex qd scalpellatiōibus sūguis egredi pmittat. et aq̄ cala sit. Dixit Raf. nam tūc mēbrū scalpellatū dz in aq̄ cala poni ne sūguis i ossicis venay et arteriay in ipis scalpellatiōib⁹ coagulet⁹ iterū emplm de bolo dñi supponat vt qñtū pole fuerit putrefactiō phibeat. C. Si vō p dicta putrefactiōi non resistat ad abscisiōē mēbrū dūenire oz qm qd corruptū est aliud ad se trahit. i. qd tāgit d sano corrupt⁹ et magis veredū ē corpi to ti iteri et qñ vni⁹ frigidū mēbrū abscisio. Inq̄ Raf. auxiliuz vt cadat corruptū pbendū est q̄ velociter puenit ne vsq̄ ad sanā carnē ilico vicinā lesio pueniat q̄ vtilius ē operari mēdicamine q̄ ferro deinde vlcus sicut conuenit consolidetur.

C. De restauratione fracture mādibule. Cap. lxxij.

Apra dcm est in gñali de cura solonis pñuitatis ptingētis in ossib⁹ nunc in spāli fmo sequet⁹ de cura fracture cuiuscūq̄ pticularis ossis pter craneū de cui⁹ fractura i pcedētib⁹ sufficiter ē dcm. C. Dixit itaq̄ Albu. de fracture mādibule inferioris qñ dñrūp mādibula ificit⁹ si fractura ei⁹ nō ē cū vulnere pspere tñ ē fractura ei⁹ de foris tñ et nō frāgī i duob⁹ curat⁹ ad interiora et curatio ei⁹ tūc est facilis. C. Dixit Raf. 15. añ. pōe pallotulā de pāno iter q̄ druplices dētes. s. i pte oris opposita fracture deinde itromitte digitū i os. Opz q̄ si ē fractura i mādibula dextra vt itromittas idicē man⁹ tue sinistre i os ifirmiz si fuerit i mādibula sinistre itromitte idicē man⁹ tue dextre et ipelle cū gibbositate fracture deit⁹ ad exteriora cū facilitate et cū tua manu alia de foris decēter eq̄ ipsā. Si vō si fuerit curuata et fracta et sepatatūc ei⁹ fractura qñq̄ eueit i vno loco tñ qñq̄ i duob⁹ et si qdē i vno loco tñ. Dixit. A. q̄ sapiēs. f. 5. igt. si frāgī mādibula dextra itromitte duos digitos manus tue sinistre. f. idicē et mediū i os ifirmiz et si frāgī mādibula tūc itromitte dcos duos digitos man⁹ tue dextre et eleua cū eis marginē fracture iteri et exteriori vt ab iteriori ad exteriori et appōe eas abas adiūicē cū māu alia d foris et eq̄ eā sic decet. s. pñuitatiōē ei⁹ nālē et tu cogices eq̄tiōē ei⁹ ex eq̄tiōē vētū q̄ si ea vltē ea vt si f3 formā nālē q̄ ē q̄ dētes. q̄ si i barba inferiori ad iteri tēdūt et q̄ si i supiori ad exteriori vt dixit Raf. vbi. 5. et si fractura ei⁹ euenit i duob⁹ locis tūc extē de eā i duo latera f3 oppōnē suā mistro extēdēte eā et mistro retinēte ipsā fm q̄ dixim⁹. C. Dixit Alb. si accidit i dētib⁹ cōmotio aut disruptio aut torziō tūc strige illos de qd spe ray q̄ remaneāt cū filo aureo aut argēteo cū seta ligādo eos adiūicē ligatura firmis retinēte ne pcutiant. Dis factis. dixit Alb. pōe sup mādibulā fractā cerorū siue emplz. f. pueniēs fracture et sup cerotū pōe pānū duplicatū. f. q̄ sit tāt⁹ q̄ pphē dat totā mādibulā qdā āt accipiūt puluillū ex pāno līneo q̄ druplicato et ex pte q̄ oz adherere mādibule illiniūt ipm ex albumie oui mixto cū farina volatili molēdini et supponūt deinde dixit Alb. astellā magnā decēter factā aut frustū cutis sole equale in lōgitudine mandibule. Quidā autē moder norū loco astelle vtant puluillis de stupa hoc mō. supponūt puluillos de panno quadruplicato et duos puluillos de stupa rotundos et conuenienter grossos vñus tñ sit grossior

Ad vera
gmandi
bula est
fracta.

alteros: si dicit eos in albumine oui dissumatorz ponit gros-
siorē prius expulsi a preguale iuxta mādibulā fractā ita qd pti-
neat sub se viā extremitatē puluilli qd duplicati pno apposi-
tūz ponit aliter qd est subtilior ex apiozi pte mādibule ver-
sus maxillā sic qd pti neeat alterā extremitatē dicti puluilli
quadruplicati postea faciūt aliū puluillum tāte lōgitudinis
qd pti neeat oēs puluillos dictos z aliqzū plus: z vt meli-
possit pparari ligatura supra hūc itez ponit aliū. C Si vō
fractura est cū vulnere: tūc pti dera si aliqd ex osse frustūz aut
satagie separaf: tūc subtiliare in hoc: aut auferas illas sara-
gias cū eo qd puenit tibi ex infirmitatē ad extrahendū eas: z oia
frusta: z si osificiū vulneris fuerit strictū nō sufficiens extra-
ctioni eoz: tūc amplifica ipsū cū slobotomo vel pilo fm
necessitatis tue qd tūc tūc oēs abstuleris: z nō remaserit
ex eis aliqd tūc osificiū vulneris est aniplū sue ipz: z si nō
pone sup ipsū medicinas incarnatiuas sicut puenit deide
ex qua fractura vt deū est. Deinde dixit Alb. liga ipsam desu-
p fm qd meli pparaf tibi. Raf. m. 15. pti. ponit modū ligat-
ure istius: z recitat ipm ēi Aui. Ingt. n. Sal. ligatura istius
hō mō d3 fieri: fiat mediū fasciā sup pcanū occipitij. Et. A.
dixit sup nocā collā. a. s. sup nucā: z tēdat sup vtrāqz extre-
mitate. ex vtrāqz pte sup aures vsqz ad extremitates barbes
deinde tēdat itez nīr ad pcanū occipitij: siue ad nucā: vt dī-
xit. A. z ex inde itez reducat ad barbā sub mādibulaz: z de-
inde tēdat ad ex cutē. vel vt dicit. A. ad sinciput vadēs supra
maxillas: deide ex illo loco itez vsqz ad locū qd est sub gu-
larz tibi firmet: z fiat ligatura alia sup frōtē ad ptes tendens
posteriorē capitis ad pstringēdū oēs volutiōes qd facte sūt: z
supponat strictura lenis. C Dixit Alb. puenit applicatio
huius ligature: donec nō discurras. Dñt qdā vsqz ad dies de-
tē nō tāgaf nisi fuerit opportunū ex dolore vel ex extimatio-
ne vel certa cognitiōe qd aliqd ex reductione fuerit amotuz.
Si enīz extimatio dicit Alb. qd aliqd figurē fuerit amotum:
tūc ppera z solue ipsam in die tertio z rectifica si qd altera-
tū est: z deinde redi ad emplm z ligaturā sicut opz. Et pti-
dixerūt qdā os infirmi vt sequat oclū z silētiū z vtaf pulte.
Iponant eibi eius sorbitiones vt ptyana facta. Dixit Raf.
vt aq carniū. z vinor: z ponat in ore eius. C Et multotiens
ptingit qd vtrāqz mādibula sit frāgaf. Et tūc dixerūt Raf. z
Aui. fiat extēdo vtriusqz cū vtrāqz manu paulatim: deinde
apponant sicut decet: z ptingant extremitates vtriusqz fra-
cturaz: inspiciat in hoc pinctio dētiūz: z liga dētes cūz filo
aurine sequestret reformatiōz fiat ligatio vt dictū est. qd si
interim ex aliqua cā accidat afa calidū: tūc nō negligas vt
embocia z emplastris que cōueniunt ad illud ex eis que se-
dant. s. dolorem z resoluunt cum equalitate. Deinde redi ad
curam fracturaz. C Et Raf. quidem z Aui. dixerunt os mā-
dibule stringitur z roboretur valde antetres hebdomadas
qd est leuē: z in eo est medulla plurima replens ipsū. C

De reformatione fracture nasi.

Cap. lxxiiij.

Asi pars superior ossa ē z sūt duo ossa:
z in hac parte ptingit ei fractu-
ra. Pars vero eius inferior cartilaginosa est: iō-
qd nō frāgaf sed plicaf: z dilataf: z non accidit ei
nisi attritio tortuositas z simitas. C Et fractura
qdē nasi: aut accidit in vna pte eius. s. in vno osse ei: tūc aut
in ambabz ei: pti b: siue i vna pte ei: accidat fractura: si-
ue i duabz o3 vt festinet i repatiōe z restauratiōe ei: z si pole-
ē fiat istū i p dierz si pti aseat qtuor. Dixit Pau. qm ossa na-
ris restauraf in 9. dieb. C Dixit. A. si nō curaf. s. cito pduc
ad casū. s. ptiū fracturaz supra aliasz qd idurat remanet fm
tortuositate suā: z nō pōt ampli equari: nō ergo retardet re-
stauratio eius: z nō pti aseat oīē qrtū: tūc mod⁹ restauratiōis
eius est: vt si fuerit fractura in pte vna tūc i mittat nari pti-
illi: tūc siue ra. d. siue liciniū: siue stil⁹ lenis: z decet fa-
ctus: s. sit solidus z itromittat. vsqz ad pte supiorē: ita qd p-
ueniat ad ebyssim: Et postea teneat ipm restaurator firmi-

ei manu vnāz cū aliā manu equet ipm ab exteriori vōnet
redueat ad formā suā nālē in q pti erat z facta reformatio
ne extrahat nāl⁹ z itromittat liciniū cui sit grossitudo tante
qritatis qd repleat foramē nasi: vt pseruet nasum restauratū
in eqtione suā: z sit illud liciniū ex lino vel stupis lenib⁹ vel
pāno lineo leni. C Dixit Alb. qdā restaurātes dixerūt: si fun-
das liciniū in butyro z pmutet oī dierz dixit ipse hoc mihi
nō ptiū opz vt infundat liciniū in albumine oui pfecto
cū pulueremolēdini: z cū farina volatili z itromittat z di-
mittat vōc firmet o3: z iduret cartilagorē silt opandū ē in
duabz nari b⁹ si fractura ambo ossa tenuerit. C Aui. tū dī-
xit. qd stāte ēt fractura in pte vna tūc cautela ē vt itromittat
liciniū in vtrāqz nare. Et qm dixit Alb. in tromittat loco li-
ciniū pēna amferis vel alteri: aui grossa ex vtrāqz pte apta
postqz iuoluit sup ipsaz pān⁹ line⁹ lenis: aut stupa lenis: aut
cotū carniatūz: sit hoc vt ipsa teneat fracturā nasi vehemē-
ti firmat: z cū b nō phibet isfirm⁹ a respiratiōe z de foris po-
nant sup nasū plumaceoli d stupa lini dēter formati: z talit-
ordinent desup: z i circuitu qd nasū nō opprimat nō dilatet
nec ad aliquā pte plicet. C Dixit. A. nō ponat sup nasū liga-
mētū: qm facit ipz latū z applanatum: nisi i naso sit eminētia
magna z timeat p3 eā distēsiō. s. ne remaneat nāl⁹ district⁹ z
elevat⁹: z silt dixit Pau. z itellere ēt de ligamētō qd sit i fra-
cturis cū strictura sup loco fracture: ligamētū. n. tenēs pul-
uillos fieri pti z o3. C Si vō i fractura nasi accidat i osse at-
tritio z pminutio: tūc dixit Alb. o3 vt scidas sup eo si n fuerit
rit cū vulnere: aut nō fuerit vuln⁹ sufficiens z etbas oia friz-
sta ossi cū istis qd pueniūt eis: deū sue fissuraz: z cura ipz cū
eo qd icarnat z solidat. Et si itra nasū vuln⁹ fuerit cura ipz
cū licinijs: z admistra cānulas de plūbo donec sanet. C Si
vō accidat pti cartilaginose nasi vt plicet z torqueat: tūc in-
tromitte i nasū ambos digitos tuos auriculares: aut idices
z eq cū eis: aut itromitte aliter digitū tūc fm qd requit dispo-
tuaz eq ab ex cū pollice z idice alteri: man⁹ dōcē redeat na-
sus p3 figurā suā nālē: z deū illiga eū. C Dixit. A. ligatura
pseruat ipz p3 figurā nālē: z o3 sic fieri: pōe ligamētū extēsu
ex latitudine ceruicis sup quā ē inclinatio nasi. ex eis qb⁹ sit fa-
cile ligamētū: z bonū ē vt samas marginē pāni forz: aut cor-
rigiā cui sit latitudo vni⁹ digitūz: z line vna extremitatē ei⁹ cū
glurino corij vaccay: aut cū gūmi. s. arabico: aut cū alijs glu-
tinatione faciētib⁹. Et iuisca ipaz supra extremitatē nasi ex
latere sup qd ē inclinatio: dōcē ericet sup ipm: z reducat cūz
ea nāl⁹ ad sitū suū cū violētia. Deide extēde corrigiā aut pā-
nū: dōcē equef cū eoz: z iclina ipz ad lat⁹ diuersū iclinatōi pti-
mer: z restaura ipz sup collū: z liga ipz ligamētō retinēte ipz
p3 illā formā z emplā cū emplis qd sūt necia. Et si interim su-
puenerit afa calidū. Dixit Alb. emplā nasū cū ceroto infuso
in oleo ro. z aceto aut modico oyaquilon. Dixit Aui. yngm
oyaquilon est bonū valde: qm sedat apostemaz pseruat ite-
rum figuram equationis z confortat: z similiter medicamē
factum cum oleo z aceto z similia z minuto thure.

De reformatione fracture furcule.

Cap. lxxiiij.

Frit Alb. furcula plm frāgaf ab iteriori pte
ex pte humeri: z sit ei⁹ fractura p3 alte-
rū triū modor: aut enim frāgaf z sepat in duo
pter qd accidit in eo satagie siue cōminutiones
z frusta: z ē hoc facili⁹ ad restauratiōē eius:
aut accidit in eo satagie: z hoc difficili⁹: aut ē ita qd est fra-
ctura cū vulnere. C Et frangif dixit Aui. aut pppcussionēz
vehemētē: aut pppodus graue delatū: z quocūqz sit cura ei⁹
est difficili⁹ indigēs ingenio z subtilitate. C Dixit Raf. 3.
p. si furcula frangif in duas ptes meli⁹ erit qd si frangaf in
pticulas puas z cōminuat z pteraf: qm p3 qd frāgaf i duas
ptes reuertet ad figurā nālē cū extēsiōe z impulsioe: sed oia
gūa fractionū in puulas pticulas difficili⁹ cōponis existūt.
C Et scias vt qdam volunt. qd furcula fracta raro ita bene
restauratur quin in loco fracture remaneat nodatio z emi-

Furcula triū modis frangitur.

Cura fra-
cture mā-
dibule cū
vulnere.

Si vtra-
que mādi-
bula est
fracta.

nētiacūis cā est imperfecta reductio pñū fractay in sitū suū. nō. n. de leni sit pfecta in nālē tortuositatem istius ossis: z pp incōueniētiā posse administrare cōmode infra cōueniētiā restorationi in loco eius. **C** Et furcula qdē. dixit Raf. vbi ē. qñqz frangit ex pte eius q attinet brachio: z tunc fracta pars trahit secū adiutorij: z lara fiet ad inferius: z si frangit in pte eius q magis attinet thoraci erit distensio capitis ad iutorij ad inferius minor. Et si fractura eius sit in duabz pñibus cū particulis nō remotis distēsiō adiutorij erit minor. Sed dolor erit vehemētiōr. si itaqz fractura eius fuerit sine vulnere: sine fatigio z frustis: fac egrū sedere sup scamno: z habere duos ministrōs: z pñipe vni eoz vt teneat adiutorij: qz sequit furculā fractā z trahat ipm simul cū spatula ad exteriora z ad supiora simul: z pñipe alteri vt trahat z extendat collū z humerū oppositū tractione necessaria ad opatio nē. alb. ad appōnē: z tūc cū digitis tuis equa locū impellen: dō qd eminet: z qd pñauū fuerit foras trabe cōmonēdo añ z retro donec eleuet ad suū locū: z si in hoc indigeris extēsiōe plimaz: pone sub titillico q est in pte fracture pilā magnā factā de pñoz vel de pilis lane: z inclina tūc cubitū eius inferius donec appropinquet costis: qñ sic extendet. q si sic nō extēdit z nō eleuat: eo q sit pñicula fracta versus inferi? in pñū dū submerfas: tūc fac patētē iacere resupine sup collū suū: z pone sub humero suo q est in latere fracture puluinar gibbosus: z demerge sup humerū ipm inferi? sup gibbo puluinaris donec extremitas furculē q est inferius eleuet: z tunc eq ipm sicut puenit z stringe z liga. **O**z si descēdat caput adiutorij cū pte furculē ad inferius suspēdat adiutorij ad partē collī cū fascia lata. Si vō ptingat pte furculē in fractura eleuari versus exteriora: qñis raro hoc ptingat. tūc noli suspēdere adiutorij ad collū: s; fac egrū iacere supine z reprimere illud. **O**z si in ducēdo manū vel digitos sup locū fracture eger inuenit pñctionē: tūc scias q ibi est fatigia vel frustū pñgēs: qre oz vt scindas cutē vsqz ad locū frusti z exibe ipm si fuerit ab osse separatū: z si nō fuerit separatū: sed teneat se cū osse tūc igenia in abscisiōe eius cū aliquo incisorio. Verū tñ prius pone sub furcula aliqđ instrūm subtile lignēū vel ferreū planū: cuius lōgītudo z latitudo sit fm q videris expedire ad opōnē tuā: z hoc instrūm ponat sub furcula vt cōseruet siphac pectoris a lesione. Extracto frusto si vulnus fuerit ampliū: z securus fueris de supuētū apatis calidi tūc sue labia vulneris z desup pone incarnatiua. Si vō vulnus fuerit pñū aut times apā calidā: tūc imple vuln? cū filis vel puluillis: z si accidat apā calidā tūc infunde pñū in oleo rosarum aceto z vino z pone sup ipm z pcede in cura apatis z vulneris: sicut dictum est supra in gñali curatiōe fracture ossium. **M**odus aut ligadi furculē fracturā sine vulnere est vt ponas sup locū emplm factū de albumine oui mixto cū puluere pñstrictio q sic fit. **R**. boli ar. 3. i. mastis mumiē dragagātū gūmī arabici. añ. 3. 5. z extēde ipm supra plumaceolos: quoz vnus grossior ponat sup loco ex pte gule: z alius minus grossus ex pte pectoris: z alius ponat maior cōprehēdēs totū locū z ambo puluillos pñdictos: z sup eis qdā apponunt frusta soleari: z qdā astellas vt cōprehendant totā furculā intra septē habere fasciā siue bindam lōgam z ligavolūendo fasciā sup collū z sub titillico eius sanor: z sub titillico infirmo reducēdo eā sup oēm pte pnt videbis cōuenire stringēdo strictura decēti q nō remoueat. Et sub titillico ei? infirmo pone pilā parūā si indiges ea. Bonū tñ est vt saltem de nocte teneat eā z liga brachiū ad collū eius: z fac ipz dormire z iacere sup dorsum suū z subtilia regimē eius: z opz dixit Alb. vt aspicias infirmū omni die z require ligaturā z si mollificat z vides astellas iam remoueri: tunc rectificas ipsam z stringe eā. Si autem inuenis ligaturā firmā dimitte eam vsqz ad tres dies. z Albu. dixit. nō soluas si non accidit in loco accēs ex puritu: aut apate vsqz ad xij. dies: tunc muta emplm z stringe ligaturā z dimitte donec restaure-

Demōli
gandi.

tur. restauratur autē z confortat fm plm in. xxvij. diebus. z quādoqz in quibusdam hominibus in spatio minore illo.

C De restoratione fracture spatule.

Cap. lxxv.

Crit Raf. 15. pñū. locus largus spatule non frangit. supp. nñi parū vel raro. vt dixit Alb. sed accidit fractura eius in cōmis pñibus ipius. nō enim frangitur ex ea nisi margo ipius z fortasse non frangit nisi in extremis eius nisi pñicula pua. **C** Dixit Aui. qñ accidit cognoscit tactu z per illud qd sequit eā de pñictura. Verū tñ plm accidit in ea scisura quam significat asperitas que cognoscitur tactu z dolore loci z erit in loco qz modica inequalitas. Rafis autem de fractura eius dixit. qñ frangitur pñcaua sit ad interiora z cognoscit ex rotunditate inuēta sub tactu qñ spaua extēditur sup eā z cognoscit ex stupore accidēte in mēbro attinēte eis z qñqz est cum frustis pñgētibus: z qñqz nō. **C** Et ad curādum eam: opz oi ingenio subtilitate z industria. manibus p tractare ea impellēdo ab interioribus ad exteriora vt equef: z quādoqz nō pōt equatio eius manibus pñfici sed egem? vētohis positīs sup eam ad attrahēdum qd cōcauū est ad exteriora. **C** Dixit Aui. cura eius est subtilitatio manus z bonitas cōueniētiis impulsiois ab interioribus z bonitas equationis. Et fortasse indiget ventosis fm q existimo donec reducat ad superiora z equef cū cautela a nocumēto in aggregatione materiei. s. q possit attrahi ad locum ex attractione vētose: quare appōnēti vētose pñcedere oz eūatio z diuersio. **C** Opatio aut cum manu sic oz fieri: opz qz medicus cū vna manu fortiter cōprimat super partē eminetē: z cum alia manu trahat caput humeri fm lōgītudinē vt pars depressa ad locum redeat: z qñqz est nēcūm adiutorij ministri qui trahat humerū: vt dictū est. Et medicus ambabus manibz cōprimat eminetiā. facta equatione ponat sup locū aliqđ de emplis dictis in pñcedēti cap. vt ibi desū est: z sup emplō ponat astella lata scā ex tabula subtili ex ligno salicis qui sit f3 qñtitate spatule totius aut amplior parū z sup astellā ponatur et plumaceolus deinde liget. **C** Et dixit Alb. si sub astella est cōcauitas aliqua in loco spatule: tūc equa illā cōcauitatem cū stappa lini donec descēdat astella fm equalitate: deinde stringe desup cū alburnati. i. fascia lōga strictura decēti pro firmitudine astelle donec nō remoueat ad locū suo. **C** Dixit. cōsidera ligaturā oi die z pñstringe eā quotiēscūqz mollicaf: z sñr pñstringe astellam z equa ipsam si mouet de loco suo z iaceat infirmus sup latus suū tūc dixit spatula restauratur in. xxv. diebus: aut in. xx. qñcūqz ergo cōplef iste numerus solue ligamētum. Dixit Aui. frustula spatule si sint iniquitātia z pungētia ledētia: tūc est necessariū extrahere eas cōdēdo super locum z extrahēdo: s; si ipsa frustula sint quīeta nō pñgētia z nō ledētia equef z ligētur.

C De restoratione fracture ossis thoracis.

Ca. lxxvj.

Crit Aui. casto. i. thoraci vel pectori accidit scisso: sic accidit ligno: z accidit ei fractura ad interiora. Dixit Alb. qñqz frangit in medio eius z raro accidit istud. extremitas vō ei? plm frangit z cōmīnuif: z qñ frangit ei? mediū ex accñtibz eius q declinat ad inferiora z accidit ei dolor vehemēs z difficultas in anhelitu z tussis z fortasse euenit i. expuit sanguinem. z declaratur cōcauitas in osse fracto z nō occultatur sensui. Imo. dixit Aui. cognoscitur per tactū auditum sonitu sensato: z fortasse inuenis eam manifeste: cū lū due partes sunt manifeste z cum extensione doloris. z illa vltima signa quādo sunt sui declinatione ad interiora fm Rafim. 15. cōtinē. Et Aui. sunt signa fissure. qñ aut est cū cōcauitate: z alijs signis malis dictis: tūc in eo est fractura. Et dixit Rafis. fortasse peruenit ad dyasfragma z corrumpitur. Et Aui. dixit. quādoqz generat ex ea putrefactio velaminis. i. dyasfragmatis. **C** Et restauratio eius est vt resupinet infirmus sup dorsum z pone super spatulas eius puluinar

deide pme hūeros ei? et aggrega costas cū manib? duabus laterib? et subniliare in eq̄tōe ei? fm oēm modū q̄ possibilis est tibi donec redeat figura ossis fm q̄ oz; deinde pone sup ipm emplm p̄strictiū et sup̄pā siue puluillos et pōe de sup stellā de bulla subtili de salice; aut caluigi; et eis fili in leuitate pōst q̄ tu inuoluīs eā in pāno; deide subtiliare i ligādo eā sup os fractū vtnō remoueas et vade cū ligatura hz rotūdi- tate ad dorsū aliquoties; et strige ipsaz stricture decētis; et p̄- dera ligaturā oī hora; i. sepe. et quoties mollicifas strige eaz et si necitas puocat ad solōne ei? apud corrosione v̄l dolorē aut apā tūc p̄pera et solue eā et eradica emplz et rectificā qd̄ puenit ex illo oī mō rectificatiōis; deīn reduc emplz et anne- cte stricture dōec sanet et accidit i plicatura ei? accitā fra- cturē; discernis a fractura p tactū. nā si audieris sonitū v̄l crepitationē q̄n ouxeris manū tuā sup locū p̄primēdo tunc scias q̄ in osse ē fractura. Si vō nō crepitauerit neq̄ sonū fe- rerit; tūc ibi est plicatura nō fractura et mod? reducēdi plica- turā est idē cū modo reductionis fracture. v̄z in plicatura opatio manualis auxilium recipit ex voluntaria et forti tussī. p̄cipe ergo ei vt tussiat; et q̄nq̄ iuuatur cum emplis attra- ctivis superpositis et sic dicetur in capitulo sequenti.

De restoratione fracture costarum.

La. lxxvij.

Frit Raf. 15. pti. coste posteriores. i. vltime et sūt ille q̄ sūt mēdose nō frāgunt nisi i pte q̄ attinet spōdilib? eo q̄ in loco illo sūt ossu- se dure tolerātes p̄cussione et nō cedētes ei; s; in alijs p̄tib? q̄ sūt cartilaginose nō tolerāt p̄cu- sione s; cedūt ei. Jōq̄ nō frāgūt; et sūt nō plicant sicut plicat in loco in q̄ adherēt dorso; s; coste magne q̄ sūt septē ex vtra q̄ p̄terq̄ sūt in oib? p̄tib? suis ossuose dure tolerātes p̄cussio- nē et nō cedētes patiunt fracturā; et sūt plicaturā i vtraq̄ pte s; q̄ adheret spōdilib? et q̄ attinet thoraci; et sūt i me? eaz et ē facilis et si occitā tactui apd̄ l̄gitionē cū digiti p̄pilld̄ qd̄ sēt it de aspirate et motu i nō suo loco; et fortasse audis crepitationē apud cōp̄sione et plicatura sp̄e ad iteriora; s; fractura; q̄nq̄ l̄z raro ē ad exteriora et cōḡscit p tactū et visu; q̄m appet sup loco ei? eminetia s; in ea q̄ est ad iteriora cū h̄ q̄ p̄phēdit fa- ciliter; vt oēm est sunt itēz cū ea accitā pleuretis de dolore pūḡtino et tussī sicca et angustia anhelitus; p̄p qd̄ stringit velamen aut pleura; et fortasse est cum ea sputum sanguinis. tēdētis ad exteriora ē facilis. equat. n. p̄cōp̄sione cū digitis et p̄ligaturā cū appōne empl̄ cōstrictiū et cū supappōne astelle si idiges ea. tēdētis vō ad iteriora cu- ra ē difficilior maxie ei? q̄ ē magna et p̄fūda et cū accitibus malis dictis. Jō dixit Aul. tūc nō audent restauratores cura re ipsam cū extēsiōe ad exteriora p̄ defectū igenij ad hoc fa- ciēdū; et itellexit p̄ opationē manualē; q̄m istud dixit ipse. est difficile absq̄ v̄tōsitate p̄p difficultatē restauratiōis eius p̄ opōne cū manu. C Dixit Alb. igeniati sūt antiq̄ ea cū inge- nys multis; ex eis. n. sūt q̄ dicūt. opz vt ponas cibos infirmi eos q̄ ḡiant inflationē et v̄tōsitate vt istel v̄tēz et extēdat et ipellat costā fractā ad exteriora. nōs āt abhorem? hoc vt nō fiat apā calim velocit si nōdū accidit; et si ā accidit ne ad- dat in eo. ego āt puto q̄ inflatio ista v̄tōris nullū aut pūū val- de possit facere iuuamētū i fracturis costaz veraz; et iō ex to- to vitāda ē ista cura i eis. In fractura āt mendosaz fortasse p̄ferre p̄t et p̄cedi p̄t maxie p̄eūonē et diuersionem; q̄zuis ēt sic nō absoluat a timore. et subdit Alb. et dixerūt qdā eoaz. Pōnat sup locū v̄tōsas; deide sūge cū fortitudine; et est hec si millima rōnī q̄ dare cibos inflatos. v̄z tū timet ne v̄tōsa attrahat supfluitates ad locū p̄p dispōnem debilitatis loci. C Dixit. vbi de sic opō manualis i reducēdo costā magnani fractā ad locū suū p̄cedit appositio v̄tōse; v̄z tū nō oz per- mitti in loco nisi pay. et si reduxerit in p̄ appōne bñ est; et si nō itēz apponat. nā sic faciēdo min? timet de attractu sup- fluitatū q̄ si lōgo tpe dimittant stare sup loco. Et subdit ite- rū Alb. et dixerūt qdā eoaz opz vt coopiat loc? cū lana q̄ iā

infusa est in oleo cālo et ponantur plumaceoli inter costas donec ipleant vt sit ligatura eq̄lis q̄n inuoluīs eā fm rotūdi- tatē. Deide curet isirm? curatōe pleuretis ex cibo et medicia. C Quidā āt modernoz inuenerūt modū in attractiōe coste- fracte et iclinate iseri? ad supiora cū medicinis attrahētibus viscosis. Et mod? vsus eaz est vt inūgat medicus vel mīster man? suas cū terbētina melle et pice siue visco. et posito infir- mo in stupha vel alio loco calido ip̄imat man? sic inunctas vnā post aliā sup locū fracture et subito eleuādo vnā cū alia ip̄imat; et sic frequētissime op̄et donec costā ad debitiū locū reduxit. C Dixit Alb. si coartat infirmū res vehemēs quaz nō tolerat et pūgat velamen punctura ledētē; et timef sup in firmū; tūc opz vt findas super locū et detegas costā fractā. Deinde pone sub ea instm qd̄ cōseruat siphac; vt oēm siue supra et incidās os qd̄ pūgit cū facilitate et extrahas ipsū; deinde stringe duo labia vulneris si est magnum cum sutu- raz cura sicut opz. q̄ si accidat interim apā calidum prope- ra et infunde puluillos in oleo rosarum et pone sup locū.

De restoratione fracture adiutorij.

La. lxxvij.

Ractura adiutorij q̄nq̄ est pueniēs v̄sq̄ ad medullā; et q̄nq̄ non puenit ad eā. Et accidit q̄nq̄ i pte supioris v̄sus ascellā et est difficilioris curatiōis in reduciōe ei?. Dixit Aul. os adiutorij cū frāgīt fm plm nō declinat nisi ad exteriora. C Cognoscit aut q̄ adiutorij est fractū p hunc modū. p̄cipiat medicus ministro vt sustentent cubitus cum brachio; et ipse apponat ambas manus suas sup adiu- torio vnā desup; et aliam de s̄btus et leuiter p̄tractet totū ad iutorium cum eis. et si in tali leni seu suani manuum pertra- ctione percipiat medicus sonitum ossis fracti; aut senserit se- parationem partium eius sciat ibi fracturam esse.

Et curatio

qdē ei? siue puenit ad medullā siue nō ē polis. et si ē audiēd? fmō dicētū; q̄ si me- dulla exierit ex osse p fracturā moriet isirm? q̄m fmō eoaz est falsus eo q̄ regitatio medulle cū tpe p̄t fieri ex supfluo vn- ctuoso nutrimenti delati ad os sic oī tpe p̄t caro regnari ex s̄a- guie. Verū tū eget cura diligētior; et maxime in ligatiōe eius vt fiat hz q̄ oz ad p̄hibēdū defluxū hūiditātū siue supfluita- tū ad locū; q̄m si d̄fluēt ad ip̄z medulla cū sit facile putresci- bilis facile incurret corruptionē. C Dixit. S. 6. ige. sa. et pōif. 16. pti. si fractura adiutorij penetrat ad medullā; deide ligat os ad modū ligature alioz ossū; et nō sic oz aggregabit eru- go et corūpēt medulla; deīn os; deide corūpēt caro dū fiat in vlcere. i. dōec vlceret loc?. Et ait Raf. dico. iuxta itētiōnē ei? h̄z q̄ si ligat vt oz. v̄z. i loco p̄cussiois et fracture vehemē- ti? et ligatura tēdat ad latera. i. ad supi? et inferius cū minor violētia q̄ p̄hibebit qd̄ nō manabit aliqd̄ supfluitatē ad eā et p̄ponet fissura cū osse et p̄sarcoyde et adherēbūt cū glutī- natiōe ei?. C Mod? āt reduciōis fracture adiutorij ad locū debitiū. dixit. Alb. est duplex. quoz vn? est vt accipias lignū planū. i. lenitū et pulitū medie grossitudinis et ligent in duab? extremitatib? ei? duo ligamētata; deide suspēdat. i. ipm lignū ex loco eleuato; et infirm? sedeat sup sedē et p̄cipiat. i. appōat brachiū suū fractū sup lignū dōec pueniat lignū ad titillicū ei? in cui? medio sit ānexa curuitas ligni; deipe suspēde defu- p̄ipm aliqd̄ graue; aut extēdat ipm mīster ad iseriora; et tūc medic? equet fracturā manib? suis sicut dōec redeat hz q̄ opz. Et filis mod? ē quē tetigit. A. de appodiatiōe brachij super gradū scale et p̄plef iste mod? sicut sit in reduciōe dislocatio- nis humeri; vt suo loco oēm est. C Et mod? aliter. dixit Al- bu. ē vt resupinet isirm? sup cernicē et extēde manū ei? a col- lo ipi? cū ligamētato; deide p̄cipe duob? mīstis vt teneāt vn? eoaz illd̄ qd̄ supra fracturā ē cū manib? suis et alter teneat ise- rius eū; et extēdat vnūsq̄sq̄ eoaz ad p̄tē suā; et si vis vt extēsiō sit fortior tūc strige sub fractura et supra eā cū ligamēto et ex- tēdat cū eo vnūsq̄sq̄ eoaz ad p̄tē suā. Clex tū q̄n fractura est p̄p̄inqua extremitati humeri; opz tūc vt pōat vnū ligamēt.

Modus
reductio
nis fractu-
re adiuto-
rij ad lo-
cū suū est
duplex.

et sub titillico et aliter sub fractura et cubito. et si si fractura est ppiqua cubito. v. ut ponat vnu ligamentu sup: a aliud cubitu suu et aliter sup fractura vsus huius: et decem extensioe scilicet equa fractura cu facilitate absqz labore donec equet. fm qz equent et applicent exma ei? applicatioe bōas et iste ē mod? reductiois cui iniri debem? et non debem? a p mō incipe nisi cu iste isufficiēs fuerit: et necitas ad illū vocauerit: vt. voluit Aui. Et qta fractura. Dixit Alb. tūc cū ligatura strige eā si nō accidit a pā calm. Et si iā accidit tūc dimitte stricturā eius vsqz ad 7^m die aut dōec sedet a pā et pōe sup ipam lanā succi dā ibibitā in oleo ro. et aceto. et qñ gescit a pā tūc stringe eā. Si at stringis eā hñqz incipiat a pā: tūc vt dicit qdā isū de pe/ giā subtilē lineā in oleo ro. solo pmixto cū aceto pauco h/ me actu calido et estate frido: q sit lōgitudis adiutorij et latitudo dōec circuat ipz et pōe eā immediate sup adiutorij. nā p hibet supuetū a pā: nec sinit emplm nīmū adherere ei neqz ligaturā ledere si nīmīs stricta fieret et sup hanc petiā ponat emplz pstrictiū extēsu sup petiā et sup puluillis de stupa leni subtilib? et sup hāc petiā vel puluillos ponant alij puluilli in eodē emplō inuoluti et sup hos puluillos ponant astelle q sint sex vel octo scē de ligno tractabili vt de salice vel fago siue ligno qd ponit in vaginis enūz sit vnaqz eaz iuoluta in pāno lineo subtili et leni et sint puluilli et astelle lōgitudinis brachij siue adiutorij. Vel vt dixit Alb. sit lōgitudō eaz fm fracturā cū additiōe triū digitorz ex oī pte. supp. Sic. tñ qd ex pte supiori si trāscēdāt hūez nec ex inferiori cubitū. Et sit spaciū iter oēs astellā latitudo digiti et sup astellas ponant alij puluilli de stupa sicca sicut ē, aut madefacta i aqua vel vino stiptico et expssa. Deinde stringat desupea ligatura. Et ad stringēdū habeant due binde vel fascie: qru latitudo sit qtuor digitorz et incipiat cū vna eaz ponēdo mediū eius in loco fracture et stringe sup hoc loco strictura fortiore. Deinde vadat cū vna extremitate fascie ad sup? et cū altera ad infer? . Verūtñ qto plus elōgat ligatura a loco fracture tāto fiat ei? strictura mīnor. Et dixit Aui. si fuerit fractura i medio adiutorij ponat ligamentū in lōgitudinea duab? extremitatib? iuncture. s. a cubito vsqz ad hūez. Et si fractura fuerit ppinquior ad aliqd latus tūc pone ligamentū vehemētiore ppinquitate extremitati lōgiquē qz alteri. Dicit qdā. si fuerit fractura ppinqua humero. Tūc cū parte ligature q ascēdēdo pcedit pueniat vsqz quo ptraseat humez: et si si fuerit ppinq cubito pueniat cū ligatura descēdēte vsqz quo descēdat infra cubitū: et facta hac ligatura fiat sup ea ligatio cū scda fascia incipiendo ligaturā ab inferiori. s. ex pte cubiti pcedēdo cū ea vsqz ad hūez sic tñ vt sicut cū prima fascia facta fuerit strictura fortior sup loco fracture descēdēdo semp ab eo cū strictura debilioz iūta pñt fiat in ligatura cū hac scda fasciā opz vt vtrāqz ligaturā semp firmes s. oēs inuolutiones eius cū sutionibus multis fm qz videris expedire: et factis ligaturis ambabus liget tertio superis cū quadā fasciola: cuius latitudo sit vnus digiti et lōgitudō sit tanta q sufficiat ad ligationē totius ligature inuoluēdo eā desup. qdā alij faciunt tres fasciolas et cū vna ligant sup extremitate ligature superioris: et cū alia inferioris: et cū tertia sup mediū eius: et totū hoc sit ad cōseruanduz ligaturas pimas in robore suo. Dixit Alb. cōsidera ligamentū in oibus trib? diebus vt nō accidat in loco pruritus aut inflamatio aut p hibeat nutrimentū venire ad locū p pōnē superfluitatis stricturē: et si aliqd horz acciderit rectifica illud et si es super fiducia vt nō accidat aliqd ex ipis: tūc non soluas ligamentū nisi post tres dies aut plus. Aui. dixit. non soluas nisi vsqz ad 7. dies et q est post eos vsqz ad qtuor: et interim circa spatulā aut humerū: et sub titillico fiat inunctio frequēter cū phibentibus defluxum humorū ad locū: suspendat brachiu ad collum cū fascia lata cōprehēdente totā manū cum brachio et cubito: et fac facere infirmū sup dorsum suū super culcitra equali plena lanā: et cōsidera oī hora ne soluat aut

mollificet rectifica eā. Dicunt. cognoscit equalis ligamentū strictura in hoc: qñ si in digitis acciderit ex strictura tumor parvus: tūc strictura est pueniens: et si non acciderit tumor aliqd tūc ipsa est nimis mollis et si tumor est magnus et dolor vehemēs: tūc ē nimis stricta. et pōe cibū infirmū vt sit subtilis i pimis donec qñ accidit et incipit pstrigi et vñtū fractura et incipit fieri por? sarcocodes: tūc oī vt igrosset cib? ei? . Dixit Alb. de p̄suetudine adiutorij et crucis ei? est vt stringant et roborent in. xl. dieb? . tūc ergo oī vt soluat et admistretur balneū et medicinē cū vnguetis q rectificat illud qd in fractura remāserit sedū: et tñ tūc non soluas ab eo ligamentū et astellas vsqz ad 30. dies et vsqz ad duos menses.

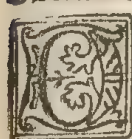
De restau. fracture brachij siue focium eius. Ca. lxxix.

Focium brachij qñqz plicant et qñqz frāgū tur. Qz tñ plicatio magis accidit focii mīori q ē supius in brachio qz maiori et inferiori. Et hoc iō qz est leuius et subtilius eo: et scias q in etate augmāstica: et maxie in infantia et pueritia sepius ptingit ossa plicari qz in alijs etatibus qz in eis aliqñ ptingat plicatio vni? . Fractura itaqz brachij. dixit Alb. qñqz ptingit fm fociū pū qd ē desup: et qñ qz fm fociū magnū qd est desub? : et qñqz fm ambo fil. Et pñt ē pōt ptingere plicatura. et qñ frangit fociū pū: tūc restauratio eius est facilis: et hoc iō dixit Raf. 15. pñt. qz est leuis ligationis: et qñ fociū magnū frangit: tūc eius fractura est deterior. Dixit Aui. qz brachiu ipm est deferens: et est difficilioris curationis siue restorationis: qz est fortioris ligationis: et cū hoc ē difficilioris et tardioris sanationis: qz est grossus et durus: et est eius restauratio turpior et magis manifestā: qz est nudū carne. vbi. s. fociū minus est caro super abūdās tegēs turpitudinē eius: et adhuc deterior fractura: rū est qñ frangit ambo fil. Cū ergo frāgū fociū pūm solūt: tūc puenit medico apud restorationē eius vt extensio nem parvā cū facilitate faciat donec equet ipm: s. si frangit fociū magnū. opz vt ponat extensionē magnā eius vehemētiore: et si ambo frangit: oī vt ponat eā fortiorē valde. S. cū dixit Raf. vbi. s. extensio semp fiat plus et minus fm modū lenitudinis corporis in lenibus minus et in duris pl? : qñ corpus infantis si extendet cū violētia cōtorquebit: qñ mēbra ipsius sunt lenia: et opz vt in reformatione focii medi cus ponat figurā man? apud extensionē eius extensa sup pulvinarita q sit pollex man? ad supiora altior oib? digiti et auricularis inferior oib? digitis: et sit infirm? sedēs qdratus sup p seipm: et sit pulvinar corā eo in altitudine vt nō incurrat infirm? laborē: et eo sic situato et sic situata manu extēdat vnus minister brachiu ab inferiori pte cū manu sua aut cū ligamento et extēdat minister alter brachiu pñt a supiori pte extensione hñte fortitudinē maiore vel minore put puenit fracture fm modū dictū: et medic? tūc equet os s. meliore figurā suā nālē. Deinde stringat sup ea ligādo put dcm est in fractura adiutorij. Et dixit Alb. si in fractura ossis sint satagie conare reducere eas in locū suū si nō fuerint separe. Si vero fuerit aliqd satagiātū siue frustū separatū et pungit cutē: et nō est tibi spes in restoratione eius tūc funde sup ipm et aufer ipm: et fac sicut dcm est in alijs: et scā restoratione suspēdat cū fascia lata brachiu ad collū taliter q non sit possibile infirmū mouere ipm et p̄cipe ei ne dilatet ipm distensione vel dilatatione laboriosa. et signū q strictura ligature erit si acciderit in manu et digitis tumor parvus cū dolore leui. Qz si null? acciderit tumor neqz dolor ligatura nimis mollis erit: et opz vt fortificet. si vō tumor magn? fuerit et dolor vehemēs tūc strictura nimis arcta erit: et oī vt mollificet et relaxetur. Et cū ligatura pueniēs fuerit nisi aliqd acciderit cogēs ad solvēdū nō soluat. dixit Alb. nisi post. xx. dies aut circa eos et fac dormire egrū sup dorsū suū. Et scias q brachij fractura restaurat in. xxx. dieb? : aut. xxvij. aut fortasse i. xxvij. et illud totū est fm dīspōnes cōpōnū et dīspōnes virtutis.

De restoratione

De restoratione ossium fracturę manus. Cap. lxxx.

Irit Albu. et alij qd ossib⁹ pectinis manus siue rascere et hñt ossibus digitoy raro accidit fractura: qm̄ ista ossa sunt dura valde. multotiens tñ accidit ei attritio. si tñ aliqñ ptingit in eis fractura siue attritio et sit in manu preter digitos, tñc sedeat infirm⁹ qdratus et corā ipso sit sedes fm̄ equalitatē, et ipse ponat manū sup sedē extēfaz si fractura fuerit ab interiori man⁹ versus exteriora siue dorsus manus: et extēdat minister ossa fracta extēsiōe decenti et medie⁹ equet ea donec coniungant⁹ cōiunctione bona et desuperponat emplm̄ et puluillos et sup eos astellā fm̄ qñtitatē loci. Inuolutā tñ in pāno lini leni, et pōt ēt aliā astellā ex pre vole vt sit man⁹ apta recta. Si aut fractura fuerit ab exteriori manus ad interi⁹ vñsus vola ei⁹ tñc fac pilā de pāno et pcepte infirmo vt coartet sup eā vola sua fracta. Deinde appone emplz cū puluillis et desup astellā de corio in quo sit lenitas vt applicez coriū cū corpore vole: deinde stringe sicut opz voluendo cū fascia sup manū et rotando cū ea inter digitos. **¶** Si vñ cadat fractura siue attritio in aliquo vel in aliquib⁹ ex ossib⁹ digitoy: tñc si est in pollice equet sicut opz: et supponat emplm̄ cū puluillis et desup astellā et liget pmo p se ipz: et postea ēt cū vola manus sicut cadit eius cōpositio. **¶** Si vñ cadat fractura super aliquo alioy digitoy: tunc fiat equatio et emplastrī et astelle appositio: s; liget cū digito qui sequitur ipm̄ aut ligent omnes: et est hoc melius semper tamen prius liget per se digitus tesus: et postea simul cū alijs.

De restoratione fracture spondilii. Cap. lxxxj.

Inquit Dau. spondilii⁹ colli et dorsū, qñqz accidit attritio siue cōminutio sed fractura par accidit eis: et aliqñ seqz eaz nocum⁹ mortale ppleione ptingentē in nuca ex lipulsiōe ei⁹ ad interiora. **¶** Et qñqz accidit in spondilibus colli et si vis scire an sanet an nō. dixit Albu. tñc pñsidera man⁹ ei⁹: et si vides eas iā mollificatas et stupefactas et velut mortuas et si posse mouē eas s; extēdē neqz stringē: et cū frīgis eas digitis tuis et pūgis eas cū acu et nō sentit illud et nō sentit dolorē in eis, tñc scias qñ nō sanāz, s; in plurib⁹ dispōnib⁹ ei⁹ est mortalis: s; si mouet eas et sentit in eis cōstrictiōnē cū digitis et punctionē. tñc scias qñ nuca salua est et qñ infirm⁹ sanabit⁹ cū curatione. **¶** Si aut eueniat spondilibus dorsū. Et vis scire an sanet an nō. tñc pñsidera pedes ei⁹ et si vides qñ iā mortificati sunt et accidit in eis illud qd accidit in manib⁹: deinde qñ iacet sup dorsū suū egredis egestio et vētositas absqz volūtate et qñ resupinat sup ventrē suū et vult et mingere nō pōt scias tñc qd est mortale: nō ergo labores in curatione eius. Si nō nō accidit ei aliqd ex illo res est leuior. **¶** Et restauratio eius est vt coneris sedationē apatis calidi et ponas sup spondilē apata oleuz rosatū solū aut cū vitello oñi assati et pone super ipz hoc aliquoties in die donec sedetur apā calidū et sedato apate pone sup locū emplm̄ factum ex cōfortatib⁹ et exiccantib⁹ et stringe sup ipsuz cū ligamēto et pcepte infirmo vt nō dormiat et vñ quietez tranquillitate donec sanet. **¶** Et si accidat apud attritiōē ossis satagina aut aliqd frustū separatū ex eo pungens: tñc opz vt seces super cutē et auferas illud. Deinde cura vulnus sicut opz. Et Aui. dixit. si remanet aliqd ex pñb⁹ eminētib⁹ spondilis que sunt qñ noian⁹ spine et illud cadit velociter sub digitis cū duceant⁹ sup loco et volum⁹ diminutionē. i. amotionē eius qñ illud cōminutū mouet et sepat a loco suo: tñc opz vt auferas scindēdo cutē exteri⁹ deinde aggregent⁹ labia vulneris et curet sicut oportet. **¶** Qñ si frangitur os alkeil et est postremū ossis albosos et fiat concauum ad interi⁹: tunc oportet vt intrōmittat⁹ digitus index in anum qui sit sinistre manus et equetur os fractū cū eoz cū altera manu ab extra qñtū possibile est: et si fuerit ibi os fractum pungens auferat⁹ et in alijs fiat sicut dictū est in alijs fracturis.

De restoratione fracture ossis anche. et pectinis. Cap. lxxxij.

Si lato qd est os anche raro accidit fractura p pōt dispōnē fortitudis sue: si tñ aliqñ accidat tñc illud est altero triū modoy: qm̄ aut accidit ei cōminutio in extremitatibus eius aut accidit ei figura in latitudine ei⁹. Dixit. A. aut in longitudine ei⁹: vt dixit Albu. aut declinat et ipellit ad interiora versus ventrē et accidit ex fractura eius dolor et punctura et stupor corę et cruris: qd sequit⁹ latus qd frangit⁹ cōsili⁹ ei qd accidit adiutorio ex fractura hūeri. **¶** Dixit Aui. qñ frāgile. i. vñsus interi⁹ aut findunt⁹ latera eius vt ligna sit res difficilis in rectificatione ei⁹. alij tñ dicūt solū rē difficile fore in fractura eius. nā si fuerit solū scissura nō indiget nisi appōne emplm̄ cōstrictiui cū puluillis et ligatura. et dñt discernit⁹ inter scissurā et fracturā: qm̄ scissura cōprehēdit⁹ p tactuz inuenientē separationē ossis fm̄ longitudinē ei⁹: et qñ sic est. s; p m̄ aut fm̄ latitudinē que ptes sepatē apud cōpressionē factā apud tactū sup ambabus pñtib⁹ aut sup altera eaz neqz cedunt cōpressioni ei neqz sonat siue crepitāt. fractura autē fm̄ p m̄ cōprehēdit⁹ apud tactū vt pcedat s; obligatez siue fm̄ trāuersuz. et alij fm̄ latitudinē et apud cōpressionē p tactū pñcipit⁹ cessio partiū et sonitus siue crepitatio et accidētia supradicta in corā et crure eueniunt q raro eueniunt in scissura. **¶** In restoratione aut fracture eget medie⁹ trib⁹ ministris robustis et prudētib⁹: et pñcipiat duob⁹ ex eis vt egro iacente sup ventrē suū extēdant coras eius vnusqzqz suaz s; cōueniētia. et pñcipiat tertio vt teneat man⁹ siue brachia sua positis manib⁹ suis sub tñcilicis: vt nō sinat corpus egri dīstrahi iferius vñsus extēdētes coras. s; teneat ipz infirmū et facta extēsiōe sufficiēti medie⁹ hñs pñtū incipiat equare os fractū vnusqzqz pñmēdo anchā suā cū vehemētia et fortitudine donec equet. et redeat mēbz ad figurā suā nālē: deinde supponat emplm̄ cū puluillis et supponat astellā qñ sit facta fm̄ figurā anche et liget. Et vt ligatura firmior et melior habeat⁹ opz iplere pcauitatē illoz cum suppaleni vt capiat eā strictura ligature fm̄ eq̄litate. Deinde locet infirmus ad iacēdū sup dorsū suū aut sup lat⁹ sanū si fractura sit solū in altera anchā et supponat anchis vel anche fracte aliqd rotundū solidū factū ex pāno in modū pile ad ipellēdū inferius quoties iacebit sup ipz. qñ si accidat cōminutio in extremitatibus eius, tunc si non fuerit ibi frustum pungens recti ficetur et curetur cum emplastris. vt dictum est. Si autē fuerit ibi frustū pungens extrahat⁹. vt dictū est in alijs.

De restoratione fracture corę.

Cap. lxxxij.

Si cosse accidit fractura et cū acciderit non occultat⁹ sensui hip. cognoscit⁹ p tactuz et pmissiōē pñie figure. et fractura qñqz tēdit ad pñtē anteriōrē. et qñqz ad posteriōrē. Et frāgitur qñqz in medio sui. et qñqz in extremo ei⁹ superiori vbi attinet genu. **¶** In restoratione aut eius habeat medicus ministros tres q oēs sustentent coraz. et medius eius sustentet eā in medio fracture: et alij duo extēdant ipsam vnusqzqz versus suū extremū extēsiōe fortis donec eq̄tio possit fieri. Si vñ fractura fuerit in extremo eius superiori vñsus anchā: tñc ponat minister supior ligamētū sub anchā tēdēs ad pñtē inguinis. Ut cū ipso possit trahere et extendere coram sufficiēter ministro iferiori trahēte eā absqz ligamēto et sub ligamēto ponat lanā vt nō incidat carnē: et cōsimilr si fractura fuerit in extremo corę inferiori versus genu ponat minister ligamētū supra genu vt cū eo possit trahere et extendere qñtū fuerit opportunū. et fiat hoc cōsili⁹ ei qd dñm est in extensione adiutorij. **¶** Et facta extensione decenti medicus conet equare et coniungere adinuicē ambabus manib⁹ suis extrema ossis fracti cōiunctione bona vt redeat ad figurā nālē quā hēbat in sanitate sua. nō ergo dixit Raf. i. pñtū. querat medicus reducere corā ad figurā nālē: s; ad eā que est ei fm̄ nām in tempore sanitatis. hip. enim vt sciret

Reducet fieri os ad formā mē b. i. i. sanitate sua.

Nico. sermo. vij.

uuu

Ad phi
beduapa.

aptationē core z modū forme eius: q nō torqueat eā neqz
rectificet de tortuositate eius dixit. qdaz enim habet coram
nālīter rectā. Et Aui. dixit. equet fm formā nālē que est ei z
est gibbositas in siluestri pte ei? z cōcauitas pauca in dome
stica eius. z q equet fm deambulationē forme q est ei in fa
mitate. Dixit Raf. vbi supra. extēde os core violēter: qz ma
gnū os est z noli timere de violētia extēsiōis. C Dixit Aui.
equat hoc mēbz infirmo iacente sup faciē suā z crure eius
extenso. z dixit. nō dimittat fractura core remota z separa
ta p longū tps: qm manabit id qd erit in eris de hūiditatib?
z corrūpet inde totū mēbz. Facta equatione supponat em
plastrū z liget stringēdo. Si vō fuerit ibi apostema calz tūc
dimittat dieb? aliquod z intēdat ad sedationē ei? C Et q
dā añ aduētū apatis ad phibēdū ipm ponūt facta equatio
ne sup carne petiā lenē infusaz in oleo ro. z bñ expressum vt
nō remaneat in ea de oleo nisi virtus eius z sup hac petiam
ponunt emplm z stringūt cū fascijs positīs astellis sex pue
niēter figuratis q sint longe fm lōgitudinē core: ita tñ q nō
possint ledere inguina nec genu: z opz vt astelle q ponuntur
ex pte siluestri core sint latiores z grossiores eis q ponunt ex
pte domestica: z bñ qz hoc os añqz liget cū porro semp est
paratū resiliēre ad partē siluestre: z pp carnositatē q est in pte
inferiori: est paratū resiliēre ad pte supiorē siue anteriorē: z
pp hac cām opz ē vt astelle que sup hac pte ponunt sint la
tiores z grossiores vt sint fortiores in resiliēdo. Et ligatura
in hac fractura fiat cōsimilis ei q dicta est in fractura adiuto
rij: z facta ligatione situet infirmū ad iacēdū sup dorsū suū
cora z crure extēsis: qz necesse est vt cora cuz crure firma
pstat z nullo mō moueat: qm si mouebitur nō habebitur
utilitas que consideratur ideo ingeniari sunt sapientes ad
intentionē firmitatis eius. Quidā. n. vt dixit Aui. pparat ta
bula in qb? est qdā pcauitas vt decēter opponant sup iuo
lutiones fasciaz. Et sint in longitudine vt capiant totā lōgi
tudinē pedis: qm si erūt breuiores nō erūt medice. neqz infir
mus exps laboris z nō hēbit inde utilitas q sita. Utilitas at
elōgationis eaz est vt phibeant pte sanā pedis moueri cum
fuerit mor? illius qz itatis nociuus fracturē z pprie in dispo
ne dormitionib? z soni necessitas aut horz insitio: nō est nisi
in fractura magna valde. Et scias q nō est pole cū b vti eis
nisi añqz apē loc? qm apā nō tolerat hec. Et Albu. posuit
aliū modū quē dimitto pp difficultatē tolerādū ipsūz. C Et
qdē iuxta pedē figunt lignū aliqd siue palū in terra siue sola
rio vel cū clauis ad aliqd lignū firmū z ad ipm ligant pedēz
firmiter. ita q moueri nō pōt. z qdā cū puluinarib? z pānis
pparationē faciūt fm corā z crurē z pedē vt nō possit moue
ri qz tū fuerit pole: z hic mod? bon? est valde z tolerabilis z
pferēs marie in fractura nō magna valde. Et si nō fuerit pos
sibile abstinere a motu est cū ppone mod? facilis vt exhibeat
ei mor? suauis z lenis. C Dixit Aui. ponat inter coras ei?
pila de lino vlt pāno magno ad pūādū foiaz in q eqta est co
raz: oz vt nō soluat ligatura vsqz ad duos dies aut tres nisi
accūs euenerit de pruritu vel punctiōe vel apate. Nā cū ali
qd horz euenerit d pruritu punctiōe vel apate. ppere solue eā.
C De remotiōe frustoz pūgētū z oib? alijs fiat vt in alijs
dictū est fracturis. C Et scias q fractura core repationē re
cipit in 30. dieb?. Et scias. dixit Aui. q ille cui? cora aut an
cha frāgit parz denudat a claudicationē: imo fz plz claudicat.

De restauratione rotule genu.

Cap. lxxxiij.

Hic erunt

q rotula genu parz siuerari?
frāgit: sed fm plm cōterit: q
si accidat ei fractura tūc nō erit. dixit Albu. nū
vt fissura aut foramē. i. pforatio. dñt. attingit eā
frangi. z fz lōgitudinē z fz latitudinē: z fz obligata
tem z statur sup cognitionē ei? cū sensu z tactu z visu: z etiā
auditu sonitus z crepationis: z opz in restauratione eius vt
extendat crus z equetur ptes eius fracte cum digitis donec
reducant ad formā suā nālē: deinde superponat emplz z su

pra ipsūz astella rotūda fm magnitudinē rotule: z liget: z in
omnibus alijs fiat sicut dictum est in alijs fracturis.

De restauratione fracture cruris.

Cap. lxxv.

Hicquit

Albu. ossib? cruris accidit de fra
ctura id qd dñm est accidere ossi
bus brachij qm qñqz frangit arundo maiora
qñqz minor: qñqz ambe simul. dixit Aui. qñqz
frangit minor est saluius qz qñ frangit maior
z adhuc deterius est qñ frangunt ambe simul. Et dixit. qñ
frangit arundo parua q est supior est inclinatio fracture ad
exteriora z cute. Dixit Albu. cū frangit os subtili? cōuertit
crus ad interiorē pte z est ambulatio cū ea polio: sed qñ frā
git arundo maior q est iferior z declinat crus ad exteriora
als. interiora: z ad pte siluestre. Et dixit Albu. inuenis ipm
inferi? z est ex eis vt occultat tibi: quare cognoscit per sen
sum: z qñ vtrazqz frangunt inclinatio eius est ad oēs ptes: z
reductio eius est filis reductioni fracture adiutorij. C Dixit
Aui. q per adiutorij intellexit brachij: vt dixit Albu. vey
dixit ipse. in crure est extra opōnes supra id qd est in opera
tione fracture brachij: z est qñ tu equaueris astellas z cōple
ueris oēm opōnē tuā. tūc accipe duas fascias: z alias tabu
las ex ligno pini qd administrat in fabricatione selariopz: z
elige ex eis qbus est grossitudo parua: z sit longitudo earū
longitudo cruris a genu vsqz inferi? ad calcaneū: z pone ex
oi parte cruris vnā inuolutā ex oi pte pāno leni duab? inuo
lutionibus. Deinde liga eas cū duab? fascijs in trib? locis. i.
in medio z in duab? extremitatib?. nā cū hac strictura phib
et crus declinare ad dextrā vel sinistrā: fz seruaf in statioē
bona. z alij sunt q ad dictā intentionē administrat cunabulū
siue capsetā de ligno fm longitudinem cruris: z ponūt in ea
crus vt cōseruent ipz a motu. C Et dixit Albu. q plm opz
vt fiat istud in fractura cū vulnere in restauratione cruris.
C Dicūt qdā. opz medicū hēre tres ministros. Et precipiat
vni eoz tenere genu cruris fracti extensū: z firmū: z alteri
vt teneat pedē sūr protensum z firmū z sint ambo isti mini
stri prudētes in extēdēdo z relaxādo fm imperiūz medici: z
precipiat ministro tertio ambabus manibus suis sustentare
crus in medio eius vel in loco fracture: tūc medicus equet
manib? suis ossa fracta equatione decenti. C Et scias sicut
dicit Aui. q nō est dispo cruris in tortuositate q accidit figu
re sue nālī: sicut dispo adiutorij: imo crus est rectū: quare oz
vt sit extēsiō eius ad hoc vt redeat ad rectitudinē post redu
ctionē. dicūt qdā. fiat cura sicut dñm est in cura fracture co
re in phibitione apatis z amotione ossis pungentis.

De restauratione fracture tali.

Cap. lxxvj.

Hicenna

dixit. fractura tali praua est:
z ei? curatio est difficilis. Et
plm frangit cū cadit hō ex loco alto: qm puerū
tur supra pedē. Et fortasse accidit cū eo attritio
ossis cū fluxu sanguis ad vētres. dicūt qdā qd
dā abscessiones siue cauernas q accidunt in carne z cute circū
stantes ex casu. Et qdā dicūt. per ventres intellexit sicut sto
machū intestina vel vesicam z coagulat ille sanguis in eis: z
qñqz pducit ad egritudines magnas ex febre z permixtione
rōnis z tremore z spasmō pedis. s. totius vsqz ad ancham.
C Luz g accidit in talo apā cōgelatū qd nō appet z nō egre
dit z nō proeminet ad exteriora. Et appetiaz in colore eius
tenebrositas q nō fuit ante tūc est sigm malū significās q est
in via perditionis z putrefactionis. Si aut est apā appens
ipellēs manū tāgētis cōpressiōe tūc illud est meli? z fortasse
sit facilis eius eruptio. als. eius curatio. C Dixit. A. qñ ta
lus nō restaurat sicut opz destruit iuuā ei? s. restauratio
nis z nō fit deambulatio sup ipm. auctores nō posuerūt mo
dū restaurationis eius: fortasse pp difficultatē ei? z fortasse
qz reliquerunt eā notā ex modis restauratiōis aliay iunctu
raz: z opz medicū in hoc esse ingeniosum vt reducat fractu
rā tali ad sitū suū nālē fm q meli? demonstrabitur sibi.

De restauratione fracture calcanei.

Cap. lxxxvij.

Aicenna inquit. calcaneus est excusatus a fractura per duritiem suam: et per circumdationem defensionum. id est peritum quod sunt in circumitu ossis eius. propter ergo non accidit ei nisi dislocatio. Si autem ei aliquando accidit fractura, tunc accidit ei aut secundum longum aut secundum latum, et inuenit tactus inaequalitatem in loco et partes fracture cedere compressioni, et non requirit restau- ratio eius: nisi emplastrationem et ligaturam: et quidam ad- dunt a stellam similem figure calcanei.

De restauratione fracture ossium pedis et digitorum eius.

Cap. lxxxviii.

Irit Albu. ossibus pedis accidit quinquaginta fractu- ra. digitorum vero ossibus raro accidit fra- ctura: et non accidit nisi attritio in pluribus dispo- nibus. quod si accidit ossibus pedis fractura et vides illa ossa separari secundum se adinuicem: tunc ponat infir- mus pedem suum super terram preparatam sicut ambulans et tu statim pone pedem tuum super illud ex ossibus quod euellitur et supereminet: et alius calca illud cum eo et equa illud donec redeat in locum suum: deinde pone desuper emplastrum cum puluillis et sub ventre pedis po- ne tabulam quam cui sunt duo capita plana et inuolue eam cum pan- nis: et alius sicut indiget: deinde stringe eam cum pede strictura decem. cum autem preterierit ei tres dies aut quatuor: tunc solue liga- mentum. nam tu inuenies ossa equata siue sint fracta siue dislocata. Si autem frangunt aliqui digiti tunc restaure eos et equa ipsos sicut dictum est in digitis manus. Deinde pone sub eo toto tabulam su- pradictam et stringe eam strictura decenti et si frangunt ex digi- tis pedis duo aut plura tunc pone super ossem digiti astellam siue quatuordecim inuolutam in panem lenem: deinde stringe tabulam in infe- riori pedis et sit stans super unum caput tabule extra ventrem pedis ut teneat retentionem bonam: et in omnibus alijs sequere, ut dictum est in his.

De fractura ossis pectinis vulue et virge.

Cap. lxxxix.

Ractura raro accidit in his membris si tamen aliquando frangatur vulua mulieris. dixit Albu. fac ipsas sedere quadratam. deinde inclina eam ad partem dorsum sui parumper et teneat re- tro et impleat obstetrix vuluam eius coto donec im- pleat eam fiat cum vulua ex ea sicut spera siue pila. Deinde cotu- tias mulier: et eleua dorsum eius paulatim, egredietur. nam illud cotu- portat vulue sicut spera et os fractum redit: deinde pone puluil- lum super dorsum eius. quoniam ergo vult mingere remoueat cotum cum fa- cilitate deinde mingat: et deinde reducat cotum in vuluam secundum modum quem intronissus fuerit in penis: deinde redeat ad pul- uillum suum primum et faciat sic septem diebus aut circiter illos, ipsa enim restauretur. Et dixit. si vis accipe unam vesicam et stringe super foramen cannulam arundinis et intronitte vesicam totam in vul- uam: deinde insuffla cannulam cum virtute donec repleat vesica vul- ue et fracta redit: deinde exhe vesicam et imple vuluam coto et stet: ut dictum est aliquot diebus donec sanetur. Et dixit Albu. quoniam fragilis os pectinis viri aut mulieris: tunc administra in re- stauracione eius et ipsam curationem id quod in osse dictum est. scilicet an- che. non enim occultat ei cui est studium et intelligentia via et causa re- stauracionis in his fracturis. Et dixit. quoniam frangitur virga vi- ri accipe guttur anseris et intronitte virgam in ipsum, deinde po- ne super ipsum inuolutionem ex pano et inuoluat et dimittat sic tribus diebus aut circiter eos et sanabitur si deus voluerit. Et dixit Sili. quod agrimonia potata solidat ossa fracta in breui tempore. et si se- des de succo solidioris mioris cum bibis ex eo tribus diebus aut plu- ribus o die cyathus unum. Debet autem haberi post bonam redu- ctionem et emplastro appositionem et ligaturam.

De extractione sagittarum per manuale opone.

Cap. xc.

Aicenna inquit. quod sapietius dixerunt. quod ille qui aufert sagittas oportet ut sciat an illa sagittarum species diuersificantur. nam sagit- te abinuicem valde et apud nos et apud alias na- tiones in figuris et formis varijs ipsarum. et causa ne-

cessitatis cognitionis species earum est: quod pre diuersitate earum ali- quod et alius modus ipsarum extractionis indicat. Iudices ergo me- dicus scire species sagitte infixae quam exhe conest extinctione sup- his quod in prima ubi est frequentatum ratione infirmi et aliorum: necnon et visu et tactu et ut melius de eis indagare possit medicus auctores multas et varias earum species descripserunt. Inquit Albu. sagitte diuersificantur secundum species suas: quoniam ex eis sunt quod ha- bent cuspidem magnam et quodam paruum et ex eis sunt quod caue et ex eis sunt furde. id est non caue: et ex eis sunt quod habent tres angulos. sup- et ex eis sunt quod habent duos sicut lanceas: et quodam quatuor: sicut qua- drelli. Et ex eis sunt lingue siue sunt barbule vel alia habites dis- positiones. et ex eis quod sunt astelle. Et Aui. loquens de ha- bentibus astellas. dixit. quodam. scilicet astellarum sunt ex ligno: quodam ex aru- dine et loquens de habentibus cuspidem. dixit. secundum earum figuram. cuspi- des quodam sunt habites tres angulos: et quodam quatuor: et quodam sunt sup- quodam addunt ferra minuta. sup- et quodam sunt acute. Et lo- quens de barbulatione. dixit de eis sunt habites lingua. sup- et ea- rum: quodam habent unam. et quodam duas: et quodam plures. Et dixit. pene- trantibus. id est acutis. quodam habent cuspidem magnam. et quodam paruum. Et rursum. dixit. A. quodam sagittarum cuspis est fixa in hastula. ha- bent. nam ex parte qua non penetrant et fortasse istas vocauit Albu. furdas et quarundam cuspis habet cannulam in qua egreditur hastula. et sunt que vocantur concaue et istarum ambax quodam stringunt ex ipsa cuspidem ad hastulam. id est cum aliquo clauo vel alia re: et quodam non stringunt ad ipsam hastulam. Et haec omnes sagittarum que- dam sunt males: et quodam non sic. et de dispositionibus malis sunt habites fugi. id est cuspidem inclinatum retro eo quod quoniam tendit. et trahit ut ex- trahatur suspensum isto fugi retorto cum carne et non egreditur: imo ab exitu prohibetur: et ex malis sunt habites re annexarum. infigitur carnem cum illa re quoniam tendit et trahit ad exteriora. nam tunc dilata- tur res eis annexa et infigitur. unum ab egressione prohibetur. et ex ma- lis sunt habites ferra minuta addita et non fixa firmata. nam cum trahunt remanet illa ferra in profundo. et ex malis sunt quod non clauate cum hasta egrediuntur fugi. et ipsi fugi remanet iterius: et ex malis sunt quod sunt barbulatione: quoniam cum suis barbulis herent et prohibentur ab exitu. Et rursum cadit diuersitas in species sagittarum indicans de diuersitate extractionis earum: habet diuersum mo- dum infexionis earum. nam quodam sic corpi infingunt quod altera earum ex- tremitas extra apparet. scilicet ex parte hastule vel ex parte cuspidis: et quodam sunt interi- us. profundate non apparet ex aliquo extremita- te exteriori. et quodam sunt non apparet exteriori sunt ex species mala- rum. et apparet exteriori quodam sic appent quod sufficeret per capi- ut extrahant: et quodam non sufficeret: et declinat iste versus species ma- larum. Et ite diuersificat modus extractionis earum penes di- uersitatem membrorum quod infingunt. Et ex eis. nam quodam infinguntur membris principalibus nobilibus: et quodam ignobilibus: et sunt ex spe- ciebus malis. et quodam membris extrinsecis. quoniam cum figurate sagitte fuerint si infingunt membris nobilibus et intrinsecis sunt de genere perditum secundum plimum. propterea dixit Albu. quoniam sagitta ca- dit in aliquo membro principalium vel nobilium et apparet signa mala quod dicentur: tunc oportet ut deuotes extractionem illi sagitte. nam mors sequitur illum in quo est in pluribus dispositionibus. quoniam autem non ap- parent ipsa signa mala et sagitta non est abscondita in profunda- te membri tunc exhe ipsas et cura vuln- et dixit. quod infinguntur membris sicut facies et reliqua extrinseca et non nobilia et non profundant soluantur sic sagittati secundum plimum si non inuenit sagit- ta arteriam magnam aut nervum magnum. sup- aut venam magnam et nisi fuerit venenata. Et Notat et innuit hic Aui. quod quodam ex sa- gittis debet dimitti. et quodam extrahi. et dimitti debet quicquid membris nobilibus infixe sunt precipue apparetibus signis malis et dicendis. nam honorabilius est medico in extractione ipsa- rum se non impedire ne infamia incurrat vulgariu dicentiu. quod fue- rit causa mortis egri: et maxime si expectauerit medicus in extra- ctione eius fluxum sanguinis impetuosis sequi. pauci. nam sunt qui sic morte effugiunt. si tamen coactus aut dicit rogatus fuerit medicus a consanguineis vicinis et amicis vulnerati: tunc pre- statio facta et non solum coram eis. sed et locis et multis expressa

Nico. sermo. vij.

uuu j

De species sagittarum.

Diuerfifi- cat extra- ctio sagit- tarum habet di- uersum mo- dum inflexio- nis earum et secundum diuer- sitatem me- mbrorum.

Quod ex sa- gittis non sunt extra- hende sed dimittenda.

postq̃ infirm⁹ de aia sua ⁊ bonis suis disposuerit plene ad
ipsius extractionē se disponat put inferius dicet. **E**t est
sciendū q̃ mā cuspidū sagittarū est multiplex. sunt enim sic
dixit Aui. ex ferro aut ere aut plumbo aut alkali. s. stanno
sive auricalco aut ex cornib⁹ aut ex ossibus aut ex lapidib⁹.

Signa in
ficciois sa-
gittae in
membus
pncipali-
bus.

Signa

aut denotantia infirionē sagittae in mēbra nobi-
lia diuersificanē diuersitate mēbroꝝ ipsorum.
Edixit Alb. si sagitta penetrauerit craneū ⁊ ingressa sit in
pāniculos cerebri, tūc accidit ex illo sōda vehemēs ⁊ scoto-
mia ⁊ vertigo ⁊ rubedo linguae ⁊ spasm⁹ ⁊ p̃mixtio rōnis in
tellectus ⁊ vomit⁹ colere ⁊ fortasse egredit⁹ sanguis ex nari-
bus aut aurib⁹ ⁊ fortasse abscindit⁹ sermo ⁊ destruit⁹ vox ⁊
egredit⁹ ex loco vulneris hūditas grossa sillis pulti ⁊ erit ex
eo sillis aquositate carnis ⁊ sunt hec singula mala indicātia
de abstinētia ab extractione eius. **E**t si sagitta infixa fue-
rit ppe māmilla sinistra: tūc signa q̃ sit infixa cordi sūt q̃ me-
dicus tangens ⁊ experies de ipsa sentit, q̃ ipsa sit fixa in re
dura nō in re vacua aut molli ⁊ fortasse sagittae est mot⁹ im-
pulsus ad exteriora ⁊ retractus ad interiora p̃sillis mo-
tū pulsus ⁊ currit ex vulnere sanguis niger ⁊ seq̃ illū frig⁹
extremitatū ⁊ sudor frigidus ⁊ sincopis, q̃ fig⁹ cū apparue-
rint mors seq̃ pculdubio. **E**t si sagitta infixa fuerit par-
tib⁹ pectoris: tūc signa q̃ sit infixa in pulmone sunt exitus
sanguis spumosi ex vulnere ⁊ vasa. s. vene ⁊ arterie q̃ sequū-
tur collū apant. s. replent⁹ ⁊ inflāt⁹ ⁊ mutat⁹ color infirmi ⁊
respirat spiritū altū magnū ⁊ querit attractionē aeris frigi-
di. Si vō fuerit infixa in diafragma ex perforatiōe ei⁹ iuxta
costas paruas sciet⁹ ⁊ sit anhelit⁹ magn⁹ cū dolore vehemē-
ti ⁊ suspirio ⁊ mouent⁹ oia mēbra hūerōꝝ. **E**t si fuerit in-
fixa stō accidit nocumēta stomachi ⁊ fortasse egredit⁹ ex vul-
nere aliq̃ indigestū ex cibo. **E**t si fuerit infixa alicui inte-
stinoꝝ accidit nocumēta in opōnib⁹ eoꝝ ⁊ fortasse egredit⁹
aliq̃ ex stercore. **E**t si fuerit infixa vesice egredit⁹ vrina,
⁊ fortasse pcedet ex ea ad exteriora p viā vulneris ⁊ sit dolor
sup infirmū vehemēs. **E**t ex lesione pueniēte ex opōnib⁹
cuiusuis mēbri vulnerati a sagitta poteris scire infirionē in
eo. **E**t scias q̃ sagitta qñz cadit in hoiez armatū: ⁊ qñz in
nō armatū ⁊ in exctiōe sagittay neci⁹ est medic⁹ sollicit⁹ ⁊ in
geniosus diu p̃meditans sup exctiōe ipsay ⁊ libet⁹ audies
⁊ māsuerit a scultans loquētes de hac mā. nā cū oī meditatio
ne ⁊ inq̃sitione difficile est ouenire ad rectitudinē exctiōnis
eay. **A**mpli⁹ negociū exēdēti eas hz imēitatē siue latitudi-
nē grandētia q̃ rē doceri neq̃ scribi sufficiēt⁹ pole est: ma-
xime ex eo q̃ quotidiē noui modi siue noue forme sagittay
⁊ teloy ad offendēdū inueniunt⁹. **E**t noua forma nouum
modū requirit exēdēdi. **E**t de modis aut exctiōnis sagittay in
gñali. dixit Alb. dico. q̃ sagittae nō egrediunt⁹ ex mēbris in
ptib⁹ q̃b⁹ sunt fixae nisi fm modos duos: aut p actionē earū
ex loco in quē intrat: aut eꝝ ptis illius. i. per oppositā ptē. ⁊
iō Aui. 4^a q̃rti. ca. 10°. de pūctura ⁊ disruptione ⁊ exctiōne
ei⁹ q̃d retinet⁹ ex spinis ⁊ sagittis ⁊ ossib⁹. dixit. Sagittae ex-
hūnt fm duos modos quoy vnus est attractio. s. p ptē per
quā intrat sagitta. ⁊ ali⁹ est impulsio. s. vt exēbat per ptē oppo-
sitā ei per quā intrauit. p̃pellat donec egrediat⁹ p oppositā
ptē siue p ipsay ptē oppositā attrahat. **E**t modus qdē impul-
sionis. dixit Aui. loco allegato. cōuenit qñ sagitta figitur in
carne taliter q̃ p attractionē nō pōt euelli. ⁊ cū hoc in corpi-
bus siue mēbris intermedijs siue locis p que hz impelli ⁊ in
mēbris q̃ opponunt⁹ parti introitus nō est aliq̃ qd̃ phibeat
abscissionē siue rupturā quā causat sagitta cū ipellit⁹ neq̃ est
ibi neru⁹ neq̃ os neq̃ aliq̃d sille hīs vt arteria vel vena ma-
gna. si aut id qd̃. i. p qd̃ exēdēda est sagitta impellendo fuerit
os tūc nō administram⁹ exctiōnē cū ipulsionē: q̃ p ipulsiō-
nē nō pforaret illud os: ⁊ cōsiliū nō opz q̃ cū nostra ipulsiōe
incidamus neruū: aut arteriā, aut venā magnā. **E**t cōsiliū nō
opz q̃ extrahat p̃impulsionē si haberet in transitu ledere ali-
qd̃ mēbrū nobilē lesione magna. **E**t notat tñ q̃ si sagitta in

Sagittae
duob⁹ mo-
dis extra-
pūntur.

introitu ⁊ perforatione sua in pfundū iaz incisionē fecerit in
aliquo dictoy mēbroꝝ phibētū impulsionē tūc nō phibet
impulsiō: tñ in tali casu cōsiderādū est per quē modū siue p
quā viā melius possit exēbi. in hoc. n. casu ⁊ quol⁹ alio. dixit
Aui. s. loco allegato. opz vt inquirat⁹ facili⁹ viā ad exēdēdū
ipsa ⁊ illa eligat. **E**t si igit⁹ sagitta fuerit penetrās a duob⁹
laterib⁹. s. a latere introitus ei⁹ ⁊ a latere opposito. tūc dila-
tes locus q̃ est magis cōueniēs vt egrediat⁹ p̃p̃z. **E**t dixit
Aui. loco allegato. exctio sagittay qñq̃ sit cū infirio pueniē-
tib⁹ sagittae exēdēdē: qñq̃ sit cū expressione. s. manib⁹ facta
sup mēbra que sunt in circuitu sagittae. sup. ⁊ quassatione fa-
cta in sagitta cū manu: ⁊ deinde forti exctiōne exēbat. ⁊ qñq̃
sit cū p̃prietatib⁹ medicinay attrahētū q̃ exēbūt illud a cui⁹
exctiōne deficiunt manus ⁊ forfices ⁊ alia inst̃a. **E**t qdā
modernoy addūt aut sit extractio sagittae cū p̃cauationē. **E**t
scias q̃ inst̃a qbus sagittae exēbuntur sunt multa ⁊ diuersa.
Et Quedā. n. eoꝝ sūt turrini q̃b⁹ sagitta fortiter alligat⁹ ⁊ re-
uolūdo turrinū trahit. **E**t qdā sunt baliste. ⁊ dicūt qdā.
q̃ attractio sagittae cū balista raro fallit: sed fm plurimū ex-
trahit eā. ⁊ maxie si sagitta sic apparēs fuerit q̃ possit firmi-
ter ligari: ⁊ modus exēdēdi sagittā cū balista est. vt mēbrum
in quo est fixa firmiter liget⁹ ad trabē aliquā aut ad aliq̃d si-
xus ⁊ bñ firmū vt esset ferrū in muro fixū: ⁊ tūc tendat⁹ balis-
ta sicut sit ad sagittādū. ⁊ tūc sagitta cū chorda balistae firmi-
ter liget⁹ ⁊ annectat⁹. ⁊ si tūc ipellat⁹ chorda balistae secū tra-
hit sagittā. **E**t qdā inst̃a opz sagittae exctiōnis sunt tenacule
siue forfices q̃ debēt esse fortes ⁊ de bono calibe fabricate ⁊
interi⁹ debēt eē dentate vt qd̃ capiūt firmiter teneāt. ⁊ qdā
sunt fortuose q̃ sunt tenacule hñtes in cuspidē sua p̃cauationē
que pōt recipi sagitta vel hastula ei⁹. **E**t qdā sunt terebel-
la apta ad pforandū hastā: si aliqñ remaserit in cuspidē ⁊ fue-
rit abscissa ab ea iuxta ferrū: ⁊ alia cōsimilia. **E**t qñq̃ educit⁹
cū terebellis ferreis. q̃uis nō sit in eo lignū. **E**t modus opō-
nis cū eis in hoc est vt intro mittas directe terebellū qd̃ sit p-
portionale p̃cauationi sagittae donec cōprehēdas ip̃z in ipsam
cōcaulationē subintrasse: ⁊ tūc renouet⁹ ip̃m leuiter: ac si velles
cū eo pforare: ⁊ de leui reuolutione p̃cede gradatim ad for-
tiorē donec scias ip̃z firmiter ferro adherere: ⁊ tunc attrahē
ip̃z. qñ si firmiter adhererit nō dimittet ip̃m donec trahat
ip̃z exteri⁹. **E**t qdā sunt vncini apti ad infigēdū in re q̃ opz
attrahi. **E**t alia ē p̃nt inueniri inst̃a cōmoda exctiōni ea-
rū que medic⁹ sua industria excogitare opz prout ei casus in-
dicabit. ⁊ opz vt ex oib⁹ istis ⁊ p̃silib⁹ inst̃is medicus co-
piā magnā apud se habeat diuersitatē hñtib⁹ in magnitudi-
ne ⁊ paruitate in acuitate ⁊ obtusione in grossitie ⁊ subtilita-
te in lōgitudine ⁊ breuitate ⁊ cōsilib⁹. **E**t sint ergo ex ois pe-
cie eoꝝ: quedā mediocria: qdā acuta. qdā magis acuta: qdā
acutissima. ⁊ cōsiliū in alijs ofntijs ⁊ eligat⁹ ex eis illud qd̃
est p̃portionatus q̃ntitati vulneris ⁊ q̃ntitati rei capiēde. tale
eniz meli⁹ est p̃portionat⁹. **E**t dixit Aui. loco allegato. opz
vt exctio sagittay fiat cū forficib⁹ hñtib⁹ capita vt lime ser-
rate vt vehemēs sit eay retentio. **E**t dixit Albuc. ego narro
tibi modos q̃rūdā sagittay vt ponas illud in 2ª signonem
sup illud qd̃ nō dixi: qñ ptes hui⁹ artis ⁊ distinctio eay nō
cōprehēdit⁹ ex narratiōe nec p̃phēdit eas libris: s. artifex pru-
dēs cōparat cū paucis sup multū: ⁊ cū eo qd̃ est p̃ns sup illū
qd̃ est absens ⁊ inuenit⁹ vel inueniet opōnē nouam inst̃m
nouū apud descēsus. i. euētū reꝝ exēdēday hui⁹ artis qñ ac-
cidit ⁊ narraui plures casus q̃ dicent⁹. **E**t scias q̃ quotiēs
est tibi pōle vt exbas sagittā manib⁹ absq̃ inst̃is fac illud
tūc: si nō est hoc tibi pōle manib⁹: tūc vtēre inst̃is. **E**t
opz vt in exctiōne sagittay obseruent⁹ canones: quoy vnus
est. q̃ si sagitta est apparēs: tunc siue sit infixa carni siue ossi
debes tēptare ipsius exctiōnē capiēdo siue manu siue inst̃is
sagittā iuxta corpus siue mēbrū in qd̃ intrauit ⁊ nō ex lōgin-
quo. ⁊ cū sic apta fuerit sagitta. tūc vt dixit Albuc. in attra-
ctione vt cōtōsione manus tue cū inst̃o vel sine ad partes

Inst̃a
bus sag-
te extra-
pūnt⁹ si
multa
diuersa

Scobacū

Exctio
cui.

Quartus
ca.

Inst̃a
can. obli-
uand⁹ in
extractio-
ne sagittae

omnes dextra et sinistra: sursum et deorsum recte et oblique donec facias eam euadere: in fine autem torisionis et ductionis eius ad oēs partes sagittae ad primum situm suum reducat: et tunc exibat. nam sic faciendo sagitta facilius ex loco diuellit, in captione tamen sagittae: et maxime hastule eius et in torisione manus, dicitur opus ut caueat fractio eius quod capiat, maxime cum infuso, quoniam si frangitur non poterit postea facilius exire: et maxime hastule eius. Et in torisione manus, dicitur opus ut caueat fractio eius: quod capiat maxime cum infuso, quoniam si frangitur non poterit postea facilius exire: et maxime si hastula fuerit facilis extractionis, alioquin fractio sicut si fuerit ex aridine, nam ligamentum aridum est facile fragibile non tolerans restrictionem forte nec torisionem. Ingenier autem ut non frangatur quod infuso comprehendit: et est ut non moueat motione subita, sed et fortis: imo comprehendat super ipsum et commoueat commotione quascias quantitas fixationis eius, si autem sit multa: an sit pauca et cognita quantitate fixationis, tunc aut capiat ipsum cum infuso capienti aut suspensam in ipso, si aliquid infuso in quo possit illa res trahi ut vinculus, et quicquid ut quod sagitta careat hastula: et non inueniat illa tunc accipiat alia quod sit oppositio illi: et ea cum facilitate repleat: cauitas sagittae hac illac trahendo ut non iferat super infirmum dolor vehemens: quare torqueat paulatim manus et cum facilitate. Et Scdus canis, est, dicitur Albu, quod opus ut cum trahis sagittam ut facias quod infirmus sit situat: sed figura sed quod fuit quod fuit casus sagittae in ipsum: quoniam hoc est magis inuatiuum: et si non est tibi pole illud: tunc administra sed quod est tibi pole ex figuris. Tertius canis, est, dicitur Alu, opus quod fiat quod via sit ampla sufficienter ad illud quod capi dicitur et auferri, ita ut non prohibeat bonitas politatis comprehendendi et retinendi et attrahendi illud: cuius querit extractio quam bonitate prohibet via arcta, et ideo si arcta fuerit siue ex primo siue ex processu ante sagittae extractionem: quod facta fuerit arcta per carnis regionem, opus ut sufficienter amplietur postea extrahatur, et ideo dicitur Aluice, loco allegato, quicquid est nobis necessarium in quibusdam horis ut incidat cutis quoniam non est pole ut egrediat fugi et fixatione prima, scilicet per quam intravit: et opus ut ista fissura sit iuxta introitum sagittae ex una parte vel pluribus secundum exigentiam: et maxime requirit fissure et ampliatiois fractio si sagitta fuerit ex barbulationis siue allatis siue auriculatis, quoniam sunt vehementer difficilis extractionis, maxime quoniam occulta sunt eorum barbule siue ale: quoniam si non sunt occulte possunt et debent exire sicut non habentes eas, dicitur itaque Albu, si sagittae sunt aures quibus teneat et prohibeat obedire extractioni, aut scinde carnem fixam in eis ex omni parte omni ingenio quo potes et ingenia si potes super euasione carnis, aut fractura aurium et torisione earum donec euadas. Et Alu, loco allegato, dicitur, si fugi habuerit ramos diuersos et non obedit nobis ad egressionem: tunc necesse est nobis ut dilatemus fissuram si non fuerit prope illud locum membrum aliquid de quo timeamus et ut nervus vel arteria: et filia. Et scindamus adeo quoniam detexerimus illud fugi exire: ipsum cum facilitate. Si vero prope locum fuerit membrum de quo timeamus, tunc de hominibus sunt quod ponunt ramos illos sagittae in cana quam intro mittunt, et sic in canulis attrahunt sagittam ut si egrediat caro, quoniam si si traheret sagittam ramis eius: polius in canulis: sed si in canulis tunc cum eis egredere caro cui illi rami adheret in exitu: et in hoc casu expedit ut fissura tamen amplietur ut possit intramitti infuso capienti fugi: cum eo et canulle, in quibus rami siue barbule eius recipiant, et innuit Albu, in verbis super appositis in hoc casu de sagittis barbulationis: quod ampliatio fissure quicquid sit in barbulis illis: tunc cum forcibus frangant et incidant et incise exire: tunc, aut si non fuerit polis ipsarum incisio saltem cum tenaculis torqueant et ad stipitem replicent. Quartus canis, est, dicitur Albu, quod si tu potes non es super extractionem sagittae ex hora tua, id est quoniam temptasti extractionem eius: tunc dimitte eam diebus aliquibus donec putrescat quae sunt in circuitu eius, deinde iterum attractionem, alleuiabis, n. inde, et hoc intellexit de infixa carni. Et si dicunt, debere fieri in infixa ossi. Et Alu, loco allegato, dicitur, multoties est necesse ut res infixa dimittat aliquibus diebus antequam extrahatur, et hoc est in casu quod non obediatur in primo

actionis, et sunt qui adiuuant putrefactionem carnis cum intro missione per vulnus rei mollificationis et putrefactionis ut olei vel alii putrefactiui. Et dicitur Albu, si sagitta infixa in osse non obedit tibi post dies, scilicet facta putrefactione in circuitu quod erit quod sagitta vehementer infixa erit quod cognoscis ex firmitudine sagittae in ipso osse ab omni parte, scilicet donec proferat totum os, maxime si fuerit grossum, et hoc cum terebello donec amplifiet sagittam et exibat. Et Alu, loco allegato, dicitur, aut incidam in primis ossibus: quoniam impulsione non tolerat nisi sagitta totum os pertranseat, nam si pertranseat totum os: tunc polis est impulsio siue sagitta carne post os penetraverit et totum membrum perforauerit siue non, et dicunt, quod in tali casu sagitta os totum perforauit si vulnus fuerit ad inferius membrum declinet impulsio sagittae conuenientior est et eligibilior attractioni, quoniam in tali extractione per impulsione vulnus melius propter expurgationem supfluitatum quae in eo possent aggregari: imo scias quod aliquam sagittam sic infigis ossi, quibus non perforauerit ipsum quod per viam attractionis nullo ingenio exire poterit et tunc si illud os fuerit propinquum cuti partem oppositam, opus ut cutis incidat versus ad os: et quod os ex illa parte proferat trepanis vel terebellis quousque sagitta impulsam ipsum possit exire. Et in extractione aut sagittae per impulsione, dicitur Albu, sagitta quod egreditur ex primo parte alteri: sic est quod iam aut praeditur ex sagitta aliquid ad exteriora aut facit gibbositate extremitatis sagittae per sensum ex superiori parte cutis propinque. Si ergo vides eam eminere secula super eam: et sit sectio sed quantitate quod capiant in ea forcices et capias eam et attrahes ipsam, nam sic sit facilius ad exitum, si tamen sagitta retineat in osse: tunc torque manus tuam secundum rectitudinem donec imprimat sagittam et os et faciat sibi locum: deinde trahes ipsam et si sic trahere non poteris dimitte eam diebus aliquot ut dictum est superius: omni tamen die commouendo ipsam, deinde iterum attractionem donec egrediat, et dicitur, si ligamentum sagittae est in ea tunc ipelle ipsam cum eo. Si autem ligamentum ceciderit ab ea et vis administrare impulsione tunc si sagittae fuerit ex eis quod cum cauda infigunt ligno intro mitte in eam infirmum: cauam ut in cauitate eius ingrediat cauda sagittae: et tunc ipsam cum ea exire. Si autem sagitta fuerit ex huiusmodi cauitate in quam ingreditur lignum, tunc ipelle eam cum infuso intrare: cauam tunc ei, et si sagitta alleuiabitur pillum, et dicitur quod, si lignum in sagitta remanserit et fuerit ex eo adhuc extra locum per quem intravit multum ex ipso: tunc postquam senseris sagittam motam et impulsioni siue attractioni per partem oppositam obediens, tunc secula ex illo ligno leuiter iuxta corpus quantum pole fuerit ut dicitur per oppositam partem exeat. Et Aluice, aut dicitur loco allegato, si sagitta puenit ad oppositum membrum vulneratis: et non est pole ut egrediat per partem per quam intravit, tunc si, si loca opposita sunt fixa et sufficienter fixa a penetrante, scilicet ab ipsa sagitta bene est, et si non sunt fixa: aut non sufficienter tunc opus ut dicitur Aluice, ut scindamus illa loca quod opponuntur ei et exibat ex eis: aut per attractionem, scilicet capiendo sagittam manibus vel tenaculis vel alio infuso et attrahendo donec egrediat aut extrahatur, scilicet per impulsione quae impulsio sit ex latere per quod intravit aut cum ligno vel hastula ipsius sagittae si non acciderit ab ea: aut si ceciderit per impulsione cum re alia intro missa per latius vulneris per quod intravit ad ipellendum pertingere versus ad sagittam paulatim gradatim, et cum facilitate pellat ad exteriora: aut extrahatur ipellendo si et attrahendo. Et infirmum quod iponit in latere per quod intravit ad ipellendum opus est diuersum secundum diuersitatem sagittae, etenim si sagittae fuerit cauda tunc ipellam ipsam, si vero sagittae non fuerit cauda sed canula siue coauitas: tunc opus ut infirmum ipellendum sit acutum ut possit ingredi cannam sagittae: et tunc impellamus ipsam cum eo. Dicitur Albu, si sagitta est cadens in pectore, aut ventre, aut vesica, aut in latere, super, aut aliquo alio: membrorum nobilium, tunc si est propinqua cum eo quod tangit propinqua, super, et non apparuerunt signa mala dicta superius, aut si apparuerint et rogatur et coactus fueris: per stationem, ut scilicet dictum est, premissa ne superueniat tibi locus: sed motus solidior si pole est tibi secula super ipsam cauendo tibi ab incisione vene arterie vel nervi et extrahes ipsam. Multoties, n. dicitur Aluice, loco allegato saluat aliquis ex sic vulneratis mirabiliter absque spe, scilicet per

De extractione sagittae per impulsione.

habita a medico vel astitibus de salute ei: et si nos dimiseri mus sagittā in his mēbris pncipalib⁹ et nobilibus accider. dixit Aul. mors tñ fm oēm dispōnē. i. pculdubio. et cū hoc pportionabunt. s. a psona medici dimittētis et nō extraben/ tis sagittā ex eis ad paucitatē misericordie. qre meli⁹ est. pce dere ad extractionē sagitte. Si. n. abstulerim⁹ eā fortasse sa/ nabit. qñq; ifirm⁹. q. nō exbere est nō misereri sup ifirmū. Et multo meli⁹ est. dixit Sal. 2. terape. cū spe benigna faciētes qdē periclitari qz sine spe perire certissime. **C** Qz si ptingat sagittā nō appere. s. occultari ad ipsi⁹ inuētiōne. dixit Aul. q. Hip. pcepit q. si pole est vulnerato ponat ipsum fm figu/ rā s. qz quā fuit qñ fuit vulnerat⁹: qñ oz vt significet sup ipz sup sagittā in quā ptē itrauit: et si tūc nō fuerit ei pole: tūc oz vt resupinet fm q. pole est ei ex figura vt administret inqñ/ tio. s. dīgitō vel infirō et administret expfio. s. manib⁹ qren/ do in quo loco fuerit sagitta. Multoties. n. p tactū cōpimē tē repit et ea repta ingeniādū est in exctiōne eius fm modos dictos: q. si sic repta nō fuerit. aut fuerit repta et nō poterit exhi. aut pp sui pfunditatē: aut pp sui infirionez vebemētē: aut pp pñtia alicui⁹ phibētis vel ifirmi intoleratiā vel aliud tūc meli⁹ est vt dimittat. multi. n. iā retinuerūt eāz tñ cū ea multo tpe vixerūt et in multis iā nā post annū manifestauit eā deducēdo eā vsus curē et egressa est sagitta facili⁹ et libera ti sunt. Et Suil. dixit. vidim⁹ sagittā occultā p annū et plus: cuidā in oculo. cuidā in naso: cuidā in coxa: et postea manife stari et leuiter absqz molestia p se aut cū puo adiutorio egre/ di. **C** Notat. q. anqz sagitta dimittēda sit pus expiētia eē oz de extractione ei⁹ cū medicis et pcautiōe put dicet. Et no/ tant q. si sagitta ifixa fuerit neruo eodē mō extrahēda eē sic q. infixa est carni. curādū tñ postea est vulnus cura vulneris neruoz. **C** Et notat. q. si sagitta puenit in mēbrū armatū et nō vulnerauerit nisi mēbra ignobilia in qb⁹ nō est timor de fluxu sāguis aut alio accitū maloz: tūc poterit exhi armis nō remotis. Si vō ad mēbra nobilia puenit: et ad eas qb⁹ existit timor d fluxu sāguis ipetuoso: tūc arma pus iuxta pos se amoueri debēt: vt nō ipediā p ea medic⁹ a festino sue cur fu luēti sāguie vel aliq accitū: et ne forte post ea in exctiōe ar/ moz alia supueniat lesio. **C** Et scias q. s. mo^m ocm exhi de bēt gladij et tela: et q. cūqz talia vt clauj q. infixa in aliq corpis pte repient. **C** Nūc vō adducā multos de vulnerib⁹ sagitta rū casus quos sapiētes descriperūt supiorē pte capitis cū sa gitta vulnerari. lz raro ptingit. als at capitis ptes frēqnter. Si itaqz aliq ps capitis pculsa fuerit q. craneū penetrauerit. tūc est in ei⁹ attractiōe pñderādū. nā vtp lz egri ei⁹ exctiōne moriunt. abraclat q. caput et dilate vuln⁹ vsqz ad os vt vi/ deat de cranei lesiōe: et tūc pmissa sioia et diuersiōib⁹ et molli ficatiōe loci cū vitello oui cōquassato cū oleo ro. et pmissa ē appōne phibitui in circuitu vt olei ro. cū bolo ar. expectan do cū tali pcessu vsqz ad 3^m diē. tūc dispō ifirmi si talis fuerit q. possit tolerare sine spernere debilitatiā exctiōis ad ipaz exhedū: tūc dispone cū oi leuitate tibi poli: et cū minor capis cōmotiōe. nā si violēter eā extraxeris cōmotiōne in cere/ bro pones. et in pāniculis ei⁹ extēsiōnez et fortasse in craneo violētā disruptionē: vñ poterit apa in ptibus cerebri gñari: aut multo spū exalato statiz mortē seq. **C** Dixit Albu. si sa gitta est fixa in osse capitis et iā pcessit in vnū vētriculū cere bri et apparēt ex ifirmo q. dā illoz accitū q. deā sūt supratūc abstine ab exctiōe sagitte et dimitte eā dōce equat post dies et si sagitta puenit ad siphac cerebri tūc mors nō plōgabit. Et si sagitta nō puenit nisi in corpe ossis tñ: et nō penetrat vsqz ad siphac et remanet ifirm⁹ aliquot dieb⁹ et nō accidit ei ali qd ex accitib⁹ malis. tūc stude in exctiōe sagitte et attractiōe ei⁹. Si at est ifixa valde et nō obedit tibi ad attractionē: tunc administra terebella pforādo os in circuitu ei⁹ et exbere: deide curādū est vuln⁹ sic curant reliq vulnera capij q. sūt cū amo tione cranei. **C** Dicūt qdā. si sagitta vnā ptē cranei pculserit et p aliā manifeste exiret pte vt qz pculserit ab anrioxi et exie/

Si sagit/ ta infixa fuerit ca/ pitipene/ trans cra/ neum.

rit poster⁹: aut ex^o. tūc illico lig^m siue hastula euelli oz si fa/ cili fieri possit. et si nō poterit absqz difficultate abstrahi: tūc sececi iuxta caput qz tū fieri poterit et fiat fricatiōes et alie di/ uersiones et euones si tolerauerit eas vñ. Et pcede cū molli ficatiōe et phibitui ab vtrazq pte: et si accitū mala vsqz ad aliq dies nō supuenerint: tūc ab ea pte a q sagitta exiuit iny/ cidat in modū crucis et cutis a craneo sepe. Deinde craneū pfozet vt meat⁹ sagitte pueniēter elarget et tūc ferrū sagit/ te firmiter capiat et caute et cū oi facilitate poli attrahat. Si vō sagitta aliā pte cranei penetrauerit et signa mala nō ap/ paruerint: tūc ex pte p quā itrauit cutis icidat et exbat a cra neo et ipz craneū mō supradicto pfozet et amoueat. Deide sa gitta exbat. Et dñt. q. pforatio cranei in his et filib⁹ casib⁹ meli⁹ cū trepanis subtilib⁹ sit: qz cū eis nō sit in cerebro cō/ motiō: neqz dolor sequeat ex tactu sagitte sic ptingit in abra sione cranei. **C** Dixit Albu. cuidā viro accidit sagitta in la/ chrymali oculi ei⁹ et in radice nasiz extraxi ipsaz ex pte alte ra sub adipe auri ei⁹ et sanat⁹ est. et nō accidit in oculo eius nocu^m. **C** Extraxi. dixit ipse. sagittā aliā iudeo q. cecidit in adipe oculi sui sub palpebra oculi sui inferiori et sagitta iā oc/ cultata erat et nō suz psecut⁹ ex ea nisi extremitatē ei⁹ parua cū q. adhereret in ligno suo: et erat sagitta magna ex sagittis arcuū turcoz ex ferro leni in quo sūt aures et sanat⁹ est Ju/ deus: et nō accidit ei in oculo accitū malū. **C** Dicūt qdā. ifisa gitta in aurē vel iuxta aurē pculserit: qñqz penetrat ad cere/ brū et accidit tūc signa mala supradicta: et qñqz nō penetrat ad cerebrū: et nō sequit tūc accitū mala. quocūqz ceciderit extrahenda est premissa mollificatione orificij. **C** Dixit Al/ bu. extraxi sagittā ex gutture chiani: et erat sagitta arabi/ ca: et est illa cui sūt aures. secui q. sup ipaz iter duas guidez et iā submersa. erat in gutture ei⁹. subtili⁹ et suz g. cum ea donec extraxi eā et sanat⁹ est chian⁹. **C** Dicūt qdā. sagitta cadens in gulā. aliqñ vulnerat guidez. et aliqñ arteriā iuuenilē: et est timor in ea magn⁹: et qñz nō pfigit in ossib⁹ collī. et qñz sic. et b. est deteri⁹ et cū vulnerat venā vel arteriā. aliqñ detinet flux⁹ sāguis magn⁹ q. diu int⁹ remanet. cum vō exhi aliqñ ita magn⁹ flux⁹ sāguis sit q. mors venire nō tardat. cūz g. medic⁹ de tali fluxu timuerit oz se parare ad exctiōne ei⁹ lar ga. ptestatione pmissa. faciat q. puluillos multos de stuppis satis latos: quoz tres vel quoz sint in medio pforati tāta p foratiōe q. possit p eā hastula sagitte et ferrū ei⁹ exhi si ex eo qd remaserit. et bñ balneet eos in albumine ouoz mixto cū puluere sāguis pstrictiuo. et aliq nō sint pforati: s. sint pñlt balneati in albuminib⁹ ouoz absqz puluere: aut vino rubeo siptico expfio: et tūc ponat pforatos vnū post aliū donec ac/ cipiāt bñ carnē in circuitu sagitte et minister ei⁹ pñmat eos manib⁹ et firmos teneat. et tūc medic⁹ conet exbere sagittā qzto leuius poterit post cui⁹ exctiōne illico foramē vulneris manu sua claudat et opilet firmiter tenēdo eā vsqz ad horas vel plus quousqz sāguis pglutinet et in loco iuiscet: et tūc manu sua. amota statiz supponat puluillos nō pforatos bñ in circuitu apphēdētes. et tūc sup eis minister manū appo/ nat et leuiter teneat vsqz ad horas. ij. vel circiter illas: tūc ma nu ministri sublata medic⁹ suauiter ligaturā faciat cauendo ne de loco puluillos moneat et dimittat sic ligatura et nō sol uat vsqz in diē 7^m: aut saltē 5^m nisi accitū supuenerit extens solonē ei⁹. Lūqz soluunt itez puluilli pñcto mō ppari ponā tur in illo stuello vulneri itromisso et sic vsqz in finē cure pce dēdū erit. et dñt. eadē ppatiōne et modū curationis fieri in quocūqz alio loco corpis a sagitta pculso: in cui⁹ exctiōne de supfluo fluxu sāguis timeat. **C** Dixit Albu. extraxi sagittā viro ex pncipalib⁹ regis. q. ceciderat in medio nasi sui. et iam declinauerat ad ptē dextraz parūper et occultata erat sagitta tota. Vocatus suz ego ad curationē illi⁹ post casum sagitte ad tres dies: et inueni vuln⁹ sagitte strictū valde et inghūi eā cū tenta subtili et nō sensi eā. sed ipse inueniebat punctiōne et dolorē sub aure sua dextra. et speraui q. pñctio erat ex parte

De sagit/ ta infixa lachryma li et gñat oculi.

De sagit/ ta infixa ventri.

De sagit/ ta infixa aures vel iuxta ipsi.

De sagit/ ta infixa gutturi ne gñat.

De sagit/ ta infixa docto. Extrahi la et vul/ neribus.

De sagit/ ta infixa os.

extremittas sagitte, et emplauri locū illū cū emplō in q̄ erat
 ē? attractiva et digestiva p̄fides ex me q̄ inde aparet. loc?
 et apparet mibi signa sagitte vt fecaret sup̄ eā et nō accidit
 in loco accūs signans q̄ sagitta p̄secuta sit locū. Assiduam
 aut sup̄ loco cū emplō multis dieb? et nō accidit accūs et cō/
 solidatū est vuln? interz et remāsit infirm? absq̄ exēctione ei?
 cū spatio diez donec sensit sagittā dīe quodā intra nasum, et
 narravit mibi illd. posui ḡ sup̄ vuln? medicinā acutā corrosi
 uā aliqb? diebus donec aptum est: et cū tēta temptauit ipm
 vuln? et sensu extremittatē sagitte subitē q̄ adhebat lignō
 dēinde addidi in aptiōē vulneris p̄ medicinā acutā donec
 apparuit visibilr extremittas sagitte et p̄terijt mibi euz eo
 spaciū t̄pis circiter q̄tuor mēses: dēinde postq̄ amplificatuz
 est vuln? et pōt fuit mibi intrōmittere forfices moui ipsam
 et nō obediuit mibi ad exitū: et nō cessauit subiliare et igeni
 re sup̄ eā die quodā cū forficibus decēter scis donec extraxi
 eā. Deinde restaurauit vuln?. Et medici qdā iudicant q̄ caris
 ligo nasi nō restaurat. restaurauit ḡ ipsaz et solidatū est vul
 nus et sanat? est infirm? sanitate integrā neq̄ nocuit ei aliqd
 vino. Et extraxi. dixit Albu. sagittā vtro q̄ cecidit in ven
 tre ei? et cogitauit q̄ moreret ex eas postq̄ aut p̄terierunt ei.
 xxx. dies et nō mutatu est aliqd ex dispōnib? ei? secui super
 sagittā et ingeniaui sup̄ eā et extraxi eā et sanat? est et nō ac
 cidit ei accūs malū. Et vidi vtrū cui accidit sagitta in dor
 so ei? et solidatū est vuln? sup̄ eū et post septē annos exiuit
 sagitta in radice coxe. Et vidi mulierē cui cecidit in vētre
 suo sagitta et cōsolidatū est vuln? sup̄ eā et remāsit sagitta in
 tra ipsaz et nō mutata est in dispōnib? et nō inuenit mulier ex
 ea noc? ex opōnib? suis nālīb?. Et vidi vtrū aliū cui acci
 dit sagitta in facie sua et cōsolidatū est vuln? et remāsit ei nō
 veniens ei malū dolorē: et vidi filia istis multaz et multū ēt ex
 modernis plura filia viderūt. Et referūt. n. qdā. vidisse ho
 minē vulneratū eē cū sagitta in nuca colli. q̄ statiz amisit sen
 suz et motū abinde iferi? et tādē liberatus fuit l3 nō habuerit
 postea motū fortē in mēbris inferiorib?. Et vnt. vulnera
 tū vidisse cū sagittā in crure supra focile min? et p̄forauit vsq̄
 ad ossis sup̄ficiē sine vlla lesiōe ossis et nō potuit defendi: qn
 sup̄uenerit ei rigor et febris et mortuus est infra mēses. Et
 nō referūt h3 stupēda vidisse ex vulneribus sagittaz solum
 s3 ēt in vulnerib? infirmoz: et ēt ex vlcēribus. Un̄ referunt q̄
 dā vidisse hoīem vulneratū in capite euz ense et p̄fundatum
 fuisse vuln? vsq̄ ad subam cerebri. Et vuln? erat supra ver
 ticē ab anteriori pte frontis vsq̄ ad mediū capitis q̄ sequēti
 die post vulneratiōē incurrit palyim vlez et emittebat sup
 fluitatē p̄me et scdē digestiōis insensibilr. et stetit sex dieb?
 q̄ nō comedit: bibit tñ aquā frigidā cū sirupo rosaz et sexta
 die petijt cibuz et c. batus fuit et postea regulr rectus euasit.
 Et ego vidi vulneratū cū ense quēdā plurib? ictib? in ca
 pite suo oib? cū fractura cranei vsq̄ ad p̄niculos cū multa
 emissiōe ossis. et cū hoc amputata fuit ei man? sinistra cum
 multa effusione sanguis et remāsit velut mortuus hoīs plu
 ribus capite discooperto et erat sine sensu et motu et delatus
 fuit ad ecclesiā vt sepeliret: et tūc cepit sentire et moueri. et cū
 ratus postea euasit. Vidi aliū cū gladio acuto fuisse in la
 tere dextro p̄foratū cassidē et dixerūt medici gladiū trānisse
 inter costā et costā nulla reperta lesione in aliqua eaz et ipse
 expnebat sanguinē q̄ nō erat ex pulmone et nūq̄ cōsolidari
 potuit p̄ eos vuln? sed emittebat p̄p̄suz tāta saniei alberlicz
 subtilis q̄titatē: q̄ referre eā ēt incredibile nulla eius parte
 p̄spūtu ereūte et remāsit sic fac? exiccat? velut ethicus anīs
 duob? et tādē solidatū est vlc? et corpus eius impinguatū
 fuit et vixit in optima sanitate annis plus. xxx. Et qdā re
 ferūt q̄ si accipiat hiala vna vini maluatiz: et in ipsa bulliat
 eroci. 3. et modicū salis vsq̄ ad cōsumptiōē medietatiōis: et
 ex eo lauet fistula quecūq̄ ēt inueterata: et ēt anī et lachryma
 liū. quater i die nālī sanabit: sicut oīcūt se fecisse. Un̄ qdā
 cop̄ dicit se sanasse in breui tpe fistulā ossuofaz et difficilē cū

lotione ipsius fistule q̄ter facta in die nālī cum vino optimo
 maluatico et impositione post lotionez stuelli facti de radice
 lapatij illi. q̄ h3 radice valde rubeat et folia in supmo ro
 tūda eleuata: q̄ idiomate Bononiēsi vocat patietia: radē do
 radice pus et inūgēdo eā cū vngueto aploz. Et si sagitta
 p̄cussit p̄te inferiorē dorfi vel aliā partiū spōdiliū: tūc si nō
 fuerit p̄ueniēs ad nucā: aut p̄transiens ad interiora extra
 has et cures: sicut dictū est in alijs cadētib? in mēbra ignobis
 lia et exteriora. Si vō p̄uenit ad nucā cures post extractiō
 nē eius cura vulnerū nervoz: et si penetraverit ad interiora
 cures: sicut dictū est in filib?. Quidā referūt q̄ alicui ter
 gū cū sagitta vulneratū fuit et transiuit sagitta ad stōm adeo
 q̄ extremittas siue cuspis sagitte sentiebat ex pte anteriori: qn
 sup̄ ea digitis p̄mebat ita q̄ nō apparebat tangēti q̄ inter
 digitos suos et cuspidē sagitte mediaret mibi pelliz mirach q̄
 est supra stōm et cū mouebat hasta sagitte q̄ remāsit a parte
 tergi manifeste p̄ciebat. egrot? sagittā fore intra stōm et tñ
 inuit medic? vocat? vehemēter in exēctiōe ei? p̄ lesiōē stōm
 et q̄ sibi videbat q̄ hasta sagitte nō ēt ligata cū ferro: et q̄
 in attractiōe ipsa egredere: ferrū vō remaneret p̄ cui? remā
 nētiā mors oīno sequeretur: panit ergo se medic? et puluillōs
 plures de pāno lini multipl̄ multiplicatos cōposuit et vnū
 ex eis ex pte anteriori vbi cuspis sagitte sentiebat apposuit et
 ministro p̄cepit vt cū pollice suo sup̄ puluillo in loco cuspi
 dis p̄meret. medic? ipse tūc sup̄ dorso in circuitu hastule ma
 nib? fortiter pressit: et hoc fecit si fortasse sagitta et ferrū ei?
 p̄ ipsas p̄siones retrogradaret vsus foramē p̄ qd fuerat in
 gressuz: cūq̄ p̄ hoc vidisset hastulā moueri. et p̄ pressiōē in
 pte anteriori pūctionē et dolorē nō augeri: sed potius minui
 ministro alteri docto p̄cepit hastulā cū oi facilitate cōuertere
 do ipsaz ad multas ptes attraheret: sic dātē deo ipsaz cum
 ferro attraxit. Dixit tñ medicus q̄ si p̄ciperet q̄ hasta sine
 ferro egredere: statim oz rep̄mī hastula vsus ferrū vt rein
 grediat p̄p̄m et minister anterior oz fortē cōprimere vsus
 ferrū vt meli? et fortius hastula firmet in ipso. Et resirmata
 hastula iterū cū oi cautela igenio et facilitate queratur ipsi?
 et ferri cū ea extractiō: et postea cures vuln? sicut supradictū
 est in cura vulneris p̄ sagittā illatā in gula cū lesione vene vel
 arterie. et hoc mō oīa filia vulnera: siue ab anteriori: siue a po
 steriori curari debēt. Dixit tñ medicus q̄ si ex vulnere predi
 cto paties dolorē nimīū in stō sentiret facellatio ipsi loco ob
 lois superponat et vinū cū sale in patella bulliat. et cū bullie
 sit furfur in tanta quātitate supermittat q̄ emplm̄ adeo ca
 lidū fiat q̄ vinū ex eo nō defluat: et hoc emplm̄ in sacello po
 nat: et loco doloris et in circuitu posita p̄tia leni sup̄ carnes
 ita calidū apponat q̄ sentiat egrotus calorē eius optime ad
 interiora penetrasset tñ loc? ille fasciat? esset sup̄ fascias ap
 ponat et totiens renouet donec dolor sedatus fuerit. Et
 ego vidi quēdā acuto cultello vulneratū ex anteriori parte
 stōi et fixus est cultellus in ossibus dorfi: et q̄ sic firmiter eis
 adhebat q̄ nō sentiebat mot? eius p̄ cōuenientē quassatio
 nē cultelli iudicauerunt medici ipz morturū si violenter ex
 traheretur: tandem ab amicis rogati ingenia si sunt in extra
 ctione eius: et eo extracto curauerunt vulnus et sanatus est
 eger. Possent insuper alij multū et variū casus narrari quos
 ppter longitudinē dimitto cū predicti sufficiāt intelligēti.

De extractione sagittarum et aliorū infixorum corporū per
 medicinas.

Agitte quoq̄ et tela et clauis: et alia q̄cūq̄
 ossa lignea lapidea vitrea fer
 rea et vngues: et oīa h3 que infixā alicui mēbro
 rū reperirent nullotiens medicinis euelli et ex
 trahi possunt. Et de sumēdis interioris dixe
 runt iā qdā q̄ radix pictami p̄p̄iecreticū bibita cum vino
 aut comesta de corpore sumentis expellit sagittas. Et Albu.
 dixit. q̄ magnes cū vino bibitus p̄pellit exterioris sagittā vē
 nenatā. Et dixit ex verbo Sal. q̄ magnes ex vulnere appli
 Nico. sermo. vij. UUU liij

Alu. siue
 ab interiori
 et siue ab
 exteriori.

De emplm̄
 cib? tā in
 teri? tamē
 die q̄ ex
 terius ap
 plicandis

tatto, vel etiam intronissus attrahit ad se ferrū & educit mā
time si magnus magnus fuerit. Et dicit Gal. xi. de simplici
medicina. q. caro lacerte cōtrita: vt qdam scripserunt super
apposita educit stimulos. idest spinas iringias & clauos. Et
Sera. h. dicit. de carne stellionis salita & veteri. Et Auic. di
xit. q. d. cū oleo misti: & d. q. cōiū serpētis solū vel cū as
lungia capie mixtū infixa euellit appositū: & sūr sinus anse
ris appositus facit: & cancer fluuiālis p̄tritus & suppositus.
Et dixerunt Raf. & Cōstantinus ferrū & alia infixa educit, &
fel bouinū cū melle mixtū & appositū ipsa extrahit: vt dicit
Alber. & puluis frigidū in olla bñ obturata sine aqua cū
pennis suis combustay impositus vulnē infixa extrahit.
C. Dixit Gal. pmo de virtutib. naturalibus: & ponit 15. o. p̄.
qdā clauus ingressus est pedē cuiusdā infantis quē quesiui
extrahere toto ingenio: & nō potui & suppositis medicinis at
tractiuis egressus est velociter sine nocumento: & de medici
nis simplicibus attractiuis infixorū. vbi dicit Raf. est asso
ditus trituro & suppositus & mūn. iue cerops & bulbus nar
cisci solus vel cū farina boli emplastratus: & quidā hoc dnt
de bulbis que sūt calongia & anagalis superposita extrahit
ea & omnia coagula sunt attractiva infixorū. Et caro ranun
culi p̄trita. n. Isaac. vbi dē p̄triturū vidi quēdā qui p̄cu
sus fuit cū sagitta in ossa faciei eius: & per spaciū longū durā
uit & curatus fuit diuersimode: & nūl corulū p̄ponere superpo
sita fuit ranūcula excoctata electis capite & extremitatib.
ipsius: & statim superposita ei extraxit eam in die vno: & no
te vna egressa est p̄ se: & facta est caro mollis i ore vulneris.
Et Raf. dicit. ego credo q. in ipsa est dū p̄fecta in hoc qm
ipsa euellit dentes. Dicit quidā intelligitur de ranūcula vi
ridi que degit in arboribus. C. Et ex simplicibus est. radix
cane emplastrata sola: vt dicit Serap. Sed Gal. dicit in 7.
mixta cū bulbo: & ex eis vtilibus est anagalis p̄tritus solus
& appositus. & aristo. rotū. cōtrita appositā: & abotanū solū
appositū. vel cū melle emplastratū. & armoniacū solū. vel cū
melle mixtū: & p̄x navalis & alij gūm. Et de valde vtilibus
est myrrha: cū enī trita ponit super loco introitus extrahit
p̄ia infixa corpori. Et habinus vt ponit. 15. o. p̄. dicit mē
bū. in quo spina ingredit in aqua calida ponatur. per qua
tuor horas egrediet spina cum facilitate absq. nocumento.
C. De medicinis autē compositis ad attrahēdū infixa ex cor
pore est medicamen qd sic fit. R. radices viticelle & decoque
cū vino postea misce eā bene cum succo radicū cane & mel
le. aut superpone anagaliū cōtritū & mixtū cū succo radicū
cane & melle. est enim vtile emplastrū bonū attractiū sagit
tarū & spinarū & silium. C. Aliud. R. mellis & fermēti. añ. 3.
5. cepe narcissi & sepi vaccini. añ. 3. j. assungie veteris sine fa
le. 3. 5. simianseris. 3. ij. & misceant. & si infixū fuerit ferrū ad
datur magnetis pulueris. 3. j. & superponat. C. Aliud. R.
armoniaci & radicū cane cōtritarū & cepe narcissi. añ. 3. j. ag
grega cū melle. aut fiat emplastrū de folijs dictami & folijs
blete simul mixtis & cōtritis. C. Aliud bonū & expertum. R.
fermēti & mellis. añ. 3. vj. visci quercini. 3. j. armoniaci disso
lutū in aqua sepogreci. 3. ij. olei antiqui quantū sufficit. & ag
gregentur oia in mortario bene terendo: & apponat. C. Aut
R. armoniaci & galbani dissolutorū in aceto. añ. 3. j. visci q̄r
cini. 3. 5. fermēti. 3. 5. & aggregent. C. Aliud. R. cepe lilij co
ctum in mellitate & medullā fermēti & mel & assungia vete
rem & aggrega simul: si tñ infixū fuerit ferrū addepulverem
magnetis. C. Aliud. R. pulueris magnetis. 3. 5. oculorū irū
dinis. 3. ij. aristologie longe & rotunde. radicū polipodij &
armoniaci. añ. 3. j. cepe narcissi. 3. 5. spoliū serpentis. 3. 5. capi
tum lacertarū. 3. j. mellis. 3. ij. & aggreget ex eis emplm: &
radix polipodij quercini cōtriti & optimi incorporata cum
vino maluatico vel alio vino albo. & potenti superposita ex
trahit sagittas & alia infixa corpori. C. Et Auic. addidit. ex
medicinis simplicibus sunt folia papaueris nigri: & folia ar
boris fici cū sauib mixta & semen iusquiami albi & p̄p̄ie cū

calcadis & keiri & spēs eius. C. Dixit Auic. post extractionē
sagitte. sup. & aliorū infixorū. sup. si vulneratus remaserit
quietus nō hñs calidū: tunc administra suturā. s. si indiguerit
vulnus ea & cōple. curationē tuā cū facientib. nasci carnē
hñm exigētiā vulneris. Quidā dicūt. intronitte in orificium
vulneris stuellum de lardone. & si adeo fuerit vulnus p̄fun
dū. vt nō sufficiat stuellū de lardone attingere vsq. ad fundū
vulneris fiat stuellū de panno lini tante quātītatis q. sit suffi
ciens & vngatur sanguine & intronittat & sic cū ea p̄cedat
duob. aut tribus diebus. deinde sicut cetera vulnera cures.
Si qd accideret apā calidū vulnē. tūc regat regimie dicto
supra in cura vulneris cōpositi cū apate. C. Dicit quidā.
q. incantatiōe sic extrahitur sagitta. extractor flexis genib.
dicat ter pater noster & illis dictis accipiat sagittā si manife
sta & exterius fuerit ambabus manib. suis siliunctis. & tūc
dicat. Nicodemus extrahit clauos de manibus & pedib. dñi
& attrahat tūc sagittā: qm egrediet statim. Et dicunt si fuerit
sagitta occulta interius: tūc intronittat ambos idices quō
usq. cum eis tangat sagittā & dicat vt supra & trahat: qm sa
gitta sequet indices suos. Et dicunt. si nō poterit attingere
cum indicibus suis vsq. ad sagittā. tūc faciat ex cera vtriq.
indici capellum tante longitudinis q. sufficiat peruenire ad
sagittam: & tūc capiat eam cū illis capellis & dicat & attra
hat cum eis vt dictum est supra.

C. Explicit tractatus quartus de solone cōtinuitatis mēbro
rum extrinsecorū huius sermonis septimi fm. Nicolauz.
C. Tractatus quintus sermonis septimi.

Xpleto tracta. 4. o au
xilio dei bene
dicti. incipit eundēz fultus
adiutorio. tracta. 5. m
sermonis septimi in quo de
apatibus terminat dictiōe
sufficienti. Continet autem
tractatus iste sumas tres in
quay p̄ma dicit de aposte
matibus in generali & parti
culari cōsideratione habita
tneis inquātū apostemata
sunt: & in scda dicit de eis
inquātū apata talis vel ta
lis mēbz sunt: & in tertia dicent potētie & virtutes medic
narum pertinentiū. ad chirurgiam: & cum quibus chirur
gicus suas implet curatiuas intentiones.

C. De quiditate apatis summe prime. Cap. j.

Apostema aliqñ nascentia vocat. vt p̄s
in libro de respiratiōe. Anil.
Auer. tñ 7. o colliget. nomen nascentie appo
p̄iat apati flegmatis qd ad sanē nō deuenerit.
Sa. vō hoc nomē appropriat exiture. Un dicit
in libro de apatib. & ponit. 23. o p̄ic. suoz affo. Cū humidi
tates colerice corrodit aliqñ particulā carnis. vel alterius
loci vbi putredo colligit: vñ tūc nascentia. & reperit q. apā
aliquādo vocat eminentia. Vex. Aui. dicit. q. eminentia est
de gñe apatis. & est apā parua: sicut apata sunt eminentie ma
gne. reperi etiā q. apā antiquitas vocabatur idemq. & p̄p̄ie
dicat de apate flegmatico molli. Aliqui dicunt. q. apā dicat
gipofonios qd latine est aggregatiūz ppter aggregationē
in eo morboz triū naturarū. C. Auctores dāp̄r diffiniētiā
apā. vno mō per subalia eius que est p̄p̄ie diffō. alio mō p
accidētia que p̄p̄is dñr descriptio qz diffō. C. Et p̄p̄ie est
per subalia ponit ab Auicē. p̄mi scda. que talis est. Apā est
egritudo cōposita ex plurib. morbis. ex qb. oib. cū cōiū
guntur peruenit ex eis res que est egritudo vna. apā etenim
est egritudo. qz immediate ledit opōnea mēbz in quo est. Et
est cōposita vt per hanc differētiā differat ab oi. egritudine
simplici: & est cōposita ex pluribus morbis. qz ex tribus. sic

Decopo
tio.

Alia apā
p̄t dicit
morbus
p̄t.

Diffin
tio apati
& subali

emim voluit Gal. pmo de accidenti z morbo qd esse apa-
tis regraf triplex morbus. sic coplonis z coponis z unitatis.
pgra dixerunt qda. qd apa est trine nature corporis essentiali
z immediate ledes operationes qm vt dixit Gal. 3. terape-
Apostema est morbus mutans mēbrū cui aduenit a sua na-
turali qualitate in ea que est extra naturā per qualitatem. hic
intelligens omnem corporis nāmāz tres nature corporis
aliquā ab auctoribus qualitate vocant. z ppter esse aposte-
ma morbi compositi ex tribus generibus morborū pre-
dictis offert a morbo composito ex duobus tantū vt cōple-
xionalis z cōpositiohalli. vel cōplexionalis unitatis vel com-
positiohalli z unitatis est apostema morbus compositus
ex dictis tribus morbis quādo sic componunt qd ex eis p-
uenit egritudo vna z per hoc differt ab omni egritudine cō-
posita ex cōbus dictis tribus morbis quādo sic componū-
tur qd ex eis non puenit egritudo vna. sed distincti perma-
nent in corpore vel mēbro cui accidunt ita qd distincte vnu-
quisq; cōpatione sit indicat z potest vnuquisq; curari per se
z talis egritudo nō dicit pple composita sed rectius habe-
tur egritudo permixta. Alii. n. Alii. pmi scō. cum egritu-
dines dicuntur cōpositas nō qualibet egritudines coniu-
ctas intelligit volumus sed egritudines ex quibus omnib;
cum cōiunguntur puenit ex eis res vna que est egritudo
vna. Et hoc quidem erit sicut apostema. In apostemate enī
dicit ipse omnia genera egritudinis reperiri. s. malitia com-
plexionalis nullū enī accidit apostema nisi ex cōplexionalis
malitia cum mā. z in ipso inuenit forme z cōpositionis ma-
litia. Nullus enī sit apa. quin cū eo fiat lesio in figura z in
dimensionibus. plerūq; etiā inuenit egritudo sita. z inue-
nitur in apostemate egritudo cōmūis que est solutio pmi
tatis nullū enī accidit apostema nisi pculdabio pmiūtas
soluitur. cū in mēbro apostemato materie euacuent z super-
fluitates superfluentes z inter partes penetrant mēbrū z se-
paratione inter venas faciunt. z alias partes z sibi loca ca-
piunt. z nō est dicitur morboz cōpositio in apate. talis qd
iphi in mēbro distincti maneant sed deducit se ad vna for-
maz egritudinalē que est vnus morbus unita qd nullus eorum
indicat curā sui distinctā a curā alioz. sed ipse morbus ex eis
compositus a indicat curā suā sic cōpositi. sic qd eius curā
distincta est a curā cuiuslibet ipsoz. Si quilibet ipsoz
distinctus foret. Et qd aliquādo morbus ab auctoribus
vocat simplex ab unitate curationis. Ideo reperitur a qui-
busdā dictū qd apostema est morbus vnus simplex. quib; et
fm alios possit dici vnus z simplex rōne causē cōiuncte que
est vna mā sic collocata. als. collecta. Est enim apostema rez
pletio mēbroz cōsimilium facta ppter nām. Ex Auerois
enī voluit. qd apa sit morbus cōpositus solum ex duobus
cum dixit. in apate per influxū ex quantitate eius qd infun-
ditur sit dilatio in mēbro fm omnes dimensiones eius. Et
ppter ea dixit. qd helmiro z herisipila z filia sunt cōposita
ex morbis cōsimilibus z officialibus z nō expressit de morbo
unitatis qd vt dicit qdaz fm ipm. 1. colligit solutio conti-
nuitatis est in mēbris cōsimilibus. z est morbus prius eior
Quāvis tñ oēs tres morbi predicti in apate cōiungant
nō tñ equo mō. sed vt qdā dicunt in apate pncipalr peccat cō-
clusio. scōo unitas. z tertio cōpositio. Dicūt. n. oēm morbus
cōpositū radicalr z pmo cōsistere pp malitiā pponis z cōse-
quenter pp malitiā huc delictū in alijs naturis. vt alij dnt
in apate pncipalr peccat cōpositio. qm fm peccatū pponis
auctores distinxerūt tēpora apatis vt inferi patebit. vel et
iō qd qzue in mēbro sit mala cōplo malis absq; mala cōpo-
ne. nō tñ seqt apa fore. z sū si in mēbro sit soluta pmiūtas
ab humore corrosiuo. nō tñ necessario seqt in eo fore apa.
neq; et si ambo predicti morbi duo ab humore pcedētes sū
sunt in mēbro. Nō tñ necessario in eo erit apa. sed si in mem-
bro mala cōpositio fuerit ad malā cōpositionē a cā humora-
li necessario sequit apamā humores iphi extendētes partes

mēbrū separant inter eas. si iphi cōtinuitatē separant. de
etiam in eodē loco conculcati ē z si ante hoc in seipso bonē
forent calefiunt inde z malā cōplexionē causant. z ad hoc se-
quit necessario apa. Et huius opinionis dicit fuisse Gal. 7.
terapēti. cū dixit. manifestū est qm hz magnitudinē deficient
mēbra apata ab eo qd fm naturā in gbus verbis innuit qd
apa sit morbus in magnitudine. z sicut nā cōplonali. Cū di-
xerunt. qd apa diuersi respectib; pōdici morbus instalis
z cōsimilis. Nā Gal. in 4. de accidenti z morbo dixit. qd apa
est morbus organicus. z hoc ideo. qd pmiū peccatū qd in
apate apparet est in nā organica. s. in quantitate. aut qd in mē-
bris organicis frequētis sit vt cerebro pulmone z stō z sū-
bus aut qd lesio. per iphi inducta in opōnib; nature orga-
nice frequētis z magis. z ppius manifestatur. sensui. z sic
morbus dī officialis. Morbus aut cōsimilis dicit qd in ipso
pncipalr ostendit. als ostendit. seu est opatio nā cōsimilis.
z aliquādo et per prius sensui manifestat. z hoc intellexisse
dicit. Alii. tñ tñ qd dicit. pulmōni accidunt apata mēbris
similiū partiū appropriata. z hoc tñ qd apa pncipalr z
subiectiue in mēbro cōsimili haberet fieri. quare z iphi ope-
ratione pncipali. ledit. nutritionē. pōt tñ dici quodamō
morbus mēbris organicis inquantū totū mēbrū organicū ledit
in opationibus sibi debitis Gal. nāq; 4. de accidenti z mor-
bo voluit. qd apa sit egritudo mēbrū officialis. qd p. dixit
ipse qd in apate oculi immediate ledit operatio iphi oculi. s.
visio. Cū pmo eiusdem Gal. z Alii. pmi scō. dicit qd est
egritudo mēbris cōsimilis. z rōne hui; inuit Gal. in tēgn.
qd apostema essentialr fundat in mēbro cōsimili. nāq; nūq;
erit apa factum nisi quādo materia est locata in porositatē
bus mēbris cōsimilibus non solum magnis. sed paruis q par-
ue omnino sunt de natura mēbrū cōsimilis.
Distinguit vero sūe descriptio apostematis p accidentalia
data est a Gal. 6. de accidenti z morbo vbi dixit. qd apa est
tumor siue grossities ppter nām quā mēbra inde sunt in
magnitudine ab eo qd est fm nām. Et Constantinus in
pantegni dixit. qd apa est flatio siue grossities accidēs ppi
perfluos humores. suppl. vel vterq; atē. p quā aliquoties
mēbrū patit. Dixit Gal. qd Constantinus dixit. inflatio quan-
tū ad vterq; tē. z grossitas quātū ad humores. Cū dicitur
autē dicte diffinitiones date a parte accidenti. qd nō dnt
essentia apatis. nā tumor z inflatio nō sunt de essentia apatis
sed sunt accidēs pns mēbrū in cōpositione cōponēte apa-
tis mēbrū quantitate neq; etiā tumor semp est morbus vni-
de Gal. eodē pmo de accide. z morbo. ait. tumor facit deficere
mēbra ab eo qd est fm nām qm in tāta deuenit magni-
tudine qd nocet alicui actui. p cuius nocumētū esset egritudo.
Alii autē simthoma vdm est z passio solū. quē ad mō-
dū z dolor. pp qd etiā de regimine sanitatis. dixit. qd tumor
est accidēs apatis calidi cōsecutiuus. Nec et tumor semp
sequit ad apa. neq; in omni apate apparet. vt apparet i apa-
tibus mēbroz duror. z mēbroz mollitū in gbus sit apa
absq; manifesto tumorē vt dicit inferius neq; et de apa in
mēbris carnosē euenit illud eleuat in tumorē vt patebit in
fra. de herisipila q nō ipellit vt dnt Gal. notāter dixisse apa
est tumor ppter nām. qd nō oīno tumor est apa multi. n. tumores
in mēbris aliq;bus z aliquor sit fm nām. z ex pncipis
nālibus vt multitudine mae quā in pncipis generationis
virtus fortis informauit qui nō sunt apata. tumor ē reueni-
ens mēbris ex additione carnis in eo nō est apostema. sicut
neq; etiā tumor appet in siphac ruptura z eminētia vmbili-
ci. vñ dixit Alii. pmi qd in apatib; s. humoib; occultis q
sub vtre existūt z ptingit error. qm qnq; nō sunt apata. sed
rupture. z erit in pforado ea timor. Tumor ē apparens in
dextro ypocondrio figure leuiois in apate gibbi epīs non
est apa sed bñ accidēs apatis. Nam de intentione auctoz
est qd tumor q est in apate pstat ex aliqua mā humoralī vel
reducibili ad humorem. aut ex mā ventosa. z nō ex materia

Apa pōt
dici mor-
bus instalis
z cōsimilis.

De scri-
ptio apa-
tis p acci-
dentialia.

Tumor
nō est de
essentia a-
postematis.

carnefamec in reducibili ad carnosas, vñ tumor apparēs in
eminēti cicatrice nō est apā, neq; de essentia alicuius apatis:
qdā tñ sunt asserētes p̄dictas descripiōes datas de apate a
Gal. z Cōstātinō eē veras diffōnes: pp qd asserūt, lz false q
ois tumor est apā. Quidā aut aliq sunt dicētes, q vbi cūq; est
tumor qd ibi sit apā: vt in varicib; z multis alijs tumorib;
apparet q nō sūt apā. Verūtū tumor q est in apate aliqñ est
magnus sic q sensu manifeste apphēdit, vt in flegmone mē
bri carnosū. Et aliqñ est parvus sic q paruitate sua sensui nō
manifestat qualis est q i apatib; membrorū durorū z mol
liū, imo herisipilla q nō ipellit existit. Et aliq sunt dicētes, q
tumor nō sēp est dīspōitio egritudinalis. Immo aliqñ est
dīspōitio neutralis: p tātō dicūt, q dīffinitio de apate ab
Aui. data supraposita nō verificat ibi nisi de apatibus mā
gnis. De p̄uis aut beitat. Dicūt enīz q multa sunt apata
qua q nō ipedit opōnes: z nō sunt egritudo. lz neutralis dī
spōitio. Et scias q aliq sunt dicētes q sicut non in oib;
apatib; apper. tumor manifeste: sūt nec in oib; apper man
feste mala oplo: neq; solo cōtinuitatis: vt p̄z in apatib; ossiū
in qbus: neq; mala oplo, neq; cōtinuitatis solo aliqñ sensui
manifestat. Cū tñ z insup aliq dicētes, q in oī apate est ma
la cōplo sumēdo malā oplo nē p̄p̄portione oplo mae
faciētis apā ad ip̄i mēbri oplo nē. Nā dicunt ip̄i in quol;
apate mā ip̄z faciēs p̄tinet in mēbre p̄ter nām: z nō pōt p̄
ter nām eē qn ip̄portione cōploni mēbri in quo est. Ve
rūtū nō in quol; apate est mala cōplo excedēs gradualē in
p̄mis q̄litatib; sūmplr vel cōpositi: imo pōt est q aliq uo rē
pore ab inceptiōe apatis talē malā oplo nē gradualē exce
dēt nō repir: vt in apate a sanguine veniēte a p̄trariis eq̄l
mixtis in apate frigidō eueniēte in mēbro calido vel eo. Di
cūt tñ q nō dīstāt apā in mēbro q̄lalis gradualis cōplo
mala in eo fiat: q oīs mā in mēbro cōtēra p̄ter nām a regi
mine nāe relingit z derelicta malā oplo nē gradualē acq̄rit
quā ip̄mit in mēbro: z cū hoc dicit ēt dicit q p̄dicta ma
la cōplo gradualis in mēbro ip̄est nō sēp est dīspō egrat
sed bñ est dīspō neutra: z hoc erit q̄ erit tā remissa q nō im
pediat opōnes: sūt dicit q solū cōtinuitas sp̄ est in apate
oī: verūtū sp̄ nō est manifesta sensu p̄ceptibilis: qm mā apā
is vt supradictū est extēdit mēbri in quo est: in cui; exten
sione ip̄ius solū cōtinuitas: tñ nō sēp sic q reddat sensui
manifestat: q solo ista cōtinuitatis cōtingit in apate: aliqñ
est sensui manifesta, z aliqñ nō, p tātō dicit Gal. 4. de inge
fani. q cancer aliqñ est cū vulnere fm sensui. Et dicit q
q̄uis in aliquo apate nō sit dolor: tñ in eis est solo cōtinuitas
z mala cōplo modis dictis, nā nō ad oēm solōne cōtinui
tatis: z oēm malā cōplō nē ēt gradualē est necessariū seg do
loī, lz solū ad eas que sunt subito z repēte: q in multis
apatib; solo cōtinuitatis z mala cōplo qñq; sūt paulatine:
vt in nodis z glā dūllis: nō in eis nō est dolor: statib; in eo solu
tione cōtinuitatis z mala cōplone fieribus, hoc tñ erit p acci
dens: sicut qm mā faciēs apā esset cā excedētis frigiditatis
qd stupere facit sensum mēbri: aut qm sic opilaret trāsītū spi
ritus sensitui q nō posset ad mēbri venire: patet autēz hoc
in sephyros z alijs sclēroticis apostematibus.

De causis apostematum in generali.

Apostemati sicut z oibus effectibus
cause. s. materialis formalis efficiens z finalis.
Cū tñ cum sit morbus, z per oīs qualitas
non hz mām ex qua pprie sumptā. Verūtū hz
duas cās māles improprie sumptas. vñā subiectiua in qua
ip̄suz eē est necesse, sicut ēt qdāz accidēs, z talis cā mālis est
mēbri viues. Aliā hz cām māle q pprie p̄siderata est cā effi
ciens: z talis est humor aut reducibilis ad humore: vt scōe
hūiditates z marie p̄ z r ex qb; pcedit posse gñari apā z
hūiditas aquosa z v̄tositas, ista n. est ppe cā effectiua apā
is nō mālis nec mā, ex q fiat, nec in qua fiat: tñ cā mālis

apatis: q ista mā a qua puenit apāz in ipso p̄tinet. Cū
vō efficiēs eius est triplex. s. p̄mitiua aīo z plūcta, de qb; dī
cel. Cū aut formalis apatis in mēbris extētibilib; improp
rie est nālis magnitudo ēt sic vel sic figurata in mēbris vō
extētibilib; est pprie p̄mū ēt sit malus. Et cā finalis est
vt ledat pprie opōnes mēbri in quo est. Causas efficiētes
vles apatis. Daly. vj. theorie inuit esse sex. Et p̄ est fortitu
do mēbri expellētis qd supflūū est ex suo alimēto in ipso. Et
scōa est imbecillitas mēbri recipiētis: qm vt dicit Gal. in li.
de flōmīa. supfluitas sp̄ expellit de fortiori mēbro ad debilia
euz mēbri nō habuerit posse expellēti illā ad aliqd. Et 3. est
supflua q̄titas mae in corpe vel membro. Et 4. est debilitas
digestiōe mēbri nō valētis suū nutrimentū bñ digerere: vñ su
perfluitates pgerunt in ipso. Et qnta est. meatuū largitas.
Et sexta est sit mēbri in infima pte corpi. De cās efficiē
tib; p̄mū 1. cāp est efficiētū apatis qdā sunt q sunt ex mā. s.
cāte apāz qdā sūt ex dīspōne mēbri, z q sūt ex pte mae sūt
repletiōe ex reb; p̄noiatīs. s. q sunt: aut repletiō plectoria
ex hūorib; in quāto peccātib; aut kakochima ex hūoribus
in quali peccātib; aut vtraq; s. ex humorib; peccātib; in
q̄to z in q̄lir sup. aut est repletiō aquosa: aut ventosa. Et q
sūt ex pte dīspōitīs mēbri. dicit Aui. sunt virtus mēbri expel
lētis z debilitas mēbri recipiētis. Dicit Aui. 4. 3. cap.
de flegmone. debilitas mēbri pōt eē cā apatis, z qd in mem
bro pcurrat mā faciēs apā, lz nō sit in corpe repletiō: neq;
malitia humoy. q neq; sit plectoria: neq; kakochima. Dicit
qdā. s. multa. Nā dñt ip̄i absq; aliquali repletiōe nō pōt de
bilitas mēbri eē cā apatis actu, z qdā dñt. q Aui. in dictis
vbi inuit cām gñōis flegmonis p vīa p̄gestionis: q̄uis. n.
sanguis in mēbro nō pgerat sicut aliq hūores, pōt tñ cōgeri
ex nutrimentū multū sanguineo supfluitas attestās sanguini
ex qua apā factū sanguineū dicit. Et dicit. q mēbri debi
le parat. s. ad māis recipiēdum, aut pp̄sue sube nām: q sic
creat. vñā nā: vt supfluitates reciperet: sicut cutis, aut pp̄
sue ap̄sitatē siue raritātē: sicut caro lapsa q est in trib; refle
xionib; siue emūctōis, aut pp̄ viā q ad ip̄z veniūt dilata
tione siue dilatio talis sit nālis siue accitialis: qm p vias
amplas supfluetes māe facile incedūt: aut pp̄ coagulationē
viarū q ab ipso tēdūt ad alia mēbra: vel ad extra corpus, si
ue talis coagulationē sit nālis siue accitialis: ex q̄cūq; opila
tione in eis eueniente: aut p̄p̄ea q est positū inferi. 3. q̄cūq; fa
cilitate pueniūt ad mēbra inferiora: aut pp̄ paruitatē ip̄i mē
bri pp̄ quā q̄titatē cibi sibi ip̄i delatā colligere z cape nō po
terit: neq; in se ouertere: q̄re colligit in ipso: aut pp̄ debilita
te siue digestiue q̄ illud qd ad ip̄z ex cibo venit digerere nō
pōt, aut pp̄ debilitatē siue vtutis expulsiue: q̄re supfluitatē sui
nutrimentū a se repellere nō pōt nec valet. Et qdā dixerūt, aut
pp̄ fortitudinē siue vtutis retētiue: q̄ retinet supfluitates, z
nō est oēm boz rectū: nā dicit Auer. coll. 3. nō recipit mā
expulsa in mēbro sic qdā grossi dicūt pp̄ fortitudinē vtutis
retētiue ēt: aut q̄ eūatio p̄suetā illi mēbro deficit ēt z similt
exercitiū vel balneū resolutiū p̄suetū, q̄re qd resoluit z eūa
ri solebat retinet in ipso, aut pp̄ calozē supflūū in ipso exēdē
z māz ad ip̄z trahētē siue caloz ip̄e fuerit nālis siue accidē
talis, calozis. n. ppe est attrahere: aut accidit pp̄ p̄cussionez
vel casū sup mēbro q māz in ipso retinet: z ē cā q̄ retineat
q̄ angustā ēt ide trāsītū ēt qd dīz resolui vel educi ex ipso: aut
pp̄ calozē exēdē in mēbro: q ē cā q̄ mae desuāt ad ip̄z. Assi
gnant cōiter tres cās pp̄ quas dolor est cā tractionis mae ad
locū ēt, p̄ est. q̄ nā nitit succurrere p̄i dolēti, q̄re cū cona
tu nitit ad locū dolētē sanguinē z sp̄m copiose vt eis medi
antib; cāz doloris expellāt: z pp̄ hāc cāz dato q dolor sit cā
eūonis ab ipso loco, tñ est cā maioris repletiōis ip̄i: q̄ nā
cū multo pluri sanguine succurrit q̄ sit ille q ab ipso eūat z
maxie in corpe repleto in quo est copia sanguis trāsmissibi
lis. scōa cā est sequēs ad p̄dictā: nā mēbri dolēs calefit pp̄
sanguinē z sp̄m ad eū trāsmissum: z caliditas vt dictum est

Qñ in
apate est
mala cō
plexio.

Dolor nō
est i omni
apate.

De causa
māli apā
tis.

De cā
māli.

De cā
māli.
De cā
māli.
De cā
māli.

De cā
māli.
De cā
māli.
De cā
māli.

De cā
māli.

De cā
māli.
De cā
māli.

est ea attractio. tertia ea. qm dolor debilitat mebru i q est, est. n. de maxie pstermetib⁹ vntu, mebru aut dabile no resistit fluenti mae neqz pstrariare pot mittentib⁹ ad mebru max⁹ si for sia fuerint repleta multas supfluitates hntia: qre multas tras mittere pot: vñ in loco doloris multe mae aggregate pnt ee ca apatus ei⁹. pdictas itaqz cas innuit Gal. 13° terapei. cap^o pmo. z in 1° affo. qcuqz corrupture sut fet⁹ zc. z sic appet q na queret iuuu⁹ pstare mebro dolenti aliqn est ca maioris nocumeti in eo: z hoc ei accidit: q no hz metet: neqz vti⁹ pui sione. si. n. vteref pui sioe no succurreret mebro dolenti cu co piofo sanguine z ipu: z no foret ca q nocu⁹ eet mai⁹ iuuu⁹. C Auer. at 7° collz. dixit. q dolor est ca attractiois. aut pp mala pplone q gñat ipz dolori: aut pp mala pplone q fit pp supfluitate mor⁹. X tatis expulsiue cu supfluitates expellit. f. ad ipz mebru dolens: aut ex ipso mebro: aut pp dictas cas duas fil. C Et dicit p3 q dolor p accis est ca attractiois: q mediati⁹ cas dicit: z no est ca attractiois p se cu no ar trahit paliqua virtute sibi annexa: neqz vi vacui. neqz vi caliditatis sue: z sic p3 ex dictis q apa est ca sue augmentatiois in quatu calore z dolore in loco ei⁹ ponit. qb⁹ mediati⁹ apa ad seipsuz trahit: vt dixit Aul. pmi qrtia. cap. de sloia. C Aut accidit apa mebro pp motu forte vel supfluum ipu⁹. z dixit Aui. q fractura mebru ex pquassatione z copressione z exte sione eius fit qñ os fractu restaurat. Provenit ergo apa pp aliquam ex causis pdictis. f. dolore calore debilitatione z fili bus. C Dixit q dolor z calor mebru sunt de cas fortib⁹ ex q bus puenit apa in mebro doloroso vel calefacto et si no fue rit in corpe repletio. aut si no sit mebru natu in infimo. cuqz pdicte cas oes aut plures ex eis: aut fortiores p iungut z co currut inuicem: tunc potissime z citissime vel festine cas apa. Predictae cause reducunt ad primitiuas antes z cointactas. C Et primitiue qde sut. sicut casus pcussio obulatio pntio coquassatio copressio extesio morbus puctura fortis fricatio ligatura dolorosa mor⁹ supfluum vel fortis corpeus vel aialis vt furoz applicatio reru calefactiu z rubificatiu z vesicantiu balneu calidu z inordinatu oe regime in cibo z potu. Et dicit q ad cam primitiuam reducif vlc⁹ in aliquo me bro extis qñ est ca q ma trahit ad ipm. z ma ipsa remanet in via z apostemat mebru in ipsa via existes. sicut cu apant inguina pp vlcera crurii. C Cae aut antes sunt qtuor huo res z aquositas z vctositas: z mala coplexio in corpe toto vel in aliquo vel in aliquib⁹ mebris extis que est ca gionis mae vel attractionis eius. Mala copositio in aliquo vel in aliqb⁹ mebris existes. vt multa meatuu largitas mebru laxi tas z porozum raritas z meatuu qb⁹ supfluitas externif co strictio situs mebru infirmi: z suppositio ei⁹ mebro forti for titudo mebru repleti z debilitas z ignobilitas mebru z egri tudines ille maxie q sunt debilitates: aut mam trahetes: aut vias dilatates: z his filis q possunt colligi ex pdictis. Dicit q ma ans est duplex: vna remota: z est ma coteta in corpe vel mebro aliquo vel aliqb⁹ q nondu tedet ad venas z loca coia mebru apandi: est tn parata tedere pp aliquam pdictaru cas: z maxie pp peccatu ei⁹ in quali. de quo dixit Aui. pmi scda. est cu causa malis ex qua apata eminetia gñant. f. gñari pnt est in alijs submersa humorib⁹ no fm suas ipedientib⁹ qñlitate. f. qz boni sunt z no peccates qñlitate. qre fit stas submersa no fluit vel no expellit: sed cu illi huoies boni in q bus illa ma est submersa: postea euabut aliquo euonsu mor aut nali. sicut mulierib⁹ accidit cu parit: aut no nali. sicut il lis accidit q vulnerant cu egredit saguis bon⁹ remanet ma illa q erat in eo submersa pura singulis mala z ipedif tunc pp ea na: qz no hz qd refrenet ea: qre expellit ipfaz na cuius expulsio qñqz est ad cutē. sup. aut ad alia mebra z facit in eis apata vel borhoz. Et alia est ca antecedes ppinq q est apta couerti de pximo in cointacta: sicut ans remota est apta con uerti in ante ppinq. z ista ppie itat in venis particularib⁹ bus mebru apandi. vt qda dicit in poris cob⁹ ei⁹. no tm im

bibita: nec adhuc trāsiuit in poris picularib⁹ ipu⁹. C Cau sa aut cointacta est ipsa ma collecta in apate actu facies apa. Et of ma fluxa collecta clausa z cōclusa in porositatib⁹ spō gie z est vel ee pot alter qtuor huo: z aquositas singul⁹ vel comixte. C Et notat q cap primitiuas quedā sunt ppinq. vt ille q dicit sunt supra z filis illis. z quedā sunt remote: si cut est restrictio alicui⁹ euonsu psuete. ociositas. siue dimis sio exercitij psuete: siue balneatiois psuete z filius: proluxitas soni vel vigiliari z oe malū regimen in quanto vel quali sex reb⁹ no nali⁹. C Et dicit q debilitas mebru dolor calidi tas accidentalis vlcus z filia diuersis respectibus pnt dici ca primitiuas z ca ans. debilitas. n. mebru put seq⁹ cam primitiuā inter primitiuas numerat: z put seq⁹ cas intrinseca iter antes: z cōsilt dolor cōsiderat⁹ in rone eius cae imediate q est mala coplexio vel solo continuitatis posir⁹ est inter cas antes: sed cōsideratus in rone cae mediate ipu⁹ male pplonis vel solo nis ptnuitatis. tñ si illa ca est intrinseca ponit iter cas antes: z si est primitiuas iter cas primitiuas: filz z caliditas accitatis. qz pot puenire in mebro: z a causis intrinsecis z extrinsecis fm eas nuerat iter cas antes vel primitiuas. Et vlcus quauis in se cōsideratū sit ca ans: tñ qz pot puenire a causis intrin se cis z extrinsecis. Ideo aliqn inter cas antes: z aliqn inter p mitiuas nuerat. Et pp dictas cas est q auctores aliqn pda z eis filia posuerunt aliq inter cas primitiuas. z aliq inter cas antes. C De cas primitiuis. dixit Aui. pmi 4°. q aliqn acci dūt cu corpe replone. f. plectorica z kakochima vel vtrazqz z qñz accidūt corpi cum humor eqñlitate. f. in quato z qñl z ipu corpi repleto occurrētes facit pccitāt mam ad fluxu vt s leui fiat ex ea apa in mebro cui obuiat: z hoc maxie: qz ipm debilitat aut et i eo dolore z calore causant. Clex mā pccita ta ad fluxum no semp fluit quousqz pueniat ad illud cui ille cause occurrūt. Sed aliq vt supradictū est. z Aui. posuit. qrti tertia. cap^o de flegmone. ipsa mā in via retinet z apostemat mebru in via illa existens: occurrētes aut corpi mudo no re plecto: quauis fm plm no faciant semp apa in mebro cui ob uiant: tñ qñqz difficulter: concitant mam z faciunt illam fluere in membrum. Unde apa in eo causabit: imo vt dicunt cause primitiue in mebro cui obuiat possunt causare apo stema in corpe mudo nulla cōcitata mā. neqz fluete ad ipz z hoc quide facere possunt cōpingedo z cōculcando in ipso mebro humores in eo repositos: ita q no euentabunt. vnde bullient z putrefient z apabunt ipm. z hoc in cōtusionibus plerūqz est videre. Et sic dicit apparet q ca primitiuas licz ali qñ possit care apa absqz ca antemūqz tn pot ipm care absqz ca cōiuncta. Cā x^o ans pot ipm care absqz oi ea primitiuas: z cū ipsa trāsiuit in cam cōiuncta. Cā x^o cōiuncta inter dū pot causare apostema absqz ca primitiuas. z absqz ante. vt patet in apostemate generato per viam congestionis.

C De modo generationis apostematie. Cap. iij.

Aplex modus gionis apatis assignatur: quoz vnus dicit p viā congestiois mae. z alter dicit p viam defluxus: z vocat iste modus reumatic⁹. siue catarrus. C Hos duos modos gionis apatis tetigit Aristo. 9° pbleu matu. pbleu. x^o. in quo querit pp qd vulnera inflatioes: siue tumores accipiunt. f. mam z apostemat⁹ z soluens pmo tetigit modū defluxus dicēs. qz tumēt. qz fm locum vulne ratum humida ppinq in circūadiacentibus partibus cō tenta cōtrahuntur. idest ad locum vulneratū defluunt z ibi aggregantur. Et scdo tetigit modū generationis eius p viā congestiois subdens: qz etiam ipse partes vulnerate humi ditates in eis cōtentas resoluit. f. dissoluit z effundunt in ipm locū: humiditatibus aut in ipso receptis necesse est ipz intumescere z extēdi cū plura corpea no possit capere idem locus. C Et Auer. 3° collz dixit q apa generat in membris duobus modis. Vno mō qñ expellit vel defluit ad aliqb⁹ me buz humor. Alio mō quado mebru non potest digerere

De ca co, iuncta.

Quedam pnt dici ca pmuti, ua zca an recedens.

De cao pmuti.

De cao mudo.

De cao debile pmuti.

De cao ca am cōiuncta.

nutrimētū qđ ei mandaf, nec ipsūz permutare in quātitate aut qualitate: nec ipsūm potest expellere: z tūc mā augmēta bīf in mēbro isto taliter qđ recipiet dilatationem in oēs tres dīmēfiones: z tūc extinguit eius calor eiūsdē mēfuratus. s. calor eius nālis z generaf in eo calor putredinalis pp. neces sitatē mae extranee cōgeffe: congestio itaqz mae in mēbro fit qm māe nutritē talis mēbzī supfluitas quāti vel qualis vel vtriusqz in ipso remanet inexpulsa, z in eo paulatim ex nu trimēto post nutritē illi adueniēs mēbro multiplicatur z cōgerit z cōgestū apā causaf. ¶ Nō cōcordāt aut prudētes de mā que pgerit que z qualis fit. Quidā. n. dicūt qđ nulla cōgeffione reperit aliqua mā habēs formā humorālē neqz quāz humiditātū: sed oīs talis materia est superfluitas: re ducibilis tñ ad humorē diuerfificatū fm diuerfitatē nutri menti: cuius est superfluitas fm quā diuerfitatē vna dī cole rica, qđ sapit de nā colere: z est decifa d nutritēto magis co lericō: alia sanguinea que sapit nām sanguinis: z est decifa a nutritēto magis sanguineo: z alia flegmatica: qđ sapit nām flegmatis: z est decifa ex nutritēto flegmatico: z alia est me lācolica que sapit nām melier: z est decifa a nutritēto magis melico. Dixit. n. Aui. qđ oīs superfluitas attestaf ei cui⁹ est superfluitas. ¶ Quidā. n. dixerūt. qđ mā congesta est supflui tas alicuius triū humorū. s. colerice z flegmatice z melice: ex sanguine aut dicit nō cōgeri supfluitatē: neqz fieri apā san guineū per viā pgeffionis: z hoc sentiēs Sal. pp. xie hoc di xit. 13. terape. qđ oīs flegmon z apā sanguineū p influxū san guinis fit. Supradicti tñ dicūt qđ Sal. in dicto loco intel le xit fm plurimūz qđ fm plm apā sanguineū fiat per viā deflu xus: z raro per viā pgeffionis. ¶ Sūt aut z ali j dicentes. qđ oīs mā pgeffa est superfluitas flātica: qm vt dicef potiffima cā pgeffionis mae est debilitas digestiue mēbzī. debilitas aut dīgōnis est cā multiplicationis flegmatis nō alioz hu morū. ¶ Notant. qđ mā que digerit in vacuitatib⁹: siue ca uernis: siue porositatib⁹ cōib⁹ adunaf. cūqz tanta adunatio eius facta fuerit: vt p amplius ibi cōtineri nequeat. tunc ab eis exiens in porositates mēbzī p ticularēs ingreditur. z tūc actu causaf apā. ¶ Defluxus aut mae per venas z arterias fit z causaf apā hoc mō: nā cū sanguis vel aliū humor sim p līr vel cōmixte ad aliquā particulā effundit: tunc. vene pul satiles maiores ex illo humor replent pmo z extenduntur. deinde post eas replent eo qđ illic sunt minores eis. Deinde incessanter sic pcedit. donec repleant minime capillares. z que pūsqz replent sensui nō manifestabant: z nūc replete manifestant z vñr. z ex hāz orificijs z poris humor ille re plens: z in porositates mēbzī ingredit: z replet eas pmo ma iores z cōes. deinde minores z particulares: z sic apā causaf. ¶ Hūc modū defluxus mae z gñionis apatis per viā deflu xus mae. Sal. tangēs in tegni. in cap⁹ de fluxu sanguinis z gñione apatis sanguinei dixit. subiaceat infuere alicui parti multitudinē sanguinis vt distendaf. s. ad modū vtriusqz fm partē vasis. s. vene z arterie nō solū vasa magna: sed etiā par ua prius effugientia vñone: ex plenitudine vō tunc apparē tia: quēadmodū in oculis videt manifestat aliqñ p albedinē tunice eueniēs: imo z alia minor hīs que dicta sunt vasis de scendi repleta: nōdū vō ea apparēte. ppter paruitatē: z tunc periculū est. dixit Sal. effundi aliqūd resudans ex vasis in eas que in mēbro: mēbzī sunt regestiones vacuē. s. in porosi tates cōes z particulares: aut iaz effusus esse aliqd z tūc est apostema. ¶ Et cā effusionis mae ex vasis in vacuitates mē bzī est. qđ vasa cū replent multum extendunt z aperiuntur eoz porī laterālī in eis existētes: z hoc quātū ad vasa minī ma: z etiā magna. Et apertis orificijs z poris materia ex eis affluit. z hic est modus defluxus materie per meatus mani festos nobis. Aliqñ tñ fit defluxus eius ad membrū p mea tus occultos nobis: quēadmodū z nutritmentū ad quedam membra per occultas vias delegaf: z sicut etiā materia ali qñ supflua per occultos meat⁹ expellitur. z cōcordāt oēs z

En ex su-
perfluita-
te cuiusq;
humoris
possit fieri
apap vid
gestiois.

Modus
quo fit a/
postema
p vias de/
fluxus.

omnis humor deflui pōt: z ois humor dum fluit tenet locuz
cauſe antecedētis ois apoſtematis qđ fiat per viā defluxuz,
poſt preſupponit cām materialē antecedētē que materia an
tecedens nō cōcurrīt: vt dictū eſt ad generationē apātis: qđ
fit per viā cōgeſtionis: quāuis cōtingens fit vt in co: poze in
cuius aliquo mēbro aḡa fit per viā cōgeſtionis reperiaſ mā
humoralis ſuperfluens: qđ tñ nō eſt cā añs eius: lz pp occur
rentes cās poſtea poſſit cōcurrere ad illius apātis additio
nē z augmētū. Et notāt qđ aḡa per viā deflux⁹ frequēt⁹ ac
cidit qđ per viā cōgeſtionis. Intellexit hoc Gal. in verbo ſu
perius allegato. cuz dixit. qđ ois flegmon. i. omne aḡa piſtu
xionē ſanguinis. i. humoris fit fm plurimū. ¶ De cauſis at
ſupradictis occurrētib⁹ ſiue poſſibilitib⁹ occurrere ad genera
tionem quedā magis appropziant generationi apātis per
viā cōgeſtionis: z quedā generatiōis eius per viā defluxus:
cōgeſtionē. n. materie appropziat debilitas mēbz cū ſuum
nō pōt puertere nutrimentū fm totū vel ptez: nec qđ ſuper eſt
de nutrimento eius expellere: z parui membzi: z liqđitas: ſiue
ſubtilitas z ſuperfluitas que in ipſo generat bñ imbibit in
ipſo: z nō pōt expelli, quāuis expulſiua fit fortis: z ductuum
a mēbro pcedentiū vias coangultādo: per quas ſup. ſupflui
tates expellit z reſtrictio euātionis cōſuete z exercitiū dimiſ
ſio: z alioz reſolūtiū ſiue euacuantū: z in nutrimento addi
tio z alij ſimilib⁹ hiis: deflux⁹ aut appropziat repletio cor
poris vel mēbz recipientis z debilitas nālis vel accidentalis
membzi recipientis z vacuitas eius z vias que ad ipſuz tē
dit largitas z ſitus eius inferiori z dolor z calor in eo exiēs
z motus eius multus z ſimiles. ¶ Et cā primitiua eſt vel eē
pōt cōis pgeſtionē z defluxui maxime caluſ percuffio z ob
uſatio. nā poſſunt eſſe cauſe qđ materie trahant ad membz:
z poſſunt eſſe cauſe qđ materie teneantur in ipſo debilitādo
ipſum vel coangultādo vias eius.

¶ De speciebus apostematum in generali.

Зап.iiij.

Apostematū species: qđā enim sunt sumpte fm dīas essentielles eius: z qđā fm accidentales z spēs qđem sumpte fm differētiās essentielles nō sunt vere spēs: qz nō sunt vere sumpte ab essentia ei⁹ cuz āpā sit morbz: z vt sic cū sit qđdā accidēs, cui nō ppetit vere essentiā habere sed tamen dicuntur essentielles, qz sunt sumpte a dīa maxie accidenti ipsi⁹: z in ipso reperta vel repibili. z sūt in genere due fm q duplex est mā que ipm causat: z in ipso āpate reperit: z vna earū est humor: aut qd reducibile ad humores: z alia est vētositas, z pma vocat āpā hūoꝝ vel hūoꝝa liū: scđa vocat āpā vētosuz vel inflatuz. Et āpā humoris in duas diuidit spēs f3 q est duplex mā eius humoralis. scilicet humor verus, z hec spēs absolute vocatur āpā nam de tali apostemate intelligit cuz apostema absolute profertur et dicitur uidit hec spēs in quatuor spēs fm q quatuor sunt veri humores causantes vel potentes causare āpā. Et fm hoc aliud est sanguineū, aliud colericū: aliud flegmaticum, z aliud melancolicū. aut materia eius est non verus humor: z diuiditur hec spēs in duas: aut in āpā cōgestionē factū qđ factū est ex supfluitate nutrimentī cōgesta in mēbro: vt supra patuit: aut in āpā factū ex mā qđā liqda aquosa in corpore vel in membrō aliquo generata vel in epate simul: tamen cū alijs hūoribus veris. ex mā que nō potuit pueri in vey hūoꝝ: tamen ista materia pp similitudinē est reducibilis ad hūoꝝez, z vocat hec spēs āpā aquosuz: siue limphaticuz: siue absolute aqua.

CDixit Sal. 14. terapē. z ponit. 13. cōtinē. sic. apostema fit iuxta modū humoris manātis ad mēbrū. sup. aut in ipso cōgesti: q si manās fuerit aliqd de mā vētositatis fiet in eo āpā flegmaticū, z si euacuabit ad ipsuz sanguine generabit flegmonē pro āpate omnino sanguineo, z si colera rubea generabit herisipillā: siue aliud ex apostematib⁹ colericis: z si sista generabit excitatiōē: siue ex apostematibus flegmatis: z si hūoꝝ grossus z viscosus. scilicet melancolia gñabit scliros. scilicet aliqd

Abbatvñ
dicantur
simplicia
vel com,
posita.

Enod
mēbrū
possit
apari.

ex apatib⁹ melancolicis. sup. z si aquositas generabit apo-
stema aquosum. **C** Dixit Aui. apata diuersis differunt disfe-
rentijs. s. essentialib⁹ z accñtalib⁹; sed q magis sūt cōsideran-
desunt differētie que pp eoꝝ existunt cās. s. efficiētes imedia-
tas q qdē sunt mae ex qb⁹ gñant apata; z iste mae ex qb⁹
sunt apata sunt sex. s. quatuor humores aquositas z vctosi-
tas. **C** Et vnaqueq⁹ eoz sex spēs diuidit in spēs quatuor.

C Una est pma diuisio sumpta fm modum gñonis eius: qm
aliud est apata eueniēs per modū defluxus mae aliud est eue-
niens per modū cōgestionis mae: vt in pcedēti cap^o appuit.

C Et 2ª diuisio est q apata aut est morbus: aut accidēs sequēs
aliū morbū: aut est cā alterius morbi: z pōt dici q hec diui-
sio sit sumpta a mō intētionis ei⁹. fm quē modū dici pōt q
aliud est eueniēs cretice, siue qd est creticus, z aliud est eue-
niēs sintomatice: siue qd est sintomaticū: aut nō creticum.

C Et 3ª diuisio eius est sumpta fm modū siue manifestatiōis
fm quē dicit apatū aliud est vey z certū. aliud est vey: s. nō
certū. Verū aut apata z certū est illud qd sūt cōpositū ex di-
ctis quatuor gñib⁹ humorib⁹: sed nō certū est ipsoz manifest⁹
tumor: quale est qd in membris duris aut mollibus accidit.

apata
dicitur
simpliciter
vel com-
posita.

C Et 4ª eius diuisio est supia a puritate: siue simplicitate ma-
teriei causantis apata vel eius opposito fm q dī q apata aliud
est simplex: aliud est cōpositū: cōpositū tñ apata multis modis
dici pōt. Uno mō large pro quacūq⁹ cōpositione eius cū alia
re pter nām, vt cū cōponit cū alia egritudine: vt febre vel
vlcere z siliū: vel cū accidit aliquo nō in sequente necessa-
rio apata. Alio mō stricte p cōpōne mae faciēti ipsoz. Et sim-
plex ē dī dīctis duob⁹ modis: z est illud qd cōpositū est op-
positū: vey cōpositio z simplicitas pprie attendit penes cō-
positionē z simplicitatē mae pp būores simplices. Dixit. n.
Auer. 3° colliget noian⁹ qm vident in eis duo humores:
aut plures dñantes. **C** Dixit Gal. pmo de accidē. z morbo.
in maiori pte apata sunt cōposita z in minori pte sunt simpli-
cia: vt flegmon purū: aut herisipilla pura: z sic de alijs: s. in
maiori parte flegmon iueniēs cū herisipilla z flegmone: aut
flegmon cū vndimā: aut scirō: aut ecōuerso. Et Aui. dixit
quartū 3^a. scias q apata parū sunt simplicitas: sed plura sunt
cōposita. s. ex plurib⁹ mae b⁹ diuersis. Vey denotatio eoz
fit a predominante in ipsa materia.

C Et 5ª eius diuisio est sumpta per subm mēbrū in quo acci-
dit. Dixit Auer. colliget 3° apata vlt diuersificant fm diuer-
sitate mēbroz in qb⁹ sunt: ipsa eniz qñq⁹ accidunt in cōsimi-
libus mēbris: vt osse neruo carne z siliū, z qñq⁹ accidunt in
organicis vt cerebro pulmone z siliū, z fm hanc offiam,
tūc spēs apatū tot sūt quot sunt spēs mēbroz que apari
possunt. **C** An eniz oē mēbrū possit apari visa est discordia
inter auctores. Sera. naq⁹ pmo breuiarij. ca^o. de charabito
dixit. nō scimus q in omni mēbro in quo accidit apata sit intē-
sio: sed nō in nā cerebri est q recipiat tensionē propterea q
est humidū currens: z siliū nō est in nā osis qd recipiat ten-
sionē: ppea q est frigidū siccū durū valde est ergo accipere:
vt nō accidat tensio nisi in mēbris q sunt intra illud qd est in
sine duricie: z illud qd est in sine lenitatis: sicut sūt pāniculi
ligamēta nerui lacerti z caro z q sunt his filia: z sic Sera. p.
dicit. q mēbra lenia z mēbra dura apari nō pnt, z illud qd
mouit eū ad sic dōm est q in talib⁹ mēbris nō pōt fieri p mo-
dū apationis soluta cōtinuitas que necessario requit ad esse
apatiz: z q nō possit solui ptiūū eoz mō dicto apparet: qz
talio nō sit nisi per extēsiōē supflue factam a mā supfluen-
te subintrante porositates mēbris: sed ita est q mēbra dura z le-
nia nō pnt extēdi. dura: qz resistunt, z lenia qz cedūt, sed fm
quosdā mouit Sera. ad hoc dōm. qz in talib⁹ mēbris pmo-
dū apationis nō pōt causari morb⁹ in cōpositione: que vt di-
ctus est necessario requit ad esse apatis. z q nō possit causari
in eis morbus in cōpositione apparet: qz nō pōt in eis effici
tumor cū nō possint p causas supradictas extēdi. **C** Aui. cē.

aut pmi 1° dixit. q apata mēbris accidit mollibus: z est ossib⁹
accidit res q apati sūtatur: per quā eius ingrossat cōcauitas
z augef humiditas, neq⁹ est mirū, vt si illud qd nutrimentū
recipit augmētū supfluitatē eius recipiat cū in ipsoz penetra-
uerit: qz per quā viā pōt recipere nutrimentū pōt recipere su-
perfluitates: cū in ipso acciderit p cōgestionē. Et dixit Aui.
tertij pma. ca^o de charabito. vbi recitat dictā opi. Sera. p. z
eā impugnat: z dixit oē mēbrū apari posse: nā oē mēbris
pōt distēdi z distrahī a mā pter nām intrante illud ergo oē
mēbrū pōt apari: pñia tenet: qz si pōt distēdi: pōt ēt solui
cōtinuitas: z pōt ēt intumescere: z aūs sic declarauit. oē mē-
brū qd nutrit augef z extēdit cū nutrimento. ergo z cū sup-
fluitate, z talis extēsiō cū superfluitate iuncta male cōplōnē:
z aūs est notū oibus: z pñia, tenet, qz p easdē vias: z ad eas-
dē partes p quas z ad quas venit nutrimentū: vñ extendit.
pōt easdē z ad easdē pōt venire superfluitas, vñ extendit.
Ad illud aut qd Sera. dixerat. s. q mēbrū molle viscosū q/
le est cerebri pōt distēdi: qz eius viscositas ad extēsiōē fa-
cit, dicit q partes ei⁹ nō sūt cōciderē, z q molle z aquo-
sum nō pōt distēdi, qz partes eius cōciderunt. Cōtra autēz
illud qd dixit Sera. s. q durū sicut ossa nō pōt distēdi. Aui.
aut adduxit auctoritate Gal. quā nō habemus. Et idē dixit
tertij 7^a. pmo caplo. **C** Propter predicta qdā dixerunt oia
mēbra apari posse: per viā etiā defluxus vey diuersimode.
nā qdā ex venis in eis disseminatis z terminatis mās apo-
stemantes possunt suscipere vt caro. Quedā vñ nō per eas
cū nō habeāt, sed per vias p quas recipiūt nutrimentū: z sunt
sicut plura mēbra spermatica: vt ligamenta chorde nerui of-
sa cerebri z filia, nec est minor ratio de ossibus z cerebro qz
de ligamētis chordis z neruis que Sera. z oēs alij auctores
apari posse cōcedūt per viā defluxus: dicunt tñ qz predicta
mēbra cerebri ossa ligamēta chorde z nerui: z maxie cere-
bri z ossa: z pēpue z ossa lz apent apate vñ z pprie supior
nō tñ sic ēt apparenter vere vt alia mēbra, volūt eniz q alia
membra media inter dura z lenia possunt apari apate vñ z
certo z manifesto per tumorē, qz vt dictū est recipere possūt
mām supflua ponere potētē in eis oia regit ad esse apo-
stematis. s. malā cōplōnē: malā cōpositionē z solonē cōtinui-
tatis, qzuis aut nō eleuent in tumorē nō est vis: qz tumor nō
est de essentia apatis vt supra patuit, vñ idē Sera. dixit. si dē-
tes in suo toto corpore recipiat humiditatem nō est mirandum
si consequatur eos quod simile apostemati existit: hanc etiā
nominationem posuit primi scōa. vt supradictum est.

C Sexta aut ei⁹ diuisio est sumpta fm qualitātū diuersitatē:
z vt sic aut qualitātū tāgibiliū: z fm hāc diuidit in spēs du-
pliciter. Primo fm qualitates actiuas: z fm hāc aliqd apata
dī calidū z aliud frigidū. Apata tñ calidūz duob⁹ modis pōt
dici calidū: vno mō qm mām ipsum causans essentialr est calū,
vt sanguis vel colera. Alio mō. qz materia ipsoz faciēs acci-
dentaliter est calida: siue ipsa radicalr sit calida siue frigida,
quā caliditatē accñtalr mām apans acqrit per sui cōculcatio-
nē in loco in quo manēs intrāspirata a calore apprehēditur
extraneo putredinali z calefit z putrefit. factū tñ a mām radi-
calr calida z cōculcata duob⁹ modis est calū. s. radicalr, z
accñtalr: s. factū a mām radicalr frida, disposita tñ a calitate
extranea solū vno mō est calidū. s. accñtalr: z sic p3 q oē apata
humorale pōt effici calidū. **C** Dixit Aui. pmi scōa. apata aut
erit calidū, aut nō erit calidū: z nō estimādū q apata calidū sit
illud qd ex sanguine: aut ex colera gñat tātū. s. qd ex qñq⁹
mā: siue sit calida per sui essentia, siue accidat ei caliditas p
putrefactionē. Apata frigidū siue nō calū est qd ex humo-
ribus frigidis eēntialr, aut aquositate vel vctositatē sit. Di-
xit Aui. vbi supra nō calida apata sūt de mām melica aut fleg-
matica, aut aquosa: aut ventosa. Quidāz tñ valde iproprie
dixerūt. q apata de mām radicaliter calida nō putrefacta sunt
frigida. Et quidā dixerūt esse aliqd apata mediū tenens pre-
dictas qualitates sicut esset apata cōpositū ex colera z fleg-

Enoē
mēbrū
possit
apari.

mate compositione equali. **C**Secundo diuidit apā h3 qualitates tagibiles differētia sumpta a qualitatib⁹ passiuis, z fm hāc aliqd apā dī hūidū: siue molle: siue lene, z aliqd siccum: aut durū, z aliqd dī tenere mediū inter dictas qualitates, z molle qdē apā dī illud qd facilius cedit tactui cōprimētis nō resistens cōpressioni eius, z est: aut humorosus, aut aquosus, z dux h3 eo⁹ q nō cedit cōprimētī supra ipz, vey ei⁹ durities: siue ei⁹ nō cedere tactui nō semp pcedit ex dispōne hūoris: qz sit siccu grossus: vt qd est ex humore melico: vey qnqz pcedit ex multitudine mae: vñ vebemēter extēdit mēbz z pte tensione nō pōt cedere cōpressioni: z talis durities in flegmonib⁹ reperit frequēter: z qnqz pcedit ex mā vērōsa nō cedēte cōpressioni: z sīr mollicies nō semp est ex mā hūorali liqda vel humida vel flegmatica: vey aliqn ex mā aquosa: z aliqn ex mā apatis, que lz de se nō sit molli: tñ mollicat per digōne vel aliā cām, z talis mollicies frequēter in exituris ptingit, aut diuidit h3 qualitatu visibiliū diuersitatē h3 quā aliq diuiserūt apā in rubeū citrinū liuidū nigrū album vel alio colore coloratū, aut fm qualitātē audibiles: fm quā dī q aliud est sonoz, siue sonās vt ventosus ex quo audit son⁹ tipani cū pcutit: aliqd nō sonās vt nō sonoz vt apā hūorale.

C7^a aut ei⁹ dīa duplex est sumpta penes q̄titatē h3 quā aliqd dī magnū aliqd parū aliqd mediocre: z magnū qdē: z etiā mediocre absolute ab auctorib⁹ vocat apā, parū vō ab eis vocatū est pustula: aut bothor.

C8^a aut dīa apatis est sumpta fm formā seu figurā eius fm quā aliqd dī acutū aliqd latū: aliqd depressus: aliqd longū aliqd rotundum vel latū, vel alterius figure.

C9^a dīa est sumpta a situ ipsius apatis: z tūc lz p loco sumēdo sitū aliqd dī extrinsecū, qd sensui subiacet: z aliqd dī intrinsecū qd sensui nō subiacet, z sīr aliqd dī pfūdū z aliqd supficiale: z supficiale: aliud est dure cutis: z aliud non dure, lz lenis z sumēdo sitū p colligatiā: tūc aut sūt mēbris pncipalib⁹, siue molli⁹ colligata: aut nō colligata cū eis. Dixit Aul. pmi 4^a aut sunt in membris que pncipalibus vicina sunt: z sunt eis sicut emunctoria.

C10^a dīa est sumpta ab aptitudine curationis sue vel ineptitudine, z fm hāc dīa aliqd apā dī esse saluū: z istud est illd cū quo nō est aliqd cōpō^m pter nām ipsius impediēs curationē: neqz cā: neqz morib⁹: neqz accidēs, z est tale facilis curationis: z aliqd dicit eē nō saluū z est illud cū quo ppositū est aliqd pter nām, vt cā morib⁹ vel accidēs ipz⁹ ipediēs curationē: z vocatur apostema difficilis curationis.

C11^a dīa est sumpta penes bonitatē z malitiā ipsius apatis: z fm hanc differētiā aliqd apostema dicit esse salubre: z aliqd od pestiferum pessimum: siue malignum.

C12^a dīa est sumpta penes diuersitates accidentiū cum qb⁹ cōiungit fm qz aliqd dī esse cōiunctū cū sincopi vel accidente forti, z aliqd absqz eo z aliqd cōiunctū cū febre: z aliqd esse absqz febre. **C**Dixit Aul. pmi scda. apatus alia sunt que febres efficiunt, hoc aut ppter eo⁹ malitiā z ptiā q̄litatem: z alia sunt que febrem non efficiunt.

C13^a dīa est sumpta penes tps eius, z h3 hoc aliqd dī notū seu recēs, z aliqd antiquū seu diuturnū, aut fm tps sue maioris vel minoris afflictionis, z fm hoc aliqd dī nocturnū z aliqd diurnū, aliqd matutinale: aliqd serotinū. Et ista differētia ppte est sumpta ab humore causante ipsuz, qm vt patuit in sermone 1° aliqz humor mouet vñ a hora diei: z ali⁹ alia, z in illa hora fortius affligit patiētē. Et fm cōsimilē cōsiderationē aliqd dī hyemale, aliqd estiuū: aliqd vernale: aliqd autūnale: qz factū ab humore q in illo tpe habili⁹ mouetur z forti⁹ affligit patiētē: aut fm tps sui pcessus fm q aliqd apā dī fiens, z aliqd factū, z tā apā fiēs qz factuz dupl^r dī vno mō vt illud apā dicat factū: qd vt dixit Gal. 13° tera pentice, nullā recipere pōt additionē a sua cā: z hoc erit qm mā pgesta in totū cessauerit augeri, aut qm mā fluēs a fluxu vino cessauerit, Et apā fiens fm dictā cōsiderationē est mor-

bus imperfectus recipiēs p̄tinue additionē a sua cā: ita q fm hoc apā tādiū dī fiens qzdiū est in augmēto, ita q apā fiēs dicitur: dum mā ipz causans fluit, aut gñat, z in porositatib⁹ membri coadunat: z factū dī cūz tota mā fluxerit vel gñata est: z est cōgesta vel collecta in illis vacuitatibus vel porositatibus. Alio mō dī apā fiens vel factū ab actione cāfaciētis ipm, z fm hūc modū apā dī factuz qn cāfaciens ipsum oino cessauerit ab actione z eo⁹ fiens, z fm hūc modum oē apā dī fiēs: z nullū dicit esse factum, qz apā semper h3 secū cām replentē facientē z agentem: fm tñ pmi modū apā h3 aliquas partes fiētes, z aliquas factas, z fm has aliqn dicitur esse in principio, z aliqn in augmento: z aliquando in declinatione, vt in sequenti caplo apparebit.

C14^a differētia eius est sumpta penes modū determinationis apatis: oē. n. apā terminat altero quatuor modoz, qm aut resoluit: aut maturat, aut delitescit: aut corrūpit^r z putrefact mēbz in quo est, nā eniz agens in cām apatis malē, aut totaliter preualer z dñat z resoluit: z tūc cā insensibil^r perfecte z integre cōsumit: aut terminat apā ad sanitates, als. ad saniationē: fm meliorē modum terminationis eius in quo nullus timor existit: aut nā total^r succumbit z vincit: z tūc apā terminat ad corruptionē z mortē mēbz. Et Aul. volēs ostēdere cām qrti tertiā, quare mēbz corrūpit^r dixit, scias q cū submergit nā mām nō puenit ex ea apā z respirat per ignē eius qd apparet exteri⁹. i. dum mā nō vincit z superat nām total^r: sed potius eo⁹, qz nā vincit mām total^r, tūc nō puenit ex eo apā. i. collectio saniei, z p̄fz talis mā respirat. idest resoluit per ignē. i. p caliditatē ei⁹ qd apponit exteri⁹. scz p medicinas resolutionis, q sunt calide: imo ēt aliqn soluitur sine appositione medicaminis: fm hāc expōne hoc vlti mū dictū respirat zc. nō cōtinuat cū pmo, lz est redditio cāe resolutionis mae vel dū nō submergit nā mām. i. dūz nō vincit eā: lz vincit total^r, z nō puenit ex ea apā. i. collectio saniei si ne exitura q maturet, z p̄oneqz respirat. i. nō resoluitur p ignē. i. caliditatē eius qd apponit exteri⁹. i. medicine resolutionis. sup. sed putrefit z pducit ad corruptionē mēbz vel vt dicit aliq, dum nō submergit nā mām. i. dum nō pculcat nā mām: z expellit eā virtus expulsua per porositates mēbz nō puenit ex ea apā aliud: qz in quolibet apate vt supra dictū est, opz mām esse extra venas: z pculcari in porositatib⁹ mēbz, nō aut cōculcat. dixit Aul. z pro, qz respirat mā potius pignē. i. poti⁹ per vacuitatē poroz eius. i. cutis: q. i. q appareret exteri⁹. Aut nā partim vincit, z partim vincit, z tūc aut plus vincit qz vincat: z tūc apā teriat ad suppurationē z saniationē: z seqz iste modus in bonitate post resolutionē: est eniz melior oibus alijs: minus tamen bon⁹ qz resolutionē: nō euadit a timore multiplici. s. de putrefactione precipue in mēbris paratis putrefieri: sicut est epas: z de subita morte que pōt sequi, vt in pleuresi suppurata cū subito erūpit, vñ pōt subita suffocatio seq, z de ipolitate vel difficultate curationis vlcis sequētis ad suppurationē: vt in herisipilla que suppurat: vñ Hip. 7° affo. dixit in herisipilla putredo. i. virus vel sanies illaudabilis: aut sanies. s. laudabilis malū. est. n. malū p viā causē, qz sanies in herisipilla fit ex mā acuta calida: qz acuitate ei⁹ p̄cipat vñ efficiē corrosiua: quā seqz vlcus malignū corrosiuū: z est malū per viā signi: pmo qz signat impotentia nāe q nō potuit resoluerē māz herisipille q de sui subtilitate erat apta resolui. scdo qz signat mām illius herisipille valde malā. Dixit. n. Gal. in cōmento ipz⁹ affo. q in ipsa herisipilla nō pcedit putredo: aut sanies: nisi apā sit pessimum: z de mā mala nō apta resolui: et est in suppurationē: aliqn timor de p̄ditiōe opōnis mēbz: vt in apate oculi cū suppurat, et est timor in ea de multaspir⁹ exaltatione: quā aliqn sequit sincopis: et aliquādo moris: sicut aliqz contingit in apostema magno sanatio cum rumpitur et euacuatur ex eo subito res plurima, in omnibus enim dictis casibus nō debet medicina suppurationē inducere dum

Aliquod
apā dicit
fiēs z ali
qd factuz
dupl^r.

potest excusari ab ea: cū ergo Gal. dixit in libro de malitia complexionis diuerse q̄ terminatio apatis ad sanationem est bona nō absolute intellexit: s; cōpōne ad modos deteriores se. Aut nā plus vincit q̄ vincat, z tūc apā terminat ad duritiē: aut per ingrossationē totius vel maioris partis mae in eo cōtente: aut per exclusionē z resolutionē partū eius sub aliū z remanentiā grossā: que indurant z petrificant: z malicia huius terminationis est in plonagatione apatis z diffcultate: z aliqñ in politate curationis eius: z hic modus terminationis frequētius z magis euenit in apate sanguineo, deinde in flegmatico: z deinde in melacolicō: z deinde in colerico d colera grossa: z vltimo in colico de colā subtili, huius eniz rarissime accidit vt induref. Aut hui. pmi scda. in duritiē mittant. pprie apata sanguinea: est cū accidit in flegmaticis: z nō fecit mentionē de alijs ppter raritatē euentus iduratiōis in ipsis z induratio est deterior suppuratiōe vplz: minus tñ mala q̄ corruptio. Aut nā medio mō se hz in vinere z vinci q̄ mēbrū est cū aliquali latitudine nō pnotabilē: tūc apā terminat p permutationes mae eius de mēbro in quo est ad aliud mēbrū: aut de vna parte mēbrū ad aliam pte eiusdē, vt cū pmutat de partib⁹ eius centralib⁹ ad circūferentiales: aut e cōuerso: z pōt. ista terminatio esse ad bonū z ad malū: si nā declinauerit plus ad pte victorie erit permutatio ad bonū: z si plus ad succubitus erit malū, z auctores huc modū aliqñ vocāt delitescentiā z fm plm intell. ut: qñ mā subito z festine permutat: z aliqñ vocant quiescentiam vel apparentiā. Et intelligunt fm plm qñ pmutatio paulatim fit. Et Notāt. q̄ delitescētia apatis est duplex: vna rōnalis que per cās rōnales fit, z est talis pmutatio ad bonū s; p̄z. Cause aut ei⁹ rōnales assignant a Gal. 2.º pnotico. in cōmēto illius pti. q̄ si timor euenierit zc. q̄ sunt quatuor. pma est paucitas maei z eius subtilitas. 2.º est mēbrū raritas z viarū largitas. 3.º est materiez delitescētia facientiu apationē. 4.º est potētia virtutis expulsiue: z qdā addit quintā que est caliditas mae apantis: z etiā in ipsis mēbrū apate: cū eniz inuēte fuerint predictae cause oēs vel plures: siue alique earū cum potētia virtutis expulsiue: tūc permutatio erit ad bonū z permutabilē mā digesta, z nō cruda de mēbro nobili ad ignobile de cētro ad circūferentiam de intrinsecis ad extrinsecas: alia est delitescētia irrōnalis que per cās irrōnales fit: z est fm plurimū ad malū: z iste cās cōiter assignant tres: vna est multitudo materiez vel eius viscositas vel. grossities. 2.º est splius qualitas mala acuta corrosiua pūgitina: siue mordicatio: aut malitiosa venenositas: q̄ simulat virtutē ad expellendū quocūq; 3.º est impotentia virtutis regulātis expulsiue: cum enim predictae cās affuerint vel altera earū cū impotentia virtutis: tūc pmutatio fit materiez indigeste inobediens z fit de mēbro ignobili ad nobile de circūferentia ad centrum de extrinsecis ad intrinsecas z iste pmutationes sunt malenā permutatio ad mēbrū nobilius ex mēbro ignobili est: sicut qñ permutat mā apostematis pleuretis ad cor vel pulmonē semp est mala: z sicut mala est si permutatur de circūferentia alicuius mēbrū ad ipsius centrum z pfundatur in ipso: z si militer est mala qñ de mēbro extrinsecō permutat ad intrinsecū sicut pmutat apostema musculorū pectoris ad pleuram vel pulmonē: z permutationes istis p̄trarie semp sūt bone. Et Inquit Hīp. 6.º affo. herisipillā extrinsecā. s. existentē int⁹ cōuerit malū. In intrinsecus vō existentē extra cōuerit bonū: z per herisipillā intellexit qdlibet apā, z intelligunt predictae permutationes male qñ p̄dicte permutationes nō sunt fm semitā remanētie materiez in ipsis mēbris nobilibus vel intrinsecis: nā si solū fieret per illam transitus maei p̄ter q̄ remaneret in eis talis permutatio posset esse non mala: imo aliquādo bona z cum euenit inde ad extra corpus: aut ab illis diuerteret ilico ad aliq̄ mēbrū ignobile: vel q̄ esset trāsitus eūonis ad extra. Et dicūt q̄ permutatio apatis rōnalis pōt aliqñ a medico fieri z induci: sicut qñ trahit mām apo-

stematis pleure ad musculos extrinsecos: vt patuit in sermone q̄to de pleuresi, mortalis semp est a medico fugienda, z pro posse phibēda. Et De p̄dictis modis eūonis apatū auctores: qñq; solū tetigerūt tres: q̄ sunt illi qui vt frequētē eueniūt: z sunt resolutio suppuratio z induratio. Inq̄ Gal. in libro de malitia p̄plonis diuerse. Apā pōt triplē terminari. s. aut p̄resolone, aut per sanationē: aut per scleroticationē: z hi tres modi cōueniunt apatibus calidis p̄cipue sanguineo qd declinat esse maxime ad resolutionē: aut ad puris collectionem: aut ad cōuertendū in duritiē: qñq; tetigerūt auctores de p̄dictis modis quatuor: vnde Med. de appropriatis dixit: apostema aut resolutū: aut suppuratū: aut induratur: aut permutat. Et notant q̄ p̄dicti qñq; modi terminationis mae apatū pprie pueniunt z reperiunt in apatibus de mā humoraliquādam tñ cōuenire possunt in aquosis z ventosis: z maxime resolutio z permutatio. Et Quibus corporibus: z quibus etatibus: z quibus temporibus apostemata eueniunt. Cap. v.

Sanguinea vtentia regimine repletio pauci exercitij z paucitudo eūonum magis oibus alijs sunt disposita, vt eis accidat apata: z maxime in tēpore veris z cōstitutionibus calidis z humidis, z p̄cipue in etate pueritiae z adoleſcentie, z que in eis apostemata plerūq; eueniūt sūt sanguinea, postea sunt corpora flegmatica: sūt vtentia regimine repletio pauci exercitij: z paucitudo eūonū: z p̄cipue in hyeme z cōstitutionibus anni frigidis z humidis. Dixit eniz Hui. pmi scda. q̄ apostemata hyemis plerūq; sūt flegmatica: z maxime h̄z apata flegmaticis accidunt in etate senectutis z pueritiae: z post flegmatica sequunt corpora colerica p̄cipue ea que vtunt regimine repletio cū paucitate exercitij z eūonū. Istis eniz accidunt apata maxime colerica: p̄cipue in etate z cōstitutionibus calidis z siccis: z in adoleſcentie etate z iuuentutis: z vltimo loco sunt corpora melica sūt vtentia regimine repletio cū paucitate exercitij z eūonū: istis eniz accidunt apostemata maxime melacolica: z p̄cipue in autūno z cōstitutionibus frigidis z siccis z deſtemperatis: z p̄cipue in etate senectutis. Sciendū tamen est. q̄ in omnibus corporibus, z in oibus ip̄is z cōstitutionibus z etatibus omne genus apatis pōt euenire.

De temporibus apostematum.

Serap. 5.º breuiarij. huic egritudine. scilz apati sunt p̄m aug⁹ stat⁹ z declinatio: sicut z reliqs egritudinibus. s. salubrib⁹: sicut eniz patuit in sermone 2.º. ois egritudo naturalis salubris h̄z p̄dicta quatuor tēpora. Istā tñ in apate triplē distingui possunt: vno mō penes tumores apparentē in apate diuersificatū in magnitudine z paruitate sui fm q̄ritatē: z iste modus solū in apatib⁹ mēbroz extēsiuū cōsiderari pōt: z p̄cipue in mēbris extrinsecis: z penes hūc modū auctores p̄cipue posuerunt apā p̄dicta quatuor tēpora variā: cōiter hoc in exēplo apatis calī declarauerunt dixit. n. Gal. in lib. de tēporibus vltibus morbi. p̄natur vt plurimū p̄m flegmonis ingri q̄s nō vtiq; dicit eā dispositionē que est velut gñatio eius in ipso existere tpe s; q̄ implet p̄ticula sanguinea suba. siue. n. in circūcinctia mēbra accidat hoc tale: siue in incuneatione oium vasorū: siue in circūfessione aliqua tumorū in poris: siue abūdātia aliqua sanguinis in p̄ticula existit fiēte flegmone hoc vt p̄mū tēpus in quo replent p̄ticulare iacens magnitudinē passio nis est. Dixit. n. vt ponit. 13.º p̄ti. quoties manās erit ad mēbrū calidus sanguis supabūdās vltra p̄suetudines, tūc illud erit p̄m apatis caliditū: n. illa mā incipit mēbrū extēdē: z in tumorē elenare, z dixit. qñ qd supfluit cessauerit: qd vō i flegmināte p̄tic⁹ p̄tinef iēpit putrefieri calitas qdā nascit p̄ putredinē, z effusio supnatat p̄ calitatē in q̄ ip̄is. i. vtrōtas gñatur: z p̄ hoc vtrāq; distendit z magis q̄ particula

Apata
apate tri
plē p̄t od
tingui.

primo: et si nihil influat secundum hoc est tempus augmentacionis flegmonis: quoniam vero iam ad pus uertit maxie tunc dolores comprehendunt et vocat tunc stat passionis tale tempus: quoniam vero iam suppurat et iam diaforas reuma et tumore et extentione minore ostendit declinationis secundum. **C** Dixit. A. apata calida sunt secundum in quo humor ad exteriora. scilicet venarum egreditur. scilicet ad vacuitatem membri transiens: ita quod apparet eius paucitas siue capacitas augeri in cipit intumescere: deinde cum eius paucitas augetur et extenditur tunc augmentatio eius in quo continue ingrossat et tumescit: tunc habet apata statum cum grossitudo ad maiorem puenit terminum in quo esse debet. et non amplius augetur: et postea habet declinationem cum incipit minui et variatur tempore predicto modo. siue apata teries per resolutionem: siue per suppurationem: siue per maturationem. **C** 2° modo pnt distingui tempus apatis penes actionem nature in maiorem eius cum illa quod digeretur: et sic tunc est eius secundum quoniam materia est cruda indigesta: et non recipit actionem nature. Et puenit hec diffinitio secundum apatis siue ipsius principiat exitura: siue non. et tunc erit augmentum quoniam recipit digestionem: aut prius digestionis: scilicet diminute et incomplete: tunc erit statum quoniam materia est perfecte digesta: aut perfecte recipit contrarium digestionis. Et tunc erit declinatio quando materia digesta resoluitur et euacuat. dixit. Gal. et ponitur. 13° continentis. quotiens aggregata sanies euacuat: aut dispergitur materia absque aggregatione incipit membrum detumescere et minuitur eius extensio de eo in quo erat ante: et tunc illa dispositio appellatur declinatio. **C** Tercio modo pnt distingui tempora ista penes actionem nature in naturam: secundum quam actionem eueniunt accessio apatis: et sic tunc erit secundum quoniam accessio sit leuius. et tunc augmentum quoniam intenduntur: et tunc status quoniam sunt ultimata ab eo quod pus erat: et tunc declinatio quoniam remittuntur. **C** Dicitur quod prima distinctio temporum apatis est generalior alijs. quod competit omni apati cuiuscumque membri potestis extendi et intumescere. scilicet deo est minus generalis alijs. quod competit solum apatibus que sunt exiture: et tertia inter eas quoniam medium tenet: dicunt. tempus distincta secundum 1um modum non coincidunt secundum modum secundum. Nam cum est status secundum modum secundum in exituris quod non sunt incipiendo habet modum 1um esset augmentum: in exituris tamen que sunt incipiendo tempora habet duos modos coincidunt. et dicitur quod tempora distincta habet 2um modum non coincidunt cum eis distinctis secundum modum 3um. quoniam apata existens in secundum vel augmento secundum modum 2um esset in statu habet 3um. quod tunc esset in statu. scilicet accessio cum materia incipit sanari: scilicet tunc accessio augens et ultimans: et quoniam habet 3um modum 1um esset in statu: tunc secundum tertium esset in declinatione. quod facta sanie accessio remittuntur. et sicut dicitur secundum tertium modum distincta non concurrunt cum temporibus distinctis secundum primum modum maxie in apatibus magnis. et membrorum nobilium: siue terminentur per resolutionem siue per suppurationem: quod quoniam apata est in statu secundum primum modum: tunc accessio sunt in secundum vel augmento: dicitur tamen quod hoc non est verum. quia pnt aliqui coincidere: imo secundum quosdam in quibusdam accessio tibus semper coincidunt: ut in dolore: nam cum incipit tumor incipit dolor: cum tumor est in ultimo augmento et stat. sicut et dolor: cum minuitur tumor declinat sicut et remittitur dolor. **C** Apata insuper secundum omnem distinctionem temporum habent ea longiora et breuiora citiora et tardiora. secundum varietatem nature facientis ea. et secundum varietatem membrorum in quibus sunt. et secundum variam dispositionem continentis nos. scilicet aeris ut tempus anni et constitutionis et regionis. et secundum varietatem factam in regimine per cibum et potum et alias res non naturales quod cum sunt apata de materia calida vel subtili: et maxie quod in membris calidis et sanguineis sunt: et in constitutionibus et regionibus calidis citiora et breuia habent tempora. Que vero habent contrarias dispositiones longiora et tarda habent tempora: et secundum hoc quedam apata in. vij. diebus: quedam in. 14. quedam in. 40. et quedam in. 60. vel per aliquod tempus terminantur. **C** De signis apostematum in generali. **C** ap. vij.

Actores

no descriperunt signa apostematis in genere suo generalissimo: quoniam si euenierit in membris extrinsecis extensibilibus possit ipse significare tumor cum quo saltem in principio est dolor remissus saltem et grauitas sensata in membro. Posuerunt autem signa generum subal-

ternorum siue specierum subalternarum et specialissimarum. In hoc autem capitulo ponentur signa generum subalternorum immediate locatorum sub genere generalissimo. et in subsequentibus partibus vel capitulis ponentur signa aliorum. **C** Signa itaque apatis facti ex materia humoralis vel reducibili ad humorem ut aquosa sunt partio sonitus cum desuper percutitur et perceptio grauitatis manifeste et qualitas membri tangibilis est mutata ab eo quod secundum naturam in aliqua quatuor qualitatibus. scilicet caliditate frigiditate mollitie vel duritie. Et aliquando est mutata qualitas visibilis ut color: maxime in calidis. **C** Signa vero apatis vetusti sunt sonitus perceptus apud percussione desuper facta et partio grauitatis et resistentia fortis impressioni tangente. **C** Signa autem facti per viam digestionis sunt. quod percussit in membro cum debilitas ipsius et cum incipit est parua valde et paulatim paulatim augmentando tendit ad statum et non tumentur vene in circuiitu eius exites magne et mediocres minute et capillares bene aliqui apparerent quod non apparerant pus et dolor in eo est pus. et non apparerent signa repletionis in toto vel alio membro superiori. eo situ vel dignitate. et secundum primum non percussit cum primitiua de propinquo saltim. **C** Signa vero facti per viam defluxus sunt intensio repletionis in corpore vel membro superiori. Et aliquando percussit cum primitiua trabes materiam ad locum et saltim de propinquo: et cum incipit non sic paulatim: immo velocius augendo pcedit et tumentur vene in circuiitu et magne mediocres immo et vene capillares que pus non apparerant manifestantur. et dolor in isto est intensior dolore in facto per digestionem. et per eueniunt facta a toto vel membro mandate sit apatie huius diminutio. et aliquando totum cessat. Signa autem apatis fictis sunt apparitio tumoris et doloris quod paulatim augendo pcedit. et sicut paulatim aliorum accessio incrementum. **C** Signa vero facti apatis sunt quod tumor et dolor: et alia accidentia non pcedunt augendo interius: sed permanet in esse suo ante: et post hoc remittuntur. **C** Apata quoque extrinseca. dixit Aui. primi 1°. declarat sensus et partio: nam apata extrinseca oia sunt in membris extensibilibus quod intumescunt: ita quod comprehendit ea sensus visus et tactus et aliqui auditus. **C** Notant quod sensus cognoscat apata extrinseca in genere ut per solum sensum arguat apata esse in loco: non tamen cognoscit ea per suas species absque renouatione pcedendo per causas. et idcirco dicit Aui. dixisse quod cognoscit ea sensus et presentia. quasi dicat. sensus solum cognoscit cuius species sit. **C** Intrinseca vero apata cognoscuntur per grauitatem sensatam in membro et extensionem inflationem siue tumorem phibedum aliqui puenit vel phibedit sensus quoniam non immediatus sed mediante cute sicut phibedit tumor apata sicut et aliorum plurius membrorum intrinsecorum. et aliqui sensus non puenit ad comprehendendum tumorem apatis intrinseci ut per in apate cerebri pulmonis pleure et filius et adiunat ad comprehendendum apata intrinseca lesio eueniens in oporibus membri apati: lesio enim oporis membri aliqui primo et per se facit ad cognitionem dispositionis membri cuius sunt opores: sicut lesio oporis naturalium facit primo et per se ad cognitionem dispositionis epatis. Et oporis moralium lesio primo et per se facit ad cognitionem dispositionis cerebri et aliorum quando non facit hoc primo. sed scilicet et tunc non faceret: sed adiunare ad cognitionem earum sicut est dispositio in effectibus virtutum naturalium ut dispositio vine vel egestionis et similia que adiunant in cognitione apostematum oculorum. cognoscuntur apata occulta per lesionem oporis membrorum membro apostemato continentium. Membrum. n. in quo est apata cognoscitur principaliter per lesionem operationum membrorum illi coicantibus et colligato. Et cognoscitur membrum apatum per illud quod ab ipso refudat et extra egreditur. Ait. n. Gal. 13° terape. o. quoniam flegmonat membrum nisi densam habuerit circuiadiacentem cutem remittit aliquid subtiliorum liquorum et propterea ex his que secundum os et nares et farinam et stomacum et intestina et ventrem et viscera oia fluunt quod ad exteriora. ita vero et secundum interiora superficiem thoracis excernitur liquor. **C** Et dicitur 5° de interioribus. omne membrum quod habet apata nisi scilicet et grossum habeat vestimentum necesse est ut ab apate in principio subtile refudet. Et similit

scdo pnoti. sup qnto spntuz sanguineu zc. Ex oibus enim mebris subtilis cutis apatis resudat z effluit aliq hūditas q si extra effluat indicat apa in eo fore. magnitudinē vō apa tis significat opōnū lesio magna z grauitas multa sensata z alioz accētū intensio z indicat magnitudinē extrinsecoruz sensus tāgētis z aspiciētis ea. puitatē vō significat signa p dicitur pūa: vt q parua nō pmutat pulsz. magna vō pmutant ipm aut in toto corpore aut in mebris: in qb sunt z pmutat apata pulsz in toto corpore sz mutationē illi febri ppiat: de q mutatione dem est in smone scdo. q est de febribz. q aut sunt sine febre p se mutant tm pulsum in mebris: in q sunt lz per accēs possint mutare aliq actu mutant pulsum in toto corpore: z hoc faciet maxime ex eo qz dolorem efficit. **C** Et dixit Auic. apa qd pulsum mutat aut mutat ipm p sui spm aut p sui tps aut p sui qzitatē aut p mebris: in quo est: aut p aliq accēs qd segtur z ipm pcomitat. Et qd p sui spz mutat pulsum est sicut apa calm ex quo p sui spm puenit vt p mutet pulsum ad ferinū. i. duz: z ad tremore z horripilationē z velocitatē z spissitudinē: ita q efficit pulsum durū tremulū velocē z spissum: nisi eius pūa sit cā humectās q proprietatē ferini. i. duri destruat z loco eius vndositatē mollit: cū supplere faciat: verūtm tremor z horripilationē z velocitatē z spissitudinem ipm cōcomitant. Et subdit Auic. quēadmodū carū qdā sunt q ferini proprietatē phibēt: sūt qdā eaz q ferini proprietatē augēt z ipsaz apparere faciant. Apa enim. dixit ipse. molle pulsz facit vndosum. z sic proprietatē ferini destruit. z si fuerit molle z valde frigidū faciet pulsz tardū z rarū. Apa vō duz proprietatē ferini augmētāt. Permutat qz pulsz p sui qzitatē. qm apa magnū facit vt proprietates in pulsu reperit sūt maiores z paruū efficit vt sūt minores. z pmutat apa pulsz sz mebrū in quo est. qm ex neruosis mebris puenit augmētū in magnitudine sua z vehemētia. z diuersitas multa z pēpue si fuerint in ipso mebro arterie supantes. s. multe z magne sicut in splene z pulmone z nō durabit magnitudo. nisi iqtū durauerit fortitudo vntis. nā cū fortitudo remittet pmutabit pulsz fm eā ad velocitatē z spissitudinē sz mebra humectata z lenia sicut cerebri z pulmo in apatibus edz pulsum vndosum faciunt: z pmutat apa pulsum mediātē accētē psequente ipm sicut apa pulmonis facit pulsum tremulū z apa epie facit ipm punctualē. i. paruū z debile. z apa renū facit ipm strangulalem. i. mollē z aquosū. z apa mollis sensus sicut oris stōaci z dyafragmatis facit ipm spissosum z sūcopizantem: z mutata apa sensum sensitū fm tps: qm dixit Auic. vū apa calidū existat in augmēto. Proprietates ferini quēqz dicitur de velocitate z spissitudine tremor z horripilatione sunt i augmēto z cresūt z durities ipsi semp augmētāt pp extēsiōē q augēt z in tremore. s. ēt augēt pulsz pp dolorē ēt q augēt turbic tū inuenitur vna lra negatiua que dicit. nō angetur in tremore sed affirmatiua est melior: z dixit. cū apa ad statum puenerit oia accētia augent. i. oēs dispōnes pulsz repte pter illud. i. illa dispositio que fortitudinē sequit virtutis. s. magnitudo pulsz: qm pulsz debilitat. Verūtm in velocitate z spissitudine augmentū prebet donē si plōgabif. s. debilitas virtutis: q in plōgatione tps augebitur debilitas z velocitas minuet. i. redeūdo. i. cū spissitudine maiori fiet formicans. **C** Et notat sicut apa mebrū intrinseci permutat pulsum in mebro in quo est fm dīas dīctas in illo. Verūtm sunt remissiores z minus manifeste. **C** Ampli de pulsaz pmutatū dem est in sermone tertio. in sūma de signis sumptis de pulsz. **C** Signa ēt tempoz apatia alia a pulsz fm possunt per ea q dīctā sunt in capo tēpōz eius. Et apa distinctuz fm sūt vel figurā declarat sensus immediate vel mediante figurā lunari i epatis apate: z mediātē figurā sperica i apate vesice. **C** Signa aut spērū terminationis apatū sunt: qm resolutio nem significant accētū gradatā z paulatī remissio. Dolor enim grauitas z febris: z his similia paulatīe diminuēdo

precedunt fm graduz resōlōis z virtus totius regitina siue mebrū apati fortificabit z inualecet z fiet pulsz: sicut dixit Auic. vbi. s. fortis: qz virtus exonerat a pondere z cessabit a pulsz tremor: ppter ea q dolor extēsiō minuet z tumor z inflatio tollit paulatim fm q mā diminiuitur vel amouetur pulsz: ppter ea q materia diminuta nō coartat arteriam. **C** Signa vō suppurationis sunt q cū mā colligitur calor fortificatur in loco z pulsz inualecet z assidua fit z nō sedat neq phibet eam infrigidatio. Dicunt. q cum apostema resolutioni nō obedit: q nō minuitur inflatio nec grossities sed puerant z plōgantur z accidentia non remittuntur: imo augentur z precipue dolor z febris z pulsz: tūc suppuratio fit amplius. de hoc dicit inferius in ca de exituris. **C** Signa vero in durationis apatis generalis sunt q dolor z febris: z alia accidentia paulatim minuēdo: pcedunt donec cessant oīa: apa vō in suo esse permanet: vnde z grauitas a membro non tollitur: quāuis aliquando minuatū: z materia in apostemate contenta paulatīe induratur ab eo quod ante erat donec ad duritiem sclerotīcam deueniat. **C** Signa aut pmutationis sunt q dolor z grauitas z pulsz z tensio in mebro apato minuunt aut paulatim: aut aliq subitō. Et cū accidunt in alio mebro incipit pēpū paulatim: aut aliq repēte z dolor z tensio z grauitas: z nō qdē pmutatio de nobili mebro ad ignobile fiet alleviabitur accidentia de dolore febre: z sibus: z fortificabit virtus. z ecōuerso. dilatabit virtus z intendunt accētia si pmutatio fiat de ignobili ad nobile. **C** Dixit Auic. primi scda. mutatio apatū oculo: magno ad superiora vel inferiora signatio: nem hz: z intellexit p superiora loca q sunt supra diafragma z per inferiora intellexit loca nutritioz. **C** Si itaqz apata ad loca declinabūt inferiora: tūc in hypocūdriis apparebunt extēsiō z grauitas. s. in ambobus vel in altero eoz: vt tū ipse dixit. qm scda. grauitas z tensio hypocūdrioz nō sunt per se tm signatio pmutationis mae ad ipsa cū pūngunt cū signationibz alijs vt. v. g. cum qualitate mae vt q sit grossa: z ex hoc parata moueri ad inferiora: z sūt in alijs additionibz ad descēsum mae versus inferius faciētibz si pmutatio fiat de inferius ad supiora declarabit p anbelit malitiā z eius coangustationē z difficultatē z pectoris pstrictionē: z qz ad def in pulsz debilitas z diuersitas z ardor sentiet ab inferioribus incipēs ad supiora tendēs: z sūt dolor pmutabit de inferioribus ad supiora: z grauitas in pte furculē. s. superioris sentiet z capitis dolor pp ascēsum portiois mae q pmutat z vapor eius ad caput. Et dixit ēt cū signū huius pmutationis apper in assēid z adiutorio z maxime signū doloris. Qz si pmutatio fiat de apate cerebri vel squātē ad ptes spūaliū eadē signa p dīctā aderunt in mebris spūalibz z fiet alleviatio partū capitis z gule z remissio accētū pntū apa cerebri vel squātē: sed si pmutatio fiat de apate spūaliū vel nutritioz ad cerebri: tūc aderit dolor capitis z pmtatio rōis z vigilia: z aliq subeth z stupor fm diuersitatē mae apatis z mebrū qd apat: z fm has cōsiderationes sumendū est iudiciū in oibus alijs apostematū permutationibus. **C** Signa vō corruptionis z putrefactionis mebrū sūt fetor malus virulētia ex eo egrediēs: z mebrū sensus stupefit: z aliq auferē z mebrū luescit virecit z nigrescit. hi enim colores in mebro pueniūt ab humoribz malis coadunatis cū debilitate sui caloris inatīta q nō p mebrū regere z defendere nec eius humidū gubernare z derelictū a nāe regimine putrefit. **C** Signa bona z mala in apatibus. dixit Auic. primo ordine apa qd ad supiora declinat. s. capitis siue p viam defluxus siue p viā pmutationis si in cerebro fuerit fixus est malū z interficiens: sed si ad carnes laxas q post aures sunt declinauerit euasione fiducia in ipso aderit: z cōsimile est iudiciū de quolibet apate pmutato ad aliq alioz pīcipaliū. Qz si in illo figet malum est. Si vero nō figet in ipso: sed ad suū emūctōiū deriuauerit bōi spes habebit. Et dixit ibidē.

Signa suppurationis.

Signa i durationis

Signa p mutationis.

Signa corruptionis mebrū pp apa.

Signa bona z mala in apatibus.

fluxus sanguis ex narib⁹ in apatib⁹ q⁹ ad cerebrū pmutant^r
 z in oib⁹ et apatib⁹ interior⁹ viscer⁹ eueniēs est signū bonū.
 vey magis laudabile ē in apatib⁹ cerebrū: deide spūaliū z vl
 timo naliū. z itellexit de apatib⁹ calidis: maxie sanguineis.
 z est bonū signū p viā cāe in q⁹ tū minorat^r z eūat de mā apha
 tia: z p^r esse bonū p viā signū i q⁹ tū signat fortitudine expul
 siue. i. q⁹ ad hoc vt sit laudabile: opz vt sit notabilis q⁹ itat^r.
 Et dixit Auic. p^rmi q^rta. cui sintoma supuenit p^r colle
 ctione apatis interioris cū casu vtutis in timore mortis exi
 stit: q^m virt⁹ nō sustentat nisi nutrimento: z nutrimentū est ei
 res magis timorosa. i. ipediēs z nociua p^r additionē quam
 efficit in apate. Et scias q⁹ tumores apparētes in exteriori
 rib⁹ absq⁹ vulnere in repletōe corpis bōi sunt nā peos effu
 giunt multa icōmoda mēbroz itrusecor⁹. q⁹ apata. i. non
 magna pustule siue bothoz in exteriorib⁹ apparēt nō valde
 spasmant neq⁹ incuruant. Et dixit Sal. sup. 6. epidi. z pōit
 a Rabi in sexta p^ricu. In apatib⁹ oib⁹ laudabile ē q⁹ appet
 magis extrinsec⁹: z post hoc q⁹ magis acutuz hz caput. Et
 deter^r est q⁹ est huic nāe p^riu. Et Ipo. dixit. 6. affo. tumo
 res circa vētrē. i. q⁹ exētes supiores. i. extrinseci z sup^r/
 ciales leuiiores sūt. i. ad ledendū: z et ad curadū. nō supiores
 vō. i. q⁹ sūt magis intrinseci z cētrales fortiores sūt. i. ad no
 cēdū: z et ad resistēdū curationi. Et dixit Auic. p^rmi secūda
 cap. de signis solonis p^rinuitatis debes scire q⁹ apata q⁹ dete
 riora būt accidētia sūt illa q⁹ in mēbris existūt nervosis for
 tis sensus: q^m cū sūt p^rinuita z sincopis z spasm⁹ ea semper
 p^rcomitant^r sincopis p^r doloris fortitudine: z spasm⁹ p^r mē
 broz nervositatē: deide deteriora sūt illa q⁹ sūt sup i^ricturas:
 q^m tarde maturationē recipiūt p^r vehemētē iūcture motū:
 z p^r p^rea q⁹ amplitudo q⁹ est ap⁹ iūcturā est apta vt mā ad ip⁹
 descēdat. Et dixit Raf. 13. p^ri. aucte Sale. apa q⁹ nō aggre
 gat neq⁹ dissipat mā ei⁹ d^r maligna mala: z vltima magnitu
 do malitie ei⁹ erit q^m tēdit mēbrū ad mortificationē z putre
 factionē: q^m p^r multitudie mae calin inatū mēbrū: aut q^m ip⁹
 calin suffocat sic q⁹ multū dīminuat: z nō possit gubernare
 hūidū mēbrū: aut q^m ip⁹ calin inatū mēbrū p^rie malitia ma
 terie apatis extraneat^r z recedit a nālitate sua: vñ non regit
 neq⁹ gubernat hūidū mēbrū: aut p^rie grossitie mae vel eius
 multitudine opilat trāsītū spūs vitalis ad ip⁹: vñ mortifi
 cat mēbrū nō hñs influxū vite: q^re apparet q⁹ apa nō soluz
 sua magnitudine ē cā mortificationis mēbrū. s. ē aliq^m puuz
 Dixit Auic. illud q⁹ est puū q^m p^rie paucitate mae non pōt
 calin inatū suffocare: q^re restat q⁹ cū malitia sua corrupat
 ip⁹. Et dixit. caplo de flegmōe malū est illud q⁹ nō declinat
 i. resoluit^r: z nō aggregat sanie malā: z et malū z corrupens
 mēbrū sicut corrupūt ip⁹ vltera parua virulētia. Et Omne
 apa remotū a mēbro p^rncipali est salubrius. illi propinquo.
 Et Apata eueniētia in p^rte dextra corpis sūt deteriora eueniē
 tiā in sinistra: q^re cū vtus in dextra sit fortior oz q⁹ cā faciēs
 euenire i ea apa sit potētiōr. Et dixit Sal. scdo p^rno. z pōit a
 Rabi in tertia p^rti. cū aggregant^r hec oia sūt. i. humozis subti
 litas mēbrū raritas aeris circūstātis calitas z medicie dispē
 satio bōa z vehemētia vtus i^rirmi cito resoluit^r apa: z q^m q⁹
 subitōr cū aggregant^r his p^ria sit p^riu. Et dicūt. oē apa de
 mā subtili mala citi⁹ inducit effectū suū. malū q⁹ scñ de mā
 grossa mala. Verūtū malitia mae grosse pluri tpe durat: q⁹
 magis resistit actiōi vtutis sicut malitia mae subtilis citius
 penetrat ad ledēdū. Apa vō de mā grossa bōa: q⁹ citi⁹ obe
 dit. actiōi vtutis sicut malitia mae subtilis citi⁹ penetrat ad
 ledēdū. Apa vō de mā subtili bōa est melius q⁹ de mā gros
 sa bona: q⁹ citius obedit actioni virtutis q⁹ illa. z intelligen
 da sunt semper omnia supradicta ceteris parib⁹.

De cura apatuz in gñali. Cap. viij.
 An res a q⁹ sumunt i^rdicatiōes curatiue: z
 illas opz huc adducere: q^m sūt res nales nō nā
 lea z res p^rer nām. Per has. n. pcedēdū ē in cu

ratione apatum: z quia p^rncipalior est indicatio sumpta a
 mēbroz ab ea incipiēdū est z dicēdū q⁹ oē apa iquātū apa
 est cū sit morib⁹ repletionalis indicat curatione sui debere he
 ri p^r eūonē mae replētis z faciētis ip⁹. Quēcūq⁹ eniz egri
 tudines a plenitudine cānt eūone curant^r: sicut dixit Ipo. i. tā
 cā mae accidētis influētis q⁹ p^ructe ita q⁹ refert^r illa curatio
 ad apa tā factū p viā influx⁹ q⁹ p viā p^rgestiōis. Et dixit Sal.
 in tegni. hui⁹ passiōis. i. morbi curationē hēbim⁹ p^r p^ride
 rationē eūonis: z modificās dcm suū de eūone. subdit. q⁹ vt
 manifesti⁹ dicam⁹. de q⁹ eūone itelligim⁹ dicim⁹ de eūone q⁹
 ex p^rte sit. i. in q⁹ mā collecta est. z Auic. sequēs ip⁹ dixit i ca⁹
 de cura flegmonis. q⁹ curatio apatis in q⁹ tū est apa est extra
 ctio mae extraneae. i. extraneate q⁹ facit accidere apa: z q⁹ tū.
 cūq⁹ ita sit. nō tñ in oib⁹ apatib⁹ eūatio hui⁹ mae artificiali
 siēda est. Multa eniz apata nā sola eūare sufficit: p^r maxime
 q⁹ sūt puula vel nō magna. vbi aut ad eūa eūonem ars nēcia
 fuerit: tūc scias q⁹ hmoi eūonē auctores diuersimode iussē
 fieri. z hoc p^r diuersitate apatū sup^rta hz tpa eius: z hz q⁹ apa
 d^r siens vel scñ. cū. n. iam scñ fuerit soli⁹ p^ris apate eūone
 curat^r. cū vō iam adhuc siens est: tūc eius curatio erit nō sola
 p^ris eūatio: s. mixta erit. dixit Sal. p^ruisione z curatiōe: vt
 p^ruisione p^ruideat ne apa augeat^r z p^ridure: z curatiōe tota
 liter auferat^r. z. 13. terap. dixit. intērio in curatiōe apatis nō
 dū p^rfecti est duplex. i. curare q⁹ est scñ: z p^rhibere q⁹ est fu
 turū p^ruisione tñ z p^rhibitio futuri curationē facti p^rcedit. p^ris
 eniz cā influens p^rhibēda est z abscindēda: z deinde q⁹ fluxa
 est: tollēda. Et eūatio aut mae fluentis q⁹ p^rinet ad p^ruisione
 nem: z eūatio mae fluxe q⁹ p^rinet ad curationē: vt dixit Sal.
 in tegni duob⁹ sit modis. aut p^r recursum aut p^r extractū. z. 13.
 terap. dixit. eūatio est duplex. vna ē trāspolitio eius q⁹ d^rit
 nel. i. in p^rte apata ad alias regiones ista trāspolitio vocat^r
 recursus vel ad aliā p^riculā siue extra corpus fiat siue non: z
 siue ad p^riculā fiat a q⁹ mā fluxit siue ad aliam: z sit recursus
 mō opposito mō influxus: q^m mā eūatio p^recursum sit q^m
 mā collecta i porositatib⁹. p^ruisione mēbrū ab eis trāsīt ad cōes
 z de cōibus ad venas mīnutas capillares z de capillaribus
 ad p^ruas z de p^ruas ad maiores: z sic vltra donec materia illa
 perueniat ad loca illa alia z apate particule opposita siue p^r
 vnā dyamētrum siue per plures: z siue educat^r extra corpus
 siue nō. Q⁹ at eūatio p^r recursum p^rueniat apati sienti res p^r
 etu p^ris materie q⁹ adhuc influit nulli vnq⁹ dubiuz fuit: q^m
 materia influens adhuc in vasis p^r q⁹ influit p^rta est: vt nul
 li dubium est eam p^r ipsa vasa posse recurrere. Sed q⁹ conue
 niat apati sienti respectu p^ris fluxe z collecte in p^ris mēbrū
 apud auctores z viros sapiētes dubiū fuit. z p^rea ap⁹ eos
 de hoc orta est discordia. putauerūt. n. q⁹dam materiā iaz flu
 xam nō posse recurrere. Sal. hoc inuente in tegni. hoc ēt ma
 nifeste exprimēte sup^rp^rmo p^rno. in fine. vbi dixit. q⁹ humoz
 effusus ad loca vacua mēbrū retroire nō pōt. Et Auic. quartū
 tertia cap. de flegmōe. vbi post q⁹ dixit q⁹ supradictū est. d^r
 xit. q⁹ curatio apatis in q⁹ tūz apa est: est extractio materie fa
 ciētis ip⁹. hoc aut dixit. sit p^r mollitiua z resoluētia leuia. ta
 lia. aut p^r extractū educūt materiā: nō p^r recursum. Et Alij vō
 putauerūt materiā collectam siue fuerit cōgesta siue influxa
 posse eūari nō solū p^r extractū: s. ēt p^r recursum ita q⁹ p^rer q⁹
 sicut eūatio p^r extractū sufficit ad curationē: ita z eūatio p^r
 recursum sola ad curationē sufficit. hoc dicunt voluisse Sa:
 13. terap. sic dicentē. eūat aut q⁹ plenū nō soluz dyaforeticis:
 sed z stipticātib⁹ z infrigidātib⁹ medicis. z dixit. spāliter
 in cura flegmonis infrigidatio in flegmōe in q⁹ tū ei debet^r
 q⁹ cala est egritudo p^ruenit ei dupl^r. i. p^rseruado. q⁹ prohibet
 augmētationē eius nō sinēdo cām aūcedentē trāsire in p^ru
 etam z remouendo calitatē z dolore: a loco q⁹ erat cā attra
 ctionis ad ip⁹sum z conuenit remouendo cām cōiunctā eius:
 q⁹ iam factū est. est enim infrigidatiūz expulsiuū eius q⁹
 continetur fm mēbrum q⁹ flegmonat ad propinquas par
 ticulas. Et Moti sunt autem vagantes hic rationibus plu

Et hui⁹
 tā fluxa
 mācū
 xē fū
 b⁹ mō

Et hui⁹
 tio p^r
 curati
 uctio
 erit
 fluxa
 lecte
 n
 apa

ribus: et primum quoniam cum facilius sit membrum resistere receptioni et collectioni materię quę recepta et collecta repellere et non potuerit prohibere receptione eius adhuc minus debile existens multo minus poterit eam receptam repellere pampius debilitatum. Secundo quoniam membra circumstantia membro quod recipit cum membrum madans influxerit materiam non receperunt eam a membro fortiore seque et multo minus recipient eam a membro quod iam recepit debiliore seque quous conetur expellere. Tercio quoniam materia collecta: et si non ante collectione subtilis extiterit ut sua subtilitate potuerit in vacuitates coes vel particulares ex vasis effluere: tunc post collectionem moram trahens in vacuitatibus membri saltem in particularibus ingrossat: et sic per poros per quos resudauerit non reingredi valebit. Quarto si materię collecte posset euacuatio per recursum fieri tunc illud aut fieret per tractum aut per transmissum aut per pulsum. hi enim sunt tres modi recurredi materię sed per tractum quoniam medicina tractum faciens cum habeat applicari parti opposite ei a qua habet fieri recursus debilis et insufficiens erit: quoniam propter loci distantiam dissoluet virtus eius in via antequam ad partem perveniat: quoniam si diutius applicetur corrumpt membrum cui applicabitur: et hoc non debet queri in curatione regulari: imo ut dicunt. fortasse priusque virtus eius ad particulam in qua est materia collecta pervenit fortitan morietur egrotans. neque per transmissum: quoniam et similiter medicina ad transmissum faciens debilis et insufficiens erit in hoc quoniam medicina hoc faciens facit membrum confortando et fortificando ut fortificatum materiam quam recipit a se transmittat ad aliam: sed medicina non potest illud membrum fortius reddere quę esset antequam illa materia reciperet. Si ergo tunc non potuit obstare: quoniam recipe ret minus poterit quod receptum est: ut et non potuit alas transmittere neque per pulsum: quoniam medicina repulsum faciens frigida est vel frigida et stiptica simul sed talis medicina non faceret ad recursum: imo potius recursum obstaret sui frigiditate materiam ingrossando poros opilandos: et viarum ductus constringendo: ac et immobilitatem virtutis debilitaret expulsivam: ad quod et adiuuaret fortitudo retentive quam fortificat medicine stipticitas. Alii vero quod recursum posse fieri approbant sicut moti sunt rationibus. Et primo ex actionibus quas natura efficit fortis existens fortificata medicinis huic similibus: et non minoribus. expellit enim quęque materias saniosas: et et materias flegmaticas in vacuitate pectoris contentas per poros pancreatici pulmonis vel alterius membrum exinde in canulas eius per poros ipsarum expellit materiam sticticam partem super renes et venter ad viam urine et sanie per porositas expellit ossium: purper Sal. in sermonibus preceditibus patuit. Et secundo quoniam materiam motu sintomatico ductam per strictiora loca transisse dixit. Tercio quoniam viderunt de permutatione apatum de uno membro ad aliud de qua permutatione ut omnes procedunt auctores. cum dicitur: cetera recurrit siue permutat tam materiam in membro apato locata quę ad ipsum influens et poros posse recurrere extra vero officia et poros venarum existere minime. Et sunt qui dicunt materiam effusam extra officia et poros venarum posse recurrere: sed non omnem materiam: imo subtile in vacuitatibus particularibus locatam minime. Et sunt qui dicunt omnem materiam in quibuscumque vacuitatibus locatam posse recurrere. dicunt tamen materiam subtile citius et melius grossa et viscosa recursum facere: et materiam quęcumque existit in poris et officijs venarum facilius et melius quę existit in vacuitatibus coibus membrorum et locatam in porositatibus coibus ad huc facilius melius quę locatam in particularibus quę efficit maior et minor distantia a viis recursus. Et dicunt. quous materia tam congesta quę fluxa recursus patitur: facilius tamen citius et melius est per partem fluxa quę congesta. et hoc sine ulla putando inherendum esse. non enim putato alicui dubium fore materias in porositatibus membrorum collectas ad coes posse recurrere per easdem vias per quas ex oibus in particularibus ceciderunt: et de coibus in venas capillares per ipsarum officia et poros deinceps in alias venas: et maxime considerati constrictione et membrum prius coadunatione materiam spellentem et virtute expulsivam roboratam transmittentem atque me-

dicine auxilium ab illis partibus trahentis ad alia et considerari ceticorum membra aliquam horam una fore vehementer inflata ita ut nulli dubium esse debeat portione inflatis materię inter vacuitates eorum esse locatam. Non ergo credendum est prohibitis recursus facientia apponi debere apatibus ratione materię locatę in porositatibus membrorum particularibus aut coibus aut in materia congesta quęcumque materia sit illa si debite applicentur. non enim obstat quod adducit in oppositum. scilicet quod medicina recursum faciens materiam ingrossat et poros et vias restringit: quod hoc non facit cum non applicat super vias transitus: et ex hoc patet quod male opantur illi qui emplastra et hmoi frigida et stiptica in circuitu ex propequo apati membri apponunt: quous ex longinquo procedant apponi ad prohibendum defluxum: sed solum per recursum faciendum apponi debet super ipso apate. ita quod nihil particularum circumstantiarum recipere debentium contingant: neque ut sic apposita materiam ingrossant: quoniam anterecurrat quę sic ingrossetur ut prohibeatur eius recursus. Et non obstat quod adducit. scilicet quod materia locata in particularibus poris facta est glutinosa non obediens recursum: quoniam antequam talis fiat materiam repetitum dum recurrere potest nec expectandum est recursum facere donec inobediens fiat. materia enim inobediens non solum ex poris particularibus non patitur recursum imo neque ex venis ipsis. propea non per omnem tempore morbi recursus procedit aut potest fieri sed in principio tantum et antequam materia inobediens fiat. itaque tam via pulsiva quę curativa apatis per recursum fit extractiva. Et enim recurrere faciendum materiam et dissolvendo vel extirpando curat omnia apata collectionis: non tamen ad curationem cuiuscumque apose collectionis semper necessarius est sicut recursus: et ex hoc patet sed aliqui prohibet recursus: et aliqui prohibet extractus: et alii quoniam ambo necessarii sunt: et hoc est verum. Inquit Sal. 13. terra. quod utriusque uti est melius: attendendo tamen cum intellectu ne aliteris eorum visu secundum accensum aliquid sequatur nocumetum. Unaqueque propterea. scilicet pulsionis et curationis via siue intentio triplici est: scilicet instrictio. scilicet dieta potione et chirurgia: non quoniam in omni apate oia hec tria infra necessaria sunt: imo plerumque sola dieta sufficit: et in quibusdam quęque ipsa et potio simul exiguntur: et in quibusdam cum ipsis quęque exiguntur chirurgia. procedendum est aut de curatione apatum per dicta infra prius in generali: et subsequenter in speciali. et primo per dietam generalem.

De generali curatione apatum per dietam.

Generalis

dieta apati pueriens filis esse debet dietę aliorum repletionallium morborum de qua sufficienter dictum est in sermone secundo. in tractatu de vili curatione morborum. in eis enim oibus principalis intentio est ut materia repleta minuat et ut superfluum eius penitus tollat. Advertere quoque debet medicus ad omnes res non naturales: et alias causas primitivas quę possent apam augere vel conservare: et etiam ipsas que apatis effectum dederint si adessent debet propterea abijcere ut emendare. Ad membrum itaque apam patiente elongandus est aer excedentis quantitas: maxime in calitate et frigiditate ne caliditate excedente ad ipsum trahantur materie aut eius subtile res solvantur: et ne excedenti frigiditate per porum constrictionem dissolutio prohibeatur. Locari itaque debet membrum apostemotum in aere teporato aut ad caliditatem vel frigiditatem declinari secundum diversitates materie facientis ipsum. nam si materia frigida fuerit declinet ad caliditatem: et sic calida ad frigiditatem et secundum partem eius et secundum membrum complexionem et compositionem et etatem quoque et tempus anni et regionem. Aut Ras. 13. et in. dico in estate in frigidem locum lectus dum morbus fuerit in principio: sed non in declinatione: et medio mense habeat in augmento et statu et secundum hoc exemplum eligendus est aer secundum omnes alias considerationes: qui si non fuerit habitus naturaliter talis qualis exigitur talis artificialiter construat. Et elonganda sunt omnia animalia accidentia bona digestionem fieri prohibentia aut materiam in corpore commouentia et parantia ad fluxum ut ira et furor et inducatur gaudium moderatum et letitia spes bona et sanitatis firma fiducia. Et elongandi sunt a patiente omnes Nico. ser. vij. XXXX ij

De aere.

De acci-
dentibus
animę.

De moru
et qere.

motus corporis laboriosus: quoniam parat mām ad fluxū: et potissimum a mēbro apostemoso a quo etiā debiles motus elōgandi sunt: quoniam ipm quiete indiget. et elōget a mēbro apostemoso ois fricatio fortis cōpressio vel cōstrictio vt ligatura dolorosa: et maxime in corpore repleto. ait enim Raf. 13. pti. aucte Sal. ex. 14. tera. si corpus fuerit repletū dīminuatur motus mēbri apostemosis: sed moueant mēbra opposita ei. C Balneū quoq; corpore existēte repleto oino elongandū et nō eligendū est: et maxime in apatis principio vitandū est siue balneum fuerit vlt siue particulare mēbro apostemoso: tñ cum mēbro opposito mēbro apostemoso balneū calefactiū factū est conueniens ad trabendū mām ad diuersum: et et cū in pcessu querit mae dissolutio balneū resolutiū et vlt et particulare cōferre pōt. C Dixit Sal. vbi supra. et ponit ibidē balneū nō debemus opari nisi post eūonem corporis: et post declinationē morbi. nā si in corpore fuerit mēbrū debile sic in podagricis semp humor declinabit ad illud. et dixit. si corpus nō fuerit purgatū p balneū augebit āpa et augebit ide febrie. C Et phibeat somni et vigiliā supfluitas: et igeniā dū est vt fm p̄suetudinē sue sanitatis fiat. Citādus est tamē quolibet tpe accubitus sup mēbro aposo vt nō cōprimat et doleat: et ipsius situs declinū: vt nō descēdat ad ipm mae: q; re locādus est eger sup latus oppositū nisi fuerit āpa in mēbro terribili ab apate vt in mediastino vel diafragmate vel mirach: et similibus: et situs eius fiat eleuatus. C Elongādi quoq; sunt cibi oēs et potus multi nutrimenti sicut sunt carnes forbilia et vinū et precipue si āpa magnū fuerit aut i mēbro nobili aut corpore repleto: et maxime in principio eius nisi debilitas affuerit q; ipsos erigat et elōgari debent oēs cibi et potus maloz chimoz gñatiui: et maxime q; generatiui sunt humor facientium āpa aut defluentū ad ipm. et cum his elōgent oēs cibi et potus dure et tarde digestionis et tardi descensus aut corruptibiles faciles: et intelligēdi sunt cibi et potus p̄dictis p̄trarij qui sunt pauci nutrimenti boni et laudabiles chimī facili digestionis et citi descensus et vertentes ad oppositā dispōnē quam hz humor faciens āpa in q̄litate prima et mō sbe quoq; q̄litas valde minuenda est vt fiat totū corpus avarū et vnūq; mēbrū p̄e paucitate nutrimenti ad se veniētis habitū in se p̄tineat māz et nō impellat ad mēbrū apostemosis: p̄t ab eo attrahat. sit ergo subtile regimē qd fluēt mām et fluxā abscondit: et aliqñ penit? tollit. nisi enim cibi subtilitate nunq; āposa collectio cōmode resoluet: in subtiliāda tñ oia expedit dignitatē mēbri apostemosis p̄siderare put inuit Sal. 14. terap. nā si āpa fuerit i mēbro nobili facitē opationē pro toto vt epe stōz: et similibus simili subtiliatio regimīs d; esse vltima: quoniam his mēbris apostemosis factis si dederis nutrimentū et nō bñ dignaret patientē inde nocumētū ipsa et alia corpis mēbra. Si āt fuerit in mēbris ignobilib; poterit paties grossi? refici inde cū facile digestionē reficiētib; et si fuerit in mēbris medijs et regimē mediū tenere d; q̄litas āt nutrimentū d; esse opposita q̄litati humor facientū āpa. C Ois p̄terea supfluitas q̄cūq; die a corpore expurgāda erit bñficio nāe vel artis. C Pro p̄dictis dixit Aui. primū quarta. opz vt hñs occulta āpata a balneis: et maxime in pncipio et vino et motib; corporeis et aialib; supfluis sicut ira et sibi sibi bus caueat et ea hñt nō est dandus ci bus nisi subtilis et nō insit hora paroxisimi si ibi fuerit paroxisimus: neq; in pñ sui. s. apatis: nisi multa. s. debilitas: et q̄tis p̄dcm regimē Aui. occultis appropriauerit apatib; d; tñ et p̄t ad ea q; extrinsecus manifesta sunt extēdi et adaptari.

De cura gñali apatum per potionem. Cap. x.

Non omne apostema curationem p̄potionē exigit p̄siderationez in oibus rebus indicatibus p̄dictis. multa. n. sunt apata: in quoz curatiōe nō egemus nisi cōsideratione in re p̄ter nām vñ Auer. collz. 7. in apatibus q; in carne simplici existūt: nō est necessaria inten-

tiō: nisi in q̄tū sunt apata. Et dixit. in multis apatibus non indigemus cōsideratione: nisi in causis efficientibus ipsa sicut sunt apostemata facta in carne molli cā re extrinsecap. C In hoc aut caplo dices de cura apatū in quibus exigit cura per instm̄ potionis indicatione sumpta a re p̄ter naturam in generali. hz aut ista indicatio intentiones tres: sicut tres sunt ipse res p̄ter naturā: quarum prima est ad causas apatis. scda est ad ipsū apostema. tertia est ad ipm accidēs. Et intentio que est ad cām aut est ad cām primitiua: aut ad cām intrinsecā antecedentē vel p̄iunctā. Et per cām primitiua ad quā vertenda est intentio curatiua auctores proprie intellexerūt casum percussione obuiationē verberationem: et similia: quāuis enim Sal. 4. de inge. sani. dixit. a cā primitiua nō sumi indicationē curationis. Ait enim. nihil primitiuium significationē curationis ostendere: quoniam cā primitiua recessit. et nō enim adest qd est absens et pōt p̄bere indicationē in curādo: et sic hoc verū est principaliter: et tñ primitiua: secundario et est ois de curatione indicat: et q; per eam indicatur diuersa dispō corporis patiens et diuersa dispositio materie. apatis diuersos modos existentie ipsius materie in apate indicat. Nā si sciuerō q; āpa fuerit a cā primitiua sciaz q; fm p̄m eius mā erit sanguis aut sanguini multū mixtas et q; erit in illo apate multum cōculcata. et magis q; si fuerit euentus apatis absq; cā primitiua cōculcatur enim mā in apate a cā primitiua factor: sicut cōculcatur in cōtusionibus: et indicat p̄m cā primitiua per id qd in mēbro apostemoso relinqt vltra id qd reliquit cū intrinsecā: hñs est dolor amplior qui sui intensione aliter indicat q; sui remissionē: q; tñ cā primitiua nō principaliter indicat de curatione hñc est q; multi nō fecerunt de ea mentionē in curatione apatis: q; tñ indicat ex cōsequenti. Ideo Haly. et Auicē. de ea late exp̄sserunt. et hñc de ea dices in gñali. et postea de ea latius dices in cap. flegmonis. C Et itaq; primitiua diuersimode indicat a cā intrinsecā maxime antecedēte p̄cipue ex tribus. primo p̄ intentionē repletionis in corpore aut m̄dificationis ei. Et enim si inuenerit corpus valde repletum: tunc indicat de reuatiōe sibi et diuersione ad oppositū. si vero repletū sed nō valde indicat de diuersione duplici. scde ea que fit cū aliquali eūone ad extra corpus sicut p̄ scarificationē sanguisugas cristeria et hñs: et de ea q; fit absq; manifesta eūone et per scarificationē et ventosationē siue scarificationē: et similia. Si vero inuenerit mundum neq; de eūone indicat neq; de diuersione. nō enim indiget recursu p̄ tractū cū corpus sit m̄dū: et si aliqñ tractus reperiat ab auctoribus cōcessus d; eē paruus: et tunc solū concedit qñ p̄pter vehementiā dolorum timere q; nā repente et disrūpte succurreret mēbro dolētī cū multitudine sanguinis et spūs. q̄tū cūq; corpus est m̄dū: neq; indigemus recursu p̄ pulsum et trāmissū: quoniam mā collocata in tali apate: vt supra patuit cōculcata existens non recurreret: et si aliquando reperitur hic recursus concessus esset solū in principio p̄incipiante aut esset cum p̄p̄ vehementiam dolorū aut alias causas attrahentes materie fluerent ad locū non obstante corporis mundicia. scdo per cōculcationem mae in mēbro apostemoso maiore p̄pter quaz phibeat reperculsiua applicari apati in principio ne cōstringendo amplius materiā cōculcāret in loco et fieret cā corruptio nis sui et mēbri: et p̄cipue dicunt qdā in flegmone: q; vtp̄lm: vt dictū est sequis cām primitiua et in eo tēpus: in quo medicus occurrit pōt dici aliquis modus status: q; subito in tali flegmone mā in parte cōculcata est p̄pter cām primitiua q̄ non d; repercuti: sed festine resolui ne mā mortificata propter cōculcationem corrupat mēbrū: et dato dicunt isti. q; in omni tempore apatis aliqua fluat materia ad membrum apostemofum adhuc illa nō d; repercuti: q; adhuc valde magis esset nocumentum de cōstrictione materie cōculcate q; iuuamentū de prohibitionē fluxus ipsius materie cui relinquit cū eūatione et diuersione: q; in principio in ipso āpa

De sono
et vigilia.

De cibo
et potu.

De inanitione
et repletionē.

libus administranda sunt que emolliunt et resoluunt. **Q**ui-
dā tñ alij dicunt. qd si cā primitiua inuenit corpus mūdū non
cōpetunt in āpate eius repercussiva. Ait enī Aui. primi q̄r-
ta. accidētia que accidūt ppter causas primitiuas vbi nō est
humor repletio medicari debēt in p̄cipio rei cū eis q̄ fluxa
factū et resoluūt. et dicūt in tali āpate repercussiva phiberi de-
bere tā sup āpate q̄ in circuitu eius: s; si causa primitiua iue-
nit corpus repletū. dicūt repercussiva phiberi debere ne super
apostemate ponant sed cōcedi pōt: vt in circuitu eius ponā-
tur vt vias et meatus claudāt ne materia ad locū fluere pos-
sit. et de tali approximatione repercussiuorū intellexisse dicunt
auctores cōcedētes repercussiva approximari debere et pos-
se in āpate pueniēte a cā primitiua. sicut cū Aui. dixit. cū cor-
pus fuerit imūdū curet cū eo qd pus medicatum ē. s. accēs a
cā antedēte cū eūone et repercussione: et nullo mō dñt in corpe
repleto. est. n. ex solutib; applicādū cū nimia ad locum fiat
hūor attractio. Ait. n. Sa. 4° ad glauconē. nūq̄ eis q̄ sunt
ad reumata. s. parata mollibus emplastris. s. et resolutiuis.
opz vñ sed approximada sunt quecūq̄ ericare simul et ex-
pellere possunt supfluitatē sanguineā: et iō dixit Aui. de fleg-
mone in cura facti a cā primitiua: qd cū ipsa iuenit corporis
repletionē: tūc oz vt nō tāgas āpā cū mollitiuis. tunc enī at-
traheret mā ad ipsum sup id qd resoluere. Et subdit Aui.
et eius curatio est p̄xia curationi eius: cuius cā primitiua in-
uenit corpus mūdū: s; differt ab eo in hoc qm nō indiget re-
percussioe plurima in p̄cipio sicut ista: imo minus ea: et qā
in hūmōi vbi Aui. vt inuere qd in apostemate sequēte cām
primitiua inueniēt corpus mūdū repercussiva remissa cōue-
niūt: nisi in verbis supius allegatis exprimitūre innuit re-
percussiva nō cōpetere. iō dicūt qdā. qd in tali apostemate re-
percussiva valde debilia et nō pura. sed mixta cū resolutiuis
posse cōpetere: qā talia mām nō cōculcant: sed mēbrū cōfor-
tant: et dicūt etiā in corpore repercussiva cōueniūt nō solū in
circuitu sed etiā in loco āpatis: nō qd fortia: qā materiā nō
repellerēt obstāte plenitudine et mām in loco conculcarēt et
incunearet: sed debilia q̄ habēt mēbrū cōfortare ne ampli-
recipiat et aliquā fluxū refrenare. et hoc dicūt voluit Aui.
ea^o de flegmone a cā primitiua. cū dixit. qd nō indiget p̄cura-
tione repercussioe plurima in p̄cipio. et aliquādo amplius.
dñt. qd in oī āpate facto a cā primitiua siue iuenit corpus mū-
dū siue repletū cōueniūt in p̄cipio repercussiva in corpo-
re qd mūdū: qā phibēt āpatis augmētū repellēdo qd influ-
xit: et phibēdo futurū fluere. Et in corpore repleto dicūt ea
et ante eūonem et post eūonem. ante eūonem quidē vt phibe-
ant augmētū āpatis. nā et si non repellāt qd iā influxit pleni-
tudine phibēt receptionē influxui: tñ phibēt vltiorē flu-
xū et ampliorē mām in mēbro recipi: et hoc dicūt fieri debe-
re ne ppter aptitudinē receptiōis cā diuilitatis mēbrū et at-
tractionis ad mēbrū ipm sit cā intensiōis doloris eius: et post
euacuationē dñt in ea puenire: et maxie si repletio fuerit mul-
ta et eūatio parua. qā dubitat de vltiori fluxu: q̄uis etiam
cōueniāt si eūatio fuerit cōueniēs v̄tuti. s. qā nō potuerit plus
tolerare de eūatione: nō tñ sufficiens plenitudinē: tunc qdem
post eā nō sunt necessaria repercussiva: qā talis eūatio pleni-
tudini sufficiens nō pōt bñ metiri. dicūt ē et qd post oēm eūonē
securius foret approximare repercussiva et apponi debere sic
approximant corpe existēte mūdū. Verūtñ dicūt. qd reper-
cussio in istis apostematib;: quocūq̄ dispositū fuerit corpe?
Oz eē festina et fieri q̄ citius poterit: ita qd in p̄cipio p̄inci-
piāte si medicus tunc vocatus fuerit. et hoc iō qd in tali āpā-
te in breui spatio mā ingrossat glutina et cōculcatur: et pp
mēbrū debilitatē. et ppter fluxus multitudinē: et maxime in
corpore pleno: in quē repercussiva postea agere nō possunt: et
nō amplius cōueniūt: et medicus fm plm nō vocat in p̄nci-
piāte et nō occurrat ei cito. Ideo a plurib; auctorib; nō
fuit mādātū medico de appositione repercussiuorū: sed solū de
appositione molliētū et resolutiuorū debiliū. vt supra dictū ē.

Ait enī Aui. de cura flegmōis. qd si cā primitiua obuiat mūdō
corpore nō est necessaria: nisi eūatio māe extranee q̄ fecit accidē-
tā et illud sit p̄mollificātia et resolutiua leuia: et ibidē loqns
de cura huius āpatis post eūonē in corpe pleno. dixit. cura
eius prima est curatiō eius: cuius causa primitiua iuenit mū-
dificationē corpore. Dixit enī. qm sit flōmia. i. eūatio sufficiens
plenitudinē et nō festina. alio et festina post eaz. s. ad empla-
phibētia et opilātia: quoz phibitio est cū ifrigidatiōe et sup-
ticitate aut cū vna earū: tūc nō accidit ex eis illud qd est ne-
cessariū ad curationē q̄ multū cōuenit. **D**iffert tñ cā primi-
tiua q̄ inuenit corpus mūdū ab ea q̄ inuenit plenū ante eua-
cuationē: et post in hoc qd nō indiget in curatiōe cū plima re-
percussioe in p̄cipio sicut indiget corpus plenū imo min?
illa: qd in ipsa respectu illius ē parvus fluxus. **D**ico ergo.
qd si medicus vocat? fuerit ad curā āpatis facti a cā primiti-
ua in p̄cipio p̄ncipiāte: s. an q̄ cōglutinet et conculcet in
loco licitū est ei approximare repercussiva sup loco aposte-
matis siue corpori mūdō occurrerit: qd tūc dicit esse recte:
qm ad locū p̄cussionis nō fuit mā multa neq̄ repente et di-
srupte siue occurrerit corpori repleto: qd tunc dicit esse qm ad
locū p̄cussionis materia multa repēte et disrūte fuit siue
an euacuationē siue post: sed qā materia in tali apostemate se-
stine cōculcat: iō cū eis nō est diu p̄cedendū. Si vō medicus
vocatus fuerit post qd mā in loco glutinosa effecta fuerit et
conculcata nullo mō repercussiva approximare oz sup loco
āpatis: pōt tñ ea approximare in circuitu eius. Sup loco au-
tē ipso molliētia resolutiua leuia approximare oz. Et de vti-
libus in hoc est pellis ouina vel arietina nouiter excorticata
superposita. Ait enī Arist. de ea partic^o 2^a. p̄bleumati. p̄oz
bleumate p^o qd tumores et inflatiōes apostematū: maxie ac-
cētū ex casu et p̄cussione phibēt augeri pelles arietū noui-
ter excorticate. s. supposite. Idē etiam de eis dixerunt Dio. et
Sal. qm mām cōculcatā resoluunt et dolore sedāt. **E**t 3° aut
indicat cā primitiua de curatione diuersimode a cā intrinseca
rōne amplioris doloris in tali āpate repertis: qm. n. in cura-
tiōe āpatis cōiuncti cū dolore intenso a sedatiōe doloris: vt quidā
dicunt. desistēdū est ab eūone. qm materia in apostemate lo-
cata qualiscūq̄ q̄tatis existat: et quacūq̄ qualitate p̄cesserit
eius intensio semp de eūatione indicat. **E**uacuatō aut
eius: vt dictū est in p̄cedēti ca^o pōt fieri dupl: et p̄ recursū
et p̄ extractū. recursus tñ vt dñt potest accipi dupl. Uno mō
large pro quacūq̄ p̄mutatione māe quomolibz repete in
mēbro ad alias partes: et sic cōuenit tam māe cōgeste q̄ in-
fluxe. Aliud stricte pro permutatione solius māe influentis
vel influxerit et sic cōuenit materie antecedenti et cōiuncte: et
vterq̄ dictorū duorū modorū euacuationis: vt dixit Sal. 13.
terapē. dupl sit aut sit expellentibus flegmonantibus par-
ticulis: aut circūdantibus particulis trahētibz qd influ-
xit. Et primus modus dupl sit. s. aut pellendo aut transmi-
tendo. Tribus ergo modis: vt ipse dixit in tegni recursus
pleri potest. s. pulsu transmissu et tractu. **E**st autem pul-
sus materie repercussio proprie sumendo repercussionem.
Est autem repercussio proprie sumpta materie alicuius a lo-
co in quo continetur ad alia per medicinas repercussivas
impulsio: q̄uis repercussio aliquando reperitur large sum-
pta pro recursu māe quomodocūq̄ facto. **T**ransmissus
vero est māe alicuius de mēbro in quo continetur ad alia
in alicuius rei attrahentis retroiectio: sunt autem aliquan-
do isti tres modi recursus ad curationē apostematis neces-
sarij: et aliquando duo ex eis aut alter eorū ad curationē
Nico. ser. vij. ꝥꝥꝥ iij

In prin-
cipio p̄-
cipiente
āpatis a
causa pri-
mitiua re-
per. usi-
ua semper
cōueniūt.

Recursus
dupl sit

Recursus
dupl sit
modis
s. pleri
pōt
pulsu. tra-
ctu.

sufficit et pcedit hoc ex varijs dispositionibus mae et mebru in quo continet et vias per quas habet fieri recursus. Lū. n. mā fuerit pauca et subtilis et vie transitus latez mebru rā rū et forte solo altero dictorū triū cōplebit et si res ecōuerso. fuerit oēs tres erūt necessarij: et si res medio mō se habebit duo ex eis ad curationē sufficient. Et pulsus qdē ppletur administratione medicinaz infrigidatiū puraz vel cū stipectitate cōiunctaz. Tales. n. mebru cui applicant infrigidant et stipectat et infrigidado et stipectado cōstringunt et cōstringēdo mām in illo mebro cōstricto exprimūt et exprimēdo eā ab ipso ad alia ppullūt. Inquit Sal. in tegni. repellemus ex patiente particula mām si infrigidem et stipectica appropinqua mus: frigide etiā medicine. vt dicunt. mebro applicate mām ad locū currere phibēt eā ingrossando et caliditate in eo extēstentē que mām subtiliabat et mobilē reddebat et vias aperiebat et attrahēbat extinguit: qre attractioe a caliditate pueniente remota et vijs ad nālē dispōnē reductis et mā geta ta ipsa nō amplius ad locū defluit. Transmissus xō: vt ēt dixit Sal. in tegni. per cōfortatiā partē ad quā influxus sit p ficiē ipsi particule applicata. transmittit aut a se mām vasa. idest mebra cōfortata stipecticis farmacijs: et qz frigiditas vni endo ptes mebru: ipsuz et roborant et cōfortant: ideo quidaz dixerunt. q Sal. intellexit de farmacijs stipecticis puris que oēs: vt dixit ipse. 4. de simplici medicina. sūt frigide et sicce: et hoc ideo qz mebra roborata per stipectica vnita per frigiditātē fortius et melius a se repellūt mām. verū tñ Sal. in hoc loco docens solū transmissuz facere intellexit de stipecticis absolute siue cū caliditate fuerint siue cū frigiditate cōiuncte: et hoc ideo qz stipectica nō solū vniendo mebru substantiam ipz cōfortat: sed et ipsius rectificādo pplexionē que cū aliqñ pec cet per calidū aliqñ per frigidū. Ideo stipectica: aliqñ debent esse calidz aliqñ frigida. Tractus xō dupl'r fit. Uno mō euādo ad partē ad quā volumus tractuz fieri: de quo dixit Sal. in tegni. tractus fit per eūonē pte ad quā volum' māz recurrere: qm mebra inanita per eūonē ad seipsa qd repellit et transmittit trahunt. fit etiā istud vi vacui et per modū cū iusdā sequele. 2. mō fit tractus applicando parti ad quā volumus trahere mām ea que sint cā attractionis ad ipsū mebru ista sunt calefacientia illaz partē: aut in ipsa dolore inducētia aut vtrūqz faciētia. et p^m tractus moduz implemēt flōmia ex pte ad quā trahere volumus facta et sanguisugaz appo sitio in ipsa facta: et his filia. 2. mō modū perficiunt q mebrz calefaciunt vt medicina calida ei applicata et ipsius in aqua multū calida positiō: et que in eo dolore cānt vt fortis ligatu ra dolorosa cōpressio: et filia: et q calefaciunt: et fil' dolore idu cunt: vt fortis et aspera fricatio et cauterizatio et velicatio p medicinas: et filia: et ventosatio que dolore efficit: mebru ca lesacit: et vi vacui attrahit. Et quedā sunt vtrūqz modū im plentia vt vtrūqz cū scarificatione siue scalpellatio cū ven tofatione. Notant qdaz: vt patere pōt ex dictis: pulsus et tractus sūt motus mae ad recurrēdū inductio bñficio artis. vey. q pulsus est motus mae a pte mebru in quo cōtinet in ci piēs pcedēs ex opōne medicine reputiētis: sed tractus est motus mae a pte inchoantis loci ad quē fit recursus pce dens ex reb' attrahētib'. Transmissus vō est mot' mae ad recurrēdū pcedēs solū x tute mebru inchoantis a pte in qua cōtinet: qzuis vtus hoc faciat vigorata stipecticis farma cijs. Et qzuis oēs tres modi pdicti pueniāt tā mae fluētī qz fluxe. qdā tñ pulsus et tractū magis appropriauerūt mae fluxe. s. ei que iam exiuit in vacuas regiones mebru. trāsmis suz vō mae fluenti ei. s. q adhuc in venis est. Extract' xō. idest eūatio p pte apofaz. Dixit Sal. 13. terap. duob' fit mo dis. s. aut sensibilibus fluxionib' aut insensibilib' cōtēplabi libus cū rōne. et dixit. q sensibilis eūatio est aut per ipsam q flegmonat particula aut p eas q cooperiūt eā. sup. q cōicant ei ex vicino et eūant ex ipsa: sicut dixit Auer. coll. 7. mīnuis ex venalingue in squinantia facta. Insensibilis xō eūatio fit

Tractat' dupl'r fit.

Extract' quid sit et quot mōs dia fiat.

diaforando siue resoluōne faciendo per ipsū apofaz partē de mā in ipso cōtēta. Et dixit Sal. in tegni. q extract' implet et fit per scarificationes. als. carassationes appositiones: et alias files res: simul etiā et p farma diaforetica siue resolu tiua. nō qdē simul: qz in eodē tpe debem' scarificare et diafo retica apponere in eodē apate. nā hec fil' fieri nequeunt. s. fil' hic significat integritatem causarum facientium extractum: qm fit aut per carassationem et similia. aut diaforetim aut p vtrūqz simul: sed in diuersis horis.

De debita administratione recursus et extractus. Cap. xj.

Redictis

duab' administratis euacua tionib'. s. que per recursuz et que per extractuz sunt cū oibus siue in oibus modis eaz: tūc debite implebunt cū i ipsaz admi nistratiōe attendet debet' ordo debita qzitas debita qualitas debitu tps suba mae dispō cāe efficiētis dis positio accidentiū dispō corporis et mebru mandatis. tps an ni regio et regimen pteritū. et qdē de dispōne cāe efficiētis superius dictū. Debitus vō ordo administratiōis dicta ruz eūonū. tunc dicit cū ante oia cōsideratiō: et cā fiet in cor poris replone. Sic eniz Sal. volēs i tegni. asse g recte dictas eūones an oia fieri. dixit. nullā eaz debere fieri stante multa corpi replone et plectoria et kakochimia: et p de clat h d eūo ne ēct: et si. n. fuerit totū corp' plectoricū. i. repletū siue re plone qz si siue replone qz si siue vtriusqz: qzuis dicat qdā. q in hoc loco solū de plectoria locut' fuerit. et 13. terap. ca. p de kakochimia. sed de hoc non est vis neqz loqui opz. Dixit Sal. p extū pipaz. s. patientē pte eūare: qm si carassationi bus vel incisionib' sensibilib' eūauerim' dolentes. s. reddem' patiēti dolore causantes in ipsa pte: et exinde attrahem' ad ipsaz p' dolore amplius qz eūauerim' ex ipsa diaforetim calefaciētib' faciētes trahem' p' calore ampli' in prem qz diaforetim faciam'. Ideo qz. 13. terap. dixit. memento q me dicina resolutiua cōparata ad medelā mebru alicui' repleto corpore magis attrahit ad mebru et replet qz euacuet. et de clarans de eūone recursus. dixit. neqz ēt opz per recursuz cu rare stante dicta plenitudine: qm qd influxus est nō recipiet plenū corp': aut etiā ppter dictā cāz attrahere nō poterim' ad alias regiones qd influxit patiēti pte. Dixit Auer. colliget. 7. eūatio q fit ex mebro apofa corpore ente pleno est ex reb' ledentib' multū. Un si effugere volum' hoc pec catū opz nos pus totū eūare corp': et postea redire ad eūan dū ipsuz mebrz. Dixit. n. Sal. eodē. 13. terap. cū medicaueris apata calida et reliqua nō cōfidas in dispensatione resoluti uoy. nisi pus eūaueris totū corpus. bñ ergo dixit Sal. in te gni. eūandū est totū corpus in pte: aut ecōuerso. i. trahere oīs ad alias regiones qd influxit pte: vt recipere possit repulaz mām. i. recurrentē et vt possit nō amplius influere particule qz sit illud qd ēct ex ea. Hoc idē Sera. p breuia rij. et Aui. pmi qrtā. et oēs voluerunt auctores: qzuis Sal. lo cutus fuerit p hāc dictionē: et disunctiū aut non tñ voluit q stante replone multa corpi possit aliqñ fieri diuersio ante eūonē. qm et oīs ordo est vt incipiat ab eūone: et postea fiat diuersio: et ista dictio aut in dicto verbo nō tenet disiectiue sed ordinē in curatiōe ostēdit. s. pus euacuari d: totū corp' aut pro deinde fieri diuersio. Dicūt tñ q ista differentia aut. pōt aliqñ teneri disiectiue: vt cū me^m plenitudo solū in me bro mediante. in qb' casib' posset medicus inchoare a diuer sione. qzuis mell' et rectius sit semp inchoare ab eūone: et p cipe p oppositaz pte si p illa opposita cōmunicatiōne ha buerit cū apostemosa pte. que admodū nā quā medicus sequi d: facit: vt dixit Auer. eodē. 7. qn creticit apā epatis per fluxum sanguis nariū. ex nare dextro: qm ista eūatio cō tinet eūonē et cōmunicatiōne. Premissis aut eūone et di uersione deueniēdū est ad eūonē partis apostemose et rectio ordo istius eūonis est vt si recursus et extract' necessarij fue rint spā recursus incipiēdū erit. Subdit eniz Sal. vbi suprat

postea factis eūone et diuersione expellere opz prius aperte
mām influentē: et deinde diaforesim aggredi facere. Et ratio
est. dixit Sal. qz ipsa. s. eūo paratior est q̄to fit per maiora si
ue latiora vasa. et sic innuit q̄ eūatio per recursum fit per la-
tiora vasa. que vō per extractū fit per strictiora. eteniz extra-
ctus qui fit per poros cutis diaforesim faciendo fit per vias
strictas. recursus vō fit p̄ venas q̄ sunt vie late respectu po-
rorū cutis. et si diceret faciā extractū p̄ carassationē vel inci-
sionē: qbus faciā viā latā. ddm̄ est q̄ a tali mō nō est incipie-
dū. ppter aliā cām. s. ppter dolorē que carassationes inferūt.
Haly. tñ in cōmēto hui⁹ passus Sal. vñ voluisse assignare cāz
ppter quā eūo totius et diuersione ppter oppositā debeat pre-
cedere eūonē p̄tis: qm̄ qñ facta est eūo toti⁹ et diuersione. tūc
vie sunt latiores pp̄ quā cām mā que influit et que locata re-
manet facili⁹ recurrit. facilius. n. ppter exhi⁹. et vtracq̄ expo-
sicio hz veritatē. ¶ Qz aut nō fiat recursus repleto corpore
aū eūonē et diuersionē multi absolute intellexerūt affirman-
tes nullā repulsionē fieri aū eūonē et diuersionē. Sa. tñ. 14.
terap. de cura canceri oppositū illoz dixit. fm̄ p̄ncipia et tem-
pora purgationis: et aū ipsaz expellere licere dicēs. pp̄ q̄ qui
dā dixerunt. q̄ stantereplone corporis pōt medic⁹ qñqz eua-
cuationē et diuersionē facere. et interim dum fuerit et cōple-
tur aliqb⁹ diuersionib⁹ vti: in qb⁹ fit alteratio et cōfortatio
mēbz. et vt qdā eoz dicūt. aletatio o3 esse parua et cōforta-
tio amplior: qm̄ si per ea nō repellat mā obstante plenitu-
dine: phibet tñ membrū a tali approximatione a multa re-
ceptione māerz de his dicūt. intellexit Sal. in vbiis allegatis.
De fortib⁹ aut repellētib⁹. dicūt intellexisse auctores cū re-
pulsus aū eūonē et diuersionē phibuerūt: hoc videt fuisse
de intentione Aui. in ca. de flegmōe. cū dixit. scias q̄ appoxi-
matio eoz q̄ fortiter repcutiunt in p̄mis in pñ. aū eūonē et
diuersionē est magis malaz sic loquēs vñ cōcedere debilia
repulsua appoximari posse. sic ergo appet in recursu māe
inter alios modos recursus p̄mittēdus est tract⁹: qm̄ tract⁹
est eūo vls respectu pulsus: et tñ trāsmisus: et respectu ex-
ctus. vls aū eūatio p̄cularē regulū p̄cedit. et dicūt. manifest⁹
fore q̄ eūo toti⁹ et diuersione ad p̄tē oppositā nō imēdiatē eua-
cuar māz apantē. s3 mediate per modū sequele: pparat tñ ad
eūonē ei⁹: vt supra patuit: recursus aut et exctus illā imēdia-
te eūant. Et put auctores in vbiis supra positis inuūt: exct⁹
aut recursus in oī apate est necessari⁹ eūo aut ex toto aut di-
uersione nō oī necia est apatis: s3 solū illi qd cōiunctū regit cū ple-
nitudine toti⁹ corporis aut alicui⁹ mēbz: s3 qñ apā fieret in
aliquo mēbro nō existēte plenitudine toti⁹ vel mēbz māda
repositis nulla fienda est eūo toti⁹ vel diuersione ad oppo-
sitiōem: s3 incipiendū est ab eūone per p̄tē q̄ pōt fieri per recursus vñ
per extractū. Cū tñ si vterqz. s. recursus et exct⁹ necessari⁹
fuerit p̄mittēdus est recursus extractui si alia indicatio vñ
cōsideratio cōtraheret: sicut est in apate a cā primitiua: vt su-
pra dictū est. Cū tñ modus recursus p̄ extractū: nō phibet alijs
modis phibet etiā in cā primitiua. qm̄ eūatio recursus per
tractū: maxime cū extra corpus eūantib⁹. et p̄prie flōmā et
ventris solone mām aliqñ totā et aūt et cōiunctā eūat et ex-
tirpata vt illa eūone cōpleta illud cesset apā: neqz sit deim-
ceps aliqua alia eūo necessaria p̄ alios modos recursus neqz
per exctū. p̄mittēdus itaqz est recursus exctui: vt dixit Sal.
in teg. si oē itaqz illud ex tota mā recurret: qz frequēter recur-
rit tota: bñ hēbit neqz egebif eūone p̄ extractū. relicto autē
reliquo māe in pte apata: qz nō potuerit tota recurrere de-
bitis appoximatis modis recursus: tūc dicit Sa. o3 signari il-
lud relictu glutinosū aut viscosū eē aut grossū et spissū. et q̄
nō potuerit recurrere pp̄ viscositatē sui aut grossitē q̄ mā re-
licta si talis nō fuerit. s. viscosa vel grossa s3 subtilis: tūc q̄uis
fit apā ex suo mō sube recurrere. nō tñ recurrit pp̄ eā fuisse
effusaz in medias regiōes mēbz. pōt. n. dixit ipse. nō exis ta-
le: scilz viscosaz et grossū in medias regiones mēbz effudi.
sup. et p̄pterea nō recurrere. Et per medias has regiōes mē-

bri Sal. intellexit. eas q̄ sunt pfunde: et a loco venaz et arte-
riaz distates in quas cū effusa fuerit mā dī p̄p̄e q̄ est in mē-
bro ibibita que sua ibibitione. et p̄stātia ab ozificijs et po-
ris venaz nunq̄ recurrere valz. et errauerunt illiqz dixerunt
q̄ Sal. per medias regiones intellexit p̄cularēs porosita-
tes mēbz. quas cūqz. s. p̄pinquas venis siue remotas ex quo
inferūt q̄ mā collecta in porositatib⁹ mēbz p̄cularib⁹ siue
p̄pinquas siue remotis a venis et arterijs recursus nō patitur.
qm̄ h̄ intellect⁹ est cōtra sniam ipsius Sal. que est q̄ vt parū
ante patuit apostema aliqñ solo recurso curat nulla māe pte
relicta: et nō est dubiū q̄ in apate portio māe in porositatib⁹
p̄cularib⁹ saltē p̄pinquis vasis collecta est. cū igit ita fuerit
q̄ portio māe relicta sit et nō recurrat iaz tps est. dixit Sa. ad
euaquādū illud relictu per patientem particulaz extrahēdo.
¶ Cū ergo 2º regis acutoz in cura pleuresis vñ docuit cale-
factioz in pñ. aū eūonē nō docuit illd fieri cura ordinata
et regulari: sed tēptatiua ad sciendū an dolor lateris sit ven-
tosus an apofus. vt 4º ser. patuit. ca. de pleuresi. et cū Sal.
13. terap. in cura flegmonis. dixit incipiendū fore a calefaciē-
tib⁹ humectantib⁹ tēperate. phibet dixit nō indicationē sumē-
do a flegmone inq̄tū flegmon est: sed indicationē sumendo
ab accite. vt apparebit q̄ in multo dolore q̄ vt per calefaciē-
tia et humectantia tēperate sui mitigationē indicat. ¶ Cūqz
ad recursus faciendū necessarij fil fuerint tractus et pulsus
et trāsmisus a tractu s3 p̄lm̄ incipiendū erit: maxie si apā
p̄ influxu factū fuerit: qm̄ p̄cedēte tractu mā minozata et du-
cta ad oppositū medicīne pulsive forti⁹ et meli⁹ p̄pellūt. vñ
aut mēbz facili⁹ et magis trāsmittit. Et post tractū subsequi
o3 pulsus et vltimo trāsmisus. Cū tñ hodie cōiter opantes
eis oib⁹ fil vtunt p̄cipue in apate facto p̄ influxū: et 13 in plu-
rib⁹ meli⁹ sit vti eis sigillatim: vt dictū est. aliqñ tñ 13 eis vti
p̄iunctz. vñ Auer. colliget. 7. aliqñ intētiōi eūandi. s. diuer-
tendi. alia iungit intētiō q̄ est fortificare mēbz cūz frigidis
stipticis vt supfluitates nō recipiat. sup. sed receptā et recepti-
bilē a se repellat. In apate aut p̄gestionis 13 inq̄tum apā est
cōueniat recursus. ipse tñ vitādus est in eo q̄tū possibile fue-
rit. et cā est: qz apā cōgestionis siue cōgestus: vt supra dictus
est: vt p̄lm̄ generat ex impotētia virtutis digestiue et expulsi-
ue mēbz in quo est: quare vt p̄lm̄ ipsa flātica est grossa et vi-
scosa. et pp̄ moxā glutinosa. est et in medijs regiōib⁹ mēbz.
et a venis remotis cōtēta. q̄re difficilis valde recursus: aut
ipossibilis erit: et maxime vitādus est pulsus: qm̄ pulsus fa-
cientia digestiua mēbz sui frigiditate magis debilitaret et
debilitādo adderent in cām indigōis: et fit cā mafiosa p̄ge-
stionis māe et augmēti apatis: et maxie vitandus est pulsus
cū apā magnū cōgestū fuerit. naz in eo et si portio māe p̄pel-
lat ista parua erit et fiet in residuo inq̄roflatio et incuneatio
et ad extractū indispōnet et erit nocu⁹ longe iuuamēto mai⁹
et post pulsus. maxie vitādus est tract⁹. ipse eniz fm̄ p̄lm̄ nō
est necessari⁹: qz vt patuit apā cōgestionis. vt p̄lm̄ sit ex so-
la mala dispōne mēbz in quo cōiungit. quare tract⁹ fm̄ p̄lz
mouere nō pōt. Trāsmisus vō nō adeo vitandus est. imo
multi in pñ ipz necessario fore. dicūt. eo q̄ oē mēbz in quo
mā cōgerit debile est et laxū in sua suba. hanc aut vnire opz
vt vigoze mēbz. Cū tñ ipsa stiptica: ista sunt q̄ trāsmisus
faciūt. mēbz aut fortificatū nō vltra mām cōgerit. s3
digesta pro posse alijs trāsmittit. ¶ In tribus tñ casib⁹ in
apate p̄gestionis notant recursus fieri posse. p̄mus qm̄ medi-
cus esset securus q̄ mā congesta deriuaret ad mēbra viliora.
scōs est qm̄ in corpore nō esset plenitudo neqz in mēbro cōicā-
te p̄ti apose et apā cōgestū fuerit parū: qz tūc in repulsionē
eius nō cadit timor de quo sit curādum. tertius casus est qm̄
mā congesta esset subtilis et calida: et fuerit cā p̄gestionis ei⁹
mala cōp̄lo calida: q̄uis hoc parū cōtingat. qm̄ in hoc casu
pulsus. et trāsmisus cōuenire possunt: et maxie si materia
parua fuerit. nā talē mām repellere possunt: et nō est in ipz
repulsu timor ppter ipsius paucitatē: ac et malā cōplexionē
Nico. ser. vij. ¶ ¶ ¶ iij

Et quo in-
cipiendum
sit qñ ne-
cessarij fu-
erint tra-
ct⁹ pulsus
et trāsmis-
sus.

In apate
p̄gestionis re-
cursus fie-
re pōt in
tribus ca-
sibus.

Recur-
sus aliqñ
fieri non
pōt: et ali-
qñ phibe-
tur.

calidā pñtia que erat causa pgestionis mae. Et qdā addūt
4^m casus. s. qñ est in corpe vel mēbro cōicante plenitudo: pp
quā iaz eēt cōplicit⁹ aliqñ mae influxus ad mām pgestam:
vel esset timor de cōplicatione talis influxus. in hoc enīz ca-
su l3 vti tractu. l3 etiā vti trāsmisū. Et qdā pcedūt etiāz pul-
sum. verūm mēlius est in hoc casu nō fieri pulsus p apponez
repellentiu sup mēbro apōso. maxie si apa magnū fuerit. cō-
cedi tñ pōt ea apponi supra ipm mēbrū supra vias trāsitus
māe: tūc ēt talia repellētia debēt esse pūcta. cū stipticitā-
te ēt forti vt vias illas magis claudāt z obturēt. **Recur-**
sus quoqz aliqñ fieri nō pōt: et aliqñ l3 possēt fieri phibef. nō
pōt aut fieri vt iaz patuit: qñ mā est viscosa grossa aut niultū
incuneata. **Ali** enīz **Gal.** l3. terap. cū facta fuerit incuneatio
in h3 mā refilit imo dicūt qdā. nisi calidus vel saltē mediuz
tenēs in caliditate z frigiditate: aut subtilis humor nō fluxe-
rit: repulsio sit nocua. z ppterea recursus phibef in nodis
glandulis. z similib⁹ apatib⁹ duris aut plenis mā glutinō-
sa. vt sunt apata saniosa z hilia. neqz pōt fieri: vt iaz dictū est
qñ mā effusa fuerit in medias mēbrū regiones remotas: ve-
nis ēt si in se subtilis extiterit: qñ sui ibibitione z elongatio-
ne a valis recurrere nō obedit z nō pōt fieri stāte plenitudie
corpis vel mēbrū ad qd fieri d3 recursus: qñ nō pōt cōstrictis
extitib⁹ vijs z cōstipatis: per quas recursus h3 fieri. Et nō
pōt fieri recursus in apatib⁹ mēbroz duroz aut ossiū. maxi-
me p pulsus z trāsmisus: qñ p pōtēntiā z duritiē sube eozū
nō pōt cōpimi supra mām eozū: vt exprimēdo eā repellant.
sūt ēt h3 mēbroz vplm posita in pfūdo ad q vti medicamētū
nō pōt puenire nisi dōilitata. z nō pōt fieri mēbro apōso val-
de debili exite. qñ mēbro debili existente. z hilia pñtia sunt z
nocua: z itelligit de dōilitate resōlonis. z nō pōt fieri si apa
cōiunctū fuerit cū corruptione mēbrū. qñ corruptioni cōue-
nit amotio z abscessio nō recursus: z nō pōt fieri si apa cōiun-
ctus fuerit cū vehemēti dolore: in quo casu. vt iam patuit in
cipiendū est a mitigatiōe doloris nō a recursu: imo recursus
est cā augmētationis doloris pp suffocationē mae z solidita-
tē mēbrū: maxie fact⁹ p pulsus. **Ali** enīz **Aui.** de cura siēgnio-
nis ex refrenatione: qñqz accidit vehemētia doloris pp suf-
focationē mae z soliditatē mēbrū: z nō etiā aliqñ recursus z
per tractū d3 fieri rōne debilitatis mēbrū aut doloris eius. ad
qd tractus d3 fieri pp nocū^m qd ipz mēbrū cōsequerē ficut
phibetur in articulois mām trahi ad loca iuncturarū. Et
dicūt qdā. nō pōt fieri recursus saltē per pulsus z trāsmisum
qñ mā apōtemās fuerit multa valde. in apate enīz magno
ē de mā subtili nō imbibita nō pōt per pulsus z trāsmisum
fieri recursus obstāte mae multitudine. sed potius pulsus z
trāsmisus faciētib⁹ appositis ingrossabif z cōculcabif in
transpirata reddef vñ facile corrumpi poterit z putrefieri: z
mēbrū corrumpere z putrefacere eius suffocato nālī calore.
Recur- **sus** etiā pōt fieri nō in oib⁹ casib⁹ est licitus: imo
in multis est phibit⁹ z ab auctorib⁹ pdictis regularis non
est sciendus: l3 aliqñ in qbusdā ipsoz casuū coacte fieri iubēa-
tur. Et hōz casuū aliqñ est sumptus ex pre mēbrū ad qd fie-
ret recursus: siue ēt ex parte mēbrū p qd fieret: vt qñ fuerit pñ-
cipale vel nobile respcū mēbrū a quo d3 recursus fieri: z ma-
xime in tali casu phibef recursus qñ suspitio foret de rema-
nentia mae recursus in mēbro illō nobili. **Dixit. A.** qñti 3^a:
in cura herisipille caue ne māz redire facias ad mēbrū intrin-
secū aut nobile: z ppter hanc cām phibitus est recursus in
apatib⁹ emūctorioz. mā enīz in emūctorio cōtenta facile ad
pñcipale suū recurrit. z si pñcipale illō forte fuerit z nō aprū
recipere mām recurrentē ab emūctorio: tunc illud ad aliqñ
aliud nobile mēbrū recurreret. qd saltē erit nobilius emun-
ctorio. **Dixit enīz Aui.** pñi 4^a. ca. 25. si mēbrū apōtemo-
sum fuerit emūctoriū mēbrū pñcipalis nullo mō applicaduz
erit et aliqñ qd refrenet. z hoc nō ideo sic dixit **Aui.** qñ hoc
nō sit eoz medicamētū. s. appproximare refrenantia sit cura
apatiz eoz in pñ^o. **Quinimo** appproximare ea est eoz medi-

In apati-
bus emū-
ctorioz
nō puenit
recursus.

camentū. s. in qñtū apata sunt. **Inuenit** ēt hīc alia lra que est
negatiua q dicit nō: qñ hoc nō sit eoz medicamētū. s. appprox-
ximare refrenantia. **Sz** iō dixit **Aui.** nō d3 appproximari: quia
nolimus medicari apata eoz: imo volum⁹ studiū ipedere in
hoc vt ea augmētemus. indeqz ad ipsa traham⁹ z nō cura-
mus si malitia in mēbro. s. emūctorio augmētata sit. non. m.
curamus nisi de eo qd mēbro pñcipali est mēl⁹: z qñ time-
mus q si mām refrenauerim⁹ redibit ad mēbrū pñcipale z
puenit mā ad illud qd emendare nō poterim⁹: quapp volu-
mus vt malitia in mēbrū cadat ignobile cū pñcipali pñtulerit
mēbrozita q studiū impendam⁹ in trabēdo mām ad mēbrū
ignobile z facere vt ipz apōtemet. Et si nō cū alijs. s. attrax-
hentib⁹ saltē cū vctolis z emplis attractiuis z acutis: z hīs
filib⁹: vt sanguisugis. **Hoc** idē voluit **Auer.** colliget. 7. di-
cens. nihil repulsiuū vel refrigeratiuūz ponat sup apata q
sunt in mēbris pñcipaliū purgatis. qñ qñ mā refrigerabit
in istis locis timendū est ne mā ad mēbrū pñcipale redeat
quē admodū sit post aurē ad cerebuz qd supscellis ad cor z
qd in inguinib⁹ ad epar. nō videt enīz esse incōueniēs mām
nō malignā neqz venenosā a mēbris ignobilib⁹ que non
sūt emūctoria que solū dicūt ignobilia. qñ imperfectuūz ope-
rationū factiua: nō tñ subalternata alijs ad ipsaz recipiēdū
supfluitates repellere ad ptes nobiliores in nobilitate mul-
ta: premissa tñ eūone totius. z maxime si cōstet medico pae-
bitā cōsecuturā nō inde posse puenire illis nobilibus mēbris
notabile nocumētū. **Malignā** aut mām ab ignobilib⁹ ad
nobilia nō est licitū. vt patebit ppter dictā ēt cām phibitus
est recursus qñ apa esset in mēbro vicino mēbro pñcipali: qñ
tūc timef ēt ne mā recurrat ad mēbrū pñcipale: in istis ca-
sibus. qñ aliqñ reperit repulsio cōcessa intelligendū est q
fiat in pñcipio pñcipiante z parua z debilis. **Dixit Aui.** pñi
uatur q absqz nimia supfluitate repercutit: z hoc iō siue apa
fuerit in mēbro pñcipali. qñ nobili z redundet sup pñci-
paliori. z pñiē dixit **Aui.** si in mēbro fuerit qd sit sicut epar
aut stomacus: qñ pp colligatiā magnā z pñpinitatē quaz
h3 ad cor timef cordi nocū^m sequit⁹ ppter hanc cām phibe-
tur recursus in pleuresi: z pñiē sinistri lateris z in apatib⁹
auriū: z similibus: vt patuit in illoz capitulis. **Dixit Auer.**
vbi supra. refugimus repulsione apatis pulmonis qñ vici-
nus cordi existit. **Et** aliqñ dictoz casuū est supus ex par-
te mae recurrēde. vt qñ mā sit maligna venenosa. mā. n. vene-
nosa stans in extrinsecis z supscialib⁹ pñtib⁹ horreda infert
nocumēta qñto magis si recurret intrinsecis: z ppter hāt
cām phibef refrenatio in antrāce carbunculis malignis z
oib⁹ apatib⁹ pestilentialibus z in oī mā puenienter moisiū
aut pñtura reptiliū venenosoz. **Ingt. n.** **Gal.** l3. terap. z pñ-
nit⁹ l3. cōpendij. si cā apatis fuerit morsus reptiliū venenosū
rū sit pñma nostra intētio venenū illud repellere vel in totum
vel in qñtū possumus. postea xō reliquias eius in bonū mū-
tare. expellit autē euz medicina fortiter attractiua incisua z
absterfua. qñ nulla medicina repulsua hīs apatib⁹ est ap-
plicadā: aut qñ fuerit mā critica expulsa. in apatib⁹ enī oib⁹
creticis phibef recursus: qñ recursus agit cōtra opōnē nāe
expellentis paruum materiā cōtra cui⁹ actionē agere nō de-
bemus neqz eani a sua actione phibere: qñ natura in critica
expulsionē recte z regulariter opat⁹: quare in hoc si expedit
iuuanda est z nō phibenda. **Dixit Auer.** vbi supra. maxime
in apatibus q causant per viā crisis oīno ab infrigidatione
abstinere debemus: eo q ppter hās curationes mae redire
pñt ad pñcipalē. Et ad hunc modū expulsiones cretice re-
ducant pustule z borhor euenientes in cute totius corporis
sicut sunt variole z morbilli lepra z scabies z inflationes et
tremitatū eueniētes in ydropisi z phisii z lōgis egritudinib⁹.
In hīs oibus z similibus nō cōuenit repulsio tum pp
materiei multitudinē tam pp ipsius pessimitatē. **Dicunt.** in
apate facto per viā crisis virtute ente forti z expellente suffi-
cienter mām morbi z nō cadente in epulsionē eius curā nōi

In apati-
bus de-
cre-
pitous z
pñtūm
recursus
nō puenit
malig-

Extrac-
tū sit ne-
cessariū.

In apati-
bus de-
cre-
pitous z
pñtūm
recursus
nō puenit
malig-

debet fieri per repercussiva. *Alit. n. Alii. quarti 3^a. ca^a de iudicijs exituray* exiture minoris malitie sunt cū membrū ad qd declinat est infirmū ignobile ampli loci capientis totam mām. nāz si capit eaz accidit ex reditu scōo ad loca in qbus penetraverat illō qd accidit eis z illud redire facit medicus stolidus cū infrigidatione z refrenatione ad locū a quo venit ppter qd ipedit nā in sua victoria: q si natura totā z sufficienter nō expellit mām: pze debilitate vel aliter ipedita partē expellit partēqz inerpulsaz relinqt repercussio pzois fugienda est: imo attractio derelicti fieri d3 cū vētosīs z alijs ad locū trahētib⁹ iuvare d3. *Qz si nā in expulsiōe supfluat nō vtens cōsilio in cuius supfluitate timeat ne simul resoluatur virtus z moribus ex multa trāsmisiōe sanguis z spūs a pncipalib⁹ ad mēbra ad que mā delegat: tūc necessaria est cura cū ingrossatiōis z repulsiōis: ac et cū trahētib⁹ ad oppositū fluxus vt retineat sanguis z spūs in pncipijs vt non deficiant in eis z si oportuerit sanguinē z spm a mēbris ad que mā delegat vētosīs z alijs ad pncipia trahere faciat illud. amplius de his patuit in sermone 2° tractatu de crisi. aut qz mā fuerit tā pauca valde qz pze paucitate māe recursu nō egeat.* *Et aliqz dictoz casuū sumptus est a cōsideratione etatis z vtutis patiētis. nā decrepitoz apata repcutienda nō sunt.* *Alit. n. Damas. in suis affo. apata fenū. s. decrepitoz nō retrozuz medicatiōe redire cogant ne deficiat nā ad dīfpergendū illud qd expulsiōe totas suas vices psumpsit: extrahēdū est nō tñ forti medicina: z sū attendenduz est in apatib⁹ que in debilib⁹ vt cōualecētib⁹ accidūt. Cum ergo dixit Gal. 13° terapē. qz apata oia per se egent repulsiōe. bñ dixit. nā medicatiōe sumēdo ab apate inq̄tū apā est: oibus repulsiōe cōuenit. Uerū ppter accis fit qd qdā apata repulsiōe nō egēt vt qd dicta sunt: z illud p accidēs erit lumen do indicatiōe ab alijs indicatiōe facientibus z cuz apate cōplicitis.* *Extract⁹ enīz nō semp necessari⁹ est: sed tūc solū cū recursus insufficiēs ad curatiōis apatis pfectionē fuerit aut nocius siue phibit⁹: z ipse qdē ex loco fieri d3 cum plenitudo in corpore toto nō fuerit vel mēbro aliquo cōcāteita qd nō timeat de mōe attractiōe ad locū.* *Et dixit Auer. colliger. 7. eūonē ex loco tūc facere poterim⁹ cū mēbru. s. spiritu apostemosuz eūone indiget z nō totū corp⁹. s. nec aliqz mēbru cōcās ipi apostemoso mēbro. Et Sa. dixit in tegni. qz extractū maxime cōuenit fieri si fm medias regiones significet pneri aliqd. s. extrahēdū post administratiōe recursus: qm mā in illis medijs regionib⁹ cōrēta porositatib⁹ cutis ppinqua apertius p extractuz educit. fit aut vt supra patuit aut per diaforesim: aut per carassationem: z eis silia. diaforesis tñ semp z per se requirit. attamē aliqñ sufficiens est z aliqñ fieri nequit. Un carassatio necessaria est: z resolo qdē nō semp pcedit cā carassatione z resolutione: sed qñqz pcedit carassatio. vt qñ apā. pfūdū fuerit: in quo necesse erit locū scarificare. et qñqz post scarificationē loco ventosam su perponere vt trahat mā apatis ad superficiē: z cū hoc etiā minorē talis carassatio pparat ad resolutionē. nam minorata mā z ad superficiē tracta facili⁹ resoluūt: z qñqz resolo pcedit carassationē: z h in oib⁹ apatib⁹ nō pfundis. Doc. n. tē tādū ē pus resoluere z si resolo insufficiēs fuerit carassari d3.* *De his que implent recursum z extractum in gnālī z debita cōsideratione in qualitate eoz.* *Cap. xij.*

Apra

patuit recursus fieri tractu pulsu z transmissu: z tractum fieri dictū est per ea que mām fluentē z fluxā diuertunt solū nō extra corpus: z q solū diuertētia sūt fricatio fortis ligatio z cōpressio dolorosa emplastroz attrahentiū applicatio extremitatuz pzie appositay in aq feruenti z rei grauantī parti oppositē suspensioz his silia. *Et q diuertētia simul z extra corpus euacuātia sunt flebotomia fluxus sanguinis narium z emorroiday vel menstruay puocatioz sanguifugay appositio carassatio siue p-*

tolatio cū scarificatione fluxus ventris vel vomit⁹ vine puocatio vel sudoz cristerigatio suppositioz imissio. *Et patuit q qñ vterqz tactus est necessarius ab eo qui extra corpus euacuat incipiendū est: z partes quidē ad quas tractus fieri d3 aliquādo sunt longinque z oppositē aliqñ ppinque: z ordo tract⁹ est vt stante plenitudine multa tractus fiat ad partes longinquas z oppositas prius: z qñ parua fuerit potest fieri ad propinquas: z qñqz exigitur tractus ad vtrasqz partes in plenitudine vehemētū: tunc tractus ad longinqs partes pcedere d3 tractum ad ppinquas. quo premisso z non sufficienter tunc tractus etiaz ad ppinquas fiat partes. *Plenitudo qdē aut est in toto corpore aut in aliquo particulari membro a quo mā mandaf: z aut est plenitudo sanguinis: aut alioz humoz. Et hi humores aut sunt mixti sanguini aut nō mixti. z si qdē sunt mixti: aut in mixtione necessaria erit tunc flōmia: z ad ipsam faciendū eligi d3 locus oppositus loco apatis: oppositio tñ eius vni⁹ sit diametri z nō pluriuz. *Dixit Auer. vbi supra. dimensiones oppositē in corpore sex sunt. s. due latitudinales que sunt dextrū z sinistrū. z due longitudinales que sunt superius z inferius: z due pfunditatis que sunt ante z retro. Et haly. docens flōmiā in pte opposita diuisit corpus in tres partes: quarū superior est pars capitis durans vsqz ad furculam superiorēz pectoris: z pars scōa z media durat a dicta furcula vsqz ad furculam pectoris inferiorē. z pars 3^a z inferior durat a dicta furcula in seriorē vsqz ad pedes. Et postea dixit. q in flōmia apatū partiū capitis d3 apiri cephalica: in flōmia apatū partis mediē d3 aperiri vena cōis. Et in flōmia apatū partis inferioris d3 aperiri basilica: ita tñ q predice flōmie fiat ex vena distante a parte apostematis per vnā diametrū sicut si fuerit apā in parte dextra fiat in sinistra. z ecōuerso. vel sicut si apā fuerit sursum fiat flōmia deorsum nō fm duas diametros. sed fm vnā tñ sicut si fuerit apā sursum in parte dextra fiat flōmia deorsum in eadez pte dextra z nō sinistra. Inquit Alii. caue ne plongationē facias fm duas diametros. s. sufficiat facere eā per vnā tñ: z h idem modus seruandus est si flōmia aliqua causay fieri nō posset in his que locū supplēt flōmie vt in carassatione z sanguifuge appositione z puocatione alioz fluxuū sanguinis sicut per nares emorroidas z menstrua. *Dicūt enīz de eis qdam. q ipi maxime in duobus casibus puocadi sunt. z pimus z pncipalior qñ post restrictionē alicuius dictay euacuatiōis accidit. qñ tūc cursus illius apatis: maxime per recursus: est illius eūonis restricte puocatio. z pzie si iam tēptauerit nā ante illam euacuatiōnem mouere: sicut si aliqua gutta sanguinis per aliquā illarum emisit non solū semel: sed pluries. indicatur tūc q nā illam temptat euacuatiōem regulariter facere: quā si perficere nequiverit iuvanda est per artēz. Scōs casus est qñ non posset fieri flōmia: neqz sanguifugari appositio: neqz carassatio. qñ tūc ad aliquā istay eūonū recurrendū erit. *Si vō alius peccet humor a sanguine: tunc ille euacuandus est per medicinas illius eductiuas aliquo dictoz modoz. vey fluxus ventris maxime cōuenit in apatibus superiorū partiūz: z vomitus in apatibus partium inferiorū. Un Gal. 13° terapē. dixit. cōsiderasti quosdā eozum qui inceperunt siegmō nare oculos ipfos solutos per inferiorem ventrē die vno curatos. Est etiā attendēdus situs apatis ipsius. apostemosis etenīz existentibus intestinis nullo mō medicina ventris solutua dāda erit: neqz apostemoso ente meri vomitua: neqz apate existente in vijs vine dāda erit medicina vine prouocatiua: neqz in eueniētib⁹ in superficie corpis dāda erit medicina sudoris eductiua. Et insuper attendendus locus quē aptus est ipsi eūoni: sicut si fuerit apā in gibbo epatis h3 loz cū aptū eūoni ex vijs vine z sūt alijs. dixit Auer. vbi supra. q est necesse vt ista eūatio fiat per attractiōem materie ad ptem oppositā per vias apati ppinquas. s. colligatas sicut incederet nā si eūaret si est apā vtpm fluxu sanguinis nariū eret*****

De flōia in apatibus.

Quo z p quā regio ne cūo fieri debeat in apatibus.

Edatto a
toto pce.
dere debz
eūonez a
parte.

Et de la
ram.

Que eūo
nis spēs
fit cōueni
entior in
apatibus.

eatna illa equidez via est intelligenda in eūone humoꝝ. i. p
artē. Qz si plenitudo fuerit in aliquo vno mēbro pter pleni
tudine totius: tūc flōmia d3 fieri ex ipso mēbro: aut ex alio
cōicāte sibi z euacuāte ab ipso: z p viā sibi cōueniētē: h3 enīz
vnū qd3 mēbrū pto maiori parte. Dixit Auer. pprias vias
p quas purgationes recipere pōt: per easdē igit qñ indigue
rit ipz eūare debem. Si vō plenitudo fuerit in aliquo mem
bro mandāte iuncta plenitudine totius: tūc ab eūone totius
incipiēdū erit: z nō ab eūone illius pte mēbrū pīp3 vel p
suas pprias vias. v. g. cerebro ente repleto sit z corpore to
to. qzuis cerebz sit mādans mām apantē: vt vbi gīa. oculo
causando ophthalmiā debem? incipere eūare a toto z nō a
cerebro: qm si feceris illud. i. q a cerebz eūone incipias: vt
dixit Auer. lesione ide habebit infirm? eo q plus erit qd tra
het ad cerebzū vi vacuū z sequele q3 sit illud qd ex ipso cere
bro euacuabit. z cōsistit eēt in alijs mēbris pmissa eūone per
partē longinquā: tūc deueniendū erit ad faciendū eūonē per
partē ppinquā. si ipsa necessaria fuerit. aut ab ipsa incipien
dū si eūatio p pte lōginquā nō fuerit necessaria. Et q tra
ctus possit fieri ad ptes ppinquas: z p eūones ad extra cor
pus fiat p3 inspicietū curas auctoꝝ dicentū in apatib? ocu
loꝝ flōmare venas q in angulis eoz sunt z venas q sub lin
gua sunt in squinātia: z scarificare collum in litargia z alijs
multis silt. Itē tract? p attractionē mae ad opposita nō eua
cuando eā extra corpus silt pōt fieri ad ptes longinquas z
ad ppinquas. In longinqs qd si corpus fuerit repletū. Un
in tali casu extrema fricant p m z ligant z ventosan. z alia
silia in eis sunt pp que mā a toto deriuat ad ipsa. Qz si ple
nitudō fuerit in aliquo mēbro vno mādante d3 tractus fieri
ad extremū illi cōicans vel ad aliud mēbz vile cōicās ei vel
ad emunctoꝝ mēbz pncipalis si pncipale fuerit mandans.
Cōsiderādū ēt silt in isto tractu. vt z fiat fm vnā diame
trū z nō plures. Et loquēs. A. pncipul de tractu per rē pōde
rosaz opposite parti applicatā. dixit pmi quarta. est cū sit at
tractio ad illud qd in latere diuerso est positū p pte pōdero
sam superiꝝ delectatā apans ei? mā trahit exteri? ex ma
nu vna qñq3 cū manu alia res pōderosa deferz z tenet hora
vna. C. Tract? ad ptes ppinquas nō d3 fieri: nisi cū corpus
mūdū fuerit. z tūc maxie fiet cū apa qd est pfundus trahere
op3 ad supficiē. Dixit Aui. pmi. 4^a q multotiens hoc neces
sariū est vt melius curari possit: aut vt euitet maius piculū:
sicut qñq3 trahit apa pleure ad musculos suppositos ei. Et
dixit. A. si nō pōt trahi cū alio saltē trahat cū vctosis igni
tis. i. cū multo igne appositis vt fortius trahat: h3 tñ tract?
de pfundo ad supficiē nullo mō fiendus est in pñ. Ait enim
Sal. 13. tera. Sicia nō est vtēdū fm pncipia in ptiā flōmātes: s3
cū totū corpus eūaueris z opus tibi fuerit euaporare. i. eua
cuare vel euellere aliqd eoz qd cōtinet in particula patiēte.
sc3 in pfundo z nō extra ducere. i. ad supficiē cutis: incipien
tib? aut z fietib? adhuc passionib? nequa q3 apponenda est
sicia sup ptiā. sed pñuis z vicinis fm colligātiā iunctis
imitte sicia gīa antipaseos euulsionis. i. gīa diuertēdi ad cō
trariū. Et caue in oi tractu ne trāseat mā tracta sup pncipa
le. Et si b nō fuerit possibile. caue ne in ipso remaneat: neq3
ē in aliquo alio mēbro nobili iuxta potētiā tuā. De remanē
tia tñ eius in pncipali vel nobili magis dubitādū est in tra
ctu q fit ab eūone. i. extra corpus. z ideo in eo magis puidē
dū erit. C. Et qzuis dictū sit plenitudine modis dictis eua
cuari z diuertit: nō tñ oēs illi modi sp sunt necessarii: neq3 est
in oib? fiendū. Ait Sal. 13° terapē. q plectorā eūat p eūa
tionē sanguinis z balnea z ampliora exercitia z purgatiōes
z farmaca purgantia z ieiunia. sup. z alijs modis dictis: at
tēdere tñ op3: quoz hoꝝ auxilioꝝ melius sit vti: z ista atten
tio d3 fieri p cōsiderationē in alijs reb? indicantib?. Et ideo
subdit Sal. q febriente patiēte apa iam. neq3 exercitijs pole
est eūare eū: neq3 calefacientibus farmacijs: neq3 fricatione
multa: neq3 balneis: sed ablatione sanguinis z ieiunio. s3 qz

kakochima p purgationē supfluentis hūoris eūat pole est ia
febrētē multa purgatiōe eūari. Et dixit. nodū aut febrētēs
oib? pdictis vti pñt semp qzū est indicatiōe supa a febre: s3
si alia indicatio ab alia egritudine supa: vel alia re p trariū idē
caret nō posset illis oib? vti. arteticū. n. dolorē paties frica
tiōib? z his siltib? nō pōt: sic d alijs. Et subdit Sal. qd g ex
pdictis ad pntia meli? est eligēdū illd. Manifestū est. n. q in
apate cruris nō puenit pambulationē: neq3 cursuz exercita
res: s3 stare sedētē ei meli? est. z p motū exercitari z vti frica
tione. flegmonātī vō supiori pncipula p deambulationē vl cur
suz motio vtilis est. ita ē fricatio crurū. In pñū at euulsiō.
idest hūoꝝ ductio z tract? cōis intrēto est vniuersis apatib?.
Et pp hāc cām: dixit ipse: est q si f3 anū vel pxiā ei pnci
pali pñ flegmonis fiat nō vētre mouebis: quemad m si f3 ve
līcā vel pudēdū. i. vga vel renes flegmon fuerit diuretica da
bis: neq3 in muliere si f3 mricē vel pudēdū apa fuerit men
strua puocabis: s3 ad lōgissima antipasis sp facies. Et subdit
Sal. ad electionē auxiliij attēdes magnitudinē apatis z dis
pōnē toti? corpis: nā q3 multa exīte plenitudie. neq3 exerci
tīs: neq3 balneis ipericulosuz est vti. multi. n. repleti nō sine
periculo vtūf balneis z exercitijs pp cōmotionē z agitatio
nē multā quāi hūoꝝib? faciūt z resoluerē nō pñt. s3 breui. i.
pua exīte multi? s3 p balnea z exercitia eūare. Et silt est pñ
deratio alioꝝ auxilioꝝ in alijs indicatib?. C. Que aut iplēt
pulsū z trāsmisuz cā in supradictis in gīali p3. qm sūt q sūt
frida: z q sūt slipticaz: z q sūt frida z sliptica silt: verū tñ dixit
Aui. pmi 4^a. o3 vt frida pstrictiua repulsiua pure fride cō
plexionis existat si apata fuerint acuta vel calida: s3 si apata
frigida fuerint: op3. vt ēt ia dē m est supa: q alicui me. i. s. fr
gide sit mixta medicia in q vti? existat cala cū retētiōe. i. slipti
citate sicut sūt sgnātū z blacte bigātē z silia. C. Extractū at
iplent qūq3 mām locatā q recurrere nō potuit p pte eūant
sensibilr vel isensibilr z exctū p sensibile eūonē multiplr pōt
fieri: sit. n. carassatio vel incisio qñq3 simplex. i. vna: siue fiat
f3 lōgū. siue f3 latū: siue fm trāsfueruz. z qñq3 sit multiplex
carassationē vel icisionē faciēdo sup ptiā ptiā? mēbz apofis
siue fiat fm vnā diametrū: siue fm dimēsiōes oēs: siue fm
ples: z siue simplex fiat. siue multiplex: qñq3 sit supfacialis.
qñq3 pfuda de qb? p pōnē faciēs. dixit Sal. 14° terap. z po
nit a Rabi 15ª ptiā sicut in apatib? nō scarificationē. pfudaz
reperi pūā hre vtilitatē z modicā bonitatē: scarificatio vō p
funda z in lōgū pducta q purgat purgatiōe multa in tñ q
dñō suo syncopim affert q scarificatio cura eget nō est bona
s3 scarificatio iter has duas me^a libera est ab ambab? pessi
bus. i. paucitate z supfluitate: z iō ipsaz opandū ēē isperi in
oib? apatib? exceptis illis: quoz digō z dissolo est tarda q
bus ppetit scarificatio. pfunda. sup. nō vltima: s3 tñ aliq3 tūlū
amplior q3 mediocri. sup. idē intelligēdū ēē de incisiōe: s3 de
ea ampli? dicef inferi? in apatione exituraz. C. Et ois caraf
satio qñq3 sit cū supappositione vctose vni? vel pluriū cum
reiterationē: z qñq3 sit absq3 vctose supappositione. C. Et in
cisio qñq3 sit absq3 amotione alicui? ptiā mēbz sup quo sit
vt qñ nulla ps in eo corrupta repir: z qñq3 sit cū ptiā ei? ab
latione: vt qñ aliq3 ps ei? corrupta z putrefacta inuenta fue
rit. D3. n. qd putrefactū est abijceret: q absq3 ei? ablatione
salus mēbro esse non pōt. Ac ēt ne putrefaciat pte sanā sibi
vicinā. Ait enīz Sal. qd tangit a putrido putrefit. C. Et ca
rassatio qdē pōt cōpetere in apate nō perueniēte ad exituraz
z ēt in pueniente. z dū est in fieri exituraz: z ēt in facto ēē re
rūtū an pfectā sanationē ei? dixit. n. Aui. in ca? flegmonis
qñq3 excusat. i. alleuiat scarificatio laborē. i. medici: vel. i. diu
turnitatē cure q necia est in cura q fit p resolōne: qm cura
tio p resolutiua paulatine fit: z iō in tpe longoz s3 scarificatio
apiēdo viā cito exhibēt mām: z sic medic? nō h3 longo tpe la
borare in curatiōe: z max^a dixit Aui. qñ apa est multe mae
qm multitudinē resolutiua resolvere nō possūt: nisi cū labo
re z tpe lōgitudine: posset mā in mēbro corrupti z corrupē

phito
na est ou
pū.

Que m
plem p
suz: qd
mūm.

Que m
plem p
tractu.

re mēbru cū mora eluēz q̄uis Aui. videat hoc dcm addu-
cere ad curā apatis pueniētiā a cā pmitiua: tñ pōt ad oē apā
generalizari. 2 in dicto verbo Aui. innuit vt qdaz bñ dicitur
q̄ qñ apā est parū sola resolutioy approximatō ad curāz
sufficiens est absqz scarificatione. qz potentia sunt resoluere
mām paucā. Cū vō apā magnū fuerit vtilis est: imo 2 neēia
tūc scarificatio. qm cū hoc q̄ partem mae extrahit vias am-
plao efficit: 2 sic preparat ingressui supponēde medicine re-
solutive 2 mae exitui: exiture aut exñti pfecte sanitate: q̄uis
qñqz 2 per pax resolo sufficere possit vt suo loco patebitur/
tñ apertio p̄se vel secādo vel incidēdo: siue per medicinas eā
faciendo fm plm necessaria erit. Cū dicitur. an oēz extractuz
regulr 2z p̄mitti digestio mae: digestio tñ apud eos duplx
est: vna q̄ deseruit eūoni insensibili q̄ est mae mollificatio 2
aprio poroy: 2 est neēia ista digestio vt resolo in oēs mae par-
tes pcedat equalr fm q̄ plus possibile est: 2z hec digestio to-
to tēpore quo q̄rif resolutio fieri pōt. Et alia est digestio q̄
deseruit eūoni apatis sensibili q̄ nō solū eūoni q̄ fit per extra-
ctū pparat. sed et ei q̄ fit p tractū. Et ista q̄ tractui deseruit est
humoris viscosi icilio 2 grossi subtiliatio 2 viay p̄ q̄s hz tra-
ctus fieri aprio. Et quo p̄z q̄ nō sp̄ ista digestio est necessaria
q̄ nō nisi vbi humor trahēdus subtilis 2 via tract⁹ apta: q̄
vō deseruit extractui sensibili est mae maturatio 2 sanatio
2z fieri ad hoc vt equalr maturatio in oēs ptes pcedat hūo-
riz: 2 ista nō semp est neēia: vt p artē fiat: multa. n. apata eq̄/
liter digerere 2z maturare sola nā sufficit. Istā. n. digestio siue
imaturatio q̄uis dese regulr vtilis existat: 2z tñ cū hoc est in-
utilis: fieri nō d̄z: qm per ipsaz qñqz ad magnū denenit nocu-
mentū nō solū in apatib⁹ intrinsecoy: q̄vōz maturatio non
d̄z queri. s̄z phibēti. sed et in apatib⁹ extrinsecoy p̄cipue in
apatib⁹ iuncturay 2 ossib⁹ p̄p̄inquis: vt p̄niculis positis
In pfundis qm timet dictis mēbris ex sanatione. ac et ex me-
dicinay maturatiay superpositioe laxitas 2 corruptio. Et
et cū ista maturatio fieri nō pōt: q̄uis debeat 2 possit q̄rif 2
se non sit nocua: 2 hoc esset qm mā foret grossa viscosa s̄l 2
multa 2 calor nālis debiliēz maturatio q̄uis fieri possit p
interius sumpta: 2 p̄exteri⁹ applicata: tñ de more chirurgi-
coy est maturatiua solū exteri⁹ applicare. Cū sup ad extra-
ctū faciēdū iunat refrenatiū appositio. dixit Gal. in tegni de
ueniendū est ad eūandū qd̄ relictū est p̄ patiēte particulā sup-
ponētes patiētib⁹ periculis apocruſticas. s̄. rep̄cussivas in-
fluentū vites humoy ad mēbz in quo est apaz: nō intel-
lexit Gal. q̄ apocruſtica ponant sup pte mēbz ap̄osi in qua
mā relicta p̄tinet: qm sic apposita mae augerēt maliciā 2 ex-
tractū ipediret: sed voluit q̄ apponant supā ad ipm mēbz
in circuitu: 2 maxie illā pte a qua influit hūo. qd̄ iō fieri ius-
sit: vt si qd̄ ad hoc patū fluere in corpe vel mēbro q̄ trāsmisit
mām fuerit relictū nō possit ad pte apatis fluere. nec ad ipsaz
attrahi caliditate farmaci diaforesim facientis. aut dolore ca-
rassationis vel incisionis. nam apocruſtica ibi apposita vias
2 ductus cōstringunt vt influere nequeant.

De cōsideratione in quantitate remediorum dictorum. s̄. re-
curſus 2 extractus.

Quantitatem euacuationis 2 diuersio-
nis q̄titate designat re-
pletio. si enim multa fuerit repletio 2 multa d̄z
esse eūatio. ac et eius diuersio. quā si cōsentiant
virtus 2 alia p̄ticularia in fienda eūone cōside-
randa ipsa vna vice est: si vō nō cōsentiant fiēda nō est. Cū
dixit Gal. 13. terape. d̄z eūatio fieri illa q̄ videt magis cōueni-
re etati 2 nature laborantis intueno insup horā tēpore an-
ni: 2 regione 2 cōsuetudinē egrotantis. sup. 2 alia particula-
ria. Insup eūatio qñqz necessaria est: q̄uis nō sit in corpore
repletio: 2 hoc erit qñ apā erit vehemēter magnum: vñ Gal.
ibidē dixit. cū sine vlcere flegmonat aliq̄ p̄ticularia cogimur a
toto euacuare nō solū in p̄torica dispōne. s̄ et p̄p magni-
tudine passionis cū moderatiōe humoy existēt in corpore

toto. dolor in. 2 calor flegmonatis mēbz reumatis cāe sunt
et si sine supfluitate fuerit totū corp⁹. Cū dixit. ca. de
flegmone. q̄ necessitas eūonis est: aut qz corp⁹ est imūdu. s̄.
plenu: aut egritudo est magna. q̄re tūc neēio est eūatio. 2 mi-
noratio mae 2 attractio ad p̄tū. hz corpus nō sit multay sup-
fluitatū. tñ in mēbro aduenit q̄ ipz debilitat: vt dolor aut ca-
lidas resoluēs: q̄re attrahunt ad ipz mae ex corpe: 2 nō sit
māe supfluitas: 2 hoc iō. qz vt supra dcm est: nā succurrit ad
locū doloris cū sanguine 2 spū. Dixit tñ Gal. q̄ qñ in corpe
nō est mā supfluitatis 2 eūatio est neēia p̄p dictas cās. tūc d̄z
decētius eūare. i. a minori quantitate d̄z eē parua facta pōt?
ḡra diuersionis q̄ eūonis quantitatē. Cū sup pulſus 2 trās-
missus mēsurādus erit: mēsurat aut debite per cōsideratiōez
in gradu medicinay pulſus 2 transmissus facientū: 2 in tem-
pore approximationis eay 2 spacio continuationis: gradus
enim tam infriagationis q̄ stipticitatis p̄portionatus esse
d̄z fm caliditate mae recurrende maiorē vel minorem eiusqz
substantie subtilitate vel grossitate: 2 hz mēsurā caliditatis mē-
bz cui approximat: 2 fm tēpus in quo approximat: 2 hz
qz apostema fuerit in p̄ncipio vel in p̄cessu. 2 fm dispositio-
nem corporis in repletionē 2 mundicie. etenim quāto mae re-
pellenda calidior 2 subtilior fuerit: tāto gradus medicine re-
pulsive itēsiōis eē poterit: 2 cōuerso: q̄to mā fuerit in calidi-
tate remissior: 2 in substantia viscosior: 2 grossior: tāto gra-
dus dicte medicine d̄z esse remissior 2 tenente malicia in di-
ctis dispositionibus mediū similr 2 gradus medicine medi⁹
esse d̄z. Insup quāto mēbz fuerit robustius 2 calidius: tā-
to frigidiorē medicinā pati poterit: 2 quāto fuerit mēbz
siccus. tāto stipticitas medicine d̄z esse minor: 2 quāto ma-
gis fuerit exangue 2 paucioris caliditatis innata. tāto fri-
giditas medicine d̄z esse minor: cum ergo approximat medi-
cina intēsiōis gradus conuenienter mala plura sequuntur.
Cū dixit Gal. 5. mēmir. putant q̄ illud qd̄ est valde stipticū.
sup. aut valde frigidū sit oibus stipticis 2 oibus frigidis po-
tentius in cōstrictione. i. in repulsionē mae. sup. sed nō ita est.
Nā dixit ipse. isti nō intelligūt q̄ quelz dictay virtutū: q̄tō
magis est fortior. s̄. debito: tāto ex eo causat fortior dolor in
mēbro ap̄oso: nā ex frigido 2 stiptico ḡrat in mēbro qd̄ sit
cōtusioni vel cōtitioni mēbz substantiā recolligēdo 2 cōstrin-
gendo nimia cōtione. Et dixit Aui. in cura flegmonatio-
nis: quādo qz accidit ex refrenatione. s̄. indebita facta vehe-
mentia doloris p̄pter suffocationē mae 2 soliditate mēbz.
quas. s̄. efficit repercussio indebita cōpingendo mām in p̄fū-
dū 2 cōstringēdo poros mēbz. Cū tēpus qd̄ approxima-
tionis repellentiū: aut cōsiderat fm q̄ apata variant p qua-
tuor diuersa tēpora. 2 de h̄z cōsideratione dicit in sequēti ca-
plo. aut fm diuersitate anni tēpoy 2 sibi siliuz. Eteniz tēpo-
ribus cōstitutionibus 2 regionibus calidis gradus medici-
ne repulsionē faciētis augēdus est: in frigidis vō minūed⁹.
eteniz si cōtrafactū fuerit sequet vt dictuz est: 2 doloris aug-
mentū. Cū spatiū vō cōtinationis s̄l repellentiū cōsiderādū
est: nā nō d̄z ipsoy approximatō diu cōtinuari p̄p supradiv-
ctā cām. Sequit. n. ad debita approximationē: eoqz dolor 2
alia nocumēta. Dixit Aui. vbi supra. s̄. qñqz mae reditus ad
p̄ncipalia mēbra 2 nobilis: maxie qñ approximatent emun-
ctoris 2 extrinsecis 2 vilib⁹ mēbris 2 vicinis p̄ncipalibus 2
nobilib⁹. 2 qñqz accidit vt subito inspisset 2 congelet mae: 2
p̄cipue si nō fuerit subtilis. Si. n. subtilis fuerit. dixit auctor
cōpēdij refrigeratiua 2 stiptica poni p̄nt. qz sumus securi q̄
ipsa in duriciē nō vertet 2 ex ingrossatione 2 cōgelatiōe
māe. Cū dixit Aui. qñqz accidit vt induret apā. 2 vt dicunt
cā p̄pter quā est q̄ per nimium vsum refrenantiū: aut nimius
intēsiōis idurat apā. aut qz exprimūt 2 repellūt solū qd̄ subq̄-
le est: aut qz totā mām ingrossant frigidū 2 gelādū 2 stipticū
exiccādū: aut qz vtrūqz faciūt. Et dixit Aui. qñ accidit vt it-
piat mēbz. incedere ad viriditate 2 nigredinē: 2 sic ad corru-
ptionē ex diuturno vsu eoꝝ. 2 nimia itēsiōe p̄prie frigidoy

De approx-
imatione
repellen-
tiū 2 tē-
pora anni:
2 quāru
sunt con-
tinuāda.

Repulsi
māe dī in
cōuenien-
ter facta
māe mo-
dia.

Sumamē-
ta q̄ sequū-
tur ex de-
bita ap-
proxima-
tione rep-
cussio. Quorū
cōsideran-
da circa
extracta.

Fortiter
resoluen-
tia vitan-
da sunt.

et appositione eorum in tempore inconuenienti. Et p̄prie dixit. A. qm̄ medicinali cū eis. s. puris in fine rei. i. augmenti et p̄prie sta-
tū in q̄b⁹ teporib⁹ vt patebit repcussiuū pura appropinquari
nō debet. et p̄pterea iterum dixit Aui. qm̄ cadit supfluitas in
infrigidatione fortasse p̄ducit ad corruptionē mēbri et hūo-
ris p̄stricti in apate. et signū hui⁹ erit q̄ tendit ap̄a. i. mēbri
apostemosus ad liuiditatem viriditatem nigredinem vel tenebro-
sitate p̄p̄p̄culationē humoris et extinctionē caloris innati a
nimia frigiditate. Et ex dictis in dicto ca⁹ et in p̄cedētib⁹
p̄p̄ q̄ repulsiō māe dī inconueniēter facta multis modis. Ali-
q̄m rōne gradus ipsius: sicut que facta est cū vehemēter fri-
gidis et stipticis: et aliq̄m rōne continuationis eius supflue. et
maxime in mā grossa frigida vel pauca q̄ntitate: et p̄cipue
si supra mēbri exangue et remisse caliditatis innate vel in tē-
porib⁹ frigidis facta fuerit: aliq̄m rōne loci: vt cū fuerit facta
in emunctoijis et locis vicinis p̄ncipalibus et nobilibus. Et
aliq̄m rōne qualitatis māe: vt q̄ sit grossa viscosa. aut mali-
gna venenosa: aut cretice expulsa: aut q̄ sit facta nō in debi-
to tempore ap̄atis: vt in fine augmenti statu aut declinatione.
C. Repulsiō hō materie debite facta multa suauitēta affert:
ap̄a nāq̄ minuit. et q̄nq̄ totalit̄ tollit. dolorē mitigat. malaz
cōplexionē amputat: et sanitatem inducit: neq̄ timef de mā
debite repcussa. qm̄ corpus inuenit mundū: et ad plures cor-
poris partes diuidit. nā etiā partē eius in benignū deducit.
et partē eius resoluit et annihilat. q̄re nō timef q̄ ex ea gran-
da est. et quo ad gradū resolutionis: et quo ad sp̄tiū cōtinua-
tionis eorum: et quo ad t̄ps anni. et quo ad t̄ps ap̄atis in quo
appropinquat: et quo ad dispōnē materie q̄ extrahi d̄z: extra-
ctus insensibilis p̄st̄ cōsiderandus erit. Neq̄ de extractu sen-
sibili p̄o parte iam patuit: et p̄o parte patebit in apertione
exituraz. C. De quantitate hō resolutionis gradus ex parte
gradus resolutionis. dixit Sal. s⁹ mēmir. putant qdā q̄ illud
q̄ est valde resolutionis sit iuuatiū et meli⁹ oib⁹ resolutionis
q̄b⁹ indiget ad resolutionē. sed res nō est ita. Isti nāq̄ nō intel-
lexerūt q̄ a medicinis acutis que resolunt resolutione maxia
generat in mēbro qd simile corrosioni. Et p̄pterea dixit in
tegni. cū diaforandi t̄pus existit desistere op̄a a dignis far-
macis. q̄ sit tendūt reliquias flegmonū. et rursus flegmina
re cogunt passas p̄ticulas: Et Aui. ca⁹ de flegmone. appo-
ximatio eorum que fortiter dissolunt in fine qm̄ est t̄ps appo-
ximandi resolutionis. sicut in declinatione: et adhuc in statu est
magis mala: et rō est: qm̄ q̄uis est in declone nō attrahūt p̄p̄
corpis mūdiciā: et neq̄ sit tibi solo p̄tinui. neq̄ mala p̄p̄lo d̄
q̄ sit curā q̄ dolorē faciat. t̄m ipsa sic itēse app̄oxiata dolorē
in mēbro cānt: eo q̄ in mēbro de nouo malā cōplonē iducūt
que est cā doloris. Propterea Sal. cāz ponēs in app̄oxima-
tione diaforeticorum subdit: qm̄ diaforetica oia calida sunt vir-
tutib⁹. s. actualibus vel potentialibus vel vtriusq̄ et hōz ca-
lidoz opus est mordere. qm̄ imoderatius fiunt calida: quare
observādū est in eis. ne oia sint nimis calida. et maxime a ni-
miū calidis cauendū est: qm̄ in superficie positū fuerit ap̄a: q̄
mēbri patit. q̄ tūc p̄pter p̄p̄nquitatē maxie mordicaretur
ab illa medicina. Si itaq̄ talia nimis calida et mordicantia
appropinquarent mēbro ap̄a patienti dolebit illud mēb⁹ nō
paz: imo multū: q̄ simul et patit et mordef: itaq̄ cū dolorē
tūc patiat ex apate. et ex mordicatione aut⁹ fiet in eo dolor.
et ois dolor dixit Sal. prouocat reuma et prouocando mām
multiplicat in loco: ex quo ap̄a augef. Ergo dixit Sal. me-
diocriter calida. i. mitigatoria in his est vtendum et anodina
sunt que sunt calida in p̄mo gradu: vt ipse dixit q̄nto de sim-
plici medici. Et hoc ideo vt relonē equalē faciant. euaporan-
tia enī cū tēperata caliditate diaforant sine timore nocumē-
ti oēm apostemosaz collectionē: et magis dixit Sal. eligēdū
est medicamen anodinū si humidū sit: nō. n. d̄z habere siccit-
atē notabilē: nam nisi caruerit notabilē siccitate periculum
erit ap̄a in sclerosim cōuertī. C. De h̄y diaforeticis loquens

Aristo. p⁹ p̄leumatū. p̄leumate. 30. dixit q̄ d̄z cataplas-
matū: intelligens per cataplasmata oia localia remedia res-
olutiua. duas opōnes efficit: vna est q̄ per id qd cataplasma
est resolutionis sit apertio poroz et euatio māe. et alia est: quia
resoluit caliditatem extraneā a mēbro apostemoso: qua reso-
luta mutat mēbri ad cōplonē nālē: vñ. p̄hibet sanē fieri et
non sit. sed resoluit mā. s. que cōuertenda erat in sanē: aut
cōuertit ad benignū. Si vō dixit A. mā per istā viā nō re-
solueret. aut nō cōuēteret ad benignū minime. s. p̄hiberet
fieri sanē. C. Dicit q̄ medicina anodina d̄z esse calida in p̄-
gradu nō absolute. sed in cōparatione ad calidū nālē corporis
vel mēbri cui appropinquat: cōsideratio est. qm̄ nā resoluit ma-
teriā in mēbro p̄tētā mediātē calore nālī ipsius mēbri. cūz
q̄ ei applicabit medicina in p̄mo gradu ipsius caloris inna-
ti addit in q̄ntitate ipsius caloris: ipsius. s. caliditatem pariter
eracuendo: et tunc calor innatus in q̄nto multiplicat: et aliq̄-
liter exacuatus siue qualitatis factus intensior mām subti-
liat. et in vaporem cōuertit: et sic extra resoluit. Et sic innuit.
Sal. eodē. s⁹ de simpli. medl. sed de hoc ampli⁹ cū de medici-
nā resolutionis tractabit apparet. C. Cōsideratio vō resolu-
tionis q̄ntū ad sp̄tiū cōtinuationis est vt nō diu cō resoluti-
uis p̄cedat: donec mēbri cui appropinquat extenuet et eric-
cet: neq̄ enī tam subito appropinquari d̄z: vt qd subtile est in
mā resoluat: et grossū i lapidē ouertat. C. Et cōsideratio ei⁹
fm̄ t̄ps anni est vt teporib⁹ anni et horis. et cōstitutionib⁹ et
regionib⁹ calidis eligant resolutionis remissiora et econuerso
in frigidia. C. Et de cōsideratione ei⁹ h̄z t̄ps ap̄atis dicit
sequēti ca⁹. C. Et cōsideratio resolutionis fm̄ dispōnē māe est:
qm̄ qm̄ fuerit frigida grossa vel viscosa in gradu. resolutionis
ad d̄dum erit et econuerso in subtili et cala. C. Et cōsideratio
resolutionis fm̄ dispōnē corporis vel mēbri est. nāz si corpus
adhuc repletū fuerit et potens mandare mām resolutionis
valde minuendū erit. C. Dixit Oribā. calefactio. s. resoluti-
uoz attenuat sanguinē et eū dissoluit: tū nō d̄z fieri dum cor-
pus fuerit repletū: qm̄ magis attrahit ad se q̄ dissoluit. et
habet signū hui⁹ q̄ augebit dolorē et ap̄a. s̄z pōt resolū fieri
dum cessauerit manatio et mitigatio insultu humoris. C. In
sup dixit Sal. q̄ fm̄ dispōnes membrū: et sumis indicatio de
q̄ntitate resolutionis et appositione ipsius. et a suba ei⁹ etiā.
De sumpta ex appositione mēbri. dixit Sal. in tegni. q̄ si ap̄a
fuerit positū in superficie corporis et nō p̄fundo sufficiens erit dia-
foreticū facere farinacū: et si nō fuerit vehemēter diaforeticū.
sed debilitat: et sic innuit q̄ qm̄ mā resolūda est in superficie si-
tuata: et circa eā debem⁹ appropinquare resolutionis debile: si
vō mā sit situata in p̄fundo: tunc in hoc cōsideratio cadit.
C. Dixit Sal. in p̄ticū. que in superficie supra partē ap̄osaz po-
sita fuerit sine passione: q̄. s. sit sana: an nō vt si in adiutoriū
vel crus ap̄a fuerit positū iuxta os. an pars superficialis ipsi⁹
sit sana. an nō: et si qd fuerit sanatiū dixit Sal. op̄a intēde-
re et augere q̄ntitatem et q̄litate farinacū: nā si sic nō fuerit sc̄m.
dixit Sal. euanesceat v̄tus ei⁹ deficiēs anteq̄ ad locū p̄fūdū
puenerit: et hoc secure fieri pōt. qm̄ q̄uis. farinacū sit acutū
in caliditate. nō tū mēbri ledet: qm̄ opponit parti sane q̄ nō
patiet ab eo. q̄re vtraz ps accedit ad vsuz calidoz et acutuz
farinacoz. s. ps in superficie posita sana q̄ pōt illa tolerare sine
nocumēto. et pars p̄funda q̄ illis idiget vt iuuat in resolu-
ne māe ap̄atis p̄ea. Idē et voluit. 13⁹ terapē. Et Aui. p̄mi 4⁹
Si vō ps superficialis nō fuerit sana: debet eligi debilia resolu-
tiua: vt nō ledāt partē sanā: miscendū tū erit aliq̄d subtilium
farinacoz: vt puenire faciat v̄tutē illoz ad p̄fūdū. C. De in-
dicatione hō sumpta a suba mēbri. dixit Sal. in tegni. mem-
broz q̄ patiūt ap̄a. qdā sūt laxa rara et mollia h̄z nāz: et qdā
sūt spissa dura et dēsa h̄z nāz. et p̄ma mēbra facili⁹ euant. i. q̄z
egē debilibus diaforeticis. Alia hō difficulter: ideoq̄ indi-
gent acutioribus et fortioribus sube. qm̄ per spissitudinē mēbri
virt⁹ medicine difficulter ingredit ad ipsum. et difficulter et
mā egredit ex ipso p̄p̄: duriciā qm̄ durū nō cedit introitui

In p̄nci-
pio.

In aug-
mento.

Nota q̄
fm̄ durici-
as facit
broz de-
bem⁹ vi-
dueris
resoluti-
ua.

virtutis medicie neq; mae exitui. **C** Et est cu plerūq; sumis indicatio ab appōne membrū: a sba eius fil. Et de hac dixit Gal. q si oca mēbra stricta z dura fuerint posita f3 membrai pfun. itatē adhuc magis egēt acutiori z subtiliori farmaco f. q3 si nō essent posita in pfūdo. sup. z filr mēbra rara z laxa q egent facili farmaco adhuc egēt faciliiori si fuerit posita in supficie. **C** Et sic pz q Gal. in dictis vbis qtuor innuit cōbinationes. pma ē mēbroz facilis resōlonis ex pte sbe z positio nis. scda est ecōuerso mēbroz difficilis resōlonis ex pte sbe: z difficilis ex pte positionis z sbe. tertia est mēbroz facilis resōlonis ex pte sbe z difficilis ex pte positionis. q4ta est ecō uerso facili ex parte positionis: sed difficilis ex parte sbe.

C De curatione apatum fm diuersa tpa eorum. Cap. xliij.

Attentio quoq; curatiua apatum diuersi tatē respicit pōueritatē tēporē eoz. **C** Nā in principio apatis recursus maxi me fieri d3 z pōtina hoc tpe mā z asis z cōiuncta facili ter recursum patit: de aīcedente notū est: z de cōiuncta pz: qz nōduz est multū refundata: neq; ingrossa ta z incuneata. sunt itaq; eo tpe quēcūq; tractū faciunt ad hī bendaz filr q pulsū opant z trāsmisū: z qz cūq; hec oia toto tpe principij fieri possint z debeāt: nihilominus me lius sunt in principio principij: z sumarie q3to citius tanto melius: sic ergo circa prin^m principij fortiora z intensiora ap/ proximari debēt: z q3to plus pcedit in pn^o tāto remissiora: d3 ē toto tpe principij maxime intentio pueri ad rectificādū totū corpus: z oē mēbrū qd fuerit in eo mandās materiā: z q3tis rectificatio corpis: aut mēbrū oī tpe cōpetat: maxime tñ z melius in pn^o: z hoc tpe nullo mō approximāda sunt q dyaphoresim faciūt. Dixit. n. Gal. 13. terap. medicina resolu tiua cū opat: z in pn^o resoluūt id qd cōtinet in mēbro attra hit ad locū plus mae q3 resoluat. Et ideo Aui. dixit. cap^o de flegmone. q humectatio. i. mollificatio cū resolutiōe in pn^o est timorosa: q ipse disponūt mām ad fluxū: vias elargant: mēbrū laxant: z ad recipiendū parāt: z filr repellentia post pn^m puta approximata nō sunt approximāda: qz mām oge lant z repellere non possunt. Dixit Gal. 13. terap. z incunea tione z in flegmonate particula facta nō adhuc repulsiuis vtimur: sed ad resōlonez ire tps est. Pro predictis. dixit. A. pmi 4^a. si apata nō sūt in pncipalib^{us} mēbris: aut q sunt eis vicina: sicut emūctoria nullo mō de resoluētib^{us} est eis appli cādū in pn^o: imo mēbrū expellēs est meliorandū si ibi fuerit mēbrū expellēs. aut totū corpus meliores si nō affuerit mē brū singulare expellēs: z ista melioratio d3 esse prectificatio nē sue pponis: vt nō generet plenitudinem: ac ēt pēuatio nē plenitudinis: adeo vt ad mēbra eūata pueniat quicquid refrenat: z ad diuersum trahit z stipticū efficit: z quicquid recurreit recursum tractus vel trāsmisū. **C** In augmēto aut triplex intentio p̄surgit: vna ad id qd est incuneatum z cōcul catū: alia ad qd fluit: vt nō recurrat. itaq; nō puris repulsiuis sed mixtis aliquibus resolutiuis vtēdum est. In augmēto aut portio mae iā incuneata z ingrossata est: que d sui extractu indicat non de recursum: z p̄p̄tio eius est non incuneata q de recursum indicat nō de extractu: verūtū qz in toto tpe augmē ti minus est incuneatū q3 qd nō est incuneatū: ideo toto tpe augmēti repulsiua debēt in mixtione resolutiuis pualere. Attū qz quāto plus in augmēto pcedit plus de mā incunea tur: hinc est q in p̄cessu augmēti repulsiua cōtinue minus debent resolutiuis pualere: z qz p̄cessus incuneationis mae gradatim addit filr gradatim excessus repulsiuoz supra re solutiua minui d3: sic ergo repulsiua in pn^o augmēti plus debēt excedere resolutiua q3 in medio eius: z plus in medio q3 in fine. **C** Dixit Aui. de cura flegmonis q3tū flegmon pcedit in augmēto tācū pcedat in additione mollificatiū paulatiz. Et dixit pmi q3ta. cū maturare. i. resoluere. i. fm qd in aug mēto fieri debeat minus retētiū. i. repulsiuū: siue fuerit fri gidū: siue stipticū: siue frigidū z stipticum simul. Et non ad/

miscēbis q sit resolutiū: donec ad statū pueniat. **C** Sic g i statu. dixit Aui. pmi 4^a repulsiua z resolutiua eq̄liter mi scē da sūt: z h3 hoc vey i pn^o stat^{us}: nā sicut i augmēto pcedēdū ē semp addēdo i resolutiuis: donec cū ad statū puenietur sic mixtio eq̄lis vtrorūq; quāto vō in statu pcedit plus tanto plus addēdū ē in resolutiuis gradatim: ita vt cū ad declina tiōne puenit: tūc pure resolutiua administrari debēt. Dix. n. Aui. pmi 4^a. cū declinatio fuerit nō sit ibi. i. localib^{us} reme dijs: nisi illud qd resoluūt z latū efficit. i. mollificat: nā molli ficatiōi resolo iuncta meli^{us} i oēm pte opat: z nō resoluūt solū qd subtile ē. Verū ēt z grossum vt nō derelinquat petrifica tiō: q3to tñ plus pcedit declinatio tāto plus addēdū est in re solone. Et dixit Aui. op3 q mām fluxū resoluēs sit abster gēs z exiccās: z hec qdē plm inuenit in calis. **C** Dixit Gal. 13. terap. cū ebullitio sanguis cessauerit. i. cessauerit augmē tatio v̄s flux^{us}: z hoc i statu: tūc a mitigatiuis. i. fluxus. i. re/ pculsiuis se cedē o3: z ire ad dyaphoretica paulatim. z Dak. dixit. qū i statu fuerit apā oportebit dissoluetia z p̄hibētia eq̄lia eē i q3tate. i. p vtute. Cū vō declinare iceperit: nō op3 refrenātib^{us} vti quoquo mō: s3 mēbrū dissoluētib^{us} emplastrā 3a. **C** Et Serap. 5°. breuiarij dixit. in cura apatis: op3 vtin cipias administrare medicinas faciētes stipticitatē z repellē tes: z hoc toto tpe pncipij: sed i declinatiōe qū allenuat caliditas z resoluūt id qd ē i apate subtili. i. qd subtilitātū est iā: z remanet res grossa. i. subtiliāda z resoluēda: curemus ip3 cū medicinis resolutiuis. In duab^{us} vō horis alijs. i. in aug mēto z statu administrem^{us} medicinas cōpositas ex duabus spēb^{us} simul. i. resolutiuis z expulsiuis. Verūtū in pn^o z aug mēto multiplicabim^{us} ex medicinis facientib^{us} stipticitatē z repulsiōne: z in statu z declinatiōe ex resolutiuis plus: z d3 intelligi mō supradicto. **C** Amplius Aui. in curatione apā tū occultoz. i. in mēbris exntiū opationē faciētiū cōem totū maxime stōz ipse p resolutiua ponēs canonē. dixit pmi 4^a. q tpe resōlonis eaz nō d̄bes obmittere qn stipticitas medi cinas bonū hntes odorē cū resolutiuis administres: vt p̄for tētur p ea mēbra nobilia intrinseca z nō dissoluat eoz vtus p resolutiua pura. Et subdēs ponēdo aliū canonē dixit. op3 vt mollificātia subtilia. i. q cū subtiliātibus z resoluētib^{us} ad miscētur in cura hoz apatuz occultoz sint medicie in qb^{us} existit maturatio: z sint cū hoc apatib^{us} ip̄s p̄ferēs. i. cūz p̄p̄ietate: sicut solatrū z cassiā. in apatibus occultis cali dis. Solatrū nāq; h3 p̄p̄ietatē resoluēdi apata calida que sūt occulta. In sup in approximatiōe resolutiūoz canon daf q ante appositionē eoz p̄mittat moderata fricatio sup mē bro cui applicari debēt: siue mēbrū apōsum extrinsecū sit: si ue intrinsecū: z hoc vt iuuēt in ap̄tione poroz: z paret virtu ti medicie introitū z evaporāde materle exitū. **C** In p̄pa ratiōe vero medicie cōferētis in augmēto z statu daf regu la: qz op3 vt medicina ex repellētib^{us} z resoluētib^{us} cōposi ta non sit antiqua: neq; tādiu reseruata: donec sit fermētata: z ad vnā formā reducta: s3 sit nouiter composita nō reducta ad formā vnā: vt nā possit iter vtutes ocas segregare: z cūz eis agere disticte z opponat mae fluētū cū virtute repulsiuo rū z fluxe iā collecte z incuneate cū virtute resolutiūoz: qd qd ante fermētationē facere pōt: z quousq; vtrorūq; virt^{us} diiuncta remanet in cōposito. **C** Amplius canon est pmuta tiōne debere fieri cataplasmatū: z alioz remedioz loca liū apponēdoz in curatione apatū nō solū fm diuersa tē pora eoz: sed etiā in eodē tēpore ēt si fuerint debite appor ximata z nō intelligit q fiat pmutatio eoz quo ad vtutū nī si mō p̄dicto: sed quo ad mām z formā administrationis eoz rū. z h̄mōi pmutationis cām q̄rēs Ap. p̄ia. p̄bleu mate. 45. z soluēs. ait cām esse vt fortius z magis sentiāt. i. infirmi eoz imp̄pressionē z effectū: etenī pmutata nō sūt cō/ suetudinaria nāe: quare melius z magis imp̄primunt: cū vō cōtinuant sūt cōsueta. Et cōsueta. dixit Ap. non imp̄primūt effectum: sicut videmus in comestionibus qz farmacie sum/

In statu
z declina
tione.

Canone
circa cura
tione apā
tum.

In aug
mento.

Nota qd
fm diuers
sitatiū
broz de
beni vū
deucriū
resoluti
uū.

pte multo tpe incibus nō alterat sed sūt nutrimentū. **C**Am
plius ad p̄dicta q̄sūt **A**p. eadē partiu. p̄bleumate. 44. pp
qd eadē opationes aliq̄ medici infrigidates sanāt z aliq̄ sa
nāt eas digerētes z calefaciētes: q̄uis ista diuersitas pos
sit p̄cedere p̄ diuersitatē curatiōis req̄site in diuersis t̄pib⁹
ap̄ationū. **T**ñ **A**p. solūes z reddēs aliā cām dixit hoc p̄ce
dere posse fm diuersas intētiōes curatiuas q̄ sūt in mētib⁹
medicorū: nā aliq̄ curāt seu curare q̄rūt eas roborādo calidi
tatē in nā: z p̄p̄ea eā adiuuāt z p̄gregant p̄ frigida sup̄apo
sita: q̄ caliditas innata p̄tē m̄e de loco ap̄atis p̄pellit p̄tēq̄
resoluit. Alij vō curare eas q̄rūt iducēdo circa p̄tē ap̄osam
caliditatē extraneā qua adiuta exacuita inata caliditas ma
teriā resoluit aut digerit: z in saniem p̄uertit. **C**Dixit filius
Zoar. z ponit a Rabi in. 8. p̄ti. oē qd vis mūdificatiū esse.
alij mūdificatiū. f. cū resolūes siue apponas. siue p̄ponas
sit tepidū: z oē rep̄cussiuū z rep̄imītiū sit frigidū: vt aq̄ pu
teorū: z oē ap̄itiū sit calefactiū z resolūtiū sit p̄p̄ magis
mūdificatiū calefactiū. Et cū intēdis ad q̄tandū dolorē
interius: aut exterius facias medicinā tepidā. **C**Dixit Se
rap. q̄nto breuiarij. si grauedinē fecerit emplā sup̄ mēbriū
z noceat. facim⁹ ei linimētū cū medicina in q̄e eadē v̄tus: z re
moue tūc emplm⁹: z dixit. o3 vt obserues linimētū humidū
semp̄: z mutes ip̄m mutatōe p̄tinua. i. frequēti vna vice post
aliā: nā semp̄ anteq̄ exicces mutari o3: z non solū intelligit
hoc de linimētis sed z de emplō z cataplasmate. **C**Et scias
q̄ oēs p̄dicte intētiōes curatiue p̄ueniunt tam in ap̄ate con
gestionis q̄ in ap̄ate influxus: verū tñ cadit inter ea ofia in
plus z minus. In ap̄ate enim cōgestionis recursus p̄tractus
pulsus. i. transmissus minus competit q̄ in ap̄ate influx⁹:
z ideo o3 in eo minus: z cum remissioribus z minorē tempo
re fieri q̄ in illo: z econuerso magis pertinet ad ap̄a conge
stionis q̄ ad ap̄ata influxus: ideoq̄ maior z pluri tempore:
z cum intensioribus in isto potest fieri q̄ in illis.

CDe curatione apostematum indicationem sumendo a mor
bo secum complicato. **Lap. xv.**

Alti sunt morbi qui p̄nt cōiungi cū ap̄ate:
ad quorū curationē simul cū curatione
ap̄atū op3 attēdere: p̄ quorū curatione ad pro
pria capitula recurrendū erit. Auctores tñ p̄o
p̄rie fecerunt mentionem de duobus: de febre z
vlcere. **C**U itaq̄ febris cū ap̄ate p̄iungit: siue ipsa p̄cedat
ap̄a: siue sequat: semp̄ indicabit de subtiliori z frigidiori die
ta: z de maiori alteratiōe cū frigidis ip̄sum faciēdo z ma
iori approximatione stipticorū in faciēdo trāsmissum: ac sem
per indicat de remissiori appositione calidiorū ad resolutionē
faciēdū. **C**Dixit Ras. 13. p̄ti. auctoritate Sal. quotiēs fue
rit ap̄a calm ex replōne corpis cū febre nō o3 fieri cura eius
cū eo qd p̄hibet. alij. qd cohibet ad ipellendū illud ad inter
ius: ne p̄uertat sup̄ mēbra principalia: sed fiat minutio z su
perponant mēbro ap̄oso mollificatiā z mitigatiā dolorē:
sicut oleū camomille z aneti. **C**Si vō cū ap̄ate fuerit vlcus
i. ap̄a fuerit sequēs ad vlcus: tūc corpore non exite repleto:
dixit Sal. 13. terap. sanatio certissime facilis erit: nā intentio
nem habēdo ad ap̄a op3. n. extrosus cataplasinare. f. appo
nimus farinā ordeacea: vel frumentacea vel vtrāq̄ mixtam
cū aq̄ habēte de oleo. f. cōi: z in formā emplī reductā: z o3 iū
dolorosum facere vlcus calefactiuis z humectatiuis apposi
tis in circuitu vlceris z tumore mitigato z indoloroso vlce
re facto deueniendū est ad curā vlce⁹ tetrafarmacū appone
do calm actu: repleto vō exite corpore cura tūc discola. f. dif
ficilis erit: z op3 eūare corpus fm humore peccantē multo
tius: z his auxilijs q̄scit ap̄a: z multotiēs: vel q̄ medicus
tardat eūare: vel q̄ eger nō tolerat eūationē magnificatur
ap̄a z ad suppurationē deuenit. **C**Si vō vl⁹ fuerit sequēs
ap̄a: z fuerit illud p̄p̄ exiturā q̄ apta est. Dices cura eius infe
rius caplo de exituris. Si vero fuerit ex malitia humoris fa
cientis ap̄a: sicut aliq̄ in formica z filibus ap̄atibus p̄tigit:

Cura ap̄a
tis cū fe
bre p̄tūcti

Cura ap̄a
tis cū vl
cere con
iuncti.

tūc dixit Aui. primi q̄rta. ex ap̄atibus sunt q̄ sūt vlcerosa sic
formica: z q̄uis intētiōe sup̄ta ab ap̄ate essent mollifican
das ipsa tñ sūt infrigidāda sicut flegmō z nō sūt mollificanda
s3 exiccāda: qm accēs hoc. f. ap̄a ē tale vt diuertat ad se curā
z eodē mō curāda sūt hmoi ap̄ata dato q̄ nōdū sint vlcerō
sa si timef vt vlcerent in p̄ximo. **C**Si ap̄a est ex malitia nāe
z ei⁹ cōstrictiōe: aut ex errore p̄ueniēte ex icōueniēti vsu frigi
dorū: q̄uis. n. moderata ifrigidatio: vt dixit Sal. xj. terap. sit
cā p̄hibitiua corruptiōis z putrefactionis: imoderata tñ vt
sup̄ta patuit calm mortificādo nāle z māsi mēbro p̄culcādo
z intranspiratā reddēdo est cā corruptiōis m̄e z mēbri: q̄re
op3 vt p̄ corruptionē p̄cedat ita vt p̄hibeat si timef aduen
tus eius z curef si iā aduenerit. **C**Dixit Sal. 14. terap. z po
nit. 13. p̄ti. aq̄ q̄ liuescat vel virescat mēbriū si timueris illud
sup̄uenire suppone emplm de farina orde. q̄ si fiat in eis vi
riditas vel nigredo vehemēti⁹ fiat scarificatio i p̄mis: de
inde supponat ei empl⁹: sc3 de m de farina orde: z fiat ep̄itibi
ma cū aq̄ calā: z q̄nq̄ sit cū aq̄ maris: aut cū aq̄ z sale. **C**Et
Aui. dixit. si ex inueniēti vsu rep̄cussiuorū timef aliqd de
corruptōe mēbri emplā locū cū farina orde. z volubili z eo
in q̄ ē mollificatio sicut fenugreco z semielini z filib⁹: z hoc
fieri o3: vt ap̄iant pori z transpiret humor z fortificet calor
mēbri inat⁹: q̄ si iā apparuerit aliqd de liuiditate z nigredie
z mortificatiōe mēbri: tūc dixit. A. scarifica locum z excoia
ip̄s: z nō expectes collectionē neq̄ maturationē: qm nō fie
ret maturation⁹: s3 mēbri corruptio: z scarificatio qd fiet z ex
coiatio vt egrediat sanguis z hūor mal⁹: cōstricti⁹: z def ei
via trāspiratiōis z exhalatiōis: z maxie scarificare o3 qm mā
est pl̄ma: q̄ maior eger trāspiratiōe: z min⁹ p̄t sup̄ta eā nā.
Et dixit. A. q̄ de scarificatiōe ē aliq̄ q̄ est magis apparēs. i.
in loco apparēte scā. f. in superficie: z aliq̄ est q̄ magis p̄fūda:
z illud ēt fiēdū ē fm locū z dispōnē mēbri. In mēbro. n. ner
uoso scalpellatio o3 fieri magis superficialis. Et i carnosio ma
gis p̄fūda: o3 ēt fieri magis superficialis vel magis p̄fūda f3
q̄ in mēbro pl⁹ vel min⁹ de corruptiōe existit. Lūq̄ scapella
ueris: dixit. A. tūc embroca cū aq̄ maris: aut cū alijs aq̄s sal
tis: q̄ deficcāt hūiditatē corruptā: z sic minuit de corruptio
ne z p̄hibet eā augere: z p̄cedere pambulādo z post embro
cationē p̄dictā. dixit Aui. emplā cū eo in quo est mollifica
tio vt p̄stāt pori apti z bōa fiat trāspiratio. Et dixit. q̄ si tu
nō indiges rarificatiōe z embrocatiōe p̄dicta: vt q̄ nō sit ad
huc corruptio tanta q̄ illud exigat: tūc post scarificationem
emplā mollificatiā appones. Sic ergo p3 fm Aui. q̄ cura
hec ordinate z gradatim p̄cedere o3 fm gradum corruptio
nis: amplius de hmoi cura z mēbri corruptione cōpleta di
cet in capitulo de cancrena scakilos z est iomeno.

CDe cura indicatione sumpta ab accidente. **Lap. xvj.**

Accidentia multa subseq̄ p̄nt ap̄ata: ve
rū tñ ex eis que diuertūt ad
se curā auctores p̄p̄rie locuti fuerunt de dolore
o odor enim intēsus si cum ap̄ate p̄iunctus: fue
rit curam ap̄ati debita p̄uertit donec sedetur z
remittatur: q̄uis. n. vt patuit in principio ap̄atis repellentis
exigant: tñ doloris intensitas ab ip̄is p̄hibet: q̄ eorū ap
positio dolorē intenderet p̄p̄ cās sup̄radictas: q̄uis. n. vt pa
tuit mollificantia resoluētia in principio ap̄atis sunt p̄hi
bita: intensitas tñ doloris ea administrari cohibet: z causa
q̄ doloris intensitas cā magne attractionis m̄e ad locū exi
sit z virtutis p̄stratiōis: q̄re dolor intēsus de sui sedatiōe in
dicat q̄ p̄resolūtiā z mollificatiā leuia que sine attractione
mollificet fieri o3: de quorū numero l3 oia anodina ponant:
tñ iter alia sūt oleū violatū: oleū de amig. dulcib⁹: oleū de li
liozoleū de keyri: butyr recēs sine sale: piguedo puli z ana
tis z filia. **C**Dixit Aui. de cura flegmonis scas q̄ vehemē
tia doloris scā idiget medicinis mollificatib⁹: sine attractiōe
qm inuamētū eaz de sedādo dolorē z p̄hibēdo virtutē a p
stratiōe magnū ē nocumētū vō qd posset seq̄ ex obili attra

etione eoz est paramin⁹ nāq⁹ ē valde id qd p ea attrahit qz fuerit id qd ex vehemēti dolore attraheretur: huc attrahi pos sit. Dixit tñ. A. si volueris regere in pñ⁹ ismū cū sedatione doloris q te coegit ad ipñ⁹ sedationē nō approximes ei aquā calidā: neq⁹ olea mollificātia: neq⁹ his siliat qd dñi: qz vt ad uersari canoni. supiori: iō notāt qd dolor pñderat duob⁹ mōis in apate posse repiri. Cno mō vt est cātus i pñ⁹ a mala pñlo ne z solone pñuitatis pñrētib⁹ ad gñationēz apatj. Alio mō put ē in pñssu cāt⁹ ex pñculatiōe z pñctiōe mae facte a cā pñmittu: vel ex errore pñmiso ex vsu frigidoyz quocūqz mō fuerit cātus si fuerit vehemēs ipse pñertit ad se curā: z fa cit neciū vt ab ipñ⁹ curā:icipiat apatis curatiōe post posita: dolor enīz vehemēs in mēbro exis abiqz apate ē cā q ipm apat⁹ pñ qd. Sa. pcepit. caue dolorē inqz tū potes: qñ nō est qd sit cā apatj sicut dolorūqz in mēbro apā patiēte multo magis cā erit q apā i ipso augeat pñ cās supi⁹ dictas. Itaqz p sedatiōe doloris p mō cātū dixit. A. de cura flōnis. q hu metatio i pñ⁹ ē timorosa: qre i pñ⁹ fugiēda ē: qz dilatat vias mās attrahit: z mēbrū laxat z debilitat: sic apatj augmētū faciūz i nō dolore augmētū fac z nō minuit sic ad hāc itē: tionē in vbo supradicto dixit. si volueris i pñ⁹ regere ismū cū sedatiōe doloris si approximes ei aquā calidā z olea mol lificātia z emplā ex hmoi medicis mollificātib⁹ scā: sicut est emplā de faria frumēti aq z oleo: nā si vehemēter pñia ei qd est neciū de phibitiōe effusiois hūoy ad locū: sēda dolorē: sic dñi est cātū ex repñssuū dicendis i pñctularib⁹ caplis. De vñlib⁹ tñ i sedatiōe b⁹ doloris ē bol⁹ ar. solut⁹ cū aq frida vel rosata vel cū oleo ro. z lētes decoctē cū ros. z litargiriū i mā frida solutū cū oleo ro. C In sedatione at doloris 1° mō cātū nō pñueniūt qñqz pñstrigūt pñglutināt: z mās collectā cō culcāt z icuneāt vel idurāt: qñ mās pñculata neciō ebullit z inflāt arrepta a calore exneo: z sic pñmpli⁹ malā pñlonē au get calāz q aucta dolor augeat z nō sedat: sē pñueniūt mollifi cātia: ea. s. q cū hūiditate tēperatā hñt calitātē: p quā qddaz pñt resoluere. Attrahere vō nō debet. Sal. 13. terap. dixit. q calefacē moderate qñqz pñtrosqz modos iuuat i pñssu apā sis dū ē tps pñseruatiōis z curatiōis siliā: q tales sūt poros apitū mās trāspirāt z duriciē mollificādo mēbrū tractabile reddūt: vñ feruorē ei⁹ obtūdūt: malā pñlonē calāz remit tūt: z sic dolorē mitigāt: z ad hāc itētionē dixit. Sal. 6. d. ige. sani. aq calā sedat dolorē ois apatj. C Et. A. dotēs remoue re dolorē ex repñssuū debite scā dixit. vt supra patuit admi uistra olea z emplā mollificātia: z ē postqz docuit mitigare dolorē pñi mōi mō supradco dixit. siliā z q eoz cursu cur rūt nō valēt: qz. s. nō sedat dolorē pñi modi fortasse: q i pñ⁹ illi⁹ apatis cū applicat mā ē iā pñculata: aut qz fortasse apā lā pñssit: z est in augmēto vel statu: tūc admistra volubiliē: qñ ipā ē vehemēti iuuamēti i pñ⁹ augmētū z statu. s. ipi⁹ augmētū: vel ē in statu ipñ⁹ apatj: z iō qz volubilis ē apitua z mollificātiua vt pñ suo ca⁹ rē sili⁹ pñueniūt alsi rēgi. s. minū z albasce z apitū z albedogori z siliā: qz apitū z mollificāt: z h marie pñueniūt qñ replō nō fuerit i corpē: neq⁹ i mēbro mā dāteme fiat attractiō maior resoluē. Talitū tñ mollificātiū sine attractiōe vsus nō iō i ois apatedz ēē pur⁹ timo dixit. A. qñqz erit fortasse cū eis ifridatio si phibēs mollificatiōes neciā: nō phibet atē qñ ifridatio fuerit remissa pauca: z ta lis ifridatiōis neciōs tūc ēē posset cū mult⁹ mae iflux⁹: aut cū mala pñlo loci ēēt multū calidat qd casib⁹ z sili⁹ tolle rent cāe doloris p illa ifrigidatā mixta magis qz sine eis. C Et de pñerētib⁹ ad mollificatiōē faciēduz sine attractiōe sūt dixit. Sal. 2° ad glaucos. z pñif a Rabi i. 8. pñ. sic getat for tē dolorē apatis corpis manifestū. extrileci sapa z oleū rōi cū modica cera dissoluta ad ignē. s. sili⁹ z posita cū lana pigui i. succida nō lota frida in estate z calida i hyeme: sup. z me dīs pñib⁹ tepida curare osueuit: p q dixit. A. multotiēs se dat dolorē vinū dulce mixtū cū oleo ro. z h ppe ē i augmēto apatis z pñ⁹ stat⁹ z qñ magis ēē neciā ifridatiōis admixtiō

vinū dulce ē hūectatiū cū aliq⁹ resoluē: sicut vinū austērū est desiccatiū. Et subdit. A. imo pñgelatū vne z sapa cū mo dico cere. supp. z oleo ro. mixta z extēsa sup lanā: aut lanam yfopi. s. humide: z est lana succida ifrigidatā in estate z cale facta in hyeme pñuenit: z dixit. croc⁹ igredit in sedatiōe dolo ris: nā maturat z apit cū sua calitate: z repellit mām z pñor tat mēbrū cū silipticitate sua. It qz maxie pñellit i augmēto: z cū apā nō fuerit multe calitatj. Et posuit. A. vñū remediū: qd qñis videat ex mō loquēdi sui pñt ad sedādū dolorē iñius scōi moditū re vera dēz reduci ad sedationē doloris pñmi modi. Et dixit. spōgia at ifusa in vino siliptico aut ace to: z aq frida supposita pñfert. Ex dictis appet q qñ dolor sit fortis pñpñonē repñssuoyz dēz curari cū mollificatiūis puris leuib⁹ si cū cā vehemēte doloris mā ad locum fluere debet pñmisceri cū eis aliq⁹ repñssuū pauca vt remissa. C Di cūt. qdā. dolor i pñcipio apatis cātū ex mā fluēte z ipetuo se recepta i mēbro pñ quā eius soluit pñtinuū. z eius alterat pñlo z dolor talis sedat⁹ ē cū repñssuūis. In statu vō cātū dolor ex mā recepta q sui multitudine extēdēdo soluit cōti nuū: z talis dolor sedat cū mollificatiūis. In augmēto vero cātū dolor ex ambabus causis dictis sili⁹ tō dēz curari cum mixtis ex resoluēis z repñssuūis: in qb⁹ sili⁹ sit resolo reper cussio z mēbrū pñfortatio. C De vñlib⁹ pñerētib⁹ in sedatiōe doloris pñmi modi cū iā aduenerit tps augmētū sit sic. It. plā taginis. M. i. lentū. M. 5. z decoquant in aq optime: dein de pistent z optime incorporent cūz medulla panis optime cōtrita paulatim supinfundendo de oleo ro. qñtū sufficit. in fine addat modicū croci z tepidū sup locū ponat. C Aliud ad idē. It. folia malue z in aq decoque z decocta pista: z cūz eis in eadē aq farinā ordeī decoq z adde oleū ro. qñtū suffic. C In sedatiōe at doloris scōi modi vñle est emplm qd sic sit It. radicū euisci mūdātay a pte eoz lignosa bñ mūdātay z minutim incisay. 3. ij. z pistē reponant in eoz decoctione sili cū. 3. i. fenugre. z. 3. i. seminis lini z decoquant supaddendo de oleo camomillino z pinguedie anatis: z i fine supaddat modicū croci z supponat calm. C Aliud valēs sili⁹. It. fenu greci. 3. ij. melliloti. M. ij. z in aq optime decoq. Deinde co la z supmitte farinā frumēti z oleū camomillinū z decoq ad pñfectionē. C Emplm pñueniēs apatib⁹ in fine augmētū z sta tu resoluēs sine attractiōe. It. vini albi z aq. aii. 3. i. olei camo millini. 3. i. 5. olei aneti. 3. i. farie millii: z farie ordeī. aii. 3. i. 5. floz camomille. 3. 5. z decoquant z calm supponat cū reno uatiōe frequēti. C Dixit Sal. 13. terap. cū ex vñtositatē z dē sitate pñcule fac⁹ fuerit dolor: tūc pñuenit vsus calefaciētiuz moderate: sili. n. rarificāt pñclusa corpis: z attenuāt vñtosum spñ z euaporāt qd iā flegmōis scm ē. Si vō a frida dñcrasia fiat dolor p calefaciētia curabit sili dñcrasia z flegmō. C Oz si mala complō calā apati supuenerit refrigeratiūis curāda erit. Et dixit Sal. ibidē si videris qñqz pñfarmaci vñginitatē passā pñculā irritā: ita vt durior vel rubior vel dolorosior fa cta sit mitiga in medio cū fomētatiōe q sit p spōgiā in aq po tabili sola vel pay salis hñte fm q duriores flegmōes fue rint. C Dixit Apulegius. q agrimonias cū assungia pñtrita z supposita mire subuenit tumoribus z doloribus. C Dixit Serap. qñ sit emplm cū foliis lauri recētib⁹ z sauib⁹ z pa ne sedat pulsatiōē apatū calidoyz. C Dixit Cōstātinus. mī liū assum z in sacello positū exiccat z resoluit tumores sine molestia z dolorē sedat. C Si ex incōuenienti vsu repñssi uozuz mā redierit ad interiora vsus pñcipalia z nobilia: vñ timef de lesione eozum: sili co dē fieri eūatio illius mae reper cussio: dēz insuper trahi ad diuersum mēbrū cuius timef lesio. C Dixit Alii. q a reditu mae ad pñcipalia mēbra assecurat eūatio. s. mae q redit: z maxime si ahi repñssione corpus fue rit repletū z nō pñuacuatū: nā eūatio q pñcedit repñssione vt supra patuit assecurat q pñcipalia z nobilia non reci pient ex mā repñssa notabile nocumētuz. C Oz si ex in cōuenienti eoz vsu apā transiat ad duritiē vel timef ne idē

Dolor vi uerime sedat⁹ est fm diuer sa tpa in qbus fir. Bedica mia cōpo sita ad se dādū do lores apā tis.

Cura ac ciditum ex incōue niēti vsu repñssi uozum

ref: tunc dicit Aui. administra mollificantiā in q̄b⁹ est calefactio: sc̄z eglis ⁊ humectatio cū fortitudine medicīne iste debet esse temperate calefactionis ⁊ multe humectationis. Si. n. essent multe calefactionis q̄d subtile est in apate resolveret ⁊ grossū relinqueret magis iduratur ⁊ iō istud ocm cū fortitudine solū d̄z referri ad humectationē non ad calefactionē. Et de puenientibus bonis est emplm̄ d̄y aquilon: ⁊ emplm̄ q̄d sic fit. R. radicū maluaulsci pparatarū: farine sentigrecit seminis lini ⁊ ordei. añ. 3. ij. decoquantur in decoctione eui/ sci cum pinguedine pulli ⁊ anseris vel anatis cum oleo nisa/ minor: ⁊ de amigdalīs dulcibus.

De curatiōe apatū indicatiōe sumpta a re nālī. Cap. xvij.

On sufficit in cura apatis considerare ipm̄ q̄lis morbus sit: ⁊ ex

ad d̄m
nā mult
plex ē p̄
derada.

q̄li cā pcedat: sed ē nām mēbz in quo sit cōside rare o: nā q̄uis apā p̄ sui essentia vel sui mām: iue cām vel suū accūs varias indicat curatiōes ⁊ cās curatiuas: nihilominus nā mēbz causay curatiuarū determinat q̄titarē: ⁊ p̄p̄ia eay spēm: necnō ⁊ ordinē cura tionis ⁊ debitū vsum administratiōis eay ⁊ locum. C Dixit Sal. 13. terap. de intētiōe sūpta a nā p̄ticule flantis: multū plex aut nā mēbz p̄siderāda est. s. ipsius diuerso ⁊ ipsius cō/ positio ⁊ ipsius sublimitas: ⁊ ipsius sensibilitas: ⁊ ipsius di gnitas. C Dixit Sal. vt ponit. 13. oti. negociū curatiōis apā tū diuērficat iuxta modū mēbz o: nā ⁊ hic modus spāt in p̄ticulāribus curatiōibus iā patuit in p̄cedētib⁹ sermonē bus. Et dixit. sumit indicatio ab omiomeris mēbz: ⁊ hoc q̄titarē calefactiōis d̄i inf. igidadi humectadi ⁊ exiccadi deter minat. Et sumit indicatio ab organiciis: ⁊ hoc p̄locū p̄ quē d̄z etiariē adhuc modū eūonis insinuat. Et subdit. triplex est indicatio sumpta a patiēte p̄ticula. sc̄z nā organica ipi⁹ ⁊ p̄ima indicat de etiatiōe. sc̄z de loco ⁊ mō eūonis: ⁊ ter tia de q̄titate etiōis: ⁊ subdit. ⁊ adhuc p̄ticula q̄ patit indi cat sui positionē ⁊ plasmationē q̄ sūt nāe organice. Et dixit. ad sunt alie indicatiōes cōes organici⁹ ⁊ omiomerarū ad quas oēs volētes recte etiare. alā. ⁊ melius. curare. o: nā inspi cere: sicut cū p̄serutant actus ⁊ opōnes ip̄ay p̄ticulay. Et si rare sint vel dense: ⁊ si sensibiles vel insensibiles vel difficile sensibiles vel facile insensibiles. C Lōp̄lo q̄dē mēbz p̄side rāda est: vt medicīne ip̄i p̄formes eligant: nā dixit Sal. sc̄z de inge. sani. mēbz indiget medicīna declinatē ad suā p̄plo nem magis: vñ mēbz cōplōnis fictiōis indiget medicīna siccior: ⁊ econuerso. ⁊ sūt est de humida ⁊ sicca. Et ob hanc cām dixit Aui. de cura flegmonis tpe declōnis caro minus indiget exiccatione q̄z neruus: q̄m neruus nō redit ad suam cōplōnē cū exiccationē parua. sup. s̄z caro sic ⁊ subdit. q̄ p̄ hāc cām caro q̄ h̄z arterias pauciores. sup. ⁊ neruos ē pau ciores minoris necessitatis est. s. vt desiccat: q̄ q̄to caro est humidior: tāto indiget exiccatiōe minor: ⁊ econuerso. ⁊ p̄p̄ea. dicit q̄ in apate calido mēbz p̄plōnis calide leuioza conue niunt repcussuar: ⁊ in eodē apate mēbz p̄plōnis frigide eco uerso pueniūt repcussua frigidiōza: s̄z de resolutiuis ea que frigidiōza sunt pueniūt in apate calido mēbz p̄plōnis cali de. C Sensibilitas q̄z mēbz multa de leuiozibus indicat re medijs: ⁊ min⁹ p̄ugētib⁹ ⁊ mordētib⁹: ⁊ q̄to sensibilitas. est maior: tāto de magis leuib⁹: ⁊ oino imozdacib⁹ indicat: i sen sibilitas vō de fortib⁹ ⁊ acerb⁹. C Positio q̄z mēbz sup̄ficia lis vel p̄fūda ⁊ ei⁹ s̄z a rara vel d̄sa: put sup̄i ocm ē. indicat. C Receptaculū vō ⁊ via si apta expulsiōi vel eūoni fuerit de leuiozib⁹ indicat auxilijs: ⁊ econuerso si inepta fuerit. C No bilitas q̄z mēbz de leuiozib⁹ indicat auxilio. Ignobilitas o for tiori. Nobilitas aut de sui indicat p̄seruatiōe v̄tutis: p̄ cuius p̄seruatiōe indicat vt scriptica suis auxilijs misceant. Dixit. n. Sal. 13. terap. oius p̄ncipaliū ⁊ nobiliū ē v̄tutē p̄seruandā. Et subdit loquēs de ignobilib⁹. Coxa vō v̄l alio extremoz patiēte nō idigem⁹ eius custodire robur. C De cura q̄z apā tis indicatiōe sūpta a re nō nālī sufficiat q̄d ocm est in p̄cedē

ti tractatu. caplo de cura vñū indicatiōe sūpta a re non nālī q̄z p̄sūt in hac cura itelligēdū est. Et de oib⁹ his indicatiōib⁹ p̄sideratio habebit in p̄ticulārib⁹ curis. C Dixit Sal. 13. terap. Cū incepit aliq̄ flegmonare p̄ticula scrutādū ē siue p̄ calorē aliq̄ p̄tēr nām in ea s̄m: siue p̄ dolorē: aut p̄ p̄u: aut appropinquatiū ⁊ cōcantū venerit: ⁊ post hoc an vñuersū corp⁹ p̄lectoriciū sit. Deide p̄siderāda: an b̄mōi fleg mō de hīs vulnerib⁹ fuerit: an sit sine vlcere. sup̄. ⁊ p̄sūt est scrutādū i oib⁹ alijs reb⁹ indicatib⁹ sup̄radictis. In q̄b⁹ oib⁹ expedit vt medic⁹ p̄meditādo aduertat: siue erroze curā p̄ seq̄noscat: ⁊ maxie cū q̄ gradu: ⁊ in q̄ tpe illaz iplere debeat.

De apatibus in generali calidis. Cap. xvij.

Apra ocm fuit q̄ apatū calidiorū: alia sunt

calā p̄sentia: q̄ sc̄z de mā calā q̄ de sui nā est calaz de istis erit sermo in hoc caplo. ⁊ alia sūt calā p̄ccis: q̄z p̄putrefactionē i eoz mām acq̄lita de q̄b⁹ in caplo exituray patēbit.

C Dixit Sal. sc̄z ad glauco. p̄les sūt spēs: vna q̄dē sangui ne ifluēte: alia vō pauca colaz ⁊ tertia ambob⁹ sūt ifluētib⁹. s. sanguine ⁊ pauca colera: dixit Raf. in diuisionib⁹ apatum caloz: alia sūt sanguinea: alia colica. sup. ⁊ alia ex eis mixta. Et Aui. p̄mi 2. ca. 5. apata s̄z diuisionē vñiūscui⁹ spēs mae diuident: ⁊ vt sic calidoz aliud est sanguineū: aliud colericū ⁊ aliud ex his mixtū. Et dixit Aui. sanguineū purz fionē ap pellare p̄suerūt: ⁊ q̄d est ex colera rubea herisipillaz: ⁊ q̄d est ex eis p̄positū noie p̄posito appellabāt s̄z humores supe rātes p̄ponēdo nomē: ⁊ sic superāte sanguine flegmonē her isipillatiū vel flegmonē herisipilladi vocant: ⁊ dicunt q̄ Raf. tñ. 13. oti. dixit. q̄ quotiens Sal. dixit. apā sanguineuz: ita q̄ apā sanguineum absolute vocat calidum. Et quotiens dixit. he risipillam intelligit apostema colere rubee.

Causa mālīs p̄iuncta apatis calidi nota est ex dictis: q̄m

est: aut sanguis: aut colera rubea: aut sanguis ⁊ colera simul. Cā sūt cāe p̄iuncte. s. iuētiōis eius i loco apatis: aut est intrinseca: aut extrinseca. ⁊ intrinseca aut est ex p̄e mādā tis: ⁊ est plenitudo tot⁹ corpoz: aut alicui⁹ mēbz mādā tis ex sanguine vel colera vel vtri⁹q̄z q̄ sua fortitudine hu more illū ad mēbz aliq̄d debile delegat: aut est ex p̄e reci piētis: q̄d recipit rōne sue debilitatis gñalis ei vel ex tpe acq̄ site p̄p̄ie si laxē fuerint texture vel positū in loco circūferē tiali ad quē humor calidus facile mouet: ⁊ p̄p̄ie si fuerit in eo caliditas attrahēs: aut dolor excitās: aut q̄d aliud attra hens: aut mēbz debilitās: aut est ex p̄e mēbz intermediū q̄ est amplex vasoz ⁊ latay viay. C Cā vō extrinseca ē p̄ p̄te regimē in sex reb⁹ nō nālībus multiplicās humorē cali dū. Dixit Sal. in libro de s̄omia. ⁊ ponit a Rabi. tertia p̄ti cula sic. cū ad aliq̄d mēbz siue ex debilitate: siue ex alia cau sa aliq̄d defluit sanguinis. sup̄. aut colera: aut vtri⁹q̄z siue sit modicū: siue multū accidit in ipso apā calidū ex ipso san guine ⁊ colera: vel vtroq̄z ē si corp⁹ sit minime repletum. Et dixit sc̄z ad glauco. sanguis cū effundit ad p̄tes mēbz va cuas gñat apā. sup. ⁊ sūt facit colera. C Sc̄z edum tñ quāq̄ sanguis purus possit apā facere illud tñ p̄rarū est: siue sit sū ptus p̄ q̄ta s̄z a humorali siue p̄ massa sanguinea: s̄z v̄plm̄ ad apandū p̄currit alius humor mixtus. vñ vel plū⁹: ⁊ ta lis humor s̄m plm̄ est colericus: deide flegmatic⁹: ⁊ vltimo melicus: sanguine tñ multū vincēt in cōmixtiōe: o: n. mul tū aliū humorē q̄ secū esset mixtus supare ad hoc vt apā di cat esse sanguineū: si. n. nō multū viceret nō appellaret apā sanguineū: s̄z p̄positū. s. flegmō herisipilladi: ⁊ s̄z hoc apā tū sanguineoz aliud h̄z fieri a sanguine puro: aut a sanguie colericoz: aut flegmaticoz: aut melico. C Dixit. A. q̄rti tertia. apā caliduz: aut est a sanguine: ⁊ eo. i. aut eo q̄d currit cursu eius. i. aut est a sanguine nālī ⁊ laudabili: aut inālī ⁊ illauda bili: siue a sanguine vō vel nō vero. i. ouerso ad extraneas q̄li tatē venenosam: vel aut sit a sanguine. s. puro: ⁊ impmixto alio vel

Ranly
mēbz
ex pur
sangu

alio vel alijs humorib⁹: vel aut sit a sanguine: aut eo qd currit cursu eius: sicut esset ssa nāle amplius decoctū z factū. vt laz suscipiat formā sanguinis: siue flegma dulce scilicet p admixtione sanguis cū flegmate nālitur enim cursu sanguis. **C**Dixit Auer. 3° colliget. iste egritudines gñant ppter exitum sanguinis extra nām in quātitate vel qualitate. sup. vel vtroq³: sed tñ exitus sanguinis in qualitate d³ esse paucus. s. si debet egritudines ex eo gñate attribui sanguini: qm si multus esset exitus eius. Dixit Auer. d³ egritudini attribui non men humoris ad quē declinauerit: qui dñat manifeste: b est. qz qñ ifrigida nīmīs d³ attribut colere. s. nigre: z si sanguis q fluxit ad mēbz fuerit distēperatus in caliditate: scilicet multū sit ex eo herisipilla flegmonides eo q tūc est coleric⁹. **C**Et subdit Aui. aut apā calidū sit a colera: z pro vt eo qd currit cursu eius: qz aut sit a colera nāli aut innāli. siue aut sit a colera pura nō pmixta: siue ipsa sit nālis: siue inālistant sit ex ea nō pura. s. aliq pmixta humorū colera multū vincente in cōmixtione ad hoc vt apā noie designet. Et qdam per id qd currit cursu eius intelligunt apā qd sit ex sanguine puer so in nām colere qui postea currit cursu colere. Sanguis. n. cum supercalefit z subtiliat cōuertit fm eius partem subtilē in nām colere: z currit sic cōuersus cursu colere: qz mouet de tertio in 3^m: z currit etiā cursu accidentiū alioz cole: re: vt patuit in sermone de febribus. sup. aut est ex sanguine z colera simul: aut qd currit cursu vtriusq³ simul. **C**Dixit Sal. 1° ad Glauconē. z ponit a Rabi in 3ª particula. si sanguis egredit ab equalitate sua nāli multa egressione calor mēbz innatus egredit a nālitate sua egressione multa, vnde putrefit sanguis ille: sicut putrefit in corporibus mortuoz: si tñ fuerit virtus eius caloris innati membri adhuc remanens: nec egressus fuerit egressiōe magna a nālitate sua fortificat supra ipsū sanguinē z imutat ipm in sanie: z fm dispositionē horū duoz statuū circa digestiōē z putrefactionē sanie dispositio sit diuersa. Dixit Aui. qñ 3^a. qñ multiplicatur mā apatis calidi z magnificatur apātunc est de summa apatū attaumātū mortificantū. i. pestilentialiū z venenosoz. Alia hāc autūnaliū mortificantū, z hoc dixit Aui. quia cōuenientia z similitudinē hnt cū illis: qz sicut apata de mā venenosa mēbz mortificant: istud nāz pp multitudinem sue mae male calozē corrūpit innatū z suffocat: vñ ille sanguis nō gubernatus z non rectus a nā membri corrūpit. **C**Et dixit Aui. q de summa apatū calidoz maloz: quoz mā multiplicat est apā dictū baurachion sic dictū: qz sit ab humore baurachio vsto vel a flegmate falso vsto: z hoc etiā dixit ppter similitudinē: qz sicut illud ppter eam dictam corrūpit mēbz: ita z istud baurachion corrūpit ipsū ppter suā qualitatem malā corrosiuā: apā igitur calidū malū corrūpit mēbz cui aduenit, z hoc facit altero triū modoz: aut quia rūs mā est multaz: pte multitudine vincit nām z suffocat calozē naturālē: aut qz eius materia est venenosa sua venenositate corrumpens calozē innatū: aut qz eius mā est mala corrosiua corrodens subām mēbz z corrumpens ipsam. **C**Et dixit Aui. q apostemata calida mala corrumpentia membrū cui supueniunt: z que eis simulant. s. in malitia z venenositate: z que eis simulant: scilicet in corrumpendo mēbz, qz nō sint calida: nā etiā superflue frigida possunt corrūpere mēbz: imo z vt multi dicunt ēt superflue humida: z superflue sicca, z omnia hū corrumpentia mēbz multiplicatur in annis pestilentialibus. **C**Et dixit. A. loquēs de malitia calidoz q de apatibus calidis illa sunt mala que nō ex citant ad resōlōne que oīno conuenit: qz natura non potest superare materiam: sed superatur ab ea: ideo ad putrefactionem peruenitur membrū: z hoc non contingit semper a multitudine materiei: imo a sola malignitate eius.

Signa apatis calidi gñalia sunt coloris membri mutatio ad rubedinem vel citrinitatē: ista tñ mutatio coloris diuersificat in rubedine vel citrinitate fm plus z mi

nus ppter dispōne aeris, nam dixit Aui. pmi 4°. In hyeme apata que sunt calida sunt coloris albi: nō qdē absolute. sed cōparatiue ad estatē: qz sunt in hyeme remisse rubedinis vel remisse citrinitatis: sicut in estate sunt intensioris z inflāmatiōis z dolor acutus z pulsatiuus, z qñqz cōsequit ipm febribus maxime si ppinquū fuerit cordis: aut in loco multaz arteriaz, z maxime si sanie colliget: z ista sunt signa apatis calidi extrinseci. **C**Sed apatū calidoz intrinsecoz signa sūt qm demonstrat ea febribus cōicans eis, maxime ea que sunt ppinqua cordis: vt latius patuit in sermone 1° de febrib⁹ apatuz z grauitas. s. sola si fuerit in membro carente sensu: vt in epate pulmōe z similibus: z inflāmatiō in loco percepta ab infirmo: z interdū ēt a medico pp appositionē manus exteriori cuti tāgendo mēbz apoz, z si apā interiori in neruis. s. nervosis mēbris fuerit: vt ore stōi vesica z siliū dolor vehemens erit z febres fortes q cito ad extensionē z perturbationē intellectus pducit z in motibus dilatationis z contractionis facit nocu^m. s. in motu anhelitus, z vt qdā dicūt ēt pulsus. Istud tñ signū pōt referri z ad apata calida z frigida: qm ipsa pmutant z anelitū z pulsū fm varietatē sube z sensibilitatis mēbz in quo fuerit. **C**Frigida aut apata p dictis accidentib⁹ sunt puata, imo eis opposita aderūt, z nō cōicant eis. **C**Dixit Aui. dolor, scilicet magnus, imo parvus qui cōparatione intensioris doloris apatis calidi pōt dici nullus: dolor tñ aliq erit cū eo semp: sicut cāe doloris: z erit dolor in frigido hū p m aggravatiū q nō pcedit augmētado, nisi parū valde. In calido hō apate dolor fm plm est acut⁹ qz cū fuerit in mēbro nō sentiente sit aggravatiuus dolor in calido agēdo pcedit maxie q acutus est. **C**Et dixit Aui. oia apata q in viscerib⁹. s. vētris inferioris eueniūt: z hoc siue sint calida: siue frigida in mirach tenuitate z macredine efficiunt, z qdā volūt q efficiāt ēt in oculis pcauitatē. Et dixit Raf. 13° pti. ex 1° libro humorū iuuabit significatio sup apā viscerū quotiens aliq locus in mirach vētris fuerit nudus durus z caidus: qm possibile est qz loc⁹ posterior eo z inferior hū parte posteriorē patiat apā calidū remanente ipso myrach sano. s. sine apate: sed tñ ex caliditate ipsius loci locus in myrach efficiet durus calidus z liuidus. **C**Et dixit Aui. q signa vñā demonstrare apatis frigidi intrinseci. sup. imo ēt z calidi est difficile: qz z si facilia facta fuerint necessario erunt tediosa: qm vt dixit litera extrahoc indicet verbis prolis: quare melius est vt sermo de eis ad dictiones particulares referretur ex quibus particularia apostemata intrinseca comprehendunt, z de his omnibus particulariter dictum est in sermonibus precedentibus.

Pro cura gñali apatū calidoz recta fienda. dixit auctor cōpendij. opz te perquirere cū calida in aliquo mēbro eueniunt apata: an calefiat illud mēbz ex rebus exteriorib⁹, sicut p tione vulneris aut dolore, aut ex accidentib⁹ extrinseci in aliquo mēbro sibi vicinior: aut cū eo colligatiā hnt: an ex mēbris sanguinē ei mandantib⁹: z an plenitudo sit in corpore. sup. z inquirere: z de omni alia cā z opponere te in cura fm q cōuenit cā cognita. **C**Dixit Sa. 13° terapē. In apate calido eo q fm duplicēz modū pcedit duobus modis faciēs deficere particulā in qua est ab eo qd est fm nām. s. z qz plena est: z qz calidiōz. Ideo intentio curationis est euacuare z infrigidare. In herisipilla tñ intentio infrigidationis properat ante eūone: z cōuerso in flegmone intentio eūationis pperat ante infrigidationē. Et de his in particularibus curis apparebit.

CDe apate sanguineo siue de flegmone.

Cap. xix.

Incipere z qz lepiissime fit: qz febres z alia sintomata operat subtilissima. Et dixit 2° ad glauconē. a flegmone incipiendū esse z plures hoc fit z plures hū dñas. Et ad oēs eas febres nate sunt subsequē, qz cōe oib⁹ eius dñtis imoderata

Tico. ser. vij.

yyy

Signa
apatū
frigidi.

Ratū
mēbz
ex pur
sanguis

Flegmon
vñ dñ 29
qñqz mo
dñe sumit

est caliditas et velut inflammatio. Sunt tñ qdā dicentes q in
verbis dictis p flegmonē Sal. intellexit apā calidū: et quō
cūqz intelligat auctores cōter oēs prius de apatibus cali/
dis qz de frigidis: et inter calida de flegmone qz de alijs de/
terminant. Flegmon dñ a flemīnādo: est aut flegminare hūo
rē transmitti vel influere a toto corpore vel aliquo vno mēbro
ad aliqđ vñ mēbrū in quo reperit: et vt fit flegmon largissi
me sumit pro omni apate facto p viam defluxus. Flegmon
quoqz vt dicit qdā interpretat ardēs, est enīz hoc nomē ab
solutū super oēm mām incidētē et inflāmationē ingerentē: et
vt sic large sumptū dñ de oī apate calido, siue per se, siue p
accidēs. Vñ dicit Sal. 2° ad Glauconē. antiq flegmonē eas
q sūt velut inflāmationes collectiones noiabāt, veruz aliqñ
reperit stricte sūptū p oī apate sanguineo: vñ Sal. ibidē sub
dit. iuniores nō oēs collectiones inflāmationi faciētes fleg/
monē appellāt: neqz n. herperēs: neqz herisipillās: neqz aliqđ
taliū in flegmonib⁹ annuerāt, s; vñ soli calidaz collectio
nū inferunt hoc nomē: qđ est cū tumore duro et dolore pul/
satili, et b est sanguineū apā. Et Aui. dicit. qñt 3^a. Scias
q nomē flegmonis in lingua greca est absolutum sup oē qđ
est inflāmātū. s. siue essentialr: siue accitāl: qz vñ flegmon essē
tialr frigidū. Deinde dñ de oī apate calido qđ est cū pprieta/
te p dicta. s. de apate sanguineo: qđ nō caret inflāmatione pp
coartationē sanguinis et opilationē meatuū. s. et poroz. Et
rursuz reperit hoc nomē sūptū stricte p apate sangui/
neo facto tñ de sanguine laudabili: siue subtili: siue grosso. Et
de flegmone hoc vltimo mō sūptō vident auctores curā po/
nere in capto flegmonis. Ex qbus apparet q flegmon quqz
modis sumit. p largissime. 2° large. 3° minus large. 4° stricte.
5° stricteissime. Et dicit Sal. 13° terapē. et ponit a Raf. 13° cō
tinē. Flegmon est apā calidū ex sanguine manāte ad mēbrū.
Dis. n. dicit Sal. ibidē. per influxionē sanguis fit et oīs est:
aut quātitate sola: aut q̄litate sola: aut vtracqz simul. Et fit, di
xt ipse per ifluxionē sanguinis qbusdā mor. mollidū plusqz
fm nāz fuerit calida, et sic peccante q̄litate mala calida: fit et
qñ influit amplior q̄litas qz indigeat p̄cula ad quā influit
ex cuius influxu flegmon fit in ea. sup. Aut influit ex eo am/
plior q̄litas sū et infecta mala q̄litate calida. Et hoc fit dñ
xit Sa. vna vel pluribus particulis in flegmonātē p̄culam
mittētib⁹ sanguinē: ea vñ suscipiēte, et qñqz trahēte ad seipz,
fit enim influxus iste per viā venaz et arteriaz. Cū enīz vene
replent⁹ tanto sanguine qz eū capere nō p̄t: neqz locare ipm
in porositatib⁹: cuius sunt mēbrū euomunt p̄p̄az orificia.
Ipse enīz vene pre multa extēsiōne rarificānt in textura po/
roz suoz, quare resudat ab eis sanguis et in porositates mē
bri illius: et sic flegmon gñat in eo. Et dicit Aui. qñt 3^a. fleg
mon aut est a sanguine laudabili: aut a sanguine malo. Et di
cunt qdā per sanguinē laudabilē intelligit peccantē sola q̄liti
tate: et per malā peccantē sola qualitate vel qualitate simul et
q̄litate. Et cōcordat iste intellect⁹ cū vñb⁹ Sal. supradictis.
qdā dicit per sanguinē laudabilē nō intellexit solū eū qz ab/
solute est laudabilis q est eq̄lis subē, s; et qui p̄p̄ recedit ab
equalitate subē, et p sanguinē malū intellexit eū qui ab equa
litate subē multū recedit: nā dicunt ipsi sanguis laudabilis:
aut est laudabilis simpliciter q est oīno eq̄lis subē eq̄lis san/
guinis corporis tēperatiz aut nō simplr, sed fm qđ, qz aliqz/
tulū recedit a nālitate subē in subtilitate vel grossitie q̄lis est
sanguis corporis sani nūc q in qbusdā est subtilis vt in cole
ricis: et in qbusdā grossus: vt in flegmaticis et melancolicis:
cū nō multū egredit in eis ab equalitate subē. Et sunt qđ sit
qz p sanguinē laudabilē nō intellexit simplr laudabilē: sed eū
qui est laudabilis cōpatus ad sanguinē adustū maligne q̄li/
tatis vel venenose: de quo Aui. intellexit cū dixit malū, et q
dā dicunt qz per sanguinē laudabilē Aui. intellexit nō adu/
stuz: et per malū intellexit adustū, et qdā dicit qz A. p sangui
nē laudabilē intellexit nō peccantē in quanto nec in quali: et p
malū peccantē in quali vel in quāto vel in vtroqz, pōt enīz dñ

Flegmon
quid sit et
quō gñat

De causis
eius.

cunt ipsi apā fieri a sanguine nō peccantē in quanto vel quali
vt cū fieret a cā primitiua in corpore mūdo q saltē erat tale
in suo fieri et pñ pncipiātē: currit enim in tali corpore mundo
ad locum p̄cussionis sanguis talis qualis erat in ipso: et ille
erat laudabilis in q̄to et quali cui supueniat alteratio nota/
bilis extraneas ipz saltē pro aliquo tēpore: et pōt fieri apo/
stema ex sanguine nō peccante in quali et q̄to: in peccet in q̄to:
sicut cū fit apostema a cā p̄mitiua in corpore plectozico nullaz
habente kakochimiā: et pōt fieri a sanguine peccantē in quali:
sed nō in quāto sicut in corpore kakochimo pauci sanguinis,
et pōt fieri a sanguine peccante in quāto et quali: vt in corpore
plectozico simul et kakochimo in quo est multitudo sangui/
nis mali. Et dicit qz omne apā sanguineū in p̄cessu semp
est a sanguine malo peccante in quali et q̄to: in peccet, qz est
in loco illo superfluous. In quali: qz illico cōculcat et deriuat
in loco p̄ter nām alterat a q̄litate sua nālitate: sicut dicit Hip.
in affo. sanguis si in ventrē effuderit necesse est ipsuz putre/
fieri. Et sic dñt qz Aui. intellexit cū pñ 2° dixit. qz nullū apā
fit sine malitia cōplexionis māllo. Et dicunt quoqz ex istis
quidā qz sanguis faciēs apā vel cōparat ad corpus, siue mē/
brū, vñ exiuit: et sic qñqz est bon⁹ et laudabilis, et qñqz ma/
lus et illaudabilis, vel cōparat ad mēbrū in quo cōtinet⁹, et sic
semper est illaudabilis, tñ qñqz magis: qñqz minus: qñqz in
quāto tātū: qñqz in quali tñqñqz in quali et quanto simul.
Et sunt qui dicit qz p sanguinē laudabilē Aui. intelligit
sanguinē peccantē: sed tñ retinēt formā suā nō trāsmutatam
in aliā formā: et per sanguinē malū intellexit trāsmutatū in
aliā formā, vt enīz apparuit in sermone de febrib⁹. Sal. vo/
luit scōo de crisi qz cū sanguis corūp̄at. s. sic qz corūp̄at for/
ma eius subtilis eius trāsit in colerā: et grossum in mellam: et
hos humores in quos puerfus est sanguis vocauit hic Aui.
sanguinē malū: noiauit aut eos sanguinē: qz vt in dicto ser/
mone patuit ipsi detinent aliquas proprietates sanguinis.
Et fortasse illi q dixerūt. qz Aui. intellexit per sanguinē lau/
dabilē sanguinē nō adustū, et p sanguinē malū sanguinē adu/
stum plus vadit ad mēre Aui. si bñ cōsideret in eius declar/
ratione quā fecit de mēbris dicte distinctiōis. Dixit enīz, A.
qz factum a sanguine laudabili: aut fit a sanguine laudabili
subtili, aut fit a sanguine laudabili grosso, et subdit factum a
sanguine grosso est illud, scilicet flegmon quod accipit et te/
net cutem et carnem simul: quia sui grossitie profundat ad
carnem: quia pōt sanguis grossus, ita expelli ad cutem sicut
subtilis: a quo. s. subtili apā factum est de quo dixit. A. acci/
pit cutē solā. Et dixit solā: nō qz nō accipiat et de carnes: qz
accipit plus de cute et min⁹ de carne: cuius p̄tū facit apā fa/
ctū a sanguine grosso: qđ accipit plus de carne et min⁹ de cu/
te. Et Auer. 3° collz. dixit. qz apāta sanguinea diuersificānt
per maiorē profunditatē et minorē: et qđ est minoris p̄fūdi/
tatis est leuius: et factū a sanguine leuiori et subtiliori: qz vñ
et possit dici leuius p̄p̄a qz leuiora accidētia facit saltē de
pulsatione et gravitate. Et dixit Aui. apā factuz a sanguine
subtili est spina. i. inducit in mēbro punctiones sicut spina: q
dā exponunt est spina. i. herisipilla, et hoc per quādā silitudi/
nē: qz fit de mā subtili: et qz extra pellit versus superficiē: et
qz inducit punctiones similes punctiōib⁹ herisipille: qz vñ
in herisipilla oīa p̄dicta sunt plus. Et dixit Aui. qz hoc
apā a sanguine subtili est sine pulsatione: nō qđ absolute: s;
qz pulsatio in eo est pauca qz p̄p̄ie respectu pulsationis apā
tis facti a sanguine grosso que est multa potest dici: qz in fa/
cto a sanguine subtili modicū coartat materiam in illo autē
multum. Dixerunt qdā. qz Aui. p spinā hic intellexit apā cō/
positū ex sanguine et colera, et bñ dixerunt: qz huic magis si/
milatur qz herisipille: vñ sciendū qz herisipilla que facta est
a colera subtili magis capit partē superficiē: deinde que fa/
cta est a colera, deinde herisipilla flegmonides, et vltimo fleg/
mon a sanguine subtili: et herisipilla non hz pulsationem: et
herisipilla flegmonides hz aliqñ pulsationē: et diminiuatam

valde: et flegmon herisipilliades h3 pulsatione: s3 tñ parua:
 et flegmon a sanguine subtili h3 pulsatione aliqñtū maio/
 re: parua tñ respectu pulsationis flōnis a sanguine grosso, et
 pñt flegmō factū a sanguine malo aut est factū a sanguine
 grosso et subtili. Et ex grosso sanguine malo, dixit Auicē,
 sūt spēs exituray malay, et hic exiturā p apate sumptit: nā
 sūt ex eo apata mala, nā si eius malitia vehemēs fuerit et ip
 sius adustio puenit inde herisipilla, s. mala: dicit, n. qdaz q
 Auic. h sumptit herisipillā, poi apate colico malo: qd sit ex
 sanguine malo, s. eo q puerus est in colaz q putrefit et corrū
 pit forma eius. Et aliq dicit nō intellexit de vā herisipilla:
 neq3 de aliquo apate colico: s3 apate sanguineo malā hñte
 sūt tudine ad herisipillā malā pp ei? sūt tudine vocauit ipu3
 herisipillā. Et dixit Auic, puenit inde cōbustio et crustula:
 qz tale apā cōburit locū: sicut ignis: vñ dimittit in loco post
 cōbustionē escarā: sicut dimittit ignis et vt dicit tale apā est
 carbo vel spēs ei? Et dixit Auic. q deterior ea scilz herisipil
 la dicta est ignis pñcus qñis malus vel ignis pñc? siue car
 bo nō verus: qz apā sanguineū malū gñat qd nō est vñ ignis
 pñcus, sed afflāt ei qd est deter? apate sanguineo qd sūt
 herisipille. Et innuit Auic. in vñbis dictis q sanguis grossus
 h3 gradus in plus et minus in sua malitia s3 qd sua malitia
 et adustio fuerit maior vel minor: et s3 hoc sanguis malus cū
 corrūpit forma ei? trāsit in humore colicū maioris vel mī
 noris malitie: sed a sanguine malo subtili: dixit Auic, accidit
 flegmon qd declinat ad herisipillā, s. malā. Dicit q declinat
 ad eā plus qz factū a sanguine grosso malo: et iō declinat ad
 herisipillā malā cuz malignitate et fraudulentia: et hoc ideo
 est qz sanguis subtilis cū adurif plus cōuertit ad nām cole
 re qz sanguis grossus eo q magis puenit cū eoz in calidita
 te cōplonali et in subtilitate sube. Et pp hanc cām, dixit Auic,
 accidit, s. q si sanguis fuerit subtilior erit herisipilla flegmo/
 nides, s. mala: qz qto sanguis fuerit subtilior et calidior tāto
 plus de eo cōuertit ad colerā malā: ita q in sanguine subtili
 illud qd cōuertit ad nām colere erit multū in tñ q colera p
 dominabit, et pñnde ex eius pdominio apā causatur ex eo
 dicit herisipilla flegmonides. Et subdit Auic, q si adhuc sa
 guis iste subtilior pcedit in malitia, s. et adustione erit apā ex
 eo generatū herisipilla habēs inflāmationes et vesicas et cō
 bustionē et crustā: et hoc fm diuersos gradus combustionis
 adustionis et malitie, sicut itaq3 ex dictis p3 q fm diuersas ex
 positiones pductas pñctas apata facta ex sanguine malo taz
 grosso qz subtili pñt reponi in ca apatū sanguineoy, et repo
 ni in ca colicoy. Et dixit Gal. 2. ad Glauconē, febris fit af
 fidue in oi apate, maxime sanguineo et pcussionib3 et euul
 sionib3 et rupturis et bubonib3: et de articulationib3 et fra
 cturis et punctionib3 et vlcerib3 et absq3 his oib3 fit cuz ad
 imoderatā repletionē humoy peruenerint: tunc enim qd su
 perfluū est effundunt ad aliquā particulā que vtiq3 potissi
 me sunt tūc recipere: et hec particula oino erit vel imbecil
 lior vel caernosior vñ pñptior trahere vñ ignobilior. Et
 dixit, 13. terap. cū ppe arteriā magnā vel venā vlcus factum
 fuerit citissime bubones insurgūt, sicut itaq3 pp vlcus in digi
 to factū manus vel pedis adenes, i. ptes glandose que fm a/
 las, i. affellas et q fm bubones, i. inguina eleuant, i. tument
 et flegmonant, i. recipiunt sanguinē qui defluit s3 colla et cru
 ra. Et Auic, quoq3 pñctas cās reduxit ad añtes et pñctas.
 Et dixit, q ex eis sunt cās añtes corpe, i. intrinsece et ex corpe
 pcedētes et nō extrinsece, et iste sunt ex replōne, s. in qto aut
 a malitia humoy, i. a replōne qualis, sup. aut ab vtray re/
 plōne in corpe toto vel in aliquo mēbro siue aliqb3 mem
 bry: et debilitas mēbry recipiētis, et alias cās añtes Auic, re
 ligat notas, et dicte sunt supra in gñali cap. causay apatis, Et
 alie cās, dixit Auic, sunt extrinsece siue pñctiue et sunt sicut cō
 tūio vel cōcussio aut incisio aut fractura: dislocatio aut vlee
 ra que multiplicant in mēbro: quare declinat mā ad mēbry
 illud ppter dolorē et debilitatē, sup. et his similia. Et ex di

ctis patere pñt spēs apatis sanguinei et quot et que sunt, et
 de eis sunt qbus sunt noia imposita: et dicit de eis in caplis
 illis ppñis. Et quedā sunt qbus nō sunt noia iposita. Et p
 ipsay signis et cura recurrēdū est ad cap. de signis et cura
 flegmonis: et qdā sunt q qbusdā precipue eueniunt mēbris,
 et dicit de eis in sequēti summa hui3 tractat. Dixit Auic, pā
 cōtingit q flegmon sit simplex, s3 fm plm associat ei: aut he
 risipilla aut durities aut furiositas. Herisipilla qdē qñ san
 guini fluenti colera misceat aut qñ subtile sanguis iam fluxi
 puerit in colerā, durities xō, s. q est maior duritie ppria fle
 gmonis: tūc admisceat ei qñ sanguine fluēte admisceat flegma
 vel melia: vel qz in se sanguis sit multū grossus: vel qñ pars
 grossa sanguis iam fluxi puerit in melia, furiositas xō, i.
 ignis pñcus vel formica corrosiua ei tunc admisceat qñ alius
 humor subtilis adustus corrosiuus vel qñ ps subtilis san
 guinis iam fluxi fm qd adurif. Et Auic, cū voluit decla
 rare flegmonē per sua tēpora nō fecit mētionem de pñ: qñ
 reliquit notū: q tūc est pñ eius qñ in mēbro incipit tumor
 et tensio et tandū durat qz diu permanet fm illā dispōne vel
 nō augeat notabilr. Augmētū xō eius, dixit ipse, declaratur
 notabilr ad additionē tumoris et tensionis: et tandū durat qz diu
 augmētādo pcedit. Et status eius declarat pñez augmēti
 eius, qñ nō amplius augeat: et durat qz diu stat in vltimitate
 magnitudinis sue vel nō minuitur notabilr et declinatio est
 quādo incipit pendere ad lenitatem et debilitatem, i. diminu
 tionem tumoris et tensionis: vel etiā alioy accidentium.

De signis flegmonis.

Cap. xx.

Flegmonis Gal. 13. terap. posuit eē
 quatuor, nā voluit q de flegmonis
 rōne sit inflāmatio siue calor in loco ei? intēsus
 et tensio et dolor, s. pulsatiuus siue pulsatio siue
 saltus et rubor, rubor nāq3 et calor mām peccan
 tē significat, s. sanguinem, et tensio xō siue durities et tumor
 poroy indicant ipletionē et mae qñtatem: et dolor siue pul
 satio caliditatis indicat estuationē partiū extensionē et cōti
 nuitatis solonē. Et de pmo signo, subdit Gal. noscas q in
 mēbro in quo erit apā calz, i. flegmon erit febris, i. caliditas
 intēsa filis caliditati febrili. Et dixit, 2. ad Glauconē, cali
 ditatē sentit ampliorē ita vt cōburī putet et refrigerari cu
 piat patiens, caliditas illa est inflāmatio: quā ēt manus tā/
 gentis, tolerare nequit pcipif eniz caliditas eius nō solū a
 patiente: sed ēt a tāgente et nō solū in loco flegmonis, sed ali
 qñ in toto corpore ppter febrē que qñq3 sequit flegmonē p
 prie eū q magnus est et in loco arterioso et cordi vicino et cāz
 huius caliditatis assignat auctor compēdij dicens, q cā est
 qñ sanguis ad illud mēbry veniens nāt calidior est: et in
 eodem mēbry calidius efficitur: eo q caret refrigeratiōe pp
 multitudinē qñtatis eius in illo mēbro exātis: et qz pñ il
 lius mēbry nō sufficiūt in excludēdo qñq3 fumoy: ideo in eo
 generat, i. coadunat ppeoy multitudinē neq3 aerē exterius
 pōt sibi attrahere pp pressurā fumoy in eis se cōculcantiz.
 Et scdm signū Gal. reliquit notū cū, n. mēbry extēibile re/
 plet saltē cōuenienter grosso notū, s. humor est q in tumorē
 eleuat cui associat tētio et aliqlis durities. Et de 3. signo, dī
 xit 2. ad Glauco, sanguine benigno et cōmēsurate grossitiei
 ad aliquā fluētē pñculā repente sūt pp multitudinē icunea
 tur dolor a vapore multo eleuato ad ptes cutis iducet in eā.
 Cū eniz apā resoluif talis prurit? si cute gñat et minorat si
 ue intēdit: qñ quotidie cū pcedit resolo plus mā apatis in
 vapore eleuat q pueniēs ad cutē pruritū illū causat et inten
 dit. Sunt aut q dicit, q pulsatio hic sumif pprie, sed nō p
 ambobus modib3 ei? qz nō pñstole: qz diastoles minui
 pp minoratā esse cām necessitatis aerē attrahēdi: ac ēt coar
 tationē arterie: sed fm sistolē p qua sola hic sumif pulsatio
 in resolutiōe mae apatis augeat: qz augeat cā sistolādi, s. mul
 ta effumatio: qz mā cōuertit in vapores et fumos in nā p se
 vel luxta beneficio medicine. Et qdā exponūt pulsatio idest

Nico. ser. vij.

yyy ij

De pñb3
 flōnis.

Signa q
apa pue
nit ad ex
tutam.

Signa
termina
tiois apo
hematis.

expulso incipit intensione. i. intendi cu3 ma apatis rarificat:
q3 tuc incipit quasi extra resolui. Et ponēs Aui. signa p/
uentus apatis ad exitura. dixit. tu scis. i. cognoscis illud apa
q3 aggregat. i. in q3 aggregat ma ei? in cupuz vt saniet p ad
ditione pulsa^{nis} et calitat^{is} et fixione vtriusq3. sup. pulsa^{nis} et ca
liditat^{is}. sup. et addi^{tem} doloris et alioz accntiu vsq3 ad tps p/
fecte saniationis: et deb ampli^{us} dices. in ca^o de exituris. Et
dixit Aui. quato in mebro arterie erut maiores et pulsatio et
dolor maior tato ei⁹ resolo: aut eius collectio erit velocior:
q3 ita licet de maiori caliditate mae: et de maiori nocumeto et
per maiore caliditate velocius niqueet ad resolui vel aggre
gari in cupu et pp mai⁹ nocu^m velocius et plus mouet a na.
Et ponēs signa terminationis apatis ad corruptione me
bri dixit. tu scis. i. cognoscis illud apa q3 putrefit et couertit
ad putrefactione ppter difficultate digonis: apa tñ caliduz
malu pot corrumpere mebru altero trius modoz: aut q3 eius
ma est multa et cu multitudine vincit et suffocat calore nale:
aut q3 eius ma est venenosa sua venenositate corrupens ca
lore nale: aut q3 eius ma est mala corrosiua corodes subam
mebru et sic corodes ip3. Cu eni ma vincit naz aut sua multi
tudine aut sua malitia: ita q3 no pot na ea resolui nec sania
re: tuc ipsa puerfa in mala putrefactione putrefaciet et corrū
pet mebr⁹ et cognosces ip3. dixit Aui. per tenebrositatem. i.
sui coloris. qm cu mebr⁹ mortificat et corrupit color efficit
malus tenebrosus obscurus. Et dixit. cognosces ip3 per ve
hemetia tentionis: que vehemens tentione seqt ad eleuatione mul
toz vaporz a ma apatis facta a calore extraneo putredinali:
q3uis calor inatus mortificat⁹ existat q vapores no potetes
resolui et excludi a mebro inflant et tēdunt ip3. multiplicat
et in tali mebro multa hūiditas extranea q inflat et tēdit ip3.
Et dixit. Aui. in hoc ca^o. q3 si na no submergit maz. i. nisi
repleat poros mebru ex earita q ex eis submergat et ibibat
no sit apa: vel vt dixit. alia litera. nisi ma submergat nam. i.
nisi ma vincat nam: sic q3 non pot ea repellere. vñ submergit
ma et occultat in poris mebru: no sit apa q3 vt patuit apa no
sit de ma inuenis stante. s3 de ma in poros effusa et in eis sub
mersa et incuneata: que pot dici submergere nam mebru reci
pientis eaz: ex quo no potuit sibi resistere. Et q3 ex dictis
pot argui. ergo ois ma apati est putrida: ex quo est submersa
et suffocata in poris: vñ no est sufficienter traspirata. Et Ri
dit Aui. et dixit q3 hoc no sequit: q3 talis ma respirat et aliq
liter euentat: s3 male. talis respiratio: s3 no oino multa est ca
q3 no putrefit: talis respiratio sit p igne eius q3 est exteri⁹.
ideit p vacuitate poroz cutis que est exteri⁹. et q3 per ignem
intellererit. A. vacuitatem poroz cutis patere pot: q3 pñlr
vacuitate tale Serap. 4° breuiarij capitu. 7°. ignea appella
uit: et ponit hoc dictuz Serap. ab. A. 14° ca^o de causis idro
pisis in comuni. Et hoc vocabulum in lingua arabica est cer
tum q3 significat vacuum. i. quandā maneriem eius.

De curatione flegmonis.

Cap. xxi

Apradictu est de curatione apatum
tam intrinsecor⁹ q3 extrin
secor⁹ in gñali: et in pcedetib⁹ sermonib⁹ dictuz
est de spali curatioe intrinsecor⁹: q3 re restat. vt in
hoc tractatu de spali cura extrinsecor⁹ sermo se
quat: et pmo calidoz: et spāl⁹ et pncipal⁹ flonist⁹ no tñ putan
du est q3 oē apa curatione p medicinas exgrat. Multa eni
apata na se sola sanat. Silr Raf. 13° pti. apa calm si paruum
fuerit disspget. i. curabit. Et qdā dicūt. disspget. i. sanabit. Et
qdā dicūt. disspget. idest sanabit per vias resolutionis absq3
hoc q3 sanietur: sed si magnū fuerit no disspget absq3 ema
natione putredinis. i. fm plm ponenda est itaq3 primo. cura
tio apostematum per viam resolutionis si ea resolui fuerit
pote. resolutionem enim eo3 ante oia medicus querere o3 cum
sit resolutio melior modoz terminationis eo3.

Cura vt
soluatur.
Dieta.

Curantur itaq3 apata flonica p via resolutionis dupli
ci in stro. i. dieta et potioe. dieta ergo sit q3

in aere ad frigiditatem declinate gescat patiens toto tēpore
pncipij: et post pñ^m dimnuat frigiditas eius: et sic in eius vi
minutione pcedat donec cu apa ad declinatione deuenit
seruet eger in aere tēperato vel ad remissaz declinate frigidi
tate. Et sit aer in passiuis qlitatib⁹ mediu tenēs. Si tñ flon
ad colericitate declinauerit o3 aer tēdere ad hūiditate: sicut
et humidus eē o3 in apatib⁹ colericis. Et op3 vt patiens
letet p posse et dormiat moderate et gescat saltē fm mebru3
apofuz: mebra tñ illi opposita exercitio vñ pñt et custodiat
ip3 mebr⁹ a fricatione et balneis calefacietibus. Et dixit
Alma. lib^o 7°. ca^o de apate calb regimen subtiliet⁹ et a carne
et vini et dulcib⁹ et vntuosis necno et acutis. sup. et amaris
et salis: et pncipue ab oī regie sanguine multiplicante et ip3 ca
lescente abstineat. S3 acetosis cibarijs et his silib⁹ nutria
tur: et maxie tali regimine vñ o3 flonē patiens quousq3 vene
rit ad declinatione. tuc. n. ipse paulatine et gradatim redire
poterit ad suā cōsuetudinē. Et si añ declonē coegerit te vñ
tis debilitas aut inobediētia patiens aut accis aliq3 q3 su
peruenerit ad exhibitione carnis et vini dens carnes aticu
larū parua et pulla parua alteratas cu rebus acetosis et
aggressa et arancijs limonib⁹: et silib⁹. et extremitates edoz
et castratoz adite cu aceto: et def vinū albū debile aut rubeū
ponticū ad aquatū cum aqua decocta. Et oī die pcuratio
fiat cu sollicitudine vt venter eius lubricus pmaneat p se vel
beneficio suppositorij aut cristerij.

Cura vñ flonis p potione qñq3 vertit ad cam: qñq3 ad ipm
apar et ad accis sequēs ip3. Et s3 de his sit satis dictū in gñali
li ca^o curationis apatū: tñ hic magis in spali dices. neq3 erit
malū si aliq3 ex dictis reiterent. Diuertificat aut cura flonis
intentione habēdo ad cam. put ca eius fuerit ca pmitiua ex
trinseca aut intrinseca: quacūq3 tñ ca pcedat intētio cura
tina cōplet p vñ q3 sunt enatio et diuersio cae. Et cōplet per
spalia siue pticularia q3 medicamina localia noiant q3 sūt re
cursuz aut extractū faciētia. Et itaq3 plēdo intētioes p di
ctas. dixit Serap. 5° breuiarij. ca^o 23°. si flegmon fuerit a ca
pmitiua et no fuerit in corpore pncipianduz est ab enione
hūois cōtēti in apate cu medicinis mollificatiuis et resolu
tiuis q3 extractū cōpletis: si est in corpore repleo incipiam⁹ enia
re ip3: s3 si flon est a ca ante q3 currit ad mebr⁹ ex repleone cō
tenta in corpore. sup. vel mebro aliquo fortitū: no op3 vt inci
piam⁹ cu medicinis mollificatiuis: qm attrahūt ad mebru3
supfluitatē multa plus illo q3 resoluit ex eo. et subdit. neq3
et incipiamus cu illis q3 refrenāt et phibēt et exiccant et slipti
cant: vt no faciamus redire supfluitatē ad mebr⁹ pncipale: s3
incipiamus cu extractione sanguis: et hñt pdicta. veritatem
siue ca antecedens fuerit mota ad apandū a ca intrinseca vel a
ca extrinseca. De predictis loquēs Aui. dixit. si ca pmiti
ua obuiat corpori mudo no est necessariū nisi curatio apatis
que est exctio mae extranee q3 fecit apa. Et vt ostēderet de q3
extractione mae intelleret. subdit. q3 est illa q3 p mollifican
tia et resoluētia leuia fit. s3 supplet no tñ. nā exctio apatis
in q3tū est apa pot et fieri per recursuz: et maxie per tractū:
tractus euacuās et diuertēs et in tali apate qle est q3 est sup
positū q3 aliqñ pferit vt in ca^o de gñali cura. ex verbo Sal. ibi
adducto. ex 13° terapen. cōpetit et maxie si apa malignū fue
rit: qm tuc rōne magnitudinis morbi cōpetit enatio. vt Sa
ibidē voluit. supplet et no tñ. qm vt supra patuit eua⁹ que
per extractū fit no solū per resoluētia pot fieri. sed et per ca
rassatione et alios modos supra positos. Aui. tñ de his enio
nibus hic no expñt: q3 ex dictis in gñali curatione notuz re
linquit: sed expñt de mō enonis mollificatiū et resoluētiuz:
q3 modus enonis per ista est: qui maxie cōpetit in apate hoc
corpore ente mundo: et q3 raro in tali apate est necia carassatio
vel aptio: q3 vt expñtia declarat hoc tale apa fm plm fm
via resolutionis curat. rarissime. n. tale apa saniat: si tñ alt cō
tingeret ipm sanari. tuc apertio fienda esset. de his ampli⁹
dēm est supra in gñali curatione. Et dixit Aui. notanter per

Idem

Cura i
cui a di
mitta

mollificantiā et resoluētia leuia. per mollificantiā. n. intellexit poros aperiētia dolorē sedatiā et mām aperiētia resoluētia ut cadat in ea resolutio. nā exiccantiā nō sunt doloris sedatiua: neq; mām dispositiua equali resoluētia: sed p̄rium potius sunt opantiā: q̄ disponūt ad subtilis resoluētia et grossi induratio nem et p̄ resoluētia intellexit mām subtiliatiā et in vaporē cōuertētia: q̄ vapor postea extra excludit: sed addidit q̄ debet esse lenia nō fortissime nimia caliditate locū inflāment: particulā mordeat et dolorē augeant: et ne cū velocitate sue actionis subtile resoluāt et grossum petrificent et ne sua caliditate mām trahant et si corpus mundū fuerit. et medicamina mollificantiā et resoluētia leuia sunt. dixit. A. sicut emplm de fari/na tritici cū aqua et olor q̄ rōne olei et farine resoluūt: et rōne olei et aque humectat et mollificat. et est eius resoluētia. Et de isto emplō dicit. q̄ q̄uis sit humectatiuū sufficienter est tñ resolutiuū debilitat et insufficienter in tali apate p̄se et p̄ncipaliter tñ per acciō et ex p̄nti reddit sufficiens: q̄d est q̄ dolorē mitigat et sic phibet tractū mām ad locū: et mām equali resoluētia p̄parat: poros apit et calozē cōfiscat et auget nālē q̄ roboratus mām preparat: et p̄ntis apertis resoluere sufficit. Et dixit. A. si cā primitiua inductiua flōnis corpori obuiat uerit corpori repleto: tūc opz ut nō tangas apā cū mollificatiuis. s. et cū resolutiuis dicitis: qm̄ per ipsa trahet ad p̄tē mā supra id q̄d resoluēt ab easimo dixit: opz q̄ eūē per flōniā mā in p̄ntis: et fortasse indiget eūone vētris. sup. vel vomitu p̄ farmaciā: et cū aliis humor eūone egens esset sanguini mixtus: et fortasse eget eūone p̄cristera cū venter esset stipticus: vñ dixit Almaso. curatio eius a minutiōe incipiēda est. Et si flegmō in dextra p̄te fuerit de sinistra fiat flōniā: et ecōtra. et est de basilica vel mediana faciēda: et si basilica non fuerit inuēta tūc in vno eius ramoz fiēda. In eo tñ q̄ supra furculā ortū fuerit minutiō fiat de cephalicaz et hoc supplet: et in eo q̄ infra furculā ortū fuerit fiat de medianaz et ut dicit hoc vltimū dictū Alm. veritate h̄z si repleto corporis valde magna fuerit. vbi aut nō fuerit sic magna sufficit q̄ eūā fiat in opposito flegmonis p̄ vnā diametrū. Et dicit. si apostema magnū fuerit et dolor acutissimus flōniā magna fiēda ē. Et dixit enī Sal. q̄ in apate maxio et dolore acutissimo nulla est melior medicina q̄ flōniā ducēs ad sincopim q̄ d̄z fieri in vnica vice si patiētis virtus tolerauerit: et si nō fiet magna in plurimis vicibus parū interponēdo spatū. Et dicit. si apata fuerint pluraz et simul in vtroq; latere oppōnēdo mēdo q̄ est p̄ inferius et supius: et hoc ut simul vel parū interponēdo spatū. qdā tñ dicit. esse incipiēdū a flōniā lateris q̄ oppositū est maiori apati: et si ambo fuerint apata eq̄llia tūc incipiēdū est a flōniā lateris p̄sueti si fuerit illi p̄suetudo flōmandi: et si nō fuerit ei p̄suetudo: tūc fiat fm̄ oppōnē inferioris ad supius: q̄ si apata plura fuerint et simul sunt in dextris et sinistris et supioribus et inferioribus: tūc a flōniā inferioris partū ut saphene vel artetice incipiēdū erit. Et dixit Aui. opz ut incipias cū eūone ut cōpleas cū eo q̄d meretur. s. dispositio mām et corporis ex flōniā et solone ventris: si indiget ea. s. solone ventris: q̄ flōniē indigentia eūonis est: aut qm̄ corpus est imūdū: aut qm̄ egritudo est magna et amplius de his dictū est de curatione in gñali: et cū feceris euacuationē administra mollificantiā predicta. etenim post euacuationem. dixit. A. cura huius apatis est p̄ima curationi apatis facti a cā primitiua inueniente corpus mundū: et ista p̄roximitas curationis est in hoc q̄ sicut in flegmone facto a cā primitiua in corpore mūdo apponi debet mollificantiā resoluētia leuia: ita et in hoc p̄missa eūone. Differūt tñ in hoc. dixit Aui. q̄ curatio eius que obuiat corpori mūdo nō indiget repercussione plurima in principio sicut ista indiget que obuiat corpori repleto post eūonezimo indiget minus illa: eo q̄ in corpore repleto: q̄uis eūatio plus timet de cōcursu humor ad locū p̄pterea q̄ fm̄ p̄lm eūatio nō fit exq̄sita: sed relinquē portio humor qui possent fluere. insup et curatio

cū fortiori repercussio in hoc corpore tutior est: pro eo q̄ non pōt medicus esse securus: qm̄ post euacuationē remanierunt humorū reliq̄. Et sic. A. innuit q̄ in vtroq; dispōne cōuenit repercussio: s̄ minus qm̄ cā primitiua obuiat corpori mūdo q̄ qm̄ obuiat corpori repleto: et minus qm̄ obuiat corpori repleto an eūone q̄ post eūone: q̄ an eūone corpus nō recipet: ut supra patuit. ex Sal. in regni. Et Notant tñ q̄ Aui. p̄prie nō intellexit hoc de repercussione p̄prie sumpta: q̄ talis nō cōpetit in p̄in° apatis facti a cā primitiua obuiate corpori mūdo: imo cōpetit mollificantiā et resolutiua: ut dictū est. s̄ intellexit de repercussione ip̄prie vel large sumpta q̄ est quedā p̄fortatio mēbri facta in p̄n° cū debet stipticis q̄lis esset q̄ sit solū p̄olum oleū rob. et filia. qm̄ ista sunt doloris sedatiua. i. aliqua p̄hibitiua fluxus siq̄s adesset: q̄ nō est incōueniēs tali p̄fortatio uti in p̄n°: paruo tñ tpe. et dicit. q̄ hoc dictū Aui. hoc est quasi modificatiū dicti sui supra. qm̄ dixit mollificatiuis et resolutiuis eē vtendū in p̄n° in corpore mūdo. quasi. d. Aui. q̄uis supra dixerim sic vltter loquēdo hic magis in spali dico q̄ mō dicto repercussio parua fieri pōt ante mollificatiua.

Et cura aut flōnis facti p̄influxū a cā intrinseca variata fm̄ diuersa tpa eius: est ut attēdat ad vba Sal. 2° ad Glauco. di cētis opz maxie in his talib⁹ flōnib⁹ p̄n° saluatiū benigna. i. bñ scā eē. peccata. n. in eis dissanabiles et oisariā insanabiles operant dispōnes: et maxie peccatoz hoz duoz sunt. s. neq; vllā totius corporis eūonē facere et calefacere et humectare particulaz. dogmaticoz. n. medicoz rō et expientia insinuat corpus eūari p̄gruis eūonib⁹ et ipsam flōnatē pticulā embio care et cataplasmare et repellere q̄d supfluat. potēda igit mollificatiua et resoluētia in p̄n° talis apatis sunt nociua. q̄uis enī oī tpe dolorē mitigēda q̄ et in p̄n°: nō tñ hic pueniūt q̄ q̄uis p̄se sint mitigatiua doloris: sunt tñ p acciō ipsius augmētatiua in q̄tū malā discrasiaz calām augēt et mām ad locū trahūt: vñ apā augēt et sit vt nocumētū ipsarū sit longe maius inuamētōz maxime nisi dolor cā vehemēs fuerit ut trahat ad se curā. Et dixit itaq; Sal. eodē 1° ad Glauco. In flōnibus q̄ sūt p̄influxū si nō vehemēter doleāt repercussiois opz vti. i. cū vō minor dolor fuerit reumate incubēte. i. fluxu durate: nō opz neq; aquā calāz neq; oleū calidū neq; p̄ fari/na frumētales asferre cataplasmata. Diuersa. n. sunt vniuersa q̄ talia reumaticis dispōnibus: q̄uis videant p̄festim mitigationē quādā facere: s̄ ut ipse dixit. 13. terap. dū apā calz est in p̄n° vtēdū est in cura reb⁹ fridis et stipticis et non dissolutiuis: q̄ten⁹ mā aut in totū aut fm̄ magnā p̄tē recursum faciat. Vñ dixit Almaso. q̄ post eūonē epithimib⁹ in fridatib⁹ epithimē locus. d̄z tñ. subdit Sa. in fridari in fridatione oportuna et nō plus: q̄ dixit auctor cōpēdū. in repugnādo s̄a: q̄uis sufficiat fluxui. nā refrigerare calā apata duob⁹ modis valet. Uno mō: q̄ phibēt mēbra sanguinē fluētē recipē. Alio mō: q̄ calozē eoz refrigerādo q̄ cā doloris et attritiōis sanguis ad mēbrū est. In oī. n. apate cald in p̄n° in corpore mūdo vel mūdificato spōre vel arte cōpetit repercussio p̄se vel. de se: q̄ mouet mām motiōe opposita fluxui: et hoc nisi paccidēs repercussio phibeat: ut supra patuit in curatione gñali apatuz. Et de repercussiois puenientib⁹ in hoc dixit Sa. vbi supra. sunt cataplasmare pticulā p̄sempuū et cortices granatorū coctas in vino. s. stiptico et sumach et farinā ordeī. Etenim cōpositū hoc ad oia q̄b⁹ egem⁹ in his talib⁹ potēs est. reputit enī q̄ supfluit et desiccāt q̄ cōtinet et robur p̄bet particule ut trāsmitti possit optima. n. sunt q̄cūq; exicare sūt et expellere p̄nt supinfluentē sanguinē sine dolore: qm̄ q̄ rēdūt vehemēter: et p̄ hoc dolorē inferūt plus ledūt dolorib⁹ maiorib⁹ q̄ p̄sint siccantiā. tale igit dixit ipse. opz eē farmacu q̄le est q̄ cōsuetū est a nobis calcidentē. i. cadimiā inissam oleo ro. Si vero et lanā purā. i. lotā vino madefeceris stipti. et supponis p̄ampli⁹ iuuabis. Et dixit 5° sera. Si fm̄ extremitatē aliquā flōnez incipit sufficit in fridatio aliq̄ et stiptica supponere ut spōgiā ifusaz aq̄ frida sola vel cū modico aceti mixta vel cū

Cura fa-
cti a cā in
trinseca p̄
influxu.

modico vino austero et aqua frigida mixta. ut dicitur est melior. ut
eni ipse dixit ibidem. modificatio hoc dictum: vitanda est aqua frigida
seu sola ne tarda fiat maturatio eius. et dixit Sa. et ponit. 13.
2ti. si coquantur folia mirte: deinde distillentur in oleo ro. et sup
ponantur apatibus calidis perferuntur: et proprie eis qui sunt in testiculis et
herisipille et fornice. Dixit Serap. 5° breuiarij. post san
guis exactione ponimus super membrum medicinas de proprietate
quarum est ut refrenent et exiccet et reducantur ad equalitatem et phi
beant cum refrenatione sua manum currere et cum exiccatione sua con
stant quod aggregatum est in membro: et cum equalitate quam faciunt ex
tingunt caliditatem et fortificant ipsum membrum donec sit ei potestas mu
tificare illud quod aggregatum est in ipso: prohibere quod fluit ad
ipsum sic est emplastrum factum ex sempervivua et granatorum corticibus et
sumach et farina siue fauich ordeis: quoniam est decoctum decoctione
ultima cum vino aut aceto permixto. scilicet cum aqua et vino quod est indi
gemus confortatione membri plus aut quoniam tempus esset frigidum. Cum ace
ro vero quoniam volumus infrigidare plus aut quoniam tempus esset estiuus.
Dixit Rasis in divisionibus. in apate calido sanguineo fiat
epithima cum eis qui infrigidant et stipticitatem inducunt sicut sunt da
ctili. scilicet imaturi rosa memithe caphora aqua rosarum et acetum.
Dixit Isaac. granatum dulce coctum in vino et suppositum mi
tigat dolorem apatibus calidiorum iuncturarum perferens eis mirabiliter
his qui accidunt in capitibus musculorum. Dixit Dios. et Sa. quod
folia populi trita et supposita apatibus calidis accitibus in geni
bus perferunt mirabiliter. Et dixit Dios. cicer impatoris in oibus
spem suam perferit ad prohibendum apam calidam quod non fiat. Et dixit. tri
fula que est lenticula que sit super lapidem de rore cadente super eos phi
bet generationem apatibus calidiorum. Et dixit. si capita papaveris tera
tur bene cum farina ordeis mixta supponantur apatibus calidis et
herisipille perferunt eis. Et dixit. citruli orientales suppositi con
ferunt apatibus calidis in primo et augmento ipsorum. dixit Sa. in
de simplicibus. et ponit 13°. 2ti. aceto nisi haberet in se pun
ctionem et asperitatem non uteremur nisi in apatibus calidis: quia
infrigidat: sed ex eius tenuitate pugit et excitat aliquantulum non
non utimur eo solo: sed aqua mixto: dixit Auic. quod de perferentibus
est spogia infusa in aqua frigida et aceto. fortasse. n. excusat la
bores. scilicet in aqua frigida excusat. i. prohibet laborem. i. lesionem exi
stentem in eo. scilicet aceto quod tollit punctiorem ab eo: quoniam etiam possit
dici quod fortasse excusat. scilicet ista somnatio cum spogia dicta labo
rem in eo. scilicet apate: quoniam totum repellit: et liberat patientem et
medicum a labore. et dixit. incipe cum repulsiuis sicut sunt suc
ci herbarum frigidarum. super et stipticarum corpora et ipsarum con
trita et ipsa sunt sicut portulaca cucurbita endivia virga pa
storis et succus. i. mucillago psyllij. et filia: et de fortibus sunt cor
tices granatorum et sempervivua et fauich decoctum valde cum aceto
comixto. scilicet cum aqua. Et alia ista habet sumach loco fauich: et est
melior et concordat cum Sa. et Serap. ut supra adducti sunt. Et
dixit. tumbal est bonum valde. et si indigemus fortiore illo quod
esset per maiorem caliditatem adde sandalum acacia: et filia. Et di
xit Auic. de repulsiuis est cerotum cum aqua frigida. Et per hoc
cerotum intellexit cerotum Gal. positum 4° de simplici medicina.
quod adduxit Mesue in antidotario. et dixit. quod est ultimum in
infrigidando. Et alkekengi. dixit Auic. est forte. et herba apatum
in primo est valde bona. Et dicit quod herba apatum est cimbalaria
siue umbilicus veneris. Et subdit. quoniam iuuat eius exiccatio
et stipticitas cum croco. dicitur quod est eius. scilicet herba apatum. Alij di
cunt. et melius eius. scilicet medicaminis repulsiui quod cum fuerit
illud: quod crocus stipticitatem habet et desiccationem: quoniam sit calidus
iuuat cum stipticitate. sed et cum caliditate sua qua facit penetrare
medicinas repulsiuas: et sic fortius agere. reprimat et et phi
bet nocumeta frigiditatis eorum: et cum his est dolor mitigat. Et
propterea dicta iuuamenta dicitur. quod crocus maxime conuenit in
fine principij et in augmento. Repulsiuum optimum in apatibus
calidis que sunt cum pulsatione et dolore vehementi. scilicet. folia et
radices iusquiami albi: et coquassae ea bene. Deinde inuolue ea
in stuppe madefactis in aqua et expressis et pone sub prunis
ad decoquendum: cum decoctum fuerit extrahere: et cum recenti assun

gia porci ptere: quoniam caliditate minuit et manum repellit et lenit
dolorem: et puenit et in maturando. Aliud bonum. scilicet. farina
ordeis et in aceto et succo plantaginis bullire fac et superpone.
Aliud. scilicet. plantagine epatica lenticula aque umbilicu ve
neris et stunde optime et suppone. vel succi extrahant et epi
thimes cum eis frequenter inuadendo. Aut. scilicet. olei ro. et aque
ro. an. 3. iij. aceti. 3. i. Et aliqui addit cum eis succus solatri aut
cimbalariae aut iusquiami et in vehementi caliditate et dolore est
necessarium parum caphore et apij: quod si cum aqua rosarum et oleo ro. et
aceto addat bolus armenus erit utile et pueniens. Ex pidi
ctis itaque remedijs: et istis filiis eligenda sunt minus reper
cussiva et minus frigida et plus secundum varias conditiones corporis et
maie temporis anni: et aliarum indicantium. Et dicitur. quod sicut in flone
facto a causa primitiua inueniente corpus mundum copetunt in primo
minus repulsiua que in facto a causa ante in corpore repleto post
euacuationem eius. Et in flegmone a causa primitiua et corpore
mundo: ac etiam in corpore repleto post euacuationem in principio
copetit emplastrum de farina ordeis et oleo rosarum: et precedente primo
fiat de farina frumenti cum oleo anetino vel keirino et aqua.
In augmento vero flonis a causa ante: oportet repulsiuis miscere
resolutiua: vnde dixit Auic. deinde. scilicet. post primo fluere adhuc mare
et propter coculcantes opponere te augmento cum in tromissione
mollificationis humectantium cum refrenatione: ista mollifica
tia debet esse resolutiua leuia quia sunt anodina: de quorum nu
mero sunt malua maluauius mellilotus camomilla semen
lini fenugrecum semine aneti et eorum olea: et oleum de liliorum et de kei
ri adeps anseris et anatis: et his filiis: et debent resolutiua ista
non esse exiccantia in augmento sicut in statu et declinatione: quoniam in
augmento non ponuntur propter resolutionem facienda sicut apponunt in
statu et declinatione: et ideo debet esse mollificatio ut remolliat manum
flegmonis per appositionem repulsiuorum in primo aliquantulum indu
ratam: et ut rareficeret et poros apiant et manum aliquantulum coculcata
dissoluant et calorem nalem confortent: quoniam delictum membro infe
rant cum sint ei appropriata conformia et puenientia: et sic dolorem
mitiget: et sic melius manum ad resolutionem disponunt: neque malum
coplone augent imo potius remittunt cum sint ipsa remissa caliditas
respectu illius male coplone et maiore facietis ipsarum sint cum
hoc frigida excedentia ipsarum caliditate mixta. Et cum debeant esse vi
scosa viscositate opilatiua et clausiua pororum ne poris clausis
sanguis ibi collectus intraspirabilis factus inflamet et ebulliat
et inflammationem in membro auget ipsamque magis extendat. Et
adhuc dolorem addat: et ut per in causa generalis mollificationis resolu
tiua admiscenda repulsiuis debet in primo augmenti esse pauciora
et remissiora que in medio eius: et in medio que in fine: ita quod in
processu augmenti non sufficientibus resolutiuis pnoatis ascenden
du sit ad volubile apium et filia. Et de puenientibus que admi
sceant in primo augmenti: ut Sa. testatur in de simplici medicina:
est oleum ro. quoniam mollificat et resoluit ex parte olei et refrenat ex
parte ro. Et de perferentibus est emplastrum factum de farina ordeis mal
uis oleo ro. et aqua. Et sicut dixit Sa. in li. de tiria. pinguedo
anatis eliquata: et cum oleo rosarum mixta perferat apatibus inflammationem
tib. scilicet in primo augmenti: et si magna fuerit inflammatio permisceat
ei aqua ro. vel solatri: et puenienter miscet repulsiuis in primo
augmenti aqua decoctionis seis lini sicut in fine augmenti coue
nienter permisceat eis aqua decoctionis fenugreci. eius. n. decoctio
est resolutiua: minus que decoctio fenugreci: ut dixit Sa. 6°.
de regimine sanitatis. Quod si augmentum flonis processit suppo
nat ei emplastrum quod sic fit. scilicet. farine ordeis. 3. ij. mucillaginis se
lini. et maluauius olei rosarum. nenufarini camomillini et adipis
anatis et galline. an. 3. 5. et circa finem augmenti addat in emplastro
dicto mucillago fenugreci. Dixit Sal. quod paritarie inest
virtus expurgatiua leuiter et stiptica cum huius: vnde sanat vniuer
sos flones in primo et augmento usque ad statum. Et dicit in 6° de simplici
medicina. quod folia vngule caballine viridia membra flones par
tieta cum difficultate digonis cataplasmata iuuant per admi
xtionem aquose humiditatis que oia viridia et tenera participant.
Dixit Auic. apud finem et statum et ultimitatem magnitudinis et

In aug.

In aug.

In decli
natione.

et additione sue ultimatis fac vincere mollificatio. s. resolu-
tione et fac ea pura et non itellexit apud finem. s. augmentum ut quidam
dixerunt: quoniam eo tempore resolutiva non debet vincere super repcus-
sivam: imo neque in principio stat? ut patuit in capitulo generali. et maxime in
apate calido. Cuius Ras. in divisionibus. cum stat apata et non addi-
tur sunt necessaria illa que resoluunt cum facilitate de quibus aliquid misceatur
tunc cum frigida et stipitacibus. Et ideo dicitur quod totum istud di-
ctum Aui. apud finem et statum ultimam magnitudinis et de re-
ferri ad diversa tempora stat? in culpa traslatoris ista Aui.
trasposita est. Et de sic iacere. apud statum et finem ei? et p. scilicet
apud ultimam magnitudinis et additione sue ultimatis fac
vincere mollificatio. s. resolutiva. s. supra repcusiva. Et aliquid
trasponit litera sic. apud statum et p. s. ultimam magnitudinis
et additione sue ultimatis fac vincere et de apud finem. s. stat?
fac ea. s. mollificatio resolutiva pura non fecit aut mentionem de
principio stat? quod ex casu. generali notum reliquit resolutiva et repcus-
siva eque esse miscenda quod et approbat: quod in augmento dixerat
repcusiva debere vincere supra resolutiva: et in medio stat?
resolutiva debere vincere supra repcusiva: quod relinquitur no-
tum quod in principio stat? debebat esse equalia. Cuius ex hoc apparet falsitas
dicentium quod in statu stat? debet equari resolutiva repcusivis: in
principio stat? augmento ei? repcusiva debet excedere resolu-
tiva: quod in fine status resolutiva debet vincere supra repcus-
siva: quod non est ita. ut patuit. Et notant fortiter resolutiva
in resoluendo manum apatis calidi supra deum est resolutiva for-
tis in manum impetuose agentia subtilis eius ab ipsius grossis se-
gregat et grossum amplius exiccando ineptum resoluti et suppura-
tione relinquit: sed et ad lapidis mares deducit: ad signandum
resolutiva in his dispositione non debet esse fortis. Cuius Ras. cum
apata flonis puerit ad statum tunc sunt necessaria anetum camomilla
maluauiscus semine lini: et alia filia anodina que sunt calida in pro-
gradu aut saltem non debet transcedere gradum. Dixit Sal. 13.
terap. noli operari per residuum apatis calidi quod non est durum cali-
das. s. medicinas multas. Et de medicis compositis offerentibus
in statu. dixit Aui. sunt emplim deum basilicon et emplim deum
diagon: de quo dixit Dinus: quod mollificat et resolutiva
xime valet in flone quod induratum fuerit per exclusionem ptes sub-
tilis: et quod maxime valet in flone saniato: et tunc eruptio de quod egre-
dit sanies grossa sic trahit? cum que ptes in circuitu sunt grosse du-
re et non pueniunt ad naturam. Cuius de puenientibus in principio sta-
tus est epithima factum ex succo umbilici veneris: et succo apij
equaliter mixtis. Emplum factum ex fursure triticeo decocto in
aceto cum supponit tepidum: et ut quidam dicunt. si fursur triticeum
decoctum in vino pontico et supponat apati frigidum in principio
status profert. Et quidam addunt ei absinthium. Et supradicto fursuri
in aceto decocto adderent flores camomille et mellilotum co-
peteret in augmento stat?. Et si adderet ei decoctum in vino co-
peteret in statu. Cuius in declinatione flonis utendum est resoluti-
vis non tamen elevatis in gradu. Dixit Ras. in divisionibus. cum ge-
uerit pulsatio tota: et dolor sicut apponant resolutiva. i. pura
non mixta cum refrenantibus. Et dixit. inveniantur ex eis que resoluunt
fieri debilitate et tpe eorum. Debet. n. sumi resolutiva sed qntita-
te caliditatis apatis et mae ei? et sui tps. Et non debet resoluti-
va in declinatione esse mollificativa: imo exiccativa. Dixit enim
Aui. quod exiccata sunt que sanant in fine. i. in declinatione: quod resolu-
tiva que desiccant totum quod habilitatum est et resoluti dispositum est
et resoluunt. et cum exiccatione phibet ne portio mae in saniem
puertat. Cuius tamen sicut resolutiva non debet excedere in calidi-
tate ita nec in siccitate: et incipiendum est in principio ad debilitatem. Et
gradatim procedendum est ad fortiora. nam procedite declinatione
sp paulatine et gradatim procedendum est in resolutione: quod si contin-
gat resolutivum predictum resolvere manum: sed non ad plenam: imo re-
linquat pre ei? vel modicam: tunc resolutum illud. Cuius Ras. re-
solutivum in quo est acuitas. s. resolutio fortis ut possit illa pte et
si grossa fuerit attenuare et resolvere: et non est in hoc casu ti-
medum de acuitate resolutivi propter mae paucitatem: resoluunt enim
et tota et non subtiliter relinquo grossum. Et in hoc casu conue-

nit emplum de melliloto diagon: diaplasma et filia. Cuius Emplum
puenies in principio declinationis sic fit. Ras. se. lini. 3. j. fenug. 3. 5. flo-
rum camomille et melliloti an. 3. ij. se. aneti et yreos. an. 3. ij.
croci. 3. j. decoquant in aqua et condiant cum fece olei de lilio et de
camomilla et calidum supponat. Cuius Aliud bonum. Ras. floz. camo-
mille se. aneti. an. 3. j. yreos. 3. 5. decoquant in vino: deinde
terant et incorpent cum melle. et addito pauco croco fiat emplum.
Cuius Cel. Ras. caricas pingues ad libitum et decoque eas in vino.
Deinde tere eas cum yfopo et origano: et hec oia incorpa cum
farina ordeii et fursure tritici et calidum suppone. Cuius Dixit Aui.
quod de convenientibus in declinatione flegmonis est emplum de col-
cotar: et est illud quod vocat Serap. in suo antidotario diaplas-
ma. verum tamen dixit Aui. inconuenientior est ei? administratio cum
inflamatio esset flegmonis propter suam caliditatem: est puenies. s.
quod non est inflamatio. Alii dicunt. est inconueniens cum adest infla-
matio: ut in principio augmento et statu: sed est puenies. s. in decli-
natione: et est et conveniens quod non timeat aggregatio saniei: et
similiter esset inconueniens oem medicamen exiccativum: quod quod time-
tur quod flegmon fiat exitura non conveniunt exiccativa: sed matura-
tiva. Et dixit. quod melius est quod ponas super istud emplum lanam
infusam in vino stipitico eo quod iuvat ad exiccandum cum sua stipiti-
citate. Cuius Emplum utile in declinatione. Ras. fenugrecum pulve-
risatum decoque ipsum cum succo apij et melle et suppone. Et scias
quod quando necesse est ut resolutiva siue status sit siue declinatio
attendere debes si per aliquam causam manum fluere ad locum apatis
ut resistas illi fluxui. Dixit. n. Ras. 13. pti. auente Sal. utendum
emplum et epithimate. s. resolutivo in declinatione morbi: vel
in alio tpe quo puenierit: cum multoties videris manationem
mae esse abundante utere stipitico. s. repcusivis abundantiem in quod
verbo reddit medicum sollicitum et attentum ut oia tpe ita quod etiam
in statu et declinatione si viderit per aliquam causam manum reuma-
tisante ad locum non pcedat tunc cum eis que illud tempus puenierit.
sed intendant fluxui et opponat se illi. Intentionem tamen super ab il-
lo tpe non penitus permittendo. dicunt quidam. temptet medicus
si resistere possit illo tpe fluxui supponendo in circuitu apatis
que frigidat et stipitacit et resolutiva supponendo apati: tamen re-
missionis gradus. Cuius et dixit Ras. ibidem. auente Sal. post ces-
sationem insultus apatis utendum est emplum dissolutivum. At-
tamen si dispositio sit antiqua scarificatio pot fieri et necessaria erit: et
propter quoties relicta fuerit in membro aliqua pars solida cum ni-
gredine: tunc enim emittat ex eo aliqua pars sanguinis.

De ademul et forunculo spina siue clauo. Cap. xxij.

Ademul a quibusdam exponit forunculus et
nro idiomate vocat malignum.
als. malofum. siue cicio. Quidam tamen inter ademul
et forunculum distinz faciunt sumptam a qntitate. Nam
ademul dicitur. quod est magnus. forunculum vero quod est
parvum. Et ademul apud Almam. dicitur carbunculus: et causa intitu-
latum ab eo de carbunculo est et ademul. Cuius et dixit Ras. in di-
visionibus. ademul est genus apatis calidi. s. sanguineus quod mul-
tiplicat in eo quod multum vntis cibis multum sanguine gignantibus.
als. nutritibus. Et Apara. dixit. quod accidit post comestioneem
plurimam carniu lactis mellis: et potum vini grossi: et similia: et
id est multiplicat in corporibus repletis et degentibus in delictis.
Et Aui. dixit. quod plim ei? fit ex malitia regiminis et motibus
supra repletionem: et que currunt cursu eorum. et dicunt. multum
plicat in consuetis eorum sanguinis que postea dimissa est.

Dixit Almam. carbunculi ex sanguine multo gignant et vera
tione. i. conturbatione. et labore quod post saturitatem su-
mis. Dicunt. ademul quod dicitur fit ex sanguine consistente grosso:
verum tamen sanguis grossus facies ademuli quod est multum gros-
sus et pmixtus humori mellico et ad naz humoris mellici declinat:
et quod est pmixtus colere et ad nam colere declinat. Cuius et dixit
Apara. causa ei? est sanguis corruptus mixtus colere vel mellicis.
Cuius et scias quod sanguis facies ademul: quod est corruptus cor-
ruptione picipate venenositate. Et factum ex sanguine grossi-
siori accipit de carne plus et pfundatur. Quod autem fit ex san-

Nlc. ser. vij.

YYY

liij

De causis

guine minus grosso accidit plus ad pte cutis supficiales. Et tale ademul vocat clauus: qz aciem bz subtile z caput gros-
sus ad modū clauis vocat et spina: qz est cum dolore acuto
pūgituo ad modū punctionis spine: z est hoc ademul super-
ficiale vtpm parū: z est pprie illud qd vocat forunculus.
C Dixit Raf. 13. pti. carbūculus sit ex sanguie grosso: z quo-
tiens grossitudo erit minor. pxiūior erit pelli z erit ei? hor-
ribilitas minor. Et quoties grossitudo erit maior magis ad-
dens in pcauitate corpis erit tūc crudelis z malus. C Dixit
Aui. deteriores ademul sunt q sūt pfundiores. z supficiales
sūt min? maliz: q ex eis hnt corruptionē nervosaz siue pfū-
di sint siue supficiales deteriores sunt alijs: z accedūt ad nāz
antracū: z cognoscunt p colore eoz liuidū vel nigrū de q-
bus magis intellexit Raf. in diuisionib? cū dixit. cui accidit
post ademul plima: aut post exiturā tremor in corde z nau-
sea z sudor fridus: tūc illud est signū malū. C Dixit Aui. cē.
ademul sunt de genere exituraz. nō qz velut q incipiant exi-
tare: z sic pferent: qz hoc nō est vey q incipiūt exiture: z
sic dixit. qz vtpm cōuertunt ad exituras. sūt eniz de mā ca-
lida grossa q difficulter resoluit: sed vtpm maturat: qz mā
grossa sua gravitate facilius querit sibi cupum.

De cura.

Dixit

Raf. in diuisionibus. Ille in quo multiplicat ade-
mul minoret cibū: z pprie carnes z pfectiones de
melle lac z vinū z oē regimē repletiū. Et Aui. dixit. illuz q
passus est multitudine ademul liberat solo vētris z rarifica-
tio cutis cū balneis administratis z exercitio. Sz balneū
z exercitiū sit post solonē vētris: imo vt dicunt. post flōmā si
necia fuerit. C Dixit Alm. carbūculus post qz acciderit non
est negligēdus qn ei succurat. fortasse eniz tota ei? nā i vno
loco colligit? ex qua magna fiet exitura. Et Aui. dixit. nō o-
z vt sit negligētia in curatione ademul. multotiens. n. puerit
ad exiturā magnā. C Et dixit Alm. cibaria acetosa z lipi-
ca: z ea q bas duras aggregāt qitates comedere o- z vt est cā-
ro cū succo vne acerbē: z cū ribes: z cū pennis: z cū suchabe-
giz z his sūb? z. Et si neciū fuerit ei bibere vinū defecāt illū
z clarificātū sumere o- z. sup. z sapore punctionū vel austerum.
Et Raf. dixit in diuis. declinet cibis ad acetositatem.

De cura p potione intētiōē habēdo ad cām autem. Dixit
Aui. cura ei? est eūa? fm qzitate necitatis flōmē z solonis
vētris. Dixit Alm. ex eis q carbūculū gñari nō pmittūt. sup.
z gñatū curat vel dīminūt sūt flōmā z vētosā z solū vē-
tris ex mirab. attritis cū sene z fumo terre z pūno z zūiū-
baz z tamarindoz infusioe. sup. z sūū. quā sepe sumere o- z.
C De cura p localia. dixit Raf. i diuisionib?. In pñ? sue iceptio-
nis regat regimē apatis cali. Et Aui. dixit. circiter tres dies
id est in pñ? qd est vñ de 14? temporib? morbi curat cura
apatū calidoz. s. recursū faciētib? pūcēm est in pcedētib?.
Et de repensiuis bonis in ademul est oleū rosaz cū aceto z
lacte muliez deinde post illud. s. pñ? opz vt sit occupatio in
resolūdo z p vt maturādo. fortasse eniz resoluit. Cey. s. q
resoluit est fm minus qz raro est q terminet p resoluētiem.
Si tñ videas q nō appareāt signa exiture: tūc pcede cū reso-
lutius. Et de resolūtib? bonis est emplm factū ex passulis
Aorib? camomille z baurach cū melle. Et fortasse dixit Aui.
maturabil. sup. Et hoc est fm plusimū est tñ fm plus q
fere oēs alij auctores nō fecerūt mentionē nisi de matura-
tione ei?. C Ingt Raf. 13. pti. q Pau. nō dixit in cura carbū-
culoz nisi ad maturādū. tanqz igit credēdo q oia matura-
ri debēt: qre velociter fieri o- z maturatio. Et iō dixit Raf. nō
vidi carbūculū in vltima dispōne dissolui absqz maturatiōe:
lz paruis fuerit carbūculus pūrus hñs radices: z pulsatio-
nē. Et dixit. vidi et carbūculos fieri in quodā viro paruos
quos credidi dissoluere z dissipere absqz putredine: z non
potui z nō fuerūt dissoluti: z pulsabāt donec putredo facta
est in eis. Et iō cōsulo q maturatio toto posse fiat: z iō in di-
uisionibus dixit si ptranscunt tres dies. i. pñ? z nō extenuā-
tur. s. per repulsionē: z pmaneat ipsoz. pulsatio z sebris. i.

Carbūcu-
li nō reso-
luunt sed
maturādi
sunt sēp.

caliditas eoz tūc neciū est vt saniei collectionē faciāt: z opz
vt iuuent ad illud vt velox sit eoz maturatio z aptio. Et Al-
mā. dixit. post qz aut carbūculus accidit nō est neciū nisi vt
in ipsius maturatiōe studiū ipēdat. C Dixit Aui. cū fuerit
in ademul pulsatio z basis radices. i. qz sit de pfundis: qz for-
tasse ademul supficiale obediet resoluēti tūc ē necessaria ma-
turatio: qz tūc signat q mā collecta est in tūpo. g adiunetur
ad illud cū medicinis maturatiuis. De his dixit Alman. est
vt de caricis viscosis in qb? est multū mellis. i. pinguibz z
multū carnositatis cōtritis fiat emplm: aut ex carne vne pas-
se cū baurach panis. i. cū sale mixta: aut emplm diaglon de
supponat: qz est vtile. C Dixit Pau. carbūculos maturat
carnositas vūaz passaz trita cū sale. Et de maturātib? vtili-
bus est emplm factū ex caricis. i. passulis mixtis cū melle
z maturat furunculos puos frumētū masticatū suppositus:
Amplius in regimine exituraz plura maturatiua ponent.
C Dixit Almā. q si carbūculus ad maturādū dur? existat
sinapis cū sicub? z pauco oleo liliaceo cōteras z desup por-
nat. C Et Aui. dixit. cū ademul difficulter venit ad pus: z ē
cū gete calitatis grauis tūc flōmā venā q ibibit ipz. Deinde
vētosa locū. s. cū scarificatiōe vt exoneret nā z possit sup di-
gestionē residui. Et qdā apponit in loco sanguifugas: loco
scarificationis z est vtile. Verūtū dixit Aui. nō facias hoc in
pñ? qm egredere ex loco sanguis virulē? s. ligidus subti-
lis z remaneret grossus z fieret illic vlc? durū. C Dixit Al-
mā. si eius aptio post maturatiōē tardat pforet z cōpima-
tur donec qd in eo otinet. s. maturū suat. C Dixit Aui.
qm maturat z nō aperit. s. p se neqz p medicinas tunc pfora
ipz. C Et de rūpētib? ademul dixit Aui. est emplz factū de
seie lini z simo colubino z sermēto. C Post aptiōnem dixit
Almā. pōnat in circuitu eius vnguētū de cerusaz: qz malā
cōpionē alterat oerelictā: z sup ipz ponat vng? cum melle.
C Vnguētū de melle qd cōfert furūculis post aptiōnem eoz
rū z mūdficat vlcera. z. sarcocolle strite z mellis albi cro-
di. añ. ptes equatas: z incorporentur contrite z mellis in-
ponatur z incorporentur. Esunt qui mei decoquant donec
in spissē: deinde sarcocollam cū eo permiscant.

De curatione mori.

Lap. xlii.

Mum

o- z qz moro celsi similes: maxie in
figura: z aliqñ ē in colore. Et im-
proprie dīr apa: qz ipz est additio qdam carnosā
facta a sanguine exiccato ex poros cutis. ponit
inter apata cala sanguinea: est apa ad tactum
molle: nō tñ flaticū vndimiosus: z factū ex carne molli gñā-
ta per persionē sanguis in ipsaz in carne corpis rara: z pro-
pterea dixit Aui. q plz ei? sit i ano z vulua. Dicūt cū euenit
in ano vocat ficus: z cū euenit i vulua ptilomaz a quidā
dīr emorroyz vulue. C Dixit Raf. 13. pti. vidi modos moro-
rū fieri diuersos valde qm qdā eoz sūt filia cācorz: qdam
fieri pcaua habētia pcauitatē in corpē: z qdā hñtia carnem
molle simile carni pulmonis: z vidi morz accidēs in lingua
cuiusdā mulieris albū ad modū bombacis applanatum. Et
vidi morā ad modū granoy granatoy nigra in diuersis fi-
guris eminetia p pcaua siue supficialia z pfunda. Et gñatū
oia mora ampliant z extēdunt pter illa q alba q inseparabilia
fuerūt a loco ed p tps. s. quo vidi illa. Deinde nō potui ea
videre. tñ. cōcausa ampliant vehemētē: z supabūdāt. C Di-
xit Aui. morz qñqz est saluū nō iferēs dolorē: z qñqz est maz-
lighū dolorosus: vt qñ est cū duritie fuscū aut nigri coloris:
z tūc attinet nāe cancri. C Et dixit Raf. vbi. s. vidi morā fie-
ri de sanguine feculēto. Et curari debēt p minutionē prius:
z postea plaxatiōē hūoīs nigri pluries factā: deinde per
positionē vnguētū calchidion sup ea si fuerint extensa aut cō-
caua. Et ligādā sunt si fuerint eminetiaz ipis incisio pona-
tur super locū vitriolū: z emplm in circuitu z locis attinen-
tibus: z cū butyro ne excites dolorē: cū incisio de eis facta fue-
rit in mēbro neruoso. C Et dixit pico ad morū z verrucas.

Quid sit
morosus
morosus
morosus

De causis

Medicine que attrahunt euz fortitudine ea incidunt z que putrefiunt ea mortificant, si tñ appropiaz cure eoz. Succus cucumeris asinini cum sale positus superat aut ficus imature cū aceto nitro z farina: z linitio cū lacte ficus aut cum lacte ritimalli. Ista tñ medicamina magis opant veruē. zc. Aui. aut nō poluit curā mozi p medicinas: qz vtpm dependet ex manuali curatione facta p ligationē vel incisionē vel cauterigationē. C Ampli⁹ ficus anis: aliqñ aliter sumit a qbusdā. Et dices de eo in sūma sequenti huius tractatus.

De matre sanguis emburisis siue emborisma. La. xliij.

Ater sanguis emburisis z emborisma sūt noia synonyma z ipozant tumorēz siue a pā gñatū ex vulnere accidēt in arteria vñ vena magna qñ nō solidat z incarnat. Et aliqñ accidit istud vulnus in arteria vel vena cūz ruptura cutis ei supposite que postea cōsolidat, pus qz cōsolidat ipsa arteria vel vena: z aliqñ absqz ruptura cutis ei supposite. Et qz gñet ex vulnere arterie voluerūt oēs auctores. C Dixit Haly. emborisma est a pā qd ex arteriaz accidit ruptura z scissura. Dixit auctor cōpēdij. cūz sanguinis fluxus igne cōstringitur nascit carō sup venā nondū cōsolidatā: qre humidus tumor qñ vir ibi gñat: qz sanguine plen⁹ est: z pp hoc infirm⁹ semp est suspicax: qm ex parua occasione tumor rumpit z sanguis sicut fluxerat ante fuit. Et Gal. dixit⁹ de inge. fant. Cum incisione feceris in arteria vel vena stude cito z labora in gñanda carne in loco pusqz ligamētū factū in arteria vel vena acciderit aut anqz ligamētū remoueas. nam nisi caro festinauerit nasci vt locū fluxus sanguis impedit. als. impleat, z nō finat exire quedā in loco illo inanitionis spaciofitate remanēt: qz remanebit in loco illo qdam vacuitas z fiet ibi emborisma vocata. C Dixit Albu. qñ disrupta arteria z cōsolidat cutis q est sup eā: tñc multotiens accidit inde a pā: z sñr accidit vene. s. magne vt accidat in ea inflatio z a pā zc. Et Aui. dixit emborisma accidit ex vulnere carnis pueniēte ad incisionē arterie. s. transuersalē totalē. Et fz sententiā Gal. puenit qñ arteria inciditur ppter restringere fluxū sanguinis qñ nō desup coartat. i. nō gñat carō z nō cōsolidat z incarnat locus solutionis arterie z inuenit vacuitatē. i. locū vacuū sub cute in quē posset effundi sanguis: tñc peruenit res ad emburisis: qd noiat mater sanguinis. Multotiens eniz nō incarnat arteria: sed incarnat illud qd continet eam de cute, quare sanguis exiens ab ea nō potest facere cursū supfluū. i. pcedentē extra corpus. imo egredit aliqd ex eo vsqz ad finē cutis z tñ ex eo egredit qñ ille locus vacuus capere pōt. Et quādoqz accidit. dixit Aui. cum arteria existens sub cute rumpit nō rupta cute: z tunc si nō cōsolidatur arteria sanguis fluit ex officio ei: z si inuenit ibi vacuitatē implet eā. Un tumor z a pā apparet molle: z si nō est ibi vacuitas z remanet arteria sola sub cute nō incarnata: tunc nō accidit tumor: sed sentit pulsū eius z successio sub cute.

C Sic igit apparet: vt dixit Aui. qz cā hui⁹ defluxiois aliqñ accidit deintus. i. a cā intrinseca: vt ab humore corrosiuo corrodente sub arteria vel vene. pter qd corrūpat z disruptat cutem: qzuis posset eaz cōsolidare. Et aliqñ accidit ex ea cā extrinseca vt ex stōmia vel alto vulnere eueniente arterie vel vene cūz disruptione arterie. Dicunt. vtpm euenit ex vulnere vene vel arterie sñcū vulnere cutis: z a cā extrinseca. z ex ista cā vtpm accidit ex ruptura arterie qz vene: qñ arteria est difficilioris curationis qz vena. Et qñ puenit a cā intrinseca magis puenit ex ruptura vene qz arteria: qñ vena est facilioris corrosiois qz arteria. Humor etiaz corrosiuus pluries inuenit in vena qz in arteria: qzuis sanguis arterie calidior sit sanguine vene. qñ nā sollicita est ne talis humor p possit in arteria generē aut tpe lōgo persistat. Dixit Aui. 4° quarti. cā de fluxu sanguinis. qz multi medicorū extimāt qz ois disruptio arterie pducatur ad matrem sanguis. qz incarnat illud qd est in circuitu arterie. ipsa vñ nō incarnat exi-

matio tñ eoz est falsa. qñ arteria multoties incarnat: vt patuit in tractatu pcedēte. C Dixit Antil. arterie rumpunt in collo inguine z in plica mēbroz. Et Aui. dixit. multoties accidit in collo z inguinibus: z in curuaturis vt subascellis z curuatura cubiti. z hoc ideo est: qz in locis dictis loc⁹ vacuū magis repit. C Et dixit Paulus. qz he rupture qñqz accidit in canali pulmonis. i. in gula z pectore z iuxta furculaz superiorē. Bñ itaqz dixerūt. qz mater sanguis est tumor mollis sanguine plenus remanēs post rasurā vel incisionem arterie vel vene magne qñ nō incarnat. Et eius signa. dixit Paulus. per ingressum sanguinis. s. in arteriā vel venam z reuersionem eius. s. in eundem locum vacuum. C Dixit Auicē. emborisma occultat cūz cōpressionē desuper facta vt manu vel alia rez amoto cōprimente redit sicut accidit in ruptura si-phac. Dixit Albu. qñ impellit tale a pā digitis tuis: tñc sentis quasi sit ei stride. s. sonit⁹. Dixit. n. auctor cōpēdij. qz qdā dixit. sibi qz seruus suus ppter minutionēz vene basilice ad emborisma deuenerat: de cuius tumore rugitū z sonitū audiebat cū impellebat. Et Antil. dixit. qz bz pulsū arterie. C Dixit Albu. qñ emborisma fuerit ppter arteriā: tñc est ob longū z aggregatū in pfundo corpis. s. mēbris: sed qñ est ex vena est rotundū z in manifesto corpis: qz magis supficiale sicut vena sita est versus supficiē plusqz arteria. Et qz tumor iste plenus est sanguine qui pōt impelli z redire: ideo mater sanguinis noiat. qz sicut mater pseruat filiū suū ita ista disruptio vene vel arterie pseruat tūc tumorē: z qz tumor est cū sanguine: id de eo inter apostemata sanguinea tractat.

Cura dixit Albu. in cā de stōmia. qñqz fit cū medicinis. z qñqz cū incisione cū medicis qd eis in qb⁹ est stipticitas. s. multa sicut est emplastro facto ex rosīs decoctis in aqua z vino stiptico: aut balaustijs z corticib⁹ granatoz mirto, aloē z sarcocolla pfectis cū aqua rosa. vel albumine oui. de qua ponat sup locū superpositis ei z plumacolis de stippa z desup fortiter stringat: z de 3° in 3° mutet: z hoc fit vt locus induretur. Dixit auctor cōpēdij. qz quidā de vulgo amicus serui illius supradicti precepit ei vt sepe nitē super tumorem poneret. vnde sanus fact⁹ est. Medicine tñ fm plurimū non sufficiunt ad curam: z maxime quando disrupta est arteria. si enim aliquando sufficiunt tunc erit in disruptione vene: z precipue quādo nō preterit super eo tēpus longum. C Cura enim per sectionēz in omni loco corporis. dixit Albu. est timorosa precipue in disruptione arterie propter superfluū fluxum sanguinis qui pōt sequi ad sectionem super hoc apate. z nullo mō fieri dōz nisi pmissa subtiliatio ne dicta z corporis eūone z diuersione sufficient: z precipue dixit Albu. timorosa est quādo fit in subascellis z inguinibus vel in collo: z similiter timorosa est in qualibet pte corporis quādo fuerit a pā magnū. In his enim dixit ipse. qz vt enitet curatio eius cum ferro qñtū possibile fuerit. C Dixit Antil. si acciderit in collo z subascellis z vtroqz inguine horribile erit z fallacis curationis ex magnitudine arteriarum ipsoz locorū. C Dixit Pau. in ruptura canalīs pulmonis intelligendo modo supradicto nulla dōz fieri curatio cūz ferro: qñ arterie pectoris dictorū locorū magne sunt z fortis digestionis. i. caliditatis. In alijs aut corporum partibus a predictis z eis similibus curatio per sectionem curabilis est nisi fuerit apostema magnū in quō casuz in predictis dixit Raf. 13° pñ. Ego video. als. lubeo. qz nō fiat predicta curatio oinosed tñ in scindendo has rupturas erit vt cōseruet z euitet in eis ruptura. C Dixit Antil. qz accidit hoc in extremitatibus z in capite nos curauimus bene. nā dixit ipse. in duobus locis debet discooperiri arteria siue vena. vñ. in parte posteriori apostematis: z in anteriori. z extendatur pellis fixa cum vncinis ferri donec discooperiatur panniculus arterie z extendatur ad sursum z apponatur actus cum filo lino: deinde incidatur filum dum habeat quatuor capita z fiat ligatio vehemens z durabilis ad retinendū sanguinē: de in-

Designi

de scindat apha cum flebotomo ut extra maneat quod intus oritur
nec de sanguine et incidat superflua pars pellis si fuerit super
flua: deinde cures cum unguento ut cetera vulnera. ¶ Albus
aut aliquotr diversificauit curam embozismatis facti ex arte
ria et facti ex vena. Et dixit sup illud quod factum est ex apertione
orificij arterie scinde in cute sectione in longitudinem tēdēte:
deinde aperi sectionē cum vncinis: postea eleua arteriā z libe
ra eā a tunicis donec detegat deinde intromitte sub eā acuz:
z fac eā penetrare vsqz ad lat? aliud z stringe arteriā in duo
bus locis cum filo duplo: sicut fit in extractione arteriarum de
temporibus: deinde punge locū qui est inter duo ligamenta.
cum spatululi donec egrediat sanguis q est in ea tor? z solua
tur apha, deinde administra curationē que gnat pus donec ca
dant ligamenta: deinde cura sicut opz. Sed si fuerit apha pp
sectionē vene: tunc opz vt teneas manu quā tibi possibile est
ex apate cū cute. Deinde intromitte acū sub loco quē tenui
sti manu tua z fac eā penetrare z fit in ea filū duplum donec
extrahas ipm ex latere altero: z liga cū ipso apha ligamento
bono ex duabus pti b? cū duab? extremitatib? fili. Si autē
timeas z extrahas filiū tūc intromitte aliā acum cū filo alio
sub apate toto apud incisionē acus z pme z stringe fila tua
in quatuor locis: deinde seca apha in medio sti donec totum
egrediat quod est in eo: tūc incide supfluitatē cutis z dimitte quod
extra ligatū est in eo: pone de sup? puluillā quā submersisti
in vino. Deinde cura cū unguētis z licinijs sicut opz.

De apăte colerico în generali.

Зап. XXV.

Grit Auer. 3° colliget. q^d egritudines colericæ locales. i. apata colica q^d dñr egritudines locales vocant a Rabi Alnathet: & latine apata colica: grece herispilla. herispilla quoq^{ue} interpretat^{ur} inflamatio. Verũtũ herispilla dupl^{iter} sume. p^{ri}o apate colico: vt patuit per Aue. Alio^{quin} apate colicoz q^d a Sa. in plurib^{us} locis vocat^{ur} p^{er} p^{er}do de vno loco trãsit occupando in circũ Ser. 5° breuiarij. ca^{pitulum} 23. q^{uo} apã colericũ vocatur missile: s^{ed} Sa. vocauit apã colericũ spinã: quia infert vt spina. ¶ Herispilla large sumpta p^{oss}unt. de oĩ apate colico. & d^{icitur} de herispilla p^{ro}prie ua dices in sequenti ca^{pitulum}. & d^{icitur} de formica de igne & cãcrena z herpette estimo de de essere. De nt ca^{pitulum} spãlia. ¶ Pro quoq^{ue} apatũ colicoz & earatione notãt q^{uo} colera duplex est. s. laudabilis z illaudabilis z mala q^{uo} d^{icitur} colã inãlis. Nã rarissime p^{oss}unt fieri apã ipsa manẽte in nãlita p^{er} tã cito q^{uo} excrescit sup^{er} q^{uo}titatẽ ei^{us} nãlẽ reddid^{it} re relinq^{uit} eã nã a regie z gubernatione sua: vñ suã z trãsit in colerã inãlẽ: z q^{uo} raro euenit apã inãlis i^{tem} eo mētiõẽ nō fecerũt auctores. ¶ Loz est multiplex. q^{uo}dã est inãlis p^{er} additiõẽ suã actã absq^{ue} p^{er}mutatiõẽ sube sue vt q^{uo} magis intẽre z siccitate: z q^{uo}dã p^{er} mutatiõẽ i^{tem} mō sube sue: s^{ed} possit p^{er}tingere absq^{ue} itẽsiõẽ z remissiõẽ suã/ p^{ri}mũ tũ cũ ipsaz p^{er}mutatiõẽ p^{er}tingit: z hui^{usmodi} q^{uo}dã p^{er} viã adustiõis: z q^{uo}dã p^{er} viã p^{er}mixtiõis cun q^{uo}dã est facta ex sanguine q^{uo} putreficit^{ur} cui^{us} subriplãr: z q^{uo}lisq^{ue} sit colera ipsa aut est in suba sua ossa aut mediocri z tã grossa q^{uo} subtilis q^{uo} me/ putrefit aut nō putrefit. D^{icitur} aut nō putrefieri vt i^{tem} nō cōuertit^{ur} in saniẽ. Nã apata colica aliqũ trãrã z suppurant^{ur} i^{tem} raro i^{tem} cōtingat: z qũ p^{er}tingit i^{tem} in saniẽ laudabilẽ s^{ed} illaudabilẽ z malã: q^{uo} po hũiditas sũlis sanici. p^{ro}p q^{uo}d dixit hĩp. in affo. he nie malũ. In quo dicto signat q^{uo} herispilla siue nō p^{oss}unt p^{er}uerti in saniẽ laudabilẽ. nã si possent sup laudabili tũ illõ eẽt bonũ nō malũ: nō rarũ est: p^{er} suppuret. Et Sal. diẽ. 2° p^{ro}nos. 2°. 9. q^{uo} in egrĩtã colã nō accidũt exire nō itellerit q^{uo} apata

Merisipil
la dupli
umit lar
ge 2 str
cte.

Coşa cu
sit duplex
a năli ra-
rissime sit
apa.

**Eola inā
lis ē mul-
tiplex.**

colica nō possint suppurari: sed voluit q̄ febris ⁊ egritudi-
nes colericę nō cretiscant p̄ extensā: q̄ necesse est in euentū exi-
ture p̄ crīsim deriuatiōis q̄ hūiores sint idigesti crudi ⁊ gros-
si: s̄ egritudines colice sūt de hūoib⁹ subtilib⁹ qui sua subti-
litate obediūt expulsiōni ad eē corp⁹. Et istud dictū Salu-
rifica nō sp̄, s̄ h̄z p̄t̄. Que aut̄ colera inālis nō putrefit tūc
aut est scā p̄ viā aduersionis sic q̄ remouet subtile moderater
aut sic q̄ ingrossat: vnaqueq; tñ colera adusta aliq̄tūlū per
aduersionē ingrossat, s̄ tñ vna dñ subtilior altera cōpatitur: ⁊
q̄uis vnaqueq; in aduersione ingrossat: tñ vnaqueq; remāet
subtilis ⁊ p̄pata ad colerā inālē factā p̄ viā admixtiōis, ⁊ etiā
⁊ p̄pata ad alios hūiores. Et cola inālis facta p̄ viā cōmixtiōis
vt multū sit ex cōmixtione ducente ad vnā formā: ⁊ hec cole-
ra q̄uis sit grossa ⁊ p̄pata colē inālī supradicte, tñ est subtilis
⁊ p̄pata ad alios hūiores: cuꝝ itaq; cola cuiuscūq; sp̄ei sit subti-
lior alio hūiore, accidit vt oē apā colicū sit magis supficiale
⁊ min⁹ pfundū quolꝫ alio apate a quouis alioꝝ hūoꝝ gñā
to. C Dīfferūt tñ apata iter se in b̄ q̄ eē plus supficiale siue
min⁹ pfūdū: ⁊ min⁹ supficiale siue magis pfūdū h̄z q̄ dñt
sp̄es colē ex qb⁹ sunt in subtilitate maiorū vel minorū. nam
quāto colera subtilior fuerit tanto magis ad cutem: ⁊ x̄sus
supficie pellis, ⁊ quāto grossior fuerit: tanto min⁹ versus
superficie pellis ⁊ magis accipit de carne in pfundo.

Sciendu itaq3 q ex cola facta innāli p solā alteratio
nē gñat herispilla absolute: z ex ea q est ad
usta z est subtilior: gñat formica ambulatiua sola. i. nō corro
siua: z ex mediocriter subtili gñat formica ambulatiua corro
siua: z ex pte subtiliori colere aduste grossioris gñat etia3
formica ambulatiua corrosiua: z fm quosdā miliaris corro
siua: z ex h3 cole pte grossiori gñat herispilla mala corrosi
ua ulceratiua. Ex colera vō innāli facta p admixtionē cole ci
flāte gñat formica miliaris absolute nō corrosiua: tñ si ista co
lera adurat gñat ex ea formica miliaris corrosiua: vel vt di
cūt qdā: gñabit herispilla mala. supradicta itaq3 diligenter
inspiciētī clarificabunt vba auctoz de p̄dicta mā loquētū.
CDixit itaq3. A. q apā colericū aut est a colera subtili val
de q nō p̄tinet i eo qd ē magis it? q̄ illd qd apper d cute, qz
tñ nō hēat grossitiē q figat in pfūdo nō retinet: s; puenit ad
supficiē cutis: z ista ē acuta: imo ē acutior alijs spēs? cole: z
fit ex ea formica aut ambulatiua sola. i. sine corrosiōe: z tunc
ēst subtilior: qz q̄tū cūq3 illa cola sit s̄tilis: h3 tñ p̄tes s̄tiles
z min?, z ista formica sola fit d̄ p̄tib? s̄tiliorib? z? aut fit for
mica ābulatiua corrosiua: q. i. nō fit ex p̄tib? cole sic s̄tilib?
vt p̄dca: fit ex p̄tib? h̄nūb? alia: quāq3 grossitiē. Tñ scā est corroz
dēs: z sic ē d̄terior formica sola: aut fit. dixit. A. ex cola gro
sioze illa: z loq̄ d̄ cola grossioze p admixtionē flātis cū ea: z
tō di3. q ipā ē mioris acuitat̄. i. q̄ p̄dicte, z ē q̄ alie ei? spēs
facte p adustionē: z ē accipit aliq̄tūlū d̄ m̄bo magis it? z ē
q̄ si fit i ea flā. i. i ḡssitiē sua z remissioe acuitat̄ z i tarditate ē
receptiōis z soloniis. Et si fuerit. di3. A. mā ista grossior. z. i.
scā p viā adustiois ē d̄terior z accidit ex a formica corrosiua
q̄ si trāierit i grossitiē sua vsq3 ad grossitiē sāguis, z si fuerit
mala. i. adusta accidit ex ea herispilla mala. i. vlt? malitie:
qz erit magis corrosiua q̄z alia. z h rōne maioris adustiois
q̄ scā ē ḡssior: p quā maiore ḡssitiē magis figit: vñ magis fit
pfūda z sic pfūdi? corrodit. **C**Dix Sa. 14. terap. Si colera
cū sua calitate ḡssissime fuerit cutē excoctat vsq3 ad exteriora
ei?. z q ita fit appz. qz flā falsū qd grossi? ē p̄dicti spēs? cole
pfūdi? corrodit z ulcerat q̄z aliq3 cola: qd nō ē nisi rōne ma
ioris grossitiei q̄ pfūdi? retinet: z sic nō expellit ad supficiē
z hāc vltimā spēs herispille itelligūt dicētes. herispilla alio
noie ignis p̄fic? di3. **C**Dixit Auic. q̄uis d̄cū fit q de colera
alia est subtilis z alia grossa: scā tñ q oīs cola ē subtilis, z
pp sui s̄tilitatis fit q expellit ea nāta q nō retinet i aliq nisi
in cute: z qd app̄oximat ei. verūm i sua subtilitate ē laritudo
qz vna est grossior siue min? s̄tilis alia. z q̄ nūn? est subtilis
respectu s̄tilioris grossa vocat. **C**Dixit Auic. egritudine

De canis

Designie
q^o disti
guat apa
tolicuz a
linguio

que vocant herisipille. i. apata colica sunt duarum species. Una quod herisipilla ruboris: eo quod appet de ista specie quod sit mixta cum multo sanguine propter rubedinem quam habet: et non facit in membro magnum tumorem. Et dolor eius non est acutus: et per hanc speciem intellexit herisipilla propter sumptam. Alia eius species dicitur herisipilla formicularis et in ea plus dicitur colera. i. vicia: et propea inducit pustulas et corrosiones: et per istam intellexit formica corrosiva. Alias autem species differens ex parte materiae Aver. dedit intelligere: et per ex predictis. Et ponens Aver. distinctionem horum apatum ex parte situs materiae dixit. Aliquam herisipilla non appet nisi in cute. Et aliquam est infixa in suba membri. i. accipiens de carne eius: et est deterior prima. et est ea deterior ratione maioris lesionis: quia magis corrosiva et ulcerativa et ratione deteriorum accidentium et dolorum aliorum et ratione tardioris curationis. Et ex predictis patere possunt causae antea et coniunctae apatum colericorum. nam eorum causa ante per pinqua est multiplicatio colere in toto corpore vel in aliquo membro foris mandata species ad aliquid debile. Et eorum causa ante remota est omne regimen faciens ad colere generationem ex cibis et potibus et alijs. Et eorum causa coniuncta est ipsa colera tenta in porositatibus membri. Et ex predictis patere potest quod causa primitiva ea scilicet de qua ut supra patuit. maxime intelligunt auctores. i. per percussionem calidam et similibus. raro contingit fieri apata colericum: et precipue herisipilla: quod ut supra dictum est: ad tale causam primitivam utplurimum currit sanguis. Sunt tamen aliae cause primitive: propter quas citius et magis curret colera quam sanguis et sunt foris fricatio membri longa mora sub sole calido applicatio medicine rubificative: et his similes tamen quod iste cause raro occurrunt ad apatas generationem hinc dictum est. quod apata colica raro puenit a causa primitiva.

Signa

apatas colericis possunt haberi ex dictis. et signa species dicent in sequentibus capitulis. Hic tamen ponenda sunt signa que distinguunt apata colericum a sanguineo. Dixit Ras. 13.º cõti. auctoritate Gal. quod inter herisipillam: id est apostema colericum et flegmonem distinctio fit. nam flegmo est rubei coloris. i. obscuri. et herisipilla est citrini coloris et splendoris et minoris rubedis et ut sic dicitur rubedine clare similibus coloris scarlati et dolor in flegmone est notabilis intensior et profundior quam in colericorum in quo est remissior et magis in superficie. quod extra in pelle. nam dixit Ras. colera rubea manet in carne penetrando ipsam. quia rara est usque ad pellem et ex spissitudine ipsius pellis ibi remanet residens nisi sit tenuis valde ad modum dispositionis in sudore: quoniam tunc non retinet in pelle etiam si exalat et resolvitur. Dixit auctor copendij. quod apata colerica differunt a flegmone: quia flegmone magis interiora tenet: et exterioris loci maiorem quantitatem et altitudinem siue elevationem possident et rubicundiores sunt. et magis pulsare videntur. Colerica vero apata minoris ruboris sunt: neque tamen interiora: neque est tamen exterior nec sic in altum spatium amplexantur. et namque materia subtilior est. vñ cito de carne ad cutem penetrat. cumque cutis spissitudine sua ad carnis coparationem prohibeat eam penetrare. super et extra resolvitur in eo loco adunat: et facit apata: quod aliquid quod est sine pulsatione. quia non multum interiorum partium tenet. flegmone vero non quod sine pulsatione sunt. maxime si magni fuerint. Et de his signis amplius dicitur in sequenti capitulo. cum ponentur signa distinctiva herisipille a flegmone.

Cura

apatum colericorum triplici officio instruitur. i. dieta potione et chirurgia. dieta quoque consistit in evitacione omnis refrigerantis calefacientis et exiccantis et exhibitione contrarii. i. regis infrigidantis et humectantis: in vnaquaque sex rerum non naturalium. Cura eorum per potione fit per alterationem materiae peccantis ad contrarium et ipsius evitacionem. Cura vero per chirurgiam est. dixit Ras. 13.º cõti. auctoritate Gal. in primo de febribus fieri infrigidatio quotiens non fuerit factum a causa primitiva: et in hoc inquit. quod in facto a causa primitiva in primo non conveniunt infrigidantia reperculsiva. et ideo subdit quod herisipilla a causa primitiva non nocet emplum de farina ordei statim affecutum. i. positum et propea si facta fuerit scarificatio in loco. Dixit Serap. 5.º brevia et rim. alme fire si est a causa primitiva indiget in primo medicinis que

mollificant et evant. i. resolvunt. sicut est emplum de farina ordei. i. quoniam de ea cum aqua et oleo fit emplum. In apate. nam colerico facto a causa primitiva mollificatio resolutiva debet esse leviora quam in flegmone. At tamen pro raro puenire apata colericum a causa primitiva de eius cura non fecit mentionem vel fortasse dereliquit hanc curam notam ex cura flegmonis a fili causa pueniente. quia cum eo multum similes: et intelligunt predicta de causa primitiva que est causa vel percussio et simile. nam cura facti ab alijs causis primitivis superius dictis est oino similis cure eius facti a causa ante. Et in facto autem a causa ante. dixit auctor copendij. Intentio nostra in colericis apatis est auferre materiam. i. antem. et coniunctam. antecedente cum purgatione. et coniunctam cum dissolutione. i. extractione eius quod in loco coadunatum. Dixit. nam Ras. 13.º cõti. auctoritate Gal. membra laborantia his apatibus quotiens evacuatur convertunt ad dispositionem naturalem. Et dixit. cum ista apata sint nociva cum qualitate sua. i. calida plusquam cum quantitate. i. respectu flegmonis: non infrigidantia in eis sunt opportuna plusquam in flegmone. verum tamen dixit auctor copendij. sicut non est utilis flegmonum cura cum repugnatione et confortatione. i. cum repulsionem et anteflammam ne materia ad nobile membra convertatur sicut in his. scilicet colericis apatibus neque repugnatia neque refrigerantia utilia sunt nisi precedere colere rubee purgatione. purgatione autem precedente locum patientem tunc refrigeramus. In particularibus tamen capitulis sequentibus apparet de materia auxiliorum et quantitate eorum et similiter apparebit de cura per chirurgici instrumentum.

De herisipilla.

Herisipilla

est apata colericum eveniens in cute membri cui accidit: et in eo quod cuti eius est vicinior et est duplex. i. vera et non vera. de vera dixit Ras. 13.º cõti. auctoritate Gal. quod sit de colera rubea. Dicitur quod dicitur de colera naturali ex acuta tamen quoniam dicitur quod apata aliquid colericum sit de colera naturali non intelligunt quod fiat de ea nullo modo alterata: sed quod fiat ab ea non adusta neque alteri humori mixta. colera autem naturalis illico quod a sanguine separatur ut fiat apata ex acuta: et alteratur ad caliditatem intensiorem suam naturali caliditate. herisipilla non va fit de colera innaturali adusta et ingrossata. Et ex illa distinctione sequitur alia distinctio. i. quod herisipilla alia est ulcerosa: et alia non ulcerosa: quod est va est non ulcerosa: et ulcerosa est quod est non va. Et hanc distinctionem innuit Hipp. 5.º affo. affo. 23. Cum dixit. opus uti frigidum in herisipilla nisi sit vulnerata. Et herisipilla vulnerata vocatur auctor copendij. quod dicitur herpete estiomenu. quod dicitur herpete mordacem. et quod dicitur ignis sacrum vocant. quod dicitur autem volunt. quod non omnis herisipilla non vera sit ulcerata: quia in primis et antequam confirmetur non est ulcerata: tamen postquam confirmatur efficitur ulcerata. Quidam autem putaverunt. quod omnis herisipilla: imo et ea colerica quoniam sit coparatio eius ad apata aliorum humorum sit ulcerativa: et hoc ideo quod colera est magis penetrativa et rarefactiva quam alij humores: et ideo maiorem continuitatis solutionem efficit: vix isti falsum putaverunt: nec est illud necessarium: quoniam aliquid plus facit extensio ad solvendum continuitatem in flegmone quam faciat penetratio et rarefactio colere: et rursum herisipilla tamen va quam non va. aut est pura siue simplex non coposita aut coposita. Et coposita dicitur quoniam colera faciens eam mixta est alteri humori. Dixit Gal. 14.º therap. quod sic herisipilla misceatur cum flone: ita et cum apate molli. i. cum vñ dimia: et vocatur herisipilla mollis: et sicut dixit ipse. si infrigidetur et induretur: et misceatur cum apate duro melico. et vocatur herisipilla dura. sic quod ponitur cum flone vocatur herisipilla flonides. Et dicitur quod dicitur. quod cum colera inflammata aliquid misceatur aquas: tunc generat ampullas. Et quod dicitur. quod herisipilla pura est duplex. vna simplex: et est illa quod fit a colera supradicta soluta: et alia est coposita: et est illa quod misceatur cum sanguine subtili pauco. quod propter paucitatem non meretur dici herisipilla flonides. et materia herisipille quoniam acquirat venenositatem: et tunc inducit seu accitiam. Dixit Aver. 3.º coll. quod potest esse quod fiat herisipilla formiculis propter paucitatem aliquid membri ut scilicet vel intestinum: et ledat ipsius operationes absque apate manifeste. Dixit Iudeus herisipilla in maiori parte incit

Herisipilla coponitur triplici

Herisipilla pura est duplex.

De signis
quod disti-
guunt apata
colericum a
sanguineo

De canis

plet in facie in capite nasi. i. supiori: z sentit hō puritū ibi, de/ inde cū rubore z apate ascēdit ad faciē. Et Auic. dixit. plus accidit in facie. Et hoc iō est: qz subtilitate caliditate z leuitate est apta petere supiora, qre leuigās deferat ad caput: z pro prie ad cutē faciei q̄ ē magis dēsa, z ita est p̄a supior nasi. Et sōp̄ixit ipse. q̄ icipit a lepore nasi, z augmētāt ap̄a z extēdit in facie totatimo z q̄q̄ i capite toto: aliq̄ ē i collo z gula.

Signa herisipille i gñali z in p̄iculari.

Signa gñis sunt color cutis citrinus clarus z sit^{us} eius est in cute p̄cedēs versus imēz: est ambulatiua de p̄te ad p̄tē. Nā sua subtilitate nō figit in vno loco: s̄z p̄cedit cōprehēdēdo alias p̄tes: z nō appet inlea tumor notabilis. Et dolor in ea est remissus, z est absqz pulsatione notabilis z lesione: z destruit color ei^{us} cū desup p̄mis digito, z albet loc^{us}. Et signa sp̄ez pure z vere z simplicis sunt q̄ ipsa accipit cutē tñ x̄sus imēz: z si aliq̄ accipit de carne illō est paruum valde: z est absqz corrosione z vlcere saltē in p̄n^o. cutis enī in ea f̄m p̄lm est salua: z color eius est magis purus: z magis destruit cū desuppremit. Et signa aut nō vere sunt q̄ accipit de carne: z nō tñ cutē, z incipit cū corrosione z vlcere: z color ei^{us} nō est purus, s̄z declinās ad colorē humoris cū eo cōpositi: z sic destruit color ei^{us} cū suppremitur. Et illi qui distinguūt purā in sp̄ez: dicūt. q̄ in p̄ma specie color est citrinus: z in 2ª rube^{us} clarus: z tñ color ambay destruit p̄p̄sione digiti sup eas: qz digiti p̄mēs separat a loco mām ei^{us}. nā ipsa sua subtilitate facit cedit p̄sioni: z iō loc^{us} p̄sūs albescit: s̄z parū durat albu z statim redit color p̄mus: qz sicut mā ei^{us} facit sepa^{re} a loco: cū p̄mis p̄subtilitate ei^{us} ita remota p̄sione facit redit ad locū suū p̄m. Et Auic. ponēs signa distinctiua herisipille a flegmone. p̄m^o dixit. q̄ herisipilla h̄z magis apparentē rubedinē z puriorē, z magis superficialē: z magis clarā, sicut est color scarlati: s̄z in flegmone rubedo est declinās ad nigredinē aut viriditatē. i. liuiditatem. Est. n. color rube^{us} obscurus cū turbulētia nō clarus: z p̄lm coloris flegmonis est occultū in p̄fundo. Cā aut clarioris rubedinis in herisipilla est ipsius mae subtilitas p̄ quā acqrit luciditē: sicut cā obscurioris rubedinis in flōne est sanguinis grossities p̄ quā nō illuminat, z cā supfluitatis. al̄s. s̄z p̄ficietatis apparētie coloris in herisipilla est situatio mae ei^{us} in superficie: vñ bñ irradiat z irradiatio adiunat ad claritatem coloris. z eo^o. accidit in flegmone. z ideo dixit. A. q̄ tu vides in herisipilla colorē citri. i. q̄n est maturus: z nō vides il lud in rubedine flōnis, imo vides eū tendētē ad obscurū. Et dixit. A. rubedo herisipille destruit per tactū desup factū statim, z albet loc^{us} sub tactū. Verūtñ redit color ei^{us} velociter: z cā dicta est supia: s̄z nō est filis rubedo flōnis. i. in h̄ p̄ta etū destruit velociter: z albescit loc^{us}: deinde velociter redeat qz mā eius nō velociter ad tactū sepa^{re} p̄p̄ grossitie ei^{us}. Et ponēs. A. 2^m sig^m dixit. q̄ ap̄a herisipille nō sit nisi in eo qd̄ apparet de cute. sup. aut in eo q̄ cute vicinat: vt supia dictū est. s̄z flegmon p̄fudat in carne, z p̄p̄ hāc cām tumor appens in herisipilla est superficialis nō eleuat^{ur}: z nō cōprehēdit ipse tact^{us} p̄fudatē. in flōne vō tumor appet. eo^o. z cāe dicte sūt. Et ponēs 3^m sig^m dixit. q̄ herisipilla est pura, s̄z flōn non est ita. Et nō voluit figiāre p̄ hoc q̄ ita sit semp̄: qz tā herisipilla q̄z flegmon repit simplex z cōposita: s̄z voluit q̄ herisipilla cōparata ad flōnē repit sepi^{us} simplex vbi flegmō repit sepi^{us} cōpositū. Et ponēs 4^m sig^m dixit. q̄ ex caliditate herisipille q̄q̄ puenit ad h̄ vt cōburat cutē: z ei^{us} virulētia vesicat locū: z vesicat h̄ de herisipilla nō vā: vt supia patuit. z h̄ minorat in flōne. nā raro est vt cōburat cutē aut faciat puenire vesicas: z si aliq̄ faciat vesicare locū illō est q̄n sanguis retētus in loco adurit: z tūc nō p̄ducit ad tāā vesicationem ad quātā p̄ducit herisipilla: eo q̄ sanguis sua hūiditate z liq̄ditate resistit adustioni plusqz colera: vñ nō puenit ad tantā caliditatē: z adustionē ad q̄tā puenirēt colera: z iō ē q̄ q̄q̄ cōsequit ex caliditate herisipille: vt cōburat cutis. i. nō solū superficialē: z vesicat dō: vt dcm̄ est: s̄z p̄fundius ita vt nō reman

neat ampli^{us} herisipilla: s̄z trāseat in p̄unā vel ignē p̄stent: z sic sit q̄ alterat. i. p̄mutat illud qd̄ vocat herisipilla: qz permutat nomē herisipille: z vocat p̄una: z nō est ita flegmon qz nō tñ cōburit. Et si bñ p̄sideret istud vltimū distinctiū: est herisipille nō vere a colā adusta a flōne facto a sāguie adustor: ex caliditate itēsa herisipille sit q̄n ap̄a sepa^{re} a mēbro i q̄ erat cutis illi: nō aut sic p̄tigit in flōne. Et ponēs. A. 3^m in gñū dixit. q̄ herisipilla pura nō ipellit penit^{ur} cutē. i. nō eleuat eā i tumorē: q̄ sua subtilitate spargit i superficie cutis, z accipit de lat^{us} ei^{us}: z nō figit i loco vno quē posset eleuare. s̄z flōn. i. purū ipellit. qz sāguis sua grossitie nō dilatat: s̄z figit in vno loco: z illū ipellit z in tumorē eleuat. Et ponēs sextū sig^m dixit. q̄ dolor z pulsatio in herisipilla sūt minores. Dolor. n. in flōne est maior, qz dolor sit p̄tione quā flōn facit maior: z sic magis soluit p̄tinuū: ad cui^{us} maiorē flōnē seq̄ maior dolor: z facit ad maioritātē doloris inflatio mala: quā ef ficit in mēbro, qre efficit ambas cās doloris, s̄z in herisipilla fit dolor rōne male cōp̄lōnis: z iō ē soluat cōtinuū: qz cū illa solū est pua cū nō ipellat: neqz extēdat mēbrū: iō dolor in ea est minor: z pulsatio ē in ea est pua: qz ipsa est superficialis nō grauās sup arteriā: neqz cōp̄imēs eā. In flōne vō est eo^o. Et dñt dicūt dolor herisipille a dolore flōnis: qz in herisipilla est pūgitivus z in flōne extēsiuus. Et ponēs 7^m signū dixit. q̄ herisipilla attrahit febrē vehemētius q̄ flōn: sicut colera calidior est z magis inflāmās q̄ sāguis: z sic attrahit eā nō solū vehemētius: qz veloci^{us}, sed et vehemētiorē z intensiorē. Et f̄m p̄lm in p̄n^o sepōnis colerē: z sp̄sionis ei^{us} sup mēbro ad qd̄ dirigit accidit rigor fortis nō solū in mēbro ipso: s̄z in corpe toto quēz seq̄ febris fortis satis intensa, q̄uis ipsa sit de gñe effimeray veray f̄m p̄lm: z durat dñob^{us} dieb^{us} vel parū plus, deinde mitigat. Et hoc nō accidit in p̄n^o flōnis. Ampli^{us} in loco herisipille p̄cipit calor apud sensum p̄tētis: iac ē tāgētis intensior q̄ in loco flōnis. Et dixit Hippo. 7ª affo. In ossis denudatiōe herisipilla malū. Et Auic. dixit. q̄n accidit herisipilla a fractura ossis sub cute malū est: z est malū p̄ viā cāe: qz cū talis herisipilla fiat de mā mala: de qua facili^{ter} p̄t puenire portio ad os poterit esse cā corrupticiō in eo cū inueniat ipm carne denudatū: z est malū per viāz si gñi in q̄tū signat mās malas in mēbro illo detineri: z signat debilitatē illius mēbrū: z illius ossis. Et dicūt. q̄ in denudatione cranei est malus malū in tñ q̄ p̄lm p̄notificat mortē futurā: qd̄ p̄tingit p̄p̄ debilitatē cerebri z loci ipsi. Et dicūt. q̄ de herisipilla nō vā ē adhuc deterius: qz ex deteriori mā: malū ē puenientis herisipille in osse denudato a carne erit mai^{us} vel min^{us} h̄z malitiā mae herisipille maiorē vel minorē: z h̄z nobilitatē vel vtilitatē ossis denudati cui supuenit.

De cura herisipille p̄dictā iam patuit: qz opz vt diēta vertat ad frigidū z humidū. Et dicūt qdā q̄ magna fuerit colē subtilitas, oz vt denē cū glutinosi i grossi fatui z fridi, z oz vt locē i aere frido z hūdo: z max^{ime} toto tpe p̄ncipij. In p̄cessu vō oz vt ad tēpatū delinet in ambab^{us} q̄tātib^{us}. Et oz vt mēbz in q̄ ē herisipilla oi qete vtaf, z si fuerit ex mēbris iferiorib^{us} suspēsu aliq̄r teneat: mēbra vō illi opposita exercitari z fricari puenit. Et oz vt paties se ab oi ira z furore custodiat, z sōno vtaf fugiēs a vigilijs multis. Cura vō ei^{us} p̄p̄otionē q̄n māz eūat z diuertit: z q̄n eā a nō sube z ei^{us} inflāmatioē i grossat z alterat. Et q̄n est q̄ eūo z diuersio p̄cedūt alterationē mae: z q̄n eo^o alteratio ei^{us} p̄cedit ipsi^{us} eūonē, z q̄n q̄q̄ eūlter dñt inflū fieri. Eūatio at tūc p̄cedere oz, q̄n mā aīo in corpe fuerit mītra z mā p̄iucta nō fuerit multa: aut q̄n herisipilla ēēt in mēbro p̄p̄quo mēbro p̄ncipali: vel nobili: aut alteratio tūc oz p̄cedere q̄n i mēbro herisipillato ēēt inflāmatio multa d̄struēs p̄p̄lōnē mēbrū. In h̄. n. casu oz inflāmatio ifridari, z remittē ē si nulla p̄cesse rit eūo: z maxie si corpe nō fuerit repletū: fuerit herisipilla in mēbro lōginq̄ a p̄ncipalib^{us} z nobilib^{us}: z ad hāc cōtionez dixit Gal. 13° terap. intēctio infri gdatiōis p̄parat aī eūatio:

Signa notia.

nēsed ad intentionē supradictā dixit in. 14° eiusdē. z ponit a Rabi in. tertia pñcula sic. nō refrigeres herisipillā: nisi purgatū sit totū corp⁹ p solone vētris cū medicina purgāte colerā. sup. z p flōmiā si fuerit opportuna: qz si pus refrigeraueris fiet fortis expulsio colē ad mēbra nobilia. C Dicunt qdā in. oī herisipilla, maxie in ea, cui⁹ calitas fuerit multa: z fuerit necesse pp aliquā cāz tardare eūonē pōt: z d3 loc⁹ in frigidari aū eūonē cū in frigidatib⁹ nō intensis: sed remissis q potius sint phibētia mām repēte attrahi ad locū: z attrahētia intēdi calitatē, qz sint repellentia z repcutiētia ipsaz p eūone fienda. C Dixit Sal. in lib^o medicinarū laxatiuaz: z ponit. 13° pñ. sic. nō inuenit cura melior herisipille laxatiōe colere rubee: neqz nocentior laxatione flegmatis. Et h3 hoc vep in herisipilla purā: nā in nō vera facta ex colera cōmixta flegmati pōt tū cū colera eūari de flegmate vincente cum eo pharmaco colerā educēte. C Dixit Serap. 5° breuiarij. Si herisipilla est ex cā ante opz vt eūet corpus cū medicamine solente colerā citrinā, z h indiget flōmiā premittimus eā z nō tardamus ipsaz. Et Hal. 3° practice, innuit qñ est indigentia flōmiē: z qñ nō: z dixit: qñ herisipilla est sine tumore: tūc cōpetit solutio vētris. f. z nō flōmiā, z qñ est cū tumore tūc cōpetit flōmiā, z etiā solō vētris. C Et Aui. volēs seq verba Hal. dixit. opz vt euacues corpus cū solutiūo colē. Et si indiges flōmiā: si obotoma ē vt eūetū dico q flōmiā nō multū cōfert in herisipilla: ppterea q qñqz p eā ad colere ebullitio nē deuenit, z ideo nō cōfert, nisi qñ mā est inter duas cutes: si aut pñda fuerit: tūc eius iuuamētū minorat: z fortasse attrahit: z in dictis verbis Aui. voluit seq vbu Hal. vt supra dī: z tūc p mām eē inter duas cutes nō intellexit mām subtilez colericā ppulaz ad extremū cutis z pñdā nō intellexit eā q accepit de carne multa: qz de tali nō intellexit Hal. nec ē dictū Aui. sic intellectū esset vep, imo oppositū hui⁹ esset vep, sed p mām pñdā intellexit supficiale nō eleuatā in tumore: z per mām esse inter duas cutes intellexit eā q ppulsa ad cutē eā intumescere facit: z vt sic vī imen ab alia cute se parari: z inter eas locari: z sic cōcordat cū dicto Hal. Lā aut quare flōmiā cōpetit in herisipilla impellente erit: qz fit a colera magis grossa cui pñmixta est portio sanguinis rōne, cui⁹ flōmiā cōpetit. In alia autē herisipilla nō cōpetit: imo in ea iuuamētū flōmiē minorat, z fortasse attrahit. i. est cā q de colera plus fluat ad locū: qz detracto sanguine q erat frenū colere, colā ebullit z furit: z ad locū ipetuosē defluit. C Sūt aut z alij modi expōnis dictorū verborū Aui. Quidam. n. dicunt q Aui. p mām esse inter duas cutes intellexit coleram paucā cui pñmixtū est aliqd sanguinis: z rōne illi⁹ cōpetit flōmiā: z p herisipillā pñdā intellexit eā: cui⁹ colera est multa z putrefacta: qz sui multitudine z putrefactione nō potuit expelli ad cutē, z in hac nō cōpetit flōmiā. C Et alij dixerūt q per mām eē inter duas cutes intellexit herisipillā de colera miti nō de adusta vel forte miti admixtionem pauci sanguinis secū qualis est herisipilla q nō ipellit, z nō vulnerat. Et in tali pōt cōpetere flōmiā. Cñ Silib. dixit. q si colligat colera sine vulnere flōmiā fit z per herisipillā pñdā intellexit factā de colera adusta grossa, de qua dcm est. q si trāse rit in grossitiez vsqz ad subam sanguinis q accidit ei herisipilla mala: z ista est pñdā: qz pp sui grossitiez nō potuit bñ ppelli ad cutē, z est fm plm vicerata, z in tali nō cōpetit flōmiā, z eius iuuamētū neqz in ea minorat: z fortasse attrahit scz augmētū malitiez: qz post flōmiā remoto freno colere illa colera pamplic⁹ adurit z malignat. C Et alij dixerūt. q tūc mā dī esse inter duas cutes qñ mā fluit z nōdū est in mēbro collecta: sed adhuc stat sub forma cāeantis: z tūc cōpetit flōmiā: qz mā adhuc est in venis z sanguini mixta: z dī esse pñfunda qñ mā locata est in porositatib⁹: ita q exiuit venas z tener locū cause cōiuncte, z tūc nō cōpetit flōmiā: qz mā tam separata est a sanguine z nō possit cū eo educi in flōmiā. Et in ea iuuamētū flōmiē minorat, z fortasse attrahit. i. potest

esse cā q de nouo colera attrahat ad locū pp cās dictas. Et ideo dicunt isti. in pñ^o: z maxime pñcipiente flōmiā cōpetit: in pñessu nō nocet. C Et qdā dixerūt. q per herisipillā accedentē inter duas cutes. Aui. intellexit herisipillā flegmonidē: qz ipsa pp sanguinis mixtionē cutē ipellit z istat: z in ea cōpetit flōmiā. Et p pñdā intellexit eā, cui⁹ mā est pñdā se p poros carnis: z sic penetrans vsqz ad cutes: in quas est de colera pura nō cōpetit flōmiā. C Quidā sunt q cōpōnē faciēdo de flōmiā iter herisipillā: z formicā ex vna pte: z ignē pñcum z antracē ex alia: dicūt flōmiā in herisipilla z formicā: sicut docuerunt suis caplis. C Qñ aut flōmiā in herisipilla cōpetit, tūc est cōsiderandū: an colera sit in corpe multū inflāmata z mobilis, z nō bene sanguini mixta: z tūc incipiendū est ab eūone colere: z ipsa postea minorata faciēda est flōiā: hoc tñ raro cōtingit. Et iō dixit Aui. incipiendū esse a flōiā: z deinde eūare colerā cū solone vētris: z subdit. si indigueris solone vētris post flōmiā facillud fm q calefit. f. locus a duab⁹ materijs. f. colera grossa vel subtili: vel. f. colera z sanguine: z sic iam apparet, q aliqñ egemus solone vētris ex colera, ante flōmiā z post, z aliqñ post flōmiā egemus solone vētris iterata semel: vel pluries fm qñtitate colere peccatis. C Et scias q qñ auctores nō expresserint h de eūone eius p vomitū: qd fortasse est: qz vt patuit herisipilla vtpm euenit in facie, z cū ita euenit: tūc eūatio per secessuz est vtilis. Per vomitū vō pōt eē nociua. Cterū vomit⁹ pueniēs est in herisipilla mēbris inferioribus accidente. C Et scias q habere vētrē humidū sponte vel arte: z cū clysterijs lenitiuis est vtile z cōueniens valde. Medicine aut colerā educētes z sanguinē ab ea mundificātes note sunt ex multo tiens dictis in pñcedētib⁹. C Notat. q cū herisipilla magna fuerit z colera mobilis, z in loco ppinquo pñcipalit⁹ flōmiā nō h3 horā electā, z silt neqz eūatio colere per farmacū: imo cogit medicus tūc flōmiā facere: z eūonē quacūqz hora ad infirmū venerit: cibo tñ pro tūc si in stōaco fuerit per vomitū prius educto. C De cura vō p alterationē dixit Sera. q humo: faciens hāc egritudine fortasse: nō tñ qñtitate sua tantū: imo cū qualitate sua ē qñ accidit in ea inflāmatio vehemēs que indiget extinctione, s. tñ opz vt ponat termin⁹ in frigidationis ei⁹: q est termin⁹ mutatiōis coloris ei⁹. Et dixit auctor cōpēdij. determināda refrigeratio erit cū color ei⁹ in humore mutabit⁹: nec hūc terminū trāseam⁹: nā si refrigerare diu supra illā assuescim⁹ adeo vt in nigredinē puerat fit cā vt idure⁹ z in schrosim cōuertat⁹. Et pp hoc opz vt refrigeremus z repugnem⁹ quousqz colorē apatis mutare videm⁹: neqz vt ad nigredinē: aut viriditatē: aut minimū humorem cōuertat⁹. silt z Sal. hoc idē voluit. Et Aui. postqz dixit esse refrigerādū subdit. facillud donec alteret color. f. q in loco herisipille appet z d3 alterari versus albedinē. Et silt. cave itē ne denigret mēbrū, z fuscuz fiat z tēdat in viā corrupnis ex in mod. rata in frigidatiōe. C Et vt supra patuit cura flōnis vī cōuenire z cōuenit in eūone z in frigidatiōe cū pñdicta cura herisipille. Ob hoc auctores dīaz inter dictas curas assignauerūt: vñ dixit Serap. 5° breuiarij. cap. 23. q in herisipilla idiget extinctionē plusqz idigeat in flōne. Dixit A. infridet donec alteret color ei⁹ z remittat⁹: nā herisipilla destruit cū alteratiōe coloris z diminutiōe ipsi⁹. Et subdit. q ad vltim⁹ z in frigidatiōe vltima z itēsa est magis necia. f. qz in flōne: qñ flāma. i. calitas inflāmas z dolor inflāmatu⁹. i. pñdā ex inflāmatiōe in herisipilla ē plus. f. qz in flōne. z intellexit de dolore pñgitiuo. Est. n. ifridatiō intēsa magis necia in herisipilla pñeē in ea calitatē intēsa: z qz repussio in herisipilla meli⁹ z tuti⁹ sit pp mām ei⁹ subtilitatē. q reddit colerā aptā recurui pp quā cāz aliqñ ifridatiō sola sufficit in destructionē herisipille: s. in flōne. dixit Aui. ē magis necia eūo qz in herisipilla, qz in flōne pñm es⁹ herisipille: qz. f. pñm flōnis est in qñtitate plusqz in qñtitate: z in herisipilla ē es⁹. f. plus in qñtitate qz in qñtitate, z iō eūo in flōne est magis ne

Infrigidatio puenit in pñ^o z vsqz ad quēter^m.

cessaria q̄ in frigidatio: sicut in herispilla est magis necessaria in frigidatio q̄ euatio: q̄uis tñ in oi herispilla in frigidatio intēsa pueniat: intēsiō tñ d̄z eē in herispilla pura z vera q̄ in nō h̄a: intēsiō in etate iuuetutis q̄ senectutis: intēsiō in tēporib⁹ calidis q̄ frigidis, intēsiō in simplici q̄ in cōposita cū flegmone. **C**Dixit. n. Sal. si herispilla nō est vera: s̄z cū flegmone mixta approximato medicamine frigidiori liuida efficiet: z ad nigredinē veniet: z maxie in senibus, z sicut est de in frigidatione potētiā sita ē de actuali, nā in frigidatio actualis d̄z ē eē intēsiō in herispilla pura z simplici: in etate z tpe z regione calidis q̄ in oppositis. Et actualis q̄ dē in frigidatio in oi herispilla nō vlcera cōuenit. Dixit enim **Hip. 5°** affo. q̄ opz vti frigidus. s. actuali in herispilla nisi vlcera fuerit: qm̄ vlcera ledit z mordet. Dixit. n. ipse in eodē 5°. q̄ frigidus. s. actu est vlcereb⁹ mordax. **C**De mā aut auxilioz in frigidatiō in herispilla: an debeat esse eoz ifrigidatio cū tēperamēto passiuaz: an p̄iuncta cū siccitate: an cū humiditate vñ auctores discordare a se inuicē. Nā **Raf.** in diuisionib⁹ dixit. cura cū eis in q̄b⁹ est in frigidatio z hūectatio, sicut p̄siliū cōquassatū cū aq̄ citrulloz: z sic rasura cucurbitae z citrulli: z portulacae z tritae: z silia. **Aui.** aut dixit. p̄muta te ad in frigidatū cū in frigidatiuis fortib⁹: z cū effusione aque frigide, z postea dixit. opz vt sit in frigidatio herispille in p̄n⁹ fortis stipticitatis adeo vt fortitā augmentet ip̄s stipticitas supra ip̄s frigus: ita vt sit magis stiptica q̄ frigidā. **Sal.** vñ vbi supra. noians māe medicinas auxilioz noiauit aliq̄ stiptica z frigida: z aliqua frigida z hūida: vñ dixit. in frigidatio fiat cū solatro: sempiuua: p̄silio: portulacae: iusq̄a: morendiuiā: trifaria aque. i. lēticula aq̄: z ceroto facto cū aq̄ frigida. **Silr.** fecit **Sera.** z dixit. q̄ in frigidatiō sūt sicut solatru arnoglossae: portulacae, sempiuua berigi, lactue carafura: cucurbitae z althaleae: z cerotū factū cū aq̄ frigiditatis vebemētis: q̄ sit cera z oleo rosae. facto ex oleo onfacino sine sale q̄ sit triplū aut quadruplū ad cerā: z que sūt illis silia: sicut opiu, mādragora z poma eius z iusq̄amus. **C**Propter p̄dicta dixerūt q̄daz. q̄ indicatione sumpta a mā herispille q̄ calida est z sicca debet approximari frigida z humida: sicut dixit **Raf.** vt colere caliditate z siccitate ad tēperamētū reducant: sic dicunt experientia fore cōpertū herispillaz frigidis z humidis curari posse, vt p̄siliū malue lactuce emplī appositionē: vel per p̄siliū mucilaginé z silia: z dicit q̄ sicut in herispilla medicina d̄z esse frigidior, q̄ in s̄lōne sicut colera calidior est q̄ sanguis: ita d̄z eē humidior: sicut colera siccior ē est eo: imo in flegmone d̄z esse sicca: vt cōtrariet̄ humiditatis sanguinis: sicut in herispilla d̄z eē humida: vt cōtrariet̄ siccitatis colere: sed indicatione sumpta a mō māe facientis herispillā q̄ modus est subtilitas ei⁹: p̄ quā ē est apta recursui, z est obediēs pulsui: z trāsmisui: medicina d̄z esse frigida z stiptica, q̄ per frigiditātē sit cōtrarietas sue caliditatis: z per stipticitātē sue subtilitatis, stiptica ē cōstringēdo exprimunt eā a loco in quē recepta est: z cū repellunt eā cōfortantur ēt mēbra per ipsa stiptica. vñ cōfortata colerā p̄ se trāsmittūt. **C**Quē tñ nō d̄z medicina esse stiptica absolute: ad q̄d significandū **Aui.** loquutus est dubitanter in x̄bo superius adducto dicēs. adeo vt fortitā augmentet eius stipticitas supra eius frigus. Et iō dicit. q̄ medicina stiptica d̄z eē mixta humide vt sit stipticitas cōiuncta humiditati. Dicunt tñ q̄ cū hoc q̄ medicina nō d̄z esse in herispilla stiptica absolute, d̄z tamē esse magis stiptica q̄ in flegmone: z hoc p̄p̄tria. p̄mo q̄ mā herispille est apta fluere: vñ magis eger in grossariis: z vieductus magis egēt claudi. 2° q̄ mā herispille est min⁹ apta cōstringi in mēbro: z sic potest facili⁹ z meli⁹ exprimi a stiptico: sanguis aut nō est sic aptus fluere: z recipi in mēbro, z ēt magis in mēbro cōstringi: z ab eo minus exprimi z repelli: z tertio q̄ mā s̄lōnis sua multitudie z grossitie statim indicat aliquā resolōnē. Mā aut herispille non indicat de ea statimū z in p̄cessu parū indicat de resolōne:

q̄ sui subtilitate facile resoluit. Et p̄pterea dixit **Raf.** in diuisionibus. q̄ apata colica parū egēt resolōne, qm̄ parū per seipsa resolunt post statū ip̄soz. Et iō ēt **Aui.** dixit. q̄ eūo s̄z per extractū. i. resolōnē māe collecte in herispilla est minus necessaria q̄ in flegmone. **C**Dixerunt q̄dā. q̄ in herispilla medicina d̄z esse frigida z stiptica in p̄n⁹ z augmēto, z fortasse in p̄n⁹ d̄z esse magis stiptica q̄ frigida, vt qm̄ colera esset multū subtilis facili⁹ immobilis: z non obediret recurui: qm̄ in p̄n⁹ plus p̄nt mēbra stipticis cōfortari z cōfortata materā sic subtilē trāsmitteret: ab imbibitiōe p̄hibere q̄ possit medicina frigida eā a loco repellere: sed in augmēto non d̄z esse plus stiptica q̄ frigida: imo 2° plus frigida q̄ stiptica: eo q̄ tūc mā multiplicata, z aliquat̄ ēt ingrossata nō sic obedit trāsmisui: ēt per sui multiplicationē plus indicat extinctionē sue inflammationis: z ex his dicit p̄z q̄ d̄z eē magis stiptica q̄ frigida maxime in p̄n⁹ p̄ncipij z medio ei⁹. In fine aut ei⁹ d̄z stipticitas equari frigiditati: z in augmēti p̄ncipio d̄z frigiditas vincere stipticitatē: z d̄z vincendo p̄cedere vsq̄ ad finē eius, z cū peruenit herispilla ad statum: tunc medicina sit stipticitate p̄iuata z approximēt frigida z humida: vt dixit **Raf.** **C**Sūt aut aliq̄ dicētes q̄ aliq̄ intentio curatiua vertit plus ad inflammationē q̄ ad colere subtilitātē: z tūc est vt d̄z frigidis z hūidior: z aliq̄ vertit plus ad colere subtilitātē p̄ quā multū ibibit q̄ ad ei⁹ caliditātē: z tūc vt d̄z est frigidis stipticis. Et sūt q̄ dicūt. q̄ **Raf.** intellexit de herispilla nō vlcera in qua dicit curā debere fieri p̄ frigida z hūida: vt dixit **Raf.** sed **Aui.** intellexit de herispilla vlcera q̄ d̄z declarāt ex v̄bo ei⁹ in cura formicē: cū dixit: via qua curat formica est vt in ea q̄ est corrosiua alienet ab hūe cōtātib⁹: q̄ iāz administrasti in herispilla in q̄b⁹ x̄bis **Aui.** manifeste innuit q̄ frigida z humida debet administrari in herispilla nō vlcera: z isti voluerūt q̄ z si cōcedat in p̄n⁹ herispille vsq̄ ad mediū ei⁹ frigida z stiptica cōuenire in fine tñ ei⁹ z deinceps pueniūt frigida z hūida. **C**Sal. itaq̄ z **Sera.** z plures alioz: q̄ cōprehēderūt aliq̄ herispillā sanari p̄ frigida stiptica: z aliq̄ p̄ frigida hūida, z aliq̄ p̄ frigida hūida cū pauca stipticitate: sicut dixit **Sera.** q̄ malua qm̄ coquitur cū oleo: z sit emplm̄ cū ea curat apata calida, z sanat eas: z aliq̄ p̄ frigida stiptica cū pauca hūiditate, vt cū curat per emplm̄ factū ex rosae z balaustia z lēticula aq̄ cū succo p̄siliij. s. mucillagine ei⁹ mixtis. Ideo narrauerūt mixtis multas medicinas auxilioz dictaz diuersaz virtutū diuersoz graduū: z māsonū eoz relinquentes discretioni medici, z ex illis vñ q̄b⁹ magis vt expedire. **C**Bona aut discretio medici in hac electione p̄cedit ex cōsideratione in q̄ntitate z q̄litate māe herispille, z in tēporib⁹ ei⁹ maxie. In q̄ntitate q̄ d̄z: qm̄ qm̄ mā est pauca approximēt frigida z humida: z qm̄ est multa frigida stiptica. In qualitate aut: qm̄ qm̄ fuerit intensē caliditatis z siccitatis: vt qm̄ est adusta approximēt frigida z hūida. Et cū nō fuerit sic intensē caliditatis z siccitatis vt in colla facta ex p̄mixtione flatis frida stiptica. Et si fuerit grossa frigida hūida. In tēporib⁹ vñ herispille, qm̄ qm̄ erit in p̄n⁹ approximēt frigida stiptica. In alijs vñ tēporib⁹ frigida hūida. Et adhuc depēdet bonitas discretionis medici in hac electione ex cōsideratione in p̄ticularibus cōsiderandis, vt cōplexione etate tēpore anni regione z alijs. **C**Et ex dictis patere pōt q̄ cura herispille: aliq̄ fieri d̄z p̄ frigida tēperata in siccitate z hūiditate: vt qm̄ teneret mediū iter d̄spositiōes p̄dictas. Sic ergo p̄z q̄ cura herispille cuiuscūq̄ bz fieri p̄ frigida, vñ **Hip. 5°** affo. In his aut opz frida vñ z c. q̄ frida apposta ad flegmones: z inflammationes. i. herispillas in rubēū: z sub sanguineū tēdēt ex recenti sanguine iuuat, z p̄ colorē rubēū intellexit rubēū clarū: z p̄ sanguineū colorē remissiorē colorē sanguis. Vel meli⁹ retulit rubēū colorē ad flegmones intelligēs colorē rubēū obscurū sub sanguineū retulit ad inflammationes itelligēs rubēū clarū. Et per recētē sanguineū intellexit mām flegmonis vel herispille fluētē adhuc

Reperit
ua frigi
da quia de
bent esse.

Medica
mina con
uenientia
in p̄n⁹.

Medica
mina est
augmēt
conueni
tia.

Medica
mina est
conueni
entia.

et nodū collectā incuneatā in loco: sic voluit qd in pñ^o flegmonis et herisipille frigida pueniāt. Et Aui. 4° dixit. opz vt stiptica cōstrictiua retentiuā repulsiue frigide cōplonis puer existant si apata fuerint acuta calida intense. Et dicunt itaqz qd cura herisipille diuersificata fm tēpora eius impleti o3. vt in pñ^o aū euationē si tardare nō oportuit et fiat epithima ex oleo ro. et viol. mixtis cū pauca aqua ros. et pauco succo plantaginis: et post euonē fiat emplm frigidius: vt factū ex succo plantaginis solatri lactuce et malue: aut factum ex farina ordeī mixta cū succo semperuiue. solatri plantaginis: portulace: vermicularis: et oleo nenufarino. et de vtilib⁹ est emplm Constantini factū ex succo plantaginis: chimo:lea. et cerusa. et oleo ro. et virga pastoris optime contrita est vna de meliorib⁹ medicinis herisipille ambulantis. Et accētū. dixit Ras. 13° cōi. phibet reumatizationē humorū colericorū ad mēbrū. et si effundat. s. embrocando super ipsūz tollit herisipillā inflāmatā: et repūmit et expellit humiditatem acutā. Et si inflāmatio valde vehemens fuerit addant succis frigidis supradictis: succus iugam salbi: et papaueris et mādragore: et qñqz est necesse addere parū opij. Et medicamen Almā. qd oib⁹ mēbris in qb⁹ est apā calidū. s. inflāmatum valde cōuenit sic fit. R. sandaloz rubeoz: sies memithe fatufel cerule boli ar. añ. pt. equales. corticū mādragore opij. añ. pt. 5. et ex his cū aqua niuis cōtritis fiant auellanaz silitudines. et ericcent: ex qbus cū necessariū fuerit aliqd ex eis terat: et ex eo cū aqua ro. et modico aceto fiat epithima: et frigidū superponat. Et cūqz accesserit ad augmētū medulla panis mixta cū rasura cortic. recentis cucurbitæ et succo plātaginis puenit valde. et vtiliter apponit emplastrū de sola malua cocta et cōtrita: et vtile est emplm de lentibus coctis et incorporatis cū succo coriandri: et maluez et oleo rosa. et violarū. et aqua ro. et pauco aceto. et de expertis ad herisipillaz superuenientē vulnerib⁹ est emplm factū ex litargirio et cerusa mixtis et optime incorporatis cū succo solatri et oleo ros. Et circa statū dixit Aui. frigiditas medicaminis sit vehemētiōr stipticitate eius. suppleat qdā. et misceat cū resolutiuis: nā dicit ipsi nō intellexerit Aui. vt qdā putant qd medicamen in statu herisipille debeat esse pure frigidū cū stipticitate: sed hoc tacuit qd cū stipticitate et frigiditate debeat habere resoluē relinquēs notū esse ipz: et sic debere esse ex causā generali. Expressit aut de stipticitate et frigiditate hui⁹ medicaminis ad tollendū errorē qd potuisset ptingere ex dictis: cū eniz ex causā generali curationis apatū habitū sit repulsiua in statu eoz miseri dōbere cū resolutiuis. Et iō dix. A. re percussiuā in pñcio debere esse frigida cū stipticitate vehemēti excedente frigiditate: et talia re percussiuā nō cōpetunt in statu herisipille. Sed vt admisceant cū resolutiuis. eo qd in statu herisipille intensio admiscēdi re percussiuā cū resolutiuis est magis ad infrigidādū qd ad repellendū: cū oppositūz facerent frigida iuncta stipticitati excedenti: et ēt eo qd hū stiptica excedētia ericcadō et ingrossando mām ac etiaz poros multū claudēdo resoluē ipedirent. ad quā ēt est eq̄lis intētiō in statu herisipille expulsiō. Et iō Aui. expressit qualia debent esse ista re percussiuā in statu herisipille misceāda cū resolutiuis dicens. qd debēt esse frigida cū stipticitate parca: ita qd frigiditas multū superet stipticitatē: et dicit nō est sumendū ex dictis verbis Aui. vt qdā estimant vt re percussiuā misceāda cū resolutiuis in statu herisipille debeant esse frigida intensē: sicut in pñ^o: qñimo debent esse remissiora ne resoluē ipediant. Unde dicunt. et bene: qd Aui. in dictis verbis nō cōparauit medicinā re percussiuā in frigiditate in statu herisipille ad eandem frigiditatē in pñ^o. imo cōparauit frigiditatē eius de medicinā ad eius stipticitatē in statu et in pñ^o. Et voluit qd sicut in pñ^o stipticitas debeat superare frigiditatē ita in statu eoz. frigiditas debeat superare stipticitatē eo qd in statu plus querit amotio male cōplonis calide p frigiditatem qd re percussio materię per frigiditatem iunctā

stipticitati. eo qd in statu nihil aut parum valde de materia fluat: et que fluxa est nihil aut parum tunc patitur de repulsiōne: quare in statu o3 queri pot⁹ ei⁹ extract⁹ ex loco p resolutionē. Et dicit. et bñ qd quāto plus pcedit in statu. tāto magis minorāda est medicinē frigiditatis: et ipsius stipticitatis. Ita vt circa finē status medicinā sit cū stipticitate puata. Et sic fm istos medicamen Dyni qd ipse laudat in statu herisipille nō vulnerate nō cōueniret in eo cū stipticitas in eo superet frigiditatē et resoluē: sit eniz sic. R. rosarum et malue. añ. M. j. decoquāt in aq̄: et cocta fortiter cōterant: et cōtrita cū ipsaz decoctione incorporent et supaddat aceti. 3. 5. olei ros. 3. ij. corticū granatoz vel lentū. 3. ij. et simul decoquant ad ignē. donec inspisset ad formā empl⁹ et dicit cōuenire dicitū medicamē in augmēto ei⁹. Et medicamen vtile in statu herisipille sit ex pulve facta de farina ordeī: cui misceat modicū croci: et olei ro. sedat eniz dolorē et resoluit sine attractiōe: et additione i caliditate: imo pot⁹ caliditate diminuit: et si qmā parata fluere est phibet. Et dicit. qd quis ex causā generali curationis apatū habitū sit in statu herisipille equanda esse re percussiuā resolutiuis: nihilomin⁹ in statu herisipille refrigeratiua debēt superare resolutiuis: nō qd intētiō in herisipilla nō sit eq̄lis in statu ei⁹ qd est in statu alioz apatū qd est in hū qd eq̄l⁹ o3 mā re percūt et resoluūt: s. hū est in statu herisipille p duas causas: qd vna est. qd in statu herisipille opz hūe intētiō: et ad malā cōplonē calidā que in eo intensior est qd in alijs apatib⁹ et calidis. Et alia est qd in statu herisipille opz hūe intētiōne ad coctionē: siue vesicationē: siue excoctationē loci qd in statu herisipille puenit plus qd in alijs apatib⁹ et calidis: et ei⁹ phibitio sit cū frigidis. et ppea cōpationē faciēdo cure herisipille ad curā flōnis. Dicit: qd sicut in pñ^o herisipille intētiō est ad infrigidādū plus qd in pñ^o flōnis. ita pñ^o est in statu qd in statu herisipille infrigidatio o3 esse maior qd in statu flegmonis. Et medicamē pueniēs in statu herisipille. R. succi plātaginis: et malue. añ. 3. vj. succi violarię: et vge pastoris. añ. 3. ij. aque vite. 3. iiii. 5. misceant et epithimentur cū eis. credo qd intelligat de aq̄ qd currit ex ligno vitis cū adurrit: qdā vtile fore dicit emplm factū ex folijs vel florib⁹ lilij albi decoctis in vino: et postea pstritis et mixtis cū farina molendini. Et deinde decoctis ad formā empl⁹: et puto qd sit vtile in fine stat⁹: et pñ^o de cōplonis: resoluūt. n. et desiccāt absqz manifesta calefactione. Et dicit grauiterrasse eos qd dixerunt medicinā in statu herisipille debere eē desiccatiuā et cōpitiuā mae ei⁹. Et dicit hū voluisse Aui. cū dixit. curef cuz eo in quo est resolo et ericcatio fortis cū infrigidatiōe: qd quis dicat qd hū maxie pueniāt in fine stat⁹. Et dicit. A. nō exp⁹ fuisse de cura herisipille in declinatiōe: s. dedit illā intelligi ex cura stat⁹: nō. n. est ita: nā. A. exp⁹ sit de cura eius in declinatiōe: cū supradicta vba qd ipsi adducūt ptulerint nam talia sūt qd pueniūt in declinatiōe herisipille: nō. n. pueniūt et resoluunt et ericcat fortiter: cū. n. pp malā cōplonē calidā nō possint applicari resoluētia fortia: oportuit vt eēnt ericcatia fortia vt psumerēt māz derelictā in declatiōe: neqz timef tpe herisipille. sup. qd mā p fortiter ericcatia nimīū ericceat et idureat qmā in declatiōe est putrefacta et subtilis apta pus resoluē et psumi qd valeat pilla ericcatia idurari: et herisipilla ēt in declatiōe misceāda sūt resolutiuis aliq̄ frida ad malā cōplonē calidā alterādāz. phibēdū ei⁹ intētiōne qd intēderent p illa resoluētia. et notū est qd illd in qd est resolo et ericcatio fortis nō puenit in statu herisipille: et ē pñ^o dietio in hū vboz et vbo superior ei⁹ in qd dixerat qd stipticitas et ericcatio eēnt minor in frigidatiōe. Et ampli⁹ si phiderent medicamina qd. A. post pñ^o dicta hūa posuit appebit qd illa cura est pueniēs in declatiōe nō i statu. qmā. A. referēs sua medicamina ad herisipillā purā. dixit. si fuerit herisipilla sup cutē. p quā signauit herisipillā purā de mā colica pura ē. vt patuit deuenire ad cutē: et stare et detineri i ea. vñ dē stare sup cutē: tūc curef cuz scozia ferri plumbi cum vino pontico bullito prius cum folijs siclic: et

Medica
mina in
augmēto
conueniē
tia.

Medica
mina in
augmēto
conueniē
tia.

Medica
mina in
augmēto
conueniē
tia.

Medica
mina pue
niētia in
declatiōe.

klas q' p'scoriam plumbi pōt poni plumbum vltus optime puluerizatus. Et posuit medicamentum aliud tale. R. lane veteris vste nō lote. 3. ij. 5. carbonis de cortice pini. i. de interiori ligno pini tantūde. 2. cere. 3. 5. 2. scorie plumbi. 3. x. 2. sepi ca/ pini veteris abluti cu3 aqua. 3. ij. 5. olei myrbini. 3. v. 2. fiat vnguentū. **Medicamentum aliud qd' Aui. dixit esse leui' alio p'dicto nō qd'z quoad effectū: sed ad facilius cōponēdū.** R. scoriam plumbi 2 cōpone eā cū succo ruthe oleo ro. 2. cera. Et q' p'dicta medicamina Aui. sunt pueniētia ad curā herisipil/ le vulnerate: ideo qdā dixerūt q' qñ. A. dixit. cures cu3 eo in quo est resolo 2 siccatio fortis: incepit ponere curā herisipil/ le vlcerate: 2 hāc dicit intellexit p herisipillā sup cutē. q' fm ros tūc of sup cutē. qñ vulnerat eā. 2 in tali herisipilla cōue nit medicina in qua est resolo 2 ericatio fortis cum infrigi/ datione: nā resolo cōuenit vlcere: 2 infrigidatio male cōple/ xioni calide. Et si dicit bñ cōsiderent p'dicta medicamina Aui. inueniet esse resolutiua cū ericcatione forti 2 infrigida/ tione alicquali. Si aut timueris herisipillā vlcere: tūc oppo/ ne ei cū emplastro qd' iph' p'hibet vlcerationē qd' sic fit. R. malū granatū: 2 scinde ip3 in ptes: 2 scissus decoque in ace/ to. deinde exprime ip3 ab eoz: optime tere: 2 tritu loco heri/ sipillato suppone. **Ad idē bonū 2 pueniēs.** R. stercus vac cinū: 2 fac bullire in aceto. 2 bullitū fortiter expmas: 2 loco supponat. sal aut optime eritū mixtū cū vitellis ouoz: 2 he/ rinipille vlcerate superpositū confert valde. Et tu quidez iam sciuisi ex affo. q' herisipille vlcerate non debēt apponi actu frigida. Ideo q3 tepida superponantur.

De formica.

Cap. xxvij.

Formica Dixit. A. est de nūero bothorū: si ne pustulaz: 2 d' formica: quia h3 silitudinē cū formica aiali in tribus. pmo pp sui paruitatē. q2 sicut formica inter aialia est ani mal parū ita formica pustula iter pustulas est parua. 2° pp ambulationē: nā formica pustula ad modū for/ mice aialis est deambulatiua transiens de parte ad partem. vñ dixit haly. formica d' ad silitudinē formice huc 2 illuc of scurrentis. 3° pp sensum punctionis: nā in formica pustula sentitur punctio similis ei que sentitur ex formicarum mor/ fibus. **Dicunt.** formica est apostema colericum paruum deambulatiuū vñ v' plures simul pustulas in cute excitas. Vel formica est apa cutis collicū parū incipēs: sicut pustula vna vel plures ex mā adusta deambulatiuū: 2 pūctionis inductiū ad modū pūctiōis formicaz: vnde nomen accepit.

Materia

De causa

Raf. 13. 2ti. q' Sa. dixit. q' humor agēs formicā est subtilior alijs humorib: 2 dixit. 14° terap. q' morb' q' appellat' for mica accidit ex humore colerico: de gñie herisipille: vñ hu/ mor iste qñ gñat formicā adurif: vel iaz adustus est. 2 q' ipse dixit. formica fit ex humore colerico tenui penetrāte pellem totā absq3 impedimēto dum perueniat ad superficiēz corpis: 2 q' materia ei' cū sui subtilitate est acutatio est deambulati ua: trāfire enim pōt de parte ad partē. Iuuante ad hūc tran/ sitū expulsiua virtute mēbrū pūctione ei' sentiente: 2 est am/ bulatio eius in plus 2 minus fm subtilitatē 2 acuitatē eius maiorē vel minorē. **Dixit Raf. in diuisiōib.** effluūt qñq3 in corpore bothor vna vel plures numero parue: 2 apas lo/ cus apate paruo. **De formica dixit.** q' ipsa est pustula. aut pustule: q' qñq3 est vna. qñq3 plures: fm plm tñ sunt ples: 2 qñ sunt plures: 2 sūt oēs in vno loco pariter coadunates: 2 totū ex eis cōgregatū pōt dici formica vna: 2 quelz etiaz pu/ stula pōt dici formica: 2 siue vna siue plures fuerint: faciunt apa parū. als. purū. i. de colera pura absolute. aut saltē cū magno predominio. vel purū. s. quātū ad mēbrū qd' occu/ pat: q' occupat cutē solā sine carne: 2 ambulante iste pustule. scilz preter q' multū accipiāt de mēbro in latitudine: q' stant collecte in vnū. 2 nō dilatant. sicut herisipillaz: pp qd' subdit

Aui. q' oē apa in cute ambulationū qd' latitudinem nō h3. multā est formica. **Notant.** q' mā colerica vsta faciēs for micā nō est sic vsta q' subtile ei' sit exclusus. 2 remāserit gros suz. qñ sic foret nō penetraret i cutē: 2 remāneret in ea absq3 eius remanētia ēt in carne: sed ipsuz remanet pmixtū grosso eius: vñ totū penetrat ad cutem. Et est i' mā vsta aliqñ pure colerica v' p'dictū est: 2 aliqñ cū predominio multo. vt cum pmisceat ei' pua portio flātis: per cuius pmixtionē suba eius aliquātulū reddit' grossior siue minus subtilis. Et reddit' mi nus acuta fm hoc due sient spēs formice: quaz vna absolu te d' formica: 2 est illa: cuius mā est colerica pura absq3 fleg matis pmixtionē: 2 alia d' formica miliaris: 2 est illa: cuius mā h3 pauci flātis pmixtionē. d' miliaris pp silitudinē quā h3 ad grana milij in quātitate 2 colore. Quidā tñ pcedunt q' formica miliaris pōt fieri ex colera cui permixta est por/ tio parua melie. Dis tñ formica potest dici miliaris: q' in oī formica apparent grana silita granis milij. Verūtū illa que h3 pmixtionē colere cū flegmate vel melia h3 maiorē silitu/ dine cū granis milij: 2 cū pluralitate pustularū: q' est pluriū pustularū: 2 in paruitate: 2 in elenatione eaz: nā sunt mino/ res 2 magis depresse: 2 etiā in colore. q' sunt magis albe. Il le aut q' sunt ex colera pura sunt albe cū declinatione ad ci/ trinitatē: 2 ideo illa q' est ex ipsa colera pmixta flegmati vel melie retinet sibi nomen formice miliaris: 2 d' formica mi/ laris absolute. Alia aut d' formica absolute 2 nō miliaris. **Et notat** q' subtilitas mae formice absolute h3 latitudinē in qua sūt gradus in plus 2 minus fm quos aliqua ei' mā d' subtilis absolute: siue multū subtilis. Et alia d' grossa nō absolute: sed cōparata ad p'dictā q' p'gruētū d' d' d' min' sub tilis: 2 sūt mā miliaris absolute h3 latitudinē 2 grad' in ea maioris vel minoris admixtionis: 2 sic subtilitatis maioris vel minoris. Et tā formica absolute q' miliaris diuiditur in ambulationā 2 nō ambulationā nō q' oīs formica nō sit ambu latiuā: imo oīs pambulat vt dicit' est supra: s3 tñ qdā ambu/ lat min' vt formica miliaris: q' est de colera pmixta: 2 ideo min' subtilis: 2 qdā ambulat plus vt formica absolute pp subtilitātē sue mae: hec est illa q' appropiauit sibi nomē for mice ambulatione. 2 d' formica ambulatione absolute: altera vō nō: q' pp puitatē sue ambulationis cōparata ad p'dictā d' nō ambulatione: 2 tā ambulatione q' nō ambulatione. siue tam formice absolute q' miliaris alia est corrosiua. siue vlcerati/ ua. 2 alia nō: 2 tā formica corrosiua q' nō: siue tā vlceratiua q' nō: vt supra patuit p Sal. fit a mā q' adurif: aut iā adusta est. pp qd' dicit. qdā q' in adustione mae faciētis formicā est latitudo hñs gradus in plus 2 min': nā qñ adustio est pua quā signauit Sal. cū dixit. q' adurif tūc fit formica nō corro sua nō vlceratiua: sed qñ adustio est maior aliquātulū q' p/ dicta: tunc fit formica corrosiua vlceratiua. Et qñ in formica nō corrosiua adustio est pua cōparata ad corrosiuaz pōt dici q' ei' mā nō sit adusta: 2 sic intellexerūt dicētes q' nō corro/ sua fit a colera nō adusta 2 corrosiua ab adusta: mā nāq3 nō corrosiue est subtilior 2 min' acuta. 2 iō nō corrode do pam/ bulat: sed mā corrosiue est subtilis: s3 nō tātū q' tū nō corro/ sine: q' p adustione quā recipit aliquātulū ingrossat: 2 est ca lidior 2 acutior: 2 ppea ambulādo corrodit. **Ex dictis se/ quif.** p aliq' formica est vlcerata: 2 aliqua nō: 2 que est vlcē/ rata magis perambulat: que vō nō est vlcerata dispēnē h3: vt p acq'itionē vlcetiois adustionis fiat vlcerata: 2 illaz d' s/ positionē signauit Sal. cu3 dixit. q' adurif. Un Al. bñ dixit. Caro vulnerata 2 cū vulnerata fuerit incipit ambulare 2 di latari ad vicina loca. s. magis 2 magis manifestari cū maior/ leione q' faceret an vlcationē. **Dixit Sal. 14° terapen.** formica corrosiua pōt dupl' fieri. Uno mō incipiendo: vt cū ab ipso pñ fluit ad aliq' mēbrū colā adusta aliq' tūlū min' subtilis: plus tñ calida 2 acuta q' incipiet facere formicā in/ cipient corrodere. 2 q' ista colera aliquātulū ingrossata est corrosiua 2 q' est ea subtilior: q' uis forte aliquātū calida nō est: q'

Formice
dus sunt
species.

In suma
spēs for/
mice sunt
duodecim

Spēs
formice
ad quoz
ndu. unē

De signis

est: qz magis figit' z diutius manet in loco. Alio mō pōt fieri formica corrosiva nō incipiendo: s; sequēdo ex pmutatione nō corrosive ad corrosivā: vt cum mā formice absolute: siue formice miliaris acqrit alterationē z gradū adustionis z in grossat' z acuit: verū tñ ista pmutatio facilius z frequētius fit ex mā formice absolute qz ex mā miliaris: pro quāto mā miliaris est minoris caliditatis z acuitatis qz mā formice absolute citius recipit adustionē: ita ē recipit citius intēfio/nē qz mā miliaris: vñ est qz formica absolute facta corrosiva fortius z magis vlcera: z pambulat cū maiori lesione qz formica miliaris facta corrosiva: verū tñ formica miliaris: sicut nō vlcera: est tardius recipiēs vlcerationē z curationē qz formica. ita ē post qz facta est corrosiva est difficilioris resolutionis z tardioris curationis qz formica absolute corrosiva: qd pcedit ex minori subtilitate sube mae ei'. **Q**uidā distinguūt formicā vlcera: in duas: qz quedam dñ vlcera: simplici: qdā nō simplici: sed est cōposita cū corrosione: nō. n. dicit ipsi ois formica vlcera: est corrosiva: vnde sequit'. hec formica est corrosiva: ergo est vlcera: sed nō cōuertit: est vlcera: ergo corrosiva. Et hoc dicit esse de mēte Auic. cū dixit. qñ sit vlcus z putrefit appropiat' nomini putridi. id est vocat' vlcus putridū: s; filr vt putridū ipm curat: z nō vt corrosivū. pma spēm dicunt isti perambulare: z scdm nō: z nō intellexerunt qz nullo mō perambulet: qz nulla formica priuatur aliquāli corrosione: sed qz pax nō manifeste multuz p ambulat: ideo cōpantes eā ad aliā speciem que multū z manifeste perambulat dixerūt eā nō ambulare. **R**educunt aut spēs formice ad. 12. pma spēs est formica absoluta nō ambulatua. 2^a est formica absoluta ambulatua. 3^a est formica miliaris nō ambulatua. 4^a est formica miliaris ambulatua. 5^a est formica absoluta nō ambulatua nō corrosiva. 6^a est formica absoluta nō ambulatua: sed corrosiva. 7^a est formica absoluta ambulatua non corrosiva. 8^a est formica absoluta ambulatua nō corrosiva. 9^a est formica miliaris nō ambulatua: corrosiva. 10^a est formica miliaris nō ambulatua non corrosiva. 11^a est formica miliaris ambulatua corrosiva. 12^a est formica miliaris ambulatua nō corrosiva. **Q**uidā aut reducunt eas ad quatuor que sunt formica ambulatua soluz: formica corrosiva solū: ambulatua corrosiva: z miliaris. Et hi magis appropinquant dictis Aui. dixit Sal. 14° terap. z ponit. 13° pti. sic. vlcera que sunt ad modum panici nō sunt de gñe ignis perici: sed sunt ex humore colerico mixto cū flegmate: z sunt de gñe formice. Et dixit. sup 6° affo. z ponit a Rabi. 23. particula. qd cūqz vlcus cutem non pforat nominatur formica. s. absolute. Et quodcūqz vlcus pforat cutem z carnem: z serpit nominat' corrodens.

Signa generis in aliqb⁹ locis corporis sunt paruum apā z p. i. parvū bothor. i. parua pustula: neqz nō z puritus z seruos. s. percept' ab infirmo: z in tactu calor magnus. s. pceptus a tangente fieri cōsuevit. Et hoc tale bothor est formica. Et. A. dixit. color formice ad citrinitate: est decliuus: z est inflāmata cū suba embilice. i. verucalis vel poralis: nisi fm similitudinē quātitatē z figure. qz sicut veruca vel porus est eminentia pvasita z formica: z sicut veruca bz figurā attinentē longitudini z rotunditati z porus plus attinens latitudini maxime in extremitate exteriori: ita ē de formica est que circa extremitatē exteriorē plus attinet longitudini z rotunditati filis veruce: z alia plus latitudini similibis poro. **N**otāt. qz ois formica est vesicans: z ille vesice sunt sue pustule: z fm plm formica est verucalis. s. figure pinealis lata in radice z paulatine subtiliādo pcedēs in sua elongatione: donec restringat' z pueniat ad acutā cuspidem in qua vesicaz causat. Quedā tñ formica repit esse eo⁹. s. habere radicem strictā parvā z pcedere elōgādo in sua elongatione: donec perueniat ad cuspidē latiorē radice que vesicaz causat z est poralis. **D**ixit Aui. formica fm plm bz radicem latā: nisi quedā spēs eius que vocat' atraboz. i. poralis

que est radice parue: qñ sic pendēs. i. habēs appendiculū. **N**otāt. qz color citrinus nō est solū in pustulis ipsis: s; ē in cute mediātē inter eas z circūeunte ipsas z qz in formica omni est dolor pungitiuus: nā patiens percipit in ea puncturas paruas fm plures ptes eius. **S**igna spēs formice absolute differūt a miliari in mā z in caliditate z acuitate maior z acutiorib⁹ punctiorib⁹: vt ex dictis pz. z est cū patiorib⁹ pustulis qz miliaris z maioribus: Cū miliaris cognoscit' p puncta alba minuta z multiplicata: quasi sit miliū sparsum sup ea. Et color formice absolute est decliuor ad citrinitatē intēfiorē qz color miliaris: qz in miliari color citrin⁹ declinat ad aliquale obscuritatē: vt in ea que est ex colera permixta cū humore melico: precipue si est adustio. **E**t dicit. citrinitas in formica absoluta ambulatua nō corrosiva declinat plus versus rubeū qz in corrosiva: qz in ea remanet color magis similis color colere nālīs qz in illa: ita qz in corrosiva color est magis citrinus. **D**ixit Raf. in diuisionib⁹. In formica miliaris egrediunt' botie parue filēs milio: cū quibus est mordicatio vehemēs z apā. i. tumor z cursus virus. Et color bothor est albus nō qdē absolute: s; cōpat' ad colorem bothor formice absolute in qua color est magis rube⁹. z qz est sup eas: z in circūstū eay de carne ē rubeū. s. clarū: formica vō ambulatua soluz differt a corrosiva vlcera: eo qz vt patuit ambulatua solū trāsit de pre ad pte pter qz locū in ter vnā pte z aliā extē corrodāt vel vlcera: formica vō nō ambulatua corrosiva locū mediū iter ptes p quas deambulāt nō vlcera: s; postea in loco in quo figit' aliquā vlcerationē efficit. formica vō ambulatua corrosiva pcedit corrodēdo oēm locū mediātē inter pte a qua discedit. z pte ad quā accedit. Et corrosiva absoluta differt a corrosiva miliaris: qz corrosiva absoluta facit vlcera sua magis in superficie z citius perambulat corrodēdo z citius curat' qz miliaris corrosiva: miliaris vō corrosiva sua vlcera facit magis in pfundo: tardius tamen perambulat z tardius curatur.

Cura vō formice p dietā est valde similis diete herispilulē: s; filr cura ei⁹ per portione in intēfionibus iuuatius filr valde filis existit. **C**ōplet enī cura eius cūone: z alteratione z fm plus cūatio d; pcedere alterationē: z alteratio qñqz respicit apā: z qñqz vlcus in ea que vlcera: est. vt cōsolidet' z in tali semp intēfio ad apā d; pcedere intentionē vlcis: vt pz ex casu. gñali posito in tractatu pcedente. cap^o de cura bothoris ppositi cū apate: q casu. qñqz in oibus habeat impleri. precipue tñ qñ apā est cā vlcis: vt est in formica vlcera: qñ ad cām intēdēdū est pus. Quidā tñ putauerunt auctores in cura formice vlcera: egisse p dictū casu. qz vt in eis apparuit ipsi dixerūt curā vlcis nō apati. sed nō est ita. nā ipi curā apatis formice dereliquerūt notā ex cura herispilulē tā in vlcera: qz in nō vlcera: cū sint iste cure: vt dictū est: valde filēs adinuicē. vñ sūt aut intēdere vlceri plus tāqz periculoso: vlc⁹. n. formice maxie corrosivū qd est tale fm plz cū fiat a mā vsta mala plus pculi portat qz ipsa pustula formice: nō tñ neglexerūt pustulā: nō. n. phibuerūt hūectantia: s; multū hūectantia. **A**mpli⁹ ipsi docuerūt curare formicā vlcera: ifridatiuis z exiccatiuis: z talia pueniūt apati z vlcis: nā frigida sicca pueniūt apati in qñtū phibēt mām ad locū fluere. z eā recurrere faciūt: z in quātū exiccāt cōueniūt vlcis: z in quātū infrigidāt amouēt malā opionē calidā ita qz pidē mediū. als. medicamē curauerūt apā z vlcus. z malā cōplōnē. z in cura morboz ppositoz tale mediū. als. medicamē qñ repit eligi d; vt pz in sermone 2°. trac. pmo. **I**n cura aut formice vlcera: alteratio d; pcedere psolidationē qñ nō pōt vtrūqz fieri pidē medicamē: z cūatio d; pcedere alterationē z psolidationē. Dixit Sal. 14. terap. z ponit. 13. pti. sic. cū in formica aliqz pcedit in cura cū laxatiōe colerubee supponēdo postea formice medicas repussivas sanabit formicā: s; si ipse nō purgauerit corp⁹. neqz inbibuerit qz nō manet hūor ad locū cū repussiuo: sed breuiter intē

dit ad solidationē nō curabit, sed excozabit. s. v. vlcera-
 locus alius primus illi inseparabiliter mīsi eūē prius humor.
CDixit Aui. cū nō incipis in ea cū eūone hūoris fm qd o3:
 imo medicaris vlcus cū eo qd sanat ipz vlcus. s. cū solidati
 uis redit ex alio loco cū nocumēto: nā augez z spādit z oc/
 cupat aliū locuz cui nocet: sic ex loco ipso pmo fit additio
 nocumētū z extēdit ad aliū locum: z nō cessat humor facere
 corrosionē post corrosionē de pte in pte ambulās corrodē/
 do: z cā est qz sanātia vlcus sūt exiccatiua q appositā aī eua
 cuationē z mae minorationē nō sunt potētia multā exicare
 mām: sed sūt cā retētionis ei? in pfūdo: z sic sparsionis ei?
 ad ptes circūstātes. Si ergo curat formica vlcera pexicā
 tia aī eūationē: z si sanet pēatū postea redit cū nocumēto
 maiorī vel in ipsa pte: vel in alia ppinq illi: sicut frequēs ex/
 perientia demonstrat. **C**Eūatio itaqz in formica absoluta d3
 fieri colēru. hūis aliqle vitionē: sicut cū aq casei folliculis
 scene epithimo fumoterre diagredio z sūb. Dixit Alman.
 vter ex his q colerā rubeā expellūt est soluedus vt sūt mira
 bolani citrini scamonea cū aq de fructib. s. solubilib. vt sūt
 pūna tamarindi z sūa. **C**Euacuatiū bonuz, decoq in aq
 lactis flores fumiterre: z viol. folliculos, sene epithimum z
 semen endiuie: deinde cola z in colatura distempera medulle
 cassiis. 3. j. aut māne. 3. j. 5. z itēz cola z supmitte catolicon
 aut diafene z elariuz de succo rosay. aī. 3. j. z exhibe. **C**Di
 xit Aui. scamonea cū aq casei iuuatiua est in eūone mae for
 mīce z sūbuz ei. **C**ōficif aut sic. R. aq casei. 3. iij. z distēpera
 in ea de diagredio a gnis. v. vsq ad. 10. z exhibeaf. **C**Alio
 eūatiū bonū. R. reubarbari. 3. j. teraf z infūdat in. 3. j. aq
 endiuie p horas. 6. deinde colēz cū expsione z imisceaf cum
 medulla cassiis. dissoluta cū aq fumiterre. z qūqz est necesse
 vt medicamē acuat cū gra. ij. aut. iij. diagredij: z sūt q addūt
 in eo. 3. 5. cinnamomi, electi est. n. cōferēs in formica absolu
 ta. Et dixit Aui. q miliaris similat formice. s. absolute in cu
 ratione. vey melius est in solōne eius: vt si in eius catartico
 sit virtus ei? qd est sicut turbith cū eo qd soluit coleraz: z b
 vt sit cūz colera eūē de flegmate ibi pmixto: z si est ibi de
 epithimo est meli? pp humorē melicū qui aliqñ admiscetur
 colere in formica miliarī. Et scias. q in miliarī agaric? ē opti
 mū solutiū. q si fuerit eūonis iteratio tūc exhibeaf. Dige/
 stiū bonū in formica absoluta est permixtio sirupī de fumo
 terrez sirupī de epithimo cū fumif cū aq endiuie z buglosse
 z in miliarī digestiū bonū est syrupus acetosus sumptus
 cum aqua endiuie fumiterre lupulorum z buglosse.

De alte-
 rātib cō-
 uenientib
 in pñ nō
 vlcera-

CCura formice per alterationē: aut dirigit ad curam formice
 nō vlcera: z tūc aut ad curationē eius: aut ad phibitionē:
 ne fiat vlcera: aut dirigit ad ipsaz iaz vlcera: z q dirigit
 ad curationē nōdū vlcera qzuis indicationē sūpta a mā q
 qz calā z sicca exigit frigida z hūidatū qz in oi formica vt
 paruit est vlcera aliq et in pñ q indicat de exiccatione exi
 git frigida z sicca: z ambas istas duas indicationes innuit.
 Aui. cū enumerādo medicinas pueniētes formice nō vlcera
 te enūerauit qsdā fridas z hūidas: z qsdā fridas z siccas:
 vñ dixit. administra in pñ ei? sicut lactucā z nenufarē z sēpui
 uā z tuelub. i. lētiulā aque z portulacā z sūa, verūtū indica
 tio sumpta ab vlcere pualet in hac cura idicationē sumptā a
 mā: z iō nō sunt administrāda in cura formice frigida z hūi
 da, nisi indicatio sūpta a mā multū pualet pp excellentem
 caliditatē z siccitatē suā, z tūc et nō sunt administrāda pura,
 s3 pmixta exiccatiuis z maxie in pñ in quo dixit Gal. 14. te
 rap. cura fieri d3 ad phibēdū hūorē fluentē ad mēbrū q p/
 hibitio sit cū frigidis stipticis nō cū humidis: z iō dixit. noli
 vt in emplis h3 hūectatiō: sicut in emplis herisipille. s. non
 vlcera: s3 erūt ei necie medicīne infriigidatiue z exiccatiue.
 Et caue ne i hac passiōe cura fiat cū lactucis nenufare psilio
 portulaca z sūb? hūidis. sup. saltē puris. S3 dixit Gal. sup
 ponat ei sempuua z spongia infusa in aq frigida z solatro,
 qzuis. n. solatru modice desiccet: tñ est cōueniens desiccatio

eius, z hoc aut qz inuas eius exiccatio a frigiditate ipsi? iant
 qz cōfert cū pprietate: aut pfert desiccatio ei? nō recētis: sed
 sicci vt dixit Aui. Et dixit Gal. supponat ei in pñ folia vi
 tis z rubi z plātaginis. Et Aui. dixit. si fuerit neciuz. si p qz:
 qz est neciuz. s. vtpm, z nli indicatio sūpta a qualitatibus
 multū pualet: tūc administras sicut solatru z pprie sicciū tri
 tu: qm in ipso ē exiccatio, z sicut arnoglossa z rubi z lēs.
CDicit. fomētatio cū aq decoctionis rubri z cataplasma
 tio cū folijs ipsi? pfert in herisipilla z formica nō multū intē
 se caliditatis z fomētatio, siue ablutio cū aq decoctionis so
 latri, z cataplasmatio cū folijs ei? pfert: vbi caliditas est in
 tensa: cū aut pp mām neciuz fuerit admiscere in cura aliqua
 humidatū cōfert fomētatio siue ablutio cū aq decoctiōis
 cōsolide minoris z ros. malue violarie, z emplm cum folijs
 ipsi. Qz si timueris ne fiat corrosiua z vlcet manifestatūc
 ex phibētib? eā a corrosione est emplz factū ex farina lupi
 noy, z farina ordeī decoctis in aq, z emplm de folijs oliua
 rū cōtritīs vtrū supponit z nō sinit eā augeri z emplz de fa
 rina ordeī cocta in aq maxie vbi caliditas fuerit ignita: z em
 plastrū corticū gnatoz z lētiulay. **C**Dix. A. z post ipsā. s.
 qñ timet ne corodat z vlcet puenit sauih ordeī z corti
 ces granatoz: z ramī vitis. **C**extremitates vitis tenere vel p
 putia ei? z si timet sup ipsaz corrosio z vlcus. s. magis, tunc
 dixit Aui. administra cū infriigidatiuis aliqd mellis z sūbuz,
 scilz in qb? est aliq absterio z administra farinā thuris cūz
 aceto z aq q currit ex ligno vitis viridis cū adurit, z stercus
 ouū cū aceto. **C**Notat. q in cura formice absolute indiget
 frigidiorib? z stipticiorib? qz in cura herisipille, sed in milia
 ri infriigidatio d3 esse nūno qz in herisipilla, z qz in formica
 absoluta, sicut mā ei? min? calā est pp hūorē frigidū colere
 admixtū: s3 desiccatio z stipticitas d3 esse eqlis in miliarī z
 absolutā: si miliaris habuerit melicū admixtū, aut aliqz tūlū
 maior si habuerit hūorē secū stāticū, z iō cū auctores nō fece
 rint expsaz mētiōē de cura miliaris ex permixtione melie
 pp ipsius rarū eūētū: s3 solū ex pmixtione stāticū. iō. A. in cura
 miliaris posuit medicinas multū exiccatiuas. Dixit. n. sumā
 tur galle z fruct? tamarisci. als. cypressi z cortices granato
 rū bolus ar. z aggregent oia in aceto z aq ros. tali mēsurā,
 ne mordicet. s. acuitate aceti z liniant desup cū pēna. **C**Et
 de phibētibus absolutā z miliarē ambulare z curātib? eas
 de expertis est illinitio facta cū succo extremitatūz myrtibz
 aut folioz cypressi, aut folioz rubi z maxime cymini mixte
 cū puluere facto de carbonibus salicis: cinis et ligni salicis
 mixtus cū aliquo robub stiptico suppositus curat z sanat
 eos. **C**Qz dixit. A. in cura miliaris q lac dulce est valde
 cōueniens curationi ei? nō intellexit de approximato d3 sup ab
 extra: nā ne duz pueniret, s3 noceret, s3 intellexit de sūpto in
 potu, qm humores corpis adequat, posset tñ vt dicit qdam
 ab extra approximari nō solū: s3 cū multū exiccātib? mixtū.
CIn augmēto aut z statu tā absolute qz miliaris pcedēdū
 est cū additione gradata resolutiūoz leuiū: sicut dictū est in
 herisipilla. Et de vtrilib? in fine pncipij z augmenti est. vt su
 mas puluis olibani z misceaf cū aceto z oleo cū tali mensu
 ra, ne acetū mordicet z illinat cū eis: aufert. n. absolutam z
 miliarē. In declinatione autem procedendū est: sicut in decli
 natione herisipille dictum est.

CCura vlcis absolute vlcera in pñ fm Gal. vbi supra est: vt
 fiat illinitio sup loca cū troc. andaracon z dissolutis cūz vi
 no stiptico: aut aceto cōmixto, aut administra eos cūz succo
 cucu. asinini. Et dixit. administra sal z el yrci. s. mixta. z ru
 thā cū melle z piper z pīetrū cū vinapueri. troc. andaraca
 ron scribunt ab hal. 13. p practice sic. R. galle viridis ima
 ture z thuris. aī. 3. 6. alumia scissi z myrrhe. aī. 3. iij. vitrio
 li. 3. j. aris. lon. z ro. aī. 3. ij. cōficant cū vino z exiccant, z cū
 opus fuerit terant z cribellent z dissoluant cū aqua ro. aut
 cūz predictis. **C**In pñ aut miliaris corrosiue vel vlcera.
 Dicunt qdā pueniūt medicīne supraponite p Aui. ad curam

Et dicit
 p3 qz ma
 xime cū
 uenit in
 formica
 qua vbi
 rat nescit
 corrodere

In ang
 mento z
 statu.

De formi
 ca pueri
 rati.

In ang
 mento z
 statu.

De formi
 ca veruca
 siue de
 verucafo
 mica.

De cōu
 nientib in
 pncipio
 vlcera-

miliari nō vlcerate. qz fm eos Aui. ibi loq^r de cura vlcera
tes: sed melius est: vt in vlcerata fiat additio illis medicinis de
sera pte vitrioli. C. Dicit apper de intentione aucto^r qz in
formica vlcerata admiscens ericcātia intēsa valde qz intēso
ra qz in alijs vlcerib⁹ qz enī alia vlcera deficcāt in cura hui⁹
vlceris sunt debilia: z nō solū debilia: sed incōueniētia adden
tia in putrefactionē ei⁹. Et dicūt. apparet ēt de intētiōe eorū
qz sicut in miliari nō vlcerata cōueniūt ericcantiora qz in ab
soluta nō vlcerata ēt in miliari vlcerata ericcātia debet ēē in
tensiora qz in absoluta nō vlcerata ppcās ibi dictas: ericca
tio tū d³ eligi intēsiō z remissiō fm nām mēbri in quo est:
ac ēt fm qz vlcus est pfundius: aut min⁹ pfundū. Dixit enī
Sal. vbi supra. qz quoties formica erit in superficie pellis non
indiget medicina vebemētis ericcationis, sed deficiēs ericca
tio. i. remissiō erit sufficiens in ea. Et h³ dictū eius veritatē
in oi formica. C. In pcessu vō absolute vlcerate addendū est
de resolutiōis leuib⁹ cū ericcantib⁹ fortiter mixtis: imo for
tiorib⁹ qz in pncipio. Et de cōueniētib⁹ est nitrū cū succo mē
te: aut cucumeris asinini: aut nitrū z piper cū illis succis. Et
similr post p^m addendū est in miliari vlcerata ad ericcatio
nē. Et Aui. posuit in cura eius tres medicinas fortiter eric
cativas. Et incipiēs a debiliōi eaz dixit. qn pertrāsit pnc^m
opz vt curet^r cū eis que sunt sicut caput piscis saliti vsqz cū
vino pontico mixto postqz puluerisatū est z desuper leniā
cuz eo. Et fortior illo est qn querit^r ericcatio vltima vt sumā
tur folia albederogi. i. basiliconis latoz foliozuz: z cōponat^r
cū eis calcadis z administren^r. i. simul mixta z puluerisata.
Et adhuc fortior ista est vt sumat^r flos eris z sulphur citrinū
vsqz: z fiat ex eis linimētū cū vino. i. pontico: aut cū aqua li
gni vitis que emanat ab eo qn pburit. i. viride. Et auctores
docuerūt pmiscere fortiter ericcantib⁹ in vlcerata aliqd mel
lis. z hoc ad abstergēdū: z maxime qn vlcus fuerit multaz
humiditatū z sordidaz. Et intellexerūt ex canone gñali qz p
dicta ericcātia qz bñt in frigidatē sunt in frigidatē potētia nō
actu ne nocēat vlceri. Qz si supradicta nō suffecerint ad for
micā vlceratā est tūc recurrendū ad caplm vlcēz corrosiuo
rū. C. Et quāuis. A. pmi 3ª posuerit curā bothor accētis in
fantib⁹. Nihilominus hic incidenter aliqd de cura formice
euenientis pueris tetigit. Et dixit. qz illoz formice eoz qui
sūt sic pueri dstruūt cū mittūt i balneū nō i aerē calz balnei:
nā dixit ipse aer balnei nocet eis nimlū calefactio z resol
uēdo eos. Et ppositā cām nō debet trahere longā moraz ēt
in balneo dulcis aque: imo dixit Aui. egrediant^r ex eo veloci
ter: z post egressuz inungat^r cū oleo z aqua ros. cōmixtis ad
cōtēperandū caliditatē acqñtā ex balneo: z iō si dictū balneū
fiat vniuersale tori corpi pdicta illinitio d³ fieri nō soluz sup
locū formice: sed ēt sup toto corpore. Notāt qz pdicta cura p
balneū refer^r ad formicā nō vlceratā: si aut fuerit vlcerata:
tūc curari d³ cura ab eo posita vbi supra pmi 3^a. Et notant.
qz aqua balnei nō d³ esse pura dulcis nisi raro: z h vbi eric
catio mae ēē tāta qz supindicaret de humectatione: z iō fm
plm d³ ēē aq decoctiōis rez frigidaz stipticaz vt ros. myr
thi pñlij z silij. C. Sal. quoqz vbi supra posuit curā formi
ce verucalis que est formica nō vera: sed potius d³ dici veru
ca formicalis ppter moruz qz in ea sentit^r ad modū formice.
Et recitauit curā ei⁹ Aui. z dixit. qz Sal. dixit ēē pueniēs. i.
ad curā eius: vt sumat^r aliqd qd sit sicut embula extremitate
alicui⁹ pēne: ei⁹. i. pres qd est cōcava cū qua scribit^r vel alteri⁹
reicui⁹ extremitas sit acuta. i. incidēs. z sit tante amplitudi
nis qz pōt sit ei deglutire formicā totā: z cōprehēdere eā in
tra cōcavitatē suā: deinde appone eā formice: z fac qz pene
tret eā in circuitu vsqz ad pfundū eius cū acuitate suā. i. cum
extremitate suā incidēte: tūc eradice^r cū ea formica ex radi
ce sua. i. cum tota radice sua. Dicūt. qz de hac spē formice lo
quutus fuit. A. 1ª cañ. ca^o de vite: cū dixit qz lachryma vitis
valet super verucas: qdā aut putauerūt errantes. qz pdicta
cura cū embula cōpetat in formica veram⁹. n. formica vera

posset talr extirpari pp radicē quā h³ ampula: neqz hec cura
ab auctore tradita repit. Et qdā dicūt. qz veruca formicalis
est pustula dura. vt veruca: z est ambulatiua vt formica. z qz
ipsa vtiliter curat^r cum thure masculo: aut cornice eius cum
dissoluitur cū oleo ros. z modico aceti z super illinitur.

C. Deigne perfico pruna z carbone.

Ec egritudo

noia^r ignis perficus: siue ignis sacer: z pru
na: z carbo apud Sal. 14° terapē. z apud Raf.
13° 2^{ti}. z apud Paulū: z apud Auer. coll. 3. 7°.
Et apud Haly. sup tegni. z apud multos alios
doctores carbunculus noia^r. Et iō opz medicū attente cōsi
derare cū inuenit curā carbūculi, de quo habeat intelligere:
nā vt supra patuit, carbūculus ēt of de apate paruo facto d
grosso sanguine zc. vt supra patuit suo ca^o. vt nō erret in cu
ratione eius. C. Et ignis pficus, siue carbo repit duplr sum
ptus. Vno mō cōiter z large p oi apate puo siue pustula de
mā vsta grossa mltū acuta z corrosiua, siue locū vesicat^r: siue
nō: ad quē seq^r escara in loco sicut ab igne accidit. Et vt sic
herisipilla corrosiua mala z formica mala pñt dici ignis per
ficus. Et vt sic sit determinat^r. 13. 2^{ti}. deigne sacro corrosiōe
z formica. Alio^o repit stricte z ppriet^r vt sic d^r de pustula
inducente in loco escarā: siue pcedat vesicatio, siue nō. Esca
rā vō qñqz pcedit vesica vna q cū apit statim ibi efficit^r esca
ra. Et qñqz pcedit vna pustula cū pluribus alijs pustulis in
circuitu ei⁹ puis sitib⁹ panico: qb⁹ aptis sūt vlcera cū asca
ra. Et qñqz ancedit puritus qdā in loco z post puritū. seq^r
tur pustula vna vel plures qb⁹ aptis seq^r vlcus cum escara.
C. Quidā dicūt. qz ignis pfic⁹ z ignis sacer sunt idē vt apud
Haly. z qz pruna z carbo ēt of in qbusdā z dicunt. qz ista
egritudo aliqñ absolute vocatur corrosiua: aliqñ herp⁹ s vel
herpeta mordax: z a qbusdā vocat^r herisipilla: vt a Sliber.
sed nō recte ignis sacer: siue pficus, siue carbo: siue pruna est
pustula, siue apapu in pñ⁹ siue appitiōis cū istis cōditioni
bus q ponunt^r. 13° 2^{ti}. i. qz pustula sit corrosiua, siue comess
ua sit adurens sit vesicās sit ambulās, sit aliqñ emittēs hūi
ditatē virulētā fetidā sit pauce putrefactiōis ppintensaz siue
māe siccatē sit hñs pustulas in circuitu sit declinās ad ni
gredinē: z sit escarā faciēs: z qdā dñt. qz qz de mā ei⁹ pp suā
spissitudinē parū defluit ad locū pua est inflatio ei⁹. imo qñqz
nō extollit^r supra cutē. C. Dicūt. qz ignis pficus z pruna sub
gñali acceptione cōcāt in duob⁹ signatiōis: qzuis magis ppe
in vno qz in alio. Et p^m z min⁹ ppriū signatū cōe ambob⁹
est. dixit Aui. qñ fortasse. als. qñqz ista duo noia sunt abio
luta: sup oēs pustulā corrosiua vesicatē faciētē accidere esca
rā qñ facit accidere cōbustio z cauteriū z locus est cineritij
coloris: aut nigri z qñqz plūbei f³ q plus vel min⁹ pcessit
adustio in mā, z est in loco inflatio vebemēs, f³ signatū z
magis ppriū est. dixit Aui. qz qñqz vesicat. i. qz qñqz ignis p
ficus z pruna dñt de pustula hñte vesicā: ex q currit aliqd. i.
virulētuz. qz ois talis pustula est vlcerosa, ex q emanat aliq
hūiditas virulēta, sicut emanat ex cauterio cum igne: bec tñ
hūiditas ex igne pfico in spālī signato sup⁹ sp emanat, f³ a
pruna in spālī signato sup⁹ nō sp emanat, nā ex ea in pñ⁹ nō
emanat. vt patebit nisi qñtū est ex vesica cuz apit. C. Et ideo
sciēdū est. qz ignis pfic⁹ z pruna in spālī signato ipsoz dñt.
z h est. qz dixit Aui. qñ nomē ignis pfici absoluit^r sup illd. i.
of de illo apate puo: siue de illa pustula q est de gñe formice
comestiva adurēs vesicās in qua est aliqd ambulās, z humi
ditas colūce mae pauce nigredis z adustionis qzuis respctū
formice sit multe nigredis z adustionis, z est illa pustula cum
plurimis pustulis. i. in circuitu alteratis: qz inflatis, z qñ
sit illic hūor z fetor. i. hūor fetidus: z non voluit qz sit verus
humor, f³ est qdā hūiditas virulēta q est fetida pp ipñ⁹ pu
trefactionē. Nā nāqz z maxie colica: qñ putrefit^r fetet vt co
lericoz demōstrāt vine, z est illa hūiditas plurime ebullitio
nis. als. eleuatiōis. i. impulsiois ad extra pp subtilitatē z cali
tūco. ser. vij.

In igne pfi
cus siue
carbo du
pli sumit

In quo
differunt
ignis pfi
cus z pru
na.

ditatē sue māe: et intellexit respectu prune. Et q̄ ebullitio in illo humore est plurimā: iō plēs sunt ampule et pustule: et pp̄ hāc cām. dixit Aui. q̄ erat de genere formice pp̄ similitudinē in ampulis et pustulis plurimis et pp̄rie similitatē formice male: ipsa. n. herisipilla q̄ mala est: ut supradictū est: pōt dici ignis persicus. Et dñt qdā: ut multoties appet in igne p̄fico inenarabilis multitudo pustularū paruarū nigrarū: ex q̄bus exit virus: s̄z nomē prune in sp̄ali signato. dixit. A. absoluit sup̄ illud. i. dñ de illo ap̄ate puo qd̄ denigrat locū: et facit mēbrum h̄re colorē carbonis. i. extincti: q̄ reddīt mēbrū multe nigredinis: et p̄pea carbo vocat̄ et facit ip̄m absq̄ humiditate et virulētia: q̄ est ap̄a sicca a quo nihil emanat: nisi cū ap̄it vesicā: et est submersus. i. respectu ignis p̄fici: q̄ occupat plus de carne: q̄ minus ipellit: et iō ei⁹ pustula est p̄ua: sicut formica: et ut dñt est ad magnitudinē lupini: et ita pap̄ spellit q̄. A. dixit. fortasse nō erit illic pustula oīno: q̄ aliqui est ita submersus in carne q̄ in cute nō appet aliq̄s tumor pustulosus: imo incipit in p̄mis p̄. i. ad modū carbonis accēsi cūz rubedine. Un̄ pruna dñ et totū illud. i. q̄libet pruna: tā h̄ns pustulas q̄ nō h̄ns eā incipit cū puritu: sicut scabies q̄ scabies est mā colorica vsta sicca. Et incipit cū puritu q̄ puritus est: q̄ mā est submersa nō h̄n transpirabilis p̄cutē. Cū aut̄ pp̄ puritū paties se scalp̄t sūt pustule in loco q̄ postea erup̄e sūt tibi coritices et eleuant̄. C. Et tādē. A. dixit. tibi medico inest ut nō mines vnūq̄q̄ eorū ex intētiōne q̄ aggregat ambo. Deinde diuidas p̄st̄: q̄ ali⁹ est magis colicus: ali⁹ est magis melic⁹. Et inest ēt tibi: ut des ēt vniciq̄ intētiōni nomē pp̄riū et vocēs magis colericū ignē p̄fici: et magis melicū prunā. Noia ergo sicut vis: q̄ in hoc non est oīa plurima. C. Et scias. q̄ ignis sacer put est nomē generis: q̄nq̄ vocat̄ ab auctoribus vlcus: q̄nq̄ ap̄a: q̄nq̄ pustula. Ait enim Sal. 5. cathaginis. et ponit a Rabi. 15. particula: quedā vlcera carbonēs vocat̄: tūz carbonēs vlcus: loco cuius accidit tanq̄ vltio ignis: et subdit. et est apostema vndiq̄ circulatum malignum.

De causis dixit Aui. q̄ vnūq̄q̄ eorū est de colera citrina adurente mixta melie: et pp̄ illud accidit ex eis escara nigra: est tñ vt sit ignis p̄ficus vehemētis: colericus: et pruna vehemētius melica: et nō voluit ex h̄ q̄ in aliquo eorū sit melia p̄mixta colerici: in vnoquoq̄ est mā colica pura adusta: s̄z q̄ in adustione ipsa mā acq̄sivit dispōnem et mām q̄n̄ s̄z nāe melie. Id̄ dixit. q̄ mā ei⁹ erat p̄mixta melie. Uez est tñ q̄ in igne p̄fico mā nō p̄cessit ad tantā vstionē ad quātā p̄cessit in pruna: et p̄pea dixit Aui. q̄ est vt ignis p̄fici sit vehemētius colicus: q̄ nō tñ acq̄sivit de dispōnib⁹: q̄ de nā melie: et pruna sit vehemētius melica: q̄ plus acq̄sivit de nā melie. Utrūq̄ tñ est colericū. Errauerūt ḡ dicētes. q̄ pruna fiat ex melia vsta: aut ex colā tñ vsta: q̄ p̄exclusionē subtilis ip̄i grossus remanēs factū sit melia innālīs: nā ex tali mā fit: vt patebit cancer non prunasin igne. n. p̄fico et pruna subtile māe in adustione nō excludit: s̄z remanet in ḡnē colenālīs: et nō trāsit in melia. C. Et dixit Aui. q̄ pustule iste cū maligne fuerint: q̄nq̄ accidūt cā pestilētie: corūpētis et adurentis humores. Sal. aut̄ ait in libro de ap̄atibus: et ponit a Rabi in. 23. pticula sic. carbo est ap̄a calim: cui⁹ ḡnatio est ex sanguine cui accidit ebullitio adeo q̄ cūte z cōburit. Et dixit p̄rio de febrib⁹. carbo est ex sanguine inclinatio ad colerā nigrā valde calō. C. Propter p̄dicta dixerūt qdā. q̄ cā aīis hārū pustularū est sanguis sup̄flue calus subtilis: et colicus q̄ putrefit et in putrefactiōe ei⁹ subtile qd̄ multū est trāsit in colāz: que colā postea adurit et in adustione ingrossat mō dicto: et postea sic p̄ adustionē ingrossat et ingrossata expellit ad aliq̄ mēbrū: et in eo ḡnat pustulas supradictas facta cā p̄iūcta earū. C. Et qdā dicūt. q̄ p̄dicte pustule aliqui: q̄uis raro p̄nt fieri a cā p̄mixta: et dicunt q̄ iste pustule multiplicant in regione calida et v̄eto meridionalis: et similis in estate et autūno. C. Et dictis p̄z. q̄ oīe que assignant̄ inter ignē p̄fici pp̄rie sumptū et prunaz pp̄rie sumptū p̄cedunt ex diuersitate māe

eorū in maiori vel minori subtilitate vel grossitie in maiori vel minori adustione. Unde dixit. A. pruna est nigra radici ignite. i. h̄z radice nigrā inflāmatā: et est ei splendor prune. i. carbonis extincti: et h̄ q̄ mā ei⁹ est magis vsta: s̄z ignis p̄fici h̄z radice inflāmatā redēt ad aliquale rubedinē: similis. n. carboni nō extincto: q̄ nō fuit in mā eius tanta adustio.

Ex predictis patere p̄nt signa generis: et signa etiā sp̄ez. Dixit Almā. aliqui in mēbris feruor et pruritus intolerabiles accidūt et succedēt tpe ampule aq̄ subtili plene ḡnat̄ in eis. Dixit Sal. 14. terapē. carbūculus pro carbone: siue igne p̄fico incipit q̄ multūz ampulaz q̄nq̄ nō incipit cū ea: s̄z sine ea: s̄z tñ scalp̄t demuz oīno p̄ticulā. Et deinde surgit ampula aliqua qua scissa vlcus kakocade. i. male morigeratū citatino sum. i. escarosum generat̄: et multoties nō vna ampula ḡnat scalp̄tibus: s̄z multe parue quēadmodū melia p̄spissantes p̄ticulā q̄bus abscessus sūt vlcus ḡnat escarosum. i. cicatrizosum. C. Dixit Aui. q̄ ignis persicus est velocioris apparitionis et motus v̄sus sup̄ficiē: vñ in ea tumor magis appet: q̄ ei⁹ mā est subtilior: s̄z pruna est tardioris. i. apparitionis et motus v̄sus extērius: et iō min⁹ appet et minoris est tumoris: aut nullius pp̄māe eius grossitiez. Et dixit. q̄ mā pruna est sicut mā pustule et ipetiginis: et est sicut mā pustule ipetiginose aspe plane: s̄z in igne p̄fico est acutior. i. eleuator: et nō est in eo sicut aspitā q̄ est in ipetigine. q̄uis. n. in aspitāte prune vna p̄s eleuet sup̄ alia. Un̄ sit in ea vt nulla p̄s tñ eleuet: vt pueniat ad elevationē et emineciam ignis p̄fici. Est ēt pruna asperior et siccior ad tactū: et est p̄fundior: et in colore nigrior: etiā est siccior et minus h̄ns de humiditate q̄ ab ip̄o emanat: et est in motu tardior: q̄ min⁹ perambulās: s̄z est tardioris resoluōis. Ex igne tñ p̄fico et pruna. dixit Aui. q̄ ex eis accidit in carne. i. mēbro carnosio: et est velocioris resoluōis: et q̄ accidit in nervis. i. in mēbro nervoso est tardioris: q̄ mēbrū carnosum calidius est et rari⁹ et porosius: nervosus v̄o minus calidus et solidius et sp̄sili⁹. C. Dixit Sal. in libro de ap̄atibus: et scribit a Rabi in. 23. pticu. Segtur hāc pustulā febris acuta q̄ sup̄a patietē celeriter oīat. Et auctor cōpendij dixit. q̄ segtur ea magna febris maior ea q̄ accidit in flōne et vera herisipilla. Et Aui. dixit q̄nq̄ sunt cū sp̄ebus formice. i. absolute et miliaris male: et ignis p̄fici et pruna q̄ vt supradictus est vocari p̄nt: et aliqui vocant formica mala cui febres vehementis caliditatis accidunt p̄nitiose: q̄ febres tūc in ea accidere p̄nt: q̄n̄ mā eorū acq̄sivit vltimū malitie gradū quē h̄re p̄nt in sua nāz tunc iste pustule appropinquāt malignitati antracis. C. Et dixit. A. q̄ iste pustule sic male: q̄nq̄ simulant flōnē. i. in colore: q̄ sunt cūz rubore tendēte ad nigredinē in p̄n⁹ et pp̄rie etate illa expōnunt qdā. i. in fine p̄ncipij: et fortasse in p̄n⁹ augmētī. Et quidā dicūt. et pp̄rie in etate illa. i. in qua colā magis multiplicat et dñat: et magis pōt aduri et malignari: et talis est etas iuuentutis in qua etate magis simulant he pustule flegmoni et magis inducūt vehemētes febres et malas. C. Et dicūt qdā. q̄ he pustule circūdan̄ a rubedine nō verificata: s̄z declināte ad rubedinē: ita q̄ locus in circuitu est rube⁹ obscurus: sicut magis p̄mixtus cū rubedine: et fortasse hoc intellexit Aui. cū dixit. q̄ similitas flegmon in colore. C. Notant. q̄ Sal. 14. terapē. eodē cap. ponit curā ignis p̄fici prune et antracis et inuuit q̄ ignis p̄ficus et pruna cū antracē pueniūt: et pueniētia est: q̄ oēs sunt ab eadē mā. i. diuersificata in grossitie et subtilitate et maiori vel minori adustione: et maiori vel minori malicia: et sic in accētibus: et ēt in colore. Dixit itaq̄ Sal. 2. ad Glauco. q̄nq̄ sup̄fluit sanguis sufficēter. i. multū calidus et grossus p̄m quā p̄ticulā. i. aliquā repēte sil̄ influxerit hanc cōburēs escarā. i. vlcus vel ap̄a escarose inopata est illud qd̄ in circuitu est in flōnē elevās ebullientē et versute dolorosus noiant vlcus antrax et carbūculus: q̄n̄ vero sup̄influens est sanguis niger et grossus et eruginosus et ebulliens: sicut qui p̄dictus est fuerint sil̄ et liquores aliquos subtiles colerici.

De signis

De Robo
somia.De dige
stione et re
solutione
ventris.

cos mixtos habuerit: et vesicas in superficie cutis erigit similes eis qui ab igne quibus eruptis escarotum ab eis vlcus inuenitur: et ignis quidem perficus proprie que ex eis sunt maligna sunt valde morigerata et venenosa producentia ad defectiones et syncopim: quibus in antrace accidit omnia sunt vehementiora: et dicunt ignis plicus in colore similis antraci rubeo et citrinorum: pruna antraci nigro. Et dicunt prunam semper precedit pruritus in loco: sed antracem non semper precedit pruritus.

Cura ignis perfici et prune per dietam similis est cure herisipille et formice: et tunc cura ista declinare ad frigiditatem et humiditatem intensiores cum abstinentia ab aere calido et sicco ira sollicitudine motu balneis calefacientibus et ericantibus et vigiliis: et cum custodia ab omnibus acutis amaris et salis et multum dulcibus: et ab omnibus cibis multum calefacientibus: aut multum ericantibus propter quam causam quidam prohibet acetosa stiptica: et cōcedunt eis temperate dulcia et insipida et omnia in frigidantia et humectantia que sunt talia non solum potentia sed et actu. Cura vero per potionem est: et ab eione incipiat dicitur Galenus. 14. terapē. a flobotomia incipiendū esse: et que ducit ad lipothomiam est magis iuuatua: preterquam nisi aliorum aliquid addit quod flobotomiam prohibeat. Et Rasis dicit in diuisionibus. opz vt extrahat sanguis ex loco opposito educatione plurimam: donec accidat syncopis. Et Serapion dicit. 5. breuiarij. intentio curationis est euacuatio illius sanguinis grossi multi a quo generantur. scilicet post conuersionem eius in coleram: que postea ingrossat in aduersione. Et idem Avicenna dicit. quod necessaria est flobotomia: vt euacuetur sanguis colericus. id est sanguis conuersus in coleram: quod vt sic euacuetur causa antecedens. Quidam tamen dicunt. quod Aui. ex suo modo loquendi dedit intelligi quod necessaria est flobotomia: quia tunc quando colera est permixta sanguini sic quod cum eo simul possit educi in flobotomia et aliter non: quoniam si fieret flobotomia colera a sanguine sepata: et sic quod non educeret in ea cum eorum illa flobotomia vehementer noceret euacuando sanguinem absque colera: et sic euacuando illud quod est frenus colere et prohibens ipsam ebullitionem et furiositate casus: quare amplius fluere et furere et ebulliret et magis adureretur et malignaretur. Et quidam dicunt. quod Aui. in modo suo loquendi voluit ostendere propter quam causam flobotomia est necessaria in hoc apostemate: quia propter causam antecedentem que est sanguis conuersus in coleram: et non oportet fieri propter ipsam coleram que est causa coniuncta: aut iam separata a sanguine: et de primo conuersura in coleram coniuncta: nam ratione eius flobotomia non oportet: imo noceret vt dictum est. ergo est necessaria flobotomia: vt euacuetur sanguis colericus. id est ille qui est dispositus conuerti ad coleram: quoniam eo euacuato non amplius generatur illa colera. Et Notant. quod quod Aui. non docuit flobotomiam fieri in herisipilla et formica: et in hac egritudine sic duo innuit. primum est. quod herisipilla et formica fiunt ex colera pura non sanguini mixta. Aliud est quod materia faciens herisipillam et formicam est alia et diuersa a faciente ignem perficuum et prunam: nam materia faciens herisipillam et formicam est colera naturalis vel facta innaturalis: sed faciens ignem perficuum et prunam non est colera naturalis stans naturalis: nec facta innaturalis: sed est colera facta ex subtili parte sanguinis forma sanguinis non remanens: et acquisita forma colere: et hinc est quod ignis perficus et pruna non sunt apata sanguinea: sed colerica: et inter colerica de terminant. Et subdit Aui. quod flobotomia in hac egritudine non fit: quia quod est necessarium sit copiosa sic quod faciat appropinquare syncopim: et hoc esset proprie quoniam esset inducens suspensionem et timorem propter accidentia seu que sequerentur: et precipue de intenso dolore et intensa inflammatione: nam in talibus accidentibus vt voluit Galenus in commento asco. que egerunt et c. 13. flobotomiam facere inducentem ad syncopim: vt extinguat caliditatem inflammans: et sedet doloris vehementiam: sunt qui dicunt quod in tali egritudine colera stans sub ratione cause antecedentis nunquam reperitur a sanguine sepata: et quod concessio quod reperiretur adhuc propter inflammationis extinctionem et vehementie doloris

sedationem competere: flobotomia copiosa. Et post illud. scilicet post flobotomiam dicitur Sera. ubi supra opz vt administratur curatio. scilicet per euacuationem copositam: quia sanguinis mundificatio et colere eductio. Euacuandus est. nam humor colericus: et proprie vltus: eius tamen digestionem premittit. de qua dicit Rasis in diuisionibus. perueniat ad infirmum cum eis qui subtiliant sanguinem absque acuitate: imo vel humectent ipsum: et addant in aquositate eius: nam reddere sanguinem aquosum fluxibile est ipsum subtiliare subtiliatione: de qua intellexit hic Rasis. et talis subtiliatio est digestio ipsius cum ipse peccet per siccitatem et spissitudinem substantie: et idem subdit non dant in hac egritudine ea que sanguinem ingrossant penitus. scilicet nec qui ericcent ipsum: sanguinem. nam in ea est grossus. scilicet et siccus in se ipso. Talem autem digestionem facientia dicit Rasis. sunt sicut aqua ordeum aqua melonis indurata aqua citrulli: et cucurbitur: et mucillago psylli et filia: ex quibus potest fieri syrupus et exhiberi. Medicine autem in hac cura conuenientes ad soluendum eligende sunt ex eis que dicte sunt in cura formice. Et dicit Alman. cito subueniat. scilicet cum euacuatione: et in hoc inuit euacuationem maxime que per flobotomiam fieri oportet in principio: imo vt dicunt quidam in principio principiante si possibile fuerit. Et quidam dicunt. cito succurrat antequam locus vesicet vel vlcere: quod si non succurrat antequam ille pustule sint ortę: tunc ampule rūpende sunt: et totum virus quod in eis continetur expellendum est: non. nam sunt ampule dimittēdes donec aliquo modo in eis aqua coadunetur. Et intentio habenda est ad cause prunę et locatę extractionem: de cuius extractione per scalpellationem in verbis Galeni reperitur contrarietas. Dixit enim scdo ad Blauc. et ponit a Rasi. in. 14. particula. quod in apostemate cognito per carbonem ignis declinante ad liuiditatem et viriditatem: vel nigredinem per scarificationem: et maxime in principio facta afferes omnino eius magnam lesionem. Primo autem catagenis: et ponitur. 13. et tunc dicit. quotiens nigrescit ignis facer: aut liuescit color eius: tunc effusio fiat super eum cum aqua calida et scarificet. Amplius quidam laudant scarificationem fieri debere profundam: quidam eam vituperant. Et Aui. aut in verbis suis locutus fuit cum dubitatione: et dicit. fortasse est necessarium facere scalpellationem profundam: vt egrediatur sanguis malus restrictus qui est in natura venenosa: in quibus verbis innuit. quod aliquando est necessaria scalpellatio: et quando non est necessaria: necessaria autem est quando materia est maligna: aut multum grossa: est. nam necessaria in materia maligna: quoniam est in loco in quo non bene transpiratur: vnde timetur de eius malignatione maior: et est necessaria in materia grossa. maxime quoniam est in loco in quo manens redit inepta resolutioni: tunc materia non bene transpiratur: et inepta est resolutioni: quoniam est clausa in profundo. fit. nam scalpellatio vt materia maligna intraspirata transpiret: et vt materia grossa inepta resolutioni per partem eam vt possit eius residuum facilius resolui. non necia autem est scalpellatio: quoniam materia non est multum maligna neque restricta intraspirata: aut non multa neque multum grossa inepta resolutioni: et quia in pruna per partem materiam materia est magis maligna et magis grossa: et quia est magis profunda: vnde minus apta transpirari et resolui. Ideo in prima per partem scalpellatio est necia: et quanto materia est malignior et grossior et magis sita in profundo tanto scalpellatio est magis necia: et tanto profundior oportet fieri: et quia in igne perfico est oppositum eorum quod dicta sunt esse in pruna. quia eius materia est minus maligna et minus grossa et magis posita in superficie: vnde est magis apta transpirari et resolui: idem in eo scalpellatio per partem non est necia. Et propea dicit Aui. quoniam materia est magis declinans ad coleram. id est huius magis de natura colę quia est subtilior: et magis posita in superficie: sicut proprie est in igne perfico habere pustulas plurimas suas siles panico: non fiat scalpellatio: quoniam in tali igne perfico non eger ea cum sit materia eius per se transpirabilis satis et satis obediens resolutioni ratione sue subtilitatis: et sui situs. non ergo fiat vt non iducatur super infirmum dolor scalpellatio: et sic ex predictis appetit solo quietatū supradictarum. De cura autem istarum pustularum debita materia coniuncte per medicinas locales eis applicari.

De extra
crude cōe
prunę et
eruptioz
ampulaz
aut scarifi
cationem
loci.

De loca
libus.

et ad hoc sciendum est qd aliqui intendendum est alterationi infla-
mationis intente in loco repte: et iplenda est eode mo quo di-
ces in cura antracis: et aliqui intendendum est apatis: et aliqui vl-
ceris: et qd fm plus in eis apa est vlceri coplicata opz vt cu-
ra vtriusq coplicata fiat. hñ tñ qd intetio ad apa excedat ea q
est ad vlceris: cu nō possit vlceris curari remanete apate. Cuz g
dixit Aui. opz vt sit cura earū sicut cura berisipille retulit se
ad berisipilla non vlcerata: et voluit qd talis sit cura hñ pu-
stularū: si aliqū repiant sine vlcere qualis est cura berisipille
nō vlcerata: tūc retulit dictū suū vt sit distincta fm diuersa
tpa earū sicut est distincta cura berisipille fm diuersa tpa eius
et nō intellexit vt cura earū fiat cū eisdē medicinis: vel eis sili-
bus in gradu fm aliqd tēpoz earū: cuz gbus et eis sili-
bus sit cura berisipille. C Dixit itaq Sal. de cura pncipij 14ª tera.
nō esse reputiendā mām ad interiora cū fridio appositis su-
pra pte ne humor supingrediat: et sui malitia iserat nocu^m.
Et Auer. coll. 7. dixit. hic nō sunt res: reputiende supponen-
de ne nra reuertat ad pncipalia mēbra: nec apitue ne putre-
factione inducat. i. nec res calē q hñt apite. s. et resolue ne sua
calitate attrahētes mām apa augeat: et ad putrefactione pa-
rent: s. exicare opz. Et id auctor copēdij aucte Sal. 14. tera.
dixit in pñ sup locū medicina parū repugnantē: et reputiendē
et mediocriter resoluendē supponamus. i. n. refrigerauerim²:
sicut opz. s. ad mām reputiendā grossities sanguinis. i. mae
collecte augebit et dissolutio indurabit. Si vō repugnantia
cōfortauerimus. s. cū stipticis eis admixtis dolor inde auge-
bit pstricta magis māt: et apa pinde nō ceder. C Et Aui. di-
xit. nō opz vt in pñ apponat linimentū: vel aliud medicamē
locale vehemētis infrigidationis sicut in berisipilla: qm mā
harū pustulay ad grossitudinē est declinūs: et sui grossitie nō
obediunt recursum: s. magis cōculcare et incunearē: et dato
q aliqd ex ea recurreret illud nō deberet fieri: qm mā earū
est talis q nō toleraret vt redeat. s. ad interiora et ex eo qm
attinet venenositati. Et p pdictas cās. dixit et Aui. nō lz vt
in pñ administrēt ea q sunt vehemētis stipticitatis. Ac et
q vehemēter stiptica poros opilat: mām ingrossant et eius
resolone phibēt. C Dicit. p sideratib² in dictis cās appebit
manifeste q infridatia et stipticitas siue ppuluz siue trāsmis-
suz mae ibi sunt magis vitada in pruna q igne plico p qto
mā prune grossior est pfundior et malignior. et subdit Aui.
q et in hac cura nō debēt apponi resolutiua. s. pura vel for-
tia neq in pñ rei cū apparēt neq apud qetē inflāmationē. s.
in statu vel in fine augmētisimo et hñ quosdā neq i declōne:
qm addit pea in qitate mae. s. inflāmatiua adustisimo et
addēt ad qritatē mae: qm mām ampliorē ad locū trahēt.
dicūt g in pñ hñ apponi debere frida mixta aliqb² leuib²
resolutiuis: nō tñ sup loco vesice escare siue vlceris: s. in loco
apatis q est in circuitu illius vesice: vel vlceris ab illis liberet
et maxie sunt apponēde ex ea pte. p quā mā pfluuit vt Sal. di-
xit 5ª catagenis. et ponit a Rabi in 15ª pticula. sup locū apa-
ti pinctū supponat emplm qd colligat cōprimat et expellat
quicqd ab apate dissoluerit atq fluxerit. Et Aui. dixit. opz vt
tu subuenias ei. s. de mēbro sano qd cōtinet locū et loca adu-
stionis. s. ptes apatis vlceratas. et hoc vt nō pambulet corro-
sio ad ptem sanā: et hoc fiendū est cū bolo ar. aceto et aqua: et
alijs q reputiūt infridando: vt nō pueniat ad ptes sanā cali-
ditas et acuitas ex vlcere. Et dixit de pueniētibus ad hoc est
lana yfopi: vel succida infusa in vino. s. austero. C Supra lo-
cū aut vesice escare siue vlceris apponēda sunt exiccatia. Di-
xit Raf. in diuisionibus. ponant sup locū vlceris medicine
fortis stipticitatis cuz aliquātulo acuitatis sicut sunt trocisci
andaracaron cuz ponit in eis calcadis aut flos eris: aut hoc
medicamē qd est ppriū huic egritudini. s. gallas imaturas
et tere in aceto: et illine cū eis: aut illine cuz alumine et aceto:
aut cū alumine mixto cū decima pte sui de flore eris. Dicunt
tñ qdā. q pdicta acuta debēt amoueri qñ iste pustule sunt vl-
cerate ne mordicent ab eis. Et dicūt. q plus pueniūt pdicta

medicamina in igne plico qñ in pruna: qñ sunt magis exicca-
tiua q resolutiua. C Dixit Auer. vbi supra. supponēde sunt
s. vlceri oēs res q sine mordicatione exiccat sic emplm factū
ex farina ordei indicor et plātagine. et dixit. q oia emplā que
supponunt debēt pstrui cū aqua ro. C Aui. quocq dixit. opz
vt administres medicinas exiccativas: in qbus est infridatio
et resolo qdā. i. aliqñ. s. pua cū expulsiōne. Quidā referunt
dictū Aui. qdā. i. aliqñ. s. pua solū ad resolonē. quasi Aui.
voluerit q resolo fiat cū calitate et pūa solū ad resolonē. Et qdā
referūt dictū illud ad resolonē: et ad infridationē: qñ tā infrig-
idatio q resolo respectu exiccationis opz ē remissa. Et qdā
referūt dictū illud. s. et ad exiccationē quasi velit q exiccati-
ua debēt ē remissa. Et hñ bec vltima expō veritatē: maxime
in pñ. nā medicina pueniēs in pñ opz esse exiccativa nō mul-
tū: q opz solū desiccare quāda humiditatē q in pñ a vesicis
griatis pfluūt. et hñ aliqd diuinnere et psumare de mām. Et di-
cūt eius psumatio opz esse cū stipticitate quādā vt pea mēbrū
cōfortet et nō recipiat vterius de mām: nō tñ opz ē multū exic-
cativa ne mām induret: nec multū stiptica ne poros opilet. et
opz esse nō multū infridatiua ne mām reputiat: s. vt tñ malā
cōplōne calaz remittat: et opz esse exiccativa et infridatiua sili-
vt phibeat ambulationē corrosionis et vlceris: et non opz esse
multū resolutiua ne inflāmet et mām attrahat: sed tñ vt de
mā qd diminuat. C Notat tñ q qñ oēs dicte qualitates
medicine debeāt ē remisse in pñ: tñ infridatio opz ē maior
exiccatione et resolone: et exiccatio maior resolone. C De im-
plentibus aut intētiōes pdictas in pñ est emplm. qd Sal.
14ª tera. dixit. valere prune et igni plico berisipille et formice
ambulative et miliari cū sunt vlcerate. Et Aui. adducēs ipm
dixit. q sit de gallis arnoglosa et lētib² et pane plurimi fur-
furs. est. n. optimū. nā in ipso est infridatio et exiccatio: et si
pccitas p gallā arnoglossā et lētes: et est in eo resolo p panē
plurimi furfurs. est. n. panis furfurace² subtilior et calidior
pane similaceo: seu de farina a fursure mūda. et cū hoc est in
eo pueniētia appietate p arnoglossam: qñ ipsa spāitate sua
cōfert vlceribus fraudulētis. C Et de cōueniētibus in pñ
pncipij est emplm factū de corioliā lēticula aque solatro
sempuina et paritaria. C Dixit Aui. q fractis vesicis et edu-
cto pure vnguentū de cerusa supponat q qdā afferunt mira-
bilē pferre verūtū dicūt aliq² qñ be pustule sunt cū multis
vesicis virus emittētibus nō opz supponi vnguentū de cerusa
vt stolidi faciūt: q claudēdo poros mām pcludit vñ maligna-
tur: s. apponendū esse dicūt tūc emplm vel linimentū factū
ex bolo ar. aceto: et oleo rosaceo et si virus effluēs fuerit mul-
tū supaddat eis litargiriū. Aut in multitudine virus fiat li-
nimentū ex litargiriū: et vitriolo vsto cū oleo rosato. vel mir-
tino et aceto. C Et dicūt. q si in pñ fuerit vlceris cācerosum
siccū aut pauci virus ad remotionē escare superponendū est
emplm de farina tritici vel ordei: et aq et oleo: et postq escara
remollita fuerit ponat cū farina ordei et aqua loco olei mel.
qm escarā cadere facit et totū locū detumescere. Et scias q
dolor aliqñ est ita vehemēs vt faciat necessariū administrare
narcotica. Et de pueniētibus ad hoc est emplm qd sic fit. s.
acacie vitrioli opij corticū granatorū. añ. 3. ij. floris eris. 3. i.
feminis iusculami albi. 3. i. 5. terant et cōficiantur cuz vino.
C Dixit Sal. q cū febris in berisipilla. i. igne plico vel pru-
na est maligna. tūc. s. folia duplicis sempuini et cōtundant
totalit² coquant in aceto ad aceti psumptionē: et supempla
strent: qñ hoc ignē cōpescit: et qd vstū est in momēto sepat:
ita q nō indiget postea nisi cura apatis. C Post pñ aut cū
aduenit aug^m opz vt additio fiat in exiccatione et resolone: et
diminutio in infridatione et stipticatione. D3. n. cura tpe aug-
mēti mediū tenere inter curā pncipij: et curā status. D3. n. esse
plus desiccatiua et resolutiua qñ in pñ: et minus qñ in statu.
Et opz ē minus frida et stiptica qñ in pñ: s. plus qñ in statu.
Et de pferētibus in hoc tpe est emplm factū ex farina ordei
et lupinoy. et debēt puenire i fine pncipij: et in pñ augmētis

Cōueniē-
tia in pñ

Empla
vnguentū
in pñ

Cōueniē-
tia in de-
clinatiōe.

Cōueniē-
tia in aug-
mēto

emplm factū ex folijs eius cū sauiich ordeī: 7 passulis 7 cari-
cis eq̄libus portionib⁹ tritis: 7 pfectis cū vino 7 oleo papa-
ueris nigri. **C** Dixit Dio. q̄ matricaria collecta cū flore suo
p̄tusa 7 cataplasmata ignē p̄ficū extinguit. Farina orobi mi-
xta cū melle supposita igni p̄fico eradicat ip̄m. Et folia cau-
lis cruda p̄tusa cū sale: 7 supposita idē faciūt. Et sterus oui-
nū cū aceto solū 7 illinitū p̄fert. **C** In tpe aut stat⁹ ericatio
7 resolo d̄z maior fieri: 7 maxime si vlceratio fuerit p̄cedēs.
De cura aut huius apatis loquēs Sal. 5° catage: 7 ponit a
Rabi in 15° p̄ficu. dixit. medicinā factā ex medicinis fortib⁹
in ericcādo supponere o3. Et Aui. dixit. neciū est illud q̄d
fortiter ericcat licet medicamē andaracarōn: 7 alia dicta in
cura herisipillerz formice vlcerate. **C** Et medicamē pueniēs
in h̄ casu. sic fit. R. p̄sidie. 3. r. gallap. myrrhe. art. aī. 3. iij. viz.
trioli viridis 7 citrini aī. 3. iij. terant 7 p̄ficiant. cū vino cor-
eto aut sapa. Et puenit emplm de calce q̄d sic fit. R. calce vi-
uaz. 7 extingueā in aqua: 7 laua eā bñ. ac dimitte residere 7
aquā p̄ice: deinde laua iterū cū alia aq̄: 7 dimitte residere 7
aquā p̄ice: 7 sic fac vsq̄ septies: 7 tūc recipe ex ea parata. 3.
iij. 7 folioy sicile. 3. iij. 7 cere ablute. 3. iij. 7 olei ro. 3. vi. confi-
ciant in mortario pistado est vtile. **C** Aui. quoq̄ posuit ali-
quas medicinas. q̄s dixit cōpetere in p̄n: 7 p̄cessu: de q̄bus
sunt vt scindant granata acetosa: 7 decoquant cū aceto do-
nec liniant: deinde terant 7 admistrent extēsa sup p̄nū. B. n.
dixit ip̄e. est pueniēs in oī horis: 7 eradicat hāc egritū in
p̄n: 7 in statu. sup. 7 in aug^o. Et tū nō d̄z poni sup locū vl-
ceratū: qm̄ mordicaret ip̄m. **C** In declōne aut nō cōpeteret
sed cōpētūt resolutina cū ericcatiōe fortiori. Et qdā dicūt. q̄
matricaria: vt supra appositā cōpētūt in statu 7 declōne. Et
quidā dicūt. q̄ cōpētūt oī tpe: 7 plus post p̄n: q̄ cōpētūt spe-
cialitate quā h̄z ad hāc curā. **C** Et q̄ tota cura hui⁹ egritū
exigit ericcātiā: vt dcm̄ est. Aui. n. in eoy approximationē at-
tulit casū. dixit. 7 nō admistres ericcātiā q̄tū potēs: q̄d dcm̄
quidā referūt ad intētiōē ericcationis: q̄n dixerit nō admi-
nistrea vltimē ericcātiā: q̄n ip̄a addūt in egritudie malitiā.
7 hoc fō q̄ pūgūt 7 mordicat 7 supflue ericcant māmāta q̄
eā indurāt. Et qdā illud dcm̄ referūt ad extēsiōē cure. quasi
dixerit. nō admistres ericcātiā q̄tū potēs. i. nō p̄tinue in
toto p̄cessu cures: s̄ solū in tpe pueniētis: q̄d erit q̄dū vlcus
humidū fuerit multū. tūc. n. fortiter ericcatiua pueniūt. cū
aut fuerit siccū nō admistres ericcātiā. 7 si fuerit paucarū
humiditātū admistres ericcātiā remissiora. **C** Et dixit Aui.
q̄ cū q̄scit inflāmatiō. i. ap̄a. 7 remanent vlcera curent cum
cura vlcerū corrosiuoy. Et dixit. q̄ nux antiqua oleaginosa
est cōueniens igni p̄fico in hac hora. i. q̄n remāsit solū vlcus.
cōfert. n. ip̄a 7 oleū eius: 7 abstergēdo 7 ericcando. Dicūt.
nō dixit Aui. q̄ p̄ferat igni p̄fico 7 p̄uinet q̄ ip̄a nō est suf-
ficientis opationis in p̄una: q̄ indiget fortioribus.

C De effere sere vel fire. **Cap. xxix.**

Sere sere vel fire synonyme accipiuntur 7
idē importāt: est pustula vna. 7 h̄
raro: s̄ fm plm sunt pustule multe vaporose. i.
vaporib⁹ plene: vel a vaporib⁹ eleuatis ad cutez
facte. **C** De q̄bus dixit Aui. q̄ sere est pustula
parua lata: sicut vesica. scilz in magnitudine 7 latitudine ad
aliquatū tendēs rubedinē puritū faciēs 7 angustiaz: su-
bito eueniēs fm plm: 7 est vehemēs in nocte 7 ei⁹ angustia
7 ei⁹ tristitia in nocte sit vehemētior: 7 q̄nq̄ accidit vt currat
ex ea humiditas q̄ q̄nq̄ est. s. rubea. sup. 7 q̄nq̄ nō currit ex
ea humiditas rubea: s̄ aquea vel ad citrinitatē declinans: h̄
tū raro ptingit vt ex ea humiditas effluat: 7 est faciēs angu-
stia in exitu ei⁹ ad exteriora sicut accidit angustia in exitu va-
riolay cū mā ei⁹ mouet de interioribus corpis 7 expellit ad
exteriora. hāc aut passionē nō oīdiomate vocam⁹ arteticā: q̄
vt dicūt qdā: est pustula siue pustule filēs eis q̄ accidunt ex in-
tactu est pūcturis apū vel vesparū vel filēs eis q̄ accidunt ex
tactu vel p̄fricatione vrtice. **C** Est aut sere pustula filis yeli-

cei: est parui tumoris 7 eleuationis: est tū latior vesica 7 oc-
cupat de loco p̄tē magnā: vbi vesica occupat p̄tē parua. An-
gustia aut q̄ fit in sere sit vehemētior in nocte pp̄ frigiditatez
noctis p̄stringētis poros: 7 p̄hibētis trāspiratiōē: 7 tūc sit
vehemētior in hyeme: 7 regionib⁹ fridis. **C** Euenit aut fm
plm subito q̄ fm plm vapor faciēs sere est a sanguine eleua-
tus subtilis cito potēs ad exteriora puenire: tū aliqui accidit
nō subito: vt cū mā a qua vapor eleuatur est grossa 7 viscosa
flātica: quare nō sic cito 7 subito potēs ad exteriora puenire: 7
per citū 7 subitū euentū sere differt a vesicis: que nō sic subitū
eueniūt 7 tendit sere ad aliquale rubedinē pp̄ caliditatem
vapourū: verūtū que ex ea est sanguinea est magis rubea.

Dixit ergo Aui. q̄ cā eius est vapor calidus eleuat⁹ in cor-
pore subito: aut a sanguine colerico aut flāte baura-
chico. In q̄bus vbi inuit. q̄ cā aī sere est sanguis coleric⁹
vel flegma falsum: eius cā p̄iuncta est ip̄e vapor ab altero
dictoy humorū eleuatus: 7 subito expulsus ad cutez: 7 in ea
retētus subleuatus in tumorē. Et pot aliqui habere cām p̄i-
mitiā facientē sanguinē ipsuz vel flegma: deinde euaporare
7 trahere vaporē ad cutez. Et sic p̄z. q̄ due sunt spēs eius di-
stincte fm mām: q̄ vna est sanguinea: alia est flātica: 7 q̄cūq̄
fuerit aut ab ea aliqd p̄liuit humiditatis aut nihīl.

Et signa tam generis q̄ spēs nota sunt ex dictis. d̄r in
synonymis Serap. q̄ pustule sere cito redeūt
7 cito recedunt: 7 maxie cū scalpunt: 7 oīs sere facit puritū
cū acuitate sua. Verūtū sanguinea est intēsiōis rubedinis:
7 calitatis citioris appitionis: 7 maioris eleuationis ad ex.
Et ei⁹ angustia q̄uis sit sp̄ vehemētior in nocte q̄ in die tū
est vehemētior in die q̄ sit in die in flātica 7 est minoris puri-
ritus. 7 eo⁹ flātica est remissioris calitatis 7 rubedinis 7 tar-
dioris egressiōis post q̄ incepit appere: 7 minoris eleuatiōis
ad exteriora pp̄ sui grossitiē: 7 ei⁹ angustia in nocte est maior
q̄ sit in nocte i sanguinea: q̄ h̄uoris fridi ē in horis fridis mo-
ueri sic calē ē moueri in calis. friditas ē noctis magis p̄hibet
egressuz h̄uoris flāticū q̄ sanguinē: q̄ grossior ē 7 iō magis
trāfire morat⁹: est tū in ea purit⁹ intēsiōis pp̄ bauracitatē suā.

Dixit A. q̄nq̄ sere occupat locū amplū in corpore: q̄ occu-
pat multas p̄tes in corpore 7 diuersa mēbra. tūc si nō
fiat flōmia timef̄ febris tertiana. 7 h̄ iō: q̄ talis fm plm est
sanguinea: 7 iō signat q̄ sanguis colic⁹ in corpore est mult⁹: 7
a q̄ si colā sepabit 7 relinquet a regimine nāe putrefiet: 7 fa-
ciat febrē tertianā p̄tinuā vel interpolatā. sup. tu. 7 vel timef̄
alia egritudo colica. fiēda est q̄ flōmia ne eueniat egritudo q̄
timef̄: 7 q̄ sit flōmia. tūc dixit Aui. op̄z vt fiat in spatio: q̄d
est inter illā. s. incipit: 7 inter statū: 7 sic voluit q̄ fiat i aug-
mēto q̄d mediat inter p̄n 7 statū. nō ē est fiēda flōmia cūz
sere incipit. fortasse. n. erit pua pauca occupās loca in q̄ non
egē flōmia: s̄ cū sere incipit augeri 7 multiplicari 7 extendi
ad multas corpis p̄tes: tūc flōmia fiēda est: q̄n mā est multa.
C In facta aut a flāte falso non est flōmia fiēda necia nisi in
casu in quo ip̄m flā eēt sanguini multū p̄mixtū: p̄culus p̄m
stione posset p̄ flōmiā filēduci cū sanguine. Oportebit q̄ vt p̄
pueniat ad flōmiā si sanguis fuerit vincēs: q̄ in sanguine
deinde p̄ter def solutiū colē. 7 h̄ si tolerauerit virtus egri-
post flōmiā solutiū 7 tolerauit ipsū: sicut dixit. A. ex dua-
bus p̄tibus mirab. s. citrinoy: 7 vna p̄te yere Sal. cui⁹ potio
sit. 3. iij. in syrupo acetoso. **C** Et seda eā. s. colerā vel effere. s.
sere post eūōnē: vel maxie post flōmiā si non tolerauerit solu-
tiū a calitate 7 acuitate sua cū sumptis ab intra q̄ sunt sicut
tamarindi: 7 aq̄ duoy granatoy cū corticib⁹ suis. s. interiori-
rib⁹: q̄ cū pulpis suis sumunt. n. duo granata. s. dulce 7 ace-
tosum 7 mudant a corticib⁹ exteriorib⁹: deinde pistant cūz
pulpis 7 granis: 7 exp̄munt: 7 q̄d exp̄stū est colat. 7 h̄ co-
latū est q̄d d̄r aq̄ duoy granatoy. 7 illa aq̄ ponit de sero ad
aerē serenū in loco tū coopto p̄mixta cū zucaroy: qdā p̄m
scent cū aqua 7 cū ea aquā rosotā. 7 qdā vinū p̄tici. 7 hoc
fm exigētiam 7 mane tribuat in potu. est. n. boni saporis 7
Nico. ser. vij.

De causa

De cura

Aqua gra-
nata.

larat colerā sine molestia: qđ facit plenitatē granati dulcis: et apertione granati acetosi: et cōpressionē suarū pulparū. et cū hoc extinguit caliditatē et acuitatē colere. Et sunt qui hanc aquā ex duobus granatis mizis aut granatis acetosis solis cōpressis p̄stī faciunt aut def infusio crisomilloz: aut aqua lacti acetosi: et troc. de spodio cāphorati cū aqua granatoz. **Ex eis. n. que p̄ferūt et dixit Aui. est lenire nām. s. cum lenitibus ebibitis aut suppositis in cristeri. Et dixit. de sedantibus eā est aqua infusionis sumach q̄ colata exhibet: et dosis eius sit. 3. iij. Et Aui. dixit. dare in potu aquā calidam in die multoties est ex eis q̄ p̄ferunt eis: hoc tñ fieri o3 post euacuationē. nā puenit tūc cū puocatione sudoris: et cōter exhibet aqua ordeī calā de qua cū biberit eger q̄titatē sufficiētē locāus est in loco calō: et pānis coopendus vt sudet. Et de extrinsecis sedantibus acuitatē est polenta ordeī superposita. Et op3 vt diēta sit ex fridis et siccis: et acetosis: et ex cibis cōgelatis: vt succo gelandine sine sp̄bus mirtito: romanis: et fistibus: q̄ si humor fuerit baurachius eūē corpus cū mirabol. citrinis et indis: et turbith: de q̄ ponat q̄tū est medietas mirabo. et sit dos. 3. iij. Ita tñ est satis magna dos. et lo minūda nisi in rusticis et robustis: aut def infirmo de nuce cypssi humida. i. receti. 3. i. cū. 3. i. aloes: aut sumaf croc. bor tulanus: et teraf et pcutiaf cū aceto acetoso: et sumaf in potu aut def in potu aq̄ magre: aut aq̄ vicei noui. Dicūt qđā. i. aq̄ cū qua vitreant vicei. Et dixit Aui. q̄ ad flaticā. i. in qua h3 flā dñiū multū def in potu cubebaru. 3. i. cu3. 3. iij. succari: et 3. iij. seīs agnicasti cū lacte dulci. Et de applicadis exteri. dixit Sera. p̄tūdant folia caulū bñr: fiat ex eis solis empl3: aut mixtis cū sauich ordeī. sanāt. n. fire: et scabiēz coriadrū cū melle et oleo mixtū. **Dixit Aui. p̄fert fire: et pueniūt folia fraxini cataplasmata cū aceto. Dixit Aui. ex exptis in oī sp̄e eius: est istud. R. calamēti. 3. ij. spodij. 3. ij. ros. ru. 3. 5. cāphore kirat. i. et def in potu cū aqua granati acetosi: aut sumaf in potu sauina cu3 est ieiunus: et h3 valet in dñio flatis: et debet p̄dicta remedia exhiberi et fieri post eūones. **Ex dictis p3 error eo3: q̄ statim añ eūonē exhibent tyriatā in fire: q̄uis post eūonē ipsa pueniat: et maxime in flatica. Qui aut subent in ap̄tione fire: fricari et scalpi locū cū manu vel pāno aspero ad exclusionē vapo3 optime operantur.******

De vesicis.

Cap. xxx.

Ampulle et inflationes numerant iter pustulas: et sunt de gñe earū. Et q̄uis nō sint ex pustulis calidis colicis. Aui. tñ de eis tractauit inter ap̄ata calā: q̄ ex ebullitione humorū gñant: vel cu3 p̄mixtione humoris calidi. Dicūt. sunt ex eis alie sup̄ficiales magis: q̄ p̄prie vocant vesice vel ampulle: et sunt siles vesicis gñatis ex adustione ignis. Et aliq̄ sunt parū magis p̄funde: non sic sup̄ficiales q̄ p̄prie vocant inflationes: q̄q̄ tñ synonyme accipiunt. Et sunt vesice aquea humiditate plene. dixit Rasis 14. p̄ti. aucte Sal. In de accēti et morbo. quoties multiplicat in aliquo mēbro aliqua sup̄fluitas aquea: ex quali fit vitū ydropisis: in eo generant ampulle. et dixit in diuisionib3. exēūt in corpe vesice: inter q̄s est aq̄ subtilis ligda: q̄ sunt siles eis q̄ accidunt ex adustione ignis. Et Aui. dixit. inflationes fm duos modos sunt: quoz vnus est pp aquositate q̄ expellit ex ebullitione in humoribus: cū qua. i. pp quā ebullitionē eleuat mā subitō ad illud qđ est sub cute. s. ad carnē. sup. s3 in carne nō retinet: q̄ p̄e sui subtilitate penetrat p̄ raritatē carnis: et puenit ad cutē: et p̄e spissitudine cutis non exhalat extra: s3 destinet in ea: et facit in ea inflationē aquosam: q̄ p̄prie est vesica. Dicunt qđā. q̄ in ebullitione humorū: aliq̄e p̄tes sepanf subtilis et expellunt ad cutē. et alij dicūt. q̄ in ebullitione humorū vapores eleuant ad cutē et in ea detēti: et in aqueā nām puer sicū calitate et acuitate quadā cutim subleuāt: et vesicas cānt. **Scōs modus. dixit Aui. est vt sit loc⁹ aquositate sanguinis. i. humor aliq̄ grossus. s. qui expellit ad illud qđ est sub**

Inflationes duobus modis sunt.

cutē: et sua grossitie remanet in loco minus sup̄ficiali quasi sit in loco pus. i. quedā virulētia siles aq̄sitate sanguinee extēns de subtus cutē: q̄ de loco min⁹ sup̄ficiali: q̄ non penetrat sic ad sup̄ficies pp grossitie suā. **Notat q̄ iste scōs modus nō sit ex ebullitione humorū sicut p̄mus: s3 de aquositate mixta sanguini in venis. de qua aliq̄n portio expellit de venis capillaribus ad carnē versus cutē: et causat inflationē. et h3 inuit Aui. cū dixit. sanguis q̄ expellit. i. humiditas aq̄sa sanguis. **Ex dictis p3. q̄ cā añs vesicaz est aquositas vel ps aquosior humor q̄ ab eis in ebullitione ipsarū sepat: siue in forma humiditatis siue vaporis: et cā p̄iuncta est ipsa aquositas ad cutē deducta: et in ipsa retēta et vesicis et inflationib3 in ea factis. **Ex dictis p3. q̄ de determinatione h3 pustularū potius fuisse dōm in de ap̄atib3 aquosis. **Ex dictis et p3. q̄ duplex est h3 vesicaz maneries. p̄ est ea q̄ gñant fm p̄mū modū: et color earū exterius et et p̄tenti in eis declinat ad croceitatem: q̄ in hac manerie humor q̄ ebullit est colicus plus: et aquositas in eis p̄tenta h3 acuitatē. p̄ quā mordicat: ita q̄ aliq̄n vlcerat p̄tes sub ear: et in circuitu. Et hanc manerie tenet Rasis. 14. p̄ti. et dixit. ad mēbra aliquoz supueniente mā acuta. s. aquea sunt ampulle in eis: et extra manat ex eis erugo citrina. Et subdit quoties. s. p̄uenit ad mēbra dicta mā acuta aquea et nō sunt in eis ampulle: aut si sūt nō manabit erugo ab eis dolebūt mēbra ipsa sed facta vesicatione et manatione mitigabit dolor ipse. Et ego vidi has ampullas in filio Bartholomei lozini: et fuerunt in eo diffuse quasi ad oia mēbra corpis quasi acute valde: et male febrē inducētes validam cū vigillis et ingetudine multa. Scōs maneries est eaz que sūt fm modū dictū: et color eaz exterius et et tñ in eis declinat ad rubedinē nō claraz: et q̄ nō cale acutē: vt. ē. dicte nō accidet eis dolor et mordicatio et ingetudo sicut ex p̄mis.********

Cura

cura puenienti ap̄atibus colericis regat: de qua su pradictū est. Et q̄ eūē. dixit Rasis in diuisionibus p̄stobo: miā si corpus fuerit repletū. s. p̄lectoricū. sup. et si nō eūē per medicamen colere ductū. Ego quoz def affida. s. post euacuationē aqua p̄mū et aqua granatoz acetoso: et oia que extinguit sanguinē ab ebullitione. Et dixit. 13. p̄ti. In sp̄e ampullationis in corpore. s. primi modi. als. ampullationis colericæ o3 fieri eūatio corporis de colera rubea cū vehementia vehementi absq̄ aliqua calefactione. Et subdit. et o3 fieri extinctio et desiccatio extrinsecus cū aceto agrestis et milibus. **Qñ aut iam accidit in mēbro puritus: et caliditas et nodū ampullar. Dixit Rasis. eodē. 13. p̄tinē. Cura. s. lo calis fiat cū corticibus granatoz: et lēticulis coctis in aceto: et cōtritis et suppositis. et sic innuit. q̄ cura fiat cū fortibus si p̄tici: vñ q̄ et puenit illinitio cū fece acetī. Et dixit. q̄ nullo mō fiat cura humectatiua q̄uis sit frida. Et puenit hec cura in vesicis nō vlceratis. q̄uis maxime in vlceratis et cōuenit ante ampullationē et post eā. Et Aui. adhuc dixit. ponat sup eis in p̄mis cū apparēt. s. caliditas et puritus: aut et in p̄mis cū apparēt ampulle lētes cocte in aqua aut cortices granatoz. s. cocte. et hoc post coctionē debet cōteri donec leniatur. Et o3 p̄dicta cura fieri in corpe multū repleto post euacuationē p̄dictā. posset tñ in corpore nō multū repleto fieri: etiā ante eūationē. Predicta tñ cura puritū amputat: caliditate extinguit: vlcerationē phibet: et locū nō ampullari: et si necesse fuerit p̄dicta cura iteret eūando in frigidando et exicando. **Ego curavi hanc egritudinē cu3 vltima in frigidatione. s. iuncta stipticitati et frequēti corporis lassatione. s. ex colera. **Qñ si per eūonē et localia p̄dicta nō remoueant caliditas et puritus: tūc in hoc casu. dixit Rasis. 13. p̄tinē. Ego cōsulo vt scarificet locus vt emanet erugo velociter et nō ampulles locus: q̄ melius erit. **Qñ si p̄dicta eūone ampullatio non phibeat: s3 exeat vesicē: tūc dixit Rasis in diuisionibus. ampulle rūpanf et curat ex eis totū qđ est intus et hoc nisi per seipsas rūpanf velociter: sicut p̄tingit velociter rūpi********

De canis

Nota qđ nicolet debet vesica de q̄ b3 loquā tur mēbra res i filio Bartholomei lozini.

earum: que maxime sunt superficiales: ideo maxime rupi debet ille qd non sunt sic superficiales ex vesicis pprie maneriei. de qb⁹ dixit Aui. qd ille qd fuit in grossiori cute. i. qd accipiunt plus de cute versus pfundū: opz qd acub⁹ apianf: 2 fiat qd curat qd in eis est: 2 nō opz vt tardet in aptione earū: qm si tardatur aquositas earū exis acuta vel facta acuta ex supcalefactione in lōga mora corroderet 2 vlcerearet: qd si tu medice non pue nisi an ampullationē: tūc statim attēdere debes eūoni corpis: 2 deinde statim eruptioni earū. vesicis aut ruptis 2 mūdificatis cū facili 2 paulatina expfione ab oi aquositate intus pte ta. Dixit Rasis. 14. 2. curenf cū vngueto de cerusa cū camphora abūdanti. i. multa: qm bonū erit in hac hora. Et puenit vltier vnguētum qd fit. R. cere albe. 3. ij. olei ro. 3. i. 2 li quefiat ad ignē liquefactis addant ceruse. 3. ij. 2 bñ incorporent 2 remoueanf ab igne: 2 cuz inceperint infidari supant: tat albumē oui: 2 sine intermissione agitent quousqz totuz fuerit infissatū. C. Qd si sic nō sanent s3 vlcereant aut vlcera: tas inuenisti: tūc puenit vnguētū Rasis in diuisionib⁹. qd fit ex cerusa plūbi 2 litargio nutrito cuz aq ro. 2 aq mirti bu: midirecētis. Et Aui. dixit. cura cum vngueto de cerusa vel merdasengi. i. litargio: 2 siliabus: 2 pprie qn cadit. i. ponit in eis yreos 2 curenf cum medicinis herisipille siue formice ambulative corrosiue. Et posuit. A. vng^m vtile qd desiccatur humiditates putrefactas: 2 solidat vlcera difficilis solidationis: 2 oēm supflūā carnē ab eis abijcit qd sic fit. R. merdasengi lib. i. olei veteris lib. i. 5. 2 aliq ponunt olei vete. 3. vi. 2 decoq sūt donec merdasengi nō adhereat. s. vasi vel digito tā: gētis: deinde fundat sup ipm arsenicū 2 auripigmētū qd. s. fit. 3. viij. 2 optie incorpa cū illis 2 vttere. C. Aliud eiūsdē qd adhuc magis desiccatur: pprie valet in mēbris qd egēt multa desiccationē sic sunt testiculi labia virga. 2 filia. R. colcotar 2 calcadis. aii. ptes. ij. terant: 2 cū aq administrent. Et filr: dixit Aui. simus capinus cū melle mixtus: 2 h pprie valet: qn egemus exiccationē 2 abstersione siliq si vlceratis accidat vt appareat caro corrupta 2 escara desup earū: tūc opz vt fiat qd escara illa cadat: 2 caro illa corrupta abijciat. Et medicine faciētes cadere escara alibi note sunt: de pueniētibus tñ in b loco est oleū alacoen. i. de matricaria: 2 filr abijciētes carnes corruptā ab vlcereb⁹ in loco suo nota sunt: cuz remota fuerit escara: 2 ablata fuerit caro corrupta: 2 apparuerit caro sana: tūc dixit Aui. cures cura vlcē planoy. i. applanādo: vt iā factoy planoy. i. tardoy ad curationē suscipiendū. Dz enim curari cura vlcē difficilis curationis: 2 hoc approbat medicamē qd Aui. subiūxit quo curant vlcera difficilia qd sic fit. R. sarcocolle aloes olibani ceruse 2 zniar. aii. partes equales boli ar. ad pōdus oium. fiat ex eis forme siles auelanis. quax pfectio fiat cū aliquo robur desiccatiuo: vt cum aqua mirti vel ro. vel cū vino austero: 2 cū opus fuerit dissoluaf vna ex eis in aceto 2 aq liniaf cū eis locus ponēdo epithima siue linitionē supra linitionē donec accidat in loco pectio vehemens. i. exiccatio multa 2 fiat escara: 2 tunc aut illa escara sic gñata p se cadet qd erit cū sub ea fuerit humiditas cōtenta: aut opz vt ipsam abradas a loco: 2 cadere facias: 2 tūc itera medicamē si oportuerit: 2 non cesses illud facere donec cadat totū. s. tota escara vel totū. s. qd auferendū esse vñ. C. Cura vero vesicarū scōe maneriei fit cū dieta exiccatiua 2 eūone aquositatis cū eis que educūt aquā: 2 pprie cum turbitū nō eracuito per. 33. 2 cū sumptione exiccantiū in actiuis qualitibus tēperatoy: 2 cū appositione medicinarū vehementis exiccationis 2 in oibus medicinis localibus est siliis cure secundarū vesicay. In cura tñ istarum medicine locales debent esse magis exiccatiue qz in cura illarum.

De cārenis: scakilos 2 herpete estiomeno. Cap. xxxj.

Ehis dispositionibus dictū est in pcedentibus in tractatu 3. cap^o de corruptione 2 putrefactione mēbi. ad qd ca^m recurrendum est pro completa notitia earum.

Et causa earū est pars grossa sanguinis. i. portio sanguinis que in putrefactione eius conuertit ad melancoliā: que pars sic ad melancoliā conuersa aliquādo adurif: 2 de tali in hoc caplo non est sermo. 2 aliquando putrefit: 2 aliqñ: nec adurif: nec putrefit. Et hec melancolia ex putrefactione sanguinis sic generata h3 in grossitudine latitudinē fm quā ex grossa magis vel minus siue aduratur: siue putrefiat: 2 siue nō aduraf siue non putrefiat: 2 fm has varias dispositiones varias causat egritudines. C. Inqñ enī Aui. ca^o de lepra: melancolia aut expellit ad mēbrum vnū. aut ad totū corpus: 2 si ad totū corpus: aut putrefit: aut aduritur: aut pmanet seculenta imputrefacta: 2 inadusta: 2 si putrefit accidit inde febris quartana: 2 si adurif accidit inde lepra: 2 si pmanet seculenta accidit inde morphea 2 albaras. Et si expellit ad mēbrum: tunc cōsimiliter aut putrefit, 2 tūc si fuerit subtilis. i. fuerit ex ea portio minus grossa accidit ex ea estiomenus. sup. scakilos vel cancrena: 2 si adurif accidit ex ea cancer: 2 si permanet seculenta accidit ex ea sephyros. Quādo ergo Aui. in fine huius capituli. dixit de estiomeno qd nisi esset ppter grossitē materiē siue nō adhereret: sed expelleret. non intellexit per eius grossitē ea que est magis vltima qualis est que est portio melācolie grossior: s3 in: tellexit partē eius minus grossam: 2 que cōparata ad mām ignis perfici 2 prune pōt vocari grossa. Cōparata tñ ad materiaz facientē alias egritudines est subtilis. Ab hmoi ergo portione melācolie minus grossa fiunt cum ipsa putrefit di: spositiones pdictē: que dicunt differre solū fm maius 2 minus. nā cum talis portio melācolie est in putrefieri causatur ex ea cancrena. cuz vero est in putrefacto esse 2 h3 acqñtam formā putrefactionis: sed tamē non adhuc oēs gradus eius causat ex ea scakilos: 2 cum fuerit acqñta formā putrefactionis: 2 oēs gradus eius causatur ex ea estiomenus. C. Et qzuis egritudines iste sint de numero melācolicarū: qz facta est mā melācolica. Aui. tñ determinauit de eis in tractatu colericarum: qz dixit ipse sermo de his rebus est pportionalis quodāmodo sermoni de his rebus: quarū rememoratio iā precessit. s. ignis perfici 2 prunē: 2 ista pportionalitas est in hoc qd tam iste egritudines qz ignis plicus 2 pruna sunt ori ginaliter ab eadē mā: qz in origine fuit mā sanguinea. Unde ista pportionalitas non est oimoda: sed quodāmodo. qz vt patuit ex putrefactione sanguinis ps eius subtilis transit in colerā. Unde fiunt ignis plicus 2 pruna: 2 grossum in melācolia ex cuius pte minus grossa fiunt egritudines pdictē. Et postqz declarauerat de egritudinibus factis a mā generata ex subtili sanguine pñs erat vt determinaret de facto ex grosso eius: 2 maxime ex pte minus grossa dicti grossi: qz mā gñata ex pte subtili sanguinis maiorē pportionalitatē h3.

Cura harum dispositionū variatur fm qd dispositio putrefactionis in plus vel minus pcessit. Dz enim dixit Aui. dispositio in principio pseuerat. i. non pducit ad perditionē sensus fm quā totam dispositionē vocatur cācrena: speratur qd cures. s. ppter hoc qd mēbrum cui accidit ha: beat cauterizari aut abscindi. sed cum cōfirmatur corruptio in carne: qd est qñ in totum sensus depditus est. 2 vocaf tūc scakilos si non pambulat. aut estiomenus. si pambulat: tunc non sperat curatio. s. absqz cauterizatione 2 abscisione: qm oportet tunc vt abijciatur totum qd corruptum est.

Cura igitur harū dispositionū tres habet generales intentiones: quarū prima putrefactionē prohibet ne procedat. 2 vltimetur: 2 ista pertinet ad cancrenam: que tunc variatio: nem recipit fm diuersos gradus ipsius cancrene: 2 secundo putrefactū iam abscindit 2 ptinet ad scakilos: 2 estiomenū: 2 tertiane putrefactio pcedat ambulando puidet: 2 ptinet ad estiomenū. Et cura quocunqz fuerit cōpletur triplici instrumento. s. dieta: potione: 2 chirurgia. Et cura per dietam in omnibus istis dispositionibus cōpletur per regimen pbitium putrefactionis in oibus sex rebus nō naturalibus.

Cura can-
crene.

De cura aut cancrene p potione z chirurgiā. Dixit Ga. 2.º ad Glauco. curatibus nobis q̄tum pole est incuneatū plm fm pticulā. s. sanguinē vel humorē pp quē z mortificatio fit nequeutibus arterijs ab angustatione diascbola fierit dīa scholare vel dilatari. reliquas ergo transpirationes. s. p̄bere opz ergo vel totā cutim plurib⁹ incisionib⁹ pfundis. deinde opz incidētes sileū ea subam vel multis fissuris pfundis scarificare. Et sup 6° epidimiaz. vt 13° ponit p̄tine. dixit. si accidat i mēbro putrefacto. s. nō in termino pcede ad apiendū pellem z extractionē sanguinis inclusi in carita q̄ rupture lunt pfunde z p̄cane in ea. **C**Dixit Pau. cū dispō in corpe est in prin^o q̄ tēdit ad corruptionē vbi cōprehendit eius sensus z color est violaceus z sanguis inclusus o3 curari cū emissionē totius illi⁹ qd in mēbro dolēti est: aut cū minutioe si in loco illo fuerit vena magna. s. apta flōmarizaut cuz scarificatione totius pellis diuersa z pluriū viarū. **C**Dixit Aui. cuz vides mēbrū colorē alterari siue iā alteratū: z est in via putrefactionis: nō pōt p applicata putrefactionū. phibētia medicamī/na putrefactionē phibere: tūc nō inuenis excusationē quā scalpellationē pfundā diuersōz modōz facias in locis. z intelligūt auctores p scarificationē diuersōz modōz eam q̄ sit fm diuersos situs siue diametros: q3 d3 fieri z fm longuz z fm latū: z fm trāstueruz: maxie fm q̄ situs venarū ipsius mēbrū scalpelladi indicat: z est scalpellatio fiēda plus vel minus pfunda fm q̄ loca ipsa indicāt: in qbus scalpellatio h3 fieri z fm sitū mām pculcantē magis vel minus h3 pfundū. **E**t dixit Aui. nō inuenis excusationē qn sup ipso ponas sanguisugas duas vel ples fm necitate: maxie qm mā est pfunda pprie qm refugeret infirmus scalpellationē: aut pp alias eas non posset fieri: q̄uis qm q3 cū res magna fuerit sic necia scalpellatio sit: z sanguisugaz appositio: dixit. nō inuenis excusationē qn flobotomes venas puas ei. s. loco cancrenato p̄ximas vt accipiat z extrahat sanguis mult⁹: z sic ex dictis p3 q̄ duplex flōmia puenit: vna vene magne exiitū in loco cancrenato: vt dixit Pau. z alia venaz puaz in circuitu exiitū: vt dixit hic Aui. z maxie iste flōmie vel earū altera exigunt qm scalpellatio z sanguisugarū appositio non suffi: ciūt: aut nō pōt fieri: q̄uis dispō ē in re maxima flōmia cum alijs supradictis necia sit. **E**t scias q̄ ante p̄dictas pticula res eūones p̄mittēda est eūatio vliet maxie p flōmiā: z materiez ad opposita loca diuersio: q̄uis ē post scalpellationē maxie ad phibēdū fluxū materierū ad locū q̄ p̄seuit seq do lozem scalpellationis si pueniat. **C**Dixit Gal. vbi. s. derelinquētes post scalpellationē. sup. z appositionē sanguisugaz: z flōmiā paruaz venarū effluere sanguinē. s. copiose: postea de farmacis apponere o3 ad putrefaciētia vtilib⁹ mēbra. s. rectificāda aut farinā h q̄ p oximel z farinā ozobi vel lolij fuerit: z sic nō fuerit: tunc p farinā fabarū: vel p ipsum solū oximel. Et subdit. si fortius vti volueris superimite sal p̄dictis. Silr z Pau. eadē posuit. Et Aui. ē silr posuit. dixit. ponendū ē sup locū cancrenatū emplm factū ex his in qb⁹ est pfundatio fortior: z maior penetratio in pfundū q̄ sit in emplō ponēdo in circuitu: de quo dicef: sicut est farina ozobi cū syrupo acetoso aut farinā fabarū: z pprie p̄mixta cum sale. nā medicamē ponendū sup locū o3 ē exiccatiū multū: qd faciūt farinē p̄dictē: z sal z acetū: z o3 esse aperitiū. pfundatiū: qd facit oximel: z o3 esse absteritiū z resolutiū: qd faciūt farinē p̄dictē: z maxie ozobi: z mel z sal vbi multū de humiditate affuerit. q̄ si adhuc inuenit ipsa humiditas amplior: tūc vt dixit Pau. ponant troc. andaracarō. **E**t. A. dixit. de illis q̄ supilliniunt est. s. assa fetida z semen vitice: z aristol. ro. z succ⁹ folioz acori cū de vnoquoq3 sumit ps vna z floris eris. 3. 3. z terant cū aqua donec fiat ad spissitudinē mellis. Et de medicinis phibētibus corrosionē. i. pambulationē. vel meli⁹: vt dixit lra extra. i. estiomēnū. i. phibētibus ne cācrena deueniat ad scakilos z estiomēnū est vt fumatur flos eris z aluminis. aī. ptes equales z liniat cum eis. phibet.

n. s. putrefactionē pcedere z facit cadere illud qd est putrefactū: z seruat. s. pte3 sanā nō putrefactā a putrefactione. **C**Dixit. q̄ cinis yridinū adustaz cū melogia mixtus: z ilinitus cācrena z depascētia vlcera. i. corrosiua z ambulatiua curat z sanat. oī aut tpe3 an scarificationē z in actu scarificationis. z post scarificationē vsq3 ad remotionē dispōnā cācrenose expedit vt defendat mēbrū sanū in circuitu ne dissonat ad corruptionē recipiēdā z ne recipiat humores de fluente ad locū pp loci debilitatē aut scalpellationis dolorē. **C**Dixit. n. Aui. cū vides mēbrū colorē alterari siue iam alteratū. z est in via corruptionis: tūc opz vt succurras liniēdo ipm. s. in circuitu: cū eo qd phibeat putrefactionē: sic cū aceto in q̄ dissolutū fuerit de bolo ar. aut terra sigillata. qm exicāde hūitatē z extingūdo calitatē ētneā a putrefactionē phibet. o3 tūc liniētiū h z qd cūq3 sile sept⁹ amoueri z innouari siue pmutari: nō o3 in loco dimitti donec exicet. nā exiccatum poros loci opilat z debilitat phibet trāspirationē: z sic in cām addit putrefactionis. **C**Dixit qdā. q̄ emplm factū de coriandro viridi siue de succo eius mixto cū melle z oleo ro. vtili administrat sup loco cancrenato. z in circuitu emplm vtile sup loco cācrenato sic fit. **E**t. farine ordeī ozobi: z fabarū. aī. ptes eq̄les aristol. ro. myrrhe. aī. p. festā. succi vitice: z succi coriadrī. aī. q̄tū sufficit ad icorandū: z si opus fuerit adde aluminis p̄tis vni⁹ festā. **C**Dixit. q̄ p̄dicta dispō cācreno/ sa nō auferi neq3 phibet pcedere donec p̄dat totalr sensus in mēbro z fiat ascakilos z estiomēnū: siue nō fuisti vocat⁹ aīq3 p̄deret totalr sensus: z p̄transit dispōnē apatis z corruptionis coloris mēbrū z icipit venire in mollitiē z humectat⁹ parūp: qm est tūc icēptio ei⁹ in putrefactionē: tūc opz vt puluerizet sup ipm aristol. ro. z galle eq̄li mēfura accepte donec exicet. dragantū itez z colcotar ad h bona sunt z pprie cū aceto z folia nucū ēt supposita sunt bona: z folia ēt cucumeris afinini aut succus ei⁹ cū epithimaz cū eo z puenit epithimatio cū aq̄ maris aut cū aq̄ z sale. Cūq3 ps carnis icipit corripimū iā corrupta est. dixit Aui. incide eā ad fac eā cadere cū medicinis causticis: vt cū troc. andaracarō aut cū calcadion qd est forti⁹ illis: z cū fecisti mortificationē vni⁹ p̄tis. i. vnius p̄tis carnis p̄dicte cū tua me⁹ caustica: tūc succurre supponēdo butyrū donec abijciat z amoueas totū illud qd fuit mortificatū cū tua me⁹ caustica: z tunc itez suppone donec mortificet⁹ ordo scōs. s. ps carnis q̄ sequit⁹ ad p̄tē iā amotā: z sic pcedas donec puenias ad p̄tē sanā. **E**t p̄dicta conueniūt q̄ diu p̄seueret dispō scakilosa z nō pambulatur: verūtiā amotio carnis scakilofice meli⁹ sit cū cauterio actuali q̄ cuz potētiāli z meli⁹ est q̄ fiat cauterizatio in loco q̄ mediat iter partē egraz z sanā vt fiat sepatio p̄tis corrupte a pte sanane pars sana a pte corrupta tacta corripat⁹: z o3 q̄ cū cauterio pfundatio fiat donec nō solū apud ptes extrinsecas fiat sepatio p̄tis corrupte a pte sana. **C**Dixit. si aliqd de dispōne p̄uaua post cauterizationē remāfisse dubitaueris abluat⁹ oī die loc⁹ bis vel ter cū aceto acuto calō z post ablutionē supponatur emplz: qd sic fit. **E**t. farine ordeī z mellis. aī. 3. vi. myrrhe. 3. x. z vitella ouoz crudoz nūero. iiii. z optie icorpenē de quo supponēdū est donec optie mūdificet⁹ loc⁹. **C**Dixit. si sic vel p silia non mūdificet⁹ cū pilo abijciat totū qd corruptū est: z silr si cauterio nō poterit bona sepatio p̄tis corrupte a pte sana fieri fienda est cū incisione cū pilo. **C**Dixit. si dispō facta fuit pambulās: tūc dixit Raf. i. dīfionib⁹. nō sit negligētia in ipso: qm occupabit locuz ex corpe plm: z maxie si acciderit ab vlcere malo: aut bothoz viridi: aut nigroz aut hūte colorē pauonis incipiēs ambulare z dilatari velociter: s3 opz tūc vt festinet⁹ ad cauterizādū ipm. s. inter p̄tē corruptā z sanā: vt sa3 dicitū est. **E**t cū denigrat⁹ z mollescit caro cauterio denigrata: tunc ponat sup ipsaz sulphur p̄stritū p̄fectū cū butyro z iteret vna vice post aliā donec cadat caro mala tota: deīn curef curatiōe vlce3. **C**Dixit Albuc. si vides herpeten corrodere in loco q̄ tolerat cauteriū cū igne: tūc igneas clauilla multa pua z ma

Cura al-
calulos
est. omniQuid si
onax
vbi q
sunt
alia noiaCura her-
petis de
abscessu
mēbrū cor-
rupti

gna fm q puenit loco: et deinde cauteriza ipm ab oi pte do-
nec eradices corruptione tota et no remaneat ex ea aliqd pe-
nitius: deinde dimitte ipm trib⁹ oleo⁹ ponedo sup loca cau-
terizata sulphur tritu⁹ cu⁹ oleo⁹ donec eradicent⁹ escare et ois
corruptio. deinde cura cu⁹ vnguentis gnanib⁹ carne. Si q vi-
deris q post tres dies caro nascat sana in q no est corrup-
bonu⁹ est: et si no tuc itera cauteriu sup illud qd remansit ex lo-
cis corruptis. Et subdit. qnqz medicat⁹ h⁹ herpes cu⁹ me⁹ acu-
ta. na ipsa surgit loco cauterij. Veru⁹ tñ cauteriu cu⁹ igne e ve-
locioris suameti qd tñ loco cauterij actualis vnt⁹ libeti⁹
arsenico sublimato puluerizato: et qnqz infigit⁹ frustra ei⁹ in
pticula putrefacta dicetes iuenire p ipz efficacia p putredine
ita vt pfirmata et pambulat⁹ phibeat dilatari et puctioes re-
moveat qd ipsa putredo in ptes vicinas sanas inducit q cu⁹
presentiunt⁹ signat pambulatione et no tument. als. timent⁹
qzuis pinde timeat aut doleat locus. qm cito transit: vt dicit⁹
tumor ipse et dolor. **¶** Qz si videris aliqui mebru putrefactu⁹
et mortificatu totu⁹ et si no totu: tñ h⁹ magna pte et videris ad
pte ei⁹ sana putrefactione pperare: tuc festinater debes inci-
dere ipm mebru in iuctura. si iuctura h⁹erit: et si no affuerit
ei iuctura valet icidi iuxta pte sana: et si fuerit ibi os egres se-
ctioe secel cu⁹ ferra. Deide dixit Sal. 1° ad Glau. cu⁹ excideris
ipsaz putrefacta pticula in fallacie gra farmacia vtere causti-
cis aspicias ad corpis nam sil⁹ et patietis pticula. Queda. n.
pticule corpis citissime putrefiunt: et melius est in fallacie gra
qn abscedis aut circucidis q putridu et eaz q velut radix est
copulata pticula in pusillis corpib⁹. i. pui mebris icidere qz
ipsis patientibus cauteria auferre: et qnqz ipsis psumittere.
¶ Et Aui. dixit. cu⁹ incidit mebru ipm putrefactu: tuc oz vt
cauterizet illud qd ptenet ipm. i. mebru remanens cu⁹ igne:
qm illud. i. cauterizare cu⁹ igne cautela est. i. est meli⁹ qz caute-
rizare cu⁹ medicinis causticis. vel cautela est. i. cauteriu cum
igne. sup. vel medicinis. et cautela ei⁹ est: qz pipm restringit
flux⁹ sang. sequens ab icisione: et pipm et psumunt humidita-
tes male. si q id in pte sana fuerit aggregate q possent putre-
fieret sic a futura putrefactione pferuet. **¶** Dixit Sal. vbi su-
pra post aduisione assueuim⁹ vt succo porri. i. epithimando
vel supinfundedo: et h⁹ia pactis cu⁹ appeat tibi cessare qd pu-
trefit vt cadat cito escara cephalico vocato farmaco cu⁹ melle
vnt⁹. vt. s. v. meli⁹ est cataplasmare p idroleu panu vel oz
dei farina sola vel mixta cu⁹ triticea picientes cu⁹ ydromelle.
sitr aut et oia suppuratiua faciunt ad casuz escare: et panis cu⁹
apio tritu⁹ et basilicon. i. tritu⁹ rupit et sepat cobustioes ab hui-
dis. Quidam dicunt q mel cu⁹ succo porri mixtu multu facit ad
casuz escare: sitr radix yreos recis cu⁹ melle mixta: et radix
arist. ro. v. acori sitr cu⁹ melle. s. listis tñ disponib⁹ pcedetib⁹:
vt. s. palust dem est. et illuc p supplemeto cure recurrudu est.

¶ De antrace siue althoym. **¶** Cap. xxxij.

Quid sit
antrax et
quid sit
antrax et
quid sit
antrax et

Antrax ab antro dem est: eo q intra pcaui-
tate h⁹ abscozaz. na h⁹ radice lataz
in pcauo mebru: vel d⁹ sic. qz pp spalitate sue ve-
nenositatis pcauitate interior penetrat als. pe-
tit. et maxie cor: et lo merito d⁹ antrax. i. antrum
petens. i. cor positu in corpore sic in antro. Vocat aut. 1° pti.
althoym: et exponit pestilentiale: eo q maxie in tpib⁹ eueniat
pestilentialib⁹. et 4° 3°. c. de apatibus. in mebris gladosis vo-
cat attigatu: et exponit agēs pestē. grece aut vocat carmataz
qd interpretat carminatio: qz pp vehemētia sue malitie patiē-
tis corpus totu carminat. repit et ab Aui. vocari sephynos:
sz in pprio cap^o vocat ipm althoym. sz antiquos hēbat tria
signata: et de pmiis duob⁹ no est hic cura: fm 3° qd est p-
pitiu ei⁹ signatu: et fm q de ipso hic agit. Dixit Aui. q d⁹ de
oi apate pntioso pp persione sube mae ei⁹ ad subam vene-
nosaz: qd corrupit mebru et alterat ei⁹ colore: et ei⁹ qd seq-
tur. na no solu alterat colore pticule in qua est: sz et pticulaz
circustanti illi. Et inuit Aui. q carmataz sephynos sunt mi-
noris malitie qz althoym: qd interpretat trabes interi⁹. Qui-

dam vo no recte antracē vocat carbūculū. et qdā dicūt carbū-
culū eē spēs antracis. i. eā q est minoris malitie. i. q sit ex san-
guine: et h⁹ colore rubeū. Carbūculus tñ vt supra patuit fm.
Sal. est pruna siue carbo. **¶** Antrax a qbusdā d⁹ morib⁹ scilicet
Blasij: vel scilicet Xpophori: qz isti scilicet opitulant⁹ patietib⁹ ipz.
A qbusdā noia⁹ morib⁹ cymbaloz: qz cu⁹ cymbalis corā pa-
tietib⁹ pulsaf. d⁹ aut nro idiomate mala bula. Sūt q antra-
cē sic definiūt vel describūt: antrax est apā puū bothorale in
modū pue pustule in pñ^o fraudulētū venenosūz corrupens
particulā cui accidit ipsaz vlceraō et calore ei⁹ corrupendo
in pcessu in tumore eleuās pte circūstantē aliqñ qz maximū.
putauerūt multi q no possēt in corpore sano siue simplr siue
no gñari aliqñ humor venenosus: qn saltē subito lesione sue
venenositatis oñderet: cui⁹ oppositūz auctores sentiūt. Sal.
nāqz sup 3° epib. et ponit a Rabi in 3° pticula sic ingt gñaf
in corpe paulatim paulatim humor malus filis veneno mor-
tifero: cui⁹ modica est actio in corpis mebris: sz cu⁹ puenit ad
perfectionē malitie appet subito actio ei⁹ et cito interficit. et
qz actio in causis mortiferis est ipsaz qualitas no qñtitas eō
prebēdimus h⁹ fore site egritudinib⁹ surētib⁹ q cito interfi-
ciūt hāc et sniaz pfirmat Sal. 3° de interiorib⁹. et Aui. et p^o
primi. cap^o de humorib⁹. cu⁹ dixit. colerā zinariā aliqñ in cor-
pore gñari. et sitr Auer. coll. 3. 3°. Est autē colā zinaria vene-
nosa. qd p^o qz corrupit formā caloris nālīs et spūs sicut ve-
nenū. opz q ad gñationē humoris venenosi in corpe: vt in eo
sit peccatu vni⁹ humoris vel pluriū et ppea no gñaf in corpe
mūdo. Et p tāto. dixit Sa. 5° de regi. sani. et ponit et 13° pti.
In quo fuerit corpus mūdū de vtrac⁹ spē corruptionis san-
guinis. i. et alioz humor. i. corruptionis qñtatis et qñtatis
no poterit p eū epidimia oino. sup. nec aliqd apā venenosūz
¶ Agēs aut apā venenosum no est aliqd mebru corruptiois
gñans ipm pte venenositate quā bēat: qz nullū est veneno-
sum: sz aliqñ repit in corpe aliqñ humor malus et calor ex-
traneus putredinalis vel adustiu⁹ potēs illū humorē malū
putrefacere vel adurere putrefactioē vel adustione talis mor-
di. qz efficiet venenosus et potēs inficere corpus sua venenosi-
tate et pimerē ipm. Et poterit illud agēs putrefacere vel adu-
rere illū humorē aliqñ paulatim paulatim pte post pte: qui
cū adeptus fuerit gradu venenositatis ledētis vehemēter su-
bito expellet a vtrute de interiorib⁹ ad exteriora siue apā pūci-
palib⁹ ad emūctoria vel alia mebra vilia. **¶** Et pp dicta apā
paret q nullū tale apā vel bothor pōt fieri p viā pgestionis
in aliquo mebro. Sz semp⁹ viā deflux⁹ subito facti: vñ et su-
bito appet. **¶** Qui aut sit humor ille malus potēs infici ife-
ctione venenosaz: et cāre antracē discordat qdā a qbusdā. qdā
eni dicūt. q talis humor est ps grossior melie gñate ex gros-
sa pte sanguis cu⁹ putrefit: qz ex pte ei⁹ min⁹ grossa sit prunaz
vt. s. patuit. Et dicūt isti q ista portio melie no facit antracē
qn adurif: sz solū qn putrefit: et q nullus humor adust⁹ acq-
rit venenositatē nec efficiet mā antracis cu⁹ fm eos antrax ip-
gñet de mā putrefacta. et sic dicūt fuisse de intētionē Aui. qd
declarāt p illud qd dicit Aui. in cura ei⁹: q opz dare patieti-
bus ea q eūant humorē putrefactu. Et non dixit adustū. Et
declarant h⁹ et rōne: qm ex illa mā dz antrax gñari q est deter-
rior et magis recipiens infectionē venenositatis: sz mā putre-
facta est magis mala et magis inficiens qz adusta: et pp hoc est
q estiomemus q sit ex mā putrefacta est magis inficiens qz
cācer qui gñaf ex mā adusta: et hoc ē tō appet q forma pu-
trefactionis magis priaf forme nostri corpis qz forma adu-
stionis. et pro tāto nostra corpora qn moriunt⁹ non adurunt⁹
sz putrefiunt: qz forma putrefactionis magis cōtrariā eis.
¶ Et dicūt. no ob stare snias eoz. i. q putrefactio et adustio
fiant ab eodē agēte vt calore extrinsecor: et ad eundē termi-
num adducūt. i. ad incinerationē partiū. et fm eundē modūz
qz per sequestrationē humiditā sicco et partiū subtiliū a gros-
sie: qz putrefactio diuersificatur in oib⁹ predictis ab adu-
stione: et p^o in agēte: qz agēs putrefactionē est debile et agēs

Antrax
quid sit et
quid sit
antrax

Quomo-
do et quo
humore
fiat antrax.

Putrefa-
ctio ab a-
dustioe di-
uersificat.

Alino pt
alterare
cor & cor
pus res q
adurif q
q putrefit
Quaf an
trax si per
ambulat
estioniem
aut sic.

adustionem est forte 2° in mō: qm̄ in putrefactione pp debili
tatem agentis tarde sequestrat humidū a sicco: siue subtile a
grosso: & tarde ēt resoluif subtile humidū: s; in adustione pp
fortitudine agētis cito & in breui tpe subtile sequestrat a sic
co grosso & cito resoluif: & pp hanc cām adustio cito deducit
ad incinerationē: q; citus maiorē exp̄sionē humidū facit in
mā. Et pp hanc cām. dicunt ēt q; minus pōt alterare cor vel
corpus res q; adurif q; que putrefit: q; pauci sunt vapores:
qui a re adusta surgere pnt & petere cor. Et cuz h ēt q; pauci
cito psumunt: s; in re putrida aut putrefacta est ecōuerso: q;
ab ea multi vapores surgūt potētes petere cor: & q; pauci ex
eis resoluunt. Jō sunt magis cōicabiles cordi. Et dicunt:
ex dictis hic & dictis supra de causis estioniem appet. quare
antrax nō pambulat. estioniem aut pambulat: qm̄ hoc est
pp multā grossitiē mae antracis respectu mae estioniem. Et
appet quare mā antracis magis inficit cor q; mā estioniem.
nā hoc est pp intensiōē malitiā eius. Alij aut sunt dicētes q;
mā antracis est mā adusta: que in adustione acq̄suiit veneno
sam malitiā quā prius non hēbat ex mō p̄mixtionis: & h de/
clarant ex feruore loci & veficatione & v̄sione & corrosione q;
ex acuitate rei v̄ste pueniūt. Verūt̄ v̄sio inducens in re ve/
nenositatē: cp; q; sit multa. Et pp hanc cām. dicūt quidā. q;
flegma nō pōt esse cā antracis: q; cuz ob̄stet adustioni ppter
duas qualitates. s; friditatē & humiditatē non pōt deduci ad
tantā v̄sionē quāta regit ad hoc q; venenositatē acquirat
nisi fuerit ex ea flegma salsum qd fortasse pōt v̄sionē recipe
sufficientē. Sanguis aut colera & melia pnt tantā recipere
v̄sionē q; venenositatē acq̄rerent. Et ppter ea quilibet di/
ctoꝝ triū humorū pōt effici mā antracis: q; quis sint qui dicāt
q; solus sanguis sumēdo sanguinē pro massa humorali pōt
aduri adustione inducente in ipsū venenositatem.

De cāis. **Ex dictis** ergo patent cause aītes & p̄iuncte antracis.
Nāz cā eius aīes est humor in corpore ex̄is
paratus vt dispōnē venenosam adipiscat actione caloris ex/
tranei agētis in ipsū. Et cā eius cōiuncta est ipse humor q;
iam acq̄suiit dispōnē venenosam in loco collectus ad ipsa ge/
nerandū. & iam ēt ei attribuit cā p̄mixtiua q; est aer epidimi/
cus q; iā recepit dispōnē malā p̄trariā rei vite aut alteratus
ad excissiua caliditatē tñ: vel caliditatē iniunctā cū calitate:
vñ putrefacit. Et scias q; iā putauerūt qdā mām veneno/
sam expulsam ad extrinseca & vilia mēbra nō posse sua mali/
tia venenosa inficere: qm̄ si ex̄is in interiorib; & mēbris mol/
libus cor nō inficit, multo minus vñ hoc posse facere victa a
nā: & iā expulsa ad extrinseca lōginqua & vilia. Et errauerūt:
qm̄ exp̄ientia & sapientia auctoritates optime demonstrat con/
trarium: & rō ēt illud p̄suadet: qm̄ & si mā venenosa interior
ex̄is sparsa & disseminata nō potuit inficere cor nūc in extrin/
secis collecta & vnita & in vnione q; non potuit ipm̄ ad extra
corpus expellere: & signat eā debile ex hoc q; eā cretice & di/
gestā nō expulit: s; synthomaticē ēt indigestā incitata a mali/
tia eius & signat eā iāz in ipsa expulsiōe debilitatā: & p̄iū
impotentē resistere eius malitie. **Antracis** spēs multipl̄
diuersificat: & p̄ fm̄ colorē eius fm̄ quez tres spēs eius assi/
gnant fm̄ q; Aui. tres colores antraci attribuit. s; citrinū ru/
beū & nigrū. Et iste tres spēs fm̄ eos q; dicūt solū mām pu/
trefactā fore mām antracis sic distinguunt. nā ipsa mā aut
est in putrefieri: & sic gñat fm̄ā. s; rubeā: aut est in putrefacto
esse: & tūc aut iāz acq̄suiit oēs gradus putrefactionis aut nō:
si nō & sic gñat scdām spēm. s; citrinā. si sic & sic gñat tertiam
spēm. s; nigrā. Sz apud eos q; ponūt tres humores v̄stos ēt
cām antracis sic distinguunt. nam que sit ex sanguine rubea
est. & q; ex colera citrina: & q; ex melancolia nigra. & fm̄ eos q;
solū sanguinē v̄stū dicunt esse cām antracis distinguunt fm̄
diuersos gradus v̄stionis ipsius. q; quis. n. sanguis fm̄ q; di/
uersos gradus venenositatis acq̄rit h; diuersos gradus di/
cte v̄stionis eius. Cū ergo acq̄suerit gradū venenositatis ad
buc retinet natiūū colorē & facit antracē rubeū: sed cuz vltra

v̄st & puenit ad 2^m gradū v̄stionis. & per p̄is venenositates
maiorē iam p̄dit natiūū colorē & facit antracē citrinū: sed cū
vltra adhuc magis v̄st & puenit ad 3^m gradū v̄stionis: & p̄
p̄is ad venenositatē maiorē & iam p̄didit natiūū colorē: fa/
cit antracē nigrum. Et sciendū est q; de p̄suetudine Aui. fuit
sub colore citrino cōprehendere colorē viridē: & pp hoc qdā
posuerūt scdāz spēm diuersificari in duas. s; citrinā & viridē:
& cū sic faciunt quatuor surgūt spēs antracis. s; rubea citrina
viridis & nigra: & viridis qdēz de adustione acq̄suiit aliquā/
tulū plus q; citrina. verū quidā diuersificātes p̄dictas qua/
tuor spēs fm̄ diuersitatē humorū facientū eam: & dicunt ru/
beū generari ex sanguine citrinū ex flegmate falso viride ex
colera zinnaria & nigrū ex melancolia. Et ex dictis patere pōt
q; spēs antracis diuersificat fm̄ intensiōē & remissiōē ve/
nenositatis & malitie ipsius. nā q; quis oēs spēs eius veneno/
se sint & p̄mentes fm̄ plurimū vñā magis q; alia. Et fm̄
hoc dicūt qdām spēm minoris malitie que est rubea vocari
carbunculū: & que seq̄tur eaz in additione malitie: & est citri/
na vocari saphyros: & que vltra p̄cedit i malitia: & est viridis
vocari carmata: & q; vltima est in malitia: & est nigra vocari
althoym. **Dixit Aui.** saluius mortaliū sic loquēs: q; oēs
spēs antracis fm̄ plurimū inducunt mortē est rubeū: & hoc
iōvel q; fm̄ p̄imos distinctiores specierū antracis sit ex mā
que est in putrefieri & nō in putrefacto esse: vel q; fm̄ scdōs
sit ex sanguine q; est benignior siue minoris malitie alijs hu/
moribus. vel fm̄ tertios sit ex sanguine q; in adustione acq̄s/
uit p̄m & remissiōē gradū. Deinde post rubeū. dixit Aui. in
malitia est citrinū: & hoc iōvel q; fm̄ p̄imos distinctiores sit
ex mā iam putrefacta necnō cum hñte oēs gradus putrefa/
ctionis: vel q; fm̄ scdōs sit ex colera que deterior existens q;
sanguis deteriorē acq̄suiit venenositatē: vel q; fm̄ tertios
acq̄suiit sanguis fm̄ gradū v̄stionis malitie: & fm̄ distingue/
tes hanc spēm in citrinā & viridē ponūt viridē in malitia post
citrinā fm̄ q; colera zinnaria in se deterior est q; flegma sal/
sum: deinde post citrinū vel viridē est nigrū. **Dixit Aui.**
ex eo q; declinat ad nigredinē non euadit aliq; & hoc iō vel
fm̄ p̄imos distinctiores sit ex mā putrefacta vel adepta oēm
gradū putrefactionis: vel q; fm̄ scdōs sit ex melancolia q; de/
terior est oibus alijs humoribus: quā deteriorē malitiā me/
lancolia fortasse nō h; solum ex suis qualitatibus: qbus est
magis cōtraria rei vite: sed ēt ex suo mō substantie fm̄ quem
grossior est alijs. mō mā que adurif quanto grossior fuerit:
tanto deterior effici: q; quis ab hoc excipiant sanguis & fleg/
ma respectu colere qd cōtingit in eis: q; sunt humores ma/
gis benigni & apud nām magis dilecti: vel q; fm̄ tertios san/
guis acq̄suiit 3^m & vltimū gradū v̄stionis & malitie. hoc tñ
dictū Aui. q; ex eo qd declinat ad nigredinē non euadit ali/
quis non d; intelligi: nisi in quibusdāz regionibus: maxime
calidis & siccis: in qbus mā ppter vehementē v̄stionē tantū
gradū venenositatis acq̄rit q; oēs interficit. In regionibus
autē illis oppositis & in oibus regionibus italie non est sic.
imo multi euadūt ab antracē nigro. **Dicunt** etiā antracēz
diuersificari abinuicē in maiori vel minori malitia fm̄ diuer/
sitatē membrorū: quibus aduenit. antrax. n. quodcūq; euene/
rit in locis magis a principalib; remotis: & in quibus sunt
vene & arterie minores & pauciores tanto est magis saluū. &
ecōuerso. magis mortiferū: quāto est in locis principalibus
pp̄in quioribus & locis multarū & magnarū venarū & arte/
rarū: q; tunc magis pōt ab eo ad principalia venenosa fuli/
go puenire: & pp hanc cām eueniens in emūctorijs fm̄ plu/
rimū perimit patientē: & maxime qui in eo emūctorio adue/
nit cordi. **Dixit Aui.** necessariū est fm̄ plm̄ q; althoim qd
euenerit in emūctorijs sit deterius eo qd in alijs aduenit lo/
cis pp vicinitatē eius ad mēbra que sunt vehementer p̄inci/
palia: & in hoc iudicio sunt oia apostemata venenosa: etiā
que in annis eueniunt pestilentialibus. non obstante q; alia
apata nō mala nō venenosa q; in emūctorijs accidūt sunt mi

Que spēs
sit saluius
siue mor/
talius.

In qbus
ignōra
ma
ps gñe
v̄stio.

alē cū hu/
miditate

Quot sint
spēs an/
tracis.

In quib;
membris
antrax sit
periculov/
sior.

nus mala alijs sibi sibi² eueniētib² in alijs locis corruptis. nā h² apata in emūctorijs eueniētia significāt nature pncipiū potētia: z ēt aliq² mēbroz² qm mā expellit² ad membra a natura deputata ad receptionē superfluitatuz. neq² in h² apatib² dubitat² q² ab eis apatib² aliqua mala qualitas vel fuligo venenosa ad pncipalia redundet. Que vō sūt mala venenosa in emūctorijs eueniētia significant nature ipo tentia. nō valētis mām venenosaz ad extra corpus expellere. vel neq² ad pncipalia mēbra longinqua: quare talis materia remanēs in p²pinquitate pncipalium pōt venenositatē suam illis cōcarere: quā maxime z cōcant oēs spēs antracis in hoc indicio: qm quicūq² ex eis in emūctorio euenit alicui² pncipaliū est deterior. Verū saluor. i. min² perimēs ex eueniētib² emūctorijs est qui est rubens: deinde citrinus. Ex nigro vō eueniente in emūctorijs fere nullus euadit. C Dixit Raf. in diuisionibus. antrax magis generatur in autūno z in fine estatis: z hoc est ppter v²stionē que maxie fit i illis tēporib². nā intellexit de pncipio atūni z vsq² ad mediū eius: vel hoc est q² in dictis tēporib² virtutes corporū sūt debiliores ppter resoluēte multā que in eis sit: vñ nō debite regulant z gubernant humores, quare maxime illis tēporibus putrefiunt: vt declarat multiplicatio que fit in eis egritudinū putridarū. Et simil² dixit Raf. multiplicat² antrax in regionibus calidis z ficcis. Et Aui. dixit. q² multiplicat² in pestilentia z in regione pestilētiā. i. in regione mali z morbofi aeris siue aer ille sit malus rōne vētoz² vel aquaz² vel plātaz² mala rū vel habitatione animalū venenosoz. nā in talibus regionibus aer est p²portionalis aeri pestilētiā. Lū ergo tēpore pestilētiā: aut in dictis regionibus antrax venerit erit magis perimēs z pauci ex eo euadunt qui fuerit rubeus: z pauciores ex citrino vel viridi. Et ex nigro nō euadit aliq².

Signa generis sūt borbor siue pustula siue paruū apata in pncipio apparitionis in aliqua parte corporis eueniēs cū vesica permutante colore loci ad aliq² dictoz² quatuor colorum. fit enim. dixit Raf. in diuisionibus quot est in circuitu eius pustule nigrū aut viride. sup. aut citrinū vel viride. nam si pustula nigra fuerit denigrat qd est in circuitu eius. z sūt si fuerit viridis pustula ipsa sūt sit viride qd est in circuitu eius: z simil² est de alijs coloribus dictis. Vel voluit Raf. q² si pustula fuerit nigra cito denigret qd est in circuitu eius: z si fuerit citrina tardē. i. minus cito denigrabitur qd est in circuitu eius: z adhuc tardius. i. minus veloci² ter si rubea fuerit. Et subdit Raf. ibidem. egredit² cū ea inflatio z tumor siue apata in circuitu: z hoc v² est in p²cessu que inflatio sit vehemēs. i. valde magna p²trāiens mēsurā in inflatione. q² cū pustula sit valde parua in p²cessu sit in circuitu eius tumor maximus: z est valde ledēs p²trāiens ēt mēsurā. in h² ita q² debile z diuersuz facit pulsus. C Et Aui. dixit. q² accidit ex eo pulsus cordis z sincopis. nā hoc apata per viā venaz² z arteriaz² qualitatē vel fuliginē malā venenosaz transmittit ad cor. Causa aut magni tumoris eueniētis in circuitu eius qd pustula illa sua venenositate debilitat ea q² in circuitu eius sunt z debilitādo disponit ea ad recipiendū vel lociter z adiuuat ad hoc seruo² q² in loco pustule sūt p²lin reperit attrahēs ad locū materiaz ex corpore. z q²q² adiuuat ad hoc itēz dolor causatus in loco qui est cā defluxus materierū ad locū. Et dicūt qdā. q² natura conatū magnū efficit in expulsiōne materie ad locū timens ne portio materie infecte intus remaneat. C Sciendū est q² q² hoc apostema euenit in emūctorijs accidit v²plm subito z cū dolore intenso z corporis horripillatione z febre: z sūt plurimū nō mutat colozes loci in pncipio suo. sed eueniēs in alijs emūctorijs apparet subito cū quadā durities: absq² dolore notabili. z aliq² absq² dolore oino: sed in mēbro in quo accidit sūt plurimū reperit ponderositas quaz p²cipit patiens ac si esset ibi plumbū applicatū. C Et dicūt. q² in pncipio apparet parue q²titatis ita q² aliq² ad q²titatē parue lēticule b²is in medio

sūt puncta fusci aut nigri coloris. z istud punctū est in sūn. i. tate apatis: z locus ipse: in quo est punctus ille exprimit² verus interius. ac si fuisset filo aliquo supligato tractus ad interius: sed ptes in circuitu puncti exītes remanent sublate. C Dixit. A. q²q² resudat sanguis aut virtus aut sūa his ex loco. sanguis qdē q² ex nimia calitate pori loci z orificia venarū paruarū ibi existentū in tantū rarificat² z dilatat² vt possit p²inde resudare sanguis. Virtus aut q² mā eius exītes corrosiua aliq² efficit vlceraionem ex qua resudet virtus. C Et antracē sūt plurimū sequit² febris putrida continua q² aliq² est acuta cōturbatiua. C Antrax autē mediante vesica sua similitudinē h² cū formica cū igne p²sico z p²una. Et p² satis ex dictis dīa inter ea z cōcationē h² cum alijs vesicis cōibus. sed differat ab eis: q² vesica antracis h² radice latam: z est male colorata. z humiditas in eis contenta est aquosa. C Ois pustula que in superficie aduenit corpori si est cū febre: aut pcedente parū: aut parū post sequēte aut simul incidēte indicat se esse pestilentiā: z est mala. z si quidē fuerit acuta est de spē mortaliū sūt plurimū. Si vero nō fuerit febris acuta est de genere saluarū sūt plurimū. C Et ois antrax cui sūt peruenit escara sicut escara facta ab igne ē malus valde. Et sūt plurimū interficit. C Dixit Raf. in diuisionib². cū sup² fluunt intētiōes accidētū dictoz² est mortiferū cito sūt plurimū. Et Aui. dixit. q² accidētū eius. s. de vomitu pulsu cordis sincopi: z similibus fuerint vehementia interficit. significatur enim cordis impotētia ad resistendū: quare succubet. C Dixit Hippoc. p²mo p²noticoz². si in egro corpore fuerit antrax: aut vlcus malū. siue p²cellerit siue successerit febre: op²z attēdere signa q² sequunt². C Si locus exiccatus fuerit z colorē loci viridē seu citrinū aut hūidū pretulerit mortē p²ri mam dixit. Antrax autē vt dicunt dī exiccatus q² ab eo non resudat virus aliq². Aut dicunt quidā. cui non tument p²tes cūstantes sicut cōster cōsuevit esse tumor. Sicctas enim virus significat incendiū forte: z sūt intensionē incendij erit eius exiccatio maior vel minor. Priuatio vō tumoris significat impotentiā virtutis non valentis mām ad locū antracē expellere. Cūq² exiccatio antracis cū malo colore iungitur z alijs accidētibus malis dictis. tūc est oino z cito mortiferū. C Omne apata existens venenosum z exterius si subito delitescat z p²fundet interius mortē citam significat. qm natura eius ex vehemētia venenose materie z sūt homatice petit interiora z mēbra nobilia. C In antracē mortali sūt plurimū mā eius est minus maligna in pncipio. sed in p²cessu p²tiue magis maligna. cuius oppositū sūt plurimū: est in eo qd tendit ad liberationē. C Antrax sicut reliqua apata terminatur: aut per resolutionē. aut per suppurationē. z addit. alitero horū duoz² modoz² terminatur ille qui ex eis est salutor scilicet rubeus aut terminat² ad indurationē l² raro. nisi hoc accadat ex errore aut terminat² ad permutationē. z hoc etiā raro cōtingit. Si tñ p²mutatio est ad viliora vel remotiora a pncipalib² talis p²mutatio esset ad bonū. Si vō fuerit p²mutatio ad nobiliora z viciniora pncipalibus mēbris: aut ad eoz² emūctoria: tūc illa p²mutatio esset ad malū. z deterior foret si fieret p²mutatio ad interiora corporis. C Signū certeliberationis ex antracē pcedente ad resolutionē est q² nullus color malus remanet i loco. Significat. n. p² illud fortitudo virtutis q² totā mām resoluerē potuit. Cū vō remanet in loco color malus significat q² portio mām remāsit que nō potuit a virtute resolui: z per p²ns indicat recidiū. q² portio illa q² remansit insultum iterato faciet in naturam.

Cura antracis triplici perficit² instrumēto. s. diēta potioē z chirurgia. C De diēta. dixit Aui. ad vltimū dico. q² regat² regimine hūituz aerē pestilentiā. i. febre pestilentiā. z sequēs de aere p²culari camere dixit. op²z vt roretur māfio infirmi cū aceto plurimo z folijs salicū z rosīs violis z nenupare. z sūbus. z mirto z folijs vitis z ramis z folijs arborū frigidaz² odoriferaz². z qdā in circuitu camere z lecti

In quo differat antrax a for mica igne persico et p²una. P²ono. sūca.

De aere

faciunt apponi cortinas vel pannos ifusos in aceto z aq̄ ro.
mixtis cū puluere sandaloꝝ. ¶ Quidā tñ discordāt a dco z
fina Aui. dicētes. q̄ aer camere dz esse tēperate calidus. Cali
dus. n. esse dz vt māz traspirare faciat: tēperate tñ vt nō in
flāmet neq̄ phibeat refrigeratōne iteri. Et p̄pterea iubēt
accendi ignē z suffumigationē fieri ex aromaticis phibēti
bus a putrefactiōe. ¶ Et alij dixerūt z meli⁹. q̄ aer camere
dz eē frigid⁹ sic docuit Aui. vt frigidus respiret: s; aer q̄ cir
cūstat corp⁹ patiētis dz eē calidus z nō tēperate solū: s; cūz
aliq̄li excessu vt māz ad exteriora trahat z tractā traspirare
z resolui faciat z defēdi. iō dz corp⁹ a frigiditate aeris camere
cauere ne tāgāt ab eo. fiet aut̄ hec cū appōne pānoꝝ z aliaꝝ
rerū calefactaꝝ z bona cooptura: z spātr custodiā mēbz a
frigore in quo est antrax. Et iō iubēt q̄ qñ loc⁹ antracis dz
p̄ aliq̄ cāz discoopiri afferat. p̄p̄ ipz regula cū p̄mīs vel
regula calefacta ad calefaciēdū aerē: q̄ est in circuitu eius: z
nō tangat a frigido. z q̄to antrax malignior fuerit: tāto di
cta custodia plus est faciēda. Et ad hūc intellectū. dicit Aui.
dixisse. cū illi fuerit febris q̄ est signū malignitatis māe tar
dabis cū ifridatiōe. i. phibeas aerē frigidū attingere ad cor
pus: z max⁹ ad locū antracis ne reducas cū ifridatiōe ma
teriā retro. s. ad interiora vel vt dicit sup̄iores tardabis cū in
frigidatiōe. i. differas camere ifridare aerē vt phibeas re
solūne z faciat mām redire ad interiora. Iste tñ text⁹ alr in
troduct⁹ iferi. ¶ Sāudium z leticia introduceat egrotanti z
spēs bona a medicis astātib⁹ z amicis de cita z felici libera
tione ei⁹. ¶ Opz vt moueat egrotās z non q̄scat vt continue
mā ad exteriora p̄fluat. ¶ Nō inueni ab auctorib⁹ exp̄sum
defōno z vigilia in hoc morbo. qdā tñ prudētū dixerūt. vi
gilet z nō dormiat nisi p̄ay vt non reuocet mā ad interiora.
Ait. n. Sal. sōn⁹ z vigiliē reuocationē caloris cū hūoib⁹ in
teri⁹ z exteri⁹ faciūt: sōn⁹ qdē iteri⁹: vigiliē aut̄ exteri⁹. Et
hinc inuif q̄ vigiliē cōferūt in antrax z sōn⁹ nocet: z p̄p̄ea
tota nocte vigilet p̄ posse: z p̄cipue in p̄mordij noctis qñ
nā ad sōnū puocat: vel maxie in horis in qb⁹ erat ei p̄suetu
do dormire tpe sanitatis. Ista tñ prohibitio fieri dz strepitu
multoꝝ clamorib⁹ multis sono z cymbaloꝝ z alioꝝ instro
rū hñtiū sonos acutos z sono tube cornu vel tympani cantu
z motu z ductu egri in tripudij: z alijs cōsilijs: z tractu
auriū z nasi z p̄sionib⁹ extremorū p̄ctionib⁹ digitorū frica
tionib⁹ z v̄tosaꝝ appōnib⁹: z alijs silijs: z saltem vigil te
neat vq̄z ad horā matutinalē. tūc. n. dimittēdus est dormi
re nisi in sōno p̄fund⁹ siue ex aggrauatiōe v̄tutis sub mul
ta mā siue ex resolūne ei⁹ nō potētis vigilare z extēdi cū ca
lore z sp̄ritu ad instā sensuū. nullo. n. mō permittēdus est
eger in sōno p̄fudari z maxie qñ p̄cedit ex aggrauatiōe nāe
sub mā. ¶ Et scias q̄ q̄to mā malignior fuerit tāto plus est
phibēdus a somno z p̄fudatiōe in eo. In eo aut̄ qui est ex
saluorib⁹ sōn⁹ pōt moderate cōcedi. Et scias q̄ a sōno max⁹
phibēd⁹ est egrotās q̄diu morbo fuerit in p̄n⁹ z augmēto:
in statu vō pōt moderate cōcedi: z adhuc plus in declinatio
ne: z maxie resoluta existēte v̄tute z vigilare ipotēte. ¶ Di
xit Raf. in diuisionib⁹. p̄fert eis illd ex cibis qd sit ex lenti
bus ex corticatis z aceto z cibis p̄gelatis. imo congelatiuis:
z oē qd igrossat s̄guinē z p̄fortat cor z extinguit sup̄fluita
tē caliditatis. ¶ Et Aui. dixit. cib⁹ sit sicut lētes cūz aceto z
sit cib⁹ valde acetosus fact⁹ ex carnib⁹ alkakengi z lactātis
vitule z edoꝝ. sup. z siliū carniū siccat⁹ frigiday. q̄ tñ sint
boni chini facili⁹ digōnis: s; nō facili⁹ corruptionis. debēt
eniz eē cibi eoꝝ medicinales s̄guis in fridatiui z igrossatiui
z nō corruptibiles: z si nō habeāt tales fm nām rectificent
p̄ artē sicut sūt carnes pullay paruay z auiculay paruay
bonay p̄parate in sultio z geladina romana z mirtito: z sili
bus: z cū acetositate citri limonū arancioꝝ berberoy agre
ste z oib⁹ succis fructuū vel herbay vel ramoꝝ frigidoy si
pticoy. q̄uis. n. rōne siccitatis māe cōpeteret cibi subtiliati
ui nō igrossatiui. tñ rōne venenositatis eius intentio oēs aīa

pualēt. cibi debēt eē fridi vt malā calāz q̄litate extinguant:
debēt eē exiccatiui ingrossatiui: q̄ phibēt malā effusio
ne surgere a mā z dirigi p̄ mēbra vq̄z ad cor z ingrossando
sanguinē phibēt ipz a receptiōe infectiōis z venenositatis. q̄
ergo phibent carnē vitellos ouoy p̄sces z siles cibos phi
bēt eos cū exhibent sicut sūt: s; nō cū rectificant z adiunē
modis p̄dictis. ¶ Et pot⁹ eoꝝ sit acetū vel agresta cū aq̄ fri
gida aut iulep rosatū vel rob de ribes vel de agresta vel de li
monib⁹ aut d acetositate citri. z siles his pot⁹. ¶ Cū tñ cū
dubitat de casu v̄tutis exhibeat in potu vinū pauciferū aut
vinū ponticū limphatū cū aq̄ frigida. Ampli⁹ in smone 2⁹.
de cibis in p̄seruatiōe a pestilētia z in cibis patientiū febres
pestilētiales dictū est: z de cibis pueniētib⁹ in antracib⁹ z in
oib⁹ apatib⁹ venenosis. ¶ Lib⁹ aut̄ ad multas vices partiē
dus est: s; est eius cōtinua q̄ntas minuēda. ¶ Et p̄curetur
omni die expulsio sup̄fluitatū p̄me z scōe digestiōis.

¶ Cura antracis aut dirigit ad cām autē aut ad cōiunctā aut
ad malā discessū alterādā aut ad accētia corrigēdū. Et que
respicit cām autē: aut eā diuertit aut digerit z eūat. ¶ In di
uersione tñ cauēdū est ne tract⁹ fiat sup̄ p̄ncipale siue p̄p̄m
habeat trasire tñ siue remanere: neq̄ fiat sup̄ mēbrū nobile
siue faciēs opōne p̄ toto: z hoc obseruato diuersio fieri dz p̄
oēm modū possibilē ex his q̄ dicta sunt multoties: nō q̄ mā
diuertat ad oppositū. S; diuertat ne ipsa aut ei⁹ venenosa
fuligo petat cor z mēbra p̄ncipalia z nobilia z intrinseca mē
bra. hoc aut̄ fiet maxime z cōueniēter trahēdo mām ad locū
in quo fuerit antrax p̄cipue nisi antrax fuerit p̄pinus cor
di vel p̄ncipalib⁹ aut in aliquo emūctorioꝝ eoꝝ: in qb⁹ casu
bus diuersio nō dz fieri ad ipsa loca ne mā in eis vniat z gra
uius inde petat p̄ncipale. Et ob hāc cām errāt q̄ sup̄ locis p̄
pings cordi z emūctorijs apponūt v̄tosaꝝ z alia attrahē
tia in p̄n⁹ q̄uis in p̄cessu illa attractio sit licita z p̄cessa sed
in locis p̄pings p̄ncipalib⁹ z emūctorijs eoꝝ cōuenit mām
diuerti a toto corpe z p̄ncipalib⁹: z ēt ip̄is locis. z emūcto
rijs vicinis: sicut si fuerit antrax in capite vel emūctorio cere
bri cōuenit mām diuertēdo trahere ad collū vel spatulas z
brachia: z si fuerit in p̄nb⁹ pectoris z emūctorio cordis pue
nit mām trahere ad brachia z man⁹. z si fuerit in mirach v̄l
in emūctorio epatis cōuenit mām trahere ad coras z tibias
z pedes. ¶ De eūone aut̄ māe aut̄is. dixit Auer. coll. 7. car
bunculus z antrax eo q̄ p̄ maiori pte sit in aere pestilētiali
in quo ebullit sanguis z putrefactiōe de necessitate inducit fe
bres pestilētiales: z dz medicari cura febres pestilētiales cūz
duabus sp̄eb⁹ eūonis: flōmia. s. z farmacia. Et q̄ conueniat
flōmia in antrax. p̄ per Sa. 14. tera. vbi flōmiā in carbone
iussit debere fieri: et ducentē vq̄z ad sincopim. Et in hoc in
nuit ipse. in antrax ēt cōuenire z fieri debere. Et Aui. dixit.
necessaria est eūatio: z hec qdē cū flōmia: z cū eo qd tolerat
hora. Raf. nō in diuisionib⁹ dixit oppositū. s. q̄ non opz vt
fiat flōmia in hac egritudine. ¶ Propter dictā cōtrouersiam
oēs cōcordant q̄ rōne cāe cōiuncte hui⁹ egritudinis nō com
petit flōmia: qñ ipsa est venenosa valde. z existens expulsa
ad exteriora z ex venas z nō dz reduci ad interiora nec itra
venas q̄ faceret flōmia inanēdo venas z p̄sequerē mā illa
inanitiōne eay: s; q̄tū ad ipsas cām autē tenētes māz antra
cis esse māz gnatā ex grossiori pte sanguis qñ putrefit dicit
flōmiā cōpetere. z similr dicit illi qui tenent q̄ mā antracis
est sanguis grossus adustus. qñ eūato sanguine grosso qui
fm eos stabat loco māe aut̄is mā cōiuncta nō ampli⁹ auge
tur. Et dicit oēs predicti flōmiaz magis cōpetere in antrax
rubeo q̄ in citrino z in citrino magis q̄ in nigro. ¶ Sed q̄
tenēt q̄ materia antracis aīa sit vel esse possit sanguis com
adurif vel flegma saluz vel colera vel melia post adustionē
eoꝝ. dicunt in sanguineo flōmiā cōpetere. In alijs autem ne
qua q̄. sed quādo competit flōmia: tunc maxime cōpetit qñ
corpus fuerit plectoricū: vel ēt qñ fuerit cōsuetū flōmie quā
postea dimiserit: vel ēt qñ fuerit solius hīe aliqua sanguis

De accēti
bas aīe.
De motu
z quicere.
De sōno
vigilia.

De cibo.

De pom.

De inani
tione.
Cura per
potiōis.
De diuer
sione.

De eūone
Cura hui
mā com
ueniat.

De eū
a farm
clām qu
nat.

euacuatione que postea restricta fuerit. Et dicitur. qm̄ flebotomia cōpetit: tūc dicitur fieri copiosa, qm̄ hoc ap̄a est acutissimū. Et in hoc innuit Gal. vbi supra. in 5° et affo. que egerunt 2°. Ubi dicit. qd̄ flōia ducēs ad defectionē in acutis morbis: sic in acutissimo ap̄ate p̄uēit, et dñt. p̄fert hec flōia in p̄n^o, qd̄ inuit Aui. cū dixit. cū eo qd̄ tolerat hora. tolerat autē in p̄n^o cū vir tus adhuc est fortis: in quo ē tēpore mā stans in forma cāe aūtis nōdū multū malignata est: cū sit dispersa et mixta san guini bono q̄ eius refrenat maliciā: nec adhuc sit in totū a re gimine nāe derelicta, malitia. n. venenositatis in ea acq̄ritur successiue gradus post gradū: neq̄ ē adhuc in p̄n^o timetur retractio m̄ae cōiuncte in venas. cū eo tēpore parū sit qd̄ sit ex ea collectū extra venas: q̄re potius illud paz sine effuma tione eius flebotomia diuerit a corde et p̄ncipalibus alijs: et deducit eam versus alia mēbra: et p̄inde dicit posset qd̄ flebo tomia potius trahat eā de interiorib⁹ ad extra q̄ ecōuerso. Sed in p̄cessu et mā iā pro magna parte collecta et multum malignata. Dicitur. flebotomia nō cōuenire: et maxime eā de bilitata virtute: et p̄cipue apparētib⁹ iaz signis malis: et de vomitu et pulsu cordis et sincopi et siliabus, ex eis q̄ eueniunt iam succumbēte virtute. Et ista dicitur fuit intētio Raf. in verbis supradictis. Ait enīz. qd̄ q̄q̄ superuenit cū antra ce vomitus pulsu cordis et sincopis. Et postea subdit. non fiat flebotomia cū hac egritudine. i. quādo est cū dictis acci dētib⁹. Immo eis apparētib⁹ dicit qd̄. qd̄ neq̄ alia euacua tio per farmaciā soluta fieri debeat, sed. sup. ante apparitio nē dictorū accidētū: in hac egritudine euacuant cū fleboto mia: et cū farmacijs. put opz. qd̄ ista sup̄plēntia debeant fieri p̄z: q̄ ipse nullā mentionē de euacuatione fecit in hac egritu dine: et nullū d̄ esse dubiū. qd̄ ipse sciuerit euacuationē in ea cōuenire. Et fortasse hoc etiā intellexit Aui. cū vt dictū est. dixit. fiat flebotomia cū eo qd̄ tolerat hora: et ante aduentū dictorum accidētū: in quorū hora flebotomia non tolerat. Et p̄pter dictā cām flebotomia quādo expedit d̄ q̄ citi⁹ potest fieri: ita et etiā in p̄ncipio p̄ncipiantē: si possibile fue rit: et autem fieri flebotomia ex latere opposito per vnā oīa metruz. Ad eligendum autē diametrum que in sursum et deorsum: siue. que fm̄ dextrum et sinistrū: aut ante et retro: et cōsiderare locū m̄ae et attente cōsiderare me materia habeat transire per p̄ncipales: neq̄ p̄pe ipsum. Verū si aliquando p̄lectorā est tam magna qd̄ egetur duabus flebotomijs. Et tunc p̄ma d̄ fieri ex loco opposito per duas diametros: et se cunda per vnā si tolerauerit eas ambas virtus. et patēs eis cōsenserit. Qz si nō tolerauerit virtus ambas: aut nō cōsen serit eis patēs: tūc fienda est vna copiosa ex vena magna p̄ tis opposita: qm̄ ipsa euacuat ex toto corpore. Et sunt ex hoībus quidā qui post flebotomiaz ex parte opposita factā p̄cipiūt fieri aliaz ex eodē latere: qm̄ sicut p̄ma flebotomia cōfert ad euacuandū m̄am anteceditē dispersaz per corpus: ita hec secūda flebotomia cōuenit ad euacuandū m̄am loca tam: et omnem aliam m̄am repertam in circuitu et p̄pinq̄a te materie locate qd̄ si erratū fuerit facta in p̄ncipio fleboto mia ex latere opposito adhuc p̄cipiunt fieri debere in p̄cessu flebotomia ex eadē pte. imo et post appitionē accidētū: ma loz si inuēta fuerit virtus tolerās ipsam. Cōter autē medici loco istius scōe flōmie vtuntur appositione sanguifugarum super loco vel scarificatione vel vtraz. Et scias. qd̄ flebo tomia meli⁹ partiē ad plures in eadē die vel duob⁹ et meli⁹ tolerat q̄ vna sit copiosa. et laudabilior est flebotomia stri cta q̄ ampla saltem ea que fit ad cām anteceditē: vt p̄seruen tur spiritus. et nō sic exalent. in quorū exalatione maius exi sit nocumētū q̄ sit iuuamētū euacuationis peccantis mate rie in antracē et bubonibus: siue ap̄atibus pestilentialibus. Et dico. vidi et audiui ab alijs flōmiam pluris numeri et stri ctaz posuisse: vnicā vō copiosam et amplam nocuisse. De euacuatione autē per farmaciā putauerunt iam quidā in antracē et ap̄atibus pestilentialibus nō esse euacuandū: cūz

farmacia: qm̄ farmacie est attrahere m̄am venenosam de ex terioribus ad interiora: et p̄pterea dicunt. phibuerūt aucto res flebotomiaz fieri in morfu canis rabidi: et morfib⁹ et pū cturis alioz aialū venenosoz. Et errauerunt. qm̄ auctores mandant in h̄ ap̄atib⁹ euacuationē debere fieri cū farmacia: vt educatur humor stans sub rōne cause antecedentis: ne transeant in cōiunctam: et magnam cito inferat lesionē. neq̄ est simile de veneno ab extrinseco eueniente et eueniente ab intrinseco. Nam in corpore venenato ab intrinseco sunt ma terie male corrupte multe: que nisi educant periment patien tē: et q̄uis aliqd̄ inferat nocumētum de aliqua attractione alicuius portioneis m̄ae iam expulsa: et locate que tēderet ad exteriora. Istud tñ peccatū est p̄uū respectu iuuamenti dicti: qm̄ maximū est. In venenato autē ab extrinseco non sunt ille m̄ae. sed solum est in eo venenū exterius quod nō d̄ cū ffar macia trahi interius: nāz tūc nocumētū esset magnū: iuuamētū nullū: aut parū valde. Debet autē eligi farmaciā qd̄ sit sanguinis mundificatiuum. et cūz hoc aspectū habeat ad oēs humores: q̄uis p̄ncipaliter ad flegma saluū: et cole ram in antracē citrinorū: et p̄ncipaliter ad meliam in nigro. Dixit enīz Auer. colliger 7°. nō sufficit medicina vnū tñ purgās humorem: sed medicina oēs purgās humores: qm̄ corpora talia recipiunt putrefactionem in oib⁹ hūozib⁹: et talia farmaciā in hac egritudine vtilia multū existunt. Dixit ipse sicut pillule chochie: in qbus intrat sicados et mastix et scamonea p̄pata: et colloquintida et preparata. Dicit qd̄. qd̄ nō d̄ exhiberi farmaciā forte attrahēs ab exteriorib⁹ ad interiora violenter: sed farmaciā solutiuū debilis attractio nis: aut cūz lenitiuis mixtū. et nō inuenio farmaciā debilis at tractionis lenitiuo: aut cū lenitiuis mixtū: tunc detur forte factū debile. Mūndificatiū bonū cōueniēs post fleboto miaz sic fit. R. tamarindoz. 3. 5. prunozū sebesten oz dei mū. di. añ. 3. ij. rosarū violarū: floz boraginis buglosse et sumi tere epithimi folliculoz sener et seminis endiuie. añ. 3. j. deco quant in aqua fm̄ debitū modū decoctionis vniuersualis: et post decoctionē colent et in colatura dissoluat medulle cas siehisti. 3. j. 5. et exhibeat. et p̄t hec acui. cum agarico addito in substantia vel infusione vel decoctione fm̄ qd̄ videbit medi co cōuenire. Et scias qd̄ cū sit necessaria fuerit flebotomia et euacuatione per farmaciā incipēdū est a flebotomia. p̄mitt tendo tamen ei clystere. si nō fuerit inuentus venter lubric⁹. Cristeria quoq̄ post flebotomiaz et mundificationez cum farmaciā vtilia valde sunt. qm̄ fiendū est vt omni die venter bene affellet semel vel bis si pole est. mane cum cristeri p̄pter superfluitates cene. et sero cū suppositoio p̄pter supfluita tes prandij. Cura autē antracis p̄prie debita cause con iun cte est. si malignus inceperit nullo mō repercussiuā super lo co ponenda sunt. ne materiāz malignatā interius repellant. Ait enīz Raf. in diuisionibus. nō leniatur cū epithimatis⁹ frigidis. Et Aui. dixit. cū illic est febris que est signū ma lignationis m̄ae tardabis cūz in frigidatione. i. nō in frigida bis ne reducas m̄am retro. i. ad interiora. vnde expellitur. et p̄cipue conueniunt nō repercussiuā si fuerit antrax in emū ctoio: aut p̄pinq̄is eozdē. et nō solū nō cōueniunt super lo co. sed nec in circuitu eius in p̄n^o et ante totalē expulsionē in materie venenose. ne phibeant defluxū magis a p̄ncipalib⁹ et nobilibus ad locū antracis. et non remaneant in eis. qm̄ potius est iuuādus ip̄ius defluxus ad locū cū attrahētibus moderate. Cū autē m̄a totalit̄ expulsa in loco collecta fuerit. cuius signū est alienatio et accitū remissio et bona ifirmi to lerantia. vt phibeāt m̄am malignā retrocedere. et ip̄ius euacuationē ad p̄ncipalia trāsire. et hec potuisset fuisse intētio dicētū repercussiuā conuenire. Et de conueniētib⁹ in circui tu est bolus arme. cū oīo rō. et aceto vel cū aq̄ rō. et aceto. nā mēbra circūstātia a corruptiōe defendūt et phibēt trāsitum vaporū venenosoz ad p̄ncipalia. d̄z istoz appositio fieri cir cūcirca antracē. si fuerit in mēbro nō emūctoio. nec p̄pinq̄

De locali
b⁹ in p̄n^o
maligna.

Et cū
a farmacia
tūc p̄uē
at.

In pñ^o maligni.

principali. Si x^o fuerit in membro p^pinquo principali vel emūctorio, tūc nō fiat eoz appositio circūcirca: s^z solum ex pte q^z h^z p^pinquitatē cū p^pncipali: z que est inter p^pncipale z emūctoriu: nā nō o^z tūc tolli vel p^phiberi effumatio: nisi a p^pncipali. C^o Si x^o antrax nō inceperit malignus: s^z saluus: vt q^z rubeus in quo pōt sperari salus p^pter remissaz eius malitiā: tunc pōt cōuenire: z cōueniunt rep^pculsiua posita ē sup ipsa in p^pncipio: z maxime p^pncipiāte: z de hoc intellexit Aui. cū dixit. cures in p^pncipio cū eis que cōstringūt z in frigidatē: sicut cū spongia infusa in aq^z z aceto: aut oleo ro. aut. de po^zmis: aut m^z asticino myrthino z silib^z: sed tñ nō est hoc fien^z dū, nisi euacuationib^z p^premissis: z cōfortatione cordis z p^pncipaliū: nā his p^premissis fit assecuratio q^z nō ledet mā ad interiora rep^pculsiua: p^pecipue cū nō sit eius malicia excessiua: q^zuis tñ sic sit cōcessus: hoc tñ cū cautela fiēdū est: vt nō cadat in appositioe eoz error z nocumētū magnū. Et iō Raf. in diuisionib^z. docuit ponere mētē huic in frigidationib^z dixit. cū videris q^z accidat ex epithimate. s. rep^pculsiuo cū aqua frigida pulsus cordis. sup. vel aliō accidēs malū abijce: p^pz. s. rep^pculsiuū: q^zm eūctus mali accētia est signū errois: z q^z antrax fuit in pñ^o maligni: aut postea malignatus est. Et ad remouēdū dictū nocumētū dixit. incipe embrocare locū cū aq^z calida. sup. z alijs attrahētib^z. z p^psequere cū cura maligni: q^zuis de intentioe auctoz. z de licētia multoz fit cōcessus in antracē saluo maxie eo q^z est rubeū cū pauca mār z in loco longinquo a p^pncipalib^z accidēte cū p^premissione eūonū z cōfortatione p^pncipaliū z obseruatione regiminis debiti in p^pncipio app^proximare rep^pculsiua. Ea tñ app^proximare raro est possibile: z p^pmo q^z oēs p^pdicte p^pditiones sūt in antracē raro reperiūt. 2° t^ps p^pncipij antracis est valde breuē in quo euacuationes: z alia supradicta raro valde pōt ad plēnū p^pmitti. q^z z si oia p^pmitti possent adhuc tutius est nō rep^pcutere: sed p^phibere z a rep^pculsiuone desistere: q^zm mā venenosa q^z in pua quātitate existens in locis extremis aliqñ infert accētia p^pua: z aliqñ mortē: z frequēs experientia demōstrat q^z cū oib^z auxilijs intus z extra app^proximatis antrax perimit patiētē, quāto ergo magis si rep^pculsiuone peracta mā venenosa ad intra transierit: vt supra de igne p^pferico patuit: quō nō debent oīno rep^pculsiua p^phiberi cū iaz p^phibuerit Aui. ad locū aerē frigidū p^puenire. C^o Sicut aut rep^pculsiua sunt p^phibēda p^pra in pñ^o: sūt ēt resolutiua pura. Inqt. n. Auer. colliget. 7° hic nō sunt res rep^pculsiue supponēde: nec aperitiue. s. cū resolutione z attractione: ne mām nimiam ad locū trahāt z p^putrefactionē inducant. Et quo p^pz error eoz qui solū student in pñ^o p^pncipio trahere mām ad locū antracis. Cōueniūt autē in pñ^o pñ^o antracis z eūone p^premissa z nō p^premissa resolutiua mixta cū aliq^z frigidis: vincentibus tñ resolutiuis in p^pmixtionē: z sic videt esse de intentione Aui. qñ in cura p^pmo mandauit sic agendū fore. Hic aut accipit z sūt agendū esse in antracē: z multo magis cū sit ei^z mā p^p amplī^z venenosa. frigida itaq^z sic cū resolutiuis p^pmixta rep^pcutere nō pōt: z tñ malā discrasiaz cōtēperant z remittūt: neq^z resolutiua sic p^pmixta debent sup^pflua trahere mām: neq^z malā discrasiaz calidā augere: z tñ de mā locata aliqd resoluendo cōsumūt. C^o De emplastris itaq^z bonis apponēdis in pñ^o pñ^o antracis est fursur triticū decoctū in aceto z oleo ro. aut emplm factū de farina ordeī cū succo betonice solius, aut ēt addito eis succo cōsolide minoris: que cūq^z ēt curant antracem cū p^pprietate cōueniunt in pñ^o pñ^o: imo z omni tempore. Et de istis d^r esse scabiosa de qua dicūt q^z emplastrata foris necat antracē tribus horis: ex eis est pes columbinus decoctus: q^z superemplastratus cito necat antracē. z ex eis est cauda eq^zna minor que stipitem subrubeū h^z, quā dicūt mirabilē ope rari cōtra antracē. cū trita superponit ei. Et ex dictis est cōsolida minor dicta a quibusdā vince tofficiuz: a nobis morel laz: a quibusdā dicūt herba venti vel sancti Laurentij cum co

cta z cōtrita superponit: aut vt dicūt quidā. cū cruda teritur inter duos lapides fluuiales: z superponit antraci frequenter diuino miraculo perimit ipm: deinde est necesse curare: nisi vulnus. Et ex eis est betonica de qua dixit Dios. q^z trita z bibita cū aq^z calida, z ēt alia portio eius trita, z cū assūgia porci mixta z superposita antraci mirabilr cōfert ei: z d^r q^z arnoglossa: siue viridis: siue sicca trita supposita sanat ipm: z idē d^r de radice agrimonie q^z trita bibita z supposita liberat ab ipso: z dicūt q^z lapis saphyrus appositus z retētus in circuitu antracis cōfert iuuamēto magno. z qdā dicūt. supponat antraci de tyriaca optima bis vel ter in die vsq^z ad rupturā p^puenit iuuamēto manifeste. Et dñt qdā. q^z si tyriaca fuerit bona z antrax verus q^z i^z tyriaca cito exiccatur: ita q^z posset puluerigari sicut cinis: z aliq^z dicunt. misceant cū tyriaca assūgia porcina scabiosa pistata: z ponant sup antracē, qñ nō inuenit medicina q^z sit isti par. C^o Quā antrax peruenit ad aug^m medicina apponit q^z sit resolutiua moderate z sine admixtione alicui^z rei frigide. De cōueniētib^z in hoc tēpore est emplm factū de folijs apij vel betonice vel vtriusq^z vel farina ozobi: vel factū ex dictis succis z tyriaca z empl^z factū de succo rois marini: apij z scabiofē: z farina ozobi. Et qdā supponūt stercus humanū digestū tepidū, z dicunt esse expertū in resolutione antracis z cōuenit suppositū ante rupturā z post. Et cōuenit emplm de opopanaco cōtrito cū passulis enucleatis. C^o Et cū p^puerit ad statum: tūc assa z ruta z nitru cōtritu cū melle misceant: z sit qñtū ipsa z supponant. Dixit. n. Dios. q^z hoc emplm oib^z suspectis apatib^z p^pfert p^p fidū singulare: q^z velociter p^psumit mām z finit venenositatē ei^z: z cinis cū oleo in lucerna bullit: z supposit^z cito māz p^psumit, z aliqñ locū rūpit. Aliō. p^pz. succi scabiofē. 3. 5. pipis. gran. 20. nūero. salgēme. 3. 5. terb. 3. j. z vnū vitellū oui: z misceant z supponant ex eis antraci z oib^z pustulis malis: qñ eaz finit māz: z qñ mortificat ipsaz: z radice ei^z exhibet. Et p^puenit empl^z de vrtica in oleo cocta vel empl^z d^r sinapi z ficub^z z sterc^z galli vel galline recēs: z calz suppositū valet multū: z valet affronitū cū terbēna mixtū z suppositū. C^o Dicūt qdā. exicce fel porci in furno deinde icidat de eo in tñ qñtū tenet pustula antracis z supponat: qñ si adheferit nō dimittet pustulaz, donec eradicet eā z extrahat. si x^o nō adheferit signū est mortis. Et d^r q^z de exptis veris est vt accipiat cor buffonis z aspergat myrraz: sic exicce in vmbrā: z sic cūcūdes ter antraci. q^z statim iterficet. Et p^pdicta oia dicūt cōuenire antraci in declinatione z de p^puenientibus est empl^z de s^plla p^ptrita vel de alijs p^ptritis z p^pmixtis cū nucib^z rādis. C^o Qñ si pñ^o dictā viā curationis antrax nō resoluat: aut nō rūpat. s^z tēdat in viā suppuratiōis: q^zuis h^z raro p^ptingat p^p malignitatē malicie ei^z: z iō si aliqñ p^ptingit q^z in antracē nō multū malo: tūc op^z vt auxiliū p^pbeat in maturatioe ei^z: cū eis q^z maturat z sūt p^pparat ad rūpēdū. Dixit. A. in illo q^z h^z sbaz exiture o^z vt admistref ap^z statū ei^z: z circa statū cū aptioe. i. ad aptionē postea fiēda. Et p^pueniēs in h^z est empl^z Isaac factū d^r fermēto oīo z sale trito: qñ maturat z apit. C^o Empl^z q^z cito maturat z mortificat antracē. p^pz. vitellū oui z p^plice ipz cū sale trito z extēde ipz sup. 12. petiolas rotundas magnas h^z qñtitatē antracis: q^z vna post aliā succiue supponat ei z dimittat ibi morari p^p vna horam. Dixit Aui. q^z aptio fit cū ebzoca ex aq^z camomille z aneti z siluz. s. apiētū z s^plūtiū: z alijs q^z dicent i de rūpētib^z extituras. C^o Notat. oia maturatiua p^phiberi d^r bere in oib^z ap^zatib^z malis toto tpe q^z nō v^r māsesse trāsire i viā exiture: qñ putref^m iducūt z iductā augēt z poros opilādo extrisecos p^phibēt exalationē vaporū maloz: z sic cāz exhibēt vt p^puerant ad interiora z ledāt lesioē magna. Errāt q^z stolidi q^z statim in pñ^o cū maturatiuis insistūt. De laudatis at in maturatioe z aptioe ē succ^z sambuci sol^z. v^r cū farina frumti mixt^z z ap^zposit^z z sūt succ^z ebuli decoct^z. C^o Qñ si p^pdictaz viā antrax maturat^z nō erupit ferro apiend^z erit: z nō tardet in h^z, neq^z expectetur

Cura fe.
pue in at
tracē.

Supponē
da in aug
mento.

In stat.

De motu
rātū^z an
tracē z tū
p^puenit

Idē h^z
q^z tyriaca
māz
d^r i me
bis p^pst
itātib^z
s^z nō qñ
qñ.

expectet pfectio saniei. Cui. posuit qdā empla pueniētia i carmata z sephuros z oib⁹ atracib⁹ nō mltū malignis: z p^m sic fit. R. ca. ven. z attriplicis z volubilis. s. matois: z radicū altee. aii. partes pueniētes: z ponant cū pauco gūmi pini: z istud maxie cōpetit in pⁿ: cōpeteret ēt cū fieret trāsitus i viā exire. C. Scom. s. fit ex glutino albotin z gūmi pini z muz z lupinis: z maxie cōpeteret in statu z declinatiōe. C. Tertiū fit de radice cucumeris asinini cū glutino albotin z pprie cōpeteret in augmēto. C. Et 4^m fit cū ficibus z nitroaut cuz nitro fermētato: z maxie cōpeteret in declinatiōe z cū q̄reret eruptio. C. Cura antracis intētiōe dirigēdo ad malā discrasia q̄ est febri: vt p^mlin acuta de genere pestilētiā: naz bmoī apata z siliā: vt dixit Auer. coll. 7°. inducūt febres pestilētiales: p^mficē sicut cura febri pestilētiā q̄ posita est in sermone 2° in pprio caplo. ad qd̄ recurrēdū est. Sic tñ oīm. q̄ ista cura maxie vti ad alterādū z defendēdū z pfortādū cor cū infiridatiōe: z ad istud pferūt granata acetosa z acetositas citri: z odoramētū redolētū fridoz. Et subdit. subleua. p^mlin intētiōis tue ad pseruadā virtutē z infiridādū cor. nā locū vbi est antrax nō est curatio posita: nisi post illud. Et Aui. dixit. deinde. oz. s. post eūonē vt reuertaris ad cor cū defensiōe eius: z pfortatiōe: defensione qdē vt nō ledať ab euaporatiōe venenosa: pfortatiōe aut vt repellat a se lesiū: z hoc fac dixit ipse: cū eis in gbus est infiridatio z odoramētū. i. cū frigidis odoriferis fridis: vt alterēt malā discrasia calaz z spūz vniāt: z ab exalatione defendāt: vapores ēt ingrossent z restant putrefactione. odoriferis vō: vt pfortēt cor z spūz eius multiplicēt q̄ frida z odorifera pnt z debēt administrari ab intra z extra. Et sint sumpta. Dixit Aui. ex eis q̄ sunt sicut acetositas citri z mumiēz sicut rob. pomoy z cidonioz: z granatoz acetosoy valdez dicunt qdā. q̄ ista lra mumiē corrupta est: z oīz dicit mumiēz non vñ: q̄ muiā q̄ est rob. cidonioz exp^mit. Alij dñt. q̄ oīz dicere lumiez: hoc est verisile: q̄ rob. eoy est valde vile. Et qdā dñt saluari lram eo q̄ mumiā cōpetit: q̄ a putrefactione pseruat: vñ oīz exhiberi in pua q̄ritate: z cū acetositate citri calefaciat: z siliā dicunt illi. q̄ lra oīz dicere mumiē. sup. cū supradicta z eis siliā. Exhibent ab intra in forma syrupi vel iulep. vel pfectionis siue electuarij. C. Et ex dictis p^m error eoy q̄ exhibēt tyriacā z alias pfectiones calidas: maxie cū vino: qm̄ p̄ea eger citius ducit ad p^mitiōnē. Et errauerūt isti. puto grauius: q̄ q̄uis indicatiōe sumpta a mala cōplone calida: z ab euaporatiōe siue mae subtilitate pueniāt frida: sicut auctores p^mdicti dixerūt: inde indicatiōe sumpta a venenositate mae antracis z euaporatiōis eius oīa bezaharalia pueniūt: siue calida sint: siue frida: qm̄ z calidoz inuamētum qd̄ efficiūt p̄ venenositatē: cui sup oīa alia magis est resistēdū: z rōne cuius antrax z alia pestilētia/ lia apata mortifera dicunt lōge maius est nocumēto qd̄ efficiāt in itēsiōe discrasie calidez: est hoc de intētiōe auctoy. Ad hāc. n. itē. Sal. in libello de comoditatib⁹ tyriace in morbis pestilētiālib⁹ pcessit eā z secuti sunt eū modernoy q̄ pluri mī. Cū Sal. dixit. exhibe ei de tyriaca in potu. 3. 5. Sent. dixit. q̄ vbi nō est inflātiō multa est tyriaca optima z agit ptra venena. Dicunt ēt q̄ expientia hoc declarat: z expientia vidi luce in epidimā q̄ ibi fuit in antracib⁹ z bubonibus pestilētiālib⁹ q̄ ellūz bezaharale qd̄ ibi rōposui in quo pdominabāť cala fuit vltime opationis. fateor tñ q̄ vbi hērent bezaharalia frida huic egritudinī q̄ ipsa melius z securius appproximarent: s̄ q̄ talia valida repiunt raro. Aut si repiunt in eoy abñtia vtendū ēē calidis: in dosi tñ z gradu remissioribus: aut exhibitis cū fridis remittentibus calitatē eoy. Et hoc indicauit Auer. coll. 7°. in carbūculo q̄ apud eū ē ignis persicus. Dixit. n. dabis ēt ei aliq̄tulū de tyriaca magnaz si cōcessit eā in igne p̄fico multo magis z melius in antracere mittunt. n. calitatē bezaharaliū calidoz tyriace metridati z siliūz succi fridi odoriferi supradicti z aqua cicoree: z aq̄ buz glofer: maxie bezaharalia calida debēt corrigi cū fridis cuz

exhibent in pⁿ: nā in pcessu: z cuz iam q̄rit resolutio pura absq̄ frigidis pnt securius exhiberi. Et fortasse ad hāc horā se retulit magnus Bernardus. qm̄ in p̄silio suo ptra epidimā descriptit electuariū intense caliditatis z iussit exhibendū. C. Sūt qdā q̄ asserūt succū scabiose bibitū pferre cū ppieta te mirabili: z in antracē cū febre acuta exhibēt cū tyriaca vlt metridato z asserunt se vidisse effectū mirabilē. C. In appproximandis aut supradictis ab extra. dixit Aui. fiat olphatus sicut ros. cāphore z sandalo: z qdā cōponunt ex eis pomū cū glutino dragagati: z sunt q̄ ex eis addunt modicū croci z musci vel ambre p̄cām supius dictam. C. Et dixit Aui. ponant sup cor epithimata infiridantia pfortatiā facta ex eis q̄ cōueniūt hñtib⁹ pulsz cordis: z hñtib⁹ pestilētiā: z p̄cām iā dictā qdā eis addūt de croco vel gariofi. musco z siliabus. Inq̄. n. Desue. q̄ medicine cordis fride nō sunt expoliāde ab aliq̄bus cordialib⁹ calis: quare pueniēter admisceť eis crocus. C. Cura aut antracis indicatione sumpta ab accidentib⁹ duas bz p̄ticulares intētiōes: quaz vna est vt p̄bi/ beant ante q̄ fiant z cōpleť p̄regimen supradictū: vt dieta z potione. 2° est. vt post q̄ facta z inducta fuerint corrigant z emendent z cōplent eā: q̄ ipsis accitibus puenire dicta sunt in capis illis ad q̄ recurrere opz. Tumoz tñ in antracis circuitu eueniēti pueniūt maxime in pⁿ que calitatē in loco se dent: dolorē mitigēt: z q̄ nō amplius augeat p̄uideat: maxime cū iam de collecta in loco mā aliqd̄ diminuire possint: z absq̄ attractione resoluerē. Et de laudatis in pⁿ ad hoc est emplm̄ factū de medulla panis simile fermēti i fusa in succo lēticule aque plāraginis z acetoy: qm̄ loco aceti ponit vinū ponticū: p̄cipue qm̄ in loco nō fuerit inflāmatiō vehemens: z locus fuerit vlcērat. Et in aug^o addit p̄dictis flos camomille z mellilotū: z in statu addit eis ozob⁹ z loco aceti ponit vinū austerū. Et in declinatiōe: amotis succis p̄dictis: z vino austero vel aceto addit vinū nō p̄ticū. Sic. n. pcedēdo mā tumoris resoluit z p̄sumit: z ad interiora nō repellit.

Cura vero antracis p̄instrumētum cyrurgie sic impleri oīz. Dixit Raf. in diuisionib⁹. locū scalpella. s. p̄ funde: vt pueniat ad radicē eius: z ablue sanguinē eius cum aqua cala: ne p̄gelet sanguis in loco scalpellatiōis: z nō curat: siue nō fluat exterius: imo vt bñ effluat. dixit ipse sugat suctione leui. s. cū v̄tosis appositis cū pauco igne vel ore alī cuius v̄līs p̄lone: vel z pluriū. Vex si ore sugat sugēs regēdus est regimine dicto in sermone 4°. in cura sugentiū venena. C. Dicit qdā. hoc maxie facere puenit in statu. Cū Aui. loquēs de cura in statu dixit. cureť cū scalpellatiōe si possibile est: z fiat q̄ curat qd̄ est in ipso ad extra. Quidaz tñ dicunt. z bñ. q̄ Aui. hic per statū intellexit totū tēpus qd̄ est a p̄missione euationū z diuersionū vsq̄ ad declinatiōē excludiue. ita q̄ volūt q̄ p̄missis v̄līb⁹ de euatione materie z diuersione scalpellatiō debeat fieri: siue in p̄ncipio: siue in augmento vel in statu: imo sciendum est q̄ quāto citius sanguis malus de loco per scalpellatiōē extrahit p̄missis dictis v̄līb⁹ tanto melius est z magis affecurat locus: ne supueniat ei corruptiō z mors. Et fortasse p̄pterea subdit Aui. non dimittat. s. oīz z ante q̄ fiat scalpellatiō q̄ brunum fiat z denigrescat locus: qm̄ si sic dimittit addit venenositas eius quotidie. Immo fortitan tunc addita est in tñ q̄ scalpellatiō: si fiat nō p̄derit: z dixerūt quidā z bñ non dimittat. s. scalpellatiōis reiteratiō si prima nō fuerit sufficiens q̄ scies p̄ intensionē accidētū vel saltē per p̄seuerantiā eoy in intēsiōe sua a qua nō remittunt: tūc. n. non oīz dimittit reiteratiō scalpellatiōis tādū vt locus brunus fiat: imo oīz fieri ne denigrescat propter maliciā mae que remāsit post primā scalpellatiōē: imo z si non sufficit scda scalpellatiō fiat z tertia z quartaz: p̄m q̄ rei malicia exegerit. Et dixit Aui. post scalpellatiōē fac vt curat ex ea sanguis plurimus: curret autē plurimus si sup loco scalpellato fricatio fiat cū peria infusa in aqua calida: aut supponat ventosa cū pauco igne cōprehendēs totū

Correct
accidētūScalpel
lādus est
loc⁹ z qm̄.Cura fe
bre in an
tracē.
Supponē
da in aug
mento.

In Nam.

De man
rādib⁹ an
tracē trū
pentiūVide hic
q̄ tyriaca
mūltū lau
dat i mor
bis pesti
lentiālib⁹:
s̄ nō quō
q̄m̄.

locum scalpellatū: cuius appositio reiteret si necessariū fuerit. Et q̄ multi scalpellationē refugiant: p̄cipue pfundaz: opz in eis vt sanguifugaz fiat appositio vnus vel pluriū: cum reiteratione fm q̄ videbit̄ oportere: post earū casum permittat: vt de sanguine effluat plurimū. **E**go aut̄ vidi post scalpellationē vel sanguifugaz appositionē z exitū sanguinis q̄ appositio galetoz vel pipionū: siue columboz per mediū doli scissoz vnus post alterū est singulare: z vltimūz remediū: qm̄ venenū mirabilr sic attrahit̄ z mēbrū p̄fortat̄ dolor mitigat̄: nullus nāe terror inferit. **E**dicū post scalpellationē z sanguinis extractionē per eā supponit̄ loco scalpellationis de optima tyriaca z bñ fermētata mixta cū puluere gentiane: qm̄ oēm venenositatē ad se trahit̄ z educit̄: z vulnus cōsolidari non p̄mittit. **I**psam. n. tādū tenēdum est ap̄tūz. donec febris z oīa alia accētia fuerint oīno deleta. Et dicū, predictā tyriace appositionē debere fieri: si ante scalpellationē locus nō fuerit denigratus: aut ē si fuerit: post scalpellationē fuerit in eo nigredo remissa vel ablata. Si vero nigredo p̄existens nō fuerit amota per scalpellationē: aut fuerit aucta: aut de nōno aduenerit: tūc signū est malitie magne non auferēde per tyriacā: sed cauterizādus est locus. **E**di- xit Ras. vbi supra. si per scalpellationē non curat̄: sed pambulat̄ z addit̄ nigredo eius: cauterizet̄: aut cū igne: aut cum medicina caustica supradicta: ita p̄ cura recta ē z bona: z fm mentez auctoz. **C**erūtū medici moderni nō seruant dictum p̄cessum circa localiazimo statim cauterizant: q̄uis dicant quidā hoc fiendū esse ad euitandū infamā vulgi q̄ credit q̄ hic morbus cauterio debeat perimī: z nō aliter posse curari: z ne si p̄ aliquā cām infirmus cōuerteret̄ ad mortē: dicatur medico interfecisti hunc hoīem: q̄ nō interfecisti morbum. **M**ibi aut̄ vt rōnabilr esse cauterizandū: nā sicut in curatio- ne venenoz ab extrinsecis corpori illatoz cū morfu vel pun- ctura cautio. al̄s. cauterizatio p̄sto facta cōpetit ad salutem: qm̄ cauteriū mām venenosam a principalibus diuertit: z de pfundo coipe attrahit̄: in loco adductā z p̄tentaz dissipat̄ z p̄sumit̄: s̄lt̄ cōpetere oīz in antracē z quoz alio ap̄ate ve- nenoz: qm̄ venenū in eo inuentū destruet̄ z cōsumet̄: z q̄ in pfundo fuerit ad locū trahet̄ z educet̄: cuius signūz q̄ q̄q̄ ex loco cauterizato visa ē egredi venenosa humiditas nigra encaustro s̄lt̄s. Debet aut̄ causticatio p̄sto fieri: z oīz accipere partē velicatā z escaratā: z in circuitu vsq̄ ad p̄tez sanāz oīz pfundari: donec pueniat vsq̄ ad radicē eius: z eam destruat totā. **C**auteriū aut̄ superficialiter factū z non pfundatū longe magis nocet q̄ p̄ferat̄: qm̄ venenū in loco existens non cōsu- mit̄: neq̄ qd̄ est in pfundo ad locū trahit̄: sed cū durit̄ z te- stea soliditate escare supinducte: z sub ea remāsit venenosum ab exalatione z transpiratione debita p̄hibet. **E**t p̄ea apud me nō est recta opatio eoz qui antracē cauterizant cū cera li- quefacta superfuia accipiētes candelā cereā accēsā z effun- dentes de cera q̄ in circuitu licinij liquecit guttā post guttā: qm̄ tale cauteriū non pfundat̄: sed solaz supiciē accipit. **E**t s̄lt̄ p̄dictā cām non est apud me recta opatio eoz qui acci- piunt bucellā panis fm quātitatē antracis z infundit̄ eā in oleo feruētissimo z sup antracē apponūt: q̄uis istoz opatio minus mala sit q̄ opatio cum cera liquefacta: z maxime qm̄ pluries iterat̄. Debet itaq̄ medicus in cauterizatione antra- cis z s̄ltū cōsiderare t̄p̄s morbi in quo cauteriū facit̄: nā si facit̄ ipm̄ in p̄nō: z cū nodū tota mā venenosa expulsa est ad locū: tūc post cauteriū non oīz expectare casum escare: sed il- co oīz eā cū pilo inq̄tū poterit amouere: vt non p̄hibeat per eam defluxus ad locū residui mae que in pfundo remanse- rat: siue cauteriū fecerit pfundū: siue nō. **S**ed tñ si errauerit z cauteriū non pfundauerit: z pfundare nō potuerit p̄pter intolerantiā infirmi vel aliaz cām: vt in dispositione loci: tūc amota escara oīz cauteriūz iterare: z hoc donec pfundet̄: z si cauterij iteratio fieri non poterit: oīz locus scalpellari vt fiat via materie expellende z exalationi eius: qdam tñ sunt qui

post cauteriū non pfundans loco vltioris pfundationis apponūt scabiosam p̄tritā dicentes eam cū mirabili p̄prietate p̄ferre: Si vero facit̄ medicus cauteriū in p̄cessu: z p̄cipue in statu: z cū iam tota mā vel quasi tota ad locū expulsa fue- rit: tūc h̄z inducias ad casum escare p̄ter q̄ eam cū pilo amo- ueat. **E** De medicinis aut̄ vtilibus ad cauterizandū in antra- ce z s̄ltibus est: vt sumas calcē viuā z saponē gallicū z piper contritū: z cōmisce ea cū saluaz: z suppone in noīe creatoris cauendo: ne tangat partē sanā: mortificat. n. antracē cito. **E**t quidā cōficiunt dictū causticū sine pipere: z qd̄az loco saluē apponūt capitellū vel l̄xiuū: z qd̄az acētū: z dicūt. q̄ si calx facta fuerit de lapide spongioso q̄ melior erit. **E**t de vtili- bus ad mortificandū antracē est: vt sup eū ponat̄ medicamē qd̄ sic fit. **R**. cantaridarū vstarū. al̄s. contritarū olei z sapo- nis galici. aī. partes equales: z dissoluant̄ cūz capitello: qd̄ sic fit. **R**. cineris quercus: siue cerri quo vtunt̄ tinctorēs par- tes. liij. calcis vine partes. vj. z supercolef. aquaz: z opz vt cū superponit̄ causticū superliget̄ ligatura non p̄mittente illū a loco antracis separi. **E**t vt qm̄ diu superteneat̄ maxime qm̄ mā tota vel quasi tota expulsa fuerit ad locū in circuitu. p̄bi- bitium superponat̄ materierū ad locūz fluere potentium. **E** Post p̄fectā causticationē intendendū est ad casum escare cum supapositione butyri solius: aut mixti cū oleo vel ali- qua assungia: aut cū suppositione empl̄i: qd̄ optimū reperit̄ ad casum escare cauterij: qd̄ sic fit. **R**. brance vline z malue: radicūz altee mundatarū. aī. **M**. i. cōtundant̄ optime z mi- sceant̄ cū assungia porci nō salitaz: z cū butyro antiquo z di- mittant̄ simul putrescere per tres dies: postea exprimant̄ z colent̄. z colature addat̄ parū cere z mastice z vini reserue- tur: aut superponat̄ empl̄m p̄fectū de malua vel maluanisco farina frumētī z fenugreci vel seminis lini z multo butyro. **E** Lūq̄ locus antracis vlceratus fuerit p̄pter corrosionez incisionē vel scalpellationē vel causticationē remota escara nullo mō de p̄dictis mollificantibus vel alijs s̄ltibus: vel de maturatiuis apponendū est vt putrefactionē faciant: aut fa- ctā augmētent̄: regendū est tūc tale vlcus regimine vlcis fraudulenti malicūq̄ mundificatū fuerit: z t̄p̄s fuerit: vt in eo caro generet̄: tunc dicunt quidā repleat̄ vlcus folijs basi- liconis: q̄ non est eis par in generatione carnis.

E De apatibus emūctorioz: siue de bubonibz. **C**ap. xxiiij.

Upra

in p̄mo tractatu huius sermonis declaratū est: q̄ quedaz sunt mēbra vocata glandosa: qm̄ eoz cōpositio ex carne glā- dosa existit: z ista quedā sunt facientia opationē z iuuamentum: de quozū numero sunt testicu- lū mamille z caro glandosa in collo vesice. de apatibus horūz mēbroz non est sermo in hoc caplo. sed dicef de eis in sūma sequēti huius tractatus: z quedā sunt mēbra que sunt glan- dule solū que operationē nō faciunt in corpore: sed iuuamē- tum tantū. **S**al. adene vocatē: z de apatibus hoz inferius dicef in p̄prio caplo. z quedā sunt mēbra vocata glandosa: non q̄ ex carne glādosa cōposita sunt: neq̄ q̄ sint glandule: sed q̄ eoz carnes lapsę sunt z molles ad modū carnis glan- dule: z q̄ in ipsoz carne multe glādule siue adene reperiunt̄ z sunt: z talia mēbra sunt loca emūctoria: z quecūq̄ alia in qbus multe de dictis glādulis repliri p̄nt. **E**t de apatibus hoz mēbroz agit̄ in hoc caplo. **E**t q̄ b̄mōi apata aliqñ vocant̄ apata glandulaz. **I**deo sciendū est. q̄ apata in glan- dulis euēniētia ab auctoribus tripl̄ reperiunt̄ accepta. vno mō pro apate flātico: cuius mā est separata in mēbro z colle- ta in p̄niculo: siue folliculo. **E**t de his in caplo de glādulis z scrophulis de qbus intellexit Aui. p̄mi 1° cūz dixit. caplo de egritudinibus cōpositis: glandule sunt separe inuolute in cooptorio. 2° mō pro apate flātico. cuius mā ingrossata z in- durata est in vnū aggregata: nō tñ sunt in folliculo: z vocan- tur nodi. **E**t Aui. in ca^o de nodis vocauit eas glādulaz: z di- cef de eis in caplo p̄prio: 3° mō dī de apate carnis mollis cō-

De caute-
rizatione
loci q̄ ē i
p̄nō cōue-
nit z q̄no

Medice
cauterizā-
tione cōue-
niente.

Bubō
res fū-
spēs.

Facienti
cadere dī
caram.

De cōsol-
datione vlc-
eris.

Apata in
glādulis
euēniētia
trip̄l̄ re-
cipiunt̄.

inentis glāduas: et dicuntur huiusmodi apostemata emunctoria: et vocantur cōter bubones. **C** Bubo tñ pro apate sumptus triplē reperit sumi: vno mō p̄p̄issime pro solo apostemate inguinū p̄p̄issime bubo: q̄ inguina bubones vocantur: q̄ latitant in corpore more bubonū autum nocturnarū: que in die latitant: et in nocte vagant: vel dicitur apostema inguinū bubo: q̄ in eis formam oblongā h̄zificut bubo auis: et hoc apā nostro idiomate vocat. anguix. scđo mō sumitur p̄p̄ie pro apostemate cuiuscūq̄ emunctorio. Et tertio mō cōter pro apostemate partiū exteriorū maxime vniuersaliū et p̄p̄ie eius qđ ad exituraz deducit: vnde in diuisionibus. Dixit Raf. cum perforat bubo. i. exituraz: isto tertio mō sumitur ab Hipp. 4. affo. cum dicit. in bubonibus oēs febres male sunt. **E**t Sal. 2. ad glauconē. posuit bubonis cōter sumpti tres spēs: quarū vna retinet nomen generis: et dīr bubo. scđa sumā. et sichende 3. ait enim ibi bubo. sumā: et sichende adenarū et carniū cōtinentiū adenas passiones sunt: et bubones dicuntur oēs flegmones in adenis. i. dictis carnibus euenientibus: et sumā est ex eis illud qđ cito ad suppurationē prouenit vel p̄perat vel sichende dicit flegmonosus herisipillas vel herisipillosus flegmon. **E**t bubones siue apata emunctoria valde raro sunt per viam cōgestionis: sed fm plurimū: et cōter semp sunt per viam defluxus. Ait. n. Raf. 13. p̄tinen. aucto. Sal. q̄ in carne molli. i. emunctoria sunt tres virtutes de quatuor virtutibus. i. nālibus debiliores q̄ in oībus alijs mēbris: que sunt in corpore: et iste tres virtutes sunt attractiua retentia et expulsiua: verū virtus altera: tina vel digestiua in eis est fortis: sicut in mēbris multis: et propter fortitudinē digestiue sue non cōgregant materias: sed p̄pter debilitatē earum virtutū. **E**t dixit Sal. supueniūt ei supfluitates abūdantes: et q̄ caro mollis non h̄z ventriculos. i. cistes que sunt receptiue illarū supfluitatū vel nō h̄z ventriculos. i. mēbra ad que expellat: et ex eis ad extra corpus remanent ille supfluitates intra et causant in ea apostemata. Et subdit in quo corpore fuerint pulmo cerebrū et reliqua viscera fortiora manatio guttarū in eo erit ad glandulas. i. ad dictas carnes in quibus cōtinentur glandule. Et enim sciendū est: q̄ supfluitates predictę q̄q̄ expellunt ad eas s̄z semitā crisis: et hoc virtute expellentis eas de principalibus et nobilibus ad emūctoria et vilia: aut vī finthomaticis stimulatione illata ab eis mēbris nobilibus: seu cū quātitate generatē: seu cū qualitate mala ledente q̄ stimulationē recipiens virtus expulsiua illorū impotens expellere eas ad extra corpus: expellit irritata ad emūctoria ipsa: et alia ignobilia mēbra: et q̄q̄ non expellunt ad ea fm semitā crisis: neq̄ naturę cretice: neq̄ finthomaticę: sed q̄ cōgeste vel coadunate in nobilibus valde onerates deponunt ab eis excidunt ad emūctoria: et q̄q̄ non expellunt: neq̄ deponunt: sed attrahunt ad ipsa p̄pter dolorē vel vlcus vel scabies existentē in aliquo mēbro ad qđ ipsa mēbra emūctoria vel vilia sunt via transitus: sicut dixit Sal. p̄ de interioribus p̄dictis modis supuentus supfluitatū ad emūctoria. **E**t dixit Auic. apostemata glandosa que non incidunt in malagatū. i. pestilentialiū: q̄q̄ accidunt casu in crisisibus. i. creticis vel finthomaticis: et q̄q̄ accidunt casu expulsionis a mēbris radicalibus. i. que sunt radices et minere virtutū: siue nobilibus: et q̄q̄ dixit ipse attrahunt ea vlcera et apata alia sup extrema existentia ad que currunt materie in vīs: quarū incidunt. alibi sunt carnes ipse glandose: quare innoluunt cum eis: et in tumore eleuantur: sicut accidit inguini et subasselle in apatibus amboꝝ in eo q̄ h̄z scabiem: aut vlcera sup pedes et manus: q̄uis enī vlcera et scabies sint cā q̄ mā trahatur ad locū in quo sunt: nihilo minus mā fluens illuc et transiens sup loca debilia et caueriosa lapsa et rara in eis irritatur et imbibit et retinet in eis. Et dixit Aui. de his modis in apatibus que nō incidunt via atagatū q̄ noluerit q̄ incedentia via atagatū sibi modis generent: imo voluit q̄ etiā incedentia via atagatū sibi

modis generetur: et maxime primis tribus modis: sed sic dixit: q̄ apata que in bubonibus eueniunt fm plurimū non sunt de mā venenosa: q̄q̄ tñ sunt de mā venenosa: et maxime pestilentialibus: vī p̄terite multe pestilentie monstraerunt. **E**t dixit Raf. 14. p̄tine. ex sumis glau. q̄ dī thaym. i. pestilentiale accidit: q̄q̄ in carne molli q̄ si accidat in radice auris ex supfluitatibus cerebri erit: et ideo erit frigidum et quiescens. i. si per accidens non efficiatur calidum: et si accidat in assella crudele erit et acutum: eo q̄ ex supfluitatibus cordis erit: et si accidit in inguine minoris acuitatis erit: eo q̄ ex supfluitatibus erit epatis. **E**t sciendū est et q̄ quilibet humor pōt expelli et influere emūctorijs: et frigidus et calidus. **C**lerutū q̄ magis parati sunt influere humores calidi q̄ frigidi. hinc q̄ plurima apata eorū sunt calida: p̄pterea de eis determinatum in doctrina apatum calidorū eorū tñ que eueniunt fm semitā expulsionis materie calidius est qđ accidit in subassellis. et post ipsum qđ aduenit inguinibus et vltimū qđ accidit in emūctorio cerebri: fm plurimū est frigidum: vī dixit Raf. in diuisionibus. secus est de euenientibus in eis fm semitā crisis: nā calidius eorū est qđ accidit in emūctorio cerebri: et de his loquens Sal. super 2. p̄nosticoꝝ. cōmento. 14. dixit. q̄ euenientia in emūctorijs cerebri sunt de mā calidior: et post hec sunt que in subassellis: et deinde q̄ in inguinibus. h̄ idē voluit Aui. q̄rti 2. de signis crisis exiture. et rō eorū sumit a caliditate subtilitate et leuitate mē: cuius est ferri sursum. Et qđem apā in emūctorijs fiat fm semitā cōgestionis illud erit flegmaticū: qm̄ caro mollis eorū frigida est: et flāico sanguine nutrit: et ei eius supfluitas attestat. **E**t dixit Aui. ista apata q̄q̄ sunt cū repletionē corporis. i. multar: et q̄q̄ nō est in corpore repletio plima. In oī tñ apate eorū facto per viā defluxus repit in corpore vel mēbro mediaterepletio: et ex dictis appere pōt quot et q̄ sunt spēs eorū.

Et signa **E**t signa specierū distinctarū fm materias etiā nota sunt ex signis generalib⁹ suprapositis. **E**t signa venenosorū sunt euentus accidentiū malorū et febres pestilentialis: et eueniūt in pestilentialibus regionibus malis: et maxime in vteribus cibarijs corruptis et putrescibilibus: non venenosa aut sunt sine accidentibus malis: ipsa fm plm est non vera. **L**ocedūt aut qđam. q̄ aliqui pōt esse vera. Dixit Sal. in com. dicti affo. q̄ oīs febres putrida cuncta buboni sequit apā viscerū: quasi velit dicere. q̄ febres eueniēs putrida apate exiūt in emūctorijs: vel in alijs mēbris ignobilibus: tunc ipsa nō sequit illud apā: s̄z aliud apā qđ est iterius in aliquo visceꝝ. Et verificat hoc dictū Sal. fm plm. Aliqñ. n. 13. raro apā extrinsecū non cuncta cū apate intrinsecū pōt seq: et sequit febres putridas: et p̄p̄ie cū fuerit in mēbro arteriofo: aut cordi vicino: et maxie accidet febres putrida cū illud apā extrinsecū suppurabit p̄p̄ putridā fuliginē a mā illius apatis: tūc surgentē: et sic febres putridā causantē. **E**t dicūt. q̄ febres putrida in bubone mala est et suspecta: siue cū eo ichoet: siue ad ipm sequat: deterior tñ erit inchoans q̄ subsequēs. **N**az cū subsequit significat q̄ ipsa depēdet a putredine bubonis absq̄ putredine intrinseca: vel saltē: si nō dependet a putredine bubonis significat q̄ putredo intrinseca a qua dependet nō est tante malicie q̄ in p̄n potuerit causare febres putridā. Febres aut putrida inchoans cū bubone significat ecōtrario illius. Et dicūt. deterior est febres putridā seq apata emūctoriorū q̄ alia apata extrinseca saltē non multū cordi vicina vī alijs principalibus: et illud sō est: q̄ ab emūctorijs citius et

Quare de istis apatibus tractet in summa calox

Febres q̄ antecēdie bubonem deteriorē et q̄ sequuntur.

plus potest coicari & coicatur de putredine mebro principali propter coicatione qua bz cu principalibus fm hoc apparet qd dererius est febre putrida seq ad apa assellay qz alioru emunctorioy. **C**Dixit Ras. in diuisionibus multotiens aggreas ma in subassellis & multotiens in inguinibus illa q erit sub assellis est sicca. i. acuta ledess illa qest in inguini bus est magis geta paruper. Et dicit. qn no facit collectione saniei illa que est sub assellis fortasse no euatur a collectione. **C**Dicit. de bubonibus euenientibus fm via crisis: q bubo sic eueniens ante signa digonis. & in die no critica euenit sin thomaticer est vehementer malus significans mala mam: cuius malicia na non potuit tolerare donec digesserit eas sed eueniens post digestionem in die critica qzuis no sit simplr bonus est tñ bonus fm qd significans remissionem mae mali ciam & virtutis potentia in expellendo a nobilibus ad vilia. **C**Signa aut q accidunt cu multitudine repletionis sunt q vt plurimu eueniunt talia apata in pluribus mebris seu emu ctorijs vt in duobus. inguinibus vel in duobus assellis: vel post ambas aures: aut in diuersis emunctorijs: aut in emunctorio & mebro non emunctorio: aut in pluribus mebris non emunctorijs & significat repletionem plurima magnitudo ip/ forum & regimen pcedens repletionem. Et signa repletionis non plurime sunt predictis opposita.

Cura ve/ venosoz.

Cura apatu emunctorioy: siue bubonū eoy que sunt vene nosa sista est cure antracis & aliaru pustularu vene/ nosay. **C**In diuertendo tñ & euacuado mam antecedente oz custodia haberi me ma venenosa iam locata: aut ppinqua est & parata cito locari trabat supra mebru principale. Ideo qz notant. q in oibus eis non oz fieri slobotomia: aut aliud di/ uertens ex pte vel supra parte buboni opposita. verbi gra. si bubo venenosus fuerit in subassella dextra fieri non oz slo/ botomia de brachio sinistro: neqz aliqd diuersu sup ipsum apponi: nec econuerso: qm esset ca reditus materie venenose supra corz si fuerit talis. bubo post aure dextra non oz tra/ ctus fieri ad sinistra: ne fieret reditus materie male supra e/ rebz: & si lias si fuerit in inguine dextro non oz diuersio siue stomia fieri ex basilica sinistra: ne fieret reditus materie male sup epar: sed oz ois conatus fieri vt ma ad ipsum emunctoriu apatu trabat: & ad extrema illi emunctorio supposita. verbi gra. si fuerit in assella dextra fiat tractus ad ipsum & ad bra/ chium & ad manu que sequunt illam: & sic oz fieri stomia ex vena mediana eiusde brachij. Et sili si fuerit in inguine fiat ex saphena eiusde pedis. Aliqui tñ cōcedūt. q in apate ingui nis pot fieri stomia etiā ex saphena pedis oppositi: qm hmoi stomia no trahit mam sup epar. Et pmissa euatione & diuer/ sione cu ventosay appositoe & scalpelloy & sanguisugay ap/ positione: fiat vt currat ex loco sanguis plurimus: & post hoc superponant empla attractiua eiz: & no est cura si fiat in ipso loco tumor plurimus. **C**Emplm putile ad attrahendu & resoluendu & dolorem mitigandu sit ex radicibus narcisci decoctis in oleo liliaceo postea contritis & mixtis cu melle.

Cura no venenoso ru p dietā

Cura vero no venenosoz per dietā. dixit Aui. est minora/ tio cibi & subtilitas eius. minoratio qdem qztu ad eius qua/ titate & subtilitatio qztu ad eius qualitate nutritiua: qz debet esse minoris qztitatis & minoris nutrimenti: & maxime cum quo fuerit corporis repletio plurima. Et Rasio. dixit in diu/ sionibus. no opz vt appropinquet vinu hns exitura. i. bubonē vel apa in subassellis. sup. vel in alijs emunctorijs: qm timent ex eo accitua mala fortasse de supuentu febris ex calefactioe vini: aut de pmutatione mae ad mebra nobilia. Expst aut Ras. solu de bubone assellay: qz in eo magis de vino timef: in alijs aut rebus no nālibus psequet vt in gualis oleta apa/ tum dictu est. **C**Lura aut eoy per potionē qztu respicit cam antecedente: aut illā euat vel diuertit: aut simul euat & diuer/ tit. Et si qdem fuerit fm semita repletionis corporis plurime. Euatio dixit Aui. est radix in curatione eius: est aut necessa/ ria euatio per stomia: aut solonem vetriz: aut per vtrāqz fm

Cura per potionē.

disponē materie & corporis patientis. Et qz plerunqz bubo sola euatione curat: ideo ab ea icipiendu est: & si fuerit neia stomia q sili euet: & ad diuersam trahat mam: oz p antiphia/ sim fieri. i. per pte opposita. Ad eligēdu. n. appositionē vni/ dyametri vel duay opz indicationez sumere a repletionis cor/ poris multitudine. Et eni si fuerit pima valde eligat opposi/ tio duay dyametroy: & si valde plurima no fuerit vnius mti. **C**Dixit Ras. in diuisionibus. illi qd sit in subassellis euenit in pte stomia in saphena pedis oppositi: & hoc erit state ple/ nitudine multa: aut in basilica alterius manus. s. si no fuerit sic plenitudo multa: aut ambay. s. dictay vena: qz p saphene: & scario basilice. & b si fuerit res. s. replea plurima valde. In tali. n. repleone stomia duay dyametroy fm plm no suffi/ cit: qz no pot sic a lōginq diuerrere sufficiter mām: ita q re/ grit post ea stomia vni dyametri. Et de stomia vni dyametri subdit Ras. si apa fuerit in inguine cōpetit ei stomia basilice brachij oppositi. Et dicit. q qn repleo est plurima no exigif solu stomia duay dyametroy: s. facta sic stomia vtriusqz dia/ metri: aliq post ea neia est stomia vnius ptes de vena ppin qua ipi apati post dicta stomia. In sanguineo fiat mudifica/ tio sanguinis: & si alter humor fuerit cu eo mixtus: aut fuerit apa humor alius a sanguine digerat & euet fm q puenit: & facta euatione attendendū est si remaserit in corpore vel me/ bro madante de ma asite que egeat diuersione fiat. Ex dictis p. q euatio & diuersio in plus & minus diuerrificat diuer/ sitate repletionis maiori vel minori. In facto aut fm semitam crisis no est necessaria euatio: neqz diuersio. sili in facta ca vl/ teris: nisi rōne ipsius vlcis exiga. **C**Lura vero eoy. sup. quātuz ad cam pincta. dixit Aui. est diuersa a cura alioy. i. apatu extrinsecor: & hoc in pte cu expulsionē. i. repulsionē: qm non administrat in eis aliqd. s. de repulsionē: ita q etiā est diuersa cura apatu mebroy glanduloso: facientiu ope/ rationē. **C**Dixit enim Aui. q qn apa est in quātitate & sub/ stantia sua molle. i. qn apostema cum quacūqz quātitate: vel cum quacūqz substantia humoris est molle. i. est in carne glā/ dofa que oz mollis: tunc si fuerit in tali mebro glandoso no/ bilitate mamillis testiculis & alibus que faciunt operationez que nobilia possunt vocari respectu non facientiu operatio/ nem: tñ si non timef ex phibitione. i. repulsionē eius no eumentū. i. ppter aliquā aliam cam de phibitionibus reper/ cussionē supradictis: tñ phibe. i. repereute & no cures p hoc q apostema sit in mebro glandoso: qz qn phibet in mem/ bro glandoso repereutio no intelligit de faciente operatio/ nem: sed de no faciente. Et ea huius diuersitatis est: qz no fa/ cientia operationē sunt deputata a natura ad recipiendu su/ perfluitates principalū & nobilium mebroy. Et ideo no oz repereuti materia ab eis: ne redeat sup principalia: sed facien/ tia operationē non sunt ad illud deputata: quare curant eo/ rum apostemata cu repereutione cōsimiliter apostematib/ alioy mebroy. Non ergo administras. dixit Aui. expul/ siua. i. repulsionē: sed ea. s. curatione cu repulsionē ptermilla alia curatio fienda est. s. per mollificationē. Verūn hec alia cu/ ratio etiā per mollificationē plongetur. i. differat. si possibile est nullum locale mollificationū applicandoz: tādū oz differ/ ri. dixit Aui. donec declaratur tibi dispositio eius. s. an fuerit fm semita crisis euenies: an ppter attractionē factam ca vl/ ceris vel doloris: an fm semitam expulsionis materie: & sili tibi declaref dispositio eius: an fuerit cu repletionē corporis plurima: an no plurima: qz fm varietatē dictarū dispositio/ num curay varietatē recipit aliqualē. Et oz fieri ista dilatio: nisi in loco dolor fuerit de sedatione eius. indicans qm si sic fuerit statim ab eius sedatione incipiendu est: aut nisi supue/ nerit accidens aliqd indicās de attractione materie: ex cor/ pore ad ipsum emunctoriu: malis. n. accidentibus supuenien/ tibus ilico mollificationē attrahētia sunt apponēda. Et ppter dictas duas causas. Dixit Aui. q curatio per mollificationē differatur si possibile fuerit: non est autē possibile in dictis

De Robo romia & solonem triu.

De adm nistratio localū in pte i quo repereutio non eueniunt

in duobus casibus. Dixit itaque Aui. si hoc apud fiat secundum semitam
crisis: aut expulsionis ex membro principalis: tunc non oportet
prohibere. id est. repercutiat oino cum aliquo supra locum vel super
loco apponendo: imo oportet ut attrahat materiam ad membrum emul-
torium cum quacunque attractione est possibile: etiam cum ventosis
appositis. id est. super loco: et in circuitu et maxime quando non esset debi-
lis vel pigra in expellendo. Et si autem fuerit secundum semitam reple-
tionis: tunc euacuatione premissa administra mollificationem: et non
administres ea in hoc casu ante euacuationem: nisi in casibus su-
peradictis: quod pro eorum administratione non premissa euacuatione
fortasse superueniret super membrum malum cum attractione mate-
rie plurime: quam tunc mollificatione magnificarent apud attra-
hendo cum caliditate apiendo vias rarificando membrum et ip-
sius laxando virtute: fortasse ergo magnificaret in tantum quod
posset suffocare membrum vel nalem calidum illius: et sic posset pu-
rescere et corrumpi. Quod si errasti et administrasti mollificationem
ante euacuationem: aut tibi fuerit opportunum propter superadictas
causas administrare statim mollificationem: et tunc cum hoc. id est. cum
administratione mollificantium euacua et trahere materiam ad di-
uersum: quam in mollificatione. id est. sine euacuatione et diuersione est
timor de attractione plurime materie ad locum et euacuatione et di-
uersione assecurant a nocumeto illorum. Et si vero bubo euenie-
rit propter vlcus posset non est repellenda materia: quam aut rediret ad vi-
scera: aut fluere ad locum vlcis: et fieret causa augmenti illius: cuius
augmentum deterius esset ipso bubone: et ideo cura talis
bubonis de principio statim fieri cum mollificantibus inten-
dendo curationi vlcis cum eis que sibi conueniunt. Et itaque cum vo-
catus fueris ad curam bubonis noli repercutere sed mollifica: et
si quidem in loco fuerit dolor et non fuerit in corpore humor ma-
lus: quam corpus non est repletum: aut et si fuerit repletum iam eu-
acuasti et mudificasti ipsum: ita quod remanserit in loco aliqua mala
complexio diuertens ad se curam. Dixit Rasis. 13. proinde. suppose
membro illud quod mitigat dolorem. id est. lanam infusam in oleo. id est. cum
nullo mixto in eo sale in principio passionis: donec mitiget in eo
dolor: aut alleviet sed si in corpore fuerit repletio: tunc dixit
ipse. dico bonum esse relinquere dictam curam omnino. id est. suppo-
nere lanam predictam: et debeat euacuari corpus ab humore malo.
Et Aui. dixit. quando dolor fit fortior: tunc necesse est ut ipsum
sedes cum eis que sunt sicut lana infusa in oleo. id est. calefacto tem-
perate. Nam cum caliditate temperata inferat deliria et dolor seda-
tur: et valet hoc in principio et augmento: sed in fine. id est. in statu et de-
clinatione: si dolor affuerit adde oleo sal donec sedet: sed non
ponas sal in principio: fortasse. nam in principio sal appositus addit in do-
lorem: et hoc aut nimium calefaciendo: aut nimium exiccando: et ma-
xime adderet dolorem in bubone assellari: in quo contra est do-
lor intensior: et est magis siccus: ut supra patuit: sed in fine pue-
nit sal ut deficiet et materiam consumat. Et scias. quod frequenter co-
tingit: ut facta euacuatione et sedato dolore cesset bubo in totum
nulla requisita alia cura. Ait. n. Sal. 14. therap. quod in tumore
carnis mollis ad curam: aliquando oleum calidum sufficit. Et Rasis in
diuisionibus dixit. hoc de apud inguinis: ait. n. post flomias
intungat illud quod in inguine est cum oleo tepido: nam resoluet et
delebit secundum primum. Et Aui. dixit. multoties sanat apud gladu-
lam in principio oleum calefactum: quod infundat super ipsum solum. dicitur.
quod hoc sufficeret maxime quando apud est paruum: cuius parua ma-
ximas calitas olei soluere sufficeret. Sufficeret et in apud facto
in emulcorijs per viam digestionis: et maxime addito oleo et
sale in processu eius. Et scias quod curatio horum apud per mol-
lificationem diuersificat diuersitate materie ipsorum: quam quod ex eis
fuerit calidum exigit mollificationem leuiorem et remissionem: et quod fue-
rit frigidum exigit fortiora et intensiora: et quod fuerit colericum hu-
midiora: et quod sanguineum sicciora: et quod fuerit melicuz mollifi-
cantiora. Et de puenientibus in omni bubone et calido. dixit
Sal. 14. therap. quod mitigata ebullitione apud calidi carnis
mollis. id est. per euacuationem et diuersionem utendum est emplastro miti-
gatiuis doloris mixtis cum resolutiuis. Et explicando dixit.
ut est emplastrum confectum ex farina frumenti cui miscetur aliqua

pars mellis: et in fine fiat cum farina ordeis: necesse est utendum dixit
ipse dissolutius fortioribus: ne forte excident apud. 2. id est. attra-
hendo materiam caliditate forti. Et Aui. dixit. quando corpus est
mundum: aut iam mudificasti ipsum: tunc resolue et non cures
apponere resolutiua mollificationem: quod non potest in corpore tra-
here materiam: et si et aliquando traheret de materia non cures. Et ex-
plicans de valentibus in mollificatione et resoluendo dixit. sicut
est emplastrum quod fit ex farina tritici. id est. cum melle: ut dixit Sal. et
aliquando dicitur ex farina tritici cocta cum oleo cum aqua: et errauit
runt: quod istud conuenit in via maturationis magis quam resolu-
tionis: dicitur autem quod quod cum predicto emplastro addit mel quod
ipsius utiliter imponit omnibus apudibus carnis. Quod tunc dixit.
siue subdit Aui. saluus est emplastrum factum de farina ordeis. id est. et
melle: quod non est tante calitatis: et ideo est saluus in prohibendo quod
apud non magnificet: quod farina ordeis est minus attractiua: et est
magis exiccatiua quam tritici: et per exiccationem maiorem Sal. di-
xit. quod puenit in fine farina aut tritici conuenit in principio: quod ma-
gis mollificatiua et mitigatiua doloris. Dixit Aui. fortasse
magnificat apud per resolutionem forte. id est. per appositionem for-
titer resolutiuum. quam omnia fortis resolutionis sunt fortis attra-
ctionis: et ideo non administrent fortiter resolutiua: nisi quando est
necessaria expulsio. id est. sepatio materiam a membris principalibus et
nobilibus et attractio eius ad locum apud timendo super illa
principalia et nobilia. id est. si retineret in eis materiam illam. nam uten-
dum est fortiter resolutiuis et attractiuis: et cum ventosis ut. 8.
Et dicit quod quod per gular bullita in vino lymphato: et po-
stea trita. et cum assungia porci mixta et supposita cum proprieta-
te puenit omnibus apudibus quibuscumque euenit emulcorijs.
Diuersificat et aliquando cura apud emulcoriorum diuersi-
tate ipsorum emulcoriorum: et tunc cum fuerit in subassellis magis et
citius utendum est ad sedationem doloris quam cum fuerit in alijs
spaliter tunc auctores locuti fuerunt de apud emulcorij cerebri
quod Sal. 2. memir vocauit fugile et filr. 13. sti. Aui. autem tertij
4. vocauit fugile. hoc apud a grecis pacide vocatur. Dixit
Aui. quarti 3. fugile est de genere apud gladosorum. et quasi
hoc nomine appropriat illud quod est post aurem: et ideo fugile dicitur
fugil quod est radix. id est. apud radice auris. a quibusdam dictum nascen-
tia auris. Dixit Aui. quarti 3. hoc apud quod consequitur: ut
ex vehementia doloris interficiat: et maxime quando materiam coicat in-
trinscis partibus auris: et ubi est nervus. id est. auditus expasus:
et tunc multoties preedit comitio intellectus propter coicationem
ad cerebrum: hoc tamen apud: et factum in assaniam. id est. in bucino au-
ris plus interficit adolescentes quam senes: est. n. in senibus le-
uius: quam adolescentes sunt calidioris complexionis quam senes. et
materiam apud eorum dolorosorum est vehementius acuta: et est eius co-
plexio vehementius dolorosa. id est. doloris preceptiua. et ideo est min-
tolerans visum quo collectionem faciant senes: quod eorum materiam non est
sic acuta: nec eorum complexio sic sensitiua tolerat cum eo visum
collectionem: atque si iuuenis tolerat quousque supporet et ape-
riat facilius. Deinde curat in eo quasi in senes: quod habet virtutes
nales fortiores. Et dixit Aui. quod apud sub origine auris
euenientium illud est magis incolume quod fit secundum semitam crisis
bone: istud tamen quod est a crisi cum qua non est signum maturationis:
aut preedit horam puenientis crisis est malum. Et supra patuit. quod
hoc apud potest fieri a quocumque humore. Et sanguineum. dixit
Aui. significat rubedo et gravitas. id est. multa sensata et pulsatio
ante compressionem. id est. repulio apud compressionem: cum super eo
premit resistit tactui et costrictio in meatibus. id est. auris propriis
et visu et tactu. super et apparent alia signa flegmonum. Et Cole-
ricum autem et factum a sanguine subtili. id est. calido significat dolor
mordicatus fistulosus. id est. corrosiuus absque gravitate. id est. mul-
ta. super et alia signa herisipille: quod cum inflammatione multa: et si
apud non costringit meatum. id est. auris. id est. multum notabiliter. Et
flegmaticum. dixit Aui. est cum tremulitate et leuitate: quod materiam est
mollis inudans sub digitis: quasi motu tremulo: et est cum
paucitate rubedinis: et sic innuit quod est in eo aliqua rubedo
remissa tamen et illud quod non fit absque punctione alicuius colere

Nico. ser. vij.

AAA iiij

De apu-
te post au-
res i spat

Signa.

Cura.

que sua leuitate petit cutē et rubificat eam et sunt alia signa vndimie. Et melancolicū est cū duritie et paucitate doloris et alijs signis apatis melancolici. De cura dixit Aui. hoc apā est ex eis in quibus p̄m p̄m opz vt intēdat in infrigidatione: dicit quidā. s. remissa vel p̄mixta cum caliditate: qz plurimū sunt de mā multū calida inflāmata: vt remittat inflāmatio eius: non tñ d̄z esse infrigidatio tanta q̄ reprecuat mām. Et dicit. q̄ plātago minor quā lanceolā vocamus trita cū assungia veteri sine sale sanat eā. Et quidā dicunt. q̄ emplm factū de folijs absinthij et myrti equalit mixtis et cōtritīs curat ea. Et p̄st̄ dicunt de emplō et de folijs lauri tene ris et folijs solatri cōtritīs equalit mixtis. Quidā aut in apostemate inflāmato apponunt emplm factū ex visello ouis: late mulieris: succo cucurbite p̄sili. i. mucillagine oleo sisamini et croco. Uex in loco lfe que dicit. infrigidatione. reperit alia lfa que dicit. in suctione et attractione eius: et non in expulsiōe ipsius cū sit mā effusa ad ipsum supfluitas membri p̄cipalis. s. cerebrū: p̄cipue in crisi bus egritudinū eius: si cur illud. qd accidit in crisi lyargie multotiens. nō opz ergo vt attēdas ad curaz eius in q̄tum exigit cura apostemosa. i. apatuz in q̄tum apā est adhibendo siptica et apocrustica in p̄m: deinde cōpositiōe regiminis. s. repressiui et resolutiui simul: vt in augmēto et statu. Et deinde resolutionē puraz. i. in declinatione. Immo opz. dixit Aui. vt incipias et propue cū accidit in febribus cū dolore capitis: vt adiuues ad attrahendū mām ad apā cū oī ingenio et cū si nō fuerit velocitas attractionis in loco cā attrahēs velociter: vt dolor fortis vel inflatio: vel nisi fuerit velocitas attractionis: nisi p̄ se attrahat et expellat ad locū velociter. Nam si vehementis fuerit attractionis: dimitte eos fm nām suā et non ponas attractionē fortis: vt nō facias euenire dolorē vehementē quo febribus duplices: immo opz vt sit p̄tentus si fuerit ibi dolor vehemens: eo qd mollificat et sedat dolorē. Et si fuerit inituz huius apatis cū dolore vehemēti. dixit Aui. sis cōtentus enapuratione. i. embrocatione vel infusione cū aqua frigida puraz: et hoc dicit qdam cōpetere in vehemēti dolore mordicatio corrosiuo. Alij dicit. q̄ lfa est corrupta: et d̄z dicere. vaporisatione cū aqua calida puraz: sed si dolor fuerit leuis sis cōtentus vaporatione camomille et medicine alacoen. i. matricarie. i. cū aqua decoctionis earū: aut dyaglon et emplō memithe. als. meiten et est celidonia. Alia lfa h̄z. memithe: sed nō est bona: qz memithe est sipticū frigidū. Et de pueniētibus in mitigatione doloris leuis est mellilotū decoctū cū careno et emplm et altea decocta in vino: aut cruda cōtrita mixta cū adipe anseris et galline. Dixit Sal. 2° mēmir. et ponit in 13° cōtinē. cinis oculaz si distēperet cū assungia cōtrita non salita vetusta vtilior est alijs medicinis ad dissoluendū apostemata antiqua: 3° generatio sit ipsoz manante continue ad locū in quo est apā et dissoluit: apā noiatum fugile de radice auris. Aut dixit Sal. illinat cum sanguine bellocule mustele. i. blauer: qm ipsum dissoluit. Et dixit. q̄ in corporibus delicatis cinis bellocule misceat cū ceroto cōfecto cum oleo de lilio: qm cum eo curant fugile si diuturnū sit solidū et difficilis sit eius dissolutio: qm hoc dissoluit scrophulas mirabiliter et videt quibusdā q̄ hec medicina cōueniat cum p̄prietate. Et Aui. de dictis medicinis dixit. ex eis que cōueniunt et sunt p̄prie istis: sicut est cinis limatiarū: et putant qdā q̄ intel ligat de cinere testarū: siue cōchilium earū: et nō de carnibus earū: qm cōficatur cū adipe antiquo nō salito: et huic medicīne nō est par. Et aliud est cinis mustele p̄mixto ei ceroto cū oleo de lilio qd antiquat qd cōfert in scrophulis. Et qdā dicunt. q̄ cinis limatiarū valet et bibitus cum mellicato: et q̄ viscositas limatiarū cum myrrha aloē et olibano aqua lassata: donec veniat ad spissitudinem mellis desiccata apata radice auris: et si inuenit humiditatem p̄fundā in eis extrahit eā et sanat. Et qdā dicunt. q̄ sumi d̄z caro earū cum testis suis et p̄mi teeri cū eis: et q̄ valet et sine illis: sed q̄ dimittat stare donec

per se cadat. Et dixit Sal. vbi supra. tere p̄iretrū cum sicu bus et suppone soliditatibus et fugili si cū eo nō fuerit caliditas: aut misceat calx cū melle et supponat ei: et si libus egritudinibus: qm si cū eis nō fuerit dolor eas dissoluet: folia et radix lapacy decocta in vino et contrita cataplasmata: valent apatibus radice auris: vitica decocta in aqua pluuiali et cataplasmata resoluit ea: et filr semen eius: et emplm de ciceribus et melle. Et dixit Aui. q̄ de pueniētibus cum attractione resolutione et a p̄prietate est stercus caprinū cū adipe anseris et galline: et qdam hoc idē d̄st de stercore ouino et si cus decocte in aqua marina et emplate. Et qdam apponunt emplm de caricis et yreos. Et qdam. yreos nitri et calcis. aū. et cū melle et sicubus dupli ad oīum decoctis in aqua et misceant diligēter cum pinguedine porci et superponatur. Et pueniunt in hoc ad epa visinus et vulpinus: et singuli et cōmixti: et coriū ouis calidū sicut excoiat apposituz apati qd tarde egredit in radice auris p̄fert et trahit illud. Et supra dicta est cura apatū emūctioz tendentiū in viā resolutionis. Si vero tēdat ad suppurationē: qz non fuerit vehemētis leuitatis: et apparuerit ei caput qd est signū trāsitus in exitu ramatū dixit Aui. tertij 4^a. administra illud qd est inter glutinationē et carminationē. i. qd cū viscositate sua est resolutiū: vt resoluat vel maturet. Et qd est magis p̄ferens: et magis maturans in hoc est farina tritici cū syrupo mellis: aut aqua feniculi malue et camomille. Et subdit Aui. si extimat q̄ non resoluat immo suppurationē faciat. sup. immo iam fecit: et est in ipso pus p̄tentū: tunc est necessariū: vt extrahat pus p̄tentū: aut cū resolutione subtili. i. cū rebus resolutiūbus et p̄uertētibz eā in vaporē subtilē: si est polsaut cū resolutione laboriosa. i. extractione eius cū incisione et suctione. i. cū ventosis: et cū eis q̄ trahūt pus post sectionē et aptionē. Ista enim extractio puris pōt vocari resolu laboriosa: et cōuenit in hac attractione vnguentū factum de storaceliqda armo niaco bdellio pice ligda: et medulla cervi. Et dixit Aui. qm sentis declinationē huius apatis ad duriciem: tūc line. i. mollifica vbi cūq̄ sit. i. in quocūq̄ emūctioz sit sicut: et vbi cūq̄. i. in quacūq̄ pte sit apā qd declinet ad duriciē lini oī. De apatibus frigidis in generali. Cap. xxiiij.

Apostemata frigida diuersa fm mām constituentē ea: dixit Aui. primi 2^a. sunt aut de mā flatica, aut melica: aut aquosa: aut ventosa. Nā vt ipse dixit quartij 3^a. humores fridit: et currūt cursu eoz sunt causa apatū frigidoz: currūt aut cursu eoz aquositas et vētositas: et q̄ aquositas currat cursu humorū fridoz notū est. Uētositas currit cursu eoz cū fiat fm p̄m ex humoribus fridis puris: siue simplicibus: et aliqui eis adinuicē cōpositis cū calidis vincētibz fridis in cōpositione: humores. n. fridi sunt qui sunt parati vētositati cū supuent caliditas debilis sufficiens eos dissoluere in vaporē vētosum: nō aut illū resoluere et p̄sumere: d̄t aut vētositas qd currit cursu humorū fridoz: in q̄tū effectus pueniētes a vētositate p̄portionat effectibz p̄ueniētibus ab humoribus fridis: et d̄t et q̄ currit cursu fridoz humorū q̄tū ad curationē egritudinū vētosarū: nam ipse curant cum medicinis calis: sicut egritudines q̄ sunt ab humoribz fridis. Dixit itaqz. A. q̄ isti humores fridi sūt flā et melia: et q̄ currūt cursu eoz est vētositas: de aq̄sitate aut nō exp̄ssit: qz tanqz notū reliqz: et cōp^m ex eis. s. flāte et melia vel flāte et vētositate vel melia et vētositate vel flāte et aq̄sitate vel aq̄sitate et vētositate: et q̄ qz cōponunt oibz eis vel p̄b^o eoz: ita q̄ aliqui rep̄t apā fridū factū ex flāte melia aq̄sitate et vētositate sūt mixtis vel ex dictis tribz fridis. Et sequēs A. p̄ 1^a p̄ticulari de apatibz fridis incipēs a flaticis dixit. flaticoz gen^o in duas diuidit spēs. s. in apā lapsū et glādū: las molles. Et d̄nt hec due spēs in h̄ q̄ glādū sunt sepate et inuolute in cooptorio. i. p̄niculo vel folliculo: et apā lapsū est mixtū et nō sepatū: est. n. mixtum carni: qz eius humor est

2^a sup.
purat.2^a durū
scit.2^a apā
ta vēto
d̄nt frida
et vēto
tas currit
cursu hu
midoz.2^a apā
gida q̄z
cōponunt
tur adu
uicem.De apā
bus flā
cie.De apā
bus flā
cie.

sparsus in poris carnis: et non separatus ab ea sicut glandula: et subdit. sciedu est tibi qd apata flatica diuersificant fm diuersitate grossitie flatis et mollitie ei: et fm eius subtilitate et laxitate: siue liquiditate et duricie ipsius et eius duricies aliqui tanta est: vt qnqz melicis sunt sitasita vt videant qnqz veto/ sa. i. qtu ad resistetia cu sup eis pmit. Et ex eis diuersitatibz flatis diuerse sunt spes apatu flaticoy: et oes pnt quodammodo reduci ad dictas duas spes. scilicet ad apa lapsuz et ad gladulas vt patebit. **C**Dixit Auer. coll. 3. apatu flaticoy: quedam sunt a subtili flate: et qda a flate grosso: sic apata noiata scrophule: ma. n. in ea est grossa valde. Et dixit. qd ex flaticis sunt qd sunt a vetositate. i. cu vetositate flatu pmixta: sic sunt illa qd sunt in extremitatibz ydropicoy. **C**Dixit Ras. 14. p. 1. auete Sal. fla quoties fuerit in pte. i. suba ei: tenue et modice viscositate infert excitatione qd est apa molle albu in qd remanet vestigiū digiti carēs dolore: et quoties fuerit grossum et viscosum infert apa solidum appellatū scilicet colorē hūs albumi. **C**Pro notitia diuersay spēs apatu flaticoy notat. qd fla aliqñ alterat ad friditate. i. qd sit fridius flate nali: et aliqñ cor/ rumpit: et si alterat ad friditate: tunc aut est in suba subtile aut grossuz: et si subtile: tunc aut pmixtu vaporū lenit: aut nō: si est permixtu: tunc aut sic qd aut vapor pñat flati. et tunc accidit ex eo apa qd vocat ab. A. eleuatio: et est illud qd sit cu aceto sitate. als. vetositate: et accidit in extremitatibz ydropicoy: et reducit ad apa vetosuz: vt infra suo cap. si aut sit fla subtile non pmixtu vaporū: tunc ex eo accidit vndimia. Si hō sit gros sum: et h p resoluē vel expssione suay ptiū subtiliū: tunc aut cōtinet in mēbris duris: aut in. carnibz modice gladosis. Si in duris sic in curuaturis iūcturay manibz pedibz: aut frō/ te et siliū: tūc ex eo gñant nodi. Si in mēbris gladosis: tūc si illud fla fuerit valde grossuz pp maiorē resoluē vel expssio/ nez ptiū subtilis gñant ex eo scrophule. Si vō fla corripit: tūc aut adurit aut putrefit: qz raro adurit vt. s. dcm est nō fecerūt auctores de apatibz ex eo puenitibz mētionē. Si vō putrefit gñant ex eo nodi mellini fauosi et his siles dicti ab Aui. dubeleth: de his spēsbus 4. 3. Aui. dixit. apata flatica aut sunt simplicia. i. pura. qd de puro et mero flate: et noiānt ista apata mollia: sic apavocatu vndimia et reducunt ad apa lapsū. Aut g apata flatica sunt dubeleth in qb sunt sicut nodi leues: et p. i. glandule molles: et iste oēs spēs reducunt ad apa lapsū. Aut apata flatica sunt dura: sic sunt scrophu/ le et nodi duri. sup. et gladule dure. Et sunt quasi medie inter gladulas molles et scrophulas: qz nō sunt in vltio dure: sicut scrophule: et tū sunt dure et molliū. **C**Melicoy vō apatu. dixit. A. p. 1. tria sunt gñia. scilicet duricies qd scilicet siue apa scilicet roticū siue durū dū: et cācer et gladulay gen ex qb sunt scrophule et nodi. 4. tū 3. nō tenigū nisi duo gñia. scilicet scilicet et can crū. Et 3. gen dērelingit notū ex dictis ibi. Et dixit. qd inter genus gladulay et illa alia duo gñia est dū: et qd gñia gladu lay sunt separata ab eo in q sunt sic gladule dure: aut supfici ei: aut tū sunt retēte adherētes tū: sic scrophule: et alia duo gñia sunt mixta et iūsa in suba mēbri in q sunt. Et iter cācrū et duricie est dū: qm duricies est apa getū sedatū destruens sensuz: et pmanēs in mēbro in eodē statu in q nō est dolor: et cācer est mobilis addēs. h. ex crescēs ledēs et dolore inferēs: et hz radices inexas mēbro: nec opz qd p ipm destruat sensuz: nisi elogatū fuerit tps ei. Et cācroz plimi sunt acuti vt mor tificēt mēbrū et destruat ei sensus. i. cali nō radicatr: et acci/ dētāl p putrefactionē. Et A. dixit. nō multuz distat qn dūa inter cācrū et duricie existat per accitā insepabiliā: et nō per subales dūas. **C**Apata vō aquosa. dixit. A. p. 1. sunt sicut ydropisis asclites et ramex aquosa et sic apa qd accidit in cra neo. i. capite de aq sitate et hōy filia. **C**Apata vō ventosa. di xit Aui. in duas specificant spēs: quay vna est cakeia: et alia est inflatio: et inter cakeia et inflationē existit dūa duobz mo dis. Unus est essentia. i. fm mām et alter est cōmixtura. sup. vel in cōmixtura: qd dnt fm diuersuz sitū mām. de cō bniue

est: qm in cakeia vetus in mēbri suba est admixtus: et in infla tiōe est aggregat et separat et nō admixtus mēbro. Sed cēntiā aut dnt: qz cakeia catur avetositate pmixta vaporū flatico. i. hūi subtili flatice: et inflatio fit ex vetositate pura. Et cakeia iuenit qdē sensus tacti mollē. qz appz mollis tacti nō resistēs agēti. qz vetositas ē spsa in suba mēbri: et inflatio tactui resistit resistētia multaz: aut pauca: qz vetositas in ea ē separata fixa in vno loco: cakeia vocat eleuatio et assimilaf excitatiō: dnt tū ab ea fm mai vel min eē fla pmixtu vetositati vt. s. patuit cakeie. n. cā aūs est fla subtile a q eleuat vapor plim ad mē brū q mult exis expulsiū sil cū potioē pauca dicti flatis sub tilis et retētus in mēbro est cā pūcta ei. Excitationis vō cā aūs est fla subtile pueruz in vaporē paucū: et sil cū illo pauco vaporē expulsiū ad mēbrū retētū in eo est cā pūcta ei: et infla tionis vero cā aūs est humor vetosabilis et vetositas illa ex pulsa ad aliq mēbrū et retēta in eo est pūcta cā ipsius.

CDe vndimia.

Cap. xxxv.

Vndimia arabice dī grece zima. latine pa lus dī. **C**Dixit Sal. 2. ad glau. noiām vndimā dolorosum et lapsuz tumorē ex suba flatica fiēt. als. ex spū vetoso. i. pmixto illi sube flatice qlis est q fm corpa gñant mortua: et fm pedes et crura: et multū gñat in idematibz. i. humidis pas sionibz et pthysicis: vñ et idema vocatū est spēs ei qd accidit pthysicis et ydropicis a qbusdā tūor absolute vocat: et ppea 2. p. vocatū est apa lapsuz. **C**Dixit Auer. coll. 3. 7. ex flate sunt apata qd vocant zimie. **C**Vndimia. vt dixit Sal. vbi. s. est apa molle. i. ad tactū carēs dolore. i. fm plm. Aliqñ. n. re perit cū dolore remisso albu ad modū coloris corpis. **C**Dixit Sera. 5. breuiarij. qnqz supfluitas effundit ad mēbrū et flaticu accidit apa molle: cū q nō est dolor: qda dnt. qd est apa fridū factū ex flate subtili modice viscositatis. cū q nō est do lor cui qnqz misceat vapor flaticus. Et A. dixit. qd est apa mol le albu in q nō est calitas. **C**Ex dictis p. q spēs vndimie dī flincte fm mām sunt due: vna qd est ab hūore flatico ipmixto vetositati: et ista retinet nomen gñis et absolute dī vndimia. Et alia sit a pdicto hūore pmixto vaporū siue vetositati et vo cat excitatio. **C**Et vndimie alia est q p se est morbz: et nō se/ quit ad aliū morbz. s. p se euenit. Et alia est qd est accūs pñis ad egritudine pducēs ad debilitatē digōnis et pprie ei que fit in epate: qlis est qd ydropicis et pthysicis: et in fine febrium egritudine acutay cronica accidere cōsuevit. **C**Dixit Al/ man. molle qd cū digitis pñit cedit ad aliquā psequit egritu dinē: vt sunt egritudines que cuz cōplexio corripitur: aut pthysis adest accidit. sup. et qnqz nō psequit aliam egritudi nem: sed per se euenit: et h est que pprie dī vndimia.

De causis

vndimie. dixit. A. q vtpz est a vapore flatu co. i. ab hūiditate subtili flatica q rōne sue subtilitatis pōt dīdī flari nāe vaporis: vel est a vapore flatis. i. a flate subtili: et h qtu ad pñā spēs ei: vel est a vapore flatis. i. a flate vaporatēta qd est a flate pmixto vaporū: et qz tū ad scōam spēm ei et pcedit a cā intrinseca. dnt qda. aliqñ pcedit a cā extrinseca. i. pprie a pcussione vel casu: et h dicit inuuit in vñis Aui. pdictis cū dixit. fm plm. h tū raro inue/ nit sicut raro repit qd fla moneat et fluat ad locū pcussionis apandū cā ineptitudinis ipsi flatis ad fluxū q ineptitudo cō sequit grossitie viscositate et friditate ipsius flatis. Aliqñ tū pōt illud accidere pprie cū repit in corpe: et maxime in mē bris ppings loco pcusso et dolēti copia flatis subtilis qd sua subtilitate. i. minoz grossitie: et minoz etiā viscositate possit ad locū fluere dolēte. Et vndimia qdē frequēter fit p viā cō/ gestionis supfluitatis flatice in mēbro. **C**Dixit auctor cōpē/ dij. auete Sal. 4. therapē. apata flatica in tactu mollia sunt parū faciētia dolore et color eoy est: vt toti corpis: qz tacti eoy est mollis: tō cedit: et cū desup pñit digito infossat quasi digitus infigret in pasta remanēte fouea in loco pñionis. et hāc infossationē remanere in loco Aui. presupponit: et iō dī/ Nico. ser. vij. **AAA** l i i j

Vndimie
due sunt
spēs dīdī
cre f3 ma
teriam.

De apati
bus mela
colicis.

De apati
bus aquo
sis.
De apati
bus ven
tosis.

zit. q. q̄to plus mā est subtilior z madida vel mollis vel humida est mollificatio. s. z cessio eius vehemētor humida: z digitus facilius penetrat in eo qd cōpimit cum phibitione eius qd est in eo. s. cuz pfundatione humoris p̄tenti in loco p̄ssionis: vel cū phibitione eius qd est in eo. s. a reditu festi no ad exteriora: z hoc. s. in p̄ssio digiti nō est in elevatione. s. tanta q̄ta est in vndimia: s. tñ aliq̄ est in elevatione in p̄ssio digiti ē satis notabilior: vt p̄teb̄t cap^o de ap̄ate v̄toso qd est: q. in elevatione est aliq̄ v̄tosit̄as q̄ aliquo mō resistit in p̄ssio: s. in p̄ sp̄e vndimie nō est v̄tosit̄as: z in 2^a sp̄e l̄z sit de v̄tosit̄ate: est tñ minus q̄ in elevatione: z p̄p̄ea dñt qdā. q. in excitatione ista in p̄ssio tenet mediūz inter vndimiam z eleuationē: z q. vndimia in dicta in p̄ssione puenit: vt p̄ictū est: cū eleuatione: dicit Aui. q. vndimia plin est de gñe eleuationis nō qd̄ oino: q. si sic vndimia esset de gñe ap̄atis v̄tosit̄as sic dicit: q. ei similit̄ in in p̄ssione digiti: ac ē in humiditate flātica subtilis: q̄ in vtracq̄ reperit̄: z maxime similit̄ ei excitatione in qua humiditas flātica subtilis est p̄mixta v̄tosit̄ati. Aui. in verbis p̄dictis inuit q. de flāte subtili causante vndimiam est aliqd̄ magis subtilis: de quo dicit. q. q̄to mā est grossior: tanto est ad duriciē z frigus declinior. Et in his innuit duo. p̄^o est. q. in vndimia facta a flāte minus subtili nō est ita facilis: vt in facta a magis subtili z redit̄ eius ab infossatione nō est ēt ita facilis pp̄ grossitiē z friditatē maiorē. 2° est. q. in oi vndimia tactus inuenit remissam calitatē z fortasse inuenit frigiditatē actualē remissam: s. tñ in facta a flāte minus subtili caliditas est remissior: siue actualis frigiditas int̄rior.

Signa distinguētia vndimiam verā ab excitatione satis sunt nota ex p̄dictis. Et distinguētia ea ab ap̄ate v̄toso. dicit Gal. 1. 4° terap. sunt q. qñ imponis digitū supra inflationē nō se inclinat cutis. q. nō infossat̄: z cū pcutis sup̄ lpm̄ audis sonū: sicut sonū tympani: s. ap̄a molle cuz magis tāgis inclinat se z descēdit. Et Serap. dicit. q. inflatū nō descēdit sub digitis qñ p̄mis sup̄ ipsum: neq̄ remanēt vestigia passionis in ipsor̄z est ei vox: tñ vox tympani: z fortasse sentit̄ ēt qñ v̄tosit̄as retenta in raritate p̄cavitatis quā facit q. raritas fortasse est multa valde. Et signa distinguētia vndimiam ab ap̄ate melico. dicit Aui. sunt puitas duriciē z paucitas offuscationis in vndimia. Duriciēs. n. in vndimia ēt facta a mā grossioris: siue min^o subtili est pua valde: z in ap̄ate melico est multa valde: z in vndimia color est alb^o vel declinās ad albedinē: z in ap̄ate melico est declinās ad fuscēdinē. Et signa distinguētia vndimiam pueniēte a cā p̄mitiua a pueniēte a cā intrinseca. dicit Aui. sunt q. qñ accidit a p̄cussione: z silib^o: z nō currit mā q̄ attrahit̄ ad locū p̄cussionis: ex dolore nisi mā flātica: tñ nō ap̄at nisi ap̄a flātis: z illud est p̄uiz. als. purū: z non eūat a dolore. Dicūt qdā. s. int̄riori q̄ in facta a cā ante: in qua fm̄ eos aliq̄s parvus dolor adest: q̄uis fm̄ alios nullus est dolor: z h̄ nisi fuerit p̄mixtio alicuius humoris cū flāte. Sed in facta a p̄cussione aliqñ est dolor satis int̄sus: nō qd̄ rōne humoris flāticī decursu ad locū: s. rōne cōtusionis z attractionis p̄cedentis a p̄cussione vel casu.

Dieta. **Cura** vndimie tribus p̄fic̄t̄ in istis. s. dieta potione z chirurgia. Et dieta qd̄ cōsistit in euitatione quorūcūq̄ infriigidantiū z humectantiū. ex oibus sex rebus nō nālibus. Dicit Aui. abstinentia ab eo qd̄ gñat flā est res que est necia. De qbus sunt pisces caseus recēs: z sika: totū aut̄ regimē d̄z verti ad calm̄ z sicū vt resoluat̄ z exiccet̄ mā eius tā añs q̄ cōiuncta. Qd̄ aut̄ sit hoc regimē tā fugiendū q̄ p̄sequendū dictū est in sermone 5° in cura male cōplonis humide stōi.

Potio. Potio v̄o duas h̄z gñales int̄tiones: q̄rū p̄^a est ad cām: z 2ª corrigat accit̄ia. Et int̄tio ad cām aut̄ respicit cām antem aliqñ eā dirigit z eūat: z aliqñ eā dirigit: z aliqñ mēbra digestionis p̄fortat. z eoꝝ malā cōplonē emendat. C̄ dicit itaq̄ Aui. eūatio fiat cū solone vētris. s. cū eūantibus flā fluidum subtile. z de eis pp̄rie est turbib^o: z maxime cū non p̄misceat̄ ei. 33. vel aliud acutū faciēs ipm̄ educere flā grossum a lōgin

quis. Acuat̄ turbib^o cū diagredio: qñ sic educit acuitatem multā z flā subtile: z fiat eūonis iteratio fm̄ exigētia digōne semp̄ p̄missa: z de pueniētib^o in eūone dicti humoris ē vomitus z pp̄rie cū iterat̄ multotiens: z v̄ine multe puocatio est maximi iuuamētis: z maxie post eūones p̄dictas: z s̄it s̄u doris: puocatio est iuuamētis sublimis: z pp̄rie in aere balnei. cōfortet̄ quoq̄ z epar z stomachus ad bñ digerēdū cū app̄o ximitatis ab intus. z ēt z his que dicta sunt in sermone 5° in suis locis qbus vtendū est añ eūones z in medio eaz z post eas z vsq̄ ad p̄fectionē curationis. C̄ intentio v̄o q̄ respicit cām p̄iunctā diuersificat̄ fm̄ q. vndimia p̄cessit a cā ante fluēte ad locū aut fm̄ q. facta est p̄ viā p̄gestionis aut sequele ad febres cronicas z egritudines sup̄radictas. Et in facta a cā ante defluēte ad locū curatio variat̄ fm̄ diuersa tpa eius. In p̄n^o nāq̄ sup̄ta indicatiōe ab ap̄ate puenit rep̄cussio. Verūm sienda nō est nisi p̄cesserit eūatio saltē bñ minoratiua. Ait. n. Raf. 13. p̄ti. dico q. q̄ illinsūt sup̄ ap̄ata flātica cū infriidatiūis peccat̄: eo q. in ipsa includūt humores: s. q. nō dissoluūt ap̄a augeat̄ in eo dolor. vñ d̄z corpus p̄us eūari. C̄ Et. A. dicit. cū factū fuerit illud. s. eūatio de qua dixerat̄ tūc. s. rep̄cutes: z ista rep̄cussio n̄z ē fortis vel debilis fm̄ q̄titatē influus. Ait. n. Raf. vbi. s. si nō videris inanitionē fieri. als. manationē fieri violētā valde dissoluere d̄z statiz. s. post paucā rep̄cussione: z si violētā fuerit manatio p̄fortare debes. s. p̄rep̄cussione: deinde dissoluere. C̄ De mā aut̄ rep̄cussiuor̄. Dicit. A. oꝝ vt fiat rep̄cussio ei^o in p̄n^o cū eo qd̄ aggregat̄ exiccationē z resolutionē. s. si ita q. rep̄cussua debet̄ ēē mixta cū exiccātib^o z resoluētib^o. Dicit. n. p̄^a q̄rti. q. rep̄cussua in ap̄atib^o fridis debet̄ p̄misceri cū medicinis calis z stipticis q̄ cū h̄ q. rep̄el/ lūt̄ deficcet̄ z resoluāt̄ calā. n. resolutiua miscēt̄ ēt cū eis ad hoc vt. phibeāt ne frida ingrossent z in crudē mām z vt p̄netrare faciāt illa infriidātia ad pfundū: vt possint expellere: qñ ap̄ata flātica sunt pfunda: z ad hoc ēt vt exiccet̄. stiptica vero cū eis miscēt̄ ad hoc vt p̄fortet̄ mēbrū z sic iuuamētū faciāt ad rep̄ulsū: z ēt vt exiccet̄ z mām p̄sumāt̄: z qd̄z d̄i/ cūt. q. ista rep̄cussua debet̄ ēē plus stiptica q̄ frida q. in hac mā plus puenit rep̄cussio q̄ sit p̄ trāsmissum q̄ q̄ sit p̄ impulsū. C̄ Dicit Aui. nō op̄z vt attringat̄ locū hui^o ap̄atis aq̄. s. neq̄ frida neq̄ calā. frida. n. sua friditate in crudaret ingros/ sare q̄z mām. z sua humiditate noceret cū egeat̄ exiccatione: calā ēt sua humiditate noceret z sua calitate phibente nō re/ percuteret: s. poti^o attraheret. C̄ Et ex dictis accipiūt qdā. q. i h̄mōi ap̄ate rep̄cussiuū nō d̄z applicari frigidū actu neq̄ multū calm̄. Et in p̄n^o qd̄z p̄ncipij medicamē mediū d̄z esse magis fridū siue cū paucioribus vel de debilib^o stipticis z calis z in fine p̄ncipij ecōuerso. z in medio eius d̄z tenere mediū vt appet̄ de int̄tione auctoꝝ in sp̄ali specificatione re/ mediū. C̄ Pro qbus dicit Gal. 2° ad Glauc. siente passione aliqñ spōgia aqua madefacta modicū aceti h̄ntē s̄istere facit passionē. Si v̄o sic s̄istere nō fecerit plus de aceto ponēdum est: z hoc ēt cōmēsurat̄. Sit. s. acētū in q̄titate z acuitate ip/ sius fm̄ cōplonē mēbrū vndimiofi. Qd̄. n. acētum est magis aquosum. i. pluri aque cōmixtū vel minus acutum in p̄n^o. s. p̄ncipij. sumēdū ēt. z maxie in corpibus mollibus: qd̄ aut̄ fortius est. i. qd̄ est minus cōmixtū vel magis acutū in corpo/ ribus duris z robustis. sup. z in fine p̄ncipij sumēdū est. sup. z qd̄ est cū acētū mediū inter p̄dicta in q̄titate z acuitate in medio p̄ncipij z in corpibus inter p̄dicta medijs. Et subdit Gal. ad p̄mas impositiones spongiā nō relinquentes. s. super loco cū ligatura. sup. s. in sc̄dis sic: z multo magis in postre/ mis. Dicit Gal. int̄dendūz est si corpus in q̄ sit ap̄a molle sit molle: z tūc aqua sit amplior aceto. Si v̄o mēbrū sit solidūz tūc acētū super aquā z reducat̄ mēbrūz in nām suā augmēto eaz q̄ deficcāt. At v̄o si corpus vel mēbrū fuerit tēperatum s̄int eqlia aqua z acētū. Et subdit Sa. vbi. s. op̄z ēē spōgiam nouā: z si nō affuerit talis. s. nouas: z vetus certissime lota. s. multoties affronit̄ in nistro. i. in aqua in qua nistrū dissolutū

In facie
per viam
defluxu.
De locali
bus ab ex
tra ip̄a.

Aqua ne
q̄ calāne
q̄ frigidā
cōuenit.

Rep̄cussio
na nō de
bet̄ appli
cari frida
neq̄z mul
tū calida.

In au
mento

fit et pro aut in cineris vocato. i. in aqua cineris: et hoc fit ut accipiat spongia virtutē nitrī vel cineris ad desiccandū et resoluendū. Et dixit. q. si p̄dictis nō sūt aīa fortiora farma/ta que mixtā hēant virtutē ex p̄dictis virtutibus supponere opz. **C** Et Serap. dixit. si ex humore flātico ad mēbrum currente fuerit vndimīa incipiemus in curatione eius cū medi/ cinis: de quarū p̄prietate est ut coarceant. i. p̄hibeant fluxū et expellant et resoluant simul: quapp̄ fiat antecessio in p̄mis cū vaporazione cū spongia noua infusa aceto p̄mixto: qd̄ est q. spongie noue inest virtus resoluēdi quā acq̄uit ab aqua maris: que est resolutiua p̄ illud ergo si nō habet ex ea aliqd̄ nouū opz ut abluat cū nitro et aqua cineris donec acquirat virtutē spongie noue et submergat in aceto. i. p̄mixto et exp̄sa mēbro supponat: qm̄ aggregat et coartat. verū opz si aīa est in p̄n° et pro aut corpus. i. vel mēbrū sit humidū in cōple/ xione sua ut sit acetū forte minus: sed si administras hoc ace/ tum et nō inuat corpus est durum: tūc opz ut sit acetū p̄p̄in/ quū: puto q. pauciori aqua admixtū. Et si p̄dicto dispositio/ nes. i. t̄ps principij apatis et mēbrū in mollitie et duritie sint medietunc opz ut acetū sit tēperatū: sicut res quā possibile est hōi habere. **C** De his dixit Aulc. de illis que bona sunt in p̄n° est ut administrat spōgia noua in p̄n° infusa aceto cō/ mixto. i. scz aqua: ut dixit Gal. qui ergo exponit aceto cōmi/ xto hāte virtutē cōmixtā ex rep̄cussione et exiccatione et reso/ lutione quale est acetū vini in quo est rep̄cussio exiccatio et reso/ lutione: q. nō d̄z sumi acetū factū ex agresta succo p̄iroy vel citonior: et similitudinē in qbus nō est dicta virtus cōmixta: est expō falsa. q̄uis. n. velint auctores q. acetū aque cōmiscē dum sit acetū vini: q. de illo loq̄tur Gal. 14° terap. et dixit ha/ bere virtutes p̄dictas: tñ voluerūt q. applicet aque p̄mixtū: et nō solū ut fortius vel sufficēter rep̄cutere posset: qd̄ nō pos/ set facere imp̄mixtū aque. **C** Et subdit Aui. aut aqua bau/ rach. i. nitrī et cineris. i. sit acetum p̄mixtū: et hoc q. ut dixit Gal. acetū p̄mixtū cū aqua simplici nō sufficēter p̄fert. Et ex verbis Gal. app̄et manifeste q. Dinus errauit qm̄ exposuit aut pro ēt. et voluit q. in oi p̄te p̄ncipij acetū cū aqua nitrī et cineris debeat esse p̄mixtū: q. sic imo p̄cedendū est processu Gal. qui voluit q. ubi in p̄n° acetū aque simplici p̄mixtū nō sufficeret: tūc p̄mixceat in p̄cessu cum aqua nitrī et cineris: de isto medicamine. i. p̄mixto aceto aque nitrī et cineris est ve/ rū: qd̄ dixit Dinus q. p̄teritis valet in ista mātā q. ēt mīre/ ris de effectu eius: et sic ēt experientia demōstrat. Et enī in spon/ gia noua aut in veteri infusa tñ cū aqua nitrī vel cineris est exiccatio et resolutio et in aceto vini aq̄ mixto est rep̄cussio et exiccatio: et in baurach et in cinere est sūt exiccatio et resolo. **C** Dixit auctor cōpendij: q. Sa. multū laudauit spōgia huic apponi loco: q. nostris t̄pibus. dixit ipse. Inuenimus p̄anum veterē et vellus. i. lanā: sūt facere. maxime si in aqua salis vel aluminosa infusa tepius fuerit et ad solem exiccata. **C** Et de bonis in p̄n°. dixit Aui. est memithe solis: et hoc in p̄n° p̄nci/ pij et qbusdā exiccātibz mixtū: et hoc maxime in p̄cessu principij. Et subdit. succus ēt mīrti est bonus in p̄n° sui et so/ lus et mixtus mō p̄dicto. Dixit Dio. q. folia populi recentia cōtrita et supposita dispergūt apata flātica. Et auctor cōpen/ dij. dixit auctore Gal. q. spina alba puenit apatibus flāticis mollioribus supposita: et ea cōtabescere facit: et cōueniunt maxi/ me in p̄n° principij. Et dixit auctor eiusdē. q. aloes h̄z p̄hi/ bere illud qd̄ descendit ad apata flātica et dissoluere illud qd̄ attractū est in eis: et sic cōpeteret in fine principij et in augmē/ to. Et qdam dicūt. q. folia salicis supposita ligata dissoluūt vndimīā. Et qdam dicūt. q. folia nenufaris bene decocta in aqua et exp̄sa et cōtrita mirabilē p̄ferunt. Et de p̄ferentibus est puls de farina ordei cū aqua mellis. **C** Cura autē in aug/ mento. dixit Aui. q. quoties addit egritudo tūc apponatur acetū in quo infundit spōgia fortius parū. d̄z. n. esse fortius. q. magis acutum et minus aque p̄mixtū. Et subdit. bonitas succi mīrti est post illud. i. post p̄n°. q. in augmēto. sed confi/

diant cū eo medicine post. i. que post p̄n° pueniunt. Et dixit de illis que pueniunt in augmēto est oleū rosatū cū acetū et sale et sulphure cōbusto. Dicunt in p̄n° augmēti oleū et acetū sint equalia salī et sulphuri. In p̄cessu vero fiat additio salis. et sulphuris supra oleum ro. et acetū. in tantū posset additio eoz fieri qd̄ cōpeterent in status p̄n°. Dixit Sera. q. emplm de radice cucumeris alinini cū farina ordei p̄fert apatibus flāticis et antiquatis et valet in augmēto et p̄cessu. Et sūt va/ let emplm de origano et farina ordei. Et emplm factū de folijs brance vrsine cū assungia porci na veteri vtiliter apponit in augmēto et statu. Et de vtilibz est cinis ficus cū aq̄ pluuiali. **C** In statu vō q. adhuc plus opz exicare et resoluere q. in augmēto. iō dixit Aui. pueniat cū ipso aceto sinis. i. in fortit/ tudine acuitatis et paucissime mixtionis cū aqua: et tale ace/ tum. dixit Aui. administrat solū aut p̄mixtū cum oleis vehe/ mentis resolonis sic laurino oleo cucumeris alinini. et sūt b̄. Dicūt. tale acetū solū valet in p̄n° status et p̄t lixiuū taliūz cinerū administrari solū: ac ēt p̄mixtū cū dicto aceto solo: ac etia cū aceto p̄mixto cum oleis dictis: p̄t ēt p̄dicta admini/ strari vicissim. mō vnū mō reliquū. Dixit Auer. collz. 7. que sunt de grosso flāte. i. minus subtili embrocenē cū spōgia in/ fusa in aceto mixto cū alumine cinere et sale. Et dixit Aui. o. ut cōprehēdat spōgia sup oia latera ne declinet mā ad latus aliud. et subdit. q. q. administrat loco spōgie cū nō inuenit p̄anum duplicatus cū duabz tunicis cū aqua cineris p̄dicta. nā q. assiduā supra ipsam vna vice post aliā fortasse suffi/ cit. Et subdit. q. aqua caldis fortior est q. aqua cineris p̄dicta: et iō cū illa nō sufficit ad istā recurrēdū est. Dicūt. n. qdā. q. ipsa est mirabilis iuuamētū i vndimīa magna. Et qdā dñt. q. an appositionē spōgie vel p̄ani duplicati d̄z locus inungi cū oleis calis: et deinde d̄z spongia supponi. Dixit Aui. q. ci/ cer. i. farina eius cū aqua caulis. i. succo eius emplata est mi/ rabilis iuuamētū: qm̄ resoluūt et desiccant. Et de p̄ferentibus in statu est decoctio foliorū et fructus tamarisci et in aceto parū p̄mixto: et sūt origanū aut maiorana cū acetū: et stercus vac/ cinū dissolutū cū aceto cū addit ei parū mellis. oia. n. hec cō/ ueniūt in p̄n° status et medio eius: et in fine ipsius pueniunt folia rosmarini p̄trita et supposita. Et sūt emplz ysaac qd̄ sit ex rutha et nucibz cū melle. Et qdā dñt. q. emplm de fursure frumentū puenit toto tpe status. **C** In declone aut et cū egritudo hec est cronica. dixit Serap. administrat illud de p̄prie/ tate cuius est ut incidat et resoluat tñ. Et Raf. 13. p̄ti. aucte Gal. dixit. si aīa fuerit cronica vnge mēbrū in p̄mis cū oleo. i. cōi: vel aliquo resolutiuo supponēdo postea ei spōgia in/ fusa in lixiuo. i. supradictorū cinerū et liget et sanabit firmi/ ter. Et dixit aucte p̄p̄ia. dico ad aīa molle infunde p̄anū de lana in lixiuo: et suppone ei: qm̄ efficaciter faciet et si alleuia/ tur iterato supponat: si aīa fuerit magnū infundat in aqua calcis: q. mirabilē faciet. si. n. passio lōgior sit sola dissoluti/ ua opant in ea. **C** Medicamē valde pueniēs et vtile est ut in aceto forti decoquant saūina sticados maiorana rosmarin? origanū: et sūt. et mēbrū paties fumiget cū eo: postea in/ fundat petie in eo et exp̄sse supponant multoties inouādo an/ te q. frigescat. Et de puenientibus est emplm factū de cinere cerri vitis et ficus p̄fectis cū assungia porci. Et de puenienti/ bus est emplm factū de calce viua trita: et cū assungia porci mixta. Et sepelire mēbrū in arena maris cala est vtile et pue/ niens. Et sūt frequēs epithimatio cum decoctione lupinorū amarorū. **C** Est ḡ p̄dicta cura recta indicatiōe sumpta a mā vndimie: et a t̄pibus eius vix indicatiōe sumpta a mēbro ali/ qualiter variat. Dixit. n. Raf. 13. p̄ti. aucte Gal. cura apatis mollis diuersificat iuxta modū mēbroz: qm̄ si acciderit in mirach vētris nullus supponit ei spōgiam infusam in aceto lymphato cū aq̄ frigida: neq. supponit gūibus apatis absin/ thiū coctū cū oleo. **C** Et dixit. ad aīa molle accēs in pedibz. x. myrrhe aloes litū sandal. robe. sief. memithe et croci/ an. et. i. cineris caulū. z. iij. et cū eis fiat illinitio. i. post q. dis/

In statu.

In decli/ natione.

Applica/ da indica/ tiōe sum/ pta a mē/ bro vndi/ mioso.

In aug/ mento.

soluta sunt in aliquo oleo resolutio et copeteret h in pn^o. et fortasse et in aug^o. **C** Dixit Aui. cu h apa est in mebro neruoso spisso et denso: aut ligamento: aut chorda misceat in medicinis qd incidit cu lenificatioe. i. cu lenitate et remissione: et q tale incidet qd admisceat in medicinis vndimie est acetu: h voluit q tale acetu sit leue et debile no acutu de se nociuuz neruis et mebris nervosis: et qto acutius est tato nociuus. qz uis. n. rone mae pferat tn rone mebru nocet: qre opz vt cu neqinz fuerit acetu sumat illud qd mae pueniat mebro aute nihil aut pay noceat. et tale est acetu debile no vere acetosuz aut pua hns acuitate. Dicunt acetu itez pp aliam cam dz esse leue: qd est qz istud apa in istis mebris exis est difficilis resoloni et ericationis pp stricture poroz eoz. Si igit illud qd appproximat esset multu desiccatiu h est acetu acutu no posset desiccare subtile et derelinquere grossum remanes resoloni ineptu. In mebris aut carnosus acetu dz e acetu qm cofert mae et no nocet eis. et no tmet in eis de resolone subtilis pp raritate poroz ipsoz. Et fortasse Aui. dixit. misceat cu eo qd incidit cu lenificatioe. i. cu aliquo lenitio mixtu vt acuitate et modicatione acetu: vel alicui rei acute leniat et remittat: q fm h berent misceri sit resolutiu: desiccatiu: lenitiu: et incisiu. Et scias q an appone medicaminu dz locus rarificari cu fricatione et suppone panoz calefactoz. **D**ixit Sal. sup^o epidi. et ponit. 13. pti. si leuiter ingrosset mebru fricamus illud cu oualijs cu soliditate. i. fortiter. et post spargim^o sup ipm medicinas desiccatiuas. sit. n. bec fricatio ad adiuuanda penetratione medicinar ad pfundū q sine ea no pfundarent obstatibus opilatione poroz et stipicitate ipsoz. **E**t Aui. dixit. qz vt fricat locus. s. an appone medicaminis cum matri fricatione dura. s. sic q bn apian^o ponit et facta fricatione administrent sup ipm exiccatiua. sup. et quecunq alia medicamina: maxime q in forma sicca appproximantur.

Cura pro
pria exci-
tationi.

In vndi-
mia fca p
viam pge
nionis.

In vndi-
mia q seg
tur ad e-
gritudines
cronicas.

C De cura at q pprie debet excitatio. dixit Rab. 13. pti. auete Sa. excitatio dz illiniri cu aloes lito et cinere cauluz et aq ipsoz q si logior fiat. s. et puerit ad statuz vel fine aug^o adde cu eis semel cicute et euforbiuz: et si no ptulerint fiat illinitio cu cinere sic^o et tamarisci pib^o eglib^o et aceto. s. acuto. **E**t dixit. excitatio in pn^o curat cu eo qd corroborat et dissoluit sic cu acetu lymphato alumine sale et baurach et cinere. Ista tn co-ueniunt in fine pncipij et pn^o aug^o. et id subdit. in pn^o cura fiat cu debiliozib^o istis. **C** De cura vo vndimie accntis p via pge nionis. dixit Sal. et ad Glau. q fricatio sola p oxirodiniaz: et qnqz poleu et sal itromisso oxirodino sistere facit illud et alia multa taliu. **E**t dixit. vt ponit. 13. pti. apa flaticu accns per se fortasse sufficiet cura sequet si ifundat spogia in aceto et aq et supponat ei. q si no mitiget apa p illud adde cu acetu et aq modicu aluminis et sief memithe et est bonu in hoc loco.

Et cura vndimie sequetis egritudines cronicas siles e pdi-cte postq cura illis egritudinib^o adhibet. **D**ixit Sal. 14. ter. ei^o pcuratiōe pticularē agē oz cu ox. i. aceto et oleo rofino. s. ro. et sale. et aliqñ cu oleo simplici sale et aceto reficantes tu metia crura. sup. vel alia mebra exiceat. n. pinde mae ei^o. **E**t dixit. vt ponit. 13. pti. no idiget cura ppria oino. sup. qz reqrit cura ppria egritudis qua sequit: s. sufficiet ei fricatio ti- biay. sup. et alioz mebroz et inuctio ipoz cum oleo. s. et ace- to: aut cu oleo rof. et aceto: et qnqz ponimus in eo salz qnqz acetu cu sale et oleo coi. **C** Dixit Sera. si est ex ventositate va porosa sic illud qd accidit ipendim^o hydrop. et q hnt pñsim: aut in malitia forme vehemēti no indiget multu curatiōe p- priat: qm est sequet egritudine corpis. Si g cu segt ea. s. egritu- dine studiū. s. curatiōis: tūc resolo ei^o. s. isti vndimie est fa- cilis cu acetu comixto tñt aut cu aliquantulo salis. **C** Dixit Auer. collz. 7. apatū molliū q hnt in extremis hypofarca: et sili- b^o morbis medicatio pcedit fm medicatione ei^o a q pce- dit. **E**t sufficiet ex oleo ro. aceto et sale: et si ibi spgiz multa mā pdest eūare mebru. s. mādano vel corp^o totū ab illa mā et vñ reb^o calefactiuis et desiccatiuis et eūone cu expñsione mebru

In vndi-
mia pco-
gnatuz.

In vndi-
mia a cā
pmitua.

Thanna
lia opōm
sola luga-
tione requi-
ritur.

sup. i. in pte superiori manus vel pedis: et alia pñt de sub? in parte inferiori: et sit illa q de sub? stricta vehementer: et q est supius molliter donec nō recipiat mēbrūz ipm aliqd ex mā. **C** Dixit auctor cōpēdij. q Sal. dixit. ligare debemus in pñ? vehementius: et q pñ? ligationis incipit ab inferiori iō ligatura inferiori: et eē magis stricta: et deinde dissoluat ut qescat paulatim: qñ ligatura dē pcedere min? stricta: spñ dē declinare cū ligatione ad ptes supiorē cōiter: qñ ista ligatio pñbet q nō recipiat locus apatis aliqd. Et Auer. dixit. q dē ligari ficut ligat mēbrū fractū. Et qdā dñt. q ligatio dē esse firma et multoties iterata. **C** De hac tñ ligatura. dixit Aui. strictura cū ligamētis pñfert ei in q nō est mā grossa. alio. ingrossata. nā subtilē cōpescit delitescere. grossam vō nō pōt expellere. Dñt quidā. tādū mā est subtilis qdū patietē iacēte vel stante in quiete recedit inflatio et nō remanet: s; qñ remanet eo iacēte tota nocte vel plus: tūc mā iā ingrossata est. Et dixit. A. vbi sit ligatura o; ut sit inceptio ei? ab inferiori tēdēdo ad supi? Notat qñ ligatura approximā: tūc corp? dē mūdificatū et dē insup sepe purgari a mā illa delitescēte ne ad aliqd mēbrū nobile deriuat et ledat nocu? magno aut pimat. Ego. n. h in pñb? ptingere vidit q ligati ab empericis descensu mae solito pñbire p ligaturā: et nō mūdificato corpe a mā q delitescit post puū spatiū pierūt. In itētiōne ad accētia auctores cōiter nō pñderūt nisi doloū supueniēti et succurrēt ei: sic. s. in itētiōne ad cām pñitiuā dēñ est cū yfopo hūida et vino cocto et alijs ibi dictis. Et de epithimatis? fortis iuuamētū ē illd qd recipit sterē? vaccinū olibanū storacē calamētū armiacū spicā vñee absinthiūz siliā. **C** Notat q apā flaticuz qñq; vlcera? et sit vlc? illud valde difficilis p solidationis: ita q qñq; cura est ipolis: et fm pñm tale vlc? efficit fistula. mā eni flatica diu fluēs ad aliqd mēbrū calozē ei? nālē valde debilitat et non pōt gubernare humiditatē illā quare arripit a calore extraneo et corripit: et corrupta locū inficit et vlcera?.

C De nodis et dubeleth.

Cap. xxxvj.

Nodus dupl? sumit. Uno? large pro oī apate flatico vel nodatione pñnere mām humoralē nō pñnere: et sic est gen? ad oē apā flaticū de flate grosso et ad nodationē durā eueniētē interius. h eni nodatio aliqñ dñ nodus l; nō recte. Nodus etiā aliqñ sumit min? large pro oī apate flatico facto de flate grosso: et sic est gen? ad glandulas et scrophulas: et ad nodos pprie sumptos. scrophula. n. qñq; l; iproprie vocat nodus ab Aui. cap? scrophulaz. Tertio nō sumit pprie p vō nō do quē Raf. 13. pñt. vocauit duballa. A. aut dixit dubeleth. **C** Dubeleth tñ tripl? inuenit sumptū. Uno? gñalr p oī apate cuiuscūq; gñis qd aggregat mām in loco solute pñnula: tñ mēbrū in q est: siue sit tale incipiēs siue in pcessu tale fiat: et siue sit de mā calā siue frida. Alio? spālter et sic dñ de apate flatico aggreganti in cupo diuersi gñis: vt patebit: et vt sic est idē qd nodus pprie sumptus. S; dubeleth p mō sumptū est sic gen? ad exiturā et nodū pprie sumptū. Aliqñ tñ et improprie repit dēñ q exitura ē apā aggregās mām saniabilē in cupo: et dubeleth est apā cui? mā in cupo collecta iā sania: ta est: et disponit ad rupturā. Auctor at cōpēdij. nodū botiū vocauit. **C** Dixit Raf. 13. pñt. nodulus est exitura accēs in pñiculo. **C** Dixit Aui. nodi sunt dubeleth flaticē cōpñhen dētes humores flaticos aut humores gñatos ex flate: qñuis nūc nō sint humores flatici: et isti pñt eē humores gipseus qui qñuis vocet flā gipseū: tñ vere nō est humor et pñt eē humores melici facti p exiccationē multā flatis. Et flā faciens nodos est flā grossum: hñs tñ in grossitie latitudine magnā fm quā vnū est minus grossuz: et aliud magis et minus grossum re? magis grossi vocat subtile: et magis grossum est illud qd indurat: et sit gipseū et trāsit in meliaz siue illa iduratio fiat a friditate pñfante et inspissante siue a calitate resoluētē subtile et relinquētē grossuz. **C** Dixit Raf. in diuisionib? nodi sūt plurimoz modoz. q. n. sunt a flate subtili siue min? grosso.

dixit Aui. sunt ab int? sic caro, et vocat a vulgo napte. Etenim napta est apā pñnens in se sic carnē mollē aut sic puls. Alia lra h; sic pus et pōt ē verificari de pure grosso aut sicut mel aut aliud. s. sile in mollitie pñdictis: et sic lutū molle vel amurca vel tribus. Qui vō sūt a flate grossiori sunt sic res dura et sunt illi in qb? pñnes sic gipsū vel lapis vel arena vel lutū sicū vel vt carbo vel vt ostracū aut fuscis aut es tenerū aut coriū aut aliqd hñs sile. Ego. n. vidi mulierē antiquā de cui? apate exiuit res q appebat coriū cū multis pilis infixis. Et de istis nodis duris. dixit Aui. q qñuis sint facti a flate induratoriū pñt dici flatici. nihilomin? nō est lōginquū a veritate qñ faciat eē neciuz obusatio. s. ad manū tāgētis dispositionē eoz eē melicā. nā tāgēs eas et pñpiēs eoz duritiē indicat eos eē de gñe melicaz. Quidā at exponūt obusatio. i. termin? indurationis illius faciat eē neciuz dispositio eoz esse melicā. nā flā p multā siue sube indurationē trāsit in meliam. Et qñuis ita sit. dixit Aui. q dispositio sit flatica: qñ radix illius duri est flā cui accidit vt deliccare? et ingrossare? et qñ. A. in h ca? pñderauit h flā qñtū ad fieri indurationis: et qñtū ad radicem q fuit flatio declarauit de istis nodis duris in tractatu apatū flaticoz: et sicut cū nodis mollibus: qñuis qñtū ad factuz esse indurationis sint de gñe melicaz. Et qñ sic sint de genere melicaz appet pñt. p. 1. cap? de egritudinib? cōpositis. vbi Aui. glāndulas nodos duos et scrophulas inter apata melā colica numerauit: flatis tñ illius induratio nō sit nisi longo tps spatio. **C** Dixit Sal. 2. ad Glau. apata diuturnitate facientia multiformes opōnes hñt. eteni lapidib? et arenis ostrachis et lignis panibus carbonib? glutino et amurce et feci et multis alijs talib? inuēta sunt in apatibus corpora siliā fore. **C** Et dixit in lib? de apatib? sicut ponit a Rabi in. 14. pñt. cū apūnt dubellati in eis iueniunt spēs diuersē: quarū aliq est siliā luto vine affellationi mellis mucilagini lapidi vngule et carte et iueniunt ēt in eis aialia siliā eis q ex putrefactione gñant: credo q nodus in quo est aliqd sile vine est ille quē Aui. dixit. vocari absilla: cuius expō est. i. hñs int? hūiditatē flaticā fluxibilē: et post aliqñtū tps calefit et putrefit. Lūq; incidit iuenit in eo diuersa mām: quodā quasi pules in qdā quasi viscosē spume: in quodā quasi pili aut vngule, aut rasi ra offiuz aut lac aut lutū aut sex vini: aut amurca: aut aliqñ quasi pinguedo. Et aliqñ in quodā putor est quasi impolis: hñs nodoz. Dixit Sal. 14. tera. q humor operans tumores duos. i. nodos aut viscosus est: aut durus, aut vterq; s. viscosus et durus. Et auctor cōpēdij. dixit. q botiū. i. nodus duob? modis est: aut p sanie magnoz apatū et caloz coadunatā velut in vasis eē: aut pp coadunationē hūiditatis nō putrefactē pp grossitiē siue mae inepte ad mutari in sanie, vñ coadunat in pueniētē sibi locū a carne sepatū. Ex dictis patēt cāe nodoz tam molliū q duror: et añs et pñcta. **C** Quidā tñ addūt ad cām molliū multiplicationē vaporū flaticoz in mēbro q in eo tandē pñfāt in humiditatē mollē: q postea spatio tps ingrossat. **C** Et pñt gñari nodi: et p vñā inflatus: et p vñā pñgestionis: vt plm tñ in mēbro paulatine pgerunt. **C** Et qdā dicūt. nodos posse puenire a cā pñitiua. Dixit. n. Aui. multoties accidit a pñfatione qd similes nodis. supplēt. et est de spēs eoz. Et dicūt. q hic nodus est rotundus alb? siliā capiti clauē eueniētis in pedib? et platis pedū vt plm: et post curationē exituraz. Et cū euenit in pedibus est pñbēs incessum. **C** Et Sal. dixit. in libro de apatibus. vt ponit a Rabi. 16. pñt. dubeleth et harulā. s. grossi vno humore gñant et nō differūt nisi multitudinē humoris tñ. nā humor faciens dubeleth est multus et faciens harulos est paucus. **C** Ex dictis ēt patēt spēs nodoz ēt. generales. n. sunt molle et durū. Et molliū alius est mellinus siue fauosus: alius glutinosus: alius lutosus: alius fecalis: alius amureosus: alius carnosus: alius pinguosus: alii pultosus: alius trombosus: alius mucilaginosus: alius cinalibus siue vermib? plenus. Et duroz alius est arenosus: alii gipseus:

Alia qd napta a vulgo dñ est de gñe nodi.

Nodorum species q sunt.

Modoruz
nullus p/
uenit ad
exituram
nisi mell/
nus.

Signa z
cura du/
belet in
teriozuz.

alius lapidosus: alius ostracosus: alius pilosus: alius corio
sus: alius carbofus: alius vngulosus. C Pro maiori pte no/
di q reperiunt sunt molles: ex mollibus pro maiori pte car
nei adipini pultosi vel mellini. Et pnt fieri in mēbris interio
ribus z exterioribus: z exteriorz plurimi fiunt in locis iun/
cturarū z cuti capitis. C Et nullus nodoz puenit ad exitu/
ram: nisi fortasse mellinus. ipse. n. aliqñ ab auctoribz vocat
exitura: lz nō sit exitura vera: lz solū sic dicit est pp similitudinē
cōtenti in eo ad pntiū in exitura vera. flegma. n. cōtentiū in
nodo mellino est qñ puerus ad putredinē: z p hāc quasi cō/
uersionē dictus est inter spēs exituraz: z qñqz vt dicit qdaz
sit exitura veraz hoc tūc erit qñ aliqñ humor calidus flāti fa/
cienti ipm erit admixtus: rōne cuius poterit digeri z sanari.

Auctores

nō posuerūt signa dubelet in teriozuz: qz dif
ficile est signare ea. Qerūtū cum eueniūt in
aliquo mēbro interiozi sentit grauitas in eo q paulatine au/
get z debilitat virtutes eius: z aliqñ penitus destruit z
nō seqtur ea febzis nisi fortasse in mellino cū sanat z deficiūt
virtutes eius cordis pp cōpassionē: z fm plm seqtur ea sin/
copis absqz alia cā manifesta. C Et de cura ēt intrinsecaruz
pauca scripserunt qm raro fit euasio ab eis. Dixit. n. Sal. in
libro de appropriacione medici. vt scribit. 13. pñ. si dubaila
fuerit in mīrach. vētris. i. in vīsceribus nō erit salubre. Inge/
niū tñ ad curationē eoz: opz hēre iuxta possibilitatē artis. z
si qdē fuerit ex eis in qbus sperat eruptio: tunc vt dixit Sal.
4° mēmir. debes studere ad pfortandū virtutē: qm p eā fiet
mūdificatio. i. post rupturā. z p eā non fiet sincopia. Maior
enim ps laborantiū eo moriunt ex sincopia: vñ sūstētē vīte in
fortitudine nā fortis mūdificabit sanie. dz aut pcurari ru/
ptura eius cū medicinis ebibitis ex eis q frāgunt āpata in/
trinseca: que dicta sunt in sermonibus pcedentibus in suis
capitis: z post rupturā auxiliū fiat cū mūdificantibus. Qerū
dubaila intrinseca ad oēs pdictas intēctiones implendū ex/
gunt medicinas fortiores qz alia āpata intrinseca. C Si nō
dubaila intrinseca fuerit ex eis in quibus sperat dissolutio:
tūc dixit Sa. ibidē. z ponit. 13. pñ. dubaila occulta z pzie q
sūt in vīsceribz medicant cū medicinis pfectis cū aromati/
bus: qm he medicine dissoluit z liquefaciūt humorē aggre/
gatū. Et medicine hūc modū hūtes supabūdanter ea dissol/
uūt: quaz melior est theriaca. Et dixit. qz medicant cū me^{nis}
tenuibz desiccatiuis: sic cinamomo myrrha: z silibz. z potus
vini vetusti z subtilis si modica qz sit desiccet z attenuat.

Signa

nodoz exteriorz hñtur p sensum vīsus z tactus:
z tactus inuit in eis diuersitatē corporz pdictoz
fm duritiē grossitiē z subtilitatē. C Dixit Raf. 13. pñ. signū
h3 nodus q nō est fixe radicio: lz mouet quasi ampulla sub
veste z glādula sub pelle: aut forte erit solida tenuis z insepa
bilis. i. radix eius tactū hñs ad modū tactus lapidis. ois aut
nodus mollis repit expientia mobilis: qzuis dicāt qdam q
est aliqñ immobilis: cū. n. digitis capis ille q est mollis z ducit
sepat de loco z mouet versus sursum z versus deorsum z ver
sus dextrū z sinistrosum ad volūtātē ducētis: z p h differt a
nodatione nerui q est quedā durities in neruo ipedēs motū
eius accis vplm ex pcussione vel casu supra mēbrū neruo/
sum ex qua pcussione ptingit aliqñ nodariz vocat a vulgo
nodus. lz nō est qzuis simile ei z illa nodatio: qzuis fm de/
xtruz z sinistroz aliqualr moueat z sepat: mō tñ fm sursum z
deorsum: qz nō pōt neruus nodatus moueri fm lōgitudinē
eius. C Dixit Aui. differt nodatio a nodis. qz nō sepat ex oi
parte: imo solū dextra z sinistra differūt ēt nodi z pzie duri
a glādulis: cu3 qbus similitudinē hēre vident in duritiē z ma/
gnitudinē: z in mā ex qua sūt. Qerūtū glādule sunt cōplica/
te cū carne. nodi aut sunt ab ea suspēsi totalr: nodi ēt vplm
accidūt in neruosis locis vt dorso z manibz z pedibus: z pēi
pue in curuaturis iūcturaz. Glādule vō in alijs locis: z ma/
xime carnosos. Et nodus qdē est magis dolorosus. Et cū cō
pressionē spargit nō redit. Glādule vero nō spargunt cōpres

sione. Et nodi qdez z maxime molles sunt aggregati in pñ/
niculo siue kisti siue folliculo: z modus qdē gñationis folli/
culi pñētis nodos glādulas vel scrophulas est p modū in/
spissationis mae ex qua fit. fit aut ex mā frigida grossa z vi/
scosa. de nā. n. fridi est inspissare: z iō mā eius dz esse frida: z
qz h3 venire in subam solidā. opz vt sit grossa. mā. n. subtilis
nō est apta vt eueniat in soliditatē folliculiz ppea vndimā:
qz est de mā subtili lz frida nō pñet in folliculo. Et qz folli/
culus cū soliditate sua habet in suba sua tenacitatē z vnitatē
quā de se mā grossa hēre nō pōt nisi sit viscosa: z hinc est q ex
mā melica nō gñat folliculus: qz non est viscosa: qzuis sit fri/
gida z grossa: z nodus mellinus ēt h3 folliculiz: qzuis eni in
processu acgrat caliditatē aliqñtū in pñ nō est calidus. imo
vt qdā volūt nullus nodus incipit folliculus: lz aliqñ nodus
de mollibus est cui māe flārice in pcessu supuenit calitas ex/
tranea z putrescit: tūc efficit mellinus z nō obstante putre/
scentia mae eius remanet folliculus antea gñatus: quappoi/
cunt. qz si ex flāte putrefacto z attracto a caliditate extranea
gñaret ex pñ nodus q ille esset sine folliculo: qz calitas dis/
soluēdo mām ex qua hēret gñari phiberet ipsius gñationē
z soliditatē. Et dicit. qz cā quare in circuitu nodi gñat folli/
culus z nō in medio eius est: qz de nā fridi est expellere ptes
māe subtiliores z liqdiorez de circūferentia ad centrū q non
sunt apte vt ex eis generet folliculus: sed in circūferentia re/
manent ptes grossiores z viscosiores q non potuerūt expelli
ad centrū apte vt ex eis folliculus fiat. Et folliculus in du/
ritie sua h3 latitudinē in plus z minus fm latitudinē grossi/
tēi materie ex qua gñatur: z hinc est q in nodis z scrophu/
lis folliculus durior qz in glādulis gñatur etiā durior z mi/
nus durus rōne dispōnis mēbroz: in qbus generat in frigi/
ditate z densitate eozū: z hinc est q folliculus nodi generati
in mēbris frigidis z duris durior existit.

Cura

nodoz ab auctoribus tradita psupponit debitū re/
gimine in dieta: z ēt eūones pcessisse pluries itera/
tas cū medicinis educētibus flā grossum. C Dixit Aue. 7.
collz. veruce z nodositates tribus curant modis. i. aut diso/
lutione aut putrefactiōe aut incisione: z qbusdā ex eis neces/
sariū sunt oēs tres modi dicti: z qbusdā duo ex eis: z qbusdā
sufficit vnus: z sunt vba auctoris cōpēdij. q dixit. curamus
nodos aut cū incisione aut cū dissolūone aut cū putrefactiōe:
z aliqñ adunamus oia h tria. In qbus. n. mā est subtilis q
est qñ meliū sufficiūt fortia dissolutiua. q aut sunt sic puls sola
dissolutiua nō sufficiūt. lz necia est aut icisio aut putrefactiō
cū roditiuis z putrefactiuis medicinis. In q est aut qñ pin/
guedo nō valet curari nisi cū chirurgia incidēdo. nā putrefa/
ctiūo. medicamini iobediēs est. Et subdit. q Sal. inqt. bonū
est z vtile vī hos nodos: z fm quosdā oēs chirurgia curare:
qm dissolutiua z putrefactibilia: z si obediēs eis mā fuerit:
tñ in lōgo tpe opant q mēbris infirmis est molestū z crucia/
tū affert. Quidā aut pdictis modis addiderūt 4^m moduz. i.
curā p cōpressionē. Et qdā addiderūt 5^m. i. p ligaturā. Ex di/
ctis p3 q cura nodoz variat fm diuersas spēs eoz. z iteruz
variā fm q fuerint diuturni tps vel ppingz: z aliqualr ēt
variā fm varias dispōnes mēbroz in qb sūt. C Antillis
quoqz posuit curā nodoz per incisionē z adduxit eā Aui. in
ppio ca°. Et Raf. ēt posuit eā. 13. pñen. sic. Qrēdas pellis
supstans nodulo cū manu sinistra aut manu seruiētis min/
stri. qd meli^{us} est iuxta posse vt possit scindi loc^{us} nodi absqz i/
pedimēto z facta incisione pellis scindat moderate: qm pole/
est q scindat velamētū nodi cū ea in aliq dispōne. i. qñ imo/
derate sit incisio: z iō cū tarditate z nō cū festinatōe debes fa/
cere incisionē donec manifestet tibi istud velamē. dz g incisio
cutis fieri paulatim z appēate vt nō incidat velamētū qñ si
incidit phibebit bonā z vltimā excoziationē fieri: deinde fa/
cta incisione z appārete velamine extēde pellē ex oi latere cū
hāmīs siue vncinis ferri z excozta locū. i. velamen a carne. lz
manibus tuis. qñqz. n. excozatio eius est possibilis cu3 eis ē

Modi ma
xime mol
les sūt ag
gregati i
pñiculo
siue folli/
culo.

Folliculo
gñari nō
pōt ex mā
melica qz
non est vi/
scosa.

Extractio
nodoz cū
velamine
siue folli/
culo pñ/
cutionē cu
tus ac.

admixtu carni. quicquid tunc folliculus est adherens carni: tunc quod manibus non posset excoriari: oportet ut denudet et excorietur per comadino. et Aui. dixit. comadino quod est instrumentum excoriativum siue excoriativum: et est instrumentum non incidens: imo obtusum aptum ad sepandus kistim a pelle vel carne: et sequere et excoriatando donec egredias folliculus sanus integer cum visceribus. i. cum contento in eo: quoniam huiusmodi regimine cura durabilis erit. sufficiens curatio eius. Et hic est modus curationis nodi quoniam fuerit in membris carnosus non propinquus nervis: aut vene magne vel arterie. Extracto autem nodulo si pellis fuerit non superflua: quod nodus parvus erat mundificet sanguis et lauet vulnus cum aqua mellis et suaf et aglutinet. Si vero fuerit superflua pro magnitudine nodi superflui eius abscindat in totum: et deinde de suaf et glutinet. Et si nodus fuerit vicinus nervo: aut vene si excarnari poterit absque impedimento excarnet. Si vero indiget quod expollatio eius fiat cum comadino et dubia sit incision in eis. si ne perveniat ad nervum vel venam vel arteriam tunc extrahat de eo quod potest extrahi de levi: et supponat residuo eius medicamentum acutum: tunc non debet agglutinari donec scias quod nulla pars folliculi remanserit: quoniam si remanserit iterato curare oportet: quod illud quod remanet sit cum ut aggreget in loco sua file et redibit modus folliculo aut ad plenum amoto et mundificata parte carnis gratia eius: deinde consolidativa apponi oportet. Et dixit Rasi. eodem. 13. dicit. dico. quod nodus est quodammodo magnus quod laborantes non sustinet quod excorietur neque quod supponat ei medicamentum acutum: quoniam si huiusmodi sustinet calefiunt. Et cura eorum fieri debet talis quod scindat et extrahat ex eis illud quod extrahi potest: et quod quolibet die ipsonum calefactum. Et Aui. dixit. oleum cum butyro: quoniam huiusmodi remollire folliculum et eum putrefacere per longum diem ipsis donec putrefiat totum: et totum egredias absque dolore.

De cura

aut per compressionem Rasi. in divisionibus. dixit. de istis est quod est sicut glans apparet in manifestis palme pedis et super faciem et super caput dura et cum comprimatur ea compressione vehementer fit. Cuius cura est ut primas aut iteras cum ligno ducendo baculum ligneum super eum donec plenus fiat deinde ponat super ipsum frustum pignoris vel coram cum aloë lino myrrha acacia et glutino piscis et stringat super ipsum valde cum frusto sue magnitudinis de ligno aut plumbo. Et dixit. 13. dicit. ego vidi quadam mulierem percussam fuisse in brachio: et ibi fieri nodulum ad modum glandule: et eo quod fuit compressus cessavit velociter cum fuerit proximitas ipsius. quod ex ipso tempore evenerat: et ideo fuerat ligatus. i. adherens et admixtus vehementer carni. fateor. n. quod ex ligatione postea supposita sanatus est: et quanto proximior ipsis fuerit tanto levior sit et velocius per compressionem dispersio ipsius. Et cura quod per compressionem maxime debet fieri quoniam nodus fuerit in loco nervoso aut propinquus nervis aut venis magnis aut arterijs. Dixit enim Aui. si nodus fuerit in manu vel pede et in loco coniuncto cum nervis et cordis non presumas extrahere ipsum. sed incisionem: quoniam faceret cadere patientem in spasmum. super autem in magnam sanguinis fluxum: sed ceterum ipsum: et post strictionem stringe super ipsum cum aliquo cui sit gravitas ut cum plumbo vel auro donec ipsum maturet et dissipat alias donec ipsum diminuat vel appareat ad spionem. Dicit. quod talis spio siue ad spionem preparatio: quod sit per diversionem ad minima potest dici: quodammodo digito siue preparatio qua facta non illa manum dispersam et divisa magis et melius resoluit et consumit. et maxime cum stringis super eam. nam strictura attrahit ad locum caliditatem et eam conservat et auget quod resoluit et consumit manum illam. Attamen ante appositionem plumbi vel alterius rei gravantis: et etiam compressionem: debet locus illius pluribus diebus aliquo mollificatione ut disponat manum ad recipiendum impressionem rei gravantis desuper ponere. si. n. huiusmodi mollificatio non precesserit et non invenerit compressio manum disposita et preparata disponi non poterit eam dissipare et ad minima dividere: sed potius magis iduraret eam. put Aui. inquit in causa de glandulis. Quidam autem loco appositionis rei gravantis docet dispersionem nodi facere cum percussione facta super eo: vnde dicunt. si nodus sit in tergo manus teneas cum una

manu tuam manu egram cum altera manu percussas super nodum fortiter cum culo scutelle vel altera re plana iterando percussio. nemo. 2. et 3. et sicut fuerit opportunum donec frangatur folliculus et locus nodi vacuus remaneat optime applanatus: deinde apponendum est desuper emplastrum ex rebus stipitibus confectis cum albumine oui et aceto et super emplastrum apponatur plumbum et ligetur et dimittatur pluribus diebus: deinde solvas. Et si necesse fuerit iterum appositio emplastrum et plumbi. Et quodam loco emplastrum apponunt laminam de stappa infusam in albumine oui et desuper eam apponunt laminam plumbi et super laminam plumbi apponunt duas laminas de stappa sicut involutas in albumine oui et desuper stringunt eam fascia. Debet autem lamina plumbi et sicut stappa esse aliquantulum amplior in circuitu eius quam sit tota circumferentia nodi iterum donec omnis materia nodi delitescat. nam ex sola compressione loci non fit securitas quoniam redeat iterum: sed stricture iteratio prohibet ipsius reditum. Et secundum hunc eundem modum curetur nodositas nervorum que nodo similis. De quo dixit Alman. In aliquibus corporis locis grossities avellane magnitudinis equalis: aut parum plus aut parum minus apparet que glandulis similis et vix plurimum in dorso manus et in locis ubi est venarum multitudo generatur que cum fortiter premis et fricata fuerit evanescit: et postea non reuertitur. Et Aui. dixit. cum curatur in principio cum stricture supposita remouetur et resoluitur. Et dixit Rasi. 13. dicit. cures nodus et comprimatur eum manu vacuam si colligit. si et restringatur in unum ligetur et supponatur ei fermentum per dies aliquot et ultra non subvertetur.

De cura

aut nodorum per dissolutionem et putrefactionem dicunt. quod non convenit nisi mellino et abilla. Et dixit Rasi. 13. dicit. auctoritate Gal. dubia mellina aut forte dissolvunt aut forte cronica fiunt aut forte inciduntur cum ferro tantum. Apodemata tamen mellina que in se continent humiditatem mellinam et tenuem dissolui debent nulla cura interueniente cum ferro. Et dixit. medicamentum que dissolvunt serophulas dissolvunt apodemata mellina et ea dispergunt. Verumtamen calescere debent in palmis cum aliqua re calida et sicca. deinde emplastrum cum viscosis passis absque arillis: eo quod dissolvent quod in eis erit. Aut. R. laudani et bdellij. an. 3. i. armoniaci ciropisis terbentine. an. 3. 3. terant et incorporent in emplastro: quoniam superposita dissolvunt ea et serophulas et omnes exituras que fiunt in radice auris. Et dixit. auctoritate eiusdem secundo ad Glauco. debes tenere in eis lenitudinem cum emplastro maturativis. proponendo postea dissolvere cum dissolutivis. Et subdit. Emplastrum cum dissolutivis ei caute supponatur ne dissolvatur ex eis quantitas multa et petrificet pars residua: et ideo frequenter debet fieri lenitudo quicquid et dissolutio quicquid et in quolibet die in quo dissolutivis emplastrum respicere debes ad quem finem tendit negotium ipsius de dissolutione soliditate et lenitudine: et per motum membrum et per rationationem conditionis in qua ante erat. quod si solidatur pone in medicamine lenitivo sicut est radix malvausci et pinguedines: si lenit ad velle dixerit te ad metastrum et yfopum et filia. Quod si despat ipsius dissolutio. tunc operemur ipsius maturationem: deinde apiam cum ferro: deinde cures cum vnguentis carētibz vinctuositatem et mollificationem. Et dixit Alkindus. medicamentum perferens ad nodos. R. sarcocollam et tere eam bene: deinde illine ex ea panem et suppone panem frequenter: quoniam dissolvit et tollit eos omnino. Et dixit Aui. in mellino quod est exterius: intelliges modo deo superasie sollicitus adeo ne rupatur kistis ei? quoniam tu icidissis ingenua ut egredias cum kisti. nam si rupit kistis ei? egressio erit diffilis: si tamen accidat ut rupatur tunc rectum est ut perferas ipsas. i. facta incisione apta huiusmodi illud quod est in ea. i. donec totum quod est in ea sit euanit et mundificatus ipsa tamen excoriata an aggreget. i. stringat cum ligamentis ut finaliter cadat. Et dixit Aui. quoniam currit ex nodo mellino res plima tempore incisionis siue fuerit sanguis ex incisione venarum siue fuerit materia in eo cetera quoniam nodus est magnus valde et ruperit kistis eius: tunc oportet ut custodias patiens ipsum cum confortibus nam suavis: sicut hoc est debet fieri in omni operatione exiture magne ut suo caplo apparebit: et huiusmodi superveniat ei sicut

pis et forte mors per exaltationē spūs plurimū ex b d3 medi-
cus esse pūsus an incisionē vt beat paratas res pfortates et
vt ingeniet ne currat ex incisione res plima subito: et maxie
apud somnū: et sū op3 vt pseruet vñs magis apud somnū:
q3 tūc magis parata est venire pp reuocationē caloris nālīs
ad intra. nō aut sic in vigilijs: et est cā pp quā phibet somnū
in sincopi: et fortasse hoc intellexit Aui. q3 pseruet apud so-
mū. i. in tpe dormiēdi custodiā a somno vt nō dimittat dor-
mire sed regat regimine eius q3 timet euentū sincopis sup se:
de quo dictū est in sermone 4° caplo de sincopi. Et dixit
Aui. cū nō potuerit fieri incisiō et excoziatio: vel pp magnitu-
dinē egritudinis vel pp intolerantiā infirmi. Multū. n. infir-
mū nō sufferit nisi pforationē tūc op3 dixit ipse. vt pforentur
eoz nodi et extrahas qd egreditur ab eis: et neq3 psumas de
kistis: pone oī die in eo oleū cū butyro tepidū. nā kistis pu-
trefiet et egrediet p se. Aui. dixit. fortasse psequit medicamē
acutū in excoziatione cutis finē desideratū in curatione nodi
mellini et psumptione kistis. Et de medicinis acutis pueniē-
tibus sunt sicut calx et sapor: et alia q3 currūt cursu eoz que di-
cent in eruptione exituraz. Dicunt qdā. q3 cinis vñs cur-
assungia porcina veteri: aut cū oleo mixtus et suppositus no-
dīs: maxie mellinis puenit eis. Et qd vñle est ad oēs nodos
et purities est vt pterant folia cypressi viridia: aut nuces eius
virides et pterendo optime misceant cū medulla caricarū et
supponant eis. Sunt aut qdā: qui ad faciliorē extractio-
nem nodi cū kisti sua post cūis incisionē et kistis detectionē
infigunt kisti vñcū cum eo leuiter trabentes: et sic paulatim
facilius in circuitu discarnates: et eo extracto vulnus curat.

De glandulis et scrophulis.

Cap. xxxvij.

Glandula dicta est a glādule eo q3 glādi-
similaf in figura et magnitu-
dine: quāvis aliqñ deueniat ad magnitudinē casta-
nee et nucis. Scrophula autē dī a scropha porca
cui multū accidit. Dixit Aui. vñ q3 nō noientur
scrophule nisi ppter ea qd multū accidit porcis: maxie fe-
minis q3 scrophe vocant. Glandula duplī sumpta repit.
vno mō pro ipsa substantia glandule. alio mō pro apate eue-
niente in ea: qd appellat glandula: et sic sumit hic in rubrica
cum dī de glādulis. i. de apate glandularū. et differt hoc apā
ab apate mēbroz glanduloso: de quo determinatū est su-
pra in suo ca^o. qm illud apā solū accidit in emūctorijs mem-
bris dictis glandulosis: et nō solū in glandula vel glandulis
in eis exñtibz: imo in carne molli in qua ipse glandule sunt
infixe. hoc aut apā nō solū in locis emūctorioz mēbris glā-
dulosis accidit: vñ et in oībz mēbris et locis corporis in
quibus glādule reperiunt vel reperiiri pñt: et nō apprehēdit
nisi ipsam glandulā. Et scrophula sū est apā ipsius glandu-
le: et iō sepius glandula pro scrophula et scrophula pro glan-
dula reperit posita. Et glandula qdē et scrophula ex eadē
mā fiunt: verū tñ in hoc differūt: q3 mā glandulaz est minus
grossa q3 mā scrophularū. scrophule. n. nō sunt sclerotizate
sicut glandule. nā glandule cū apant nō sunt multū a mate-
ria grossa: et postea cū indurescunt trāseunt in scrophulas: et
q3 glandule fiunt a mā minus grossa: que cōparata ad mā
scrophularū magis grossam pōt dici subtilis: hinc est q3 glā-
dule dīr fieri aliqñ a flāte subtili. Et ex dictis manifestū est
q3 Aui. dixit. ad vltimū. i. vñ scrophule sunt glādule indura-
te sclerotizate. Differūt et glandule a scrophulis: q3 glan-
dule sunt minus annexe carni et magis separate ab ea et scro-
phule eo^o. sunt magis annexe ei et minus separe. Et differūt
fm quodā: q3 scrophule sunt semp collecte in kistis: glādu-
le nō semp: imo sunt sicut māe in se cōgregate cū quadā visco-
sitate: et iste sunt que sparsione curant sine kistis amotione et
nō redeūt. Et Aui. dixit q3 scrophule simulant nodis. s. du-
ris. Nā assimilant eis in figura: q3 sunt rotūde sicut illi: et in
duritie et in mā: q3 ambo sunt siue fiunt de mā flātica multū
indurata et simulant eis in kisti pñtēte eas. Dixit. n. Aui. cū

Glandu-
la duplī
sumit.

Glandula
et scrophu-
la cōueni-
unt et dif-
ferunt.

scrophulis et est velamen nervosus. i. simile nervosis pānicu-
lis pūnens. S3 tñ dixit Aui. scrophule differunt a dictis no-
dis ex pte situationis eaz. nā scrophule nō sunt separe a car-
ne sicut nodi q3 sunt separe: vt supra dictū est. et differūt ex pte
loci. nā nodi vñlm fiunt in mēbris duris et iuncturis. scro-
phule vero plm in carne molli: et differunt ex pte quātītatis.
Dixit Aui. fortasse sit scrophula vehemētis q3tītatis ma-
gis: et nodi raro excedūt q3tītate mediā et maxime duri qui-
bus ipse cōparant. Dixit Rasis in diuisionibus. forte ma-
gnificant scrophule donec fiant sicut melon aut maiores et
capiūt caput et collum. Et Alm. dixit glādule. i. scrophule in
magnitudine diuersificant incipiētes a cicere. i. magnitudi-
ne cicoris: et vsq3 ad melonis magnitudinē pueniētes. Et
differūt et ex pte numeri. Dixit Aui. fortasse ex vna scrophu-
laz gñant plures: et simulant in hoc bascebelith. i. poris vel
verucis. nodi aut nō sic multiplicant vt fiant ex vno plēs.
Et iō dixit Aui. nodi. i. scrophule. bic. n. nodos iumpit pro
scrophulis: qñq3 ordinant vt fiant sicut cingulus pēdens de
collo quasi sit racemus vñ: et hec ordinatio depēdet ex mul-
tiplicatione ipsaz in qua accidit vñam alteri cōplicari: et sū
extēdit sic pēdere ex collo suo in modū cinguli vel racemi.
Et ptea vna scrophula incipiēte plures deinde gñantur fm
plm locutio auctoz de eis est in plurali numero. s. de scro-
phulis: et nō in singulari. s. de scrophula. Dixit Aui. fm 1°.
loquens de glādulis: q3 glandule et eis. filia: vt scrophule vel
nodi a nervoz differunt nodositatē: eo q3 nodositas magis
sit in suo loco māliuaz et eius tactus sentit nervosus et cōfin-
gendo. s. desup cum cōpressionē tangit spargit et redit ad lo-
cum suū nālem et cū forti medicamine spargit absq3 cōpres-
sione nō redit: et plurimū nodositatis nascitur ppter labo-
rem et destruit per pondera sicut plumbuz: et similis: sicut su-
pra patuit: sed sic nō est de glandulis.

Dixit Sal. sup 2° affo. et ponit 13° cōti. sic. scrophule sunt
apa accides in glādulis ex mā nō acuta. i. nō calida
nec velociter putrescibilis: magis declinante ad frigiditātē
et nām flātis. Et Pau. dixit. q3 scrophula est apa sclerotizatū
in glādulis: et mā glandulaz et scrophulaz radicali est flāti-
ca grossa dura indurata: aut pp cōgelationē aut per resolu-
tionē partiū subtiliū: verū tñ mā glandulaz pp eius indura-
tionē remanet in nā flātis. mā vñ scrophulaz fortasse trāsit
ad genus melicuz. et qdā dicit. q3 mā scrophulaz et glandu-
laz est mixta ex flāte et melia: verū tñ in glādulis flegma pō
minat melie et in scrophulis melia predominat flāti: et hinc
est q3 qdā auctores ponūt eas in genere apatum flāticoz: et
quidā melicoy. Dixit Rasis 13° pñtē. auctoritate Sal. in de
interioribus. scrophule sunt apa flāticū de grosso flāte accis
in carne molli. Serap. aut 5° breuiarij innuit. q3 mā eius est
melica. Dixit Alm. scrophule sepius in collo et inguine i-
nasci pseruerūt. Et dixit Rasis in diuisionibus. q3 fm plm
fiunt in collo et qñq3 in inguinibus: et in oībz locis in q3
fiunt glādes. Sera. vñ dixit. q3 fiunt plus in collo et titilicis
et emūctorijs. Et Aui. dixit. q3 loca in q3bus magis gñantur
sunt collum et subascelle. Hoies aut vehemētius dispositi
ad hñdū scrophulas in pñb^o colli et capitis sunt hoies hñtes
colla curta humidaz cōplonū: maxie cerebri et pñū capitis:
qm in eis multiplicant humide supfluitates multe in capite
que descēdēt: si inuenerint collū breue facit in eo retinēt:
qm in loco curto coartant: et retēte et coartate ingrossant. et
replēt glādulas q3 ibi sunt q3 aliqñ indurant sic q3 sclerotizan-
tur. Si aut inuenerint collū longū dilatant in eo et effluunt.
Dixit Rasis. 13. pñt. de libro moab. scrophule in infantib^o
magis fiūt q3 in alijs etatibus. et h est pp gulositates eoz. mi-
nus aut fiūt in iuuenib^o. Et adhuc in senescentibus minus.
Ex dictis patere pōt q3 est cā eoz apatū aīa: et et pūntia.
Dixit Alm. q3 ex indigōnis malitia et fastidio accidit. Di-
xit Aro. q3 gñant ex fastidio frequēti. Et dixit Rasis. 13. pñt.
aucte Sal. q3 scrophule aliqñ fiūt ex vlcereb^o carnis molliis q3

De cōti.

fuerunt sanata. s. nō recere: vñ a pa remanens efficit scrophula. Et sicut patet ex dictis spēs eaz essentielles. De spēs autē earū accētibus. Dixit Aui. q. de scrophulis sunt qbus asso-
 ciat dolor: et sunt ille qbus pmisset a pa calm et mā cala cuz mā ipsaz: s. plurime eaz sunt sine dolore. Et de eis sunt qdā que pueniunt ad ulcerationē vel cancerationē: et quedā nō.

Patent Alī. cuz in aliq pte corpis apparebit additio aliqua q cū tāgīl et pellit ad latera trāspōit et cuti p̄tinua-
 ri nō inuenit nec duriter moueri tāl ex hāc si a corpe sepa-
 rata esset: nec originē seu radicē nec p̄m in eo hñs. erit glan-
 dula: et h suppleat qdā. que vñ additio inuenit sicut p̄dictē: q
 tñ ad latera nō facit trāspōit: sed duriter mouet: talis erit
 scrophula. Et Raf. in diuisionibus. dixit. signū eaz est a pa
 durū rotūdū albi coloris qd mouet cū moues ipm. Dixit tñ
 13. p̄tinē. de lib^o signoz. q. qñq sunt rotūde: qñq lōge colo-
 rez hñtes ad modū coloris corpis. Et dixit Aui. q. ex vna
 scrophula gīant. q̄ples: qñq semp sunt in glādulis: sed non
 sunt magne nisi raro et sunt in tunica eoz neruosa. i. solida
 carēte sensu et dolore nisi fuerit cuz eis a pa calm. Et in libro
 mortis velocis si alīcui dolor in inguine sit: sebris ad modū
 cursus coruscationis absq. cā cognita moriet laborāz eo in
 die 3°. Et dixit Aui. saluiores scrophule sunt q accidunt in
 fantib^{us}: q. facilius ab eis resoluunt. Et q accidunt iuuenibus
 grauioris curationis erūt pp maiore mae eaz duritiē: vñ dis-
 ficilius resoluunt. Et adhuc grauiores sunt q accidunt senib^{us}
 cū adhuc sint intēsus dure. Et de nā qdē scrophulaz est ex-
 tenuari vel minui. et post itēz redire. Dixit Aui. multotiens
 redeūt scrophule incipiētes extenuari et resoluī ad dispōnez
 suā p̄m et magnificāz et ingrossāz. Et dicit qdā h duob^{us}
 modis pōt ptingere. vno mō pp mām ex particulari dispōne
 eius. Et alio mō pp motū lune. Ex p̄ticulari dispōne mae tūc
 esse pōt qñ cū humore grosso faciēte scrophulas est p̄mixtus
 aliq humor calidus subtilis q postea actionē caloris nālis
 loci: aut medicinaz resoluētū appositaz resoluūt: ex cuius
 resoluōne p̄tigit eas extenuari et minui: q. remanet residuū
 et mā ppia sicut fermētūz et remanet kistis ipius: accidit vt
 ali^{us} humor supfluat illis: vñ ingrossabunt et magnificabunt
 tur. Ex cā vñ lune dāt. q. pcedunt fm augmētū vel diminu-
 tionez luminis sui: et fiet hoc in materia earū fm p̄cessum in
 alijs humiditatibus que crescunt et decrescunt fm luminis
 lune diminutionē et augmentū: et hoc in scrophulis sensus et
 experientia semper declarat.

Cura glandulaz et scrophulaz eisdē cōplez instrumētis
 et intētionibus. Vt rūt glādule sepe sanari possūt
 diēta et potione. Scrophule vñ fm plm indigent chirurgia.
 Et dixit Aaron. scrophule si carent dolore oīno curari non
 p̄tēnt: nisi oīno extrahant cū ferro: aut curent. cum medicinis
 putrefactiuis. Et Auer. 7. collz. dicit. que ex eis sunt ex flāte
 subtili. i. minus grosso curari debent tū medicinis dissoluti-
 uis et mollificatiuis. Que vñ ex flāte grosso cū medicinis pu-
 trefactiuis et aptiuis. i. rūptiuis: et cum ferri incisione. Scro-
 phule autē qbus associat dolor sunt faciliore curationis cū
 medicinis siue terminent p̄resoluōne: siue p̄suppurationez et
 raro egēt incisione vel cauterio siue actuali siue potēntiali. nā
 mā frida et solida scrophulaz: et cōmixta siue p̄iuncta cū mā
 cala subtili p̄parat ab ea et disponit ad recipiendū resoluōne
 vel saltē maturationē. Vt rūt scrophule ex dictis permixte
 materijs sūt difficilioz accētūz: et q. dolorosēz: et aliqñ pul-
 satue. q. vñ sunt ex mā pura sunt indolozose leuior accētū
 difficilioz et tardioz cure: et fortasse ipolis p̄medicinas.
 Et de cura p̄dictā. dixit Aui. regiminis fiat subtiliatio. Et
 est radix supra quā est fiducia in curatione scrophulaz regi-
 minis subtiliatio. Et intellexit de regimine subtiliatio non
 solū in cibo et potu: s. et in alijs generibus sex rez nō nālis.
 fugiēda. n. est statio et mora in aere grosso humido nebulo-
 so paludoso et aere multū frigido. Et maxime fugiendus est

australis ventus pprie boreas. vitāda est mora sub diuo siue
 sub lumine lune. Eligenda autē est statio et mora in aere claro
 subtili bñ euētato et sicco declināte ad caliditatē: et si talis nō
 fuerit aer nālis regionis vel loci fiat fm artē cū igne et sumi-
 gationibus puenientibus exiccationi aeris et ipius calefa-
 ctioni. Et fugiēda est tristitia et sollicitudo. Gaudiū autē et
 letitia querēde sunt et interpolata modica ira nō nocet. Et
 vitāda est motus multus et exercitatio fortis: et etiā nimia
 quies. exercitari autē puenit mediocriter aī eibū et post cibū
 quiescere. Et dixit Aui. opz vt custodiat p̄paratus eius ca-
 put suū ab oī eo qd facit currere ad ipm materias ex p̄para-
 tionibus puenientibus illud sicut est p̄sternere se supra faciē
 dormiēs aut vigilāz et incuruare caput sup genūa plixē: et ha-
 bere puluinar planū. i. depressum non altū supra mēbra infe-
 riora: qdā tñ recte exponūt puluinar planū. i. altūz. Et Ait
 Rafis. 13. p̄tinē. locatio capitis patientis nō d̄z fieri erecta:
 neq. ita vt doleat: neq. patiens d̄z longā adunationē facere
 neq. magnā vocē dare: neq. alia sequi per que vene colli re-
 pleant sanguine. Et custodiant se. dixit ipse. ab opationibus
 que trahunt materias ad caput: sicut est locutio plurimari-
 sus. alia. i. traxit dolor capitis: delatio rei pōderose sup caput et
 collo et capitis et colli multa fricatio et fortis pectinatio et ab-
 lutio cū luxurio multū calido attractiuo: et filia: et maxie post
 repletionē et supra cibūz. Et vitet somnū longū et pprie
 diurnum et p̄pinquū dormitionis: nō dormiat nisi post cibū
 descēsus ad fundū stomaci et multū vigilet. Et dixit Auer.
 opz vt deuilet grossos cibos et potū aque supra eos. i. quos-
 cūq. cibos et non solū aque: sed et cuiuslibet potus. d̄z ergo
 abstinere a granis leguminū a p̄dro et rizo et pane opiro siue
 non fermētato et nō bene cocco et pane de minutis granis et
 a crustis duris et cōbustis: et ab omni cibario de pasta et ab
 oibus carnibus grossis aut humidis multū vt bouinis por-
 cinis: et silibus: et ouinis agnitis et porcinis: nisi essent porci-
 ne salite per tres aut quattuor dies: et a carnibus auium de-
 gentiū in aquis exceptis alis anserū et anatū: et ab oibus in-
 terioribus quadrupedū et extremitatibus eoz et capitibus
 quoz: cūq. aialium a caseo et lacte coagulato ab ouis fritis
 et induratis a piscibus grossis et viscosis: et d̄z abstinere a ca-
 stancis et oibus fructibus acerbis et stipticis: nisi qd parum
 vñ eis in fine mēse et abstineat ab herbis frigidis et humi-
 dis coctis et crudis. Et dixit Sadbasar. qui patit scrophu-
 las non d̄z comedere allia. sup. nec alia acrumina. Et Ait. n.
 Aui. abhorreat oē qd replet caput materia et deuilet bibere
 aquas grossas et multe friditatis et grossa turbida et stiptica
 et oia vina vinosa vaporosa. Sed nutrant cibis et potibus
 subtilibus: ita vt vñ pane de frumento bñ fermētato et co-
 cto parum salis hñte et furfuris et carnes castratinas edinas
 caprifolinas et interdū leporinas et caprinas. et p̄cipue eo mō
 nutrias carnibus auium: et pprie degentiū in agris et locis sil-
 uestribus: et vtatur eis assis potius q. elixis: decoquant res
 subtiliatiue et vtat ouis forbilibus et raro piscibus squāmo-
 sis marinis vel de flumine petrosos: et pōt vti herbis subtilia-
 tiuis et spēsbus et capparibus caricis et passulis. Et pōt vti
 cuz cibarijs suis mostarda salamēto piperato et silibus que
 sic fiunt. R. cinamomi zinzī. nucis musca. cubebaz macis
 spice xilaloes gar. cardamomi vtriusq. coziandri p̄parati.
 aī. ptes equales. croci p̄tē. 5. et vinū bibant albū subtile non
 fumosum parūper adquatū cū aqua decocta. Dixit Almā.
 p̄ncipiū curationis est vt egrū famē pati et cenāz dimittere
 facias neq. multā aquā bibere p̄mittas: neq. grossa nutrias
 diēta. Et Raf. in diuisionibus. dixit. facēū pari famē et ca-
 uere acena a satietate nauseatiua: et sicut dixit Aui. supfluita-
 tes quotidie expurget: et si caput repletū non fuerit sternuta-
 mentis ieiunus vñ et per nares sepe muscositates educat.
 Et cura per potione aut dirigitur ad cām antecedentez aut
 ad cōiunctam. Et que ad cām antecedentē aut illam euacuat
 aut diuertit. Et de eūone. Dixit Aui. prima p̄m. radix cu-

Scrophu-
 le p̄ carū
 extenua-
 tionez ad
 p̄uēdū
 spōne re-
 dūt duo-
 bus mōis

e cū

De Robo
toma.De solo-
ne vētris.De vomit-
tu.De diuer-
sione.

rationis: in qua habet fiducia est eūatio. Dixit itaq; Almā. si in eius corpore fuerit supfluitas flobotoma z vētrē solue. Et in diuisionibus dixit Rasis. fac eū vomere z vētrē solue cū eis que educūt flegma grossum. **De flōmia** dixit Auic. q̄ est iuuatiua. verūtī ipsa non puenit in scrophulis: cū qui bus nō est dolor: imo vitanda est: q̄ adderet ad frigiditates grossitē z cruditatē materie ipsaz. pōt aut cōpetere in dolo rosis pp mām calidaz in eis admixtā: z maxime cōpeteret si in toto corpore sanguis vel alius humor cū sanguine mixt abūderet. Et dixit Alman. posset et cōpetere eis: in q̄ scro phule eueniunt post diuisionē flobotomie cōsue vt post re strictionē fluxus sanguinis consueti. Et vbi necessaria fuerit flobotomia z scrophule sint in collo: z fieri de cephalicas: z si in titillcis de medianaz: si in inguinib⁹ de basilica. **De eūone** aut per vētrē. dixit Rasis. 13. cōtinentis. dico vldi nō esse vtilius in exterminatione scrophularū sicut laxationem frequentē. Et qdam dant in potu infantibus de pillulis feri- dis dauich. i. per noctes tres inseparabiles cōtinuas: deinde di missis tribus noctibus dabant eis p̄similiter p noctes tres z sanati sunt pfecte de eis. Et ait. dico q̄ credo q̄ nō est eis me- dicina ita vtilis sicut medicina de turbith. 3inzi. z zucarot qm̄ laxat humore mucillaginosum z bonā facit digestionē z dissoluit radicē flegmatis grossi: z euz eo curant infantes fiducialiter: q̄ nō calefacit neq; vlcera intestina: tūc aut ma- xime facit medicamen dictū opationes p̄dictas qm̄ sumantur ex ipsis oibus diebus equales: qm̄ tunc 3inzi. multiplicatuz supra dosim eius que cōter describitur in dicto medicamine cōfortat digestionē z acuit turbith: ita vt sit potens educere flegma grossum: et a remotis. Necessariū est. n. dixit Aui. in eūatione hac educere flegma grossum: z p̄prie cū pillulis no minatis algacili. als. alguafali. i. que cōueniunt in cura alga cili que est morphea alba pcedens a flegmate grosso: z iste z oēs medicine q̄ educunt flegma grossuz in hac cura pueniūt sicut sunt pillule de euforbio z siles. **De eūatione** autē per vomitū. dixit Aui. q̄ de eūatione laudabili est vomitus: attē ante q̄ vomitus p̄cipiat diligenter querendū est an caput sit repletū an non: qm̄ si repletū fuerit. nullo modo puocandus erit. si vero non tunc cōferens erit. Quidā tñ ad maiore secu ritatē p̄cipiunt nullo mō vomituz puocare nisi p̄cesserit eūo secessuar: z hoc vt nō noceat capiti agitatō materias in eoz mouēdo materias ab inferioribus ad supiora versus caput z sit cā augmētationis scrophularū: z pp cōsimiles cās inci- piendū est in puocatione vomitus a vomitiuo leuiozi grada tim. pcedendo ad fortius: ita q̄ vomitū semp sit ex eis q̄ edu cunt flegma grossum. hic. n. vomitus phibet paratis ad scro phulas supuenire eas: z post eūonē earū phibet ipsarū redi tum: phibet et iam assistentiū augmētationē. Vomitiuū cō- ueniēs in hoc casu cū querit eius puocatio est decoctio aga ricā z raphani simul: z post p̄n hēat raphanus virtutē elle bozi per infixionē radicū eius in radicē raphani. Et de vomituius bonis vsualibus z cōuenientibus in p̄n z in p̄cessu sit de floribus genestre cōfectis cū melle. nam p̄prie mām scro phularū respicit z educit: z educendo scrophulas destruit z cōsumit. z aliqui exhibent puluerē floz genestre iunctū ali- quāto piperi. Dixit Cōstantinus. q̄ sumere quottidie pillu- lae. 7. pfectas de succo lilij agrestis z euforbio vsq; ad. 40. dies dispergit omnes scrophulas: ita q̄ nec vna remaneat. **Eūone** aut saltē minoratiua p̄missa diuertenda est mā fmi oēm modū diuersionis eius: in spālī tñ Aui. docuit abluere caput cū litiuo forti vt frangat cutis z fracta cute supappo nenda sunt ea q̄ et ad ipsam trahūt mām. delitefcunt aut fre- quēter scrophule p hac diuersionē: z maxie in pueris. **Et de p̄ferētibus** est sternutatio cū oleo de nucleis p̄ficoy exco- ricatoy torrefactoy. **Sargarismata** aut in h casu sunt su- specta ne remaneat mā descēdēs in collo. **Et paratis** et ad scrophulas: neq; patiētibus eas: neq; et sanatis ex eis: vētofe aut aliō attractiū apponēda sunt in locis eaz. Bit Raf. 13.

cōtinen. dico. vldi plures pati p̄n scrophularū z facta in eis vētofe appositione dñabiles facte sunt ipse scrophule in eis z passi sunt ex ea detrimentū magnū. Et vldi alios pati scro phulas z mediāte cura p̄digna sanari: facta in eis vētofa- tione reuerse sunt scrophule peioris p̄ditionis q̄ fuerint. stu- deas igit q̄ nulla fiat vētofatio i illis: i q̄ ista fuerit passio. **Intētio** aut q̄ dirigit ad cām p̄iunctā cōplet p̄ medicinas intus z extra approximatas. **De medicis** at ab int⁹ appro ximadis. dicūt qdā. q̄ si sumantur radices p̄tafilon z filipēdu le z agrimonie z dehccentur z puluerizent: z deinde equalr misceant z addat eis q̄tū est ps sexta pris vnus: z dēt in potu ad pōdus vnus. 3. cū vino subtili dissoluent scrophu- le q̄ nō sunt vlcerate: z vlcerate et sanabunt si vltra potū dei pulueris ponat de eodē quottidie in loco vlcere. Et of. q̄ se mē lētisci bibitū cū vino subtili glādulas certissime dissentit. als destruit. Et qdā dicūt. q̄ vrica minor mortua in fritellis cū ouis comesta in seiunio diebus. xx. scrophulas dissentit: z p̄inde scrophularis vocat. Verū dicūt. q̄ sequētibus alijs xx. dieb⁹ debēt p̄stī comedi folia alleluje: z oia subtiliatiua cōueniūt sumptamariē qm̄ iungit eis puluis floz genestre. **De medicinis** approximandis ab extra. dixit Paulus. q̄ scrophule curant sicut curat scitros. Et Serap. dixit. q̄ p̄- cis cura ista curatione qua curat apā melicū: qd sit in relis mēbris: z intellexit p̄ apā melācolicū sephpyros. Qñ Aui. di- xit. regimē scrophularū est: oino sile regimini sephpyros: vt di- ces inferlus. q̄ q̄tū ad medicinas ab extra applicadas duas bz intētionēs: quaz vna est mollificare mām duritiē: z alia ē mollificatā resoluerē. Debet. n. mā ante resolonē mollificari vt cadat in ipsa resolo equalis z nō resoluat subtile z rema neat grossum lapidatū: ita silt easdē duas intētionēs bz cu ratio scrophularū. z hoc iō q̄ mā scrophularū cū mā sephpy- ros in duritiā simulant. quales ḡ curatiue intētionēs pueniūt in vna. pueniūt z in alia. Et p̄nt dicte intētionēs impleri: aut silt p̄medicamina hñia simul mollificare: aut. als. z resoluē re: aut succēssue. i. p̄us mollificādo p̄t māe deinde resoluē do p̄t illā mollificatā: z deinde itez mollificando: z itez re- soluēdo totiens sic iterādo donec tota cura p̄ficiat. **Inter p̄dictas** aut medicinas intētionēs iplētes sunt: qdā iplē- tes cū qualitate: z quedā euz p̄prietate: z quedā vtroq; mō. **Dixit tñ Raf. 13. cōtinentis. aucte Gal. q̄ si volueris** suppo nere scrophulis medicamen dissolutiū supponat prius eis medicamē acutū cōbustiū donec corrodāt pellis: z deinde supponat dissolutiū emplm: qm̄ hēbit faciliore aditum ad penetrādū z dissolutionē faciendū: qm̄ oū pellis illesa fuerit difficilis dissolutionis erūt. **De medicinis** aut simul mol- lificationē z resolutionē faciētibus. Dixit Alm. est diaglon intelligēs de p̄fecto cū gūmis. Et de h siue administret solū siue p̄mixtū: qd meli⁹ est sicut cū puluere ex radicib⁹ hyreos qui nō solū q̄litate: imo et euz p̄prietate q̄ est in ipso valet: vt p̄ 2º casu. suo capº. Et silt dixit Aui. q̄ de emplis calefacien- tibus p̄ferentib⁹ est diaglon: tñ qm̄q; ponunt medicine alie silt: quas posuit Serap. q̄ addūt in opōne diagloni siue cūm qualitate siue cū p̄prietate: de qbus p̄prie est radix lilij cele- stis q̄ est hyreos. Et Raf. dixit. 13. cōtinentis. retulit mibi qdā noie balhasen chirurgicus q̄ nō vidit medicamē efficacius in exterminio scrophularū: sicut hyreos trituz z cribellatū mī- xtu cū tantūde diaglon. Et de p̄ferētibus dixit Alm. est ster- cus caprinū siccū cū melle z aceto mixtū cū calefiunt z sup- ponunt: z in diuisionibus dixit Raf. stercus antiquū qd sit ex stercore caprino rubeo cū aggregat cum aqua caulis: aut cū oximelle. als aut Serap. p̄fert. Et subdit Almā. aut ster- cus vaccini decoctū cū mucillaginē maluanis. Et Serap. dixit. stercus vaccini decoctū cū aceto resolut oia apā du- ra z melica. **Aui. aut vt velle q̄ p̄dicta stercoza z alie me- dicine simplices:** q̄s posuit debeāt mīlceri cū diaglon: q̄uis etiā pueniāt sine eo cū p̄fici ex eis emplm. **Dixit Pau. cō- burat** serpēs in olla cuius os obturet: z cinis ei⁹ distēperet

De intē-
tione ad
cām cōi-
ctād in-
tra.De locis
bus apph-
candis ex-
tra.De
resolu-
tione.De medicis
silt mollifi-
cātes z res-
soluētēs.

cum mucillagine et fenugreci et supponat. Aliud eiusdem bonum et utile. R. myrrhe armoniaci resine cineris arboris gladii. an. ptem. i. galbani pte. 5. vini cere et piperis. an. quartas parte unius et aggregent et solus cinis predictus cum pice nutritus offert. Et solus armoniacus tritus et distemperatus cum melle. C. Dixit Orbassius. confert et dissolvit eas mirabiliter. Aut dicitur. fiat emplum cum pte una cineris ficus mixti cum par. 5. malva uulsi cum distemperant cum aceto. Et. 13. coti. dixit. retulit mihi quidam. qd in hoc non vidit re fortioris radice granati siluestris: qm effectus eius magnus est valde. C. Et Serap. dixit. qd ex bonis est vel liquefiat pice ad ignem liquefacta incorporat bñ cum radice caulis cinere. C. Emplum Sul. R. litargirij triti. 3. ij. olei cois. 3. r. mucillaginis fenugreci et seminis lini. an. 3. iij. mucillaginis altee. 3. ij. C. Medicamentum aut bonum. R. radices lilij. s. hyeros et semen lini et infundant in vino et postea ponat cum eis ambobus simi colubini qñtas quā exigit illud qd pñs est. s. de dispoñe scrophularum. quasi dixerit. apponatur ex eo plus et minus sicut qd dispoñ earum exigit. vel id qd pñs. s. de quantitate radices lilij vel seminis lini qñ si accepit de eis magnā qñtate et magnā debes sumere de simo colubino qñ tñ sit tanta qd cum eis incorporari possit ut fiat ex eis quasi emplastrum: qd emplum non multum solidum: qd est mirabile. C. Emplastrum ad glandulas et scrophulas ex pte valde. R. terbenti nā picē navale baccas lauri staphisagria armoniacum ciminum piper radices serpetarie et pte minoris galbanum coiadrum eodumenu cinere cortici radices capparum piterum stercus ouinum et caprinum adipē hyrcinum porcini et apinuz et cereba gallinaz et pte dū et cerebrum vaccinum et olea calida qñ non fuerit cum eis pmixtio mae calide: et olea frida si fuerit ibi permixtio illius et coponant more emplum. C. Et de laudatis est emplastrum tabzi qd fit de folijs et radice capparis pteritis et suppositis: et maxie cum pmiscant cum bdellio dissolutis cum salina bovis eluni colerici. C. Et emplum de radice cucumeris asinini cum melle et oleo de narcisorum emplum de stercore caprino trito et optime incorporato cum medietate sui de lardo porci. C. Et de emplis bonis est qd. R. fenugreci. p. iij. calcis viue et niri. p. i. et aggregent cum melle. C. De medicinis aut resolutivibus scrophulas. dixit. tabzi est piper tritum et distemperatum cum oleo. s. aliquo calido. Dixit Aui. qd medicine facit cum serpentibus queniunt et hinc habet cōs vñs olei de lacerta viridi in resoluzione scrophularum. Singularis tñ ex medicinis serpentum est ut accipiat serpens mortuus et sit pte ex motanis et pñciat in vas lutatum luto sapietie et dimittat in furno calido post extractione panis deinde pñciat caro eius pñtita cum aliquali qñtate sui de aceto pmixto cum melle sicut medietate. Et vitia repiunt folia rosmarinum mixta cum farina ordei vel frumētis et farina lupinorum pñcti cōs secunabini et emplum de folijs caulium et succo foliorum vitice et laudat emplum de farina fabarum cum coiadro. C. Dixit Sal. 6. catagenis. vnguentum dissoluens velociter scrophulas si solide fuerint in vna hebdomada. et si fuerint minoris duricie fere in duobus diebus: suppositum tñ in loco facit ampullas. R. sinapim et semen vitice et sulphur et spumam maris et aristo. et bdellium et armoniacum et oleum vetustum et cera et copone adinuicē et vtere. Et dixit ibid. misceat cinis caulium cum adipe vetusto et supponat scrophulis: qm erit vltime virtutis in dissoluendo et dissolvit soliditatem mirabiliter et pñcte. Notat qd si scrophulis queniunt resolutiva et mollificantia non supradicta. Verumtamen variari debent in pluri et minoris resoluzione et mollificatione sicut maiore et minoris frigiditate mae eorum. C. Dixit Aui. in scrophulis qd sunt calide coplonis. s. cum qbus est mae calida mixta non opus ut supposita fiat administratio medicinarum acutarum. i. multum calidarum: et si aliquā esset necia ipsarum appositio non multum pñtuef. Dixit qd sufficit eis qd est sicut sauch tritici cum aqua coiadrum: fortius illo est myrrha cum duplo sui de litio cum aqua coiadrum: aut vincat medicamentum aliud. s. myrrha plus et minus sicut illud qd pñs est: et facit esse necessarium vehementia inflammationis

aut paruitas eius. nā cum magna fuerit vincat aqua coiadrum et cum parua vincat myrrha. C. Dixit qdā experimentator qd in scrophulis calidis utile est si accipiat aloes epatici et salive pueri virginis. an. 3. ij. et olei laurini quātum sufficit ut fiat ex eis vnguentum et illiniant cum eo: et debet variari medicine ipse in plus vel minus sicut duritie maiore vel minore: et est sicut dispositione mēbris in qd sunt in raritate et densitate: sicut sicut earum magis profundum vel magis superficialē. D. 3. ergo curatores cognoscere dispoñes predictas et gradus medicaminum suprapositorum et aliorum pñsimilium in calefactione resoluzione et mollificatione quos cognoscere poterit pñsideratione in naturis simplicium illa coponentium: ut ex eis eligat ea qd dispoñi pñti iudicaverit cōvenire. C. Insuper curatio scrophularum diversificat sicut varietate earum in magnitudine et puritate: qd ex eis sunt que paucē sanari pñt et pñtione et chirurgiā: magne aut non sicut et pñtione dixit Aui. cum scrophule sunt magne alienat se medicinē curatiōe earum cum ferro: aut cum medicamine acuto: qm hec curatio est de eis qd pducunt ad ulcerationem et corruptionem ipsarum: et hō qd magne sunt nervis venis et arterijs: intricat et annere sua magnitudine cōprehēdetes totum mēbrum vel maiorem pte ipsius: qd non pñt eradicari pñcisione vel causticatione sine magno discrimine et dato qd non cadat in aliquā earum incisionem adhuc opus ut vlcus magnū efficiat qd potius pducit ad corruptionem mēbris et pñtione ei: vel maiore qd ad sanitatem: quare tutius est ut dimittant predictas: et regat regimine alio supradictis qd est dixit Aui. ut vñt eūone et mūdificatione corporis et cibi subtilitatio et ministrent medicine resolutivae cum facilitate super eas: et medicine resolutivae non pñtunt eis: imo fortasse addunt in eis inflammationem qd posset esse causa ulcerationis earum. C. Sētilis aut dixit. qd qñ scrophule sunt valde magne: tunc siue pñctat in cura in incisione siue non pñt pñiri ad finem in extirpatione earum: qd potius regēde sunt regimine bladii et pñbitio angustationis earum: qd regimine curativo. C. Dixit Aui. scias qd qñqz iuuat resolu scrophularum collige medicinas resolutivas iniectas auri patietis pñs de qbus pñt est oleum cucumeris asinini. C. Et de medicinis valentibus scrophulis cum pñtate ē acetosa: cum ipsa terit et emplum super eis: et cum non trita collo suspēdit et suspensa tenet. Et ex eis vñt est qdā herba hñs radice cineritā exterioris: alba et ointerius oblonga sicut longitudine digiti cum rotunditate quadam super quam multa oriunt folia: et id multum oblonga: et in circuitu pariter intercisa. Cum. n. folia ei ponunt integra super scrophulis: et in circuitu earum in paucis diebus sanat eas. C. Quidam tñ super ipsa folia ponunt frustum adipis porcini. Et dñt. qd ipsa est agrimonia. Dixit Dio. qd radix plataginis est suspēsa in gula laborantis scrophulas dissolvit eas: et Alex. dixit. platago supposita dissolvit scrophulas pñcte. Raf. aut dixit. dico qd hic operari debes in scrophulis ex acutis. i. in qd est calitas. Folia persicorum cum sale trita et supposita valēt: et si comedat vitica mortua in fraxillis. 20. diebus et post alijs. 20. diebus comedat herba alleluja. Sicut vñt qdā. paties a scrophulis libabit. C. Dixit Albugerig. 3. pñt. cōburat cornu caprinum et patiet scrophulas da in potu de eo. 3. ij. qñbet hebdomada pñt mēse et plus et liberabit ab eis pñcte. Aui. aut retulit qd Alkindus extimavit qd mēses. i. serratura cornu caprini qñ adurit et bibat hebdomada una ex ea pñtus. 3. ij. liberat scrophulas. Et subdit Aui. dico qd non opus hñ fieri in oī mēse hebdomada una qñ dixerit. non solū si bibat ex ea hebdomada una vñt mēse non liberat: sicut et si bibere ex ea una hebdomada in oī mēse non liberaret. Et dixit Albugerig. vngula asini si cōburat et terat cum oleo et supponat scrophulis sanat eas pñcte. C. Dixit Raf. 13. pñt. aucte Sal. qñ super calefit laboras scrophulas. i. in loco earum admixtionem humoris calis: aut forte liniunt pñt medicinas et maturant: tunc iuuade sunt in maturatiōe: et deinde debet apiri et postea mūdificari: deinde pñsolidari: et iūma regēde sunt regimie exiturarum. aut scrophularum pñchirurgiā est: nā dixit Aui. si necessarium fuerit in curatiōe earum vñt ferro. s. ut incisione

Cura scrophularum diversificat sicut varietate earum in magnitudine et puritate

Cura

Nico. ser. vij.

BBBb

ne extrahant: tunc opz vt sit administratio huius incisionis in scrophulis vicinis venis multis: aut venis pulsantibus: aut nervis cum cautelis et defensione. s. vt nō cadat incisio in illis. **C**Dixit Gal. in libro de approximatione medici. in collo cuiusdam erant facte scrophule magne in vtroque latere collis: quas qdam imperiti medici incidere studuerūt inferēdo ex mala cura eoz stridorē in duobus nervis vicinis duab⁹ venis pulsantibus et ipsi nervi sunt ex quibus pcedit ramus magnus ad os stōl: ex quo stōs pcepit sensum in toto: ramus parvus ipsius nervi mouet instrumentū vocis: vñ ex illa incisione defecit vox et cessauit appetitus cibi. Cūq; ego cognouerim supposui collo eius medicamē calefactiū p tridū: et mediāte hac cura sanatus est. **C**Et Raf. 13° pti. dixit. qdam chirurgicus curādo scrophulas cū ferro. pfundas cauendo q nō incideret cū ferro nervū: aut arteriā cūz vnguibus ex carnabat totū illud qd appens erat de pāniculis: et non senties facta est incisio in vno retrogradite furū: et paties facta est a scrophulis: et passus est defectū vocis: mā exinde pūata est medietas vocis eius: eo q incisio facta erat i vno latere gule. **C**Dictos casus retulit Aui. sic. hō qdaz errauit cūz pforauit quasdam scrophulas et obuiauit vni nervoz reuerfio: et destructa est vox eius: et iterū aliqn accidit vt nō inueniret nervū in incidendo: et detegit. eū frigor: quare corrupta. i. alterata est cōplo ei⁹ nervi et destructa est ei⁹ opatio vñ quō rediit ad spm sua cōplo cū calefactione: et itez aliqn cecidit error in incisione. q inuenit guidez: aut aliā ex venis magnis pulsantibus vel nō pulsantibus: et secutus est inde fluxus sanguis vehemens et mortuus est paties. **C**Dixit Antil. si accidat scrophule in vtraque vena iudicis: intelligēs pīstas venas: venas guidez in loco vbi raro est inter aurē et isopha gū noli eas curare cū ferro: qm si incidunt cū ferro pncabi les sunt statim: et curāde sunt cū medicinis. **C**Dixit Raf. 13° pti. Vidi quēdā iuvenē pati in collo apā grossū et violētum valde: et volebat chirurgici curare eū: qm dū fuerit talis i tali magnitudine nō o3 curari cū ferro: neq; cū medicamine acuto. Ego aut video q curant si nō vlcera et h sumēdo cibū modicū valde et illintione faciēdo cū cinere serpētis. **C**Dixit Antil. cauēde sunt scrophule pfunde a cura cū ferro. S3 manifeste nō sunt timorose. Et Aui. dixit. deterior scrophulaz ad hoc: vt cadat error in incisione eaz est illa q est pfundior: quapp in curatione pfundaz o3 vt excoient scrophule ex latere saluo. s. in q non timeat de incisione nervi arterie vel venē: mā qn nō scindūt ex latere in illo nō cadit timor tantus: sicut ēt nō cadit timor qn scrophula nō est intricata nec annexa cū illis: et facta excoilatione sumant de eis: et extrahant ille q cūz facit. a. s. facilitate extrahi pnt: et deinde qd residuū est cū medicamine acuto amoueāt cūz cautela: vt nō perueniat lateri. s. in q timeat de nervo arteria vel vena lesio. **C**Nostis tpiibus medici cōter refugiūt curā scrophulaz: siue pfundaz: siue nō pfundaz p incisionē cū ferro: s. vt tunc medicamine caustico ad distrupendū cutē: deinde paulatine corrodēdo pcedūt et amouēdo pte post pte: vel scrophulam post scrophulā: donec fm totūz amota fuerit ois scrophula cū suis kistibus: in quaz kistū extirpatione totali medicus sollicitus ēt o3: qm sicut. s. dictus est: si remanet ex kisti ēt quid parū scrophule redire pauerūt. Et h modus p medicinā causticā melior et tutior est: et maxie in scrophulis intricatis. magis ēt a patētibus eligi: refugiūt. n. cōter incisionē pferim in scrophulis collis. extractis aut scrophulis cū suis kistibus locus curet: sicut alia curant vlcera. Qz si ptingat scrophulas magnas vlcera curenē cū emplo de q dixit Auicē. **C**Meminimus emplz aplicon relatū ad chīanos: et est vng^m aploz qd describit ab Aui. in 5° qd rectificat fistulas difficiles et scrophulas pīuas: et vlcera a carne mūdificat mortua et p solidat eaz cōponit ex duodecim medicinis fm numez 12. aploz. Et si ptingat scrophulas cancerari. **C**Dixit Aui. scias q de scrophulis sunt in gbus est cācerositas: et in eoz

Curatio
cū causticis
tutior
reputatur
q cū ferro.

curatione opz vt pficiant medicine calide p dīcte. s. que cōponunt vng^m aploz cum oleo ro. et dimittant in eo diebus aliquot: et deinde administrant. Fiat aut eoz pfectio cum oleo ro. ad pteperandū calitatez eoz: ne inflāment: et sic addat in maliciā cancerositas. Et recurrendū est pro cōpleta curatione seu cura eaz ad curā canceri: sicut pro cura vlcera taruz recurrendū est ad curam vlcera difficilis p solidationis. **N**o tant qdā. q curatio scrophulaz in paruulis et debilib⁹ fieri nō o3 cū incisione: neq; cū caustico maxime in estate pp timorem multiplicationis putrefactionis et aduentus febuis.

CDe apate duro sephyros vel scleriosis.

Cap. xxxvij.

Alenus

noiauit apā melicū durū scliruz vel sclirolum. et 14° tera. dixit.

q de more sui sermonis est noiare qdlibet apā qd venerit ad duriciē et doloris insensibilitatem sclirolum. Apud Aui. vero vocat sephyros: vñ **S**al. de simplici medicina: medici intēdunt p apā durū illud qd greci noiant sephyros: et est apā durū veniens pter cursuz nālē cū quo nō est dolor et est duruz: et de istis apatibus sunt apata q qm multiplicat eoz augmentū: et eoz duricies non sunt tantum absq dolore: s. sunt et absq sensu vel difficilis sensus. Aui. et noiauit h apā aliqn duriciē aliqn lapidositatem. Et Sera. dixit. qm humor q currit ad mēbrū leuū est vltimus in grossitie et siccitate accidit apā lapideū: qd noiat sephyros. **C**Est tñ sciendū. q scliros siue sephyros dupl^r pōt sumi: vno mō cōter et large p oī apate gūato ex humido frigido duro: qd est sine dolore: siue illud humiduz sit flaticum siue melicuz: et fm illud. dixit Sal. 5° de simplici medi. q h apā non eūat qn sit: aut flaticū: aut melicū in nā sua: aut pmi xum ex flate et melia: et sic due sunt spēs eius: vna dixit Sal. gūat ex flate subtili et grosso. i. ex flate grosso minus et plus: et alia ex amurca sanguinis seu sanguine melicor: s. filr dixit in libro de apatibus. s. q scliosis spēs due sunt: p⁹ gūat ex flate grosso: et 1^a ex amurca et fece sanguinis: sed de spē facta ex flate grosso dictū est in caplo de nodis: et in caplo de glandulis et scrophulis. Alio mō sumit stricte et pprie pro apate duro indoloso facto ex mā melica qd est 2ª spēs de predictis: et de h apate agit in h cap^o. de q dixit Raf. 14° pti. ex lib. signoz qd est apā inflatū duruz absq dolore colore hñs ad modū corporis extēsum vehemēter suppositis ei pilis ad modum piloz corporis: sed cadunt velociter.

Seppy
roo vñ
pōt sumi

Dixit Sal. 2° ad Glau. scliris fit ex grosso et viscoso humore difficile solubili infiltrato sclitoticis pculis: est. n. eius mā melica q est talis: aut nāliter in nā sua: aut radicalit^r p ouersionē alterius humoris in ipm fm semitā inspissationis sue: et sue indurationis a frido agēte et p dēsan te ipm: aut a calitate resoluente subtile eius et derelinquente grossum induratū. Et humor cōuersus ad meliam: aut fuit radicalis sanguis: aut colera aut flā. Et mā radicalit^r existēs melica est melia nālis hypostasua fil^r cū alijs humoribus in epate gūatis: postea alterata ad friditatē et siccitatē. et sic cōuersa in meliam innālē q est melia seculēta. Et mā melica faciens sclirosim: siue sit radicalit^r melica: siue facta p ouersionē alterius humoris in ipsam. Aut est pura et impmixta calido humore: aut saltē nō est incēsa. a. s. intēsa nec calefacta: et tūc fit ex ea sephyros purū siue certum. Aut est impura pmixta humore calio: et sic facit sephyros nō purū: siue nō certum. Est aut sephyros purū certum: et insensibile ēt si fuerit in mēbro sensibili: nō purū vero et nō certū nō est oīno insensibile: vt dixit Sal. 2° ad Glau. **C**Et Aui. dixit. apā durū est durū spēs quoddā purū: et quoddā nō purū: et cū sephyros puro nō est sensus oīno: ita q nō sentit paties si tāgat in loco: aut si pcutit: imo vt dicūt plus dolet pculor qz pculus: et eni nō associat sensus neq; dolor: si. n. remanet cū eo sensus: aut dolor parvus nō est sephyros purū: ita q nō purū est cūz sensu aliquo. **C**Dixit Aui. ambo pueniūt in hoc qd vtrūq; pūat dolore: qz vbi nō pōt esse dolor nō est sensus: et sic vñ in vbi

De can

Quid sit
sephyros
purū et qd
fit nō purū
et nō certū

Signa
phiroz
ri facit
melica
culent

his dictio: quare notant quidam qd sensus et dolor alius est in membro p se ex se: et alius est ab alio extrinsecus pmette. mo in sephyros puro no est sensus: neqz dolor ex se: neqz ab alio extrinsecus pmette. Et in sephyros no puro non est sensus: neqz dolor ex se: sed bñ alio pmette vel pcutiete. Si vo fuerit canceratū erit in eo dolor ex se: et alio extrinsecus pmette: sic qd intelligi dictū Aui. cū dicit. tā purū qz nō purū: cum quo est sensus qdā priuat dolorē. Et dicit qdā. qd dolor par uis q est in non puro cū premis et tangit est pp lesionē inde puenientē particulis circūstantibus. Et dicitis patere pōt qd cā aūs sephyros est aut melia nālis: vel ē innālis multi- plicata in corpe vel aliquo mēbro nobilitat flā grossuz: aut sanguis: aut colā cū fuerint isti humores apantes iā aut fue rint apti: vt ouertant in meliaz. Et cā pūcta est ipsa melia: aut q fuit radicalr talis: aut facta p ouersionē alteri? humo- ris in ipsam q actu facit sephyros. Et sephyros qdē tam purū qz nō purū: aliqñ sit incipiēdo: et aliqñ sit sequēdo alias egritudines. Dicit. n. 2.º ad Glau. qd aliqñ sit mor a pñ pau- latim et auget: sed tñ plurimū a medicis. als. medicinis cōsti- tuunt stipticātibz. i. deficātibz et infidātibz fortiter. i. fortiter herisipillata et sñones: et itē: si qd medicorū diapho- rantia: scilicet patiētibz asferret farma manifestā dimi- nutionē opans subito breui tpe sperabis de totali curatione: Ignoras vero qd hmoi curationis reliqua passionis incurabi- lis sit diaphorata eius subtiliori a pibus humiditate reliq- ericcata lapidea pficiet: et sic scilicet pficiet. Et Pau. di- xit. apata ex humore grosso stento in mēbro accidit: aliqñ sic in pñ: et aliqñ accidit sic ex apatibus calidis: qñ infri- gant ultra modū. Et Aui. dixit: oē sephyros: aut incipit paulatim appere: aut ouertit ex sñone: aut herisipillat: aut ex- tura in loco vacuo. Et Notant tñ qd quāqz vtrūqz sephyros possit fieri in incipiēdo: qd pōt purū incipere a mā ita grossa et frida: qd priuabit mēbrū sensu: et non purū ē pōt incipere a mā non sic grossa: nec sic grossa frigida qd priuet mēbrū sensu: ex toto tñ fm plm et frequētius purū accidit incipiēdo qz non purū: et sñt quāqz vtrūqz possit fieri sequēdo: qd pole est qd mā pēstēns in tantū ingrosset et infrigidet qd priuabit ali- qñ mēbrū sensu in totū: et aliqñ non in totū: tñ fm plm est qd nō purū fiat incipiēdo. Et notāt. qd sephyros nō purū qd sit incipiēdo fm plm est nō cancerosum: raro. n. est valde qd cancerosum fiat incipiēdo: sñt fm plm sit ex pmutatione sephy- ros nō puri: et nō cancerati: nō purū. n. facit cōuertit ad can- crū pp ouenientia et synboleitate quā hñt adinice sephy- ros nō puri et cancer in mā et qualitate eius. Dicit. n. Aui. qd ppinquitas. i. et ouenientia sephyros. sñt puri ad cancrū et elogatio. i. et incōuenientia eius ab eo est fm multitudinem: aut plenitudinē inflammationis eius et ipsius paucitatem. In cancro. n. est inflammationis multitudo: et in sephyros nō pu- ro est ipsius paucitas: et ē ppinqtas et elogatio fm appari- tionē pulsationis est elogationis: qñ pulsatio est apparet in cancro et occulta in sephyros nō puro: et est fm apparitionē venay in circuitu ei? et occultationē eay: nā in circuitu cācri appent vene extēse p mēbrū in quo est. In sephyros vero nō apparet. Et ex dictis tribus dispōnibus appet dñia inter sephyros et cancrū. Cōuenientia vo inter eos est essentialis: qz ambo sunt ex eadē mā in radice. s. ex mā melica radicalr vel ex mā que ouersa est in meliam: et pp istā ouenientia sit facit trāitus a sephyros in cancrū et vtrūqz sephyros pōt euenire tā in mēbris interioribus qz exterioribz et incipiēdo et sequē- do. Dicit tñ Aui. qd cū accidit sephyros in interioribz fm plm accidit sequēdo post apā calim. qd curat. cū infigidati- bus et medicinis et cibis. De sephyros aut cōiter accepto qd sit ex flāte grosso. dixit Raf. 14.º pñ. auctoritate Gal. qd magis accidit in capitibus musculorū et chondarum.

Signa generis quibus sint notae: ex supradictis tñ Aui. p signis accepit vba Raf. sumpta ex lib. signorū et repetaz ea itē. Sephyros est apā inflatū durū absqz dolore

calorē hñs ad modū corpis extēsum. i. tēsum vehemēter sup positis ei pilis ad modū coloris corpis: sñ cadunt velociter et insensibile est penit. sup. vel sicut dixit Gal. 2.º ad Glau. si nō carebit sensu ex toto modici sensus pculdubio erit. Et addit quidā. sephyros nō mouet sub tactu: sic mouet nodi et glā dule et scrophule. Et subdit Raf. est et aliud apā appellatur camos solidū planū et tēsum ad modū coloris corpis: et forte trāferet de vno mēbro ad aliud: et est et aliud qd nō trāferet: et est sñle in duritie eius: sñ tñ color ei? est ad modū corpis: qd si accidit in aliq meatu obturbabit eū: et isanabile erit oino.

Signa spēs. signa puri sunt priuatio sensus et doloris: et ex se et ex alio. Et dixit Aui. qd color eius vt multū. i. vtpm est color quē hz plūbz qui fm plm est cineritius. Dicit Aui. sephyros facti a melia seculēta color ē cineriti? et reddit in q cōtinet coloris cineriti. Et subdit Aui. qd ipsum est vehemē- tis tensionis et duricie: qñ melia seculēta a qua fit duricies est durior alijs. Et dixit. fortasse supeminet ei pili. s. pēstē- res vel vt dicit aliq qui de nouo in loco gñant: nā pp duriciē mēbrū in quo est nutrimentū ei delegatū nō pōt bñ trāfire p ipsum et nutrire ipsum: vñ mēbrū famelicū reddit: et sic in eo ppter defectū humiditatis nutrimentalis accēditur in eo ali- qua caliditas: que resoluit de humiditate in ipso existente in vaporē sicū cum ipsa sicca sit: et ex illo vapore generant pili.

Deinde posuit Aui. verba Raf. supra dicta. Et tetigit duas spēs sephyros quas posuit. Et vt dicunt ambe iste due spēs sunt spēs sephyros a flāte facti. Et mā ista flātica faciens se- phyros: aliqñ est intēse duricie valde: tunc facit sephyros qd nō pōt trāfire: siue cōicari ad aliud mēbrum: aut nō est sic intēse duricie: et tunc facit sephyros pmutabile. siue cōicabi- le. Dicit ergo Aui. est quoddaz ex sephyros. cuius color est color corporis: qd factū ex flāte qd non pmutat colorē corpo- ris pēstēntē: vt pmutat de mēbro in quo est ad aliud: dicit quidā: non q amoueat a loco in quo est: qz rōne sue duricie non est bñ pambulabile de loco ad locū: sed tñ qz eius mā nō hz ultimā duriciē: vñ est cōicabilis alijs pibus trāferet ad alias pēs vicinas: et sunt tñ in illo mēbro duo vel plura se- phyros: qdam aut aduertētes ad duriciē mēsephyros pu- tauerūt nullum sephyros posse trāferri et pmutari de vno loco ad aliud: neqz mām eius posse cōicari alijs pibus et ex- posuerūt pmutat ad aliud nō qd mēbrū vel pēs mēbrū: sed ad aliud sephyros: qd. s. hēat alias dispōnes: vt qz canceret vel vlceret et isti errauerūt: qñ mā istius sephyros multipli- cata in mēbro scilicet rotizato pōt cōicari ad plures partes in cir- cuitu vel in ipso mēbro: et facere plura sephyros: sicut vidisti in notario lucano in quo per cōicationem materie plura se- phyros facta sunt in manu eius: quēadmodū in vno mēbro plures possunt fieri nodi et plures scrophule. Et subdit Aui. qd aliud est sephyros factū a flegmate cū colore corpo- ris magis durū: qd non sanat: neqz pmutat vndiqz: in b tetigit alia: specie sephyros flegmatici: cuius materia est in fine duricie: quare non pōt alijs partibus cōmunicari.

Signa aut facti a mā permixta ex flāte et melia. dixit Aui. sunt color eius declinūs ad colorem corporis: nō. n. est oino sñlis color corporis. ppter melie admixtionez que remouet ipsum ab eorū facit ipsum declinare ad cineritium: nec tamē multum distat a colore corporis ppter materiā flegmaticaz que non pmutat colorē eius: quare remanet color medius inter colorem cineritium et colorem corporis.

Signa aut sephyros nō puri non cancerati sunt qd cum eo mō supradicto est aliqz sensus: et aliqz dolor nō ex se: sed ex alio vt cū desupputit: aut pmit: aut vt dñt qdā cū pungi.

Signa aut nō puri cācerati sunt signa cancri dicēda in suo caplo. Signa aut incipiētis vt sequentis satis ex dictis: et de se nō sunt. Dicit tñ Antilla. cū apā calidū sit scilicet roticū ca- dent pili innitentes ei. i. prius pēstēntes in loco: et deficiet eius sensus et solidus erit valde: qñ est de genere cancri sibi sñle in pdictis tñ distinguif inter ea: qz in sephyros non est

Nico. ser. vij.

BBBb ij

Signa fa-
cti a mā
flātica qd
ē duplex.

Signa fa-
cti a mā
mixta.

Signa se-
phyros
nō puri.

Signa se-
phyros
nō puri
cācerati.

Prone
tica.

dolor: neq; vlla caliditas: neq; sensus: neq; adfunt vene in
circuito dantes et humilitates. **C**Dixit Sal. 1° ad Glauco.
scilicet qd est oino insensibilis incurabilis est: sensibilis vero
nō insanabilis. i. nō tñ facile sanabilis. **E**t Serap. ait. illi
cui nō est sensus non est curatio: et illi cui difficilis est sensus
est ex illis q curant: s; tñ cū difficultate et grauitate vehemē
tū sephyro. n. puro. Dixit Aui. nō est sanitas: nam eius dur/
ties tāta est q nō pōt sperari eius mollificatio: et pōis neq;
eius resolutio: et maxime dicit qdā. qñ supueniunt ei pili: q;
per aduētū pilorū signat eius vltimata duricies et exiccatio
et magna eius radicatio in mēbro et inseparabilitas ab eo: et
est insanabile tale sephyros existens in mēbris intrinsecis: et
intellerūt auctores p̄dicti q sit insanabile per medicinas.
Quidā aut fatent q per incisionē et causticationē sanari pos
sent non quodcūq; sed illud solū qd accidit in extrinsecis: et
maxime in mēbro qd possit abscondi totaliter: sicut est de can
cro. Ite tñ modus non dī. pprie curatiuus: siue sanatiuus.
Aliter aut nō dī in eo fieri incisio vel causticatio. Dixit enī
Raf. 13° p̄ti. auctoritate Sal. q non dī incidi oinos: et acci
dat in digitis labijs vel narib; qñ incisio eius excitat lesio
nē magnā nisi aliqd ex eis fuerit cancerosus. als. corrosiuū.
Un penes hos incida et eradicet in toto: et vna cū cauterio
ad modū cure cancri. De nō cancerato aut intelligens Aui.
dixit. nō dī se medicus intrmittere de cura eius: imo opz vt
curet de illis apatibus illud cui est sensus. sup. et nō aliud.

Et cura eius duobus perficitur instis. s. diēta et potione.
Et cura per diēta: similis est diēte dicte in cura
scrophularū: et opz vt deuitet oē qd desiccet et mām generat
grossam flaticā vel melicā. **C**ura vero per potione etiā est
satis filis cure scrophularū. Et si respicit cām antecedentez:
aut eā euacuata aut diuertit. Et si qd sephyros fuerit de inci
pientibus euandus est humor a quo incipit: siue fuerit fleg
ma: siue melia: siue vterq; simul. Et dixit Aui. fortasse est illa
corporis mūdificatio: siue euatio cū flōmia. s. iuuatiua: et hoc
si sanguis plurime nigredinis. i. melicus qui niger est fuerit
abundans in corpore: posset et iuuatiua esse in oī corpore in
quo sanguis inuenit grossus qui posset cōuerit in humores
grossos et facere sephyros et factū augere. Et insup in oibus
casibus dictis in cura scrophularū. **C**Dixit Aui. opz vt sit
imissio post mūdificationē corporis cū eo qd educit humorē
facientē egritudine et exponit imissio. s. medicaminū localiū
sup loco apatis. quasi dixerit. nō incipias curā sephyros cuz
medicinis localibus q respiciūt cām p̄iunctā nisi postq; mū
dificaueris corpus et euaueris ipm a cā aite. Et inuenit hic
alia lra q dicit. opz vt sit incisio. i. digestio humoris grossi et
viscosi: digestio est ipsius subtilitatio et incisio. quasi dixerit.
prius subtilia et incide humorē vt bona fiat eius preparatio
expulsionis: nō enim obedit mā grossa et viscosa euationi: nisi
prius digerat. i. subtiliet et incida. vt subtilitata et incisa red
dat fluxibilib; deinde mūdifica corpus cum eo qd educit hu
morē facientē egritudine. Inuenit et alia lra que dicit. opz
vt sit imixtio cū exponit: opz vt limitet. s. ad cām p̄iunctā
et hoc post mūdificationē corporis. In sephyros aut flatico
cōueniunt euantia flegma dicta in cura scrophularū. Et in
melico que dicent in cura cancri. **C**ura aut respiciēs cām
cōiunctāz indicatione sumpta a dispōne mae que vehemētis
est duricie grossitie et fixionis oēm phibet tractū eius fieri
pulsū: et trāsmisum et in incipiente: et in p̄n^o p̄iucipiente
eiusq; nō obediret recursus quapp nullū infrigidatiū: siue
stipiciū loco apatis apponendū est: neq; statim deueniēdum
ad mae extractū cū resolutiū: sed tñ nō opz vt pcedat in
cura cū pure resolutiū et fortibus: qñ resoluēdo et exiccan
do qd modicū subtiler resoluērent: et in ipsa mā residuū lapi
darent et incurabilē redderent. Ideoq; sicut in cura scrophu
larū dictū est: ita in sephyros opz resolutionē mollificationē
lungi: aut fil sicut ibi dictū est: aut mollificationē pcedente re
solutionē. Dixit. n. Sal. 2° ad Glau. non opz fortiter exiccare

De locali
bus appli
candis in
p̄n^o.

scilicet partem curare debēs: sed farmacū qd caliditate
h; tepidā et humiditatem nō multā: non oisariā nimia: super
crescens. n. caliditas oino diaphorata: et modicā hīs humi
ditate exiccat fortius q; cōueniat: d; ergo farmacū iuuare
debēs scilicet rotatū corpus eis q in sole. als. in sale funditur
simile qd patit: et noia hoc farmacū molletrica. i. mollitiua.
CDixit Aui. opz. n. cū querit mollificatio. vt sit opatio me
dicinay in humorē mollificandū: sicut est opatio solis in ce
ram: sol. n. suo calore mollificat cerā nō indurata: nō curet g.
dixit Aui. cū medicina q resoluit et desiccet. s. tñ vel fortiter:
q; talis medicina pducit ad vehemētā lapidationis: s; sup
sephyros ponat qd resoluit et lenit fil. **C**Ait. n. Sal. vbi. s.
In curationibus. n. apatū resolutiōis difficilis. s. tā scilicet
tis q; paratis scilicet rotare: opz te miscere medicinis resoluē
tibus forti resolute medicinas aliquas lenitiuas: vt sis secu
rus q hmoi apata nullo mō cōuertant in apata dura q scilicet
rosif noiant q sunt vltime dura insanabilia: s; eligende sunt
in cura sephyros medicine q tēperatā hnt caliditatem et humi
ditatem non multā. **C**Dixit Sera. q opz vt sint calide in ordi
ne. i. gradu. 2° vel 3° qd est. q; ille q sunt vehemētis calitatis
resoluit velociter illud qd est subtilius resolute velociter: pp
hoc sicut dixit Sal. 14° tēra. In paucis diebus p̄mis videret
digestiū rōne additamentū in curatione facere: illud vō qd
est grossum adurūt et desiccāt: opz. dixit Sera. vt eo p̄
citas sit in gradu p̄q; est: q; si ipse sunt humide nō resoluūt:
et si sunt vehemētis siccitatis adurūt illud qd est grossum et
ponūt illud in resolute. Et Rafis dixit. 13° p̄ti. lenitiua de
bent esse calida a p̄n^o scilicet gradus vsq; ad mediū tertij: et vsq;
ad finē eius: tñ debēt esse modice siccitatis: ita tñ q in eis sit
aliqua p̄glutinatio. i. parua: qñ si forent violēte glutinatio
nis opilaret poros et nō dissoluerēt. Et Sera. dixit. opz et
vt sit in eis aliqd ex eis que adherent et inuiscant: et ex eo qd
coartat. i. poros opilat: sicut est illud qd aggregat saniem oo
nec resoluat: apā resolute multas: aut ericcet et induret. **C**le
rūtū opz vt sit viscositas q coartat minores que aggregat sa
niesz: qñ opz vt euacuet. i. resoluat. sed si viscositas coartans
esset in eis tāta q̄ta est in medicinis facitibus saniem nimis
opilaret poros et phiberet resolute. In medicina aut sania
tiua non querit resolutio. hnt ergo vt p; ex dictis medicine
mollitiue latitudine in plus et minus. **C**Dixit. n. Sera. q
medicine q sunt fm hūc modū. s. et que pueniunt in cura se
phyros: et alioz et apatūz duorū sunt duorū modorū: qd est
q; ex eis sunt quedā leuiorē grossiorē et humidiorē: et qdā
sunt pluris virtutis. s. resolute et pluris subtilitatis et desic
cationis. Et medico inest eligere ex eis fortiores et debilio
res: et inter eas mediocres: put requit mae varia dispositio
in maiori vel minori duricie et fm q requit dispo membrū: in
quo est sephyros diuersificata in duricie vel mollitie eius. s;
mām: et fm q requit dispo tēporū morbi et p̄n^o euationis et
processus ipsius: fm. n. istas diuersas dispōnes diuersificari
debēt medicine mollificatiue in plus et minus: et nō solū mol
lificatione: sed et resolutiue: et p̄nt p̄dicte medicine in cura se
phyros puenientes fil misceri et apponi adinuicē: quaz cōpo
sitio sicut dixit. apā aggreget inter duas virtutes. s. mollifica
tiua et resolutiua. In eay tñ aggregatione d; medicus p̄side
rare in dispōnibus p̄dictis: et fm illay exigentiā mollificati
ua multiplicare supra resolutiua: aut econuerfo: aut eāre ea.
CP̄nt et p̄dicte medicine alternatim et vicissim approxima
ri. opz. n. dixit Aui. vt curationi eius ponant due resolutio
nes: quaz vna est appō resolutiū cū leuitate. i. non fortiter
ex eis q nō ericcat p̄mā medicine q desiccāt multū nō pue
niunt in cura sephyros: et id dixit Aui. sit gradus resolutiui
ex 1° ad 3° et in exiccatione ex p̄ supra et reuolutio: et sit reuo
lutiō mollificationis: et sint iste due reuolutiones ordinate et
cōgrue sibi succedētes: reuolutio tñ mollificationis: pcedere
d; vt qd mollificatū fuerit subsequēs resolutiū: et reuolutio
dissoluat. Dixit enim Aui. p̄mi 4° in apate duro qd statim

Canon
admittit
none re
latuoz

Canon
admittit
eius mo
ficiuoz

De illi
apatū
roz
duorū
dum

Aide hic
q medic
ne q dicit
cā multū
non cōst
nūm in
ra seph
ro.

Canon in
administra-
tione reso-
lutiuorum.

Canon in
administra-
tione molli-
ficatiuorum.

terminū transiit regula in eo est qd mollificet: et qñq; cū eo in quo est caliditas et siccitas parua vt totū ad resolutionē pueniat: et postea sup ipsūz resolo fortis fiat: deinde si timeat ex resolutione eius qd resoluit: ne qd remāsit fiat lapis itēz ad mollificandū ipm 1° redeat: et incessanter fiat h donec totūz finiat inter mollificadi et resoluendi vices. Et posuit Aui. can. in resolutione. resolutionis. i. qñ administrant resolutionē opz vt cogat mēbrum cui appropinquat pati famē. i. facere qd sit vacuū et nō nutrimento plenū: h aut fieri poterit duob^o modis: vno mō faciendo qd totum corpus diu ieiunet et stet sine cibo vel cū paucō cibo. Alio mō vt trahat nutrimentum ad alia mēbra: et maxime ad mēbrū patienti oppositū cū trahentibus ad illa: d^o aut mēbrū patiens esse vacuū a nutrime- to: vt resolutionū sup appositū agat in humore nō in nutrime- tū: et d^o esse corpus totū: aut saltē mēbra circūstantia patiēti vacua: ne attrahat resolutionū cūz calitate sua ab alijs nutri- mentū ad ipm: qz esset cā augmētū eius. Et ponēs canonē in administratione mollificationū dixit: in resolutione molli- ficationis cibet mēbrū. i. fiat vt mēbrū heat nutrimentū qd sic fuerit paucū qd delegat ad ipm et trahat ab alijs ad ipm suf- ficiēter calefaciēdo et fricādo ipm: et dixit Aui. si oportuerit liniat cū pice: quēadmodū ponit in cap^o de ipinguādo ma- crū. Et d^o aut tps vtriusq; resolutionis eē longū: ita qd per longū tps d^o ieri mollificationis et longū resolutionis. Dixit. n. Sal. vt ponit. 13° sti. q si aliqua cura istoz fuerit breuis nō sanabit patiēs. Inuit tñ. 14° tera. q tps mollificationis d^o esse lōgius tpe resolutionis: dat. n. exēplū Sal. in apatib^o duris sicut nulla manifesta vtilitas sit p farmacū resolutionū nō pre- missis mollificationis ita maximā vtilitatē opat armoniacūz per acetū solutū et appositū p mollificato prius indurato tu- more et sufficit hoc. i. armoniacū per acetū fm vnā vel scd^oz diē vtētes. et deinde redire ad mollificatiā qbus vtētes pluri- bus diēb^o redire opz rursūz ad farmacū qd pacetū vel sumi armoniacū cū aceto solutū. Et scdm igi^o considerationē in tri- bus considerationib^o supradictis qto mā durior fuerit: tanto mollificatio d^o esse amplior et resolo minor et ecōuerso. Et in prin^o mollificatiā debent supare resolutionē: et in fine ecōuer- so: et medio tpe equari debet in mēbro solidior et densior: mollificatio ē amplior esse d^o et ecōuerso: verū tñ in mēbris duris et nervosis si egeat aceto ad faciēdū mollificatiā pene- trare illud d^o apponi in pua qñtitate: et ecōuerso in carnosīs et raris. Et dixit Sa. 14° tera. in tenatibus et colligationib^o. i. chordis et ligamētis visum est mihi meli^o esse inmiscere cōdu- ctionē q sit p mollificatiā farmaca qcq; incisive vtutis: quoz melius et maxie vtile est acetū. i. cū ex eo parū ponit. In sple- ne aut et alijs locis carnosīs acetū bonū est. f. esse in magna qñtitate positū: qm h mēbra rara sunt et timor nullus adest percuti aliqū neruū a virtute eius. sup. s. potēs est in ea pe- netrare et humores grossos q in eis sunt digerere subtiliare et icidere: et sic eos dissolvere et resolvere: et nō est in eis timor de resolutione subtilis et remanētia grossi: qz p mēbra raritatē mā in eo pnta vniformiter resoluit. S^o in duritiēb^o tenatū et ligamentoz. dixit Sal. ibidē sic faciō: nā aceto acerrimo la- pidē pyricē. i. marchasitā q in magnis ciuitatib^o sepe repit et maxie Romerant loco eius molarē ignitū extinguo et relato aliquo vapore calō. post qz infirū fuerit in lapide acetū indu- rata colligationē vel tenatū cōmouere cogoz: et post hoc rur- sum appono mollificationū: et subdit. oleo quoz calō a prin^o cure: et nō aque fomēto patientē pculā vsq; semp in vna qz ole. habeatq; h oleū nullā stipticitatē: s^o certissime sit leptō- mere in pñbus: decoquo aut dixit Sal. aliqñ in oleo altee ra- dicē et siluestris cucumeris: et quēcūq; talia: s^o cura per acetū vtilis est in pcedēte tpe pparata pñcula a mollificationis. Di- cūt. q acetū apponi d^o dū scilicet diuturnū extiterit in mem-bris nervosis et duris: et tūc ē raro et nō sepe administrari d^o: qm sepe appositū nocet neruis chordis et ligamētis: et quis sepe appositū nocet. subdit Sal. excogitauit qdā cōposita far-

maca pacetū que in medio mollificationūz impono p vnā diē. Virtus. n. acetū si qz eo moderate et fm decens tps vtaf lunat has dispōnes: qz dissoluit grossos humiores. Si vero imoderate vel nō in tpe decēti qd subtilius accipies reliquū finit lapideū fieri: et hoc qz suis calis acutis pñbus resoluit: et sua siccitate desiccatur: h qz eo vtaf amplius subam tangit neruoz. ppterea igi^o neq; multoties. neq; fm pñcipiamēq; in tpe multo vtendū est farmacijs q per acetūz in colligatio- nibus et tenatibus. Et Medicinarū vero implentiū intētiō: nes pñctas lenificationis et resolutionis: quedā sunt simplices: et quedā cōposite: et hāz tā simpliciu qz cōpositaz: quedā so- luz leniūt: et quedā solū resoluūt. Et Sal. 14° tera. noia- uit multas medicinas lenitiuas: in qbus ē est aliqua resolo simplex: et sunt ceruina medulla vitulina et adeps caprinus et taurinus et leoninus et armoniacū cumanā et bdelliū: ma- xime qd ex eo est humidū et storax humida melior est qz sic- car: et altea et siluestris malue folia et adeps anserinus et galli- naceus et hīs filia. Et harū medicinarū. quedā sunt debi- liores: quedā fortiores: et quedā inter eas medie. Et de debi- lioribus aut leniētib^o. dixit Serap. sunt sicut medulle hu- mide. i. recētes. sup. et adipes nō salite. Et dixit. n. Sa. vbi. s. q medulle et adipes debēt esse noue: qz vetuste magis desic- cant: et quāto vetustiores tāto maioris sunt desiccationis. Et Aui. dixit. opz ne in dictis adipibus et eoz silibus de molli- cantibus vt medullis sit sal oino: et hoc maxie cū queris per eos mollificatio: qm sal desiccatur et induratur: tñ querēs per eos resolo nō esset nociuū vbi fuerit paucū: qz multus nimis est exiccatiū. Et dixit Serap. q melior medullaz est cerui- naz: qz est subtilior eaz: et post eā est medulla vituli: qz sequit eā in subtilitate: et post eā: dicit qdā est asinina: et ex adipib^o autū melior est adeps anatis: qm est subtilis valde non acy- tus: et post ipm est adeps galline: qm est maioris siccitatis. Et melior adipū quadrupedū est adeps leonū: qm est subti- lior eoz: et post ipsum est adeps vrsi et adeps asini siluestris: atq; est minoris subtilitatis: et post ipm adeps vacca: et est vebementis siccitatis: et est grossus terrestris: et sicior hic et acutior est adeps capraz. Et de hīs aut adipib^o et medullis. dixit Aui. lenificatiā qbus est resolo: quedā sunt sicut adeps gallinaz: anserū: vituloz: boum: et ceruoz. pprie: et medulle eoz: et adeps vrsi et vituli est bonus: et adeps rapaciū vt leo- nis pardi et adib^o et q currūt cursu earū cū vulpibus et lupis. i. linceis. Dixerat. n. de lupis et lra extra hz adhebalan et ex ponit. i. linceis et adipes rapaciū ex auibus: vt aqle vulturū et siluiz. Dicit qdā. q adipes rapaciū ex quadrupedib^o sunt maioris resolutionis qz adipes alioz quadrupedū: et sū ad- ipes rapaciū ex auib^o sunt maioris resolutionis qz adipes alia: autū: sed adipes autū et quadrupedū nō rapaciū sunt pluris vltutis. Et S^o resolutione subtilitatis et exiccationis. i. q due nūt in lenitione et resolutione sunt sicut armoniacūz: due spēs bdelliū nouū: qm est humidius: et ex eis q currūt hoc cursu: sicut storax ligda: et ista debēt misceri cū supradictis adipib^o et medullis: qm apā solidū pparat resolutionis: qm resolo q est in illis adipibus et medullis illo tpe est debilis et insufficiens: et iō d^o iuari cū pmixtione pñctoz: et ad hāc intentionē. di- xit Aui. opz q misceant euz dictis adipibus q sunt sicut ar- moniacū bdelliū et galbanū et storax ligda et sicca et thimia- ma et mastix et filia. Et dixit Sera. q pñcte medicine debent esse noue. Et Aui. dixit. q meliores eaz sunt q sunt minoris antiquitatis et minoris exiccationis et maioris humiditatis. Et dixit Serap. q de oleis lenificatibus cū resolutione est oleum antiquū. Et Aui. dixit. q oleū de kērua et oleum de lilio. Et quidā dicit. sambucinū est melius alijs: et qd est in eo de re- solutione et lenificatione res equales. Et de leniētib^o sunt mu- cillagines fenugreci et seminis lini: in eis. n. sunt resolo et le- nificatio. Et dixit Raf. 13° sti. dico expus sum q pentada- ctili sunt in sublimiori gradu lenitionis: qm emollire faciūt oēs soliditates: et intellexit de oleo eoz. Et Aui. dixit. in

De medi-
cinis leni-
ficatiuoz
resoluti-
uis.

De me-
dullis et
adipibus
magis et
minus re-
solutiuis.

oleo de lilio z ficubus z alkerua. i. simul cōpositis est de leni-
ficatione z resolone simul qđ est supra sufficientiaz. **C**Dixit
Dios. bdellii emollit soliditates accites in nervis solutū cū
vino z suppositū: z dixit. maiorana decocta cum vino cocto
emollit apata dura z pprie si mixta fuerit cū vitello oui z fa-
rina fenugreci: aut seminis lini. Et dixit. gūmi arboris grani
viridis emollit sufficienter z tēperate. **C**Dixit Raf. 13° cōti.
auēte Sal. in lib^o de simpl. medici. in ppijs caplis. cuderī. i.
semē dragontee mirabile est ad dissoluendūz apata solidaz: z
pprie que sunt in māmillis z testiculis antiqua. Inueni autē
in qbusdā synonymis q cuderī est semē dragontee: de quo dī-
tū q est mirabilis dissolutionis apatur solidor: z pprie in
dictis mēbris: z q pp suaz siccitatē sanat cancrū cronicū.
CEt dixit Sal. armoniacū hz virtutē lenitiuā valde: z ideo
dissoluit soliditates z verucas accites in articulis. Et dixit.
oleū in quo coquit anetū siccū lenitiuū est z dissolutiuū: z
dixit. biar appellatū oculus vaccarū z cotula maioris disso-
lutionis est qz camomillaz: q sanat apā solidū mixtum ce-
roto. Et dixit. centaurea minor lenit apata solidaz: q lauda-
nū emollit moderate z dissoluit: z q sifamū dissoluit z emol-
lit tēperate: z q figia emollit z dissoluit pprie apā solidū in
radice auris. Et q adeps anatis abūdantis lenitionis z dis-
solutionis est. q medulla ossiūz emollit soliditates z petrifi-
cationes in nervis chordis z visceribus: z q pix liquida est
vtilior medicinis alijs vesice z matrici in qbus est sclerosi:
z pprie mixta cū adipibus z medullis. Et dixit. 6° de simpl.
medici. q cimeua. i. succus eius vel farina ipsius mixta cū fa-
rina frumētī valet pprie cū apā est in p^o sue indurationis.
Et de vtilibus ad apata dura post aures est viscus quercin^o
mixtus cum equali pondere sui de resina pini z cera. Et vtile
apatribus duris est emplm factuz de radicibus euisci farina
frumētī fenugreci z seminis lini. **C**Dixit Pau. euiscetur bal-
neū. i. s. oulcis aque ad minus frequēs vsus eius. Rasis vō di-
xit. 13° p^oti. dico p^osiderandū in hoc q opinio mea est q bal-
neū dissoluat humiditates. Aui. aut dixit. opz vt non multū
vraf balneo: qm resoluit subtile z aggregat spissūz z nō pue-
nit ad hoc vt leniat spissū. Quidaz dicūt. q vsus balnei aq
dulcis solius non puenit: qm qūis humectet: qūis resol-
uat rōne sue actualis calitatis: attamē aqua eius reducta ad
nālē friditatē nocet: z sō si aliqū ministrat opz vt loc^o postea
pānis calefactis optime abstergat z ericet: balneū vero aq
decoctionis repz emollientiū z resoluentiū pferat quādiū fue-
rit necēz. Quidā aut dicūt. q balneū nō puenit ante molli-
cationē: s. postea cōpetere pōt. **C**Dixit aut de cōpositis bo-
nis est vt sumas fer seminū. i. lenitiuū vt fenugreci. fe. lini sif-
mini kerua z sifum intelligēs pro fece mucillaginē vel etiaz
subam eo: z fer acetū z ferueant adinuicē z effundant post
ebullitionē bonā sup vtrūq: qđ est ei puenientius. i. ad leniē-
dum vel resoluendū fm exigētā z administrat. Et ex eis est
vt sumas stercus asini: z radix euisciz: fiat ex ambobus lini-
mentū: z si fuerit cuz eis ambobus storax ligda erit melius.
Et p^odicta oia tam simplicia qz cōposita vident puenire ē in
sephyros: quoz mā nō est excedētis duricie: tūc dixit Raf.
13° p^oti. auēte Sal. q farina lupinor cocta cū aceto z suppo-
sita apati solido dissoluit illud z qđ folia capparis z proprie
cortices radicū eius dissoluit apā solidū: sed debēt misceri cū
bdellio: z dixit 4° de simpl. medici. q simus capre cū farina
ordei mixt^o z emplastratus cuz aceto dissoluit apata dura z
apata genu z duriciē splenis: sed nō curent cum eo corpora
humida: sicut mulierū vel pueror z enruchor. Et dixit. q si
assa fetida dissoluat in aceto dissoluit apā solidū supposita
illi. **C**Et in istis apatribus multe duricie opz multū aduer-
tere ne farma per acetū supponant nisi bona lenificatione
premissa: z maxime in mēbris solidis z neruosis: qm dixit
Sal. 14° terap. quoties apā solidū sit in musculis z capitis:
eo: facies in p lenificationē: deinde calefacies marchasitaz:
ea aut nō inuēta lapidē molarē z effundes sup eam acetū: z

suppones mēbrū vaporibus aceti qđ fuerit in vltima fortitu-
dine z sanabit: qm ego vidī. dixit Sal. mēbra indurata p lō-
gum tps firmiter sanari pfecte cuz hac cura: qm hec cura in
eius actu pualet p^ocantationi z imaginē: z idē dixit. de theria-
ca ad cesarē. a Rabi in. 22^a p^ocula. sic ex vapore resultare a la-
pide marchasita calefacto sup quē irroratū est acetū: cuius
vapori mēbrum hñs apā solidū obuiat: vidi in dissolutione
apatis eius miraculū: ac si opatū fuisset arte magica. **C**Di-
xit Auer. 7° colz. dico hac medicinaz Sal. nō laudat: nisi qz
virtus aceti equalr portat calozē in ipsūz mēbrū: eo q est in
suba aerea z mēbra recipiūt ab eo: quē admodū res q matu-
rant in medio aere q equalr hñt maturationē. **C**Predictū
modū curationis Sal. fere oēs auctores tetigerūt. Et Pau.
z Serap. Raf. z alij. Et Aui. referens cū dixit. cū sephyros
est vehemētis duricie: tūc nō est excusatio ab aceto. i. qn ad-
miscatur in medicinis p^odictis z lenitiuis z resolutiuis: qm
acetū incidit grossitiē humoris: z cū hoc debilitat virtutem
mēbrū. debilitat: dicit qdā. i. rarificat virtutē. i. densitatē mē-
bri: per cuius densitatis virtutē resistit mollificationi z reso-
lutioni: z pprie qm mēbrū est neruosum. sup. vel solidū: qm
est vehemētius mā vacuū. i. humiditate: qz cuz sit neruosum
est magis siccū z durū: quare magis eget eo q duricie resi-
stat: z tale est acetū: i. p. n. rarificat z ampliat poros mēbrū
densi: quare pbet auxiliū in mēbrū penetratione virtute me-
dicinaz appoximatay: z hoc dñt. intellexit Aui. cū dixit. z
per hoc dimittit ea cāe imprimētis: de foris. i. virtuti medicī-
narū suppositay ei: z cū hoc incidit duriciē z viscositatē hu-
moris: z maxie facit h acetū qđ est magis acutū: qm est ma-
gis aperitiuū z rarefactiū. Alij aut aliter exponūt z dicūt
q Aui. cū hoc qđ posuit vtilitates aceti: posuit ēt eius nocu-
mēta q facit neruosis mēbris. Nocet. n. eis acetū: qz vacuat a
mā. i. nutritiū: taliz q sunt exāguia z dimittit eā. i. virtutē ve-
rucā. als. neruicā imprimētis de foris. i. facit eam passibilē a
quolibet imprimēte pcurrēte de foris. Et ista vident magis
adherere mēti Sal. 14° terap. siqz bñ p^osiderat dicta ei? supius
posita. **C**Et posuit Aui. eūdē modū euaporationis mēbris
solidis sclerotizatis aceto sparso sup lapide ignito: sed addit:
qz opz vt ad hāc sūmā euaporādo pueniat: donec fiat sudor.
Et in h monuit medicos vt hñant plures lapides pparatos
vt possint vno vti post aliū donec sudet mēbrū qđ vaporat:
z in oibus alijs q p^otinēt ad vsum aceti. **C**Aui. aut dixit. que
adducta sunt p Sal. ante tñ euaporationē cū aceto fomētā-
tus est locus cū aqua vel oleo qđ melius est decoctiōis altee
malue brāce visine: radices cucumeris asinini melliloti senu-
greci z siliuz: z facta fomētatione euaporet cū aceto. Et pōt
ista vaporatio fieri cū aceto solo: z pōt fieri cuz eo postqz de-
cocta fuerint in eo hñtia virtutē incidendi subtiliadi z resol-
uendi: quē admodū ego feci luce Thome calzolari. **C**Dñt
quidā. q rōne cōpōnis dure z dense mēbror acetū magis cō-
ueniret mēbris densis qz raris: qz magis egent re apiente z
faciēte trāsire z penetrare virtutes medicinarū: sed tñ ex alia
parte acetū mēbris neruosis z solidis nocet: qz cōtingit pre-
friditate cōplonis eo: z debilitate virtutis ipso: quare p^osi-
derationē faciēdo in mō sube neruor ipsa sunt mēbra q indī-
gent aceto in oī cura soliditatū ipsoz. Mēbra aut rara car-
nosa nō semp indigēt eo: z pōt curari absq eo: z fortasse hoc
voluit Sal. 14° terap. cū dixit. in lacertis. i. in medio ipso: z
alijs mēbris carnosus nō ponimus acetū: nō. n. indigēt eo: s. si
tñ medicus voluerit apponere in cura carnosor acetū secur-
rius pōt illud facere z pluri tpe cōtinuare qz in cura neruo-
sor: qm acetū nocet eis rōnibus p^odictis: z iō elegerūt aucto-
res: vt aceti vsus in eis fieret tanqz neciū: s. qz nociuus par-
uā iusserūt debere ei? esse cōtinuationē: facta aut euaporatiōe
supponi o: emplm pueniens: qm si intētiō est ad itēz lenifi-
candū apponat lenificatiuū: z si ad resoluendū apponat reso-
lutiū: z si ad vtrūqz sit ponat hñs vtrāqz virtutē: s. vtrāqz
hz armoniacū solutū in aceto: aut galbanū sifz solutū in eo.

De medi-
cinis com-
positis.

Quare
aut cāe

In aceto
ab extra
plus cōse-
rat mem-
bris den-
sis: an rō-
rio.

De causis

Et de cōpositis est armoniacū galbanū z bdelliū p̄trita z inuoluta in oleo de ben z de lilio cū aliquātulo mucillaginīs fenugreci: z seminis lini: aut fiat h̄ emplm̄ fm̄ descriptione z Almā. que talis est. R̄. bdelliū mollis. i. humidū armoniaci z galbani. aii. p̄tes equales: terant in mortario post q̄z mollificata fuerint in oleo: z oleū sit aut hyrinū: aut de lilio: aut de ben: deinde mucillagines fenugreci z seminis lini q̄ eiusdem sint q̄tatis: z oia dicta sumant z silt̄erant donec vniant: z deinde ex eis cuz caricis pinguib⁹ mixtis fiat emplm̄: soluit enim ap̄a durū vbiq̄z in corpe fuerit. **C** Linio vtilis q̄ in breui spatio scilicet oē ap̄a durū dissoluit. R̄. armoniaci serapini. aii. p̄tes equales: z dissoluant cū oleo laurino: z fiat illinitio cū eis sepe. **C** Raf. 13° p̄ti. curā quā fecit Sal. cuidā puero patienti ap̄a solidū in corā. dixit. n. Sal. q̄ curauit eū faciēdo ei ep̄thima cum oleo subtili carēte stipticitate facto balneo prius. s. dulcis aq̄ solius: z post ep̄thima supponebā ei emplm̄ cū medullis z adipibus mixta cū eis aliqua parte bdelliū masticis z armoniaci z mucillaginibus lenitiuis: z lenificato ipso ap̄ate spatio lōgi t̄p̄s liquefaciebā armoniacū lene cū aceto potētiori. i. acutiori supponens ipsūm cuz pelle taurina toti corpe: z miscebā cuz eis opopanacū nouum per dies p̄cipiendo tunc puero q̄ declinaret sup pedē sanū: vt maior pars nutrimenti transmittat ad pedē sanū. Et in fine eius. dixit Sal. eo q̄ vidi ipsūm ap̄a extenuari. i. diminui z alleviari dubitādo me restare in eo residuū. i. nō dissolueret p̄pter nimīā exiccationē feci p̄tius illius: vñ feci ip̄m attrahi nutrimentū z illinire cū pice mollificando illud z leniendo: vñ ap̄a in hac dispōne. i. mō curationis augebat z diminuebatur: diminuebat. n. in t̄pe in quo opabar dictas medicinas cuz aceto. Deinde p̄uertebat ad mollificandū z sanatus est: z non remansit in eo residuum laboriosum.

De cancro.

Cap. xxxix.

Cancer dixit Sera. noīat sic in q̄tū inflat: vt inter mēbra q̄ sequit̄ hec egritudo: z extēdit ea sicut pedes cancrorū qui sunt in fluminibus. Et Aui. dixit. q̄ sic or̄ ad similitudinē cancri fluuiialis p̄p̄ vñā duarū rep̄: vñā est p̄pter suā tenacitatē cū mēbro: sicut est tenacitas cancri cum eo qd̄ venat. Et 2ª est p̄p̄ formā suā in rotunditate sua fm̄ plm̄: z cū colore suo z egressione venarū que sunt sicut pedes eius in circuitu ipsius: sicut ergo cācer fluuiialis h̄ corpus rotundū: z pedes plures furcatos: est coloris ad nigredinē declinūs dū nō est coctus: ita z cācer morbus h̄ corpus. i. tumorē rotundū: in cuius circuitu appent vene grosse furcate in modū pedū cancri qui sunt sicut radices eius cū qbus vehementer adherent mēbro. **E**t qd̄ dicit̄. si tenaciter adheret cancer mēbro q̄ nō pōt per medicinas separi ab eo: nisi raro valde. Etenim nō p̄fert in eo extinctio p̄ fridā: nec forsitan resolutio p̄ calidā: nō. n. alleviat per medicinas debiles que ponunt sup ipsum penitus: imo vilipēdit eas z nō curat de eis: medicine vero in qbus est virtus. s. fortis in resoluēdo excitāt eū z nocēt ei exacuationē faciētes in mēz eius p̄iuncta in eūone corpis. **C** Dñt qd̄. q̄ cācer est nomē equocū ad ap̄a melicū cū quo est exacuitio z dolor: z ad qd̄ vlcera rotūda cōcaua in qbus sunt labia inclinata difficilis sanationis q̄ dicit̄ vñ cera cācerosa: de qbus dictū est in tractatu p̄cedēti cap^o suo.

De causis

Dixit Sal. in lib. de apatibus. z ponit a Rabi. in. 23. p̄scu la. Cācer est ap̄a qd̄ gñat ex colā nigra. Et dixit. 2° catagenis. oia ap̄ata cācerosa sunt ex supfluitatibus melicis. z q̄ Sal. nō exp̄ssit de qua supfluitate melica cancer fiat: fuerunt qd̄ dicit̄. q̄ pōt fieri a melia feculenta: z de his fuit Azara. Ip̄e. n. ca^o de cācro dixit. q̄ ip̄e pōt fieri a mē feculenta q̄ est sex sanguinis: z secutus est eū brunus in sua chīrurgia: z alij q̄ plures asserētes q̄ ad esse cācri sufficit q̄ mē sit melica dū non accepit calitatē per quā sit facta pungitiua corrosiua p̄ter qd̄ adurat. Alij vñ increpauerūt p̄dictos q̄ cancer non pōt fieri ex mē melica feculenta nō adusta: qm̄ ex

ea non adusta sit sep̄hyros: vt p̄z in p̄cedenti cap^o. sed cancer semp̄ fit ex mē adusta melica: siue ipsa fuerit radicalit̄ melia nālis vel seculēta q̄ fuerit adusta: siue fuerit ex alijs humoribus alius q̄ recipit adustionē: donec in mēz trāserit melicā: z talis humor vt plm̄ fuit colā: q̄ colera h̄z symboleitatē in ambabus q̄litatibus cum calitate vstia: z post colerā est vt plm̄ sanguis q̄ adurit: qm̄ symboleitatē h̄z cū calitate vstia in calitate. De q̄ dixit Aui. q̄ qd̄ est cancer q̄ gñat per viā adustionis sanguinis: z post sanguinē est melia nālis q̄ symboleitatē h̄z cū calitate vstia in siccitate: z in grossitie sube. flegmati vero q̄uis possit supuenire caliditas vstia faciēs ipsum acquirere formā melie innālis adustit̄ hoc raro reperit: z p̄p̄ eius raritatē est q̄ auctores de cancro facto a melia generata p̄ adustionē flātis in p̄prio caplo nihil exp̄sserūt: z q̄ post flegma rarius fit ex sanguine: iō ē de cancro facto ex melia generata p̄ adustionē sanguinis pauca dixerūt: q̄ aut frequenter fit ex melia adusta generata p̄ adustionē colere z melicis de his ambobus exp̄sserunt z p̄secuti sunt curāter oibus tñ quatuor humoribus cū supuenit eis adustio tanta q̄ faciat eos trāfire in meliam innāle pōt fieri cancer. Sicut enīz lepra distinguit̄ in quatuor spēs fm̄ quatuor humores qui adurunt: vt patebit suo caplo: ita z cancer: lepra. n. cancer est vñs toti corpori: sicut cācer est particularis lepra vñi mēbro. Sicut ergo in lepra mē est ibi sparsa in toto corpore ita est in cācro in vno p̄iculari mēbro adunata. **E** runt ḡ quatuor spēs cancri distincte fm̄ mām: q̄ alius erit ex melia gñata ex flāte adustorū: alius ex melia gñata ex sanguine adustorū: alius ex melia gñata ex colera adusta: z alius de melāco lia gñata ex melia nāli adusta: z de istis duabus spēsbus vltimis auctores diffuse tractauerūt. Et spāliter Aui. dixit. Cancer est ap̄a factū a melia adusta. Verūz melia adusta faciēs cancrū pōt esse duobus modis. Uno mō per viā p̄uersionis colere in meliam qm̄ per viā vstionis subtili resolutio residuū ingrossat z acqrit nām melie z vocatur h̄ spēs p̄p̄ie fel nigrū: aut colera nigra. Alio mō p̄ viā p̄uersionis melie nālis in innāle adustā: qd̄ fit qm̄ melie admisceat multa colera nālis vel innālis q̄ sua ignea caliditate adurit meliam illam. Et de cancro ab hac mē facto dixit Aui. q̄ est a melia vsta ex mē colerica: aut. supp. ex mē melica nāli in qua est mē colerica: cū qua. i. a qua cōbusta est: z nō est pura feculenta. s. mē que facit cancrū: z cōcordat ista expositio cū verbis Sal. qui vbi supra dixit. cancer nascit̄ ex grossa z nigra colera mixta cuz felle russo. Sunt aut̄ z alij aliter exponētes z dicētes q̄ Aui. volens ostēdere de qua melia Sal. intellexit dixit. nō de pura feculenta: q̄ vt dixit Serap. si humor decurreret melicus ad aliqd̄ mēbrū: z non est acutus facit ap̄a qd̄ noīat sep̄hyros: sed intellexit de melia adusta: z Aui. exp̄ssit spāliter de colerica: z postea generalit̄ de alijs tribus spēsbus dicēst aut. sup. est alia mē quecūq̄ sit in qua est mē colerica cū qua cōbusta est: z melia vsta ex melia nāli: vt qdam dicunt: aut est vsta ex parte subtiliori eius: aut ex grossiori. Et sic p̄z cā conūctas ipsius cancri que est melia adusta in loco coadunata: z in poros mēbrū ingressa. **C** De cā aut̄ ante eius tam p̄p̄inqua q̄ remota. dixit Sal. 2° ad Glau. oēs hi tales tumores ex melā colica supfluitate generationē hñt cū multiplicat̄ in corpore. multiplicat̄. n. cū epar aptū fuerit ad generationē eius: z dieta eius fuerit illius generatiua: z splen debilis fuerit impotens trahere ad se qd̄ de ipsa generat. In tali. n. corpe turbulentus fit z ingrossat qui fm̄ venas sanguis: z h̄c q̄nq̄z per emoroydas expellit̄ z multotiens ad varices accedit: z q̄nq̄z ad cutē vltm̄ expellit̄: z q̄nq̄z ad aliquas corporis particulas z apparent: deinde manifeste que fm̄ particulā vene sanguine nigro z grosso plene. **C** Sic ergo dici pōt q̄ cā p̄i mītiua cancri est dieta multi melici humoris gñatiua: z aīis humoralis est ip̄e humor melicus parat⁹ aduri vel adustus in toto multiplicatus: vel in aliquo mēbro fortis: z pōt dici etiā qd̄ sit quicūq̄ humor alius melicus in toto vel in parte

Tico. ser. vii.

BBBb iiii

Quatuor
or̄ sūt spe
cies cācri
essentia
les.Melāco
lia adusta
faciēs cā
crū pōt e
duob⁹ mo
dis.Quare bi
cat cācer.acutū
extra
cōfē
mēm
den
an tu

paratus aduri: et in meliam adusta deduct. Et cā elus piū
cta est ipse humor melicus vltus ad aliqđ mēbuz expulsus:
et in vacuitatibus eius effusus retentus et pclusus. Et di
ctis pz spēs cancri essentiales que sunt distincte fm mām.

De spēs
accitāl/
bus cācra/
Dūma/
diuisio.

De spēs aut eius accidētalibus. dixit Aui. cancer alius
est vehemētis doloris alius parui doloris quietus: et in hoc
qđ dixit getus innuit de cancro aliaz distinctionē que est: q
alius est getus immobilis. Et alius est mobilis ambulatiuus
de pte in pterz est ille vtpm q est multuz dolorosus. Dicunt
quidaz. q cancer multi doloris et ambulatiuus est ille: cuius
mā est melica vsta colerica: aut melica vsta facta ex subtiliori
parte melie nālis. Et q est parui doloris et getus est ille: cui
mā melica vsta facta est ex grossiori parte melie nālis. aut fa
cta ex sanguine vel flāte vstis. Ex dictis pz: q ois cancer est
dolorosus: sz plus et minus fm acuitatē maiore et minorem
māe faciētis eū. Et dñt. q ois cācer est mobilis ambulatiu
fm plus et minus fm subtilitatē et mobilitatē vel grossitiē et
imobilitatē māe eius: et q est parui doloris et parui ambula
tiuus cuz cōparat ad magis mobilē et magis ambulatiuū dñ
quietus. Et fm h factus a melia flātica est minus mobilis: et
post ipm est factus a melia vsta ex grossiori pte melie nālis:
et post hunc q est ex melia vsta sanguinea. Et deinde q est ex
melia facta per adustionē subtilioris ptis melancolie nālis:
et vltimo magis ambulatiuus est a melancolia vsta colerica.

2ª diuisio.

Alia distinctio accidētalīs cancri est q alius est vlceratus
alius nō vlceratus. de ista loqur Sal. in lib. de apatibus. et
ponit a Rabi. in. 23ª pticula. due sunt spēs cancri: vna gñat
ex cola nigra pūgitua corrosiua in carnē effusa q totā carnē
que in circuitu eius est vlcerat et dñ cancer vlceratus: et alia
gñat ex cola nigra tēperata et cancer sine vlcere noiatur. Et
Aui. dixit. alius est cancer qui pducit ad vlcationē et vlcē
raf et alius q nō pducit ad vlcationē: imo stat siccus nō vl
ceratus. Notat. q ex oī spē melie innālis vste pōt fieri cācer
vlceratus. Verūtm pīm fit ex melia colerica vsta: et post eā ex
melia vsta facta ex subtiliori parte melie nālis: et post eaz ex
melia vsta sanguinea: ex alijs aut duabus spēs melie vste
raro fit cancer vlceratus pp paucitatē acuitatis earuz. Et
cancer vlceratus fm quosdā modernoz diuidit in tres spe
cies. s. in cancrū absolute et lupuz: et noli me tangere. Et fm
eos differunt fm locū: et fm cōplexionē: fm locū quidē: q
aduenit in capite a mento supius vocat noli me tangere: et
non dñ vt quidā notant: qz nō debeat curari: sed sic dicit: qz
quanto magis tangit manu palpat premis vel fricat tanto
magis deteriorat et malitiosior efficit: et eius calor dolor et
duricies argent: quare bonū est q non tangat. Verūtm hoc
idē est de oī spē cancri in quacūqz corporis parte. Et fm hoc
in quacūqz parte fuerit pōt vocari noli me tangere: qz to
plus tractat manibus: tanto molestior efficit. Et qui euenit
in cruribus vocat lupus siue lupa: et qui in reliquo corpore
absolute cancer vocat ab eis: fm cōplōnē vero differūt: qm
lupus est intēstioris acuitatis. et ideo maioris corrosionis eri
nit: et post eū cancer absolute: et vltimo noli me tangere. Au
ctores aut de dictis noibus et dictis differētis nō curauerūt.

3^a diuisio.

Aui. quidez in dictis suis innuit aliam distinctionē de can
cro que est: q alius est humidus: et alius siccus: et fm quosdā
per humidū intellexit cancrum vlceratū qui vocari pōt hu
midus: qz ab eo ptinēte profluit aliqua humiditas: et per sic
cum intellexit non vlceratū. Alij autē dicunt. q predicta di
stinctio dñ referri solū ad cancrum vlceratū: et per humidus
intellexit eum qui est multarū homiditatu: et per siccus eum
qui est paucarū: vt infra patebit in cura cancri vlcerati.

4ª diuisio

Et cancer tam vlceratus qz non vlceratus. dixit Raf. in di
uisionibus. qñqz accidit incipiendo: et qñqz fit post apata ca
lida cuz indurat: cancer. n. non vlceratus pōt fieri incipiens
ex melācolia vsta non vehemētis acuitatis cū incipit aggre
gari in mēbro et facere apaz: et potest fieri subsequēdo. Et se
quens aut sequit apā durū melancolicū et scleroticu: quādo

materia eius calescit et acuitur et vitur a causa intrinseca vel
extrinseca: et potissime ex medicinis calidis quibus medici
vntur indiscrete in resolutione ipsius: et qñqz sequitur apā
calidū post indurationē eius. Cancer ēt pōt fieri incipiendo:
vt cū incipit segregari in mēbro aliqua mā melancolica vsta
multe acuitatis que sua magna acuitate ab ipso pñ incipit
corrodere et vlcere mēbrum: pōt etiā fieri sequendo. Qñqz
nāqz sequitur vlcera mala pēpue cum indebite curant: aut cū
ad ipsa vlcera fluit aliqua mā melancolica vsta acuta: aut ali
qua mā acuta non vsta: sed postea adurit. Et Aui. quoqz in
nuit duplī cancrū tam vlceratū qz non vlceratū posse voca
ri incipientē. s. eū qui non sequitur alias egritudines et euz qui
non est antiquatus cōfirmatus: siue sit alio mō incipiens: siue
sequens. Et fm Sal. cancer dñ esse incipiens et nouus: cum
adhuc est in spacio triū mēsum. Et dixit Aui. qñqz permuta
tatur nō vlceratus ad vlceratū ex errore curationis cū medi
cinis: aut ex incisione eius cū ferro. Et de isto intellexit Sili
ber. cū dixit. cancer est vlcus: siue solutio cōtinuitatis ex apo
stematē melācolico non bñ curato derelictū. Reperit ēt hic
alia lra que dicit: et qñqz permutat vlceratus ad non vlcera
tum: et dñ intelligi ad non vlceratū locū: sicut cōtingit in can
cro ambulatiuo. Quidā dixerunt. q cancer vlceratus distin
guitur in simplicē et sanguineū: et simplicē vocant euz a quo
nullo tēpore ex seipso fluit sanguis. Sanguineū vero vocant
eum qui supficietenus corrodit inter cutem et carnē: ac si cu
tis separaret a carne: et amoueretur: et apperet caro lela sine
cute: et est ambulatiuus decurrens modo huc modo illuc per
aliquātulum spaciū et effluit ab eo quādoqz sanguis.

Et diuidit cancer in parū mediocrem et magnū. Et dicit
quidā. q in tantū addit q apparet sicut melon. Et ex dictis
pz. q diuidit ēt in pfirmatū et non pfirmatū. Dixit Pau.
cancer fit mulieribus magis qz viris ex multa mollitie cor
poris ipsaz: qua mediante recipit supfluitas in eis velociter:
sed corpora dura nō pōt recipere eā: eo q est grossa. Sal. 2^a ad
Glaucō. tumores cancerosi in oibus corporis pticulis fiunt
.i. fieri pōt: et maxime in māmillis mulierū: quecūqz non pur
gant ea que fm nām purgant. s. mēstua. C Serap. 4^a bze
uiarij dixit. cancer in maiori pte accidit in carne molli glan
dola: qm descēsus māe eius ex qritudine ipsius nō de leuē
erit: nisi in ea: sed tamē cum ingressa fuerit in ea difficilis erit
egressus eius ab ea: et ppter dictā cām maxime fit in māmil
lis: fit etiā in alijs mēbris: quorū nā illis similes. C Iudeus
dixit. q in maiori pte cancer accidit in matrice et māmillis et
collo. Matrix. n. vt dixit Auer. 2ª coll. est locus et recepta
culū supfluitatū corporis que parate sunt recipe corruptio
nem: et ppterea cancerat: qñqz ita q non recipit curationē.
Dixit Raf. 13ª ptin. auctoritate Sal. cancer accidit in matri
ce: si sanguis tenuis manauerit per longū tps de ea ex eo q
pars grossior remanet: et similr accidit in māmillis si de eis
semp emanauerit lac tenue. C Dixit Zoar. q cancri sūt pro
maiori pte in cruribus pp largitatē venarū ipsoz. ppter abū
dantiā humoris melici: et ppter grauedinē: siue pondus ip
suz humoris quo petit inferiora: et ppter cām largitatis ve
narum. Dixerunt quidā. q cancer vt multū accidit in collo.
C Notant. q due sunt cause pp quas mēbra sunt parata re
cipere mām cancri et cancerari: vna est dispō eoz ad recipien
dum mām grossaz melicā: et est aut mollities: aut raritas vel
lassitas substātie eoz: aut situs eorum infirmus. Mēbra. n.
mollia laxa et rara faciūt imbibūt grossaz mām: nā mollities
duplī facit ad receptionē māe. vno mō mollificādo duritiē et
grossitiē q mollificata reddit magis apta penetrationi et in
gressioni in subaz mēbroz et adunādo in dilatatiōe et extēsi
one eoz: vñ facili et melius recipiunt illā. Aut est situs mēbrū
infimus: mā. n. grossa melica est apta descēdere et sua grāuita
te petere inferiora. C Scōa cā est pculcatio ipsi māe in mē
bro in q recipit: et ista pculcatio nō est aliud: nisi ipsius ibibi
tio in pres mēbrū pfundas cū coartatione phibēte respira

Cācer
dici
pōt
vlt

Bide
ipoi
q
cōter
tur
cā
et
incip

3ª diuisio
Cācer
m
gñat
m
liem
q
viris
et
q
bus
m
bris
fm
magis.

Abū
pp
dū
cā
pā
ta
sunt
ce
pāri

tionē: unde accipit. alio. arripit a caliditate preter naturā: et si adurit et pervertit ad meliorem vitam facit cancerū. Et dicit. q. ista scda cā. s. pculcatio mae est potior cā ad gñationē canceri qz ad prima cānam sola repletio mae in mēbro non est sufficiens cā q. generet cancer: nisi ipsa recipiat vsta: aut nisi cōculcet et pculcata vsta: et ppea dicunt. in splene raro gñatur cancer: nā l3 splen recipiat et imbibat mām grossam ipsa tñ non pculcat in eo pp magnā sui raritātē. Unde bñ respirat: et dicunt q. mēbra rara sunt magis parata receptioni mae in ipsis: et eōuerso mēbra densa se hñt: et quocunqz pñcte cāe ad gñationē canceri se hñt de facto reperit q. membra mollia rara frequentius cancerant qz suprema. C. Ortus canceri vtpñ est in fine estatis: et in principio autūni: et vsqz ad mediū ei.

vide hic
ipai quo
dicitur oit
ur cācer
i incipit.

C. Sal. dicit. 14° terap. cū hec passio incipit later multoties et accidit de hac passione: sicut de plantis: plante. n. cu3 extra pgregiunt a solis optimis agricolis dignoscunt. Et Sera. dicit. cū incipit hec egritudo: tñ multi hesitant in eam: nisi ex agricolis sint prudentes tñ. Et Aui. dicit. cancer in primis cū appet est occulte dispōit: et ppea qñ appet cancer ambigit esse eius in primis fm pñm: deinde apparent signa eius. Subdit. n. Sal. vbi. s. hec passio: qñ. s. in principio sui ortus est obtusa et pua sinthoma: et forte latere pōt essentia multotiens. s. in pcessu magis erit manifesta oibus. Et Sera. dicit. qñ apparent in eo accētia occulta decipiūt multos: cu3 vero integrat et cōplect et pñmat apparent in eo accētia apparet: et manifesta vnicuiqz donec nō sint occulta pueris.

Signa non vlcera incipientis ponuntur a sapientibus esse nouem.

C. Primū est paruitas eius in principio sui ortus: deinde velociter augetur. De quo dicit Sal. q. in pñ^o sui ortus est apā parū simile fabe siue auellane: deinde transfert de vno loco ad aliū: aut forte magnificabit et nō mouebit de loco: hoc erit fm q. est ambulatio: et nō ambulatio. Dicit Raf. in diuisionibus. incipit hoc apā simile auellane et minus: ita q. vt dicit. aliqñ incipit sicut lens aut cicer. Verū postea auget velociter fm dies et magnificat accipiendo de loco plus cōtinuē: donec vt dicit Alm. sit magnus vt melon: et ē magis.

C. Scdm signū est color eius tendens ad nigredinē vel fuscē: dicit Raf. 13° pñ. ex libro signor. q. h3 rubedinē diuersas coloris corporis: aut forte est coloris liuidi. Et l3 diuersitas coloris pcedit a diuersitate mae facientis ipsum. Quicunqz tñ de predictis est. vt dicit Raf. in diuisionibus. cu3 tenebrositate coloris: q. mae eius quocunqz sit vsta est: et colorē fuscū ponit in mēbro: plus tñ et minus fm diuersitatē mae vstemaz si fuerit sanguinea hēbit plus de rubore obscuro: et si fuerit colica plus attinet citrinitati vlt viriditatis: et si flatica attinet liuidini: et si melica est sit color magis obscurus et niger.

C. Tertium signū est dolor. dicit Aui. qñqz est cū dolore fortis: qñqz cum debili: nullus enim cancer priuatur dolore oino. Verū tamen in quodā est dolor valde remissus: et in quodā fortissimus: et in quodā mediocri: et hic dolor cū excitat. dicit Antilus est pungens mordens: et hoc est ppter acutatem materię: verū tamen in punctione et morsura erit intētio et remissio fm q. vna materia est acutior alia.

C. Quartū signū est pulsatio pcedēs ex causis pulsationis dicitis in cā de flōne. Attñ pulsatio in cācro est parua remissa adeo vt fortasse non sentiat eā patiens et sit necium: vt dicit Raf. 13° pñ. pñderare per tactū. vtrū sint in eo pulsationes.

C. Quintū signū est calitas inseparabilis a loco. dicit Antilus inseparabilis est ab eo caliditas pcepta ad tactū: verū tñ aliqñ non percipit in principio tactus: sed in pcessu: sicut dicit Antilus. si sup manū per longitudinē tps senties caliditatem ascendētē ad te. i. ad manū tuā: et caliditas ista non est multū intēsa. Et iō dicit Aui. q. est in ea caliditas quedam. In ista tñ remissione h3 caliditas latitudinē in plus et minus fm q. mae faciens cancerum fuerit magis vel minus calida.

C. Sextum signū est duricies pcepta ad tactum: verū tñ in principio est parua valde: sed postea cū magnificatur cancer auget. Augetur. n. vt dicit Raf. in diuisionibus. fm dies in duricie vehementi: et sic cū magnificatus fuerit: vt ipse dicit 13° pñ. erit durus valde: et de magnificato loquens Alman. dicit. cancer est apā durum. Et Aui. dicit. cancer est durus.

C. Septimū signum est venarū in circuitu existentium repleto et apitio manifesta. dicit auctor cōpendij. vene circūdantes plene et extense sunt et mazaruiū. i. fuscum hñt colorē: q. replete sunt sanguine spisso nigro corrupto: verū tñ quāto nigrior et spissior fuerit: tanto cācer erit piculiosior et insaniabilior. Raf. tñ in diuisionibus. dicit. q. vene pñcte apparēt virides. s. cū obscuritate. s. sicut color brunus viridis. q. sunt ei radix penetrationis in corpe. Et Antil. dicit. q. h3 penes se venas repletas fundabiles: quasi pedes canceri: verū tñ dicit auctor cōpendij. in pñ^o cum cancer est paruus iste vene non apparent ppter paucitatem materię: sed apparent cum incipit magnificari.

C. Octauū signum est figure eius rotūditas. dicit enim Aui. q. est rotundus. Et Raf. dicit. in diuisionibus. q. est cū rotunditate in figura sua: et maxime apparet rotūditas eius in processu: cum accidit vt inflatur: quādoqz enim dicit Antilus. inflatur et quādoqz non inflatur super habentem.

C. Nonū signū. dicit Raf. 13° pñ. auctoritate Sal. q. cancer pōt deuenire ad somnū. i. pōt ducere patientē: vt dormiat pñ: q. tñ non vt cum fiat ex humoribus siccis adductis habentibus inducere vigilias nō somnū ppter qd dixerūt qdā q. per somnū intellexit stuporē sincopim vel dispōit pñm: quā sincopi causatā ex defectu caloris innati in corde et cerebri: rōne cuius est ipotens vigilare: ita q. stat patiens oculis clausis: sicut stupidus vel in syncopi positus et vulgares hāc dispōit vocant somnū: que dispō non solū in cancro: sed etiā in omnibus apatibus venenosis frequēter accidit. Dicit Aui. cancer differt a sephyros p se nō per se. i. essentiali: sed per se. i. fm se cum dolore et acuitate et pulsatione quadā que non est in sephyros: cū non sit in eo sensus: sed in cancro est sensus: et maxime in principio eius: et cu3 est paruus non est opilans cum multa grossa mae vias trāsitus spūs sensibilis neqz cōgelans ipsum: aut stupefaciens virtutē sensitiuā cum multa frigiditate sua: q. vt pñ in cancro est caliditas que nō est in sephyros: cū ergo acquirit in eo mala cōplexio inducitur in eo dolor: qui vt dicit Auicē. qñqz est fortis: qñqz debilis.

C. Et dicit Aui. differt etiā cancer a sephyros in velocitate additionis: qñ cancer addit velociter ppter multitudinem mae et inflammationē eius ppter id qd accidit illi mae de ebullitione cum apā venit ad mēbrum: et additio canceri magis et minus erit fm q. eius mae amplior erit subtilior et acutior. Sephyros vero addit tarde et paulatim: ita vt qñqz notabiliter nō addat: nisi in tpe longo. Et dicit. differt ab eo per venas quas mittit. i. apparere facit in circuitu suo: quasi sint pedes canceri que nō sunt in sephyros. Et differt ab eo in hoc q. cancer vt plurimū incipiendo sit in mēbris mobilib3 raris et carnosiss: vt plurimū enim accidit in māmillis: et in lacertis mēbroz et natibus et pulpīs tibiariū in labijs gingiuis palato et naso: et in mēbris ad que supfluitates melanco lice descēdunt: vt in virga testiculis ano et matricē: sephyros aut fm plurimū sit in nervosis mēbris et densis. C. Sal. in libro de apatibus cancerū flegmonē dicit. q. mae canceri minus egredit ex venis in cā que in circuitu carnē: et hoc contingit propter grossitē mae eius: et ideo vene in circuitu eius plene dicta mae remanent et apparēt. In flōne vero est eōuerso. Dicit Oribasius. cancer minoris est rubedinis et caliditatis qz flegmonis: sed vene que sunt secus eū sunt vehementius replete. Et Aui. dicit. q. vene in cācro nō sunt rubescunt in flegmone: imo sunt decliues ad nigredinē et ad obscuritatem et viriditatem: et ois cancer ledit a calidis acutis mordacibus cum supponunt ei. C. Signa specier3 non vlcera taz accidentalium qz essentialium sunt nota ex dictis.

Cācer differt a sephyros.

Cācer differt a flegmone.

Signacū
cū vlcerat
ii.

Cum caliditas et pulsatio in cancro p̄durant et au-
gent vlcerationez eius minantur.
C¹³o p̄ti. ex lib. signonū. dixit Rasis. forte crepabit cācer de
scipio. s. absq; eo q̄ apiat a medico et inuenit mā eius mala
putrida et emanabit de eo sanguis filis feci corrodens totū
illud qd̄ secus euenerit et corūpens et erit abūdantis sensus
q̄ si supponat et in ipsa hora medicina violenta acuta cuz ea
fiet spasmus syncopis et febris cū rigore et sanies exiēs ex eo
punget carnē sanā et forte vlcerat eā et hoc cū fuerit acuta si
aut in mā canceri nō fuerit acuitas non vlcerat. Et dixit an̄te
sua. cancer si vlcerat aut aperit cū ferro reuoluunt et ingros-
sant labia et rubescunt et fiet horribilis. s. aspiciēti. Et Al-
man. dixit. vlcus qd̄ fit in cancro est fedū labia hīs grossa et
viridia foras ouersa. Idē Aui. et subdit. q̄ ex eo currit sanies
fetida mala. Et Antilus dixit. q̄ cācri vlcerati signū erit
q̄ vlceratio et corrosio eius declinantes erunt ad interiorē et
erugo eius erit fluribilis et labia eius erunt grossa et subu-
bea. Et qdā dicūt. q̄ corrosio lenta cuz nigredine aut multo
liuore et carnis duritie et callositate p̄culdubio canceruz vlce-
ratū significāt. Et dixit Aui. eius qdā est vehemētis vlcera-
tionis et doloris sicut q̄ fit a melia colerica et qdā est parue
vlcerationis et parui doloris ut factus a melia flatica et san-
guinea et qdā est mediū q̄ fit ex melia melica grossior par-
tiūmaz qui fit ex subtilioribus p̄tibz eius p̄pinquus est in
accētibus facto a melia melica colerica. Et Cancer vlceratus
nām apatis nō relinqt p̄p̄ venas in circuitu eius intumescen-
tes melico sanguine repletas de quo ex illis cōtinue euomif
aliqd in mēbz vacuitates. Et Cancer vō vlceratus lōge dete-
rior est non vlcerato et q̄to sanguis in venis circūstantibus
p̄tētus grossior fuerit et nigror tāto deterior. Et dixit Aui.
factus ex melia colerica et factus ex melia nālī: cui p̄mixta est
colera sunt deteriores alijs: dicūt q̄ cancer factus a melia co-
lerica ex p̄te mae est susceptibilior curationis: q̄ de mā subti-
liori magis apta eūari et euaporare: s. est vehemētior accide-
tū de inflāmatione dolore et corrosione p̄p̄ subtilitate et acu-
tam caliditate mae eius et post ipsum est factus de subtiliori
parte melie nālīs adustere est. n. aliquatūlū minus susceptibi-
lis curationis et nō sic seuor accētū: et post euz est factus a
melia flatica et vltimo factus a grossiori p̄te melie nālīs vste
est tardior curationis p̄p̄ h̄re grossiorē subam: sed est quasi
nullos accētū. Et dixit Almā. fortasse oīz cancer in vīs
anbelitus: aut deglutionis cibi et tūc fortasse ad maluz diem
deducet egrū plurimūq; interficit: imo semp interficit.

De cura.

Dixit auctor cōpendij. vltimū est initio cancerina apata
persecutari: multū. n. vtile est scire ea a p̄n: q̄ hoc
p̄missio poterimus ea: vel curare vel q̄ maiora nō fiant cu-
stodire: opz aut scire q̄ cācer inueteratus cōfirmatus: siue vl-
ceratus incurabilis est oīno. cui solū d̄z adhiberi cura blan-
diens q̄ ipsius refrenet aug^m in q̄titate et qualitate mala: et
nō vlceratū phibeat ab vlceratione: nō p̄firmatus aut diffi-
cilis curationis est valde. Et dixit Almā. cancer est egritudo
in qua est maxima fatigatio: ac forte incurabilis existit: si tū
ilico cū incipit succurrat et vt d̄z regat forsitan stabit et non
augmētabitur: cū aut creuerit semp sic p̄manebit et deterior
erit si vlcerat. Et dixit tñ Sal. 2° ad Glau. hanc passionē in-
cipiente sanauimus multoties: et maxime cū humor melicus
nō appet valde grossus: sed q̄ nō obedit pugnātibus farma-
cijs p̄p̄ hoc sanatio fit raro. Cancrū vero in magnitudine di-
gna. i. notabili eleuatus nullus vnq; sine chirurgia sanauit.
In qbus v̄bis innit Sal. q̄ qñ auctores loquunt de curabi-
litate cācri magni et cōfirmati intelligūt de curatione eius p̄
dieta et potionē et nō p̄ chirurgiā: nā oīs cancer p̄ chirurgiā
sanari pōt: dūmō sit in mēbro susceptiuo chirurgie requisite
ad canceri curationē: dixit. n. Raf. 13° p̄ti. aucte Albugerig.
forte cācer in p̄n sui sanabilis erit cū modica difficultate: s.
post augmentationē eius insanabilis erit: nisi per incisionē.
Et S. Aui. dixit. illud qd̄ opz caveri. s. intēdere de cura cācri

Vide hic
q̄ cācer in
magnitu-
dine ele-
uat null^o
nunq; sa-
nauit sine
chirurgia

est: qm̄ cum incipit fortasse est poleat phibeat: ne addat su-
pra illud qd̄ est: et est poleat p̄seruet ita q̄ nō vlceret. Et ac-
cidit in qbusdā horis et vt sanet incipiēs: p̄firmatus aut nō.
et intellexit p̄dictā et potionē. Et Albu. dixit. cācer qñ an-
tiquat et fit magnus: nō opz: vt appropinques ei. s. p̄ curan-
do ipsum p̄dictā et potionē: nisi cura blāditia. Ego. n. dixit
ipse non potui ex eis aliq̄ curare: neq; vidi aliq̄ an me q̄
peruenerit ad illud. Et cā ipolitatis curationis cācri p̄fir-
mati magnificati p̄dictā et potionē est: qm̄ h̄z radices p̄fun-
datas vsq; ad intrinseca mēbz in q̄ est et venas in ipso exten-
sas vsq; ad lōginqua et p̄fundas: qbus nō est polis eradica-
tio mae cācri p̄p̄ ineptitudine suā ad h̄ vt educat p̄ medicias
solutiuas: siue repcutias p̄ medicinas repulsiuas: aut ad h̄ vt
resoluat p̄ medicinas resolutiuas: ait. n. Sal. 14° tera. opz te
scire q̄ repugnatiua et dissolutiua nō opant in grossa mā: s. in
subtili: nā si debilia sint parua faciūt actionē: fortia vō re-
pugnāt et dissoluūt ex apatibus que sunt ex grosso et melico
humore subtilē p̄te et nō totū: vñ residuū p̄manens indurat
ad curandū. Et sunt in dicta ipolitae curationis cācri in
extrinsecis exiēs mēbz: et multo magis exiēs in intrin-
secis: verūtū exteriores canceri p̄fit aliqñ p̄ chirurgiā sanari.
Intrinsēci vō nunq; imo per chirurgiā addit malitia horū:
p̄pterea dixit Hip. 6° affo. Quibuscūq; absconditi sunt cācri:
nō curari. s. p̄ chirurgiā melius est: curati. n. citius peunt: nō
curati vō diutius t̄ps p̄ficiūt. Et Sal. dixit in cōmento eius.
nosce q̄ cācer occultus insanabilis est: et hoc siue fuerit in-
cipiēs: siue p̄firmatus: vñ nunq; curatus fuit qñ fuerit exci-
tatus et exacuitus absq; mō aliquo sanationis: sed interficit
inde laboras velociter: qm̄ ego vidi plures ipsos incidere et
coquere sistētes in interiori ore ani: aut in vulua et nullus eoz
cōsiderare potuit ipm̄ vlcus et mediāte hac cura crudeli mul-
ti sunt laborātes q̄ nisi fuissent curati hac cura pole eēt q̄ du-
rassent p̄ longū t̄ps: et non paterent de nocu^o ipsius: nisi mi-
norē p̄te vñ si cācer fuerit huius p̄ditionis. s. occultus nō cu-
ret. s. p̄ chirurgiā: et lauet erugo eius. s. si fuerit vlcerat. sup.
et curet mediāte dieta et potionē. Et Aui. dixit. multoties
accidit cācer interior occultus et est certificatio in eo fm̄ q̄
dixit optimus Hip. s. vt non moueat: qm̄ si moueat fortasse
perducit ad mortē: et si dimittit et nō curat p̄lōgat forte spa-
ciū vite cū salute quadā. Et cā v̄boz Hip. est: q̄ cācer occul-
tus nō pōt radicatus extirpari: et si nō radicatus extirpat nō
pōt sanari: s. addit in eo malitia: nā qui vlceratus non fuerit
reddit vlceratus: et si vlceratus fuerit reddat deterioris cōdi-
tionis. Et dixit. n. Sal. 5° de accēti et morbo. q̄ res mala no-
ciua: qñ mouet magis nocet et p̄dictā cām est q̄ canceri ex-
trinsecis: siue vlcerati: siue nō vlcerati fuerint si non possint ra-
dicatus extirpari nō debent curari p̄ chirurgiā: maxie qui
cōfirmati sunt. De qbus confirmatis: q̄ p̄fundati et radicati
sunt in mēbro. dicunt quidā. q̄ possunt vocari absconditi.

Cura itaq; canceri aut est blādiens aut est sanans et cura blā-
diens cancro p̄firmato in mēbro exiēti a quo nō potuerit ex-
tirpari cōuenit et perficit duplici instro. s. dieta et potionē: nā
in curatione talis canceri solū duo intēdimus. s. phibitionez
additionis et phibitionē vlcerationis in q̄tū pole fuerit. Cu-
ra vō sanatiua cācro cuius polis fuerit totalis extirpatio cō-
petit et cōplet p̄ duo instro p̄dicta: et 3^m instro. s. per chirur-
giā. In tali. n. curatione p̄dicta duo intēdunt et 3^m. s. dedu-
ctio ad cōpletā sanationē. Et cura eius per dietā siue blan-
diā siue sanet eisde auxilijs adimplet. Sciendū est igit q̄
peccatū in cancro est per grossitiez siccitatē et caliditatē hu-
moris facientis ipsum quapp opz vt totū regimen in sex re-
bus nō nālibus vertat ad subtiliandū humectandū et infri-
gidandū: phibeat oē ingrossatiū desiccatiū et calefacti-
uū: et p̄ oīs oē qd̄ generat humorē melacolicū et oē qd̄ pōt
esse cā v̄tionis ipsius. Et dixit Sal. 14° terapē. abstinentia
fiat ciboz grossoz multūq; nutritiū sicut bouine carnis:
et similiū: et ab eis abstineat que melicū sanguinē gñant sicut

De cura
canceri

De Rob
tonia.

Regimē
in sex re-
bus nō na-
turālibz

lentibus caulibus piscibus et carnibus salitis et calis muri-
ptijs qz l5 oia nigrū sanguinē gñant. Et Alfi. dixit. eger
a cibis gñantibz colera nigrā abstinere dz vt sunt lētes et cau-
les impiales. caro vaccina et anserina et vinū grossūz nigrūz
et bis nīta: et a cibis custodiat calis: qz sanguinez denigrant
vīdo ipm: vñ oia cibaria calefaciētia. s. tñ qz sanguinē adu-
rant: qñia sunt acrimina eruca sinapis piper: et filia sunt vi-
tanda: et vitāda sunt oia salsa amara acuta et multū dulcia et
vinū grossū turbidū coctū acuta et pura. Et vitare opz
aerē calū et siccū et vētū vīetē irā seruorē tristitiā sollicitudi-
nē et oēm motū forte et oē balneū et resolutionē et vigilias plu-
rimas ieiuniū fames et sitis tolerantia necnō et repletionē ni-
miā et nauseatiuā satietatē. Et ois patiens cācrū morā tra-
bat in aere humido: nō tñ paludēstri tēperato in actiuis vel
declinante ad friditatē cū letitia gaudio ludis et tripudijs et
assuescat somno et ocio et balneis humectatibz ex aqua dulci
tēperati calozis in qz pūa trahat morā. et hora ingressus bal-
nei fm Rabi est ante cenā digesto pādio: qñ tūc pparat ad
somnia cū humiditate et friditate siliū sine tñ et multū mino-
rata iā mā et cessante iā fluxu posset cōpetere balneuz tēpate
resolutionū. Et dixit Sal. vbi. s. vltē dico debēt hī infirmi
dietari subtilibz et humidis cibis nō calefaciētibz cibis. Et
Raf. dixit. 13. pti. nutrimēta debēt esse humida subtilia et fri-
gida mitigatiua acuitatis nigre sicut est aqz ordeī aqua casei
atriplex cucurbita pisces parui: et filia: et sit totū regimē san-
guinē gñans laudabilē: et fiat nutrimētū cū eo qd humectat
sanguinē: et lac asinū bonū est ei. Et in diuisionibz dixit.
fiat pmutatio sanguis totius corpis cū sanguine nouo subri-
li aquoso tēperato p cibos humectates laudabilis humoris
et boni. et Sera. dixit. opz vt sit sollicitus de cibo donec sit lan-
dabilis bonoz chimoz et fridus sicut ordeū excorticatū pi-
sces aradiachi et lac de qz extrahit est butyrū: et q sunt ei filia.
Et de cōueniētibz cibis sunt caro annualis agni et porcini
iuuenilis et caro pullina iuuenis et interdū caro lactātis vitu-
le et cancri fluuiales: et ex fructibz pruna cereza plica mora et
mala dulcia vna dulcis ficus recētes bene mature pepones
melones et citrulli. Et ex herbis maxie lactuca blita malua
atriplex spinachia borago buglosa: et filia. Et vinū sit al-
bū claz pauciferū aut iuxta potetiā eius lymphatū cū aqua
ordeī. aqua. n. ordeī sola et cuz iulep violato aut nenufarino
est eis potus vtilis et pueniēs. Et in sūma dieta cācerosis cō-
ueniēs est oīno siliis diēte leprosi. Cura vō cācri p portione
aut respicit cām eius: et tūc aut dirigit ad cām ante aut ad cō-
functā: et que ad cām ante illa digerit eū et diuertit. De
eūone dixit Sal. eodē. 14. terap. cōis intētio curatiua cācri
est pfectim eūare humorē gñantē ipm et phibere de reliquoz
maxie si pole est ne coaceruare ptingat fm venas ipm hu-
morē. Alia lra bz. dico mām prius eē purgādā. studendū tñ
pmitus ne fluat in venas. s. capillares mēbz in q cancer. qz
si nō fuerit illud pole: tūc purgabis eū interpolatim et mem-
brū ad qd fluit pfortabis. Et ista verba Sal. scribunt. 14. cō-
pendij. sic. opz in initio hoz apatū studiū impēdi in purgan-
da mēlica mā et neretineat in corpe. sic itaqz fieri poterit qz
mā sepe purget et mēbz ne illā recipiat pfortet. Et eūo
vt volunt oēs cōplet flōmia et solōne vētris. Ait. n. Raf. 13.
cōfinen. dico. qz inūctio et laxatio humoris nigri cessare facit
augmentū. Et in diuisionibz dixit. cura eius est cura mēle et
lepre cū flōmia et assiduatione eoz qz educunt mēliam. Dixit
Sera. opz statim vt eūemus humorē facientē egritudinem.
Et maxie necia est euacuatio p flōmiā et solutionē vētris qñ
quereret curatio eius per chirurgiā. Et flobotomia tñ vt dī-
cunt nō bz in oī cancro. cōferentiā: sed solū fieri dz in corpo-
ribus repletis et cōsuetis flōmari: et maxime si flōmiā postea
dimiserint et in qbus restricta est cōsuetudo sanguinis soliti
euacuari: et maxime p emoroydas et mēstrua et puenit pro-
prie in cancro ex mēlia sanguinea factor et pēpue cū sanguis
in venis exīs fuerit grossus et niger. Et vena magis conue-

niens ad flobotomādum est nigra: et post eam est saphena: et
maxie saphena in eis: quoz. s. restrictus fuerit sanguis emor-
oydalis aut mēstruus. et in flōmando opz attēdere ea q de
flōmia dicūt in cura lepre. Et eūatio aut per farmaca vtilis
est in oī cancro. et dixit Raf. 13. pti. auctoritate Sa. laxatio
dz fieri magis qz minutio: qz hec passio est de qualitate san-
guinis nō de quāitate. Manifestum est aut dixit Sal. 2. ad
Glauc. qñ nigre colere opz dare farmaca purgatiua: et hoc
quidē frequenter faciendū est donec ad illud qd fm nām re-
deat ptecula certissime. sup. aut donec nō amplius augeatur
aut malignet. Et dixit Hip. vt ponit eodē. 13. pti. nō suffi-
ciēt laxatio nigre ter facta nec quater: s. fiat pluries et plies
fiat tñ. dixit Serap. eūatio in hoc morbo paulatim paulatiz
nō subito nec vna vice: s. successiue et frequēter. et de farma-
cis bonis. dixit Sal. 14. terap. est epithimū cū sero lactis do-
sis eius vtilis est. 3. vi. cuz sero lactis vel mellicrati. Et hanc
purgationē Aui. dixit. sumat in potu multis vicibus inter
quas sint dies pauci quaz vice. aur. iij. epithimi cū aqua ca-
sei aut aqua mellis: ista tñ dosis est multū magna: et puto qz
sufficiat medietas eius. Aut vt. A. dixit. sumat decoctionez
epithimi in syrupo acetoso. et dixit. ei qz ex hoibus est fortis
detur vera vel ellebozi. s. nigri sicut est vera ruffini yeralogo-
dion: et siles: et pprie valent qñ dissoluunt in decoctione fu-
miterre. Et medicamē solutiū nobile siue vtile in curatiōe
cancri. R. epithimi folliculorū sene et fumiterre. aii. 3. vi. pul-
uerizent et in sero caprino aut in aqua mellis ponant: et di-
mittant per horas. viij. deinde colent et colatura exhibeat
in potu valent et pdicti pulueres cū sumunt in syrupo ace-
toso. Et amplius in cura lepre dicent multa solutiua qz sili-
cōferunt in cancro. Quidā aut expimentatoz dixerunt. als.
quidā dixit. qz semē rosmarini qñ misceat cū medicinis solu-
tiuis que dant ad cancerū vtiliter roborat eas ad educendūz
mās mēlicas malas de vasis. Et inter eūonē aut et eūonem
premittat digestio mēle cū aliquo cictoz digestiū in cura
mēle: et maxime ēt eoz que dicent in cura lepre. Et Materie
aut diuersio sit sicut in cura sephyros dictum fuit.

Cura vero qz dirigit ad cām diuinctā cōplet. dixit Aui. p
medicinas locales fm quattuor intētiōnes. i. admi-
nistrent medicīne fm quattuor intētiōnes. nā quedā ponun-
tur ad destruendū cancerū penitus: et quedā ad phibendū in
cancro additionē fieri: et aliē vt phibeant cancerū non vlcera-
tum ab vlceratione et aliā dirigunt ad curaz canceri vlcerati.
Et p^a qdē intētio requireret. recursū: et extractū faciētia.
Sed vt. s. patuit ista intētio in cancro cōfirmato impleri nō
pōt: et in cancro nō pfirmato difficulter impleri pōt: vt dixit
Raf. in diuisionibus. qz de foris nō est spes in resolutione ei?
et cāereditate sunt supratita qz ēt tractus ad diuersum in mā
locata inopabilis sit: valent tñ tractus ad mām ante fluentē
et sili trāsmittus. Membrū. n. qzuis pfortatū nō possit loca-
tam iam mām pte sui grossitie trāsmittere: tñ pōt fluentē nō
recipere. Et dixit. n. Sera. post eūonē opz vt phibeantur hūc
humorē aggregari in venis: et si eius eūatio nō fuerit possit
tūc opz vt pfortemus mēbz semp vt nō effundat ad ipsum
aliquā et donec possit expellere. i. trāsmitti vel non recipere sup-
fluitates qz expellunt ad ipsum. Aui. ēt hanc intētiōne dixit
solū ad mām fluentē. cū dixit. fiat expulsio eius qd pparatū
est vt colligat in ipso de mā mala. itaqz nō sit ista mēbz pfor-
tatio vt qz collecta est iam mā trāsmittat ad aliā: sed vt nō re-
cipiat in ea qz defluens est ad ipsum. Et dicūt. qz ista pfortan-
tia nō sunt ponenda solū sup loco canceri: sed ēt sup locis vici-
nis in circuitu illius. Cōfortantia aut mēbz debent habere
stipticitatē cū infrigidatione aliquā in qbus aliquē ptes ca-
lide sunt admixte. Dixit. n. Serap. eūato corpore suppone ei
qd nō pūgit neqz excitat: s. infrigidat et extinguat cū dissolu-
tione leui: qñ in hoc est oñiū cure eius. Et alē ēt medicīne
opantes cū pprietate in cācro et dictaz medicīnaz qdā sunt
simplices: et quedā cōposite. Et dixit Raf. 13. pti. auctoritate

De eūo-
ne per far-
macias.

Quo intē-
tio repul-
sionis lo-
cum hēat
in cancro.

De medi-
cinis sim-
plicibz va-
lentibz et
a pprieta-
te in hac
intētiōne

De eua-
cuatione.

De flobotomia.

Sal. q̄ est quedā herba q̄ folia h̄z folijs eruce filia: z ramu/ sculos paruos z tenues z florē citrinū: z h̄z sup̄ extremitatē ramusculorū capsulas filēs cornibus s̄z sunt tenues sicut ca/ psule fenugreci: z in his est semē parvū filē semini nasturcij pūgens linguā: que herba mirabilis est ad cancrū z omnia ap̄ata solida. Et dixit. q̄ inuenit in q̄busdā notis alexandri: q̄ plantago supposita cancro dissoluit maiorē partē ipsius. Et dixit. q̄ Sal. retulit q̄ arcarissimū si eo operat̄ quis ad modū emplastri cōuenit cancro nō vlcato. z dixit. q̄ v̄tus huius herbe h̄z inflāmatiōē: z sapor eius vt sapor nastur/ tij: z iō vtilis est ap̄atibus solidis in radicibus auris. z soli/ ditatibus diuturnis in māmillis z testiculis. Et Pau. de ea. dixit. q̄ cōfert cancro occulto. Et dixit Sal. 1.º ad Glaucō. q̄ optimū farmacū in cācro est vt ei supponat succ⁹ nasturtij. Et dixit Albugerig. q̄ sel leporinū illinitū sup̄a cancrū mī/ rabili facit. Et succus coriandri z lentes decocte in aceto: z spēs endiuie sunt in cancro p̄ferētes. Et de opantibus cū p̄rietate est alkekengi vel stringnū. z qdā expimentator. di/ xit. q̄ succus solatri sup̄ loco cancri illinitus vehementis effi/ cacie est ad ip̄m. z dixit. q̄ si q̄ sup̄portauerit politrīcū semp/ curabit a cancro z q̄ herba dicta centum grana potata cito cancrū tollit. Et oēs metallice lote sunt p̄ferentes in can/ cro: qm̄ sunt absq̄ mordicatione. talia aut̄ farmaci. s̄z sunt absq̄ mordicatione. dixit Sal. 1.º 4.ª. tera. regium in metallicis magis supplem̄. z maxime in lotis: q̄ p̄ lotionē amouet ab eis oīs acuitas pūctio z mordicatio. Et iō subdit Sal. q̄ me/ dicine q̄ ex metallicis talibus cōponunt̄ z incipiētes cācros simul cū purgationibus fugare p̄nt maiores: aut sup̄. z inue/ teratos phibere augeri p̄nt. Et Aui. dixit. dixerunt q̄ medi/ cine bone ei sunt in mineralib⁹ ablutis: sicut est tutia abluta. Et Auer. dixit. 7. coll. 3. supponende sunt ei medicine exic/ catiue sine mordicatione: quēadmodū mineralia existunt vt est cerusa plūbi z cathimīa aurī: z his filia: p̄pterea: q̄ can/ cer pp̄ qualitātē matam quā h̄z ex pauca mordicatione cito corruptionē recipit. z hoc q̄ sunt ex adusta colera q̄ sup̄ ter/ raz aspersa ad modū aceti ebullit. Et de mineralib⁹ maxime cōferentibus est plūbum fm̄ omnē modū administrationis eius. Nā dixit Auer. coll. 3. q̄ 3. friditas nāliter in cōplone plūbi dñet per cōparationē ad corpus humanū: p̄prietatez tñ h̄z resoluēdi ap̄ata dura: z maxime scrophulas: quā p̄o/ p̄rietatē adiunat quedā humiditas subtilis aerea: qua plūbū participat: vt dixit Sal. 9.º de simpli. medi. Et dicit qdā. q̄ plūbū vitū plus valet: q̄ caliditate quādam acquirit in adu/ sione: z hinc est q̄ multi oēs medicinas p̄ficiēdas pro cura cancri p̄ficiunt in mortario plūbeo z cum pistello plūbeo. Et Toxmētilla fm̄ quosdā dicit̄ esse spēs pentafilon minor: quāuis hēat radices maiores z grossiores z nodosas. z fm̄ eos exp̄ientia inuentū est q̄ ipsa p̄fert in cācro z oibus ap̄a/ tibus venenosis qm̄ ipsa cuz radicibus suis terit̄ z supponit eis z folia: z ē flores flōmos ancho si ptusa z supposita pue/ niūt. Cetrūgalli sūt p̄prietatē h̄z p̄ ap̄ata dura. dr. n. in lib⁹ dinamidiōz q̄ succus illinitus mēbris dolorosis z induraj dolorē tollit z duritiē: p̄pterea apud Jīdoy z papiāz hec herba diuina appellat̄: eo q̄ ap̄ata dura dissoluit. Et de cōfe/ rentibus est cetrach cū ptundit̄ z supponit cancro. Et Dio. dixit. hoc idēz de agrimonīa cū radicibus suis: z p̄picon dñt cōfert. Et 7.º de simpli. medi. dr. q̄ nux vetusta rācida ptusa z supposita p̄fert cancro. Et Aui. voluit. q̄ vetusta nō rācida cōfert magis: z maxie masticata z oleū nucuz p̄ferens est. z dicit. q̄ vitica ptusa supposita puenit caliditate z subtilitate sua. Verūn̄ p̄prietate magis: que tāta est vt ipsius corrigat acuitatē. Et melissa ptusa cum p̄prietate cōueniens est. z fm̄ Dio. keyri p̄fert cancro: z sūt oleū eius cū oleo amigdalay dulciū. z oleū de iunipero fm̄ Mes. optime subuenit vt ex/ peritiā inuentū est. Et Limacie z rane z cancer pueniunt in lepa z cancro. carnes. n. limaciay cuz hoc q̄ in sua cōplone h̄nt extinguerē inflāmatiōē p̄prietatē h̄nt resoluēdi humi/

ditatē oēm supflūā in quocūq̄ mēbro. Ad h̄ adiunat nitro/ sitas quedā qua oīs obstracosa p̄cipiat. Dio. quocq̄ z Aui. voluerūt q̄ rane sunt bezabar lepre: z valent p̄ malitiā z ve/ nenositatē oīs humoris v̄sti z caro canerorū tam fluuiorū q̄ marinorū sūt p̄fert cū p̄prietate quā h̄z p̄ humores adustos: z adiunat eā in h̄ nitrositas eorū: q̄ q̄ maior est in marinis. iō quidā eos magis laudant. Et dñt qdā. q̄ si sumat rana viri/ dis arbozea aut aquay bonay que non sit nīgra z integra z viuā supponat cancro ex p̄te vētris: aut ē vētre eius apro z liget̄ z dimittat p̄ horas. 6. aut. 7. deinde illa remota alia ap/ ponat̄: z sic pluries renouatio illius post aliā magne p̄feren/ tie erit: z sūt multū p̄fert pinguedo earū inuncta. Aut vng^m ex eis factū q̄ sic fit sumant̄ due olle vitreate noue z vna in/ singat terre: z alia supponat̄ oī eius z habeat ista 2.ª olla in fundo eius multa foramina p̄ua: deinde recipiant rane mul/ te: de p̄dictis: quay vnaqueq̄ repleat̄ p̄ os ei⁹ butyro q̄tuz cape poterit z ipleat̄ ex eis olla supior z supliget̄ p̄anus oī. deinde lutez desup̄ pasta vel creta talē q̄ euaporare non pos/ sit: deinde accēdat ignis circa supiorē ollā tādū q̄ rane deco/ quant̄ p̄fecte p̄ter q̄ cōburant̄: q̄ facto accipiant rane: z cuz butyro z pinguedine q̄ colauit in iseriorē ollā optie ptūdat̄ donec fiat vng^m. valet. n. in cācro z oī ap̄ate calō duro. valz etiā p̄amplius si post inūctionēz sup̄a p̄gat puluis eay: q̄ sic fit. H̄z ranas multas viuas z iple ex eis ollā nouā vitreatā z luta h̄n os: z deinde pone eā in furno pane ēctō z tādū di/ mittat q̄ rane exiccent̄: ita q̄ possint terit̄ oz p̄seruari pul/ uis iste in vase plūbeo: z sūt cōuenit puluis limaciay z can/ crop. Valēt ē rane ipse p̄trite z emplate maxie qm̄ p̄misceat̄ cū eis modicū aceti ad subtiliādū z penetrandū. valēt ē sūt carnes limaciay p̄parate aut si ptūdant̄ limacie cū testis suis aliq̄tulū: deinde teste manib⁹ auferant̄: deinde carnes optie in mortario pistent̄ z subtilient̄ addēdo paulatim cū pistant̄ modicū aceti: z pōt cū eis cōmisceri butyrū ouinū: aut bdel/ liū: aut armoniacū: aut radix ebuli vel sambuci. Sal. aut. xi. de simpli. medi. docuit cōponere emplm̄ de carnib⁹ limaciay duplt. vno p̄terēdo ipsas cū testis suis dicēs: nō v̄ste codēe trite vna cū carnib⁹ suis: q̄s carnes cōcas vocat a cōcauitate teste in q̄ sunt apponant̄ ictericis toti vētri z tumoribus iū/ cturay ad resoluēdū. s̄. z desiccādū humiditates supfluas in illis iuncturis exites. Et Sera. sūt dixit. z vocat eas aliaz. Et sūt Aui. ponit eas i ca.º asclitis z vocat eas algadi. Alio.º ex carnib⁹ eay solis sine testis. z dixit. limaciay carnes tere pi.º in pilaz: postea subtilitate desiccatiue fiat oīz mēbroz h̄ntū humiditate supflūā: vt ē ictericis p̄gnat. subtiliari at p̄nt cū modico aceti aut cū sale trito aut cū vtroq̄ cū his sub/ tiliant̄ z vturē penetrādū accipiūt. Scēdū est q̄ caro eay cū testis est magis exiccatiua pp̄ siccitatē testay: s̄z sine testis pl⁹ opat̄ in dissoluēdis duritiē. N. si p̄ vsum h̄º emplm̄ p. 6. vel 7. dies nō fuerit durities ablata aut multū diminuta admini/ strat̄ cū eis in trituratiōē aliq̄ ex medicinis q̄ cū h̄ qd̄ dissol/ uūt leniūt duritiē: sic est piguedo galline butyr ouinū yfop⁹ humida armoniacū z silēs. Quidā aut vtunt̄ carnib⁹ sic q̄ decoquūt eas in lixiuio facto de cinere vitū aut vinacie aut iuniperi z post bonā decoctionē z p̄tritionē ponūt eas cum ipso lixiuio z succo solatri in mortario plūbeo z cuz pistello plūbeo: tādū ducūt donec acqrant virtutē plūbi. Et de me/ dicinis aut cōpositis p̄ferētib⁹ ad hanc intētiōē est medi/ camē qd̄ mēbrū p̄fortat dolorē mitigat velociter calorē loci extinguit z corrosiōē phibet: z sic fit. H̄z. plātaginē lanceo/ latā vermicularē cōsolidā minorē z radice lilij: z cōtere vnā. quāq̄ p̄ sez extrabe succū: deinde accipe ex succis ipsay. affi. partes eq̄les z albuminis ouoy z olei ros. z aq̄ ro. añ. p̄r. 3. z aceti vini albi pt. vnus octauā: deinde infunde in eis calē/ factis p̄anum z exp̄sum sup̄ locū z in circuitu applica z fre/ quēter renoua. Et dixit Raf. 14. p̄ti. auctē Lōstan. cinis can/ crop cōbusorū cōponat̄ cū cera z oleo: z ex eis fiat emplm̄ z passule dulces enucleate z cōtrite cū folijs rutbe z cuz folijs

De mine
ralibus.

De lima
ciay rano
z cācro
z vnguētis
ex cio.

De re
lutiōe
p̄forta
ne mē

Seba
tētiōē
p̄hibet
aug^m.

De medi
cinis com
positis in
bac intē
tione.

edere supposite leuant. **C**Unguentū vtile ad cancrū sic fit. **R.** terbenline. p. ij. masticis sarcocollē. añ. par. i. ligni aloes yreos carpobalsami. añ. p. 3. incidat lignū aloes in frusta minuta et yreos et carpobalsamū terant deinde oia optime in mortario plūbeo et cū pistello plūbeo fortiter et multum ducant deinde oia in elābico plūbeo ponant et igne lento subliment et quādo distillat in vase plūbeo recōdat. deinde. **R.** ex eo pres. ij. et cū pre. i. optimi balsami cōmiserit et ex eis cum oleo de ouis leuiter locū inūge. **Alio.** **R.** terbenline. p. ij. cor tici citri optime puluerizatos et olivani p. triti. añ. p. i. et oia sili in mortario plūbeo distillent et quādo distillauerit cū oleo de ouis misceat et cū eis illinat. Quidā laudat vitellū oui acceptū ex ovo ilico cū ex gallina extierit mixtū cū aliquatulo salis triti suppositū in pāno et frequēter renouatum. **C** Dixit Silibertus. q. farina siliginis sola expresse occidit cancrū. Et dixit. **R.** ouū et extrahē inde albumen et accipe puluerē soleay vsta et sal p. tritū et pone in ouo donec impleat et ipsū plenū cōbure et cōbustū pulueriza et de puluere sup cancrū asperge. **C** Et dicit. q. si sterus hois cōburat et de puluere ei ponat sup cancrū sanat ipm. **C** Et dicit. recipiant cicera et infundant in aqua pluviali vel fluminis in qua aliqd cineris fuerit admixtū deinde decoquant in pte ipsi aque vsq. quo bñ dissoluant et fiat emplm ex eis locus tñ prius bñ fomentet cū aqua infusionis eoy. **C** Et dicit. impleat sacellus ex floribus rasilbarbasi et rosis rubels et iste sacellus infundat in aqua bñ cala p aliquas horas deinde pap bullat in ea et cū decoctione illa embrocet locus et cū sacello illo fomentet post expulsionē eius. **C** Cūq. euz bonitate regiminis et eūonibus iteratis et mollificatione mae et mēbz cōfortatione res sit vt nulla remāserit suspitio de fluxu mae et mā fuerit paucifica ta sic q. spere de resōlone ipsius tūc resōlōni intēdendū est cū medicinis tēperate resolutiuis. **C** Dixit. n. Sal. 4. terap. cū moderatis virtute farmadis opus est vt vt nō vincatur et deficiant ab actione pp debilitatē ipsoy neq. ingrossent fortiter sanguinē pp vehementiā actionis eoy. et subdit. q. far maca ista oisaria dicunt esse imōdicātia. nā mala mozigera tio huius passionis a mōdicis farmadis acuit q. re que cūq. mōderata sunt virtutibz farmaca et imōdicabilia qualitatibus pueniūt talibus passionibus. **C** Et Sera. dixit. cū mūdificaueris corpus mūdificatione sufficienti tūc intende ad resōlōnē eius et tunc opz vt medicamen qd ministras sit adhuc pmixtū ex virtute resolutiua et virtute expulsiua et sti ptica et elige ex medicinis illaz q. est tēperata in virtute et est neccium cum hoc ē vt medicina nō sit mōdicatio penitus. **C** Et Raso. dixit. i. 3. pti. medicine esse debēt cōmoderate virtutis in resōlōne et cū tēperie earū esse debēt nō pungēt et qm cancer excitat ex medicinis pungētibz. **C** Et Aui. dixit. opz vt alienet mōdicātia ne mōdicādo faciāt ipm vlcera tū. **C** Implet aut scda intentio q. est ad phibendū additionē cancri. dixit Aui. euz abscissione et eūonē et ouersione mae et rectificatione cibi et potus et totius regiminis in sex rebus nō nālibus et cū cōfortatione mēbz et medicinis repulsiuis nō tis. i. vt nō recipiat mā fluens sed trāsmittat et repellat et cū administratione linimētoy mineraliū. i. que sunt euz mine rālibus sicut est linimentū lapidis molēdini aut lapidis cot tis. i. lapidis euz quo acutunt ferramēta. Accipit aut battitura lapidis molēdini qm malleo pcutit vt melius et magis molat et optime terit et deinde lauāt pluries vt ois asperitas ab eo abiciat et pōt p dicit ablutio fieri cū aquis et succis cōueniētibus ad hoc sicut est succus coriandri sempitue solatri plātaginis endiuier et siliūm et postq. bñ lotus fuerit misceat cū fece vini antiq aut cū fece aceti verū sex aceti prius lauanda est pluries donec tollatur ab ea acuitas et misceat cum ea oleū mirtini. de cotte aut accipit illud qd residet in vase aq qd supponit ei qm ferra acutunt et pōt cōmisceri euz fece mō predicto aut cū aliquo succo p dicit. **C** Et dixit Aui. et si cut linimentū factū ex fricatione eius qd resoluūt in tabulaz

et manicā de plūbo. i. inter mortarium et pistellū de plūbo in humiditate effusa sup tabulā. i. mortariū que humiditas sit sicut oleū rosaceū et succus coriandri vel alia humiditas his filis cū confricatio sit diuturna et maxime sub sole estino. Et dixit Aui. cū mineralibus misceat qm de oleis. i. ad linimē tuz faciendū et pprie sicut est oleū keyrinū et dixit. q. empla stratio cū agresta p. trita est bona et inuatiua. **C** Ex dictis p. 3. q. p dicit due intentiones eisdē et p dicit auxilij implent. Notant tñ q. vbi nō sit magna inflāmatio et pulsatio tunc localia nō debēt esse multū frida et nō debēt ēē expoliata a virtute resōlōnis sed vbi inflāmatio fuerit euz pulsatione forā debēt eligi fridiora q. qm pueniat ad virtutē stupefaciē di sicut cū linimēto Ras. qd sic fit. **R.** acetū nō acutū et aquā endiuie et succū plūbi et cōmiscet cū eis pap opij et illinat cū eo. **C** Dixit Serap. q. semē dragutē curat cancrū et polipuz cū in aqua. i. in succo eius infundit lana et ponit in naribus aut sup cancrō. et Dios. dixit. q. succus dragutē optime curat cancrōs et fm quosdā ēē vlcera tos. **C** Quidā dicit. pbatū esse supponere cancrū pimpinellā et arnoglosam et agri moniā sili p. tritas. Et dicit. **R.** caput gruis et sicca in furno et postea pulueriza et puluerē sup asperge qm cācrū et oia vlcera sanat. et sili dicit. q. puluis mustelle cōbuste sanat cancrū et fistulas. et dicit q. vltus buglose sanat cancrū quoties sumit frequēter et viridis p. trita et sepe supposita sanat cācrū ois. **C** Ad implendū tertiā intētionē. i. phibitionē vlcerationis. Dixit Aui. oia linimēta p dicit ad phibendū additionē cancri cū non fuerit in eis mōdicatio sunt inuatiua et pprie qm fuerit cū fricatione plūbi et marie qm in fricatione ponit ter ra sigil. aut bolus arme. aut oleū antiquū et succus sempitue et cerasa cū succo lactuce aut mucillagine pili et cerusa et et plūbū qm est cōpositio bona et emplatio cū cancris flucta libz recētibus et pprie cū clmā. i. lota mixtis. dixit Alfi. vt phibeat ne in ea vlcus fiat sumope custodiat ne vñq. cale fiat aut cū medicinis aut cū alijs rebus imo ex oleribus frigidis infridet terēdo ea et supponēdo et pp phibitionē calefactionis opz vt nō fiat accubitus in plūmē neq. sup p. tricu cula cancerosa. **C** Quarta vō intētio supradicta querit phibitionē additionis vlcerationis et fm quosdā aliq. sanat ab eo ita q. est cura cancri vlcera tū de qua dixit Ras. i. 3. dfinen. aucte Sal. si locus cancri interioris vel exterioris vlcera tus fuerit curari dicit cū rebus q. ipsius lauant sorditiē et mitigant ipsius pūctionē ita q. nō excitet oino. et de rebus hoc faciē tibus est lac de quo dixit Dio. lac gūali sanat oia vlcera tū cerosa qbus necia est mitigatio doloris eoy. sup. et ambulationis. et est bonū. dixit ipse. p se solū aut appositū cum alijs medicinis mitigatiuis et absteriuis et applanatiuis. et melior medicina q. pōt cōponi euz eo est tunia lota et valet ad b calx viua pfecte lauatiōis qm delectabilis recipit a corpore et est mitigatiō alijs medicinis lapideis. **C** Dixit Alfi. si aliq. fuerit vlcus hoc vng^m satis cōfert. **R.** tutie lote et ceruse. añ. par. equales. et terant cū oleo ros. et succo portulace aut solatri aut cucurbite aut citrulli aut mucillaginē pili aut qd cūq. istoz hēre poteris et ponat sup ipm. et valet et b vng^m in cancrō in quo nōdum factū est vlcus timetur tñ ne in eo fiat. **C** Dixit Serap. si vlcera tū cancri tūc cōfert eis absq. sal sitate qm ponit sup locū emplm ex aqua solatri qm infundit in eo pānus line et ponit sup ipm et ponit supra pānū lana lenis infusa in ipsa ē et stude vt nō ericeat sed effundat sup ipm de succo solatri cū p. tritu ipsa et vt dixit Ra. i. 3. pti. cōfert cū pprietate cancrō vlcera to. Et Aui. de hac medicina dixit. bona sunt. et assidue pānus lini infusus in aqua solatri sup eū et quotiens forte ericeat madefiat desup eum ea. **C** Dixit iudeus. si cancer vlcera tus fuerit. **R.** amidū cerusaz thūs aldem et lutū ar. et fiat cū eis linimentū cū oleo ro. et sili perponat ei. Et subdit iudeus. si cancer fuerit sup abundans supponat ei puluis dictaz medicinz siccā abiq. oleo ro. vel alia humiditate qm bone sunt ei. **C** A. aut sumēs verba

Tertia in
tētio ē ad
phibendū
vlcera tū
nem.

Quarta i
tētio est
cancerū vlc
era tū cu
rare.

De resō
lutiōe p
pfortatio
ne mēbz

Scda in
tētio ē ad
phibendū
aug^m.

medi
a com
tio in
tētio
e.

Iudei. dixit. sumas medulle tritici z amidi z olivani z ceruse plumbi. añ. 3. i. tere sigil. z boli ar. z aloë loti. añ. 3. ij. aggregetur z terant z administrent sup. cancrū humidū. i. multarū humiditatu. Docuit autē administrare dictas medicinas in forma sicca sup. cancrū humidū vt magis exiccent ipsum. Et subdit. sup. cancrū vō siccū. i. paucarū humiditatu ponat pulvis dictarū rex. cū oleo ros. posset ē iste pulvis cū oleo ros. apponi sup. cācro nō vlcera: qm̄ qdā dñt. intelligi p. cancrū siccū ad phibendū in eo vlcationē sic sine oleo ro. v3 in oī cācro vlcera: quē qdā intelligi volunt p. cācrū humidū siue sit multarū humiditatu siue paucarū: s3 intellectus magis vadit ad mētē iudei. Repit autē in p. ca. Alui. alia lra q. loco medulle tritici h3 medulle citrulli: z est bona. Et Avic. subdit. q. meli⁹ est si cū p. dicto medicamine admixtū est ei eqle eius de climia. Et dixit qñq. p. fert ei medicamē de tutia qd ad ductū est sup. a. ex Almā. tutia. n. lota: vt dñ. 13. pñ. est medicamē desiccatiū vebemētius oib⁹ alijs medicinis desiccatis z nō pūgit: z iō pueniēs est vlcera: corrosi valde. Et dixit Hip. in epidimijs. post eūonē multotiens factā suppone cācro zāgere vsū donec rubefiat: s3 si fuerit vlcera: suppone ei zāgere vel medicamē acutū: z postea pānū ne emanet ad eū humorū qñ Hip. spat q. b. corrodēt radicē ei⁹ z erit vtilē in cura ipsius. z Sa. sup. eo dixit. quotiēs cācer in pñ⁹ fuerit vlcera: tu debes curare ipm̄ cū his medicinis post laxationē z minutionē z suppone medicamini spōgiā infusā in aq. frida ligādo ibi eā bñ z phibeat manationē mae. z dixit etiā aq. frida mitigat excitationē. medicine. n. calē hñt eradicare humores malos: tñ excitāt z violētāt eos. Raf. añ. 13. pñ. subdit. ego nō cognosco an eū excitabit z augebit intentionē ei⁹. z fiat sibi dura p. dicta. z subdit. dico tñ h. opari debet in dispōne mēbroz: in qbus polis erit executio violētē cursus ei⁹. Et dixit. ego supposui zāgere in radice brachij cuiusdā z corrodēbat eā paulatim paulatim pter qñ añ excitatū eēt cācer abūdātē. i. notabilr sperādo q. sanaret ipsum. Et dixit Albu. si testudo maris vras dū albesit z terat cum butyro z supponat cācro vlcera: cū pāno mūdificabit for ditiū eius z pglutinabit phibēdo q. nō subuertat de cetero. 2º dixit. q. est vtilis ad sanādū oēs vlcera: tiones z cōbustionē ignis. Et dixit qdā expimētator q. folia herbe demonis cōtrita z apposita sunt in vltia bonitate cācris. Et dixit Raf. 13. pñ. q. gūmi nucū tritum suppositū cancro vlcera: p. fert multū. Et dixit. q. medulla nucis corrupta. i. rancida posita sup. apā melicū vlcera: tū p. fert. z qdā dñt. q. qñ nucle⁹ nucis rancidus mastica: z ponit sup. aliqua apata z vlcera mala z fistula z cācrū z alopecā z maluz mortuū curat ea. Et dixit Sal. 6º de simpl. medici. q. folia vrtice trita cū sale supposita curāt: z q. semē vrtice cācerosa vlcera z quotq. indigent de ficcari sine mordicationē. pueniēter sanat cū sit subtiliū pñū z exiccativē cōplōnis: z nō adeo calitate picipat vt mordeat. Et dñt qdā expimētatores q. fiat pulvis ex ericio q. oñt sup. rubū canis q. a qbusdā: s3 nō recte. ponit p. bedeguar: z cācer vlcera: tū cū vino lauet: z post lotionē supponat ei caro: porcina macra z salsa p. vnā noctē. z deinde itez lauet euz vino: z deinde supaspasat de pulvere p. dicto supponēdo ei succū semperuiue z subam eius cōtusam: deinde itez lauet euz vino z supponat caro salita p. dicta z lauet z aspasat pulvere dicto: z sñt supponēdo succū z subam sempuiue: qñ h. sepius itez ratū sanat cācrū pfecte. Et dixit. q. succus foliorū raphi barbasti decoct⁹ cū melle ad succi p. sumptionē cui post decoctionē addat pulvis ossium mirabol. z psidie vtilr apponit cācro: qñ pñto p. fert. Et dixit. q. frequēs lotio cācri vlcera: tū cū vīna mundificat z solidat ipm̄. z qd exptū est ad cācrū z p. p. ad eū q. est in ore puluerizare subtilr cristallū z cū eius pulvere fricare cācrū: z post fricationē ē de ipso pulvere supponere loco ei⁹. z iterare h. vsq. ad. 10. dies: qñ liberat. Et qdā dixerūt q. cinis fact⁹ de capite canis exicca: to aut de capite gruis: z eius vetriculorū oibus in eis pñtis

supaspasus sanat cācrū fistulā: z oīa vlcera difficilia p. solida tionis. Et dñt. q. aq. argēti sublimati posita sup. cācrū ci to interficit ipm̄: a q. nō h3 deinde curari nisi cura alioz vlcera. fit autē aq. p. dicta sic. liq. fiat stānū z cū icipit ifridari p. de sef z phiciat sup. ipso de mercurio tñ qñtū est ipm̄ stānū. in corporat. n. z sit totū sicut pasta z illa pasta sup. lapide positi rifico poni z duci z optie trituriari d3: z post q. sic scm̄ fuerit addat ei de mercurio sublimato qñtū est ipsa pasta: z iterū terant z ponant sup. lapidē: z tūc fiet sic aq. z bec aq. palēbicū d3 distillari: z q. inde egredit aq. d3 colligi z seruari ad vsū.

Intētio vō q. est ad alterationē cōplet cū faciētib⁹ declina re cōplōnē toti⁹ corpis ad humiditātē cū aliq. infiridatōe: z maxie cū eis q. rectificāt cōplōnē cordis z epatis p. cipue qd est gñatiūū humorū: z q. mā cācri h3 aliqd venenositatis cōuenit: vt aliq. p. interualla exhibeat de theriaca vel mītrida to. z pñt p. dicta mēbra p. fortari z rectificari cū mē ab int⁹ exhibitis: z ē ab ex. positis. debet autē ipse medicīne eligi ex eis q. p. p. ietate hñt vt p. ferant cācro: de qbus vt dñt est herba dicta sana mūdā: qñ bibita z emplata p. fert. De pueniētib⁹ euz p. p. ietate est vt sumas aqua distillationis. als. sublimationis floz sambuci z aqua elicita p. sublimationē ex carni bus limatiarū cōtritis fm̄ ptes equales z misceant: z iterūz mixte p. alēbicū plūbeū sublimet: z ex hac aqua in potu su mas. est. n. vtilis. Et ex eis est syrupus factus ex aqua fontis in qua calefacta infuse fuerūt herbe recētes. s. agrimonīa cū radicibus suis poliricū herba roberti scariola endiuia ypericon tormētilla rapsus barbasus stānū. als. strugnū z ceterac per diē z noctē: z deinde cū decoctē fuerint ad p. sumptionem medietatis aq. d3 postea colari z cū zuccaro syrupizari.

Intētio autē q. dirigit ad correctionē accitū p. p. respicit inflamationē. loci pulsationē z dolorē: z quō istis sup. p. ueniat satis p3 ex dictis in p. cedētib⁹ intētionib⁹. dicūt tñ. q. si aliq. pro sedationē doloris opportunū fuerit apponere anodina dolore p. ea mitigato ilico amouēda sunt. Et dixit Raf. añ. pñ. uisionib⁹. cū nō est oīno in eo calitas z pulsatio. i. fortis: tūc nō op3 nisi vt curet cācer vt nō augmētē. Si vero cū eo fuerit calitas z pulsatio. i. fortis: tūc nō op3 nisi vt bladiēdo sic currat ne vlcere: q. re infrigidet. z nō dimittat eger dormire sup. ipm̄: neq. calefacere ipm̄: s3 liniat cū mucillagine psilij z cerusa. Et dixit. 13. pñ. dico. si cū cācro fuerit pulsatio p. ce de cū eo qd mitigat dolorē sicut est vng. fricature plūbi: q. etiā bonū erit ad phibendū corrosionē: z pulvis climie mīxtus cū lacte z supposit⁹ sedat dolorē cācri z alioz vulnerū.

Pro cura siue vlcera: tū siue nō d3 curari p. chirurgā siue incidēdo siue cauterizādo nisi sit in mēbro: cuius polis sit totius cācri eradicationē cū oibus radicibus siue venis suis vsq. ad carnē sanā. Et dixit Sal. 14. terap. si tētaueris p. chirurgiā sanare canerū circūabscinde certissime oē qd patit vt nulla derelinquat radix. Et Serap. dixit. si tu p. sumis curationē cācri facere cū ferro: tūc radicit⁹ abscinde illū a mēbro donec remaneat ex eis. nisi radix vna. Et Rafis. dixit. 13. pñ. qdā medici phibēt q. nō incidas cācer vlcera: tū nisi fuerit magni nocu: quo laborās eo eligat incisionē ei⁹ fieri z si fuerit in mēbro in q. polis sit eius incisio cū radicibus suis z multo fortius eēt h. phibēdū in nō vlcera: to. Air. n. Almā. q. hoc apā ferro incidūt nil aliud lucrant nisi q. cācrū vlcera: tū faciūt nisi in loco sit vbi penit⁹ incidi z destrui z cōburi pos sit z eradicari: z hoc iō q. vbi eius talis curatio fiat reuertit egrit⁹ z delet mēbrū: qñ huic egritudini est tenacitas super mēbro qd occupat sicut est tenacitas cācri sup. id qd venat z pascit. nō g. sine venarū oīum abscisione curari pōt: z qñ in oī mēbro hoc nō est posse fieri: iō op3 diligētē p. meditari si fuerit in mēbro hoc patientem nullus. n. cancer abscōditus: qñ in interiorib⁹ siue q. p. fundatus z radicat⁹ in mēbro incisionē tolerare pōt: sicut. s. patuit p. Hip. Et ex hoc p3. q. cācer magnificatus inueteratus p. incisionē curari nō pōt: sicut Aluer.

Alqua ar.
genti sub
limati.

Alteratio
z rectifica
tio cōplō
nis.

Intētio
ad cōm
gendū ac
cidentia.

collz. 7. dixit. q. cōtinet nervos z arterias z si incidatur ista mēbra nō est tutū: qn corpus pda. Et impossibile est ēt ista apata ex corrosivis remouere: neq. ēt ois cancer. dixit Alb. etiā parvus extirpari pōt p incisionē: s. solū hīs paruas radices z exis in mēbro possibili abijci z nō p pīquo mēbro principali vel nobili: s. sicut in digito vel carne natis vel cora pede vel māmilla. Et Sal. in cōmento affo. supradicti. dixit. si cancer fuerit in superficie corpis incidi d. cū radicibus suis z radices eius sunt vene de eo exeūtes expāse circūcirca replete sanguine nigro. Non d. aut tentari incisionē facere nisi pmissa corpis eūone cum flōmā z bona purgatione humōis metici. ab his. n. dixit Sal. 14. terapē. incipiendū est. Et dicit qdā cū cancer abscindit semp. d. aliqd abscindi de sana carne in circuitu. z facta incisione. dixit Sal. vbi. s. sine effundi sanguine z nō cito detineas eūimo stringe. i. cōprime venas q. in circuitu eius sunt z exprime ab eis totum sanguinē grossum: z sicut dixit Serap. z qdaz volunt. q. non stringat sanguis effluēs nisi valde supfluat. Et volunt ali qui. q. post incisionē z sanguinis expulsionē necia sit coctura eū igne vt ois malitia a circuitibus delect. Et de his fuit Rasio q. 13. p. dicit. deinde fiat coctura. Et Alb. dixit opa. tio in eo q. est pols vt abscindat totus est vt pmitas eūone mē melice z pure z aduste: z itera eā multotiens. z si fuerit in eo plectoris flōmā ipm: deinde incide ipm ex oī pte cū cute fm bonā pcuratōne donec nō remaneat aliqd ex radicib. eius z dimitte sanguinē currere z nō abscindas eū velociter: imo exprime loca z absterge sanguinē totū grossum manu tua aut cū quo possibile est tibi cū instrumētis z si pūetatez facit tibi fluxus sanguinis grossi ex incisione arterie vel vene cauteriza ipm donec abscindat sanguis: deinde cura reliqua curatione donec sanet. Et sicut ante cauterizationē opz corp. cōsili pūetate. Et de cauterizatione eius. dixit Albu. qn cancer est incipiens z vis eū susteritū cauteriza ipm cauterio circuli in circuitu eius sicut reuoluit. nā circulus ferreus quo est cauterizadus d. esse tā magnus vt cōprehendat cancerū totū: z oēs radices eius in circuitu ita vt nulla remaneat extra circuli: deinde conandū est ad remotionē eius q. remanet infra circuli. Posset ēt fieri ferruz spericū magnitudinis predicte in cuius medio nihil existat vacuū: ita vt cū eo cauterizet mediū canceri cūz tota eius circūferentia. Et subdit Albu. nō vī: qm timeo ne vlceret: z ego vidi tā istud aliquo. tiens: s. ne cūz est vt cauterizet cauterio cū circulo in circuitu eius: sicut diximus aut cauterizet cauterijs multis. i. in circuitu q. multa. s. cauteria teneat locum cauterij circuli. De his oībus dixit Aui. fortasse sustinet cācri parū sectionez. i. cū ferro vel cauterio. nā si pols est q. destruat cancer cū aliq. tūc nō est pols vt destruat nisi per incisionē vehementē. sup. aut vehementē causticationē ita vt ex toto assumat mēbra: z inuadēs. i. vt ex toto abscindat pars mēbri in q. est inuasio z in circuitu eius incidēdo ipm vel causticādo z eradicādo venas q. imbibūt ipm ita vt nō remaneat aliqd de eis: z currat postea ex eis sanguis plurimus. z dixit Aui. fortasse indigebis post incisionē cauterio. s. aut ad finiendū malitiā canceris sicut dixit Ras. aut ad sistendū sanguinē: sicut dixit Albu. z inuenit alia lra q. dicit fortasse indigebit pter incisionē cauterio. Et fm hāc lram Aui. tetigit ambos modos eradicationis canceri p chirurgiā: q. eradicat aut incisione aut causticatione: fortasse tū dixit. A. erit in cauterio timor magnus: z hoc esset sicut dixerūt multi sapiētū in medio ei. z nō in circuitu eius: sicut dixit Albucā. aut si cācer esset circa pncipalia mēbra z nobilia: v. ēt. dixit Aui. incisio. i. totalis canceri. sup. vel ēt causticādo cū cauterio in pluribus hōis addit cancro malitiā nō cancro totali amoto: s. z corpori in quo erat cācer. Un narravit qdā pīmoz auctoz q. qdā medicus incisit māmilla cāceratā radicibus z cāceratā facta est altera māmilla: z iste auctor fuit Antil. q. dixit. qdā medici incidēdo cancerū cronici in māmilla z eradicauerūt totā māmilla cūz eo: de

inde cancer illius in alia māmilla ingressus est: eo q. mā reuerfa est ad aliaz māmilla. Et Aui. dixit. hoc pols est euenire in duabus vijs. vna est si an abscisionē māmille cācerose alia māmilla esset in dispōne z via vt cāceret z fuisset cācerata ēt si altera nō fuisset abscisa. z via scda est p viā pmutationis: z est vt mā que solebat currere ad māmilla abscisam currat ad non abscisam canceret eā: z ista via est quā tetigit Antil: z est magis apparēs. Et pols est ēt q. ab incisione māmille supercalefiat mā aliqua z ebulliat z vatur z vta fluat ad māmilla z canceret eā. Propterea de cura canceri in māmilla per abscisionē z causticationē iusserunt qdam nullo mō esse fiendā. facta aut amotione canceri d. fieri sicut alioz vlcerū: cōserua tū egriū. dixit Aui. stare sup cibos bone quātītatis z qualitatis z cōfortatione mēbri ad expellendū vt non reger neref humor malus: z si pur regeneret non recipiant in mēbro: z iō vt dicit apparet vt post curationē frequenter eūa: tū fiat de humore melancolico z quocunq. alio parato vi. Et dixit Ras. 13. p. tūc. auctoritate Sal. ego etiādo corpus cuiusdā mulieris quolibet anno penes introitūz veris: eo q. generabat in ea apa de genere canceri eam sanauit de eo cum medicamine violento laxante nigras: sed secuta negligentia quadā vice in laxatione ipsa in ipso tpe passa est ipsum morbum: z postea secuta laxatione ipsa conualuit.

De lepra.

Cap. xl.

Leprosam determinat qdaz in tractatu de corationis de cutis feditate z quidam de ea determinat in tracta. apatū. De qua dixit Aui. q. est infirmitas mala pueniens ex sparsione colere nigre in corpore toto: quare corumpit cōplexio mēbroz z forma ipsoz z figura eoz: z fortasse corumpit in fine eius cōtinuitas ipsaz ita vt corodant mēbra z cadant casu qui sit ab vlceratione. Et dicit qdam. q. lepra est infirmitas mala: q. in ea concurrunt tria genera morboz. i. mala cōplo frigida z sicca: z mala cōpositio. i. malitia forme z figure z solo pūitū: v. solo pūitū nō est in oī lepra: sed in ea tū que est vlcerata: z est infirmitas mala pple titudinē causaz gñationis eius pūitū: vt dicitū est. frigida est z mala rōne longitudinis z pseuerantie eius: ita q. experientia inuentū est vt nunq. solo nature bñficio fuerit curata absq. bñficio medicine: qualis experientia nō est repta in alijs morbis: z est mala rōne difficultatis curationis eius: z qnq. rōne impossibilitatis cure. Et dixit Aui. bec egritudo non cessat corrūpere cōplexionē mēbroz per qualitātē cōtrariāz qualitati puenientis vite. nā cōplexio eius: vt dicitū est. frigida est z sicca. vita aut stat p calm z humidū: sic psequit corrūpendo cōplexionē mēbroz in qbus incipit donec perueniat ad mēbra pncipalia: z tūc interficit: q. quis qnq. interficiat z moriat patiens eā anteq. cōuertat malitiā eius apprens sup viscera. i. mēbra nutritiua z sup mēbra pncipalia. Et dixit Aui. q. lepra est sicut cancer cōis toti corpori. Et hinc dixerūt qdaz. lepra est vīs mēbroz z humor corporis corruptio hīs pñ ex venis z arterijs: sed terminat ad extra illas in poris vābus mēbroz carnosoz: z maxime partium subcutanearum z apparet in superficie corporis.

Causa lepre aut est intrinseca aut extrinseca: z ex causis extrinsecis est aer. dixit Aui. qnq. adiuuat ad illud. i. ad inducendū leprā corruptio aeris in seipso: sicut pūgit in aere pestilentiali: z pp hāc corruptionē est q. lepra multiplicat in qbusdā regionib. vel ciuitatibus. Un. 2. ad Glau. dixit Sal. in alexandria elephantia. i. lepra patunt plimi pp dietā z caliditātē regionis. In germania vō z missina rarī simi. i. patunt eā. z sic appet q. ipsa multiplicat in regionibus calis: in qbus humores adurunt z minorant in fridis. Et adiuuat ad leprā. dixit Aui. corruptio aeris pp vicinitatē leprosoz inficit appropinquates eis mediātē infectione quā efficit in aere: z insup inficit aer ex vaporibus resolutis ex corpib. eoz: cū eis pūiscant: q. o. z cauere a cohabitatio

Quid fr.

Lepra ag gregat tria gna maloz.

De aere.

ne et mora cum eis: et maxime in locis coartatis et inueteratis. est. n. lepra morbus contagiosus inuadens corpora eis vicinaria et inficiens ea: aut est causa eius dispo acquta fetui in matrice: hic accedit cum sit conceptus in dispo mestruorum an mudificatione eorum: quod maxime ptingit in mulieribus: quare mestruum sedatum est ex multitudine humoris melici: et qui accedit viro qui coit cum leprosa aut cum muliere cuius qua mor coierat leprosus. Et notat quod vir citius et magis a dictis causis et sibus inficitur quam mulier: cuius causa est calitas viri. et aptio poru virge eius per quam vapores corrupti derelicti ex leprosa cum qua coit aut derelicti in matrice eius cum qua coit leprosus ascendentes in corpore ipsius viri et ipsi inficere possunt. mulier autem non sic inficitur ex coitu cum leprosa: nisi fortasse versus eius crebro fuerit: et quod matris frida et sicca exis deca est et non facile susceptibilis: semel et leprosi in ea suscepti alij sepe humiditatem immiscet: sepe etiam cito foras aut labij aut eijciunt. Et de causis eius extrinsecis est olera mala in sex gñibus rebus non nullum aliam facies ad generationem humoris melici vel adustione alteri humoris quod visione in humore melici puerat. Et spalter de dictis causis sunt oes cibi et potus gñantes humore melici: sicut sunt panis de granis minutis et panis azimus et legumina oia: et maxime lites. De letibus. n. dixit Aui. inest ut veniat lepra et pisces saliti et caro salita et caseus salit et carnes oes grossi sicut vaccina yrcina caprina asinina vřina ceruina: et filices carnes: et maxie caro porcina granulis infecta. porci. n. tales carnes granulofas hñtes leprosi sunt: et ex eis potissime est lac leprosum. cum. n. leprosa vel pparata ad lepra nutrit infans: et infans leprosus efficitur ex infectione sui nutriti: quare pphibenda est talis mulier a lactatione. Et ex dictis causis est vinum nigrum grossum turbidum aut corruptum. Et dixit A. quod cibi flatici sunt causa lepre: maxie qui coponit cum eis satietas nauseatina et replones comestionis supra satietate sunt ad hanc intentionem multiplicata flata grossum. quod sunt causa indigonis. Et maxime dixit Aui. humor flaticus est causa lepre qui opat in eis caliditas resoluens eius subtile et potens eius spissum et grossum in meliaz. s. facies ipsi transire in humore melici. s. per viam adustionis. Et ex dictis appet quod regimine calidum multum in sex rebus non nullum facies adustione in humoribus est ex causis gñationis lepre: de quibus maxie sunt versus aliorum multus. versus. n. eorum gñat lepra: et maxie in colicis: et sili sinapis nasturiluz eruca pipere et sili. Et fm Aui. facit ad gñationem lepre multus versus ciperis: qui sepe et multum lac et pisces sili comedit lepra incurrit: et idem facit vinum et lac sili bibita frequenter et multum: ut dñ in de secretis ad Alexā. Et Aui. dixit. p. 3. quod expmētatores viri dixerunt. lac cum rebus acetosis edendum non est neque pisces cum lacte: quoniam inde peruenit ad egritudinem permanens sicut est lepra. Et fm quodam de causis extrinsecis est regimine in rebus non nullum facies in humoribus: et maxie sanguine et flate congelatione et ingrossatione deducens illum humorem ad nam melicam fridam et siccam. De causis vero intrinsecis: quod sunt males et quedam efficiētes: et causa malis alia est añs et alia pñcta: et añs dñ eius causa remota añs et pñcta dñ eius causa pñqua. Et causa eius añs est vel eē pot alter quattuor humorum. s. sanguis flatus et vřa et cola. Cum. n. isti humores vel alter eorum in venis exñtes calore adurere et resoluente aut frigore ingrossante et congelante ad nam humoris melici puerunt effecti vehemēter malitiosi et redditi nāe odiosi per ipetuosos motus quos efficiunt aduersus eam a nā de venis expellunt per posse: et si quod non potuerint expelli ad extra corpus per emorroydas vel menstrua vel alium modum fluxus: aut non potuerint expelli ad mēbra vřia et ad venas varicales: tunc expellunt ad extra venas: et tunc si expellunt ad mēbra vñ cānt in eo sepheros aut cancrus aut estiomēnū nisi ad cutē puenerint. nā si ad cutē puenerint causant in eo ipetiginē aut morpheā nigrā et si expellunt ad partes carnosas subcutaneas totius corporis causant lepram et efficiunt causa lepre pñcta. Et igitur causa pñcta siue pñqua lepre est humor melicus locatus in pñbus subcutaneis totius

corporis: quod n. manifestatio fm plin prius apparet in extremis siue ille humor melicus fuerit talis fm nam: ut quod sit sex sanguis siue fuerit talis factus per viam adustionis aut per viam congelationis. Dixit Aui. sanguis. sup. aut alius humor perculdubio ingrossat duobus modis: quorum vnus est per subam eius grossam. s. pñpta subtili a calitate resoluente: et sedes per frigus ipsi. Et subdit. quod qui ingrossat per pñte humiditatis sue. s. que est resoluta et pñpta cutis exiccatio est per subam. s. per coplones corporis resoluente. s. calidam nāliter vel accñtalt. sup. vel per cas extrinsecas resoluente: tunc illud est facilius. s. ut lepra inducat: vel ut sanguis vel alius humor ingrosset: et in nam melica puerat. s. quod si eueniat per viam frigoris: et aliqui ad tantam grossitudinem et exiccationem puenit sanguis leprosus: ut cum egreditur in flomia reperit in eo pñmixtum quoddam sile arene. Et quicquid non erit in corpe toto calitas adurēs neque friditas congelās: erit in pñcipalibus et nobilibus: et maxie in epate quod est gñatiuum humorum. vñ dixit Aui. quod causa antiquior. i. remota efficiēs est malitia coplōnis epatis declinans ad calitatem et siccitatem adurēs sanguinem et puerēs in malitiam et facies sanguinem per cas suas et frigus. Et sunt et causae intrinsece coadiuuantes ad gñationem et multiplicationem humoris melici: et per pñs lepre ex quibus est splen cum fuerit opilatus et non recipit melicū aut cum est debilis et non pot illū attrahere neque mudificare sanguinem ab humore melico quare remanet in eo. Et ex eis est virtus viscerū debilis non potēs illū humorem expellere ad extra corpus neque ad venas varicales neque ad superficie cutis. Et ex eis est costrictio vel opilatio venarū et meatuum per quod humor ille melicus expelli sicut venarū emorroydaliū et mēstrualiū et varicaliū. Et ex eis est opilatio pororum cutis pñhibēs mām expulsam ad subcutaneas partes resoluere et exallare aut ad cutis superficie pñuere: quare retinet sub cute et coculcat et corrupit et corrumpit coplones mēbroz. Et de causis intrinsecis ad gñationem lepre sunt aliqui pñcipia gñationis eius: et hñ tribus modis. pñ quod accedit lepra per hereditatem a parentibus ambobus leprosis vel altero eorum. est. n. lepra de morbis quod hereditant in semine. et per coplōnem embryonis ex qua creatus est in se per coplōnem quod est ei pñcia et non ex parentibus. Et 3. ex coplōnem quod non inest embryoni in se et pñprie: est ei acquta in matrice sicut si accedit ut fiat conceptio in dispo mestruorum an mudificatione eorum: hñc tñ 3. modum quod reducant ad cas extrinsecas ut. s. patuit. Et 3. ex dictis appet quod lepra est duplex. vna acquta ex gñatione. alia acquisita ex tpe. Dixit Auer. coll. 3. egritudines melice aliqui accidunt a gñatione sicut lepra. maior. n. ps leprosus accedit ab hereditate: et causa est ut dictum fuit: quod lepra causat ab humoribus melicolis sparsis per totum corpus. vñ lepra dicta est cācer vřis: et quod tali humore inficitur cor gñantis: imo pñma infectio est in corde: id gñatus postea ab eo est leprosus: quod passionem que sunt in gñantis corde actiue vel passiue sunt postea in gñato. Et subdit Auer. aut sit lepra per coitū cum mēstruata in diebus: quos dixit Zararā. i. Auenzoar. et lepra ista a bñificio medicinarū curationē non trahit nisi fiat tpe crisis annorum quod nā or dinauit: et hñ testificat mirabilis Zararā. Et ego exptus sum dixit Auer. Et per ex dictis quod causa pñcta lepre semper est humor melicus aut nālis quod est sex sanguinis aut inālis factus per viam adustionis alterius humoris: aut per viam congelationis ipsius infectus infectione pessima corruptiua coplōnis mēbroz et destructiua coplōnis et copaginis et figure ac caloriz eorum: tñ in tali corruptione non acqñuit putrefactiones. Et si ab aliquibus repit dictum quod causa lepre est melia putrefacta: pñsta putrefactione intelligunt dictam corruptionem. Mā vero eius añs esse pot vnusquisque humor ex quattuor. Cum igitur dixit Viaticus. quod mā lepre aliqui est in venis intellexit de pñcta quod sparsa est in mēbris simplicibus: et mā añs aliqui esse possit locata in aliquo vel in aliquo corporis pñtib⁹ ex venas in quibus pot vři vel congelari. et ex illis postea expelli ad subcutaneas partes corporis. Et diuidit aut lepra in spēs diuersificatas fm mām in spēs quattuor

De lepra
et pñtib⁹.

De añs.

De pñtib⁹
et añs.

De lepra
et pñtib⁹.

De lepra
et pñtib⁹.

De lepra
et pñtib⁹.

De lepra
et pñtib⁹.

De lepra
et pñtib⁹.

De lepra
et pñtib⁹.

quattuor sunt quod melia que est diuncta ei ex quattuor diuersis humoribus potuit habere originem: et hoc voluerunt Uia. et Lō. stan. cum multis alijs auctoribus. Et prima species est ex melia facta ex sanguine: et hec alopecia vulpina dicitur sic dicta: quia in ea cutis corporis excoxiat sicut excoxiatur vulpes secundum partem de melle maius. Et secunda fit ex melia facta ex flate et vocatur tyria a tyro serpente sic dicta: quia in ea decorticat cutis sicut cutis tyri. Ista et duo nomina. scilicet alopecia et tyria quibusdam passionibus capitulis assignantur ut in sequenti tractatu patebit. Tertia fit ex melia facta ex colera et vocatur ista species leonina sic dicta: quia leonibus accidit vel quia calidior et terribilior est et terribilem reddit faciem patientis sicut est facies leonis. Et quarta fit ex melia nali et vocatur elephatia sic dicta: quia cutis patientis eaz maculis plena efficit sicut elephas maculatus est: vel sic dicta propter sui magnitudinem. est. n. maior alijs speciebus sicut elephas maior inter animalia existit hoc et nomen ut in precedentibus patuit. magnitudinem cruris denotant. Et diuiditur autem lepra que cumq; ex predictis in duas species: quarum una est ex melia facta ex quouis dictorum humorum per adustionem: et alia ex melia facta per ignem per congelationem. Atque quia lepra per congelationem in maius facta raro contingit: et si aliquando contingit non est seuerior accidentium adeo multi auctores de tali lepra nihil expresserunt: solum de facta per viam adustionis tractantes: et de hac et non de omnibus speciebus expresserunt. Sicut Sera. et ha. solum de duabus dixerunt. Unum autem Serap. 5. breuiarij. lepra gignari ex supfluitatibus colere nigre: et ista duplex existit. una surgens ex colere citrine adustione: et altera ex ea. scilicet adustione que est humoris melici. Et ha. 8. theo. dixit. duas esse species eius. una que fit ex colera nigra quam sanguinis fecit esse diximus et purgamentum altera que est ex cola nigra ex colere rubee adustione gignata. Et Aul. insequens Serap. et ha. posuit tres species eius sicut tres sunt posite inter ambos illos. scilicet que facta est ex cola adusta et que facta est ex melia adusta: et que facta est ex fece sanguinis. De facta autem ex adustione flatis aut adustione sanguinis multi non expresserunt: quia raro sanguis et rarius flegma per adustionem deducuntur ad hoc quod fiat maius lepre: et si aliquando deducuntur non sunt inter seiorum accidentium. Unum sciendum quod alopecia est remissior accidentium omnibus alijs: et post ea tyria: et post ipsam que facta est ex fece sanguinis. et post eam que fit ex melia que respicit adustionem et ultimo seiorum accidentium est que puenit ex adustione colere. Dixit Aul. lepra facta ex melia gignata ex cola per adustionem est magis feda et plurius nocumet et difficilius accidentium alijs speciebus et est vehemens adurere et vlcera. Et subdit. quod facta a melia adusta similis colerice in accidentibus: et maxime dicitur illa que facta est ex adustione subtilioris partis ipsius melis colie nalis. Et dixit quod facta a fece sanguinis est saluior et quod terior in accidentibus et non vlcera: et sicut alopecia et tyria raro vlcera. Et ex dictis patet. quod lepra alia est vlcera et alia non vlcera. Et dixit Auer. coll. 4. quod lepre due sunt species. una cum vlcera et alia sine vlcera: et fortasse non vlcera. Et de vlcera dixit Raf. quod in ea morbus non est melior. Cum ipsa enim quicquid cadit membrum. Et non vlcera quicquid ducit ad tantam cutis siccitatem quod ipsa in sui continuitate scinditur sicut scinditur terra a sole arefacta. Dixit A. hec egritudo incipit ab extremis partibus in primis et membris lenibus: et illic cadunt pili ab eo loco ubi incipit et alteras color eius: et fortasse puenit ad vlcera: et deinde ab isto loco in quo incipit vadit ad corpus totum. nam quousque gignatio eius fit in vlcera: et tunc prima vestigiū eius est in extremitatibus: quoniam sunt debiliores et recipiunt a fortioribus manum. Et lepra incipiens secundum partem occultam maxime apud eos quod non solent et subtiliter intendunt. cum vero pcedunt et augentur detegit ita ut ab omnibus medicis cognoscatur. Cum vero confirmata iam nota est etiam vulgaribus.

Signa incipientis. Dixit Aul. sunt quod color incipit fieri rubens tendens ad nigredinem: et prope incipit color iste in facie et per hanc causam de disponibus lepra precedentibus et pnoti

cantibus ea ponit esse gutta rosacea faciei. puenit autem color dictus a sanguine in quo cola nigra est multiplicata. nam sanguinis est colorare membra secundum suum colorem: et propter dictam causam subdit Aul. quod appet in oculis obfuscatio ad rubedinem declinans. vne. n. oculo appet fuscet: et sicut vne et in facie et in pectore et corpore toto ad fuscationem sunt declinantes. Et dixit Aul. appet in anhelitu strictura et in voce raucedo et notum menti pulmonis et canes ipsius. Et dixit. appet multitudo in sternutatione coicatione mali vaporis cerebri: et appet in naso guenetil. scilicet difficultas in loquelarum. si naris loquere. fortasse fit strictura siue opilatio in naribus et cassau. scilicet caruncula: et fortasse puenit dicta opilio ex polipo vel veruca orta in naribus. Et dixit Aul. capilli incipiunt puenire in subtilitate et paucitate. multi. n. cadunt deinde pauci per obtusionem pororum renascuntur et illi qui renascuntur sunt subiles. Et dixit. picipit odor fetidus in anhelitu et surgit fetor ex corpore toto et prope in sudore. Et dixit Aul. quod incipiunt in eo apparere humores melici mali et dolorum. scilicet tristes. albi. dolosi quales sunt mores patientium meliaz et multiplicantur in somno somnia timorosa melica per vapores nigros corruptos eleuatos ad cerebrum. sentit in somno quia supra corpus suum sit grauedo maxima sicut accidit patientibus incubu per causam in capite incubi assignata. Et Auer. coll. 4. ad raucedinem vocis addidit grossitatem eius: et addidit quod cum rubore fusco faciei est aliqualis inflatio in ea. Et Auer. subdit. quare rotunditas oculorum est signum maximum denotans lepra. et dicit quidam maximum lepra iam pcedente. Et quidam ad signa predicta addunt quod macule maxime ad liuedinem tendentes in corpore sepe apparent: sed parum morantur et recedunt et accidunt in corpore in petigines magne et aliquando morphea nigra.

Signa vero lepre pcedentis sunt. dixit Aul. quoniam cum pcedit appet sparsio in capillis et casus in eis etenim paulatim cadunt et gradatim pcedunt casus eorum augendo et prope accidit casus iste in pilis faciei ita quod cadunt pili superciliorum et barbe et palpebrarum: et quod est potissimum signum lepre: et quicquid dislocat. scilicet scinditur locus pilorum. albi. desiccatur et scinduntur ungues per siccitatem: et tunc ungues liuescunt. Et dixit Aul. incipit forma eius fieri feda et facies terribilis aspectus et color corporis fieri nigrior. cum dixit. incipit sanguis congelari in iuncturis et putrefieri: et pculcat et intraspirat et addit costrictio in anhelitu semper pcedens addendo donec veniat ad diffinitionem et dyspnia magna et vox puenit in fine raucedinis: et ingrossant labia et denigrant. Et dixit Aul. appet in pectus lepre super corpus patientis additio glandulosa que picipit sub cute corporis. scilicet ab infirmo quod efficit illa additio filis animalis quod grece vocatur sarcos: et pcepit illam additionem ac si moueretur hinc inde. hanc et additionem pcepit tagens cum aliquando pmit super cutem ducendo manum. Et quidam dicit. quod in cute appet tuberositates quedam sicut appet in cute anseris nouiter depilati: et maxime dicunt quidam cum se exponit patiens aeri frido: et quidam dicunt quod sub lingua leprosi appareret grana qualia sunt que inueniuntur in leproso. Et quidam dicunt de signis lepre sunt insensibilitas in extremis eueniens pcepue digitorum manuum et pedum et fornicatio siue punctura filis morui fornicarum sensata ab infirmo in partibus superioribus ut fronte genis ore lingua palato et humeris. et his adiacentibus et cutis faciei: maxime frontis tendit: et per tensionem appet lucida sicut cornu politum et liquefcunt muscoli et consumuntur absque alia causa manifesta: et maxime pulpa que est inter pollicem et indicem manuum: et dicitur incipit mala corporis compositio appet per distorsionem iuncturarum: maxime digitorum manuum et pedum oris naris et oculorum. et quoniam cum aqua lauant aqua cuti non adheret: et appet ac si cutis oleo vel pinguedine vincta fuerit. Et dicunt. ardent in coitu: et ipsum plus solito appetunt: sed inde longe magis debilitantur: et non febricitant de facili: et maxime febre putrida et si ea aliquando incurrunt paucas inde patiuntur accessiones quia in una vel in duabus finit. Certe tamen modo calent modo frigent: et aliquando in frigore sen-

Nico. ser. vij.

LLC

Quelbet
spes habet
duas spes
tunc mac.

Cribum
ta a pu
piso go
eratio
de fieri
a.

epa d
a. acq
ex gna
de r ac
a ex t

Lepra d
plex et vlc
rata et no
vlcera.

coium
lepre
et huius
tunc
pore
libet
mor.

spes
ce.

flunt ac si aqua frigida dispergeret per membra eorum: et habet cutem asperam sicut exasperant diuturna habes scabies: et cito irascunt: et diu durat ira cum eis: et vix aut nunquam procedunt lachryme ab oculis eorum in ipsis flentibus et cum flendi habentibus: et graues sunt in motione: sed pigri iacent vel sedent pulpe aurium eorum habent et nares exiccant: quia nihil emittitur per eas: et aut multum gracilantur aut multum ingrossantur.

Eximen
ta ad co-
gnoscendum
leprosum.

Quidam autem experientur de lepra multis modis. primo super sanguinem ab eis extractum in flomia. nam si super ipsam tria grana salis ponant: et statim resoluantur sicut contingit in sanguine leproso: tunc ipse non est leprosus si non statim dissoluatur: sed post aliquantulum moratur: tunc lepra non multum precessit. Si autem nullo modo dissoluatur significant lepra multum precessisse: quia sal non dissolvitur: precepsit a multa grossitie et terrestreitate sanguinis. Ad faciendum autem hanc experientiam oportet accipi parva superius sanguinis post coagulationem eius. **Q**uod si sanguis coagulatus accipiat et vinctuosus inueniat signum est corruptionis: verumtamen si in lotionem apparet quasi caro alba signum est bonum: si autem nigrescat signum est corruptionis et lepre. **Q**uod si post lotionem in fundo vasis repiant arene: aut et si absque lotionem sanguinis ipse manu frictus inueniat asperus arenosus et strideat signum est infectionis multe: et adustionis interius: et sanguis in flomia extractus si fetet corruptionem significat. **E**t dicitur. accipe sanguinem eius: de quo dubitas an sit leprosus an non: et pice ipsum super aquam claram et si supernatauerit leprosus est: et si non: non. **E**t dicitur. post congelationem sanguinis eius abijciatur tota aqua: et supnatans: deinde ponatur super ipsum vinum: et si cito imbibeatur in sanguine vinum: et cito cum eo permisceatur signum est multe exiccationis: et per consequens corruptionis et lepre. posset et hoc fieri cum aliquo alio liquore. sed dicitur. melius sit cum vinum cum melius inueniat cum sanguine cuius colamētum existit. **E**t dicitur. loco vine pice super sanguinem dicto modo acceptum acetum: et si eum ebullire facit signum est multe macie melacolicæ: videretur per omnes corruptionis et lepre. **A**ui. dixit. et pulsus leprosi est debilis. scilicet parvus pro debilitate virtutis a frigido procedente. Verumtamen quia non est magnus neque velox est spissus ita quod pulsus leprosi est debilis parvus tardus et spissus ut per spissitudinem sanis fiat sue parue necessitati. **E**t dicitur. vinum semper est alba vel ad albedinem declinans cum quadam liquiditate: et est in substantia tenuis pro siccitate: et semper apparet in ea contenta ad modum farine non ad plenum: molite vel ad modum arene et si agitur vinum rance sonat sicut vinum ethicorum: et est multum fetida. **E**dunt. si de predictis signis quedam apparent: et quedam non: tunc fac expoliare patientem: et si vides cutem asperam: et aqua frigida superaspera ei non adhaereat: nisi sicut cutis foret vinctuosa leprosus est. si vero non mon. **C**um vero lepra iam confirmata est et non quiescit fuerit. i. ex humore non male visionis: quia non ex sanguine vel flate vel fece sanguinis. super. sed ex colera vel melia adustantur: dicitur Aui. incipit corpus ulcerari: et per plura ulceratur corpus totum: sed tamen per plus. i. per prius in locis ubi appeant additiones glaudulose superadictæ et corrodis cartilago nascitur incipit eius: corrosio ab extremitate eius: deinde membra ulcerosa et corrosa: maxime nasus et extremitates et currit ex ulceribus eius virrus fetens: et in quacumque lepra confirmata denigrat color corporis valde et vox quali occultat et iam non remanent pilum in corpore: et maxime in facie. **E**t dicitur. induc fasciam ante oculos ut non possit videre: et tunc punge ipsum a talo usque ad genum vel a rasceta manus usque ad cubitum et si non sentit confirmata est lepra eius. **E**dunt. de signis malis in lepra sunt casus pilorum superciliorum labia ingrossata et nigra et vene nigre et grana sub lingua apparentia foramina narium largiora effecta cum assumptione cartilaginum earum et musculorum qui sunt inter pollicem et indicem manus consumptio.

Signa
leonine.

Signa autem specierum sunt: quia in leonina color vergens ad fuscedinem: puenit ex colore citrino: et ideo minoris est fuscedinis et punctiones plures et fortiores in cute sentiuntur et corpus to-

tum magis est gracile: et precipue in extremitatibus: et exiccatur etiam pectus magis et stringitur et fissure in membris: maxime extremis sunt plures: et maiores et citius euenientes: et corrosio perperat ad gingivas: et vicia est coloratio: et sanguis in flomia egressus subtilior: et dislocatio in functuris acceleratur: et toti corpori ulceratio. hec in spem citius omnibus alijs augere suscipit.

Signa
elephantie

Signa vero elephantie sunt coloris totius corporis nigredo interius et gravitas corporis poderosior et tarditas fissure et ulcerationis respectu leonine et totius corporis gracilatio amplior et vicia pauca et ad fuscedinem quadam declinans et sanguis in flomia egressus grossities maior et dislocatio velociter et ad augere non perperat. **E**t dicitur quidam quod in sanguine eorum congelato quia fricat vel dissolvitur inuenitur quoddam hile ramo vene videretur.

Signa
tyricæ.

Signa autem tyricæ sunt multiplicatio nodorum vel glandularum et tuberositatum in corpore et color corporis minus vergit ad fuscedinem et corpus totum remanet humidius. i. minus exiccatur: et oculi in ista plures in alijs lachrymantur et fit pilorum casus cum fissuris et impetiginibus vicia albidior et grossior et sanguis egrediens in fibotomia liquidior et dissolubilior. Verumtamen men quod ex eo remanet congelatum quanto magis lauat magis inspissatur et induratur.

Signa
alopécie.

Et signa alopecie sunt color corporis vergens ad rubedinem magis et facies magis turbida et depilatio magna. corroditur enim in ea multum radices pilorum seu capillorum et palpebre ingrossantur et inuervantur: et vicia magis rubet et sanguis in fibotomia egrediens citius inspissatur et corpus non apparet aridum sicut in leonina et elephantia.

Prone
tica.

Et de curationibus lepre. dixit Aui. quod ea que est debilis est difficilis curationis de curatione eius que est fortis non fit spes. fortis autem dicitur esse omnia lepra a generatione proveniens et omnia lepra ulcerata et omnis lepra confirmata. habet enim omnium specierum curatio est impossibilis.

Et de curabilibus. dixit Aui. quod facta a melia: gignata ex colera est citius recipiens curationem: et hoc pro subtilitate sue macie quod facilius et citius suscipit resolutionem. et e converso est de lepra melica propter iam eam et post facta ex colera citius curatur lepra sanguinea et post ea est lepra flatica. **E**dixit Aui. lepra incipiens est susceptibilior curationis: scilicet per modum sue spiritus confirmata est magis inobediens: imo ut dicitur ceteris oes est ita inobediens quod nunquam curatur. nam ut dicit Aui. si cacer qui est lepra membris vnius sit de illis quibus non est sanatio cum est confirmata et ulcerata: tunc quod est de lepra quod est cacer totius corporis. scilicet multo magis non curabitur confirmatus. Verumtamen in lepra. dixit Aui. est res vna. scilicet egritudo. i. macia faciens egritudinem spargit in totum corpus: et ideo quod administrant in ea medicine fortes festinant egritudinem. scilicet ut sistat et non augeat. **E**t ista que dicitur sustinet egritudinem est melior: quia refrenat eam: ita quod non agat super membra simplicia quod in cacro non est ita quod eius macia est vnita tota in loco vno: quare medicine non possunt agere susten-tando ipsum et refrenando quod impingit in membris in quo est.

Cura lepre triplici perficitur instrumento. scilicet dieta et potione et chirurgia. dieta autem variatur variatione causarum facientium ea. Nam si precesserit a caliditate viente: tunc totum regimen oportet verti ad frigidum et humidum. si vero precesserit a frigiditate congelante oportet verti ad calidum temperate et humidum. In quolibet autem specie eius regimen oportet esse humectatiuum resumptiui et impinguentiui. oportet variari in caliditate et frigiditate: ut dictum est. **E**t de aere itaque dixit Aui. permute de aere in aerem qui prius est. scilicet si per causas efficietes predictas vel saltim alterat aer macie sionis per prietatem causam: ita tamen quod si exigit calidus nunquam eligendus est inter calidum ne desiccet. **E**dixit n. Aui. oportet ut oes leprosi phibeant ab eo quod desiccet et resolutionibus humiditatem innatam: ita quod super ipsos interdicitur labor et angustia: imo debet deduci in gaudium et letitiam et fugam tristitie cum tripudij cantilenis locis et omnibus solationum modis et delitijs vacando otio et quiete. **C**onuenit tamen eis exercitium mite de mane ante prandium et in sero ante cenam: emissis tamen prius supfluitatibus: et sit

De v
rie v
tarum

Admitta
tio sex rep
no naliu.

exercitiū eorū vlt̄ ambulando vel eqtando saltando: et luctādo et p̄culare exercitiū: maxie dirigaſ pectoris et mēbris vō calibus loquēdo alta voce vel cantādo vel vociferando. Et post tale exercitiū debēt mediocri fricatione fricari. Et si cōsuetudinē habuerint balneandi aut delectauerint in eo balneant balneo dulcis aque moderate calitatis: in quo et pax morent et post fricationē vel balneū olei inūgant humectatibus et declinatibus ad calidū vel frigidū s̄m exigentiā eorū.

Somno vō vtant: non tñ p̄fundo: et plōget in nocte. In die vō minuat. **C**ibis aut vtant eucharistia facili digōnis humectatiuis ipinguatiuis sumptis. ex pane simillaceo et nō salito et recēte: non tñ actu calō et ex carnib⁹ pulloꝝ pullarū fassanoꝝ p̄dicuz pipionū iuuenū anserū et anatū et lactentis eduli et lactentis vitule et ouis sorbilibus. dicit Aui. lac est de cōueniētib⁹ ex qbus curat: et p̄prie apud p̄strictionē anhelitus et difficultatē eius et raucedinē vocis: et in t̄pibus q̄ sunt inter eūones: s̄ opz vt bibat lac in dispōne qua mulget: qz ilico post emulsionē eius ab vberē: et lac ouinū. dicit Aui. est de rebus magis p̄uenientibus ei. Qerūtū opz vt bibat ex lacte q̄ntitas q̄ digerat: et si p̄tenti fuerint eo solo si pole est erit suuatiū valde: et si pole est nō addat sup̄ipm aliqd p̄ter panem mūdū et alefīdabeget cū carnib⁹ arietū. s̄ castronū siue agnoꝝ annualiū. S̄ dicit Aui. qñ anhelitus redit ad rectitudinē: tūc melius est vt dimittat lac. **C** dicit qdā. q lac p se nō cōpetit leprosis: nisi fortasse in regionib⁹ calis: et p̄prie in leonina. In regionibus aut fridis et in alijs sp̄eb⁹ leprose lac p se nocet. cōfert aut aliqñ paccis in asperitatib⁹ pectoris et cāne pulmonis: vt dicit Aui. de rebus p̄uenientibus sunt p̄fices humidi leuis carnis cū sp̄eb⁹ parati q̄ sunt necierz forbitiones facte ex pane mūdō et pane cādarnij et olera humida: et s̄ fructus humidi. Et dicit. q panis cū lacte et melle et ficus et vne passe et amigdale torefacte et cartami. s̄ mēdulla et pinee et q̄ sunt ex istis p̄ferūt eis et s̄ fructus abstinentia et ieiuniū. Et dicit. nō bibat vinū cū excitat egri⁹ nisi parū: s̄ loco vini vtaſ iulep vel potibus p̄ueniētib⁹. Cū vō ges est egritudine bibat de vino subtili qd nō est antiquū et opz vt in coctu studiū impēdat: qñ leprosi coytuz appetūt plus p̄suetū. **C** dicit Azauius. li. 24. ca. de cibis leprosoꝝ. q valent eis oia cibaria cala et humida: vt panis bñ p̄paratus caro mōtonis iuuenis et agni et pulli columbini iuuenes: et oua mollia. p̄dices et fassani cocti in brodio et brodiū ciceꝝ et frumētū bñ coctū cū gallinis: et pulli cū p̄dimētis speciez et napi et spargi et racemī maturi p̄ciēdo eorū grana et corticē et amigdale dulces: et lac est eis multū vtile et vinū subtile bñ tēperatū et comedere de herba q̄ d̄r cameleunta et potare de aqua in qua ipsa decoquit: et q sepe in aqua illa balneetur.

C dicit leprosi abstinere debēt ab oibus ḡiantib⁹ meliam: leonini maxie abstinere debēt a colerā ḡiantib⁹: et alopecī a ḡiantibus sanguinē grossum: et tyriofī a ḡiantibus flegma. **C** Et p̄saacīngt nūq̄ vidi in vita mea hāc egritudinē hñtē et leprā p̄cedentē plenarie sanātā nisi vinū bibat in q̄ tyrie inciderint et in eo cōputruerint. hūc enī. s̄ bibentē dictū vinū virū vidi expoliari et cute excoiari cū illud vinū biberit: vñ certificauī q̄ dixerūt antiq̄ de iuuamētō carnis et pinguēdinis tyrie in hac et in oia alia passione dura et melica. Et p̄inde purgato corpore cū yeris magnis et syrupo vel decoctione et episthimo et sero cū eis demus tyriacā magnā factā cum pinquedine et carne tyri. **C** Et dicit. 2. ad Glauco. Sal. in elephātiā. i. leprā patiētib⁹ echidniay. i. serpētū siue viperay vsus optimū est auxiliū. opz aut comedere eas absq̄ capite et cauda amputatis vsq̄ ad digitos q̄tuor: deinde intestinis oibus ablatis et manifesto eius. s̄ cute siue pelle ablato: qz d̄z excoiari: et corpe eorū aqua loto tādū carnes eay coquant quousq̄ cocte fiant et molles. Posuit et Sal. modū exhibitionis carnis viperay q̄ retulerūt Aui. et Raf. et plures alioꝝ se cuti sunt ipsum. **C** dicit. A. scias itaq̄ q caro vipere et illud in q̄ est v̄tus carnis eius est de meliorib⁹ medicinis: s̄ nō opz

vt sit vipera de luto vel littoralis: aut de locis humidis: qñ s̄m p̄lm in ea est parū iuuamētū neq̄ sit de ḡie multū mala: ruz de eis q̄ sunt plurime malitie est illa q̄ hñm facit et cum qua est p̄ditio. i. venenū p̄dens et occidens sicut est vipera nigra: s̄ eligat bona. Dicit Raf. remota ab agor et p̄cipue que est alba: vel vt dicit Raf. cū paucis lēiginibus declinās ad albedinē. Et de signis bonitatis vipere. dicit Aui. est vt cūz abscondit ab eis caput et cauda vna vice. s̄ hñ multiplicet cursus sanguinis ex ea: et agitet agitatiōe plurima: et remaneat vna tpe lōgo. q̄ aut talis nō fuerit dimittat et relinquat pro incōuenienti. Bona aut accipiat et mūdificet a visceribus oibus et in mundificatione eius ab eis dicit Raf. caueat ne fel rūpat: qz occideret deinde elixet cū porris et aneto et ciceribus et sale paucor: et sic elixatio eius in aq̄ plurima donec dissoluat et sumant tūc ossa eius ab ea ita q̄ mūdet caro ei⁹ ab eis: et sic caro eorū mundata def ad comedendū eis et forbeat ius eius. Raf. aut dicit. q post amotionē ossiuz carnes ponant in eay brodio ad coquēdū ad lentuz ignē vsq̄ quo cōsumptū sit brodiū: postea supponat alia aqua et cōmouēdo eā coquat vsq̄ quo sint bñ cocte. Dicit. A. fortasse misceat cū carne vipere aliqd de pullis colubay donec bona fiat. s̄ sapida gustui: et fortasse ponūt sup̄ eas micās panis de simila. Et Raf. dicit. post p̄fectā decoctionē earū ponat intus in illa aqua 2° decoctionis cū eis vnus pullus gallinaceus vel colubinus in frusta minuta incisus ad decoquēdū vt coope riat eius saporē et fiat p̄ueniētiū patiēti ad recipiendū: et nō nocet imo p̄ficat et ponat ibi de pane et comedat p̄ septē septimanas qualibet septimana semel. Aui. aut nō posuit hūc terminū. **C** Et dicit Raf. aliud p̄dimentū de viperis sic fit. vñ vipera montanā de loco vbi nō sunt paludes et p̄parat mō dicto: et ponat ad decoquēdū in aqua cū sale et aneto galanga et pipere: et qñ cocta fuerit fiant olle in brodio et comedant et s̄ fructus comedant carnes eius: p̄nt et carnes vipere preparari in testulis vel pastilis et in electuarijs et syrups et alijs modis occultationis eay. **C** Et Aui. de potatione vini in q̄ morit vipera: aut in q̄ stetit tā sanati sunt multi acciden: talit̄ aut intētiōe interficiēdi eū cū in potu tribuit. s̄ vt moreret ex eo leprosus. s̄ vt mortuus gescat a lepra suaz aut gescant ipsi ab eo aut illud obediēdo somnio aut visioni. Rectat. n. qdā antiquoꝝ se vidisse in somnijs viperas suffocatas fuisse in musto vini: deinde datū fuisse vinū illud leproso: et p̄inde sanati fore. **C** Et dicit. q sal vipere. i. cū quo saluatur vipere: sicut saluatur anguilla: et iuuatiū eis cū eo p̄duntur cibaria eorū. **C** dicit Aui. fortasse nō appet iuuamētū regiminis ipsius in p̄n° subito. s̄ in p̄n° sui vsus qz nō in vnica admistratiōe vel duabus. sup. et tūc reit̄. Et dicit. fortasse antecedit sanitatē p̄ hoc regimē. s̄ a rōne mētis qz aduenit in eis p̄mixtiō rōnis añ diebus aliquot. Et subdit. q signū apparitionis iuuamētū cum dicto regimine et applicationis ad horā: in qua opz vt abstineat ab admistratiōe huius regiminis est. dicit Aui. vt incipiat leprosus inflari qñ inflat: deinde fortasse p̄misceat rō eius: postea excoiat donec sanet: occidit. n. eis. dicit Aui. ex admistratiōe medicinarū viperaliū excoiatio cutis corrupte et p̄mutatio carnis et cutis sane. **C** Et Raf. dicit. si inflat paties et fuerint eis vesice sicut vesice ignis: tūc est bonū et si nō iterent donec fiant et hēbit tunc cōplementū. **C** Quidā dicūt. q vipere et tyri: et hñm aialia venenosa curat leprā isto mō. nam in lepra caro s̄m sp̄m remanet salua: sed s̄m mām inficit. qñ ergo recipiunt in corpe magis inficiunt carnē s̄m mām: vñ reddūt s̄m mām odiosa nāe plusq̄ antea fuerit. vñ insurgit nā et expellit eam et adiuuat ad expulsionē eius q̄ ista aialia recepta dissēdūt et inflat carnē et eius soluūt p̄tinuū: que soluta facilius expellit: imo et p se cadit: et loco eius alia noua caro regnat. adiuuat ad illud qd dicta aialia recepta a leproso s̄z p̄lm causant in eo fluxū v̄tris: in q̄ et multū de carne infecta emittit. Et dicūt. q serpēs pōt p̄parari i syrupo vt decoquat in succis sumit̄ terre

Tlico. ser. vij.

LLC ij

De vino
et sale vi
perarum.De vlt ty
rie et vipere
rarum.Imilla
serrep
nāliū.

buglose boraginis scariole:z filum:deinde decoctio illa cu3
zuccaro syrups. Et dicit. q. serpens pparatus pot poni
in furno pane extracto donec exicet: ita q. pulverizari pos-
sit z valet postea pulvis ille in cibis z potibus z electuarijs:
z cu alijs rebus et. Cura vo p potione aut est vls aut par-
ticularis: z vls tres bz intetiones: quar vna est ad causam
antem. z 2^a ad rectificatione mēbroz gñantiū illā. z 3ª est ad
correctione accñtiū: particularis vo respicit cam pñctā. In-
tentio aut q est ad cam ante illā digerit z euacuat. Et opz di-
xit Aui. vt festinet euatio z incipiat cu euonibus z mudifi-
catione anteqz ingrosset egritudo coplef aut flōmia solone
ventris vomitu z clysteribus. ad euonē aut faciendā opz oñi-
derare an lepra sit incipies z parū pcesserit an pcesserit mul-
tū z sit in via vt pfirmet. De p^a loquēs Serap. dixit. intē-
tio in curatiōe leprę humoris vincētis est euatio: z b in pñ-
tui anteqz induret z in duritiē pñseat lapideā: obedit. n. tūc
humor vincēs medicinis attractiuis z resoluis cu euatiuis.
Et o3 euatio ista fortior eē: z hoc vt educat humorē difficile
educibilē: z vt educat ex eo multū. Et silt si necia fuerit flōbo-
tomia: flōmia o3 esse copiosa. Pro his dixit Aui. cu tu ve-
rificaueris q illic sit sanguis plurim⁹ corruptus: opz vt in-
cipias z flōmes flōmia vltima. Si vero sanguis nō fuerit sic
plurimus: tūc flōmia fiat nō sic vltima: s3 remissior. Dicit
quidā. si sanguis multus in corpe abūdauerit fiat flōmia exu-
berans: sed tū pñta impellēs vices: tūc p fiat de basilica vel
magna brachij dextris: z postea de basilica vltima magna brachij
sinistri: z si adhuc abūdauerit flōmen saluante: aut et cum
eis z saphene. Si vo quātitas nō fuerit excedens: tūc dimi-
tas flōmia venarū magnarū: z fiat ex venis paruis vt salua-
tellis vel saphenis. Dixit. n. Aui. si verificaueris illud. s. q.
sanguis sit plurimus: tūc nō flōmes. s. ex venis magnis q pl⁹
nocet q3 sit iuuamētū eius: z b iōqz euat sanguinē q erat fre-
num cole nigre p cuius euonē ipsa postea frenat. S3 dixit
A. pñtis vt sit securitas cu flōmia eius ex separationib⁹ par-
uay venay si timeret flōmia magnarū. est aut securitas flo-
botomie: q3 de eis educi pōt qñtitas sufficiēs: z nō supflue q
posset esse cā effrenationis cole nigre. Dixit aut Aui. ex sepa-
tionibus venay puay nō q3 velit q ex toto incidant p trans-
uersum in flōmia: sed vt indicaret q flōmia o3 fieri ampla vt
currere possit ex ea sanguis grossus. Et subdit Aui. remo-
nēs dictū quozūdā q dicebāt q sanguisugay appō z scarifi-
catio erāt magis iuuatiue q3 flōmia venay puay. dixit. scias
q in lepra sanguis est fridus. s. z grossus in eo q3 appet de
corpe qre sit illud. s. flōmia venay puay magis vltimū. s. iu-
uando q3 ventose z sanguisugay: qre magis z melius euat in
flōmia venay illay sanguis fridus z grossus q3 cū scarifica-
tione z sanguisugay: ista ē flōmia venay puay. dixit Aui.
est minus nocēs visceribus. s. q3 flōmia magnarū. Et subdit
Aui. q flōmia fm plm est necia in curatiōe leprę: maxie
in accñtib⁹ psequētib⁹ leprā cogētib⁹ ad flōmiā q acci-
dentia vocātia ad flōmādū sunt pñctio anhelitus z ipsius
difficultas magna z rauceo vocis: z pfocatio q aliqñ tāta
est vt faciat esse neciuz flōmare guidez. Post flōmiā. dixit
Aui. opz vt qescat hebdomada vna. s. cu3 bono regimine z
premissione digōnis mae anteqz per medicinas euēf: z silt si
nō fiat flōmia: q3 non fuerit necia: opz vt pmissa digōne euēf
cū euantibus humorē melicū adustū grossum. sup. aut cōge-
latū: sicut cū yeris magnis: vt yeralogodion yera cyacoloqn
ridaz cū pills z decoctionibus factis ex epithimo sticados
polipodio mirabolanis indis z kebulis elleboro nigro lapi-
de lazuli z armeno: z non nocet si misceat pñctis medicinis
pulpa colloquintide z scamonea: z pprie scamonea qñ illic
fuerit flā vt in tyria z adiūgat pñctis medicinis aloes z cu-
cumer asininus. Et dixit. theodoricon est bonū eis z yerapi-
gra itez z pprie qñ sit fortis cū scamonea: est. n. de solutiuis
bonis leprosis pñpue qñ odorat odoramentū ellebori. s. ni-
gris: q3 est qñ in ea ponit virtus ellebori remissa absq3 suba-

eius. Quidā odoramentū ellebori ponūt qñ infundūt rad-
culas eius in melle passularū: deinde extrahūt eas illud mel
addūt yerapi. z alijs medicinis: z qdā radículas ellebori in-
figūt radici alicui fm modū dictū a Mes. z melior radicum
quib⁹ infigit est radix polipodij. Et qdā radículas ellebori
decoquūt cū frumēto z frumētū illud coctū exhibent gallis
vel gallinis vetustis in cibū z aquā decoctionis in potū dāt.
Deinde decoquunt gallū vel gallinā: z ponūt de brodio illo
in medicina: z exhibēt eā cū eo. Et aliqñ exhibēt brodiuz il-
lud solū in potū z carnes in cibū. Et qdā infundūt radículas
ellebori nigri in aq caulū vel olerū molliū: vel in aq passula-
rū cala phoras octo: deinde colāt z cū illa colatura exhibēt
medicinā vel ipsam solā exhibēt cū aliquo syrupo pueniēti.
Et dixit Aui. aut apponat in yerapigra lapis armenus: aut
lazuli. verū dixit ipse in estate opz vt exicet z nō vltimes in
decoctione fortiter: vt nō spargat z multiplicet. Alia lra bz
exicet. z puto q Aui. in dictis vbis voluerit q odoramentū
illius ponat in yerapigra: sed in estate exicet. s. virtus eius
leuiter ab eo ad b vt sit remissior vel exicet. i. fiat q virtus
eius sit sicca debilis in estate z nō fortis: z b fiet si nō vltima-
bis decoctio vel infusio ellebori fortiter. s. z diu. s3 leuiter fiat
z pvo spacio: vt nō spargat virtus ellebori in decoctione vel
infusione: ita q multiplicet z fiat illa decoctio in tyria forti.
Alijs vo pñbus nō est sic neciuz virtutē ellebori debilitare.
Et dicit qdā. in euone leprosoz incipiedū est a leuiozib⁹
z gradatim pcededū est ad fortiora. Alij vo dicit oī tpe ex-
hibedā eē medicinā forte debile: forte pp in obediētā humo-
ris ad educi debile: vt nō multū educat ex eo in vicerz ppea
dicit euonē in eis multoties esse iteradā. Dixit Aui. nō suffi-
cit in curatiōe istoz q nō sunt in lepra sua cōfirmati euatio
vna: imo forte est necia euo in mēse bis: aut semel fm q testi-
moniū facit eē neciuz: z illud cū medicinis tēperatis: z qñq3
soluit oī die cū facilitate vna at duab⁹ assellationib⁹ cum eo
q3 soluit illū humorē de potionib⁹ solutiuis ex pñctis me-
dicinis: z hoc. 40. diebus: fortes vo medicie sicut elleboruz
z filiaz q sunt multi pōderis. i. q sunt fortes cū aug¹⁰ dosioz
l3 de se nō sint fortes sufficiūt in autūno z in vere semel: aut
plus hoc vt q3 bis in vere: z bis in autūno. Quidā in leo-
nina digerūt mām cū syrupo q sic sit. R. boraginis buglose
scariole endi. cicoree cetrach scolopendrie cap. ve. fumiterre
sticad. añ. M. i. rad. seni. z apij z lapacij acuti. añ. 3. ij. lupu-
loz. M. 5. folliculoz sene epithimi cuscute. añ. 3. 5. aq fontis
clare libāij. succi pomoz dulciū z succi buglose. añ. lib. i. de-
coquant oia vsq3 ad cōsumptionē mediētatiōis: postea colent
z colatura syrups cū zuccaro additis. 3. ij. vini granatoruz
acetosoz z pōt syrups aromatizari cū cynamomo z croco.
Digesta aut mā euatiū bonuz des: q3 sic sit. R. diafene ele-
ctuarij de succo. diacato. z kathartici iperialis. añ. 3. i. 5. di-
stēperet cū aq buglose z exhibeat. Digestiū vo bonū in
alopecia sic sit. R. melisse buglosse cicoree fumiter. lupuloz.
añ. M. i. rad. feniculi sparagi petrosilij apij brusci endi. añ.
3. i. succi scabiose succi maloz dulciū. añ. lib. j. floz boragis
z buglose sticados folliculoz sene thymi satiregie epithimi
cuscute polipodij. añ. 3. ij. aq fontis lib. ij. fiat decoctio z sy-
rups cū zuccaro mō dicto. Euatiū aut bonū post digōnez
māe. R. catholicōis. 3. 5. diafene kathartici iperialis. añ. 3. ij.
que distēperent cū vino albo aromatico lymphato cū aq bu-
glose. In tyria digeratur mā cū syrupo q sic sit. R. maioris
ne organī calamēti thimi yfopi. añ. M. j. radicum suprad-
ctay in pñcti syrupo. añ. 3. ij. sticados polipodij sene. añ. 3.
5. floz rozis marini: floz buglose arist. longe z ro. gentiane.
añ. 3. ij. succi maiorane: succi buglose. añ. lib. j. aq fontis lib.
ij. fiat syrups cū melle z acetosēf cū aceto squillitico. Et si
addant decoctioni pñcte camedreos z camepitheos scolopendria
z cetrach fiat digestiū bonū in elephāia. Digestiū bonū in lepra facta ex p-
gelatione. R. calamēti pulegij rozis marini maiorane yfopi thimi timbre camedreos came-

De lepra
no est ad
cam ante
euando z
digeredo
eoz lepra
incipiēte.

De flōbo-
tomia.

De solone
venerie.

De le-
prosis.

De cr-
ribus.

De et
nel-ter-
cōfirm.

De digi-
stione bu-
morum.

De le-
prosis
recciti-
one
brou.

**Cura per
chirurgia**

Cura aut particularis z que respicit eas pñicta effusaz ad sub cutaneas pres fm quosdā cōplect solū pēctū ex patiētibus pñiculis: verūtñ fz quosdā alios in pñ^m pmissis cūonib⁹ cōplect et pcurfus faciētib⁹ ex fridib⁹ stipiticis pfortatib⁹ mēbra: vt nō recipiātsz mām repellāt: z maxie recurfus dicunt cōpetere in leonina. **C**Dixit. A. in pñis indigēt pfortatib⁹ sic myrabol. z gallis cū aceto: z dixit. melius qdē est vt balneē in pñis. s. balneo frido stipitico: z deinde inungant cū stipiticis: sicut est oleū myrtinū z massicinūz de sumitātib⁹ vitinū. Verūtñ dixit. A. añ mūdificationē nō vngat oīno: qm opilat poros: post pñ^m miscēda sūt pdictis stipiticis aliq⁹ calida resolutiua: z tādē administrent resolutiua pura: de qb⁹ fiant balnea inūctiōis emplastra z alia silia. **C**De balneis dixit Aui. melior ablutio eoz in balneo cū aq⁹ in qua excoctur z mollit. coq⁹ fenugrecū cū sapone bono. s. albo: qm resolutū mūlificat z abstergit: z qdam balneāt in oleo coīa: aut quodā ex resolutiuis: z qdā in decoctione serpētū: z qdā in sanguine humano. Et qñqz est nečiūz balneū multe resolutiōis factū ex aq⁹ decoctionis calamētū origanū sinapis baccarū lauri serpilij nitri sulphuris z siliz: s. tūc opz vt añ illud balneū fricat corpus totū cū butyro vt phibeat ipi⁹ exiccationē magnā: s. post balneū tēperato resolutiōis fiat inūctio cū aliquo oleo resolutiū. **C**Et de inunctiōib⁹ inuatiuis. dixit Aui. est oleū in quo ipsa decoq⁹. Et sicut medicamē b⁹ suū mas⁹ serps niger excoctat⁹ z ponat in olla: z ponat super tpm de aceto forti. 3. viij. z de aq⁹ lib. j. z de taphia hūida. i. resētū z radice ozagontee. añ. 3. ij. z decoquat totū sup ignē lē: tū: donec dissoluat serps: deinde coles aq⁹ z ipsa decoctio: z frices cū ea post ablationē capitis z barbez fiat illud tri⁹ dieb⁹. **C**Et qñqz vngunt cū tyriaca z salite z silib⁹: z pferat z qñqz sit fricatio corporis leprosi in solo loco balneis: z silr sit post fricationē ipsaz inūctio. Unū dixit Aui. fortasse est intentio inungere eos in sole calido: z sit inunctio sup extremitates cū oleo de darle sabam z de costo: qz defendūt eas a corruptione. **C**Accētia aut mala supuenire phibet regimen suū: padiētē dieta z festinatio ad eūonē mae mabe: z rectificatione discrasiarū corporis: pcpue mēbroz pncipaliū: z ipsoz fortificatione opz vt corrigant ea q⁹ iaz supueniunt fm singula mēbra a qb⁹ pueniūt. dixit Aulc. si fuerint cerebralia: opz vt veniat supra cerebrā eoz cū mūdificatione cū eis q⁹ sunt: sicut gargarismata z caputpurgia q⁹ eligant fm exigētā: z silr intēdēdū est cordi z epi in accētib⁹ eoz. Et dixit. Aui. qñ cadūt pili supcilioz. aut alioz locoz: tunc fiat curatio: sicut dices in cura alopitie z mūdificet facies z meliores color eius: sicut olces in cura decorationis eius. **C**Curatio vō lepre p chirurgiā. dixit Albu. leprosi qñqz iuant cauterio iuamēto maxio: z pcpue qñ spēs lepre sit ex putrefactiōe stātis z melior: cū ergo vis cauterigare ipz pñidera: z si est lepra incipiēs: z tā curasti eā cū eo qd puenit: z neqz descendit: neqz statim times sup infirmū: ne pñehadat corruptio super totā pñionē ei⁹: tūc cauterifica ipz sup caput. s. cauterijs. vno in medio capitis noto. s. In fontanella: z scdō infer⁹ eo ver sus frontē apd finē capilloz z duob⁹ sup duo cornua: z vno

Tico, fer. vñ.

LLLc in

posteri⁹ sup noera ceruicis: et ultimo pmas manu tuā cū cau-
terio par⁹ donec imprimat in os ipressionē puā et dislocent. i.
seperit ex eo cortices et alleuiet expiratio vapor⁹ grossor⁹ ex
eor⁹ et cauteria et sup splenē. pueniūt iuuamēto magno i p⁹
timoris lepre et ppe qñ ex corpis dispōne timef. pcessus ei⁹
qm phiber ne spargat corruptio in corpus. ¶ De cauterijs
aut hēdis sup caput. dixit. A. qñ cauterias sup caput opz
q deueniat cū cauterio vsqz ad os donec excoiet: verūtm nō
fortiter applicādo cauterium: neqz subito: vt pueniat vsqz ad
os: s; fiat in plurib⁹ vicib⁹ et cū mora inter vicē vnā et aliā: et
sō sic applicet vt pseruet: ne applicatio ei⁹ ad cerebrū veniat
fm sumā corrupētē cōplōnē ei⁹: fiat g ita vt nō inflāmet per
silla cauteria cerebrū: ne efficef: ib aut fiat si inter ples vices
pueniet cauterisatio vsqz ad os: aut si fiat vna vice vt caute-
rigans alleuiet pluries man⁹ suas et pluries iterū applicet:
donec paulatīne pueniat vsqz ad os: et nō faciat sicut solidi
medici faciūt: q dū cauterigāt nō alleuiāt ab eo man⁹ suas: et
maxie o3 obseruari mod⁹ cauterisationis pdict⁹ qñ caute-
riū b3 fieri in locis cōmissuraturis: sicut. n. cauterigādo paula-
tim et leuiter absqz lōga et forti ipressiōe cerebrū cōplō nō cor-
rūpet et iuuamētum cauterij laudabilr. psequet. ¶ Et dixit
Albu. si lebra iā sparsa est sup infirmū: appet manifestūc
opz vt cauterigēs cū cauterijs in capite vno cauterio sup ex-
tremitatē nasi et duob⁹ cauterijs sup spōdiles colliz et vno cau-
terio magno sup albosos apd nodū caude: et vno sup ipz. s.
sup oēm anchā vno et duob⁹ sup genua et alijs duob⁹ super
humeros et duob⁹ sup cubitos: et duob⁹ sup pcanitatē pecto-
ris sui. Et dixit. cauterigā ipz sup oēm iuncturaz ex iucturis
manuū suaz et pedū suoz et sup oēm calcaneū peduz suoz et
fociles manuū suaz. Et dixit. caue tibi a neruis q sūt super
vtrūqz calcaneū: vt nō cōburas ipsos: et qñqz et cauterigatur
sup os pectinis: et sup os stōi et sup epar: qñ. n. plus addis
cauteriū plus est pferēs et magis iuuatiuum: et dixit. scias q
nō iuenit leprosus ex cauterio dolore sicut inueniūt eū sani:
qm corp⁹ ei⁹ iā stupefactū est. Et dixit. opz vt sint cauteria
in magnitudine et puitate b3 mēbris et iuncturas: deinde cura
cauteria cū farina orobi et melle et reliqz curatiōe dōce sanēf.
¶ De apostemate aquoso. Cap. xli.

Postema aquosum est aparcut⁹ mā est
humiditas aquosa fluida pri-
uata forma hūoris: non. n. est apa hūorale: imo
differt ab eo vt appebit. Est aut duplex. vnū qd
sit in cōcavitate alicuius mēbris: vt in vacuitate
vētris: sicut in asclite ptingit: et sicut in vacuitate vurse testi-
culor⁹: vt in ranice aquosa et aliud est qd nō sit in spatio sita-
te vacua alicui⁹ mēbris: s; sit ex aggregatiōe mae aquose in
ter os et pāniculū alicui⁹ mēbris: aut inter pāniculū velatē os
et subaz carneā vel cutaneā: et qñqz inter mēbrū et pāniculū
velatē ipz: sicut sūt vesice gñate in epate vel splene: et qñqz in
ter carne et cutē: vt in multis vesicis aqz plenis in multis eue-
nētib⁹ mēbris appet. Et qñqz inter duas cutes: siue iter cu-
tez et ymen vt et in multis vesicis est videri. ¶ Et accidit ali-
qñ apa aquosuz p viā pgelatiōis mae aquose in locor⁹ qñqz
p viā deriuatiōis mae ad locū apatis q deriuatio aliqñ est
cretica: sicut aliqñ vesica in pede in peripleumonia cōtingit
que ipsius salutē pnuiciat: vt dixit Hypp. 2° pnosticoz.

Signa apatis aquosi extrinseci: vt dixit. A. tertij. p ca-
de apatib⁹ q supra craneū sūt: et de aq in capite
aggregata sūt q qñ est aqz: tūc cutis color est cū dispōne
sua nālī: et qdā dñt. q qñ est iter cutē et ymē appet luciditas
aqz desub⁹ et tēte et max⁹ i sole et apd lumē cādelet: dixit. A.
cuj⁹ ē eleuata tūc scāf: et expssa ex pulsu. i. apa aliqñ ppmif
et cedit cū desup pmedo ipellit: alia lra b3. eleuata ē pphēsa
ex pulsu. i. pphēdūt in pulsu: qz aqz itas ipellit et cedit qñ de
sup pmit⁹: et dñt. nō est cū apate aqz dolor saltē notabilior:
et p p dca sig⁹ distiguit apa aqz ab apate hūoris. A. dñt vbi
supra: qñ et color est mutat⁹ a nālī et tactus est diuersus. s. a

tactu repto in aquoso: qñ nō. s. cedit nec ipellit cū desup ipz:
mif: s; est ibi fortitudo. i. resistētia et phibitio ad expellēdū:
et est ibi dolor: tūc est ibi apa hūoris et nō aquosū: hūor. n. nō
cedit tactui: nec ipellit: vt aqz p cōpressionē et hūor apans p
suā malā cōplōnē et suā extēsiōnē: qz soluit mēbrū pnuiciat
et causat dolorē. Et qñqz. A. dixerit b de apate aquoso et hu-
moralis capitis: tñ de eis in alijs et mēbris dñt pñt. Et. Aui.
alt. q in apate hūoris extra craneū in capite extēsiō senāt pa-
ties cū dolore cōprimētē. i. pcepit ac si supra caput suū eēt ali-
qd qd pmeret craneū. mō de apatib⁹ aquosis factis in spa-
tiosis mēbris et factis inter mēbrū et pāniculū velatē
ipz dñt est satis in sermonib⁹ pcedētib⁹ in suis caplis. de
multis et vesicis dñt est in b tractatu in pcedētib⁹. ¶ In b
aut loco dñt de apate aquoso: siue de aq collecta in capite:
et b qdē apa s; in alijs etatib⁹ ab infantia possit repiri: illud
tñ est praro valde: s; b3 p3 euenit pueris. ¶ Dixit Raf. ego
nō vidi hāc egritudine in alijs qz in pueris. et fm p3 accidit
eis apd pū: aut qñ obstetrix stringit caput pueri absqz leui-
tate. Et nlt dixit Pau. qñqz accidit ex sanguine manante ad
caput ex violētia coartationis. s. facit apud pū vel ex mole-
stia obstetricis: et accidit qñqz dixit Alb. ex cā occulta q non
scit: et fortasse pp hāc cāz occulta voluit itelligere aquā gñā-
tā i capite embriōis in mīce. Et de cāis adiuuātib⁹ vt aggre-
get aq in capite embriōis in mīce ē sit⁹ capitis eius decli-
nās ad iferi: local. n. caput embriōis sup man⁹ suas q sūt
locate sup genua suaz: vt i pcedēte fmōe patuit. ¶ Dixit Pau.
b3 aqz aggregat in trib⁹ locis. s. aut sub cute manifeste. s. inter
cutē et gingiā mīez: aut sub tunica q est sup craneū. s. iter gin-
giā et craneū: aut sub craneo inter craneū et durā mīez: et b
fm p3m relaxat cōmissuras et pcedit p eas circa craneū: et sūt
p eas reingredif. ¶ Et cognoscat aq q est sub cute ex leui im-
pulsionē: q statim cedit qñqz leuiter desup pmas et ma-
xime respectu ei⁹ q est sub gingiā q nō sic facili ipulsiōis ce-
dit: et in istis ambab⁹ tact⁹ nō psequet nec puenit ad ipz pphē-
dēdū: sicut puenit in ea q est itra craneū: cui⁹ signa sunt. dixit
Pau. q qñ cōprimif reingredif sub craneū: deinde reuertit⁹
qm terra. i. cōmissura apit et remanebit frōs et apies oculis
frequēter. ¶ Aq q est sub cute est magis receptiua curatio-
nis: deinde ea q est sub gingiā: qñ aut est sub craneo. dixit Pau.
curatiōe caret. Alb. vō dixit. q ad oēm quē vidit pperauit
moriz et p illud visus est sibi dimittere opōnē in ea. Et dixit
ego puerū vidicui⁹ caput repletū est aq et caput magnifica-
bat oī oīez: et nō poterat sedere sup seipsuz p magnitudinem
capitis suiz et magnificata fuit hūiditas donec mortuus est.

Cura tñ posita ab auctorib⁹ fm auctores sola chyurgia
cōplef. dixit Pau. in ambab⁹ spēb⁹ aq q sūt extra
craneū sūt due fissure: ita q vna fissura cadat sup aliā sup an-
gulū ppēdiculārē et euent⁹ ex eis hūiditates et supponant eis
pāni et puluilli infusi in oleo et vino vsqz ad oīez: vt nō acci-
dat apa deinde curef cū vnguēto et si tarda fuerit gñatio car-
nis frices os. ¶ Et Alb. dixit. opō in illa in q aq est inter cu-
tē et os et tumor est pūus: est: vt scindas in medio capitis scif
sura vna in latitudine: et sit lōgitudine fissure qñ duo nodi do-
nec currat hūiditas. Si aut hūiditas fuerit magis augmē-
tata: et tumor fuerit maior: tūc fac duas fissuras fm formam
crucis: s; si hūiditas est sub osse opz vt scindas in medio ca-
pitis trib⁹ scissuris fm hūc modū et post incisionēz extrabe
hūiditatē totā: deinde stringe fissuras cum pānis et puluillioz
deinde embroca illud desup cū vino et oleo vsqz ad oīez. s. de-
inde solue ligamētū et cura vulnus cū cerotio et vnguētis et
nō dimittas stringere caput cū equalitate. Et subdit. modus
ali⁹ incisiōis est vt cōsideres vbi apparet magnitudo apatis
et collectio aq. et qñ qñqz est in occipitio plus: et qñqz in sin-
cipite: aut in dextra aut sinistra: scinde ergo cū incisionēz vbi
apparet tibi apa: et obseruame icidas arteriā et accidat flux⁹
sanguis et moriat ifirm⁹ ex illo fluxu sanguis cū eūone hu-
miditatis. Et dixit. ciba ifirmū cibo sicco pauce hūiditatis.

CDixit Suil. q. suo tpe nō vidit aliquē curari p viā incisionis: neq. credo. dixit ipse aliq. p hāc viā posse euadere cum cōiter hec infirmitas nō appareat: nisi in his q nascunt: aut q nati sunt infra septē dies: vñ nō vñ mihi pp debilitatē infantiū vñ talib. incisionib. Et dixit. ego vidi in hospitali cremone quēdā quē nā rectificauit p se fm longitudinē temporis et vixit puer lōgo tēpore. Et post hoc sup. ex illa opō. ne nāe modū curationis p me cū exiccātib. paulatim: et pcessi in cura cuiusdā puelle oi die vngi feci caput eius totū cum hoc vngūto. 3. olei camomellini. 3. illi. sulfuris. 3. j. misceatur simul et cū eo calido bis in die vngēbat: et post vñctionē supponebat lana calida: et sic pcedēdo p mēse et plus nā cōfortata fuit sup infirmitatē et cepit manifeste exicari de humiditate illa: et q. nūbi apparuit. dixit Suil. q. hec aq. est inter craneū et cutim: potui securi. pcedere cū fortiori rer: q. mēbra erāt iaz quōdāmo cōfirmata: et dixit ipse hec spēs est minoris timoris q. alia feci post hoc cauteriū punctuale in pte anteriori in loco q. d. frons et ipressi in ipsū: cauteriū vsq. ad aquā et sic aqua cepit paulatim emanare: et postea ad tēpus feci duo alia cauteria in pte posteriori: ex q. b. similiter emanabat aq. ad meā volūtātē: et sic cū istis cauteriis et oleo supradicto pcessi p tēpus quousq. tota aq. exiccata fuit pfecte et puella infra dimidiū annū fuit sanitati restituta: p cauteria aut nō dimisi exire aquā prupte: sed distillādo et claudēbā eā cū tētis pfecte oi die decēter: et ligabā ligatione puenienti caput eius totū: Et dixit. eodē modo curat aqua que est intra craneū: sed opz subtili. et morosius pcedere in ea et cōfiderare virtutē egrī: et maxie opz attēdere in depreessione cauterij: vt appropinquet aque magis. **C** Ampullaz vō siue vesicaru in quacūq. corporis pte euenientium curatio est euatio aque in eis cōtēte: et totius cutis vesicate aduisione: deinde induref. cutis subtilis sub cute vesicata exis et cauteriget cū rebus exiccantibus et cypressus emplatus in ramice aquosā: et in omni apate aquoso multum confert.

C De apostemate ventoso.

Cap. xlii.

Irit Gal. 1. ad glauco. noiant solā vētositas tē spm grossum vaporosus exite oino etherēū et subtilē subaz cōsiderare: hūit vō opz eius mām ex ptnēte nos aere cōmemorāte q. lis in australib. p. sōnib. et q. lis i borealib. sit. et n. ei q. nō i borealib. his q. h. nāz est nobis spūs. Est q. spūs vaporosus grossus q. est silis aeri in p. sōnib. australib. vētositas in corpore nostro de qua apā vētosum q. b. noiat apā inflatū: siue inflatio sit. **C** Est. n. apā vētosus tumor inflatus mēbris eueniē pter nāz et est duplex. i. simplex et cōpositus: et simplex q. d. ex vētositate pura nulli humiditati mixta sit.

Birit

Gal. 1. 4. terapē. als. theoricē. inflatiōes siue ferme: ta sēdē. i. inflatio spūs coadunato sunt: q. n. q. sub cute: et q. n. q. in mēbris: que piofess. i. circa ossa vel mēbra in vel musculōs cōtinet: vel bis circa viscera coaceruant: ali q. n. tympanū h. v. tētrē et intestina: et in medio eoz et pētanei. Id est omēti factū. **C** Et Sera. 5. breuiarij dixit. si aggregat vētositas inflatiua stans. f. h. h. estuatiōē i hora mot. sub cute: aut sub pāniclis cōtinetib. ossa. aut sub ptnētib. lacertos et noiat h. apā inflatio: et est h. apā vētosus simplex et 2. fm q. vētositas duplicis sube repit: q. alia est grossa et alia subtilis. et hoc apā iō erit: aut de vētositate subtili et facile resolu: bilis: aut de vētositate grossa et difficile resolu: bili. Apā vō vētosus cōpositus: vt ex vētositate p. mixta humiditati. vñcente est vētositate in cōpōnēz hoc apā vocat. eleuatiō: siue kace: fia. **C** Pro his dixit Aui. p. mi. 2. vētosā apata fm duas spec: cificanē spēs. Et vna est kacefia siue eleuatiō: et alia est inflatio. Et dixit. q. differunt he due spēs inter se. i. per essentiaz. Et cōmixture. i. p. m. i. xione et situatiōē in mēbris: differunt enīz h. essentiaz: q. eleuatiō causat. ex vētositate p. mixta hui: mori flegmatico. i. vaporū humiditatis subtilis flegmatice vel ipsi humiditatis subtili flegmatice. Sed inflatio sit a ven:

tositate pura. fm sitū vō et p. m. i. xione cū mēbro differūt: q. in eleuatiōe vētositas est sparsa in suba mēbris: et iō nō relit: sit tactui: imo apparet sensui tact. mollis: sed in inflatiōe vētositas est aggregata in vno spatio fixa in eo sepata a mēbro et relitit tactui tangētis relitētia multa aut pauca. **C** Et dixit. quartū 3. de apatib. vētosis: aliud est q. d. sit a vapore le: ui. i. p. mixto humiditati et similit. excitatiōi q. vt supra pa: ruit est spēs vñdimie. Alia lra h. 3. assimilaf. estuatiōi. et in: tellerit p hoc eleuatiōē. Et aliud est q. d. sit a vapore vētofo et vocat. inflatio: q. d. p. p. i. e. vocat. apā ventosus: q. sit a vento sitate pura nō p. m. i. xta hūiditati. et dixit. hui. apati vētofo est ipulsiō q. nō cedit tactui digiti iprimētis: sicut cedit vñdi: mia et excitatiō et eleuatiō. Et iō nō remanet in vētofo ipres: sio digiti. sicut in illis. eo q. in inflatiōe vētositas est sepata ab eo in quo stat et est aggregata et sparsa et p. m. i. xta sube mēbris: nō. n. est pura sed p. mixta hūiditati flāticet: et iō cedit tactui et nō ipellit. Et subdit Aui. est in inflatiōe vicissitudinaria ac: cessio. supplētaliq. et recessio. q. q. n. premis cū digito sup. ea. et ipellit nō sit ipressiō digiti in ea: q. vicissitudinarie recedit et impellit: et subito accedit et ipellit. quot enīz vicib. impel: lis inflatiōē digito et tot vicib. reipellit et redit: vñ nō rema: net vestigiū. nō aut est reimpulsiō sic subiecta in eleuatiōe. **C** Et dixit Aui. q. inflatio fortasse pcutit. i. sonat p. cussione manus. sup. ipsa cū enīz tu pcutis manū pp apā ventosus au: dis sonū vt ex p. cussione tympani. Dixit aut Aui. fortasse: q. nō in oi inflatiōe audit sonus ad p. cussione manū. Et ideo Aui. ostēdit q. n. est q. inflatio sonat: q. h. tūc est q. n. vētositas est in cōcauitatib. magnis in q. b. iuenit spariū ad q. d. aggre: ges: sicut est stomach. et testina et vacuitas vētris. Et subdit Aui. et fortasse nō resoluit. i. nō intrat vētositas ad spatia ma: gna: et tūc nō sonat. Dixit aut resoluit. q. p. modū cuiusdā re: solōnis capir sibi locū vētositatis: imo intrat subtilia mem: bra. eūata. i. in villos mēbroz et resoluit. i. penetrat et intrat in ea nō in spacio magno. et gñat in eis q. d. facit nēciuz per: transire ea. i. gñat extēsiōē. vñ disrumpit et soluit eoz. cōti: nūtas. Dicit q. d. vētositas aliq. intrat spatia magna. et tūc sonat sicut tympanū. et q. n. q. intrat mēbra nō h. n. t. spatum magnū: et tūc nō sonat. **C** Dixit aut Aui. fortasse ventositas nō resoluit. i. nō extēdit spatio: q. nō excludit et aggregat in eissimo subtiliat mēbra p. i. ucta. i. sepata iuncturas vel mēbra nō vacua et resoluit. i. dislocat vel soluit p. i. uctatē eoz et ge: nerat in ipsis mēbris nō vacuis: siue iūcturis q. d. facit nēciuz disrumpere ea vel dislocare pp extēsiōē quā facit in eis. **C** vētositas aut remanet et retinet in ipsis mēbris pp spissitudi: nē et grossitiē ipsi vētositatis: et spissitudinē mēbris in quo est et restrictionē poroz ei. **C** Dixit Aui. apā dictū excitatiō est silē vñdimie cū augmēto loci. i. cū eleuatiōe loci in altū plusq. in vñdimia: pp vētositate in excitatiōe p. mixta in al: tū subleuātē. cui. p. m. i. xtiō nō est in vñdimia. Et silr per hoc differt ab excitatiōe: quia adhuc magis eleuat locus in ea. **C** Et ex dictis p. 3. q. apatis vētos. simplicis. siue inflatiōis. due sūt spēs vna in qua audit son. p. cussionis. pcutientis: et est illa: cui. vētositas est inclusa in cōcauitatib. magnis mē: broz q. cōstipate adeo sunt q. nō h. ventositas intus p. clusa liberū exitū. h. tū aliq. mouet in illis p. cauitatib. ipsa ven: tositatis: et p. cipit mot. eius ab infirmo: et aliq. a medico et ab astātib. sicut ptingit in inflatiōe stōi. aut intestinoz. graci: liū: vt in yleos ventoso. aut grosso: vt in colica vētosā aut in vacuitate vētris: vt in tympanite: aut in vacuitate ofe: vt in hernia vētosā: et de hac specie apatis vētos. nō agit in hoc ca. q. d. cū est de ea et qualibet ei. specie in sermonib. pcedētib. in p. p. i. s. caplis. Alia est inflatio in qua nō audit sonit. apud p. cussione sup. ea et est illa que vētositate influxa paulatim ad aliq. locū vacuū nō amplū inter loca cōtinua vel cōtigua existē: sed parū strictū et cōstipatū. ex quo nō h. vētositas exitū libez: quare aut aggregat in medio ipso rū loco: aut separat inter ptes mēbris in quo est. et extēdit ipz

Nico. ser. vii.

LLC iii

De cura
ampullaz
et vesicaz.

De cōfōr:
spēs ei
et signis

Quod si,
fere a pā
flacum ab
exitura.

mēbrū z soluēdo eius cōtinuū dolorē causat: z de hoc apate
ventoso agē in hoc capto: de quo dixit Raf. 13. pti. inflatio
vērōsa in pedib⁹ vel manib⁹ vel alijs mēbris fit a vētositate
vaporosa inclusa sub musculo: aut aliquo pāniculo inducto
ossib⁹ aut musculis. Et dixit Raf. q si tale apā transferē de
vno mēbro ad aliud de vētositate erit. Et scias, q apā in
flatu assitāt exiture: z opz discernere inter eas: qz aliqñ deci-
piunt medici putantes eē exiturā: z est apā vētosum: pp qd
dixit Aui. qñqz extimat medicus q sup mēbrū infirmū: vt su-
per genu sit apā indigēs pforatione: qz extimat p inundatio-
nē pceptā sub digitis in eo cōtineri sanie: qre pforat ipz z vē-
tositas tñ egredit^r: z sic medic⁹ decipit z errat: z ptingit
iste error plus in inflatione qz in elevatione: qz in elevatione
vētositas est sparsa z hūiditati flānce mixta nō in vno loco
aggregata: quare nō pōt inundare: z maxime cōtingit error
iste qñ apā est in iunctura: sicut genu: eo q qñ vētositas ag-
gregat in iuncturis minus pōt discerni a sanie qz qñ aggre-
gatur in locis vacuis magis: qz in his locis extēdit spatia: z
non inundat sub digitis: sicut quādo aggregat in alijs locis
vacuitatis parue z in iuncturis. Et dictis patent species
apatis vētosū: z signa tam generum qz specierū.

De causis tamē eius est sciendū q qñqz accidit a cā
pmitiua z pprie pmissione vel casu cū cadit
attritio in aliquo mēbro intrinseco vel extrinseco z succurrit
nā ad locū pmissū z dolēt cū spū vaporoso grosso q retine-
tur in eo z inflat ipz: z qñqz sunt causa eius cibi vaporosi as-
sumpti. Et qñqz accidit a cā aīti. i. hūore vētosabili in quez
cuz agit caliditas debilis resoluūt in vaporē grossū: z va-
por ille alique loco p predictōrū ingredit^r z extēdit ipsum z
subleuat in tumorem: ideo multiplicatur penes indigestio-
nes z nauseatias satietates: z aliqñ influit vētositas ex alijs
mēbris ad locum apatis. Causa vero eius cōiuncta est ven-
tositas ipsa in loco inclusa: scias q in facto a causa primiti-
ua percussione vel causa est dolor: sed in facto ab alijs causis
nō semper est dolor: de quo fit curandum.

Cura apostematis ventosi perficit diēta z potione: diēta
qdē in euitione oīs regiminis facietis indigestio-
nē: aut perducetis ad nauseatiā satietatē: z pprie cū phi-
bitione oīs cibi z potus vaporosi vel vētosissimi fit regimen
subtiliatū z grosse vētositatis extenuatū z resolutiū
z pprie ex eis que dicta sunt in sermone 5. de inflatione stōi
z intestinox. Potio vō aut vertit ad cām: aut corrigit ac-
cidētia: z q vertit ad cām: aut ad primitiua: aut anteceditē:
aut pūctā. Et pōt oēm cām. si apā vētosū fuerit elevatio p-
cedēdū est in cura ei⁹: sicut dcm est in sermone 5. ca. de ka-
cesia. Et si vō apā fuerit inflatū z fuerit a cā primitiua. tūc
opz pōderare corpis dispōnē in repletionē z cā illius pmi-
tine importatiā. Nā si corpus fuerit repletū z casus vel per-
cussio magna z fortis fuerit. oē eūre cū flōmia corp⁹: z tra-
here mām ad diuersū: ne ad locū doloris cōfluat. In tali. n.
apate vplm est dolor: z maxime in lacertis qb⁹ accidit per-
cussio: z iō opz vt curatio olrigat pncipalr ad attractionē
vel cōtusionē: z ad sedationē doloris: z postea ad ipsaz infla-
tionē: nō ergo opz in hoc apate incipere a cura inflationis cū
rebus multecaliditatis: sed a sedatione doloris. Et ppea di-
xit. A. opz vt alienent medicīne valde calide z acutē re-
fugiat mēbra attrita z tereant ab eis: qm hū sunt exiccatiua
multū z nocēt eis: imo dixit ipse. qñ talis inflatio medicatur
cū resolutiuis misceat cū eis aliqd de sedatib⁹ doloris: que
sunt anodina tepide caliditatis: talia. n. resoluētia leuia mol-
liuina sūt q cōueniūt in attritiōe vel cōtusiōe vt in pcedētib⁹
patuit. Sit ergo cura tua quā facis. dixit Aui. cū eo qd est
sicut rob cōtufū: z cōquassatū cū oleo in quo est infusa lana
ysopi. i. succida z supposita: z si cū eo fuerit caliditas: tūc cū
oleo ro. in quo infusa fuerit lana pdicta z dissoluta fuerit in
eo aqua ysopi humida. i. ipsa ysopus hūida. Et dixit. admu-
nistrent oia hec tepida ad caliditatē declinā: z nō pmittant

infrigidari: qñ frigus nocet eis. Et si vō apā inflatū fuerit
a cā aīte: tūc opz pōderare. Et si qdē fuerit in corpe humo-
rāticus vel melicus vētosabilis: z q ventosaf opz vt euetur
fm exigētia ei⁹. Si vō fuerit in aliquo mēbro vētositas ge-
nerata que defluat ad locū: opz vt resoluat. Et opz vt corri-
gant mēbra nutritiua: ne indigestionē patiant. Cōplent aut
predicte intentiones: sicut dictū est in suis locis. Intentio
vō que respicit cām cōiunctā mēbrū in quo vētositas cōtine-
tur rarificat vt expirationē inueniat vētositas z ipm spiritū
grossū vētosū subtilia resoluūt z cogit. Cōplent aut ambe
intentiones eisdē auxilijs: de quib⁹ dixit Gal. 1. ad Glau. qz
cōfert vt retineat z nō trāspiret hic grossus spūs in corpore
z densitas. i. sube mēbrū in quo pñet: z ipius ē spūs gros-
sities. Idcirco sanatio passionis ei⁹ intētiōē vñā cōem ha-
bebit. i. densoz corpōz vel mēbroz rarefactionē z grossoz
spiritū subtiliationē: ergo calefacies tu vtrūqz. i. mēbrū z
vētositatē sufficiēt p subam subtilē in pñib⁹. i. p medicīnā
leptomerē: siue subtiliū partiū. rarefacies deniqz qd cōdēsa-
tum z subtiliatis qd ingrossatū est. Et. 14. terap. dixit. q sa-
natio hui⁹ fit cū medicīna in suba subtili z calida in nā. Et
Aui. dixit. pmi 4. inflata. i. vētosā apata curant ex eo q ca-
lefacit cū subtilitate sue sube: vt vētositates resoluat z poros
ampliet: nā in apatib⁹ vētositas est vētositatis grossities z po-
roz clausura. Medicina tñ pdicta h3 latitudinē magnā
in plus z min⁹ subtilitatis z caliditatis: in q latitudie debent
eligi medicīne diuersificatē in subtilitate z caliditate h3 diuer-
sitate densitatis mēbrū maioris vel minoris: z fm diuersita-
te cōplōnis eius calidioris vel minus calidē: fm subtilita-
te eius maiorē vel minorē: fm diuersitatem vētositatis in
grossitie maiorē vel minorē: fm eius sitū superficialē z pfun-
dū: fm q vētositas puenit a cā aīte vel primitiua: z h3
hoc apā est cōpositū cū alio morbo vel accidēte diuertere ad
securānam quāto mēbrū solidius fuerit z densius in poris
suis: z in nā sua frigidū z humidius z obtusior sensus: z
qto vētositas grossior fuerit in pfundiori mēbrū loco sita:
vt inter os z pāniculū regētē ipz: aut iter musculos pfun-
dior z pāniculos velātes eos tāto medicīna o3 esse calidior
siccior z subtilior: z eo q mēbrū fuerit lapsū rap z nā cali-
dū z acuti sensus z vētositas fuerit subtilis: siue min⁹ gros-
sa: z in superficie posita: vt inter cutē z carnē vel inter muscu-
los superficiales: aut inter pāniculos eos velātes. tāto medicī-
na o3 esse min⁹ subtilis z remissior in caliditate z siccitate: z
cū pdictē cōditiones mēbrū z vētositatis mediocriter se ha-
beūt z mediocres debēt eligi in dictis virtutibus medicīe.
Et si apā inflatū fuerit cōiunctū cū apate caloz: aut cū dolore z
medicīne remissiores eē debēt in dictis qilitatib⁹: z eo. Et
si fuerit pueniens a cā pmitiua: tūc pp attritiōē: aut ppter
dolorē occurrētē medicīne debēt esse remissiores qz in pue-
niente ex cā aīte. z h3 hoc vey in pñ⁹: z donec sanet. attritio
z sedes doloris: deinceps curari o3: sicut factū a cā antecede-
te de cuius curatione si fuerit inflatio sine dolore. Dixit. A.
q necessariū est medicamen q cutem ingrediat. z penetret
per eā z resoluat illud qd est in ea: z sit possibile vt sit ei mo-
ra spatij longi sup locū: quare est necessariū vt sit in fine sub-
tiliationis vt firmet subtilitas partiū eius ex pfudatione. i.
penetratione vsqz ad locū vētositatis vltimū. In qb⁹ ver-
bis voluit medicīnā applicadā apati vētoso sine dolore h3e
quatuor pditiones. Et pma est q sit subtilis sufficiēt vt pos-
sit ingredi per poros cutis subtilitate. i. ei acquisita p attri-
tiū: quā tūc acqrit cū subtilissime tritural^r z cribat^r cū orali-
siue cū sindone donec fiat sicut alcohol. 2. est. q sit resolutiua
vētositatis que in mēbro pter nām retinet. 3. est. q sit po-
tens manere in mēbro spatio sufficiēt: z hanc conditionem
acquiret ex modo cōpositionis eius cū aliqua medicīna ha-
bente aliqd viscositatis: vt cū cera vel ysopo hūida z silib⁹. z
4. est. vt sit subtilis nō solū fm attritiū: z in nā sua vt firme-
tur subtilitate sua sup locū: z sup ipsam vētositatem. De

In facto
a cā aīte.

Intentio
ad cām cō-
iunctā.

De elec-
tione me-
dicinaz.

In sedat
cā pmiti-
ua.

De medi-
cinis apā-
tis vētosū
sine dolorē.

In inflato
facto a cā
pmitiua.

medicinis aut hñtibz virtutes predictas et cōferētibz infla-
tioni sine dolore est medicamē Sal. positiū in 14° terapē. qđ
valet vētositatē retēre fm extremitates et mīsculos q sub cu-
te et mēbrana que circa ossa sunt: et sufficiens ad curam fit ex
spōgia noua infusa in sapone. s. nigro cū supponit. **C** Dixit
auctor cōpēdij. R. cinerē vitis et quercus et dimitte in aqua:
donec aq pūgat linguā gustātis: deinde cola: et pānos in eo
infunde et locis tumescētibz applica. **E**t Sera. dixit. si in-
flatio fuerit in iuncturis: aut lacertis q sunt sub cute: aut in
vno pāniculoz cōtinentiū ossa: et nō fuerit cū ea dolor: tunc
cura ipsa cū aliqua subtiliū humiditatu cū mensura: sicut cū
aqua cineris. **E**mplm de calce qđ cōposuit Aui. resoluēs
vētositatē a mēbris neruosis lacertosis chondrosis. R. sordi-
tiē balnei et pone in scutellaz et adde ei calcē nō extinctam in
quātitate qua pueniat inspissatū ex eis: sicut lutū et linia: cū
eo. **C** Lerotū Serapiōis factū ex oleo anetino et cera et pul-
uere yfopi sicce est bonū et cōueniens. Aliud. R. picis naualis
refine et terbētine. añ. pres eqles et cōfice cū pinguedine leo-
nis vel tauri vel alia sili. **C** Dixit Aui. q de medicinis loca-
libz pueniētibz inflatiōis a cā ante sunt olea subtiliū priū in
qbz decocta sunt ruta et cymīnū. Et de medicinis subtilian-
tibz sunt semē apij anisi et ameos: et q istis simulant: et qñqz
fit emplz bonū ex nitro et calce. s. pūctis cū aliquo liquore
subtili. Et sunt p̄dicta maxie pueniētia in ventositatē grossa.
Et ad fortificandū iuuamētū eoz opz pmittere appositionē
eoz fōmētationē sup loco cū filtro vel spongia noua infusa
in decoctione medicīnaz dictaz subtiliatiū: et fortasse dixit
Aui. indiget in curatione inflatiōis. s. a ventositatē gros-
sa et profunda appositione ventosarum absq scarificatione
et carminetur ventositas et expiret: quoniam ventositas me-
diante igne suo calfacit et rarificat membrum et subtiliat vē-
tositatem et resoluat attrahendo ipsam ad superficiem ex pro-
fundo. Opz tñ appositionē precessisse mae bonā minoratio-
nē: vt attrahat mām ex alijs mēbris ad locū. Et sunt q p̄-
mittūt appositionē vētosē: deinde post eius amotionē fōmē-
tant: et medicīnas p̄dictas apponūt. Et sunt q faciūt opposi-
tum. Et sunt q ante oia premittūt loci fricationē inter aspe-
rā et lenē mediā. Et est cū p̄dicta oia nō sufficiunt attrahē-
re ventositatē grossaz ex pfundor: tūc opz vt supponat lo-
co medicamē rubificatiū aut desicatiū: vt vētositas illa ex-
trahat: vētositate aut nō multū grossa: neq multūz pfunda
pluries sufficit inictio cū oleis anetino sambucino. keyrino
yrino et sili. **C** Intētio aut ad accētia ab auctoribz solū di-
rigit ad dolorē. Et Sal. dixit. 14° terapē. q medicamē in do-
lore ventoso musculor: et in inflatiōe dolorosa: d3. hñe vir-
tutē mixtā: vt euaporet et stipticet moderate: moderata. n. si
ptigitas: iō necessaria est vt cōfortet mēbrū: ne recipiat mām
ad ipsūz paratā fluere. ppter dolorē: nā si nō habeat quid si
ptigatis. dixit Sal. auget flōnes. i. trahit mām ad locū po-
tentem gūare flōnes: q dolor trahit: et maxime dixit Sal. in
plectoricis corpibus. **E**t auctor cōpēdij dixit. q opz in
inflatiōe cū dolore. al. inflatiōe vtutē cataplasmati-
esse cōpositaz de dolore mitigātibz moderate. s. n. cū eis nō
sunt stiptica augebit āpā: maxime si corpus plēnū est: et p̄-
cipue in inflatiōe dolorosa euentē lacertis ex pūssione:
in hac. n. dixit ipse opz añ oculos tue mentis apponi accide-
tia que in ipsa eueniūt: deinde stude vt dolorē mitiges infla-
tione dissoluas et mēbra p̄fortes. **C** Uex intēde plus ad illud
qđ maioris validitūdinis est: nam si dolor fuerit fortis mitiga-
eū: dolore vō nō existente fortiter dissolue: et si dolor fuerit
s3 nō fortis sili dissolue et mitiga. **C** Ante qđ ad curā inflatiō-
nis dolorose fortiter per localia veniat p̄uacuādū est cor-
pus in p̄mis. Dixit. n. Sal. 14. terapē. q cōe p̄ncipiū cure do-
loris tam vētosi qđ hūorosi est eūare corpus. **C** De localibz
aut dixit ibidē. q cōuenit vngere locū oleo caustico. i. resolu-
tūo et intellexit in fine mitigato dolore non in p̄n. **I**n p̄nci-
enim sicut dixit Serap. opz inungi mēbrū cū oleo qđ molli-

ficit et mitiget dolorē. Et auctor cōpēdij dixit. oleo nō pun-
gitūo et molliūis cataplasma inungi debere. Et subdit. va-
let in initio sapa vel vinū et acetum et oleū mixta. Si melius
in his calidiis infusum loco applicet: ac etiā si cum eis fuerit
adeps. s. galline vel anatis admixtus. Et Sal. vbi supra. idē
medicamē tāgēs dixit. cura bona est euaporatio facta cū spō-
gia infusa in bono vino aceto et oleo et supponere postea lo-
co lanā succidā. **C** Dixit Aui. qñ fuerit cū inflatiōe dolor ad
ministrēt desup olea in qbz est sedatio doloris cū phibitio-
ne aliqua. i. p̄fortatiōe mēbrū et debili repulsionē ex p̄n sicut
est oleū ro. vel violatū cū virtute olei anetini. Et hoc siue do-
lor fuerit a cā p̄mītiua: siue ante: et debuit vt supra patuit di-
ctorz oleoz p̄mixtio eq̄lri vel ineq̄lri fieri s3 exigētia maioris
resolōis vel maioris phibitiōis. Et de cōueniētibz. dicunt
qdā est vinū nigrū vel stipticū vel coctū mixtū cū aceto acu-
tiorā in eis est resolo et phibitio aliqualis. **E**t dixit. A.
qñ inuenit aliqua alleuatiō doloris: tunc ponat in medica-
mine. s. dicto vel alio sili illd in quo est additio vtutis ad dis-
soluendū: sicut nitrū cū aceto. s. acuto: qz h3 aliqd resolōis
et adiuuat ad pfundationē nitri. Et qđā dicunt. q h3 medica-
men maxie cōuenit inflatiōi dolorose musculor: dicitur in q
ēt cōuenit p̄dictis addi saponē: deinde p̄cedēte alleuatiōe
doloris. dixit Aui. addat in resolōne: ita vt cū i totū alleuia-
tus fuerit apponant solum resolutiua: vt emplm de cinere et
similia: et laudant calefactoria sicca ex sale et milio propter
suauitatem eoz vel ex sale et sulphure et similibus.

C De apostematibus compositis.

Cap. xliij.

Apostema dicit cōpositū tribz modis. **U**no mō qz est morbus cō-
positus ex pluribz lapsibz: siue morbis: et vt sic
nullū āpā est simplex: imo oē āpā est p̄pō^m vt su-
pra patuit. 1° mō dī p̄pō^m qñ secū est p̄iuncta alia
egritudo vt febris. Et vt sic āpā nō dī p̄iunctū: s3 p̄iūctū dīci
āpā p̄plicatū cū alio morbo. 2° mō dī cōpō^m: qz gñatū ex di-
uersis materijs per vicinitatē vel permixtionez reductis ad
vnā formā: vel nō reductis: mae enim diuerse possunt eē con-
funde ad generationē āpatis: nō qz permisceant in inuicē: s3
qz vna locat iuxta aliā: et hoc frequēter apparet in āpati-
bus compositis ex p̄trarijs materijs: vt calidiis et frigidis: et
erūt mae frigide situate in pfunditate mēbrū: et calide in sup-
ficie: sicut frequēter euenit in herisipilla p̄posita cū vndimā:
et accidit ētiste modus cōpōis in āpate vētoso cōposito cū
humorali vel cū aquoso: et possunt diuerse mae cōuenire ad
cōpositionē āpatis p̄mixti sic q in permixtione reducerent se
ad vnā formā: sicut frequēter apparet in āpate cōposito ex
diuersis humoribz equate potentiez: et apparet in multis ex
nodis et dubaila. Maior enīz pars eoz. dixit Auer. collz. 3°
cōposita est ex humoribz cōpositis duobus. s. flāte et melia et
manifestū est q illi humores in eis reducti sunt ad formā
vnā: et possunt diuerse mae sic cōuenire ad gñonē āpatis q
ipse in cōpositione nō reducerent se ad vnā formā: sicut qñ
diuersi humores permiscuntur in equatis potentijs eoz: et
generat āpā. **C** Modo de āpate cōposito ex diuersis humo-
ribz erit sermo in hoc capitulo. **C** Scīdū est ergo q talis
cōposito aut erit humor calidoz cū frigidis vt sanguinis
cū flāte vel melācolia: seu colere cū flāte vel melia: aut erit ca-
lidoz inter se: sicut sanguinis cum colera: aut frigidor inter
se: sicut flegmatis cum melia: aut erit cōposito huius hu-
moris vel plurium cum aquositate: aut cū ventositatē vt in
excitatione. Aut erit cōpositio ventositatis cum aquosita-
te: et in omnibus dictis modis: aut erit cōpositio ipsorum
equalis vel inequalis. Et apostema compositionis equalis
est illud de quo intelligitur cum āpā cōpositum absolute
pfertur et denominat noie vtriusq: vt flegmon herisipilla
vndimā scīrosus vel sephyrus et c. **A**pā vō p̄pōis inequa-
lis: et denominet noie vtriusq: denoiatur tñ sic q supantis
nomen p̄cedit in noie subiecti: et seq̄ nomē supati in noie

Apostema
mōis āpā
p̄ponit ex
diuersis
materijs.

De medi-
cinis infla-
tione a cā
anecdēte.

De medi-
cinis āpā
eis vētosi
cū dolore

De medi-
cinis infla-
tione a cā
anecdēte.

adiectio: vt supante flegmone herisipilla noiaf flegmon herisipilliades z superante herisipilla flegmonē denominatur herisipilla flōnides. Et supante vndimīa sclerosim denoiatur vndimīa sclerotica z supante sclerosi vndimīa denoiat sclerosi vndimīas: z hūc modū denoiari debēt alia apata cōposita. Un̄ Sal. 2. ad Glau. dīx. cū mixta fuerit dīspō herisipille flōni vocat a minorib⁹ herisipillos. pprio noie: qñ vō ea q flōnis obtinetōnīz noiaf flōn herisipillosuz. Si vō neutri obtineāt manifestes edilia apparēt sintomata herisipillaz z flegmonē cōmisceri dicūt. C Dixit Serap. 5. breuiarij. sic mēssire mīscet cū flegmone multotiens sūt permīscet cū eo almirarchil. i. vndimīaz: z noiaf qō pmīscet cū istis duobus almeffire almataril. i. vndimīosum: z sūt ēt qñ infrigidat almeffire z indurat z difficilis fit eius resolo. sup. aut in pñ p mixtū fuit cū hūore grosso frigido noiaf almeffire melicū sephpyroticū. C Sunt ēt qbusdā apatib⁹ cōpositis noia iposita. ppria: vñ apā ppositū ex sanguine z melia adusta vocat antrax: z sic ēt pōr appere de plurib⁹ alijs ex pcedētib⁹.

Signa apatū cōpositoz sunt signa cōposita ex signis simplicium equalit vel inequalit fm equalē vel inequalē modū ppositionis eoz. Ideo opz volentē apata cōposita bñ cognoscere hēre plenā noticiā signoz simplicium. Ipsa. n. in oibus apatibus cōpositis sunt remissiora: verūtū superantis signa sunt vincētia signa superati plus vel min⁹ fm maiorē vel minorē victoriā eius. Et tñ que sunt cōposita cōpositione vicinītatīz mae min⁹ difficile cōprehenduntur. Que vō difficili⁹ cognoscunt sūt ea q sunt cōposita cōpōne pmixtionis equalis. C Et scias. q sapientes dimiserunt ista signa velut nota medico prudētis: posuerūt tñ exēplū in herisipilla flōnosa z flōne herisipillato. Ait. n. Sal. 1. ad Glau. z ponit. 13. dīx. sic. si sanguis superueniēs ad mēbrū mīx⁹ fuerit cū colera rubea: z supercalefiat sūt. sup. z colera vicerit in cōpositione: morbus ille vocat herisipilla. i. flōnosa: z erit maioris calefactionis qz flegmon. i. puri⁹: qz ēt herisipilla tū. z erit vehemētioris ruboris z clarioris: statz cū tangit locus fugit sanguis ab eo velociterimo velocius qz in flōne herisipillato: vñ manifestat q est sanguis tenuis nō cōden⁹ sus ad modū sanguinis flōnis: sanguis enim flōnis grossior est sanguine equali. Et dolor. dicit Sal. erit minor qz in flōnerz pprie qñ supfluitas puenit ad pellē tñ: qz tūc erit victoria colere supra sanguinē maior. sup. z est cū ea tumoriz mi nor qz in flōne: z qz in flōne herisipillato. Dixit enīz Hal. 3. p practice. q herisipilla flōnosa est cū tumore. Et dixit Aui. q inflamatio in ea erit maior quāto magis dominabit colera supra sanguinē: qz colera in se calidior est qz sanguis. C Et scias. q herisipilla pp claritatē ruboris sui vocat rubea. Un̄ Sal. 2. ad Glau. z ponit a Rabi. in 22. particula. flegmon rubea est egritudo q gūat ex supfluitatib⁹ fluxis ad mēbra cōpositis ex sanguine z colera citrina naturali. v. que fit ex sanguine ebulliente subtilis sub fluxe in mēbr⁹. Sicut ergo in herisipilla flōnides vincunt signa colere signa sanguis: sic in flōne herisipillato signa sanguis vincunt signa colere.

C Dixit Aui. quāto plus dñat sanguis supra colera: z tanto erit impulsio z tumor z inflatio magis apparēs: z erūt dolor z pulsatio vehemētiores: dolor enīz erit maior rōne maioris impulsiois maiorē faciēs extēsiōnē: vñ maior fit cōtūnitatis solo intēsiōrē causans dolorē z pulsatio erit maior rōne maioris coartationis arterie pcedētis a maiori inflatio ne loci: z inflatio erit minor: z rubedo erit minoris claritatis z sic nō velociter fugit sanguis a loco tactu dīgitū: nec postea sic velociter redit ad spz: qz grossioris est sube: z sūt erit in alijs signis flegmonis z herisipille: z cōsūt cōsiderare opz in signis vndimīe z sephpyros cū cōponunt: qñ vincente flegmate in cōpōne signa vndimīe pdominabunt signis sephpyros: z es: vincente humore melico pdominabunt signa sephpyros signis vndimīe. C Signa aut apatis ppositi ex apate calido z frigido: vt vndimīe z herisipille cōpōne vicinīta-

ris sunt q signa calidi magis representabuntur sensui: eo q humor calidus leuigat ad cutē: z in ea ipzimit: vñ rubet cutis z inuenit in ea caliditas ad tactū z fugiet sanguis a loco per leuē cōpressionē: z erunt in cute alia signa hūoris calidi: humor vō frigidus sua gravitate petit fundū z cognoscit p mēbr⁹ gravitatē: z p cōpressionē sup mēbro facta graviterqz ostēdet humore esse flātū p infossationē loci: aut melancolicū per inuentionē multe duritiē: accidit aut aliqñ mēbro vndimīa patētis: aut glādulas: vt supflua ei cola fluat z causet in eo herisipillā: cuius signa apparebūt in supficie mēbr⁹ vt dictū est. C Dixit Sal. 14. terap. z ponit a Rabi. vbi sup. p. cum rubea indurat z ingrossat vocatur rubea dura: z cum componit cum apate molli dīr rubea mollis.

Curatio aut apatis cōpositi esse dīz sicut curatio aliarū egritudinū cōpositarū: put dictūz est in sermone scōo in gñali curatione egritudinū cōpositarū. Un̄ Serap. 5. breuiarij ait. sicut oēs egritudines cōpositae indīgēt medicinis cōpositis: sūt fiat in hac egritudine. Debet g cōpositio medicinarū fieri equalis vel inequalis fm equalitātē vel inequalitātē cōpōnis apatis. Subdit Serap. z pprie fiat curatio cū eo qd resistit vincenti z difficiliori. Sed tñ nō opz vt dimittat illud qd facit ad curationē alterius cōmixti in ea egritudine. In flōne itaqz herisipillato medicie flōnis superdominent medicinis herisipille z es: in herisipilla flōnī carz cōsūt in oibus alijs apostematibus cōpositis.

C De exituris.

Est quā sufficienter dictū est de apostematibus que terminant per repulsionē materie seu p resolutionē eius dicēdū est de eis que terminant per suppurationē z saniationē: que aliqñ vocant collectiones: aliqñ nascentia: aliqñ exitura: z aliqñ dubeleth. Sciendū tñ q nō men collectiones cadit sup oēm adunationē mae in aliquo vno loco: siue illa mā adunata z collecta apostemet locū siue nōz ppea est q empicus dīr habere collectionē. lz nō habeat apā. C Dixit. n. Sal. sup. 8. epidimīaz vt posuit Rabi. 23. p. picula. nomē dubeleth fm Hipp. cadit supra oia apata: sed dicit Raf. 3. Sal. in locis plurib⁹ nomē dubeleth cadit sup apata calida cū immodicia vbi sūt hz de oi apate p dīcari. Et dicit Rabi. ibidē auctoritate Sal. in lib. de apatib⁹. cum hūiditates collectae corrodūt aliquā piculā carnis vel aliterius loci: vbi putredo colligit dīr nascentia: z cū hūiditas nascentia in aliquā pelliculā dissimilē includit dīr dubeleth q hūmiditates cū sint in cute tñ furculi noianē. Exitura autēz qñqz reperit dīcī de oi tumore. vt pmi. 2. lz tūc apā z exitura large valde z nō strictemēc pprie dicunt. C De intentione aut Aui. vt qdā volūt est q nomē apatis hēat in se plus qz dubeleth z qz exitura: z dubeleth habeat in se plus qz exitura. Nam apā est gen⁹ gñalissimū. z dīr de omni apate magno vel puo. calo vel frido: quoz. pcedēte vel nō. colligente. Dubeleth autē ē gen⁹ subalternū: z dīr de oi apate hūte sinuz vel concavitatē: in q colligit vel collecta est mā aliq: siue illa mā sit calā vel frida: z siue sit sanabilis: siue sanata: siue nō sit sanata: z siue illa mā cōtēta in cōcavitatē sit in kisti: siue pāniculo: siue nō sit in eo. Et q exitura est dubeleth: z dīr de oi apate hūte sinū siue pcauitatē: in q pōtinet mā sanabilis: siue sanata: z q mā saniosa in pcauitatē illa pōtēta est corrodūat z corrodēdo est apta apire locū: z extire foras. hinc est q tale dubeleth vocatū est exitura. Denotat. n. apā siue dubeleth inclinatū exitū z rupture. Et qz nulla mā est sanabilis: nisi sit calā: siue p se z p accēs: siue p accēs tñ: hinc est q exitura dīz dīcī de apate: siue dubeleth calor z hō qz oē apā calidū puerat z fiat exitura: qz in qntū calm est aptū pueri z fieri exitura. Et ob hāc cāz dīr. Intitulauit Aui. ca. 5. dī exituris calis: vt faceret eas differre a dubeleth non calidis. Et fortasse intitulauit capl⁹ mō dīctor q apud quosdā antiquorū dubeleth z exitura accipiebāt synonyme z pueriebant.

Dupl
mod⁹
quem
apā
facit
pāp.

Docet
men
dub
beleth
fm
Hipp.
ca.
dīr
sup
oia
apata

Apā
dub
beleth
z
exitura
quō
dīst
runt.

Exit
dīcī
duob
die. f.
pīdē
quē
apata

z sicut apd illos dubeleth in sinu calida vel frigida silt z exitura: vt ergo faceret Aui. differre exituras de qb? intendebat loqui in hoc cap? ab exituris materiez frigidaz dixit in rubrica eius de exituris calidis. Quidā aut fuerūt nimis generalr accipietes nomē exiture. s. p. o. i. vlcere: z pro o. i. apate in quo fuerit z est sanies z errauerūt. Dixit itaqz Aui. exitura est de summa dubeleth q collectionē faciūt ex apatib? calidis: z intellexit q exitura est dubeleth qd collectionē facit ex humorib? calidis. Quare dixit ipse dubeleth cadit sup oē apā vlceraū. i. solone p̄tinitatis sue hīs in interiori parte eius: cuius p̄tinitatis solo locus dictus est synus. cupus: siue cōcavitas ad quā effūdī mā aliq: z remanet in ea quecūqz sit illa. Inuenit tñ hic alia lra que dicit. z remanet in ea mā q marcescit: sed hec lra nō est bona: nec ad mentē Aui. qz tunc dubeleth non differret ab exitura: nec posset poni in diffōne exiture loco generis. Sed exitura. dixit Aui. est qñ est ex oīs positione calidā tūc dī exitura qñ mā que aggregat in illa cōcavitate est calida. Et ex dictis pz q dubeleth dī de aggregatione mae in sinu sanabiliis vel nō sanabiliis: z qd est de mā sanabili est exitura. z ei qd est de mā nō sanabili nō est nomē p̄pū ipositū: s. retinet nomē gñis: ita q aliqñ dī ab solute dubeleth. Un Aui. dixit. sūt qdā q appropriant poie dubeleth illud in quo sūt hūores hō? gñis. s. non sanabiliis in sinu collecti: z ista dubeleth dicunt dubeleth frigida vt supra patuit. ca? de nodis. sicut exiture dicunt apata vel dubeleth calida: vt in hoc caplo: qz ergo exitura notat humorē sanabile: z nullus est hūor: vt dñm est sanabilis: nū sit calid? fō dixit Aui. necesse est q oīs exitura sit de humore calido: aut radicalr siue sit radicalr talis fm totū: siue fm partem per cuius partis caliditatē fiat adiutoriu in sananda parte nō calida: siue sit de humore accidentāl? calido: siue qd sit ar- reptus a caliditate extranea z pter nām. C Modus aut fm quē mā apans in cupū efficit: dī. eē duplex. Un? est ipetuo- sus influxus alicui? multe mae calide acute aliquale grossi- tie hūis: dicte tñ subtilis respectu grossioris in poros mem- bri: quos ipsa mā suo violēto z ipetuofo motu: z sua aculta- te corrodēdo: z sua multitudine extēdēdo corripit qb? erup- tis in medio eruptoz cōcavitaa remanet in qua illa aggre- gat. Dī aut illa mā esse grossa: vt nō sit velociter penetrās: nā si velociter penetraret nō dīrūperet: sed trāsiret de pte ad pte pter q subaz poroz dilaniaret: z iste modus dīruptio- nis fiēdi cupū appropriat apati qd incipit exitura. Et adiu- uat ad cupū hī fiēdi aptitudo particule recipiētis: cū fuerit rara laxa: z maxie si fuerit cauernosa spatiofa: qz eadmodū est caro inguinū z affellaz. Et pp dictā cām est q dicta plu- rima apata dictoz locoz sūt exiture incipietes. De hoc mō fiēdi exiturā loquēs Aui. dixit. apā si incipit exitura pp mās. scilz multā quā expellit nā. si ipetuose z violēter z nō est polē vt penetrat cutē: neqz in superficie carnis: imo sepat ei? p̄tini- tatē p grossitiē suā. s. nō multā: qz pp grossitiē nō est velociter penetrās: vt velocitate z ipetuositate ipulsiōis cū sui grossi- tie nō valēs velociter penetrare dilaniet z dīrūpat pticulas quas attingit. C Scds modus fiēdi cupū est extēsiō adue- niēs mae sparfe actione caloris nalis pticule in ipsaz cū sup- uenit ebullitio rarificat z extēdit: cui? extēsiōne cōtingit po- ros in qb? p̄tinet erūpi: z sic cupū fieri z adiuuat ad hūc mō dū fiēdi cupū subtilitas z extenuatio poroz z villosz carnis quā subtilitatē iā adepti sunt in dilatatione ipsoz cū influxit in eos mā: z vt dñt qdā adiuuat ēi in ipsuz actio nāe z intē- tio ei? Cū. n. iā nō potuit dñari nā sic vt resolveret ipsaz: qre- nitē vt dominet ei sz meliorē modū sibi polēs: mouet ergo eā vt aggreget eā in locū vnū: vt ibi in ipsaz agendo digerat eā meliori digōis mō. Et qz nō pōt eā dducere ad benignū conat eā assimilare ei quātū pōt: talis dispō z assimilatio ei? est ipius sanatio. Et iste scds modus fiēdi cupū appo- priat exiture sequēti: qñ p̄pū incipit apā: deinde sequit vt fiat exitura. C Duob? ergo modis dī exitura fieri. s. incipie-

do z sequēdo apata q a pñ nō inceperūt exiture. Verūtñ q sit incipiendo nō pōt puenire nisi a mā radicalr calida: q nō sit sequēdo pōt fieri a mā z radicalr calida: z radicalr frida. Dixit Aui. qñqz incipit apā sicut est. i. sicut incipit esse apā cū aggregatione. s. mae in cupo: z iō incipit cū solone conti- nuitatis intrinsece. i. in interiori pte eius: alia lra hī. cū solo- ne p̄tinitatis immediate. Accidit aut solo intrinseca z nō ex- trinseca: qz mā nō pōt ilico dīrūpere cutē pp ei? dēstatem. Dñt. qz qñqz ad eē apatis regat: vt supra patuit q solo cō- tinuitatis in mēbro: tñ adhuc sufficit quelibet qñcūqz pua solo: ēt occulta sensui: s. ad esse exiture regit solo cōtinuita- tis notabilr magna: vt sit capax mae collecte in ea: z sit sicut dixit Aui. sensui manifesta: z inuenit eā sensus z visus z ta- ctus qñ exitura vel p se vel p medicū secat vel aperit quā nō inueniret sensus in apate si in eo sectio fieret: qñqz fuisset scā exitura. C Et qñqz dixit Aui. nō incipit apā calidatā cū ag- gregatione mae z solone p̄tinitatis intrinseca: sed incipit in- ceptiōe apatū calidoz sanoz. i. integroz z nō dīruptoz in- teri? vel sanoz. i. salubrium: siue sanabilium: nam nō sana- bilia: s. corūpentia mēbrū nō terminant p suppurationē: s. sanabilia q nō resolunt. vel sanoz. i. q nodū fecerūt solone exituralē: s. indifferētia sūt ad oēs modū terminatiōis apā- tū: z sup. silt qñqz accidit apā frigidū inceptione apatū frigi- doz sanoz: s. postea accitāl? calefiūt: z tale apā incipies sa- nū apd statū. i. in fine augmēti vel fortasse in pñ stat? puer- tis ad hoc vt incipiat tūc aggregare mās in cupo. C Quidā dixerūt. q tūc exitura dī fieri incipiendo qñ est de mā radicalr calida: z ad hoc vt in sanie cōuertat nō eget: nisi trāsmutatio- ne qua in sanie cōuertat: z tūc dī exitura sequendo fieri: qñ sit de humoribus frigidis radicalr: qz talis mā ad hoc vt in sanie puerat eget p̄pū alia alterationemā opz vt anteqz sa- nief accidētāl? calefiat. C Et quāuis oē mēbrū sit aptū apo- stemarino tñ qdēqz mēbrū est aptū vt in ipso fiat exitura: imo in hoc sūt valde diuersa. Apata nāqz mēbroz frigidoz z duroz: vt ossiū z cartilaginū z ligamētoz sūt apta puerit in exiturā: z silt apā cerebri nuce nervoz z chordaz parum sūt apta: vt in sanie puerant: z si aliqñ illud cōtingat rarifi- cū erit. z iūcture silt p̄pū sunt apte ad exituras. Dixit Aui. nō est oē mēbz cōueniens ad hoc vt eueniat in ipso exitura. In iuncturis. n. minorat egressio exiture: qñ in eis sūt hūo- res mucilaginosi: nā flegma a nā mittit ad iūcturas: z in eis pp ipsaz motū ingrossat z iūctas: plurimi ēt hūoz descēdē- tiū ad iūcturas sunt de gñe flātis grossi. humor aut grossus mucilaginosus nō est aptus cōuerit in sanie. Et etiam dixit Aui. qz loca iūcturaz sunt ampla nō suffocātia mām destu- ram ad eas pintrāspirationē. sed trāspirat z trāspirata nō cōp̄hendit a caliditate extranea: quare nec putrefit nec sa- niat. z iterū iūcture pp sui amplitudinē nō sunt retinentia egressiōne putridi. i. eius qd esset aptū putrefieri. vel. i. cause putrefactionis. s. caliditatis extraneae: nō ēt phibet putridū egrediēdū expellit vel exhalat pp dictas causas. Igī dixit Aui. si egredī. idest sit in iuncturis exitura. z illud ppter rē maximā ex multitudine materie qua dīrumpit z cupū effi- cit ex supuentu caliditatis extraneae in ipso que diutius com- morat in eis z mām putrefacit. Mēbra aut carnosā z pān- culosa. z p̄cipue q sūt calida rara z spongiosa sūt ea que sūt apta. vt in eis accidat exitura: siue talia mēbra sint intrinse- ca siue extrinseca. z pp dictas causas inter mēbra extrinse- ca magis parata. vt in eis exitura fiat sūt emūctoria cordis z epatis. Ipsa. n. sunt calida z rare z laxa carnis z spōgiose. z p̄cipue affelle. Et in quocūqz mēbro. siue intrinseco. siue ex- trinseco accidit exitura cū mā cupū intrauerit subleuat car- nē z cutē in circuitu. pp quā subleuationē appet in loco exi- ture caput acutū. i. subleuatū. Et pp dixit Aui. si fuerit mā acuta. qz talis mā est magis apta fieri versus exteriora. z sic subleuationē carnis z cutis facere: ppterea quāto mā exiture acutior fuerit. tanto eius caput magis subleuat.

Que mē-
bra aptio-
ra sine ve-
l in eis fiat
exitura.

Duplex ē
mod? fm
quem mā
apans est
sicut in cu-
pū.

oc no-
en ou-
leth sz
ip. ca-
super
apata

pa dū-
leth z
tura
io dīse
nt.

Exitura
dicit fieri
duob? mo-
dis. s. inci-
piendo z se-
quendo
apata.

Quaeritur nā processus aut exiture talis est. dixit Aui. pmo aggregat sanie. i. humorē sanabilem; deinde maturat sanies et ipse humor sanabilis; deinde erupit et aperit. In maturatione aut dicti humoris et eruptione exiture sanie nā quāq; indiget admixtione artis; et fortasse nō indiget eo. Et ista diuersitas pcedit tam ex pte virtutis fm q; est fortis vel debilis q; ex parte mae fm q; est magis grossa vel minus grossa; vel multatant pauca; vel calida acuta vel calida nō acuta; tñ ēt ex pte mēbri in quo est exitura fm q; est multū caloris innati; aut pauci et fm q; est rare laxa aut spongiose cōpōnis vel ecōuerso. Et pp diuersitatem in octis tribus. s. virtute mae et mēbro cadunt in exitura diuersitates plurime in velocitate et tarditate maturationis resolutionis et eruptionis diuersitate eius qd in exitura cōtinet in diuersitate situs eruptionis eaz. Et coadiuuat pcedit tres cās ad dictas diuersitates causandas reliqua picularia ex tpiib; anni et regione. i. regimie pterito et ptesentis; et siliib;. **De diuersitate aut eaz in velocitate et tarditate maturationis.** dixit Aui. q; exiture diuersificant per spatium maturationis sue fm humorē in subtilitate et grossitate; fm cōplexione eius in caliditate et frigiditate et equalitate eius; scilicet modi sube et cōpōnis; et fm tēpus. s. anni vel cōstitutio nis eius et aeris dispōnē; et fm etate patientis in quo euenit in raritate et densitate; et fm cōplexione eius. Humor nāq; subtilis et calidus causans exiturā in mēbro cōpōnis calide humide rare sube in etate adolescentie vel iuuentutis; vel in teporib; vel cōstitutionib; calidis. vel ēt humidis; velociter recipit sanationē. Est ergo humor grossus frigidus causans exiturā in mēbro cōpōnis frigide et sicce in etate senectutis; et teporib; et cōstitutionib; frigidis; vel etiā siccis; et regionib; et siliib; tarde sanationē recipiēs; et ad tardā eius receptionē adiuuat paucitas coloris innati mēbri exiturā patiens; et multitudo mae et ipsius mala qualitas. Dixit Aui. nō cōtingit vt nō mutaretur apaz q; nō cōuertat qd in eo est ad pussum pp paruitatē caloris innati in mēbro et grossitiem mae. Et dixit pp cās exiture; et cās alias ad sanie sit retardatio; scilicet pppter repletionē et multitudinē mae et corruptionē eius. Et ecōuerso cāe pte. s. paucitas repletionis et mae et q; litas eius nō mala faciunt ad velocitatē sanationis; nā enim multā mām et male qualitatis cito supare nō pōt et sanare; pauca aut et bone qualitatis sic. **Et posuit Aui. cās cāp retardationis sanationis. s. multitudinis et grossitiei mae et corruptionis ipsi et paucitatis caloris innati. Et sunt nausae uas facietas et exercitia mala et egritudines que nō faciūt crifim cū eūone apparētē; eo q; tales egritudines sunt ab hūoribus grossis inobedientib; actioni nāe. Et de causis causa rū dictarū sunt nocumēta alia. i. accidētia aie nociua ex angustia et silitudinib; et alijs corruptentib; digestionē et sanguinē. sup. et omne regimē malū in alijs sex reb; nō nālib;. **Et Ras. 13. pti. ex verbo Sal. reduxit predictas cās ad duas et dixit. q; exitura phibet a faciēda putrefactione. i. sanatione duab; de causis; vna q; caliditas innata in ipso mēbro debilis valde nō pōt digerere eius supfluitatē. 2. q; humor met vñ sit est malus et crudus. Iste tñ cāe potius dicuntur cause terminationis apatis ad corruptionē vt infra dicitur. **Et dicunt. q; cāp retardationis sanationis; quedā se tenent ex parte virtutis; q; est debilis cū paucitate caloris innati; q; uis. n. apā eueniēs in mēbro debili fiat exitura; tarde tñ sania. Quedā se tenent ex parte mae; q; est multa alia grossa; aut corrupta et male qualitatis; et quedā se tenent ex pte mēbri; q; frigidū et densū. **Diuersitas aut in facilitate et difficultate resolutionis sanie et eruptionis exiture pcedit ex causis que se tenēt ex parte trium; qm exitura sania cū virtute debili; et cū mā grossa pauca caliditatis in mēbro frigidō dense sube in quo exitura pfindat tarde resoluit et tarde aperit; et ecōuerso que est cū virtute forti de mā subtili et calida et superficiali in mēbro raro et calido velociter resoluit et rumpit. **Et dixit Aui. q; quāto exitura est vehemētioris**********

elevationis et acutionis capitis et rubedinis tāto hūor attritus ei. s. et cāeius est vehemētioris caliditatis et velocioris maturationis et resolutionis et eruptionis; et pprie exitura eminens extra pcedēs fm formā pyramidalē; qm signat q; humor ille est subtilis et calidus obediens actioni nāe; et q; nā est potēs ad expellēdū ipm ad exteriora cū gradatione. **Que vō est diuersa a pdicta est illa que est lata pfinda patet rubedinis significas mām frigidā grossā inobedientem nature in expellēdū ipsaz versus exteriora; et per pñs q; erit tarde maturationis resolutionis et eruptionis. Et quāvis ista diuersitas manifestius cōprehendat in exituris extrinsecis; ipsa tñ conuenit in intrinsecis. **Diuersitas aut bonitatis et malitiei exituraz pcedit ex parte mēbri; in quo sit; et qm exitura in intrinsecis eueniēs mēbris deterior est eueniētē in extrinsecis. Et intrinsecos deteriorēs sunt que sunt cerebri; post eas que sunt pulmonis; et deinde q; sunt epīs; et postea q; sūt stōis; et subsequēter q; sunt splenis renū; vēice matricis et intestinoy. De extrinsecis aut loquēs Aui. dixit; q; deterior est illa que egredit sup extremitates lacertoy pluriū nervoy; et hoc ideo est; q; sunt infēiores causantes dolores pp sensibilitatē partis; quare sunt magne suspicionis; de supuentu spāsmi et alioy accitū maloy terribilium cōitate quā hñt lacerti dicti ad cerebri; aut sumis ex dispōne ipsius exiture; qd est q; exitura caput acutum pyramidalē hñs cite maturationis et boni coloris de se est salua; q; vō nō est acuta; s; declinūs ad interiora grauis motus et pauci doloris nō est salua; et nō caret suspitōe; est aut declinūs ad interiora; q; est de mā grossa que sui terestritate et grauedine mouetur a circūferētia versus cētūra supficie mēbri versus pūdū; et ppter ea ēt tardū motus ad maturationē et eruptionē; et est remissi doloris; et q; est d; mā frigida et grossa; que in q; tū grossa nō est apta subito soluere cōtinuū; et in q; tū frigida et grossa diutius in mēbro retinet; vñ ei magis alluefit mēbri; que ēt faciūt ad remissionē doloris; et ēt suspecta et mala si fuerit in mēbro hñte de supus cōcauitatē; ne sua inclinatione ad interiora mēbri ad illā pcauitatē erupat; hec etiā exitura si fuerit coloris albi vel coloris alterius mēbri; que etiā remisse rubedinis et tardiū mor; pp sui longā morā in mēbro est apta corrūpere ipz magis q; maturari. **Et exitura q; fm se totā est bene tractabilis laudabilior est ea que fm pte vt que in medio est tractabilis; et in circuitu est dura; vel que fm vnā medietatē est tractabilis; et fm alteram est dura. **De diuersitate aut bonitatis et malitiei eruptionis exiturer sciendum est q; ois exiture euenientis in mēbris extrinsecis eruptio ad exteriora est laudabilis. que tñ est in eis in qbus est possibile eruptionē fieri ad exteriora vel ad interi; vel ad vtrūq; quales sunt; vt dixit Ras. auctoritate Sal. que accidunt in myrach ventris et thoracis. siue ptiib; extrinsecis pctoris; in qbus partib; est cōcauitas apta vt exitura possit declinare ad interiora; et vt dicūt qdam. de eis est exitura eueniens in partibus gutturis et in genio; que aut accidit in capite extra craneū nō est apta eruptiōt intrinsece. **Eruptio eius ad interiora est mala cuiuscūq; modi fuerit exitura; et si exitura de se mala erit. tunc eius eruptio ad interiora est pessima; q; de ipsa dixit Aui. corrupit illud ex mēbris super qd cadit interiora; eruptio autē dicte exiture ad vtrūq; lat. s. interioris et exterioris; vt dixit Hyp. pmo pnosticoy. et Sal. etiā in cōmento illius. s. opz te esse attētū in his q; putruerūt et c. est deterior oibus alijs eruptionibus ista q; ēt ea que est ad interiora tñ. Et reddens Sal. cām dixit. q; est; q; tū duplicatur nocumentum. qm cōmunicat intrinsecis et extrinsecis; et q; non est nature locus a quo vel in quo incipiat gnare carnem; nam generatio carnis d; habere fundamentum super quo fiat; sicut fabricatio domoy d; habere fundamentum sup terrā. **Et Ras. dixit. 14. pti. Ois exitura. s. intrinseca d; aperiri ad interi; et si aperiat ēt ad interiora malum erit valde; q; nā nō habebit locū in quo incipiat ad giandum************

De diuersitate bonitatis aut malitiei exituraz

De diuersitate bonitatis aut malitiei exituraz

De diuersitate bonitatis aut malitiei exituraz

Quaeritur nā processus aut exiture talis est. dixit Aui. pmo aggregat sanie. i. humorē sanabilem; deinde maturat sanies et ipse humor sanabilis; deinde erupit et aperit. In maturatione aut dicti humoris et eruptione exiture sanie nā quāq; indiget admixtione artis; et fortasse nō indiget eo. Et ista diuersitas pcedit tam ex pte virtutis fm q; est fortis vel debilis q; ex parte mae fm q; est magis grossa vel minus grossa; vel multatant pauca; vel calida acuta vel calida nō acuta; tñ ēt ex pte mēbri in quo est exitura fm q; est multū caloris innati; aut pauci et fm q; est rare laxa aut spongiose cōpōnis vel ecōuerso. Et pp diuersitatem in octis tribus. s. virtute mae et mēbro cadunt in exitura diuersitates plurime in velocitate et tarditate maturationis resolutionis et eruptionis diuersitate eius qd in exitura cōtinet in diuersitate situs eruptionis eaz. Et coadiuuat pcedit tres cās ad dictas diuersitates causandas reliqua picularia ex tpiib; anni et regione. i. regimie pterito et ptesentis; et siliib;.

Que apā et veloci et tardū exiture

De causa cāp tardationis sanationis.

De signis velocitatis et tarditatis sanationis resolutionis et eruptionis

carne. Quidā tñ opp^m tenet z dñt. q ruptura ad interi^o de/ terior est z magis pimes infirmū qz ea q erupit ad exteri^o z Interius: qm ei q solū erupit interius nō est locus mūdifica/ tionis eius: qz q erupit ēt ad exteri^o mūdificari pōt: z tāde z sanari. Exēplū ponūt in vulnerib⁹ penetratibus q mūdifi/ cant z sanant: s; in plurimis exituraz intrinsecaz est opp^m: qm eruptio eius ad interi^o saluioz est ea q ad exteri^o z h est vey in oibus mēbris intrinsecis hñtib⁹ pcauitatē vel viā p quā sanies possit deduci ad ex^o corpus: vt voluit Gal. in li. de malicia cōpōnis diuerse. Et Aui. dixit. laudabilior eruptio exiture intrinsece est que est ad ppiū vētriculū cui est via ad extrinsecā: qz tūc pillā viā pōt fieri. mūdificatio eius qd egre/ diū ex ea: q vō nō erupit: z vētriculū ad pcauitatē vbi est via mūdificari non pōt. Et iō in exitura stōi melius nō est: vt erū/ pāt ad pcauitatē vētri vbi nō est via mūdificationis saniei. In eruptiōe aut intrinseca est saniei via mūdificationis p vō mitū: aut p fluxū vētris. Et silt est si erupāt ad iteri^o ad venā kili: vñ pōt mūdificari epar a sanie meli⁹ quā si eruperet ad vacuitatē ventris. Et silt est de exituris renū vesice matricis z intestinox: z fm quosdā ēt splenis: qz pōt mūdificari per viā stōi: ac ēt p viā epatis mediante via qua ab eo suū recipit nutritiū. Et silt dñt. est de eruptione exiture pulmonis. Et in exituris ēt cerebrū. dixit Aui. q eruptio ad duos vētricu/ los anteriores. s. p^m z mediū vel ad p^m tñ q manifeste diui/ sus est in duos vētriculos laudabilior est: qm his vētriculis sunt meatus apti expurgationi saniei illius ad interiora qui sunt palatū nares z aures: qz rūpif ad spatiū pñmēs cere/ brū vel inter pñculos z cerebuz: vel ēt ad postremū vētri/ culū: tūc illud est illaudabile: qz tūc nō inuenit sanies meatuz ad exteriora: s; remanet z ledit lesione maxina. Et scias. q eruptio exiture facta a nā laudabilior est ea que fit ab arte.

De diuerfitate aut sumpta penes id qd pñnetur in exituris bz spēs: qm in qbusdā repitur z erit ab eis sanies laudabilior: est salua: z in qbusdā pñnet res diuerse. Et de pñnetibus res diuersas sunt spēs in qbus est nomē impositū. Una est. dixit Aui. cui nomē in arabico est tāmufior: qd la tñe est di/ cere taurinū: siue bouinū: z dñt sic: qz cū apif egredif sanies p z egressa sanie repif sub ea: qd est sile carni bouine: z ista eri/ tura a multis vocat camerosa vel cauernosa: qz bz diuersas cauernas vel pcauitates siue cameras: z vtpm sic est q scā eruptiōe p egredif sanies laudabilis vel illaudabilis: deinde repif caro pñcta sub ea: z cū rūpif vel incidif illa caro repif sub ea sanies alia diuerfa ab ea q pūz egressa est: z est diuerfa in suba colore z fetore: est. n. grossior fetidior z mali coloris. Et aliqñ repiunt res ēt diuerse. Et cā diuerfitatis dictarū rez pñetaz fuit diuerfitas humoris q fecit exiturā in grossi/ tie z subtilitate z benignitate z malignitate. pp quā diuerfi/ tatē aliqñ eius ps apta fuit pñet in sanie laudabilē: z aliqñ in illaudabilē: z aliqñ in quādā carnositate: z aliqñ in aliā rez ex/ traneā: vel alia res ēt neas: nāz sunt aliqñ multe numeroz: sunt oēs res distincte z separe abinuicē: ac si esset vnaqueqz in sua camera vel cauerna. Et humor faciens pñctas exitu/ ras fm plus z maiorē partē eius est fridus grossus crudus. Exiture. n. a tali humore facte fm plm repiunt cuz hmoi di/ uerfitatibus z cauernositatib⁹ siue cellulis: sic ēt a multis cellulose vocate sunt. quertif aut in sanie laudabilē pars hu/ moris illius subtilior z benignior: z in illaudabilē pars eius subtilis maligna z ps ei⁹ grossior z rebellis quertif in carnē illā mollē vel aliā rez extraneā. Et scias q be sunt exiture: in quibus medicus cū secauerit eas d; iponere digitū vt inue/ niat z disrupat cauernas illas: z d; eas pñoscere vt nō fa/ ciat sic stolidi medici faciūt intromittētes digitū in quācūqz exiturā addētes dolorē supra dolorē z pñcāt exiturā ad ma/ litia magnā: z qñqz pñcāt ad interi^o egrotantē. Et scā vero spēs dictaz exituraz cui est nomē impositū. dixit Aui. est illa q in arabico vocat abir: qd latine significat vas fictile rotūdū: z pñea dicta est vasalis: vel vt dñt qdam. significat

granulosa: vñ granulosa dicta est vel granatilis: z ista eri/ tura est rotūda rubea: z cū apif inuenit intus in ea res q est ad modū granorū ficus: z iō nō idiomate ficus appellat. A multis aut vocat topinaria: z de ea dixit Aui. q eius euētus plm est in capite: qñz tñ in alijs repif mēbris: ita q ēt i ano: Dixit Aui. q hñs hāc exituraz fm plm nō expoliā a febre. C Diuerfitas aut exituraz sumpta a situ est q eaz qdā sunt supificiales: z qdā pfunder: z qdā mediū locū tenet: z quedā sunt in mēbro hñte colligatā cū principalib⁹ z nobilibus z nō carēt suspicionē: z qdāz sunt in mēbro ignobili z nō hñte illā colligatiam: z sunt ex hac pte carētes suspicionē. C hñte in supexiture diuerfitatē fm magnitudinē z puitatē z medi/ camē z figurā. nā alie sunt acute alie dense alie late alie rotū/ de alie lōge vel alterius figure. C Que aut sint cāe exituraz satis pz ex pñctis z ex his q dicta sunt de causis apatum.

Signa aut significantia q apa terminabit ad exituram sunt q apa qd est de humore sanibili plōgat z durities eius remanet fm dispōnē suā cuz calitate sensata in loco z nō cōferūt in ea resolutiua: nō tñ addit durities eius: neqz adfunt cū ea alia signa mala de corruptione vel mortifi/ catione mēbz. Notat q durities apatis plōgata absqz cal/ ditate secū pñcta signat q apa terminabit ad indurationē: qz signat q resoluta est ps eius subtilis: calā z remāit gros/ sa infigidata: z maxie indurabit apa qñ durities augendo pcedit. S; durities remanēs cuz calitate absqz signis malis de violēta extēsiōe liuiditate coloris z alijs signationibus de corruptione mēbz signat q apa terminabit ad exituraz: qz ex quo nō resoluit qd declarat durities plōgatio: neqz in/ durat qd signat calitas sensata in eo remanēs neqz corrupit mēbz: qd declarat dictorū malorū signorū pñatio: tūc necō/ seqz p locū a sufficiēti diuifiōe q terminabit ad suppuratiōē.

Signa aut inceptionis exiture: z q iā mā colligit in cupū sunt inceptionis subleuationis cutis exñtis supra apa z iceptio aug^m pulsationis. mā. n. in cupo collecta z ampliata a calo/ re agēte in ipsaz cutē subleuat z auget. tumor ēt nullo fluxu exñte aut additione: faciēte in apate: s; intumescit locus: qz mā rarificat z rarificata occupat pl⁹ d loco: z calitas auget: qz mā in cupo magis pculcat: z pculcata a calitate eñtea eri/ pit. nā ēt ad digerēdū mām mittit illuc sanguinē z spūm: vñ in loco calitas valde incēdit q aliqñ est febrē inducēs. Et do/ loz auget: qz auget in loco mala cōpō calā: z q mā ampli/ ra ampli⁹ extēdit mēbz: p cui⁹ extēsiōe ei⁹ pñuitas magis soluit. Et pulsatio i ea magis causat z causata auget: qz mā in cupo collecta magis coartat arteriā z arrepta a caliditate eñtea maiorē causat in ea euētationis necitatē: arteria ēt pñ/ tit ad rē durā plus: qz ad locū collectionis mae: q fact⁹ dur⁹ pre mā ibi collecta z extēdēte: z pñctas cās est q qñ fit exi/ tura si pus nō erat pulsatio: tūc cātur z si pus aderat auget. Dixit g Hal. si in apate calo pulsus fortis z calor fuerit pcul/ dubio in eo virus colligit. C Et Aui. dixit. signa q apa fit exitura sūt cū videris pulsationē plmā aut duritiē plōgatā z calitatē. tūc extima q apa est in via q fiat exitura. C Et lo/ quēs Hip. in affo. de signis saniei siētis z scē dix circa gnōnē saniei dolores z febres accidūt magis qz scā sanie. nā vt dixit Gal. in p^o: ifacta sanie qescit actio caloris in mām: vñ sedaf ebullitio z qescēte ebullitiōe qescit inflāmatio z exalatio z sic febris. C Dix Aui. febres q accidūt cū exituris. s. extrinse/ cis erūt nocturne z rigores i eis nō validi: z tūc ēt mā est: vñ qescit pñctio ei⁹ z dolor. C Et Aui. dixit. cū videris lenitatē quandā. s. in calitate z febre z sedationē doloris: tūc scias q exitura ē in via maturatiōis. s. in terminio ad quē vie matura/ tiōis: qz tūc cōpleta ē maturatio. Et dixit. nō sūt isti dolores in pñ^o exiture vehemētiorez: z qzto plus appropinquat status. s. cōplete maturatiōis q pñcti stat⁹ exiture minoianē nisi qñ eruptio. s. porositatū mēbz z solo pñuitatē eaz fit i pñ^o eius: z dolor accidit ex ea disrūptiōe z pñuitatis solōne: s; qñ mā est facta sanies: qescit tūc calefactio fortis z inflāmatio

De diuer/ sitate exi/ tura: s; pñea a ficu

Signa in/ ceptionis exiture.

ad modum fm̄ quē cesset caliditas ignis extincti: & quā in
gñatione saniei semp calitas augeat. nō tñ in oi eius genera
tione illa calitas erit febrilis: & illud est aut ppter paucitatē
māe saniae: aut pp̄ eius calitatē remissiorē: aut pp̄ longā di
stantiā eius a corde pp̄ quā nō pōt ad cor puenire putrida su
ligo neq; mala discraha cala sequēs ad alterationē p̄is post
partē: qm̄ prius ipsa putrida fuligo cōsumit: & ipsa alteratio
deficit in via. Et scias q̄ in gñatione saniei laudabilis oīa p̄
dicta accitā erūt remissiora q̄ in gñatione saniei illaudabi
lis. Et p̄dicta signa debēt referrī ad exituras extrinsecas.
Ipse. n. in signis differūt ab exituris intrinsecis: vnde dixit
Aui. q̄ oē apā in mēbris extrinsecis in q̄ non est pulsatio nō
facit sanie. intrinsecū aut pōt facere sanie: q̄uis non sit in eo
pulsatio: vt p̄ plerūq; in p̄pleumonia & litargia. Et scias
q̄ q̄uis verbū Aui. p̄dictū de apate extrinsecō sit vey semp:
eius tñ puerum nō est semp vey. s. q̄ oē apā extrinsecū in q̄
est pulsatio faciunt sanie: q̄ maxie p̄ in flōne in quo in p̄n
sui & aug^o est pulsatio: vt patuit suo cap^o. & tñ nō semp post
pulsationē suppurat: q̄ aliquā resoluit vel indurat: vel alr
terminat. S; vey est q̄ q̄ pulsatio p̄existēs angēt: tūc sup
purat. Quidā aut putauerunt iā q̄ oē apā extrinsecū ma
gnū terminaret ad supputationē siue fuerit in eo pulsatio
siue nō: & ecōue. so oē aliud aliter terminaret q̄ p̄r suppu
rationē. Et h̄ remouens Raf. 13. p̄ti. dixit. Dico exptus sum &
vidi apata cala magna ad modū vnus palmi & plus & mi
nus nulla in eis exñte pulsatione vehemēti & dissoluta sunt.
Et vidi pluries apā paruū h̄is locū ad modū panarij: & eo
q̄ pulsatio in eo erat magnā putrefactionē fecit. Et subdit
Raf. quāto pulsatio in apate maior fuerit tāto putredo. i. sa
niatio velocior sit. Et dixit itē. iuxta quātitatē pulsationis
apātū calop̄ oē ē putredo eo q̄m̄ vbi fuerit magna pulsa
tio erit ibi multa putredo: qm̄ magna pulsatio magnū signi
ficat apā. Et rursus exitura q̄ sanie fecit aut est sup̄ficialis
aut pfunda: & si q̄ sup̄ficialis fuerit agnosci facit poterit p
tactū & visus. Et p̄ tactū cognoscit. dixit Aui. qm̄ q̄n tangis
locū cū digito vel digitis pp̄ue. tūc obserua & cōsidera cū di
gitis. alijs saltē alterius manus an expellat aliqd ex h̄is ex
loco in q̄ p̄tinet sanies quē cōprimis digito vel digitis vni
manus & moueri & redūdare ad sub digitos alios. Notāt q̄
si exitura fuerit p̄ua sufficiūt digiti vnus manus. s. index &
medius. al. pollex & index: vel et & medius cū vnus ponit
in vna p̄e exiture & alius in alia: & p̄m̄is cū vno & obseruat
si sentit moueri sanies versus aliū digitū & redūdare & p̄te
re ipsum. Deinde cū desinis p̄mere cū digito cū quo p̄stisti &
p̄m̄is cū alio & p̄cipis p̄stī inūdationē & motū sub eo cū q̄
nō p̄m̄is: tūc in loco facta est sanies. Si vero nec motus nec
inūdatio p̄cipit sanies nondū p̄fecta est. Dixit Antik. q̄ si
exitura fuerit manifesta sup̄ficialis fiet caput eius acutū altū
leuis tactus in q̄ signū faciet digitus p̄m̄is & extēdes pellis
fistēs in capite eius. Si vō exitura sit magnā: tūc debes expe
riri cum digitis ambarū manuū saltē indice & medio p̄mere
debes cū digitis vnus manus & obseruare si sub alijs sen
tit motus & inūdatio & allisio ad eos: & si iudicare volue
ris: & in exitura magna p̄ssio fortior eē d; & in tangēdo non
debēt digiti vtriusq; manus p̄stīguari: imo d; interuenire suf
ficiēs distātia fm̄ magnitudinē exiture. Per visum aut co
gnoscit. dixit Aui. qm̄ locus saniei declarat p̄declinationē
eius ad albedinē: qm̄ sanies alba est & colorē suū p̄tendit: s;
q̄ nō est cōpleta sanatio: tūc declinat ad rubedinē pp̄ calo
rez locū rubificantē. Dixit Tabi. oīs exitura in se p̄tinet
rubedinē nō sania bit. s. p̄fecte & laudabilr nisi prius deficiat
illa rubedo in circuitu eius. Et h̄nt dicta signa sumpta ex ca
lore veritatē in exitura debēt laudabilr sania r: & in exitura
sup̄ficiali. Nā si sanies fieret illaudabilis p̄tenderet et colorē
suū & nō albū. Et si foret pfunda nō mutat in ea color ab eo
q̄ fuit nisi fortasse parū. Et iō ne decipiaris ex colore loci in
exituris pfundis vel illaudabilis saniei. dixit Aui. sustēta re

in tactu absq; visu: & iudica per iudiciū qd̄ p̄cepisti ex tactu
predicto & nō per visum. nā certitudo habet per tactū. visus
aut coadiuuans. Cuz aut exitura fuerit multū pfunda &
grosse cutis: tūc iudiciū de sanie per tactū etiā erit difficile
valde sed opz cōsiderare alia signa de diuturnitate apatis &
sedatione accidentiū & remissione p̄existētis rubedinis ten
sionis & pulsationis & soliditatis & sensu pōderis cuiusdā in
loco. Dixit. n. Paulus. si exitura pfunda & supposita ei car
ne abūdanti fuerit cognoscei poterit eius maturatio & gñatio
saniei mediāte longo spatio apatis & ex mitigatione doloris
& febris & diminutione rubedinis & pulsationis & ecōuerso
dolore ad modū pruritus ac deficiētibus oibus signis apā
tis calidi. v. inflammatione dolore & extēsiōne solida. Et An
tik. dixit. q̄ in loco cū pruritu p̄cipit stupor. s. modicus. cum
enī videris apā qd̄ multū accipit de pfundo mēbris diu mo
rari: deinde augeri in eo dolores inflammationē & rubedinē
pulsationē remitti & tensionē eius & soliditatē liniri & infir
muz inuenire quietē & pruritū quēdā in loco eius: tūc iudica
certe sanie ibi fore factā quā tactus inuenire nō pōt pp̄ gros
sitē cutis & carnis supstantis ei. Dixit Hip. 6° affo. qbus
cūq; facta sanie in coepe. s. aliquo mēbro extrinsecō non ma
nifestat his pp̄ saniei spissitudinē aut loci aut vtriusq;. vt di
xit Sal. in 2°. nō manifestat pfunditas tñ saniei & eius elō
gatio a sup̄ficie est imediata cā incōprehensionis eius & eius
elōgationis. Cā fuit māe grossitēs p̄ quā nō potuit ipsaz nā
facere mām pillius subam penetrare & mēbris soliditās: aut
est ex densitate sue sube: aut sui grossitē: aut sui multitudinē
& p̄p̄e quāto soliditas mēbris: & maxie que p̄cedit ex grossi
tie & multitudine maior fuerit tāto cōprehēsiō saniei suppo
sita p̄ tactū difficilior fiet. Et idē 4° 3°. voluit Aui. & subdit.
p̄pterea stat q̄nq; sup vacuitatē eius. sup. & nō apit: & q̄nq;
nō stat: q̄ aperit. Scis aut q̄ sanies in exitura p̄tenta sit
subtilis & fluida q̄n p̄stura facta cū digitis in vna p̄te sentit
inūdatio velox ad aliā p̄te sub alijs digitis pueniēs: & cum
defistit a p̄ssione retro reuertit ad locū p̄m̄is: & tactus loci eius
lenis apper. Et p̄posita signa scis q̄ sanies est grossa spis
sa: qm̄ nō velociter mouet per cōprehensionē nec motu cito re
uertit cōpressa sanie p̄ alia signa sup̄dicta & tactus eius nō
est lenis: sicut saniei tenuis: sicut dixit Raf. 13. p̄ti. Et in
exituris sup̄ficialibus cognoscit sanies laudabilis ab illau
dabili p̄ colorē loci. nā si fuerit albus aut cū equali p̄mixtio
ne ruboris sanies erit laudabilis. si vō color eius fuerit citri
nus viridis aut liuidus erit sanies illaudabilis. Dixit Ra
fis. 13. p̄ti. cū exitura extrinsecā q̄ lata fuerit carēs capite erit
ex humoribus malis frigidis difficilis digōnis p̄m̄ior erit
putrefactioni q̄ putredinis gñationi fm̄ lōginquitatē t̄p̄is.
Et dixit. illaudabilis est exitura q̄ nō in toto gñat putredinē
equalr: sed in p̄te eius tñ: qm̄ erit difficilis & per longū t̄p̄s
sanatio eius: qm̄ ille q̄ nō facit putredinē aliam curā appe
runt q̄ ille q̄ facit eā. Et dixit. que nō h̄z eminentiā suā du
ram laudabilior est ea que h̄z eaz durā & ea cuius modica ps
est leuis & pars circūstans ei est dura: qm̄ erit tarde matura
tionis aut nō maturabit oīno. Et dixit. laudat exitura si ca
put eius in q̄ putredo est facta velociter fuerit. s. in inferiori
parte eius: qm̄ tūc non faciet loculū siue cauernā in t̄pe sue
emanationis. Et q̄ h̄bit vnū caput laudabilior erit & salu
brior h̄ntē duo. Et q̄ h̄z duo capita si ps eius media inter ca
pita fuerit dura nō putrida nō erit salubris: qm̄ ps dura pe
ior erit leni. Et iuxta modū soliditatis ei? erit modus malitie
ip̄ius & iuxta modū lenitatis ei? erit modus bonitatis & laudis
ip̄ius. De signis aut intrinsecarū exiturarū. dixit Aui. q̄
q̄n accit apā calm̄ in viscerib; accidit horripilones & febres
& nō est eis ordo: & horripilatio est in p̄m̄is longioris spatij
deinde nō cessat abbreviari spatij ei? & sit dolor vehemēti
or & addit grauitas apatis: tūc scias q̄ apā sit exitura & q̄ pue
nit ad collectionē sui. i. siue māe in cupo. Dicit. q̄ horripila
tio iō accidit: q̄ materia facies apā soluit cōtinuū in mēbro

Sanatio
nō fit sine
pulsatiōe.
nō tñ pul
sationē sp
sequit sa
niatio.

Signa sa
niei iā sa
cie.

De causis
difficulta
tis cōpre
hensionis
saniei.

Signi
sub
tilitatis
&
grossitē
saniei p̄
te in exitu
ris.

De signis
laudabil
& illauda
bilis nīe.
De signis
laudabil
& illauda
bilis exi
tura.

Signi
ci exitu
mūti

Signi
plete m
turationē

De signis
exiturarū
intrinsecarū.

Signi
ruptio
exitur
trinfec

sensibilis: et pp hanc cam dolores sunt vehemensiores etia: et propter dicta cam in exituris mebroz carentiu sensu non sit horripilatio neqz dolor nisi per aggravatione. Et febris accidit ex dolore et calitate additis et effumatione putrida ad cor et no est dictis febribus ordo. In reuolutione paroxysmorum et in mo eoz qz qnqz seniel in die: qnqz bis: qnqz phes: qnqz citius: qnqz tardius: qnqz cu maiori spatio infestationis: qnqz cu minori: verum in primis horripilatio est logioris spatij: qz in primis ma diutius durat pungedo et soluendo cotinuus: deinde non cessat abbreviari spatium eius quanto plus appropinquat statui. s. sumpto penes dispo: mae: qz ma continue lenie et continue pcedit minus pungedo et minus soluendo cotinuus et grauitas addit: qz ma tota in vno loco colligit: que prius sparsa erat: vñ magis percipit pondus eius: qd pz de lorica que posita supra spatulam magis grauat qz vestita.

CDixit Aui. scias q durities pulsus est testimoniu magnu ad significandu q exitura sit in interioribus: et verificat qn durities pulsus aduenit prius no existens vel qn peristens addit. In apatibus. n. mebroz duoz vt paniculoz semper est pulsus ferrinus durus. Cu ergo in tali apate durities illa addit: tuc significat q transit in exitura. Et in apatibus mebroz molliu est pulsus mollis vndosus semp. cum ergo minuit mollietates illa que respectu peristentis pot vocari quedam durities: tuc significabit q ma eius colligit et bz dictu signum de duritie pulsus: quadiu apa est in fieri exiture et solutionis. nam facta a sanatione pulsus durities tollit: et sit mollis lenis eo q sanies remollit arteria. Sicut enim voluit Aui. pmi 2. cap. de pulsu apatis. dixit. n. q qn adest in apostemate ca mutans pulsum ad ferrinu. i. duru: tuc efficit ipm duru: nisi in corpore sit pua ca humectans que pprietate ferrini et duri destruat: et loco eius vndositates supplere faciat: vt est sanies facta. ipsa. n. humectado arteria cessare facit pulsus duritie: et reddit eu lenem vndosum. Sic ergo dicendum est q pulsus durus est testimoniu magnu exiture interioris: q qn apparent signa exiture supradicta si non indurat pulsus non est per illa signa indicandu q sit exitura. na fortasse no erit. si enim ibi esset exitura pulsus fieret durus. si ergo non erit durus et alia signa collectionis affuerint: tuc no fiet collectio illa in aliquo visceru: sed erit in siphac: qd atinet viscera inferiora: aut in paniculo qui est inter costas. na in apostematibus taliz paniculoz non indurat pulsus. In apate tñ pleure: que cotinet viscera spiritalia: pulsus maxime fit ferrinus: vt patuit in caplo de pleure. **C**Scit autē locus in q sit exitura p grauitate que pendet ex ea et per dolore in loco eius sensatu. Et subdit Aui. cu collectione fecerint apata in visceribus et fm exiture semitam pcesserint infestabit dolor vehemens et febris exasperabit lingua valde et vigilie fortiores fient et oia alia accntia augmetabunt et crescet grauitas: et fortasse sentiet grauitas: et infixio: et est et cu in corpore apparet macies et in oculis repentina coeuitas: et continue oia accntia augmetando pcedunt donec coplete digestio. Lumen enim illud qd collectu est sit maturu. i. factu est maturu febris et doloris fortitudo: et pulsus. i. pulsatio sedatur et loco doloris aduenit res que est sicut puritus. i. qda sensus filis puritui. puenies ex paruissima cotinuitatis solone facta a sanie illa sua acuitate: et si rubedo et durities ibi affuerint. in cute exteriori minorabit rubedo et mollificabit durities ita vt co pressioni cedat vbi prius no cedebat. **C**Et signa coplete maturationis exiture intrinsece. dixit Aui. sunt qm qn accidunt signa pdicta exiture: deinde qescunt accntia ipsius q sunt ex febre horripilatione et doloris sedatione coplete et remanet grauitas: tuc scias q maturatio adest et sanies iam pfirmata est. **C**Et signa eruptionis eius sunt. dixit Aui. q post pdicta quiete accntium redeunt dolores: et sunt punctiones et mordicatio et grauitas vehemens et similes febribus q fuerat in ginatione exiture in resectione earu vel similes febribus: qz sunt sicut habituata et velut ethica: et sic intellexit alia lra. q dicit.

et signant febres: tuc eius eruptio iam est ppinqua. cu. n. tuc accidit rigor subito et sedat grauitas et dolor. tuc iaz eruptio facta est: et pprie qn appet sanies euata q mordicat mebrum per qd trahit. **C**Dixit Rasis. 13. p. tñ. q rigor accidit pprie semp cu emanatione exiturarum occultarum et pcedit hic rigor ex solutione cotinuitatis q sit in eruptione ac mordicatione mebroz sensibilium facta sanie cadete sup ea. **C**Et dixit Aui. necessarium est vt in eruptione fiat arefactio virtutis. i. debilitas eius pns resolutione spirituum facta in ruptura et sit illa debilitas arefactionis vel arefaciens. i. sit debilitas illa vtutis cu arefactione corporis sicut cotingit in alijs debilibus resectione vt in syncope resolutionis frequenter appet. **C**Dixit Rasis. 13. p. tñ. et sunt verba Gal. 6. de interioribus. sequunt exituras intrinsecas magnas synopis citrinitas coloris pulsus pns debilis et spissus et calefactio patientis et laxitudo. **C**Paulus aut recitat pdicta signa dices signu terminatio nis apatis calidi in visceribus corporis ad facienduz putredines habet ex eo q sunt horripilationes et febres cronice causantes ordine. als. carētes ordine et dolores vehemens: et erit horripilatio q sit in pñ logioris spatij: sed cu pfecta fuerit sanies cessabunt febres et horripilationes et dolores erunt modici. adueniente aut tpe emanationis saniei subuertetur dolores et fient vehemensiores acutiores et crudeliores: et in tpe februm erunt nociue extensiones valde tñ facta inanitione saniei fiet rigor: ac manate ipsa sanies et postea cessabit pderositas et dolor penitus. **C**Dicunt. ca accntium eruptionis exiture intrinsece est qm qn ma mouet ad erupenduz et solutionem cotinuam cu punctione mordicatione et corosione accidit dolor et mordicatio et vñ tota ma et tedit in vnu locu. s. illu in quo querit eruptione facere: et io addit grauitas: et qz dolore efficit et in motu ebullit et effumat addit febris. et qda volunt q febris addit in ipsa eruptione: qz tuc pot fieri maior effumatio. et cu facta est eruptio rigor accidit pp sparsionem mae sup mebra sensitua. **C**Et dixit Aui. erit pulsus vacuitati et diuersitati aptus: qz erit vacuus et diuersus: et lra dixit: dilatabit pp vacuitate et diuersificabit et incedet fm via paruitatis debilitatis et raritatis et cadit appetitus et sepe calesunt extrema. **C**Dixit Aui. qn sit eruptio subito et egrediet res plurima subito: fortasse accidit sputu saniei plurime subito: fortasse accidit vomitus et vetric solo. sup. aut solo vñne plurima p diuersitate mebroz ad que sit eruptio et meatu p quos sit ipsius expulsio. **C**Dixit Rasis. 13. p. tñ. ex p epidimiaz. sanies et supfluitas expellit de mebro ad mebru no in mebris hntibus coeuitate sensibile tñ sed in mebris solidis: sicut neruis chordis pelliculis et ossibus. **C**Et Gal. dixit. 6. de interioribus. et ponit a Rasi ibide. meatus p quos accedunt sanies et putredo sunt alig quoz coeui. nates sunt coes: qm sanies mudificat in maiori pte per eos sicut mudificant exiture pectoris per sputu et stomaci p vomitu et egestionem et ptes gibbi epatis et renuz et meatu vine et vesice p vzinā vel egestionem: aut loca stomaci per vzinā. Et dixit Gal. ego vidi plures hntes sanie in pectore et mingere ea et sanos remanere: et alios egerere sanie et sanos remanere per illud. Et hoc vidi oculata fide non solu vna vice. Et dixit. putredo veniens de pulmone ad renes habuit meatus certos: qm sicut pcedunt ad renes ramuculi de vena magna pulsati sic euatio pot de pulmone p vzinā fieri: qz est ibi meatus eius: et euatio putredinis de pulmone per egestionem manifestabit qnqz in anatomia: qm vena concaua inuenit: qnqz comunicata cu vena filii radici arboris cotinuando cu eis per venas altera interposita eis: et io putredo que est in parte interiori diafragmatis pot puenire ad vesicam: tñ hec sunt raro: qm hec forme raro accidunt. **C**Ait Rasis. dico qn passionem sunt in meatibus cosuetis phibitive cogitur materia seq meatus alios: et ego etia legi. dixit ipse. in aliquo libro q si inter duo mebra no fuerit aliud nisi os aut neruus ad ipsum os aut neruu na expellit supfluitate et quanto magis ad carnem: nec

Signa lo
ci exiture
intrinsece.

Signa co
plete ma
turationis.

Signa e
ruptionis
exiture in
trinsece.

est mirabile penitus: qm̄ in ea sunt poti sic spōgie lz nō pcedant pectitudinē. Et dixit. penes tēpus terminationis exiture ad ventrē credis fieri dysenteria vebemens eo qd sanies mordet intestina et excitabit. Et dixit ibidē. ex 6° epidimiaz. qd habet significatio sup emanationē exiture super intestina ex solone ventris terribili qd erit cū puntione et motu frequēti ad querendū priuatā. Et ex fili pōt haberi signū sup emanationē eius sup stomachū in frequēti et crudeli vomitu aut sup viam vrine ex frequenti mictu cum puntione et ardore.

Signabo
na post ru
pcuram.

De tpi
exituraz.

Cura exiture triplici pñfic instrumēto. s. diēta potione et chirurgia. De curatione tñ intrinsecāz satis dictūz est in pcedentibus sermonibus. in ppijs caplis eaz. hic autē dicet de curatione extrinsecarū. Diēta itaqz eis pueniens est penitus eadē cū diēta apatū calidoz: et pñpue flegmonis diēta in suis caplis. Cura vero per potione aut respicit cām earū aut ipsas exituras aut ipsaz accitū. Et qd respicit cām aut antecedentē cām respicit aut pñunctā. Et respiciens cām antecedentē eadē hz intētiōnes curatiuas: quas ante eadēz antecedentē cām hz apā in se tam in diuersione qz in eūone qz etiā in ipsius recursu et ex eisdē auxilijs cōplentur ipse intētiōnes qbus implentur in cura apatis. et hoc siue exitura fuerit incipiens siue sequens. Curatio vero respiciens causāz cōiunctā diuersificat fm qd exitura est incipiens aut sequens. De curatione aut incipientis loquens Aui. quo ad cām cōiunctā. dixit qd curationes eius sunt euacuaciones et ea cū quibus curant apata que nō sunt exiture in pñpñis eozū quasi dixerit. curant sicut ipsa apata si incipent absqz exitura et ipsa curant: vt. s. patuit: per recursū et extractū. ergo sūtr et exitura incipiens curabit p recursū et extractū. recursū tetigit Aui. cū dixit. ea cū qbus curant apata calida in pñpñis eoz. Ipsa autē curant in pñpñis eoz cū recursū faciētibz. Et extractū tetigit. cū dixit euaciones. Et ite ergo due res. s. recursus et extractus sunt: in qbus cōicant exiturē calide et apata que non sunt exiture. recursus itaqz cōpetit in pñpñio exiture incipētis. Et hoc dixit Aui. nisi timeat reditus mae ad mēbzū nobile. sup. et in oibus causis: in quibus phibet recursus in pñpñio apatū: sicut declarātū est in cura eoz. Et dixit. qd errores stolidoz. s. in non discernēdo qñ dz fieri recursus: et qñ nō sunt et res in qbus cōicant exiturē calide et apata que nō sunt exiture calide. Cū notant qdā. qd in pñpñio exiturarū incipientiū cōferunt repcussua nō inqz tum sunt exitures: sed inqz tum sunt apata: et si cōferunt eis inqz tum sunt apata cōferunt et eis exatibus exituris: et cōferentia quā faciūt repcussua exituris est phibitio augmētū eaz quo phibito nā potētiōz reddis supā mām locatā: vñ melius pōt eā ad sanie deducere: qd non eque bñ potuisset si mām illa fuisset augmētata. Quidā autē pcedūt. qd repcussua et nō solum cōueniunt eis: sed et diminūdo mām locatā quā dicūt posse repcuti. Quidā autē dicūt. qd repcussua cōueniūt in pñpñio exiture incipētis pñpñiante tñ: et non postea. Et de istis sunt gētilis: et dz repcussio fieri in pñpñio pñpñiate vt phibet quātum potē fuerit mām in cupū colligi et cupū augeri. postea autē fieri nō dz. qz iam collecta mām non repercuteret: sed in crudaretur et indispōneretur ad saniationē recipiendam. Et dicunt iterū. qd in pñpñio pñpñiante repcussua nō debent esse intēta sicut in pñpñio pñpñiate alioz apatum non

De cura
exiture in
cipientis
in pñpñio per
repercussū
sua.

exituraliū sed remissioz: et vident isti pcedere cū Almani. cum dixit: vtendū non esse nisi parū infrigidatiuis. i. remisse infrigidatiuis vel parū. i. paruo tpe: qz solū in pñpñio pñpñiante et nō in pcessu: imo cū ex ipsis. dixit Almā. calorem et ardore minui et sedari videris ab istis ad ea qd sanies faciūt te transfer. Et Aui. et dixit. cū videris in ceptionē apatis incedere itinere exiture: tūc dimitte infrigidatiōne. sup. et stipticationē. dimittēda et sunt oia infrigidatiā et stiptica qd repcutiunt et incede. dixit ipse. in via eius qd maturat et aperit. s. postea facta maturatione. Et dicūt oēs supradicti. qd repcutio nullo tpe cōpetit exituris sequētibus: qm̄ mām earū iam incuneata est nō patiens amplius repcussionē: et cū repcussio amplius incunearet et in crudaret et ingrossaret. et redere dē difficultis magis maturationi. Dixit. n. Auicē. illud qd exiture appropriat. s. sequēti est resolutio. i. euatio per extractū eius qd aggregatū est in ea et nō appropriat ei repcussio: qm̄ non erat p extractū. Et sunt et alij qdā dicētes. qd Aui. in verbis pñpñis nō intellexit de cā pñpñia exiture: sed solū habuit respectū ad cām antecedentē volens phibere augmētū exiture. Dixit ergo qd euaciones: et ea qbus curant apata calida in pñpñio eoz. s. facientia recursū sunt res: in qbus cōicant curatio exiturarū et dictoz apatūz non exituraliū. nam sicut euaciones et diuersiones trabētes mām ad diuersum conueniunt in pñpñio apatū calidoz: ita et pueniunt in pñpñio exituraz: et sicut in pñpñio pueniūt recursū facientia: ita et cōueniunt in pñpñio exiture ad phibendū ipsius ampliationē. Et dicūt Aui. intellexisse tam de exituris incipētibus qz de sequētibus: qm̄ dicūt in vtrūqz recursū cōpetere in pñpñio: qz magis et potissime in incipētibus. attñ in sequētibus et cōpetit recursus: et maxime qñ adhuc staret aliqz fluxus mām ad locū sicut pluries stare reperit saltē cū apata radicalit calida incipiunt fieri exiture: et pñpñie qñ in pñpñio apatū ipsōz non fuerit factus debitus et sufficiens recursus. Et dz ergo fm istos in pñpñio exituraz recursus fieri nisi timeat reditus mām suā p mēbzū nobile et c. sicut accidit qñ approximant recursus medici stolidi errātes et non discernētes vbi et qñ debeat appropriari. Et sunt iterū et alij qdā: qui qñ ad recursū faciendū introducūt supradictū textū Aui. quasi mō appositū pñpñis oibus. Et dicūt. qd Aui. voluit osēdere eam qui bus pueniunt curationes exiturarū et curationes apatū calidoz. Et dixit. qd euaciones: et ea qbus curant apata calida in pñpñio eoz sunt res. in qbus cōicant exiturē et apata calidat ita qd cōicant in euatione et administratione medicinarū localiū. et hoc supplem. nisi eaz in qbus. i. in quoz administratione timeat reditus mām ad mēbzū nobile: et talia sunt recursū facientia repcutiendo. Innuat ergo Aui. qd in pñpñis apatū calidoz cōueniunt repcussū facientia: ipsa tñ non cōueniūt in pñpñis exiturarū. nā dixit Aui. illud qd exiture appropriat. s. inqz tum est exitura est resolutio. i. euatio per extractū eius qd aggregatū est in ea: et vt sic non appropriat ei repcussio que mām iam collectā non repercuteret: sed eā in crudaret et inobediētē maturationi redere. non ergo sunt apponēda sicut apponūt ea stolidi medici et errant in crudates mām qñ debent eā digerere et euationi parare. Et Alexā. dixit. cū nō pñnt emplastrā qd faciūt mitigationē. i. resolutiōne et infrigidatiōne. i. repcussionē: et pulsatio et dolor non alleuiatur: imo augent aut supsedent in dispōne sua pactis illis noscas qd oīno sanies fiet: vñ dimissis expulsiuis cura fiat cū sanie faciētibz. Quidā autē volentes phibere ne fiat exitura sequens: collā de corijs bouz dissoluūt in aceto: deinde miscant cū melle et superponūt: et sic phibere eam fieri dicūt. Cōueniunt autē oēs qd in pñpñio exiturarū maxie incipientiū cōueniunt euaciones p pharmacias et stōmiā fm qd indicat humor faciens eas. Et qdā pcedunt has medicinas etiā in pñpñio exiturarū sequentiū: maxime qñ sunt in pñpñio. qñ vero inceperūt apata ipsa et non pcesserit sufficiens euatio: et post pñpñiū et exiturarū incipientiū stōmiā fieri

Repcussio non cōpetit exituris sequētibus.

De maturatione et de debet medicis ad apam.

frigidum ut pñpñio uare g tractatōe sanie d phibere.

De cōuentione et digōne fienda in exituris.

non dicitur si ipsa apata sanguinea fuerint. **C** Ras. aut ait. 13. 2ti. Dico qd minutio tardare facit maturatione exituraz: vñ si volueris aliquā exiturā maturare noli sanguinez minueret: qm̄ inde debilis erit maturatio. nā erit tarda aut mala fiet & p̄cipue si flōm̄a fuerit magna diminuēs calozē inatū. **C** De euātionē aut p̄ farmaciā post p̄m̄ exituraz. ita dixerūt qdaz. obserua exētia patiētū: & si videris ea croceo vel alio inna turali colore infectatū: euacuā humozē illa inficiētē. Si vō exētia fuerint fm̄ cōsuetudinē ipsoz sanoz nō erit p̄ farma ciā euacuatio nēciā: s̄ sola localis curatio que p̄ extractū fit. **C** Attū anq̄ extractus siēdus sit siēda est extrahēde m̄ae p̄ paratio: vt facit & sine molestia exha. hec aut m̄ae p̄paratio digestio siue maturationē dī. hāc at maturationēimo & extra ctionē aliqñ nā p̄ seipsaz facit: vey vt pluries est qd ipsa auxi lio indiget medicīne. Et ob hāc cām nēciūz fuit medico adin uenire medicinas p̄pantes m̄az & maturātes: & et mām p̄paratā de loco exēbentes. Extrahit aut m̄a de loco duobus modis. s̄ aut p̄ resoluōne q̄ est euātio insensibilis aut p̄ eruptio nē & ap̄tione p̄tis in qua m̄a p̄tinet q̄ ē euacuatio sensibilis: & qñq̄ sit vtroq̄ modo. s̄ insensibiliter & sensibiliter.

C Ad maturādū aut mām ap̄tis opz nāe ferre auxiliū cūz medicinis tēperate calidis modū subē viscosuz hūitibus: si fuerit eoz caliditas iuncta humiditati p̄uenientiores erunt. Debēt aut eē calide tēperate vt nō ipetuoze agāt segregādo p̄tes siccas ab humidis: s̄ equalit p̄tes m̄ae de coquēdo cō misceat. Et debēt eē subē viscosē vt poros extrinsecus opilet & calozē vniant nālē: & cū hoc p̄tes m̄ae subtiles exalare nō sinant: imo trāspirationē phibeāt vt trāspirationē phibita m̄a a calozē extraneo apprehēda quo coadunet calor inna tus ad sanie gñandā. **C** Habēt aut medicīne maturatiue in calitate latitudine a p̄ma māsione p̄mi gradus: in qua latitu dine variari debēt fm̄ varietatē mēbz patiētis & m̄ae sania de & calozis extranei in ipsa repertū. Et ēt alioz cōindicatiū vt cōplexionis cōpōnis mēbz & etatis & tēporis anni & silūz: cū enīz m̄a sania da radicali calida fuerit & apprehēda a mul ta caliditate extranea & mēbz fuerit cōplexionis calide & ra re texture & etas patiētis fuerit adoleſcētia vel iuuetus & tē pus anni & regio calida fuerint: tūc medicīna remissioris ca liditatis administrari dī: & quāto plus ap̄a in p̄dictis p̄ditio nib? a calitate remotū fuerit. tāto plus addādū erit in calidi tate medicīne maturatiue: & qñ nō repirent medicīne matu ratiue remisse caliditatis: tūc alique ex medicis fridis tēpe rate & humidis cū medicinis maturatiuis calidiorib? admī sceri debēt vt farina ordei p̄siliū & silasimo dicunt. qd posset esse m̄a ap̄tis tāte caliditatis & radicalis & extraneae: qd sola aqua calida in eius maturatione p̄ueniret. **C** Et est sciēdum qd nulla medicīna maturatiua dī ap̄ati supponi actu frigida. Dixit enīz Hipp. 5. affo. frigidū. factu doloze siue sanie. s̄ laudabilē facit. Et h̄ notāt qdā qd dictū Hip. est vey de p̄set qz sanies gñaf calido: p̄ accidēs tñ posset frigi. s̄ actu eē cā gñonis saniei ēt laudabilis: & hoc iuuamētū prestādo calo ri nālī in gñone illius. Pōt aut iuuamētū illi prestare duplt. vno mō caliditate ipsaz nālē superfluētē respectu m̄ae sania deremittēdo: aut caliditate p̄ter nāz caliditate nālē ipediē tē in gñone saniei abijciendo. Scōo mō mām nimia subtili tate saniationi inobediētē ingrossando. & sic eā aptā reddē do. Et p̄p̄ bec iuuamēta auctores docuerūt medicīnas sania tiuas aliqñ actu frigidas & in ap̄atib? & in vlcērib? appoxi mare. hoc aut raro cōtingēs est. Et idcirco dī eas medicus actu calas: plus tñ & minus fm̄ cōsiderationē in cōditionib? supradictis appoximare. Calidū enīz dixit Hip. ibidem est sanie faciēs intelligēs de calido actu. Ad qd calidū actu etiā reducīt aer calidus & aqua calida. Ubi notāt qd aqua calida nō p̄p̄ie neqz per se dī dici medicīna digestiua respectu cibi neqz maturatiua respectu m̄ae sania de: cū sit relaxatiua mē bz & virtutis ei? vey tñ aqua cala & oē calidū actu tñ iuu ctū humiditati pōt dici iuuamētū facere in maturatione cō

fortādo calidū naturale: & p̄p̄ie si in loco fuerit mala cōple xio cala pura aut cū m̄a calida subtili & acuta. **C** Et est sciē dū qd calida actu maxie q̄ sunt in caliditate magis eleuata & aq̄ calida nō dī appoximari corpi repleto nisi p̄cedēte vñ euātionē. Verūtū optime faciunt: q̄ ante appōnē emplī ma turatiui locū ap̄atis somētant cū calidis & humidis mollifi catiuis vt cū aqua cala in qua decocta fuerint altea semē lini malua passule ligritia: & silia. p̄nt aut ex maturatiuis simpli cibus fieri medicamina cōpōlita multifaria variata. in calidi tatis latitudine. **C** Ponunt aut cōiter duo emplī maturati ua: quoz vnū est puls. s̄ facta ex farina tritici & olo cōi & aq̄. de quo dñt qdā qd debēt tñ decoqui qd acquirāt spissitudinē paste panis: vel qñ. **C** Aliud est qd sic fit. R. folia & radices altee & radices lilij & semē lini & caricas pingues iuinbas li quiri abijciat liqui. & iuiube: alia vō optime terant & addan tur eis post p̄tritionē farina fenugreci seīs lini & ordei & co quant donec fiant sicut puls supaddito oleo cōi: de quo sup ponēdū est ap̄ati p̄missa inūctione cū butyro recētū vel adi pe anatis. h̄ tñ emplm̄: vt dicūt & bñ: potissime valz in ap̄ate hūit duritiē pp̄ quā tmeat ne in duritiē terminent. **C** Em plastrū vō in maturatione flegmonū. R. radicū lilij & euisci & radices malue vel folioz eius. añ. M. j. decoquant p̄fecte & mūdēt & p̄fecte cōterant & post cōtritionē incorporentur cum assungia porci sine sale & butyro & supponat tepidum. **C** Aliud maturās flegmones & adementū: & est vñle. deco quant radices euisci in aq̄: & post decoctionē optie manib? malaxent in eadē aq̄ donec pinguescat & i hac aq̄ sic pingui decoquat farina tritici cū oleo & in fine decoctiois remouea tur ab igne & addat euiscus & incorporet bñ cū eis facit. n. saniem in flegmonib? & douris & sedat doloze. **C** Folia autēz altee cū sale masticata aut decocta in vino vel mellicrate sup posita vtilia sunt oī exiture. **C** Aliud bonū. R. surfur triti ceniz & decoque in aqua decoctionis ap̄i cū assungia anatis. vel anseris aut cū oleo de lilio: & valet in flegmone si esset p mixtio alicui? hūoris frigidi. **C** Aliud p̄sili valēs. R. farine fenugreci & seīs lini & decoque in lacte vaccino & aqua. mira biliter enīz mollificat & maturat & doloze sedat. **C** Alio ma turatiū bonū. R. folia malue & altee & brance vsine & deco que & pista cū assungia galline anseris & anatis incorpa ma turat. n. & doloze sedat. **C** Maturatiū valēs in flōne hei is pillato. R. radices euisci & folia malue & violaz & decoque & in corpa cū farina ordei lacte vaccino & oleo viol. **C** Alio valēs silr. R. folia violarie malue & brance vsine & deco que & pista cū farina ordei & assungia porci & butyro mixtis mol lificat & maturat & aperit sed post rupturaz ad augēdū eam supponat emplm̄ de fermēto melle & vitello oui. **C** Aliud. R. ceparū lilij coctaz. 3. j. s. farine tritici. 3. j. s. assungie porci recētis. 3. j. olei cōis. 3. ij. aq̄ q̄tū sufficit: & bulliant adinuē cē & supponat. **C** Et ad bñ ap̄erendū supponat emplm̄ de ficubus de fermēto aut de fermēto & oleo & sale aut superpo nat emplm̄ de caulib? cū assungia & butyro. Et triticū ma sticatū maturat surunculos & aperit. **C** Ut aut supra patuit medic? nō dī querere deducere ap̄ata colica ad exiturā: si tñ cōtingat aliqd eoz terminari in exiturā: tūc maturatiū bo nū est vt tollat radix iusqami albi cū folijs eius & cōquassen tur & in stuppis madefactis aq̄ & expressis iuuuat & sub pu nis decoquat. & cū assungia galline incorpet & supponat. mi tigtat. n. doloze & bñ maturat. **C** Dixit Aui. de ap̄atib? cali dis que indiget sanioſitate. i. qd debēt iuari ad sanandū est vt emplastres caput eoz cū p̄silio & cū extinctiuis. s̄ calidita ris illoz ap̄atū in circuitu eius. s̄ capitis. Nā vt supra patuit q̄uis frigida p̄ se nō sint faciētia sanie per accidēs tñ iuuāt p̄pter causas superi? assignatas. equant enīz cōplexionem membri que in gñone saniei est p̄ncipaliter instm̄. Si enim in talib? ap̄atib? supponerent maturatiua calida in tñ di scrasiares cōplexio mēbz qd nō esset idoneū instm̄ ad saniei generationē: s̄z inflāmare mēbz & traherent ad ipz m̄ae q

Empla maturatiua.

Exempla in exitu/ris colicis.

Nico. ser. vij.

D D D d

facient in apate augmētū. **C** Et posuit Ani. cañ. in appo-
ximatione localū his apatib⁹ multū calidis. Et dixit. q̄ cū
h⁹ apata medicant epithimatib⁹ z emplis oꝝ illud fieri cuꝝ
pēna z nō cū manu: qm̄ digiti man⁹ supducti ledunt ipsa. ta-
lia enīz apata pp̄ excessuꝝ male complōnis calide sunt valde
dolorosa. i. nō patiunt tactū digitoꝝ: z multo minus tactuꝝ
alioꝝ corpōꝝ duroꝝ z ponderosoꝝ: quare liniri debēt cū oi-
leuitate q̄tū pōt fuerit. **C** Emplm̄ maturatiū in apatib⁹
multū calidis cōferēs. **R.** folia malue z violarie folia iusga-
mi albi z decoque in aqua decoctionis liquiri. z ordeī z in-
corporent cū mucillagine psilij z oleo papauerino z lacte: se-
dat. n. vtili polorē z maturat. **C** In maturādā aut herisipil-
la flōide cōpetit emplm̄ qd̄ sic fit. In aq̄ ordeī decoquant⁹ ra-
dices z folia mozele sū cū passulis enucleatis iuibe sebestē
ligritia z post decoctionē sumant. dicta folia z pistata in cor-
porent cū mucillagine altee seīs lini z psilij z butyro. est enīz
vtilē z cōueniēs. **C** In exituris aut ex hūorib⁹ flaticis frigi-
dis z duris maturatiū bonū est emplm̄ qd̄ sic fit. **R.** farina
fenugreci z frumenti z cepas lilij z narcissi z passulas enu-
cleatas z caricas pingues: z decoque sicut opz cū oleo cōi z
fiat emplm̄: z qdā addūt p̄dictis dīalteā marciaton z buty-
rū. **C** Aliud p̄ferēs z vtilē. **R.** folia apij z biance vīne z ra-
dices enicij lilij z narcissi z ficus siccas pingues z decoque
in vino albo debili: deinde cōtere z p̄misse cū farina tritici se-
nugreci seīs lini z orobiz iterū decoque in vino p̄dictē de-
coctiōis cū oleo de lilio z butyro. **C** Et qdā dicūt. q̄ emplz
factū de succis ebuli sambuci lapatij leuistici z maratri deco-
ctis cū melle dīalteā z oleo z butyro maturat apata flegma-
tica z melica. **C** Radices porri cepe z allia decocta sigilla-
tim vel cōmixtim cum melle z oleo maturant apata frigida.
C Emplz Sa. positiū 13. p̄ti. sc̄m ex pice z cera pice. i. mum.
z qdā accipiūt pice nauale. z qdā pice sicca z mum est cōue-
niens in maturatione apatū frigidōꝝ. **C** Dixit Pau. si apā
fuerit difficilis sanationis fomēta locū cū decoctione altee:
z siluz deinde superpone ei sic: dulces siccas z pingues co-
ctas bñ z tritas cū farina ordeī z sale vīto. z erit ad hoc me-
dicamē violētū. **C** Facta maturationē z p̄parata mā deueniē
dū est ad extractū ei⁹ p̄patiētē particulā. sit aut aut resolu-
tione aut rptione z aptione. vt dictū est. z fm̄ Sal. z alios resolu-
tio p̄cedere oꝝ eruptionē z apertionē. Dixit enīz Sal. vt po-
nit. 14. p̄ti. cū maturū fuerit apā calidū p̄cedere debes ad dis-
soluēdū sanie cū medicinis. Et dixit. si pus aut aliqd̄ dignū
rōne fm̄ eā que suppurat parē cōtētū fuerit: nō opz incide-
re cōfestim: sicut qdā gerūt: sed euaporare conē bis q̄ h⁹ fa-
cere apta sūt farmacio. Si vō dixit Sal. farmacia euaporabi-
lia vīcent a multitudine puris z vñr nō euaporare tūc inci-
dere opz q̄ ita destituit. ponit aut hoc dictū. 13. p̄tinē. sic. si in
apate calido fuerit putredo apertio cū ferro nō oꝝ fieri velo-
citer. s3 p̄cede ad dissoluēdū illud cū medicinis hoc facienti-
bus. Un̄ Sal. innuit in verbis supradictis. z ēt in alijs vbi
eius q̄ ponunt a Rafi. vbi supra vbi dixit. si putredo fuerit
abundās apiat cū ferro vt extra emanet sanies: q̄ resolo nō
oꝝ queri neq̄ fieri nisi cū sanies fuerit pauca. Dixit enīz Ra-
fis ibidē. dico cōsiderare debes in hoc supiori dicto Sal. qm̄
dimissio māe saniose est peccatū. z pp̄rie in hiezin qbus erit
corruptio ossis z in articulis. **C** Et auctor cōpēdh̄ dixit Sa.
Inquit. si in sanie calida cōuertant apata ne festines cū inci-
sione occureres: sed opz q̄ dissoluant cū medicinis. Nos aut
dicim⁹ q̄ miramur p̄dicta verba Sal. maxime q̄ ea absolu-
te dixit. Sanies enim si in hoc loco remāserit vulneris q̄ti-
tātē augmētabit carnē rodet z loca circūstātia per illius ro-
surā tumefacient z putrida efficiuntur. Si vō festinabimus
in excludēda sanie fiet cōtrariū eius qd̄ dictū est. nā q̄titas
vulneris erit minor: z oē qd̄ in eo vel circa illud coadunatū
est ad incisionis locū fluat. vnde cito detumescet. **C** Insuper
medicina saniei dissolutiua necesse est vt sit calida. nil. n. dis-
solutiū inueniē: qd̄ nō sit calidum. nec qdē mā illa in pau-

cis diebus dissoluet: vñ necessario calor in apate augebitur.
Et p̄pterea dico mē nunq̄ vidisse sanie dissolui nisi bis aut
ter: quare audacter dico nō opz incisionē negligi vel tardari
in apate sanie habēte: s3 festinanter fieri debere: maxie si mē
bris nobilibus aut alicui cōcauitatī vel cōcatenationi fuerit
vicinū. nā magnus error p̄tinget si negligētia hui⁹ rei dabi-
tur. Et dixit. tardare z negligere incisionē z curare cū disso-
lutiuis etiā si apā fuerit in extremitatib⁹ corpōis remotuꝝ
in nobili mēbro a nervis ossibus z arterijs: z sūb⁹. z a cōca-
uitate nō est securū. **C** Et dicūt qdā. tardare exiture saniose
apertionē multa parit incōmoda dissolutiua supponendō:
qm̄ apā furiosuꝝ efficit z corrosiuū z fistulā qñq̄ causat vel
cancrum: z maxie qñ sanies intus p̄tenta ex longa mora aut
dissolutione subtilis ingrossat z indurat. Dicunt. In qbus-
dā casibus pōt cōcedi resoluē māe fieri vt si esset sanies lau-
dabilis subtilis pauca z in superficie posita. **C** Ali Rafi. 13. cō-
tinētis. oēs medicie q̄ dissoluit velociter absq̄ p̄ctione dis-
soluunt sanie z nō cōburunt cutē. Et dixit. q̄ medicina exp-
ta que resoluit eā z nō cōburit cutem: sit de aristol. z de lana
vīta z thure z nitro z modico terbetine oleo d̄ kerua z cera.
C Medicamen aliud eiusdē. **R.** p̄cis z baurach rubei z adi-
pis tauri z baccae tauri z calcis viue z pumice. aff. partes
eq̄les. **C** Medicamē aliud eiusdē qd̄ dissoluit sanie z apata
mellina. **R.** galbani. 3. li. salis armoniaci. 3. vij. lytargij. 3.
viii. z olei vetusti. 3. xij. z fiat ex eis emplm̄. **C** Notat q̄ an-
teq̄ medicina dissolutiua loco applicet loc⁹ fomētadus est
cum mollificationis calidis z humidis ad hoc vt cadat reso-
lutio in tota sanie equali z non resoluat subtile z remaneat
grossuꝝ. **C** Emplz vtilē resoluēs hūidi in pfūdo cutis z sa-
nie collectā sub musculis. **R.** marcaste subtilissime pulueriza-
te p. j. calcātis p̄tis vñi: tertiā rasine p̄tis q̄tū oia z icorpa cū
medulla truris vituli z suppone. **C** Eruptione aut exiture duo-
bus modis h3 fieri. Uno mō s3 seipsas cū cutis fuerit subti-
lis z sanies fluida z corrosiua z in superficie posita: aut sit ipsa
erupta auxilio medicie eruptiue. **C** Exiture aut q̄ p seipsas
erupunt sunt exiture pineales acutoꝝ capitū de sanie subti-
li z acuta. ipsa. n. pap. idigēt p̄foratiōe nec aī p̄fectā matura-
tionē nec post ipsas: qm̄ rōne subtilitatis z acuitatis māe ip-
sas: z q̄ sup̄ficiales. z q̄ nā ipsas mordicationē z p̄ctionē
senties māz ipsas fortiter vsus exteriora ipellit: q̄re p seipsas
rūpūt. Dñt tales exiture nō sūt ferro p̄forade s3 dimittende:
sūt vt p seipsas rūpant: qm̄ in expectatiōe eruptiōis eay nō
existit timor s3 timor est in p̄foratiōe ipay cū ferro ne p̄e do-
lore augmētent z inflāment. Que aut nō sūt tales egent vt
apiant cū ferro aut cū auxilio medicie aut vtroq̄ mō. **C** Et
medicina eruptiua: qdā sūt debiles. z qdā sūt fortes.
C Et exiture q̄ nō multū distāt a p̄dictis q̄ p seipsas apiunt
iuuari debēt ad apertionē cū medicis eruptiuis debilib⁹. de q̄
bus intellexit Ani. cū dixit. regimē p incisionē cū ferro. tūc
siēdū est cū nō inueniē? excusationē de p̄foratiōe cū ipso:
si aut speram⁹ q̄ p̄forat p se aut sup. auxilio medicie erupti-
ue facilis nō p̄forat cū ferro: s3 si speram⁹ q̄ rūpat p me-
dicinas facietes eruptionē q̄ stant loco p̄forationis. Dixit
aut fortasse. q̄ q̄ sūt debili eruptētes aliqñ pnt eruptionē fa-
cere z aliqñ nō. Et est hic mod⁹ melior q̄ apere cū ferro. cu-
ius opp⁹ est in exituris q̄ multū distāt a supradictis: qm̄ ape-
rire eas cū ferro meli⁹ est tūc q̄ cū medicis eruptiuis for-
tib⁹: z hoc iō. q̄ in breuiorī tpe z cū dolore remissiori z mi-
nus durate z min⁹ attrahēte māz: cū his pōt medicus in-
cidēdo cū ferro locū eligere in quo vult incisionem facere z
q̄tītātē incisiōis facere. **C** Est aut modus eruptionis p me-
dicinas fortes timorosos: maxie in trib⁹ spēs exituray in
quay apertione eligi oꝝ incisiō cū ferro. **C** Et p̄ma spēs est
exituray pfunday grosse cutis. cū. n. cutis grossa z solida z
caro multa exiture supposita fuerit non sperat q̄ medicie
eruptiue pueniāt ad sufficiētē eruptionē eay nisi cū nocimē-
to multay partiū circūadiacentiū z in tēpore longo in quo

Exempla
maturati-
ua in exi-
turis flati-
cis frigi-
dis z du-
ris.

Facta ma-
turatione
putredō
da est sa-
niet dissol-
utio q̄
apuo exi-
ture.

Medici-
ne sanies
dissoluen-
tes.

Exiture
eruptio
duobus
modis.

Tres spe-
cies exitu-
rarū ap-
p̄e cum
ferro z nō
cū medi-
cinis.

propter longitudinem more saniei timef de corruptione aut cor-
rosione. De hac aut spe dixit Aui. cu inueneris exitura gros-
se cutis cu maturatione: qz facta est sanies: cui no speratur
eruptio. s. p. medicinas eruptiuas: etia fortes tuc nece est vt
ferro aperiant. Et 1ª spes eaz q quis non sint grosse cutis:
sunt tñ de ma corrosiuas: p cui? corrosione timef ne in tpe i q
me^{na} eruptiuas sua fecerit opone mebra vicina ledant z cor-
rodant: qre cu ferro apiri debet. Et 3ª spes eaz q sut pro-
pinque mebris nobilib⁹ ossib⁹ neruis venis vl arterijs: aut
ppinque functionis pp qua ppingtate exgunt vt an pfectam
maturatione apiant. he. n. apiente sunt cu ferro z no cu me-
dicinis: qm timor est ne anqz me^{na} eas eruperint accidat me-
bris illis lesio magna. Et de his dixit Aui. si sint illic vene
aut nerui aut choide: tuc opz vt pfores. s. cu ferro: qm si di-
miseris sanie corrueret z corrueret z corroderet venas z
villos neruoz: z istud vehemeti⁹ erit cu fuerit ppe inunctu-
ras. Et hñt pdicta veritate nisi fuerint exiture in aliquo me-
bro q phiberet ab incisione cu ferro. De medicinis autē
debili⁹ erupitib⁹ multe scripte sut ab auctorib⁹ z valētib⁹
expimēta toib⁹: z supi⁹ aliqz scripte sut. Dixit Aui. Exitu-
ras saluas: in qb⁹ no est maligna malitia aperit aq calida. s.
sepi⁹ embrocata vel fomēta: z ppe si fuerit subtilis cutis:
na cutē emollit poros aperit z sanie vsus exteri⁹ trahit z vt
qdā dicūt. humores et ad locū exiture attrahit q attracti sa-
nie vsus supficiē cutis ppe: vñ accidit cutē apiri. Et di-
cūt. q inuamētū attractiōis illoz humorū est mai⁹ nocumē-
toz: qz quis trahant illuc no corruunt pp benignitatē taliū
exituraz. Sz in exituri malignis et si fuerint subtilis cutis
aq cala no dz appropinquare. Dixit. n. Aui. q exiture putrefa-
cte. i. maligne de mā mala putrida ledunt ex aq cala vehemē-
ter pp illud qd attrahit eis ex mā que putrefactiōe putrefit.
Supplet etia aq calida sua calitate z hūditate addit in pu-
tredinē. Bñ ergo dixit Aui. Cū vides exitura quā aq cala re-
ctificat pñdera tuc de bonitate ei⁹. Et de pdictis. s. medi-
cinis sut fermetū z radix lilij z narcissi pēcipue cū ipse radi-
ces in aqua cū melle bulliūt z miscēt cū oleo lilij no. z va-
dix cāne recēs aliqatūlū in aq decoctas: deinde optie trita z
supposita. z qdā pmissēt eā cū melle trita. De medicamē q
dē ex expertū in rūpēdo velociter exituras sic fit. R. medul-
la granorū cocti z fermetū z caules decoctos z cepe decoctū
z sinapiz: z pmissē oia fil z suppone. Et de vtilib⁹ est vna
trita cū modica assungia. rūpit eniz ea z postea mūdificat z
cicatrigat. Et radix narcissi cōfecta cū farina ozobi vel lolij
vel vtriusqz. Et semē vel flos vrtice cū sale tritū rūpit exi-
turas sine dolore. in quacūqz pte fuerint: aut miscant semē
na vrtice vel folia ei⁹ terēdo cū radice rasant. z sut hec val-
de vtilia. Et ex vtilib⁹ est farina lolij decocta in vino z mi-
xta cū stercore colūbino z modico sulphuris. Et etiā galba-
nū corio supinductū z suppositū z gñā fellū exicatorū sunt
erupētia exituras supposita z moxela cū assungia porci mira-
bilr exituras paruas maturat aperit z mūdificat. Dixit
Alkindus. ad curādū exituras terant lupuni z distēperent
cū aqua z supponant ei: qm si cōgregauerit velox erit cōgre-
gatio ei⁹: sin aut dissoluit eā. Et qdā dixerunt. q berbena
alligata sup exituras: aut dispergit eas: aut aperit z sanat. Et
idē dicūt de spergula: z tu eligere debes de pdictis debillo-
res z mīn⁹ debiles bz dispōnē exiture z mebra. De medicē
et q sut fortes in rūpēdo exituras multe sunt z cū latitudine
magna: de qb⁹ est medicamē Almā. R. liquoris anacardit
aut vt qdā dicūt. mellis anacardi z pici liqde. añ. pres equa-
les: z in mortario ferreo optime terant donec ex eis vnum
fiat: z dū āpa sine ferro apire volueris locū in quo foramen
vis facere cōsidera quē pdicto vngūto inunges: z per dimi-
diū diē dimitte. corroder. n. illud fortiter z bene. Quidā
aut ponūt mel anacardinū z picē liquidā in olla super ignē
lentū donec incorporet: z dicūt esse mirabile z posse poni in
fistulis. Hoc vlcera. R. cantarides abiectis capitib⁹ pedib⁹

z alis fac puluerē subtilissimū. deinde. R. lytargirum. z fac
bullire in oleo veteri donec dissoluat z nigrescat. deinde po-
nat in eo puluis cantaridaz z agitent donec incorporent.
Unguentū qd cōposuit Raf. positū. 13. pti qd est penetra-
bili⁹ ferro bonū z laudabile. R. cinēre alkali z calcē viuā z
dissolue ea in aq ter aut quater remonādo illa: z donec fiat li-
xiuū valde forte: postea in hoc lixiuio infunde nasturtiū do-
nec faciat mucillaginē: deinde coque ipsaz mucillaginē dōec
deficiat maior pē ipi⁹ z declinet ad grossitiē: deinde incor-
poret cū lytargirio z oleo dissolutis z incorpent. Et dixit
Raf. si op⁹ fuerit ad aperiēdū velociter z violēter suppone
ei medicamē diaglon mixtū cū mucillagie sinapis aut sapo-
ne mixtū cū ficub⁹ lictis. Et dixit. R. cantarides abiectis
capitib⁹ alis z pedib⁹ z infunde eas in oleo: deinde coq in eo
donec cōburant z suppone loco. Aliq accipiunt cantari-
des z terūt z cōficiūt cū aceto z oleo verustoi: deinde calefa-
ciunt ad ignē z supponūt loco. De medicamē rūpēs exitu-
raz celeriter. R. elaterij z farine ordeī. añ. pres eqles z cōfice
cū oleo z albumine oui z suppone. Aqua q fit p sublimā-
tionē salis nitri z vitrioli equaliū ptiū mirabilr causticat: p^a
tū que exit est debilis. 2ª fortis. 3ª est fortissima. Et sex que
remanēt in alambico est vehemēter exiccatiua. Dixit Ra-
bi aucte Sal. de tyriaca ad cesarē. sup āpa cui dā puero appo-
suit: de cuius apitione pene desperabat: ex theriaca aliqd fuit
oppositū tanqz vng^m qd penetravit cutē loci citi⁹ penetra-
tione ferri z qd inclusum erat in eo pūtre dinis: tunc exiuit.
Dixit Aggregatoz. vidi quē dā pati exitura magnā in ipa-
tula plenā sanie cui cōsului qd supponeret z qd pparet ipsaz
ad aperiēdū cū ferro z discessit: post duos dies reuersus
est ad me z inueni exituras defecisse in toto z adherēs erat
pellis cū carne ad modū dispōnis sanitatis pme nulla pre-
missa aptura z miratus sum: z interrogauī qd fecerat: q di-
xit. q qdam dederat ei medicamē qd supponeret: deinde
ampulle facte sunt ex hoc medicamine z defecerat illud apo-
stema. De aperiēdū aut exituraz cū ferro sciendū est qd
qñqz sit cauterizādo: z qñqz sit incidēdo vel secādo. Cū
tamē ista cura p chirurgiā nō pōt eque fieri in oib⁹ mebris:
oculi eniz bz patiānt exitura nō tollerāt incisionē neqz vñō-
nē. Et dixit Arist. pmo. pbleumatū. pbleumate. 33°. ea que
sūt in subascellis z bubonib⁹. i. in inguinib⁹ medicina cu-
rare opz. nō vire nec incidere. Inguina eniz sunt multi sen-
sus: quare nō incidunt absqz periculo spasmū z in incisione
subascellarū est timor de incisione venaz arteriaz atqz ner-
uoz illac trāseuntū: ac etiā pp ppingtate z cōitate quam
habēt cū corde. Et intellexit Arist. nō debere vire vel inci-
dere loca pdicta nisi in casu necessitatis. vt qñ medicina cu-
rari nō pōt. Dixit Raf. 13. pti. exitura si fuerit vicina ali-
cui pti nobili nō dz aperi cū ferro pte timore ne tangat cū
ferro ipsa pars nobilis z incidat: sin aut aptionis cum ferro
laudabilioris finis erit. Et dixit. ex lib⁹ ferach. quelibet exi-
tura accēs in laterib⁹ mirach z gula et locis musculosis nō
dz tangi cū ferro: et pēcipue in infantib⁹ et senescētib⁹: qm
in his duob⁹ nullo mō dz aperi cū ferro. Amplius dices
in pcessu hui⁹ capituli. Cauteriū vō nō solum pp aperire
exitura sit: et aliqñ pp innare saniationē ei⁹. Vñ dixit Al-
buc. cū aliqz bz dubeleib⁹ et tardat in maturatione aut pp su-
perfluitatē faciēt eā aut pp etatez infirmi qñ est decrepitus
pauci sanguis: aut pp tēpus anni. sup. aut pp aliā causam
supradictarū: et tu vis festinare in maturatione ei⁹: tunc cau-
teriā in circuitu cū cauterijs paruis multis punctādo: de-
inde dimitte eā. na ipsa festinabit cū maturatione. Si aut
vis pforationē eius cū cauterio. tūc accipe cauterium et de-
pone ipsuz in medio adubelati donec penetret cutē et sit cau-
teriuz ab eo qd sequit ipz vt alleniet cutis pure. Apertio
aut cū ferro dz fieri cū sagitta vellanceola aut cū spatiumuli
siue pilo vel agamau aut alio instrumento apto ad incisionē
exiture cōsiderata magnitudine et dispōne eius et membra.

Nico. ser. vij.

DDDD ij

De apertio-
ne exitu-
rarū cum
ferro.

In ista ad
incidēdū
exituras
māie de
ere q̄ de
ferro fm
Arist. cōis
vult est in
curari.

In ista si
enda est
egro scio

De inci
sionis ap
proximā
re ad sub
tiliādū ē
regimē et
corpū mā
dificādū.
De hora
naciōis.

Et Arist. p̄ pblemātū pblemate. 34. inuere v̄ q̄ in istm
ad incidēdū vel secandū exituras d̄ esse de ere: q̄ facilius
sanat q̄ si cū ferro fiat. Et soluit hoc Arist. tripl̄r. p̄ q̄ es est
leuius quolibet alio metallo: vt ondit eius caliditas z sicci/
tastare minus scindit z minus vulnus efficit sic minores
dolores inducit nō. n. facit tantā cōpressionē quātam ferruz.
Scdo q̄ ferrū magis accipit tactuz. i. magis imprimi in
sensuz tactus q̄ es: hoc est q̄ cōplexio ferri est magis p̄ia
nervis q̄ cōplexio eris. Est. n. materialis z grauius ere: p̄
hanc cām ēt intensiorē causat dolores: quare erit incisio cū ere
facilior z magis tolerabilis. **T**ertio dixit Arist. q̄ es est
magis medicinale q̄ ferrū. est. n. es p̄m forte. i. ad cōsolida/
tionē incis. nā illud cōfessim simul cū incisione p̄solidat. i. cū
hoc q̄ incidit: est ēt medicina cōsolidatiua z magis medici/
nalis: sic eis velociorē efficit p̄solidationē: z p̄ oīs melius
ad incidēdū. **O**ppositū tñ t̄z cōis vsus practicanū q̄ inci/
dunt cū in istro ferro nō cū eneo. Dicūt. n. cōiter medici inci/
sionē cū ferro ēt laudabiliorē z magis eligēdā: qm̄ q̄uis es
leuius sit z magis paululū incidat z cū minore errore z mi/
nus intēsum causat dolores z magis cōfortet cōplonē p̄ris q̄
incidit cū sua stipticitate: tñ ferrū citius z velocius incidit: z
cū sua actuali friditate sub qua semper p̄p̄ fere fluxus māe re
sistit. **E**t dicūt. q̄ magis eligēdus est dolor intēsus q̄ extē/
sus: q̄ ad dolores extēsum magis sequit virtutis resolo mā/
terierū defluxus: nō dolores extēsum causat incisio cū in istro
eneo: q̄ tardius incidit z paulatim: dicūt tñ cōiter medici q̄
si eger tolerare posset incisionē diuturnā z doloris intēsiōnē
ipse esset incidēdus cū in istro eneo potius q̄ cū ferro: vt ra/
tiones Arist. inuūt. **E**t dicunt. incisionē fiendā esse egro
inciso: qm̄ inde minus ledit cū nō p̄cesserit in eo suspitio z ti/
mor: vñ Rabi in 13^a p̄tula. aucte Sal. dixit. cū plz tibi inci/
dere z eger est timidus finge te velle tangere vel fricare loca
vicina egritudinis: z tunc incide egro ente nescio huius rei.
Cū tps incisionis appropinquat subtilia regimē z corp̄
mūdifica saltē a fecib⁹ cūz cristeri z fac ea stō ente lefuno nisi
eger debilis fuerit aut nisi timueris supfluū exitū puris: aut
nisi eger fuerit debilis stōi paratus ad sincopim in qbus casu
bus an incisionē cibādus est paties cibo facilis digestionis
boni chimi nutrimentū z stōi p̄fortatiui. **E**st aut tēpus siue
hora incisionis illa q̄ tēperatio existit in die illa: vñ in estate
fienda est de mane z in horis matutinalib⁹ z in hyeme hora
vespertina. **D**e hora aut incisionis fiende sumpta a tpi⁹
exiture sciendū est q̄ talis hora est duplex. vna est recta z re/
gularis: z alia est irregularis: z coacta. **D**e regulari intelli/
gens Sal. vt ponit. 14. p̄tinē. dixit. melius est vt nō fiat cito
ap̄to cū ferro. sup. nec cū medicinis in exituras: cōdemi/
nabilis. i. p̄fecta nō fuerit in ea facta sanatio: qm̄ cura saniei
plus morātis in ea p̄dominabilis facta fuit totius p̄tis ip̄i⁹
que d̄ fieri in sanie velocior erit z efficacior. **E**t Rasis. ibid.
dixit. dico fecimus exituras nō solum semel in medio tpe sa/
niationis z nō fuerūt mūdificate nisi cum labore z manauit
ex eis erugo mala: quare extimauimus q̄ illud. i. erugo ma/
la erat illud q̄ debebat fieri in sanie. z vidimus exituras cō/
dominabilis maturationis mūdificari velociter z desiccari:
vñ melius est q̄ dimittant donec fiat bona maturatio ipsa/
rū. **V**erū tñ hec regularis curatio nō pōt z nō d̄ in oī mēbro
seruari: imo nō nisi in mēbris carnosiss paucay venarū arte/
riarū z neruoy: z q̄ sunt remota a p̄catenationib⁹ z mēbris
nobilibus z p̄cauitatibus intrinsecis. In dictis. n. mēbris z
eis siliibus cū exitura acciderit opz irregulari curare eaz z co/
gunt an tps cōplete maturationis apire eā. **D**ixit auctor
cōpendij. nōnunq̄ incidere cobibemur nondū parata sanie:
q̄ agendū est cū timemus ne sanies in p̄cauitatē aut in no/
bile mēbrū fluat. **E**t Rasi. dixit in diuisionib⁹: qm̄ vuln⁹. i.
exitura fuerit in latere iūcture aut in loco venoso aut p̄p̄n/
quo ossi aut chorde: tñ incipe p̄forare ip̄m ne sanies corru/
pat mēbrū aut os aut chorde. **S**ed qm̄ est in loco carnosio.

Tūc dixit Rasi. dimitte ip̄m donec p̄firmet eius maturatio.
Et Almā. dixit. opz vt cū ap̄a est in loco vbi est venarum
multitudo aut fuerit circa articulos incisio festinanter fiat.
Si. n. in hmoi loco incisio cū tarditate z nō velociter fiat os
ip̄m ēt p̄silit z iūcture ligamētū discoopit. **C**arnosa aut lo/
ca bonuz est vt dimittant donec sint bñ matura: si. n. anteq̄
mature sint p̄forant virus ab eo diu manabit z vuln⁹ multa
putredine abūdabit absq̄z forditie: z labia eius ac p̄funditas
ip̄ius dura fient vt ip̄m vulnus pus z virus p̄tinue emittat.
Dixit Aui. q̄ euatio p̄ruptionē p̄ticle fit fm̄ duos mo/
dos regiminis. quoy vñ est currēs fm̄ rectitudinē. i. q̄ est
oīno regulare: qua dixit ip̄se. vt d̄dū est cū egritudo. i. exitura
nō egredit ab eo q̄ p̄suetū est p̄lm. i. in tpe in q̄ cōsuetuz est
ap̄a facere sanie: sicut egredit cū multū plōgat vel q̄ p̄suetū
est. i. in magnitudine ap̄a egredi. q. d. cū egritudo non fuerit
magna valde. nā si vehemēter magna fuerit tūc regimē regu/
lare ei nō puenit. **I**stud aut regimē regulare. dixit Aui. est vt
ingeniet medicus in maturatiōe māe ita vt fiat sanies. i. p̄se/
cte z ingeniet in eruptiōe eius post illud. verū tñ dixit Aui.
istud regimē rectū p̄tinet vt tu obserues virtutē z p̄serues eā
vt nō p̄sternat eā dolor z eruptio subita. dolor siqdē q̄ circa
gñationē saniei intēdit: z ēt circa eruptionē. **E**ruptio aut
subita est si multū z repēte simul eueit p̄ eruptionē. multi. n.
hoīum iā mortui sunt ex his sincopizādo p̄ resolōnē v̄tutis.
opz q̄ vt p̄serues virtutē cū cibis z medicinis p̄fortatib⁹ eaz
vt si p̄tingat dolores intēdi aut in eruptione euatiōnē multaz
fieri ipsa nō resoluat: quare opz vt cibet bonis cibis z mul/
ti nutrimentis: hoc in exituris extrinsecis. in eis aut q̄ sunt in
visceribus: z maxie nobilib⁹ opz vt subtiliet cibis z sit bo/
nus z pauci nutrimentū fm̄ q̄ egritudinis acuitas postulat: z
maxie puenit subtiliare z minozare cibū in stōi z epatis exi/
turis z alioy mēbroy p̄ q̄ cibis h̄z trāsire z ne corrupat ci/
bus in eis. **A**it. n. Sal. xi^a terap. q̄ cibis h̄is trāsire per illa
mēbra inueniēs in eis mām corruptā corrupit: z inde mē/
bus auget z nō p̄fortat virtutis: z hoc d̄ fieri nisi in ipsis exi/
turis viscerū virtus sit multū debilis. nā h̄z tūc ingrossare ci/
bū z multū nutrimentū exhiberi cibū sit bonū: tñ ibi ingrossatio
in eis non fiet absq̄ timore magno. z p̄p̄a Aui. p̄mi 4^a. di/
xit. cui sintboma supuenerit p̄p̄ collectionē apatis interiorū
cū casu v̄tutis in itinere mortis existit. **S**cdo aut modus
regiminis: q̄uis nō rect⁹ z irregularis: nō tñ est malus: imo
bonus z vtilis opationi tradēdus cū res supuenerit que ad
ip̄m cogit p̄p̄ fugere malus maluz q̄d posset euenire. **D**e q̄
dixit Aui. q̄ regimē est egrediēs rectitudinē p̄ necessitatez
dispositio. i. si p̄suetū exiture aut māe in ea aggregate aut mēbrū
in quo est. **E**t q̄ istud regimē irregularē: vt patuit ē gñatiū
virus z forditie fistularū z alioy vlcery maloy: z nullo mō
d̄ fieri nisi coactē: z cū non inuenit excusatio ab ea p̄p̄ suspi/
tionē maioris p̄culi: q̄d posset seq̄ p̄ approximationē z p̄se/
cutionē regiminis regularis. q̄uis. n. malū sit in loco p̄egi/
nē irregularē fieri vlcus difficilis p̄solidationis cum viru z
forditieminiis tñ malū est q̄ finire mēbrū corruptū z putre/
fieri p̄ v̄sum regiminis regularis. **Q**uattuor aut assignant
cōditiones q̄ si oēs aut aliqua vel aliq̄ ex eis repiant in exi/
tura p̄hibet medicū a p̄secutione regiminis regularis: z cobi/
bent ip̄m trāsire ad vsuz regiminis irregularis. i. vt fiat ap̄tio
exiture anq̄ p̄ficiat maturatio. **Q**uay p̄^a est. dixit Aui. q̄
q̄ exitura est magna p̄trāsens in magnitudine sua illud q̄d
cōsuetum est in sili mēbro de sili mā euenire ita q̄ sit magna
valde ita q̄ ex h̄ timef festinatio rei. i. ne putrefiat z corru/
tur mēbrū in expectatiōe maturitatis integre: q̄ timor iō est
q̄ scit q̄ virtus deficit in maturatione māe in ea cōtente p̄p̄
multitudine eius: imo z si auxiliū virtuti def in maturādo z
administrent maturationē p̄ducet vestigiū imaturatiōis. i. ad
opp^m maturationis: q̄d est putrefactio: tēni virtus q̄ debi/
lis est cōparata ad multitudinē mā illius taz magne exiture
nō recipiet a maturatiuis appositis auxiliū: imo maturatiua

Circa eu
p̄tionē v̄
tus est cō
seruanda
cūz cibis
bonis.

Regimē
irregula
re circa e
ruptionē
exiture.

Quattuor
cōditiones
cogentes
exiture ap
tione fieri
an p̄fectā
maturati
ōnē.

Tertia.

Quarta.

**Considera
da circa
aproximadamente
extremamente.**

DDDd ii

inferiora currere. **¶** Et Aui. dixit. qd si illud qd est super exitu
rā sit grossum sicut exitura erit grosse cutis locoꝝ carnosoz
z secueris. i. secare debueris: tūc seca portā tū. i. sacforamen
tū qd p ipm possit cōmode expurgari sanies z nō pl⁹. In q
bus vbi inuit. q nō debemus secare totū illud qd est supra
exiturā ab vna pte vsqz ad aliā sic multi faciūt. Et assignans
Aui. cām dixit. qm si sic fiat adhibebit grossus. i. ps carnosus
grossa cū eo qd est post ipm. i. sub⁹. i. cū carne fundi exiture
post icisione tuā. z h pp ligaturā faciēt eā adherere cū illa:
z caro cū carne facit adheret. talis at adherētia est nō bona
querēda s3 fugiēda: vel vt qdā dnt. nō est faciēda aprio. fm il
lud totū: qm illa ps q est post locū maturatiōis vel saniei i se
rioris nō est ex nālitatē suā: s3 post icisione tuā adhibebit cū
alia carne q est post ipsaz. Si vō exitura nō fuerit grosse cu
tis s3 subtilis z extenuate: tūc seca illud totū: nō solū in lōgū
s3 et in circuitu qm illa ps tota egressa est a nālitatē suā z scā
est inālis vel putrida nō ampli⁹ potēs adherere cū illa carne.
¶ Dixit Antil. in exitura in q caput fuit totū putrefactū ap
tio d3 fieri circularis: qm ipse loc⁹ in totū deponi d3: z d3 iei
di pellis illa tota. Sin aut subito fiet aggregatio aliq: z ipsa
etiā pellis non adhibebit. **¶** Aptio q3 cuiuscūqz exiture d3
fieri. dixit Raf. 13. sti. aucte Sal. iuxta modū magnitudinis
exiture: spāt loq⁹ de quātitate aptionis exiture inguinū z
assellaz. Dixit in his q suppurant fm alas z bubones spū
bēt multiformiter abscindere cutē: qm dnt ipsi nā remissa. i.
debilis ē in his locis: z ppea pgrāssēs tēperate puenit ad eas
z flegminat facile in pūis curationib⁹. i. incisionib⁹. z pde
marias qdē assueuerūt facere z plies: pp qdē deterior pūcula
ipsa in cicatrice ducta sit: z adhuc ibecillior z ipedit et mul
titiēs ad motus. Nos aut h obseruātes. dixit Sal. plm sola
incisione. i. vna z cū farmacis exiccātib⁹ sufficiēter curau
mus has tales dispōnes. Si vō circūcidere opus est pp mul
titudine nō solū puris: s3 corruptoz corpoz sufficit nobis nō
valde magna multiformis circūdiuisio. **¶** Et Antil. vt h re
citat Auicē. dixit. pforatio sit fm magnitudinē exiture. s. fm
nām. si. n. fuerit pua z curet. i. curādo extimef illud qd est in
ea ex loco vno egredi seca eā in loco vno: z si fuerit magna:
tūc pfora in p⁹: deinde itromitte digitū tuū indicē sinistrū in
ea z pfora vbi puenit caput digiti: deinde itromitte ipm ite
rū in foramine 1° z fm h pcedē. sagēdo incisione z itromis
sionē digiti in foramine 3° donec venias sup eā. z dixit. si exi
ture fuerit loc⁹ sufficiēs siue disposit⁹ ex q sit polē exire qd est
in ea pforabim⁹ ipsam in illo loco: z si fuerit rotūda: aut fue
rit figura alia z talis vt nō egrediat ex ea qd est in ea ex pfo
ratione vna: tūc pforabim⁹ eā in inferiori pte sui in duob⁹ lo
cis: aut trib⁹ fm q3 tātate qua scis: aut extimas q oē qd eōt
nef in ea currat in hora. i. in q vis ducere illud. Et 13 aucto
res vident⁹ pdicta adaptare incisioni exiture cu3 ferro: pnt
tū ē adaptari aptioni cū medicinis. **¶** Dixit Sal. 3° tegni
vt recitat. A. op3 vt obseruent in pforatione allestirari. i. villi
z ruge. i. vt fiat fm incessus eoꝝ. Et Antil. dixit. z recitat et
ab Aui. in incisione siēda p ferrū p sidera sp sitū carnis z vil
los lacertoz: qm nō sinis pōpū nisi ad hoc vt pfozem⁹ cu3
imitatione loci: vt nō pueniat incisio in latitudine: z vt sit lo
cus incarnationis bon⁹ nō grossus. i. vt post incisionis p soli
dationē cicatrix nō remaneat grossa lata z turpis: sic rema
net cū sit icisio in latitudine: s3 remaneat subtilis z pulchra:
sicut remanet cū sit sectio in lōgitudine. **¶** Plm aut incessus
villos. dixit Aui. est fm lōgitudine corpis: nisi in mēbris ap
propriatis. i. qbusdā q exceptuant⁹: quoz villos incessus nō
est fm lōgitudine corpis: s3 pcedūt arcuate: aut in latitudie:
sic dixit Aui. apud fūmen. i. in loco in q sunt musculi trāsuer
sales: aut latitudinales: sic sunt coste z iquina: z subdit itē.
q plm lōgitudinis villos est fm lōgitudine ligature. i. fm
pcessum ligamētoꝝ ligatiū iūcturas. Et est fm incessum ru
gaz in mēbris hñtib⁹ rugas: nisi in qbusdā appropriatis:
sicut in frōte in q3 incessus rugaz z reflexionū sit fm latū.

Incessus tñ villos siue nervoz eius est fm longū: si ergo tu
faceres sectionē in frōte fm incessum rugaz: tūc caderet cu
tis frōtis sup faciē: z decideret inferi⁹ supciliū: z iō op3 vt di
uersifices ligaturā. i. rugationē in frōte: z incidas fm rectuz
frōtis in rectitudine corpis. Et dixit. in eis q sunt sicut ingui
narop3 vt tu incidas nō fm rectitudinē corpis: s3 cū ligatu
ra. i. rugatione in latitudine cutis. Et est snia Sal. 14. tera. cū
dixit. obliqua icisio: z nō fm rectū coxe in bubone siēda est:
etenim fm nām inuoluit: ita cutis sup ipsa sibi ipsi curuātib⁹
coxaz z subdit. cū necia fuerit multiformis circūdiuisio hēat
tūc lōgitudinē minore latitudine. **¶** Et Raf. dixit in diuisio
nibus. fiat incisio sp fm lōgitudinē corpis: z nō in latitudine
in oibus locis equalit⁹ q eminētia nō hñt. In locis aut q sunt
flexibilia pcedē in flexibilitate accidente in loco illo. Et Al
mā. dixit. aptio in corpis longitudinerz nō in latitudine fiat.
In locis vō q curuant⁹ z extendunt⁹ incisio fm eoꝝ incurua
tionē z extētionē incedere d3. **¶** Fieri aut d3 incisio fm ince
sum villos z rugaz pp cās assignatas. S3 potissime vbi pos
sit cadere incisio in latitudine alicui⁹ arterie vel vene magne
vel choide vel nervi vel lacertis: hec. n. mēbra plm incedūt s3
villos incessus z rugaz: z maxie nervi. Dixit. n. Antil. in oī
dispone sit studiū tuū: ne incidas arteriā neqz venā magnā:
neqz villos lacertimeqz nervi. **¶** Et Aui. dixit. necia est pfo
ratio cū cautela: ita vt ferrū cu3 q sit incisio nō tāgat. i. icidat
illud qd seq⁹ exiturā de mēbris nobilibus in tactu: siue inci
sione. quoz est timor q mēbra sunt q dicta sunt: z sunt aut i
ipso loco exiture: aut ppe ipsam. In incisione aut arterie vel
vene magne est timor de fluxu nimio sanguis: z in incisione
choide vel villos lacerti timef de pditione mor⁹ mēbris: quē
motū hēbat ab illo lacertovēl choide ei⁹ z pnt eē mēbra sup
posita exiture loco in q sit incisio: sic. n. in exituris costaz ca
uendū est: ne icidat pleura: z in exituris myrach cauēdū est:
ne icidat si phac aut zirbus: aut intestinū quē errore aliq
cōmittere vidit: z op3 vt pdicta cautela seruet⁹ in aptione qua
rūcūqz exituraz: pcpue tñ in eis q3 op3 apire an pfectā matu
rationē: z in his maxie q sunt pfunde z grosse cutis: in qb⁹
op3 incisione facere pfundā. **¶** Et pdict⁹ incessus pforatio
nis est regularis tā in icisione vulneꝝ q3 exituraz. Aliqñ tñ
cogunt⁹ irregulr icidere: vt ppe vitare mai⁹ piculū: sic cū in
cidimus nervū vel lacertū in latitudine cupiētes egrū a spal
mo liberare. **¶** Dixit Aui. op3 vt sit pforatio z incisio incedē
tes in lōgitudine villos mēbris: nisi sit volūtas. i. coacta: vt
destruat opatio illi⁹ mēbris. i. sensus vel mor⁹ eius timēdo ca
sum spasmū: tūc. n. scindēdo villos vel nervos in latitudie sal
uabis egruz ab eo qd timebas: z sunt vba Sal. in p anoto⁹
magne posita a Raf. 13. sti. Et sic incidim⁹ exiturā vel vlcus
in latitudine vt phibeam⁹: ne fiat fistula in loco ei⁹: z qñ in
cidim⁹ in latitudine: vt possim⁹ opōnē neciaz ad salutē face
re corpis: sic qñ cogunt⁹ cutē capitis in modū crucis icidere:
vt possim⁹ facere cranei ratiōē. **¶** Antil. aut vt recitat. A.
posuit modū pforationis exituraz penes diuersitates mem
broꝝ. Et dixit. si exitura fuerit i capite: tūc sectio ei⁹ sit sectio
eq̄lis. i. fm lōgitudinē z rectitudinē corpis: z sit cū radice ne
cessitatis capilloꝝ. i. fm qd icēdūt radices capilloꝝ: z nō fiat
trāsuerfa vt coopiat cicatricē q remanet cū sanabit⁹ z nō ap
pareat. Et dixit. si fuerit loc⁹ ei⁹ oculus. i. palpebra: tūc pfo
ratio ei⁹ sit lata. Dnt qdā. i. p trāsuerfuz rugaz ei⁹: q3 talis ē
incessus lacertoz mouētū eā. Et qdā dnt. in inferiori palpe
bra fiat sectio fm lōgū. Et qdā dnt. q si fuerit i musculis mo
uētib⁹ oculū q d3 sectio fieri fm lōgū. Et dixit Antil. si acci
derit in naso pforabis eā eq̄l⁹ cū q3 tātate lōgitudinis nasi: z
si fuerit ppe oculū. i. in pte inferiori pforabis eaz pforatiōē sili
capiti lune noue z facies tortuositate in finē: z si acciderit in
mādibula secabim⁹ eā sectione eq̄li. i. in lōgitudine: qm cōpō
hui⁹ loci est s3 lōgū. Et scit h ex corpib⁹ senū: qm in mādibu
lis eoꝝ appent ruge s3 lōgū. Et si fuerit post aures. i. in loco
emūctorioꝝ pforabimus eā eq̄l⁹. i. fm lōgitudinē: z si fuerit

De ap
ne ex
re cū
ro q n
ciaDe m
tray
fame
fora
exuEur
me
ap
fati
ctaBerford
tio exu
rarum pe
nes diuer
sitate mē
broꝝ.

post aures. i. in carne immediate sita post aures: q̄ caro nō est emūctoriū: pforabimus ipsam equalit. s. auri: q̄ h̄ incessum auri: sicut ḡ auri nō est s̄m longitudinē oino: s̄ accipit aliqd de latitudine: sic z in illa carne sectio d̄z fieri: vt sit eq̄lis s̄ tui auri. Et dixit. brachia v̄o z cubitos z manus z digitos oino pforabim⁹ in lōgitudinē: s̄ in inguina. i. coras crura pedes z digitos eoy: nō. n. intellexit de ignib⁹ p̄prie: q̄ vt patuit nō d̄z in eis fieri sectio in lōgic⁹ corpis oino: s̄ s̄m plicationē sita q̄ accipiat aliqd in latitudine. Dixit. n. q̄ si fuerit p̄ pe coras. s. in inguinib⁹ pforabis eā. s. pforatiōe rotūda: naz si nō pforat rotūde nō habebit sitū bonū ad purgationē sanie: q̄re aggregabit in ea: z fiet fistula: z nō intellexit de v̄a rotūditate: s̄ sic dixit. q̄ vt dcm̄ est accipit in lōgic⁹ z latit⁹. Et subdit. q̄ s̄m pforat exitura q̄ est p̄pe anū p̄p facere locū hūiditati q̄ aggregat in eo. Et in latere z costis pforat apicē do. s. sicut pcedūt coste. Et in intestinis z virga sit pforatio eq̄lis. i. in lōgic⁹. C De eruptiōe aut exiture s̄m cū ferro z medicinis siēda. dixit Aui. q̄ multoties pforat cutis pforatiōe aliq̄. s. parua: z hoc fit vt accipiat. i. incidat ex ea aliqd pūi: z postea ponit sup̄ pte incisa medicamē erūpēs: vt addat in eruptiōe: s̄ sit et eruptio sufficiens: z hoc maxie fit q̄n medicie p̄se nō possent erūpere. Medicina aut erūpēs loco discoop to a cute apposita ip̄imere pōt z erūpit q̄ prius erūpere nō poterat z meli⁹ z citi⁹: multi aut modernoy sup̄ exiturā ap̄ponūt pus medicamē causticū: donec pueniat ad locū sanie vel p̄pe ip̄s: z facta mortificatiōe carnis cū pilo incidūt v̄bz ad locū sanie: z eā extrahūt: z maxie hoc faciūt in exituris p̄fundis z grosse cutis. C Quāq̄ pforas p̄sidera magnitudinē exiture: z si multa sanie q̄tūtatē p̄ineat: caue ne tota z silētiacue: s̄ accipe p̄te quādā: deinde obtura. Et in crastinuz euacua aliā p̄te: z sic pcedas donec tota euē. C Dixit Rabi. in. 15. p̄tula. aucte Sal. sup̄ 6. affor. cū apicē apā magnū in quacūq̄ p̄te corpis fuerit: ab eo sanies multa fluxerit est molestū: q̄ ab eo subito exit spūs: ad cui⁹ exitū seq̄ defectio virtutis z sincopis: putredo. n. erat obturatio orificiōy. arteria: z in euōne sanie totius multus spūs z subito silētiacue cū ea. C Et Alman. dixit. cū magna fuerint ap̄ata matura z aptione idiguerint totū ei⁹ virus nō silētiacue paulatiz erit emit tendū: p̄cipue si eger debilis fuerit ex resoluōne: aut etate: vt q̄ infans vel puer aut decrepitus: aut si fuerit mulier p̄gnans ne sup̄ueniat sincopis. C Emissa aut ab exitura sanie tota inspicere: z sicut dixit Sa. 14. terap. si putrefacta sūt q̄dā ei⁹ q̄ suppuratiue appareat abscondere neciūz est ea. Et dixit. exitura q̄n apicē cū ferro nō d̄z app̄ximari ei aqua nec olz: nec vng⁹ in quo ponat adeps: q̄n exitura idiget eo q̄ deificat nō eo q̄ dūctat. Et Aui. dixit. nō op̄z vt app̄ximet pforationi vel sectioni q̄. s. simplex: neq̄ oleū: neq̄ aliqd in quo sit p̄nguedo: q̄n ista sūt putrefactiua: z intētiō ē d̄z p̄hibere ne putrefactio fiat: imo si qua scā est vt amoueas: cū aut pforaueris z mudificaueris eaz a sanie z oi re corrupta: tūc intētiō est ad carnis ḡnationē. Deinde ad p̄solidationēz cū medicinis exiccantib⁹ q̄b⁹ vlcerā curant: siō dixit Sal. 14. terap. suppone ei deinceps farmacū eoy q̄ siccat imordaciter. Et iō dixit Auer. colligit 7. q̄ medicatio d̄z fieri festine in exituris q̄ nō pforant an p̄fecta maturatione: p̄p̄ea dixit Aui. neciūz est: vt tu succurras ad glutinādū cutē cū carne. i. ad incarnādū z p̄solidādū: z h̄ p̄p̄duas cās: vna est: vt non rūpat. i. nō corrodāt caro. s. a virulētia q̄ ibi ḡnat si festine nō p̄glutinarent. Et 2. cā est vt idureseat exitura circa labia eius: z fiat talr. q̄ nō p̄glutinet: nā si nō p̄glutinaret fiet sin⁹ q̄ nō cessabit ipleri. s. sanie vel sorditiei vel virulentie. z redeat exitura silis p̄ in aggregatiōe sanie sorditiei vel virulentie. Qz si accidat p̄p̄ erroze vt fiat sin⁹: tūc mudifica eum: z post mudificationē ei⁹. dixit. A. nō moret. i. nō tardet itēz quin nō ipleat carne. s. ad cui⁹ ḡtionē citā itēdere debes: q̄n si nō iplebit carne z moret fiet in v̄tate de ḡne fistulaz: nā fiet fistula: aut vlcus caernofuz: nā faciet sinū post sinū: donec p̄

longet t̄ps p̄curatione eius: in qua p̄longatione: aut fiet fistula: aut vlc⁹ difficilis p̄solidatiōe: an cui⁹ curōis difficultate erit sile fistule. Atm̄ nō ita festinādū est in incarnatione exituraz aptaz vt p̄sumat medic⁹ eā incarnare an p̄fectam mudificationē: nā q̄ anq̄ p̄fecte mudificent z ericcent p̄glutinant h̄z p̄lm̄ recidiuāt. C Si aut ap̄rio exiture facta fuerit an t̄ps d̄bitū. aut q̄ errauit medic⁹. aut q̄ coact⁹ eā fecerit: tūc maxie nō est festinādū in p̄glutinatiōe eay: imo intentio ē d̄z ad mudificationē z ad resoluendū z digerendū q̄b⁹ relictū erat nō saniatū in ea. C Medicamen bo⁹ z v̄tile ad p̄dictas intētiōes cōplēdas fit ex farina tritici: succo ap̄ij z mel: ler digerit eniz māz crudā resoluīt z mudificat. C Intētiō atq̄ est ad accētiā: maxie dirigit ad dolorē sedādū z p̄hibēdū aug⁹ calitatis in loco: z sic aug⁹ ap̄atis ex sup̄uētū mae de nouo fluētis ad locū p̄p̄ dolorē z calitatē: z ad fluxū sanguinis sup̄fluū. z ad nimīū fluxū virulētiē: z ad labioy iduratiōē. Et auctores maxie itēdūt ad sedationē doloris: z h̄ an icitionē in hoib⁹ timidis q̄ nolūt tolerare incisionē p̄p̄ effugere dolorē: z q̄nq̄z ē in corpib⁹ vel mēbris multi sensu: z hoc faciūt stupefaciēdo: vt sopiēdo sensum cū stupefactiōe ab int⁹ z ab ex app̄ximatiōe: z h̄ multi faciūt exhibēdo in potu vinū lymphatū cū aq̄ lolij: aut cū aq̄ d̄coc^m: radicu mādragore z feminis iusqami nigri. Et q̄dā supponūt icidēdo. empla stupidū faciētia ex his q̄ d̄cā sūt in p̄mōe 3. cā de v̄l curōne doloris. C Cū aut exitura icidēda fuerit in membro multi sensus op̄z mollire mēbz an icitionē vt dolor nullus aut pauc⁹ z remissus in icitiōe sentiat. Dixit Raf. 13. p̄ti. auctoitate Sal. in mēbro supponunt me^m mitigātes dolozes anq̄z videris oportunū. x. anq̄z dolor cāet: z mitigat sufficiēter cū eo z supponēdo ei vng⁹ mollificatiū. vt in eo nullus efficiat dolor. s. saltē intēsus. C Et sedāt dolorē iductū p̄n icitionē cū mitigātib⁹ ip̄s absq̄ stupefactiōe: z h̄ faciūt cōiter opantes supponēdo loco post incisionē z sanie ex citionē totaz subaz oui. s. vitellū z albumē bñ aquassatū: q̄n dolozes mitigat z p̄hibet sedādū dolorē influxū mae fieri ex illa: z q̄dā p̄mīcēt cū eo modicū vini stiptici: z q̄dā ifūdūt sp̄giā in solo v̄io stiptico z supponūt: z nō p̄sumat medic⁹ sedare hūc dolorē cūz administratiōe aq̄ cale: aut olei: siue simplici: siue cū sba oui: errāt. n. q̄ sic faciūt: q̄n addūt in putrefa^m vlceris. C Et dixit Aui. si vebemētiōra sunt ap̄ata. s. si p̄s patiētiō ampli⁹ itumescat: z calitas sit vebemētiōr q̄ rōne sue istā matiōis māz attrahat magnificatē ap̄atūc euapozet z emplastre loc⁹ cū lētib⁹. s. decoctis: s. nō i aq̄ simplici. S̄ aut in aq̄ mellis: aut in lixiuio dulci: aut in vino stiptico: q̄d me li⁹ est: aut in h̄ntib⁹ x̄tutē extinctiua z rep̄cussiuā h̄z gradu assitētis calitatis. Et q̄dā d̄nt. q̄ sterc⁹ vaccinū solutū in aceto suppo^m exituris calis sedat eas. C Q. si nimī flux⁹ s̄gūnis euenerit restringēdus erit ilico cūz eis q̄ d̄cā sunt in tractatu p̄cedēti. C Dixit Raf. 14. p̄ti. q̄nēs idigueris exhibere noduluz: aut pforationē facere magnā d̄bes penes te medicamē pueniēs ad fluxūz sanguis h̄re: vt si sup̄fluus z sup̄ueniat possis eū restringere cū reb⁹ penes te habitis. C Et si sup̄uenerit fluxus virulētiē nimius neciūz erit exiccare cūz eis q̄ d̄cā sūt in cura vlcey virulētoy. C Et si accidat vt labia vlceris indurent ex mā idigesta q̄ remāsit in exitura supponant empla mollitiua z digestiua illi⁹ mae indigeste.

C De sanie in generali.

Sanie pus z putredo in libris ad chirurgiā p̄tinētib⁹ idē significat. z cum absolute p̄ferunt p̄ sanie laudabili supponunt. C Assignant autē sanie quoz cās. s. mālis efficiēs formalis z finalis. Et cā mālis ponit esse triplex. s. humor humiditas z caro p̄tusa. Et p̄ma ponit ē duplex: dixit. n. Aui. 1. p̄mi. q̄ cās sanie sunt humiditates euacuate z trāsmisse ab alijs mēbris ad aliq̄d mēbrūz debile. s. ex vulnere vel ap̄ate in ipso exiēte vel alia de cā q̄ retente in illo p̄uertunt in sanie. Et humiditas nūi imetalis ad mē

Nico. ser. vij.

DDDD iiij

De correptione accidentū.

De mōse dandi doctū p̄ incisionem.

Quatuor cause assignant sanie. Cā mātto

De ap̄rio ne exiture cū fer. ro z medic. claa sil.

De mōse trahendi sanie in p̄foratione exiture.

Cura exiture: s. cā aptione z sanie educa.

fora exitu. in p̄tuer mē.

brum patiens vulnus vel apā delegata: siue illa materia nutritimentalis formā teneat humoris: siue secundā humiditatem: cum ipsa ex debilitate membri non potuerit in nutritimentum conuertere: sed remanens in cōuersa cōuertit in sanies. Dicunt non oēm humorem posse in saniem cōuertiri: immo sanguinem solum aut massam sanguineā: aut aliū ex humoribus sanguini mixtum: ut innuit Gal. sup. pmo pnosticoꝝ. 7. Quibalius in suo cōmento illius affo. esse generationē saniei 7. c. dixit. sanies in quocūq; loco non fit nisi ubi sanguis aduenit: nā dixit ipse. sanies fit per putrefactionē: 7. omne qd putrefit est calidū 7. humidū: 7. inter humores sanguis solus calidus 7. humidus: ppter ea colera flegma 7. melancolicus nāles sunt siue innāles non cōuertunt in sanies. nisi cū eis sanguis misceatur. De 3. aut mā saniei. dixit Gal. 5. de simplici medici. ubi voluit. q. caro putra vel attrita in vulnere repta fiat sanies. Patuit. in pcedēti tract. ca. de vulnere cōposito cū putrefactioe. q. necessariū est q. ois caro putra in saniem cōuertatur.

Laetificatio.

Causa aut efficiens saniei diuersificat h3 diuersas mās ei: nā eius cuius mā est humoris: aut 3. humiditas: cā efficiens est virtus digestiua agens in illā mā quā conat cōuertere ad benignū: virtus aut digestiua membrorū sp in mā hūmorale vel reducibile ad humoralem opat: ut eā reducat ad benignū. vtz hoc qñq; facere non potuit rōne sui instrumēti: q. est debilis: aut q. est ipeditū a calore extraneo: aut rōne sūe mās: q. multa aut grossa 7. viscosa: aut subtilis fluida: aut mala qūitate infecta: aut q. in loco detenta in quo trāspirationē non hñs est arrepta a calore extraneo: tūc agens in eā conat eā deducere vltus benignū in qñtū pōt. mō mā ptepta in vicerib; ē talis q. non ē reducibilis ad benignū: q. expta a calore extraneo: 7. q. derelicta a regimie nāe mediante actione caloris: quē acquirit ē in eā agēte puerit in sanies. Et sic pncipale efficiēs saniei est vlt nālis digestiua mēbru in quo mā saniabilis pntef. 7. pncipale instr; ei? est nālis calor ipñ? mēbru 7. calor eñne? in ipsa mā acquit? est phibens calorem nālē a pfecta actione sua: 7. est agēs in illa mā putrefactionē: 7. id ē esse non pncipale agēs saniei: 7. coadiuuans mō dicto. Et q. sanies actione vtriusq; caloris. s. nālis 7. extranei gñet: voluit Gal. vltio cōmē. pmi pnosticoꝝ. Et A. dixit. in sanie opata est caliditas inatā: 7. non fit excusatio a cōitate exnee. s. calitatis in opōne saniei. Saniatio q. māe non est alteratio eius ad benignū. neq; ē est alteratio ipsius ad malignū. neq; oino ppter nām: sed soluz est adequatio subiecti eius 7. alteratio a qbusdā accētib; ei? q. alteratio maturatio: siue digestio in nocitūo dñ q. est alteratio mediastū cum latitudine magna iter alterationē pure nālē qua pueritur mā ad benignū 7. putrefactionē corruptiua. Et sic sanies est media iter mā pueras ad benignū 7. pueras ad malignū. **E**t Gal. dixit in cōmento affo. supradicti q. sanies gñat ex sanguine: sicut gñat cinis ex incēdo lignorū. Et noluit ex hoc dicto q. ista similitudo ab eo adducta sit pparatio est satis eōis 7. larga 7. solū in tātū in qñtū sanies 7. cinis hñt p agēte caliditate q. postq; pduxit formā in mā non ampli? agit in eaz p illa forma. In actioe tñ sua illa caliditas pcedit exiccādo hūiditātē rei: verūtū qñ agit in hūorib; nec incinerationē totā ipsorū facit nec psumit hūiditātē eorū: nisi fm ptem. Et hec est cā vt dicunt. q. sanies pōt esse cā febris putredinis aut humorū non est: q. mā in actione saniationis exiccā. dñ q. ipsa est grossior mā pexūte ex qua facta est. **E**t dicunt. patere ex dictis sanie non posse mēbrū nutrire: q. uis qdā pcedant tpe necessitatis 7. inopie nutritimēti mēbrū in q. est posse nutrire: ex laudabiliorib; tñ pñb; ei? maxie ei? q. est laudabilis. **A**ppet ergo sicut dicit Gal. 5. de simplici medi. q. puerfio māe ad sanie est vna de opōnib; nālibus: qm est cōuersio 7. alteratio in qua est aliqd digestionis: que digestio proprie est adaptatio māe saniabilis ad eūonē sensibilem vel insensibilem: que pñs apta non erat. **Q**uidā aut dixerūt. q. debilitas mēbru est cā coadunationis māe saniabilis in ipso p:

Sanies non potest nutrire.

q. est cā q. nutritimentū veniēs ad ipz non fm totū pueratur in ipz: 7. sic ps eius in ipso remaneat non puerfa. 2. q. est causa q. mēbra alia eo fortiora ad ipz dponat supfluitates suas: 7. tertio q. est cā q. pdictae mās in ipso retineant: 7. dicunt q. debilitas mēbru est et cā cāe coadiuuantis ad saniationem: est eniz cā q. mā retenta in mēbro a gubernatione nāe relinquat aut pculcet: 7. sic a calore extraneo apprehēdat: q. vtdictū est: et cā coadiuuans ad saniationē māe. **E**t pp pñctā dñt. q. debilitas est cā efficiens saniationis: verūtū ista eorū locutio est satis impropria. verum ipsorū locutio est filis locutioni Aul. 4. quart. cū dixit. q. solutio pñuitatis in carne non facit pus: nisi ppter ea q. cibus qui venit ad eam cōuertit ad corruptionē pp debilitatē membri solutū: qñ resoluit 7. attrahunt ad ipz supfluitates mēbroꝝ vicinantiū ei. s. saniei q. ex carne putra fit cā efficiēs pñe est calor extraneus acquit? in illa carne: qm nā a gubernatiōe ei? totalr se retrahit. **E**schēdū aut est q. medicina maturatiua iter cās efficiētes coadiuuans cū mēbro applicata fuerit numerat. **C**ā quozq; saniei fortalis appebit ex dicēdis. **E**t cā ei? finalis est vt cōmodi? ex mēbro educat: ne mēbrū corumpat.

Laetificatio.

Diuiditur

aut sanies in sanie laudabilē 7. bonā: 7. in illaudabilē 7. malā. Ista tñ diuisio non cōpetit omni saniei: sed solum ei que ex mā humoralī fit: nam ea que fit ex carne cōtusa nūq; pñe pōt dici laudabilis. **S**anies itaq; laudabilis est: sicut dixit Hip. in pnosticis ea que est alba 7. eqūlis p totū: neq; in supficie ineqūlis: q. d. ē lenis 7. plana: neq; mali odoris. i. horribilis odoratuū. Et Aul. dixit. q. est ea q. est alba lenis 7. eqūlis: 7. non est ei dolor horribilis: q. aut est huic pñia. dixit Hipp. pessima est 7. illaudabilis. **P**rocedit aut laudabilitas 7. illaudabilitas saniei: qñq; ex pte mās cāe: 7. qñq; ex pte cāe efficiētis: 7. qñq; ex parte vtriusq;. Luz. n. mā saniabilis fuerit benigna 7. calor nālis mēbru supauerit multū in actione caloris exñtē: tūc sanies generabilis laudabilis hñs cōditiones pdictas. Cū vō mā fuerit inepti modi subiecti: aut male qūitatis: aut calor extraneus supauerit calorem nālē: tūc gñabit sanies illaudabilis h3 aliāquā vel aliquas de pñctiōib; saniei illaudabilis. Et si hñ mā fuerit mala: 7. calor nālis supat? fuerit a calore extraneo: tūc fiet sanies oino illaudabilis 7. pessima q. d. illaudabilis sim/ pñ. **S**anies itaq; laudabilis dñ esse alba dixit. A. qm calor mēbroꝝ radicaliū est alb? nā aut agēs in mā sp intendit reducere eā ad benignū 7. puertere in nutritimēti mēbroꝝ: 7. sic agit assimilādo ipsaz ipñs mēbris nutritiōis: pñpue radicalib; q. sūt minera vite: 7. h in qñtū pōt. g. dealbat eā. cū potēs fuerit supra eā. Lenis aut 7. eqūlis dñ ē sanies laudabilis. dixit Aul. non addit pñctae mās lenitatis: nisi vt sciatur q. ipsa mā est pparata 7. disposita pati a vtute digestiua mēbru in quo est h3 oēs ptes ei? ita q. non diuersificat mā ente obediēte fm oēs ptes ei? q. qñ talis diuersitas est in mā sanies non fit lenis 7. eqūlis fm se totā: immo fit ineqūlis 7. diuersa. Eqūlitās aut in mā attendit: 7. in colore 7. in suba. In colore vt sit h3 oēs ei? ptes tā intrinsecas q. extrinsecas vñ? coloris. In suba vt sit h3 oēs ei? ptes vñ? modi q. mod? dñ tenere mēdiū inter grossitiē 7. subtilitātē: 7. inter spissitudinē 7. liquiditātē. Et dñ eqūlitās ei? ēē circa totā supficiē q. eqūlitās est pñe lenitas distincta p asperitātē: nā non dñ supficiēs ei? hñe ptes alijs pñb; suppositas: sicut h3 eas illa q. est aspera 7. ineqūlis. **E**rgo in sanie est pñctā triplex eqūlitās. s. sube coloris 7. supficiē lignat q. mā q. saniata est fuit apta 7. disposita pati a vtute digestiua mēbru q. digestit eā 7. lignat fortitudo ipñs vtutis 7. dñitū ei? supra ipsaz ita q. equalr ei? subaz imutauit 7. alterauit: ptes eius oēs situauit recte 7. debite: colorauit: sicut sp. pñgit cū agēs cū dñio agit in paties pparatū. **E**t non dñ ē horribilis odoris. dixit Aul. vt sit loquingor a putrefactione. **U**bi notant. q. in sanie laudabili dñ esse actualis fetor: q. calor nālis agēs in mā non fuit totalr excusatus ab actione caloris extranei vt patuit: eius aut est

Sanies laudabilis. al. odor.

An pcedat laudabilitas 7. illaudabilitas saniei.

Verificatio cōditiones saniei laudabilis.

putrefacere: ad cuius putrefactionem sequitur fetor saltem aliqualis: nulla. n. est materia putrefactionis huius: quoniam et debet fetere: et hinc est quod si fetor putrefactioni attestat. Atque fetor erit remissus seu horribilis: vel intensus: aut iter eas mediis. Et gradus putrefactionis remissioris vel intensioris: putrefactio aut remissa erit in sanie quoniam calor est: multum fuerit superius a calore naturalis: et tunc erit fetor remissus. Et ex quo multum superaverit calorem naturalem. Et cum medio modo se habuerit erit in sanie putrefactio mediocris et fetor in ea erit sicut mediocris. Fetor ergo purus in sanie significat quod calor naturalis superavit in actione sua multum calorem extraneum. Predicta autem additiones. alio. additiones saniei laudabiles directe arguunt actionem in ea esse factam ab ambobus dictis calibus. Equalitas enim lenitas et albedo significant actionem caloris naturalis: fetor vero significat actionem caloris extranei. Et sanies habens omnes predictas conditiones dicitur simpliciter laudabilis. Sanies autem illa laudabilis: aut est propria laudabili in colore: quoniam non erit colorata vel albedinis: erit rubea vel citrina livida viridis vel nigra. Et minus mala habet est rubea sicut deterior est quod est nigra: et alie tenent medium cum latitudine in qua citrina est minus mala: et livida est deterior citrina: et viridis est deterior livida: aut erit propria laudabili in modo suberit erit aut liquida fluens: aut grossa coagulata. Dixit Aui. quoniam egredietur sanies diversarum partium in modo suberit lenitatis eius: et erit una pars eius grossa: altera subtilis: una pars erit huius lenitatis: et altera asperitatis sic quod est illa laudabilis ex parte modi suberit duplex: una quod est finis se tota talis: ut quod sit tota grossa vel tota liquida: aut solus est pars: ut cum habuerit aliquas partes boni modi suberit et aliquas mali modi. Aut erit contraria laudabili in fetore: ut quod erit fetida absque horribilitate. Et fetida absque horribilitate non habet fetorem purum et remissum qualis convenit saniei laudabilissimo habet fetorem intensorem illo: tamen eum odoratus non multum abhorret: et habet latitudinem magnam in plus et minus: fetor autem horribilis odoratus non se tota tolerat. Sanies illa laudabilis finis se tota in omnibus additionibus dictis est: ut patuit dicta illa laudabilis simpliciter: et est in extremo remotiori a sanie laudabili: et de ista loquitur Aui. dixit. sanies mala. In ultimo malitie est fetida cum horribilitate: nam signat putrefactionem extremam et signat omnem multum calorem extraneum: et ex hoc sic est fetida inuis quod ipsa est mala in aliis additionibus: nam calitatis extraneae dominantis quae ipsa signat est disgregare: et sic partes inaequales facere et male coloratas. Sanies autem illa laudabilis non habet se tota in omnibus additionibus dictis: et illa laudabilis finis quod: et est duplex una quod tamen in omnibus additionibus: ut quod est citrina et suberit non multum liquida vel non multum spissa et hinc fetorem non difficile tolerabile. Et alia est quod habet diversitatem in additionibus dictis aliquibus: ut quod est albas: est mali modi suberit: aut quod est boni modi suberit: non est boni coloris: aut boni modi suberit boni coloris: est fetida: aut non est fetida: est mala in sibi vel in colore vel in utroque: aut habet diversitatem in aliquibus dictarum additionum finis diversarum partes ipsas: ut quod habet aliquas partes albas et reliquas rubreas vel citrinas: et quod habet aliquas partes grossas et aliquas subtiles: et quod habet aliquas partes est fetida: et habet aliquas non multoties. n. contingit quod parte partes saniei quod egrediuntur non sunt fetide et postreme sunt fetide. Dicitur quod sanies in sua propria ne radicali est calida et humidior: verumtamen sicut calitas et humiditas magis quod sania est habet latitudinem in plus et minus. Ita et sanies erit plus et minus calida et humidior: verumtamen non expoliat sanies ab aliquo acuitate ratione sue putrefactionis: et quanto putrefactio in ea fuerit maior tanto erit eius acuitas intensior per quas reddet purgativa et corrosiva. Et dicitur quod per accensam sanies potest effici calida et sicca per exclusionem partium eius subtilium calidiorum: aut per suppositionem medicinarum infrigidantium et condensantium. Capitulum secundum. Summe scilicet que est de curatione apatum. Indicatione sumenda a membro in quo sunt: hoc est caput de apatibus euenientibus in cute capitis. Cap. xlvj.

Apostemata In quibuslibet partibus eueniant corporis eadem cura: tione finis gratia et species eorum quod dicta sunt in summa precedere: exigunt: verumtamen putant ad clariorē doctrinā de eis determinare habet quod eueniunt in multis

membris particularibus inferendo aliquam appropriatam eis. In capitis vitiis cute accidunt quoniam apata mollia ad tactum: et quoniam accidunt in ea apata notata sicut: et quoniam accidunt in ea dubeleth nodosa. Et apata quod est molle plura accidunt in anteriori parte capitis vel fronte: et magis eius ut plura est flaccida: cuius permixtum est ex sanguine: et quoniam aliquid colere et proprie accidunt corporibus mollibus pueris mulieribus et eunuchis. Et signa eius sunt manifesta satis per tactum et visum. Et cura eius est cum eunone et diversione et regie bono. Et post hoc deueniendum est ad localia. Et scias quod in isto et aliis apatibus cutis capitis non debet erit in primo administrationi repellentia puram reducat per eam ad interius capitis: et maxime quoniam fuerit propinqua commissuris. Debet ergo repulsiua in primo misceri cum aliquibus resolutiuis: et de gradatim fieri in processu additio in resolutiuis: donec in statu resolutiua sint puriora: tamen remissae calitatis de quibus sunt anodina. Quod si contingat habet apata transire in exituram: sicut ut plura contingit: tunc oportet ut maturet et non tardet in maturatioe eius: neque est expectandum ad eruptionem eius: donec sanies in ea perfecte fiat per lesionem quod potest inde contingere gingie matri et craneo per quam redderet vlcus diffici- lis consolidationis: neque est post eruptionem tardandum est in mundificatione eius et consolidatione. Emplicum quod maturat habet apata sic fit. Radix porro coctas et caricis pingues decoctas: et radices euiscis decoctas et stercus adinuicem bene deinde permisce cum farina fenugreci. et seise lini et oleum emplastrum cum assungia et butyro. Aliud sicut utile. Radix tria oua et decoque donec idurecantur et accipe vitellos ouorum: et accipe tres cepas. et decoque eas sub prunis. Deinde eas munda et pista cum vitellis predictis: et postea incorpora cum mucillagine altee et fenugreci. et assungia vel butyro. Apata apata mundificet cum vnguento scilicet ex myrrha sarcocolla yerosifarina ordei et melle. Et quodam ponit puluerem aluminis succarini et per bona mundificet et consolidet.

Apostema

autem dux eueniens in cute capitis curari debet cum mollificatiuis et resolutiuis permixtis vel precedentibus mollificatiuis et sequentibus resolutiuis. Cuius autem eueniens in cute capitis est apata: cuius magis habet grossius et grauius flatus vel melle vel vtriusque et inuenit duas species: nam quoniam est huius figura sicut huius appendiculū simile sicut habet ex parte quae corpori alligatur quoniam inuenit sicut sicut absque appendiculo fere equaliter per totum. et cognoscitur ex figura eius quod est sicut figure sicut cum aliquo longitudine: color eius declinat ad albedinem non verum. Et tactus eius est sicut tactui sicut semiatore. Et ego iam vidi illud quod habet appendiculū in vulua cuiusdam mulieris: et vidi ipsum in ano: et non est cum ipso dolor de quo sit curandum. Cura eius quod habet appendiculū est ut icidat cum tota radice: deinde si fuerit in membro tolerante cauterium ut in craneo cauterizet cum cauterio actuali vel potest talis: donec ois radix a craneo abiciatur: deinde remota escara cauterij curet cura vlcis. Et si fuerit in membro quod non tolerat cauterium. aut noluerit eger pati ipsum post icisionem curet cum melle fortis exiccationis. Illud vero quod non habet appendiculū post mollificationem eius quod tamen in eo locum cuiusdam murationis fiat ut icidat habet meliorem modum quem membrum in quo est meretur deinde mundificet totum quod iterum corruptum est et granulosum cum vnguento viridi: et postquam bene mundificatum fuerit incarnet. Quidam dicunt quod si parietaria et millefolium pistent cum pauco sale et supponat sicut quoties sanatur ipsum in paucis diebus.

Dubeleth autem siue nodi possunt accidere cuti capitis habet oes species eorum in quibus si non valz curatio deca i prope ca. Deueniendum est ad icisionem. Et quod nodi ut patuit suo contrarium in kistis siue pellicula ois ut nodus cum tota kisti eradice: quoniam si remanet aliquid ex eo redire consuevit: si tamen nodus fuerit de illis in quibus contingit humiditas ois ut in eo icisio fiat pueniens ad iterum kistis: donec tota humiditas iterum contra educatur: deinde excoiet kistis: donec tota eradice.

De apate molli.

Signa. Cura.

De apate duro.

Cura.

De dubeleth et nodis.

De inflatione tumore siue apostemate palpebrarum 2 vo/
catur alintifac. Cap. xlvij.

Laō.xlvñ.

Actores duo capla faciūt difficta: vñū de inflatiōe: et aliud de tumore: siue de apate palpebray: qđ vocat alintifac. Et dicūt, qđ inflatio differt a tumore in duob⁹: p̄ in mag^{re}. 1° qđ mā inflatiōis est sita magis v̄sus su bray extrisecay: s; i tumore: siue alintifac est sita supiciē extrisecā eay. Errauit aut̄ Acharau^{us} qđ oeteriauit iter egri^{us} diūctiue: cū nō sit egri^{us} cō tegri^{us} palpebray. Et dixit Rab. 2° p̄ti. cū āt in tificac conueniāt in mā meli^{us} sub eodē titenē ca^o.

Est autem inflatio tumor parvus mollis ad tactum eueniens quique
fere tota palpebra occupat. Alintificatur est
tumor magnus mollis eueniens ut plerumque fere tota palpebram.

Causa autē abax inflationū: aut ē vētositas: siue vapor eleuat^r ad palpebras: aut ē aq̄sitas: aut hūor subtilis fluid^r flātic^r h̄z pl̄z: z q̄n̄z ē sup̄fluitas melica. s. ḡiata ex vapore eleuato ab hūore melior: z postea reuerſa ad aqueam n̄āz. Dicit Rasis^r p̄ti. aucte Joānicij. accidit inflatio palpebrarū ex vento^r z ex sup̄fluitate flātica nō ḡiſa: z ex sup̄fluit^r aq̄sa: z ex mā ḡiſa melica. s. puerſa in vaporē vt dcm̄ est. Et Aui. dicit. cōd. de alim̄tis fac. als. alintifac. q̄n̄z ē illd qd̄ in ip̄o dñat vēto^{1as}: z q̄n̄z est sup̄fluitas aq̄sa: z q̄n̄z ē sup̄fluitas melica. sup̄. z q̄n̄z ē mā mixta ex pl̄ib^r māex dictaz: z h̄ est vtp̄l̄z: z p̄cipue ex aq̄sitate z vēto^{1a}: z maxie euenti h̄ in inflatiōe: z h̄ d̄ cā p̄iucta. Cā aut p̄mitia q̄uis raro accidat ab ea p̄t eē casus vel p̄cussio vel morſus aranee vel p̄ctura alicui^r v̄miū venenoso^r: z sup̄flua vigiliaz: z sup̄flū^r sōn^r: z oē malū regim̄en in ſex reb^r nō nālib^r phibēs bonā digōnē fieri in ſtō z eper̄vū in eis ēt in toto corp̄e multiplicat^r mā vaporosa z aq̄sa frida q̄ añq̄z pueniat ad palpebras t̄z locū cāe aſtis. De q̄bus ēt cāis sūt egri^{1as} debilitātes ſtoacū z epar^r: sic sūt kaceſia z hydropiſis: iō in eis multiplicat^r multū inflatio palpebrarū. Et ex iſtis egri^{1as} sūt febres vigilatiue. s. faciētes multum vigilare: vñ in eis cāſ īdigō: sic ēt cāſ in oī vigilā sup̄flua. Et ex iſtis sūt egri^{1as} cerebri: hūide: qm̄ mā eaz palpebris cōiecturaz oēs egri^{1as} faciētes multū dormire: ſicut ſuberb z liſtargia in qb^r multiplicat^r inflatio palpebrarū: ſicut ēt accidit in oī sup̄fluo sōnō a q̄cūq̄ cā fiat: multū. n. dormiētes excitātur palpebris inflatio sōnō phibēte exalationē vaporū.

Signa.

facte a vëtonitate. dixit Raf. 2° 2^{ti}. sūt q̄ accidit
subito: ⁊ sifr Aui. dixit. ⁊ h̄ iō: q̄ mā vaporosa
locis ⁊ subiti mor? ita q̄ pōt subito eleuare mē
rāt in tumorē: ⁊ est ei? mor? subito s̄z pl̄z: q̄nq̄
mouēfz: tūc tumor paulatine icipit ⁊ paulati
declinat infc tumor vëtosus ad ptē lachrymalis:
onq̄ in illo loco ē mai? spaciū in q̄ vapor pōt
s̄ penetrare: ⁊ in h̄ loco vapor in p̄n? sui itroitus
pūā eleuationē ad mo^m eius q̄ accidit ex morſu
musle magne. Et ppea dixit Iesus haly. q̄ apper
pūctura musce vel alicui? reptiliū: ⁊ nō est in h̄
uitas: vapor. n. leuis est. Et qdā oñt. q̄ in ista ista
aliqñ palpebra tremat pp motū vaporis: ⁊ ppea
more palpebray ⁊ color nō mutat a colore nālī q̄
Dixit Iesus haly. p̄m accidit senib? ⁊ in eſtate
q̄ fit in illa etate ⁊ in illo tpe: vñ fit multiplicatio
dig^a iñſōnis aq̄s sūt aliqñs gūitas ⁊ cū p̄mif sup
s̄z cito redit: nō tñ ita cito sic in vaporosa: ⁊ co
s aliqñ lucidit. ¶ In flatica xō est gūitas: ⁊
o ⁊ senit̄ friditas in loco ad tactū plus q̄ i aly
rib?: ⁊ cū p̄mif ſupeo. dixit. A. ſuat vesti giū p̄f.
ā. i. paliq̄ spaciū puū: notabile tñ ⁊ plus q̄ aq̄
ci? sic color alioz apatū flaticoz. f. dclīne ad al
cidit p̄z pueris ⁊ mulierib?: ⁊ in p̄plone flatica
eſt sūt. dixit Aui. q̄ pl̄z cōcāt palpebre vſus ocu
faciāt aliū tumores p̄dicti pp terreſtreitātē mae

**Signa
aquose.**

**Signa
flârice.**

Siana
melle.

melice: q̄ plus petit centrū: vel vt dñt aliq̄. cōicat palpebre z
oculo. s. qz tumor oculus z tumor palpebras: qz mā melica est
multū vētosa: q̄ de cā p̄t ples pres tumefacē: z pp hāc cāz su
peilio cōicat z sumitari maxille dñsus oculū: z color cuij dñli
nat ad fuscēdinē. ¶ Et tumor palpebray multū accidit post
obthalmiā z variolas: z aliqñ in ipa obthalmia z variolis:
z maxie tumor melicē vt qdā volūt. Et i nllō dēqz tūoz est
dolor de q̄ sit curadū. ¶ Et i flatico z melico ē aliqñ purit? qñ
aliq̄ portio mae corrupe? z exacuere? Dixit. A. i flatio pal
pebray qñ accidit pualesce? multoties idicat recidiuā z cō
persionē ad febrē p̄xritē v? aliā. Notāt. qz qñ i flatio palpe
bray accidit pualet? ex febre cū i fione alioz mēbroz corpis
maxie afebrizis: tūc idicat kacefiā z hydropisiz: s. qñ accidit
absq̄ i fione alioz: z appet post sōnū z statiz cessat p? euigil
lationē: tūc idicat recidiuā: qz tūc accit pp reliqas q̄ remāse
rūt ex mae b? q̄ fecerūt febrē p̄teritā qñ apphēderent a calo
re putrediali facerēt febrē d̄ spe eius q̄ p̄terierat aut accidit
ex corru? cibi mali z mlti i fionē: cui? euapo? ad supiora accit
ipa i flatio mō. corrupto cibo gñabif corrupta z mala mā q̄
poterit moueri a calore extraneo ad putredinem z genera
re febrē fm speciem illius materie male.

Prone;
flg.

Lura aut dirigir ad cāz p̄mitiua v̄lez vel ante vel ad p̄i
ctā. Et q̄ dirigir ad cāz p̄mitiua p̄pler cū remo
tiōe illi? cāe: siue fuerit s̄on? siue vigilia: siue alia ex cāis p̄mi
tiuis dictis. Et q̄ dirigir ad cāz ante ipler cū eis q̄ corri
gūt mēbz: aut mēbz q̄ sūt cā ei? et cū eūone respiciēte mā
q̄ cūq̄ sit illa: et max⁹ b̄nte respectu ad caput: sic sūt pillē au
reaz: aut pillē cochle z filia. **Lura** vō q̄ dirigir ad cāz p̄iun
ctā ipler cū resolūtiōib⁹ z euaporare eā faciētib⁹ q̄ debet va
riari s̄z diuersi^{em} ip̄i? cāe p̄iūcte. **In** timore ḡ hūozali p
ueniēte a p̄cussioe p̄oas i p̄n^o vitellus z albumē oui v̄l vitel
lus solus i copar⁹ cū oleo ro. Et altea resoluit i s̄lōnes z tu
mores palpebray hūozales. **Dixit. A.** q̄ ep̄lz factū de fo
līs malue. als. malua uisci qd̄ est meli⁹ sanat tumores palpe
bray: et si d̄coq̄ne i vino pueniūt in melico cū mollificatiōe z
resolūe. **Dixit Philaret⁹** in ap̄anib⁹ mollib⁹ z i s̄lōnib⁹ q̄ sūt
in palpebris assidue vaporatio cū sp̄gia madesfacta in aq̄
calā sepi⁹: donec fiāt lenta valdez deinde madesfacta aliā sp̄o
giā nouā in aceto z aq̄ z suppone. **Et dixit Pau.** q̄n fuerit
ap̄a molle in palpebris iuuat calefacere cū aq̄ z aceto: aut cū
aq̄ in q̄ bullierint lentes z rosei: z cū paries dormit illiniane
palpebre cū olo. s. cōi v̄l aliq̄ leuif̄ resolūte. **Mellilotū** co
ctū cū vino dulcizat cū seie liniz: aut cū fenug⁹: aut mixtū cū
ouis assatis suppo^{nt} resoluit ap̄ata palpebray. **Dixit Iesus**
baly. nō o⁹ vti i s̄lōnib⁹ palpebray z s̄lōib⁹ me^{nis} restrictiuis
z op̄latiuis. i. rep̄cussiuuis inz s̄lōia qb⁹ v̄tinur i p̄n^o op̄th̄al
mies: s̄z idigef̄ oib⁹ horis q̄ sp̄git z resoluit p⁹ purg^{nt} corpis.
De moro z saphati z nodo molli palpebray. Cap. xlviii.

Rubeus siue celsus qd apud Açarariū vob
cas albus est fructus celsi: sicut .n.
fructus celsi in colore et figura. In colore qd ipse
est rubeus: et id est quibusdam vocatur caro rubea pal
pebrarum: sicut rubedo eius in primo est clara: sicut est rube
lli ante perfectam maturationem, sicut in processu sit rubedo
liuis ad nigredinem sicut coloris fructus celsi maturi.
Et qd est figure oblonge et pedet a palpebris: sicut fru
arbores, et eius pedetia appetit a preteritis: palpe
pat palpebras: et quicquid adheret oculo. sicut coniunctio v
triq: et vocatur tunc morbus oculi. Et est apud dicitur Ras
s ex corrupto sanguine malo: et inuenitur caro inte
rarum: aut nigra: aut rubicunda mollis et fuit ex ea
nue, et dixit Aui. qd est caro pustulosa addita in
palpebris aliqui superiori, et aliqui inferiori: vix vultu
et ipsa quæ est apta magis: vel in ea eveniat. dicitur
est caro pustulosa addita: vel qd habet in superficie quasi
spuas factas ex corruptione sanguinis in morbo co
ab ea semper effluit aliqua sanguinea virulenta.

Saphati vero est pprie spēs mori. dixit Aui. qd est caro mollis eueniēs in interiori palpebre a qua non cessat fluere sanguis q est: aut niger: aut viridis subalbidus: aut rubeus. Niger est qn mā eius fuerit sanguis melancolicus: subalbidus est qn fuerit flaticus: rubeus qn materia fuerit corrosiua z peruenit ad corollionē alicuius venarum palpebre.

Nodi ēt i palpebris nascunt mellini z duris: que admodū dictū est in alijs mebris z discernit mellinus a duro p tactū.

Cura nodoz z saphati z mori post mūdificationē corpis z capitis z subtiliationē regimīs ē vt abiciant cūz ferrosi: si q mori nō fuerit adherēs oculo tūc capiat. **C**Dixit Raf. 2° pti. cū ferro hñte vncinū ad modū bami z trahat z tractū icidat radicē: z silt saphati z nodi icidant z exban cū pellicula si ptineant i eas: deide instillet desup aq cimini z salis. z Aui. dixit. post icisionē adhibeat cura algarab: z ex ponit cū me^{nis} fortit exiccatiuis. Pñt ēt curari sine ferro cū me^{nis} fortis exiccatiōis: z qsi corrosiuis q psumēt moy z saphati. Et post istillationē pdictā. dī Raf. supponat emplm de vitello oui cū oleo vio. z post aliqs dies supponat sief acutū: donec radicē oleat: deide icarēt. dixit Aui. alcophol bafilicon qd describit trac. 2° in sūma 2^a hui⁹ cas. aut cū me dicamine vio. cui⁹ descriptio nō repit in alia medicina acuta. **Medicine** scabiei z purit⁹ palpebray ēt pueniunt in hoc. **C**Dixit Jesus haly. curatio cūz ferro meliorē opōnē efficit qz cū medicinis: ego vidi curare nodū duz palpebray cū sola suppone galbani antosis crocei in decē dieb⁹. Dñt qdā. q solia lapacij cruda z trita z pfeuerāter apposita sine villo do lore spargūt z sanāt nodos mellinos z eis siltēs. **Cura** aut mori adherētis oculo. dixit. A. est sicut cura vngule oculi.

De ordeolo.

Cap. xlix.

Rdeolū dixit Aui. est apa oblogū appēs supextremitatē palpebre. s. iuxta ortū piloz dī sic. qz est sile ordeo i figura sua. nā sic granū ordeī ē oblogū h est in medio gros sum in duob⁹ capitib⁹ subtile tēdēs ad acuitatē: ita ēt h apa. **C**Et cā hui⁹ figure oblogē est sit⁹ extremitatis palpebre: cui apa h pfiguraf. **C**Est. n. h apa sile ordeo post murationē suā: qz declinat ad albedinē: tūc p albedinē sa nēit: nō est sile ordeo i colore añ murationē: qz tūc color ei⁹ est rube⁹: plus tñ z min⁹ fm colorē mae a. qua sitz dixit Aui. est fm plm sanguis dñans: z pp h reponit inter apata cala. dixit Aui. fm plm: qz aliqñ sit ab humore melico nālī vel accitālī. s. ad nām melicā pp aduisionē: z qñ sic sit repo nit in spē carbūculoz qz in aduisione acqsiuit dispōnē vene nosaz: vt carbūculū hñt. Et de isto loquēs Azara. dixit. qz ordeolū est apa durū. **C**Dixit Jesus haly. qz ordeolū gñat ex mā grossa melica: sed frequēter sit a sanguine grosso qui est grossus: aut p admixtionē humoris melici cū eo: aut p adu sitionē: aut per cōgelationē. Et distinguūt inter predictas spe cies tactus caliditatis vel frigiditatis: z color etiam loci.

Signa autem generis nota sunt ex predictis.

Cura ordeoli qñqz respicit cām antē z implet cū sōmā z purgatiōe corpis. dixit Aui. ppigrā. sup. vel aliam medicinā pueniētē: qñqz aut respicit cām pūctā: z fm istud non dñt a cura alioz apatū caloz in pñ⁹ approximādo rep/ cussiuaz: sic fecit Jesus haly. cū sief memithe z bolo ar. z sili/ bus: z hñt sit de spē venenositate hñte cui nullo tpe appro ximāda sunt repussiuaz. **C**Post pñ^m corpe pēuato. pcedēdū est cū resolutiuis: ac ēt in pñ⁹ venenosi. **C**Dixit Aui. sumat aliqd de opoponaco. z soluat cū aqua z leniat cū eo: qñ est bonū valde z pueniēt hñt in statu z declinatiōe: z pēpue si sū gnis fuerit grossus p cōgelationē z 2° vaporatio cū aq in q ordeolū bullierit z fenugrecūz hñt pprie in aug⁹ z in sanguie calefacto. **C**Dixit Oribasi⁹. vt ponit. 2. pti. x. thuris z myr rbe. añ. p. ij. laudant. alumis z baurach armen. añ. ptis. 3. ce re ptis. i. z misceant cū amurca olei de lilio z linsat sup spz: z hñt posuit Aui. Jesus haly. at addidit i eo. minūz z ponit

2° pti. in medicamē de muscis qd valet a pprietate z resoluīt oēs mās a palpebris. ponit ēt ab Aui. z Jesu haly. qd sit ex caudis. i. pñb⁹ posteriorib⁹ muscay absctis capitib⁹ earū: z cū desup fricant. **C**Et qdā dñt. qz bubones z muscōnes de/ sup fricati sanāt ordeolū z de pueniētib⁹ est medicamē de fa rina ordeī cū galbano mixta. **C**Dixit Raf. vbi. s. supponat ordeolo panis ifusus in aq: deide manib⁹ ducat: donec fiat sic pastat: qñ spargit ipm. **C**Qz si suppurationi pparet sup ponant maturatiua z pprie scā cūz altea. Et farina frumētū cocta cū vino vel aceto maturat ipm. Et post murationēz supponat fermentū cū butyro mixtū ad aperiendū. Dicunt quidaz. qz flos labrusce cōtus z suppositus ordeolo sanat ipsum. **C**Et eodē mō curari debent apata calida eueniētia in palpebris in quacūqz parte earum.

De grandine z lapidositate palpebray.

Cap. l.

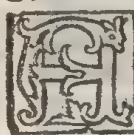
Rando 2° pti. vocat baurach: z est humi ditas grossa in interiorib⁹ palpe bray q siltat niui grādinī vel glaciē: qz niui vel glaciē siltat in colore albo quē hñt: z silt grādinī in colore: z ēt in rotūditate. **C**Et Jesus haly. ē

apa duz sile grādinī qd sit. dixit Azara. ex hñore. s. flatico z exiccato z idurato. Et. A. dixit. qz est hñditas i grossata in lapidē. i. in duriciē p exiccationē puerfay: qz ēt ex mā flatica nālī alba: z est rarificata p exiccationē: iō in eo p penetrare aer: vñ reddif alba cū luciditate qdā q qñis enenire possit i vtraz palpebray: plm tñ repit i supiori: qz mā i ea ex suo mo tu magis exicat z idurat. **C**Et pñet grādo in palpebra vtrplm vsus supiciē exteriorē z raro vsus interiorē: sic dixit Jesus haly. z Aui. cū dixerūt. qz sit in interiori pte palpebre. z foritā dixerūt sic. qz ipsa magis appet in iteriori pte reuer sata palpebra z ei⁹ albedo magis cōprehēdit tūc p subtilita tē tunice iterioris: iō oz ad bonā notitiā de ea hñdā iuerfa re palpebrā. **C**Lapidositas vō siue petrositas palpebray. di xit Raf. v. s. ē supfluitas grossior supfluitate niuea grādie: qre petrificat. **C**Dixit. A. qz ē apa pñū sanguineū puerfuz in lapidē qz ei⁹ duricies mltā ē ad modū duriciē lapidis: z dñt ēt a grādie i colore: qz nō ē alba: s. remanet s. colorē corpis.

Cura grādinis z lapidositatis duob⁹ modis fieri potest. vno^o p medicinas q hñt mollificare dissoluere vel resoluere mām eaz. **C**Et de me^{nis} hñt faciētib⁹. dixit Aui. est linimētū scm ex aceto z sordib⁹ vceoloz. i. vasoz apū q vo cant munest. n. mū lenitiua duriciē: z sordib⁹ ēt reliquoz. s. vceoloz. s. in qb⁹ tenent oleaz: vt ē fex olei de lilio z altoz in qb⁹ est mollificatio z resolo: acetū tñ ponit cū dictis sordib⁹: vt det eis penetrationē. Et subdit Aui. qz qñqz addif p dictis sordib⁹ oleū ro. gūmi albotim z sarcocollaz oleū ro. addif ad pteperādū calitatē: vt phibeat attractio ad locuz. Et oēs p cordat i linimēto scō ex armoniaco dissoluto cū ace to mixto cū cinere z assa fetida: z 2° hñt pprie in pcessu cure: z postqz alia nō ptulerint. Quidā dissolūt armoniacū i vino z pmiscēt cū paz lapidis magnetis z melliloti ad ignē cōqn res: z extēdūt ex eo sup corio. z applicāt loco: z dñt esse vtile valde. **C**Et dñt. qz fel erithi sepe appositū sanat grādinē z pe trositātē palpebray. **C**Alio^o sit cura eaz p chirurgiā. z pēi pue lapidositatis. qz ipsa pte sui duriciē raro obedit resolo/ ni. nisi qñ ei⁹ duricies nō ēt vltimata z pfirmata. z ei⁹ opō est sicut opatio dicta in cura mori. z qñtū ad opōnē. z qñtum ad curā cū medicinis apponēdis post extractionē eius.

De asarnach palpebrarum.

Cap. li.

Asarnach est de spēb⁹ nodoz. dixit Raf. sis. 2° pti. ē carnach vel asar/ nach ē supfluitas nālī ad modū porī i palpebra supiori: z vocat additio māmillarī. qz siltat ca pitellis māmillay. Et Pau. dixit. qz est apa pin gue pueniēs in palpebra supiori. z Aui. dixit. qz est quedam additio. siue appositio facta palpebre. s. supiori. Azaraui⁹ dixit. qz est apostema pingue z accidit sub tunica exteriori.

De causa **De signis** Et de mā eius dixit Aui. q est mā pinguis. i. grossa qñ sic pinguedo carnis: nō. n. est v̄e hūoralis: s̄ est sic piguedo vel puls. **De signis ei⁹** dixit Pau. q phibet eleuationē palpebre sup̄: r̄ si tāgaf digitis. i. indice z medio diuisis. i. cū aliqñ p̄ssione videbit̄ i loco iter digitos eminētia. Et Aui. dixit q aggrauat palpebrā ab aptioe: q cū sua corpulētia nō finit eā p̄h̄z sui grauitate pinguis reddidit eā qñ mollificatā. **Et** Jesus haly. dixit. erunt palpebre morose relaxate: r̄ mā asarnach est vnita p̄iuncta q nō mouet ad tactū: sic mouet ver⁹ nō dus. **Quāuis** v̄o vt auctores volūt mā ei⁹ sit qdā sile p̄iguedini p̄stās: tñ istud ē multū iūscatū z adherēs neruis z villis z musculis palpebre in q nerui z musculi repiuntur: vñ dixit Jesus haly. q asarnach est corp⁹ pigue viscosus p̄te x̄tū cū neruis z mēbrana. i. in folliculo kisti: sic nodus: s̄ volūt signiare magnā adherētia ei⁹: qdā tñ p̄cedūt ipsaz aliqñ repiri in kisti p̄tēta. **Et** Raf. 2. p̄ti. dixit. q est itricatū neruis z pelliculis: r̄ iō nō mouet sicut nodus qui est separtus. **Et** dixit Aui. de signis eius est: vt p̄iugas duos digitos. i. indicē z mediū: r̄ pone eos sup palpebra z sepa eos: nā in separatione eoz appet q sit quedā eminētia in loco medio inter digitos: r̄ hoc iō: q illa mā viscosa pinguis p̄ssa sub digitis cedit z reduc̄t ad locū vacuū inter digitos: r̄ ibi eminentiaz facit. **Dixit** Pau. z s̄l̄r Aui. q p̄lm accidit pueris z humectatis. i. humidis accidētaliter: r̄ in quibus multipli cantur lachryme: ac etiā z in humidis natura.

Cura asarnach variat fm q est recēs debilis z non cōfir mata: aut antiqua fortis z p̄firmata. Nā p̄firmate curatio p̄lis est p̄ medicina. dixit. A. v̄p̄lm eaz q est debilis sanāt medicīne resolutione de qb⁹ est s̄ic qd facit Alm. ad inflationē palpebray z s̄ic citrinū de thure z his s̄ilia. **Qz** si nō obedit resōlōnī p̄ medicina: tūc curet p̄ chirurgiā sicut curat asarnach antiq̄ p̄firmata. Et modus opationis i ea sic ponit a Raf. 2. p̄ti. z Albu. z ab Aui. est vt sedeat eger sup scāno: r̄ inclinet caput ei⁹ inclinatū a ministro: q ē tēdat cutē frōtis ei⁹ añ oculos. i. supra oculū v̄sus sup̄ciliū vt eleuet palpebra multū ad supiora: q in hac eleuatione est securitas a no cumēto oculi apud icisionē: r̄ tūc accipiat medic⁹ asarnach inter duos digitos suos. i. indicē z mediū vñ man⁹ z ponat sup mediū asarnach z oucēdo indices sup eū cōprimat parū ambo extrema asarnach: q tūc aggregabit mā asarnach cōpressa ad illud qd est inter duos indices: r̄ faciet ibi eminētia sub digito medio: cū q nō d̄z p̄meret: cū eminuērit tūc minster tenens caput d̄z trahere cutē sup̄ciliū ad supius q̄tū fuerit ei pole: r̄ medic⁹ d̄z tūc incidere sub ista eminētia ab exteriori tunica palpebre nō ab intrinseca: r̄ incisionē faciat sufficiens fm magnitudinē sarnach: r̄ sit incisio eius superficialis subtilis nō pfunda: multi. n. simplices medici incidunt palpebrā pfunde z errāt. nā dixit Raf. sicut d̄r. 14 p̄ti. anatomia tice mult⁹ defect⁹ accidit cū chirurgicus incidit palpebrā pfunde: q cū medic⁹ extēdit cutē palpebre ad aliq̄ lar⁹ z incidit cutis z p̄niculus q est subtrus in vno ictu eminebit pingue. i. pinguedo: vel pingue. i. ipsa mā sarnach de loco incisionis: qñ p̄ment digitū p̄dictū supra cutē palpebre extēse. i. ad retromittēdū pinguedinē: q nō poterit fieri absq̄ labore magno z accidet ibi dolor violēt⁹ z ap̄a calm: qñq̄ z remanet ex sarnach talē residuū qd erit deterī⁹ p̄ z phibet postea apturā oculi plusq̄ p̄us. Nā cū sit postea icarnatio z p̄solida tio illi⁹ incisionis pfunde remanet palpebra idurata in loco illo p̄p̄ incisionē p̄niculū: ista iduratio ledit aptionē palpebre plusq̄ faceret pri⁹ sarnach: r̄ aliqñ in incisione pfunda incidet multū de musculo: ita q residuū ipsius erit debile ad apiendū palpebrā. Ad fugiēdū igit̄ errorē bonū est: vt non vno ictu scindat: s̄ in duob⁹ vel pluribus: r̄ fiat pus leuiter z par⁹: r̄ si nō appebit sarnach in p̄ incisione fiat paulatine pfundi⁹ donec appareat: sic. n. faciēdo nō trāscēdet meta incisionis. Et d̄z incisio fieri. dixit Raf. in lōgitudine corp̄is in latitudine tñ palpebre. nā fm longitudinē corp̄is situat mu

sculus in palpebra: r̄ fm eius sitū d̄z fieri incisio: r̄ q ista lōgitudō q̄tū ad palpebrā pōt vocari latitudo accipiēdo latitudinē ei⁹ a loco piloy ei⁹ vsq̄ ad aliū iō dixit. q fiat i latitudine palpebre q redit in idē cū lōgitudine corp̄is: lōgitudinē aut palpebre accepit Raf. eā q est ab angulo lachrymali ad aliū angulū: fm quē nō d̄z fieri incisio in ea. qz incidere mu sculus p̄ trāsiueris. Cū aut appebit sarnach iouuat medic⁹ digitos suos cū qbus vult trahere sarnach petia linea. vt nō defluat sarnach a digitis suis. r̄ tūc trahat illud medicus de xtroisuz z sinistroisuz supius z inferius. donec egrediat sarnach. z nihil ex eo remaneat. Ista tñ extractio d̄z suauit fieri. q si remaserit aliq̄ residuū nō obediens separtioni puluerizet sup ip̄z aliq̄tū salis. qz corrodet illud z desup ponat pānus infusus in aceto. qz desiccat z phibet supuenire medic⁹. Quidā aut residuū qd remasit q̄rūt extrahere incidēdo paulatine z detegēdo ip̄m z d̄scarnādo suauiter cū ferro vel pēna. deinde capiūt illud cū hamis mouēdo ipsum z trahēdo ad dextrā z sinistrā. sursum z deorsum donec sepef. sarnach itaq̄ extracto toto mane sequēti. si securitas fuerit de fluxu sanguis z sup̄uētu apatis curet loc⁹ cū medicinis adhesiuis. i. p̄solidatiuis. sic est. dixit Raf. succ⁹ cucumeris. s̄ic. memithe z crocus. Et Aui. dixit. sicut est licū s̄ic memithe z crocus. nā ista p̄solidāt z p̄fortāt locū z dolorē sedāt. **Et** scias q ad h̄ capl̄m pōt reduci ois p̄lis nodus z lupin⁹ z glādu la siue scrophula orta in palpebris z egritudo vocata a Jesu haly. salach in qua mā p̄tinet in folliculo sicut glādula.

De egilopa vel agilos vel ypopio z algarab z fistula lachrymali.

Postema eueniēs in lachrymali oculi. aliqñ repit vocari lachryma. qz lachrymari facit. z d̄z egilopa. z d̄z agilos vt cōti. z h̄al. dixit carmi. Et Asaravius dixit: aluarz. z est ex eo fistulosum. z vocat garab vel algarab. z aliqñ vocat ypopiuz z d̄z sic ad s̄ilitudinē cuiusdā vasis. qd h̄z foramē. vñ fluit aq. z aliqñ vocat fistula lachrymalis. nō fistulosuz v̄o vocat a qbusdā bilus vel balus: z a qbusdā vocat toisuz. z est passio nascēs inter nares z angulos oculi: q ex isto est faciēs sanie. nisi cito curet facit̄ sit fistula. **Di** xit. A. 3. tertij. qñq̄ egredit̄ a lachrymalibus. i. domesticis oculi exitura. i. ap̄a. dixit at exitura. nō qz sp̄ sit exitura: s̄ qz mā eius est p̄gregata in ea neruosa ente carne lachrymali ea forma q cōgregat̄ in exitura. est. n. caro anguli lachrymalis porosa apta recipe mās. z nō solū recipe. s̄ ēt detinere eas. maxime qñ foramina q ab ea ad nares p̄tēdunt sunt stricta aut opilata: ita q mās per ipsa nō excludunt̄ ad nares z mā hui⁹ apatis ē multū apta suppurari z in sanie pueri. **Al** Raf. 2. p̄ti. carnicula q est i angulo maiori dū crescit detinet lachrymas z supfluitates. ne defluāt ad nares z occultat̄ in ipsis carnicib⁹. z accit̄ ex eis ap̄a lachrymale. z istd ap̄a est de illis q fm p̄lm icipiūt exiture. q̄uis aliqñ possit icipe nō exiture. z quocūq̄ icipiat p̄p̄ detētionē sue mās i porositatibus victē carnis ē valde aptū trāsiere i fistulā. q̄uis min⁹ illud qd incipit nō exitura. q. n. icipit exitura raro euadit qñ ad fistulaz terminet̄. **N**ascit̄ ēt in h̄ angulo lachrymalis aliqñ bothor siue glādula dura q nō saniat̄. **Et** scias. q i alio angulo oculi p̄t oriri ip̄a glādula siue bothor dura. z s̄l̄r pōt in eo oriri ap̄a: qd ē aptū nō sanari z sanari z pueri i fistulā z nō pueri i ea. quēadmodū accidūt ap̄ata i reliq̄ corpe. Et qz eo rū curatio nō diuersificat̄ a cura gñali ap̄atū. iō de eis non fecerūt spālē mētionē. **D**ividit̄ aut ap̄a lachrymale i spēs. qñ fm diuersitatē mās. de q dixit. A. q ē qñq̄ exitura dura. i. bothor dur⁹ q ad tactū mouet̄ z nō rūpit̄. i. nō ouidit̄ sub tactu. vñ nō rūpit̄. i. nō apit̄: nec ad itra: nec ad eā. qz mā eius nō ē acuta. n̄z sanabil⁹. s̄ ē mā flatica igrossata z idurata. z i vñū collecta. z h̄z pl̄z ē sine folliculo. q̄uis possit colligi i eo. **Et** A. dixit. q ē de gñe glādulay de q dixit Raf. 2. p̄ti. ē maioris carnicule exitus supra locū foramis iter oculū z nares

declinans a sua tēperātia. **C** Et Antil. dixit. accidit ex apate lachrymalis: qdā spēs q nō spargit. i. non erūpit: neq; ad nares: neq; ad oculū: nō vī: nisi qdā eminentia in oculo in lachrymalis: cuz cōprimis lachrymale p oculos z nares non egredit putredo aliq; z sentit dolorē in oculo: z ex h lachrymalis oculus cōtinue sine occasione aliq alia. **E**t Aui. dixit. q plm malitie est q vī eminentia in lachrymalis. **P**ōt. n. videri ab infirmo cū puerit oculū vsus lachrymale: z pōt videri ab ispiditib; z iuenit ad tactū cū cōpressionē. i. qn pmissū pmissū: z cū pmissū dolet: q caro salua q est sub ea ledit a re illa dura z multiplicat cū eo ophthalmia: aliqñ vā z ppe oca: s; vplm improprie dicta: nā frequēter accidit turbatio pp mām q fluit ad oculū: tū ex frequēti tactu quē facit infirm; supēaz: tū ē q oculus ex mām ibi locata debilitat z disponit ad recipiēdū. **C** Et qñq; dixit Aui. est exitura bothoralis: nā fm plm est apa puū: z est faciens collectionē: z postea disrūpit vel p se vel a medico: z qñ disrūpit de p se qñq; disrūpit ab extrā: z qñq; ad angulū lachrymale oculi ab intra ad vīa nasi: rūpit aut pletq; sanies intus p tēta exacuit z corrodit partes quousq; rūpan; . **E**t qñ rūpit. dixit Aui. fm plm facit fistulā: z hoc maxie: qñ fit disrūptio ad intra. **E**t qñq; per se ē rūpit ad extrā: q ante q; p se rūpat sanies corrūpit partes circūstantes. s. carnē pāniculū z os corruptione qua fit difficilis eius rectificatio: vñ fit fistula. **S**i tñ p se rūperet ad extrā: aut p mediū incidere: anq; multū inficeret ptes nō faceret fistulā: z ppea iussit Pau. apiri h apa ante q; pfecte sanies imo scias q qto citius pforat z extrahit inde mām eius tāto meli; est z lōgins ad h q fiat fistula. **C** Dixit Aui. q ambe due spēs cōcant in h q mouent sub tactu z submergunt cū cōpressio fit sup eis cū digitis: z h iō q mām eaz existeres separe: z nō ibire cū pmissū sup eis tendit in vacuitates eoz locoz: z fit cū dimittit z remouet digitis: z nō cōprimis augmētant. i. redeūt exterius ad locū pristinū z emittunt sicut prius. **C** Dixit Raf. 2° pti. accidit lachrymalibus oculoz apa qd cōpressionē digiti pfundat z remoto digito reuertit ad id qd fuit z cōicat vtraz spēs in h: qz color eius: vt dixit Raf. filis est color corporis. s. mebroz sanoz circūstātiū: s; differit p dīcte spēs. p q vna appet tactū dura z altera nō. **E**t dura nō sanias z altera sic: z dura per se nō indicat fistulā: z altera sic: z in dura frequēter accidit cōturbatio: z in altera nō sic: z maxie post rupturā: q mām hnt locuz ad quē euacuant: z maxie cū nō eūant ad angulū lachrymale: z dura glādulosa rariū accidit q; altera. nā mām q descēdit ad illa loca nō sunt grosse z sunt magis apte sanari q; induz rariū: diuidit hoc apa in spēs: aliqñ fm fit mām. **D**ixit enī Raf. vbi supra. q aliqñ erit pfundū: z aliqñ nō. **E**t Pau. dixit. q pole est q declinet ad exterius vt appeat sensibilr ad visum: z pole est q declinet ad interius z nō appeat visui: interius. n. sunt loca vacua in qbus mām apostemans pōt latitare. **D**ixit Aui. qñq; est de substantia eius bothor z eius augm in pfundo: quare eius eminentia exterius nō apparet. sup. z qñq; est eius mām z augm extra eminens: ita q p; visui: dixit Pau. q est multe pfunditatis z corrūpit os: z pole est qz corrūpat ossa nariū oia: qd vero nō est pfundū z non corrūpit os. s. sic cito z facillr sicut pfundū z cognoscit. pfundū nō apparet sensui. dixit Aui. q ad ipm sequit puritus z erit qñ pōtinuus in pte lachrymalis. **E**t dixit. q qñ man; inuenit ipm apud expōsiōē vltimā. i. qñ fortit cōprimis i loco cū digito.

De causa **Supra dictū** est. q mām algarab duri est flātica indurata. De mām aut garab bothoralis siue exituralis auctores nō expōserūt relinquētes eā notāz ex gñali determinatiōe apatū. s. q sicut alia apata pnt fieri ex oī humore: ita z istud: ideo Sal. caplo de fistulis oculi. dixit q qñq; fit ex cā cala sanguinea vel colica: z qñq; fit ex frigida flātica vel melica: z iō errauit Suil. q solū dixit de mām hūida z melica. **D**ixit Suil. mām sanguinea cognoscit p ruborē loci z venarū circūstātiū iflationē z sanguinolētā sanieieductio-

nē z colica p loci citrinitatē pūctiones z arsuras in loco: z p citrinā supfluitatē z flātica p mēbz molliciē z albedinē z alba z aquosaz supfluitatē. **E**t melica p mēbz duriciē z humiditatē z cinericiū colorē saniei. **C** Dnt q vplm mām eius est flātica: nā flāticus humor qñ pōtinue fluit p carnē lachrymalis ad nares cūq; ipedit trāsire ad nares detētus in carne lachrymalis gñat garab. **E**t ob hāc cām dixit Suil. qdaz exitu mauerūt q fistula lachrymalis semp fieret a mām flātica z est magis aptū vt ex eo pueniat fistula: nam mām flātica sanias sua viscositate nō bñ obedit mūdificationi: qre corrūpit ptes in circuitu: vñ fistula fit. **P**ost flāticaz sepius fit garab ex mām sanguinea: qz apta est illuc deuenire p venas anguli lachrymalis. **C**ola aut z melica raro illuc defluunt: qñq; tñ fit ex colera. **C** Dixit Iesus baly. q cā eius est mām acuta z minuit p mitigationē acuitatis ipsius humoris. **C** Et garab qdē facta fistula an eruptionē ad exterius vocat. dixit Aui. bubalis z nō garab: neq; fistula: nisi tu velis noiare rem duobus noibus: z est fistula eueniens. dixit ipse in angulis oculi do- mēsticis: cuius plm succedit exiture z bothor. i. exiture bothorali vel bothor qd fit in exitura apparētibus in loco illo. **D**ixit aut Aui. plm eius qz aliqñ succedit vulneri: illato illo loco: imo aliqñ succedit flōmie vene loci ipsius. **U**n Aui. p 4° caplo de flōmia dixit. q ex flōmia venaz lachrymalis flōmef de fistula in eis. **C** Et aliqñ succedit corruptioni: inchoanti in osse q paulatim corrūpit carnez supra se: z fit fistula. **E**t inchoatio eruptionis in osse pcedit ex materiabus malis defluxia ad loca vacua carnis lachrymalis p pinq; ossi.

Et designis bakil. dixit. A. est qz istud mēbz. s. caro lachrymalis est subtilis sube vt ab interiori ei; vsq; ad ei; exitū exterius sicut pānus quē inuenies a latere ossis nasi: z a latere eius qd appet de oculo. **E**t vult dicere q ista exitura fistulata anq; rūpat eius supficies exterior: appet: sicut vnus pānus subtilis inspiciēdo ipsaz ex parte depressa q adheret ossi nasi: z a pte eleuata q est supra eminentiā exiture: z h bz veritatē cū iā appropinquat iunctura: z hoc ideo qz caro lachrymalis in qua illa mām cōtinet est subtilis cutis: z iō sanies q d; erūpere corrōdēdo z subtiliādo facit eā appere subtilē: sicut pānus vñ lucet z vñ q iteri; est. s. sanies: z est hoc ē signū ppingtatis rupture ei;: nā cū videris cutē dictaz ptiū subtiliā in tñ q appet qd est de subtilis iā certus eris q cito rūpet: cū g rūpit z fit fistula dō mittit longitudinē. i. altitudinē: qz depmis z eruptio exiture pōt eē ad diuersas ptes vt. s. dictū est. **E**t Aui. dixit. qñq; est ad exteriorā: z qñq; est ad interiorā: z qñq; ē ad ambō latera fit z multotiēs fit ei ruptura ad nasū z currit ad ipm. s. putredo z exit ex eo: currit aut putredo ad nasum qñ descendit vsq; ad foramē. **E**t qñq; seq; malitiā ei; os. s. supi; nā qñq; extēdit ad pte ossuosaz vsq; ad supciliū z corrūpit ipm z de nigrat: deinde corrōdit illud z corrōdit cartilaginez palpebre inferioris: qñq; erūpit ad angulū lachrymale oculi. **C** Et dixit Zoar. q pōt ptingere q rūpat intus in tunicis oculoz z corrūpat oculus qñ rūpit ad angulū lachrymale. **D**ixit Joā niti; q ē malū: qz vt dixit Sal. z ponit 1° pti. qñ spgit vsus oculū difficulter curat. qz apa qd ois in tali loco d; curari cū medicinis sine pūctione: qz acute iducit dolorē oculoz z magnificat apar; fistula idiget medicinis violētis qz nō tolerat oculus: nec patit lōgā ligationē. **I**ste ē cā faciūt ad difficultatez curationis ois spēs fistule lachrymalis: z addit 3^a cā q est pōtinu; defluxus humiditatis ad locū ipm q remollit ptes ipsi; in circuitu z fistula idiget ericcatiōe fortit; 4^a est pōtinu; mor; carnis lachrymalis: ipsa. n. mouet ad motū palpebray: z de istis duab; vltimis cāis. dixit Aui. mēbz istū s. caro lachrymalis ē humidū z mouet semp. **S**ūt ē he due cāe q vlcus hui; mēbz fiat fistula. nā multa humiditas hui; loci pparat locū ad sanationē. i. in eo sanies multa fiat. z cū h phibet vlceris curationē fieri q est illi; ericcatio. mor; ē cōtinuus ipsius phibet solidationē. z sic fit. vt fiat fistula.

Apa euz
spargitur
flus oculi
lum diffi-
culter cu-
ratur.

Signa fistule lachrymalis terminate ad extra nota sunt ex signis generalibus dictis. ca. de fistula. Eius vero cuius ruptura est ad interi⁹ sunt qd aliqui sit tumor. qd p^uus appar⁹ exteri⁹ et maxie sit in nocte: et si ruptura est ad nasum fluit: tunc sanies qd tumore faciebat p^uasus: et si ruptura est ad angulum lachrymale exit apud illa cōpressionē sanies p^u ipm: et replet⁹ oculus sanie et tumor post cōpressionē delitescit. Et qñqz ēt exit sanies ad oculū absqz apparitione tumoris: et absqz cōpressionē: et qñqz ēt exit ad oculū facta cōpressionē p^uer qd tumor appetat: tunc sicut sicut exit ad nasum apud cōpressionē qñ ruptura est ad ipz. Et aliqui exit p^uasum nulla p^ussioe scā in loco ap^u d^uflationē forte et conatu ex sufflatione: et qñqz post terminationē: et qñqz illa qd rupta est ad angulum lachrymale implet oculū aq^uitate nō saniosa qd impedit visum.

Cura huius egritudinis variat⁹ s^um diuersas eius dispositiones. In qualz tñ dispōne opz vt ordiet⁹ regimē in sex reb⁹ nō nālīb⁹ qd sit exsecutio et resolutiū. Et opz vt caueat fortis et frequēs cōpressio loci: qm nocet. dixit Raf. vbi supra. qd debilitat locū et māz attrahit: in q^u ei⁹ dispōne: opz vt pueniat cū euone et mūdificatione corpis et capitis et pprie cū eis que respiciūt mām facientē eas. C. Dixit Med. cura hui⁹ egritudinis incipiēda est cū corporis mūdificatione et capitis cō iteratione: donec p^uidamus de abscisione supabundantiū hūo^uz: et cū abstinētia et cōmēsuratiōe: vt rez. nō nālū s^um q^u cōmēsurat⁹ diēta. C. Interim tñ dū mūdificat⁹ corpus et ordinat⁹ diēta: et post: cura ēt bz fieri p^u localia et cōplet⁹ aut p^u medicinas: aut p^u chirurgiā: vt a cura p^u medicinas incipiēdū est: et s^um intētiōe Med. incipiēdū est a debiliorib⁹ et gradatiz pueniēdū ē ad fortiora. Si itaqz hoc apā incipit nō exitura: tūc d^u curari cura alio^u apātū in p^u cū rep^ussiois: tādē cū resolutiū. Alit. n. Raf. 2° p^uti. qd curet in p^u sicut curant⁹ apata cū phibitiōe. i. rep^ussioe et resolutiōe: dicunt maxie puenit rep^ussio in p^u pncipiātē: et cū mā ei⁹ fuerit calaxū aut mā fuerit frida: et post initiū pncipij nō sic cōueniūt. C. Et qd vt pl^u bz apā est de mā frida: et qd vt pl^u m^u fci pit exitura: et qd vt pl^u m^u incipit pūū: et nō cū vebemēti dolore: vñ medic⁹ nō vocat⁹ in initio sui pncipij: cōiter auctores nō posuerūt curā ei⁹ p^u phibētia: s^uz iceperūt a resolutiū: et maxie Med. et Aui. Iesus haly. tñ incipit a cura qd p^ueteret in fine augmēti et statu apātū frido^u. Et dixit. in p^u admistrā medicamē factū ex memithe croco et myrrhā: et h^u fecit: qd p^uiderat fluxū māe: et ēt exigitā resolutiōis ei⁹: et posuit ergo memithe ad phibēdū: et crocū et myrrhā ad resoluēdū: maxie tñ hoc medicamē cōpeteret in p^u qñ istud apā inciperet exitura: tūc pprie d^u ē duplex intētiō: vna ad phibēdū defluxū māe: et alia ad resoluēdū qd est defluxū: ne beat in sanie pueri. In hac eniz egritudine d^u phiberi sanatio qz tū polle est: vt nō pducas ad fistulā. C. De phibitiūis at qd est v^uedū in p^u sunt endiūia plātago lācola solatrū et silia. Et post p^u pncipij sunt miscēda cum illis flos camomille melliloti semē aneti feniculū et silia: deinde deueniēdū est ad resolutiua pura ex eis qd dicent⁹: qd ēt cōueniūt in p^u augmēto statu et declinatione ei⁹ qd incipit exitura. Vex in p^u et statu exiture resolutiue debēt ēē fortis exiccationis. vt pea phibeat māe sanatio. C. De resolutiūis puris pueniētib⁹. dixit Med. sūt sicut armoniacū dissolutū cū oleo nucū et succo feniculi: aut bdelliū aut armoniacū cū modico atramētis: quia atramētū multū exiccat: aut nux rancida p^utrita et supposita: qm est vltia. Et. A. dixit. qñqz cōfert in p^u. i. incipietis exiture: et an eruptionē: imo an saniationē atramētū cūz ponit⁹ sup ipz et armoniacū et megabegi. i. bdelliū et nux rancida: qz p^uaciditate facta est magis resolutiua: vt p^u pmo trac. scōi cañ. 2° ca. Dixit aut Aui. qñqz qz post saniationē ista nō cōpeteret ad curā: siue apā fuerit incipiens exitura: siue non. C. Et scias. qd oia resolutiua pueniētia ad hāc curā debēt ēē cū tpe quo hnt appoximari fortia: vt p^u p^udicta medicamina posita a Med. Cū ergo ipse dixit in p^u ēē inchoadum a

debiliorib⁹ nō intellexit absolute: s^uz voluit indicare qd de fortib⁹ resolutiūis in p^u apponant⁹ minus fortia: et in p^ucessu fortiora. C. Si vō hoc apā qd incipit nō exitura: et sicut qd incipit exitura nō resoluūt⁹ s^uz trāsīt ad suppurationem de hinc maturatiua vt opz: vt dixit Haly. et spāl^u medicinē pfecte p^u altea et semina malue et filia meqz cū maturatiūis est diutius pcedēdū: nā nō d^u queri pfecta sanatio: imo pueniēdū est in aptiōe ei⁹: aut cū medicis: aut cū ferro. Ingt. n. Pau. in apā nō. n. qd sūt i angulo lachrymali nō est expectada digestio: s^uz velociter icidant⁹ s^uz sint idigesta et Iesus haly. ait. opz medicari istā egrit^u an saniationē eius: sinat⁹ sit fistula. C. Et Aui. vt ponere aliq^u me^u ad rūpēdū exiturā lachrymalē: quaz qdā nō sūt p^use eruptiue: s^uz p^uaccūsificat⁹ est emplm factū ex pane cū semine almaru. i. marubij et olibano cū lacte mulieris in quo est aliq^ulis maturatio. et sic p^uaccūs pōt ēē cā qd maturata rūpan⁹: et qdā sūt fortasse eruptiue p^use: s^uz sunt debiles sicut est crocus cūz succo eruce vel ruthe in quo est aliq^ulis eruptio rōne acuitatis eruce vel ruthe: et sic est mixta cū 3° pte sui de gūmi arabico p^utritis cū felle vaccino: in quo est et aliq^ulis aptio rōne acuitatis fellis. Verūtū aptio cū medicinis et maxie cū debilib⁹ fugiēda est p^u p^ulogitudinē spaciū ad opandū in quo spatio sanies detēta ēē cā fistulatiōis loci. Ad qd aspiciēs Iesus haly. ait. meli⁹ est medicari cū ferro et nō expectare maturationē. i. faciētē eruptionē: que ad^u expectaret⁹ si q^ueret aptio cū medicinis maxie debilib⁹: qñ sūt qd dicte sūt ab Aui. et qz p^udicta introductio text⁹ Aui. nō vt cōgrua p^udictas cās: iō dict⁹ text⁹ al^u i^uroducūt a qbus dāz dūt qd Aui. in dicto textu adduxit medicinas qd rūpūt. i. qd destruit exiturā hac destructiōe qd nō fiet fistula saltē p^udu rās: et h^u faciūt me^u exiccationē: sicut sūt p^udictes tres me^u posite ab Aui. qñs p^u sit min⁹ exiccatione qz 2° et 2° qz 3°. Et Raf. tñ tertia medicina de p^udictis posuit ea ad exiccādū post aptiōnē. Et dixit 2° p^uti. p^u gūmi ara. p^u p^umyrrhe p^utris. iij. ipastē cū felle vaccino et ipleat⁹ ex eis loc^u: et nō remoueat⁹ donec curet. Si tñ infirm⁹ vereret icisionē cū ferro: tūc supponat⁹ medicina fortis eruptionis: vt nō plōget⁹ spatiū ei⁹. C. Facta aptiōe tūc cura d^u fieri post exp^ussionē saniei toti⁹ cū his qd curat alias exituras: sicut dixit. A. 4° 3° de cura exituraz sequat⁹ cura cū me^u in vltio exiccationis et resolutiōis. Et iō Raf. 2° p^uti. dixit. icidat⁹ et d^usicet⁹ cū me^u desiccatiūis. i. fortiter: iter qz p^ucipue est vitrioli tritū et pulueris qatuz suppositū et aloes et cortex thuris. Ista. n. cura puenit huic exiture qñ icidit ante maturationē. et puenit ēt in oib⁹ alijs i qb⁹ p^ure timore fistulatiōis ēē necia aptio an maturationē. C. Et nō debent sup^ustis exituris apponi me^u p^uplētes maturationē: sicut faciunt solidi et p^uducūt eas ad fistulas: nō. n. de istis exituris siue vlt⁹ cerib⁹ itellexit. A. 4° 4°. ca. de mō ligādi vulnera cū dīx. qd iste qd puidit iā in expiētia dixit. qd vulnera idigēt: vt fiat eis sanies itus si polle est ad h^u vt penetrēt cū ea reliq^u qd sunt: aut meliora et velocioris alterationis sūt: qz istud h^u vitatē in eis in qb⁹ nō timef⁹ fistula et pprie in eis que sunt cū cōtusione. Et facta exiccatione sufficienti deueniēdū est ad solidationē eius cū medicinis consolidatiuis que dicentur.

Quod si facta aptiōne inueniat⁹ vlcus fistulosus ex mala dispōne vel errore: tūc p^uiderādū est: an fistula siue rit recēs: an cronica: et an fecerit corruptionē in carne tñ: an in carne pāniculo et osse. Et notāt⁹ qd cū ois fistula sit egrit^u cronica et difficilis sanatio: vna tñ ē difficilior et magis cronica qz altera: et ista d^u cronica ab^u et alia qd nō ē sic cronica: nec sic difficilis curōnis d^u recēs. dīx. A. algarab. i. vlc⁹ fistulosus lachrymalis ē egrit^u cronica. sup. et ē difficilis curōnis. et alia nō ē cronica: et ē leuiois curōnis: et illa qd ē recēs: et nō sumit⁹ inz sumi d^u cronicitas et recētia fistule h^u ex tpe qd p^udurat. s^uz ex dispōne i ipa reptā. cū. n. fecerit mltā corru^u carnis et puenierit ad corru^u pānicli et ossis. tē ē ātiq^u cronica difficillime curōnis: s^uz cū puā i carne fecerit corru^u et nō puenierit ad pāniculū et os: tūc est recēs. Et post dīc. qd cū fe

Cura apā
tis h^u cūz
icipit exi
tura.

Rep^ussio
fina.

Resoluti
ua pura.

Matu
tua.

Rupēti

Cura p^u
aptiōis.

Cura
fistule

cerit in carne corruptione multā: et iā puerit ad pāniculū: nōdū tñ fecit in osse corruptionē: aut puā et supficialē: tūc est medie dīspōnīs inter antiquā et recētē: q̄ est recēs f3 p̄m curat cū medicinis. Et dñt qdā, q̄ qñ fistula nō erupit: nī ad angulū lachrymale putat de ea q̄ sit recēs: aut q̄ nō fecerit impressionē in osse. Media vō qñq̄ curat xuz medicinis: et qñq̄ ēt eget chirurgia. Sic ergo fm tres dictas dispositio- nes huius fistule diuersificatur curatio eius.

Que ergo est recens, dicit **Med.** triplici eget genere cura- tionis: et p̄mū est mūdificatio eius: et **Aui.** dicit, q̄ canon in cura ei⁹ est: vt mūdificet in p̄mis. Sab. oī sanie et viruz et a carne filosa, als. filtrōsa vel corrupta, si fuerit ibi: et fiat mū- dificatio virus et forditiei. Dicit **Med.** cū eis pprie q̄ sūtmo- derate absterfiois: sicut est aq̄ mellis et mellilotū et mellicia- tuz: et forti⁹ illo est mellicratū cū modico aq̄ ruthe. Ita enīz debēt distillari int⁹ p̄ foramē boia post horāz: et deinde o3 ex- p̄imi et mūdificari virus ei⁹ et exiccati, s. cū pāno et licinijs: et deinde o3 misceri lanugo arūdinis inuēta in interiori pte eius: et pprie iuxta radicē: q̄ ibi grossior et sicciōr est cū mel- le pauco vel sola p̄secca et intromittit: qm̄ est mūdificatiū bonū. sup. et desiccatiū: h̄ idē posuerūt **Aui.** et **Raf.** 2° p̄tñ. Et subdit **Aui.** post amotionē lanuginis submergat spōgia in melle et adhibeat algarab et mūdificabit ipm. Et dicit de- exp̄tis ad abstergēdū est hief memithe et crocus cū aq̄ atara- con vel ataraxacon. i. endiuie vel cicoree: resoluit, n. p̄ crocuz exiccat p̄memithe et abstergit p̄ succū endiuie: p̄ que ēt exic- cat: vt ēt voluit **Sera.** ca^o de endiuia. Dicit h̄ medicamē ma- xime valere qñ in loco esset aliq̄ supcalefactio: aut qñ ap̄a fu- isset de mā cala. Dicit **Iesus baly.** cū fuerit locus calefactus vnge cū memithe et endiuia: et dñt, q̄ hoc medicamē o3 sepe pmutarime in mora corrupta p̄ aquieitate endiuie. Si autē caro in ea corrupta fuerit: et p̄dicta nō fuerit mūdificata o3 mūdificari: sicut inferi⁹ dicit. Et facta mundificatione suc- cedit fm gen⁹ cure qd̄ dicit **Med.** est ad gñonē carnis deper- dite. Et implet, dicit **Med.** cū medicinis exiccatiuis et icar- natiuis medioeris exiccationis: sicut est pprie administratio aloē myrrhe sarcocollē et sang. diac. et camedreos et aristof. thuris: et filiz: et pprie post absterfionē vulneris et mūdifi- cationē et ablationē eius cū vino sīptico boia post horam. Idē ēt dicit **Med.** **Q**uidā dixerūt, q̄ ruta est ex reb⁹ mi- rabilib⁹ ad hāc egitudine, et pprie facto emplō ex ea cū ex- pressionē granatoz ei apposita sanat. Et de pprietate ei⁹ est q̄ p̄hibet remanere vestigiū fedū: et hoc q̄ cito solidat non alterādo pte sanā i circuitu: sicut faciūt medicie acutē: et ideo dicit nō cures de ei⁹ mordicationē: q̄ pax durat. Pau. aut cō fecit rutā cū liriūto: et dicit accipe folia ruthe domesticē sicce et tere et ipasta cū liriūto et pone sup agilos anīq̄ ingrosset. i. pfundet: q̄ cū nō fuerit grossus vsq̄ ad os ex hoc bñ cōso- lidabit. Et dicit hoc medicamen in p̄n⁹ mordicat: et postea nō ēt mirabili⁹ qd̄ est in eo q̄ nullū inducet ex eo malū. Itō medicamē factū cū aq̄ granatoz min⁹ desiccet q̄ factū cum liriūto et cōpetit plus illo qñ in loco esset vestigiū. catitatis. et eo⁹. Et posuit **Aui.** aliud medicamē qd̄ est **Iesus baly.** et dicit terant limacie cū ostracis suis: et p̄miceant eis myr- rha et aloes et apponant. Est. n. ex eis qd̄ curat egitudine cū est adhuc pauca et nō est aggregata. i. pfundata. Notant q̄ istud medicamē iter gñantia carnē multū est potēs in exicca- tione: et q̄ valet in hac egitudine an rupturā: vt qñ mā esset pauca et nō aggregata. i. ad rupturā: exiccat. n. eā et p̄sumit. v3. q̄ post rupturā: et maxie in trib⁹ casib⁹. p̄mus est qñ mā saniosa nō esset multa: imo pauca et nō aggregata et nō gros- sa: et subtilior: q̄ possit p̄ istud medicamē exiccati: et p̄sumi ēt. absq̄ alia mūdificatiōe. sc̄s casus est qñ fistula foret i corpe dure carnis sicce cōplōis radicalis et etatiue et foret optime mūdificata. nā in tali fistula et tali corpe hoc medicamē cum sua exiccatione potēti gñaret carnē, terti⁹ casus est qñ fistula ēt incorpib⁹ hūidis et pueris et ēt mūdificata et repleta car-

ne: qm̄ solidaret et dicatrigaret ipaz. Et de me⁹ puenlē tib⁹ ad oēz intētiōnē, dicit. **A.** est gaudiū et ē pchiliū mariz nū vsū et croc⁹ caracaton cū aq̄ sumach solatri. i. cū aq̄ infu- sionis sumach: q̄ postea steterit ad solē. **Raf.** 2° p̄tñ. dicit, q̄ aq̄ infusiōis mirabolanoz fricatoz in ea. s. post triturationē ipsoz instillata in angulū lachrymalis. sup. vel in foramē si fuerit fistula apta diminuit putredinē: et fortasse curat ex ei⁹ vsu. Et tertiū genus cure, dicit **Med.** est consolidatio vlce- ris cum medicinis fortioris exiccationis que dicuntur.

Cura vō fistule medie et fistule antiq̄ et ineterate q̄ntuplici curatiōis idiget gñe: vt dicit **Med.** Et p⁹ ē remotio eozū: q̄ sūt p̄ nāz q̄ sūt caro corrupta et filtrōsa. et hoc fit cū medi- cinis acutis q̄ sūt colcotar et arsenicū sal armoniacū atramē- tū oithate alumis. an. p. j. et calcis viue. p. ij. terant in morta- rio eneo cum vinā pueri: deide post exiccationē vtere, vinā pueri melior ē ad h̄ q̄ iuuenis: q̄ magis hūida et sic magis remittit acuitatē illaz mediciaz. Et **Baly.** et **A.** ponūt vñuz medicamē sile p̄dcō qd̄ sic fit. **R.** arsenici rub. i. auripigmēti et atramēti. i. vitrioli. **Hal.** tñ loco atramēti h3 arsenici citrini cataridaz et col. salis armo. et alumis ptes eq̄les et aggregē- terēdo cū vinā pueri et siccent et admistrent sicca. Et de nūero haz mediciaz pōt poni puluis affodiloz: q̄ sic fit. **R.** succi affodiloz lib. j. auripig⁹ rub. 3. ij. calcis viue. 3. iij. suc- cus affodiloz bulliāt leniter ad ignē donec medietas sit cō- sūpta et coles: et tūc addant p̄dicta subtilr puluerizata et cri- bellata ponēdo ex eis successiue pte post pte sp̄ miscēdo cum spatula dōec bñ icorpenf: deīn. fiat ex eis troc. p̄les et exiccef in sole et cū bñ exiccati fuerint reponant et cū necē fuerit fiat ex vno eoz puluis subtilissim⁹ et ex eo iponat sup carnē filtro- sa. et enī addit ei q̄tū ipē ē ex resalgere, et est tunc fortissime opōnis: s3 nō o3 admistrari nisi in rusticis et robustis corpi- bus. Et vt dñt. nō fit p̄dict⁹ puluis bon⁹ nisi in mēse iulij et au- gusti. Unūq̄q̄ dicit⁹ medicaminū et alioz filiz p̄t vocari diabardie: de q̄ dicit **Hal.** q̄ est medicamē acutū. et qdā dñt. q̄ est vng⁹ cauterij qd̄ ponit s⁹ casū. Una ei⁹ descriptio ēt po- nist a feruntore: et est satis acutū. **Raf.** tñ 1° p̄t. describit illud sic. **R.** bdellij et armoniaci q̄titate quā vis et dissoluāt in ca- giola ad ignē: deide p̄iciat de sup viride eris q̄tū pōt in illis recipi et incorporari vt remāeat sub soza vng⁹. corrodit. n. car- nē corruptā i fistula et dilatat orificiū ei⁹. Et pōt ēt p̄pōi sic- **R.** alumis succarini et viride eris an q̄tū vis et incorpenf cū melle. Et scias q̄ qñ caro corrupta nō ē multa nec multū dura: et filtrōsa debēt eligi medicamia min⁹ acuta et nō mul- tū dura. et in filtrōsa magis acuta. Atñ an ipōnē medicamis acuti. dicit **Aui.** fricet in p̄mis fistula cū pāno. i. cū liciniō fa- cto de pāno vel filis ei⁹: qd̄ fit vt mūdificet et exiccef vt medi- camē iponēdū magis adhereat. Et dicit: q̄ iter distillationē et distillationē. i. approximationē medicaminis: maxie acutē interueniat boia et spatiū tpis pueniēs: qd̄ nō pōt designari s3 relinq̄ bone extimationi medici: aliqñ. n. posset appone- re semel in die aut bis aut plies: et aliqñ iterponere dies fm diuersitate corpoz et tēpoz anni et alioz cōicantiū. **Alm.** tñ in 9° dicit. q̄ in die ponat tres aut q̄tuor guttez et q̄ iter gut- tā et guttā magnū sit spatiū. Et dicit. **A.** q̄ ad iponēdū in- tus medicamē de meliori regie est vt mēstret pfūditas fistu- le cū tēta: deide scita ei⁹ pfūditate iuoluant radi⁹. i. aliq̄ in- sūm aptū ad h̄ cotto ad tāta q̄titate ip̄si insūri q̄ta ē pfū- ditas et submergat h3 illd cotto in me⁹. n. n. sint parate in soza pulueris iuoluant in illo: et si in soza ligda vel vnguētū ibibat vel vngat: et sic ponat it⁹ vsq̄ ad fūdū fistule. sic. n. in cotto seruāt meli⁹ me⁹: et meli⁹ ēt sic attigit ad oēs terios fi- stule. Et apposito medicamē. dīx. **A.** strigat cū pāno ligādo ibi vt p̄fuet et adhibeat qes. An tñ oia o3 vt si orificiū fistule nō fuerit aptū sufficiēter q̄ apiat et dilates cū itromissioe tēte de spōgia vel medulla sagalis vel radice arif. ro. sicca aut cū aliq̄ ex vnguētis acutis. Et q̄q̄ medicamē acutū p̄pleuerit opōnē suā supponat butyrū vel assungia vel aliud leniens

Cura fistu-
le medie
et antique
Medicie
acutē cor-
rosiue cō-
p̄tes p̄m
regimen.

De cogni
tione ossis
corrupti
et cura

escarā donec totū remoueat. Melius tñ est iterare medica-
men acutū pte post pte qz pfudare cū ipso in vnica vice. ma-
xime si nō poterit poni vsqz ad pfundum fistule. Et dixit
Mes. qz qñ submergit z pfudat egritudo z iprimis corru-
pēs os: aut alterat supficiē ei: tūc totū qd corruptū ē radaf.
z abijciat vsqz dū appareat purū. mortificata. n. fistula z mudi-
ficata a tota carne corrupta z mortificata: tūc si puenit fūd?
ei? vsqz ad os d3 medic? in ipz aspiciere z videre: an sit corru-
ptū qd sciet. dixit Raf. z. pti. si tāget ipz cū acie instrūqz si la-
bis ab offe z loc? est lenis os est sanū: z si adest aspitās ossis
os est corruptū: cognoscit ē p colorē vt si fuerit nigrūz aut
liuidū os est corruptū: et an qz detegat qñ nō valet medica-
tio cū medicinis. Et dixit. A. cū garab psequer os. z nō in-
uat cū medicis: tūc est neciūz scindere z detegere os a suo in-
teriore. i. vsqz ad pfundū: ita qz ē a pāniculo regēte ipz z ad-
saniē. i. amouere carnē corruptā si fuerit donec pueniat ad
os. Et tūc in corrupto cura est f3 tres modos. i. cū abra-
sione cū cauterio z cū pforatiōe. Et p^o mō dixit. si os ē sa-
nū z nigrū z nō itellerit qz sit xē sanū cū sit nitrū: f3 qz sit so-
lū lefuz supficiat z nō in pfudo: f3 appareat i eo qdā nigredo
siue linedo: tūc fricat nigrēdo. i. donec ps nigra remoueat z
ista fricatio sit cū instrō ad hoc apto. Et p² aut mō dixit:
si res fuerit maior. i. qz sit corruptio in pfudo: z nō solū fm
supficiē qd pōt plecturari ex diuturnitate z malitia fistule z
malitia coloris z multa aspitāte: z cū abraas inuenit corru-
ptio pfudari: tūc est neciūz cauteriū. qzto pfudat fieri pōt in
infimo pcauitatis: tñ nō declinādo ad nares. i. ad suprema
nāsi ne corrupat olphar? meqz ad oculū ne ledat aut corru-
pat. Et dixit. eleuet tūc tunica piūctiue in pfudo qd sit decli-
nādo pupillā a ptiō? nāsi vsus angulū siluestre. Quanto. n.
pupilla magis torqz vsus ipz agulū: tāto magis piūctiue in
pfudo qd erat occultū leuat ad pte nāsi: z h fit ne ledat cor-
nea. tūc g fiat cauteriū vltimū cū fiducia ne possit ledere ptes
supiores nāsi z oculi: z ne pueniat lesio ad ptes oculi opz vt
teneat oculus f3 sitū dcm vltime z fixe. Et opz dixit Auic. cū
sit cauteriū aut ponit medicamē acutuz in fistula. vt ponat
supra ipz oculū spōgia ifusa i aqz ifridata aut massa subtili in-
frigidata niue: z qñ f3 cūqz spōgia vult calefieri. i. incipit fieri
calā irroret cū aqz frida vel niue. Mes. dixit. qz cauteriū est cu-
ra ei? apud pessimitatē morbi: z ponit modū dcm. Et p³
vō mō. dixit. A. qñqz ē neciūz vt i offe corrupto fiat foramē
qd trāseat ad nares: qd erit qñ corruptio ossis erit multū p-
fudata: z ppe dixit Mes. qñ pcpit corruptionē iā adheisse
colatorio. istd. n. est qd raro recipit curationē nisi sit a fortu-
na. Nos. n. curauim? aliqz: z pauci ex eis sanati sunt. Et sit
qñqz foramē vnū: z qñqz sūt pta foramina pua. fit aut pfora-
tio ista. dixit Raf. ad attrahēdū malā māz ad nares z iō siue
vnū fiat siue tria sic fiat vt penetrēt ad intus nāsi vt p nāsum
egrediat virus z nō retineat: z cū sūt ista foramina: opz etiā
vt sanet oculus mō supradicto. Et qdā faciūt ista foramina
cū instrō ignito. z qdā cū aliqz pforatorio. dicūt. qz cauteri-
fatio pcedit pforationē: imo nō d3 fieri pforatio nisi qñ caute-
riū nō poterit amouere corruptionē ossis. tūc. n. expedit pfo-
rare pus deinde cauterigare. Cauteriū tñ est medicamē me-
li? pforatiōe z magis rectificat corruptionē ossis z carnis: z
iō ab ipso icipiēdū est cū fuerit polē. z si videris sufficere desi-
ste a pforatione. multoties. n. dixit Auic. cauteriū excusat a
foramine: z est sufficiētia in ipso. Et scias qz cauteriū est etiā
medicamē meli? qz medicamē acutū ad remotionē carnis sil-
trose corrupte ē tñ dū pueniēte corrup? ad os. z iō ipso po-
tius vtēdū est si tolerauerit egrotās. Et Albu. aut vī velle qz
exite corruptionē i offe fiat pus abasio corrupti: deinde cures
cū me¹⁰ icarnatiuis exiccatiuis z stipiciis: z si nascit in eo
caro z solidat loc? z abscondit cursus saniei: z stat sic. 40.
dieb? z nō moueat z nō apat z nō accidit in eo accis: tunc
scias qz sanat ē loc? Et si nō: tūc nō est in ea igeniū nisi redu-
cere fistulā ad foramē nāsi f3 hāc for¹⁰. i. vt detegat os scdo.

De caute-
rio actua-
li in recti-
ficatione
ossis cor-
rupti.

cū ferro vel me¹⁰ acutū: z cū fuerit detectū accipe terebellūz
cui? extremitas ferrea sit triāgulata z lignū ei? pyramidale
extenuatū vsqz ad extremitatē: deinde pone illud sup os: z
elōga manū tuā ab oculo pax: deinde reduc manū tuā cū tere-
bello voluēdo donec penetret os z sentiat illd ism? p h qz
iuenit venenū exire ex eo qñ t3 manū suā sup nāsi: d3 restau-
rare locū cū me¹⁰ stipiciis exiccatiuis donec nascat caro z
iduret loc? z tūc mā qz fūdebat ad exteriora redit ad nāsi: z
z est hec leuitas sup infirmū. Et p² regimine. dixit Mes.
qz est absctio māez fluere pfectay ad locū cū eo qd puenit.
sic dñ in cap. de catarro. z ca. de lachrymis. Et h² regie vtē-
dū est ptiue z an opōnē z postimo z post totale sanationē.
Et p³ regimē est mūdificatio z absterfio cōis supfluitatis
cū eis qdā sūt supra: pfortatis tñ cū aliquo acutoz leuiz.
sicut est vnguētū egyptiacū cū modico aloes z olibanf.
Et p⁴ regimē est administratio incarnatiūoz z gñantiū
carnē vt i pleat vlcus: z ista nō debēt ēē expoliata ab aliquo
acuto: sicut est myrra z atramētūz z sūia. sup. nisi illa icarna-
tiua sint valde exiccatiua: sic est medicamē qd ipse describit
in fine capli. Qd. R. myrrhe aloes z corticū thuris. an. ptes
equales. quo vtendū est indefinēter. cū aqz taraxacon zc.
Et p⁵ regimē ē sigillatio z solidatio. Medicamē qd d3
sanare hāc fistulā z oēs aliā mūdificatiā. R. aloes thuris z
malacatis an. tēpera cū vino z suppone. Et Aliud optimūz.
R. aloes sarcocolle sang. drā. myrrhe balaustie antimonij z
floris eris. an. puluerizent subtili. deinde expressa z mūdifi-
cata fistula ex isto puluere modicū dissolue cū succo plātagi-
nis clarificato z iponat pōrticiū ei? pōt ēt ponit in angulo
lachrymalis si fistula nō ēt apta: f3 tūc opōteret vt eger iā
ceat sup collo z sup lat? sanū p tres aut p. iiii. horas. Et Aliud
bonū qd apponit postqz ablota est fistula cū vino stipitico: z
deinde ex pmi? donec egrediat virus ei? R. sarcocolle aloes
san. drā. myrrhe thuris balaustie boli ar. an. 3. v. gñiar. 3. j. s.
climie argēti. 3. x. terant z puluerizent. Et Ampli? qdā me-
dicinē sūt qd dñ a ppietate: z ē cū exiccatiōe sua sanare fistu-
lā lachrymalē. Et dixit Dio. solia camedreos sicca tere ptri-
tione vltia. z fac ex eis siue cū succo solatri est bo¹⁰ ad vlcera
oculūz z garab. Et dixit. A. extimauerunt qdā qz myrrha
sola sanat eā qñ supponit. z iste fuit Raf. qz dixit pti. h se
habuisse a quodā amico suoz in quo psidebat. Et dixit Raf.
ibidē. indiani dixerūt. qz masticatio mescch supposita apati
anguloz oculi h3 ppietate mirabilē. Et. A. dixit. extimau-
runt indianes masticatū suppositū sanat ea. Et mes exponit
qz est robilia: quā. A. 2° can. vocat mescch nō repit de ea qz
hēat hāc ppetatē vñ qdā putat qz sit chrysomilū. z iō qz Je-
sus haly dixit. qz ex ppetate chrysomiloz est qz qñ masticā-
tur z supponit curat ea: z līa exterior ēt exponit chrysomil-
loz que dicunt arabice mesc. Sentilis dixit. inueni qz mescch
siue mesccha siue mustucha est diptamū. qd. A. 2. can. vocat
mescatamefir. z diptamū pōt puenire cū sua exiccatiōe z re-
solone forti. Et dñ qz succ? arnoglosse cū bombaceiposi-
tus. in. d. oleb? sanat vlcus z fistulā oculi: z ppietate succ? lan-
ceolate. qd idē facit succus arnoglosse z succ? vngule cabal-
line z succus camedreos z lac lactuce siluestris. Et dñ qz so-
latrū. i. alkekengi cōtritū z suppositū sanat eā. z qz solia mal-
uauisci vel malue cū sale masticata z supposita sanāt eā: vey
tñ qñ queritur per ea absterfio. tunc ponant cū sale. z solia
plantaginis idem faciunt. z nucleus nucum veterum masti-
catus z superpositus sanat eam. Et quidam dixerunt. qz ca-
momilla ferens florem purpureūz cataplasmata curat eam
eadem die. Puto qz predictē medicinē conueniant solum in
fistularecenti. Et dicunt quidā. qz quādo fistula est antiqua
z corruptū multū de offe ita qz egeat cauterificatione z per-
foratione z eger noluerit tolerare. tūc ipsa est curanda cum
medicinis qz palliat z occultat eā ad tps satis lōgū. z hoc fa-
cit medicamē optimū qd scriptū est supra qñ p hebdomadā
omni die iponunt in fistule ore aut tres gutte ex eo.

Et de

2° regimē
est abscti-
o māez
fluētū ad
locum.
3° regimē
est mūdifi-
catio.

4° regimē
est gñatio
carnis.

5° regimē
est cōsolida-
tio.

2° Medici-
ne a ppe-
tate valde
tes.

De apatib⁹ euenientib⁹ in radice cutis circa aures. **Cap. liij.**
Ecce pata dixit Aui. sunt de gñe apatis
 carnis mollis et gláduloſe q̄les
 sunt carnes emúctorioz et vocantur parocides et
 qñq̄ dñr vetidus: vetidus tñ of de oi apate emú
 ctorioz: et accidit aliqñ vi ſinthomatis ſtimulata

nā. et qñq̄ accidit vincete nā: et ſit ſepe ſm ſemitam criſis: et
 maxime in febribus et apatibus cerebri. **Et dixit Aui.** q̄
 apatū in radice auriſ euenientiu magis incolume eſt qđ ſit
 ſm ſemitā criſis bone: ſz illud qđ eſt a criſi cū qua nō eſt ſig^m
 maturationis aut p̄cedit hoz criſis pueniens eſt malum.

Et mā hoz apatum qñq̄ eſt calida ſanguinea vel colerica:
 aut ex eis mixta: et qñq̄ eſt frida ſtatica vel melica vel ex eis
 mixta. Et ſunt ex eis mollia et dura et inter l̄ media. Et qñq̄
 ſunt ex venenofa mā euenientia ſm ſemitam peſtilentie.

Et ſignat ſanguineū. dixit Aui. rubedo et grauitas et pul
 ſatio apud cōprehēſionē. ſmāe in cupo. Alia ſm h̄z. et expul
 ſio ad cōpreſſionē. i. repulſio apud cōpreſſionez: eo q̄ reſiſtit
 tactui cōprimētis et p̄ſtrictio in meatibus. ſ. auriſ: q̄ p̄ſtrin
 giſ meatuſ auriſ p̄ cōpreſſionez quā facit in ipſam apā illi
 p̄pinqū qđ ſm p̄lm eſt magnū. **Et colericū ſignat et il**
 lud qđ factū eſt a ſanguine ſubtili. ſ. colerico dolor mordica
 tiuſ ſiſtuloſuſ. i. corroſiuſ: et pūgitiuſ ſine grauitate. ſ.
 multa: q̄ parua eſt grauitas in eo re^m alioz et non p̄ſtringit
 meatuſ auriſ. q̄ v̄p̄lm eſt hoc apā puū nō p̄tineſ meatū: et
 eſt cū inſlāmatione vehemētis: et color declinat ad citrinitatē.

Et dicit. in oi hmōi apate calo p̄cipit inſlāmatio: verū in co
 lerico eſt inſtēſior: et eſt cū eo febris et ab ipſiſ p̄n^o p̄p̄
 quſtatē eluſ ad mēbruſ p̄ncipale et in oi hmōi apate calo eſt
 dolor inſtēſior: v̄z in colico eſt multū pūgitiuſ et in ſangu
 neo extēſiuſ. **Et qñq̄ p̄ſequet.** dixit Aui. q̄ hoc apā ca
 lidū ex vehemētia doloris interficiat: et maxie qñ mā cōicaf
 partibuſ inſtrinfeciſ auriſ: et vbi eſt neruſ expaſſuſ: et tūc
 multotiēſ p̄cedit cōmurtio inſtēſior cōicata leſione cerebri.

Et uerū cū hoc apā eſt factū in aſanach. i. in^o in aure vbi
 terminat neruſ audit⁹ plus interficit adoleſcēteſ q̄ ſeneſ:
 qñ eſt in ſenibuſ leuiſ: ſz adoleſcentēſ et iuuenēſ ſunt cali
 dioriſ cōploniſ et mā apatū eoz doloroſoz eſt acute quali
 tatiſ et ipſi ſunt vehemētius ſenſibileſ: vñ min^o tolerāt vſq̄
 quo collectionē faciāt: ſi tñ tolerarēt quouſq̄ aperiret: eſſet
 deincepſ cura in eis ſaciſior q̄ in ſenibuſ: q̄ fortiozeſ hñt
 virtuteſ nāleſ. **Et ſtaticū.** dixit Aui. eſt cū tremulitate. i.
 inūdatione et motu apud cōpreſſionē: et eſt cū lenitate et pau
 citate rubedinis: imo eſt album: et ſi qua rubedo eſt declinat
 ad albedinē: et non eſt cū eo dolor inſtēſior: et qui eſt cum gra
 uitate. **Et melancolicū eſt cū duritie et paucitate doloris**
 et color tendit ad liuiditatem et fuſcedinem.

De cura dixit Sal. ut ponit⁹ et p̄tine. exiture q̄ ſunt in
 radice auriſ debent curari ēzio p̄hibitioniſ
 et expulſionis. nō. n. cōuenit in eis q̄ pulſum aut trāmiſſum
 faciāt: tractuſ tñ pōt puenire cū magne fuerint et vehemen
 tiuſ doloriſ. Verū opz v̄t fiat ad p̄teſ ignobileſ et elōgetur
 mā a p̄ncipalibuſ ita q̄ cōuenit fricatio extremitatū et appō
 v̄toſarū in ſpatuliſ et hatibuſ et hmōi ſilia: et puenit laxatio
 v̄triſ: et maxie qñ nō fuerint p̄ viā criſiſ: ſz debēt curari p̄e
 dicte cū mediciniſ attractiuſ ſuppoſitiſ eiſ q̄ ſi non cōtule
 rint vtendū eſt v̄toſiſ ſuppoſitiſ eiſ: q̄ p̄poſitū cure eſt ad
 attrahendū humorē nociuū de interioribuſ ad exteriora: et
 p̄cipue qñ paſſio. ſ. ad quā ſuccedūt fuerit in capite aut fue
 rit in febribus: qñ in l̄ vtroq̄ caſu opz ſtudere ad p̄ſeruā
 dū nām et attrahendū humorē quē ipſa expellit ad p̄teſ exte
 riorē corpis vt trahat ipm de cerebro aut de occaſioe febris.
Et ſi tñ exitura fuerit fortis in ſenta q̄ nā de ſe ſufficienter
 expellit: tūc cura ſupueniēſ nō ōz fieri cū attractiuſ: ſed di
 mittat nāe: qñ quotiēſ ſupuetuſ exiture fuerit fortis et ap
 ponant ſupea ventofe aut mediciniſ attractiue dubiū erit ne
 accidat egro dolor: crudeliſ ex ſupabūdantia eiſ q̄ declina

bit ad locū expulſionis et fortior fiet febris et debilitabit ſe
 briſ: ſz cura ōz fieri in ſili huiſ morbi ad mitigādū dolorē
 cū mediciniſ mollificatiuiſ mitigātib⁹ dolorē: qñ hmōi me
 dicine ex tēperata calitate et humiditate q̄ſ in ſe hñt mitigāt
 dolorē digerūt humorē et p̄gregāt putredinē: qua putredine
 p̄gregata apiaſ cū ferro et extrahat ſanieſ ſi ſanieſ fuerit in
 ea ſupabūdāſ. ſi aut nō fuerit multa nō apiaſ: ſz diſſoluat ſa
 nieſ cū mediciniſ tenuib⁹ attractiuſ. i. reſolutiuſ: ſicut di
 ctū eſt in diſſolutioe ſaniei. **Et dixit Sa.** quotiēſ exitura l̄
 fuerit cū dolore vehemētis nēcium eſt emplm ad mitigādū
 dolorē: et nēcie ſunt calefactioneſ ſucceſſiue cū aqua in qua
 bullierit modicū ſaliſ. **Et dicit qdā.** q̄ in vehementia dolo
 riſ eſt aliqñ nēcium vti narcoticis: nō tñ puriſ ſup loco: ſic cū
 ſit vng^m cū oleo camomillino et anetino. añ. 3. i. opij. 3. i. mā
 dragore iuſqamī papaueriſ albi et ſeiſ apij. añ. 3. ij. et cū eo
 inūgat loc⁹ et inijciat in aure ex eo modicū. **Et dixit Sal.**
 ſi deſpat q̄ nō reſoluat: ſz putredinē faciat ex magnitudine
 et violētia pulſationiſ eiſ p̄cede cū mediciniſ q̄ faciūt putre
 dinē. Si tñ l̄ apā fuerit modicū noli p̄cedere cū eo qđ facit
 putredinē: ſz diaglon ſanat illud. **Et dixit Pau.** ſi exiture fue
 rint in radice auriſ ex humorib⁹ acutiſ nō p̄hibeant. Sed
 ſubueniat cū v̄toſiſ et mediciniſ attractiuſ et calefactiue
 ſequētib⁹: qñ ſi exitura reuertat ad interi⁹ malū erit: et p
 prie ſi caret capite acuto: q̄ ſi fuerit cū capite acuto expulſio
 erit fortis et ſufficit ei ſi ſupponant faciētia putredinē. **Et**
 dixit. ſi hic exitura fuerit abſq̄ rubedine et apate in capite et
 abſq̄ alia paſſioe expulſa tūc minutio fiat et curet cura apā
 tū caloſ. ſ. euenientiu in emúctoriſ. et ſi p̄gregat ſanie diſper
 gat ſupponēdo ei medicamē de camomilla. maiorē qñ diſp
 git ſanie abſq̄ dolore. **Et dixit ſi cronica fuerit exitura di**
 ſtēperet cinis oculaz cū adipe et melle et ſupponat aut fiat
 emplm cū armoniaco et bdellio et ſigia pice et adipe taurino
 et medulla cerui. Medicamē in maturatioe exiture cale hui⁹
 loci ſi ſit. ſz ſeiſ lini ſenugreci floz camomille. añ. 3. ij. altee
 p̄parate. lib. i. butyri. 3. ij. miſceant et incorporet cū eiſ. v.
 vitella ouoz et ſupponat ex eo inūctione loci p̄miſſa cū oleo
 camomille: et aliqñ in vehementia doloriſ addit in p̄dicto
 emplō. 3. i. corticū papaueriſ: reſoluit. n. et maturat et dolorē
 placat. Aliud qđ maturat exituras frigidaz. ſz altee p̄e
 parate ceparū coctarū ſup p̄p̄uſ et ſpicarū alij ſiſt coctarū
 añ. 3. vi. aſſungie porci. 3. iij. miſceant et incorporent cū eiſ
 vitelli ouoz. v. numero. **Et facta eruptione et educta ſanie**
 mundificet incarnet et p̄ſolidetur. **Et Amplius de cura hāz**
 exiturarū dictū eſt ante in caplo de apatibus euenientibuſ
 in glanduliſ: ad qđ recurrendum eſt.

De apatibus euenientibus in facie. **Cap. liij.**

In facie p̄nt accidere apata oium modozū
 curant gñali curatioe apatū illorū
 modoz. Quidā tñ p̄ticulariter locuti ſunt de cā
 cro hoz locoz dicēteſ q̄ cācer in hiſ lociſ eue
 niēſ nō vlcera⁹ curat gñali cura cācri. ſi aut vl
 ceratuſ fuerit. nō tñ multū antiquat⁹ neq̄ multū corroſuſ
 et caro in circuitu nō fuerit liuida neq̄ nigra: et nō fuerit mul
 tū dura: tūc ſi fuerit in naſo vel labijs cū raſorio icidi ōz vſq̄
 ad p̄tē ſanā: deinde ſtatim ōz cauterizari cū ferro ignito: de in
 de intēdēdū eſt ad remotionē eſcare. dicit qdā. cū vitello oui
 ſuppoſito in hyeme: et in eſtate cū toto ouo et alio. Et eſcara
 remota ſi in circuitu aliqd de carne cancerofa vel putrefacta
 vel nialo colore infecta remāſerit cū vnguētis acutiſ q̄ tenet
 vini cauterij abijciat: deinde incarnet et p̄ſolidet. **Et dñt.**
 cācer in gingiuiſ eueniēſ ſic curari pōt. locus p̄treſ dieſ cū
 acetodiligēter abluat: deinde cū alumine zucarino bñ frī
 cet: et poſt treſ dieſ abluat et frice⁹ loc⁹ cū vino cocto et ace
 to ego p̄tibuſ vel cū melle et aceto vini in qđ bullierint radī
 ceſ taſſi barbaſſi et matris ſilue et maligranati et leuiſtici et a
 greſti et zinziberiſ et p̄iretri: poſt lotionē bonā et loci abſter
 ſionē et exiccationē ſupponat de puluere q̄ ſi ſit. ſz. alumiſ
 Nico. ſermo. vij. **EEEE**

Camomilla
 maior diſper
 gat ſanie.

De cācro
 in facie.

De cācro
 in gingi
 uis et pa
 lato.

De infla-
tione vti
faciet.

succarini folioꝝ olive ro. psidie origani ossiu dactiloꝝ assa-
toꝝ ossis cranei bois piretri cinamomi gar. z nucis mu. añ.
pres eqles: z fiat ex eo puluis subtili cribat. C Et dñr. q
cancer in palato euenies pōt ēt cauterio curari. C Et qdaz
dñt. q qñqz accidit in facie inflatio vñs toti faciei qd accidit
ex fumo eleuato a mā aliq venenosaz z qd sig^m veneno^{is} est:
qz p^o ei^o curā cadūt capilli capij z barbe p pfectionē z cor-
ruptionē radicū capilloꝝ iductā a fumo illo venenoso. C Et
sig^m hui^o egri^o sūt qz cū ipsa icipit accidit pūrit^o in facie z
in capite z in loco in qd ipit venire z adueniūt eminētie qdā
p: z postea multiplican^t z sūt oēs vna inflatio vñs in tota fa-
cie z capite: z istan^t intñ oculi. s. palpebre qz coepiūt oculos
z nihil videre pñt z multiplican^t in toto rubedo pūritus.
C Et cura ei^o flōia vñ appō sanguisugay in spatulis z nati-
bus z lenitio vētris cū me^{na} lenitua z clysterib^o lenitiuis.
Sup tota facie fiat inūctio vel epithimatio a pñ^o post flōiā
cū repulsiuis vt succo solatri vel plātagis vñ endiuie cū olo-
ro. vel vio. aut nenufarino z aceto pauco. z siliib^o. z in pces-
su misceat cū eis aliqz resolutiuū z abluat vel epithimetur
sepe facies tota cū aqua decoctionis ordeo ro. z camomille.
C Dixit Albu. qñqz in extre^o nā accidit chil z magnificat^o
z augmetat. 9. dieb^o donec fedus fiat aspect^o ei^o: p p illd opz
vt icidas in pñ^o appitiois ei^o z icidas totū ei^o deide pone su-
per locū ei^o aut cauterium aut medicinā pburē ē q fiet loco
ei^o. si aut corrodas scilio donec magnificat^o sit tūc plidera si
est lapideū durū tactu fuscū coloris z pauci sensus: z si sic nō
tangas ipz cū ferro qm est āpa cancerosus. Multoties. n.
cū incidit hā āpa facit accidere malitiā supra illū q ipz cultro
dit. s. cū bono regimine. Cū vñ āpa est lenis tact^o nō fuscū co-
loris z videris qz inclio polis est in toto: tunc euacua insir-
mū z minue ipm: deinde incide ipz sine timore z pauore: de-
inde cura locū cū eo qd desiccat z stringit donec sanet.

De apate
extremi-
tate nati.

De apate eueniēte i collo z i gula z exteri^o d bocho. La. lv.

A collo z gula exteri^o accidunt āpata z
opz vt cogiscant ppijs signis z
nō differt cura eoz a gñali curatione nisi in hoc
q in pñ^o eoz nō afferant repulsiua pura neqz
fortia: s. incipiat ab eis mixtis cū resolutiuis.

Botium
dupl^o su-
mitur.

C Botiū aut dupl^o repit sūptū. vno^o p nodo quocūqz vt pa-
tuit in ca^o de nodis. Alio^o pprie p apate gutturis. Et dñr. q
tūā a silitudie brutoꝝ: maxie boū. Papias dixit. q struma d
pncipali signato tumorē siue gibbositatez iportat z pprie q
circa gulā sit quē botiū appellam^o. C Dixit Auic. 2ª pmi. p
silac intelligit āpata q pterūqz ad magnā qzitate deueniūt
vt botiū z aliqui nodoz z silia. vocat aut arabice tala z in q
busdā regionib^o vocat gnafco. C Dixit Albu. istud āpa nō
minat gutturis: z est āpa magnū fm colorē corpis: z mā ei^o
cōiuncta est humor grossus pueris in carnositate que fm
plm continetur kisti z rara reperitur absqz kisti.

De causa

De causa

C Et mā ei^o aña est sū grossus de cēdēs ex capite ad gulā z
hoc ēz pñs: qñqz tū est hūoz melie^o. bi. n. hūozes cū retinent^o
in gula actione caloris i grossant: z in qndā carnositate puer-
tunt. C Et mā ei^o pmitua siue remota sūt oia cibaria gros-
sa ex causticis z leguminib^o z carnib^o salitis caseoz siliib^o.
z aq grossa viscosa. ipsa. n. cū bibit pcpue sine vino est cā ge-
neratiois hūoz q sūt mā botij iōqz multiplicat i regioib^o.
in qb^o p dicit aq sūt in vsu. C Dixit Albu. q plm accidit in
mulierib^o: qzuis ē in multis repiat viris. Et dixit. q est aut
nāle aut accitale z in nāli ei eueniēte ex pncipijs gñonis nō
est ingeniū curatiois. hoc aut qd est accidētale incipit puuze
deinde magnificat z in magnificatione sua qñqz multas fa-
cit nodositates q oēs sūt distincte z separe. q aut nodositas
est a flāte est magis levis z tractabilis qz ā melia.

Cura eius triplici pficif insto: z tā in dieta qz in portione
est siliis cure scrophulay cū abstinentia a dictis ciba-
rijs z aqz z cū euione p secessuz sepi^o fca cū me^{na} educētib^o
flā grossuz. C Botiū tñ p me^{na} raro curat nisi sit recēs pau-

qz ipse: z tūc hz qdā me^{na} appropiata: qñ qdā applicat
exteri^o: z qdā tenent in ore vt descēdāt paulatine cū salina z
vtraqz oēs ēē me^{na} incisua subtiliatiua dissolutiua. C De eis
aut q exteri^o applican^t sūt oleū de euforbio vñ de pipib^o vel
de enula vel de laterib^o singl^o vel iunctis. Et qdā dicūt. inū-
gant oi die bis vel ter cū vng^o qd sic fit. R. euforbij. 3. 5. olei
ros. 3. iij. cere. 3. iij. z qdā addunt castorei. 3. ij. C Et in radi-
ce yreos est pprietas qz cū pterit^o z supemplat^o curat ipm z
cū gestat suspēsa ad collū pseruat gerētē ne supueniat ei bo-
tiū. C Et apulegi^o dixit. qz vmbilic^o veneris cū assigis ouis
z sale eqs pōderib^o supemplat^o dissoluit botiū: z sili^o dixit d
herba scelerata q est apū rufus. C Dixit Sēti. qz assa dissolu-
ta i aceto qñ ponit cū ipso aceto supduritiē gule tybiay vel
alteri^o loci multū pfert. Ex me^{na} at q in ore tenent ē puluis
q sic fit. R. eritiū marinū z paleā marinā z spōgiā os sipie
pcelatas marinas ad bibitū z i olla noua reclude z in cliba
no pone z dimitte donec sint sicca qñ adustaz deide pulueri-
cent. z qdā addūt p dicit radicē panis porcini piretrū z sig.
de isto puluere ponat eger i ore cū vadit dormitū z teneat z
deglutiat paulatine salinā z nō expuat: z si displiceret sibi in
forma pulueris pficiat elin cūz melle z vñ de eo pñt. De
expimētis aut vñlib^o z mirabil^o pferētib^o est vt oburat spō-
gia in olla noua z ex ea sic obusta fiant frustula pua: qz tria
vel 4° deglutiat cū vadit dormitū z bibat p^o eā modicuz
boni vini. C Aut teneat in ore z deglutiat paulatiz puluis
q sic fit. R. pipis lō. sig. nucis mu. gar. arif. piretri. añ. 3. ij. pi-
pis cinamomi aluminis succarini salisgēme spōgie obuste. añ.
3. iij. z succari alb. 3. iij. aut cū reb^o aromaticis supradictis
in pcedēti recepta misceat puluis spōgie marine z palee ma-
rine z gallay cipsi z sumat ex eis. 3. ij. cū vino. 9. vicibus
mane in ieiuno. C Dixit vn^o. qz si catādo pñ nō fodiat nux q
nōdū fecit fructū z radices ei^o tollat z cū ducētis gñis pipis
pistent z bulliat in optimo vino ad medietatē z vñ eo in
potu paties oi mane in ieiuno libabit. Dñt ad gñitū gule.
R. acori sticados saluie rosarum celidionis celidione maiorane. añ.
M. j. passulay añ. fenī. z rad. petro. z fenī. añ. 3. 5. cina^m. 3.
ij. nucis mu. galage. añ. 3. j. mellis lib. j. fiat syrup^o postea pur-
get. Deide ad gulā fiat h empl^o. R. litargirij triti. 3. j. 5. olei
antiq. 3. v. z bulliat aduicē p horā: z postea addat ei mucil.
altece fenug. seis lini. añ. 3. j. 5. z itez bulliat donec ispissent: z
cū h empl^o gula. xv. dieb^o: deide alijs. xv. dieb^o inungat cū
vng^o qd sic fit. R. euforbij costi sulfuris auripig. añ. 3. 5. oli
ro. 3. iij. cere qz tū sufficit: z postea fiat iteratio totū cure fm
necitate. C Facta aut cura p me^{na} p duos vel tres mēses z
nō ptulerint ad chirurgiā recurrēdū est. Ceterū sp verēdūz
est in incisiōe z corrosiōe botij pp venas z arterias z nervos
ibi exites: z maxie qñ antiqū et magnificatū fuerit et ples
habuerit nodositates. Dixit Albu. incisione botij est timor:
et nō opz vt pñptio fiat ad ipz cū ferro nisi in eo qd est puū
et nō est adhuc cū arterijs intricatio. Et mod^o in incisiōe ei^o.
dixit Albu. est ēz duos modos. Quoz vn^o ē siliis icisiōi āpa-
tis i nodositate arterie. Cōiter dñt. qz icisiō botij ē siliis icisiōi
scrophulay. 9. g fieri supeminētia icisiō sibilis et expiri de
ipso digito itromisso et si inuenit sile nodo pinguitūc seca-
ipz sic secant nodi et exhe ipm cū eo qd ptinet ex kisti si est
in eazet si nō est in kistitūc pserutare totū ei^o et exhe. Quidā
dicūt. scinde pellē sup tota eminētia subtili cauēdo oi igenio
ne incidas arteriā vel venā magnā q cōiter inueniunt cū car-
nositate intricate et exhe ipz cū kisti vel finē deide ipone pul-
uerē aluminis succarini vñqz ad tres dies: deinde si remāse-
rit aliqd de kisti mūdificet cū aliqua medicina leuiter corro-
sua. Et facta mundificatione bona cōsolidet locus.

De apate titilici et pñuz extrinsecay pectoris. La. lvj.

Acidunt qñqz āpata in pñbus pectoris
et costay extrinsecis que qñqz
sunt in musculis tñ: et qñqz sunt in panniculo te-
gēte costas: et tunc est de spēb^o pleuresis nō ēe z

hāc spēz comitat febris vtp̄lm̄et p̄nt ista apata esse cala z fri-
gida: z vnūq̄q̄ eoz p̄p̄ijs signis dignoscit. Et cura eo-
rū est cura alioꝝ nisi q̄ sup̄ ea nō debet apponi in p̄n° apor-
tistica vt nō repellat mā ad iteriora. z p̄cipue si fuerint in
medio pectoris aut in latere sinistro: s̄z incipiēda est cura ab
anodinis nisi apā fuerit vehemēter inflāmatū. In tali. n. apā-
te: s̄z cū anodinis miscere aliq̄ infrigidātia. Qz si trāsierit in
exiturā digerat. C. Maturatiū bonū in apate calo hoz lo-
coꝝ. R. farine fenugreci seīs linī floꝝ camomille farie ordeī
aī. 3. j. altee p̄pate z butyri. aī. 3. iij. olei amigda. dul. 3. ij.
C. Aliud qd̄ est maturatiū bonū in apate frido hoz loco-
rū. R. cepe narcissi z cepellij decoctaz. aī. 3. ij. farine fenu-
gre. seīs linī z floꝝ cāomille z fermēti. aī. 3. j. terbetine. 3. ij.
olei yfni z liliacei z anetini. aī. 3. j. z cōficiat ex eis emplm̄
nec expectet vt p̄fecta sanies in eis cōpleat: imo pueniat cū
aptiōe deide mūdificet z post mūdificatiōē incarnent z cō-
solident. C. Et apata eueniētia sub titillicio curat cura apā-
tū emūctioꝝ. Sciēdū tñ est q̄ h̄ apata raro resolunt: s̄z
vtp̄lm̄ saniant p̄p̄ calitate loci. Que aut eueniūt in ignib⁹
nō sic saniant: imo multa ex eis resolunt. Cūq̄ saniat apā-
titillicij z est nece vt apiat tūc dixit Aui. secēt sectiōe luna-
riq̄ oz accipe aliqd̄ in latitudine: vt sup̄a patuit. z cūata sa-
nie ipleat vuln⁹ coto veteri z dimittat p̄ vnā diē z alia die
exbat z curet sicut opz. C. Accidit in titillicio scrophule z
nodi z curant gūali cura nodoz z scrophulaz. Attēdēdū
tñ est in incisione cū ferro vt cū diligētia z cautela fiat ne p̄-
ueniat incisio ad venas z ad arterias q̄ perinde transeunt.

C. De magnificatione mamillaz in viris.

Cap. lviij.

Albu. q̄q̄z inflant mamille quorūdā
viroꝝ donec similent mamillis mulie-
rum cūz rare remanēt apose. i. inflare fede. C. Et
scias q̄ mā inflationis eaz est pinguedo: z q̄z
est vt qdā dicit. caro glādulosa carens sensu oz
ta illic sub cute. Qui ergo abhorret illd̄ opz vt seceſ sup̄ ma-
millas sectione lunari ex linea. b. ad lineā. g. q̄ sectio p̄funde-
tur vsq̄ ad mām inflationis: deinde excoiet illa mā. s. pingue-
do vel caro dicta z exbat: deide ipleat vuln⁹ coto veteri vel
meⁿis incarnatiuis z aggregent duo labia cū futura z cure-
tur locus sicut opz. C. Qz si mamilla declinat ad inferius z
mollificet p̄p̄ magnitudinē suā sicut accidit mulierib⁹: tūc
opz vt scindat in duob⁹ lateribus supioribus suis duabus
sectionib⁹ z sūbus figure lunari. quaz vnaqueq̄ p̄tineat mī-
cū altera apud fines vtriūsq̄ donec linea maior p̄tineat mī-
norē a linea b. ad lineā g. z postea excoiet cutis que est iter
duo labia z auferat pinguedo vel dicta caro: deinde vulnus
suat z cōsolidet: q̄ si nō poterit p̄pleri incisio ei⁹ fm̄ q̄ opz
aut p̄p̄ ingentudinē infirmat aut p̄p̄ fluxū sanguis: tūc opz vt
iplateat vuln⁹ cotto submerso in vngueto corrosiuo: z cū eo
pcedat donec corodat qd̄ remanserit: deinde curet sicut opz
C. Dicit. q̄ vng^m factū ex radice yreos cū oleo amig. inun-
ctū sup̄ mamillas lapsas z cadētes in mulieribus eas erigit
z similit facit vnguentum factum de testis ouozū perdicis
z tritis z cum cera z cathimīa multū permixtis.

C. De lacte coagulato in mamillis.

Cap. lviij.

Cias q̄ dispōnes egritudinales in mamillis
duobus modis p̄siderant: qm̄ aut cō-
tingunt s̄z dispōnē lactis z gñationē ipsius aut
fm̄ subaz ipsaz mamillaz. Et q̄ cōtingunt fm̄
dispōnē lactis dñr eē 4°. s. lactis diminutio z
lactis exuberatio: z iste due nō sunt de intētiōe chirurgici z
dictū est de eis in sermone de mēbris gñonis z alie due sunt
lactis caseatio siue cōgelatio vel coagulatio z ipsius putrefa-
ctio in mamilla. z iste sūt de intētiōe chyrurgie. Que vō eue-
niunt in suba mamillaz sūt ipsaz apata z vlcera z fissure q̄
eueniunt papillis ipsaz. C. Caseatio latis dñr dupl^r. vno^o p̄-
prie. alio^o in proprie. Propria caseatio lactis: tūc fit qm̄ pars
serosa ipsius sepat a pte ei⁹ grossa caseabilis: ista sequestra-

tio fit a calo cuius est etherogenea separe z vnire hōgeneaz
z h̄ caseatio lz aliqñ fieri possit in mamilla: vtp̄lm̄ tñ fit in la-
cte laz multo z ex mamilla exite. Impropria aut lactis casea-
tio est illa q̄ est dispō egra: z de q̄ auctores loquunt cū de cu-
ra eius determināt: z est qdā lactis igrossatio exiccatio coa-
gulatio vel cōgelatio z pōt fieri a calo z a frigido. cali nāq̄ est
exiccare p̄tē serosaz z relinquere grossaz caseatā. Et et calidi
vt dñm̄ est coagulare q̄ hōgeneū remanet post sepōnē ether-
rogeneaz. frigidi vō ē coadunare z igrossare z cōgelare. Et
dixit Aui. q̄ nō est p̄prie fridū coagulare. C. Ex dictis p̄z q̄
coagulatio q̄ fit a calo nō est oīuz p̄tū lactis. q̄ vō fit a frido
est toti⁹ subelactis tā p̄tū liq̄daz q̄ grossaz: z tā calitas q̄
frigiditas caseationē lactis agētes p̄nt eē mamillaz ipsaz z
mēbroꝝ adiacētū z pōt deforis euenire. Et scias q̄ nō solū
lac pōt ingrossari in mamillis a dictis cāis: sed etiā sanguis
ueniens ad eas anteq̄ cōuertatur in lac vt voluit. A. Cū
causa cōdensans sanguinē est fortior cōdensante lac.

Signa lactis coagulati in mamilla sunt q̄ qñ exprimis
mamilla lac nō exit nisi stillādo z cūz difficulta-
te. cūq̄z mamilla inflat z indurat z loc⁹ tumosus est albus
aut declinis ad liuedinē: tūc lac coagulatum in ea est. P̄cedi-
pue aduenit hoc enixis z lactantib⁹: Almā. tñ dixit h̄ posse p̄-
uenire p̄gnatib⁹: z et nō pregnantib⁹: quaz menstrua pluri-
tēpore sunt retenta. C. Et signa caseationis facte a calitate
sūt calitas z inflāmatiō sensata in mamilla z mēbris vicinis
z seq̄ eā fm̄ plm̄ febris z grauitas z dolor capitis cū tur-
batiōe mētis: z maxie qñ lac corūpit. Ait. n. Hip. in affoz.
Mulierib⁹ q̄b⁹ sanguis ad mamillas cōuertitur mania s̄-
gnificat: z lac ad expressionē mamille egredit aliqñ sub foza
pili albi oblogi facti pactionē caloris sepantis q̄sdā ptes la-
ctis coagulati a gbusdā atijs z fit p̄stā viā in eo foza pili: z
lō hāc egritudinē mulieris vocāt pilū. z dicit pilū descēdisse
ad mamillā z cū incipit lac in forma piliegre di signat q̄ dis-
soluet casea^o ei⁹ neq̄ de h̄ est curādū cū pili ēt multe longi-
tudinis egrediant ēt in vrina. z Ari. dixit. in de gñone aiaz
liū q̄ in sanguine est pilus vel res q̄ est sicut pilus quo abla-
to sanguis nō cōgelat sicut testant. croci. C. Signa caseatio-
nis facta a frigiditate sunt: frigiditas mamillarum z partū
circūstātū: z grauitas fm̄ plm̄ maior q̄ in facta a caliditate
te: z dolor est remissionet mulier pigra efficitur.

Cura caseationis lactis a calitate fit cū lenitiōib⁹ embro-
cationib⁹ z emplis factis ex reb⁹ fridis sic olo ro-
z vīo. z mucillagib⁹ fridis z portulaca solatro z aceto. Ace-
tū tñ uenit in vtracq̄ eā: et maxie acutū: et qñq̄ misceſ cūz
p̄dictis maxie t̄pib⁹ fridis vīnū albū subtile: et qñq̄ addit
modicū myrrhe vt iuuēt penetrationē et dissolūōē. Et nō
q̄ fit a friditate cura fit cū embrocis et lenitiōib⁹ calis sic cūz
oleo keirino et aneto et menta. Ipsa. n. p̄trita et malaxata et
mamille supposita est optia et epithima^o ex succo ei⁹ et ace-
to addito modico salgēme. cōtrita ēt cū pane et superposita
valz. Et marublū cōtritū solū vel cū assungia porci mixtū ēt
suppositū est exptū. inqt. A. q̄cūq̄ coagulāt a calo et disco-
agulāt a frido et eo^o. Et iō maxie attēdēdū est ad alteratio-
nē p̄p̄lonis facientis coagulationē et p̄dicto mō p̄hibet lac
coagulari cū timeſ ips⁹ coagulatio. C. Dixit Raf. q̄ fenu-
gre cū moze emplī suppositū mamillis nō finit lac coagulari
in eis. Cera vel mum mixta cū olo vīo. et supposita dissoluit
ēt lac coagulātū: s̄z tūc min⁹ ponat de oleo vīo. C. Et dicit
qdā. q̄ si deglutiant tres pille facte de cera alba. s. quā pus
faciūt apes a p̄n° q̄ est alba z vocat cera vgo dissoluet lac in
mamillis coagulātū. C. Lancrī crudi p̄triti sup̄p̄ti mamillis
lac coagulātū in eis deliquant et educunt et finalr exiccant.
Et assungia porci spinosi inuncta mamillis lac int⁹ inclusum
apiendo et resoluēdo ex euocat. Qd̄ coagulū et p̄cipue lepo-
ris suppositū maxime dissolutum in aceto lac discoagulat
C. Emplz bo^m. R. coagullēdi. 3. j. cōmisce cū pasta de fari-
na frumēti fermētata et storacelīda et supponat lac disco-
Nico. ser. vij. EEE ij

Caseatio
lactis du-
p̄l^r dicit.

agulat et resoluat et dolorē cito placat. Aliud. R. ciminum et cū melle misceat et tepidū supponat. Et cōuenit emplz factū de farina fabaz radicibus caulū et mēta vel balsamita. Si somētens et suffraginens mamille cū aq̄ dco^{cau} liū: et ipsi caules supēplens erit res expta. Et dī q̄ glis terra optime cōtrita: et postea cū mēta p̄tusa et bñ incorpata inflationē mamillaz ex lacte cito tollit. Aliud. R. porzula/ cā mēta et fursur et ponant sup tegulā calaz aceto asplam et calz mamille supponat. Et valz ē fursur solū decoctū in vi/ no. Embroce et fomentet mamilla cū aq̄ vel vino deco/ ctionis mellilori: et postea exicce et inūgat cū oleo cōi caloz vel epithime et cū eo cauēdo ne tāgat pupillā: qm̄ faciet egre di lac et nō sinet lac multiplicari in ea deinceps. Myrrha dissoluta in dco^{cau} calamēti agit opilonē cātā ex lacte. Et sūtr aperiūt eā lūbici terrestres p̄riti et icorpati cū oleo de lilio et de keiri. Et qñqz nō est ingenitū ad exēdū lac discoga/ latū de mamillis p̄ me^{no}: et o3 tūc vt sugat ore alicui^{mulie} ris vel infantis aut supponat vētosa ad attrahēdū ipz. q̄ si lac retinet diu: tūc corūpit et putrefit et velut in sanie puer/ tis aliqñ p̄ter b̄ q̄ in suba mamille eēt apā: et aliqñ cāt apā: et tūc phibet ei^{erit}. De his aut q̄ faciūt lac putrefieri sūt oēs me^{no} q̄ nō sūt excedētis calitatis: et subtiliādo et apiedo faciūt bñ transpirare sic camomilla anetū balsamita fenicu/ lus fenugrecū: et sūta: cū sit ex eis inūctio vel ēplatio cū oleo de lilio: et sūb. si at putrefit: tūc sumat sicla et tādū decoq̄ in aq̄ donec dissoluat: deinde sūgat cū medulla panis et fari/ na fabaz et oleo sifamino et supponat. Aut supponat em/ plm̄ factū de pane et pietaria incōtrita et olo ro. et vaporē mamilla cū aq̄ cala et inclinet sup vaporatiōē ei^{erit} p̄prie qñ decoquunt in aq̄ seīs lini fenugreci cuius. et seīs cucume/ ris et camomille et embroce cū ea. embrocatio. n. multū cō/ fert qñ paties nō pōt tolerare q̄uitatē ēpliz: q̄ si p̄ istā viā nō curat o3 vt aptio fiat et incidat: et curet deinde sic alia apata mamillaz et sūnosa q̄ apūnt. Et eodē mō curat coagu/ latus sanguis in mamilla, vey opz vt eligant de p̄dictis for/ tiores me^{no}. Dixit Haly. cū in mamilla sanguis fuerit coagu/ latus cū farina fabaz emplz et aqua et melle. et scias q̄ ad dissoluēdū lac et sanguinē coagulātū in mamillis multū ope/ rat pot^{aceti} oximellis assa cū oximelle bibira et fac ad hoc pot^{aq̄ p̄me} decoctionis caulū. aperit. n. cū nitrositate sua.

De apatibus mamillarum.

Dcest caplz de apatib² mamillaz eueniē tiū in eis a mā hūorali et nō ex lacte putrefacto qm̄ dcm̄ est de eis ca² p̄cedētis. vēto/ sa autem et aquosa apostemata rarissime in ma/ nullis sunt.

De causis Et apata mamillaz aliqñ sūt cala sanguinea vel coliz/ ca vel mixta ex eis. Et qñqz sunt sanguinea et flatica et sūt illa q̄ sepe eueniūt. Et flatica pura sepi² sunt p̄ viā cōgestiōis: qm̄ supflūū nutrimēti eaz attinet flati: alia xō plm̄ sunt p̄ viā deflux². Et mae faciētes apata in eis qñqz sūt puri hūores: et qñqz sūt pmixti cū lacte: qd nō mul/ get neqz alr egredit: s3 retinet et misceat cū eis: et multotiens lac retētū est cā q̄ defluat ad mamillas hūores aliq̄ et apent eas: et qñqz accidūt apata in mamillis p̄ viā crisi. Ait Raf. 25. p̄ti. qdā mulier passa est morbū calz: et post aliquos dies passa est dolorē in viscerib² suis et apata sūt. Et qñqz termi/ nat pleurexis ad apā mamillaz qñqz eo² apā mamille ter/ minat ad pleuresim. Et de cāis deflux² maez ad mamil/ las: qñqz est dolor aut mala p̄plo in eis et mēbris adiacenti bus calida. Et qñqz cā ei² est ipsaz d̄bilitas: qre nō repel/ lunt mās fluētes neqz flux² alijs trāsmittunt. Et qñqz est cā ei² repletio toti² aut alicui² mēbz p̄ncipalis maxie bep̄is et fortitudo cuiuscūqz mēbz repleti. Et de potiorib² cāis q̄ mae defluat ad mamillas ē retētio mēstruoz p̄ter nāz et p̄ ter p̄suer^{em} v̄l ipsoz paucitas: et p̄pēa apata in mamillis se/ pe sūt eis q̄ mēstrua p̄ter p̄sue^{em} pauca fluūt aut retinēc.

De causis
veneribus

Et signa vniuscuiusqz sp̄ez dictoz apatū satis haberi p̄nt ex multoties aīdictis. In oib² tñ est gra/ uitas manieeste sensata et in calis v̄plz adest febris et dolor. frida at nō seq̄ febris neqz dolor de quo sit curādū nisi sup/ purent. Et discernūt a caseatiōe lactis et ei² putre^{no}: qz non/ erit ex mamilla lac apd̄ exp̄sionē n3 apd̄ approximationēz liq̄faciētū lac coagulātū: et qz tumor in caseatiōe est eq̄l̄ in/ tota mamilla cū qdā luciditate: s3 apā est in aliq̄ vna pte tñ.

Cura Et dicta o3 esse tenuis ex cibis facilis digēis pauce q̄statis et pauci nutrimēti. et in oib² sex reb² nō nālī bus o3 p̄ueri ad oppositā q̄l̄itatē cāe faciētis apā. Potio/ vo cōplec cū eūone p̄stiaz et fluxū vētis s3 mām et cū p̄uo/ catiōe mēstruoz aut cū flōia sap̄henaz si in cā eo3 fuerit re/ tentio et pua mūdificatio et cū diuersiōe mae: et maxie cū vē/ tofaz appōne sup femore et in p̄tib² m̄ficalib² et in coxis et cū fricatiōe ipsaz forti et ligaturis dolorosis in coxis et cru/ rib². Et cōplec cū rectif^{no} mēbz mādātis si aderit et cū alte/ ratiōe male p̄plonis si qua foret in mamillis. Et cū deue/ niēdū est ad curā apatis: si qdēz fuerit in p̄n^o et fuerit ex mā/ multū cala: tūc appone rep̄cussiva. dixit Ait. nō purat s3 cu3 qb² sint mixta aliq̄ ex calis subtiliatiuis siue resolutiuis: et cā est qz mamilla est mēbz rarū sp̄giosuz: in qua multū de/ mā colligit q̄ sui multi^{no} nō posset ab ipsa repelli: s3 p̄ rep̄cussiva pura fieret ei² ingrossatio et incuneatio: lederet et ab eis mamilla ipsa cū sit mēbz pauce carnis frigide cōplo/ nis: et maxie si rep̄cussiva essent intense frigida. Dicunt in/ initio inītiāte et cū incipit dolor in mamilla p̄ueniūt rep̄cuf/ sua pura nō intēse friditatis neqz debent pura p̄tinuari p̄p/ dictas cās: et maxie qñ apā fieret iuxta pupillā mamillae: qz si in p̄tib² ei² supiorib² fieret. dicūt aliq̄ rep̄cussiva pura nullo/ tēpore p̄uenirent ne fieret rep̄ulsio mae ad interiora pecto/ ris. vt supra cor. et dicunt habere veritatem: nisi qñ materia illa fuerit expulsa a corde ad mamillā: qm̄ tūc nulla o3 fieri rep̄ulsio: et nō nisi apā mamille venerit p̄ viā crisi. Dixit Raf. vbi supra. phibui mulieri supradicte appōne rez fr̄/ gidaz: qz ista deriuatio erat signū alicui² figure crisi: qz ex/ ea incepit morb² alleuari et p̄noscit² sum q̄ si dolor a ma/ milla subito cessaret eūone nō p̄cedēte q̄ morb² reueteret/ sicut erat. In dictis enīz casib² rep̄cussio vitari o3 oino et in/ tendat attractiōi mae ad mamillā nisi nā p̄ se sufficēter ex/ pelleret. Et A. in cura cretici dixit. ingenia vt aggrees/ p̄siliū et nō diuidas inter duas vtutes ei²: s3 tere ipz totū. nā/ aggregatū sic p̄siliū est a p̄dominio calm̄ rōne medulle ei² que est cala attractiua: imo sola est vlceratiua: et eruptiua: et pone ipz sic p̄tritū sup loco apatis: et fiat alia req̄sita ad curā apatis cretici. In casibus aut in qb² p̄cedunt rep̄cussiva pura ex p̄ueniētib² est solatrū sempiterna lactuca et hlia. Em/ plastrū bonū ad b̄. R. boliar. acacie spodij sandalo3 luti si/ gillati. an. terant subtili et incorpent et distēperent cū aqua ro. et aq̄ myrti solatri et aceto et epithime cum eis mamilla vel more emplz supponat. Ego at puto q̄ b̄ rep̄cussiva nō dbeat applicari sup mamillaz apatas: s3 admistrare ea i/ circuitu ei² ad phibēdū defluxū multe mae ad ipsuz nisi in/ casu vbi dolor fortis fieret in capite mamille et timeret can/ cer supuenire. Ait. n. Ait. qñ dolet caput mamille fiat flōia et emplz cū sandalis et acacia et sūb. ita vt nō accadat can/ cer. In p̄n^o ḡtutius et recti² est sup loco apatis apponere re/ p̄cussiva mixta cū aliqb² resolutiuis: quoz mixtio sit varia s̄m mās apatis. De me^{no} igit app̄ximādis in p̄n^o apā/ tis calis mamille sūt folia malue et sicla in vino debili decocta totū ouū cōquassatū cū oleo ros. suppositū oxirodinū in un/ ctū et lēticulā in aq̄ marina vel falsa decocta supēmplata. Dixit Sal. 6. de simplici. q̄ fabe apatib² testiculoz et ma/ millaz sūt bonū cataplasma. nā hepticule amant moderate infridātia cūflōnat et p̄uenit faba sine cortice et saūch ordei cū oleo rosa. addito modico olei camomille et p̄uenit panis.

De reperi/ cūsiu/ p̄ncipio.

In apatē calido.

factus de tota farina more emplī supposit⁹ cū oleo ro. Et in apatib⁹ fridis in p̄n^o cōueniūt fabe decocte in vino. **C** Aliū **R.** farine fabarū z ordeī z melliloti. añ. p̄fice cū oleo fīfami/ no vel amig. puenit oleū amigdalīnū apatib⁹ mamille z em plm factū ex pane cū oleo ro. z vitello oui. **C** Lū aut apā cā lidū p̄cesserit ad aug^m adde parūper in resoluōe. Et de pue niētib⁹ est fomētatio in aq̄ decoctionis malue sicle melliloti camomille fenugreci z siliuz z cū eis fiat emplz z cū vltēri⁹ p̄cesserit suppone resolutiua plus adeo vt in p̄dicto emplō addat. modicū asse z croci. Et in declī^m ponat eplz qd sic fit. **R.** p̄ais tritici p̄triti farine fabaz farine fenug⁹ radicū altee añ. 3. j. asse fetide. 3. 5. myrrhe. 3. 5. croci. 3. j. z q̄tuor vitella ouoz z p̄ficiant cū melle. **C** Lū vō apā frigidū p̄cesserit ad aug^m puenit emplm de frumēto decocto in vino: q̄ et dissol uit apā calz sequēs ad coagulationē lactis. z cū vltā p̄cesse rit decoque furfur in oleo camomille aneti vel ruthe. Et cō uenit emplz de camomilla z apio: z emplm factū ex farina fenugreci cū succo apij z ebuli. Et valz emplz d̄ fimo bouis recēt: z sūt de fimo caprino recētī z radix assari z cū farina frumēti. **C** Et d̄ q̄ panis p̄triti cū succo apij dissoluit oia apata mamillaz. Et sūt d̄ q̄ emplm factū ex radicib⁹ vel fo lijs affodiloꝝ sanat oia apata z inflatiōes mamillaz. Et d̄ q̄ terra nidi hyrūdinis dissoluta cū oleo ro. z lenita sanat apata molliā mamillaz. **C** Lū apā flaticū puenit ad statū z declinationē p̄fert emplm qd sic fit. **R.** stercoꝝ caprini re centis. 3. ij. farine fenugreci floꝝ camomille assari melliloti. añ. 3. j. b. delly asse fetide opopanaci. añ. 3. ij. dissoluant gum me in succo p̄assij z p̄ficiat ex oib⁹ emplm. **C** Et Aui. po/ nit curā apatū melicoꝝ factoz ex melia nō adusta: 3 aut nali facta p̄ ingrossationē siue illa ingrossatio scd sit p̄ resoluōem p̄tū subtiliū siue p̄ gelationē. Cura vō factoz ex melia adu sta relinq̄ nota ex dictis in cura ḡnali taliū apatū. Et dixit. si declinat apā mamille ad duritiē: tūc ex eis q̄ p̄ferūt in p̄n^o est vt emplē cū rīso infuso in vino aut cōmixto cū ceroto fa cto ex oleo violato z vitello oui z dragagato: q̄ si apā fuerit durū leniat cū ceroto facto ex cera z oleo ro. z alkitra z aq̄ cāphorata: z q̄nq̄z ponit in ceto ceroto fel bouis. **C** Et ex eis q̄ p̄ferunt est fer vini decocta aut fer aceti cū q̄ leniat: z sterc⁹ muris cū aq̄ dissolutū z inunctū tumore duꝝ z dolore a mamillis soluit. **C** Emplz qd d̄ eē magni iuuamēti in re/ soluēdo apata dura mamillaz: z et alioꝝ locoꝝ sic fit. **R.** ta/ raxacon sicca trita z cribellatā. 3. iij. fenugreci cōtriti z cri/ bellati. 3. ij. maratri cribellati. 3. j. misceant z p̄ficiant cū la/ cte recētī mulso z oleo de lilio z supponat. Et de cōferētib⁹ est vinacia q̄n post ei⁹ calefactionē actualē misceat cū ei⁹ 3° p̄te ip̄i⁹ de sale z supponit. **C** Et farina orobi cū melle mix ta supposita mollificat apā durū mamille z resoluūt. **C** Q̄ si apā mamille fiat exitura: tūc intētio est vt maturet supponē do ei q̄ maturāt. Et de cōferētib⁹ in apate calido est emplm factū de altea z seie lini z fenugreco z farina fīfami cū oleo fīfamino vel de lilio. **C** Si aut apā fuerit frigidū maturet cū emplō facto ex caricis albis pinguibus p̄tritis cū butyro z aq̄ calā: aut cū emplō qd sic fit. **R.** radicū apij z altee. añ. 3. j. farine tritici fenugreci z seie lini z myrrhe. añ. 3. 5. incorpen tur cū melle. **C** Deinde facta maturatiōe apiat cū ferro aut cū emplō facto de recētib⁹ folijs ruthe z p̄lici. vel cū emplō vtili ad eruptionē apatis mamillaz z sanie ex eo educētē su me dactilos z ip̄soꝝ extrahē offā: deinde aquaz supinfunde calidā z butyrū recens ouiu z decoque miscēdo: z tūc sup/ infunde simū ouiu z colūbinū diligēter trita z diligēter de/ coque donec ad formā emplī deueniat z suppone. **C** Aui. posuit vnū medicamē satis calidū in maturatiōe exituraruz mamille z credo q̄ nō cōpetat nisi in exituris frigidis. Ip̄se enī z rōne sue frigiditatis z rōne sue p̄plonis frigide mamil/ le indicāt de calidiorib⁹ ad maturationē q̄ sit cōplō debita maturatiuis absolute z sic fit. Sumat semen lini z fīfami z stozax liquida z radix lilij z stercus caprinū z colūbinū z ni

truz z gūme pini ip̄soꝝ. añ. p̄tes eq̄les. sup. vel inequales f̄z q̄ necessariū tibi facit testimoniū. i. de dispōne m̄ae exiture z dispōne mēbri z t̄pis: z fac lenimētū cū hringe. i. oleo fīfa/ mino z oleo de altil z medullacuris vaccini z si vis pone in ip̄so rob. i. sapam. z puto q̄ istud emplm erumperet exitu/ ras calas. **C** Facit et ad eruptionē exituraz mamillaz em/ plastrū de stercoꝝ colūbino z fermeto p̄fectis cū succo fla/ mule z puluere cantaridaz. Et qdā superponūt limacias cō tritas cū testis suis: aut viticā. Et qdā cōuat cerā in aliqua p̄te ei⁹ z ponūt in ea gra. j. arsenicit z sic supponūt. **C** Factū eruptionē z sanie educ^m curet cura vlceꝝ mamille: z Aui. posuit medicamē optimū p̄uētēs vlcerib⁹ mamillaz z ouiz mēbroꝝ molliū sic ē os z lingua: z silia z phibet corrosiōe in eis z sic fit. Sumat vini pōtici pōdus lib. xx. ponat i ip̄so de sumach coriarioꝝ lib. j. de gallis imaturis lib. 5. z cassie lignee lib. j. z de nucib⁹ cypsi lib. 5. z dimittant in ip̄so. xx. dieb⁹ deinde decoquant cū lignis cypsi z cōmoueant dōec minoret medietas: z deinde cōmoueāt fortiter z colēt et redu cant ad ignē z calefiat: ignis sit valde leuis z reseruet in vase vitreato: auellana assa z masticata supposita valde pue nit: z de pueniētib⁹ sūt folia camedreos eplata z vga pasto ris p̄fert apatib⁹ calis vlceratis z excoꝝatiōi z pupillaz vl/ cerib⁹. Dixit Sa. 9. de simpl. med. de plūbo agrestino. i. onsa cino oleo vl ro. pomino. i. de pomis vl citonijis vel myrtino tritis in mortario plūbeo cū coclea. i. pistello d̄ plūbo vteris kilo parato ad fiones cū vlcerib⁹ i ano z testiclis z pudibū/ dis z mamillis optimā. n. me^{nam} hēbis. Et si veloci⁹ volue/ ris h̄ facere z citi⁹ collige plm siccū vel kilū sub sole teres ca lido. Et eplm de farina cicerū cū aceto p̄fert vlcerib⁹ mamil laz cācerosis: z ifusio lupinoꝝ supinfusa p̄fert eruptiōi: z lu tu z armenum cū aceto phibet ambulationē vlceꝝ earum. **C** Scissurā eueniētē i papillis mamillaz sanat puluis testudi nis marine p̄buste subtili cribellat⁹ mixt⁹ i corpib⁹ duris cū alb^o oui z i corpib⁹ teneris cū lacte: z oia q̄ sanāt scissuras. Et valz ad eas z vlcera z corro^{mem} mamillaz z testiculoz z emunctorioꝝ z cuiuscūq̄ mēbri molliis. Medicamen qd sic fit. **R.** nucis cypsi gallaz castell. añ. 3. ij. aloes corticis thu/ ris. añ. 3. ij. puluerigent z distēperent cū vino claro subiu/ beo z trib⁹ dieb⁹ z trib⁹ noctibus: z postea bulliāt fil vīq̄ ad spissitudinē mellis: z ex eo vlcus siue corrosio illinat. **C** Et si mamilla fuerit fistulata lauet quotidie cū vino puro calo in quo bullierit myrrha: z postea desicet: deinde pul/ uerizet sarcocolla: z aloes z misceant cū melle: z ex h̄ inuo/ luat tēta z officio fistule imittat. est. n. secretū expertuz. Et d̄ q̄ folia vlmī pistata z supposita mamille sepe renouata curāt fistulā z cancrū z oē vlcus mamille fordidum. **C** Cōtra nimia calitatē z ardorē mamillaz valet vng^m qd sic fit. Sume succū sempuue solatri z albumia ouoz z olz ro. z p̄misce z inūge. Aliū. **R.** mucillagis phidij z aceti z oli ro. z vīo. añ. 3. j. opij z cāphore. añ. 3. j. misceat cū farina ordeī z albumine ouoz z supponant. Et scias q̄ mamillas infla/ tas z testiculos mirabilr sanat radix cicute sub cinere cali/ do in madido pāno cocta z cū aceto p̄trita z supposita. **C** Dixit Aui. q̄ meli⁹ medicamē nodoꝝ z glādulaz in ma/ milla eueniētū est vt fumanf folia p̄fici būida z folia ruthe humida z p̄terant simul z cū eis fiat emplm. **C** Aliud cō uensens ad durities z nodos z glādulas mamillaz. **R.** dra/ gaganti z gūmi arabici z vitellos ouoz z oleū violatum z misceant z fiat emplm. Et si forti⁹ opare volueris liq̄fiat ce ra z pix in oleo ro. z addant fellis z stercoꝝ colūbini z fe/ cis vini antiqui z fiat emplm z superponatur.

Mirachialibus apata que eue nunt suspitionē faciūt si in exiturā trāseūt ne fiat ip̄soꝝ eruptio ad interio/ ra: quapp oz ip̄soꝝ aptio fieri añ p̄fectā matura tiōne z fiat incisio fmi p̄essum villoꝝ. Illa tñ q̄ Nico. ser. vij. EEE ii

Cura vl/ ceris post exiturā eruptionē

Cura scis/ sure papil/ larum.

Cura fistu/ le in ma/ milla.

Cura ma/ le p̄plonis calide.

Cura no/ doꝝ z glā/ dularu m

In frido.

In meli/ cor duro

Cura cri/ ture i ma/ millis.

ap̄ne do.

eueniunt supra stōm: z maxie supra os ei? z supra epar sunt timorosa pp affinitatē quā hnt ad mēbra nobilia q sunt sub eis. Et qñ accidit durities supra os stōi ex mā melica: tūc seq tur delectio in appetitu z debilitas in oib? Nutrit? stōi nā libus: z qñqz seqt eā febzis: z tūc est timorosa. discernuntur aut apata mirachalia ab apatib? iterioz sub mirach loca: toz maxie p tactu: qñ tact? cōprehēdit tumorē in eis eueniē tē eē sepatū a pfūditate: z p colorē: qñ color acutus mirach fm plm pmutat in apatib? ei? raro at mutat in apatib? in terioz ab eo q erat hz nām. Et p figurā maxie in mirach su/ pra epar: qñ vt patuit in ser. 5. ca. 3 apatib? epis. apā epis repñtat exteri? figurā lunare. apā vō mirach figurā longaz pcedētē fm cursuz musculoz z discernit inter ea p accētia q sequunt? z maxime de febre ipsa enim fm plm apata seq/ tur interioruz z raro apata mirach nisi fuerit magna valde aut nisi suppurent. Et cura oium eoz est cura alioz fm spēs suas dixit Albu. qñ accidunt robil in ventre.

De apatib? humeri doxli z ptium posteriorz. Cap. lxx.

Enunt apata in hūeris z brachijs z spa tulis z dorso z alijs musculis po teriorib?. Et cura eoz est sicut gñalis cura apā tū fm suas spēs. Ea tñ q retro eueniūt z maxie supra nucā z vicinitatē ei? si suppurent z necia fuerit incisio debet incidī cū diligētia z cautela ppositū ner/ uoz ne cadat incisio in eis. Et in eis q sūt in pñb? costaruz posteriorz dz icilio fieri hz lōgitudine. Et Zoar facit capm de apatib? notatis in arabico alcalep. Et dixit. q sunt apata q gñant sub spatulis in dextra pte vel sinistra z pfundat itus valde. Et gñant aut ex hūorib? adustis aut ex flātico hūore grosso aut ex sanguie aqso. Et dixit. q cura gñant ex hūo/ rib? adustis est ipolis: z hoc maxie si accidit senib? qñ sunt curiosi z laboriosi valde sicut accidit pñi meo qñ cap? fuit ab Daly. filio Joseph: qñ tñ stimulauit eū q adusti fuerunt hūores in corpore: deinde habuit alcalep in pte sinistra. Et me dicus q curabat eū icidebat de carne dicti apatis z nō sente batz tñ durauit hz q puenit nocm vlcz ad cor z mortu? fuit in 1 die. Et hac de cā sūt difficilis cūronis: eo q hūores sūt adustio sūt grauis z dure digōnis itñ q nō pñt pueri ad sanie laudabilē: imo pueri tunc ad turbidā nigrā z turbulen tā z nullū apā magnū pōt pfecte sanari nisi pus pueniat ad pfectaz digōnē z ad sanie laudabilē pueritaz cognoscēdo fir miter q oē apā melicū aggrauat z multiplicat in nocumen to ex tactu forti z siltib?. Et istud apā est corrosiuū z corro/ dit fortiter in circuitu. Et sit ergo cura hui? alcalep vt mi/ nuas de sanguie si pñtiones pñserint: z postea purgabis eū pluries cū reb? purgātib? meliaz: z pone sup apā calefaciē tia z mitigātia dolorē. q si apā nō apiat hz resoluūt qd reso/ lubile est de subtiliz mitiget qd mitigādū est de doloribz: scias q medic? magnū qd fecit z iā curauit magnā pte egri tudinis Et qñ hū egritudines petrificate fuerint nihilo minus manebit qñqz patiens sic q oēs suas faciet opōnes. Si vō dixit Zoar. a pñ istud regimen nō fuerit obseruatum z humores apatis incipiāt ad putredinē deuenire z infirm? fuerit senex nō expectes curā ipsius: imo dicas z hēas eū p despato: z rege infirmū blādiēdo ipz cū oleo ro. z siltib?: qñ uis nihil pficiat. Et cū aut fueris in pñ hui? apatis facias istud emplz postqz pluries purgat? fuerit a melia. R. farine ordei z fabaz rosaz floz camomille z yringoz. añ. 3. ij. seis lini z seis altee. añ. aur. iij. folioz vrtice z charubar porcine añ. aur. ij. pistent qdls pte z cribra ea q sūt cribrāda z distē/ pera ea in aq ro. in cui? qualz libra sit distēperata. 3. 5. tyria ce. Et istud emplm pone sup locū ponēdo sup emplm folia vitis recētia z cū fuerit excecata mutabis illa. Si vō dcm apā fuerit ex flātico hūore grosso tūc p maiori pte curat. Et tñ dñ tpe euenit mlti istd apā cū esse iuuenis z passus ful mltos z itēlos dolores añqz agret: z postqz apū fuit libat? sui oplete. Eodē mō curat apata eueniētia i coris z erurib?.

De pannaritis.

Et hoc dicitur de pannaritis. Cap. lxxij. Zoar q aliquñ in extremitatib? manuū z pedū. s. circa vngues oriunt? apata q dicunt? dachata z latine pannaritia noiantur. Et hoc apā est de apatib? calidis: cui? mā est sanguis colericus fm plm vin cente sanguie. Aliqñ tñ vincit cola sz raro. Et aliq iam dixē rūt. q mā ei? est cola nō adusta: sz h est rari? Et qdā aliq iaz dixerunt. q mā eius est aliquando colera adusta: z hoc ra/ rissime. Et fm plurimum accidit in circuitu vnguū manus z fm minus fit in circuitu vnguū pedis.

De signis Dixit Alb. in circuitu vnguū apā calidū z rubē z ardēs z dolorē iferēs z pulsans fortiter fieri ptingit. ex quo plm febzis. s. q fm plm est cōti/ nua z ptingit dolor vsqz ad loca q sūt in subscellis. s. si fue/ rit in manu: z inguie. v. 3. si fuerit in pede. Et qñqz pducit ad caluz vnguis: z qñqz pcedit ad corruptionē z corripit vlti mū os digiti: z qñqz pcedit corrodēdo. Et Zoar dixit. q ex eo est spēs vna q est valde mala. eteniz corrodit extremitatē digiti z extēdit ad corrodēdū carnē viuā man? vel pedis do nec pueniat ad corrosionē magne pñs ipsi. Et hec spēs nō minas arabice egri? spine. Et Sal. noiauit hāc egritudinē pmo noiesed posuit cām z curā ei?. Et qdā dicūt. q h apā qñqz interficit cū pñuitate febzis z pñuerātia dolons.

Cura pannariti? pme spēs ei? q nō corripit neqz cor/ rodit os. dixit Zoar esse facilē. Et q vicinior cu ra z magis laudata est supponere ei cerumē siue sordities q repit in aurib? vel supponere granū masticatū z si delicat? fuerit sufficit ei farina masticata ad maturatiōē ei? aut pas sule pistate aut ficus vna sicca z pinguis. Quidā aut dixē rūt sorditiē auris esse mīscēdā cū litio q cū pñtate phibet collectionē pñariti?. Et Atñ recte ordinādo curā ipsa cōsi/ stit in regis subtiliatiōe z phibitiōe ois calidi z in corporis eūone. dixit Alm. si diu est q nō fuerit minut? minuat. sup. aut scarificet si hōmia fieri nō poterit z vter soluat cū mū/ dificātib? sanguinē a cola z frequēter fiat clysteria lenitiua. Et dz aut regi cū medicinis localib? sicut regunt reliq apā ta calā in pñ cū repulsiuiz: z pprie cū oleo rob. z aceto aut cū acacia z albumie oui aut cū aceto z aq mixtis vel succo plātaginis z si dolor vehemēs fuerit tūc aliqd ex narcoticis mīscat. Et dixit Almā de pñerētib? ad hoc est vt locus se/ pe aceto z opio epithimē: deinde sup locū grossuz fiat epi/ thima ex psilio cū aceto z aq cōquassato aut aliqd stipticuz cū aceto z aqua pquassatis vt grana miri psidia galla: z si/ millar sup hoc totū ponat pannus in aqua niuis infusus z vna hora trāfacta remoueat ille pannus z aliis loco eius ponat: hoc multis faciēdo vicib?. Et Aliq aut faciūt infun di digiti frequēter in aceto cū semine vel succo iusqami con quassato z infrigidato in niue. Et qdā inungūt digiti cū vngueto qd sic fit. R. olei viol. z de papauere. añ. 3. 5. opij z seis iusqami. añ. 3. j. Incorpent post triturationē eoz. Et Raf. in diuisionibz dixit. qñqz cōfert ei in pñ vt linat lo/ cus erugine ferri z aceto z ponat in niue quousqz stupefiat. Et de vlu tñ istoz infrigidātiū. dixit Aui. opz vt stes sup in/ frigidātia. s. multo tpe. nā ipsa qñ pñstit hora pñcipij in spis/ sant cutē z abscondit mās sub vngue: vñ vehemētiōr dolor fit: neqz ppistud calitas intēsa extinguit. Et iō post pñm si nō potuerit repelli nitēdū est ad resoluē z exiccationē ei?. Dixit Sal. 5. meimir. q medicamē pfectū de aloē balauisia thure z galla sanat pannaritiū. Et dixit Dios. z adducit ab Aui. q radix vitis albe cū vino apposita vitil lūozes z pan naritia emēdat. Et de vitilibz sunt folia prassij cōtrita sola vel mixta cū melle euellunt eniz pñaritiū z si pus coquant melius illud agūt. Et dixit Raf. 25. 2ti. dico vulgus semper infudit pñaritiū in oleo calo. z in diuisiōib? dixit. pñert pā naritio vt igniat oleū talr ne adurat z iponat in eo digitiū: z qdā loco olei accipiūt oleū ro. Et qñ pñdicto mō nō resol

De cura

De reper/ cussiuo.

Et curat/ tio.

uitur et p̄durat pulsatio laz certus eris q̄ trāsiuit in exiturā
et necia est maturatio ipsi: et maxie cū emplō qd̄ sic fit. R.
farine fenug. et seīs līnī et radicū altee. añ. 3. j. butyri olei de li
lio. añ. 3. ij. et vitellos ouoꝝ q̄tuor coctos et incorpēnt. C. Et
nō est expectāda in eo maturatio p̄fecta: s̄ añ ipsius p̄fectio/
nē festinet aptio. Et dixit Raf. in diuīsiōib⁹. p̄fores forāmie
puo et exp̄mat dōec tota sanies egrediat. et hoc vt nō capiat
radicē vnguis toti⁹: deinde curet cura vlceꝝ mūdificādo ip̄z
et exiccādo cū emplō facto ex rosīs lētib⁹ et farina lupinoꝝ
cū melle. C. Et post mūdificationē adhibeat medicāmē gīa
tiūū carnis: in quo casu aloes p̄fert aut solū aut mixtū cum
vino dulci. vt dixit Sera. aut terbetina cū vio lōta. C. Dixit
Anill. nō video rē magis puenire p̄anaritiō. s. vlcerato et
doloroso sic est vng⁹ p̄fectū ex cerussa lytargirio cāphora et
oplo. C. Et dixit Pau. qñz p̄anaritiū fit cācerosus: et tūc vrē/
dū est calcadō p̄fecto cū arsenico vitriolo. s̄. et calce. C. Et
Anill. dixit quotiēs sanies manauerit de p̄anaritiō tenuis
velox fiat incilio aut coctura: q̄ si se vlcus corrodit digitū to
tū corrupēdo ip̄z cito. C. Dixit. A. qñ est timor corrosiois
necius est administrare emplm de arsenico et dragagato calce
et floze eris: qñ exicat illud nec est meli⁹ eo. C. Q. si os cor/
ruptū fuerit remoueat: deinde incarnet. Dixit Almā. si ori/
gini vnguis et puritū aduenerit vnguis cadet: q̄pp non est
cū digito illo post casus ei⁹ ludēdū nec erit aliquo mō mouē
dus ne vnguis q̄ renouat tot⁹ egrediat et asper. C. Zoar at
psequēs curā scōe sp̄ei p̄anaritiū. dixit. post q̄ medic⁹ cogno
uerit hāc egritudine et q̄ ipsa crescit quotidie et augmētatur
studeat in euacuādo corp⁹ fortiter ponēdo in laxatiuis eius
res q̄ trahāt hūores adustos. Et de cōuenientib⁹ ad hoc est
istud medicāmē. R. corticū mirabo. kebul. et idoy. epibimi
et barbucie. añ. aut. x. fene cartami et seīs vitice. añ. aut. 5. pi
stenē optime et addat istis q̄tū est 5⁹ p̄s oīus medicīay dōcay
de florib⁹ nenufaris et infundant oīa in aq̄ calā tñ q̄ coope
riant in ipsa et mane colent fortissime exp̄mēdoz et in 3. vj.
istius colature ponat. 3. s. syrupi de ligritia: et 3. j. syrupi de
corticib⁹ citri et adde hūic octauaz p̄te. aut. j. de mastice et si
nō purgaret sufficiēter cū ista aq̄ adde de residuo. 3. ij. 5. syru
pi de squingibin. Et ciba ei⁹ postea gallina elixata et taffea.
Et in die añ assūptionē me⁹ dabis ei sicias elixatas in vesp̄e
ris. Et dixit. si nō fueris studiosus in curōne hui⁹ egritudis
añq̄ adueniat ad maturitatē et eruptionē pay proderit ei cu
ra et medicatio postea: q̄ si denigret in circuitu apatis et idu
ret sic euenit inimico meo q̄ misit p me postq̄ exiui de car/
cerib⁹ et inueni q̄ corā eo erat p̄les medici et cū eses ppe ip̄z
extraxit pedē suū et q̄si posuit in sinu meo sicut p̄suet⁹ erat fa
cere alijs medicis: tūc elogat⁹ fui ab eo et cōsideraui q̄ cor
ruptio erat in circuitu apatis: et tūc dixi q̄ ip̄olis erat ei⁹ cu
ratio nisi chyrgie⁹ icideret carnē illā totā q̄ erat in circui
tu apatis cū rasorio. Qui cū audisset h̄ incepit flere et angu
stari et medici ceperūt blādiri ei tradētes obliuioni p̄cepta
medicoꝝ antiquoꝝ q̄ p̄ceperūt q̄ nō debem⁹ blādiri in egrī
tudib⁹: et p̄miserūt in iūmo remouere eā bñ cū me⁹ mortī
ficatiuis: q̄b⁹ dixi q̄ nō cognoscebā neq̄ videbā vllō mō q̄
illud facere possent: eo q̄ añq̄ mortificata sit illa caro mala
denigrabit altera q̄ succedit. Et p̄ordati fuerūt oēs remoue
re eā cū me⁹ acutis q̄b⁹ dixi q̄ illud facere nō poterāt aliq̄
rōne et sic recessi ab ip̄o et medicī ceperūt me acutare et dice
re q̄ nō poterāt inimicitia coopire quā habebā erga eū tñ: et
q̄uis ei⁹ essem inimicus dicebā vitatē p̄certo et sui medicī
nō p̄fuerūt ei aliq̄d: s̄ poti⁹ intulerūt grauamē. C. Et acci
dit q̄ in hac passiōe denigra⁹ os et corrupit et ip̄ole est q̄ su
per illud possit gīari caro et cōdēfari: vñ necē est radere ip̄m
fortiter et cū rasorio icidere carnē illā totā q̄ est infecta et cor
rupta et sup locū ponere farinā ordeī cū melle: q̄ p̄tes sint
eāles et cū vuln⁹ sanie eiecerit pone tūc farinā ordeī mixta et
cū melle et inunge p̄tes vicinas q̄ sūt in circuitu apatis cum
oleo ro. aro. qñ pole est q̄ cū isto regie videris rē laudabilē

cū auxilio dei. q̄ si cōplō patiētis fuerit sicca aut fuerit senex
adde farinā ordeī et idico q̄tū ē ps 4⁹ ip̄oꝝ d̄ thure adusto.

De apatē testiculoꝝ et vge et vlceribus eoꝝ. Cap. lxxij.

Testiculis accidit aliqñ apā siue inflatio.
Dixit enīz Hal. ali⁹ sit in suba
testiū: et aliud sit in siphac eoꝝ. Et Auicē. dixit.
aliqñ accidit in testiculib⁹: et aliqñ i osseo: et qñq̄
in testiculo et osseo sit et qñq̄ apat⁹ vñ testiculus
tñ: et qñq̄ ambo sūt. C. Accidūt at testiculib⁹ frequēter apā/
ta: et vlcerat⁹: sunt positi inter duo mēbra receptiua sup
fuitatū. s. inter vga et anū: et q̄ mollis et rare sube: et cū hoc
et situati sūt in loco decliui: maxie tñ ad h̄ parati sūt testiculī
calidā et humidā p̄plōne h̄ntes: eo q̄ magis attrahūt ad se
māz. C. Et dixit Haly. genitalib⁹ viroꝝ apā sic alijs accidit
mēbris. s. ex māz ad ipā cōfluxu et māzū in ipsis gīone. s.
congestionē. p̄lm tñ sit p viā defluxus et raro p viā p̄gōnis.

Et causa eius qñq̄ est extrinseca: sicut casus vlcussio
et sicut eoꝝ p̄p̄ressio fortis vel attractio et coy
tus sub muliere et dimissio coytus p̄sueti: maxie eodē serua/
to regie oīe et retētiō spermatis tam moti in actu coytus
et oīs imoderat⁹ vltus sex reꝝ nō naliū. C. Et qñq̄ est causa
eius intrinseca: et añs est aliq̄s humor multiplicat⁹ in toto
vel in aliq̄ pte nobili. q̄pp aliqñ cāz defluit ad testiculos:
aut vētositas: et cā ei⁹ p̄iuncta est ipse humor defluxus vel in
ei⁹ p̄gestus: et est aut sanguis: aut colā: aut flegma: aut melia
aut ex his mixtis. aut est vētositas. C. Dixit Haly. q̄ ali⁹ est
calidū. s. sanguineū vel colicū vel mixtū ex eis et aliud est fri
gidū et est aut flāticū aut melicū aut ex eis mixtū aut vētosus
Et qñq̄ est apā cōpositū ex hūore calō et frido. C. Et termi
nat⁹ apā testiculoꝝ sic alioꝝ mēbroꝝ aut ad resōnē aut in
durationē aut suppurationē aut p̄mutationē q̄ p̄mutatio ēz
p̄lm sit ad epar et renes. et qñq̄ p̄mutat⁹ ad ptem pectoris et
cordis vlt ad ptes cerebri p̄p̄ p̄tinitatē et colligatiā quā h̄nt
cū dictis mēbris: et sic est p̄m p̄lm interficiēs. Aut teriat cor
ruptionē quare necius est vt castratio fiat et abijciat testicu
lus corrupt⁹ ne perambulet corruptio ad mēbra vicina. Et
vidi in quodā q̄ castratus fuit ex multa calefactione loci su
peruenire osseo eius est iomenū ex quo illico totū putrefit et
medic⁹ tam cito amouit totū qd̄ corruptū erat et saluatus est
eger et regnata est qdā caro callosa sup testiculib⁹ eius.

Signa gñis. dixit Auicē. qd̄ sit in osseo facile cogno
sci pōt: q̄ tact⁹ ei⁹ est polis. p̄t. n. p̄cipi p tactū
dispō lenitatis et duritiē ipsi⁹. p̄t et cogsci p visu: q̄ aspect⁹
cadit sup ip̄z. S. facti in testiculo cognitiō ē difficilis: q̄ nō
pōt p tactū obstare osseo p̄prehēdi dispō lenitatis vlt duritiē
ei⁹ nec cadit sup ip̄z visio ita q̄ nō pōt discerni p eū et siue in
osseo siue in testiculo fuerit p̄odus p̄cipies et dolor aggraua
tiuus. C. Et discernit factū in testiculo a facto in osseo. nā in
scō in testiculo qñq̄ est febris. maxie cū fuerit calin. nā testi
culus est nobile mēbr⁹ et est mediātē arteria p̄tinuatū cū cor
de et erit hec febris vlt p̄lm p̄tinua. In scō aut in osseo nō erit
febris nisi fuerit magnū valde aut nisi suppuret. Et si fuerit
apā in ambob⁹ testiculib⁹: erūt febris dolor et grauedo: itē ho
res et grauedo sp̄ signat māz hūorale nā in apate vētoso nō
sentit⁹ grauitas. Et apā testiculī calz dignoscit⁹ p febris et do
loris intēsiōne. Frigidū vō p febris et doloris remissionē et
puationē calitatis. C. Et apā ossei sanguineū cognoscit⁹ p loci
ruborē et calorē et dolorē et pulsationē et tā in sanguineū ossei
q̄ testiculī adest vltis corpis plenitudo et venaz saphenaz in
flatio et rubor. Et cognoscit⁹ apā colicū ossei p loci citrinita
tē vel rubedinē clarā calitatis acuitatē et doloris pūctionē et
bitudo corpis toti⁹ vel saltē epatis colā. C. Et flāticū cognoscit⁹
p loci discolorationē: q̄ nō p̄mutat⁹ notabilē a colore q̄ pus
erat p mollitiē et gūitatē et doloris puationē vel remissionē
et tota corpis hitodoest flātica. C. Et vētosus cognoscit⁹ p tēsi
ōne et colore corpis et grauitatis puationem. Et cāe p̄mitiue
sciunt p̄ipsay inquisitionē et resōnē p quay puationē seif q̄
Tlico. kr. vij. E E E e i i j

Aptio si
ne p̄foz
tuo

Cura vl
cerosi siue
cancerosi

Hic p̄se
quidē daz
sp̄z p̄ana
riū.

Allo. reu.
barbaro.

reper
iūto.

acura

In corpe fuit cā aīis. Et pmutatio ei⁹ ad cerebrū scit p accide-
tia cerebralia q̄ eueniūt in apātis delitescētia. Et eodē modo
scit pmutatio ei⁹ ad alia mēbra. dixit Aui. multoties delef-
apa testiculi p tussim accitē q̄re mā pmutat ad ptē pectoris.
Dixit Raf. 10° pti. ex lib^o de morte veloci. In quo fuerit do-
lor z testiculorū inflatio z appens fuerit in ancha dextra si-
gnū celestis coloris moriet in die q̄ntorū laboras hac passio-
ne appetet semp vinū. Et discernit iter rupturā siphac z
inflationem testiculo. umiqz in tussiendo nō augetur dolor
z inflatio in inflatione sicut in ruptura.

Eura

hoy apātū triplici perficiat instro. s. oleta potione z
chyrurgia. Et dieta opz vt fm sex res nō nāles ver-
tat ad oppositā q̄litate cāe eoz. Dixit Hal. de dieta in his
apātibus calidis dulcia caueant z a carnibus illos phibe z
oi illos dispone regimini qd in apātū curatione calidoy di-
ctū est. Et Aui. dixit. opz vt alleniet cibis z dimittat carnē
z q̄ sūt filia ei z regat regimine subtili. Et regimē frigidoy
estificat dēf est in regimē ipsoy vñ. Et opz. vt ois cā pmiti-
ua abijciat z inducat p̄tū ei⁹ qd ipressit vey tñ in oī hō apā-
te opz vt osseū q̄scat z suspēdat sup⁹ cū vitra ne pre graui-
tate descēdat inferius z augeat inde dolor z apā. Et puenit
ideo accubitus resupinus z nēcia est quotidiana eūatio sup
fluitatū p̄me z sedē digōnis z abstinentia a coytu nisi in illo
cui⁹ cā fuit oimissio coytus osuēti aut sp̄matis retētio. in his
eniz causis coytus in p̄n^o est inuatiuus z pueniēs. C Potio
vō q̄nqz respicit cām antē q̄nqz cām cōiunctā z q̄nqz vtrāqz
simul: z q̄nqz corrigit accitias: z q̄ respicit cām antē: q̄nqz il-
lā eūat: q̄nqz diuertit: z q̄nqz eā ad locū apātis descēdere p-
hibet. Et que respicit cām cōiunctā eā resoluit vel digerit z
rectificat: z q̄ respicit vtrāqz sū eā repellit z resoluit. C Im-
plēnt aut p̄dicte intētiōes sicut in calidis apātib⁹ in p̄nci^o:
q̄to citius fieri poterit fiat flōia ex basilica. Ego. n. viditua
mētū ei⁹ tā presto q̄ sanguine minuto lico cessauit apā. dixit
Daly. flōiaz ipera z minue basilicā. Et post flōiaz hāc puenit
plerūqz flōia de saphena. Ait. n. Paul. q̄ cura pfecta apātis
calidi testiculoy dz fieri p minutionē venay cauille calcanei.
Dixit Aui. opz vt fiat flōia. s. de brachio. Et q̄nqz est nēciuz
vt post flōmā maius z brachij fiat flōia de saphenay opz
vt attendat latus doloris. s. in flōmādo saphenā z fiat flōia
ex latere ei⁹. Quidā ē dicūt. q̄ flōia de basilica dz fieri ex la-
tere apātis z est vey i plectoris si magna valde fuerit: tūc
dz fieri de basilica opposita z si apā fuerit in ambobus testi-
culis simul fiat de vtrāqz basilica flōia z sū de vtrāqz saphē-
na. C Dixit Uaticus scarificet in dorso: valet hec scarifi-
catio post flōiaz: maxie q̄n flōia nō posset fieri: sū valet
sanguisugay appositio. Valēt ē alia ad oppo^m diuertētia.
Et flōia ē facta in p̄n^o p̄ncipij ex basilica cōuenit in apātib⁹
fridis per viā defluxus factis. vey nō dz eē copiosa. qz pro-
pte opz de sanguine trahere. Dixit Uati. hūiores peccantes
cū farmacia purgem⁹. Et Aui. dixit. soluat nā. Quidā tñ p-
hibēt medicinā excessiue fortē: qz dubiū est in eius actiōe:
ne mā trahat ad inferiora loca z trāseat ex ea ad locū apātis:
sed medicinas lenitiuas pcedūt: z maxie laudant clysteria z
suppositoria: qz eūant z diuertūt z nō est dubiū in eis de tra-
ctu mae ad locū apātis. C Dixit Aui. soluat mā z pprie cū
eis q̄ administrant de subius: nā cū administrant supposito-
ria pferunt magnifice: vt attrahat mā ad anū. C Et vomit⁹
qdē est de diuertētib⁹ bonis: vñ dixit Raf. 2° pti. dico ego
passus apā in testiculo z faciēdo vomitū sentiebā ipz minui
penes vomitū manifestē: tñ nō totat⁹ tollebat. sed nō dole-
bat. finalr tñ faciēdo q̄z pluries extirpauit cū eo radicē eius.
Euacuatio aut p zinā oino phibēda est: qm mām ad locū
apātis trahit. C Localia aut diuersificant fm diuersa tēpo-
ra apātis: z varias dispōnes mae eius. C In p̄n^o g si apā fue-
rit calidū. dixit Aui. administret pānus imbibitus in aceto
z aqua ro. z mucillaginib⁹ z succis infridatiuis. Dixit Hal.
emplata cū mabacho. als. mabalebo mixto cū ordeī farina

z fabis strigno: z ouoy vitellis z aq̄ z oleo ro. z vino empla-
ta sup apata cala in testiculis pferūt valde. Et qdā ēplānt cū
fabis decoctis in aqua. Et quidam permiscēt cum faba de
cocta oleum rosa. vel myrthinum: z conuenit oleum rosa.
cum fricatura plumbi. Et de viliibus in p̄nci^o sanguinei est
aq̄ ro. acetū z succ⁹ solatri cū farina ordeī z lentii ex cortica
taz: z succ⁹ cāne humide solus vel pmixt⁹ cū p̄dictis. C Et
in p̄n^o colici est mucilago psilij z succus portulace z lactuce
z endiuie z aq̄ cucurbite cū farina ordeī z modico aceti. Et
si calitas intēla fuerit addant p̄dictis succ⁹ insgami mādra-
goze vel papaueris z cāphore modicū z maxie si dolor for-
tis fuerit. C In augmēto vō opetūt. dixit Aui. cū incipit aug-
mētū: qz in p̄n^o augmēti admistret aq̄ solatri z cucurbite z
cāne humide z endiuie: z farina ordeī z fabay: z aliquatū
cere z oleū ro. C Et de exp̄tis dixit Aui. est vt sumant alka-
hengi: z farine fabay z violay tritay partes eq̄les cōiungā-
tur z emplēt cū eis. C Et dixit. si fuerit in eo durities aliqua
aut p̄trānerit terminū p̄ncipij manifestē: tūc oportebit vt
regat cū eis in qb⁹ est maturatio. i. resolo aliquali remolli-
tione. sup. nō puras: cū p̄dictis repcussiuis. Et dixit. q̄ pro-
pinqius maturatiū. i. resolutiū p̄dictū ex gradu p̄ncipij
est farina fabay z cāomilla z altea z mucilago psilij z rob.
Aut farina ordeī cū melle z aq̄. aut folia caulis cū farina or-
dei z vitellis ouoy z oleo ro. Et de vitilib⁹ vbi est aliqua du-
rities est: vt sumant coriādrī mellis z oleū ro. p̄seuales: z
miscant z supponant. Et pcedēte augmēto valet farina
fabay cocta in vino. Dixit Sera. q̄n farina fabay sine corti-
cibus cogt cū vino cura apata testiculoy. s. cala z in augmē-
to: valet ēt in p̄n^o fridoy. Et puenit emplm de farina faba-
rū z acetū cū mucillagine psilij oleo ro. z d lilio. C In statu
vō. dixit Aui. cū indiget resolute. s. plurimū tñ purat: stat
aug^m. s. z incipit stat⁹ tūc de exp̄tis bonis sūt p̄sule enuclea-
te: z ciminiū q̄ terant: z fiat ex eis emplz cū vino z istud ma-
xime puenit in fine stat⁹ vel p̄n^o declinatiōis. Et sū emplm
de folijs caulis z fenugreco decoctis. In p̄n^o aut stat⁹ valet
emplm de farina fabay passulis enucleatis z ciminiū deco-
ctis in vino pmixto: aut leniat cū oleo ro. z de camomilla p-
mixtis vō vitellis ouoy addito modico croci. C In declina-
tione vō cōpetit oleū de camomilla z yrinū. Quassata cū vi-
no decoct⁹ camomille z melliloti cū hī cū eis epithyma vel
fometatio: z puenit sterc⁹ vacciniū distēpatū cū vino z sup-
ponit. C In p̄n^o aut flaticoy z eoz q̄ vt dixit Aui. multo-
ties accidūt in dispōne kacēie z hydropisis pueniūt matu-
ratia p̄dicta in apate calo. Et de pueniētib⁹ est farina faba-
rū z fenugreci decocte in triplicato: aut sumant folioy cau-
lium. M. j. z ficus sicce nūero. v. z coquant in aq̄ z fiat em-
plm. Et scias. qz in p̄n^o flaticoy pueniūt resolutia pmixta
cū stipticis calis vel tēpatis. Et de pueniētib⁹ est emplm fa-
ctū ex camomilla melliloti: calamo aromatico yreos oleo
masticino z lilino. C Et in augmento puenit vt resolutia
fortificēt stiptica. Emplz pueniēs in augmēto flaticoy. R.
fenugreci seīs aneti yreos floz camomille melliloti: cineris
tirsoz caulū calami aromatici: z farine cicez z fabay. añ.
p̄se eq̄les cōficiant cum oleo de camomilla z de lilio. C Et
dixit Raf. 2° pti. q̄ valet emplm de ciminiū cū melle passu-
lay. dixit Joānitius. R. masticē z sarcocollā z infunde in vi-
no cocto z oleo sambatino: z illine cū eis. C Et cū puenit
ad statū minuant stiptica multū. Et cōuenit emplm factū ex
caricis z passulis z ciminiū sur fure tritico z parietaria de-
coctis in caretico. als. carēto. C Et cū incipit declinare ad-
dat in p̄dicto emplō yreos z rutha. Dixit Dios. q̄ folia ru-
the cū folijs lauri trita valēt apātibus mollibus testiculoy.
Et cōuenit fometatio cū vino decoctiōis mēte z ciminiū aut
pmisceat mēta z ciminiū cū melle z supponat. Dixit Dios.
q̄ bdelliū dissoluit apata frida testiculoy. C Et dixit Aui.
de cura flatici bdelliū dissoluat in rob z illinat cū eo. Joā-
nitius aut dixit. ad apata testiculoy infentiū dissoluat bdel

In aug^m.

In statu

In decli-
natione.In p̄n^o fl-
gidi.In aug^m.In statu.
In decli-
natione.

liu in vino cocto et modico oleo sambacino: et qd delet apata testiculor infantiu. Dixit Bar m. pone in foraminere tri de oleo sambacino et erit mirabile. Et idē dicit Aui. si ponat ali quosies. Et dixit aut ponat in vga mule? cu dicto oleo sam bacino: qm est vtili. Et dixerunt Aaron et Joānitus su speda sup apa rubia tinctoy: na de ppetate delet apa fridu flaticu. Et Dio. dicit q radix pastinace colligata tuori puenit testiculoy. Et couenit in pn? emplm Raf. 2° pti. Ubi dicit. dico no vidi aliqd magis pfecti et velocioris iuuameti: si cur est istud. R. farina fabay et fenugreci et camomilla buty ru coctu et vinu coctu pface fil et suppone. Et dicit eplm. Aui. R. folia caulii et misce cu farina orde et vitellis ouoy cu aliq oleo et suppone. Et Aliud. R. passulas enucleatas farina fabay et cyminu: pface cu assugia veteri. Et in aug^o opz minuere stipica et puenit emplz Haly. qd. R. farina ciceris et fabe et mellilotu camomilla et violas siccas et tere et tolle statud passulay purgata et in mortario fortiter punde po stea dissolue cu adipe capray liqfacta et oleo lilioy et itez in mortario pende donec sit bñ inco: patu. Et Aui. dixit. sumaf sicu et adipis anag. an. ps. j. et folioy olive et folioy cypsi et armo. an. ps. j. et aggreget cu butyro et vio. Et dixit Raf. vbi. s. R. sic. v. nuero ifusas in aceto vini et bdellii filr ifusi in aceto vini. j. v. misce et cu eis calis fiat illinitio. Et de co uenietib? est emplm factu cu farina cicep et fabay artemisia passulay adipe cerui et anatis cera et oleo de lilio. Et cu p uenerit ad statū suppone emplm Pauli factu cu fenugreco et seie lini yreos et vino aut melle. Dixit Haly. R. cinere vitis et semē lini et cu porcino adipe misceliqfacto. Et dixit Aui. terat surfur idēnet et cribellet et ibro subtili et dissoluaf armoniacu cu oximelle. et pmisceaf cu eo et imiscef loco ouz tepatu pmet calorē et reitref supipz assidue. Et dicit qdā fomētel cu aq maris vel salsa cala sola in aq bullierint ficus et camomilla et postea inūgat cu dialteaz et dū dclinat apa ouz puenit inūctio. Haro q est. R. sic. et folia cypsi et saune. an. ptes eqles et aggreget cu armoniaco et adipe anatis: et in fi ne fiat eplz cu stercore colubino assa et opopanaco. Et dixit Sera. q ciceria alba q filant orobo. s. cicerule in aq cocta et icorpata cu melle resoluat apata dura testiculoy: et ea q sunt post aures. et pueniut exituris malis. Et dixit Alberic. ex ptu ee supponere iflatioib? testiculoy sudore exercitati hois. Na curat eas pfecte. Si apa offet no resoluif: sit exitura: tuc opz vt maturef et apiaf mudificet et curef vt alia vlcera. In apate aut testiculi non dz qri q fiat exitura: imo phiberi dz h p posse. q si pur fiat opiaf oleus: no testiculus et inge niu fiat in mudificatioe et refokone ei. Et de max? vtilib? est emplz cicerelis dcm. Dnt. n. qdā. q ta sanauit testiculū? j? ps ia putruerat et saluauit residuū. Et puenit oleū rosaceū cu fricatura plūbi. Et si fistulens aut cacerens aut corro dant tuc no est excusatio qn testiculus exbat: deide loc? co solidet. Et qdā dnt. q ad dissolone apatis vlcerati et mudifi cationē valet terbetina et armoniacu cum butyro vaccino. Apatis aut vtrof curō est sic est curatio hernie vtrose. Dnt Raf. 2° pti. ad vtrof itate grossas in testiculis da in potu de nuce cyprelli et ameos. j. h. cu aq cala et dixit ad vtrof itatez in testiculis infantiu da in potu qz die ad modū ciceris ma gni de folijs ruthe tritis in lacte matris eius aut nutricis et sanabit. Dixit Suilib. q spoliuz serpentis frizuz in oleo est probatu ad omnem inflationem testiculorum.

De apatibus bothor et vcleribus virge. Cap. lxxij.

Postemata in vga sunt vtrplm p viay deflux? humoy a supio rib? ad ipsaz et rarissimū est q fiant p via ege stionis. Et sunt ex eis cala sanguinea vel colica et frigida flatica vel melica aquosa vel vtrofa. Et signa tā gñis qz speciez sunt nota ex multoties dictis. Et curōnes eoy. dixit Aui. tertij 1ª ptime curōni sunt apatu testiculoy: no sunt oino eedē: et maxie i h. q idicatioe supia a

na sube vge q sicca est et de fa vga plus tolerat stipica qz te sticulis et max? ea qb? vtrdu ē i pn? ad repellēdū mās. Et de puenietib? in pn? caloz ē eplz qd sic fit. R. lētū excoctata rū rof. corticu gnatoy. an. ptes eqles et coquaf in aq: deide terant et cu oleo ro. misceaf et supponant. Et si calitas itēsa fuerit addaf folia alkēgiz et folia vitis sola. folia vitis pusa aut pputia vitis pusa puenietia sunt solaz et cu aq ro. mixta. Succ? cimbalarie fomētar? vel illinit? apata cala vge spgit et curat. Et si calitas fuerit itēsa. et cu dolore vehemēt. R. fo lia iusgami et inolve in folijs caulii: et decoq sub punit: deid de cu iphis folijs iusgami ptritit fiat eplz. Et Aliud vtile. sup pone eplz scm ex mica panis i lacte capno ifusa vitellis ouo rū oleo ro. cu qzitate sufficiēt opij. Aut suppone eplz Pau li. qd sit o farina orde et cucurbita cruda et folijs iusgami et canay. An tñ appōne eplbz fiat fomētatio cu aq decoctio fo lioy baciz aut plātagis vel lāceole. Et in aug^o cu aliq vel aliqb? p dicitoy misceaf aliq resolutiua et ppe mellilotum et anetū. Et in statu laudaf vt addaf p dicitis cinis vitis. Et in declinatōe puenit inūctio cu oleo camille et anetiz et suppo sitio epl de melliloto et flozib? camomille. Et in flatico vō apate in pn? puenit emplz qd sic fit. R. corticu gnatoy et su mach mastice calami aromatici marubij. an. icorpenf cum oleo ro. nardino in vino rubeo. Et in aug^o addaf ciminū fo lia lauri et cypsi. Et in statu puenit emplz de folijs ruthe cy pressi et lauri. Et in declinatōe addaf p dicitis cinis vitis.

Et in melico in pn? couenit emplz de oleo ro. vitellis ouo rū et vino cocto. Et in augmēto addaf fenugreci et armo niacū: et pcedit vtrū maxie qn affuerit dolor fortis mellilo tū coctu cu sapa et appo. sedat. n. dolorē eoy. Et in statu couenit armoniacu dissolutu in aceto: et emplz ex surfure et armoniaco et farina orobi emplata vtrū mollificat apata du ra et in qcuqz pte fuerit corpis et laudaf semē agnicaf cu butyro. Et in declinatione pcedaf cu emplis de gūmis. Et si apa vge exitura fiat maturef cu emplō de altea fenu greco seie lini: brāca vilina adipe porci et butyro: qn aut ma turaf aliqñ rūpif ad ex. et est bonū et aliqñ ad intra ad fora men et p qd exit vinar et tuc opz vt mudificet cu iniectioni bus p foramē vge: et cu exhibitōe puocatiū vinar: qd vō rū pis exteri? mudificet et curef sicut vlcera ipi? vge. Et dnt qdā. si acciderit apa vge ex pculsiōe supponaf eplz de abfin thio et artemisia et oleo de camomilla: et qdā supponit eplz ex farina tritici cu succo abfinthij et pinguedie anatis. Et dnt qdā. q si pputiū vge inflaf ex mā cala teneaf pputiū se pe in aq decoctiois morfus galline et desupponaf farina or dei decocta in succo portulace et lactuce. Et si inflaf pputiū ex mā frida emplēf cu beronica in vino decocto. Cura autē apostematu aquosorum virge est cura hernie ventose.

Et nascunt aliqñ apata in musculis q sunt in radice vir ge et partibus que sunt sub collo vesice: et phibent exitū vi neliberū et apparēt manifeste sensui. Et ego vidi illa apata in duob? q ambo mortui sunt infra. 14^m diē. Et cura eoy est flōmia et euacuatio et diuersio: sicut dictū est in apatib? testicu loy: et cōfert eis flos altee vel malue in vino coct? et cataplas matas. Et emplm pueniens eis et mitigat dolorē eoy. R. sed ronā regis et in aq decoque modica donec mollificet: deide terat et pmisce cu ea farina seie lini: et vitellos ouf elixos per vinu coctu suppone. Et Aliud. R. farina fabay fenugreci et seie lini: et cicep folia caulii anisum et camomilla pface cum adipe renū capray et confice ex eis emplm. Et in fine coue nit bdellii dissolutu in vino et suppositu. Et qdā dnt. R. fo lia et flores cardī benedicti: et in vino decoque et cataplasma. In oibus aut apatibus virge. dixit Pau. ligādū est veretrū ad partē superioz: et dimittaf ois motus et deambulatio. Et nascunt aliqñ in virga pustule bothorales q aliqñ sūt in cute exteri? et aliqñ nascūt in foraminē int? et tuc phibēt libez exitū vine. et cā eoy est mā acuta baurachina i vga co tenta: et fm plm saniant. Et dixit Hip. in affo. Quib? in vi

In pnti
pro caloz

De epla
p dicitib?
In pnti

In aug^o

In flata.

In pnti
flaticoy

In pnti
melicoy

Cura ext
eure vge.

De apate
ex pculsi
ne in vga
De infla
tioe vge.

De apat
bus circa
radicem
virge.

De pusta
lis botho
ralib? in
virga.

rili vga sūt pustule his sanie facta z erupta solo fit. Legritu dinis. Et cura eaz est sicut cura apatū eruptioz ad intrin secū foraminē vge. Que xō fuerint ab extra debent somētari cū aqua cala z sapone vt rarefiat z attenuet supficies pustu larū z eaz mā: deinde supponat foliū caulis: aut emplz ma turatiū ex fenugreco seie lini z aliea. Cūqz facta est ma turatio qd cognoscit pdealbationē pustulaz: tūc ingenian dū est ad ipsaz eruptionē. Fricez g vga leuiter sup corā pa tiētis vel sup corā alicui? mulieris: donec virga erigi videat ur: deinde repēte pcutiat vel cōprimat: qm p talē cōpressio nē rūpunt pustule z emittit sanies: q si sic nō erumpant: rū pant cū aliquo instroz: deinde mūdificent z cōsolident. Et vtilib? est puluis aloes z myrrhe: aut colofonie z myrrhe. Cū nascunt aliqñ sup virga caro mortua z borhorz sūt ali qñ mollia: sicut mox z delet ea puluis subtilis fact? ex corti cib? granatoz acetosoz supaspus, aut puluis fact? ex capi tib? pificuloz salsoz adustis. Cū dicit Aui. sumat baurach vstū z cinis ligni vitis: z terant cū aq bñ z ponant sup mox z que ei siliant. Cū dicit Pau. distēpera cinerē vitis cū aqua ad emplandū cū ea: z qñ sunt dura: z sunt aut maligna: aut nō maligna: z nō pñt sup ea medicies: oz q p chyrurgā amoueant. Cū dicit Albu. nō malignū suspēde cum vncino subtili z absconde ipz: donec mūdes cū totū: deinde pone de sup cerotū submeruz in vnguēto egyptiaco ad mūdificadū oē residuū ei. Et dicit Aui. pulueriga desup attramentuz z arsenicū: deinde curez cura vlcēz. Cū in maligno vō z fedī coloris. dicit Albu. opz vt administrēt cauteriū post inci sionē eius z ipsius ablationē. Et Aui. dicit. q si fuerit dete rius eo. s. nō maligno nō erit excusatio qn cauterizet. Cū No tā tñ in cauterizadū virgā. q dicit Iudeus ingt veretū sub stantia est: sicut suba ligamētoz: z iō nō sustinet visionē cuz nimio igne facta: aut cū medicinis potēter calidis: qn infe ras inde nocumētū ei. Cū aut qdā hñtes pellē supia pre putiū adeo inflatū ita q ea retrahere non pñt: z in preputio sub ea sunt vlcera: z tūc opz vt inflatio tollat q si fuerit cū ca lore. p. portulacā: sive viridē: sive sicca: z in aq decoq: z sup inflatio nē pone: z maxie valz qñ inflatio impedit mictionē z cōuenit emplm de folijs violarie z malue z somētatio cuz oleo vīo. z frequē tata. Cū si inflatio fuerit. cuz frigiditate supponat cepe lilij decoctū z incorporatū cū vetel assungia porci: aut emplatū factū de farina frumētū sicub? siccis oleo z vīno z somētet sepe cū oleo de lilio q si sic nō resoluat in flatio: tūc secure incidat pellis inflata fm lōgitudinē eius cū rasorio: z fiat incisio tāta q pputiū totali discoopiat: vt pos sint curari vlcera. Et ipsa qdē lauāda sunt cū vīno calō solo vel decoctionis ros. aut decoctiois saluie p necessitatē. Pel lis vō incisa suat z sup futurā ponat puluis solidatiū mix tus cū albumine oui: ipsa. n. recipit consolidationē. Cū si vulnera pputij vel alier? loci vge indigerēt mūdificatione: mūdificent cū aq mellis vel cū vīno z melle: vel cū vnguēto aploz: vel viridi vel alio sili fm exigentiā mūdificationis: de inde solident. Cū puluis optim? ad solidadū vlcera vge sam mūdificata. p. myrrhe aloes z nucis cypsi. añ. z supas pga? z desupponat panus infusus in vīno. Et qdā mūdifi cant vlcera cū aq z sapone: z postea supaspūt puluerē ma sticis olibani z myrrhe. Cū dicit Sera. q puluis cucurbite sicce mūdificat vlcera vge z solidat: z tūc dicit Dios. Ung^m bonū ad vlcera vge. p. sarcocolle masticis thuris bol. ar. z sang. drac. añ. ptes eqles tere z cribra z misce cū ptis. j. ter bē tiner: z ptis. ij. mellis: mūdificat. n. z consolidat. Cū Ung^m valēs ad vlcera vge z oīuz pudēdoz. p. tucie lote p. ij. plūbi vsti ptē. j. puluerizēt z fricēt sup lamina plūbi cū succo plā taginis: aut solatri: z oleo rosaceo agitādo tādiu: donec pin guescat puluis aloes solus: puluis mūmie solus: z puluis pentafilon: puluis soleaz: veterū cōbustaz: z puluis cornu cerui vsti boni sunt ad vlcera virge: z inter alia simplicia pul uis radicū arnoglossē est vltim^o. Cū scias q aliqñ vlcera

vge inueterant: z sunt difficilis solidationis: z opz tūc vt regimen rectificet: z diminutio fiat in cibo z potu z euatio fiat frequēs cū his que euant maxie flegma saluz z hūores adustos. Cū dicit Sētilis. fateor me nō potuisse curare qdā vlcera vge cū medicis exiccatiuis quouiqz nō opat? sui me dicinis sanie gñantib? q sania do mām stantē in labijs vlcē ris adaptauerūt eā expulsiō: z h feci extimatio iudicio. Cū multoties orit sup ipsa vlcera caro mala q corrodēda est vel alr auferēda. Cū qñqz accidūt ista vlcera a mā male qlitatis z corripit ptes in circuitu z efficit vlcē corrosiuū: tūc opz vt videas z si malitia nō fuerit multuz mala lauef sepe locus cū aq ordei vel orobi in qua bullierit mel ro. non colatū: z postea supponat panus infusus in vīno z aceto de coctiois gallaz z nucis cypsi z corticū granatoz acetoso rū. Cū si xō malitia fuerit magna z denigrauerit z mortifi cauerit aliqñ pte: opz vt totū corruptū abijciat. Et fiat h se sine, maxie si videris corruptionē pambulare: qm suba ve retti q deperdit restaurari nō pōt. Curez g cura pñtuz vlcē rū putridoz. Cū qñqz curant vlcera vge ex malitia z acui tate mae: z opz vt occidat cancer cū vng^o qd sic fit. p. viri dis eris. 3. j. salis gēme. 3. 5. assugie porci vetuste liqui: facte z colate qñtū sufficit ad icor pandū illa. Cū aut cū puluere qui sic fit. p. arsenici z aluminis vstoz sup tegula cala z stercois humani vsti z corticū granatoz. añ. 3. v. puluerigent subtili ter. Cū mortificato aut cancro qd scit: qz caro appet rubeat: tūc incarnet z solidet. Si aut sic curari nō pōterit totū qd occupatū est ab eo icidat: deinde cauterizet. Cū nascit autē aliqñ sup vga veruca: z sanat eā acorus supposit? cū aceto: aut illimino facta cū aceto in q fuerit tartaz puluerizati im missuz. q si nō curat sic excoiet z supponat lac sic: aut qz tū est granū milij de puluere arsenici. Et si sic nō curat. Dixi Aui. icidat z post icisionē supponat medicamē retinēs san guinē z curez cura reliquaz verucay. Cū vlcēz vō q sūt in foraminē vge signa sūt q paties extimatio vt dicit Theodosi. vt indigeat ad mingēdū ipz z sentiēdo locū ipz fricat: z aliqñ manu stringit z loc? vlcēis scit plocū doloris: z in eis que sanie faciūt egredit sanies añ vīna. Dicit. n. Sal. 6° de inte riorib? si vlcera sint in veretro. s. in meatu ei? dolor erit i eoz z illud ab eo egredit p qd vuln? eē signat. s. sanies: z differt a vulnere vesice: qz hoc. s. mingēdo sanies pcedit vīnā: z illa est mixta cū vīna. Et i vulnerib? meat? veretri vīna exeūte maxia gñat pūctio maxie si corticib? ablatā a vulnere disco riatus sit. Cū scias. q tā vlcera meat? vge qz illa q sunt in exteriori ei? aliqñ sequunt apata borhor q rūpūt: aut inci dunt: aut causticant. Et qñqz hñt als cās: quaz aliq pñ mitiuerit aer multū calid? acūes z incēdes hūores in vga z alijs circūstātib? z ppea maxie accidūt in estate z pprie in fine ei?. Et ex eis est exercitiū imoderatū z maxie de abula tiū. Et hñc ē q plerūqz accidit viatorib?. Et ex eis ē coy? nimi? z max? cū mēstruata vel imūda muliere vl cū leproz sa: aut hñte vlcera in vulua sua: aut cū ea q sibi posuit res ca lidas acutas. Et alie sūt cās añtes ex mala opione cala: p. pue epis: z testiculoz gñante hūores acutos corrosiuos vel adurēte eos q trāsmittūt z discedūt ad vga vl ad ei? meatū: z cū ibi fuerit collect? efficit: z est cā pūcta vlcēz vge: z ppea plerūqz vlcera meat? vge ardēte vīna sepe trāseūte pipz. Cū cura vlcēz meat? vge pplet cū mūdifi^m eoz scā pēa q sumūf iteri? q hñt mūdificare absqz vīe puoc^m. hñc ē aqua succari rubei: aq mellis: aq lacti z siliā. Et si necia fuerit aliq diuretica dent p totū corpis mūdifi^m. als. purg^m. et cō pletitromissioe p foraminē vge mūdificatiū vlcera ei?. Et ex le uiozib? ē farina fabaz: p. n. dix Dio. pfecto pfert vlcērib? veretri et farina cicey. farina orobi: farina lupinoz aq ordei cū puluere myrrhe vl cū puluere aris. ro. vel cū puluē aluis succarini et siliuz: et post mūdifi^m incarnet z solidet loc? vlcera: cū iniectione vīni pōticū q sit puluis thuris. et cor ticū granatoz. Cū medicamē pferēs oib? vlcērib? vge itrin

Curat
rio corro
sui: sive
canceris

De veni
ca sup
sa.

De vlcē
bus in fo
raminib?
p.

De r
cūstū
pūctū

In a
menē

In a

De carne
mortua z
borhor su
p virga.

De inflō
ne pellis
pputij vt
retrahi n
possit etc.

De cura
vlcēz vge

fecta & extrinsec. s. vex intrinsecis opz vt inijciat dissolutuz
cū vino. R. cucurbita sicce vste lytargirij cerusse plūbi alu/
minis scissi cathmie acacie corticū salicis thuris & emathi/
tis. añ. pres eqles pulueriscent subitr. C Medicamē aliud
sifr valēs. R. lytargirij cerusse lote cathmie lote myrrhe sar/
cocolle rutie extincte dragagati & thuris. añ. misceant & pul/
ueriscent vel misceant cū vino & inijciant. C Dixit Albi.
dissoluat. 3. j. mūmie in lacte mulieris & inijciat forame vge/
aut dissoluat in vino. pferit. n. magnifice vlcereb⁹ meat⁹ vge
& vesicere valet et vlcereb⁹ extrinsecis virge. C Ampli⁹ ea
q⁹ pferit vlcereb⁹ vesice & vulue: pferit et vlcereb⁹ veretri.

C De apatibus & vlcerebus añi & eis fistulis. Cap. lxx.

Postmatur gationis: & qñq⁹ apān
tur lacerti q⁹ sūt in radice vge & caro q⁹ est in cir/
cūtu añi, maxie iter añi & butiaz testiculorū.
C Et accidit apā in dictis pñib⁹ aliqñ incipien/
do: & aliqñ sequēdo alias egri⁹: & pñpue fit post dolores
hemorroidaz fortes & succellioe curōnis eoꝝ cū icisione vel
cū me⁹ acutis: & sūt qñq⁹ calida vel sanguinea vel colica vel
mixta: & qñq⁹ sūt frida flatica vel melica: & cognoscit vnum
qñq⁹ pñpue lignis multoties dictis. Dixit Gal. 9° mienur.
q⁹ morbi añi sūt difficilis curōnis: nā fer & multe supfluita/
tes pñ trāseūt: & ipse est copiosus sensus & me⁹ nō pñt appo/
ni ei. s. pñuēter: & cū hoc añi idiger in curis morboꝝ suoz
medicinis stipticis. Et ipse nō pñt tolerare eas: qñ ifestā ipz
cū stipticitate eaz: & ipse ex violētia sensus ei⁹ affligit violē/
ter: & iō meliora sūt ei medicamē ex mineralib⁹ lotis facta.

oportet in curatione apatū añi: & pñpue calidoꝝ: vt
subtiliter regimē & declinet a calidis in frigi/
dū & humidū: & phibeant stiptica & sicca: vt nō ericeet fer:
imo si ericcata foret opz vt mollificet cū cibis & potib⁹ leni/
entib⁹ & subaz sedis mollificātib⁹: & si tolerare poterit clyste/
re fiat ea q⁹ sūt mollificātia & leniūt subaz itestinoꝝ: & deuitet
oēz conatū in affellādo & imissionē suppositorioꝝ acutoꝝ
duoꝝ. C Dixit Aui. opz vt fiat stōia in pñ apatū añi. qñq⁹
eniz sedat dolor. s. & tollit apā solū cū ea. fugiāt aut oēs me/
dicine solutue fortes: & euātes ex soluēdo. C Si añi necia
fuerit mollificatio vētris fiat cū me⁹ leniētib⁹ & lambificā/
do soluētib⁹. C Cōuenit aut vomit⁹ & vine puocatio: qñ
ad diuersuz trahūt māz & sic ipsoꝝ phibēt aug⁹. Et sifr cō/
ueniūt alia diuertētia fricationib⁹ & ligaturis & cōpressioni/
bus dolorosis factis in extremitatib⁹ supiorib⁹: & pñe i eis
vētosaz sine scarificatione & cū scarificatione & sanguisugaz f3
necitatē. C Et phibeat stōia sapphenaz appō vētosaz & san/
guisugaz i loco eaz: nisi in finet: tūc solū si necia fuerit. Et
inistēdū est in repulsionē hoꝝ apatū qñtū pole fuerit: & in
sedationē doloris: & si pole nō fuerit: tūc qñq⁹ resolo:
& phibeat qñtū pole est: ne fiat exiture: & ne putredinem fa/
ciant. C Dixit g⁹ Aui. admiltref supēa. s. in pñ medicamen/
de cerussaz aut leniant cū albumie ouī trito. i. quassato cūz
oleo rosaceo in mortario plūbi: aut stāni donec in ipso deni/
gref: nā ista māz reputiūt & pñuēnt lētes coctez cortices
cū oleo ros. & dragagato. C Dixit Baly. sume cathmiā frō/
des solatri & violas siccas & lēticulā ex corticatā & optime in
aq⁹ decoque donec desicceet: & tūc oleū supinfunde ro. & vīo.
& vite. lū ouit: & albumē & pñmice bñ. & cū eo locuz cataplas/
ma. C Qñ si apā pñuerit ad aug⁹ & fuerit in initio eius ad/
ministra medicamē Aui. qñ sic sit. sumant merdasengi. 3. v.
emathuris cerusse: & sumach. añ. 3. ij. myrrhe. 3. ij. pulpe co/
logutide. 3. j. olei sifamini qñtū sufficit ad incorpandū: & po/
nat sup apā: & pñt addi de triplicato vino: aut de adipe ana/
ris: qñ iste adeps est vehemētis iuuamēti, & pñuit in augmē/
to emplm factū cū sumach & dragagato & vitellis ouoꝝ co/
ctis addito crocorz cōuenit farina fabaz cocta cū succo po/
ri butyro & rosaz istud pñteret in pñ apatū frigidorum
C Et in statu calidoꝝ pñuēnt passule strite cū adipe eqñt⁹

& emplm de caulib⁹ coctis. C Dixit Ras. xj. 9° m. magnum
iuna^m daf dolori & apati in ano si caules elixi fuerit leuiter &
mixti cū butyro & emplati: & et valēt in aug⁹ frigidoy & va/
lēt in statu calidoꝝ caules pñdicti mixti cū oleo camomille &
fenugreco & cepe. Et pñori elixati cū camomilla sunt viles.
Dixit Aui. cū pñrāseūt in initio. s. aug⁹ & nō sūt ab incisione he/
morroidaz. sup. qñ si sic essent idigerēt fortioꝝb⁹ ericcatiuis
administref supēis diaglon cōquassatū cū oleo ro. aut pap/
de basilicon cū vitello ouī fortibilis: & pñto q⁹ pñuēnt in aug/
mēto fridoꝝ & pñpue duroꝝ: possent et pñuēnt in statu cali/
doꝝ: & tūc oꝝ exponi qñ pñrāseūt in initio. i. status. C Qñ si for/
tis fiat dolor in apatib⁹ añi. dixit Aui. ad sedādū dolorē eo/
rū sumant folia iusgami viridis & exprimat ab eis succus &
misceat cū aqua & infundat in eis panis & cōmisceat cū vi/
tello ouī & supponat. C Aliud sume folia iusgami & portu/
lace & sumitates papaueris albi medullā panis vitellos ono/
rū & oleū rosatū: & oia diligēter cōmisce & suppone. Et dixit
Aui. qñq⁹ cōfert enaporatio eqñlis tēperata vel fixa ex reb⁹
tēperatis: & sifr sessio in aq⁹ in qbus cocta sint sedātia dolo/
re: sic vere est semē lini semē altee & malue & sios eaz & sifiat
& qñq⁹ addit ex eis mucillago frumēti cū aq⁹ cocti qñq⁹ fiat
sicut puls. C Et de mitigātib⁹ dolorē eoꝝ est frequēs sessio
in oleo sifamino: aut de seie lini repido. C Qñ si dubitaueris
ne apā añi fiat exitura: tūc dixit Ras. vbi supra. pone super
ipz de farina rīi distēperata cū aq⁹ quoties calefiat ponat
de alia: qñ phibeat qñ nō faciat putredinē: qñ hic loc⁹ de
bills est cū sit pñe vesicā: & putredo et scā ibi mala est. C Et
Aui. dixit. qñ ista apata collectionē faciūt: & sūt vlcera time/
tur sup eame fiat fistule: & pñb añi maturationē apñunt: cūz
eniz sūt ista apata pñpñq⁹ terminationi in ano ex gñe eoꝝ q⁹
aggreat mām cito perge ad pñorādū añi maturationē: & nō
extēdat mā ad pfundū: & fiat fistulariaz. n. narratū est b re/
gimen ab Hipp. C Et dixit Ras. vbi supra. qñ fuerit in ano
pustula qñrens magnificari cinis vitis: vini cū aceto. aut cinis
corticū salicis supemplata phibet q⁹ non crescat. C Et pu/
stulas añi acutas & cuiusq⁹ pudēdi curāt vñt emplz de myr/
tho & farina ordet: aut emplm de solis gallis coctis & empla/
stratis. Et fm Gal. cap⁹ de galla: oꝝ sumi galla flaua lapsa. s.
illa q⁹ est magna & maturat: oꝝ coq in aq⁹ vel vino f3 exigen/
tiā: & si tēderet pustula calida ad aug⁹: tūc pñuēnt emplz ex/
lētib⁹ & melliloto & oleo ro. & qñq⁹ addit sumach vel gallaz
aut aliud ex stipticis. C Dixit Seraf. q⁹ mellilotū est miti/
gationū apatū ouloꝝ testiculoy et añi: et sifr alioꝝ pudēdo/
rū qñ coq cū robret sit ex eo emplm. Et valz in statu calido/
rū et in aug⁹ frigidoy. Et dixit. forsan misceat cū vitello ouit
aut farina fenugreci: aut seie lini: aut pulueris molēdintiaut
corticis papaueris f3 q⁹ regrit dispo Et est medicamē byma/
sui 2° 9°. C Et qñ pustula acuta añi fuerit cū dolore vebe/
mentitunc dixit Orbasius. R. croci et opij. añ. 3. j. et tñ de
vitello ouī bene assi q⁹ incorporari possint illa et suppone.

Amplius in ano pñter hemorroidas de gbus dictū est
in sermone 5°. pñpñ caplo nascunt⁹ cōdilo/
mata moꝝ et sic⁹ pñti et veruce. Et pñlomata dñr qñā emi/
nētē siue tuberositates: qñq⁹ molles tactuizet qñq⁹ duret
qñq⁹ int⁹: et qñq⁹ et appentet sūt figure rotunde et coloris
reliq⁹ corpis nihil emittētes: et nō sūt multum grosse. C Et
qñq⁹ nascunt⁹ qñā eminētie files pñdictis: sūt liuidi: aut ni/
gri coloris qñā gbusdā acrtici vocā: qñ sūt vñpñz de nā cācrlz
in quoꝝ curōne se nō intromittere meli⁹ est nisi blādiedo sic
in cura cancri dñm est et b siue iteri⁹: siue exterius oñt sint.
C Ficus vñ in ano sūt qñā collectiōes sup siue files carbūcu/
lis spōgiose albenō pñfecte albedinis: imo aliqñ vergūt vñus
aliqñā rubedinē fm plm oblōge figuret f3 quosdā nascūt
in circuitu añi toti⁹: qñq⁹ tñ interi⁹: et qñq⁹ exterius. C Et
morum in hoc loco nascit⁹ sicut in alijs locis: & qñq⁹ iteri⁹:
& qñq⁹ exteri⁹. C Et pñlomata qñā qñā mollia sūt & curāt
p pulueres vel empla multe siccationis: & qñ sūt ouza curant⁹

De sedā/
tib⁹ dolo/
re in apa/
tibus añi

De cura,

De reper/
cussus &
pñcipio.

In aug/
mento.

In statu.

De pñlo/
matibus
moꝝ: si,
cū: poꝝro
& verucis
in ano.

cū eis in q^o est mollificatio z resolo fortior z si sic nō curā/
tur recurrēdū est ad medicinas causticas icisionē vel cauteri/
gationē: vt dictū est in hemorroidib⁹. C^oficus aut appeno/
exteri⁹. dñt qdā curat si accipiat millefoliū z parietariāz
pistēt cū pauco sale: z fiat empl⁹ z supponat ei qñdie. Aut
supponat empl⁹ factū ex salla saponē stercore pulli z melle:
z dimittat p^otridū: q^o pfecte sanati aut supponat puluis ca/
pil. ve. z arist. rō. aut supponat puluis aluminis z gallay: aut
empl⁹ cū pimpinella stusa: z si ex eo sanguis fluxerit mille/
foliū cōtusū z p^omixtū cū lacte caprino supponat. Valer ēt
ad sicū sessio in vino decoctōis radicū biari z tassi barbari.
C^o In sicū aut extēte interi⁹: dicit q^o curat potū succi p^ompi/
nelle. C^o Et qdā dicit. R. parietariā z millefoliū z p^oter z dī/
stēperatū in vino da bibere mane z sero añ cibū ciatū vñū.
C^o Aut. R. plantaginē millefoliū z mētastrū ipsōz. añ. M.
j. cōtere z succū exp^olime z cola: z in eo mittē grana pipis no/
tiz nūero: z grana mastice. 4. z p^omisce z patiēti ieiuno sō/
da bibere: z sic fiat quotidie p^o nouē dies. C^o Empl⁹ factūz
ex stercore ouino cū melle valet ad mōiū: z ofert ei sicla em/
plastrata. R^ota aut cū nitro pistata sup^o mox posita z veru/
cas curat: z sū^o thimus: z ei⁹ succus supposit⁹ abscondit ve/
rucas: z supererescētiā malas. C^o Dicit qdā. q^o succ⁹ sca/
biose sūptus: z ipsa emplata supra exituras ani frangit eas
z sanat: z q^o nasturtiū emplatū maturat eas z apit. C^o Ulce/
ra ani sūt aliqñ successiōe apatū ei⁹: aut icisiōis hemorroi/
daz vel alicui⁹ egritudinū p^odictaz. Et sūt aliqñ successiōe
senasimonis z p^ocessu humo⁹ acuto⁹ corrosiuo⁹ sup^o ipm: z
signa habent p^oreñōe: z p^ovisu: z v^oplm ista vlcera sūt sup/
ficialia: z aliqñ p^ofundant fm plū: z sūt fistule: z sūt ex eis
recentia z antiquata. C^o Cura ho⁹ vlce⁹ est difficilis: sicut
cura vlce⁹ testiculō⁹ z v^oge. C^o Dicit Aui. vlcera q^o accidit
in istis locis sūt mala ambulatiua: qm ista mēbra sūt f^oz for/
mā ad quoz ptes festinat putrefactio: qm sūt p^oecta ab ae/
re: z sūt decliua ad calitatē z hūiditatē: z app^oroximāt mea/
tib⁹ supfluitatū: z assilant quodāmo vlcerib⁹ vlce⁹ z ois.
Et deteriora ex his sunt illa q^o sūt in lacerto v^oge z ani. Et cō/
municāt vlcera ani in curatiōe cū cura vlce⁹ virge. C^o Dicit
Aui. q^o curant cū exiccatiuis fortib⁹ dicit in ca^o excoiatio/
his intestinoz: z hec supplemēt cū dictis. in ca^o vlce⁹ virge.
C^o Dicit Pau. vlcera q^o accidit in veretro z in ano: si nō hñt
secū apata indigēt medicinis exiccatiuis valde. Idem dicit
Raf. 2° p^oti. ex lib. absq^o auctore. q^o si fuerint vlcera in vulua
veretro z ano: z ex eis nō fuerit apa pcede cū desiccatiuis:
vt ex p^olicauit Pau. sicut sunt carta vsta z anetū vstū z cu/
curbita vsta. Et dicit. si nō fuerint vehemētis hūiditatis xi/
loaloes tritū spargat sup ipsa ad modū tenuissimū pulueris
desiccabis: z si fuerint vehemētis hūiditatis puenit eis cor/
tex arboris pini z emathites. C^o Dicit Iudeus curen⁹ cū cu/
curbita sicca z cinere aneti cerussa lytargirio thutia emathi/
te z aloē tosto puluerisq^o ad spargēdū sup^o ea. C^o Dicit Raf.
2° p^oti. ex v^obis Gal. in lib^o de simplicib⁹ medicis. q^o aloes cō/
solidat vlcera laboriosa z p^oprie ea q^o sunt in ano z veretro.
Et dicit. cinis ofert vlcerib⁹ hūidis mollib⁹ abūdātib⁹ eru/
ginosis si spargat sup eis: z maxie eis q^o sūt in mēbris gñati/
uis. C^o Medicamē ofert vlcerib⁹ ho⁹ loco⁹ laboriosis z
difficilib⁹. R. cucurbite sicce vste lytargirij cerusse plumbi
aluminis scissi cathmie acacie cortici salicis thuris z emathi/
tis. añ. z puluerisq^o. C^o Medicamen aliud ad vlcera mala
z difficilia. R. gallay sarcocollē sief memithe balaustie rōf.
cupulay glandiū lytargirij aloes z thuris. añ. fiat puluis z
supaspergat. C^o Dicit Gal. 5° de inge. san. in vulnerib⁹ ani
cōfert cathmia lota cū vino: z lytargiriū z thutia: z si fue/
rint hūida curen⁹ cū corticib⁹ sapini. als. kakimi. z exponi/
tur carnaricia sūptis ex arboze pua itēsus. alia l^ofa h^oz corti/
cibus pini. z est bona: vt patuit ex v^ob^o Pauli: z puenit eis
emathites. C^o Si aut vlcera sint p^ocaua egēt vt in eis caro ge/
neret itūc cū p^odictis medicinis misce modicū thuris fm q^o

sufficiet in gñanda carne: nā ille medicie sole sine thure sunt
pluris siccatatis q^o exigat ad gñandā carnē. C^o Dicit Raf.
vbi supra. si vlcera fuerint exiccata sparge sup^o ea aloē z ema/
thite: z si fuerit in eis carnis diminutio z volueris q^o oziat
admisce cū eis de cortice thuris. C^o Medicamē ofert vlce/
rib⁹ q^o indigēt exiccatiōe forti z incarnatione. R. thutia sar/
cocollē thuris z sedenigi z aloes z mediani corticis salicis
vsti z aluminis iamēni z vitrioli vsti gallay balaustiaruz z
acacie. añ. ptes eqles flozis eris p^oti. j. 5. z corticis granato⁹
acetoso⁹ p^oti. j. puluerisq^o z oficiant cū oleo ro. in modū
vnguēti. C^o Si vlcera fuerint corrosiua ambulatiua. ofit
qdā. lauent cū vīna hois: z postea cū succo rubi. deinde sup/
aspergat puluis glandiū z rubi sicci: z emplent cū decoc^o
pentafilon z sumach. Dicit Dios. q^o cinis vitis z cinis sube/
vne. s. vīnatie sanat anū excoiatū z patientē vlcera recentia:
z succus arnoglosse cū melle coctus exiccat vlcera: z similit
puluis granoy granato⁹ acetoso⁹ cū melle mixtus z appo/
situs mundificat z consolidat ea. C^o Si vlcera fuerint cu/
apate superpone emplm factum ex melliloto cocto in sapa/
z mixto cum farina senugreci z seminis lini z vitello oui z
amoto apostemate curentur vlcera vt dictum est.

In locis predictis gñant fistule. dicit Almas. fistule in
ano gñant facili⁹: z sunt ex eis pforate z non
perforate. Dicit Aui. qdā sunt nō penetrātes z sunt incolu/
miores: z qdā sūt penetrātes. Et de penetrātib⁹. dicit Alb.
qdā penetrāt ad anū: z qdā sūt penetrātes in spacio vsq^o ad
vesicā: z vsq^o ad meatū virge: et sunt ex eis penetrātes. i. p/
fundātes vsq^o ad radicē. i. iuncturā core et vsq^o ad medium
caude. C^o Dicit Aui. qñq^o gñant ab vlcerib⁹ in ano et cor/
pore ei⁹ et circūstātis ei⁹: et qñq^o ab hemorroidib⁹ corrosio.
sup. et qñq^o ab apatib⁹ q^o suppurat et remanet in eis sanies
spatio lōgo. q^o nō apiunt vt dicitur est. C^o Et qñq^o accidit vt
voluit Alb. in ano et circūstātis nodatio et grossitudo que
cū antiquat aperit: et currit ex eo hūiditas alba v^opus sub/
tile. C^o Ex penetrātib⁹ deteriores sūt q^o penetrāt ad vesicā: q^o
re nō recipiūt curōnē. Et post eas q^o penetrāt ad anū. qdā
sūt p^opinque extremitati⁹ et introitui ei⁹: et sūt incolumio/
res: et qdā sunt plōgate ab ea: et sūt deteriores p^o p^ocas q^o dicit
tur. C^o Dicit Aui. q^o de penetrātib⁹ qdā sūt p^otinue cū illis. Et dicit
Alb. qñq^o est fistula vna: qñq^o p^oles. Aui. aut inuit q^o de pe/
netrātib⁹: quedā hñt oficiū vñū: et qdā hñt oficia plura.
C^o De signis. dicit Alb. cognoscunt penetrātes ad anū p^oid
q^o egredit ex ea de egōne et v^otositate: et fortasse ex ea egre/
dit neru⁹: et illud q^o ofiscernit penetrās ad anū a nō penetrā/
te est vt itromittas tēta subtilē de ere: aut ferro in fistulā qñ
nō est in ea carnositas: tūc tēta fit ex plūbo: aut ex pillis cau/
day equoz. donec sentias tēta: aut pillā indigito tuo: q^o si nō
sentis ipsaz penit⁹. neq^o pcedit ex foramine fistule aliqd ex
egōne vel v^otositate: neq^o neru⁹: tūc scias q^o nō est penetrās.
et scis loc⁹ ad quē penetrat si est alt⁹ aut i^ohm⁹: aut medi⁹ p/
inuetiōe capitis tēte: aut pilli cū digito vel p^oid q^o ipenerit
eā digit⁹: nec attingit vsq^o ad locū pener^o. C^o Dicit Raf. 2°
p^oti. q^o pōt cogsci qñ iposueris digitū in ano z p^ocepis patiēti
coadunare cū violētia anū suū z ofideraueris qñ sit vt⁹ co/
adunatiōis ei⁹ sup digitū tuū in expellēdo eū ad sursum: qñ
si senseris coadunatiōe: fortē. tūc penetratio est in p^otib⁹ ife/
riorib⁹: z si debile: aut ferenullā: tūc est in loco alto. C^o Dicit
Alb. q^o fistule penetrātis ad vesicā vel meatuz v^oge signatio
est exi⁹ p^oea: z p^ohibitio ofideratiōis loci cū medicis: z scis
penetrās ad iuncturā core vsq^o ad ei⁹ os: q^o puenit tēta vsq^o
illuc si nō est in ea tortuositas: z iuenit dolor i circūstu p^oti:
z egredit pus ex ea sp^o: z nō valz in ea medicatio n^o solidat.
C^o Cura v^o penetrantis est cura aliaz fistulaz: z p^ocipue cu/
medicinis fistule lachymalis. C^o Dicit Raf. vbi supra. inuol/
uat tactus pāno aspo grosso z iponat fistule z fricent inte/
riora ei⁹ cū eo dū sanguinē emittit bñs: deinde 2° z 3° die fiat

De vlceri
bus ani.De fistu
lis in ano

Signa

Cura

filiz: quanto erit antiquior: tato maior fricatio d3 fieri: z magis
 ex terminabilis: qm caro verucea in iteriori pte eius de duris/
 sima z supabudaa amouebis. **C** Et sca amouioe carnis illi?
 R. cortice thuris aloes myrrha sarcocolla yreos farina ozo
 boz cortice radicu opopanaci: z sanguis dia. z tere bn z
 iple ex eis vulnus z solidabit. **C** Dixit. n. Sal. de medicis
 simplici. q caro dura q est in interiori pte fistule z ppale ei?
 q est in ano qn tollit cotabescit fistula z adheredo exiccabit
 cu medicamie deficcatio iposito ei. **C** Dicit qda. q de vtili
 bus ad fistula ani est radix vitis albe qn coqf pfecte cu rob:
 donec fiat sicut cera: z emplet loc? cu ea: qm sanat eaz: z est
 vtilis cristerigatio ei? cu succo platagis: aut lotio ei? cu lixi
 uio facto cu cinere sarmetoz post quaz intromittat puluis
 boliar. **C** Dixit Albu. in ea q est no penetras z no antiquas
 sperat sanatio ei? cu ferro fm q ego narro tibi: z ego pba:
 ui: z est vt iaceat infirm? iter man? tuas supra doctuz z eleuet
 crura sua vsq supra coras ipsi? z coze ei? sint inclinate ad ve
 tre ipsius: deinde intromitte tentā plūbi: aut eris in fistulam:
 donec scias vbi peruenit teta. Si aut sentit ea infirmus circa
 anū: tūc opz vt intromittas digitū tuum indicē in anū. Si g
 sentis digitū tuo teta iā penetrasse p seipsam detectā pter q
 sentias inter digitū tuū: z inter ipsaz siphac: aut carnē tunc
 scias q est penetras certē: tūc g nō labores i eaz: qm nō est ei
 sanatio: nā i fistula oib? penetrā? nō ē curō oino: z curatio
 eaz est labor z vanitas. Dixerūt qdā tñ. q sanat in qbusdā
 hoib? i raro. **C** Et ex medicatioe cū q sperat ei iuuat est vt
 ignias cauteriū subtile fm amplitudinē fistule z intromitte
 ipz ignitū in fistulā: donec pueniat circa anū: deinde itera il
 lud bis vel ter donec scias: q iā aduste sūt oēs ille carnes ad
 dite filtratē q sūt siles caude penne anis: deinde cura cū lici
 nio inuolutio in butyro donec egrediant ille carnes aduste:
 deinde cura cū solidatiuis: si g sanat bonū est: z si nō tunc
 nō sanat cū aliq curatioe vnq. Et si teta nō penetrat vsq ad
 digitū tuū q est in ano: z est inter ipsaz teta velamē grossum
 ex carne vel siphac z vides fistulā in eo q seqf supficiē cutis:
 tūc seca iter cutē ab initio fistule: z vade secado fm teta que
 est in fistula: donec pueniat sectio vbi puenit teta extremitas:
 donec libere teta z cadat: deinde mūdifica illas carnes filtra
 tas: donec nō remaneat ex eis aliqd: z si vincit te sanguinis
 exitus, z soluit inter te z opōnē tuā, vt seces inter illas car
 nes: tūc meli? q sit z velocioris iuuamēti est: vt cauteriges
 eas cū igne: aut cū medicia acuta: qm cauteriū facit adustio
 nē illaz carniū z absconē sanguis z pūptionē hūiditatis:
 deinde cura cū lici nio inuolutis in butyro: aut caulib? tri
 tis: donec emittat pus z egrediat ille carnes aduste in pus:
 deinde cura cū solidatiuis z gūtiuis carnis dure z sūt me
 dicine in qb? est stipticitas z exiccatio: nā qn restaurat tunc
 sanat: z nō est timor de iteratioe. **C** Si ho fistula nō pcedit
 fm supficiē cutis: vsq ad pfundū ani pcedit: tūc intromit
 te digitū tuū in anū z ingre cū eo: z si inuenis tentā: z iter te
 z ipsaz est velamē: aut siphac: aut caro z si est ppinquū extre
 mitati ani nō est curatio in illa: nisi fm vtiā fiducie z spei qd
 est: qz aduiniat vnu triū modoz: aut vt cauteriges eam
 sicut dcm est: aut seces eā donec psequis cōcauitatē eius duz
 sit posse tibi intromittere lici nio z reliquā curationē ex pximo
 tñ nō pcedas multū cū sectione: vt nō icidas lacertū pōnē/
 te anū: z accidat sup infirmū exit? egōnis absqz volūtate: for
 tasse z sanabit: aut eloges foramē z mūdes illō postqz secas
 ipz ppe anū sicut dixim? aut cū teta: aut cū aliq infirmo acu
 te extre? deinde mūdifica illas carnes filtratas vsq vbi po
 tes cū pscrutatioe deinde conare restaurare vuln? totū z illō
 qd secasti z orificiū ei? extrinsecū: vt cōsolides z remaneat fi
 stula apia in interiori pte ani: z erit hoc leu? sup infirmum.
C Albu. loquēs de nō penetratib? z maxie de eis q sūt elōga
 te a supficiē qz tēdūt vsus iestiniū: maxie ad supi? cū non
 resudauerit ex fistula nisi pax: nec ei? s. fistule qzritas auget:
 nec ei? malus odor augmetat? fuerit: nec ēt erit aliqd qd sit

timēdū nisi resudatio z flux? q medicari possit: donec exie
 cet z strigas: z si resudatio postea redierit medicamē pdictū
 itez adhibeat: z h mō poterit blādiri p multū tps vita egri
 z nō nocebit z medicamē h faciēs est vt sumas colliriū qd ē
 positū ab eo in ea? fistule lachrymalis: z optie teras z fistula
 pmas: donec ex ea qcqd ptinget puris egrediat: z si radi? in
 ea igredi poterit inuoluat coto. deinde ex pdicto medicamine
 postqz fuerit mollificatū inuēt mittat i fistulā: si aut radius
 nō poterit in ea igredi dissoluat medicamē in aq z subleuet
 cora egri z supposito ei puluinar iaceat: z pdictuz medicamē
 mē distillado i fistulā fudat. Et fudat h i mane z sero p tres
 dies z sedeat in aq de curcuma z lauet ex ea. **C** Et Aui. dix.
 ex nō penetratib? si nō fuerit noc? cursus plūmiz aut setoz su
 pflu? nō erit malū dimittere eas. s. absqz icidie z caustificatio
 ne: z absqz fortasse me? acutis: z in h casu puenit medica
 me qd scripsit Rabi. in 22ª pti^a. vbi dixit. cū sumis gūmi olī
 ue z aloes epaticū z ipasiant cū succo frōdiū pfici: z sūt ide
 licinia sanat fistulā vētris: z max? eā q sit in ano. sup. opz tñ
 vt mūdificet z abstergat ab hūiditate putrida quidie cū aq
 mellis v? cū vino z melle ro. z siliū. **C** Et subdit Aui. si fi
 stule fuerint nocētes expiat sup eas colliriū algarab. i. fistule
 lachrymalis: q pcedūt cursu ei? ex me? fistulaz: z si recti
 ficauerit eā z minuerit corruptionē eaz erit bn: z si nō admi
 nistret medicamē acutū vt psumat qd apper de fistula: z est
 caro mortua z appeat caro sana: deinde icarnet vuln? cū me
 dicis icarnatiuis: z ppe cū marā arisil: qm icarnat ea z sanat
 z puluis caude egne est mirabilis ad icarnadū eā supaspsus.
 Et subdit. si nō fuerit fistula. s. mala dolorosa: nō penetrat
 si nō curat adhuc cū eis q icidūt cū calitate suaz: z sua siccita
 te. i. cū sua acuitate. sup. cura ipsaz cū subtilitate z sparso. i. fa
 cilitate z lōgo tpe. Et ex eis q ipsas icarnat est maran nigz.
C Predict? ēt mod? curōnis Alm. valz qn fistula penetrat
 scz ad pres supiores intestini vbi phibita ē icidio: opz tñ qn
 medicamē acutū apponit cū stuellō: vt supra stuellū pmas
 cū pila de panno vel de stupis z supliget vt firmiter teneat.
 Lici nio tñ d3 ē ligatū cū filo ex orificiū dimisso: vt si volun
 tas fuerit ex bēdi ipz p doloris vehemētiā vel aliquā alia
 eaz facit exhi possit. **C** Qz si ptingat ex acutis medicamib?
 dolorē vehemētē fieri mitiget: dixit Aui. cū butyro z oleo
 ro. supinfusus z siliū. Et si vehemētia doloris exegerit nar
 cotica afferat. **C** In curōne dō penetratū aliqñ medicī ma
 gnū incurrit errorē. qre dixit Alm. excitabimus eos ad ea q
 huic egri? puenierint: z ostēdem? qñ ab errore se custodiāt.
 Cū. n. fistula fuerit pforata z ab ano remota nullo mō ferro
 est tageda: qz ex incisiōe ferri ptingit sterc? inolūtarie egredi.
 Et dixit. ēt aliqd qre fistula ferro tēgi nō d3: z est qz toto tpe
 vite eger sic pmanere poterit nō magnū patiens noc? z pue
 nit ex ea aliqd aliqd: nisi resudatio z fluxus. **C** Dixit Sal. 9°
 miemir. ex. xj^o pti. plies tētata fuit icidio musculi q est supra
 anū z egerit supfluitates nō volūtarie. Et Raf. ait. dico q
 p h q dixit itēsa signat q h nō accidit in maiori ptemisi inci
 tio ei? fuerit valde itēsa. Et dix Raf. dico dcm Sal. de motu
 musculi q accidit ex cura fistule egō nō volūtaria si icidit to
 tus musculus: aut in maiori pte ei? vñ deficiet aut debilitat
 coadunatio ipi? qm ipse musculus locat? est p latitudinē z
 nō p lōgi? nā si ēt plōgi? nō pateret de icisiōe fistule de
 trimētū: qm icideret villi ei? plōgi? vērūtñ dix Raf. h accl
 dit si fistula q icidit pcul fūit affella. i. ab ano: vñ se q i cu
 rōne ipi? cū ferrosicidat tot? musculus: aut maior ps ipsius
 icidat. Tu g cōgscēdo h. dix Raf. speculari debes picipiēdo
 patēti ad coadunadū sellā ei? z regrēdū mor? ei? locuz q si
 fistula pximior fuerit ano: z postea in coadunado sellā ei? cō
 moueat corpa mltā: tūc icidio ei? nō erit nociua eis: si fuerit
 sup circuitū. als. ter? mor? ei? aut post se incisiōe ei? irritat
 act? h? musculi oino: vñ expedit piderare: vtz pole sit q h
 se q an nō: z si nō sit pole dimittat ei? curō oino: si nāut fiat.
C Et modus curationis siēde est duplex: vn? est cū ligatio

Cura pe
netratia.Cura nō
penetrat
tis.Duplex
mod? cu
rationis fi
stule pene
tratis per
incisionē.

ne ei? cū spatio siue filo facto ex filo lini vel serici inuolutū z tortūer. s. filis vel circiter ea: vt dixit Alb. aut cū pilis equi formatis vt liciniū: vt dñt qdā. z mod? ligatiōis est vt accipias tēta plūbea: cui? extremitas sit pforata in modū trimeacus z intronmittat spatū in trimā ei? z itronmittat tēta cūz spato p orificiū fistule donec pueniat ad intestinū, z tu hēas tuū digitū in ano egri: z cū pceperis tuū digitū tēta inuenis/ se cū spato puta: tūc digito tuo caput tēte tene z cūbe ipz p anuz: deinde annecte duas extremitates spati z stringe eas stricture bona: z dimitte sic die vna: aut duob? deinde pseqre oi die stringēdo spatūz q̄to plus iprimis fili in carne: tāto plus stringe fili: donec icidant oēs ille carnes q̄ sūt iter duas extremitates filiz: cadāt z spatū sit libez oino. Et q̄z uis iste mod? ponat ab auctorib? itū mod? iste est valde difficilis z inducēs dolores vehēmentēs. Et lō dixit Aui. q̄n pducit ad dolorē vehēmentē z timef: ne accidat spasm? aut aliq̄d accūs malū auferat ab ea. s. stricture fili. s. z relaxet z se des tūc cū eis q̄ sedāt dolorē: z sedato dolore si vis cū hac cura pseqre iteret stricture cū spato. Et qdā attēdentes ad modū hui? curatiōis z successiōne accētiū in ea dixerūt horribili? fore desistere ab h? curōne: q̄ male z nisi in longo tpe pōt fieri: z cū successiōne maloz accētiū. Et fiat curatio cū a? mō q̄ sit cū icifiōe cū ferro: z est vt fiat itronmissio spati vt ocm est: z piūgat due extremitates fili: s. nō stringat sed trabe ambas extremitates spati cū manu tua x sus exterioraz: z cū altera manu icide q̄ ptenent intra illō spatiū cū illo acute extremitatis s. figurā falcis: vt cū gugamau: aut cūz raso: sicut est pole tibi: donec spatū itegre ligetur: tūc q̄z uis auctorēz nō dixerūt scā sectiōe: siue p spatū siue p icifiōne q̄ fistula sit mortuā? deinde curet vuln? p? mūdifi? cū in carnatiuis z solidatiuis. De his duob? modis curōnis. dixit Raf. in dūfisiōib? fistule ani penetrātes nō sanant, nisi cū ligatiōe z sectione cū falce. Et Aui. dixit. q̄ curatio earū est cōpressio. i. sectio cū spato aut incisio. Quidā exponūt expressio. i. stricture meat? fistule: vt nō egrediat p ipz sex. vt rū itellerūt. Quidā magis Andreas de cumis s. q̄ in puenio liberauit dñm Jacobū de puijs d fistula pectoris caliali quā trib? annis portauerat cū expimēto cū quo dicebat se curare oēs fistulā cuiuscūq̄ pris corpis: q̄d sicut. s. radices z folia agrimonie z distilla ea in alebico vitreo suauē faciēdo ignē: vt bñ custodiat a fumo z de tali aq̄ oi die dabat bñ potu añ diē more syrupi ciarū vnū: post quē dormire pcepibat. Et iterū radices gariofilate bñ mūdās lotas z exicatas cū pāno ad q̄titate q̄tuor manipuloz: z pone eas in pastillo facto de farina ordeī vel ficalis z in furno vsq̄ ad bonā decoctione paste: postea fracta pasta accipe radices z pone in vase terreo vitreato pleno optimo vino claro capacitatis duay quartay fm mēsurā florentinā: deinde vas obtura bñ cū pasta z supliga pānū lineū: vt nō valeat expirare: z de hoc vino oa bibere patiēti cū cibo vel sine cibo q̄ter i die: itē quotidiē de mane comedebat herbatū factū de saluia athanasia vitica calamēto: z bono lardo cū ouis. Et dixit. si fistula eet exteri? appens vltra pdicta lauef ter vel q̄ter in die cū vino decoctionis absinthij vitice z pulueris olibani vlna patiētis additat: z post ablutionē ponat foliū caulis rubei: z dixit post solidationē vlcey supponat aliqb? dieb? stupa ifusa in aq̄ ardētē: vt bñ pfirmet vuln? Et dixit. opz vt eger sūme custodiat a potu aq̄: z ēta tactu ei? donec pdicta sece: rit z liberat? fuerit. Et signū liberationis est q̄ infra decem dies in quocūq̄ loco fistula fuerit emanabit ab ea virulētia: z postea sanies alba z spissa aliqb? dieb? emanabit: z postea egrediet aq̄ clara q̄ erit aq̄ agrimonie supradcā: z tūc apparbit caro rubea: z in paucis dieb? solidabit. Cū qdā mortuā? fistula. s. folia capfolij z agri? z sanamūdā z herbā Roberti q̄ est muscata maior: z exprime succū eay z ifunde ex eo fistulā z optime ipleat ex ipso: z suppone herbas tursas z liga: z infra septimā diē solidabit ea. Et qdā dī

Expimen
tū ad oēs
fistulam.

cunt. q̄ semē porroz ad suffumigādū positi dīccat fistulas. Et scias. q̄ qñ fistule ani sūt penetrātes ppinque extremitati ani z introitu ei? si incidant ferro vel secen? spato: non accidit. vt dixit Aui. lacerto ani. s. toti nocu? imo parti eius tūz in reliquo ei? remanet opō ipsi? z in retētiōe. s. ne egrediat egestio inuolūtariē z scias q̄ qñq̄ sectio fistulay ē vel eē pōt cā plūmaz egritudinū: z aliqñ mortis nisi pūdeat q̄ mā que inde fluere cōstueit pbibeat multiplicari cū debito regimine: aut nisi multipliciter alias regiones expurget.

Deragadijs ani z alioz pudendorum.

Cap. lxxj.

Ragadie sunt fissure eueniētes pudēdij: vt oseio virge vulue z ano z q̄ eueniūt in ano s. plm sunt currētes fm cursuz musculi ani q̄ est latitudinalis. In alijs aut mēbris dictis s. plz sūt lōgitudinales. Et q̄ eueniūt in ano z vulua: aut sūt extrinsece: aut intrinsece. Et qdā sūt pfunde: z quedā sunt sic superficiales: z quedam sunt nihil emittentes: z quedā emittunt sanie z virulentia.

Et causa eay qñq̄ est extrinseca vt fortis z aspera frictio illaz pūi: aut absterfio cū re aspera vt incidēte: aut mordicāte: aut corrodēte: aut applicatione reze exiccātiū: vñ exiccant z scindunt: z ex eis est multa calitas z siccitas aeris z expositio dictoz mēbroz vētis exiccātib? z scindentib?. Et qñq̄ est cā eoz interior: z est mala complexio sicca corrugās pres: vñ accidit in eis fissio. Et est illa mala cōplo aliqñ pura: z aliqñ est cū vicio hūoris acuti. Et qñq̄ est illa mala pplo simplex: z qñq̄ cōposita cū calitate vel cū frigiditate: z qñq̄ sūt in ano pptrāsiū fecis sicce duze grosse z aspere sup ipz: z qñq̄ sūt pp hemoroidas qbus accidit: vt scindant: aut p siccitate eay: aut pp fortitudinez expulsiōis sanguis ad eas: z ppea dixerūt qdā. q̄ ragadie sūt qdā aptiones venay q̄ sūt in ano sine tumore: z dñt in hoc ab hemoroidib?: q̄ sūt cū tumore: z qñq̄ succedūt ragadie apati vel vlceri ē in ano: qñq̄ succedūt tenasmoni pp expressiōne fortē. Dixit Raf. 1º q̄ti. q̄ cōspitatio vētris frequeōs gñat in ano ex corticationē z fissurā vñ cauēda est.

Signa tam generis q̄z specierum nota sunt per sensum z relationem ex multotiens dictis:

Cura ragadiay diuersificat s. varietatē eay. Jō dixit. A. q̄ me? ragadiay: qdā sūt icarnatiue lubricatiue: exponūt qdā. i. icarnatiue approximate in suba ligda actuz vt magis dīcedāt i fissuras z pfunditates ragadiay. Alij exponūt icarnatiue lubricatiue. i. glutinatiue q̄ pueniūt añ tps solidatiōis. Et qdā sūt lenitiue hūec? q̄ max? pueniūt ragadijs siccis et i cā sicca. Et qdā sūt cura? apatis. s. applicati cū eis: ipse qñz sūt apose. sup. et qdā sūt mūdifi? q̄ pueniūt i ragadijs saniosis et qdā sūt sedatiue doloris. Sūt. n. ex eis qdā dolorose z qdā sūt extinctiue calitatis z ardoris. Et sūma cura eay est cū amotiōe cāy iducētiū cās: z cū oppōne ad q̄ litatē ipsay cāy. Et in oib? ragadijs oz abstinere patiētē a cibis acutis z salis z acetosis ab oib? q̄ vētrē reddūt sic: cū sic sūt cibaria sicca vel stiptica: imo oz vt vēter teneat lūbric? cū vsu ciboz z potuū z me? lenitiū. Dixit q̄t Aui. vt tenf stiptica z exiccātia egōnē. Et Alm. dixit. si ragadias hñtis vēter sic? fuerit pillis d bdellio sepe vtat. posuit descriptionē eay. Et dixit. A. via cibatiōis hñtiū ragadias est via cibatiōis hñtiū hemoroidas: pdicta q̄ dca sūt d vī tatiōe stipticoz z d lenitiōe vētris max? referūt ad ragadias ani. Mala itaq̄ pplone cū hūoris vitio exite oz vt purg? si li? hūoris fiat: deinde mala pplo alteret z si qdē mala pplo sicca fuerit: oz vt leniat z hūectet. Et me? leni? hūec? si. dixit Aui. sic adeps z iura pigula z succi. i. mucil? oz lar: z oz vt eligat frida ex eis si fuerit cū sicci? calitas: vt ē mucillago pili: z semē cito? z malue z altee z lac mlieris: z mulsio seīs papa. z se. cōiuz fridoz z piguedo porci agni edi z oleū ro. vio. z nenufarinū z filia: z sic albumē ouis: z succi lactuce: violarie solatri sempuine z filia: de qb? eligant fridiora z min?

Dicit.

frigida hz intensione calitatis. Dixit Almā. si loc^o adustione pariat^r cū vnguento de cerusa liniat. ¶ Dixit Pau. ad fissurā cū inflatiōe dolore calitate fundant^r cerotū de oleo ro. cū succo solatri: deide cōponat^r cū cerusa opio z albumie oui: z bñ pcutiant^r dū fiat vng^m: z fiat illinitio cū eo facto cū albumie oui z modico cāphore: z cōuenit oleū de vitellis ouoz soluz vel cū oleo ro. albuie oui: z succo cimbalarie vel lunarie. Et si non fuerit ibi calitas: neqz ardor dixit Daly. sume medulle cruris vaccini z picis grece. añ. 3. ij. 5. lytargirij z cerusse. añ. 3. ij. cere mūde. 3. j. olei ro. 3. iij. liquefac cerā picē z medullā in dicto oleo: deide supmitte cerussā z lytargiriū: z i mortario diu commisce. ¶ Aut. hz. medulle cruris vituli z cervi z adipis cervi. añ. 3. r. cere albe. 3. v. mumie. 3. iij. z cū oleo vio. pficiat^r vng^m. ¶ Alio. hz. oleū de vitellis ouoz: oleū de frumēto buty^r sine sale z succū radicū lilij z misce. ¶ Dixit Almā. si nō sentit^r i loco adustio. hz. cere citrine olei sisamini adipis anatis medulle cruris vaccini: adipis camelli bdellij. añ. bdellij z mucillagies seio lini z c. dissoluant^r z misceantur. Dixit Serrā. hz. medullā vacce z picē nauale ligda. añ. liqfiat^r z supponat^r: aut fiat inūctio: qm̄ est mirabile. ¶ Dixit Aui. iuuatiua in ragadiis i qb^o nō est calitas plima. neqz apā: z sic vt hemorroidib^o sūt oleū keyrinū: oleū de lilio z de nucleis crisomiloz vel pñcoz in qb^o dissoluat^r bdellij: z pfert^r suffu migatio cū bdellio pfecto cū adipe. f. anatis z galline. ¶ Si ragadie fuerint saniose vel egredit^r ab eis res ligda virulēta mundificent^r z abluant^r cū vino z pauco melle: z post ablu. tionē exiccant^r z supponat^r vng^m: qd sic fit. hz. lytargirij. 3. 5. catimie auri z cerusse lotialoes lotimasticis thuris sar. cocolle: gallaz pñdie balaustie bollar. añ. 3. j. puluerigata cōficiant^r cū oleo ro. Dixit Aui. apōsas qñqz aufert chimolea cū oleo myrthino z emplis ex gallis decoctis in vino. ¶ Dixit Dio. qz capita pñciū salitoz visa posita sup fissurā anī sanat eā: z ouenit cinis cancri fluuialis. ¶ In ragadiis aut^r hge z ossei spāle est vng^m qz sic fit. hz. oleū de vitell. ouoz cerā ch. moleā tutiā z alkanā z pñcie additis vitellis ouoz. Aut. hz. oz de vitellis ouoz z ro. z pñcie cū vitellis ouoz. ¶ Qz si ragadie fuerint pfūde z fetēs vir^o ex eis exierit. dixit Alm. me dicamē acuti^r supponat^r: qd p duos dies patiat^r z plus dōec loc^o exiccat^r: z nō resudet^r si ex h loc^o virescat vel nigrescat butyrū tepidū supponat^r donec nigredo. i. qd factū est nigz ab eo remoueas: z si resudatio reuerfa fuerit medicamē acu. tū itez apponat^r z fiat vt dñm est: z cū nō ampli^r resudauerit cū vng^m de cerussa medicet^r. ¶ Qz si ragadie pfūde fuerint z antiqte nihil emittētes: tūc opz vt cū re aspa fm pfunduz tādū fricent^r: donec superficies eaz excozet^r z sanguinolez. Et deinde cum incarnatiuis z sedatiuis medicentur.

De hemorroidibus ragadiis carne addita sic in pudēdo mulierum. Cap. lxxij.

A precedenti

sermone dictū est de apatib^o mīcis z vlcerib^o qñtū est expediēs. Hemorroides mulieri bus nascunt^r in ano: sic in viris: z qñqz nascunt^r in eis in mīce z collo ei^o. f. vulua. Et hāz qdaz sūt pfūde: z qdā nō: z diuersificant^r hemorroides mulier: si cut diuersificant^r in viris: de qb^o dem ē in pcedēti smōe. Et eāz sūt eedē cū cāis hemorro^o in viris. Ad abūdātē noticiā ipsaz. dixit Raf. 2° pti. ponēdū ē speculū sub muliere vt videas in forasua. Et Aui. dix. pole ē vt appeant in speculo cui opponit^r vulua. Dz. n. apponit^r speculū corā vulua mulieris: deide apiat^r digitis vulua ei^o z pñderez illd qd imagina mur i speculo. i. qz repñtat^r in eo d imāgie. si. n. fuerint i collo mīcis z vulua repñtabi^r imago eaz i speculo. Eaz. n. q sūt in mīce z in itriseco nō pñt repñtatio fieri in speculo. ¶ Pōt ēt hñi noticia eaz alio^o vt accipiat^r instm vocatū speculū z supponat^r vulue z apiat^r vulua cū eo cū facilitate qñtū fuerit pole: z fiat hoc in spera solis qd meli^o est: aut in lumine cāde. le grosse: z tūc facili^r cadit aspect^r sup eas: z isto mō pñt pci

pi ēt alie egrī^o eueniētes i vulua z collo mīcis: z qñqz pci piunt^r sic vlcera ei^o. Dixit. A. cū iprimū^r culo non eūant^r qñ aut appeāt i hora doloris: z hora doloris ē hora retētionis mēstruoz ei^o. f. mulieris vl ei^o. f. hemor^o anā tūc tumēt^r z repñtant^r rubee z dure: aut appent i hora getis. f. doloris q est apd cursuz ei^o qd currit ex eis de re nigra: sic sex. f. sanguis aut vini: anā tūc repñtant^r dtumescētes nō rubee. ¶ Hemorroides. n. tā in ano mulieris qz in vulua emittūt aliqñ sanguinē z apūf. Et ppe dixit Aui. seqz apio eaz i ano vel vulua in muliere: cui^o mēstrua pñt nāz retinē^r z tenēt locū mēstrui: z fit cū apione eaz securitas ab egritudinibus difficilibus quas facit euenire mēstruorum retentio.

Signa aut qz sanguis exeat ab hemor^o vulue. dixit Raf. in diuifioib^o. sūt qz ex piodis vel a piodis mēstruoz exit cū corp^o ē repletū. Et dix. vbi. s. discernit^r iter sāguinē hemorroidalē z mēstrualē: qz sāguis hemor^o egrediet^r cū dolore: z mēstru^o s; intēsus sit absqz dolore: z qñqz exit ex venis: z qñqz ab arterijs. ¶ Si sāguis exiēs fuerit liuidus z rubē^o clarus erit ab arterijs. z si niger a venis: z sanguis hemorroidalē nō pñtuat^r s; in hora exit post horā z sanguis mēstruosus exit hz circuitū suū: z pñtuat^r cū sanguie hemor^o z sup sanguinē mēstruū: sanguis tñ hemor^o iuuamētū infert eis a qbus cessauit sanguis mēstruoz.

Cura dixit Daly. expedit curā fieri pñones de humore melicor^o qz cibos caueāt colerā gñantes nigrā z regie vtant^r calefaciēti z hūectātis: deide cura fiat p medicias: Dixit tñ Daly. qz adurētia medicamīa hñ loco apponēda nō sūt: qm̄ adurūt z passionē gñē iducūt: s; debēt medicari cū medicaminib^o exiccātib^o: ex qb^o ē vng^m qd sic fit. hz. lytargirij auri z clmīe auri. añ. tere z cū cera z olo veteri misce z vtare. Et dz vñs dñccātū stipticoy pñtuari donec extenuent^r z exiccant^r. Dixit. A. admistra sup eas exiccātia fortiter z retinētia sanguinē ad eas a supiorib^o dñcedere: z hoc cū pñis ifusis in succo berberis: aut acetose sup qz puluerigata fuerint liciū acatiaz: z siltā: q pñt poni sub femore: z etiā supponi vulue. Et de phibētib^o sūt oia trahētia sanguinem ad opp^m. pñctia āt dñccātia dñt supponi sic qz attingāt ad locū vbi sūt hemorroides. ¶ Et dix. A. pñcipemulieris: vt de cūbat z dormiat hz figurā seruātē illd qd suppo^m est collo mīcis qz figura est vt iaceat sup lat^o strictis crurib^o z coxis: nā sic qz vulue supponit^r firmi^r retinent^r. ¶ Qz si hēc nō pñt cū ferro adhibeat^r icisio: qm̄ pñtēti^r fit: z itellerit dñs q sūt oblōge vel rotūde z eleuate que pñt appñēdi z incidī. Quaz curā. dixit Raf. vbi. s. si volueris asseq pfecte icidē. de sūt sic icidit^r in vñs. Et dixit. A. qz si nō sūt de amplis latie nō ē excusatio qñ admistret^r ferrū cū calibe noto. i. istro apto ad icidēdū eas. Et ista opō solū fieri pñt cū sūt ex mīcē. aut pñqz ouificio ei^o extriseco. Et cū volūtas fuerit vt fiat hñ locet^r mulier in loco frigido: z in ipo fiat icisio eaz: z scā icisioe sup ea ponat^r alumē z cortex thuris aut galla trita z vi. triolū: z tūc pñcipe mulieri vt subleuet pedes suos ad parietē: z sustēteribi spacio lōgo: vt duab^o horis z plus: z hec sunt ad restrigēdū fluxū sanguis seqñqz ad icisionē. Et si nō restrigif^r ēpler^r spinale. i. ps posterior z vñter vt pectē z pres mīcales cū stipticis: z sedeat in eis: aut supponat^r pñi ifusi in aqz stipticis ifridatis in niuer: nisi sic restrigat^r flux^o sāguis apponēde sūt vñtose ifepabilr. Et Aui. dix. vñtose adherentes. i. diu cū multo igne line scarificatiōe sup dorso z māmilibz in pectine apponēde sūt z supponat^r lana ifusa i succis stipticis: vt acatie hypogstidos licij z siltuz. Et rege eā regie sup flux^o māez. ¶ Et dixit Raf. si fuerint pfūdātes ad iteri^o mīcis noli icidē eas. qm̄ ide pñret mulier. Si tñ fuerit i ore ei^o fortasse erūt curabiles. Et hemor^o si fuerint ample late nō subleuat^r nō debēt icidī. dixit. A. nō labores ad icidēdū eas. ¶ Fit āt aliqñ vt hemor^o ipleat^r sanguie z extēdāt^r z indurēt^r sñ sequū^r dolores vehemētes. Et tūc dixit Raf. vbi s. mitigāde sūt sedēdo in deco^o mitigā^o mollificatiua z sup

hic pñt curas hemorroidalē. f. per eūone de humore melicorico.

De incisione hemorroidalē cū vulue.

De hemorroidibus sanguine rrp letis z exccatis.

ponendo pessariū illius modi. Et Aui. dixit. opz vt leniant. s. a duritie z soliditate eaz. z preparant ad currendū. i. erūpen dū z emittēdū sanguinē qui extēdebat eas. Et de lenificati- bus bonis est sessio in decoctione altee camomille fenugreci seminis lini melliloti z liniantur cum oleis lenitiuis.

De carne
addita in
collo ma-
trici.

¶ Dixit Raf. 2° pti. aucte Sal. qñqz ois in matricē: quēad modū veretrū in quo est durities egrediēs exterius ad phi- bendū costū cū ea. Et dixit Aui. qñqz apparet sup muliere res que est sicut virga cōmouens sub coytū. i. recipiēs qñ cū ea coytur z vocat albadere: qñqz elongat: ita vt faciat hñs eā cū mulieribz illud qd fit eis cū qb^o coytur: z qñqz est illd buchay magnū. i. frustū. Et dixit. qñqz ois caro in ore mī- cis z vocat fursus: qñqz plōgat: z qñqz abbreviat z nō p longat: nisi in estate pp mās querōne caloris illuc fluunt: z trabunt. Et abbreviat in hyeme pp pstrariā cām. Et Archi- genes qdē z Sal. testificati sunt hoc z loqz de hoc pterio tēgni cōmēto. Hip. negauit istd fursus ēt dī de carne orta in vulua: cui^o inferi^o est grossuz z supi^o subtile. Et ego iā vidi hanc carnē z nascit in vulua ēt alia caro subaddita: z aliqñ ois in eā moy z fucus. ¶ Et cura dictay carniū additay fit p incisionē postqz puerteris mulierē sup ceruicē suā z p me- ris ventrē ei^o: z dīz incidi ex pfundo: z ex radice: ita vt nō ac- cidat fluxus sanguinis. Et qñqz est pōte curare carnē addi- tā que si pauca fuerit cū medicinis corrodētibz: z fortasse li- gat fursus cū filo ligatura stricta: z dimittit sic duobus die- bus aut tribz. Et fortasse. dixit Aui. dimittit. i. precipit. di- missio ei^o. Ligat^o donec putrefiat z incidat tūc: z hoc fit vt minuat curlus sanguis ēt hic modus cū ligatura maxie cō- uenit in fursus hñte supi^o eius subtile. ¶ Fucus aut z morū curant: sicut dictū est de eis in cura egritudinū ani.

De raga-
dijs vul-
ue.

¶ Ragadie aut in vulua sunt scissure euenientes in ea: sicut dictū est euenire in ano z pudēdis viroz. Et cāe eaz sūt sicut cāe illay. Dixit tñ. A. q accidūt aut pp siccitatē supuenientē ei maximā. i. queretrahī facit ptes ei^o a seinuicē: vñ sepan^o z scindunt: z pprie sūt ragadie apud partū pp vehemētē ex- tēsiōne in illis pibus in partū ptingentē: vñ scindunt z so- luunt: z precipue post partū difficilē: aut sūt pp apā illis p- tibz eueniēs extēdēs z scindēs eas. ¶ Dixit Raf. vbi supra. fit fissura in vulua ex crudeli exitu fetus: aut ex apate qd fue- rat in ea. ¶ Et ragadie aliqñ in hoc loco sunt intrinsece z p- funde z sensui nō apparētes: z aliqñ sunt extrinsece: aut ex vuluā in circuitu ei^o: aut intra: s. in ppinquo orificij ei^o z ap- parēt sensui: z max^o cū speculo vt supra patuit. ¶ Dixit. A. q qñqz cognoscit^o valde. i. tumēt z maxie z in ptibz medijs inter fissurā z fissurā q tumēt pp mās discurrentes illuc pp dolorē z debile partū ipsay: z qñqz nō ingrossant neqz tu- mēt. ¶ Dixit Pau. fissura eueniēs in ore matricis in pms occultat: deinde medico manifestat dū sanguinolenta fiat si- augeat z post coytū. ¶ Et Aui. dixit. in pñ^o dūz accūt sunt leues occulti doloris q est sub dolore partus. i. minor eo z re- ligis doloribz ei^o est minor. Et maxie hoc ptingit in eis qua- rū cā fuit siccitas: qz inter qñitates dolorē facientes siccitas est in potētia remissior ei: maxie qz nō substo sed paulatine siccitas intendēdo pcedit. sed deinde. i. in pcessu apparet do- lor. i. augeat pp cōtinuā additionē q fit in fissuris ipsay: z for- tasse augeat pp sorditiē acutā que in ipsis fit z adunat: z pro- prie augeat dolor cū tangit cōprimendo: z sic dolor in coytū pp fricationē quā facit virga in eis: z ppterea accidit q vir- ga sanguinolēta exit a vulua: Istud tñ signū nō est pprium: sed est cōe ragadijs z vlcēribz. Et distinguū inter ea qz in ha- bente ragadias qñ coytur cū ea pcepit coiens cuz virga sua asperitatē z duritiē: quam nō pcepit in hñte vlcera. Et dixit Aui. qñqz sūt ragadie in virga sicut veruce. i. tumores duri- tie sūt duri pp resoluōne ptis subtilis: siue pp mām terrestre grossay z durā q remanet diu in loca medijs iter scissuras: vñ solidat z indurat locus. Et sunt aliqñ cū caliditate z ar- dore: z tūc appent rubee: s. declinat ad albedinē. ¶ In cura

Cura.

ragadiarū. dixit Pau. vitare debes medicinas pūgitiuas: z vt lenificatiuis cū vnguēto basilicon mixto cū oleo ros. Et Baly. dixit. basilicon vtēdū est: z vnguēto mixto cum adipe anatis z galline z oleo vio. Et pdicta cura puenit qñ sunt a mala pplone sicca humectādo z remollēdo. Cōuenit ēt qñ sunt cū duritie. qz leniunt eā: aut qñ pp aliquā cām egēt ma- turatione aliqñ z gñone saniei. Dixit. n. Aui. q tūc cū incar- natiuis est miscēdū yng^m basilicon cū adipibz: si tñ grossitu- do eaz fuerit vehemēs quā signat lōgītudo spaciū. i. duratio- nis ragadiay: qz diu est q affuerūt z paucitas receptiōis cu- rationis cū medicinis nūc dictis vel hñbz. Tūc dixit Aui. administra yng^m de cartis cū oleo ro. z si nō tolerat illd pp mordicationē ponat cū eo oleū de lilio z gluten alimbat. Et cū qescūt a duritie illa q iam linīta est: tunc curent cura raga- diay puray qñ vlcērant. s. pmissa mollificatiōe vlcēz in quo rū mūdificatione: qñqz indigēt eis q sunt sicut coctices eris optime trite: aut dragantū z galle. Nā mūdificat z p solidat: qñ sunt difficilis p solidatiōis: in qb^o difficilibz apponit vti- liter alumē scissū cū melle mixtū. ¶ Dixit Alm. si fuerit sine rubore z calore pessariū ex adipe anatis yfopo hūida z me- dulla cruris cerui mixtis cū cera dissoluta z oleo yfino vel narcissino subijciat: z istud ad mollificadū z leniendūz. Si vō fuerit cū calore z febre oleū ro. adhibeat z vnguentū de cerula: z si calor fuerit vehemētior sumat succus portulacē: aut mucillago psilij z lactuce: z in mortario de plumbo z pi- stello plūbeo adeo moueat: z tādū vt de plūbo multū liquo- ri illi misceat z ingrosset z fiat pessariū. ¶ Et Raf. dixit. in 2ª parte diuisionē ad ragadias ant z mīricis cū calitate acui- tate z dolore: z ad cōbutionē ignis. R. cere colate. z. ij. olei ros. z. liij. cerule plūbi vñ. z. li. amidi dragagati z opij. an. z. j. et albumē oui calz et aggregent ad modū vnguēti. ¶ Si igit abiectis cāis et sedato dolore pcuras pdictas remanēt ragadie pure: qñ regimē est aliqñs depdite carnis regnatio et p solidatiō: et fortasse egēt ad regnatiōne carnis fricatiōe forti facta cū respa: vt cū folijs sic^o donec excoient et san- guinolent. ¶ Dixit itaqz Aui. q si fuerit intrinsece ipse cu- rant cū suppositorijs penetrantibz ascedētibz vscq ad locuz ragadiay: et cū distillatiōibz infectis ex aqz stipicis p mixtis rectificatibz. i. p solidantibz fissuras: sicut est yng^m de climia et plūbo vñ. ¶ Et signū curatiōis eaz. dixit Aui. est q sen- tiat mulier qdā mordicationē in loco ex medicis dictis: cu- sus cā est: qz qñ curant et sanant fit regnatio noue carnis: vñ sensibilitas fit ibi maior et facipit mordicatio q prius vñ pcepibat. ¶ In curatiōe ragadiay extrinsecay. dixit Ra- 2° pti. Et Aui. ēt in hoc cā. R. thutia trita et tere cū vitellis ouoz: et fac eam adherere eis inseparabiliter et sine cessatione quoniam sufficit.

De apatibus eueniētibus in articulis.

Cap. lxxvij.

Postemata in articulis eueniētia a pñ^o debent ipediri pro posse. ¶ Et dī. q si radix yari sub cineribz cali- dis decoquat: deinde terat bñ: et cū vetusta adi- pe porcina liquefacta misceat spgit apata iun- cturay: et ēt alioz locoz. ¶ Et si phiberi non poterunt: ad ipsoz resoluōne pperādū erit. ¶ Qz et si resoluī nō poterūt z suppurationē fecerint añ pfectā murationē agiri debēt ne sanies iūcturā relaxet. Et maxie h attēdēdū est in apate arti- culi cubiti: qz iste articulus mollificat in breuiet de leui et fit facilis dislocationis: s. postea est difficilis restauratiōis. ¶ Et scias. q aliqñ euenit in articulo scie apā et occultat: qz pfundū est et suū efficit aug^m vsus iūcturā et non vsus exteri: et sic aliqñ in loco suppurat et accidit q mollificet scia et elōget crus. Scias q istud et cōsidera in eo videri mol- lificationē et cruris elōgationē ne fuerit in cā apā ei^o qd sup- puratū est: sicut ego aliqñ casuz vidi in quo facta solēni inq- sitione inuentū fuit suppurationē factam in scia: et facta ibi apatione et emissa sanie remota est mollificatio et restituta est sanitas

sanitas posturatione vlcis. Et aliquid accidit apā. i. n. mor et torione nervorum. Dixit Albu. sicut accidit apā in arteria et vena sicut accidit apā in nervis quā accidit eis percussio: et quāq; accidit ex supfluo labore et siliis: et sit vltimū in locis adiutorij: aut calcanei et in oī loco in quo mouent iuncture. Et est apā graue et siliat color ei? reliquo corpore: et est in pluribus disponib? absq; dolore: et quāq; stringit cū vebementia sentit in eo infirmus sile stupor: et nō est apā aggregatū in profundo corporis: imo est sub cute et mouet ad oēm pte: et nō vadit ad anteriora: neq; ad posteriora. Qd g ex eis est in iuncturis nō opz q; iuadat cū ferro: q; fortasse accideret ex eo pectio. In eo vō qd est in capite aut in fronte scinde cutē cū spatulum: deinde si est puū: tunc tene ipsū cū forficib? et abscinde ipsū a radice: et si est magnū: tūc suspēde ipsū cū vncino et excoria ipsū: deinde aufer ipsum et aggrega vulnus cum sutura et cura sicut oportet.

De napra.

Cap. lxx.

Apta est egritudo carnosā mollior est sic fungus coloris reliq; corporis: et nō est in ea dolor: neq; calor: neq; pulsatio. et aliquid magnificat adeo vt sit sup oēs supfluitates corporis. Ego vidi quēdā ex famulis poris quem curauit magis Jacobus de pirato et pōderauit illud qd extraxit de napra ei? plus q; sex libras. Et mod? curōnis eius est vt incidat sup cute ipsi? cū pilo: deinde excoria ei? ex oī pte cū facilitate et exhalet: deinde cauteriget locus valde: et h pp sanguinis defluxū q; fm plm apud incisionē accidit. et est q; nisi fiat cauterizatio morbo? redire pōuerit: si tñ napra fuerit multū magna: aut multū grosse radice: cui? totalis incisio et extractio verēda est: et sufficit vt ps ipsius incidat et reliquū cauteriget facta incisiōe et exctiōe napte abscondat q; supflūū est de cute. Deinde suant labia et curent: sicut alia vulnera. Et scias. q; in incisione napte aliquid ptingit error: qd est: q; putat q; sit napra et nō est: imo est apā melicū cancerosus. Et distinguit apā cancerosus a napra: q; est fusci coloris et pauci sensus. Considera g istū: Dñt qdā. q; aliquid orit apā carnosus hīs radice: siue sup? ei? subtile et iferi? ipsi? siue caput grossus et pēdet a mēbro in qd est sic pēdet fructus ab arboze. Et cura ei? est vt liget secus radicē cū filo et stringat et dimittat sic donec pte abscondat et cadat. Aut incidatur a radice ei?. Deinde si necesse est cauteriget aut supponatur medicamē acutū: deinde curet sicut opz.

De almismar.

Cap. lxx.

Allus ab Albu. et ab Auicē. vocat almismar: et a quibusdam dñ clauus. Dixit Albu. q; almismar nō est nisi nodus rotundus sz colorē corporis sui mēbrū in quo est: et est filis capiti clauis: et sit. i. fieri pōt in toto corpore precipue in inferiorib? partib? et in digitis eoz et accidit ex eo dolor apud ambulationē. Et Aui. dixit. q; quāq; ledit tñ q; phibz incessus. Et dixit. q; plm accidit ex percussioe et post exituras et curationes eaz. Et cura ei? aut sit p medicinas molliificatiuas desup appostas multoties iteratas et inter appōnē et appōnē eaz fiat incisio ptiā mollicare. nā sic faciēdo multoties abscondit callus totus: et quāq; phibet a lesione et phibitione incessus galbanū supappositū valet et mum super ipm retentū mollicat et sanat. stercus galline recens suptrū illico pōst q; egestū fuerit superappositū curat callū. q; si sic nō curat opz vt mollicet circiter dieb? xv. et pēpue cū asungia porci salita vel cū lardone s. lo aut mixto cum folijs malue vel altee decoctis in aqua cū charicis. et facta mollicatiōe ei?. Dixit Albu. opz vt secet qd est in circuitu calli et teneat cū forficib? aut cū vncino et eradice a sua radice aut moueat dñt Aui. cū manu semper donec egrediat et qdā cū acu amputant totam nodositatem siue totum callum a radice eius transeundo cum acu ab vna parte ad altā: deinde circundant acū cum filo forti multis inuolutionibus:

deinde cum filo illo attrahunt ad supiora cum omnibus vltimis: quā sic subleuat callus aliquid totus et pēpue: et si totus nō attrahit totū qd attractū est incidit sub acu. residuū vō cū cauterio punctuali cauterizat: deinde curat locū vt opz. Cauteriū aut et aliquid est neciū post secationē supradictam. Et aliquid extrahi nō pōt aut si noluerit eger tolerare tūc dñt Aui. annectat plumbū ei stringēdo sup ipsū sicut fit in cura nodorū. Dixit Albu. q; in extrahendis est vñ? q est eminentia parua aspera filtrata rotūda sup superficie corporis et multoties accidit in manibus puerorū. Et cura ei? est vt extēdas ipsū et liges cū filo de serico aut cū pilo et dimittat donec cadat.

De bothor siue pustulis.

Cap. lxxj.

Bothor in libris medicorū quāq; modis reperit sumptū. vno mō gñat p oī apte paruo a quacūq; mā fiat: vt pmi scda. ca de egritudib? cōpositis. Dixit Aui. q; bothor sunt de nūero apatū scdo mō reperit sumptū p sola vesica orta in tunica cornea oculi: et sic sumit a Jesu baly. ca de bothor in oculo. Tertio mō sumit p pustulis coctis valde acutis et cū forti dolore vlcērat. Et sic sumit a Rasi. i. pti. cū dixit. bothor parui cū faciūt putredinē et c. Quarto mō p apate puo soli? iunctiue oculi. et sic sumit ab eodē Rasi. i. pti. cū dixit. qd appz in albedine oculi vocat bothor: et qd appet in nigredine vocat pustula. Et 5° mō sumit a Rasi de p apate oculi puo sanguineo. cū dixit in rubrica. bothor in oculo et intellexit de sanguineo solū. Et qdā dicūt. q; bothor spāl? suptrū denotat qdā apata pua flātica in cute faciei eminentia ad albedinē tēdētia: q; vulgariter sermone cocti vocant: q; qñ dealbant manifeste vocant bothor lactea. Et alij dicūt. q; bothor spāl? denotat apata pua q; cum aliq; exiunt duritie. Et fortasse hoc magis psonat mētib? auctoz. Consideratis remedijs eoz appropiatas ad bothor. Et dñt q; forunculus de spēb? bothor est: et est ptiēs mām sania/bilē: et est de gñe exiture. Bothor gñat sumptū scd est qd pustula: et sic appet q; pustula est nomē gñis ad oēs spēs pustulay et bothor siue apatū puorū. Q; aut dixerūt qdā. q; pustula nō solū differt ab apate p puitatez suā: et q; est cū quāda vlcatione nō est vniuersalr vey: et verificat solū de his q; sunt vlcērose. Et pustule qdē siue bothor diuer sificāt aliquid diuer sitate subiecti: et est suptrū a mā ex qua fiūt de qua dixit Aui. pmi 4°. q; bothor qdā sunt sanguinea sicut variole et alia sūt colica ex colā rubea purasicut fere. de qb? dixit lra et c. q; sūt filis ipetigini: et tenēt mēbrū totū aut elus mer dietatē. Et ex eis sunt desudationes: de qb? lra extra. dixit. q; sunt ipetigines et sunt macule diuise. sup. Et alia sūt flātica et alia melica et alia sunt ex eis mixta et sūt sicut morbilli formica et scabies et filia: et qdā sunt aquose sicut ampulle siue vesicē: et qdā sūt vērōse sicut inflatiōes. Et quāq; diuer sificāt fm accidētia: et hoc multifarie quāq; fm figurā eoz et sūt alie late et alie nō late: sed stricte vel acute vel rotundet quāq; fm locū siue fm mēbra qbus fiūt. qdā enī in capite: qdā in facie: qdā in mēbris supiorib? qdā in inferiorib? et in mēbris quāq; egrediunt spisse siue denset et aliquid rare vel disperse: et aliquid sūt bicipites: et quāq; sūt vni? capitis tñ: et quāq; in mēbris supicialr et quāq; magis p fude et alie sūt multi numeri et alie pauci. Et diuer sificāt fm terminatiōē ipsarū. nā qdā resolunt: qdā suppurant: qdā durant: qdā dell tescūt et pmutant: et qdā vlcērant. Et rursum qdā sūt puri/ginose: et qdā nō puriginose. Dixit Hip. 6° affo late pustule nō valde puriginose fiūt: et est: q; vt patebit in seq. trac. ca de scabie. pustule late fiūt de mā nō valde acute: et est magis dispā q; i nō latis. Et diuer sificāt fm horā siue appōnē. qdā. n. nocte nascunt et vocat. Al. plātā noctis. Et rursum qdā accidunt subitō: qdā paulatim: et qdā pcedit purit? vel ardor in locorū qdā nō. Et qdā accidunt sinit? et qdā cretice.

Et causa pustulay quedā est extrinseca ex humore congesto vel ad locū defluxo aquositate vel vento

Nico. ser. vij.

f f f f

ficatē. Et aliqñ ē extrinseca ex casu vel percussioe aut appōne
medicinay acutay vesicantiū z hiliuz rep. Et aliqñ accidūt
pustule ex intensa aeris calitate z aq calitate: z qñq ex aere
vel aq frida. Cñ Ari. p. pbleumatū. pble. 35. qñt pp qd
frigidū facit pustulas euenire: z ē curat eas: cū nō vī posse
facere cū sint duo effect? pñj. Et solues dixit cām esse qz fri
gidū cōprimēdo facit humidū fluere ad ptes debiliores z in
eis fluxū facit pustulas. Curat aut eas q pexistūt vniendo
calore nālē loci: z sic ipz roborādo q fortificat? resoluūt māz
pustulay: qua resoluta euanescent pustule nec est incōueniēs
diuersos pños effect? ab eodē diuersimode pcedere: sic nec
idē effect? a diuersis z pñis cāis: diuersimode tñ agētib? p
uenire. Quia aut de multis pustulis supza in h tractatu di
ctū est: z de alijs in tractatu sequēti. iō de eis in h loco: plus
nō psequor. Cñ Ari. tñ vbi. s. in pbleumate. 34. qñt pp qd
in pustulis aliqñ pferat aq siue sit frida siue sit calar: z soluens
dicit: qz pustule accūt ex excessu hūidū qd friditas aq vel al
teri? rei cōdēfat z exasperat. i. durat z desiccāt: z iō occulta
tur scabioso? scabies qñ in aq frigida balneāt. aq vō cala.
dixit Ari. cōfert qz calefacit ptes cutis z resoluūt mām pustu
lay in vaporem z ipz exire facit a cute. Cñ cutis a pustulis
mūdificata remanet. Dixit aut Ari. aliqñ: qz. s. qñ aq frigi
da vel calida approximāt vbi vel qñt: qñ opz: z sicut in se
quenti tractatu dicit. z sic est finis scūde sūme.

Sūme tertie: z est septuagesimū secūdū caplm de medicina
incarnatiua q sūma est de vñtib? medicinay pñitētiū ad chi
rurgiaz: cū qbus suas iplet curatiuas intētiōes. Cap. i.

I hac sūma intēdo dicere de medicinis q
pñitēt ad chirurgiaz z hoc faciam
sub breuitate. si qñ aut voluerit latius noticiay
eay habere ad sermonē trāseat sequēte in quo
de vñtib? oīum medicinay plene tractabitur.

Ponā aut illic medicinas simplices ppositas vltra eas: que
posite sunt in pcedētib? sermonibus: z in pñijs caplis.
Cñ aut ex medicinis pñitētib? ad chirurgiaz: qdā incar
natiue: qb? oīz vti in vulnerib? curādis simplicib?: qdā aliqñ
vocant vulnera cū sanguie suo siue sanguinolēta. Cñ qdā
sunt carnis gñatiue: qb? medicus vñ oīz in curatione vulne
rū cōpositoy cū deperditione carnis. Cñ qdā sūt pñolida
tiue sigillatiue: siue cicatrificatiue dicte: qb? oīz vñ medicus
in vulnerib? cōpositis cū cutis deperditione: z in oib? vul
nerib? qñ necesse fuerit cutem gñari. Cñ qdā sunt mūdifi
catie siue abstersiue: qb? vñ oīz medicus in oib? vñcerib? in
qb? sordities aut virus gñat. Cñ qdā sunt carnis diminu
tiue qb? medic? oīz vñ in vulnerib? in qb? caro supercrescit.
Cñ qdā sunt attractiue: qb? vñ oīz medicus in vulnerib?
in qb? idiget attractioe sanguis ad carnis māz gñandā aut
in qb? eget attractioe in fixoy mēbro: vt euelli possint aut
in attractioe frustoy ossiuz vel sordities de pfūdo: vel mē
faciētis apā in mēbro intrinseco ad extrinsecū. Cñ qdā
sūt mollicatiue qb? vñ oīz in lenificatione soliditatu: siue
duritiarū reptay in vñcerib? vel apatib? vel quolibet in mē
bris. Cñ qdā sūt repulsiue: qb? vñ oīz in repellēdo mām
fluentē ad mēbray: vel et iam fluxā. Cñ qdā sūt trāsmissiue
siue pfortatiue mēbroz qb? vñ oīz: qñ eget vt mēbrū mām
fluentē nō recipiat: s. poti? alijs trāsmittat. Cñ qdā sūt re
solatiue qb? vñ oīz cū mām hūoralē aut saniosam aquosam
vel vñtosay de mēbro insensibilē extrahere voluerit. Cñ q
dā sunt digestiue siue maturatiue: qb? vñ oīz qñ neciuz fue
rit mām in sanie puerit. Cñ qdā sunt eruptiue siue frangi
tiue: qb? vñ oīz in apertione exituray. Cñ qdā sūt cau
stices: siue cauterificatiue: qb? vñ oīz loco cauterij actualis: z
aliqñ et ad eruptionē exituray maxie eay que sunt cutis.
Cñ qdā sunt doloris sedatiue: qb? vñ oīz cū dolor fuerit
cā q mē defluat ad locū aut virtus pternatur.

Medicina itaqz incarnatiua est illa de cuius pñieta
te vel rōne non est vt aliqd pducatur in esse

sed solū vt labia vulneris distātia vel cōtigua z non cōtinua
faciat sic adherere vt in vñionē z verā pñuitatē deducant:
z pp h medicina incarnatiua aliqñ glutinatiua z aliqñ inui
scatiua dīr: z aliqñ iproprie vocat pñolidatiua. Medicina cō
solidatiua aliqñ sumit pprie p me^{na} sigillatiua vel cicatrifi
catiua: z aliqñ iproprie p incarnatiua. fit aut inuiscatio z in
carnatio z vñio pñictay pñiū mediāte sanguie trāsmisso ad
ptes dicatas solutas z stante in pñis supficiē: ipsay partiū
vñienday puerio in quāsdā ptes roidas: quas pñicta me
dicina exiccādo in gluten cōuertit: qd postea supficies illarū
partiū pglutinādo ligat z ligādo eas pglutinatas retinet z
pseruat. Hāc aut pglutinationē vñtus nutritiua facit cōfili
cut carpetarij: q affides pñactas z sepatas quodā glutine in
vñionē reducunt pter q in aliq affidū augmētū faciunt vel
aliqd de nouo apponūt. Cñ medicina qdē incarnatiua ad
suā opōnē excedā: ad effectū incarnationis inducēdū multa
idiget siccitate vt ptes sanguis roidas effectas in glutinō
formā deducat: z expedit vt oī sit absterfione pñata: qñ ab
sterfuiū opponit ei qd glutinat z attrahit. Cñ hāc aut medi
cinay qdā sūt suppte ex mineralibus: qdā ex plātis: qdā ex
aialibus. Cñ minerales sūt cerussa lytagirinz bolus ar
terra sigillata z asphaltū: si infūdant in aceto vel aliquātulo
vino. Et terra pura supposita pñolidat oīa vulnera. Cñ Me
dicine aut incarnatiue suppte ex plantis sūt sic folia qrcus z fo
lia castanee. vñraqz. n. puluerigata vñlt apponant vulneri
bus z sanāt ea hz Dios. z Sera. z qdā dñt. q et recētia pñu
sa z supapposita sanant ea. Et Sal. 6. de simpli. medi. dixit.
memini me pñolidasse: qñq vuln? falce pactū nullo alio far
maco. pñiui folia qrcus subitit in petra z vuln? cū toto cir
cundate. als. circūstāte loco cataplasmaui. Et folia didar. z
dñ qd est fraxinus: de quo dixit Raf. 13. pñi. ex vbo Sal. q
folia ei? z cortex faciūt adherere vulneray: s. pñolidauim?
cū ipñis vulnera recētia cū sanguie suo: z cortex b? arboris re
cēs vñ pñimi tñis inolut? sup vuln? i mo^{na} ligamētū pglutinat
illd. Et folia plātis: de qua dixit Dios. q plātis pgluti
nat pfunda vulnera cū sanguie suo. Et folia caulie: z folia
cypsi z nux ipsi? z folia citri z folia centauree z folia z ra
dix pñolide z folia arboris mali z folia acetose z folia pñasti
lonis mixta cū melle z cortex pñi z cortex ramoy cypsi z
cortex interior arboris granati est mirabilis pñolidationis:
ita q si decoquant in vino rubeo: z vñ illud sumat in po
tu pñolidat vulnera interior mirabilē. Et affirmāt qdāz. q
pñolidat vulnera pulmonis sios forbay sios herbe pñogñi
dos z sios cētauree q pprie valet in vulnerib? euenientib? in
capitib? lacertoy: herba dicta peracella recētia vulnera vñ
liter z mirabilē cōtusa z supposita sanāt. Et cauda eqnā: de
qua dixit Sal. z ponit a Raf. vbi supra. qñ terunt folia ei?
z sit ex eis empl? pñolidat vñcera recētia: et si sint in vulnere
nerui incisi pñolidat ea. Et qdā dñt. q si folia ei? aspgant
vino: deide pñūdant et supponant opant vñli? Cñ folia
millefolij pñusa et supposita vulnera pglutināt et apari pñi
bent. Centinodie quā qdā dñt. ē bursay pastoris folia pñu
sa. dixit Sal. 9. de simp. medi. sūt vulnēz sanguinolētoz far
macū pñolidatiuū. Et cardī bñdicti radix pñusa vulnera recē
tia cū sanguine suo pñolidat. Et vga pasto. de q dixit Sal. q
sanguinolēta vulnera pñolidat et folia salicis et cortex ei? q
est fortior cū pprietate sanguinolēta vulnera sanāt et radix
brufci sup tegula exiccata et puluerigata imissa vulnerib? vt
dixit Cōstātinus. ea pñolidat et berbena recētia et sicca pñi
ta vulnera pñolidat. Et fm Apulegiū oīz pñeri et cuz butyro
misceri. Et folia rosmarini trita et cū assūgia mixta vulneri
ipñita sanāt ipz. Et dixit Apulegius. q si imiscueris succuz
diptami plagis ferro factis: z et si in potu dederis patienti
mox sanabit. Et ex incarnatibus est nux recēs trita cū aqua
et sale aut bullita in vino cū folijs acetose sicile vel lactuce et
puluis ordeī vñi et puluis molēdini et radix yreos et radix
aristol. et sanguis diag. et aloes et terbētina et sarcocolla et

Medi
ne simpli
ces.

Similitudo
rius et
vulneribus
omnibus.

gumi arabici et dragagani et olivani et mastix et myrrha.
dixit Dio. agglutinat totum illud quod eget agglutinatione et quod
cōtrita subtili posita cuti a craneo separte cōglutinat adinuicem.
Et lac acetosus agglutinat vulnera magna et supasper-
sio decoctionis extremitatū aialū. Et puluerē factū de ossi-
bus agni siq̄s imiserit vulnere et supalligauerit ita cito vuln-
solidat ut si fuerit in plio nō sit ei necesse a bello cessare. Et
ex vitrū icarnatib⁹ et carne gūantib⁹ et solidatib⁹ est vinū
de quo dixit Sal. 3.º de ige. sani. vinū optimū medicinarū vul-
nerib⁹ eē. dico in q̄tū vulnera sunt. et subdit. si nō addidisset
in eo quod vulnera sūt putares a me hōc m̄ absolute fuisse pla-
tū pp̄ qd̄ dicit. q̄ Sal. p̄dca dicit. ut ostenderet quod nō signavit per
illud in q̄tū vitatē. q̄ tūc vinū oīa vulnera sanaret. qd̄ ē fīz. s̄
voluit oenotare quod vinū curat vulnera in q̄tū vulnera sūt et
allegat et ip̄z rabi Moyses vinū est optima medicina vulne-
rib⁹. ip̄z. n. oib⁹ cōpetit et intelligit de mediocri vino hñtē
stipticitatē aliquale nō acuitatē nec ē oīno paucifex nec oīz
ē nouū turbidū neq̄ ē antiquū et amarū factū. Et notat. quod
vinū vulnerib⁹ est optimū iteri⁹ sūptū et exteri⁹ appropina-
tū. nā iteri⁹ sūptū gūat bonū sanguinē. qm̄ est bona m̄a gūo-
nis sanguis et sic m̄at puenit vulnerib⁹ cū depditiōe carnis.
Cōuenit et oib⁹ vulnerib⁹ iteri⁹ sūptū pponat agēs. qm̄
ut sic ponit ab auctorib⁹ pponis sicce et in egrī⁹ bñdis
ad deficcādū. dat ḡ agēs cū pponē sua reductū ad actū vul-
nera deficcāt. Cū tñ qdā. quod vinū sūptū iteri⁹ paccis hu-
mectado ptes vulneris pōt eis nocere. et h̄ foret qm̄ subtilita-
te et potētia vīas apiedō et hūiditates supfluas et nutrimenta-
les ad mēbū vulneratū deduceret siue trāsire faceret aut qm̄
vinū ip̄z ad vuln⁹ trāsiret idigētū. Cū exteri⁹ vo appropia-
tū subalt agēs. i. p̄ sua subdaz hūidā liqdā fluidā p̄ quā est la-
natū. et sic puenit vulnerib⁹ virulētis et sordidis. ac ē ex-
teri⁹ appropinatu pponat nāl agēs cū sit ut sic pponis sicce
oib⁹ puenit vulnerib⁹. agglutinat. n. vulnera simplicia. carne
gūat vbi ē ei⁹ gūo necia et ligillat mēbz pfortado mās ad
se fluētēs repellit. et mēbz nō alterat s̄m aliquā actiūz q̄li-
tatū. p̄p̄ea iā mlti oīa vulnera solo vīo curabāt et ligaturaz ac
ēt futura vbi necia erat et nō solū i carne illata. imo ē in ner-
uis in q̄tū fuerit sine dolore. nā si cū dolore erat p̄us cū oleis
calis dolore sedabāt. vtebāt aut solo vino. q̄ ip̄z sōm sine no-
tumēto vulnera deficcāt. Cū inū at et oleū p̄mixta nō defic-
cant. q̄ mollificāt et vulnēz labia labificāt rōne olei vel alte-
ri⁹ vinctuosi cū q̄ p̄ficiūt. Cū s̄lfr. neq̄ puluis sine nocu⁹ vul-
nera deficcāt. nā ipsa exaspāt et opilado poros virus iteri⁹ in
carcerat et coartat. Et aliq̄ et puluis et p̄cipue mineraliū
nō sufficēter puenit ad p̄fūdū ut exiccat hūiditates in p̄fun-
do stātes pp̄ qd̄ p̄uocat nos necitas ad p̄ficiē vng⁹ ex pul-
uerib⁹ ut rōne olei et cere valeat penetrare et puenire ad loca
ad q̄ oīz. Dicit. A. me⁹ sicce sic lytargiriū et a. minerales nō
deficcāt in p̄fūdū neq̄ penetrāt in poros. vey qm̄ sit cū eis
vng⁹ curfus olei facit submergere et penetrare vsq̄ ad locū
volūtū. nā oleū sua fluxibilitate est penetratiū et secū dūcit
pulueres illos vsq̄ ad locū quē volum⁹. Et me⁹ at sim-
plicib⁹ dictis multa p̄nt cōponi medicamina incarnatiua. ex
qb⁹ est medicamē vtile qd̄ scripsit Sal. in lib⁹ cathagen. et.
lytargiry p̄t. j. olei et aceti. añ. ptes. iij. coquant p̄dē itegrū
ip̄m p̄tinue cū spatula ouēdo donec spissum et nigrum fiat.
Cū aliō. misceat puluis rube⁹ p̄stricti⁹ sanguis cū terbēti-
na lota in q̄titate q̄ resultat in formā vng⁹. Cū aliō mirabi-
le. et. olivani masticio ales hepaticū myrrhe. añ. p. j. boli ar.
san. drag. añ. p. j. radice p̄solide et gariofilate. añ. p. j. pul-
ueris et p̄ficiāt cū succo plātag. vino et oleo et cera q̄tum
sufficit. Cū puluis incarnatiuus optim⁹. et. thuris. z. ij. san.
dra. z. iij. calcis vine. z. vj. pistent et misceant et de h̄ puluere
abundatē ponat sup labia vulneris exteri⁹. Cū puluis val-
de vtilis ad incarnādū. et maxie vulnera in q̄bus eget pauce
carnis regnatio. et. sang. dra. aloes olivani et sarcocolle. añ.
ptes equales. Cū Alius et vtilis ad incarnādū et sanguinis

fluxū restringendum. et. balaustiarum sang. dra. añ. z. ij. sar-
cocolle. z. iij. olivani. z. j. pistent et misceantur.

De medicina generatiua carnis.

Cap. lxxij.

Medicina

generatiua carnis pp̄le loquēdo
et vocari medicina faciens nasci
carnē. sicut ab Aui. vocat. Cū. n. gūare carnē
sit opus nāe. s. v̄tutis nutritiue. et nō medicīne
p̄z q̄ pp̄le medicina nō d̄r gūatiua carnis. sed
pp̄le oīz d̄ci p̄paratiua vel dispositiua ad gūonē carnis. nō
enīz medicina pp̄le. et p̄ncipalr gūat carnē. s. solū dispositi-
uē et p̄paratiuē et instrāt. pp̄ qd̄ qdā dixerūt. q̄ medicina nō
gūat carnē p̄ se s. paccis. Cū istud tñ medicīnā gūare carnē
per accis est duobus modis. Uno mō mēre et vererz q̄tūz
ad oēm actionē medicīne que appropinat que solū grā ge-
neradi carnē administrat. Alio mō nō vere nec q̄tū ad oēm
actionē medicīne. s. solū q̄tū ad p̄tē sue actionis gūat carnē
et q̄tū ad aliā p̄tē nō gūat ipsaz. Et isto scdo mō supra medi-
cina nō d̄r v̄e gūatiua carnis. s. pp̄le loquēdo d̄r p̄paratiua
vel dispositiua ad gūonē carnis. De p̄ itellererūt auctores
cū de me⁹ carnis gūatiua loquunt. et est illa de cui⁹ pp̄le
tate est aliqd̄ inesse pducere. s. carnē. q̄ loco depditaz p̄tūm
carnosaz apponit. de q̄ dixit Aui. q̄ est. me⁹ cui⁹ p̄p̄etaz
est ut pmutet sanguinē supuenientē vulnere. s. grā nutriēdi
mēbz solutū in carnē. et hoc iō q̄ equat cōplexionē ei⁹ et cō-
gulat ip̄z cū exiccatiōe. Equat aut p̄ponē sanguis remouē-
do ab eo hūiditatē supflua. p̄hibēt ip̄z a coagulationē et puer-
sione ei⁹ in cābiū siue in gluten. Et p̄ sanguinem intellexit h̄
Aui. p̄m et 2.º de scdis hūiditatib⁹. quā postea puer sam in
cambiū siue gluten. nā postea. s. virtus nutritiua in cambiū
vel gluten puerfaz i format forma carnis. Qua medicīna. di-
xit Sal. 3.º de inge. sani. vlcerā cōcaua. i. q̄ sunt cū depditiōe
carnis semper gēt. s. donec cōpleat restitutiō deperditi.
Debet aut h̄e medicīna carnis gūatiua p̄dicta 4.º additio-
nes. quaz p̄ est. ut dixit Sal. ibidē et 2.º ad Glau. q̄ sit exic-
catiua in p̄mo gradu. Aui. tñ dixit. op̄z ut sit exiccatiua. s.
nō op̄z ut sit ei exiccatio p̄limatimo sit vsq̄ ad ter⁹. q̄ d̄r sic-
citas moderata. s. n. eēt ei exiccatio vehemēs et imoderata
p̄hiberet sanguinē veniētē et trāsmissuz ad mēbz p̄ suo nu-
trimēto p̄sumēdo illū et cōstringēdo vīas sui aduē. et sic p̄-
hiberet m̄az ex qua caro gūari d̄z. q̄ p̄hibita nō gūabit caro
Moderamē aut et ter⁹ exiccationis medicīne gūatiue carnis
explicauit Aui. p̄m 4.º. ca.º de cura solute p̄tinuitatis. Cū d̄-
xit. caro nō gūat nisi in eo. cul⁹ siccitas nō multū p̄m gradu
transcēdit. q̄ d̄r eē sicca in p̄ gradu. vel p̄az plus istud nō
vltra p̄m gradu. aut parū plus eo ab auctorib⁹ sumit p̄ p̄ma
māsiōne scdi gradus. qm̄ ei⁹ exiccatio nō est multū manife-
ste lesiua cū satis similes vltimē māsiōni p̄m gradus. et non
d̄z vltra ter⁹ oēm siccior esse. Ait. n. Sal. 3.º de inge. sani. q̄
medicīnis vltra p̄dictū gradu p̄m aut p̄az plus exiccātib⁹
nō solū ea q̄ de supfluitatib⁹ defluūt ad mēbz exiccabunt.
vey et sanguis q̄ cā gūonis carnis existit cōmīnue et exicca-
bit. imo et si multū excesserit ad exiccādū subalē mēbz hūi-
ditatē se puerter. Et nō intellexerūt auctores q̄ medicīna
carnis gūatiua sit sicca in p̄ gradu. vel p̄m māsiōne scdi grad⁹
absolute. qm̄ me⁹ absolute talis d̄r eē in cōpone ad corpus
tēpatū. p̄p̄ea sequeret quod multe medicīne q̄ ab auctorib⁹ po-
nunt absolute sicce in scdo gradu. et i fine ei⁹. et fortasse in 3.º
nō foret gūatiue carnis. et explicuit de ipsis ut clīmia centau-
rea aristo. et s̄lfr. q̄ gūant carnē ipsi d̄cūt. et exp̄ientia decla-
rat. s. auctores itellererūt q̄ me⁹ carnis gūatiua sit sicca in
p̄mo gradu. aut p̄az vltra ip̄z p̄p̄atiue. s. p̄p̄onē ad corpus
seu mēbz cui appropinat s. q̄ ip̄z mēbz p̄p̄at ad vlcus in
ip̄so exis. h̄ est p̄p̄onē ad hūiditatē quā in ip̄o mēbro vlce-
rato exicare bñt. Cū medicīna. n. v̄tū p̄cedētib⁹ d̄cū est. ad
duas afferet intētiōnes. s. ad p̄seruādū mēbz in nā suaz ad
morbū destruēdū. Cōseruat at nālitate mēbz cū s̄lfrudie cō-
plexionis ei⁹ ad nālē cōplonē mēbz. Et mēbz destruif cū

Medicīna
nā gūare
carnē per
accis est
duobus mo-
dis.

Medicīna
carnis ge-
neratiua
d̄z b̄re 4.º
additiōes
p̄ma q̄ sit
exiccati-
ua et quō.

Medicīna
cōposita.

Nico. ser. vij.

f f f f i j

contrarietate coplonis ad ipz. Cū igit vulnus sit morib⁹ hū-
 dus ipediēs cū sua humiditate carnis gñonez indicat in sui
 destracōe de medicina exiccatura: nālis ē ficitas mēbz
 indicat in sui pseruatione ē de medicina exiccate. gñ medi-
 na gñatiua carnis d3 esse exiccatura pp adimplere ambas in
 tētiōes pdictas. C Ex q⁹ p3 q ista medicina d3 hre ficitas
 te qua coseruet nālitatē mēbz: vltra hāc d3 hre ficitatem
 tantā q finiat vlcis humiditatē carnis gñonē phibētē.
 C Et qz mēbz nō sūt in ficitate sicut valde diuersa: vlc
 cera sūt nō sūt in hūiditate pariat sed valde diuersa: iō opoz
 tuit medicinas carnis gñatiuas in gradu ficitatis: māsio
 nib⁹ ei⁹ fore diuersas. In mēbz n. tēpato me⁹ in p⁹ gradu
 sicca carnē gñabit: tñ in mēbz ficitior vt scōi gradus eadē
 medicina nō carnē: s3 poti⁹ sanie gñabit: egebit ad gñonē
 carnis in eo absolute medicina ficitior q pmi gradus. Et b
 declarans. Sal. 3. de inge. sani. in exēplo. dixit. q thūs q est
 ficitū in p⁹ gradu in cōpōne corpis tēpati gñabit in eo carnez
 cū sit potēs eius seruare ficitatē z hūiditatē vlcis exicca-
 re supflua: sic sanguinē in mām rōidā cōuersuz ingrossare
 z aglutinosum facere: sic pparare z disponere vt recipiat
 nālī actione formā carnis: tñ dicta me⁹ sicca in p⁹ gradu in
 eo: pe sicco carnē nō gñabit: q nō est sufficiens hūiditatē eius
 supflua: z carnē gñari phibētē sūmere z exicare: q respe-
 ctu ei⁹ nō est sicca in p⁹ gradu: z iō poti⁹ eius humiditatē sa-
 niaret. Et subdit Sal. dico in humidis corpib⁹ vt puerop⁹ z
 mulierū carnē gñari: cū thure medicent. In sicca vō z se-
 nū neq⁹ qz: idē dixit Auer. coll. 7. Et posuit aliud exēpluz
 dices. vulnera aurīū cū pua exsūt sanant. cū memithe z ace-
 to: z si magna: tūc troscisci andaracarō q sūt multū exiccati-
 ui viles exsūt: si bi nō sufficiūt: tūc scoria ferri necia est. Et
 Sal. dixit h⁹ qz auris est mēbz nālī ficitior cū ad mās pue-
 nerit mēbz hūidi vel morbi hūidi: est multū a sua nā eloga-
 tū: z ppea eget reb⁹ exiccatis in eodē gradu ad quē pue-
 rit mēbz istud vñus hūiditatē. nā medicie nō sanāt nisi ex cō-
 trario distēperatē in eodē gradu in quo est mēbz distēpa-
 tū: ita q si est distēpatuz in 1° gradu hūiditatis necesse est vt
 medicina sit in 1° gradu ficitatis. C Et A. dixit. ficias q illō
 dcm. f. q me⁹ facies nasci carnē d3 esse sicca in p⁹ gradu vel
 paz plus. nō est intelligēduz absolute: s3 in cōpōne corpis vel
 mēbz in quo administrat. nā est medicina aliq facies nasci
 carnē in corpe suoz nō in alioz istud iō: qz fortasse exicat
 in vno z nō exicat in alio pp oploones duoz corpōz eē di-
 uersas. s3 in ficitate z hūiditate: nō solū ex diuersitate com-
 plonis corpis vel mēbz in ficitate: medicina facies nasci
 carnē d3 eē in ficitate diuersa: s3 pñr ē rōne diuersitatis vl-
 cep in hūiditate. nō. m. oē vlcus eiusdē gradus humiditatis
 existit: nec hūiditas eoz gñonē carnis ipediēs in oib⁹ est eē
 liozimo valde diuersa in plus z minus: in vno itētiōz in alio
 remissioz. Et sic fm diuersuz gradū hūiditatis vlcis: z di-
 uersus d3 eē gradus ficitatis medicie. Erūt g medicie facie-
 tes nasci carnē sicce: qdā plus: qdā minus: z qdā medio mō
 absolute: q tñ cōpate ad mēbz z vlc⁹ ei⁹ cui approximant
 debēt eē sicce in p⁹ gradu vel vltra ipz paz: z iō 13 aristot. cli-
 mia: z silia. sint absolute sicca in 1° gradu vel in 3° gradu: in
 cōpōne tñ ad corp⁹ vel mēbz in q gñant carnē nō sunt sicce
 nisi in p⁹ gradu vel paz plus. C Et ex his p3 itellē Aulc. qñ
 pmi 4. dixit. q me⁹ gñatiua carnis: aliqñ est exiccans in p⁹
 gradu: aliqñ in 1° vel in 3°. nā intellexit absolute nō opatiue.
 Errauerūt gilli q putauerūt q in nullo mēbz qñtūcūq sic-
 eo p gñone carnis i eo sit necia medicina sicca nisi in p⁹ gradu
 aut paz plus: neq sūt in vlcere qñtūcūq hūido 13 voluerint
 q solū p māsiones dicti pmi gradus diuersificarent. Et mul-
 to magis errauerūt illi q putauerunt q me⁹ est eqliis ficitas
 ficitatē corpis vel mēbzimo vt dixerūt qdā ē si esset mi-
 noris gñare carnē i eo. nā si eē eqliis nō pueniret ex ea actio
 in corp⁹ nullū. n. duoz in vñute eqli se hñtū in alioz actio-
 nē efficit: z multo min⁹ qdē remissius. Et ppea dixit Aulc. q

oē exiccatiūū cui⁹ ficitas est minor ficitate corpis est ab-
 breuiatū vt in eo faciat nasci carnē. C Et pdicta de ficitate
 medicine carnē nasci faciens nō pñrēt vitatē nisi cūz vlcere
 nō fuerit cōplicat⁹ morib⁹ ali⁹ vel cā vel accis ali⁹ indicans.
 Si. n. cū vlcere fuerit aliq⁹ pdictoz de hūectatiōe indicatū
 vt mala oplo sicca labia vlcis exiccado indurās z mām in
 carnē puerit dā pñmēs: tūc medicie sicca pueniēs nō existe-
 ret: s3 magis noceret. Et est medicadū tale vlcus cū medicina
 hūida quousq pilla mala oplo sicca totalit⁹ sit ablata. z deide
 ad exiccatiūū est redeūdū. Et sūt si cū vlcere fuerit oplicatū
 aliq⁹ de pdictis: qd de maiori exiccatiōe indicaret eadē qua
 vuln⁹ inqñtū vuln⁹ est indicat vt aliq mala oplo hūida ma-
 xime mālīs: tūc me⁹ sicca pmi gradus vel paz plus nō suf-
 ficitimo regit medicina ficitior ea ē in opōne mēbz in quo
 est vqz ad illius male oplois humide remotionē.

CS dā additio est q d3 hre abstersionē: vt mūdet vlcus ab oi-
 putredine z sorditie in oi vlcere necio repta ne gñonē carnis
 ipediat: verūm abstersio ei⁹ nō d3 eē fortisimo minor exic-
 catiōe ipñ⁹. qñ me⁹ gñatiua carnis d3 eē coagulatiua z in-
 spissatiua mās puerit dē in carnē vt supra dcm est. z hāc opa-
 tiōne abstergēs forte ipediret mām illā spargēdo z fluere fa-
 ciēdo: z iō abstersio ei⁹ oi mordicatiōe d3 eē puata. Dixit. n.
 Sal. 5. de simpli. medi. q de ppietate medicinarū q abster-
 gūt abstersione cū eqliate cū q nō est mordicatiō est vt im-
 pleat vlcera pñda. Et Sera. dixit. q medicie q replēt vlcē-
 ra pñda carne sūt ille q abstergūt tēpata abstersione sine
 mordicatiōe. Et Aulc. dixit. opz vt medicamē gñatiūū carnis
 abstersiuū sit: s3 nō opz vt sit ei abstersio fortis valde. si. n. in
 eo eē abstersio vehemēs remoueret sanguinem z faceret eū
 currere. z sic pñmeret mās in carnē pñsurā. Et pp b dixit
 Auer. 5. coll. 1. iste me⁹ idigēt pauca abstersione. Abstersio
 eniz ei⁹ est vt abstergat sordities q est in vulnere z exiccatio
 est ad exiccadū humiditatē: qz indigestione cuiuscūq mēbz
 inueniuntur iste humiditates. s3 subtilis z grossa.

C3^a additio est q me⁹ gñatiua carnis nō d3 eē stiptica. Dixit
 eniz Sal. z ponit a Raf. 14. pti. medicie gñantes carnē ca-
 rere debēt stipticitate oinoz: nō debem⁹ cū eis carnē vlcē-
 ris exicare neqz solidiorē facerēt: alibi Raf. 14. nūerauit
 Sa. i me⁹ gñatiuis carnis corticē thuris: z tñ i ea ē stiptici-
 tas: vey tñ h dcm Sal. de eo est ex via pfectiōis: z nō ex via
 disputatiōis signans phoc q in aliq medicina gñatiua car-
 nis pōt esse aliq stipticitas 13 debeat eē pauca. Et b signauit
 Aulc. cū dixit. q nō indiget stipticitate de qua sit curādū.

C4^a additio est q d3 eē tēpata in actiuis qñtatib⁹ z b3 veri-
 tatē si mēbz vlcera tū fuerit in actiuis qñtatib⁹ tēpata fm
 nālitatē suā nō pmutatū ab ea neqz exneatū. Si aut exneatū
 ab ea fuerit opz vt medicina carnis gñatiua cū sua exiccatiōe
 declinet ad qñtatē pñā ei⁹ ad qd mēbz exneatū est. Ingt. n.
 Sal. opz nos cauere iusgamū mādragorā z opñ sup. z alia
 frida: qñ z si oportune mēbz dñcēt: ipz tū vltra tēpamētū
 ifridat. sup. z sūt oz vitare me⁹ calas eadē rōne. C Dñt q
 Sal. innuit. q mēbz vulneratiō in nālitate fm actiuis qñ-
 tates exñtib⁹ me⁹ gñatiua carnis in actiuis qñtatib⁹ filis
 eē d3 nō solū in for⁹: s3 ē in gdu qñtatib⁹ actiuis iploz mē-
 bz: pñta q si mēbz vulneratū fuerit nālī calz in pñz me⁹
 gñans carnē d3 eē calū in pñz cū illa pueniat ei⁹ sūt ē d frida:
 z ē in alijs gñtib⁹: s3 si mēbz vulnerata fuerit a sua nālitate
 remota s3 qñtates actiuis: tūc me⁹ carnē in eo hñs gñare
 d3 hre oppositā qñtatē actiua ei⁹ s3 quā mēbz disfraciatū
 fuerit nō sō in forā. s3 ē in gradu: z sic si mēbz a sui nāli-
 tate egressus fuerit vñus calitatē vñi⁹ grad⁹ me⁹ hñs in eo
 carnē gñare d3 eē frida in pñz gdu: z sūt in alijs. C Et A. de
 his dixit. opz itez vt sit me⁹ gñatiua carnis in calitate z fri-
 giditate filis nā si fuerit sepata. s. cōplo mēbz a nālitate sua
 z fuerit scā accñtalis z exneata vñus calm vel frñctus pñā
 me⁹ curari d3. Si itaqz oplo accñtalis mēbz fuerit cala e
 medicina gñatiua carnis d3 eē frida: z eo⁹. z opz vt sit in cal-

Scda ad
 uoq d3 eē
 abstersio

Tertia ad
 dñt qñ
 d3 esse stu-
 ptica.

Quarta
 additio q
 d3 eē rem-
 perata in
 actiuis z
 quomō.

Bitate vel frigidityte eleuata fm q̄titate sepōnis illius in tñ
in q̄tū cōpō nālis mēbroz est a sua nālitate ramota. Sed si
cōpō mēbz nō fuerit sepata a nālitate sua sepōne: de qua sit
curādū: tūc medicina gñatiua carnis d̄z esse nālis ei in calo z
frigiditate q̄ ē in gradu. vñ dixit Aui. administrē medica
men mēbro calo valde: frigidū valde, z frigidū valde: calidū
valde: z sic accūtalit d̄z abici cū p̄rio sic nālis d̄z p̄seruari cū
fili. Et ad recte ministrādū medicinā carnis gñatiua opz
p̄siderare sic dixit Sal. in regni. membri positionē in superficie
vel fundo z medicamentū. Et h̄o q̄ medicie grosse sube nō
ueniūt ad p̄fundū: s̄ remanēt in superficie nō faciētes in pro
fundo vlcis actionē: z opz vt eligant tūc q̄ sūt grosse sube
cū eis q̄ faciūt ip̄as ad p̄fundū venire sic in vnguētis: vt. s̄.
patuit de medicina incarnatiua. Cūq̄ eger medicina gñati
ua carnis: z nō fuerit in p̄ntia sufficiēter exiccata: s̄ affue
rit alia deficiēs aut sup̄flūs: tūc opz vt deficiēs in exiccatio
ne cōponat cū sicciori vt pueniat in me^{na} p̄posita exiccatio
sufficiēs. Et sic pueniēt ad exiccādū mēbz siccū thuri ad
dit aristol. vel clinia aut si me^{na} ip̄a nō sufficiēter exiccans
p̄pata fuerit in formā vnguētis remoueat ab ip̄a forā z admī
nistret in forā pulueris: aut minuat ex vng^{to} cerā z oleū: z
alia victuosa aut addat q̄titati me^{na} gñatiue carnis: aut ap
ponat me^{na} p̄ria eis q̄ diminuūt exiccationē ei^z. z eo^o. fiat si
hēat p̄ns me^{na} q̄ exiccādū sup̄fluat. Cū Amplius trituratione
me^{na} ad h̄ adiuuat: qm̄ me^{na} nō subtili trituratione opōnē effi
fortiorē: s̄ nō inducit effectū gñonis statim: imo in tpe lōgoz
z subtili trituratione opat p̄trariū illi^z: vt in sequē. ser. patebit.
Et tps administratiōis medicie carnem nasci faciētis. dixit
Aui. est qm̄ iā mūdificat^o ē loc^o a sordib^z: z s̄lib^z: vt virulē
tia z carne addita fungosa carne oscreata vel corrupta: z oī
alia re mūdificāda z abijciēda p̄ter subtilē hūiditatē z gros
saz in oī vulnere reptā: q̄s nō opz p̄us abijcere vel mūdifica
re: q̄ me^{na} carnis gñatiua potēs est istas abstergere z exic
care: z s̄lib^z ē carne gñare. Cū ad habēdū aut sig^o qm̄ me^{na} ad
gñonē carnis appōita sufficiēter exicat z abstergit: z qm̄
nō. Instruit nos Sal. 3° de inge. sani. z dixit. si aliqd ad cu
rādū carnē inueneris positū. s̄ in libris mediciaz z auctoz:
z aliqd vuln^o occurrerit tibi curādū cū eo: z vt p̄siderasti in
eo caro nō gñat scias illud ē: aut q̄ vulnus vltra modū de
ficcat: aut illud diminue siccitatis z ad discernēdū inter ista
opz te illud intueri: q̄ si vuln^o multū saniei habuerit z putri
dissima z hūidissima fuerit scias appo^o medicamē debilissī
mā siccitatē h̄re. q̄ si vuln^o purū z siccū fuerit p̄ nimīū illd
esse deficcatiū: z si sit p̄cauū plusq̄ fuerit neciū: z circa il
lud rubor scias appo^o medicamē vltra modū calefacere z
exicare: q̄ si hūidus color: aut liuo: circa illud fuerit oñdit
tibi illud vltra modū infrigidatiū fuisse. Et Aui. dixit.
opz. te h̄re p̄expimētū qm̄ est illd quo scis an me^{na} sit ex eric
cantib^z: an ex flantib^z. i. nō exiccantib^z: z scis h̄ ex nascentia
carnis fm p̄cessionē cures: qm̄ si caro nascit^o p̄tinue fm p̄ces
su: tēpōis curationis: tūc me^{na} sufficiēter exicat: z sufficiē
ter ē abstergit z mūdificat. Si vñ nō: p̄riū z scis ē h̄ ex sor
didatiōe vlcis. Nā si sordidatio aliq̄ p̄seuerat i vlcere f̄z p̄
cessū cure aut auget: tē medicamē appo^o nō sufficiēter exicat
carnē nasci faciētes simplices: q̄dā sūt
ex mineralib^z: z sūt climia tutia ly
targiriū scoriz ferri. z files: z q̄dā sūt ex plātis: z sūt oliba
nū myrrha aloes listiū sang. dra. memithe sarcocolla planta
opopanacis yreos aristol. cēteurea submatricon farina lu
pinoz farina ozobi farina fabaz farina ordeī armoniacū ci
napriū: z filia. Et d̄ p̄dictis myrrha yreos z aristol. ē carne
gñant sup̄ ossa. Dixit Pau. de gñantib^z carnē centaurea est
in p̄ gradu: deinde submatricon: deinde yreos: deinde ozob^o
14° p̄ti. dixit. farox. q̄ nenufar z socos gñant carnē. Et Raf.
dixit. dico q̄ hoc faciūt in vlcib^z exiccatis inflāmatiz z ve
hemētis caliditatis: z dixit aucte Sal. q̄ in vlcib^z salus
de accūtib^z malis gñatio carnis sit sufficiēter cū aq̄ mellis:

z ex simplicib^z p̄nt multa medicamina cōponi. Cū medica
men valde vtile in mūdificādo z gñando carnē. Raf. raline z
cere. aii. 3. ij. gūmi alboti. 3. ij. thuris masticiis. aii. 3. j. myrrē
sarcocolle mumie. aii. 3. 5. olei masticiis. 3. iij. mellis ros. co
lati. 3. iij. farine ordeī. 3. j. 5. fiat ex eis vng^o. Cūq̄ de mel
le q̄d est mirabile in gñando carnē in vlcib^z multaz hūi
ditatū. Raf. mel z coq̄ ip̄z donec ispisset: deinde p̄ici sup̄ ip̄m
myrrhā sarcocollā z aloes trita z puluerizata: z tādū s̄l agi
tata donec sint bñ incorporata. Cūq̄ de q̄ dixit Raf. 14°
p̄ti. q̄d gñat carnē sup̄ ossa denudata sine dubio z in capite
z in oib^z alijs locis: z appellat^o medicamē capitale: eo q̄ ge
nerat carnē in oī vulnere capitis sup̄ craneo denudato: z exti
mauit Sal. 3. megategni in 3° de inge^o sani. q̄ hoc medica
men p̄posuerūt antig exp̄metatores eo q̄ viderūt q̄ medici
ne simplices qm̄ gñant carnē in aliquo corpe tñ: z ip̄i cō
posuerūt h̄ ad curādū cū eo q̄d corpus z sic sit. Raf. pulue
ris thuris. i. thuris minuti radicū lilij celestis farine ozobi.
aristol. lō. z corticis opopanaci. aii. p̄tes eq̄les: z qm̄q̄ addit
carthimia lota. Cūq̄ optimū: q̄d q̄dā diuinū vocāt. q̄ fa
cit roia vulnere sanat. Raf. pimpinelle verbene z betonice. aii.
M. j. terant z bulliāt in vino optimo albo vsq̄ ad p̄suptio
nē q̄rte ptis vini deinde coles z post colationem sumat tota
suba dictaz herbay: z ponat in sacculo de pāno lineo: z for
titer stringēdo p̄mat cūz torculari: vel bacculis supra aliqd
vas donec tota suba herbay cadat in eo. Deinde. Raf. totā sbaz
herbay z terbē. aii. lib. 5. z cere v̄gis albe. 3. iij. z pone in va
se terreo nouo ad ignē: donec dissoluant^o z misceant cū dicta
suba herbay: deinde sup̄mittat masticiis. 3. j. z lactis mulie
ris. 3. ij. z bulliāt oia donec sufficiēter sit coctū: q̄d coq̄scit q̄d
qd modicū ex eo p̄iectū in aquā fridā adheret digito tāgen
tis. Cūq̄ aliqd bonū. Raf. cētauree minoris z betonice. aii.
M. iij. z p̄quassata in optio vino albo bullire fac: deinde cola
z colature adde terbēline lib. 5. raline. 3. iij. cere. 3. ij. sarcocol
le. 3. j. z itēz bullire fac: deinde p̄ice sup̄ acetū. deinde accipe
aggregatū ex eis z cū lacte mulieris malaxa. Cū aliqd q̄d d̄
regiū p̄p magnā vtilitatē suā. Raf. cere al. z raline. aii. 3. ij. oli.
3. ij. terbē. 3. j. thuris z masticiis. aii. 3. 5. z p̄fice. Cū aliqd val
de bonū. Raf. p̄solide maioris z minoris betonice piloselle plā
tagis pimpinelle bardane millefolij lingue canis z caude eq̄
ne. aii. M. j. p̄sistent z cū lib. iij. sepi arietini coq̄nt: deinde co
lent^o z deinde addat eis raline cere z galbanū. aii. 3. viij. terbē
tine. 3. iij. 5. sarcocolle. 3. ij. z bulliāt donec dissoluant^o z istd
vng^o resultat viride. Cū aliqd sanās vulnera siccōz mēbro
rū z neruoz. Raf. triū p̄solidaz arnoglossē piloselle: plātagis
lācolate cētauree. aii. M. j. vñiū terre lib. j. terant oia z po
nant in lib. 5. olei oliuaz: z dimitte marcescere p. 9. dies: de
inde pay bullire fac: z cola z exprime: postea. Raf. sepi arietis
mūdū lib. j. picis naualis. lib. 5. picis grece. 3. iij. armo^o gal
banū z opopa. aii. 3. 5. z sint iste gūme dissolute in aceto: z cō
ficiē sic: pone in cacabo oleū picē naualē z cerā z p̄mitte dis
soluere: deinde adde gūmas z ad vltimū puluerē aliaz rerū
z cola z reserua. Cū puluis faciēs nasci carnē in vlcib^z
difficilibus. Raf. lytargiriū scoriz ferri cētauree minoris aloes
succutrinū thuris z masticiis. aii. p̄. equales puluerizentur
subtili: z de eo p̄iciatur in vlcus.

De medicina p̄solidatiua z sigillatiua.

Cap. lxxiij.

Irit Sal. 14. de simpli. medicina. de p̄prie
tate medicinarū cōsolidatiū ē nō est vt
minuant vel destruāt aliqd de carnesimo de p̄
prietate ip̄az nō est nisi vt indurēt carnē z exic
cent eā: qm̄ opz q̄ me^{na} de qua voluntas est vt
p̄solidet bona p̄solidatione s̄ipticet z deficet. Et Sera.
dixit. q̄ me^{na} cicatrificatiua vel p̄solidatiua est illa q̄ v̄tute sua
aggregat carnē z restringit z siccit eā in vlcib^z q̄ sūt i cor
pore quousq̄ faciat eā mutari in cutē: q̄ cutis est caro indu
rata. Et subdit. opz q̄ medicina quā volumus esse cicatrifi
catuā fortiter stringat z deficet tēperate. Et Auer. 5. coll. 3.

Nico. ser. vij.

f f f f iij

Medic
cōpositaMembr
positio cō
siderada ē
in admi
nistratiōe
medi. ine.
carnis ge
neratiue.Tps ad
ministra
tionis me
dicine fa
ciētis na
sci carnes
est qm̄ mū
dificat^o est
loc^o a sor
didib^z.
Signa qm̄
medicina
carnis ge
neratiua
f̄bit mō
operat.Medic
simplices
carnē ge
neratiue.

Dixit medicine cicatrificatio debet esse siptica et foriter grossa: quod cutis est illa que fit a medicina post gionem carnis et cutis est uccior carnis: quare necesse est ut exiccatio hanc medicinarum sit foris et per exicationem intellexit sipticam: et dicitur quod opus est in actibus esse friditas: quod friditas iuuat ad stringendum et indurandum. Dixit autem Auer. quod suba eam dicitur esse grossa: sed sit frigida: quod ut dixit Sal. ubi. s. medicina quod na est frida si ipsa suba est aquea aggregatio et coartatio sunt debiles propter leuitatem sbe eam: et illud est: quoniam res de qua voluntas est ut aggreget et solidet re aliquam aggregationem et solidationem uehementer indiget ut sit ei uehementer solidandi et indurandi: et medicina super quam magis vincens est aqueitas non habet de his aliquid: et propter hoc aggregat et sipticat vias strictas que sunt in vnoquoque corporis: totum mebrum non est eis posse aggregare ex o latere: et cum res sit huiusmodi nec cessariū est me^{na} quod via est hec ut sint siptice: sed non sint retentive. Et per retentiuas dixit Sal. intelligo hic me^{na} quod prohibent euiones manifestas sensatas. non enim volunt intelligere greci per retentiuū nisi corpus quod circūdat et retinet in peccante sua re aliquam: quod non eūat ex ea aliquid subitū. alio sensatu. Et Sera. dixit. medicie que sunt fride friditate siptice vel ampliori frigiditate: et suba eam est aqua coadunatio et coartatio eam sunt debiles propter leuitatem eam. Et Aui. dixit. quod me^{na} sigillatua est me^{na} exiccatua que exiccat superficie vulneris: ita ut fiat cortex super ipsam custodit ipsam ex nocumēto vique quo gñet cutis nalis: et est ois me^{na} equis in duab^{us} actibus qñtatib^{us} deficiens absque mordicatione. Dicitur. non voluerunt auctores quod gñet cutis nalis: quod cum sit mebrum spmaticū regnari nō pōt: quod gñet aliquid tenes vice cutis in grossitie et duritie. sic gñet me^{na} cicatrificatua est illa que loco cutis deperdit carnē a nā gñatā solidā et callosa efficit: quod locū et oīm cutis inueniēdo carnē sibi suppositā faciat: et est medicina siptica que foriter sine mordicatione exiccat: et dictā carnē impulat solidat indurat et icallat. Et medicina que dicitur cicatrificatua si cum sipticitate sua fuerit viscosa magis erit ad actionē suā inducēda sufficiēs. ppea dixit Aui. cū cicatrificare volueris pone medicinas que cū sipticitate sint viscosę sic terra sigillata. Inqñtū gñet cicatrificatio est gñatio carnis que fit a nā sic dicit pōt a nā heris: inqñtū sit p idurationē et incallationē ipsi^{us} carnis a nā gñate quod non fit a nā sed ab arte. nā. n. nō illā carnē quā gñauit idurat et incallat: sed arā mediatē medicie p dicitur cicatrificatio dicitur fieri ab arte nō a nā. Et me^{na} quod dicitur cicatrificatua administrāda ē in oib^{us} vclerib^{us} que sunt cū deperditione cutis: quoniam sunt superficialia: siue pus fuerint peccant: et cū deperditione carnis siue no. Et hanc medicinā cicatrificantiu quā sunt tales p se: et quāda p accūs. et p se sigillatiū. dixit auctor copēdij. tres sunt spēs. vna est siptica: sicut galla phidia balaustia xilocaracta: et siles. et alia est pter vllā morionē exiccās sicut castimnia lota bolus armenus: et siles. Et alia rosura et morsura facies sicut es vstū vitrioli vstū alumē: et siles. Que xō p accūs cicatrificat sunt que vclerū adustia crustā et escarā gñant: quod uehemēter delicat: et me^{na} hac p accūs cicatrificatua vclerū est: quoniam p se sigillatua nō est potēs vclerū sigillare propter uehemētes hūiditates eius. Et siles potēs ē illa que p se cicatrificat administrari sola: et ē copolita cū alijs in forma pulueris et in cerotis siue vnguētis: verūm cū sola administrat dicitur apponi in qñtate valde pauca: quoniam cum multa ex ea apponit sine p mixtione corrodit et vclerū auget. nō sigillat. vñ dixit Aui. quoniam cadūt in medicis istis. s. cicatrificatiuis dragātū et colcorat: quoniam sunt de summa corrodētū et diminuentū carnē. Ipse. n. quoniam solidat in uehemēti hūiditate: et ppea quoniam adurunt: quoniam sunt maioris solidationis. s. exicationis et indurationis: et non minuit de corrosione eam: et si abluant. s. post adustionē pēpue fiūt ad solidandū declinorati: vñ dixit Aui. quod si os eris et me^{na} que uehemētoris sunt corrodētis nō sūt recte ad illud. s. ad cicatrificandū nisi cū regimine forti. s. remittēte acuitatē ipsam: et nisi in quibusdā vcleribus uehemētis hūiditatis. De tpe autē administrationis cicatrificantiu dixit Aui. opz vt scias quod nō est neciū quod iste me-

dicine administrant cū equata est cutis. s. superficies carnis cū cute equitate vltima: quoniam me^{na} cicatrificatua cū hoc quod cicatrificat gñat et carnē. Si ergo tūc administrat cū iam equata foret cutis superexcreceret caro vltra superficiē eius et vltra ter^m debitū et sequefer ex illo cicatrificatio altior et eleuator supficie cutis: et sic vestigiū foret sedū: et ob hanc cām si aliqui ptingat carnē sigillatā fore coequalē superficiē cutis: dicitur tūc superponi me^{na} diminutua carnis: donec illa caro aliquotulū diminuta sub equitate superficiē cutis pdescedat: et tūc administrari dicitur me^{na} cicatrificatua: vt cū ea sit fiat carnis diminute generatio et ei^{us} sigillatio. Dixit. n. adhuc Aui. vñ p quod caro hūida iam equat. s. equata est addit. s. p medicinā cicatrificatua: si tūc apponatur vñ seq^uet oīm incoueniēs. s. de feditate vestigijs: et est spilla talis. i. dicitur impissari. s. illa caro hūida equat: quoniam exiccat et impissat pdescedat. s. infra superficiē cutis: quod diminuit: donec deueniat ad ter^m debitū: et tūc administrāda est medicina cicatrificatua: ppea dixit Aui. imo nō opz vt administrat ea nisi in eo quod est ita. s. quod quoniam exiccat equat. s. p medicinā cicatrificatua appositā quoniam ipsam exiccat. nā tūc cicatricis vestigiū nō est sedū sed equitū superficiē cutis fiet. hec autē res. s. termin^{us} carnis in quod debes administrare medicinā cicatrificatua sola cognoscit extimationem et iō in hanc medicinā exp^{er} et boni ingenij superat alios. Ergo opz. dixit Aui. vt administrat me^{na} cicatrificatua aūq^{ue} carnis nascētia in vulnere in quod caro nascitur ad hunc finem pueniat: quoniam me^{na} cicatrificatua que addit in qñtate carnis vñquo p solidet et addit cū ea vñ nalis. s. generatua carnis. gñat addit. s. caro hanc vltimā rōnē: quare opz vt sit talis: quod quoniam exiccat et facit opōnē suā nā. i. dicitur gñat: et carnis fecerit nasci carnē cū qñtate ei necia cū vltima rōne p solidatiue vltime in p solidando quod cōpleat duas opōnes ptingendo iter carnē et cutē mēsurā que equat superficies vclerati: quod si nō auferat illud pculdubio fiet vcleris vestigiū super et altius cutē: cū tñ dñt. quod cicatrificatua est gñatua carnis nō est intelligēdū absolute siue simp^{er}: imo fm qd. s. solū in pñ^o siue approximationis. nā post pcelluz pot^{er} fieret diminutua carnis. cū. n. sit uehemēter exiccatua in pñ^o siue approximationis exiccat hūiditātē supflua carnis gñonē pphibēt et sic iuuat nā in gñone carnis: et facit eā nasci. s. postea cū ptingat eius exiccatio nō solū carnē gñari pphibēt hūiditātē deficiat. Vñ et hūiditātē nutritē: ex quod hanc caro gñari: gñatā et carnē idurat: quoniam inqñtū exiccat et indurat minuit. quod cōstringit. Et ad hanc vt me^{na} cicatrificatua meli^{us} possit in pñ^o carnē gñare: et in pcellu eā exiccare. dixit Aui. opz vt administrat sigillatiū in pñis cū ipsa administras hūidū. i. in cerotis et vnguētis. Et postea in pcellu administra siccū. s. in forma pulueris. dicitur autē in pñis administrari hūidū: et quod sic magis puenit ad pfūdū ad exiccadū carnē quod locū tenere cutis magis in pfundo ei^{us} vñus carnē in pñis: et quod nō est necesse quod ps ita cutis que imediat carni tñ exiccat sic ps ei^{us} supior quod exponi dicitur aeris: et extrinsecis occurrētib^{us} vt gradatio partū p dicitur in homogeneitate bona fiat et nō tāgat caro subflēs cuti hūida a carne multū idurata sine me^{na}. Nō p dicitur modus curatiōis de eam pñū hōgeneitatē efficit. nā sigillatiū in pñis hūidū administratū carnis gñonē efficit: et eaz aliquot indurat et in pcellu administratū siccū siccat: extrinsecā pte illi^{us} magis: et qñtū necesse est incallat et indurat. Et siccū pgruetius administrat in forma pulueris quod empli: quod puluis nō sic pphibet aduētū aeris ad carnē illā iduradā sic empli. et aer ad ipsam pueniēs iuuat medicinā in exiccatōe ei^{us}. dixit. n. Aui. in ca^{so} de excoatiōe cutis quod exiccatio ad gñandū vltimam pte cutis cū me^{na} adiutorio aeris est melior: et hinc est quod si aliqui in aliquo loco in quod sit necia iduratio vltime cutis p dicitur nō possit apponi vel figi puluis: et sit ppea neciū apponere emplū vel vng^u: tūc illud dicitur eligi poteria sicci^{us} puluere eo quod nō recipiat iuuā ab aere sic puluis: et ppea eodē cap^o. dixit Aui. cū voluntas ē vt fiat vng^u siue empli: tūc sūt necia que sūt inter p solidatiua fortiora. Et ppea saluare oīm mo-

Cutis re-
gnari non
pōt cū sit
mebrū sp-
maticū.

Medicīe
cicatrifica-
tōes quādam
p se et quādam
p accūs.
Et talius
p se tres
sunt spēs

Quo tpe
sunt admini-
strande
medicīe
cicatrifica-
tīue.

Sub quo
fōsa fit ad
ministran-
dū bec me-
dicina.

Angustia
p solidati-
ua duotū
modor.

Am coratōis. Aut ibidē. posuit vnguentū solidatiua duo-
rū modorū. Prīa sūt gūatiua p' p'is dure carnis q' vehemē-
ter sicca ēē nō debēt q' ipe vocat nasci faciētia carnē sic est vn-
guētū nigrū dcm tetrafarmacū solū: v' cū admixtiōe thuris
aristol. 7 opopanaci: q' sūt in dosi sic pōd' me^{na} q' tuor opo-
nētū dcm vng^m nigrū. cū h' tū remanēdo in discretione me-
dici addere 7 minuere de p'dictis 7 alijs solidatiuis me^{na} 7
doli^b eaz. put viderit puenire. Et ista vnguenta nō sūt
vehemēter exiccatiua. 2^a vō vnguentū sūt gūatiua p'is extrin-
sece dicte carnis dure q' d' ē durior p'dicta: 7 iō ista sūt exic-
catoriā p'dictis: 7 de his dcm est in pcedētib' in ca^o de exco-
riatiōe cutis. Dixit Raf. 14. 28. aucte Sal. pellis. i. cutis
fortasse in vlcētib' nō adheret carni ex sanie interposita eis:
vñ d' mūdificari 7 extēdi 7 ligari cū vng^m d' siccativē vntutis
s' actu hūido 7 mel coctū dū fiat ad modū vng^m nigrū pue-
nit in adheōne pellis cū carne valde: 7 si spgat sup illū aloes
aut thus erit meli^{us}: nñ mel nō d' in dco^m ingrossari valde:
q' fortasse tūc nō adherēbit cū eo pellis. Et dixit. Ego exp^o
sum centaureā minorem ad gūandā carnem statim causare
adheōne pellis. Et experius sum maracon 7 yreos 7 far-
nam ozobis: qm oia ista p'ncipalia sūt ad gūandū carnem:
vñ terant oia fm ptes equales 7 spargant melle: 7 erit medi-
camen valde mirabile in adheōne pellis.

Medicē
cicatrizā-
tiue sim-
plicis.

Medicine aut cicatrigatiue simplices sūt qdā ex mi-
neralibus: sicut antimonii lytargiriū ce-
russa alumen coralli plūbū vñ clīmia abluta 7 nō abluta vi-
triolū vñ 7 es vñ 7 cortex eris: 7 p'cipue dixit Sal. es vñ
qd ex eo est ablutū: qm in nō abluto est aliqd de vntute omi-
nutiua carnis: 7 sūt est in corticib' eris. Et dixit. q' es vñ
est ex meliorib' oib' medicinis solidatiuis: 7 pparatū Sal.
erugine eris ad vitriolū 7 calcantur: 7 in aliqua pte dixit q'
erugine eris est me^{na} fortior q' illa: 7 intellexit in acuitate: q' ē
magis corrodens q' illa. s. vitriolū 7 calcantur: 7 in alia pte
dixit q' vitriolū 7 calcantū sūt fortiora erugine eris: 7 itel-
lexit in stipticitate: q' sūt magis stiptica q' illa: 7 iō sūt ma-
gis cicatrigatiua. Et ex eis est calx abluta minū cinapiū 7
spōgia marina: 7 p'prie cū aceto vel cū melle: 7 qdaz sūt ex
plātis v' sūt galla viridis. i. imatura p'fidia balaustia cortex
pinis: 7 p'prie dixit. A. cū ceroto facto ex oleo ro. vel myrtino.
Abrotanū assatū rosa siccat 7 semen ei^{us} xilocarata resina sic-
ca arist. lon. vñ folia barbe yrcine 7 flos ei^{us}: 7 yrogstidos
cauda eqna carta vñ: 7 sūt. 7 qdā sūt ex aialib' sup'terlic
ostacū purpureū vñ 7 solee antique vñ. Et Medicine vō
solidatiue cōposite sūt multe ex qb' est vng^m de lino pos-
tū in 14° pti. 7 descriptū in antidotario. Mes. Ung^m de ce-
russa vng^m de calce. Ung^m optimū in sanatione oīz vlcē-
rū mūdificās ea a sorditie 7 virulētia carnē gūat: 7 tandē
solidat. 7. matris filue pimpinelle berbene 7 betonice. añ.
M. j. cōtunde 7 eas in optimo vino albo bullire fac: donec
due pres eius cōsumpte sint: deinde cola cū exp'ione 7 vinū
sic colatū in ollā vitreata vel stannata mitte: 7 sup' unas po-
ne 7 cū bullire inceperit supimitte terbetine clare lib. j. 7 cuz
baculo agita donec dissoluat: 7 ea dissoluta supimitte lib. j.
refine 7 lib. j. cere vginis albe. 7. 3. iij. pulueris mastice: 7
sp' cuz baculo agita donec vna res post aliā dissoluat: 7 adin-
tice bñ incorporent. deinde supimitte ciatū lactis mulieris
vel asine semp ducēdo cuz baculo donec lac cū alijs incorp^o:
deide remoueas 7 agites donec frigescat. Ung^m diapom-
filicon Sal. qd scribis. 14. pti. refrigerās vulnera harrispil-
lata 7 caneros vlcēatos 7 sordida vlcēata pte oib' medica-
minib' purgat 7 sanat 7 vlcēata tibiā p' cōcanā: 7 dissipata re-
frigerato replet 7 cicatrigat. 7. ol. ro. 7 cere al. añ. 3. vj. succi
fruct^{us} vñ lupine. 3. iij. cerusse lote. 3. ij. plūbi vñ: 7 loti thu-
rie. añ. 3. j. thuris. 3. j. liq' fac cerā 7 oleū: 7 liq' facta d' pone ab-
igne 7 puluerē terēdo supimitte deide in mortario diuti^{us} cō-
tere paulatine supinfū^{do} succū p'dcm vsq' ad. vj. horas: post
ea p'mitte coagulari 7 supeminētē succū p'prie 7 vñi reserua

Medicē
cōposite.

Ung^m oia
pōtlicon.

De me^{na} diminutiua carnis siue corrosiua ei^{us}. Ca. lxxv.

Edicina

carnis diminutiua est me^{na} cor-
rosiua: que 6° de simp. medi. li/
quefactiua siue colliqtiua vocat. 7 est illa q' car-
nē eliquat 7 corrodit: cui^{us} vsus puenit circa ea
que excedūt nāz in q'ntitate: vt est caro in vulne-
ribus sup' excrecēs supra cutē 7 caro mollis squallida q' in
vlcētib' sepe excrecit 7 caro putrida: est ei^{us} vsus: vt dixit
Sera. ad dilatandū vlcēra 7 eoz officia 7 cōcanādū eaz: 7 h'
facit cū absterfiōe fortis siccitate cū caliditate. Dixit Aut.
medicina corrosiua est illa cui^{us} p'petas est vt oleas ex ei^{us}
resolone 7 deuastatiōe qd de suba carnis minuat. Istā. n. me-
dicina vltra h' q' vlcērat corrodit carnē 7 minuit de q'ntitate
ei^{us} 7 opz dixit ipse. vt sit vehemētis absterfiōis valde 7 sicc-
tatis fortis: 7 h' iō q' h'z corrūpere 7 destruere carnes. Et
sūt ex eis dixit Sal. debiles 7 fortes: 7 debiles sūt sicut spon-
gia marina in pua frusta diuisa supposita. Stupa canabis mi-
nutissime incisa. medulla saginalis alumē puluerisatū ber-
modacili puluerisati. ipsoy. n. puluis carnē sine dolore eli-
quat: 7 sūt. Et hōy vsus esse d' in corpib' 7 mēbris hūidis
7 teneris: 7 in quocūq' ē alio in quo caro minuenda panca
fuerit. Medicina. n. corrosiua debilis in carne tenera efficit
opōne corrosiue fortis in carne dura. Et Medicine aut fort-
tes corrosiue sūt oēs spēs vitrioli flos eris 7 calx viua cātari-
des arsenicū auripigmētū 7 sūt. qb' vñ debem^{us} in corpori-
bus 7 mēbris duris 7 in vlcētib' in qb' est caro dura aut
multa. Et sicut sūt ex simplicib' fontes 7 debiles: ita ē sūt
ex cōpositis. Et de cōpositis aut debilib' est vng^m aploz: 7
vng^m factū ex populeon cū puluere vitrioli vel viridis eris
7 sūt. Et de cōpositis fortib' est vng^m viride: vng^m egypti-
aciū troc. andaron q' fm Aut. li sūt. 7. cortex granatoy
3. x. gallay. 3. viij. myrrhe aristol. ro. añ. 3. iij. dragaganti alu-
minis iamenti. añ. 3. ij. geci. i. vitrioli. 3. ij. puluerisatū 7 cōfi-
ciant cū vino albo 7 deiccent 7 reseruent: 7 cū necesse fue-
rit puluerisat vñ ex eis. 7 de illo puluere sup' spgat. Et
troc. de affodelis descriptiōe Raf. q' sic sūt. 7. succi radicū
affodeloy. 3. 3. calcis viue. 3. ij. auripigmenti. 3. j. oficiant 7
exiccent ad solē in mēse augusti. Et troc. de calce qui sic
sūt. 7. calce viua puluerisatā 7 cōmice cū melle: 7 cōmixta
in oī olla noua pone in clibano 7 dimitte donec comburat 7
vñi reseruent. Et troc. calidicon Sal. 7. calcis viue. 3. j.
auripigmēti rub. 7 citrini alkali acacie. añ. 3. 3. oficiant cū
capitello. Capitellū aut cōe sic fit. 7. cinerē factū d' stipti-
bus fabay ptes. ij. calcis viue. p. j. ifundant in aq. 7 coles in
modū liriū. Capitellū aliud Dini de florētia: qd oēs su-
p' sūt: 7 corrodit carnē minuit 7 in corporibus teneris cō-
burit 7 escarā facit q' tū cito cadit. 7. calcis viue: salis armo-
niaci. añ. lib. j. p'stent 7 cū liriū facto de cinere stiptū faba-
rū misceant 7 ponat totū in olla minūt: in fundo p'forata 7
ponat sub ea alia olla nō p'forata in qua recipiat capitellū
qd distillat: deinde illa olla coopra sepeliat in fouea 7 dimit-
tat in ea. p. 7. dies. deinde exbat 7 qd distillauerit recipiat
7 vñi reseruent. Et scias q' medicina corrosiua est sepe necia
ad solidationē vlcēz difficillū: 7 est illa q' d' solidatiua p-
accis. Et ex eis vtilior ad hāc solidationē faciēda est illa in
qua ponunt res stiptice cū corrosiuis: sic potissime sūt troc.
andaron supradicti. Scias q' folia oliuay agrestū q' dñr
colūbares q' pferūt oliuas minutas siue sicca sint siue viridia
mixta cū melle 7 cataplasmata depascentia siue corrosiua vl-
cera sanant: idē opat cinis ramoy ipsay: 7 sūt cinis offiūz
oliuay eius. Et pferit eis cinis aneri: maxime radicū eius: 7
cinis sarmentoy vitis infusus in aceto postea exiccat 7 sup-
asperus: 7 eo q' cōsumit mām corrodētē: et si corrosio nervis
cōceat: 7 ex vtilib' eis est radix bionie trita cū sale 7 suppo-
sita 7 emplū de capillis veneris 7 capraria. h'z at medicina
corrosiua pueniētia 7 ofiay cū medicā putrefactiua 7 cū me-
dicina adustiuā: prout patebit in sermone sequenti.

Medicē
medicā
corrosiua

Trocisci
andaron.

Troc. de
affodelis

Troc. de
calce.

Troc. ca-
lidicon.

Capitella

Medicē
mā ad
vlcēra cor-
rosiua si-
ue opca-
scantia.

De medicina absterfua.

Cap. lxxvj.

Edicina absterfua dicitur. A. est illa cuius proprietates est ut moueat humiditates viscosas et congelatas ab officijs pororum et superficie membrum ita ut elouet eas ab eis: vix que offerunt vlcereb⁹ solū ab extra approximant aliqñ in forma liquida fluxibilis sicut est aqua lactis aqua ordei aqua mellis aqua cineris vinum mellitum et similes: aliqui approximantur in forma sicca ut pulueris. Et sunt ex eis debiles ut sunt farina ordei farina fabarum farina cicerum farina orobi farina lupinorum alkanna gentiana. aristol. cinis aneti cortex radices capparis yreos baurach: et omnes medicine habentes amaritudinem vel acuitatem paruum maxime cum melle preparate. habet autem medicina absterfua puenientiam et differentiam cum lauatiua et mundificatiua: prout in suis capitulis in sequen. sermone dicitur. sepe tamen vnum horum nominum pro alio ponitur. Et ex simplicibus multa composita possunt fieri. Absterfuum facile absque mordicatione post apertionem exiturarum: quia mundificat et sedat dolorē. R. farine ordei. vel spelte et permisce cum vitellis ouoy et paucis melle: et qdā nō apponit mel et sedat dolorē magis: s. min⁹ mundificat. Aliud. R. farine ordei. s. iij. decoquant cum onab⁹ pti⁹ aq⁹ et vna olei ros. donec fiat ad modū empl⁹. Et tūc si vuln⁹ fuerit in mēbro carnosio addit modicū terbetine nō lotet: et si fuerit in nervoso: tūc addunt de terbetina lota et deponit statim ab igne: et bñ incoz⁹ porat. Aliud Sal. et ad Glauc. R. mellis cocti lib. j. thuris. s. iij. myrrhe. s. ij. et bñ misceat. mundificat. n. et gñat carne. Aliud fit ex melle terbetina et vitello oui. Aliud qd digerit et mundificat vlcera maligna. R. succi apij. lib. j. mellis. s. ix. farine ordei. s. iij. et coquant ad spissitudinē. Et si vlc⁹ calefieret addat de succo plātagis grassule vel solatri. Et dicit. q. succus absinthij pmixt⁹ in dicto empl⁹ nō finit vuln⁹ insitulari: et qñq⁹ addit farina lupinoy vel orobi ad maiorem mundificationē: et qñq⁹ addit myrrha ad tollēdū putrefactionē et fetorē a vulnere. Aliud mundificatiuū de rasina pueniēs vulnerib⁹ nervoy. R. rasine mellis terbetine. an. s. vj. myrrhe sarcocolle farine fenugr. et seia lni. an. s. j. dissoluant ad ignē mel rasina et terbetine: et deinde farina supponatur. Aliud de yreos qd exhit sanie. R. mel. s. vj. terbet. s. iij. fermēti. s. j. yreos. s. s. Aliud de gūmis ad mundificadū sanie grossas. R. galbani armoniaci rasine terbetine picis naualis sepi vaccini olei antiq⁹ et cere. an. ptes eqles dissoluatur gūme in aceto: deinde oia liquefiant ad ignem et pficiatur vnguentum. Et ex eis est vnguentum apostolorum. et hoc vng⁹ qñ decoquit donec nigrescat vocat a. d. vng⁹ ce. raseos. et a gbusdā vocat gra del: q. mirabil⁹ mundificat vlcera maligna. Et fortius eo est vng⁹ egyptiacū: et corrodit carnē supflūā malā: a gbusdā vocat bicoloratū: q. q. cōponit tñ absque coctura remanet viride: et qñ decoq⁹ fit rubeū: et est meli⁹ et coctū qñ ponit sup vlcus post opōnē suā: qñ remouet inuenit viride et vulgares putant illud euenisse ex malitia morbi. Et ex eis est vng⁹ rubeū dñi vng⁹ grecū maius: et est et bicoloratū. et est Sal. et ad Glauc. qd rectificat maligna vlcera difficilis solidatiōis. R. olei lib. ij. acceti lib. j. s. lytargirij lib. j. viridis eris. s. j. coquantur lytargirium cum oleo et aceto donec ingrosset: et tūc ponat viride eris et coquantur donec inspissetur et rubeum efficiat. Aliud de succis herbarum valens in vlcerebus antiquis. et in quib⁹ est caro mala superflua. suauiter enim corrodit et mundificat. R. celidonie consolide plantaginis scabiose vitice lenistici centrigalli et grassule. an. M. j. conquassentur et cum lib. ij. olei distemperent: deinde bulliant et exprimendo bullia colentur et colature superaddant cere. s. iij. terbetine. s. vj. rasine. s. ij. et bulliant donec parum inspissent et deponant ab igne et super misceant thuris sarcocolle et aloes. an. s. j. aristol. lon. et viridis eris. an. s. vj. et misce bene.

Ang^m de gūmis.

Anguen tū aploz.

Ang^m egi priacum.Ang^m rubeū suū grecū.Ang^m de succis herbarum.

De medicina attractiua.

Cap. lxxvij.

Edicina attractiua dicitur. Aui. est illa cuius proprietates est ut moueat humiditates ad locū cui obuiat pp. subtilitatem et acuitatē suā: et h⁹ sine eius caliditas sit ei nālis siue accidentalis. Utraq⁹ enī caliditas iuncta cū suba subtili est potēs attrahere. q. aut est iuncta cū suba grossa nō attrahit: et h⁹ iō aut q. me⁹ calida grosse sube nō impt⁹ mit in mēbrū caliditatē qua fiat attractio: aut q. sua grossit⁹ tie claudit poros et phibet caliditatē penetrare: vñ nō puenit ad locū a quo d⁹ fieri attractio: aut q. qñtis calitas vlc⁹ ad locū pueniat: nō tñ attrahit: q. claudit vias p quas humiditas d⁹ trāfire: et sic nō pōt puenire ad locū cui medicina est applicata. Et est duplex vna debilis attractionis: et alia fortis attractionis: et est illa q. h⁹ proprietatē ut moueat hūiditates et attrahat eas de pfundo ad superficiē: pp. qd facta est cōferens sciaticē et dolorib⁹ iuncturay pfunday et doloribus musculoay pfudoay: et est pueniēs ad attrahēdū māz apantē mēbrū aliqd intrinsecū ad exteriora: et p ea euellit sagitte et spine et alia infixa ex locis in qb⁹ retinent. Et ex me⁹ attractiuis qdā sūt simplices ut castoreū: calamētū: costus. pu legiūmenta strum: diptamys: piper: piperitum: mum nardi: scus: serapinum. sinapis. oia stercoz: et maxime stercoz colū boyz: et pprie siluestriū et alia sūt: et quedā sunt cōposite. q. videre poteris in ca⁹ de extractione sagittarū.

De medicina repersuua.

Cap. lxxvij.

Edicina repersuua dicitur. Aui. est p⁹ia attractiue. de ea dicit Sal. in te. gni. repellem⁹ ex p⁹ica patiēte si infigidem⁹ et si p⁹ica apponam⁹. Et Sera. tractatu de simplicib⁹ dicit. q. medicie repersuue sba est grossa et p⁹lexio eius est frigida et sic innuit q. est frigida et siccat et p⁹is q. sit si p⁹ica. A. d. dicit. q. eius proprietates est pp. frigiditatē suā ut in mēbro faciat puenire frigus: et inspuetur mēbrū suba eo et pstringant porū ipsius et frangat caliditas eius. attractiua: et cū hoc inspuetur et cōgelerit illud qd ad illud mēbrū currat: et sic phibet mēbrū a receptione eius. Et qñtis Aui. nō exp⁹ressit de mō sube isti⁹ me⁹ dedit tñ illud intelligi p illud qd dicit. q. ex p⁹ia attractive: sic et dicit Sal. s⁹ de simp. medi. cū ergo suba attractive sit subtilis p opp^m suba repersuue erit grossa. Uex tñ Aui. qñt⁹ s⁹ cura flōis dicit. medicie repersuue sūt sicut succi herbarū frigidarū et exēplificadō dicit. sicut succus portulacē et cucurbite et virge pastoris: et sic innuit q. aliqñ est frida et hu. q. de gbusdā fridis et hu. exēplificauit. et ite pmi⁹ q. ca⁹ de curōnib⁹ apatū. dicit. opz ut si p⁹icū p⁹ictiū fride p⁹lonis pure existat si apata fuerint acuta vlc⁹ cala. q. si apata fuerint frida: opz ut alicui sit admixtū in q⁹ existat cala cū retētiōe: sic est sanā tū et blacta bigantia. Et qb⁹ appet q. in dictis de repersuue sit p⁹ietas. Verū tñ repulsiō māe: sic supra patuit sit aut p⁹im pulsiū aut p⁹ trāmissiū et ipulsiū sit per fridū: et trāmissiū sit p⁹ p⁹ictiū. fridū. n. mō supra dē cōmā repellit. et ad locū curare nō finit. si p⁹icū vñ mām trāsmittit p⁹ortadō mēbrū cui applicat: et h⁹ mēbrū vñ dō suba eiusq⁹ calore nālē p⁹ortando. in vñ dō aut suba mēbrū seq⁹ ei⁹ p⁹ictiō: et ad p⁹ictiōne seq⁹ exp⁹siō: et p⁹ hūc modū mēbra si p⁹ictiō p⁹ortata farmacijs a se repellūt māz: et vicinis trāsmittūt p⁹ictiōis mō supra dē. Repulsiō dupl⁹ sumit. vno⁹ stricte p solo ipulsiū: et isto mō supit ea Aui. i dīstōne supi⁹ posita qñ voluit q. repulsiō fiat cū fridis. Et pōt repulsiū pprie supi⁹ friditas esse et stare cū hūiditate et cū siccitate: sic p⁹ in exēplificatiōe quā de eis fecit Aui. qd dicit. n. friditas cū passiuis lungat ipulsiōne efficiat: s. fort⁹ et meli⁹ iuncta cū siccitate. Et aliqñ sumit repulsiō large p⁹ipulsiōne et trāsmiōne sūz: isto mō supserūt ea Sal. et Sera. et plimi alioy auctoy cū voluerint q. repulsiō fiat p⁹ frida et si p⁹ica: q. n. ista duo. s. fridū et p⁹ellēdo et si p⁹ictiū trāsmittēdo in repulsiōne māe pueniūt: et iō rō.

2ª Bedicte simplici attractiueRepulsiō sumit dupl⁹

nabiles miscet et mixta sibi ipsis sigillatim opones laudabiles. Amplius indicatio supra a passione mae repellenda est? mo suberaliqui stiptici transmittunt de solo administrari iuncti cum temperamento actiuo et herit qui mae repellenda erit in actiuis tepata vel paru declinans ad calum vel frum. et mod? sube ei? erit fluid? ligdus. hac n. transmittit, et ei? et psumptioe cu sua siccitate iuuantur pstat: et quis in tali ma frum impulsu faciat: tñ melius e vt solo transmissu repellat, et aliqui de stipticu ad ministrari iuncti cu friditate vt cu mae repellenda fuerit cala et n multu grossa, sic dixit Aui. i apatib? calis acut. i eis. n. impulsus fieri dicitur friditas ipellit nō auger malitiā mae apat, sic auger i apatib? fridis. i eis. n. impulsus nō pūit, qm friditas medicie eoz auger malitiā, et ei? subaz viscosiorē et grossiorē efficit, qre solo transmissu eoz mae repellit, et calitas se cu iuncta i transmissioe adiuuat viscositate icidēdo, gñitū subtiliādo, et viā transmissioi parādo, et qñtate et mae alterat. Et puto q p dicit mod? sit fm vey intellm auctoz. Et scias h q indicatioe friditas a qñtate mae in va repulsione fridiora iuncta cu hūiditate pueniūt in herisipilla et infōne min? frida pūcta cu siccitate. Et h est qd fm plm in ope de fieri, verū indicatioe supra a mō sube, qz colera est subtilis apta et i bibi et sanguis nō, et adhuc i colā nō timef de grossatiōe ei? et iduratiōe ei?, sic timef d grossatiōe et iduratiōe sanguis. Ipse est. n. apt? idurari plusqz colā et sic in herisipilla pūit repulsio large supra plusqz in flōne. et indiget i curatiōe ei? fridiorib? qz flōn vt ingrosset et cōgelet et imobiliter et idiget cu his stipticis: et aliqui stipticiorib? qz in flōne, et h esset qñ colā facies herisipillā eēt vltie subtilitatis et dispōnis ad i bibi in porositatibus mēbi, qre in curatiōe ei? eget ingrossatiōe phibete ibibitionē et reddēte colerā magis aptam repulsioni qz ibibitioni, et egeret ppositā cām pstrictiōe et vñio ne poroz mēbi q meli? mēbz a se expulmat mām ad ipz d fluxaz ad hanc intētiōe, dixit Aui. opz vt sit infridatio ei? in pncipio stipticatiōis fortis adeo vt forsan augmētet eius stipticitas supra ei? frig? locut? aut ē dubitatiōe qz rarissimē euēit q sit colā tate subtilitatis q ad curatiōe egeat me dicamine frido et stiptico stipticitate vincēte friditate eius. Si tñ pñderent remedia auctoz qz plima eoz repent in friditate et stipticitate infōne et herisipillaz et hūc mō pcel sit Almā. i 7°. et multi alij in curatiōe flōnis et herisipille sit.

C Si plida g repulsiva pura sit ista lactuca portucula, endiua, scarfolia, solatru sempitua, umbilic? veneris, vesicaria, iusgamū, acetū, album, oui, caphora, mādrazora, folia vit, folia salicis, folia cānaz et filia. Et de ppositis cerotū Sal le. cerotū de sandalis vng? frum cōsonis et populeon fm tñ colau, et scias q aliqui repit. s. i cōgrue et iproprie dcm q repulsiva euacuat et resoluūt qd p tato dcm est p qzto mām currentē ad mēbz repellunt et apatis augmētū phibent et reliquias facilius extractui et resolutioni parant.

E De medicina resolutiva. Ca. lxxix. resolutiva. dixit Aui. ē cui? p petas ē vt supet hūorē faciēdo ipm vaporē et, Alia lra hz. vt sepet hūorē. i. a suo toto, qz sepet pte ei? vel sepet totū hūorē in mltas ptes faciēdo hūorē pueritū in vaporē et exēdo ipz. i. isensibilr al loco in q erat pter, et p hac cāz aliqui euaporatiua vocat. et h fac euaporādo pte post pte donec assiduitate sue opōnis faciat illd qd ex eo remāet totū vaporē. Et ap. p pblemātū. pble. zo. loqns de me^{na} resolutiva. dixit. q vt cataplasmatū intelligēs de me^{na} resolutiva quolz exteri? mēbz appropiata duplex ē vna ē q p ipfaz sit aptio. i. separto hūoris in ptes et euaporatio. i. pueritio illi? hūoris i vaporē et ipi? vaporis exēctio poris aptis. et vt ē q p ipfaz resoluūt caliditas exnea a loco in q cōtinet humor siue fuerit apans siue nō, et sic mutat sanies. i. humor mutat a dispōne sania/ tiōis et nō sit sanies neqz gñat, et h q humorille resolut? q poterat in sanie cōverti. facit aut opōne suā cum caliditate.

C aliditas tñ ei? ad h. vt ponit in gradu pōr ouplr pñderari. vno mō pparādo ipsā ad corp? tēperatū et vt sic hz latitudinē magnā. puta a p gradu vsq ad 4^m iclusue. ita q: pte eē cala in p gradu vt camomilla: vt in 2° vt yreos et in 3° vt aristologia: et 4° vt castoreū et euforbiū. Et resolutiva cala in p gradu: vel paz vltra p^m gradu sē resolutiva sine attractiōe q ppte vocant anodina siue mitigatoria. reliq vo oia sē resolutiva cu attractiōe et multi pcedūt resolutiva sine attractiōe posse applicari corpi mūdo, et et mūdo siue repleto anētiōe. Reliq vo nō dēt appropiari corpon repleto nisi pmissa euatiōe, qz attraherēt ad locū nō fortemin? vel plus qz eēt illud qd resoluēt. Scdo mō pñderari pparādo eā ad humorē in quē agit in pueritōe ipm in vaporē: et isto mō ois me^{na} resolutiva dē eēt itēse cala. qm vt sic hz supare et vincere hūorē resolubilē, et qz hūor resolubilē est diuersus in qñtate sua cala vel frida: et i mō sue sube subtili et grossi: iō intētio caliditatis medicie resolutiue dē variari p diuersos grad? fm q meret ppo et mod? sube hūoris ipi?.

C Ua riat insup caliditas medicie resolutiue rōne mēbi in q pñt neq hūor hz q est calēvel fride pñtōis: et hz q ē pñtōis dē se et solide vel rare et porose: et fm q ē supiciāle vel pfundū siue ppinquū et remotū: et fm q est sensibile vel isensibile, aut hebet sensus: aut fm q est cu dolore et sine dolore, aut pauco dolore. Oia. n. ista diuersificāt gradu vlt mōne gñat caliditatis me^{na} resolutiue. put in seqnti sermone dicet.

E t auctores ponētes medicias resolutivas tā simplices qz ppositas: exēplificāt de medicis calis et sicis, et sic inuūt q caliditas resoluēs dē eēt iuncta siccitati: et sic ē vitas. siccitas. n. iuuat in finiēdo hūiditātē resoluendā, et eaz suba dē eēt subtilis penetratiōi apta nō grossa: quēadmodū est suba stipticoz et pōricoz ne claudat poros et phibeat ei? virtutē puenire ad locū hūiditatis. Dicūt g q qñ Hal. sup 3° tegni. dixit q caliditas resolutiva dē eēt associata hūiditati nō itelle xit de vo resolutiuo. S3 de mollificatiuo. qd resolutiuū ibi vocauit. Et medicina quidem resolutiva aliqui iproprie vo cat dissoluens vel dissolutiva vey ipsa differt a vere dissol uente: vt in sequenti dicetur sermone.

De medicina maturatiua.

Cap. lxxx.

B clariore noticiā medicie maturatiue est sciēdū tres eēt alteratiōes q in hūorib? nfi corpi sūt sic dixit Sal. s. de simpli. me^{na}. et hz Hal. qz vna ē va scā fm cursuz nālē q vocat digō i iuuatiuo: qñs ē alteratio q sit cū in stō apud pueritiōe hūoris. s. hili gñati ex illo cibo inuiscerit. s. separe et vēs. aut qñ nutrit ex eovnū qd qz mēbz pilld vēit ad ipz ex illo hūore et sit ista alteratio a nā. s. vtute digestiua mediate calore nālī solo aut ad iuto p artē: et a calore nālī alteri? hois vel alteri? aial vt catu li: et ista alteratio sit q in mā benigna et bōa. Et Alia altatio est pter cursū nālē q vocat putredo vel putrefactio q sit a calore exneo et innālī solū in mā mala et exnea et derelicta a regimie nāe. Et 3^a ē altatio media int pdcās q vocat san iatio q sit ex actiōe caloris nālīs et innālī fil in mā media nō oino benigna nec oino maligna q nō est a regimie nāe derelicta: vey qz in loco pñtē in trāspirato a calore arripit ex neo et innālī. p dci tñ calores. dixit Hal. nō agūt in māz illā eglr: imo illa mā plus recipit actionē caloris nāl qz accñtal et iō ista altatio pl? tēdit ad nāz digōnis qz putrefactōis. vey p3 p colozē. odorē. et mō^m sube mae saniate. pp quā cāz Sal le. eā mēbz radicalib? assimilauit: et ppea dixit Sa. vbi. s. q sanatio ē vna de opōnib? nālīb? qñ ē altatio in q ē alia qd digōnis. sit. n. pncipalr a nā. s. vtute digestiua agēte vt tñ lā māz ducat ad benignū, et qz mā nō est tal q possit vē ad benignū deductiō efficit in ea dispōnes qz tū est ei pole sileā et ppinquas dispōnib? mae vere ad benignū deducte. fac aut opōne suā p dicitam virtus digestiua mediante calore nālī mēbz in quo pñtē mā saniauda: in qua actiōe nihil omi

Reperit
sua suu,
plicia.
Cōposita

quo recipit iuuam a dicto calore innali et insuprecipit iuuam
mentu in saniado mam dicta a medicina maturatiua siue sa-
niatiua: qd et aliqñ dñ digestiua supra mēbz appositā q est il-
la dixit Aui. cui ppetas est vt acgrat hūori digōne: qm ca-
lescit humore cū eqlitate: cuius calefactionis eqlis non est
subtile a grossa diuidere et separe sicut caliditas fortis adu-
stia facit: imo est subtile et grossu fil decoquere et pmiscere
Et dixit Aui. q in medicina maturatiua est xtuus stentia
nō intelligēs ppet. nō. n. dñ esse sicca a qua puenit reſentio
vera: p hanc retentionē intellexit quādā poroz mēbz clau-
sionē quā medicina maturatiua efficit p subaz suā. dñ enim
esse viscosaz et p viscositate sue sube poros claudit: quoz clau-
sione mā sanāda magis et melius tenet applicata calorib⁹ di-
ctis in eis agētib⁹: quoz etiā clausiōe mā sanianda ipsi calo-
res interi⁹ tenent clausi. Un et forſificant: et maxie calor nā-
lis qui a calore equali: medicine etiā vigorant: vñ citi⁹ et me-
lius maturatio perficit. Et dixit. n. Aui. a. cañ. trac. p cap de
opōnib⁹ medicinaz singulariū. q in medicina maturatiua
dñ esse vtuus cōtentiua. i. virtus inuiscans et opilas et retinēs
mām quousqz digerat et nō resoluat laboriose et nō sepe hu-
midū a suo sicco nō sepe subtile a grosso terrestri: et adu-
stio. s. qñ talis sepatio fit vel. i. sic facit et sepat adustio. Et du-
plex g est cāgrē medicina maturatiua dñ eē viscosaz vna est vt
stineat calor nālis interi⁹ et nō exhaletis vigorē. nāz calor
nālis vñt⁹ multiplicat et multiplicatus vigorat et vigorat⁹
puertit se sup mās et digerit illā. 1. cā ē vt nō accidat ex actio-
ne vtriūqz calorib⁹: et maxie innālis hūidi subtilis resolo et
remanētia grossi. n. fuisse apitua poroz et exalasset calor
et subtile resolutū fuisset. Et scias q nō est neciuz oēm me-
dicinā maturatiuā esse viscosaz opilatē: tūc opz applicare
medicinā maturatiuā viscosaz opilatē. qñ calor nālis eēt de-
bilis in cōpōne ad mām saniādā: vñ necesse est vt multiplicet
et roboret: qd facit medicina viscosa mō dicto. Dixit. n. Sal.
vbi supra. q me^{na} cui⁹ est ppetas ē vt sit aglutinatiua: qñ
nō est necē nobis nisi vt addam⁹ in subaz calitatis innate. i.
augeamus qñtate eius nō in eius qlitate: quare opz vt opi-
lem⁹ poros corporis et claudamus vapores interius. Et q nō
sit neciuz omne maturatiuū eē viscosuz pz de aqua tepida q
maturat. et de mēbro applicato sup locuz in quo ptinet mā:
et maxie de vola manus. Dixit enim Sal. q si possibile eēt
q manus nō sepe a mēbro: de quo volūtas est vt aperiat. i.
maturet vel aperiat. s. post maturationem: aut occurreret ei
memb⁹ aliud spaperet velocius: qz velocius maturaret.
Duo enīz sūt que faciunt maturationē. s. caliditas eqlis me-
dicine et eius viscositas. et ppter hoc vtimur maturatiuo al-
tero dictoz duoz modoz. s. aut calefaciēte tēperate aut vi-
scoso opilatē poros et coarcente caliditatem intrinsecus: nec
est necesse q oē maturatiuū viscosuz sit tēpate calm⁹: imo
pōt esse frigidū: vt pz d malua et sicla et violaria farina orde-
i. et filib⁹ tūc tñ medicina est maxie maturatiua qñ filēst tēpe-
rate calida et viscosa. Calidū. n. dixit Dip. 5. affo. est sanie fa-
ciens sanatio. n. est quādā digestio: et ois digestio fit a calo-
4. meteo. Si ergo frigida aliqñ ab auctoribus ponant ad
maturationē nō faciūt illud: qz p se hēant maturares: ad re-
mouendū phibens maturationē vt magnā inflammationem
inducēt corruptionē nō digōne: et sic pōt dici q frigida ma-
turet p accēs: et isto mō reperit de solatro et iusqamo et mul-
tis alijs frigidis q sunt maturatiua. Et scias q qñis ma-
turatiuū viscosuz fil cū calore nāli coarceat interius calorem
eēneū et vapores q sunt cā corruptiōis: nihilomin⁹ mā ma-
turat et nō corrumpit: qz plus pōt calor inat⁹ in digerēdo et
maturādo q calor extrane⁹ possit cū illis vaporib⁹ in corrū-
pendo. Et qualis aut debeat esse ista calitas medicine matu-
ratiue et ei⁹ gradus. dixit Sal. vbi supra. q cōplexio medicī-
ne iuuantis in gñone saniei est cōpō tēperata filis nāe cor-
poris in quo fit illud. Et Serap. vbi supra. dixit. q cōplexio
que adiuuat ad gñandū sanie dñ esse tēperata filis nāe cor-

poris in quo administrat. nā medicina maturatiua nō bz fa-
cere opōne suā. s. iuuam in saniando cū qualitate sui calorib⁹
scilz tñs potius cū qñtate ei⁹. s. quā efficit in calore nāli:
cuius qñtate multiplicat caliditas medicine eqlis et inuiscas-
tio ei⁹ qua opilat poros et ptinet ipz in mēbro et phibet ipz
ab exalatione. Et Aui. dixit opz vt medicinaz maturatiua/
rū caliditas sit prima. i. filis caliditati corporis. s. cui appoxi-
mari dñ qñtū est pole et nō solū dñ eē filis pploni corporis: sed
et mēbz cui dñ applicari: vt dixit Auer. Et qz corpa et mē-
bra sūt valde varia in cōpōne sua habēt enīz latitudinē ma-
gnā in caliditate in qua quedā sunt magis cala: et quedā mi-
nus: ita dixit Sera. dñ variari in caliditate medicina matura-
tiua: qz quedā erit calida magis et quedā minus. Et dicit
q latitudo caliditatis medicine maturatiue est a pma man-
sione pmi gradus vīqz ad secūdā māsiōne scōi gradus inclu-
sive: cui⁹ corpi ppetia corrūdeat medicina maturatiua sibi
filis. Et dixit Sera. q medicina maturatiua nō recipit va-
rietatē solū penes varietatē corporoz et mēbroz: verū etiā pe-
nes varietatē humoris maturatiua. n. est medicina matu-
ratiua humoris calidi: et alia humoris frigidi variata pz diuer-
sos gradus caliditatis ipsius: qz ergo medicina maturatiua
dñ esse filis cōpōni humane: et cōplexio hūana est cala et hu-
mida: sic et medicina maturatiua. Dixit Sal. vbi supra. dñ esse
calida et humida: et ita q nō solū dñ esse ei filis in caliditate:
sed et in hūiditate: et iō si aliqñ cū medicinis maturatiuis re-
peitur mixta aliqua medicina sicca: non est: qz p se faciat ad
maturationē: sed est: aut ad corrigēdū: aut ad phibendū et
remouēdū ipediēs maturationē. Et dicit. apparet ex dictis
q medicina maturatiua dñ eligi et poni in gradu penes duo. s.
penes pplexionē corporoz et mēbroz: et penes diuersitatē hu-
moroz: quapp fit q in exituris calidis existētib⁹ in mēbro ca-
lido medicine maturatiue debent eligi in gradu remissioris
caliditatis: vt in pma māsiōne pmi gradus. Et in exituris ca-
lidis existētib⁹ in mēbro frigido debēt eligi medicine matura-
tiue in caliditate tēperate vel paz declinātes versus remis-
sam caliditatē: vt que sit calida circa finē pmi gradus: vel in
2. māsiōne ei⁹. Et fit q in exituris frigidis existētib⁹ in mēbro
frigido debēt eligi me^{na} q sunt in vltio calitatis maturatiue
vt q est cala in 2. māsiōne scōi grad⁹: et in exituris fridis existē-
tibus in mēbro calido debent eligi me^{na} in calitate tēperata vel
paz declināte vñs itēsuat: vt q est cala in fine pmi gradus:
aut pñ scōi. Et pñt sunt eligēde in eadē pplōne hūida. Si
enim fuerit exitura mollis in mēbro molli me^{na} dñ eligi sic-
ca. i. minus hūida et ecōuerso. Et si fuerit exitura q est mollis
in mēbro duro: aut exitura dura in mēbro molli dñ eligi me-
dicina in humiditate tēpata: et tu cōsidera dicta istoz. Et
est sciendū q medicina maturatiua nō soluz dñ esse calida et
humida potētia: et actiua q nō dñ administrari actu fri-
gida: neqz in forma sicca et dura. Et scias. q vsus medici-
ne maturatiue est ad duo. s. ad maturādū exituras: et de ista
potissime intelligit et ad digerēdū vulnera et faciendū in eis
sanie. Et de ista. dixit Aui. q vnguēta mollificātia et hume-
ctātia mēbz et leniētia ipm sunt cā q sanies in mēbro debi-
li digerat. Et maturatiua aut simplicia sunt aq cala tēpera-
te vola manus applicata: adipēs et pinguedinēs: et alia vn-
ctuosa tēperate calitatis: et ista nō debēt eē salita: qz sal red-
dit ea ericcatia cū debeāt eē hūectātia et farina orde- et fru-
mēti: et farina sisami fenugreci et seia lini panis frumētū ma-
sticatū malua violaria sicla altea branca vsina cepe lilij cepe
narcisi. cepe cōe allium rasina pix liquida ysopus hūida ce-
ra mum terbētina caulis anetū viride butyrū et medulle cer-
uiz et vituli et carice pingues sacili maturi: passulle enuclea-
te et crocus: et ex istis multa pñt fieri pposita. Et de illis aut
ppositis q sūt in p gradu calitatis maturatiue. dixit Sal. 5.
de simp. medi. Et 2. ad Glauc. Et Aui. et sunt fomētatio siue
embrocatio ex aqua tepida et oleo tēperato. s. fil mixtis cum
cōtusione multa: qz sic acquiritur aque per oleū inuiscatio: et

Duplici
de cā me-
dicina ma-
turiua
dñ esse vi-
scosa.

Frigida
aliqñ per
accēs ma-
turate.

De cōpō-
ne medici-
ne matu-
ratiue.

De ele-
ctione me-
dicine ma-
turiue.

Medicine
maturati-
ue: simpli-
ces.

cataplasma ex farina tritici cum oleo et aqua tepate coctae de
quo dixit Sera. q. si debet administrari in apatib. calidis de
bent coqui tepate me ex multa decoctione acgrat calitate et sic
citare: et o. in eo poni par. o. oleo: et in apatib. fridis e. o. q.
o. multum decoq. et apponi multum de oleo. Et cataplasma de
pane cocto. s. facto de farina tritici et panis pur. s. de farina
tritici munda melior est q. fact. de tota farina fursuris: et me
lior est q. panis ordeaceus: nam fursureus et ordeaceus sunt sic
ci: et magis resoluunt q. suppurant sic empl. de pane ordeae
cei min. suppurat q. de farina tritici: magis tamen uenit apa
tib. inflamationis. Empl. de pane aliqui facit sine oleo: et est
min. cal. et aliqui cum oleo: et est tunc magis suppuratiuum. Est
tamen min. suppuratiuum q. empl. de farina tritici: et est magis
siccum ratione salis quod ponit in perfectione panis et ratione fermenti: et
est quoniam me. inter farina tritici et empl. de pane fursuraceo.
Et tunc et empl. dixit Sal. o. tepate decoq. nam multum deco
ctum desiccatiuum est: et magis uenit in apatib. difficile matu
rabilib. q. min. coctum quod uenit magis apatib. calidis. Et
empl. de pane dixit Sera. uenit apatib. q. non maturant
nisi in longo tempore: quod fit de farina fert magis apatib. cali
dis: quia non est ita cal. sicut illud nec desiccatiuum: quia non est desic
catiuum. Dixit Aui. q. triticum masticatum est melius in hoc. s.
ad maturandum et propter furculos q. empl. de farina tritici:
q. triticum in masticatione recipit aliquam digestionem et permutationem
cum salina: unde melius suppurat. fit in super empl. de pane vel de
farina in decoctione caricarum vel aliorum maturatiuorum: et aliqui
fit cum pice. s. huius: vel cum pice. s. rasina et alio oleo. Maturati
uium bonum in maiora calida fit ex corticibus radicis altee perfectionis
cum assungia porci vel butyro. Aliud bonum. s. farine frumeti
ei. lib. j. aq. decoctionis caricarum in qua postea immiscueris crocum
lib. j. et deinde decoq. ad spissitudinem cum assungia et butyro.
Empl. maturatiuum in maiora frigida et grossa. s. cepe coctum
allii coctum et cortice radicis altee et frumeti et farinam senugreci
et pice cum assungia porci. Aliud. s. cepae et alleorum co
cto sub cineribus. an. lib. j. radicis lapacii coctae. lib. s. vitel
los. v. ouorum cocto farine senugreci. 3. iij. fermenti. 3. j. assun
gie porci. lib. j. et pice ex eis empl. Empl. factum ex fa
rina seini lini melle et assungia decoctis cum succo ebulli de poro
rum o. exituram matura septem superpositum calidum. Et hoc idem
faciunt folia caulium ptusa cum assungia porci: et sub cineribus
cocta. Et hoc idem opat si cepe coccaueris et oleo repletum et in
cineribus coctum appositum solum vel mixtum cum lumbicis terre
ptusis et fermento. Dixit 14. pti. q. viscus mixtus cum rasina
pini et cera sim ptes equales maturat oia apata manifesta.
De medicina mollificationis siue lenitionis. Cap. lxxxi.

Edicina mollificatiua dicta etiā lenitiua
dupl'r sumit vel sumi repit: vno
mō cōter z largēz sic sumit p ea q bz remolli/
re quacūqz duritiē. Alio mō stricte z sic sumit p
medicina q solū bz remollire apā induraturū: aut
soliditatē remanētē in vulneribz vel neruis et iuncturis.
Et pp noticiā hoꝝ est sciendū q res dura dī qtuor mo/
dis. Vno mō de re indurata a frigido intēso diutius applica
to: nā talis frigidi est ingrossare hūidū z coartare mēbzū z
hūidū rei cōprimēdo expimere: z sic rē durā dimittere de q
dixit Hip. 5° affo. q fridū cutē indurat: z nō solū cutemūz z
carnē z neruos z chordas: 3° cutē magis: qz immediat^o ei oc
currit. Alio mō dī de re indurata a calido. Calidū. n. vt dixit
Aꝝ. 4° meteo^r. hūidū rei resoluēdo terrestificat subtilē: z
indurat reliquū grossūz. 3° mō dī de re indurata a sicco: sic
cū. n. vt ibidē voluit Aꝝ. sibile hūidū sumit z relinqt gros
sūz iduratū. 4° mō dī de re indurata pp plenitudinē suā: res
eniz mltū plene dūre sūt: vt rter z vesica appet tactui dura. z
hoꝝ modoz qdā sūt veri z pprii: z qdā ipropij. dixit Sa.
5° de simp. medi. cū dicim⁹ q aliqz mēbzū corpis induratū
est nō dicim⁹ illud. nisi qñ cōpam⁹ essentiā ei⁹ hāc iduratio/
nē patiētē pter viā nālē cū eēntia ei⁹ nālī q fuerat. mō id qd

nō cedit: neqꝫ flectitꝫ ꝑ se qñ est plenu nō est duru: qm̃ res ple
na: sicut est vter: aut vesica plena nō cedit: neqꝫ flectitꝫ ꝑ se
z tñ neqꝫ ꝑprehēdēs: neqꝫ cōprehēsus induratꝫ plusqꝫ fuerit:
neqꝫ acgrit subz aliā egressaꝫ ab essentia q̃ fuerat ei: sꝫ senti
tur tñ cū iā fuerit añ illud mollis. Et ego noio illud qđ est
fm̃ hūc modū phibēs tactuꝫ: z nō noio ipꝫ durū. ¶ Dixitqꝫ
ibidē Sal. corꝫ ꝑꝫ indurantꝫ nō est dispositio vna: z similr
nece ꝫꝫ medicatio erit vna: qm̃ induratu ex siccitate idiget:
vt humectetꝫ sicut siccitati opponitꝫ hūectatio. Et induratuꝫ
ꝑꝫ repletionē idiget vt euacuetꝫ: sicut repletioni opponitur
euatio. Et induratuꝫ ꝑꝫ gelationē indiget vt calefiat sic ꝫ ge
lationi opponitꝫ calefactio. Et si cāe indurationis essent cōꝫ
siter medicatio ꝫ eē ꝫposita. Si. n. fuerit induratu a frigidi
tate z siccitate hī indiget vt sī calefiat z humectetꝫ: nō tñ cuz
medicinis tēꝫate calidis z hūidis quales sunt q̃ maturantꝫ
imo cū calidioribꝫ z humidioribꝫ: ꝫꝫ. n. qꝫ medicina sit ca
lidior fm̃ qꝫ vincit frigiditas z hūidior fm̃ qꝫ vincit siccitas.
¶ Et qꝫuis ois medicina remouēt indurationes ꝫdictas ꝫ
sīꝫdicti mollificatiua nō vꝫ nisi illa q̃ lenit corꝫa indurata ꝫꝫ
frigiditatē ꝫgelatā: siue illud induratu fuit: it mēbrū: siue hu
mor: imo maxime ꝫꝫie qñ in mēbro est humor induratus.
Dixit. n. ibidē Sal. medicina mollificatiua: siue lenitiua non
vntꝫ fm̃ oēs dictos modos indurationis: imo nō volūt ꝫ
eā: nisi illud qđ lenit corꝫa indurata ꝫꝫ frigiditatē: z ꝫꝫꝫue
si fuerit: in eis humiditas coartata fm̃ semitam egressa cur
su nālī sicut est in mēbris in qꝫus est āꝫa duruz. Medici. n.
dixit Sal. intelligūt ꝫꝫ medicinas lenitiuas illas q̃ sanant
āꝫata dura facta z mēbz qđ est induratu z exccatu. ¶ Et
Serap. dixit. dico qꝫ medici appꝫꝫiāt dicto eꝫꝫ in medici
na mollificatiua medicinas q̃ opantꝫ in vna hora. i. sīꝫ in eodē
tēꝫore duas ꝫꝫones: z vna eāꝫ est qꝫ dissoluunt illud qđ est
innodatū. Et 2ª est qꝫ resoluunt illō ꝫostea. Et ꝫinde curant
āꝫata dura q̃ sunt ex flegmate indurato z ingrossato: qđ est
ꝫdenfatū in poris. ¶ Et Auer. 5° collꝫ. dixit. me^o mollifica
tiue appꝫꝫiānt multū in arte me^o ad āꝫata dura densata
lapidea qñ hūita insensibilitate qꝫ āꝫata gñālꝫ sūt ex hūoribꝫ
grossis qꝫ sūt: aut mēlia: aut flegma grossuz: aut cōꝫoti
ta ex ambobus. sup. aut. hūcres qꝫ nō sint nālꝫ grossi vt sā
guis z colera. sunt tñ ꝫostea ingrossati a frigido indurate z
hūidū ipꝫꝫ expꝫimēte remanēt siccū z ipꝫuz hūidū ꝫden
sate. aut sūt ingrossati a calido resoluētꝫ subtilē z derelinqꝫ
te grossuz siccū: sicut. n. in ꝫcedētibꝫ ꝫatitꝫ. āꝫata flōnica z
alia ēꝫ dictis duobꝫ modis idurari ꝫꝫ vt iō idurantꝫ: aut ꝫꝫ
supꝫluā administrationē frigidꝫꝫ in ꝫncipio: aut ꝫꝫ supꝫluā
administrationē resolutiuꝫꝫ: verūtñ auctores plurimi men
tionē fecerūt in hoc ca^o de āꝫatibꝫ flātictis derelinquētꝫ no
tū de alijs: z hoc est dictis eꝫꝫ in pluribꝫ alijs locis: aut fece
runt hoc qꝫ plurima āꝫatū que sunt vel sūt dura sūt radica
liter flātica: aut qꝫ quocūqꝫ fuerint radicalꝫ ꝫost induratio
nē eꝫꝫ reducunt ad nām flātis grossi ꝫdenfatꝫ: aut forte: qꝫ
nā me^o mollificatiue cū duobꝫ qꝫlitatibꝫ suis opponuntur
flāti: nō aut sī calijs hūoribꝫ vt patebitꝫ: z expresserūt solū de
āꝫatibꝫ iduratis a frido: aut qꝫ dereliquerunt notū de indu
ratis a calo: aut qꝫ vt ꝫm idurantꝫ a frido: aut qꝫ qꝫuis idu
rent a calo ꝫost iductionē idurationis reducta sūt exhalatio
ꝫtibꝫ calis ad nām fridā. ¶ De ꝫꝫonehui^o me^o. dixit Sa.
vbi supra. qꝫ est calida z siccā: z est pluris calitatis qꝫ it ꝫꝫlo
corꝫis tēꝫatis: sꝫ tñ nō ēꝫ fortis calitatis: z illō est qm̃ āꝫa z c.
durū nō incipit nisi ex mā viscosa grossa q̃ adheret z retinetꝫ
in foraminibꝫ z ꝫoris ꝫuis mēbz in quo collecta est: cū. n. re
soluitꝫ qđ est in illa mā de hūiditate tenui z ifrigidatꝫ residuū
qđ est in mā puenit ad disꝫōnē sīlēz ꝫgelatꝫ: z sit āꝫa duruz:
z ꝫꝫ illud dicūt medici: qꝫ bec egritudo est frida: z qꝫ ei^o me
dicatio est cū rebꝫ calidis: verūtñ ꝫꝫ illud qđ cū frigiditate
supꝫlua est hūiditas sit ꝫꝫ illō qꝫ medicina cuz qua curatꝫ sit
cōꝫposita: z sit ēꝫ siccā: qm̃ indiget ꝫꝫ frigiditatē re cal. facien
te: ꝫꝫter humiditatē re exccante: z indiget ꝫꝫ mām extra

Quo me-
dicia mo-
lificatiua
diuersis
duritiis
opponat.

Quo fiat
apata ou
ra : taca
lido 2 a
frigido.

De oplos-
ne medici-
ne molli-
catine.

Residua
de quatuor
modis.

neā supādditam in loco re que illam euacuet: vep ista āpata nō indigēt rebus que calefaciunt aut exiccāt laborioſe: p p illō ſit q nō eſt aliqd mēbroꝝ qbus accidit āpā durū qd me dicet cū medicinis calefaciētibꝫ calefactione vehemēti mul ta: neqꝫ cū rebus faciētibꝫ ſilꝫ vtrūqꝫ qm de pprietate medi cinay q calefaciunt vehemēti calefactione eſt q reſoluant de humiditate que eſt in mēbro coartata reſolone laborio ſa: ppter hāc cām exiccāt reſidū qd in ea remanet donec fiat in termino q nō reſoluat amplius: z ēt medicīne q exic cant exiccatione vehemēti: qꝫuis nō calefaciāt: tñ faciūt ac cidere in materijs viſcoſis in mēbris āpatis āpate duro ſic citate in vltimo ſine: z nō faciūt illud mediāte eūone eiꝫ qd eſt de illā mā tenue z ſubtile: ſicut faciūt medicīne calide: imo faciūt illud p nās ſuas abſqꝫ aliquo mediāte. Lū ergo ita ſit dixit Sal. nō ſanant hꝫ egritudines: niſi medicīne q calefaciūt calefactione nō fortis: z cū illo nō exiccāt vehemēti exiccatio ne. Verūtñ caliditas dꝫ eſſe amplior qꝫ ſiccitas: z ſufficit vt ſint in caliditate in ſcdo gradu: aut 3º. maxie in pma māſio ne eiꝫ z ſiccitate ſint in gradu pmo. Et Sera. dixit. āpata du ra pdcā egēt medicis calis z deſiccatiuis: z nō dꝫ ſint for tes laborioſe: ſz opꝫ q diſſoluāt ſolū. z iō erūt in calitate ſe cūdi gradus vel tertij: z in ſiccitate pmi gradus: z opꝫ. dixit Sera. q cū be ſint pglutinatiue. i. pūnetes caliditate iteriꝫ vep nō multū: q in qꝫtū opꝫ q ſint plūme eūonis eiꝫ qd eſt in mēbro reſoluēdo illud intm opꝫ q ſint minus pglutinati ue z opilatiue poroꝝ: z hoc per reſpectū ad medicīnas ma turatiuas. C Et dixit Sera. q ſupfluitas z diminutio inue te in corpibꝫ que ſunt indurata: ſiue ſint mēbra: ſiue hūores ſunt multe diuerſitatis. ſ. in plus z minus. ſilꝫ opꝫ q medi ci ne que curātea ſint diuerſe: z ideo aliqñ inuenimꝫ q ſepunt capimꝫ z adeps gallinay pueniūt in mēbris ſiccis indura tis: vep iſte due pinguedines ſunt inter alia molliſicatiua de bilioſe: z nō molliſicāt niſi duritiē puā: verūtñ fortior pin guedine galline eſt pinguedo anatis: z fortior pinguedine capay eſt pinguedo yrcopꝫ: z pinguedo boum ēt eſt fortior ea: verūtñ minꝫ pingꝫ yrcopꝫ. Et ſilꝫ medulla cervi molliſi cat molliſicatione multat: poſt eā medulla vituli: z oēs iſte meꝫ ſit calide z tēpate in ſiccitate: z eay calitas fortior eſt ſiccitate ipſay: z p hāc cām dꝫ q ſunt calide z humide. Et nos qd ꝑceſſimꝫ eis hoc nomē: qꝫ pꝫ elongant a medicis que neqꝫ deſiccant neqꝫ humectāt. mō ita eſt q qꝫitas remiſ ſa reſpectu intēſe pōt vocari noie ſue pꝫarie: vt hic remiſſa ſiccitas pōt appellari humiditas. remiſſum. n. comparatum intenſo ſepe ab auctoribus denoiatur noie ſui ꝫij. C Et di ctis pōt patere q caplꝫ qd Aui. fecit de medicīna molliſica tiua nō eſt de molliſicatiua dicta a dictis auctoribꝫ: eo q. A. dixit. q ipſa eſt illa cuiꝫ pprietas eſt vt ponat eſſentiā mēbro rū hñtiū poros ſpiſſos leniorē cū caliditate z ſua humidi ta te. z accidit ex hoc vt poſi ſint latiores z expulſio ſupfluita tū que in eis cōtinent ſacillor: ſicut emplꝫ de aneto z de ſe mine lini: z ſi iſta nō eſt que hēat remollire duritiē āpatis: ſed ſolū aperire poros abſqꝫ hoc q molliſiē cauſet in mā in durata: z iō dñt q iſta medicīna molliſicatiua ſm Aui. eſt il la quā ipſe in de viribꝫ cordis relaxatiuaꝫ vocauit: z eſt illa quā Sal. in 5º de ſimp. medi. appellauit aperitiua. Et Sera. noiāt eā molliſitiua. Quidā volūt dicere q ſit idē cū molliſica tiua ſiue lenitiua ſm auctores pꝫictos. ſz Aui. tacuit de ope ratione eiꝫ que eſt molliſicatio māe indurate z expſit de opōne que eſt poroꝝ aptio z paratio expulſionis: ſiue reſolo ni māe cōtente: qꝫ de pma opōne erat notū etiā pp qd noie: ſed de ſecūda nō ſic. Et dicūt. q Aui. dixit. q ipſa operat cū caliditate z humiditate. i. remiſſa ſiccitate: z ſuit ſic locutꝫ hꝫ q cōceſſum ſuit a Sera. vt ſupra dictū eſt. Et dicūt. fortaiſſe dixit cū humiditate: qꝫ ſiccitas eiꝫ dꝫ eſſe remiſſa reſpectu caliditatis que dꝫ eſſe fortis: qꝫuis non in vltimo: ne nimia hu mide māe cōſumptione eā per amplius induraret que ta lis ſiccitas ſic cōparata potuiſt ab eo vocari hūiditas. C Et

Medicīne molliſica tiue opilatiue ſm diuer ſitate mēbroꝝ z hu morum.

quidā dicūt. q Sal. z alij auctores nō fuerunt locuti. niſi de molliſicatione māe indurate a frigido que certe ſit a caido eliquate qd frigidū cōdeſcavit: z a ſiccitate remiſſa poros ape riente z iuuāte in pſumptiōe hūidi. Et iō Aui. voluit decla rare cū qd qꝫilitatibꝫ medicīna molliſicaret mām indurata a calo exiccate: z dixit. q hoc facit cū caliditate z hūiditate. Verūtñ caliditas dꝫ eſſe remiſſa: vt pparer hūiditati que dꝫ eſſe iteſa. C Et alij dicūt. q Sal. z alij loquuti fuerūt de mol liſicatione māe indurate p viā pꝫelationis eiꝫ a frigido non exprimēte humidū eiꝫ. Et Aui. hoc dereliquit notū ex di ctis eoꝝ. Et voluit loq de molliſicatione māe indurate a fri gido exprimēte ipſius humidū: vñ remanet vehemēter exic cata: z illius molliſicatio ſit cū caliditate opꝫpoſita frigidita tiꝫ cū hūiditate opꝫpoſita illi exiccationi. C Et vltra pꝫedi ctas meꝫ nūeratas ſupra a Sera. que ēt ponunt a Sal. medicīne molliſicatiue ſunt bdelliū armoniacū mellis alu me. i. mel ſicuū: ſicut dixit Sera. ſtorax. ſ. liquida z radix cui ſci decocta in oleo: z radix cucumeris aſinini decocta in aqua z ſolia malue decocta z nō decocta. z ex eis eſt cauda arienſis pinguis qñ ponit ſup locoꝝ z dimittit donec putreſcat z ſe teat. Et dixerūt Sal. z Sera. q medulle adipes z pingꝫa pꝫas querit molliſicatio debet eſſe recētes: qꝫ antiqua tur ſit eay exiccatio fortior qꝫ opꝫ z conuenit ēt hoc alijs vt bdelliū armoniacū z ſtorax z hꝫ. Et debet eē pꝫdicte medul le z pinguedines ſine ſale: qñ ſal exiccāt exiccatiōe vehemē ti. C Et ex ſimplicibꝫ multa pñt fieri cōpoſita de qd eſt em plꝫ de melliloto diaglon z ſilia. Et dixit Sal. vbi ſupꝫa. q additio z diminutio inueniunt in corpibꝫ q indurata ſunt hac duritie ſunt latitudis multe: opꝫ neqꝫ que ſanāt ea ſint etiā latitudinis multe: z iō opꝫ eligere eas magis z minus mol liſicatiuas ſm maiorē vel minorē rei duritiem.

De medicīna eruptiua āpatū z cauteriſatiua. Cap. lxxij.

Edicine

eruptiue exituray vt patere pōt ex dictis in capº de exituris aliq sunt debiles: z ſūt ille in qd eſt vtus aperitiua poroꝝ ſubtiliſatiua cutis z attractiua ſaniei ver ſus ſupficiē cutis: vñ accidit cutis eruptio. Alie ſunt fortes z ſunt medicīne corroſiue de quibus iam dictū eſt. Et alie ſunt fortiffime z iſte ſunt medicīne aduſtiue cauſtice: ſiue cauteriſatiue: ſiue eſcarā faciētes. De qd in hoc caº dꝫ. C Dixit. A. medicīna cauteriſatiua eſt illa q carnē corrodit z cutē aduritiua q exſecat z indurate eā z ponit eā qñ adu ſtam: z ſit ſuba ipſius cutis obſtaculum opilans meatū hu moris currentis: aut erectio in facie ipſius: z iſtud aduſtum vocat eſcarā ſit. n. eſcarā ab iſta medicīna. qꝫ ipſa corrodit z corrugat carnē ſub cutē exiſtentē z attrahit hūmiditatem eiꝫ ad cutē: z permisceſ cuti vſte: per cuius cōmixtiōe cu tis ipſa cōſeruat: niſi. n. humiditas iſta traheret ad cutē: z pmisceſ ei caderet cutis facta velut carbo ſiccꝫ z ſeparꝫ a carne ſube z circūiacet: z nō pſeruaret: ſed mediāte illa hu miditate cōſeruat inuiſcata illi carnī vel oſſi ſubiactiſ: ſz nō cōſeruat in vita: imo deſtructa eſt tota eiꝫ complexio z mortificata: z ſuba hꝫ medicīnay eſt groſſa: z cōplexio ea rum eſt calida z acuta: ſed qꝫ pſundata in ſuba groſſa: ideo eiꝫ opatio eſt lenta tarda: ſicut dixit Sal. 3º de ſimpli. med. C habent tñ in cōplexione ſua latitudinē multā pp qd ſcñ eſt qꝫay quedā ſunt debilioꝝ opōnis que pprie vocantur veſicatiue: de quibus ſunt ſimplices z cōpoſite: z ſimplices ſunt ſicut cātarides cepe allū ſcalōgia: ſglla melana cardinū herba dicta planta lupina ſiue ſtrāgulator lupi vel ſtrāgula tor leopardi: ſtamula vitis alba guini edere recēs marſiliuz anabula z alie pꝫes lactiniopꝫ: z lac ſicus: hoc. n. lac z lac la cticiniopꝫ vlceraſt velociter z euellit carnē ſolidā q eſt in ite riori pte ſiſtule. ſtamula vocat a Sal. 2º de ſimp. med. kinkig. Et dixit. vt ponit. 14º pti. q carnē vlceraſt ſanā. Velociter. n. dꝫ abſciꝫ primus cortex ipſius z accipiſt ſura interioris. C Et Ra. ait ibidē. dico hoc eſt vnguētū ſonte ad vlcera dñi

Medicīne veſicatiue

Medicīne cauteriſatiue

collas kinkig cum melle anacardino et reseruetur. **C** Aliud bonū. ꝑ. puluerē cantaridax et cōmīse cū pegula: et suppo-
ne et pōt reseruati abiqz q̄ induret. **C** Et eay quedam sunt
fortiores: et sunt ex eis simplices calx inextincta et oēs spēs
vitriolorū: et oēs spēs arsenicorū. Et ex simplicibus pōt fieri
multa pposita de qb? est kalchidion de q̄ dixit Raf. vbi su-
pra. aucte aaron. q̄ calcadion est calidū et violentū valde et
fit ex calce vīna cantaride arsenico citrino et ruffo sale armo-
nico et geçi p̄tibus equalibus terant et cribellentur per si-
ricū et oīstēperent cū aq̄ alkali et fiant inde troisci et exiccen-
tur. De qb? dixit. q̄ cauendum est ne supponat carnī sane.
C Quidā dicūt. q̄ medicamē factū de calce vīna incorporata
cū sapone mollit et modico saluie inter oīa obtinet p̄ncipatū.
Et qdā dicūt. si vis forti? facere vt cauterizet carnez vīqz ad
os adde de arsenico pīsto et mollificato cū salua et optime p-
mīse: et fac inde baloculā siue magdaleonē ꝑz q̄titate quā
uis: et quā regrit loc? vbi apponi dēinde de sepelies eā i pul-
uere calcis vīuerz sequēti mane inuenies eā in modū lapī-
dis indurata: et iste lapis apponēd? est loco et stricte ligad?
et dimittē duos p̄horas. xij. vey iste lapis in mora p̄dit x̄turē
et nō pōt seruari. Et iō dē p̄poni de nouo qm̄ illū vis opari: et
sīlī est de calcis balocula dicta. Et auctores docuerūt ad re-
motionē escare apponi pīnguā et vinctuosa vt illā fluxam et
separabilem reddant et vt dolorem sedent.

C De mōdīna sedatiua doloris.

Cap. lxxxiij

Edicina

sedans dolores. dicit Gal. 5° de
simplici medi. et sīlī Sera. et oēs
aliq̄ est duplex vna q̄ dī sedatiua vere: et alia nō
vere: sed fm̄ actū m̄. sicut diceret de hoīe mor-
tuo q̄ dolor ei? sedat? ē ex eo q̄ nō sentit dolorē.

C Et q̄ sedat dolorē vere ꝑz Auer. 5° collz. et et alios est du-
plex. Una q̄ sedat dolorē remouēdo cām ei?. Alia est q̄ idur-
cit opp^m doloris. s. delitā: et ista est q̄ vere dī sedatiua dolo-
ris. **C** Sedas dolorē nō vē dī sedare dolorē paccis: q̄ p̄uat
mēbz sensu: aut idurat et ebeat ipz: et sūt mē^m multe fridita-
tis quousqz stupefaciāt mēbz et minuāt sensū ei?. **C** Medi-
cina vō sedatiua doloris vey: q̄ remouet cām doloris non est
vni? modis: diuersos: q̄ vna eūat plenitudinē: altera hūe-
ctat altera ericcat altera calefacit: et altera infrigidat: et ea q̄
reponit in gñe ei? qd eūat: aut qd alterat ꝑp h̄ q̄ remouēdo
aliq̄uā egri^m dīr sedare dolorē nō merent dīci sedatiue do-
loris vey: poti? curatiue egri^m et remotiue cāe ei? q̄ est res
q̄ cōtēat oib? mē^m liberātib? ab egri^m. **C** Medicie aut ve-
raciter sedates dolorē iducēdo opp^m ei? sūt mē^m tēpate siles
calorū nālī: aut ꝑaz calidiores. s. in tñ in q̄tū calor nālīs erit
refrigeratus a calore ipz? medicie ꝑp̄resolōne factā in ipso:
et iste medicie sūt q̄ mitigāt dolorē ex q̄buscūqz cāis: siue cali-
dis: siue frigidis: siue nālīs: siue inālīs: et hoc iō: q̄ augmē-
tāt calorē nālē q̄ est in tñ nāe ad opandū p̄ oēs ptes corpis.
Dñaf. n. tūc nā sup malā cōplōne faciētē dolorē: sup oēm
cām ei? et opz q̄ iste mē^m sint subtilis sube penetrātes et ve-
lociter pmutabiles ad calorē nālē. Et vt sic iste mē^m inuabūt
et ad digōnē hūoz vel v̄tositatis q̄ fuerint cā dolo: is. et sic
hūt duas opōnes. s. multiplicare calorē nālē: et ꝑpare hūorē
faciētē dolorē ad digōnē et eūonē: et eiūsdē opōnis eē de-
bent mē^m q̄ resoluūt hūorē: aut vāporem q̄ est cā doloris: et
hinc dīci pōt q̄ oīs mē^m sedas dolorē vere: et nō mēdōse sit
subtilis sube nō hūs stipticitatē: et dato q̄ mēbz dolorē sūt
aut ei? egri^m stipticitatē idigeat: et q̄ calitas ei? nō sit maior
calitate q̄ intēdī ꝑz q̄ p̄ea euacuet et resoluat rarificet subti-
liet et māturet et euaporare et egredi faciat totū illd qd est in
elusus in mēbro dōlēti ex hūoib? calis vel frigidis viscosis
vel grossis vel multis opilātib? vias strīctas vel poros vel
v̄tositatib? et grossis vāpōib? nō inueniētib? vīa: vñ exeat
in ipso mēbro. **C** Amplius de his medicinis dictū est in ser-
mone 3° cap^o. de curatione doloris in generali: et sic dīcetur
in sermone sequenti in ꝑp̄io caplo: et sic est finis.

C Explicit tractatus de apatib? que in exterioribus accidunt
mēbris sermonis septimi. deo grās. Et est tractatus q̄ntus
huius sermonis. Et seq̄ tractatus sextus et vltimus eiūsdē
sermonis septimi. qui est de decoratione et corporis ornatu.
C Incipit tractatus sextus de decoratione et corporis ornatu
septimi sermonis: et est vltimus tractatus.

Ractatus

sextus et
vltimus

hui? septimi sermonis: inci-
pit cū auxilio dei et dñi n̄rī
Jesu ch̄i. In q̄ tractatur de
decoratiōe et ornatu corpis
et amotiōe oīuz defedantiū
ipz: et de dispōnib? capillo-
rū et vnguiū. p̄tēs sūmas
tres. In q̄z ꝑ^o dīcet de eis
q̄ p̄tinet ad corp? totū. In
2° de his q̄ p̄tinet ad qdam
p̄ticularia mēbra. Et in 3°
de his q̄ p̄tinet circa capil-
los et vngues. Sunt autēz

in ip̄is tribus sammis capitula. 35.

C De extenuatione et ipinguatione corporis in gñali. Cap. j.

Corporis

extenuatio et ipz? ipinguatō
duplī p̄nt cōsiderari. Vno^o vt
sunt dispōnes lesiue opōnū. Et sic inter egri^m
cōpōnis nūerant. Alio^o put aspiciūt venusta-
tionē: et isto mō p̄tinet ad istū tractatū. Et exte-
nuatio q̄ nō solū pinguedis: sed et carnis p̄uationē seu dimi-
nutionē indicat: aut puenit ꝑz hitudinē corpis totū: aut ꝑz
aliq̄ vel aliq̄ p̄ticularia mēbra intrinseca vel extrinseca.

Et causa ei? est 2° extrin^{ca}. s. et q̄nqz intrin^{ca}. **C** Et cā ei?
extrin^{ca} aut est ꝑua? seu diminutio cibi: siue nu-
trimēti qd dēz ouertū i māz carnis et ping^m de q̄ dixit Gal. et
ponit. 6° p̄ti. q̄ ē regimē tenue. et ē paucitas cibi et pot^o. Et
Aui. dīc. q̄ sit ꝑp̄ ꝑua^m. sup. vñ diminū^m cibi siue nutri^m:
qd ē mā ping^m. s. et carnis: hīc sūt carnes laudabiles: et alia
q̄cūqz gñant sagninē in q̄titate mltū et i sba sufficiētē gñū.
C Aut cā extrin^{ca} ei? est. dīc Gal. et ponit ibidē regimē atte-
nuatiū: qd ab eo ꝑsepe vocatū ē attenuatio diete. Et Aui.
dixit. q̄ sit ꝑp̄ multi^m cibi subtiliāte: hīc sūt cibi idūsū sba
liatiū et ꝑuocatiui. s. sudoris et vīne et aliāz eūonū sensibi-
liū et occultaz pauci nutri^m: q̄re nō gñat ex eis sagnis plim?
imo neqz sufficiēs ad ꝑseruā^m p̄xntē hitudinē. Et si ex eis
gñat nō pmanet in corpē: s. resoluūt et eūat. Et cū h̄ est si ge-
nerat ex dicto regie sagnis sufficiētis q̄titatē et pmanet i cor-
pore: et nō eūet ille sagnis nō gñat bon? et idone? ꝑ mā nutri-
catiōis. Et et dato q̄ cū h̄z cibis attenuatiuis vtat̄ patiens
regie qd ē ꝑter illd. s. subtiliatiū attenuatiū: q. d. q̄s cū cī
bis extenuatib? vtat̄ regie ciboꝝ gñantiū sanguinē idoneū:
et h̄ iō: q̄ illi cibi attenuātes sanguinē ex idoneis assūptis cī-
bis gñatiū: aut nimis subtiliāt ꝑuocādo et eūando qd subti-
le ē et residuū nimis igrossat. **C** Aut cā extrin^{ca} ei? dīc Gal.
ibidē sūt mē^m attenuatiue q̄les sūt semē ruthe arif. ro. gētia
na cētaurea poliū mai^o apiū mōtanū et alia silia q̄ aut violent-
ter ꝑuocāt vīnā: aut eūant corp? cū dissolōne multa. h̄z. n.
mē^m sup̄te i q̄titate mltā et cū cibis gñantib? sagninē ido-
neū tñ corp? attenuāt: vt dcm̄ est et multo magis. **C** Aut cā
extrin^{ca} ei? dīc Gal. et ponit ibidē est ges. s. totius corpis: aut
alic? p̄ticularis mēbz ꝑ spatiū lōgi t̄pis: qm̄ ges debilitat et tu-
tē m̄broꝝ gescētiū. Et. A. dīc. q̄ sit ꝑp̄ gerē plimā cū q̄ sopif
et attrac^m nutri^m ad mēbra: et ꝑpe qm̄ ista plima ges sit post
exercitiā: q̄z auxilio ꝑsuevit nā m̄broꝝ attrahē ad ipā cibū:
Lū dimittit ista exercitiā nō attrahit. neqz nutri^m tēpatū. i.
q̄uis nutri^m sit laudabile: et in q̄titate et i q̄litate. **C** Aut cā
extrin^{ca} ē vt vīgilia supflua q̄ dīccare sp̄ fac corp? et alia q̄/
cūqz extrin^{ca} multū corp? resoluūt: vt exercitiū forte balnea/

De causa
extenuationis

tio plurimatz maxie in aquis termay resoluētū z siccātū: z fricatio plurima aer calidus z regio calida z filia. Inquit Ruffus. qui p̄suenit corpus suū infundere in aqua velociter arefcit corpus ei? pp̄ie penes aerē calidū z siccū. Et insomnietas post cibū facta macrescit nimis: z nocēdo corrūpit nutrimentū. Et comestio semel in die facta macrefacit z cōsumit vētre. Et Aui. dixit. extenuat corpus p̄ multitudinē resoluētū: quare nō figit qd attrahit de nutrimento ad mēbra. s. tāto tpe q̄ puertat in eazimo sepatū ab eis velociter resoluūt vt accidit in exercitijs velocib? z fortibus: z in tristitia z in angustia z egritudib? resoluētib? aut cū acuitate iplaz: aut cū eaz longitudine. C. Dicit. in tristitia z angustia nō pp̄ie fit resoluētū: s. ideo dī cū eis fieri resoluētū: q̄ qñ h̄ passiones plongan calor innatus diminuit z suffocat: ad cul? dimi-
nutionē seq̄ corpus paulatine deficcari. C. Aut cā extrinseca est mēbra alicui? ligatura phibēs nutrimentū transire ad ip̄z: aut expellēs ip̄z de eo: vñ dixit Sal. z ponit vbi supra. ligatio cōp̄imit sanguinē z expellit ip̄z de mēbris: ex mala ligatione facta sup mēbro fracto. seq̄ macies z extenuatio eius. C. Et de cāis extrinsecis est frigus p̄stringēs aut op̄lās poros: aut calor validus q̄ sua deficcationē poros coartat. Dixit Aui. fit extenuatio pp̄ coopturā poros quā sciēter fecit frigus aut calor. s. aligs ex pp̄ia sciētia z volūtatē exponit se frigori vel calori. sup. aut nō volūtarie. s. coactē: aut quaz coopturā z p̄strictionē poros facit siccitas nuda. i. pura nō cōiuncta cū q̄litate actiua: aut quā coopturā faciūt ligamenta assidua sup mēbra: q̄re op̄lant porū z meat? quāobz nō attrahit ad mēbra nutrimentū. Et pp̄ie acuta comesta. s. sūt ea: quoz nutrimentū nō attrahit: q̄ acuitate eoz adurit sanguis gñatus ex eis z ingrossat: vñ nō p̄t p̄strictos poros trāfire. sup. z p̄līr oia comesta gñantia sanguinē grossuz: s. expressit de acutis de qb? min? videbat. Quidā dñt. q̄ in h̄ dicto z pp̄ie acuta comesta terigit p̄culr regimē subtilia: tū gñatiū extenuatiōis de quo supra dixerat. Nā subtilia ut supra patuit ēt causant extenuationē z pp̄ie acuta comesta que inter alia comesta sunt maxime attenuatiua.

De causis
intrinsecis.

C. Lā aut intrinseca. dixit Sal. 3° de accidētis. macies siue fuerit in aliquo vno mēbro: siue in plurib? cōtingit fieri ex multis accitib?: q̄ cū vñ qd q̄ mēbrū nutriendū necesse sit fm cursuz nālē optimū. s. vt filia attrahat z tractū retineat do: nec in sui nām assimilez z supflūū expellat. Si macrū efficitur necesse est vt infit nocu? vñ p̄dictoz vel plurib? hoc at existit: vel q̄ nīhil trahit: vel q̄ paz trahit: vel q̄ male trahit. Itē quāuis cibis ad mēbra veniēs sit bone q̄tatis: retentiuā tñ h̄z accidētia q̄ dixim? . Et quāuis virt? suā faciat actionē: ex pulsua tñ habeat nocu? : vt expellat vltra modū macies efficitur necessario. S. accidētia q̄ sūt in mutatiua virtute indigōne vocam? p̄ quā macies sine vllō medio efficit. Et hec aut est. dixit Aui. debilitas virtutis apparētis in cibo. i. neq̄ nutrimento: siue illa virtus sit ministrata: vt nutritiua q̄ nō sufficienter apponit nutrimentū: nec vñit. siue sit ministras vt digestiua q̄ nō digerit: s. corrūpit nutrimentū: siue attractiua q̄ nō attrahit ip̄m. sup. siue sit retentiuā q̄ nō sufficienti tpe retinet ip̄z siue expulsiua q̄ nō separat a nutrimento supfluitates: q̄re reducit ip̄z incōueniens nutritioni: siue qua siml cū supfluitatib? nutrimentū bonū expellit: z p̄pea oēs eūones cū supflūū extenuat corpus. C. Inquit Ruffus in quo sudor multiplicat corpus deficcatur. C. Et vomitus si abundat z frequēter fiat macrefacit corpus: eo q̄ tollit virtutē: z sūp̄ abundas fluxus ventris vel vñe. C. Et dixit Aui. debilitas virtutis plm cedit pp̄ corruptionē p̄plo: nis: que quāuis vñ plm sit frigida: tñ vnaqueq̄ excedēs q̄litas pōt ēē cā ipsius z simplex z cōposita z pura: z cū humoris vitio. Maxie tñ mala cōp̄lo extenuationē faciēs est mala cōp̄lo siccā simplex: aut cōposita cū calitate. vt in ethica febres: aut cū frigidityte vt in ethica senectutis. Et precipue est cā eius corruptio cōplexiōis hepatis. Et iō 6° p̄ti. dixit Raf.

ex verbo Sal. in lib^o alimētoz. ip̄ole est q̄ aliq̄s macrefacit nisi mala fuerit dīspō hepatis ei? . C. Lū humoris x̄o vitio mala p̄plo est cā ei? : aut q̄ hūor ille sua grossitie. viscositate vel multitudine op̄let meat? z poros z trāit? nutrimentū: q̄ nō pōt ad mēbra trāfire ad saltē in sufficiētī q̄titate: aut ga malus hūor sanguini admisceat z reddat eū abominabilez nāēq̄re nō recipit ip̄z: neq̄ puertit in nutrimentū. C. Dixit. n. A. q̄ extenuatio fit p̄pea q̄ sanguis puertit ad mām colicaz ex humida aq̄ia. s. laudabili. Cū. n. sanguis laudabilis z moderate hūid? puertit ad colicā extenuat corp? : tū q̄ cola est ab omīnabilis mēbris: tument q̄ ip̄z nimīū subtiliat sanguinē z deficcatur hūiditate ei? . sup. z sūp̄ si puertit sanguis ad nī mīā flācitate: aut terrestritate nimīā. C. Et d̄ cāis extenuationis intrinsecis est. magnitudo splenis: dixit. n. Raf. 6° p̄ti. ex 1° cap^o. libi de aere z regione. mag^o splenis macrefacit corp? ex duab? p̄tib? : vna q̄ trahit ad se maiore p̄tē sanguinis q̄ gñat in hepate ex mag^o ei? . 2^a q̄ p̄sumit virtutē hepatis: z ide modica erit digō ei? : z iō diminuit sanguis corpus totū. Et Aui. dixit. fit p̄pea q̄ splen cōp̄imit hepar. qñ magnificat: q̄re attrahit ad splenē plus de sanguine debito sibi fm mām: vñ minuit nutrimentū totū z extenuat corp? debilitat virtus hepatis digestiua pp̄ prietate q̄ efficit vtrūq̄z. hepar z splenē. Nā splen tūc est cā q̄ vt siue 2° hepatis infirmitas: z sic nō bñ disponat rē nutrimentū. Et h̄ idēz. dixit. A. 3°. 15° ca^o. qñ splen ip̄inguat. i. magnificat corp? macrefacit: q̄ trahit sanguinē plm: z q̄ prietate p̄plonis infrigidat hepar. C. Et de cāis extenuatiōis intrinsecis. dixit Sa. in de tyriaca ad cesarē: z ponit 6° p̄ti. sūt vermes in vētre. s. multiplicati nūero z q̄titate: nā ip̄i macrefaciūt corp? : q̄ furant nutrimentū totū. Et Aui. dixit. fit p̄pea q̄ vñes coartant corp? z deficcant rapiēdo nutrimentū q̄ d̄z corpi delegari. sicut ēt ipse dixit. tertij. 13° cap. de fame. C. Et scias. q̄ sunt qdā corpa de qb? dixit Sal. 6° de regimine sanitatis. Et Aui. q̄rti p̄ que quāuis multū comedat z bene digerāt: z paz egerāt. tñ parū est qd apponit mēbris eoz: vnde extenuata permanent: z non impinguant cuius cā est resolutio multa velox.

Dixit de reuertī cōsueuerunt: que vñ in modico modice. C. Et Sal. dixit in regni. eius corpus qd macrescit in breui tēpore ad impingnationē restituit velociter: quillud in eo accidit de eūone hūiditatz: z nō de liquefactione mēbroz: cōgulatoroz: s. corp? qd macrescit in lōgo tpe iaz liquefacta est in eo caro z macrefacta sūt mēbra oia p̄ q̄ sit digō nutritio z sanguis gñatiō: vñ facta sūt q̄ nō p̄t digerere nutrimentū in ip̄is est neciuz corpi: z iō dandū est ei nutrimentū modicū vt p̄ualeat ei: z si vt digestiua ēēt p̄stēs polē foret q̄ daret ei semel. s. in vnica app̄roximatiōe nutrimentū multū. C. Et Aui. dixit. scias q̄ corpa q̄ extenuant in tpe breui tolerāt: vt redeat ad ea tenitas z ip̄ingatio in tpe breui. S. q̄ extenuant in tpe lōgo nō tolerāt: nisi blādimentū debilitati virtutis ad h̄ vt minūstref nutrimentū plm. sup. z p̄pea nō redeūt: nisi in tpe lōgo: q̄ i lōga extenuatiōe virtus debilitat: ita vt nō toleret digerere nisi cibū paucū: iō op̄z vt sibi blādiaz cū paucitate cibi q̄diu cōfortet z valeat digerere cibū multū. Et h̄ nō fit: nisi in tpe lōgo. C. Dixit Raf. 6° p̄ti. dico q̄ hūida corpa. s. nālī exītia tale nutrimentū veloci? igrossat q̄ alia corpa. C. Aui. vñ dī. q̄ corpa susceptibilia pinguedinis sūt ea q̄ hñt mollicitē cutis: z q̄ sunt susceptibilia extēsiōis: h̄. n. corpa sūt p̄plo nis hūide z eoz hūiditas est extēsiōis: ista sūt q̄ faciūt ad ip̄inguationē. sup. z p̄opp^m sūt q̄ hñt cutē asperāz nō suscipiūt ip̄inguationē: nisi fortasse euz difficultate. C. Et ex his accipit signatio sup z tarda extenuati corpi: ip̄inguatione. Ait. n. Sal. z ponit 6° p̄ti. si videris corp? extēsiōē h̄re in cute ruffaz z lenē signatio inde h̄ ip̄inguationis: s. si cutis fuerit spasmata z recollecta z citrina iō signatio h̄f macredinis. C. Et ait Raf. dico q̄ si añ curōnē tuam videris in p̄lūptiōe cutē frequēter ēē lenē z ruffaz notū fit tibi q̄ cura

nas sem
ex mul
comit
i bona
gōne ip
guat co
pus.
Signa
nostica
demon
tiua.

tua habebit vestigiū suū effectū in ea: p. strariū ecōtrario iudicabis. Et postq̄ inceptis curā signū habebis sup̄ eā velocē vel tardā in mēbro macilento ex breui rubificatione et interpolatione eius vel tarda. C. Signa aut̄ de sp̄ib⁹ extenuationis nota sunt ex multoties dictis in p̄cedētib⁹ sermōib⁹. C. Et Sal. qd̄ v̄ scribit. 6. p̄ti. cōparās inter corpa macra et pingula dixit. dubitādū est maxie de morte in hoib⁹ hūti- bus corpa grossa corpulēta: ne velocior sit q̄ in hoib⁹ hūti- bus macilēta: et hoc in maiori p̄te. C. Et dixit. cui fuerit gros- sus corpus ab initio vite mors erit et primior q̄ cui macilē- tū fuerit corpus. C. Trāsgrediēs in qualitate habitudis in- tensa macies melior est intensa grassitas: qm̄ in corpe grasso vene sunt angustie: de oq̄ spūs et sanguis in modica q̄ntita- te in eis sūt. Lū. n. etas in eis pueniat ad senū calor innatus in eis extinguit ex pua cā et moriunt subito. S. in corpe ma- cilento amplas venas nō est dubitādū: de hoc tñ q̄nq̄ in- frigidant mēbra ei⁹ subito cū eis nō sit aliqd̄ defendēs ea et coopiens a frigiditate aeris. S. q̄ habuerit in initio vite sue cutē. i. habitudinē eq̄lē: et postea igrassat v̄tē: q̄tē et opulē- ta vita velocitas extinctionis calitatis inati in eo nō erit: q̄- lz cor⁹ sit grossus: vene tñ in eo sūt late et spūs et sanguis in eis sūt sup̄abūdātes. Et v̄t dñt hūdo ho⁹ melior est ea que ab initio vite est macilēta: et macilēta p̄seuerat. C. Dixit. A. dum p̄seuerat pinguedo: ita q̄ nō faciat accidere nocu⁹ nō oboreas eas. Nā vita in humido p̄sistit: pinguedo nāq̄ eq̄- lis nō est malissimo v̄tilis ad incōmoda multa vitāda: et ad q̄ extenuatio p̄parat. Sūt aut̄ incōmoda ista debilitas v̄tutis et maxie motiue et vehemētia passionis et a coitu et eūone et passionibus aialib⁹. Illi ergo qui egēt ipinguari. dixit Aui. sunt apparatus dictis incōmodis ipsi. n. sunt q̄b⁹ est neciūm fugere ab extenuatione nocumēta eius p̄dicta et illis filia.

Regimen curacionis extenuationis aut est gñale re- spiciens totius corporis extenuatū de quo di- ces in isto cap⁹. aut est p̄ticulare respiciens extenuatū parti- cularis mēbris: de quo dices in ca. sequēti. Cōplet aut̄ regi- men extenuatiōis diēta et medicinis. C. Et regimen p̄ diēta Sal. v̄ scribit. 6. p̄ti. ad tria maxie reduxit. i. ad nutrimentū balneū et sōnū. Et Raf. dixit ibidē. dico cū volueris aliquēz ingrossare: opz te de gradu in gradu regimen gerere in eo. sup. et nō subito ad totā igrassationē regis deuenire. C. Aer itaq̄ multū calidus et regio calida et mora ad ignēz sub so- le nocēt cōt̄ter extenuatis oib⁹ p̄p̄ dissolōnē quā faciūt. In- quit Joannitus impinguādus nō d̄z calcieri cū indunent- ris: imo idumēta debēt eē sine pilis. Et habitatio eo⁹ d̄z eē in aere humido defendēdo corpa eo⁹ ab occulta dissolōne p̄ aerē frigidū et p̄ familiāz rozatā cū sandalīs: p̄p̄ie in dis- pōne in qua defect⁹ cordis eis accidit. Et p̄sternant camere cum rosīs et sandalīs et oī re stiptica frigida aromatica. Ait Raf. vbi supra. ex lib⁹ Rufini vmbra et receptio in domo hu- mectat corpa. Et p̄dicta de aere maxie hūti veritatē in exte- nuatis a cā calida vel sicca. Si tñ extenuatio pueniret a cā frigida et ab opilōne ab hūorib⁹ crudis: tunc aer et regio et mansio domus debēt eligi vt sint declinātes ad humidū. In actiuis aut̄ aut̄ tēperates aut cū pauca declinatiōe ad calidū. Dixit Aui. pmutatio aeris et aq̄ est ex vno eo⁹ q̄ opz obser- uare qñ fortasse extenuatio est cā eo⁹: fac ḡ eas declinare ad oppo⁹ causē. C. Non inducat extenuato timor malus: nec aliqd̄ qd̄ in eo furore ponat: nec qd̄ p̄tristat angustias gene- ret: s. letari et gaudere et iocari et solatiari studeat. C. Dixit Aui. adhibeant leticia et amenitas et habitēt in vmbra et di- latef sibi aer vmbrosus: q̄ nō d̄z esse cōstrictus et aromatige- tur. Ita tñ leuis cōcedi pōt eis maxie q̄ extenuati sunt ex de- sectu caloris innati: vñ Raf. vbi supra. ex 2. hūor. dixit. si corpus macilentū fuerit ex cā debilitatis caloris innati qui est in eo: excitatio indignationis et impetus p̄fert ei. Et illud qd̄ letificat aiam et extendit calorem innatū ad exteriora: opz de luctatione et siliis: nā bona fiet trāsportatio nutri-

menti et digōnis in eo. C. Et qes qd̄ impinguat corpa sicut exercitiū exiccat: et iō vitandū est oē exercitiū forte et velocē: et oē exercitiū resolutiū: et p̄cipue scñ in ieiunio: calefacit. n. mēbra et desiccāt. Exercitiū aut̄ leue et tardū cōuenit eis: et tñ si sup̄flua qes p̄cesserit sit cā exten⁹. C. Dixit Aui. ex ipin- guantib⁹ est illud qd̄ p̄det ex exercitiis: et est oē exercitiū leue tardū: et totū illud sit eq̄le et tēpatū in q̄ntitate: et maxie d̄z fie- ri exercitiū post fricationē cū q̄ incipit cor⁹ puenire ad hoc vt rectificet cutis ei⁹. Nā post illud statiz exercitet cū eq̄lita- te. Et si ēda est ista fricatio ducēs ad rubificationē cutis iam p̄fecta p̄ digōne cibis: cū tā cib⁹ descederit de stō. Et q̄ mē- bra extenuata: dixit vbi supra. tarderubescūt: nō d̄z q̄rere ru- bificationē eo⁹ in p̄ die. i. nō a p̄n: qm̄ si tñ fricares q̄ ru- bescerēt mēbra: fricatio ipsa noceret: et duceret nō ad inflā- tionē mēbroz q̄ pillā fricationē q̄rit: s. magis extenuarent mēbra p̄p̄ resolōnē. Et iō q̄cūq̄ mēbra p̄ fricationē incipiūt inflānari et rubesceri statiz est ab ea descedū et incipiēdū est exercitiū dcm̄. C. Et cū aliqui mēbra ita difficulter inflānt et rubescūt p̄ fricationē dictā: q̄ nō ipsa sufficit: s. opz vt fiat fricatio cū mēbris ligdis calefactiuis i q̄b⁹ modicū sit p̄stasie: q̄ ista iuuat ad citā et facili inflānē mēbroz et eo⁹ rubifica- tionē. Et Aui. dixit. fortasse est neciūz vt attrahat sanguis ad mēbra ab ip̄ fricationē. i. moderata vt dcm̄ est: et h̄ q̄ suffi- ceret: imo attrahat cū mēbris rubificatiuis: et cū eis q̄ sūt sic p̄iretrū et sulfur et gūmi agrestis et filia. Et scias q̄ cū in cā extenuatiōis fuerit debilitas attractiue v̄tutis: tūc fricatio d̄z fieri post sōnū sufficiētē. C. Dixit Sal. 5. de ige. sani. et po- nif. 6. p̄ti. fricatio facta mane et post dormitiōnē q̄lz susci- tat v̄tutē attractiua q̄ est in mēbris et attrahit nutrimentū ad ea et ea ipinguat. Et Aui. dixit. fricatio in hora exp̄gefactio- nis a sōno est ex eis q̄ exp̄gefactiūt v̄tutē. C. Et si extenuatus fuerit ex eis q̄ nō p̄nt exercitari post fricationē: tūc post eaz d̄z intrare balneū. Et si balneū igredi nō possit: tūc post fric- ationē d̄z vngicū oleo. Quidā tñ fricationē et inuāctionē fil- faciūt: vñ dixit Raf. vbi. s. ego feci plures ipinguari macilē- tos et ingrossari fricationē cū oleo: qm̄ fricatio nutrimentū tra- hit: et inuāctio cū oleo ei⁹ p̄hibet dissolōnē: q̄ opilat poros. Et intellexit de oleo cōi: valeret et oleū ro. aut de amigd. aut de cucurbita: aut violatū et filia. Et multa cala dissolueret: vt p̄p̄ aptiōnē poroz et caliditate nimia. Et butyrū nō cōtū nu- trit et ipinguat. Ung⁹ ipinguas bo⁹. R. butyri recētis sine sale: pinguedis galline et ranaz et edī recētis sine sale: medul- le vituli recētis. añ. pt. j. cere albe q̄tū sufficit: et scias q̄ inuā- gere post exitū a balneo est v̄tile et pueniēs. Et q̄nq̄ loco fri- cationis sit aspersio sup̄ corpe toto ex aq̄ calida pluries do- nec calefiat inflāmet et rubeat: et q̄nq̄ loco ei⁹ applicant cor- pori pannū calefactū aliq̄ post alios. C. De balneo. dixit Aui. balneū post cibū est vehemēter attrahēs nutri⁹ ad mēbra im- pinguādo cor⁹: verū tñ v̄tēs eo post cibū exponit opilōnē accēti in bepe suor. p̄p̄e cū est cib⁹ ei⁹ ex cibis ipinguantib⁹. Et p̄pillō multiplicat lapis in oī hoīe q̄ q̄rit h̄: Et illi sunt aptiores adhuc vt multiplicent in eis iste opilōnes et lapides quoz vene creatiōe sūt stricte. et nō sūt ita apti aliq̄: quoz ve- ne sūt ample. Et signū q̄ gñant opilōnes i eis in bepe est q̄ sentiūt grauēdinē in latere. s. dextro hypocōdrio. Lū ḡ sen- tiāt illā sumāt in potu apitua: et añ cibū suū caparē cū aceto et melle et sumāt oxymel cū seib⁹ dōec auferat grauitas. sup. Et nō d̄z irare balneū tpe sui nutri⁹ exitis i stō: s. expecta- re d̄z donec digerat i eo et d̄scēdit ab eo. Nā añ factā digōnē attrahit hūores crudos. Meli⁹ ḡ balneū. dixit Aui. est qd̄ sit post digōnē p̄mā: et cū iā d̄scēderit cib⁹. Quidā tñ dñt. q̄ d̄scēsiōnē cibi a stō intellexit nō solū exitū ei⁹ i viscera: s. et suc- cessionē ei⁹ et attractionē i hepar et ip̄ p̄uersionē i sāguinē in ip̄so. Nā si añ fiat lz balneū attrahat: attrahit hūorē idige- stū q̄ nō nutriūt mēbra: et iō nō resumūt i eo: lz aliqñ igrasse- scāt: sic igrassant in hypofarca. Nec tñ d̄z fieri balneū lōgo- tpe post digōnē. i. factā in hepēmā tūc macrefac. C. Et bal-

De morte
et quiete.De frica-
tione.

De appo-

De nutri-
tione post
fricatio-
nem vel
ca.

De aere.

De accē-
tibus aie.De bala-
neo.

neū de quo intellexerūt doctores siue anctores est balneum aq̄ qulcis positū in pila siue tina in quameq̄ in aere ei⁹ sen-
tiat calitas apud hñtes corpa eq̄lia cū ingrediūt ip̄z nec frī-
giditas ex qua horripilēt corpa eoz. Dixit Sal. in li. de ta-
be. Maxie aut̄ puenit hñ balneū exiccatis: vñ dixit Sal. ibi
dē. Ille cui cōdominat siccitas: nisi habuerit regimē cum pi-
la. i. cū balneo aque dulcis dicto: z cū illinitioibus nullum
habebit remediū. Et Aui. dixit balneū est bonū ipingua-
tiū pluribus hoibus: z pprie illis qui sunt in dispōne que
est sicut arefactio. Et subdit Aui. q̄ calefactis. s. z ppter ea
exiccatis adeo balneū est pgruū factū de lacte ex quo exētū
est butyrū: nō tñ factū acetosūz. s. q̄ nullū est eis mell⁹: neq̄
cōgruētus: z si etas fuerit cōueniens sua ex alia particula.
Et si dissolutio fuerit multa. dixit Raf. vbi supra. pfortatur
tūc virtus mirabilī cū aqua frigida supasperfa exēti a bal-
neo. Et opz q̄ sōno vtant̄ plixio post cibū donec in sōo di-
gerat z ab eo descenderit: z in casu in quo nō habeat sōnus
fiat ges. Et sit accubitus sup̄ re plana z molli z leui z nō sup̄
redura z aspera. Et superet virtus somni z quietis virtutē
vigiliay z mor⁹. Et dixit Sal. z ponit eodē. 6. pti. da in po-
tu de vino grossiori z in cibo de cibarijs gñantib⁹ sanguine
grossūz. s. moderate. Et idē dixit ibidē. q̄ ppositus toti⁹ cure
est vt trahat ad mēbra sanguis bonus: sed nō possit trahi si
esset nimis grossus: z vt phibeat qd attractū est ex eo a dis-
solutione: s. nō possit phiberi ab ea si nutrimentū esset subti-
le. Dia ḡ q̄ gñant sanguinē laudabilē nō subtile: s. in grossi-
tiē declinantē moderate cōueniūt p impugnatione corpis
dixit q̄ nutrimenta dulcia z vinctuosa z insipida sunt ea q̄
hūectāt z corpa impinguat: alia aut̄ nō. Et Aui. dixit. q̄
de impinguatib⁹ est assumptio vini grossi z cibi boni kmi
fortis z solidi excitantis vtutē cū digerit: sicut frumētū sine
coctice coctuz z pale alinde bes. sunt qdā cibaria de pasta.
z risum cū lacte coctū: z assata de carnibus per istud qd reti-
net in eis de virtute carnis. Nā assata sunt nutritiora eli-
xiay pillud qd generant carnē durā solidā nō facile dissolu-
bilē: sicut faciūt elixī. Nāz decoctū ex carnibus elixādo ge-
nerat mollitiē z tenebritatē nō firmā. i. carnē mollē nō soli-
dā: sed facilliter dissolubile: verūtñ elixī magis cōueniunt ca-
lefactis. De cibis aut̄ impinguatib⁹ in gñali. dixit Raf.
vbi supra. q̄ fiant sicut in ethico. s. febrienti z senili pro va-
rietate cap. In p̄ticulari dixit. cicerā fundant in lacte vacci-
no p diē z noctē: deinde exiccant z puluerizant z sume de fa-
rina eoz de riso z frumēto trito: z de ordeo trito. añ. 3. xxx.
z panis de simula siccata. 3. 40. z fiat ex eis pthysana oī die
in quātitate. 3. 25. cū lacte recenti z oleo amigdalino z de si-
samino in modica q̄titate z sumat añ balneū z post: qm̄ im-
pinguat mirabilī. Et dixit fiat pthysana de farina risi z
cicerū z guastelarū: siue turtellay subtiliter factay de simu-
la amigd. de succaro z lacte vaccino z sumat in potu. Et in
quit Rufus. p. amid. auellanas z grana viridia fisticos z
grana canabis: z grana pini z distēpera cū melle z fiat ex in
de pastilli ad modū auellane: z per. 15. dies sumant ad mo-
nucis: z sumat cū eis de vino. impinguat enī z bonū efficit
colorē: z facit ad luxuriā. Et dixit Tabi. lac vaccinū spolia-
tū a butyro eius sūptū añ qd acidū fiat in q̄titate rotuli. 3. im-
pinguat: ita tñ q̄ sumens expectet super illud p tres horas
dum illud digeratur: deinde sumat ex eo itē rotulū. 3. nil su-
mendo postea vsq̄ ad noctē: z tunc sumat in cibo de gallice
lis vel edulo aromaticato: corpore tñ prius nodoch z aro-
matibus. Et sūptio p̄dicta lactis oz fieri p hebday. Et dixit
Dios. panis recēs gñat carnes z frumentaria gñant carnes
pferendo caliditatis macilentis eo q̄ humectat eoz corpo-
ra. Et ad impinguandū bone sūt galline pingues z vitel-
li onoz z crebra arietū. Et Aui. dixit. caro arietis est impin-
guatina z caro galline sūt caro alcubugi est vltima in eas
z sūt tubuncis: z vt dicunt oia cibaria ad que appetitus de-
clinat. s. de p̄dictis z eoz sūbus sunt magis cōueniētia su-

mantur cibaria in q̄titate qua digeri pnt z potius partia-
tur ad plures vices. Et in pñ inceptio fiat a cibis remissio-
ris grossitie: deinde fiat gradatim additio. Et dixit Joanni-
tius. si corpus alicuius fuerit macilentū ex fame longa. aut
ex itinere plixio vtendū est nutrimentis ingrossatiuis cū mē-
bra pncipalia z virtutes eoz nō sunt multū remota a dispō-
ne nālī: z dīminutio eius nō sit nisi in adipe z carnibus: sed
cōualecētib⁹ nō: cū virtutes eoz sint debiles: nec posse ha-
beant ad digerēdū grossūz cibaria. Et dixit Joannitius.
q̄ ad impinguandū sumptio aque infrigidate in niue ma-
xime cōpetit z pprie mixta cū modico vini. Et Aui. dixit.
dens in potu frigida. s. actus ac ē in potētia in calefactis sūt
cibaria debēt exhiberi. Debet etiā vitare eūones accidē-
tales: imo neq̄nales debēt violētē ac multū puocari. Ingt
Rufus. studeas vt medicina sit de tentio mulier. s. per mē-
strua. Et sūt intelligendū est de alijs eūonib⁹: imo si aliqua
eūatio p̄sens fuerit z cōsuetudine durante tpe curationis tolli z
restringi oz z vitare debēt coytū z exiccationē libidinosam
penitus. Et pro his oib⁹ que de dieta dicta sunt. dixit Alm.
qui corpis grossitiē adipisci desiderat cibis vinctuosis z dul-
cibus q̄ multū nutriunt frequētē vtat: sicut est triticūz co-
ctūz pulces forbiles z dure. Ab acetosis aut̄ z salis z acu-
tis: nisi pro sapore cibi. z vt appetit⁹ roboret oīno abstineat
dormitiōe quoq̄ z q̄te in domib⁹ frigidis z hūidis frequē-
ter vtat. Cōuenit quoq̄ post cibū balneū z oleo postea inū-
gi. z aquā tepidā sup̄ corp⁹ plicere: est. n. p̄cipiēdū. vt añ ci-
bū subtili vel molli deābulatiōe diu moueat: a motu vō ve-
loci abstineat. Et lece⁹ ei⁹ sit mollis z loca z gaudia sp̄ corā
eo existant. Et corp⁹ añ cibū donec incipiat rubere fricet:
ac in die bis comedat: z post p̄mā cibationē balneū igredia-
tur. Vinū quoq̄ quo vtat sit nouū z grossūz ac dulce sōiam
quoq̄ z vētris solonē raro facere. nō ēt frequētē balneari
neq̄ coyremēq̄ laborare neq̄ morari sub sole: neq̄ vigila-
re z famem z sitim tolerare corpus ingrossare faciunt.

De cura

aut p̄portionē. dixit Aui. q̄ intētiō in medi-
cinis sumēdis interi⁹ est: vt medicie pfortēt
digonē z retineat cibū in sōco z intestinis pay pp vtutē re-
tentiuā: s. faciāt ipsūz penetrare in venas: z ad ptes epatis.
Et hoc dixit ipse faciūt diuretica eq̄lia z pprie cū bibunt in
cibo: aut post ip̄z spatio puo. Et dixit. neciuz est vt coagule-
tur. s. nutrimentū in mēbro z h̄ faciūt z infrigidātia z stupe-
faciētia: s. iusgam⁹ albus z siliā: aut alkekēgi z piper albū
cū miscant in cibis: aut in medicis eoz. Et dicit. de hñti-
bus p̄prietatē z q̄ sūt nobiliū vtutū attēperatū est istud qd.
p. amig. z fisticos excoctos z grana viridia z sifamuz z
grana pini maioris: p̄ficiant cū melle: z fiat inde pillule si-
miles nucib⁹ vsq̄ ad. x. z bibat sup̄ eis vinum. Hoc. n. ipin-
guat z facit bonū colorē z pfortat sup̄ cutē coeūdi. Et Cōue-
niētia aut̄ ad calefactiōes pueniūt medicie frigide cōposite
cū ipinguatib⁹. Et ad frige factiōes medicie cale tēperate cō-
posite cū eis dē ipinguatib⁹: z ad exiccatis pueniūt me-
hu mectates. Et pz in antidotario Nicolai z ea q̄ dicta sūt in cu-
ra siccitatis sōi. Et dixit Aui. extenuat⁹ z exiccati cū cali-
tate regant regie ethicoz febrientiū. Et q̄ sūt cū frigiditate re-
gant regie ethice senilis cū restauramētis z alijs medicinis
abint⁹ z ab ex̄ approximatis dictis in ser. 1. tract. de febre
ethica. Et dixit Aui. si pox fuerint opilatitūc oportebit
si corp⁹ fuerit vehementis soliditatis q̄ opilent pox z phi-
beat trāsīt⁹ nutrimentū mollificari cū hūectatiōe z calefactio-
ne ex eis q̄ assumūt. z ex motib⁹ corpis z aialib⁹ si frigidū
fuerit illud qd inspissauerit ip̄z. Et cū hūectatiōe z infrigida-
tione si calor fuerit inspissans ip̄z z faciēs ipm̄ cōpactū. Et
si cā in extenuatione fuerit pp splenē curet splen sicut scit in
loco suo. Et si cā fuerit p vermes interficiant⁹ z extrahant.
Et Dios. dixit z ponit et a Mes. cap. de sarcocolla. q̄ vsus
ei⁹ ipinguat corp⁹. Et Aui. posuit puluerē vtilez ad im-
pinguandū q̄ sic sit. p. farine amidi z sarcocolle. añ. partes
equales

De sōno
z vigilia.De cibo
z potu.Sūma
ratio
dictam.

equales et liniant cum butyro et coſciant ut panis: et hic panis exiccat in furno et fiat ex eo puluis de quo ſumas multis diebus in mane. 3. v. aqua frigida: quoniam impinguat et bonum facit colore. **C** Dicit de vtilioribus rebus ad impinguandum est: ut opletur a prima digone corporis blandis manibus fricetur et super omni membro donec totum corpus caleſcat et calefactione completa statim fiat fricatio levis in toto corpore cum oleo oliuarum dulci agitato cum modico vini albi odoriferi.

De extenuatione particularium membrorum. Cap. ij.

Extenuatio in particularibus membris eisdem causis causatur quibus sit in corpore toto. Et quicquid accidit in membris intrinsecis maxime in stomacho epate renibus et cerebro. Et deinde est de ea in propriis capitulis in sermonibus precedentibus. In hoc autem loco dices de extenuatione particularium membrorum extrinsecorum. Et ista extenuatio potest cadere in toto vno latere corporis dextro vel sinistro. Et potest cadere in aliquo particulari membro vni duorum laterum ut manu vel pede dextro vel sinistro. Et potest cadere in aliqua parte alicuius membri. ut ubi grauius in assaui siue brachio propter quod sit in adiutorio vel manu. **C** Dicitur quod impingatio membri extenuatur et augmentatio membri diminuitur multum coicant ut innuit Aui. pmi 3. causa de impinguatione macri. **E**t notatur quod cum aliqua membra fuerint multum extenuata vel diminuta maxime in radicalibus: ut osse nervis et filibus non est tunc posse ut reducantur ad equalitatem. Ingeniandum tamen est: ut in quibus posse est alijs proportionem membri membra aut diminuta et extenuata sunt carnisformia posse est ut ad equalitatem reducantur: ut augmententur et igrossescant.

Cura vltis membri particularis extenuati est oino generalis cura extenuationis totius corporis cum consideratione cause cuius et eius ablatione et adductione cause illi opposite. **E** dentur ergo cibi sanguine laudabiles: declinantem tamen ad grossitiem generantes. Aperiantur meatus si stricti aut opilati fuerint. Excitet virtus attractiva membri si sopita et debilis fuerit et confortetur eius virtus retentiva. Expulsiua vero eius sopiatur. Et rectifietur vel pmutetur complexio eius si mala fuerit et phibeatur: ne ad alia membra maxime ad opposita supfluitas nutrimenti maderet: sed ad ipsa membra diminuta et extenuata trabatur. **Q**ue autem de predictis intentionibus precipue considerantur ab auctoribus sunt prohibitio transitus nutrimenti ad membra opposita vel vicina: et attractio eius ad ipsa membra extenuata cum retentione eius in ipsis et conversione eius in substantiam eorum. Dixit enim Aui. quod hoc est illud quod appropriatur membro extenuato. Alia autem sunt causa extenuationis corporis totius. Prohibitio autem transitus nutrimenti ad alia membra fieri debet quoniam alia membra fuerint grossa: aut saltem non egerint in grossari. Fit autem ista prohibitio maxime per ligaturam stringentem meatus nutrimenti ad illa membra. **I**ngit Sal. et ponit. 6. pmi. si manus aut pes extenuatur et macrescit faciebatur ligaturam manus et pedis oppositorum: et faciebatur vehementer ligationem in parte inferiori ipsius ascendendo sursum in pede ad inguines: et in manu ad axillam et spatulam. Et hoc faciebatur: quia cum venae portantes nutrimentum diuidantur ad ipsa membra et quoties phibeatur et restringitur sanguis procedens ad vnam manum aut pedem quod non transportetur ad eam manabit per venam diuisam ad procedendum ad aliam. Ista tamen ligatio que debet fieri in membro sano manu vel pede non debet esse vehemens: sed moderata intantum in quantum nullus dolor: et nulla lesio inferatur membro quod ligatur et sustinetur dum est hic donec totum habeas de membro extenuato quod expediens fuerit minus nocumentum inferendo membro ligato quantum possibile fuerit: deinde recurrendum est ad ipsius membri quod ligatum fuerit corrigendum ipsum. Et Aui. dixit. quicquid est necessarium phibere nutrimentum lateri alteri: et contrahere ipsum ad latus extenuatum cum diuersificans duo latera, sicut si sit vna duarum manuum extenuata et altera pinguis. Incipiendo ab inferiori ligatura non vehementi nec dolorosa cum mensura quae stringat tamen quod phibeatur nutrimentum a penetratione: quare

redeat ad locum diuisionis. scilicet venarum et trabatur ad latus alterum. scilicet ad macrum. Et maxime hoc oportet fieri cum membrum ad impinguationem suam indiget nutrimento plurimo pluri eo quod ad ipsum dirigitur et transit: aut pluri consueto propter resolutionem pluri magis que sit ex eo. **A**tractio autem nutrimenti ad membrum extenuatum fit multis modis. scilicet compressione percussione effusione aque calide super ipsius balneatione fomentatione vefolatione vel stupefactione fricatione medicaminis calidi super appositione et similibus. **C**ompressio enim mediocriter fortis est causa quod sanguis defluat ad ipsius loco eius valet percussio siue verberatio eius cum virgis subtilibus. Dixit Sal. et ponit ubi supra. si volueris augere aliquid membrum pungere de bes illud. scilicet acubus vel spinis: et percutere ipsius per virgam rectam et planam et inunctam: et percutiat illud membrum donec rubeat et infletur moderate: et coſit copiam: sed non pertransit modum dignum. **D**e effusione autem aque calide Sal. dixit ubi supra. si volueris quod aliquid membrum augeatur in carne lauan dum est cum aqua calida: et cum videris quod inde membrum inflatur sit dimittenda est balneatio cum ea et noli dissoluere. super vltiorem effusionem eius balneationem vel fomentationem cum ea: quoniam si dissolueris plus nocumens afferes quam cure. **E**t de ligatione membri macri ad attrahendum nutrimentum. dixit Sal. et ponit ibidem. ligatio ista debet esse diuersa et opposita ei quod sit membro fracto. Nam ligatio fracture comprimit et expellit nutrimentum de loco et macrum facit ipsius: sed ligatio impinguationis debet esse diuersa ab eo incipienda est in loco sano in parte superiori longe ab eo qui macrefactus est cum compressione vehementi: deinde inseparabiliter levis fiat ligatio: donec perueniat ad locum macilentum: ligatio tamen ista non debet tam perfecte fieri quod locus viridescat aut nigrescat: quoniam hoc esset ad detrimentum membri et eius mortificationem oino. Et ideo cauendum est illud quod esset primum huic actioni et super loco macilento fiat taliter ligatio quod non habeat aliquam strictionem: neque pressionem oino. **E**t de fractione dixit Aui. excita attractiuam cum fricatione et proprie cum oleo et pauca cera liquefacta fricatione non exicca tur: et de ea dictum est in capitulo precedente. **E**t quicquid necessaria est appositio ventosarum super membro macro abique scarificatione et absque multo igne: et proprie quoniam alia non sufficiunt attrahere nutrimentum ad ipsius. **D**e calefactione autem membri dicunt. quod super membro superiore sano quod super fiat membro macilento apponi debent panni calefacti donec bene caleſcat. Deinde si frigus fuerit apponantur super ipso membro macilento et parum dimittantur super ipso ne inducant resolutionem membro. In estate vero et tempore caloris non debet apponi: nisi super membro sano. **A**uctores tamen calefactionem membri laudauerunt fieri emplastrum. Et omnes coſiter ponunt emplastrum de picis: hoc autem emplastrum describit. 6. pmi. ex libro Orbasij caleſcat pix cum oleo donec spissa fiat. deinde illinienda est super loco cum panno donec calida fuerit: deinde remouenda est quotiens infrigidatur. Et considerandum est. dixit diligenter in eius operatione et iteratione appositionis eius super locum. Nam vtendum est medicamine picis iuxta hec accidentia. Nam si videris in prima appositione eius quod membrum fiat bene rubefactum inflatum statim remouendum est: sed nisi hoc videris illini tio eius fienda est super membro bis et ter. Et subdit. quidam emplastratione eius vtuntur quolibet die: et quidam primo die et tertio: et quidam primo die et quarto iuxta id quod opus fuerit membro. Et Sal. dixit. quod hoc est perfecta cura macretiei membri et non erit ei ligatio opportuna nisi raro. **A**ui. de emplastris conuenientibus dixit. sicut est pix sola ita ut sit vehementer liquida de se et talis non fuerit sic soluta in oleo cum quantitate que facit eis currere linimentum. scilicet donec possit liniri super panno stricto vel super corio. Et dixit. quandoque ad ministratur sola supercutem. Proxima eazigitur donec liqueſcat: deinde inuiscetur. scilicet super membro et eleuetur quando congelatur ipsa enim attrahit nutrimentum ad membrum et retinet ipsum in eo et remouet frigus eius si fuerit causa eius debilitas vir

Emplastro
medicis fit
attractio
nutrimenti
ad membrum
extenuatum.

Emplastrum
de picis.

¶ De extenuatione corporis pinguis.

Cap. iij.

Non omnis corporis ipingualio : siue grossities:z sicut alicui⁹ me⁹ bri emedatione requiritimo dimittenda est: quia utilis cum non superfluit. Luz autem est supflua, dixit Raf. 6° pti. ex d^obo Sal. z tunc est cum non erit pos⁹ ingui p se manū lauare seu tergere anū nisi post Aui. pinguedo supflua est cum pes corporis a mo⁹ atione z cōuerfione. i. ad latera:z et inclinādo z p⁹ uersione. i. p⁹ uersione p⁹ sueta vel debita im⁹ n. ut caueas z abhorreas pinguedinem: cū est in⁹ aris. Et dato q⁹ pro tūc nocu^m non appeat: tūc stu⁹ one ipsius: qm⁹ nocu^m ei⁹ aduenit repete magnū⁹ morte inferes. Hoc tūc aduenit⁹ non sequi pinguedinē⁹ fer corp⁹ pinguiat: q⁹uis laborēt z debilitent⁹ a⁹ sunt pillud qd⁹ associat eis de hūiditate signat vite: sed pacides pōt eoz vita esse breuis. z ma⁹ pinguiū: z nō custodientiū vitā suā. ¶ Et nūc⁹ s⁹ nocumēta q⁹ supflua sequūt⁹ pinguedinē dicit: p⁹ilepsia paralefis fetoz sudoris dolor stōi strictu⁹ fluxus vētris defectio cordis z febris adusta. n⁹ morbos eoz velocitates z passionis illatas q⁹ corpora eoz sunt grossa. Et nō recipiunt cu⁹ u⁹ medicamine: eo q⁹ medicie nō pūnt puenire ve⁹ ebra:z hoc siue ab intus: siue ab extra admini⁹ tus ipsarū debilitat. Et minutio. i. s⁹lomia debi⁹ s musculoz ipsoz z nociua sūt eis laxatiua. Et mortalitas cū in eis sit slegma supabundā z s⁹as. z ideo morbus eoz erit deterior ex strictura⁹ eoz z debilitate anhelitus ipsoz. Et hinc est q⁹ malefcentes nō fuerint velociter releuati ex mor⁹ bitas in eis nō erit pfecta: neq⁹ ipsaz corpora ad⁹ nālē p⁹uertunt: nisi post spatiū lōgi rēpois. Et⁹ is. pinguis ēē nō gñat: neq⁹ delectat⁹ in luxuria: a⁹ pti cū abūdātia oino. Et dixit. mulier si fuerit p⁹ciptiū si p⁹gnās fuerit aborsus pariet⁹: sināūt⁹ erunt nimis. Et dixit. q⁹ sanguis in venis ma⁹ būdās: z in venis pinguiū modic⁹. ¶ Et Aui. do supflua est coartans venas. i. pullatiles z nō⁹ artatione p⁹stringēte eas: quare opilat spiritum⁹ suas z nālēz calorē tā manifestas p⁹ quas defer⁹ ltas poroz: pp⁹ qd⁹ sit q⁹ multoties suffocatus⁹ t⁹ q⁹isq⁹ ita coartat vias transi⁹ aeris tā manife⁹ tam z alias venas pulmonis: q⁹z et occultas vt⁹ z arteriaz disseminatarū in mēbris q⁹ nō perue⁹ raculū aeris: z nō euētat: quare corūpū⁹ p⁹lo sunt positi in timore z discrimine q⁹ expellatur⁹ ad locū p⁹strictū. i. ad venas p⁹strictas: q⁹re for⁹ u⁹ vena repleta z coartata subito scindet scissio⁹ ¶ Et melius in dispōne. i. in q⁹ scindet vena z in⁹ an⁹ eā. i. anq⁹ rūpat: z i dispōne in q⁹ coartat trā⁹ in ea q⁹ est an⁹ ipsaz. i. in qua coartat⁹ trāsi⁹ spi⁹ lit eis p⁹strictio anhelit⁹ z pulsus cordis est: vt⁹ dispōni eoz. Dixit Aui. cū s⁹lomia: qm⁹ dimi⁹ ninez vene exopilant⁹ pinguibus sic difficulter⁹ acta an⁹ fracturā vene phibet eā z facta post ru⁹ supflūū fluxū sanguinis ex ea qui fortasse pos⁹ retineri z suffocare. Nam vltim vena que in⁹ frangit⁹ est vena pectoris vel pulmonis: aquā⁹ atis z renū possint frangi: z in sūma iuua^m hu⁹ mal⁹ nocumēto eius. Nā isti sunt expositi pe⁹ pētime. ¶ Et subdit Aui. ad summū scias q⁹ timatos in pinguedine festinat z pprie in illis⁹ nē in sūma etate. Nā ipsi minores hñt venas⁹ t dixit. q⁹ sunt expositi apoplexie z pulsū cor⁹ humiditatē ipsoz z maliciā anhelit⁹ z s⁹inco⁹ alio. i. de mala putredine: z nō tolerant famē

Documē
ta sequen
tia super
huaz pīn
guedinē.

neq; fidem. Nam si sunt humida flatuca: et ut sunt apta tolerare famem et sitim ipsa tamen non tolerant. Et hoc ideo quia calor naturalis in eis multum paucificatus est et parat extinctioni exigit frequenter refectum et restaurari cum frequenti cibatione et potu. Sed paucitas in vice sunt enim in hoc siles decrepitis: et maxime qui exuberanter fuerunt pingues. Ipsi enim propter paucitatem sanguinis et caloris non tolerant stare sine cibo nisi spacio brevi. Et qui abundant humiditatibus flatucis sunt expositi palsy et sibilus egritudinis: bus nervorum et malicie anhelitus et diarrie. Et qui habent meatus spiritus strictos expositi sunt syncope et apoplexie et incurrere in putrefactione. Et qui sunt vehementer frigidi in complexionem suam. Non enim dixit Aui. peruenit homo ad ultimum magnitudinis impinguationis nisi cum est frigide complexionis. scilicet multus. Et ideo sunt expositi pulsui cordis et extinctioni. Et dixit Aui. si perflue pingues non sunt gigantes neque in semine suo ad modum peruenientes. scilicet generationis: quia semen eorum est paucum subtile fluidum et non bene digestum propter frigiditatem complexionis eorum: quare aut non generant aut raro generant. Et sicut que de mulieribus sunt pingues non concipiunt aut si aliqui concipiunt abortiuntur. Et est asserio. Hippocrates. quicunque propter naturam grassam et carnem. Et hoc est quia semen earum est paucum. scilicet sanguis menstruus quo debet formari fetus est paucus et male digestus vel non perueniunt ad modum ex seie suo: quia non alienantur habitudines mediocres. et proinde. quavis semen ipsorum sit paucum quod emittunt in coitu. Et dixit. quod appetitus eorum tam virorum quam mulierum est debilis per superfluitatem humiditatis hebetantem sensum oris stomachique propter flegmaticitatem perhibentem functionem venarum primo ut dicitur 6. 2. in excitatione in eis nau sea. Et dixit Aui. quod qui isti sic pingues ledunt in aliquibus membris longinquas et exterioribus et curantur per medicinas non iuuant per eas: quia fortasse non penetrant in venas ita quod perueniat earum virtus ad membra lesa. Et dixit. quod sic pingues sunt hebetes in sensu. Et ideo qui infirmant non sentiunt nocum. Et ex isto sequitur aliud nocum. scilicet quod qui non percipiunt egritudinis nocum non requirunt cito curationem: et si requirunt eam ipsa non potest in eis commode fieri: nam stomia in eis est difficilis et in solone ventris eorum per pharmacias est timor: nam fortasse pharmacia mouebit humorem et non erit ei possibile ut penetret venas et transeat ad locum eorum propter strictionem venarum: quia fortasse perducit illud ad agitationem humoris et ad perditionem. Et ut debent medicinas in eis exteri appropinquare non profundant cum virtute earum propter operationem pororum: et propter magnam distantiam extrinsecorum ad intrinsecos non perueniunt ad ipsa cum virtute. Et pingues. dixit Aui. si faciunt aliquid. scilicet operando laborando ambulando vel exercitantes infirmant et debilitant. quia calor eorum innat est debilis et est in loco stricto. Consideratis predictis dicuntur quod positi in ultima magrassitie deterioris dispositionis et conditionis existunt positi in ultima extenuatione. Nam quavis siccitas sit magis lesiva quam humiditas et morbi inanitionis sunt difficilius cure quam morbi repletionis: tamen superflue pingues sunt apparatus maioribus periculis: et magis repentine mori quam illi. laudat ergo dixit. A. hoc reperaturus. scilicet in habitudine mediocri inter extenuatam et pinguem et proprie ille qui fuerit talis in adolescentia sua.

Cause quoque superflue impinguationis opposita sunt causas superflue extenuationis. Et ideo ex illis haberi possunt. **Cura** superflue pinguedinis extenuatur: si sicut primum siue perueniat neque nimiam incurrat pinguedinem dieta copiosa et potione. Et in utrisque propositum cure. dixit Rasis. 6. 2. est ut prohibeat et diminuat transportationem nutrimenti ad membra: et rarificatio cutis ad augendum in dissolutione et transportationem virtutis expulsiue cum abundantia laxatione ventris: donec inducantur ad virtutem infra nutrimenti ad velociter expellendum quod inclusum fuerit in eis ad inferum. De dieta. dixit. A. regimen extenuandi est primum regimini impinguandi. quod degat in aere calido et sicco motuoso et exponat se aeri nudo discoopto sub sole et igne: et artes efficiat fabriles quod cum igne sunt et sub sole estiuor: et exercitum sit ante cibum et sit forte et velox discoopto corpore: quod exercitum tunc exiccat vehementer. Scias tamen quod et superflua ges et exic-

cat corpora: et maxime in assuetis exercitari. Et ait Rasis. 6. 2. in signis peruenit esse pinguis si illud dimittat fere macrescat eius corpus. Et dixit. Quidam. fricent nitro et rebus asperis abundantiam pietate et exercitent exercitio discoopti corporis in sole et frequenti lectione in libris. Inquit Rasis. cautus es debes ut largos poros facias ei ut inde multa quantitas euaporet et confortetur in harena calida et in cinere calido sepeliri et balneis balneis dissolutionis et in ieiunio. Dixit Rasis. et ponit. 6. 2. aqua balnei debet esse dissoluta. Et si potest est ut aqua balneo naturali tali. scilicet aut recipe aqua quam filius sit naturali aqua ponendo in ea sal et baurach dimittendo eam in sole donec bene obdurat. id est bene calefaciat eam sol pluribus diebus. Et ait Rasis. ibidem. dico pila magna impleda est aqua et ponat in ea sal lapideum et amarum et dimittat in sole pluribus diebus in mense. Julij: et cum ea fiet cura ad votum tuum. Et ex his agis sunt marine salse sulfuree bituminose aluminose et si miles. Et dixit Rasis. post balneationem non debet comedere: sed dormire si dilexerit. Et deinde debet reuertere ante cibum ad balneum: et post balneum fiat inunctio cum unguentis dissolutionis. Et ante balneum fiat fricatio cum pano aspero: donec rubescat. Et post balneum ante illinitionem fiat fricatio cum medicinis dissolutionis et mora in balneo plongetur ad posse. Et dixit. ego extenuari feci in modico tempore quedam per exercitum velox fricando ipsum cum tobacchia aspera nimis. Deinde sequebar cum nimia fractione cum oleo dissolutionis: et post fricationem nullum cibum dabam eis: faciebatur ipsis uti balneo et non dabam eis cibum post balneum: sed faciebatur ipsis dormire si voluntas ei erat. deinde faciebatur eis uti balneo et dabam eis post balneum cibarium paucum nutrimenti et multe quantitate ut sit sufficientia in quantitate et transportatione nutrimenti eius sit modica. Dixit Rasis. quod frequens appositio ventosorum macrescit et itesum sonum macrescit. sed debet fieri ante cibum: et post cibum nullo dormire. et cum dormit dormiat super se duram: quia illud durum prohibet multiplicare carnem: et augere heri non finit: et iducat ei tremor et calamitas: et nunciens ei tristitia: et prohibeat a visu iocationis et locorum et solationis et repleat letitiam. Et cibaria debent habere has conditiones quod sint pauci et siccus nutrimenti: quod uis multe quantitate et sint ventris subductui et appetitus deiectionis. Itaque panem de simila non comedant. Dixit Rasis. neque pastella similaginea non fermentata et cocta cum solario ignis: et propter dispersionem cum oleo: eo quod ingrossant corpus: uten- tis abundantia: et non comedant primum de fabis. super. neque alios impinguantes. Sed utantur pane de tota farina vel furfuraceo multum fermentato bene salito et multum cocto. et postquam idurauerit. aut pane ordeaceo vel granis minutis et pulvere oleiculis: et sibilis. Et non comedant carnes ruffas: et pingues et cibaria adiposa et pinguis vinctuosa. non utantur carnibus iuuenibus neque recetibus: et veteribus et salitis. non comedant sorbilia nec lac nisi fuerit acetosus. Non caseum recetibus: antiquum et multum salitum et comedant olera mollia et herbas amaras et acutas non comedant nucleos fructuum: sed poma et pira: maxime acetosa. Et condiant cibaria eorum cum speciebus acutis: maxime cum pipere cimino et sibilis. Inquit Rasis. alimentorum rectimo quod acutum et acidum sit attenuat: sed aridum cum frigiditate et acutum cum calitate. Itaque pro condimentis et saporibus cibarium suorum utantur acetosis et acutis singulis vel coniunctim. vinum fugiat rubeum grossum et dulce. et bibat subtile aqueum et ponticum et aqua fugiat frigida et calida bibant. Et opus ut quantitas nutrimenti multum minuatur. Inquit Rasis. ut ponit. 6. 2. indigestia exiccat corpus et ideo curat morbos humidos et desiccant carnositate corporis: quoniam corpus inseparabiliter dissoluit. cumque non fiet restauratio desiccabilis velociter. Pro tota ordinatione diete predictae. dixit Aui. quod regimen extenuandi corpus est minoratio cibi: et post ipsum balneum et exercitum vehementer cum penetratione eius. id est. cum penetratione: donec resoluat illud. scilicet cibum assumptum. Et componere cibum de genere eius cuius nutrimentum est siccum aut acre aut salum: sicut lites aut alchamich et acetosa. Et sit panis eorum de quo non est electum surfur et panis de ordeo et multiplicet species calas quod pro condimento ponant in cibariis suis. Et dixit de eis quod adiuvant ad minorandum

De cibariis.

De sex rebus non naturalibus

Nico. sermo. vij.

555g ij

cibus eozicū eo qđ narratū est: est vt cibus pinguis valde z fatiet velociter: qñ appetit eoz debilitat. Et sint cibi eoz tales vt adiuuent ad mām. s. nutritū talē resoluēdā: si aggregat ex ea in corpe. Et dixit. adiuuat ad illud vehemētia raritatis corpis eoz p exercitia laboriosa z grossitudinē idumēti z lecti. Et p mōrā qđ aq frida ad calas z aeris fridi ad calas. Et de recrio corpis sp ad frigus z pstringant ponē z cōsolide tur corp post horripilationē: qre nō recipiat nutri z pbi beat resoluēne equalē z pcedat attractionem eius qđ est post ipas. s. nutritū qđ succedat resoluēne eqli. Qñ si fuerit corpus pstringitū: tūc detegat calori donec multiplicet ei resolu quare resoluat sup illud qđ attrahit ad membrum.

De cura aut per potionē. dixit Gal. 4. de regi. san. laxa tio inbibet nutri pcedere in corpore nō est meli ea ad remouēdū pinguedinē. z ep. Et Aui. dixit. eū nes z vomit sūt de hoc gñe. z intellexit de vomitu z fluxu vētris in equalib z supabūdātib. nā iste eūones eqlies pfer rūt ad pinguationē corpis z nō ad extenuationē. De me dicinis vō eūatiuis multū pueniūt eūantia p vīnā: z maxie oia puocatiua mēstruoz z sudoris. Dixit. Aui. qđ p m extenuat corp est alteratio p pōnis ad p m p pōnis facien tis pinguedinē. Et si in cā est frigus pferit calefactio: z si est in cā calefactio eqli: tūc inclinatio ei ad frigus aut ad calo rē supflū sū p m. De reb magni iuuamētū: qđ phibz pinguedinē hīs q supflūit in pinguedine z si illud a frigore est administratio medicinaz subtiliatiū. Nā ipse efficiūt in hu morib tres opōnes: qz vnaqueqz est iuuatiua ad extenuan dū corp. Et vna eaz est subtiliatio hūoris z elongatio ei a coagulationē z erponit ei resoluēne. Et 2a est q ipsa puocat z mouēt hūorē nō ad ptes venaz: s. ad loca eūonū. Et 3a est q faciūt lucrari sanguini q lītātē acutā nō benignā. sed mali gnā ad vtutē attractiua: qre nō attrahit ad mēbra: s. repu diat. Et dixit. q me administrate in dolozib iucturari sūt valde fortes extenuadoz: sūt puocatiue vīne nō tēpera te. s. q me tēpate puocatiue nō pferūt: q vadūt cū cibo ad venas z nō pnt mās pducere ad suctionē venaz. s. politaruz exteri in supficie venaz. s. emulgētium. qre nō pnt pducere mās ad ptes vīne sumēdo eas a pte venaz. s. aliaz: que de ferūt corpū nutritū nū in potu sumant cū iaz 2a aduenit digō. tūc. n pueniūt ad epar z illic icipit p opo eaz: imo for tes. s. in subtiliatio z puocatio vīnā sunt ille q pferūt. qz re manēt cū vtute descēdētes valde hūiores nō ad ptes venarū: s. ad vīas vīne: qre famē patiūt vīne z faciūt reliquas ope rationes vīles ad extenuādū: qz famelice euellunt hūidita tes ex mēbris vī mēbra extenuant. Et me fortes predi cte q puocat nutritū cū vtute adiuuat ad extenuādū mulie res pingues. Et iste qdē medicie sūt sicut gētiana z semē ru the z aristol. ro. z petrosiliū z poliū. Et sandarace est vt ex tenuatiua valde pzia vtuti karabe. Et lacca z semē apij z oia gantū est extenuatiū fortis: timorofuz. Et maratrū. sup. z filia z arthemisia cētaurea minor oēs spēs salis: pferim sal cū quo salit est serpēs z baurach z almuri z sansuc. Et dixit. de ppositis iuuatiuis sūt tyrtaca metridatū musa enea diaolibanū electuariū de anacardis diapipereon diaspmatō dialacca diacurcuma z triferaz filia. Dixit Rufus. fiat psec de aniso dauco mōtano pipere z assaro cū melle. Di xit Aui. q de mē subtiliatiū sūt acetū z almuri pprie sū pta in ieiuno: verū tñ q hnt debilitatē neruoz: z q hnt debi litatē mīscis vitare debēt acetū. Et dixit de pferentib est potare vīnū in ieiunio: qñ attenuat p b qđ soluit z resoluūt: z qz replet venas vapore cū fuerit illd qđ potat p m: qre ve ne nō recipiūt aliqd supra ipz ex cibo. Et de vtilib est bi bere loco vīni vīnū granatoz solū vel mīxtū cū oximelle z aq frigida. Et exptū est in iuuenib multū pinguib bibe re oī die in ieiuno ciatū aceti calidi cū modico piperis. vtili eniz macrefacit z nō pnt reimpinguari. Et dixit Aui. me dicine lenientes nām sunt pferētes: ppea q cōuertunt cibuz

ca venis ad intestina: z qñ administrant multoties fit vlt attractiua venaz pigra z cōsuescūt vene eūari ab illo qđ va dit ad eas apud quēz motū humoz ad intestina. Et qñ ope rant vene lenientes nām z medicine subtiliātes diuretice nō puenit ad venas ex cibo res magna. Si vō aliq p pcula re mēbz fuerit impinguatū aut magnificatū supra nāz: tūc ait Raf. 6. pti. dico vtendū est minutione in pte opposita z li gatio est cōster fienda sup locū ad expellēdū ad surtū z liget altera ps. s. ligatione ingrossationis z linat istaps cū cōfor tantib stipticis vt nō recipiat z altera cū mollificatiuis z at tractiuis z vtat qzitate modica nutriti. A. dixit in cu ratione ei redi ad dīpōnes z cōditiōes dictas in cap exte nuationis. Et iuuat cū sit mēbzū ipz quiescēs cū ligamēto z assiduātū ei pillas vias subito z attractio cibi ad opp. Et appō medicaminū phibentiū mēbz magnificari. Maxī me autrōne ornatus p fuenit phiberi in pueris testiculoz magnificatio z in puellis ingrossatio mamillaz ipas. Et hoc phibētib est vt sumas chimolea z cerussa plūbi z mī sceant cū succo iusgami albi z oleo myrtino z administrent inungēdo. Et assignet epithimatio cū fricatione lapidis in quo stōmatōres sua acunt ferramēta. Vñ vn lapis frices sup allū cū aceto aut cū succo iusgami albi. Et sūt et multu tudo epithimadi cū albumine oui oī die. Aut puluerisetur creta z galla vīridis z liniant cū melle: deinde abluat cū aq frigida: z fiat istud in mēse trib vicib. Et de appropia tis phibētib magnificari mamillas. dixit Aui. est vt liget sup eas cū iūnū pstritū pfectū cū aceto ex quo emplent z dī mittat sup eas pānus infusus cū aceto trib dieb: deinde sol uat pnter z supadhibeat cepe lilij z stringat z nō soluat tri bus alijs: z fiat istud in mēse tribus vicibus. Amplius de corpore extenuatione z eius impinguatione octm est in sermone p. tractatu de regimine sanitatis.

De infectionibus cutis in gñali. Cap. iij.

Amnatura totius corporis regitua fortis existit z pualet in trīsece plenarie corpus mūdāt ab oib supflut tatib cuiuscūqz triū digonū z potissime q sunt tertie digonis supflua resoluēne cōsumit maxie si regimē in sex reb nō nālīb pueniēs fuerit qre cutis totius corpis mūda z sine macula p fuerat. Cū vō ipotēs fuerit in humiditatib z supfluitatib pzeesse nō poterit: tūc super fluitates multe expulse feruant in corpe: z maxie si regimen sex reb nō nālū a pgruitate deuiauerit. Cū ipse supfluita tes ad cutē deflūt ipas varijs maculis inficiūt z deturpāt: qđ qñqz toti euenit cuti. qñqz parti ei vel pti b fm quas ipsa supfluitas deuiauerit. Et fm q ipsa supfluitas diuersa fuerit in q lītate vel qzitate seu mō seu subaz fm q ipsa nā deficit in toto aliq seu aliqb p pculis corpis. Deficit. n. qñz in toto sicut in decrepitis z cōualecētib ex morbis maxie cronis. Et qñqz cōtingit in cute deturpatis nō pp ipotē tiaz vtutis neqz p p pti in supfluitatib: s. qz pōt cutis in toto vel in pte sūt pstricti opilati: qre nō pnt supfluitates re solui z emitti: sicut maxie ptingit in sordidis z imūdis vīris z mulieribus pcpue balneationē z absterfionē linquētib cōsuetā. Dixit Aui. quarti 7a ca de pediculis. q mā hūi ditatis. i. hūoralis vel mēbz sive mā supfluitatis triū dige stionū decisa ab eis. s. mēbz: in qua hūiditate est aliq calidi tas. s. que sit nāl calida sanguinea vel colica: vel euz qua est calitas aliq. s. accēnalis vel acqzita p putrefactionez expulsa ad cutē aliqñ est tāte leuitatis z subtilitatis vt resoluat. s. in sensibili z nō sentiat. Et aliqñ nō est tante subtilitatis z leu itatis: s. accipit de grossitie z gravitate. Et fm q plus vel mi nus de eis accipit sic expellit vel retinet in expulsa. que ergo minus accipit ex eis expellit sensibili p sudorē. Et hāc seq illud qđ resoluūt in sudorē z ea seq illud qđ resoluūt z coa gulat in sordē. Et hāc seq id qđ retinet in suprema supficie cutis. s. in ymine. Et hāc seq qđ retinet p fundi illa. Et in

De exte nuatione mēbz p cularis.

De phibitione mēbz p cularis.

De mēbz p cularis.

De mēbz p cularis.

De mēbz p cularis.

De mēbz p cularis.

De mēbz p cularis.

De mēbz p cularis.

De mēbz p cularis.

De mēbz p cularis.

De mēbz p cularis.

De mēbz p cularis.

De mēbz p cularis.

De mēbz p cularis.

hac est et latitudo magna. Et est in ea diuersitas et fm diuer-
sas ptes cutis ad quā deriuat. Et qñqz mā ppulsa ad cutem
nō est multū mala. Et nō inest ei. dixit Auic. virt⁹ virulēta. i.
nō inest ei vtus caloris putredinalis agētis in ipsaz multuz
mala et fortis ducēs ipsaz māz ad virulētiā et non festinet ad
eā putrefactio dominās vltima. Sz est pueniēs vt sit mā re-
cipiens vitā ex creatore suo et pueniūt ex ea pediculi. si enīz
inest ei vtus virulēta aut putrefactio vltima nō pducere ex-
eo aial. Cū aut infectione cutis pmutatio coloris ipsius
ad colorē sedū morphez et albaras pustule diuersoz generū
scabies puritus ipetigo ignis siluaticus lepra large sumpta
lichines alteri defudationes pannū macule multe depilatio
alopitia tinea lentiginēs furfures permutaciones in pi-
lis et capillis et alie bis similes.

De permutatione coloris cutis in gñali.

Cap. v.

Color cutis corporis fm nām existens et seq^r
pplonē et sanguis et spūs quantitatē et
qualitatē. Et ideo color corporis sup specie pplo-
nis et sup specie humoris in ipso dñantis signat^r
et hoc si nō in pfundo corporis accubuerit hūor.

Et dixit Gal. sup pmo affo. Color. n. bonus humidus et flo-
ridus ab humorib⁹ bonis ad cutem tractis puenit et color
malus a pñcto diuersus sit puenit ab humorib⁹ malis ad
cutē ppulsi. Cū aut color bonus color albus pfusus ru-
boze. Cuius. n. cū sit mēbrū spermaticum de se est alba et san-
guis bonus et mundus ad ipsaz pueniēs pfundit eā rubore
et repñtat color iste splēdus viuat ex multis bonis spīriti-
bus ad cutē delatis. Et iste est color pprie corporis cōplexione
hñtis eqle. Cū color aut rubens est corporis hñtis pñtonez
calidā et sanguinis abūdantiā q post cutē ad quā abūdāter
puenit multo colorat rubore. Cū color rufus siue rubens
remissus est et corporis hñtis pñtonē calidā et sanguinez non
multū supabūdātis quantitatis: quare nō pōt multū rubifica-
re faciē. Et si hic color in coipe fuerit supabūdātis sanguis
tūc signat pñtonē eius calidā et sanguinez colere pñmū.

Cū color aut subrufus est q remissioris rubedinis est colore
ruffoz min⁹ distat ab albedine q ipse et insequit pñtonē
calidā et dominiū colere rubee nālis si est purus. Si aut est
aliquo pallore mixtus: tūc inseq^r paucitatē sanguinis absqz
dominio colere vt in pñalescētib⁹.

Cū color citrinus inseq^r quic pñtonē calidā et dñiūz colere innālis citrine. Cū color
aut albus inseq^r cōplexione frigidā et dñiūz stānis nālis
aut paucitatē sanguinis venientis ad cutē pñe paucitatē vt
pñatiōe cui⁹ nō rubificat. Cū color vō niger q dñiūz colere
z est niger cū declinatione ad liuidū inseq^r cōplexione ve-

hemēter frigidā sanguinis paucitatē et ipius pñlationem
pp quā ad nigredinē pñtis et cutē obfuscat. Sed color ni-
ger q dñiūz colere z est color niger cū declinatione ad ob-
scuritātē inseq^r caliditatē adurentē et cōuertentē sanguinez
ad nigredinē. Cū color aut melogianus est color mixtus
cū celestino et afulco: sicut est color melongie a qua nomen
accepit inseq^r cōplexione frigidā et ficā et dominiūz colere ni-
gre. Cū color glpseus q est color albus: cū quadā mortifi-
catione: et tūc inseq^r cōplexione frigidā et dñiūz flegmatis inna-
turalis. Cū color stāneus q est color albus permixt⁹ ali-

quali viriditate inseq^r pñtonē frigidā et humidā et do-
miniū flegmatis cū sibi permixtū est parū colere nigre ex cu-
lis permixtione albedo declinat ad viriditatem. Cū color
eburneus qui est color albus: cū pauca declinatione ad citri-
nitātē: qualis est color eboris a quo nomē accepit et seq^r cō-
plexione frigidā et dñiūz flegmatis cui pñ portio colere est
admixta per cui⁹ admixtione albedo flegmatis declinat ad
citrinitatē. Cū quedā custodiunt et efficiunt colorē toti⁹ cor-

poris bonū et faciei sumpta interius. et hoc aut q sanguinē
laudabilē et nō grossūz generāt sicut sunt carnes sanguinis
gñatiue et ipsoz brodia et ona sordilia: et alij cibi bone sube-
t vīnū aromaticū. Aut q sanguinē laudabilē existēt in cor-

pore dilatant et versus exteriora aspergūt sicut ficus piper et
gariosili et modestus vsus croci. Aut q sanguinē mundifi-
cant et depurant sicut triserā minor mirabol⁹ aut electuriam
ipsoz et filia. Cū qdā exteri⁹ applicata bonū reddūt cor-
poris colorē et sunt fricationes ablationes illinitiones et ab-
sterfiones facte cū gomera. Cū gomera bona. Sz. farine cice-
ris orde fabaz et amidi dragaganti seminis rāstani. an. ptes
equales distēperent cū lacte ex quo linia^r corp⁹ totū aut fa-
cies et ptes discooperte in sero et mane lauent cū aqua deco-
ctionis violarū siccarū aut fursurū: et fiat hoc frequenter sz
necessitatē. Cū gomera alia vtilis. Sz. radicz lilij et narcissi
vari vel serpentarie et yreos. an. parte. j. farine fabaz et cice-
rum et orde et amidi. an. par. ij. dragaganti. par. s. fiant ex eis
troisci. et siccent et cūz necesse fuerit distemperent cū lacte: et
fiat vt est octū illinitio: et postea ablutio. Amplius alie infe-
rius subdēt. Cū color aut nālis corporis pmutat aliquā suā
nālitatē ad colorē innālez sedū detmpantē. Et fit aut in toto
corpore aut in parte eius discooperta. Et hoc et aut erit fm
totā aliquā partē aut fm partes eius: ac si ps illa esset macu-
lata punctis multis magnis vel paruis. Et fit ista pmutatio
coloris aut ad linedinem vel liuiditatē vel plambeitatē vel
viriditatē aut citrinitatē vel alūz ex colorib⁹ innālibus.

Et fit ista pmutatio aliquā a causis extrinsecis et aliquā
do ab intrinsecis. Extrinsecis vt disponibus

aeris in caliditate et in frigiditate et sole et ventis et exercitijs
et quicibus et balneationib⁹ et diminutionib⁹ cap⁹ et somnis
et vigilijs et accidentibus anime cibis et potib⁹ et euationib⁹
et repletionibus. Et et aliquā ex causis nō necessarijs vt vene-
nis pñtionibus oblationib⁹ casibus ligaturis pressuris
fricationibus et medicinz appositionib⁹. Accidit vō ab in-
trinsecis sicut cū pmutat color totius corporis ppter epar
ad albedinē cum fuerit infrigidatus: ac ad subrubedinē siue
ruffedinē cū fuerit supercalefactū. Cū sicut pmutat color
corporis ppter stomasū: et ppter splenē ad rubedinē siue sub-
rubedinē et nigredinē. Sz. fuscā et remissam pp sparsione cole-
re nigre in totū corpus. Cū sicut cū pmutat color toti⁹
corporis ppter hemo:roides. Sz. multū emanantes sanguinis
aut ppter multaz menstruo:z emissionē aliunde vel multuz
sanguinis fluxum ad rubedinē et viriditatē: vel ad subruffe-
dinē: vt accidit ex cōualescētib⁹ ex paucitate sanguinis eo-
rum. Cū qñqz pp causas intrinsecas cutis sit lentiginosa:
et qñqz supflue rubear: qñqz morpheas et fit alba vel nigra.
Cū color pmutat ad nigredinē in toto vel in pte: maxie
discooperta ppter calorem adustiuūz solis vel ignis: vel pp
frigoris aeris intensionē et ventos. Et vsū multum aceri et
aquaz malarū et comestionis salforū. et ppter cōuersionem
sanguinis ad melancoliā. Cū pmutat color ad citrinita-
tem siue subrubedinē vt in egreditib⁹ cronicis et tristitijs
multis et coyus plurimo et tolerantia famis et defectu nutri-
menti ab oibus rebus sanguinē paucificātib⁹. Et ex potu
aquaz stantiū et cōmixtione crete: et similiūz vsu. oium fa-
cientiū cadere opilationē in oisicis venaz ppter quā non
vadit ad cutem sanguis rubicundus: sed solū aliqd de vapo-
re colere. Et ex his causis est dimissio balneationis et abster-
fionis et multiplicatio sordis in cute et comestio rep⁹ citrinā-
tiū sicut ameos et olfatus eius et cōsideratio ad ipsuz et cimi-
nū comestū et potatū et lōga statio in domo in q est ciminum
plurimū et suffumigari eo proiecto sup pñnas et imoderat⁹
vsus croci. hec colorē corporis ad citrinitatēz declinare faciūt.
Et cū vehemēs fuerit in aere calitas frēqñter corp⁹ citrinat.

In amotione coloris sedū attendere ante oia si
in corpore fuerit aliqua egritudo aut
in aliquo membrorum pñcipalium vel nobiliū a qua ille color
procedat. Et si sic opz conari illam egritudinē curare amo-
ueret: quoniam ea curata color corporis ad colorē naturalē pñ-
stinuz redibit. Si tamen redire differret: tunc auxiliū fiet cū
eis que bonū colorē efficiunt. Cū si nulla manifesta egi-

Nico. sermo. vij. 555g iij

Color bo-
nus sit.

Color ru-
bens.
Rufus.

Subruf-
us.

Citrinus

Albus.

Niger.

De boni-
gians.
Supseus.

Glauco.

Eburne.

Que cu-
lodit et
efficit co-
lores boni
tam inte-
rius q ex-
terius op-
pñtat.

De canis-
pmutatio-
nis colo-
ris nālis
ad indit.

De canis

modo a qua feditas coloris pcedat inuenta fuerit. Tunc cōfi-
derandū est que causa est feditatis coloris aut erit ex defectu
sanguinis: vt qz fuerit grossus nō valēs penetrare ad cutem:
aut qz fuerit paucus. Et si qdē fuerit malus rectificet z mū-
dificet. Et si fuerit grossus subtiliet. z dens ea q bonū gene-
rant sanguinē z subtile z que mouent eū versu cutē. C Di-
xit Auic. 4^a. scias q oē qd mouet sanguinē z spūz ad cu-
tem induit eā pulchritudinē puerilē z mūdificationē z alber-
dinē mundā nīdā z rubedinē. C Et si sanguis fuerit pau-
cus dens eū multū z bonū sanguinis gūtiat. C Aut cā fe-
ditatis coloris est ppter cutē, qz grossa vel infecta vel sordī-
bus plena: quare nō redpit ipressionē colorationis bone qz
tūcūqz sanguis bonus ad ipsaz veniat. Et tunc opz vt cutis
subtiliet mundificet z abstergat. Unde dixit ibidē Auic. ad-
luuat ad illud oē qd abstergit absterfione leni ponēs curem
subtiliorē vt melius recipiat colorationē a sanguine bono z
spūitu. Et adluuat hoc illud qd detergat a cute illud qd est
mortuū super faciē eius detectione subtili z illud qd amouet
ab eo oē supflūū adherēs ei adherētia leui qd phibet eam a
retentione colorationis bone: z ppxle si fuerit in illo supflua
tinctura aliquarū tunc magis phibet cutē a receptione im-
pressionis sanguinis z spūitus. Aut cā feditatis coloris erit
perseuerātia causarū extrinsecarū facientū colorē sedū z in
custodia ab eis. Et tūc opz vt euitent z amoueant. Cū dixit
Auic. ibidē indiget cautela a frigore z calore de vento. sup. z
vibis alijs causis extrinsecis colorē pmutantib: maxie tū a
pdictis q potissime pmutāt. C Scias q acetū qllitū bibi
tū colorē pulchriū prestat: z q sanguinē subtiliat z clarificat:
z qz ipz ad cutē mouet z yfopus siue sicca siue viridis sū fa-
cit z apū crudū comestū aut ipsū succus siue aq bibita colo-
rē pdrū cā egritudine pualēcētib: restituit. Et betonica se-
pe cū vino sumpta colorē plumbeū abijcit z gūmī cereforūz
vtilē colores fedos emendat cum vino sumpta.

De cura
punctozū
rubeozū
aut citri-
norum in
medicā.

Cū si color fm faciē vel manū vel aliquā corpis partē inna-
turalis fiat sparsum z punctatim: qd vitū Serap. vocat vi-
tiū pūctozū. Et Raf. 25. ptiū. vocat viasitū dixit Serap. q
si accidit hereditarie siue a natiuitate, quēadmodū aliquib:
cōtingit ex forti desiderio alicuius rei quaz optauerit mater
pregnās curandū nō est. Sed si euenerit per accidēs siue ex
specie z fuerit color ille rufus purgandū est corpus de cole-
ra. sup. z si fuerit niger vel alterius coloris purgandus est hu-
mor a quo puener t: deinde vtendū est ablutionib: z illini-
tionib: Illinitio est bona ad pūctū rufūz fit cū parte. i. bau-
rach: z duab: pairtibus amigdalaz amaraz mundatarū sū
incorporatis. Oribasius. illinitio tollens punctos citrinos
fit ex vitio asse z farina orobi mixtis cū decoctione bleraz.
Et cerussa dissoluta cū aceto frequēter illinita curat eos per-
fecte. Dixit Raf. 25. pti. folia mandragorē si moderatē fricē-
tur sup punctos rubeos: z filia: vestigia per hebdomadā tol-
lunt ea absqz vlcatione loci. C Et possunt illa folia siccari
z reseruari ad vsum huius vitij. C Dixit Diosc. q medicine
que tollunt pannū faciē tollunt punctos rubeos.

De cura
punctozū
nigrozū
z alioz ve-
ligiozū
nigrozū.

C Punctos vō nigros z alia vestigia nigra. Dixit Alkindus
tollit efficaciter illitio que sic fit. R. amigdalaz excorticata:
rū. 3. j. cōcularū vstaz. 3. j. 5. nasturcij albi. 3. j. fabaz excorti-
catarū. 3. 5. cicorū alborū excorticatoz. 3. j. lupinorū z oro-
borū. añ. 3. 5. spume maris ossiū corruptoz existētū in parie-
te z sarcocolle. añ. 3. j. tere z distēpera cū aqua ordeī z succa-
ro z fac illinitio cū eis: q mirabilis erit. Et Raf. dixit. ad-
de in eis de semie melonis z distēpera cū aq fabaz. C Pau-
lus. E entastrū coctū cū vino tollit vestigia nigra z sū lytar-
giriū albificatū cū oleo ros. illinitū. C Dixit Raf. vbi supra
R. farinā fabaz z ordeī z radicū lilij. añ. pt. j. salis armonia-
ci partis. j. tertiā. dissolue sal armoniacū in aqua tepida z cō-
fice cū ea alia z fac trocif. Et cum opus fuerit illinitio fiat cū
eis z cū albumine oui. C Puncta vō z vestigia viridia. dixit
Oribasius. tollit frictio cū sale facta in olibano z somenta

De pūctis
z rubeis

tio cum lana infusa in aqua decoctionis radicū absinthij.
Amplius inferius de coloranda facie alia dicentur vtilia.
C De pustulis euenientibus in cute in gūali. Cap. vj.

Am precessit

in tractatu pcedeti ge-
neralis dictio de pustu-
lis z borbor. hic aut dōm est q ex oi mā ppulsa
ad cutē siue attracta z in ea retenta pnt pustule
generari in ea. Erūt ergo ex eis qdā sanguinee
vt variolē z furūculi: z tam dictū est de eis in pcedentibus:
z quedā colerice vt morbilli formicaz: dictū est etiā de eis in
his que pcecesserūt. Et quedā sunt flegmaticę: z quedā sunt
melancolicę: z quedā sunt aquose vt vesicę siue ampulle. Et
quedā sunt vtoferēz qdā sunt durez quedā molles. Et qdā
sunt de mā venenosa. Et quedā sunt vlcerate: z quedā nō vl-
cerate: z quedā sunt magnę z quedā sunt parue. Et quedam
eueniunt in toto corpore: z quedā in parte eius: z maxie in
capite z facie. Et quedā veniunt plus de die ex calore eua.
Et qdā plus d nocte ex frigore ipsi. Et vocāt has pustulas
plātā nocē. Et sig^a cuiusqz spēi bñtur ex dictis in pcedētib:

Et cura

gūalis carū fit cū rectificatione regiminis z
cōuersione eius ad oppositū cāe earū z cū
curatione materie facientis eas. Si ergo fuerint sanguinee
z fuerint in toto corpore vel pluribus partibus eius fiat fle-
botomia ex basilica vel mediana z trahatur de sanguine fm
exigentiam quāstatis mae z tolerantia virtutis. Et post fle-
botomiā si nō fuerit perfecte curate z sanguis fuerit grossus
flebotomēz saphene aut prouocent hemorroides z in ma-
lierib: mēstrua. Et si sanguis fuerit coleric⁹ subtilis flōmēz
saluatella dextre man⁹. Et si sanguis fuerit aquosus appo-
nant sanguifuge z dimittat de sanguine fluere sufficienter.
deinde mundificet sanguis fm exigentiā eius. C Si vō pu-
stule fuerint ex alio humore permixto cū sanguine tūc per-
mittat flebotomiā: deinde digerat humor peccans z dige-
stus eūet. Et similē opz q digerat humor peccans z eūet
quēcūqz si fuerit pmixt⁹ sanguini. sic. i. q nō eūet cū sangui-
ne in flōmia. Et facta eūone eius fiat flōmia si necessaria fue-
rit. C Qz si alius humor absqz pmixtione cū sanguine fuerit
in causa earūz similr digerit z eūet flōmia postposita z ante
eūonē eius z post. C Et scias q qñ flōmia pcedere d3 eua-
tuatōne cūz farmacōtunc digestio z eūatio humoris illius
d3 fieri cū remissioib: digerentibus z eūantibus qz qñ flōia
d3 seq eūonē. Et adhuc in hoc casu digestio z eūatio debet
fieri cū remissioib: qz qñ nulla flōmia est necessaria.

In flō-
mia

In co-
ctio

C Syrupus digerēs mām colericā faciet pustulas. R. sca-
riole lactuce endiuie epatice. añ. M. j. violaz floz nenufaris
añ. 3. ii. seminis endiuie z lactuce. añ. 3. 5. seīs papaueris albi
z seminū cōiuz frigidoz mundatoz. añ. 3. j. decoquant leni-
to igne in aq sufficiētē z colent z syrupent cū succaro z ate-
tolent f3 necessitatē: postea purget cū diaprunis vel diamā-
na vel cū cassia z electuario de succo rosato. Qz si fuerit co-
lera grossa addant in decoctione predicti syrupi radices fe-
niculi z apij z cicorē z buglosse z capilloz veneris. Et ad-
dant predictis eūatiuis de electuario diaphinicon fm exigen-
tiāz. C Syrupus digerens mām grossāz flegmaticā. R. ra-
dicū fenī. apij petrosilij spargi z brusci. añ. 3. j. radicū fu. ra-
dicūz enule. añ. 3. vj. calamenti origani yfopi sicados. añ.
M. j. añ. i. karui seminis fenī. apij petrosilij spargi z brusci
z ameos. añ. 3. 5. fiat oium decoctio bona syrupent cū melle
z ponat de aceto fm q mā requirit. Postea digesta mā pur-
get cū electuario indo aut cū catartico imperiali z similib:
C Syrupus digestiuus flātis salī facietis pustulas. R. radī-
cū se. apij petrosilij spargi z brusci endiuie z buglosse. añ. 3.
ij. mellisse boraginīs scabioselapatij lupuloz capilloz vene.
añ. M. j. seminis apij fenī. z endiuie z ameos. añ. 3. 5. bulliāt
in aqua sufficiētē: fiat syrupus cū succaro. Et digesta mā
eūet cū electuario diaphinicon pti⁹. ij. z electuario de succo
ros. p. j. C Digestiuus syrupus mae melicē facientis pustulaz

In flō-
dia

In flō-
dia

In mae
bradustia

las. Mellisse scolopendrie buglose lapatii scabiose. añ. M. j. radicu valeriane se. apij petrosilij. añ. 3. j. sene polipodij ca medreos camepitheos. añ. 3. 5. bulliant in aqua sufficientit deinde fiat syrupus cum succaro et acetose. Et digesta ma pur get cum vera ruffini et diacatholicone. **C** Syrupus digestus ma aduste. scabiose mellisse boraginis buglosse endiuie lupulor capillor catharach adianthos politruci scolopen drie. añ. M. j. radicu cicoree lapatii endiuie liquiritie apij et feni. añ. 3. j. seia portulace endiuie anete ameos epithimi po lipodij sene. añ. 3. 5. floz boraginis et buglosse et viol. añ. 3. ij. decoquant in aqua sufficientit: fiat syrupus cum succaro. Et digesta ma euief. cum diacatholicone dialene et electuario de succo ros. **C** Et cum multa ma fuerit reiterent digones et eua cuationes pdicte. **C** Deinde deueniat ad remedia localia. q apporoximent fm q ma egerit que eligi pnt ex his q parti culariter in hoc ca. et in sequentib dicent. **C** Et scias q de balneis q snt in pib nostris puenientia sunt pcpue balneu rapolani balneu macereti et balneu de morbo ppe alceraz et balneu sancte marine illud. s. qd dr balneum dominarum. **C** Et scias q sumit terre et succus scabiose cu cotinuas por alterius de eo coter pustulas in cute enuientes sanat. Et cu rauri eas ex sola fraxina cathaplasmata cu aceto et radix agri monie cotrita et supposita et lanceola vel plantago cathaplas mata vlceraas pustulas sanat superposita.

De plata
noctis pu
Rula.

Birit quidam q planta noctis est pustula siue bo thoz cu pruritu et asperitate cui ca antecedens est humor supfluitas apta resolui: s. no resoluit: imo detinet: et ca coluina eius est ipsa superfluitas retenta circa cutem. Et no multu differt planta noctis a sudationibus in hoc q ma faciens plantam noctis est amplior et grossior et in nocte magis affligit. Materia vo desudationis est pau cior et subtilior et quasi affligit oi hora. **C** De plata noctis. dixit. A. si qs passus est desudatione cutis et apitione poroy et bonitate digonis quqz accidit ei in frigore noctis prurit et asperitas bothoz parue q noiaf planta noctis. Et ca eius est retentio eius qd opz qd resoluat pp strictione poroy in radice qua retentione adiuuat et in qua addit soliditas fri goris: ppe in hora in qua multiplicat et digestio et in q copleta est digestio et insurgit expulsina ad expellendu et no pot expellere mam vaporosam pp opilatione strictione et cosolidatione poroy. Et ssege multitudinē eius multitudo vaporis et aer noctis est coadiuuans. Et pp illud noiaf plā ta noctis: q plurimu accidentia eius sunt in nocte: quauis et in alijs hois pnt euenire. **C** Et ista passio nostro ydionia te a vulgarib artetica dicit. Et de disponib huius passio nis est q pruritus in ea sit vehemens et delectat prius et maxi me cu scalpif: deinde perducit ad dolores vehementes: quos efficit in locis pruritus. i. ma que facit pruritū que efficitur mordicativa et mala efficit in locis coplexione et ipsoz coti nuitatem multimode soluit. **C** De cura plante noctis dixit. Aui. opz vt sit regimen in dilatado poros cu balneis et inu ctionibus notis ad illud. Et predecessores nostri coter prece perunt fricationes fieri pnuatas. **C** Et medicine locales ad illud. dixit Aui. sunt aloes et myrrha. sunt enim de melio rib? medicinis eius: et ppe cu aqua mellis. Et simil? aloes et farina lentiū cu modico aceto et melle. Et de cōferentibus ei snt fer aceti sola et baurach et alkanna et crocus. **C** Et cu no sufficit cura in medicinis localib? opz vt sit regimen mu dificando et euando venas a ma plurima cu flōmia et solone ventris. Et aqua apij est huic passioni pportionalis et cum bibitur et cum lauatur cum ea cutis exterior. Et quida exhi bent tyriacam: et conuenit cum materia fuerit pauca aut fa cta euacuatione. dicunt quidam. q folia cucumeris catha plasmata mixta cum vino et melle sanant plantam noctis. **C** Et dixit Sextus placitus. q assungia apu cum ros. vel oleo ros. mixta pustulas que de nocte corpus ingrauescunt ad sanitatem convertit inunctas.

Birit zoar

accidit quadoq in corpore vesice dure que generant ex humore flatuico grosso valde frigido: et ideo sunt absq dolore et sanie. Et que ex eis sunt parue sunt leuoris curationis magnis: et cura est subiliare regimen et dare eis syrupu incisiuū subtiliatuū flegmatis: et aperitiuū opilationis sicut est syrupus squingibin coposit mellinus. Et postea curare corpus cu medicinis trahentib? illū humorē et super loco pone emplm de armoniaco et ace to. **C** Qz si dicte vesice erūt magne cura erit difficilis valde: et pnt in tali superuenire loco q no possunt cu manuali ope re eradicari q si fuerit in loco apto et cōuenienti ad eradicandū cōsuetudo magistror est scindere cutē et ipsas euellere et extirpare. Et polē est q iste vesice oriant paruerdeinde pce dente tēpore crescant et augeant valde. Et augeant ex nutri mento adueniente sps sibi apto et simili. Et specialr quado infirmus comedit pulres et panē agimū et frigidū lac, et his similia: qm hū cibaria creant hāc passionē. Et expert? sum. dixit zoar. ponere in paruis emplz de varigis. i. de vinacis pistatis et malaratis cu aqua: qm optime remouet eas.

Et dixit

aliquado vesice generant in iuncturis et nomi nant ab antiquis pustule iuncturarum et sunt ex humore grosso innodato in locis illis et a frigore exte rio indurant. Et Aui. 22. tertij. fecit caplm de bothoz iunctu rarū inferioy: et dixit. q hi bothoz apparent in crure nigre quasi ipsi sint fructus tamarisci aut grana viridia magna. Et ma eay est ma varicu. **C** Et cura eay ex parte mundi ficationis est cura varicum vlcera melanolicorum.

Et aliquando

apparent in toto granula parua multa rubei coloris que arabice dicunt alchalon et exēit ista granula ex orificijs venarū ca pillariū. Et ca earū est exuberantia sanguinis acuti qui exit ex orificijs venaz paruarum subtilis et adheret. Et subdit scias q quilibet sanguis cu exit ex sua vena mutat colorem et denigrat. Et accidit hoc plm ex negligentia minutionis. quapp in cura incipiendū est a minutione dextri brachij tra bendo de sanguine fm q tibi videtur cōuenire: qm cōuenit acuitati sanguinis. **C** Et fac ei hūc syrupū ad rectificanduz suam cōplonē. R. liquiritie iuiubaz. añ. 3. ij. capillor veni seminu cucurbite et angurie. añ. 3. ij. viol. sebesten. añ. 3. j. cō quassanda cōquassentur et infunde ea in lib. xxij. aque per noctem vna et mane bulliat lento igni vsq ad cōsumptionez medietatis et colent et in colatura pone lib. x. succari. et lib. v. mell. et lib. j. tamarindoz. et lib. j. aqueros. et bulliat iterū vsq ad decoctionez syrupi de quo ppinet quolz mane. 3. ij. cum. 3. vj. aque. **C** Et regimen eius sit panis bene fermenta tus et gallina cocta cum cucurbitis et portulacio.

Et accidunt

quasi in facie pustule parue siccervt di xit Ras. 25. pti. qnqz cum rubore: et qnqz sine rubore. Et cura earuz est rectificatio regiminis et euatio mae sice vsq et apporoximatio localiu. **C** Dixit Ras. ibidē. R. mel et acetū fortiter et eis mixtis frica eas vehemē ter: qz dispergent et cōsument. **C** Aut. R. gummi granoy viri dium et liquefac ipz et misce cu eo alumen scissuz. Et cu eis bñ mixtis fac emplm et suppone: qz tollit eas. **C** Qz si ipse pustule fuerint cronice et inflatē et dure. tunc. R. saponis pte vnaz et distēpera in mortario cu aqua dū fiat ad modū mel lis et fac illinitionē cu eis per vna hora: deinde lava cu aqua calida. **C** Aut. R. nitrū cu gummi arabico et tere et pice troc. cu aceto et cu opus fuerit fac illinitionē cu vno ex eis disso luto in aqua: et post sex horas lotio fiat cu aqua calida. nam tollit pustulas et purgat cutē faciei. Et si facies fuerit pustu losa et rubea inungat sepe cu butyro recenti.

Et fiunt

in cute faciei et nasi aliq pustule cu rubore circūdāte eas et vocat gutta rosacea faciei et fiet de eis caplm spale. Et qnqz fiūt sine rubore circūdante eas, et vocant nro ydionate gossi siue gossioni. Et hāz qdā sunt dure et qdā lenes. Et lenū qdā sūt in cuspidē tūet qdā tūico. sermo. vii. 555g iij

De vesicio
durio.De vesicio
siue bo
thoz iunctu
rarū.De granu
lis pui
rubeis in
toto.De pustu
lis paruis
siccis i fa
cie.De pustu
lis faciei
ocis gossi

Cura.

In conspide z circuitu cuspидis albe qñi sit in eis gutta lactis coagulati. Et vocat̃r bothor lactee: z qđā sūt nō lactee z lacteas vocat̃r. A. bothor lenis. Et dixit d̃ eis. qñq; spgūt sup nasuz z sup poma maxillaz bothor alb⁹ qñi ipse sint gutta lactis pp māz virulētā expulsaz ad supficiē d̃ vapore corpis. Et nō lactee qñs sūt ex mā flātica grossa idurata circa supficiē cutis nati z faciei. ¶ De cura dixit Aui. curatio eaz et oē in q̃ est ericatio z resolo sic est elleborus alb⁹ cū medie tate sui de yreos, d̃ qb⁹ fiat linimētū. Et est medicamē Dio. Dixit. n. Dio. q̃ si yreos misceat cū duplici q̃titate hellebori albirz illiniť sup hū: ditatē lacteā descēdētē ad nares z faciē magnā vtilitatē dabit. Et subdit Aui. semē lini z baurach z ficus sicce z nigella cū aceto misceant̃ z illiniant̃ sup eam. ¶ Et. 15. pti. d̃ q̃ sola nigella illinita cū aceto lacteas pustulas tollit. Et d̃ ibidē. q̃ cinis allei mixt⁹ cū melle. sup linīt⁹ curat bothor lacteos. Et sūt emplm factū ex galbano nitro z aceto. ¶ Et p̃fert bothor lacteis z scabiei vlceroſe ipetigi ni z maculis spōgia q̃ adheret uncis vel cānis in aqua. Et ad oēs puenit ablutio cū aq̃ pluuiali in q̃ decocti fuerint lupini vsq; ad dissolōnē. nā vtilr delet eos. Et abijcit eos vtilr aq̃ i qua infusa fuerit radix vitis albe farina orobi z feni gre. ti. ¶ Et d̃ q̃ cū gossioni fricant̃ multis dieb⁹ cū capillis humanis q̃ vtilr cadēt oēs: z sūt est vtilis fricatio sup eis facta cū cinis capilloz humanoz vstroz. Et farina orobi mixta cū melle z illinita mūdificat faciē ab eis. ¶ Et d̃ q̃ vtilr z mirabilr faciē a gossionib⁹ mūdāt z p lucidā reddit illinitio facta cū ostrachis marinis puis q̃ vulgo porcellette vocant̃ qñ ponunt̃ in succo limonū z acetositate citri z dimittunt̃ in eo donec dissoluant̃ se. liquescūt z fiāt vt aq̃. Et puenit ad oēs gossiones assuptio tyriace diatesseron cū succo sumiter / rede. xv. dieb⁹ in. xv. dies. ¶ Pustulas aut̃ duras faciei z cū fuscūq; ptis corpis z oēs duritiē callosaz remouet sterc⁹ gal line tritū z pfectū cū melle suprapositū. Et ad remollitiōnē eaz superponi d̃ emplm confectū de farina fabaz z melle. Et mum mixtū cū cinere vitis suprapositū omnē callositatē a faciei z digitis mechanicoz abijcit z bonoz locoꝝ durities remollit. Et sūt armoniacū cū oleo mixtū: z cōuenit fre quēs ablutio cum aqua camomille subsequeunte inunctione cum oleo sisamīno vel cum oleo de frumento.

De scabie et pruritu.

Зап. VII.

Scabies est apostematio bothorosa cum prurigine et ulceratione modica pluri numeri. et in quantum ledit opones cutis in qua fit et est morbus in quantum superficie corporis inficitur et deturpat et sedā aspiciētib⁹ reddit sic sub trahatione ponit. Et oris infectio vhs siue cois toti qz semper toti corpori imo fm plurimū occupat qz toti euenire pōt aut plurimū eius occupare. et egritudine contagiosa numeratur 4ª pmi. Et velice vocat prurimum. Aliqñ aut sumitur isti sensatione pueniente a mā pruriēte siue illa extra cutē siue in scabie siue nō. vt in pruritu et vt sic est accūs pter nām. scactio tactiua lesa q̄ his sensatio. Et aliqñ sumit ppe. put p pruri et q̄ est ex mā intrinseca inclusa in cute: qz nō pceuritur: et iō est sine pustula. scabies aut sp̄ est cū pustulis mala sensatio pruritua infuēc ad scalone p̄tinui inducta loco a mā pruriēte pluriū pustulatiōe loci et vocat aliqñ ista dispō pudor.

De cãio
pmitiuio.

Causa

Aui. q. plz gñaf scabies ab acceptione in comestione falso/ rü amaroꝝ ⁊ acutoꝝ ⁊ spēꝝ q. p. odimēto mīcēf cibis acu/ toꝝ ⁊ filiuꝝ sapoꝝ ⁊ cōestioe multū dulciū: q. illa oia cibaria ⁊ eis filia: ⁊ actiue ⁊ passiue gñāt māz adustā ⁊ sal/s ⁊ q. est mā scabiei. Et d. cāis pmi^{us} ff. alsiptio cibariōꝝ ⁊ me^{us} poꝝ tātiū māz ad cutē ⁊ pota^o vior^o ātiqꝝ acutoꝝ ⁊ vior^o dulciū

z coctoꝝ. Et moꝝa lōga s̄b sole z ppe ignē: z ꝑcipue qñ corp⁹ fuerit cakokimū z imūdū z ira z furor z lōga tristitiā z exer citiū supꝛa indigestū cibū: z ꝑcipue cū q̄s sepe z multū scal pit mēbra sua: z dimissio ē exercitiū ꝑsueti cū q̄ corp⁹ mūdū seruabat a scabie z dimissio balneatiōis ꝑsuerit. Et ē balnea to corp⁹ ente imūdo z non purgato neqꝫ eūato. Et dimissio corp⁹ ꝑsueti z vigilia multiplicata ꝑter ꝑsuetudinē z retētiō supfluitatū maxie tertie digōnis. ¶ De causis aut̄ autib⁹. dī xit Aui. qꝫ mā cū q̄ gñā scabies aut est mā sanguiea cui ad misceꝫ colera q̄ forsan est ꝑuersa in meliaz ꝑ adustione: aut fm se totā aut est ꝑuersa pars ei⁹ tñ in meliaz z nō tota. Et supplēt aut forsitā nō est ꝑuersa in meliaz s̄z se totā neqꝫ ꝑ ꝑtē q̄uis fit adusta: s̄z adustiōe ꝑua z tali cū q̄ adhuc seruat formā colē. Aut mā scabies. dixit. A. est mā sanguiea cui ad misceꝫ flegma salūz baurachiū z ex bauracitate factū /acu/ tū. Et sic Aui. voluit. qꝫ mā ois scabiei a ꝑdñio sit sanguiea. Et ꝑꝑ hāc cām dicūt. scabies est vel eē ꝑt vls ifectio z cōis toti corp⁹. nō. n. potuisset eē vls absqꝫ sanguine q̄ ē mā cōis toti z nō ali⁹ hūor. Et fm s̄b Aui. innuit. duas fore spēs ei⁹ in gñe distinctas s̄z mām. quaz vna sit ex sanguie cui est ꝑ mixta colera adusta: z alia ex sanguie cui est ꝑmixtū flegmā baurachiū acutū. ¶ Quidā tñ dūt. qꝫ ois scabies sit ex san guine ꝑmixto ex ꝑmixtiōe facta inālī: z hec ꝑmixtio diuersi ficat multiplꝛ. Nā aliqñ sāguis recipit ꝑmixtiōē alicuius ꝑtis sue q̄ adusta fuit z nō fuit ab eo sepata: s̄z remāsīt cū eo mixta cū ꝑte ei⁹ nō adusta z vocat hec scabies sanguiea. Et aliqñ sāguis recipit ꝑmixtiōē colē aduste: retinētis tñ for mā colē: z s̄b dicit aut vincēte sāguie colerā in mixtiōe: z vo cat hec scabies sanguinea colica: aut vincēte colā sanguine z vocat scabies colica: z aliqñ sāguis recepit ꝑmixtiōez melie inālīs facte ex adustione sāguis colē flātis vel melie nālīs trahētis ip̄z hūorē adustū ēz latitudinē sue fore z re/ ducētis ip̄z ad foꝛiaz melie innālīs. Et ista ꝑmixtio aut sit ex sāguie vincēte meliaz in mixtione z vocat scabies sāguiea melica aut sit vincente meliā innālī. z vocat scabies melica. Et aliqñ sāguis recipit ꝑmixtiōē flātis baurachiū: z hoc aut vincēte sanguine sup ip̄z flegmā z vocat scabies sangui nea flatica. Et sic multe sūt spēs scabiei distictē s̄z mās: q̄uis Aui. de dictis duab⁹ exp̄ssit in gñe. Et qdā dicūt. qꝫ scabies ꝑt ē fieri ex alio hūore a sanguine z nō ꝑmixto ei. Et dicūt hoc fuisse de mente Auicē. quia vt diunt multi textus in/ ueniuntur: in quibus in 1ª specie ab Auicē. tacta non dif/ ferūt mā. Et iō dicūt. qꝫ scabies ꝑt fieri ex flātē nālī vel aq̄so cui flegmā baurachiū est admixtū z vocat scabies melica. Et s̄b ꝑt dici de sanguie cui dictū flegmā sit admixtū vt s̄z ꝑmos patuit. Serap. tñ 5º breuiarij dixit. qꝫ enēt⁹ hui⁹ egrit udinis sit ꝑꝑ sanguinē qꝫ putrefit. ¶ De cāis aut̄ puritis. dixit. ibidē Sera. qꝫ purit⁹ accidit de corp⁹ vlr ex supfluita rib⁹ q̄ expellunt ex venis aut mēbris alijs ad cutē z figurē illic aut ꝑꝑ multitudine eaz aut ip̄saz grossitudine: qꝫ non ꝑt penetrare in eā. s̄ad supficiē extrinsecam: qꝫ remanēt in ea. s̄intrinsic⁹ z putrefiūt ꝑꝑ lōgitudine moꝝe sue. Et moꝝa eaz ꝑlongat ꝑꝑ debilitatē virtutis expulsiue. ¶ Aui. vō de causis purit⁹. dixit. qꝫ q̄cūqꝫ cāe sūt gñantes mām scabiei. Aut gñantes mām purit⁹: ita qꝫ vtriusqꝫ mā est acuta vel salā: vey differūt in s̄b qꝫ cāe scabiei sūt fortiores z appropin quant causis gñantib⁹ pediculos z saphati z ipetiginē z fur fures. ¶ Sūt aut̄ cāe vtriusqꝫ ꝑꝑ in s̄b qꝫ sic scabies gñat ex sanguie admixto colē vel melie z ex sanguie admixto flātī salfo ita z purit⁹: s̄z in hoc est dīa inter eas qꝫ mā scabiem faciēs q̄cūqꝫ sit illa est subtilior mā faciēte puritū: z iō ē ex pellibilis ad exteriorē supficiē: z iō facit botboris: mā puri tus qꝫ grossior retinet iter duas cutes q̄cūqꝫ sit illa. Et q̄uis grossities purit⁹ sit vls cā retētiōis sue inter duas cutes sunt tñ alie cāe tres: quarū vna est ipsius multitudo. z scda est virtutis expulsiue debilitas. Et istas duas tetigit Sera. simul cum grossitie: vt supꝛa patuit. z tertia est porozuz opi/

De cōm
quālibet

Dulce
sunt spēs
scabiei et
fructe et
māne.

De casu
purtu

Turrit⁹
 ⁊ scabies
 cōueniūt
 ⁊ differūt
 causis.

latio que proprie repit in imundis corporibus et dimittentibus exercitatione fricatione et balneatione. Et ex istis causis alii quoniam plures coniungunt ad pruritum inducendum: sicut maxime apparet in pruritu senum et maxime decrepitorum in quibus est expulsiue debilitas pororum opilatio et mae grossities. Et Aui. dixit. quod mae ex qua pruritus in corpore generatur est chimus multus acutus sicut sunt cibi salii acuti et siles eis. Et subdit. quod dulcia generant pruritum et bothor. scilicet scabies: quod facit pruritum in colera apta aduri. Et scias quod cum mae antecedentes praedicte retinent in exteriori superficie cutis, tunc sunt cae coniunctae scabiei et quoniam retinent inter duas cutes: tunc sunt coniunctae pruritus. Sed quod inter auctores discordia videtur esse que sit mae grossior an que facit pruritum an que facit scabiem. Nam Aui. ut patuit voluit. quod mae pruritus sit grossior et non sit propter grossitatem bene expellibilis ad extremitatem cutis. Sed Gal. 5. de accenti et morbo. cap. penult. dixit quod mae pruritus generans est subtilis et generans scabiem est grossa. Et sicut voluit Haly. 8. theo. et sicut Uia. Et Zoar. dixit. quod vesice. id est scabies et pruritus proueniunt in mae: quoniam sunt ab eodem humore. Sed differunt in loco: quoniam vesice oriuntur sub cute: pruritus vero fit in exteriori parte cutis: vel sub cortice exteriori. Et subdit. est et aliquid dicitur inter vesicas et pruritum: quoniam vesice sunt ex humore acuto et subtili. Et ratio confirmans dicta eorum est quod mae faciens pruritum facit eum: quoniam est mordicatio faciens sui mordicatione euenire in loco solone multum numeri. Hoc autem non potest facere nisi dissipetur ad plures partes et non dissipetur plim nisi quod subtilis sit: propter praedicta notant quod pruritus est duplex. Unus est pruritus leuis facilis amotionis in tunc quod propter solam scalpellationem parua loci tollit. Et iste pruritus fit a mae subtili: non quod absolute: sed operatiue ad mae scabiei quod ipsa est subtilior. Et propter sui subtilitatem mae huius pruritus non retinet inter duas cutes: sed ad superficiem cutis expellit: et quoniam subtilis: et quoniam posita in extrinseco facile est euaporabilis. Et ideo sola scalpellatione euaporat et recedit pruritus. et in hoc pruritus ex scalpellatione sentit delitiam: quoniam resoluunt vapores: unde cessat sensus mordicationis et pruritus. Et quoniam scalpello aliquid humiditas trahit ad locum quod mae acuitate remittit. Alius est pruritus non leuis non facit amotionem: sed perdurans et non cessat per scalpellationem. Et si in scalpello aliqua delitia sentit non est solus: et est permixta dolori aut saltem delitia finita scalpellatione remanet in loco quod sensus tristis et dolorosus: et hunc patiens pruritum vocat. Et iste pruritus proprie vocat pruritum praedictum scabiei. Cuius proprie auctores curam ponunt. Nam cura pruritus leuis habet nota ex cura scabiei. Et istius pruritus mae est grossior mae scabiei: et propter sui grossitatem videtur. scilicet. non est: retinetur inter duas cutes et non expellit ad superficiem eius et non est cae remanet ei iter duas cutes proprie aliud nisi grossitudo ei. Nam posita quantitate mae et virtutis potentia et pororum copagine equali mae pruritus non expellit ad exterioris cutis sicut mae scabiei nisi propter maiorem grossitatem eius. Et dicitur. quod cae quare in hoc pruritu sentit sensus dolorosus post scalpellationem est: aut quod trahunt ad locum alie mae dolore inducentes: aut quod scalpellatione inflammat mae pruritus et commouit eam et resoluit quod in ea erat de humiditate subtili que remittebat ipsi acuitate. Et propea: ut dicitur quod. in scabie est intensior pruritus quam in hoc pruritu: quoniam ei mae est subtilior: sed in hoc pruritu pruritus est magis perdurans quam in scabie: quoniam mae eius est grossior. Et hinc est quod in hoc pruritu frequenter post aliquam scalpellationem intendit: quoniam in scalpellatione eius mae subtiliatur. Et ex dictis: ut dicitur praedictum: quare est quod plurimum in prius incipit pruritus. et postea sequitur scabies. nam hoc ideo est aut quod mae faciens pruritum subtiliatur et expellit ad exterioris cutis: aut quod alia superueniens mae praerexistente expellit versus exterioris magis. Et praedictum quod quoniam pruritus possit stare multo tempore sine scabie: scabies tamen non potest stare diu sine pruritu: quoniam habet semper mae acutam pruriens. Et pruritus quod de scabies quoniam accidunt in partibus corporis laxis et rare texture: et propea dixit. A. non accidunt plurimum

nisi inter digitos: quoniam sunt debiliores. scilicet inter partes que sunt inter unum digitum et alium. De speciebus scabiei inuit Serap. et Aui. dixit. quod scabies est duplex. scilicet sicca et humida. Dicitur. quod sicca est triplex. una est a qua nihil emittit. scilicet a qua emittit quod modicum humiditatis subtilis virulente. tertia est a qua emittit quod modicum sordis grosse quam exiccate. Et sicut scabies humida est triplex. una est a qua emittit sanies laudabilis vel propinqua ei. scilicet a qua emittit multa humiditas virulenta subtilis: et ista vocat scabies virulenta. et tertia est a qua emittit multa humiditas grossa que sordida vocat. Et mae quidem scabiei sicce grossior est mae humide cum semel se tota considerat. Nam scabies sicca fit ex humore magis sicco ut colera adusta vel melancolia. Humida vero est flegmatica: vix tamen cum iste mae considerant semel diuersas partes: partes grosse scabiei humide sunt grossiores partibus grossis scabiei sicce: et partes subtiles scabiei sicce sunt subtiliores partibus subtilibus scabiei humide et ex hac diuersitate est quod pruritus in scabie sicca est intensior et fixior et magis durans quam pruritus in scabie humida. dicitur tamen quod in scabie humida alia est non squamosa nec crustosa: et alia squamosa vel crustosa. Et squame siue cruste aut sunt magne et grosse: et hoc vocat a pluribus salis flegma: aut pue et subtiles et vocat ignis siluaticus. Et ideo scabies squamosa crustosa est vlcerosa: vix tamen quod est vlcerosa superficialis accipies de cute solam superficiem cuius vlcerosa apparent si squame siue cruste violenter amoueant. Si autem dimittantur donec per se cadant non remanent vlcerosa post eas. Et quod est vlcerosa profunda: cuius vlcerosa remanent post qualecunque amotionem squamarum siue crustarum. Et stantibus squamis siue crustis cum premis digito super eis exit a circuitu earum sordes virulenta. et vocat grece leposia. et a quibusda absolute vocat scabies vlcerosa. Et hec est duplex. una est ambulans et excoxiatiua. et a Dio. et ab alijs multis vocat lepra: sed non va. sed sic dicitur ab eis: quoniam inter omnes species scabiei ipsa est magis contagiosa. et est illa que ab Aui. vocat fedas: de qua dixit ipse. quod ipsa attrahit vulnera et fit vlcerosa. eo quod propter duritiam humoris melancolici ex quo fit diu tenet in loco et vlcerat. et propter acuitatem eius recepta ab adustione excoxiat. Et ideo vocat et scabies excoxiata: et permutat aliquam in ipetiginem et saphat. Et a quibusdam vocat malum mortuum cuius mae est melancolia adusta sola aut cum permixtione pauci flegmatis salis: cuius vlcerosa sunt nigra fetida et sunt vltimum sine crustis et sine multo pruritu: et est difficilis mala. Et scias quod scabies crustosa plim accidit in extremitatibus inferioribus corporis et typibus cum pruritu. Et quoniam accidit in facie. Et hanc vocauit Ipo. 3. aphori. illo aphorismo. vere siquidem mae est. lepra. scilicet non proprie. Et hoc cum fuerit in facie cum cutis excoxiatiue et pruritu vocat ab Ipo. in deo aphori. lichines. Cum autem fuerit in facie scabies cum excoxiatione praedicta a colera acuta vocat ab Ipo. ibidem. aphid. Praedictum est praedictae species scabiei a alijs membris euenientes et dictis nominibus nuncupari. Et scias quod scabies quoniam accidit cretice per viam derinationis mae ad partes cutis: et maxime in egritudinibus cronicis: et sicut pruritus. Et scabies humida maxime non vlcerosa: et est vlcerosa absque excoxiatiue: quoniam omni tempore possit euenire maxime tamen multiplicat in vere. Scabies autem sicca maxime multiplicat in estate et autumno. Sed scabies cum vlceratiue cutis ut ipetigo. dixit Aui. multiplicat in autumno. quoniam mae melancolica adusta tunc multiplicat et in cute retinet. Et sicut malum mortuum in autumno multiplicat propter eandem causam. Deterior species scabiei sicce est illa in qua emittit nihil. Et postea in qua emittit quam parum sordis grosse. Et vltima in qua quod parum virulente humiditatis emittit. Sed species scabiei humide deterior est scabies excoxiatiua. Et post eam vlcerosa absque excoxiatiue. Et post hanc ignis siluaticus: unde flegma salis. Et post has deterior est sordida. dicitur virulenta. Et vltima minima mala est saniosa. Dicitur Aui. cum pruritus resoluunt cortices non accipiunt ex pseudo: sed solum ex ymine decisi et isti cortices quoniam sunt lati et quoniam sunt mixti

Scabies
est duplex
sicca et
humida
et utraque
est triplex.

In quo tempore
magis
multiplicat
scabies.

Que scabies
dicitur
tenuior.

si ex latius et strictius sunt. isti cortices ex exiccatione ymnis
quod caliditas et siccitas mae puritatis exiccat. Et cum scalpif
et separantur et cadunt et aliqui per seipsum cadunt absque scalpella-
tione. Et post casum eorum cutis apparet feda et rubea. **C** Dixit
3po. 6. aphoriz. late pustule non valde puriginose fiunt. Et
Alicen. dixit. illa scabies quod est magis sparsa et corpulenter
et acutioris capitis ex omnibus bothis est acutioris humoris.
Et quod est latior in profundo est eius materia minoris acuitatis. Et
per magis sparsus intellexit quantum ad numerum bothis hoc est
quod faciat pluris numeri. **M**a. n. calida acuta est apta dividi
ad multas partes que sunt parue quantitates continetur sunt tamen
multiplicati numeri. et quilibet pars est apta inducere suum bo-
thum siue pustulam et vesicam. Et per corpulenter intellexit magis
unitatem vel ut quibus materia acuta multas efficit pustulas. quod
libet tamen pustula minus occupat de loco per se quam cuiuslibet pu-
stule materia est pauca. et facit pustulas puas. et non potest facere ma-
gnas. Et per esse acutioris capitis intellexit quantum ad propulsi-
onem pustule ad exteriora. **N**am quod materia est pauca. et est subtilis mo-
bilis et facilis expulsiōis ad exteriora efficit pustulam strictam acutam.
maxime in cuspide eius et non latam. Et converso pustula que est
latior et plus occupat de loco. et maxime quantum ad cuspide.
et magis sparsa et minoris numeri. et est profundior et minus
propulsa ad exteriora est ex humore minus acuto. **C** Dixit Zoar.
distinguit inter species scabiei et puritis ex accidentibus. scilicet. utrum
cito digeratur vel non. Et ex forti vel non forti mordicatione vel
acuitate. Et si ingratado vel fricando partes magnam sentit
delectionem vel non. Dicunt. in omni specie scabiei est puritas. **N**ex
tamen in sanguinea puritas est suauius. et in flegmatica puritas
non est multum intensus. verum tamen non est cum suauitate. Et in co-
lerica puritus est cum acuitate et punctione et magis superfi-
cialis. Et in melancolica puritas est debilis et sentit magis in
profundo. Et dicunt colerica est sicca cum qua non est sanies. Et
si aliquid emittit quod illud parum est subtile citrinum mordicationum
partium super quas cadit. Et melancolica est sicca et sine sanie.
et si quid emittit est parum grossum non mordicationum. Et si melan-
colica non fuerit adusta vlcerosa efficitur et secundum acuitatem rece-
pta in adustione excoquat cutem vel non excoquat. Et flegmati-
ca est humida cum pustulis grossis et latis. et cum siccat et po-
stea scalpif cadunt ab ea cortices sicut albe squame. Et sangui-
nea est humida cum pustulis acutis non latis. Et festine gignat
in ea sanies et multa et propinqua laudabili. Sed in flegmati-
ca gignat sanies multa sed non propinqua laudabili. et non festi-
nat generatio eius. Si tamen flegma fuerit salus valde et multum exa-
cui putredo in ea erit parua. et puritas erit interior. **A**mplius color in sanguinea vergit ad rubedinem et citrinitatem.
Et in flegmatica ad liuiditatem et in melancolica ad cineritatem.
Et si non fuerit adusta et si fuerit adusta ad fuscedinem. **C** Inquit
Zoar. scilicet quod scabies est ex humore adusto. quoniam relinquit vestigi-
um nigrum. Et scias quod in sanguinea non est aspitans neque fissuras.
et sicut in flegmatica nisi fuerit in flegmate eius falsedo multas.
scilicet in colerica et in melancolica est profundior quam in flegmate et in
melancolica profundior quam in colerica. **A**mplius complexio naturalis et
et acquisita et etas ipsa et regio et regimen preteritum et reliqua pricu-
laria super spem mae puritatis et scabiei facientis significat.

Cura

scabiei et puritis dieta plect et potio. **E**t dieta
quod consistit ut degat partes in aere. ad humiditatem
vertente temperato in actibus quantitatibus aut parum declinate ad
caliditatem si materia fuerit frigida vel parum ad frigiditatem si fue-
rit calida. **A**er. n. multum calidus exacuit et adurit et multum
frigidus coartat et materiam prohibet a resolutione. **E**t degat le-
tus et gaudens absque ira furore et tristitia. Et degat in qute
paruo utens exercitio nisi cibum. Et abstineat a fricatione
et scalpellatione quantum potest. quibus puritus sit fortis et mudificet
sepe cutem cum lauacris et abstergentibus et sono utat. plixio et
longas vigilias fugiat. **C** Dixit Aliic. cura est rectificatio
cibi et regimen humectationis vix differt in plus et minus. secundum
maior et minor acuitatem et siccitatem mae. fugiendum est gre-

gimen exiccationum acutum amara salus et multum est dulce. Et
administratio dixit. **A**er. aquosus insipidus. super. vel remissus
se dulcedinis sit tamen ex eis. quare administratio est secunda a ve-
locitate corruptionis et putrefactionis. quoniam sunt humida.
Et de non velociter putrescibilibus humidis. dixit ipse. sunt
sicut melones indurati. lactuca endiuia et filia. ut borago portu-
laca poma acetosa granata dulcia et humida. **C** Dixit Zoar.
si sit scabies ex acuitate sanguinis regimen sit lactuca cum ace-
to. scilicet non acuto et caro gallinaz et maxime pullarum est melior.
Et sicut sit in puritu sicco et subtili. scilicet colerico. In scabie vero
flegmatica procedit caro nascitur et annualis agni et caro edis
et pullarum vix tamen vinctuosa vitari debet. quod facit inflammari.
et maxime olea. Dixit Alii. olea nocent eis. scilicet sumpta in cibo
corruptum. n. digestionem. et simul inflammant. et cum adurunt
tendunt ad materiam sulphuris. ut dixit Auer. colligit quanto. et
maxime nocet olea que frigus. Quidam tamen in scabie multum
sicca et puritu ostrachino cedunt oleum de amigdalibus et si-
samini. Et concedunt cibaria sua elixa interdum assa. sed non
friga. Et alterentur elixa cum seminibus frigidis coibus vel
cum semine papaueris albi vel lactuca et filibus. Et bibat vi-
num albu clarum paucifex et bene limbatum aut aqua orde-
i aut iulep viola. cum multa aqua et fugiant omnes cibos et po-
tus quibus inest portare materiam ad exteriora. **E**t bene procu-
ret expulsionem superfluitatum prime et secunde digestionis ita quod
omni die sit largus secundum ventrem et nullo modo permittatur exic-
cari. Et dixit Alii. dimittat coctum oino. nam coctus mouet
materiam ad exteriora. et exiccat vaporem calidum venientem ad exte-
riora cutis. quare putrefit illic. Et pro illud fetet odor corporis
coeuntium. Et pro hoc est precipit fricatio corporis in curatio-
ne pollutionis. **C** Cura per portionem tribus complexibus intetio-
nibus. Quare prima est ad euacuandum. secunda est ad resolu-
endum. tertia ad consumendum reliquias mae si que in cute reman-
serunt. **C** De euacuatione. Dixit Serap. Inceptio curationis
fiat a flobotomia. et hanc veritatem consentientibus complexione
habitudine etate et alijs quibus non consentitibus fiat euacua-
tio sanguinis cum scarificatione et sanguisugaz appositione
et trahat ex eo secundum tenorem virtutis. Et flobotomia quod est secundum
plum conuenit. quod secundum plum est. ut supra patuit. quod materia pec-
cans sit sanguinea aut sanguini mixta. Si autem peccaret alia
materia a sanguine flomia vitanda est tanquam multum nocua
et mae excitatiua. Post sanguinis euacuationem aut ea pretermis-
sa ubi non est necessaria fiat euacuatione humoris peccantis. digon-
ne tamen prius premissa. **E**t in materieb acutis adustis di-
gestionum bonum est sirupus de fumote re sumptus cum aqua en-
diuie et aqua scabiose. De puenientibus digoni dictorum humo-
rum est sirupus acetosus factus cum zuccaro et sumptus cum
dictis aquis. Dixit A. sirupus acetosus bibitus confortat eis.
quod digerit humorem et contemperat acuitatem eius. **C** Sirupus
conueniens digoni humorum acutorum adustorum sic fit. **R**. succorum
endiuiie lactuce boragis buglose fumiterre et lupulorum opu-
ratorum. an. 3. iij. aqua emulsionis seminum coium et seminis por-
tulace. lib. ij. misceat ista emulsiō cum succis pdeis. et bulliat
in eis viole et rose epithimum et pruna et colent et in colatu-
ra ponat zuccari. lib. ij. et sirupet et acetoset. Et si fuerit cum
eis mixtio flegmatis salii addat succis pdeis succus scabio-
se. **C** Facta digone materia euacuetur ipsa cum diaprunis electuario
de succo rosarum et diaphenel vel ut dixit cum aqua et succo fumiter-
re humidum et recentis mirabolanis citrinis et zuccaro. Aut dissol-
uat medulla cassie. in decoctione tamaridorum prunorum vio-
larum floz fumiterre humidum et recentis mirabolanis citrinis et
zuccaro. Aut dissoluat medulla cassie. in decoctione tama-
rindorum prunorum violarum floz fumiterre folliculorum sene et epi-
thimo et addito electuario de succo rosarum exhibeat. i. potu.
C Digestiū bonū i materia flatica salia. **R**. radicū apij fenici. pe-
trofilij polipodij endiuie et buglose. an. 3. ij. caedreos calami
ti. an. 3. i. decoquant in aqua colent et colatur addat succi scabio-
se succi lapatii acuti et succi fumiterre depurati. an. 3. iij. et

als. caro
castrati.

Dectione

De digon-
nelimae.
b. acutis
adusta.

In ma-
negma-
ca salia.

In mate
ria, me
lancolica
et vna.

fiat syrupus acetosus cum zuccharo. Et digesta materia euetur cum ele
ctuario diafinicon et catholicon suppositis cum aqua scabiose et aqua
fumiterre. **D**igestiuum bonum in materia melancolica est vsta. **R**adicum
boraginis et buglose polipodij et corticum radices cap
paris et medij corticis tamarisci. an. 3. ij. cuscute camedre
os campeitbeos scabiose. an. 3. ij. folliculorum sene epithimi
ros. viol. an. 3. s. succi lapatii acuti. 3. vj. bulliat in aqua: et fiat
syrupus cum zuccharo. **E**t digesta materia euetur cum vera ruffini vel
cum diacatholicon et diafene. Et scias quod pille de fumoterre
sunt puenientes ad oes species materiez scabiei et puritus. Et
sicut dixit Aui. est decoctio epithimi cum mirabolanis citrinis
et fumiterre et sene et polipodio et absinthio. **E**t dixit Aui
re. quod pden regimine potest et euatione est cura prius et melior
et in qua est sufficiencia et plurimum. **U**ex tamen aliqui non sufficiunt
et opus deuenire ad regimine alteratiuum. Et sic ut dixit Aui. ol
perut quida. quod quoniam multiplicans euationes et non inuenit utili
tas. sufficiens tunc melius est ut alienent. Et sufficit dare in
potu hnti hac passionem mane et sero sanich de tritico cum zuc
caro et aqua plima. **E**t dixerunt. quod de eis que pferunt hnti sca
bie sicca et puritu ostrachinu est ut bibat tribus diebus oi
die de sisamo. 3. c. xxx. cum medietate sui de sirupo acetoso. et
ei siliabus. Et de hoibus sunt quod permiscunt cum eo aqua iulu
baru. Et nos dixit Aui. sa experti sumus hoc et fuit curatio
ultima. **U**erum tamen debilitat stomachu. si remolliendo et relaxan
do ipsum. Et in summa assumptio humectantiu cum infrigidatio
ne aliqui puenit in hoc regimine. **E**t opus dixit Aui. ut
patiens vta et qutu ad pseruatione et qutu ad curatione tri
tera minoz: et siliabus pfectis. quod hnt ericare humiditates
corruptas et phibere alias a corruptione. **D**icunt. quod scabio
sa comesta cruda purgat corpus a scabie et a supfluitatibus
malorum humorum. Et quod succus lapatii bibitus purgat flegma
salsum. Et quod succus foliorum pentafilon bibitus calidus mu
dificat sanguine a superfluitate colerica et adusta. Et dosis
ei est ab. 3. iij. vsq ad. vj. **D**ixit Costatinus. succus fumi
terre crudus bibitus mudat corpus a scabie et putredine et
a pustulis: sanguine mudificat: vsta colera purgat. **L**u no e
in predictis oibus sufficiencia: aut cum querit citius liberatio
tunc post predicta regimina deueniendu est ad resoluenda et eric
cantia. potissime balnea. et alia localia adhibita que eligi
debet ex eis pueniunt cuiusque species secundum materiam faciente ipsam.
In his tamen oibus cauendu est ne materia ad interiora reducat ne
fluat super mēbra nobilia et ledat lesioe plimas: imo trabedo
materiam ab interioribus ad exteriora. **B**alnea aut puenientia
scabiei et puritui sunt aqua marina aqua salia aqua sulphurea et aqua
aluminosa. Et de balneis puenientibus existit in prius nra
plima sunt. vj. balneu repolani. balneu de mazoreto. et bal
neu dñay de balneis scē marie. et balneu de volter. **E**t sunt
et balnea artificialia utilia. ex quibus sunt aqua decoctionis radi
cum cucumeris asinini: et max ad flegma salsum. Et aqua deco
ctionis lapatii et celdonie sili. celdonia. n. ppietatez hz in
scabie et puritu. ita ut dixit Aui. et ponit in decoctionibus
solutiuis. Et aqua decoctionis lupulorum et decoctionis cicex et
decoctionis calamenti et scabiose et decoctionis prassij et ori
gani. et siliu. Et ad materiam acuta adusta puenit balneu deco
ctionis acetose et blitis. Et decoctio insquiami est mirabilis
cum quis balneat in ea. aut quis recipit fumigiu ex ea. Et de
puenientibus fere ad oes species est balneu decoctionis fumi
terre scabiose et flos cadile et sulfuris. **E**t mirabile e lau
a crū factu p modū inunctionis ex aqua cōis fontis vel flumi
nis clare aque endiuie et ros. an. 3. ij. in quibus bulliat parum
lento igne argenti sublimati. Sed post inunctione eius per
quarta hora opus ut illinitio fiat cum aqua rosata. **E**t dicunt quod
da. quod lotio facta cum decoctione caricay et foliorum ficus et ra
dicum cameleonte nigre sanat oem scabiē et aialiū. Et de utili
bus est lotio facta et cum aceto decoctionis cordumeni. et scā
tū liquore qui emanat a ligno viridi oliuay posito in igne
scabiē ericat. **E**t cum vinu est bullitū cum calameto in hyeme

aut aq in estate et lauant inde caput et manus vel pedes vel
aliqua pars corporis puritu patiens per pediculos mouentur
pediculi oes et recedat purit. et maxie vj in pueris. **D**i
cunt quida. quod si tollatur vrina hois in tanta quantitate in qua
possit lauare patiens tybias vsq ad genua. et misceat cum
ea succus ellebori nigri tū qutu sit quarta pars vrine et in
eis ponat de puluere carbonū quercus vel cerri et lauentur
inde tybie vsq ad genua. Et fiat hoc per. 40. dies vel ultra
corpus totū. et quelz pars eius mundabit a scabie feda cru
stola vlcerosa a flegmate salso: dato quod non lauent nisi tybie.
et ut dictū est. **A**blutio frequēs cum aqua decoctionis radi
cum pentafilonis sanat scabiē vlcerosam. **B**alneu aqua
decoctionis sulfuris viui et aluminis roche curat flegma sal
suz. **L**inimentorum que approximant quida approximantur
tamen volis manu et platis pedū et mudat corp a scabie pur
gando materiam scabiei p vinu. et de istis est vng. **D**esue. **R**.
assungie. 3. v. olei laurini argenti viui cere mude thuris albi
puluerizati mastice. an. 3. ij. sal cōis et succi fumiterre et suc
ci plantaginis ad libitū. **C**ōficiant simul cera et assungia no
ua expurgata a tela sua et oleū laurinu in stāato mitte cum
succis et bulliant pū liquecant. et tūc adde puluerē salis cō
munis olibanī et mastice et bulliat vsq ad pfectā decoctio
ne: postea deponat ab igne et adiunge argentū viui et sal
uia extinctū et parū de oleo predicto et misce bñ cum spatula.
Et scias quod modus vsus vnguenti istius est ut sumatur de eo
ad qutitā auellane pro volis: et tātūde pro plantis: et tādū
fricent in eis donec totū ingrediat et ibibat in illis. **Q**uida
pficiunt hoc vng. sic. **R**. olei laurini. 3. ij. olibanī cere mu
de argenti viui extincti cum salua. an. 3. ij. pinguedinis por
ci colate. 3. v. salis triti. 3. vij. succi plantaginis et succi fumi
terre ad libitū et misceat: ut. s. dcm est. vtiliter. n. purgat sca
bie. **E**t quida cōficiunt vng. quo inungunt pulus bra
chioz. et circa ipsos p palmū vnū postqz brachia in aqua ste
terint calida aut. s. vaporē eius et aperiantur post. **R**. olei
laurini. 3. vij. argenti viui extincti cum salua. 3. vi. aloes epa
tici. 3. iij. cerule. 3. ij. cimini. 3. ij. fiat ex eis vnguentū. **A**rgen
tū viui extinctū elleboz albu staphisagria et cimini et cuz
assungia porci cōfice et inunge. Et quida dicunt. quod hoc vnguē
tū inunctū pulibus et in circuitu eoz et ab umbilico inferi
super ventrē purgat oem materiam scabiei per fecesum. **P**ri
mi tamen debent euacuationes vniuersales. **M**edicamen bo
nū. **R**. radices enule et cicute et tere aliquatulu et fac eas bul
lire in aqua cum assungia porci et aliquatulo salis: deinde cuz
hac aqua laua loca scabiosa et cum radicibus ipsi frica. Et
valēt radices enule sole cum assungia veteri mixte aut cum oleo
nucū aut cum assungia et nucibus tritis et nō relinquet in lo
co vestigiū turpe. Et valēt radices cicute sole bene in aqua
cocte et cum assungia veteri mixte. Et radices affodilloz etiā
valēt sili preparate. **E**t farina lupinorum mixta cum radice
bus cameleonte curat scabiē difficilē et in animalibus sup
posita post lotionē cum decoctione lupinorum. Et quida vtiliter
cōponunt vnguentū istud sic. decoquantur cortices exterior
res radicū cameleonte nigre cum vino: deinde apponat salu
na lupinorum et fex olei antiq vel amurca. **A**liud vtile. **R**.
litargirij myrrhez aloes. an. 3. j. olei laurini. 3. vij. argenti vi
ui extincti cum salua. 3. i. **E**t vng. aliū potēs sic fit. **R**. tarta
ri fuliginis salis nitri sulphuris viui auripigmenti ellebori al
bi et nigri. an. 3. 5. litargirij lapidi lazuli. an. 3. ij. subtilissime
et pulueriza et incorporent cuz sapone sarraceno et paucō
oleo nucū et succis scabiose fumiterre et lapatii acuti qutu suf
ficat ad spissitudinē vng. **E**t aut. **R**. sulfuris viui litargirij
salis eqles partes. et misce cum paucō aceto. **E**t vnguentū ad
scabiē sicca: et max in corporibus humidis. ut pueris. **R**. oleū
cōe et terbentinā lotā: et cum modico salis pisti agita simul
donec bene incorporent et dealbent: et si addas argētū viui
extinctū. valet etiā in alijs corporibus. **A**liud. **R**. olei. ros.
buryri. an. 3. i. succi fumittere succi plantaginis succi ebuli

De limitē
tis et vni
guento.

De bal
neis.

vel sambuci. añ. 3. 5. fac aliquatū bullire: deinde adde terbe-
tinā lotam: et parū sulfuris viui. **C** Aliud fac bullire succū
lapatij et sumiterre cū assungia et butyro et inunge. **C** Aliud
qđ v3 scabiei et pruritū et pedicul. ʒ. thuris. 3. 5. salis. 3. ij.
plūbi vsti. 3. ij. argenti viui extincti. 3. ij. ʒ. pice cū assungia
porci. **Ung^m** valēs ad scabiē calidā acutā et ignē siluaticū:
ʒ. olei vio. butyri lotor. añ. 3. j. argēti viui extincti. 3. j. succi
plantagini succi lanceolate. añ. 3. ij. litargirij albisificaci. 3. ij.
C Ad flegma aut salsum v3 scabiosa trita et cū assungia ve-
teri mixta. **C** Aliud vtile. ʒ. litargirij et tartari vini albi tri-
tor. añ. 3. j. et pone de sero in aceto et dimitte nocte tota: po-
stea abiecto aceto bulliant in oleo nucū in olla vitreata no-
ua donec deueniat ad formā vnguēti. **C** **Ung^m** ʒ. ferēs sca-
biei vlceroſe crustose ex flegmate salso. ʒ. calcis multoties
loter et postea exicare et puluerizate subtilr. 3. ij. et incorpora
cū succo ficie aut caplis: deinde sup̄immitte oleū roſ. liquesa-
ctū cū modico cera: et in forma vnguēti incorpora. **C** **Ung^m**
de litargirio sanans scabies vlcera: et oia vlcera humida
sup̄ficialia et asaphati humidā. ʒ. litargirij auri subtiliter
puluerizati et pone in mortario et adde acetū fortissimum et
oleū et diu agitando incorpora: et in fine adde modicū vini et
postea adde puluerē plūbi vsti et fuliginis ei. **C** Ad scabiē
crustosā vlceroſā et flegmate salso in coxis et tybijs: et
in alijs p̄tib⁹ puenit vng^m qđ sic fit. ʒ. olei camomille vel
olei nucū. 3. ij. sulfuris viui. 3. j. cere. 3. ij. liq̄fca cera cū oleo
deponat ab igne et sup̄addat bñ miscēdo puluerē sulfuris:
postea addat. 3. 5. argenti viui extincti cū salina et modico
aceti. **C** Ad scabiē vlceroſā cū caliditate et acuitate. ʒ. olei
roſ. 3. ij. cere. 3. ij. liq̄fiat et lauent: et postea misceant cū eis
puluis ceruse et sulfuris et in fine argētū viui extinctū et v^o
duo albumina ouor et aliquatū acetū. **C** Ad scabiē vlcero-
sam factā ex melia adusta puenit vng^m qđ sic fit. ʒ. farinae
ordei et incorpora cū melle et vino rubeo pontico et puluere
myrrhe et in fine addant vitelli ouor crudū et ex hoc vng^o
supponat post ablutionē loci cū aceto vel cū vino decoctiois
myrrhe aloes caballini et thure. **C** Ad malū mortuū et oēs
scabiē malā difficilē et fricatio loci facta i balneo q̄tuor die-
bus quolz die semel cū puluerē isto. ʒ. sulfuris et baccay lau-
ri. añ. 3. vj. et staphisagrie. 3. ij. et postea inungat q̄tuor die-
bus quolz die semel cū hoc vng^o. ʒ. assungie porci et olei
laurini. añ. 3. vj. lytargirij et pulueris eius vsti. añ. 3. ij. tarta-
ri. 3. j. argēti viui extincti. 3. 5. **C** Et dixit Theo. si vis vt māz
pos eius emittat post inunctionē mox bñ cooperiat i lecto
cū pānis: vt sudet: et effluent pos humores varioz coloruz.
Aut ambulet per vicos optie cooptus ne ledat a frigore. et
fluat per sup̄ius humorū q̄si rubeus et liberabit. **C** Et v3 vn-
guentū hoc decoquant in oleo cōi radices lapacij acuti et ra-
dices scabiose tādū donec virtus radicūz transeat in oleo.
Deinde coles et in eo colato addat puluis lytargirij et staphy-
sagrie: et itē coquat ad spissitudinē. Et cōfert radix lapacij
acuti bene lota et abiecto meditullio contrita: et cū assungia
et sale permixta. **C** Aliud valens: decoq̄ salinā in oleo cōi
et cola et oleo colato sup̄adde puluerē mastice et olivani et
rafina et cerat et sup̄ ignē pone donec rafina et cera sint lique-
facte: et postea ab igne depone: et cū spatula misce: curat enīz
flegma salsum. **C** **Ung^m** ad scabiē humidā et sicā. ʒ. radice
enule tenerā et munda eā bene et decoque in aq̄: et deinde pi-
sta in modū vnguēti: deinde confice eā cū assungia porci sa-
lita: deinde adde modicū argenti viui extincti: et modicūz vi-
trioli et bñ incorpora. Et quidā coquant eā cū modico cro-
ci: mirabiliter enī mundificat corpus a scabie. Et sunt q̄ deco-
quant dictā radicē in vino albo et p̄ficiunt: vt dcm̄ est. Et cō-
uenit succus scabiose decoctus cū aceto et oleo vlcq̄ ad spissi-
tudinē. **C** Aliud nobile. ʒ. sumiterre viridis: et radicū enu-
le. añ. ʒ. j. pistent et bulliat in lib. j. olei et coles et apponat
cera lytargirij et myrrhe. **C** Aliud vtile. ʒ. olei mastice:
3. ij. terbetine. 3. j. et commisce. **C** **Ung^m** aliud valens ad oē

genus speciei scabiei. ʒ. radices lapacij acuti: et volue in stu-
pis de canape balneatis in aceto et sub cineribus calidis po-
ne et dimitte: donec sūt bñ cocte: deinde exhe et eaz cortices
bene tere: et cū assungia vetustissima terendo incorpora po-
stea superadde terciā partē sulfuris et fuliginis q̄ adheret ca-
mino vel tector: et aliquatū argenti viui extincti in mani-
bus illinitis cū salina hois ieiuni malaxa et incorpora. **C** Fa-
cies deturpata et feda ex scabie grossa crustosa et feda vt. s.
patuit vocata culēda illiniat ex radice enule et radice yreos
distēperatis cūz albumine ouī: et dimittat p̄ plures horas:
deinde amoueas et statim suffes facies cūz aqua decoctiois
paleay filiginis vel speltay vel ordeī facies: vndiq̄ cooperta
et diu inclinata sup̄ vaporē eius: et quantū tolerare poterit:
et si expedit muret aqua alia similiter decocta: aut extiguat
lapis ignitus in pia decoctioe vt dicitur eius effumatio p̄
seueret. Cū bene diu sudauerit facies abstergeat cū panno li-
neor: oēs cruste cadent. et deinde curet cū vnguento facto
de radice lilij. **C** Scabies vero faciei cū multa asperitate cu-
ris: quā et Dios. improprie lepra vocauit: puenit liquor ema-
nans a ligno iuniperi cū vñ inunctus. **C** Faciei vero detur-
pate scabie vocata lichines cōuenit vng^m qđ sic fit. ʒ. radi-
cē enule et coque sub cinere: deinde pistet cū assungia vetu-
stissima: et addita cera et sale coque donec veniat in modū vn-
guenti quo inungatur sero et mane lauet cū aqua decoctio-
nis malue et cardo benedicto. **C** Faciei vero deturpate dese-
datione vocata alphi cōuenit vnguentū quod sic fit. ʒ. suc-
cum lactuce scariole malue dyanthos feniculi enule et aqua
roſ. añ. 3. j. olei violarū. lib. ij. et bulliant ad succorū consum-
ptionē et coles et in colatura pone cere albe. 3. ij. et liquefacta
submitat puluis subtilissimus qui sic fit. ʒ. gūmi arabici
diagnostis seminis malue lactuce et scariole. añ. 3. ij. blacte bi-
zantie spodiij sirici cōbustij coralli albis seminis feni: petrosi-
lij et ramicis. añ. 3. j. caphore. 3. 5. et cōficiat ex eis vnguētū.
C Pruritū vbi cūq̄ in corpore fuerit tollit statim hoc medi-
camē. ʒ. cortices radicū ramicis habētis folia rubea et ra-
de cōtere et cōquassa: deinde frica cū adipe porci: postea co-
la et eo inunge et ʒfert pruritū lotio cū decoctioe oroborū.
Inunctio cū succo ebulli: et cūz oleo cōi bene abluto p̄fus in
aqua et vltimo in aceto. Et similiter faciet ablutio cūz deco-
ctione cicex alborū et inunctio cū oleo de costo velociter re-
monet ipsum. **C** Et pruritū sicū sanant balnea oculis aq̄.
Et inunctio ex oleis frigidis et quādoq̄ est necessariū vt ap-
ponant narconca. Succus aut apij et cū aliquo oleorū fri-
gidorū inunctus vtiliter facit. **C** Ad pruritū aut fortē i quo
hō se tr̄i scalp̄it q̄ se excoziat puenit vnguentū qđ sic fit. ʒ.
radicē enule mūdā: et in aceto decoque: et cū bene fuerit co-
cta in partes subtiles incide: et cū assungia optime tere: de-
inde cū eis argētū viui extinctū incorpora: deinde cū ace-
to cūz quo cocta fuerit distēpera et inunge. **C** Sal armonia
cū cum oleo nenuparino vel papauerino mixtū fortē pruri-
tū sedat: et maxime genitaliū. **C** Aliud. ʒ. ceruse de plūbo.
3. v. sulphuris viui. 3. j. apij. 3. 5. misceant et cū opus fuerit
illiniat cū aceto aqua mixto. **C** Aliud. ʒ. sulphuris viui
lytargirij. añ. 3. ij. cusce plūbi. 3. ij. succi iusgami vel papau-
ris nigri: et olei vio. et cere quantū sufficit.

C De desudationibus.

Cap. viij.

Desudatio q̄nto p̄ti. vocat asaf vel asa-
bachas: et est vitiiū qđ fit ex
sup̄abundantia sudoris: vñ si fuerit sudor colerū
cus in cute sicut postule cū asperitate. Et iō gre-
ci appellāt asaf noie deriuato a sudore. **C** Dñt
qđā. desudationes sūt pustule minute pue siles grās panici vñ
sinapis exaspantes cutē q̄ cānt ex mā sudoris p̄pulsā ad cu-
tē exalata eius p̄te subtiliori: grossiori remanēte magna ver-
sio p̄fundū. Et iō appellat desudatio: q̄a sudore eius mā
facta: vel q̄ subtilis a sudore remanet. postea mā eius p̄pel-
litur sursum et extra cutē: materia vero desudationis rema-

ad scabiē
feda facie
deturpata

ad pruri-
tū vbi cūq̄
q̄ fuerit

ata. com
se.

net intra cutē. Et quidā dicūt. q̄ defudatio sit ex fumo co-
lerico vel sanguineo resoluta a mā venarū cū calor exterius
fuerit: et hō se fatigauerit aut cū aliq̄ cā calida vel laboriosa
agit in hūores subtilēs venarū: et eos resoluūt in fumū et tra-
hit ad cutē: et fiet ex illo pustule pue rubee et citrine et aliq̄
alberz sūt cū ardore et dolore et pruritu. Dixit Aui. q̄q̄
bothor in corpore aut in mēbro plurimi sudoris pauce ab-
lutionis: aut pauce fricationis apud ablutionē et ppue in re-
gionibus calidis spinose et asperae: quasi ipse sint ex materijs
q̄ sunt pigre pp suā grauitatē in sequēdo sudorē veloci con-
sūptione pp suā subtilitatē: q̄re retinent in superficie cutis. Et
sunt q̄ si sint sudoris feces et obediētes ad resudandum. Et
q̄q̄ non sunt bothor apparētes: imo accidit asperitas tā-
tū. Et defudatio q̄q̄ pducit ad vlcationē. Et Raf. dixit.
vbi supra. q̄ vlcera que sequuntur asaf sunt mala:

De cura preferuatiua et defudatione. dixit Aarō. si patit̄
q̄ asaf oi anno fiat aī tps minutio et laxatio
colere rubee. Et Raf. dixit. vbi supra. dico q̄ phibitio asaf
est dissolutio faciēs laxare colerā rubē. Et dixit. q̄ frequēs
mora penes fornacē ignis dū deficiat sudor oīno tollit asaf:
tñ corpora rubea supflua indigēt euatiōe. Dixit Dio. si ab-
stergat corpus cū lauro non patiet̄ asaf. Dixit Raf. opz
vi pparet assuetus ei ad euacuandū humores acutos. Et di-
xit. ex eis q̄ prohibent eā: et auferunt eā est balneatio et mun-
dificatio: et oēs aque in q̄ decoquūt stipticarū myrthus
et rose: deinde sicce admittret̄ aqua frigida balneādo in ea.
Et diuisio motus et alienatio in ea a locis calidis sudare sa-
cientibz et petere loca ventosa et flabellatio cū plibus flabel-
lis sit. Et inunctio cū eis q̄ sunt sicut oleū myrthinum et ro.
Abstinētia dī fieri a calidis et generatibus colerā et ap-
portatibus mās ad cutē. De curatiōe. dixit Aui. incidūt
mām eius si multiplicat in corpore slobotomia et solo ven-
tris. et max̄ cū educētibz colerā et mūdificatibus sanguinē
ab ea. Dixit Jude. curat asaf cū galla et venis citrinis cum
aceto et oleo ros. illinitis. Et post diē vnū fiat lotio cū aqua
infusionis rosarū sandaloz et siliz. Dixit Raf. fiat frica-
tio cū carnositate melonū et farina ordet. Et glutē pisciū dis-
solutū in aqua et illinitū est pferens. Dixit Aui. cōferunt
fricatio in balneo ex carne melonū cū farina lētū post su-
dorē. Aut ex carne melois et farina fabaz. Et dixit Raf.
da i potu de aq̄ granatorū acidoz cū psilio. s. cū mucillagine
eius: et in cibo de lētulis excoctis et silibus. Dixit q̄
dā. vngat locus cū oleo ro. et quassato cū aqua rosata et ali-
quāto aceti. Et fiat epirhimatio cū aq̄ solatri vel lactuce. Et
balneatio ē in aqua decoctionis folioz salicis ro. et florum
camomille. Dixit Aui. of q̄ aq̄ calefacta in sole confert.
Ung^m de lilio siue de radice lilij mundificās cutē et prefer-
uās a sudationibz scissuris et alijs maculis ei iam factas cu-
rans de sero inunctū. Et de mane amotū cū aqua decoctōis
rosarū et violarū sic sit. R. radices lilij in aq̄ decoctē et optime
trite. 3. j. et incorporent cū. 3. j. assungie recētis liquefacte et
cola cū. 3. j. aque ros. deinde supaddant ceruse puluerizate.
3. ij. pulueris mastice et olibani. añ. 3. s. cāphore. 3. j. et opti-
me incorporent. Dixit Raf. vbi supra. vlcera que sequū-
tur asaphati indigent extinctiōe ad modū cōbusture ignis.
Et confert eis vnguentū ceruse et illinitio facta cū succo ar-
mento et cerusa dissoluta in aceto et aqua ro.

De impetigine et serpigne.

Cap. ix.

Impetigo et serpigo zerna et lichia igni
siluaticus sūt passionēs mo-
dicū differētes. Impetigo dixit Rafis. 25° pti. est
tinea sicca. Et Aui. dixit. nō est lōgiqua ab asa-
phati. s. sicca et nō diuersificat ab ea. nisi cū ocul-
ta: q̄ solū differūt fm magis et minus. et illud nō est multū
manifestū. Et hinc est q̄ multi auctoz determinant de eis
in eod. ca. Et hinc est et q̄ asaphati sicca a multis vocat ipe-
tigo mala. Aui. tñ dixit. q̄ impetigo est malignior et dterior et

magis corrosiua. Quidā dicūt. q̄ pdcē passiōes sunt de gñe
scabiez et sunt bothor fixe multiplicatae in aliq̄ pte corporis.
Dixit Cassius felix q̄ ipetiginē greci lichinā vocāt latini zer-
naz: zerna tñ apud quosdam est impetigo vlcerosa.

Et causa eoz est supfluitas corrupta mala quam nā ad
cutē expellit: vt a mēbris nobilibus elonget
eā. Dixit Serap. et Raf. 25° pti. ipetigo fit de humoribz gros-
sis secū hñtibz humores tenues et acutos. Et quāto magis
fuerint in ea humores acuti cōdominabiles: tāto plus sana-
tio ipsius erit velocior et ecōuerso. Et dixit Rafis ibidē. ipe-
tigo fit de mā modice quāritatis hñte secū viscositatez cum
acuitate. Dixit. mā ipetiginis est: aut sanguis exacuitas
p viā adustiois: aut pmixtionis colere acute: aut flegma sal-
sum et exacutū tēdens ad melancolicā nām p viā adustiois.
Dixit eadē. est mā ipetiginis cū mā scabiei sicce: et 3 magis
ignita et incēsa. Dixit Aui. ipetigo alia est hūida et alia ē
sicca. Et hūida est de mā sanguinea: et sicca est plm a flegma-
te salso pueria padustione in melancoliā. Et dixit. de ipetigi-
ne est q̄ est excoziatiua pp vehemētiā siccitatis et multitudi-
nē pfundatiōis ei in cute. Et i^a est sic albaras nigra: et alia
est nō excoziatiua: siue alia est vlcera. et alia non. Mā. n. si
diu in loco pmanet vlcera tñ p. Et dixit. q̄ de ipetigine alia
ē ābulatiua et maligna et alia est stās et nō pābulās. Et dixit
Aui. de ipetigine est q̄ recēs: et q̄ est antiqua mala. et de ea ē
media inter eas. Dixit Raf. 25° pti. nē. inter nouā et anti-
quā est oīa magna: et itellexit maximā quātū ad curā. Et i-
petigo qdē oi mēbro euenire pōt. vt plurimū tñ eueni circa
partes colli. Et dixit Sal. 4°. myemir. fortasse accidit in fa-
cie et ampliatur. et est maxime deturpans eam.

Signa gñis sunt q̄ ipetigo accidit subrotūda: q̄ si sit fo-
ramē in medio eius cū pruritu ardore et asperi-
tate. Et locus: si vlcera sit crustosus et cadunt cortices ab
eo pprie q̄ patiens scalpit eū. Dixit Raf. 25° pti. ipetigo
est duplex. qdā tendēs ad rubedinē q̄ cū fricat expellit hu-
miditatē ad modū sudoris. Et ista sit ex sanguie adusto ecō-
uerso in meliam et appellat ipetigo humida q̄ cito sanat: et
sitr dixit est tēdens ad albedinē: siue cinereitate q̄ fit ex san-
guine alterato et ecōuerso ad falsedine: et declinat ad q̄litate
colere nigre. Impetigo vobz sit in superficie: tñ mā ei^a p^o
pfundatur. Et cā qdem pfundationis eius est diuersitas
ipsius mae. Etenī cōposita est ex parte subtili acuta petente
sursum: que tñ est pauca: et ex parte grossa graui petēte deor-
sum que est multa: quare plus pfundat q̄ superficiali fiat.
Et diuersitas ē in figura est ex ista materia que est cā rotū-
ditatis ipsius. figura. n. rotūda est cōposita ex diuersitate q̄
est ad sursum et deorsum. Et hoc intellexit Serap. cū dixit.
q̄ declinat ad duo latera simul. Dicunt. q̄ si hñ pñderat
impetigo est passio quā vulgus volaticam vocat. Et vocat
etiam lichina et cū ad vlcationē venerit zerna vocat: cū ve-
ro serpit et perābulando tendit serpigo vocat. Et ignis sil-
uaticus est de genere serpiginis serpens per mēbra vicina
vrendo: sicut ignis: et est veluti esset scabies sicca. Et quidā
dicunt. q̄ impetigo. siue volatica ē est sicut scabies spissa sic-
ca aspera: et q̄ si fm rotunditatem est faciens membrum.

Cura hāz passionū est similis cure scabiei sicce et asapha-
ti sicce et cōpletur dieta et potiōe. De dieta. dixit
Serap. vitent̄ salsa. supple. et acuta et totū illud quod gene-
rat coleram nigram. Euitatis etiam dactilis et vino simpli-
ci et puro et superabundanti potu eius et actu venereo. Et
indiget nutrimentis bonis et balneo frequēti aque dulcis:
q̄ mitigat punctionē et dissoluit humorem. Dixit Aui.
opz adhibere regimen humectans sicut in asaphati. s. sicca
Et balneū est de subtilioribus curatiōibus eius: intelligēs
de balneo aque dulcis. Et ideo subdit. fortasse indiget sepa-
ratione aeris sicci. s. balneū vel etiam aeris habitatione et ca-
mere. Dixit autem fortasse in impetigine sicca. In humida
autem fortasse non nocet.

Diuisioes
ipetiginis

Duplex i
petigo.
ad rubedi-
nē. s. et ad
albedinē
declinat.

Impeti-
go: volati-
ca: lichia:
zerna: ser-
pigo: ig-
nis silua-
ticus: in
quo disse-
rant.

Et si regimen per dietā non sufficit: tunc deueniendus est ad curā per potionē, et pletur eūatio et localibus. Et eūatio quidē fieri dicitur per diuersitatē humoris faciētis ipsam. Dixit Aui. necessariū est mundificare corpus per illud quod prius est et puenienter adhibere aquā casei. s. solā vel cūz epithimo et alijs mundificatibus sanguinē ab humore falso et adusto. Et aliqñ est necesse post vniuersalē purgationē euacuare mām de loco. Dixit Ras. vbi. s. ponant ei sanguisugę, deinde vētose cū scarificationē dū purgabitur locus. Et Aui. appo sanguisugę est de meliorib⁹ reb⁹ et, et qñq; aperit vena particularis respiciēs locū ipetiginis: vt vena pedis saphena vel sciatica si fuerit ipetigo in corio vel tybijs. Et saluatella si fuerit in adiutorio vel brachio. Et maxime indiget ista euacuatione particulari in impetigine. Et tunc p pte conuenit si fiet post balneum et fomentationem multotiens factam cū aqua dulci decoctionis sumiterre scabiose sicile solatri flouū camomille sicce et similitum.

Cura vero p localia dicitur fieri. Dixit Serap. cū absteruis, deinde cū ericcatiuis. Et iterū. dixit indiget me^{is} hñtib⁹ in se mitigationē et dissolutionē sil. Et Pau. dixit. indigent medicinis q̄ deficiāt violēter post purgationē. Et dixit Aui. ipetigo indiget in radice curatōis sue medicinis aggregatibus resolutōe subtiliationē et incisionē et liquefactionē cū sedatione et humectatione. Nā resolutio subtilitatio incisionis et liquefactio incipiūt. alio. incidunt. et eā preparāt et cōsumūt. Et sedatio et humectatio respiciunt acuitatē mae asplritatē et puriginē. Et qñq; aggregant ista duo regimīa eq̄l. dixit Aui. s. m dñtum vnius partiu. s. alterāz est necariū: vt vincat vñū duoz regiminū sup alterū. Et p plurimū auctores in principio cure augēt regimē sedatiuū et humectatiuū sup resolutiū. et in pcessu equant ābo sil. et in fine ecōuerso addūt resolutiū sup sedatiū. Et qñq; s. pñt admistrari duo regimīa sub regimine vno incipiēdo prius a sedatōe. et max⁹ in ipetigine recēti. qñ frequēter p ipiaz solū curat. Et scias. q in cura ipetignis p dietā p dicta duo regimīa variant s. m varietatē mae peccatis. et s. m varietatē recētie et vetustatis ei⁹ et s. m dispōnes mēbroz in qb⁹ sunt et alioz particularium: et s. m q est vlcērata vel nō vlcērata. Et dixit Ras. vbi supra. cū vitū hoc fuerit medij tps calefiat abundans triticū in aliquo vase et supponūt ei calidum: qz ples sanati sunt cū hoc auxilio nō indigētes re alia. Aut fiat illinitio cū fructu malue siluestri sēpe successiue. Et dixit. ol co put vidi nil magis pferit ipetigini. s. recēti sicut illinitio facta cū oleo postq; epithima scm fuerit cū aq cala sepe. Aut fiat illinitio cū adipe gallinaz et anatū. Et dixit sumarie obstatulū ipetiginis est oleū. Un in puerbio dicitur q ipetigo vñ nolo fieri in domo in q sit oleū. Et dixit. fiat illinitio sup ipetiginē cū gūmī arabico dissoluto i aceto forti. qz deficiet per nit⁹. Et dixit Serap. aq ordeī tollit ipetiginē modice aquo sitatis quotiēs cū ea fir illinitio. Et silr facit decoctio furfuris et seminū melonis. et oleū tritici cū acetositate ctri. Et Almā. dixit. si ipetigo qñ incipiēs fuerit. neq; in carne pñt da fixa fuerit sanari pōt cū adipe galline vel anatis vel cū cera et oleo. Aut etoragagātō vel gūmī prunoz. aut de frumto vel cū butyro cocto vel crudo. Aut aq dulcis tepida sup eā fundat. Et Paulus. fiat illinitio cū gūmī amigdal. aut cū salina patētis ieiuni p̄tinue. Dicunt. q si illinit salina ieiuni dicitur illinitio fieri cū fricatione forti. Et p̄ti. aucte bymasuiz acetositas citroz p̄prietatē hz ad tollendā ipetiginē violenter quotiēs fricat cū ea: et vñ fricatio cū carnositate malī. Et de vñlib⁹ est linitio cū gūmī plicoz trito et cū aceto mixto et linito. et panis frumēti coct⁹ emplastrat⁹ cū aq salita: vñ et in vlcērata. Et scias. q oia p dicta pueniūt ipetigini recēti maxie in corporib⁹ humidis pueroz et infantū. Impetigini aut medij tps: et max⁹ in deis corporibus puenit myrrha. dixit Ras. vbi supra. nō cōgseo meliorē medicinā myrrha qñ illinit cū ea et p̄pue in istib⁹. Et dixit. vñ coquina si.

medulla panis infusa in aq et supposita. Et dixit ipse. empl⁹ farine fenugreci aque et olei est melius. Et vñ in flatica illinitio siue fricatio cū amigd. amaris. Et i sanguinea vñ suppositio ceroti facti ex cera alba et oleo ro. cū dimittit sup ea nocte vna et mane lauet cū decoctiōe furfuris et camomille. Et vñ suppositio emplastri facti ex farina ordeī et cicerum: et cū aq emulsionis seminū cōiuz mūdatoz fridoz in q oragagātū infusū fuerit et dimittit nocte tota: et de mane sit ablutio cū decoctiōe camomille sumiterre et altee. Et mū dissolutus cū aceto curat ipetigines in pueris et corporib⁹ hūidis. Et silr ipetigo viridis q adheret sup petras antiquas in pñis supposita trita cū aceto. Et silr facit epatica supposita trita sola. aut mixta cū melle. Et cynapiū tritū et incorporatū cū ceroto facto ex cera rubea et oleo rosaz. Si lauet locus cūz aceto et nitro: deinde subliniatur radix lapacij ortulani. siue cocta: siue cruda trita cū aceto vt ilr operat⁹. Aut. p radices lapacij et laua et extrabe ex eis medutuliū duz et cortices incide frustatim et pone eas in butyro p duos dies. tertia die decoq; eas cū eo fortiter vsq; ad dissolutionē earū et cola p pñū fortiter exprimēdo. et colato pone cerā sufficientes. vt fiat emplm et suppone. Et p̄cā oia valent max⁹ in corporib⁹ medijs. Et ad ipetiginē vñ antiquā. dixit Sal. 4° mymyr. terant folia capparis cū aceto et supponant ei. Aut terant folia laureole cū aceto aut folia tamarisci cū aceto. aut radices cū assodilia et cū aceto. Et supponat. Et dixit Ras. vbi supra. troc. de colla carpentarioz sulphure et thurez aceto. Aut fiat de laureola piretro sulphure et glutio de corijs vac cap et aceto forti. et cū opus fuerit dissoluat cū aceto subtili et fiat illinitio. Et dixit Pau. fiat illinitio cū sulphure thure et armoniaco dissoluto in aceto. Aut. p. sulphuris thuris alos et vitrioli. añ. par. j. gūmī arabici pt. ij. tere et cōmisce cū aceto et illine cū eis: curat. n. ipetigines antiquā malam. Et Ras. vbi. s. ad ipetiginē lōgi tps fiat illinitio cū oleo albo nitro lupinis et armoniaco cū aceto forti: et post modicū tpa lauet. et itez lauet et sic successiue donec sanet. Lachrymatio sarmētoz vñ est et pferēs silr et lac sic⁹. Cortices rubie tinctorz malaxate cū aceto et supfricate tollūt ipetiginē et morphēā albā. et oēm sedū colorē cutis abijcit. Assun. gñ porci liquefactā in aceto forti p pñū colat et diu māt⁹ vel ligno in ipso eā ptere: postea collige eā et incorpora eā cū atramento et argēto viuo cū salina extincto. Et scias q mel anacardinū in curādo ipetiginē antiquā est vñm. Et ad ipetiginē vlcēratā excorticatiua. dixit. Serap. medicīne fortiter deficcatiue absq; punctiōe sunt pueniētes. Et vñle est medicām Sal. qd posuit. q de simplici medicina. factū de sulphure mixto cū terbentina mel coctū cū alumine secum mixtū inunctū vlcēratas ipetigines sanat: et max⁹ lotiōe pmissa cū lixiuio scō ex cinere ligni capisici. Dixit Dio. q cū nis ligni capisici cū aceto acerrimo mixt⁹ et supposit⁹ sēpe sine dubio sanat ipetigines puriginosas et sordidas. Et lotiū mixtū cū sulphure vñl sanat ipetiginē malā vlcēratā. Et pferit ei radix ciclamini emplata et sanat eā liquoz stues ex ligno oliue colūbaris vel ligno corui qñ igni ex vna pte apponit. Et Ung^m. p. aluminis et thuris. añ. pres equales puluerigent et misceant cū assungla veteri et argēto viuo extincto. Et ad vñl addant succus absinthij et fiat vng^m. Dixit Aui. qñ expandit et multiplicat ipetigo tūc cura eius ē cura lepie. Et ad ignē siluaticū. p. oleū qd fluit a cucurbita p̄sucta tenere oleū dū cōburitur ipsius partē. i. et succi celidonie partes. ij. et misce sil. et postea accipe assunglā porci. lib. j. argenti viui extincti. 3. j. et p̄misce et inunge. Et qdam p̄misce succū lapacij acuti vñce bardane. Et cum aut anti quas impetigo vlcērata: opz vt fricet locus et scalpelles donec soluatur caro mala. et currat ex ea sanguis plurim⁹ aut apponant sanguisugę: deinde apponant medicamen fortis ericcationis: p̄missa ante oēm appositionē eius fricatione cum pāno aspero et flaminea. Et cū autem predictis medi/

Ad ipeti
ginē recē
tem.

Ad ipeti
ginē
quam.

Ad vlcē
ratā
excorticatiua.

Ad ipeti
ginē me
diū tps.

Ad vlcē
ratā anti
quam.

De verucis porris comibus ⁊ tincosati. Cap. 10.

loc. cit.

Merucap
res sunt
species.

deleccādū eas vehemēter vt cadāt sicut sunt cortices cappa-
ris nuces cypsi thamariscus olīue imature. ¶ Dixit Jobā
nitius. terat fruct⁹ thamarisci cū aceto: ⁊ cū eo fiat illinitio
supra verucā sepe ⁊ cito eradicat penit⁹. Et folia myrthi fri-
cata sūt fortia ⁊ fortiora eis sūt folia capparis ⁊ alkakēgi eas
tollit violēter. Dicūt qdā. qd debēt accipi grana alkakēgi vñ
solatri rubea ⁊ supfricare. Et Aui. tetigit pdcas medicias:
⁊ dixit. qd sūt viles ad verucas debiles. ⁊ addidit. oleū fisticī
nū vel cōstīnū supfricatū assidue ⁊ decoctio oleoꝝ tñ colata
dimittat p tres dies postea supfricef. Et aq porri nabatici ⁊
sumach cū oleo de ben. ¶ De medicinis aut fortib⁹ ad for-
tes est xilocarata hūnda. Dixit. Zoar. pone sup verucas ali-
qd de carubijs humidis pistatis donec cadāt. Et Aui. dixit
xilocarate cū pauco nocumēto suo puenētiōres sunt veru-
cis que sunt fortes. Et dixit Zoar. facit eas cadere oleū dī fru-
mento. ¶ Et dixit Aui. ex medicinis fortib⁹ sūt cortices nu-
cis hūide. i. recētis: siue arboris: siue fruct⁹ cū ficub⁹ siccis.
Et dixit. de eis que sunt bōa ⁊ vtilia est vt sumas armel ⁊ al-
kāna ⁊ cribellens ⁊ linians cū aqua frigida. Cortex salicis
vstus illinitus sup verucas ⁊ superligatus sanat eas. Et bul-
bus sup emplastratus ⁊ cortex medijs squille per transuer-
sum super fricatur ex parte fracta super poros oī die lauā-
dos: postea cū aqua calida ī paucis dieb⁹ mirabilr delet eas.
¶ Et de fortibus est steracus capinū cū aceto ⁊ fel byrcinū
⁊ steracus passer. Et ellorus niger ⁊ sal tritū cū oleū mixtū:
⁊ sterc⁹ muris dissolutū cū aceto vtiliter supponit. Et por-
ri supfricati cū vmbilico veneris faciunt eos cito recedere.
Et si sepe cū vrina lauabit cito recederēt: ⁊ flores tassi bar-
bassi auro si octo dieb⁹ in aceto dimissis postea supfricati tol-
lit eas. ¶ Et dixit Serap. cepe cū sale mixtū suppositū era-
dicat verucas ⁊ poros ⁊ callos. Et filr vtilr supponit tritū
cepe ⁊ cū melle mixtū: aut cū pinguedie galline ⁊ lac celido-
nie suppositū est vtile. Et fricatio facta cū pelle pedū galli-
nā ⁊ caponū cū calidi excoziant vtilr tollit verucas ⁊ por-
ros: ⁊ remouēs poros ē puluis armoniaci supposit⁹. Sub
cū portulace supfricat⁹ delet verucas in trib⁹ dieb⁹. Alb.
tñ dixit. qd fricatio cū portulaca eradicat verucas supfrica-
ta cū pprietate nō cū qualitate proprie vñ in mirmiricis. Et
Dias. dixit. qd lachrymus q exiit a vite viridi cū cōburis tol-
lit mirmiricas inunctus. Dicit Zoar. qd oleū de frumento
pprie vñ in tincosati. ¶ Sed si veruce pcesserint ex come-
stioe lacertarū: tūc pferat valde sumere in potu de siriaa ma-
gna a qrtā pte aurei vnus vsq ad aureū. ⁊ ieiuno sñ cū aq
tepidā: ⁊ nō comedat postea vsq q trāseat hore octo. ¶ Et
scias. qd veruce q sunt magne valde regrūt medicamina val-
de fortia ⁊ hñtia vim cauterij. Dixit Aui. qd est forte: ad for-
tes est epithima factū ex calce ⁊ arsenico ⁊ alkali ⁊ pprie cū
argento viuo extinctor: pcpue cū cinere qrcus ⁊ oleo. Et
cantariens cū arsenico ⁊ melanacardinū ⁊ lac titimali itera-
tū multotiens est filr. Et si psequat euentū efecare butyru ⁊
coctū donec cadat: deinde fiat pfolidatio loci. ¶ Et scias. qd
ad psequendū citū ⁊ vey effectū ex oibos medicinis supra-
dictis: opz qd veruce fm oēs spēs eay incidant radicet⁹ in-
quantū incidi pñt donec abijciatur totū qd nō dolet. ¶ De
cura earū per chirurgiam. dixit Aui. de curationib⁹ veru-
carū est earū eradicatio. Et illud quidē qñqz sit cū cannulis
de pēna: aut de canna. als. de ferros: quaz cōcaultas sit cum
quātitate in qua deglutiant veruce deglutioe in qua fit dis-
ficultas quedā ⁊ inuoluaf cānula super eā. Aut tende eam
cū vncinis: deinde extendant radices eius: deinde sumant
cum instro acuto submerso ad radices. Dicūt quidā. qd ve-
rue auferunt si cū acu circū quaz eleuent⁹ ⁊ postea cū cal-
ce viua extincta circuant. Dixit Aui. post eradicationē po-
nat desuper butyrum coctum. Et quidā caritizant cū cau-
terio punctuali. Dixit Aui. quotiens infestat medicamen-
acutū auferatur ⁊ ponatur desuper butyrū coctū ⁊ dimitta-
tur parūper: deinde iteret vsqquo cōpleat eoz casus.

Cicatrix
dupl'r su-
mitur.

Depulchrificandis cicatricibus.

Cap.xj.

Cicatrix dupl'r sumit. Uno mō large z in proprie: z sic sumit pro qdā cor- rugatione: siue incrispatione cutis: sicut est ea que accidit decrepitis: sicut sumit ab Aristo. 9° pbleumatum. pbleumate 5°. In quo querit pp qd cicatrices spleneticorū nigre apparēt. Et de hmoi cicatri- ce: siue corrugatione fiet interius ca^m spāle. Alio mō stricte z pprie de qua dī in hoc caplo. de qua dicit Duguitio. qd ci- catrix dī a cito citas quasi cicatrix. i. vestigiū: siue abductio vulneris sic dī: qz secat z abducit vulnera. Et etimologia cicatricis est certe carnis strictio: sicut. n. cutis abducit z ce- lat carnē sub ea positā: ita z cicatrix que locū cutis z carnē celat. Cicatrix itaqz duobus modis sumi potest. Uno mō pro vestigio siue signo remanēte post p̄solidationē vulnē: z dī vestigiū quasi vestem agens. Alio mō pro ipsa re abdu- cente z obcecāte qd sub ea p̄tinet. Et quātū ad primū. dicit Duguitio. qd est vestigiū: z quātū ad scdm dicit. qd est abdu- ctio z est res abducens z celans. Quātū igit ad primā assū- ptionē cicatrix fm Conciliatorē super. 9° pbleumatu. pro- pbleumate 2°. est vestigiū remanens in cute post p̄solidatiōez solutiōis p̄tinitatis eius: z maxie vbi cutis exiit diminū- tio siue perditio. Quātū vero ad secūdā assūptionē dicit. qd cicatrix est caro dura callosa cuti in spissitudine filis scā loco notabilis partis deperditae inter vere cutis labia a nā z stipticāibus generata farmacijs. Et qd ita sit expresse patet tertio tegni. vbi Gale. inquit qn igit repletū fuerit qd p̄cauū erat. s. per gñationē carnis que iam repleuit cōcavitātē eius alterā intentionē asserre accidit media. n. noua carne existē- te labioz vulneris: ipse est vniri distantia. Intentionē vero aliā in curatione inuenire opz intentionē vero ex eo qd fm nām habebimus qdē circūfacere parti qd puenit: fm vero nām est ea aperire cutē: z hoc igit nobis inest faciendū. Aut si ipse est hoc simile aliqd cuti carnē. s. callosam faciendū est: erit aut humidi siccata caro z callosa ē cicatrix. Et qd sit cicatrix apparet ex vbis Auer. 7° colliget. vbi dicit. Qn vero substantie carnis facta est deperditio due cadunt inten- tiones: vna est diminute carnis restauratio: z alia est cicatri- cis inductio. Et magis infra dicit. in vulneribus que in sup- ficie copozis sunt in p̄cavitatibus: quoz carnis regenera- tio necia est: z in qbus cicatrix filis cuti fieri dī. Apparet ē per Auic. quartū 4°. cū dicit. manū vlcus cuius p̄tes appli- cari: siue sit fixura: siue cōcavitās: vt spaciū plenu saniet: iā aliquid de substantia deperditū est z tñ fuerit cutis necarium erit eis qd cicatrices inducat. Et subdit. si aut illud qd dep- ditū est fuerit caro: sicut est in vlcēribus p̄fundis non erit se- stinandū in cicatrificando in eo: imo prius erit studēdū: vt in eo caro nascat. Et Notat tñ nō esse necessariū ad oēm cutis abscissionē notabilē cicatricē sequi: sed solū ad abscissionē ei⁹ per quā nō est possibile labia cōiungi vniri z incarnari. Si enī in aliquo casu cutis cū magna p̄te carnis abscisa foret p̄ abscissionē partis eius nō phiberet labioz p̄iunctio: z non fieret cicatrix: imo vt dicit vltimū z pueniens: z ad decorē necessariū est supflūū istius cutis abscidere: vt manifeste p̄z in tractatu p̄cedente in cura p̄manuālē opationē cū incisio- ne nodoz naptaz z scrophulaz magnaz pars cutis absci- dit: z nō est necia generatio cicatricis: siue carnis callosae in- ter labia eius. Cicatrix. n. nō attendit fm istā assūptionem eius secūdā: nisi in vulneribus cōpositis cū diminutione cu- tis necarie ad p̄iunctionē labioz eius sine medio: siue dimi- nutio sit cutis solius: siue cutis z carnis vel alterius mēbri sub ea posite: in qbus necesse est aliqd generari qd nō ē eius dē generis cū re deperditā: cū. n. cutis: vt in tractatu 4° hu- ius sermonis patuit regenerari nō possit: necessariū est ali- qd aliud alterius generis: siue tñ qd vicē eius gerat regene- rari: qd tñ nō est cutis z talis est cicatrix caro. s. indurata z exiccata qñ cutis facta. Nō aut attendit in vulneribus simi-

plicibus sine deperditione cutis. nisi cū vulnus adeo magnū fuerit qd p̄te magnitudine labia eius nō possint reduci ad ve- rā contiguitatē z vnionē. In hoc. n. casu necessariū est gñari in medio labioz cicatricē que partes discōtiguatas p̄tinet z vniat: z ad verā cōtiguatē reducat. Vñ Sal. 3° de inge. sani. ait. si vulnus adeo magnū est qd neqz ligamēto: neqz su- tura cōiungi possit: possibile est solo ligamine cōiungi pos- se. s. sine cicatrice intermediente: aut vbi in curatiōe ceciderit error ex parte medici vel egroti vel seruientū: aut defectu eo- rū que necessaria sunt ad curā. Unde dicit supra Gale. ibi. si inter vtrasqz vulneris partes aliquantulū eruginis appa- reat: aut aliqd spaciū vtpote p̄missum maneat qd plenum sit aere. s. in quo spatio egrotus nō petit medicū. aut medici i- peritia vel negligentia vel alia occupatus: cā nō cōducit in vñ cito partes vulnē. Tunc dicit Sal. nulla cōiunctio in eis fieri pōt. s. sine medio: sed necessariū est: vt nā carnē in il- lo genuerit q̄ inter eas cōtinuet. Et notat. qd sicut nec cu- iuscūqz deperditae substantie cutis vel carnis exigis: vt iter la- bia regeneret aliqd qd ipsa p̄tinet: sed solū ea que est nota- bilis z manifeste satis quātitas: ita p̄tinet v3 oīs deperditio sube alioz mēbroz spermaticoz: puta nerui ligamenti car- tilaginis vel ossis illud exigit: sed solū que est magna nota- biliter dictoz mēbroz oīm. aut aliquoz puta cutē absce- dere: quā pluralitatē multi p̄cedunt nō necessario erigere cicatrix. Et rō est. qz cicatrix solū exigitur ad deperditionē cutis vel ad impolitā siue defectū p̄iunctionis labioz. Et talē possibilitatē dicunt ipsi fuisse de mente Aui. quartū 3°. vbi voluit possibile fore incidī cutē frāgi os extrahi frustū eius: deinde labia contiguari z incarnari absqz medio alter- rius generis. Dicunt tñ. qd possibilitas raro valde ponit in actu. Et ex qbus apparet qd deperditio carnis vel alterius alioz mēbroz a cute non est cā per se qd cicatrix in vulnere fiat. sed sola deperditio cutis est per se cā eius p̄ accidēs: tñ de- perditio sube alioz mēbroz a cute pōt esse cā cicatricis. Et scias. qd in cicatricibus vulnē corporis humani nō renascunt pilis: sed remanēt semp pilis defecte. z nude. In ci- catricibus aut quorūdā alioz gñalium renascunt pilis. Vñ Ari. 4° pbleumatu. quesuit pp quid in cicatricibus equo- rū z asinoz oriunt pilis: in cicatricibus aut hoīz nō: z hoc est pp spissitudinē cicatricis in hoībus pp quā mā pilozum trāire nō pōt. z euenire ad superficiē eius. Et qd cicatrix aliqñ deturpat membrū. in quo fit: deo dī medicus p̄ pos- se cū studio pcurare: vt cicatricis vestigiū aspectui pulchrū nō sedum remaneat. p̄cipue si in facie vel manibus eueniat. Vñ si aliqd labioz depressum viderit subleuatum dī ipsum cū puenienti p̄ssura deprimere: z oī industria p̄cedere qd eueniat. Si vulnus sutū fuerit debēt puncta suture antequā ipsam cutē scindant incidere: vt nō remaneat cicatrix in cru- ce signata. Et si aliqñ cicatrix feda remanserit: ad feditatē o- motionē: z ad eius decorationē attendere dī prout dicitur. Cicatrix aut turpis z feda aspicientibus. reddet: aut qz infra equalitatē nālem partiū circūstantiū vulnus p̄solidat z vocatur cicatrix cōcaua. Aut qz supra deī equalitatez nā- lem partiū circūstantiū p̄solidat z dī cicatrix elevata super- eminens. Aut qz nō nāli colore: sed p̄ter nām colorata fue- rit. aut qz rugosa z in rugositatē: siue p̄ctionē deducens fue- rit labia circūstātia que vniant: z cicatrix rugosa vocatur. Aut qz magne z multiformis figure extiterit z cicatrix ma- le figure vocat: aut qz vehemēter magna fuerit z magnavo- ca. Et cōcaua qdem sit cicatrix ex diminutione substan- tie ossis vlc cartilaginis. Et vt qdā voluit ē ligamēti chorde vel nerui notabilis q̄ntitas maxime accipiens de p̄fundo ip- sius membrū: in etate in qua ipm mēbrū amplius per viā p̄ime intentionis curari siue sanari non pōt. Sicut itellexit hyp. cū. 6° affo. dicit. vulnera quecūqz annua sunt: aut am- plius tēpus habēt necesse est os emitti z cicatrices conca- uas fieri. Et Aui. dicit. cum p̄longatur spaciū vlcēris z cor- rodit

La perle
gnationis
cicatrix
est deper-
ditio cutis
nō carnis
In cicat-
ricibus
hoīz nō
nascunt
pilis.
Demodif-
fa. tendi
pulchras
cicatrices
in cōsolu-
datione.

De mōis
turpitudi-
nis cicat-
ricis.

La cōca-
uitas cicat-
ricis.

rodit et putrescit et destruit de substantia membrorum plurima tunc non expectat consolidationem eius nisi secundum profundum. Et proprie quod est vlcus antiquum remanens spatio anni unius et proprie quando est disruptum. id est fistulosum et incipit ex eo disruptio. Antiquum. n. vlcus dixit ipse. necesse est ut educat aliquid ex ossibus que vicina sunt. Et similiter alij et voluerunt auctores in quorum dictis innuit. quod in quibuscumque vulneribus et quatuor cumque novis et paucis temporibus siue recetibus in quibus est notabilis deperditio substantie alicuius supradictorum membrorum cum dictionibus supradictis necesse est cicatrices concavas fieri. hoc in vlcibus antiquis maxime contingit et precipue si vlcera melancolica fuerint. quod ut dicunt in eis maxime contingit os subiacens corrumpi. Et hoc veritate siue substantia illa emittat a natura de dictis membris siue ab incisione vel percussione siue medico artificialiter operante. Due. n. assignant cause remanentie concavitatis cicatricis in dictis casibus. quarum una est multa debilitas partis ulcerate. Et enim hoc virtus eius potest sit gignere loco partis deperdite aliquid. puta porum sarcoidem non tamen unquam est ita potest quod possit carnem generare. ut ante poterat et in augmentata etate. Nam dato quod pars carnis regnare in etate augmentata augetur et tunc generatur et est postquam consolidata est. nunquam est proportionata alijs partibus augere pro debilitate virtutis partis ipsius. quare semper diminuta remanet. sed causa est. quoniam quoniam aliqua particula notabilis quantitate alicuius dictorum membrorum ablata fuerit labia vulneris extrinseca ad exterius versus illam partem ablatam convertuntur et deprimuntur quantumcumque medicus toto conatu ad oppositum operetur. quod ergo labia ad inferius deprimuntur et depressa remanent non potest ipsorum unio fieri. nisi secundum illam depressionem. Et quod labia plus et minus deprimuntur hoc quod plus vel minus ablatum fuerit de substantia membrorum secundum profundum. Ideo dixit Galenus in commento supradicti affo. quod concavitas et cicatrix proportionantur in quantitate quantitati ossis vel alterius de dictis membris deperditis. Et ut dicunt non intellexit Galenus absolute. quod nunquam est ei ita proportionalis quod sit eque magna. sed semper est minor. cuius minoritatis causa est porus sarcoides generatus. qui per partem replet. Et et caro regenerata non exiit ut prius supra solidum firmamentum aliquantulum tendit pro gravitate ad inferius et sic etiam pro parte replet concavitatem ossis. In tellerit ergo Galenus pro proportionem quodam generaliter proportionem. id est si quantitas partis deperditae erit magna et concavitas eius cicatricis magna et converso quia si pars deperdita fuerit parva. aut quod cum magna fuerit pars deperdita virtus membrorum magis erit debilitata et labia inferius magis deprimuntur et convergent. Et dicunt concavitas cicatricis post perfectam consolidationem processu temporis magnificatur et maior representatur. cuius causa est. quod porus lapsu temporis exiccat et quod exiccat minus secus elevationem et sequuntur depressionem eius labia vulneris. unde cicatrix magis concavatur. Dicitur est autem quod ad remanentiam cicatricis cavea exigat quod pars notabilis quantitate de substantia membrorum sit ablata. quod si non esset notabilis quantitas non remaneret cicatrix concava. unde possibile est quod aliqua pars sua ossis abiciatur et non remanebit cicatrix concava. maxime in corpore robusto etate et etate augmentata et hinc de materia nutritiva quantitate sufficientem parvi ab ista robusta virtute in tanta carne que repleat parvam concavitatem illius parve partis deperdite. Et dictum est quod sit facta ablatio notabilis quantitate secundum profundum membrorum ad hoc ut cicatrix concava remaneat. Nam potest est quod notabilis quantitas substantie membrorum auferatur et secundum latum siue superficiem et hoc longum. et tamen non remanebit cicatrix concava. Et ratio est. quod in tali ablatione substantie virtus non debilitatur notabiliter. neque labia vulneris habet sub se locum concavum versus quem vertantur. Deinde et supradictum fuit quod ad remanentiam concavitatis cicatricis oportebat fieri deperditionem sube membrorum notabilem secundum profundum esse factum in etate in qua amplius membra spermatica regnari non possunt. Nam si contingeret dicere partis sube abla-

tio in etate in qua adhuc predicta membra regnari possunt non remanebit necessario cicatrix concava. Cum possit adhuc virtus nutritiva regnare preter illam deperditam sub quantitate sub qua prius erat. ita quod non remanebit sub labijs vulneris locum concavum ad quem vertantur. Et fit etiam aliquando cicatrix concava preter quod aliquid de substantia alicuius dictorum membrorum deperditum. Et accidit a culpa medici ac infirmi. Medicus. n. ut in precedentibus patuit vulnus cicatrizare non debet nisi vulnus equale factum fuerit. Et secundum Galenus. medicus potest in hoc errare tripliciter. uno modo ponendo medicamentum consolidationis ante vulnus equationem. secundo modo ponendo medicamentum corrosivum carnis male generate ante equationem vel additesed ponendo in minori quantitate debito. Nam medicine corrosive potest sit supra vulnus in qua quantitate efficiunt cicatrizationem. tertio modo quoniam medicus non tenet labia sube levata. sed finit ea interius consolidari. Et hec concavitas curationem recipit per apertionem vulneris et amotionem partis callosae cicatrizatione. Et postea per debitam carnis regnationem et cicatrizationem. Cicatrix vero eminens contingit ex errore medici. potest autem in hoc errare dupliciter. Uno modo. nam sicut est potest ut in vulnere nascatur aliquid quod de carne minus quam sit necessarium. et sit cicatrix concava. ita etiam ut dixit Avicenna. potest est ut in vulnere nascatur de carne plus quam sit necesse que nisi auferatur manet cicatrix supereminens. Cum ergo medicus hoc non cognoverit aut viderit et erravit ubi debet supponere medicamentum illius superius carnis diminutionem ipse ponit consolidationem. et sic cicatrizat eam supra cutem aliam generale efficit eam eminentem. Alio modo errat quoniam apponit unum labiorum vulneris supra aliud. et sic consolidat ea et utraqque de eminentijs predictis curationem incipere potest per incisionem et debitam equationem. De colore vero cicatricum. Ari. pbleu. 9. pbleumate 2. dixit. quod cicatrices in reliquis membris ab oculo apparent nigre. id est habentes colores vergentes ad nigredinem. sed quod sunt in oculo habent colores albos reddentes eam dixit. quod cicatrix sit quodam dispositio morbosorum. cuius morbose dispositionis est. ut sit propria dispositioni existenti hora sanitatis. Cum ergo tunica oculi cornea sit coloris subnigri si vulnera in ea accidunt et cicatriscunt sequetur inde quod cicatrices eius color verget in partem subnigredinis corneae. et sic fiet color albidus. In alijs autem corporis partibus color cutis secundum naturam est albus vel subalbus. Si ergo in aliqua eorum contingat vulnus et cicatriscat verget color cicatricis illius ad subnigredinem que est contraria sibi albedini. Propter predicta de colore corneae solus loquutus est quo ad apparentiam ipsam. n. ut patuit primo tractatu. huius nullo colore est colorata. ut oes colores alios recipere possit. sed apparet subnigra pro colore vultu tunice sub cornea locata. Causa autem vera subalbedinis cicatricis eius est albedo nutritiva eius. nutritiva. n. oculus nutritivo aequo albo. Et fortasse adiuvat ad subalbedinem cicatricis eius humor albugineus locatus sub cornea et vultu. et claros luminosos spirituum sibi existentium multitudo. Et propter dicta de colore cicatricum aliarum partium corporis est sciendum. quod non intellexit Avicenna. quod cicatrices earum saltem in corporibus sanis et regionibus tepetatis sint vere nigre vel subnigre. imo sunt albe cum nutritivo ea rum sicut et alterius cutis sit albus. intellexit quod non sunt albescent. an erat in sanitate. sed aliquantulum declinant versus nigredinem. Neque est ista declinatio ad nigredinem. ut ibidem ipse dixit. non est ita. nec apparet in partibus. nec statim factis cicatricibus. sed postea in processu sicut et in cornea non apparet cicatrix alba in partibus. sicut in processu temporis et per colores medios transit ad subalbedinem. Et sicut cicatrices aliarum partium in partibus apparent subalbide. et in processu temporis per colores medios transeunt tendunt ad subnigredinem. Et maxime contingit dicta declinatio coloris ad subnigredinem in cicatricibus magnorum vlcum. in quibus propter multam partis deperditionem colore naturali multum diminuto virtus partis debilitata non potest perfecte nutritivum sibi assimilare. neque etiam ipsa particula cicatrizzata. ut prius

Medicus
multiplex
potest errare
in cicatriza-
tione.

De colore
vuln. cicat-
ricum.

tempore sanitatis irradiat obstāte multa cicatricis spissitudine: pp quas causas apparere pōt q̄ predicta declinatio ad subnigredinē maxime appet in cicatricib⁹ decrepitor⁹: q̄ sunt debiliores virtutis et spissioris cutis. Et p̄ easdē cās p̄dicta declinatio p̄cise fit in vlcereb⁹ cruriū et p̄tū inferiorū et adiuuat ad hoc frequēs et facilis descensus supfluoꝝ ex corpore ad ipsas ptes inferiores: vñ minus irradiant et magis solidant. Et maxie appet dicta declinatio cicatricū et subnigredo in corporibus cōplonis melice: qm̄ ipsorum nutrimentū plus distat ab albedine nutrimenti alioꝝ corporū: q̄ in oibus p̄tulis cutis: ipsis et ex t̄tib⁹ sanis vergūt versus nigredinē. Et hōꝝ maxime apparet talis declinatio cicatricū ad subnigredinē: vt dixit Ari. supra dicta p̄tula. p̄bleumate 5. in spleneticis: qm̄ eoz sanguis p̄mixt⁹ est cū humore melico grosso nigro. Et sic p̄mixtus delegatus ad mēbra nutriēs ea inficit: tñ a suo colore declinās versus nigredinē: inspissat et ea et indurat sua grossitie: vñ obūbrantur et minus debito illustrant. Et dixit Ap. eadē p̄tula. p̄bleu 2. q̄ cicatrix sit nigra in loco in quo non est factū aliud vlcus: si inter vnū vlcus et aliud nō interuenit magnū spaciū: cuius cā est maior p̄tis et t̄tis illius debilitas. Si. n. ex vno vlcere v̄tus p̄tis multū debilitat q̄to magis si attingat successiue plura vlcera in eadē pte fieri: Nō eque bñ nutriēs p̄tula et magis inspissabit et solida fiet: vñ et minus irradiabit. Silt. n. est subdit Ap. de colore cicatricis p̄tis sepius vlcerate: sicut de colore cicatricis vlcēz magnorum diuturnoꝝ in q̄b⁹ cicatrices sunt nigre: sicut apparet in vlcereb⁹ fraudulentis canerosiis et siltibus. Et Supradicta coloris cicatricis mutatio a colore nālī in pte p̄terit⁹: valde pua erit et parū valde distans ob hāc cām tñ non reddit pte cicatrificata vituperabilē: et si toto tpe vite sic fuerit remāsura. Cōtingit aut aliqñ cicatrici turpi et vituperabili colorari colore: vt citrino viridi liuido vel vere nigro vel subnigro. Et hō mala coloratio cōtingit ex mala dispōne mēbra cicatrificati p̄existēte vel post cicatrificationē succedente: pp quā humores mali in ipso attingunt ad ipsū ex corpore defluxi vel in ipso ex malo nutrimento p̄gesti, qui in eo reperiuntur ac inobedientia et errore egrotantis et nolētis obedire medico et v̄tētis cibariis kimos gñantibus malos. Aut ex imperitia vel errore medici nō agrue dietātis egrotū: aut nō mūdificātis eū a malis et corruptis hūorib⁹. Non. n. vt dicunt puenit ista mala coloratio per se a vulnerante q̄uis p accūs possit dici ab eo puenire: in q̄tū fuit cū vulnerē: ppter qd mali humores in eo reperiuntur q̄ vt dictū est. sunt cā colorationis male fm̄ colore ipsius hūoris reperi. Et mala coloratio corrigi pōt bonitate regiminis et mūdificatione humoris mali et resolutione eius ex loco cicatricis: nisi mala coloratio eius euenerit in corpore ex incorrigibili dispōne et mala infectione. Et Rugositas aut cicatricis attingit ex errore medici nō bñ equātis ptes vulneris cicatrificadas. Aut nō apponētis ibidē: et in debito tpe solidationum fm̄ oēs ipsas partes: sed fm̄ quasdam fortius: et fm̄ quasdam debilius: aut fm̄ quasdam partes citius: aut fm̄ quasdam tardius: propter quod cicatrix aspera remanet fm̄ quasdam partes eleuatas: et fm̄ quasdam alias depressas. Et rugositas et corrigi pōt et plana fieri amotione partū asperarū et rugosarū. Et postea debita facta equatione. Et mala qdē et multiformis figura cicatricis qñq̄ puenit a vulnerate ptes membri multiformiter disrūpente: et qñq̄ puenit a medico recte operāte et incidēte multiformiter pp melius: et aliqñ puenit a medico errāte siue scienter siue malitiose scindēte: et quocūq̄ inducat correctionem nō recipit. Et silt cicatricis magn⁹ qñq̄ puenit a vulnerate multā cutē absindēte. Et qñq̄ puenit a medico irregulari operāte cum incidit et auget vulnus p̄existēs: et p̄certificari ad quem locum attigerit: aut pp posse mūdificare: aut pp bñ situare officium ei⁹: aut pp posse reintromittere qd exierit: et qñq̄

De corre
ctioe ma
li coloris
cicatricis

An cōtin
gat rugo
sitas cica
trici⁹: et d
eius cor
rectione.

De multi
formi fi
gura cica
trici⁹.
De magni
tudine ci
catri⁹.

puenit a medico imperito vel malitiose agēte: et quocūq̄ puenit correctionē nō h̄z. Et dictis p̄z q̄tuor fore dispo
sitiones cicatricū incorrigibiles. sc̄. cōcauitas ex deperditioe
sube mēbroꝝ spermaticoz pueniēs: mala coloratio in cor
pore incorrigibilis dispōnis male. multiformitas figure: et
ipsaz magnitudo. Et he q̄tuor sunt que faciez fedant detur
patione perpetuo remāsura. Aliē vō dispōnes cicatricū su
p̄adicte: aut nō sunt deturpates: aut sunt corrigibiles et nō
perpetuo remansure si cicatrificatus voluerit: et maxie si dū
recentes fuerint correctio fiat. Et iam dictū est de corre
ctione quarūdā dictarū dispōnū. Et vltra hoc sciendū est.
q̄ cū nō valent medicine in correctione eaz: tūc cauterium
et maxie qd fit cū auro est meli⁹ oib⁹ alijs cum post casum
escare curat et pcurat q̄ cicatrix pulchra remaneat. Et in
hoc casu laudat vng^m factum ex adipe galline et mastice.
Cicatricē recentē et subtilē aliq̄ rectificat facilius cū ly
targirio et oleo ros. dealbato et sine oleo rectificat et q̄ est
recens et grossa. Et rectificat recentē et subtilem diaglon et
adeps anatis: et adeps asini et oleū amigdalārū amararum
cū melle mixtū et sudor resulsat a cortice oui cū decoquif.
Et diaglon et frumētū cū adipe anatis. Cicatricē aut re
centē et grossam aut antiquā et subtilē rectificat emplm̄ fa
ctū ex mentastro fluuiali trito cū sale et melle mixto. Et li
nitio facta ex succo radicū cucu. asinini mixto cū melle cuz
vna oīe facta fuerit: et postea fuerit facta ablutio cū lacte re
centi. Deinde iterū fiat illinitio: et iterū ablutio: et sic succes
siue donec rectificat cicatrix. Et fm̄ Mes. puluis radicis
cucumeris asinini cū melle mixtus attenuat cicatricē fedā.
decoquantur ficus sicce et fenugrecū in aceto: postea cū pul
pa ipsaz ficū fricet cicatrix: et cū eis post frictionem em
plastret. Et calamētū in vino decoctū et cataplasmatū cica
trices subtiliat et nigras ad nālēz reducit colore. Et simile
facit illinitio sc̄. cū aqua limature ferri laca et trisera. Aut
de terra rubea lytargirio et spuma maris. Et casus salinus
et cū melle confectus superpositus vel inunctus. Et linitio
facta ex oleo in quo decoquat vitis alba donec ingrosset
aut facta cū myrrha dissoluta in oleo lini. Et de vtilib⁹ est
fricatio frequēs cū serapino in corporibus duris in aceto
et in corporibus teneris in oleo. Et stercus galline cōmixtū
emplatū mundat cicatricē q̄ fit ab apate qd dī ignis facer.
Cicatricis vō antique et grosse difficilis est correctio: de
cōferentib⁹ tñ est emplz h̄z. sc̄. lytargiriū abluti costi yreos
cornu cerui vsti baurach armoniaci: stercoris antiq. an. p
tes eq̄les et officianē cū adipe asini et melle. In rectificandis
oibus cicatricib⁹ balsamus inunctus mire opas: et vt dicūt
qdā sup oia alia. Et iam dixit qdā. q̄ sperma virile supinun
ctū mire diluciat cicatrices. Et q̄ si assidue eius inunctio
penitus nō appēbit: nā inter sperma et cutē que est mēbrū
spermaticū est in hoc quedā occulta portio. De rectifi
catione at vestigioꝝ variolaz dcm̄ ē in fm̄oe 1. ca. 3. variolis.
De sanguine mortificato sub cute et delendiis vestigijs per
cussionum. Cap. xij.

Ualiqua corporis particula percu
tit: aut ad rē durā obuiat
sanguis ppter dolorē ad ipsaz defluir: cū autē
sanguis ipse nō apat: neq̄ cito resoluit: sed re
manet sub cute alterat colore eius ad suū colo
rē: qui color a qbusdā vocat liuidus a qbusdā niger: et a q
busdā rubens et obscurus vocat. Et a quibusdā nomina
tur hec passio sanguis mortificatus sub cute.

Et cura huius dispōnis in pñ est sedatio doloris et p
hibitio fluxus amplioris sanguinis cū flebo
tomia et diuersionibus h̄z exigētia. Et sedato dolore et san
guine ampli⁹ nō fluēte deueniēdū est ad ipsius sanguinis
mortificati ablationē de sub cute. Fit aut amotio ei⁹ aliqñ
ppotionē siue medicinaz localii approximationē. De
manuali opōne. dixit Aui. q̄ sanguis mortuus qñ egredit

Quatuor
male di
spōnes a
cicatricib⁹
corrigibiles.

Correctio
dispōnis
corrigibilis
item cic
atricum.

amouendus cum extremitate flōmī remouēdo cum eo cutē sub
tilē ablatione nō ulcerāte. Nā tūc si fuerit illic aliqđ oge-
tū de sanguine accipiemus illud cum facilitate: et si nō fuerit
ogelatū adhuc fiat vt currat cum facilitate. S. ad exteri: si tol-
lat. q. si p hanc curā nō curet: aut curet s. pte et aliqd resi-
duū remālit: tūc ad ipsius dissolutionē est ingeniādū cū me-
dicinis appropriatis. Et q. vt dixit Sal. s. mēmir. ista pas-
sio quā ipse vocat pānū siue caleps maxie cū accidit in facie
penes exitū sanguinis de venis pulsant ex distēsiōe: aut
concussione et repletionē ipsarū. et ipsius aggregatione sub
cute aq. cōgelet et diffūsis fiat ei dissolutio. Verūm ga-
tunice et vene pue q. uis egressus est ipse sanguis distince
sunt aut cōcussē. Hinc est q. medicinis dissolutiuis miscēde
sunt aliquē medicinis stipticis: q. medicinis hñtes in se vim
dissolutiua: nō tñ dissoluunt sanguinē egressus a venis sed
et aliū emittere faciūt. Et sic voluit q. cura sanguinis morti-
ficati sub cute in pñ fiat cū medicinis resolutiuis pñixtis
cū qbusdā stipticis. Et iō Aui. dixit. post curationē manua-
lē si qđ residuū fuerit: opz vt curet cū medicinis abster-
uis attractiuis et dissolutiuis. Verūm q. iste sūt dilatantes
ozificia scissuras et poros venarū: opz vt cū eis miscantur
medicines stiptice vt phibeat ne sanguis a venis exeat et for-
tasse plus qđ id qđ dissolueret et auferat egritudo. Pōt
aut h curationis modus fieri dupl. Uno mō cū medicinis
ipsis dissolutiuis et stipticis sil pñixtis in eodē medicamē-
ne: quaz pñixtio dz fieri plus et minus dissolutiua: supza
stipticas et eo s. fm q. intēio dissolutionis excedit supza in-
tentionē phibitionis ampliatiōis venarū et ampliatiōis
fluxus vel eo. Alio p. successiua approximationē dictarū
medicinarū fiat. Et tūc si repletio distinctio et cōcussio mul-
ta fuerit incipiēdū est ab approximatione stipticarū p. notū
spaciū: deinde succedēdū est cū approximatione dissoluti-
uaz. Et eo si fuerit oisēsiō repletio et concussio parua. Et
in hoc casu dixit Aui. opz vt cōsequat istud emplz. s. factū
cū dissolutiuis illud in q. sit stipticitas vt nō currat ex ozifi-
cijs venarū vice alia sanguis. Et q. a dissolutiuis s. p. fit
inceptio. Sciendū est q. in pñ nō debet approximari disso-
lutua fortia. Et iō Aui. subdit. nō dz vt in pñ vebemēs sit
mordicatio medicinarū. De mē¹⁰ solutiuis absq. mor-
dicatione est aq. cala plima longo tpe embrocata: et pprie si
fuerit in illa s. r. resolutiua. s. sine attractione. Dixit Pau.
fiat epithima cū decoctione fenugreci: deinde cū aq. in qua
fuerit cocta corona regia: aut flos camomille et filia. Et de
medicinis stipticis puris in pñ est fomētatio cū decoctiōe
rosay vel myrthi: aut sumach. Et Sal. s. mēmir. laudat
fomētationē cū spōgia infusa in aceto mixto calb: et medi-
cinis cōmixtis dissolutiuis et stipticis cōueniētib. in pñ est
fomētatio cū aq. decoctiōis absinthij. rosay floz camomil-
le et assari. C. Alit Raf. dico epithima locū cū vnguēto de
mucillagine assari fenugreci et armoniaci et thure. Aut em-
plastref locū cū farina fabay mixta cū melle: deinde suppo-
nat cerussa cū aq. ro. Et absinthiū cū melle vel mulsā tē-
peratū remouet liuorē palpebray et nigredinē sub oculis.
Et idē facit aloes cū melle tepatū. C. Dix. Aui. liniat locū
cū cucurbita sicca bñ trita cū aceto: qm est bonū vltimuz.
C. Deinde dixit Sal. vbi supra. cū sanant oisēsiōes vena-
rū dictay: tūc indiget eo qđ dissoluit absq. stipticitate pe-
nit: incipiēdū tñ est a leuiorib. Et in hoc casu. dixit Sal.
erptus suz nuces bñ tritas et suppositas tota nocte: et po-
stea. Et bymasui: dixit. tollit sanguinē mortificatuz nuces
veruste expoliare ab vtraq. cortice et masticare bñ et posite
more emplī. C. Dixit Pau. fiat emplm cū yfopo coctotant
fomētato cū aq. vebemētis salsedinis: aut terat cortex radi-
cis cū melle. q. mirabile est ad dissoluēdū sanguinē morti-
ficatū. Et dissoluit ipm mel mixtū cū aq. salsa. Et silt malo-
rana aut succus ei cū melle: aut supponat solū caulis vel
rasanisiue radices. vel mēstastri: et maxie pcedere inunctio

ne cū oleo camomillino. C. Dixit. Aui. collyriū de myrrha
factū in die bis postq. abluit locū in decoctione mellilori et
filij puenit. Nā colliriū de myrrha eradicat qđ residuum
est ex mūdificatiōe medicinarū q. sunt debiliores. Et sic in-
fusa in aceto qñq. resolutū sanguinē mortuū. Et pferit olus
qđ dz piper. C. Dixit Sal. ad caleps antiquū et factū nigrū
vtere medicinis fortis dissolutiuis. Et Aui. dixit. eo qđ anti-
quius est: et stat. s. sine fluxu nō timef illud. s. q. fiat attractio
et amplior flux. p. medicinas dissolutiuas administratas
siue stipticas et fortes et mordicatuas: imō opz vt admini-
strent resolutiua mordicatuas: verūm auferēdo ea. s. a tpe
et itez apponēdo ea ad ipse: et sic successiue fm pñuitatē: et
iō dixit abluat sanguis cū nitro: deinde emplē cū gūmi al-
botim et liget stricte sex dieb. deinde abluat locū et pūgat
cū acub. vt sanguinē et exiccet sanguis et dimittat sex die-
bus: deinde fricet cū sale et dimittat media hora: deinde po-
nat sup ipz h medicamē. v. dieb. vt egrediat totū residuū
sanguinis. Et. thus nitrū et calcē et cerā et mel et liq. fiat cerā
et mel et alia cū eis miscant et administrent in oib. q. tuor
dieb. ac trib. et vsq. ad qñq. Dixit Sal. q. sinapis cū mel-
le valet ad antiquū et piper: silt cōuenit et linimētū cū calce
nitro rubeo et aceto forti. Et linimētū factū cū melle mixto
cū fimo colūbino nitro affato et baurach cū eq. litate. C. Un-
guentū valēs in oī sanguine mortificato post pñ et sedato
fluxu. Et olei camomellini. s. ij. cere. s. ij. et liq. fac ad ignē et
depositis ab igne supmittat puluis q. sic fit. Et. sulfuris vi-
ui. s. j. aluminis succarini cerusse. añ. s. j. s. et illinat post ab-
lutionē loci cū decoctiōe floz camomille absinthij assari et
rosay rubeay. C. Ung. ad idē vtile. Et aquā calidā et pñi-
sce in ea crocū stritū vt vt croci trāseat in aquā et in aq. il-
la pñice farinā ordeī et parū mellis: et coque ad spissitudinē
deide misce cū eis pap. arsenici puluerizatū et vtere. C. Alio
vtile. Et. succi maiorane olei camomellini cerē et arsenici ci-
trini. añ. partes equales cōfice et vtere.

De scissuris siue fistulis euenientibus in quibuscunq. par-
tibus corporis. Cap. xiiij.

Sic. 6. epidimiaz. scissura nō accidit
in cute tm: vey et est malitia humorū
qui sunt in corpore.

Et causa

oīz scissuray est siccitas ve-
nies ad eā donec exiccet. aut
pp cōplonē singulārē et purā exiccantē: aut pp malitiā hūo-
rū mittētū mām exiccātē acutā. s. ad cutē: aut pp calozē. s.
extrinsecū exiccātē vt bozē: aut pp frig. indurās et inspiz/
sanguis: sicut accidit terre exiccate p. vērū: aut calozē vt scinda-
tur. Et qñq. fit cā aquay stipticay et illay in qb. est s. r. alu-
minis et filijz qñ accidit vt cū eis fiat ablutio. Et eis q. sunt
cōmixte sulfure et aspalto. sup. et oīs aq. fortiter exiccatiua.
C. Et in scissuris labioz dixit cā eay est siccitas aut pp vē-
tū strahentē cutē et desiccantē carnē et exiccantē ipm. rorē
sicca. C. Dixit Raf. 25. pñ. et Sal. sup. 2. epidimiaz. scissura
labioz accidit ex siccitate: q. videmus scissurā eay accidere
magis q. lingue in febrib. acutis et siccis quotiēs sūmun-
tur hūiditates corpis. C. Et dixit cutis capitis silt scindit
quotiēs sup ipz itēla fuerit siccitas. Et h. accidit quotiēs
desiccat in corpib. qb. accidit maior siccitas accidit scissu-
re magis. C. Dñt aut scissuras euenire i oī tpe et corpis pte:
frequēt. tñ eueniūt in facie et labijs et manib. et pedib. iter
digitos. Et sūt ex eis alie supficiales magis: et alie min. siue
p. fide magis. Et alie sūt corticales: et alie sūt absq. corticib.

Et cura

scissuray cōplet regimine humectate ex cibis
et potib. et alijs sex reb. nō nālib. et oleū sifa
minū sūptū in cibis valet ad fissurā extremitatū: q. tollit
malitiā colere nigre: et phibet siccitatē. Et dixit Serap. q.
decoctio cancroz bibita valet et pisces assī sup carbōes: et
silt cancri: et opz vt amoueant oēs cāe pmitiue exiccantes.
Et dixit Raf. vtrū est lenitiuis: eo q. hūectat totū corpus

Tlico. sermo. vii.

h h h h

et equalit illis faciūt emissā cū eo pilla coīa rubea. Et Aui. dixit opz vt eūē si fuerit humor malus et pmutet si affue- rit oplo sicca. Et bibat olea et pprie sifami excoctati vsqz ad .3.j. oī die cū expresside passulaz dulciū aliqb? dieb? et sifir decoctio caneroz fluuialiū cuz aq? et succaro. Deinde deueniendū est ad localia remedia. Cūg^m sanās oēs sif- suras et cortices eaz abijciēs: quo vtēdū est post balneatio nē loci cū aq? calida. R. Terbentine olei violati adipis ana- tis et mucillaginis dragagā. aii. pres equales et ofice ex eis vng^m. C Et si fissure pfundent in carne. R. lytargiriū .3. v. olei .3. ij. et decoque ad iunicez: deinde adde galbani .3. iij. et fiat vng^m de quo gutta post guttam instillet in scissuram. C Ysaac aut dixit. q? lytargiriū cū oleo coctū in mo^m vng^m. Inunctū olutino pscū dissoluto in aq? calida. C Aliud vtile ad fissuras labioz et aliaz partiū. R. cere et adipis anseris. aii. .3. j. olei .3. s. terbentine .3. ij. dragaganti .3. j. gallaz .3. s. cera oleū et adeps et terbentina sifliquesiat et alia subtilit pul uerigata supermittant. C Fissuras pueniētes ex aere et vē to cū melle illine et colosoniā puluerigatā asperge. Et nu- cleus nucis sub cinerib? decoctus trit? supapposit? sanat eas. Et sifir olibanū et mastice in oleo masticino distempera donec fiat sicut vng^m et inunge. C Ad fissurā que fit ex fri- goze valet decoctio rapaz et napi et folia ficie et pprie cero- tū factū ex eis cū adipib? noris et medullis et pice hūida et alkitrā. Et si fuerit ex calore ofert eis cerotū et administratio balnei aque dulcis. C Ad fissuras labioz et faciei. dixit R. as. 25. oti. dico fiat illinitio cū gūmi granoz viridiū ma- stice vinctuositate lane adipe ceruino bdellio et cerasti pus oz fieri fomētatio loci cū aq? cala. C Dixit Ysaac terant ro se ad modū collyriū et misceant cū gūmi arabico et fiat illi- nitio cū eis. C Et si fissura labioz fuerit de qua fiat illinitio cū adipe anserino. C Oubasius. terat galla ad modū col- liriū et distepere cū gūmi granoz viridiū: ac cū vinctuosita- te lane aut melle. Et si fissura fuerit pfūda illiniat cuz sepo caprino aut arietino. C Scissuras manūz curat inunctio ex oleo ro. vio. et de fenugreco cum modica cera mixtis. C Dixit Aui. q? scissure manū curant ex leuiozib? medi- cinaz fissurariū pedū. Et dixit Dios. q? polipodiū valet ad fissuras que sūt inter digitos: Et Aui. dixit. q? curant cuz radicib? polipodij tritis sicut puluis. C Pedes aut fissuras portātes dixit alkindus ponant in aqua calida donec fissu- re bñ leniant: deinde supaspergat dragagātū tritū ad mo^m colliriū: et cū eo ofricent et sanabunt. Et sanat eas ablutio cū aqua calida decoctiois seīs rapaz cū modico aceto et sa- le pauco. C Et curat fissuras manū et pedū ablutio cum spumamellis et aq? frigida. dixit R. as. vbi supra. dico scissu- ra calcanei illiniat cū cera et oleo sifamino gūmi granoz viridiū et sigia liq. et mirabilis erit. Et sanat scissurā cal- canei antiquā: et eā que est inter digitos et secus vngues cū vlcere vnguētū factū ex lytargirio cera et oleo et melle. C Anguētū sanans scissuras pedū et calcanei. R. colcotar et gallas et subtilit tere et inco:pora cū sepo caprino vel oui noz pauco oleo. C Illinitio cū pice liq. et sanat scissuras ex trematū. Ung^m sifir faciens. R. calcis viue partes. x. cere partes. xx. adipis nomi ptes. xxx. colosonie par. xl. mucilla- ginis seīs lini p. x. olei ptes. 30. et cōponant. C Qui aut vo- luerit custodire caput faciē man? vel pedes: ne scindant a causis exiccātib? extrinsecis ante eaz occursuz illiniat. dixit Aui. mēbra sua cū cerotis adipib? et medullis et cū olo ro. et yfopo humido. Et faciat q? adhereāt pellicule sup eas: sic

pellicula oui et arūdinis et corticis alleoy et cepaz. Et sub- dit. oī q? inungere vmbilicū in hora dormiendū: aut appli- care cōnū submersū i olo pcaui^m vmbilici ē iuuatiū et bo^m. C De morphea et albaras. Cap. xiiij.

Morphea et albaras sunt dispōnes in q- bus accidit inequalitas et per- mutatio coloris cutis. Sed in morphea fit p- mutatio coloris in cute tñ. Et in albaras fit p- mutatio etiā in carne pter qd pmutet caro sub cute. C Fit aut ista coloris pmutatio qñqz ad nigrū: qñqz ad albū: qñqz ad citrinū: qñqz ad rubēū fm diuersitatē hu- moris corrupti in loco eaz repti. Repit. n. in loco qñqz san- guis: et tūc color pmutat ad rubedinē: qñqz coleraz tunc pmutat ad citrinatē: qñqz flegmaz tūc pmutat ad albe- dinē: et qñqz melia: et tūc pmutat ad nigredinē: vep san- guis et colera raro in dictis locis repiunt. Et iō de rubea et citrina auctores nō fecerūt mētionē. flegma vō et melia fre- quēter in eis locis repiunt: quare diuiferit auctores mor- phea et albaras in albā et nigrā. Et est de morphea: qdam alba: qdā nigra: et sifir de albaras est q est alba: et que est ni- gra. Quidā tñ dicunt se vidisse has dispōnes rufas pcedē tes ex mixtione sanguinis et colere: et vocant eas rosas.

Et principalis causa harz passionum est debili- tas imutative vtutis epatis ge- nerātis humores malos pdictos. et qñqz est in cā debilitas expulsiue nō potētis illos expellere ad extra cutē: s; rema- nentes in cute debilitat virtutē imutatiuā: ipm tñ assimila- re nō pōtēs remanēt s; colorē hūoris ibi eritū. C Dixit Aui. cā in oibus istis cōis est debilitas vtutis alteratiue et nutritiue q nō assilant assimilatione integra nutri^m ad mē- bra. C Et cā debilitatis vtutis imutatiue epatis et gñionis humoz pdictoz maloz q sūt cā aīe pdictaz dispōnūz est fm plurimū malicia regiminis et assumptio ciboz maloz. Un dixit Simeon. baras fit ex nutrimentis abūdātis aquo- sitatis et modice vinctuositatis q alterat in sanguinē albū. Et loquit de baras alba. sup. s. in nigra cā baras quā mor- phea vocat fit ex nutrimentis abūdātis siccitatis q altera- tur ad sanguinē nigrū et hi hūores mali qñ repiunt in loco cutis sūt cā pūcta ipfaz dispōnū. Dixit. n. Gal. 6. de acci- denti. et ponit. 25. oti. sic baras fit quotiēs caro fuerit sup- flue flatica et sanguis veniens ad eā sit flaticus. Et tūc est si- cut caro de spē cōculay et aialiū carentiū sanguinē supue- niente ad eā q alterat ad modū ipsius sanguinis. Et sifir di- xit. q? morphea alba fit de flate et nigra de melia. Albaras eniz et morphea eadē est mā. Dixit. n. Aaron. q? morphea nigra generat de adusto flate et colera nigra S; morphea alba et baras. salba gñant de flegmate: verū tñ inter mām morphee et baras est oīa. Nā dixit Aui. mā in vtraz mor- phea est subtilior qz in vtraz baras et in baras est grossior. Est et alia oīa ex pte vtutis: qz in morphea virtus expul- siua est fortior: quare expellit mām ei? ad supficiē: s; in ba- ras est debilior: quare remanet mā ei? fissa in interlozi pte: quare corrupit opsonē ei? qd penetrat in eā. s. corrupit cō- plexionē nutrimentī delegati ad ipsam: quare est additio. i. appositio nutrimentī: et adherētia ei? .i. eius vnitiōis: nō est assimilatio. Et qñ corrupit h mā cōuenit nutrimentū qd ve- nit ad eā ad mās suā et si nutrimentū sit meli^m. i. valde bo^m: sicut cōplexio bona puerit mām colericā. i. nō ita bonā ad rectificationē: et facit eā pueniētē: sicut cū arbores pmutan- tur de plantatione ad plātationē duz pueriunt a venenosi- tate ad comestibilitatē et a comestibilitate ad venenositatē: et in sequenti patebit sermone. Et sic calor aialis et plan- te cōuertit mās fm mēbra: qñ mēbra sūt et sicut regiones. Qñ ergo mēbrū sit flegmaticū et caro ei? est sicut caro ob- stracosa puerit sanguinē bonū ad opsonē suā flaticā et co- lorē suū albū. sup. et ita intelligēdum est de colorib? aliis. Quia ergo vtus in morphea vtraz expulsiua est fortior: et

Adterit
morphe
et mē al
baras
f. runt.

ma ei⁹ est subtilior et sic meli⁹ expellibilis q³ in baras: hinc est q³ Gal. dixit. ubi supra. morpheee vitium non continet multum in carne: sed in cute ad modum corticis: ita q³ morpheea est q³ res congelata super cutem: baras mutat modum cutis faciendo cutem carere sanguine: et fortasse facit et carne sub ea exsistere sic esse. Et Aui. dixit. omnia inter duas morpheas et baras alba et nigra est q³ utraq³ morpheea in cute et si est profunda est parum valde. Sed albaras est in cute et carne. Et dixit Zoar. q³ morpheea alba q³q³ accidit ex frequenti forti et inordinato motu de vno loco ad alium. Et Aui. dixit. q³ baras sequitur vetustas. scilicet appositus loco. q³ aliqui apparet super vestigia eorum et multiplicat super eas: pro illud q³ attrahit per vetustas cum sanguine de humiditate que non associat sanguini et non expellit cum eo cum succio ventosorum sitis: remanet in cute. Et propterea q³ in loco ventosato debilitat: huius alterativa a complementum facit oponia. scilicet ab assimilatioe nutrimenti. Et q³q³ morpheea et baras nigra accidunt ex debilitate splenis non potestis mundificare sanguinem a colera nigra. Ideo dixit Gal. ubi supra. inquire penes morpheam nigram in dispositione splenis: q³ fortasse hec passio abundat quoties debilitabit splen ab attractione nigre colere. Et dixit Raf. 25. 2. di. co. vidi morpheam multiplicari in corporibus musculosis ampliat in venis et brunis. Et non cognoui cam donec legi in libro minutiois et flomie Gal. in quo dixit. q³ corpora bruna et solida huiusmodi grossius sanguinem non suscipiunt iuvamenta per vetustas: q³ sanguis eorum est grossus et non penetrat ad carnes: et ideo egret minutiones: q³ sanguis eorum est in concanitate venarum: vnde cognovit tunc q³ sanguis in venis huiusmodi corporum abundat: in carne tamen ipsorum est modicus. Et ideo venae ipsorum erunt in ultima ampliatione et repleone et carnes erunt livide et virides. Dixit. n. Gal. in alio loco. sanguis horum corporum est malus acutus et membrum non suscipiunt de eo nutrimentum: nisi rem modicam. Et ideo abundas erit in venis eorum sanguis: et in carne est modicus et membra ipsa erunt coloris viridis et citrini. Et ideo pcedendum est in his corporibus cum balneo frequenti et fricatione et attenuatione sanguinis cum illinitionibus factis ipsorum corporum: q³ per hoc penetrabit sanguis ad carnes eorum.

Et dixit Aui. omnia inter ambas morpheas est q³ una eorum. scilicet nigra est propter malam meliorem altera. scilicet alba propter flegma: inter albaras nigra et albaras alba non est propositio sicut morpheee nigre ad albaras: imo generum albaras nigre est diversus ad albaras albaras: q³ nigra est illud q³ noia ipetigo excoctiatur et est scabiositas accis cuti aspera vehemens. Et facit squamas sicut sunt squame piscium cum pruritu. Et propter humorem meliorem cum imbibere cutem de eo q³ est inter earum ibi bitioe fortiore q³ in colore imprimatur non tamen sic in colore imprimatur baras alba. Et dixit. q³ baras nigra est de antibus lepra: et est cum malitia. Et dixit Aui. q³ de speciebus baras est q³ est asperas et est q³ est lenis. super et sicut est de speciebus morpheee. Et subdit. levior utraque nigra est melior: q³ levis nigra est morpheea et non baras nigra. Et morpheea quicquid est que est antiqua est magis salua q³ baras alba multo magis q³ nigra: et causa est nota ex dictis. Et dixit Aui. de morpheea et baras est q³ est vehemens elongationis a colore corporis: et de ea est que est magis propinqua ei: et ista est magis salua.

De signis

Dixit Aui. signa morpheee nigra nota sunt per visum. Scilicet morpheea alba coiscat cum baras alba mala et cadit inter eas ambiguitas. Dicit tamen inter utraq³ est q³ pili oriuntur super algua. id est morpheea alba et sunt nigri et flavi. Sed super baras alba oriuntur albi et cutis in baras alba est magis depressa et versus inferius infossata q³ cutis reliqua corporis: in algua si aliqui sit depressio et defossio illa est pua valde. Et punctura loci cum acu exbit ex eo sanguinem in algua. in baras vero alba non sanguinem: sed humiditatem aquosam. Dicit vero inter albaras nigram et morpheam nigram est excoctio et squamositas et rascositas q³ non sunt in morpheea nigra. Et morpheea et baras facta ex debilitate ututis epa

tis deterior est et minus salua q³ ea q³ sit ex debilitate immutative membri in quo est baras q³ cum fricat non rubescit et cum ulcerat sine pungi non eicit sanguinem est mala et non sanat. Et dixit Serapi. non sanabitur id quod magnum locum obtinet neq³ q³ fuerit antiquum neq³ de quo egreditur huiusmodi lactea post puncturam cum acu. Et Aui. dixit. in illa q³ sit submersa et non rubet neq³ emittit sanguinem: et est vehemens dilatationis capiens locum magnum non est spes: et sicut in illa q³ oia hora incipit in additione: q³ copio eius est fortis convertens id q³ ad ea venit ad suam similitudinem: propter istud est mala valde. Et cum ergo venit ad te morpheea vel albaras. dixit Raf. 25. 2. ex verbo Gal. in libro signorum. cura curatione eius cum bona fricatione vehementi: punge locum cum acu: et si egreditur cum eo humiditas aquea non speres in curatione eius. et ego. si egreditur sanguis. Quidam tamen dicunt. scarifica locum in duobus locis: et si sanguis exierit nalis. signum est curationis: q³ extimat q³ membrum non est corruptum. si vero exierit innalis signum est corruptionis membri et incurabilitatis. Et dixit Pau. baras habet in se rubedinem si fuerit tenuis modice expansionis et modici sanguinis: et habens colorem nubilosum sanabilia sunt. Et dixit. que accidit in manu vel pede difficilis cure erit.

Cura harum dispositionum triplici perficitur instro. Et Dieta itaq³ sic ordinari debet ut evitet aer frigidus et tristitia plurima et q³ multa: et exercitium superfluum et balneatio et frictio super repletionem. multotiens enim sequitur hec passio cum q³ balneat aut fricat corpus ei⁹ cum abstergentibus cutem corpe repleto et trahit superfluitas ad cutem et retinet ex ea plus q³ sit illud q³ resolvit et facit morpheas vel baras per additionem superfluitatis attracte. Et evitet somnus superfluus et vigilia et plurima resolutiva caliditatis innate. Et dixit Sera. vitent nutrimenta frigida et humida ad modum piscium olerum et fructuum humidorum et vitant eo q³ calefacit et desiccant. Et Aui. dixit. pone cibum velocis digestionis in quo non sit viscositas neq³ vinctuositas. alia vetustas: et de vitet olera et frumentum coctum ut pulvis et q³ currunt cursu eorum. Dixit Pau. vitet vinctuosum nutrimentum et vitat sicco et in potu vitat vinum forti et veteri. Et Raf. dixit. vitent dulcia et acetosa nimis. et dixit. vitendum est in cibo passeribus et cucubris frictis et assis: et evitet potus aque penitus. Et fiat abundas sudor in balneo: et exercitium maxime valet in his in quibus sanguis abundat vehemens aquositas. Et nullo coitu est vitendum nisi ieiuno stomacho. Et Aui. dixit. opus vitet coitus nisi q³q³ fuit ieiunum et vinum purum et sudare in balneo coferet ei si corpus fuerit mundificatum. Et oia predicta intelligunt in morpheea et baras albis. Et in morpheea autem et baras nigris. dixit Raf. ubi supra. pcedit cum humectatione corporis in balneo et potu vini tenuis cum aqua abundantiore. Et summarie vitat regi mine humectatio: et fac q³ gnet sanguis humidus: et Aui. dixit. offeret eis administratio ciborum boni cibi et balneorum. Dixit Zoar. vitant his q³ hnt epar impinguare et digestionem confortare. Et in eis maxime quare causa est debilitas imutative epatis dixit sit in summa tua infectio in confortando epar cum rebus aromaticis confortantibus ipsis et cum aperitiuis hntibus aliquali amaritudine. Et de offerentibus in nigris est. dixit Aui. administratio triferarum factarum cum epithimo. 25. 2. 2. m. rabol. nigro. thuris albi et gingi. aff. pres equales coficiantur cum melle passulay et sumant ex eo quolz die. In albis vero coferet administratio trifere absq³ epithimo addito in ea gingi. Et potio quicquid respicit cam ante et digerit et evitat illa. Et dixit Aui. in nigra opus vit incipiat cum flomia si fuerit illic multitudo sanguinis: et cum evione humoris aduati et melacolicis cum eis q³ sunt sicut decoctio epithimi et agaric. mirabol. nigro. polipodij sticados passulay et fructum solubiliu. Et lapis armenus et laculi in medicis eorum est iuvamentum: et elleaorus et. f. niger et yeralogodion et yeraluffini et simili. Et dixit. de evionibus sublimibus est ut potes omni die

Tlico. sermo. vii. h h h h ii

Dicit in ter abas morphe.

Dicit in ter abas morphe.

Drono. flica.

De dictis

De edo. ne et recti. ficatione membri.

De locali
b^o ad cam
cōiuctā.

Alia appo.
ne medici
narū loca
lū d^o sic
vi prepara
tio loci.

pondus.3.j. de epithimo cuz cado vno aq casei. ¶ In alba
x^o z baras cōfert eūatio h. x. mirabol. kebul. z emblico/
rū. añ. 5. j. z turbit. 3. iij. z penidioz rotul. 5. z Aulc. addit
gingi. 3. j. dissoluant penidie in aq z remota spuma ei^o pona
tur sup ignē z ingrosset modus sube ei^o z tūc alie medici
ne distemperent in eo z fiat electuariū: cui^o dosi sit. a. 3. iij.
vsc ad. v. ¶ Medicine euantes raro educūt de mā pūcta
haz dīpōnū. Et iō nō est eis vīdū in corporib^o mūdis aut
iam mūdicatis a cā ante. Et ppter ea ait Raf. 25° pti. ma/
lor pars huius passionis est in locis in quibus non potest
agere potus medicinalis. Et qdam periculū iaz psecuti sūt
ob hanc cām exite sanguinē eoz bono lz alteratio in locis
ipis. Et Aui. dixit. cū corpus est mūdū z cōplexio corpis
equalit^o nūc dimitte medicinas q^o bibunt: qm fortasse ipse
asserūt tūc mēta. Et vnū ex illis est q^o ipse faciunt fluere
sanguinē z minorat ipz q^o ambo sunt de illis q^o indiget in
curationē baras. ¶ Et dixit Raf. cōfert in morphea z ba/
ras albis puocatio vine: q^o minuit aquositate sanguis val
de. Et Aui. dixit. administret vomitus: deinde diuretica z
solonē vētris faciētia sicut yeras magnas pprie de pulpa
colloqn. Et pillulas q^o simulant eis. Et in granis nil est pro
prietas mirabilis in eūando humore residuū morpheæ at/
be z baras. Et dixit Aui. potare tyriacaz z comedere car/
nes vipere est iuuatiū valde. Et de cōferētib^o sūt troc. ty.
riz: lz cōferūt in vtraq^o morphea z baras. ¶ Et qñq^o respē
cit curatio cām pūcta magis: pprie ipse cū medicinis
localib^o: de q^o qdā sunt abstergetes fortiter: quedā resolu
vētes fortiter: qdā attrahētes ad locū sanguinē bonū: z qdā
sunt vesicantē loci: z qdā sunt vicerariue z excoiatue
eius. Et harū qdā sunt simplices: z qdā cōposite. Et de ab/
stergetib^o fortib^o simplicib^o sunt staphisagria lupini spu/
ma maris gētiana radix capparis folia fici sicca z viridia
orobū radix affodeloz. z sīlia. ¶ Et de fortiter resoluētib^o
z calefacientib^o sunt elleborus niger z alb^o nigella condifi
sulfur laurocola rubea tinctoz pīretrū pip granū nil semen
radicis se. caullū se. eruce gingi. castor. z assa harniel sauiua
aristo. nos papaueris russi batonia radix cucumeris afini/
ni cordumētepe narcissi: z sīlia. Et ista ē sūt sanguinem
attrahētia. ¶ Ait Raf. vbi supra. dico iuxta dictū Sal. q^o
solatū siluestre melius est alijs ad attrahēdū sanguinē: vñ
fiat illinitio cū eo: sup baras z morpheā. vñ attenuat z nō
vicerat. ¶ Et dixit. fiat illinitio in sole sup morpheā cū ce/
pis tritis in aceto z tollūt eā vehemēter. ¶ Et de rubificā
tibus z vesicantib^o sunt anacardus taphia sinapis sitragi.
als. fetaragi lac ficus euforbiū lac titimali radix affodeloz
cepe albū bulbū radix enule z folia ei^o: z sīlia. ¶ Et de vl/
cerantib^o sūt catarides arsenicū ruffuz z albū z citrinū cal/
cantū calx viua z sīlia. ¶ Dixit Dios. q^o radix dragontee tri
ta z misca cū aceto z suplinita tollit morpheā. Dixit Rufus
bulbus narcissi trit^o cū aceto abstergit morpheā. ¶ Et de
expertis ad morpheā albā est vñ infundat sulfur albū in aq
sitate lactis valde acidi: z fiat illinitio cū ea: z de cōuenien/
tib^o fortasse cū ea est sanguis serpētis nigri illinitus. ¶ 25°
p^otinētis. illinitio cito sanās eā. x. fumiterre sicci vel recētis
qñtatē sufficiētē z scinde serpētē fmi longū z euiscera eū z
imple ventrē ei^o ex eo. deinde sue euz z assa sup carbonēs:
donec bñ coquat cū illo z fumiterre z emplā baras z sana
bit in vno ose aut in biduo. Et Aui. h idē dixit. ¶ Et me/
dicinis aut simplicib^o dictis pñt multe medicine fieri cōpo
site vnius intētionis z pñm fm necessitatē. ¶ Ante tñ ap/
positione medicinarū localū siue simpliciu siue cōpositarū
opz pparare locū ad recipiēdū ipressionē eaz. hoc aut fiet
dixit Pau. si fiat fricatio loci cū folijs ficus dum rubefiat z
qñ sanguis egrediat de ea aut fomentet loc^o cū aqua cala
donec rubeat. Aut punge locū cuz acu in locis multis. Et
Aui. hoc idē dixit z addidit q^o ex adiuuātib^o est vt admini
strent medicine in sole. dixit symeon. cū sit cura cuz calefa/
ctiua paulatim fiat. ¶ Et medicie oēs p^odicte debent eligi
fortiores in baras qñ in morphea z diut^o tenere sup loco.

¶ Dixit Mes. radix cucumeris afinini cū aceto forti sup/
fricata morpheaz tollit. Dñt qdā. idē facere puluerē cornu
vace cū aceto mixtū. Et dñt. q^o stercus meruloz vel turdo
rū cū aceto distēperatū z illinitū morpheā nigrā lentigies
impetigines z oēs facies malitias. als. maculas tollit. Dix
Pau. fiat illinitio cū luto russo carpētarij. s. cū magra vñ sin
opia dissoluto cū aceto aut melle. ¶ Ait Raf. fiat illinitio
h. x. catarides z rubea tinctoz z terant in aceto z addat
eis sitragi. ¶ Dixit Ouba. fiat illinitio cuz nigella spuma
maris sulfure arsenico ru. rubea tincto. sitragi ginger z cā
taridib^o tritis cū aceto: z post illinitionē dimittat loc^o di/
scoopert^o. Et si fiat illinitio cū tyriaca z yeralogodion cuz
aqua cantabri frequēter pfecte sanabit. Jte. x. calcē viuaz
ablutā z pmisce eā cū vtroq^o electuario z informa trocif. z
referuat: cū opus fue: it dissoluat in aqua z illinitat cū ea.
¶ Dixit Sabziel. x. sulfuris euforbiij. añ. pte. vñ pīretri
sitragi. añ. aur. j. z fiat cū eis illinitio cū aceto. ¶ Ait Ra/
fis. dico qd pexpe iētiā vidi. Terefal armoniacū cuz oleo
ouoz: z fiat cū eo illinitio qñq^o z tollet. Et. A. h idē dixit.
Et dixit Raf. ad morpheā albā fiat illinitio cuz sinap: taphia
succo squille z sulfure. Et ad morpheā antiquā fiat illinitio
in sole cū sulfure calcanto z nitro tritis in aceto. ¶ Dicunt
quidā. ad morpheā lauef cuz vino in quo cocta fuerit celi/
donia aut radix lapatij acuti. ¶ Deinde illinitat cū vnguen
to hoc. x. succi celidonie z lapatij acuti z fumiterre enule
campane z scabiose adipis qñ line vel anferis argenti viui
extincti z sinapie qñtum sufficit. ¶ Ait Raf. pcede fiducia
liter in cura baras cū medicinis que ampullosaz reddunt
cutem: postea crepent ampulle z curent deinde prouideat
ad curā. Et Aui. dixit. cū vesicat locus quiescat dieb^o aliq
bus: donec cadat cutis. s. exsecata: deinde iteret si fuerit ne
cessitas. Et qñq^o nō dimittit cutis cadere. imo quotiēs me
dicamē incipit mordicare auferat: donec yescat mordica/
tio: deinde iterat. ¶ Et scias. q^o vesicatoriū est diutius oī/
mittendū in siaras qñ in morpheā. vt pfundū impingat z
reiteret si fuerit opus donec fluat mā eius tota. ¶ Dicunt
qdam. q^o post vesicationē lauef locus cū aqua decoctionis
fumiterre ciperi z flouz camomille. Et aliqñ causticat cuz
medicinis vlm cauterij habētib^o. ¶ Cum passio nō tollit
per medicinā autē ad chirurgiā recurrēdū est cauterigan
do locū. Dixit eniz Paulus. plures patietes hui^o vitiū co/
cturā fecerunt in loco z sanati sunt penitus. ¶ Dixit Alb.
qñ antiquas baras z nō cōfert el curatio cū medicinis: tūc
cautericef sup ipsaz cauterio pfundo parū per duplā qñti/
tatē spissitudinis cutis: donec remoueaf albedo z mutetur
color eius. deinde cura locū cuz farina orobi lentis z oleo
ro. z folijs arnoglofer sanguie colūbe z sāguie hyrūdinis.
Et sit de vnoquoq^o pars vna. misceant oia z super pannū
liniant q^o adhēreat loco: donec sanet. A. idē dixit. qd Pau.
z subdit. h possibile est in ea que est parue qñtatis. ¶ Cū
x^o non fuerit possibilis cura morpheæ z baras: aut quia
sunt de insanabilibus: aut q^o noluerit patiens tolerare cu/
ram: tūc ad curā mēdosaz z palliantē colorē ei^o recurrē/
dum est. ¶ Dixit. A. de medicinis sunt que administrant
ad hoc vt tingāt. Dixit Raf. 25° pti. illinitio: videlz ad tingē
dū baras nigrā in colorē ruffū. x. fetaragi indi nigri squa
me ferri vitri cyatorum pellū gingi rubee tinctoz z corti
cū granatoz. añ. tere misceant cū aceto p vñ oīē dū nigre
scat z sepe vtendū est eo: q^o bona erit illinitio cuz eo. Et in
alio exemplari erat. addat cū predictis papauer siluestre.
¶ Tinctura tingēs albā ad nigredinē fiat illinitio cū succo
corticū nucis viridiuz expressoz z dimittant: donec ē in/
grossetur: deinde illiniantur z non lauetur z fiat hoc sepe:
quia tingit bene. Oleum fraxini morpheaz albam soluit z
ipsam pilosam denigrat. Amplius autem tincture dicent

De caute
rizatione
loci.

Cura
doli.

In coloratione capillorum que sunt in hoc loco.

De gutta rosacea faciei.

Cap. xv.

Gutta rosacea faciei. Raf. 25. Stinetis hoc visus appellat in libro. s. medicorum vestigiū rufum. Et qdā nominant hāc egritudine sabbatis sed non recte. Et arabice vocat alguasem. Ab. A. vō dicat albedinē. Et est triū spēs. nā aliquan-
do e strubedo preter nām absqz pustulis vesice vel vlceribz: et vocat absolute rubor faciei. Et qñqz est cū pustulis vel vesicis et vocat rubedo pustulosa vel vesiculosa. Et qñqz est cū vlcere et vocat rubedo vlcerosa. Et quelz rubedo facie deturpat et reddit eā leprosz quasi et pcedit leprā: et sic sicut pñ^m eius et maxime pustulosa et vlcerosa. Et acci-
dit ista passio. dixit Raf. vbi supra. vplm tpe hyemis: et nō accidit in estate vplm: qñ ipsa accidit ex frigore ledēte facie de qua pprie nō dissoluit vapor abundans: quare facies filis est faciei leprosz. Dixit. A. hec passio est rubedo extranea filis rubedini eius in quo incipit lepra que apparet sup facie eius et sup extremitates. s. in manibz et pedibus: et maxime sup digitos et pprie in hyeme et frigore. Et fortasse sunt in ea vlcera: et hec rubedo declinat ad nigredinem: et fortasse ad colorem melongianum.

Et causa

eius. dixit. A. est qz frigus coartat vaporem plm sanguineū. Et mā oium specierū ei² est sanguis malus ppulsus ad facie ad extremitates grossas in seipso: et aliqñ permixtionem colere grosse vel flatis salis aut hūoris melici malis: et si melitia sanguis nō fuerit multū magna faciet ruborē sine pustulis et sine vlcere. Et si fuerit grossities ei² maior et acuitate nō mīta faciet ruborē pustulosū. Et si fuerit cū acuitate mīta faciet ruborē vlcerosū.

Signa

generis et spēs eius pmarū habent ex sensu visus et relone. Sed signa spēs fm mām sūt qz si fuerit dominū sanguinis multū supra hūorem secum mixtum erit rubor pustulis declinans ad quā dā nigredinē: aut erit cū pustulis cū fili colore in circuitu eoz que pustule cito apparēt: cito et maturant et egrediūt ex eis sanies multa ad ruborē declinans. Et sensus puritus eis est cum quadā delectatione. et si cū sanguine fuerit admixtū flegma pustule erunt latiores et rubor ad albedinē et cineritatē et sensus puritus medicorū: et circa pustulas et qñqz sup eis appent aliqz cruste parue. Et si cū sanguine fuerit admixta colera rubor in facie et circa pustulas declinat ad claritatē vel cineritatē. Et pustule sunt acutoz capiti sed pūoz et corpore: sunt sicce aut pūe humiditatis: et valde nullā emittentes sanie aut valde parue. Et sentit in loco caliditas acuta et sensus puritus cū mordicatione et punctione. Et si cū sanguine fuerit admixta mēta rubedo declinat ad fuscē dinē et liccitatem: pustule erunt dure: et quasi nō saniant: et si aliqd ex eis erit est virus grossū. Et sensus puritus debilis. Ampli² cōpō etas habitu et regimen pteritū sup cognitione spēs humoris auxiliū prebet. Et scias qz fm plm h passio incipit cū rubore nō pustuloso neqz vlceroso. Et incipit rubor ille aliqñ sup nasū et aliqñ sup poma maxillarū: deinde sequunt pustule et qñqz vlcera: aliqñ tñ incipiūt pustule a lateribus nasi et in pōmis maxillarū declinantes ad albedinē. Et postea sequit rubor et plm accidit inordinate bibētibz et potatibus vinū plm supra cibū.

Cura

huius passionis diēta complet et potione. Et diēta pot haberi ex dictis in cura scabiei et aliis capitulis pcedētibz: fiat tñ vt declinet ad frigiditatem in cibis et potibz et aliis oibus preter aerē. aer enī oz declinare ad caliditatem. Cura hō per potione est duplex. s. vera et mēdosa. et vera cōplet digestionē et uationē diuersionē et locallū approximationē. Digestionē quoqz in his materijs faciunt syrupus de epithimo de fumo terre syrupus acetosus simplex et cōpositus fm nām. Et maxime syrupus q sic fit. R. endiuie epaticel lupuloz capil. ve. buglose boragis et

scariole. añ. Mj. sumi terre scabiose solatri. añ. Mj. viol. rof. floz boraginis et buglose. añ. 3. ij. orde mundi liquirit. passulaz berbero et semis endiuie et portul. cuscute. añ. 3. 5. sene epithimi polipodij. añ. 3. j. sticados anisi. feniculi radi cū capparis. añ. 3. ij. decoquant et syrupus fiat acetosus cū succaro. Et digesta mā eūel fm exigentiā eius et fiat reiteratio purgationis fm necessitatem. Et scias qz flōmia cōuenit: et est necessaria ex basilica vel cōmuni. Et qñqz fm Rafim. 25. stinetis. flōmans ambecephalice. Et vplz incipiēdū est a flōmia. Et qñqz est necessaria iteratio ipi². Demorroide. puocent et mēstruas: maxime si retēta fuerint. Et post vniuersalē euonē. s. flōmiaz et sufficiētē purgationē fiat euacuatio particularis ex loco ipso vel propinquo ei. Dixit Haly. sup loco apponant sanguisuge et dimittat sanguis extire. Dicunt. sanguisugas iuxta nares et iuxta aures ex vtrazqz pte apponi debere. pone ergo sanguisugas in calamo canne subtilis et appone calamū loco vbi vis eā adherere eo prius cum vino fricato et statim adherēbit. Et sic appone vnā post altā donec sufficiant: et qñqz flōmans venenā et labioz. put vidēt medici expedire. Diuersio vō cōplet cū suppositorijs et enematis acutis trahētibz mām. Et cū oppositione vērōsz et pprie cū scarificatione retro in occipitio et spatulis. Et fiant fricationes et ligature diuertētes. Localiū vō appositio diuersificat fm diuersitatem spēs. Rubor nāqz nō pustulosus neqz vlcerosus curatur cū fomentatione faciei cū aq calida sola aut decoctiois palee ordeacee: postqz illinat facies cū aq sua sublimata ex scabiosa bethonica celidonia plantagine et filere montano simul mixto. Aut cū aq apij et fiat ista bis in die ante cibū. Aqua expellens rubedinē supflūā malā de facie humana que vñ significare pncipiū lepre. R. sulfuris viui. 3. j. thuris albi. 3. ij. myrrhe. 3. ij. camphore. 3. j. puluerizentur hec oia optime et ponant in lib. j. aque rof. et misceant: et cum hac aqua facies lauet et in mane facies cū aq pura sulfuris lauet. Et oleū ouoz mire puenit inunctū. R. oua mollifcata in aceto et cōquassata cū aq seis lini et fenugreci et mel le et illine cū eis. R. thuris amidi mastice boracis cerusse. añ. 3. ij. camphore argenti vini extincti. añ. 3. 5. et cōfice cū assugia porci gallinacea et anatina et oleo ro. et pauca cera. Unguētū qd in pñ^o per duos vel tres dies ruborē intēdit: deinde dealbat sic fit. R. sulfuris viui vltie pñi par. iij. butyri. pt. j. et incorpa et illinat facie de sero et mane lauet cū aqua sulfuris. Et si cū rubore fuerit in facie caliditas acuitas et mordicatio inunge cū vngueto qd sic fit. R. semperuine vermicularis et nenufaris et oleū ro. et aquā rof. et bullire fac quousqz medietas sit cōsupra. postea adde assugia agni recētē et cerā albā et puluerēz olibani et liquefacta agita oia in scutella vitreata. Et deinde cola supra vas aq plenū vt mundū habeat et caliditas acqgita pignez tollat. Et valet ablutio cū succo semperuine plantaginis nouelle siue cōsolide minoris et aceto. Et fricatio cū caseo recenti et presertim q fact² est de mēse maij. Rubor aut pustulosus et est qz pprie accidit in pncipio lepre et nūciat eā curat cū vngueto Sa. p miemir. R. gummi arabici spume maris et baurach thuris et sulfuris viui. añ. p. equales liquefiant liquesaciēda et alia terant et fiat inde troc. et siccent: deinde aliquoties frica cū eis dissolutis in aqua facie et dimitte donec siccet. Itē. R. saponis rotul. i. thuris mastice. añ. 3. ij. armoniaci rotul. i. nitri. 3. ij. coque saponē et armoniac cū cū rotul. iij. aq ouz liquefiant et misce tunc alia puluerizata et cribata cū eis et repone in vase vitreo et ablue facie cū eo et dimissa illinitione p horā modicā laua eā cū aq tepida fricādo moderate. Dixit Pau. R. piperis. 3. ij. ruthe. 3. ij. arsenici ruffi. 3. ij. et citrini. 3. j. et mellis qtu sufficit ad colligendū ea. Et lauet facies cū nitro deinde illinat cū eis et dimittat p tridnū: postea bñ fricef locus et absterge et illinat iterū nā tollet vñū per. x. noctes absqz lesura in

Tico. sermo. vii. b h b b l i j

Buttaro
sea et triū
spēs.

De vici
sione.

De loca
liū appo
sitione.

Ad rubo
res pustu
losum.

De dig
ne mē
et cap
uatione.

ulceratione ipsius loci et absq[ue] vestigio illato in eo. Et scias q[uod] solatru[m] siluestre positu[m] in empl[astro] tollit hoc vitium: et sicut faciunt folia capparis et ablutio faciei: et sicut cruce aq[ua] coctula et empl[astro] p[er] nocte[m] si mane laues cu[m] tepida et frumetu[m] coctu[m] cu[m] sanguib[us] delet pustulas faciei. Dicunt laues facies cu[m] aceto sglitico de sero et supponat vng[uentu]m q[uo]d sic fit. R[ecipe] p[er]etru[m] nigelle ellebori n[ig]ri. añ. 3. ij. et incorporent cu[m] terbe zina et mane laues cu[m] aq[ua] orde[i], in q[u]a sit decocta radix rassani. C[on]g[regatio] bonu[m]. R[ecipe] capphore. 3. j. boracis farine cicep[is] nigro roy. añ. 3. iij. incorporent cu[m] melle et oleo ros[arum] et illiniat de sero: et mane si at ablutio cu[m] aq[ua] furfuris. C[on]g[regatio] q[uo]d i[n] p[ri]mis diebus inunctu[m] pustulas auget: et deinde eas auferit. R[ecipe] sanguinis porci recetis cere et baccap[is] lauri. añ. 3. ij. sulfuris viui et argenti viui extincti. añ. 3. ij. cerusse. 3. 5. lytargirij. 3. 5. aceti vini albi. 3. j. capphore. 3. j. 5. olei ro[sa] 3. j. 5. fiat vng[uentu]m quo de sero facies illiniat et mane laues cum vino albo tepido. C[on]finitio vtilis. R[ecipe] aq[ua] ro[sa] lib. j. et aque folioru[m] als. floz lib. liij. celestis lib. 5. misceant et in eis ponant pulueres sulfuris capphore et ossis scipie. añ. 3. 5. et ponant in vase vitreato sub sole: bñ in obturato, et o[mn]i die multoties p[er]fuset et post menses fiat illinitio sepe cu[m] ea. C[on]g[regatio] vtile. R[ecipe] olei vitellis ouoru[m] et olei de frumeto et olei de rassano. añ. p. j. et olei de seie citri. als. cotti ptes. ij. et misceant et ad o[mn]es. 3. iij. ipsoz misceant pulueris ossis scipie. 3. iij. sulfuris viui. 3. j. 5. C[on]finitio q[uo]d pustulas grossas et turpissimas inunctu[m] in p[ri]mis multiplicat: postea eas delet. R[ecipe] cere noue. 3. ij. baccaru[m] lauri. 3. ij. sanguis porci recetis. 3. vj. sulfuris argenti viui extincti. añ. 3. ij. cerusse lytargirij. añ. 3. 5. aceti vini. 3. j. capphore. 3. j. 5. olei ros[arum] q[uo]d sufficit vt fiat vng[uentu]m q[uo]d sero inungat et mane laues cu[m] vino albo calido. C[on]finitio vtilis q[ua] in breui tpe tollit rubore[m] et pustulas et o[mn]i ipsoz samē siue virulentia desiccet et facie[m] perlustrat. R[ecipe] aqua[m] rosea[m] et in ea dissolue sulfur viuu[m] et illine ex ea facie[m] x. dieb[us] quolz sero et post dies fiat eius illinitio rarius. C[on]finitio optima. R[ecipe] boracis. 3. ij. farine cicep[is] rubeop[is]. 3. ij. capphore. 3. j. subit trita misceant cu[m] succo cepe aut melle despumato et fiat ide[m] troc[iscus] et desiccet in umbra. Et cu[m] vti volueris distēpent cu[m] succo p[er] dicto vel melle et illiniat. C[on]finitio si pustule fuerint cu[m] calita te et ulceratione pone saponē nig[er] de sero sup[er] pustulas et o[mn]i mitte vna hora: et postea laua cu[m] aq[ua] decoctio[n]is polipodij ro. et postea vnge facie[m] cu[m] vngueto q[uo]d sic fit. R[ecipe] olei ro[sa] 3. iij. cerusse. 3. j. bñ agitando et cu[m] frigidatu[m] fuerit incorpa cu[m] eis vinu[m] et albumen oui et post. 3. j. argenti viui et extincti et vtere mo[p]o p[er] dicto quousq[ue] pustule amote fuerint. Et post earu[m] amotionē nō fiat amplius sup[er] saponis. C[on]finitio q[uo]d est magis alteratiu[m] acutatis. R[ecipe] succi limonū vel acetositis citri vel arancioz. 3. vj. et cerusse q[ua]ntu[m] sufficit ad incorpora[m] dū dictu[m] succu[m] postea officiat cu[m] eis argenti viui extincti. 3. 5. et fiat inunctio cu[m] eis post eap[us] ablutionē cu[m] sapone. nā co[n]solidat pustulas ulceratas. C[on]finitio ad idē expertu[m]. R[ecipe] radicē alkekingi et ossis scipie. añ. 3. ij. et assugie porci recetis lib. j. et aceti. 3. j. fiat vng[uentu]m quo de sero inungat et mane laues cu[m] aq[ua] vio. C[on]finitio vtile ad pustulas ruta agrestis sicca puluerisata subtili et cu[m] butyro mixta locis rubeis pustulosis illiniat et o[mn]i mittat per nocte[m] mane si loc[us] inflat et aliquale vesicatus inuenit: tūc sup[er] vesicas ponat folia caulis zemanet ex illis aq[ua]. Et post q[uo]d sic factu[m] fuerit plurib[us] vicib[us] in plurib[us] dieb[us] vngas loca cu[m] vng[uentu] q[uo]d sic fit. R[ecipe] butyri capphore boracis argenti sublimati euforbij olibanī ossis scipie gūmi arabici sarcocolle aluminis fameni. añ. ptes egles. et coaguli leporis pte[m] media[m]. terat tereda et in aq[ua] ros[arum] madesiat. Et postea accipe. ij. vitellos ouoru[m] parūper coagulatos in aq[ua] seruati et cu[m] eis p[er] dicta incorpa: Cū opus fuerit de p[er] dco parū dissoluat in aqua ros[arum] et illiniat. et fiat hoc frequēter. C[on]finitio q[uo]d dicit. infallibile eē vng[uentu]m hoc. R[ecipe] sulfuris. 3. j. argenti viui extincti succi edere terrestri. añ. 3. 5. succi lapatij

et sellis porcini. añ. modicu[m]. et cōficiant cu[m] sepo arietino vel yrcino. Et dicit. q[uod] ad gutta[m] rosacea[m] inueterata[m] valet b vng[uentu]m. R[ecipe] piperis et boracis. añ. ptes equales puluerisa et distempera cu[m] succo cepe et melle et vtere.

Cura autē medosa est pallias et occultas ad tepus guttam rosacea[m] faciei. Et cōplet cu[m] appositione v[er]tosaz retro et sub mēto cu[m] scarificatiōe deinde cum empl[astro] loci de puluere soleaz antiquaz cōbustaz mixto cu[m] melle. hec enim cura facit occultare gutta[m] rosacea[m] ad tepus ita q[uod] et aliq[ua]n[do] vsq[ue] ad annum nō redibit: et deinde iteretur.

De p[er]ano maculis et asperitate faciei.

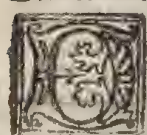
Annus faciei est macula q[ua] p[ri]m accide[n]t mulieribus p[er]natib[us] in puerperio. Et tollunt p[er]ano et macule de facie si laues tur facies cu[m] aceto in quo dissolutu[m] fuerit lytargiriu[m]: et postea cu[m] aq[ua] salsa mixtu[m] aut cu[m] aq[ua] que sic fit. R[ecipe] tartari cōbusti. lib. j. mastice. 3. j. camphore. 3. 5. pistent et cu[m] albuminib[us] ouoru[m] incorporent et ponantur in alambico et distillent. Illiniat facies cu[m] oleo siue aq[ua] tartari: aut cu[m] oleo de frumeto. C[on]finitio illiniat cu[m] vngueto b. R[ecipe] olei amigdaloru[m] dulciu[m]. 3. j. mellis. 3. iij. yreos. 3. ij. boracis. 3. 5. incorporent. C[on]finitio facies vtili fricat cu[m] farina mixta cu[m] melle. Et vitellus oui assat[us] trit[us] sup[er] facie[m] posat[ur] abstergit ea et o[mn]es macula[m] ab ea vtili amouet. Fel galline inunctu[m] tollit maculas et oleu[m] vitellis ouoru[m] est vtile. Et semē altee siue viride siue siccu[m] cu[m] aceto et oleo tritu[m] et p[er]mixtu[m] maculas abijcit. et salina matutina bñ opat[ur]. Radix bionie aut yreos trita cu[m] oleo et iducta p[er]anu[m] delet. Et aq[ua] casei illinita et bibita. Et radix bionie mixta cu[m] orobo et fenug. mūdificat et abstergit et auferit p[er]anu[m] et vestigia nigra. et sanguis leporis inunctus maculas nigras et pessimas abijcit: et idē facit sanguis tauri: et aq[ua] sublimata de folijs et florib[us] bionie maculas nigras et pessimas tollit et lenigat. Dixit q[uod] absinthiu[m] cu[m] melle mixtu[m] o[mn]es maculas faciei fugat. Aq[ua] sublimata ex florib[us] fabaz facie[m] et oia mēbra mūdificat subliat et clarificat cu[m] ea lauant[ur] et max[ime] remouet maculas colicas. Et succ[us] limonū illinit[ur] idē opat[ur]. C[on]finitio pone ona itegra in aceto fortissimo et dimitte in eo donec ampulle fiat: deinde. R[ecipe] albuginē ouoru[m] et misce cu[m] melle et sero illine et mane mica panis fricat: et postea cu[m] aq[ua] laua et cutē mūdāt et plucida reddat. C[on]finitio. R[ecipe] lytargirij lib. j. tere subtilissime et decoq[ue] in. viij. lib. aceti boni vsq[ue] ad cōsumptionē 3/4 p[er]is: postea dimitte refrigerari et cola p[er] filtru[m]. Et itep. R[ecipe] salis gēme. 3. j. et decoq[ue] in nouē lib. aq[ua] clarissime ad cōsumptionē 3/4 p[er]is et dimitte refrigerari et cola. Deinde. R[ecipe] de dca aq[ua] ptes. ij. et de dicto aceto pte. j. et p[er]misce et coagulabunt sicut vel lac[us] de isto illiniat sepe p[er]anu[m] et cis macula et serptigo vbiq[ue] fuerit tollitur totali. C[on]finitio cōficiat aqua[m] alla[m] sic. R[ecipe] aluminis de rocho et tartari vini albi. añ. 3. iij. et pone in media 4^a aq[ua] cale et dimitte aliquatulu[m] postea cola p[er] filtru[m]. Et. R[ecipe] lytargirij puluerisati. 3. vj. et pone in lib. liij. 5. aceti boni et bulliat donec remaneant ptes due: deinde dimitte refrigerari: deinde cola p[er] filtru[m] et misce cu[m] illa aq[ua] et vtere. C[on]finitio succo artanite vtili illiniat facies. tollit. n. maculas et facie[m] lucida[m] reddit. et aqua sublimationis caprifolij est bona faciei. C[on]finitio ad facie[m] mūdificada[m]. dixit fabor. fiat illinitio cu[m] fabis lupinis et orobis et seminib[us] melonis in cinerib[us] excoctatis et amido cuz aq[ua]. C[on]finitio Joānitius. mala et turpia vitia de facie tollit ista illinitio. R[ecipe] amig. excoctata numero sexithuris albi. 3. j. succarū q[ua]ntitate cōpetet et fac illinitio[n]ē cu[m] eis p[er] dies septē. Mūdificatiu[m] faciei vtile. R[ecipe] farine simlaginee et cicep[is] alboru[m] et fabaz amigdalaz dul. et oragaganti. añ. 3. ij. bionie. 3. j. officiant cu[m] albumine oui et factrocis. et sicca. et cu[m] volueris line vnu[m] ex eis sup[er] facie[m] cu[m] aq[ua] orde[i] et dimitte p[er] duas horas: et postea laua cu[m] aq[ua] sulfuris. als furfuris. C[on]finitio vtile. R[ecipe] radicē serpētarię et deinde fac ea in frusta pua et sicca eaz in sole: postea puluerē fac ex ea subtilissimu[m] et misce i[ps]z cuz

Cura
dola.

aqua ros. et diluitte sicari in sole: postea iterum tere et adde ei quantum est tertia pars ipsius de cerusa: et iterum in corpora cum aqua rosa. et exicca deinde iterum tere et adde modicum pulueris ossis scipie: et illiniatur cum eis facies dissolutis in aqua ros. **C** Asperitatem cutis et faciei remouet oleum radicum inunctum et oleum amigdalorum dulcium idem facit. Et oleum etiam amigdalorum dulcium: et oleum de frumento. **E**t ex vitilibus est ut fiat fomentatio et humectatio cum aqua calida: deinde illiniatur locus fricando cum puluere pumicis vsti vel non vsti mixto cum melle. **C** Aliud bonum. **R.** cere et pinguedinis hyrci. an. lib. 5. medulle cerui. 3. ij. olei viol. 3. iij. et liquefac ad ignem: et postea permisce cum eis depositis ab igne quattuor vitellos ouorum, postea in corpora cum eis myrrhe. 3. 5. et vttere. **E**t asperitatem a sole vel a vento factam remouet vnguentum quod sic fit. **R.** seipum ceruinum et in aqua bullire fac et liquefactum super aliam aquam cola deinde manibus agita: deinde in mortario. 3. i. cristalli puluerizati pistando cum eo in corpora et cerusa et viticis. an. 3. 5. et vttere. Custodit faciem et manus a sole et vento et frigore. **C** Dixit Auic. illinitio facta cum albumine oui aut cum aqua gummi. arabici vel dragaganti, sicut dixit Rasis. 25. continentis. dragaganti dissolu cum albumine ouorum: et ipsa albugo prohibet adustione solis et veti. Et adeps ceruinus prohibet vitione solis et factam tollit et flavescit. In funde similam in aqua et cola eam et permisce ipsam cum tantumdem de albumine oui et illine quoties adusta fuerit facies a sole vel vento, et postea lauatur.

C De coloranda facie.

Cap. xvij.

Dispositiones

faciei quedam sunt ei naturales et quedam sunt ei preter naturam. Et que naturales sunt conseruari debet si pulchre fuerint decorari vero turpes: plerumque enim colore faciei naturali-

ter ei inherenter ut pulchram amenam albedinem custodire licet turpem vero colorem cuiuscumque modi ut superfluum albedinem vel rubedinem naturaliter faciei alicuius inherenter palliare non licet: quauis ars decoratiua illud agere doceat. **C** Dispositiones vero faciei preter naturam euenientes et corrigere et amouere licet, et ars hoc facere docens curatiua vocatur. Et hec ars quauis licita sit: non tamen nisi gratia honestatis. Propterea Sal. primo meimur. quecumque in delictis existentes decorant seipsas nulli earum deprecanti aliq. tale pharmacum sibi dare feci quecumque honestiores fuerint et senij et turpitudinis vitia effugere cupientes: et ne a suorum maritorum eriperentur molestijs aliquibus consulat. **C** Cum igitur color faciei preter naturam malus fuerit scias illud esse aut causa alicuius egritudinis in corpore existens: colorum naturalem a corpore et facie auferentis et seduz inducentis: tunc illam egritudinem curare et amouere oportet. **C** Aut scias illud esse causa sanguinis in corpore existens qui est aut qui fuit aut erit malus et infectus a seipso aut ratione alterius humoris secum mixti. Et opz tunc sanguinem euacuare corruptum et ab insufficientibus ipsum humoribus mundificare cum eis que ex dictis multoties nota sunt. Et de conuenientibus in h. dixit Auic. sunt trisera minor et mirabolani kebuli. dixit Iudeus proprie habent rubificare colorem magis quam trisera. **C** Aut erit quia sanguis in corpore est paucus aut grossus. Et tunc oportet sanguinem laudabilem subtilem generare et ea que ipsum dilatent et ad cutem peruenire faciant exhibere. Sanguis namque bonus cum generatur et multiplicatur et aspergitur. dixit Auicenna. consequitur ipsum omnia locus aut consequitur ipsum omnem locum. Interioriorem et exterioriorem et quolibet particulam. Et res bonum et subtilem sanguinem generantes et ipsum multiplicantes sunt cibi boni et subtilis cibum generatiui sumpti in quantitate artificio et ordine quod bene digerere possint. **E**t ex istis que multiplicant ipsum

sunt cicer aqua carnis oua sorbilia et vinum odoriferum. Et de expertis. dixit Auicenna. est ut bibatur diebus continuatis in ieiunio vinum et lac. **R.** n. Rasis. 25. continentis. quod bibere de mane per dies de lacte et vino venustat faciem. Et in dactilis et caricis est proprietas generandi sanguinem subtilem et expandendi ipsum ad cutem: propterea dixit Auicenna. si color alicuius conualescentis turpis fuerit et voluerit, ut reuertatur ad colorem pristinum iuuabitur cum ficibus siccis et aqua dactilorum immaturorum: et de dilatantibus et spargentibus sanguinem ad exteriora. dixit Auicenna. sunt sicut halasce et piper et ciperi et agare. cum ponuntur in cibis. Et sicut crocus cum vino coctus, multus tamen vsus croci tingit sanguinem. Et yfopus et similia. yfopus enim sicca sumpta cum vino sanguinem mundificat et ad exteriora spargit: et sic colorem clarificat. **R.** n. yfopi. 3. ij. et croci. 3. 5. cum zuccaro. et ponitur inquit Ruffus. frequens comestio caulium venustat colorem. Dixit Paulus. potus vini boni bonum colorem efficit. Dixit. yrapigra gummi cerasorum mane sumptus cum vino lymphato colorem malum rectificat. **E**t quando propter frigiditatem et opilationem venarum in capitibus accidit color malus. Tunc confert assa assumpta de mane cum sorbilibus quod est ciceris. Nam calefacit et aperit et sanguinem ad cutem portat. 25. continentis venustat colorem potata cum aqua granatorum dulcium. Et vtendum est in cibis radice et porris. Dixit de oleribus conuenientibus sunt raffenus porum cepe allium et caulium et proprie assiduatio eius. **C** Electuarii vtile ad venustandum colorem corporis et faciei. **R.** rosmarini et menthe. an. et confice cum melle despumato cocto dum aliquantulum sit durum. **C** Dixit Rasis. 5. epidimiarum. ita aut impetum rubificat colorem: unde toto studio laborans ipsum colorem habere prouocetur ad hoc cum subtili ingenio cum luctatione facta cum eo ut appositione in disputatione et cum venatione canis et rixa gallorum et similibus: quoniam homini sollicitudinibus inducitur manatio sanguinis ad superficiem cutis subito. Sed gaudium et letitia inducunt manationem eius paulatim: tunc sanguis expandit in toto corpore. Et dixit. tollit infectum colorem faciei et citrinum gaudium et cibis delectabilis. Et Auic. dixit. iracundia et ira et alteratio et exercitium temperatum et luctatio et gaudium et letitia et quod asperare aliquid delectat de actionibus et operationibus et cantilena cum instrumentis et gaudere et sedere cum pulchris mulieribus decenter indutis et aspiciere aspectus litigantium de pugnationibus in victoria et similia. sanguinem ad cutem dirigunt et colorem clarificant. **E**t adiuuat ad venustationem ea que trahunt sanguinem de interioribus ad exteriora sicut sunt fricationes totius corporis. alio. faciei totius. Dixit Rasis. ubi supra. si in membrorum aliquo tollitur color vtendum est fricatione eius et rubificatione et illinitione cum pice et motibus eius moderatis et suspensione. Et maxime conuenit fricatio cum medicinis absterfuis leuibus: et aliqui rubificatiuis sicut additiones melle ipsius. et abstergentia maxime necessaria sunt quoniam cutis in se esset infecta sordida aut multum grossa. nam talis cutis non recipit de facili colorem bonum etiam a sanguine bono et multo. **C** Sunt autem ex mundificationibus et de abstergentibus leuibus que proprie pueniunt delictis iuuenibus color est colatura fufuris positi in aqua bullienti. Et aqua calida in qua positi fuerit ordeum contractum. aqua decoctionis caricarum. Quod coctum durum et totum inter manus malaxatum. Aqua lactis. pannus lineus levis in aqua calida madefactus. Colatura infusionis farine fabarum cicerum et oroborum lentium risi vel amidi. Et fricatio cum ficibus siccis aut cum carne ostracorum et fricatio cum amigdal. dulcibus vel amaris excorticatis et similia. **C** Mundificatiua vero fortia sunt sicut olibanum mastix rasura eboris mel glutem persici cortex oui bdellium yreos radix cucumeris asinini medulle seminum cuminum frigidorum radix serpentarie litargirium semen radices ossa vetusta baurach et filia. **E**t mundifican-

Color faciei malus preter naturam multas habet causas.

Adicende
rat q. l. h.
medicinas
madii a
res infectio
ne cum
iuuenibus
delictis
pueriles

tiā mediocritia sunt sicut decoctio fenugreci decoctio mellilo-
ti os scipie spume supnatans in colatura aceti in quo modi-
cū bullierit cerusa puluerizata, ⁊ decoctio vngule vitulorum.
Dicunt q̄ saphyrus gestatus in anulo bonū colorē gestanti
prestāt. Et of q̄ radix yringorū collo gestata sua pprietate
corporeis ⁊ faciei decozū prestāt colorē: gluten piscium disso-
lutū in aqua faciem dilucida ⁊ spasmū ⁊ contractiones ex
siccitate humectādo tollit. Et qñ necessarie sūt medicine for-
titer sanguinē trahētes supraposite faciei pdest cēpe lilij ⁊
eruca cū melle ⁊ bulbus ⁊ similia, verū tñ hmoi cum viu of.
mittunt vlcera cutē. Et ideo cū volueris soluz rubificare
dimitte parno tēpore vsq̄ ad sex horas. Si aut volueris vl-
cerare ⁊ cutē excoiare dimitte pluri tpe. Et scias hmoi vlcē-
ra que eueniūt per dictas medicinas sanari illinitio facta cū
litarario ⁊ tollit vestigia eorū. Et filir vnguentū de lilio qđ
diceit in sequēti capitulo. Et dolore aut punctionē si fecerūt
predicte medicine vel alie vstius vel vitiue sedat illinitio scā
cum succo radicū lilij mixto cū albumine oui crudo ⁊ oleo
viol. nenufarino vel papauerino. ¶ Cum mulier facie deco-
rare voluerit pulmtus oz eaz stuphare supra vaporē aque,
deinde cū sapone lauare dissoluto in aqua tepida elicta per
distillationē florum fabarū lilij aut sambuci aut lambuſce
deinde exiccetur ⁊ deinde illinita cū aqua gumere ⁊ dimit-
tat per noctem ⁊ de mane lauet cū aqua fursuris aut viol.
⁊ stet tunc facies modicum cooperta cū panno, postea si vo-
luerit colorare poma maxillarū liniant poma ipsa cū aqua
in qua modicus de rasura ligni brasilij sit tēperata. Succus
radicis brusi inunctus rubificat. ¶ Modus dealbandi fa-
cie. R. dragagantū albū ⁊ pone in aqua ros. donec aqua in
grosecat, postea cola eā ⁊ in colatura pone faldellas de bō
bace carminato ⁊ desicca eas imbibitas in sole. Et cū vi vo-
lueris madefac vnā ex eis cū spūto ⁊ sup facie duc. ¶ Mo-
dus alius. facies cū aqua ⁊ sapone prius lauet ⁊ cum subri-
li panno exiccet; deinde illinita cum vnguento qđ sic sit. R.
radices vtriusq̄ serpentarie. añ. ⁊ tere eas in mortario ⁊ di-
stempere cum aqua calida ⁊ cola per pannū bene agitando
⁊ dimitte per noctē residere vnā mane suauiter aquam sup-
natantem abijce ⁊ aliam aquā calidam infunde ⁊ agita be-
ne ⁊ iterum dimitte residere ⁊ aquā postea abijce ⁊ aliā in-
funde ⁊ sic facies quinq̄ dieb⁹ vt reprimatur ois earū acui-
tas ne possit faciem ledere; postea aquā abijce ⁊ radices ad
solem desicca. deinde. R. cerule partes. iij. cāphore baurach
⁊ gumini arabici. añ. partē vnā ⁊ distempere boracem cū
aqua rosata manibus fricando; postea ipsa ⁊ alie res dicte,
⁊ ipse radices optime puluerizate cū aqua misceantur. Luz
autē faciem dealbare volueris de predicto ad quantitatem fa-
be sume ⁊ cum pauca aqua frigida inter manus liquefac ⁊
cum ipsis ambabus manibus fricando faciem illinire ⁊ du-
rabis ista dealbatio tribus diebus. ¶ Trigesimo quinto con-
tinentie. Lauatorium albicans ⁊ venustans eaz valde. Re-
cipe chimolee rotulum vnum yreos. ʒ. i. nitri assii cypressi ⁊
spice. añ. ʒ. ʒ. confice cū aqua ros. vel frigida ⁊ faciem illine.
Amplius focula multa pōi possunt. Sed ipse matrone mul-
ta noscunt que eis relinquo.

¶ De lentiginibus.

Зап.хviii.

Lentigines dixit Aui. est sanguis
fluens in cute aut
propter sanguinē egradientē ex officio vene
cientē aperire z euomere aut per scissuram eue
nientē vene ex percussione casu, z similibz: aut
propter aliud, scilicet propter dilatationem pororum, vene
refudat sanguis extra venam positus sub cute suffocat ibi:
z apparet in loco illo color eius z figura ipsius: verum ta
men cum sanguis extra venā positus sub cute est corpulen
tus fuit grossus z vnitus vocatur sanguis mortuus: z di
ctum est de eo supra. Cum autem fuerit subtilis vaporosus
z sparsus cutem insidendo vocatur lentigo. ¶ Dixit Aui.

cenna, iste color sanguinis quæ est ad rubedinem declinatus & rubedo eius est splendida & lentigo. Iste vero qui est ex ipso sanguine lenitus & aspersus super superficiem cutis vocatur pannus, quamuis nominetur econuerso. quidam ponunt illud quod non est ipsarum: & est in figura rotundum pannum. Et cum econuerso nominantur brasen. Et Auicenna, per pannum hic intelligit sanguinem mortuum. ¶ Dicunt, quod lentigo est duplex, scilicet parua ad quantitatem lentis que nominatur brasen. Et scias quod sanguis faciens lentigines est flegmaticus siccus declinans ad materiam melancolicam. ¶ Dixit Halyabas non theozice, lentigines fiunt ex vapore sanguinis melancolici adulti: & hinc sumitur causa quare lentigines maxime fiunt in rubelis & colericis secundum habitudinem, quia in eis maxime sanguis adurit & conuertitur in vaporem, & quia de natura vaporis est petere sursum & ascendere ad caput & ad faciem hinc est quod lentigines maxime apparent circa caput. Et quæ partes genarum sunt rariores alijs partibus faciei: hinc est quod quamuis ad eas plures vapores perueniant: non tamen in eis retinentur, sed respirant & euaporant & lentigines parue fiunt. Sed quia partes frontis sunt magis depresso & obitus vapores in eis non sic recipiuntur recepti tamen magis retinentur: hinc est quod in fronte non multum manifestantur, & quia partes circa nares existentes medium tenent inter predictas in raritate & densitate, hinc est quod multi vapores recipiuntur & multi retinentur. & ideo lentigines magis manifestantur quam in alijs partibus faciei, manifestantur etiam precipue propter eandem causam in collo & in gula & superioribus partibus thoracis & manibus breuiter in omnibus partibus aeri discooperitis: quia frigus aeris coartat vapores interius. ¶ Dixit Auicenna, multoties accidit habentibus lentigines scissura labiorum: & hoc propter siccitatem complexionis sue que sic facta est ex dicto vapore sicco sursum eleuato. ¶ Signa nota sunt per visum & relationem.

Dixit Auicenna oportet vt properet ad curationē omniū
um illorum sanguinis mortui lentiginis ⁊ baras(en) antequā
vehemens fiat nigredo sanguinis ⁊ denigretur : quia post
illud cura eorum est difficilis. **D**ixit Auicēna . q. folia
mandragore fricata super lentigines ⁊ alia vestigia hebdo
mada sanat vna. **C**oleum amigdalarum amararum con
tinet lentiginibus intinctū . **E**t similiter sisimbrium co
ctum vel crudum superpositum. **C** Succus vngule caballi
ne sepe illinitus curat lentigines. **C**oleum de semine corti
inunctum vtile est lentiginibus. **C** Cortices peduz gallina
rum ⁊ pullozū admoti ab eis per impositionē eorum sub ci
neribus calidis dū adhuc sunt calidi lentiginibus superfr
cantur. **E**t sterco columbinum dissolutum cum aceto ⁊
illinitum lentigines ⁊ impetigines ⁊ alias maculas tollit.
Radix brionie assa ⁊ pistata cum farina orobi ⁊ fenugre
ci incorporata ⁊ superposita mundat faciem a lentiginibus
⁊ omnibus maculis nigris. **D**ixit Ysaac lentigines ⁊ im
petigines cum succo pomi citrini destruantur. Cuius signū
est q. panni in incaustro madefacti si confricentur ad pristi
num redeunt colorem. **F**ac puluerē de radice serpentarie
osse scipie ⁊ olibano ⁊ de eo cum opus fuerit cum paucā aq
distempera ⁊ sero faciem ⁊ manus ⁊ partes lentiginosas fri
cando illine : mane laua cuꝝ aq furfuris. **D**ecoque in ace
to fortissimō semen sinapis fel caprinū ⁊ fel caponū ⁊ vitel
los quozum ⁊ laua cum illo aceto sero ⁊ mane laua cū aq
calida. Aut simili modo lauetur cum aceto in quo bullierit.
Aut vngat facies cū melle mixto cū puluere peucedani
⁊ dimittatur sic per dies ⁊ noctē : postea lauetur cū aqua fur
furis. **A**ut distempera succū serpentarie cum lacte asine
⁊ sanguine passerinorū ⁊ fiat lotio cū eis. **A**ut. ꝑ. amig
dalarum amararum partes tres : seminis angurie partes
duas : argenti viul extincti partem vnā mitte omnia in mor
tario ⁊ cum pistello dno terendo incorpora ⁊ de sero vnge ⁊
mane laua cum aqua furfuris.

Religiosa
ex q̄ m̄a fi
ant ⁊ q̄re
magis in
vno loco
q̄ in alio

Et de his
 lēginē
 hñibus
 multoties
 accidit
 f. illura la
 biorum.

no
ba
ru

De prohibitionē rugarū et curatione factarū. Cap. xix.

Incunt quidā si hō vel mulier sepe utat balneo et balneatione cum aqua cuius una medietas sit aqua pluuiialis et altera sit aqua clara dulcis et in qua bullite sunt radices yringorum et calx de corticibus ouorum miliū balauit non rugabitur facies eius vnq̃. Et dicunt q̃ si fumant vinū album et aqua casei et bulliant in eis de corticibus granatorū donec deficiat medietas et vngatur de residuo facies sepe prohibebitur eventus rugationis et tractionis faciei ante tps. Et dicunt q̃ si quis frequenter vsus fuerit sisamo in cibus suis et inungi cū oleo eius aut oleo lillino recedent ruge ab eo. Et linimentū quo facies illinitur vtiliter si fiat tribus diebus cōtinuis qualibet die ter sic fit. Infunde radicē cucumeris asinini subtiliter puluerizatā in aqua casei et dimitte in ea postea cū ea bene prius agitata fuerit illine faciem et dimitte per se sicari postea laua cum aqua frigida. tollit. n. rugas et oēm maculaz. Aliud vtile. sumatur litargirium ruffum et dealbetur et permisceatur cū pinguedine anatis vel galline et cū oleo de semine lini et succo radicū canne et illine. Et aut illiniat facies de sero cū melle in quo bullierint radices spatule fetide contuse et mane lauet cū aqua calida. Et si facies de sero vngat cū succo gladioli siue yreos inuenit mane cutis rugata et eleuata et tunc sanabis eam cū vnguento lillij et sic pluries agendo ruge cessabunt. Quidā aut illiniunt cū succo spatule fetide et mane inuenit consimiliter cutis rupta sanatur cum eodē vnguento. hoc aut vnguentū scriptū est supra. cap. de defudationibus. Et linimentū valens ad rugas et maculas faciei bonū reddens colorem eius. R. ceruse dealbate seu preparate partes quinq̃ margaritarū cristalli nī tri bozais. añ. prem. i. camphore sarcocolle myrrhe clare argenti sublimati. añ. prem. s. terantur subtilissime et postea molliantur super lapide marmoreo cum aqua ros. et postea fiant ex eis troisci et seruentur et cum necesse fuerit distēperantur cū aqua siue oleo tartari et fiat illinitio. Et dicunt q̃ si cornu bouis vstum teratur cum aceto et oleo recenti diu agitetur et incorporetur si illiniat facies mulieris multū inde iunior apparebit. C. Cersa sic dealbat siue preparat teratur et distemperetur cum aqua limpida et per mensem ad solem calidum teneatur quolq̃ die colando et aqua renouando et dimittatur exiccari et coletur prius.

Prepara
tio et deal
batio ce
ruse.

De saphati tinea et alijs pustulis capitis. Cap. xx.

Saphati tinea. 25° p̃tinen. aliqñ vocat ipetigo capitis et a qbusdā vocat tinea. Et apud vulgus lactitium vocat aut qz plurimū lactentibus eueniat aut qz eis eueniat pp̃ lactis acuitatē inducentē faldēdine in nutrime et ipsoz. Un materia nutrimenti efficit putrida et viscosa. Et q̃ ita sit demonstrat asperitas et tenacitas crustarū saphati. nā asperitas significat sup̃ adustionē materie et tenacitas super viscositatē eius et nostro ydiomate lactimen a lacte ut dictū est. Et Aui. dixit q̃ a qbusdā vocatur crusta siue scabies capitis. Et dixit q̃ saphati est de sūma bothorū vlcerosoz. Et cum ipse est incipiens est bothor parue ita ut similes fornice et sunt fixe et sunt ambulative multum manifeste sicut fornicia ambulative manifeste perambulat et sunt lenes et plane nō aspere et nō multū eleuate et sunt lente. s. in acutibus suis et sunt diuerse in numeratione locoꝝ qz sūt multe et multiplicis numeri deinde post p̃ncipiū et in p̃ces su vlcerantur pp̃ materie acuitatē. Et sunt sup̃ ea cruste pp̃ materie siccitatē et viscositatē. Et sunt ad rubedinē decliues qz ad mordicationē aliqua portio sanguinis colerici trahit ad locum. Propterea dixit Zoar. q̃ saphati est egritudo rubedinis que accidit i carne et ista rubedo est coloris pulmonis. Rubedo tñ eius variat multū fm̃ intensum et remissū penes diuersitatē materie facientis ip̃m. Et apparet ista ru-

bedo qñq̃ super ipsis bothorū anteq̃ vlcerent et in locis qui sunt in medio ipsorum qñq̃ apparet post vlcerationē in ipsis crustis a locis adiacentibus eis. Et qdam dicunt q̃ tinea p̃p̃te est saphati. est. n. defecatio cutis cū crustis. sicut cum humido fluente cum casu capilloꝝ vel eozū diminutione cum sit in capite. Jam. n. ut dixit Sal. s. 6° epidimiarū. plurimū sit in capite aliquādo tñ ut dicunt. accidit in alijs membris p̃cipue inferioribus et max^o in cruribus. Zoar. tñ voluit q̃ tinea sit passio grauior et difficilior et prolitioris curationis. Et Aui. diuidit saphati in duas sp̃es. s. in humidam et siccam. Unde dixit. saphati qñq̃ emittunt virus et nominatur serengi siue saphati humida. Et qñq̃ incipiunt squame sicce. s. et non emittunt virus et vocat saphati sicca. Et Sal. de saphati humida posuit tres sp̃es duas in p̃mo mem̃ir. ac primā vocat acaros et est tinea cutis capitis sub tilibus foraminibus perforatis quādam humiditate subtilem cum parua viscositate emittens. Et alia est p̃cedē similibus sed eius foramina sunt maiora et latiora emittēda humidatē fauo mellis simile. et tertia est inter predictas mediū tenēs quā tetigit in lib. de apostematibus. Et est hñs foramina nō ita subtilia ut p̃ia sp̃es nec ita lata ut secūda a quibus fuit fauositas non subtilis ut aqua neq̃ grossa ut mel fluēs ab vlcere fauoso. Et tetigit has tres sp̃es Rabi in 23° particula. et oēs predictę tres sp̃es p̃nt appellari acaros et tinea. Et Halpabbas vero 8° theori. ponit plures sp̃es. et p̃ia est fauosa de qua exit per foramina humiditas fauo mellis similis. Et scda est ficiosa in qua cōtinetur qdā simile grās ficū et hec est rotunda dura in qua est rubor in summitate eius. Et tertia est aquosa ex qua exit humiditas aque carnis similis per foramina minora q̃ que sunt a fauosa. Et quarta est yberosa similis papillis yberum mulierū cū rubore a qua humor fuit sanguini similis. Et quinta est lupinosa similis i colore et figura lupinis a qua qñ cortices squame fluūt albe et sicce. Et sub ista cōprehendit sextā que d̃r furfurosas a qua fluunt corpora subtilia fm̃ p̃m furfur similia inter que sunt aliquādo quedā corpora aliquātulū grossiora. Et iste due species possunt dici sp̃es saphati. Et ego vidi abas simul cōtinentes caput et faciē totā barbā aures gulam et pectus et femur et pectinē. Et erant cū puritu leni et patiens faciebat ad mouere cortices latos et subtiles sicut sunt cortices lupinorū et a quibusdā p̃tibus ex omni leni tactu cadebant p̃tes minute sicut furfures et erant oēs iste squame cōneritū coloris et cum remouebant remanebant partes rugę sicut ex corticate post quā amotionē ad paucas horas alie de nouo erant generate et durauit ista passio sic mensibus duobus. deinde liberatus fuit. Et est et quedā sp̃es saphati sicce que nō ydiomate rutiola vocat vel ruffula multū eueniens pueris dum lactant. Et dixit Aui. multoties. i. qñq̃ et nō qz frequēter apparet saphati in hyeme. Nā pole est q̃ aliqua mā in hyeme acuta p̃pellatur ad cutē s. aufertur velociter. Nam q̃uis frigiditas hyemis resolutionē p̃hibeat multū tñ mā acuitate remittit et eā inspissando desiccāt. Et a saphati qdem qñq̃ est in capite vel alia pte p̃ proprietatē et qñq̃ per cōitatem ab alijs membris vel corpore toto. Un dixit Serap. et ponitur. 25. p̃tinentis. quoties humores corporis fuerint boni tunc impetigo. i. saphati in capite fit ex mā p̃p̃ia eius et qñq̃ sit ex humoribus vel vaporibus ad locū defluxis. De causis sciēdū est q̃ alie sunt intrinsece et alie extrinsece. Intrinsece sunt humores mali salsi nitrōsi acuti et corrosiui qñq̃ subtiles quandoq̃ grossi et ut p̃m ex vtriusq̃ permixti qui aliquando faciunt hanc gñonē in vtero ante natiuitatē et aliquādo generatur post natiuitatē ex malitia alterius regiminis. Et dixit Aui. cā eius est humiditas mala acuta corrosiua que permisceat sanguini. Et subdit. humores grossi mali. s. per adustionē oē hūditatis corrosiue sunt et causa quare grossi sit apostema et exicca subtilis. Et intellexit q̃ humores grossi mali p̃dicti

Saphati
qdā ē hūi
da qdam
sicca et hu
mida est
triplex.

De cōio.

qñ continentur in cute capitis faciunt in ea apostema 7 bo-
thor grossū cuius subtile exiccat: 7 nō exiccat: qz resoluat:
sz qz virus subtile ab ea extra emittit. Et pñci humores sūt
cā sp̄rum saphati humide, verū tñ in pñia eius sp̄ humo-
res sunt subtiliores 7 acutiores. 7 in sc̄da grossiores 7 min⁹
acuti. 7 in tertia mediomodo se hñt. Sed cā saphati sicce ē
humor melācolicus siccus malus pmixtus humiditate cole-
rici acute que est cā q expellat ad cutē 7 corūpat 7 cor-
dat crustis grossis. Et hi humores qñ dñ sunt in corpe vel
capite pñter cutē tenent locū cause añcedētis: 7 qñ sunt in
cute actu causantes egritudinē tenent locū cause pñuncte.
Ex dictis patent ēt cause extrinsece que sunt malū regimen
in sex rebus non nālibus precipue in cibo 7 potu.

Signa generis 7 ēt sp̄rum primitiuarū nota sunt ex
dictis 7 habent per visum 7 relationē. Et cuz
hoc etiā saphati humida incipit cū puritu mordicatio co-
gente ad sc̄lpendū: postea intumescit locus 7 auge 7 forā
minibus repletur ex quibus virus egredit. Et fm plurimū
segtur ad eā pediculorū multitudo. Et aliqñ generant sub
crustis eius grossi vermes 7 cum procedit sentit fetor ex lo-
co. **Signa** autem materierum nota sunt ex dictis in prece-
dentibus. Nam si fuerit sanguinea erit in loco rubedo ma-
gis obscura 7 calor in loco inflammans 7 dolor 7 puritus
parvus 7 effluentia virus pauca. Amplius color virus fluē-
tis sup mām significat 7 cōfirmatio cognitionis eius p pñ-
derationē in regimine pñterito 7 alijs particularibus 7 co-
lor in saphati sicca declinat ad citrinitatē viriditatē 7 nigre-
dinē a qua nihil emittitur aut qd parū valde subtile in mo-
dū vine. **Et** perducunt filr saphati oēs ad depilationē 7
casum capillorū: 7 nō nisi pp corosionē inductā in radices
eorū. Verū tamen variat in hoc in plus 7 minus fm q mā
est magis vel minus corosiva. Et qñq perducunt ad alopi-
tiam 7 tiriam: 7 qñq perducunt ad vlcationē: que pñun-
datur in cute 7 vsq ad carnē que est sub ea. Et maxime cuz
antiquat. **Et** scias q tinea de qua pprie vulgus itelligit
est saphati humida antiquat que curā non recipit nisi cū ois
fuerit sc̄biēs capis cuz squāmis 7 crustis coloris
cineritij: 7 pilorū qñq euulsionē qua humiditas egredit
fedi odoriz: 7 est horribilis aspectus. Et si aliqñ curatur di-
mittit in loco ruscām 7 pñationē pilorū. **Et** dicunt. of tinea
a tenendo: qz sic tenet caput qd raro dimittit ipm. vel dici-
tur tinea a verme qui tinea dñ. Nam sicut vermis ille cor-
rumpit 7 corodit res in qbus generatur: ita tinea corum-
pit cutem capitis 7 radicem capillorū corodit. Sed in veri-
tate tinea isto modo sumpta cadit in caplo alopitie 7 tirie.

Et saphati est prima sp̄rum pustularū capitis: de qbus
Aui. determinat. sc̄da autem species pustularum capitis
vocatur ab Aui. beranti siue rachiat. Et dixit. q est de ge-
re saphati male, 7 fortasse est illa que a vulgo tinea dicit. Et
tertia species ab ea dñ alchiachim. Et dixit. q sunt vlcera
melica que apparent in crure ex ea materia ex qua sunt va-
rices. Et Rasis in diuisionibus. posuit vnam spēm quā vo-
cat albuliati. Et q est vlcus cum bothor. i. bothor vlceroſe
cum crustis 7 cursu virus: 7 est filis saphati male. Et fortas-
se ista est sc̄da species tacta ab Aui. **Et** scias q omnes pu-
stule capitis quādo cōsiderant vt ledunt operationes sunt
egritudines bothorales. Et vt sic de eis a multis auctorū
determinatur in libris egritudinū capitis. sed quādo cōfi-
derantur prout sunt horribiles aspectu deturpantes caput
7 sedum ipsū reddētes sic de eis terminat a multis aucto-
rū in libris decorationis.

Et scias q Rasis. 25. pñtētis. posuit ordines in sp̄b⁹
saphati qñtū ad curationē. Et dixit. dico q i-
petigo hz ordines. nā leuior curat cōpetenter poleū in no-
cte 7 balneū in die 7 vnctionē factā cū mucilaginis: sed
sc̄da que est fortior predicta indiget eo qd abstergit cū equa-
litate sicut cū decoctione farine cicerū 7 aqua lupinorū. Et

tertia que adhuc est fortior idiget medicinis fortibus ad ab-
stergendū caput: 7 deinde illinitione facta cū baurach 7 sul-
phure 7 aceto que dimittatur super caput dñ vestigia sequā-
tur: deinde lauetur. **Et** qñis ordo positus a Rasi sit solū
qñtū ad medicinas locales. pñt tñ attendi ēt vlr. Cōplex. ne
cura saphati diata 7 portione: 7 portio tres hz intētionēs. qz
vna respicit cām antecedentē illā eqñ 7 euacuādo. sc̄da respi-
cit cām pñunctā illā abstergēdo resoluēdo 7 exiccādo. 7 ter-
tia corrigit accidētia. **Un** dixit Mesue. cura eius qñtuor res
sunt pñia est mūdificatio capitis ab hūoribus sub cuius ma-
litia esse vñ. sc̄da est occupatio vt adequatio bona fiat in cor-
pore cū regimine bono in oi genere sex rez nō nāliuz. Et in
his duabus rebus pñit regimē vñ. 3ª res est occupari circa
id qd factū est de malitia in cute. Et 4ª est auxiliari ad gñō-
nē pilorū vbi euulsi fuerūt 7 ceciderūt 7 istis duab⁹ vltimis
pñtraxit regimen particulare qd variat sz diuerſitatē sapha-
ti in pñas duas spēs. Nā in saphati sicca opz vt tota diata
vertat ad humectandū: **Et** dixit Zoar. nō comedat dulcia.
qm mā est colerica. Nō cōuertant caput supple. neqz facies
ad radios solis vel ignē 7 ab aceto solo se custodiāt 7 a por-
tulacis oino. puto hoc fore nō pp cōplexionē portulace. sed
pp pñietatē quā hz in hoc. Et custodiant se ab oi gñe lacq
7 ab oi re que pp moram saporē suū mutauerit. Et ab oib⁹
in sartagine affatis frixis 7 ab oi genere pisciū 7 ouorū qz
ista diuerſimode inferunt nocumētū. Et a fructib⁹ pñter qz
a granatis dulcibus 7 ab interioribus cucumerorū sarrace-
nicorū. i. anguriarū qm a comestione eorū minime ledunt
mo humorē maluz per vrinā docere cōprobant. 7 fac dixit
ipse. de mane ipsos odorare rosas virtillū vel nenufarum.
Dixit Aui. dimittant oē qd hz dulcedinē superflūā 7 pprie
dactilos. qz portant mās ad cutem. Et oē qd hz amaritudi-
nē vel acuitatem aut faldēdinem. 7 sit cōtētus in humecta-
tione co: poris humiditate equali in balneo 7 alijs. Et econ-
uerso regimen in saphati humida dz verti ad exiccationē.
plus tñ 7 minus fm diuerſitatē materie. Sz tam in sicca qz
in humida euenienti infantibus regimen conueniens ei dz
voluit ad. nutricem 7 eam regere fm q conuenit. **Et** dixit
Zoar. de diata in humiditate rege patientē cum regimine de
siccativo dando turtures 7 aues paruas nemoris affas in
veru vel in testa cū aceto 7 almurī. 7 da ei panem bene fer-
mentatū cum oleo 7 parum salis. **De** intentione ad eua-
tionē. **Dixit** Sa. pñ mēmīr. cura sit p cōsumptionē humoris
malis: quare purgari dz si affuerit virtus. 7 hoc dixit pp in-
fantes. Et Aaron dixit. q si sit defluxus humorū ad locum
fiat ipsoz laxatio. **Et** dixit Aui. slobotomef vñ cōis cū ne-
cessitas fuerit eius aut ex vena que imbibit mēbrū in quo ē
sicut in facto in capite slobotomef vena frontis aut que est
in cute capitis aut vena post aures. Et si fuerit in membris
inferioribus slobotoma saphenas. Et he vene debent sloboto-
tomari si non fuerit repletio in toto aut precedēte sloboto-
mia vñ vniuersalis. 7 scarificant aures. Et qdā apponūt
ventosas cū scarificatione. Et dixit. nō est malum apponere
sanguisugas iuxta eam. **Et** dixit Auic. in saphati sicca fiat
eūatio humoris colerici melici 7 slegmatis falsi cū eis q sūt
sicut decoctio mirabolanoz 7 epithimi in qua ponatur de
aloe 7 scamonea. Et post minorationē materie euacuet resolu-
dū cum aqua casē 7 fumiterre aut cū aqua casē 7 epithi-
mo fm q tolerauit virtutē in ea posito. **Dixit** fiat euacuatio
cū pillulis que p aloes 7 scamoneā cū succo caulū fiūt. De
eūatione in humida Aui. non expressit: qz reliquit notum.
Sed si in sicca euacuatio est necia multo magis in humida.
fiat ergo fm q conuenit humori peccanti. **Et** dixit Zoar. si
patiens fuerit puer dabis ei ad bibendum de hyera decem
diebus semel in pondere sue virtuti. 7 etati conuenien-
ti: 7 si fuerit iuuenis dabis ei de eadem aur. ij. aut aur. j.
pulueris agarici mixti cum aqua in qua infusa fuerit pul-
pa colloquintide. tamdiu q mutet colorem 7 saporem: 7

Dicit q
oē sapha-
ti pducit
ad casum
capillorū
pp corro-
sionē idu-
ctam.

Cura.

abstineat a cibo quousque purgetur ex ea. Et hoc pluries facere debes donec corpus bene purgetur. Et dixit Zoar, in melancolica, scilicet tam sicca quam humida si patiens poterit sustinere propinabis ei ad bibendum mane ieiuno stomacho mirabol. vnuz indū tritū et cribellatū, sup. et in colerica ppinabis mirabol. citrinū, et in flegmatica kebulum vel emblicum.

Cimplentia autem intentione tertia sunt localia approximata loco, de quibus est frequens abrasio capitis, venit. n. in sicca et in humida, scilicet in sicca fiat subtilius. Et post abrasionē fiat ablutio in sicca cum aqua decoctionis bletarū sumiterre et camomille. Et in humida cum lixiuo decoctionis dictarū herbarū et desuper ponant alie medicine que diuerse sunt sicut saphati est sicca vel humida et sicut recentia et antiquitate earū. **C** In saphati ergo sicca recenti conuenit frequens inunctio cum oleo amigdalay dulciū vel cum oleo nucū aut cum pinguedine anatis vel galline aut cum mucillagine psilij et dragaganti. **A**it Ras. 25. ptenen. dico quod si decoquat semē maluauisci cum oleo et cū eo inungat caput ipetiginem tollit: et si agit maluauiscus per se vel cū dragaganto. **D**ixit Serap. fiat per humectationē cū oleis et inunctionibus viscosis et mucillaginibus. Et Rasius dixit. radere caput frequenter et inungere cum oleo et lauare cum aqua calida oibus alijs rebus est melior. Et **A**ui. dixit. pferit sicce balneatio frequens absque longitudine sessionis in eo et vaporatio membri supra vaporem aque calide aut tepide in die aliquotiens et post exiccationē approximetur olea et pinguedines. Et post aliquos dies si non suffecerit iterum fiat abrasio, et iterum fiat ablutio cum lixiuo cō decoctionis maluauisci malue fenugreci bletarū melliloti et sumiterre. Et post alutionē inungat cum vnguento quod sic fit. **R**. mucillaginē fenugreci assungia galline et porci recentē et pone cum eis de croco et cōfice sili. Et quā. addit argentū viuū extinctū: vix tñ quā dñt. argentū viuū vitandū eē pro posse in oibus illinitioibus factis ad saphati quicūque. **A**ut linias locus cum melle dissoluto in aqua sicile et dragagato. **A**ut illinias cum mucillagine psilij et draganto mixtū cum nitro et mirabol. emblicis subtilissime tritis. **U**ng^m sanas saphati sicca cum squamis albis siliibus surfuri. scilicet minoribus et vix in surfuris et lupinosa. **R**. adipē galline et porci recentē et cerā albā simul misce. **D**ixit Alkindus. siccent mora et terant et lauef caput cū eis ad modū lotionis facie cum maluauisco et tollet in vna lotionē et ad plus tardabit sanationē per tridū. Et fiat reiterationio p̄dicte cure sicut exigentia. **Q**uod si sic fit et tamen non fuerit curata sed antiquat tunc post ablutionē predictam secundā fricabis locum: vt dixit fricatione fortior et quidā fricant cum mātili aspero: et quidā cum alumine fecū dissoluto in aqua aut lixiuo decoctionis capillorū vne. sumiterre camomille et bletarū. Et stude dixit **A**ui. in hō vt currat in eo sanguis plurimus, et iō quādam scalpellant locū p̄funde vt effluat sanguinis multitudo: et quā post scalpellationem sanguisugas apponunt. Et post sanguisugationē fricet cum sale et nitro aut cum alumine fecū dissoluto cum aqua sumiterre fricatione fortior: postea vnge cū vnguentis dicitis donec sanet scalpella tio. Et tunc si cutis clara et amena fuerit dimitte curā. Et si non reitara ad ablutionē et fricationē: et postea inunctionē reiterationando de quarto in quartū die donec appareat sanitas. **S**cias tñ quod Zoar. in sicca colerica phibuit pinguedines dicēs. quod iste humor est colericus: iō non ponemus aliquā pinguedinē inunctionibus. Et fortasse dixit hoc. quod inflāmant sed ponēde sunt. dixit ipse. medicine que hñt osumere. scilicet exiccando mām et hñt caliditatē egritudinis remouere. Et que magis ex istis cōmendant sunt rose recentes. Et si non habetur. **R**. ros. siccarum. 3. ij. florū narges. 3. 5. florū camomille. 3. ij. et decoque in aqua et aceto donec mutauerit colore: deinde adde de succo citrullorum aut plantaginis. 3. i. et masac in hō et superpone et cū exiccatur itera. **T**amē saphati humide recētī et in corporibus mollibus: sicut infantium et puerorum. dixit **A**ui. esse expertum ponere alkannā aut in-

dicum cum gallis adustis et oleo keyrino: et oēs medicine facite ex stipticis exiccatiuis: sicut sunt cortices granatorū cum aceto vini et oleo ros. Et quicūque ponit in eis litargiriū: et vix li gargiriū solū cum aceto. Et etiā valent albumina cum aceto. Et dicunt quādam. quod acetū quod ponit in medicinis saphati dicitur esse acetosum non acutū. Et de cōuenientibus est altea cum vna emplastrata et folia rubi et curosbati cōtrita valet cum māba: buerit acutitātē et sili balauis et rose. Et chimolea dissoluta in oleo ros. et maxime valet in saphati pernitiōsa. quod phibet ne caput recipiat humores iterū. Et idē facit postulaca mixta cum vino stiptico et succus foliorū mirti illinitus aut decoctio eius. Et radix cōtrita cum oleo ros. et aceto. Et vbi non fuerit acuitas aut parua valde vix puluis de capillis veni. Et puluis rafine sicce et balauis superasperfus et puluis olibanī et nitri et puluis myrrhe et farina cicerū cum melle ēplastrata. Et cōfert lotio facta cum aqua decoctionis cicerū rubeo rū aut decoctionis camomille. Et lotio cum vna aut cum decoctione foliorū mediani quercus: aut lotio cum lixiuo ex decoctione capil. ve. nā curat vlcera capitis humida. Et cōferunt inunctiones facie cum oleo yriuo vel keyrino de naricisso et oleū de staphisagria. Et si sic non fuerit curata lauef cū aqua salsa aut cum decoctione lupinorū aut lixiuo de cinere vitis et sapone aut amigdalas amaras mūdās optime tere et cum aqua calā in modū emplastri cōfice et suppone. **E**t dixit Zoar. abluet cū aceto et melle calefactis et pone de nocte super caput eius puluerē thuris adusti mixtum cum decuplo sui de melle dispumato. **A**ut lauetur caput cum vna mixta cum tertia parte sui vini stiptici et supponat puluis tartari. **N**ā hic puluis amotis squamis sanat eā. **D**ixit Zoar. sufficit i cura eius lauare caput cum aceto et spargere desuper puluerē tartari. Et dixit inūges locū cum melle: deinde laua cū aqua dulci. deinde sparge desuper puluerē qui sic fit. **R**. thuris vsti partē. i. etis vsti quartā partis vniū: primo puluerizent et icor porient cū aceto et exiccant in sole. deinde subtrahit iterum terant et cribella et superasperge. **E**t dixit. si infirmus fuerit humide cōplōnis et mollis laua locū cum aqua mellis. deinde suppone ei hoc vng^m. **R**. olei. ros. 3. ij. et cere et quātūz sufficit et liquefac ad ignē et misce cū cō quartā parte earū de fuligie furni et camini et epithima cum adipe hyrci aut nastur cū tritū mixtū cum assungia anatis. **A**liud vnguentū. **R**. ceruse et litargiri. añ. 3. v. lixiui de cinere vitis. 3. ij. olei ros. et cere. añ. 3. i. et quinq vitellos oui assatos et cōfice. **A**ut lauetur caput ante prandiu et ante cenā cum aqua in qua extincti guunt era: in qua postea bullierint radices lapatij acuti et celidonia aut cum aqua bletarū et baurach aut cum aqua sulfurea. Et supponat bulbus cōfectus cum aceto aut flos enule cōtritus aut folia fici cōtrita cum sale et nitro aut bdelliū cum aceto dissolutū aut farina orobi cum melle et folia lilij et flores eius stusa et cū vino emplastrata valēt. Et de vtilibus ē ster cus galline vsti et puluerizatū appositū solū vel mixtū cum melle et nuce vetuste masticate in ieiuno et supposite et altea cum vna emplastrata vtiliter apponit. **D**ixit Auicē. quicūque sanat saphati humidā mediā fricatio cum aceto sale et alusuen viridi: quod exiccet et cadit. Et dixit Serap. fiat lotio cum aqua bletarū et sale et modico aceto et fortior ea est illinitio cum felle taurino et baurach. et deinde lauef. **E**t si adhuc sic non curat psequere cū medicinis absteriuīs et dissolutiuīs et cū aliq parte stipticarū mixtis ad p̄fortandū caput vt non recipiat vaporem. als. humorem. vt dixit Sa. p̄ meimir. et dixit. esse expertū. **A**d acop et sanū vng^m hoc. **R**. litargiri. 3. xvj. foliorū ruthe. 3. vij. staphisagrie. 3. iij. vitrioli. 3. ij. et cōfice cū aceto et oleo mirtino. Et subdit. si in isto addant carta cōbusta et chimolea est cōueniens. Et dixit. ego aliq apposui medicamē quod. scilicet carta cōbusta fit vidē in domo patiētis cartā et vitriolū petij lucernā: deinde cōburens eam. scilicet per miscens cū aceto vixi patientis particulā p̄cipiēs hominē venire ad me sequenti die. **N**ouērā enī quod dure cōplōnis exi-

Applicā
da in sa
phati sic
ca.

Applicā
da in sa
phati pū
da recētī
et in corpi
bus molli
bus.

Applicā
da sapha
ti hūida
antiq̃ tū
corpihus
duris.

uens toleraret farmacū cū venit z paulominus esset curat⁹
trāsire ad aliud farmacū nō putauit fore necessariū: sed de eo/
de consulens sanum perfecte eū factūz vidi sequenti die. In
quit Mesue Sa. dixit. se curasse multos cū hoc linimento:
tere cartas cōbustas z distēpera cū aceto z line sup locum.
z nos experti sumus eo apud necessitatem. **C**Dixit Auic.
in saphati antiqua z ea que est sup corpora dura necessaria
sunt ea que sunt sicut colcotar z calcantuz z cypressus z dra
gagantū encaustri. s. vitriolum z sal z sulphur z terra argē/
ti viui z vene tinctoriū z medicamen de cartis z scoriz eris
z fuligo furni z sal z alia ex stipticis resolutiuis z sicut litar
giriū z cerusa z nasturtiū siccum est de exiccantibus. fortib⁹
z simus colūbinus est ex resolutiuis vehementis absterfio/
nis z exiccationis. Et sicut stercus urdoriū: z proprie come/
dentiū risum. **C**Dixit Oribasius. illinitio fiat cū calcadis z
sulphure tritis z dissolutis cū vino z percussis cū oleo ma/
sticino. **C**Inquit hamec. s. sulphur citrinū z auripigmen/
tum baurach z sal armoniacuz z aristo. z radices capparis
z es adustū z tere z confice cū oleo de staphisagria z aceto.
CAliud vnguentū quod est efficax. s. vtriūsq̃ ellebozi sul/
phuris viui vitrioli auripigmenti calcis viue aluminis gal/
larum z fuliginis oīum tritorūz z cribellatorū. añ. 3. s. argē
ti viui extincti z viridis eris. añ. 3. ij. incorporent⁹ cuz succis
boraginis scabiose lapatij acuti sumiterre z aceti. añ. 3. ij. z
olei antiqui lib. i. z coquat⁹ ad succorū cōsumptionē. z in fi/
ne decoctionis supermittat⁹ puluis supradictay rez: z tunc
superponat⁹ picis liquide. 3. s. z cere qđ sufficit. hoc enī cer/
tū est z expertū ad oēm tineā scabiez malū mortuū z omne
cutis infectionē. **C**Vnguentū Zoar. sanans vlcera cutis ca/
pitis z generans in eis carnē bonā. s. fuliginis furni vel cā/
mini z vngule equine z thuris vsti z alchanne. añ. pt. 3. pul/
uerizent⁹ aut aspergant⁹ aut cōficiant⁹ cū vino stiptico. **C**Di/
cunt. si lauef fauositas cū decoctione mentastri satiregie z
malorane z superponatur vnguentum ex succo ruthe aceto
oleo ros. z cerusa factū exiccant⁹ z sanant⁹. **C**Et scias qđ pin/
guedo misit⁹ gij porci sub pūnis cocta z inuncta mirabil⁹
z vtiliter cōfert oībus corruptis vlceribus capitis. mundi/
ficat enī z solidat ea. **C**Sa. in lib. secretorū. ponit linimētū
pueniens scabiei vlcerose capitis z saphati serpigini z pri/
ritiū z capilloz casui. s. gallaz. 3. ij. sal armoniacū fuligi/
nis furni amig. amararū colloquin. radicuz capparis folio/
rū fici folioz olivę radicū canne viridis eris aluminis iame/
ni sieph memithe myrrhe aloes olibani. añ. 3. i. fellis vacci/
ni z alkitran. añ. 3. i. s. terantur z cribellentur z conficiant⁹
cū aceto vini donec fiat sicut vnguentū z ponat⁹ ad solē do/
nec bñ permisceant⁹. z deinde fiat illinitio cū eo. **C**Alii Ra/
fis i s⁹ otinē. ad impetiginē condominantē z corrodentē ca/
pillorū. s. yfopi adipis anatis z olei yrii. añ. p. l. tapie. p.
vniū quartā. laudani. p. ij. cōficiant⁹ z lauef caput z fricef
p res siccas dū rubefiat: deinde illiniatur cū predictis z di/
mittant⁹ sup locū per vnā diē z noctē: deinde lauef in bal/
neo cū aqua dulci z abstergat⁹ fortiter z illiniatur iterū: qā
exinde cōuertetur complexio capitis ad suam nām ppiāz.
CDicunt qđā se curare tineā capitis hoc mō. s. lardi por/
ci liquefacti z succi celidonie. añ. partes equales. z incorpo/
rent⁹ cū eis puluis ellebozi albi ana. addendo modicūz post
modicū donec fiat sic emplm qđ ponat⁹ sup caput abrasum
bñ mollificatū añ abrasione cū succo celidonie z permutef
emplm ad minus de 3⁹ in 3⁹ diē. Et dicunt. qđ signū libera/
tionis est qñ cruste sunt albe z p oppositū significat rubedo
eaz. **C**Sunt z alij qui dicunt. in antiqua tineā scarificet lo/
cus: deinde cū farina lupinorū cocta cataplasmet⁹ cum aceto
z reiteref frequenter hoc cataplasma z scarificatio si fuerit
necessaria. Et dicunt. vng⁹ de cantaridibus conferre ad an/
tiquam tineam qđ sic fit. s. cantaridaz purgataz pulueri/
zataruz. 3. ij. sulphuris. 3. s. corticū nucis. 3. ij. sinapis myr/
rhe. añ. 3. i. mellis z aceti qđ sufficit. teneat⁹ hoc emplastruz

Applicā
da in sa
piti ma
la que est
tensa.

super loco per vnū diē. postea eo amoto supponant⁹ folia si/
cle vel caulium calefacta p. iij. dies: donec aquositas sit bñ
mundificata z fetor sit remotus z ylaritas in colore cuj ap/
pareat. Et si malitia in cute pfundaret⁹ cū aliquo corrosiuo
caro putrida corrodaf: deinde mundificet⁹ z postea pslide
tur. **C**Et qdam dicunt. qđ curant tineaz euellendo pilos cū
pilatro aut cū capello puro postea lauant cū aceto z aqua
falsa aut cū vrina pueris: deinde supponunt vnguentū qđ sic
fit. s. cepe adipis vsti z vacce. añ. 3. i. stercois muris grano/
rū iuniperi. añ. 3. ij. araneaz cōbustaruz. 3. i. picis liquide z
olei lucerne quantū sufficit ad cōficiendū vnguentū. **C**Aliis
vnguentū ad idēz. s. assungie porci antique dissolute in aq̃
z aceto lib. i. picis liquide z olei oliuaz. añ. lib. 5. succi abro/
tani succi mente sarracenie succi sumiterre succi lapatij acu/
ti succi eruce z acerum cū vino sup ipsuz positū assidue: exco/
rtaf nāqz cutis qñ exiccet⁹ z amoueatur: deinde fricef do/
nec sanguis emittatur z reiteref super ipsūz vnguentuz
dictum: nam non cessat exicare vnūz post aliū donec per/
ueniatur ad carnem sanam: subtiliatur enim cutis tunc z se/
quitur sanitas.

CDe furfuribus zc.

Cap. xxi.

Furfur dixit Aui. est alberati. exponit lra
ex. i. catabrū qđ est in capite z dñr
furfura. **C**Et dixit Haly. qđ furfur est modus
excoziationis levis accidentis capiti per corro/
sionē accitē in cōplone eius proprie cū pressio
ne in superficie exteriori cutis. **C**Dixit Zoar. accidit cuti ca/
pitis: vt in ea similia fursuri generentur: z hoc ppter expul/
sionem flegmatis grossi ad eam.

Quis cā est repletio cibi z comedere ea que flegma ge/
nerant z quiescere ante cibū: post cibū exerci/
tari immediate z balneatio in aqua frigida vel tepida. In
calida aut balneari minime iudicatur. **C**Dicunt. causa fur/
furis est duplex. Una est mala cōplo cutis calida z sicca adu/
stia sua adustione z siccitate separans ab extrinseco cutis
quasdam partes ipsius magis superficiales z leues. Et ille
partes sic separate vocatur fursures. z iste sunt que aliquā/
do apparent in po⁹ lepre z cū apparent nunciant ipsaz. Se/
cūda cā est aliqua materia sicca humorosa vel vaporosa ex/
pulsā ad superficiem cutis capitis z cōuersa in quandā sup/
fluitatē fursuraceam. **C**Et qñs materia s3 pūm sit flegma
per exiccationē ingrossatū: nihilominus q3 humor in quo
cōdominat⁹ siccitas pōt esse cā: vt fiant fursures in cute capi/
tis. **C**Alexāder tñ dixit. qđ fursura capitis fiunt: aut ex te/
nuitate totius corporis: aut ex mala cōplone capitis: aut ex
flegmate falso: aut sanguine melico. **C**Et differt pueniens
a mā a puenientibus a mala cōplone sine mā p grossitiē: qñ
sunt grossiora illius. **C**Et fursures qđ qñqz faciūt euenir
in cute capitis vlcera. **C**Et spēs eorū s3m Aui. ponit eē tri/
plex. s. fortis leuis z mediocris: z fortis est qđ pducit ad vlce/
ra z casum capilloz z leuis est que ad nullū dictorū pducit
z media mediū z. Et dicūt qdam. qđ in ea cadunt capilli s3
non vlceratur cutis. Et sunt ex eis recentia z antiqua.

Et cura eorū per dietā est abstinere ab aere calido z ra/
dijs solis sup caput: z vitare oīa acuta z salsa z
desiccātia z gñantia humore salsum vel melacolicū adustū.
CEt dixit Zoar. abstineat oīno a potu aq̃ dulcis simplicis:
nisi ei misceatur mel: aut vinū coctū z locut⁹ est in fursurib⁹
flegmaticis. **C**Et cura eorū ppositionē est: vt si puenit a ma/
la cōplone: sine mā mūdes caput a fursuribus cū abrasione

De locali
bus.

leui et ablutione cum aqua decoctionis siclic malue altee et foliorum raparum et farine fabarum. Et preter ablutionem et mundificationem illinias cutis cum frigidis humectantibus: ut oleo ro. violarum cucurbitino et silibus. Et reiteret cura si opus fuerit. Cura vero per medicinas locales diversificat secundum leuitatem et fortitudinem furfurum: et secundum diuersitatem capitum patiensium in caliditate et frigiditate. Ablutio. n. capitis cum decoctione radicis malue mundat caput calidum a furfuribus leuibus et recedibus. Et dixit Dio. decoctio foliorum salicis abstergit furfura capitis. Et dixit Mes. mirabol. citrino ru. 3. x. et distempera cum succo siclic solatri et aceto et line eo: deinde lava cum aqua furfuris lupinorum et myrrhet: conuenit ista lotio magis in pectus. Et dixit Tabi. cura mirabilis est, si laues caput per quatuordecim dies ciceribus coctis cum malua uiso et aceto. Et Baron dixit. post lotionem capitis cum decoctione baurach et bletay fiat inunctio cum oleo amigdalorum. Et ista ultima conueniunt in dictis capitibus calidis quando furfura fuerint magis antiquata et cogerunt non minus in furfuribus recedibus capitum frigidorum. Et sicut conueniunt ista. si lauas caput cum alumine secum dissoluto in decoctione fumiterre. Et inunges post ablationem et ablutionem predictam cum vnguento quod sit. R. olei cois. lib. i. cere. 3. l. s. fenugreci. et thuris. an. 3. s. et abluere caput cum decoctione bletay farina cicey et aceto. et il linire postea cum oleo amigdalorum amararum mixto cum vino: aut lauare cum succo bletay farina fenugreci et baurach sicut dixit Rufus. Et dixit Aui. sufficit furfuri per quinque recedens et leui ablutio cum aqua siclic et aqua fenugreci: et cum granis melonum. et cum farina cicerum lupinorum et fabarum. Furfura vero antiqua in capitibus frigidis egere medicis fortioribus. Laues caput post ablationem cum aqua calida et sapone. et postea fricetur cum pano aspero: et deinde illinias die et nocte cum vnguento quod sit. R. yfopi humide et adipis anatis. an. p. s. pulpe colloquintide p. l. et olei keirini p. a. et taphe p. s. vni. et quarta et laudamini p. ij. et sic: aut laues cum aqua siclic et cetauree minoris aceto et melle: aut laues cum aqua in qua fortiter bullierint flores vrucay. Et dixit R. fel taurinum vel capinum et baurach equaliter et tempera cum succo siclic et oleo yris et line in sero: aut laues caput cum urina: et postea inungas cum oleo yris. Et dixit Bymasul. nitrum et cum eis laues caput semel in septimana. Quis dissoluunt ipsum in lixiuio et illiniant cum eo aut laues cum lixiuio secum cinere vitium: aut cum cinere tirsoy caulium in quo bullierint farina cicey orobi vel lupinorum fenugreci et altee: et postea illinias cum oleo yris. Ablutio fortis ad furfura et sapphati sicca. R. farine cicey. 3. l. s. furfuris tritici et fenugreci et baurach et nitri et sinapis. an. 3. l. s. altee. 3. s. misceas omnia cum aceto et aqua et cum eis laues caput semel in septimana. Quis si furfura cum vlcere fuerit laues caput cum decoctione granorum vel foliorum myrrhet. deinde linias cum puluere olibani et nitri mixto cum oleo de lilio. Et dixit Alex. in cura furfurum cum vlcere: laues caput cum aqua et sale: aut cum aqua frigida in qua infusi fuerint lupinorum et decoctione lupinorum: et mirabile erit.

De dispositionibus capillorum in generali. Cap. xxij.

Am dictum est in primo tractatu huius secundi sermone de essentia pilorum et capillorum: et de eis que ad ipsorum noticiam pertinent. In hoc autem tractatu desinit de ipsorum decoratione et defecationis ablatione. Et cum hoc secundum Aui. quatuordecim consideranda sunt sex. scilicet ipsorum priuatio: et oppositum. scilicet renascentia eorum. secunda est ipsorum multiplicatio. et oppositum. scilicet paucitas ipsorum: venustas. n. corpus capillorum et pilorum presentia et ipsorum multitudo: et e converso deturpat et secundum reddunt ipsorum absentia. siue priuatio diminutio siue paucitas. 3ma est pilorum et maxime capillorum grossities et subtilitas. 4ma est plangatio eorum. et maxime que sunt capitis et bar-

In dispositio
nibus capil
lorum sex sunt
consideranda

be et ipsorum breuitas. Et 5ma est ipsorum planities et crispitudo. Et 6ma est ipsorum coloratio: hec enim omnia ad decorationem corporis vel eius defecationem pertinent: et de vnoquoque eorum dicitur erit. Et sciendum tamen prius est. quod capillus et omnis pilus excepti patiensis. sicque sunt palpebrarum et superciliorum extendit et auget et prius non manet: neque secundum naturam defluit. quoniam quousque manet ei sit sicca: non tamen oino. sed retinet quiddam humiditatem pingue glutinosam que est causa durabilitatis et permanencie eius: sicut permanet et non defluit secundum naturam vinctuosarum arborum folia. A. quarta quatuordecim dicitur idem: priuatio est autem a priuatione minoracione et casu eorum et caluitie.

De priuatione et diminutione capillorum et caluitie etc. Cap. xxij. Non contingit secundum maiorem defluere pilos ex corpore et multo minus ipsorum priuatio et caluities. Et in hoc loco ponentur generales cause destructionis: siue diminutionis et casus pilorum et subsequenter in particulari ponentur cause caluitie. Et dixit Aui. casus capillorum et ipsorum et aliorum pilorum et ipsorum diminutio: aut ablatio accidit: aut per causam in maiore eorum: aut propter causam in membro in quo nascuntur: et causa in maiore est: aut quia prius oino ac minores: et causa minoracionis pilorum est: quia eorum maior est in corpore pauca: aut quia licet sit multa ipsa submergitur et detinetur in profundo corporis: et non puenit ad superficiem: aut est quia multa puenit ad eam ipsam ibi alterat et obtundit ab humiditate ibi existente. Et cum alterat ab humiditate illa remittit in sua sic citate in qua esse debet: ut sit maior pilorum idonea: et non gignantur ex ea pilique admodum in mulieribus pueris et eunucis in quibus barba non nascitur. non quod pro defectu materie a qua non possit surgere vapor fumosus cum in eis sit opulencia eius: sed ideo est quod vapor ipse fumosus antequam condensetur in maiorem pilum submergitur sub humiditate eorum multa. ut non fiant ex ea pilus. Et quousque est ex frigiditate oppositum sit ipsorum in corporibus parua effusio: et hic est quod in eis multiplicantur pilus saltem tot quot multiplicarent si non essent tales. Et paucitas maior pilorum in corpore sit quousque per sex quousque per accis. p. se fit in his in quibus accidit. scilicet caluities. sicut dicitur per accis. ideo sit sicut in qualescentibus quousque exicant eas egritudine longe et per se et ethyce: que non remanet eis maior de qua cibentur capilli: que cadunt et non nascuntur sicut et accidit quousque pilus huiusmodi eis qui sumpserunt venenum. Et accidit predictis sicut accidit plantis tempore estatis quousque non irrigantur: et sicut castratis ex similitudine eorum cum mulieribus in humiditate et frigore. Et sicut accidit eis quousque assidue vtuntur istis frigidis vel alijs quousque submersis ab eis capiti vel alijs partibus corporis applicatis repellentibus a superficie maior pilorum: et ipsas ad eam venire prohibentibus. Et casus autem pilorum et ipsorum diminutio et priuatio propter causam in membro in quo gignantur vel gigni debent secundum naturam pilus: accidit. dixit Aui. 3. tres modos. Et vnus est non penetras in ipsum maiorem pilorum. Secus est quia si penetrat non retinet. Tercius est quod si retineat corripitur in eo et resoluitur ad maiorem inconuenientem ad hoc ut pilus generetur ex ea. Et causa que maior non penetrat in membrum non est nisi propter opilationem pororum eius. Et opilio pororum eius non est nisi propter vehementiam soliditatem ipsius sube aut propter siccitatem oppositi eius: que strigunt porum cum humiditate oppositi propter puritatem calitatem. Et iste due cause sunt de adiunctibus ad caluities. De quibus dixit Aui. 5° de generatione animalium. quod causa caluitie est defectus humiditatis calis aut maxime humiditatis quod pingue est propter quod et plantarum pingues maxime sunt foliata. Est. n. caluities defectus humiditatis calis et pinguis circa summitatem capitis cum casu capillorum non propter maiorem corrodentem radices eorum. quia tunc esset alopecia. Et Gal. dixit. de complexionibus. caluities accidit ex exiccatione et absorptione humiditatis continuantis capillos. Et Aui. dixit. quod accidit propter abbreviationem et paucitatem humiditatis maior pilorum. aut propter submersionem cerebri ab eo quod tangit ipsum de craneo. quia tunc fit distans a craneo et cute et non imbibit eam humiditatem: et ea imbibit quod imbibit ipsa: et cum est ei obuias. que non humectat cutem: sic consumitur humiditas continuans pilos

Quis maior
penetrat in
membrum
gignens
pilos et de
causis cal
uitie.

q̄re fit caluities. C. Ait Rasis. 25. 2ti. dixit Gale. p̄ meimir. caluities fit penes defectū hūiditaj nutriēj. i. p̄tinuaj ca pillos. Et dixit Ras. ibid. q̄ caluities fit ex siccitate. Et Sa. q̄dem 2° de op̄lonib⁹. tāgens supradictā cām coadiuantē ad caluitiē. s. soliditatē cutis. dixit caluitiē maxie fieri pp̄ cutē in multis fieri spissaz z durā z ipenetrabilē a mā piloz. quare nō possunt in ea nasci. C. A. aut cū assignauit causā opilationis porozū siccitatē op̄lonis in v̄bis suprapositis multū obscure locut⁹ fuit in t̄m q̄ in v̄bis ipsis v̄r libi cōtradidit. Nā dixit pp̄ siccitatē op̄lonis qua stringunt po/ri cū humiditate op̄lonis. pp̄ quā cām dicunt q̄dā. q̄ l̄ra ē cōrupta. Et vbi dixit. q̄ pp̄ siccitatē op̄lonis d̄z dicere pp̄ humiditatē op̄lonis: z nē aliqui dicunt in l̄ra extra. z tunc l̄ra est clara. z q̄ sic debeat stare l̄ra. p̄z. q̄ aū dixerat de cā opilationis porozū pp̄ siccitatē. ergo in hac pte debuit dixisse de ea que est pp̄ humiditatē. Quidā aut volētes saluare l̄ram intrinsecā. dicunt. q̄ Aui. in ea voluit tangere z denotare quandā p̄ticulārē dispōnē. s. siccitatē etatiuā alicuius senectutis aut siccitatē z radicalē coniunctā cū frigiditate. In istis. n. ambabus dispōnibus per viā digōnis humiditatis flegma multiplicat. Et obturat poros cutis i qua pili paucificant⁹: q̄z fumi siccī q̄ deberēt p̄ueri in pilos obtundunt ab illa humiditate: sicut fit in castratis. Et in tali dispōnē nō pp̄rie fit caluities ex siccitate. s̄z fit i eis pp̄rie paucitas pilozū: z quos h̄nt sunt debiles z faciles euulsionis. Et isti exponūt textū Aui. sic aut pp̄ siccitatē op̄lonis. quare stringunt porū cum humiditate op̄lonis. s. accētalis ex flegmate multiplicato per indigestionem. Et iō subdit. pp̄ paucitatē caliditaj. s. inate multiplicata est indigestio z humiditas accētalis. An nō vides q̄ nō fit caluities. s. pp̄rie in tali dispōnē. q̄ nō est ibi siccitas z terrestritas in cute: q̄zūis radicalr vel etatiue sicca. z sic vides q̄ residuū capil/lozū. i. q̄d illi pauci capilli q̄ nascunt in eis. q̄ nō sunt vere calui sunt subtilis z faciles euulsiōis. sic est in mulierib⁹ z castratis. Et fm hoc Aui. in dictis v̄bis voluit tāgere aliā cām diminutiōis piloz q̄ est humiditas indigesta stans in poris cutj z opilans eos z obrūdēs mām piloz. lz in istis cōplices z alia cā. s. diminutio radicalis sube piloz: q̄i eis ḡnatur p̄p̄ de mā frida q̄ est radicalia mā piloz: sic de ea ḡnatur parū in mulieribus z eunuchis. C. Dixit Ay. 5°. d̄ ḡnōne aialiu. nullas fit caluus ante luxuriā. sed in multis luxuriantib⁹ fm mām magis fit caluities. Etenim luxuria r̄ est amissio pure z nālis caliditaj. sup. z nutritiōis hūmiditaj. Cū ergo dixit Ay. cerebrū fit fridissimū nā mem/broz rōnabilr cerebrū sentit p̄rio defectionē illius nālis caliditaj z debilia nā mēbra z in caliditate p̄raue. i. diminute hūmā modica cā debilitat. Et iō lz caluities fit quid v̄lēz n̄ solū hoibus. inist: eteni siluis. i. plantis inest: z sunt he q̄ s̄ foliate semp. hec aut folia p̄iciunt. z s̄ inest q̄busdā aui/bus. eteni l̄ritates aues plumas eiiciunt. Est inq̄ p̄ticulār hōi iter aialia quadrupedia. C. Et fit dixit Ay. hō pp̄rie z solus inter p̄dicta aialia caluus: q̄ nā frigidius z hūidius cerebrū h̄z q̄d magis debilitat pp̄ cās exiccates: z pp̄ luxuriari. Et hō luxuriat multū respectu alioz aialiu. C. Assi/gnat z alia cā q̄re hō fit caluus iter alia aialia. z ē situs ca/pitis sui erect⁹: pp̄ q̄d fit caput hois magis susceptiuū va/poz. Et pp̄ cām p̄cedētem ex luxuriari. dixit Ay. 5° de hi/stoijis. q̄ puer nō fit calu⁹ neq̄ mulier neq̄ excisus. Et cō/silr dixit Jpo. in apho. z intellexerunt p̄ eunuchos oēs te/sticulos quauis de cā nō h̄ntes. aut h̄ntes. s̄z effeminatos z nō potētes coyre nō factos caluos ante excisionē siue ef/feminationē. Et mulieres q̄d q̄zūis luxuriēt z coeant n̄ t̄m multū emittūt spermaticē humiditatis: ita q̄ remanet in eis mā sufficiens ad cōpilationē: vel fortasse: q̄ fm Ay. p̄ de ḡnōne aialiu. mulier n̄ spermatizat. q̄zūis ḡ h̄eat mulier frigidius z hūidius cerebrū viris: nō t̄m exiccāt in eis hūmiditas cala pinguis z nō d̄caluat. q̄ nō sic laborat in coytu

Idō solus
fit caluus
inter aia-
lia pp̄rie
quadrup-
edia.

nec sic effundit humidū pingue. Et nō verificant⁹ p̄dcā m̄a xime de mulieribus z eunuchis semp. in q̄busdā. n. p̄t ve/nire caluities. cū possint in eis inueniri cāe caluitiei: s̄z hoc raro accidit. C. Et dixit Ay. eodē 5° de ḡnōne aialiu. calui/ties nō accidit in capite nisi in anteriori pte eius z caluarie loco. Et idē dixit Sal. 2° de cōp̄lonib⁹. z hoc iō q̄ caluaria est siccior oīum partiū capitis. q̄z illic cutis est annexa ossi z nuda. s. carne. nō aut sic ē in temporib⁹ neq̄ in posteriori capitis. in his. n. p̄tibus aut caro est sub cute: sic in tempori/bus: aut cutis est grossior z hūidior: sicut in posteriori ca/pitis: q̄re nō sic exiccāt cutis in dictis p̄tibus sicut in calua/ria. z remanet i eis humiditas sufficiens p̄tinuare capillos. Et q̄z caluities fit ex siccitate: iō dixit Sal. 2° de op̄lonibus. q̄ caluities festinat venire in h̄ntib⁹ cerebrū calidius z sic/cius. s. in op̄lone cala z sicca pp̄ velocitatē. exiccationis in eis. C. Et Rasis dixit. 25. 2ti. qui sunt calidioris cōplexio/nis velocius patiunt⁹ caluitiē: q̄z caliditas desiccāt humiditātē. Et pp̄ oppositā cāz. dixit Sal. sup. 2° epydimay. balbi nō patiunt⁹ caluitiē. z s̄ h̄ntes capita parua. Et dixit ibid Sal. nō vidi balbū patientē caluitiez. Et A. blesia. i. trauli nō sunt calui pp̄ multitudinē hūiditatis cerebrū eoz. Et di/xit vbi supra. Sal. q̄ h̄z pilos abundātes sup̄ p̄ct⁹ caluitiē patiet⁹ abundāte. Et Aui. dixit. in p̄paratis ad caluitiem multiplicant⁹ pili pectoris eoz pp̄ caliditatē ipsoz. C. Di/xit Rasis. 25. 2ti. nō vidi aliquē calide nāe z hūmide pati caluitiē penitus ad modū viroz molliū z hyspanozū h̄ntiū nām hūmidā. s̄z inde eā h̄ntibus nām calidā. Et di/xit. caluities magis euenit versus senectutē: q̄z tūc magis exiccant⁹ mēbra. Et pp̄ siccitatē z soliditatē cutis caluarie illud parū q̄d de pilis in ea nascit⁹ est difficilis euulsionis. C. Et de cāis soliditaj cutis phibētis ortū piloz. dixit A. est soliditas ex vestigijs vlcerz ḡnata s̄l̄r vt dixit Ay. 19. p/bleumate. Cā aut scōi modi piloz z ignōnis eoz ex parte cutis. dixit Aui. est. q̄z lz in ea penetret mā pilozū: t̄m in ea nō retinet⁹ p̄paritatē eius z vehemētia amplitudinis po/roz ipsi⁹: s̄z expirat q̄re in ea pili ḡnāt. Et dixit Aui. q̄ h̄ est ex adiutibus vt nō nascat⁹ barbarēt vsq̄ in fine vite. Et cā tertij modi ḡnōnis piloz q̄ est pp̄ corrosionem. dixit Aui. est aut pp̄ humore fixū malignū. s. reddēt⁹ cutē iep̄tū ad hoc vt in ea ḡuent⁹ pilis: sic accidit in alopitia z tyria aut est pp̄ vlcera mala corrosiua que sunt i cute. v̄n corrodunt⁹ radices piloz. S̄z p̄tra p̄dcā de casu piloz z caluitie pp̄ sic/citatē ē. q̄d dixit Aui. q̄rti 7°. s. q̄ tardat⁹ caluitiū i ethiopi/bus z habitātibus regiōes calidas: imo nō euenit eis cal/uities nisi raro. p̄p̄ea q̄ cutis eoz vehemētē retinet pilos ipsoz. Ac ēt p̄tra p̄dcā v̄ba Sal. xi^o. de vtilita. p̄ticula. s. q̄ pili ḡnati i palpebris z sup̄cilijs nō cadūt. Sic ēt dixit A. 7° q̄rti. pili palpebray z sup̄cilijs nō cadunt velocit⁹: p̄p̄ea q̄ origo eay est spissa z cartilaginosa p̄seruatiua ē est: q̄ i mēbro sicco q̄d h̄z p̄seruare. sic. n. vt. s. patuit dixit. q̄ illud p̄ay piloz q̄d ḡnatur vel reperit in caluis est difficil euul/sionis pp̄ siccitatē. nā durū nō euellit⁹ facillr: s̄z seruat pilos q̄re nō cadūt velocitē neq̄ depilat. C. Notat pp̄ solonem hui⁹ p̄trarietaj. q̄z lz pp̄ siccitatē reddēt⁹ cutē durā testēz nō ḡnāt⁹ pili: q̄z nō transit mā ipsoz in eā pp̄ opilationem poroz. phibētē penetrationē ei⁹ in ipsaz. Et si ante ipsi⁹ so/lidationē z opilationē ḡnati in cute pili erūt cadūt z defi/ciūt: q̄z nō h̄nt deinde mām fouentē z manutētēt⁹ eos in/ bilominus pili orti in cute dura z sicca q̄ p̄seruatiua diut⁹ fouent⁹ z manutētēt⁹ q̄z orti in cute molli: dūmō ipsi⁹ cu/tis siccitas z soliditas non pueniat ad t̄m gradū q̄ reddat poros ei⁹ ita clausos z opilatos q̄ nō possit mā pili trāsire p̄ eos. Et talis siccitas est soliditas palpebray z sup̄cilijs. Nā iste ptes sicce sunt: s̄z nō pueniūt p̄ siccitatē eay ad clau/sionē poroz. phibētē transitū mae piloz in ipsas: q̄re per durāt in eis pili tanquā in p̄tibus p̄seruantibus eos. Et cā apertionis ocārū partiū alia z cōmiliū siccarū in poris ipsay

Et calui-
ties n̄ ac-
cidit nisi
in anteriori
pte capu-
tis.

Aut sint
ap̄tiores
ad calui-
tiem.

Pat sup
cilioz ali
qui super
flue augē
tur ppter
i senectu
te.

Habita
tores re
gionū ca
lidarū nō
sūt calui.

Ipsarum est: quia partes dure facte porose non faciliter in parietibus et parietibus pororum ipsarum habent. Unde non claudunt: cuius oppositum est in parietibus pororum mollium partium que faciliter habent et claudunt cum aduenit eis causa exiccans eas. Et scias, quod ne dum cadunt pili palpebrarum et superciliorum: sed accidit aliquando eos in senectute augeri saltim superciliorum: ita ut aliquando egeant tonsione vel abraseione. Et causa huius esse potest humiditas indigesta in senectute multorum aucta stans in rimulis et poris magnis ossium superciliorum et obturans eas: quare fumositates ad illas puenientes et non valentes extra exhalare ad poros pilorum conuertuntur et vniuntur cum fumo sitatibus, consuetis: et sunt causa protensionis et prolongationis pilorum in ipsis. Et fortasse porum superciliorum in senectute magis ampliantur: sicut contingit edificatio quod cum antiqua magis ruinosa sit et expertus. Et sicut dicitur est in ethiopiis et habitantibus regiones calidas quod pilorum cutis eorum sit solida et sicca, est tamen lata in poris: et ideo causa exiccans ei superuenerit non sic opilantur porum eius: sicut opilantur porum carnis mollis cum exiccantur. Et ideo habitatores regionum valde calidarum non sic sunt calui, sed remanent capillati. Sciendum tamen esse dicitur, quod facta compositione superciliorum adinuicem: siue palpebrarum adinuicem: et sit habitantium regiones calidas adinuicem illa supercilia vel palpebre magis et citius sicut calue: quorum compositiones esse calidiores. Et inserunt quod auctores dicentes caluitie et depilationem velocius euenire corporibus calidioribus et siccioribus. Intellexerunt facta compositione inter ipsa corpora que conuenientia habent adinuicem vel parua distans. Et non facta compositione a se multum in compositione distantium: quia est distantia ethiopi et similitudinem eis ad habitatores regionum frigidarum temperatam: aut non multum calidarum. Et quod est inter cutem capitis. Dicitur Hippocrates 6° affo, quod cum calui sunt his varices magne non nascuntur: rursum capillati sunt. Et Galenus in 9° verificat affo^m, de caluitie ipso die dicta que ex corruptis humoribus sit que est alopecia et tyria: superuenientibus. n. patietibus alopecia et tyria varicibus magnis sanantur alopecia et tyria per transportari manum que faciebat illas ad inferiora et varices. Nam de caluitie proprie sumpta, dicit Galenus in eodem 9°, quis ignorat insana bile passionem caluitie existere: quasi dicat nullus. Zoar autem dicit, quod caluities que accidunt in iuuetute curantur cum inunctione cum oleo amigdalum, quod humoris remouet acuitatem: si accidunt in senectute impossibilis est cura eius. Et sicut voluit Rasis 25° parti. Et fortasse propiis, dicit Auienna, caluitiei cura ratio est difficilis: dicitur quod ista difficultas est propiis in possibilitate: est tamen possibile ipsam replere: aut eam retardare antequam fiat. Et scias, quod Galenus 1° de compositionibus voluit: non licere arguere ex caluitio dominium siccitatis in toto corpore: quia caluitium maxime euenit ex particulari dispositione cutis capitis: et non licet arguere ex particulari dispositione alius cuius membri super toto.

Cura casus paucitatis: siue priuationis capillorum propter corrosionem dicitur in capitulo alopecie et tyrie: sed cura ratio eius que sit exiccatione proprie humiditatis per etatem vel sexum: sicut dicitur est de caluitie ipso est autem et si curat in iuuetute est difficilis valde: sicut difficile vel impossibile est tale compositum permutare. Cura vero eius que accidunt per aliquam infirmitatem incurabilem: sicut per primam compositam est incurabilis. Que vero accidunt per infirmitates curabiles curantur cura ratione illarum. Et compositum non curat que sit propter paucitatem cerebri et distantiam eius a craneo et non curatur que sit propter vestigia vlcis. Que vero sit ex causis extrinsecis: sicut institis vel medicinis apposis et sicut curat per motionem earum: quod aut sit causa siccitatis ex paucitate materis pilorum: vel propter paucitatem materie nutritiæ et sanguinis. Et que sit ex opilatione propter humiditatem ingrossatam in poris cutis: ut innuit Auienna, sanari possunt. Et Mesuerius dicit, curam consistere tribus rebus, quarum prima est occupatio circa capitis modificationem: si est ibi materia ledens: et intellexit precedente vniuersali corporis modi

ficatione si fuerit in toto vel in aliquo nobili membro repletio. Que autem ista complent intentionem potest haberi ex multo: tiens dictis: et his que maxime dicentur in capitulo alopecie. Et 2^a res est regimen cibi et potus et aliorum emendantium malitiam compositionis et generantium humores laudabiles: et de implentibus hanc intentionem. A. precipue mentionem fecit in facta ex paucitate materis. et sicut in conualescentibus. Et dixit, quod curat cum regimine delitioso in cibis boni nutrimenti et pinguibus: et in quibus sit caliditas subtilis. i. remissa cum dimissione ois falsi acuti acetosi et pontici: vini amari antiqui et coctus. super et oium exiccantium ab intus vel ab extra approximato. tamen. Et ideo non debet approximari capiti eorum nutrimentum vsueum aut saporem his sita. Sed assidue balneatio cum rebus dulcibus et approximant eis ea que sunt sicut farina fabarum granum melonis creta pilorum et sita. Et 3^a res est, dicit Mesuerius, administratio medicinarum casum capillorum prohibentium. super et conseruantium eos: aut ipsorum retardantium casum. Et implentia hanc intentionem conueniunt et in depilatione proueniente ex nimia raritate pororum. De cuius cura Auienna dicit quod in ea administrat balneum aque dulcis calide in primis: ut aliquando magis rarificet cutem et inuenit ad faciliorem et maiorem penetrationem aque frigide que subito post balneationem predictam debet superinfundi. Nam aqua frigida sic administrata profundatur et opilat poros. De cura autem eius que sit propter opilationem pororum ab humiditate grossa, dicit Auienna, cures cum eis que resoluunt et rarificant: ita quod abluit caput cum lixiuo et baurach et spuma maris. Et linat cutis cum eis que sunt: sicut gummi ruthe siluestris et sinapis et calamentum et rutba et cepe, et administrant in balneo aque resoluentis. Et diligenter ut ponant in cibis eorum ea que aperiant: ut sinapis et allia et porum et similia: et abstineant ab oleis. i. et pinguibus et vinctuosis. Et de medicinis conuenientibus in hac specie, dicit Galenus super 60. epidemice, medicinis conuenientes alopecie pueniunt his quibus tardus est exitus pilorum in barba. i. per opilationem ab humiditate grossa. Et valet ad hanc speciem, quod dicit Rasis 25. parti. tunc vidi firmam curam ad principium caluitiei. id est ad inceptionem casus pilorum ex dicta causa per hunc modum fricet caput: donec rubeat. deinde illiniatur cum adipe anatis: aut galline per noctem: deinde illiniatur cum taphia pice et laudano mastice vino: et oleo sufficienti et dimittatur per noctem vnam: deinde lauatur cum aqua calida. Et postea iterum fiat hoc ideo regimen: si tamen rubeat ex taphia et pice: tunc dimittat cura per dies: et vter dum erit adipe puro donec mitiget punctio: deinde iterum fiat cura. Et de medicinis etiam conuenientibus in hac specie depilationis sunt medicinis Auienna. hoc dicit. sumantur cantarides recentes abscessis capitibus pedibus et alis: et exiccantur in umbra: deinde terantur cum oleo violæ aut oliue et coquantur cum eo donec ingrossetur et line ex eo ubi volueris: nam exiccabitur locus: et deinde nascentur pili. Et similiter facit mel anacardinum: aut teratur. condit in oleo de ouis et inungatur cum eo. Aut sumantur ungule asini aduste et cornua adusta et liniantur cum oleo sisaminis. Et sunt etiam alie medicinis que dicuntur in capitulo de alopecia in his: et in illis oportet ut obseruentur conditiones que dicuntur in illo capitulo. Sunt autem et alie medicinis que in omnibus speciebus conueniunt: ut in loco in quo administrantur orientur pili. Inter que dicit Auienna, conuenientia sunt oua formicarum cum oleo de ben illinita: quibus apud comunitatem hominum: et vulgus ipsa sunt ex eis que prohibent ortum pilorum. Et de expertis est lacerta que est in domibus quando interficitur et exiccatur et teritur: et cum oleo illinitur. Dixerunt quidam lacertam interficere et comburere: et in puluerem redigere: et locum depilatum melle tepido inungatur et superaspergatur de ipso puluere lacerte: nam cum sepe hoc fit inuenitur vtile: et expertum. Et dixerunt iterum, sanguisuga multas combu

Cura cal
uitie ene
metis pp
opilationē
poroz ab
humidita
te grossa.

re et pulueris et ipsum puluerem cum aqua in olla rudi bullire fac vsq; ad tertiam partem: et cum illa aqua locum inunge. Et dicunt vtile fore vt multiplicentur capilli si inungatur caput oleo in quo cocti sunt catarides vsque quo inspissentur. Et similiter vtile fore si post abrasionem loci: et sine abrasione inungatur locus multotiens cum hoc vnguento. Radices altee et folia trifolij: et radices et folia petrosilij et pista et pone in olla noua: sup inmitte mel et acetum. añ. quātū sufficit ad decoctionem siue ad coquendum ea tandū: vt cum cocta fuerint deuenient ad spissitudinem mellis. hoc enim multiplicat inunctū capillos prolongat et decorat eos. Et dixit Aui. sumantur. xx. medulle auellanae et assentur donec terantur et illiniatur cum oleo rapani. Et dixit. cinis abrotani quādo miscetur cum oleo anisiquo: et inungitur facit nasci barbā tarde nascentē. Et dixerunt quidam. melle crudo calido caput inunge et super asperge puluerem lacertarū combustarum et nascuntur pili multi et pulchri. Aut vnge locum cum assungia porci mixta cum puluere panis ordeī et salis. Et alij dicunt inunge locum cū assungia veteri incorporata cum puluere corticū radicū vlmī et corticū auellane. Amplius i ca^a alopetie multe dicētur medicine que adhuc poteris asferre locum. Regimē autē conseruans capillos et pilorū prohibens casum. conueniens eis qui ipsorū timēt casum et futurā caluitiem. nā aut eam. phibent: aut saltē retardāt: adimplet autē per medicinas calidas subtiles et stipticas calidas vt trahant mām pilorum ad locum subtilem. s. in sba et penetrent et locū transiunt preparant vel subtiles in caliditate. i. non multum: sed remissive calidas: ne mām resoluant et consumant: et stipticas: vt mām condensent in pilum et cōdensatam cōstringāt et retineāt. Dixit Aui. medicine cōseruantes capillos sūt ille in qbus est caliditas subtilis attractiua et vīus stiptica. Et subdit. sūt insup qdā medicine cōseruantes capillos cū proprietate ipsarū. Et sunt ex eis simplices et cōpositae: simplices sūt sicut myrthū et grana eius et laudanū et emblicū et kebulū et myrrhā et aloes et cap. veni. et galla pp siccitate suam et alsefanagi et pprie qm miscentur vna vel plures ex eis in vino stiptico et oleo myrthino vel masticio: aut cū aqua myrthi: aut cū succo foliorum alsefanagi et cinis ligni arboris eius vsq; cū semine suo mixtus cum oleo myrthino et vino stiptico et cortex nucis ossū oliuarū et papauer rubeū. oleū costinum cōfirmat capillos et reddit eos pulchros inuictū et decoctio emblicorū super illinita loca capillos confortat et a casu et lesione preseruat. Et succus nasturcij domestici bibitus et illinitus phibet capillos a casu. Et puenit lotio ex aqua decoctiōis sene aut rozismarini. Et ablutio scā cum lixiuio facto cū cinere pedis colubini: aut cū aqua decoctionis foliorū sagi phibet capillos a casu. Et illinitio facta cū lacte caprino in quo trita fuerit agrimonia. Et ablutio cum aqua decoctionis fenugreci confortat capillos et mūdāt eos a furfurib⁹. Ablutio vills. laues caput cū aqua decoctionis psidie balaustiarū myrthi cypressi et similium. Et post ablationem inungantur radices capillorū iuxta cutē cum oleo myrthino. Prohibēs casum capillorū ex inuentione nra. Rad. corticū canne vstae: et corticū auellanae vstae et granorū myrthi. añ. 3. iij. absinthij: et gallae. añ. 3. ij. pice post triturationē ipsorū cum oleo myrthi et vtere: qm est experimentum. Dixit Aui. Rad. grana myrthi gallas et emblicos: et decoque in oleo ro. et administra inungendo. Medicina cōseruans pilos supcilioz. Rad. ro. papaueris russi. añ. pt. 3. fumiterre cū radicibus suis et extremitatē valeriane: lra tñ extra bz. atriplicis: añ. pt. i. laudani ptes. iij. cap. ve. pt. ij. terant et administrent cū oleo masticino. Aliud. Rad. myrre ptē. i. laudani pt. ij. et misce cū oleo myrthino qm sufficit ad illiniendū. Et si egeat desiccatione multa et resoluzione addat nitrū vsti vel non vsti ptem. 5. Aliud. apes multas in olla reclude et oleo tere et caput inunge. Ung^m phibens casū

De pteru
uacione
capillorū
a casu.

capillorū et inceptam caluitiē sanat. Rad. foliorū myrthi gallarū cypressi cap. veni. corticū thuris puluerizatoz subtili: añ. p. i. laudani. ptes. ij. vini stiptici et olei myrthini qm sufficit ad h vt fiat liqdū et inungant cū eo radices pilorū de sero et mane lauent cū lixiuio dulci in quo bullierint stiptica. Alii Rad. 25. pte. ad casum capillorū et pualescentibus non credo fore melius medicamen qm hoc. s. qm laudanū dissolutū in oleo masticino. Si tamē capilli ceciderint valde et fuerint modice soliditatis in radicibus eorū pone loco olei masticini oleum myrthinu: quia tunc indigebis maiori stipticitate: et rege eos regimine conualescentiū: sed tamen vitare debes in eis illiniciones frigidas multe stipticitatis et pprie in catarrois: ne forte inducas eos ad detrimentum.

De coloribus capillorum et canitiē.

Cap. xxiij.

E pilorum vtilitate tam in trac. p hu⁹ ius sermonis dictū est: sūt eni in corpe vtilēs. quēadmodū lupini in terris seminandis qui trahūt nitrositatē a terra. Unde Cōstantinus in agricultura dixit. si fertilem terram volueris facere lupinos in ea sere: qm nitrositatē ab ea attrahunt: et ita pili ex corpore fumosās et nitrosas materias ex corpore hauriunt que in ipsis puerunt. Unde colz 2°. ait Auer. mihi vī q nā adducit hunc vaporē: vt sit mā pili ad hoc vt pilus trahat illā malā mām ex corpore ad mundificandum ipsum per hoc: sicut vides q faciunt artificialiter laboratores terrarum. qui quādo volunt q ipse fructificet seminant in eis semina que habent trahere partes terrestrem vltim.

Color capillorum variis causis variationem recipit. et p^o ex varietate p^ontis. Nam aliud est color pilorū in cōplone tēperata: et aliud in cala: et aliud in frida. Cōplone eni cala capillos et pilos nigros pfert: et frigida subalbidos et tēperata pfert eos declinantes ad citrinitatē et rubedinē: et frigiditas cum vehemēti siccitate pilos pfert albos: et siccitas et sola vehemens. Et accidit ex ea simile eius qd accidit plantis cū siccant: quarū folia albecunt. Et h accidit pprie in fine egritudinū exiccantiū. Secūdo variat color pilorū rōne etatis: qm pueritia flauos: siue subalbidos pfert pilos: iuuentus vō nigros et senect⁹ me^m inter p^odictos ducit colorē. Et variat 3° ex parte humorum corporis. Alii Rad. 25° pte. ex libro subal. color capillorū fit semp ad modū coloris sanguinis: si. n. sanguis fuerit tenuis et aqueus erit color eorū citrinus et albus. Et si sanguis fuerit niger et calidus et color eorū manifeste niger erit. Et p^ol^o variabit fm varias dispōnes sanguinis et mīxtionē cū alijs humoribus. Et variat 4° varietate regionum. Nam regio cala meridionalis pilos pfert nigros: frigida vero septentrionalis subalbidos. orientalis vero medios cū declōne ad rubedinem. et occidentalis medios cū declinatione ab albedinem. Et variatur 5° rōne accidentiū anime. Et 6° ratione infirmitatum et maxie exiccantiū. Et qm permutat vel variat color pilorū rōne mae ex qua fiunt: cum. n. vapor fumosus ad cutem peruenit vltus pp calitatez corporis multā adherentē: tunc color pilorū erit niger. cum vero vapor ille non erit vltus. qz caliditas in corpe est debilis non adurens erit color nō niger: sed declinans ad colorem sanguinis et humoris a quo ille vapor est subleuat⁹. De variatione coloris pilorum pppter dispositionem cutis. dixit Aristot. 5° de generatione animalū. color pilorū ex causa dispositionis cutis variatur. sed hec variatio magis in alijs animalibus contingit qm in hominibus. Et hoc est pppter subtilitatē et imbecillitatē cutis hominū: habent enī homines subtilissimam pellem pre omnibus alijs animalibus: pppter qd fm plurimū non operat pellem eorū in alterationē coloris pilorū ipsorū. Aliter tamē euenit q operatur vt patet in caluitio nō naturali. Unde dixit. A. hominibus nihil

Color capillorum et variatio recipit.

Canities
pilosorum de
albato et
duplex. s.
nalis et in
nalis.

De causis
pilosorum
canities.

pilosorum
et
canities
pilosorum.

scilicet. pellis operatur in coloratione pilorum suorum non canis non propter senectutem: sed eorum qui propter infirmitatem: noua enim alba pelle albesunt pili: si autem pili fuerunt albi non consequetur inde pili albedo: et quia pili ex pelle nascuntur. languente igitur et subtiliata pelle et pilus simul languet: languor autem est pili canities. Et in dictis Aristo. tetigit unam de causis canities non nalis: et propter quod sciendum est quod canities et pilorum dealbatio est duplex. scilicet nalis et innalis. Nalis accidit in senectute et est vexillum sine insignis quod supra caput mors applicat. Innalis vero est illa quod occupat pilos ante senectutem. Et de canitie nali loquens. Ari. 10^a pbleu^m. 64. pbleu. dicitur. homo solus animalium canit huius. Et causa est quod multa animalia habent pilum fluxibilem: quod o anno fluit et renascitur: ut bos equus et alia plura: et multa que non habent pilum fluxibilem: ut ouis et capra et plura alia sunt breuis vite et canities non accidit nisi post longum tempus: ita quod pueniunt a morte ante tempus canities. Et hoc dixit Ap. quod cum non sunt senescencia. id est. longo tempore viuencia non canescunt. Et hic est quod senectus canities denotat. Homo autem quia non habet pilum fluxibilem annuatim: imo post non quod quis aliquando accidet: ut ex aliquo egitudine pilus fluat ab homine et vite longue canescit. In 5° de generatione animalium. dixit Ap. equum canescere quod quis possit dici canescere respectu aliorum animalium: respectu tamen hominis non propter canem scit. De pilis autem causis canities. dixit Ap. eodem 5° de generatione animalium. causas albedo in pilis ex defectu caloris nalis: ut in senectute et ex humido. canities accidit. Nam nutrimentum quod ad unamquamque partem pertingit propria caliditas digeritur: ea autem non potente illud digerere corrumpitur: et fit oratio et languor. qui utique pergo dixit Ap. non parum est caloris et humiditas in grediens amplior est propria caliditate: tunc cum non possit illa humiditas ab ea digerere corrumpitur a calitate que in continetur est aere. In pilis. n. pilorum radices tale ex his nutrimentum non digestum putrescit et fit vocata canities. Et causa albedinis in predicta putrefactione. dixit Ap. est quod multum habet aerem in se commiscet ois terrestres vaporibus huius virtutem aeris grossi. Et quod talis putrefactio et albedo fiat ex defectu caloris innati. dixit Aris. apparet: quod ex languoribus multis animalibus curatis languoribus nigrescit aliquid eorum: et hoc quod est: quod in infirmitatibus totum corpus in defectu caloris nalis est propter quod indigestio in carne canos efficit. Sed postquam curati validi facti sunt permutantur: et sunt ex senibus iuvenes. vere ergo habet quod dicere languores esse acquisite senectute non languore esse nales: faciunt. n. aliqui languores aliqui eadem que senectus. Et hoc ab Ap. quod ex eis de causis inficiunt in multis multi capilli tempore iuuentutis: et aliqui postea non habeant infirmitates magnas: nam ex causis multis notis fit languor in cuti: et in languor fit in pilis. Causa vero 1° de corporibus dixit. quod canities habet fieri in illis in quibus cutis capitis non consequitur finem siccitatis. Et voluit Gal. ibi quod canities presupponat debilitatem capillorum et albedinem eorum. Et debilitas eius accidit propter minorationem nutrimenti convenientis eis. Et albedo accidit eo quod res ex qua nutriuntur exita flate quam putrescit secundum longitudinem temporis quod contingit: quam cum porus fuerit strictus et supfluitates fiunt pauca et viscosa et caliditas pellens eas antea fuerit debilis: tunc accidit canities. Et sic videtur velle quod causa canities: siue albedinis pilorum sit putrefactio illi supfluitatis flatis. Et propter hoc dixit. A. quod si sanguis permanet pinguis spissus calidus et viscosus capilli sunt nigri. Cum vero ad aquositatem redere incipit declinat capilli ad canitiam. Et Ap. ubi supra dicta corruptionem: siue putrefactionem appellauit elixit. Gal. vero appellauit acatanigis: et est idem quod mullulentia a nobis vocatur: quod non est vera putrefactio. Et A. pmi. 2^a. causa de signis propter longum recitans dicta Aris. et Gal. de canitie dixit. quod cum opiniones consideraueris inuenies eas pro certo propter quas: imo dicunt quod. quod in senectute sunt penitus eadem. Et hoc quod causa albedinis coloris flegmatis: et causa acatanigis albedine est una. scilicet debilitas caloris nalis agentis illas causas. Et dealbant tempore matris ante quod densentur in pilos et si pili albi nascuntur. Et ex dictis patere potest

quod canities nalis properat in corpore frigida flatica et ventibus cibis flegmatis generatiuis. Et eis que multa videntur capitis coopertura et e converso tardat in corpore calida: maxime colerica et ventibus regimine calido et colere generatiuo. Et scias. quod sunt alie cause albedinis pilorum: siue canities innalis. Et est siccitas multa corporis: siue cuti adueniens ab aliquo putrefactione eueniens: aut propter causam intrinsecam siue extrinsecam. Corpe est et maxime cute exiccato exiccantur radices pilorum: quod puenit materia nutriente eos: et coicatur ipsa siccitas ipsis pilis. et sic exiccantur in suo humido et dealbantur: sicut accidit albedo segetibus cum siccantur. Et causa quod est intrinseca talis siccitatis secundum plin vult supra patuit sunt egitudines exiccantes. Cum quod 2^a causa de dispositionibus accidit: et conualescentibus. dixit Aui. accidit eis ut albificent eorum capilli: propter quod capilli puenit nutrimento: et propter quod spargitur siue exit ab eis humiditas innata cum qua stat nigredo. Causa autem extrinseca potest esse multiplex. scilicet. longa et magna tristitia facies sua exiccatione: et interpestui funduntur vertice cani. Et magnus timor et subitus: sicut accidit his qui supse videtur repentinam mortem: sicut egovidi in puero Matheo lippio de scarpia: et in Lechio sartore in burgo sci Laurentij: nam et quibus pili non sint aiaii et non trahant nutrimentum eorum pilorum compulsi: nihilominus ex magnis alterationibus et corporis et cunctis alterationibus recipiunt. modo in vehementi et subito timore calor intrinsecus multum retrahitur et vni: et de humiditatibus ibi reptis multum consumitur: et partes extrinsece sanguine et spiritibus depauperate multum exiccantur: vni transfigurantur eorum facies et tornatiles fiunt: et albedo pilorum ex subito eueniente timore subito accidit: et ois alia causa extrinseca cuti adueniens et pilos calefaciens et multum exiccans eos est causa albedinis eorum: pili enim sicci sunt. calor agens in sicco dealbat. Et sic dealbantur pili et capilli ex fumo sulfuris. Differt autem canities innalis a nali: quia in ista innali albedo incipit a pilorum extremitatibus et procedit versus radices: in canitie nali incipit a radice et procedit versus extremitates. Et differunt. quia canities nalis quibus possit retardari: facta fortasse non sanatur. Innalis vero sanatur: vni sicut supraponitur ex vbiis. Ap. curatio infirmitatibus exiccantibus reumectat corpus: et sic reumectantur pili: sicut et multe res sicce in aere humido humectantur: et sicut accidit segetibus cum propter siccitatem et humiditatem carentiam exiccantur: postea ipsis aqua irrigatis iterum humectantur et versus suam consuetudinem et nalem nigredinem: siue viriditatem redeunt. Sic pili et pili cum humectantur versus nigredinem vel ad pristinum colorem redeunt. Quidam dicit. quod sicut ipsi pili in albi facti sunt ita nigrescunt quod sic albi fuerint facti. Sed quod ois tales multum subtiliati sunt propter opilionem pororum et siccitatem factam factis poris latioribus et nutrimento re humectate decidunt. et alij loco pilorum renascuntur nigri exiit.

Cura retardans canitiam propter dieta et potio. et dieta quidem consistit in euitatione ois frigidi et humidis: siue aeris: siue ciborum et potuum potentia vel actu talium: siue multi oculi longae dormitionis post repletionem cibi multe balneationis cum aqua dulci et applicationis ab extra rebus frigidis et humidis: talium potentia vel actu multe potationis vini vaporosi: propter quod dixit Aui. sit sufficientia in potando vinum propter cito: dixit Raf. ducit ad canos frequens usus vini: et non habet compositionem in hoc: aut comestione rebus vaporosis: et potentia replere caput vaporibus humidis. Et generaliter in euitatione consistit oium multiplicitas indigone et flegma plin: de quibus est multum coyus. Et consistit in administratione regiminis exiccantis: siue sicci actus: siue potus bonum tamen sanguinem generans. Et de appropriatis ad retardationem canities est usus carniu serpentis. Cura vero propter potio nem composita cum interpolata flatis purgatione cum educitibus flegma: et precipue a capite cum cochis et silibus. Et dixit Aui. et cum vomitu est propter supra cibum et pelystria iterum. Et confert usus triser minoris et electuarij de mirabol. et usus kebulorum conditorum maxie: et pinterualla sume troc. de tyro: et usus tyria: ce et metridati et usus electuarij anacardini dicit esse vtilis et conueniens. Dixit. 25. cit. cito ducit ad canos abundans extractio

De causis
extrinsecis
canities.

De causa
canities
nalis et non
nalem.

sanguinis. **C**Dixit Tabi exptū fore q si sumat vnus mira
bol. niger absq nucleo in cibo pannū sumēs ipz obtinebit
capillos nigros vsq ad finē vite sue. Et qdā oīcūt. retardari
canitiē p̄nunctionē factā in radicib⁹ capilloz ⁊ piloz bar/
be cū oleo costino vel nardino ⁊ similib⁹ ⁊ p vsqz tingētuz
pilos aliquo colore ⁊ spūat⁹ nigro. Et oleū nigelle denigrat
capillos ⁊ p̄hibet ipsoz albificationē fieri. De cura autem
palliantē dices in sequēti cap⁹.

**De tingendis capillis ⁊ pilis flauificandis rubificandis de
albandis denigrandis ⁊ pulchrificandis.** Cap. xxv.

Egimen tincture capilloz ⁊ piloz ⁊ co
lorationis eoz duplex est. scilz
vle ⁊ particulare. Vniuersale cōsistit in prepara
tione eoz ad recipiendū tincturā ⁊ coloratio
nem: ⁊ particulare cōsistit in approximatione
rerū tingentiū eos. **E**t vniuersale qdē germen: tūc maxie
necessariū est cū voluntas fuerit vt tinctura acquisita perdu
ret. Ad inducendū etiā durabilē tincturā opz q prius lauen
tur cū aliquo lixiuio stiptico dante capillis causaz retinendū
tincturā: quē admodū fit in pānis ⁊ alijs tingēdis reb⁹. opz
ergo vt pili tingēdi pus bene lauent⁹ cū lixiuio ⁊ cum aqua
infusionis aluminis roche puluerizate: de quo ponat lib. 5.
⁊ de cinere cōmuni. 3. ij. que infundant⁹ in aqua postea colē
tur per pannū: ⁊ lauent⁹ cū ea pili ⁊ anteqz perfecte siccant⁹
ipsos tinge: ⁊ quidā dicūt q pili madefacti aqua mixta cū
alumine roche ⁊ exiccati melius colorē suscipiūt: plures tñ
cōcordāt q capilli predicto mō loti cū fuerint exiccati meli⁹
tincturā suscipiant ⁊ susceptaz diutius teneant. Et maxime
necessaria est pparatio ista cū volueris colorare eos colore
nigro: aut colore itēsiori recedēdo ab albedine: ⁊ ad nigredī
nē accedēdo: verūtū in coloratione capilloz: p̄cipue in ipso/
rūz denigratione opz cauere nimiz vsqz rerū frigidarūz
⁊ stipticarū quibus maxime egef in denigratione capilloz
super caput: qm̄ propter hoc multi iam mortui sunt: ⁊ multi
iam incurrerunt apoplexiaz vel paralyfim vel aliam similez
egritudinē: vt dixit Sal. pmo mēmīr. Verūtū preparatio su
pradicta nō est necessaria: imo esset inutilis. cum aliq volue
ris colorē p̄existētē remittere a nigredine vel alio colore
medio tendendo versus albedinē: s; dz ablutio tunc fieri cū
aqua dulci simplici nō habēte aliquā stipticitatē oīno. Qui
dam tamen dicunt. nō possunt capilli nigri albi fieri: s; bene
possunt in nigredine remitti. **E**t modus albificādi capil
los ⁊ remittēdi intensiōē coloris versus albedinē est iste. la
uent⁹ bñ cū aqua calida cū lixiuio dulci ⁊ sapone: ⁊ cūz fue
rint medie exiccationis suffumigant⁹ cū sulfure ⁊ inungant⁹
capilli cū vnguento: qd sic fit. R. stercois hyrundinis enule
sicce sulfuris floz capparis siccorū mes ⁊ seminis ebuli sicci
⁊ terant⁹ pfecte ⁊ incorporent⁹ in modū vnguētū cū selle vac
cino ⁊ aliquātulo aceti. Et fiat hoc multis vicibus iterādo
lotiōē suffumigatiōē ⁊ inunctionē: donec nigredo minua
tur: deinde vngat⁹ sepe cum oleo de lilio vel sambucino. Aut
R. capilli siue pili equoz ⁊ pellium ⁊ pannozum ex suffu
migatione sulfuris dealbant⁹. **E**t dealbant⁹ capilli si lauent⁹
caput cū lixiuio de cinere vitis factorū in quo positus fuerit
puluis lupinorum myrrhe stafilagrie ⁊ fecis vini. **E**t Lotio
alia. R. radicem celidontē ⁊ rubie tinctoz. añ. tere subtilt ⁊
distempera cū oleo in quo iam cocta fuerint rasura ligni ra
dicis celidonie ⁊ crocus. Et cūz ea caput vnge ⁊ dimitte sic
vinctū nocte tota ⁊ mane laua cū lixiuio facto de cinere cau
lium cū palea ordeī lotum. **E**t Alia. R. celidoniā ⁊ agrimo
niam ⁊ rasurā ⁊ folia brusci: ⁊ in aqua decoque postea ha
beas ollaz in fundo pparatā. ⁊ in eius fundo pone cimīnūz
deinde cinerē auene ⁊ vitis ⁊ fac cū dicta aqua lixiuūz ⁊ ex
eo laua caput. **E**t Dicit. 25. pti. q sex aceti in vna nocte capil
los nigros facit blundos: ⁊ s̄r facit fer vini. Et si capilli ni
gri illiniant⁹ cū stercore hyrūdinū ⁊ dimittant⁹ sic per noctē
mane existēt albi. Et dz. q illinitio cū aqua venaz citrinarū

facit capillos aurei coloris. Dixit Alber. q aq decoctionis
talpe dealbat equū nigrū. Et dicit qdā. q pulegiū in lixiuio
bullitū caput inde lotū pulcherrime dealbat. **E**t Capilli aut
flauī ⁊ splendidi sūt si post p̄pōnē ipsoz ad recipiendū tinctu
ram illiniant⁹ cū illinitione facta ex aqua decoctionis exte
rioris corticis viridis fructus nucis: aut corticis arboris
eius mixta cū albumine oui galla s̄r incorporatis in modū
vnguētū quo capilli illiniant⁹ ⁊ superponant⁹ folia blis⁹ ⁊
fasciant⁹ cū binda ⁊ dimittant⁹ sic vsqz ad diem tertiz: tunc
soluant⁹ ⁊ pectinent⁹ vt si qd ex vnguento capillis inhererit
abijciatur: ⁊ tunc illine eos cū tinctura facta ex croco orien
tali sanguine draconis ⁊ alkanna: sed maior pars sit alkāne
distemperatis cū decoctione prassij ⁊ dimitte hanc tincturā
sic per duos dies: deinde laua cū aqua calida. Nā h tinctura
nō remouet de facili. **E**t Dicunt quidā. cum melle fecez. vini
decoque ad spissitudinē: ⁊ tūc cola ⁊ cūz capillos flauos ha
bere volueris ex eis vnge eos. **E**t Lotio semel facta cūz lixi
uio facto cum cinere ligni edere ex corticati facit capillos fla
uos durantes sic mēsis tribus. **E**t Si frequenter laueris
caput cum aqua in qua coxeris flores genestre exiccatos:
aut flores tassi barbassii aurosi s̄r s̄r capilli ⁊ flauī. **E**t cō
uenit ad hoc lixiuū in quo infusi fuerunt flores sticados cir
trini ⁊ genestre ⁊ rasura brusci ⁊ coxer citri: aut radix gen
tiane: vel radix berberis ⁊ flos cartami. **E**t Aut accipe thu
tie costi ⁊ folij nardi. añ. 3. ij. ⁊ olei ro. lib. j. pistata misceat⁹ ⁊
p elambicū subliment⁹: ⁊ ex aq que inde exierit caput liniat⁹
post lotiōē ⁊ ei⁹ exic^m. **E**t Aut. R. aluminis roche lib. j. alu
minis scariole. 3. j. aluminis secū. 3. ij. ozag. gūmi. arabi. amidī
saponis albi. añ. 3. ij. pistent⁹ ⁊ bulliāt in lib. x. aque recentis
⁊ clare donec remaneāt. p. ij. postea cola ⁊ ex ea capillos bal
nea pectinādo eos sub sole. Frica capillos cū puluere cerri
⁊ splendent. Et s̄r splendet annulus aureus vel argēt⁹ eo
dē puluere fricat⁹. **E**t Dixit Sal. p mēmīr. q archigenes oī
xit. q lupini crudi cū aq ⁊ nitro mixti ⁊ illiniti flauos faciūt
capillos. Lamomilla retēta in lixiuio colore pulchro deco
rat. **E**t dz. q si inungant⁹ capita pueroz vel puellaz cum
oleo mixto cū cinere corticū auellanaz ⁊ nitro emittēt capil
los pulchros. **E**t Si capillos ad rubedinē declinare volueris
ppara pus eos cū lixiuio facto ex cinere tirsoz cauliū i quo
sit alumen dissolutū: ⁊ sit i^a ablutio multis dieb⁹: m^a prepa
rat capillos ad recipiendā oēm tincturā: deinde. R. farine lu
pinoz. 3. x. myrrhe. 3. v. aluminis roche ⁊ aluminis secū. añ. 3.
ij. terant⁹ ⁊ incorporent⁹ cū lixiuio facto cū cinere sarmētorum
vitis donec fiat ex eis forma vnguētū: ⁊ cū eo vngant⁹ oēs ca
pilli ⁊ illiniant⁹ postqz fuerint abluti cū lixiuio dicto ⁊ fue
rint medie exiccationis. Aut post p̄dictā mediā exiccationē
inungant⁹ cū linimēto facto de puluere rubie tinctoz cūz li
xiuio de cinere sarmentoz. **E**t dz cūcūenire caput laua
re sepe ex aq in q semia lape minoris diu bullierint. Et illini
re capillos cū aceto vel aqua in q alkāna distēperata fuerit.
Et Siendū est q multotiens ⁊ multis vicibus inuicē pecti
nare capillos sub sole cū pectine humefacto cū lixiuio mul
tū opat⁹ ad bonā ⁊ pulchrā colorationē capilloz. Dixit. A.
q alkanna ⁊ indicū ⁊ pp̄le radix alkannē sunt radices sup
quas ogregant⁹ hoies in tingendo vel ad nigrū vel ad flauū.
Et Modus aut palliādi canitiēz pmutandi colorē albū ca
pilloz ad citrinitatē vel ad subcitrinitatē vel subrubedinē
est talis. R. gūmi arabici alkāne. añ. 3. j. gallaz imaturaz: ⁊
gllaz qbz aptant⁹ coria. añ. 3. ij. terant⁹ ⁊ bulliant in lixiuio
debili ⁊ dimittant⁹ in eo p̄ diē ⁊ noctē: postea optime cūz eo
lauent⁹ capilli postea copiant⁹ donec fuerint medie exiccatio
nis: postea inungant⁹ radices eoz cū succo corticū viridum
nucū ⁊ pectinē cū pectine humectato in dicto succo diu ⁊
frequēter humectādo cū ipso succo pectinē donec oēs capil
li bñ humectati sūt ex succo illo. Et post dictā pectinationē
dimittant⁹ sic phoras sex vel. vij. deinde pectinent⁹ cū pectine
nō humectato. Et sic fiat de 3^m in 3^m: vel de 4^m in 4^m: vel per

Andel hic
modum
albandi
capillos.

Bo
faciēdi
pillos
uoz
didos.

Modus
cingendi
pillos
beas.

Modus
palliant
canitiēz

amplius tempus sicut videbitur expedire. Aut fricent capilli post ablationem predictam cum pulvere alkanne humectando cum vino: aut cum carnositate arancij: et dimittantur et fiat per oia ut dictum est. Et scias, quod istemet modus tincture factus super capillos citrinos: siue rubeos redderet eos nigros.

Modus
faciendi ca-
pillorum ni-
gro.

Modus autem palliandi canitiem et reducere coloris pilorum albus ad nigredinem et omnem alium coloris me^m complere per medicinas simplices et compositas. **D**e denigrantibus autem capillos simplicia sunt stiptica et folia rubi et p^prie cinobati quoniam coquuntur in lixiuio: et inde caput lauat. Et si in lixiuio pus decoctus fuerit exterior cortex viridis nucum et pauper rubeum forte efficiet nigredinem. Et decoctio stipticum et foliorum papaueris siluestris et mane loti cum aqua decoctionis eiusdem tingent fortiter nigredinem. Et folia cypressi in aceto decocta denigrant: et flos puluerisatus: et cum oleo mixtus pilos denigrat multiplicat et plorat eos. **E**t de vtilibus est medicamen archigenis quod describit Galenus per miemir. et est radix capparis cum lacte mulieris ac asine bullitus usque ad consumptionem tertie partis cum sit ex eis in nocte cataplasma. Aut tere cum eis radice salicis et cortice eius cum aceto et unge capillos. Aut pulvere gallarum cum succo nucum bullire fac et inunge. Et denigrat eos pars illa nigra papaueris ruffi que est in medio floribus eius cum oleo myrrhino mixta inuncta et cataplasmata. Et oleum myrrhinum agitat diu in mortario plumbeo: et in eo reservatum inunctum sepe denigrat. **C**omposita autem ad denigrandum facientia multa sunt: ex eis est ut recipias, c. nucas virides: sicut sunt in arbore de mense iunij et coter eas et permisce cum lib. 5. aluminis scissi et pone in olla noua et superinfunde lib. iiij. olei et dimitte in loco non humido: neque multum siccis dies. xx. postea cum illo oleo caput inungat. **A**ut. R. almuri et aloes epatici. an. 3. j. et fuliginis aliquatulum et liga in petia: et fac eam bullire in vino potenti: postea ex illo vino capillos lotos et medie exiccatos inunge non cito denigrabit eos nigredine pulchra. **A**ut. R. vitrioli de quo fit encaustum et dissolue in aceto et vino et dimittat sic per noctes: postea ex eo illiniantur capilli et pectinent pectine cum eo humefacto et sicut nigri cum durabilitate: aut pulvere alkanne et cortice fabae. Et galle cum succo blete tempera et inunge. **D**ixit Rasis. 25. 2ti. R. gallarum lib. j. et fac in oleo frige et cum dicto oleo alkanam misce et vitriolum et salgemam et coque ex eis unguentum et caput vel barbam illine: prius tamen lava cum aqua calida et manibus fricando exicca. Et ut non exiceat unguentum. dixit Haly. cum folijs blete vel sambuci cooperi per sex horas. postea lava: quoniam est expertum. **D**ixit Aui. ad denigrandum capillos et nigredinem eorum persequendum. R. mirabol. indorum et emblicorum et gallozum. an. par. x. laudani partes. xx. contrita ponantur per duos dies in tribus lib. boni olei: deinde coquantur donec ingrossescant et fricent cum eo capilli. **A**ut. R. folia nucum et corticem radicis eius et paritaria: et in aqua coque: deinde adde pulvere aluminis et alkanne vel galle et aluminis roche vitrioli salis niri: et cum hac aqua loca que denigrare volueris lava. **E**t scias. quod oia predicta denigrantia multo magis operatur preparare quam pilos ad tincturam recipiendam cum dictis. **A**ut Rasis. 25. 2ti. ex per miemir. ungi debet qui vult quod perseveret nigredo capillorum suorum ac nigrescat illud quod fuerit albificatum ex eis cum alkitran puro et p^prio: et remaneat linitio eius super locum per tres horas. et deinde ingredias balneum et sic fiat in quolibet triduo una linitio in complate frigida: sed in calida complate o³ alkitran misceri cum oleo. **E**t dixit. similiter operatur per tenuis picis que ex tenuitate et calefactione ei preest: quia illud quod fuerit simile huic denigrat et prohibet cito fieri canos. Nec infert nocumentum sicut inferunt frigide et stiptice de reumatibus malis: quia plures mortui sunt ex usu medicinarum fortis frigiditatis et stipticitatis: et plures alij passi sunt apoplexiam et p^psim: igitur si volueris ut aliquo medicamine ad hoc ut possit eo quod habet in se tenuitatem: et non est multe frigiditatis: aut misce cum ipsis prohibentes nocumentum eorum:

de quibus sunt cedria et pix liquida. Nam in istis cum stipticitate sua. ut dixit Rasis. primo miemir. est quedam subtilitas per quam penetrat ad radices pilorum et denigrat eos absque nocumento. Et de prohibentibus nocumentum earum sunt garosili. **A**ut. n. Auicenna. quoniam ponit in tinctura. 3. j. garosilorum denigrat valde et prohibet nocumentum tincture a cerebro. **D**ixit Rasis. ubi supra. in aqua garosili. distemperet alkanam et fiat ex eis illinitio: et sicut capilli nigri boni coloris. Et subdit. oio experiat illud super corpus et nigros faciet pilos illius loci: Et si illinitio fiet ex ea super capillos decies sicut nigri vehementer valde. **D**icunt. hec est tinctura communis. R. vini albi. lib. iiij. alkanne et cineris ligni cerri. an. lib. 5. rob nucum lib. j. misceantur et bulliant suauiter. postea ad habendum colorem quem volueris debes experiri ponendo ex ea cum bullierit aliquid cum penna super cartam: nam prima ebullitio facit colorem flavum: secunda rubeum et preces magis nigrum.

De crispandis et planandis et ingrossandis et subtiliandis et prolongandis capillis. Cap. xxvj.

Capillorum crispitudo. dixit Rasis. 2° de complateibus. puenit a siccitate complateis aut a poro in quo est radix eorum. a siccitate quod puenit. sicut accidit corrigisse quas ignis desiccauerit que incrispant: sicut videmus etiam capillorum ipsum cum appropinquat igni super locum flecti. Nam caliditas agens in pilum desiccatur humiditatem continentem ipsum: unde in seipso deflectitur. Et propter hanc causam. dixit Rasis. oes capilli ethiopum sunt crispi. Et nam autem poro puenit crispitudo secundum hunc modum qui est quod prius vapor in nam pili non potest fortiter propter sui debilitatem transire secundum rectitudinem sed obliquat. Et secundum obliquitatem suam postea formatur transitus eius obliquus. Aut et si fortiter vapor in natura sua sit fortis. sed natura cutis est durior quam op³ et prohibet vaporem: ne secundum rectitudinem transeat: declinat ergo ad latus et flectitur: sicut videmus exterius non solum vaporem et fumum sed et ipsam flammam ignis cum prohibetur superius procedere retinere et declinare ad latus. Et dixit fortiter ambreres simul aggregantur. s. debilitas vaporis p^prie et durities cutis et puenit ab eis obliquitas radicis capillorum. Et quidam ad dictas causas addunt obliquitatem poro in nam sua: unde quous vapor sit fortis et cutis mollis. tamen vapor in sua radice obliquat. Et op³. dixit Rasis. ut capilli semper remaneant secundum figuram qua eius radix figurata est. Non enim est possibile de aliquo duorum corporum: ut redeat de obliquitate ad rectitudinem: nisi mollescat prius: capillorum autem cause opposite sunt predictis. **E**t subtilitatis eius causa est vaporis tenuitas et poro strictura: sicut grossitie ipsorum causa est vaporis grossitudo et poro largitas. **N**otat tamen quod dam quod planities capillorum dupliciter reperitur sumi. Uno modo large pro capillis bene comatis et pectinatis: siue sint p^prie plani: siue crispi. Et sic sumptis planities eorum Rasis. 2° 2ti. ubi et non planos vocat quod non sunt mundi comati nec pectinati: ut patuit in sermone 3° de cura ophthalmie. Alio modo stricte et p^prie p planities vera crispitudini opposita. **I**ngit Rasis. 25. 2ti. oleum fenugreci crispum facit capillos: et sicut semen iusquiami. Et si lauent capilli cum decoctione foliorum oliuarum crispi fient. Et dixit. lupini si terantur in aqua et cum ea lauentur et illiniant capilli crispabunt. Si capilli sepe inungantur cum oleo mixto cum pulvere cornu arietis incensi fient crispi. **D**ixit Rasis. ibidem. illinitio faciens capillos crispum et planos. R. myrrhe parte. j. et salis aque parte. 5. et coquantur ad modum pulvis cum aqua et fiat cum ea illinitio post lotionem capitis et dimittat in illinitio super caput per dies et noctes postea lauetur.

Dixit Aui. crispantia sunt farina fenugreci et oleum eius et alfedre albus et myrrha et galla et calx et lytargirium que misceantur: ita quod sit sufficientia in quibusdam eorum. s. magis et minus exiccationum secundum exigentiam et commoueat cum eis caput tangendo: quod op³ cum eis mixtis ut dictum est fricari capillos: non tamen

Nico. sermo. vii.

333i ii)

Planities
tres ca-
los dupl-
sumitur.

Incrispa-
tia capil-
los.

leuiter sed vt cōmoueatur in fricatione caput. Et dixit. qñq ponit in eis que faciunt planos aliqd susquiami albi sicut est solū. Et calx est ex eis q faciūt planos. dicit lra extra. s. ca/ dere qz adurit parūper cū soluit in hac sūma z cū miscetur inter medicinas crispates z pprie qñ equant cū ea due tertie de alfedre que ambo sint cōfecta cum aqua frigida. Et dixit spuma salis amari incrispat eos vehementer. s. cū illinit. Et dixit. incrispatiū bonū. R. gallay z alcarmeregegi: z limatu re acuz z folioz cypressi z granoy ei? z granoy citoniorū z lytargirij z draganti z boli alcançi z emblicoy. añ. partes equales z calcis nō extincte pte. s. cōficiant cūz aque fideib eniz est bonū incrispās z denigrans. Scias tñ q capilli pla/ ni nō crispant nisi cū magno studio. Capilli aut crispi ap planat cū reb? lenientib? z hūiditate eos ptiuatē multiplicā tñb? Dixit. A. applanat eos admissa iō oleoz mūdificā tiū. als. mollificantiū z mucillaginū hūectatiū z eoz q ipsoz pbiēt incisionē. als. scissionē que dicent? z. Capilli vō subtiles grossi fient fricando eos cūz spuma maris z cinere cū veteri oleo mixtis: sic fricabuntur singulis noctib?. Et grossi subtiliabunt lauando caput cū aqua calida mixta cū farina orobi z puluere nitri. Nā subtiliat eos z lenes z mol/ les efficit lotio i. Et Aui. dixit. baurach cū ponit in medici nis capilloz eos subtiliat. Cā aut breuitatis capilloz est siccitas cutis z vapor paucitas: sicut ipsoz. plangationis cā est cutis moderata humiditas qua pori nō claudunt? z va porū multitudo. dixit Raf. 2.º sti. ethiopū capilli nō sūt lon gi ex siccitate cutis capitū eoz. Cū ergo cā breuitatis. eoz fuerit siccitas cutis. plangabit si lauet caput cū lixiuio in q decocta fuerit herba fenugre. z postea in ea dimittat: z post lotionē cū capilli fuerint medie exicationis pectinent pecti ne inuncto cum oleo cōi: aut radicē altee cūz sanguine porci diu bullire fac in vino: z postea appone mastice z ciminiuz z vitella ouoy bene coctaz: z misce bñ oia simul: deinde per pā nuiz cola z dimitte in frigidari: z postea pinguedinē supnatā tē collige: z caput prius lotū ea inunge. C Dixit Rogeri. si de radice nenufaris fiant rotule: z diu in lixiuio dimittant: z cum eo fiat ablutio: z plangabunt? z clarificabunt? vtiliter. Cū vō cā breuitatis. eoz fuerit paucitas vaporis: aut clau fio vapor ex humiditate lauet caput cum lixiuio facto ex ci nere sarmentoy vitis z ex aqua decoctionis cimay frugi z vlmī lentisci capil. ve. z scolopendrie palee ordeī radicuz ci/ peri z lupi. añ. z fricent? postea capilli cū se. stasifagrie: qñ p longabunt. C Aut. R. anguillā pinguē z coque donec dis/ soluat: z in illa decoctione ponat assungia galline vel anse/ ris z mel z coquat ad modū vnguenti: z ex eo inungantur capilli. C Et dixit. 25. sti. plangat capillos z eos conseruat illinitio facta ex oleo myrrhino z violato mixtis cum pte. j. capil. ve. z pt. ij. laudani. C Et sola lotio capitis cū decoctio ne cap. ve. capillos venustat multiplicat z plangat: z ideo dicunt a venere. C Et dicif. q si caput lauet ex aqua in qua decocte fuerint glandes arboris fagi vsqz ad tertiāz partes plangabunt? inde capilli z formosi fient. Et cōsimilr opera tur inunctio facta cum oleo cum quo mixtus fuerit puluis capitiū quarūcūqz auium combustorum.

C De scissuris z syronibus capillorum. Cap. xxvij.

Apillis accedit scissura. dixit zoar ppter multitudinē siccitatis in eis: z p pte rea raro accedit scissura capilloz flegmaticis z humidis nā. Et signat hec scissura siccitatem cerebri: z qñq ē siccitatez totius corporis: sed non semp: qz pōt puenire ex pma cerebri dispōne ppter dis/ positione corporis. Et simile significatūz pōt sumi ex oibus alijs dispōnibus capilloz pdictis. s. q non licet arguere ex dispōnib? capilloz supra dispōnē totius: sicut Gal. voluit 2.º de cōpōnibus. C Dixit zoar. qñ scindunt capilli dealbant eoz extremas: cuius cōtrariū est in canitie in qua dealban tur radices. C Et cura fit cū nutrimēto humectante z cum

ablutione cū aqua: aut cum lixiuio dulci decoctionis altee malue violarie z similiū. Et illinitio cum oleo de semine lini: aut amigō. aut oliuay dul. Et cum vis aliqd ipsoz appone re adde laudani tñ q dissoluantur in eo bulliando. C Dixit Aui. pbiēt ipsaz olea leuia z equalia z mucillagines visco se: sicut altee folioz salicis z oīuz in qbus est humectatio.

C Dicūt qdā. scissuras z corrosiones capilloz tollit mucilla go philiy: aut aqua in qua ordeū infusus steterit per noctē z vngant capilli de sero cū oleo vio. vel rof. vel alio simili z bene pectinent? vt oēs illiniant? eo. postea cooperiat? caput z dimittat? sic tota nocte. C Ablutio capilloz z ipsoz irroza/ tio cū aqua in qua lupini bullierunt capillos fortes efficit z syrones remouet. C Dicūt qdā cōtere gallam cum assungia veteri: z ex ea capillos fortiter frica. Nā capillos fortificat z plangat z syrones tollit. C Et dicūt. accipe mentā genestrā z gallitricū z in aceto coque ad acetī cōsumptiones: postea cum eis capillos frica. C D3 aut patiens sibi cauere a potu vini fortij puri z ablutōe cū lixiuio calō: qz capillos corrodit. C De retardatione ortus piloy: z ortorum depilatione: z p/ hibitione renascentie eorum. Cap. xxvij.

Ei desiderant retardare ortū piloy in pectine subascellis

vel alia parte corporis d3 affluere z inungere lo ca illa cū rebus frigidis z stipticis: ita q etiam aliqñ cū narcoticis: vñ Raf. 25. sti. z Aui. 4.º 7.º dicunt ad hoc cōferre ius gamū: opii: philiuz cocta in aceto. Et chimolea z cerussa sumunt? bz ptes eqles: z de albumine pars. 5. z coquant cū aqua iusquiami albi. Et cōfert fricatio loci cū limatura ferri cocta fortiter in aceto: aut cū rubigine ferri: cum salina supfricata. Et cōfert inunctio cum succo ci/ coree. Et emplm de folijs ex corticatis: z emplm de rubi fo/ lijs: vel cinobati suppositū sepe piloy retardat ortū. C Qui xō pilos iam ortos ex aliqua pte corporis abicere voluerit: sex modis hoc posse facere sciat: z pmus modus est incidē do eos cū forcibus: scōs est abradendo eos cū pilo: tertius est eradicādo eos cū cerotis: que illis applicant. Quartus est cū psilottis corrodētib? eos: z ē radices eoz. Quintus est euellēdo eos cū tenaculis: singillatim capiēdo eos: z extra hēdo: z Sextus est cū medicinis: que a pprietate faciūt eos cadere. Primus modus. scōs modus: z qntus modus habē tur noti apud barbitonsos: z mulieres h exercētes. C Le rota aut. que cū sua applicatione euellunt eos: cum violēter remouent? fiant ex pice ceropi. i. mum: aut ex pice nauali. C Aut. R. mastice. z pone in vase terreo supignē: z cū lique scit adde colofoniā: z deinde armoniacū z fac bullire: donec ispissit: postea pice supra aquā frigidā: postea malaxa mani bus: z vtere eoz est. n. optimū depilans facit? pilos facit: z oīum loco. C Aut. R. cerā cū puluere colofonie z cōmisce radices piloy illine fricando: nā facit pilos cito cadere. Et dicūt. q farina lupinoy locis pilosis apposita facit? facilem euulsionē eoz: z q aliq nō nascunt. C De psilottis autē q/ dā cōponūt h psilotrū facies sine dolore casuz piloy. R. pul uerē sulfuris albi calcis viue z vade ad stuphāz cū bñ ca/ lefactus fueris tolle puluerē ipz z calefac ipz sub planta pe dis: postea pone vbi vis z dimitte stare aliquātulū z egre/ dient? pili leuissime. C Aliud leue. R. calcē viuay z auripig/ mentū puluerizā: z in saculo pone z sacculū in aqua bulli re fac postea cū illa aqua illine locū z depilabit ipz. C Aliū. R. colofoniā mastice armoniacū z auripigmentum z simul dissolue: z cū aliquo fuste ligneo in illo inuoluto sup locum duces: est. n. optm. C Aliud. R. aluminis de pluma. 3. ij. sa/ lis nitri lib. j. tere z pone in alambico cū modico aq z subli/ ment: z ex aqua sublimata laua pilos z cito cadēt. Aut oua formicay z auripig? rubeū: z radice edere cū aceto misce: z cū eo locū frica. C Dicūt q gumi edere recens est depilato riuz forte. Et q semen vitice cū oleo mixtū z inunctū est ex eis que depilant cum fortitudine. Aut pbure sanguisugay

Applan/ tio capil/ los.

Ingrossa/ tia z subti/ lantia ca/ pillos.

Prolon/ gantia ca/ pillos.

Psilotta

pulueris et cum succo titimalli pice: et ex eo locum inunge.
Aut. R. calce viue et auripigmenti. an. et in lixiu o de sar-
mentis decoque et ubi vis appone. **A**ut. R. olei auripig-
mentis viui et calce viue et saponis gallici. an. 3. j. et decoq
cū lixiu o de sarmentis: et ubi vis appone. **A**liud Sal. p
miemir. R. auripigmenti citrini et calce viue. an. 3. j. amili et
spume argēti. an. 3. 5. terant et incorporent cū aqua: et bulliāt
ad pfectionē et signū perfectionis decoctiois est q penna in
eo posita depilabit: hoc ē signū est oium pilorum magis
fortiū. **D**ixit Raf. 25° pti. calx viua cū aqua ponat p ser
dies: tñ in 3° die o3 calx renouari. Et post sextū diē incorpo
ret cū ea arsenici citrini sexta ps. Et tādū in sole dimittat
donec penna in tromaissa depilet cū fuerit extracta tūc cū illo
depilanda loca fricent et depilabunt. **E**t **A**ui. dixit. sume
calce viue ptes. ij. arsenici citrini et aloes modicū et linianē
cū aqua calida: et abradit pilos statim. S3 vt pilorum redo-
leat pone in eo modicū gallie mus. Et dixit. A. inest folijs p
fici pprietas mirabilis in phibēdo odorē pilorum: s3 s3 fo-
lijs vitis et rosīs et et ciperis et silibus. **E**t scias q melior
modus approximationis pilorum est vt sit querēs depilatio
nē in stupha calida in qua diu fomentent loca depilanda cū
aqua calida: et postea p pilorum reductū in formā vnguētū
calidū supapplicet et dimittat tādū donec oīcas ter aue ma-
ria et ter pater noster per totū aut parū. Et tunc auferatur
laues locus cū aqua calida et pili oēs auferent qb^o amotis
loca cū oleo ro. cū aqua frigida quassato inungant. **E**t si
tñ pilorum in loco vitionē seu excoziationē fecerit curet cū
vnguēto de cerussa: aut vngat cū populeonis: siue cū oleo ro.
vel vio. mixto cū succo sempine. **D**ixit **A**ui. cū abluat cū
aq calefacta fideat postea in aq frigida nā ē curatio bona:
deinde liniant desup lentes excozicate p trite cū aq ro. et san-
dalis. q si forte fecerit vitionē neciūz est adherere vng^o aut
lytargiriū mixtū cū albumine oui oleo ro: et cāphora. **E**t un-
guētū vtile sanās rupturas pilorum. R. radice lilij coctaleb.
j. cāphore. 3. j. et incorporent. **E**t dicunt. pilorum vtile vt ca-
pilli cadāt nō renascitur. R. calce viue pte. j. aq clare ptes.
vj. et in vase vitreato pone sinul: et dieb^o trib^o dimitte: post-
ea cola cū pāno lineo. Et in colatura itez de calce pone: et tri-
bus ē dieb^o dimitte: et tūc itez cola: et sic ē 3° iterato facies.
Et vltimo de auripig^o pone puluerisato ptes. 6. et dimitte
vno die. postea ex illa aq pone in loco vñ vis pilos abijcere:
et cito cadēt. et nō renascunt. **E**t de medicinis q pilos abij-
ciunt cū pprietate dixit kirannus. R. cōburat pellis ranerz
supmittat puluerisato pilos oēs totius corpis eijciet abin-
trante in ipz. Et qdā hoc idē dicit de puluere totū rane p bu-
ste. Et dī q puluis ossiū agni portat sup caput alicui^o fla-
tim facit capillos cadere: et dī q aq egrediens ex fusto vitis
viridis: cui^o vnū suoz caputū in igne ponit sola: vel cū oleo
mixta sepe inuncta pilos facit abijci. **E**t qui aut querit vt
pili euulsi nō ampli^o renascunt loca ipsa cū claudēt^o po-
ros: et cū stupefaciēt^o et stipticis inungat. **D**ixit **A**ui. p
hibēt renasci pilos stupefaciētia infirigidatā: sic vt accipiat
et depilet: deinde liniat cū susqamo albo: opio et aceto. Et
aq iusqami nigri cū eis et solatriz melius si fuerint cocti in
aceto. Et dixit. corp^o rane lacunalis exiccatū cū teris et mi-
sces cū muciliagine pilij: aut cū succo iusqami albi: aut ace-
to: et illis phibet renascētia piloz. **E**t dicūt de phibēt^o
pilos nasci sunt sanguis vesptilionis: sanguis testudis aqua
tice. et lac canis. **D**ixit **S**al. p miemir. medicine q pilos re-
nasci phibēt cōponūt s3 rōnē p leporē marinū: et ranas q
in stagnis viridib^o nascunt: et cū sanguine testudis marine:
et vesptilionis: et oua formicaz: et gūmi vitis albe. s3 bronie
et vitice. Et dicit. q puluis ostracoz: aut cinis stipitū caulis
cū aceto emplar^o nō finit pilos euulso renasci. **O**leū stel-
lionū. i. lacertaz dom^o aut inhabitatū sepe inuctū puenit.
R. musculos virides et cōtere eos et pice cū eis de opio: seie
iusqami: et papaueris nigri et locū inunge. **A**ut vnge locum

cum ouis formicaz mixtis cū sanguine vesptilionis: aut te-
studinis: aut sanguisugaz. **A**ut. R. x. vel. xv. sanguisugaz:
et pista bñ in mortario: et desup pone acetū forte: et tere bene
sit: et p petiā exprimere donec tota suba eaz pcreat: et postea
vnge locū sepe: et nūq renascunt. **A**ut. R. oua formicaz
pte. j. sanguis testudinis et rane aquatice et vesptilionis: et er-
cij. an. pte. 3. conficiantur: et ex eis locus inungatur. **E**t di-
citur q adeps vipere sepe inunctus pilos euulso vel abia-
sos diu ab excrecendo prohibet.

De alopetia et tyria.

Cap. xxix.

Alopetia et tyria qñqz cōsiderant: vt sūt
disponēs opōnū lesiue et sic sūt
egritudines: et sub hac cōsideratione plures au-
ctores de eis termināt in tractatu egritudinū.
Et qñqz cōsiderant vt sunt cutis capitis dese-
datiue reddētes eā aspicientib^o turpē: et sub hac cōsideratio-
ne determinant de ea multū in tractatu decorationis. **D**i-
xit **S**al. p miemir: et ponit a Rabi in 23ª pte. suoz affo. alo-
petia et tyria est egritudo vna: s3 eaz noia sūt ineq̃lia rōne si-
gure loci. Et dī alopetia ab alopis grece qd latine est vulpis:
et dī sic: q vulpib^o hec passio euenire p̃suevit: et est cutis de-
pilatio siue cutis excozatio. Et tyria dī egritudo capitis cui
cū abradunt capilli reddūt tūc cutis ei^o filis tyrie a pelle sua
excoziat: p̃p̃ea dixit **S**reg. alopetia p̃seruat supficiē cuti. s3
vitiū serpentis. s3 tyria tollit eā cū capillis et pilis. **E**t **A**ui.
dixit. alopetia dī est: q accidit vulpib^o: et tyria dī a tyro ser-
pente. Et ē in alopetia cadūt pili absq̃ lesione cutis: s3 in ty-
ria nō tñ cadūt pili: sed excoziat cutis cū eas sicut accidit ser-
penti. Et dixit. fortasse accidit in tyria figura sicut est figura
serpentis. s3 tortuosa q figura nō accidit in alopetia. **S**al. q
dē vbi. s. voluit. q sicut plate qdā hūditate aliqñ indigētia
deficiūt et exicant: et qdā aliqñ hūditatib^o extraneis eis ap-
proximātib^o corrupit: ita et pili vel indigētia humiditatum
qb^o nutriti dī corrupunt: et cadūt vt in caluis senibus con-
sumptis et cōualescentib^o sit. **U**el ppter humiditatis prau-
tatē eis appropriatis vt in alopetia et tyria sit.

Causa enim generas alopetia et tyria. dixit **A**ui. est mā
mala manens in cute: et origine piloz corrodens
eos: et phibēs nutrimentū bonū eis. Et ista mā qñqz est cole-
rica: et qñqz est melica: et qñqz flatica: et qñqz est ex sanguine
corrupto. **E**t signat. dixit **A**ui. supra totum illud. s. supra
vnāquāqz mās p̃id qd appet cū sit abrasio de colore cutis. s.
pprie cū fricat fricatione aliqñ. s. leui. Et qñqz signat illd ex
regimie p̃cedēte: et ex accidētib^o q associant ei: et ex eis que
signant illd est hūor dīans in totor aut in cerebro: et p̃tibus
capitis. **S**al. tñ p miemir dixit. solū sumi signōnē hūoris ex
spē coloris cutis: et regimie p̃cedēte. **E**t qñqz ois mā pos-
sit esse cā dispōnū dictaz: s3 p̃m p̃m tñ sit ex mā flatica exacu-
ta. Et iō zoar. nō fecit mētionē: nisi de p^o mā. Et dixit. alope-
tia gñat ex flate subtiliori. et nō ita grosso: sicut est flegma: ex
quo gñat tyria: s3 tñ tyria sit ex flate ex tē minoris q̃tītatis
q̃ alopetia et subtilioris sube. **E**t dixit zoar: in tyria sit de
pilatio capitis: et sit p̃viā tortā: et cā tortuositas est pauci-
tas flatis in q̃tītate cū nō vltima subtilitate: qm si ē in sub-
tilitate vltima fieret depilatio p̃viā rectā: sicut facit aq que
cadit sup terrā: s3 q retinet aliqd grossitudis: et non est eq̃le:
accidit ei qd accidit aq cū aliqd luti ei supasp̃git: q cū cadit
sic sup terrā facit viā tortuosaz: et nō rectā. Et de hac figura
intellexit **A**ui. cū dixit. fortasse accidit ei figura serpentis: et
excoziat cutē cū defectu piloz: q hūor faciēs ipsam a cutior
est eo q facit alopetia. **E**t ex dictis supra cā de saphati. et
ex hoc apparet q alopetia et tyria nō sūt idē qd tinea: qñqz
dicant qdā q tinea sit tyria differēs ab ea solū in hoc qd in
tyria excoziatio cutis est supfacialis: et cū sanat itez sup ea re-
nascunt pili. tinea xō est excoziatio p̃funda: aliqñ vsq ad os
in qua post solidationē nō renascūt pili: a quacūqz mā iste
disponēs fiant: alia est facilis curationis: et alia difficilis: et

Nico. sermo. vii.

333i liij

Dīstiter
alopetias
tyriam e
tineam.

De mō ap-
plicandi
pilorum.

Cura adu-
stiois: aut
viceratio-
nis piloz
tri.

De his q
pilos et p-
prietate
abijciunt

Prohibē-
tia piloz
renasci.

filio

Prænot.
Ric.

distinguit inter eas velocitas rubificationis loci per frictionem ex velocitate attractionis sanguinis boni ad ipsas: et ipsius rubificationis tarditas. **C** Dixit Sal. p. miemir. si per frictionem locus depilatus non rubeat nulla est curationis spes. Si autem rubescit quanto citius tanto citius curatur: et scias quod tam alopecia quam tyria antiqua est curationis difficilis et fere impossibilis. Cura tamen tyria dicitur Zohar. leuior est cura alopecie. Et causa huius est maior subtilitas et maior quantitas humoris facientis ipsam.

Cura

hanc disponit. dicitur Mes. sunt quatuor res. Et prima est mundificatio ab humore sub cuius dominio est v. Et secunda est occupatio ut adequatio bona fiat in corpore cum regimine bono in omni genere sex rerum non naturalium. 3^a est occupari circa id quod factum est in cute de malitia: et 4^a est auxiliari ad regionem pilorum ubi euulsi sunt et ceciderunt et est in toto sistere cure saphari. **C** De dieta. dicitur Aui. non est dubium quod rectificatio regiminis in eis sit necessaria cum administratione cibi valde boni. kimi ad corpus: et vini temperati comixti. s. cum aqua decluvis ad impressionem dulcedinis parum cum tenuitate sube et claritate. nam hec est nutritibilis. **C** Sal. dicitur. p. miemir. Et ponit et. 15. et. de uicent potum vini. s. puri: et vaporosi: et de uicent balneum: et repletionem cibis maxime inflatis: et generaliter omnes quod abundantis nutrimenti fuerint: et comestione vitent carnis. Et Raf. dicitur considerandum est in hoc: et hoc forte quod ut dicit Syranus preceptum quod fieret regimine restauratiui generas sanguinem bonum. Et iterum dicitur. utendum est frequenter nutrimentis humidis et bonis: ut pane simule gallinis: et vitellis ouorum euicatis his que ingrossant aut sanguinem acutum faciunt. **C** De regimine autem euonum. dicitur Aui. non est dubium quod euatio sit necessaria: et incipiat per res euone corporis ab humore faciente cum medicinis educetibus ipsius: aut cum flebotomia si exegerit illam. Nam dicit Raf. 25. et. si cutis capitis fuerit rufa: et vene ipsius replete nulla res est melior minutione. **C** Dixit Aui. post vices curationem deueniendum est ad particularem euacuationem capitis cum caput purgatis odoramentis gargarismis cum eis que dicta sunt tertij prima. in cap. mundificationis capitis: et eligatur secundum vnaquodque superfluitate. id est humore peccante que conuenientia sunt ei. **C** Sal. dicitur. primo miemir euacua corpus ab humore: et ego purgo eos cum yera addendo elleborum nigrum si humor fuerit melicus: aut scamoneam si fuerit colericus. Et post purgationem de eis ad masticandum: et gargarizandum: et ad purgandum totum caput. Et dicitur. iam sanauit ego alopecia comitionabilis firmitatis ex laxatione tantum. Et dicitur. quidam sumebat frequenter de tuberibus ad saturitatem quolibet die per mensem unum. Et cum passus esset alopecia purgatus fuit cum yera pulpe colloquiti: et in quibus diebus his: et sumebat ante vel post purgationem de pillulis. que sic sunt. R. pulpe colloqu. ptez. j. succi absinthij: et scamonee. an. ptem. s. aloes. ptez. ij. et pposuerat post istam purgationem vti masticationibus et gargarismis: sed ipse recessit in quodam viagio suo. et post. xx. dies redijt sanatus. Cum ergo videret firmari per hanc curam secutus sum in alijs frequenter: et omnes curati sunt absque alia cura. **C** Dixit Aui. si non sufficit euatio vna itera ea post quietes in eo quod est inter illud. sup. et quies que media est inter euones sit secundum vires patientis. Et subdit. cum videris cutem capitis rubere: aut venas eius? rubedine repleionali floma eas post flomia vniuersale si erigit istud consilium. s. venas frontis et venas capitis. Si autem non videris illud tunc non facies aliquid de hoc. sanguis. n. est quo indiget illic. Et dicitur. scias quod in infantibus sufficit abstinencia: et puberes tolerant. 3. j. de pillulis cochlij et hites. x. annos. tertiam partem. 3. vnus. **C** Dicunt. in recente sepius sufficit euatio. vey in antiqua. dicitur Sal. humiditas inclusa est in capitis cute: et est difficilis euulsionis. Et ideo quotiens hoc vitium fuerit antiquum: quod cutis capitis peioris erit disponis in laxatione sola minus spei erit in sanatione eius: sed regunt et medicinale locales: et id premissis euationibus vltimis et particularibus in antiqua. **C** Et quicquid non videris euationem sufficere. dicitur Aui. p. mu-

Tres in
tiones ad
mam pu
eam.

tandum est super mundificationem cutis ab eo quod in ea est mansuū fixum: et super extractionem eius ab ea in resolutionem et exiccationem ipsius. Et in dictis tribus tres tetigit intentiones: quarum vna est ad cutis mundificationem. Secunda est ad mae de cute extractionem per euacuationem sensibilem. Et 3^a est ad ipsius mae extractionem per euacuationem insensibilem et occultam. **C** Et scias quod istis completis intentionibus inest alia intentio que est ad attrahendum sanguinem bonum ad locum: quibus omni tempore oporteat procurare ut nutrimentum cuti capitis delegatum sit bonum. **C** Et scias quod predictae intentiones non sunt in qualibet alopecia omnes necessarie. nam in recenti et ea que non multum impressit sufficit prima et vltima. Quidam tamen sunt qui dicunt. quod in principio recentis post euonem conueniunt re percussu: et fortasse percussio competet in manum ad locum ab alijs fluente mibus quando percussio fieret cum percussio debilibus: sicut cum ablutione capitis cum aqua decoctionis rosarum myrti et capilloz ve. **C** Pro implendo autem primam intentionem. dicitur Sal. p. miemir. radendus est locus cum rasorio. s. post lotionem eius cum rebus abstergentibus ut cum lixiuio et sapone: et post abrasionem frice locus cum pano grosso aspero vel cum cepe muris vel cum alio: et similibus donec rubeat: deinde in recenti et facili querat resolutionem. Sed quia dissoluta sunt omnia calida. dicitur Raf. 25. et. ipse non debent esse fortis caliditatis: quia tunc adurunt cutem capitis: et cum hoc oimittit passio per ea in primis apparente exinde in uamento magno: sed postea ex vehementi deliccatione redunt cutem capitis ad modum dispositionis caluitis: et ideo debent esse vehementer calides: cum hoc debet esse subtilis: quia debet perfundare in cute capitis que est grossa. **C** Et Aui. dicitur. non est dubium: quin oporteat ut medicine euantes ex loco materia maligna sint incitue et resolutione resolutione non pnt exiccationem per vehementiam calefactionis. Cum adipiscat cutis exiccationem: quod in futuro est causa casus pilorum: quibus in pnti forsitan destruat alopecia: quod si necia fuerit me^{na} causa fortis. Dicitur A. vel pnt sit. et non habeat alia sic in gummi rute agrestis que est radix in hca tunc frageat calitas eius? cum oleis tepatis vincetibus? s. p. eaz cum aq. q. subtilia. Aut frageat me^{na} fortis calitatis minuendo eius? quantitate? frageat eius? p. b. s. calitas: et festiue accipiat et remoueat ab eo super quod ipsa linis et non oimittat diu stare. Et dicitur. p. h. si me^{na} pnt debilis fuerit fiat continua tio. s. fortificet per admixtionem me^{na} eracuetis eas: aut ipsi addendo quantitate: aut premanetia eius? super loco spatio longo. Et hnt predicta vitate non solum in recenti et debili: verum et in forti et antiqua. Et subdit Aui. opz vt medicina pnt subtilis sbe: quia si non fuerit talis non penetrabit et? eius? in profundum cutis. Et opz dicitur Aui. vt sit in hys medicinis pfortatio cutis et phibitio et repulsiu. retromissio mae fluentis ad ipas vt non recipiat cutis mias maligna. Et sic non oportet expoliata a pmtione alia cui? siptici: verum non opz vt dicitur Aui. vt associet ei sipti citas plima phibes medicinam puenire ad locum: et penetrare in poros eius. **C** Luceq. administraueris has me^{na}. s. p. tres dies. Vel sic. dicitur Aui. opz vt phideres ipressioes eaz. Et phidera in eo quod est in eis. i. in eo quod seq. ex actio eaz: et cum h. opz vt itez abraas caput: et itez frice: sicut dicitur Raf. vbi. s. et ingre per frictionem nuq. magis et citius? rubeat cutis: quoniam signum est cite sanationis. Et contra in quo casu addendum est in vute medicatiois: verum tamen sepe inspicere et tige cutem vtruz calefacta fuerit ne tendat negocium ad nocendum: et vlcera dūz cōtere vires me^{na} quotiens dubia fuerit pditio eius? Et Aui. dicitur. si inuenis egrum toleratē ipressione me^{na} incolumē adde in virtute eius? et si non toleretis magnificat ipressio minue quantitate in comixtione. s. in? pone de ea in comixtione cum alijs. Et si de ita nepducatur ad vlcationem et apationem: et ppiet in corporibus leuis pxtiuationis aut etatis aut temporis. Dicitur n. Raf. nisi ex pte pcedere debes in corporibus eunuchorum mulierum et infantium et illuz. Et curare debes corpora fortia iuxta modum ipsorum. **C** Et ad pcedendum in resolutione equi et ordiate et ad

De p^a m^a
tione q
est m^a d^a
ficatio cut
is.

cutidū errorē. Dixit Auic. incipias a debilibus in opione: aut cōmixtiōe aut minorationē. i. q̄ritatē. Et dixit Auic. si pdu xit medicina ad apostemationē et vlcationē succurre ei cū adipib⁹ sicut anatis et galline. Et p̄fert cerotū leue liniendo cū eo desup⁹ et cū sedat apostematio et vlcatio reiteta curā cū q̄ritate qua toleret. Lūq̄ magnificat res paz non cesses facere illud donec resoluat totū corruptū et attrahat bonū. Et signū ipressiōis medicīne est vt rubeat cutis cū fricationē minoris nūeri q̄ cū q̄bus rubebat añ administrationē ei⁹. Si aut nō alterat tūc incipias q̄ idiget medicina fortiori p̄por tionata mae et sanitati. Tūc dixit Ras. vbi supra. cū medicis resolutiuis miscēde sunt medicīne attractiue: et ad attrahen dū sanguinē bonū ad locū. Et Auic. dixit. cū cutis mundifi cata fuerit a supfluitate et humore peccate opz vt in medicis sit virtus attrahens sanguinē bonū et vaporē eius tēperatū post ipaz resoluat qd est in cute: aut aggreget duas res. i. re solutionē et attractionē. Et taphia dixit Ras. hz in se disso lutionē et attractionē sanguinis: verū tñ caliditas eius est in grediēs huic vicio: quare vt dū est ea cū cautela: qz ipsa in fert in cute capij vlcera apostemosa et inflationē. Et ideo d/ bes cōterere vim eius cū cera et oleo de pēta dactilis: qd vbi nō inueniat cōteratur vis eius cū aq̄. Et oz sumi taphia que est post menses vnū vsqz ad annū vnū. Et dixit Ras. qz in p̄ meimr. numerat medicīne alopetie et forti⁹ est euforbiū: et qz in lib. meimr. ponit taphia fortior putauerūt qdā qz ta phia sit euforbiū. sed falso. Et sequit ipz sinapis et nasturtiū et taphia et laudanū que sunt in gradu p̄rio. i. supmo. et ista se quunt i virib⁹ sulphur et spuma maris et baurach et vterqz elleborus et semen eruce et oleū laurini et cortices cānarū: et radices earū vste p̄x et alkitrā et stercus muris: et adeps vr sinus: sed vetustus est melior valde et adeps anatis oēs pin guedines tenues que p̄nt profundare et tendere ad vltimas partes piloz et amigda. amare vste cōferūt huic morbo. Et subdit. fortes medicīne miscēant cū cerotū: et debiles cū oleo laurino. Et loquēs Zoar. de mā recentū dixit sufficit in cu ra alopetie purgari cū medicīna laxatiua et vngere locū cū oleo nucū antiq̄ aut cū oleo de kerrua. Et de cura tyrie dixit curatur cū oleo oliuarū veteri bullito in vase eris. donec ad nigredinē dueniat et sufficit ad curationē ei⁹. Et dixit De sue ad alopetiā flegmaticā linimentū ex inuentione nra. Rē. alkitrā euforbiū rute montane baccarū lauri. añ. 3. liij. sulfu ris vini ellebori albi. añ. 3. i. 5. tere terēdor et misce cum oleo laurino et oleo antiq̄ q̄tū sufficit et line cū eo sup locū post qz fricaueris ipm cū cepe muris aut alijs fricationib⁹ acq̄ rente rubedine in loco. Et dixit ad alopetiā colericā lini mentū viride. Rē. spume maris baurach amig. amararū cō bulsarū radicū cāne vstarū et stercoris muris et corticis auel lanarum vstarū. añ. partes equales: cōficiantur cū acetō et adipe anatis et illiniat post fricationē cū spuma maris et pā no aspero. Et Medicamen Ras. 25. cōtinen. ad alopetiam flegmaticā. Rē. euforbiū taphie olei laurini. añ. pte. i. et permi sce cum ceroto facto ex oleo laurino et cera partibus equali bus et fortius erit cū pice admixta eis. Et Aliud Ras. ad alo petiā mirabile. Rē. spume maris. 5. x. baurach sulfuris qd nō tetigit ignē gūmi ruthe agrestis. añ. 3. liij. staphisagrie et can taridarū. añ. 3. i. permisce omnia cū fece olei antiqui et vnga tur ex eo locus post fricationē. Et si locus ampullauerit d/ mistatur donec sanentur ampulle vngendo eas cum adipe anatis vel galline. Et Aliud eiusdē ad corpora fortia vie can tarides et distempera eas vstas cum pice liquida dū fiat ad modū cerotū: et laua locū cū acetō et baurach. deide peractis bonis fricationibus suppone deinde medicamen per noctē et medicamini superpone pānum dum faciat ampullas: de inde crepando eas cura. Et dixit. staphisagria trita cum oleo laurino aut cum lacte titimali est mirabilis: vesice tamē facte crepentur. Et Si medicamē non fecerat ampullas in vno loco cura prius factas: deinde appone medicamē in lo

co in quo non fuerint ampulle facte. Si cā fuerit cala assen tur cortices castanearū et auellanarū nucū et puluerizent et miscēant cū melle et acetō et liniat cū eis. Et Dixit Sal. p̄rio meimr. ad alopetiā diuturnā auctoritate eracleti tarentini post fomentationē et abrasionē et fricationē factā cūz folijs ficus et nitro inungat quolibet die locus cū hoc vng⁹. Rē. eritioz marinoz cū testis suis gallaz amigdal. amaraz pi loz vñ dianthos. et capilloz ve. radicū arundinis foliozū fici oium adustozū. añ. 3. liij. stercoris muris. 3. i. 5. cōficiantur cū acetō et cedria. et cūz assungia bñ miscendo. Et Amplius supra in cap. de saphari. posita sunt medicamina ad tineam que cōueniunt in alopetia et tyria antiqua. Et scias qz iu uant in resolutionē mae p̄raue et in attractionē pueniētis gnā tioni pilozū. Et Auic. dixit. qz de eis que adiuuant in resol uendo mām est cooperire caput pileo de pellibus semp die et nocte. nā resoluit et sudare facit. Et Dixit Ras. vbi supra. si locus nō rubet per fricationē. i. fortē et iteratā scarificet p funde cū vctosis scarificationē et sanguisugis. Et Auic. di xit. qñ non rubet frica cū pāno vehemētius qz prius et do nec timeat excoziatio. deide frica cū eis que sunt sicut cepe: qz si sic nō rubet nō erit excoziatio: quin scalpellet locus et li niat cū eis que sunt sicut allia. Et dixit de eis qbus indi getur in mudificando cutē a mā alopetie male sunt sangui fuge. et ventosatio. i. cū scarificatione vel vctosatio post scal pellationē et cū acubus pungere plurib⁹. Et Intēio autem que est ad renascentiā piloz in loco cōplet cū eis que dicta sunt in cap. puationis piloz. De pueniētibus est medicamē Almanf. dixit. cū cadunt. i. iā ceciderūt pili capij vel barbe locus cū pāno aspero fricet: donec rubeat. et postea fricetur cū cepis donec loc⁹ ipse incensionē sentiat: et ardorez in die illa et nocte sic dimittat. Et mane silt fricet: et si loc⁹ ampul lauerit inungat cū adipe anatis vel galline: et non fricetur aliqbus dieb⁹. Et si pili tunc nasci cepint radant et fricetur locus cū pāno aspero quolz diez et cū oleo inungat quolibet die qd sic sit. Rē. lib. i. aque decoctiōis capilloz ve. et camo mille: olei de been lib. 5. et coquat ad cōsumptionem aque. Et scias qz vesicatio loci est de meliorib⁹ rebus facienti bus ad hoc qz pili renascent. Et Vesicatoriū bonuz ad hoc. Rē. cātarides abscessis capitis alis et pedib⁹ et pista et misce cū oleo donec inspissent: et cū eo locus inunge. Et ait Ras. 25. pti. osco nō inueni medicīnā meliorē ad ortū pilozū et ca piloz: qz si cū ea lauent mulieres caput elongant exinde ca pilli valde. sed oz esse recens: qz sunt tenuis corporis et cito amittunt virtutē. Et dixit. hoc est medicamē ad ortū pilozū in barba. Rē. capilloz ve. et laudanū oleū mustellinū et gallie musca. et dñcerz vnge. Et dixit. qz arthemisia si miscet cūz oleo vetusto et inungat inducit ortū barbe q tarda fuerit ad oriendū: qz amplificat poros. Et Dixit Sal. p̄ meimr. nō ac ceptavi neqz excogitavi melius esse farmacū qz illud qd est mixtum ex laudanor et oleo lētiscino. Et Sal. laudat mures vstos et incorporatos cū melle. Et dixit. qz cortices auellanaz vsti faciūt in paucis dieb⁹ desistere alopetiā mixti cū melle et inuncti. Et qz cinis auellanarū vstaz cū cortice suo exteriori mixtus cū pinguedine porci vel vñ pilos loci denudatos re ducit. Et oleū in quo bullierit squilla facit nasci pilos in alo petia et tyria inunctū. Et cōuenit cinis spolijs serpētis cum melle et musce cōbuste cū melle et apes mltē obuste misce cū oleo. Et cinis ranaz cū melle. et cinis vngulaz capre cū ace to. Et cinis vngulaz eq cū oleo: et cinis allioz cū melle: et ci nis radicū rasan cū melle. Et rasan⁹ mixt⁹ cū farina lolij et sterc⁹ capraz vstū cū oximelle: et succ⁹ roisimarini cū melle mixt⁹: et inuctio cū oleo de tartaro. Et lac canis supillinitū. Et euforbiū cū oleo inunctū mirabilē euenire facit pilos q nasci tardant. Et dixit Sal. et ponit. 25. pti. solatru silue stre appellatū kekēgi sanat alopetiā quotiēs supponitur ei per multū tps. Et Ras. ait. dico hoc est forte valde. et dixit. qz cepe generat pilos in alopetia magis qz alie medicīne

facit et
capillos
renasci.

fiē dixit Dio. Et ait Raf. dico expr^o sum eas et inueni q^o suffi-
ciunt absq^{ue} alia cura et sup^{er} eis firmari curā. Et credo q^o bul-
bus i hoc magis agit q^{uam} cepe. ¶ Dixit Alex. illinitio fiat cū
3. i. aceti. et 3. i. olei ros. fil^{is} mixtis post fricationē factā in lo-
co cū pāno aspero. et videbis mirabilia de bonitate act^{us} ei^{us}.
Dixit sarach. quoties vis q^{uod} pili oriant^{ur} sup^{er} vlcera illine ea
cū ungula caballi aut asini vsta. aut cornu aliq^{uius} vstro: et mixto
cū oleo sambactino. ¶ Dixit Mesue filius Zacharie. linimē
tū sanans caluitiē gñans pilos in barba et sup^{er} cilijs. R. cere
3. s. olei keyrini. 3. ij. s. laudāi. 3. vij. euforbij gūmi rute agre-
stis cataridaz. añ. 3. ij. seminū citraguloy obustoy apum si-
ue vesparū añ. 3. ij. storacis liquide myrrhe. añ. 3. ij. s. fiat vn-
guentū: et linia^t ex eo in nocte post loci fricationē: et mane
lauet. ¶ Et dixit Mesue filagius. medicamē faciens na-
sci capillos vbi oportet: et sanans caluitiē. R. carnū limatia-
rū: et sanguisugarū et apū: et vesparū et salis cocti. añ. partes
equales: et pone in vase vitreato hñte foramina multa in su-
dor: et pone sub eo vas vitreū. et manabit post diē et diē humi-
ditas que cōseruat in vase. Et qñ fuerit necessitas fricet sup^{er}
locū caluū. i. depilatū postq^{uod} fricaueris ip^s cū pāno aspero:
aut cū spuma maris. ¶ Ung^{uentum} faciens nasci pilos vbi cūq^{ue}.
R. abrotani cōbusti et auellanay cōbustay: et foliorū mirti
cōbustoy. añ. partes equales. terant subtiliter: et incorpore-
tur cū oleo antiquo: et linia^t inde locus. ¶ Aliud. illine locū
cū melle. et sup^{er} asperge puluerē apum cōbustay: vel pulue-
rē factū ex duab^{us} p^{ar}tibus cornu cerui vstiz: vna p^{ar}te solearū
antiquay obustay per tridū sup^{er} locū dimitte. ¶ Aliud. R.
laudani. 3. ij. olei ouoy. 3. i. pinguedinis vsti. 3. s. dissolue fil^{is}:
et cū dissoluta fuerint misce puluerē qui sic fit. R. granorum
mirti. 3. ij. carte vste nucis vste auellanay vstay cū corticib^{us}
et nucleis. añ. 3. i. fiat yng^{uentum}: et cū eo fricetur barba vel ali^{us} lo-
cus post fricationē bonam cū pāno aspero: vel succo cepe.
¶ Aliud. R. corticū auellanarū parūper assatarū: et sterco-
ris muris. añ. 3. ij. et misce cū oleo nardino in modū vnguē-
ti. Et inunge cū eo barbā bis in diē post abrasionē loci. et fa-
cta ablutiōe. Et si nō sufficit facta iterū abrasione fricet loc^{us}
cū radice rassani mane et sero. Et post fricationē yngat cum
hoc vnguēto. R. cantaridaz abscissis extremis. 3. ij. et frige
in oleo cōis: et postea remouet ab igne sup^{er} misce puluerē capillo-
rū ve. parū miscēdo in modū vnguētū. ¶ Aliud Raf. 35°. pti.
R. cineris abrotani. 3. x. ventriū cantaridaz. 3. ij. laudani. 3.
ij. auellanay vstay. 3. ij. gallie musca. 3. i. terant cū oleo vete-
ri in modū vnguētū. ¶ Et dixit Raf. ad gñandū pilos i sup-
cilijs et palpebris yngat cū digito sup^{er} cilia et palpebras cum
oleo in quo fricat plūbū aut cū adipe anserino. Et vsin^{us} bo-
nus est ad h. tñ prius fricatio loci fiat: deinde yngat. Dixit.
orient^{ur} pili in loco cōbusto. Dixit Mes. et fil^{is} Auic. quoties
nascunt^{ur} pili abradant sepe: qñ sic fient firmi et grossi.

De pediculis et lendinibus.

Lap. xxx.

Pediculorum tres sunt spēs. qdā. n. sunt multoy pedū per-
ambulantes de loco ad locum: et aliqñ longin-
quū. et vocant^{ur} sexcupedes. et qdā sine pedibus
nō gābulantes: sed fixi adherent loco cui in-
herent et vocant^{ur} plactule siue pelliciat. Et qdam sunt parui
valde remanentes sub ymine in cute pay perambulantes cor-
rodendo: et vocant^{ur} pprie pediculi siue pellicelli. Et lendines
sunt noti et vsplm applicantur capillis.

Et mālto

Et cause

oium eoy sunt eedē: et sunt 4^{or}. s. aliā rēz
s. mālto: formalis: efficiēs et finalis. ¶ De mā
dixit Auic. tertij 3^a. q^{uod} mā pediculoy est mā putrida quā ad
pres cutis expellit nā. Et dixit quarti 7^a. pediculoy mā est
que nō est virulēta nec vltimo putrefacta: q^{uod} si esset talis nō
gñaret^{ur} ex ea aīa. Et ideo est tanto minus mala eis q^{uod} est cō-
ueniens ad recipiendū vitā: que cū non data fuerit ei a crea-
tore suo sunt ex ea pediculi in loco in quo ipsa mā pñet.
Dicunt. nō esse posse q^{uod} aliqua putrefactio sit in mā ex q^{uod} pe-

diculi generant^{ur} vel gñari debent: sed ipsa est quasi in gradu
infimo in latitudine tñ in qua latitudine aliq^{uius} portio mate-
rie est minus vel magis mala et ipura. Et quecūq^{ue} sit ipsa est
portio mae intrinsece cui nō ex toto dominata est nā. S3 ex
ista pte minus ipura nā cū nō sit odiosa mediante calore nā
li et calore pñentis aeris gñat pediculos. Et hos dicūt esse
pductos ex intentione nāe. Et ex alia portioe mae et ex por-
tioe magis ipura. et q^{uod} derelicta a regimine nāe: vñ aliqua^r
putruit gñantur pediculi. gñantur etiā pediculi ex actioe ca-
lois putredinalis in ipas. Et hos dicūt. nō gñari de intentio-
ne nāe. et dicūt primos generari maxie tpe veris. hos vñ of-
tpe. ¶ Cā formalis pediculi est ppria figura ipsoy: et iaz pa-
tuit ex dicij. ¶ Cā efficiēs est duplex. Una pñicularis: et for-
tasse pparatiua tñ. Et est in pductis de intentione nāe calor
nālis et putredinalis sūt in alijs aut est calor putredinal tñ.
Nā calor putredinalis l3 agat in mām putrefaciēdo vt ma-
neret ipse. tñ quas dā ptes in sua actioe dirigit pparat et di-
sponit vt recipiat aīalitātē. Et respē hāz partūz ipse calor
putredinalis: qñ sit et dicat putredinalis respē toti^{us} ma-
terie. pōt tñ dici nālis idigestiuus. Et h intelligit Auic. cū ter-
tij 3^a. de pediculis palpebrarū. dixit. q^{uod} vñ pparatiua gñō-
nis eoy est nālis. 2^a cā efficiēs est vñs vocata vite dator vel
dator formay: vocata. s. ab Auic. creator: et pōt et dici q^{uod} fit
nā. ¶ Et cā finalis p pte et iaz p3z est inociositas nāe que
eligit pp melius gnare ista aīalia. Et qñtus Seruinus dixit.
q^{uod} nā pduxit eos cupiēs abrūpere somnos. ¶ Dixit Zoar.
supueniunt qñq^{ue} capillis capitis lendines: de gñone quarū
diuerse a medicis reperiunt^{ur} opinionēs: et forte pp difficul-
tatē inuentionis eārum ipsay. Ait. n. Auer. 12. metaph. cō-
mento. 18. q^{uod} aīalia que gñantur ex putrefactione. qñs sint
vtilia habent tamē difficile inuestigationē. ¶ De loco autē
gñonis pediculoy. innuit Auic. q^{uod} sexcupedes gñant^{ur} aliqua
gñulum sub cute extrinseca et producti mouent^{ur} ad eēz egre-
diunt^{ur}. ¶ De pediculis vñ dixit Zoar. oriunt^{ur} qñq^{ue} sub cute
pediculi parui: qñ excoziatur cutis ereūt aīalia vñas: sed
sunt sic pauncula q^{uod} vix pñt videri sed tñ cutis nō excoziat^{ur}:
et qñq^{ue} remanent intus et puritū intensuz causant. Et qñq^{ue}
cū puritū sunt bothoz parue in modū scabiei sup^{er} locis sub
quibus sunt. et isti pediculi maxie fiunt in manib^{us} et pedibus.
vehementius in pedib^{us} infantūz: et nō sinunt eos hēre getez.
Et dñt qdam. q^{uod} sexcupedes aliqñ gñant^{ur} extra cutez ex ma-
teria supra cutē retenta. et ibi et gñant^{ur} plactule et lendines:
sed lendines postea mouent^{ur} super capillos. ¶ Et iā fuerūt
qdam dicentes. q^{uod} sexcupedes et plactule et lendines genera-
tur ex sudore viscoso qui adheret super cute. ¶ Et scias q^{uod}
lendines et oēs species pediculorum habent qñq^{ue} cās coad-
iuuantes ad gñonem ipsoy et mouent eos cibi boni chimi-
tenuis. q^{uod} sua subtilitate facili^{ter} mouent ad cutē sicut sunt fi-
cus. Et adiuuant ad illud mot^{us} corporis mouētes et deducē-
tes ad ipm bonū chimū ad cutē. Et precipue cū associat^{ur} chi-
mo ipso moto vapor spermatis gñantis sicut accidit in mo-
tu coytus: cui^{us} motu mouet^{ur} ad cutē associatus vapor ele-
uato a spermate qui vapor cū non sit multū malus non mo-
uet neq^{ue} disponit chilum ipsum ad virulentia et ad putrefa-
ctionē: sed ad dispōnē aptam ad recipiendū vitā: et isto mō-
coytus est de adiuuantibus ad gñonem pediculorum. ¶ Et
qñq^{ue} adiuuat ad illud administratio eius qdā aperit poros
cutis et mouet materias retentas in cute ad resolutionem.
sup. sed non resoluunt^{ur}: sicut debilis fricatio aut levis ablu-
tio. Fortis enim fricatio et ablutio resoluunt^{ur} materias illas
et prohibent generationē pediculorum et nō adiuuat ad eas
sed que est debilis et parua nō resoluunt^{ur} mām: sed mouet eam
et facit. dixit. A. ingredi ad ipsum flatum. i. aliqua trāspira-
tionē per quā ipsa phibet a pñersione putrefactionis male
et ab assilatione cū putrefactione a virulentia et incineratio-
ne. et sic generantur ex ea pediculi. ¶ Et dixit. A. tertij 3^a.
de pediculis palpebrarū. ille cui plurimū accidūt pediculi ē

Et forma
lis.
Et effici-
ens.

Et finalis.

De loco
quogñan-
tur pedi-
culi.

Et cōd-
iuuantes
ad gñonem
pedicu-
lorum.

ille q plurime est varietatis in cibis suis: et talis varietas: vt patuit in sermone. 5° est cā indigōnis et multiplicatiōis sup fluitatis apte apphēdi a calido putredinali: et sic in mām pediculorū ouert. Et ē ille q est pauci exercitij: qz in tali mouē tur mae ad resoluōē: s; nō resoluunt. Et ē ille q est imūduus circa cutē siue pp multiplicatiōē multarū sordiu ex supflui/ tatibus tertie digōnis in poris cutis exteri⁹ siue ex dissolō/ ne balnei vel ex vltatione fricatiōis et absterfionis cutis si/ ue ex vsu induendi pānos sordidos et imūdos et iacēdi in le/ ctis imundis siue ex puer/atiōe cū imūdis vīris et mulierib⁹ et pediculos gūantib⁹. C Pediculi multiplicant⁹ i p⁹ lepze et in 2^a et 3ª spē ethice: et in carceratis: et in pueris rōne indi/ gōnis. C Dixit Ser. et ponit. 25. pti. fortasse sūt i aliquo pe/ diculi multi subito: et erūt ex humiditatib⁹: in qbus est aliq acuitas. C Et Auicē. dixit. qñqz accidunt de pediculis plūmi subito pp multitudinē mae eorū. et subdit. qñqz supant adeo donec fluat sanguis hūitis eos et citrine color eius et cadit appetit⁹ ipi⁹ et extenuat corpus ipsi⁹ et cadat ei⁹ vir⁹. Et sunt vba Sa. in li. signorū. q ponunt. 25. pti. pre multitudine eni punctionū ipsoz frequētūz qñ pūuaz patiens neqz qescere neqz dormire pōtised qz plūm se scalpit: et pre multa et fortis scalpellatiōe apiunt porū cutis et aperiuunt orificia vena rū in ea et effluit sanguis p poros eius: et pōte est et q aliqñ defluat ex multa inqetudine et corūpit⁹ oīgō et cadit appeti/ tus vñ citrine color et extenuat corp⁹: et ē resoluū virtus.

Cura qñqz dirigit ad phibitiōē gūonis: et qñqz ad mo/ tionē et interemptionē ipsoz et cōpletur dieta et po/ tione. Et cōpletur fm 4^{or} intentiones: quaz p^a ordinat re/ giminē in vita. 2ª eūat mām autem et diuertit. 3ª mām pūctaz resoluū et psumit eam q a puerfione in pediculos phibz. et 4ª respicit ipsoz pediculos abijciendo et interficiendo eos. C De dieta. dixit Aaron. deuitent cibaria grossa et sequant tenuē generatiā sanguinē et abūdās balneū et mutationē i/ dumentorū et indumenta fiant de lino. Et Ser. dixit. vitēt ci/ baria calā et grossa. Zoar. aut dixit. q vult cām seu pediculo rū mām amouere opz vt a cibis inconueniētib⁹ abstineat: et sit atent⁹ comedere gallinas vel turtures: et silia. et decoctas cū aceto vel agresta vl succo berberorū. et siliz. Et comedat panē bñ fermentatū. Et abstineat ab oībus fructib⁹ preter qz ab auellanis et spāliter abstineat a ficibus siccis et recētib⁹ bus et vuis et iuiuib⁹ et pomis. C Et Aui. de dieta dixit. in/ digēt rectificatiōe regiminis et dimissioe ei⁹ qd mouet mās ad exteriora de eis q diximus. Et confert ad illud assiduatio balneationis et mundificatiōis et vt assiduet mundificatiōes vestiū et pmutationē ipsaz: et induat sirico. et lino. Scias q frequēs ablutio capitis destruit lendines. C De cura peūo nē. dixit Sera. fiat minutio: deinde laxatio. Et Aui. dixit. in digēt in primis mūdificatione corporis: et pprie eūone cuz flōmia. Dixit Zoar. da eis yerapigrā cū aqua lactis qd coa/ gulatū fuerit cū semine vrtice aut cū lacte ficus. Et in pedi/ culis puunculis dixit. pfert purgare cū semine cartami vel vrtice vel cū aqua infusionis eorū: qñ eradicant cām et rari/ tatē eorū oīno. Et qñqz post vlem purgationē est neciū eūa/ re partē in qua fuerint: et abūdāt maxie caput vel oculos si fuerint in palpebris vel spūaliāsi fuerint in subascellis dor/ so vel pectore vel nutritiua si fuerint in pectine inguinib⁹ et regionib⁹ nutritiuorū. C Tertia aut intētiō pplet cū medi/ cinis ab intus et ab extra appropriatis. Et de medicinis ab intus. dixit. A. bibat medicinas interficiētes sic allia cocta et calamentū montanū. Et puenit vsus tyriace et siliz. et dr q limatura cornu cerui bibita nō sunt in corpore esse lēdi/ nes vel pediculos. C De medicinis autez localibus et ab ex/ approximatis. dixit Sa. p meymir. q debent curari cū desic/ cationis hūitibus secum attractiōē et dissolutionē vehemen/ tē. Et Auic. dixit. opz vt sint ericcatine resolutiue et attracti/ ue ad exteriora: et iste medicine qñqz administrant⁹ toti cor/ porib⁹ et qñqz pūculari mēbro in quo abūdant. C Dixit Ra.

25. pti. q vnguentū factū de staphisagria nītro et auripig/ mento cū oleo et aceto cōuenit oībus spēbus pediculorū. In corporibus calidis cōuenit vnguentū factum cuz argento viuo extincto et ex cinere filtri cū aceto et oleo. C Dixit Pau/ lus teratur staphisagria in aceto et fiat illinitio cū eo in quo liber corporis loco: et est bona et mirabilis. C Raf. vbi. s. decoctio bletarū lota et supasperfa cōuenit. Et sūt decoctio abrotani et alumē dissolutum in aqua et illinitū supra corp⁹ interficit pediculos. Et vnguentū factū ex limatura cornu cerui cū oleo et assungia veteri lendines et pediculos fugat et interficit. Et vnguentū factū ex costo et storaceliquida sta/ phisagria et lardone fugat et interficit vermes lendines pedi/ culos pulices et oīa hūmōi. Oleū in quo ifusa fuerit ruta inū/ ctū puenit. C Dixit Zoar. pone sup caput desiccātia et i esta/ te sufficit tibi acetū in quo bullierit centaurea minor. Et in hyeme vnge caput cū alkitrā: qñ desiccāt humorē facientes pediculos et ipsoz necat. C Vnguentū bonū. R. aloes. 3. i. myrrhe. 3. 5. teret⁹ cū oleo et lardone cōfice et inunge. Inun/ ge caput cū argento viuo cū salina extincto cū mixta fuerit parua porio sulphuris triti. et oēs lendines occides. C Di/ xit Paulus. laua caput cū decoctione lupinorū et perfecte fa/ cies. Et dixit. sola inunctio capitis cū oleo est mirabilis. Et vnguentū ex oleo cū ello albo et baurach. et ē efficac. C Di/ xit Raf. vbi supra. oleū radicū inunctū cōuenit habēti pe/ diculos post morbū. C Ad pediculos siue plactulas pectis et alarū. in oleo cinerem distēpera et inunge et sit cinis ex li/ gnis quercus aut ex stipitibus fabarū. C Ad plactulas au/ tē palpebrarū cū rubore puenit inunctio facta cū lardone cū quo mixt⁹ fuerit puluis olibani ceruse et aloes. C Ad pedi/ culos puunculos. dixit Zoar. inūge locū cū oleo amig. ama/ ray. et frica corpus cū medulla melonū aut cū medulla semī nū eorū. et si paties nō fuerit multū macilētus frica cū succo foliorū pfici: et sufficit ad curationē ei⁹ auxilio dei. C Si pe/ diculi sub cure faciūt puritū intēfuz. R. assungie porci recē/ tis et sine sale et terbētime optie lote. añ. 3. iij. incorporent⁹ cū 3. i. succi scabiose: et 3. iij. ellebori albi inūgat cū eis. C Aliū vltimā sanans eos a pedib⁹ infantū et aliorū locorū: in qb⁹ sunt cū puritū et borhor. R. oua recētissima et elixa ea in aq/ quousqz fortiter indurent. postea incide albumina ipsoz in frusta subtilissima et lata: postea accipe petiā lineam subtilis/ simā et bñ abrasam et extende eā sup loco: et dicta frusta albu/ minū super eam extende: et ea cū alia petiā eis superposita li/ ga et dimitte sic phoras plures. postea solue et inuenies oēs pediculos superficiei inferioris petie adherere. qd cōgisse si petiā ipsam sup prunas excuties. nā cadūt et crepitabunt. C Et scias q in qbuscūqz vnguentis dictis vel alijs puenit acetū: et si volueris fortius operari loco eius pone acetum squilliticū: qñ ipsoz oēs vermes interimit. C Dixit. q si bō bar intinct⁹ in terbētime teneat in sinu pediculi fugabunt. C Et si staphisagria trita et in pāno raro ligata teneat i aliq pte corporis secus cutē oēs pediculi trahent⁹ ad eā et moriē tur. C Et dr q nō pcreabit pediculos qui portauerit aliqz fasciā siue lentiā vel plures sup carne nuda inunctā ex vng⁹ qd sic sit. R. terbentina et oleum cōe siue laurini et modicuz salis triti et agita oīa bene simul donec pfecte incorporētur et dealbantur: deinde adde modicuz argenti viui extincti cū fuste de salua optime incorporata et vtete.

C De dispōnib⁹ vnguium in gūali.

Lap. xxxj.

Agues pluribus modis contingit ledi et deturpari. quādoqz enim acci/ dit eis scissio. et quādoqz gibbosantur et exspa/ rantur: et qñqz defedant et leprosanantur: et qñqz accidit eis albaras aut citrinantur: vel alio ma/ lo colore colorant⁹: et qñqz mollificant⁹ et plicant⁹ et torquē/ et qñqz nascunt⁹ piate i circuitu eaz. C Incisio aut et ruptu/ ra que sponte aduenit eis: et sūt gibbositas et ipsaz asperi/ tas ex nimia pueniūt siccitate: qñqz pura: qñqz cū mā calā

Ad pla/ ctulas.

Ad pedi/ culos sub/ cure siue/ pediculis.

De dispo/ sitione ma/ terie con/ iuncte.

Interfici/ entia pe/ diculos.

vel melica. Dixit Aui. qñq; accidit scissure corrosiones vnguibz cā scissuratis pponis melice. Et dixit. q; scissura vnguiū que est declinā ad ptes acutas pendētes cū carne z pungētes z ledētes eā dī auris muris. z dī q; spasmus. i. p;ctio z curuātas. i. leprositās siue diminutio accidit vngui p;ctū ex melia. Et multotiens accidunt qñ accidit vngui vt eradicet. Et cum aliis vnguis origine bona nō custoditur. sed tangit multotiens: quare nō egreditur. Et si egreditur: fm formam malā egredit z vadit in gione sup illam sumā: quare illud quod aduenit ei de nutrimento nō inuenit in ea penetrationē. z de ea resolutione fm modos innāles: quare cōponit in radice vnguis tali pponē q; fit ei difficilis extensio totius radice. Et cā mollitiei z tenuitatis vnguiū ē hūilitas multa nutrimentū eoz. Et petite sunt qdā additiōes que oriunt ex carne exite in circuitu vnguis z eleuant ab alijs p;ctibz z cū tāgunt ac obuiant ei dura inferunt dolorē. Dixit auctor Tacuini fiat ipsoz incisio i die iouis vt asse curet rupturā ipsoz: si fortasse forfices tetigerunt carnes ipsoz: deinde loti fuerint cū sale post incisionē icurrere pōt post inflammationē caliditatis que si euenerit curari pōt cum semine pili in aq; infuso z sup petiam asperso z appposito. De speciali curatione z dispōne vnguium. Ca. xxxij.

Incisio
vnguiū i
die iouis
assecurat
a rupturā
vnguiū.

Ara scissionis z aspitatis vnguiū fit cū cūo ne corpis ab humore peccate. z q; vt plm peccat humor melicus. dixit Aui. cura est mundificatio corpis cuz eūone humoris melici si affuerit deueniendū est ad humectationes vt tollatur mala cōplexio sicca. Et scias q; aqua folioz lingue canis appposita sola scissuris vnguiūz illas vtiliter z mire sanāscit: et sanat scissuras que sūt in cruribz equoz. tortuositate z gibbositatem vnguiū abasio frequens ipsoz cum nitro. deinde fiat fomentatio multa cū decoctione fenugreci z suppone ei post fomentationē. Et ē sanat asperitatē z ariditatē z eorum duritiem. Q; si vnguis incisione diuisus fuerit in frusta que sic necesse sit amoueri: tūc in b; casu dixit Aui. emplastre cū cepe muris assata. z pprie cum oleo si samino aut cum nasturtio: z pprie semine eius z semine lini mixtis cū melle aut cū semine nasturtij z sale tritis similibz: qñ eradicant frusta vnguiū. Emplm in hoc conueniens sic fit. R. terbentine. 3. s. armoniaci. 3. i. s. cere. 3. i. soluantur ad ignē: deinde reseruetur: z cū necesse fuerit superponat ex eo vngui. asperitatem enim z tortuositatē rectificat z frusta euellit. Et curet. dixit Aui. vnguis curuata z extracta cū adipe. 7. diebus supposito. deinde iterz superponat adepes: z iterz fricetur cum nitro: sic fiat donec equeat. Et si cū cōtractionis z spasmū siue diminutiōis vnguis fuerit humor melicus eūetur: maxime si fuerit cōis toti corpori. qd; maxime scitur quādo omnes vngues fuerint sic infecti. Et rectificatio cibi est de rebus magis cōueniētibus ad illud. Et dixit. q; qñ bibit oleum sisaminū z assiduatur ipm equantur vngues eoz. Dixit Raf. 25. pti. liget sup vngues gibbosos ouū. z dimittat per biduum: deinde soluat. Et si vnguis factus fuerit lenis redatur. sin autē iterz supponat adepes: deinde fricetur: z sic fiat: donec rectificetur. Et semē lini bonū est ad spasmū z diminutionē vnguium. Ad euellendū aut vngues leprosos malos in sba z colore ipsoz vel aliter maculatos vt eo amoto: postea oriat vnguis bonus. Dixit Judeus. emplā vngue cū gūmi cypressi per dies dum leniatur: deinde punge radices vnguis cum acu vt egrediat ex eo sanguis abundans: deinde superpone allium contritū: quolibet die bis superligatū: qñ cadet z loco eius oriet vnguis bonus. Et hoc idē posuit Aui. Et dixit Raf. q; carnositas vuarū passāz emplastrata euellit vngues cōmotos cito. Aui. aut dixit. q; assiduatio emplastradi vnguem cū oleo oliue vel cū vna passā. qñq; pparat eū ad casum cuz quolibet regimine. sed pprie qñ misceat cū ea oppoponacū. Et sulphur fractū cū adipe conuenit. Et de medicinis forti-

Cura ad
euellendū
vngues le
prosoz a
loso sba z
colore ma
culatos.

bus ad eradicandū vngue. dixit Aui. est seraphinū. Dixit Oribasius. R. farine glandiū z fenugreci z tapie z vitrioli rub. aii. partē. i. cantaridaz. pt. 5. cōfice oia cum aceto: z fac emplm. Et Raf. dixit. q; hoc emplm est forte ad eradicandū vngue. Et Aui. cōsiliū posuit ipm. Dixit Paulus. ad euellendū vngue absq; vlcere fiat emplm cum arsenico citrino z ruffo: z sulphure citrino z gūmi granaz viridiū z dissoluat in qualibet hebdoma. Et Aui. posuit ipm z addidit acetū. Dixit Raf. 25. pti. R. cere spice z asfalti. aii. par. i. z sulphuris citrini. p. 5. z distempera cum oleo: z fac ex eis adhesionē super vngue: aut misceant sulphur z baurach cū pice z supponant: qñ vnguem euellent. Vngue ē leprosum. dixit Serap. euellet radix celidonie minoris z albores vnguiū abijcit. Et valet emplm de cera pice z sale. Eradica to aut vngue opz vt fiat custodia super vngue nouū qui ori tur vt bonus z pulcher oriat z crescat. Dixit Paulus. post casum vnguis superpone cerā cū medietate arsenici. i. auri pigmenti. Dixit Aui. opz vt ingeniet: donec magnificet z caueat a tactu cum manu z aere. z maxime frigido z alijs que ledere possent z impedire bonū ortū eius: z magis que niens qd; scitur ad illud. dixit ipse. est vt fiat aliquid sup digi tū: sicut pileus z sit in eo pñexio retis z ruptura vt nō phibeat aer oino transire ad vnguem: q; si oportuerit phibere aerē ab eo ppealorē aut frigus aut aliud. tunc cooperiatur illud rete cū illa ruptura cuz re alia vt cera. Et opz vt figura huius pilei sit figura qua fiat securitas ab obuiatiōe digiti a parte vnguis cū ligatur sup ipsū z obuiat ex pte altera z dimittatur supra digitū spatio mensis vnus. Tūc n. nascet vnguis melior. Qui aut vnguem mollificatū z plicabile sanare vult exiccantia superponat vt colofoniā z alumē cū oleo lentiscino aut alumē sal z sandaraca cum oleo mirti. Et citrinitati vnguiū ofert. dixit Harō. linittio scā cū semine eruce bñ trito cū aceto fortit: qñq; cū felle vaccio aut cū semine eruce prito bñ z confecto cū aceto. Albores aut vnguiū z pūcta z baras remouet. Dixit Raf. 25. hoc vngue tum. R. visci quercini portulace z fenugreci. aii. 3. i. cantari darū. 3. s. tapie. 3. i. z confice cū aceto cōuenientis qñtatis aut fiat illinitio cū pice. Et tollit vestigia ab vnguibz frequens ipositio manus in aqua in qua dissolutum fuerit alu men dū fuerit calida. Et v3 carnositas dactilozū emplastrata cū oleo ro. Et Aui. dixit. sumat nux cypressi z terat z misceatur cū aceto. z farina: z pprie frigida lupinoz z emplastratur cum ea: qñ eradicat albaras. z silt semen lini cū nasturtio z pix humida est mirabilis in hoc: z pprie cū arsenico rubeo z gūmi pini cū nucē cipsi z pisciū gluten est mirabile z vltimū. Cum aut casu vel percussione seu obuiatione vnguis atteritur z otundit supponat alkāna distēperata cū oleo. Et Aui. dixit. appropinquat cura eoz cure supurationis vt in pede eq; fit ex hoc q; calcat rem durā vel lapidem. Et confert emplm de folijs mirti z cypressi: z q; fit d; adipibus cum simo caprinor: sic emplastre in pñis cuz folijs mirti aut granatozū lenibus: deinde adhibeantur lenientia ex oleis z adipibus. Et dixit. si accidit capitibus nervorum venientium ad vnguem dilatatio administra super eos adipēs notos z cerotaria lenia. Et valet cepe lilij coctum z cū adipe anatis supemplastratū. Cū aut attritione cōmtingat sanguinē sub vngue colligi z mortificari. Dixit Raf. 25. pti. misce farinā cū pice z superpone. Et idē dixit Aui. z dixit ē q; liquefacit sanguinē mortuū sub attritione farina cōfecta cum oleo supposita aut absinthiū contritū supponatur. est. n. vtile aut superponat sal tritū z cū melle mixtum. Q; si sic nō resoluitur: sed inducit dolorē z timet de sanatione ipsius sub vngue: tunc necessaria est operatio manua lis. Dixit itaq; Sa. in p libro humor. z ponit. 25. pñen tis. cum fuerit sub vngue humor ex cōtusione scindat vnguis cū rasorio acuto: z bene incidet p transuersū z eleuetur vnguis cuz facilitate z egrediet sanguis qui est sub ea.

Sacra
na: i. v
guē cul
chum.

Remouē
tia maloz
colores z
pūcta v
guum.

De attri
tione v
guis ex
casu vel
cussione.

et deinde restituat vnguis in locū suū et cooperiat sanguinē subfistendū ei et statim mitigabit dolor. Et Avic. dixit. si acciderit ex hoc ut eradicet vnguis in ipsius elevatione: tūc fac ut currat sanguis. Et iulicet post illud vnguis et illud quod est super ea cū facilitate ut tutamē ei: et nō doleat. Et deinde dixit Gal. post dies elucet vnguis. itē ut ex manet erugo deinde iterū restituat sup locū ipsam et curet deinceps cū dissolutione et mitigatiōe doloris. unde epithima fiat cū aqua tepida et oleo et in fine supponat ei basilicon. Et nō dixit Gal. debeat aglutinari caro subfistens vngui. s. an extractione sanguinis et eruginis: q. si cōglutinat dolor fiet in loco pānaritij. Sed mitigato dolore de digito penit cura fiat cū medicinis donec sanet. Et dixit Aui. post inuiscationes vnguis: vt. s. dcm ē: consideret post dies aliquos si fuerit illic virus pma vnguis aut scindat cū facilitate. s. vt egrediat virus: postea reducat vnguis in locū suū et liget. Et dixit Aui. nō diuidas carnē. s. ab vngue. qm cōmouet dolorē magis et maiore qz pānaritij: imo tege eam cū ipso et embroca sup vngue aqua et oleum tepida et pone sup ipsū postea in fine emplm basilicon. Quidā aut sūt qui vngue sub quo est sanguis perforant cū acu ducēdo acū circulariter in modū trepani et ex foramine illo educunt sanguinē inferius cōtentum. als. interius et si expedit perforant in locis duobus vel plib. Et si attingat carnē excrecere in lateribz vnguiū: et deinde dolorē seq suppone illi. vt dicūt lac tismalli: qm tollit eam cū diminuētibus carnē. Et stercus ouinū suppositū destruit eā. Et dicunt. q. est de rebz vtilibus ad albores vnguiū et vtiliter tollunt. Et dicunt. q. colofonia et sepuz capū num equis ponderibus mixta et vngui malo leproso supposita malū tollunt et bonū adducūt. Et dicūt. q. si attriplex pistet et cū assungia mixta vngui leproso supponat eradicat ipm: deinde apostolicon suppositū cito restaurat nouū. Et dixit Aui. inflatio et pruritus vnguiū curat cū aq. maris abluēdo cū ea sepe: q. re nouet aut cū decoctione lentū et orobi aut cum decoctione cucumeris. Et de emplastris se nenufar et oleum et sicut decocte diuinctim et singulr. Et dicūt. q. petita orta in d. cū vnguis d. z facili ter velli. Et q. tū possibile est iuxta carnē incidit: postea inungi cū oleo d. camomilla calido. Et si attingat particulā aliquā lapidis vel ligni vel alterius rei insigi sub vngue dolorē inferentē pone desup. dixit Raf. 25. d. nasturtiū cū sale tritū aut liq. fiat mastix albus et misceat cū sale grosso et superponat.

De fetore corporis ascellarum et pedum. Ca. xxxij. **B**o. q. qz corrupti et sit fetid? et abominabilis in corpe toto: et q. qz in pibus ei? aliq vel aliquibus intrinsecis vel extrinsecis. Et q. cor rumpit intrinsecus manifestat in excrementibus ex ore ex naribus et egestionē sudore vel vrina. Et si in extrinsecis corrupti pib? aut accidit in subascellis: aut inguinibz et pedibz. Et dixit Aui. odor corporis corrupti p. putrefactionē humoris aut sudoris: et q. qz adiuvant ad illud motus cōmouētes humores. s. nō ad resoluendū: s. vt apprehēdant a calore extraneo et dimittant a regimine nāe et putrefiant: et adiuvant ad illud dimissio abluōnis et absterfionis corporis: et mar? a pollutiōe siue spermatis emissionē et menstruis. Et tardatio ei? s. abluōis: vel vt qdam dicunt. tardatio pollutiōnis et emissiōis spermatis et menstrui: et p. p. fetent corpora eoz qui dimittūt coitū et retardāt ipm: et mulier et iā que nō menstruant s. m. consuetudinē. Et adiuvant ad odorē malū corporis sumere ea que sunt sicut fenugrecū. et ea de p. p. feratē quoz est mouere mās acutas ad manifestū corpi: et si mouēt ad ascellas accidit fetor ascellarū. et si ad inguina vel pedes accidit in eis dolor malus. Et dixit Gal. 6. therapen. corpora sanguinea multū fetēt: nō q. sanguis fetet in eis: sed q. multas gūant supfluitates et multū sudant. Et scias q. corpora que multiplicāt multas supfluitates tertie digōnis que retinentur in poris pa-

tiunt fetorem totius corporis. Et de istis corporibz maxie sunt illa: quoz humiditas eoz caliditati dominat. Et dixit A. extremauerūt qdam. q. fetor ascellarū et eruca in eis sint ex reliquijs vestigijs spermatis ex quo creat? est homo que iā ceciderunt in pibus ascellarū et penetraverunt in poris cutis. sed h non est de illis qbus opz vniū vt p. p. portionē tur ad vaporē mās que ouertunt in sperma in boie et amouere ipsaz in eo est meli. Et dixit A. fetor stercoris et v. tositatis sit cū putrefactiōis humorū aut cā eoz. d. p. p. feratē quoz est cū sumunt facere illū sicut alstigar et eruca et allia et porri. et mar? frixa. Et de ouis hz veritatē si nō digerūt. nā fetorē eoz delet bonitas digōnis. Et de lent fetorē egestionis et v. tositatis eā q. declinare faciūt putrefactiōes ad vias vrine vel sudoris: sicut fenugrecū. ipm. n. sumptū facit fetē sudorē et vrinā et delet fetorē egōnis. s. et v. tositatis. Et v. nū aromaticū delet fetorē eoz et. Et dixit Aui. cā fetoris vrine sunt cause fetoris egōnis. Et itē sunt cā fetoris diureticaz et p. p. sparag. ipse. n. facit bonū odorē corporis: et facit fetere odorē vrine. Et dixit. v. l. ceravefice itē faciūt fetē vrinā.

Cura odoris corporis mali et abominabilis sit p. amotionē et diuersionē carū eius tam carū principalū q. et coadiuvantiū: et cū v. rerū bñ redolere facientiū. Et dixit A. illud qd. rectificat humorē est euacuatio et cōplexio cum permutatione et acceptione ei? cuius bona sit digestio in q. litate et q. nitate et mundificatio in balneo et alia. s. que faciūt ad mundificationē corporis. Et sumere in ieiunio illud p. qd. sudor sit boni odoris: sicut est cassia. s. lignea. et fel anatis et apii et capita cardii. s. sumitates v. radices cardois et asparagus et oē puocatiuum vrine mundificatiū sanguinis a putrefactione: verūtū quedā eoz faciūt fetere vrinā. sicut asparagus et cardo elixus si de eius aqua bibat. puocabit vrinā abundante fetentē tollendo fetorē ascelle et totius corporis: vt dixit Rafis. 25. d. nētis. Et dixit Rafis. dico nil tollit fetorez corporis. sicut vinū odoriferū et comestio cardonū et asparagi: et oium que ita mouent vrinā grossam ad modū fructus savine q. mirabilis est si in puluere sumit quolz die. nā fiet odor sudoris et vrine: sicut odor ei? et tollit fetor corporis penit. Dixit Rufus. q. euitatio vini et brevis potus aq. tollit fetorē corporis et sudorē. Dixit A. de p. ferētibz est bibē infusiōne crisomilloz et ipsa. s. comedere. Et dixit Raf. vbi supra. auctoritate Serapiōis. quedā medicine aromatisant corpus per subam sicut aromata. et ea q. sunt calida valent ad corpora frigida. et e. ouerso. frigida valēt ad calida. Et quedā aromatisant p. accis sicut litargiriū thutia: et filia: vel que opilant poros et phibent exitū sudoris: et sic tollūt fetorē eius: et ascelle et inguinū et pedū. Et dixit. h. puluis cōuenit ad corpora valida. R. ciperū et foliū z squinātū et tere et infunde vino odorifero: et postea exicca et ericcata misce oia cū aq. ros. et pōt administrari ab intus et ab ex. Et dixit Aui. posuit medicamē pueniēs hūtibz cōplones frigidas. R. spice ciamomi amomi gariofil. xilobalsami cassici. añ. aur. iij. costi blacte bigantie macis. añ. 3. iij. extremitatū sancti et spice romane. añ. aur. iij. terant et infundant in vino odorifero et ericcent. Et postea itē terant cū aq. balsamite et ad ministrant. Et pōt et administrari ab intus et ab extra. Et de approximadis ab extra. dixit A. linia? supra corpus qd. sit sicut aq. miri et aqua in q. dissolutū sit alumen iamenī et mente calamēti et sancti folioz citri et salicis. s. illiniat: vel supaspergat vel fiat ablutiō cū ea. Et v. s. inunctio scā cum mirto trito et sandalis vel oleo ros. et ista valent in calidis cōplexionibus et teporibus. Et ciperus et flos squinātū et calamus aromaticus valēt in frigidis. Et p. p. sanctus et asfēbrān et folia citri et cortex eius et folia maloz et folia allii s. iuuatiua et in h. caplo valde. Et d. p. p. curā fetoris ascellarū et inguinū et pedū. dixit Aui. opz vt curentur post mundificationē si indigēta cū thutia et litargiriō cōdito. i. albificato: vel cōdito: s. cū aliquo ex oleis vel succis

facientia
fetore ege
stionis in
vrine et in
sum remo
uentia.

Ad extre
siccā car
nis circa
vnguea.

Ad infla
tionem et
pruritū.

Ad velli
culā circa
vnguea.
Ad infra
subvngue

De cāio.

Tractatus.vi.

Sūma.iiij.

Sermonis.vij.

conuenientibus ad hoc: et cum elinijs: id est auri et argēti: et cum cinere mirri et oleo mirtino: et cum aqua in qua est alumen: et quicquid conficiuntur ista cum sandalis et camphora. ¶ Medicamen bonum dicitur. R. sandali et cassieligee et galile et spice et aluminis et mirri et folij et rosarū. an. par. i. thutie et litargirij. an. par. ij. camphore par. s. fiant ex eis trocisci cum aqua ros. et administrantur post exiccationē. Et thu-

tia et semen tamarisci cum teruntur et administrantur cum aqua ros. sedant malum odorem sudoris. ¶ Sequitur capitulum 34^m de fetore oris et nasi. Et aliud capitulum 35^m et vltimū. de occultatione odoris vini. et de istis duobus capitulis nihil dicitur hic, quia sufficēter dicta sunt in sermone 3°. tractatu 8°. capitulo quinto et sexto.

¶ Deo gratias.

Registrum.

AAA BBB CCC DDD EEE fff sss hhh jjj kkk lll mmm nnn

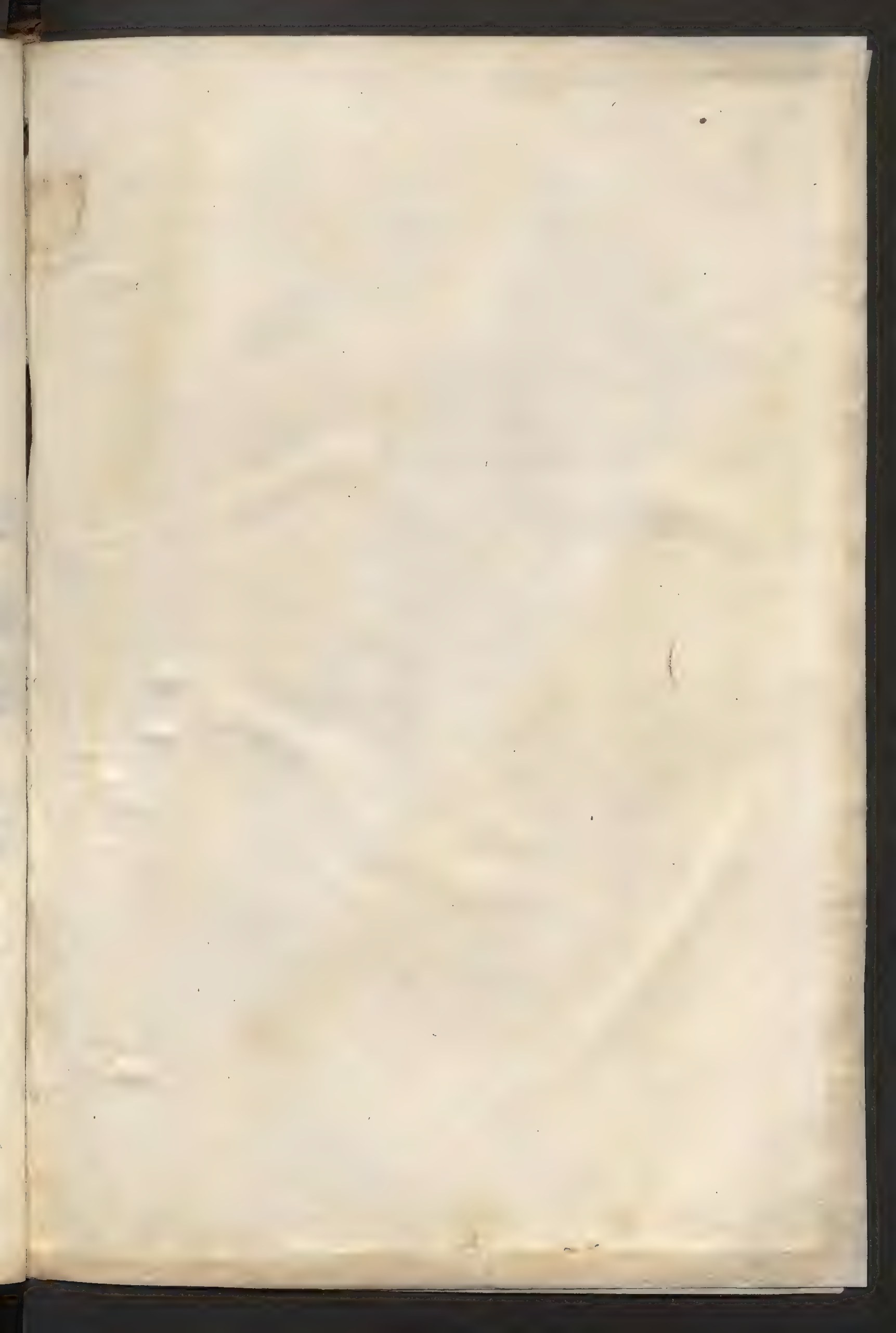
ooo ppp qqq rrr sss ttt uuu xxx yyy zzz

AAa BBb CCC DDD eee fff sss hhh jjj

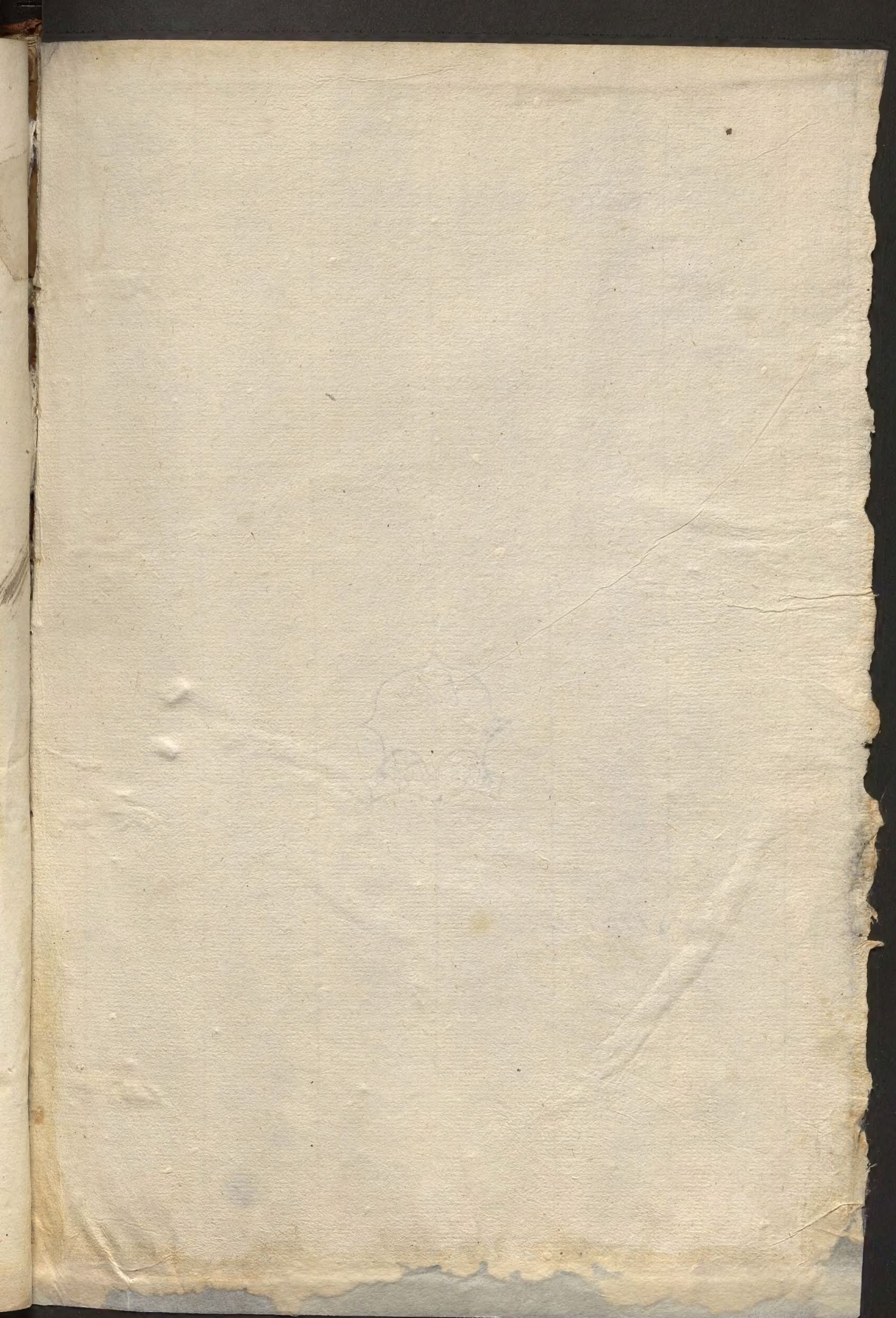
Omnes sunt quaterni.

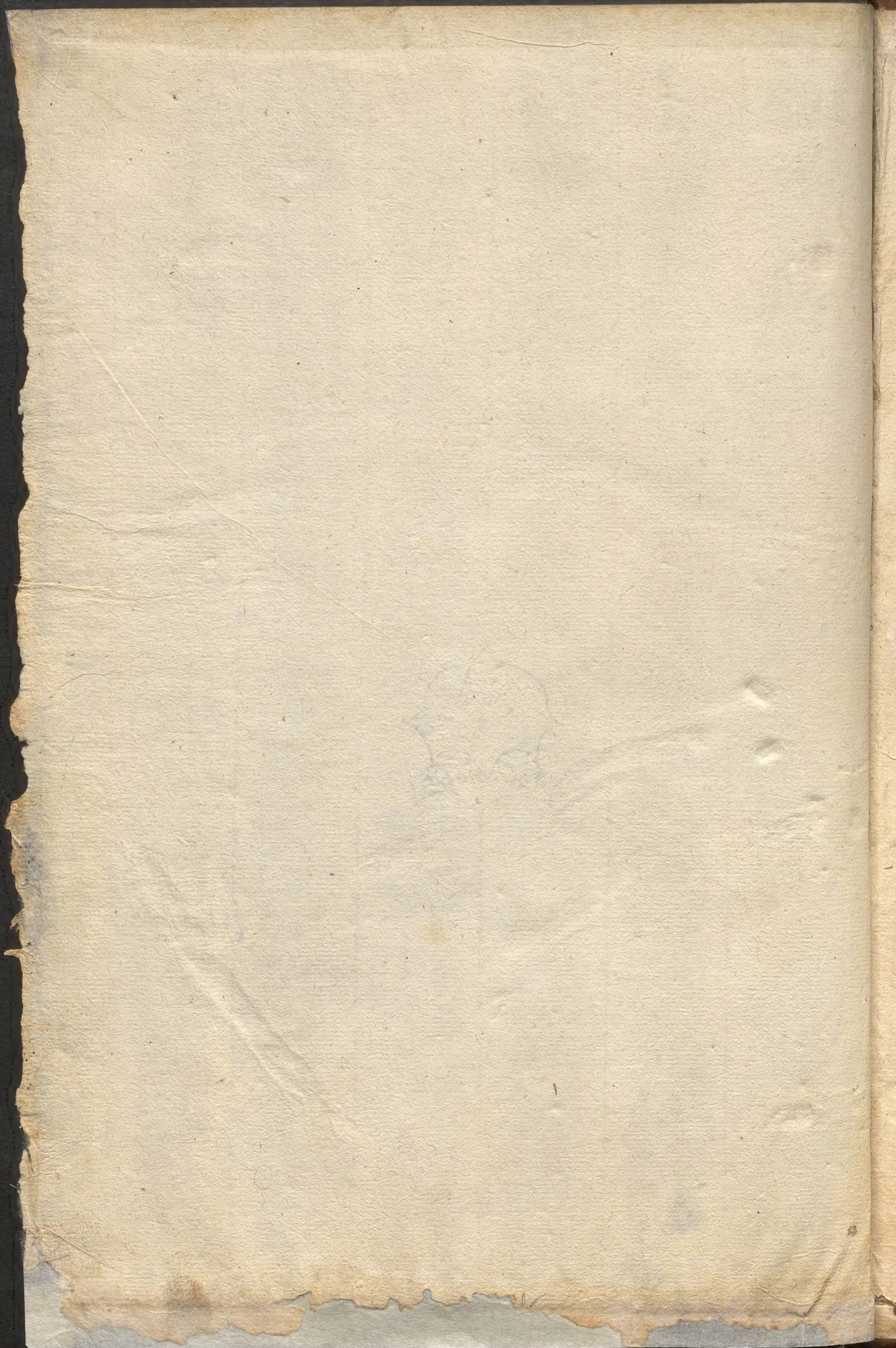
Venetijs in officina Luceantonij Junte Florentini. Anno domini. 1533. mense Julio.

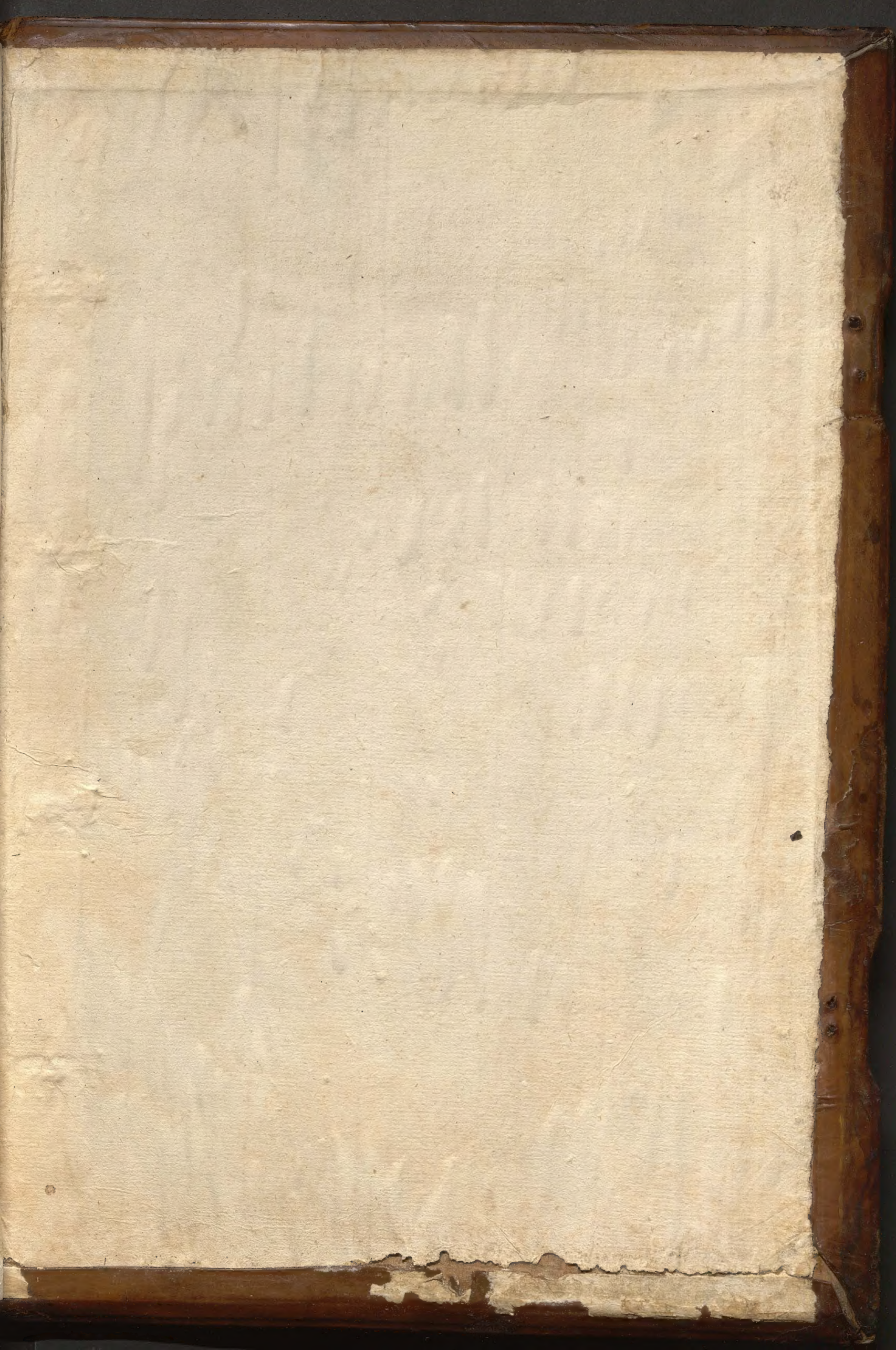

SIGISMUNDI
AVGVSTI
REGIS
POLONIAE
CONVNMEN
TVM

1552